Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

36
5
2

3/6
1
2

DO. DE ROTA

DECISIONES NOVAE, ANTIQVAE ET ANTIQVIORES,

Exactiſsimè ex vetuſtiſsimis manuſcriptis exemplaribus nunc primùm emendatæ, & ex his complura inſerta, atque omnia ex ordine collocata.

ACCESSERVNT PRAETEREA *ſuo ordine in finem cuiuſlibet deciſionis Do. Petri Rebuſſi, Camilli Mellæ, Anto. Mariæ Papazon. Gulıel. Realis, & aliorum Doctiſsimorum virorum, additiones.*

DVRARE, ET MORI,

NON PERIRE

LVGDVNI,

Ad Salamandræ, apud Claudium Sennetonium.

M. D. LXII.

Cum Priuilegio in nouennium.

13 4. M. 81

Extraict du priuilege.

PAR grace & priuilege du Roy eſt permis à *Claude Senneton*, marchant Libraire de Lyon, d'imprimer ou faire imprimer vn Liure intitulé, *Deciſiones Do. de Rota, cum additionibus nouis, & anteà non impreßis*. Et eſt defendu à tous Libraires, Imprimeurs & autres quelzconques, de n'imprimer, vendre ou diſtribuer en ſes pais, terres & ſeigneuries leſdicts liures: & ce, iuſques au terme de neuf ans prochainement venans, ſur les peines contenues és lettres patentes dudit Seigneur, données à Sainct Germain des prez lez Paris, le ſeziesme Iuin, Mil cinq cens ſoixante vn.

N. du Pre Maiſtre des Requeſtes ordinaires
de l'hoſtel preſent, ſignées

Le Chandelier.

TABVLA TITVLORVM
DECISIONVM, QVAS NOVAS APPELLANT PER ORDINEM ALPHABETICVM.

Accuſationibus 330
Alienatio.iud.mu.cau.fact. 133
Appellationibus 229
Bigamis 76
Cauſa poſſeſ. & propriet. 149
Clericis coniugatis 272
Conceſsione præbendæ 293
Conditionibus appoſitis. 330
Confeſsis 191
Confirmatione vtili 272
Conſtitutionibus 1
Conſuetudine 46
Deſpenſatione impuber. 329
Dilationibus 148
Dolo & contumacia 174
Donationibus 320
Electione 55
Exceptionibus 210
Exceſsibus prælatorum 331
Feriis 148
Feudis 319
Fide inſtrumentorum 208
Filiis præsbyterorum 74
His quæ vi metúsve cau.fi. 128
His quæ fiunt à præl.ſin. conſ. cap. 311
Iniuriis & damno dato 332
Iudicijs 136
Iuramento calumniæ 146
Iureiurando 219
Iure patronatus 322
Libelli oblatione 145
Litis conteſtatione 142
Locato, & conducto 312
Officio vicarij 79
Officio delegati 85
Officio legati 98
Præbendis 273
Præſcriptionibus 215
Probationibus 193
Procuratoribus 100
Qui filij ſint legitimi 330
Rebus eccleſ. non alienand. 312
Rerum permutatione 314
Re iudicata 217
Reſtitutione ſpoliatorum 161
Reſtitutione in integrum 129
Renuntiatione 62
Reſcriptis 2
Sententia excommunication. 334
Sequeſt.poſſ.& fructuum 186
Sponſalibus 329
Supplend.neglig.prælato. 72
Teſtamentis 321
Teſtibus 202
Vt lite pendente 154
Verborum ſignificatione 339

TABVLA TITVLORVM
DECISIONVM, QVAS ANTIQVAS APPELLANT PER ORDINEM ALPHABETICVM.

Accuſationibus 550
Ætate & qualitate 374
Appellationibus 459
Arbitris 392
Cauſa poſſeſ.& propriet. 405
Cenſibus 549
Conceſsione præbendæ 492
Confeſsis 423
Conſtitutionibus 341
Conſuetudine 360
Decimis 539
Depoſito 517
Dilationibus 403
Dolo & contumacia 416
Donationibus 524
Eccleſiis ædificandis 550
Electione 367
Emptione & venditione 518
Exceptionibus 443
Feriis 404
Fide inſtrumentorum 440
Filiis præsbyterorum 375
Foro competenti 400
His quæ vi metúsve cauſa 391
His quæ fiunt à prælato 511
Hæreticis 551
Iniuriis & damno dato 555
Inſtitutionibus 491
Iudiciis 394
Iuramento calumniæ 403
Iureiurando 442
Iure patronatus 541
Libelli oblatione 401
Litis conteſtatione 401
Locato & conducto 515
Mutuis petitionibus 401
Officio archidiaconi 376
Officio archipræsbyteri 376
Officio delegati 379
Officio iudicis 381
Officio legati 380
Officio ordinarij 381
Officio vicarij 377
Ordine cognitionum 405
Pactis 382
Pœnis 556
Præſumptionibus 442
Præſcriptionibus 447
Præbendis 477
Priuilegiis 554
Probationibus 424
Procuratoribus 384
Rebus eccleſiæ nõ alienan. 511
Regula.& trãſla. ad relig. 540
Rerum permutatione 518
Reſtitutione ſpoliatorũ 408
Reſtitutione in integrum 391

Renuntiatione	369	Sequeſt.poſſeſ.&fructuū	423	Teſtamentis	525
Reſcriptis	342	Solutionibus	524	Teſtibus	433
Sententia & re iudicata	447	Sponſalibus	550	Tranſlatione epiſcopi	369
Sententia excōmunicatio.	557	Supplend.neglig.prælat.	374	Verborum ſignifica.	563
Sepulturis	538	Tempo.ordina.	374	Vt lite pendente	425

TABVLA TITVLORVM DECISIONVM D. B. DE BISIGNETO SECVNDVM ORDINEM ALPHABETICVM.

Accuſationibus	628	Foro competenti	582	Qui filij ſint legitimi	627
Appellationibus	597	Hæreticis	628	Rebus eccleſ nō alienand.	622
Arbitris	580	Iūdiciis	580	Rerum permutatione	624
Cauſa poſſeſ.& propriet.	583	Iureiurando	593	Renuntiation.	571
Clericis non reſidentibus	605	Iure patronatus	626	Reſcriptis	575
Confeſsis	590	Litis conteſtatione	582	Reſtitutione in integrum	579
Conſtitutionibus	565	Locato,& conducto	624	Reſtitutione ſpoliatorum	584
Conſuetudin.	569	Officio archidiaconi	574	Sententia,& re iudicata	595
Conceſsione præben.	612	Officio vicarij	574	Sententia excommunicat.	629
Decimis	626	Officio delegati	575	Sequeſt poſſ.& fructuum	590
Dilationibus	583	Pactis	575	Solutionibus	626
Dolo & contumacia	588	Præbendis	606	Sponſalibus	627
Donatio.inter vir.& vxo.	627	Præſumptionibus	592	Supplend.neglig.prælat.	573
Electione	571	Priuilegiis	628	Teſtamentis	626
Exceptionibus	593	Probationibus	590	Teſtibus	591
Fide inſtrumentorum	592	Procuratoribus	575	Vt lite pendēte nihil inno.	590

INDEX LOCVPLETISSIMVS OMNIVM RERVM, QVAE IN HIS DOMINORVM DE ROTA

Deciſionibus continentur, ordine Alphabético digeſtus.

A

ABBAS, & conuentus ſi in aliqua cauſa ſimul ſunt litem cõteſtati: tunc ſimul, & diuiſim poſſunt in cauſa procedere: & ſufficit contra alterum ferre ſententiam: ſic & ſi eſſent ambo procuratores inſolidũ conſtituti. deci.9.in fin. de re iudica.in nouis.

Abbas maior etiam in conſilio vel capitulo generali: ſi erigat, ſeu ordinet vnam ſacriſtiã, ſeu cuſtodiam in aliquo prioratu perpetuo, & conuentuali à ſuo monaſterio dependente priore non vocato ſtatuẽdo huic cuſtodi de bonis dicti prioratus fore prouidendum, an huiuſmodi erectio, ſiue ordinatio valeat, & teneat? deci.1.de his quæ fiunt à præla.ſine conſen.capi.nume.1.in nouis.

Abbas ſi ſit patronus vnius eccleſiæ & in ea nouæ capellaniæ ædificentur, videtur etiam illarum eſſe patronus. deci.15 de iure patro.nu.1.in antiq.

Abbatiſſa poteſt per quendam archidiaconum inſtituere vicarium temporalem in eccleſia ſibi pleno iure ſpectante, abbatiſſæ & monialibus licet cura committi non poteſt quò ad exercitium actuale: tamen ius poteſt competere ipſis vt exercitium faciant per verum capacem illius poteſtatis dec.21 num.3.& 4.de præbend.Biſig.

Abſens per audientiam contradictarum citari poteſt, ſed excommunicari non poteſt, licet bene ſuus procurator. deci.28.de appel.nu.2.in antiq.

Abſens non punitur in expenſis.ibid.nu.3.

Abſentem à quocunque defendi publicæ vtilitatis eſt, & quemlibet verba pro reo facientem audiri. deci.24.nu.3. in nouis.& deci.35.nume.2.de procu.

Abſentes licet ſit honeſtum, & de more citare per audientiam ad ſingulos actus de nouo: non tamen neceſſarium. deci.10 de re iudicat.nu.1.in nouis.

Abſenti reo ius nouum ſuperueniens actori debet intimari. deci.13.de dolo & contuma.nume.1.in nouis.

Abſentiam replet diuina Dei præſentia. ibidem. circa finẽ.

Abſolui an debeat reus conuentus ratione beneficij contra quem actor opponit de incurſu in excommunicationem ab executoribus latam, licet non probauerit ſententiam excommunicationis fuiſſe iniuſtam.deci.12.nu.1.de ſenten.excommu.in antiq.

Abſolui poteſt excommunicatus in perſona procuratoris habentis ſpeciale mandatum ad hoc.deci.25.nume.1.eod. titu.in antiq.

Abſolui poteſt quis ad cautelam licet cauſam excommunicationis non allegat.dec.6.nu.1.de ſenten. excommunic. in antiq.

Abſolutio ab impetitione non conceditur ob ſolam contumaciam actoris, ſed requiritur quòd iteratò citetur ad videndum abſolui reum ab impetitione.deciſ.7.nume.2.de verbo.ſignifi.in antiq.

Abſolutio non impartitur niſi contrito & petenti, & propterea prior non poteſt petere abſolutionem pro monachis vel ſubditis ſuis abſentibus.dec.13.nume.1.de ſenten. excommu.in antiq.

Abſolutus ſimpliciter cum cautione ſi non pareat an reincidat in excommunicationem ipſo iure.deci.22.nume.1.de ſenten.excommu.in antiq.

Abſolutio ab excommunicatione an, & quo caſu peti poſſit per non habentem ſpeciale mandatum.deci.36.de procu. nume.2.in nouis.

Abſolutio ab inſtantia iudicij impartitur tribus citationibus præmiſsis dec 3.de dolo & conta.num.1.in nouis.

Abſolutio ad cautelam eſt valdè extraordinaria & multùm præiudicialis: cùm in ea impedienda non recipiatur iuramentum nec cautio nec ſatiſdatio. deciſ. 36. in fin. de procurato.in nouis.

Abſolutio ad cautelam peti non poteſt per concanonicum etiam non excommunicatum, & dicitur magis præiudicialis quàm alia in addit. deciſ. 36. de procura. nume.2. in nouis.

Abſolutio ſimpliciter vel ad cautelam, ſi petatur ab eo, qui dicit excommunicationem iniuſtè latam: ſi non probetur manifeſta offenſa, data fideiuſsione impartiri debet. dec. 2.de ſenten.excommuni.in nouis.

Abſolutio vel relaxatio ad cautelam quare fiat? dec.9.nu.2, eodem titul.in nouis.

Abſolutionem petenti ſimpliciter vel ad cautelam ſufficit opponere exceptionem manifeſtæ iniuriæ, ſiue offenſæ in genere dec.1.de ſenten.excommuni.in nouis.

Abſolutus ab excommunicatione non parendo mandatis ſuperioris reincidit ipſo iure in excommunicationem, & hoc in ſententia canonis.deciſ 7. de ſenten. excommuni. in nouis.

Abſolui ab inſtantia defuncti reus petens nõ eſt audiendus. cauſ 6.dub.22.nume.1.Faſtol.

Abſolutio ab inſtantia iudicij an impertiatur reo mortuo actore cauſ.18.dub.38.nu.1 Faſtol.

Abſolutio ad cautelam non impertitur niſi vbi ſententia cõtinet intolerabilem errorem in ea expreſſum, vel vbi eſt lata ſententia excommunicationis poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitam, & de hoc facta fuerit fides cauſ.16.dub 36.nu.1.Faſtol.

Acceptatio & prouiſio factæ ante expeditionem literarum valent.dec.4.nu.1 de conceſ.præb.Biſig.

Acceptatio facta ante purificationem gratiæ valet ſi infra menſem poſtea purificetur, & verbo vel facto reuocatur. dec.7.nume.1.eod.tit.Biſig.

Acceptatio beneficij non eſt niſi quædam declaratio. ibid. nume.2.

Acceptatio ante euentum cõditionis an valeat in euentum conditionis ibid nume.3.

Acceptatio non debet eſſe fortioris efficaciæ quàm prouiſio.ibid.nume.8.

Acceptatio tribuit ius ad rem.ibid.nume.10.

Acceptandi beneficia modi in iure poſiti.dec.15. circa finẽ. de conceſ.prebend.in nouis.

Acceptans nulliter poteſt variare, illudque beneficium ſibi non debitum dimittere, & aliud ſibi debitum acceptare. dec.13.de conceſ præben.nume.2.in nouis.

Acceptanti beneficium ſufficit probare beneficium ante acceptationem vacaſſe, licet teſtes verum tempus vocationis non dicant.deci.3.de præbend.in nouis.

Acceptanti infra menſem, ſi executor non prouideat, acceptatio propter hoc non euaneſcit. deciſ. 4. de iure patr. in nouis.

Acceptans beneficium ſi poſt acceptationem dicat quòd nõ cadebat in ſua gratia, non creditur ſibi dec 7. de cau.poſ. & proprie in antiq.

Acceptans beneficium credens vacare per mortem, cùm re vera aliàs vacet, non præiudicat ſuæ gratiæ. deci. 2. nu. 3. de conceſ præben. in antiq.

Acceptans beneficium ſi contra ipſum feratur ſententia à qua non appellat, poteſt beneficium ſecundum acceptare deci 15 num. 1 eod tit. in antiq.

Acceptatio beneficij facta per habentem minus decretum infra menſem infra quem habens maius decretum poterat acceptare, eſt nulla dec. 45. de reſcrip. in antiq.

Acceptatio eſt ſubexecutio gratiæ. deci. 2. num. 2. de conceſ. præben in antiq.

Acceptatio eſt quædam declaratio voluntatis & tendit ad executionem gratiæ. dec. 9. nume. 1. eod tit. in antiq.

Acceptare, eſt nuda expreſsio quæ in ſolo facto conſiſtit. deci 4. nume. 5. de ſenten. excom. Biſig.

Acceptatio facta eodem tempore per diuerſos procuratores vnius nomine de diuerſis beneficiis debet ſortiri effectum in maiori beneficio. deci. 12. nume. 1. de procur. in antiq.

Acceptatio non tribuit ius vt oporteat de ea fieri mentionem à tertio prouiſo à papa. dec. 17. num. 1. de conceſ. præbend in antiq.

Acceptatio non videtur actus ſpiritualis, ſed extraiudicialis deci. 8. num. 3. de ſenten. excom in antiq.

Acceptatio nulla ex poſtfacto non conualeſcit. deci. 22. nu. 1. de conceſ. præben. in antiq.

Acceptatio an valeat facta per apoſtolicum expectantem ſi tempore quo acceptat non reperiatur legitimæ ætatis. dec. 1. de præb num. 3. in nouis.

Acceptatio an valeat vbi non eſt appoſitus menſis. deci. 14. in princ. de conceſ præb. in nouis.

Acceptatio beneficij vel alicuius poſſeſsionis tacita eſſe poteſt quæ eſt quædam mentis, & voluntatis declaratio. dec. 15. eod. tit num 4 in nouis

Acceptatio beneficij facta per coniunctam perſonam an teneat remiſsiuè? dec. 9. in fin de conceſſ præbend. in nouis.

Acceptatio debet eſſe pura & non conditionalis. deciſ. 10. num. 2. de conceſſ præb in nouis.

Acceptatio certi beneficij licet in nomine illius per quem vacet, erretur, an valeat. Prouiſio item certo prouiſionis modo carens an valeat. dec. 7. de conceſſ. præb. nume. 1. in nouis

Acceptatio eſt quædam declaratio voluntatis. ibid.

Acceptatio & optio facta per excommunicatum valet dec. 5 de conceſſ. præb num. 1. in nouis.

Acceptatio tribuit ius ad rem ibidem.

Acceptatio facta infra debitum tempus præſumitur, licet de mortis tempore nihil dicatur. deci. 3. de conceſ. præb. num. 1 in nouis.

Acceptatio poteſt fieri per inhabilem & excommunicatũ. dec. 10. de conceſ. præb in nouis.

Acceptatio pauperis ante purificationem gratiæ quæ non purificatur infra menſem non valet: ſecus ſi gratia eſſet in forma dignum arbitramur. deci 30 num. 1. de conceſſ. præbend in antiq

Acceptatio pauperis facta de beneficio vacante ante purificationem gratiæ factam infra menſem an valeat. deciſ. 26. num. 1 de conceſ præben. in antiq.

Acceptatio præſumitur facta infra menſem, ſi conſtet beneficium vacaſſe ante acceptationem. deciſ. 24. num. 1. de proba. in antiq.

Acceptatio præſumitur facta infra menſem deci. 13. num. 1. & dec. 29. num 1. de conceſ. præb. in antiq.

Acceptatio primi in data licet reddatur inutilis attamen præſtat impedimẽtum ſecundo deci. 21. num. 1. de conceſ. præbend. in antiq.

Acceptatio primi in data ſi propter reuocationem ſuperuenientem ante prouiſionem ſibi factam reddatur inefficax an conualidetur acceptatio & prouiſio ſecundi in data factæ ante reuocationem. dec. 43. num. 1. de conceſ. præbend in antiq.

Acceptatio tribuit ius ad rem dec. 16. de conceſ præb. num. 4. in antiq.

Acceptans vbi notoriè conſtat quòd ius non habet in beneficio non debet expectare declaratoriam ſuper hoc, ſed poteſt aliud beneficium acceptare. dec. 5. nume. 1. eod tit. in antiq.

Acceſſorium non ſequitur naturam principalis, vbi principale & acceſſorium non ſunt eiuſdem ſed diuerſæ naturæ. dec. 18. de conceſſ. præb. in nouis.

Accuſatus de crimine detentus in carceribus poteſt ſe defendere per procuratorem. dec. 15. de procura in nouis.

Accuſatus de crimine ſi moriatur, lis finitur. deciſ. 14. circa finem. vt lite pend. in nouis.

Accuſare plures inſimul reum de crimine non permittuntur can. 18. dub. 38. num. 2. Paſtol.

Accuſando vel denuntiando ſeu inquirendo obiicitur crimen. deci. 5. num. 1 de accuſa. in antiq.

Accuſari non debet ille qui ſuper eodem fuit inquiſitus. dec. 4. num. 1. de pœn. in antiq.

Acta facta inter duos colliigantes præiudicant tertio venienti ad cauſam. deciſ. 2. de reſcript. num. 46. in nouis.

Acta non poſſunt ratificari in addit. dec. 14. de procu. nu 3. in nouis.

Acta non poſſunt ratificari in præiudicium tertij in addit. eod. num. 6.

Acta omnia ſunt publica. dec. 5. de lit. conteſt. & deci. 2. in princip. de appel. in nouis.

Acta pendente termino ad veniendum quando valeant. in addit. dec. 2. de reſcript. num. 21 in nouis.

Acta valent etiam nõ decreto proceſſu nec probata abſentia dummodo poſtea verè conſtet illum fuiſſe abſentem. ibid. num. 17.

Actor ante litem conteſtatam poteſt pœnitere, & deſiſtere à lite. dec. 17 de dol. & contu. num. 2. in nouis.

Actor debet ſequi forum rei in contentioſis: ſecus in voluntariis, & extraiudicialibus actibus. dec. 7. in princ. de iudic. in nouis.

Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probans debet nedum ab impedimentis, ſed etiam ab impetratione ſibi abſolui vbi reus qui petiit ſuam prouiſionem canonizari, nihil probauit. & quid de expenſis. deciſ. 11. de re iudica. num. 1 in nouis.

Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probans abſoluitur etiam ſi reus det obiectus & illos non probet, ac liti renuntiet: & an ſit in expenſis condemnandus. dec. 11 de re iudi. num. 1. in nouis.

Actor lite pendente ſuper beneficio, ſi nouum ius obtineat, an & quando reo & poſſeſſori prouiſio illa noua intimanda ſit. dec. 13. de dol. & contu. num. 1. in nouis.

Actor poteſt dupliciter mentionem facere in libello de inſtrumento, videlicet enuntiatiuè, aut per modum limitationis, dec. 2. de proba. num. 2. in nouis.

Actor ſine executoria authoritate poſſeſsionem apprehendere non poteſt, etiam ſi reus dictæ poſſeſsioni renuntiarit dec. 1. de renunt num. 2. in nouis.

Actoris contumacia maior habetur, quàm rei: ideo reus poterit abſolui ab impetitione actoris, ſeruatis terminis in contumaciam actoris recedentis de curia poſt impetratam commiſsionem in cauſa beneficiali & citationem decretam. dec. 17. de dol. & contu. num. 1. in nouis.

Actori licere non debet, quod reo non licet, & econtra. dec. 47. num. 4. & dec. 13 num. 1. de appel. in nouis.

Actor interrogando an confiteri videatur contra ſe. dec. 42. num. 2. de teſti. & atteſta. in antiq.

Actor qui obtinuit citari reum ad perſonaliter comparendum tenetur etiam ipſe perſonaliter comparere, alioqui reus non comparens non reputabitur contumax. deci. 10. num 1 de dol. & contu Biſig.

Actor ſi fuerit cõtumax condemnabitur in expenſis: neque audietur niſi præſtita cautione. dec. 7. nu. 3. de verb. ſigni. in antiq.

Actor vbi ſuam probauit intentionem quòd exceptionem reus probare teneatur. dec. 25. de iudic. nume. 2. in antiq.

Actore non probante reus etiam ſi nihil petat debet abſolui, & perpetuum ſilentium ſuper moleſtatione actori imponi. dec. 6. num. 1. de verb ſign. in antiq.

Actore defuncto lis non eſt reſpectu eorum quorum intereſt extincta. dec. 11. vt lite pend. num. 2. in nouis.

Actore & reo nihil vel æqualiter probantibus qualis ſententia ferri debeat. deciſ. 1. de re indica. num. 1. in nouis.

Actore non probante reus etiam ſi nihil petat, debet abſolui. deciſ. 3. de re iudic. in nouis.

Actio iniuriarum dicitur infamatoria. deci.1.de accuſa.nume 1.in nouis.

Actio iniuriarum etiam ciuilis tollitur annali præſcriptione.deci.2.de iniu in nouis.

Actio in rem tranſit tranſlato dominio & nõ econtra. dec. 2 de alienat iudic.mutand cauſ.fact.nu.1 in nouis.

Actio perſonalis non transfertur de perſona in perſonam. deci.13.de procu.in nouis.

Actio petitoria,& poſſeſſoria, an virtute ſimplicis commiſſionis obtentæ ſuper occupatione & ſpoliatione rei ad impetrantem pertinentis poſſit intentari.deci.19.de cauſ. poſſeſ. & proprie.nu.1.in nouis.

Actionem habens ad rem quaſi rem habere dicitur.dec.13. circa fin.de alien.iud.mut.cauſ.fa.in nouis.

Actiones reales cedi poſſunt per non poſſidentem. deciſ.1. de alien.iu.mu.cau.fact.nu.1.in nouis.

Actiones deſcendentes ex delictis quæ dãtur ad vindictam per præſcriptionem tolluntur ipſo iure.deciſ. 2. de iniur. in nouis.

Actiones directæ tranſeunt in ceſſionibus:& ideo ceſſionarius poteſt illas intentare nomine ſuo. deciſ.2. de aliena. iud.muta.cauſ.fact.nu 3.in nouis.

Actiones reales cedi poſſunt.addit.deciſ.2.nu.1.in nouis.

Actiones diuerſæ vbi aliquibus cõpetunt,alter agendo non præiudicat alteri niſi citato. deciſ. 12. nume. 1. de iudi.in antiq.

Actus nullus in præiudicium facientis illum vel fieri procurantis tenet.deciſ.8.nu.10 de teſta.in antiq.

Actus ſimpliciter explicatus valet in his ad quæ autoritate vna bene,alia autem malè duci poſſumus. deci. 29.nu 2. de reſcript.in antiq.

Actus qui non valet vt agitur, interpretandus eſt vt valeat vt valere poteſt.deci.3.nu.2.de conſeſ.Biſig.

Actus non operatur vltra agentis intentionem. deciſ.14.de conceſ.præb.nu.3.in nouis.

Actus omnis à potentia egreditur.dec.5.in 1.addit.de offic. deleg.in nouis.

Actus quilibet venit ſecundum cauſam vel antecedentem vel propoſitam conſiderandus & interpretandus.deci. 9. de appel nu.1 in nouis.

Actus vt ſubſiſtat de iure requirit poteſtatem iuris & facti. deci.5.in prima addi.circa mediũ.de offi. deleg.in nouis.

Additamentum eſt eiuſdem naturæ cuius eſt res cui adiicitur.dec.33.nu.9.de præben.in antiq.

Admittendus non eſt veniens contra illa quæ facere procurauit.deci.8.nu.9.de teſtamen.in antiq.

Aduocatus compellitur defendere clientulum. deci. 18. nu. 1. de iudi.in antiq.

Aduocatus teſtis eſſe non poteſt in cauſa in qua aduocauit. deci.51.de app.nu.1.in nouis.

Aequitas quando iuris rigori præferri debet, & econtra. deci.1 de rer.permu.nu.5.in nouis.

Aequitas ſcripta præfertur rigori ſcripto.ibidem.

Aetatis defectum patiens an poſſit acceptare beneficium eccleſiaſticum vel præbendam ſacerdotalem. deciſ. 1. de præben.nu 5.in nouis.

Agens virtute gratiæ obtẽtæ de benefi. vno certo modo vacante poteſt obtinere virtute alterius gratię obtentæ ſub alio modo vacan.addit.dec.18 de reſcrip.nu.5.in nouis.

Alienatio perſonæ maior eſt quàm rei.dec.6.de rer. perm. nu.1 in nouis.

Alienatio rei eccleſiaſticæ venit authorizanda per ordinarium loci in quo res ipſa ſua reperitur & nõ per iudicem patroni ipſius rei.dec.7.de iudi.nu 3.in nouis.

Alienatio facta præcedẽte tractatu à capitulo cui epiſcopus facultatem dederat deliberandi ſuper ea,an teneat ſi non interueniat alius tractatus. deciſ.5.num.2.de reb. eccleſ. non alienand. Biſig.

Alienatio rei eccleſiæ redditur nulla propter defectũ cauſæ ſiue iuſtitiæ. de 1.nume.2.de reb.eccleſ.non alienand. Biſig.

Alienatio rei eccleſiæ non redditur nulla ipſo iure propter falſitatem cauſæ vel defectum iuſtitiæ,dum tamen ſeruata ſit forma.ibid.nu. 12.

Alienatio prohibita non excuſat à pœna etiam ſi fiat cauſa recuperandæ pacis.deciſ.5.de pact.in antiq.

Alienatio rei eccleſiaſticæ an requirat neceſſariò ſcripturam.deci.1.nume.2.de confeſ.in antiq.

Alimenta ſubminiſtrantur pendente lite accuſato de crimine vel ſi litigetur ſuper bonis.deci.1.nume. 1. de accuſationib.in antiq.

Alimenta non debent filiis denegari.in addit. concluſione. deci.1.de conſuetud.in nouis.

Alimentorum loco ſuccedit legitima in addit.concluſione. deci.1.de conſuetud.in nouis.

Alimentorum cauſa dicitur ſummaria. cauſ.5.dub.15. nu.2. Faſtol.

Allegans contraria non eſt audiendus.deci.8.nu.6.de teſta. in antiq.

Allegans turpitudinem propriam nõ auditur. niſi vertatur periculum animæ, vel fauor libertatis.ibid.nu.8.

Alius alia, aliud, eſt relatiuum præcedentium cum eadem qualitate:& implicat ſimilia.in addit.alio.in deciſ.1.de reſcrip. in nouis.

Anima rationalis eſt forma hominis. deciſ.31. nu.4. de iur. patro.in antiq.

Animus meliùs quàm verbis declarari non poteſt.dec.5.in 1 addit nu 1 de offi.deleg.in nouis.

Anni domini diuerſimodè computantur ſecundum conſuetudinem locorum deciſ.3.& 4.de iudic.in nouis. deciſ. 17. de iudic.in antiq & deciſ.2.de verb.ſignifi in antiq.

Appellari ab executore nõ niſi modum excedat, poſſe.dec. 45.de appel.nu.1.in nouis.

Appellans ab interlocutoria ſi obtinuerit pronuntiari pro ſe in articulo grauaminis omnia poſt appellationem acta tanquam nulla retractabuntur dec.13.de re iud. in nouis.

Appellans ab vno vel duobus grauaminibus & generaliter ab omnibus quæ colligi poſſunt ex actis non poteſt proſequi grauamina, niſi in appellatione expreſſa nominatim dec.2 de appel nu.1.in nouis. & deciſ.44.nu.1.eod.tit. in antiq.

Appellans à declaratione incurſæ excommunicationis, an appellatione pendente debeat vitari.deciſ 1.in fi & dec.2. nu.5 de dol.& contu in nouis.

Appellans an debeat citari in partibus ad opponendum cõtra cõmiſſionem impetratam per appellatũ ſuper deſertione appellationis diffinitiua in partibus in cauſa beneficiali cui delatum eſt per vtrumque.deci.56. de appellationib in nouis.

Appellatus an in vim cõmiſſionis per falſum procuratorẽ nomine appellantis impetratæ procedere poſſit.deci.61. nu.1 de appel in nouis.

Appellans an poſſit impedimentũ probare per propriũ iuramentum.deci.15 in fin.2.addi.de appel.in nouis.

Appellans à ſententia nulla poteſt proſequi nullitatem ſententiæ à qua appellauit:niſi appellatio eſſet deſerta. deciſ. 48.de appel.nu.3.in nouis.

Appellans dicitur proſequi ſi per ſe vel aliũ iter arripit pro impetranda commiſſione.dec.44.de ap.in nouis.

Appellãs & appellatus vtrum ad iudicem in partibus à quo iudicialiter à quibuſdam grauaminibus ad ſedem apoſtolicam fuerat appellatum & appellationi delatum ac terminus ad proſequendum præfixus poſſint re integra redire. dec.49 de appell.in nouis.

Appellans & appellatus an poſſint ſuſpẽdere petitorium alterius partis in cauſa prophana. dec.5. de cau.poſ. & propriet.in princ.in nouis.

Appellans & appellatus tenentur ſeruare tempora c.j.de electio.in.6.dec.64 de appell.in nouis.

Appellans extraiudicialiter ſi dixerit in ſua appellatione ſibi à decem diebus proximè præteritis citrà ad ſuam notitiã deueniſſe: verũ præſumi debeat appellationẽ poſt vel infra decem dies interpoſitã fuiſſe.dec.39.de ap.in nouis.

Appellãs in cauſa beneficiali poſt tempora c.ſtatu. de elect. lib.vj quãdocunque infra annũ veniens procedere poteſt etiam in cõtumaciam appellati.dec.21.de appel.in nouis.

Appellans in cauſa beneficiali extra iudicium nullos obiectus deducendo, an poſteà repellatur ab obiectibus dandis.dec.54 de appel.num.2 in nouis.

Appellans in dubio non præſumitur ſuæ appellationi renuntiaſſe.dec.43.in fin.de ap.in nouis.

Appellans licet poſſit appellationẽ ſuam & negotiũ principale & cauſam attentatorum ſimul proſequi attamen ad hoc non arctatur niſi velit.deci. 15.de appel.in nouis.

Appellans licet fuerit cõteſtatus litem ſuper principali negotio:poteſt tamen petere attentatorum renocationem. deciſ 27.de ap.in nouis.

Appellans non obtinebit reuocari attentata poſt ſuã appellationem,niſi doceat de exemptione per ſe allegata, cùm ſibi reſiſtat ius commune.dec.35.de appel.in nouis.

Appellans non petent apoſtolos dicitur non appellaſſe deciſ.50. de ap.nu.2.in nouis.

Appellans non tenetur quærere iudicem pro appellatione interponenda alio loco quàm vbi iudicauit ibid.

Appellans non poteſt per confeſsionem appellati probare appellationis interpoſitionem, niſi de illa legitimè cõſtet quò ad effectum obtinendi reuocationem attentatorum poſt appellationem interpoſitam à diffinitiua dec. 30. de appel.in nouis.

Appellans non tenetur alibi quærere citandum quàm in eccleſia ſua parœciali, in qua perſonaliter reſidere tenetur. deciſ.10.de appel.in nouis.& deci.83 nu.1.eod.tit.in antiq.

Appellans non tenetur vltra binam vicem redire pro apoſtolis:licet tutius ſit: ſi tamen illos redeundo non petierit, non cenſebitur ſuæ appellationi renuntiaſſe.deciſ. 57.de appel.nu.2.in nouis.

Appellans poteſt redire ad iudicem priorem ſaluo iure expenſarum reficiendarum parti appellatæ. dec.49. de appellat.in nouis.

Appellans qui non contradixit aſsignationi termini factæ per iudicem à quo ad fidem faciendum de proſecutione tenetur fidem facere alioqui poſſet iudex non obſtante ſua proſecutione exequi ſententiam.quæ tamen retractabitur ſi contigerit pronuntiari ad fauorem ſuum in cauſa principali. dec.25.de appellat num 3.in nouis.

Appellanti an ſufficiat iter arripere infra terminum ſibi aſsignatum ad proſequendum.deciſ 13.deciſ.25.num.1.in nouis. deciſ.10.num.1. deciſ.40. num.1.deciſ.48. & deciſ. 50.eod.tit.in antiq.

Appellans ſi infra terminum ſtatutum ad proſequendum conſtituit procuratorem cum iniuendo ad proſequendū: & procurator deceperit ipſum in non proſequendo, an talis procuratoris malitia debeat ipſi imputari.deci.25.in fi. 2.addit.de appellat in nouis.

Appellans ſi in termino ſtatuto vel prorogato vel anticipato non compareat:non tamen ſuæ appellationi renuntiat, dummodò in primo termino debito modo apoſtolos petierit.deciſ.57.de appel.nume.1.in nouis.

Appellans ſi non petierit apoſtolos cum inſtantia cenſebitur renuntiaſſe ſuæ appellationi.deciſ.50.in fin.de appel. in nouis.

Appellans ſi poſt terminum proſequi velit appellationem ſuam, an requiratur noua citatio.deciſ 17. de appel.nu.1. in nouis.

Appellans ſuper negotio principali nõ venit, quin prius attentata finem acceperint. dec.15. de appel.nu.2.in nouis.

Appellans tenetur apoſtolos ſecundum Paul. in cle. quamuis rigor de appell. recipere poſt terminum.deciſ.57. de appel.num.3 in nouis.

Appellans tertius an poſsit impedire ſequeſtrationem beneficij & fructuum. ſi ſententia diffinitiua contra poſſeſſorem lata fuerit. deciſ.4. in prin. de ſequeſtra. poſſeſ.& fruct.in nouis.

Appellans vel appellatus ſi ſpolietur coram iudice à quo de hoc conqueri non prohibetur.deciſ.19.nume.2. de appellat in nouis.

Appellanti an currat tempus appellationis proſequendæ quãdo per iudicem ſtat quò minus cauſa expediatur. dec. 7.in addit.de app.nume.3.in nouis.

Appellanti non ſufficit infra annum dare ſolùm petitionē. ibidem.in fine.

Appellanti licet re integra etiam inuito appellato renuntiare appellationi: & quid de expenſis factis per ipſum appellatum in pronuntiari faciendo ſuper deſertione ipſius appellationis.dec.22.circa finem.de re iudic.in nouis.

Appellatus veniens ad curiam quandocunque proſequi poteſt appellationem ſibi non intimatam deciſ.1.de electio. in nouis.

Appellatus vbi petierit quòd appellans veniat ad curiam cum omnibus actis & munimentis, ſi appellans non comparuerit, an poſsit circa finem anni procedere in negotio principali appellante amplius non citato: & hoc vbi terminus alter à iudice præfixus non fuerit: & quid in prophanis deciſ.32.de appel.num.5.in nouis.

Appellatus veniens quandocunque ad curiam proſequi poteſt appellationem per aduerſarium interpoſitam ſi de ea conſtat, etiam ſi ſibi intimatum non fuit, deciſ.6.de appel. in nouis.

Appellati diligentia prodeſt appellanti: & ideo validus eſt proceſſus formatus vigore commiſsionis ipſius, deci. 37. de appel.in nouis.

Appellati impedimentum ob petitionem remiſsionis excuſat appellantem deciſ 7 de app.num.1.in nouis.

Appellare facto plus eſt quàm verbo, vel in ſcriptis dec. 54 de appel.num.1.in nouis.

Appellandi tempus per compromiſſum partium non ſuſpenditur. deciſ.2.de dilat.num.1.in nouis.

Appellari à diffinitiua ſententia poteſt in domo vel in camera iudicis deci.40.de appel.num 2.in nouis.

Appellari regulariter ab executore non permittitur. deci. 45.de appel.num.3.in nouis.

Appellari à delegato officialis generalis epiſcopi ad certā cauſam ad ipſum officialem vel ad ipſum epiſcopum poteſt.dec.3.de offic vica.in nouis.

Appellari an poſsit à cõdemnatione expenſarum facta poſt ſententiam quæ in rem iudicatam tranſiuit.dec.1.in prin. vt lite penden.in nouis.

Appellari an poſsit per actorem ab omiſsione condemnationis expenſarum non petitarum.deci 47.num.1. de appel.in nouis.

Appellari non poteſt ab his quæ iudicis arbitrio relinquuntur.ibid.nume.2.

Appellari an & quando poſsit in abſentia iudicis. deciſ. 50. de app.num.1 in nouis.

Appellari debet infra decem dies à die ſcientiæ in actibus extraiudicialibus dec.1 de dolo & conti.in nouis.

Appellans ad papam eo mortuo poteſt proſequi appellationem coram ſucceſſore dec.32. num 1 de appel. in antiq.

Appellans à grauamine illato per delegatum eximitur ab eius iuriſdictione quò ad omnia:ſecus ſi illatum eſſe grauamen ab ordinario.dec.15 num.1.de appel in antiq.

Appellans à grauamine ante dationem apoſtolorum poteſt impetrare commiſsionem ibid.deciſ.19 num.1.

Appellans ab aſsignatione loci non tuti ſufficit quòd dicat ſe appellaſſe quòd locutus non eſt tutus.deci.6. num.2.de ſenten excommu.in antiq.

Appellans ab aliquo grauamine ad papam neceſſariò non tenetur exprimere cauſam.ibid num 3.

Appellans à diffinitiua poteſt pendente termino ad dãdum apoſtolos aſsignato iudicem impetrare:ſecus ſi appelaſſet ab interlocutoria.dec.54.de appellatio.in antiq.

Appellans à ſententia lata ſuper nullitate duarum ſententiarum ſuper negotio principali ad fauorem ſuum latarum ſi obtineat ſententiam confirmatoriam primarum ſententiarum & infirmatoriam tertiæ ſententiæ latæ ſuper nullitate, an poſsit impediri quominus executionem obtineat ſententiarum ad fauorem ſuum latarum. deciſ.14. num.2 de ſenten.& re iudic.in antiq.

Appellans cui aſsignatus fuit terminus ad proſequēdum ac ſe ad apoſtolicum conſpectum præſentandum quam diligentiam facere debeat.dec.48.num.2.de appel. in antiq.

Appellans die latæ ſententiæ cui iudex præfixit terminum ad dandum apoſtolos ad tertiam diem, an elapſo dicto triduo aliter non petitis apoſtolis poſsit appellare. deciſ. 23. nume 8. Biſig.

Appellans extraiudicialiter debet intimari facere appel.iuxta c.cauſam.de elect in cle.aliàs non cenſebitur cauſa deuoluta, niſi ad eius præiudicium. dec.58. num.1. de appel. in antiq.

Appellans impeditus in primo fatali habebit integrum ſecundum:ſecus ſi fuerit impeditus in ſecundo.quia non habebit niſi illud tempus per quod impeditus fuit iuſtè infra ſecundum ibid dec.60.num.1.

Appellans in abſentia iudicis non eſt exemptus ab eius iuriſdictione.dec.13 num.1.de appel in antiq.

Appellatum ſi fuerit à ſententia lata ſuper poſſeſſorio ſuſpenſo petitorio, nunquid poſsit iudex appellationis ſuper vtroque pronunciare.deci.15.nume.1.de ſenten. & re iudi.in antiq.

Appellans petens coram ordinario iudice à quo teſtes abfuturos recipi, nõ cenſetur renuntiaſſe appellationi ſuæ. deci 36 nu.1.de appellatio.in antiq.

Appellans ſi allegat appellationem præceſsiſſe excommunicationem, debet hoc probare.deciſ.29.nu.1.de appellationib.in antiq.

Appellans ſi producat appellationis ſchedulam quam aliàs produxerat in alio grauamine petens illam in proceſſu ad iſtum ſecũdum effectum regiſtrari, an dicatur verbo iterata appellatio.ibid.dec.30 nu.1.in antiq.

Appellans ſi facit committi cauſam in curia poteſt præuenire

nire terminum quem ſibi præfixit: ſecus ſi extra curiam. deci.64.nume.1.de appel.in antiq.

Appellans ſi infra decennium ad appellandum producat teſtes ſuos, nõ videtur appellationi ſuæ renũtiare. deci.7. nume.1.de teſtib & atteſta.in antiq.

Appellans ſi nõ obtulit ſe coram iudice à quo probaturum exceptiones per ſe propoſitas, iudex ad quem antequam pronunciet bene appellatũ, habet cognoſcere de veritate exceptionis & probationes admittere.deci.8. nu.1. de appellatio in antiq.

Appellantis iuramento an ſtatur ſuper proſecutione appellationis ſuæ & quid de impedimento, an illud per iuramentum probetur dec 34.per de præb in antiq.

Appellanti poſt decem dies à ſententia lata contra eum per audientiam contradictarum dari debent apoſtoli refutatorij, & ſi iuret ad notitiam ſuam tunc perueniſſe.dec 74. num.1.de appellatio.in antiq.

Appellandum eſt ad delegatum à ſubdelegato ſuo, vbi ſubdelegatio cum clauſul donec,&c. facta fuerit.dec.21. nu. 3 de appellatio.B ſig.

Appellans extraiudicialiter licet nullos obiectus deduxerit in appellatione ſua: ſi tamen actor in curia admittatur ad probandum vnam materiam quæ eſt de iure ſuo admittitur ad dandum de contraria materia aliàs obiectiua. dec.3.num.1.de exceptio Biſig

Appellati diligentia prodeſt appellanti. deciſ. 47. nume.3. de appellat.in antiq.

Appellare tertiò non licet. deciſ. 9 nume.1. & deciſ. 10.de ſentent.& re iudic in antiq.

Appellare poterit infra decennium à die ſcientiæ citatus ad domum ad audiendam ſententiam.deciſ.46.num.1.de appellatio in antiq.

Appellatio à grauamine vel interlocutoria viua voce interpoſita cui iudex à quo detulit, & cauſam remiſit conſentiente appellato deuoluit cauſam. deciſ.32. num.1. de appellatio.in antiq.

Appellatio deſerttur ſi ſententia non feratur infra fatalia, licet concluſum ſit in cauſa.deciſ.25.num.1. & deciſ.38.de appellationi.in antiq.

Appellatio & eius proſecutio ſunt de actis cauſæ. deciſ. 34. num. 1.de prebend in antiq.

Appellatio extraiudicialis nõ inducit litis pendentiam. dec. 69 num.1.de appellatio.in antiq.

Appellatio extraiudicialis intimari debet per procuratorem appellato. deciſio.3. numero.1. de appellationibus.in antiq.

Appellatio extraiudicialis non habet effectum niſi a die illati grauaminis & tunc incipit currere tempus. deciſ.32. num 1.de appell.in antiq.

Appellatio extraiudicialis non operatur fauorem attentatorum cauſa quinta dubio 19 nume.2.Faſto.

Appellatio generalis à grauaminibus in iudicio eſt nulla, & ſimiliter generalis allegatio nullitatis, niſi ſpecificentur grauamina & nullitates dec.70 num.1.de appellationibus.in antiq.

Appellatio generalis à futuro grauamine extra iudicium, licet non nominentur perſonæ propter quas appellatur, valet.dec.32.num.1.de appellatio in antiq.

Appellans inuito appellato non poteſt procedere in negotio principali omiſſo articulo appellationis, cùm ſua interſit redire ad iudicem ad quem in euentum quo appellatio mala pronunctietur. deciſione.19. num.4.de excep. B ſig

Appellans licet concludi obtinuerit in cauſa, ſi tamen labantur fatalia appellatio cenſetur deſerta.dec.1.num.2 de appellatio Biſig.

Appellans licet coram iudice à quo petit recipi teſtes abſenturos aut valetudinarios non videtur propterea renunciare appellationi deciſ.15 num 1 de appellatio.Biſig.

Appellans non dicitur proſequi appellationem ex impetratione ſola commiſſionis ſed à tempore quo incipit in cauſa procedere cauſ.17.dub.37 num 1.Faſtol.

Appellans non proſequitur præter cauſas expreſſas in ſua appellatione, etiam ſi ſe referat ad proceſſum. cauſ. 22. dub. 43.num.1 Faſtol.

Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in ſua appellatione deducere tenetur. cauſ.7. dub. 24. nume 2. Faſtol.

Appellans poteſt deducere obiectus directè fundantes ius ſuum, licet illos non expreſſerit in appellatione ſua cau. 31.dub.59.num.2.Faſtol.

Appellans procedendo omiſſo articulo grauaminis ſuper negotio principali parte aduerſa non vocata nec præſente, nec per contumaciam abſente, an dicatur facere proceſſum nullum.dec 8 num.1.de appellationi.Biſig.

Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus deduxit, an poſtea audiatur articulando quòd primus impetrans aliud beneficium vigore gratiæ ſuæ acceptauerat.cau.7. dub.14.num.1 Faſtol.

Appellans renuntiando appellationi tacitè videtur approbare grauamen à quo appellauerat deciſ.23.num 7 Biſig.

Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam remanebit tutus à deſertione probata paupertate.cauſ.17.dub.37.num.2.Faſtol.

Appellans ſi in termino ad recipiendum apoſtolos aſſignato non comparuit, cenſetur ſententiam approbaſſe. deci. 23.num 9.de appellatio Biſig.

Appellans viua voce non faciens diligentiam infra terminum præfixum non admittitur ad proſequendam ſecundam appellationem poſteà in ſcriptis infra idem decennium interpoſitam.ibid num.1.

Appellanti à die latæ ſententiæ currit tempus proſequendæ appellationis ſuæ deci 6.num.2.de reſcript.Biſig.

Appellanti cui præfixus fuit terminus ad proſequendum ſufficit iter arripere vel in curia proteſtari quòd infra tempus comparuit, & quid de appellante in curia. deciſ. 17 num.1.de appellatio.Biſig.

Appellatio ab interlocutoria cui iudex detulit, & cauſam remiſit, deuoluit cauſam ad curiam maximè conſentiente appellato deci.18 num.1.de appel Biſig

Appellatio ab interlocutoria ſine ſcriptis in cauſa beneficiali interpoſita deuoluit cauſam ad curiam in odium appellantis, aliàs ſecus.ibid num.3.

Appellatio à ſubdelegato dato cum clau donec ad ſe &c. approbata ab appellato & ab ipſo ſubdelegato deuoluit cauſam ad curiam deci.21 num 1.de appel.Biſig.

Appellatio deſeritur per lapſum fatalium poſt concluſionẽ in cauſa.dec.1 num 1.de appel B ſig.

Appellatio eſt quædam ſpecies defenſionis dec.23.nume.3. de appel.Biſig.

Appellationis cauſa eſt alia à prima.dec. 10. nume.1.de reſcript.Biſig.

Appellationis in cauſa non oppoſitum opponi poteſt, & nõ propoſitum proponi ſi tamen dependeat ex antiquis vel ea concernat, & ex eis trahat originem. dec.10. nume.3. de reſcrip Biſig.

Appellationis intimatio ad hoc vt habeat vim citationis peremptoriæ, & arctet appellatum, an ſufficiat ipſam ſolam intimari abſque eo quòd intimetur ipſum procuratorium.cauſ.15 dub 35.num 1.Faſt.

Appellationis interpoſitæ ad Metropolitanum ſi cauſa partibus præſentibus in curia committatur per appellatum tacito de metropolitano, commiſſio eſt ſurreptitia. dec. 19.num.1.de appel.Biſig.

Appellationem vbi ſemel appellatus approbauerit, non poterit illam amplius reprobare. dec.21. nume.6.de appell. Biſig.

Appellatus in cauſa beneficiali an poſſit proſequi cauſam appellationis non obſtante quòd ſibi infra menſem intimata non fuerit.cauſ.1 dub 12 Faſto.

Appellatus petens quòd tam ſuper articulo appellationis quam ſuper negotio principali procedatur inuito appellante, an ſit audiendus.cau 32.dub.61 num.1 Faſt.

Appellati conſenſus operatur deuolutionem cauſæ ad curiam licet appellatio peccet in form a. deci.18 nume.2.de appell Biſig.

Appellatur ad papam omiſſo medio.deci.21.num.5.de appel.Biſig

Appellans non poteſt renuntiare appellationi in præiudicium appellati. deci. 33. numer.2. de appellationibus. in antiq.

Appellans non poteſt inuito appellato procedere in negotiũ principale omiſſo articulo grauaminis.dec.67. nume. 1.de appel.in antiq

Appellatus licet non ſeruauerit illa quæ ſeruare tenetur appellatus nihilominus debet introducere appella. deci. 59. num 1 de appel in antiq.

Appellanti vbi præfixus eſt terminus ad proſequendum & appellatus nihil petit:po erit procedi ne dum in cauſa appellationis ſed etiam in principali ſine vlla citatione. dec. 32.de

dec.32 de appel.num.6.in nouis.
Appellantem iudex à quo reponere poteſt ad docendum de ſua diligentia.deci.12.de appel.num.1.in nouis.
Appellantes appellationi renunciare & inferiorem adire poſſunt.deci.4.in fine.de teſti.in nouis.
Appellantes in cauſa beneficiali ſolent deducere obiectus in ſuis appellationibus:quos ſi non probauerint grauiter puniuntur.deciſ.35.de appel.in nouis.
Appellantium eſt inſtare,proſequi & finire ſuas appellationes infra tempora à iure vel ab homine ſtatuta, quod ſi non fecerint puniuntur. dec.53.de appel num.1.in nouis.
Appellatus an excuſetur indiſtinctè à condemnatione expenſarum. dec.10 de dolo & contu.in nouis.
Appellatus an poſſit terminum ad proſequendum abbreuiare. dec.25 de appel.num.2.in nouis.
Appellatus an poſſit procedere ſuper deſertione appellationis per audientiam contra appellantem abſentem vbi cauſa ſuper deſertione appellationis tãtum commiſſa fuerit: licet extiterit appellatum ad ſedem apoſtolicam à diffinitiua lata in partibus vel in curia.dec.59. de ap. in nouis.
Appellatus faciẽs committi cauſam,& cauſas,quam, & quas mouet,ſeu mouere intendit contra appellantem cum poteſtate citandi in curia & extra, an poſſit procedere per audientiam contra appellantem in vim appellationis ſuæ? deciſ.11.de offic.deleg.in nouis.
Appellato an ſicut appellanti iuris terminum abbreuiare liceat.dec 32.de appel in nouis.
Appellatus eſſet fatuus ſi ſe arctaret ad proſecutionem ad quam non tenetur.dec 32.de appel.num.4.in nouis.
Appellatus in cauſa beneficiali qui appellationi nõ conſenſit: imò contra eam plura attentauit: an vigore ipſius appellationis & commiſsionis in vim ipſius obtentæ contra aduerſarium abſentem procedere poſſit. dec.43.de appel.in nouis.
Appellatus in cuius præſentia fuit appellatum in cauſa beneficiali,& proceſſum per audientiam contradictarum: ſi poſtmodum feratur ſententia contra eum infra decẽ dies à tempore ſententiæ, de æquitate auditur appellans. dec. 22.de appel.in nouis.
Appellatus inuito appellãte poteſt proſequi appellationem circa finem anni.dec.7.in princ.de appel.in nouis.
Appellatus poterit proſequi appellationem aduerſarij vigore commiſsionis per ſe ante impetratæ in qua obtinuit cauſam & cauſas,quam vel quas mouere intendebat contra ipſum appellãtem cõmitti.dec.34.de reſcrip.in nouis.
Appellatus non poteſt appellanti terminum præfigere ad appellationem proſequendum licet bene poſſit appellationem approbare.dec.32.de appel.num.1. & 5. in nouis.
Appellatus non tenetur ad proſecutionem negocij principalis ſed ſolùm appellationis articulorum. ibid. nume.4.
Appellatus non poteſt impetrare iudicem præueniendo appellantem niſi circa finem anni.ibid.num.2.
Appellatus poteſt appellationem approbare: licet iudex illam admittere noluerit per quam cauſa appellationis tantùm,non autem negocij principalis deuoluta cenſebitur. ibid.in fin.
Appellatus poteſt in vim commiſsionis impetratæ per falſum procuratorem obtinere in cauſa procedi, vbi cauſa ad curiam fuiſſet legitimè deuoluta & de mandato papæ commiſſa dec.60.de appel.in nouis.
Appellatus poteſt in curia ſtatim datis apoſtolis impetrare commiſsionem.dec.16.de appel in nouis.
Appellatus poteſt proſequi appellationem ſibi non intimatam.addit.dec.1 de elect.nu.1.in nouis.
Appellatus ſi infra terminum ab homine aſsignatum appellanti commiſsionem impetret,diligentia illa proderit appellanti.dec.7.de appel.in nouis.
Appellatus ſi appellationem contra ſe interpoſitam & ſibi non intimatam poſt menſem à die interpoſitionis ſi inſtrumentum appellationis deuenerit ad manus ſuas poſt nouem menſes ab interpoſitione computandos inchoauerit,& proſecutus fuerit cauſam per audientiam, an valeat proceſſus.deciſ.64.de appellat.in nouis.
Appellari non poteſt ab his quæ conſcientiæ alicuius relinquuntur.dec.18 de conceſ præb.in nouis.
Appellari poteſt à futuris grauaminibus in cauſa beneficiali dec.39 in fin.de appel.in nouis.
Appellari poteſt à ſententia nulla. & de eius effectibus. deciſ 48.de appel.in nouis.
Appellari poteſt ad papam à duobus delegatis,cum clauſula, quod ſi non omnes, &c. vbi vnus commiſit vices ſuas non in totum ſed donec, &c.deci.16.de offi. dele.in nouis.
Appellari poteſt à denegata defenſione.deci.25.de procura.in nouis.
Appellari ſicut à ſententia elapſis decem diebus non poteſt ita nec à condemnatione expenſarum, quæ eſt executio ipſius.deciſ.1.num.4.vt lit pend.in nouis.
Appellatio ab electione, prouiſione, &c. alicuius facta vel fienda viua voce ad Papam in præſentia partis,an deuoluat cauſam ad curiam?deci.4.de appel.in nouis.
Appellatio ab electione debet continere cauſas, & iurandum eſt addit dec.1.de elect.num.2.in nouis.
Appellatio ab interlocutoria interpoſita ſine expreſsione grauaminum an teneat?deci.1 de appel.nume 3. in nouis.
Appellatio à diffinitiua cui delatum eſt, & terminus præfixus quamuis apoſtoli petiti fuerunt,non tamen inſtanter tenet.deciſ.46. de appel.num.1.in nouis.
Appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex nouiter productis: ſecus in appellatione ab interlocutoria deciſio. 2. vt lite penden num.2.in nouis.
Appellatio ab interlocutoria licet aliquando toleretur: tamen ſemper eſt odioſa: quia derogat ordinariæ iuriſdictioni, & dicitur oculos retrotrahere: ſecus in diffinitiua quæ eſt fauorabilis.ibidem.
Appellatio à mandato iudicis an valeat ſine expreſsione cauſæ.ibid.num.3.
Appellatio à diffinitiua interpoſita à falſo procuratore in præſentia domini verum teneat.dec.39.de procu.in nouis.
Appellatio alternatiua an valeat. item diſiunctiua per totum.deciſ.33.de appel.num.1.in nouis.
Appellatio alternatiua vel diſiunctiua vt puta ad papam vel ad archiepiſcopum interpoſita in partibus valet,& tenet ſecundum curiam.deci.33. de appel. nume.1.in nouis.
Appellatio an cenſeatur deſerta fide non facta de proſecutione ipſius?deciſ.15.de appel.num.3.in nouis.
Appellatio an dicatur deſerta, ſi tam appellans quàm appellatus in termino à iudice præfixo,cui non extitit contradictum nihil fecerunt.deci.17.de appel in nouis.
Appellatio an poſſit probari per vnum teſtem.deci.19.circa fin.de re iudica.in nouis.
Appellatio certo modo formanda eſt, cùm informiter appellans non dicatur appellare.deci.2. de appel.nu.9.in no.
Appellatio extraiudicialis intimata non inducit litem ad effectum regulæ de ſurrogan. addit.deciſ.15. de reſcript. num.9.in nouis.
Appellatio extraiudicialis licet per procuratorem interponi debeat:tamen eius intimatio poteſt fieri per non procuratorem deciſ. 10.in fin.de appel.in nouis.
Appellatio extraiudicialis verificari debet antequam inhibeatur iudici à quo eſt appellatum. deciſ. 45. de appella. num.2. in nouis.
Appellatio eius qui appellauit,& cui iudex apoſtolos dedit, licet non inſtanter petierit,an valeat.deci.46. nume.2.de appellat.in nouis.
Appellatio interpoſita coram duobus. quibus tertius commiſit vices ſuas, eſt bona: præſertim ſi appelletur ad papam.addit.dec.16.de offi.dele.num.1.in nouis.
Appellatio generalis à futuro grauamine, quo caſu ſit valida.dec.25.de præben.num.2.in nouis.
Appellatio interpoſita infra menſem à tempore vacationis beneficij ab intruſione.& impedimentis aduerſarij occupantis,an habeat vim acceptationis? deci.14. de conceſſ. præben.num.2.in nouis.
Appellatio iudicialis in cauſa beneficiali propter cauſam ſuſpitionis vel aliam probabilem exceptionem non admiſſam legitimè intimata cauſam beneficialem ad curiã deuoluit deciſ.23.de appel.in nouis.
Appellatio interpoſita ab eo qui fuerat procurator cõſtitutus in partibus eadem die qua appellauit, an teneat. deciſ. 56.num.1 de appel in antiq.
Appellatio cauſa eſt propter quam totum negotium principale ad curiam deuoluitur. dec.34.de reſcript. in nouis.
Appellatio interpoſita per ſpoliatum contra ſpoliantem habet vim citationis deciſ.18.nu.2.de reſt.ſpoliat. in antiq.
Appellatio intimata ſolùm parti deuoluit quantum ad ipſam partem tantùm.deciſ.8.nu.1. de appel. in antiq
Appellatio licet propter eius defectum cauſam nõ deuoluat ad curiam: attamen auditor poterit de appellatione interpoſita per intruſum ab executione duarũ ſententiarũ cõtra reũ mortuũ cognoſcere dec.23.nu.2.de ſen.& re iu.in ãtiq.

Appel

Appellatio licet ſit deſerta, poſt tamen iudex confirmare primam in ſententiam.dec.41.numero 1.de appellation. in antiq.
Appellatio malè formata non excludit ius pratis.dec.14. nu.1.de appel.in antiq.
Appellatio minus legitima an ſuſpẽdat iuriſdicti.iudicis donec det apoſtolos.dec.51.nu.5 de appel.in antiq.
Appellatio nedum deuoluit inſtantiam cauſę, ſed etiã nullitatem ſententiæ.dec.29.nume.4.de ſentent.& re iudica.in antiq.
Appellatio non cenſetur deſerta licet appellans non certificauerit iudicem à quo de proſecutione iuxta comminationem ſibi factam.dec.40.nume.1.de appellatio. in antiq.
Appellatio non legitima in præiudicium appellantis reputabitur legitima.dec.51.nu.5.de appel.in antiq.
Appellatio obiectiua non valet inſufficienter expreſſis, ſi continet alia non ſufficienter expreſſa.dec.24.nu.1. de appel.in antiq.
Appellatio ſpoliati donec durat ſpolium valet.dec.4.nu. 1.de reſtitu.ſpolia.in antiq.
Appellatio ſi non proſequatur infra terminum datum ad proſequendũ, deſeritur.& ſentẽtia ſuper deſertiõe lata, eſt interlocutoria.dec.85.nume.1.de appellation. in antiq.
Appellatio ratiõe epiſcopatus vel abbatiæ intimari debet in ianuis palatij papæ.ſed in inferioribus ſufficit in audientia contradictarum dec.84.num.1.de appellation. in antiq.
Appellationis articulo omiſſo de partiũ conſenſu poteſt in negotio principali procedi dec.67.nume.1 de appella.in antiq.
Appellationis articulus poteſt omitti de conſenſu partium vel ſolius appellantis.dec.71.nu.1.de app.in antiq.
Appellationis interponendæ decem dies dicuntur vtiles ab initio, ſed communi in proceſſu.deciſ.46.nu.2.de appellatio.in antiq.
Appellatione deſerta ſi iudex proferat ſententiam ſuper principali negotio etiam appellato inſtante, talis ſentẽtia erit nulla.dec.12.nu.1.de ſent.& re iudi.in antiq.
Appellatiõe verbali cui neque delatum neque remiſſum eſt: ſed ſola pars adſentijt, an cauſa deuoluatur. Quod ſi iudicis delatio & remiſſio & partis appellatæ cõſenſus non interuenerint, cauſaq; eius naturæ ſit, vt per appellationem ad curiam deuoluatur.dec.51.de appella nu.2.3.in antiq.
Appellatus in curia poteſt præuenire appellantem in impetratione reſcripti.dec.12.nu.2.de reſcrip.in antiq.
Appellatus an poſſit cauſam deuoluere re integra abſente appellante.dec.11.nu.1.de appel.in antiq.
Appellatus poſt lapſa fatalia cum appellationis extraiudicialis in beneficiali in partibus interpoſitæ poterit citari facere, & an requiratur citatio de nouo.dec.39.n. 1.de appel.in antiq.
Appellatus poteſt quandocunque proſequi appellationẽ interpoſitam in partibus, licet ſibi non fuerint intimata.dec.81.nu.1.de appel.in antiq.
Appellatus ſi conſtituat procuratorem in curia ſimpliciter poſt appellationem videtur appellationẽ recepiſſe. deci.21.nu.2.de appel.in antiq.
Appellatus ſi faciat committi cauſam appellationis infra terminum ad proſequendum, poteſt eo proſequente appellans ſe defendere etiam poſt tempus datum ad proſequendum.deciſio.47.numero 1.de appellat.in antiq.
Appellatus volens appellationem eſſe deuolutam ex eo quod appellans conſtituit procuratorem ad impetrandum vel contradicendum, auditur.deci.33.de appellatio.in antiq.
Appellare facto magis eſt quàm verbo.deci.54.de appellatio.in nouis.
Appellari poteſt ad epiſcopum vel vicarium à ſententia lata per eorum delegatum.deciſio.3.de officio vicarij. in nouis.
Appellari poteſt à vicario ad epiſcopum quando ſumus in interlocutoria.ibid.nu.3.
Appellari poteſt à collatione facta per vicarium de ſpeciali mandato ad ipſum epiſcopum.deciſion.7.de officio vicarij.in nouis.
Appellari poteſt à vicario foraneo ab epiſcopum.ibidẽ. nume.8.
Appellatus ſi cõmittit cauſam quam habet contra appellãtem docto de appellatione aduerſarij procedere poteſt addi.dec.12.de offi.deleg.nu.2.in nouis.
Appellatio licet cauſam appellationis deuoluat: non tamen cõſeruandã poteſtatem deuoluit.in addi.deciſ.5.ut lite pendente.in nouis.
Appellatio manifeſtè friuola proceſſum non interrũpit, nec obſtat iudicis inhibitio.deci.58.de appellatiõ.nu.4. in no.
Appellatio manifeſtè friuola ante ſentẽtiam interpoſita priuat appellantem iure appellandi poſt ſententiam. ibidem.nume.4.
Appellatio nõ cenſebitur deſerta ſi appellans infra terminum iudicem à quo de proſecutione non certificauerit.deciſ.14.de appellat.in nouis.
Appellatio nõ dicitur deſerta licet cauſa appellationis intra annum non terminetur.dec.7.de appell.numer.2. in nouis.
Appellatio poteſt iuſtificari ac etiam impugnari ex noua exceptione vel allegatione ex facto aduerſarij oriente. dec.12.de app.nu.3.in nouis.
Appellatio ſub ſimplici copia non ſub manu publica appellato data non dicitur eſſe legitimè intimata quoad deuolutionem cauſæ ad Romanam curiam.deci.26.de appel.in no.
Appellatio ſuſpendit effectum ſententiæ.& omniũ productorum in prima inſtantia, quæ non obſtant in ſecũda, niſi reproducantur.deci.16.de reſtit.ſpolia.numero 2.in nouis.
Appellatio ſuſpendit effectum omnem ſententiæ.deci.2. de reſti.in integ.in no.
Appellatio ſola etiam cognitionem nullitatis deuoluit. deci.5.de lit.conteſt.nu.3.in no.
Appellationis cauſa & cauſa principalis licet eadem ſit cauſa, tamen ſunt diuerſæ inſtantiæ.deciſio.2.de procurato.numero 2.& deciſio.1.de lit.conteſtat.numero 3.in nouis.
Appellationis delatio & remiſſio cauſæ ad primum iudicem differunt.deciſion.1.de offic.delegat.numero 2. in nouis.
Appellationis intimatio facta in eccleſia parochiali de qua agitur: ſi ſit tale beneficium quod requirat reſidentiam ſicut & in eccleſia cathedrali valet.deci.10.de appella.in no.
Appellationis intimatio in cauſa beneficiali facta per quẽcunque valet.dec.18.de appel.in no.
Appellationis remedium etiam diabolo ſi eſſet in iudicio non eſt denegandum.deci.16.nume.3.de dolo & contuma.in nouis.
Appellatio à grauamine ante tertiam ſententiam conformem interpoſita executionẽ ipſam non impedit.deciſ. 15.de re iudic.nu.1.in no.
Appellationi adhærentes non poſſunt in eadẽ cauſa teſtificari.deci.53.de appel.nu.1.in nouis.
Appellationi adhæſio debet fieri infra tempus infra quod potuit appellari, & huiuſmodi appellatio ab excõmunicatione protegit adhærentes eidem.deci.5.de ſentẽ. excommu.in no.
Appellationi interpoſitæ quibus actibus renunciari dicatur.deciſ.1.de renun.nu.2.in nouis.
Appellationi renunciare non videtur qui iura ſua coram auditore producit ad finem vt in executione ſententiæ ſuperſedeat: ſecus ſi ab eo citationẽ peteret vel aliquid quod non poſſit niſi per iudicem expediri.deciſio.63. de appel.in nouis.
Appellationi renunciare an & quando quis videatur.deci. 63.de appel.nu.1.in nouis.
Appellationis deſerta fingitur non appellatum.deciſio.1. appel.nu.5.in nouis.
Appellatione extraiudiciali legitimè intimata deſerta, nihilominus negotium principale remanet in curia Romana, & noua citatione opus eſt ad eius proſecutionem deciſion.17.de appellationibus.numero 1. in nouis.
Apoſtolorum recipiendorum tempus currit à die appellationis non ſententiæ, deciſione.de appellationib.numero 1.in nouis, et deciſione.80.eodem titul. in antiq.
Apoſtolorum petitio cum tãtis inſtãtijs ideo fieri debet,

vt iudici debitus honos deferatur, & ipſe moueatur ad reuocandum grauamen.deciſ.46.nu.1.de appel.in no.
Apoſtoli quales intelliguntur dati quando iudex illos dedit ſimpliciter non exprimendo reuerentiales vel refutatorios.deciſ.8.de appel.in no.
Apoſtoli ſunt pars appellationis:qui ſi debitè petiti non fuerint,reputabitur non appellans.deciſ.41.de appellatio.in nouis.
Apoſtoli ſunt pars appellationis & de eius ſubſtãtia.deciſ.50.nume.4.de appellat.in nouis
Apoſtolos à diffinitiua petere non eſt multùm neceſſarium.ibid.
Apoſtoli reuerentiales dantur in appellatione à diffinitiua,refutatorij autem ab interlocutoria.deci.61.nu.1.de appel in antiq.
Approbatum per me non reprobo.deciſ.8.nume.5.de teſtamen.in antiq
Archidiaconus agit contra ſubditos ſibi cauſa viſitatiõis ſine licentia epiſcopi & quid de re diuerſa circa capitulum.deci 2.num.1.de officio archid.in antiq.
Archidiaconus poteſt præſcribere ius inſtituendi, & deſtituendi.deciſio.3.nume.1.de præſcriptio.in antiq.
Archidiaconus cui cõmiſſa eſt ab epiſcopo inductio in poſſeſsionem beneficij per ſe collati,an poſsit alteri delegare vices ſuas.deci.14.de offic.delegat in nouis.
Archidiaconus de iure communi eſt immediatus prælatus poſt epiſcopum in eccleſia cathedrali,qui eſt oculus epiſcopi & gerit in multis vices ipſius.deciſ.9.de præbend.in nouis.
Archidiaconus nullam habet iuriſdictionem in mũdo ratione conſuetudinis:tamen ratione nominis ſonat in dignitatem.ibid.
Archidiaconus contra ſubditos poteſt agere poſſeſſorio pro iure viſitandi ſine licẽtia epiſcopi.dec.1.nume.1.de offi.archi.Biſi.
Archidiaconus de iure communi habet curam.deciſio.13.nu.2.de præb.Biſi.
Archidiacono de cõſuetudine poteſt competere ius inſtituendi.deci.21.nu.1.de præben.Biſi.
Archiepiſcopus Eboracen.non habet alium ſuperiorem quàm papam.deciſ.1.de ſupplend.neglig.prælato.nume.3.in nouis.
Archipræsbyteratus nõ cadit in gratia pauperum,niſi ex primatur.deciſ.1.numero 1.de officio archipresbyter.in antiq.
Archipræsbyter an ſit dignitas.ibid.nu.2.
Argumẽtum ſumi poteſt ab ordine ſcripturæ.dec.33 nu.15.de præb.in antiq.
Argumentum ab identitate rationis validum eſt.dec.20.de præben.in nouis.
Argumentum à ſignificatione nominis valet.deci.26.nu.4.de præb.in no.
Argumentum ab abſurdo in iure validum eſt.deciſ.64.de appel nu.5.in no.
Arreſtari nõ poteſt receſſurus à curia ad effectum reſpõdendi interrogationibus non diſpoſitiuè datis tangentibus negotium principale deci.3.de ſequeſtr,poſſ.& fruct.nu.1.in no.
Arreſtari poteſt quis vt reſpondeat interrogatorijs datis in iudicio:ſecus ſi non dedit.deci.3.nu.1.de dolo & contuma.in antiq.
Arreſtari poteſt receſſurus de curia donec reſpõdeat interrogationibus ſimiliter & literis apoſtolicis.deci.16.nu 1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Arreſtatus qui receſsit, non debet excommunicari niſi citetur per audientiam contradictarum ad hoc,dec.31.nu.1.de ſenten.excommu.in antiq.
Articulus quod eccleſia à tanto tempore quod non extat memoria hominum in cõtrarium eſt hoſpitali annexa valet.deci,4.nu 1 de teſtib.Biſi.
Articuli concernẽtes petitoriũ productis ex parte rei per ordinarium ſecundo loco promiſi an ſint admittẽdi cõtra apoſtolicã expectatiuam agentem ſuſpẽſo petitorio reſtitutorio qui primus receptus fuit ſub cõditione ad poſſeſsionẽ ſi ſibi deberetur.deci.9,de cõceſ.p b.Biſig.
Articuli de infirmitate in genere propoſita non concludunt.cau.11.dub.33.nu.1.Faſto.
Articuli dati in curia poterunt in partibus ſpecificari quò ad crimina & obiectus.cau.11.dub.33.nu.1 Faſto.
Articuli merè obiectiui licet poſt terminum dari non poſsint,ſi tamen deſcenderent à gratia dantis erunt admittendi.deci.1.nu.2.de ſeq.poſ.nu.2.in no.
Articuli qualiter ſunt in actione iniuriarum ciuiliter intenta proponendi.deci.1.nu.5.de accuſa.in no.
Articulorum admiſsio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij & receptio teſtium à qua extitit appellatum. ¶ poſt appellationem & deinde partis appellantis repoſitionem articuli admiſsi fuerunt, nec à tali admiſsione extitit appellatum,tales.deciſ.11.de proba.in nouis.
Articulis impertinentibus non eſt reſpondendum.deci.5.nu.2.de ſequeſt.poſſ.& fruct.in nouis.
Articulorum ſpecificatio quid importet.deciſ.11.nu.5.de reſcrip.in no.
Articuli ad hoc vt dicatur de iure partis quid requiratur.deci.1.de accu.nu.3.in no.
Articulus grauaminis priùs debet expediri.deci.31.de reſcri.nu.1.in no.
Articuli dari in caſum & euentum, donec caſus ille euenerit,admitti non debent.deci.14 de teſtib.nume. [illegible] in nouis.
Articuli euentuales nunquam admittuntur niſi de eo datum fuerit, in cuius euentum articuli ſunt formati.ibidem.
Articuli in cauſa criminali ciuiliter intentata poſt terminum dati non veniunt admittendi.deci.2.de ſeque.poſ.& fruct.in no.
Articuli in cauſa prophana merè ciuili,ſi ſunt de iure dantis & aliàs pertinentes,poſſunt poſt terminum & ante cõcluſionem,& debent de equitate admitti.& quid ſi in cauſa iniuriarum ciuiliter intentata poſt terminũ darentur.deci.9.de teſtib.in no.
Articuli in cauſa beneficiali tacitè cenſentur admiſsi, vbi teſtes recipiuntur.deci.16.de teſtib.in no.
Articuli merè obiectiui ſunt ſpecificandi: aliàs non debent admitti.deci.1.de ſequeſtr.poſſ & fruct.nume.2.in nouis.
Articulus non concludens debet repelli tanquam impertinens.deci.19.nu.1.de teſtib in antiq.
Articulus ſuper valore beneficij,niſi dicat deductis oneribus,non valet.deciſ.60.nu.1.de conceſſ.præbend.in antiq.
Articuli bene formati per reum non habentem ius in beneficio dati debent admitti.dec.30.nume.1.de teſtib.& atteſtat.in antiq.
Articuli concluſorij dicuntur, quia factum concludunt, & per reſponſionem illis factam lis conteſtatur.deciſ.29.nu.1.de probat.in antiq.
Articuli calumnioſi admitti non debent, niſi ſint de iure dantis deci.26.nu.1.de teſtib.in antiq.
Articuli dantes non veriſimilia non admittuntur.deci.23.nu 4.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Articuli in dubio admitti conſueuerunt.ibidem deciſ.25.numero 1.
Articuli in cauſa appellationis ſecundum aliquos non veniunt declarandi.ibid.deciſ.24 nu.2.
Articuli obiectiui debent actualiter in termino aſsignato produci:nec ſufficit illos produxiſſe animo corrigendi.deci.13.nu.1.de proba.in antiq.
Articuli obiectiui poſt terminum dati non admittuntur in cauſa ſpirituali.dec.27,nu.1.de teſtib.in antiq.
Articuli obiectiui niſi ſint bene formati & ſpecificati nõ admittuntur.ibid.deci.28.nu.2.
Articuli obiectiui debẽt dari bene diſpoſiti & ſpecificati in bona forma,niſi dãs illos eſſet in pœſsione.ibi.de.31.
Articuli obiectiui ſuper crimine homicidij non ſunt de bona materia:quia talis oppoſitio non repellit promotum à beneficio.deci.1 nu 3.de except.in antiq.
Articuli obiectiui cõtra electũ q ſit ineligibilis ad quodcunq; beneficiũ eccleſiaſticũ,ex eo q nõ fecit ſe promoueri infra tps debitũ,nõ ſunt admittẽdi.ibid.dec.2.n.2.
Articuli obiectiui dandi ſunt infra terminum facto & nõ verbo tantùm.dec.17 nu.1.de excep.in antiq.
Articuli obiectiui quando ex eis dans nullum ius acquirit an ſint admittendi.ibid.nu.2.
Articuli obiectiui qui aliàs eſſent repellendi admittuntur quando gratia,ſi neutri eſt obtenta.deci.14.nu.5.de teſtib.& atteſt.in antiq.
Articuli obiectiui ſi poſt terminũ fuerint producti, & in termino ad producendũ omnia inſtrumenta per quæ probantur obiectus,producitur ſi negentur ſigilla,& notarius.

notarius, an admittatur productes ad illa probandum per teſtes.dec.10.nu.1.de teſtib.in antiq.

Articuli pertinentes etiam in cauſa prophana de æquitate ſunt admittendi vſque ad concluſionem in cauſa. dec.21. nume.1 de teſtib in antiq.

Articuli poſt terminum dati in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata nō ſunt admittendi.ibid. dec.22.num.1.

Articuli quando petuntur admitti.debet proteſtari pars aduerſa ſaluo iure impertinentium & non admittendorum. deci.13.nu.2.de teſtib.& atteſtat in antiq.

Articuli qui non ſunt dati in cauſa principali poſſunt dari in cauſa appellationis.deciſ.14.nu.4.de teſtib.& atteſta.in antiq.

Articulorum admiſſio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij,nec vitiat receptionē teſtium dummodo ſint pertinentes.dec.10.nu 3.de exceptio.in antiq.

Aſcendere de minori dignitate ad maiorem licet, ſed non contrà.deci 3.de conſuetud.in nouis.

Attentans lite pendente debet cōdamnari in fructibus percipiendis ſi petatur.deci.34. nu.1. de ſentent. & reiudica. in antiq.

Attentata an petens reuocari poſt concluſum in cauſa audiatur.dec.26.nu.2.de appella.in antiq.

Attentata appellatione pendente poſt eius deſertionem nō ſunt reuocanda.dec.76.nu.1.de appel.in antiq.

Attentata lit.pendē non reuocantur vbi cōſtat de nullitate appellationis vel non intereſſe partis.dec.75.nu.1. de appellat.in antiq.

Attentata non reuocantur ad inſtantiam illius de cuius nō iure claré conſtat dec.7.nu.1.vt lit.pend.in antiq.

Attentata non probantur per remiſſionem ad partes: quia probari debent in curia.dec.7 nu.1.& deci.35 nu 1.de probatio.in antiq.

Attentata nō ſunt reuocāda ad inſtantiā illius de cuius non iure claré conſtat deciſ.78. nu.2.de appel.in antiq.

Attentata per actorem poſt decretam citationem nōdum tamen executam per viam attentatorum ſunt reuocanda.deciſ.2.num.1.de appel.Biſi.

Attentata poſſunt peti reuocari vſq; ad concluſionem cauſæ excluſiué deciſ.6.nume. 1. vt lit.penden. nihil innoue. in antiq.

Attentata poſt appellationem vbi petuntur reuocari nō tenetur petitor probare ſe prius poſſediſſe, niſi aduerſarius præſumeretur de iure cōmuni & ex cauſa veriſimili poſſidere.dec.10.nu.1.de appel.in antiq.

Attentatorum cauſa dicitur ſummaria in qua ex officio nō ſeruato iuris ordine procedi poteſt.deci.1.nu.2. de offic. iudic.in antiq.

Attentatorum cauſa non requirit obſeruationem terminorum.deciſ.78 nu.1.de appel.in antiq.

Attentata an ſint reuocanda non obſtante appellationis deſertione allegata dec.1 nu.4 de appel in nouis.

Attentata contra appellationem quando reuocari debeant. deci 44.nu 1.de appel in nouis.

Attentata contra appellationem quando reuocari debeant. ibidem.

Attentata lite pendente ad inſtantiam illius de cuius non iure claré conſtat, non veniunt reuocanda. deciſ.2.vt lit. penden. in nouis.

Attentata lite pendente vſque ad cōcluſionem in cauſa excluſiué poſſunt peti reuocari.deci.4. vt lit.pend.in nouis.

Attentata lite pendente reuocātur nullo iuris ordine ſeruato, imó ex puro & mero iudicis officio deci.2. nu. 1.de reſti.ſpol.in nouis.

Attentata petens reuocari quid probare debeat ibid.

Attentata petenti reuocari ſufficit probare ſe in poſſeſſione fuiſſe tempore motæ litis,& ſpoliatum fuiſſe ibid.

Attentata pendente appellatione non ſunt poſt eius deſertionem per modum attentati reuocanda.deciſ. 1.nume.1. de appella.in nouis.

Attentata pendente appellatione an ante ipſius deſertionē ſint reuocanda.ibid.nu.3.

Attentata pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum veniunt reuocanda deci 51.de appel.in nouis.

Attentata poſt appellationē ab interlocutoria ante tamen diffinitiuam non veniunt per modum attentati reuocanda,niſi prius iuſtificata appellatione. deciſ.1. nu.6.de appella.in nouis.

Attentata per actorem poſt citationē decretam ad inſtantiam ipſius,licet nondum executam veniunt reuocandi. deciſ 6.vt lite penden.in nouis.

Attentata per procuratorem de cuius mandato non conſtat, non nocent domino ibid.dec.7.

Attentata petens reuocari, ſi claré & notorié de non iure ſuo conſtaret,nec audiretur: licet iudex propter contemptum ſui ex puro & mero officio ſuo poſſet illa reuocare. deci.2 de reſtit ſpolia in nouis.

Attentata poſt appellationem extraiudicialem per iudicem vel partem non ſunt reuocanda per modum attentati antequam intimetur.deciſ.38 de appel. in nouis.

Attentata poſt appellationem diffinitiuam non reuocantur niſi in euentum cauſæ appellationis.decil. 44. nu.1.de appel.in nouis.

Attentata poſt appellationem peti poſſunt & reuocari lite conteſtata ſuper principali non obſtante.dec.17.nume.1. de appel in nouis.

Attentata quòd in quacunque litis parte reuocentur.dec.4. nu.1. vt lit.penden.in nouis.

Attentata poſt concluſionem non reuocantur. ibid.num.2.

Attentans lite pendente propter dolum & malam fidem in fructibus eſt condemnandus etiam in his qui percipi potuerunt.deci.5.nu.1.de reſti.ſpolia.in nouis.

Attentatorum interdictum eſt priuilegiatum plus quàm interdictum vnde vi.deci.2.nume. 2. de reſtitu.ſpoliato. in nouis.

Attentatorum priuilegium eſt vt omnia reſtitui debeant in priſtinum ſtatum.ibid nu.3.

Attentare ſeu innouare non dicitur,qui ius ſuum proſequitur ipſum continuando & conſeruando: & totum dicitur facere ad tuitionem & conſeruationem iuris ſui antea quæſiti.deciſ. 44.de appel.in nouis.

Attentata lite pendente reuocantur per offi iudicis & in eo proceditur iuris ordine non ſeruato.deciſ.1.nu.2. de appel.Biſi.

Attentata per tertium niſi iuriſdictionem iudicis ad quem impedirent,non debent per viam attētati reuocari. cauſ. 5.dub.19.nu.2.Faſto.

Attentatorum reuocatio ſine libello expeditur. deciſ. 2.nu. 4.de appel.B.ſig.

Atteſtationes quæ non valent poſſunt ratificari per partes. deciſ.5.nu 1.de teſti.& atteſta.in antiq.

Atteſtationes à vero iudice receptas aliàs nulliter,partes tacité ſicut expreſſé an ratificare poſſint. deci.8.in fi.de offic.delega.in nouis.

Auditor cui committitur taxatio fructuum alicuius beneficij in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas condemnatus,an poſſit facere taxationem fructuum etiam perceptorum poſt ſententiam vſque ad tempus quo ipſe taxationem faciat deci.14 de re iudic.in nouis.

Auditor cui committitur cauſa appellationis cum negotio principali: licet pronunciet malé appellatum, attamen negotium principale non remittitur. deciſ.2.de appellationib.in nouis.

Auditor cui eſt commiſſum ꝙ decernat citationem perſonalem:ſi reperit diffamatum de contentis in commiſſione an recipiet probationes de bona fama ad inſtantiam procuratoris generalis.dec.16 de iudic.in nouis.

Auditor cui nulla appellatione interiecta committitur cauſa principalis in curia de mandato ſpeciali cum poteſtate citandi ad partes: an ſtatim ante executionem citationis per ſe decretæ inhibere poſſit deci 2.de appel.in nouis.

Auditor datus in curia cum negotio principali in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus ſiue ante ſententiam ſiue poſt appellatum fuerit, an ſtatim poſſit inhibere iudici à quo.deci.2.de appel.in nouis.

Auditor duntaxat habens articulum grauaminis nō poteſt niſi prius articulo grauaminis expedito procedere ad aliquem actum vigore commiſſionum etiam de ſpeciali mandato habentium clauſulas, ꝙ ſi per informationem &c.ſibi præſentatarum.dec.23.de reſcrip.in nouis.

Auditor eſt egregia perſona:ideo mittendum eſt ad ipſum pro teſtimonio ferendo.dec.7.de teſtib.in nouis.

Auditor extra curiam ſi committat examinationē teſtium cum clauſ.ꝙ ſi non omnes,&c an ſi vnus ex illis partibus etiam conſentientibus alteri committat, valeat teſtium receptio per ipſum. deciſ. 8. nume.1. de offic. delegat. in nouis.

Auditor inhibet ſtatim citata parte.deciſ 3.de app.in nouis

Auditor licet detulerit appellationi à diffinitiua: & terminum præfixerit ad proſequendum:ſi poſtea ſibi commit-

tatur deſertio appellationis, poterit de illa cognoſcere. dec. 29. de appel in nouis.
Auditor nunquam remittit cauſas etiam ſi pronuntiatet bene appellatum ſaluis dominis cardinalibus & coauditoribus ſacri palatij dec 3 de appel in nouis.
Auditor qui pronuntiat beneficium alicui fore debitum, poteſt etiam poſſeſſorem in fructibus poſt litem motam perceptis & non petitis condemnare dec. 6. de re iudica. in nouis.
Auditor qui pronuntiat appellationem deſertam poteſt reponere appellantem, ſi de ſua diligentia doceant. dec. 9. de appell. in nouis.
Auditor virtute commiſsionis ſibi factæ quod ſola facti veritate inſpecta procedat, poterit terminos palatij abbreuiare. dec. 1. de verbo. ſignifi. in nouis.
Auditores habent iuriſdictionem habitu, licet non actu: & ideo commiſsiones quæ illis fiunt non ſunt niſi diſtributiones per quas datur eis ſolum exercitium iuriſdictionis in quo attenditur plus factum papæ quàm partis. deciſ. 6 o de appell. in nouis.
Auditores habent ordinariam in audiendo & cognoſcendo, dec. 61. de appell. in nouis.
Auditores inter ſe cauſas ſibi ipſis remittũt vbi eſt dubium de iuriſdictione: & tenet proceſſus per illum cui remiſsio facta ſuit. dec 13. num. 1. de offi deleg in nouis.
Auditores ſacri palatij habent iuriſdictionem habitu & cenſentur ordinarij & commiſsiones quæ eis fiunt, non ſunt niſi diſtributiones. ibid num. 2.
Auditores Rotæ poſſunt recipere ceſsionem litis ſed non iuris addit dec 3. num. 2. de renunt. in nouis.
Auditores ſibi inuicem cauſas remittunt: & antequam alius acceptet à remittente non abdicatur iuriſdictio. addit. dec. 13 num 1. de offi. delega. in nouis.
Auditores ſacri palatij ſunt ordinarij in cognoſcendo: in pronuntiando & diffiniendo delegati, dec. 16. in fin. de re iudica. in nouis.
Auditores inhibent iudicibus extra rotam ſtatim poſt præſentatam commiſsionem: ſecus in rota vbi debet conſtare de appellatione prius. deciſ 68. nume. 1. de appellatio. in antiq.
Auditor ante litem conteſtatam non videtur habere iuriſdictionem. deciſ. 16. num. 3. de teſtib. & atteſtationibus. in antiq.
Auditor cameræ non habet iuriſdictionem niſi inter curiales exiſtentes in curia Romana. deciſ. 5 num 1. de offi ordin. in antiq.
Auditor cui eſt commiſſum negotium principale ſiue principaliter ſiue in conſequentiam poteſt ſtatim inhibere etiam in partibus. deciſ. 4. nume. 1. de foro competenti. in antiq.
Auditor debet videre proceſſum iudicis à quo antequam inhibeat. deciſ. 62. num 1 de appell. in antiq.
Auditor articuli grauaminis pronuntians bene appellatum non poteſt ſine noua commiſsione procedere in negotio principali dec. 11. num. 1. de appell Biſig.
Auditor ſecundus gratiam, ſi nemini, directam primo auditori eius proprio nomine expreſſo, an poſsit exequi. dec. 20 num. 1. de reſcript. Biſig.
Auditor etiam in cauſa criminali non poteſt reum citare vt compareat perſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter commiſſum. dec. 7. num. 1. de dol. & contu. in antiq.
Auditor in qualibet parte litis pronuntiare poteſt cauſam eſſe deuolutam dec. 17. num. 1. de reſcript. in antiq.
Auditor non poteſt ſine noua commiſsione de cauſa cognoſcere vbi remiſſoria bullata fuerit, licet partes remiſſoriæ renuntiare velint. deci 33. num. 1. de teſtib. & atteſtationibus in antiq.
Auditores licet pronuntient benè proceſſum & malè appellatum nihilominus negotium principale manebit in curia dec. 4. num. 3. de foro compe. in antiq.
Auditor non abſoluit ad cautelam ſine ſpeciali commiſsione: ſed iudex extra curiam ſic. ſi ſibi ſimpliciter abſolutio committatur decis 3. num 1 de ſenten excom. in antiq.
Auditor non dat literas abſolutionis præceptorias, ſed intimatorias. dec. 16 num. 1 de ſenten. excom. in antiq.
Auditor non poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis ſine ſpeciali commiſsione dec. 72. num. 1. de appellatio. in antiq.
Auditor partes diſcordantes remittit ad audientiam contradictarum ad conueniendum de iudicibus remiſſoriæ deci. 43. num. 1. de teſtib. & atteſt. in antiq.
Auditor poteſt compellere partes neſcientes quid contineatur ſub iuramento calumniæ ad iurandum quinque capitula ſub eo contenta, & actor iurare recuſans cadit à cauſa, & reus habetur pro confeſſo. dec. 3. num. 1. de iuramen. calum. in antiq.
Auditor poteſt in cauſa in qua nullum dubium habet, pronuntiare de conſilio & conſenſu coauditorum: licet cauſam non poſuerit in conſiliis. dec. 21. num. 1. de ſenten. & re iudic. in antiq.
Auditor poteſt cognoſcere de appellatione interpoſita in executione duarum ſententiarum conformium latarum contra reum mortuum dec 23. ibid.
Auditor poteſt pronuntiare ſuper deſertione ſine noua cõmiſsione dec. 86. num. 1. de appell. in antiq.
Auditor rotæ ſine ſpeciali mandato non poteſt admittere reſignationem beneficij, ſed litis & cauſæ ſic. dec. 15. num. 1. de renuntiatio. in antiq.
Auditor ſacri palatij non remittit cauſam iudici à quo etiã ſi pronuntiaret malè appellatum. deci. 63. num. 1. de appellatio in antiq.
Auditor ſecundus cenſetur ſurrogatus quò ad omnia in locum primi. dec. 9. num. 1. de reſcript. in antiq.
Auditor ſecundæ inſtantiæ non abſoluit excommunicatum ab auditore primæ, niſi viſis actis primæ inſtantiæ deci. 24 num 1. de ſenten excom. in antiq.
Auditores non cognoſcunt de iniuriis niſi de expreſſa commiſsione. dec 2. num 1 de iniu. & dam. dato. in antiq.
Auditores volentes habere conſilia in cauſis coram eis vertentibus debent benè videre proceſſum & clarè elicere dubia vera, vt ſui coauditores vera conſilia dare poſsint. dec. 5 num. 1 de conſtitutio. in antiq.
Auditores palatij non poſſunt exequi ſententias ſuas, ſed alij delegati ſic infra annum. deci 39. num. 1. de ſenten. & re iudic. in antiq.
Auditores ſacri palatij omiſſo articulo grauaminis à quo in partibus extitit appellatum, procedunt in negotio principali ſibi commiſſo deciſio. 4. num. 1. de foro competen. in antiq.
Auditor ſi pronuntiet appellationem deſertam non poteſt condemnare in expenſis neque imponere perpetuum ſilentium, niſi ſeruetur terminus. deciſ. 35. nume. 1. de ſenten. & re iudic. in antiq.
Auditor taxat expenſas factas in partibus lite coram eo pẽdente. dec. 42. num. 1. ibid.
Auditor taxat tãtum expenſas factas coram eo, niſi habeat ex ſpeciali commiſsione. ibid dec. 44. num 1.
Auditores dubitantes ſuper admiſsione articulorum vel articulo appellationis ſuper illis domino conſulere, & pronuntiare debent dec 34. num 1. de proba. in antiq.
Authoritas interpoſita perperàm habetur pro non interpoſita. deciſ. 2. num. 7. de reb. eccleſi non alienan. Biſig.
Authoritas vbi requiritur ad validatem alicuius actus, neceſſariò in ipſo actu interuenire debet. deciſ 17. nume 3. de iure patronat in antiq.
Authoritates quæ ſunt, ſi fiant non ſuo tempore, nõ valent. dec. 10. num. 6. de iure patro. in antiq.

B

Beneficium cenſetur vacare per mortem accuſati vel inquiſiti de homicidio. dec. 14. vt lit. pen. in nouis.
Beneficium conferendi poteſtatem habens perſonæ idoneæ an poſsit conferre expectanti. dec. 16 num 3. de præbend. in nouis.
Beneficium conferri non poteſt poſt priuationem niſi lapſis decem diebus addit. dec. 2. no 63. de reſcript. in nouis.
Beneficium curatum habens poteſt impetrare expectatiuam ad aliud ſimile: nec vacabit primũ donec ſuerit poſſeſsionem ſecundi vigore expectatiuæ pacificè aſſecutus. dec. 16 num. 1. de præben. in nouis.
Beneficium conferendi poteſtatem habens idoneæ perſonæ poterit conferre perſonæ habenti beneficium non ſufficiens ibidem.
Beneficium deuolutum non dicitur reſeruatum. addi. deci. 3 num. 3 de offi. leg in nouis.
Beneficium dicitur ſpecialiter reſeruatum vbi papa mandat prouideri de aliquo beneficio certo modo vacante vel vacaturo, ſi ex aliqua cauſa prouiſio non ſortiatur effectum dec. 20. num. 1. de præbend. in nouis.

Benefi

Beneficium dicitur affectum per ſolam manus appoſitionem papæ.ibid.

Beneficium dicitur vacare per obitum vicarij deputati ad ſeruiendum beneficio vnito monaſterio. addit.dec. 8.de renuntia.in nouis.

Beneficium eccleſiaſticum vacans ſine canonica inſtitutione conferri per eum qui in eo ius habet,non poteſt. dec. 1.num.5.de rerum permut.in nouis.

Beneficium eccleſiaſticum ſine canonica inſtitutione poſſideri non poteſt.dec.1.num.1.de reſti.ſpolia in nouis.

Beneficium eccleſiaſticum in quo per ſuperiorem canonicè quis fuit intitulatus propria authoritate dimittere non poteſt.dec.6.num.3 de conſueto.in nouis.

Beneficium electiuum quod dicatur.dec.2.num.2. de elec.

Beneficium incompatibile vacat per aſſecutionem alterius de facto factam.dec.3.num.1 de præben.in nouis.

Beneficium intrans authoritate propria dicitur per feneſtram intrare.ſecus ſi authoritate iudicis,quia per ianuam intrare dicitur.dec.10 nu 3 de can poſſ.& propr.in nouis.

Beneficium non acceptatur ante vacationem dec.14 num. 1.de conceſſ præb in nouis.

Beneficium non debetur impetranti niſi ſub conditione acceptationis.ibid.num.2.

Beneficium non vacat per obitum electi ante confirmationem.dec.6.num.2.de elect.in nouis.

Beneficium nō vacat per ſponſalia,ſed per contractum matrimonij licet copula non ſit ſecuta. deci.1.num.1.de cleric.coniuga.in nouis.

Beneficium non dicitur vacare ſimpliciter propter renuntiationem factam animo permutandi dec 1.num.7 de rerum permutatio.in nouis.

Beneficium pacificè aſſequi quando quis dicatur ad hoc vt vacent priora beneficia.dec.3.de præb in nouis.

Beneficium per ſponſalia non vacat.dec.1.num.1.de cleric. coniuga.in nouis.

Beneficium putatiuum an per mortem occupantis vacare dicatur.dec.1.num.9.de rerum.permu.in nouis

Beneficium quando quis pacificè aſſecutus dicatur. deciſ.3. num.3 de præbend. in nouis.

Beneficium qui in vita poſſedit præſumitur id etiam tempore ſui obitus poſſediſſe.dec.4 de probat.in nouis.

Beneficium qui per amicum ſine mandato tenuit,non competit interdictū vnde vi,ſi ille amicus de poſſeſſione fuerit eiectus.dec.9 num.1.de reſti.ſpolia.in nouis.

Beneficium ſecundum recipere non poteſt aliquis per aſſecutionem cuius introducitur primi vacatio ſine licentia ſuperioris quo erat intitulatus.dec.6. nume.4. de conſue. in nouis.

Beneficia ſubcollectorum etiam antequam officium acceptauerint ſunt ſedi apoſtolicæ reſeruata. dec.12. de præb. in nouis.

Beneficium vacare debet tempore gratiæ, ſi neutri, impetratæ addi.dec.24.de reſcript.in nouis.

Beneficij acceptatio nullo vocationis modo in gratia expreſſo an valeat.dec.13 num.1.de præb.in nouis.

Beneficij acceptatio vigore gratiæ in forma dignum arbitramur facta intra menſem valet etiam ante gratiæ purificationem dummodo poſtea gratia ſua purificetur. deciſ.10.de conceſſ.præb.in nouis.

Beneficium an præſumatur eſſe infra ſummam expreſſam. deci 6 num.5.de præben.Biſig.

Beneficium commendatum non cenſetur vacare. deci. 2. num.5 de præben.Biſig.

Beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum,etiam ſi ceſſet cauſa propter quam fuit affectum.dec.20 num.1. de præbend.Biſig.

Beneficium viuentis vnitum vt poſt reſſum vel deceſſum ſortiatur effectum.nō poteſt cum altero permutari.dec. 1.num 1.de rer.permu.Biſig.

Beneficio quærendo facilius renuntiatur, quàm quæſito. dec.4.num.4 de renun.Biſig.

Beneficia capellanorum papæ morientium extra curiam an cenſeantur vacare in curia vbi in bullis ſuis adſit, vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere perſruatis,ſtante reſeruatione ſubſecuta per alium pontificem.cau.3. dub.11. num.1.Faſto.

Beneficia cappellanorum ſi fuerint reſeruata an ſi contingit capellanos ipſos priuari,dicuntur perdurare reſeruata.cau.28 dub.53.num.1.Faſt.

Beneficia morientis extra curiam an vacent in curia poſt reſeruationem.cau.3.dub.11.num.3 Faſto.

Beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate expectantium.deciſ.2.num.2.de reſti.ſpolia Biſig.

Beneficia ſuorum familiarium conferendi vbi alicui poteſtas conceſſa eſt,non poterit conferre beneficia illius qui deſierat eſſe famulus ſuus ante mortem deci 20.nume.1. de præben.Biſig.

Beneficia vbi ſemel in manibus papæ fuerunt non veniunt ad manus inferioris,donec de ipſis papa diſpoſuerit. ibid. num 3.

Beneficia collectorum vel ſubcollectorum ſemel reſeruata ſemper durant reſeruata pro ea vice, & talis reſeruatio eſt ſpecialis deciſio 14.num.1 de præbend.in antiq.

Beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ de ſtylo etiam ceſſante officio eorum remanent reſeruata. ibidem. deciſ. 15.num.1.

Beneficia exempta non continentur ſub cap. ſi propter. de reſcript in vj.deciſ.2 num.5.priuilegiis.in antiq

Beneficia liberè debent permutari.deciſ 8 num.4 1. de procurat.in antiq.

Beneficia nō taxata etiam cadunt ſub gratia in forma pauperum.deciſ.45.nume.1.de conceſsio præbend in antiq.

Beneficia permutanda non veniunt ſub poteſtate expectantium.deciſ.16.nume.2. de rerum permutatione. in antiq.

Beneficia per reſignationem ex cauſa permutationis verè vacant dec.7.num.1.de rerum permut in antiq.

Beneficia reſeruata ſedi apoſtolicæ habens authoritatem conferendi,poteſt generaliter & ſpecialiter reſeruata prę terquam vacantia in curia per obitum conferre. deciſ.4. num 1.de præb.in nouis.

Beneficium non obtinet.qui exprimit vnum modum vacationis & probat alium.in addit.perſonam.in deciſ.1.de reſcript.in nouis.

Beneficia ſi cauſa permutationis reſignata in curia fuerint & vnus volentium permutare moriatur: ſi conferatur beneficium mortui, & in perſona ſuperuiuentis perficiatur permutatio,bulla per cancellariam expedietur. deciſ. 4 num.3 de rerum permu.in antiq.

Beneficia ſubcollectoris ſurrogati in locum primi cenſentur reſeruata.dec.11.num.1.de præb in antiq.

Beneficia ſemel affecta ſemper durant.affecta.ibid.num.2. & deciſ.13.eod.tit.num.1.

Beneficia vacatura per aſſecutionem incompatibilium ſunt reſeruata.deciſ 65.num.1.de reſcript.in antiq.

Beneficia vacantia in curia non continentur ſub capitu. ſi propter.de reſcript.in vj dec.2,nu.5 de priuileg.in antiq.

Beneficiorum ſectio eſt odioſa. dec.1.nume.3. de rebus eccleſ.Biſig.

Beneficium ad effectum vt cadat ſub gratia expectantis, ſufficiat quòd ante gratiam fuerit fundatum licet conſenſus & authoritas epiſcopi ſuperueniat poſt obtentam gratiam expectantis.deciſ.12.nu.1 de iure patronat.in antiq.

Beneficium an dicatur vacare apud ſedem,ſi ille cui de eo tanquam vacante apud ſedem papa prouidit ſub conditione,ſi idoneus repertus fuerit, extra curiam literis non expeditis mortuus ſit.deciſ.3.de feriis.in antiq.

Beneficium cenſetur vacare per mortem illius qui ſignata ſupplicatione ante literarum expeditionem diſceſsit, & non per obitum prædeceſſoris ſui.deci.87.num.4. de reſcript.in antiq.

Beneficium curatum habet magnam præminentiam: & ideo de eo oportet quòd expreſsè fiat mentio. ſicut de beneficio cum dignitate. deci.1. nume.3. de officio archipræsby.in antiq.

Beneficium curatum per aſſecutionem ſimplicis requirentis continuam reſidentiam, non vacat ipſo iure.deci. 37 num.1 de præbend in antiq.

Beneficium dicitur affectum per appoſitionem manus papæ.deciſ.25.num.4.de conceſsione præbend.in antiq.

Beneficium deuolutum an videatur vacare in curia. ibid. deciſ.32.nume.2.

Beneficium electiuum quod dicatur.deciſ.1.num.1. de electio in antiq.

Beneficium eccleſiaſticum dicitur plenum quando poſſidetur ab aliquo de iure.deciſ.18. nume.1. de præbend. in antiq.

Beneficium non dicitur monoculare, ſi collator habet beneficia cum aliis conferre communiter. deciſ.40. nume. 1.de reſcript.in antiq.

Beneficium non videtur vacare ex quo alteri permutan-

tium eſt collatum.deci.5.nume.1. de rerum permuta. in antiq.

Beneficium poteſt conferri non clerico, quando in habitu & tonſura incedebat.deciſ.13.nume. 2. de probationibus. in antiq.

Beneficium principis in ſui præiudicium eſt latiſſimè interpretandum.deciſio.4.nume. 4. de officio delegati. in antiq.

Beneficium quo caſu in duobus locis vacare cenſeatur.deciſ.2.nu.2.de priuileg.in antiq.

Beneficium reſeruatum ſi alicui conferatur qui poſtea extra curiam per duas dietas mortuus ſit:licet literas deſuper expeditas non habuerit, non dicetur amplius reſeruatum.deciſio.87.numero 5.de reſcript.in antiq.

Beneficium requirens ſacerdotium tenens ad hoc vt priuari poſſit niſi ſe promoueri fecerit, requiritur monitio. deci.3.nu.1 de pœni in antiq.

Beneficium ſemel affectum ſemper durata affectum. deci. 31.nu.1.de præbend.in antiq.

Beneficium ſemel taxatum per habentem poteſtatem ſemper ſic durat taxatum.deciſ.44.nume.1. de conceſ.præbē. in antiq.

Benefi ium vacat vbi priuatur beneficiatus. deciſ. 35. nu.1. de præben. in antiq

Beneficium vnitum, vel commendatum non dicitur vacare per ceſſationem commendæ.deciſ.1.num.1.de conceſ. præbend. in antiq.

Beneficium vacans re integra etiam poſt menſem an poſſit acceptari deciſ 34.nu.1 ibid.

Beneficium vnitum perdit nomen beneficij deciſ.21.nu.1. de rebus eccleſiæ non alien in antiq.

Beneficium vnitum non poteſt permutari.dec. 3.num.1.de rerum permu in antiq.

Beneficium vacare dicitur vbi facta eſt reſignatio, ſeu vbi erat beneficiatus deciſ.4.nume.1.de præbend.in antiq.

Beneficij corpus & locus vbi eſt ſituatum conſideratur potius quàm ſeruitium ſiue miniſterium quod alibi ſit ratione ipſius deciſio.6.in fin.de conceſſio.præbend.in nouis.

Beneficia ad laycorum præſentationem ſpectantia non ſunt eis ſpretis conferenda.deciſi.21.nume.3. de præben. in nouis.

Beneficia eccleſiaſtica omnia ſunt ſecularia de iure communi.deciſ.2.nume 1.de præbend in nouis.

Beneficij impetrati fructus quotidianas diſtributiones non amplexantur deciſ 8.nu.1.de præben.in nouis.

Beneficium requirens reſidentiam domicilij loco habetur. deci 10 nu.2 de appel in nouis.

Beneficij reſtitutionem petenti ſufficit confeſſio ſpoliantis ad colorandum titulum.deci.17.nu.1.de reſtitu. ſpoliato. in nouis.

Beneficij vacationem ad effectū adiudicationis ſibi faciendæ, non ſufficit probare per publicam vocem & famam. deci. 16.de præben.in nouis.

Beneficij verbum quando includit præbendam. deciſ.2.de fil.presby. & deciſ 8.de conceſ.præbend.in nouis.

Beneficia collectorum & ſubcollectorum ſemel reſeruata ſemper remanent reſeruata, quamuis deſierint eſſe tales: quæ affectio nunquam tollitur niſi per collationem papæ ſubſecutam.deciſi.10.nume. 1. de præbend. in nouis.

Beneficia curata conſueuerunt & debent eſſe magis pinguia quàm alia.deci.10.de præbend.in nouis.

Beneficia duo de iure haberi poſſunt:licet epiſcopus poterit ipſa detinentem altero priuare, niſi ſecum diſpenſauerit. deci.5.de rerum permu.in nouis.

Beneficia generaliter reſeruata non poſſunt niſi per papam conferri deci.1.nu.5.de rerum permu.in nouis.

Beneficia multifariam vacare poſſunt.deci.1.num.1.de reſcript.in nouis.

Beneficia per papam reſeruata nō poſſunt permutari.deci. 1.nume.5.de rerum permu.in nouis.

Beneficia reſeruata non comprehenduntur ſub nomine beneficiorum qualitercunque vacantium.deci.3.nu.1.de officio legat in nouis.

Beneficia reſeruata conferendi poteſtas non ſe extendit ad beneficia apud ſedem apoſtolicam vacantia.deci.4.nu.1. de præben in nouis.

Beneficia reſeruata conferendi poteſtatem habens: an beneficia per ſedem apoſtolicam vacantia conferre poſſit. ibidem.

Beneficia reſeruata & ex cauſa permutationis reſignata in manibus ordinarij iure vacāt ſed per ipſum ordinarium conferri non poſſunt. deci. 1. numer.1.de rerum permu. in nouis.

Beneficia vnita non vacant. deciſ.13.nume.1. vt lite pend. in nouis.

Beneficiorum diutina vacatio periculoſa eſt.deci 4. in fin. de dolo & contu.in nouis.

Beneficiorum obtentorum qualitates exprimere neminem teneri iuris communis eſſe:ſed obtinendorum ſic.deci 6. nume.1.de præben.in nouis.

Beneficiorum omnium diſpoſitio exiſtentium in diœceſi regulariter ſpectat ad epiſcopum. dec.27.de præbend.in nouis.

Bigamus dicitur qui cum vidua vel corrupta, matrimoniū contrahit, vel qui diuerſis temporibus habuit ſucceſſiuè duas vxores licet antea non corruptas.deci. 1.nu.1.de bigam.in nouis.

Bigamus ordinandus qua diſpenſatione egeat ibid.

Bigamia diuerſimodè conſideratur.ibid.

Bigamia ignorantia non excuſatur ibid.nume.5.

Bigamia vera quæ dicatur.ibid.nu.7.

Bigamia interpretatiua quæ ſit.ibid nu.8.

Bigamia ſimilitudinaria quæ ſit ibid.nume.9.

Bigamiæ nō eſt adiuncta irregularitas de iure naturali,ſed duntaxat de iure poſitiuo ibid.nu 3.

Bigamus ordinādus caracterē recipit:ſed executione caret cum quo papa de poteſtate abſoluta diſpenſare poteſt. ibid nu.6.

Bigamus ordinandus qua & cuius egeat diſpenſatione.ibid. nume.1.

Bigamus ſiue verus ſiue interpretatiuus non poteſt promoueri ſine diſpen.ibid.nu 10.

Bigamus diſpenſatur per papam ibid nu.11.

Bigamia fuit inducta per apoſtolum.ibid nu.12.

Bigamus recipit caracterem & cum eo aliquando diſpenſat epiſcopus.ibid nu.13.

Bigami intrantes religionem diſpenſantur.ibid.nu.15.

C

Camera apoſtolica ſuccedens in ſpoliis defuncti an teneatur ſoluere creditoribus & an creditores teneantur probare creditum conuerſum in vtilitatem eccleſiæ. deciſ.41 nu.1.& 2.de probat in antiq.

Camerarius vel eius auditor non poteſt ſe intromittere de cauſis extra Romanam curiam ad papam per appellationem deuolutis.deci.41.de appel.in nouis.

Cancellaria non daret auditorem vbi exprimeretur pendere terminum ad dandum apoſtolos.deciſi.6.nu.3.de reſcrip.Biſig.

Cancellaria non expedit literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutandum beneficia obtinēda dec. 4.nu.3.de procu.Biſig.

Cancellaria non dat auditorem ſuper appellatione vbi exprimitur pendere terminum dandorum apoſtolorum. deciſ.53.nu 3.de appel.in antiq.

Cancellatura alicuius clauſulæ in ſupplicatione contentæ operatur conceſſionem aliorum quæ de ſtylo cancellariæ non cenſentur conceſſa. deciſ.50. nume.1.de reſcript. in antiq.

Cancellatura operatur quod omnia alia cenſentur commiſſa.dec.9.nu.4.de reſcrip.in nouis.

Cancellatura facit videri omnia alia conceſſa.dec.28.nu.3. de reſcript.in nouis.

Canonicus poſt receptionem ſuam in canonicum factam habet actionem ad præbendam poſtea vacantem, licet non dicatur habere ius in præbenda, niſi ſibi aſſignetur. dec.3.nu.1.de præbend.in antiq.

Canonicus vltra numerum ſtatutum poteſt de canonicorum conſenſu eligi, licet non ſufficiant facultates eccleſiæ deciſi.2.nu.1.de electio.in antiq.

Canonico regulari ſpoliato beneficio datur reſtitutio. dec. 9.nu 1.de reſtitu.ſpolia.in antiq.

Canonici eccleſiæ collegiatæ ſi deſeruiant diuinis in aliquas eccleſia cathedrali,& ob id recipiant diſtributiones & ſuſtalentum non propterea videntur eſſe canonici illius cathedralis eccleſiæ.dec.8.no.2 de præben.in antiq.

Canonici ſingulares citati,ſi fuerint contumaces, non poſſunt excommunicari pro capitulo non comparente, vbi

decreta ſuit citatio contra decanum & capitulum. deci. 1.nu.1.de dolo & contu.Biſig.
Cannicorum certus numerus non probatur ex eo quòd ibi longo tempore non fuerunt niſi x. canonici, ſed per confirmantem & iuramentum vel conſuetudinem probari debet.deciſ. 9.nu.1.de probat.in antiq.
Canonicus an ſolo conſenſu canonicorum efficiatur, nulla præſtatione vel alia electione interueniente. deci. 16.nu. 3.de conceſſ.præbend.in nouis.
Canonicatus collationis effectus eſt afficere præbendam. deci.12.nu.2.de conceſſ.præben.in nouis.
Canonicus regularis an poſsit abſq; diſpenſatione de conſenſu abbatis per epiſcopum eccleſiæ ſeculari præfici.dec. 9.nu.2.de iure patro.in nouis.
Canonicus poſt pro canonico ſuo petere beneficium abſolutionis ab excommunicationis ſententia etiã ſine mandato.& hoc in ſimplici:ſecus ad cautelam ſi peteretur.deci.36.circa fi.de procur.in nouis.
Canonicus præbendatus aliud beneficium impetrans facta de canonicatu non præbenda mentione an gratia ſurrepticia ſit.deci.33.nu.1.de reſcrip.in nouis.
Canonicus præbendatus in ſecunda gratia tenetur facere mentionem de canonicatu & præbenda, ſi ſint diſtinctæ. deci.31.nu.1.de reſcript.in nouis.
Canonici eiuſdem eccleſiæ an inter ſe poſsint mutare præbendas ſuas. deci.6.nu.1.de conſuetu.in nouis.
Canonicus ratione ſolius canonicatus percipit diſtributiones quotidianas ac participat de communibus redditibus, & ſuper excreſcentibus fructibus.deci.26.nu.5.de præbẽ. in nouis.
Canonicus ſine præbenda eſſe non poteſt. deciſ. 33. de reſcrip.in nouis.
Canonicus creatus authoritate apoſtolorum quilibet ius ad primam præbendam &c in addit. deciſ. 9. de conſuetud. in nouis.
Canonicus receptus vltra numerum non dicitur beneficiatus ſecus ſi non eſſet certus numerus canonicorũ nec præbendarum:quia ſtatim talis cõſequitur præbendam, quæ dicitur conſecutiua. deci.26.de præb.in nouis.
Canonicus ſi vtatur aliquo iure canonicali intẽdens acquirere poſſeſsionẽ aliorum iuriũ ſcientibus & cõſentientibus his ad quos ſpectat, ſufficit, quò ad reſtitutionẽ omnium iuriũ canonicalium deci.14.de reſti.ſpo.in nouis.
Canonicus ſub expectatione præbendæ non habet ius in re ſed ad rem.ibidem.
Canonicus ſub expectatione præbendæ poteſt eſſe delegatus.ibid.
Canonicus ſub expectatione præbendæ vacaturæ receptus vbi eſt certus numerus præbendarũ non dicitur beneficiatus.deci.26.nu.2.& 4.de præben in nouis.
Canonicum eſſe in eccleſia cathedrali eſt honor. deci. 2.de fil.præsbyte.& dec.26.nu.6.de præb.in nouis.
Canonici in herbis qui dicantur.ibid.
Cannnia dicitur beneficium nomine, titulo, prærogatiua, & reali commodo.ibid.
Canonia plus habet ſpiritualitatis quàm præbenda quæ plus temporalitatis cenſetur habere.ibid.
Canoniæ nomine veniũt omnia beneficia eccleſiaſtica quæ canonicè obtinentur.ibid.
Canonia parit præbendam,ſicut obligatio actionem. deci. 11.nu.11.de conceſ.præben.Biſig.
Canonicatus habet ſe ad præbendam ſicut mater ad filiam. ibid nu.9.
Canonicatuum & præbendarum collatio in eccleſia collegiata de iure communi an ad præpoſitum vel decanum & capitulum vel potius ad epiſcopum pertineat.deciſ. 8. nu.1.de præpend.Biſig.
Canonici ſeculares non gaudent priuilegio.cap.ſi quis ſuadente.deci 2.nu.1.de ſenten.excom.Biſig.
Canonico eccleſia tenetur reſpondere de diſtributionibus quotidianis deciſi 11. numer. 2. de conceſ præbend. Biſig.
Canonicus regularis commorans cum aliquo cardinali,an poſsit petere groſſos fructus de conſuetudine vel ſtatuto eccleſiæ debitos cuilibet canonico etiam in monaſterio non reſidenti deci.1.nu.1.de cleri.non reſiden.Biſig.
Canonicus regularis habens beneficium cum adminiſtratione. dicitur habere proprium.ibid.nu.2.
Canonicus regularis remanens clauſtralis an poſsit aſſumi ad eccleſiam ſecularem conſuetam regi per ſeculares. cauſ.36.dub.65.nu.2.Faſto.
Canonicus ſine præbenda eſſe non debet.cauſ.24. dub.40. nu 5.Faſto.
Canonicus ſupernumerarius etiam de mandato Papæ receptus non habet diſtributiones quotidianas.deci. 11. nu.16. de conceſ.præb.Biſig.
Canonicatũ habens ſub expectatione præbendæ poteſt præbendam vacantem re integra poſt menſem acceptare.deci.11.nu.2.de conceſ.præben.in nouis.
Canonicatus trahit ad ſe præbendam,ſed non è contra.(dec. 33.in princ.de reſcript in nouis.
Cannnicatus non poteſt,nec debet eſſe ſine præbenda ſaltem diu.ibid.nu.2.
Canonicorum ordo quibuſdam in eccleſiis triplex eſt.deciſ. 10.de conſuet.nu.1.in antiq
Capellani papæ ſunt exempti à iuriſdictione cuiuſcunque ordinarij.deciſ.14.nu.2.de tenno.in antiq.
Capellania an cenſeatur perpetuum beneficium, vbi annis ſingulis capellanus præſentari & recipi debet. cauſ. 29. dub.56 nu. 1 Faſtol.
Capellaniæ quæ ædificantur in eccleſia ſpectante ad præſentationem abbatis, ſpectant etiam ad præſentationem eiuſdem dec.7.nu.1.de reb.eccleſ.non alienan.in antiq.
Capellanus papæ non probatur ille quẽ papa in literis prouiſionis nominat fuiſſe capellanum.deciſ.22.numer.1.de præbend.in antiq.
Capellæ fundatæ in eccleſia ſpectante ad præſentationem abbatis,ſimiliter pertinent ad præſentationem eiuſdem. deciſ.16.nu.1.de iure patro.in antiq.
Capitulum non poteſt ſe intromittere de fructibus ſpectantibus ad archidiaconum mortuo ſuo procuratore. deci.2. nu.1.de ſup.negli.præla Biſig.
Capitu.ſtatutum.an habeat locum in executoribus gratiarum deci.7.nume.1.& 4.de reſcrip.Biſig.
Capitulum an poſsit præſcribere ſede vacãte receptionem reſignationem beneficiorum ad epiſcopum ſpectantium. deci 7 de rerum permu.in nouis.
Capitulum an ſede vacante poſsit dare licẽtiam transeundi de vna eccleſia ad aliã.dec.6.nu.3.de rer.permu.in nouis.
Capitulum ſede vacante an poſsit recipere reſignationem ſimpliciter in manibus eorũ factã alicuius beneficij ſpectantis ad inſtitutionem epiſcopi defuncti.ibid.
Capitulum cathedralis eccleſiæ licet nõ poſsit facere ſtatuta ſine cõſenſu epiſcopi:tamen capitula aliarũ eccleſiarum de conſenſu ſuorum prælatorum poſſunt irrequiſito epiſcopo hoc facere dec.4.in fi.de conceſ. præb. in nouis.
Capitulum ex priuilegio, conſuetudine vel fundatione maius epiſcopo eſſe poteſt.dec.17.de præb.in nouis.
Capitulum licet aliquãdo ſine epiſcopo eligat tamẽ authoritas inſtituendi ſemper remanet penes epiſcopum. deci, 4 in fi.de conceſ.præb.in nouis.
Capitulum ſede vacante poteſt priuare quem beneficio ſuo propter crimen vel aliam cauſam iuſtam. deciſi. 6. circa med.de rerum permu.in nouis.
Capitulum ſede vacante negligentiam ſui ſuperioris ſupplere poteſt. dec.1 nu.2.de ſupplen.negli.prælat.in nouis.
Capituli contemptus non reddit actum ipſo iure nullum ſed annullandum.dec.5.in princ.de rer.permut. in nouis.
C.oblatæ non habet locũ in curia.dec.16.de appel.in nouis.
C.non ſolùm.de appel in 6.ſecundum aliquos non habet locum in ſentẽtia excommunicationis infra decennium ad appellandum promulgata. deci.28.de appel.in nouis.
C.vt circa. an recipiat interpretationem extenſiuam. deci. 36.de appel.in nouis.
C.ſtatuimus.de elect.lib.vj.duo tempora cõmemorat ponderanda. deci.64.de appel.in nouis.
C.cum noſtris.de conceſsio. præbend. loquitur cùm literæ ſunt impetratæ,ſuper beneficio vacante.deciſ.11. de præben.in nouis.
C.ſuſceptum.de reſcrip. non procedit in expectatiuis ſed in prouiſis.deci.23.nu.3.de præb.in nouis.
C.ſuſceptum de reſcrip.non habet locum in acceptatione. dec.7.in fi.de conceſ.præb. in nouis.
C.ſi clericus.de præbend.in 6. intelligi poteſt per ſubaudi tum, videlicet ſi iam præbenda alteri collata erat. ibidem deciſ.18.
C.is cui.j.reſponſ.de offic.deleg. in 6. intelligitur in gratiis in forma pauperum habere locum.ibid.deci.18.
C.ſtatutum.de reſcrip.libr.vj. an ſibi locũ vendicet in gratiarum executoribus datis cũ clauſ.vocatis vocandis.dec.

30.nu.1.de reſcript.in nouis.
C.quam ſit.de elect.in 6.locum habet duntaxat in electionibus ad eccleſias cathedrales,& regulares dec.3.in prin. de elect.in nouis.
C.quia propter de electio.& c.quam ſit.eod.titu. habet locum in cathedralibus & non in inferioribus eccleſiis.ibidem deciſ.5.
C.ſi ſuper gratiam.de offi.deleg.in 6.loquitur in executore mero.qui ſine cauſæ cognitione poteſt procedere & prouidere.dec.12.de offi.deleg in nouis.
C.ſi cui.§ ſecus.de præbend.in 6. loquitur quando mandatur prouideri de incerto beneficio vacaturo ibidem.
C.ipſo iure.de reſcript.non habet locum in auditore in curia impetrato & dato ibid.deci.15.nu.2.
C.2.de præben.lib.vj.habet locum in omnibus reſeruatis. deci.3.de offi.lega.in nouis.
C.fin.de procura.in clemen.procedit in procuratore abbatis transferri ad aliud monaſterium.deciſ.28. de procurat. in nouis.
C.dilectus.de procurator.an locum habeat in procuratore generaliter ad iudicia conſtituto.ibid.deciſ.32.num.1.
C diſpendia.§ reus.de reſcript in 6.loquitur in perſonalibus & non realibus actionibus.in reo, & non in actore. ibid.deci.40.
C.ſi annum de iudici.lib. vj. procedit etiam in cauſa decimarum competentium layco ex priuilegio.ibidem.
C ad decimas.de reſt.ſpol.lib. vj. loquitur in actore & non in reo.dec.11 circa ſi.de reſti.ſpolia.in nouis.
C.in literis,de reſti.ſpol.loquitur in beneficialibus.ibid.dec. 16.nu.3.
C.conſtitutus.de fil.presby.ibidem.
C ſignificaſti de diuortiis. C.acceptum.de reſti.ſpolia.
C.cùm veniſſent.de inſtitu. C.ſuper hoc. de renunt. de eorum intellectu.deci.16.nu.3 de reſti.ſpoliat.in nouis.
C.cauſam.de dolo & contu. loquitur in actore legitimè citato per reum contumaciter ſe abſentante in cauſa matrimoniali.deci 17.nu.2.de dolo & contu.in nouis.
C.paſtoralis. de exceptio. habet locū in peremptoriis ſicut in dilatoriis.dec 2.nu.3.de ſequeſt.poſt.& fruc.in nouis.
C. cùm tu. de teſtib. locū habet in teſtibus & inſtrumentis ex iuris diſpoſitione.dec.4.in ſi.de confeſſ.in nouis.
Capitulum ſede vacante non ſuccedit in iuriſdictione delegata epiſcopo.dec.6.nu 1.de offi deleg.in antiq.
Cap. dudum. el ij.de elect. habet locum in illo qui tenebat duo beneficia.deciſ.3.nu.2 .de exceptio.in antiq.
Cap ſuper literis. de reſcript. quod loquitur in literis ad lites,habet locum in beneficialibus.deciſ.4.numer.2.de reſcript in antiq.
Cap.oblatæ de appella.non ſeruatur in romana curia.deci. 12 de reſcript in antiq.
Cap.ſtatutum.§.in nullo. quò ad executores gratiarum an ſeruetur.deci.55 nu 1.de conceſſ.præbend in antiq.
Cap.ſtatutum.de reſcrip lib.vj an in gratiarum executoribus datis cum clauſ vocatis vocandis, &c. locum habeat. deciſ.32.de reſcript.nu.1.in antiq.
Cap ſtatutum.de reſcript.lib.vj. non habet locum in meris executoribus gratiarum. deciſ.31.nume.1. de reſcript. in antiq.
Cap ſi hi contra quos.impedit executionem gratiarum expectatiuarum.deci.28. nume. 1. de conceſſ. præbend. in antiq.
Cap ſi gratioſe. habet locum in factis quæ per papam non fuerunt affecta.deciſ.31.nume. 2. de appellationib.in antiquis.
Cap.ſi hi contra quos.& clemen.1.vt lite pendente. non habent locum niſi quando litigatur ſuper beneficio,& non ſuper pertinentia collationis iure collatoris. deci.4.nu.1. de electio.in antiq.
Cap ſuſceptum.de reſcript.in vj.non habet locum in acceptationibus & prouiſionibus executorum. deciſ.19. nu.3. de reſcrip.in antiq.
Cap ſtatuimus de election.lib. vj.habet locum in prouiſione facta,& ſienda deciſ.5 nu.1.de appel.in antiq.
Cap.ſuſcitata. de reſtitu. in integrum. non habet locum in ſententia arbitri.deciſ. 30. numero 4. de reſcriptis.in antiquis.
Cap.vt circa.de electio. libr. vj. non habet locum quando articuli ſunt probati vel habentur pro probatis: nec quando appellatur ad inferiorem.deciſ.13.nume.1.de teſtib.in antiquis.
Cap. vt circa. non habet locum niſi quando appellatur ad papam.ibid.nu.3.
Cap vt circa, quando non opponuntur crimina vel defectus non habet locum.deciſ.10.numer.1.de exceptionib. in antiq.
Capit.vt circa.effectus.dec.3.nu.4 de excep Biſig.
Capit.licet de præbē. in vj. loquitur quando eſt dubium de iure deſinendi.dec.4.nu.7.de appel.Biſig
Capit vt circa.habet locū quando aliquid in facto conſiſtēs obiicitur.cau.7.dub.24.nu.3.Faſtol.
Capit.vt circa de elect. nō habet locum in appellatione iudiciali.cau.28.dub.52 nu.1.Faſtol.
Cap.vt circa.intellectus.cau.31.dub.53.nu.3 Faſtol.
Cardinalis non inhibet alteri cardinali.deciſ.31.nu.1.de dolo & contum in antiq.
Cardinalis verbo creditur.deci. 5. nu. 2.de probationib. in antiq.
Cardinalis aſſertioni non creditur niſi quò ad iuriſdictionem ſuam.deciſ.33.nu.1.de probat.in antiq.
Cardinalibus ob reuerentiam non inhibetur.deci.25. nu. 2. de dolo & contu in antiq.
Caſus omiſſus intelligitur denegatus.dec.14.nume. 1.vt lit. penden.in nouis.
Cauſa auocata à primo auditore quando cenſeatur. deci.6. nu.1.de reſcrip.in nouis.
Cauſa commiſſa cū poteſtate citandi reum in partibus requiſitis in modo citandi formā cle. cauſam. de elect. deci. 22.de reſcrip.in nouis.
Cauſa cenſetur auocata à primo ſi alteri ſcienter committatur.addit.dec 6.nu.1 de reſcrip.in nouis.
Cauſe commiſſa cardinalibus nunquam committitur inferioribus iudicibus addit.dec.23 nu.7.de reſcrip. in nouis.
Cauſa cōmiſſa in rota ibi in omnem euentū eſt remanſura. deci.1.circa medium.de appel.in nouis.
Cauſa cōmiſſa vni auditori ſi petatur quod alteri committatur.ſine expreſſa auocatione cenſetur à primo auocata ſi ſignetur deci.6.nu.1.de reſcrip.in nouis.
Cauſa exiſtente in curia ex natura ſui quando procedi poſſit ad diffinitiuam.ibid.nu.3.
Cauſa multis modis finitur.dec 9.nu.3.de renun. in nouis.
Cauſa non deuoluitur niſi in præiudiciū appellantis appellatione nulliter intimata.addi.dec.1.nu.3.de elec.in nouis
Cauſa nullitatis & appellationis cōmiſſa vtraq; venit æquè principaliter, adeò q̄ deſerta appellatione pōt procedi in cauſa nullitatis.addi.dec.23.nu.9.de reſcrip.in nouis.
Cauſa quando cenſeatur commiſſa ſub nomine dignitatis. dec.11.nu.3.de reſcrip in nouis.
Cauſa quando dicatur eſſe in curia ex natura ſui.deci.1.nu. 2.de elect.in nouis.
Cauſa quamuis committatur quòd ſola facti veritate inſpecta procedatur: attamen ſunt ſeruandi termini clem.ſæpe.de verb.ſignifi.dec.2.de reſcri.in nouis.
Cauſa ſemel ad curiam deuoluta ibi ſemper remenet tractanda.dec.43 de appel.in nouis.
Cauſa ſemel in curia cōmiſſa nūquam reuertitur ad partes. dec.23.de reſcri.& dec.1.de offi.deleg.in nouis.
Cauſa ſi cōmittatur, q̄ ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ac ſola facti veritate inſpecta, & terminis non ſeruatis procedatur, quis modus in procedendo ſeruari debeat in prophanis, & quid ſi cōmittatur ſimpliciter, & de plano &c.& quod ſola facti veritate inſpecta procedatur.deci. 2.nu.5.de reſcrip.in nouis.
Cauſa ſummariè cognoſcenda an cōmitti poſſit ab inferioribus à papa.dec.9.nu.1.de reſcrip.in nouis.
Cauſæ beneficiales reputātur maiores & periculoſæ & ideo in illis multa ſpecialia ſtatuuntur.deci.27.num.2. de procurator.in nouis.
Cauſæ beneficiales de ſui natura ſunt in curia tractandæ. deci.36.nu.2.de appel in nouis.
Cauſæ beneficiales ad curiam deuoluuntur.quia ibi melius quàm alibi expediuntur.ibid.
Cauſæ grauaminis in appellationibus expreſſio duplici de cauſa cenſetur inducta.dec.2.nu.2.de appel.in nouis.
Cauſæ matrimoniales, & beneficiales lite non conteſtata deciduntur.dec.2.nu.2.de ſequeſt.poſſ.& fruc.in nouis.
Cauſæ non deuoluuntur niſi in præiudicium appellantis appellatione nulliter intimata.dec.2.nume.3.de election. in nouis.
Cauſæ omnes non deuoluuntur ad curiam per appellationem.deci.5.nu.2.de elect.in nouis.

Cauſæ

Cauſæ pendentes coram ordinariis non auocantur: ſed dantur adiuncti. dec. 3. num. 6. de reſcript. in nouis.
Cauſæ quæ conſiſtunt in iure ſcripto, non ſunt de neceſſitate exprimendæ in libello. deci. 1. nume. 2. ut lite pendent. in nouis.
Cauſa poſſeſſorij in beneficialibus regulatur ſecundum terminos clementi. diſpendioſam. dec. 2. nume. 2. de cauſ. poſſeſ. & proprie. Biſig.
Cauſa ſemel deuoluta ad curiam non poteſt extrahi niſi de certa ſcientia papæ. dec. 23. num. 2. de reſcrip. Biſig.
Cauſam committere ſummariè ſine ſtrepitu &c. an poſſit de conſenſu partium inferior à papa. dec. 6. num. 1. de iudic. Biſig.
Cauſæ meri & mixti imperij de iure canonico ſunt delegabiles dec. 5. num. 4. de reb. eccle. non alie. Biſig.
Cauſa appellationis eſt diuerſa à cauſa principali. deciſ. 25. num. 2. de procurato. in antiq.
Cauſa appellationis videtur diuerſa à cauſa principali. dec. 4. num. 1. de cauſ. poſſeſ. & propriet. in antiq.
Cauſa beneficialis deuoluta per appellationem ad curiam quam formam requirit ſeruandam etiam reſpectu procuratoris dec. 28, num. 1. de dolo & contu. in antiq.
Cauſa cenſetur auocata ſi petatur quòd commiſſa vni, alteri committatur, etiam ſi non ſit dictum, & cum opportuna auocatione. dec. 7. num. 1. de reſcript. in antiq.
Cauſa cenſetur deuoluta ad curiam in petitorio ex quo in ea ſunt latæ tres ſententiæ conformes in poſſeſſorio. deciſ. 8. num. 1. de ſenten. & re iudic. in antiq.
Cauſæ deuolutionem ad curiam operatur delatio iudicis cum termini præfixione. dec. 49. nu. 2. de appell. in antiq.
Cauſa deuoluta ad ſedem apoſtolicam quando dicatur. dec. 27. num. 2. de reſcript. in antiq.
Cauſa diligenter eſt antequam in relationem ponatur inueſtiganda dec. 9. num. 1. de offic. deleg. in antiq.
Cauſa dicitur ciuilis vbi agitur de crimine ciuiliter. deciſ. 19. num. 1. de iudic. in antiq.
Cauſa iuriſpatronatus eſt eccleſiaſtica, nec ſtatuto aut conſuetudine poteſt induci vt à layco cognoſcatur. dec. 3. nu. 3. de conſuetu. in antiq.
Cauſarum introductio in Rom. curia & eius ordo. dec. 22. num. 1. de iudic. in antiq.
Cauſa non dicitur agi criminaliter, quando agitur vt quis amoueatur ab adminiſtratione, ſecus ſi ad depoſitionem ageretur. dec. 9. num. 2. de dolo & contu. in antiq.
Cauſa ſi committatur duobus auditoribus, ille cognoſcet qui primò eſt præſentata commiſſio. deciſ. 6. num. 1. de reſcript. in antiq.
Cauſa ſi committitur contra reum citandum vt perſonaliter comparea non eſt citandus eius procurator præſens in curia. dec. 13. num. 1. de dolo & contu. in antiq.
Cauſa ſi committatur quòd nullis terminis ſeruatis procedatur per auditorem: termini abbreuiari ſed non totaliter omitti poſſunt. dec. 15. num. 1. de reſcript. in antiq.
Cauſa appellationis etiam ſi libello reſponſum non eſt & ſic lis non conteſtata valet. dec. 9. de litiſconſt. in antiq.
Cauſæ beneficiales debent eſſe breuiores quàm prophanæ. dec. 25. num. 1. de appellatio. in antiq.
Cauſæ commiſſæ per commiſſionem conſiſtorialem ſunt magis periculoſæ quàm aliæ, ſi in eis ordo iuris debitè non ſeruetur dec 83. num. 2. de reſcript. in antiq.
Cauſæ debent committi auditoribus doctoribus in iure canonico vel ciuili ſecundū naturā cauſarum. ibid. deci. 84.
Cauſæ quando remittantur ad cancellariam. deciſ. 23. de offic. delegat in nouis.
Cauſarum vſus & iura peremptorium terminum inuenerunt ad lites finiendas. deciſ. 2. num. 2. de ſeq. poſſeſſio. & fruct. in nouis.
Cauſa ad curiam deuoluta qualiter cenſeatur. dec 33. nume. 3. de appell. in antiq.
Cauſam an inferior à principe de partium conſenſu cum poteſtate ſummariè procedendi, &c. committere poſſit. dec. 16. num. 2. de reſcript. in antiq.
Cauſa appellationis à iudice, vel à parte approbata, deuoluitur ad curiam Romanam. ibid deciſ. 26.
Cautela ſuperflua & abundans non nocet. deciſ. 34. de reſcript. in nouis & deciſ. 11. de offic. deleg. in nouis.
Cautio de indemnitate locum habet in actione in rem. cauſ. 19. dub. 19. num. 2. Faſtol.
Cautio de qua in c. ſuſcitata. de reſtitu. in integ. non habet locum quando petitur executionem eſt ſuſpectus de dilapidatione vel pauperitate. dec. 6. num. 2. de reſtitu. in integ. in nouis.
Cautio de qua in dicto c. ſuſcitata. an petī & recipi & præſtari coram executore ſententiarum poſſit. ibid. in fin.
Certus certiorari non debet dec. 6. vt lite pend. in nouis.
Ceſſionarius habet actionem vtilem iure ſuo, & eſt procurator in rem ſuam. dec. 3. num. 2. de iudic in antiq.
Ceſſionarius non tenetur cauere debitori de indemnitate. ibid. num. 8.
Cedere bonis non permittitur qui in fraudem alienauit bona ſua dec. 22. num. 4. de reſtit. ſpoliat. in antiq.
Ceſſio bonorum debet fieri cum authoritate ſuperioris cuius ſua bona ſubiecta ſint ſuperiori. ibid. num. 3.
Ceſſionis bonorum triplex eſt effectus. deciſ. 31. nume. 5. de ſenten. & re iudic. in antiq.
Ceſſionis bonorum beneficium doloſo nō impartitur. dec. 22. num. 2. de reſtit. ſpoliato. in antiq.
Ceſſioni bonorum an quis poſſit cum iuramento renunciare. dec. 2. num. 2. de arbit. & dec. 31. num. 2. de ſenten. & re iudica in antiq.
Ceſſio actionum facta ex cauſa donationis adiecta cauſa pro meritis & ſeruitiis impenſis an valeat meritis & ſeruitiis non probatis. deciſ. j. nume. 3. de alien. iud. mut. cauſ. fact. in nouis.
Ceſſio de qua non conſtat niſi per confeſſionem debitoris, an ſit valida. ibid.
Ceſſio actionis motæ poteſt cedi in clericum contra laycum ibid. num. 4.
Ceſſio debiti de quo non conſtat niſi per confeſſionem nō valet. ibid. num 5.
Ceſſio ex cauſa donationis pro meritis & ſeruitiis valet etiam illis non probatis. ibid. num. 7.
Ceſſio facta à layco in clericum non dicitur facta in potentiorem, ſi clericus haberet poteſtatem, ſiue ſuperioritatē iuriſdictionalem in laycum contra quem fit ſibi ceſſio. ibid in princip.
Ceſſio facta per tertium lite pendente alicui litigāti valet. dec. 19. num. 1. de reſcript. in nouis.
Ceſſio facta per patrem filio in poteſtate conſtituto non valet. dec. 2. num. 1 de aliena. iudi. mut. cauſ. fact. in nouis.
Ceſſio facta per patrem in filium clericum emancipatum contra laycum valet, & tenet. ibid.
Ceſſio litis & cauſæ obſtat agere volenti ad beneficium, nō tamen quo ad fructus deciſ. 3. nume. 6. de renuntiatio. in nouis.
Ceſſio præſumitur ex tribus ſimulata. deciſ. 1. num. 2. de reſcript. in nouis.
Ceſſione ſola an dominium in ceſſionarium transfeat. dec. 2. num. 1. de alienatio. iudic. mutand cauſa facta. in nouis.
Ceſſionem iuſtificare tenetur creditor, cui facta fuit. ibid. deciſ. j num. 6.
Ceſſionarius an poſſit intentare rei vendicationem ex iure ſibi ceſſo à non poſſeſſore. dec. 2. num. 4. de aliena. iudic. mutand. cauſ. fact. in nouis.
Ceſſionarius an vtili vel directa actione agere valeat. ibid. nume. 3.
Ceſſionarius poteſt intentare actiones directas, & ſi emerit competunt ſibi vtiles. ibid.
Ceſſionarius nō poteſt ingredi poſſeſſionem niſi cum executore vel cum literis gratioſis. dec. 2. nume. 3. de renuntiatio. in nouis.
Citatio debet legitimè & clarè peruenire ad ſcientiam illius contra quem agitur ad priuationem ob non promotionem intra annum: nec ſufficerent præſumptiones ſeu coniecturæ: ſecus ſi ageretur de deuolutiona cauſæ. deci. 31. num. 1. de dolo & contu. in antiq.
Citatione decreta ad partes poterit auditor ſi inuenerit aliquem in curia habere ſufficiens mandatum procedere in cauſa, licet non fuerit certificatus de executione dictæ citationis. dec. 16. num. 1. de iudic. in antiq.
Citatio decreta inducit litiſpendentiam quò ad actorem impetrantem illam. deciſ. 4. nume. 2. de dolo & contuma. in antiq.
Citatio decreta licet non executa perpetuat iuriſdictionem quò ad iudicem, vt poſtea per mortem delegantis non expiret eius iuriſdictio, non tamen quò ad citandum. deciſ. 9. num. 2 de dolo & contu. in antiq.
Citatio executa operatur præuentionem iuriſdictionis etiam ſi alter iudex primò fuiſſet impetratus. ibidem. nume. 3.

Citatio per edictum ob non tutum acceſſum relaxatur, ſi teſtes dixerint ſe credere impoſsibile vel non tutum citationes exequi poſſe perſonaliter vel ad domum citandi. dec.22.num.1 de reſcript.in antiq.

Citatio per edictum decernitur ſeruata forma clemen.dudum.de iudi.in caſibus ibi expreſsis decif.19.num.1.de dolo & contu.in antiq.

Citatio poteſt exequi in valuis eccleſiæ parœcialis contra Beneficiatum.dec.83.num.e.de appell.in antiq.

Citatio vbi petitur in ſupplicatione per edictum iuxta ca. dudum.de iud.ſi ſignatura habeat, conceſſum vt petitur, neceſſariò ſuper hoc non eſt ſienda informatio: ſecus ſi addatur conceſſum vt petitur in forma.dec.13.num.1.de dolo & contuma.in antiq.

Citationis tempus & datæ commiſsionis inſpici debet vt dicatur cauſa eſſe in curia Romana.dec.6.nume.1. de dolo & contu.in antiq.

Citationis vigore decretæ contra vnum qui poſtea ante citationis executionem mortuus eſt, non poteſt procedi contra ſurrogatum illi mortuo.decif.9.num.1.de dolo & contu.in antiq.

Citatione decreta licet non executa ſi aliquid mouet actor illud totum via attentatorum reuocabitur.dec.4.num.1. vt lite penden.nihil innoue.in antiq.

Citatus ad locum non tutum poteſt appellare tam à proceſſu quàm à non admiſsione excuſationis propoſitæ per ſuum procuratorem.dec.5.nu.1.de dol.& contu.in antiq.

Citatus ad comparendum perſonaliter non ſufficit quòd mittet procuratorem ad allegandum cauſas impedimenti:quia niſi habeat ſufficiens mandatum ad cauſam poterit contra ipſum procedi per audientiam cōtradictarum. dec.10.num.1.de dolo & contu.in antiq.

Citatus debet in termino cadenti facere id ad quod terminus illum requirit etiam quod pars aduerſa non compareat.dec.7.num.2.de procura.in antiq.

Citatus per audientiam contradictarum ſi fuerit cōtumax an excommunicari poſsit.dec.2.num.1 de dol. & contuma.in antiq.

Citatus ſi non compareat, nec minus qui eum citari fecit quid ſit agendum.dec.7 num.1.de verb.ſigni.in antiq.

Citatus vt perſonaliter in cauſa criminali criminaliter intentata compareat:ſi non veniat,excommunicatur: ſecus ſi ciuiliter.dec.e9 num.1.de ſenten.excom.in antiq.

Citandus eſt principalis non eius procurator, vbi agitur de priuando ipſo ob non promotionem infra annum de parœciali per ſe obtenta.deci.20.nume.1. de dolo & contuma.in antiq.

Citandus per edictum nō eſt qui non latitat, nec ſubeſt perhorreſcentia: niſi conſtet per informationem faciendam iudici de veritate cauſarum allegatarum in commiſsione per teſtes ibidem.decif 21 num.1.

Citari an debeat procurator extra curiam & quando. addi. dec.22.num.9 de reſcript.in nouis.

Citari perſonaliter quis debet vbi agitur ad priuationem beneficij.dec 35.num.8.de procuratio.in nouis.

Citari debet perſonaliter quando agitur ſuper regreſſu ob non ſolutionem.ibid.num.9.

Citari debent abſentes in cauſa appellationis in quorum cōtumaciam lite non conteſtata poterit procedi ad diffinitiuam etiam ſi aliquid petatur dari vel fieri à parte in negotio principali. dec.3. nume.4.de reſtit.in integrum.in nouis.

Citandus non eſt ille qui præſens non poſſet contradicere. dec.3 de offic.leg.num.2.in nouis.

Citari non debet vlterius ille qui perſonaliter apprehenſus reſpondit ſe non venturum ad cauſam, vel nihil reſpōdit.dec.10.circa finem.de re iudicat.in nouis.

Citari pars non debet ad videndum decerni remiſsionem: ſed bene ad videndum admitti articulos ad probandum in curia & extra. quæ licet fuerit vocata in curia: nihilominus in partibus coram iudice remiſſoriæ eſt citanda. deci 3.num.2.de fide inſtrumento.in nouis.

Citata legitimè pars ſi non venit, nec mittit procuratorem inſtrumentum ſi in cauſa proceditur, tenet proceſſus in eius abſentia factus, propter contumaciam.decif.15. de reſcript in nouis.

Citatus à iure an excommunicari poſsit. ſi contumax extiterit.dec 2.num.3 de lit.conteſtat.Biſig.

Citatus ad inſtantiam non procuratoris poteſt obtinere ſibi illum condemnari in expenſis,& ſe abſolui ab obſeruatione iudicij, & condemnari de falſo.decif.12. nume.1.de procurato.Biſig.

Citatus ad reſpondendum libello ſi fuerit contumax an excommunicari poſsit.dec.2.nu.1.de litis conteſtatio. Biſig.

Citatus quando quò ad aduerſarium non intereſt ſuus aduentus dicitur potius iuri ſuo renunciare quàm quod contumax vel inobediens reputari poſsit.ibid.

Citatus ad audiendum ſententiam & contumax en & quando ad appellandum admittatur. deci.2. de dolo & contuma.num.1.in nouis.

Citatus auditurus ſententiam qui impeditus iudicio non fuit an & ad quæ reſtituatur.ibid num.2.

Citatus ad domum non veniens dicitur eſſe in culpa.dec.2. in ſi.de dolo & contuma.in nouis.

Citatus ad domum infra decendium à die notitiæ ſententiæ appellare poterit.ibid.deci.2 num 1.

Citatus per edictum an poſsit intra decendium à die notitiæ à ſententia diffinitiua appellare. decif. 16. de dolo & contuma.num.1 in nouis.

Citatus per iudicem ad reſpondendum libello & litem conteſtandum ſuper eoſ per contumaciam ſe abſentat poterit procedi contra ipſum in cauſa lite non conteſtata, ſi ſemel in cauſa fuerit conteſtata.dec.1.de li.con.in nouis.

Citatus per vnum ex tribus delegatis datis in ſolidum. non tenetur comparere coram collega qui non citauit ipſum. deci.1.de offic. delega.in nouis.

Citatus in diuerſis terminis ſucceſsiuè ſine comminatione poterit in vltimo facere quod incumbit. decif.9. de dolo & contuma. in nouis.

Citato perſonaliter etiam ex quacunque cauſa procuratorem mittere non ſufficit.dec.1.de dolo & contum.num.1. in nouis.

Citatus per vnum ex tribus inſolidum datis coram collega comparere non tenetur. decif.2. de officio dele. in nouis.

Citatus qui propter iuſtum impedimentum non comparuit quandoque reſtituitur ad appellandum tantùm & quandoque ad totam cauſam.decif.1.in ſi de do. & cont. in nouis.

Citatus ſi fuerit dominus & non procurator neutro ipſorum comparente an ſententia valida cenſebitur. decif. 2. de procurato num.4 in nouis.

Citatus ſi fuerit reus ad totam cauſam poterit actor quandocunque reproducere citationem, & illius cōtumaciam accuſare deci.24 de dolo & contuma.in nouis.

Citatus ſi fuerit ſemel quis perſonaliter poterit contra ipſum in eius contumaciam per audientiam ad excommunicationem procedi.decif 7.in ſi.de ſent.excom.in nouis.

Citatus vt certa die compareat in curia cum comminatione quòd ſiue veniat ſiue non ad vlteriora vſque ad diffinitiuam ſententiam in eius contumaciam procedetur, licet in dicto termino non compareet, & diutiùs illum qui obtinuit citationem expectauerit: etiamen quandocunque procedi poterit contra ipſum.decif.21.de appellationi. in nouis.

Citatio ad audiendam ſententiam in curie in cauſa beneficiali non expedit quòd contineat illud verbum. peremptoriè.ſecus in cauſa prophana.dec.10.de re iudi. num.1. in nouis.

Citatio ad audiendam ſententiam in curia an expediat, quòd contineat verb.peremptoriè. decif.10. de re iudic. num.1 in nouis.

Citatio ad domum facta ad audiendam ſententiam an teneat, ſi aliàs perſonaliter fuerit apprehenſus vel in iudicio ſemel comparuerit. deci. 1. de dolo & contu. nume.1. in nouis.

Citatio ad domum ad teſtes recipiendum an valeat?ibid.

Citatio ad domum quando ſufficiat?ibidem.

Citatio contra vniuerſitatem quomodo exequenda.dec.21. de reſcript.num.16.in nouis

Citatio contre intereſſe putantes dicitur nunciatoria. deci. 8 de reſcript.num 8.in nouis.

Citatio an decerni poſsit de feriata pro die non feriata.decif.1.de feri.num.1.in nouis.

Citatio non eſt affigenda ad parœciam quando nō eſt per edictum, licet tutiùs ſit affigere.deci.5.de reſcript. nume. 15.in nouis.

Citatio debet exequi in tali loco quòd veriſimiliter poſsit ad notitiam deuenire dec.5.de reſcript.nume. 9. in nouis.

Citatio & inhibitio ex commiſsione deſcendunt.deci.3.circa fin.de appel.in nouis.

Citatio eſt fundamentum iuriſdictionis.deci.34. in fin. de appell.in nouis.

Citatio facta ad domum ad audiendum ſententiam an & quo caſu valeat.deci.1.de dol.& contu.num.1.in nouis.

Citatio ad domum ad ſententiam diffinitiuam audiendam, ſi ab initio citatus fuerit perſonaliter,an valeat.& quid de citatione ad teſtes recipiendos.deci.8.nume.1. de dolo & contuma.in antiq.

Citatio ad inſtantiam coniunctæ perſonæ etiam promittentis de rato non decernitur ſine mandato.dec.18. num. 1.de dolo & contuma.in antiq.

Citatio commiſſa per edictum exequenda in locis vicinis, ſi in vno loco tantùm fuerit exequuta, non valet. dec.33. num. 1.de reſcript.in antiq.

Citatio generalis omnium quorum intereſt,non eſt arctatoria ſed monitoria.deci.18 de dol & contu in nouis.

Citatio exequuta contra certam perſonam in vim clauſulę generalis, & omnes alios quorum intereſt, &c. an teneatur?ibid.

Citatio eſt de proceſſu.ibidem.num.2.

Citatio incerta, vaga & generalis non valet.deciſ.17.de re iudic.num.1.in nouis.

Citatio incerta,& nimis generalis non valet.deci.17. de re iudi.num.1.in nouis.

Citatio iuris non minus operatur quam citatio nominis. dec.64.de appell.num 8.in nouis.

Citatio non circunducitur actore in termino non comparente.deci.2 de.reſcrip.num.20 in nouis.

Citatio non requiritur quando fit relatio de aliquo articulo commiſſo ad referendum ibid.num 65.

Citatio originalis affigi debet,& non copiam.& quomodo exequi debeat per edictum iam in curia quàm in partibus.deci.8.de dol.& contu.num.1.in nouis.

Citatio originalis eſt affigenda,& non ſufficit copiam affigere deci.5.de reſcript.num.15.

Citatio originalis ſemper affigenda eccleſiæ.deci.22. de reſcript num.11.in nouis.

Citatio partis neceſſaria eſt pro articulis admittendis:ſecus in decreto remiſsionis.dec.1.de fid.inſt.num.4. in nouis.

Citatio per edictum decreta exequi debet ad minus in duobus locis.deci.5.de reſcript.num.1.in nouis.

Citatio per edictum in partibus debet nedum legi ſed etiã affigi & affixa dimitti.dec.8.de dol.& cont.nu.1.in nouis.

Citatio per edictum debet legi:& verbum.publicaui,infert lecturam dec.5 num.17.in de reſcript.in nouis.

Citatio per nuntium in Romana curia inducit litiſpendentiam.deci.9 vt lite.pen.in nouis.

Citatio quæ fit in curia per audientiam potiùs fit de quadam vrbanitate quàm neceſsitate. deciſ.8.in fi. de teſtib. in nouis.

Citatio quomodo exequenda in partibus.deci.22.de reſcri. num.1.in nouis.

Citatio quomodo exequenda quando agitur de ſimplici beneficio,& quando de curato.ibid.num 2.

Citatio quomodo exequenda quando quis habet parœcialem,& habitat in alia domo ſeparata.ibid.num.3.

Citatio requiritur in iuramento in litem vel deciſorio.dec. 2.de his quæ vi metu.&c num.3. in nouis.

Citatio ſæpe vim monitionis habet.dec.7. circa fi. de ſent. excom.in nouis.

Citatio vnica pluribus perſonis citandis dirigi non poteſt ſed plures requiruntur.dec.64.num.7.de appell.in nouis.

Citationis decretum eſt actus extraiudicialis. deci.2. de feriis.num.1.in nouis.

Citationis edicto circunducto non proceditur niſi parte de nouo citata.dec.64.num.4.de appell.in nouis.

Citationis exequendæ forma in prophanis. deci. 22. de reſcript.num.5.in nouis.

Citationis executio quando agitur de parœciali.ibid.nu.6.

Citationis executio quãdo agitur ſuper canonicatu vel alio beneficio ſimplici.ibid.num.7.

Citationis executio cum verbo,publicaui.eſt bona,ac ſi dictum fuiſſet legi.ibid.num.14.

Citationis per edictum breue compendium. deciſ. 5. de reſcript.num.3.in nouis.

Citationis per edictum executio ſufficit etiam ſi non dicatur quòd ibi erat multitudo ibid.num.14.

Citationis copia non eſt danda niſi petatur quando fuit lecta ibid.num.16.

Citationes per edictum prius leguntur in curia.ibid.nu.10.

Citationes per edictum ſunt exhorbitantes à iure communi,& ideo ſtrictæ tenendæ in ſuis terminis,& formis.dec 1.de fer.num.3 in nouis.

Citandi forma per edictum qualis ſit.ibidem.

Citationes per edictum in audientia contradictarum exequuntur,quia præſumitur quilibet habere procuratorem per quem poterit ad notitiam eius peruenire huiuſmodi citatio.ibid.

Citationes per edictum quòd ſtrictè in ſuis terminis tenendæ ſint. deciſ.1.de fer.num 3.in nouis.

Citationes perſonales ex multis & diuerſis cauſis conceduntur.deciſ.2.de libel.oblatio.in nouis.

Clauſula,abſque vlla iudicaria,quem operetur effectum.deciſ.2.de reſcript.num.3.in nouis.

Clauſula appellationis & toties negotij principalis ſine dictione,cum,trahit negotium principale æque principaliter.deci.23 de reſcript num 11.in nouis.

Clauſula,cuius litis ſtatus &c.quid operetur.deci.20. de reſcript.num.2.in nouis.

Clauſula cum poteſtate citandi extra curiam,parum operatur:quia ſufficit,conſtare de mente papæ dec.1.de procura.num.4 in nouis.

Clauſula,cum poteſtate reuocandi toties quoties,quid operetur.dec.14.de procu.nume.4.in nouis.

Clauſula,cum toto negotio principali.quid operetur. deciſ. 23.de reſcript.nume.2.in nouis.

Clauſula,dummodo ex ordine in confirmatione poni conſueta,non intelligitur de ordine datæ ſed de acceptatione deci.1.de confir.vtil.vel inutil.in nouis.

Clauſula ex cuiuſcunque perſona in noua prouiſione capit quancunque vocationem etiam ſi non vacaſſet beneficiũ tempore primæ prouiſionis.dec.1 de reſcr.in nouis.

Clauſula generalis non comprehendit maiora ſed ſimilia. deci.27.de procu num.2.in nouis.

Clauſula generalis,& omnes quorum intereſt &c.in citatione poſita quid operetur,& quos includat.deciſ.18.de dolo & contu.num 2.in nouis.

Clauſula generalis nõ obſtantiarum,quamuis tollat impedimentum gratiæ:defectum perſonæ tamen nõ tollit,niſi de eo ſpecialis mentio fiat.deciſ.2.in fi.de præb.in nouis.

Clauſula generalis in fine reſcripti poſita , poteſt ad omnia præcedentia referri.dec 18.de conceſ.præb.nu.2.in nouis.

Clauſulæ generales ſunt ciuiliter intelligendæ. deciſ.18.de procuratio.in nouis.

Clauſul.motu proprio,& ex certa ſcientia,quid operetur.deci.27.de reſcrip.num.4.in nouis.

Clauſul.motu proprio, in literis beneficialibus inſerta non eſt ampliatiua ſed fortificatiua nec includi veriſimilia. dec.19.de præben.num.3.in nouis.

Clauſula,non obſtante quòd pro alio ſcripſerimus, non facit gratiam pinguiorem.dec.13.de reſcript.nu.2.in nouis.

Clauſula , non obſtantibus his per quæ effectus gratiæ poſſet impediri.quid operetur dec.5.de conſue.in nouis.

Clauſula,non obſtantibus.tollit ſtatuta requirentia ſacerdotium ibid.num.4.

Clauſula,nõ obſtantiarum.in gratiis poni conſueta an derogет.ſtatutis generalibus:& quid in ſtatuto alicui ſingulari ſuper certo beneficio ædito.dec.1.de præb.nu.2.in nouis.

Clauſul.non obſtantiarum non tollit conſuetudines & ſtatuta,niſi ad vnum finem tantùm:videlicet vt gratia non pereat.& ſic firmat gratiam contra nullitatem : ſed dilationes non tollit.dec.14.in 1 addit.ibid.

Clauſula,non ſe adſtringens in articulis poſita quid operetur.dec.7.de reſcript.num.3.in nouis.

Clauſula.omneſque alios.quos comprehendat.dec.8. de reſcript in nouis.

Clauſula, omneſque alios ſine verbis in decreto nominandos eſt periculoſa.ibid.num 7.

Clauſula,per vos vel notarium veſtrum.quid operetur.dec. 8 de off.deleg.num.4.in nouis.

Clauſula,præſenti mandato in ſuo robore permãſuro.quid operetur.dec.14 de procurat.num.5.in nouis.

Clauſula,quòd per quemcunque actum &c.nõ intendit ſubſtitutum reuocare dec.4.de procur.num.3.in nouis.

Clauſula eadem.quid operetur.ibid.deci.30.num.2.

Clauſula,quacunque dignitate præditos.quid operetur.dec. 8 de reſcript.in nouis.

Clauſula.quidam alij.quid operetur.ibid.num.5.

Clauſula, quam & quas , comprehendit æque principaliter negotium principale.deciſ.23.de reſcript.num.3.in nouis.

Clauſula eadem.operatur effectum ſuum, etiam ſi commiſſio quæ ad partem principalem ſit ſurreptitia,& inhibitio afficit.ibi.nu.4.

Clauſula eadem, quando cauſa committitur extra curiam quid operetur.ibid.nume.8.

Clauſ.vel aliàs quouis modo.latiſsimè eſt interpretanda in præiudicium concedentis deciſ.12. nume. 6. de præbend. Biſig.

Clauſ.dummodo alteri Ius non ſit quæſitum.operatur vt licet non expreſſerit reſeruationem impetrans obtinere nihilominus poſsit.dec.12.nu.2.de præben Biſig.

Clauſ.anteferri.an ſit extēdenda contra primos in data qui acceptauerunt ante conceſsionem gratiæ ſecundo impetranti factæ dec.8.nu.1.de conceſ præben Biſig.

Clauſ.anteferri. eſt præſeruatiua gratiæ alterius cōcurrentis ibid.deciſ.11.

Clauſ.anteferri habet præſeruare gratiam concurrentem. ibid.nu.12.

Clauſ.anteferri quomodo intelligitur effectus ſuos operari dec.8 nume 5.de conceſ.præbend Biſig.

Clauſ.anteferri.eſt exorbitans à iure cōmuni: & propterea vltra terminos ſuos non debet extendi. cauſ. 23. dub. 45. nume.1.Faſtol.

Clauſula,quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta, & clauſula, etiam ſi nō fuerit legitimè deuoluta.quid importet. deci. 1 de procurato nu.7.& 9.in nouis.

Clauſula.quod ſi nollet vel non poſſet,quid importet.deci. 5.de offic.deleg.in nouis.

Clauſula,quod ſi non omnes.differt à præcedenti.ibi.nu.2.

Clauſula.quòd per quencunque actum non intendit reuocare quid operetur.deciſ.30.de procura nu.1.in nouis.

Clauſula.quouis alio modo.in literis apoſtolicis poſita quid operetur.deciſ.1.de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct. nume. 3. in nouis.

Clauſula. quouis modo. poteſt apponi in prouiſione ordinarij.dec 1 de reſcrip.nu 14.in nouis.

Clauſula,quouis modo.non operatur in reſignatione facta in manibus nuntij non habentis facultatem, ſi illudmet beneficium impetratur à papa.ibid.nu.15.

Clauſula,quouis modo, expreſſo modo per aſſecutionem quid operetur.deciſ.17.de reſcrip.nu 1.in nouis.

Clauſula retrotractiua in literis gratioſis appoſita quid operetur,& ad quod tempus referatur.deci.12. de conceſ. præbend.nu.1.in nouis.

Clauſula ſeu alio quouis modo.reſpicit perſonam duntaxat expreſſam.deci.1.de reſcript.nu.2.in nouis.

Clauſula,ſeu alio quouis modo. omnes vacationis modos ſed non modorum qualitates concernit.ibid.

Clauſula,ſi inueneris,ſi repereris, etſi tibi conſtiterit. quid importet.dec 12.de offic deleg nu.3.in nouis.

Clauſula,ſummariè,& terminis nō ſeruatis, quid operetur. deci.2.de reſcrip.in nouis.

Clauſula,vocatis vocandis. facit executorem aliàs merum mixtum & delegatum cum cauſæ cognitione. deci. 12. de offic.delega in nouis.

Clauſula,anteferri,non habet locum,quando gratia obtenta fuit poſtquam alius prius acceptauerat beneficium iam vacans.deciſio.54 de conceſſ præbend.in antiq.

Clauſula,anteferri,eſt valde odioſa & propterea reſtringibilis.ibidem.nu.2.

Clauſula conſueta poni in confirmationibus, dummodo ex ordine debeatur beneficium: non intelligitur tantùm de ordine datæ ſed acceptationis.deciſ.13.nume.1 de conceſ. præbend.in antiq.

Clauſula derogatoria ad ſtatutum, non includit ſtatutum iuratum.deci.18.nu 1.de reſcrip.in antiq.

Clauſula generalis derogatoria quæ hodie apponitur in literis apoſtolicis derogat ſtatutis eccleſiarum requirentibus ſacerdotium.deciſ 41.nume. 3. de conceſſ. præbend. in antiq.

Clauſula,non obſtantiarum generalium in literis apoſtolicis non tollit ſtatutum, priuilegium vel conſuetudinem eccleſiæ, niſi de ipſis expreſſa ſit facta mentio in clauſulis derogatoriis. deciſ. 6. nume. 2. de conſtitutionib. in antiq.

Clauſula,non obſtantibus reſeruationibus,ſe extendit etiam ad reſeruationes ſubſecutas vſque ad tempus acceptationis deci 33.nu.1.de præb.in antiq.

Clauſula.quam diu erit, &c. non apponitur vbi præbendæ non ſunt diſtinctæ. deciſ. 26. numero. 2. de præbend. in antiquis.

Clauſula quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus an tollatur effectus reſeruationum factarum tunc & etiam poſt, ante tamen acceptationis & prouiſionis tempus.deciſ.33.nume.3 de præben. in antiq.

Clauſula quouis modo vacet.non includit modum vacandi ex alterius perſona quàm expreſſi. deciſ. 43. nume. 1. de reſcrip in antiq.

Clauſula,quouis alio modo in bullis appoſita comprehendit omnem modum vacandi deciſ.52.nume.1.de conceſſ. præbend.in antiq.

Clauſula,quouis alio modo reſpicit omnē modum vacandi per eandem perſonam.deciſ 14.nume.1 de reſcript in antiq.

Clauſula ſiue aliàs generaliter, veniunt omnes reſeruationes licet vna tantùm ſit expreſſa.deciſ.17.nume.1.de præben.in antiq.

Clauſula, vocatis vocandis. operatur vt executores meri efficiantur veri iudices & cum cauſæ cognitione procedere teneantur.decil 38.nume 2 de reſcript.in antiq.

Clauſulæ derogatoriæ non tollunt nec derogant ordinationi fundatoris quòd beneficium non conferatur niſi ſacerdoti in actu.deciſ 41 nume.1.de conceſſ.præbend.in antiq.

Clauſulæ generales quid operantur. deciſ.33. nume.10.de præben.in antiq.

Clauſulæ inhibitoriæ, & non obſtantiarum opponuntur in literis apoſtolicis ad armandum, & exequendum gratiam impetrantis, & non ad tollendum ius alteri acquiſitum.ibid num.11.

Clauſulæ non obſtantiarum quando neceſſariò veniunt in literis ponendæ. deciſ. 18. numer.3. de reſcriptis. in antiquis.

Clauſulę omnes,q; alios vigore.quot citari poſsint.dec 8.de reſcrip.nu. 4 in nouis.

Clauſulæ,quouis modo materia.deci.1,de reſcript.nume 1. in nouis.

Clauſulæ,quouis modo.diſtinctio.ibid.nu.2.

Clauſulæ, ex cuiuſcunque perſona.effectus.deci 1 de reſcri. in nouis.

Clauſulæ,quòd ſi non omnes.tenor & ſubſtantia deci.4.de offic. deleg.nu 3 in nouis.

Clauſula,ac ſi nulla reſeruatio facta foret. includit omnem reſeruationem generalem deciſ.25. nume.1.de præbend. in antiq.

Clauſula, amoto, &c. tollit ſurreptionem taciturnitatis detentionis beneficij alterius.deciſ 38.numer.1. de reſcript. in antiq.

Clemen.appellanti de appellat.non procedit quando noua exceptio vel allegatio ex facto aduerſarij oritur deciſ.12. de appel.nume.3.in nouis.

Clemen.appellanti.non habet locum quando interlocutoria eſt talis cuius grauamen aliter reparari non poſsit. ibid.in fi.

Clem.j.de ſupplend neglig prælat.non habet locum in beneficiis mentalibus.deciſ 2.de iniur.nu.3.in nouis

Clement. vt calumniis.de re iudic. in quibus ſententiis ſibi locum vendicet deciſ 3.& 14 de ſenten. & re iudic.in antiq deciſ.17.de ſenten.excom.in eiſdem.deciſ.1.num.3.du except. Biſig.

Clementina ij. vt lite pendē. fortius procedit in actore poſt decretam citationem,licet nondum executam deci 11.nume 1 de dolo & contu.in antiq.

Clementi. cùm ei quem.in fin. an habeat locum in patrono vel ordinario collatore. deciſ.7.nume.1.de præbend. Biſig.

Clericatus an ſufficienter dicatur probari per reputationem, habitum & tonſuram, ab eo qui contra aliquem opponit de cau.ſi quis ſuadente.deciſ.2 nume.1.de probatio. Biſig.

Clericus contrahens matrimonium cum minore.12. anno. an ſtatim amittat beneficium vel poſt copulam carnalem ſubſecutam.deci.1 nu.1 de ſpoo Biſig.

Clericus ſecularis idem eſſe nō poteſt & remanere in clauſtro.cauſ 36.dub.45.nu.3 Faſtol.

Clerici tenentur in beneficio ſuo reſidere. cau. 36. dub.65. nume 2 Faſtol.

Clericatus poſſeſsio licet inducat præſumptionem ſine alia probatione tituli:tamen non erit ſufficiens ad adiudican dum

dum beneficium deci. 8. num. 2. de cauſ poſ. & proprie. in antiq

Clericus an quis probetur ex quaſi poſſeſſione clericatus. dec. 7. nu 3 de teſtamen. in antiq.

Clericus contrahens matrimonium cum impubere perdit beneficium etiam non ſecuta copula. dec. 1. nu. 1. de ſponſalib. in antiq.

Clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali vt coram iudice eccleſiaſtico conueniatur. deciſ. 5 nu 1. de foro competen in antiq.

Clericus exiſtens in poſſeſſione clericatus non habet probare titulum clericatus, duntamen ſit poſſeſſor beneficij, aliâs ſecus. deciſ 13 nume. 1 de probatio. in antiq.

Clericus habens adminiſtrationem poteſt fructus beneficiorum obligare deciſ. 1. nume 3. de ſolutionib in antiq.

Clericus in vita fructuario æquiparatur: ſed cùm moritur, vſuario aſſimilatur. deciſ. 41. nume. 2 de probationib. in antiq.

Clericus non habens adminiſtrationem poteſt de fructibus teſtari cui ab inteſtato eccleſia ſuccedit. ibid. nu. 4.

Clericus obligans ſe ſimpliciter, non obligat fructus beneficiorum ſuorum niſi in vtilitatem eccleſiæ verſum ſit debitum. deci. 1. nu 1. de ſolutio in antiq.

Clericus quis reputatur ex habitu & tonſura. deciſ. 13. nu. 3. de probat in antiq.

Clericus rediens ad beneficium non dicitur ſpoliare in caſu cap. ſi beneficia. de præbend. lib. vj & in eodem caſu cap. ſi beneficia de præbend libr. vj & in eodem caſu non licet propria authoritate redire ad beneficium dimiſſum & per alium occupatum. deciſ. 7. num 1. de reſtit. ſpoliat. in antiq.

Clericus rediens ad ſuum beneficium quod dimiſerat: ſi aliũ in poſſeſſione inuenerit non debebit propria authoritate illum poſſeſſione ſua ſpoliare. ibidem. nu. 2.

Clericus ſi contrahat matrimonium cum minore 12. anno. an ſtatim perdat beneficium: vel ſubſecuta copula. deci. 6. nume. 1. de ſponſal. in antiq.

Clericus ſuccedens layco an ſit ſubiectus ſtatutis quibus erat ſubiectus laycus. dec. 5. de foro compe. in antiq.

Clerici per legẽ diuinã ſunt exempti à iuriſdictione layci. dec. 10. nu. 4. de conſuet. in antiq.

Clerici ſimplicis fructus etiam poſt mortem poſſunt creditoribus applicari. dec. 1. nu. 4. de ſolution. in antiq.

Clericus citari poteſt in valuis eccleſiæ ſuæ in qua reſidere tenetur: & hoc quando agitur de illa eccleſia. deciſ. 1. in addit. 1. de dolo & contu. in nouis.

Clericus coniugatus qui cõtraxit cum vnica & virgine incedens in habitu & tonſura gaudet priuilegio clericali. dec. 3. de ſenten. excommu. in nouis.

Clericus poteſt & debet etiam aliis clericis contradicentibus bona eccleſiæ malè alienata repoſcere. deciſ. 12. de iudic. in nouis.

Clericus ſecularis impetrans beneficium tanquam ſecularem probare debet ſtatum vltimum fuiſſe ſecularem. deci. 2. de præbend. num. 2. in nouis.

Clericus ſimplex in vim clauſu. cæterum. poteſt pauperi clerico de beneficio per eum acceptato prouidere. deciſ. 29. de reſcript. in nouis.

Clerico minori coram iudice layco litiganti authoritate cuius prouidebitur de procuratore ad lites. dec. 7. de iud. num. 6. in nouis.

Clerici non coguntur ſuſcipere tutelas. deci. 3. in fin. de iud. in nouis.

Clerici ſeu beneficiati qui ſuccedunt in onere & honore & vniuerſo iure prælato defuncto poſſunt proſequi litem à ſuo prædeceſſore inchoatam. dec. 13 de proc. in nouis.

Clericorum bona gaudent eodem priuilegio cum bonis eccleſiaſticis. dec. 7. in fin. de iudic. in nouis.

Clericatum anteceſſoris probatur ex reputatione per triennium dec. 1 de filiis præsby num. 5. in nouis.

Clericatus illegitimi etiam probatur per famam coadiutam aliquibus coniecturis. ibid nu. 12.

Clericatus illegitimi probatur per literas promotionis ad diaconatum, etiam ſi detur quòd ille ordo non fuit collatus à proprio epiſcopo ibid. nu 14.

Clericatus poſſeſſio per aliqua tempora abſque alia probatione an ſufficiat. deciſ. 8 nume 1. de cauſa poſſeſſ. & proprieta. in antiq.

Codicilli trahuntur ad tempus teſtamenti. deci 13 de prob. nu. 4. in nouis.

Cohabitatio ſuperueniens poſt infantiam & pubertatem ratificat matrimonium per infantes contractum. deci. 1. de ſponſa. in nouis

Cognatio ſpiritualis propter miniſtrationem ſacramentorum non contrahitur propriè ſicut cum illa quam tenuiſſet in baptiſmo vel ei baptiſmum miniſtraſſet dec. 4. nume. 4. de fil. præsbyteri in antiq.

Cognitio incipienda eſt ab his de quibus facilior eſt probatio. dec. 19. nu 5. de ſenten. & re iudi in antiq.

Collatio afficit perceptionem fructuum. deciſ. 2. nume. 4. de priuileg in antiq.

Collatio beneficij præfertur reſeruationi in concurſu. dec. 29 nu. 1. de reſcript in antiq

Collatio beneficij vbi debeat fieri per epiſcopũ cum conſilio capituli excludit expectantem ad beneficium cõmuniter pertinens epiſcopo & capitulo. deciſ. 79 nume. 1. de reſcript. in antiq.

Collatio beneficij vacaturi non poteſt committi ſingulari perſonæ, ſed bene generali vicario: ſecus ſi beneficium vacaſſet. dec. 4. nu. 1. de offi vica. in antiq.

Collatio beneficij probari poteſt per teſtes & inſtromenta. dec 38 nu 1. de probatio in antiq.

Collatio facta ab ordinario infra menſem datum impetranti ad acceptandum non valet, ſi tamen purificatio infra menſem fiat. deciſ. 23 numer. 1. de præben. in antiq

Collatio facta ab ordinario infra menſem datum expectantibus ad acceptandum, etiam ſi apparet expectantes non acceptaſſe infra menſem non valet. ibid. deciſ. 27. numero 1.

Collatio facta ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione iuris conferendi ſicut & præſentatio valet. deciſ. 14. nume. 1. de iure patro in antiq.

Collatio beneficij reſignati in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem an valeat. deciſ. 3. nu. 1. de renuntiatio Biſig.

Collatio canonicatuum pertinet ad prælatum eccleſiæ de conſilio ſui capituli. dec. 8 nu. 2 de præb. Biſig.

Collatio de beneficio reſeruato non expreſſa reſeruatione cum clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitũ. valet deciſ 22. de præbend. Biſig.

Collatio beneficij alterius diœceſis vniti beneficio meæ diœceſis ad me dicitur ſpectare addi. deci. 6. de renunti. nume 1. in nouis.

Collatio beneficiorum an per epiſcopum poſſit committi vicario alicuius epiſcopi. dec. 7. de offic. vicar. nume 6. in nouis.

Collatio & in poſſeſſionem inductio an ſint diuerſa. dec. 16. de conceſ. præben nu. 1. in nouis.

Collatio facta monacho de beneficio clericis ſecularibus aſſignari conſuetudo, eſt ipſo iure nulla, niſi monachus ipſe diſpenſetur. dec. 28. de præb. nu. 1 in no.

Collatio facta per epiſcopum de beneficio ſpectante ad præſentationem layci ipſo contempto eſt irrita. deci. 5. vltra medium. de rer. permuta. in nouis.

Collatio facta monacho de beneficio conſueto clericis ſecularibus aſſignari, eſt ipſo iure nulla niſi habeat diſpenſationem. deci. 28. de præben. nu 1. in nouis.

Collatio lite pendente facta à capitulo à quo petebatur præbenda an teneat. deciſ 3. vt lite penden in nouis.

Collatio præbendarum eccleſiarum cathedralium & collegiatarum cuius ſit. deci. 4. de conceſ. præbend. nume. 1. in nouis.

Collatio, præſentatio, inſtitutio, & electio differunt. deci. 6. de renun in nouis.

Collatio pro præſentatione quandoq; ſumitur. deciſ. 27 de conceſ. præben nu. 1 in nouis.

Collatio ſeu præſentatio facta per poſſeſſorem etiam violentum de cuius violentia clarè non conſtat, valet & tenet: quæ conſtito de violentia & mala fide venit caſſanda dec 7. de iure patro. in nouis.

Collationis alicuius literis ordinarij vel delegati abſq; notarij & teſtium ſubſcriptione in præiudicium impetrantium non creditur. deci 10 de proba. in nouis.

Collationis pertinentiam ſufficit probare reputationem & famam. deci. 3 de probat. in nouis.

Collatio facta ad mandatum Papæ de beneficio reſeruato, valet, etiam ſi de reſeruatione non ſit facta mentio in literis deci 59. nu. 1. de conceſ. præbend. in antiq.

Collatio facta per ordinarium infra menſem datum expectanti etiam quòd papa mandauerit dictam collationem confirma

confirmari ſi tamen alteri non fuiſſet ius quæſitum, non valet, nec tenet. dec. 25 nume. 2. ibid
Collatio ordinarij facta infra menſem expectanti datū an ſit valida ſi appareat expectantem non acceptaſſe infra menſem. dec. 21 nume 2. ibid.
Collatio præſumitur fuiſſe facta intra tempus habile. deci. 12 nume. 2. de iure patro. in antiq.
Collatio ſola in ſpiritualibus transfert ius: ſecus in contractibus. deci. 87 nu. 2 de reſcrip. in antiq.
Collatio vel præſentatio vbi communiter pertinet ad abbatem & conuentū, tutius eſt quòd abbas præſentet de conſenſu & voluntate capituli. dec 19 nu. 1. de præb. in antiq.
Collator poteſt aſsiſtere in lite illi cui contulit beneficium. dec 4. num. 1 de exceptioni. in antiq.
Collator quando impeditur in ſuo turno habet ſequentem turnum dec. 21. num. 1. de præb. in antiq.
Collatio facta alteri per papam ad inſtantiam epiſcopi collitigantis non reuocatur per viam attentati. deciſ. 12. nu. 1. de appel. Biſig.
Collatio facta per intruſum in dignitate reſeruata an valeat. dec. 4 num. 1. de præbend. Biſig.
Collatio facta ab ordinario de beneficio iam collato per papam qui deceſsit antequā eius collatio ſortita fuit effectum, an teneat etiam ſi d. Papa ordinaſſet in euentum in quem dicta eius collatio non ſortiretur effectum quòd dictum beneficium ſicut erat anteà remaneret reſeruatum: quæ ordinatio à ſucceſſore non fuit recepta. deci. 9. nu. 1. de præbend. Biſig.
Collator habet prouidere de præbenda recepto in canonicum. dec. 22. num. 3. de conceſ. præbend. Biſig.
Collatori ad conferendum quando incipiat currere tempus. dec. 7. num. 3 de præbend. Biſig.
Collector cameræ apoſtolicæ habēs poteſtatem limitatam deputandi in eadem ciuitate & diœceſi vnum ſubcollectorem duntaxat, an vigore dictæ poteſtatis poſsit plures ſucceſsiuè deputare. dec 9. de off dele num. 1. in nouis.
Collector non priuat quem cui cōtulit beneficium, ſine cauſa. deci. 23 de præben. num. 3. in nouis.
Collectores poſſunt vnum tantùm ſubcollectorem deputare in qualibet ciuitate & diœceſi. deciſ. 9. de offic. deleg. in nouis.
Collectores ſunt nuntij ſedis apoſtolicæ & gaudent certis priuilegiis & honoribus ſicut capellani papæ ibid. deciſ. 12. circa med.
Collectorum facultas debet probari per literas. dec. 10. de offic deleg num 1. in nouis.
Collectorum poteſtas debet per literas probari: ſecus ſi ſub collectoribus deci 10. de officio deleg. num. 1. in nouis.
Collectoriæ & ſubcollectoriæ officium an in inuitum conferri poſsit. deci. 12. de præbend. num. 1. in nouis.
Colonus non habet ius in re. dec. 2. nume. 4. de emptio. & venditio. in antiq.
Colonus vel inquilinus conuentus actione reali debet nominare dominum, aliàs non præiudicaret domino ignoranti. dec. 4. num. 1 de iudic. in antiq.
Commenda non dat ius. deciſ. 1. num. 2. de præbend. Biſig.
Commendatarius non facit fructus ſuos, nec eſt prælatus in beneficio: ſed ſimplex procurator habens cauſam legitimæ adminiſtrationis, & habet ius temporale. ibid. nu. 3.
Commiſsio ſuper cauſis motis & mouendis comprehendit cauſas duntaxat exortas. dec. 18. de reſc. in nouis.
Commiſsio ſub verbis generalibus concipienda. dec. 15. de reſcript. num 5 in nouis.
Commiſsionem impetrans pro alio ſine mandato, condemnatur in expenſis, & intereſſe. dec. 34. de reſcript. in nouis.
Commiſsiones Auditorum Rotæ ſunt ſtrictiſsimè interpretandæ. dec. 18. circa medium de dol. & contu. in nouis.
Commiſsiones communes ſunt omnibus volentibus venire ad cauſam. dec. 40. circa medium. de procur. in nouis.
Cōmiſsiones pro intereſſe ac pro nullitatibus & attentatis non dantur in vltimis audientiis. dec. 8. de reſcript. nume. 8. in nouis.
Commiſsiones ſunt communes actori, & reo. dec. 17. de dolo & contuma. num. 3. in nouis.
Commiſsionibus impetratis ſuper appellationibus in curia interpoſitis data non apponitur, & ideo præſentatio non autem impetratio attenditur. ibidem.
Commiſsio impetrata eadem hora qua appellatum extitit in dubio præſumitur poſt appellationem emanaſſe. ibid.
Committi nō poteſt quod nondum habetur. dec. 6. in prin. de offic. deleg. in nouis.
Commiſsio an cenſenda ſit ſurreptitia in qua non ſit mentio de litiſpendentia inter alios ſuper eadem re. cauſ. 35. dub. 64. nu. 1. Faſtol.
Commiſsio impetrata ante dationem apoſtolorum an valeat. dec. 6. nume. 1. de reſcrip. Biſig.
Commiſsio in qua quis tacet duas ſententias contra ſe latas & petit ſe admitti ad dandos obiectus, non obſt. capit. vt circa. de elect. lib. vj. non cenſetur ſurreptitia. deci. 4. nu. 1. de reſcrip. Biſig.
Commiſsio per præſentiam partium impetrata, & citatio executa in perſonam procuratoris cuius reuocatio ad ſui notitiam nondum deuenerat, an deuoluat cauſam. dec. 3. num. 1. de reſcript. Biſig.
Confeſsio ſimplex quam fecit reus ad libellum actoris nō dicendo animo litem conteſtandi &c. non inducit litis conteſtationem. ſecus ſi haberet conditionem annexam. dec. 1. num. 1. de lit. conteſta. Biſig.
Commiſsio vbi facta fuerit alicui de beneficiis cum vacauerint conferendis, an vigore ipſius poterit talis recipere reſignationem. deciſio. 2. num. 1. de renuntiatio. Biſig.
Commiſſa de ſpeciali mandato ex certa ſcientia & proprio motu facta cenſetur. deci 6. in fin. de appel. in nouis.
Commiſsio acceſſoriè impetrata contra abſentem non eſt ei in partibus intimanda, ſed in vim illius poteſt deinceps per audientiam procedi. dec. 15. de reſcript. in nouis.
Commiſsio acceſſoriè impetrata non eſt in partibus intimanda. dec 15 de reſcrip. num. 1. in nouis.
Commiſsio cauſæ in eo ſtatu in quo erat coram primo auditore valet non expreſſo aliter ſtatu cauſæ. deciſ. 10. de reſcrip. in nouis.
Commiſsio cauſæ quam habet quis contra. B. capit. cauſam appellationis interpoſitæ in partibus per. B. deciſ. 43. de reſcri. num 1. in nouis.
Commiſsio cauſæ facta ſecundo iudici in eodem ſtatu in quo reperiebatur videlicet primo, licet non ſpecificetur aliter ſtatus ipſe, valet dec. 11 num 1. de reſcript. in antiq.
Commiſsio cauſæ iniuriarum criminaliter ad hoc vt cenſeatur conceſſa, requiritur mentionem expreſſam de iniuriis in ſignatura fieri. dec. 2. nume. 1. de iniur. & damno dato. in antiq.
Commiſsio cauſæ pendentis extra curiam Roma. facta in curia tacita litiſpendentia, non Valet. deciſ. 10. nume. 1. de reſcript. in antiq.
Commiſsio cauſæ facta ad inſtantiam A. contra B. & C. ſi A ſuccumbat remanet extincta: nec eius vigore auditor poterit procedere contra B. & C. deciſ. 2. nume. 1. de reſcript. in antiq.
Commiſsio continens plura capitula narrata, quorum aliqua ſunt falſa & aliqua vera: ſi ex veris poteſt ſequi concluſio, valet. dec. 3. num. 1. de reſcript. in antiq.
Commiſsio facta monacho habenti adminiſtrationem vel officium in eccleſia cathedrali non facta mentione de monachatu, valet maximè in literis gratiæ. deci. 8. num. 1. reſcript. in antiq.
Commiſsio habens clauſulam, conſtito de aſſertis, antequā cognoſcatur pars eſt vocanda. dec. 22. num. 1. de reſcript. in antiq.
Commiſsio impetrata pendente termino ad dandum apoſtolos valet, licet virtute eiuſdem non poſsit procedi niſi elapſo dicto termino. dec. 52. num. 1 de reſcr. in antiq.
Commiſsio impetrata in cauſa grauaminis pendente termino ad dandum apoſtolos non valet. dec. 54. num. 2. de appellatio. in antiq.
Commiſsio per quā petitur quòd in cauſa procedatur ſummariè, ſi ſignetur ſic, audiat A & iuſtitiam faciat, non cenſetur commiſſus proceſſus ſummarius præpetitus, licet in corpore ſupplicationis nihil fuerit deletum. deci. 10. nume. 1 de reſcript. in antiq.
Commiſsio ſignata, vt ſola facti veritate inſpecta procedat facit vt poſsit iudex abbreuiare terminos de ſtylo ſeruari conſuetos. dec. 25. num. 2. de reſcript. in antiq.
Commiſsio ſuper eadem cauſa ſi pluribus auditoribus ſignata fuerit, ille ſolus audiet cui primò præſentata fuerit. dec. 1. num. 1. de conſtitutio. in antiq.
Commiſsio ſi impetratur per partium præſentiam ſufficit eas eſſe præſentes tempore quo proceditur coram iudice: & petens poſt concluſionem cauſæ attentata reuocari nō auditur. deciſ. 26. num. 1. de appel. in antiq.
Committi an poſsint alteri committenda. deciſ. 9. nume. 1. de offi.

de offi. vicare. in antiq.

Commiſsio cauſæ ſuper ſpoliatione, occupatione, & detentatione alicuius caſtri quod impetrans dicit in commiſſione ad ſe pertinuiſſe & pertinere, an comprehendat etiam petitorium. deci. 9. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. num. 2. in nouis.

Commiſsio contra laycum non comprehendit religioſum. deciſ. 8. de reſcript in nouis.

Commiſsio contra duos non dat iuriſdictionem inter illos duos ſublato de medio ipſo committente. deci. 12. de reſcript in nouis.

Commiſsio debet remitti ad regentem quando aliquid fuit per reum omiſſum. deciſ. 18. de reſcript. num. 4. in nouis.

Commiſsio epiſcopi facta ſuo vicario generali, quòd reſignationem certi beneficij recipiat & conferat, an valeat & an probari poſsit per teſtes. deciſ. 5. num. 1. de offici. vic. in nouis.

Commiſsio epiſcopi viua voce facta de beneficio conferendo an valeat? ibid.

Commiſsio eſt ſurreptitia in qua dicitur non datam petitionem, ſi data fuit vna quæ non erat bona. deci. 7 de reſcri. num. 2. in nouis.

Commiſsio & ſubdelegatio probatur per literas ſolo ſigillo delegati ſigillatas. deci 10. de proba in nouis.

Commiſsio expreſſa neceſſaria eſt ad ſummariè procedendum deci 28. de reſcript. num. 2. in nouis.

Commiſsio impetrata per A. contra B. & C. ſi A. ſuccumbat non erit valida quò ad B. & C. volentes inter ſe agere. deci. 12. de reſcr. num. 1. in nouis.

Commiſsio impetrata ſuper bonis non tunc ſed poſteà ante litem conteſtatam impetranti ceſsis, & donatis valet. dec. 19. de reſcri num. 1. in nouis.

Commiſsio impetrata ſuper bonis poſteà ceſsis vel donatis valet. deci. 19. de reſcript. in nouis.

Commiſsio impetrata in curia per filiumfamiliâs in patria poteſtate conſtitutum ſine conſenſu patris in cauſa prophana in princ. an valeat? deci. 6. de iudi. in nouis.

Commiſsio impetrata in curia non eſt niſi quædam diſtributio vnde valet ſi fuerit impetrata per excommunicatum per non habentem mandatum, & quemcunque etiā inhabilem. ibidem. num. 1.

Commiſsio in qua plura narrantur, quorum aliqua ſunt vera, & aliqua falſa, ſi ex veris poteſt ſequi effectus, & concluſio, valet. deci. 7. de reſcri. num. 1. in nouis.

Commiſsio in qua plura exprimuntur non eſt ſurreptitia ſi vnum iuſtificetur, quod ſit releuans. deciſ. 7. de reſcript. in nouis.

Commiſsio plura copulatiuè continens qualiter ſit admittenda. deci. 7. de reſcript. num. 2. in nouis.

Commiſsio prima habens, quòd ſummariè &c. procedatur ſeruit in quacunque inſtantia. deci. 2. de reſcript. nume. 1. in nouis.

Commiſsio prima ſufficit etiam ſi impetretur nouum ius. deci. 11. de reſcript num. 2. in nouis.

Commiſsio pro articulis admittendis poſt terminum non ſe extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam. dec. 11 de reſcript. nume. 1. in nouis.

Commiſsio quòd articuli obiectiui admittantur poſt terminum non ſe extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam. ſi in illis melius ſpecificari poſſunt. deciſ. 12. de reſcript. in nouis.

Commiſsio ſignata, arbitrio iudicis & cum ſimilibus clauſulis quid operetur. dec. 7. de reſcrip. num. 2. in nouis.

Commiſsio ſignata, audiat & procedat ſummariè quid operetur deci 9. de reſcrip. in nouis.

Commiſsio immediatè poſt appellationem à diffinitiua præſentata fuerit, præſumitur fuiſſe impetrata ante appellationem dec. 2. de excepti. num. 1 in nouis.

Commiſsio ſi ſignetur audiat &c. & procedat ſummariè &c. omnia in ea petita quò ad modum procedendi dummodo cancellata non fuerint cenſentur conceſſa deciſ 9. de reſcript. in nouis.

Commiſsio ſuper cauſis motis & mouendis obtenta extenditur ad cauſas duntaxat tunc exortas. deci. 18. de reſcrip. in nouis.

Compenſatio quamuis ipſo iure competat: debet tamen peti ab homine. deciſ. 25. num. 4 de appellationibus. in antiq.

Compromiſſum ſi ſit in tres vel in duos, ſic quod ipſi tres vel duo eorum cognoſcere & pronuntiare poſsint vt arbitri ſeu arbitratores & amicabiles compoſitores, & non ſeruato iuris ordine: ſi omnes tres cognouerunt, & tandem duo tantùm pronuntiauerunt non vocato tertio etiam præſente, valet eorum duorum pronuntiatio. deci. 3. de arbitr. in antiq.

Compromitti poteſt de ſpirituali in laycum cum clerico authoritate ſuperioris. deciſ. 46. nume. 2. de conceſſ. præbend. in antiq.

Compulſoria debet decerni etiam poſt concluſionem cauſæ, parte tamen vocata. deciſ. 37. num. 1. de proba. in antiq.

Compulſoria conceditur etiam non citata parte. ibid. deci. 42. num. 1.

Compulſor aſſumptus vigore cōpulſus an debeat eſſe qualificatus iuxta c. ſtatutum. de reſcript. in 6. dec. 30. in add. de reſcript. in nouis.

Compulſores habent duntaxat requirere habentes inſtrumenta ad cauſam neceſſaria ad tradendum parti petenti ſub pœnis & cenſuris per auditores latis & non per eos fulminandis. dec. 1. in fine de fide inſtru. in nouis.

Conceſsio generalis non includit quæ concedenti ſunt ſpecialiter reſeruata. dec. 29 num. 2. de præb. in nouis.

Concluſio in cauſa ſecundum æquitatem Rotæ etiam in cauſa prophana non excludit probationem per inſtrumēta, & literas. deci. 2. in ſine. de reſtitu. in integ in nouis.

Concluſio in cauſa præcludit viam reuocationis attentatorum ſicut ſuſpenſio petitorij deciſ. 4. vt lit. pend. nume. 2. in nouis.

Concluſio in cauſa beneficiali non eſt neceſſaria: ſecus in prophana. dec. 1. de teſtib. num. 1. in nouis.

Concluſio in cauſa non impedit quò minus teſtes recipi poſsint ſuper habilitatibus impetrantis, & ſuper recognitione ſigillorum, & ſignorum notariorum pro informatione iudicis. deciſ. 2. de teſtib in nouis.

Concluſio in cauſa reuocatur per admiſsionem articulorum. dec. 12. num. 1. de renun. in antiq.

Concluſio in cauſa debet fieri aliqua parte inſtante, aliàs poteſt appellare. dec. 5. num. 2. de iudi. in antiq.

Concluſio in cauſa etiam prophana poteſt reuocari ſi per producta iura de nouo videatur auditori reuocanda. ibidem. dec. 8. num. 1.

Concluſio in cauſa excludit etiam probationem per inſtrumenta, & hoc in prophanis: ſecus in beneficialibus. deci. 1. num. 1. de probat. in antiq.

Concluſio ſi reuocetur ad inſtantiam illius qui eam procurauit, expenſæ per ipſum veniunt reficiendæ. dec. 10. num. 1. de iudi. in antiq.

Concluſio in cauſa excludit recognitionem ſeu emendationem defectus inſtrumenti per notarium faciendam. cauſ. 25 dub. 48 num. 1. Faſtol.

Condemnatus ad perpetuum carcerem non cenſetur priuatus ſuo beneficio dec. 5. num. 1. de ſen. & re iudic. Biſig.

Condemnatus de crimine eſt infamis. ibid. num. 2.

Condemnatus ad perpetuos carceres videtur condemnatus in metallum. ibid. num. 3.

Condemnatus actione iniuriarum criminaliter, efficitur infamis: ſecus ſi ciuiliter actum fuerit contra ſe. dec. 2. num. 3. de iniu. & dam dat. in antiq.

Conditio quæ apponitur in literis pauperum potius dirigitur ad prouiſionem & eius affectum quàm ad acceptationem. dec. 7. num. 5. de conceſ. præb Biſig.

Conditio quæ inhæret actui & eſt de ſubſtantia & natura eius, non ſuſpendit acquiſitionem poſſeſsionis. deciſio 9. num. 3. de conceſſ. præbend. Biſig.

Conditio expirat expirante re circa quam verſatur. deciſ. 14. vt lite pendēn. num. 2. in nouis.

Conditio ex lege competit quando non eſt prouiſum per ius, de iure & modo agendi. deciſ. 1. de reſtitutio. ſpoliat. in nouis.

Conditio in poteſtate grauati poſita poteſt per ipſum grauatum declarari. dec. 12. de re iudica. num. 2. in nouis.

Conditio quæ ſuſpendit effectum gratiæ, ſuſpendit etiam effectum decreti tanquam acceſſorij ad dictam gratiam cuius naturam ſequitur. deciſ. 3 de conceſ præb. in nouis.

Conditio, ſi idonei fuerint. in gratiis beneficialibus appoſita quid importet. dec. 12. de conceſ. præb num. 4. in nouis.

Conditione non niſi adueniente ius aliquod habere dicitur ille cui ſub conditione caſuali aliquid debetur. deciſ. 26. de præben. num 2. in nouis.

Conditio turpis vel impoſsibilis quando vitiat relictum. deciſ. 10. num. 3. de teſtamen.

Conferre eſt voluntariæ iuriſdictionis. addit. dec. 7. de offi.

vica nu.3.in nouis.
Conferendi beneficia ſuorum familliarium ſi alicui concedatur facultas & vnus deſierit eſſe familiaris, an veniente caſu poſsit conferre beneficia eius. dec.31.nu.5.de præben.in antiq.
Conferendi beneficium inhabili non currit tempus vt deuoluatur beneficium propter negligentiam. deci 9 nu.3. de reſtitu.ſpolia in antiq.
Confeſsio extraiudicialis regulariter probat,& quid in delictis.dec. 1.de confeſ.nu.1.in nouis.
Confeſsio extraiudicialis infamat confitentem: redditque illum punibilem.ibid.nu.2.
Confeſsio non recipit verborum extenſionem. deciſ. 3. de libel.oblatio.nu.2.in nouis.
Confeſsio prælati an & quando eccleſiæ præiudicet. deci.3. de confeſ nu 1. & 2. in nouis.
Confeſsio procuratoris cū confeſsione domini eſt concordanda.deci.4.de confeſ.in nouis.
Confeſsio procuratoris reuocari poteſt per dominum etiā ſi facta ſit in articulis medio iuramento datis. deci. 19.de procura.in nouis.
Confeſsioni factæ in vna cauſa quis contrauenire poteſt, etiam ſi veniat vt ceſsionarius alterius in alia cauſa inter diuerſas perſonas.deci.34 eo.tit.nu.3.
Confeſsio emiſſa in abſentia partis, duntamen cum cauſa, an ſit ſuſficiēs ad probandū.dec 18 n 3 de prob. in antiq.
Confeſsio eſt vna & prima pars ſatisfactionis poſt contritionem.dec.1.nu.16.de hæretic.in antiq.
Confeſsio facta per aliquem tanquam teſtem in vno iudicio non præiudicat ſibi in alio iudicio tanquam parti.deci.4 nu.1 de confeſ.in antiq.
Cōfeſsio facta in vno iudicio nocere debet in alio. ibi n.2.
Confeſsio partis non ſufficit ad effectum adiudicandi beneficium dec 42.nu.1.de teſti.& atteſta.in antiq.
Confeſsio peccati eſt pars pœnitentiæ.deci.1.nu.5.de hæretic.in antiq.
Confeſsio procuratoris facta domino ſciēte præiudicat ipſi domino dec.1 .nu.1 .de confeſ.in antiq.
Confeſsionem factam in vno iudicio tenetur confitens ſeruare illam in alio.dec.8.nu.11.de teſta.in antiq.
Confeſsio rei in cauſa matrimoniali conſanguinitatis vel affinitatis & beneficialis non prodeſt actori deci 2.nu.4. de lit. conteſt.Biſig.
Confeſsionem recipiens pro ſe.debet etiam illam recipere contra ſe.deciſ.17.nu.1 de reſtit.ſpol in nouis.
Confeſsio rei non probat titulum. ibid. & deci. 19.nume.1. eod.titu.
Confirmans trahitur ad tempus cōfirmati, & non econtra. deci.13.de probat.nu.4.in nouis.
Confirmatio ſola ſuperioris tuetur poſſeſſorem, & omnia facta per eū,licet electio caſſetur. deci. 4. de cauſ.poſſeſ. & propric.in nouis.
Confirmatio Papalis ex certa ſcientia ſupplet defectum ſolemnitatis,ſubſtantiale autem nō: ſi cognitionem cauſæ, & vocationem partis adhibuiſſet.deci.2.de confirmatio. vtil. vel inutil.nume 1.in nouis.
Confirmatio Papæ ex certa ſcientia facta facit tranſactionem perſonalem realem ibidem.
Confirmatio Papæ ex certa ſcientia quos defectus ſuppleat. ibidem.
Confirmatio electionis vbi probatur fuiſſe legitimè facta præſumitur electionem legitimè proceſsiſſe. deci.13.nu. 2.de conceſſ.præb.in antiq.
Confirmans dicitur dare.dec.11.nu.8 de iure patr. in antiq.
Coniectura qualiter ſit probanda.dec 27.de reſcri. num.2. in nouis.
Coniuncta perſona an & quando admittatur pro coniuncta ſine mandato.deciſ.6.nu.1.& ſequen.& deciſ.35.de procuratorib.in nouis.& deciſ.34.eod titu.in antiq. & deciſ. 38. nume.2.de reſcrip.in antiq.
Coniuncti poſſunt prodeſſe ſed non obeſſe. deciſ.6. in fin. addit.de procur.in nouis.
Conſcientia qualiter diffiniatur.deci.18.de conceſ. præben. nume.3 in nouis.
Conſcientia vbi oneratur an inducatur electio induſtriæ perſonæ ibid.
Conſcientiæ mentio in commiſsionibus vbi reperitur ſecundum aliquos importat potius monitionē quàm conditionem. ibidem
Conſcientiæ alicuius vbi aliquid relinquitur, non admittitur aliàs contrarium probare volens.deciſ.61 nume.3 de reſcript.in antiq.
Conſenſus,& non concubitus facit matrimonium. deciſ. 1. nu.2.de ſponſalib in antiq.
Conſenſus an poſsit præſtari ante datā ſupplicationis. deci. 4.de renuntia nu.17.in nouis.
Conſenſus expreſſus ambarum partium requiritur, vt delegatus procedere poſsit extra locum. deciſ. 11. de offic. delega.in nouis.
Conſenſus capituli non requiritur quando legatus vnit ex cauſa.deci.1.de offi.legat.nu.1 in nouis.
Conſenſus Cardinalis non requiritur in gratia,ſi neutri.deciſ.24.de reſcrip in nouis.
Conſenſus non poteſt præſtari poſt mortem quando procurator ante mortem nihil fecit,etiam ſi principalis porrexiſſet ſupplicationem deciſ. 4.de renun nu 13.in nouis.
Conſenſus qui præſtatur poſt mortē dicitur formalis non obſtante regula de extendendo conſenſu. deciſ. 4. de renuntia.nu.16.in nouis.
Conſenſus expreſſus partium requiritur vt proceſſus factus per delegatum extra locum ſibi decretum valeat. deciſ. 15.de offi.deleg nu.1.in nouis.
Conſenſus tacitus nihil operatur vbi ex iuris diſpoſitione requiritur expreſſus.ibid.nu.2.
Conſentire facto plus eſt quàm verbo.ibidem.
Conſenſus vbi requiritur, ſufficit quòd interueniat ex poſt facto.& tamē ſi actus ex poſt factus eſſet nullus. hoc non ſufficeret.dec.3.de confeſ.nu.4.in nouis.
Conſentire facto plus eſt quā verbo.deci.13.de conceſ.præbend.nu.3.in nouis.
Conſequitur quis ex perſona alterius quod ex perſona ſua non poteſt dec.13.de re iudi.in nouis.
Conſequens ſi fundatur in aliquo antecedenti ſublato antecedenti tollitur.dec.19.nu 3.de præb in antiq.
Conſeruator vbi eſt datus ad certum tempus finito tempore finitur eius officium etiam quò ad negotia cœpta. deciſ.5 nu.1.de offi deleg.in antiq.
Conſilium mutari non debet in alterius præiudicium.deci. 2.nu 3.de ſequeſtra poſſeſ.& fruct.in nouis.
Conſtitutio ſiue ſtatutum canonicorum & capituli poteſt probari per teſtes quia ſcriptura non eſt de eſſe ſiue ſubſtantia legis vel conſtitutionis.deci.1.de conſti.in nouis.
Conſtitutio & ſtatutum poſſunt probari per teſtes ibid.
Conſtitutio papæ poteſt probari per teſtes, qui aſsiſtebant illi.deciſ 5 nu.1.de probat.in antiq.
Conſuetum fieri tacitè videtur in diſpoſitionem vel conuentionem venire.cauſ 14 dub.46.nu 6 Faſt.
Conſuetudo excludēs ingreſſum religionem à ſucceſsione, habet locum etiam ſi ingreſſus apoſtataret. dec.1.nu 1.de conſuetu.Biſig.
Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem. cauſ.3 dub 8. nume.2.Faſtol.
Conſuetudo an minori ſpatio inducatur quàm præſcriptio. deci 6.de conſue.nu 5.in nouis.
Conſuetudo contraria mandato in ipſo mādato non expreſſa,an ipſum vitiet.deciſ.24.de præb.nu.2.
Conſuetudo eſt in maioritate prælationis inſpicienda. dec. 4.de elect.nu 3.in nouis.
Conſuetudo interpretatiua inducitur minori ſpatio x annorum.deci.6.de conſue.nu.6 in nouis.
Conſuetudo optandi in eccleſia in qua ſunt maiores & minores præbendæ tollitur per cauſ. derogatorias in literis apoſtolicis poſitas dec.5.de conſue in nouis.
Conſuetudo optionis præbendarum canonicalium quanti temporis ſpatio introducatur.dec.6 eod.tit.
Conſuetudo optandi inducitur per x. annos vbi præbendæ ſunt diſtinctæ.ibid.nu.4.
Conſuetudo optandi tollitur per clauſulam non obſtante. deci.5.de conſue.in nouis.
Conſuetudo optandi eſt contra ius. ibid deci.6.nu.2.
Conſuetudo quòd receptus vltra numerum præbendarum valet optare minorem præbendam,valet.deci 2.de conſuet. in nouis.
Conſuetudo quòd habens minorem præbendā poſsit optare maiorem valet,licet non econtra.ibid deci 2.
Conſuetudo quòd vxor ſuccedat viro in mobilibus valet. deci.1.de conſuetu.in nouis.
Conſuetudo quòd receptus vltra numerum acceptet maiorem præbendam valet deci.2.de conſuet.in nouis.
Conſuetudo valet quòd habens minorem acceptet maiorē

præbend

præbendam, & econuerſo. ibidem.

Conſuetudo ſecundum ius &c. præſcribitur ſpatio decem annorum. deci. 2. de præbend. in nouis.

Conſuetudo ſecundum vel preter ius præſcribitur 2. annis. deci. 6. de conſue. in nouis.

Conſuetudo valet quòd vxor ſuccedat viro in mobilibus iuribus & actionibus liberis ſtantibus. deciſ. 1. de conſue. in nouis.

Conſuetudo vnius loci non concludit de alio loco. dec. 6. de conſue. num 6 in nouis.

Conſuetudine an tertia legitima & iure naturæ debita diminui poſſit. dec. 1. de conſuet. in nouis.

Conſuetudo alterans formam iuris in alienatione bonorũ eccleſiaſticorum, valet. dec. 1. nume. 1. de conſuet. in antiq.

Conſuetudo Anglicana quòd rex habeat iuriſdictionem in clericos ſolutos in actionibus ciuilibus & perſonalibus merè vel criminaliter, vbi agitur ciuiliter non valet. dec. 10 nume 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo attenditur circa electionem beneficiorum & collationes dec. 11. num 2 de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo contra ſubſtantiam actus non valet. dec. 6. nume. 3. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo contra ius naturale non valet. ibid. nume. 3.

Conſuetudo contra libertatem eccleſiæ non eſt ſequenda. nec tenenda. dec. 4 num. 4. de conſuetu in antiq.

Conſuetudo eccleſiæ in qua eſt certus numerus canonicorum vel præbendarum diſponens quod habens dignitatem ſine præbenda non poſſit acceptare primam præbendam vacaturam, non valet. deciſ. 36. nume. 1. de conceſſ. præbend in antiq.

Conſuetudo non poteſt tollere ius naturale in totum: ſed bene in parte. dec. 7 num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo quæ ſecũdum ius commune dicitur de re præſcribenda, decennio inducitur. dec. 21. nume. 2. de probatio. in antiq.

Conſuetudo quod quis debeat renuntiare beneficiis ſuis antequam admittatur in canonicum præbendatum in aliqua eccleſia non valet dec. 4. num. 1. de conſuetu in antiq.

Conſuetudo quod quis poſſit excommunicari ſine ſcriptis, non valet ibid. dec. 5 num. 1.

Conſuetudo quòd in inſtrumento non ponatur locus nec dies non valet ibid dec. 6.

Conſuetudo quòd inferior epiſcopo poſſit inſtituere vicarium ad tempus in eccleſia curata non valet, licet ex priuilegio poſſet dec. 14. num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo quòd iudex laycus cognoſcat de iure patronatus non valet dec. 5 num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo quòd vxor ſuccedat viro in omnibus bonis mobilibus etiam extantibus filiis, &c. valet deciſ. 7. num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo quòd layci iuriſdictionem habeant in clericos in actionibus ciuilibus & merè perſonalibus an valeat deciſ 9. num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo quòd epiſcopus in aduentu ſuo poſſit canonicum in vnaquaque eccleſiarum ſuæ diœceſis ponere an valeat. dec. 11. num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo vbi eſt quòd acquiſita per coniuges æqualiter diuidantur, poteſt alter eorum huic conſuetudini renuntiare. dec. 12. num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo vel ſtatutum de optando non obat apoſtolicis impetrationibus. dec. 2. num 2. de conſuetu in antiq.

Contentum ſequitur naturam continentis. dec. 7. num. 1. de rebus eccleſ. non alien. & dec. 15. num. 2. de iure patrona. in antiq.

Conteſtatio litis non requiritur in poſſeſſorio cauſæ beneficialis dec 4. num. 1. de litis conteſt. in antiq.

Contractus innominati re integra pœnitentia diſſoluuntur, & quomodo agi poſſit ad intereſſe. deci 8. nume. 3. de procurat. in antiq.

Contrahentibus nõ licet circa quantitatem vel qualitatem ponderis vel menſuræ in mercibus ſe decipere deciſ. 2. num. 4. de pact. in antiq.

Contractus fictitius differt à contractu fraudulento. deci. 1. de donat. num. 3. in nouis.

Contractus ſimulatus dicitur, quando ſimulatur contractus fieri, & non ſit ita, ſicut ſimulatur ibid.

Contractus tribus modis dicitur, fictitius, imaginarius, & ſimulatus: & de eorum effectibus. ibid. num. 4.

Contractum fictitium eſſe allegant, fictionis ſpeciem exprimere, niſi cauſa, ex qua colligi valeat, declaretur, non ſufficit. ibid. num. 6.

Contrariorum eadem eſt diſciplina. cauſ. 5. dub. 16. num. 2. Paſtol.

Contrariorum natura eſt quòd vno poſito eodem actu cenſetur reliquum reuocatum. dec. 1. in prin. de teſti. in nouis.

Contumacia actoris eſt maior rei contumacia. deciſ. 53. de appell. in nouis.

Cõtumaciæ partes pẽſantur. dec. 64. de app. nu. 9. in nouis.

Contumax quis dicatur. deciſ. 2. de dol. & contu. & deciſ. 59. de appell. in nouis.

Et an audiatur appellans de. deciſ. 2. & deciſ. 16. de dol. & contu. in nouis. & deciſ. 18. & 22. de appel. in nouis. & deciſ. 46. num. 9. de appell. in antiq.

Copia cuius expenſis danda. deciſ. 5. num. 18. & 26. & deciſ. 22. num. 13. 14. & 15. de reſcript. in nouis.

Corpus mortui lite pendente per eccleſiam actricem exhumatum, ab eccleſia rea non venit per viam attentati iterum exhumandum vt eccleſiæ reſtituatur. deci. 8. nume. 2. vt lite penden. in antiq.

Creditores an teneantur probare debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ. deciſ. 41. num. 5. de probationib. in antiq.

Creditores duobus abbatibus ſuper abbatia litigãtibus poſſunt agere contra quencunque etiam ſi deſierit poſſidere qui fuit conuentus, ex quo ſe verum abbatem prætendit. dec. 21. num. 1 de iudi. in antiq.

Creditores poſſunt continuare proceſſum & inſtantiam inſtitam cum abbate qui tempore cœpti iudicij poſſidebat, licet ſuccubuerit: dum tamen dictus abbas cum altero abbate ſuper petitorio contendat. deciſ. 21. nume. 1. de iudi. in antiq.

Creditores habent electionem quem maluerint conuenire ex duobus contendentibus de hæreditate, aut poſſeſſorem hæreditatis vel petitorem. ibid num. 3.

Crimen an poſſit probari per inſtrumentum. cauſa. 1. dub. 1. num. 3. Paſto.

Criminoſus condemnatus remittitur ad iudicem ad quem. dec. 34. num. 1. de appellatio. in antiq.

Curator datus ad litem pupilli non tenetur facere inuentarium. dec. 1. de iudi. in nouis.

Curſor papæ dicitur perſona publica & fide digna. deciſ. 15. de dol. & contu num 3 in nouis.

Curſoribus papæ maior fides adhibetur quàm aliis nuntiis. ibid in fine.

D

Damna & intereſſe poſt litem conteſtatam dolo vel violentia illata probantur iuramento. deci. 2. de his quæ vi &c. num. 4. in nouis.

Damna petita & ſpecificata in libello & articulis vtrum poſſunt probari per iuramentum. deci. 3. de iniur. num. 1. in nouis.

Data non apponitur in commiſſionibus in romana curia impetratis ſuper appellationibus ibidem interpoſitis: & ideò tempus præſentationis ipſarum attenditur. dec. 2. de except. in nouis.

Data in bullis opponitur ſub die datæ ſupplicationis non examinis. dec. 3. num. 1. de verborum ſignifi. in antiq.

Datæ tempus in beneficialibus reſcriptis eſt conſiderandũ. deci. 18. nu. 2 de reſcrip in antiq.

Datio libertatis facta pendẽte optione eius cui legata erat ſeruorum optio, valet in euentum in quem ille non optetur. dec. 16. nu. 1. de conceſſ. præb. in antiq.

Debitor poteſt deducere ius alienum ad effectum vt excludat de non iure actoris. dec. 1. nu. 3. vt lit. penden. nihil innoue Biſig.

Debitum non dicitur ante euentum conditionis: ſed ſpes in debitum iri. deci. 7. nu. 7. de conceſ. præb. Biſig.

Debitor debet portare debitum ad domum creditoris ſine petitione. deci. 1 nu. 2. de decim. in antiq.

Debitor verus poteſt excludere creditorem deducendo alienum debitum vt excludat ius actoris & abſoluatur ab eius petitione. deci. 5. nu. 2. vt lite penden. in antiq.

Debitor verus poteſt excludere creditorem deducẽdo alienum debitum vt excludat ius actoris, & abſoluatur ab eius petitione. deci. 5. vt lit. pend. Biſig.

Decanatus an ſit dignitas & in nomen dignitatis ſonet. deci. 17. de conceſ. præb. nu. 1. in nouis.

Decanatus eccleſiæ collegiatæ eſt dignitas cum ſit caput collegij & in nomen dignitatis ſonet. deciſ. 17. de conceſ.

præbend.nu.1.in no.

Deceptio quæ non tranſcendit dimidiam iuſti pretij an ſit licita.dec.2.nu.2.& 5.de pact.10 antiq.

Decimæ debentur clericis tam de iure communi quàm de iure humano,& quibus.deci.14.de iudic.num.2.in no.

Decimæ ſiue petantur de iure, ſiue de conſuetudine per perſonas eccleſiaſticas à perſonis eccleſiaſticis ſemper habet locum cle.diſpendioſam. de iudi. ſecus ſi agatur inter laycos.dec.14.de iud.num.1.in no.

Decimæ ſunt ſpirituales & fructus ipſarum ſunt dependentia qui cadere poſſunt in laicum & etiam preſcribi.dec.2. de iudi nume.1.in no.

Decimandi ius non poteſt in laicum cadere & ideo impreſcriptibile per ipſum.ibid.

Decimandi,ius præſcribere vna eccleſia contra aliam poterit.dec.14 in fin.de iudi.in no.

Decimæ prædiales temporis præteriti ſuo tempore non petitæ de cætero peti non poſſunt.deciſ.1.nume.1.de decim.in antiq.

Decimæ ſunt res ſpirituales & fructus ipſarum ſunt dependentes ab ipſis.dec.2.nu.2 ibid.

Decimæ poſſunt à layco preſcribi:non tamen ius decimandi nume.3.ibid.

Declarare non eſt addere.deci.1.in fin de accuſ in no.

Declaratio non habet locum in articulis obiectiuis. dec.8. nume.1.de probatio in antiq.

Declaratoria verba de non prouidendo niſi vni, in dubio intelligenda ſunt cū effectu de prouiſione effectuali.dec. 12.nume.15.de conceſ.præb.Biſi.

Decretum papę non ligat ante purificationem conditionis etiam ſubintellectæ.dec.12.de conceſ.præb.n.3.in no.

Decretum ex falſa cauſa emanatum nō afficit beneficium. dec.12.num.1.de conceſſ.præben.in antiq.

Decretum omne habet tacitam conditionem in ſe, ſi in cuius fauorem eſt interpoſitum vti voluerit. dec.18.nume. ibidem.

Decretum Papæ de non prouidendo niſi vni, ſi reperiatur appoſitum in gratiis æqualibus factis diuerſis, an ad ſolam prouiſionem præbendarum reſtringatur, & non canonicatuum.dec.18.nu.13.de con.præb.Biſi.

Decretum quod ponitur in fine literarum gratiæ in forma communi conceſſæ,an arctet ordinarium ignorantem vt non poſſit,interim antequam inſinuatio ſibi ſit facta conferre.cauſ.21.dub.42 nu.1.Faſtol.

Defenſio ſua nemini eſt deneganda.deci.3.num.1.de exceptio.Biſi.

Defenſionibus pluribus quilibet vti poteſt.deci.23, num.4. de appel.Biſi.

Defenſor admittitur vbi agitur de ſtatu perſonæ.dec.35. de procurato.nume.2.in no.

Defenſor poſt litem conteſtatam an alium ſubſtituere poſſit.ibid.num.3.

Defenſor ſine mandato tenetur cauere de iudicato ſoluendo.ibid.in princip.

Defenſor admitti debet ſine mandato in cauſa vbi agitur de priuatione beneficij fienda ob crimen.addit.dec.37.de procura.nume 1 in no.

Defenſor admiſſus vt ſuprà quando poſſit ſubſtituere.ibid. numer.2.

Defenſor non admittitur quando in eius bonis non poteſt fieri ſententiæ executio.ibid.nume.3.

Delatio appellationis facta ab vno ex tribus delegatis an deuoluat cauſam.deci.20.nu.1.de appellationib.in antiq.

Delatio appellationi ab interlocutoria vnius iudicis ex tribus datis in cauſa per ſedem apoſtolicam, an operetur deuolutionem cauſæ ad romanam curiam.deciſ.59.nu.1. de appel in antiq.

Delatio appellationi facta per vnum ex pluribus delegatis cum remiſſione cauſæ ad ſedem apoſtolicam an deuoluat cauſam ad curiam.dec.9 nu.1.de appel.Biſi.

Delatio iudicis à quo cum præfixione termini deuoluit cauſam ad romanam curiam.dec.16.nu.1.eod.tit Biſi.

Delegati ante interpretationem literarum nullam habent poteſtatem & per conſequens alteri ſubdelegare commiſſum negotiū ſibi nō poſſunt.dec.19.de cōceſ.pręb.in no.

Delegati iuriſdictio non expirat per ſententiam abſolutoriam ab inſtantia iudicij per ſe factam.dec.3.in fin.de dolo & contuma.in no

Delegatio papæ vel imperatoris non poteſt probari niſi per literas.dec.5.de offi.vica.in no.

Delegatio vtrum probari poſſit per teſtes.dec.21.de conce. præbend.in no.

Delegatus qui vices ſuas alicui ſubdelegauit cum clau. donec ad ſe duceret reuocandas.non poterit in cauſa procedere,vbi appellationi interpoſitæ ab aliquo grauamine ſubdelegatus ſuus detuliſſet.dec.21.nu.2. de appel. Biſig.

Delegati vnius ex condelegatis excuſatio in dubio præſumitur præceſſiſſe geſta per alios ſuos condelegatos. deci. 1.nu.1.de præſump.Biſi.

Delegatum debet mouere eadem ratio quæ mouere poterat delegantem.cauſ.35 dub 64.nu.2.Faſto.

Delegatus habet annum ad exequendam ſententiam. deciſ. 39 nu.2.de ſent.& re iudi.in antiq.

Delegatus ab alio quàm à principe non poteſt alium ſubdelegare,nec vices ſuas committere.dec.14.de of del.in no.

Delegatus ab auditore in curia romana ad recipiendum teſtes in partibus non poteſt alteri committere vices ſuas. dec.8.de offic.deleg.in nouis.

Delegatus an conſenſu partium tacito poſſit procedere extra locum ſibi delegatum.dec.15.eod tit.

Delegatus ab ordinario ad vnam cauſam tantùm poteſt cōmittere vices ſuas, ſi hoc in ſua commiſſione ſpecialiter contineatur dec 4.de offi .deleg.nu.1.in no.

Delegatus ab ordinario ad vnam cauſam tantùm,licet alteri ſubdelegare illam non poſſit: tamen articulum cauſæ cognitionem non requirentem ſubdelegare poterit.deci. 14 e.tit.

Delegatus committens vices ſuas donec,&c ſi moriatur re integra ante quàm ſubdelegatus vti cœperit iuriſdictione huiuſmodi commiſſio expirat.dec.33 de procur in no.

Delegatus exercitium iuriſdictionis non recipit niſi à tempore præſentatæ & receptæ commiſſionis decil.6.de of. deleg nume.1 in no.

Delegatus habet iuriſdictionem ſuper perſonas etiam non expreſſas ante ipſorum expreſſionem & etiam ante literarum præſentationem & receptionem, licet non habeat exercitium iuriſdictionis, niſi per expreſſionem perſonarum & literarum præſentationem. deciſ.12. circa fil. de præb in no.

Delegatus licet ſciat ſe delegatum ante præſentationem reſcripti procedendo nullum proceſſum facere dicitur. dec. 6.nume.1 de offi deleg.in no.

Delegatus ordinarij extra territoriū ipſius iudicare non pōteſt etiā de cōſenſu partiū.dec.7 de offi.vicar, nu 3.10 no.

Delegatus ordinarij ad certam cauſam deputatus non poteſt aliquem articulum cauſæ cognitionem requirentem, ſed nudum miniſterium alteri committere.deciſ.3.de of. deleg.in no.

Delegatus ordinarij ad certam cauſam non poteſt ſubdelegare dec 8 eo.tit.num.2.in no.

Delegatus ordinarij quando ſubdeleget.dec.3.de offi delegat.in no.

Delegatus papæ poteſt dare curatorem in cauſa quæ corā eo vertitur dec.7.de iudi.num 6 in no.

Delegatus quilibet compelli poteſt ad acceptandum reſcriptum ſibi directum.dec.12.in prin.de præb in no.

Delegatus qui habet iuriſdictionem ſpe & in euentum quo alter nolit aut non poſſit illo principali ſubdelegante nihil poteſt dec 5.in fin de offi.delegat.in no.

Delegatus qui ſententiam tulit ſiue benè ſiue malè ,an officio ſuo functus dicatur.dec.16. de re iudi.num.3.in no.

Delegati ad hoc vt de impotentia ſua conſtare dicatur ſola ſua aſſertio ſufficit.dec.5.de of.deleg.nu.2.in no.

Delictum vicarij nocet epiſcopo qui pro eo tenetur.dec.6. de offi.vica.in no.

Delicta & honores cum capite ambulant.dec.14. vt lit.pen. num.4.in no.

Delicta paria mutua compenſatione tolluntur. dec.6.circa fin.de reſtit.ſpoliat.in no.

Delicta manifeſta indigent manifeſta correctione. deciſ.1. num.9.de hæretic in antiq.

Delinquere plus dicitur obrepens quam ſubrepens. dec.11. num.2.de reſcript.Biſig.

Demonſtratio falſa an gratias debeat vitiare,deciſ.4.nu. 6. de reſcrip.in antiq.

Demonſtratio falſa vel error qualitatis expreſſæ non vitiat literas cùm de corpore conſtet. dec.54.num.1. de reſcrip in antiq.

Demonſtratio falſa non vitiat reſeruationem papę.dec.29. nu.1.de præbend.in antiq.

Demon

Demonſtratio falſa non vitiat legatum.ibid.nu.2.
Denarios grauiores à leuioribus eligere, & grauiores in maſſam conflare leuiores expendendo non licet, etiam ſi campſor tales denarios mixtim ediderit.deciſ.2.nu.1.de pact.in antiq.
Deportatus retinet quæ ſunt iuris naturalis gentium dec. 7.de conceſ.præb.in no.
Deportatus poteſt optare & eligere. deciſ.8. numer.2. de ſentent.excom.in antiq.
Deportatus licet amittat ea quæ iuris ciuilis ſunt: nõ tamẽ amittit ea quæ iuris naturalis ſunt.dec.4.nu.3.de ſenten. excom.Biſig.
Deportatus poteſt eligere,acceptare & voluntatẽ ſuam exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis.ibid.nu.4.
Depoſitiones quæ nõ tenent, habendæ ſunt acſi non eſſent receptæ.deci.11.de probatio numo.1.in nouis.
Depoſitus retinet illa quæ ſunt iuris gentium.dec.8.nu.2.de ſenten.excom.in antiq.
Deſertio an habeat locum in curia.deciſ.25.nume.2. de appella.in antiq.
Deſeruiens duabus eccleſiis nomen aſſumit ex ea in qua magis moratur.dec.8.nu.3.de præbend.in antiq.
Deſtinatum ſortitur naturam eius ad quod deſtinatur.deci 8.nu.3.de teſta Biſig.
Deuolutio cauſæ per appellationem habet vim citationis: & ideo citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ.deciſ.4.nume.1.de dolo & contumacia. in antiq.
Deuolutio ſi fiat ad archiepiſcopum etiam legatum: habet tamen ſex menſes ad conferendum.deci.1.de ſuppl. negligen.præla.in nouis.
Deuolutio variis modis fit ob negligentiam.ibid.
Deuolutio fit poſt famam vacationis ſi non ſit vaga. ibid. nume.3.
Deuolutio fit ad epiſcopum negligente capitulo,deinde ad archiepiſcopum & papam.ibid.num.4.
Deuolutione facta de capitulo ad epiſcopum legatus non concurrit cũ Epiſcopo: quia potuit conferre in ſex menſibus capituli.ibid.nu.6.
Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum & poſtea ad Papam legatus concurrit cum Papa.ibid.nu.7.
Dictio, quis vel qui, iuncta verbo tertiæ perſonæ cùm reſpicit aliquid taxatum in quantitate conſiſtens, facit conditionem: ſecus ſi iungeretur verbo primæ perſonæ:quia tunc faceret demonſtrationem. dec.11.nume.4. de teſtamen.in antiq.
Dictio,quis vel qui,iuncta verbo futuri temporis,facit conditionem ibid.nu.6.
Dictio,& cætera,non extenditur ad clauſulas ſubſtantiales. deciſ.1.de verb.ſigni.in antiq.
Dictio perinde,quid denotet.deciſ. 12.nu.2.& 3. de conceſ. præbend in nouis.
Dictio,aut eſt ampliatiua.cau.5.dub.16 nu.3.Faſtol.
Dictio,ſeu ponitur correctiuè.ibid.nu.4.
Dictio repetitiua repetit modos & qualitates. cauſ. 24 dub. 46.nu.7.Faſtol.
Dictio.extunc temporis extremitatem denotat.dec. 19. in prin.de appella.in no.
Dies appellandi dati à principio ſunt vtiles, in progreſſu verò continui.deci.2.de dol.& con.nu.2.in no.
Dies termini computatur in termino in hoc caſu dec.2. de reſcrip.nu.30.in no.
Dieta computatur à fine diœceſis domicilij.deciſ.34.nu.2. de reſcrip.in antiq.
Dignitas inducitur conſuetudine. deci.4. de elect. nume.2. in no.
Dignitas in eccleſia dicitur illa quæ habet adminiſtrationem admixtam cum iuriſdictione.dec.9.de præb.in no.
Dilatione pendente data à iure vel ab homine conquieſcit officium iudicis.dec.37.nume 2.de appellat.in antiq.
Dilatio pendens impedit id fiendum quod interim prorogat.& pro quo expediendo præfigitur. deci.19. de appel. in no.
Dilatione pendente data ab homine vel à iure conquieſcit officium iudicis.ibid.
Dilationum materia eſt amputanda.dec.1.de ſequeſt.poſſ. & fruct.nu.1.in no.
Dilatio ad partes ad dominum cõſulandum danda eſt procuratori habenti generale mandatum. dec.1.nu.5. de dila.Biſig.
Diligentia eſt fienda de reperiendo & ſtatur iuramento deci.22.de reſcrip.nu.8.in no.
Diligens quilibet præſumitur,niſi probetur negligens.dec. 4.de conceſ.præben.in no.
Diligentia in proceſſu vbi paritas in data gratiæ præualet dec.58 nume.1.de reſcript.in antiq.
Dimembratio quid ſit,& quę requirantur ad hoc vt valeat. deci.1.de reb.eccle.non alienand.nu.1.in no.
Diſpenſatio an vitietur, ſi conditiones in ea appoſitæ veraciter non fuerint purificatæ. deci.4.num.2.de fil.præsby. in antiq.
Diſpenſatio cum illegitimo facta vt poſſit tenere beneficia perſonatus & dignitates cum cura vel ſine cura etiam ſi ad ea quis per electionem aſſumatur non includit eccleſiam cathedralem.dec.1.nu.1.de fil.præsbyt.in antiq.
Diſpenſatio quò ad maiora extenditur ad minora.ibid.n.2.
Diſpenſatio cum genito ex clerico & ſoluta, ſi non ſit dictũ in diſpenſatione quòd ſoluta erat filia ſpiritualis, an valeat.ibid.deciſ.2.
Diſpenſationem qualitates vitioſæ omiſſæ an vitiens, vt ex poſtfacto poſſit quis contra eam obtinere. ibid.deciſ.4.
Diſpenſatus poteſt impetrare beneficia non facta mentione de diſpenſatione:ſecus ſi impetrat nouam diſpenſationem.dec.3.de filiis præsbyte.in antiq.
Diſpẽſantur illegitimi ad vnum curatum per pœnitentiam deciſ.2.de fil præsb.in no.
Diſpenſatus per epiſcopum ſuper illegitimitate non poteſt recipere præbendam eccleſiæ cathedralis.ibid.
Diſpenſatus ſufficienter præſumitur qui fuit toleratus longo tempore.ibid.n.4.
Diſpenſatus vt poſſit obtinere vnum beneficium,ſi dimittit illud non poteſt aliud loco illius obtinere.deciſ.1.de filiis præsbyte.in no.
Diſpenſatio anteceſſoris quæ allegatur ſurreptitia, præſumitur bona ſi per triennium fuit toleratus. deciſ.2. de fil. præsbyte.nu.6.in no.
Diſpenſatio cum verbis exuberantibus & oratione vniuerſali comprehendit præbend cathedra.ibid.n.9.
Diſpenſatio epiſcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedralem.ibid num.8.
Diſpenſatio facta per illum qui communiter reputabatur habere facultatem, valet, licet facultatem non haberet. ibid.n 7.
Diſpenſatio motu proprio obtenta à promoto ad cathedralem, quod poſſet prioratum in collegiata eccleſia dignitatem curatam exiſtentem, & ad præſentationem patroni layci ſpectantem retinere vſq; ad beneplacitum ſedis apoſtolicæ detinendo ipſum prioratum per munus conſecrationis, vel per aſſecutionem poſſeſſionis, minimè vacare nulla facta mentione de iure præſentandi dicti layci,an valeat.dec.21.de præben in no.
Diſpenſatio non idonei non requirit conſenſum electorum.ibid.
Diſpenſatio obtinendi beneficium extenditur ad primum & vnicum tantùm:& in permutãdo ipſo requiritur quod ſibi ſpecialiter concedatur.dec.1.de fil.præsb.in no.
Diſpenſatio quæ fit cum monacho ad eccleſiam ſæcularem debet fieri cauſa vtilitatis,vel neceſſitatis. dec.28.de conceſ præben.nu.1.in no.
Diſpenſatio ſecunda non debet facere mentionem de prima niſi tendat ad diuerſum finem.dec.2. de fil. præsbyte. nume 7 in no.
Diſpenſatio ſuper defectu natalium ad vnum beneficium ſimpliciter facta an comprehendat curatum ibid.num.8.
Diſpenſatio ſuper pluralitate dignitatum incompatibilium requirit expreſſionem qualitatis curæ.deciſ.21.nume.5.de præben.in no.
Diſpenſationum plures caſus.dec.2.de fil.præsb.nu 3.in no.
Diſpenſari cum aliquo vbi mandatur cum clau cùm nobis ipſam xx annorum exiſtere aſſeratur an ſufficiat quod executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe in eo ſecundum omnem vim, formam & effectum literarum commiſſionis ſuæ.cau.27.dub 51.nu.1 Faſtol.
Diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu capituli & ſine cauſæ cognitione immutare non poteſt. cau. 36. dub 61 nu 6 Faſto.
Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem.ibid.n.9.
Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio.ibid.
Diſpenſatio facta ex falſa cauſa non valet.deciſ.2. nu.6. de

reb.eccle.non alienan.Biſig.

Diſpẽſationis tempus factæ per epiſcopum ad ſeptennium cauſa ſtudij habenti parœcialem, an computetur in tempore prorogato prius per papam de non promouendo. dec.2.num 1.de cleric.non reſiden.Biſig.

Diſtributiones quotidianæ debentur ratione intereſſentię diuinis.dec.26.de præb.in nouis.

Diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficiorum.deciſ.8.de præbend.in nouis.deciſ.29.eod.tit. in antiq.& deciſ.33 de ſentent.& re iudic.in antiq.

Idem de mortuariis & anniuerſariis.de deciſ 8.

Dolus dans cauſam contractui ſtricti iuris, non reddit contractum ipſo iure nullum.dec.1.de excel præla.in nouis. & deciſ.2.num.3 de reb.eccleſ.non alien.in antiq.

Dolum allegans illum probare tenetur.deci.1. de dona.nu. 2.in nouis.

Dolus in dubio non præſumitur deciſ.3.nume 4. de reſcri. in antiq.

Dolus tam in ſpolio rerum corporalium, quàm incorporalium requiritur.dec.3.num.1.de reſti.ſpolia.in antiq.

Dominium an transeat in ceſsionarium per ſolam ceſsionem factam à non poſsidente. deci.2. de aliena.iudi. mu. cauſ.fact.num.1.in nouis.

Dominium non tranſit ſine traditione.ibidem.

Dominium eſt cauſa venditionis ipſius rei ibid.num.2.

Dominium neque ſama neque communi reputatione aut prædeceſſoris poſſeſsione probari. deciſ.15. de re iudi.in noui.

Dominij appellatione in libello expreſſè continetur & venit vtile dominium.deciſ.1.de alie.iudic.mutan.cau.fact. num 3.in nouis.

Dominium transfertur ex falſa cauſa.dec.2.num.11.de reb. eccle.non alienan.Biſig.

Dominij tranſlatio ex quocunque contractu non impeditur propter falſitatem cauſæ.ibid.num.10.

Dominus non eſt legitimus procurator ſubditi. deciſ.13 de indic.num.1.in nouis.

Dominus non poteſt renuntiare ius ſubditi.ibid in fin.

Dominus poteſt agere pro oppreſsionibus, turbationibus, & iniuriis ſubditorum tendentibus in perniciem ſuæ iuriſdictionis:nõ tamen pro commodis eorum priuatis. ibid. nume.1.

Dominus faciendo actum neceſſarium & magis ſufficientem non videtur reuocare procuratorem.dec.12 de procurato.in antiq.

Dominus poſt decem dies à tempore ſcientiæ qualiter intelligatur quòd appellare poſſit.dec.28.num.7. de appellationibus.in antiq.

Dominus punitur ex negligentia procuratoris ibid. nu 6.

Domus communis propter delictum vnius dominorũ deſtrui non debet in totum.dec.4 num.6 de appell.B.ſig.

Donationem non faciunt deſinere verba iſta, pro meritis & ſeruitiis.dec.1 in fin de alienat.iudic.mut.in nouis.

Donationem factam mulieri ſi vir non reuocauit expreſsè, videtur cauſa mortis illi donaſſe dec.1.num.5.de dona.inter vir.& vxo.B ſig.

Donare in dubio quis non præſumitur nec iactare ſuum. ibid.num.6.

Donata vxori contemplatione viri cuius cenſeantur eſſe. ibid.num.7.

Donatio quando facta in fraudem, vel ſimulata præſumatur.deciſ.1.de donat.in nouis.

Dotis conſtitutio non impeditur propter falſitatem cauſæ. dec.1.num.15.de reb.eccle.non ali.B.ſig.

Dubia in cauſa debent dari partibus præſentibus.dec.5. nu. 1.de verborum ſignificatio.in antiq.

Dummodo, potius ſonat in admonitionem vel comminationem quàm in conditionem.dec. 1.in fin. de condi. appoſi.in nouis.

E

ECcleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij.deciſ.10. de appell.num 1 in nouis.

Eccleſia dicitur vidua defuncto prælato curam animarum habente dec.5.de elect.num.1.in nouis.

Eccleſia eſt in anima viuentis quæ nunquam moritur. dec. 1.num.5.de reſti ſpoli.in nouis.

Eccleſia eſt diſsimilis hæreditati iacenti.ibid.

Eccleſia in contractibus ſuis nullam fraudem adhibere debet. deci.1.de loc.& condu.in nouis.

Eccleſia non dicitur vacare quamuis rector ipſius adeò ſit in fin.anni, quòd promoueri non poſſit.deciſ.21 de præb. num.6.in nouis.

Eccleſia vnita monaſterio cui per clericum ſecularem deſeruitur, an vacare dicatur.deciſ.12.de iure patr. nume.1. in nouis.

Eccleſia vnita cenſetur pleno iure ſpectare ad epiſcopum vel abbatem cuius menſæ eſt vnita.deciſ.2.de excel præl. num 2.in nouis.

Eccleſiæ melius per proprium prælatum quàm per vicarium ſeruitur.dec.21.de præb.num.1.in nouis.

Eccleſiarum prouiſio diuerſimodè conſideratur:nec eſt eadem ratio in minoribus beneficiis quæ in ſuperioribus. dec.3. de elect. num.1 in nouis.

Eccleſia antequam conſtruatur debet dotari, alioquin erectio ipſius non tenebit.deciſ.1.num.2.de eccleſ ædificand. in antiq.

Eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij deciſ.83.de appellatio.in nouis.

Eccleſia debet defendere ſuos pœnitentes.deciſ.1.nume.15. de hære.in antiq.

Eccleſia habet fiſcum.dec.7 nume.1.de teſtamen in antiq.

Eccleſia parœcialis & hoſpitalarij poſſunt præſcribere iura aliarum eccleſiarum dec.1. num.1. de præſcript. in antiq.

Eccleſia parœcialis ex qua quis percipit ex priuilegio mediam partem funeralium, ſi erigatur in collegiatam, an priuilegiatus habebit quartam debitam à collegiatis, vel potius ſicut antea erit ſoluenda media pars dec 1. num 2. de ſepultu.in antiq.

Eccleſiæ nomine agere extraneus poteſt prælato negligente.dec.13.num.1.de indic.in antiq.

Eccleſias vnitas ſi contingat dimembrari, quęlibet ipſarum de per ſe tenebitur ad procurationem epiſcopi illas viſitantis.dec 1 num.1 de cenſib.in antiq.

Eccleſia regularis & cathedralis vbi ſunt multi, & dos fuit conſtituta pro multis: in dubio præſumitur quòd ſit collegiata: licet ſecus ſit in aliis eccleſiis ſecularibus inferioribus dec.11.nu.3.de præb.B.ſig.

Electio facta per compromiſſarios voto electi capitularia non ſcrutato valet: licet dictum fuerit in compromiſſo quòd perſcrutatis votis omnium & ſingulorum eligerẽt. dec. 6 nu.1 de elect.in antiq.

Electus adminiſtrans in vim confirmationis nullæ defectu iuriſdictionis vel ratione prouiſionis non gratioſæ aut ſurreptitiæ efficitur inhabilis.deci.6.de elect. nume. 5.in nouis.

Electus ante confirmationem an poſſit renuntiare.ibidem nu.1.

Electus poteſt ante confirmationem renuntiare iuri ſibi ſibi ex electione quæſito in manibus eligentium etiam ſibi ex electione quæſito in manibus eligentium etiam ſi electioni de ſe factæ conſenſerit deci 8.de iure patro.on. 3 in nouis.

Electo ante confirmationem non competit ius in re:ſed ad rem reuocabile & confirmabile.deci 6 de elect. nume.1. in nouis.

Electo quale ius acquiratur.deci. 17. in fin. de præbend.in nouis.

Electio debet notificari electo dec 3.de elect.in nouis.

Electio vt ſit canonica, quando ſeruanda ſit forma c. quia propter.& de aliis pluribus in materia electionis. deci. 3. de elect.in nouis.

Electio per impreſsionem facta non valet.deci.5.de renuntiari.nu.1.in nouis.

Electio prælati vel beneficiandi poteſt & debet fieri in eccleſia vel in aliquo alio loco idoneo & honeſto. dec.9.de electione.in nouis.

Electio præſumitur facta legitimè probata confirmatione ipſius.dec.4 de conceſ.præb.circa med.in nouis.

Eligere ſæpe ponitur pro præſentare.deci 27. de præbend. nu.1.in nouis

Eligens an ſufficiat quòd ſit in quaſi poſſeſsione & quòd eligat alternatiuè & ſine ſpecificatione certi modi vacationis.dec.6 de elect.nu.7.in nouis

Electores & præſentatores poſſunt vnà cum electis & præſentatis & etiam ſine eis eſſe in iudicio pro eorum intereſſe petere eorum electiones & præſentationes per eos factas canonizari ſeu canonicas pronuntiari.deci.2. circa med.de iure patro.in nouis.

Electores excuſantur à negligentia non autem à culpa vbi

homicidam illegitimum vel irregularem ad aliquam dignitatem elegerint.deciſ.5.de iure pat.nu. 2.in nouis.

Electio ſola immediatè non tribuit ius in dignitatibus electiuis,ſecus eſt in ſimplicibus beneficiis.deci.31.nume.1.de conceſ.præben.in antiq.

Electus confirmatus exequitur mandatum directum epiſcopo.deci.30.nu.1.de reſcript.in antiq.

Electus litigans ſuper electione,ſi decedat,nihilominus ſententia ſuper iure electionis ferenda eſt deciſ.3.nume.1 de elect.in antiq.

Eleemoſynariæ eccleſiæ Gerunden.ac capellania ab ea dependens, an cadunt in gratiis expectatiuis. deci.30.nu.2.de conceſ præben.in antiq.

Emancipatio facta de clerico per patrem coram patre laico valet.deci.7.de iudi.in nouis.

Emancipatio eſt actus patris,& non filij ibidem.

Emancipatio vacatur præmium ſiue donum.ibid.nu.2.

Emancipatio quòd per iudicem competentem fieri debeat, & quis iudex cenſeatur competens.deci. 7. de iudic.nu.1. & 4 in nouis.

Emphyteutica res verum poſsit dari in dotem , remiſsiuè. dec.1.in fin.de feud.in nouis.

Emphiteuticam rem venditã per ſecundum emphiteutam, an poſsit primus dominus pro eodem pretio retinere.deci.1 nu 1.de loca.& condu.in antiq.

Emptor ſi emit rem quã credit liberam,& eſt emphitheuticaria, & per biennium non ſoluit cenſum : non cadit in commiſſum.deci.1.nu.1.de empti.& vendi.in antiq.

Epiſtola ſi furto ſubtrahatur , cui actio quæratur. deci.18. nu.1.de proba.in antiq.

Epiſtolæ tranſmiſſæ alicui cõtinentes factũ ſcribentis cum tertio,an teſtentur contra ſcribentem.ibid.nu.1.

Epiſcopus tenetur quolibet anno ſemel per ſe, vel alium, ſuam diœceſim viſitare.deciſ.6.de iure patro.nu.2.in no.

Epiſcopus allegans ignorãtiam vacationis beneficij in ſua diœceſi vacantis non auditur.deci 6. de iure patro. nu 3. In nouis.

Epiſcopus an poſsit cõmittere vicario generali collationẽ certi beneficij dec.7.de offi.vica.nu.1.in nouis.

Epiſcopus non poteſt aliquã iuriſdictionẽ exercere in aliena diœceſi abſq; licentia petita,& obtenta.ibidem.nu 3.

Epiſcopus ante confirmationem nihil poteſt. deciſ. 17. de offi.delegat.nume.2.in nouis.

Epiſcopus ante cõſecrationem non poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis,enumerata.ibid.nu.5.

Epiſcopus amittit officia per ſolam electionem non tamẽ beneficia.ibid.nume.6.

Epiſcopus executor deputatus poteſt alteri ſubdelegare vices ſuas,licet deputati fuerint alij duo in executores in caſu quo ipſe nollet aut non poſſet huiuſmodi actũ exercere.deciſ.5.de offi deleg.num.1.in no.

Epiſcopus executor non committit ſuo officiali purificationem gratiarum commiſsionis ſuæ tempore non factarum.dec.19.de conceſ.præb.num.1.in no.

Epiſcopus non diſpenſat cum rectore ſuper ætate. deciſ.2. de exce.præla.num.1.in nouis.

Epiſcopus poteſt cõmittere cauſam vicario alterius epiſcopi cõcurrentibus tamẽ pluribus.dec.7.de offi.vicar.in no.

Epiſcopus & vicarius habent idem conſiſtorium, & tribunal.ibid nume.4.

Epiſcopus poteſt ſecundum aliquos diſpenſare ad minores ordines cum verè bigamo.dec.1.de big.numer.3.in no.

Epiſcopus poteſt in duobus caſibus dare vel committere iuriſdictionem ordinariam.dec.4.nu.3.de offi. vicar.in no.

Epiſcopus poteſt committere in genere collationem beneficiorum ad ipſum ſpectantium ſuo vicario generali.ibid deciſ.5.numer 2.

Epiſcopus poteſt depoſitum à beneficio per ſententiam à qua extitit appellatum ad beneficium reſtituere inuito patrono dec.21 de præbend.nu.6.in no.

Epiſcopus poteſt vnire rectoriam & vicariam. deciſ.2. de exce.prælat in nouis

Epiſcopus propter magnam cauſam vtilitatis vel neceſsitatis diſpenſare poteſt contra concilia generalia. deciſ.5. circa medium.de iure patro.in no.

Epiſcopus quando in ſynodo aliquid mandat.vel prohibet, dicitur id haberi loco trinæ monitionis. deciſ. 19. circa medium de dolo & contu.in no.

Epiſcopus qui communiter deputatur executor in gratiis in forma pauperum,an committere poſsit in genere officiali ſuo poteſtatem purificandi omnes gratias in quibus eſt vel erit executor deputatus.dec.19.de conceſ.præben. nume.1.in nouis.

Epiſcopus reputatur iuriſperitus,licet ſæpiſsimè contrarium reperiatur.deciſ.18.de conceſ.præben.in no.

Epiſcopus ſi concedat aliquid quòd appareat in conceſsione enuntiatiuè conſenſum capituli adhibitum fuiſſe: licet non appareat de conſenſu, ſi tamen ſequatur tempus ſufficiens ad præſcribendum valet talis conceſsio. deciſ.3.de præſcripi.in nouis.

Epiſcopo ſemeſtre ad conferendum beneficium per negligentiam patroni laici ad ipſum deuolutum incipit currere vltima die quadrimeſtris laico ad præſentandum dati : ſi beneficium tempore deuolutionis de iure, & de facto vacauerit & epiſcopus ipſe in diœceſi fuerit. deciſi.6. de iure patro.in no.

Epiſcopus tenetur pro delicto vicarij & officialis ſui , niſi quàm cito ſciuerit,eius delictum purgauerit.ibid.

Epiſcopus an poſsit nominare contra minimum ſtatutum. deciſ.1.num.1 de præben in antiq.

Epiſcopus an poſsit diſpenſare quòd minor xxv. annis teneat beneficium curatum.ibid.dec 2 num.2.

Epiſcopus an poſsit ex cauſa diſpenſare vt quis habeat duas dignitates vel perſonatus in eadem eccleſia. ibidem. numer.1.

Epiſcopus cui comiſſa eſt poteſtas diſpenſandi an poſsit eam alteri committere. deciſi. 9 numer.5. de offic. vicar. In antiq.

Epiſcopus diſpenſare non poteſt cùm penitus illiterato. deci 13.nume.5.de proba.in antiq.

Epiſcopus eximendo eccleſiam videtur retinuiſſe procurationem.deci.1.num.1 de cenſib.in antiq.

Epiſcopus habet præſumptionem pro ſe , quando agit cum inferiore prælato,& hoc cæteris paribus deciſi 12.num.1. de reſtitu ſpoli in antiq.

Epiſcopus habens ex priuilegio nominare vnum canonicum in qualibet eccleſia : ſi ſemel nominauerit aliquem, licet poſſeſsionem non fuerit conſecutus . non poterit alium nominare.deciſ.31.de conce.præben.in antiq.

Epiſcopus infra tempus ſibi motu proprio ſe conſecrari faciendi prorogatum retinet priora beneficia : ſecus ſi ad ſupplicationem ipſius fuiſſet dictum tempus prorogatum deciſ.1.num.1.de tempor.ordin.in antiq.

Epiſcopi iuramento creditur dicentis ſe ignoraſſe tempus vacationis.dec.10.num.1.de probat.in antiq.

Epiſcopus iurans non tenetur tangere ſcripturas. deciſ 7. num.1.de iureiurand in antiq.

Epiſcopus monachum ſimplicem poteſt auocare clauſtro propter negotia,maximè abbate ſciente.dec.3.num.2.de offi vicar.in antiq.

Epiſcopus non poteſt committere vicario ſuo ea quæ poſtmodum ſunt ipſi epiſcopo deleganda:& an poſsit committere alteri diſpenſationem ſibi commiſſam. deciſi 9 ibid.

Epiſcopus poteſt diſpenſare in præbenda cathedrali : licet ſecus in dignitate & perſonatu deciſi 1. numer.3. de filiis præsbyte.in antiq.

Epiſcopus poteſt transferre monachum ad beneficium ſæculare , ita quòd beneficium tale monaſterio vniatur & regatur per monachum. Et quid ſi expreſſè non diſpenſauerit ſuper tranſlatione monachorum. deciſ. 2. de offi. ordin.in antiq.

Epiſcopus poſtquam commiſit alicui vt conferat certum beneficium vacans,non poteſt variare. deciſ.33.num.1.de præben.in antiq.

Epiſcopus ſi confert capellaniam deuolutam propter negligentiam patroni: non propterea eſt locus pœnæ adiectæ per teſtatorem fundatorem eius,ſcilicet quòd propter hoc deſinat eſſe beneficium. deciſ.10.numer.1.de teſtamen.in antiq.

Epiſcopus ſi ex conſuetudine debet habere certam menſuram de grano quod portatur ad vrbem , debebit etiam habere de farina quæ portatur ſolùm in fraudem.deciſ.8. de conſue.in antiq.

Epiſcopus tenetur ad reſtitutionem damnorum per officialem ſuum iniuſtè datorum.deci.6.num.1.de offi.vicar. in antiq.

Epiſcopus vbi latæ ſunt tres ſententiæ conformes contra eius capitulum , an poſsit executionem ipſarem impedire ,ex eo quòd non fuerit citatus. deciſi.33.numer.1. de ſenten.& re iudi.in antiq.

Epiſcopi vel electi fructus extantes tempore tranſlationis beneficiorum priorum debentur tranſlato ſeu aſſumpto in epiſcopū: ſecus ſi eſſet monachus. Et quid in mortuo. dec.1.num.1.de tranſl epiſc.vel elect.in antiq.
Epiſcopus diſpenſare non poteſt vt regularis remanens in clauſtro iura ſuæ clauſtralitatis percipiat, & eccleſiæ ſæculari deſeruiat.cap.36.duh 65 num.5.Faſto.
Epiſcopus diſpenſat in illis tantùm quæ ſibi committuntur à iure.ibid.num.11.
Epiſcopus ꝙ diſpenſare poſſit vt regulares præficiantur eccleſiæ ſæculari,quomodo intelligendum eſt.ibid. nu. 12
Epiſcopus non eſt prælatus dec 8.num.3.de præb.Biſig.
Epiſcopus poteſt alteri committere vt faciat tractatus ſuper alienatione rei eccleſiaſticæ cum capitulo. dec.5. num de reb.eccle.non alie.Biſig.
Epiſcopo qui habet ſuam diœceſim viſitare, currit tempus à die quo ſcire potuit vel debuit.deci.7. nume.5. de præben.Biſig.
Eremitæ cenſetur perſona eccleſiaſtica:licet nullam profeſſionem emittat dec.2.num.2.de ſenten excom.Biſig.
Error iuſtus habetur pro titulo.dec.3.de præſcript.in nouis.
Error nominis vel cognominis non vitiat commiſſionem, dummodo poſſit de perſona per aliquas alias circunſtantias conſtare.dec 26.de reſcript.in nouis.
Error nominis impetrantis non vitiat ibid.
Error non vitiat quando conſtat de corpore.ibid.
Error debet proponi & allegari, & non ſufficit quòd conſtet in actis.ibid.num.4.
Examinatio abſentis circa ſcientiam vel literaturam quæ exigit præſentiam hominis an poſſit fieri per teſtes deci. 18.de conceſ præben.num.4.in nouis.
Examinatores promouendorum ad eccleſiaſticæ beneficia cuius conditionis & conuerſationis,& literaturæ eſſe debeant.dec.18.de conceſ præbend.num 4.in nouis.
Exceptio actionem præſupponit, cùm ſit eius excluſio.dec. 16.in fin de iudi.in nouis.
Exceptio contra petentem abſolutionem ad cautelam qualiter ſit concipienda, & quam requirat expreſſionem.dec. 5.de exceptio num.1 in nouis.
Exceptio declinatoria poſt terminum ad dicendum contra commiſſionem oppoſita ad probandum non eſt admittenda,niſi excipiens iuraret ſecundum formam c.paſtoralis.de excep.dec.1.de except num.1.in nouis.
Exceptio nullitatis ſi incontinenti probetur coram iudice qui ſententiam tulit,impedit executionem.deciſ.3.de exceptio.num 1.in nouis.
Exceptio peremptoria non inficit reſcripta,nec conteſtationem litis impedit dec.4.de exceptio.in nouis.
Exceptio peremptoria quòd contra commiſſionem non admittatur ibid.
Exceptio quòd procurator non ſit admittendus, poteſt opponi in quacunque parte litis,niſi &c deciſ.37.de procur. num 3 in nouis.
Exceptio rei iudicatæ vel manifeſtæ offenſæ ex ſola non paritione rei iudicatæ an obſtet petenti abſolutionem ad cautelam.dec.6 de exceptio num.1 in nouis.
Exceptio ſpoliationis etiam à tertio factæ an agenti petitorio obſtare poſſit.dec.10 de teſtis ſpoliato.nu.1.in nouis.
Exceptione dilatoriæ leuius,& citius admittuntur,probantur & expediuntur quàm peremptoriæ. deciſ.8. in fin.de exceptio in nouis.
Exceptio criminis non repellentis promotum à beneficio, non eſt admittenda deci.1.num.1.de except.in antiq.
Exceptio manifeſtæ offenſæ generaliter oppoſitæ abſolutionem petenti ſimpliciter vel ad cautelam valet.dec.11.nu. 1.de exceptio.in antiq.
Exceptio peremptoria poteſt omitti per prælatum: & prælatus agens nomine ſuo, & conuentus,præſumitur agere de conſenſu conuentus.ibid.deci.15
Exceptio reſpiciens negotium principale poſita, niſi ſit rei iudicatæ,tranſactæ ſeu finitæ,non admittitur contra commiſſionem.dec 61.num 2.de reſcript.in antiq.
Exceptio ſolutionis non impedit litiſconteſtationem. deciſ. 1.num.1 de litiſconteſta.in antiq.
Exceptiones declinatoriæ non ſunt admittendæ poſt terminum ad dicendum cōtra commiſſionem,niſi iuretur &c. dec 11.num.1.de except.in antiq.
Exceptiones quę ſubintelliguntur in iuramento,& quæ excipi poſſunt contra iuramentum.dec.2.num.1.de iureiuran.in antiq.
Exceptiones tacitè repelli videntur, ſi auditor procedat illis non obſtan.dec.13 num.1.de except.in antiq.
Exceptio vt ſit de regula limitare debet ipſam regulam.deciſ.12.num.3.de præben.Biſig.
Excluſus ex vno capite admittitur ex alio.deciſ.3.num.5 de except Biſig
Excommunicandi poteſtatem, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, vicarios, beneficiatos eccleſiæ an decanus & capitulum præſcribere poſſint.deciſ.2.de præſcript. nu.1. in nouis.
Excommunicandi ius poteſt præſcribere quilibet clericus. ibid.num.2.
Excommunicandi poſſeſſionem acquirit excommunicans excommunicato obediente, ſciente, & patiente ſuperiore.ibidem.
Excommunicari poteſt citatus per edictum. deciſ.5. de reſcript.num 10.in nouis.
Excommunicatio an probetur per denuntiationem quando in vim dilatorię opponitur,& quid quādo in vim peremptoriæ.deci 8 de exceptio.in nouis.
Excommunicari nemo debet niſi perſonaliter monitus aut citatus deciſ.1.num 52 de reſcrip in nouis.deciſ.1.nu. 9.de fer.& deciſ 12.de dol.& contu.in nouis.
Excommunicari non poſſunt ſingulæ perſonæ capituli, licet vt capitulum facientes apprehenſæ fuerint,ſi mandetur citari ſub pœna excommunicationis decanum & capitulum.dec.1.num.1.de ſenten excommu in antiq.
Excommunicari non poteſt hæres vel ſucceſſor ex proceſſu habito contra defunctum ibid.dec 15 num.1.ibid.
Excommunicatio delegati non præmiſſa monitione canonica,eſt nulla ipſo iure.dec.23.num.1.ibid.
Excommunicatio iniuſta eſt iuſtus metus.ibid.dec.32.
Excommunicatio non infligitur regulariter niſi perſonaliter apprehenſo.dec.28.num.5.de appel in antiq.
Excommunicatio non probatur per inſtrumentum abſolutionis.dec.5.num.1.de except.in antiq.
Excommunicatio ſine monitione per ordinarium lata tenet:ſecus ſi per delegatum.deciſ.10.num.1.ſenten. excommu.in antiq.
Excommunicationē non probat abſolutio.ibid.dec.11.nu.1.
Excommunicationis exceptio poteſt opponi petenti reſtitutionem, & ſententiæ executioni: quia etiam poſtquam concluſum eſt in cauſa,poteſt in vim peremptorij, & per modum obiectionis opponi.dec.26. num.2. de ſenten. & & re iudi.in antiq.
Excommunicationis exceptio an admittatur ad impediendas tres conformes ſententias interlocutorias.deci.17.nu. 1.de ſenten.excom.in antiq.
Excommunicatus æquiparatur deportato dec 8 nu.7. ibid.
Excommunicatus, an dicatur pro manifeſta offenſa prælatus, qui dixit ſe nole parere literis cōtra ſe ad beneficium impetratis,quamuis intimatis proceſſibus prius dixerit ſe velle parere.deci.16.num.1.de ſent.excom.in antiq.
Excommunicatus an iterum excommunicari poſſit. deciſ. 32.num.6.de præbend.in antiq.
Excommunicatus antequam abſoluitur non tenetur reſpondere ſuper eo quod iniuſtè fuerit excommunicatus. deci. 14.num 1.de ſenten.excommu in antiq.
Excommunicatus an poſſit abſolui tempore feriato pendente termino ad dicendum contra commiſſionem per ſe præſentatam.dec.30 num.1. de ſenten excom. in antiq.
Excommunicatio aut ſtatim tenet, aut ſtatim non tenet. deci.51.de appel.nu.2.in nouis.
Excommunicatio iuſtè prolata dicitur medicinalis, quam excommunicatus cum omni humilitate & obedientia ſuſtinere debet,dec.10.de ſent.excom.nu.2.in nouis.
Excommunicatio lata poſt ſententiam diffinitiuam intra decem dies ligat nec per appellationem ſequentem annullatur.deci 51.de appel.nu.3.in nouis.
Excommunicatio non probatur ex eo ſolo ꝙ quis pro tali denuntiatus probetur.dec.8 de except.nu.1.in nouis.
Excommunicatio ſiue iuſta,ſiue iniuſta ſemper timēda eſt. dec.10.de ſent.excom.in nouis.
Excommunicationem an inſtrumentum denuntiationis probet.dec.8.de ſen.excom.nu.1.in nouis.
Excommunicatione eccleſia maiorem pœnam non habet. deciſ.10.nu.1.de ſent excom.in nouis.
Excommunicationis exceptio an in audientia contradictarum contra impetrantem admittatur.deci. 6.de iudi. nume.3.in nouis.

Excom

Excommunicationis exceptio in curia rariſsimè admittitur quia nunquam debitè proponitur,& ſpecificatur.dec. 8 de ſent.excom.num.2.in nouis.

Excommunicationis generalis ſententia ligat ſubditos mortuos in genere & contumaces in non ſoluendo:quamuis ſubditus non probetur excommunicatus per tertium,niſi oſtendat illum infra annum non ſoluiſſe.deciſ.19.de dolo & contumacia.num.1.in nouis.

Excommunicationis generalis ſententiam epiſcopus ferre poteſt.ibid.

Excommunicationis metus an ſit iuſtus metus?deciſ.11. de ſenten excom.num.1.in nouis.

Excommunicationis ſententia ſecum trahit executionem: nec ſuſpenditur per appellationem.dec.36.de procur. nu. 3.in nouis.

Excommunicationis ſententia poſt appellationem legitimam lata,eſt nulla.dec.10.in fin de appel in nouis.

Excommunicationis ſententia pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum lata per modum attentati an abſque abſolutione veniat reuocanda. deciſ.51. nume.2. eod.tit. in nouis.

Excommunicationis ſententia executionem ſecum trahit. ibid.

Excommunicationis ſententia trahit ſecum ſuam executionem & ideo non retractabitur per modum attentati ſi iudex à quo poſt legitimam appellationem & citationem executam declarauerit quem excommunicatum.deci.59. in fin.eod.tit.in nouis.

Excommunicationis ſententia lata ex falſa cauſa,& ſine ordine iuris tenet & valet, ſicut & abſolutio quæ pari paſſu ambulant.dec 7.de ſent.excom.num.1.in nouis.

Excommunicationis ſententia quæ eſt nulla tolli poteſt ad cautelam.dec.9.in fin.eod.tit.in nouis.

Excommunicatus abſolutus cum promiſsione de ſtando iuri ſi non adimpleat ipſo iure incidit in excommunicationem ſi fuerat excommunicatus à canone, vel à iure,ſecus ſi ab homine:quia in illam reducendus eſt per iudicem. dec 11.de ſent.excom. in nouis.

Excommunicatus abſens per procuratorem defendi poteſt. dec.7.de re iudic.in nouis.

Excommunicatus ad effectum vt abſoluatur ad cautelã iuxta formam c.ſolet.quæ probare teneatur.dec.8. circa.fin. de ſent.excom.in nouis.

Excommunicatus allegãs ſe exemptum à iuriſdictione epiſcopi,& petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis per epiſcopum in eum prolata nõ auditur, niſi aliqualiter doceat de exemptione.dec.35.poſt mediũ. de appel.in nouis.

Excommunicatus licet poſsit impetrare reſcriptum ſuper appellatione ſua interpoſita proſequenda tamen non ſuper interponenda dec.7.de excep.num.2.

Excommunicatus malè abſolutus non reintruditur in eandem excommunicationis ſententiam latam per hominẽ niſi de nouo citetur,& contumax exiſtat: & ſufficit illum ſemel fuiſſe perſonaliter per citationem apprehenſum:ſecus in ſententia lata à canone in quam reducitur ipſo iure.dec.7.de ſent.excom.in nouis.

Excommunicatus non probatur quis niſi dictum fuerit illum non ſoluiſſe quando ſub conditione, niſi ſolnerit excommunicatus fuerit.deciſ.19.in fin.de dol.& contumac. in nouis.

Excommunicatio iuris infertur ob crimen.deciſ.9.nume.2. de reſcrip Biſig.

Excommunicatio hominis infertur pro contumacia. ibid. num.3.

Excommunicationis exceptio an poſt tres interlocutorias lata ſuper cauſæ deuolutione admitti debeat. deci.1.nu.1. de except Biſig.

Excommunicationis exceptio poſt finitũ proceſſum & ſententiam latam proponi poteſt.ibid num.2.

Excommunicationis ſententia tribus modis dicitur iniuſta. cauſ 2.dub.14.num.2.Faſtol.

Excommunicatus an poſsit acceptare beneficium in vim gratiæ ſuæ.dec.4.num 1.de ſenten.excom.Biſig.

Excommunicatus æquiparatur deportato ibid.num.2.

Excommunicatus non eſt capax beneficij eccle. ibid. nu. 7.

Excommunicatus per epiſcopum viſitantem, ex eo quod ipſum ad viſitationem non admiſit prætendens ſe exemptũ ante ſatiſfactionem non debet abſolui. deciſ.1.nume.1.de ſenten.excom Biſig.

Excommunicato actus extraiudiciales non ſunt ita prohibiti,ſicut iudiciales.dec.4.num.6. de ſen.excom.Biſig.

Excommunicatus optare & acceptare poteſt beneficium: ſed de illo ſibi prouideri non poteſt.dec.5.de conceſ. præ bend.num.2.in nouis.

Excommunicatus contrahere matrimonium & teſtamentum condere.ac contrahere poteſt.ibidem.

Excommunicatus deportato æquiparatur.ibidem.

Excommunicatus prohibitus eſt eligere,& eligi.ibidem.

Excommunicatus nõ poteſt impetrare beneficium, & ideo non habet poteſtatem eligendi alterum ex beneficiis per ſe priùs obtentis eo caſu quo de iure communi datur optio.ibid.

Excommunicatus per contumaciam non eſt abſoluendus niſi priùs ſatiſfaciat de expenſis.dec.1.de ſenten. excom. in nouis.

Excommunicatus petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis lata contra eum poſt appellationem per ordinarium à quo dicit ſe exemptum non auditur niſi priùs probet aliqualiter de exemptione licet non plenè dec.6.de ſent.excom in nouis.

Excommunicatus petens ſe abſolui ad cautelam aſſerens ſe poſt appellationem fuiſſe excommunicatum an ſufficienter dicatur probaſſe excommunicationẽ per productionẽ inſtrumenti denuntiationis dec 8 ibid.

Excommunicatus poteſt petere reſtitutionem ad appellandum à ſententia quæ tranſiuit in rem iudicatam in cauſa matrimoniali, vel benefic.dec.7. de excep.nu.1.in nouis.

Excommunicatus quare repellatur ab agendo.ibid. num.2.

Excommunicatus ſi petat abſolutionem ſimpliciter ab excommunicationis ſententia quę dicitur iniuſta abſoluitur cum cautione iuratoria niſi de manifeſta offenſa opponatur.dec.2 in princip.de ſen.excom.in nouis.

Excommunicato denegatur reconuentio.deci.7.de except. in nouis.

Excommunicatus an poſsit optare præbendam.dec.8.num. 4.de ſent excommu.in antiq.

Excommunicatus ignorãs ſe excommunicatum, poteſt impetrare beneficia & literas apoſtolicas.deciſ.44. nume.2. de reſcript.in antiq.

Excommunicatus non abſoluitur ad cautelam,licet alleget ſe exemptum,ſi excommunicator eſt in poſſeſsione excõmunicandi,& ſi ageretur ſuper poſſeſsione deci.7.nume. 1.de ſenten excommu.in antiq.

Excommunicatus poteſt beneficium acceptare,licet ſibi nõ poſsit prouideri.dec.8.num.1.ibid.

Excommunicatus poteſt in curia Romana indifferenter cõmiſsionem impetrare: ſed repellitur ab agendo. deciſ. 2. nume.1.de ſenten.excommu.in antiq.

Excommunicatus poteſt acceptare beneficium: ſed non poteſt ſibi per executorem prouideri.dec.18.num.1.de ſent. exc.in antiq.

Excommunicatus priuatur fructibus præbendæ. deciſio. 8. num.10 de ſenten.excommu.in antiq.

Excommunicato an beneficium conferri poſsit.dec.8.num. 11.de ſenten excommu.in antiq.

Excommunicato abſolutio ad cautelam difficilius conceditur quàm abſolutio ſimpliciter ibid.dec.4.num 1.

Excommunicato non poteſt conferri beneficium, & ſuſpenſus à canone celebrans non fit irregularis: ſecus ſi ab homine.dec.5.num.1.ibid.

Excommunicato quomodo & qualiter ſubtrahantur fructus beneficiorum ſuorum dec.5 num.1.de pœn.in antiq.

Excommunicatum quem fuiſſe ante electionẽ ſufficit probare:licet non probetur tempore electionis.dec.11. nu.1. de probatio.in antiq.

Executor ante purificationem prouidere non poteſt.deciſ. 10.de conceſſ præb.in nouis.

Executor beneficialis cum gratia ſub forma, dignum arbitramur, &c. ſuper quo conſcientiam oneramus, &c. an poſsit alteri talem executionem ſubdelegare? deciſ.18.de conceſſ præb.nu.1.in nouis.

Executor datus ad prouidendum eſt collator.deci.5.de præ bend.nu.1.in nouis.

Executor datus cum clauſ.quòd ſi non omnes,&c.procedere poteſt etiam non conſtito de impedimento aliorum executorum dummodò poſteà conſtet.deciſ.4 de off. deleg.nu.1.in nouis.

Executor electus à parte poſtquam ſupplicatio eſt ſignata an poſsit literis nõ confectis, imò in cancellaria nondum nominatus,

nominatus, vel datus liberè procedere ad gratiæ executionem. dec 20. de conceſ. præb. nu. 1. in nouis.
Executor excommunicatus an poſsit de beneficio prouidere. deci. 5 de conceſſ. præb. nu. 2. in nouis.
Executor gratiarum apoſtolicarum etiã in forma pauperum, dicitur iudex. dec. 17. de offi deleg. nu 2. in nouis.
Executor habens authoritatẽ conferendi & in poſſeſsionẽ inducendi, an inductio in poſſeſsionem per ſe facta dicatur habere vim collationis deci. 16. circa mod. de conceſſ. præben. in nouis.
Executor impetrantis licet poſsit prouidere de beneficio ad papam deuoluto, non tamen de reſeruato. deciſ. 3. de offi. legat. in nouis.
Executor iuriſdictionis exercitium non recipit niſi à tempore præſentationis commiſsionis. dec. 6. de offi. delega. in nouis.
Executor tam gratiarum quàm ſententiarum eſt delegatus, & in proceſsibus faciendis vtitur delegata, & non ordinaria iuriſdictione. ibid. nu. 2.
Executor non committit executionem ſibi cõmittendam. dec. 6. de offi. deleg. nu. 1. in nouis.
Executor non poteſt aliquid facere ante præſentatas literas. ibid nu. 2.
Executor quando dicatur non poſſe interuenire, & quid ſi expectans fuit in mora. deciſi. 5. de offic. deleg. nume. 3. in nouis.
Executor ſententiæ non tenetur citare partem ad executionem faciendam niſi velit. deci. 15. de dol. & contu. nu. 2. in nouis.
Executor rei iudicatæ debet de æquitate citare partem victam ad taxam fructuum, & expenſarum ibid.
Executor tandiu exequi poteſt donec mandatum ſuum adimpleuerit. dec. 1 6 de re iudic. in nouis.
Executor vbi habet recipere preces cognitionis in aliquo caſu non venit ex natura executionis: ſed potius à natura exceptionis oppoſitæ per partem. deciſ. 17. de iudic. in nouis.
Executoris datio dicitur pars gratiæ quæ poteſt fieri ſine literis, & ſemper literas præuenit. deci. 18 de conceſ. præbend. nu. 2. in nouis.
Executoris poteſtas licet comprehendat deuoluta non tamen includit ſpecialiter, aut generaliter reſeruata. deciſ. 29. de præb. nu. 1 in nouis.
Executoris proceſſus formatus cõtra intruſum de cuius intruſione nõ cognouit an valeat. dec. 17. de iud. in nouis.
Executoris proceſſus gratiarũ apoſtolicarũ probatur per literas ipſius ſuo ſigillo ſigillatas. deci. 10. in fin de probat. in nouis.
Executori cui cõmiſſa eſt certæ perſonæ prouiſio, videntur etiam conceſſa præambula per quæ peruenitur ad illam. deci. 18. de conceſſ. præb. nu. 5. in nouis.
Executores cũ clauſula vocatis, debent ſeruare. c. ſtatutum. deci. 30. de reſcrip. in nouis.
Executores duo cum clauſ. q̃ ſi non omnes, &c q̃ prouidere poſsint etiam ſi ipſis de tertij impedimento non conſtiterit modò poſteà conſtet. deciſ 4 de offi. deleg. in nouis.
Executoris poteſtas an expiret morte Papæ. deciſ. 12. de offic. deleg. in nouis.
Executio ſi ſiat ſuper re de qua cognitum & iudicatum eſt, non requiritur ſummaria cognitio: & an in executione vocanda ſit pars. deci. 24. nume. 1. de ſenten. & re iudi. in antiquis.
Executioni trium ſententiarum ſe opponens non auditur niſi ſe ante ſententias oppoſuiſſet & intereſſe ſuum declaraſſet. dec. 9. nu 1 ibid.
Executor ante inhibitionem habet iuriſdictionem in negotiis cœptis dec. 16 nu. 4 de teſtib. in antiq.
Executor apoſtolicus non poteſt ſubdelegare cauſæ cognitionem niſi qualificato, iuxta c. ſtatutum. de reſcrip. in vj. meram autem executionem ſic. deciſ. 1. nume. 1. de offic. deleg in antiq.
Executor datus in gratia videtur habere iuriſdictionẽ antequam auditor inhibeat deci. 16. nume. 2. de teſtib & atteſtatio in antiq.
Executor excommunicatus an poſsit prouidere expectanti beneficium. dec 9. nume 2 de ſenten. excom. in antiq.
Executor licet mãdauerit ſub executori quòd conferat impetranti primum beneficiũ quod duxerit acceptandum: poterit nihilominus ante acceptationẽ gratiæ conferre. dec. 19. nu. 5. de reſcrip. in antiq.
Executor licet poſsit prouidere de beneficio ad papã deuoluto: non tamen de reſeruato. dec. 4. nume. 2. de offi. lega. in antiq.
Executor neceſſariò non vocat aliquẽ vbi procedit ad examinationem an impetrans ſit idoneus. deciſ. 4. nume. 3. de ſenten & re iudi. in antiq.
Executor neceſſariò non pronũtiat ſuper idoneitate. dec. 7. nume 6. de reſcri. Biſig.
Executor omnis datus ad prouidẽdum eſt collator. deci. 58. nu. 2. de reſcrip. in antiq.
Executor poteſt alteri committere examinationẽ idoneitatis impetrantis. dec. 4. nu. 4. de ſen. & re iudi. in antiq.
Executor qui vt canonicus datus fuit, licet deſinat eſſe canonicus ante executionẽ remanet tamẽ executor. dec. 28. num. 1. de reſcrip in antiq.
Executores dati cum clauſula, vocatis vocandis, &c. debent ſeruare c. ſtatutum. de reſcript. lib vj. in his de quibus hic. deci. 32. num 1. de reſcript in antiq.
Executores dati ad prouidendum de beneficio vacante nõ poſſunt admittere reſignationes. deciſ. 13. nume. 1. de renuntiatio in antiq.
Executores gratiarum apoſtolicarum ad executionem eorum quæ in commiſsione literarum continentur, procedere non poſſunt niſi prius literas prædictas receperint. dec. 4. nume. 1. de offi deleg in antiq.
Executor antequam quis datus fuerit, ſi impetranti prouideat, an teneat eius proceſſus deci. 4 nume. 2. de conceſſ. præben Biſig.
Executor nõ dicitur habere iuriſdictionem niſi à tempore præſentationis literarum. ibid. nu. 5.
Executor teſtatoris datus pro monaſterio ędificando poteſt petere reſtitutionem aduerſus negligentiam proſequendæ appellationis per teſtatorem interpoſitæ. deci. 1. nu. 1. de teſta. Biſig.
Executores dantur à papa vel eius cancellaria quos impetrans nominauerit: ſi modo idonei ſint. deciſ. 4. num. 3 de conceſ. præben. Biſig.
Executori atteſtãti ſuo ſub ſigillo q̃ aliquis acceptauit certum beneficium, an credatur. deciſ. 1. nume. 1. de fide inſtru. Biſig.
Executoris literis quando credatur ibid. nu. 2.
Executoris factum parti non citatæ non præiudicat. deciſ. 4. nu 1. de ſenten & re iudi.
Executores gratiarũ deputati ad prouidendũ de beneficiis vacaturis an poſsint recipere reſignationẽ alicuius in manibus eorũ faciendã. deci. 2. nu 3. de renun. Biſig.
Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte vocata & non vocata: & dicũtur habere iuriſdictionem dec. 7. nu 3. de reſcrip Biſig.
Executores gratiarũ pauperũ an ſimplices clerici deputati de facto procedẽdo dicãtur nulliter procedere ibi num. 1.
Executores tres vbi deputati fuerint ſuper gratia. q̃ ſi non omnes duo veſtrum. ſi duo ex eis ſine tertio de cuius impedimẽto vel excuſatione nõ conſtabat eis, proceſſerint, an valeat eorũ proceſſus dec. 1 nu. 1. de probat Biſig
Executio aliarum citationum quæ non fiunt per edictum & intimatio appellationis quomodo fiat remiſsiuè. dec. 5. de reſcrip. nu. 12. in nouis.
Executio citationis tam in perſonam quàm ad domum poteſt fieri die feriata. dec. 1. de fer. nu 2. in nouis.
Executio citationis per edictum non eſt neceſſariò facienda diebus feſtiuis. dec. 5. de reſcrip. nu. 25 in nouis.
Executio mandati apoſtolici epiſcopo ſub nomine dignitatis directæ, an eo mortuo trãſeat in ſucceſſorem. deci. 17. de offic. deleg. nu. 1. in nouis.
Executio poteſt fieri etiam in locis non ſpecificatis in citatione & illis omiſsis. deciſ. 5. de reſcrip. nume. 11. in nouis.
Executio ſententiæ contra illum contra quem eſt lata fit abſq; cauſæ cognitione: ſed non contra tertium cum quo nouum iudicium inchoabitur, niſi conſenſiſſet proceſſui de quo ſi negatum fuerit, neceſſe erit probare. dec. 25. de re iudi. in nouis.
Executio ſententiæ quæ tranſiuit in rem iudicatam facta pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum, venit per modum attentati reuocanda. deciſ. 51 de appel. nume. 1. in nouis.
Executio ſententiæ diffinitiuæ facta poſt cauſam reſtitutionis ad appellandum commiſſam an per viam attentatorum ſit reuocanda. deciſ. 62. eodem titu. nume. 3. in nouis.

Executio

Executio ſententiæ non impeditur per exceptionem nullitatis niſi incontinenti probari poſſit.deci.5.de lit.conteſt. num.3.in nouis.

Executoriales quomodo intimentur quando tutus non patet acceſſus.dec.1 de reſcrip.num.59.in nouis.

Executoriales ſi reproducuntur contram A.C. non poteſt procedi ſine monitorio vel citatione procuratoris. ibid. num.54

Executor ad exequendum gratias deputatus an ante receptionem literarum habeat poteſtatem plenariam exequẽdi ac ipſius poteſtatis exercitium? deci.21.de præb.num.1. in nouis.

Executor ad taxationem fructuum in vim diffinitiuæ ſententiæ an deputari poſſit in dignitate non conſtitutus. dec.31.de reſcript.num 2.in nouis.

Executores gratiarum apoſtolicarum an teneantur ſeruare c.ſtatutum.de reſcript.in 6.deci.29.de reſcript.num.1. in nouis.

Executores gratiarum apoſtolicarum ſunt delegati. & in faciendis proceſſibus delegata non autem ordinaria iuriſdictione vtuntur dec.19.de conceſ.præb.in nouis.

Executores ignorantes & inuitos princeps dare poteſt.dec. 31.de præbend.in nouis.

Executores nudum miniſterium ſubdelegare etiam clerico valent dec 29.de reſcript.num 1.in nouis.

Executores tres vbi dati fuerint cum clauſula, quod ſi non omnes & ſi duo procedant in negotio narrando tertium collegam abſentem notoriè,an dicatur validus proceſſus ipſorum.deci.7 de offi delegat in nouis.

Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte vocata vel non vocata:& poſſunt ſententias fulminare.dec.55.num.4 de conceſ.præb in antiq.

Executores gratiarum vel ſententiæ li.et de ſtylo non dentur niſi ſint conſtituti in dignitate: attamen talis ſtylus non obſeruatur in ſubdelegatis ab eis.deciſ.31. num.1.de reſcript.in antiq.

Executores gratiarum an poſſint dari ſimplices clerici dec. 55.de conceſ.præbend.in antiq.

Executores ſiue ſubexecutores gratiarum debent acceptantibus prouidere.dec.65.num 1.ibid.

Executoria trium ſententiarum probat ſententias in ipſa inſertas.dec 57.num.1.de reſcript.in antiq.

Exempla conſiderare debemus quatenus lege firmentur. cauſ 6.dub 22.num.2 Faſtol.

Exemptio an inducatur vbi papa conceſſit cœnobio monachorum,quòd ipſi & eorum loca quieta,libera & integra cum ſuis priuilegiis permanerent.deci 1.num.1. de priuileg.Biſig.

Exemptum à iuriſdictione ordinaria allegans ſe à tanto tẽpore de cuius contrario memoria non exiſtit:niſi probet quòd alius prælatus in eo iuriſdictionem præſcripſerit, non auditur.dec.1.de præſcript.in nouis.

Exempti per Papam gaudent priuilegio honoris.& aliis an tequam perueniat priuilegium ad eos in tantũ quòd non poſſunt excommunicari vel ſuſpẽdi per ordinarium.dec. 12.circa medium.de præbend.in nouis.

Expectans an acceptare poſſit beneficium per alterum impetratum.dec.14.in fin.vt lit.penden.in nouis.

Expectans an permutare poſſit.deciſ.26.de præb. nume.1. in nouis.

Expectans authoritate apoſtolica ſi acceptet aliquem parœcialem eccleſiam vacantem ſibi & nulli alteri de iure debitam nullum modum vacationis exprimendo, an valeat huiuſmodi acceptatio.dec.23.num.1.de præben.in nouis.

Expectans ſi tempore ſuæ acceptationis non reperiatur legitimæ ætatis, an valeat eius acceptatio.deciſ.1. de præb. num.3 in nouis.

Expectans ſub eadem data præfertur ei qui primò executori literas præſentauerit.dec 3.in prin.eo.tit.in nouis.

Expectantes apoſtolici præferuntur in præbenda poſtea vacante recepti in canonicos authoritate ordinaria etiam nulla facta mentione de dicta receptione.dec.17.de præb. in nouis.

Expectantibus habentibus pares gratias præfertur ille qui prius præſentauit.deci.4.de reſcri.in nouis.

Expectantes plures ſub eadem data & forma, non habent niſi vnum menſem:& quid ſi ſunt ſub diuerſis datis.deciſ. 68.num 4.de reſcript.in antiq.

Expectantes poſt menſem à tempore vacationis non poſſunt beneficium acceptare,etiam ſi adhuc vacet.deci.14. num.1.de conceſ.præben.in antiq.

Expectantium authoritate apoſtolica ſub clauſula ad præbendam quam duxerit acceptandam, ſi alter primus in data omittat acceptare primam præbendam vacantem, non ſibi præiudicat,quin poſſit acceptare.ſecundam.deciſ.5.num.1.de præben.in antiq.

Expectans an excludatur à prouiſo per ordinarium infra menſem ad acceptãdum datum de beneficio cadenti ſub eius gratia.dec.6.num 1.de conceſ præben.Biſig.

Expectans qui à proceſſibus per ordinarium factis appellauit.an admittatur ad dandum obiectus de permutatione in fraudem ipſius facta in appellatione ſua expreſſos. cauſ.31.dub 59 num.1 Faſtol.

Expenſas pro aduocatis & procuratoribus an habere debeat qui per ſeipſum ſupplẽdo vices ipſorum cauſam agitauit dec 5 num 1.de procurato Biſig

Expectans ad collationem decani & capituli ad illa quæ habent conferre in aliqua eccleſia ciuitatis poterit acceptare beneficium quod non eſt de principalioribus in eccleſia cathedrali.dec 8 num.1 de præbend.in antiq.

Expectans ad collationem capituli poteſt acceptare beneficium quod hebdomadarius conferre ſolet.dec.16.num.1. de conceſ.præbend.in antiq.

Expectans ad collationem, præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem decani & capituli ſingulorumque canonicorum alicuius eccleſiæ an poſſet acceptare rectoriam in dicta eccleſia ad quam ius præſentandi habet quidam canonicus vigore ſui certi beneficij quartaria nuncupati dec.49.num.1.ibid.

Expectans ad collationem epiſcopi an poterit acceptare beneficium fundatum ante datam ſuæ expectatiuæ licet authoritas & conſenſus epiſcopi circa fundationem dicti beneficij interuenerit poſt obtentam ſuam gratiam.dec.11. num.1 de iur.patro.in antiq.

Expectans ad collationem decani & capituli eccleſiæ cathedralis poſſet acceptare beneficia vacantia in ea. deciſ. 35 ibid.

Expectans ad primum vacaturum in eccleſia, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, inſtitutionem,ſiue electionem pertinens in ipſa eccleſia. deciſ.18. num 1.de conceſ.præbend.in antiq.

Expectans apoſtolicus præfertur nominato ab eo qui nominare poteſt ex conceſſione papæ vel priuilegio.dec.6. num.1.de præbend.in antiq

Expectans cui per papam fuit facta gratia de canonicatu alicuius eccleſiæ cum præbenda & præſtimoniis, ſi qua vacabant vel cùm vacare contigerit: an poterit acceptare præbendam vacantem & dimittere præſtimonia,vt poſtmodum alterius canonici decedentis præſtimonia accipere poſſit.dec.10.num.1.ibid.

Expectans in forma pauperum poteſt ante purificationem gratiæ acceptare, ſi per eum non ſtetit quominus gratia purificaretur dec.17 num.1.de conceſ præb in antiq.

Expectans non compellitur acceptare beneficium quod nõ vacat de facto licet vacet de iure deciſ 11 ibid.

Expectans poteſt renunciare ius quod habet ad rem in manibus ſolius notarij dec 8.de renunciatio.in antiq.

Expectans primus in data ſi medio iuramento pactus ſit cum ſecundo,quòd nunquam beneficium cadens ſub gratia ſua acceptabit donec ſecundus obtinuerit beneficium, an ſecundus ſit potior in beneficio vacanti,quod vterque acceptabit infra menſem.deciſ.42.nume.1. de conceſſio. præbend.in antiq.

Expectans primus in data licet ſe aſtrinxerit ad probãdum quòd infra menſem acceptarit ſecundus beneficium:ſi tamen non probauerit, non cadit à iure ſuo deciſ 62. ibid.

Expectans qui habet dimittere beneficium quod poſſidet, ſi gratia habeat effectum non poteſt illud permutare. dec.14.num.1.de rerum permutatio in antiq

Expectanti ad collationem epiſcopi ſimpliciter prouideri poteſt de beneficio & præbenda cathedrali.deciſ 6.num. 1.de conceſ præbend in antiq.

Expectantes an impediantur in executione gratiarum ſuarum propter.c.ſi hi contra quos.deciſ 18.num 2 ibid.

Expectantes in forma pauperum poſt purificationem ſuæ gratiæ non poſſunt impediri ab ordinariis.deciſ 47. ibid.

Expenſæ attentatorum taxari poſſunt ante ſententiam in principali ferendam: & tantùm taxabitur quantùm pro diffinitiua.dec 5 de dol.& contum in nouis.

Expenſæ poſt litis conteſtationem factæ non veniunt iure

actionis exigendæ ſed officio iudicis. deciſ.47. de appell. num.2.in nouis.
Expenſarum à condemnatione probabilis cauſa litigandi licet excuſet: tamen non excuſat à condemnatione fructuum.dec.7.de dolo & contu.in nouis.
Expenſarum condemnationem an iudex ex interuallo facere poſſit.deci.1.vt lit.penden.num.1.in nouis.
Expenſarum condemnatio an dicatur executio primæ inſtantiæ ſi de expenſis mentio nulla facta fuit, & quid de taxatione.ibid.in fin.
Expenſæ proceſſus & ſententiæ nulla præſtita cautione victor obtinet deci 6.de reſtit.in integ.num.1.in nouis.
Expenſæ aduocatorum & procuratorum qui gratis ſeruierunt peti poſſunt, ſi remittuntur animo remunerãdi, aliàs non.deci.38.num.1.de ſenten & re iudi.in antiq.
Expenſæ attentatorum antequam pronuntietur in principali & ſuper ſententia, taxantur ad tantum quantum taxarentur in negotio principali.dec.37.num.1.ibid.
Expenſæ an debeantur victori pro aduocatis & procuratoribus qui illum gratis defenderunt.deci.5.num.2.de procu.Biſig.
Expenſæ nõ debent taxari niſi finitis tribus inſtantiis, aliàs reuocatur taxatio per viam attentati.deciſ.45.nume.1.de ſenten.& re iudi in antiq.
Expenſarum condemnatio pro executione ſententiæ latæ pro poſſeſſore non fit: ſecus ſi fieret pro non poſſidente. deci.36.num.1.ibid.
Expenſarum condemnatio ſi omittatur in ſententia lata ſuper poſſeſſorio:non poterit deduci in petitorio: ſecus eſt de fructibus.ibid.dec. 40 num.1.ibid.
Expenſas vbi per ſe cauſam agitauit:non habebit pro aduocatis & procuratoribus non conductis.deci.41.ibid
Expreſsio non eſt neceſſaria in notoriis.deci.32.de reſcrip. nume.4.in nouis.
Expreſsio vbi requiritur non ſufficit præſumptio.dec.1.circa medium de alie.iud.mutand.cauſ.fact.in nouis.
Exprimenda ſunt in gratiis quæ papam vt concedat aut deneget mouere poſſunt.deci 33.de reſcri.num.2.in nouis.
Expreſsio conditionis quæ tacitè inerat in tradendo poſſeſsionem:non facit poſſeſsionem conditionalem, nec præiudicat agenti poſſeſſorio, nec ſuſpendit petitorium aduerſarij.deci 19 num.1.de reſtitu.ſpoliat.in antiq.
Expreſsio eorum quæ tacita redderent gratiam ſurreptitiam non operatur diſpenſationem.deci.33.num.7.de pręben.in antiq.
Expreſsio falſitatis etiã ſi non eſſet talis quæ mouiſſet principem ad concedendum, vitiat literas gratioſas. deciſ.3. num.1. de reſcript.in antiq.
Expreſsio non veri valoris beneficij obtenti, nocet acceptãti.dec.47.ibid.
Expreſsio vel omiſsio tacendæ vel exprimendæ qualitatis vel circunſtantiæ in impetrationibus, præſumitur in dubio fieri doloſè.deci.4.num.5.ibid.
Expreſsione qualitatis maioris in gratia non venit minor qualitas ibid.num.3.
Extrauagans, execrabilis non habet locum in patrono layco quò ad pœnas.deciſ.3.num.1.de iure patro.in antiq.

F

FActum præſumitur ſolenniter actum niſi probetur contrarium.dec.11.de iur.patro.num.2.in nouis.
Facta ad conſeruationem non inducunt noui iuris acquiſitionem ſiue diſpoſitionem. dec.5. de conceſsio. præbend. num. 2.in nouis.
Facta antiqua melius probantur per ſcripturam, quàm per teſtes.dec.1.num.2.de conſtit.in nouis.
Facta poſt appellationem in cathedralium vel regularium electionibus emiſſam, ipſo iure nulla ſunt.deciſ.44.de appel.num.4.in nouis.
Facultas conferendi data per epiſcopum poteſt probari per teſtes.dec.5.de offi. vica.num.1.in nouis.
Facultas conferendi certæ perſonæ dari poteſt poſt admiſſam reſignationem.ibid.deci.5.num.11.
Facultas data vicario ſuper collatione fienda probari poteſt per teſtes.ibid. num.12.
Falcidia detrahitur de legatis defalcabilibus pro non defalcandis, vbi relinquuntur eidem perſonæ vtraque legata. deci.12 num.5.de teſtamen.in antiq.
Falcidiæ an ſit locus quando portio vniuerſalis hæredis inſtituti non grauata accreuit portioni grauatæ.dec.5.num. 5.de teſtamen.in antiq.
Falſa cauſa nõ impedit dominij tranſlationem.dec.2. num. 4.de reb.eccle.non alienan.in antiq.
Falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure.ibid num.5.
Falſa demonſtratio vacationis quando beneficium erat in manibus papæ, & debebat per ipſum conferri: non vitiat gratiam.dec.12.num.4.de præb Biſig.
Falſa demonſtratio quæ eſt circa vacationem impetrantis impedit gratiam:& ad vacationem duntaxat narratam ut gratia eſt reſtringenda.ibid.num.5.
Falſitas cauſæ vitiat actum ipſo iure, quando veritas cauſæ erat de eſſentia actus.deciſ.1.num.18.de reb. eccleſ. non alienand Biſig.
Falſitas expreſſa quæ non inducit citius ad concedendum, non vitiat gratiam.deciſ.70 nume.1.de reſcript.in antiq.
Fama & communis opinio non habent originem à ſcientia certa: ſed plerunque à ſuſpitione ſola & incerto authore dec.6.de except.num.5 in nouis.
Fama non facit plenam nec ſemiplenam ſine aliis adminiculis probationem.dec.16.in fi.de præb.in nouis.
Famam ſuam negligens crudelis dicitur. deci.1. de accuſat. num 4.in nouis.
Fatalia non currunt appellanti ſuper attentatis procedenti ſi obtineat.dec.15.de appel.num.2 in nouis.
Fatalium curſus per compromiſſum, vel aliàs de conſenſu partium expreſſo impeditur dec.2 de dilat.nu.2.in nouis.
Fatalium curſum attentatorum proſecutione impediri.dec. 15.de appell.num.1.in nouis.
Fatalia non currunt agenti ſuper attentatis.dec.10. nume.3. & deciſ.79.num.1.de appell.in antiq.
Feudum, ſi patri & filiis & præſertim alicui naturali filio abſenti conceditur:actio filio naturali de æquitate canonica acquiritur.ſi donationi huiuſmodi & cõceſsioni conſenſerit.dec.2.de feud in nouis.
Feudi donatio in dote finitur ipſo iure per obitum concedentis dec.1.in fi.de locat.& conduct in nouis.
Fictio non habet locum niſi in caſibus à iure expreſsis deciſ.1.in fin.de ſponſal.in nouis.
Fictionis ſpeciem exprimere non ſufficit dicenti inſtrumentum vel contractum fictitium, niſi declaretur cauſa, ex qua colligi poſsit ipſa fictio.deciſ.1. de donat. circa fin. in nouis.
Fictionis ſpeciem non deſignans non eſt audiendus. ibid. nume.5.
Fictiones & ſimulationes non præſumuntur, niſi appareat cauſæ cognitio, propter quam factæ ſunt, & per quam pręſumi debeant.ibid.
Fideicommiſſo vniuerſali non veniunt quæ pars capit extrinſecus.deciſ 9.nume. 4.de officio.vicarij.in antiq.
Fideiuſſor non liberatur per prorogationem factam depoſitario per deponentem: ſecus ſi prima obligatio fuiſſet nouata deciſ.1 de depoſi in antiq.
Filiusfamiliâs non eſt inhabilis de per ſe ratione patriæ poteſtatis ad impetrandum:imò pro alio & per ſe in caſibus in quibus ſibi competit ius agendi, agere poteſt, & in iudicio comparere, imò & in omnibus caſibus conueniri. dec 6.de iudic.num.1.in nouis.
Filiusfamiliâs licet prohibeatur agere ſiue in iudicio comparere ſine conſenſu patris:tamen ſuperueniente eius cõſenſu valebit iudicium cum eo agitatum.ibid num.2.
Filiusfamiliâs ante emancipationem ad agendum in certa cauſa in qua nondum ius agendi habebat:ſi cõſtituit procuratorem, & poſt emancipatus fuerit, & ius agendi & cõſenſum patris obtinuerit an proceſſus habitus cum tali procuratore ſit validus.ibidem.
Filiusfamiliâs in patria poteſtate conſtitutus in re certa inſtitutus pro vniuerſali hærede habetur. deciſ.1. de teſta. num 3 in nouis.
Filius poteſt propter delictum excludi à legitima.deci.1.de conſuet num.10.in nouis.
Filiorum ſucceſsio & legitima portio quo iure procedat. ibid.num.6.
Filia dotata quæ per pactum iuratum promiſit nolle habere regreſſum ad bona paterna, ſuccedit patri inteſtato cum aliis filiis, licet aliquid contradicant. deciſ.4 de pact. in antiq.
Filiusfamiliâs optare non poteſt.deciſ.8.num.9.de ſentent. excom in antiq.
Fiſcus eccleſiaſticus capit bona clerici abſque hærede decedentis.deciſ.7.num.1.de teſtamen.in antiq.

Formam rei propriæ in alterius præiudicium ſine cauſa mutare non licere. deci. 8. nu. 1. de conſuetud. in antiq.
Forma cap. ij. de confeſ. lib. vj. eſt præciſè in omnibus ſeruanda, propter eius rigorem. deci. 3. nume. 1. de confeſ. in antiq.
Forma, dignum arbitramur. dicitur eſſe quando fit gratis, & committitur ſi inuentus fuerit idoneus conferatur &c. deciſio. 33. numero 1. de conceſſ. præbend. in antiq.
Forma eſt quæ dat eſſe rei. deci. 11. nume. 5. de iure patro. in antiq.
Frater hæres inſtitutus ſi præmoritur ante teſtatorem, filiæ eiuſdem teſtatoris in certis tantum rebus inſtitutæ capiunt totum per ius accreſcendi. dec. 6. nu. 1. de teſtamen. in antiq.
Frater agens petitione hæreditatis contra fratrem debet habere alimenta & expenſas à fratre poſſeſſore hæreditatis lite penden. dec. 2. nu. 1. de iudi. Biſig.
Fructus an debeantur ſucceſſori tranſlato ad aliquã eccleſiam acſi anteceſſor deceſsiſſet dec. 28. de procurat. nu. 4. in no.
Fructus debeatur à die intruſionis per ſpoliatores & intruſos in beneficijs vacantibus in curia. qui ſemper cõdẽnantur in fructibus à die occupationis, niſi habeant titulum à papa. dec. 1. de renunt. nu. 5. in no.
Fructus etiam à ſolo ſeparati comprehenduntur ſub mandato executiuo. dec. 31. de reſcrip. in no.
Fructus non habuiſſe excipere poteſt ille qui condemnatus fuit coram executore cum diſtinctione. dec. 1. de renuntia. nu. 5. in no.
Fructus in quibus victus fuit condemnatus in cauſa beneficiali an in vim ſentẽtiæ diffinitiuæ poſsint taxari per nõ cõſtitutũ in dignitate. dec. 31. de reſc. n. 1. in no.
Fructus ſunt acceſſorij ad beneficiũ. dec. 6. de re iu. in no.
Fructus an lucretur inhabilis. deci. 9. nume. 2. de reſtitut. ſpol. in antiq.
Fructus beneficij debitoris pro debito ſequeſtrari poſſunt. deci. 1. nu. 2. de ſolutio. in antiq.
Fructus beneficiorum habentis licentiã teſtandi, an trãſmittantur in ſucceſſorem vel executorem teſtamenti. dec. 3. nu. 1. de teſtamen. in antiq.
Fructus beneficiorum vacantiũ in curia an debeantur fabricæ cui debebantur. deciſione. 2. numer. 1. de priui. in antiq.
Fructus qui percipi potuerunt an veniant ex canone reintegranda. dec. 11. nume. 1. de reſti. ſpolia. Biſi.
Fructus quæſiti per eũ qui obtinuit in poſſeſſorio, nõ reſtituentur poſteà obtinenti in petitorio, quãdo petitorium fuit poſt reſtitutionem intẽtatũ: & acceptari beneficium dicenti poſteà illud non cadere ſub gratia ſua, non creditur. deci. 7. nume. 2. de cauſ. poſſ. & proprie. in antiq.

De litera G.

GEnerale procuratorium non ſufficit in ſpiritualibus: ſecus in prophanis. deci. 55. nu. 2. de procur. in antiq.
Gratia ad beneficium vel officium non extenditur ad beneficium conſuetum teneri per laicos. dec. 67. de reſcrip. in antiq.
Gratia ad beneficium vacaturum per promotionẽ alicuius nõ expirat per mortẽ papæ, licet ſucceſſor gratias per prædeceſſorẽ ad vacaturas conceſſas in genere reuocauerit. dec. 9. de electio. in antiq.
Gratia ad collationem vnius non extenditur ad collationem communem pluribus. deciſion. 66. de reſcriptis. in antiq.
Gratia ad collationẽ decani & capituli cõmuniter vel diuiſim habet locum ad collationem ſingulorũ canonicorum. ſecus de gratia ad collationẽ capituli communiter vel diuiſim. deci. 3. nume. 1. de conceſſio. præben. in antiq.
Gratia ad collationẽ decani & capituli communiter vel diuiſim habet locũ in beneficijs cõſuetis conferri per hebdomadarios. ibid. deci. 4. & deci. 4. de cõſt. in antiq.
Gratia ad prouiſionem capituli & canonicorum coniunctim vel diuiſim ſpectans non extenditur ad beneficiũ pertinens ad diſpenſationẽ vnius ex canonicis ratione præbendæ, quam obtinet in ipſa eccleſia ſeu extra eã. dec. 49. de conceſ. præbend. in antiq.
Gratia aduerſarij ſi nulla eſt, non tenetur impetrãs de ea facere mentionem in ſua. dec. 69. numer. 1. de reſcrip. in antiq.
Gratia ante confectionem literarum eſt quædam res informis & imperfecta, quæ perficitur literarum confectione debito modo ordinata. deciſ. 20. nu. 5. de conceſ. præb. in no.
Gratia apoſtolica non probatur niſi per literas exceptis certis caſibus. ſed certa ſcientia bene poteſt probari per teſtes. deciſ. 17. de reſcript. in no.
Gratia certo loco conceſſa faciẽs mentionẽ de ſecũda & non de prima nondum extincta. licet in ſecunda impetrans obtulerit ſe dimiſſurũ primam gratiã an valeat. deci. 21. de reſcrip. in no.
Gratia de beneficio vacaturo per contractũ matrimonij non expreſſo alio modo: ſi illud ante impetrationem in manibus vicecancellarij vel alterius poteſtatem habentis fuerit reſignatũ, valet. deciſ. 22. de præb. in no.
Gratia de beneficio laici patronatus non factã mẽtione de huiuſmodi iure nõ valet ex ratione. c. cũm dilectus. de iure patr. non autẽ ex ſcripto in iure. dec. 31. de præb. nu. 7. in no.
Gratia de prouidẽdo aliquibus de beneficio nõ extẽditur ad beneficia generaliter reſeruata. dec. 39. numer. 5. de præb. in no.
Gratia in forma laudabili ligat manus ordinarij intra mẽſem propter decretum, & quid de decreto adiecto in gratia in forma pauperum ante purificationẽ. deciſ. 2. de conceſſ. præben. nu. 1. in no.
Gratia dicitur ſurreptitia & nulla, quãdo quis falſum expreſsit, etiam ſi papa idem conceſsiſſet ſine tali expreſſione, ſi tamen facilius conceſsit. deci. 3. de reſcrip. nu. 8. in no.
Gratia dicitur ſurreptitia ſi quis falsò exprimat id quod etiam non tenebatur exprimere. deciſ. 10. de reſcript. in no.
Gratia impetrata per appellantem poſt inſinuationem appellationis factam aduerſario cuius gratia erat inualida, de qua mentionem non fecit, valet: nec poteſt propter taciturnitatem eius ſurreptitia cenſeri. dec. 25. de reſcrip. in no.
Gratia inferiorum poteſt probari per teſtes. dec. 27. de reſcrip. nu. 9. in no.
Gratia in forma pauperũ purificari poteſt per executorẽ ex officio etiam in abſentia impetrantis ad coniunctæ perſonæ inſtantiam. dec. 9. de conceſ. præben. nume. 1. in nouis.
Gratiæ in forma pauperum, & in forma ſpeciali. & cum clauſula non obſtante, iudicãtur pares: & præfertur diligentior. deci. 13. de reſcri. in no. & deci. 40. de conceſ. præb. in antiq.
Gratia in forma dignum arbitramur, habet clauſ. retroactiuam ad tẽpus datæ gratiæ quæ annullat quicquid cõtra decretum fuerit attentatum. dec. 5. in fin. de conceſ. præb. in no.
Gratia in forma pauperũ includit omnia beneficia præterquam in eccleſijs cathedralibus. dec. 8. in fi. co. 12. in no.
Gratiam habens in forma dignum arbitramur. cum clauſula retroactiua, ſi cõcurrat cum habente gratiam pauperũ ſecuta purificatione ſuæ gratiæ conditionalis ante vacationem beneficij an debeat præferri in aſſecutione eiuſdem beneficij. dec. 12. nu. 1. cod. tit. in no.
Gratia non dicitur ſurreptitia propter omiſsionẽ vel falſam expreſsionẽ quãdo conſtat papam voluiſſe facere gratiam in potiori caſu. dec. 1. de reſcripti. nu. 9. in no.
Gratia nouæ prouiſionis an taciturnitate vitietur. deciſ. 52. nu. 1. de reſcrip. in no.
Gratia ad dignitatem non extenditur ad dignitatem curatam. dec. 18. nu. 2. de præben. Biſig.
Gratia cẽſetur cõſumpta per acceptationẽ beneficij alterius cadentis ſub gratia. cauſ. 28. dub. 54. num. 1. Faſtol.
Gratia de beneficio ſpectante ad preſentationẽ abbatis, an extendatur ad beneficium ſpectãs ad abbatis præſentationem fiendam de cõſenſu alterius. dec. 9. nu. 1. de conceſ. præbend. Biſig.
Gratia de primo vacaturo ad collationem ſeu aliam prouiſionem certi abbatis, an extendatur ad illum qui vnicum beneficium habet conferre vel ipſum præſentare. cauſ. 29. dub. 55. nume. 1. Faſtol.

Gratia eſt principale, executoris datio eſt quoddam acceſſoriam.dec.7.nume.5.de reſcript.Biſig.

Gratia facta in forma ſpeciali de canonicatu cum reſeruatione præbendæ cũ dignitate proxima vacan cuius vigore de dignitate vacanti,alicui fuit promiſſum: ſi ſuperueniat reuocatoria gratiarum, an dicatur ſublata quoad præbendam poſtea vacantem.cauſ.23.dub.44.nu.1.Faſtol.

Gratia facta de canonicatu cum reſeruatione præbendæ & præſtimonialium cedentium vel decedẽtium an extendatur ad præbendã & præſtimonia vacãtia per priuationem alicuius canonici.cauſ.23.dub.46.nu.1.Faſt.

Gratia in forma pauperum dicitur generalis de omni beneficio competenti: & ideo ſumma in ea expreſſa non dicitur pars ipſius.dec.6.nu.9 de præben.Biſig.

Gratiæ in forma communi limitatio menſis refertur ad omne beneficium quod ſit vſque ad taxationem incluſiuè.cauſ.21.dub.42.nume.2.Faſtol.

Gratia ita redditur ſurreptitia per ſubreptionẽ alterius in tacendo veritatẽ,ſicut ſi ipſe idẽ pro quo beneficiũ impetratur veritatem taceret.dec.6.nu.3 de præb.Biſig.

Gratia nouiter facta ſecundo expectanti de beneficio reſeruato in qua narratur, quòd ſi ſibi non obſtitiſſet reſeruatio,habebat bonum ius,eſt ſurreptitia deciſ.14.nu.1.de præbend.Biſig.

Gratia de beneficio vacãte per promotionẽ alicuius non extenditur ad vacans per mortem eiuſdem.dec.53.ibi.

Gratia ex certa ſcientia papæ facta eo mortuo ante ſcripturæ confectionem non expirat.deciſ.87.nu.1.ibid.

Gratia facta per principem,quæ ipſi ſoli principi & non alteri facit præiudicium,largè eſt interpretãda.dec.33.nume.13.de præbend.in antiq.

Gratia facta alicui in præiudiciũ concedentis,non eſt ambitioſa ſed eſt extendenda.deciſ.32.nume.3.de cõceſ.præbend.in antiq.

Gratia poteſt purificari in curia romana.deciſ.7.num.1.de præb,in antiq.

Gratia ſecundi non redditur ſurreptitia ob non factam mentionem de litis pendentia ſuper ſurreptione gratiæ primi impetrantis.dec.73.nu.2.de appell.in antiq.

Gratia ſi eſt data cum certa taxa, non eſt opus probare beneficium eſſe ſub illa taxa.deciſ.12,nu,1.de probationibus.in antiq.

Gratia ſignata per verbũ,vt aſſerit.niſi reperiatur ita eſſe,erit ſurreptitia:ſecus ſi ſit ſignata per verbum,vt aſſeritur.dec.77.de reſcript.in antiq.

Gratia,ſi neutri.operatur quod materia obiectiua, quæ aliàs eſſe repellenda,admittatur.deciſ.18.numer.2.de exceptionibus.in antiq.

Gratia ſpecialis præbendam afficit: generalis verò non niſi purificata.dec.40.nu.2.de conceſ.præb.in antiq.

Gratiæ effectus cedit diei tempore acceptationis ſeu prouiſionis.dec.10.nu.2.ibid.

Gratiam facere à principio gratia eſt: ſed poſtquã facta eſt,de iuſtitia eſt,quod ſuum ſortiatur effectũ.deciſ.33.nume.17.de præbend.in antiq.

Gratia facta ad beneficia in curia vacãtia extẽditur ad deuoluta.dec.32.nu.1.de conceſ.præbend.in antiq.

Gratiam habens quòd poſſit acceptare præbendã eccleſiæ cum præſtimonijs vnius cedentis vel decedẽtis,poterit ſimul vel ſucceſſiuè acceptare præbendã vel præſtimonia,& ſeparatim.dec.5.nu.1.de præben.in antiq.

Gratiam ſuam quis diuidere non poteſt.deci.10.nume.3.de conceſ.præben.in antiq.

Gratias plures habens an vnã cõſumpta poſſit vti alia.dec.59.de reſcrip.in antiq.

Gratias habens generaliter in ciuitate vel diœceſi præfertur habenti gratiam ſpecialem ad certam eccleſiam,poſteriorem tamen in data.dec.63.nu.1.ibid.

Gratia pauperis volẽtibus executoribus eam purificare habetur pro purificata ſtante veritate idoneitatis.deciſ.8.nume.1,de reſcript.Biſig.

Gratia quamuis reperiatur fructuũ excedere quantitatem in ea expreſſam per verbum,vt aſſeritur.non cenſetur ſurreptitia.dec.6.nu.2.de præbend.Biſig.

Gratia vbi fit de incerto vacaturo,& additur decretũ incertum illud demum ligat cùm deductũ fuerit ad certitudinem per acceptationem.deci.6.nu.7.eo.titu.

Gratia vitiatur ipſo iure per obreptionem,& ſurreptionem.dec.2.nu.4.de reb.eccleſ.non alienand.Biſig.

Gratia quando expiret per mortem papæ remiſſiuè.dec.12.de offi.deleg.nu.4.inno.

Gratia quando propter taciturnitatem dicatur ſurreptitia.dec.25.de reſcrip.in no.

Gratia re non integra exiſtente nõ expirat per mortem concedentis.dec.19.de præben.in no.

Gratiæ ſæpiſſimè propter factã impetrationẽ vel negligentiã effectu fruſtrantur.dec.13.de præb.nu.2.in no.

Gratia,ſi neutri.debet facere mentionem de qualitate beneficij & modo vacandi in reſeruatione,aliàs eſt ſurreptitia.dec.24.de reſcrip.in no.

Gratia,ſi neutri.debet continere omnia ac ſi beneficium de nouo impetraretur.ibid.

Gratia,ſi neutri.facit omnem obiectum eſſe de iure dantis.dec.1.in addit.in prin.de ſequeſt.poſſ.& fruc.in no.

Gratia ſi nõ contineat certum modum vacationis venit omnis modus vacandi.dec.11.de præbẽ.in no.

Gratiæ alicui præiudicium non ſolum infertur,cùm tollitur ſibi ius quod habet in præſenti:imò cùm tollitur ſibi ſpes firma & propinqua habendi illud ius.dec.21.de præb.in no.

Gratiæ primæ reformatio nõ requirit neceſſario beneficia in prima gratia expreſſa iterũ exprimi.dec.18.circa fin.de præb.in no.

Gratiæ qualitates & circunſtantiæ probantur per teſtes.dec.27.de reſcript.nu.8.in no.

Gratiam habens ad maiores & minores præbendas,poteſt etiam medias acceptare.dec.14.de præb.n.1.in no.

Gratiam habens in certa eccleſia de beneficio,ſi quod vacat,vel cùm vacauerit poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem,præſentationem,inſtitutionem,vel electionem,prout ſpectat in ipſa eccleſia:nõ obſtante quòd non habet ad collationem epiſcopi,decani,&c.dec.11,de præb nu.1.in no.

Gratiã obtinens ad beneficiũ vacaturũ cùm illud vacare cõtigerit poſt aſſecutionẽ pacificã alterius beneficij nominatim expreſſi cũ clau.ſeu quouis alio modo.non habebit primũ beneficiũ vacans per aſſecutionẽ alterius beneficij nõ expreſſi in literis.dec.17.de reſcrip.in no.

Gratiam ſurreptitiam non omnia tacita reddunt.dec.21.de præb.nu.7.

De litera H.

HAereditas licet ſola voluntate adeatur:attamẽ hæres immiſcendo ſe rei hæreditariæ, niſi habuerit animum adeũdi non videtur adire.dec.14.in fi.de conceſ.præb.in no.

Hæreditas nõ eſt in aſa viuẽtis.dec.1.de reſ.ſp.n.5.in no.

Hæreditate adita licet tranſeat dominiũ in hæredẽ,attamẽ nõ tranſit poſſeſſio niſi naturaliter apprehẽſa fuerit.dec.1.de reſti.ſpol.nu.4.in no.

Hæres cõſtitutus faciẽs actũ qui nõ poteſt fieri citra ius & nomẽ hæredis cẽſetur illa hæreditatẽ adire,& in actu indifferẽti debet inſpici quo animo fiat.ſed vbi dubitatur ſi adũ eſt iuramẽto dec.15.de cõc.præ.n.3.in no.

Hæres nouus vel vniuerſalis ſucceſſor poteſt litẽ à ſuo prædeceſſore inchoatam proſequi.dec.13.de procu.nume.2.in no.

Hæres poteſt inſtitui per relationem ad codicillos.cauſ.22.dub.43.nu.4.Faſtol.

Hæreditas per procuratorem adiri non poteſt.deci.21.nume.1.de procurato.in antiq.

Hæres an liberetur cedendo legatario ius exigendi certas menſuras annonæ ab illis, qui eas ſoluere obligantur,legatas pro anniuerſario faciendo.deciſ.21.numer.1.de teſtamen.in antiq.

Hæres cedendo actionem legatario quando liberatur.ibid.nume.3.

Hæres non poteſt venire contra perſonam defuncti.deci.17.nume.5.de iur.patro.in antiq.

Hæres poterit res hæreditarias propria authoritate occupare,niſi fuerint per alium occupatæ.deciſ.7.nu,5.de reſtitutio.ſpoliato.in antiq.

Hęres ſi legatum perierit ſine eius culpa,quo caſu cenſetur liberatus.dec.11.nu.10.de teſtamen.in antiq.

Hæres tenetur ex contractu defuncti,& pœna cõmittitur in perſona ipſius.dec.15.nu.2.de ſen.excõ.in noti.

Hæretico miſericordia non eſt habenda,nec venia concedẽda niſi ſatisfaciat ad arbitriũ ſuperioris.deci.1.nu.4.

de hæret.in antiq.
Hæreſis ſola ſuſpicio notabilis requirit congruam purgationem dec.1.nu.8.de hære.in antiq.
Hæreticus ad hoc vt poſſit condemnari neceſſe eſt vt aut confeſſione aut teſtibus conuincatur.deciſ.1.nu.3.de hære.in antiq.
Hæreticus qui recipitur ad miſericordiam habet abiurare ibid. nu.7.
Hæreticus rediens ad eccleſiam curiæ ſeculari non eſt tradendus:ſed ei imponenda eſt pœnitentia ſalutaris ſaltem perpetui carceris.ibid.nu.8.
Homicidium prædeceſſoris poſt mortem ipſius probatum an nocere debeat ſucceſſori.deciſ.14.vt lit.pend.nu 3.in no.
Hoſpitalarijs vel leproſariam tenentibus an detur reſtitutio,ſi ſpoliati fuerint.deci.6.in princ.de reſti.ſpolia.in antiq.
Hoſpitalarij ſpoliati ab ordinarijs, an poſſint petere ſe reſtitui.deci 3.nu.1.de reſti.ſpol.Biſig.

De litera I.

IDoneum quem non eſſe dicenti probare incumbit.deci.6.numer.9.de præbend.Biſig.
Ignoranti iniuriam ſibi factam an currat præſcriptio annalis à die iniuriæ irrogatæ vel à die ſcientiæ.deci.2.circa prin.de iniur.in no.
Ignorantia an excuſet à bigamia.deci.1.de biga.nume.5.in nouis.
Ignorantia in facto alieno tollerabilis eſt,& ſemper præſumitur, maximè quando agitur de damno vitando.deci.34.de procu.in no.
Ignorantia iuris neminem excuſat.dec.10.in fi.de dolo & contu.in no.
Ignorantia qualiter probetur.dec.19.nu.2.eo.tito.in no.
Ignorantia quando per iuramentũ probetur.ibid.nu.5.
Illegitimè natus vel malus adminiſtrator quando quis dicitur,cui incumbat probare.deci.4.nu.2.de appellatio.in antiq.
Illegitimus diſpenſatus quòd beneficia & dignitates tenere poſſit.deciſ.1.de fil.præsby.nu.2.in no.
Illiterato penitùs beneficium curatum conferri nõ poteſt.deci.13 nu.4.de proba.in antiq.
Impedimentum collegæ ſufficit verè fuiſſe,licet alij executores ignorauerint.deci.4.de offi.deleg.nu.2.in no.
Impedimentum collegæ probari debet per literas vel nuntium ad effectum vt alij poſſint procedere in vim clauſulæ,q ſi non omnes &c.& deciſ.7.de offic.delega.in nouis.
Impedimentum legitimum excuſat à curſu tẽporis iuris vel hominis.deci.2.in fi.de dila.in no.
Impedimentum quando non concernit poteſtatem ſubdelegandi.tunc ſine dubio delegatus poteſt liberè alteri cõmittere vices ſuas.deci.5.in fi.de off.dele.in no.
Impedito legitimè iuris vel hominis tempora non currunt.dec.2.de dilat.nume.3.in no.
Impedimentum non præſtat quòd de iure non ſortitur effectum. deci.8.nume.2.de teſta.in antiq.
Impedimentum probatur per iuramentum,vbi adſit præſumptio veriſimilis pro impedito.deci.3. nu.1.de iureiuran.in antiq.
Impeditus impedimento facti remanet illæſus.deciſi.21.nu.1.de præb.in antiq.
Impeditus notificare gratiam ſuam per ordinarium:ſi poſt menſem notificat,retrotrahitur notificatio.deci.8.nu.1.de conceſ.præb.in antiq.
Imperator dicitur authoritate apoſtolica habere ius primariaꝝ precũ.deci.15.nu.2.de præb Biſi.
Imperij meri & mixti quæ ſunt ſecundum leges imprѐſcriptibilia ſunt nec delegari poſſunt ſecus ſecundum canones dec.2.in prin.de præſcrip.in no.
Imperij meri quæ ſunt,ponitur remiſsiuè.ibidem.
Impetratio facta de beneficio permutato tanquam vacanti propter incompatibilitatem, ex eo quod perfecta permutatione permutans rediit ad ſuum primum beneficium quod permutarat,an valeat.deci.3.nu.3.de rer.permu.Biſig.
Impetratio beneficij cenſetur ſurreptitia, ſi impetrans tacet ſe habuiſſe beneficium aliud reſeruatum,& illud reſignaſſe in manibus eius, qui non potuit reſignationem admittere.deci.14.nu.1.de renun.in antiq.
Impetratio beneficij in qua tacetur quòd defunctus fuerit familiaris cardinalis,eſt ſubreptitia.deci.11.nu.1.de præben in antiq.
Impetratio facta de beneficio tanquam curato & dignitatem habente valet etiam ſi reperiatur quòd non ſit dignitas vel curatum,ſed ſimplex officium vel beneficium.deci.4.in prin.de reſcrip.in antiq.
Impetratio iudicis ſuper conſecutione iudicij inchoati eſt de actis cauſæ.deci 34.nu.3.de præb.in antiq.
Impetratio pro alieno in abſentia ſi ſobreptitia in aliqua parte reperiatur,non nocebit abſenti.deciſi.74.de reſcrip.in antiq.
Impetratio tacit, quando non ſit mentio de reſeruatione.deci.30 nu.1.de præb.in antiq.
Impetrans vbi in aliqua eccleſia ſunt minora beneficia, quàm ſint præbendæ,an præbendam acceptare poſſit.deci.8.de conceſ.præb.in no.
Impetrantis iuramento ſuper perhorteſcẽtia ſtatur quò ad reſcriptum obtinendum.deci.9.de reſcrip.numero 1.in nouis.
Impetranti beneficium ad collationem præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem epiſcopi decani, & capituli ſingulorumque canonicorum, & perſonatũ certæ eccleſiæ,ſi quod vacat vel cùm vacauerit cõmuniter vel diuiſim,an poſſit prouideri de beneficio vnico ſpectante ad collationem alicuius prædictorum.deci.15.nu.1.de præb.in no.
Impetranti beneficium vacaturum per aſſecutionem,&c. ſufficit probare aſſecutionem de facto.deciſi.3.de præb.in no.
Impetrans beneficium quod expreſſit vacare, an obtineat ſi de facto non vacabat,licet bene de iure.deci.11.nu.3.ibid.
Impetranti non poteſt prouideri de beneficio actu ſacerdotium requirente ex ſtatuto niſi ſit in tali ordine cõſtitutus.dec.1.de præb nu.3.in no.
Impetranti quando de certo corpore & certo modo vacaturo mandatur prouideri, non poterit ſi alio modo vacet,prouideri.deci.13.in fin de præb.in no.
Impetrantium vbi gratiæ ſunt in omnibus pares,ille præfertur qui primo literas ſuas præſentat executori.dec.21.de conceſ.præb in no.
Impetratio beneficij non facta mentione de decreto citationis & eius executione an ſit valida.deciſi 13.vt lit.penden.nu.1.in no.
Impetratio beneficij non vacantis inualida eſt.ibidem.numero 2.
Impetrans commiſſionem pro alio ſine mandato condẽnatur in expenſis & intereſſe.deciſ.34.de reſcript.nume.3.in no.
Impetrans diſpenſationem non facta mentione de cura, non obtinebit:licet fortiorem curam quàm perſonatum conceſſurus eſſet ſuperior.deciſio.2.de fil.præsbyte.nu.2.in no.
Impetrans exprimere debet certum modum vacationis ex certa perſona: & tunc clauſula,ſeu alio quouis modo comprehendit omnem modum ex dicta perſona prouenientem, niſi apponatur, vel ex alterius cuiuſcunque perſona.dec.1.de reſcrip.nu.1.in no.
Impetrans licet narret in gratia ſe tenere aliquod beneficium per ipſum creatum & dotatum : non propterea aſtringitur ad probandum huiuſmodi dotationem & creationem.deci.16 de reſcrip.in no.
Impetrans parrochialem eccleſiam licèt narrat pluribus modis vacare:attamen ad victoriam obtinendam ſufficit quòd vnum modum vacationis probet.ibid.deciſ.14.nu.1.ibidem.
Impetrans ſi vnum modum tantùm vacationis purè & diſpoſitiuè aſſerat,an alij modi cenſeantur negati.ibidem.nume.1.
Impetrans gratiam ſpecialem de canonicatu ſub expectatione præbendæ expirare facit primam eius gratiã in communi forma pauperum obtentam.deciſ.26.de preben.nu.5.in no.
Impetrans in aliqua eccleſia maiorem præbendam exprimendo ibi eſſe maiores, & minores, an obtinere poſſit. ſi non faciat mentionem de medijs ſtante conſuetudine eccleſiæ quòd nullus poſſit obtinere maiorem niſi per minores ad maiores fiat aſcenſus.deci.24.nu.2.de preben.in no.

Impetrans in forma, dignum arbitramur. ſi infra menſem acceptauerit, licet executor nó purificauerit, dum tamen poſt menſem ſequatur purificatio, valet: licet collatio ante purificationem non valeat. deci. 2. in fin. de conceſſ. præb. in no.

Impetrans in certa eccleſia de beneficio ibi vacaturo poteſt acceptare beneficium vacans in cimiterio vel ambitu, vel capellis ipſi eccleſię contiguis ſituatum. deciſ. 6. ibidem.

Impetrans in forma pauperum. ſi intra menſem acceptauerit ante purificationem gratiæ ſuę beneficium an valeat acceptatio ſi per executoré ſtetit quó minus gratia ſua purificaretur. deci. 3. de conceſ. præbé. in no.

Impetrans in ordine ſacerdotali non conſtitutus an poſſit acceptare beneficiũ, ſibique de eo facere prouideri ſtante ſtatuto de non conferendo dictum beneficium niſi actualiter conſtituto in ſacerdotio deci. 1. de præb. nume. 1. in no.

Impetrans licet acceptet beneficium vacans per obitum A. quod tamen vacauit per obitum B. valebit acceptatio, licet non valeat ſecundum aliquos prouiſio. ibidem. dec 7.

Impetrans nouam expectatiuam tenetur métionem facere de prima deci. 16. de præb. nu. 1. in no.

Impetrans poſtquam per papam ſupplicatio eſt ſignata, an ſtatim poſsit ſibi executorem eligere deciſi. 20. de conceſſ. præben. nu. 1. in no.

Impetrans primum reſcriptum quod annuum eſt præſentatum non poterit de ipſo excipere contra ſecundum præſentatum. dec 21. de conceſ. præb. nu 6. in no.

Impetrans qui primo beneficium impetrauit litigioſum à papa tanquã vacans per obitum nulla facta mentione de litiſpendentia: ſed bene de omnibus beneficijs ſuis, ſi poſtea cum narratione primæ gratiæ obtinebat ſe ſurrogari in lité, & in ius defuncti nulla facta mentione in ſurrogatione de beneficijs obtentis, an eius gratia ſubreptitia cenſeatur. deci. 18. in fi. de præbend. in nouis.

Impetrans ſecundo ſi obijciet contra primum de conſumptione ſuæ gratiæ per acceptationem alterius beneficij per ſe vel alium factam, ſpecificare debet illum alium. deci. 9. de except. in no.

Impetrans ſi negligit primam præbendam vacanté acceptare, an totaliter gratia ſua remaneat extincta. deci. 11. de conceſſ. præb. nu. 1. in no.

Impetrans ſi inductus fuit in poſſeſsionem alicuius præbendæ ab habente authoritatem conferendi, an dicatur dicta inductio in poſſeſsionem vim collationis habere. ibid. deci. 16. nu. 1.

Impetrans non tenetur facere mentionem de beneficio annexo impetrato. quia ſufficit mentionem facere de principali. deci. 46. de reſcrip. in antiq.

Impetrans non tenetur mentionem facere de valore beneficij obtenti: ſi tamen expreſſerit & falſum dixerit, gratia cenſetur ſurreptitia. deci. 47. ibidem.

Impetrans non tenetur facere mentionem in eius gratia de qualitatibus inhærentibus beneficio à iure. ſecus ſi inhærerent de facto. deci. 75. ibid.

Impetrans non tenetur probare beneficium cadere ſub gratia ſua & taxa in ea appoſita. deciſi. 12. nu. 2. de proba. in antiq.

Impetrans plures literas habens ſub eadem data quòd per varius vſum cæteris non renunciat. deciſi. 63. nu. 3. de reſcrip. in antiq.

Impetrans præbendam an teneatur facere mentionem de qualitatibus eius, ſcilicet ſi eſt ſacerdotalis vel electiua. deci. 41. in princ. de reſcrip. in antiq.

Impetrans primus in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali. deci. 4. nu. 3. de verb. ſigni. in anti.

Impetrans quãdiu pceſsit eũ primus in data, nó põt facere ſibi prouideri. dec. 22. nu. 2. de cõceſ. præb. in antiq.

Impetrãs qui acceptauit beneficium vacans per mortem Titij, an admitti debeat ad proſecutioné cauſæ cũ Sempronio collitigãte ſuperſtite. deciſ. 28. nume. 3. ibidem.

Impetrans qui duas literas habet ſub eadem data diuerſas gratias continentes, ſi vna vtatur, non videtur alteri renunciare. deci. 63. nume. 1. de reſcrip. in antiq.

Impetrans ſi expreſſerit ſe magiſtrũ, ſufficit qꝫ per famã habitum ſeu reputationem dictam qualitaté, quauis negatũ fuerit, probet. deci. 14. nu. 1. de proba. in antiq.

Impetrans tenetur mentionem facere de commenda. deci. 4. nu. 3. de reb. eccle. non alie. in antiq.

Impetrans vltra ſummam expreſſam in gratia acceptare non poteſt. deci. 60. nu. 2. de reſcrip. in antiq.

Impetranti ad formam c. cùm de beneficio. de præbend. lib. vj. ſufficit probare beneficium vltimò fuiſſe rectũ per clericos ſeculares per decem annos. deciſi. 22. nu. 2. de proba. in antiq.

Impetranti an nocebit executoris negligentia. deci. 35. de reſcrip. nu. 1. in antiq.

Impetranti beneficium per aſſecutionem alterius, an ſufficit probare aſſecutionem factam etiam de facto. deci. 15. nu. 1. de proba. in antiq.

Impetranti beneficium tanquam curatum, curæ animarum expreſsio non nocet. idem dicas de reſidentia neceſſaria. deci. 73. de reſcrip. in antiq.

Impetranti beneficia non admittitur exceptio generalis excommunicationis oppoſita: & hoc ita excommunicatione lata ab homine: ſecus ſi à iure. deciſi. 21. nu. 2. de ſenten. excom. in antiq.

Impetranti non nocebit executoris negligentia. deci. 35. nu. 1. de reſcrip. in antiq.

Impetrantes beneficia debét omnia exprimere quæ mouere poſſunt ad denegãdum. deci. 61. nu. 4. de conceſſ. præben. in antiq.

Impetrãtes in forma communi ſub eadem data, licet vni fuerit prouiſum: nihilominus poterit alteri prouideri. deci. 32. de reſcrip. in antiq.

Impetrantes non tenentur probare valorem beneficij, niſi ſibi opponatur. dec. 24. n. 1. in antiq. de cõceſ. præb.

Impetrantibus ad collationem certi epiſcopi. & in eius diœceſi: licet erigatur noua eccleſia cathedralis & noua diœceſis: nihilominus ius ſuum ſaluum remanebit. deci. 1. nu. 4. de ſepul. in antiq.

Impetratio beneficij ſpecialiter reſeruati per papam ab alio poſſeſsi tali poſſeſsione tacita, eſt ſubreptitia, & ſi dicat quòd per annum & vltra poſſederit: ſi per biennium poſſederit, erit ſimiliter ſurreptitia. quia oportet quod declaretur illud & vltra. deci. 78. num. 1. de reſcri. in antiq.

Impetratio beneficij facta pro abſente, non vitiatur, ex eo quod in ea non fuerunt expreſſa beneficia quæ obtinebat. ibid. deciſ. 85. nu. 1.

Impetrans apoſtolicus vel expectatiuus an primò debeat eſſe in inferiori gradu, & poſtea ſecundum ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus ſuis loco & tempore iuxta ſtatuta & conſuetudines eccleſiæ. deci. 9. num. 2. de conſue. in antiq.

Impetrans beneficium per reſignationem, permutationem, vel obitum, non tenetur plené probare titulum prædeceſſoris: ſed eius reputationem & poſſeſsioné. deci. 10. nu. 3. de rerum permu. in antiq.

Impetrans beneficium ex cauſa permutationis exprimere debet beneficium aliud quod habet: aliàs nulla eſt permutatio. dec. 5. de reſcript. in antiq.

Impetrans beneficium tanquam curatum, licet reperiatur quod illi cura non immineat: nõ propterea fruſtrabitur gratia obtenta. dec. 73. in prin. de reſcri. in antiq.

Impetrans beneficium per contractum matrimonij debet probare contractum per verba de præſenti. deciſ. 21. nu. 1. de proba. in antiq.

Impetrans debet facere mentionem de gratia priori ſibi facta in forma pauperum: alioqui ſecunda eius gratia reputabitur ſubreptitia. deci. 39. nume. 1. de conceſ. præben. in antiq.

Impetrans debet exprimere qualitates quę inſunt beneficio, & cum ipſo naſcuntur. deci. 47. nume. 3. de reſcrip. in antiq.

Impetrans dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuã: licet faciat mentionem de collegio, ſi tamen non facit mentionem quòd ſit electiua, non tenebit. deciſ. 67. nu. 1. de conceſ. præben. in antiq.

Impetrans gratiam de alio beneficio ſufficit quòd expreſſerit præbendam, licet de canonicatu nõ dixerit deciſ. 72. nu. 2. de reſcrip. in antiq.

Impetrans habet gratiam vſque ad certam ſummam: ſi contingat beneficium non taxatum magni valoris vacare, ex quo taxatum non eſt, an poſsit illud acceptare deci. 20. nu. 5 de reſcri. in antiq.

Impetrans licet acceptet beneficium vacans per obitũ

C.quod tamen vacauit per obitum B.nihilominus te-
net acceptatio deciſio.19 nu.1.de conceſſio. præbend.
in antiq.
Impetrans licet dixerit ſu eſſe clericum diœceſis benefi-
cij:cum ſit alterius diœceſis non tamen erit ren ſenda
eius gratia ſurreptitia.dec.76.de reſcrip.in antiq.
Impetrans ad collationem decani & capituli communi-
ter vel diuiſim ſi acceptat beneficium vnicum ſpectās
ad collationem decani diuiſim vtrū valeat acceptatio.
deci.17.in fin de præbend.in no.
Impetrans ad collationē decani & capituli alicuius eccle
ſiæ collegiatæ,de beneficio eccleſiaſtico cum cura vel
ſine cura poteſt acceptare præbendam poſtea vacātē
in ipſa eccleſia ad collationem dictorum ſpectārem.
deci.8.de conceſ.præben.in no.
Impetrās ad collationē epiſcopi in forma ſpeciali poteſt
acceptare præbendam in eccleſia cathedrali ſpectātē
ad collationem epiſcopi ibid.in fin.
Impetrās ad collationem epiſcopi an poſ·it permutare
beneficium quòd obtulit in ſua gratia ſu dimiſſurum,
cùm foret aliquod beneficium aſſecutus,vbi papa re-
ſeruauit beneficia vacātia per aſſecutionem alterius
beneficij authoritate apoſtolica obtinendi.dec.8.de re
rum permut.in no.
Impetrāt à ſucceſſore cū clauſ.anteferri.an debeat' præ
ferri primum habenti gratiam à prędeceſſore de cano
nicatu ſub expectatione præbendæ quòad præbēdam
vacantem,quam ipſe primus acceptauerat:ſed ſibi pro
uideri non fecerat.dec.9.de rerum permu.in no.
Impetrans à Papa quòd poſsit præbendā,quam poſside
bat,permutare:& nihilominus prębendam aliam pro
ſequi,quam anteà impetrauerat,offerendo ſe in aſſe-
cutione ipſius primam dimiſſuram,ſi non faciat men-
tionem de gratia alterius,qui ante huiuſmodi vltimā
impetrationem impetrauerat primam præbendā', dū
vacare cōtingeret,eius gratia cēſebitur ſurreptitia.du
ciſ.11.de re iudic.nu.1.in no.
Impetrās beneficium an teneatur exprimere ea quę col
latorem mouerent ad dandum vel denegandum.deci.
25.de reſcript.nume.2.in no.
Impetrans beneficium per contractū matrimonij nō ob
tinebit probando ſola ſponſalia.dec.1.de cleri.coniu-
gat.num.1.in no.
Impetrans beneficium cum cura vel ſine cura ſpectās ad
collationē epiſcopi,an poſsit acceptare decanatū alicu
ius eccleſię collegiatæ,& facere ſibi per ſuum executo
rem prouideri.dec.17.de conceſ.præben in no.
Impetrans beneficium vacans per obitū non tenetur plu
nè docere de titulo ſui prædeceſſoris decedentis.deci.
4.de rerum permuta.in no.
Impetrans beneficium ſolitū regi per ſæculares ſecūdū
formam c.cùm de beneficio.de pręb.li.6.ſufficit quod
probet illud rectū per decē annos et tale,ſicuti impe-
trauit:et ſi ex aduerſo probaretur quòd per quadragin
ta annos vt regulare fuerit gubernatum.deci.2.du pręben.numu.2.in no.
Impetrās beneficium ad collationē & prouiſionem alicu
ius epiſcopi,an poſsit acceptare canonicatū & præbē
dā alicuius eccleſiæ collegiatæ ſuæ diœceſis ad ipſius
præſentationem & capituli admiſsione ſpectātē.dec.
27.nu.2.de præben in no.
Impetrās certū corpus beneficij tenetur probare valorē
eiuſdem in gratia ſua expreſſum etiā ſi nō negetur,&
quid in beneficijs in obtentis.deci.20.de præb.in no.
Impetrās ad collationē abbatis an poſsit obtinere etiam
beneficium quod habet conferre cum cōſenſu epiſco-
pi.dec 10.nu.1.de præbend.Biſig.
Impetrans an teneatur probare quòd beneficiū ſit infra
ſummam,vel ſaltem probare aſſertionem communē.
dec.6.nu.4.de præbend Biſig.
Impetrans an teneatur facere mentionē de beneficio per
ſe renūtiato in manibus non habentis facultatē ipſum
inuitum deſtituendi.dec.4 nu.2.du renun.Biſi.
Impetrans an teneatur mentionem facere de iure ad rē.
ibid.numer.3.
Impetrās beneficium cùm vacauerit per munus cōſecra
tionis Petri,vel aliter,prætetquàm per mortē ipſius
ſi vacare reperiatur ex perſona alterius,an illud obti-
nere poterit.dec.12.nu.1,du præbend.Biſig.
Impetrans certum beneficium vacans tenetur facere mē
tionē de qualitate eius,& quid ſi expreſſerit æquipol-
lentia,ex quibus reſultant aliquæ qualitates.dec.13.
nu.1.de præbend.Biſig.
Impetrans in forma pauperum nō tenetur facere mētio
nem de pēſione annua ſuper certis bonis cuiuſdā lai
ci ſibi aſsignata.dec.11.nume.1.de præben.Biſig.
Impetrās omne beneficium quod acceptat,reputatur cō
petens:& ideo aſſerēti cōtra reum incumbit onus pro
bandi.dec 6.nu.10.de præb.Biſig.
Impetrās primus in data,an in optione præferatur ſecū-
do in data prius recepto,vbi de cōſuetudine optio anti
quiori canonico ſecundum ordinem recepto debetur.
deci.6.nume.1.de conſuetu.Biſig.
Impetrās ſecūdus in data habens clau.anteferri,an pręfe
ratur primo in data qui acceptauit prius licet ſibi nō fu
erit prouideri.dec.8 nu.1.de cōceſ.præb.Biſi.
Impetranti beneficium ſine cura an poterit prouideri de
beneficio,quod licet tēpore ſuæ gratiæ erat ſimplex,
effectum fuit poſteà curatum.cau.8.dub.25.numero
1.Faſtol.
Impetranti currit tempus ad acceptandum à die notæ va
cationis.dec 7.nu 4.de præbend.Biſig.
Impetranti dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuā,non
ſufficit mētionem facere de collegio,niſi faciat mētio
nem quòd ſit electiua.deciſione.13.numero 5.de præ-
bend.Biſig.
Impetranti ſufficit exprimere præbēdam tantùm:ſecus
ſi canonicatum ſolùm expreſſerit.deciſi.2.numero 1.
de præbend.Biſig.
Impetrantes apoſtolici præferuntur habentibus prima-
rias preces ab imperatore.dec.15.n.1 de præb.Biſi.
Impetrantes apoſtolici an præferātur nominatis per ar
chiepiſcopum in vim ſpecialis priuilegij à pontificibus
ſibi conceſſi.ibid.dec.16.nume.1.
Impetrantium quorum vnus ad præſentationē abbatiſſę
& alter ad præſentationē decani expectat,vter præfe
rendus ſit in beneficio vacanti.vbi cōuētū fuerit inter
abbatiſſam & decanū de præſentādo alternis vicibus
prouiſo,vt vacatiōes adimpleræ per apoſtolicos impe
trantes non computarentur in prædictis viciſsitudini
bus ſuis.dec.3.nume.1.de conceſ.præbend.Biſig.
Imputandum eſt ei qui opera malorum hominum vti-
tur.dec.9.no.2.de offi.vica in antiq.
Inceptum non debet reputari factum.deci.11.numer.7.
de iure patro.in antiq.
Indefinita locutio æquipollet vniuerſali.deciſio.32.circa
med.de procura.& dec.19.de cau.poſſeſ.& proprieta.
num.3.in no.
Indultū cōferēdi perſonis quęcunque beneficia obtinē-
tibus,operatur quod poſsit conferri etiā habenti duas
parœciales & etiam Epiſcoparum.dec.2. de fil.præſb.
1.in no.
Induſtria perſonæ electa,non poteſt commiſſum alteri
ſubdelegari.deci.18.nu 4.de conceſſ.præb.in no.et de-
ciſi.5.nume 3.de reb.eccleſi.non alien.Biſig.
Infamia legitimè per teſtes legitimos probari debebit,
quando committitur ad inſtantiam iniuriati.quod ſi non
ait diffamatos citet eos.deciſio.22.numero 1.du re-
ſcrip.in antiq.
Inferior à principe non mandat citari per edictum.dec.
5.de reſcri.nume.7.in no.
Inferior non ſupplet defectū ſuperioris.dec.1.de ſupplē.
neglig.prælat.nu.2.in no.
Inferior non pōt legem ſuo ſuperiori imponere.dec.20.
de conceſſ.præb.nu.4.in no.
Ingreſſus monaſterium,ſi infra annum probationibus
illud exeat,non habebit annum integrum probatiōis,
iteratò redeundo ad illud:ſed tantùm temporis quod
reſtabat de primo tempore.dec.5.numer.1.de regu.&
tranſi ad relig.in antiq.
Ingreſſus religionis tollit defectū illegitimatis.deci.1.de
biga.nu.6.in no.
Inhibitio canonica quæ dicatur.de ap.nu.3.in no.
Inhibitio cenſetur ſublata,quādo pronuntiatur malè ap
pellatum.dec.1.de offic.deleg.nu.3.in no.
Inhibitio non canonicè facta non impedit,quin iudex à
quo procedere poſsit.dec.58.de ap.nu.1.in no.
Inhibitio non legitimè facta non operatur.dec.3.circa
med.de excep.in no.
Inhibitio quādo dicatur canonica.dec.58.de ap.n.3.in no.

Inhibitionis effectum operatur ſimplex intimatio commiſsionis.deci.3 circa fi.de appel.in no.
Inhibitioni parendum eſt in coria,etiam ſi malè ſit decreta propter facilitatem reformandi commiſsiones.deci.2.de reſcrip.nu.30.in no.
Inhibendum eſt colliti gantibus non extraneis.deci.2.nu.1.vt lite penden.nihil inno.in antiq.
Inhibitio in cauſa prophana poſt concluſionem in cauſa non poteſt fieri.deci.66 nu.2.de appel.in antiq.
Inhibitio licet fieri poſsit parte non vocata in appellatione iudiciali:ſecus ſi extraiudicialiter appellatum fuerit.deci 24.nu.1.de dolo & contu.in antiq.
Inhibitio poſt concluſionem in cauſa fieri non debet:attamen ſi facta fuit,ſententia per auditorem poſt ipſam lata erit nulla ibid.deci 29.nu.1.
Inhibitio poſt concluſionem in cauſa poteſt fieri iudici in partibus ad inſtantiam appellantis:ſecus ſi cauſa ſit coram aliquo auditore ſacri palatij.ibidem deciſio.30.numero 1.
Inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.deci.26.nu.3.de appel.in antiq.
Inimicitiæ capitales à perſonali comparitione excuſant:bella verò generalia non deci.32.de dol.& contu.nu.1.in nouis.
Inimicitiæ capitales non guerræ generales patriæ à perſonali comparatione excuſant:dum tamen tutus ſaluus conductus haberi poſsit.ibid.
Initium vbi dat eſſe rei perfectum,tunc inſpicitur magis quàm finis.deciſio.10.nume.9.de conceſſ.præbend.in antiq.
Initium & originalis cauſa attenditur.deci.11.nu.6.de cōceſſ.præb.Biſig.
Iniuria licet tempore aboleatur ſecundum Benedictum de Plombi.in l.cum quis.C.de iniur.quò ad actionem & obligationem ciuilem ſecus tamen quò ad naturalem.deci 2.de iniur.in no.
Iniuriæ æſtimatio ſi per legitimas probatiōes haberi nō poteſt quomodo iudex ſe habere debeat.deci.1.& deci.4.nu.1.de iniur.in no.
Iniuriarum actio & omnis obligatio iniuriarum per pactum nudum tollitur ipſo iure.deciſio.2.circa med.de iniur.in no.
Iniuriam nemini facit,qui vtitur iure ſuo.deciſ.1.nu.3.de ſepul in antiq.
Iniuriarum actione licet ciuiliter agatur, requiritur tamen ſpecificatio talis in libello & articulis, quòd pars poſsit certificari,& teſtes deponere.deci.3.nu.1.de iniu.& dam.dat.in antiq.
Iniuriarum verbalium cauſæ non committūtur per vicecancellarium auditori ſacri palatij : ſecus pro iniurijs realibus.deci.19.de reſcrip.in antiq.
Iniuriæ æſtimatio debet per iuramentum taxari cauſ.4.dub.14.nu.3. Faſtol.
Innouata per partem vnà cum teſtio,an veniant per viā attentati reuocanda.deci.4.nu.1 de app Biſig.
Inquiri poſt mortem de crimine poteſt quando dubium erat,an mortuus habuit ius vel non.deci.14.in fi.vt lit.pend.in no.
Inquirere an poſsit ordinarius contra certam perſonam ob ſuſpicionem ſolam.deciſio.2.nume.1.de accuſatio.in antiq.
Inquiſitor an poſsit eſſe teſtis vel appellare.ibidem numero 2.
Inquiſitor criminis appellare an poſsit.deci.3.ibid.
Inquiſitor ſub qua forma pronunciet contra hæreticū.deci 1.nu.27.de hæret.in antiq.
Inſcribere ad formam talionis quis, & quando debeat.dec.5 nu.2 de accu.in antiq.
Inſcriptio ad pœnam talionis an fieri debeat ante decretum citationis perſonalis vel poſt.deciſi.6.numero 1.ibidem.
Inſeparabilium ex vitio vnius alterum redditur vitioſum.deci.13.de proba.nu.3.in no.
Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet.cauſ.6.dub.21.nume.3.
Inſtantia cauſæ an in legatarium tranſeat.deci.1.nu.1.de teſta.in antiq.
Inſtitutio facta de præſentario per patronum excommunicatum non valet.deciſio.1.numero 1.de inſtitu.in antiq.
Inſtitutis duobus hæredibus altero grauato fideicommiſſo & altero non:& portio non grauata accreſcit grauate, non propter hoc portio non grauata cenſebitur grauata.deci.6.numero 4.de teſta.in antiq.
Inſtitutio ad quem pertinet ad illum etiam debet pertinere de iure communi deſtitutio.deci.6.de renuntia.nume 1.in no.
Inſtitutio præſentatorum ad beneficia eſt neceſſariæ iuriſdictionis.deciſio 5.de offic vicar.nu.9.in no.
Inſtituendi facultas eſt neceſſariæ iuriſdictionis.& in ea præmiſſa non procedunt.deci.5.de offic.vica.numero 9.in nouis.
Inſtrumenta appellatione teſtium veniunt.deci.27 de teſtibus.nu.2.in no.
Inſtrumenta extracta in vim compulſoriæ per alium notarium parte non vocata fidem non faciunt, & quid ſi pars ad dicendum contra nihil dicat , ſed illa producat inquantum faciunt pro ſe.deciſio.2.de fide inſtrumē.in nouis.
Inſtrumenta etiam informiter & malè extracta probāt, quando originalia ſunt deperdita.deciſ.1.de conſtitut.nu.5.in nouis.
Inſtrumenta quæ propria & quæ communia dicantur.deci.5.in fi.de proba in no
Inſtrumentum acceptationis de aliquo beneficio factæ neceſſariò non requiritur quod habeat loca loci deſcripta.deci.6.nu.1.de fide inſtru.in antiq.
Inſtrumentum alicuius capituli, licet minus ſolenniter ſit factum , probat capitulum , & hoc reſpectu certū: quia ſecus eſſet ſi capitulum induceret per ſe ipſum.deci.39.nu.1.de proba.in antiq.
Inſtrumentum debet habere diem & locum inſcripto: quāuis hoc pacto partium remitti poſsit.deciſio.6.in prin.de conſue.in antiq.
Inſtrumentum locationis quò ad extraneos non probat poſſeſsionem : ſed quò ad contrahentes ſic.deciſi.1.de fide inſtru.in antiq.
Inſtrumentum vitio notarij ſi ſit in aliqua parte falſum: totum reputatur falſum.deci.3.nu.1.ibid.
Inſtrumenta inſerta in alijs nō probatur per inſertionē, niſi ſint inſerta in actis iudicialibus.deci.2.nu.1.ibid.
Inſtrumenta extracta in partibus etiā in vim cōpulſoriæ parte non vocata decretæ per alium notarium quàm per principaliter rogatum parte non vocata, non faciunt fidem.deci.4.nu.1.ibid.
Inſtrumenta extracta in partibus in vim compulſoriæ decretæ parte citata, fidem faciunt in iudicio.deciſ.43.nu.1.de probatio.in antiq.
Inſtrumenta poſſunt produci poſt terminum ad producendum omnia.dec.2 nume 1.de probatio.in antiq.
Inſtrumenta vbi multa de vnómet contractu conficiuntur:tamen vnicus contractus reputatur.deci.32.nu.4.de præbend.in antiq.
Inſtrumentorum appellatione ea omnia veniunt quibus cauſa inſtrui poſſet.dec.25.nume.2.de prob in antiq.
Inſtrumentū aduerſarij producens hoc expreſſo,in quātum in eo contenta pro ſe faciant,non videtur confiteri,ſi quæ in eo ſint quæ faciūt contra ſe:ſecus ſi eſſet proprium.dec.3.de fide inſtrum.nu.1.in no.
Inſtrumentum diligētiæ proſecutionis appellationis in cancellaria præſentatum,ſi contineat commiſsionem alicuius tenoris quàm fuerit illa, quæ fuit in iudicio præſentata,non nocet.deci.4.ibid.
Inſtrumentum productū in iudicio parte non vocata ad dicendum contrà.nō prodeſt deci.2.de fide inſtr.in no.
Inſtrumentum in quo non apparet notarium eſſe rogatum,an valet.cau.1.dub.2.n.1.Faſtol.
Inſtrumentum in quo non cauetur ꝙ ſpoliatio ſit facta nomine illius contra quem datus fuit libellus,an probet.ead.cauſ.dub 3.nu.1.
Inſtrumentum in quo nō apparet de loco vbi fuit confectum an valeat.cau.25.dub.47.nu.1. Faſtol.
Inſtrumentorum appellatione omnia veniūt quibus cauſa inſtrui poteſt.dec.3.nu.2.de reſti.Biſi.
Intellectus.deci.69.de appel.in anti.deciſio.25.de reſcrip.in nouis.
Intentio loquentis per certam demonſtrationem oſtenditur.cau.23.dub.45.nu.3.Faſto.
Intentio agentis magis conſiderari debet quàm verba.deci.2.in fin.de alie.iudic.muta.cau.fact.in no.

Intentio agentis ſecundum naturã materiæ de qua agitur conſideranda eſt.deci.5.de except.nu.1.in no.
Interdictum vnde vi in quo differat à remedio prodito in materia attẽtatorum.dec.2.de reſtitutio.ſpo.nume.3 in nouis.
Interdictum vnde vi inſimul cum condictione ex lege intentari non poteſt.deci.7.ibid.
Interdictum ſingulare in aliqua eccleſia appoſitũ an poſſit ad cautelam relaxari,ſi nullum dicatur.deciſi.9.de ſentent.excommu.nu.1.in no.
Interdicto generali non obſtante poteſt celebrari ianuis clauſis baptiſmus,& pœnitentia conferri ac prædicare verbum Dei.ibidem.nu.2.
Interdictum an relaxetur ad cautelam præſtita cautione,ſicut relaxatur ſententia excommunicatus.dec.18.nume.1.de ſenten.excommu.in antiq.
Interdictum præſtitã cautione an relaxetur ſicut abſoluitur ſimpliciter excommunicatus.deciſio.19.nume.2.ibid.
Interdictum non poteſt ſuſpendi niſi in totũ relaxetur ſententia.ead.dec.nume.2.
Interdictum vnde vi non competit directè, niſi pro rebus immobilibus & corporalibus:ſed loco eius datur vtile.cau.5.dub.17.nu.1.Faſtol.
Interdicto vti poſsidetis ab vna,& interdicto vnde vi altera partium intentatis,ſi in vtroq; ſufficienter ad victoriam probatum fuerit pro quo ſententia ferenda ſit.dec.6.nu.4.de re ſta.ſpolia.Biſi.
Intereſſatus admiſſus ad cauſam non poteſt impedire expeditionem cauſæ inter alios duos colligitantes inſtructam.dec.4 nu.1.de iudi.Biſi.
Intereſſatus veniẽs ad cauſam antequam admittatur ad dicendum contra cõmiſsionem,docere debet ſaltem ſummariè de intereſſe ſuo.dec.1.nu.1.de reſcript.Biſi.
Intereſſe in ſpiritualibus non cadit:& ideo agi non poteſt ad æſtimationem.deciſio.8.numero 2.de procuratorib.in antiq.
Intereſſe non cadit in beneficialibus.deciſi.27 numer.2.de conceſ.præbend.in antiq.
Intereſſe vbi quis allegat ad effectum admittendi ad cauſam,debet imprimis illud probare.dec.11.numer.1.de iudic.in antiq.
Intereſſe non conſideratur in beneficialibus.deciſi.35.de procura.nu.4.in no.
Intereſſatus veniens ad cauſam an admittatur in eo ſtatu in quo cauſa reperiebatur, vel opus ſit noua commiſsione & terminorum ſubſtantialium reiteratiõe,& an procedi poſsit cum procuratore rei poſſeſſoris.deciſ.40.de procura.nu.1.in no.
Intereſſatus veniens ad cauſam pro intereſſe poteſt agere petitorio non obſtante ſuſpenſione,ſi non eſt ſpolians,mandans &c.deciſi.3.de cauſ.poſſeſ.& proprie.nu.1.in no.
Interlocutoria an poſsit ferri parte non citata.deci.8.de teſt.nume.2.in no.
Interlocutoria eſt de proceſſo deci.1.de appellati.numero 4.in no.
Interlocutoria an ferri poſsit parte non citata.deciſi.52.nu.2.de appellationi.in antiq.
Interlocutoria non eſt ferenda in ſcriptis de neceſsitate,niſi in ea verteretur magna cauſæ cognitio.dec.5.nu.1.de ſenten.& re iudic.in antiq.
Interlocutoria quò ad iudicem non tranſit in rem iudicatam.dec.42.nume.3.de appellatio.in antiq.
Interpretatio in dubio fienda eſt in fauorem eccleſiæ.deci 24.circa finem.de præbẽd.in nu.
Interpretatio ſeu ſignificato quæ vitio caret, ſumenda eſt.dec.10.nume.4.de teſtamen.in antiq.
Interpretatio fieri debet largè in præiudicium concedentis,etiam circa modum vacandi vel poteſtatem conferendi.dec.12.nu.7.& dec.22.nu 3.de præb.Biſi.
Interpretatio in dubio eſt facienda ſecundum illud quod communiter conſueuit accidere.cau.24.dub.46.num.2.Faſtol.
Interrogationi criminoſæ non tenetur quis reſpondere.dec.38.nume.1.de teſtib.& atteſtatio.in antiq.
Intimatio quando dicatur legitimè facta appellatio.deci.29.de appel.nu.1.in no.
Intimatio litis pendentiæ non ligat manus alterius iudicis,niſi intimetur per cardinalem.deci.25.numer.1.de dolo & contuma.in antiq.
Intruſi.eſt tantùm qui habet beneficium ab eo qui dare nõ poteſt.dec.13.nu.1.de cauſa poſ.& proprie.in anti.
Intruſus in beneficio reſeruato propter decretum reſeruationis nulliter cõfert beneficia ad eius collationem ſpectantia ratione dicti beneficij reſeruati.dec.20.numer.1.de præbend.in antiq.
Intruſus contra c.ſi in contra quos.non admittitur ad dãdos obiectus.& talis intruſio eſt per viam attentati reuocanda.deci.1.nu.1.vt lite pend.Biſi.
Intruſio an per viam attentati veniat reuocanda.numero 6.
Inualidum vel nullum ab alio firmatum non conſideratur ſecundum ſe,ſed ſecũdum id quod ipſum validat.deci.13.de probationi.nume.5.in no.
Inuentarium curatoris quod ſe refert ad inuentarium factum per illum qui fuit tutor,valet.dec.5.num.2.de teſtamen.in antiq.
Inuentarium conficiens etiam de bonis quæ ſua eſſe contendit,qualem proteſtationem facere debet.deci.1.nu.10.de dona.inter vir.& vxo.Biſi.
Irregularitas an cõtrahatur ad effectum vt ab officio eccleſiaſtico repellatur clericus,ſi probetur illum aliquibus vulneraſſe aliquem,quamuis non conſtet de percuſsione ab eo illata.cau.14.dub.34.nu.1.Faſt.
Iudicis poteſtati permiſſa,non ſemper ſunt iuris neceſsitati ſubiecta dec.3.de ſeque.poſſe.& fru.nu.3.in no.
Iudici vbi præfigitur tempus intra quod cauſam debeat finire:tempus incipit currere à receptione literarum.dec.21.de conceſſ.præb nu.6.in no.
Iudicem appellationis ad primã inſtantiam & ſentẽtiam confirmare & ipſi ſententiæ ſupplere poſſe.deci.13.de re iudica.nu.1.in no.
Iudicem non niſi magna ex cauſa partem ad exhibendũ ſua inſtrumẽta cogere debere.dec.5.de pro.nu.1.in no.
Iudices delegati abſoluunt ad cautelam,licet hoc non faciant rotæ auditores.addi.dec.3.de renũ.nu.3.in no.
Iudices debent in dignitate eſſe conſtituti.dec.17.in fi.de conceſſ.præb.in no.
Iudices in partibus nunquam ſuper admiſsione vel repulſione articulorum interloquuntur.dec.11.in fi.de probat.in no.
Iudicium agitatum cum procuratore conſtituto à minore,eſt validũ ipſo iure.dec.5.circa med.de iud.in no.
Iudicium agitatum cum liberti præiudicat patrono ſciẽti.dec.15.de proba.nu.2.in no.
Iudiciũ incipit per litis cõteſtationẽ.dec.5.de iud.in no.
Iudicia non reſpiciunt futura negotia ſed præterita.deci.14 de teſtib.in no.
Iudicare eſt honoris.dec.17.in fi.de cõceſ.præb.in no.
Iudex contra conſcientiam ſua ſententiam proferre non debet.dec.13.de re iudi.in no.
Iudex cui committitur abſolutio certæ perſonæ & pœnitentiæ iniunctio dicitur induſtria eius & non alterius eſſe electa.dec.18.de conceſ.præben.nu.1.in no.
Iudex cui commiſſa extitit per dominum feudi cauſa inter vaſſallos ſuos ſaluo iure ſuo non poteſt partem bonorum adiudicare vni parti, & aliam partem domino feudi.deciſ.8.de re iudi.in no.
Iudex datus contra B.& C.non poteſt procedere in cauſa quam D.attentauit contra G.deciſ.40.de procurat.in nouis.
Iudex datus ſuper proprietate an poſsit cognoſcere de poſſeſsione.dec.9.de iudi.nu.2.in no.
Iudex debet ſemper attendere & laborare vt liti imponatur finis & partium laboribus & expẽſis parcatur.dec.62.in fi.de appel.in no.
Iudex deferens transfundit ſuam iuriſdictionem in ſuperiorem:nec poteſt abſque noua commiſsione de cauſa cognoſcere etiam de conſenſu partium, niſi per ſuperiorem ſibi remittatur.deciſ.49 de app.in no.
Iudex non deferẽs appellationibus à diffinitiua punitur.dec.50.nu.2.ibid.
Iudex non ſeruando ordinem traditum in excommunicando:ſi excommunicet,ſententia tenet & valet.deciſ.51.nu.2.ibidem.
Iudex deferendo appellationi à ſe iuriſdictionẽ abdicat:deci.54.circa medium.ibidem.
Iudex delegatus non procedit extra locum , niſi de conſenſu expreſſo partium.dec.25.de offi.deleg.in nouis.

Iudex eccleſiaſticus cognoſcit de priuilegio clericali allegato per decentum à iudice laico.deci.3.de ſen.excom inu.in nouis.
Iudex eccleſiaſticus cognoſcit an captus per iudicem laicum ſit clericus vel non.dec.7.de iudic.in no.
Iudex eccleſiaſticus cognoſcit de legitimatione filiorũ, & non ſecularis.ibid.
Iudex illius qui confert præmium,& non qui eum ſuſcipit,videtur adeũdus ſuper authoritate præſtanda.ibid.
Iudex ex officio in cauſa beneficiali, poteſt inuitis partibus nouas probationes recipere.deciſ.1.de teſtib.nu.5. in nouis.
Iudex ex ſuo officio poteſt partẽ compellere ad exhibendum ſibi inſtrumenta petita per alteram partem.deci.5.de proba.nu.1.in no.
Iudex habet poteſtatem à lege abbreuiandi terminum iuris ex cauſa datum ad proſequendum.deciſ.41.de appel.nu.3.in no.
Iudex impetrans ab appellante in caſu etiam ſententiarum conformium vel vnius quæ tranſiuit in rem iudicatam an ſtatim inhibere poſsit executor.deciſio. 45. ibidem.
Iudex in cauſa appellationis à diffinitiua an pendente termino ad dandum apoſtolos impetrati poſsit.deciſ.41.ibidem.
Iudex in curia datur ex officio.dec.16.in fi.ibid.
Iudex quem terminum poſsit in cauſa appellationis aſsignare.dec.17.nu.2.de re iud.in no.
Iudex laicus debet adiri in caſu quo laicus donat,vel alienat,vel ſe clerico obligat.deci.7.de iudi.nu 5 in no.
Iudex milleſies pronuntiando cauſam eſſe deuolutam:ſi tenera non fuerit deuoluta,non erit propterea iudex,deciſ.12.de appel.in no.
Iudex non certificatus de proſecutione appellationis poteſt procedere ad executionem ſuæ ſententiæ quæ retractabitur,ſi contigerit eius ſentẽtiam infirmari.deci.13.de appel.in no.
Iudex non debet condẽnare in his quę in petitione actoris nõ cõtinentur.dec.22.de iur.patr.nu.3.in no.
Iudex à quo non legitimé fuit appellatum, ſi non dictis apoſtolis petitis procedat in cauſa, an proceſſus eius reputabitur validus.deci.51.nu.4.de appel.in antiq.
Iudex cui commiſſa eſt cauſa cum facultate abſoluendi impetrantem commiſsionem poterit illum ad cautelã abſoluere.deciſi.3.nu.2.de ſententia excommunicatio. in antiq.
Iudex datus in ſecunda inſtantia an abſoluat excommunicatum in prima inſtantia.deciſ.6.nu.4.de ſenten.excommun.in antiq.
Iudex datus ad cognoſcendum de compromiſſo emologato cum incidentibus &c poteſt partẽ contrauenientem condemnare ad pœnam compromiſsi præſuppoſita clauſule,rato manente contractu.deci.1.lo princi. de arbi.in antiq.
Iudex datus ſuper mala adminiſtratione alicuius prælati,ſi pendente termino ad dandum apoſtolos ratione appellationis ab aliquo grauamine pro ſe diaru interpoſitæ interdixerit adminiſtrationem prælato, an dicatur nulliter proceſsiſſe.deci.77.nu.1.de app.in antiq.
Iudex delegatus in cauſis criminalibus an poſsit cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata.deci.19.nu.2.de iudi.in antiq.
Iudex delegatus non poteſt cognoſcere de nullitate, niſi in virtute ſuæ appellationis.deci.19.nu.2.de ſent.& re iudi.in antiq.
Iudex de quo cognouit,de eo iudicare tenetur.deci.1.nu.14.de hære.in antiq.
Iudex ex officio & cauſis animum ſuum mouentibus poteſt citare reum perſonaliter ad reſpondendum interrogationibus à ſe factis:nec propter hoc dicetur grauatus reus.deci.29.nu.4.de reſcri.in antiq.
Iudex firmiter animum ad inſtantiam faciendam habere debet non obſtan.magnatum præcibus.deci.56.de reſcrip.in antiq.
Iudex illi pro quo tulit ſententiam poteſt dare licentiam propria authoritate rem recipiendi ſibi adiudicatam. deci.16.nu.8.de ser.permu.in antiq.
Iudex impetratus vigore appellationis non procedit parte opponente donec apoſtoli ſint exhibiti.deciſ.19.nu.3.de appel.in antiq.
Iudex impetratus ab appellãte,ſi procedat antequam iudex à quo apoſtolos dederit, an valeat eius proceſſus. deci.55.nu.2.eod.tit.
Iudex in actione iniuriarum non debet habere rationem damni,quia illud venit per actionem legis Aquiliæ.deci.1.nu.2.de iud.in antiq.
Iudex in curia datur ex officio:ſecus extra curiam: quia niſi contradicatur in audientia,habebit quem voluerit impetrans.deci.20.nu.2.de reſcri.in antiq.
Iudex in poſſeſſorio poteſt imponere perpetuum ſilentium.deci.26.nu.2.de ſen.& re iudi.in antiq.
Iudex laicus dat curatorem ad litem minori clerico agenti coram eo contra laicum.dec.14.nu.1.de iudi.in antiq.
Iudex licet millies pronunciet cauſam deuolutam, cũ reuera non ſit:non propterea erit iudex.deciſ.42.nume. 7.de appel.in antiq.
Iudex literarum,in forma dignũ arbitramur.poteſt alteri committere vices ſuas.deci.63.nu.1.de concel.præben.in antiq.
Iudex nullitatis an poſsit inhibere vbi latæ fuerunt tres ſententiæ,duæ conformes & tertia ſuper deſertione appellationis.deciſio.3.nume.2.de ſenten.& re iudica. in antiq.
Iudex per pronũtiationem factam ſuper deſertione appellationis an debeat eſſe iudex.dec.42.nume.5.de appella.in antiq.
Iudex poteſt ſæpius deliberare ,& ex varijs opinionibus alteram præeligere.deciſio.55. numero 1.de reſcript. in antiq.
Iudex primus qui condemnauit in expenſis , poteſt illas taxare non obſtante appellatione.deci.25.nu.2.de ſent. & re iudi.in antiq.
Iudex qui attentata renocauit incidenter, poteſt poſteà condemnare in expenſis deci.1.nume.1.de offic.iudic. in antiq.
Iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad eam proſequendum.deciſi.16.nu.1.de appel.in antiq.
Iudex an pronuntiare debeat appellationem deſertã interpoſitam à grauamine extraiudiciali nõ obſtante ꝙ pronuntiatum fuerit eam eſſe ad curiam deuolutam. cauſ.3.dub.9 nu.1.Faſtol.
Iudex appellationis à grauamine pronũtiato bene proceſſum & malé appellatum,& remiſſa cauſa ad iudicẽ per primum non poteſt reponere partẽ ab huiuſmodi pronuntiatione appellantem.dec.7.n.1.de app.Biſi.
Iudex appellationis in cauſis criminalibus nõ poteſt cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata etiã ad pœnam applicandam fiſco.ibid.dec.10.nu.1.
Iudex appellationis in cauſa criminalibus non poteſt cognoſcere de ſententia lata continenta pœnam pecuniariam loco corporalis immutatam,licet actum fuerit criminaliter.ibid.dec.11.nu 3.
Iudex appellationis vbi extitit appellatũ ab admiſsione articulorũ aduerſarij & reiectione appellantis, ſi pronuntiet & benè appellatum & malè proceſſum in ea parte qua admiſit articulos,an tacitè videatur ſententiã in alia parte confirmaſſe.deci.11.nu.3.de app.Biſig.
Iudex à quo licet requiſitus,ſi nullos dedit apoſtolos,an poſsit ſine noua commiſsione in cauſa ſibi remiſſa per iudicem ad quem qui pronũtiauit pro appellato procedere.dec.22.nu.1.de app.Biſig.
Iudex bonus debet lites abbreuiare.dec 4 n.6.de ap.Biſi.
Iudex cui tantum cauſa appellationis à grauamine fuit commiſſa,an ſi pronũtiauerit malè proceſſum & bene appellatum, poſsit ſine noua cõmiſsione procedere in negotio principali.deci.11.nu.2.ibid.Biſig.
Iudex deferens appellationi poteſt ei terminum ad proſequendam præfixum probare,vbi iudex proceſsit ex officio ſuo.dec.14.nu.1.de app.Biſig.
Iudex deferẽdo appellationi dicitur penitus functus officio ſuo.deci.23.nu.5.ibid.
Iudex dicitur iniuriam inferre,ſi iniuſtè aliquẽ excõmunicat.& tenetur ei ad damna,intereſſe & expẽſas.cauſ. 4.dub.14.nu.1.Faſtol.
Iudex ſi procedat in cauſa non datis apoſtolis vbi appellatio ſine ſcriptis interpoſita fuit a grauamine , an teneat proceſſus.deci.18.nu.4.de app. Biſi.
Iudex impetratus per falſum procuratorem habebit iuriſdictionem quò ad ipſum puniendum.dec.11.nu.3.de procura.

procur. Biſ.

Iudex malè iudicans tenetur ad damna & expenſas & intereſſe. cauſ. 4. dub. 14. nu. 3. Faſtal.

Iudex nõ debet diuinare, nec de facto ſupplere. dec. 3. n. 3. de iudi. Biſi.

Iudex nõ dicitur grauare partem, vbi ordinat de termino aſsignãdo abſenti non audito quẽ forſan aſsignãdo diceretur grauamen inferre. can. 22. dub. 43. n. 2. Faſt.

Iudex poteſt ſecundæ appellationi interpoſitæ infra decẽdium reſpondere & apoſtolos dare, licet primæ appellationi detulerit. deciſ. 23. n. 9. de appell. Biſig.

Iudex ſecularis poteſt dare curatorem clerico coram ſe litiganti. dec. 5. nu. 2. Biſig. de iudic.

Iudices remiſſoriæ poſſunt recipere patris confeſsionem. dec. 3. num. 1. de teſt. Biſi.

Iudices ordinarij plures habẽtes poteſtatem in ſolidum, ſi omnes incipiunt procedere inſimul, vnus ſine alijs procedere aut diffinire ceſſante impedimento non poſſet. deciſ. 2. nu. 2. de arbit. Biſi.

Iudicium poſſeſſorium requirit poſſeſsionem. deci. 1. nu. 4. de reſt. ſpolia. Biſi.

Iudicandum non eſt bis de eodem crimine. deci. 5. nu. 4. de ſent. & re iudi. Biſi.

Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertam, poteſt appellantem reponere ad docendum de diligentia, deci. 42. nu. 1. de appell. in antiq.

Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi doceat de diligẽtia. dec. 42. & 43. nu. 1. ibid.

Iudex recuſari poteſt, ſi propalauit intentionẽ ſuam dicendo aliquem non habere ius. deci. 38. nu. 1. de conceſ. preben. in antiq.

Iudex ſi pronuntiet ſe non iudicem cùm re vera ſit, an deſinat eſſe iudex. deci. 42. nu. 5. de app. in antiq.

Iudex vnius territorij an poſsit alteri concedere territoriũ ſiue iuriſdictionẽ contra ſubditos ſuos, qui in diœceſi alterius deliquerit. deci. 13. nume. 2. de conſuetud. in nouis.

Iudices in partibus ſeruatis ſeruãdis nunquam ſuper admiſsione vel repulſione interloquuntur. deci. 10. nu. 2. de excep. in antiq.

Iudices remiſſoriæ poſſunt etiam recipere confeſsiones partium. deci. 25. nu. 1. de proba. in antiq.

Iudex abſoluens ab inſtantia iudicij contra ius, quòd litẽ ſuam non faciat, licet actio. & ius non perimatur. deci. 3 de dolo & contuma. numer. 2. in no.

Iudex ad quem omnia quæ potuit & debuit primus facere, poteſt & debet. deciſion. 23. de re iudica numero 9. in nouis.

Iudex ad quem atteſtat literas, & teſtes recipit aſſertos. deci. 6. de teſtib. in no.

Iudex admittens articulos parte non vocata non dicitur illam grauare ſi priùs citata dedit contra tales articulos exceptione. deci 8. ibid.

Iudex an poſsit ſuam pronuntiationem reuocare. deci. 22. de re iudicat. nume. 2. in no.

Iudex an poſsit citare ſubditum extra territoriũ exiſtentem. deci. 15. nume. 1. de iudic. in no.

Iudex appellationis qui ſuccedit primo iudici debet facere ea quæ habuit primus. dec. 10 ſi. de lit. conte. in no.

Iudex appellationis poteſt pronuntiata appellationẽ deſertam ſeu ſententiam confirmare, ſi in eius manibus deſeratur, & negotium principale ſibi cõmiſſum fuerit. deci. 14 nume. 1. de re iudica. in no.

Iudex appellationis poſt lapſa tẽpora an poſsit pronuntiare malè appellatum, & condemnatum vel abſoluere? ibid. nu. 2.

Iudex appellationis poteſt addere, & minuere ſententiæ continenti plures articulos in fauorem appellati tunc meliùs probantis. deciſi. 23. de re iudicat. nume. 1. in no.

Iudex appellatus poteſt ſuper articulo omiſſo cùm ſuccedat loco primi iudicis pronuntiare. ibid.

Iudex appellatus duntaxat poteſt, & debet pronuntiare ſententiam iuſtam vel iniuſtam. ibidem.

Iudex non debet ſupplere de facto, ſed de iure, niſi factum ei notum eſſe vt iudici. ibidem.

Iudex appellationis à grauamine de attẽtatis lite pẽdẽte corã primo iudice an cognoſcere poſsit. de. 55. de ap. in no.

Iudex appellatus debet præmittere triplicem cognitionem cauſæ antequam principale negotium aggrediatur. dec. 3 in ſecunda addi. de app. in no.

Iudex appellationis pronuntiato malè appellatum remittit cauſam niſi partes eſſent contentæ, quod omiſſo appellationis articulo cognoſceret ipſe, quod intelligas in papa, & in alio iudice qui poſſet per querelã adiri. ibid. in 3. addit.

Iudex à quo an poſsit cognoſcere non facta ſibi verbali remiſsione per iudicem ad quem. ibidem.

Iudex à quo pronuntiato pro appellato in cauſa grauaminis poteſt ſtatim procedere in principali donec ſibi inhibeatur. deci. 2. de offic. delegat. in no.

Iudex à quo in alia diſtincta & diuerſa cauſa ab ea à qua fuerit appellatum procedere poteſt. deci. 31. num. 1. de appell. in no.

Iudex à cuius diffinitiua appellatur, licet appellationi detulerit, poteſt poſt tranſitũ terminum ad proſequendum præfigere. dec. 40. de app. in no.

Iudex à quo an poſsit re integra delationem appellationis reuocare. dec. 49 de app. nume. 5. in no.

Iudex à quo appellatione pendente à diffinitiua nihil facere poteſt. deci. 25. de app. nume. 1 in no.

Iudex à quo appellante non proſequente ſuã appellationem infra terminum ſibi aſsignatum an poſsit exequi ſuam ſententiam appellante aliter non citato. ibidem.

Iudex cauſæ appellationis interpoſitæ à caſſatione electionis, vel denegatione confirmationis poteſt electionem confirmare. deciſ. 2. de elect. in no.

Iudex non debet condemnare de his quæ in petitione actoris non continentur. dec. 8. nu 3. de renunt. in no.

Iudex non dicitur grauare ſi omittit condemnationem expenſarum non petitarum. dec. 47. de appel. in no.

Iudex non dando apoſtolos in termino per ſe prorogato an iuriſdictionẽ amittat etiam appellante non comparente. dec. 57. ibid.

Iudex non habet exercitiũ iuriſdictionis ante præſentationem reſcripti. dec. 6. de procur. in no.

Iudex ordinarius dicitur delegatus, ſi aliquid ſibi ſpecialiter cõmittatur quod non cõprehendatur ſub eius generali iuriſdictione. deciſio. 7. in no.

Iudex ordinarius põt à capite incipere, & ſentẽtiã ſuam emendare & aliã ferre, ſi ea inuenerit eſſe nullam ratione proceſſus. dec. 16. in princ. de re iudic. in no.

Iudex põt eſſe teſtis ſuper facto habito corã eo, licet non ſit confecta ſcriptura. dec. 5 de teſtib. n. 1. in no.

Iudex poteſt decendium ſi appellatum nõ extitit, exequi ſuã ſententiam poteſt. dec. 28. de appel. in no.

Iudex poſt terminum poteſt gratificare parti in præiudicium alterius partis. dec. 13. de proba. nu. 6. in no.

Iudex pronuntiando ſe non eſſe iudicem qui re vera eſt, non deſinit eſſe iudex. deciſi. 12. de re iudica in no.

Iudex quãto tẽpore habeat deliberare de appellationis acceptatione vel refutatione. dec. 5. de app nume. 3. in no.

Iudex quando dat acta pro apoſtolis reuerentialibus appellationi deferri videtur. dec 8. de appell. in no.

Iudex quando abſoluit ab inſtantia iudicij contra ius, licet per hoc actio, & ius non perimatur: tamẽ facit litem ſuam. deci 3. in fin. de dolo & conta. in no.

Iudex qui detulit appellationi, & terminum præfixit ad proſequendum, an poſsit poſtea ex interuallo dictum terminum prorogare. dec. 25. nu. 2. de appella. in no.

Iudex qui fuit interlocutus poteſt ex nouis actis ſuã interlocutoriam reuocare. dec. 1. de appel. nu. 5. in no.

Iudex qui cum pluribus alijs iudicauit. poteſt cognoſcere in ſecunda inſtantia. addit. deciſi. 2. de ſupplen. negli. præla. nu. 11. in no.

Iudex qui remittit cauſam ad ſuperiorẽ nõ poteſt poſtea procedere: ſecus ſi remittat alteri iudici. deciſio. 13. nu. 6. de offic. de leg. in no.

Iudex ſecularis an clerico minori tanquam actori litigãti coram ſe curatorem dare poſsit, vel an per epiſcopũ ſit dandus? dec. 7. de iudi. in no.

Iudex ſecundæ inſtãtiæ ſuccedit primo. dec. 5. de cauſ. poſ. & propri. in no.

Iudex ſi allegantem nõ curauit audire non probatum ad hunc poterit probare. deciſ. 1. nu. 2. vt lite pend. in no.

Iudex ſuſpenſo petitorio non poteſt concernentia illud, & eius acceſſoria recipere. dec. 16. de reſtit. ſpolia. nume. 2. in no.

Iudex ſi comminatus fuerit in citatiõe de procedẽdo ad ſentẽtiam: ſi nõ compareat, talis comminatio habebit

rum peremptorij.dec.10.de re iudi.in no.
Iudex ſicut generaliter poteſt condemnare in fructibus: ita executor generaliter poteſt mouere condemnatum, vt de illis victori ſatisfiat abſque aliqua taxatione dec.5.de re iudica.in nouis.
Iudex ſiue delegatus ſiue ordinarius poteſt ſententiam nullam reuocare & aliam ferre.dec.13.circa finem.de re iudica.in no.
Iudex ſiue ordinarius ſiue delegatus qui partibus nō vocatis ſententiam tulit,an iteratò eandem ſentētiā partibus vocatis ferre poteſt.dec.16.de re iudic.n.2.in no.
Iudex ordinarius quod ſententiam ſuam emendare & aliam ferre poſsit.ibid.nu.2.
Iudex vel executor non ſubdelegat cauſas ſibi committendas.dec.6.de offi.deleg.in no.
Iudex vigore clauſulæ,omnes quorum intereſt citandi, licet habeat iuriſdictionem in habitu ſuper omnes cōprehenſos ſub clauſula non tamen in actu,niſi exprimantur;& ideo ante expreſsionem non valeret citatio.deci.18.nu.2.de dol.& contum.in no.
Iudicis cōſenſus an requiratur in prorogatiōe tēporis ad probādū partibus cōiter dati.dec.2.de dila.nu.2.in no.
Iudex ad quem pendente termino ad proſequendum in partibus aſsignato non poteſt procedere ad inſtantiā appellati.deci.18.nume.2.de appellatio.in antiq.
Iudex ad quem poteſt inhibere iudici à quo parte abſente non vocata:ſecus ſi ſit præſens in curia.deci.26.nume.1.de dolo & contuma.in antiq.
Iudex ad quem poteſt facere gratiam parti in expectādo eam.dec.4.nume.1.de appellatio.in antiq.
Iudex ad quem ſi reuocat abſolutionem excommunicationis factam per iudicem à quo non poteſt reintrudere,ſed debet de nouo excommunicare.dec.65.num.1.de appellationibus.in antiq.
Iudex à grauamine recepta appellatione poteſt inhibere:& quid in auditoribus ſacri palatij.deci.6.numer.1.de appellatio.in antiq.
Iudex appellationis poteſt cognoſcere de nullitate & in euentum pronuntiare appellationem iniuſtam.deciſ.32.nume.1.de appellatio. in antiq.
Iudex appellationis infirmans ſententiam in vno articulo tantum in alijs videtur confirmare.ibid.deci.23.nu.1.
Iudex appellationis cui nō eſt commiſſum negotiū principale,ſi pronuntiat bene appellatū;non tamen poteſt admittere articulos:& ſi pronuncians tantùm bene appellatum ad admiſsione articulorum partis aduerſæ, non propterea videtur tacitè confirmare aliam partē ſententiæ primi iudicis.dec.19.de probatio.in antiq.
Iudex appellationis à ſententia lata in partibus ſuper poſſeſſorio,petitorio ſuſpenſo,an poſsit cognoſcere de poſſeſſorio & petitorio ſimul.dec.25.num.9.de ſenten. & re iudicat.in antiq.
Iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtantia à qua eſt appellatum poteſt condemnare,ſicut in expenſis factis in cauſa appellationis, deciſ.35.nu.2.ibi.
Iudex appellationis poſt appellationem deſertam debet pronuntiare ſe non iudicem,dec.1.numero.1.de appellationi.in antiq.
Iudex appellationis poteſt appellationem pronuntiare deſertam.ibid.dec.7.nume.1.
Iudex appellationis à grauamine ſi poſt appellationē lata fuerit ſentētia ſup negotio principali. poterit inſimul de vtraque ſententia cognoſcere etiam parte inuita. ibid.dec.8.
Iudex appellationis abſque alia cōmiſsione poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis ſecus in auditore ſacri palatij.deciſion.57.numero 1.ibid.
Iudex appellationis non poteſt inhibere iudici à quo, ne ſententiam ſuam exequatur in caſibus in quibus appellatio prohibetur,antequā cognoſcat an appellatio ſit recipienda:deciſio.68.nume.2.de appella.in antiq.
Iudex appellationis poteſt pronūtiare ſine alia cōmiſsione ſuper deſertione appellationis.dec.26.in fin.de appellationi.in antiq.
Iudex à quo ante dationem apoſtolorū an poſsit teſtes abfuturos recipere.dec.17.nu.1.de appellati.in antiq.
Iudex à quo ſi præfigat terminū appellanti ad proſequēdam appellationē cenſetur cauſa deuoluta.ibid.dec.21.
Iudex à quo poteſt prorogare terminum præfixum ad proſequendum.deciſion.35 numero 1.ibid.
Iudex à quo an ſi pendente termino dandorum apoſtolorum procedat,valeat proceſſus ipſius.ibid.deciſio.57.
Iudex à quo ſi non fuerit certificatus ab appellāte de proſecutione,poterit procedere ad executionem,quæ tamen tractabitur pro cunctatam ad fauorem appellantis in negotio principali.ibidem deciſion.40.numero 3.
Iuramentum an taxationem expenſarum præcedere vel ſequi debeat.dec.4.circa med.de iuiur.in no.
Iurans conſuetudines.& ſtatuta alicuius eccleſiæ obſeruare,an poſsit contrarium a papa impetrare.deci.1.de iureiurand.nu.1.in no.
Iuramentum dicitur probatio certior cunctis de his quæ conſiſtunt in animo.de reſt.ſpoliat.n.2.in no.dec.3.de reſcript.in no.
Iuramentum dolo extortum nō eſt obligatoriū.dec.18.
Iuramentum appoſitum in contractu de iure reprobato, non operatur contractus validitatem.ſed vt iurans illud ſeruet ſic.deci.6.nu.1 de iureiur.in antiq.
Iuramētum ad effectum agendi poteſt relaxari parte nō citata,ſecus ſi ad probationem.ibi.deci.8.nu.1.
Iuramentum calumniæ ſi petitum fuerit,& non præſtetur nullus eſt proceſſus : ſecus ſi non fuerit petitum. dec.2.nu.1.de iur.calum.in antiq.
Iuramentum calumniæ omiſſum ſi non fuerit petitum, non vitiat ſententiam.ibidem dec.4.nu.1.
Iuramentum de non reuocando procuratore conſtituto ad permutandum & reſignandum beneficium cauſa permutationis obligat neceſſariò.deci.8.nu.1.de procura.in antiq.
Iuramentum excludit iurantē à petitione reductionis ad arbitrium boni viri,vbi non docetur de dolo arbitratoris;non ſic à ceſsione bonorum.dec.2.de arbi.in antiq.
Iuramentum generale,& confuſum recipit interpretationem,& ſubauditionem iuris.dec.10.numer.3.de teſtamen.in antiq.
Iuramentum nocet ſpoliato petenti ſe reſtitui.deci. 1.de renun.in antiq.
Iuramento dicentis ſe in partibus iuſtitiæ complementum conſequi minimè poſſe,ſtatur,deciſ.23.numer.4. de proba.in antiq.
Iuramento procuratoris quantum ad appellantis diligentiam ſtatur,deci.34 nu.1.de præben.in antiq.
Iurans non vendere,ſi vendat,efficitur periurus,attamē venditio tenet.deci.31.n.3.de ſenten.& re iud.in antiq.
Iuranti ſe iuſtitiæ complementum in partibus conſequi poſſe non ſperare creditur:nec auditur volens probare contrarium.deci.71.nu.1.de reſcri.in antiq.
Iuramentum in litem vel deciſorium non defertur niſi citata parte.deciſ.2 10 fin.de his quæ vi.&c in no.
Iuramentum non vi,nec dolo extortū quod ſalua ſalute ſeruari poteſt,eſt obligatorium.ibid.
Iuramentum non defertur ei contra quem ex facti qualitate,vel notorietate vehemens eſt præſumptio.dec. 19.de dolo & contu.nume.3.in no.
Iuramentū perhorreſcentiæ quoad iudices curiæ nō operatur dec.3.de reſcript.nume.7 in no.
Iuramentum perhorreſcentiæ recipit probationem in contrarium.ibid.nu.4.
Iuramentum prædictum poteſt præſtari per habentem mandatum ad quodlibet iuramentum præſtandum. ibi.nume.5.
Iuramentum perhorreſcentiæ non conualidat geſta in partibus illo non præſtito.ibid.nume.6.
Iuramentum quare tactis ſcripturis datur.dec.1.de iura.calum. nu.4.in no.
Iuramentum ſuper rebus ablatis ſecundum formam c. ſuper eo.quod met.cauſ.deferri poteſt parte non citata,deci.2.de his quæ vi met.cauſ.fiunt. numero 1. in no.
Iuramentum ſuper aliqua conſuetudine vel ſtatuto præſtitum non extenditur ad ea quæ de nouo eueniunt, ſed ſemper intelligitur rebus ſic ſtantibus.deciſion.1. de iureiurand.nume.2.in no.
Iuramentum quodlibet ſemper intelligitur habere exceptuatam authoritatem papæ.ibid.
Iuramenta generaliter præſtita ſecundum intentionem iurantis ſunt interpretanda.ibid.
Iuramento de perhorreſcentia ſtandum eſt de deciſ.3. de reſcript.nume.3.in no.
Iuramentum de calumnia an poſsit iudex cogere reū ad

ſubeundum, anrequam ſibi decernatur copia proceſſus.cau.26 dub.50.nu.1 Faſto.
Iuriſdictio alterius ordinarij an poſsit tacitè prorogari per litigaotes.deci.7.de offic.vica nu.1.in no.
Iuriſdictio iudicis aliàs peritura per citationem perpetuatur.deci.13.de proba.nu 6.in no.
Iuriſdictio ſemel amiſſa an & quomodo reuiuiſcat.deci.57.de app.nu.4.in no.
Iuriſdictio ſeu poteſtas delegata nõ acquiritur niſi ſcienti & conſentienti.deci.21.de cõceſſ.præben.nume.3.in nouis.
Iuriſdictionis exiſtentiam in exceptione rei iudicatæ vel manifeſtæ offeoſæ deducere non,niſi eiuſdem iuriſdictionis notorietas deducatur,ſufficit.deci.6.de excep.nu.4 in no.
Iuriſdictionis fructus non ſunt iudicare & excommunicare:ſed potius labor & onus.deci.2.de præſcript.nume.2 in no.
Iuriſdictionis negatio an reddat ipſam iuriſdictionem dubiam.deci.6.de excep.nu.3 in no.
Iuriſdictionis poſſeſsio an vnico actu quæratur.deciſi.3.præſcrip.in no.
Iuriſdictionem nullus dare poteſt niſi princeps.lex,vniuerſitas,vel cõſuetudo.deci.4.de offi.vica.nu.2.in no.
Iuriſdictionalia omnia ſunt præſcriptibilia.deci.7.de rerum permu.in no.
Iuriſdictio acquiritur ignoranti.deci.4.nu.4.de conceſſ.præben.Biſi.
Iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt.deciſ.4.nume 2 de appella.Biſig.
Iuriſdictio perpetuatur per ſolum decretum citationis quò ad iudicem:ſecus quò ad partem. ibi ſ.nu.1.
Iuriſdictio cenſetur præuenta per executionem citationis etiam ſi alter iudex primò impetratus fuiſſet.deci.1.nu.2.de offic.deleg.Biſig.
Iuriſdictio delegati capitat per remiſsionem cauſæ ad ſeniorem.dec 8.nu.1.de offic.deleg.in antiq.
Iuriſdictio deuoluitur ad ſuperiorem per negligentiam prælati inferioris epiſcopo:non autem ad conuentum vel capitulum.deci.1.nume.1.de ſupplen.neglig.præla.in antiq.
Iuriſdictio nondum competens,committi non poteſt,vt valeat tempore quo competat.deciſ.9 nu.2.de officio vicar.in antiq.
Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Ro.curia.deci.6.nu.1.de foro compe.in antiq.
Ius reuocandi domum præſentes in curia Romana reipublicæ cauſa non habent.deci.27.nume.1.de dolo & contu.in antiq.
Iuris patronatus expreſsio non eſt neceſſaria in venditione territorij:& quid ſi ca[...]matur.deciſi.4.nu.1.de iure patro in antiq.
Iuri de futuro pacto renuntiari poſſe.deci.42.nume.1 de conceſ.præbend in antiq.
Iura ſunt potius concordanda quàm quòd vnum aliud tollat vel corrigat.deci.11.numero.14.de conceſſ.præbend.Biſi.
Ius ad rem tollitur quando de ipſo mentio fit,aliàs non.dec.8.nu.4.de conceſſ.præb.Biſi.
Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Romana curia ſi agatur de cauſa quæ ſapit crimẽ.cau.3 dub.10.nu.1. Faſtol.
Iura debent ante finem litis petenti reſtitui retenta copia,ſi aduerſarius non contradicat,& ille iurer reportare ea ad mandatum auditoris.deci 8.nume.1.de fide inſtru.in antiq.
Ius futurum per pactum remitti poteſt.deciſ.1.nume.2.de pact.in antiq.
Ius patronatus quod in laicum laicus ſine licentia tranſferre poſsit.deci.17 nu.7.de iure patro.in antiq.
Ius patronatus acquiritur eo ipſo quòd beneficium conſtruitur cum authoritate epiſcopi.deci.5.nu.1.de iure patro in antiq.
Ius patronatus begninarum,cenſetur ius patronatus eccleſiaſticum.dec.8.nu.1.de iure patro.in antiq.
Iuris patronatus donatio facta ſine conſenſu epiſcopi ſui an valeat.deci 17.nu.3.ibid.
Ius patronatus eſt rei ſpirituali annexum.deci.3.nu.3.de conſue.in antiq.
Ius quæritur in iuribus incorporalibus non apprehenſa poſſeſsione corporali.deciſi.24.nume.1.de præbend.in antiq.
Ius reuocandi domum legato vel aliàs, ſi propterea non impeditur in ſua legatione, non conceditur.deci.1.nu.2.de foro compe.in antiq.
Ius reuocandi domum non habent venientes ad Roma.curiam ea cauſa voluntaria:ſecus ſi ea neceſſaria, & ſit cauſa quæ de facili expediri non poſsit.ibidem. deci.2.nume.1.
Ius accreſcendi non poteſt vniuerſali hæredi per teſtatoris diſpoſitionem auferri.deci.1.de teſtamen.nume.3.in nouis.
Ius accreſcendi habet hæres vniuerſalis.ibid.nu.5.
Ius ad rem faciliùs perditur & tollitur quàm ius in re.deci.17.de præben.in no.
Ius agnationis pacto tolli non poteſt deci.1.de conſuetu.in nouis.
Ius naturale dat vnicuique facultatem faciendi quod ſibi libet niſi vel iure prohibeatur.deciſ.64.de appel.nu.8.in nouis.
Ius naturale minui ſed in totum tolli non poteſt.deciſ.1.de conſue.nu.2.in no.
Ius patronatus an poſsit per laicum religioſis ſine vniuerſitate dari.dec.9.de iure patro.in no.
Ius patronatus per ſe vendi non poteſt.ibid.
Ius ſpeciale facit ceſſare ius commune.deci.64.de appel.nume.3.in no.
Iuri in re non poteſt renuntiari niſi in manibus eius qui inuitum deſtituere poteſt ſecus eſt in iure ad rem cui etiam in manibus ſimplicis notarij renuntiari poteſt.deciſi.8.de iure patro.nu.2.in no.
Iuri ſuo renũtiare cuilibet licitũ eſt.dec.49.de app.nu.3.
Iuri quærendo faciliùs renuntiatur, quàm iuri quæſito.deci.2.de renunt.nu.1.in no.
Iura denegantur contẽptoribus ſui iuris.deciſ.13.de probatio.nu.3.in no.

De litera L.

Laicus an poſsit eſſe procurator in cauſa beneficiali in iudicio.dec.27.de procu.nu.3.in no.
Laicus an poſsit eſſe tutor teſtamentarius legitimus vel datiuus clerici.deci.7.in ſi.de iudic.in no.
Laicus non poteſt præſentare religioſum profeſſum ad eccleſiam parœcialem.deciſ.5.de iure patrona.nume.3.in nouis.
Laicus quilibet reputatur potentior clerico,cùm ſit terribilior.deciſ.1.de alien.iudic.mutand.cau.ſact.numero 2.in nouis.
Laicus ſuper re eccleſiaſtica nullam habet diſpoſitionẽ.deci.7.circa medium.de iudi.in no.
Laicus poteſt eſſe procurator ad permutandum, & ad reſignandum, & acceptandum.deci.8.nu.5.de procu.in antiq.
Laici ſi ipſorum cauſæ per papam auditoribus ſacri palatij commiſſæ fuerint, non habebunt ius reuocandi domum.dec.17.de reſcrip.in antiq.
Laudum non valet vbi vnus ex arbitris condemnat in plus quàm alter.dec.1.nu.1.de arbi.Biſi.
Legari an poſsit actio litigioſa.deci.3.numero 2.de iudic.Biſig.
Legata non priuilegiata ſolummodò defalcantur: priuilegiata verò integraliter ſoluuntur.deciſi.12.nu.3.de teſta.in antiq.
Legata vbi nominatim ab hærede veniunt præſtanda, onus ipſorum non pertinet ad fideicommiſſarium.ibid.nume.3.
Legatorum omnium onus ſpectat ad fideicommiſſariũ vniuerſalem,quando legata ſimpliciter relinquuntur, & fideicommiſſum ſimpliciter.ibid.nu.4.
Legatum vitiatur propter caſualem falſitatem.deciſ.1.nu.8.de re.eccle.non alie.Biſi.
Legata vbi pro parte filij grauati præſtari debent, nullatenus præſtantur ſi ſunt indiuidua,propter poſthumũ agnatum qui præſtare pro parte ſua non tenebatur.deci.4.nu.4.de appel.Biſi.
Legatario tempore mortis acquiritur dominium rei legatæ.deciſi.10.numero 7.de conceſſ.præbend.in antiq.

Legatarius an poſsit continuare proceſſum inchoatum per teſtatorem.dec.1.in princ.de teſta.in antiq.

Legatum viciatur propter defectum ſeu falſitatem conditionis.deci.12. nu.5.de teſta.in antiq.

Legatarius an poſsit continuare proceſſum inchoatum cum teſtatore in actione ſibi delegata.deci.3.num.1.& 4.de iudi.Biſig

Legatis à latere poteſtas generaliter data ſuper beneficia non includit beneficia ſpecialiter papæ reſeruata. deci.29.de præb.nu.2.in nouis.

Legatus an vigore legationis ſuæ poſsit vnam eccleſiam alteri eccleſiæ ſubijcere.deci.2.de offic.leg. nu.2.in no.

Legatus concurrit cum Papa etiam in deuolutis.dec.1.de ſupplen.negli.præla.nu.10.in no.

Legatus confert beneficia deuoluta ſed non reſeruata. deci.3.de offi.leg.in no.

Legatus de latere concurrit cum ordinario in conferendo beneficia vacantia ad collationẽ epiſcops iure proprio ſpectantia.deci.1.de ſupp.negli.præla.in no.

Legatus de latere poteſt vnire beneficium alicui dignitati epiſcopali.dec.1.& 2.de offi.leg.in no.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium diſpenſare non poteſt.deciſ.4. numero.1. ibidem.

Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem vni dignitati etiam epiſcopali ex cauſa rationabili.deci.5. nu.1.de officio lega.in antiq.

Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem dignitati.deci. 4. nu.4.de reb.eccle.non alie.in antiq.

Legatus habens poteſtatem conferendi beneficia certo modo reſeruata,non poteſt aliter reſeruata conferre. dec.1.nu.1.de offic.legat.in antiq.

Legatus habens poteſtatẽ beneficia qualitercunque vacantia conferendi ; non poteſt conferre beneficia vacantia per conſtitutionem,execrabilis,vel aliter reſeruata generaliter.dec.4.in prin.ibid.

Legatus habẽs poteſtatem reſignationem ex cauſa permutationis recipiendi & perſonas transferendi : non poterit tamen ſe intromittere de beneficijs reſeruatis generaliter vel ſpecialiter.ibid.nu.2.

Legatus habet ordinariam in prouincia ſibi decreta, & ſtatuta perpetua facere poteſt, & confirmare electos etiam exemptos.dec.3.nu.3.de officio leg.in antiq.& deci.5.eod.tit.in no.

Legatus non tenetur edere ſuam poteſtatem. deci.2.de officio leg.in antiq.

Legatis quare prohibitum eſt cõmiſsiones facere poſſe alijs de beneficijs vacantibus per reſignationes.deci.5. nu.4.de conceſ.præb.Biſig.

Legatus dicitur habere iuriſdictionẽ ſuper loca, & perſonas exemptas.deci.2.de offi.lega.no.3.in no.

Legatus eſt maior ordinario in prouincia ſibi decreta. deci.1.in prin.de offi.leg.in no.

Legatus licet habeat poteſtatem recipiendi renuntiationes ex cauſa permutationis, vt beneficia reſeruata ex huiuſmodi cauſa reſeruata tamen conferre non poterit.deci.29.de præb.nu.3.in no.

Legatus natus an habere debet duo ſemeſtria ad conferendum.deci.1.de ſup.negli.præle.nu.3.in no.

Legatus natus poteſt adiri per querelam.ibid.nu.11.

Legatus natus licet ſit ſuperior reſpectu aliorum infra legationem ſuam exiſtentiũ, vt ad eum appellari poſsit:non tamen eſt ſuperior ſui ipſius vt archiepiſcopi, neque à ſententia ſua poteſt ad ipſum tanquam ad legatum appellari.ibid.nu.2.

Legatus non diſpenſat ſuper pluralitate beneficiorum. deci.4.de offic.lega in no.

Legatus non poteſt dare alteri facultatem conferendi. deci.5.de offic.vica.nu.7.in no.

Legatus poteſt vnire etiam beneficia exempta exceptis epiſcopalibus & ſuperioribus dignitatibus.deci.1.de offic.lega.in no.

Legatus vel ordinarius non poteſt alicui cõiunctim committere receptionem beneficij vnius ſingularis perſonæ.deci.9.nu.2.de offic.vica.in no.

Legatus vel nuntius apoſtolicus habens poteſtatem beneficia qualitercunque vacantia & indebitè occupata conferendi poteſt deuoluta,ſed non reſeruata conferre.deci.3.nu.1.de offic.leg.in no.

Legatus vocato rectore poteſt diſmembrare.deciſ.4.de offic.lega.nume.5.in no.

Legati nati non habent niſi ſex menſes ad conferendum deuoluta.deci. 1.de ſupplen.negligen.prælat.nume.7. in no.

Legitima debita iure naturæ minui, ſed non in totum tolli poteſt.deci.3.de conſue.in no.

Legitima dicitur loco alimentorum ſuccedere. ibidem nume 9.

Legitima an tolli poſsit per ſtatutum municipale.ibid.

Legitimare inferior à principe quò ad ſucceſsionem non poteſt.dec.1.qui fil.ſint legi.in no.

Legitimus non præſumitur quis ad effectum adiudicãdi ſibi beneficium niſi probet : ſed manutenendi in poſſeſsione ſic.dec.2.nu.1.de præſump.in antiq.

Lex ſpecialis quando prohibet illud quod iure communi prohibitum non erat,ſed permiſſum, & pœnã adijcit contrafacienti,actus contra prohibitionem factus pœna præſtita validus eſt ipſo iure.deci.64.de appellatio.in no.

Legis verba debent interpretari taliter vt nullam iniquitatem includant.ibid.nu,5.

Libellans cogitur edere iura nominata in ſuo libello ſuper quibus fundatur intentio ſua.deci.7.nu.1.de fide inſtru.in antiq.

Libellus de nouo non datur vbi lis fuit conteſtata cum parte,aliàs ſic.deci.1.nume.2.vt lit.penden.nihil inno. in antiq.

Libellans in directa ſi probet in vtili an obtineat.deci.2. circa finem.de alie.iud.mut.cau.fact.in no.

Libellanti licet ſufficiat proponere aliquam rem ad ſe ſpectare iure dominij vel quaſi, oportebit tamẽ poſteà aliquam cauſam ex qua cauſatur dominium in proceſſu ſiue in articulis deducere, & probare, aliàs non poſſet ſequi congrua ſententia.deci.9.in fi.de probatio.in no.

Libellans ſuper perturbatione & inquietatione an obtinere poſsit probando reum appellaſſe à prouiſione appellans agentis, & ab inductione in poſſeſsionem. cau.3.dub.13.nu.1. Faſtol.

Libellans ſuper inquietatione an obtineat probando aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione in poſſeſsionem.cau.25.dub.49.nu.1.Faſtol.

Libellus alternatiuus an procedat.cau. 5.dub.16.nume.1. Faſtol.

Libellus ſuper attentatis in fine litis porrectus, an admittendus ſit.cauſ.1.dub.4.nu.1.Faſtol.

Libellus accuſatoris ſi non continet locum, & tempus, etiam ſi reus nihil opponat ipſo iure nullus eſt.deci. 10.de ſenten.excom.in no.

Libellus capit extenſionem & latam interpretationem in fauorem libellantis.deci.3.de libel.oblat.in no.

Libellus debet eſſe clarus:aliàs ſi obſcurus vel dubius exiſtat,imputat actori, qui poterat illum declarare.deci. 8,nu.4.de reſcri.& de iure patr.deci.12.nu.4.in no.

Libellus & articuli in actione iniuriarum etiam ciuiliter intentata debent taliter ſpecificari quòd pars certificari, & teſtes deſuper deponere poſsint.deci.1.de libel. obla.in no.

Libellus in actione iniuriarum ciuiliter intentata an debeat eſſe ſpecificatus, ſicut ſi criminaliter ageretur. deci.1.de accu.nu.2.in no.

Libellus in dubio præſumitur aptus & non ineptus.deci. 10.in fi.de ſenten.excom.in no.

Libellus in quo aliquis dicit rem ſuam fuiſſe, licet non dicat nunc ſuam eſſe,procedit.deci.3.de libel.oblatio. in no.

Libellus ſolam narrationem continens, & nihil concludens nullus eſt.deci.5.de excep.nu.3.in no.

Libellus ſi faciat mentionem de aliqua ſcriptura ſuper qua fundatur intentio libellantis, an dicta ſcriptura reo petentiante litem conteſtatam edenda ſit.deci.2. de proba.nu.2.in no.

Libellus ſufficit quòd ex præſumptionibus procedat. deci.3.de libel.obla.in no.

Libellus vbi non datur, litis conteſtatio neceſſaria non eſt.deci.1 de lit conteſta.nu.1.in no.

Libelli ineptitudo ex duobus cognoſcitur:ex materia & forma.materia autem conſtat ex cauſa & ex re:cauſa facti & iuris.dec.10.nu.4.de ſent.excom.in no.

Libelli ineptitudinis exceptio pôt opponi quandocunque

etiam poſt ſententiam.ibidem.

Libelli verba non debẽt eſſe ſuperflua ſi poſſunt aliquid oper.ri.deciſ.2.circa medium.de aliena.iudic.mutan.cau.fact.in no.

Libello oblato in cauſa criminali etiam ciuiliter intẽtata concludentis perſonaliter citatus ſi comparet reſpondere tenetur.deci.1.de libel.obla.in no.

Libello inepto euidenter non eſt reſpondendum,nec ſuper eo lis conteſtanda.dec.10.de ſententia excommunica.nu.4.in no.

Libertatis datio facta pẽdente optione eius cui legata eſt ſeruorum optio,valet in euentum ꝙ ille non optetur.dec.7.nu.4.de conceſ.præben.Biſi.

Licentia rectori data de non reſidendo per epiſcopũ,non expirat per mortem epiſcopi.deciſ.26.nume.2.de reſcrip.in antiq.

Licentia facta in fine anni ab ordinario cauſa ſtudiorũ tenẽti eccleſiam curatam de non promouendo,valet.deci.18 nu.1.de præben in antiq.

Licentiatus per iudicem iniuſtè an poſſit excommunicari tanquam contumax.deciſ.1.nume.1.de dolo & contuma.in antiq.

Lis duorum de tertij beneficio inſi ipſius tertij non derogat deci.4.de ſeq.poſ.& fru.nu.1.in no.

Lis non dicitur pendere per extraiudicialem appellationem antequam committatur.deci.25 de reſcrip.in no.numero 5.

Lis dicitur pendere poſt deuolutam cauſam ad metropolitanum.ibid.nu.8.

Lis nunquam finitur niſi per ſententiam.dec.10.vt lite pẽden.nu.5.in no.

Litis conteſtatio vnde fiat.dec.6.de litis.cõteſ.n.1.in no.

Litis conteſtatio.ibid.nu.2.

Litis conteſtatio an in petitione reſtitutionis in integrũ propter lapſum fatalium ſit neceſſaria.dec.3.de reſt.in integrum.nu.1 in no.

Litis conteſtatio an in cauſa reductionis ad arbitrium boni viri ſit neceſſaria.ead.deciſ.nu.3.

Litis conteſtatio an requiratur quando in petenda reſtitu.in integ.officiũ iud.imploratur?ead.dec.circa med.

Litis conteſtatio non requiritur vbi contra abſentem cõſuli non poteſt per miſsionẽ in poſſeſsionẽ.ead.dec.in add.circa med.

Litis conteſtatio in reſtit.in integ.circa præambula non eſt neceſſaria.dec.4.de reſtitu.nu.1.in no.

Litis conteſtatio in cauſa reſti.in integ.principaliter intẽtata præcludit viam cognitionis præambulæ de læſione ſeu inſtantia ſententiarum aduerſus quas petitur reſtitutio deci.7.ibid.

Litis conteſtatio in cauſa appellationis interpoſitæ à diffinitiua,an & quando ſit neceſſaria?deci.1.de lit.conteſ.nu.1.& 4.in no.

Lis ſi eſt conteſtata in prima inſtantia non eſt neceſſe illam conteſtari in cauſa appellationis de ſtylo Rotæ,deciſ.5.nume 1.de lit.conteſtatio.in antiq.

Litis conteſtatio in cauſa appellationis ſit neceſſaria.ibidem.deciſ.6.nu.1.

Litis cõteſtatio nõ fit in cauſa appellationis parte abſente.dec.3.nume.3.ibid.

Litis conteſtatio inducitur per negationem cõtentorum in libello,etiam quòd non dicatur animo litem conteſtandi.deci.11.nume.1.ibid.

Litis cõteſtatio fit per reſponſionem factam ad articulos concluſiuos.dec.18.nume.1.de teſtib.& atteſt in antiq.

Litis cõteſtatio non requiritur vbi petitur declarari aliquid incidiſſe in canonem,ſi quis ſuadente diabolo.deciſ.20.nume.1.de ſenten excommu.in antiq.

Litis conteſtatio an ſemper ſit in cauſis neceſſaria.deciſ.1.nu.2.de lit.cõteſt in antiq no.

Litis cõteſtatio inducitur ex reſponſione narratorum in libello,licet non petitioni,nec valet proteſtatio in contrarium.dec.2.de lit.conteſt.nume.2.ibid.

Litis conteſtatio quibus verbis fit ibid.nume.1.

Litis conteſtatio nõ inducitur ex reſponſione facta libello non habenti concluſionem,niſi eſſemus corã Papa,cuius præſentia ſupplet omnem defectũ.ibid.in addit.

Litis cõteſtatio dicitur ab animo rei dependere.ibi.nu.4.

Litis conteſtatio non requiritur vbi ſummariè proceditur.dec.3.de lit.conteſt in no.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria cùm agitur ad declarandum quem incidiſſe in canonem latæ ſentẽtiæ per iniectionem manuum in clericum.ibid.

Litis conteſtationi,& alijs ſubſtantialibus iudicij neceſſario ſeruandis renuntiare non potuerunt partes.dec.4.de lit.conteſtat.in no.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria vbi de nullitate proceſſus,vel ſententiæ agitur ex actis colligibili.dec.5.de lit conteſta nu.1.in no.

Litis conteſtatio inducitur per reſponſionem factam ad libellũ partem ipſius confitendo,& partẽ negãdo.dec.6.de lit.cõteſt.nume 1.in no.

Litis conteſtatio nihil aliud eſt quã ſimul teſtatio ſiue mẽtis declaratio volentium litigare.nume.2.ibid.

Litis conteſtatio an in ſecunda inſtantia ſit neceſſaria?dec.7.de lit.conteſt.nume.1 in no.

Litis conteſtatio an corã iudice grauaminis ſit neceſſaria,ſi corã iudice à quo facta non fuerit?nu.2.ibid.

Litis conteſtatio requiritur vbi agitur poſſeſſorio dec.2.in fin.de reſtitu.ſpoliato.in no.

Litis cõteſtatio facta metu excõmunicationis de quo fuit proteſtatũ an valeat?dec.10.de ſentẽ.excõ nu.1.in no.

Litis conteſtatio non requiritur in cauſa reſti.ob lapſum fatalium.additio.dec.3.de reſtitu.in integr.nu.1.in no.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria in cauſa reſtitutionis ad appellationem.ibid.dec.4.numer.1.

Lite conteſtata in cauſa reſtitutio.non eſt cognoſcendum amplius de læſione vel iuſtitia illã petentis,vel de alijs præambulis.dec.7.ibid.

Lite nõ cõteſtata ſuper actione verbali infra annũ agens vlterius non admittitur.dec.2.de iniu.nu.1.in no.

Lis non conteſtatur in cauſa appellationis abſente parte:ſecus ſi ſit præſens.dec.23.nume.1.de appell.in antiq.

Litis conteſtatio in cauſa appellationis altera parte abſente non eſt neceſſaria.dec.45.nu.1.de appel.in antiq.

Lite non conteſtata in abſentiam partis proceditur.dec.28.nume 1.de appellatio.in antiq.

Lis non dicitur pendere propter extraiudicialem appellationem.dec.69.nume.1.de appellatio.in antiq.

Litis motio iniuſta ſi fiat malitioſè,non inducit vitium litigioſi.dec.2 nu.2.de rer.permu.Biſig.

Litis proſecutio non transfertur de perſona ad perſonam,niſi in hæredibus vel vniuerſalibus ſucceſſoribus vel in dominis qui per procuratorem agunt,vel à filio in patrem.deci.5.nu.5.de iudi.Biſi.

Litigioſi vitium non niſi partem afficit.dec.3.vt lit.pend.nume.1.in no.

Literatura & ſufficientia alicuius per teſtes probari poteſt.dec.8.de probatio.nume.1 in no.

Literæ in beneficialibus habentur loco tituli.deci.20.de conceſ.præbend.nume.5.in no.

Literis epiſcopi ſuo ſigillo ſine notarij,& teſtium ſubſcriptione creditur in his quæ ſpectant ad ſuum officium.dec.1.de probatio.nume.1.in no.

Literis epiſcopi non creditur contra impetrantem apoſtolicum.nume.2.ibid.

Literis epiſcopi in cauſa propria fides nullatenus eſt adhibenda.ibidem.

Literis epiſcoporum creditur in his quæ ſpectant ad eorum officium.dec.11.de iure patro.nume.1.in no.

Literis epiſcopi in quibus narrat ſe ad alterius præſentationem Titium inſtituiſſe creditur etiã quoad præſentationem.deci.11.de iur.patro.nu.2.in no.

Literis prælatorum narratiuis ſuper facto alieno non creditur ibidem.

Literis clauſis an credatur ſicut patentibus.dec.10 num.1.de probatio.in antiq.

Literis epiſcopi cum ſolo ſigillo etiam plura aſſerẽtibus,quæ fieri potuerãt eodẽ tempore,dũmodò ſpectẽt ad ſuum officium,creditur.dec.16 nu.1.de prob.in antiq.

Literis epiſcopi cum ſolo ſigillo in præiudicium expectantium non creditur.ibid.deci.17.nume.1.

Literis delegatorum et executorum vel ſubexecutorum ſigillatis creditur.ibid.nume.2.

Literæ impetratæ pro aliquo non habentes clauſ.non obſtante ꝙ pro alio ſcripſerimus.non præiudicant recepto in canonicum ſub expectatione præbendæ,deciſ.11 nu.4.de conceſſ.præb.Biſi.

Literis epiſcopi non habentibus ſubſcriptionẽ teſtiũ nõ creditur niſi ſuper excõmunicatiõe,maximè vbi ſe ledetur in partis.cauſa 36.dub.65.n.8.Caſtol.

Literæ ad beneficia tanquam ambitioſæ ſunt reſtringẽdæ, dec 60. nume. 7 de reſcript. in antiq.
Literæ ad beneficia per quas rationes odioſæ dicantur. dec. 33. nume. 3. de præbend. in antiq.
Literæ impetratæ per ſurreptionem quando valeant. deci. 70. nume. 2. de reſcrip. in antiq.
Literæ in forma pauperum non ſunt ambitioſæ: imò potius de iuſtitia. dec. 10. nu. 1. de conceſ. præbẽ. in antiq.
Literæ in forma pauperum videntur eſſe iuſtitiæ. deciſ. 55. nume. 4. ibid.
Literis ſigillatis ſigillo executoris cũ iuramẽto partis creditur. dec. 7. de offic. deleg. in antiq.
Literæ ſuper beneficio expeditæ ante cauſæ cõmiſſionẽ an poſſint arreſtari: & quid de literis ad lites. dec 51. de reſcipt. in antiq.
Literæ vel ſupplicationes per conceſſum quare non probent. dec. 87. nume. 6. eodem tit.
Locatio facta per prælatum ad certum tempus de bonis ſiue fructibus ſuæ prælaturæ tenet ad vitam ſuã, licet authoritas ſuperioris & cõſenſus capituli ſui nõ interuenerit. deci. 1. de locato & conducto. nu. 1. in antiq.
Locatio facta per prælatum nominæ ſuo & non eccleſiæ an ipſo iure per obitũ ipſius extinguatur. ibi. vltra med.
Locationi factæ per prælatum nominæ eccleſiæ vtiliter ſeruata debita ſolẽnitate iuris ſucceſſor tenetur ſtare.
Locatio ſi eſt ſucceſſiuè facta duobus, & ſecundo tradita eſt poſſeſſio: præfertur ſecundus poſſeſſor. aliàs non. dec. 2. nume. 1 de loca. & conduct. in antiq.
Locatio & conductio proxima eſt emptioni, & venditioni, ibid. nu. 2.
Locus loci debeat opponi in inſtrumento. deciſ. 5. nu. 1. de fide inſtrumen. in antiq.
Luminarij conſtituti ad quærendum pro luminaribus, an poſſint agere pro his quæ debentur luminariæ. dec. 1. nu. 1. de iudi. Biſi.

De litera M.

MAior. 14. an. licet minor ſit quinq; & viginti, poteſt obtinere officium ſimplex in eccleſia cathedrali: ſecus ſi haberet adminiſtrationem. dec. 2. nu. 1. de ęta. & qua. in antiq.
Maior. 14 habet legitimam perſonã ad petẽdas decimas ſibi ex priuilegio debitas. deci 2. nu. 1. de deci. in antiq.
Malè factum vel malè dictum malè præſumitur. deciſ. 1. nume. 11. de hæret. in antiq.
Mandatum ad beneficium comprehendit præbendam, etiã electiuã in eccleſia collegiata. dec. 62. de reſ. in anti.
Mandatũ de prouidendo an liget manus habẽtis poteſtatem conferendi. dec. 25. nu. 3. de conceſ. præb. in antiq.
Mandata ſub vniuerſitate an veniant futura dec. 9. nu. 5. de officio vicar. in antiq.
Mandatum morte mandantis ſoluitur. dec. 6. nu. 3. de procurato. Biſig.
Mandatum ad cauſas motas & mouendas comprehendit etiam cauſas beneficiales. dec. 27. de procur. numero 4. in no.
Mandatum ad cauſas ſimpliciter cõprehendit etiã poſteà exortas. dec. 32 eod. tit. nu. 3 in no.
Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas de ſpeciali mandato papæ in curia commiſſas, ſi fiat poſt talem commiſſionem. dec. 1. de procura. nu. 5. in no.
Mandatum ad cauſas deuolutas cõprehẽdit cauſas etiam poſt mandatum commiſſas & deuolutas: præſertim ſi procurator dec. inta in cauſa. ibid. nume. 10.
Mandatum ad omnes cauſas comprehendit etiam futuras, ibid. nume 1'.
Mandatum ad reſignandum requirit illa verba, ſpõte & liberè. dec. 4. de renuntia. numer. 13. in no.
Mandatum alicui iudici vbi datum fuerit ad citãdum omnes qui ſe opponũt alicui ſuper electione ſua intelligẽdum eſt de his qui ſe oppoſuerunt ante datam literarum & non poſt. dec. 32. in fin. de procur. in no.
Mãdatum apoſtolicum epiſcopo ſub nomine dignitatis directum, eo mortuo etiam re integra ſucceſſor electus & cõfirmatus exequitur dec. 17. de of. le. n. 1. in no.
Mandatum cenſetur datum ſi iura reperiantur penes eſſe ſolitum procuratore, vel ſi quis ſoluat nomine alterius. dec. 29. de procurat. nume. 3. in no.
Mandatum de conferendo ſicut de prouidendo non ligat manus cuiuſcunque poteſtatẽ cõferendi habentis quò minus prouiſio facta per eum valeat deciſ. 11. de præbend. in no.
Mandatum de diſpenſando nõ habet vim diſpenſationis. dec. 2. de fil. præsbyte. nume. 10. in no.
Mandatum debet produci per cõpulſum: ſi procurator non vult obligari ad aliquod onus. deci 26 nume. 3. de procurato. in no.
Mãdatum etiam generale datum in alia cauſa inter eaſdem met perſonas & partes vertente non ſuffragatur. deci. 7. de procur. nu. 7. in no.
Mandatũ de prouidẽdo alicui de aliquo beneficio in certa eccleſia non extenditur ad vnicum beneficium in dicta eccleſia exiſtens. deci. 19. de præben. nu. 1. in no.
Mandatum de prouidendo habenti ius non tollitur per clau generales. deci. 17. in ſi ibid.
Mandatum generale capit bona etiam poſtea acquiſita. dec. 32 nu 4. de procur. in no.
Mandatum iudicis habet vim diffinitiuæ & tenet etiam ſine expreſſione cauſæ. dec 1, ve lit. pen. nu. 3. in no.
Mandatum re integra mortuo mandatore expirat. deci. 12. de offi. deleg. in no.
Mandatum rei eſt latè interpretandum deci. 32. nu. 5. de procura. in no.
Mandatum ſpeciale non requiritur in cauſis beneficialibus. dec. 27. de procur. nu 3 in no.
Mandatum ſpeciale an requiratur in cauſis matrimonialibus. deci. ibid. nu 4.
Mandatum ſpeciale an requiratur ad capiendam poſſeſſionem beneficij. deci. 21. de procur. nu. 1. in no.
Mandatum ſpeciale ad agendum in cauſa beneficiali an ſit neceſſarium. deciſ. 27. de procur. nu. 1. in no.
Mandatum ſpeciale qui caſus requirant. ibi. circa med.
Mandatum nedum ad cõtrahendum matrimonium, ſed etiam ad agendũ & defendendũ, ſpeciale requiritur. & quid in matrimonio ſpirituali contrahendo. ibid.
Mandatũ ſi gratia ad beneficium an capiat canonicatum in collegiata. dec. 2. de fi. ijs presby. nu. 15. in no.
Mandati forma eſt diligenter obſeruanda. dec. 5. de reſc. nume. 2. in no.
Mandata procuratoris non extendũtur niſi ad perſonas vel cauſas in ipſis expreſſas, cùm ſint ſtricti iuris. deciſ. 13. de procurato. nume. 1. in no.
Mandata procuratoria & reſcripta ſunt multum ſimilia. dec. 32. de procurat. nume. 1. in no.
Maritus ratione dotis poteſt præſentare, & cũ cenſeatur rerum dotalium dominus: ſi tamen maritus & vxor in præſentando diuerſos concurrat, præſentatus ab vxore præfertur. deciſ. 10. de iure patro. in no.
Maritus eſt dominus rerum dotalium viuẽte vxore. dec. 10. de iur. patrona. in no.
Maritus non cenſetur donare res vxori quas ex neceſſitate illi exhibet. dec. 1. n. 2. de dona. inter virum & vxorem. Biſig.
Maritus quod per miniſterium vxoris acquirit, ſibi acquirit. ibidem. nu. 8.
Matrimonium carnale & ſpirituale metu contractũ non tenet ipſo iure. deciſi 5. de renun. in no.
Matrimonium contrahi poteſt per procuratorem habentem ſpeciale mandatũ. dec 8. nu. 3. de procur. Biſi.
Medio non prohibito ad effectũ nõ permiſſum quãdoq; deuenitur. dec 8. nume. 2. de conſuetu. in antiq.
Menſis appoſitio ante acceptationem ligat manus inferiorum. dec. 6. nu. 8 de conceſſ. præb. Biſig.
Mentio an ſit fienda de reſeruatione generali, & quid de ſpeciali. dec. 31. de reſcrip. in no.
Mentio an ſit fienda de lite & eius ſtatu ac de reſcripto nullo. deci. 6. de reſcrip. in no.
Mentio debet fieri de ſtatu litis. deciſ. 20. ibid.
Mentio de pluribus eſt fienda. ibid.
Mentio debet fieri de præbendis, quando ſunt diſtinctæ. dec 33. de reſcrip. in no.
Mentio de quibus non eſt fienda habes quinque caſus. deci. 25. de reſcript. nu. 9 in no.
Mentio eorum quæ ſunt publicè nota nõ eſt neceſſaria. deci. 32. de reſcript. in no. nu. 7.
Mentio quare non ſit fienda in caſu deciſionis. deci. 25. de reſcript. nume. 7, in no.
Mentio ſemper fieri debet de qualitate perſonę, per cuius obitum vacat beneficium. deci. 33. de reſc. nu. 8. in no.

Metro-

Metropolitanus non poteſt cognoſcere de negotio principali amiſſo articulo appellationis etiam de partium conſenſu.deci 2.nu 3.addit.de appel.in no.

Metropolitanus an poſsit committere poteſtatem confirmandi electionem fiendam.deci.9.numer.13.de offi.vicar.in antiq.

Metropolitanus non cognoſcit de nullitate ſententię niſi in vim appellationis.dec.29.nu.3.de ſenten.& re iudicata.in antiq.

Metropolitanus an poſsit cognoſcere de cauſis ſubditorũ ſuffraganeorum illis inuitis,etiam ſi ex extaret ſtatutũ vel conſtitutio deciſ.13.edicta in concilio prouinciali.de conſuet.in antiq.

Metropolitanum omiſſo ſuffraganeo ordinario partes adire non poſſunt.dec 21.nu.4.de appel.Biſi.

Metus conſanguineorũ eſt iuſtus metus.deci.7.de renũ.numer.3.in no.

Metus iuſtæ excommunicationis licet non excuſet.tamẽ iniuſta excommunicatio dicitur iuſtus metus & excuſat quemcunq..deci.10.de ſentẽ.excommu.nu.1.in no.

Metu quæ fiunt valent & tenent regulariter donec reſcindantur.dec.5.de renunti.nu.1.in no.

Metus excommunicationis iniuſtæ excuſat eum qui conteſtatur litem cum proteſtatione.deciſ.32.nu.1.de ſenten.excommu.in antiq.

Militi qui propter delictum & per ſententiam ius teſtandi amiſit; ſi concedatur ex priuilegio ius teſtandi intelligitur eſſe conceſſum iure militari.etiam in filiorũ iniuriam,& de ipſis mentione non facta.dec.21.nu.3.in prin.de præben.in no.

Minori impetranti veniam ætatis incumbit docere de veritate cauſarum coram ordinario allegatarum.deci.2.nu.5.de reb.eccle non alien.Biſi.

Minor.14.annis præbendam in cathedrali de iure obtinere poteſt licet regula cancel.aliter diſponas.deciſ.8.de ætate & qualitate.in antiq.

Minor xxv.annis non poteſt eſſe procurator ad iudicia etiam cõſentiente parte aduerſa.alias facit proceſſum nullum.deci.57.nu.1.de procur.in antiq.

Minor valor vnius ex beneficijs permutatis nõ arguit ſuſpitionem fraudis.deciſi.2.nume.1.de rer. permuta.in antiq.

Minori poſſunt competere tam beneficium appellationis quàm in integrum reſtitutionis.deciſ.4.de reſti.in integr.in antiq.

Minorem aliquem aſſerens debet computare annos ætatis.deci.2.nu.1.de execut in antiq.

Monachus agens pro defenſa monaſterlj vel abbatis ſeu cõfirmatione electionis ipſius habebit expenſa..deciſ.12.de iudic.in no.

Monachus an de cõſenſu abbatis ſine diſpenſatione per epiſcopum eccleſiæ parœciali etiã ſecularis præfici poſſit.dec.5.nu.2.de iure patro.in no.

Monachus contra ſuum abbatem poteſt agere pro alimẽtis in futurum ſibi præſtãdis,ſed non pro ſubtractis.dec 10.de iudi.in no.

Monachus de iure communi aſſumitur in epiſcopum.dec.28.in fin.de præb.in no.

Monachus mortuus eſt mundo,licet Deo viuat.deciſio.28.circa med.de præb.in no.

Monachus poteſt agere ſine mandato pro ſuo abbate per epiſcopum priuato & in carceribus detento.deciſ.11.ibid.

Monachus poteſt agere pro electione abbatis confirmãda.ibidem.

Monacho habenti prioratum perpetuum competit interdictum etiam directum cõtra ſuum prælatum.deci.6.de reſtitu.ſpoliat o.in no.

Monachis antiqua iura generaliter adminiſtrationes eccleſiaſticas prohibebant.dec.5.de iure patro.n.1.in no.

Monachus admiſſus ad accuſationem abbatis debet habere expen.neceſſarias à monaſterio.dec.4.nu.1.de accuſa.in antiq.

Monachus depoſitus à monachatu ẽſſetur priuatus præbenda,& voce capitulari.deciſ.1.nu.2.de pœ.in antiq.

Monachus delegatus à papa,niſi papa faceret mentionẽ de monachatu procedendo,an faciat proceſſum nullum.deci.5.nu.3.de offi.vica.in antiq.

Monachus ſimplex poteſt eſſe officialis epiſcopi & locũ tenens officialis,niſi opponatur.ibid.nu.1.

Monachus non habens proprium accuſans abbatem,debet habere expenſas de bonis monaſterij ſecus ſi proſequeretur cauſam propriam.deci.6.nu.1.de regul. & transla ad relig in antiq.

Monachus propter dictũ poteſt à monachatu deponi.deci.1.nu.1.de pœn.in antiq.

Monachus ſpoliatus beneficio ad nutũ remouibili, non reſtituitur cõtra abbatem ſuũ niſi pẽdente inquiſitione quam cõtra abbatem proſequebatur vel ab extraneo ſit ſpoliatus.dec.1.nu.1.de reſti.ſpo.in antiq.

Monachus ſpoliatus per abbatem non poteſt petere reſtitutionem niſi ſit ſpoliatus pendente accuſatione quam procurat contra abbatem.deci.23.nu.1.de reſtit.ſpolia.in antiq.

Monachus recipiens mutuũ,ſi nõ poteſt ſoluere, nõ admittitur ad ceſsionẽ bonorũ : immo poteſt priuari præbenda , & dabitur ei vt poſsit viuere ad neceſsitatem extra monaſterium.dec.1.nu.3.de pœn.in antiq.

Monachi & alij regulares poſſunt cõſtituere procuratorem in cauſis in quibus poſſunt ſuo nomine agere vel conueniri.dec.2.nu.1.de procu.in antiq.

Monacho cõmitti cauſæ niſi a ſolo papa poſſunt ſine licentia abbatis.dec.4.nu.3 de offi.vica.Biſi.

Monachus ſine licentia abbatis an poſsit eſſe officialis vel locum tenens.ibid.nu.1.

Monachus non habet velle vel nolle.ibid.nu 2.

Monachus effectus officialis alicuius epiſcopi procedendo an dicatur nulliter procedere,ſi ſibi oppoſitum nõ fuerit.ibidem.nu.4.

Monaſterium exemptum ex eo,quia erat monialium, licet efficiatur monachorum vel canonicorum ſecularium vel regularium,non deſinit eſſe exemptũ. deciſ.20.nu.2.de præben.Biſi.

Monaſterium pro filio computatur.deci.10.nu.12.de teſtamen in antiq.

Moneta tria neceſſariò habere debet.decı.2.nu.3.de pactis.in antiq.

Moniales habentes aliqua officia ſeu adminiſtrationes in monaſterio ſiue extrà diſtincta poſſunt agere & defendere ac procuratorẽ cõſtituere pro ſuis officijs,iuribus & rebus earundem.deci.8.de iud.nu.1.in no.

Moniales agere poſſunt per procuratorem in cauſa electionis nomine ſuo, & eodem modo ſi criminaliter ageretur.ibidem.

Moniales per procuratorem agere poſſe iuris eſt.ibid.

Monitio ſub pena excõmunicationis an requirat prius vocationem partis.cau.5 dub 15.nu.1,Faſtol.

Monoſyllaba repetis modos & qualitates . cauſ.24. dub,46.nu.8 Faſtol.

Monitoria ſunt perſonaliter exequenda.deci 5.de reſer,nu.13 in no.

Mora in iudicijs purgatur.dec.13.de proba.nu.7.in no.

Mors ciuilis nunquam æquiparatur morti naturali niſi in caſibus à iure expreſsis.dec 28.de procura. in no.& cau.& 24.dub 46.nu 2.Faſtol.

Mors procuratoris neceſſariò non eſt intimanda. deciſ.15.de reſcrip.in no.

Morte accuſati finitur lis.deciſ.14.circa finem.vt lit.penden.in no.

Morte papæ an expiret facultas executoris & quando. deci.12.de offi.deleg.in no.

Mortuus an poſsit pronunciari homicidium commiſiſſe.dec.14.vt lit.pen.nu.3.in no.

Mos in iudicijs eſt ſeruandus dummodo ſubſtantialia iudicij ſeruantur.deci.4.in fi.de appel.in no.

Motus proprius per teſtes probari non poteſt.deciſi.27.de reſcrip.nu.3.in no.

Motus proprius licet tollat qualitates extrinſecas:nõ tamen intrinſecus ſeu principalitatẽ beneficij , nec lædit ius tertij,nec gratiam ampliat,nec diſpenſationẽ irregularitatis,vel alterius inhabilitatis inducit.deciſi.6.de præb nu.1 in no.

Motus proprius licet tollat defectum irritationis literarum vt puta,taciturnitatis : attamen non tollit defectum natalium ætatis,vitiũ corporis,bigamiæ;qui defectus quãuis non poſsint opponi per viam ſurreptionis:attamẽ per viam iuris communis opponi bene poſſunt,cùm motus proprius diſpenſationem talium nõ inducat.ibid.

Motus proprius non includit beneficia reſeruata.dec.29.

circa fi.de præben.in no.

Motus proprius non tollit tertij, nec gratiá ampliat.deci.71.nu.1.de reſcri.in antiq.

Motus proprius operatur, vt non teneatur impetrans mentionem facere de aliqua qualitate intrinſeca beneficij.deci.37.nu.2.de reſcri.in antiq.

Motus proprius non probatur per teſtes.deci.6. num.1. de proba.in antiq.

Motus proprius licet tollat qualitates extrinſecas tamē non tollit intrinſecas, nec diſpēſationem inducat ibi. nume.8.

Motus proprius præſeruat à ſurreptione, ſed non tollit ius alterius.deci.33.nu.6.& 8.de præben.in antiq.

Mulieres intrantes monaſteria in quibus non fit profeſſio, an gaudeant priuilegio can.ſi quis ſuadente.deci.1. nu.2.de ſeg.& tranſ.ad relig.in antiq.

De litera N.

NArrans tenere beneficium à ſe creatum non tenetur id probare.deci.10.de reſcrip.in no.

Narranti plures modus vacandi ſufficit vnū probare.deci.14.de reſcrip.in no.

Negatiua vbi eſt directa & eſt cauſa intentionis agentis non probatur.deci.14.in fi.de proba.in no.

Negligentia notabilis quæ dicatur, erit arbitrariū. deciſ. at.nu.4.de conceſ.præben.in antiq.

Negligētibus inferioribus cōferre, ad ſuperiorē deuoluitur poteſtas cōferēdi, nō autē ad parem.ibid.nu.1.

Negligentia inferioris ſuppletur per ſuperiorē non autem per parem vel inferiorem.deci.1.nu.2.de ſup. negli.præla.Biſi.

Negotiorum geſtor habet poteſtatem à lege plures etiam ſimul ſubſtituendi ante & poſt litem conteſtatā. dec.8.de offi.deleg nu 2.in no.

Nomen exprimi debet.deci.16.de reſcrip.in no.

Nomina non ſunt exprimenda in executione cōtra vniuerſitatem.dec.1.de reſcri.nu.24 in no.

Nomen aliquando ſine effectu aut ſubſtantia ſuſtinet vicem ſignificati.deci.26.vltra med.de præben.in no.

Nominatio domini locū habet vbi agitur petitorio contra aliquem reali.dec.1.nu.8.de offi.archi.Biſi.

Nominatus ab illo in cuius priuilegio cauetur ꝙ nominari & nominādi ab ipſo cæteris nominatis & nominādi ab alijs præferātur in beneficio vacāte, præferetur nominatis ab alijs priuilegium habentibus nominandi.deciſ.5.de priuileg.in antiq.

Notarius creatus per alium quàm per papam vel imperatorem non poteſt conficere inſtrumenta extra territorium creantis.dec 5.de fide inſtru.nu.1.in no.

Notarij ſacri palatij quādo pauperibus gratis ſcripturas facere debeant.dec.2.nu.1.de conſti.in antiq.

Notitia per executionē compulſorialium non ſufficit vt procedi poſsit per audientiam cauſarum contradictarum.dec.2.de reſcrip.nu.27.in no.

Notitia cōmiſsionis præſumitur quando mandatum datur poſt cauſæ commiſsionem.deci.1.de procu in no.

Notorium qn̄o probetur.deciſ.6.de excep.nu.2.in no.

Notorium à communi opinione in quo differt.ibid.

Notorium an ſemper releuet ab onere probandi dec.2. de appel.nu.4 in no.

Notorium non excuſat ab expreſsione niſi ex actis colligeretur.deci 1.de appel.in no.

Notorium non ius agenti poſſeſſorio & reſeruatio obſtant eidem.deci.2.de reſti.ſpo.in antiq.

Noua prouiſio debet continere omnes qualitates.deciſi. 24.de reſcrip.in no.

Nullum, & inutile æquiparantur in iure.deciſ.41. de appella.in no.

Nullitatis cauſa arguit iniquitatē iudicātis abſq; eo quod tāgatur iuſtitia partis.dec.5.de lit.cōteſt.nu.1.in no.

Nullitatis cauſa & reſtitutionis in integrū poſſunt inſimul intētari: ſecus de interdicto vnde vi & de cōdictione ex lege.dec.7.de reſti.ſpo.in no.

Nullitatem ſententiæ allegans qualiter habeat procedere deci.5.de lit.conteſt.nu.2.in no.

Nullitatem opponenti an incumbat probatio, vel executionem petenti, ſi acta non producātur.deci.9.de probat.nu.1.

Nullitas debet ſpecificari in iudicio.dec.70.in fi.de appellatio.in antiq.

Nullitas vbi principaliter intentatur, termini ſacri palatij ſunt ſeruandi ſecus ſi incidenter intentatur.dec.24. nu.1.de iudi.in antiq.

Nullitatis exceptio impedit litis conteſtationem.deciſ.2. nu.1.ad litis conteſta.in antiq.

Nullitatis & rei iudicatæ ſi quæſtio proponatur: vtra veniat primum diſcutienda.dec.29.nume.1.de ſentent. & re iudica.in antiq.

Nullitatem intētans debet in libello cauſam exprimere, in quo poteſt nullitatem & iniquitatem deducere.dec. 1.nu.1.de libel.obla.in antiq.

Nullitatis exceptio requirentis altiorem indaginem non obſtat iudicio adipiſcendæ.deciſio.1.nume. 2.de reſtitutio.ſpolia.Biſi.

Nuntius cui commiſſum fuit quòd citare Titium perſonaliter ſi eum reperiret, aliàs quòd citaret eū ad domū ſuæ habitationis · ſi retulerit citationem & omnia bene feciſſe quæ habuit in mandatis, vtrum citatus, non comparens, dici debeat verus contumax, vel fictus.deciſ.1.in 2.addi.de dolo & contu.in no.

De litera O.

OBiectus debet loca mēſem, & annum, non antē horam, & diem expreſsè habere, niſi eſſent de ſubſtātia materię in articulis deductę dec.18 de teſ.in no.

Obiectus ſunt odioſi.dec 1.de libel.obla.in no.

Obiectus formatus ſuper minoritate ætatis tempore gratiæ debet habere expreſsè declaratos annū & menſem gratiæ.can.8.dub.27.nu.1.Faſtol.

Obiectus an poſsint declarari.cauſ.13.dub.33.nu.1.Faſtol.

Obiectus in criminalibus debent eſſe luce clariores.deci. 2.nume.1.de probatio.Biſig.

Obiectus ſi fuerūt repulſi in prima inſtantia ob id quòd extra terminum fuerunt dati, an poſsint in ſecunda inſtantia dari.dec.2 nume.6.de exceptio.Biſi.

Obiectus qui ruunt ex mala appellatione in ſecunda inſtantia non poſſunt reformari deci.15.nu.1.de teſti.& atteſta.in antiq.

Obiectus ſi reus & poſſeſſor omiſit dare in prima inſtantia an poterit dare in ſecūda dec.8.n.1.de exc.in antiq.

Obiectus ſi fuerit reiecti ex eo quòd non fuerunt in termino ad ponēdum dati, licet bene in termino ad declarandum, an dati in ſecunda inſtantia debeant admitti. ibid.deci 6.nu.1.

Obiectus ſunt magis odioſi quàm actio iniuriarum ciuiliter intentata.deciſi.1.nume.2. de iniurijs & dam.dat. in antiq.

Obligatio ciuilis, & naturalis an præſcriptione tollatur. dec.2.de iniur.nume.4.in no.

Obligatio generalis non includit futura.deciſ.32.de procura.nume.2.in no.

Obligatio irrita per prælatum in dubio præſumitur potius perſonalis, quàm realis.dec.1.circa med.de loc.& condu.in no.

Obligatus ad duo non liberetur vnum adimplendo.dec. 18.de probatio.nume.2.in no.

Obſeruatio temporum appellationis in quibus conſiſtat. dec.64.de appel.nume.10.in no.

Offendens aduerſarium licet amittat ius illud non quæritur aduerſario.dec.2 de reſcrip.in no.

Officialis epiſcopi licet ex ſua generali poteſtate nō poſſit punire crimina, & delicta ſeu pœnam ordinariam imponere pro eiſdem tamen poteſt inquirere, & cognoſcere de ipſis.dec.2.nume.1.de offi.vica.in no.

Officialis iuriſdictionem ordinariam ſaltem habitu habet.dec.7 nume.8 de offi.vica.in no.

Officialium generalium habentium ordinariam ad hoc vt acta valeant ſufficit probare habitionē, nominationem, & communem reputationem ipſorum. dec.4.de off.vica.in no.

Officiales pro eccleſiæ iuribus agere niſi prælato negligente poſſe.dec.13 de iudic.nu.2.in antiq.

Officialium ſubcollectorum eſt onerolum & vile, & tendit ad taliandum & exactionandum.deciſi.12.in fin.de præben.in no.

Officium iudicis reſcindens & reſciſſorium quale ſit.dec. 3.de in integr.reſtitu.nume.3.in no.

Officium iudicis quando incidenter imploretur.dec.3.de teſtis.

reſti.in integ.nu.4.in no.
Officium iudicis tunc dicitur incidēter implorari quādo petitur aliquid non propter ſe,ſed propter aliud.deciſ. 3.de reſti.in integ.nu.4.in no.
Officium iudicis reſcindens etiam vbi principaliter petitur an requiratur litis conteſtatio, & quod ſi nō ſit reſcindens ſed reſciſſorium imploratur.dec.5.in fi.de lit. conteſta.in no.
Officium iudicis non impeditur niſi parte petente.deciſi. 13.in fi.de probat.in no.
Officium iudicis circa ea quæ incidunt vel emergunt non competit ante litem conteſtatam.deciſio.2.nu.3.de appel.Biſig.
Opinio.Io.And.poſita in c.duobus.de reſcrip.in 6.hodie ſeruatur in Rota.deci.4.de reſcrip.in no.
Opinio veritati cedit.deciſ.4.de offic.deleg.no.2.in no.& deci.49.nu.3.de reſcrip.in antiq.
Opponenti obiectiuè non ſufficit dicere quòd quis per ſe vel per alium acceptauit: niſi ſpecificetur ille alius. deci.9.de excep.in no.
Optari non poteſt præbenda vacans in curia.deciſio.4.de conſue.in no.
Optari quando poſſit præbenda reſeruata remiſſiuè.deci.5.de conſue.nu.3.in no.
Optio non habet locum in beneficijs reſeruatis.deci.1.de rerum permu.nu.6.in no.
Optio an locum habeat in beneficijs deuolutis ad papam per negligentiam inferiorum.eadem.deci.nu.7.
Optio fieri debet intra viginti dies & tēpus ipſius optionis dicitur currere à die ſcientiæ.ibid.
Optio non ex nouo ſed antiquo titulo prouenit.deciſi.15. nu.2.de conſue.in antiq.
Optio non videtur noua collatio.deci.8.nu.5.de ſenten. excom.in antiq.
Optio præbendarum vbi datur de minori ad mediam,& de media ad maiorem quis optare non poterit maiorē ſi ius in minori non habet.deci.10.nume.1.de præben. in antiq.
Ordinarius an ſi infra menſem datum expectanti ante acceptationem ipſius de facto conferat beneficium quod cadebat in gratia dicti expectantis & ad ſupplicationē eius cui ordinarius contulit deinde papa mandet dictā collationem ordinarij authoritate apoſtolica confirmari,ſi à die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitum an confirmatio teneat deciſi.10.in addi.de præben.in no.
Ordinarius committere poteſt futura negotia expedienda ſi in rem propria:ſecus in aliena.deci.19.de conceſſ. præben.in no.
Ordinarius præſumitur eſſe iuriſperitus.deci.13.in princi. de conceſ.præb.in no.
Ordinarius poteſt ſecundum canones quæ ſunt meri imperij delegare.deci.2.de præſcrip.in no.
Ordinariorum officialium acta in partibus probant, licet de eorum poteſtate per literas patentes non conſtet, dummodo à partibus in dubio deputatio ipſorum nō reſtringatur.deci.1.de offi.vica.in no.
Ordinariorum poteſtas non recipit reſtrictionem ſed tamen non includit beneficia reſeruata.deci.29.de præben.in no.
Ordinarius an alteri committere poſſit, vt recipiat reſignationem certi beneficij alicuius, & illud conferat eidem alteri.deciſio.5.numero 1.de conceſ.præbend. Biſig.
Ordinarius eſt minor legato.ibid.nu.2.
Ordinariorum eſt lata poteſtas ad omnia non prohibita de iure communi,& eſt amplianda.deci.5.nu.3.de conceſ.præb.Biſi.
Ordinarij conferre poſſunt beneficia vacantia ante perfectionem gratiæ in communi forma pauperum.deci. 37.nu.1.de conceſ.præb.in antiq.
Ordinarij plures quorum quilibet habet poteſtatem in ſolidum ſi ſimul inceperint procedere in vna cauſa, poſtea non poterit vnus ſine altero ceſſante impedimento diffinire.deci.3.nu.1.de arbi.in antiq.
Ordo iuris vbi non requiritur, ſed tamen partes ceperūt illum obſeruare,an ſibi præiudicent.deciſi.10. nu.3.de ſenten.& re iudi.in antiq.
Ordinem iudiciarium in notorijs obſeruare vanum & ſuperfluum eſt.deciſio.5.de lit.conteſtatio.numero 3. in nouis.
Ordinatio facta per aliquē legatum,ſub modo licet modus ipſe non ſeruetur, tenet deciſio.1.de condi.appo. in nouis.

De litera P.

PActum priuatorum non dat iuriſdictionem.deci.49. de appel.nu.3.in no.
Pactum vel iuramentum primi expectantis quòd nō acceptabit certū beneficium in præiudicium ſecundi,valet.deci.1.nu.1.de pact.in antiq.
Pactum iuratum de non acceptando vel vtendo acceptatione per primum in data factum ſecundo an repellat primum acceptantem.dec.1.nume.1.de iureiuran.Biſi.
Palatium ſuccedit in locum albi prætoris.deci.8.de dolo & contu.in no.
Papa habet liberam ſpiritualium adminiſtrationem ſicut miles habet liberam teſtamenti factionem.deci.27.de reſcrip.nu.3.in no.
Papa ius poſitiuum tollere & immutare ad libitum ſuum poteſt.deci.1.de bigam.nu.4.in no.
Papa licet legibus ſit ſolutus:tamen decet ipſum ſecundū leges viuere.ibidem.
Papa nouam faciens conſtitutionem generali conſuetudini contrariam cenſetur ipſam conſuetudinem velle tollere.deci.32.nu.3.de reſcript.in no.
Papa poteſt leuius ſtatutis ſeu ordinationibus clerici,quā laici præiudicare.deciſio.1.circa medium.de præbend. in nouis.
Papa poteſt gratijs,& priuilegijs ſuis adijcere formā quā vult.deci.1.nu.1.de præb.in no.
Papa poteſt præuenire quemlibet collatorem etiam ordinarium in conferendo.deci.17.ibid.
Papa quoad ius commune per clauſulas generales in dubio non intendit diſpenſare.deciſio.1.in med.de præbend.in no.
Papa quando manuum apponit ad beneficium vacans tunc ſi illa diſpoſitio ex aliqua cauſa nō valeat, vel effectum ſortiri non poſſit ab illa die papa intendit beneficium ipſum reſeruare.deciſio 14.vt lit.pend.numero 1.in nouis.
Papa quando vult quòd nuntij vel legati ſui poſſint etiā de beneficijs reſeruatis prouidere id in cōceſſione ſolet exprimere ergo niſi illud exprimatur denegari videtur.deci 3.de offi.legat.in no.
Papa quando mandat prouideri de aliquo beneficio certo modo vacante vel vacaturo ſi ex aliqua cauſa huiuſmodi prouiſio non poterit ſortiri effectum, nihilominus beneficiū remanet reſeruatum.deci.9.in princ. de præbend.
Papa cōferendo canonicatum in aliqua eccleſia,in dubio videtur conferre cum iuribus canonicalibus quæ cōpetunt canonicis illius eccleſiæ ſecundum eius ſtatuta ac conſuetudines.dec 9.nume.3.de conſuetu.in antiq.
Papa in beneficio reſeruato dicitur ſolus ius habere.deci. 30.nume.2.de præbend.in antiq.
Papa licet concedat alicui poteſtatem beneficia conferendi:tamen poterit conferre beneficium cadens ſub prima conceſſione non facta.dec.33.numer.6.de præbendis.in antiq.
Papa nuda voluntate recedere poteſt à ſtylo.deci.50.nu. 2.de reſcri.in antiq.
Papa nunquam tollit ius alterius, nec in re nec ad rem, vbi hoc non exprimit.deciſio.39 nume.5.de præbend. in antiq.
Papa ſi reſeruauit ſuæ collationi beneficia alicuius eccleſiæ,non videtur includi ſub reſeruatione nondū creata tēpore reſeruationis.dec.32.nu.7.de præb.in antiq.
Papa ſi reſeruat beneficia quæ aliquis obtinet, ſortitur effectum reſeruatio etiam in beneficio,quod illa obtinebat ſolùm de facto.dec.8.nume.1 electio,in antiq.
Papa ſi committit in Rota cauſam inter laicos:illi nō habent ius reuocandi domum.deci.17.de reſcri.in antiq.
Papa ſi conſtituat vicarium in aliquo epiſcopatu quandiu ſuæ placuerit voluntati:& ille conceſſit alicui licentiā celebrandi in domo:talis licentia non expirat per mortem.papæ.dec.36.nu.1.de reſcrip in antiq.
Papa vbi manū appoſuit,inferior ſe intromittere nō poterit.dec.33.nume.2 de teſtib.& atteſtatio. in antiq.

Papa vbi mandat aliquid ſtudioſè.tunc ordo literę eſt ſeruandus.deci.26.nu.5.de conceſ.præbend.in antiq.

Papa vbi non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus. deci.1.de præbend in no.

Papa in mandando ſimpliciter prouideri vel alias diſponi de certo beneficio vacanti videatur manum apponere.deci.6.nu.4.de conceſ.præb.Biſi.

Pape non poteſt ſucceſſoribus manum ſeu poteſtatem claudere & limitare.deci.16.nu.2.de præben.Biſig.

Papa non pręſumitur de facili tollere ius ad rem alteri quæſitum.deci.8.nu.3.de conceſ.prębend.Biſig.

Papa per ſolum mandatum de beneficio vacaturo non præſumitur velle incontinenti ligare manus inferioris,neque beneficium aliquod afficere.deciſ.6.nu.5.de conceſ.præbend.Biſig.

Papa quę in facto conſiſtunt præſumitur ignorare.deciſ. 13.nu.6.de prębend.Biſig.

Papa ſemper videtur facere gratiam abſque præiudicio iuris alieni cau.2.dub.5.nu.2.Faſtol.

Papa non præſumitur eligere vnam viam per quam iudicium ipſius impugnetur.cau 12.dub.32.nu.2.Faſt.

Papa vbi manum appoſuit,videtur totum negotium ad ſe aduocare:& ſic manus cuiuſcunque inferioris ligare,ſi hoc expreſſerit.deci.6.num.2.& 3.de conceſ.præben.Biſig.

Papa vbi ſtudioſè aliquid mādat:tunc ordo literæ eſt ſeruandus.dec 6.nu.2.de conceſ.præbend.Biſig.

Papa ſignando ſupplicationem partis ſimul facit gratiā & executores,licet non nominatos,& certos dicitur dare deci.20.de conceſ.præben.nu.1.in no.

Pape ſolus cum bigamo ad ſacros promoto ſuper executione illorum ordinum diſpenſat.dec.1.de biga.nume. 2.in nouis.

Papa vbi deputat certum prouiſorem de reſeruando beneficium pro aliquo in certa eccleſia:ſi prouiſor moriatur antequam prouiderit,poteſt conferendi remanet penes Papam,non autem reuertitur ad ordinariū. deci.10.in addi.de præben.in no.

Papa vbi manum appoſuit inferior ſe intromittere non poteſt.deci.4.de teſti.in no.

Papæ poteſtas è Deo non autem ab homine eſt.dec.1.de biga.nu.3.in no.

Papa ſcientia certa probari poteſt per teſtes.deciſi.27.de reſcri.nu.1.in no.

Papa an poſsit illegitimum legitimare quoad ſucceſsionem hæreditariam etiam in terris Imperatoris.dec.1. qui fil.ſint legit.in no.

Papa confert deuoluta vt ordinarius deci.3.de offic.lega. nu.4.in no.

Papa in conferendo omnes ordinarios præuenire poteſt. deci.2.de præb in no.

Papa committendo cauſam ex certa ſcientia auditori cēſetur velle eam in ſua curia agitari.deci.1.de procura. nume.1.in no.

Par in parem non habet imperium.deciſi.3.nu.3.de foro compe.in antiq.

Parœciana eſt filia ſpiritualis.deci.4.nu.1.de filijs præsb. in antiq.

Pars non appellans & quando ſententiæ acquieuiſſe videatur.deci.23 de re iudi.nu.2,& 4.in no.

Pars ſeparata à toto non eſt ſub toto:ſed eſt totum per ſe.deciſio.11,numero 3.de rebus eccleſ.non alienand. in antiq.

Partus conceptus in his quæ concernunt eius præſeruationem vt producatur in eſſe,gaudet priuilegio iam natorum.dec.1.nu.4.de teſta.Biſig.

Pater poteſt dare feudum in dotem filiæ ſine aſſenſu domini.deci.1.de feud.in no.

Pater plures filios in ſua poteſtate habens,ſi ſingulos inſtituat in certis rebus,& bonis,& cuilibet illis ſingulariter iubendo eſſe contentos multa poſteà legata relinquēs, cenſetur deceſſiſſe teſtatus.deciſio.1.de teſtament.in nouis.

Pater ſi minus relinquit filio inſtituto,quamuis iubeat illum eſſe contentum.nihilominus lex ſupplet vſque ad legitimam & etiam ſine onere.deciſio.1.nume.2.de teſta.in nouis.

Pater an in præiudicium hæredit legitimi poſsit transferre iuſpatronatus.deciſio.17.nume.4.de iure patro. in antiq.

Pater poteſt dare licentiam filio ſuo diſponendi in pios vſus.deci 1.nu.1.de dona.in antiq.

Patientia operatur conſenſum in eo qui actum contradicendo impedire poteſt.deci.16.numero 4.de renuncia. in antiq.

Patriæ poteſtatis ius inſtitutionis ſecularis eſt.deciſi.7.de iudic.nu.3.in no.

Patronus donans eccleſiam cenſetur donare ius quod in ea habet.deci.8.de renun nu.2.& deciſi.12.nu.2.de iure patro.in no.

Patronus laicus habet ſemeſtre ad præſentandum.deciſ. 6.nu.1.de iure patro.in no.

Patronus mortuo præſentato actore poteſt proſequi cauſam pro ſuo intereſſe,& petere declarari ius præſentandi ad eum pertinere ac præſentatum remoueri. deci.2.de iure patro.in no.

Patronus non poteſt per ordinarium,nec per legatū impediri in præſentando.deciſio.1.circa fin.de præbend. in nouis.

Patronis non ſufficit eligere vel nominare ſeu literas mittere de præſentando,niſi præſentent electum ſuperiori infra tempus.deci.3 de iure patro.in no.

Patronus poteſt iterato alium pręſentare,ſi pręſentatus ſuperiori in manibus ipſius patroni renuntiauerit.dec. 8.de iure patro.nu.1 in no.

Patroni conſenſus non requiritur quando epiſcopus reſtituit appellatione pendente depoſitum à beneficio poſt ſententiam.deci.21.de pręben.nu.6.in no.

Patrono ſufficit pręſentare idoneum realiter infra tempus licet eum ſuperior non admittat.dec.4.de iure patro.in nouis.

Patronus excommunicatus non poteſt pręſentare:& quid de laico patrono.deciſio.2.numero 1.de iure patro.in antiq.

Patronus laicus habet tempus quadrimeſtre ad pręſentandum,ſemeſtre autem ſi ſit clericus.deci.10.numero 1.ibidem.

Patronus laicus paruū,vel nullum ius habet,vel ſaltem debile in diſpoſitione beneficij.ead.deci.nu.4.

Patronus poteſt pręſentare ad beneficium vacās de iure, licet non vacet de facto.deci.9.nu.1.ibid.

Patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniēs ſufficit.dec. 1.nu.3.de inſtit.in antiq

Patrono an currat tempus pręſentandi à die vacationis beneficij,vel potius à die notitię.dec.4.1 nume.1.de iure patro.in antiq.

Patronum licet appareat non præſentaſſe aliquem,an collatio facta ab ordinario infra tempus præſentandi valeat.dec.10.nume.1.de iure patro.in antiq.

Patronus an debeat vocari in vnione faciēda.cauſ.2.dub. 6.nume.1.Faſtol.

Patronus an poſsit augmentare numerum deputatorum ab initio limitatum à fundatore.cauſ.5.dub.18.nume. 1.Faſtol.

Patrono ad præſentandum quando incipiat currere tempus.dec.7.nume 2.de præbend.Biſig.

Patrono pręſentandi tēpus quando incipiat currere.dec. 3.nume.1.de iur.patronat Eſti.

Patrono vel collatori vbi quis renuntiauit beneficio in manibus non habentis poteſtatem,quādo incipiat currere tempus præſentandi vel conferendi reſpectiuè. deciſ.7.nume.6.de præbend.Biſig.

Pauperes Chriſti vltimo loco vocati ad fideicommiſſum, præferuntur alijs venientibus ab inteſtato in omnem euentum:licet ſub certis modo & conditione vocati videantur.dec.9.nume.1.de teſtamen in antiq.

Paupertas ſuperueniens excuſat à iuramento licito.dec. 2.nume 3.de arbitr.in antiq.

Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis.dec.2.nu.6, de hære.in antiq.

Penſionis taciturnitas an reddat gratiam pauperis ſurreptitiam.dec.39.de reſcript.in antiq.

Penſionem ſoluens nomine alieno,cenſetur ex mandato domini ſoluiſſe,maxime ſciente penſionario.deci.2.nu. 2.de cauſ.poſſeſſio.& proprieta.in antiq.

Peremptorium pluries emitti poteſt,cauſ.33.dub.6.nu. 3.Faſtol.

Periurus an ſit infamis.deciſione.1.numero 2.de iureiurand.in antiq.

Periurus poteſt priuari beneficio:& quid de venientе contra fidem

tre fidem datam.ibid.nume.1.& deciſ.2. nume.1.de pactis. Biſig.

Permutatoribus & non alijs epiſcopus arctatur ad conferendū beneficia permutata.dec 1.de re.per.nu.3.in no.

Permutatio beneficij expedienda eſt per epiſcopū in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, nō per illū ad quem collatio pertinet ex conſuetudine legitimè præſcripta. deci.6.de renun.in no.

Permutatio facta lite pendente reuocatur per modū attentati etiam contra ſuperſtitem eo tamē vocato. deci.3.vt lite pen in no.

Permutatio facta per ordinarium de beneficio patroni laici eo contempto non eſt nulla ipſo iure ſed annullāda.deci.5.de rer.permu.in no.

Permutatione nulla exiſtente an partes poſsint propria authoritate redire ad ſua beneficia. deciſ.1.de fil. preſbyte.nu.2.in no.

Permutanti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare compermutatorem pro tali habitum, cuius titulus ſi impugnetur onus probandi incumbit impugnanti.deci.4.de rer.permu.in no.

Permutāti datur regreſſus ad ſuum beneficium quod cū duobus permutauit vno illorum euicto & altero dimiſſo.deci.3.de rer permu.in no.

Permutātes beneficia reſeruata non ſecuto permutationis effectu, an poſsit recurſum habere ad ſua beneficia authoritate propria.dec.4.de re.permu.in no.

Permutātes indigent noua collatione ſi permutatio non eſt ſortita effectum.deci.2.in fi.de fi.presby.in no.

Permutantes quando poſsint redire propria authoritate.deci.4.de renun.nu.10.in no.

Permutantes ſi adminiſtrauerint in beneficijs permutatis credētes permutationem tenere, quæ fuit nulla, & poſtea moriatur, an dicantur talia beneficia vacare per mortem vel per renunciationem.deci.1.de rer.permu. nu.2.in no.

Permutantes ſua beneficia an poſsint ad illa propria authoritate redire.dec.1.de rer.permū.nu.2.in no.

Permutatio beneficij litigioſi facta lite pendente reuocetur per viam attentati etiam mortuo permutante, vocato tamen poſſeſſore.dec.3.nu.1.vt lite penden. nihil innouetur.in antiq.

Permutatio beneficij ſi non ſortiatur effectū, & permutantes moriātur beneficia extra curiā dicūtur vacare. dec.4.nu.1.de rerum permutatio.in antiq.

Permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſurū: ſi aliud virtute expectatiuæ aſſequatur tacita taliq; oblatione facta eſt ſurreptitia.deci.13.nu.1.ibid.

Permutatio eſt de numero contractuum innominatorū. dec.16.nu.5.eo.titu.

Permutatio ex quibus præſumitur facta in fraudem expectantium.dec.2.nu.1.de præſump.in antiq.

Permutatio facta per procuratorem conſtitutū tempore quo non habuit dictū beneficium dominus cōſtituēs, non valet.dec.26.nu.3.de procur.in antiq.

Permutatio facta per procuratorē de beneficio cuius nō erat dñs cōſtituēs tēpore cōſtitutiōis, ſed permutationis, non valet.deciſ.27.nu.4.de procur.in antiq.

Permutatio facta per aſſertū procuratorem poteſt per dominum ratificari. Et acceptatio beneficij poteſt fieri per procuratorem, ſed non aditio hæreditatis. ibid. deciſ.28.nu.1.

Permutatio facta per procuratorem laicum valet. deciſi. 11.nu.1.de rerum permu.in antiq.

Permutatio facta ſub conditione, ſi placet patrono, an valet.ibid.dec.12.nu.2.

Permutans beneficium pro pluribus, ſi vnum euincatur tanquam reſeruatum poteſt habere regreſſum ad ſuū primū beneficium, ſed opus erit noua collatione. dec. 9.nu.1.de rerum permu.in antiq.

Permutans non agit interdicto vnde vi, nec ex canone redintegranda.dec.8.nu.1.eo.tit.

Permutans ſi obtineat beneficium habens ordines annexos, ſi infra annum ſe promoueri non fecerit, an priuetur tali beneficio ante maximè ordinatione teſtatoris hoc diſponente dec.1.nu.1.eo.tit.

Permutātes inſimul expediunt litteras ſeu bullas ſuas: nec alter ſine altero poſſet illas expedire, & hoc de ſtylo cancellariæ apoſtolicæ.dec.17.de conſue.in antiq.

Permutātes tenetur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſſident.deci.15.numer.1.de rerum permutatio.in antiq.

Permutare poteſt eccleſiam curatam clericus etiam in fine anni, licet ſe promoueri non fecerit.deciſi.38.nu.2. de præbend.in antiq.

Permutare vltimo die anni non poteſt non promotus. dec.6.nu.1.de rerum permutatio.in antiq.

Permutatores non poſſunt propria authoritate redire ad priora beneficia, licet non inducāt incurrere pœnam.c.de multa.de præbē.& c.eum qui.ſi contra fecerunt.dec.3.nu.2.de rerum permu.Biſi.

Permutatio & eius expeditio.Biſig.

Permutatio an ſufficienter præſumatur fraudulenter facta in præiudicium expectantiū ex ſola diſparitate beneficij ibid.dec.5.no.1.

Permutatio facta de eccleſia minori cū eccleſia pinguiori non cenſetur facta in fraudem expectantis, qui iniuſtè litem moueat ſuper minori eccleſia.dec.2.nume.1. de rerum permu.Biſig.

Permutatio facta in fraudem expectātis apoſtolici an cēſeatur, vbi conſtitutus procurator ab aliquo octuagenario ad reſignādum in curia ex cauſa permutationis in manibus vicecancellarij reſignauit & permutauit cum eius conſanguineo cuius beneficium non valebat tertiam partem beneficij adepti.cauſ.6.dub.22.numero 1.Faſtol.

Permutatio in fraudem expectātis facta an cēſeatur, vbi ab infirmo, de cuius ſalute deſperabatur, beneficiū maioris valoris permutatum fuit.cau.31.du.60.n.1.Faſt.

Petenti reſpondere libello ſi obijciatur de compromiſſo, videndum eſt an ſit tale quod impediat litis conteſtationem: quæ ſecus ſi eſt ſimplex.deciſ.11.numer.1.de litis conteſtatio.in antiq.

Petitio poſſeſsionis bonorum ſecundum tabulas facta ante euentum conditionis, valet in euentum.dec.7.n. 6.de conceſſ.præb Biſi.

Petitorium non venit ſub poſſeſſorio.dec.2.nu.2.de cau. poſſeſſ.& proprie.Biſi.

Petitorium licet A.ſuſpenderit quò ad B. non obſtabit quòminus ipſe B.admitti debeat ad petitorij cauſam ab A.contra terminum colligantem reaſſumptam. dec.7.nu.1.de reſti.ſpol.Biſi.

Petitorium an poſsit pluries in eadem inſtantia ſuſpēdi. dec.8.de cauſa poſſeſsionis & proprie.nu.1.in no.

Petitorium quaſi ſemper trahit ad ſe poſſeſſorium & illi præualet.dec.6.ibid.

Petitorium ſuſpēdi an feriarum tempore poſsit, vt in ſolo poſſeſſorio procedatur deci.2.ibid.

Petitorium ſuſpendens cum proteſtatione quòd ab illo non intendit recedere tum exprimat alio poſteà libellum ſuper vtroque videtur a dicta ſuſpenſione receſſiſſe.ibid.dec.4.

Petitorium ſuſpendens ſemel, illudq; reaſſumens an poterit iteratò illud ſuſpendere.ibid.

Petitorio & poſſeſſorio intentato, ipſoque petitorio ſuſpenſo ſi pronunciatum extiterit ſuper poſſeſſorio poterunt partes tam coram iudice à quo quàm coram iudice ad quem redire ad petitorium & in eodem procedere decisionē.1. de cauſa poſſeſ.& proprie.in no.

Petitorio & poſſeſſorio intentatis ad effectum impediendi ſuſpenſionem, petitorij ſus factam per partē ſibi aduerſam, ſufficit producere ſolam factam gratiam illi de alio beneficio per cuius aſſecutionem papa voluit & decreuit beneficium de quo agitur vacare, licet non probet plenè huiuſmodi vacationem nec aſſecutionem. dec.15.de præb.in no.

Petitorio ſuſpenſo omne illud concernentia & eius acceſſoria ſuſpenſa eſſe videntur.deciſ.16.de reſtit.ſpoli. nu 2.in no.

Petitorio ſuſpenſo etiam arreſtari poteſt actor vt poſitionibus petitorij ipſum concernentibus reſpōdeat. deciſ.5.de ſequeſtratio.poſſeſ.& fruct.nu.1.in no.

Petitorium & poſſeſſoriū vbi intentatur, pronūtiatio in poſſeſſorio eſt primò exequēda: in executiōe tamē proprietas debet præualere.dec.14.nu.4.de reſt.ſpol.in antiq.

Petitoriū licet inter duos colligātes fuerit ſuſpēſum coram ſuo iudice, ſi contingat per tertium coram alio iudice agi ſuper eodem petitorio poterit ſuſpendens tale petitoriū venire & agere pro ſuo intereſſe ſuper petitorio coram ſecundo iudice.dec.6.de cauſ.poſſeſ.&

proprieta.in antiq.
Petitorium poteſt ſuſpendi in cauſa appellationis: ſecus in cauſa principali: quia non poſſet poſt cõcluſionem in cauſa.dec.4.nu.1.eo.tit.
Petitorium tempore feriarũ non poteſt ſuſpendi vt procedatur in poſſeſſorio.dec.1.nu.1.de fer.in antiq.
Petitorium ſuſpendi poteſt etiam in ſecũda inſtãtia, niſi de rei iure conſtet.deciſ.4.de cauſa poſſeſsio. & proprieta.in antiq.
Petitorij ſuſpenſio quò ad vnam partem operatur effectum etiam quò ad aliam etiam non petentem.dec.11.nu.1.de cau.poſ.& proprie.in antiq.
Petitorij ſuſpenſione ſtante inter duos coram vno iudice, q̃ illud coram alio iudice & cum alio collitigante intentari poſsit. deciſ.6.nu.1.de cauſa poſſeſſ. & proprieta.in antiq.
Plenitudo non indiget adiectione. deciſ.32. numer.6. de præbend.in antiq.
Pœna conuentionalis exigitur in materia euictionis, deciſ.34.de reſcrip.nu.4.in no.
Pœnæ tenere debent ſuos authores.deciſ.1.nu.1.de iura.cal.& deci.3.de cau.poſ.& proprie.in no.
Pœnalis clauſula quantũcunque poſsibilis, ſi diſpoſitioni impoſsibili adiungatur, non tenet.deciſ.10.nume.2.de teſtamen.in antiq.
Poſitio data & iurata per procuratorem, per dominũ reuocari poteſt.deci.2.de confeſ.nu.1.in no.
Poſitiones in prima inſtantia datæ per iuramentũ procuratoris poſſunt per dominũ in ſecũda inſtantia mutari, & in melius reformari ſine expreſſa reuocatione erroris.dec.2.de confeſ.nu.1.in no.
Poſitioni obiectiuæ tenetur quis reſpondere.deci.43.nu.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Poſitionem vbi quis negauerit, non poterit amplius contra ponentem ſe iuuare ex ea deci.42.nu.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Poſitiones in prima inſtãtia per procuratorẽ etiam cum iuramento datæ, poſſunt in ſecunda per principalẽ reuocari ſine expreſſa reuocatione erroris.dec.32.nu.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Poſitionibus an renuntians liti & cauſæ teneatur reſpondere.deci.40.nu.1.eo.tit.
Poſitionibus concernentibus petitorium non tenetur reſpondere pars, ſi fuerit ſuſpenſum petitorium. ibidẽ. deciſ.41.nu.1.
Poſitionibus non bene ſpecificatis vel non diſpoſitinè datis non cogitur quis reſpondere.dec.29.nu.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Poſitionibus tam pertinentibus quàm impertinentibus reſponderi debet de ſtylo palatij.dec.24.nu.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Poſitionibus vbi ſemel reſponſum eſt, an iteratò reſpondari cogi poſsit pars.deci.1.nu.1.de confeſ.in antiq.
Poſitioni concernenti excommunicationem, an reſpõdere quis teneatur.dec.9.nu.1.de reſcrip.Biſi.
Poſsidens beneficium eccleſiaſticũ an habeat probare titulum poſſeſſorium.deci.1.de reſtitutio.ſpoliato.nume.2.in no.
Poſsidens nomine meo ſi expellatur de poſſeſsione, non competit mihi interdictum vnde vi, contra ſpoliantẽ, niſi doceam quod de mandato meo poſſeſsionem recipiet.deci.9.de reſti.ſpo.nu.2.in no.
Poſsidens partem in poſſeſsione totius eſſe cẽſetur, dec.14.de reſti.ſpo.nu.1.in no.
Poſsidens recenter nõ præſumitur bonæ fidei poſſeſſor, vnde habet titulum oſtendere.deciſ.1.de reſtitu.ſpoliatis.nu.3.in no.
Poſsidentis conditio melior eſt in pari cauſa turpitudinis.deci.4.circa prin.de re iudi.in no.
Poſsidere an præſumatur qui olim poſſedit, dec.4.de probatio.in no.
Poſsidere totum videtur, qui nactus eſt poſſeſsionẽ alicuius rei quam de iure communi poſsidere & tenere poteſt.dec.14.de reſti.ſpo.nu.1.in no.
Poſſeſsio prælaturæ ſed non poſſeſsio bonorum eccleſiæ mortuo prælato vacat: vnde œconomus eccleſiæ vel ſucceſſor poteſt agere nomine eccleſiæ contra occupantem poſſeſsionem interdicto vnde vi: non autẽ criminis hæreditatis expilatæ vel adipiſcendæ interdicto, deciſ.1.de reſti.ſpo.nu.4.in no.
Poſſeſsio quærenda facti eſt: tamẽ ipſa apprehẽſa & quæſita iuris eſt,dec.5.vt lit.penden.in no.
Poſſeſsio vitioſa facit vacare priora beneficia. deciſ.3.de præben.nume.2.in no.
Poſſeſsio vitioſa quòd priora beneficia vacare facit.dec.3.de præben.nu.2.in no.
Poſſeſsionis datio eſt de proceſſu quæ inhibetur lite pendente.dec.3.in fin.vt lit.pend.in no.
Poſſeſsionis effectus cõſiſtit in perceptione fructuũ.dec.1.de reſtit.ſpoliat.nume.1.in no.
Poſſeſsionis exceptio non habet locũ in continuatione poſſeſsionis vel in præſcriptione tanti temporis cuius contrarij memoria non exiſtit.deciſ.11.de reſtitu.ſpol.nume.2.in no.
Poſſeſsioni & proprietati nihil commune.dec.7.de cauſ.poſſeſ.& propriet.nume.1.in no.
Poſſeſsionem alicuius rei apprehendens an totam poſsidere videatur.dec.14.de reſtitu.ſpolia.in no.
Poſſeſsionem apprehendens beneficij propria authoritate perdit ius quod in beneficio habuit.deciſ.10.vt lite penden.nu.2.ibid.in no.
Poſſeſsionem corpore & animo acquiri iuris eſt.ibid.deciſio.12.
Poſſeſsionem ingrediens lite pendente iudicem offendit & partem.dec.5.de reſtit.ſpolia.nu.2.in no.
Poſſeſsionem pacificam ſi quis probauerit ſufficiẽter, ex hoc infertur ad fructuum perceptionem.deci.15.de præb.in no.
Poſſeſsionem ſuam qui continuat, ſpoliare non dicitur.dec.11.de reſtitu.ſpolia.nume.3.in no.
Poſſeſsio beneficij eccleſiaſtici non ſola cõfirmatione quæritur.deci.1.de reſtitu.ſpoli.nu.4.in no.
Poſſeſsio capta ſine literis in conſiſtorialibus non eſt bona.deci.6.de elect.nu.4.in no.
Poſſeſsio corporalis poteſt per quemcunq; recipi etiam excommunicatum.deci.21.de procurat.nu.1.in no.
Poſſeſsio cùm ſit quid facti, iure ciuili infirmari non poteſt deci.3.de reſti.ſpoliato.nu.7.in no.
Poſſeſsio generalis iuriſdictionis acquiritur per vnicum actum dummodò vtens intẽdat vti iure ſuo quòad iuriſdictionem vniuerſalẽ.dec.3.de præſcrip.nu.3.in no.
Poſſeſsio iuris canonicalis vel præbẽdæ per ſpecialẽ procuratorẽ acquiritur non per negotiorũ geſtorem: niſi dominus ratum habuerit infra tempus quo potuiſſet poſſeſsionem nanciſci.dec.21.de procu.nu.1.in no.
Poſſeſsio iuris canonicalis vel præbẽdalis an ad alia non apprehenſa & poſſeſſa non extendatur.dec.14.de reſt.ſpoli.in no.
Poſſeſsio iuris canonicalis quo modo acquiratur.deciſ.12.ibid.
Poſſeſsio multa habet commoda.deciſ.10.circa med.de cau.poſſeſ.& proprie.in no.
Poſſeſsio non eſt danda ſine titulo agẽti interdicto adipiſcendæ.deci.10.in fi.vt lite pend.in no.
Poſſeſsio pacifica impeditur etiã per ſolam moleſtiã facti & prætenſionem.dec.1.de reſcri.nu.10.in no.
Poſſeſsio acquiſita eſt quid iuris, licet in acquirendo ſit facti.dec.81.nu.1.de reſcrip.in antiq.
Poſſeſsio an dicatur acquiri per ſolũ tactum anuli eccleſiæ cauſæ, ſi fiat in præſentia habentis poteſtatem conferendi.dec.5.de cauſa poſſeſſ.& proprieta.in antiq.
Poſſeſsio non transferatur ex cõtractu rei eccleſiæ indebitè facto, & ex cauſa inſufficienti.deciſ.1.numer.3.de conſuetu.in antiq.
Poſſeſsio beneficij an acquiratur per traditionẽ anuli.deci.1.nu.1.de cauſa poſſeſſ.& proprie.in antiq.
Poſſeſsio diutina facit quem præſumi promotum: & ideo dicenti negatiuam incumbit onus probandi.dec.4.nu.1.de probatio.in antiq.
Poſſeſsio facilius perditur quàm proprietas.deci.6.nu.5.de rerum permu.in antiq.
Poſſeſsio quod ex contractu inutili transferatur.deciſ.1.nu.4.de conſuetu.in antiq.
Poſſeſsio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium: licet ſecus in ordinario.deciſ.3.numer.1.de probatio.in antiq.
Poſſeſsio ſola dat titulum in beneficialibus.deci.10.nu.1.de præb.in antiq.
Poſſeſsio violenta facit vacare priora beneficia.deciſ.15.nu.1.de probatio.in antiq.

Poſſeſsionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub traditione. dec. 19. nu. 2. de reſti. ſpo. in antiq.

Poſſeſsionis traditio eccleſiæ clauſæ ſi etiam ſolo annulo ſi per habentem conferendi poteſtatem fiat. deci. 5. nu. 1. de cau. poſſ. & propriet. in antiq.

Poſſeſsio an ſufficienter probetur per instrumentũ publicum in quo cõtinetur partem eſſe inductam in poſſeſsionem. cau. 20. dub. 41. nu. 1. Faſtol.

Poſſeſsio dicitur acquiri per tactum annuli portæ clauſæ: & ſi fuerit ſpoliatus, erit reſtituendus. deciſi. 8. nu. 1. de reſti. ſpolia. Biſig.

Poſſeſsio & acceptatio poſſunt acquiri ſub conditione, qua deficiente nihil acquiritur. deciſ. 9. nu. 2. de conceſ. præbend. Biſig.

Poſſeſsio transfertur ex inutili contractu, vbi nõ poſſet transferri dominium. deciſi. 1. nume. 8. de reſtitu. ſpolia. Biſig.

Poſſeſsionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtum vel iniuſtum. deci. 1. nu. 7. de reſti. ſpo. Biſig.

Poſſeſſor abſoluitur etiam ſi ſit actor, ſi vtraque pars in cauſa beneficiali nihil probat. deciſio 1. de re iudica. nu. 1. in nouis.

Poſſeſſor beneficij an & quomodo agere poſsit ad penſionem diu prędeceſſori ſuo ſolutam quam tamen ipſe nunquam percepit. deci. 1. de reſti. ſpo. nu. 1. in no.

Poſſeſſor beneficij litigioſi debet amoueri à detentione ſeu poſſeſsione ipſius de facto, & perinde tractari ac ſi eſſet beneficium reſeruatum. deci. 3. in 2. addi. in no.

Poſſeſſor beneficij de cuius non iure conſtat, poteſt dare contra reſeruationem obiectus tam in perſonã quàm gratiam ad effectum abſolutionis tantũ. deci. 4. in prin. de re iudic. in no.

Poſſeſſor bonæ fidei alicuius caſtri ſiue villæ ratione cuius competit ius præſentandi ad eccleſiam: licet nunquam antea præſentauerit, poteſt ad ipſam eccleſiam præſentare. deci. 7. de iur. patro. nu. 1. in no.

Poſſeſſor bonæ fidei non ſpoliat. deci. 6. de reſtit. ſpol. nu. 1. in nouis.

Poſſeſſor ſatnos reputatur qui contra non poſſeſſorem petitorium intentat. deci. 1. circa fin. de re iudi. in no.

Poſſeſſor malæ fidei tenetur ad reſtitutionem fructuum à tempore occupationis iniuſtæ, licet tempus occupationis nec quantitas ſeu valor fructuum coram iudice probata non fuerint, cùm coram executore probari potuerunt. deci. 4. de reſti. ſpo. nu. 5. in no.

Poſſeſſor non eſt amouendus niſi per illũ cuius intereſt & habentem ius. deci. 4. de re iudi. nu. 2. in no.

Poſſeſſor rei litigioſæ an obtinere poſsit per ius nouum lite pendente ſibi ſuperueniente. deci. 25. de reſcr. nu. 3. in nouis.

Poſſeſſor violentus duntaxat condemnatur in fructibus qui percipi potuerunt. deciſ. 5. de reſtitutio. ſpoliat. nume. 1. in nouis.

Poſſeſſore reo mortuo an per inſtantiam actoris poſsit procedi per audientiam contra omnes quorũ intereſt ad vlteriora ad effectum adiudicationis ſiendæ actori. deci. 8. vt lit. pend. in no.

Poſſeſſor beneficij etiam non probato titulo beneficij nec penſionis, poterit agere nomine ſui beneficij. deci. 9. nu. 1. de cau. poſ. & proprie. in antiq.

Poſſeſſor etiam ſi nullum ius habeat in beneficio, tamen dare poteſt obiectus. deciſi. 6. nume. 2. de ſenten. & re iudi. in antiq.

Poſſeſſor etiam intruſus poteſt excludere actorem per obiectus. deci. 7. nu. 1. de excep. in antiq.

Poſſeſſor malæ fidei ſicut violentus cõdemnandus eſt in fructibus à tempore occupationis: licet de tẽpore non conſtet. deci. 2. nu. 2. de pœn. in antiq.

Poſſeſſor præbendæ reſtituendus eſt ad res ad præbendã ſpectantes quas poſsidebat defunctus ex cuius perſona vacauit aduerſus quoſcunque ſpoliatore: ſed non contra ſpoliatorem colitigantem ſuper prębenda, licet dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe. deciſi. 18. nu. 1. de reſti. ſpo. in antiq.

Poſſeſſor reus non eſt amouendus à poſſeſsione beneficij etiam ſi nullum ius habeat, vbi conſtat de non iure actoris. deci. 6. nu. 2. de ſent. & re iudi. in antiq.

Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium. dec. 15. nu. 3. de ſenten. & re iudic. in antiq.

Poſſeſſorio per tres ſententias conformes deciſo ſuſpẽſo prius petitorio non eſt amplius ſententia dicenda ſuper poſſeſſorio. deci. 14. nume. 1. de cauſ. poſſ. & proprieta. in antiq.

Poſsidẽs authoritate ſuperioris poteſt agere nomine beneficij vel dignitatis pro rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium vel dignitatem. dec. 18. nu. 2. de reſti. ſpo. in antiq.

Poſſeſſor de cuius non iure conſtat, non eſt amouendus vt alter induatur in poſſeſsionem loco ſui non habẽs vt alter induatur in poſſeſsionem loco ſui non habens ius in beneficio. deciſio. 2. numero 3. de exceptio. Biſig.

Poſſeſſor reus in cauſa beneficiali de cuius iure non conſtat an poſsit dare obiectus de non iure ſuo contra actorem, de cuius iure conſtat, niſi vincatur per obiectus iſto. deci. 2. nu. 1. de excep. Biſi.

Poſſeſſorij priuilegium quorſum inductum. deciſio. 3. de cau. poſſeſ. & propriet. nu. 1. in no.

Poſſeſſor beneficij dicitur habere poſſeſsionem pacificã: licet ſibi poſteà moueatur lis ſuper beneficio. dec. 13. de cau. poſ. in no.

Poſſeſſorio agens an poſsit illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium. de cau. poſ. in no.

Poſſeſſorio agenti ad petitorium colorãdum ſufficit docere ſe inſtitutum, licet de præſentatione non conſtet. deci. 4. de cau. poſ. & proprie. in no.

Poſſeſſorium iudicium non eſt arduum. dec. 1. nume. 1. de offi. arbi. Biſig.

Poſſeſſorium reſtituẽdæ eſt multum fauorabile pro ſpoliato, & celeritatem deſiderat pręſertim in odium ſpoliantis. deciſio. 1. numero 3. de cauſ. poſſeſ. & proprieta. Biſig.

Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium, licet ſecus ecõtra. deciſio. 2. numero 3. de cauſa poſſeſsio. & proprieta. Biſig.

Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitoriũ, licet ſecus econtra. deci. 2. nu. 3. ibid.

Potuiſſe dicitur, qui licet per ſe non potuit: tamen potuit per alium. deci. 5. de offi. deleg. nu. 2. in no.

Prębenda optata loco primę habetur. deci. 8. nu. 6. de ſen. excom. in antiq.

Præbendæ vbi non ſunt diſtinctæ terminus menſis non ſtatuitur. dec. 26. nu. de præb. in antiq.

Præbenda eſt acceſsio canonicatus, & non contra. deciſ. 11. nu. 8. de conceſ. præb. Biſig.

Præbenda oritur ex canonica ſicut ex matre filia. ibid. numero 10.

Prębenda debetur ratione canonicatus. deci. 19. in fine. de præb. in no.

Prębenda naſcitur ex canonia tãquam filia à matre. deci. 33. de reſcrip. nu. 1. in no.

Prębenda nomine beneficij continetur. deci. 8. de conceſ. præb. in nouis.

Prębenda poteſt renuntiari ſine authoritate ſuperioris. deci. 6. de conſue. in no.

Præbenda vnde dicta eſt. deciſio. 26. nume. 1. de præbend. in nouis.

Prębendæ eccleſiæ cathedralis nõ niſi exiſtẽtibus in quartodecimo anno cõferuntur. deciſ. 26 de reſcript. in no.

Precario in dubio transfertur poſſeſsio. dec. 1. nu. 2. de reſti. ſpolis. in antiq.

Præceptum de ſoluendo à quo non fuit appellatũ, impedit litis conteſtationem ſicut ſentẽtia diffinitiua. deci. 7. nu. 2. de litis conteſt. in antiq.

Præceptum de ſoluẽdo vim diffinitiuæ habet, actionẽq; parit ſicut & ſententia. ibid. nu. 2.

Præceptum ſine ſcriptis factum in fauorẽ eius cui pars detulit iuramentum deciſorium, valet. deciſi. 4. nu. 1. de iureiurand. in antiq.

Præcepto prohibitiuo vel negatiuo renuntiari expreſsè non poteſt. dec. 10. nu. 2. de conſuet. in antiq.

Præcepta negatiua ſemper obligant: ſecus de affirmatiuis: quia licet obligent ſemper, non tamen ad ſemper. dec. 10. nu. 3. de conſuet. in antiq.

Præceptum de ſoluendo non eſt ferendum in ſcriptis. deci. 1. nu. 1. de ſent. & re iudi. Biſig.

Præceptũ de ſoluendo eſt einſdẽ effectus ſicut ſententia, & ex eo oritur actio in factũ ſicut ex ſentẽtia. ibi. nu. 2.

Præiudicium peremptorium dicitur grauius quàm dilatorium. dec. 12. de re iudic. nume. 2. in no.

Prælatus ſine conſenſu ſui capituli agere poteſt.deci,3.de confeſ.nu.4.in no.
Prælati inferiores poſſunt excommunicare & iudicare. deci.2.circa med.de præſcrip.in no.
Prælati modernis temporibus plus ſequuntur carnalitatis affectum quam iudicium rationis,& ſæpe ex inordinata affectione promouent ſuos.deci.1.nu.3.de probatio.in no.
Prælati qualem poteſtatem habeant in beneficijs menſalibus deci.2 circa fi.de exceſ.præla.in no.
Prælati ſuarum eccleſiarum ſunt legitimi.deci.3.de confeſ.nu.3.in no.
Prælatus an & quando ſine conſenſu ſuæ congregationis eccleſiæ adminiſtrationem exercere poteſt.decif.3. de confeſ.nu.4.in no.
Prælatus eſt legitimus adminiſtrator ſuæ eccleſiæ,& pro ea ſtare debet in iudicio.deci.3.de confeſ.nu.3.in no.
Prælatus ex ſola confirmatione nomine eccleſiæ agere poteſt pro iuribus ſubtractis.dec.1.nume.1.de reſtitu. ſpolia.in no.
Prælatus ex ſola confirmatione habet ius & adminiſtrãdi & agendi, tam petitorio, quàm poſſeſſorio.eadem deci.nu.4.
Prælatus licet ſit vſufructuarius in vita: tamen eſt vſuarius in morte.deci.1.circa fin.de loca.& conduct.in no.
Prælatus non ſuccedit vt hæres,nec tenetur ſeruare omnes contractus initos maximè inutiliter per prędeceſſorem ſuum.ibid.
Prælatus poteſt agere & defendere,& procuratorẽ conſtituere pro membris & ſubditis ſuis.deciſ.36.de procura.in no.
Prælatus plus iuris habet in inſtituendo quàm patronus in præſentando.dec.11.nume.2.de iure patro.in no.
Prælatus quando ſtare contractui per prædeceſſorẽ facto cogitur.deci.1.de loca.& conduct.nu.1.in no.
Prælatus agit interdicto vnde vi pro rebus ablatis eccleſiæ antequam eſſet prælatus.deciſ.1.nu.1.de his quæ vi metuſue cauſ.fiunt.in antiq.
Prelatus non poteſt agere pro damno dato ſubdito, niſi dicat ſua intereſſe.deci.1.nu.1.de iudi.in antiq.
Prelatus vel prelatiſſa poteſt creare vicarios temporales. deci.1.nu.1.de offi.ordi.in antiq.
Prælato agenti pro ſua eccleſia,exceptio appoſita q̃ non ſit prælatus,ſeu in poſſeſſione prelaturæ, non eſt admittenda.deci.6.nu.1.de excep.in antiq.
Prelati electio in collegiatis eccleſijs pertinet ad collegiũ. deci.8.nu.4 de præb.Biſig.
Preparatorium natura eſt q̃ impedimenta tollantur quę obſtare poſſent.deci.27.de reſcript.nu.5.in no.
Prepoſitura non eſt dignitas de iure.deciſio.17.de conceſ. præb.in no.
Præpoſitura concurrentibus tribus eſt dignitas principalis in ea collegiata.deci.2.de elect.in no.
Præſcribi iura epiſcopalis ad vtramque legem ſiue iuriſdictionis ſiue diœceſanam pertinentia per inferiores epiſcopis poſſunt.deciſ.2.circa medium.de præſcrip. in nouis.
Præſcribendi cauſam quandoque titulus iniuſtus tribuit. deci.3.de præſcript.nu.1.in no.
Prępſcriptio legitima regulariter eſt quadragenaria.deciſ. 2.in prin.de præb.in no.
Præſcriptio quadragenaria annorum prima tollitur per ſecundam quadragenariam contrariam.deci.2.de pręben.nu.3.in no.
Pręſcriptio vacante eccleſia non currit.deci.7.de rer permu.in no.
Præſcriptionem probare volenti an ſufficiat dicere ſe legitimè præſcripſiſſe.deci.7.nu.4.de proba.in no.
Pręſentare,verb.quod aliquando pro conferre ponatur. ſicut verb.eligere,pro præſentare.deci.27.de præben. nu.5.in no.
Pręſentatio an probetur ex narratiua inſtitutionis facta per epiſcopum.deci.11.de iure patro.nu.1.in no.
Pręſentatio debet fieri per inferiorem ſuperiori.deci.27. de præb.in no.
Præſentatio eſt fructus poſſeſsionis.deci.7.de iure patr. nu.1.in no.
Præſentatio modicum iuris confert.deci.4.de cau.poſ.& propriet.in no,
Pręſentatio poſſeſsionis fructus.deciſio.7.de iure patro. nu.1. in nouis.
Præſentatio dat ius ad rem.deciſio.7.nume.2.de iure patro.in antiq.
Pręſentatio patroni clerici habet vim electionis.deciſio.1. nu.5.de inſti.in antiq.
Præſentatio ſecundò facta poſt renuntiationem primi præſentati in manibus patroni ſubſequente etiam renuntiat.in manibus patroni epiſcopi valet.deci.16.nu. 1.de renun.in antiq.
Pręſentatus an poſsit in manibus ſolius patroni clerici renuntiare.dec 19.nu.5.de renunt.in antiq.
Præſentati renuntiatio in manibus patroni facta ante inſtitutionem,an valeat.deciſio.7.numer.1.de iure patronat.in antiq.
Præſentatus à pupillo maiore infante præfertur præſentato à tutore.deciſio.7.numero 1.de iure patronat. in antiq.
Pręſentatus à patrono tenetur probare ſe infra tempus iuris fuiſſe pręſentatum,ſi hoc negatur.deci.12.nume. 1.eodem titu.
Pręſentatus à donatario prefertur pręſentato ab herede donatoris,licet conſenſus epiſcopi ſupreruenerit poſt donationem & præſentationem.deciſio.17.numero 1. eodem titu.
Pręſentatio abbatis per epiſcopum admiſſa præſumitur facta de conſenſu capituli.deciſ.1.nu.1.de his quæ fi.à prælatis.in antiq.
Pręſentatus primo à patrono laico debet admitti per epiſcopum:aliàs tenebitur epiſcopus primo nõ admiſſo. deci.6.nu.2.de conſue.Biſig.
Pręſentia partium an faciat cauſam eſſe in curia.deciſi.10. nu.2.de appel.Biſig.
Pręſumptio eſt ſemper pro poſſeſſore.deciſ.8.nume.3.de cau.poſſeſ.& propriet.in antiq.
Pręſumptio non habet locum pro veritate cauſarum in appellatione extraiudicialis expreſſorum.& ideo cauſæ ipſæ probari debent.deciſio.44.de appellat.nume.3. in nouis.
Pręſumptio violenta eſt legitima probatio etiam in iudicio.deci.1.in prin de except.in no.
Princeps non pręſumitur in ſuis reſcriptis velle præiudicare iuri tertij,nec fatte poſteà id facere ſine cauſa.deci.20.de præbend.in no.
Princeps vnus an poſsit ſocium ſibi æqualem in principatu delinquentem punire.deci.3.nu.1.de foro compe. in antiq.
Princeps vbicunque facit aliquem actum,& ad ipſius effectualem ſuppletionem remouet impedimenta quæ completioni actus obſtarent vniuerſaliter loquendo, tam præſentia quàm futura impedimenta remouiſſe videtur.deci.33 nu.16.de præben in antiq.
Principali ſublato cenſetur & ſublata acceſſoria ad illud. deci.1.de appel.nu.2.in no.
Principium eſt potiſsima pars rei.deci.11.nu.3.de iure patro.in antiq.
Prior eſt caput collegij, & per collegium vel conuentum eſt eligendus.deciſio.13.numero 4.de præbendis. Biſig.
Prior clauſtralis an poſsit ſuum monachum vagabũdum vel aliàs criminoſum per viam iuridicæ cognitionis punire.cau 3.du.8.nu.1. Faſtol.
Prior prioratus ſecularis in quo eſt vicarius, videtur habere curam in prioratu,& non ipſe vicarius.deciſ.2.de offi.vica.in antiq.
Priuatio preſupponit habitum.deciſi.13.nu.2.de procura: Biſig.& deci.14.nu.4.de reſcript.in no.& deci.14.vt lit. penden.in no.
Priuatus eccleſia quæ eſt totum,cenſetur priuatus prioratu qui eſt pars.deci.1.nu.1.de accu.Biſig.
Priuilegiatus veniens contra ſuum priuilegium in quo decretum irritans eſt appoſitum,ſibi non præiudicat. deci.3.nu.1.de priuil.in antiq.
Priuilegium & conſuetudo parificantur.deci.11. nume.3. de conſuetu.
Priuilegium perſonale non egreditur perſonam eius vel eorum cui vel quibus conceditur.deci.4.numero 2.de priuileg.
Priuilegium principis latiſsimè eſt contra ipſum interpretandum deci.4.nu.1 de præb.in no.
Priuilegium reale de nõ ſoluendis decimis extenditur ad colonos;

colunos ſecus ſi ſit priuilegium perſonale.deciſ.4.nu. 1.de priuil.in antiq.
Priuilegia apoſtolica debent habere ſubſcriptionem aliquorum cardinalium,& annum deci.2.nu.1.de priuile. in antiq.
Priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſsignato de priuilegio ſuo non docuerit, an audiatur poſteà ſi de illo conſtare poterit.cau.10.dub.29.nu.1 Faſtol.
Priuilegium papæ non eſt interpretandum in præiudiciũ tertij.deci 2.nu.2.de renunt.Biſi.
Priuilegium an vnico actu contrario perdatur.deciſ.8.de cau.poſ.& propr.nu.2.in no.
Priuilegium datur à principe ſine ſcriptura.deciſi.12.de offi.delega.nu.5.in no.
Priuilegium principis in ſui præiudicium eſt latiſsimè interpretandum.deci.3 de offi.lega.in no.
Priuilegium principis latè eſt interpretandum.deciſ.4.de præb.in no.
Priuilegium principis cum alterius præiudicio tacito nõ valere iura quæ dicunt loquuntur de præiudicio quod imminet de præſenti.deci.21.de conceſſ.præbend.nume.5.in no.
Probatio notori acceſſus quò ad vnum nõ ſufficit quò ad alios,niſi &c deciſ.5.de reſcriptis.nu.21 in no.
Probatio reputationis,& cõmunis opinionis releuat ab onere probandi negatiuam.deci.15.de probatio. numero 1 in no.
Probationis facultas non eſt anguſtanda,deci.2.de ſeque. poſ.& fruc.nu.1.in no.
Probationes & iura in vna inſtantia factæ perpetuò faciunt fidem inter eaſdem perſonas,non tamen diuerſas,niſi tertius pro ſuo intereſſe ante finẽ litis veniat, aut à ſententia appellet,vel cauſam ſuam ſciuiſſet agitari deci.20.de re iudi.in no.
Probationes impertinentes ſunt reijciendæ.deci.21.de teſti.nu.1.in no.
Probationes in iure receptæ quod notorietatẽ inducant. deciſ.3.de reſti.ſpo.nu.2.in no.
Probationes in iure legitimè receptæ inducunt notorietatem.ibidem.
Probationum materia eſt fauorabilis & ampliãda. deciſi. 14.nu 2.de appel.in antiq.
Probationes non ſunt augmentandæ.dec.3.numero 2.de probat.Biſi.
Proceſſus in Rota contra eum qui etiam monitus dederat mandatum coram A.C.tenet illo non citato.dec.2. de reſcript.nu.56.in no.
Proceſſus in vim gratiæ ſi neutri.valet nõ obſtante nullitate primæ gratiæ.deci 18.de reſcri.nu.6.
Proceſſus per iudicem à quo poſt appellationẽ interpoſitam à grauamine formatus non reuocatur ex ſola pendentia per modum attentati.deci.19.de appel.numero 2.in nouis.
Proceſſus poſt legitimam appellationẽ factã eſt nullus: & multò fortius poſt inhibitionem etiam ſi contingat appellationi renuntiare.deci. 20 de appel.in no.
Proceſſus poſt inhibitionem factus eſt nullus.deciſ.31.de appel nu.1.in no.
Proceſſus poſt brachium ſæculare quomodo fiat.deci.2. de reſcrip.nu.55.in no.
Proceſſus procuratoris abbatis tranſlati validatur per ratificationẽ noui abbatis.deci.29.de procur in no.
Proceſſus procuratoris abbatis tranſlati tenet, ſi conſtitutus fuit procurator nomine eccleſiæ.deci.29 de pro. cura in no.
Proceſſus quibus modis impugnari poſsit reſpectu interlocutoriæ.deci.2.de appel.nu.5 in no.
Proceſſus quomodo fiendus poſt intimationem executorialium.deci.2.de reſcrip.nu.51.in no.
Proceſſus quomodo fiendus quando tertius venit ad cauſam.deci.40.de procu.in no.
Proceſſus ſuper negotio principali parte non opponẽte quando valeat omiſſo articulo appellationis deciſi.23. de reſcrip.in no.
Proceſſus ſuper negotio principali eſt bonus, ſi partes cõſentiant omiſſo articulo appellationis.ibid.nu.12.
Proceſſus ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis etiam de conſenſu partium , extra curiam non valet. ibid nu. 14.
Proceſſus valet factus ab vno etiam non conſtito de impedimento ſi verè impedimentum probatur.deciſi 7. de offic.deleg.in no.
Proceſſus agitatus à procuratore reuocato cuius reuocatio non deuenerat ad notitiam,valet.deciſi.3 nume.1. de reſcrip.Biſi.
Proceſſus in vim literarum ſubreptitiarum parte non opponente valet.dec.13.nu.1.de reſcrip.Biſi.
Proceſſus factus ad inſtantiam excommunicati an ſit nullus.cau.86.dub.36.nu.2. Faſt.
Proceſſus contra actorem qui impetrauit ſolùm cõmiſſionem non tenet niſi citetur in partibus.deciſio.34.de reſcrip.in no.
Proceſſus coram collega non valet vt hic.deci.2.de offic. delega.in no.
Proceſſus duorum executorum ex tribus datis cum clauſula,quòd ſi non omnes &c.non valet, niſi conſtet de impedimento tertij deci 7.de offic.delega.in no.
Proceſſus executoris ſententiæ factus in contumacẽ valet.deci.15 de dolo & contu.in no.
Proceſſus factus contra procuratorem reuocatum valet quò ad fructus & expenſas deci.28.de procu.in nouis.
Proceſſus factus contra procuratorem reuocatum valet quò ad fructus & expenſas.deciſi.28.de procuratorib. in nouis.
Proceſſus factus coram duobus valet parte non opponẽte.deci.13.nu 3.de offi.deleg.in no.
Proceſſus factus pendente termino ad recipiendum apoſtolus an validus cenſeatur.deciſio.19.de appella.nume.1.in no.
Proceſſus factus per procuratorem de cuius mandato nõ conſtat an valeat.deciſ.7.de procu.in no.
Proceſſus formatus in cauſa cum procuratore conſtituto poſt executionem citationis quamuis indebitè factam valet.deci 11.de dolo & contu in no.
Proceſſus formatus per procuratorem domini in cauſa criminali perſonaliter citati non valet deci.10.de procura.in no.
Proceſſus formatus per audientiam contradictarum in abſentia procuratoris tranſeuntis ad locum non exiſtentem de ſuburbijs curiæ Romanæ valet.deciſi.5.de iudi.in no.
Proceſſus formatus per iudicem à quo ſuper petitorio ſuſpenſo,tenet licet ipſe detulerit appellationi ab interlocutoria per quam declarauit ſuſpenſionem non tenuiſſe deci.7.de cau.poſſ.& proprieta.in no.
Proceſſus formatus in curia omiſsis tribus citationibus per audientiam cõſuetis fieri in terminis.c.ſtatuimus. de elect.lib.vj.valet & tenet.dec.4.de dolo & contuma.in nouis.
Proceſſus habitus per audientiam contradictarum contra debitè citatum in partibus tenet etiam ſi poſt concluſionem produceretur procuratorium ad cauſas deuolutas duntaxat ſub data inconti- poſt citationẽ. deci 1 ibidem.
Proceſſus in cauſa principali factus, coram primo, poſtquam ſecundus pronuntiauit malè appellatum,& ſibi remiſit cauſam eſt validus etiam ſi ab huiuſmodi ſententiis fuerit appellatum,niſi fuerit inhibitum.deciſi.1. de offic.deleg. in no.
Proceſſus factus per iudicem à quo termino apoſtolorũ dandorũ pendente,valet.dec.17.in prin.de app.in anti.
Proceſſus factus coram ordinario publicè excommunicato valet,& ſimiliter coram auditore rotæ : ſecus ſi coram delegato.deci.2.nu.1.de iudic.in antiq.
Proceſſus factus per audientiam cõtradictarum pendente termino ad veniendum ad cur.Rom.eſt nullus.dec. 30.nu.1.eodem titu.
Proceſſus factus lite non conteſtata in cauſa prophana eſt nullus ſecus in ſpiritualibus.deci.8.nu.2.de litis conteſ. & ibid.deci.10.nu.1.
Proceſſus factus cum actore excommunicato valet, ſi nõ opponatur.deci.27.nu.2.de ſenten.excommu.in antiq.
Proceſſus formatur in vim reſcripti impetrati ab appellato in quo non fuit facta mentio de dilatione appellationis & termini præfixione, & ſic de cauſæ deuolutione ad curiam,an teneat parte non opponente.dec. 48 de reſcrip.in antiq.
Proceſſus formatus in partibus corã vicario alicuius epiſcopi,licet per literas patentes non probentur eius poteſtas,dummodo à partibus non negetur,facit fidem;

deci.4 de offi.ordi.in antiq.
Proceſſus in cauſa grauaminis formatus parte abſente & non citata tenet.deci.52.nu.1.de appel.
Procurator abbatis ſi cõtingat ipſum abbatem ad aliam monaſterium transferri an procedere poſsit in cauſa. deci.18.de procur.in no.
Procurator ad allegandas abſentiæ cauſas etiam in cauſa criminali admittitur.deciſio.24.de procurat.nume 1. in nouis.
Procurator quilibet etiam ſimpliciter conſtitutus abſentiæ cauſas allegare poteſt.ibid.nu.2.
Procurator ad appellãdum cogitur proſequi appellationem per eum interpoſitam.addi.deci.9.de procurato. in nouis.
Procurator ad audiendam ſententiam appellat.ibidem numero 5.
Procurator ad cauſam non renuntiat iuri.dec.3.de renũ. nume.6.in no.
Procurator ad cauſas beneficiales poteſt eſſe laicus,non tamen ad eligendum.deci.27.de procuratori.nume.4.
Procurator admiſſus vſque ad concluſionem in cauſa criminali non poteſt repelli, ſi ſententia veniat ferenda pro reo.addi.deci.37.de procur.in no.
Procurator admittitur in cauſis in quibus procedi poteſt contra abſentem.ibid.nu.2.
Procurator admittitur in omni caſu quo ſententia, contra abſentem ferri poteſt.dec.47.nu.2.eod.titu.
Procurator ad omnia negotia poteſt in iudicio comparere.addi.deci.31.de procu.in no.
Procurator aliquis ſi conſtitutus fuerit contra B.mortuo B.non erit amplius procurator quoad tertiũ venientem poſt mortem ipſius B.ad cauſam pro ſuo intereſſe.deci.23.de procu.nu.2.in no.
Procurator an iurare teneatur de calũnia in animam ſuã etiam ſi principalis iurauerit.deciſi.1.nu.1.de iur.calũ.
Procurator an poſsit ante acceptationem mandati ſubſtituere.deci.7 de procu.in no.
Procurator non cenſetur reuocatus per actum domini neceſſarium.deci.20.de procu.nu.2.in no.
Procurator non efficitur dominus cauſæ ſed inſtantiæ. ibidem . nu.3.
Procurator non datur inuitus deci.18.circa med.de præben.in no.
Procurator non poteſt ante acceptationem ſubſtituere. deci.7.de procur.in no.
Procurator non tenetur appellationem proſequi, licet bene appellare.deci.2.de procu.in no.
Procurator per reaſſumptionem videtur ſuum ſubſtitutum reuocare ſicut dominus.deci.14.in fin.de procur. in nouis.
Procurator plureis certos & inſolidum ad iudicia & negotia conſtituent:ſi poſtmodo conſtituẽs alios ad iudicia intelligitur reuocare deci.18.eod.tit.
Procurator poſtquã eſt dominus litis effectus,nec tacitè nec expreſsè ſine cauſa poteſt reuocari.deciſio.20.nume.1. ibidem.
Procurator poteſt conſtitui ab accuſato de crimine detento in carceribus.deci 15.nu.2.ibid.
Procurator poteſt interuenire in cauſa inquiſitionis de crimine non impediente ordinis executionem.deciſi. 35.nu.2.ibid.
Procurator poteſt opponere crimina non expreſſe in ſuo mandato,deci.17.de procu.nu.1.in no.
Procurator poteſt poſt ſententiam venire nomine proprio contra illud quod fecit vt procurator.deci.34.de procu.in nouis.
Procurator poteſt ſubſtituere generaliter in omnibus cauſis in quibus acceptauit onus procurationis cum diſtinctione tamen de qua hic.deci.33.eod.tit.
Procurator primus per conſtitutionem ſecundi, etiam ſi ſecundus noluerit onus acceptare cenſetur reuocatus. deci.20.eod.titu.
Procurator quare non poſsit in criminalibus interuenire.deci.37.de procu.nu.3.in no.
Procurator qui acceptauit ad effectum ſubſtituendi tantum mortuo vel recedente ſubſtituto tenetur ſatisfacere notario.deci.23.de procur.nu.1.in no.
Procurator qui compulſus eſt in propria partis aduerſæ reſpondere : ob id ſuum ſubſtitutum reuocaſſe non cenſetur.deci.25.de procu.nu.1.in no.
Procurator qui fuit ſubſtitutus poſt litem conteſtatam ſi aliquem actũ fecit poteſt ſubſtituere.dec.5.de procu. no.2.in no.
Procurator qui litem eſt conteſtatus tenetur appellare non tamen proſequi.deci.26.de procu.nu.9.in no.
Procurator qui non eſt litem conteſtatus,ſed poſteà interceſsit & ad aliquem actum præceſsit,an alium ſubſtituere poſsit,in addi.ad deci.5.de procur.in no.
Procurator qui ad ſubſtituendum duntaxat onus recepit:ſi ſubſtituit cum clauſ.donec &c.mortuo vel recedente ſubſtituto tenetur notario cauſæ ſatisfacere, ſi principalis non ſit in curia.deci.23.nu.2.ibid.
Procurator qui litem eſt conteſtatus, licet appellare teneatur à diffinitiua:attamen non tenetur eam proſequi,niſi conſtitutus fuerit etiam ad proſequendũ.deci.26.in fi.ibidem.
Procurator qui non habet mandatum ad proſequendum appellationem non poteſt acceptare terminum.x.dierum qui datur cum apoſtolis reuerentialibus.deci. 9. de procu.nu.7.in no.
Procurator qui ſententiam obtinuit, an agere poſsit in ſecunda inſtantia contra illum pro quo ſententiã obtinuit & dare obiectus eoſdem per ordinarium datos in prima inſtantia quos ipſe impugnauerat.deci.34. nu.1. ibidem.
Procurator qui ſimpliciter mandatum acceptauit ad agẽdum defendendum, appellandum, & appellationem proſequendum,compellitur proſequi.dec 9.ibid.
Procurator recipit poteſtatem executiuam ſui officij à tempore præſentationis & receptionis mandati.deciſ. 7.de procu.nu.1.in no.
Procurator rei ſuperſtitis actore defuncto an poſsit vel debeat cum procuratore ſurrogati in locum defuncti litem continuare.deci 11.nu.3.vt lit.penden.in nouis.
Procurator tenetur acceptare mandatum:& non ſufficit illud datum fuiſſe in actis per alium.deciſi.7.nu.6.de procur.in no.
Procurator tenetur exceptiones omnes domino competentes proponere : aliàs imputabitur ei.deci.24 . nu.2. de procu.in no.
Procurator tenetur proſequi in caſu præmiſſo, etiam ſi quando appellauit ſit proteſtatus q non intendebat proſequi.deci.9.de procu.nu.2.in no.
Procurator vel collector habens facultatem deputandi vnum locum ſui poteſt vnum, & reuocato illo alium deputare.deci.9.de offi.deleg.nu.2 in no.
Procuratoris conſtitutio ad renũtiandum beneficio debet ſponte & liberè fieri.deci,5.de renun.in no.
Procuratoris factum regulariter præiudicat domino, niſi ſciens ſtatim contradixerit.deci.13 de conceſ.præben. nume.3.in no.
Procuratoris falſi actis ſi dominus vtatur an ratificare illa cenſeatur.deci.39.de procur.in no.
Procuratoris geſta an valeant ante præſentationẽ procuratorij.deci 7.de procu.nu.1.in no.
Procuratoris officium eſt vile & oneroſum,& ideo nemo compellitur inuitus ad ſuſcipiendum huiuſmodi officium.deci.26 de procu.in no.
Procuratoris reuocatio an intimari debeat aduerſario & hoc tam in iudicialibus quàm extraiudicialibus . deci.2.de procu.nume.3.in no
Procuratoris reuocatio non inducitur per plures comparitiones & ſubſtitutiones , etiam ſi in aliqua non ſit clauſula quòd non intendit reuocare,ſi in vltima reperitur dicta clauſula.deci.4.de procu.nu.2.in no.
Procuratori non videtur dominus niſi licita mandaſſe. deci.7.in fi.vt lit.penden.in no.
Procuratorem conſtituens in eodem mandato ad lites & negotia ſi alios ad lites tantùm conſtituat, etiam cum reuocatione aliorum ſub quacunque forma conſtitutorũ,nõ videtur reuocaſſe cõſtitutos ad negotia.ibid.
Procuratorem conſtituere poteſt vxor pro marito detẽto.addi.deci.16.de procur.in no.
Procuratorem ſubſtituere videtur dominus qui dat facultatem ſubſtituendi.deci.4.de offi.vica.nu.5.in no.
Procuratores non poſſunt variare poſitionem iuratam. deci.2.in fi.de confeſ.in no.
Procuratoribus pluribus ſimul & non inſolidum conſtitutis valet proceſſus factus cum vno in cauſis beneficialibus.dec.3.de procur.in no.

Procu.

Procuratorium ad appellandū ab alicuius electione, prouiſione vel poſtulatione &c. licet expreſſa crimina & defectus in ipſo continere debeat: attamen ſecus eſt ſi contineat mandatum ad agendum, & defendendum. deci. 17. de procur. in no.

Procuratorium ad cauſas motas, & mouendas extenditur ad futuras cauſas. dec 18. de reſcrip. nu. 1. in no.

Procuratorium authentico ſigillo munitum quando ad cauſas fidem faciat & valeat. deci. 12. de procurato. nume. 1. in no.

Procuratorium concernens certas perſonas, ad alias non extenditur. dec. 40. nu. 1. de procur. in no.

Procuratorium & reſcriptum delegationis ſunt multū ſimilia. dec. 7. de procur. nu 1. in no.

Procuratorium ſpeciale requiritur ad capiendum poſſeſſionem canonicatus & præbendæ. deci. 22. de procurato. in no.

Procuratoria mandata ſunt ſtricti iuris, & nō extēſibilia de perſona ad perſonā. dec. 12. no. 2. vt lit. pen. in no.

Procurator cōſtitutus à domino ſine ſpeciali mādato nō poteſt ante litem conteſtatam alium procuratorē conſtituere. dec 4. de offi. vica. nu. 1. in no.

Procurator cōſtitutus per reum ad cauſas dūtaxat ad romanam curiam legitimè deuolutas poſt cōmiſsionem factam de ſpeciali mandato papę eſt legitimus, & cum eo procedi poterit. dec. 2. de procu. nu. 1 in no.

Procurator conſtitutus ante appellationē intimatam vel cōmiſsionem de ſpeciali mādato factam in omnibus & ſingulis cauſis motis & mouendis ad romanam curiam legitimè deuolutis, an poſsit in cauſa poſtea legitimè deuoluta procedere. ibid. nu. 2.

Procurator conſtitutus ad lites alicuius, an cenſeatur cōſtitutus ad futuras. ibid. no. 4.

Procurator cōſtitui poteſt ad futuras cauſas. ibi. cir. me.

Procurator cenſetur reuocatus, ſi dominus in ſecūda inſtantia ſine proteſtatione alium procuratorem conſtituat. dec. 2. de procur. nu. 2. in no.

Procurator conſtitutus ad certam cauſam ſpecialiter nō reuocatur per generalem conſtitutionem alterius ad omnes & ſingulas cauſas motas & mouendas. dec. 22. de procur. nu. 1 in no.

Procurator conſtitutus in cauſa criminali pro citato perſonaliter ad agendum & defendendum poteſt cauſas rationabiles abſentiæ & impedimentorum allegare, licet non fuerit expreſsè & ſpecialiter ad hoc conſtitutus dec. 24. nu 1. eo. tit.

Procurator cōſtituitur in omnibus & ſingulis cauſis motis & mouendis, an in cauſa beneficiali & matrimoniali ad agendum & defendendum comparere poſsit. deciſ. 27. nu. 1 eo. titu.

Procurator cōſtitutus ad certam cauſam non reuocatur per generalem conſtitutionem alterius ad omnes cauſas. dec. 22. de procur. no. 1. in no.

Procurator conſtitutus à minore an proceſſum cum eo agitatum reddat nullum. deci. 6 de iudi. nu. 2. in no.

Procurator conſtitutus ad iurandum de veritate in animam conſtituentis an dicatur ſufficiens mandatū habere. dec. 1. de iura. calum. nu. 2. in no.

Procurator cōſtitui poteſt in cauſa criminali quādo reus eſt captus. dec. 15. de procur. in no.

Procurator cū poteſtate ſubſtituēdi & reuocādi &c. ſubſtituens & transferens totaliter ſuā poteſtatē in alium proteſtando q de cætero nullit in cauſa ſe intromittere: nihilominus quando voluerit onus procurationis, poterit in ſe reaſſumere & vlterius in cauſa procedere. dec. 14. de procur. in no.

Procurator cum facultate ſubſtituendi ſciens alium non expreſsè ſubſtitutum proſequi, an ſi poſtea eundē expreſsè ſubſtituat, videatur ratificare acta antea per eū habita deci. 3. eo. titu.

Procurator datur cū facultate ſubſtituendi reuocandi & reaſſumendi, licet totaliter facultatem ſuam in alium transferat: poteſt tamē quādocunq; reaſſumere onus procurationis. deci. 14. de procur. in no.

Procurator datus etiam ad proſequendū appellationem, ſi procuratorium recipiat ſine proteſtatione tenebitur proſequi. deciſ. 2. de procur. nu. 2. in no.

Procurator verificando procuratorium coram iudice à quo, videtur receſsiſſe ab appellatione. dec. 28 nu. 4. de appella. in antiq.

Procuratori non cenſetur data facultas ſubſtituēdi, licet in mandato adſit clauſula releuationis ſubſtituti vel ſubſtituendi ab onere ſatiſdandi. deci. 23. num. 1. de procurato. in antiq.

Procuratores conſtituti ad acceptandum beneficium cēſentur reuocati per cōſtitutionem aliorum vltimo loco factam. deciſ. 12. de procurato. in antiq.

Procuratores plures dati cenſentur inſolidum conſtituti etiam ſi non ſit dictum, & quemlibet ipſorum in ſolidum: quia ſufficit quod conſtituens ſimpliciter dicat in ſolidum. deciſ 13. numer. 1. ibid.

Procuratores plures dati ad certum actum, ſi illum diuerſimodè explicauerint, quid attendi debeat. deci. 16. nu. 1. ibid.

Procuratores nouos ad acceptandum conſtituens quòd primos reuocare videatur. deciſio. 11. numer. 1. de procur. in antiq.

Procuratorium abbatis & conuentus per notarium ſine eorum ſigillo factum valet. deciſ. 32. numer 1. de procurator. in antiq.

Procuratorium capituli in quo non ſunt ſpecificata nomina canonicorum, niſi ſigillum ſit appoſitum, non valet. deci. 9. nu. 1. eod. titu.

Procuratorium cum ſolo ſigillo in quo prælatus cū conuentu vel capitulo conſtituit procuratorem, valet. dec. 39. nu. 1. eod. titu.

Procuratoriū factum ad cauſas deuolutas duntaxat: poſt cauſam tamen commiſſam in curia de ſpeciali mandato papæ valet. deciſ. 13. de reſcript. in antiq.

Procuratorium generale an extēdatur ad lites & cauſas de futuro. deciſione. 30. numero 1. de procuratoribus. in antiq.

Procuratorium non habens nomina ſingulorum de capitulo deſcripta vel ſigillum ipſius capituli nō valet. dec. 29. nu. 1. de procur. in antiq.

Procuratorium ſolo ſigillo iudicis ſignatum ſine ſubſcriptione teſtium facit fidem. deciſio. 15. numer. 1. de procuratorib. in antiq.

Procuratorij forma ſeruatur in cauſis per appellationem deuolutis: ſecus in illis quæ per ſpecialem commiſsionem deuoluuntur. deciſion. 28. numer 1. de dolo & contuma. in antiq.

Procurator datur poſt litem cōteſtatam an poſsit ſubſtituere. deci. 2. de procura. nu 4. in no.

Procurator debet dare mādatum per compulſum ſi vult limitatè acceptare: alias tenetur facere omnia de quibus in mandato. deci. 9 de procu. nu. 3. in no.

Procurator decani & capituli pro omnibus beneficiatis eiuſdem eccleſię conſtitutus an poſsit pro ſingulis procurare. deciſ. 36. eod. tit nu. 1. in no.

Procurator de conſuetudine Romanæ curiæ approbata à iure iurat etiam in animam ſuam. deci. 1. de iuram. cal. nu. 2. in no.

Procurator depoſitus an poſsit eſſe teſtis in cauſa quam procurauit? deciſione 52. numero 2. de appell. in no.

Procurator domini litis debet citari & non principalis, licet in ſummarijs poſsit vterque citari, dec. 2. de procura. nu. 7. in no.

Procurator effectus dominus litis ſicut dominus tacitè vel expreſsè factum procuratoris ratificare poterit: & quid in habente facultatem ſubſtituendi. deci 38. nu. 1. eod. tit.

Procurator etiā dominus litis reuocatur ſi dominus etiā in ſecunda inſtantia alium conſtituat, deci. 2, de procura. no. 5. in no.

Procurator etiam ſi compareat pro citato ad perſonaliter comparendum valet proceſſus parte non opponente ante concluſionem. deci. 10 de procu. nu. 1. in no.

Procurator etiam reuocatus teſtis eſſe non poteſt. dec. 11 de teſti. in no.

Procurator rei & poſſeſſoris non dicitur habere mādatū quò ad tertiū poſteà venientē. dec. 40. de procu. in no.

Procurator excommunicatus quare non admittatur. dec. 5. de conceſ. præbend. in no.

Procurator fines mandati excedendo nihil agit. dec. 23. de conceſ. præben. nu. 2. in no.

Procurator generalis de nouo in aliqua cauſa citatus pōt petere dilationem ad conſulendum principalem, ſi veriſimiliter non erat informatus. deci. 31, nu. 2. de procurat. in no.

Procurator generaliter conſtitutus in omnibus, & ſingulis cauſis contra quaſcunq; perſonas, & coram quibuſcunque iudicibus, an admitti debeat ad cauſas tūc nondum, ſed poſteà exortas. deci. 32. de proc. in no.

Procurator habens mandatum ſpeciale ad beneficium certi valoris acceptandum, ſi accepret minoris valoris an præiudicet domino. dec. 13. nu. 1. de cōce preb. in no.

Procurator habet capere initium illorum quæ agit in perſonam propriam. deci. 1. de iuramen. cal. nu. 2. in no.

Procurator in cauſa criminali regulariter non interuenit. deci. 15. de procura. nu. 1. in no.

Procurator in cauſa criminali conſtitui poteſt quando reus eſt captus. ibid. nu. 2.

Procurator in prima inſtantia ſubſtitutus non poteſt alterum collegam procuratorem in ſolidum datum cū facultate ſubſtituendi & reuocādi &c. reuocari. dec. 31. de procura. in no.

Procurator in Romana curia non ſolum in animā domini, ſed etiam animam ſuam de calumnia iurare tenetur etiam ſi dominus iurauerit. deciſ. 2. nu. 1. de iura. calum. in nouis.

Procurator laicus eſſe poteſt in cauſa beneficiali ad agendum licet non ad eligendū. dec. 27. de procur. in no.

Procurator licet litem fuerit proteſtatus: attamē reuocari poterit eo tamen non contradicente. deci. 2. de proc. in nouis.

Procurator licet ſine cauſa reuocari non poſsit poteſt tamen dominus adeſſe cauſæ ſuæ. ibid. nu. 3.

Procurator licet per litis cōteſtationem efficiatur dominus litis, non tamen factus eſt dominus cauſæ vnde finita inſtantia per ſententiam amodo ceſſat poteſtas eius acquiſita per litis conteſtationem. deci. 20. in fi. de procu. in no.

Procurator reuocatus ſuſtinendi litem poteſt condemnari in expenſis. deci. 28. de procur. nume. 3. in no.

Procurator reuocatur vbi dominus appellat à diffinitiua, licet habuerit mandatum ad appellādum & proſequēdum. deci. 20. eod. titul.

Procurator reuocatus tenebitur de ſuo, ſi cū aliquo ignorante eius reuocationem contraxerit. dec. 2. de procu. nume. 3. in no.

Procurator ſibi præiudicat recipiendo mandatum, ſi non proteſtatur à principio. deci. 9. de procu. nu. 4. in no.

Procurator ſi ex parte accuſati interueniet nō valet proceſſus: ſecus ſi ex parte accuſatoris ſecundum Ioan. de Lign. dec. 37. poſt med. eod. titul.

Procuratores ſi in cauſa beneficiali tres vel quatuor cōſtituantur ſimul & non in ſolidum, & cum vno ex illis, alijs ſe non opponentibus procedatur in cauſa, valebit proceſſus. deciſ. 3. de procura. in no.

Procurator ſi in cauſa criminali admittatur, tenet quod ſit cum eo. deci. 10. in prin. de procurat. in no.

Procurator ſi poſt litem conteſtatam alium ſubſtituat cū clauſ. donec &c. & ſubſtitutus moriatur vel recedat an poſsit cōpelli inuitus ad proſequendū cauſam vlterius vſque in finem. dec. 26. eod. titul.

Procurator ſiue defenſor an interuenire poſsit pro reo contra quem inquiritur ad effectum priuationis. deci. 35. nu. 1. eod. titul.

Procurator ſubſtituens cum clauſula, donec vices ſuas ad ſe duxerit reuocādas. ſi poſt ſubſtitutionem procedat, cenſebitur reuocaſſe ſubſtitutum. deciſ. 30. de procurator. in no.

Procurator ſubſtituens in omnibus cauſis nō dicitur ſubſtituere, niſi in illis in quibus acceptauerat. deciſ. 7. de procura. nume. 2. in no.

Procurator ſubſtitutus ab habente facultatem à domino, cenſetur conſtitutus à domino: & ideo poteſtas eius non finitur re integra per mortē ſubſtituentis ſecus ſi fuiſſet ſubſtitutus ex facultate à lege conceſſa procuratori poſt litis conteſtationem. dec. 13. eo. titu. nu. 1.

Procurator ſubſtitutus ab habente mandatū ſubſtituendi cenſetur à domino conſtitutus. deciſ. 18. in fi. eo. tit.

Procurator ſubſtituens tenetur defendere cauſam ſi ſubſtitutus deficiat etiam in ſecunda inſtantia. deci. 26. eodem titu.

Procurator ſubſtitutus cenſetur reuocatus ſi antequam aliquid faciat ſubſtituens procedat in cauſa. deciſ. 30. de procu. in no.

Procurator ſubſtitutus dominus litis effectus, pōt alium ſubſtituere deci. 5. de procur. in no.

Procurator ſubſtitutus etiā cum clauſula, quòd per quācunque comparitionem non intendebat eum reuocare, cenſetur reuocatus per ſecundam ſubſtitutionem. deci. 4. de procur. in no.

Procurator ſubſtitutus non reuocatur per actus neceſſarios ſubſtituentis. deciſ. 25. de procur. in no.

Procurator ſubſtitutus per ſubſtitutionem alterius reuocatus eſſe cenſetur dec. 4. de procur. in no.

Procurator ſubſtitutus per litis conteſtationem efficitur dominus litis. & ideo alium ſubſtituere poteſt. deciſ. 5. eodem titu.

Procurator ſubſtitutus ab eo qui habuit mandatum à domino cenſetur ab eodem domino conſtitutus, & poterit per eum lite conteſtata alium ſubſtituere. deciſ. 8. eodem titu.

Procurator ſubſtitutus qui per reaſſumptionē tacitè reuocatus fuit, ſi proceſſerit eius acta procurator ſubſtituens ratificare poterit. dec. 14. in fi. de procur. in no.

Procurator ſubſtitutus qui litem conteſtatus eſt non cenſetur reuocatus, ſi ſubſtituens compulſus à iudice aliquid faciat, dummodo poſtea ſolus ſubſtitutus in cauſa procedat. dec. 25. nu. 1. ibid.

Procurator ſubſtitutus procedens in cauſa poſt reaſſumptionem cauſæ ſac. actus nullos licet poſsint ratificari, ſecus tamen eſt ſi eſſet expreſsè reuocatus quia ratificari non poſſent. deci. 14. de procur. in no.

Procurator ad impetrandum & arreſtari faciendum, &c. non poteſt impedire quo minus cauſa deuoluatur. deciſ. 6. nu. 1. de procur. in antiq.

Procurator ad iudicia non poteſt facere ea quæ ſunt gratiola & voluntaria. dec. 24. nu. 1. eo. tit.

Procurator ad audiendam ſententiam duntaxat non poteſt appellare. dec. 5. nu. 1. de procur. in antiq.

Procurator ad cauſas deuolutas tenetur defendere dominum in cauſa commiſſa in curia de ſpeciali mandato papæ. dec. 31. nu. 1. eo. titu.

Procurator an poſsit conſtitui ad acceptandū & permutandum beneficia in poſterum obtinenda. dec. 26. nu. 1. de procur. in antiq.

Procurator an poſsit facere approbationem appellationis de qua in ca. cordi. ſine ſpeciali mandato. deci. 5. nu. 2. de conſue. in antiq.

Procurator capituli an appellat pro qualibet ſingulari perſona capituli. dec. 1. nu. 2. de ſen. excom. in antiq.

Procurator cum poteſtate iurandi de calumnia & ſubſtituendi, poteſt tranſigere & componere. dec. 4. nu. 1. de procurat. in antiq.

Procurator cum libera, non tamen habens ſpeciale mandatum, an poſsit acceptare beneficium. deciſ. 27. nu. 1. eodem titu.

Procurator datus ad litē pupilli non tenetur præſtare iuramentum. dec. 5. nu. 1. de iureiur. in antiq.

Procurator datus generaliter poteſt proteſtari quòd non intendit acceptare, niſi certas cauſas. deciſ. 3. numi. 1. de procura. in antiq.

Procurator datus ad allegādas cauſas abſentiæ, debet ſe offerre illas probaturum coram iudice & iurare de calumnia. dec. 7. nu. 1. de procur. in antiq.

Procurator excōmunicatus non poteſt impetrare reſcriptum ad agendum. deci. 20. nu. 1. de procur. in antiq.

Procurator faciens actū contrarium proteſtationi, à proteſtatione videtur recedere. deciſ. 18. nume. 1. de procurato. in antiq.

Procurator generalis beneficium acceptare nō niſi cum mandato expreſſo poteſt. deciſ. 62. nume. 2. de reſcrip. in antiq.

Procurator habens generale mandatum an poſsit acceptare beneficia & illa permutare, deciſ. 26. nu. 2. de procurato. in antiq.

Procurator habens minus ſufficiens mandatū, ſi offerat ſe infra tempus debitum magis ſufficiens producturum: poterit procedi contra citatum per audientiam contradictarum etiam procuratore munito. deciſ. 19. nu. 1. de dolo & contu. in antiq.

Procurator in Romana curia in animam conſtituentis & ſuam tenetur iurare. deci. 1. nu. 1. de iur. calū. in antiq.

Procurator in prima inſtantia, in ſecunda ſi non ſit procurator, poteſt produci in teſtem per partē aduerſam. deci. 12. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq.

Procur

Procurator non cenſetur reuocatus, ſi dominus explicet actũ in iudicio neceſſario.dec.22.nu.2.de proc. in anti.
Procurator non cenſetur reuocatus vbi dominus in iudicio ex neceſſitate comparet.dec.31.nu.1.eo.tit.
Procurator non niſi cũ ſpeciali mãdato matrimoniũ cõtrahere poteſt.dec.27.nu.2.de procur.in antiq.
Procurator non poteſt renũtiare vt non vocetur vel ſaltem eius dominus ad videndum iurare teſtes.deci.24.nu.1.de procur.in antiq.
Procurator primæ inſtantiæ cenſetur reuocatus per conſtitutionem alterius ſecunda inſtantia factam.deci.25.nu.1.de procur.in antiq.
Procurator primò conſtitutus cenſetur reuocatus per conſtitutionem ſecundi.deciſ.14.nume.1.de procurato.in antiq.
Procuratoris generalis dolus nocet domino.dec.6.nu.3.de offi.vica.in antiq.
Procurator ſi non appellat infra decẽdium non auditur poſteà dominus etiam per viam reſtitutionis.dec.27.nu.1.de appel.in antiq.
Procurator vbi aliquem actum facit:licet de eius mandato tunc non conſtaret,non dicitur nulliter poſſeſsiſſe.dec.19.nu.1.de procur.in antiq.
Procurator capituli an poſsit petere abſolutionẽ canonicorũ vt ſingulorũ excõmu.dec.1.de dol. & contu.Biſi.
Procurator conſtitutus ad cauſam,licet cenſeatur limitatus ad principalem tantùm cauſam:attamẽ poterit appellare dec.1.nu.2.de procur.Biſig.
Procurator cõſtitui põt ad acceptãdũ,& permutãdũ etiã beneficia in poſterum conferenda.dec.4.nu.1.ibid.
Procurator cum libera an poſsit acceptare beneficia.deciſ.8.nu.1.de procur.Biſig.
Procurator cũ libera non põt adire hæreditatẽ.ibi.nu.2.
Procurator datus ad audiendam ſententiam dũtaxat poteſt appellare.dec.2.nu.1.de procur.Biſi.
Procurator effectus dominus litis,licet ſe ſubtrahat,continuè citari debet,& in cauſa abſentiæ poteſt procedi per contradictas.cau.30.dub.58.nu.1.Faſtol.
Procurator falſus condemnatur in expenſis,ac puniri de falſo poteſt.dec.12.nu.2.de procur.Biſi.
Procurator generalis cũ libera poterit permutare.deciſ.4.nu.2.de procur.Biſig.
Procurator generalis poterit petere reſtitutionem in integrum quando incidenter peti poteſt:ſecus ſi principaliter.dec.1.nu.2.de reſti.in integ.Biſi.
Procurator generalis ordinis habens poteſtatem per ordinem,& pro ſingulis perſonis de ordine,&c non admittitur pro vno conuentu.cau.6.du.23.nu.1.Faſtol.
Procurator habens mandatum ad permutandũ cũ clauſ. quod à die conſtitutionis incluſiuè ad vnum actum eſſet ſublata poteſtas,poterit tantùm infra annum permutare.deci.15.nu.1.de procur.Biſi.
Procurator perſonam domini repreſentat.deciſ.6.nu.2.de procur.Biſi.
Procurator ſubſtitutus de cuius ſubſtitutione non conſtat,facit proceſſum nullum: nec ſufficit quod ratificentur acta per eum ab altero eum procuratore ſubſtituentis.ibid.nu.1.
Procurator ſubſtitutus effectus dominus litis poteſt aliũ ſubſtituere: & licet procurator ſubſtituens moriatur ante acceptationem,valet proceſſus cum eo agitatus.deci.9.nu.1.de procur.Biſig.
Procurator ſubſtitutus etiam re integra ſi decedat,ſubſtitutus poterit procedere.ead.dec.nu.2.
Procurator ſubſtitutus à procuratore virtute facultatis à domino principali habito de ſubſtituendo non poterit reuocari à ſubſtituente expreſſè.ibid.nu.4.
Procurator transferens in totum vices ſuas in ſubſtitutum à ſe licet habeatur in procuratorio clau.procuratorio in ſuo robore nihilominus duraturo:non poterit reaſſumere cauſam ſine ſpeciali mandato.deciſi.11.nu.1.de procur.Biſi.
Procuratorem quis conſtituere poteſt pro ſe & pro alijs præſentibus & non contradicentibus.deciſi.13.nu.1.de procura.Biſig.
Procuratores an intelligantur conſtituti inſolidum vbi conſtituens dixerit, & quemlibet veſtrum conſtituo procuratorem abſque eo quod dictum eſt inſolidum.deciſ.7.nu.2.de procura.Biſig.
Procurator articulos per eũ datos etiam per iuramentũ de ſtylo palatij reuocari poteſt.etiã non docto de errore in ſpiritualibus:ſecus in prophanis.deciſ.17.de procurat.in no.
Procurator capituli non poteſt pro ſingulis clericis eccleſiæ petere abſolutionem.dec.36.eo.ti.
Procurator cenſetur reuocatus ſi dominus appellet à ſententiis & alios procuratores etiam non acceptatores cõſtituat.dec.10.de proc.in no.
Procurator cenſetur reuocatus per mortem naturalem vel ciuilem domini.dec.28.eod.tit.
Procurator cogitur etiã defendere in cauſa reſtitutionis.dec.9.de procura nume.6.in no.
Procuratio litis de perſona in perſonam nõ transfertur, niſi in hæredibus & vniuerſalibus ſucceſſoribus, vel in dominos vel a filio in patrem.dec.2.nume.2.de teſtament.in antiq.
Procurator ad acceptandum beneficium poterit acceptare dignitatem.dec.68.de reſcrip.in antiq.
Procurator ad agendum & defendẽdum qui pro ſe obtinuit ſententiam,quæ tranſiuit in rem iudicatam.cogitur defendere in cauſa reſtitutionis obtentæ contra ſententiam,principalem ſuum.deciſ.30.numero 3.de reſcript.in antiq.
Procuratores inſolidum conſtituere ſufficit abſque eo quod dicatur,& quemlibet ipſorum inſolidum.dec.7.nu.1.de procur.Biſig.
Procuratorium generale an extendatur ad cauſas futuras.dec.3.nu.1.de procur.Biſi.
Produci poſſunt inſtrumenta poſt concluſionem.deci.2.de reſtitu.in integ.nu.8.in no.
Productio iurium facta verbo tantùm in termino partibus datum valet.deciſio.32.num.1.de indicijs.in antiq.
Profeſsio tacita & expreſſa differunt.dec.15.circa fi.de of fi.deleg.in no.
Profeſsio poteſt fieri per monachum in manibus ſui abbatis vel alterius ab eo poteſtatem habentis.dec.4.nu.1.de reg.& tran.ad reli.in antiq.
Prohibitum vbi aliquid perpetuò ſit,omne aliud cenſetur prohiberi,per quod peruenitur ad illud.dec.4.nu.8.de ſent.excommu.Biſig.
Pronuntiatio ſuper deuolutione non eſt neceſſaria.deci.2.de reſcrip.nu.18.in no.
Pronuntiari cauſam eſſe deuolutam in ſpiritualibus neceſſariò non debet:ſecus in prophanis.deciſ.21.nume.1.de ſent.& re iudi.in antiq.
Proprietas potior eſt poſſeſsione.deciſ.47.nume.1.de reſcript.in antiq.
Prorogari multa poſſunt quæ de nouo inchoari prohibẽtur.dec.21.in fi.de præb.in no.
Prorogata res non cenſetur innouata per prorogationẽ, ſed potius eadem reputatur ſicut ante.ibid.
Prorogatio fieri non poteſt de loco ad locum niſi in caſibus in iure expreſsis.dec.7.nu.3.de offic.vica.in no.
Prorogatio quæ fit in alienum iudicem etiam ordinariũ ex certa ſcientia & non per errorem fieri debet.ibid.
Proteſtãs generaliter vel ſpecialiter tacitè vel expreſſè.ſi actum directè contrarium faciat,à proteſtatione recedit.dec.15.circa fi.de offi.deleg.in no.
Proteſtans per actum contrarium à proteſtatione ſua recedere cenſetur.dec.6.de cauſ.poſ.& propr.in no.
Proteſtatio quod nihil fiat pendente termino ad dicendũ contra commiſsionem parui pẽditur in Rota.deci.2.de reſcrip.nu.30.in no.
Proteſtari debet aduerſario quod ſeruiat quando agitur ſuper beneficio conſiſtenti in diſtributionibus & ſufficit proteſtari procuratori.dec.22.de reſer.n.10.in no.
Proteſtandum eſt aduerſario quod deſeruiat quando ſumus in canonicatibus.dec.2.de renuo.nu.6.in no.
Prouiſio,& mandatum de prouidẽdo de certo beneficio vacante,æquiparantur.deciſ.1.numero 3.de reſcriptis.in no.
Prouiſio & præſentatio inter ſe differũt.dec.17.de præb.nu.1.in no.
Prouiſio dat ius in re.deciſ.7.in fin.de conceſſ.præbend.in nouis.
Prouiſio apoſtolica de beneficio iurispatro.clerici & laici communiter, valet.deciſ.47.nu.1.de conceſſ.præbend.in antiq.
Prouiſio executoris de beneficio quod ignoratur vacare, valet:ſecus ſi non vacaret.deciſ.36.nume.1.de præben.

in antiq.
Prouiſio facta poſtquam papa appoſuit manum ei qui acceptanerat prius, vel poſtea acceptaſſet, non valet. dec. 25. nu. 1, de conceſ. præben. in antiq.
Prouiſio facta per executorem gratiæ ante receptionem literarum valet ſi non opponatur, decif. 58. numero 1. eodem titu.
Prouiſio in qua narratur canonicũ prius prouiſum fuiſſe, eſt ſurreptitia. deci. 24. nume. 1. de conceſ. præbend. in antiq.
Prouiſio non valet vbi non valet acceptatio. dec. 45. nu. 2. de reſcrip. in antiq.
Prouiſio tribuit ius in re. decif. 26. nume. 3. de conceſ. præbend. in antiq.
Prouiſio facta ante purificationem gratiæ an teneat. dec. 7. nu. 11. de conceſ. præben. Biſi.
Prouiſio tribuit ius in re. decif. 7. numer. 9. de conceſſio. præbend. Biſig.
Proximitas in cauſis ſpiritualibus nihil operatur. deci. 6. de procura. in no.
Pubes contrahens cum impubere etiã per verba de præſenti ante tempora pubertatis poteſt cum alio pubere matrimonium legitimum contrahere non obſtãte promiſſione iuramento firmata, & ſuperioris prohibitione. dec. 1. de deſpon. impub. in no.
Puniri non debet quis in alio nec in plus quam deliquerit. dec. 64. de appel. in no.
Purificatio gratiæ pauperis per duos ex executoribus facta non conſtito de impedimento tertij executoris dũmodo de eo poſtea conſtet, valet. dec. 4. nu. 1. de offi. de lega. in no.
Purificatio gratiæ facta per executorem in forma pauperum ad inſtantiam conſanguinei impetrantis non habentis mandatum valet, & poteſt fieri etiã ex officio, & in abſentia impetrantis licet ſit tutũ ſuper hoc pronuntiare. dec. 9. in prin. de conceſ. præben. in no.
Purificatio gratiæ pauperis ſi ſit commiſſa epiſcopo, eo mortuo an poſſit capitulum eam purificare. decifi. 56. de conceſ. præben. in antiq.

De litera Q.

Quadriennium ad petendum reſtitutionem computatur à die vltimo ſententiæ. decif. 1. de reſtit. in integ. in no.
Quadriennium reſtitutionis aduerſus probationes omiſſas non currit à die præfixionis termini: ſed à die ſententiæ vel ſententiarum poſteà latarum. ibid. nu. 2.
Quæſtores pro luminaribus non poſſunt agere iudicialiter pro rebus quæ debentur luminaribus prędictis. deci. 20. nu. 1. de iudi. in antiq.
Qualitas adiecta rei, eius immutat naturam. decif. 32. nu. 9. de præben. in antiq.
Quarta integra detrahi non poteſt de fideicõmiſſo vniuerſali, niſi prius deductis legatis ad pias cauſas, & ſic ſolum de reſiduo. dec 12. nu. 1. de teſta. in antiq.
Quarta non detrahitur de fideicõmiſſo vniuerſali pro legatis pijs pertinentibus ad onus hæredis. ibid. nu. 6.

De litera R.

Ratum habere non poſſum q nomine meo non eſt geſtum decif. 19. de procu. in no.
Ratum habere poſſum quod nomine meo geſtum tacitè vel expreſſè dummodo ratihabitio fiat infra tẽpus, quo actus eſſet gerendus per me. deci. 13. circa medium. de conceſ. præben. in no.
Ratificata non cenſentur antea geſta per ſubſtitutionẽ, niſi dicatur expreſsè. licet ſecus ſit, ſi ille qui geſſit acta conſtituatur procurator à principali vel domino litis. deci. 38 de procur. in no.
Ratificatio inducitur ſi dominus vtitur geſta per aſſertũ procuratorem. deciſ. 9. eo. tit. nu. 1.
Ratificari an poſſint geſta per falſum procuratorem. ibi. numer. 2.
Ratificari non poſſunt geſta per non procuratorem poſt concluſum in cauſa niſi præiudicium ratificantis. deci. 20. nu. 1. de procura. in antiq.
Ratificari poſſunt geſta per non procuratorem à domino ante ſententiam: ſecus poſt, quia ſolùm in eius præiudicium id facere poſſet. & quæ ſit cauſa è differentiæ. dec. 1. de procur. in antiq.
Ratum habere non poſſum, quod meo nomine non eſt factum. dec. 10. nu. 5. de iure patro. in antiq.
Ratificari nõ poteſt quod ab initio nullum eſt. deci. 6. nu. 4. de procur. Biſi.
Ratum habere nõ poteſt quis, quod ſuo nomine geſtum non eſt. dec. 6. nu. 3. de procur. Biſi.
Ratio debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare. vbi ampliatius ratio fuerit cauſ. 3. dub. 1. numero 2. Faſtol.
Receptio ſola in canonicũ quæ eſt poſſibilis ſortiri effectum, eſt impeditiua ſecũdarum literarum. dec. 11. nu. 5. de conceſ. præbend. Biſi.
Receptus ſub conditione, ſi ſibi debeatur, nõ aliàs. cenſetur purè. dec. 9. nu. 1. de conceſſ. præb. Biſi.
Receptio per capitulum ad canonicatum per papam collatum eſt quid facti. deciſi. 14. de officio delegat. in no.
Receptus in canonicũ authoritate apoſtolica præfertur cæteris qualitercunq. venientibus in petitione præbẽdæ vacantis. deci. 11. de conceſſ. præbend. nume. 2. in no.
Receptus primò à capitulo ex pluribus nominatis à rege & regina, præfertur alteri. decif. 7. numer. 1. de cõceſſ. præben in antiq.
Receſſurus à curia non tenetur reſpondere interrogatorijs aduerſarij, niſi dentur in modum poſitionũ, ſi hoc petat. dec. 17. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq.
Recognitio ſigillorum & notariorum inſtrumentorũ poſt terminum ad producẽdum omnia productorum, per quæ obiectus probantur, an fieri poſſit. deci. 3. nu. 2. de proba. Biſig.
Reconuentio non habet locum in cauſa appellationis. dec. 1. nu. 1. de mutuis pet. in antiq.
Reconuenire an poſſit reus actorem virtute commiſſionis actoris, an opus ſit ſibi alia commiſſione. ibidem.
Reconuenire poteſt reus actorem coram eodem auditore impetrato ſuper iniurijs. deci. 3. numer. 2. de iniur. & dam. dat. in antiq.
Reconuentus an ſit tutus excipiendo de litis pẽdentia ſuper eadem re coram maiori tribunali per aliũ. cau. 19. dub. 39. nu. 2. Faſtol.
Rector in cuius parochia ędificatur aliqua capella habet ius præſentandi ad dictam capellam, & pręſentandum epiſcopus inſtituet. decif. 4. circa finem. de conceſſ. præbend. in no.
Rector in dimembratione alicuius eccleſię ſeu bonorum eiuſdem per aliquem legatum de latere facienda, vocari debet: cauſæ veritas expreſſioq; adeſſe debẽt: tractatus item & aliæ iuris ſolennitates ſunt ſeruandę. dec. 2. de rebus eccleſ. non alien. in no.
Regiſtrum quid dicatur. deciſion. 38. numero 2. de probationib. in antiq.
Regreſſum habens debet docere q tempore ſibi reſeruati regreſſus habebat aliquod ius cum diſtinctione tamen. dec. 1. de reſcript. nu. 10. in no.
Regreſſum habens de conſenſu non tenetur aliter iuſtificare. ibidem. nu. 11.
Regreſſum habens ſi vti procurator alterius reſignat illud beneficium ad quod habet regreſſum ſibi non prę iudicat. dec. 14. de procur. nu. 4. in no.
Regula à maiori vel pari non habet locum in beneficialibus. dec. 2. de fil. presby. nu. 2. in no.
Regula de publicandis non habet locum in permutatione. dec. 4. de renun. nu. 6. in no.
Regula de publicandis olim locum non habebat ſi cõſenſus præſtabatur poſt mortem. ibid. nu. 10.
Regula, dolo petis. non vendicat ſibi locum in petitorio. dec. 16. in fin. de teſti. ſpol in no.
Regularis quando præficitur eccleſię ſæculari debet pręſentari vt clericus, & inſtitui. & in officio cũ presbyteris ſæcularibus conformari. cau. 36. dub. 65. numero 4. Faſtol.
Reipublicę intereſt habere homines liberos. dec. 31 nu. 2. de ſent. & re iudi. in antiq.
Rei publicationis in actione quę requirantur. dec. 15. de re iudica. nu. 2. in no.
Relatiuum, aliud vel alia. licet referãt diuerſum in ſuppoſito: referunt tamen idem vel cõſimile in ſubſtãtia vel qualitate. decif. 54. numer. 3. de reſcript in antiq.
Releuatio ſubſtituti in fine procuratorij nõ inducit ſubſtituen

ſtituendi poteſtatem.deci.1.nu.1.de procu.Biſi.

Religioſus conſentiens prouiſioni de ſe factæ nulla reſtitutione eorũ quæ habebat ordini facta, an virtute ſtatuti, q nullus frater,&c.excommunicatus ſit. deciſi.5.nu.1.de conſti.in antiq.

Religioſus expectans poteſt acceptare officio ſpectantia ad collationem ſui abbatis.deci.3.nu.1.de regu. & tran. ad reli.in antiq.

Religioſus poteſt ſuo nomine agere cõtra prædones qui eum ſpoliarunt.deci.15.nu.1.de iudi.in antiq.

Religioſus ſtatim quod conſenſit prouiſioni de ſe factæ eximitur à iuriſdictione ſui generalis.& eſt extra regulas & confirmationes ordinis.dec.5.de conſti. in antiq.

Religio non impeditur propter falſam cauſam.dec.2.nu.15.de ceb.eccle.non alie.Biſi.

Religioſus deprædatus cappa vel breuiario poteſt cõtra prędonem agere nomine ſuo.dec.6.nu.1.de reſtitutio. ſpolia.Biſig.

Remedium ordinarium quandiu ſupereſt non eſt recurrendum ad extraordinarium deci.34.nume.2. & deciſ. 62.nu.2.de appellatio.in no. & deci.11.de referi.in no.

Remedio ordinario vbi locus ſit ad extraordinarium nõ eſt recurrendum. dec.34.de app.nu.2.in no.

Remedium legis diffamari. quando intẽtatur ab eo, quẽ reus aſſerit eſſe ſuum creditorem, quomodo procedatur.dec.2.nu.1.de dila.in antiq.

Remiſsio ad probandum in partibus datur ſub bulla niſi in commiſsione concedatur quòd detur ſub ſigillo auditoris.dec.28. nu.2.de iudi.in antiq.

Remiſsio ad partes ſuper eiſdem articulis non datur niſi ſemel.dec.29.nu.1.de iudi.in antiq.

Remiſsio ad partes non conceditur pro probandis attentatis.dec.10.nu.2.de appel.in antiq.

Remiſsio cauſæ ad cancellariam præſente notario cauſæ & vna partium valet.dec.27.de iudi.in antiq.

Remiſſoria ſemel vtrique parti data, ſi fuit impugnata ab vna parte, non debet ei iteratò dari: licet duret pro illo cau de ſurreptitia impetratione falsò oppoſitũ fuerat.cau.9.dub.28.nu.1.Faſtol.

Remiſſoriæ forma qualis ſit.deci.1.nu.2.de teſtib.Biſi.

Remiſsio in ſecunda inſtantia licet noui articuli dentur, non eſt iteratò concedenda.dec.26 de teſtib.in no.

Remiſsio licet pro dilatorijs exceptionibus & alijs præambulis vel incidentibus vel emergentibus in cauſa regulariter non detur extra curiam tamen pro exceptionibus peremptorijs, vt puta contra teſtes, vel aliàs bene conceditur ad partes.deciſio.6.de probationibus. in nouis.

Remiſsio non datur ad partes ſuper attentatis: ſed datur terminus ad probandum in curia.dec.4. vt lit.penden. nume.3.in no.

Remiſsio pro inſtrumentis producendis non datur: ſed bene pro ſignis & ſigillis recognoſcendis. deciſio.6.de probatio.in no.

Remiſsio ſuper attentatis non datur ad partes. ſed datur terminus ad probandum.deciſio.4.vt lite penden. numer.3.in no.

Remiſsio vbi aliqui articuli per teſtes, aliqui per ſcripturam ſunt probandi, conceditur: ſecus vbi articuli venirent probandi per ſcripturam.deci.27.de teſti. in no.

Remiſsionis litera poſtquam eſt bullata auditor ſine noua commiſsione procedere non poteſt.deciſ.4.de teſtibus.in no.

Remiſsione decreta in prima inſtãtia pro articulis admiſſis, an ſi pars negligẽs fuerit in prima inſtãtia poſsit in ſecũda vti & illam proſequi.dec.20.de teſti.in no.

Remiſſoria non datur quãdo materia poteſt probari per ſcripturas.dec.10.de offi.deleg.nu 3.in no.

Remiſsio cauſæ ad cancellariam ſufficit, ſi fiat notario cauſæ & vna partium præſente, vel remittatur commiſsio ad cancellariam.deciſ.35.nume.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.

Remiſſoria decernitur ad inſtantiam aſſerti procuratoris cauentis de rato ſub pœna,&c.dec.45.nu.1.de teſti. & atteſta.in antiq.

Remiſſoria nõ datur vbi probatio debet fieri per inſtrumẽta & ſcripturas.deci.44.n.1.de teſt.& atte.in antiq.

Remiſſoria non conceditur etiam ex cauſa ante litis conteſtationem.deci.37.nu.2.ibid.

Remiſſoriæ fiunt per bullam papæ, niſi petatur q decernantur ſub ſigillo auditoris.deciſio.36.numer.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.

Remiſſoriam de conſenſu partium auditor cauſæ poteſt ſine vicecancellario concedere.deciſi.39.nu.1.de teſtib. & atteſta.in antiq.

Remiſsionem reportatam de partibus auditor ſine ſpeciali commiſsione aperire non poteſt ibid.nu.2.

Renuntiare futuræ ſucceſſioni per pactum iuramento vallatum an poſsit.dec.1 nu.8.de conſuet.in no.

Renuntians in partibus & cauſæ non eſt condemnandus in expenſis factis poſt intimationem renuntiationis in curia.dec.3 de renunt.nu.8.

Renuntiantibus iuribus ſuis non datur ad illa regreſſus. dec.4.de renuntia.nu.2.in no.

Renuntians liti & cauſæ & beneficio tenetur ad fructus perceptos ſi poſſeſsionem facta non dimiſerit.dec.1.de renuntia nu.1.in no.

Renuntiãs liti & cauſę non cenſetur ſibi iure competenti renuntiare.dec.3.nu.1.eo.tit.

Renuntians litis & cauſæ tenetur dimittere poſſeſsionẽ. dec 1.de renunt.in no.

Renuntiare iuri in fauorem ſui introducto cuicũque licet.dec.32.nu.3.de appel.in no.

Renuntiare liti & renuntiare iuri differunt.deciſ.3.de renunt.nu.2.in no.

Renuntiare quilibet poteſt iuri ſiue priuilegio ſibi cõceſſo.dec.10.de procur.in no.

Renuntiare videtur iuri ſuo habẽs regreſſum & permittens alium poſsidere.deciſ.3.de renuntiat.nu.7.in no.

Renuntiari an poſsit ſubſtantialibus iudicij & pluribus alijs.dec.2.de renunt.nu.9 in no.

Renuntiatio facta in manibus non habẽtis poteſtatem admittendi reſignatorium, an inducat vacationẽ beneficij.dec 1.nume.2.de renuntiatio.Biſig.

Renuntiatio facta in manibus non habentis poteſtatẽ admittendi reſignationẽ non obſtat agẽti contra intruſum in beneficio per ſe renuntiato.deci.3.nu.1.ibi.Biſi.

Renuntiatio petendæ reſtitutionis factæ poſt ſpoliationẽ, an obſtet petenti ſe reſtitui.dec.2.nume.3.de reſtitutio.ſpolia.Biſi.

Renuntians liti & cauſæ poteſt cogi ad reſpondendum poſitionibus.dec.4.de renun.nu.11.in no.

Renũtiatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij obſtat agenti petitorio vel poſſeſſorio, quamuis papa eandem renuntiationem non admittendo poſſet renuntiantem in petitorio annullare.dec.4.per tot.de renunt.in no.

Renuntiatio beneficij debet eſſe voluntaria, aliàs non valet.deci 5.de renun.in no.

Renuntiatio expreſſa & tacita differunt.dec.15.de officio deleg.in no.

Renuntiatio litis fieri debet coram proprio auditore cauſæ aliàs non valet.deci 3.de renun.nu.3.in no.

Renuntiatio metu facta venit reſcindenda.deciſi.5.de renuntia.nu.1.in no.

Renuntiatio primi beneficij ſecundi collationẽ præcedere debet.deci 12.nu.3.de re iudi.in no.

Renuntiatio ſpontanea licet non admiſſa, obſtat repetenti vel agenti petitorio ſeu poſſeſſorio.dec.4.de renun. nu.2.in no.

Renuntiatio tituli nõ valet, niſi fiat in manibus ordinarij collatoris, aut vicecancellarij, vel alterius de ſpeciali mandato papæ.deci.3.de renun.nu.3.in no.

Renuntiationem, ille recipit, qui poteſt ipſum renuntiantem inuitum deſtituere.dec.7.de iudic.nu.3.in no.

Renuntiare quilibet poteſt iuri ſuo.deci.31.nu.4.de ſent. & re iudi.in antiq.

Renuntiari poteſt iuri ad rem.deci.7.nu.3.de iur.patro. in antiq.

Renuntiare poteſt ne quis ad boni viri arbitrium recurrat.dec.2.nu.1.de arbit.in antiq.

Renuntiatio beneficij non poteſt admitti per habentem poteſtatem conferendi tantum.deciſio.5.de renuntia. in antiq.

Renuntiatio ceſsionis bonorum an teneat cum iuramento.dec.4.nu.1.de renunt.in antiq.

Renuntiatio facta poſt ſpoliationem non valet.deci.8.in prin.de renun.in antiq.

Renuntiatio petitionis reſtitutionis facta per iam ſpoliatum valet.dec.3.nu.1.de renunt.in antiq.

Renuntiatio permutantium facta in fraudem expectantium ipſius expectantibus non nocebit.deciſ.16.nu.9. de rerum permu.in antiq.

Renuntiatio ſpontanea beneficij nocet dicenti ſe ſpoliatum.deci.6.de renun.in antiq.

Renuntiatio ſymoniaca non nocet reſignanti.deciſ.7.de renun.in antiq.

Renuntiatur faciliùs beneficio quærẽdo quàm quæſito. deci.14.nu.4.de renun.in antiq.

Renuntians in manibus non habentis poteſtatem recipiendi reſignationem.licet perdat poſſeſsionem: non tamen perdit proprietatis ius reſpectu nõ habentium poteſtatem illum priuandi.deciſio.3.nume.2.de renun. Biſig.

Renuntians liti & cauſæ cenſetur etiam renuntiare iuri quod habet tam in cauſa prophana quàm ſpirituali. deci.23.nu.3.de ſenten.& re iudi.

Renuntians non ſolùm perdit ius in proprietate,ſed etiã in poſſeſsione:imò faciliùs in poſſeſsione poſita quod renuntiatio non teneret.deciſio.5.nume.2.de reſtitut. ſpolia.Biſig.

Renuntiari poteſt quilibet iuri pro ſe introducto,deciſ.1. nu.3.de iuretur.Biſi.

Renuntiari poteſt per pactum iuri futuro, licet non per ſimplicem repudiationem.deciſ.1.nu.2.de iureiurand. Biſig.

Renuntiatio beneficij reſeruati in manibus ordinarij per exemptum ab eius iuriſdictione non valet.dec.4.n.1.de renuntia.Biſig.

Renuntiatio debet eſſe pura.deci.6.nume.2.eiſdem tit.

Renuntiatio facta per permutantem ſub conditione, ſi patruo ſuo placuerit, an in caſu voluntatis dicti pacti patrui, valeat.ibidem.

Renuntiatio facta per iuramentum ſuper re minus licita: duntamen iuramẽtum ſit obſeruabile abſque metu æternæ ſalutis,debet ſeruari.deciſio.1.nu.4.de iureiurand. Biſig.

Renuntiatio ſimplicium beneficiorum an poſſit fieri in manibus collatoris inferioris epiſcopus, vt ipſe ſalus ſine epiſcopus poſsit admittere renuntiationem.deci. 5.de renun.Biſig.

Repræſaliæ quando concedantur.deci.2.de reſeri.nume. 50.in nouis.

Reſcriptum dicitur eſſe commune.deciſi.47.nu.2,de appella.in antiq.

Reſcriptum ſecundum faciens mẽtionem de primo reuocat illud.deci.30.de reſcript.in antiq.

Reſcriptum ſurreptitium parte non opponente non vitiat proceſſum.deci.48.nume.1.de reſcrip.in antiq.

Reſcripta vbi multa eiuſdem tenoris impetrãtur in vna cauſa,quò ad effectum reputantur vnum,deci.32.nu.3, de præb.in antiq.

Reſcriptum ſurreptitium dat iuriſdictionem,deci.60.de appellatio.in no.

Reſcriptum ſurreptitium iuriſdictionem tribuit.deci.13. de offic.deleg.nu.3.in no.

Reſcriptũ ſuper futuris appellationibus ſeu in cauſis impetrantium non valet.deciſ.2.de excep.nume.1.in no.

Reſcripti impetratio non eſt actus iudicialis ſed extraiudicialis.dec.6.nu.2.de iudic.in no.

Reſcripti verba ſæpe impropriantur in libello,ſine modo poſtea agendi.deciſi.2.de alte.iudic.mutand.cauſ. fact.in no.

Reſcripto obtento per actorem poterit cum ſuis qualitatibus vti.dec.32.de appel.num.2.in no.

Reſcripto poteſt reus vti contra ipſum impetrato etiam inuito impetrante & etiam ſecundum aliquos ante præſentationem.deciſion.61.de appellatio.numero 2. in no.

Reſcriptum an cenſeatur extinctum altero collitigante mortuo.deciſio.10.vt lit.pendeo.in no.

Reſcriptum commune eſſe cenſetur.deciſi.7.in princip. de appellat.in no.

Reſcriptum contra legem non caſu ſit validum.dec.32.de reſcrip.nu.1.in no.

Reſcriptum citius vitiatur ex falſa expreſsione quàm taciturnitate.ibid.nu.5.

Reſcriptum cum clauſulis generalibus an extendatur ad controuerſiam ortam poſt impetrationem.deciſ.18.de reſcrip.nu.2.in no.

Reſcriptum gratioſum per quod alteri præiudicium infertur non valet niſi de primo mentionem faciat.dec. 12.de re iudica.nu.1.in no.

Reſcriptum impetratum per clericum cõtra laicos abſque clauſ.& quoſdam alios non comprehendit religioſos non nominatos in ipſo.deci.8.numero 1.de reſcrip.in no.

Reſcriptum licet ſit ſurreptitium,tamen per illud datur iuriſdictio,cùm ope exceptionis ſit annullandũ.deci. 13.de offi.deleg.nu.2.in no.

Reſcriptum perſonale non tranſit ad alias perſonas quã in eo expreſſas.deciſion.10.numero 1.vt lit.pendent. in nouis.

Reſcriptum potius in dubio interpretari debemus vt valeat quàm pereat.deciſio.9.in ſi.de cau.poſſeſſ.& proprieta.in no.

Reſcriptum primum ad hoc vt reuocetur per ſecundum eſt neceſſe quòd fiat mentio expreſſa de primo & de contentis in ipſo.deci.6.nu.1.de reſer.in antiq.

Reſcriptum ſine mandato ſpeciali impetratũ eſt nullũ. deci.61.de appel.nu.1.in no.

Reſcriptum impetratum ab excommunicato pro non excommunicatum,ſi impetrando non fuit oppoſitum de excommunicatione, valet.deciſion.9.numero 4.de reſcript.Biſig.

Reſcriptum non redditur nullum ipſo iure per ſurreptionem,ſed ope exceptionis.dec.2.numero 4.de reb. eccleſ.non aliena.Biſig.

Reſcriptum non ſemper redditur ſurreptitium ob taciturnitatem eorũ,quibus expreſſis conceſſum non fuiſſet.cauſ.35.dub.64.nu.3.Paſtol.

Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo ſurreptitio an valeat.deci.11.nu 1.de reſcrip.Biſig.

Reſeruatio papalis inficit titulum & poſſeſsionem.deciſ. 3.de reſtitu.ſpolia.nume.2.in no.

Reſeruatio papæ afficit beneficium ſuper & de quo ſit, & inficit totum quicquid diſponitur in contrarium. deci.1.de rerum permu.nume.4.in no.

Reſeruatio ſpecialis aliquando eſt fortior generali.deci. 3.de offi.leg. nu.2.in no.

Reſeruatarius apprehendens poſſeſſorium beneficij per aliũ etiã iniuſtè occupati cadit in pœnã,c.eum qui de præben.in ſext.deci.3.de reſti.ſpo.nu.2.in no.

Reſeruatarius non poteſt propria authoritate poſſeſsionem beneficij per alium detenti apprehendere & detẽtatorem eijcere quãtumcunque notoriè ius non habẽtem.deci.3.de reſti.ſpolia.nume.2.in no.

Reſeruatio an expiret per prouiſionem factam per papã ei qui extra curiam literis non expeditis moritur.dec. 3.nu.1.de ferijs.in antiq.

Reſeruatio beneficij per commendam non perpetuam ſubſequutam non expirat.deciſ.7.de elect.in antiq.

Reſeruatio beneficij obſtat agẽti poſſeſſorio.niſi ſit ſpoliatus lite pendente:quia tunc officio iudicis ſibi ſubuenitur.dec.11.nu.1.de cauſ.poſſeſſ.& propriet.in antiq.

Reſeruatio beneficiorum non vitiatur ex falſa demõſtratiõe ſi nominatim beneficia fuerant reſeruata: ſecus ſi generaliter:quia non teneret niſi illem in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio,beneficia teneret.deci.19.nu.3. de præb.in antiq.

Reſeruatio facta ad inſtantiam partis tanquã ambitioſa debet reſtringi.ſecus ſi fieret motu proprio.dec.8.nu. 3.de elect.in antiq.

Reſeruatio geminata in fauorem vnius met operari põt multos effectus.dec.32.nu.1.de præb.

Reſeruatio papæ non impedit vnionem faciendam per ordinarium;ſed ſuſpendit eius effectum durante tempore collationis factæ vigore reſeruationis.deciſio.4. nu.1.de rebus eccleſ.non alien.in antiq.

Reſeruatio papæ ſubſequens vnionem factam ab ordinario impedit effectum vnionis,licet de ea non fuerit facta mentio.eadem dec.nu.2.

Reſeruatio papæ obſtat agẽti poſſeſſorio:quia afficit titulum & poſſeſsionem.deci.20.nu.1.de cau.poſſ.& proprieta.in antiq.

Reſeruatio beneficij licet impediat collationem ipſius tamen non impedit reſignationem.deciſi.1.de rerũ permu.nu.3.in no.

Reſeruatio papæ expirat per ſolam collationem etiã poſſeſsione non ſubſecuta.deciſion.24.numer.1.de præbendis.in antiq.

Reſeruatio ſpecialis per papã dicitur quãdo reſeruat aliquod

quod beneficiũ collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ. dec. 28. nu. 1. de præben. in antiq.

Reſeruatio ſimplex ſequens gratiam ſecundam, & præcedens acceptationem & prouiſionem an impedire potuerit in acceptando & ſibi prouidere faciendo. deciſ. 33. nu. 12. de præben. in antiq.

Reſeruationis effectus eſt ligare inferiorum poteſtatem circa beneficium reſeruatum. dec. 32. nu. 2. ibid.

Reſeruationis exceptio eſt excluſoria poſſeſſorij vbi cõſtaret de reſeruatione vel incontinenti poſſet probari de illa. deci. 12. nu. 2. de reſti. ſpo. in antiq.

Reſeruatio an expirat per cõmendam factã ad incertum tempus dec. 1. nu. 4. de præben. Biſig.

Reſeruatio beneficiorum an dicatur ceſſare vbi qualitas propter quã fuit facta, deficit. cau. 28. du. 53. nu. 2. Faſt.

Reſeruatio etiam perſonalis facit beneficium remanere in manibus papæ & ſucceſſorum donec de illo diſponatur. dec 9. nu. 5. de præben. Biſig.

Reſeruatio inficit poſſeſſionem. dec. 1. nu 6. de reſti. ſpoliato. Biſig.

Reſeruatio inficit titulum & poſſeſſionem. dec. 1. nu. 5. vt lite penden. nihil inno. Biſig.

Reſeruatio non expirat per commendam factam per papam. dec. 1. nu. 1. de præben. Biſig.

Reſeruatio papę an ſufficienter probetur, ſi fuerit cõſcripta per alterum de duobus deputatis ad ſcribendũ reſeruationes. cau. 12 dub. 35. nu. 1. Faſtol.

Reſeruationes ſunt odioſæ & reſtringibiles. dec. 1. nu. 6. de præben. Biſig.

Reſidere debet clerici in beneficijs ſimplicibus remiſſiuè. dec. 22. de reſcrip. nu. 4 in no.

Reſignatio faciẽda eſt in manibus illius qui põt inuitum deſtituere. dec 6 prope med. de rerũ permu. in no.

Reſignatio beneficij facta pro liberando fratre de carceribus an teneat. dec. 7. de renun. nu. 1. in no.

Reſignans qui poſſedit per triennium poſt reſignationẽ ſi ſpolietur à reſignatario non iuuatur alleg. Lapi. 89. dec. 1. de renun. nu. 9. in no.

Reſignãs ſpoliatus reſtituitur tõnc hic poſita. ibi. nu. 10.

Reſignatio amiſſionis bonorum cauſa facta quòd nõ valeat. dec. 7. de renun. in no.

Reſignatio beneficij, qualiter & in cuius manibus ſit fienda. dec. 6. nu. 1. de rerum permu. in no.

Reſignatio beneficij reſeruati etiã ex cauſa permutationis facta veram vacationem inducit. dec 1. de rerũ permu. nu. 4. in no.

Reſignatio facta propter liberationem fratris de carceribus non valet. dec. 7. de renun. nu. 1. in no.

Reſignatio quòd admitti non poſsit ab eo qui conferendi tantùm facultatem habet. dec. 6. de renuntiatio. nume. 1. in no.

Reſignans cum clauſula, & non aliter, nec alio modo, vel in manibus non valẽtis eam admittere, retinet ius penes ſe. dec. 1. de renun. nu. 15. in no.

Reſignans cum reſeruatione loci & ſtali mortuo reſignatario ſedebit in priori loco. ibi. nu 16.

Reſignans in manibus habentis facultatem admiſſa vel non admiſſa reſignatione an amittat titulum & poſſeſſionẽ & de huiuſmodi reſignatione opponi per tertium. deci. 4. eo. tit.

Reſignanti reſeruatis fructibus datur mandatum de manutenendo. deci. 1. de renun. nu. 55. in no.

Reſignatarij capacitas requiritur à principio. dec. 1. de renun. nu. 14. in no.

Reſignatario quæritur ius ante acceptationem. ibidem. numero 15.

Reſignatio admitti nõ poteſt ab eo qui habet tantùm facultatem conferendi. dec. 6. de renun. in no.

Reſignatio de beneficio reſeruato in manibus ordinarij tenet, licet ipſe non poſsit conferre. & ideò reſignans non repellitur ab agendo. deciſ. 4 de renuntia. numer. 4. in no.

Reſignatio beneficij reſeruati nõ põt admitti per ordinarium quãdo reſignãs eſt ab eo exemptis. ibid. nu. 7.

Reſignatio etiam non admiſſa obſtat beneficium repetẽti. dec. 4. de renun. in no.

Reſignatione facta propter liberationem fratris de carceribus venit caſſanda dec. 7. de renun. in no.

Reſignatio facta metu Regis eſt nulla. deci. 5. de renunt. nu. 5. in no.

Reſignatio facta reſeruata pẽſione & non aliter: ſi pẽſio à principio fuit nulla, nõ cõualidatur etiam ſi reſignatarius poſteà penſionem ſoluat & extingat. deciſ. 1. de renun. nu. 13. in no.

Reſignatio in articulo mortis, vel ſi domino meo placuerit, facta an valeat. dec. 5. de renun. nu. 2. in no.

Reſignatio in manibus habentis facultatem conferendi & non admittendi reſignationem an valeat. dec. 4. nu. 6. de renun. in no.

Reſignatio iuris ad rem valet facta in manibus notarij, & aliquando etiam valet de iure in re. deciſ. 3. de renunt. nu. 8. in no.

Reſignatio metu facta tenet, licet veniat reſcindẽda. dec. 5. de renunt. in no.

Reſignationis admiſſio nõ confert ius, licet admiſſio permutationis habeat vim collationis. dec. 4. de renun. nu. 3 in no.

Reſignationem beneficiorum admittit vicecancellarius & referendarij. dec. 3. de renunt. nu. 4. in no.

Reſignationem recipere iuriſdictionis eſt voluntarię. deciſ. 6. de rer. permut. nu. 1. in no.

Reſignans beneficium etiam ex cauſa permutationis perdit poſſeſſionem beneficij reſignati. dec. 2. numer. 1. de renuntiationi. in antiq.

Reſignans ex cauſa permutationis, ſi expellatur à poſſeſſione, non habebit interdictum reſtitutionis, ſi permutatio ſequatur. dec. 2. nume. 2. de renuntiatio. in antiq.

Reſignatio beneficij facta ex cauſa permutationis non operatur veram vacationẽ beneficij ſi permutatio nõ ſortiatur effectum dec. 9. de renuntiatio. in antiq.

Reſignatio beneficij reſeruati etiã ex cauſa permutationis inducit veram vacationem beneficij: licet pro collatione ſit recurrendum ad papam. ibid. dec. 10.

Reſignatio ex cauſa permutationis facta in curia non inducit reſeruationẽ, ſi permutatio non ſortiatur effectum. dec. 4. nume. 1. de rerum permutatio. in antiq.

Reſignatio facta per habentem beneficium in manibus ſolius notarij, non tenet. dec. 8. nu. 1. de renũt in antiq.

Reſignatio facta per metũ eſt ipſo iure nulla. deci. 2. nu. 1. de his quæ vi metus cau. ſi. in antiq.

Reſignatio quæ ſit ex cauſa permutationis quòd implicitam habeat & tacitam conditionem. deciſ. 16. nu. 4. de rerum permu. in antiq.

Reſignatio vbi non tenet ſi ſuperior intra ſex menſes nõ conferat, vel renuntiantes ad beneficium non compellat redire. poteſtas cõferendi deuoluitur ſuperiorem. deci. 8. nu. 2. de renunt. in antiq.

Reſignationes admittere non poteſt qui inuitum deſtituere non poteſt deciſ. 13. nu. 2. de renun. in antiq.

Reſignantes ex cauſa permutationis ante ſecutam ſeu perfectam permutationem per ordinarium an perdãt ipſorum poſſeſſionem. deci. 16. nu. 1. de rerum permut. in antiq.

Reſignantes ex cauſa permutationis opus habent noua collatione, ſi non ſequatur permutatio. ead. deci. nu. 7.

Reſtitutio non datur etiam ſi conſtet de iniuſtitia ſententiarum, niſi quis iuſtificet titulum ſuum. deci. 7. de reſtitu. in integr. nu. 5. in no.

Reſtitutio non niſi cum læſione datur. deci. 3. de reſtitut. in integ. nu. 1. in no.

Reſtitutio petenda eſt nedũ aduerſus probationes omiſſas: ſed etiam aduerſus ſententias. deciſ. 2. de reſtitu. in integ. nu. 4. in no.

Reſtitutionem petenti aduerſus tres ſententias latas pro poſſeſſore non præſtatur cautio pro expenſis à victore. deci. 6. de reſtu. in integ. in no.

Reſtitutio quando incidenter vel principaliter dicatur peti & quæ ſit differentia. dec. 3. de in integ. reſtitu. nu. 2. in nouis.

Reſtitutio quando petitur ab habẽte adminiſtrationem vel non differentia. deciſ. 6. de reſtitutio. in integrum. nu. 2. in no.

Reſtitutio vbi per viam principalis petitionis petitur, requiritur conteſtatio litis: ſecus ſi incidenter ſuper occurſis in iudicio: quia tunc non proceditur ordine. dec. 3 de reſti. in integr. in no.

Reſtitutioni aduerſus ſententiam locum nõ eſſe vbi appellationi locus ſit. deci. 34. de appel. nu. 1.

Reſtitutio liberi hominis niſi titulus probetur, denegatur. deci. 2. nu. 2. de reſti. ſpo. in no.

Reſtitutio non datur poſt quadriennium.dec.2.de reſt.in integr.nu.5.in no.

Reſtitutio non datur pro eo qui allegat, quòd procurator ſubſtitutus monitus ad acceptandum vel refutandum non comparuit.deciſ.5.de reſtit.in integr.nume.2.in nouis.

Reſtitutio non datur ex eo quod procurator receſſerit non dimiſſo ſubſtituto acceptante.ibid.nu.2.

Reſtitutio datur etiam non refectis expẽſis quando quis non fuit perſonaliter citatus: ſecus tamen,&c.deciſi.5.de reſti.in integ.nu.4.in no.

Reſtitutio datur etiam poſt quadriennium probato impedimento,deci.2.de reſtit.in integr.nu.6.in no.

Reſtitutio in cauſa matrimoniali non datur niſi doct.de titulo.deci.16.nu.1.de reſti.ſpo.nu.2.in no.

Reſtitutio in criminalibus denegatur.deci.2.de ſequeſtr.poſ.& fruct.in no.

Reſtitutio in integrum petitur diuerſis modis.deci.7.de reſti.in integ.nu.2.in no.

Reſtitutio in integrum aduerſus tres ſententias diffinitiuas quadriennio præſcribitur computando à die ſententiæ vltimæ.& quid ſi petatur aduerſus probationes omiſſas in prima inſtantia.deci.2.de reſtitu.in integr.in nouis.

Reſtitutio in integrum propter lapſum fatalium an requirat litis conteſtationem.& quid ſi ſuper reſtitutione officiũ iudicis principaliter intentetur.ibid.dec.3.

Reſtitutionem petens per litis conteſtationem videtur habilitatus ad rem petendam.deciſi.7.nu.3.de reſtit.in integ.in no.

Reſtitutionem petens quando teneatur cauere.ibidem.deci.6.nu.2.

Reſtitutus aduerſus tres ſententias debet ante omnia ſoluere expenſas.deciſ.1.de reſtitutio.in integr.numer.4.in nouis.

Reſtitutus quis videtur ſi poſt impetratam & præſentatam commiſsionem iudex procedat ad vlteriora.deciſ.7 de reſti.in integ.nu.4.in no.

Reſtituitur quis contra ſententiam,licet in commiſsione pro ſe impetrata plura narrata ſint falſa: quia ſufficit vnum ex ipſis eſſe verum.deciſ.30.nume.2.de reſcript.in antiq.

Reſtitutio ad appellandum non requirit litis conteſtationem,nec alium iuris ordinem.deciſio.6.nu.1.de litis conteſta.in antiq.

Reſtitutio ad appellãdum datur ex modica præſumptione.deci.30.nu.5.de reſcrip.in antiq.

Reſtitutio ad gratiam extinctam nõ præiudicat ei qui interim aliam gratiam impetrauit.deciſ.48.nu.1.de conceſ.præben.in antiq.

Reſtitutio aduerſus lapſus fatalium dicitur incidenter peti,nec requiritur litis conteſtatio.deci.2.n.1.de reſtitu.in integ.in antiq.

Reſtitutio aduerſus tres ſententias conformes non conceditur niſi conſtito prius de illarum iniuſtitia.ibidem deci.5.nume.1.

Reſtitutio an poſsit agi pro cadauere amoto.deciſ.1.nu.1.de cau.poſſ.& propriet.in antiq.

Reſtitutio hoſpitalario vel ſimilibus ſpoliatis non datur quando crimen tangit adminiſtrationem, propter quod fuit amotus.deciſio.6.numero 1.de reſtitut.ſpoliato.in antiq.

Reſtitutio in integrum aduerſus lapſus fatalium dicitur incidenter peti,& propterea non requiritur in ea conteſtatio litis.deciſi.3.nume.1.de reſtitutio.in integrum in antiq.

Reſtitutus ad appellandum die reſtitutionis infra decendium debet appellare.deciſio.62.de appellat.nume.2.in nouis.

Reſtitutio ad appellandum à diffinitiua quæ tranſiuit in rem iudicatam non petitur per excommunicatum,niſi in cauſa matrimoniali,& beneficiali.deciſi.7.de excep.in nouis.

Reſtitutio ad appellandum non requirit litis conteſtationem.deci.4.de reſtitutio.in integr.in no.

Reſtitutionem ad appellandum petens à ſententia diffinitiua quæ aliàs tranſiuit in rem iudicatam debet probare vltra impedimenta aliquid de iure ſuo,& læſione.deci.5.de excep.in no.

Reſtitutio ad appellandum coram iudice ad quem & nõ à quo petenda eſt.deciſ.3.circa finem.de dolo & contuma.in no.

Reſtitutio aduerſus fatalia incidenter & nõ principaliter petitur.dec.3.de reſtitu.in integr in no.

Reſtitutio aduerſus quadriennium datur pro pter ignorantiam & poſt quadraginta annos.dec.2.de reſtitut.in integ.nu.7.in no.

Reſtitutio aduerſus ſententiam non conceditur quamdiu quis appellare poteſt.deciſion.34.nume.1.de appellat.in nouis.

Reſtitutio aduerſus tres ſententias conformes non eſt danda,niſi prius conſtet de iniuſtitia alicuius earundẽ.deciſione.1.de reſtitution in integrum numero 1.in nouis.

Reſtitutio aduerſus tres ſententias non datur niſi doceatur de noua cauſa propter quam,&c.ibid.nu.2.

Reſtitui non debet qui in termino ad dandum obiectus nihil deduxit.dec.2.nu.4.de exceptio.Biſig.

Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium an dicatur incidenter peti.dec.1.nu.1.de reſtitu.in integ.Biſig.

Reſtitutio aduerſus lapſum fataliũ obtenta ſufficit abſq; reſtitutione aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione ead.dec.nume.3.Biſig.

Reſtitutio peti non poteſt pro monaſterio vel eccleſia quæ nondum ſunt.deciſione 1.numero 2.de teſtamen.Biſig.

Retractari non debet quod eſt factum legitimè.deciſ.58.de appel.nu.5.in no.

Reuocatio procuratoris quando intimãda & quomodo.deciſ.2.de procura.nu.2.in no.

Reuocatio generalis procuratorum tacita non niſi ad ſpecies expreſsis ſimiles extenditur.dec.18.de procur.nu.1.in no.

Reus citatus ad quæ teneatur.deciſi.34.de dolo & contu.nu.3.in no.

Reus,& poſſeſſor de cuius non iure conſtat contra reſeruationem tam in perſonam quàm in gratiam poteſt dare obiectus ad effectum abſolutionis reportandæ,non autem adiudicationis.deciſio.4.numer.1.de re iudi.in no.

Reus etiam in beneficialibus actore non probante abſoluitur ab eius impetitione.deci.1.nu.2,vt lite pend.nihil innouer.Biſig.

Reo ſufficit quod vincat per non ius actoris,etiam ſi nõ conſtet de iure ſuo.deciſio.3.numero 2.de exceptio.Biſig.

Reus liti & cauſæ & beneficio renuntians, quòd poſſeſſionem dimittere teneatur.deci.1.de renuntia.numero 1.in nouis.

Reus non eſt à poſſeſsione ſua expellẽdus: ſed potius ab impetitione actoris abſoluendus, vbi de non iure actoris conſtat.licet rem nullum ius habeat.deciſi.4 de re iudica.in no.

Reo citato nõ veniente in termino nec actore ſi poſtmodũ actor cõpareat.quod procedi poſsit cõtra reũ ſine noua citatione.deci.14.de do,& contu,nu.1.in no.

Reo comparente & non actore quæ remedia.ibid.nu.2.

Reo in cauſa prophana dantur quadraginta dies,actori triginta ad ponendum & articulandum.dec.2.nu.4.de ſequeſtr poſſeſ.& fruct.in no.

Reorum eſt fugere actorum inſtare.ibid.

Reus actore non comparente ab inſtantia iudicij cum expenſis abſoluendus eſt,ſi hoc petat.deciſi.3.de dolo & contuma.nu.1.in no.

Reus non abſoluitur ab inſtãtia iudicij, niſi citato ad hoc actore.deci.7.nu.4.de verb.ſigni.in antiq.

Rigor iuris ex rationabili cauſa ſæpe omittitur.dec.1.nume.4.de biga.in no.

Rigor iuris ſcriptus æquitati præfertur.deciſi.1.de rerum permu.nu.6.in no.

Rigor iuris non ſeruatur quando fit diſpoſitio circa pias cauſas: ſecus ſi circa prophanas.deciſi.1.nume.2.de do.in antiq.

De litera S.

SAeculares quandiu inueniri poſſunt,non ſunt ponendi regulares in eccleſijs ſæcularibus.can.36 dub.65.nume.7.Faſtol.

Scientia certa principis an proprio motu in literis non expreſſo

expreſſa vitium ſurreptionis excludit. deciſion. 6. de præbend. nu. 1. in no.
Sciencia publica facit probationem liquidiſsimam deciſ. 19. nu. 4. de dolo & contuma. in no.
Scientia certa principis idem operatur, quod clauſula nõ obſtante. ibidem.
Scienti cauſam in qua prætendit ſe intereſſe habere inter aliquos agitari, ſi ſe non opponat, ſibi paratur præiudicium. deci. 2. nu. 2. de reſcript. Biſig.
Scriptura non eſt de ſubſtantia gratiæ, deci 87. numer. 3. de reſcript. in antiq.
Scripturam eſſe de eſſentia legis dicere nõ eſt peccatum. deci. 1. de conſtitu. nu. 2. in no.
Scriptura anthẽtica in aliquo libello mẽtionata ante litis cõteſtationẽ eſt reddẽda. deci. 2. nu. 1. de prob. in no.
Senex videlicet octogenarij valetudinarij à perſonali cõparitione excuſantur. deci. 9. de iudi. in no.
Sententia reſtitutionis non fertur niſi probato vel exhibito titulo colorato. deci. 7. nu. 3. de proba in no.
Sententia reuocatoria attentatorum vim diffinitiuæ habet. deci. 1. vt lit. penden. nu. 1. in no.
Sententia ſuper attentatis quando dicatur vim diffinitiuæ habere. deci. 1. vt lit. pend. nu. 3. in no.
Sententia ſuper attentatis eſt executioni demandãda, antequam de principali cognoſcatur. deciſio. 5. in fin. de dol. & contuma. in no.
Sententia ſuper attentatis habet vim diffinitiuæ: & ideo cle appellanti, non vendicat ſibi locum in ea. deciſ. 11. de appella. in no.
Sententia ſuper deſertione appellationis à diffinitiua vel peremptoria exceptione habet vim diffinitiuæ: ſecus ab interlocutoria. deciſ. 21. de re iudi. in no.
Sententia ſuper nullitate proceſſus lata vim diffinitiuæ habet. deci. 5. de litis conteſt. nu 2. in no.
Sentẽtia ſuper proprietate an tollat etiam poſſeſsionem. deci. 3 de reſti. ſpolia. in no.
Sententia valet ſuper iure ſuperuenienti. deciſ. 18. de reſcript. nume. 5. in no.
Sententia vltima finem imponit liti, & ſuccedit loco primæ. deci. 2. de reſti. in integr. in no.
Sententiæ executionem nullitatis exceptione etiam ſi in rem iudicatam tranſierit, impediri. deci. 3. de exceptio. nume. 1. in no.
Sententiæ executionem ſi contra excipiatur de nullitate proceſſus cui probandi onus incumbit. deciſ. 9. de proba. nume. 1. in no.
Sententiæ verba in cuius perſona ſint concipienda. deciſ. 2. in fin. procur. in no.
Sententiam qui reportauit in poſſeſſorio cum fructibus: ſi in petitorio ſuccumbat, à quo tempore fructus ſint reſtituendi. deci 18. de re iudi. nu. 1. in no.
Sententiæ tres conformes in poſſeſſorio ante ingreſſum petitorij ſunt plenè executioni mandandæ. deci. 10. circa medium. de cauſa poſſeſſio. & proprie. in no.
Sententiæ tres latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni mãdandæ antequã veniatur ad negotium principale. deci. 2. de re iudi. in no.
Sententia an poſsit ferri contra illum qui tẽpore litis cõteſtatæ non poſsidebat cauſ. 30. dub. 57. num 1. Faſtol.
Sententia debet eſſe conformis libello. cauſ. 10 dub. 30. numer. 1. Faſtol.
Sententia interlocutoria de neceſsitate non eſt ferẽda in ſcriptis: ſed ſufficit quod ſcribatur in actis. dec. 1. nu. 3. de ſenten. & re iudi. Biſig.
Sententia lata per duos arbitros an valeat, vbi cõpromiſſum factum fuit in tres vel duos, & in procedẽdo omnes adhibiti fuerunt. deci. 2. de arbitr. Biſig.
Sententia lata ſuper petitorio per iudicẽ ad quem ſuper poſſeſſorio aditum, non valet: licet coram iudice à quo à principio actum fuiſſet ſuper vtroque deci. 2. nu. 1. de cauſ. poſſeſ. & propriet. Biſig.
Sentẽtia lata ex falſa cauſa niſi habeat errorẽ iuris expreſſum, ipſo iure tenet. dec. 2. n. 2. de ſen. nul. & fruct. Biſ.
Sententia ſuper attentatis dicitur interlocutoria. deciſ. 1. nu. 3. de offi. iudi. in antiq.
Sententia ſuper deſertione appellationis eſt interlocutoria habẽs tamen vim diffinitiuæ. deci 42. nu. 2. & deci. 67. nu. 1. de appella. in antiq.
Sententiæ executioni intereſſatus opponere ſe poteſt, deciſ. 2. nu. 1. de ſenten. & re iudi. in antiq.
Sentẽtia lata in cõfeſſum quæ non poteſt valere vt ſententia, valet vt præceptũ. deci. 3. nu. 1. de cõfeſsis. Biſig.
Sententia non redditur nulla propter falſitatem cauſæ, niſi per dolum eſſet lata. deci. 2. nu. 13 16. & 17. de rebus eccleſ. non alien. Biſig.
Sententia ſuper deſertione appellationis dicitur interlocutoria: & ideò appellans docto de diligentia poterit repont. deci. 22. nu. 2. de appel. Biſig.
Sententia ab inſtantia iudicij dicitur interlocutoria. deciſ. 3. de dolo & contu. nu. 2. in no.
Sententia abſolutoria pro abſente ferri poteſt. deci. 10. de procura. in no.
Sententia abſolutoria ſed non adiudicatoria ferri poteſt pro reo excõmunicato abſente, & per procuratorem ſe defendente. deci. 7. de re iudi. in no.
Sentẽtia à non ſuo iudice notoriè lata, vel quæ continet intollerabilẽ errorem ſine difficultate & ordine eſt relaxanda, etiam ſi error vel iniquitas colligi poſsit ex actis deci. 5. nu. 3. de lit. conteſt. in no.
Sententia debet eſſe certa, & clara. deciſ. 4. nume. 2. de reſtitu. ſpol. in no.
Sentẽtia diffinitiua non niſi partibus ad ipſam audiẽdam peremptoriè citatis, valet. dec. 17. de re iud. nu. 2. in no.
Sententia diffinitiua non poteſt contra non citatum non confeſſum aut non conuictum promulgari. deci. 17. de dolo & contu. nu. 2. in no.
Sententia diffinitiua vel habens vim diffinitiuæ lata contra citatum ad audiendum voluntatem domini auditoris, non valet. deci. 17. de re iudi. in no.
Sententia diffinitiua proferri debet in ſcriptis quæ probari poteſt per teſtes. deci. 19.
Sentẽtia eſt actus iuris ciuilis. dec 3. de reſt. ſpo. n. 7. in no.
Sententia excommunicationis ex falſa cauſa lata etiam iuris ordine non ſeruato ſiruti valet, ita & abſolutio. deci. 7. de ſenten. excommu. nume. 1. in no.
Sententia habens vim diffinitiuæ regulatur ſecũdum taxationẽ vti diffinitiua. deciſ. 5 de dolo & contu. in no.
Sententia in acceſſorijs generalis ferri poteſt, quæ coram executore poſtea venit declaranda. deci. 4. de reſtitu. ſpoliato. in no.
Sentẽtia in cauſa beneficiali non trãſit in rem iudicatam, quin docto de errore reuocari non poſsit, ſicut in cauſa matrimoniali. dec. 16. circa fin. de re iudi. in no.
Sententia in cauſa matrimoniali non tranſit in rem iudicatam, & in ipſa exuberat officium iudicis. deciſ. 7. in fin. de exceptio. in no.
Sentẽtia in inuitũ fertur. deci. 3. in fin. de reſtit. ſpo. in no.
Sententia inter alios lata regulariter poſſeſſori non præiudicat. deci. 14. de probatio. in no.
Sententia interlocutoria vim diffinitiuæ habẽs non regulatur ſecundum terminos cle. appellanti. ſecus quoad effectum c. cordi. deci. 2. vt lit. pend. nu. 2. in no.
Sentẽtia interlocutoria parte abſente lata etiam non cõtumace valida eſt. deci. 8. nume. 2. de teſtib. in no.
Sententia interlocutoria ſuper peremptorijs exceptionibus lata habet certas ſuas executiones & effectus magnos. deci. 21. circa fin. de re iudic. in no.
Sentẽtia interlocutoria lata parte non vocata licet ſit iniuſta ſi ab ea non exiterit appellatum, valebit & tenebit. deci. 22. de re iudica. in no.
Sententia iuris non minus efficaciæ eſt quàm ſentẽtia hominis: & agenti etiam poſſeſſorio obſtat vtraq;. dec. 3. de reſtit. ſpolia. nume. 6. in no.
Sententia iuris in quo differt à ſententia hominis. ibid.
Sententia lata cum primo procuratore reuocato pro conſtitutionem alterius, ſi reuocatio ad notitiã ipſius, vel iudicis peruenerit, eſt nulla. dec. 2. de procur. nu. in no.
Sententia lata contra penſionarium infra triginta dies poſt lapſum terminum eſt nulla. deci. 2 de reſcri. num. 26. in nouis.
Sententia lata contra electores præiudicat electo deci. 2 de electio. nume. 3. in no.
Sentẽtia lata ſuper deſertione nulla eſt. dec. 22. de re iud. nume. 1. in no.
Sententia lata inter aliquos nõ debet tertio præiudicare quò ad actionẽ vel exceptionẽ parẽdi, & quid quoad poſſeſsionem. dec. 15. nu. 3. de proba. in no.
Sententia lata contra non legitimè citatum eſt ipſo iure nulla. dec. 22. de re iudicat. in no.
Sententia lata inter duos litigãtes an & quãdo tertio poſ

ſtenti præiudicet.deci.24.de re iudicat.in no.

Sententia lata per iudicem à quo poſt appellationē interpoſitam corā iudice ad quem non reuocatur per viam attentati ſub prætextu inhibitionis primi iudicis ad quem per ipſum reuocatæ, ſed à futuro euentu pendebit.deci.65.de appellat.in no.

Sententia poteſt confirmari quando in ea eſt defectus & non in proceſſu.deci.2.de reſcript.nume.39.in no.

Sententia præiudicat tertio ſcienti & non appellanti.deci.34.de procura.in no.

Sententia pro ſpoliato lata ſuper poſſeſſorio antequam procedatur in petitorio eſt plenè executioni mandanda, ſecus ſi ſit lata pro ſpoliante.deci.1.de reſtitutio. ſpoliato nume.2 in no.

Sententia quæ ex nouis actis reuocatur, an excuſet à condemnatione expenſarum factarum in ſecunda inſtantia, & quid ſi ex eiſdem.deci.20.de dolo & contumacia.in no.

Sententia quomodo ſit concipienda contra defenſorem admiſſum pro inquiſito citato per edictum, vt ſit per inquiſitionem &c.beneficio priuetur.deci.35.nume.2.de procuratoꝛ.in no.

Sententia rei iudicatæ nomen ſiue effectum non habet niſi à competenti iudice lata ſit.deci.6.de exceptio.nu.2.in no.

Sententia abſolutoria tantùm ab impetitione quæ tranſiuit in rem iudicatam nō obſtat, quin mortuo eo pro quo lata fuit, debeat admitti ille contra quem lata fuit ad proſequēdum ius ſuum ſuper beneficio ſuper quo fuerat res iudicata.deciſio.17.numer.2.de ſenten. & re iudi.in antiq.

Sentētia abſolutoria ab impetitione poteſt fieri ex diuerſis cauſis, nec obſtabit ſi in ea non fuerit impoſitū perpetuum ſilentium ibid.nume.2.

Sententia abſolutoria nullum ius adiudicat actori. Ibidem numer.3.

Sententia diffinitiua lata per falſas cauſas trāſit in rem iudicatam, ſecus in interlocutoria deci.16 nume.1.ibid.

Sententia diffinitiua vbi concluſum eſt in cauſa, poteſt ferri in vacationibus, non autem interlocutoria.deci.2.nume 1.de fer.in antiq.

Sententia diffinitiua vel interlocutoria etiam lata ex falſa cauſa niſi habeat errorem iuris expreſſum ipſo iure tenet: licet ope exceptionis reuocari poſſit.deciſ.1.nume.2 de ſequeſt.poſſeſſ.& fruct.in antiq.

Sententia incerta in acceſſorijs ferri poteſt.deci.2.nume.2.de pœnis.in antiq.

Sententia inter alios lata inducit præſumptionem.deciſ.4.nu.2.de ſentent. & re iudi.in antiq.

Sententia iudicis valet vbi factum erat notorium, licet in dicis non conſtaret.deci.11.nu.1.de fide inſtru.in antiq.

Sententia lata non ſeruato termino ad producēdum omnia, eſt nulla.deci.31.nume.1.de iudi.in antiq.

Sententia lata non publicatis teſtibus non vitiatur niſi fuerit appellatum à non publicatione.deci.1.num.1.de ſenten.& re iudi.in antiq.

Sententia lata ſuper attentatis an dicatur interlocutoria ſi feratur iuris ordine ſeruato.deci.10.nume.1.de ſenten.& re iudi.in antiq.

Sententia lata ſuper poſſeſſorio dicitur diffinitiua. ibid. numer.4.

Sententia lata cōtra pupillum nocet ſubſtituto eius vulgari vel cohæredi ad quem pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas.deci.17.nume.4.ibid.

Sententia lata in cauſa beneficiali tranſit in rem iudicatam inter eaſdem perſonas: quo verò ad iudicem ſecus.ibid.nume.5.& 6

Sententia lata in confeſſum ante litem conteſtatam, quę non poteſt valere vt ſententia, valet vt præceptu.ibid.deciſ.18.numer.1.

Sententia lata ſuper attentatis eſt interlocutoria. deciſ.85.nume.1.de appellat.in antiq.

Sententia licet non poſſit ferri in abſentem non contumacem: tamen præceptum ſeu decretum bene poteſt.deci.4.nu.2.de iureiur.in antiq.

Sententia nulla per ſecundam confirmata non poteſt vlterius allegari nulla.deciſ.7.nume.1.de ſenten. & re iudica.in antiq.

Sententia per falſas allegationes & cauſas lata, eſt nulla.deci.17.nume.1.de ſenten.& re iudi.in antiq.

Sententia quæ fertur ſuper his que incidunt vel emergūt pendente lite dicitur interlocutoria deci.10.nume.2.de ſenten.& re iudi.in antiq.

Sententia quòd conformis libello eſſe debeat.deciſ.1.de arbitr.in antiq.

Separatorum ſeparata ratio eſſe debet. deciſ 26. de præben.nu.2.in no.& cauſ.6 dub.11.nu.2.Faſtol.

Sequeſter durante ſequeſtro poteſt eligere & præſentare.deciſ.5.de elect.in antiq.

Sequeſtrum decretum poſt ſententiam diffinitiuam inter alios colligātes latam, an impedire poſſit tertium intereſſe ſuum deducens.deciſ.11.numer.1.de ſentent. & re iudi.in antiq.

Sequeſtrum in vim ſententiæ nullæ decretum an ſi quis violauerit teneatur pœnis de quibus in clem. ad cōpeſcendas.deci.2.nu.5.de ſequeſt.poſſ.& fruct.Biſi.

Sequeſtrum debet relaxari antequam procedatur ad executionem.deci.2.de reſcripti.nu.50.in no.

Sequeſtrum fructuū obtentum in terminis clemē. vnic. de ſequeſtra.poſſeſſio.& fruct.an ceſſet, ſi ſententia in poſſeſſorio lata infirmauerit per ſentētiam per vnam ſententiam.deciſio.20.de cauſa poſſeſſio.& proprieta.nume.1.in no.

Sequeſtrum non datur contra poſſeſſorem, ſi ſententia pro petitore eſt lata.deciſio.4.de ſequeſtra.poſſeſſio.& fruct.in no.

Sequeſtrum violans licet admittat ius ſuum illud ius non quæritur aduerſario.deciſio.2.de reſcript.numer.71.in nouis

Seruus hæres inſtitutus non dicitur maioris æſtimationis quàm priùs.nec propterea dominus effectus eſt locupletior.deci.26.de præben.nu.1.in no.

Sigillum ad cauſas non facit fidem in alijs.deciſ.12.de procura.nume.2.in no.

Sigillum authenticum quod dicatur ibid in fin.

Sigillum Epiſcopi ex generali conſuetudine reputatur authenticum.deci.2.de probat.nume 1.in no.

Sigillum quando dicatur authenticum.deciſio.12.de procurat.nu.2.in no.

Sigillum ſolùm probat in his quibus non infertur perpetuum præiudicium. deciſio.15. numer.1.de procurato.in antiq.

Signatura ſufficit ſi dicat ſummariè procedat vt poſſit etiam procedi ſimpliciter & de plano.deciſio.18.de reſcript.in no.

Signatura per fiat in genere præfertur ſignaturæ per cōceſſum in ſpecie.ibid.nume.5.

Signatura reſtringit latè petita niſi corrigatur per regentem.deci.9.de reſcript.nu.5.in no.

Signatura commiſſionis de ſummariè producendo, ſi dicat audiat ſummariè, &c.& nihil ſit deletum omnia petita in ea videntur conceſſa. deciſ.1 & 2.de reſcript.in antiquis

Signatura commiſſionis ſi habet audiat ſummariè, &c. ſub illo, &c. alia videtur conceſſa quæ petuntur quò ad ſummarium proceſſum. deciſio.23 numer.2.de reſcript.in antiq.

Signatura habens quòd abſque obſeruatione terminorum ſacri palatij procedatur non operatur vt auditor aliquid quò ad probationem partium tangere poſſit, licet in totum non teneatur ſeruare requiſita ad ordinem iuris.ibidem numer.1.

Signaturs quæ habet, audiat, &c.& procedat ſummariæ &c cenſetur conceſſus proceſſus ſummarius præpetitus: ſecus ſi habeat tātum, audiat talis, & iuſtitiam faciat.dec.10.nu.1.de reſcript.in antiq.

Signatura ſi habeat, audiat A.& ſummariè procedat, &c. auditor poterit procedere ſummariè in cauſa vt petitum vt eſt extenſione illius, &c.ibid nu.2.

Signatura ſi habeat, cognoſcat ſummariè &c.cenſetur conceſſus proceſſus ſummarius ſimpliciter & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicij.deciſ.82.de reſcrip.in antiq.

Significatio quoties ſumitur ex vniuerſo ſi aliud falſum eſt, totam orationē falſam efficit.cau.15.dubi.35.nu 8.Faſtol.

Symoniam opponere non poteſt notarius de inſtrumento ſymoniaco rogatus.deciſ.4.de renun.nu.17.in nu.

Simulationis cauſæ ſunt tres ſpecies.deciſi.1.de donatio.nu.5.in no.

Syndi

Syndicus vniuerſitatis nō poteſt agere vel conueniri pro iuribus ſingulorum de vniuerſitate.dec.1.nu.3.de dolo & contu.Biſig.
Sollicitator in cauſa per dominū miſſus non poteſt eſſe teſtis.ſecus ſi per procuratorem.deciſi.12.de teſtibus.in nouis.
Solutio facta putatiuo prælato an & quando ſoluentem liberet.deci.1.de reſti.ſpol nu.6.in no.
Solutio vbi fieri certo termino & loco debet an poſsit procedi in eo loco contra non ſoluentem tanquā contra latitantem.deci.1.de dolo & contu.in no.
Solutio continuata per triennium facit præſumi retro debitum ſolutum.deciſio.3.de locat.& conduc.in no.
Soluens nomine alieno præſumitur habere mandatum ad ſoluendum.deciſio.2.de cauſa poſſeſſ.& proprieta.in antiq.
Solui an debeat curſoribus pro interrogatorijs iudicis in remiſſoria ex parte rei.deci.34.nume.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
Species extracta de ſuo genere amplius non includitur ſub ipſo.deci.14.vt lit.pend.nu.1.in no.
Specificatio articulorum quid importet.deci.11.de reſcri.nu.5.in no.
Specificari debent bona ablata ante ſententiam,& ſtatur iuramento probata violentia.deciſion.1.de his quæ vi.in nouis.
Specificari debent crimina contra teſtes oppoſita: licet non veniant pœna ordinaria puniendi.deciſ.1.numer.3.de iniu.& dam.dat.in antiq.
Spes firma vbi adeſt ex cauſa præcedenti de certo effectu certā conſequētiā neceſſariā habente proximè producendo,habetur idem effectus ac ſi tēpore cauſæ fuiſſet productus.deci.21.nu.4.de præb.in no.
Spes radicata in aliquo iure de præſenti competenti eſt attendenda in gratia principis ad effectum vt dicatur præiudicium iuri tertij afferri.ibid.nu.5.
Spes attenditur: quia quod eſt in ſpe,quaſi indubitatum cenſetur in actu.deci.11.nu.4.de iure pat.in antiq.
Spiritualia æſtimationem ſiue intereſſe nō capiunt.deci.6.nu.1.de pœnu.& deci.2.circa fi.de cōceſ.præb.in no.
Spoliatur an admittatur ad cedendum bonis.deci.30.nu.1.de ſent.& re iudi.in antiq.
Spoliator doloſus non auditur ſuper petitorio antequā ſpoliatus plenè fuerit reſtitutus,etiam ſi vellet bonis cedere.dec.22.nu.1.de reſtit.ſpo.in antiq.
Spoliator violentus & intruſus cum titulo reprobato cōdemnandus eſt etiam in fructibus qui percipi potuerunt: ſecus ſi ageretur contra alium poſſeſſorem ad quem peruenit res cum titulo colorato.dec.10.nu.1.de reſti.ſpo.in antiq.
Spoliatus beneficio quod propter extrauag.execrabilis.retinere non poterat,non reſtituitur deciſ.15.nu.1.de reſti.ſpol.in antiq.
Spoliatus debet reſtitui cum fructibus perceptis & qui percipi potuerunt,niſi ſpoliator habuiſſet aliquā cauſam rationabilem.dec.25.nu.1.de reſti.ſpo.in antiq.
Spoliatus debet probare ſe habuiſſe poſſeſſionem ab eo qui authoritatem habebat inſtituendi.deciſi 5.nu.1.de reſtitu.ſpol.in antiq.
Spoliator niſi probatum fuerit violentiam intuliſſe venit condemnandus in fructibus à tempore ſpoliationis.deciſio.10.de reſtitutione ſpoliatorum.numero 1.in nouis.
Spoliator non dicitur qui poſſeſſionem ſuā continuat.deci.21.in fi.nu.3.ibid.
Spolians ad fructus non niſi perſonæ violentiam fecerit,tenetur.deciſio.10.de reſtitutio.ſpoliator.numero 1.in nouis.
Spoliationis exceptio non repellit aliquem ab agendo,niſi ſpoliatorem,mandātem vel ratum habentem.dec.20.de reſtitu.ſpolia.nu.1.in no.
Spoliationis exceptio facta à tertio obſtat agenti petitorio.ibidem.
Spoliationis exceptio rerum priuatarum an obſtet ſpoliato.ibidem.
Spoliationis exceptio factæ à tertio an poſsit opponi executioni.ibidem.in fin.
Spoliatus agēs interdicto vnde vi tenetur docere de titulo,ne detur vitioſus ingreſſus.dec.8.de reſtitu.ſpoliato.in no.
Spoliatus agens poſſeſſorio ad præbendam non tenetur probare fundum ex cuius poſſeſſione dicit ſe apprehēdiſſe poſſeſſionem ad præbendam ſpectaſſe.deciſio.13.ibid.
Spoliatus agens interdicto vnde vi,an ſi dicat in articulis ſe beneficium aliquod canonice & legitimè poſſediſſe & ſpoliatum eſſe petens reſtitui,licet nō producat ſuā inſtitutionem,nec dicat per quem fuerat inſtitutus,ſit audiendus.deciſione 7.de probationibus.numero 1.in nouis.
Spoliatus agens interdicto quid probare teneatur.deciſ.13.de reſtitutione ſpoliatorum.numer.1.in no.
Spoliato an obſtet exceptio ſententiæ contra ſe latæ.deciſio.3.de reſtitutione ſpoliatorum.numero 1.in no.
Spoliato an obſtet iuramentum de non petendo reſtitutionem & quid de pacto de non agendo.deciſ.18.numero 1.ibid.
Spoliato ſufficit ad colorandum titulum probare ſuperioris auctoritate poſſeſſionem beneficij apprehēdiſſe.deciſ.26.de reſti.ſpolia.nu.3.in no.
Spoliatus ante ingreſſum petitorij debet integraliter reſtitui.dec.15.de reſtitu.ſpoliat.in no.
Spoliatus beneficio an poſsit ſuo titulo renuntiare vel pactum facere de non agendo interdicto vnde vi.dec.3.de renuntiat nu.4.in no.
Spoliatus beneficio quod cum altero incompatibili retinebat non eſt reſtituendus.deciſio.3.de reſtitutio.ſpolia.nu.5.in no.
Spoliatus eſt reſtituendus etiam poſt renuntiationem,ſi probet ꝙ poſt illam remanſit in poſſeſsione.deciſ.1.de renun.nu.2.in no.
Spoliatus habens primam ſententiam an poſsit in ſecunda inſtantia parte contradicente ad petitorium per ſe ſuſpenſum redire.deci.20.de cauſa poſſeſ.& propriet.nu.1.in no.
Spoliatus petitorium & poſſeſſorium intentāt,& demū ſuſpenſo petitorio obtinent in poſſeſſorio recuperatis fructibus & expenſis ſi ſuccumbat in petitorio,cōdemnatur in fructibus à tempore litis motæ in petitorio citra perceptis.dec.18.de re iudica.nu.1.in no.
Spoliatus pluribus vicibus in eodem iudicio poteſt ante concluſionem in cauſa ſuſpendere petitorium.deciſ.8.nu.1.de cauſ.poſſeſ.& propriet.in no.
Spoliatus ſi poſt obtentam ſentētiam in poſſeſſorio quæ tranſiuit in rem iudicatam intrauit poſſeſsionem beneficij ſine executore fructus percipiendo an cadat à iure ſuo in petitorio.deciſ.10.de cauſ.poſſeſ.& propt.nu.1.in no.
Spoliatus poſt reſignationē tenetur probare quòd poſt illam poſsidebat.deciſ.2.de renuntia.numer.8.in no.
Spoliatus tenetur potiusquam de iure coloratum titulum producere.deciſ.16.de reſti.ſpolia.nu.3.in no.
Spoliatus vna re præbēdali apprehēſa & ſpoliata debet reſtitui ad omnes alias res & iura.deciſ.14.de reſtitut.ſpoliator.in no.
Spoliato agēti reſtitutorio an obſtet papalis reſeruatio.deci.3.numer.1.& 4.de reſtitut.ſpoliat.& quid de alijs reſeruationis.ibidem.in no.
Spoliato agenti reſtitutorio non poteſt obijci quæſtio proprietatis.ibid.
Spoliato agenti interdicto obſtat ſpontaneę renuntiationis exceptio.dec.16.de reſtitu.ſpoliat.in no.
Spoliato agenti interdicto obſtat pactum de non petendo vel non agendo.ead.deciſ.nu.4.
Spoliato agenti poſſeſſorio an obſtet exceptio quòd eo tempore quo beneficij poſſeſsionē intrauit,alius per cuius obitum dixit ſe idem beneficium occupaſſe,& poſſeſsionem habuiſſe tunc vixit adhuc,illudque beneficium tenuit & poſſedit.dec.11 eod.tit.in no.
Spoliato agenti interdicto non obſtat intruſionis vel nō canonicæ inſtitutionis exceptio.ibid.nu.2.
Spoliato non expedit quod ablata ſibi ſtatim in libello ſpecificet: quia probata violentia ſtabitur eius iuramēto de rebus ablatis & valore earum,dec.1.de his quę vi metusve cauſa fiunt.in no.
Spoliato obſtat exceptio violentiæ notoriæ.dec.16.in fi de reſtit.ſpolia.in no.
Spoliatum petentē reſtitutionem beneficij oportet probare poſſeſsionem habuiſſe ab illo qui habuit authoritatem inſtituendi.dec.7.de probatio.nu.1.in no.

Spolium vltimum ſemper purgandum eſt.dec.27.in fin. de appel.in no.

Spoliatus an debeat audiri ſup reſtitutione vbi latis duabus ſententijs contrarijs ſuper beneficio ſpoliato petit ſe audiri ſuper deſertione appellationis interpoſitę per ſpoliatum à ſententia ad fauorem ſui lata.deciſi.1. nu.1.de reſtitu.ſpolia.Biſig.

Spoliatus apoſtolicus reſtituendus eſt contra permutantem ipſum ſpoliantem beneficio ex cauſa fictæ permutationis renuntiata non obſtante renuntiatione iuri & poſſeſsioni & petitioni reſtitutionis iuramento per ſe facta.deciſio.2.numer.1.de reſtitut.ſpoliato. Biſig.

Spolians licet conueneris cum ſpoliato ſuper dilatione ſoluendarum fructuum & expenſarum, non impeditur propterea agere interim petitoria.deciſ.18.nu.1.de reſtitu.ſpolia.Biſi.

Spoliatus non obtinebit ſi ſuſpenſo petitorio probenit ſolùm poſſeſsionem ſuam: quia debebat etiam deiectionem probare.cauſ.34.dub.63.nu.1.Faſtol.

Spoliatus petens ſe reſtitui per viam attentati lite pendẽte exceptione prioris ſpolij per ſe commiſsi,an repellatur,cau.20.dub.40.nu.1.Faſtol.

Spoliatus qui illico recuperat poſſeſsionem ſuam nõ dicitur ſpolium committere.ibid.nu.2.

Spoliatus quando dicatur incontinenti deijcere ſpoliatorem.ibid.nu.3.

Spoliatus vltimo loco ſemper auditur.cauſ.3.dub.4.nume.2. Faſtol.

Spoliatus vna perceptione,& demum ad reliquas ſucceſſiuas admiſſus, an reſtitutionem petere poſsit.deci.13. nu.1 de reſti.ſpo.Biſig.

Spoliato petenti reſtitutionem contra prouiſum à papa inductum per ſuum executorem in poſſeſsionem beneficij reſignati, an obſtet quod ſibi fuerit prouiſum de dicto beneficio non vacante de facto,licet de iure.deci. 5.nu.1.de reſti.ſpol.Biſi.

Spoliatio non poſsit probari per inſtrumentum cau.3.dub. 1 nu.1. Faſtol.

Spoliatus etiam agendo via attentatorum excluditur per exceptionem notorij non iuris, & hoc in beneficialibus.dec.13 nu.1.de reſti.ſpo.in antiq.

Spoliatus eſt reſtituendus antequam de nullitate ſententiæ cognoſcatur,& rei iudicatæ exceptio à qua nõ fuit appellatum,impedit reſtitutionem.deci.1.nu.1.& 3.de ordi.cogni.in antiq.

Spoliatus infra quod tempus videtur poſſeſsionem perdere,ſi petere negligat.deciſ.4.nu.4.de reſtitu.ſpoliat. in antiq.

Spoliatus non reſtituitur,ſi detinebat beneficium reſeruatum.deciſio.17. nume.2.de reſtitutio. ſpoliatorum. in antiq.

Spoliatus penſionem ad hoc vt obtineat neceſſariò docere debebit de iure ſuo.deciſio.3.nu.2.de reſtitut.ſpoliato.in antiq.

Spoliatus petens ſe reſtitui in cauſa beneficiali aliqualiter tenetur colorare titulum.deci.10.nume.1.de reſtit. ſpolia in antiq.

Spoliatus poteſt per pactum renunciare petitioni reſtitutionis.deci.3.nu.2.de renun.in antiq.

Spoliatus qui fuerat lite pendente ſurrogatus non reſtituitur,deciſio.17.nu.2.de reſti.ſpo.in antiq.

Spoliatus ſemper videtur grauari deci.4.nu.3.de reſtitu. ſpol.in antiq.

Spoliatus ſi appellauerit etiam poſt decem annos,poterit proſequi appellationem ſuam ſi grauamen non habet uim diffinitiuæ ſententiæ vel interlocutoriæ.ibidem. numero 2.

Spoliatus vbi notorium eſt eum non habere ius maximé in beneficialibus,non eſt reſtituendus.deciſi.1.nu 2.de ordi.cogni.in antiq.

Spoliatus venit reſtituendus etiam ſi ſpoliator dicat beneficium reſeruatum, niſi incontinenti paratus eſſet illud probare.deciſio.11.numero 1.de reſtitu.ſpoliato. in antiq

Spoliato an obſtet renuntiatio petenti reſtitutionẽ.deci. 16.nu.3.de rerum permu.in antiq.

Spoliato nocet renuntiatio facta cum iuramento danõ petendo reintegra.deci.11.de renun.in antiq.

Spoliato petenti reſtitutionem obſtat exceptio notorij non iuris & reſeruationis.deciſio.2.nume.2.de reſtit. ſpolia.in antiq.

Spoliato petenti reſtitutionem obſtans defectus notorij non iuris deci.24.nu.1.de reſti.ſpo.in antiq.

Spoliato poſt renuntiationem agenti reſtitutorio nocet ſpontanea renuntiatio: ſecus ſi ante renuntiationem fuiſſet ſpoliatus.deci.6.nu.2.de renun.in antiq.

Spoliato ſufficit quod probet poſſeſsionem per traditionem clauium beneficij.deciſio.21.nume.1.de reſti.ſpo. in antiq.

Status cauſæ ite exactè non venit ſpecificandus in commiſsionem eidem iudici facienda.dec.4.nume.2.de reſcrip. Biſig.

Statutum iuratum nõ tollitur per clau.derogatoriam ad ſtatutum ſimpliciter poſitam: quia requiritur quod dicatur non obſtante ſtatuto iurato & c.deciſ.18.nu.2. de reſcrip.in antiq.

Statutum,priuilegium,cõſuetudo non tolluntur per nõ obſtantias generales literarum apoſtolicarum.deci.6. nu.1,de conſti.in antiq.

Statutum probatur per teſtes.deciſi.vnic.de conſtitutio. in nouis.

Statutum ſi prohibeat de maleficio cognoſci poſt annũ, an pro delicto occulto cognoſci poſt dictum tempus poſsit.dec.2.de iniur.nu.3.in no.

Stylus curiæ propter dubietatem doctorũ ſecundũ omnes pro iure ſeruandus eſt.dec.1.de fil.præsby.in no.

Stylus ſacri palatij pro iure habetur.deci.2.de epp.in no.

Stylus cancellariæ facit ius.55.numee.3.de conceſſ.præbend.in antiq.

Stylus palatij apoſtolici eſt ius,licet ex facto oriatur.deci.16.de conſue,in antiq.

Stipulatio bis ſuper eodẽ concepta,licet non obliget promiſſorem amplius quã ſemel:attamen ſi prima pacto vel præſcriptione ſit ſublata, agi poterit ex ſecunda. deci.23.nu.2.de appel.Biſi.

Subcollectores non dicuntur iudices ſed negotiorum geſtores.dec.10.de offi.deleg nume.2.in no.

Subcollectorum deputatio poteſt probari per teſtes.deci.10.de offi.deleg.nu.2.in no.

Subdelegare & committere vices ſuas differunt.deciſ.8. nu.9.de offic.deleg.in no.

Subdelegare poteſt archidiaconus miſsionem in poſſeſsionem.deci.14.de off.leg.nu.1.in no.

Subdelegari quando poſsit nudum miniſterium.dec.3.de of.deleg.nume.2.in no.

Subdelegatus delegati à principe non poteſt articulum cauſæ cognitionem requirentem ſubdelegare.deciſio. 8.de offic.deleg.nu.3.in no.

Subdelegatus non ſubdelegat.deciſ.8.de offi.delegat.nume.4.in no.fallit deciſ.33 nu.4.de procu.

Subdelegare nõ poteſt auditor in Ro.curia pro teſtibus excommunicatis,ſi non eſſet bulla Iuno.dec.8.de offi. deleg.nu.4.in no.

Subdelegatus à pluribus delegatis vice omnium fungitur,dec.31.nu.3 de reſcrip in antiq.

Subexecutor ad taxandum fructus debet eſſe in dignitate conſtitutus.deciſ.31.de reſcript.in no.

Subexecutores deputati poſſunt perſonæ in dignitate non conſtitutæ.deci.7.nu.7.de reſcrip.Biſi.

Subſidium charitatiuũ debetur prælato de iure communi,& præſcribi non poteſt.dec.3 nu.1.de cenſ.in antiq.

Subſtitutio ſecunda an operetur reuocationem primæ. deci.9.de offi.deleg nu.3.in no.

Subſtitutus ab eo qui habuit mandatum à domino,cenſetur conſtitutus ab ipſo domino.Fely.in ca.poſt ceſsionem.col.ſi.de probatio.deciſio.8.de procur.numero 1. in nouis.

Subſtitutus à procuratore domino litis nõ mandati,non videtur ſubſtitutus a domino ibid.nume.2.

Subſtitutus ab vno ex duobus procuratoribus, non poteſt per alterum reuocari.deciſio.1.de procuratorib. in nouis.

Subſtitutio breuiloqua continens duas vulgares & duas pupillares,ad oẽs extẽditur.deci.6.n.2.de teſt.in antiq.

Subſtitutio facta inſtitutis particulariter in rebus certis, an extendatur ad hæreditatem vniuerſalem eis accreſcentem.ead.deciſ.nu.3.

Subſtitutiões regulãtur potius à mente teſtatoris quàm è verbis ipſis.deci.9.nu.2.de teſta.in antiq.

Subſtitu-

Subſtitutus à procuratore facto domino litis poteſt alium ſubſtituere, poſtquam factus eſt dominus litis. deciſ. 28. num. 1. de procurato. in antiq.

Succedens in ius alterius iuſtam ignorantiæ cauſam habere dicitur. dec. 2. de teſtib. nume. 2. in nouis.

Succeſsio aſcendentis debetur proximiori deſcendenti ratione cognationis dec. 1. num. 5. de conſuetudi. in nouis.

Succeſsio in eccleſiaſticis hæreditatibus locum non habet. dec. 13. in fin. de procurat. in nouis.

Succeſsio in beneficialibus licet detur: non tamen hæreditaria. dec. 1. circa finem. de locat. & conduct. in nouis.

Succeſſor contractui inito per prædeceſſorem ſuum an ſtare teneatur. dec. 1. num. 2. de loca. & conduct. in nouis.

Succeſſor debet fauorabiliter proſequi quos nouis ſuo prædeceſſori fideliter paruiſſe. eadem. dec. vltra medium.

Succeſſor eodem iure, quo & prædeceſſor vti poteſt. deciſ. 10. vt lit. penden. num. 4. in nouis.

Succeſſor in beneficio dicitur habere titulum à papa niſi ſurrogetur gratioſè. deciſ. 13. de procurato. nume. 2. in nouis.

Succeſſor in epiſcopatu exequitur commiſſa anteceſſori ſub nomine dignitatis. additio. deciſ. 17. de offi. deleg. in nouis.

Succeſſor locantis an teneatur ſicut ipſe locans. deciſ. 2. in prin. de locat. & conduct. in nouis.

Succeſſor recipiendo annuam penſionem pro re locata à prędeceſſore ad certum tempus, an videatur ratificaſſe dictam conductionem. eadem deciſ. circa med.

Succeſſor quando tenetur ratificare geſta per ſuum prædeceſſorem. eadem dec. in fin.

Succeſſor ſingularis poteſt agere ſpolio. deci. 2. de reſcript. num. 45. in nouis.

Succeſſor ſeu ſurrogatus in locum obtinentis executoriales poteſt procedere ſine noua intimatione. deciſ. 2. de reſcri. num. 46 in nouis.

Succeſſor vniuerſalis ſuccedit in iure, lite & cauſa. deciſ. 29. de procurato. in nouis.

Succedens clerico habenti adminiſtrationem tenetur ad debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ, ad quæ tenetur eccleſia quid autem ſi defunctus non habuiſſet adminiſtrationem. dec. 41 num. 3. de probatio. in antiq.

Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono. dec. 2. num 3. de emptio. & venditio. in antiq.

Succeſſor in beneficio conuenitur ad cauſam ſicut defunctus in eiſdem terminis in quibus cauſa reperiebatur. dec. 1. num. 1. vt lite penden. nihil inno. in antiq.

Succeſſor in re in qua debetur vſusfructus, tenetur pati vſufructuarium rei frui dicta re. dec. 2. nume. 2. de emptio. & venditio in antiq.

Succeſſor an debeat admitti ad cauſam inchoatam per prædeceſſorem ſuum. cau. 6. dub. 10. num. 1. Faſto.

Sufficientia probari an poſsit per teſtes. deciſ. 8. nume. 1. de probatio. in nouis.

Summariè procedi poteſt in Rota in cauſis infra quingentos ducatos. dec. 2. de reſcrip. num. 16. in nouis.

Summariè procedi poteſt etiam quòd non prima ſed ſecunda commiſsio dicat ſummariè. ibid. num. 17.

Summariè procedi non poteſt niſi in ſignatura ſpecialiter dicatur ſummariè, &c. procedat. dec 28. de reſcript. nume. 3. in nouis.

Summa expreſſa dicitur eſſe pars gratiæ. deciſ. 6. nume. 6. de præb. Biſig.

Sumptum de regiſtro bullarum fidem facit: de regiſtro ſupplicationum non. dec. 28. num. 1. de probatio. & deciſ. 10. num. 1. de fide inſtrumen. in antiq.

Sumptum de originali regulariter fidem non facit. ibid. dec. 11. nume. 1.

Sumptum ſententiæ diffinitiuæ non probat in cauſa. deciſ. 40. num. 1. de probatio. in antiq.

Suorum appellatione nedum continentur parentes, & conſanguinei, ſed etiam domeſticæ perſonæ. dec. 7. de renunciationibus. num. 2. in nouis.

Superior vbi actum explicat cum cauſæ cognitione, videtur ſuper tali actu diſpenſare, etiam quòd expreſsè non diſpenſet. dec. 2. num. 2. de offic. ordi. in antiq.

Superſedendum non eſt in cauſa ciuili etiam ſi cauſa criminalis præiudicaret ciuili, niſi pars adhereat fiſco. deciſ. 2. de reſcriptis. num. 33. in nouis.

Surrogatio in lite, & iuribus defuncti vim collationis habet, & ideo debet in ipſa fieri mentio de beneficiis obtentis. dec. 18. de præb. in no.

Surrogatus in litem, & in ius quod quomodolibet competebat defuncto, an cenſeatur etiam ſurrogatus ad poſſeſsionem, licet expreſsè in gratia id non exprimatur. dec. 5. vt lit. pen. in nouis.

Surrogatus in locum rei & poſſeſſoris lite pendente defuncti, an audiatur petendo per viam attentatorum reuocari poſſeſsionem apprehenſam per actorem, & quid in caſu quo tertius ſe intruſiſſet in beneficio. deciſi. 10. per tot. ibidem.

Surrogatus poteſt eodem iure vti quo poterat ille in cuius locum fuit ſurrogatus. eadem dec nume. 4.

Surrogatus in locum actoris defuncti an poſsit continuare litem cum procuratore ſuperſtitis. deci. 11. nu. 1. vt lit. pendent. in nouis.

Surrogatus poteſt ſubſcribere ſententiam latam per illam in cuius locum ſucceſsit. dec. 11. de reſcrip. n 4 in no.

Surrogatus quando poſsit omnia quæ primus poterat. dec. 11 de reſcrip. nume. 2. in nouis.

Surrogatus lite pendente an admittatur ad dandum obiectus. dec. 1. num. 4. vt lit. pend. Biſi.

Surrogatum loco alterius, vice illius fungitur. dec. 13. nu. 1. de rerum permutatio. in antiq. & dec. 11. nu. 7. de conceſſ. præb. Biſig.

Surrogatus in iure defuncti ſi non ſurrogatur etiam in lite non admittitur ad iudicium. dec 24. de reſcrip. in antiq.

Surrogatus in iure defuncti & lite cenſetur etiam ſurrogatus ad poſſeſsionem, ſi de poſſeſsione eſt facta mentio in aliqua parte literarum dec. 81. eod. titul.

Surrogatus lite pendente non habet fundamentum alicuius coloratæ poſſeſsionis vel detentationis. deciſ. 5. num. 3. vt lit. penden. in antiq.

Surrogatus lite pendente eſt remouendus à ſua detentatione ante omnia: & an poſsint reuocari talia attentata ex officio nobili etiam parte non vocata. ibid. num. 4.

Surrogatus per ordinarium in beneficio litigioſo in curia, non poteſt dare de iure tertij. ibid. num. 1.

Suſpenſus à canone celebrans non incurrit irregularitatem: ſecus ſi ab hoc homine, deciſ. 5. num. 2. de ſenten. excommun. in antiq.

T

TAxa quæ erat tempore vacationis attenditur & non tempore datæ. deciſi. 10. in prin. de conceſ. præben. in antiq.

Taxatio ponitur cauſa diminutionis non augmenti. dec. 40 num. 6. de reſcrip. in antiq.

Taxa eſt pars gratiæ. dec. 10. circa med. de probatio. in no.

Taxatio fiēda ſuper rebus ablatis requirit citationem partis. de. 2. de his quæ vi metus ve cau. fi. in no.

Taxatio fructuum reſtituendorum eſt acceſſorium quoddam ad executionem ſententiæ, quod ſicut principale expediri poteſt dec 31. nu 2. de reſcrip. in no.

Taxatio rerum ablatarum debet fieri parte citata. dec. 2. de his quæ vi, &c. nu. 1. in no.

Tempus ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiat. dec. 5. nu. 1. de appel in no.

Tēpus appoſitum dec. & non iuriſdictioni non eſt prorogabile. dec. 2. de dilat num. 2. in nouis.

Tempus datum in remiſsione pro teſtibus producendis & recipiendis, an compromiſſo pēdente currat. dec. 2. nu. 1. de dilat. in no.

Tempus executionis poſt ſententias ſuper attentatis latas eſt de fatalibus ſubducendum. deciſ. 15. numer. 1. de appel. in no.

Tempus quod detur petentibus reſtitui aduerſus treis ſententias & omiſſas probationes, & quando computandum ſit. dec. 2. de reſti. in integr. num. 1. in nouis.

Temporis adiectio in materia acceptationis præbendæ videtur poteſtatem acceptandi reſtringere. dec. 11. nu. 3. de conceſſ. præb. in no.

Tempora c. ſtatuimus. ſunt communia appellato & appellanti. dec. 17. circa med de appel. in no.

Tempora in reſcriptis diuerſimodè ſunt conſideranda. dec. 21. de conceſſ. præb. nu. 8. in no.

Tempus conferendi currit epiſcopo à tempore renuntiationis & ratihabitionis. dec. 1. nu 2. de electio. Biſig.

Tempus datæ acceptationis an attendi debeat. dec. 10. nu. 1. de conceſſ. præben. in antiq.

Tempus futurum attenditur, vbi verba gratiæ diriguntur ad tempus prouiſionis.ead.dec.nume.5.
Tempus conditionis debet attendi in conditionibus. ibid. num 5.
Tempus vacationis vel prouiſionis fiendæ attendi debet. ibid.num 6.
Tempus datæ non ſemper attenditur.ead.dec num.8.
Tempus vbi eſt de ſubſtantia alicuius actus oportet quòd probetur.dec.13.num.3.de conceſ.præben in antiq.
Tempus acceptandi nõ currit expectantibus ſi beneficium per alium poſsidetur etiam de facto, licet non de iure. dec.47.num.1.de conceſ præbend.in antiq.
Tempus de cuius contrario non extat memoria hominum inducit præſumptionem pro ſolennitate actus, vt cenſeatur interueniſſe.dec.4 num.2.de teſtib Biſig.
Terminus ad dicendum contra articulos quomodo ſeruetur dec.2 de reſcrip.num 38.in nouis.
Termini ad dicendum contra producta materia deci.2.de reſcript.num.31.in nouis.
Terminus ad libellandum quomodo ſeruetur.dec.2.de reſcript.num.34.in nouis.
Terminus ad proſequendum appellationem an poſsit per appellatum abbreuiari.dec.25.de appel.num 2 in nouis.
Terminus certus vbi aſsignatur ad aliquem actum extra iudicialem explendum, ſi in illo termino non expleatur poteſt re integra poſt terminum expleri dec.21.nume.2. de conceſſ.præb in nouis.
Terminus hominis ſuccedit loco termini iuris. deciſ.25.in ti de appel in nouis.
Terminus iſte reiterari debet die 22. quando prima vice fuit malè ſeruatus dec.2.de reſcript num 36 in nouis.
Terminus octo dierum datus ad probandum exceptionem excommunicationis an per iudicem prorogari poſsit.decis.4.de ſent.excom.in nouis.
Terminus ad articulandum non datur inſimul vtrique parti in prophanis:ſecus in beneficialibus in quibus ſummariè proceditur.dec.25.num.1.de iudic in antiq.
Terminus ad concludendum parte inſtante prorogandus eſt,aliàs poteſt appellare.deci.9.nu.1. de iudiciis in antiq.
Terminus ad conſulendum dominum extra Rotam cõſueuit dari.ſecus in Rota.dec.23.num.1.eod.tit.
Terminus ad declarandum articulos obiectiuos non conceditur dec 14.num.1.de teſtib.item dec.9.num.2. de exceptio.in antiq.
Terminus ad articulandum aſsignatus, vbi non fuit ſeruatus an ſi pars iteratò ſibi illum aſsignari petat id fieri debeat per viam reſtitutionis in integrum. cau. 33 dub.62. num.1. Faſtol.
Terminus ad dandum obiectus eſt peremptorium deciſ.2. num 5.de except Biſig.
Terminum peremptorium non licet tranſgredi.cau.33 du. 61 num.2 Faſto.
Termini ſeruati in petitorio ſi contingit illud ſuſpendi nõ ſunt reiterandi in poſſeſſorio dec.1.nume.1.de cauſ.poſſ. & propriet.Biſig.
Terminus peremptorius inuentus eſt vt eſſet litium finis. dec.2.de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct.num.1.in nouis.
Terminus peremptorius excludit à productione exceptionum peremptoriarum vel probationum neceſſariarum. ideo oportet reſtitutione in integrum.ibid.
Terminus peremptorius eſt excluſiuus,nec poſt ipſum quis admittitur abſque reſtitutione dec.64 de appel.in nouis.
Terminus primus ad cauſam finiendam non poteſt abbreuiari etiam per iudicem dec.32.num.1.de appel in nouis.
Termino ad proſequendum appellationem præfixo per appellantem tranſgreſſo an requiratur noua citatio.dec.32. de appel num 6 in nouis.
Terminus reaſſumptionis cauſæ non eſt neceſſarius.decl. 2 de reſcript.num 18 in nouis.
Terminus ſi præfigitur ad appellandum quid ſufficiat.dec. 25.de appel.num 1.in nouis.
Termini ad articulandum materia.ibid.num.59.
Termini dies computatur in termino in hoc caſu.dec.2.de reſcript.num.36.in nouis.
Termini ad dicendum contra commiſsionem obſeruatio. dec.2.de reſcript.num.30 in nouis.
Termini ad producendum omnia materia, & quòd eius omiſsio vitiat proceſſum,licet ſit ſecus ſecundum Aegid. dec.2.de reſcript.num.39.in nouis.
Termini aſsignatio habet conditionem tacitam, licet non expreſſam ſi non venerit in termino allegaturus rationes,& cauſas quare,&c.dec.27.de iudi.in nouis.
Termini præfixio non operatur delationem,nec deuolutionem negotij principalis ad curiã deci.32.de appel. in nou.
Termino pendente ad recipiẽdum apoſtolos an iudex procedere poſsit.dec.19 de appel.num.1 in nouis.
Termini aliqui receſſerunt ab aula.dec.2.de reſcript. num. 15.in nouis.
Termini in prima inſtantia conſueti ſeruari debent in cauſa appellationis in curia commiſſa. deciſ.3. de appellatio. in nouis.
Termini omnes in palatio apoſtolico ſunt peremptorij,licet id non exprimatur. decil. 10. de re iudicat. nume. 2. in nouis.
Termini omnes ſeruantur ſæpe in duabus audientiis & etiam in vna deciſ.2.de reſcript.num.11.in nouis.
Termini poſt executoriales intimatas infra triginta dies poſſunt ſeruari & declaratoria promulgari reſpectu poſſeſsionis:tamen ſecus reſpectu fructuum,&c. ibidem numer.27.
Termini quando non ſint aliquo modo ſeruandi deciſ.2. de reſcrip.num 8 in nouis.
Termini quando quis venit pro intereſſe.ibid num.46.
Terminorum quatuor qui ſeruantur poſt intimationem executorialium monitoriorum vel ſimilium, materia. ibid.num.51.
Termini quatuor qui ſeruantur pro obtinenda abſolutoria.ibid.num 52.
Termini quatuor ſubſtantiales,& principales.ibid.num.12.
Termini qui ſeruantur in omnibus cauſis communiter ſunt ſeptem.ibid num.14.
Termini quotquot ſunt lite conteſtata in palatio peremptorij ſunt dec.10.de re iudicat num.2 in nouis.
Termini ſacri palatij omnes cenſentur poſt litem conteſtatam peremptorij, licet id non exprimatur. deciſ.2 de ſequeſtratione poſſeſsio.& fruct.nume.3.in nouis.
Termini ſeruari poſſunt infra menſem datum penſionarius dec.2.de reſcript.num.25 in nouis.
Termini ſeruandi in cauſa nullitatis.ibid.num 62.
Termini ſeruandi in cauſis attentatorum.ibidem num. 63.
Terminus ad dicendum contra appellationem poteſt circunduci non comparente appellato dec.6.nume.1. de iudic.in antiq.
Terminus ad dicendum contra commiſsionem ſeruari debet vbi agitur de deſertione alicuius appellationis.deciſ. 73.num.1.de appel in antiq.
Terminus datus actori ad articulandum non videtur datus etiam reo in cauſis prophanis:ſecus in beneficialibus. dec.2 num 1.de dilatio.in antiq.
Termino aſsignato ad producendum aliqua iura:ſi illa verbo producantur, erit ſatisfactum. deciſi. 32. de iudic. in antiq.
Termini malè ſeruati contra auditorem cameræ in prima inſtantia reaſſumuntur in ſecunda inſtantia coram auditore rotæ.dec.26 num.1.de iudic in antiq.
Termini ſubſtantiales in totum omitti non poſſunt, licet bene abbreuiari poſsint: quamuis committatur quòd nullis terminis ſeruatis in curia procedatur.deci.15.nume.2. de reſcript in antiq.
Termini ſeruandi quando appellatur ab auditore cameræ vel extra palatium. deciſ. 2. numer. 62. de reſcript. in nouis.
Termini ſeruandi in cauſis quæ committuntur ad referendum.ibid num 63
Termini ſeruandi in cauſis commiſsis cardinalibus. ibid. nume.64.
Termini ſeruandi in cauſis priuationum,& quando agitur ad canonizationem regreſſus ob non ſolutionem ibid. numer.65.
Termini ſeruati ante obtentam ſecundam gratiam quæ venit canonizanda non ſunt repetendi. ibidem. numer. 67.
Termini ſubſtantiales quo caſu abbreuiari poſsint, & an totaliter omitti poſsint ibid.num.1.
Terminorum ad declarandum & iurandum de calumnia materia.dec.2 de reſcript.num 41 in nouis.
Terminorum breue compendium pro ignotibus. deciſ.2. de reſcript. 9.in nouis.
Terminorum obſeruatio prodeſt ſucceſſori ſingulari & venienti ad cauſam pro intereſſe ibid.num.43.

Terminorum obſeruationis,& modi procedendi Vrbanus papa V.author fuit.dec.2 de reſcrip num.2.in no.

Terminorum reiterationis materia.ibid.num.12.

Terminorum ſeruandorum ſeu reiterandorum tempus vtile eſt & non continuum.deciſ.1.de dilationib.in no.

Terminorum vltra quatuor prædictos omiſsio non vitiat.ibid.numer.12.

Terram alicuius ſi mandatur ſupponi interdicto:illud mãdatum extenditur ad terram de facto detentam ab eo.dec.8 num 1 de elect.in antiq.

Tertius cui ſunt fructus reſeruati,debet citari, ſi actor vult condemnationem fructuum. deciſio.1.de renunt.nume.5.in nouis.

Tertius non impedit executionem quando poſſeſsio tempore petitæ executionis non erat vacua.deciſ.2.de reſcri.nu 48.in nouis.

Tertius veniens poteſt procedere per audientiam contra actorem abſentem.ibid.nume.50.

Teſtamentum ſecundum rumpit primum , licet in ſecundo aliquis hæres non ſit,vel eſſe noluerit. deciſ.20.de procu.in nouis.

Teſtamenti cauſa trahit ad ſe cauſam inteſtati. deciſio.1. de teſtam.num.2.in nouis.

Teſtamenta omnia iura conantur ſuſtinere.ibidem.

Teſtator ſi inſtituit quem ex dimidia diſponendo quòd venientes ab inteſtato habeant alias partes: talis inſtitutus habebit nihilominus alias partes. deciſ.1.numer.2. de teſtam.in nouis

Teſtator non poteſt facere quin leges habeant locum in ſuo teſtamento.ibid.

Teſtatorum diſpoſitio quo iure rumpi poſſe dicatur.deci.1.num.7.de conſuet.in nouis.

Teſtatus quando quis decedere dicatur. deci.1.nu.1.de teſt.in nouis.

Teſtatus vt pro parte quis decedat , & pro parte inteſtatus lex prohibet.ibid.nu.2.

Teſtamentum factum per eum cui tanquam prodigo fuit ad iudicia litis datus curator , & pro tali habitus & reputatus,non valet:neç admittitur ſubſtitutus ad probandum illum non fuiſſe prodigum. deciſ.8. num.1. de teſtament.in antiq.

Teſtamentum in quo ordinatur beneficium ſacerdotale:& teſtator diſponit quòd talis.14. annorum illud habeat etiam antequàm ſit ſacerdos,valet.dec 4.nume.1.de teſta.in antiq.

Teſtator quando ſub diuerſis conceptionibus legat , & declarat ex quo vel quando ſoluatur legatum,tunc talis declaratio videtur potius fieri cauſa demonſtrationis quàm taxationis:ſecus ſi ſub vna conceptione. deci.11.numer.8.& 9. de teſtamen.in antiq.

Teſtator vbi legat certam quantitatem quam tertius debet , intelligitur eſſe in legato ſolùm debitum à tertio. deciſ.12.num 2 de teſtam.in antiq.

Teſtamentum vt valeat in dubio interpretari debemus.dec.8 num.3.ibid.

Teſtes abſuturi recipi poſſunt per iudicem etiam non cognito de grauamine.dec.2.nu.1 de teſtib.in antiq.

Teſtes abſuturi ſi ſunt recepti ordine iudiciario, & poſt litis conteſtationem , poteſt per eos ferri diffinitiua : aliàs non.ibid.dec.9.num.1.

Teſtes de quorum morte vel impedimento dubitatur,poſſunt examinari ad cautelam per ordinariũ iudicem cauſa pendente in curia.dec.3.num.1.ibid.

Teſtes iurati infra terminum probatorium, poterunt examinari poſt dictum terminum. deciſ.3.num.1. de dilatio.& deciſ.26.num.1.de proba.in antiq.

Teſtes iurati infra terminum remiſſoriæ, poſſunt poſt elapſum dictum terminum examinari de æquitate. deciſ.5.num.1.de teſtib.Biſig.

Teſtes non debent recipi ſuper eiſdem articulis in cauſa appellationis etiam ſi pars iuret ſe non habuiſſe copiam quæ reperitur decreta poſt publicationem ipſam.dec.30.nume 1.de proba.in antiq.

Teſtes per viam reſtitutionis produci poſſunt publicatis atteſtationibus dec.4.num.1.de teſtib.in antiq.

Teſtes ſi publicatæ fuerint & didicitæ depoſitiones utrum an iteratò produci poſsint propter ſententiæ nullitatem. dec.1.num.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.

Teſtes ſuper declaratione atteſtationum publicatis atteſtationibus non ſunt admittendi, vbi declaratio non releuares.deci.44.num.1.de probat.in antiq.

Teſtes ſuper habilitatibus impetrantis poſt concluſionem poſſunt recipi dec 8 num 1 de teſtib.in antiq.

Teſtium receptio eſt iuriſdictionis:examinatio verò facti: quæ poteſt committi notario , & extraiudicialiter expediri.dec.27.de probat.in antiq.

Teſtium receptio ſiue expreſſa admiſsione articulorum valet in beneficialibus & in materia attentatorum.deciſ.11.de teſtib.in antiq.

Teſtes debent deponere pro vtraque parte. deciſ.3.nu.3.de excepti.Biſig.

Teſtis eſſe non poteſt qui conſimilem cauſam habet.deciſ.52.de appel.in nouis.

Teſtis nullus eſſe poteſt in cauſa propria.dec.52.num.1.de appell.in no.

Teſtis ſtatim rediens poſt dictum ſuum poteſt illud corrigere,ſi errauit:ſecus ſi ex interuallo. deciſio.19. de teſtib.in nouis.

Teſtis veritatem celans mortaliter peccat. dec.22.de teſti.numer.2.in nouis.

Teſtis dictum potius debet interpretari vt valeat quàm vt pereat.ibidem.

Teſtis non citati depoſitio, ſi in præſentia partis iurauerit, valet.ibidem.

Teſtes abſuturi non ſolùm vnius inſtantiæ reſpectu recipiuntur:ſed etiam reſpectu totius litis.deciſi.22.de teſtib.num 2.in nouis.

Teſtes ad requiſitionem partis recipiuntur : quia ad officium iudicis illos examinare non pertinet ſine requiſitione partis.dec.13 de teſtib.num.3.in no.

Teſtiũ receptio facta admiſsis articulis à qua admiſsione fuit appellatũ:& pars appellans repoſita an valeat, ſi articuli iterum admittantur. deciſ 10.nume.1.de exceptio.in antiq.

Teſtium verba dubia interpretantur contra producentem.dec.6.num.1.de teſtib.in antiq.

Teſtimonium de auditu à poſſeſſore in poſſeſſorio iudicio ſufficit.dec.10.num.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.

Teſtes abſuturi ſuper articulis etiam impertinentibus in forma recipi poſſunt,dummodo nõ peccent in materia.dec 5.num.3.de ſequeſtr.poſſeſ.& fruct.in no.

Teſtes abſaturi examinati pendente termino ad veniendũ probant.dec.2.de reſcrip.num.23.in no.

Teſtes ob crimina exceptiuè contra ipſos probata,licet repellantur non tamen pœna ordinaria puniuntur , neque infames reputantur dec.2.num.2 de accuſat.in no.

Teſtes etiam affuturi ſuper articulis non admittendis vel iam repulſi non debent recipi.ſi ex defecto materiæ venirent repellendi.dec.21.num.2.de teſtib.in no.

Teſtes etiam dicentes quòd ipſi nõ auderent accedere ſufficiunt.dec.5.de reſcrip.num.4.in no.

Teſtes & inſtrumenta in quibus caſibus parem effectum habeant in iudiciis.dec.9.num.4.de offi.vica.in no.

Teſtes & inſtrumenta pari paſſu ambulant. deciſ.1. de fide inſtrumen.num 1.in no.

Teſtes iidem vel alij ſuper eiſdem articulis iteratò produci poſſunt non obſtante publicatione ipſorum , dummodo non ritè facta fuerit. deci.11.de proba.& dec.13.de teſtib.in no.

Teſtes infra terminum datum in remiſsione iurati,poſſunt poſt illum examinari.dec.3 de teſtib.in nouis.

Teſtium examen poteſt committi notario.dec.3.de teſtib.in nouis.

Teſtes pœna ordinaria non puniuntur licet eorum crimina probentur.dec.1.circa finem.de libel.oblatio.in no.

Teſtes quando debeant eſſe rogati, & quando non.deci.22.de teſtib.in nouis.

Teſtes quando non requirantur ad hoc. deciſ.5.de reſcrip.num.6.in no.

Teſtes qui infra terminum peremptorium datum ad probandum iurauerunt:de rigore iuris poſt terminum examinari non poſſunt : ſecus de æquitate maximè ſi parti negligentia imputari non poſsit. dec.13. num.1.de teſtib.in nouis.

Teſtes quot requirantur , & quomodo probari debeat notorius acceſſus.dec.5.de reſcrip.num.3.in no.

Teſtes ſingulares probant non tutum acceſſum. deciſi.5.de reſcript.num.4.in no.

Teſtes ſpontanei ſunt ſuſpecti de ſubornatione. deciſ.22.in princip.de teſtib.in no.

Teſtes auriti quandoque probant · licet regulariter fidem non faciant.deciſio. 8.de reſtitutio ſpoliato.numer.1.& 2. in nouis.
Teſtium appellatione veniunt inſtrumenta.dec.17.de teſti. nume.1.in nouis.
Teſtium receptio in qua multa concurrunt & habet fieri cum cauſæ cognitione, licet ſubdelegari poſsit, attamen examinatio ipſorum non poteſt. dec.18 de conceſ.præb. nume.2.in nouis.
Teſtium productio facta in partis abſentia non die ad quã pars citata fuit ſed ſequenti non valet. deciſ.15. de teſtib. in nouis.
Teſtium publicatio facta in poſſeſſorio an obſtet volenti producere teſtes etiam ſuper articulis directè contrariis in petitorio.dec.23.de teſtib.in no.
Teſtium receptio an valeat lite non conteſtata ſuper libello appellatorio illos producentis, licet reſpectu alterius partis libelli lis fuerit conteſtata.deciſio.1.numer.3.de lit. conteſta.in nouis.
Teſtium receptores dicuntur iudices delegati, & an poſſint delegare, & committere vices ſuas alteri. deciſ 8.de offic delegat.nume.1.in no.
Teſtimonium de auditu valet in poſſeſſorio à parte poſsidente rem ſpoliatam: & quid in aliis caſibus. deciſ.8. de reſtitu.ſpoliato.in no.
Teſtimonium ſuper notorio licet ſit ſuper ſententia certa, attamen teſtimonium ſuper communi opinione eſt ſolùm de crudelitate. deciſio. 6. de exceptionib. numer. 5. in nouis.
Theſauraria an ſit dignitas vel ſimplex officium de iure communi.dec.9.num 1.de præbend.in no.
Theſauraria decanatus & præpoſitura an ſint dignitates. dec 9 de præbend.num.1.in no.
Titulus errore facti ſuffultus dat cauſam præſcribendi.dec. 3 de præſcript.num.1.in no.
Titulus in beneficialibus requiritur coloratus etiam in poſſeſſorio.dec.21.de reſti.ſpolia.num.1.in no.
Titulus vbi oſtendi debet non requiritur ita arcta probatio.dec.1.num.3 de reſti.ſpolia.in no.
Titulum ſuum quando quis cogatur dicere.ibid.nu.7.
Titulus minus iuſtus non tamen reprobus dat cauſam præſcribendi: & ideo ex eo acquiritur mediante præſcriptione dominium.dec.2.num 1.de præſcrip in antiq.
Titulus non allegatur in his quæ præſcribuntur tanto tempore de quo non extat memoria.deciſ 10.nume.2.de reb. eccleſ.non alien.in antiq.
Traditio rei locatæ nullum ius reale in re conſtituit.dec.2. num.3.de locat.& conduct.in antiq.
Tranſgreſſor cano.licet canon.de electio.lib.vj.non redditur ineligibilis dec.3 de except.in antiq.
Tranſumptum ſine compulſoria fidem non facit. deciſi.36. num.1.de probã.in antiq.
Tranſumptum ad hoc vt probet, citari debet pars quam tangit negotium: & quid ſi perſona ſit incerta.dec.1.circa fin.de fide inſtrumentorum in no.
Tres ſententiæ conformes latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni demandandæ.dec.28.num.1.de ſenten. & re iudi.in antiq.
Tutor licet non poſsit principaliter authoritatem præſtare in re ſua,bene tamen poteſt conſequenter deciſ.1.nu.3. de eccleſ ædifican.in antiq.
Tutor vel curator cui interdicta eſt adminiſtratio bonorũ agere nec cõueniri poteſt.dec.21.nu.1.de iud.in antiq.
Tutor datus à ſuo iudice adminiſtrat bona vbicunque ſita. dec.7 de iudic.num.6.in no.
Tutor & curator poteſtatem recipiunt à iure quam iudex nec augere nec minuere poteſt. deciſi 10.nume.2.de procurat.Biſig.

V

VAlor monetæ intrinſecus inſpicitur & non extrinſecus,vbi non eſt curſus monetæ expreſſæ in gratia. dec.64 de reſcript.in antiq.
Valoris communis mentio vbi ſit, inſpicitur taxa decimæ: vbi autem ſecundum taxam decimæ valor exprimitur, inſpicitur taxæ beneficij deciſ.42.de reſcript.in antiq.
Valor & quantitas bonorum ablatorum probatur iuramento,quando eſt probata violentia. deciſ.2.de his qui vi.&c. nume.2.in nouis.
Variare non poteſt clericus habens facultatem nominandi. dec.1.nu.1.de præbend.in antiq.
Variatio maximè in principe cuius actus debent eſſe ſtabiles,damnatur.dec.31.num.1.de præbend.in antiq.
Venditio facta publicè vel per ſubhaſtationes præiudicat quò ad poſſeſsionem & proprietatem ei qui ſe non oppoſuit.dec.3 nu.1 de empt.& vend in antiq.
Venire contra factum proprium nemo admittitur. dec.17. numer.6.de iure patro.& deciſio.8.num.7.de teſtament. in antiq.
Veniens ad cauſam pro intereſſe non impedit expeditionem niſi doceat ſtatim de bono iure vel colorato titulo. dec.8.de reſcript.nu.9 10 10.
Verb.canonicè eſt verbum iuris quod non cadit in mẽtem teſtis dec.7 de probat.nu.1.in no.
Verbum deuolutum in commiſsionibus cauſarum inſertum quod tempus reſpiciat. deciſi.1.numer.3.de procura. in nouis.
Verbum, pertinere. in commiſsione poſitum quid importet.dec.9 de cauſ.poſſ.& proprie.nu.2.in no.
Verbum,quaſi.notat impeoprietatem veritati contrariam ſimilitudinariam.deciſi.2.circa fin.de alie.iudi.mut.cauſ. fact.in no.
Verba deſeruiunt intentioni deciſi.5.circa medium.de offi. deleg in nouis.
Verba in commiſsionibus expreſſa poſſunt ſtylum & rigorem iuris ſubmouere.dec.2.num.3.de reſcrip.in no.
Verba iſta, audiat & procedat ſummariè & de plano. quid operentur.dec.28.num.1.de reſcrip.in no.
Verba inſtituta ſunt ad hoc vt per ipſa mentis intrinſeca manifeſtentur.dec.5.circa med de offic.delegat.in no.
Verba propter iuris conſonantiam quandoque in iure obliquantur.dec.17.de præb.nu.2.in no.
Verba quę ad proprium ſenſum trahi non poſſunt referenda ſunt ad impeoprium.dec.24.nu.2.de præb.in no.
Verba ſunt notæ earum quæ ſunt in animo paſsionum.dec. 2.in fin.de lit.conteſt in no.
Verba in diſpenſatione poſita, ſi paternæ incontinentiæ non ſit imitator. potius ſonant in modum inſtructionum commiſſarij quàm quod inducant conditionem. deciſ.4. num.4.de filiis presby in antiq.
Verba indicant animum illa proferentis, niſi aliàs ex circonſtantiis contrarium appareret.deci.1.nume.10.de hæretic.in antiq.
Verba intentioni deſeruiunt,& non intentio verbis. eadem deciſ nume.13.
Verba narratiua papæ quando dicantur probare. deciſ.22. num.2.de præb.in antiq.
Verba papæ prolata ſuper facto papæ habent vim diſpoſitionis dec.60.nu.4.de reſcrip.in antiq.
Verba propter ſubiectam materiam ſunt aliter intelligenda quàm ſecundum eorum proprium ſignificatum.deciſ. 10.num.6.de teſta.in antiq.
Verbis enuntiatiuis bullæ executoriæ non creditur.deci.52. num.1 de proba.in antiq.
Verbis enuntiatiuis notariorum non creditur, licet faciant præſumptionem maximè inter præſentes. deciſ.9. num.1.de fid.inſtru.in antiq.
Verbum,dati.ſumitur quandoque pro verbo tradi, in contractibus de quorum natura eſt ſola traditio.deciſ. 10.nu. 7.de teſtam.in antiq.
Verbum infinitiui eſt aptabile ad præſens & futurum, vel etiam præteritum, quamuis ſit modus præſentis temporis.dec.11.num.7.de teſta.in antiq.
Verbum,pertinere.concernit proprietatem, quamuis latiſsimè ſumptum poſſeſsionem comprehendat.dec.49.nu. 4.de reſcrip.in antiq.
Verba ad illum ſenſum debent reduci, quem verba rectè intelligentibus generarent. cauſ. 24. dub. 46. numer.5. Paſtol.
Verba prolata quæ ſupponunt aliud, nihil diſponunt ſuper eo quod ſupponunt.dec.1.num.2.de procur.Biſi.
Verba,vt aſſeritur.ſunt impersonalia dec.6.num.2 Biſi.
Verba,vel aliàs quouis modo.an debeant reſtringi ad perſonam expreſſam.dec.1.num.2.de præb.Biſi.
Verbum, condemno.vt actus ſeruetur interpretandum eſt pro verbo præcipio, largè accipiendo illud ſecundum ſubiectum.dec.3.num 3 de confeſſ.Biſi.
Verbum.ita quod,&c.modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ videtur.cau.11.dub 32.num.2.Paſtol.

Verbum, ſi tibi conſtiterit. in commiſsione papali poſitum, requirit vocationem partis ante proceſſum inchoandum ſuper informatione commiſſorum. dec. 21. num. 2. 4. de reſcript. in antiq.

Verbum, ſi ita repereris non arctat ad citandas partes: ſecus ſi adſit, ſi ita inueneritis. dec. 14. num. 1. de dolo & contuma. in antiq.

Verbum, ſi per informationem ſummariam inueneris. in commiſsione appoſitum, non requirit citationem partis, nec minus in tali caſu dande eſt copia teſtium: ſecus ſi adſit verbum, ſi tibi conſtiterit. ibid dec. 15. num. 1.

Verbum, ſi inueneris. in commiſsione poſitum non arctat ad citandas partes, vbi agitur de re modica. ibid. deciſ. 16. numer. 1.

Verbum, ſtatim. reuertitur ad terminum iuris. deci. 2. num. 1. de teſtamen in antiq.

Verbum, trado, in ſe non importat dominium, nec tranſlationem dominij: & tamen propter ſubiectam materiam ſumitur pro dari. dec. 10. num. 8 ibid.

Verbum, tutorum ſumitur pro tutore. ead. dec. num. 9.

Verbum, vt aſſeritur. tanquam generale & imperſonale nõ cenſetur prolatum per impetrantem. deciſ. 60. nume. 2. de reſcript. in antiq.

Verbum, vt aſſeritur. & verbum, vt aſſeris. differunt. ibid. num. 3.

Verificatio totius ſumitur ex particulatiam veritate. cau. 25. dub. 35. num. 2. Faſto.

Veritas plus inſpicienda eſt quàm falſitas vel opinio. dec. 8. num. 4. de teſtamen. in antiq.

Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficie poteſt conferre etiam dignitates. dec. 7. de offi. vica in antiq.

Vicarius perpetus petendo decimas & iura parœcialia bebet intentionem fundatem de iure communi. deciſ. 5. ibid.

Vicarius qui poteſt ex ſpeciali mandato recipere reſignationem beneficiorum: non poteſt illa conferre, licet præſentatos per patronum poſsit inſtituere ſine ſpeciali mandato. dec. 1. de renuntia in antiq.

Vicario ſeu officiali generali poteſt committi poteſtas conferendi beneficia vacatura, & recipiendi reſignationes: ſingulari tamen perſonæ & de ſingulari beneficio committi non poteſt. dec. 1 de offi. vica. in antiq.

Vicarij poteſtas vbi à partibus negatur: neceſſariò venit probanda per habilitatem, nominationem & reputationem ad hoc vt acte per eum valeant dec. 4 num. 1. de offi. ordin. in antiq.

Vicarie perpetua beneficium eccleſiaſticum eſſe cenſetur. dec. 2. de exceſſ prælat. num. 1. in nouis.

Vicarie alicuius parœcialis eccleſiæ an poſsit vniri alicui monaſterio ſeu menſæ abbatiali. ibid.

Vicarius cui committitur facultas conferendi debet habere generalem adminiſtrationem in ſpiritualibus: & an ſufficiat habere adminiſtrationem temporalium dubitatur. dec. 5 de offi. vica. num. 9. in nouis.

Vicarius de criminibus poteſt inquirere ſed non punire. dec. e. de offi. vica. in nouis.

Vicarius & officialis epiſcopi ſunt vnum & idem. ibidem. nume 2.

Vicarius epiſcopi quando alium poſsit loco ſui ſubſtituere. ibid. dec. 4. num. 1.

Vicarius ſubſtituens iuriſdictionem à ſe non abdicat. deciſ. 4. de offic. vicar num. 3. in nouis.

Vicarius poteſt ſubſtituere ad certam cauſam, ſed non generaliter. ibid. num. 4.

Vicarius epiſcopi in ſpiritualibus & temporalibus an poſsit ex commiſsione epiſcopali alium in ſpiritualibus vicarium generalem facere. deciſ. 4. de offi. vicar. numer. 1. in nouis.

Vicarius epiſcopi habet ordinariam. ibid. num. 3.

Vicarius idem habet conſiſtorium cum epiſcopo. deciſ. 7. num. 2. eod. tit.

Vicarius inſtitutus ad præſentationem monachorum in parœciali vnita monaſterio, quò ad ſpiritualia & temporalia, dicitur perpetuus & non temporalis & in dicta vicaria aditius deuolutionis. deciſ. 24. de præbend. in nouis.

Vicaria curam habens animarum eccleſiæ vnitæ abbatiſſę non eſt ad nutum amouibilis. dec. 21. nu. 1. de præb. Biſig.

Vicarius curam habet animarum. cauſ. 7. dub. 25. nume. 1. Faſtol.

Vicarius epiſcopi an poſsit conferre beneficia extra diœceſim. dec. 5. num. 1. de offi. vicar. Biſig.

Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia, poteſt conferre dignitatem. dec. 2. num. 1. de offi. vica. Biſig.

Vicarius vicarij excommunicati non eſt excommunicatus: ſed eius executio ſuſpenſa cenſetur. deciſ. 4 de offi. vicar. num. 2. in nouis.

Vicarius ſubſtitutus à vicario habente facultatem ſubſtituendi poteſt exequi commiſſa vicario ſubſtituenti. deciſ. 1. de offi. vica. num 1. in nouis.

Vicarius mortuo epiſcopo poteſt ante notitiam conferre. ibid. num. 4.

Vicarius minus ius & minorem vtilitatem habet in eccleſie quàm rector. deciſ. 2. in principio. de exceſſ. prælato. in nouis.

Vicarij facultatem ac priuilegia plura vide hic. deciſ. 1. de offi. vica. num. 5. in nouis.

Vicarij non recuſantur ſed dantur eis adiuncti. deciſ. ibid. nume. 6.

Vicarij facultas præſumitur quando pronuntiauit. ibidem. num. 7.

Vicarij vel officialis poteſtas præſumitur in his, in quibus non requiritur facultas ſpecialis. ibid. num. 2.

Vicecancellarius non dat executores ſententiæ, niſi ſeruatis terminis palatij. dec. 45. nume. 1. de ſenten. & re iudica. in antiq.

Victor etiam ſine quacunque appellatione expenſas & omnia alia petita in prima inſtantia petere & proſequi poterit. dec. 47. in fin. de appel. in nouis.

Victus victori in expenſis debet condemneri. dec. 2e. de re iudic. & dec. 47. de appel num. 3 in nouis.

Vino legato intelligitur de vino quod ex vinea naturaliter naſcitur & non de eo quod fit accidentaliter dec 3. num. 1. de reſti. ſpolia. in nouis. & deciſ. 15. nu. 1. eod. tit. in antiq.

Violans ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio in vim ſententiæ nullæ, incidit in pœnas clemen. ad compeſcendas. dec. 1. num. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. in antiq.

Violētia duobus in locis inferri videtur. primò in loco vbi eſt perſona, cui fit violentia ſecundò vbi eſt poſſeſsio propter quam perſonæ alibi eſt illata violentia. deci. 2 num. 3. de priuileg. in antiq.

Violentia facta domui rectæ non ſufficit ad condemnationem fructuum percipiendorum. Et diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficij impetrati ſecundum communem æſtimationem. dec. 33. num. 1 de ſenten. & re iudic in antiq.

Violētia probata per teſtes ſufficit probare res oblatas per iuramentum deciſ 16 nu. 1 de reſtitutio. ſpoliato. in antiq.

Viſitator datus ab aliquo quàn à romeno pontifice eccleſiæ vacanti an poſsit dare licentiam tranſeundi ad aliam eccleſiam dec 6. num. 2. de rer. perm u. in nouis.

Vnire eſt iuriſdictionis & præſcriptibile per inferiorem epiſcopo. dec. 1. de offi. deleg. num. 3. in nouis.

Vnire poteſt legatus in certis caſibus deciſ. 1. de offi. legat. in nouis.

Vnio ad hoc vt teneat an vocandus ſit rector eccleſiæ, quæ vnitur dec. 2. de. offi. legat. in nouis.

Vnio epiſcopatuum & ſuperiorum dignitatum ſoli papæ competit dec. 1. de offi legat. num. 3. in nouis.

Vnio ex falſa cauſa facta ſeruata forma iuris valet. deciſ. 1. in princip. de exceſſ. prælat. in nouis.

Vnio eſt contractus ſtricti iuris. ibid.

Vnio fienda alicuius eccleſiæ alicui prælato ſubiectæ alteri eccleſiæ vel perſonæ extra diœceſim rei alienādæ conſtituta venit authorizanda per eum ſub cuius poteſtate res ipſa conſiſtit. dec. 7. circa. princi. de iudi. in nouis.

Vnio quod rectore non vocato fieri poſsit. deciſ. 1. de rebus eccleſiæ non alien. num. 1. in no.

Vnio vnius eccleſiæ licet fieri poſsit rectore non vocato. tamen dimembratio ſiue alienatio partis ipſius ipſo non vocato fieri non poteſt. deciſ. 1. de rebus eccleſ. non alien. num. 2. in nouis.

Vnio an requirat tractatum. dec. 1. num. 1. de reb. eccle. non alien. Biſig.

Vnio cenſetur alienatio. ead. dec. num. e. & deciſ. e. nume. 3. Biſig.

Vnio de non vacante an teneat. cau. e. dub 7. nu. 1. Faſtol.

Vnio facta ex falſa cauſa an ſit nulla ipſo iure. dec. 2. num. 1. de reb. eccleſ. non alien.

Vnio facta ſine conſenſu capituli an valeat. cau. 2. dub. 5. num. 1. Faſtol.

Vnio fieri nõ poteſt ab epiſcopo ſine cõſenſu capituli. cauſ. 8. dub.

6.dub.26.num.1.Faſtol.

Vnio præſumitur rectè facta maximè ſi ſit antiqua.deciſ.1. num,4.de reb eccleſ.non alien.

Vnio probata falſa cauſa propter quam fuit facta infringitur.ead.dec.num.5.

Vnire,iuriſdictionis eſt:& præſcriptibile. deciſ 3 num.2.de offi.legat.in antiq.

Vniri ex neceſsitate beneficium poteſt per ordinarium cadens ſub expectatiuis, etiam poſt proceſſum factum per executorem.deciſ.5.nume.1.de reb. eccleſ.non alienand. in antiq.

Vniri poteſt beneficium reſeruatum:ſed vnio habebit effectum ceſſante reſeruatione.dec 6 num.1.ibid.

Vnitur tribus modis beneficium.deci.9.num.1.ibid.

Vnio beneficiorum non requirit tractatum.dec.1.nume.1. de reb eccleſ non alienand.in antiq.

Vnio facta ex falſa cauſa valet, ſed annullatur probata falſitate:ſed facta ſine cauſa non valet dec.12.num.1.ibid.

Vnio facta menſæ epiſcopali non facta mentione de beneficiis prius eidem vnitis.valet ibid.dec.13.num.5.

Vnio eccleſiæ facta per epiſcopum monaſterio in recompenſatione damnorum per eum illatorum non valet.dec. 14 num.1.de reb.eccleſ,non alienand.in antiq.

Vnio facta capitulo de conſenſu epiſcopi,& ipſius capituli, an teneat.dec.1.num.1 de eccleſ ædificand in antiq.

Vnio facta præpoſituræ cum conſenſu capituli de eccleſia aliqua,quamuis ex vnione capitulum poſſet conſequi aliquod commodum.an valeat.deciſ.3. num.2.de reb.eccleſ. non alienand.in antiq.

Vnio non redditur nulla propter falſam cauſam in vnione expreſſam.licet annullari poſsit:& ideo expectantes non poſſunt beneficium vnitum acceptare niſi vnione annullata.deci.2 num.1.ibid.

Vnio eſt ambitioſa.dec 2 num.6.

Vnio probata falſitate cauſæ poteſt annullari.deciſ.8.num. 1.ibidem.

Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis de quo nō extat memoria hominum.ibid.dec.9 num.1.

Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis de quo in contrarium non extat memoria hominum:nec requiritur quòd allegetur titulus dec.10.num 1.ibid.

Vnio videtur donatio:& eſt contractus ſtricti iuris.deciſ 2. num.2.ibid.

Vnionis effectus non tollitur per prouiſionem papæ ſubſequentem,niſi de vnione fiat mentio deciſ.3.num.2.de rerum permutatio.in antiq.

Vſusfructus poteſt vendi ad tempus.dec.2.nume.2.de emptione & venditio.in antiq.

Voluntas coacta voluntas eſt.dec.5 de renū nu.2. in nouis.

Voluntas qualiter probatur:& in quibus caſibus vnica requiſitio requiratur, cùm trina regulariter ſit neceſſaria. dec 5.de offi deleg in nouis.

Vtile per inutile non vitiatur.deciſ.44.de appell. numer.1. in nouis.

Vtile per inutile vitiatur in materia indiuidua.dec.4.num. 3.de appel.Biſig.

Vxor quæ fuit conſtituta à viro ſuo tutrix & gubernatrix tam bonorum quàm liberorū, an teneatur ponere in inuentario iocalia ab eius viro ac cæteras res ſibi traditas: & quid de aliis rebus cōtemplatione eius viri ipſi ab aliis datis.dec.1.num.1.de don.inter vir.& vxo Biſig.

Vxor tenetur operari viro: & ideo acquiſita ex operis ſuis pertinent ad maritum & eius hæredes deci.1.nume.3.de dona inter vir.& vxor.

Vxor quicquid acquirit ex opera ſua viro acquirit: & quid ſi ex pecunia mariti quæſiuiſſet.ead.dec.num.4.

Vxor ſi non probat à quo bona habuerit: habet in dubio præſumptionem contra ſe,illa eſſe viri.ead.dec.nume 9.

Vxor clerici coniugati poteſt conſtituere procuratorem ad agendum & defendendum pro ſuo marito in carceribus detento.dec.16.de procura.in nouis.

Vxorem pro marito incarcerato procuratorem conſtituere poſſe iuris eſt. deciſ. 13. de procuratoribus. numer 1. in nouis.

FINIS.

DECISIONES DOMINORVM DE ROTA, QVAS NOVAS APPELLANT.

IN nomine Domini Amen. Anno à natiuitate eiuſdem Milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimoſexto, die mercurij XXX. mẽſis Ianuarij Põtificatus domini Gregorij Papæ xj. Anno ſexto. De mandato, & voluntate, & vnanimi conſenſu omnium Dominorum meorum Coauditorum ſacri Palatij Apoſtolici pro tunc in Rota ſedentium: videlicèt. Roberti de Stratonen. legum, Arnoldi Terreni decretorum, Galhardi de Noua eccleſia decretorum, Ioannis de Dayrolijs legum, Nicolai de Cremona decretorum, Petri Cambonis decretorum, Aegidij Bellemeræ vtriuſque iuris, Bertrandi de Alamo legum, & Ioannis de Amelia legum profeſſorum, ſedẽtium etiam tunc in Rota cum dictis Dominis Auditoribus, & conſentiente Reuerendo in Chriſto patre, domino Bertrando Epiſcopo Pamphilonenſi legum doctore olim prædicti palatij cauſarum, tunc verò contradictarum Audientiæ domini noſtri Papæ Auditore: Ego Guilelmus Horbort Alamanus decretorum doctor minimus, & inter dominos meos Auditores minor, concluſiones, ſeu determinationes aut deciſiones infrà ſcriptas quorundam dubiorum, in quibus finaliter omnes, vel maior pars dominorum meorum prædictorum, & aliorum poſteà ſuperuenientium remanſerunt, ad perpetuam rei memoriam cœpi colligere, & ſcribere, continuando vſque ad Annum Domini MCCCLXXXI. ad menſem Maij. Et hoc ſub correctione & emendatione omnium dominorum meorum prædictorum, & aliorum ſuperuenientium, & meliùs ſentientium.

De conſtitutionibus.

EPITOME.

Cõſtitutio ſiue ſtatutum canonicorum, & capituli poteſt probari per teſtes: quia ſcriptura non eſt de eſſe, ſiue ſubſtantia legis, vel conſtitutionis.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio & ſtatutum poſſunt probari per teſtes.*
2 *Scriptura an ſit de eſſentia legis.*
3 *Antiqua facta meliùs probantur per ſcripturam, quàm per teſtes.*
4 *Statutum probatur per teſtes.*
5 *Inſtrumenta etiam informiter, & malè extracta, probans, quando originalia ſunt penes aduerſarium,*

DECISIO I. aliàs 246.

1 COnſtitutio, † [a] ſiue ſta-
a tutum canonicorum,
ſiue capituli, poteſt
probari per teſtes: quia
ſcriptura nõ eſt de eſ-
b ſe, ſiue ſubſtantia legis,
vel conſtitutionis: [b] vt
xxv. q. ij. ca. inſtitutionis. & de iureiuran. c. j.
in fi. j. reſpon. lib. vj. & de renun. c. j. eo. li. Licèt Io.
And. in mercu. in regula, nemo poteſt ad impoſ-
ſibile. pertractando quæſt. prædictam, & multas
ſolutiones ponẽdo, & inter alias Pet. de Bell. pert.
2 dicentis, non eſſe peccatum † dicere, quòd ſcriptu-
ra ſit de eſſe legis. per l. humanũ. C. de legib. dicit,
dictum Petr. habere multum æquitatis. Et dicit
quòd ſi princeps eſſet, neceſsitatem ſcripturæ im-
poneret conſtitutionibus inferiorum: ita quòd ali-
ter factę nõ valerẽt, niſi de ſcripto promulgarẽtur.
Et reſpondet ad iura primò introducta. tamen ali-
qui Domini dixerunt, quòd ſi ſtatutum eſſet anti-
quum, & de longinquiſsimo tempore, quòd niſi
eſſet redactum in ſcripturam, difficulter probare-
3 tur: nam † huiuſmodi antiqua facta meliùs pro-
bantur per ſcripturam, quàm per teſtes, propter
labilem hominum memoriam. prout leg. & no. de
proba. cap. tertio loco. & c. cùm cauſam. de fide
inſtru. cap. cùm Ioannes c. cùm P. ad iſtam mate-
riam vide Archid. j. diſtinct. c. lex ſcripta.

ADDITIONES.

a Conſtitutio. Adde deciſ. v. incip. nota quòd reſer-
uationum reuocatio. tit. de probat. in antiq.
b Legis vel conſtitutionis. Adde de hoc per Barto.
in l. de quibus. ff. de legib. per Rayn. in l. con-

ſuetudinis.C. quæ ſit long. conſuet. Bald. in c.j.
de conſtitut. Abba. Sicu. Felyn. Dec. in rubr.
de conſtit. caſus autem in quibus ſcriptura re-
quiritur, enumerantur per glo. in verb. in ſeri-
ptis. in cap. j. de cenſib. lib. vj.

4 Ant. Mar. Papaz. Cum † iſta deciſione con-
cordat deciſio 5. & 6. de probat. in antiqu. Et ad
materiam faciunt quæ notaui infrà ſuper deciſ.
27. de reſcrip. vbi dixi, quòd gratia apoſtolica
non poteſt probari per teſtes. & ibi habes mul-
ta ad hoc: Fel. in Rub. huius tituli latè examinat
hanc difficultatem: & nu. 7. dicit eſſe commu-
nem opi. quòd non requiratur ſcriptura, &
deinde refert Sal. dicentem communem eſſe in
contrarium. Decius autem ibidem facit duode-
cim fundamenta pro iſta deciſione, & vndecim
pro parte contraria, & finaliter concludit ſe-
cundum Fel. & clariùs etiam exponit dicens,
quòd ſcriptura non eſt de ſubſtantia legis, vel
ſtatuti: & ſine ſcriptura vel publicatione pro-
bat, ſi conditor vult. Sed quando non conſtat
de mente conditoris, non poteſt dici lex, vel ſta-
tutum, donec fiat ſcriptura & publicetur. Et po
teſt applicari hic id, quod fuit deciſum in cauſa
D. 1. Valentina nõ admiſsionis in militẽ corã R. P. D.
Peregrino Fabio Bononien. Epiſcopo Veſtan. &
domino meo præcipuo, vbi non ſolùm ſenſerũt
5 domini, † ſtabilimenta religionis Hieroſolimi-
ta. poſſe probari per teſtes: ſed ex quo origina-
lia erant penes religionem, contra quam age-
batur, dixerunt adhibendam eſſe fidem copiæ
ipſorum ſtabilimentorum, extractæ per publi-
cum Notarium, facta tamen fide quòd fuit fa-
cta diligentia pro illis fortiter leuandis, iuxta
doct. Bar. in l. publicati. C. de teſta. & Decium
conſil. 36. col. 2. Et de hac materia habes aliquid
per Staphi. in 5. parte. & facit dec. Ægi. 37. tit. de
appellat. vbi quòd ſufficit trãſſumptũ, quando
originale haberi non poteſt. Ant. Maria Papaz.

De reſcriptis.

EPITOME.

Impetrans exprimere debet certum modum vacationis ex certa perſona, & tunc clauſula, ſeu alio quouis modo, comprehendit omnem modum ex dicta perſona prouenientem niſi apponatur vel ex alterius cuiuſcunque perſona. Vel ſic, clauſula, quouis modo reſpicit ſolùm perſonam expreſſam. h. d.

SVMMARIA.

1 *Beneficia multifariàm vacare poſſunt.*
2 *Clauſula, ſeu alio quouis modo, an reſpiciat perſonam dumtaxat expreſſam.*
3 *Prouiſio, & mandatum de prouidendo de certo beneficio vacante æquiparantur.*
4 *Clauſula ſeu alio quouis modo, omnes modos vacationis, ſed non qualitates modorum, concernit.*
5 *Clauſula quouis modo materia & diſtinctio 6.*
7 *Clauſula, ex cuiuſcunque perſona, effectus.*
8 *Gratia dicitur ſurreptitia, quando quis falſum expreſſit, etiam ſi Papa id conceſsiſſet ſine tali expreſſione, ſi tamen faciliùs conceſsit.*
9 *Gratia non dicitur ſurreptitia propter omiſsionem, vel falſam expreſsionem, quando conſtat Papam voluiſſe facere gratiam in poſteriori caſu.*
10 *Regreſſum habens debet docere, quòd tempore ſibi reſeruati regreſſus habebat aliquod ius, cũ diſtinctione.*
11 *Regreſſum habens de conſenſu non tenetur aliter iuſtificare.*
12 *Poſſeſſio pacifica impeditur per ſolam moleſtiam facti, & prætenſionem.*
13 *Clauſula, ex cuiuſcunque perſona, in noua prouiſione capit quamcunque vacationem, etiam ſi beneficium non vacaſſet tempore primæ prouiſionis.*
14 *Clauſula, quouis modo poteſt apponi in prouiſione ordinarij.*
15 *Clauſula, quouis modo, non operatur in reſignatione facta in manibus nuntij non habentis facultatem, ſi illudmet beneficium impetretur a Papa.*

DECISIO I. aliàs 28.

1 SI mandetur † alicui prouideri de certo be-
2 neficio certo modo vacante: [a] puta per con
ſtitutionem execrabilis. adiecta clauſu-
b la, [b] ſeu quouis alio modo [c] vacauerit, ſi non va-
c cet prędicto, ſed alio modo: puta per conſtitu-
tionem c. de multa. vel per non promotionem
ad ordinem presbyteratus: vt in c. licèt canon.
de ele. lib. vj. vel per contractum matrimonij:
vt in c. j. de cler. coniug. vel per ingreſſum re-
ligionis. de regul. c. beneficium. lib. vj. fuit du-
bitatum vtrum de dicto beneficio ſic alio mo-
do, quàm expreſſo in gratia vacante, poſſet
prouideri impetranti. Super quo Domini erãt
varij propter c. ſuſceptum. de reſcrip. libr. vj.
per quod c. aliqui domini declinabant in par-
tem negatiuam: quia vno modo expreſſo non
venit alius: vt ibi ar. c. nonne. de pręſump. hoc
verum, niſi aliud appareret de intentione man-
dantis: vt in d. c. ſuſceptum. j. reſpon. puta Pa-
pa mandat alicui prouideri de beneficio vacan
d te per reſignationem, vel alio [d] quocunque mo
2 do vacauerit. † tunc enim ſecundum Ioan. An.
ibidem, venit omnis alius modus vacandi. &
hoc propter clauſulam antedictam. pro quo al-
legat ipſe c. cum aliquibus. in fi. eod. titu. & c.
duobus. in fin. eod. titu. & c. ſi motu proprio.
de præb. eod. lib. Cuius opinio indubitanter
eſt vera, & ſeruatur in omni vacatione contin-
genti per eandem perſonam. nam prędicta clau
ſula, ſeu quouis alio modo, reſpicit omnẽ mo-
dum vacandi per eandem perſonam: ſecus ſi per
diuerſas: ſecundum Lap. ibidem. licèt do. Ioan.
Cal. in quadam ſua quæſtione, quæ incipit,
Papa contulit. tenuerit diſputando omnem mo
dum vacandi venire, etiam per aliam perſonã
ſub clauſula antedicta. Ratio ſua primò fuit
hæc: Quia prædicta clauſula omnem modum
vacãdi includit ſecundum clarum intellectum,
& competentiorem eum facit: quia clauſula
non adijcitur ad ſubiectum reſtrictum, ſed ge-
neraliter: & plus imprimit relatiu generalis:
maximè cùm hæc diſiunctiua coniunctio ter-
minum præcedentem non repetat, ſaltem re-
ſtrictiuè, & vniuerſaliter in vno ſolo ſuppoſito
verificatur. Et quia mens verbis non repugnat,
quæ

quæ omnia copioſè fundat per iura multa. Et ad rationes omnes in contrarium allegatas reſpondet: cuius opinionem do. Ægi. intellexit, & veram putauit in beneficio iam vacante, de quo prouidetur, vel prouideri mandatur per Papam. Nam nõ potuit videre qua ratione hoc caſu recedendum foret à propria ſignificatione verborum. Conſentit tamen bene quòd opinio Lapi, quam ferunt Palatium, locum ſibi vendicat in beneficio nondum vacante: de cuius vacatione certa ſperatur in certam perſonam, puta, mandatur prouideri alicui de certo beneficio, cùm illud vacare contigerit per aſ- a ſecutionem pacificam alterius beneficij, vel per contractum matrimonij, vel quouis alio modo. Nam tunc ſecundum eum: quia ad illam perſonã e ſolùm Papa habuit reſpectum, ſolùm intelligitur de illa. ar. c. P. & G. & c. cum olim. de offi. deleg. & plus facit ſecundum eum quædã ratio ab extrin- b ſeco ſumpta, quàm ius aliquod poſitiuum: puta clauſula, Vel alio quouis modo fuerit introducta, ad tollendum fraudes, quas propter c. ſuſceptum. antedictum inueniebant obtinentes beneficia, quę ſperabant vacare contra impetrantem: quæ fraus c ceſſat, ſi vacet per aliam perſonam. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. & oleo legat. quæ allegatio pro dicta opinione non ponit verbum, alio; ſecundum ipſam. Re vera ſalua reuerentia tanti patris, & domini mei, ego non video differentiam inter caſum, & caſum. Nam ſiue de vacanti, ſiue de vacaturo prouideatur, ſiue prouideri mandetur (loquor de certo beneficio) ſemper exprimitur certus modus vacandi per certam perſonam: & vtrunque caſum exprimit Papa in d. c. ſuſceptum: ſi rectè inſpiciatur. Nam in primo reſp. mandatur prouideri de certo beneficio, certo modo vacante in certã perſonam. In ſecundo caſu loquitur de vacaturo, in quo caſu rarò vidi poni clauſulam, Seu alio quouis modo. Sed ſi poneretur, credo idem quod in primo caſu: quia non video rationem diuerſitatis. Sed credo rationem vtrobique vniformem, ergo idem ius, de translat. epiſco. c. inter corporalia. cũ ſi. Eſt tamen quædam regula, ſiue ordinatio in cancel. domini Vrbani Papæ. v. declarata per dominũ Greg. xj. quæ facit pro & contra in q. noſtra. Ordinatio verò Vrbani ſtat ſic. Si petatur alicui de certo beneficio prouideri, & in ſupplicatione ſuper hoc ſignata non fiat mẽtio de reſeruatione, quòd licet impetrans huiuſmodi habuerit, & prodicat reſeruationem de beneficio antedicto, literæ ſuper hoc conficiendæ non expediantur cum narratione reſeruationis eiuſdem: ſed etiam clauſula, Si nõ fuerit alterius quæſitum: mãdabitur ſibi prouideri. Dominus noſter Greg. non vult, quòd ſtylus præfa- d tus ſeruetur tempore ſuo: quia quando prouidet, vel prouideri mandat, intentio ſua eſt prouidere, quocunque modo ad ipſum pertineat, niſi eſſet generaliter reſeruatum: quia tunc non intendit prouidere, vel mandare prouideri, niſi in ſupplicationibus de generali reſeruatione fuerit facta mentio, & illa generalis reſeruatio fuerit ſpecificata. Ex qua regula concluditur nullam fore differen- f tiam inter prouiſionem factam, vel mandatum de prouidendo certi beneficij vacantis: apparet etiam omnem modum vacandi includi vno excepto: videlicèt generali reſeruatione: quæ reuera non reſpicit modum vacationis: ſed potius modum affectionis beneficij, ſiue pertinentiam collationis. & ideò meo iudicio modicum faciunt prædictæ regulæ ad propoſitum: Fuit igitur concluſum per omnes opi. Ioan. And. & La. fore tutiorem, & ſic eligendam, & ſeruandam, & hactenus ſic fuiſſe obſeruatum in Rota. argu. c. iuuenis. de ſpon. cum ſim. vide aliam ſimilem infra ſub numero. 77. hoc titu.

ADDITIONES.

a Certo modo vacante. Pro intellectu iſtius deciſ. vide Felyn. in cap. ex parte ij. col. fi. ext. de reſcript. & deciſ. 44. incip. ſi impetrãs aliquam eccleſiam. ſ. hoc titu. de reſcript. & adde glo. egregiam in reg. 18 cancellariæ apoſtolicæ, incip. item voluit quòd ſi quis in infirmitate &c.

b Clauſula. Adde Ægid. deciſ. 55. titu. de præbend. & deciſ. 14. incip. nota quòd clauſula. de reſcript. in antiq. & deciſ. 17. incip. habens gratiam. ſ. hoc tit. doctor. in cap. ſuſceptum. de reſcript. lib. vj. Geminia. conſi. 79.

c Quouis alio modo. Vide hic quid operetur clauſula, Quouis alio modo, in literis apoſtolicis appoſita & dic quòd concernit omnes modos vacationis, ſed non perſonas. Et ideò ſi impetratur beneficium vt vacans per mortem Titij, vel quouis alio modo, non haberet illud, ſi vacat per mortem alterius. Et idem ſi dixit, per mortem Titij, qui deceſſit in tali loco, & tali die. Nam ſi alio loco, & alio die obiit, beneficium ſimiliter non habebit propter ſpecificationem, quam fecit: nam, vt dicit Lap. mors Titij non eſt mors alterius: nec mors vno loco, & tempore, eſt mors alio loco & tempore: ſed mors eſt modus vacationis: dicta ergo clauſula, Quouis alio modo: modos omnes vacationis concernit. ſed non concernit qualitates modorum, & ideò volens caute impetrare, debet dicere: per mortem Titij, vel quouis alio modo, vel cuiuſuis alterius, vel quouis alio tempore, & loco. Sed tu dices c. ſuſceptum. ſolùm exprimit de modo vacationis: quo caſu falſa expreſſio vitiat, niſi adiungatur clauſula. Quouis alio modo. ſed locus & tempus ſunt qualitates adiectæ, quarum expreſſio non requiritur, nec reperitur hoc iure cautum, quòd iſtarum falſa expreſſio vitiet, vel quod ſit neceſſaria. Dic ergo quòd clauſula, Quouis alio modo, non concernit omnem modum vacationis, & qualitatem adiectam, quæ eſt modus modi, cùm modus ſit quædam qualitas. ff. de tranſact. l. cũ hij. §. modus. C. de ijs quæ ſub modo per totum. & in c. verum. de condi. appo.

d Alio. Adde quòd verbum, alius, eſt relatiuum præcedentium cum eadem qualitate, & ex ſuo proprio ſignificato implicat ſimilia. Fel. in c. ſedes. de reſcri. in verſi. dictio, alius, nu. 6. & quando huic dictioni præponitur nomen vniuerſale, importat maiora expreſſis. ita glo. not. ſecundum Ioan. de Imo. in Cl. prima, in verb. quãuis. de re iud. Sed habes contrariam glo. in l. ſi fugitiui. C. de ſer. fug. quæ dicit, alij, ſcilicet ſimili, vel extraordinaria. Tu, dic quòd glo. in d. Cle. j. procedit regulariter, niſi materia ſubiecta aliud importet. & hoc modo intelligas gloſſ. in d. l. ſi fugitiui. de iſta autem dictione, alius, alia, aliud, vide Abb. in c. officij. de pœni.

& remiſ.& in c.mulieres.de ſenten.excom. adde tex.cum gloſſ.in l.in bonæfidei.C.de reb. cred. gloſſ.& Doct. in Cle.j. in verb.alij. de reſcript. quandoque etiam reſtringit terminum generis ad expreſſa. iuxta ea quæ dicit Old.conſi. viij. & cclxxij.& Roma.conſi.xiij.& xlij.circa finé. & xcij. & Cald. conſi. ij. in tit.de appellat.cum concordan.& per Iaſ. in l.quæcunque. in j.not. C.qui admit.

e Perſonam ſolùm. hic ergo habes quòd exprimens vnum modum,& probans alium,non obtinet beneficium, per cap. ſuſceptū. de reſcript. lib.vj. Adde ſimilem deciſ. Bart. in l.j. C.quæ ſit longa conſuet.de illo,qui libellat conſuetudinem, & probat ſtatutum. Et quid de illo, qui proponit mutuum naturale, & probat mutuū ciuile, per Bald. conſi.190. incip. Sempronius. in ij.part.

f Mandatum. Adde quòd ſi duobus in vna eccleſia, & vni Papa prouideat, alteri verò mandet prouideri, præfertur prouiſus à Papa.cap.duobus.de reſcript.lib.vj.

A. M. P. Cum iſta deci.habes concordantes. dec.14.43.& 53. hoc titulo in anti. Contra eam tamen facere videtur dec.53. de con.præben. in eiſdem, vbi dicitur, quòd iſta clauſula, quouis modo, capit beneficium etiam ſi vacaret ex perſona alterius: ſed iudicio meo, dec.illa procedit, quando fuerant appoſita verba, & ex cuiuſcunque perſona, vel aliàs, quando conſtaret de intentione concedentis, vt dicit tex.in c. ſuſceptū. de reſe.lib. 6. quem ad hoc alle Fel.in c.in noſtra, correla.37.in 2. fallen. licèt litera Fel. ſit corrupta, dum dicit, de intentione impetrantis, prout eſt corrupta litera Io.Silu.in trac. de beneficio in 12.q.5.partis, qui ſequitur Fel.& eum recitat de verbo ad verbum. Intentio enim impetrantis nihil poteſt operari in hoc propoſito, & text.in d.c.ſuſceptum. quem allegat Fel. non loquitur de intentione impetrantis, ſed mandantis, videlicèt Papæ, qui ibi mandauerat prouideri de vacaturo. Circa materiam iſtius clau-
5 ſulæ † habemus plures dec.applicabiles, videlicèt deciſionem 17.infrà e.cum qua concordat Ægi.dec.63.de præbend.& infrà de conceſ.præb. 7.& deci. 20. 21.& 22.& infrà de præbe. & 2.ac 19.de conceſſ.præb.in antiq.ac 29.de reſcrip. in eiſdem, & dec. Biſeg.12.de præb.& 12.infrà de re iud. Et faciunt etiam deci.Ægid. 22.35.& 55. de præbend.& notata per Staphi. 5. parte principali. fol.107. & in alia impreſſ. 6. 92. & per Caſſa. dec.5.de præbend. & deciſi. 29. ſuper regulis, & per eundem Fel.in d.c.in noſtra. correla 15. & bo. me. Ludouicum Gome. Epiſcopum Sar.in li.ſuo regularum, ſuper q.3. Regulæ de veri noti.& q.34.regulæ de infir.vbi dicit.quòd iſta clauſula non capit beneficium decedentis infra 20. dies quod etiam repetit in q.16.regulæ de public. Sed quia deciſiones de quibus ſu-
6 prà loquentes de iſta Clauſula, † videntur adeò inter ſe contrariæ, quòd animus legentium de facili confunditur, ideò ſunt conſiderandi tres caſus. Primus, videlicèt, quando iſta clauſula apponitur in vacantibus de præſenti, vt in iſta deciſi. & alijs concordan. de quibus ſuprà. Secundus caſus, eſt in gratia ad vacatura, cum quis impetrat, vel obtinet ſibi prouideri de beneficio vacaturo, cùm primùm titius contraxerit matrimonium, vel aſſequutus fuerit aliud beneficium incompatibile, aut munus conſecrationis ſuſceperit, cum iſta clauſula, quouis modo vacauerit, & tunc procedunt deci.17.infrà eo.& deciſi. 21.infrà de præbend. ſuper qua deciſi.21.decreui ponere omnes concordantes, & diſcordantes loquentes in hoc ſecundo caſu. Tertius caſus procedit in acceptationibus, puta, ſi ego habens gratiam expectatiuam acceptaui beneficium tanquam vacans in genere, non exprimendo modum vacationis, ſed generaliter, quouis modo vacet, aut acceptaui beneficium tanquam vacans per obitum Titij, cum clauſula quouis modo, & tunc iſta clauſula comprehendit vacationem ex perſona alterius, vt latè de hoc tertio caſu, & quando nullus modus exprimitur dixi ſuper d.deciſi. 22.infrà de præbend. & ſic ſuis locis habebis materias ſuas. Sat eſt hic poſuiſſe hanc diſtinctionem, ne confundaris ex viſione tot deciſi.in hac materia diuerſimodè loquentium. Aduerte tamen dum ſuprà allegaui deciſi. Caſſa. 5. de præbend. quia dicta per eum ſic de plano non procedunt, per rationes prædicti Sarnen. in d. 5. q.& per ea quæ dixi ſuper d. deciſi. 22. de præbend.& 7. de con.præbēd. vbi videbis. Et quia in additione ad hanc deciſi.datur cautela, quòd
7 apponatur clauſula, † ſiue ex cuiuſcunque perſona vacet, per quam clauſulam, venit etiam vacans ex alia perſona non expreſſa. Iſta enim verba ſunt adeò lata, & comprehenſiua, quòd ſi quis impetraret beneficium per obitum Titij, obtineret illud, etiam ſi vacaret per obitum Sempronij, & non Titij, vt ſentit hæc deciſi. & Staphi. vbi ſuprà. & Pau.Hiero.in practica Cancellariæ. fo. 73. d un tractat de notabilibus ſuper non reſeruatis. Dubitant tamen aliqui an
8 † dici poſsit talem impetrationem narrantem beneficium vacare per obitum Titij, eſſe ſurreptitiam, cùm aliter vacet, videlicèt per obitum Sempronij, nihilominùs ex quo conſtat, Papam ſignaſſe ſupplicationem, cum iſta clauſula, ex cuiuſcunque perſona vacet, conſtare videtur eius intentionem fuiſſe, quòd talis impetrans omnino haberet illud beneficium, & ſic talis ſubreptio, vel falſitas expreſſa non videtur conſiderabilis, prout dicetur infrà ſuper deciſi. 7. Sed vna ratio facit me dubitare. Nam Papa ſciuiſſet, quòd beneficium vacabat per obitum Sempronij, qui habebat nepotes pauperes, aut qualificatos, & ab ipſo Papa cognitos & dilectos, eis potiùs prouidere voluiſſet, quàm illi impetranti: falſitas enim commiſſa in exprimendo adeò inficit, quòd etiam ſi ſine tali expreſſione Papa conceſſiſſet gratiam, ipſa gratia dicitur ſubreptitia, & nulla, ſi propter talem expreſſionem Papa faciliùs conceſſit, quàm ſine illa expreſſione conceſſiſſet, vt ſæpiùs tenuerunt Domini mei per doct. Inno.in c.ſuper literis. de reſcript.& collecta.in c.ex tuarum. de ſorti. & Ægid. deciſi.j.hoc titu. de reſcript.

ſcript. licèt in quadam cauſa Hiſpalen. portionis
Domini voluerint hoc locum non habere, ex qua
9 conſtabat expreſsè Papam † ex certa ſcientia vo-
luiſſe facere gratiam etiã in potiori caſu: & quòd
Papa non potuiſſet clariùs derogaſſe ſtatutis il-
lius eccleſiæ, hic autem nedum peccauit in ex-
primendo vacationem per obitum Titij, ſed etiam
in tacenda, & omittenda vacatione per obi-
tum Sempronij. Ergo &c. Ideò crederem dicen-
dum de hac clauſula, prout dicitur de noua pro-
uiſione, quòd procedat, & habeat locum, dum-
modò Titius haberet aliquod ius, ſiue bonum ſiue
malum in illo beneficio, licèt Sempronius illud
poſsideret: vt de noua prouiſione habetur in
deciſi. 24. de præbend. in anti. & per deciſi. Ægid.
7. de præbend. & Biſeg. 4. de præbend. & latè Sar.
in regula, de annali. q. 25. numer. 4. & 5. & not.
Fel. in c. inter dilectos. de fide inſtru. vbi loquitur
de confirmatione numer. 16. cum pluribus ſeq. &
in c. ex parte. el. j. de reſcript. numer. 51. & facit
quòd nuper deciſum fuit in vna Lucen. decanatus,
10 vbi determinatum fuit quòd habens † regreſſum
deberet docere, quòd tempore ſibi reſeruati re-
greſſus habebat aliquod ius in illo beneficio.
Quod tamen ita de plano non procedit, ſed quan
do quis ceſsit, reſeruato ſibi regreſſu per obitum
vltimi poſſeſſoris tantùm, ſine conſenſu ceſsio-
narij: quo caſu non ſolet requiri conſenſus, ſed
11 quando † datur regreſſus de conſenſu ceſsiona-
rij, quia ceſsionarius ita voluit, tunc abſque
alia probatione prioris tituli datur canonizatio
regreſſus: vt fuit deciſum in vna Cæſaraugusta-
na Archipresbyteratus de darocha coram Reue.
& illuſtr. domino meo Col. D. Marcello cardi-
nali Crecentio, tunc Rotæ Auditore, & epiſco-
po Marſican. hodie verò Concilij Tridentini, &
Bononiæ legato meritiſsimo, erat tamen in illo
caſu etiam reſeruata penſio 80. duc. vltra re-
greſſum, & ſic conſtabat, quòd ceſsionarius
magnifecerat illud ius, ideò etiam non habeo
pro abſoluto, quòd ſufficiat ſolus conſenſus
quoad regreſſum, adeò, vt quis exoneretur à pro-
bando priori titu. licèt inueniam annotatum,
quòd in d. cauſa plures ex Dominis hoc ſenſe-
runt. Nam poſſem ego hodie cedere amico, vel
conſanguineo meo prætenſum ius ad ſuum be-
neficium, vt ipſe conſentiret regreſſui, & tamen
nullum ius habebam; tamen huic fundamento
12 poſſet reſponderi, quòd ſicut † per moleſtatio-
nem facti, & prætenſionem impeditur pacifica
poſſeſsio, vt anno 1546. dicebatur in cauſa Sa-
lamantin. portionis coram Reu. domino meo
Fabio Accorambono hodie Decano meritiſsimo,
ita per iſtam prætenſionem iuris, poſsit conce-
di regreſſus. prout in alio caſu daretur ſubro-
gatio, vel ſaltem debita eſſet; iuxta cle. 2. vt li-
te pend. Sed quicquid ſit, fuit in terminis huius
clauſulæ reſolutum coram Bo. me. Ioan. Paulo
Ptolomæo, tunc Rotæ decano, meo obſeruan-
diſsimo domino, in vna Abulen. beneficij de
13 Villadiego, quòd iſta clauſula, † ex cuiuſcun-
que perſona, poſita in noua prouiſione, capit
beneficium, etiam ſi vacet ex perſona alterius
quàm illius, ex cuius perſona narratur vacatio,
& etiam capit beneficium, ſi non vacaſſet tem-
pore primæ prouiſionis, ſuper qua petitur noua
prouiſio, quia iam erat facta collatio valida al-
teri. Nam in caſu illo quis impetrauerat à Papa
per obitum Accoliti, per cuius obitum fuerat
prouiſum alteri, ab epiſcopo habente indultum,
quo indulto ſtante prouiſio apoſtolica non va-
lebat. Et prouiſus à Papa impetrauerat nouam
prouiſionem, tempore quo prouiſus ab ordina-
rio, qui non expediuerat literas ſuper noua pro-
uiſione infra ſex menſes, vt tenebatur, propter
clauſulam indulti, amiſerat ius ſuum, & ſic tunc
temporis vacabat ex perſona illius prouiſi ab or-
dinario, non ex perſona Accoliti, vt narrabatur
in ſupplicatione. Propterea cogita: quia tantùm
intendo cumulare materias, & eas diſtinguere,
quantum vires ingenij mei patiuntur, vt viri ma-
gis ſubtiles practici, & eruditi poſsint faciliùs
diſcurrere, & deligere veritatem. Aliqui etiam
14 dubitant, an iſta clauſula † aliquid operetur in
collatione ordinariorum, qui debent eſſe certi de
modo vacationis: & quia collatio eſt actus legi-
timus, tamen idem crederem eſſe in ordinario, vt
in ſpecie tenet gloſator prag. in titu. de cauſis, ſu-
per gloſſ. incip. aliàs quouis modo. ſol. 122. ſe-
cundum paruam impreſ. & conſuluit Gemi. per
varias rationes conſi. 119. & Car. conſi. 30. nume.
12. Habes multa de iſta clauſula in tract. de ben.
q. 12. tertiæ partis. 5. limit. vbi videre poteris per
teipſum. Si tamen fieret reſignatio in manibus
nuntij non habentis facultatem illam admitten-
15 di, vel in manibus notarij publici, clauſula † iſta
in impetratione poſteà facta à Papa, nihil opera-
retur: vt concluſum fuit in cauſa Aſtoricen. in-
tegræ portionis poſt plures informationes de an-
no. 1540. ſecus ſi habuiſſet facultatem admittẽdi,
non tamen conferendi: vt in deci. 20. & 14. de re-
nun. in antiq.

EPITOME.

Cauſa ſi committitur, quòd terminis non ſeruatis,
ſed ſola facti veritate inſpecta procedatur: ſeruandi ſunt
termini Cle. ſæpè. de verb. ſigni.

SVMMARIA.

1 *Termini ſubſtantiales quo caſu abbreuiari, & an to-
taliter omitti poſsint.*
2 *Vrbanus Pap. v. author fuit obſeruationis terminorũ,
& modi procedendi.*
3 *Verba in commiſsionibus expreſſa poſſunt ſtylum &
rigorem iuris ſummouere.*
4 *Ordinatio Rota de modo procedendi vigore commiſ-
ſionis ante diem.*
5 *Modus procedendi in cauſis prophanis.*
6 *Clauſula, ſummariè & terminis non ſeruatis, quid
operetur.*
7 *Termini quando in cauſis non ſunt ſeruandi.*
8 *Clauſula abſque tela iudiciaria & alia quedam im-
portant quòd termini non ſeruentur.*
9 *Terminorum breue compendium.*
10 *Termini omnes ſeruantur ſæpe in duabus audientijs &*

non in vna.
11 Termini quatuor ſubſtantiales & principales.
12 Terminorum vltra quatuor predictos omiſſio non vitiat.
13 Termini qui ſeruantur in omnibus cauſis communiter ſunt ſeptem.
14 Termini alij qui receſſerunt ab aula.
15 Summariè procedi poteſt in Rota, in cauſis infra quingentos ducatos.
16 Summariè procedi poteſt etiam quod non prima, ſed ſecunda commiſſio dicat ſummariè.
17 Commiſſio prima habens quòd ſummariè etiam procedatur ſeruit in qualibet inſtantia.
18 Pronunciatio ſuper deuolutione non eſt neceſſaria.
19 Terminus reaſſumptionis cauſa non eſt neceſſarius.
20 Citatio non circunducitur actore in termino non comparente.
21 Acta pendente termino ad veniendum quando valeant.
22 Teſtes affuturi examinari pendente termino ad veniendum probant.
23 Termini ſeruari poſſunt infra menſem datum penſionarijs.
24 Sententia lata contra penſionarium infra 30. dies datos ad ſoluendum, eſt nulla.
25 Termini poſt executoriales intimatas infra 30. dies poſſunt ſeruari, & declaratoria promulgari reſpectu poſſeſſionis tantùm, ſecus reſpectu fructuum.
26 Notitia per executionem compulſorialium non ſufficit vt procedi poſsit per audentiam contradictarum.
27 Acta valent etiam non decreto proceſſu nec probata abſentia, dummodò poſteà verè conſtet illum fuiſſe abſentem.
28 Termini ad dicendum, contra commiſſionem obſeruatio.
29 Proteſtatio quòd nihil fiat pendente termino ad dicendum contra commiſſionem paruipenditur in Rota
30 Inhibitioni parendum eſt in curia etiam ſi malè ſit decreta.
31 Superſedendum non eſt in cauſa ciuili etiam ſi cauſa criminalis præiudicaret ciuili niſi pars adhæreat fiſco.
32 Terminus ad libellandum quomodo ſeruetur
33 Termini ad articulandum materia.
34 Dies termini computatur in termino in hoc caſu.
35 Terminus ad articulandum reiterari debet die duodecima, quando à principio fuit malè ſeruatus.
36 Terminus ad dicendum contra articulos quomodo ſeruetur.
37 Termini ad producendum omnia materia.
38 Sententia poteſt confirmari quando in ea eſt defectus & non in proceſſu.
39 Termini ad dicendum contra producta materia.
40 Terminorum ad declarandum & iurandum de calumnia materia.
41 Terminorum reiterationis materia.
42 Terminorum obſeruatio prodeſt etiam ſingulari ſucceſſori & venienti pro intereſſe.
43 Succeſſor ſingularis poteſt agere ſpolio.
44 Succeſſor ſeu ſubrogatus in locum obtinentis executoriales poteſt procedere ſine noua intimatione.
45 Termini quando quis venit pro intereſſe.
46 Acta facta inter duos colligantes præiudicant tertio venienti ad cauſam.
47 Tertius veniens non impedit executionem quando poſſeſsio tempore petitæ executionis non erat vacua.
48 Tertius veniens ad cauſam an poſsit procedere contra actorem abſentem.
49 Terminorum quatuor qui ſeruantur poſt intimationem executorialium, & ſimilium materia.
50 Termini iſti etiam reiterantur in vim bulla.
51 Termini iſti non ſeruantur pro obtinenda abſolutoria.
52 Excommunicari quis non poteſt niſi perſonaliter citetur.
53 Proceſſus quomodo fiendus poſt intimationem executorialium.
54 Sequeſtrum debet relaxari antequàm procedatur ad executionem.
55 Executoriales ſi reproducantur coram A. C. non poteſt procedi ſine monitorio vel citatione procuratoris.
56 Proceſſus in Rota contra eum qui etiam monitus dederat mandatum coram A. C. tenet illo non citato.
57 Proceſſus poſt brachium ſæculare quomodo fiat.
58 Repreſaliæ quando conceduntur.
59 Executoriales quomodo intimentur quando intus non patet acceſſus.
60 Termini ſeruandi in cauſa nullitatis.
61 Termini ſeruandi in cauſis attentatorum.
62 Termini quando appellatur ab Auditore cameræ vel extra palatium.
63 Termini in cauſis quæ committuntur ad referendum.
64 Citatio non requiritur quando fit relatio de aliquo articulo commiſſo ad referendum.
65 Termini ſeruandi in cauſis commiſſis Cardinalibus.
66 Termini in cauſa priuationis & quando agitur ad regreſſum ob non ſolutionem.
67 Beneficium conferri non poteſt poſt priuationem, niſi lapſis decem diebus.
68 Termini ſeruati ante obtentam ſecundam gratiã quæ venit canonizanda non ſunt repetendi.
69 Sequeſtrum violans vel offendens aduerſarium licet amittat ius illud, ius tamen non quæritur aduerſario.

DECISIO II. alias 33.

1 QVando committitur cauſa in Palatio vt ter-
2 minis non ſeruatis ſola facti veritate inſpecta procedatur, poſſunt termini ſubſtãtiales, videlicet ad ponendum, & articulandum & dicendum contra articulos, & ad producendum omnia, & dicendum contra producta ſecundum ſtylum & morem Palatij ſeruari conſueti, ad arbitrium Autoris abbreuiari: ſed totaliter non omitti. Alij verò non ſubſtãtiales poſſunt omitti, ita quòd termino ad libellandum omiſſo, poteſt terminus, viij. vel x. dierum, ad ponendum, & articulandum, ſiue ad dandum articulos, & ad concludendum, aſsignari. Nam ſecundum Io. Mo. in c. fi. de hæret. lib. vj. ſuper verbo, figura, vigore illius ſolius verbi, poteſt iudex incipere

b cipere ab articulis:[b] quibus probatis poteſt ſta-
tim procedere ad ſententiam. Multò fortiùs vi-
gore prædictorum verborum, quæ vltra alia
in Cle.diſpendioſam.de iudi. & in cle. ſæpè. de
verb. ſign. debent aliquid operari.xix.diſtin. in
memoriam.de priui.cap.in ijs.& c.ſi Papa.eod.
tit. lib.vj.ad dicendum verò contra articulos,
poteſt terminus aſsignari ad primam diem, ad
producendum omnia etiam ad primam vel ſe-
cundam diem: Ad dicendum verò contra pro-
ducta poteſt terminus aſsignari ſecundum mul-
titudinem productorum. Si verò debent pro-
duci teſtes extra curiam, fiat vt moris eſt. Præ-
dictum autem modum procedendi, inuenit pri-
2 mò Dominus Vrbanus † Papa vj.ad ponendum
celerem finem litibus: quod vtique erit facien-
dum, ne lites fiant immortales, & partes fatigẽ-
tur laboribus & expenſis. de do.& contu.c.finẽ
de of.or.c.vt litigantes.lib.vj.de reſtitu.ſpoliat.
3 c. frequens.eod.lib.vj. Dominus † verò Ægid.
credebat,quòd ſi termini ad ponendum, & pro-
ducendum omnia omitterentur,dummodò aſ-
ſignaretur vnus communis terminus perempto
rius partibus ad proponendum, ponendum, &
probandum omnia, quæ vellent in cauſa, quòd
proceſſus non eſſet nullus: quia totus ſtylus, &
rigor iuris, ſecundum eum, ſublatus eſt per di-
cta verba in commiſsione expreſſa.Sed quia iſtę
commiſsiones hodie nimis faciliter obtinẽtur,
& multa dubia oriebantur ex eiſdem, idcirco
Auditores, de quorum numero ego Guilermus
tunc eram,poſteà fecerunt quandam ordinatio-
4 nem † de modo procedendi vigore commiſsio-
nis antedictæ talis tenoris.

Quia nonnulli dubitantes de modo proce-
dendi vigore commiſsionis factæ, vt ſola facti
veritate inſpecta, & terminis non ſeruatis, vel
abbreuiatis, procedatur. Ad tollendum omne
dubium, ſic erit procedendum: videlicèt in be-
neficialibus, & alijs cauſis, in quibus aliàs de iu-
re communi ſummariè, ſimpliciter, & de plano
&c. proceditur, vt prædicta verba, ſi ea omnia
in commiſsione exprimantur, aliquid operen-
tur, ſi partes ſint in curia, & ſint præſentes, omiſ
ſo termino ad libellandum, & recepto ſtatim
iuramento de calumnia à partibus, quod tamẽ
ſi tunc omittatur, poteſt recipi in quacunque
parte litis, ad dandas poſitiones,& articulos cõ
cludentes, terminus x. dierum, ad dicendũ con-
tra articulos ad primam, ad producẽdum omnia
etiam ad primam diem: ad dicendum verò cõtra
producta, ſecundum multitudinem producto-
rum arbitrariè in prima inſtantia aſsignatur: In
ſecunda verò, & tertia inſtantijs ad ponendum,
& articulandum ad ſecundam diem, & alij ter-
mini, vt ſuprà, in prima inſtantia obſeruentur.
Si verò vna partium fuerit abſens, ita ꝙ in eius
abſentia per audientiam ſit proceſſum, vel pro-
cedendum, ſi in prædicta commiſsione de ipſius
abſentia fiat mentio, & concedatur ꝙ ſola facti
veritate inſpecta, vt ſuprà, procedatur: ſerue-
tur modus ꝓcedẽdi antedictus: alioquin omnes
termini Palatij ſeruentur, vt eſt moris. Si verò
vnum de duobus prædictis in commiſsione cõ-
cedatur: puta quòd ſola facti veritate inſpecta,
vel terminis non ſeruatis procedatur, ſeruentur
omnes termini Palatij: ſed abbreuientur ad arbi
trium iudicis.

5 In cauſis † verò prophanis ſi cõmittatur cau-
ſa, ꝙ ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ac ſola
facti veritate inſpecta, & terminis non ſeruatis
procedatur, ſeruetur modus procedendi, vt in
cauſis beneficialibus ſupradictis, ſeruata ſemper
diſtinctione de præſentia, vel abſentia partium,
ſuperiùs annotata. Si verò committeretur cauſa
prophana ſimpliciter, & de plano &c. ſed ꝙ ſola
facti veritate inſpecta procedatur: tunc poteſt
procedi ſummariè, ſimpliciter & de plano, &c.
omnes tamen terminos Palatij in ſummario pro
ceſſu ſeruari conſuetos, obſeruando, & in nullo
abbreuiando. Si verò conceditur ꝙ terminis nõ
ſeruatis, vel abbreuiatis procedatur, tũc omnes
termini in cauſa prophana ſeruari conſueti, ob-
ſeruentur, ſed abbreuientur ad arbitrium Audi-
toris. Si verò vtrunque conceditur: videlicèt, ꝙ
ſola facti veritate, &c. & terminis non ſeruatis,
&c. tunc omnes termini, vt in proceſſu ſumma-
rio, ſeruentur, & etiam abbreuientur ad arbi-
triũ Auditoris. Quæ ordinatio facta fuit Rom.
anno domini M. ccclxxx. die vij. Ianuarij, Pon-
tificatus ſanctiſsimi in Chriſto patris, & domi-
ni noſtri, Domini Vrbani diuina prouidentia
Papæ vj. anno ſecundo.

ADDITIONES.

a Sola facti. Aduerte quòd licèt in commiſsione
cauſæ prophanæ in curia ſint appoſita dicta ver
ba, poſita in d.Clem. diſpendioſam. de iudic. ſed
& declarata in d.Clem. ſæpè. de verb. ſignific. non
cancellata, & ſignetur autem, idem tamen eſt di-
cẽdum quod in cauſæ ſpiritualis commiſsione.
b Incipere ab articulis. Quia articuli duplici fun-
guntur officio: tenent enim locum petitionis, &
locum facti probandi: ſecundũ Old. quę. ccxiij.

A. M. P. Cum iſta dec. concord. dec. 15. & 25.
hoc ti. in antiq. & Ægi. dec. 27. de iudi. in princ.
In contrarium tamen videtur facere dec. 9. infrà
eod. & Ægid. deci. 21. & 25. hoc tit. de reſcriptis.
6 ac dec. 1. eo. tit. in anti. vbi † ſi petatur committi,
ꝙ ſummariè, & terminis non ſeruatis, & nihil
fuerit deletum, omnia cenſentur conceſſa: ſen-
tientes ꝙ nulli termini ſint ſeruandi. Sed iſtud
contrarium tolli poteſt modificando, prout per
d. dec. 23. quæ ſentit, ꝙ licet d. verba, terminis
non ſeruatis, videantur importare totalem omiſ
ſionem omnium terminorum, tamen dicit ꝙ Au
ditor debet ex vrbanitate ſaltẽ ſeruare aliquos
terminos. Et hęc dec. noſtra idem ſentit, ſed dicit
fuiſſe ordinatũ per Vrba. Papã vj. Et deinde per
Dominos, ꝙ aliqui termini ſeruentur. Cõtra hãc
dec. tamen fuit iudicatum coram Bo. me Car. Si-
moneta, dum eſſet Rotæ Auditor. in vna Vicẽti-
7 na plebis, videlicèt ꝙ nulli † termini erãt ſeruã-
di: ſed ibi erat oratio vniuerſalis, oĩbus. & qui-
buſcũq; terminis tã ſubſtãtialibus, q̃ nõ ſubſtã-
tialibus de iure, & ſtylo ſeruari ſolitis penitus
omiſsis, & minimè ſeruatis. Et agebatur etiã de in
firmãda ſententia Rotali, & conſtabat de bono
iure,

iure,nimirùm, ſi ita fuit obtentum ſtantibus illis
verbis aptis comprehendere caſus etiam ſpecia-
liſsimos,vt latè circa orationem vniuerſalem de-
ducit Sar.in proœ.Regul.q.4. Termini etiã non
8 ſeruantur, quando † in cõmiſsione dicitur, abſ-
que aliqua tela iudiciaria, vel, quòd procedatur
via executiua, aut quòd præfixo termino loco
terminorũ, & aliquãdo etiam dicitur ꝙ terminis
vnica citatiõe ſeruatis. Et ꝙ quãdo fuit dictum,
procedas prout volueris, vide infrà ſuper de.28.
& Fel.in c.dilecti.de iudi.vbi in fini. ponit plura
exempla.Et quia hic etiam dicitur, quòd cauſa
erat ſummariè commiſſa, quoad hoc concordãt
cum iſta dec.28. infrà eod.& 10.ac 25.eod. ti. in
antiq. & Æg.deciſ.16.de reſcript. quæ tamen lo-
quuntur, quando fuit dictum ſummariè, ſimpli-
citer, & de plano.Et non fuit dictum, quòd termi
nis non ſeruatis: vt hic. Et nihilominus volunt,
quòd termini poſsint abbreuiari, vt etiam dicit
dec.vnica, infrà de verb.ſig.& ſic dec.noſtra pro-
cedit in potioribus terminis:& illa verba, etiam
terminis non ſeruatis, ſunt nullius effectus. Et
ſecundum iſtam dec.noſtram fuit deciſum coram
domino meo Veſtan.in vna Cæſarauguſtã. paro-
chialis de conſueta die 16. Nouembris 1545. De
iſta clauſula, ſummariè &c. vide etiam infrà eod.
ſuper d.dec.28.Et cùm vario modo à diuerſis ſty
lus iſte tradatur, & continuè mentes iuniorum
magis inuoluantur,& alios reprehendere nõ in-
9 tendam,cogor hic † breuem tractatum termino-
rum deſcribere, ordinem meum aliqualiter præ-
termittendo:licèt certus ordo in hac materia da-
ri non poſsit:cùm omnis ordo ſeruari ſolitus fue
rit deſtructus, tum in Rota, propter bullam In-
no.tũ extra Rotam, propter commiſsiones reite-
ratorias, quæ facillimè conceduntur, cum clauſu
la, etiam ſi termini malè, & nulliter, ac inculcatè
10 tenti, & ſeruati fuerint: adeò vt ſæpè termini † o-
mnes obſeruantur in duabus audientijs,& etiam
in vna tantùm: vt permittit d.Bulla,& atteſtatur
Caſſa.dec.8.de Reſcrip.in fine, licèt illud vltimũ
diſpliceat Dominis. Solùm igitur ſuccurrendum
eſt ignauiæ miſerorũ, qui aliquos terminos ob-
ſeruare prætermiſerunt, quia ſi ſeruati non ſunt,
meritò nec reiterari poſſunt &c.Et ideò ſenten-
tia poſteà abſque talium terminorum obſerua-
tione lata, remanet nulla. Intelligendo tamen de
11 quatuor † terminis tantùm, videlicèt ad articu-
landum, dicendum contra articulos, producendũ
omnia, & dicendum contra producta: & qui ſunt
adeò ſubſtantiales, quòd illorum omiſsio viciet
ſententiam: vt dicit Caſſad.d.dec. Et licèt Ægid.
dec.j.tit.de dilationib. velit, quòd tantùm omiſ-
ſio terminorum ad articulandum, producendum
omnia, & ad ſententiam, viciet ipſo iure ſenten-
tiã, vult tamen ꝙ licèt alij nõ ſint ſubſtãtiales, &
nõ vicient ipſo iure, quòd reddãt proceſſum nul-
lũ parte opponente, & appellante ac cauſam cõ-
mittente, & ſententia tanquam iniuſta veniat in-
fringenda. Sed hodie hoc vltimum de appellatio
12 ne parum obſeruatur. Vltra iſtos quatuor † ter-
minos, ſeruantur tres alij termini, in omnibus
cauſis, videlicèt ad dicendum contra commiſsio-
nem: Et ad libellandum, ac declarandum, & iu-
randum de calumnia: & iſti duo vltimi reputan-
tur pro vno, & omnes ſeruantur ad primam
diem, & ſecundum Caſſad.d.dec. 8.omiſsio iſto-
rum trium terminorum non vitiat proceſſum,
intelligendo tamen ſecundum Æg.d.dec.j.de di-
13 lationib.Et etiam vltra iſtos ſeptem † terminos,
qui ſunt illi, quos in ſingulis cauſis continuè ſer-
uamus, reperies in libriculo, Stylus curiæ nun-
cupato, & in alio nuper edito per eruditiſsimum
collegam meum D.Octauianum Veſtrium, po-
14 nentem † etiam multos alios terminos, qui receſ-
ſerunt ab aula, & nunquam ſeruantur, prout eſt
terminus ad reſpondendum libello, & litem con
teſtandum, ad dicendum contra declarationes,
& ad dicendum contra appellationem, & alios
plures.Sed vt magis quàm poſsibile in hac mate-
ria ordinatè procedam, primò præmittam aliqua
euidentialia, antequàm deueniam ad examina-
tionem ſingulorum terminorum. Igitur ſcias
15 † quòd Auditores Palatij in cauſis prophanis à
500.ducatorũ infrà, poſſunt ſummariè, & prout
in beneficialibus, procedere, etiam quòd com-
miſsio hoc non dicat, vt cautum eſt, in d. bulla
Inno.8. Item ſcias quòd quando prima commiſ-
16 ſio † non dat, quòd ſummariè procedatur, dubi-
tatur an in vim ſecundæ, vel alterius commiſsio-
nis poſtmodum impetratæ, poſsit ſummariè
procedi contra reum contumacem, ipſo aliter in
partibus non citato, cùm videatur neceſſarium
hanc nouam commiſsionem, dantem nouam for
mam procedendi, intimari ipſi reo, vt ſentit
Ægid. deciſi. 7. de dilationib. tamen in contra-
rium eſt deciſi.15. infrà eod.& Ægid. deci.50. de
reſcript. & deciſ.47. de iudic. & reperio in no-
tis Ptolomęi, num. 26. annotatum, quòd plures
17 ex Dominis dixerunt, † quòd ſi in prima com-
miſsione datur, quòd ſummariè, talis commiſ-
ſio ſeruit cuilibet inſtantiæ. Secus ſi talis clauſu-
la non ſit in prima, ſed in ſequentibus commiſ-
ſionibus.Caſſad. tamen d.dec.8. in princ.& num.
5. tenet contrarium. & Ægid. deciſ. 3.de reſcript.
quos ſequendos eſſe puto: quia Ptolomæus e-
tiam non firmat pro deciſione. Eſt etiam ſcien-
18 dum, † quòd licèt in deciſ. 21. de re iud. in antiq.
dicatur, quòd in cauſis prophanis ſemper ante
omnia eſt pronuntiandum ſuper deuolutione,
tamen deciſ.27. de reſcript.in eiſdem dicit, quòd
poteſt pronuntiari in quacunque parte litis; ta-
men nunquam in viginti annis, quibus curiam
practicaui, vidi ſuper deuolutionem huiuſmodi
pronuntiari, & credo hoc introductum, tum
quia in Palatio apoſtolico regulariter procedi-
tur ſummariè, tum quia in commiſsionibus ſem-
per apponitur in eis clauſula, etiam quòd cauſa
huiuſmodi non eſſet legitimè deuoluta. Tum
quia per proceſſum ad vlteriora, ſicut iudex vide
tur ſe cõpetentẽ declarare ita declarare videtur
19 cauſam eſſe deuolutã: prout dicitur, † quòd ter-
minus reaſſumptionis cauſæ eſt neceſſarius: quia
iudex procedẽdo ad vlteriora, videtur reaſſume-
re: per Ægid.deciſi.14.de iudic. Imò quod eſt plus,
vt idẽ Æg. dec.38. de iudic.dicit, quòd per ſo-
lam pręſentationem commiſsionis cauſa cẽſetur
deuoluta, abſq; aliqua citatione, ex quo Papa ap-
20 poſuit manũ: quando verò † cauſa eſt commiſſa,
& pars eſt citata in partibus ad comparendũ in-
fra cer-

ſtra certum terminum, licèt ſi actor in termino
non compareat, ſecundú deci.6. de iudic.in an-
tiquis terminus circunducatur: adeò quòd
actor non poteſt accuſare ampliùs contumaciá
rei: prout etiam not. Sal. in l.ij.ff. de in diem ad-
iect. Et ideò aliquando fuit dubitatum, an ſi mo-
nitorium Auditoris Cameræ non reproducatur
in termino, poſsit reus excommunicari, tamen
ſemper vidi ſeruari, quòd circunductio non ha-
betur in conſideratione, & tantò magis quando
proceditur in vim commiſsionis, in quibus cō-
miſsionibus ſolet ſemper dici, quòd auditor ſer
uatis quatuor terminis declaret: vt videbis infrà
dec.17. de dolo & contumacia.
21 Dubitatur tamen ſæpè † an pendente termino
ad veniendum, valeant interim geſta: Et ſi quidē
loquamur de terminis, qui poſſunt reiterari,
quæſtio eſſet leuis. Regulariter enim geſta iſto
tempore non valent, vt in dec.30. de iud. in ant.
licèt pendente iſto termino ante reproductam ci
tationem, ſi reperiatur procurator ſpecialis in
curia poſſet procedi eo citato, vt dicit Fel. in c.
gratum. de offi. deleg. col.ij. nu.5. in fin. verſic.ij.
22 præſens in iudicio. Aliàs tamen obtinui † exa-
minari teſtes affuturos infra tempus ad venien-
dum. Et fuit poſteà ſatis reclamatum coram Bo.
me.d. Th. de Tanis in vna Lucana parochialis de
Beuellio. Et Domini voluerunt eſſe adhibendá
fidem ipſis teſtibus. Eramus tamen in probando
ſpolio attentato. Ideò crederem hoc caſu dicen-
dum, prout de teſtibus examinatis ad perpetuá
rei memoriam. Ad iſta etiam incidenter applica-
ri poteſt, quod fuit deciſum in vna Mediol. Cla-
tauallis penſionis inter Reuerendiſsimum Car-
dinalem de Caſis, & Epiſcopum Tornabenum,
23 in qua † fuerat proceſſum, ad obſeruationé qua-
tuor terminorum, pendente termino, de quo in
literis pēſionum (quòd ex nunc lapſis 30. diebus
ſententiam excommunicationis incurrat) fuit
enim dictum, quòd infra menſem illi termini po
24 tuerunt ſeruari, licèt ſententia declaratoria nō
fuiſſet bona, niſi lapſo menſe. Et ratio, quæ mo-
uit Dominos fuit, quia ſtatim lapſo termino,
penſio poterat peti, & erat debita, & potuiſſet
conueniri, omni alia via, quàm cenſurarum: ſa-
tis eſt enim, quòd non cenſuretur, niſi poſt 30.
dies. Et præſertim, quia illi quatuor termini ſer
25 uantur de vrbanitate. Aduerte tamen, quòd † li-
cèt poſt intimationem executorialium reus de-
beat expectari per 30. dies, quòd nihilominùs
quatuor termini ſeruari, & etiam declaratoria
promulgari poteſt infra dictum tempus, quantū
eſt reſpectu poſſeſsionis, vel negotij principalis,
non autem quò ad fructus, & expenſas, prout
iudicatum fuit, in vna Palentina Archidiacona-
tus per D. Ptolomæum, & ratio deci. colligitur
ex lectura ipſarum executorialium, vbi ad dimit
tendam poſſeſsionem, aſsignantur tantum ſex
dies, & quò ad reliqua 30. dies. An autem ſuffi-
ciat, & poſſit procedi per audientiam contradi-
26 ctarum, † ſi doceretur, quòd reus habuerit noti-
tiam citationis, ex quo in partibus fuit proceſ-
ſum cōtra ipſum, virtute compulſorialium: fuit
reſolutum procedi non poſſe in vna Arborē. Ca-
nonicatus, & beneficiorum coram R.D. Veſtano.

Et in propoſito dicit Ægid. deciſ.4. de dilatio.
quòd pendente termino præfixo ad probandum
diſpenſationem, poteſt procedi virtute primæ
commiſsionis, nec erunt propter dilationis pē-
dentiam termini reiterandi. Et quia poſt termi-
27 num ad veniendum, Auditor † ſolet decernere
proceſſum per audientiam contradictarū, prout
etiam decernit, ſi partes, vel procuratores rece-
dant de curia, dubitatum fuit coram Ptolomæo
in vna Bononié. bonorum de Platoſijs, & in vna
Triuentina coram Domino Rauellē. reſolutum
fuit, quòd valent acta per audientiam, etiam non
decreto proceſſu, nec probata abſentia, dummo
dò conſtaret poſteà, illum verè fuiſſe abſentem:
& adducebatur in exemplum id, quod dici ſolet
de procuratore, qui poſt ſententiam docuit ſe
eſſe procuratoré tempore ſententiæ. Succeſsiuè
modò videndum eſt ſingulariter, de ſingulis ter-
28 minis. Et primo de termino † ad dicendum con-
tra commiſsionem, qui ſemper ſeruatur ad pri-
mam diem. Et quò ad hoc ſcias vnū, in quo mul-
ti decipiuntur, videlicèt quòd ſi aduerſarius
meus impetrauit commiſsionem, & ego reus vo
lo abſolui, & ſeruare terminos, non teneor ob-
ſeruare iſtum terminum. Pro quo faciunt not.
per Ab. in c. cùm olim. de cenſi. & Fel. in c. cū ve-
nerabilis, de exce. col.v. Aliquando tamen con-
tingit citare aliquem ad dicendum contra com-
miſsionem, & videndum inhiberi, vel aliquid fie
29 ri iuxta ipſius commiſsionis formam, † & cita-
tus proteſtatur nil fieri pendente termino ad di-
cendum contra commiſsionem: quæ proteſtatio
extra Rotam, & coram inferioribus iudicibus
admittitur, tamen Rota parùipēdit talem pro-
teſtationem, niſi allegaretur aliquid multum
releuans. Et tunc etiam Domini ſolent remitere
terminum ad domum, & ibi audire partes: aliàs
paſsim inhibent, & procedunt, tali proteſtatio-
ne non obſtante, quicquid dicat deci.31. de ſent.
exc. & dec.21. de Reſcr. in ant. Et ad hoc facit, quod
fuit deciſum in cauſa Tolletana matrimonij co-
ram R.D. Veſtano, vbi Auditor Cameræ virtute
cōmiſsionis mandantis principaliter inhibere
Rotæ, cōſtito, quod cauſa criminalis præiudicaret
30 ciuili, inhibuerat Rotæ: dictū enim fuit † quod licèt
Auditor Cameræ non potuiſſet iſto caſu inhibi
re, ſine cauſæ cognitione, quia cōmiſsio princi-
paliter emanata erat ad inhibendū, cū clauſula
cōſtito, & tamen parendū erat inhibitioni pro-
pter facilitatem reformādi cōmiſsioné, fuit po-
31 ſteà etiā reſolutū in eadé cauſa, quod licèt cauſa cri
minalis penderet ad inſtantiā fiſci, non impedie
batur proceſſus in cauſa ciuili, niſi aduerſarius
adhæreret fiſco, & allegabatur no. in l. rerū amo
32 tarū. ff. rerū amot. Similiter † terminus ad libel-
landū, & libellari videdū, ſeruatur ſemper ad pri
mā, prout omnes termini ad dicendū cōtra iura,
vel articulos facto datos, & ſimiles. Terminus
33 † verò ad articulādū in cauſis ſummarijs, & bene
ficialibus ſemper ſeruatur, in prima inſtantia ad
duodecimā dié, ad octauā in ſecunda, & ad ſextā
in tertia, prout in libro ſtyli curiæ: & eodē modo
iſtū terminū ſemper vidi ſeruari etiā in cauſis nō
ſummarijs, & prophanis, quicquid dicatur in d.
34 libriculo ſtyli curiæ. Et ſcias, † quod quò ad hoc, dies
termini

termini computatur in termino, vt ſi citatio ſit
facta prima die menſis, & dies 12. erit iuridica,
illa die terminus erit ſeruandus, alioquin prima
die iuridica, quod eſt vtile, propter dilationes ad
partes: quia quando iſte terminus eſt bene ſerua-
tus, non poteſt etiam apprehenſus in curia pete-
re dilationem, & ita reperio annotatum per Pto
lomæum annotatione 8. & ſic ſemper practicaui,
licèt in dec. 1. infrà de dila. dicatur, quod ſi mandatur
Auditori, quod repetat terminos infra octo dies, quod
intelligitur de vtilibus, & non de continuis: quæ
dec. non procedit in iſto termino, ſed bene in alijs
terminis, qui ſeruantur in ſecundam diem, & in
dilationibus, quæ regulariter dantur ad ſecundã
35 diem. Nec † verum eſt id, quod aliqui dicunt, quod ſi
reiteretur iſte terminus, quod cenſeatur bene ſerua-
tus, nec ampliùs ſint concedendæ dilationes, niſi
reiteratio fiat in termino, vt faciunt cauti procu
ratores, qui licèt ſeruauerint iſtum terminum in
prima audientia, illum de nouo ſeruant die 12.
vide etiam ad hanc materiam Staphilæum de lite-
ris iuſti. fol. 143. & in alia impreſ. c. 187. vbi dicit,
quod cõmiſſiones ſunt communes, & quod reus poteſt
ſeruare terminũ, quo caſu non præiudicaret acto
ri, qui obtinuit commiſſionem literis non expe-
ditis, cũ clauſula dummodò expediatur ante ter-
minum ad articulandum. Et vide Sar. omnino in
cõpendio ſignaturæ nu. 16. & 59. vbi ponit mul-
ta de iſto termino, quæ nolo tranſcribere. Circa
autẽ admiſſionem articulorum videbimus infrà
36 de teſt. ſuper dec. 8. Terminus † autem ad dicẽdũ
cõtra articulos ſeruatur ad ſecundam diẽ in prima
inſtantia, & in alijs ad primam diem. Quò autem
37 ad † terminum ad producendum omnia, vt vidi-
mus ſuprà, eſt ſubſtantialis, & eius omiſſio etiam
vitiat proceſſum, & ſententiam: vt habetur per
Caſſa. vbi ſuprà. & Ægi. dec. 1. de dilat. & dec. 19.
& 20. de iudic. & de iud. in ant. 31. Tamen repe-
rio eundem Ægi. dec. 27. de iudic. tenentẽ, quòd
ſi Auditor ſecundæ inſtantiæ, cui fuit præſentata
commiſſio, cum poteſtate procedendi terminis
non ſeruatis, ac ſummariè, & ſola facti veritate
inſpecta, omiſit terminum iſtum, & alios ſequẽ-
tes, & parte vocata ſententiam tulit. Auditor
38 † tertiæ inſtantiæ, qui terminos omnes bene ſer-
uauit, poſſet ſententiã dicti ſecundi Auditoris cõ-
firmare, ſi aliàs reperit eã iuſtam: fecit enim quod
facere debuit alter, & non grauatur pars, quæ po
tuit producere coram eo. hæc ſunt verba Ægi. ſi
igitur teneamus deciſ. Caſſ. & Ægid. de quibus
ſuprà: quòd ſententia omiſſo iſto termino ſit nul
la ipſo iure, non potuiſſet confirmari, & ſic iſta
deciſio Ægidij vigeſimaſeptima de iudic. non
erit vera; & tamen videtur multùm æqua, &
ſancta. Et ideò cogita cùm caſus euenerit, ſi Do-
mini, qui ſolent ſemper habere æquitatem præ
oculis, velint iſtam deciſ. Ægid. 27. de iudic. ſer-
uare. Et cõnſidera, ſi dici poſſit, quòd dec. contra-
riæ procedant, quando in commiſſione non fuiſ-
ſet clauſula, quòd omiſſa terminorum obſerua-
tione, quæ non erat in caſu dec. Caſ. nec iſtis dec.
contrarijs Ægi. Et licèt in hac dec. & alijs eõcord.
ſit hæc clauſula, & dicatur, quòd Auditor etiam
ſtante hac clauſula poteſt abbreuiare, ſed non in
totum omittere, non tamẽ dec. dicunt, quòd pro-
pterea ſententia ſit nulla, vt dicit Ægid. dec. 1. de
dilatio. Et Caſſa. vbi ſuprà: Ideò non eſt mirum, ſi
ſententia poſſet cõfirmari. Melius tamen erit ter-
minum iſtum ſeruare, ad tollendum difficultates:
39 † ſi enim vitium eſſet tantùm in ſententia, & non
in proceſſu, ſententia etiam nulla poſſet confir-
mari, quando conſtaret de iuſtitia illius: vt volue
runt Domini in vna Vicent. matrimonij prima
Iulij 1547. ſimiliter etiam ſenſerunt in vna Vlix-
bonen. Caſalis coram R. D. Ioan. Suauio Romã-
40 no. Terminus † verò ad dicendum contra produ-
cta in prima inſtantia, ſeruatur ad ſecundã diem,
in alijs ad primam & productio iurium facta ver-
bo, ſufficit: vt dicit dec. 32. de iudi. in antiq. Scias
tamen quòd omiſſo iſto termino poteris te iuua-
re, ſi producendo aliqua iura facto, ſeruaſti termi
nũ ad dicendum contra illa, vt tenuerunt Domi-
ni in d. cauſa Cæſaraugustan. parochialis de con-
41 ſueta. Alij duo † termini ſubſequẽtes videlicèt, ad
declarãdũ & iurãdũ de calumnia, vt dixi, ſemper
ſimul ſeruãtur: & ad primam diem in qualibet in-
ſtantia. Aduerte tamen ad dec. 2. de iura. calum. in
anti. in qua dicitur, quòd nullus eſt proceſſus, ſi
parte petente tale iuramentum nõ præſtatur, ſe-
cus ſi pars non petat, licèt dec. 4. eo. ti. dicat, quòd
poteſt quandocunque etiam poſt ſententiã præ-
ſtari, ſi ante non fuit præſtitum, & dicit dec. 1. &
2. infrà d. tit. de iurament. calumni. quòd procura
tor debet iurare etiam in animam domini, vt ibi
42 videbis. Reiterantur † autem termini in vltima
citatione, quando fertur ſententia, & eodem die
datur libellus, & concluditur in cauſa, & præſta-
tur iuramentum in ſupplementum, ac abſoluitur
pars per Auditorem à quibuſcunque cenſuris, ad
effectum validitatis ſententiæ aliquando tamen
ante ſententiam, per aliquos dies concluditur in
cauſa: de qua materia videbis infrà de iudi. Et
quoad reiterationẽ vide etiam Caſſ. dec. 9. de re-
ſcrip. vbi docet quid narrandum ſit in commiſ-
ſione reiteratoria. An autem reus, vel tertius ve-
niens ad cauſam poſt terminos nulliter ſeruatos,
teneatur illos reiterare, cùm iſta obſeruatio in-
ducta eſſe videatur in eorum fauorem; ego pro
nunc crederem, quòd deberent reiterari: quia eſt
eſt datum pro forma, & ſolennitate, vt in c. dile-
43 cta. de reſcrip. An verò terminorum † obſeruatio
proſit ſingulari ſucceſſori, vel venienti ad cauſam
pro intereſſe, dicendum eſt quòd ſic: prout dictũ
fuit in ſimili, in vna Placentina Caſtri Sarmatis,
vbi Domini reſoluerunt, quòd inſtantia trãſit ad
ſingularem ſucceſſorem, vt per Bar. in l. Lucius. §.
rogatus. ff. ad Trebel. tex. eſt in l. in iudicio. ff. Fa-
mi. erci. & in ead. cauſa etiam concluſerunt, ſin-
44 gularem † ſucceſſorem poſſe agere ſpolio. Et quod
eſt plus, in vna Aurien. Monaſterij pro Reueren-
diſſimo, & illuſtr. Card. Farneſio, tentum fuit, quod
poſtquàm literæ executoriales fuerãt intimatæ,
45 ſi quis † ſurrogetur in locũ illas obtinẽtis, poteſt
abſque noua intimatione executorialium proce-
dere ad illarum executionem, citato tamen pro-
curatore rei ad dicendum contrà: cui tamen dabi-
tur dilatio ad partes, ſi illam petierit. Quò autem
46 ad venientes †, pro intereſſe, habes latè per Fel.
in c. ſuper eo. de offic. deleg. in c. veniens. 2. de
teſti. & in c. cum ſuper. de re iudic. & clariùs per
Caſſ.

Caſſ.deciſi. 1. de except. & aliquid dicam infrà
deciſi. vlti. Et facit quod deciſum fuit 28. Fe-
bruarij.1538.in cauſa Valentina Sanct. Michaë-
lis, coram bonæ memoriæ Raynaldo Petrutio
contra collegam meum, & amicum præcipuum
& honorandiſsimum dominum Tho. For. vbi
47 voluerunt Domini, † quòd ex quo ipſe vene-
rat ad cauſam, pro intereſſe, ſibi præiudicaret
proceſſus de partibus iam productus, inter pri-
mos collitigantes, in quo erãt etiam plures te-
ſtes examinati. pro quo facit deciſi. Ægi.16. de
iudic. Et ad iſtud propoſitum tertij venientis
pro intereſſe, facit quod fuit deciſum, in vna
48 Conchen. Parochialis della Motiglia. vbi † ꝙ
tertius non impedit executionem, quando poſ-
ſeſsio tempore petitæ executionis, non erat va-
cua: quia ſi vacua fuiſſet, ſua intererat, ne dare-
tur ſibi durior aduerſarius per doct. Inn. in d.
c. veniens. & ad hanc materiam facit deci. facta
in cauſa Valent. de Pego coram domino Puteo
nuper Rotæ Decano, & hodie Archiepiſ. Baren.
49 meritiſsimo: vbi quòd veniens † ad cauſam pro
intereſſe poteſt procedere contra actorem ab-
ſentem, per audientiam contradictarum: vt ſen-
tit Æg. deciſi. 3. vt lit. pendent. quam tamẽ dec.
intellige, vt dicam infrà de proc. deci. 40. Ha-
bes etiam aliam ſpeciem terminorum, de qui-
bus per Fel. in c. ad probandum. de re iudic. &
50 Caſſ. dec. 6. de cauſa poſſeſ. Sunt † enim quatuor
termini, qui ſeruantur, ad docendum ſe paruiſ-
ſe literis executorialibus, vel literis apoſtolicis
ſibi intimatis, puta ſuper reſeruatione penſio-
nis, vel ad docendum ſe paruiſſe Monitorio,
aut docendum de appellatione, & eius legitima
proſecutione: vt ſentit Æg. dec. 14. de appel-
lat. & deci. 36. de re iudi. in anti. in fi. Quilibet
enim terminus ſeruatur primò pro prima dila-
tione, & ſic ſucceſsiuè ſecundò, tertiò & quar-
tò pro quarta, ex ſuperabundanti. Et licèt ali-
51 qui dubitent, an † iſti termini malè ſeruati, poſ-
ſint reiterari? Ego non credo hæſitari poſſe, quia
bulla Inno. indefinitè loquitur de omnibus ter-
minis in Palatio ſeruari ſolitis. Et ita etiam quò
ad hoc, tentum fuit in d. cauſa Valentina Archi
diaconatus. Et licèt aliqui velint pro obtinen-
da ſententia abſolutoria eſſe ſeruãdos iſtos qua
tuor terminos: & Fel. in c. venerabilis. de iud.
nu. 14. loquens de remedio l. diffamari. C. de in-
gen. manumiſſ. dicat etiam aſsignari debere ter
minum, tamen hoc alibi nõ reperio, & nunquã
terminos iſtos tali caſu ſeruari vidi, ſed bene
præfigi terminum ad docẽdum de iuribus ſuis,
in vim ſpecialis commiſsionis, qui terminus e-
tiã aſsignatur potiùs ex vrbanitate, quàm ex ne-
ceſsitate: vt ſæpè ſeruari vidi: vt latiùs dicã in-
frà de dolo & cont. ſuper dec. 17. Poſt iſtos qua-
tuor terminos, in materia dec. & ſimilibus dan-
52 tur executoriales, quæ † ſunt intimandæ perſo-
naliter: aliàs reus nõ poteſt excommunicari: vt
deciſum fuit in vna Cremon. penſionis, de qua
etiam per Sar. in q. 48. de annali. Et eadẽ ratio-
ne debent perſonaliter intimari literæ apoſtoli-
cæ, & monitoria, iuxta dec. 11. de dolo & cont.
& dec. 21. eo. ti. in anti. & infrà de ferijs. dec. vni
53 ca. in fi. Et † intimatis executorialibus reus non
poteſt declarari pro fructibus vel expenſis, vt
ſuprà fuit dictum, niſi lapſis 30. diebus, qui dan-
tur poſt rẽ iudicatam, vt etiam not. in l. 4. de re
iud. Et quia forma executorialium hoc dictat, ꝙ
reus moneatur ad ſoluendum intra 30. dies: qui-
bus elapſis procedatur. Quibus 30. diebus lap-
ſis, ſeruatis quatuor terminis prędictis, proce-
ditur ad declaratoriã, quæ publicatur per curſo-
res in eorum bãcho, vbi dicitur Acier cãpi Flo-
re, poſt quã publicationem expectantur x. dies,
& tunc datur aggrauatoria, & poſt alios x. reag
grauatoria, & ſucceſsiuè dec. x. in x. dies, datur
interdictum, & brachium ſęculare, licèt aliquã-
do concedantur cõmiſsiones, quòd iſti duo, &
etiã tres termini ſeruentur vnico cõtextu, & in
cauſis prophanis, & aliquãdo etiã in beneficia-
libus datur cõmiſsio, quòd auditor loco execu-
torialiũ decernat mãdatum executiuum. Et ra-
tionẽ quare ſic paſsim, & lento gradu procedi-
tur, eſſe puto, quia regulariter dari conſueuerãt
quatuor menſes ad ſoluendũ: vt per Fel. in c. quę
renti. de off. dele. poſt latã enim ſentẽtiã, ſi bene
cõſiderabis, nunquã peruenitur ad brachiũ ſęcu
lare, ꝙ non labantur iſti quatuor menſes, ſi ſtina
54 quantum velis. Et aduerte † quando beneficium
eſt ſequeſtratũ, ꝙ debet peti relaxatio ſequeſtri,
aliàs violarent ſequeſtrũ, & poſſeſsio diei poſ-
ſet attẽtata: vt ſæpè tenuit Rota præſertim quã-
do aduerſarius priùs poſsidebat: quia ſi tẽpore
decreti ſequeſtri actor fuiſſet poſſeſſor, cùm ſe-
queſter poſsideat domino, & iſte ſit declaratus
dominus, non videtur cõmittere vitium, prout
non cõmittitur, ſi poſſeſsio vacua reperiatur, vt
55 per Caſſ. dec. 6. de cau. poſſ. Et caue, † ne produ-
cas executoriales corã Auditore Cameræ, vt ali
56 quãdo fieri vidi: quia proceſſus † erit nullus, niſi
pars moneatur corã eo, vel citetur procurator
habens mandatum ſufficiens: vt fuit tentũ, anno
præterito in Rota. & in propoſito etiã tentum
fuit, ꝙ ſi poſt factũ monitorium per Auditorem
Camerę de reſiſtendo moleſtationibus, commit-
tatur cauſa in Rota, & procurator rei dederit
mandatum coram Auditore Camerę ꝙ potuit
procedi in Rota, per contradictas in vna Cõchẽ.
de Vilar. Et in termino brachij ſæcularis taxen-
tur expenſæ negotij executiui. Poſt brachium
57 † verò ſeculare ſi conſtat de diligentia, & ꝙ diſ-
ficilis ſit executio, poſt ſex menſes, vel annũ arbi
trio ſignaturæ, datur cõmiſsio, ꝙ Auditor inter-
dicat ſpecialiter parochię, ſub qua reus degit, &
poſt annum, facta intimatione primi interdicti,
interdicitur alia parochialis, & elapſo alio an-
no, interdicuntur duo monaſteria conuentualia,
poſteà ciuitas, vel ſi ſit inſignis diœc. tãtũ habes
aliquid de materia interdicti per Fel. in c. ſanè. 2.
de of. del. & per Stapb. de literis iuſtitię. fo. 136.
& in alia impreſ. fol. 115. Et poſt hæc, etiam facta
fide de diligentijs pręteritis excommunicantur
58 domini tẽporales, ac † in Camera Apoſtolica cõ-
ceduntur repreſalię, & cõceditur etiã monito-
riũ contra aduerſariũ ad cõparẽdũ perſonaliter,
& ſe excuſandum ab hæreſi. Et licet iſta, prout
59 executio † executorialium, ſint perſonaliter
intimanda, vt ſuprà, tamen ſi conſtat de non tu-
to acceſſu, datur commiſsio, ꝙ perinde arctent.
ac ſi

ac ſi perſonaliter intimatæ fuiſſent, vt videbis infrà
ſuper deci. 5. & 22. vbi etiam de modo illas exequẽ
di videbis. Reſtat nunc dicere quomodo procedẽ-
dũ ſit in certis caſibus particularibus. Et primò in
60 † cauſa nullitatis de qua habes deciſi. 24. de iud. in
ant. quæ diſtinguit, aut agitur principaliter de nul-
litate, & termini ſunt ſeruandi, aut incidenter, &
non ſunt ſeruandi. Ægi. tamen in deciſ. 20. de iu-
dic. dicit indiſtinctè terminos in cauſa nullitatis
ſeruãdos, etiam ſi nullitas colligatur ex actis. ſed
vna dec. diſtinguitur per aliam, & poteſt intelligi,
ꝙ in caſu Æg. agebatur principaliter. Durum ta-
men eſt illud quòd dicit, id procedere, quando etiã
nullitas colligitur ex actis, cùm in deci. 5. infrà de
litis conte. dicatur in tali caſu non eſſe terminos
ſeruãdos. Igitur pro concordia & corroboratione
dictæ dec. 5. aduerte, quòd Ægi. dicit, quòd cõſta-
bat de nullitate ex actis primæ inſtantiæ, in vim
compulſorialium extractis, & quòd alia pars po-
tuiſſet alia acta extrahere, ex quibus conſtaret de
validitate ſententiæ: & ſic videtur ſentire contra-
rium, ſi cõſtaſſet ex eiſdem actis coram illo iudice
factis. & meliùs ſe declarat in deci. 21. de iudic. Sed
quicquid ſit, ſemper Domini volunt, quòd termi-
ni ſeruentur, ad tollendas difficultates, niſi habea-
tur commiſsio, quòd præfixo termino ad iuſtifi-
candum ſententiam loco terminorum ſubſtantia-
lium, arbitrio Auditoris procedatur. Et ſic in pau-
cis diebus tres ſententiæ expediuntur. Et de hac
materia vide Fel. in c. fi. de offi. iud. nu. 11. Eodem
61 modo proceditur in materia † attentatorum, quic-
quid dicat deci. 10. infrà vt lite pend. & 78. de ap-
pellatio. in ant. Et Æg. deci. j. vt lit. pendent. vt la-
tiùs videbis ſuper dictis dec. Imò dicit expreſsè
dec. 28. de app. in ant. quòd ſi poſt inhibitionem
proceſſum fuiſſet, etiam tunc terminis non ſerua-
tis attentata huiuſmodi reuocantur. Quando ve-
62 rò † appellatur ab Auditore Cameræ, vel à ſenten-
tia lata in partibus, aut aliàs extra Palatium, vel
auocatur cauſa, dicit Ægi. deciſi. 5. de iudic quòd
ſi appelletur, etiam à proceſſu, vel grauamine de
partibus, & cauſa committatur in curia, quòd ter-
mini iam in partibus ſeruati, non ſeruantur in cu-
ria: tamen in fin. dicit, quòd ſemper incipi oportet
de nouo, quia proceſſus de partibus modicum va
lent. Et in dec. 78. dicit, quòd quando appellatur
ab Auditore Cameræ ſeruantur termini prout in
ſecunda inſtantia: habes tamen clariſsimam deciſi.
26. de iudi. in ant. quæ dicit in [illegible]tis caſibus ſeruan-
dos eſſe terminos, prout in prima inſtantia: niſi
conſtet eos ſeruatos in prima inſtantia iuxta
morem curiæ. Et idem dicit deci. 4. infrà de app.
63 vbi etiam aliquid dicam. In cauſa † autẽ quæ com-
mittitur ad referendum dicit Aegi. deci. 8. de iu-
dic. quòd ſi committatur Auditori, quòd videat,
& referat Papę, non ſunt ſeruandi termini. Et ita
64 in ſimili in vna Bononien. Caſtriliani coram † Ac-
corambono, vbi Papa commiſerat Cardinali Si-
monetę, quòd videret, an verum eſſet, quòd an-
tiquitus Gozadini fuiſſent poſſeſſores, & domini
d. Caſtri: & Cardinalis prædictus parte non citata
retulit Papę, pro ipſis Gozadinis, & Papa cum nar-
ratiua dictę relationis conceſsit eis d. Caſtrum, &
mandauit eos reſtitui, & reſolutum fuit in dicta
relatione partem non debuiſſe citari. Et ſcias etiam
65 quòd † in cauſis commiſsis Cardinalibus, ſupra-
ſcripti ſeptem termini etiam ſeruantur, & proce-
ditur coram auditoribus ſuis, abſque alia commiſ
ſione. Ægi. dec. 5. de offi. delegat. quem refert Sar.
66 in compen. ſignaturæ, nu. 18. In cauſa † verò pri-
uationis ob commiſſum delictum, termini ſunt ſer
uandi, prout in prophanis, ſecus quando agitur vi-
gore regreſſus ob non ſolutionem. Ita ſuit deter-
minatum in vna Ro. parochialis ſancti Valentini
pro Reuerendiſsimo & Illuſtriſsimo Cardinali
Creſcentio: pro quo ſaciunt no. per Sar. q. vij. reg.
de ſubro. & ſacit deci. 4. infrà de ſeq. poſ. Et aduer-
67 te, quòd † poſt ſententiam priuationis, non poteſt
conferri beneficium priuati niſi lapſis decem die-
bus, datis ad appellandum, vt ſuit tentum in vna
Veronen. coram Reuerendiſsimo domino An-
68 tonio Auguſtino de anno 1545. Quid † ſi ſeruatis
terminis virtute vnius gratiæ, quis obtinet nouam
gratiam, puta ſi neutri, vel ceſsionem à tertio non
collitigante, an primi termini ſeruiant: & Ægi.
deci. 47. de iudic. dicit, quòd ſeruiunt, & non ſunt
repetendi. Et ita etiam reperio fuiſſe dictum in
vna Valentina de pego coram Tolomæo, & in
vna Conch. ſancti Michaëlis coram domino de
Puteo, & in vna Barchinonen. coram Rauellen.
in quibus cauſis voluerunt Domini quòd ſi impe-
tratur ius nouum, in tertia inſtantia debeat illud
ius nouum canonizari, prout in prima. & Audi-
tor habet iuriſdictionem virtute primæ commiſ-
ſionis. quæ deciſi. tamen procedunt ſi commiſsio
non ſit reſtricta ad certum actulum, vt videbis in-
frà ſuper deciſi. 15 licèt Domini in vna Ro. ſancti
Nicolai de Cęſarinis coram domino Veſtano vo-
luerint contrarium, quia in illa cauſa Bartol. Mer-
lotus cùm iam habuiſſet duas ſententias ſuper re-
greſſu, ob non ſolutionem, quas Rota habebat
pro iniuſtis, ex quo aduerſarius oſtendebat feciſſe
69 certum depoſitum. Bar. † impetrauit beneficium
ob violationem ſequeſtri: in odium enim violati
ſequeſtri Rota voluit confirmare primas ſenten-
tias, quæ in veritate non erant iniuſtæ, ſed rigoro-
ſæ: & ideò tunc notaui, quòd licèt violator ius
ſuum amittat, illud tamen non quæritur aduerſa-
rio, prout etiam dictum fuit de bulla Alexandri-
na contra offendentes collitigantes in vna Taruiſ-
ſina feudi coram Tolomæo. Et ſic primæ duæ ſen-
tentiæ fuerunt confirmatę De terminis autem qui
coram Auditore Cameræ ſeruantur, habebis in
quodam formulario typis dato.

EPITOME.

Statur ſoli iuramento, cùm quis allegat ſe non poſſe conſequi iuſtitiæ complementum in partibus quò ad reſcriptum obtinendum in curia.

SVMMARIA.

1 *Probatio per ſolum iuramentum quo caſu ſit ſufficiẽs.*
2 *Iuramentum de perhorreſcentia recipit probationem in contrarium: & poteſt probari per habentem mandatum ad quodlibet alterius generis iuramentum præſtandum. 3*
4 *Iuramentum perhorreſcentiæ non conualidat geſta in partibus: nec operatur quoad iudices Curiæ. 5.*
6 *Cauſæ pendentes coram ordinarijs non auocantur, ſed dantur adiuncti.*

DECISIO

DECISIO III. alias 42.

Si impetretur commiſsio de ſpeciali mandato, in qua narrat impetrans ſe non ſperare poſſe conſequi in partibus iuſtitiæ complementum: ſufficit hoc probare a per ſolum iura-
1 mentum impetrantis: quia ea, quæ conſiſtunt in mente, vel in animo alicuius, aliter probari non poſſunt. de ſent.excom.c.ſi verò.de teſti.c. ſtatutum. & ibi per Ioan. Andr. ſuper verb. ſaltem, per proprium iuramentum.lib.vj.facit c.vt circa.eod.titu.& lib.

ADDITIONES.

a Probare. Adde Rot.in an.eod.titu.deciſi. lxj. & Bart.in l.inter omn.§.§.recte.ff.de furt.vide Fel. in c.accedens.vt l.t.non conteſta.num.13. & ratio aſſignatur etiam per Phi.Deci.in conſi.256. numer.9.quia in d.p nd.nubus ab animo ſtatur iuramento eiuſdem cuius animo & propoſito dubitatur: vt per glo.in § aliæ. Inſti.de act. c.paſtoralis.de exe. p.e.ſignificaſti.el primo, de homici.l.ſi cui.ff.§.ijdem.ff.de accuſat.& per Bar.in l.ij.§.ſta pup llo ff.pro emptor. Exceptio de nõ per horreſcentia contra reſcr.ptum in dicta per horreſcentia fundatum an ſit bona, vide Ægid: deciſi.1.de exceptio.

A. M. P. Cum iſta deciſi. concordant deciſi.
2 23.de proba. & 61.de reſcript.in ant. Ægid. tamen deciſi.1.de exceptio.dicit, quod poteſt probari contrarium, & ſic quòd tale iuramentum non operatur præſumptionem iuris, & de iure. & dicit contrarium probari per indicia, & præſumptiones, & cum Æg.d.tranſeunt omnes in c. ſtatutum. de reſcript.cum diſtinctione tamen Ioan.And. pro quibus eſt videndus Fel.in c. accedens.el.2. vt lite non conteſta. col.5. nume.17.
3 Et facit dec.ſi.Caſſ.r. de iureiu.vbi dicit, † quòd tale iuramentum poteſt præſtari per habentem mandatum ad iurandum de calumn.a.& quodlibet alterius generis iuramentum præſtandum; licèt ad id madatum ſpeciale requiratur.& ſubiungit, quòd poteſt præſtari in fine prunæ, aut ſecundæ inſtantiæ, refectis expenſis propter Bullam Inno. Aduerte tamen quòd de menſe Maij 1546. coram Tolomæo, fuit tentum quòd per
4 iuramentum † præſtitum non conualidarentur geſta in partibus, non præſtito iuramento, ſed dontaxat in Rota: quia bulla Inno. non habet locum extra curiam. Et pondera illa verba dec.ſi.noſtr.e, quòd non poteſt conſequi iuſtitiam
5 in partibus, quia ſi † turaret quis non poſſe conſequi iuſtitiam coram aliquo iudice in curia, non ſtaretur ſoli iuramento, vt per Staph. fol. 172. & in alia impreſſ.fol.126.Quinimò, vt di-
6 citidem Staph.fol.177. & in alia 130. cauſæ † in- cur 2, vel in partibus coram ordinarijs pendentes, non aduocantur, ſed dantur adiuncti & non ſtatur ſimplici iuramento, niſi coloretur cum aliquo grauamine parti illato, & non iuratur, niſi quando ſignatura commiſsionis habet clauſulã, quòd rect pro iuramento, & ratio eſt, quia quis non arctatur ad iuſtificandum omnia narrata, vt dicetur infrà deci.7. Et aduertas in practica, quòd ſi in commiſsione non ſunt illa verba, prout iurare paratus eſt: tunc Dominus regens non apponit in ſignatura illa verba, recepto iuramento prædicto.

EPITOME.

Opinio Io. And.poſita in c. cùm in multis.de reſcript. lib.vj.hodie ſeruatur in Rot.

DECISIO IIII. alias 43.

Voluerunt Domini quòd opi. Io.An.[a] poſita in c. cùm in multis de reſcr..lib.vj.ſus per gloſ. in nouel.tanquam æqua,& fauorabilis pauperibus, imò ſecundum aliquos tanquam vera, & tamen ea propter clauſulas non obſtantiarum, hodie in gratijs pauperum poſitas, de cætero ſeruetur.

ADDITIONES.

a Opi.Io.An. Adde Rot. in an. de conceſſ præben. Deciſi.11. & pro intellig. ntia tex. in d. c. duobus. vide plenè per Oldra.conſi.193.

A. M. P. In dec. non habet claram intelligentiam, quia in d. c. duobus.tractantur plures quæſtiones: tamen credo quòd intelligatur, circa ſecundum reſponſum, dicti c. vbi dicitur, quòd † inter habentes gratias pares, præfertur ille, qui priùs præſentauit executori, prout dicitur in dec. 5. infrà de præb.& 58.hoc titu.in anti. & habetur idem in dec.20.infrà de conceſſ.præb.Ideò de hac materia vide ſuper d deciſi 5.vbi multa dixi, quia magis apertur al illum titulum.& ſecundum aliquos intelligitur iſta dec.de alio dicto Io. An. dũ dicit, quòd ſi ſunt duo prou ſi in forma communi ſub eadem data, licèt vn ſit promiſum, poteſt alteri prouideri, propter clauſulam, non obſtante quòd pro alio ſcripſerimus, de qua in d.c. duobus.& infrà deciſi. 13. Aliqui etiam volunt, quòd litera ſit corrupta, & quòd velit dicere de opi.Io. An. in c. cùm in multis.in fi. & ſic concordabitur cum dec.5.de conceſſ.præbeb.& 8.de eau.poſſ. in anti.vbi ſi notoriè conſtat, quòd acceptans non habebat ius in beneficio acceptato. non eſt opus expectare ſententiã ſuper declaratione, vt aliud acceptare poſsit.& facit deciſ. Caſſ.vltimã de reſcri.nu. 4.& aliquid habes per Staph. dũ tractat de durabilitate literarum.verſ.ſed de iſtis.in fi. fol. 111. & in alia impreſſ.fol.84.

EPITOME.

Non ſufficit per edictum citare in vno loco.

SVMMARIA.

1 *Citatio per edictum decreta exequi debet ad minus in duobus locis.*
2 *Mandati forma eſt diligenter ſeruanda.*
3 *Teſtes quot requirantur, & quomodo probari debeat non tutus acceſſus.*
4 *Teſtes ſingulares probant non tutum acceſſum.*
5 *Teſtes etiam dicentes, quòd ipſi non auderent accedere ſufficiunt,*
6 *Teſtes quando non requirantur ad probandum non tutum acceſſum.*
7 *Inferior a principe non mandat citari per edictum.*
8 *Citatio debet exequi in tali loco, quod verſimiliter poſsit ad notitiam deuenire.*

9 *Excommunicari poteſt citatus per edictum.*
10 *Executio poteſt fieri etiam in locis non ſpecificatis in citatione, & illis omiſsis.*
11 *Rota ſequitur dec. Caſſ. 5. de dolo & contu.*
12 *Citatio non eſt affigenda ad parochiam, quãdo citatio non eſt per edictum, licèt cuiuis ſit affigere.*
13 *Citationis per edictum executio ſufficit, etiam ſi non dicatur, quod ibi erat multitudo.*
14 *Citatio originalis eſt affigenda, & non ſufficit copiam affigere.*
15 *Citationis copia non eſt danda, niſi petatur, quando fuit lecta.*
16 *Citatio per edictum debet legi, & verbum, publicaui, infert lecturam.*
17 *Copia executorialium non datur niſi expenſis petẽtis.*
18 *Executoriales ſunt legenda & perſonaliter intimãda.*
19 *Citationes per edictum priùs leguntur in curia.*
20 *Probatio non tuti acceſſus quo ad vnum, non ſufficit quo ad alios, niſi, &c.*
21 *Executio aliarum citationum, quæ non ſunt per edictum, & intimatio appellationis quomodò fiat.*
22 *Monitoria ſunt perſonaliter exequenda.*
23 *Nomina non ſunt exprimenda in executione contra vniuerſitatem.*
24 *Executio citationis per edictum non eſt neceſſariò fiẽda diebus feſtiuis.*
25 *Copia executorialium per edictum decretarum nõ eſt dimittenda de neceſſitate, ſed de æquitate & ſtylo.*

DECISIO V. alià s 79.

SI committatur cauſa cum poteſtate citandi
1 † per edictũ in curia, & in locis vicinis in partibus affigendum, non ſufficit, quòd fiat executio in vno loco vicino, quantuncunque publico: ſed requiritur quòd in pluribus locis exequatur, & ad minus in duobus: quia pluralis locutio &c. de reg. iu. pluralis locutio. li. vi. facit glo. Ioã. Andr. in cle. cauſam. ſi. per verb. loco. de elec. &
2 quia forma mandati hoc habet † quæ eſt diligẽter ſeruanda. de reſcrip. c. cum dilecti in. de præbend. c. cui de non. lib. vj. l. diligenter ff. man.

A. M. P. Principalis materia iſtius dec. fundatur in conſtit. Bonifac. 8. incip. Rem non nouam. & in cle. 1. de for. compe. Et cum hac noſtra dec. concordat deciſi. 33 hoc titu. in anti. & deciſi. 22. ibidem, docet quomodo teſtes deponentes de non tuto acceſſu, debeant deponere: & licèt non exprimatur hic per quot teſtes id probari debeat, tamen dec. 22. de dolo & contu. in ant. dicit, quòd
3 non ſufficit iuramentum, ſed Auditor † debet capere informationem, cum tribus, & ſic videtur innuere, quòd duo non ſufficiant, quod non credo verum, cùm in qualibet ardua cauſa duo ſufficiant. ſed iſtud intelligi poteſt prout in quadam cauſa Beneuentana, coram Reuer. P. & domino meo plurimùm obſeruan. D. Achille de Craſsis, tertio illius nobiliſsimæ familiæ ſacræ Rotæ Auditore, & alterius Achillis, meritiſsimi Cardinalis nepote: fuit enim tentum in illa cauſa, quòd
4 † ad probandum non tutum acceſſum, ſufficit vnum teſtem dicentem, quòd citationes exequi non poſſunt, niſi de licentia proregis, & alium dicentem, quòd nullus auderet exequi, & ſic ſufficiunt teſtes ſingulares. & in alia Corduben. coram eodem, prout habui ex lib. Annotationũ
5 ſuarum, fuit dictum † ſufficere, quòd teſtes dicãt, quòd ipſi non auderent exequi. Attende tamen quòd in deciſi. 23. de do. & contu. in ant. dicitur,
6 quòd † ſi peteretur aliquem citari per edictum, & commiſsio ſit ſignata fiat vt petitur, quòd tũc non requireretur informatio, vel probatio de nõ tuto acceſſu: & ideò in commiſsionibus ſignatura hodie addit conſtito de non tuto acceſſu, licèt d. dec. 23. hodie non ſeruetur, vt atteſtatur Caſſ. dec. 2. de dolo. in fi. pro quibus vide Staph. dum tractat de literis iuſtitiæ, verſi. ſi petitur committi. fo. 168. & in alia 123. Et ad materiam huius dec. facit dec. 8. infrà de dolo & contu. in addi. vbi te-
7 net, quòd † inferior à principe non poſsit committere quem citari per edictum, licèt Doct. ſint varij, Et dicit Fel. in c. gratum. de offi. dele. col. 1j. verſ. adde tamen; quòd citatio per edictum debet apponi in loco publico, & notorio, & literis legibilib. & non ita in loco alto, quod non poſsit legi. & Ægi. dec. 3. de dolo. quòd ad hoc, vt taliter
8 citatus poſsit excommunicari, non ſufficit † probare, quòd in vicinis partibus fuit affixum edictum, ſed oportet etiam probare quòd veriſimiliter ad eius notitiam potuerit perueniſſe. Valdè tamen dubito de hac dec. Ægi. quia tex quem allegat, non loquitur de citatione per edictum, ſed de ſimplici citatione, licèt tex. ibi dicat, poſt citationis edictum, quę verba non importãt citationem per edictum, de qua loquimur, ſed citationem ſimplicem, etiam perſonalem, vt declarat gl.
9 ibi, nec etiam Doct. ibi dicunt, quòd citatus per edictum non poſsit excommunicari, cùm imò licèt citatus ad domum, & parochiam, vel cathedralem, non poſsit excommunicari, poteſt tamen excommunicari citatus per edictum, eò quia eſt doloſus, non permittendo ſe citari, & ideò Papa in d. conſti. Rem non nouam. decernit talem citationem afficere, ac ſi perſonaliter citatus fuiſſet. & ita etiam cantat forma citationum. & glo. in d. conſtitutione, in verbo perſonaliter, hoc declarat in terminis, quòd in vim talis citationis quis poteſt excõmunicari, per tex. 11. q. 3. c. nemo epiſcoporum. Et propterea ſæpè vidi multos errare, ſeu non animaduertere ad hoc, dũ in cõmiſsionibus apponunt clauſulas, quòd Auditor mandet decerni citationẽ cum decreto, quod perinde arctet, ac ſi aduerſarius perſonaliter citatus fuiſſet, cũ etiã talis clauſula exponatur in forma citationis per edictum, etiam ſi nõ ſit dictum in cõmiſsione. & Ægi. in deciſi. 14. de iudic. dicit quòd ſi Auditor mãdet citationẽ per edictũ affigi in tribus locis, & ſolũ affigatur in duobus, ſufficit: quia ſatis eſt ſeruare formã iuris, tamen nihil allegat: & crederẽ cõtrariũ eſſe de iure, cũ decretũ iudicis ſit ſeruandũ: tamẽ vide Cle. cauſam. in. §. intimatio. in fine ibi, niſi ad appellatũ plena notitia aliter deueniſſet. & vide Caſſa. etiam in dec. 5. de dolo & cõtu. vbi dicit, q ſi iudex mãdat citationẽ exequi tẽpore, quo ſunt audientiæ, cũ decreto q legatur in audiẽtia cõtradictarũ, q tẽpore vacãtiarũ, quo audientia cõtradictarũ eſt clauſa, poterit exequi
10 in alijs locis ſolitis in curia, ſed propter hoc non tollitur dec. Ægi. quia in caſu Caſſ. non poterat

aliàs

aliàs fieri, & vnus locus erat ſubrogatus loco alterius: cùm enim iudex decreuiſſet eſſe exequẽdam in tribus locis, fines mandati erãt diligẽter cuſtodiendi, vt in propoſito dicit d. deci. 33. Imò contra Caſſa. in terminis facit deci. 1. infrà de ferijs. licèt ipſe alleget eam pro ſe, cùm pro eo faciat tantùm opinio collectoris: qui tamen refert omnes alios, eo excepto, tenuiſſe contrarium. & in fine dicit, quòd ille fuit punitus in proceſſu, & dicitur ibi, quod oportet expectare nouas audientias, allegando ſatis vrgentes rationes. Modernis tamen temporibus Domini in vna parochialis de Eſſera, coram Reueren. d. Rauellen.
11 † tenuere dec. Caſſ. nemine diſcrepante. Ad tollendas igitur has difficultates ſemper apponas in commiſsione clauſulam, cum poteſtate citandi, etiam per edictum publicum, in audientia publica literarum contradictarum, vel acie campi Florę; & cancellaria apoſtolica, ac locis propinquis in decreto nominandis affigendam. Caſſa. tamen in deciſi. 1. de dolo. dat vnum intellectum ad deciſi. Ægi. qui non reſoluit difficultatem, vide eum, & cogita tu pro ratione deciſi. Ægid. Nam ſi eſſet vera deci. Ægi. licèt in forma citationum detur, quòd exequantur in tribus locis in curia, & duobus in partibus, tamen ſufficeret in duobus exequi: vt dicit, & diſponit d. cle. 1. de iudi. vel in vno publico, vt in d. cl. cauſam. Et ad hãc materiam faciunt no. per Caſ. dec. 1. de appel. dum
12 dicit, quòd in † executione citationis per edictũ, eſt neceſſaria affixio: ſecus dicit in executione, quæ non fit per edictum, quando fit ad domum, & parochiam, vbi non requiritur affixio, vt etiã fuit reſolutum in vna Mediolanen. parochialis coram Tolomæo, vbi etiam dictum fuit, quòd
13 † in citatione, per edictum, non requirebatur expreſsio, quòd ibi erat populi multitudo, & hoc propter verba ipſarum citationum: fuit tamen dictum in vna Mindonien. corã domino Veſt. quòd
14 † executio executorialium non erat bona: quia non fuerant affixæ literæ originales, ſed copia: & quia non apparebat facta ibi exiſtente multitudine perſonarum, & ſic non erant decretæ per edictum: quia multitudo non fuiſſet requiſita, prout non requiritur etiam in citationibus, quæ fiunt per edictum, licèt in alijs requiratur ſecundum d. dec. ſed iſta ſunt modici momenti: quia ſolent Notarij ſemper dicere in inſtrumentis executionum, & aliàs, & alia feci, iuxta formam retroſcriptarum literarum, quæ verba inferunt, Notarium ſeruaſſe omnes ſolennitates requiſitas ex forma citationis. Tamen ſemper tutius erit exprimere in ſpecie, & quòd citatio affigatur, & dimittatur copia domi. Dicit tamen tex. in d. cl.
15 cauſam. non † debere dari copiam, niſi petatur, quod tamen intellige, ſi fuerit lecta citatio, quia text. ibi declarando quomodo intimatio dicatur legitimè facta, dicit, porrecto ſibi ſub ſcriptura authentica, vel perlecto illius tenore, & copia modo conſimili, ſi petita fuerit, inde facta, ex quibus verbis clarè patet, quòd alterum fieri ſufficit. ſi igitur fuerit lecta citatio, non eſt danda copia, niſi petatur: vt dicit glo. ibi in verbo, ſi petita. de cuius tamen veriori intellectu videbis infrà dec.
16 22. ideò requiritur omnino in tali † executione per edictum verbum, legi &c. vt dicit expreſsè dec. 8. de dolo. licèt Caſ. eo. tit. de dolo & cont. dec. 4, dicat, quòd verbum, publicaui, idem importat, dicens, quòd quando requiritur lectura citationis, ſufficit ſi dicatur, affixi, & publicaui, dum ibi multitudo gentium ad diuina confluebat audiendum: ſentit tamen quòd melius ſit dicere eam legiſſe: ſed cùm Notarij ſoleant dicere, citaui, monui, & requiſiui, & aliàs, & alia feci iuxta retroſcriptarum literarum formã, & tenorem, vt ſuprà, vidi tamen ſæpè admittere tales executiones pro benefactis, etiam quòd non dicatur, de populi multitudine, nec alta, & intelligibili voce, quando forma citationis id non dicit, & iſta verba generalia ſufficiunt. pro quo facit deciſi. Tho. Faſto. du. 51. vbi data forma de diſpenſando cum minore, ſufficit, quòd dicatur, diſpenſaui iuxta formam literarum. Concludo igitur, quòd iſto caſu, quando citatio fuit lecta, non eſt danda copia, ſi non petatur. & hoc etiam ita ſentit Caſ. in d. dec. 3. de app. & clariùs Fel. in c. cum M. de conſtit. numer. 71. col. 21. ſuper iiij. concl. ibi verſi. ſed adde, dum loquitur de intimatione litis pro euictione: & ita dicit eſſe intelligendum text. d. Cl. Conſulerem tamen ſemper quòd daretur copia, ad conſtituendum aduerſarium in maiori contumacia. Non tamen datur
17 † copia executorialium, propter earum formam, niſi ille cui intimatur, eam velit ſuis expenſis. Et ratio differentiæ adducitur in d. dec. facta in cauſa Mediolan. quia prima citatio eſt loco libelli, & citatus debet ſcire ſuper quo ſit litigaturus, vt poſsit venire inſtructus: quæ ratio non procedit in executorialibus. Et ibi etiam dicitur de citationibus ſemper eſſe dandam copiam, non tamen facta mentione, quando eſſent lectæ. &
18 ideò executoriales, † de quibus non datur copia, debent omnino legi, propter ſupradicta: & hoc quando perſonaliter intimantur, quia quando ad domum, & parochiam, & non ſunt per edictum, modicum ſuffragantur, quia non poteſt procedi ad cenſuras, vt ſuprà. Et quia idem Caſſ.
19 d. dec. 1. de dol. & cont. dicit, quòd citatio, † quæ fit per edictum, debet fieri in duobus locis in partibus, & in duobus in curia, & quòd poſt vltimã publicationem incipit currere terminus ad comparendum: proptereà cauti procuratores, & ſollicitatores, antequàm mittant citationem ad partes illam publicant in curia, & ſic non conteritur tantum tempus, licèt iſta practica ſit contra Cl. dudum. & d. conſtitu. vbi dicitur, citationem iuris exequendam in partibus, & poſtmodum in curia. Forma tamen citationum eſt in contrariũ, ideò melius eſt earum formam ſequi, & ſeruare d. cautelam. Et ad hanc materiam facit. quod dicitur per eundem Caſ. in dec. 2. eo. tit. de dolo &
20 cont. quòd probato † non tuto acceſſu contra vnum, talis probatio non ſufficit quoad alios citandos, niſi generaliter eſſet probatum de nõ tuto acceſſu ad aliquam ciuitatem. Et quòd ſufficit teſtes dicere, quod credunt eſſe impoſsibile, vel non tutum citare eos. & in dec. 3. ſubſequenti dicitur, quòd probatio nõ tuti acceſſus in prima commiſsione, ſeruit etiam ad decretũ executorialium, vt non ſit neceſſe probare iterum, niſi

cõſtaret quòd medio tempore ceſſaſſet metus, &
eſſet tutus acceſſus. Et idem Caſſ. in dec. 6. ibidem,
loquens de citatione per edictum, dicit, quòd ci-
tatio talis exequi debet in locis magis propin-
quis quibus ſit poſsibile, & quòd citatio cum ter
mino nimis breui, non arctat citatum, etiam poſt
terminum, adeò in practica ſi locus diſtat per de-
cem dietas, dantur xx. & ſi diſtat per xx. dietas,
dantur xl. dies ad comparendum: & ſic ſemper
duplicatur. Et de materia citationis per edictum
vide latè per Fel. in c. quoniam frequenter. §. por-
rò. vt lite non conteſt. & per Staphi. fol. 168. &
alia impreſ. 123. & Soci. in tract. cita. fol. 39. arti-
culo 23. principali, & videbis infrà de dolo &
contu. ſuper dec. 8. De alijs autem citationibus
21 † quæ non fiunt per edictum, habes infrà eo. ſu-
per dec. 22. & de modo intimãdi appellationem
habes infrà de appel. dec. 10. Aduerti tamẽ quòd
de ſtylo Auditoris Cameræ requiritur, quòd mo-
nitoria perſonaliter exequantur, aliàs ipſe non
procedit. Et ratio eſt, quia quis non poteſt decla-
rari excommunicatus, niſi fuerit perſonaliter ci-
tatus: vt dixi ſuprà, & facit etiam dec. 1. infrà de
ferijs. & not. Sar. in compen. ſignaturæ. num. 82.
licèt Fel. in d. c. quoniam. §. porrò. num. 14. dicat,
quòd ſufficit ſi probetur, quòd citatio potuerit
veriſimiliter ad eius notitiam perueniſſe, & alleg.
d. dec. Ægi. 188. ſed in rei veritate Fely. non bene
conſiderauit, nec examinauit hanc materiam, ſed
ſimpliciter retulit. d. dec. Ægi. Et ad hanc mate-
riam etiam facit deciſi. Ægid. 12. de procurat. vbi
quando quis vult agere contra vniuerſitatem, no-
23 mina † non ſunt exprimenda, niſi in delictis of-
ficialium, quæ non tranſeunt ad ſucceſſores: quia
citatio per edictum, non arctat non expreſſos ad
comparendum perſonaliter, quod dictum tamen
non procedit ita abſolutè. Poſſet tamen dubitari,
24 an executio † per edictum, eſſet fienda diebus
feſtiuis, præſertim ſi verum eſſet id, quod fuit
deciſum in dicta cauſa Mediolanen. quòd non re
quiritur mentio, quòd adeſſet populi multitudo.
Et licèt hoc dicens videatur, quia vt dicit Caſſa.
d. dec. 4. de dolo, & contu. poſſet exequi citatio
tali hora, quòd nullus ibi eſſet, tamen nec in cle.
cauſam, nec in cle. 1. de iudic. nec in forma ipſarũ
citationum, aliquid dicitur de diebus feſtiuis.
Imò dictæ clementinæ dicunt, etiam quòd non
fiat de illis diebus ſolennibus, & cle. cauſam. in
caſu iſto quando tutus non patet acceſſus, quaſi
remittat ſe arbitrio iudicis, & dicit ſufficere exe-
qui in aliquo loco publico, taliter quòd veriſi-
militer poſsit ad notitiam illius deuenire, & glo.
ibi interpretatur, in nundinis publicis, miſſa, vel
alio loco, per populum frequentato: adeò quòd
ſi eſſet ver. d. dec. Ægid. 14. de iudic. etiam quòd
mandetur exequi in locis pluribus in ipſa forma
citationum, ſufficeret vno loco valdè publico
citari, quod tibi ſeruiet ſæpè. Sed an de execu-
25 torialibus † ſit dimittenda copia, quando exe-
quuntur per edictum, cùm in earum forma dica-
tur eam tantùm dari expenſis rei, ſi fuerit petita,
& hoc caſu non ſit qui illam petat, nec d. cle. cau-
ſam. arctet ad dimittendum copiam: Imò præ-
ſupponit, illam non eſſe dandam, dum poſtquàm
dixit de executione fiẽda domi, & in eccleſia, ſub-
iungit, ac de ipſa quandocunque petita fuerit, co-
piam fieri appellato. deberet enim ſatis eſſe eã pu-
blicari in tot locis, tamen practica inoleuit in
cõtrarium, & dimittitur ſemper copia affixa. Et
de hac materia, quando ſit danda copia, & quid
in curſoribus, & executoribus publicis, & quan
do pars eſt præſens, in loco iudicij, vide per Fely.
in c. cùm in iure. de offic. deleg.

EPITOME.

Si cauſa vni auditori commiſſa hoc expreſſo alteri com
mittatur, eo ipſo cauſa à primo auocata cenſetur.

SVMMARIA.

1 *Auocata cauſa à primo auditore quando cenſeatur.*
2 *Quæ ſint neceſſaria ad reuocationem primi reſcripti.*

DECISIO VI. aliàs 67.

SI petatur quod cauſa commiſſa vni Auditori
committatur alteri, & ſignetur, audiat talis:
a auocata a † cauſa à primo auditore cenſetur,
1 ſine expreſſa reuocatione: quia ſatis conſtat de
mente committentis alteri, quòd voluerit cau-
ſam à primo reuocare. Item ex quo ſit mentio de
b primo reſcripto b in ſecundo, primũ reuocatur. c
c de reſcri. cæterum. de reſtitu. ſpo. audita.

ADDITIONES.

a Auocata. Adde Rot. infrà in an. eod. tit. deciſi. 7.
& deciſi. 80.
b Reſcripto. vide per Fely. poſt Inn. in c. ex literis.
de offi. deleg. num. 1. & in anti. deciſi. 6. de dol. &
contuma.
c Primùm reuocatur. Oportet tamen ad hoc vt re-
2 uocetur primum † reſcriptum per ſecundum,
quòd fiat expreſſa mentio de primo. Item, quòd
res contentæ in primo nominatim exprimantur
in ſecundo. Item exprimi debent perſonæ iudi-
cum, &c. quæ ſunt ſubſtantialia reſcripti. & hæc
vera cùm ad diuerſos iudices, vel auditores im-
petratur reſcriptum: vbi autem impetratur ad
eundem, ſeu eoſdem, tunc ſufficit quòd in ſe-
cundo dicatur, non obſtante primo, nec alia ex-
preſsio eſt neceſſaria: vt not. Hoſti. & Ioan-
nes Andreas. in d. c. audita. & in c. ij. de dolo. &
contuma.

A. M. P. Cum iſta deciſi. concordant deciſi. 3.
infrà de appel. col. iij. verſ. ſed pone. & 20. hoc
titulo in antiqu. à contrario ſenſu. & facit deciſi.
Ægid. 4. hoc titu. & idem habetur in dub. Fa-
ſtoli. 64. & in deciſi. 7. hoc titu. in antiq. quæ ta-
men non habet illa verba, hoc expreſſo, quæ
ſunt maximi momenti, quia ſine illis commiſ-
ſio eſſet nulla: cùm reſcriptum auocatorium
ſurreptitium ſit ipſo iure nullum, vt per Caſſa.
deciſi. 1. & 2. hoc titu. & per Fely. in c. ad au-
dientiam. el. 2. in x. Fallen. & in c. cæterum. nu.
16. eod. titu. vbi ponit multos notabiles caſus.
Et quando ſit fienda mentio de proceſſu, & an
reſcriptum poſt concluſionem in cauſa impetra-
tum

tum valeat, vide Fely. in c. nonnulli. hoc titul. num. 27. & vide eundem in c. ex literis. de offi. dele. & in d. c. cæterùm. & in c. ex tenore. de reſcri. vbi de iſtis, & an ſit fienda mentio de reſcripto nullo, vel elidibili. Et facit ad hoc infrà eod. dec. 20. vbi vide omnino, quia dicit etiam eſſe faciendam mentionem, de ſtatu litis, ideò dic iſtam deciſi. procedere quando coram primo iudice non erat conteſtata, vel habita pro conteſtata: vt ibi latiùs. & de hac materia vide etiam per Staph. fol. 172. & in alia impreſ. 126.

EPITOME.

Ex pluribus narratis in commiſsione ſufficit vnum eſſe verum ex quo poſsit ſequi effectus, & concluſio, licèt alia ſint falſa.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio plura narrans, aliqua vera aliqua falſa, quando valida ſit cenſenda.*
2 *Commiſsio plura copulatiuè continens qualiter ſit admittenda.*
3 *Clauſula non ſe aſtringens in articulis actualis poſita quid operetur.*
4 *Error in nomine aduerſary nō vitiat reſcriptum, ſecus ſi erretur in nomine impetrantis.*
5 *Commiſsio eſt ſubreptitia in qua dicitur non eſſe datam petitionem, ſi data fuit vna, quæ non erat bona.*

DECISIO VII. aliàs 68.

1 Licèt plura † capitula [a] in commiſsione, ob-
a tenta narrentur, quorum aliqua ſunt falſa,
b aliqua vera, Si ex veris poteſt ſequi effectus, & concluſio, valet commiſsio: iuxta not. in cap. ex parte conuentrenſis. c. inter cæteras. & c. olim. de reſcript. faciunt not. in ſimili de proba. c. licet. & de iudi. exhibita. in vltima glo.

ADDITIONES.

a Plura capitula. Quòd ſi plura copulatiuè † po-
2 nuntur in commiſsione, quorum alterum per ſe ſufficit, & tunc illud ſolùm ſufficit probare: ita tenet glo. in c. ex parte. el. 1. de reſcrip. vide Butri. in cap. ij. de reſcript. & in d. cap. exhibita. de iudic. hoc eſt verum, niſi vnum de copulatiuè in oratione poſitis, veniat qualificatiuè ad aliud: quo caſu vtrunque probandum eſt, vt in c. licèt cauſam. de proba. vbi ponens teſtes falſos & corruptos depoſuiſſe, habet probare totam orationem, ſc. licèt corruptos & falſum dixiſſe: nec ſufficit probare ſolùm dixiſſe falſum, niſi probet etiam corruptos: quia iſta qualitas ſeu verbum, corruptos, qualificat totam orationem. facit quod not. Barto. in l. diuus. ff. de re iudi. per quod dicit Archi. in c. ij. de teſti. lib. vj. quòd ſi in eodem articulo plura accumulantur indiſtinctè non ſufficit alterum probare: vnde inſtruit ponentem non eſſe verboſum. hæc vera, niſi ponens aſtringat ſe ad vtrunque probandum: quia tunc mos ei gerendus eſt. ff. de proba. l. circa. ſaluo, niſi in fine articulorum po-
3 natur † clauſula, videlicèt non aſtringens ſe ad vtrunque probandum, & cætera: vt not. in d. c. licèt cauſam. & vide Hoſtienſ. in ſum. de reſcri. §. & de ipſius. verſ. cum duo. & Simo. de Broſano in commento regulæ in toto. de reg. iu. libr. vj. vltra duas certas. Adde Ioan. Andr. quem omnes ſequuntur, in cap. licèt. de probatio. vbi dicit bonum eſſe, quòd in fine articulorum, pars ſemper proteſtetur & vtatur iſta clauſula, de qua quidem clauſula vide Barto. in l. circa. ff. de probat. & in l. Fulcinius. §. cùm hoc. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſ. eat. & Hoſtienſ. in d. cap. licet. & ibi Abbat. numero. 13. verſic. nonò. & per eundem in cap. dilecti. num. 16. de iudic.

b In omni commiſsione. Adde deciſi. 3. eod. titu. in antiq. facit etiam deciſi. 14. j. eod. idem de commiſsione impetrata contra ſententiam, vt per Rotam eod. tit. in antiq. deciſi. 52. & Ægid. deciſi. j. de electio.

A. M. P. Licèt infinitæ deciſiones faciant ad hanc materiam, tamen quia pleniſsimè tractatur per Fely. in c. ij. in verbo, copula, & in c. ſuper literis. & in c. in noſtra. & in c. ſedes. in princ. & in c. poſtulaſti. de reſcript. vbi etiam latè de hac materia, de quo etiam vide per Staph. fol. 266. & in alia impreſ. 122. ideò hic ſolùm applicabo aliqua, quæ non adducuntur per eos: non omittendo tamen quòd cum iſta dec. concordat deciſi. 3. & 30. hoc titu. in antiq. & Ægid. 17. hoc titul. & alleg. Lapi. 24. in fi. aliæ autem deciſiones quæ allegantur per Fely. contrariam, vt ipſemet ſoluit, loquuntur in gratioſis. Ad materiam tamen præſentis deciſi. ha-
4 bes deciſi. 16. infrà eod. † vbi quòd error, ſeu falſa expreſsio non nomine aduerſarii vel cognomine non vitiat reſcriptum: licèt ſecus ſit, ſi erretur in nomine impetrantis, vel in diœceſi: vt per Fel. in c. ſignificante. de reſcrip. col. ij.
5 Et dicit Ægid. dec. 12. hoc titul. quòd vbi † narratur petitionem non datam & ſit data vna, quæ non ſit bona, commiſsio non eſt ſubreptitia, prout in deciſi. 34. hoc titul. dicit, quòd commiſsio narrans acta cauſæ, & regeſta ad cauſam facientia eſſe in curia Auinionen. non eſt ſubreptitia, ſi ibi eſt Notarius habens protocollum. Et dum in hac deci. dicitur, quòd deciſi. procedit, niſi vnum veniat qualificatiuè ad aliud, adde Sarn. ſuper regula de ſurto. q. 44.

EPITOME.

Per reſcriptum impetratum per clericum contra laicos abſque clauſula, & quoſdã alios, religioſi nominati in reſcripto conueniri non poſſunt.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum impetratum per clericum contra laicum an comprehendat alios, quàm nominatos.*
2 *Maiores perſonæ quàm expreſſæ, an includantur in reſcripto vigore clauſulæ, & quidam aly.*

3 *Commiſsio contra laicum non comprehendit religioſum.*
4 *Clauſula omnéſque alios quos comprehendat.*
5 *Clauſula quacunque dignitate præditos.*
6 *Clauſula omnéſque alios vigore quos citari poſsint.*
7 *Clauſula quidam alij.*
8 *Citatio contra intereſſe putantes dicitur nunciatoria.*
9 *Clauſula omnéſque alios ſine verbis in decreto nominandos eſt periculoſa.*
10 *Commiſsiones pro intereſſe ac ſuper nullitatibus & attentatis non dantur in vltimis audientijs.*
11 *Veniens ad cauſam pro intereſſe non impedit expeditionem niſi doceat ſtatim de bono iure vel colorato.*

DECISIO VIII. aliàs 71.

1 SI clericus impetrat reſcriptum † contra lai-
2 cos nominatim expreſſos ſine clauſula, [a] & quoſdam alios, &c. licèt prædicti laici nominent aliquos religioſos tanquam dominos, à quibus habent cauſam coram iudice: tamen contra illos iudex procedere non poteſt, maximè ſi nominati de hoc excipiunt: tũ quia non ſunt de expreſsis, nec incluſis: tum quia ſunt maiores
2 † quàm perſonæ expreſſæ. arg. eorum, quæ leguntur, & no. in c. paſtoralis. & c. ſedes. de reſcrip. facit cle. non poteſt. de procu.

ADDITIONES.

a Clauſula. Adde quòd clauſula, quoſdã alios, non comprehendat vniuerſitatem, vt per Archidiac. in cap. ij. de reſcrip. lib. vj. ſequuntur Ioan. And. & Dominic. de ſancto Geminia. ibidem & plura ad hoc accumulat Felyn. in cap. cauſam quæ. in xj. col. verſicu. ſecunda declaratio. de reſcript.

A. M. P. Iſtud ſummarium eſt defectuoſum, quia poſt illa verba, abſq; clauſula, debet ſequi, omneſque alios &c. & inſuper non habet per-
3 fectum ſenſum, igitur ſummabis ſic: Per † reſcriptum impetratum contra laicos nominatim expreſſos, ſi laici præditi denominent in dominum aliquem religioſum, in vim talis reſcripti non poteſt procedi contra ipſum religioſum, præſertim ipſo excipiente. Ad iſtam dec. facit quod no. Caſſ. dec. 38. ſuper Regul. & plenè. Sarnen. in
4 proœ. regu. q. 4. dum dicit, quòd † ſub tali clauſula, non comprehenduntur perſonæ maiores, aduerſario perſonaliter nominato. & docet nos
5 quòd apponamus † clauſulam, omneſque alios, quacunque dignitate, & excellẽtia præditos, vel cuiuſcunque gradus, ſtatus, præeminentię vel dignitatis exiſtant. de quo etiam habetur per Fely.
6 in c. eam te de reſcri. Et virtus huius † clauſulæ, eſt quòd perſonę virtute illius poſsint citari. latè examinatur per Doctor. in c. cùm in multis. hoc titu. lib. vj. & præſertim per Sarnen. ibi num. 22. & ſequentibus, & nu. 57. vbi eſt concluſio, quòd non veniunt vltra quatuor. Imò ſecundum ipſum ibi, non veniunt niſi tres, cùm aduerſarius in commiſsione nominatus inter illos quatuor comprehendatur, quamuis gloſſ. ibi teneat contrarium. Quod dictum Sarnen. mihi non placet: nã tex. in d. c. cum in multis. dicit expreſsè quod
7 virtute † clauſulæ, quidam alij, non poſſunt citari vltra tres vel quatuor, ſed ſic eſt, quod ſi aduerſarius eſt ſpecialiter nominatus, non eſt comprehenſus, in clauſula & quidam alij, ideò virtute talis clauſulæ, non poteſt citari, nec inter illos quatuor computari. Sarnen. tamen vbi ſuprà, facit quatuor limitationes, ſequẽdo Soc. in tract. citationum in 5. articulo principali, licèt prima limitatio, quòd illa reſtrictio, ad quatuor perſonas, non habeat locum in ordinario, non teneatur per Felyn. in d. c. ſedes. in fine, verſi. & not. ratione infinitatis euitãdæ, quia quis virtute vnius citationis poſſet mille perſonas citare. tamen iſta quæſtio rarò cõtingit cùm iudices ordinarij procedant via ordinaria, & non virtute commiſsionum, in quibus apponitur talis clauſula, & tunc non conſiderantur tanquam ordinarij, ſed tanquam delegati, quorum iuriſdictio exercitatur: vt per Fely. in rubr. de reſcrip. niſi dicas hoc procedere, quando ordinarius mãdaret nuntio, vel curſori vt citaret Titium, & quoſdam alios nominandos per Sempronium, tamen de validitate talis decreti dubitant Doct. in d. c. cùm in multis. Secunda etiam limitatio Sarnẽ. quòd talis clauſula, & quoſdã alios, non operetur in Rota, quia non debet reſtringi ad tres, vel quatuor, quamuis ipſe nõ firmet, non procedit. Imò ſeruatur cõtrariũ, & dec. 2. Biſig. de reſcr. id clarè dicit in fine, quinimo d. deciſio Biſig. dicit, quòd licèt virtute talis clauſulæ, non poſsint citari vltra quatuor, tamen ſi plures veniant ad cauſam, Auditor habet iuriſdictionem quò ad omnes. Sed aduerte ne confundaris, quia iſta clauſula tripliciter capitur, & extenditur. Et primò contra omneſque alios, ſua communiter, vel diuiſim intereſſe putantes, & tunc procedit d. deciſio Biſig. Secundò capitur prout in tex. deciſi. noſtræ, & in d. c. cùm in multis. videlicèt contra Titium, & quoſdam alios, vel vt dicit gl. in d. c. cùm in multis, ibi Papa mandat citari Titium, & quoſdam alios, per Sempronium iudici nominandos: & iſta clauſula æquippollet tertio capiti, quòd ſeruamus quotidie in Palatio, videlicèt omneſque alios in decreto, vel executione citationis præſentium vigore ad partes decernendæ nominandos, quia ſi alij non nominati volunt ad cauſam venire, oportet eos nouam commiſsionem impetrare, & ante omnia de eorum intereſſe docere: vt in deciſi. 11. de iudi. in anti. ex qua notari po-
8 teſt, † quòd illa verba quę addũtur in cõmiſsionibus pro intereſſe, videlicèt, cõſtito de illo, ſunt ſuperflua. quia omnino tenentur de illo docere. Quæ clauſula, in decreto, vel executione nominandos, etiam apponitur propter deciſi. 18. infrà, de dolo & contu. vbi dubitatur an iudex poſsit mandare, quòd citentur intereſſe putantes in genere, quæ citatio tamen eos non arctaſſet ad comparendum, ſed fuiſſet tantùm nunciatoria, adeò quòd ſententia lata contra ſpecialiter nominatum, eis non præiudicaſſet, niſi quòd ſi vellent agere contra illum, qui ſententiam reportauit, obſtaret ſibi exceptio. Pro quibus facit deciſi.

dcc. Æg.j.de re iudica. & faciunt no.per Fel.in c.
2.de conſtit.vbi latè de iſtis citationibus genera
libus. Et ad ſuprà dicta adde Caſ.dec.2. de dolo.
Et circa hanc clauſulam Sar.vbi ſuprà, ponit plu
res alias fallentias, quas vide per te, licèt in pra-
ctica dubitarem, prout ab antiquis procuratori
bus dubitari vidi: pro quibus omnibus vide
Soc.vbi ſuprà, & in c.quoniã.in fi.de reſcript.&
quæ ipſe Fel.no.ſuper clauſula, rebuſq; alijs, in
9 rub.de reſcrip. Et ſcias vnũ in practica, † ꝙ gene
raliter d.clauſula, omneſq; alios intereſſe putan-
tes, ſine alijs verbis, videlicèt, in decreto nomi-
nandos, eſt periculoſa, quia omnes venientes ad
cauſam, etiã in vltimis audientijs admitti debẽt
cùm abſque alia commiſsione poſsint venire, ſi
enim requiretur cõmiſsio, prout requiritur ſtã-
tibus alijs verbis, nõ daretur eis in vltimis audiẽ-
10 tijs talis cõmiſsio, prout nec etiã † dãtur cõmiſ-
ſiones ſuper nullitatibus, vel attentatis, licèt ali-
quando quis de menſe Maij impetret iſtas cõmiſ
ſiones, nec illis vtitur, niſi in fine audientiarũ: nõ
11 tamẽ eſt ſimpliciter verum, quòd † veniens pro
intereſſe impediat executionẽ, vt fuit tentum in
vna Dert. Sacriſtiæ, corã d. Veſta. licèt ibi nõ ple-
nè docuerit de intereſſe: quia nõ eſt dubium, ꝙ ſi
oſtẽdiſſet de aliquo bono iure, Domini ſuperſe-
diſsẽt. de quo vide q̃ dicã ſuper dec. vl. j. de proc.

EPITOME.

Si commiſsio ſignetur per verbum audiat, & procedat ſummariè, &c. omnia in commiſsione contenta commiſſa cenſentur. Vel ſic, in commiſsionẽ ſignata per verbum audiat, & procedat ſummariè, &c. omnia in ea petita cõceduntur ſi cancellata non ſint. h. d.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio ſignata audiat & procedat ſummariè & c. quid operetur.*
2 *Commiſsio ſignata arbitrio iudicis & cum ſimilibus clauſulis quid operetur.*
3 *Cauſa ſummariè cognoſcenda an committi poſsit ab inferioribus a Papa.*
4 *Cancellatura operatur quòd omnia alia cenſentur commiſſa.*
5 *Signatura reſtringit latè petita niſi corrigatur per regentem.*

DECISIO IX. aliàs 77.

1 SI petatur committi cauſa [a] cum poteſtate procedendi ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta, ac terminis non ſeruatis, vel abbreuiatis, ſi ſignetur, audiat, &c. & procedat ſummariè, &c. nihil in commiſ ſione cancellando, omnia petita cenſentur conceſſa. de reſcript. olim. de dona. cùm dilecti.

ADDITIONES.

a Committi cauſa. Adde j. eod. titu. deciſ. 28. & deciſ. j. in antiq. hoc eod. tit.

Ant. Ma. Pap. De hac dec. dictum eſt aliqua-
liter ſuprà deciſ. 2. & ibi habes concordantes ad
1 iſtam, quibus adde † Caſſa. hoc tit. dec. 7. & 8. &
14. vbi habes multa de cauſa ſummariè commiſ-
ſa, & de extenſione ſignaturæ: quod ſub verbo,
ſummariè, etiam ſine verbo &c. eſt, ac ſi dictum
fuiſſet ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu, &
figura iudicij. Pro quo facit deciſ. 82. de reſcri-
ptis. in antiq. & adde not. per Fely. in c. j. de con-
ſti. & in c. dilecti. de iudi. & Card. ac Vitalioum
in cle. diſpendioſam. de iud. & in cle. ſæpè. de re
iudi. vbi concludunt poſt multa, quòd omnia illa
2 verba, † arbitrio tuo, & ſimilia, important ar-
bitrium boni viri, & arbitrium regulatum à iure.
& vide omnino Stap. dum tractat de literis iuſti-
tiæ, fol. 141. verſi. dicendũ eſt modò. Et quia mul-
ti procurant habere tales commiſsiones ſignatas
arbitrio Auditoris, & neſciunt quid petãt, idcò
ſcias, quòd illa verba important tãtum circa or-
dinem procedendi, & circa ea, quæ ſunt leuis
præiudicij, vt datio libelli, magis à principio,
quàm in medio, vel in fine, litis conteſtatio, di-
lationes, admiſsiones articulorum, ſaluis exce-
ptionibus, iuramentum calumniæ à principio,
ſatiſdationes, & ſimilia: tamen in deciſione cau-
ſæ, articulorum præiudicialium iſtæ clauſulæ ni-
hil faciunt, vt per doc. in dictis locis. Et quia du-
3 bitatur ab aliquibus, † an inferior à papa poſ-
ſit committere cauſam ſummariè: vt hic habes
dec. 6. de iudic. & 16. de reſcript. in antiq. & al-
leg. lapi. 10a. in fi. & alleg. 228. vbi latè exami-
natur materia, quibus adde Fely. latè tenentem,
quòd inferior non poſsit cum duabus amplia-
tionibus, & quinque declarationibus, in c. j. de
reſcript. col. 1. & 2. in c. 1. de conſti. Et dum hic
4 dicitur, quòd ſi aliquid non † cancellatur, omnia
cenſentur conceſſa, cum iſta concordant dec. 1.
de reſcript. in antiq. cum alijs ſecum concordã
tibus, de quibus dixi ſuprà dec. 2. quæ tamẽ dec.
2. facit in contrarium, cum ibi nihil ſit cancella-
tum, & tamen non poteſt procedi omiſsis termi
nis. Sed reſponderi poteſt, quòd hoc non poteſt
dici contrarium, quia licèt termini in totum nõ
omittantur, omittuntur tamen aliqui, ſeu omit-
ti poſſunt, & ratio illius dec. eſt, quia non cre-
ditur Papam voluiſſe quòd omitterentur termi
ni iuris: ſatis eſt enim quòd illa clauſula aliquem
effectum operetur, vt fuit ibi dictum. & ad mate-
riam iſtius dec. & cõtra eam facere videtur deci.
10. de reſcript. in antiq. vbi ſi petatur committi
quòd procedatur ſummariè, ſimpliciter, & de
5 plano, & † ſignatura dicat, audiat talis Auditor,
& iuſtitiam faciat, non poteſt ille Auditor ſum-
mariè procedere, prout fuit petitum, quia hoc
non videtur commiſſum, imò neglectum: ſi enim
Papa hoc voluiſſet, id expreſsiſſet, igitur hæc
dec. erit limitanda: vt infrà dicam ſuper dec. 28.
Melius igitur eſt quòd aliquid cancelletur, quia
tunc omnia alia cenſentur cõceſſa, etiam de ſty-
lo non ſolita concedi. vt in dec. 50. de reſc. in an-
tiq. & deciſ. 5. Biſeg. eod. tit. & per Fel. in c. ſuper
literis. de reſcrip nu. 23. niſi in caſu præmiſſo ſi-
gnatura extendatur per regentem, vt facere po-
teſt, ſecundum dec. 7. Caſſa. hoc titu.

EPITOME.

Non redditur gratia ſubreptitia ſi impetrans non probat creationẽ beneficij vel dotationem, in ea narratam, nec ad illam probandam recipitur. Vel ſic, Narrans in gra-

tia ſe

tia ſe tenere beneficium à ſe creatum, vel dotatum, creationem probare non tenetur. h.d. 84.

SVMMARIA.

1 *Narrans tenere beneficium à ſe creatum non tenetur id probare.*
2 *Gratia dicitur ſubreptitia, ſi quis falſo exprimat id, quod etiam non tenebatur exprimere.*

DECISIO X. aliàs 84.

SI quis narrat in gratia ſe tenere aliquod beneficium per ipſum creatum, & dotatum, non aſtringitur ad probandum huiuſmodi dotationem, & creationem: nam ſufficit fieri
a mentionem ᵃ de corpore beneficij, quod quis obtinet, licèt non exprimat qualitates ipſius beneficij: & ſi exprimat, hoc fit ex ſuperabundanti cautela, quæ ſibi obeſſe non debet. arg. not. in cle. ſi dignitatem. de præbend.

ADDITIONES.

a Mentionem. Adde quòd impetrans ſpecialé mentionem facere tenetur de beneficio, quod obtinet: nec ſufficit generalis, quod qualiter intelligatur etiam in legato & ordinario, vide text. & ibi not. per Doctor. in Clem. fin. de offic. ordinar. & Oldrad. conſ. 140.

Ant. Mar. Papæ. Ad iſtam deciſ. facit deciſ.
1 Ægid. 33. de præbend. vbi † ſi obtinens capellam impetrat eccleſiam, non obſtante capella, quam dicit de bonis ſuis fundatam, non tenetur probare, quòd ſic fuerit fundata, vel ſi habet probare, ſufficit eius iuramentum, vel alia leuis probatio. Contra tamen hanc dec. facit deci. 47. de reſcript. in antiq. vbi licèt quando quis impetrat, non teneatur facere mentionem, de valore beneficij, quod obtinet, tamen ſi exprimat
2 falſum valorem, † gratia dicitur ſubreptitia. tamen iſta contrarietas concordari poteſt, vt in deciſ. 19. infrà de præbend. vbi quòd ſi aduerſarius non negat valorem, quòd tunc impetrans non teneatur probare, prout illum probare non tenetur, ſi conſtaret Papam non fuiſſe propter id motum ad concedendum. & ad hoc faciunt not. per Fel. latè in c. cùm ordinem. de reſcript. vbi examinat, quando expreſſio actus non neceſſarij vitiat, vel non. Et ad prędictam contrarietatem poteſt aliter reſponderi, quòd illa qualitas, quòd beneficium obtentum eſſet fundatum, vel non fundatum, nihil mouebat concedentem, ſed qualitas expreſſa, quòd ego obtinebam beneficium modici valoris, potuit bene mouere concedentem ad dandum aliud beneficium, quod non dediſſet, ſi intellexiſſet me habere beneficium pingue. & ad materiam iſtam vide quę latè ſcribit Fely. in c. ex parte 1. & in c. ad aures. de reſcript. & in c. auditis. de præſcrip.

EPITOME.

Commiſſio, quòd articuli obiectiui admittantur poſt terminum, ſe non extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam, ſi in illa meliùs ſpecificari poſſunt.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio pro articulis admittendis non ſe extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam poſt terminum.*
2 *Surrogatus quando poſſit omnia, quę primus poterat.*
3 *Cauſa quando cenſeatur commiſſa ſub nomine dignitatis.*
4 *Surrogatus poteſt ſubſcribere ſententiam latam per illum, in cuius locum ſucceſſit.*
5 *Articulorum ſpecificatio quid importet.*

DECISIO XI. aliàs 92.

a b COmmiſſio ᵃ impetrata in prima inſtantia, quòd articuli obiectiui ᵇ poſt terminum illius inſtantiæ dati, non obſtante lapſu eiuſdem termini, & mala ſpecificatione admittantur, dummodo aliàs ſint probabiles per teſtes, non extenditur ad ſecundam vel tertiam inſtantiam, in quibus pars de iure communi poterit meliùs ſpecificare, & alios de nouo in termino dare. per l. per hanc. C. de tem. app. de fid. inſtru. cùm Ioan. ex quo enim habet ordinarium remedium, non eſt recurrendum ad extraordinarium remedium. ff. de mino. l. in cauſæ. Hæc vera, ſi materia ſit talis, quæ poſſet in ſecunda, vel tertia inſtantia ſpecificari: ſecus verò ſi alio modo non poſſet ſpecificari: puta quia negatiua, vel aliàs impoſſibilis ad ſpecificandum: tunc enim ſi repetita fuit in termino, poteſt & debet admitti in ſecunda inſtantia ad probandum vigore primæ commiſſionis.

ADDITIONES.

a Commiſſio. Adde quòd commiſſio impetrata in prima aliquando deſeruit, nedum in prima, verùm etiam in alijs inſtantijs: vt per Ægid. deciſ. 28. hoc tit. & deciſ. j. de litis conteſta. & per Caſſad. deciſ. 8. de reſcript.

b Obiectiui. Adde quòd articuli obiectiui ſunt facto & non verbo infra terminum dandi. deciſ. 17. incip. dic quòd ſtylus. ſub titul. de except. in antiq. & requirunt exactam & magnam ſpecificationem termini, ſcilicèt nominis, loci, & temporis: de quibus in l. libellorum. ff. de accuſatio. diei verò & horæ ſpecificatio de neceſſitate non requiritur. vt in deciſ. 18. j. de teſtib.

1 Ant. Mar. Pap. Cum † iſta deciſ. concordat Ægi. dec. 28. & 46. hoc tit. tamé contra conclu. facere videntur deciſ. Ægid. 3. hoc titul. & Caſſad. 8. hoc titul. vbi dicunt, quòd Auditor ſecundæ, & tertiæ inſtantiæ poteſt vti clauſula poſita in commiſſione Auditoris primæ inſtantiæ, quòd procedat ſummariè &c. pro quibus etiam facit deciſ. eiuſdem Ægid. 35. de iudic. Et facit quòd Auditor ſurrogatus in locum primi, poteſt omnia, quæ poterat primus, etiam quo ad ſurrogationem, & prouiſionem gratiæ ſi neutri, vt in deciſ. 9. hoc titulo in antiq. & deciſ. Ægid. 2. 3. & 27. de præbend. deciſ. 19. & 22. de reſcript. cum pluribus alijs. & idem not. Biſeg. deciſ. 10. hoc tit. Pro quibus vide Fely. in c. cæterũ. de reſcri. Sed pro ſolutione iſtius contrarij, conſidera rationem

tionem dictæ deciſ. Ægid. 28. de reſcript. dum
dicit, quòd termini ſunt inſtantiæ, & non cauſæ, & idem dicit dicta deciſ. 46. eo. tit. & ſic vult
inferre, quòd commiſsio, quòd Auditor admittat articulos non obſtante lapſu termini, reſpicit cauſam, & non inſtantiam, termini autem &
dilationes reſpiciunt inſtantiam, & non cauſam:
vt dicit Ægid. ibi, non tamen intelligendo de terminis, qui vocantur ſubſtantiales, & ideò finita
vna inſtantia non habent locum in alia, & hoc
clariùs dicitur in dicta deciſ. 3. hoc tit. Et ex iſtis
not. quòd verba, quæ apponuntur in commiſ-
2 ſionibus, vel alteri † ſurrogato, ſeu ſurrogan.
ſunt modici momenti. Et ad prædicta facit deciſ.
Ægid. 48. de iudic. vbi dicit, quòd cautio data
de repræſentando coram primo, durat quò ad
ſecundum, quod tamen dicit intelligi quando
nomen auditoris primi non fuit expreſſum, licèt
in dicta deciſ. 39. optimè examinetur, an quan-
3 do cauſa † eſt commiſſa vni Auditori, cenſeatur
commiſſa tanquam tali, vel tanquam Auditori,
& dignitati, etiam expreſſo nomine proprio: &
ſentit quòd cenſeatur commiſſa tanquam Auditori, adeò vt ſurrogatus in locum ſuum poſſit cognoſcere de illa cauſa, & loquitur in terminis gratiæ ſi neutri, quæ ſolet dirigi Auditori
cauſæ. & eum illa deciſ. concordant dictæ deciſ. 28. hoc tit. deciſ. 35. de iudic. & deciſ. 27. de
præbend. Et annis elapſis ita fuit dictum & reſolutum in vna Segobien. in qua pronuntiaue-
4 rat d. Tho. de Thanis, & concluſum † quòd Au-
ditor in locum eius ſurrogatus virtute commiſ-
ſionis generalis poterat ſubſcribere ſententiam
per ipſum D. Tholoſſ. latã. item vide d. dec. 46.
hoc tit. de reſcript. quæ declarat importantiam
5 ſpecificationis † articulorum, & quòd veniat in
ipſa ſpecificatione. & ad primò dicta adde Staphi. fol. 172. & in alia 126.

EPITOME.

Noua commiſsio eſt neceſſaria inter duos reos ſimul conuentos, volentes inter ſe opponere: ſi ille, qui primò commiſsionem obtinuit, ſuccubuit. Vel ſic, commiſsio contra duos impetrata, victo, vel mortuo impetrante, finitur. h. d.

DECISIO XII. aliàs 130.

SI A. impetrat commiſsionem contra B. & C. & A. ſuccumbat inter B. & C. vigore huiuſmodi commiſsionis non poteſt pro-
a cedere: ᵃ quia nullus iſtorum obtinuit com-
miſsionem hanc, & quia mutatæ ſunt perſonæ, videlicèt, qui primò fuit reus, nunc
eſt actor. Voluerunt Domini quòd opus eſſet
noua commiſsione: nam res inter alios acta &
c. de re iudic. quamuis. cum ſi. de offi. del. P. &
G. cum ſin. de tertio verò ſuperueniẽte pro ſuo
intereſſe ad cauſam, vide Inno. de ſpon. c. veniẽs.
de re iud. c. cùm ſuper. de teſt. c. veniens.

ADDITIONES.

a Procedere. Adde deciſ. 2. eod. tit. in antiq. & an
idem ſit quoad ſurrogatum in iure, niſi ſurrogetur etiam in lite, vide deciſ. 24. eod. titul. in
antiq.

Ant. Mar. Pap. Cum iſta dec. concordat deciſ. 2.
hoc titu. in antiq. & Ægid. 29. hoc tit. & faciũt
not. per Staphi. fol. 174. & in alia impreſ. 128.
Contra tamen iſtam deci. facere videtur deciſ.
Ægid. 10. de re iudicat. in fine, vt ponderat Sarnen. in quæſt. 12. regulæ. de ſurro. vbi addit etiam tres caſus. Sed in veritate dicta deciſ. Ægi.
10. de re iudic. non eſt contraria iſti: quia Ægid.
in fine deciſ. dicit, quòd fatetur Auditorem ex
hoc ſolo, quòd actor ſit mortuus, non debere
abſoluere reum ab inſtantia: ſed magis debere
attendere ad finem cauſæ, propter alios, qui venire poſſent, & iudicium reſtaurare: & ſic non
loquitur de collitigãtibus, ſed de veniẽtibus de
nouo: dubitat tamen iſta dec. an veniens ad cauſam pro intereſſe, dicatur collitigans quò ad
reum, & dum anno elapſo allegaretur iſta deci.
ad hoc, quòd eſſet introducta lis etiam quò ad
reum, & intruſum, in vna Hiſpalen. cano. &
præbend. pro canonico Cauarien. intimo amico meo coram Domino Auguſtino, Domini nõ
habuerunt pro abſoluto, quòd eſſet lis: licèt ex
alio capite obtinuerit canonicus, videlicèt quia
actor ceſſerat in fauorem intruſi, & ſic intruſus
tanquam ſubrogatus ſuſtinebat partes actoris,
vide tamen quæ dicam infrà de proc. deciſ. 13. &
40. & ſuprà dec. 2. nu. 4.

EPITOME.

Gratia in forma pauperũ concurrens cum ſpeciali continente etiam clauſulam non obſtan. ſi pro alio &c. & maiorem ſummam, prior in diligentia illi præfertur.

SVMMARIA.

1 *Gratia in forma pauperum, & in forma ſpeciali, etiã cum clauſula, non obſtante, iudicantur pares, & præfertur diligentior.*

2 *Clauſula, non obſtante quòd pro alio ſcripſerimus, non facit gratiam pinguiorem.*

DECISIO XIII. aliàs 106.

2 GRatia ᵃ in communi forma pauperum, &
ſpeciali, in qua licèt exprimatur maior
ſumma, & clauſula non obſtante, ſeu ſi hodie pro alio &c. dummodò ad eandem collationem, reputantur pariles: & ideò ſi ſint in data
b concurrentes, qui alium præuenit ᵇ literas ſuas
c præſentandò, erit potior ᶜ poſteà in beneficio
vacante. iuxta ij. reſpon. c. duobus. de reſcrip.
libr. vj. non ob. c. ſi pro te. eod. titul. & lib. ad
quod reſpondent Dom. prout reſpondent Ioan.
Andr. Pan. & Stepha. in Clem. cùm ei quem. de
conceſ. præbend. & hoc videtur tenuiſſe Oldr.
in conſil. ccxxxiij. dicens ſe vidiſſe multas ſententias latas pro paupere in Palatio apoſtolico.
In hanc etiam opinio. declinauit Dominus Viuarien. Dominus Ægid. Bella. contrà. propter
nota. Ioann. Andr. in c. ſi motu proprio. de preben. lib. vj. & quia ſpecialis gratia ſtatim afficit
præbendam, vt in c. cum cui. de præben. li. vj. ge-
neralis

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

neralis verò non ante purificationem. de conceſ.
præbend.cùm ei quem.in Clem.

ADDITIONES.

a Gratiæ. Adde deciſ. 40.j̄.de conceſ.præbend. in
antiq.& Ægi.deciſ.j.de conceſſ. præben.
b Præuenit. Adde deciſ.Capell.Tholoſ. quæſt. 25.
incip.item fuit quæſitum, duo ſunt,&c.
c Potior. Adde deciſ.5.j̄.de præbend.& dic idem in
gratia facta in forma, dignum arbitramur, con-
currente etiam gratia in forma ſpeciali purè fa-
cta.deci.12.j̄.de conceſſ.præbend.

Ant.Mar.Pap. Iſtud ſummarium non bene ape-
rit mentem dec. dicitur enim hic, quòd licèt iſtæ
duæ gratiæ videantur,& iudicentur pares: etiam
1 quòd ſecundus, qui habet † in forma ſpeciali ha-
beat clauſulam, nnn obſtante quòd pro alio ſcri
pſerimus, quòd nihilominus, ſi primùs, qui ha-
bet gratiam in forma pauperum ſit diligentior,
præfertur ſecundo,& ratio deciſionis eſt: quia li-
cèt ſecunda gratia videatur pinguior, propter
2 clauſulam, † non obſtante, nihilominùs illa clau
ſula eſt modici momenti: quia ſolùm eſt appoſita
ad tollendam ſubreptionem, non ad augendum
gratiam. Iſta enim clauſula, non obſtante &c.
apponitur vt conſtet, quòd Papa recordatus e-
tiam de prima voluit grauare ordinarium de
alio [illegible] quo facit text. rotundus in
c. non [illegible] de præbend. lib. [illegible]
cum iſt[illegible] concordat [illegible]c. 40. de conceſſ.præ-
bend.in antiq. quaſi de verbo ad verbum. Et pro
intelligentia dec. aduerte, quòd gratia in forma
ſpeciali dicitur illa, quæ datur pauperibus gra-
duatis, vt per Caſſ. qui allegat hanc dec. in deciſ.
8.de conceſſ.præbend. Et per Sarnen. & Staph.
in 10.forma gratiæ expect. Circa autem concur-
ſum videbis infrà de præbend. ſuper 5.dec. Et cir-
ca gratiam in forma ſpeciali videbis j̄. deciſi. 8.
de conceſſ. præbend. vbi etiam magis declarabo
iſtam dec.cùm ibi ſit propria materia: & vide dec.
Ægid.10. hoc tit. quæ dicit, quòd inter haben-
tes gratias diuerſas præfertur qui habet pinguio-
res clauſulas, non conſiderata diligentia, de quo
tamen vide ſuper d.dec.5.A.M.P.

EPITOME.

Impetrans parœcialem eccleſiam, licèt narret illam plu
ribus modis vacare: attamen ad victoriam obtinendam
ſufficit, quòd vnum modum vacationis probet.

SVMMARIA.

1 *Probare ſufficit vnum modum vacationis narrantis
plures.*
2 *Vno modo vacationis purè & diſpoſitiuè aſſerto, an
alij videantur eſſe negati.*
3 *Priuatio præſupponit habitum.*

DECISIO XIIII. aliàs 83.

SI impetrans aliquam eccleſiam parœcialem
2 narret in gratia ſua ipſam pluribus modis a
vacare: puta per conſtitutionem execrabilis.
c.de multa. & quòd non fuerit ad ſacros ordines
promotus infra annum, ſufficit impetranti vnú
1 modum vacandi, qui ſufficeret, probare. † de
præbend.c.cùm iamdudum.de ap.c. ſignificauit.
de exceſſ. præ.c.graue.de prob.c.licèt.de reſcrip.
c.ij. Superfluū enim eſſet probare vltimum mo-
dum vacandi, ſi promoueri non tenebatur: puta
per conſtitutionem execrabilis. vel cap. de mul-
ta. eſſet priuatus. ceſſante.n.cauſa. &c. pro quo
dicto faciunt no. Ioan. Andr. in nouel. de teſtib.
præſentium. ſuper glo. articulus. in fi. lib.vj. Ad-
uerte & intellige concluſionem, quando impe-
trans probat primum vacandi modum: puta per 2
conſtitutionem execrabilis. Si verò probat ter-
tium modum ſcilicèt per c. licèt canon. In hoc ca-
ſu Domini erant varij. Maior tamen pars dixit
idem eſſe in hoc ſecundo caſu, quod in primo.
Dominus Ægid. contrà, & aliqui alij. Nam vno
2 † modo purè & diſpoſitiuè aſſerto, omnes alij mo
di cenſentur eſſe negati. Nam impetrans hic purè
& diſpoſitiuè aſſeruit modum vacandi per con-
ſtitutionem execrabilis. ergo negauit modum va
candi per c. licèt canon. de præſum. c. nonne. Præ-
tereà non ſequitur, tenuit per annum pacificè &
b non fuit promotus: b ergo vacauit per decre. li-
cèt canon. niſi addatur & canonicè tenuit: nam
3 priuatio † præſupponit habitum: vt l.vna. §.j.ff.
de iniuſt. rup.& irrit.teſt.& per hoc dicit omnia
argumēta in contrarium facta ſublata, & ſoluta.

ADDITIONES.

a Modis. Adde Ægid.deciſ.51. hoc titul.& facit ad
iſtam materiam ſ.eod.tit.deciſ.7.
b Promotus. Adde quòd præſumitur pro eo qui
multo tēpore deſeruiuit in beneficio, quòd fue-
rit promotus: vt deciſ. 4.de probat.in antiq.

Ant.Mar.Pap. Contra iſtam dec. facit deciſ.
Ægi.51.hoc titu. vbi dicit debere probari vtrū-
que modum expreſſum: tamen aduerte quòd in
fine videtur ſentire cum iſta dec. prout etiam re-
fert collector iſtius deciſ. facit ad hanc dec. quod
not. Fely. in c.2.de reſcript.in verbo, copula. nu.
17. vbi dicit, quòd oportet omninò probare pri-
mum modum, & ad hanc deciſ. faciunt quæ no-
taui ſuper dec.22. de præb.& 7.de conceſſ. præ-
bend. infrà, & Fely. tractat plenè hanc materiam
in c.noſtra. correla.37.de reſcrip.de quo feci mē
tionem ſuprà deciſi.1.& vide Sar.quæſt.4.de be-
ne.va.per ob.famil.car.

EPITOME.

Commiſsio acceſſoriè impetrata contra abſentem non
eſt ei in partibus intimanda: ſed etiam in vim illius po-
teſt deinceps per audientiam procedi. Vel ſic, commiſsio
quòd ſola facti veritate inſpecta &c. ſi in vim illius ema-
naret citatio legitima, poteſt deinceps per audientiam
procedi. h.d.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio acceſſoriè impetrata non eſt in partibus in-
timanda.*
2 *Mors procuratoris neceſſariè non eſt intimanda.*
3 *Mors procuratoris debet in partibus intimari.*

Deciſio

DECISIO XV. alias 115.

a IN vim commiſsionis [a] impetratæ parte ab-
ſente, vt procedi poſsit ſola facti veritate in-
ſpecta, terminis non ſeruatis, vel abbreuia-
b tis, poterit procedi [b] per audientiam in abſen-
tia partis: nec eſt neceſſaria intimatio ipſi abſen-
ti facienda. Nam ſi cauſa ſit in curia per appel-
lationem, vel commiſsionem de ſpeciali man-
dato deuoluta, citata parte legitimè, pars debe-
bat venire, vel mittere procuratorem inſtructũ
ſufficiẽter ad omnia, quæ poſſent occurrere, vel
impetrari in cauſa contra eum, quòd ſi non fece
rit, tenet totum, quicquid fit in eius abſentia,
propter contumaciam ipſius. argu. c. ſtatuimus.
de elec. lib. vj. & c. cupientes. eod. titu. & lib. de
app. cap. ſæpè. & c. cordi. lib. vj. vt li. non conte-
ſta. quoniam frequẽter. & de eo qui mit. in poſ.
cauſ. rei ſeruand. cap. ſi.

ADDITIONES.

a In vim commiſsionis. Intendit decis. in ſumma,
1 quòd poſtquàm cauſa eſt legitimè deuoluta, ſi
fiat commiſsio, quòd procedat ſummariè, & ter-
minis abbreuiatis, quòd non eſt talis commiſsio
intimãda reo in partibus, cũ ex quo fuit legiti-
mè citatus ad cauſam, debuit venire, vel mittere
procuratorẽ. Et iſtud clariùs habetur per Ægi.
decis. 30. hoc tit. Cõtra hoc tamen videtur dec.
13. infrà de dolo & contu. quæ tamen loquitur
in impetrante nouam gratiam, videbis ibi, & vi
de decis. Ægid. 7. de dilatio. vbi videtur dicere,
quòd noua commiſsio eſt intimanda, licèt videa
tur ſentire, quòd de ſtylo ſeruetur contrarium:
2 prout dicit non ſeruari, quòd intimetur † mors
procuratoris, quam intimandam eſſe dixit, dec.
31. de iudic. quæ dec. in effectu non ſeruatur, vt
fuit vltimo loco deciſum in vna Bononien. bo-
niorum de Plateſijs, coram bo. me. Io. Pau. Tõ-
lomæo tunc Rotæ Decano: tamen in vna Fulgi-
natẽ. hæreditatis coram Reuer. D. meo, D. An-
tonio Auguſtino conſummatiſsimo ſua ætate
viro, à quo ex eius benignitate, plures habui
annotationes, & deciſiones in Rota factas, deci-
3 ſum fuit, de anno 1549. quòd bene † mors pro-
curatoris eſt intimanda, & quòd pars debet de
nouo citari ad legitimè comparendum.
b Poterit procedi. Et ſi aliter proceditur, proceſ-
ſus non tenet, tanquam factus contra non con-
tumacem. de ma. & obe. c. inter quatuor. ſecũdũ
Io. Mo. in d. c. cupientes. & Archi. iij. q. ix. c. oĩa.
& c. abſente. & c. re vera. & c. chartæ. Et ſubdit
Ioan. An. in præall. c. cupientes. ꝙ quãuis ab ho-
mine non ſit terminus aſsignatus, nec ſit appel-
lationi delatũ, ꝙ literæ per appellantẽ infra ter-
minũ d. c. ſtatuimus impetratæ, nullo modo va-
lent: & ſic talibus literis non obſtantibus, & ap-
pellantis abſentia non obſtante, procedit curia
hoc caſu, & admittetur proſequens tunc appel-
lationem etiã poſt terminũ: dũmodò res ſit inte-
gra. ar. in c. in cauſis. de elec. & ff. de ceſſi. l. iij. ſecũ-
dũ eũ, & etiam Inno. & Hoſti. ibidem. Iſtud vlti-
mũ, ſcilicèt proſequentẽ appellationẽ admittẽ-
dum, non videtur procedere nec in actore, nec
in reo. In actore enim non: quia pœna non ſer-
uantis tempora d. c. ſtatuimus. eſt, vt negotium
non deuoluatur: vt in cle. cauſam. de elect. Item
in reo hoc non videtur etiam poſſe procedere, ſi
probarentur omnia tempora elapſa à die noti-
tiæ quomodolibet habitæ: quia ſi notitia talis
præiudicat appellato, etiam ſi notificatio facta
non ſit, vt ſcilicèt cauſa dicatur deuoluta: vt d.
clem. cauſam. & procedi poſſet in eius abſentia:
ita ergo curret ſibi tempus ad deducendum il-
lam ad curiam, vbi appellans illam non dedúxit.
Si enim verum eſt quod præmiſi, quòd ſi appel-
lans non ſeruaſſet tempora, etiam re integra non
poſsit in curia proſequi: idem eſſet in appella-
to non ſeruante, ſi ſibi notificatum fuiſſet, vt
vtriuſque æqua eſſet conditio. Sed ex quo cle.
cauſam. æquiparat notificationem, & ſcientiam
appellati: idem dico in appellante qui per ſe
ſciuit, ſi à tempore ſcientiæ non ſeruauit tempo
ra. Videtur ergo quòd poſſet reus ſcilicèt appel-
latus proſequi non obſtante lapſu temporis, vbi
nec fuit intimatum, nec ſciuit: & vide quod no.
Pau. in d. clem. cauſam. ſuper verſi. demum. vbi
colligitur, quòd hoc poſſet habere locum in ap-
pellato proſequente etiam poſt tempora re in-
tegra: maximè, quia quò ad appellantem nego-
tium videtur deuolutum, nec ei prouidet clem.
cauſam. ſed prouidet ſolùm appellato. pro quo
dicto, ſcilicèt quòd in nullo poſsit habere lo-
cum, facit quod not. Compoſt. & Archi. in d. c.
ſtatuimus. ſuper verb. de iure. ſcilicèt, quòd in-
dex primò habet videre an tẽpora ſint ſeruata.

EPITOME.

Error nominis, vel cognominis illius, contra quem impetratur commiſsio, eam non vitiat, ſi per circunſtantias poteſt de perſona conſtare.

SVMMARIA.

1 *Error nominis impetrantis non vitiat.*
2 *Error quando conſtat de corpore non vitiat.*
3 *Nomen exprimi debet.*
4 *Error debet proponi & allegari, & non ſufficit quòd*
conſtet in actis.

DECISIO XVI. aliàs 133.

a ERror [a] nominis ſiue cognominis illius,
contra quem impetratur commiſsio, dum-
modò per aliquas alias circunſtantias poſ-
ſit conſtare de perſona, quòd ſit illa, quæ in cõ-
miſsione eſt expreſſa, non vitiat proceſſum ha-
bitum contra perſonam eandem maximè ſi fiat
executio citationis vigore dictæ commiſsionis
decretæ ſub vero nomine, & cognomine, & ci-
tatus expreſſo vero nomine & cognomine pro-
curatorem ad cauſam conſtituat. Inſtit. de lega.
§. ſi quis in nomine. C. de teſtam. ſi quis. facit c.
licèt ex quadam. de teſti. de conſang. & affi. c.
tua. alleg. etiam pro hoc dictum Innoc. in cap.
ſignificante. de reſcript. pro hac concluſione
etiam faciunt not. per Ber. Hoſti. Archi. & Io-
an. Mo. in c. cùm in multis. de reſcrip. ſuper verb.
nominis. lib. vj.

Additio-

ADDITIONES.

a Error. Adde Innocen. & Fely. & alios in c. ſigni-
ficante. de reſcript. & Bal. in d. l. ſi quis in nomi-
ne. de teſtam. & l. fin. C. de hære. inſti. & videtur
text. in l. ſi quis in fundi vocabulo. ff. de leg. j. &
Hoſti. pleniſsimè in Sum. de reſcript. præſenta-
tio. §. ratione autem.

1 A. M. P. Cum † iſta deciſ. concordat Ægid.
deciſ. 45. hoc titul. & induci poteſt ad hoc, quòd
ſufficiat conſtare de corpore, deciſ. eiuſdem Ægi.
11. de procuratorib. vbi habetur, quòd valet pro-
ceſſus habitus cum Albizo de Medicis, cùm pro-
curator conſtitutus ſub nomine Bartholomæi
comparuiſſet in prima, & ſecunda inſtãtia, quod
præſertim dicit procedere, cùm in tertia inſtan-
tia principalis declarauerit de conſenſiſſe. Et quã-
2 do † ſufficiat conſtare de corpore, in iſtis termi-
nis vide Fely. in c. ſignificante. de reſcript. vbi al-
legat hanc deci. & dicit ſecus eſſe, ſi erretur in no
mine impetrantis commiſsionem, vel in eius
3 dioce. & latè examinat materiam. Et quòd † ſi nõ
eſt expreſſum nomen, ſed dictum ſit contra N. &
omnes alios, vide per eum, quia eſt vtile ſcire, &
vide Sar. qui in materia nominis exprimendi mul
ta congerit q. 30. de annali. & ad hanc materiam
vide aliquid per Staphi. fol. 185. & in alia impreſ.
4 fol. 135. verſi. ſi petitur. Attende † quòd non ſuf-
ficit conſtare de errore in actis, niſi proponatur
& allegetur: vt per Ægid. deciſi. 29. de iudic. &
ideò ſufficit dare articulos correctionales ante
concluſionem: vt per Ægid. deciſ. 11. de confeſſ.
& quo modo reuocetur confeſsio docto de er-
rore, Ægid. 694. & infrà de procu. 19. vbi dici-
tur quòd procurator reuocat confeſsionem, etiã
non docto de errore in beneficialibus: ſed dubita-
tur in prophanis, ſuper quo vide Ægid. 14. de cõ-
feſſ. in fine, & ſeq. & ſuper d. deciſi. 19. Ant. M. P.

EPITOME.

Gratiam obtinens ad beneficium vacaturum, per aſſe-
cutionem pacificam alicuius cum clauſula, vel alio quouis
modo, etiam ſi non illo, ſed alio quocunque modo vacet,
beneficium obtinebit. Vel ſic, clauſula, quouiſmodo, ſi ex
preſſus eſt in ea certus modus ſpecialiter, per aſſecutionẽ
ſortitur effectum, etiam ſi alio modo vacet, h. d.

DECISIO XVII. aliàs 143.

HAbens gratiam de certo beneficio cùm il-
lud vacare contigerit, per aſſecutionem
pacificam alterius beneficij, & nominatim
expreſsi cum clauſula, ſeu quouis alio modo, vt
habeant locum iura hic alleg. oportet hic forma
re duas quæſtiões: Prima, ſi procurator genera-
liter, vel coniuncta perſona aſſequatur pacificam
poſſeſsionem ſecundi beneficij, an vacabit primũ?
Et reſpondetur quòd non. Secunda quæſtio eſt
talis, nunquid impetrans habebit primum bene-
ficium vacans per aſſecutionem alterius benefi-
cij non expreſsi in literis. Et reſpondetur quòd
ſic. de prob. cap. ſi tibi abſenti. in iij. gloſſ. lib. vj.
pro eadem conclu: faciunt not. per Ber. in c. ij. de
poſt. præl. in gloſſ. fina. & Spe. tit. de coniunct.
perſo. §. j. ver. Item quòd eſt cauſa ſpiritualis. qui
alleg. not. in c. quia nos. de teſta. l. eèt illud non
vacet per aſſecutionem illius beneficij expreſsi in
gratia: ſed per aſſecutionem alterius beneficij in-
comparabilis, illud debebitur impetranti vigo-
re iſtius clauſulæ, quouis alio modo, antedictæ,
non alteri, qui fortè poſteà per aſſecutionem be-
neficij per cuius aſſecutionem reuerà vacat, impe
trauit illud. arg. not. per Lap. de reſcrip. c. ſuſce-
ptum. lib. vj. & ſic determinatur per Collect. de
præben. c. de multa. & Dominum Ioan. de Ligna.
ibidem. vide pleniùs ſuprà eod. dec. j.

t Suprà † ad deci. primam, latè dictum fuit ſuper
hac clauſula, & vide Cardinalem conſi. 30. num.
12. & in practica cancell. fol. 80. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Commiſsio ſuper cauſis motis, & mouendis obtenta.
extenditur ad cauſas tunc duntaxat exortas, mandatum
extenditur ad futuras lites, dummodò mandati verba
non repugnent.

SVMMARIA.

1 *Mandatum procuratorium extenditur ad futuras*
lites.
2 *Reſcriptum cum clauſulis generalibus an extenda-*
tur ſuper controuerſia orta poſt impetrationem.
3 *Commiſsio prima ſufficit etiam ſi impetretur nouum*
ius.
4 *Commiſsio ſub verbis generalibus concipienda.*
5 *Agens virtute vnius gratiæ obtentæ de beneficio vno*
cum modo vacante, poteſt obtinere virtute alterius
gratiæ obtenta ſub alio modo vacandi.
6 *Sententia valet ſuper iure ſuperuenienti.*
7 *Proceſſus in vim gratia, ſi neutri valet non obſtante*
nullitate primæ gratia.

DECISIO XVIII. aliàs 148.

COmmiſsio impetrata ſuper cauſis motis, &
mouendis per impetrantem, extenditur
duntaxat ad tunc, & non poſteà exortas,
etiã ſi ſtatim inciperet poſteà competere actio:
puta, quia poſt impetrationẽ incipiat poſsidere,
& ſpoliatus vult agere poſſeſſorio nõ poteſt vi-
gore prædictæ cõmiſsionis, quæ nõ extẽditur ad
a futura: ª arg. eorum quæ leg. & not. in cap. fin. de
reſcrip. ſuper verbo, ad futuras. Secus in procu-
t ratorio, † in quo quis conſtituitur procurator ad
cauſas motas, & mouendas; quodq; idem man-
b datum bene extenditur ᵇ ad cauſas futuras. de
proc. c. non iniuſtè. ff. eod. l. iij. & iiij.

ADDITIONES.

a Futura. Adde hic quod not. Ioan. Andr. in addit.
Specul. tit. de reſcript. præſentat. §. ratione quo-
que. verſi. item excipitur, quòd eſt ad futuras. vbi
dicit, quòd cautiùs loquitur Hoſt. verſi. xvij. di-
cendo cum tex. decre. excipitur, quòd ad futuras
controuerſias trahitur. hoc enim intendit decre-
2 illa, quòd habens † reſcriptum cum clauſulis ge-
neralibus in perſonis, & rebus trahebat aliquem
non nominatum in reſcripto ſuper controuerſia
orta poſt impetrationem: procedit etiam cùm ſo-
lùm in rebus erat clauſula, & ipſum nominatum
trahebat

trahebat ſuper tali controuerſia: ſi enim obtentũ
fuiſſet ſuper futuris, ſuſpectum eſſet, quia hoc
non habet ſtylus. extra de ſen. ex. c. ad hæc. Si ta-
men apparet de veritate reſcripti, & certa ſcientia
Papæ, parendum eſſet. facit de reſtitut. ſpo. c. au-
dita. in prin. & quod ibi ſcripſi poſt Inno. & ad-
de hic, quod infrà deciſione quæ incipit, Item ſi
vnus ex tribus executoribus. de offi. dele. vj.
b Extenditur. Add. Abb. poſt Inno. in ca. cũ olim.
el. j. de reſcrip. vbi tenent, quòd quando aliqua
exprimuntur in reſcripto, quòd ad illa extendi-
tur iuriſdictio, & ad acceſſoria expreſſa, dummo-
dò maiora non ſint. c. ſedes. eod. titul. & latè per
Felyn. in d. c. cùm olim. & licèt dicatur, quòd re-
ſcriptum regulariter nõ extendatur ad alias per-
ſonas principaliter, quàm contra quas impetra-
tum eſt: tamen extenditur ad ſucceſſorem rei, &
vitij eius, cõtra quem impetratum eſt, vt latè per
An. de But. in c. quia. de iudi.

A. M. P. Concordat cum iſta deci. 32. infrà de
procura. in fin. vbi vide. Sed contra hanc deciſi.
facit de directo deciſi. ſequẽns infrà eod. vbi di-
citur, quòd valet commiſsio etiam ſuper bonis,
& rebus poſt commiſsionem acquiſitis. Secun-
dò etiam contra deciſi. facit deciſi. 13. infrà de do-
3 lo & contuma. vbi habetur, † quòd ſi impetra-
tur noua gratia, videlicèt ſi neutri, vel ſimilis
poſt motã litem, Auditor poteſt in vim illius no
uæ gratiæ adiudicare beneficium virtute primæ
commiſsionis. Pro quibus vide ſuper dictis deci.
Felyn. in c. relatum. de offic. deleg. num. 3. & Sta-
phi. fol. 148. & in alia impreſsi. fol. 111. nume. 52.
Pro ſolutione tamen conſiderabam, quòd hæc
deciſi. in fin. ſentit contraria procedere, quando
commiſsio habet clauſulam, rebuſque alijs in
actis cauſæ deducendis: quia iſta clauſula eſt apta
etiam futura cõprehẽdere, & eo ipſo quòd Papa
concedit commiſsionem cum iſta clauſula, ſic
conſtat de intentione Papæ, quæ ſufficit, vt di-
cit hæc dec. in finalibus verb. vel ſecundò dici po-
teſt, & hanc credo eſſe veram intelligentiã, quòd
4 hæc dec. procedit, quando † exprimitur in com-
miſsione certa, & ſpecialis cauſa, propter quam
ius competit in beneficio: puta quòd fuit dictũ,
ſuper beneficio mihi ſpectante virtute præſenta-
tionis, ſeu electionis quam peterem confirmari:
in deciſ. verò ſequenti impetrans de aliqua certa
vel ſpeciali cauſa non fecit mentionem, ſed gene-
raliter propoſuit rem ad ſe ſpectare, vel reũ ſibi
obnoxium, & hoc caſu non eſt mirum, ſi liqueat
poſteà. etiam ex cauſa de nouo ſuperuenienti, de
bono iure actoris, quòd Auditor poteſt cauſam
expedire. Et hanc diſtinctionem, iudicio meo op-
timè probat text. in c. abbate ſanè. de re iud. lib.
vj. ver. ſed ad hoc pars veſtra reſpondit. pro quo
vide omninò Soci. in regula, ius ſuperueniens.
Iſtis tamen obſtare videtur dec. Ægid. 47. de iu-
5 dic. vbi, † ſi quis egit virtute gratiæ obtentæ de
beneficio vno certo modo vacante, poteſt obti-
nere virtute alterius gratiæ obtẽtæ ſub alio mo-
do vacandi. ſed aduertendum eſt, quòd dec. Ægi.
procedit, quando commiſsio eſt generalis, vt ſu-
prà. nam licèt ſibi ius competeret ex vno capite,
tamen in commiſsione non reſtringit ſe ſuper il-
lo capite tantùm, ſed commiſit cauſam ſuper tali
beneficio ad eum ſpectante. Gomes tamen in cõ-
pendio ſignatur. nu. 76. reſpondet ad hanc deciſi.
6 Ægi. quòd aliud eſt in prophanis, in quibus † iu-
dex non poteſt iudicare ſuper iure ſuperuenięti,
cõtra dec. ſeq. in terminis. & Staphi. dum tract. de
literis iuſtitiæ. verſic. non datur commiſsio ſuper
cauſis motis, & mouendis. ſo. 174. & ſequenti, &
in alia impreſſ. fo. 128. allegat iſtas dec. & nihil ſo
luit, ſed tranſit ſicco pede, vt ibi per eum. Tamen
7 Caſſi. in deci. 33. ſuper regulis. nu. 6. dicit † iudicẽ
poſſe procedere virtute gratiæ, ſi neutri, etiam ſi
priores literæ paterentur mille defectus. Et ita
etiam dicit Gomes in 7. q. regulæ de idiomate, &
7. q. regulæ de non iudicando iuxta for. ſuppli-
cationis. Si tamen cõmiſsio eſſet ſpecialis, puta
ſi quis diceret ſe præſentatũ, & in commiſsione
peteret committi Auditori, vt vocatis vocandis
eũ inſtitueret, vel beneficiũ ſibi conferret, iuxta
clem. Auditor. de reſcrip. & tunc crederem Au-
ditorem non poſſe in vim gratiæ, ſi neutri, pro-
cedere, propter prædicta: niſi dicatur, vt aliàs di
ctum fuit in quadam cauſa, quòd per literas, ſi
neutri, ſatis dabatur iuriſdictio Auditori, quod
credo veriſsimum: quia in illis cõmittitur quòd
ſi per euentum litis ſibi conſtiterit neutri litigã-
tium ius competere, adiudicet beneficium im-
petrãti. Et hinc eſt, quòd illa noua gratia eſt in-
timanda, vt dicit deci. 13. infrà de dolo & contu.
& ſic illa intimatio habet quodammodò vim ci-
tationis, licèt fortè intimanda non ſit, quando cõ
miſsio cauſæ principalis fuiſſet generalis, vt vi-
detur innuere Collector illius deciſi. Ideò com-
miſsiones ſemper latiſsimis verbis ſunt concipi-
endę. Et ſcias quòd Domini ſecuti fuerunt d. dec.
Ægid. 47. de iudic. de qua ſuprà num. 4. in vna
Gualchen. coram R. D. Proſpero di ſancta cruce,
nobili Romano, & epiſcopo Chiſſamen. & nunc
apud sereniſsimum regem Romanorũ ſedis Apo
ſtolicæ nuntio, & domino meo colendiſsimo,
qui ob eius optimas virtutes, & acutiſsimum in-
genium in 22. ad aduocationis, & in 27. ſuæ ætа-
tis annis ad Auditoratus officia promotus eſt.
Anto. Mar. Pap.

EPITOME.

**Commiſsio impetrata ſuper bonis poſt impetratio-
nem, vel litem conteſtatam ceſsis, ſeu donatis valet, &
tenet.**

SVMMARIA.

1 ***Ceſsio ſeu donatio facta per tertium lite pendente ali-
cui litiganti valet.***

DECISIO XIX. aliàs 176.

COmmiſsio impetrata ſuper bonis non tũc,
ſed poſteà ante lit. conteſt. impetranti ceſ-
ſis, & donatis valet, & tenet: imò ſecun-
1 dum aliquos, ſi ceſsio † vel donatio fieret poſt
litis conteſtationem valeret, & teneret. per c.
abbate ſanè. de re iudi. libr. vj. ratio, quia ius ip-
ſius impetrantis commiſsionem impetratam non

inficit ipſo iure: quia ſic tales exceptiones contingentes negotium principale poſſent obijci contra literas: & litisconteſtationem impedirent, contra caſum in ca. j. de lit. conteſt. libr. vj. & contra not. per Innoc. in c. ex parte B. de for. compet. & eſt caſus in diſt. cap. abbate. Contrarium autem dicere eſſet inducere, aut impetrationem commiſsionis non valere, aut impetrantem omninò non ius habere, quod eſſet abſurdum. ergo ex quo inferebatur alia concluſio, quòd ceſsio facta alicui litiganti per tertium lite pendente valet, & tenet, vt leg. & not. in capit. ij. vt lite penden. in cle. per Inno. in addit. & eſt tex. in d. c. abbate ſanè.

HÆc deciſi. contrariatur proximè præcedenti, vt eſt dictum ſuper ea. Aduerte tamen, quòd in text. præſentis deci. deficit copula, &, poſt illa verba contra literas, & ſic ſenſus deci. quæ bene non intelligitur, erit, quòd licèt nullum ius competeret impetranti commiſsionem generalem, nihilominùs valet commiſsio: aliàs ſi non valeret commiſsio, propter non ius impetrantis, poſſet reus dando de non iure actoris impedire litis conteſtationem, dicendo, domine Iudex non habetis iuriſdictionem: quia ante impetratam commiſsionem actor nullum ius habebat, & ſic eſſet diſcutiendum de meritis cauſæ ante litem conteſtatam, & hoc voluit dicere Staphi. fol. 174. & 128. in alia impreſſ. & licèt ipſe non det exemplum: hoc poſſet procedere, ſi narrans in commiſsione ſe prouiſum ab ordinario, peteret committi cauſam ſuper beneficio vacante per obitum apud ſedem, quo caſu iuſtè denegaretur cauſæ commiſsio, vt ipſe dicit: quod tamen rarò euenit: quia commiſsiones artificioſæ concipiuntur ſub verbis generalibus. Ant. Maria Papaz.

EPITOME.

Commiſsio cauſæ in eo ſtatu, in quo erat coram primo Auditore, valet de ſtatu cauſæ aliter non expreſſo: de eo enim ex actis conſtabit.

SVMMARIA.

1 *Mentio debet fieri de ſtatu litis.*
2 *Clauſula, cuius litis ſtatum, &c.*
3 *Mentio de pluribus eſt fienda, vt hic.*

DECISIO XX. aliàs 114.

a SI cauſa committatur in eodem ſtatu, a in quo erat coram primo Auditore, valet commiſſio: licèt ſtatus cauſæ non exprimatur ſpecialiter. & eſt ratio: quia per acta primi Auditoris poterit leniter, & ſtatim conſtare, in quo ſtatu eſt cauſa. argu. l. nominatim. ff. de cond. & demon. aliàs ff. de liber. & poſthu. & ſic non obſtat c. inter monaſterium, de re iud. & de dolo & cont. c. ex literis. cum ibi nota. hoc verum ſecundum aliquos, niſi per eiuſmodi commiſſionem aduocaretur cauſa in totum à primo Auditore: quia tunc de toto proceſſu ſecundum eos oporteret fieri mentionem. argu. not. in loco præalle. & in c. audita. de reſti. ſpol. & in c. cæterùm. de reſcri. & ibi per Innoc. Reſpondebatur quò ad hoc ſufficere, ſi in commiſsione petebatur certam cauſam commiſſam certo Auditori alteri committi, ſubdendo clauſulam conſuetam, cuius cauſæ ſtatum dignemini habere pro expreſſo: tunc enim Papa committendo alteri, videtur ex certa ſcientia committere, & ſtatum cauſæ pro expreſſo habere. argumen. not. in loco præallega. & in hoc finaliter omnes remanſerunt. Et de materia, qualiter ſcilicèt valeant literæ per ſubreptionem impetratæ, dic vt notat. per Ioan. Monach. in c. p. ſi. de fil. presbyter.

ADDITIO.

a Statu. Adde Anto. Butr. conſi. 95. incip. viſis his quæ leguntur. & deciſi. xj. eod. titu. in anti qu. & Geminian. conſil. 120.

ANte omnia aduertè, quòd tex. eſt corruptus, dum allegat l. nominatim. ff. de condi. & demõ. Vult dicere ff. de libe. & poſt.
1 Intellige † tamen deci. hanc, quando cauſa committitur alteri, propter abſentiam primi, vel mortem, vt quotidie euenit in Rota; & idem eſſet, ſi cauſa committeretur eidem, vel iudici ordinario, ſecundum Fely. in c. ex tenore. de reſcri. & in c. ex literis. de of. deleg. facit dec. 4. Buſig. hoc tit. in fin. vbi vide latè. Quando verò cauſa auocatur ab vno, & committitur alteri, tunc eſt fien-
2 da mentio de ſtatu litis, ſaltem per † clauſulam, cuius litis ſtatum, &c. vt dicit expreſsè deciſio iſta. Cum iſta deciſ. concordat deciſ. 11. hoc titu. in anti. & Caſſa. deciſ. hoc titu. licèt expreſsè non approbet eam valere, ſed dicit, quòd hæc ſurreptio non vitiat ipſo iure, cùm reſcriptum non ſit auocatorium, & ſic ſentit, quòd ope exceptionis inficeretur talis commiſsio: cauti tamen procuratores ſemper apponunt clauſulam, cuius litis ſtatum, &c. ad tollendum ſurreptionem. Contra hoc tamen facere videtur deciſ. 6. ſuprà eo. vbi
3 † ſufficit fieri mentionem, quòd cauſa pendebat coram alio, & nihil dicitur de ſtatu cauſæ exprimendo, quam deciſ. intelligo procedere, quando coram primo lis non erat habita pro conteſtata. propter not. per Fely. in c. cæterùm. de reſcrip. col. iiij. vbi dicit, quòd in datione adiuncti eſt fienda mẽtio de reſcripto, quãdo lis eſt conteſtata coram primo, & quòd quando lis eſt conteſtata, debet etiam fieri mentio de proceſſu, dicens etiã quòd nõ ſolùm de reſcripto debet fieri mẽtio, ſed de omni notabili clauſula, in eo appoſita: puta quòd cauſa erat cõmiſſa ſummariè, prout in beneficialibus, vel cum clauſula, appellatione remota. Quando autem non ſit fienda mentio de proceſſu in hoc caſu? habes decem fallẽt. per eũ, ibi in ij. iij. & iiij. col. Et dicit dec. 20. hoc titulo in anti. quòd etiã quãdo cauſa de partibus auocatur, de tali litis pendentia eſt fienda mẽtio. & idem dicit Ægi. dec. 4. de reſcrip. etiã ſi cauſa penderet corã domino temporali. Et dum dicitur, quando alius iudex ſurrogatur in locum alterius, quòd non eſt fienda mentio de proceſſu primi, vide aliquid ſuprà dec. 11. vbi notaui, quãdo ſecũdus intelligatur

telligatur ſuerogatus in locum primi, quod procedit in iudicialibus, non autem in gratioſis, vt per Ægid. dec. ſi. 1. hoc titu. Et ad hanc deci. facit alleg. Lap 88. col. iiij. Et quando in impetratione literarum gratioſarum ſit fienda mentio de lite, habes deci Ægi. 2. vt lite pendent. dec. 48 & 52 de reſcript. & dec. 1 a. de præb. & facit dec. Biſig. 4. hoc tit. & dec. Caſſa. 18. de præbend. Et faciunt no. per Fely in c. nónulli. de reſcr. in a. fallé. & in c. in noſtra eod. tit. 3. correl. & in c. accedentes. de præſcrip. de clauſula, pro expreſsis, de qua hic. poſt Butri. conſi. ij. vide conſi. Soc. 272. a. parte. Ant. Maria Papaz.

EPITOME.

Gratia tertia faciens mentionem de ſecũda, & non de prima nondum extincta, licèt in ſecunda prima ſit oblata dimitti, non valet.

DECISIO XXI. aliàs 220.

a SI A. ᵃhabens gratiam in forma pauperum impetret aliquod vacans beneficium, aſſerens ſe dimiſſurum prædictam gratiam in forma pauperum poſtquàm pacificam poſſeſsionem dicti beneficij vacantis fuerit aſſecutus, & antequã poſſeſsionem pacificam huiuſmodi beneficij habeat impetret aliam gratiam iterum de alio beneficio vacante, faciendo mentionem de ſecunda gratia, & non de prima, ſcilicèt quam habuit in forma pauperum: Fuit concluſum per omnes hanc vltimam gratiam fuiſſe, & eſſe ſurreptitiam pro eo quod non fecit mentionem de prima gratia, quæ adhuc manſit in ſuo robore: nec erat extincta ante aſſecutionem huiuſmodi ſecundi beneficij per ipſum impetrati, & poſsibile foret ipſum nunquam aſſequi: & ſic ſemper per primam gratiam retinebit, & vigore illius aliquod beneficium cadens in gratiam ſuam poterit acceptare: & quia de illa non fecit mentionem, ergo, & c. de reſcript. c. in noſtra. cap. ſi proponẽte. & c. ad audient am. ij. de præbend. cap ſi motu pro-
b prio. libr. vj.ᵇ

ADDITIONES.

a Si. A. Hæc deci. eſt clara, & cum ea concordat deci. 40. de conceſ. præbẽ. in ant. & Fel. in c in noſtra correla. 14. de reſcr. pr. facit mentionem de iſta deciſi. allegando aliam deci. quam non reperio. Ant. Mar. Papaz.

b Lib. vi. Adde ad confirmationem quæ ponit Felyn. in c. nonnulli. de reſcrit. xiij. col.

EPITOME.

Si cauſa committitur cum poteſtate citandi reum in partibus, ſeruanda eſt forma Cle. cauſam de electio.

SVMMARIA.

1 Citatio quomodo exequenda in partibus.
2 Citatio quomodo exequenda, quando agitur de ſimplici beneficio, & quando de curato.
3 Citatio quomodo exequenda, quando quis habet parrocialem, & habitat in alia domo ſeparata.
4 Reſidere debent clerici in beneficijs ſimplicibus.
5 Citationis exequenda forma in prophanis.
6 Citationis executio quando agitur de parœciali.
7 Citationis executio, quando agitur ſuper canonicatu, vel alio beneficio ſimplici.
8 Diligentia fienda de reperiendo, & quòd ſtatur iuramento.
9 Citari an debeat procurator extra curiam, & quando.
10 Proteſtari debet aduerſario, quòd ſeruiat, quando agitur ſuper beneficio con, ſiſtenti in diſtributionibus, & non ſufficit proteſtari procuratori.
11 Citatio originalis ſemper affigenda eccleſiæ.
12 Copia eſt ſemper danda expenſis citantis, præterquã in executorialibus.
13 Copia concordans cum originali danda eſt.
14 Citationis executio cum verbo, publicaui, eſt bona, ac ſi dictum fuiſſet, legi.
15 Copia non eſt danda expenſis citantis, quando fuit dimiſſa copia in eccleſijs.
16 Citatio contra vniuerſitatem quando exequenda.

DECISIO XXII. aliàs 218.

VOluerunt & ordinauerunt Domini, quòd quando committitur cauſa de ſpeciali mã-
a dato cum poteſtate citandi ᵃ in partibus, quòd in modo citandi per omnia ſeruetur forma Cle. cauſam, electionis, de elect. ita quod ſi nõ fiat diligentia de perquirendo perſonam citandã in loco domicilij, ſi tutè id poſsit fieri: ſcilicèt fiat
b citatio in beneficio ᵇ de quo agitur etiam in eccleſia cathedrali, non ſufficit etiam ſi aliquis de eccleſia aſſerens ſe procuratorem citandi, dicat citandum fore abſentem, & petat, & recipiat copiam huiuſmodi citationis, niſi conſtet de procuratorio legitimo ad hanc cauſam id aſſerentis, arg. eorum quę not. in d. Cle. cauſam. & c. cõſtitutionẽ. eo. tit. in Cle. & c. procurator. de elect. lib. vj. per Ioan. And. in nouel.

ADDITIONES.

a Citandi. Adde de citatione in cap. fin. de eo qui mittit. in poſſeſſ. quando contra vagabundum per Innoc. & ibi per Abb. & j. de appellat. deciſi. 10. vbi poteſt limitari iſta, quando agitur de parœciali.

b Beneficio. Intelligas de beneficio non curato: aliàs bene ſufficeret ibi facta citatio, & in cathedrali: vt in deciſi. 10. incip. item quòd in cauſa beneficiali. j. de appellatio.

1 HIc habes † formam exequendi citationes, quæ non exequuntur per edictum: de quibus per edictum exequendis, fuit dictum ſuprà dec ſi. 5. De materia autem intimationis appellationis dicam ſuper deciſi. x. de appel. Et quia Caſſad. deciſi. 1. de appellat. clarè loquitur ſuper vtraque materia, vide eum ibi omninò. Cum hac deciſi. concordat dicta
2 deciſi. x. infrà de appellat. vbi quando † ſumus in beneficio reſidentiam non requirente, tunc

debet fieri diligentia in domo: ſecus tamen di-
cit, quando agitur de parœciali, ſeu alio bene-
ficio reſidentiam requirente: quia tunc ſufficit
intimare in tali beneficio & cathedrali illius
loci. Et idem dicit deciſi. 83. eod. titu. de appe. in
anti. & clariùs habetur per Ægid. deci. 23. de iu-
dic. deciſi. 31. de præbend. Et facit etiam ad ma-
teriam iſtam Æg. d. deciſi. 38. de iudic. & deciſi.
ſequen. quæ deci. procedunt iudicio meo, quan-
do taliter citatus non probaret, quòd habebat
aliud domicilium, ipſi citari facienti, vel pu-
blicè in loco illo notum: quia ſi id probaretur:
non ſufficeret executio citationis facta in parœ-
ciali, de qua tractatur: quia eſſet de directo con-
tra cle. cauſam. de electio. in qua habetur, quòd
debet fieri diligentia ad domum, & ſi domus in
remotis exiſtat, debet intimari in cathedrali lo-
co domus, & vtroque caſu videlicèt, quando fit
ad domum, vel ad cathedralem, vt exponit gloſ.
ibi, debet exequi etiam in beneficio, vel eccleſia,
de qua agitur: licèt ſecundum formam ipſarum
citationum debeant etiã exequi in parœciali, ſub
3 qua citandus degit, & moratur. Igitur † tutius
eſt, quod ſi quis habet aliam domum, quod ad il-
lam fiat diligentia, & in parœciali ſub qua do-
mus exiſtit, ac beneficio, de quo tractaretur. Vi-
demus enim ſæpè vnum Bononien. etiam nobilẽ,
& bene cognitum, habere parœcialem Imolæ:
qui ſecundum aliam opinionem eſſet citandus
ad illã parœcialem, & cathedralem Imolen. quod
tutum eſſe non crederem, ratione, de qua ſuprà.
4 poſſet tamen attentari, quòd † idem eſſet etiam
in beneficijs ſimplicibus, in quibus etiam cleri-
ci de iure communi tenentur reſidere: vt latè per
Siluam in tract. ſuo de beneficio, quarta parte. q.
3. Et dum dixi ſufficere, quòd eſſet publicè notũ
domicilium, id ſufficeret ad transferendum onus
probandi contrarium in aduerſarium, facit de-
ciſ. vltima, infrà de proba. Ægid. tamen deciſ. 18.
de iudic. dicit, quòd ſufficit executio facta in
parœciali, & illa, de qua agitur, ac collegiata
oppidi, vbi eſt illa eccleſia, dummodo pars iu-
ret, quòd non potuit apprehendere aduerſarium
vel procuratorem, licèt ſeruata non ſit forma d.
cle. cauſam. Aduerte autem in citationibus, quæ
5 mittunt ad partes, quòd † ſecundum ſtylum cu-
riæ datur forma diuerſa. Nam in prophanis di-
citur, quòd reus citetur perſonaliter, ſi fieri po-
terit: ſin autem ad domum, & parœciam ſuam,
facta diligentia de reperiendo eum perſonaliter,
ſi fieri poterit. & ſi ad domũ nõ patet tutus acceſ-
ſus, tunc in parœciali ſub qua degit, & cathe-
6 drali. Alia † eſt etiam forma quando agitur de
parœciali: quia facta diligentia de reperiendo
perſonaliter, debent citari in domo, ſi pateat tu-
tùs acceſſus ad eam, alioquin in parœciali de
qua agitur, & cathedrali, & parœciali ſub qua
degit. Et ſic patet eſſe exequendam in domo, ſi ha
bet domum, quam tamen in dubio habere non
præſumitur, ex quo tenetur reſidere in parœ-
7 ciali: per ſuprà dicta. Alia † eſt etiam forma,
quando agitur ſuper ſimplici beneficio: quia
tunc non citatur ad illud beneficium, ſed prout
in prophanis, niſi ſit canonicus: quia citatur
etiam in eccleſia, vbi eſt ſitus canonicatus. Et

dum dicitur, ſi ad domum non patet tutus ac-
ceſſus, attende quòd non loquitur in caſu cle.
1. de iudi. ad eſt, non loquitur de domo tantùm,
ſed de domicilio, quod comprehendit totam
ciuitatem. Bartol. in l. domicilium. ff. ad muni.
multi enim errant in hoc propter iſtam deci. di-
centem, quòd ſufficit ſeruare formam d. cle.
8 cauſam. Ideò aduerte, quòd † ſemper in execu-
tione citationis debet dici, quòd fecit diligen-
tiam de reperiendo eum perſonaliter in ciuitate
illa, in qua citandus eſt, vel eius domo, & ſi
non habeat ibi domum, tunc cautius eſſet, ſi di-
ceretur feciſſe diligentiam de reperiendo do-
mum, & propterea eum citaſſe in cathedrali
loco domus, & in parœciali, vel beneficio, de
quo agitur: ſi tamen non ſint appoſita verba pre
dicta de diligẽtia, ſtabitur iuramẽto partis, quòd
ſit facta: vt per Ægi. d. dec. 18. de iudic. in fi. Cogi-
ta tamen, quia d. dec. 83. de appel. in anti. dicit, ꝙ
non debet hæc diligentia fieri ad domum, quã-
do agitur de parœciali, ex quo tenetur ibi reſide-
re, & credo illam deciſi. veriſsimam, niſi aliud ex
aduerſo probetur: licèt melius ſit facere talem
diligentiam: poſſet tamen ſaluari executio, ſi fa-
cta non ſit talis diligentia, vt tentum fuit de an-
no 1546. in vna Feretrana parœcialis, coram D.
Rauellen. dixerunt enim Domini, quòd ſatis fuit
illũ fuiſſe citatum in cathedrali, & parœciali, in
qua tenebatur reſidere. Cautius etiã foret, quan-
9 do ſi aliquis habet procuratorẽ in cauſa, quæ auo
catur de partibus, ſi non reperto principali cite-
tur procurator, vel diceretur facta diligentia de
reperiendo etiam procuratorẽ, propter verba d.
cle. ibi, vel procuratorẽ talẽ non inueniri, & pro
pter d. deci. Ægi. 38. de iudi. vbi dicit quòd ſuffi-
cit citare procuratorẽ. Tamẽ nunquã audiui hæc
ſeruari in executione citationũ, ſed bene in inti-
matione appellationũ, de qua loquitur propriè d.
cle. vt ſentit Æg. dec. 4. de appellatio. crederẽ be
ne citandũ eſſe procuratorẽ qui in prima inſtãtia
dediſſet mãdatũ generale. præſertim ſi eſſet cum
clauſula, etiã ad cõparendũ in Ro. Curia: quia d.
cle. dicit, vel procuratore in dicta eã ſpecialiter cõ
ſtituto, licèt aliàs nõ ſufficiat proteſtari procura
tori, vt fuit dictũ in vna Cõchẽ. portionis corã d.
10 Veſtano. † ꝙ ad hoc, vt quis poſſet cõdemnari in di
ſtributionibus quotidianis, neceſſariũ erat prote
ſtari aduerſario, & nõ ſufficiebat proteſtari pro-
curatori. Et licèt ſecundũ formã d. cle. cauſam. &
11 dec. Caſſ. 1. de appel. citatio † nõ ſit affigẽda, quã-
do nõ citatur quis per edictũ: tamẽ cautius eſt, ꝙ
ſemper originalis citatio ad eccleſiã affigatur, &
12 † copia dimittatur, vt dixi ſuprà d. dec. 5. Et licèt
Vitali. in d. cle. cauſam. teneat quando quis cita-
tur ad domũ, copiã tunc dandã expenſis petentis,
tamẽ contrariũ ſeruatur, niſi in executorialibus,
propter earũ formã, in quibus dicitur expreſsè,
quòd detur expenſis petentis: vt de hoc latè dixi
d. deciſi. 5. Et aduerte quòd ſemper in executione
13 apponas illa verba, † copiam dedi eum originali
concordantẽ, & auſcultatam. propter verba tex.
d. cle. requirentia ſcripturam authenticã: ponde-
rando tex. ibi, copiam modo præmiſſo fieri ap-
pellato. ſuprà enim loquens de copia, dixerat
ſub ſcriptura authenticã. & pro hoc etiam facit
dec.

dec.26. infrà de app. licèt dicat, quòd quando legitur citatio, ſufficit copia ſimplex, niſi petatur ſub ſcriptura authentica. tamen etiam executio ſaluaretur ſine dictis verbis cum originali concordanti: quia eſt præſumendum pro notario. Et licèt tex. d. cle. non dicat dandam eſſe copiam, & ſit magna altercatio inter doc. qui arguunt in materia libelli: tamen communis opinio eſt, quòd non detur expenſis actoris, ſed rei: vt refert Fely. in c.1. de libelli obl. & Bart. ibi relatus & alij plures dicunt attendi debere conſuetudinem: quæ in effectu eſt talis in hac materia, quòd detur copia expenſis citari facientis. Et in veritate, qui dicunt non eſſe dandam copiam, fundātur, quia poterit de facili illam habere à notario cauſæ, vel videre originale: quæ ratio nō militat in caſu iſto: quia poterit citari ruſticus, vel mulier, qui non intelligent quid dicat citatio: & deinde quòd notarius, qui citauit, recedat de illa ciuitate: & iſti tales non poſſent ampliùs habere copiam, prout in caſu præcedenti, nec poſſent conſulere peritiores, & ſic nec mittere procuratorem inſtructum.
14 Et aduerte † pro ſaluandis executionibus factis, quòd etiam verbum, publicaui, importare poteſt lecturam, vel eundem effectum. Nam tex. in d. cle. in princi. dicit, quòd quando legitur citatio, non eſt danda copia, niſi petatur. & in §. quod ſi forſan. ſimiliter dicit, quòd facta publicatione nō eſt danda copia, niſi petatur: prout in caſu præcedenti, & ſic iſti duo caſus æquiparantur à lege. & hoc etiam patet ad ſenſum, quia non video quomodo fieri poſsit publicatio, niſi legatur citatio in præſentia plurium, & in loco publico. dicendo igitur quòd publicauit, ſatis videtur dicere quòd legit. Nam publicatio proceſſus, teſtium, & inſtrumentorum, non fit, niſi legendo, vel per notarium, vel per partē, cui datur ipſa publicatio: vt habetur per Bal. in l. ij. C. quemadmodum teſta. aper. & per Spec. in tit de inſtru. ædi. §. om-
15 ninò. in vltima charta. Crederem bene, quòd † facta publicatione modo prædicto. ſi reus vellet habere copiam, eſſet danda ſumptibus ſuis: quia ſatis eſt, quòd vna, vel duæ copiæ fuerint dimiſſæ: cùm tex. non dicit, quòd ſint dādæ plures copiæ, ſed vna, quandocunque fuerit petita. De hac materia etiā videbis infrà de dolo & cont. ſuper dec. 8. & 11. habes etiam latè de hac materia per Soc. in tract. cit. præſertim in 17. artic. principali, vbi ponit multas pulcherrimas quæſtiones ſuper citatione ad domum facta, quas vide per te, & ponit latè de citatione contra intereſſe putantes, in 22. articulo, & ſequenti. Et ſuper d. dec. 8. videbis, quid ſi reus malè citatus compareat, & an ſufficiat probari ſcientiam, quando nullo modo
16 citatus fuit. Et quia quando † citatur vniuerſitas, vel collegium in forma citationis, eſt clauſula, quòd citentur communiter, vel diuiſim, propter quam clauſulam ſunt qui credunt, quòd ſufficiat citare perſonas particulares vniuerſitatis etiam extra collegium. Aduertendum eſt, quòd illa verba intelliguntur iuxta iuris diſpoſitionem, videlicèt quòd ſi facta intimatione capitibus Collegij, & ipſi noluerint congregare Collegium, quòd tunc poſſunt citari particulares, vt ſuprà, & ita ſeruatur in practica. pro quo vide Soc. ibi articulo xx. quęſtio. xx. & ibi etiam q. 19. habes quomodo citetur pupillus, & minor, videas eum, quia non intendo trāſplantare. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Auditor habens duntaxat articulum grauaminis vigore ſpecialis commiſſionis, continētis alia quàm grauamen actum, procedere non poteſt, niſi priùs articulo grauaminis expedito.

SVMMARIA.

1 *Articulus grauaminis priùs debet expediri.*
2 *Clauſula, cum toto negotio principali, quid operetur.*
3 *Clauſula, quam, & quas, comprehendit & introducit æquè principaliter negotium principale. & nu. 8.*
4 *Clauſula, quam, & quas, operatur effectum ſuū, etiā ſi commiſſio quò ad partem principalem ſit ſubreptitia, & inhibitio afficit.*
5 *Cauſa in curia commiſſa nunquā reuertitur ad partes.*
6 *Clauſula, quam, & quas, quando cauſa committitur extra curiam.*
7 *Cauſa commiſſa Cardinalibus nunquam committitur inferioribus.*
9 *Cauſa nullitatis, & appellationis commiſſa, vtraque venit æquè principaliter, adeò quòd deſerta appellatione procedi poteſt in cauſa nullitatis.*
10 *Proceſſus ſuper negotio principali parte non opponente quando valeat omiſſo articulo appellationis.*
11 *Clauſula appellationis, & totius negotij principalis ſine dictione cum, tūc negotium principale venit æquè principaliter.*
12 *Proceſſus ſuper negotio principali eſt bonus, ſi partes conſentiant omiſſo articulo appellationis. & ſic nota quòd iudex habet iuriſdictionem.*
13 *Intellectus deciſi. Ægid. loquentium de negotio principali.*
14 *Proceſſus ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis etiam de conſenſu partium extra curiam non valet.*
15 *Deſerta cauſa appellationis in curia, an cauſa reuertatur ad primum iudicem.*

DECISIO XXIII. aliàs 237.

VOluerunt & ordinauerunt Domini concorditer, quòd licèt plures cōmiſsiones etiam de ſpeciali mandato, habentes etiam clauſulas, quod ſi per informationē, &c. dirigantur, & præſententur alicui de dominis Auditoribus habenti duntaxat articulum grauaminis: tamen ipſe vigore iſtarum commiſsionū non debet, nec poteſt procedere ad aliquem actum: niſi primo expedito articulo grauaminis, quo expedito, ſi pronontiet bene proceſſum, & malè appellatū, remittet totam cauſam cum omnibus prædictis commiſsionibus Auditori primo, à quo appellatum extitit: vt ipſe vigore illarum procedat, & faciat, quod mandatur fieri per dictum Auditorem, cui prædictæ commiſsiones dirigebantur, quia ipſe ei in hoc ſuccedit. Si verò ipſe pronunciet malè proceſſum, & bene appellatum, retinebit totum negotium principale, & de illo cognoſcet: & tunc primo vigore prædictarū cō-

miſsionum procedet in cauſa, vigore quarum nulla habet poteſtatem procedendi, niſi in euentum, quo primus Auditor grauauerit: & quia euentus ille euenit, procedet, & faciet iuſtitiam in Dei nomine. argu. eorum quæ leg. & not. in c. vt debitus. & c. cùm in eccleſijs. & c. cùm ſit Romana. de appel.

An. Ma. Pa. Aduerte, quòd in ſummario cadit punctus an verba vigore ſpecialis commiſsionis.
1 Et ſic in effectu habetur in hac dec. quòd † ſi cómittatur primò articulus grauaminis, & deinde fiant mille commiſsiones, quod ſubintelligitur clauſula, in euentum, quòd primus iudex grauauerit, quod priùs & ante omnia cognoſcatur:
2 & idem eſt, † ſi committatur cauſa grauaminis vnà cum toto negotio principali in eadem commiſsione, vt fieri ſolet, præſertim in commiſsionibus de partibus. Et hoc dicit ad literam hæc dec. ſic malè ſummata & clariùs dicit etiam dec. Ægi. 26. hoc tit. de reſcrip. quæ cócordat cú iſta, & quam ad hoc etiã ponderat Fely. in c. cauſam quæ. de reſcrip. nu. 36. vbi plura dicit in hac materia. & in c. olim. de except. & Franc. in c. ſæpè. de appell. col. iiij. & v. Et ideò cauti procuratores, quando committunt cauſam grauaminis, in eadem commiſsione apponunt clauſulam, Necnon
3 † quam, & quas habent, & mouent, habereque, & mouere intendunt ſuper tali eccleſia, vel prædio, & ſic æquè principaliter. & via indirecta committunt negotium principale ſub inuolucro verborum: & ita eſt ſtylus, vt refert Gomes. in q. 34. de infir. reſid. numer. 4. inducendo tex. in c. ſi eo tempore. de reſcrip. libr. vj. & ſentit etiam Fely. in c. perſonas. de appell. Et mirum videtur, quòd hæc clauſula, quam & quas, ſic de facili concedatur, cùm ſapiat auocationem: poſſet enim appellari ab aliquo grauamine, & committi cauſa cum iſta clauſula, poſtquàm cauſa eſſet penè inſtructa: prout accidit in vna Bononien. locationis bonorum inter illos de Peregrinis, & Illuſt. D. Hermetem de Bentiuolis de anno 1547. coram Domino Baren. tunc Rotæ Decano, in qua ego credens ſententiam diffinitiuam eſſe latam contra Peregrinos, commiſi cauſam appellationis in curia, cum iſta † clauſula,
4 & obtinui inhiberi, & inhibitio fuit præſentata in partibus, & poſt illam iudex ille pronunciauit, quòd Domini voluerunt, quod inhibitio afficeret propter iſtam clauſulam, non obſtante etiam quod opponerent inhibitionem non afficere poſt concluſionem, ſuper qua fuit facta alia deciſ. de qua ſuo loco faciam mentionem, ſed ratio quare conceditur iſta clauſula, eſt, quia
5 quando † cauſa committitur in curia ſuper aliquo grauamine, nunquam reuertitur ad partes etiam ſuper negotio principali: vt refert Gomes. in 2. q. proœmij. poſtquàm igitur ſignatura deliberauit committere cauſam grauaminis, per quam tota cauſa eſt deuoluta ad curiam, non inconuenit omnia committi eidem iudici, & quod ſibi æquè principaliter committatur negotium principale, in quo tamen nolente appellante nunquam proceditur, niſi cognito ſuper grauamine: ſi tamen appellatus vult procedere in negotio principali, ſolet dari commiſsio, quod præfixo termino ad docendum de appellatione, grauamine, ac de pretenſis proceſſu, & actis, quo nó docto, proceditur in negotio principali. Eſſet
6 † bene aduertendum ad commiſsiones cauſarum, quæ committuntur ad partes, cum in illis ceſſent prædicta: quia ſi pronuncietur malè appellatum ſuper grauamine, cauſa reuertitur ad primum iudicem, vt patet infrà Et illud quod dicebam ſuprà, cauſas ad curiam deuolutas etiam ſuper negotio principali, in curia cognoſcendas, habet locum nedum ſi cauſa de partibus: ſed etiã ſi ab Auditore Cameræ committatur in Rota, vt per Æg. d. dec. 3. in titu. de appell. quinimo procedit etiam à quocunque iudice fuerit appellatum, ſi cauſa committatur in ipſa Rota, vt dicit deciſ. 3. infrà de appel. in ſi. & d. deciſ. Ægid. 26.
7 hoc titu. de reſcript. Eſt bene verum, quod, † vt dicit d. dec. 3. cauſæ commiſſæ Cardinalibus, nunquam committuntur inferioribus iudicibus, vt dicit etiam Sar. in compendio ſignaturæ nume. 48. Et per iſta ceſſat id, de quo dubitatum fuit in deci. 11. Biſig. de ap. vbi dubitabatur, an ſi Auditor Rotæ pronunciauit, bene appellatum, poſſet procedere in negotio principali, abſque noua commiſsione: & ſtante ſtylo, de quo ſuprà, quod totum negotium ſemper cenſetur deuolutum, fuit tentú quod ſic. Sed ſi dicat quis, quid ergo operatur clauſula, quam & quas, ſi ſemper negotiú totú cenſetur deuolutum? Reſpondeo, quod quãdo non eſt appoſita iſta clauſula, omnino eſt pronũciãdú ſuper appellatione: nec pót appellatus dicere, procedatis ſuper negotio principali: ſed oportet eú expectare ſentétiã: quia in negotio principali non pót procedi, niſi poſt latã ſententiã in cauſa appellationis: nec intelligitur cómiſſum negotiú principale, niſi poſt deciſum ar-
8 ticulú appellationis. quando vero † eſt appoſita iſta clauſula, tunc negotium principale venit æquè principaliter, & ita fuit aliàs reſolutú in vna Ferrarié. dotis. pro Paſquiletis, cótra Herculem Saxonú. corá bonæ memoriæ domino Nicolao
9 Aragonia. Et facit quod quando † committitur cauſa appellationis, & nullitatis, cauſa nullitatis venit æquè principaliter, vt de anno 1548. tentú fuit corá R. D. Sebaſtiano Pighino, túc epiſcopo Ferétino, & hodie Archiepiſcopo Sipontino, & apud ſereniſsimú Imperatoré pro ſede apoſtolica nuntio, in vna Bononien. crediti. & ideo aliàs reſolutú fuit, quod perempta inſtantia appellationis nó perimitur cauſa nullitatis, in cauſa Salmantina Abbatie, corá domino Veſtano, de méſe Ianuarii 1546. niſi eſſet præfixus terminus ad docendum de nullitate. Aduerte tamen, quod
10 Biſig. dec. 8. de appel. dicit, quod † proceſſus iudicis appellationis à grauamine ſuper principali omiſſo articulo grauaminis, parte abſente factus, non eſt nullus ipſo iure, quando pars à principio fuit citata ad totam cauſam, licèt etiã nó fuerit in caſu illo præfixus terminus ad iuſtificandum appellationé. & ideo aduerte, quod etiam in caſu clauſulæ, quam & quas licèt non prorogatur terminus. proceſſus non erit nullus ipſo iure: vt optimè probat iſta dec. ſi licèt litera ſit corrupta aliqualiter: ex ea enim conſtat, quod quando

quis

quis eſt citatus ad totam cauſam, vt citatur vir-
tute d. clauſulæ, quam & quas, quòd procedi
11 poteſt, vt ſuprà. At † quando eſt commiſſa cau-
ſa appellationis cum clauſula, necnon totius ne-
gotij principalis, intelligitur etiam commiſſum
negotium principale æquè principaliter: ſecus
ſi apponatur dictio, cum, quæ de ſui natura eſt
coniungere acceſſoriè: dictio verò, &, coniungit
æquè principaliter: vt per Bart. in l. j. & iij. ff. de
fid. inſtru. & Fel. in c. quanto. de iud. col. iij. ha-
bes tamen dec. Ægid. 8. de cauſ. poſſeſ. & pro-
priet. & deciſ. 44. de appellatio. vbi dicit non
venire negotium principale etiam ſi ſit dictum,
necnon cauſam negotij principalis, niſi partes
inſtent. pro quo vide infrà de cauſa poſſeſ. ſuper
deciſ. 1. Quando autem commiſſio non habet
iſtam clauſulam, quam & quas, Ægid. in deciſ.
ſuis ſatis variauit. Nam in deciſ. 25. de appella.
dicit ſimpliciter, quòd auditor poteſt omiſſo ar-
ticulo appellationis à grauamine, procedere ſu-
per negotio principali: & idem ſimpliciter dici-
tur in deciſ. 4. de foro comp. in antiq. pro quo e-
tiam facit deciſ. 9. de app. in eiſdem, vbi ſi poſt
appellationem à grauamine eſt lata diffinitiua,
iudex ad quem datus ſuper vtraque appellatio-
ne non debet cognoſcere de grauamine tantùm,
ſed procedere ſuper vtroque. Alibi dicit Ægid.
quod poteſt procedere ſuper negotio principali,
reſeruatis expenſis, vel ſaluo iure expẽſarum, vt
in dec. eiuſdem 7. in fin. & deciſ. 9. titul. de ap-
pellationib. vbi dicit hoc procedere ſolùm quã-
do cauſa committitur in Rota: ſecus ſi ab ordi-
nario appelletur ad Metrop. vt in d. deciſ. 7. &
d. deciſ. 3. de appe. j. quamuis dec. ſ. Ægid. 26. de
reſcript. dicat, quòd etiam Auditores Rotæ iu-
riſdictionem ſuam multùm reſtringunt, ſentiens
ibi, quòd non poſſunt cognoſcere de principali,
12 contra prædicta. Dicit tamen, quòd † iudex de
partium conſenſu, procedere poteſt in negotio
principali, in d. deciſ. 3. pro quo facit deciſ. Fa-
ſto. dub. 61. & d. deciſ. 3. de app. j. & deciſ. 63. &
71. de app. in antiq. Imò Ægid. in d. deciſ. 3. de
appellat. dicit, quòd de conſenſu ſolius appel-
lantis iudex inuito appellato poteſt procedere
ſuper negotio principali. Et hoc dicit Ægid. de-
ciſ. 17. de probatio. clariſſimum: quia quis po-
teſt renuntiare priuilegio ſuo, quo ſtante, iſta
clauſula potiùs operatur pro appellato, quã pro
appellante. Ideò caue quando appellatus eſt poſ-
ſeſſor, ne apponas iſtam clauſulam, ne appella-
tus poſſit ex illa ſe iuuare, modo quo ſuprà. e-
13 tiam deciſ. Ægid. & aliæ, de quibus ſuprà. dum
dicunt, quòd iudex procedere poteſt in negotio
principali omiſſo articulo appellationis, ſic in-
diſtinctè loquendo, intelligi debent inſtante ap-
pellante, per ſupraſcripta: quia iudex nunquam
procedit, niſi parte inſtante, nec inſtante appel-
lato tantùm procedere poſſet, vt ſuprà: licèt Fa-
ſtoli vbi ſuprà. dicat, quòd appellatus poteſt in-
uito appellante inſtare, quòd procedatur ſuper
vtroque, quando non eſſet appellatum à graua-
mine, ſeparato à negotio principali: ſed ibi vter-
que appellauerat, & agebatur de cenſuris. No-
14 ta † tamen quòd iſte conſenſus partium non ope-
ratur extra curiam: quia partes non poſſunt con-
ſentire, quòd cauſa non reuertatur ad ordina-
rium, ad euitandum colluſiones, vt dicit d. de-
ciſ. 3. de appel. in 3. addi. Et licèt d. deciſ. Ægid.
7. de appellatio. dicat contrarium, videlicèt ꝙ
ſi Metropolitanus, ad quem fuit appellatum,
procedat ſuper negotio principali parte non op
ponente, tenet proceſſus, illud fortè eſt ratione
taciti conſenſus. Dicta verò deciſ. 3. procedit in
conſenſu expreſſo: multa enim tacitè fieri permit
tuntur, quæ expreſsè fieri prohibentur. facit id
quod dicitur de procuratore, qui poteſt tacitè
permittere ſententiam tranſire in rem iudicatã,
non tamen poteſt renũtiare appellationi, vt not.
in l. cùm quid. ff. ſi cert. pe. dicit tamen d. dec. 3. ꝙ
ſi eſt Papa, vel talis iudex, qui poſſit adiri per
querelam, quòd tunc partes poſſunt conſentire.
Et idem dicit Biſig. deciſ. 6. de app. in antiquio-
rib. vbi etiam tractatur, quando articulus graua-
minis non recipit diuiſionem à negotio princi-
pali, vt quando appellatur à diffinitiua, & an
poſſit cognoſci de nullitate omiſſo articulo ap-
pellationis, pro quibus facit alleg. Lapi 98. Et ad
iſta facit dec. Ægid. 39. de appellatio. vbi loqui-
15 tur, † quando cauſa eſt deſerta in curia. an iudex
debeat remittere iudici à quo, & an tunc requi-
ratur noua commiſſio. pro quo facit deciſ. præ-
dicta Biſig. 11. de appella. quæ etiam notanda eſt
in hac materia, vbi dicitur, ꝙ poſtquàm Auditor
Rotæ pronuntiauit malè appellatum ſuper gra-
uamine. non poteſt procedere in negotio prin-
cipali ſine noua commiſſione, propter facilem
aditum ad Papam, quod verum credo, ſi prima
commiſſio non haberet in corpore aliquid de
negotio principali, propter hanc deciſ. Et ad hãc
materiam poſſent applicari deciſ. Ægid. 2. de offi.
deleg. deciſ. 1. de iudic. deciſ. 4. de præſumpt. &
deciſ. 45. de appellatio. & not. per Felyn. in c. G.
perpetuus. de offic. deleg. vbi habetur, ꝙ quis te-
neatur iuſtificare appellationem, & exhibere a-
cta, & proceſſum de partibus. Et ad prædicta e-
tiam faciunt not. per Fel. in c. olim. de except. &
per Staphi. fo. 171. in tract. de literis iuſtitiæ. ver.
quando appellatur ab interlocutoria. & in alijs
impreſ. fo. 125. ſed melius facit bulla Innoc. ſuper
facultate Dominorum Auditorum, vbi eius da-
tur facultas procedendi ſuper negotio principa-
li omiſſo articulo appellationis, refectis expen-
ſis, & faciunt notata per Fran. in c. vt debitus. de
appel. col. penul. & fina.

EPITOME.

Gratia, ſi neutri, debet facere mentionem de qualitate beneficij, modo vacandi, & reſeruatione: aliter eſt ſurreptitia. Vel ſic, impetrans granã ſi neutri, omnia debet exprimere, ac ſi de nouo beneficium impetraret. h. d.

SVMMARIA.

1 *Gratia, ſi neutri, debet continere omnia, ac ſi beneficium de nouo impetraretur.*
2 *Noua prouiſio debet continere omnes qualitates.*

Beneficium

3 *Beneficium debet vacare tempore gratiæ, ſi neutri, impetrata.*
4 *Conſenſus Cardinalis nõ requiritur in gratia, ſi neutri.*

DECISIO XXIIII. aliàs 238.

a IMpetrans gratiam, a ſi neutri litigàntium
ius competat in beneficio, de quo litigatur,
& ſibi de illo prouideatur, tenetur facere
mentionem de qualitate beneficij, & de vaca-
tione, & modo vacandi, & reſeruatione, aliàs
dicebant Domini gratiam fore ſurreptitiã: quia
noua gratia eſt, & noua eſt prouiſio & nouus
titulus ex illa acquiritur. Idcirco omnia, quæ
poſſunt Papam mouere ad concedendum, vel
denegandum, ſunt exprimenda, aliàs cenſetur
circumuentus, & gratia eſt ſurreptitia. per iura
communia, de reſcri. c. cùm dilecta. c. cùm adeò.
c. conſtitutus. c. ad aures. cap. ſi proponente. cap.
ad audientiam. & ibi not. de præbend. ca. ſi mo-
tu proprio. c. cùm in illis. c. non poteſt. lib. vj. &
cle. j. eod. tit. cum multis ſimilibus.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde Felyn. in cap. in noſtra. de reſcrip.
in 15. col. & deciſ. 7. j. eod. tit. in antiq.
b Noua. Vide de ſurrogatione, deciſ. 17. j. de præ-
bend.

A. M. P. Contra iſtam deciſ. facere videtur
in terminis deciſ. 17. infrà de præbend. vbi dici-
1 tur, quòd † in ſurrogatione, ſeu reformatione
gratiæ, non oportet exprimere ea, quæ in pri-
ma gratia fuerunt expreſſa: ſed in veritate hic
non cadit contrarietas: quia gratia, ſi neutri, non
dependet à prima gratia: imò præſupponit pri-
mam nullius momenti: in caſu autem d. deci. 17.
reformatio dependebat à prima gratia, & ideò
cùm in prima eſſent expreſſæ qualitates, in alia
non erat opus alia expreſſione, præſertim quia
ſatis dicuntur expreſſæ qualitates primæ, cùm
2 ſemper prima gratia præinſeri ſoleat: † in no-
ua autem prouiſione debent narrari omnes qua
litates, vt in prima: quia fit ſeparatim, & de per
ſe, vt in deciſ. 24. infrà de præbend. pro quibus
vide omninò deciſ. Ægid. 57. de præbend. quæ
ſatis declarat hanc contrarietatem, diſtinguen-
do, quòd aliquando in ſecunda gratia nil de no-
uo conceditur: ſed verba dubia declarantur,
prout in reformatione, quæ fit propter omiſſio
nem aliquam, comprehenſam tamen ſub ver-
bis generalibus, & tunc non eſt fienda mentio
de qualitate beneficij, nec de alijs, de quibus
hic. Aut prima gratia erat nulla, & per nouam
prouiſionem infunditur ei ſpiritus, & tunc de-
bent exprimi ea de quibus in hac deciſ. & ita
etiam habetur per eundem Ægid. in deciſ. 48.
de probatio. vbi latè de materia declarationis.
Ratio primi dicti ſecundum eum, eſt, quia ſuf-
ficit conſtare de mente Papæ, quòd voluit con-
ferre: & quando de eius mente conſtat, ne con-
tingat dubitari ſuper aliquibus non expreſſis,
fiunt tales reformationes, quæ non concernunt
ſubſtantiam gratiæ, meritò non requiritur talis
expreſſio. Et iſtis adde Fel. in c. in noſtra. corre-
la. 15. & 16. vbi facit tres caſus, reſpondendo ad
gloſſ. in c. ſi apoſtolicæ. de præbend. lib. vj. quæ
eſt ſatis dura: vbi concludit ipſe Fel. quòd ſi fiat
noua gratia, quæ ſubintret in locum primæ in
totum, & operetur eoſdem effectus, quos ope-
rata fuiſſet prima, ſi fuiſſet valida, quòd tunc de
omnibus eſt fienda mentio, vt hic: concludens
in ſumma, quòd quando aliquid additur primę
gratiæ, eſt fienda mentio de omnibus prędictis.
In ſecundo verò caſu ibi vult limitare dictam
gloſſ. ſed credo eius limitationem non procede-
re, propter dictam dec. Ægid. quę optimè decla-
rat dictam gloſſ. fœdere diſtinctionis. Et iſtis ad-
de Gomes. in reg. de Annal. quæſt. 28. & meliùs
quæſt. 7. regulæ de non iudi. iuxta for. ſupp. &
ſuper quęſt. 16. de publicandis reſigna. In gratia
verò, ſi neutri, non debet fieri mentio de modo
vacandi, vt ſentit Fel. in d. corre. 15. in fine, li-
cèt ſe remittat ad dicta per eum in correl. 37. vbi
poſteà tranſit cum hac deciſ. ſimpliciter. In gra-
tia enim, ſi neutri, narratur quòd lite, & cauſa
vertente inter A. & B. & quòd Papa volens B.
facere gratiam, mandat Auditori, vt ſi per euen-
tum litis conſtiterit neutri ipſorum litigantium
ius competere, conferat beneficium ipſi B. Eſt
verum quòd fit mentio, ſi eſt parœcialis, vel di-
gnitas, & de habilitate B. ac valore, cum clauſu-
3 la, quouis modo. † oportet tamen quòd bene-
ficium vacet tempore impetrationis talis gratię,
licèt gratia videatur tempus futurum reſpicere:
vt fuit tentum in vna Aretina parœcialis de Pà-
tano coram Tolomęo, & in vna Conchen. ſan-
cti Michaëlis, coram d. de Puteo: & etiam opor-
tet quòd lis pendeat tempore impetrationis, vel
quòd dicatur, ſi per euentum futuræ litis. Et ſcias
4 quòd etiam † ſi beneficium vacaſſet per obitum
familiaris Cardinalis, non requiritur conſenſus
illius Cardinalis in iſta impetratione: vt refert
Gom. fuiſſe deciſum per Rotam in q. 8. regul. de
impetran. bene per. Et quòd ſit fienda mentio de
lite, vide in dec. ſeq.

EPITOME.

Gratia impetrata per appellantem poſt inſinuationem appellationis factam aduerſario, cuius gratia erat inualida, de qua mentionem non fecit, valet: nec poteſt propter taciturnitatem eius de ſurreptione impugnari.

SVMMARIA.

1 *Gratia quando propter taciturnitatem dicatur ſurreptitia.*
2 *Impetrans beneficium an teneatur exprimere ea, quæ collatorem mouerent ad dandum, vel negandum.*
Appellatio extraiudicialis non inducit litis pendentiam.
3 *Poſſeſſor rei litigioſæ an ius nouum lite pendente poſſit requirere.*
4 *Iura non adaptantur ad ea, quæ contingenter accidunt.*
5 *Lis non dicitur pendere per extraiudicialem appellationem antequàm cauſa committatur.*

Intellectus

6 *Intellectus dec. 69. de appell. in antiq.*
7 *Mentio quare non ſit facienda in caſu huius deci.*
8 *Lis dicitur pendere poſt deuolutam cauſam ad metropolitanum.*
9 *Mentio de quibus non eſt facienda, habes quinque caſus.*
10 *Appellatio extraiudicialis intimata non inducit litem ad effectum regulæ de ſurrogandis.*

DECISIO XXV. aliàs 310.

a SI reus,[a] & poſſeſſor beneficij nullum ius habens in beneficio per eũ detento: puta, quia erat generaliter, vel ſpecialiter reſeruatum, extra iudicium appellet à gratia ſui aduerſarij, quæ ex aliquibus cauſis fuit re ipſa nulla, & ſurreptitia, & etiam aduerſario intimet eam, & poſt à idem poſſeſſor, & appellans ante impetrationẽ cõmiſsionis in Curia impetret nouã gratiam à Papa ſuper dicto beneficio generaliter reſeruato, nullam de gratia aduerſarij, nec de ſua appellatione, & intimatione faciens mentionẽ,
1 fuit dubitatum, vtrum huiuſmodi gratia † noua
b propter taciturnitatem [b] antedictam fuerit, & ſit ſurreptitia. Et quia Domini in hoc dubio erant varij: tamen maior pars tenuit, quòd gratia propter hoc nõ eſſet ſurreptitia. Propter primum non, per regulam, non præſtat impedimẽtum. de regu. iur. lib. vj. de elect. auditis. & in hoc omnes concordauerunt. Propter ſecundum nõ, quia ſi hoc Papæ expreſsiſſet, quomodò aduerſario ſuo nullum ius in dicto beneficio competijſſet, & propterea appellaſſet: nihilominùs, & multò fortiùs literas ſuæ gratiam Papa ſibi dediſſet, ſeu feciſſet. de reſcrip. c. ſuper literis. & ſic ceſſat
2 ratio, quòd † omnia quæ Papa ad denegandum, vel concedendum mouere poſſunt, ſint exprimẽda. de reſcrip. cum adeò. c. ad aures. & c. ſi proponente. cum ſimilib. Pretereà huiuſmodi appellatio non eſt, niſi quædam prouocatio ad cauſam. de app. cùm ſit. & ſic non eſt introducta per eam vera litis pendentia. Ex propter dicebant prædicti Domini non habere locum Cle. ij. vt lit. pẽd. Sed poſito quòd per appellationem antedictam ſic intimatam dicatur lis pendere, prout aliqui Domini voluerunt dicere, quia vim citationis habet: vt in c. ſtatuimus. de elect. libr. vj. iuncta Cle. cauſam. co. tit. tamen non obſtat quia illud
c edictum, c vt lite, vel appella. pendent. nil innouetur. intelligitur, quando aliquid innouatur, vel aliquid in præiudiciũ partis petitur. At hic nullum præiudicium fiebat parti: tum quia non poſſidet: tum quia gratia ſua eſt nulla. & ſic nõ obſt. iura. vt lit pen. c. j. & fi. & de teſti. cauſam. vbi videtur hoc tenere Ber. in gl. ij. cum quo concor. Tan. Gof. & Ioan. And. in nouel. qui loquuntur, quando priuilegium impetratur lite pendente in præiudicium partis poſsidentis. At hic non poſſidet, nec ſua interfuit, ergo. Et per hoc vltimũ tollitur contrarium d. c. ex parte. ſuprà de reſcri. quod videtur multùm obſtare, cui etiam & c. bonæ. de confir. vti. vel inuti. & not. in c. oblatæ. per Ber. in fin. tenentem contrarium, multùm inſiſtebant iuribus, in quibus expreſsè cauetur, quod ſi appellãs impetrat literas ſuper aliquo negotio, in quo appellauit non facta mentione de ſua appellatione, literæ ſunt nullæ: & hoc ſiue appelletur ad Papam, ſiue ad alium inferiorem: ſecundum Arch. in c. cõcertationi. de app. lib. vj. quod eſt verum, ſi partis appellatæ interſit. At hic in caſu noſtro partis appellatæ non interfuit: quia nullum ius habuit, ergo. Et ſic intelligit Inno. c. ex parte. ſcilicèt perſonæ ibidem ſuper ver. appellatione. qui etiam dicit in c. j. vt lit. pen. quòd poſ-
3 ſeſſor † rei litigioſæ aliqua noua poteſt facere, & ante, & poſt litis conteſtationem, dummodò nõ vergat in præiudicium aduerſarij ſui. alleg. c. ſignificante. de app. & not. ibidem. Idem tenet Io. Mo. ſuper rub. vt lit. pen. libr. vj. quem etiam vide pro materia ſuper rub. de reſcrip. in fin. ſuper ver. aut res eſt integra. verum eſt, quòd quædam nota additionalis quam recitat Io. And. in nouel. in dict. c. j. vt lit. pen. fuit alleg. pro contrario, videlicèt, quòd licèt literæ impetratæ per poſſeſſorem lite penden. valeant: tamen vigore illarum impetrans pro tunc non poteſt ſe iuuare: ſed bene in futurum contra alios: nec procedetur, nec ſententiabitur iuxta illas: ſed ſecundum priora iura, quæ partes tempore introductæ litis habebant: contra quod allegabatur text. rotundus, in cap. abbate ſanè. de re iudi. lib. vj. & col. ſuprà eod. 19. vbi ſententia fuit lata vigore priuilegij impetrati poſt litis conteſtationem ſuper eadem re in iudicio deducta, & inter eaſdem partes. Ad quod reſpondebatur illud cap. non obſtare: quia illud priuilegium non fuit obtentum à communi domino, ſed à priuato. At opinio Inno. loquitur, quando priuilegium impetratur à communi domino lite pendente: quia tunc ſecundum illud non iudicatur. & ſic etiam intelligit, & ſoluit Ioan. de Lig. in illo c. j. vt lite pend. Et ſi dicatur, quòd ſaltem actori in futurum per dictam impetrationem nouam præiudicatur: puta, ſi ad ipſum actorem beneficium ſine vitio deueniret: quia tunc non cogeretur reſtituere, niſi reus doceret de iure ſuo: præcluſa eſt etiam ſibi via ad futuram, & nouam impetrationem. Ad quod reſpõdebatur per Dominum Ægid. quòd talia futura, quæ ſe habent ad eſſe, & ad non eſſe merè contingentis, non ſunt ponderanda: quia non habet ſpẽ in aliquo vero actu de præſenti iure fundato, vt ff. qui ſatiſdare cogan. l. ſciendum. §. penultimo. & ff. de in litem iurando. l. j. & ff. ex quibus cauſis maior. l. Iulianus. & extrà de iniur. capitu. in
4 noſtra. Iura † enim ad ea, quæ ſæpè & frequenter, non ad ea, quæ tardò. & contingenter accidunt, adaptantur. ff. de legi. l. nam ad ea. de appel. c. ſæpè. Concludebat ergo Dominus Ægid. ſubdiſtinguendo, quia aut prædicta impetratio vitiatur ratione innouantis, aut ratione impetrantis. ratione innouantis non: quia innoua-
d tio [d] dicitur reſpectu iuris, vel poſſeſsionis partis, contra quam, non reſpectu iuris partis impetrantis. vt probatur in dicto c. abbate ſanè. & not. Ioan. Andr. in nouell. in capitulo finali, poſt Innocen. vt lit. pendent. in addi. non poteſt etiam dici aliquid innouatum reſpectu principis, à quo ius nouum impetratur: quia princeps propriè non attentat, cùm ſit ſupra ius, vt in.

vt in c. propoſuit. de conceſ. præben. nec reſpe-
ctu illius contra quem impetratio facta eſt: quia
ſita nó intereſt, vt ſuprà deductum eſt: ergo. Nec
ſecundum dici poteſt. Primò, quia eſſet contra
opinionem gloſ. Tan. Gof. & Ioan. Andr. in cap.
cauſam. de teſt. allega. & Inno. in cap. j. vt lit. pẽd.
& in cap. ſignificante. de appell. pro eo quia non
intereſt actoris, vt ſuprà deductum eſt. Secundò,
quia eſſet hoc caſu ſine lege loqui in materia
odioſa, & reſtringibili, imò & contra rationem,
per prædicta. Tertiò, quia non eſt veriſimile
Papam moueri ad denegandum ex tali lite ſine
aliqua cauſa rationabili mota, & cuius effectus
nó impeditur reſpectu alterius partis per iſtam
impetrationem, nec etiam ex non iure, ſeu non
intereſſe alterius. ergo &c. Ego verò, qui huiuſ-
modi cauſam habui, & in relationibus poſui
propter diuerſa motiua Dominorum, conſului
tres dominos Cardinales extra Rotam ſuper du
bio antè dicto, qui declinauerunt in partem pri
mam, & concluſionem primam, videlicèt præ-
dictam gratiam nouam propter taciturnitates
antedictas non fore ſubreptitiam, ſed validam,
per motiua antedicta, tuli tamen ſententiam pri-
mam pro actore vigore cuiuſdam gratiæ per ip-
ſum impetratæ in forma, quòd ſi per euentum
litis conſtiterit neutri ius competere &c. quia
per acta habita coram me conſtitit clarè neu-
trum ius in beneficio, de quo agebatur habere:
pronuntiaui pro dicto actore de conſilio Domi-
norum meorum omnium.

ADDITIONES.

a Si reus. Adde ad hanc deciſ. deciſ. 12. incip. tu ob-
tinens. j. de re iudica.

b Propter taciturnitatem. An de iure inualido
mentio fieri debeat in impetratione literarum
apoſtolicarum, vide Ioan. de Silua in ſuo tracta.
de benefic. in 3. parte. quæſt. xj verſicu. decima
octaua qualitas. Et an quis teneatur facere men-
tionem de taciturnitate eius quod omiſſum fuit
in alia impetratione, de quo Papa potuit habe-
re notitiam ex diſpoſitione iuris, vel ex regulis
cancellar. apoſtol. vide j. deciſ. 32. incip. extra
Rotam. hoc tit. Et an de gratia, cuius literæ nó-
dum ſunt confectæ in deciſ. 20. incip. circa ſe-
cundum dubium. j. de conceſſ. præbend. Et an
de falſa narratione, ex qua impetratio priùs fa-
cta redditur nulla, in deciſ. 25. incip. in cauſa có-
cluſionis. j. de præbend. Et an de beneficio renũ-
tiato, renuntiatione exiſtente nulla, in deciſ. 7.
incip. dubitatur. an valeat. j. de renuntiat. & vi-
de Ioan. de Silua, vbi ſ. quæſt. xij. verſic. tertia
qualitas.

c Edictum. Adde j. vt lite pendent. deciſ. 10. & de
cauſ. poſſeſſ. & propriet. deciſ. 13.

d Quia innouatio. Adde deciſ. 43. incip. ſi appel-
latus j. de appellatio.

A. M. P. Aduertendum eſt, pro intelligen-
tia deci. quòd licet appellatio extraiudicialis eſ-
ſet intimata aduerſario: tamen cauſa adhuc non
erat commiſſa, vt denotant illa verba in corpo-
re deci. ante impetrationem commiſsionis gra-
tiam impetrauit. quæ verba ſunt magnæ conſi-
derationis, licèt in d. ſummario non hat mentio
5 de iſtis verbis. Nam † ante impetrationem com-
miſsionis, lis non dicitur, ſaltem verè, pende-
re: nec tunc eſt locus regul. de ſurrogandis, vt di-
cit Gomeſi. in dicta regul. q. 12. verſ. Item quò
ad effectum. lis enim conſtat ex iudice, actore, &
reo, vulgato c. forus. de verb. ſignific. At hic de-
ficiebat principalis, videlicèt iudex, meritò nó
videtur fuiſſe dubitandum: ſecus eſſet ſi fuiſſet
iudicialiter appellatum: quia in prima inſtantia,
coram primo iudice erat lis vera, de qua debuiſ-
6 ſet fieri mentio. Et ad iſta facit in terminis † de-
ciſ. 69. de appella. in antiq. & deciſ. Caſſad. pri-
ma eod. titu. in fine. vbi dicitur, quòd lis non di-
citur pendere, per extraiudicial. in appellatio-
nem: contra quam tamen deciſ. 69. Gomeſius
ponderat deciſ. Ægid. 52. de reſcript. in regul.
de trien. q. 54. reſpondendo tripliciter ad dictã
deciſ. 69. Quibus tamen rationibus non obſtan-
tibus, prout non obſtant, cùm ſint diuinatiuæ,
credo omninò dictam deciſionem 69. procede-
re, quando quis poſt appellationem extraiudi-
cialem cauſam nó commiſit, nec partem virtute
talis commiſsionis citauit, per ſuperiùs dicta. Et
quòd hoc verum ſit, probatur per text. apertum
in clemen. 2. vt lite pendent. dum ibi requirit ci-
tationem à iudice competenti emanatam, & reũ
illius vigore citatum fuiſſe, & hoc clariſsimè
probatur per deciſ. 38. de appel. j. vbi dicitur, ꝙ
attentata poſt appellationem extraiudicialem,
per iudicem, vel per partem non ſunt reuocan-
da per viam attentati, antequàm intimetur eiſ-
dem, & deciſ. 44. ibidem in fin. verbis dicit,
intellige ſanè dictam deciſ. 38. de attentatis ante
impetrationem commiſsionis ſuper dicta appel
latione: quia ſi cauſa appellationis eſſet commiſ-
ſa alicui Auditori Palatij, vel alib., manus exe-
cutoris eſſent ligatæ per c. vt noſtrum. de appel.
& c. quamuis. de elect. & ſic apparet ex iſtis dua-
bus deci. quòd ante commiſsionem cauſæ huiuſ-
modi appellationis, non eſt vera lis: & propter-
eà non eſt mirum, ſi in præſenti deci. dicitur va-
lere priuilegium impetratum ante pręſentatio-
nem commiſsionis, & in effectu d. deci. 69. ſi be-
ne conſideretur, eſt clariſsima, & habet termi-
nos ſuos claros, nec opus eſt doct. declarationi-
bus, ſed volui iſta dixiſſe propter oppugnatio-
nes Sarnen. Deciſ. enim illa nil aliud dicit, niſi
quòd per extraiudicialem appellationem lis nó
dicitur pendere quò ad effectus cle. j. & ij. vt lit.
pendent. quia in clemen. 1. præſupponitur litem
iam introductam in Curia, & inter duos pende-
re, & ſic quòd pars ſit citata, & cle. 2. expreſsè
loquitur quando pars fuit citata de mandato iu-
dicis, vt ſuprà. Et ſi dicatur quòd Ægid. in d. dec.
52. de reſcript. dicit contrarium ibi in princip.
aduertatur, quòd Ægid. non intendit decidere
in illa deci. an ſit introducta vera lis, ſed an im-
petratio iuris noui poſt intimationem appella-
tionis, & illius deuolutionem ad Curiam, ſit ſu-
breptitia: & concludit talem impetrationem va-
lere, & conformat ſe cum hac deciſ. noſtra latiſ-
ſimè materiam examinando. Ex cuius dictis con-
ſtat hanc deci. nullam habere difficultatem: cùm

iſte eſſet

7 iſte eſſet reus & poſſeſſor: quia † ſi aduerſarius
bonum ius habuiſſet, iſta ſua impetratio eius
aduerſario non nocuiſſet, niſi iuri ſuo expreſsè
derogaſſet: ſi verò aduerſario ius non compe-
tijſſet, præiudicium eius non eſt conſiderabile,
cùm non poſsideret, & nullum ius habeat. pro
quo faciunt deciſ. Ægid. 2. vt lit. pendent. & de-
ciſ. 12. de præbend. & Gemi. conſ. 79. aduerte etiá
8 quòd † hæc deciſ. loquitur tantùm, & procedit,
quando eſſet appellatum ad Papam: quia fortè
ſecus eſſet, quando ad metropolitanum, qui cau
ſam haberet cognoſcere, quia tunc cùm iudex
datus reperiretur, ſtatim intimata appellatione,
dicitur lis verè introducta, & tunc illa verba,
ante impetrationem commiſsionis, eſſent ſuper-
flua. Et ſic habes, quòd cauſa appellationis non
deuoluitur, niſi poſt intimationem einſdem, vt
dicit d. deciſ. 38. & habes tex. clarum in clemẽ.
cauſam. de elect. quæ tamẽ intelligi debet quò
ad præiudicium appellati, vt habes infrà de ap-
pel. 6. & 18. & per Ægid. deciſ. 22. de appellatio.
& quò ad effectum ſurrogationis non dicitur
vera lis, per ſupradicta. Et an ante intimationẽ
appellationis appellatus procedens dicatur at-
tentare, & an ſufficiat appellationem ex cauſa
probabili eſſe interpoſitam: & an veniant tan-
tùm reuocanda attentata cótra appellationem:
& quid in cathedralibus eccleſijs, de quibus lo-
quitur dec. 44. de appel. infrà, omnia examiná-
tur latè per Decium in c. bonæ. de app. qui re-
probat Franch. in duabus quæſt. Et quia hæc
dec. multa dicit, quę non ſunt in ſummario. Igi-
9 tur primò noto ex hac deciſ. quòd † de gratia
nulla aduerſarij, non eſt fienda mentio in impe-
tratione: puta ſi aduerſarius habebat prouiſio-
nem ab ordinario de beneficio generaliter reſer-
uato, pro quo faciunt nota. per Sar. q. 11. de ſur.
& infrà de app. 58. Secundò nota, quòd nec etiã
eſt fienda mentio de lite mota per poſſeſſorem
contra illum, cui nullum ius competit, vt ita
etiam declarat Franch. in c. oblatæ. de ap. col. vj.
Tertiò nota, quòd appellatio extraiudicialis nó
eſt, niſi quædam prouocatio ad cauſam. Quartò
no. quòd edictum vt lit. pen. non habet locũ, niſi
quando aliquid innouatur, vel aliquid in præiu-
dicium partis petitur. Quintò not. quòd talia fu
tura quæ ſe habent ad eſſe, & non eſſe merè con-
tingentis, non ſunt ponderanda: quia non habẽt
ſpẽ in aliquo actu fundato de præſenti, pro quo
vide Fel. in c. in noſtra. corre. 7. extra de reſcript.
& Sar. q. 4. de iure quæſit. nó tol. & q. 3. de bene.
vacant. Et poſtquàm elaboraui, vt ſuprà pro in-
tellectu præſentis dec. fuit magna contentio in
Rota ſuper hoc, in vna Palẽtina canonicatus, &
præbẽ. corã Reuerẽdo D. Io. Reomano, Gallicæ
nationis Auditore, de anno 1548. & finaliter fuit
10 deciſum, ꝙ † appellatio extraiudicialis intimata
non inducit litem ad effectũ regulæ de ſurrogan
dis, niſi cauſa fuerit cómiſſa, iuxta dictã deciſ. 69.
& ad pręmiſſa quãdo ſit fiẽda mentio de lite, vide
per Felyn in c. ſuper literis. de reſcript. nu. 28. & in
c. 1. & eo. tit. nu. 33. & Faſto. dub. 64. A.M.P.

EPITOME.

Præbendæ eccleſiæ cathedralis non, niſi exiſtentibus in quartodecimo anno, conferuntur. Et quartus decimus annus inceptus non habetur pro completo.

SVMMARIVM.

1 *Ætas quæ requiratur ad canonicatum.*

DECISIO XXVI. aliàs 324.

SVppoſita ordinatione Domini noſtri Grego.
xj. quæ habet, ꝙ præbendæ cathedrales nó,
niſi habentibus annos quatuordecim cófe-
rãtur, annus decimuſquartus inceptus non habe
a tur pro cóplero. a vt in l. ſicut legetur. ff. de lega.
j. ff. de mino. l. iij. §. minorẽ autẽ. nec ob. ff. de mu.
& ho. l. ad rem. quia ibi in reſtrictione: hic verò
in augmento tẽporis attenditur rei publicæ fa-
uor. Arch. in c. ſi annum. de iudi. libr. vj. ſuper
verſic. peregiſti: vbi recitat omnes caſus, in qui-
bus requiritur, ꝙ annus ſit completus. Tandem
dicit, ꝙ regulare eſt, ꝙ annus ſit completus, alleg.
dictam l. iij. §. minorem. & ff. de condi. & demon.
l. non putabam. Reſpondet ad l. ad rem publicã.
ſuperiùs pro contrario inductam, quòd illud eſt
ſpeciale, quod attigiſſe ſufficiat in publicis hono
ribus. & per hoc demonſtratur ꝙ in contrarium
eſt ius cómune. ff. de legib. l. ius ſingulare. de pri-
uil. c. ſanè. De iſta materia quãdo annus habetur
pro inchoato, & quando habetur pro completo,
vide modernos hodie in Cle. generalem. de æta.
& qua. & ibi per Io. And. Pau. & Guil. & vide Io.
in Clementi. ne in agro. ſuper verſicu. peregerit:
qui remittit ad no. in c. cùm vigeſimum. de offic.
deleg. & vide Arch. lxxvij. diſtincti. capi. placuit.

ADDITIONES.

a Pro completo. Annus quando debeat eſſe cóple-
tus, vel non, Felyn. in cap. cum vigeſima. col. fina.
verſicu. limita iſta. de offic. delegat.

A.M.P. Cum iſta dec. concordat dec. j. & ij. de
ætate & qual. in antiq. & Ægid. j. de eod. titu. de
ætat. & faciũt not. per Staph. in noua forma ex-
pecta. verſi. eſt notandum circa præmiſſa. in fine,
fo. 24. & 48. & in alia impreſ. 22. & 43. vbi etiã
1 dicit de ætate † promouendi ad beneficium ſim-
plex: ſuper hoc tamen habes regulam cancella-
riæ 17. vbi etiam determinatur de canonicati-
bus in eccleſijs collegiatis, ꝙ non dentur, niſi ma
ioribus decem annorum. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Gratia apoſtolica non probatur, niſi per literas: ſed eius circunſtantiæ bene poſſunt per teſtes probari. & ideò certa ſcientia Papæ probari poteſt per teſtes. quamuis proprius motus non poſſit.

SVMMARIA.

1 *Gratia apoſtolica an poſsit probari per teſtes. & nu. 6.*
2 *Coniectura qualiter ſit probanda.*
3 *Papa habet liberam ſpiritualium adminiſtrationem, & miles liberam teſtamenti factionem.*
4 *Clauſula, motu proprio, & ex certa animi ſcientia, quid includat, vel operetur.*

De præ-

5 *De præparatorijs alicuius negotijs eſt, vt impedimenta obſtabilia tollantur.*
7 *Gratia apoſtolica probatur per teſtes in certis caſibus.*
8 *Gratia, qualitates, & circunſtatiæ probãtur per teſtes.*
9 *Gratia inferiorum poteſt probari per teſtes.*

DECISIO XXVII. aliàs 332.

2 Licèt, Romana curia obſeruet, quòd gratia
1 † papalis nõ poſsit probari, niſi per literas: cu
ius materia habetur per Ar. & Io. And. in proœ-
mio lib. vj. & aliquid tangitur in Cle. dudum. de
ſepul. Et quòd collatio facta per Papam de bene-
ficio ſpectante ad præſentationem patroni laici
alicui facta per literas apoſtolicas, non valet, niſi
ex certa ſcientia Papa laico patrono præiudica-
re intendat: tamen probata collatione Papali de
tali beneficio ſpectante ad collationem laici pa-
troni alicui facta per literas apoſtolicas, de huiuſ
modi iure patronatus nulla mentione facta, per
b teſtes probari poteſt dicta certa ſcientia [b] Papæ,
& ea probata per teſtes gratia ex eo capite non
eſt inualida, nec ſurreptitia reputanda, ſecundùm
maiorem partem Dominorum Auditorum: licèt
aliqui magni Domini declinauerunt in partem
oppoſitam, allegantes principaliter, quòd eadem
ſolennitas requiritur in probatione declaratio-
nis, ſine qua diſpoſitio remanet nulla, & inuali-
da ſimpliciter ipſo iure, ſicut in probatione ip-
ſius diſpoſitionis principalis: licèt ſecus, vbi diſ-
poſitio aliàs nõ pertinens fuiſſet ipſo iure nulla:
ſed alias ageretur vel de qualitate, vel quantita-
te declaranda. Modò ſi non conſtaret de huiuſ-
modi certa ſcientia, gratia eſſet ipſo iure nulla,
vt ſupponitur: & patet per not. de offi. leg. dile-
ctus. de iu. pa. cùm dilectus. de præbend. c. ij. libr.
vj. & per Ioan. Mo. Ar. & Ioan. And. & ibi plenè.
Igitur nõ poteſt probari, niſi per literas: pro pri-
mo allegatur l. ſi quis in fundi vocabulo. ff. de
leg. j. & l. hæredes palã. §. quod verò. & §. ſed ſi
notam. ff. de teſtament. prædicta diſtinctio vide-
tur probari ad literam in l. quoties. j. & ij. reſpõ.
ff. de hæred. inſtit. iſtam eandem diſtinctionem
ponit Cy. C. de codicill. l. j. dicens, quòd ſi aga-
tur de voluntate ab initio inualida confirmanda,
requiritur eadem ſolennitas: ſi verò de valida de-
claranda ſufficiunt duo teſtes: vt in d. §. ſed ſi no-
2 tam. Secundò † inducebatur ad iſtam partem l. cũ
proponebatur, cum ſua glo. ff. de lega. ij. de con-
iectura probanda, quæ debet probari eo modo,
ſicut diſpoſitio principalis, & non aliter ſecundũ
Ray. & Azonẽ: licèt alij, videlicèt Ioan. & Hug.
dicant, quòd nedum modis præmiſsis, ſed etiam
multis alijs modis probari poteſt huiuſmodi cõ-
iectura. Item pro hoc inducebatur, quòd motus
proprius Papæ non probatur, niſi per literas. de
præbend. ſi motu proprio. lib. vj. Item quia non
extendit ſe gratia ad beneficium facta ad hoſpi-
talia, niſi Papa ex certa ſcientia hoc duxerit or-
dinandum: vt de præbend. per literas. in Clemen.
& tamen huiuſmodi certa ſcientia non proba-
tur, niſi per literas: vt ibi nota. per Gui. Pau. &
Guil. Item per regulam, quia idem iuris eſt de
toto & parte: vt lege, quæ de tota. ff. de rei ven-
dicatio. & cùm gratia, cuius videtur eſſe pars cer
ta ſcientia, non poteſt probari niſi per literas: vt
ſupponitur, ergo nec iſta certa ſcientia. Item al-
legatur, pro caſu l. fina. C. de fideicommiſ. liber-
tatibus. cum ibi notat. per gloſſ. & per Cyn. al-
legabatur etiam tex. in ratione ſui and. cta lege.
quoties. j. reſpon. ff. de hæred. inſtit. quia volun-
tas verum & proprium fratrem inſtituendi non
probatur per teſt. ſi alium inſtituit, quem cre-
didit eſſe fratrem. Pro concluſione allegabatur
regula, cui ſtandum eſt, niſi ab ea reperiatur re-
ceſſum: & ſi reperiatur fore receſſum per ſpe-
cialem conſtitutionem, illa tanquam exor-
bitans, extenſionem non reciperet, etiam ex idẽ-
titate rationis: vt ff. de legi. l. quod verò. & ff. ad
municipa. l. conſtitutionibus, & de regul. c. non
ſolùm. & c. conſtitutionem. lib. vj. de regul. iur.
quæ à iure. & regula, odia. & regula, in pœnis. in
merc. ibi per Ioan. An. in diſputationibus ſuis.
Sed conſtat regulam eſſe, quòd ita probant teſtes
ſicut ſcriptura: vt l. in exercendis. C. de fid. in-
ſtru. & in cap. cùm Ioannes. de fide inſtrum. Er-
go licèt ſtatuatur in caſibus non ſufficere proba
tionem teſtium: ſed requiri probationem per
ſcripturam, de quibus per Ioan. Andr. & Ioan.
Mo. capitul. j. de cenſib. libro vj. non eſt trahen-
dum ad conſequentiam in alijs. & per hoc tol-
luntur quaſi omnia allegata pro alia parte. Dice-
batur etiam per legiſtas, quòd Bart. in d. l. cum
proponebatur. dicit, quòd quando vult quis pro
bare diſpoſitionem directè, vel per coniecturas,
requiritur quòd probetur cum eadem ſolennita
te teſtium, &c. & ita loquuntur lecta & not.
pro alia parte. Sed quando quis vult probare
qualitatem diſpoſitionis, ſufficit minor nume-
rus: vt d. §. ſed ſi notam. & d. l. quoties. §. j. ſed hic
agitur non de diſpoſitione probanda, ſed de pro
banda qualitate. ergo, &c. maximè quia per iſtã
declarationem, & declarationis probationem
nil de nouo datur, ſed priùs datum ſignificatur:
ergo, &c. Pro hoc etiam allegabantur, & indu-
cebantur duæ leges quæ bene faciunt ad propo-
ſitum. Pone, Imperator in literis ſuis dat licen-
tiam electo in vna prouincia ad regendam tute-
lam vnius pupilli, tranferendi domicilium ſuum
ad aliam prouinciam ſuam: nunquid videtur per
hoc ipſum abſoluere à tutela? dicit text. legis,
quòd ſic: dummodò ſciat, quòd ſit electus. Sed
nunquid de iſta ſcientia oportebit conſtare per
literas? certè dicit text. quòd non: ſed ſufficit,
quòd aliter conſtet, dummodò habeant de trãſ-
latione per expreſſum, & ita tollit impedimen-
tum tutelæ, & bene facit: quia licèt pupillo per
hoc præiudicaretur, & iuri authoritate publi-
co, licèt vtilitate priuato: tamen obſtantia illius
præiudicij tollitur, ſi ſciat, licèt non exprimat.
ff. de excu. tu. l. idem Vlpianus. in fin. & ibi not.
per gloſſ. & Bart. qui pro hoc alle. l. bonorum.
C. qui admit. ad bono. poſſeſſ. facit per eandem
viam Inſti. licèt. quibus ex cauſis ma. nõ in prin.
& de exhæred. liber. §. ſed ſi in expeditione. & ff.
de re iudica. l. quidam. & ff. de acqui. hæred. l. il-
lud. facit etiam c. j. de conſti. lib. vj. Item pro hoc
inducebatur l. ſicut. c. de teſta. milit. etiam faciens
ad propoſitum, quæ dicit, quòd ſi miles ſciens
filium ſe habere, alium inſtituat, filium tacitè
exhæredat,

exhæredat, vt inſtitutionis impedimentum tollat, licèt de illo in teſtamento non faciat mentionem. & bene facit: quia ſicut per illam collationem hoc caſu patrono præiudicatur, ita in caſu huius legis per talem extranei inſtitutionem filio præiudicatur: & tamen ad tollendum obſtantias talis præiudicij ſufficit ſcientia, licèt in teſtamento non ſit expreſſa, & etiam aliàs non præſumeretur: vt l. cùm acutiſsimi. C. de fideicomiſſ. & eſt bona æquiparatio per Doc. C. ſi contra ius vel vtilitatem publicam. l. fina. ma-
3 ximè quia Papa † tanquam rei publicæ pater, habet liberam bonorum diſpoſitionem, & poteſtatem patronum laicum exhæredandi, & ſibi præiudicandi, ſicut miles habet liberam teſtamenti factionem, & filij exhæredationem faciendi: vt C. de milita. teſta. l. ſicut. de conce. præ. propoſuit. ix. quæſtio. iij. c. cuncta per mundum. & c. per principalem. vt lit. pen. c. j. in fin. in cle. Poteſt etiã hoc perſuaderi hoc modo: quia ſi in certis ſpecialibus caſibus ſit expreſſum, quòd de obſtaculo, vel impedimento tollendo in ipſa diſpoſitione fiat mentio, vt in exhæredatione, & motu proprio, & in caſu cle. j. & ca. per literas. de præbend. & eodem titul. c. cùm illis. libr. ſexto. In contrarium quò ad caſus alios ſub regula comprehenſos, per tales caſus exceptos, firmatur regula: vt. ff. de penu legat. l. nam quod liquidè. in fin. de priuile. ca. ſi Papa. libr. ſexto. Po-
4 teſt † etiã aliter reſponderi ad d. ca. ſi motu proprio. vt faciat pro concluſione: quia illud quod ibi dicitur, quantum ad hoc eſt ius nouum, & rigoroſum: vt ibi not. in fin. vltimæ gloſſ. & ideò non recipit extenſionem, per rationem primam huius partis: imò probat in contrarium ius eſſe, per rationem ſuprà proximã. Item alia ratio eſt, quia motus proprius includit de neceſsitate vnã negatiuam non coarctatam, videlicèt quòd nullus ſuper hoc Papæ porrexit ſupplicationem: vt not. in dict. c. ſi motu proprio. & tamen talis negatiua, vel impoſsibilis eſt ad probandum: vt in l. actor. C. de proba. & cap. quoniam contra. eodem titu. vel nimis difficilis: vt not. glo. vlti. dict. cap. ſi motu proprio. Sed certa ſcientia & voluntas, de qua loquimur, nullam negatiuam, ſed ſimplicem affirmatiuam includit, quæ tamen probabilis eſt: vt dicta l. actor. igitur &c. imò ſecundum dominum & patrem meum dom. Ioan. de Lig. motus proprius & voluntas Papæ poſſet probari per ipſius aſſertionem, & per alias circunſtantias prægnantes, & veriſimiles, licèt hoc modo exprimeretur in litera: vtputa, Papa contulit mihi abſenti, ignoranti, & in remotis degenti per multos annos vnum beneficium vacans in curia ſua, pro quo nec ego vnquam, vel aliquis pro me ſupplicauit: nec veriſimile eſt, imò quaſi impoſsibile eſt, quòd ſupplicauerim: tales enim vehementiſsimæ præſumptiones probant ſufficienter. de præſumptio. cap. afferte mihi gladium, & ca. literas. & cap. quia non eſt veriſimile. cum ſi. Item poteſt dici, quòd in caſu cle. per literas. non eſt eadem ratio, ſicut in caſu noſtro: quia ibi agitur de maiori præiudicio ſcilicèt nuperum. Item quia per hoc gratia, quæ non eſt, niſi ad beneficium, ad hoſpitale, quod non eſt beneficium, non extenderetur: hic verò ſolùm agitur de gratia in ſua validitate conſeruanda. Item quia ibi agitur de generalitate non extendenda: hic verò agitur de ſpecialitate non perimenda, quorum ſecundum fauorabilius eſt, quã primum. patet per not. Io. mo. in regula, in generali. cum concor. & per conſequens nõn eſt mirabile, ſi ceſſante ratione ceſſat extenſio iuris exorbitantis. Non obſtat ſi dicatur, quod pars gratiæ eſt ſublatiua obſtantiæ huiuſmodi præiudicij: quia licèt fateor, quòd gratia abſque illa non poterat in eſſe produci: tamen dico quòd propter hoc non ſequitur, quòd ſit pars gratiæ: imò totam ipſam gratiam cenſetur tanquam præambulatorium quoddam præcedere, ſaltem intellectu eo modo, quo reſeruatio præcedit collatio-
5 nem. De † præparatorijs enim alicuius negotij eſt, quòd impedimenta tollantur, quæ obſtare poſſent: vt l. iij. §. qui habet hauſtum. ff. de ſer. ruſti. prædi. nec ob. l. quoties. j. reſpon. de hæredib. inſti. quia ibi loquitur de errore in corpore rei legatæ, vel perſonæ legatarij: & ſic ſtat concluſio vera, & fuerunt teſtes admiſsi: videlicèt duo Cardinales ſuper certa ſcientia, & voluntate Papæ de antedictis. Vide etiã quomodò poterit, & debet cõſtare de intẽtiõe alicuius per Inn. de poſtu. præ. bonę. ij. ſuper verſ. requiſitus. poſt prin.

ADDITIONES.

a Licèt. Pro intellectu & ornamento huius deciſi. vide Panor. Fely. & alios ſcribentes in rub. de conſtit. ext. & Ægi. deciſi. 48. de probatio.
b Certa ſcientia Principis poteſt probari per teſtes. arg. l. idem Vlpianus. §. fi. ff. de excuſ. tutor. gl. fi. in Clem. ij. de reſcript. contrarium ſentit Iaſ. in l. ij. col. j. ff. quod quiſq. iuris.

6 SVper † iſta dec. fuit aliquid dictum ſuper dec. vnica de conſtit. cum vltima parte huius deciſi. concord. deciſi. 6. de proba. in antiq. reperio tamen duas deciſ. quæ contrariæ videntur huic deciſi. videlicèt deciſ. 5. & 39. de prob. in antiq. Nam in deciſi. 5. dicitur quòd conſtitutio, ſeu reſeruatio Papæ poteſt probari per teſtes. & in deciſ. 39. dicitur, quòd collatio beneficij probari poteſt per inſtrumenta, vel teſtes, cùm parem vim obtineant: prout etiam contra deciſi. facere videtur deciſio. 15. infrà de conceſsio. præbend. vbi ad probandum collationem ſufficit probare inductionem in poſſeſsionem, & ſic nedum probatur poſſeſsio per teſtes, ſed per argumenta. Pro deciſione tamen facit deciſ. 6. de proba. in antiq. & deciſ. Ægid. 48. de probatio. quæ latiſsimè examinat, & facit longam diſtinctionem. Et cum hac noſtra deciſ. tranſit Caſſa. deciſ. 20. de præbend. & in deciſ. 33. & meliùs deciſ. 35. ſuper regulis. & ſuper ſecunda de reſeruationibus: licèt in deciſ. vltima de reſtit. ſpo. diſcurrendo dicat contrarium, num. 4. & etiam faciunt notata per Fely. in rubr. de conſti. qui tenet cum iſta deciſione excipiendo tres caſus, qui etiam virtualiter hic comprehenduntur, & excipiuntur,
7 videlicèt, † quando agitur de probanda qualitate: ſecundus, in caſu conſcientiæ: tertius quando literæ ſunt deperditæ. Poteſt etiam excipi

ſeu cóſiderari: quartus caſus, de quo in dec. 5. infrà de offi. vicari. in verſi de ſecúdo dubio. vbi cómiſsio data verbo per epiſcopum ſuo vicario de conferendo, poteſt probari per teſtes. Sed Decius ſuper eadem rub. de conſt. col. vj. verſ. ex prædictis. & verſic. ſed tamen. tenet quod gratia poſsit probari per teſtes, & reſpondet ad contraria: tamen Vitalinus in procemio clem. §. nunc igitur. col. iij. nu. 17. verſic. dicta tamen ſupp. melius iudicio meo concludit, dum dicit, quòd ſi reperiãtur teſtes bonæ famæ, &c. qui fuerint præſentes tẽpore quo Papa cõtulit, & acciderit quòd Papa deceſſerit tam citò, quòd literæ, vel ſupplicatio nõ potuerint expediri ante mortem, ſufficit probatio per teſtes: ſecus ſi per impetrantem ſtetit, quominus expedirentur. bene tamen videas dictã dec.
8 Ægi. quia aliud eſt, † quando agitur de probanda ipſa gratia, aliud quãdo de probãda aliqua qualitate: puta quòd Papa erat informatus, & fecit gratiã ex certa ſcientia: vt puta quòd ſciebat illũ cui cõceſsit gratiam, eſſe minorẽ: vt dicũt Doct. in c. ſi eo tempore. de reſcri. libr. vj. Prout accidit in vna Imolẽ. caſtri Duciæ coram Bo. Me. Io. clerici epiſcopo Macerat. Britono, vbi Domini admiſerunt reuerendiſſ. & illuſt. Cardinalem Campegium ad probandum, quòd Clemens tempore ſibi factæ gratiæ de dicto Caſtro, recordabatur, quòd priùs fecerat gratiã dominis Maluetijs de dicto Caſtro, & ſic quòd intentio Papæ fuit tali gratiæ derogare. Et ad ſuperiùs dicta facit deciſi. Caſ. 7. de dolo & contu. in fi. vbi ratione difficilis probationis admittitur præſumpta probatio. & facit d. dec. 5. vbi in fine dicit, quod ſtaretur dicto alicuius Cardinalis. & licèt Ægi. dec. 39. de probatio. videbatur innuere, quòd gratia poſsit probari per teſtes: nihilominùs in dec. 41. eod. titu. de probatio. concludit, quem non admitti ad probandum gratiam per teſtes, niſi probata amiſsione literarum: & idem ſequitur in duabus deciſi. ſequentibus, quas vide, quia faciunt ad diſtinctionem, de qua ſup. d. pro quibus faciunt optimè not. per Gomes. in q. 7. de Idiomat. & q. 1. & 13. de non iudi. iux. for. ſupp. & q. 9. de impe. ben. vacan. per obi. famil. Car. faciunt etiam not. per Staphi. in 5. parte principali ſui tract. dum tractat de vi & effectu clau. ver. non obſtat prædictis. fo. 109. & in alia impreſ. fo. 84. & vide aliquid per Fely. in c. ij. de prob. nu. 25. Et aduerte dũ iſta dec. allegat tex. in l. cùm proponebatur. cum ſua gl. vult dicere ff. de leg. 2. præmiſſa tamen de plano procedunt quò ad gratias apoſtolicas, quòd non
9 poſsint probari per teſtes: ſed † gratiæ inferiorũ deberẽt poſſe probari per teſtes, per rationes et iura, quę adducũtur in hac dec. & d. dec. 5. de off. vica. & in hoc caſu credo procedere d. dec. 39. de probat. & 15. de con. pręb. dec. verò. 5. de probat. loquitur in reſeruatiõe, quæ fit per regulã, ſeu cõſtitutionẽ. & dec. 5. de off. vic. nõ loquitur in gratia, ſed in facultate cõceſſa vicario. & dicitur ibi quod facta fuit verbo tantũ: & ideò nõ eſt mirum, ſi probari poteſt per teſtes: prout etiam per teſtes probari poteſt gratia anteceſſoris: vt per Ægid. deciſi. 44. de probatio. Pro quibus facit optimè dec. 10. infrà de offi. deleg. vbi videbis, quæ ibi notaui. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Si in cauſa prophana petatur procedi ſummariè, &c. & prædicta verba non ſunt cancellata: ſigneturq; commiſſio, Audiat talis Auditor, & iuſtitiã faciat, virtute talis cõmiſsionis non poterit procedi ſummariè, vt eſt petitum.

SVMMARIA.

1 *Verba iſta, Audiat, & procedat ſummariè, & de plano, quid operentur.*

2 *Commiſsio expreſſa neceſſaria eſt ad ſummariè procedendum.*

3 *Summariè procedi non poteſt, niſi in ſignatura ſpecialiter dicatur, ſummariè, &c. procedat.*

4 *Signatura ſufficit, ſi dicat ſummariè procedat, vt poſſit etiam procedi ſimpliciter & de plano.*

5 *Cancellatura facit videri omnia alia conceſſa.*

6 *Commiſsio debet remitti ad regimen, quando aliquid fuit per eum omiſſum.*

7 *Signatura per fiat in genere, non præfertur ſignaturæ per conceſſum in ſpecie.*

DECISIO XXVIII. alias 358.

t SI commiſsione †, impetrata petatur, quòd
a procedatur in cauſa prophana ſimpliciter ſummariè, de plano, & ſine ſtrepitu & figura iudicij: & licèt prædicta verba non ſint cancellata, nec aliquid eorundem, ſi ſignatura tantũ habeat, Audiat talis, & iuſtitiam faciat, Auditor vigore huiuſmodi commiſsionis non poteſt procedere ſummariè, &c. prout petebatur. Quia hoc non videtur commiſſum, imò neglectum: quia ſi Papa voluiſſet, id expreſsiſſet. de dec. c. ad audiẽ-
2 tiam. Præterea † requiritur ad ſummarium proceſſum, per quem tolluntur aliqua ſubſtantialia iuris, quòd id expreſsè cõmittatur, caſibus in iure expreſsis duntaxat exceptis, in quibus lex dat poteſtatem, & ordinem ſic procedendi: vt in cle. diſpendioſam. de iudi. quòd enim requiratur expreſsio, & ſpecialis commiſsio ac mandatũ Papale ad procedendum ſummariè, eſt text. clarus in cle. ſæpè. de ver. ſig. in prin. ibi, committimus, & procedi mandamus. &c. veruntamen ſi ſignatura haberet, Audiat talis, & procedat ſummariè, &c. bene Auditor vigore huiuſmodi ſignaturæ poſſet procedere ſecundum formam cle. antedictæ: quia tunc ſub illo verbo, &c. bene veniſſent omnia alia in commiſsione non cancellata, videlicèt de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij. quę tamẽ ſunt diuerſa & vnum ſine alio ſæpè ponitur, & committitur: prout not. Ioan. And. in d. cle. ſępè. ſuper verbo, figura.

ADDITIONES.

a Commiſsione. Adde. 3. eo. dec. 9. & in antiq. dec. j. ro. 15. 23. 25. & 82. hoc eo. tit. Iaſ. in l. ij. col. ij. C. de diuerſ. reſcrip. Fely. in cap. eàm noſtris. col. vij. de reſcript. Ægid. dec. 16. hoc titu.

A. M. P. Aduertendum eſt, quod dictio, &c. de qua in ſummario. in corpore dec. eſt extenſa, videlicèt ſummariè de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij: intentio enim dec. nõ bene ſummatur. cũ aliud

3 aliud non intendat decis.niſi quòd † non ſufficit
petere in commiſsione, quòd cauſa cognoſcatur
ſummariè, niſi in ſignatura cõmiſsionis dicatur
ſummariè &c. procedat: ſi enim peteretur, quòd
ſummariè, ſimpliciter, & de plano procederet, &
ſignatura dicat, audiat N. Auditor, & iuſtitiam
faciat, dicit, quòd tunc non poteſt ſummariè pro
cedere: quia ex quo deuiatur à regulis iuris cõ-
munis, requiritur ſpecialis mẽtio. Et quia de iſtis
dictum fuit ſuprà deci. 1. & 9. & habes deci. Ægi.
16. 21. & 25. de reſcript. Adde ſolùm deci. Caſſa.
4 vltimam. hoc tit. vbi dicitur, † Si in ſignatura
dicatur, procedat ſummariè, etiam ſine dictio-
ne, &c. Auditor poteſt procedere ſimpliciter, &
de plano: vt ſuprà. ad id tamen quod dicit deciſ.
5 iſti, quòd † ſi ſignatura dicat, audiat, & procedat
ſummariè, &c. & illa verba ſimpliciter, & de pla
no, nõ ſunt cancellata, tũc poteſt iudex de plano
procedere. Adde quòd quãdo aliqua verba ſunt
cancellata, alia quæ etiam de ſtylo concedi non
conſueuerunt, cenſentur cõceſſa: vt dicit dec. 50.
de reſcript. in anti. & dec. 5. Biſig. eo. tit. & habes
latè per Fel. in c. ſuper literis. nu. 23. eo. tit. & per
Staphi. fol. 142. & in alia impreſ. 105. & per Go-
meſium in regula, de iure quaſi. q. 1. nu. 25. ſol. 16.
Aduerte tamen ad vnum, quod dicit Caſ. deci. 7.
6 eo. ti. quòd † ſi petatur, quòd ſummariè, & regẽs
omiſerit ponere in ſignatura verbum ſummariè,
valet proceſſus ſummarius, & Auditores remit-
tunt commiſsionem ad regentem reaptandam,
etiã in tertia inſtantia: puto tamen quòd ſi ſigna-
tura diceret, procedat, vt petitur, cũ in corpore
commiſsionis fuerit petitum, quòd ſummariè
procederetur, procedendũ erit ſummariè. Et ad
hanc materiam facit, quod fuit reſolutũ in cauſa
7 Tolletan. de Xetaffe, videlicèt, quòd † ſignatura
per fiat, in genere, non præfertur ſignaturæ, per
conceſſum in ſpecie, ad certum corpus, non ob-
ſtãte regula. Quid autẽ operetur clauſula, omni
iuris ſolennitate remiſſa, vel iuris ſolennitate o-
miſſa, examinat Fely. latè in c. dilecti. de iudic. de
quo vide ſuprà dec. 2. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Simplex clericus in vim clauſulæ ceterum, poteſt pau-
peri clerico de beneficio per eum acceptato prouidere:
quia executores gratiarum apoſtolicarum poſſunt nu-
dum ſuum miniſterium committere clericis & notarijs,
prout ſtylus curiæ ſeruat, & non tenentur ſeruare capi.
ſtatutum. de reſcript. lib. vj. niſi aſſumerent partes iudicis:
quia tunc tenentur. Vel ſic, Executores literarum apoſto-
licarum poſſunt ſubdelegare nudum miniſterium perſo-
nis non in dignitate conſtitutis, de ſtylo Palatij, niſi aſſu-
merent partes iudiciales. h. d.

SVMMARIA.

1 *Executores iuxta formam c. prudentiam. de offi. del.*
quod nudũ miniſteriũ ſubdelegare etiã clerico valeat.
2 *Subdelegatus à pluribus delegatis vice omnium fun-*
gitur.

DECISIO XXIX. aliàs 369.

1 SI in communi † [a] forma pauperum dantur
a tres executores cum clauſula, ꝙ ſi non omnes,
&c. iuxta formã c. prudentiam. de of. dele. ſi duo
ex eis, tertio legitimo impedimẽto ſe excuſante,
gratiam huiuſmodi purificauerint, quò ad alia
exequenda & facienda commiſerint, vt eſt moris
vices ſuas in genere Abbatibus, præpoſitis, Ar-
chidiaconis & notarijs publicis & cuilibet eo-
rum. Si vnus ſimplex clericus ex prædictis ſub-
delegatis procedens ad vlteriora prouideat im-
petranti de beneficio per eum debitè acceptato,
ac inſtituat & in corporalem poſſeſsionem in-
ducat: dubitatur verũ valuerit huiuſmodi pro-
uiſio, inſtitutio & inductio. Cauſa dubitãdi fuit
duplex. Prima, quià videbatur quòd huiuſmodi
ſubdelegatio non valeret: quia ſimplici clerico
& non in dignitate conſtituto facta fuerat con-
tra c. ſtatutum. de reſcrip. lib. vj. Secundò quia
facta fuit per vnum & non per duos, & ſic con-
tra formam mandati quæ diligenter eſt obſeruã
da, aliàs non valet quod agitur. de reſcript. c. cũ
dilecta. ff. manda. diligenter de præben. c. cum de
non lib. vj. His non obſtan. fuit concluſum, &
determinatum per omnes dominos contrariũ &
reſponſum ad c. ſtatutum. illud non habere locũ
in executor. meris gratiarum & ſententiarum:
prout ibi not. Io. Mo. & Archi. & licèt de ſtylo
cancellariæ ſit ꝙ nõ dẽtur executores etiã in gra
tijs vel ſentẽtijs niſi ſint in dignitate conſtituti:
tamen ille ſtylus nõ ſeruãdus eſt, nec receptus in
b. ſubdelegatis, [b] quibus non cõmittitur niſi nudũ
miniſterium, puta prouiſio & inductio in corpo
ralem poſſeſsionem, quæ ſine quacunque cau-
ſæ cognitione fieri poſſunt, & ideo ſimplici-
bus clericis committuntur: quemadmodum di-
citur de examinatione teſtium in c. cùm Ber-
toldus. de re iud. & per Pau. in cle. iudices. de of.
dele. Hanc concluſionem videtur tenere Guil. de
Mon. laudu. in extrauagan. ſedes apoſtolica. Ioã.
xxij. faciunt not. per Ioan. Andr. in c. ſuper quæ-
ſtionum. in prin. ſi per glo. ſi ergo. de of. deleg. in
nouel. & in Speeul. eo. tit. §. j. verſi. ſed nunquid.
Secunda etiam ratio in contrarium non obſtat:
quia licèt forma mandati hoc habeat, ꝙ vnus ſi-
ne altero procedere non poſsit. vt in c. pruden-
tiam. & in c. cauſam matrimonij. de offi. dele. ta-
men quia datur eis poteſtas ſubdelegandi à lege,
vt in c. paſtoralis. & in c. ſanè. eod. tit. etiã quan-
do ſcribitur in forma pauperum, vt in d. Clem.
2 iudices. ſi duo † vel tres committunt vices ſuas
vni, ille fungitur vice duorum ſiue omnium. de
quo ſunt tex. clari in c. quàuis. de offi. deleg. & c.
penul. de elec. libr. vj. & ideò quicquid ille vnus
facit, omnes facere cenſentur.

ADDITIONES.

a Cõmuni. Adde deciſ. 31. hoc tit. in anti. & Ægid.
Bellemer. deciſ. 15. de offi. delegat.
b Subdelegatis. Adde quòd ſubdelegati executo-
rum habent nudum miniſteriũ. Et nũquid facta
ſubdelegatio in genere valeat, Lap. allega. 127.
Ægid. Bellemer. dec. 7. de offi. delegat. Geminia.
conſ. 75.
c Inductio. Adde deciſ. 14. incip. ſi epiſcopus. j. de
offi. delegat.
A. M. P. Vltima pars iſtius ſummarij magis
1 congruit literæ. Cum hac † dec. concordat. de

verbo ad verbum dec.31.de reſcrip.in anti. Et ad idem tendunt deciſ.32. ibidem,& prima de offi. deleg. & 56.de conceſſ.præben.in eiſdē. & dec. 7. Bisig.de reſer. Ed ad hac materiam vide latè dec. 17.18.& 19.infrà de conceſſ.pręben.cum bis quę ibi notaui:faciunt not.per Fel.in c.fina. de præſump.& in c.de cætero.de re iudi.& c.eam te. & c.quoniam.de reſcrip.& not.per Staph. in octaua forma mandati fo.41.& 42.& in alia impreſ. 3 . & Sar. in ſuo tracta. expec.in octaua forma mandati. Ant.Mar.Papaz.

EPITOME.

Executores dati cum clauſula,vocatis vocandis. ſeruare debent c. ſtatutum. ſuprà alle. tam quò ad perſonas quàm quò ad loca,quia ipſi non ſunt meri executores,ſed veri iudices.

SVMMARIVM.

1 *C. ſtatutum de reſcript.libr. 6. an ſibi locum vendicet in gratiarum executoribus datis cum clauſ. vocatis vocandis.*

DECISIO XXX. aliàs 370.

a EX hoc,[a] & propter primum dictum inſur-
1 rexit aliud dubium, † vtrùm prædicta con
ſtitutio cap.ſtatutum.de reſcrip.lib. vj. ha-
b beat locum in executoribus gratiarum datis [b] cū
clauſula vocatis vocandis &c. Et ſine argumentis fuit dictū,quòd ſic,tam quò ad perſonas,quā quò ad loca,dietas,ciuitates,& diœceſes:intantū quòd ſi prædicti executores procedant extra locum eis deputatum , vel partem trahant vltra vnam dietam,nil valet quod agitur, niſi de expreſſo conſenſu partium id faciant, vt ibidem in §.in nullo quoque. dicitur & hoc propter decretum ibidem in fine appoſitum. Et ratio eſt : quia prædicti executores non ſunt meri , ſed veri iudices: & cum cauſæ cognitione, ac vocata parte, & ordine iudiciario ſeruato debent procedere:vt
c in cap. exhibita. de iudi.[c] & ideò quia debent
trahere, & citare,id non poſſunt extra locum eis deputatum facere, niſi ſecundum formam dicti §. in nullo. & hoc tenet expreſsè Guil. de mon. laud.in clem.j. de reſcript.

ADDITIONES.

a Ex hoc. Fuit dubitatum in Rot. vtrùm compulſor aſſumptus vigore compulſus debeat eſſe qualificatus,iuxta d.c. ſtatutum. cùm ipſe citat teſtes, defert iuramenta ſuper rei cognitione,cópellit, excommunicat, & facit actus iuridicos, iuxta gl.in cle.prima de off.dele.fuit tamen obtentum quòd non,ex quo forma compulſus habet contrarium,cùm dirigatur ſimplicibus clericis.Pro contrario facit dec. 4.de fi.inſtru.man.& facit in ſimili ꝙ habetur in c.pro illorū.de pręb.

b Dati . Adde dec.32.j.eo.tit.in antiq. & deciſ.1.de offi. dele.in anti.& dec.55.de cōceſ.præb.in anti.

c De iudic. Adde ibi per Felyn.

A.M.P. Iſta dec.eſt.6.ad dec.13.infrà de iudi. vt eſt videre in deciſionibus per numerū. De hac materia habes latè infrà in titulo de offi.deleg. & de conceſſ.præbend.vbi multa accumulaui,& facit in terminis dec.32. hoc titulo in anti. Et vide omninò Ægid.dec.9.de reſcript.vbi optimè declarat hanc materiam diſtinguendo,& inter alia dicit, quòd ſi agatur contra intereſſe putantes, tunc non eſt ſeruandum d.c.ſtatutum.quò ad dietas, de qua dietarum materia vide per Felyn.latè in c. nonnulli. de reſcript. Et de iſto executore dato cum clauſula, vocatis, &c. vide per eundem Fely.in c.exhibita.de iudi. & in c.fin.de pręſumpt.Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

Executor ad taxationem fructuum in vim diffinitiuæ ſententiæ deputari non poteſt ille, qui non eſt in dignitate conſtitutus. Vel ſic. Subexecutor ſententiæ non in dignitate conſtitutus fructus,in quibus quis condemnatus fuit,taxare non poteſt.h.d.

SVMMARIA.

1 *Fructus in quibus victus fuit condemnatus in cauſa beneficiali,an in vim ſentētia diffinitiua poſsint taxari per non conſtitutum in dignitate.*

2 *Taxatio fructuum reſtituendorum dicitur quoddam acceſſorium ad ſententia executionem.*

3 *Fructus etiam a ſolo ſeparati comprehenduntur ſub mandato executiuo.*

DECISIO XXXI. aliàs 403.

1 FVit dubitatum, vtrùm † ſubexecutor ſen-
tentiæ diffinitiuæ , non in dignitate conſtitutus,poſſet taxare fructus,in quibus victus fuit cōdēnatus. Et videbatur aliquibus quòd ſic, maximè ſi in hoc partes expreſsè conſentirent:cùm iſte ſit vnicus, & certus articulus,qui poteſt de expreſſo conſenſu partium per iudicē,ſiue executorem etiam extra locum,in quo deputatus eſt,expediri: vt in §.in nullo quoque.in cap.ſtatutum.de reſcript.libro ſexto. quod cap. etiam non habet locum de iure in executoribus ſententiarum,& gratiarum,ſecundum Ioan.mo. Archi.& Ioan.Andr. ibidem. Hoc verum in meris executoribus datis ad prouidendum, vel exequēdum:ſecus verò in mixtis,& aſſumentibus ſibi iuriſdictionem,& cum cauſæ cognitione procedētibus. tales enim debent eſſe in dignitate conſti-
a tuti, vel canonici [a] eccleſiarum cathedralium,ſe-
cundum Doctores antedictos. Cùm igitur prædicta taxatio fructuum requirat vocationem partium,& cauſę cognitionem,dixerunt omnes Domini,paucis exceptis,non poſſe expediri huiuſmodi actum requirentem cauſæ cognitionem, niſi per executores, ſiue ſubexecutores in dignitate conſtitutos, etiam ſi partes ambæ in hoc vellent conſentire:quia d.§.in nullo quoque.ſuperiùs allegatus , non habet locum quò ad perſonas,ſed bene quò ad loca. Mihi tamen ſub dubio videbatur,quòd licèt in prædicta taxatione requiratur partis vocatio,illa duntaxat fit ad inſtructionem, & informationem ſummariam habendam de illis : & ad interloquendum ſupe.

ipſis:

ipſis:quæ etiam poſſet fieri in partis abſentia: vt
legitur,& not.per Innoc.in ca.auditis.de procu.
faciunt etiam ea,quæ leg.& not.in cle.iudices.de
2 offi.dele.tum etiam,quia huiuſmodi taxatio eſt
quoddam acceſſorium ad executionem ſentētiæ,
quod poteſt expediri ſicut principale.ar. de reg.
iur. acceſſorium.libr. vj. & hoc tenet expreſsè
Gui.de mon.lau.in extrauagan.ſedes apoſtolica.
Contra hanc opi. meam fuerunt alleg. quædam
not.Inno.in c. de cætero. de ſen.& re iudi.quod
licèt merus executor, puta ſententiæ, poſſet ali-
quas probationes recipere ad ſui inſtructionem,
ſuper aliquibus appoſitis, vel propoſitis coram
eo:tamen nunquam de hoc poſſet iudicare, ſiue
diffinire,ſed debet,& tenetur ſuperſedere,& to-
tum negotium ſufficienter inſtructum ad ſupe-
riorem remittere:quia prædictus executor,vt po
nebatur in facto, nedum probationes ſuper va-
lore fructuum receperat: ſed etiam illum articu-
lum diffiniuit,fructus taxando,& partem ad ſol-
uendum per cenſuram eccleſiaſticam compellen-
do. Hoc per Dominum Auditorem huiuſmodi
cauſæ totum factum fuit annullatum,& de nouo
per eundem Auditorem fructus taxati. In quam
ſententiam ego poſteà motus ex dicto Inno. ſu-
periùs allegato, conſenſi: licèt Hoſtien.ibidem,
teneat contrarium. Pro cuius opinione faciunt
plura iura, quàm pro opinione Inno. videlicèt,
de reſcrip.c.ſi quando.c.cùm adeò. c. ad aures. c.
conſtitutus.c. poſtulaſti.c. ad audientiam. & c.
ſi proponente. de offi.deleg. c. ex parte. & c.
ſuper eo. de appellat. cap. dilecto. & ibi Ioan.
Andr.in nouella.

ADDITIONES.

a Canonici. Adde Dominic.in cap.dudum. de re-
ſcript.lib.vj. & Felyn.in cap. paſtoralis. de offic.
delegat.in 3.col.verſic.verùm verò abbatia.

A.M.P. Poſſet addi ad hoc ſummarium,quòd
licèt executor merus ſententiæ poſsit aliquas
probationes admittere ad ſui inſtructionem: ta-
men debet negotium remittere ad ſuperiorem,
& in iſtis executoribus non requiritur dignitas.
Et faciunt ad hanc deciſi. not. per Staphi. dum
tractat de literis iuſtitiæ fol. 175. verſ. latis tri-
bus ſententijs. vbi etiam allegat deciſi. 14. infrà
de re iudi.vbi quando committitur taxatio fru-
ctuum, Auditor tamen poteſt taxare fructus etiā
poſt tres ſentētias perceptos,cū diſtinctiōe tamē,
de qua ibi.pro quo facit illud quod fuit deciſum
3 in causa Placentina caſtri Sarmatis,quòd fru-
ctus etiam à ſolo ſeparati,qui tamen pendebant,
quando fuit decretum mandatum, comprehen-
debantur ſub mandato executiuo:quia ſunt pars
fundi, per tex.in l.fructus. ff. de rei vendi.quod tibi
ſeruiet ſæpè,præſertim in materia ſequeſtratio-
nis. Et ad materiam præſentis dec.facit alleg.La
pi ſecunda,vbi latè de executore ſentētiæ, de qua
materia habetur etiam latè per Fely.in cap.de cę-
tero.de re iudi.& in cap. paſtoralis.§.quia verò.
& in cap.cùm ordinem.de reſcrip.qui ad hoc al-
legat dec.15.infrà de dolo & contu.vbi videbis,
Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

Gratia nouæ prouiſionis,in qua eſt tacitus defectus,de
quo Papa ex diſpoſitione iuris,vel ex cancellariæ regulis
ſcientiam habere potuit, ſurreptitia non eſt. hoc di. pri-
mò. Vel ſic, Taciturnitas omnē gratiam apoſtolicā non
vitiat ſed illa tantùm,quam ſi Papa ſciuiſſet, gratiam de-
negaſſet. Vel ſic, Surreptionis maius eſt vitium in expri-
mendo,quàm in omittendo.h.d.

SVMMARIA.

1 *Gratia nouæ prouiſionis an taciturnitate vitietur.*
Taciturnitas illa impedit gratiam, quam ſi Papa ſciè
uiſſet,ipſam denegaſſet.
2 *Reſcriptum contra legem quo caſu ſit validum.*
3 *Papa nouam faciens conſtitutionem generali con-*
ſuetudini contrariam, cenſetur ipſam conſuetudinem
velle tollere.
4 *Expreſsio non eſt in notorijs neceſſaria.*
5 *Expreſsio falſa citius vitiat reſcriptum, quàm taci-*
turnitas.
7 *Mentio an ſit facienda de reſeruatione generali: &*
quid de ſpeciali.
8 *Mentio ſemper fieri debet de qualitate perſonæ, per*
cuius obitum vacat beneficium.

DECISIO XXXII. aliàs 468.

EXtra Rotā ſuppoſito iſto facto R. vtriuſ-
2 que iur.Doctor,habens gratiam [a] de cano-
nicatu ſub expectatione præbendæ, digni-
tatis,perſonatus, ſeu officij eccleſiæ Creten.cano
nicatum,& præbendam, ac cantoriam dictæ ec-
cleſiæ vacantem vigore dictę gratiæ de facto ac-
ceptauit, cùm de iure non poſſet:quia canonica-
tus,& præbenda, ac cantoria erāt ſpecialiter re-
ſeruatæ:vt patet per ſeruationem,de qua cōſtat:
& etiam quia Cantoria eſt dignitas maior poſt
pontificalem,& poſt iſtam acceptationem factā,
fecit exponi Papæ formam gratiæ,& dictæ acce
ptationis non facta mentione,quòd gratiam ſpe-
cialiter haberet,vel nō haberet de dignitate poſt
pontificalem, & hoc expoſito obtinuit tunc à
Papa de canonicatu,& præbenda prædictis pro-
uideri ſibi,tanquam ſpecialiter reſeruatis, reſer-
uationem obtinendo, etiam expreſsione facta in
literis,quòd dicta cātoria dignitas eſt maior poſt
pontificalem. Opponitur contra literas antequā
expediantur per Cancellariam, quòd non expe-
diantur, vel quòd expeditio prima executioni
non demandetur:pro eo,quòd talis prouiſio nō
valet: cùm in literis expeditis prædictis excepta
fuerit dignitas maior poſt pontificalē. & de hac
exceptione in ſuppoſitione, & in literis huiuſ-
modi prouiſionis non fit mentio,vt exceptio:ſed
contraria poſitio. Quæritur an talis oppoſitio
ſufficiat ad impediendum literas, vel executio-
nem antedictas,ſaltem quò ad cantoriam? Et ſic
primò videtur,quòd oppoſitio talis ſit bona, &
ſufficiens:quia quando alicui obſtant plura im-
pedimēta,licèt fiat ſibi gratia de ſublatiōe vnius,
nō propter hoc tollitur aliud: & ideò adhuc alio
remanēte,totū adhuc remanet impedimētū.ff.de
ſer.vr.præd.l.ſi domus.de fil.preſ.c.ij.de auctori
tate & vſu pallij.c.ex tuæ. in.de priuil.c.paſto-
ralis. Modò dicta exceptio non valebat ex du-
plici cauſa. Primò, quia gratia non ſe exten-

debat ad dignitatem huiuſmodi maioré. Secun-
dò. quia reſeruatæ erant, & non eſt ſublatum niſi
ſecundum impedimentum: ergo in vno impedi-
1 mento adhuc remanet. Tertiò, † quando aliquid
in gratia exprimitur, vel tacetur, quo non ex-
preſſo, vel tacito Papa gratiam denegare potuiſ-
ſet: ergo eſt ſurreptitia, & nulla. de electio. cap.
dudum. el. ij. & capitulo ad audientiam. de re-
ſcriptis. cap. ij. de præbendis. cap. dudum. lib.
vj. Modò hic videtur expreſſum, quòd virtute
dictæ gratiæ, & acceptationis ſibi dicta Canto-
ria deberetur: niſi reſeruatio obſtaret, quod
eſt falſum: quia ex alio capite acceptatio non
valebat: puta, quia dicta Cantoria ſub dictis
literis non cadebat. Item tacuit, quòd digni-
tas maior poſt pontificalem in dictis literis erat
excepta, quod tacitum ſi expreſſum fuiſſet,
mouiſſet Papam ad non concedendum: ergo,
&c. Contrarium puto: quia aut vitiaretur di-
cta gratia prouiſionis per falſi expreſsionem, aut
per veri taciturnitatem, cùm de poteſtate col-
latorum, & habilitate prouiſi, ac vacatione mi-
nimè dubitatur: ſed neutrum eorum poteſt di-
ci: ergo, &c. Dico primo, quòd non fuit de-
fectuoſa per falſi expreſsionem, vel ſuggeſtio-
nem, niſi diceretur in hoc quòd ſuggeſta eſt ac-
ceptatio, cùm pro eo ſolo fuiſſet vitioſa, quia
beneficium reſeruatum. Sed breuiter dico, quod
hoc nullo modo videtur Papæ ſuggeſtum: quia
non ſequitur, hoc impediuit, ergo non illud, cùm
plura poſſunt eſſe impedimenta, quorum quod-
libet per ſe ſufficiens eſſet, vt probant iura ſu-
periùs allegata. facit capitul. cùm pro cauſa. de
ſententia excommunica. Secundò, quia non ſit
ſurreptitia propter taciturnitatem: quia ſi hoc
diceretur, hoc eſſet propterea, quia tacitum eſſet
in gratia prouiſionis, quod in gratia, vigore cu-
ius fuit facta acceptatio, fuerat facta exceptio
maioris dignitatis poſt pontificalem: ſed hoc
non obſtat, quia nunquam vitiat gratiam huiuſ-
modi taciturnitas, quãdo in caſu ex narratione
& forma prouiſionis debet veriſimiliter eſſe no-
tum. ſic eſt in propoſito: igitur. patet primum,
quia quando facit actum, qui poteſt certo ob-
ſtaculo impediri, ſi ſciat obſtaculum illud, & eſt
in eius poteſtate illud tollere videtur, eſto quòd
nec de hoc aliquid dicat, nec de hoc aliquid di-
catur ſibi, videtur ipſe velle tollere iſtud. ff. de ex
cuſat. tutorum. l. idem Vulpianus §. fi. & ff. de re
iudi. l. quid in conſulebant. ibi. eſt de neceſsita-
te. ff. de hæredi. inſti. l. pe. ad quid enim oportet
aliquid dicere alicui, quod ipſe per ſeipſum ve-
riſimiliter ſcire debet, certè fruſtrà: vt ff. de ac.
emp. l. j. & l. ea quæ. ff. de ædilit. edict. § ſi intel-
ligitur. cum ſi. ibidem alleg. pro quo faciunt
not. Ia. Pe. C v. C. ſi contra ius vel vti. pub. l. om-
2 nes. circa prin. videlicèt, quòd licèt † reſcriptũ
non valeat contra legem: tamen ſi facta eſt talis
narratio facti in reſcripto, quòd princeps cogno
ſcere potuit reſcriptum eſſe contra legẽ, licèt de
hoc in reſcripto nil dicatur expreſsè, ſeu quòd
non dicat non obſtante tali lege, valet reſcriptũ.
idem dic ſecundum not. Ioan. And. de reſcrip. in
nouel. c. j. priuilegium ſcilicèt, ſiue reſcriptum
b conceſſum per principem [b] valere, & ius com-
mune tollere. licèt de illo non faciat mentionem:
quia in ſcrinio pectoris ſui cenſetur illud habe-
re. l. omnium. C. de teſta. Item facit quod not.
Ioan. Andr. in gloſſ. de conſti. c. j. libr. vj. quod
3 Papa faciens nouam conſtitutionem, gene-
rali conſuetudini contrariam, videtur velle tol-
lere dictam conſuetudinem: pro eo quòd præſu-
mitur illam ſcire, etiam ſi de ea mentionem non
faciat. facit ad hoc, quod notat in de exceſ. præ-
lato. c. j. libr. vj. item facit quod not. Fred. de Se-
nis in tractatu ſuo de rerum permut. conclu-
ſione vj. vbi dicit. quòd impetratio beneficij ex
cauſa permutationis obtenta, non valet, ſi be-
neficium eſt reſeruatum, & de reſeruatione non
eſt mentio facta, niſi ſit generalis, & pluribus
nota: quia tunc præſumeretur, quòd Papa il-
lam ſciuiſſet, & tunc expreſsio neceſſaria non
fuiſſet in nouis per prius. Dictæ rationes ſatis vi-
dẽtur eſſe claræ: videlicèt, quòd ex forma nar-
rationis Papa debuit ſcire veriſimiliter, quòd in
gratia prima excipiebatur dignitas electiua:
quia iſtud eſt notum ex papali conſtitutione,
plus quàm notoria, quòd in omnibus huiuſ-
modi literis ponitur dicta clauſula exceptiua:
4 in notorio verò admonitio, vel expreſsio ne-
ceſſaria non eſt. hinc eſt, quòd licèt emptor de-
beat emptionem venditori denuntiare: tamen
vbi eſſet notorium, non eſſet opus denuntiare:
vt de ac. emp. l. emptor. in rub. Item alia ratione
ſecundò deducta: quia aut dicis Papam fuiſſe de-
ceptum in hoc, pro eo quòd credidit, quòd for-
ma ſibi expreſſa hoc importaret, quòd ſub ea ta-
lis dignitas comprehenderetur: aut pro eo, quòd
ipſe putauit, quod in prima gratia fuerit facta
mentio expreſſa, quòd dignitas maior huiuſmo-
di comprehenderetur ſub ipſa: quia non vide-
tur, quòd ex alia opinione potuiſſet: Sed neutrum
dici poteſt: Non primum: hoc enim eſſet pone-
re in principe errorem iuris, quod eſſet abſur-
dum: vt in c. j. de conſti. libr. vj. Certum enim eſt
de iure moderno, ſecundum conſtitutionem Do-
mini noſtri, quòd ſub generali gratia non com-
prehenditur dignitas maior poſt pontificalem,
etiam ſi non poneretur clauſula exceptiua: vt ha
bent ordinationes Io. xxij. per omnes ſummos
pontifices confirmatæ. Nec ſecundum; quia non
eſt veriſimile Papam diuinare: vt. l. ſi putator. ff.
ad leg. Aquil. Secũdò videtur veriſimiliter, quod
Papa debuit idem iudicium facere de eo, quod
ſibi non appareat & de eo, quod non erat: vt l. ij.
& l. vtil: a Polla ff. de contrahen. emptio. quia ve
riſimile eſt, quòd Papa debuit præſumere, quòd
non fuit poſita clauſula in primis literis per quã
in eis huiuſmodi literis comprehendi valeret:
tum quia hoc non eſt conſuetum, imò prohibi-
tum fieri, nec credo factum adhuc fuiſſe de tem-
pore Papæ moderni: tum quia ſi ita eſſet, veri-
ſimile eſt. quòd dictus R. de hoc feciſſet mentio-
nem in ſecundis literis, vt eas faciliùs obtinere
potuiſſet: quia quilibet præſumitur velle eſſe di
e ligens in iure ſibi acquirendo: [e] vt de arbi. ca. j.
cum ſimilib. ff. de probat. l. cùm de indebito. in
prin. & in fi. & l. ſi poſitum. eod. titu. Concludo
ergo ex præmiſsis Papam in conceſsione nouæ
prouiſionis non fuiſſe circumuentum: & per
conſequens

conſequens dictam gratiam minimè reputaret, ſeu vitiari tanquam ſurreptitiam. quod princi-
5 paliter probatur ſic: quia licèt falſæ, omnes expreſsiones, quæ potuerunt mouere principem ver. ſimiliter ad faciliùs concedendum, regulariter vitiant gratias: quia literæ habent tacitã cõditionem, ſi preces veritate nitantur, tamen non omnia tacita, quorum expreſsio mouere potuiſ-
d ſet ad denegandum gratiam, vitiant, ſed ea ſolùm, de quibus reperitur expreſſum, vel de quibus in iure eſt cautum, quod eis expreſsis eã gratiam nullatenus conceſsiſſet. Hinc eſt, quòd licèt Papa ita libenter daret beneficium magni valoris ſicut parui, de huiuſmodi dignitate valet gratia, nec ex taciturnitate huiuſmodi vitiatur, licèt ſecus ſi in. noris valoris expreſsiſſet: vt not. gloſſ. in Clemen. j pr. eal. quæ vult, quòd conceſſio facta per Papam criminoſo valeat ipſo iure. ꝙ no. Innocen. de conceſſ. præben. c. propoſuit. & c. cùm noſtris. & probat. c. inter dilectos. de exceſ. præla. & c. accedens. de accuſ. tamen ſi fuiſſet crimen expreſſum, hoc valde potuiſſet mouere ad denegandum: vt de æta. & qua. c. cam te. cum ſimilib. Modò ita eſt, quòd hîc non poſſumus dictas literas arguere ex falſi ſuggeſtione: quia nõ reperitur aliquid falſi ſuggeſtum, quod ſola propter hoc, quòd in præmiſsis literis nõ fuiſſet adiecta clauſula exceptiua, dictam nouã prouiſionem denegaſſet: imò veriſimile eſt magis de contrario, attenta dignitate impetrantis: & quòd gratia iſta non fundatur ſuper aliquo iure ipſius, &c. Ad rationes factas in contrarium: & de prima notum eſt, quòd non eſt impedimentum collationis, & inquantùm tolleret impedimenta, videtur vtrunque tollere, vnum expreſſè, & aliud tacitè per prædicta. Ad ſecundam rationem ſufficienter eſt reſponſum per primam rationem huius partis.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde ad hanc deciſ. Felyn. in cap. in noſtra. correla. extrà de reſcrip. Ægid. deciſ. 47. hoc titul.

b Principem. Not. principem ex ſola voluntate contra ius poſitiuum poſſe diſpenſare. Innoc. in cap. cùm ad monaſterium. de ſtatu regular. Abb. in cap. cùm literis. de in integ. reſtit.

c Acquirendo. Ad quod conſequendum cuilibet licet vigilare l. ſi mina cum ratione. ff. de pecul.

d Sed ea. Adde Calder. conſ. vj. de præbend. Felyn. in cap. ſi per literis. col. ij. & cap. poſtulaſti. col. iij. de reſcrip.

A. M. P. Habes aliam ſimilem quaſi de verbo ad verbum per Ægid. deciſ. 47. hoc tit. Cùm autem ſuprà deciſ. 7. & 21. dictum ſit de ſurreptionis materia, hic tantùm dicam ſuper difficultate, quæ habetur hic in ij. col. huius deciſ. num. 3. in verſic. Item facit quod not. Fede. vbi dicit, ꝙ
1 † impetratio beneficij ex cauſa permutationis obtenta, non valet, ſi beneficium erat reſeruatũ, ſi non fuit facta mentio de ipſa reſeruatione: niſi reſeruatio ſit generalis, & pluribus nota, & ſic præſupponit etiam de generali reſeruatione non eſſe fiendam mentionem, quando eſt nota. Et videtur inferre, quòd ſecus ſit in ſpeciali reſeruatione ſimiliter nota: & quòd minor ratio ſit in generali quàm in ſpeciali quod videtur contra
2 deciſ. 21. inf. à de præbend. vbi licèt de ſpeciali mentio non requiratur, de generali tamen mentio ſemper eſt facienda: prout etiam de qualibet reſeruatione mentio fieri debet, aliàs collatio eſt nulla: vt in deciſ. 3. de præben. in antiq. Et quia Felyn. multùm laborat ſuper hac contrarietate, in c. in noſtra. de reſcrip. correla. 7. qui contra ſolitum cõfuſè loquitur: ſed in effectu ſentit, quòd de ſpeciali non contenta in regulis, eſt fienda mentio: de generali verò ſemper debet fieri mẽtio, niſi ſit in corpore iuris, vel publicè nota. Et ratio eſt, quia exiſtentia in regulis præſumuntur nota: & de iis, quæ ſunt nota Papæ, mentio non requiritur. Dicit tamen ipſe, ibi in fi. quòd
3 † ſemper debet exprimi qualitas perſonæ, propter quam vacat beneficium: puta an ſit capellanus, vel collector &c. vel an beneficium vacet in curia: hoc enim expreſſo ſatis Papa poteſt ſcire, an ſit reſeruatum. & vide eundem ibi correla. 6. & deciſ. Ægid. 34. & 69. de præbend. Ego autem crederem, quòd in hoc caſu nulla eſſet differentia inter ſpecialem, & generalem, dummodo conſtare poſsit, quòd eſſet nota Papæ: prout ſentit hæc deciſio in dicta ij. col. verſi. ſecundo. quia non ſit ſurreptitia: facit deciſ. 14. de rerum permutat. in antiq. vbi ſi fiat permutatio coram ordinario, tacito de aliis beneficiis, valet: quia præſumitur habere notitiam de eis: ſecus ſi fit coram Papa. Pro quibus faciunt not. per Felyn. d. c. in noſtra. correl. 29. & in c. veniens. col. ij. de præſcrip. Et ſatis conferunt ad hoc deciſ. Caſſad. 1. 2. 5. & 7. de reſerua. vbi etiam habes, an reſeruationes inductæ per regulas ſint generales: & vide eundem in dec. 23. de præbend. & meliùs in dec. 12. ibidem. Inueni tamen poſt congeſtionem de qua ſuprà, Æneam de Falco. in tract. reſeruat. ſi per 4. effectu reſeruat. fol. 24. clariſsimè declarantem hanc difficultatem, vide eum qui meliùs dicere non potuiſſet. Et quò ad vltimam partem ſummarij, quòd maior ſit defectus falſitatis expreſſæ, quàm taciturnitas, facit id quod dixi ſuprà dec. 7. An. Mat. Pap.

EPITOME.

Canonicus præbendatus in ſecunda gratia tenetur facere mentionem de canonicatu, ac præbenda huiuſmodi, ſi præbendæ ſunt diſtinctæ; aliàs ſufficit, quòd faciat mẽtionem de canonicatu: Et canonicus non debet eſſe ſine præbenda: ſed ſine canonia bene poteſt eſſe præbendatus.

SUMMARIA.

1 *Canonicus præbendatus aliud beneficium impetrans, facta de canonicatu, non præbenda, mentione, an gratia ſurreptitia ſit.*
2 *Papam, vt concedat, aut deneget quæ mouere poſſunt, in gratiis exprimenda ſunt.*
3 *Mentio debet fieri de præbendis, quando ſunt diſtinctæ.*
4 *Præbendæ diſtinctæ quæ dicantur.*

DECISIO

DECISIO XXXIII. alias 449.

1 QVidam † habens canonicatum, & præben-
dam in certa eccleſia, impetrat aliud bene-
ficium vacans, faciens mentionem de canonica-
tu, ſed non de præbenda. dubitatur vtrùm gra-
tia ipſius eſſet ſurreptitia? Et videbatur aliqui-
bus, quòd nó: quia canonicatus trahit ad ſe prę-
bendam, ſed non econtrà: quia canonicatus nó
poteſt, nec debet eſſe ſine præbenda, ſaltem diu.
j.q.iij. ſi quis obiecerit. de præben. c. relatú. Sed
præbendarius poteſt eſſe non canonicus: vt in
c. ſuper ſpecula. de magiſ. & legitur & not. de có
ſti. cùm M. Præterea præbenda naſcitur ex cano-
nia, tanquam filia à matre. xij. q. j. c. de quibus.
d. c. relatum. & c. dilectus. eo. tit. Dicitur autem
à pretio, quod quis recipit pro labore ſuo, non
à præbeo, præbes, iuxta illud, non à præbendo
rectè præbenda vocatur, ſed magis à precio, cu-
ius amore datur: prout not. Guil. de mon. lau. in
cle. ſi iuxta. de præbé. Videbatur alijs Dominis,
& maiori parti contrarium: quia iura canoni-
calia, & iura prębendalia ſunt diſtincta, & in di-
ſtinctis bonis conſiſtunt: prout legitur & not.
in d. c. cùm M. per Inn. & Hoſt. & ideò iura pro-
hibent à nullo, præterquàm Papa poſſe dari ius
ad vacaturas præbendas: vt in cap. propoſuit.
de conceſſ. præben. ergo &c. Præterea ſi de iure,
quod habeo ad rem, puta de expectantia ad prę-
bendam, debeo, & teneor facere mentionem: vt
in c. in noſtra. de reſcrip. multò fortius de iure in
re: puta præbenda actualiter obtenta quantum-
cunque modica. eo. tit. c. ſi proponente. de præ-
bend. ſi motu proprio. lib. vj. Plus enim mouiſſet
Papam ad non credendum prædicto impetranti,
ſi expreſsiſſet ſe canonicum præbendatum, quá
ſolùm canonicum: quia præbenda habet plus
commodi, & temporalitatis, quàm canonia: vt
2 in iuribus & dec. ſuperiùs alleg. Cùm † igitur o-
mnia, quæ poſſunt Papam mouere ad denegan-
dum, vel concedendum ſint in gratijs exprimen-
da: vt in c. cùm adeò. c. ad aures. c. conſtitutis ad
audientiam. & c. ſi proponente. & d. c. ſi motu
proprio. & vide not. ibi per Ar. & Ioan. And. in
nouel. ergo videbatur maiori parti prædictam
gratiam fore ſurreptitiam. Hoc verum ſecundú
me, de canonicatibus, & præbendis diſtinctis: ſe-
cus de indiſtinctis, præſertim conſecutiuis, quas
quis conſequitur: eo ipſo quòd canonicatum a-
dipiſcitur: vt in c. fin. de conceſſ. præben. lib. vj.
Idem de portionibus præbendalibus, etiam vbi
eſſet certus numerus canonicorum, ſed nó prę-
bendarum: de quibus per Innoc. in c. dilectus. &
c. dilecto. de præben. in quibus caſibus præben-
dæ céſentur annexę canonicatibus: & ſunt de iu-
ribus & pertinentijs ipſius, de quibus non tene-
tur quis facere mentionem. argu. c. tranſlato. de
conſtit. de præben. exſtirpandæ. & c. ſuper eod.
lib. vj. Fuit ergo concluſum, & conſultum Do-
mino Auditori, quòd informaret ſe de diſtin-
ctione, vel indiſtinctione canonicatuum, & prę-
bendarum dictæ eccleſiæ, in qua dictus impetrás
aſſeruit canonicatum obtinere.

ADDITIO.

Cùm iſta dec. concordat dec. 2. Biſig. in tit. de
præbend. & dec. 72. de reſcrip. in antiq. ſed iſtud
ſummarium non eſt ſuper difficultate reſoluta
per dec. quæ aliud non intendit, niſi decidere, an
3 † gratia ſecunda in qua fit mentio, quòd quis e-
rat canonicus, ſit ſubreptitia, ex quo nihil fuit
dictum, quòd obtinebat præbendam. Et diſtin-
guit, quòd aut præbendę ſunt diſtinctę, & debet
fieri mentio de canonicatu, & prębenda: ſi verò
non ſunt diſtinctę, tunc ſufficit fieri mentionem
de canonicatu, quia præbenda tunc in conſe-
4 quentiam venit. † Quando autem prębendæ di-
cantur diſtinctæ, habes ſatis clarè, per Fel. in c.
cùm M. de conſti. nu. 28. Et de hac materia per
eundem in c. poſtulaſti. nu. 29. & 33. cum pluri-
bus ſequentibus. de reſcript. & in terminis hu-
ius deci. ſatis clarè loquitur in c. cùm adeò. de re-
ſcrip. & vide etiam aliquid per eundem in c. cam
te. & in c. in noſtra. correl. 3. eod. titu. & aliquid
habes in deci. Caſſad. 17. de prębend. Et de mate-
ria canonicatus, vide infrà de præbend. ſuper
dec. 25. & per Staphi. fo. 45. & 106. & in alia im-
preſſ. 41. & 81. A. M. P.

EPITOME.

Si committatur cauſa, & cauſæ, cum poteſtate citandi, poteſt impetrans vigore dictæ commiſsionis proſequi appellationem aduerſarij. Vel ſic, Appellans ſi faciat committi cauſam, & cauſas, quam & quas mouet, ſeu mouere intendit cótra appellantem ſuper certo beneficio cum poteſtate citandi in curia, & extra, & ad partes, docto de appellatione poteſt per audictiá procedere cótra ipſum. h. d.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio cauſæ, quá habet quis contra B. capit cauſam appellationis interpoſita in partibus per B.*
2 *Proceſſus contra alterem, qui impetrauit ſolùm commiſsionem, non tenet, niſi citetur in partibus.*
3 *Impetrans commiſsionem pro alio ſine mandato, condemnatur in expenſis, & intereſſe.*
4 *Pœna conuentionalis exigitur in materia euictionis.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 493.

SI committatur cauſa, & cauſæ, quam, vel
quas mouere intendit A. contra B. ſuper
certo beneficio, cum poteſtate citandi in
curia, extrà, & ad partes: ſi pars impetrans hu-
iuſmodi commiſsionem, non recipiat citatio-
nem ad partes: ſed producat appellationem in-
terpoſitam per partem aduerſam in partibus, &
vigore illius petat procedi, licèt in prædicta có-
miſsione non dicatur cauſa appellationis; nihil-
ominùs tamen Auditor vigore dictæ appella-
tionis poteſt procedere. Ratio, quia non eſt du-
bium quòd cauſa appellationis eſt cauſa propter
quam totum negotium principale ad curiá ex-
titit deuolutum, ſi debita forma ſit ſeruata. cap.
j. de elect. lib. vj. iuncta Clem. cauſam. eod. tit.
Tum etiam quia per huiuſmodi appellationem
apparet de cauſa, quam prędictus A. contra B.
& ſuper quo mouet, ſeu mouere intendit:
tum etiam, quia ſi verbum appellationis ex-
preſsiſſet in cómiſsione, etiam citiùs obtinuiſſet
ſic quod

ſic quòd non eſt tale tacitum, quod Papam mo-
uiſſet ad denegandum, igitur iſta taciturnitas nõ
obeſt.de reſcri.c.ſuper literis. tum etiã quia ſu-
perflua,& abundans cautela nõ nocet:ergo,quia
ex abundanti. quia fortè dictam appellationem
tempore cõmiſsionis non habuit, vel ſi habuit,
verũ deuoluebat,dubitauit: ergo cõmiſsionẽ cũ
poteſtate citandi impetrauit,quæ quidẽ citatio,
ſcilicèt hominis,citationẽ iuris,videlicèt appel-
lationẽ nõ excludit:operãtia enim augmentum
diminutionem operari non debent. de priuileg.
c.in ijs.de præben.c.cui de non.libr.vj.&c.

ADDITIO.

Iſtud ſummarium non concludit, & in effe-
1 ctu dec.hoc dicit, quòd † ſi A. cõmittat cauſam,
quã habet ſeu habere intẽdit, ſuper tali re,abſq;
eo quòd citet B.eius aduerſariũ, qui in partibus
appellauerat: virtute talis commiſsionis, poteſt
repetita appellatione pro parte B. interpoſita in
cauſa procedere: licèt in commiſsione nihil di-
ctũ fuerit de huiuſmodi appellatione. Ratio eſt:
quia verbũ,cauſam,poteſt optimè cõprehende-
re cauſam appellationis. Et cũ iſta dec. cõcordat
alia infrà de officio deleg.11.& infrà de appella.
60.& 61.vbi habetur, quòd valet appellatio in-
terpoſita per falſum procuratorẽ,& ꝙ appella-
tus poteſt vti cõmiſsione nomine appellãtis, etiã
ſine mãdato impetrata, nec per ipſum ratificata,
& procedere in cauſa,vt ibi videbis,& facit dec.
6.infrà de appel.& deciſ.1.infrà de elect. vbi ha-
betur,ꝙ appellatus poteſt procedere cõtra appel
lantẽ virtute appellationis per ipſum interpoſi-
tæ,& etiã ſibi nõ intimatæ,& ibi vide quæ nota-
ui. Cõtra dec.prædictã tamẽ videntur facere duæ
dec.Ægi.videlicèt & 25.& 26.de iudicijs,vbi di
citur,ꝙ ſi P.cõtra Io.cõmiſsionem, & citationẽ
obtinuit,& illa nõ executa Ioã. velit procedere,
opus eſt.ꝙ ipſe obtineat nouã citationẽ, in vim
illius primæ cõmiſsionis, vel ſecundũ dictã dec.
25.tã in vim illius primæ,quàm alterius cõmiſ-
ſionis,quã tenetur facere Io.pro abſolutoria ob-
tinẽda. Ecce ergo ꝙ non poteſt procedi,niſi cita-
to P. Pro ſolutione tamen huius cõtrarij dicen-
dum arbitror,ꝙ licèt iſtæ dec.videãtur cõtrariȩ,
tamen omnes tẽdunt ad vnũ finẽ. Et ſi rectè per-
cipiatur ſenſus huius dec.noſtræ, & aliarũ deciſ.
de quibus ſuprà,non dicũt.ꝙ virtute talis com-
miſsionis poſsit procedi, ſed virtute appellatio-
nis,quæ deuoluerat negotiũ ad curiã, & habue-
rat vim citationis. In caſu autem Ægid.pars non
erat citata, nec cauſa deuoluta, ideò non eſt mi-
rum,ſi nõ poterat procedi in cauſa, niſi citato P.
contra quem puto procedi potuiſſe, etiã ſine no-
ua commiſsione:cùm cõmiſsiones in Rota ſint
diſtributiones,& excitent tantùm iuriſdictionẽ,
vt dicit d.dec.61.& ſunt communes vtrique par
ti:vt dicitur in hac dec.& dicam latiùs ſuper dec.
6.de appel.& ad hoc facit dec.17.infrà de dolo
& contu.vbi dicitur expreſsè, quòd actor impe-
trauerat commiſsionem, & receſſerat de curia,
& Domini noluerunt quòd reus veniens poſſet
procedere contra actorem eo non citato: prout
etiam idem dicit dec.7.de verbo.ſigni. in antiq.
cum diſtinctione tamen,de qua ibi. Ideò cogita,
& videas quæ ſcripſi ſuper d.dec.6.& alijs,infrà
de appel.& d.deciſ.17. Rota enim approbauit d.
deciſ.17. in vna Leodien.& in vna Valentin. co-
ram Domino Puteo 24 Ianuarij,1543. vt repe-
rio annotatum per bonæ memoriæ Tho.de Tha
2 nis. Nos enim hodie ſeruamus, ꝙ † ſi reperitur
præſentata commiſsio contra me,ad inſtantiam
principalis, vel legitimi procuratoris, procedi-
mus ipſo citato, vel eo abſente per Audientiam
3 contradictarum: † ſi verò impetrata ſit per aſſer
tum procuratorem,obtinemus cõmiſsionem, in
qua mandatur Auditori, vt præfixo termino tali
aſſerto procuratori ad docendum de mandato,
condemnet eum in expenſis, ac damnis, & in-
tereſſe:ac declaret beneficium propter talem cõ
miſsionem nõ eſſe litigioſum, & etiam quòd ta-
lis aſſertus procurator promiſerit de rato ſub
pœna ducentorum ducatorum. Domini nolunt,
ꝙ talis pœna exigatur in hoc mundo, cùm ſem-
per habeant æquitatem præ oculis omni rigore
4 prætermiſſo. † Conſueuit tamen Rota condẽ-
nare in pœnis conuentionalibus in materia eui-
ctionis, vt in vna Bononien. bonorũ de Plate-
ſijs, in qua eram procurator corã bonæ memo-
riæ Paulo de Capizuchis, olim Rotæ Decano, &
poſteà Epiſcopo Neocaſtren. patruo R.P.D. Ioã.
Antonij,nuper etiam in eodem ſacro Audito-
rio recepti,ob huius bonam indolem, nõ minùs
de eo,quàm de patruo ſperandum eſt. A.M.P.

EPITOME.

Noua prouiſio per actorem contra reum poſſeſſorem
poſt litem introductam impetrata, debet per Auditorem
abſenti poſſeſſori intimari.h.d. Vel ſic: Lite ſuper benefi-
cio pendente ſi actor impetraret nouum ius, puta.gratiã
ſi neutri,id per Auditorẽ reo abſenti intimari debet.h.d.

SUMMARIA.

1 *Gratia noua impetrata lite pendente poſſeſſori eſt in-
timanda.*
2 *Auxilio nouo indigent, quæ de nouo emergunt.*
3 *Citatus legitimè debet comparere, vel procuratorem
mittere ad omnia, quæ occurrere poſſent in cauſa.*

DECISIO XXV. aliàs 320.

1 Licèt in cauſis † beneficialibus in curia per
appellationem,vel aliàs,legitimè poſſet pro-
cedi per audientiam, & pronuntiari contra ab-
ſentem pręſertim poſſeſſorem pro actore vigore
iuris ſibi ante huiuſmodi litem, vel ſaltem tem-
pore commiſsionis obtentæ competentis: tamẽ
ſi actor poſt litem introductam, puta in medio
cauſæ impetret nouam gratiam,ſiue nouum ius,
puta ſi neutri ius competat in beneficio de quo
litigatur, quòd ei prouideatur: voluerunt & di-
xerunt maior pars Dominorum, quòd huiuſ-
modi gratia noua poſſeſſori eſt intimanda, an-
tequàm ſententia contra eum proferatur: tum
quia ſi dicta gratia impetrata non eſſet, ab-
ſens pro ſe ſententiam reportaſſet, per regu-
lam, actore non probante &c. Et quia fortè
tempore introductionis huiuſmodi cauſæ bene
ſciuit

ſciuit nullum ius aduerſario ſuo competere, id-
circo non curauit venire, vel mittere. Sed quia
ex nouo iure per eum impetrato ipſum vult vin
cere. quod veriſimiliter potuit ignorare, idcir-
co eſt vocandus ad dicendum contra prędictam
gratiam, quam fortè de ſurreptione vult impu-
gnare, vel ſaltem intimatio ſibi facienda, vt ve-
a niat, vel mittat, ſi velit. Ea † enim quæ de nouo
emergunt, nouo indigent auxilio. l. de ætate. §.
ex cauſa. ff. de interrogat. actió. cap. cæterùm. ex-
trà de iurament. calum. & cap. paſtoralis. & ibi
de hoc in uij. gloſ. de exceptio. facit cap. & circa.
& cap. ſtatuimus. de elect. lib. vj. Mihi & aliqui-
bus Dominis videbatur huiuſmodi intimatio-
nem fieri non debere de iuris rigore, licèt de be-
nignitate apoſtolica vtile foret, & concedi poſ-
3 ſet. Ratio Dominorũ meorũ & mea fuit. Nã † ex
quo citatus fuerat poſſeſſor legitimè, debet cõ-
parere, vel mittere procuratorem ſufficientem
ad omnia quæ occurrere poſſent, vel impetrari
in cauſa contra eum, quæ nedum eſt ſuper ne-
gotio principali commiſsio, ſed etiam ſuper o-
mnibus dependentibus & connexis. Et ideò ſiue
dicamus dictam gratiam per actorem nouiter
impetratam, negotium incidens vel emergens
ſiue connexum, ad omnia illa legitimè fuit cita-
tus, vel ab homine, vel à iure vſque ad ſententiã
incluſiuè. Si igitur non venit, nec miſit, imputet
ſibi. & tenebit quicquid fit in eius abſentia, quã
replet Dei præſentia. cap. veritatis. de dol. & cõ-
tumac. & cap. ij. de arbitris. libr. vj. faciunt iura
vulgaria, cap. quoniã frequenter. vt lit. non cõ-
teſtat. cap. fi. le eo qui mittit. in poſſeſſ. & c. ſæpè.
de appellatio. c. i. & c. cupientes. de elect. libr. vj.
Dicendũ tamen eſt, quòd concluſio, ſiue primum
dictũ Dominorũ poſſet procedere in illo, qui nõ
venit, nec procuratorẽ miſit cõfiſus de ſententia
abſolutoria. Sed mea & aliquorũ Dominorum
opinio poſſet procedere in illo, qui procurato-
rẽ miſit, cui credo ſufficere huiuſmodi intimatio
nẽ fieri, cũ ipſe ſufficiẽter debeat eſſe inſtructus
de omnibus cauſam ipſam tãgẽtibus. c. in pertra
ctãdis. de iuramẽt. calũ. Crederẽ tamẽ ſibi indu-
cias dandas ad cõſulendum Dominum, ſi eas pe-
teret. cap. dilectus. de procuratorib.

De conſuetudine.

EPITOME.

Conſuetudo valet, quòd vxor ſuccedat viro in mobili-
bus, iuribus, & actionibus, liberis extantibus.

SVMMARIA.

1 *Pars tertia, legitima, & iure naturæ debita, an præ-
textu conſuetudinis diminui poſsit.*
2 *Ius naturale minui poteſt, ſed non in totum tolli.*
4 *Aſcendentis ſucceſsio debetur proximiori deſcendẽ-
ti ratione cognationis.*
5 *Filiorum ſucceſsio & legitima portio quo iure procedat.*
6 *Teſtatorum diſpoſitio quo iure rumpi poſſe dicatur*
7 *Renunciari an poſsit futuræ ſucceſsioni per pactum
iuramento vallatum.*
8 *Legitima dicitur loco alimentorum ſuccedere.*
9 *Filius poteſt propter delictum excludi à legitima.*
10 *Legitima an in totum tolli poſsit, &c.*

DECISIO I. alias 18.

FVit dubitatum, & in relationibus po-
ſitum: vtrùm valeret conſuetudo, qua
cauetur, quòd vxor marito habenti bo-
na mobilia, & immobilia, ſuccedat in omnibus
bonis mobilibus debitis, & creditis etiam libe-
ris extantibus. Et videbatur aliquibus quòd nõ:
quia conſuetudo nõ præualet iuri naturali: imò
ipſi contraria eſt irrationabilis, & potiùs dicẽ-
da corruptela, & per conſequens non eſt prǽſcri
ptibilis, etiam ſi omnes homines de mundo eam
obſeruarent per infinita tempora. xxxij. q. vij.
flagitia. de conſuet. c. cùm tanto. & ibi not. ſed
hæreditas patris debetur ipſi filio de iure na-
a turæ.[a] ff. de regul. iur. l. iura ſanguinis. & de pact.
b l. ius agnationis.[b] iuncta l. filius. ff. de ſuis & leg.
c hęred. melius ff. vnde libe. l. ſcripto.[c] & j. di. ca.
ius naturale. ibi dum dicit, liberorum ſucceſsio.
d cui iuri naturali[d] per conſuetudinem derogari
non poteſt: vt ſuprà probatum eſt: ergo &c. quod
e eſt verum in toto, ſed parte[e] non ſic: vt not.
Din. in propria materia de reg. iur. cap. indul-
tum. lib. vj. Pro qua concluſione faciunt nota.
per Ioan. Andr. poſt eum in nouel. c. tua. & c. à
nobis. de deciſ. & de conſue. ſuper rubrica, & per
Innocen. in c. fina. At in caſu noſtro conſuetu-
do non tollit ius ſucceſsionis liberorũ in toto,
puta in oĩbus bonis, ſed dũtaxat in mobilibus:
ergo & cætera. Et ſic fuit determinatũ, & cõclu-
ſum poſt publicas relationes, ipſam conſuetudi-
1 nem valuiſſe, & valere. Pro † qua concluſione[f]
f ego alleg. nota. Ab. poſitam in cap. Raynutius.
ver. conſuetudinẽ. vbi ipſe Ab. not. prętextu cõ-
ſuetudinis etiam partẽ tertiã legitimã, & debitã
de iure naturę diminui poſſe, quod dicit meliùs
alibi non haberi: ſicq;, ſecundũ eum, eſſet clarus
textus pro dicta concluſione: imò ſecundũ Do.
Ægid. quidã Do. Pet. Bertrandi, qui fuit Cardi-
nalis ſanctę Romanę eccleſiæ fecit quandam le-
cturã ſolẽnem ſuper lib. vj. decreta. & tenuit in c.
ij. de conſue. eo. li. valere ſtatutum adimens etiã
in totum legitimam appellatam bonorum ſub-
ſidium debitam filijs. ratio ſua fuit potiſsima:
quia de iure naturali voluntas teſtatoris debet
adimpleri: vt Inſti. de re diui. §. per traditio-
nem. ff. ſi quis à parent. manu. ſue. l. non vſque.
& xiij. q. ij. cano. vltima voluntas: quæ tamen ſę-
pè per ius ciuile immutatur per querelam inof-
ficioſi teſtamenti, quæ eſt iuris ciuilis. ff. de in-
offi. teſt. l. ſi non mortis. §. ſi quis. iuncta l. filio.
§. vlti. ff. eod. titul. & quod ibi not. Item ius di-
cendi teſtamentum nullum ratione prętéritio-
nis eſt iuris ciuilis: quia non competit, niſi in pa-
tria poteſtate conſtitutis: vt ff. de libe. & poſth.
l. ſi quis poſthumos. §. ſi filiũ. & ff. de iniuſt. rup.
& irrit. fact. teſta. quę tamen patria poteſtas de
iure ciuili eſt: vt Inſtit. de pa. po. §. j. & ita ante
ius ciuile cuilibet ciui Romano; licebat de bonis
ſuis diſponere pro libito voluntatis: vt in pri-
mo capite legis Falcidiæ cauebatur. vt ff. ad leg.
Falc. l. j. in prin. ergo hęc omnia alio iure ciuili
tolli poſsũt: vt Inſt. de leg. agna. tutel. §. fi. & ff. de
capi. dimi. l. eas obligationes. In eadẽ opinio. eſt
Din. per idẽ motiuũ in effectu in d. c. indultu. li-
cèt illud

cèt illud per alia motiua, & multum aptè deducat. pro hac opi. facit c. Raynutius. de teſta in ſi.cum ibi not. per gloſſ.ibi cùm dicit, quòd contra voluntatem teſtatorum lex Falcidia inducta ſit.& quomodo illud intelligatur, ibi vide.
a Breuiter concludendo ſ p tat Dominus Ægid. ſecundum quod eſt in princ. concluſum, quòd hoc ius naturale in totum tolli non poteſt, ſed bene minui vel augeri poteſt. Primum probat, quia talis conſuetudo expreſsè militaret contra rationem naturalem, quæ clamat vbique, quòd filius ſaltem in aliqua portione patri ſuccedat. vt in d.l.ſcripto.ſuperiùs alleg. & in authen. de hæ.ed.& Fal.§.j.& §.ſi quis autem non implens. col.j.Ratio huius ponitur ff.de libe. & poſthu. l.in ſuis.& ex qui.cau.mai.l.cùm miles. Quid enim legalius eſt, quàm proprium filium ad paternam ſucceſſyonem admittere g in authen.qui.
g mo.na.effi.ſui.§. eſt ergo ſciendum.in princ. facit optimè xviij. q.iij.c.fin. de iureiur.c. quintaualis.& quod no.C. de epiſ.& cleric.l. ſi quis ad declinandum.ergo non valet conſuetudo cōtraria:vt C.quæ ſit lon.conſuet.l.ij.& in d. c. fi.
h de conſuetu. Fallit hoc ex cauſa, h ex qua poteſt fieri exhæredatio: vt in authen. vt cùm de appeo.§.aliud.& §.cauſas. & not. etiam d.c. quintaualis.tunc enim ceſſat ratio naturalis, propter rationem naturalem contrariam fortiorem, quæ habet, quòd delicta non remaneant impunita. ff.ad leg. Aq. l.l. ita vulneratus. de ſentent. excō. c.vt fame. Nec obſtat motiuum Pet. Bertrandi, & Din. quia licèt ceſſarent omnia remedia iuris ciuilis: tamen nihilominùs id, quod inter omnes dictat ratio naturalis, eſſet debitæ executioni mandatum: ſicut ſolet dici in contractibus à iure gentium introductis. argu.ff. de mino.l.quòd ſi minor.§.fi.ſecundum Iacob.de Are.ſicut enim ciuilis conſtitutio non tolleret contractus iuregentium in totum: argu.Inſti.de iur.na.§. ſed naturalia.igitur nec hoc caſu. Probatur ſecūdum, ſcilicèt quòd per conſuetudinem ius naturale poteſt augeri, vel minui: quia quota à iure ciuili
i ſimpliciter eſt introducta: ergo alio iure ciuili, i vel conſuetudine, quæ vim legis habet, poteſt augeri vel minui: vt in iurib. ſuperiùs alleg. quod intelligo verum, dummodo diminutio nō eſſet ita notabilis, quòd cenſeretur peremptio, vel nimis enormis: quia tunc eſſet irrationabilis, per prædicta, & de deci.c.ſuggeſtum.

ADDITIONES.

a Iure naturæ. Et in honorem ſanguinis. l.j. §. largius.ff.de ſucce.edic.ſed iura ſanguinis nullo iure ciuili tolli poſſunt: ergo nec ſtatuto: quod nō eſt aliud, quàm quædam ciuium conuentio. l. omnes populi.ff.de iuſti. & iur.l. de quibus. & l.ſequent ff.de legi.
b L.ius agnationis. Vbi † ius agnationis pacto tol-
3 li non poteſt.
c L.ſcripto. Vbi † aſcendentis ſucceſsio debetur
4 proximiori deſcendenti ratione cognationis.
d Iure naturali. Quia iura naturalia immutabilia ſunt.Inſtit.de iur.na.gen.& ciui.§.ſed naturalia. nec ea iuris ciuilis ratio corrumpere poteſt: vt

Inſtit.de legi.agna.tu.§. ſi ſed reſponde, quòd li-
5 cèt ſucceſsio filiorum, & ius legitimæ portionis proceſſerit ex iure naturali, tamen ex ea naturali ratione, eſt variabilis in quanta, & in quota & in modo portionis prædictæ, vt infrà dicam. Vel potes dicere, quòd legitima debetur filio de iure ciuili non naturali: vt not.in authen. de hæred. & ſal.§.j.&.§.ſi quis autem.vbi dicit, quòd lex imponit neceſsitatem parentibus, vt relinquant filijs legitimam.ſed conſtat legem eſſe ius ciuile: vt ff.de iuſti. & iur.l.ius autem ciuile Item à iure ciuili quota eſt aucta.vt d. authē. nouiſsima.vnde nomine, origine, quotitate, & entitate de iure ciuili dicenda eſt. & ſecundum hoc omnia contraria ceſſant.
e Sed in parte. Et ſic ius rumpendi [illegible] trahit
6 à iure ciuili: quia ante ipſum ius ciuile non erat via aliqua prodita ſeu apta ad rumpendū teſtatorum diſpoſitionem: ſimiliter via petendi ſupplementum legitimæ. data eſt à iure ciuili: vt l. omnimodo.C.de inoffi.teſta.ſi ergo hæc iure ciuili ſunt introducta, non mirum ſi ſtatuto, quod eſt ius ciuile, illa tollantur.l. de quibus. & l.non eſt nouum.ff.de legi.not gloſ.in d.l.j.in prin. ff. ad leg.Falcid.& per hoc ceſſant rationes omnes contrariæ ſuprà factæ, & fundatæ ſuper iure ſanguinis, & naturæ, quæ intelliguntur in ſucceſsione inteſtati nullo ſubſiſtente ſtatuto. Præterea ius ciuile priuat filios ex certis cauſis deſcriptis in §.aliud quoque capitulum, hic alleg. & in authen.non licèt. C. de libe. præte. igitur & ſtatutum poterit priuare: vt dicta l. omnes populi. Nam ratio ſtatuti fuit fauor publicus conſeruandarum familiarum cauſa inuentus, ſecundum Bal. in l.maximum vitium.C.de lib. præte. videmus inſuper quòd licèt iure naturæ hæreditas patris ſit debita filio, vt ſapiunt argumenta in contrarium facta: tamen quota, & quanta nō eſt de iure naturali, ſed ciuili: vt lege duodecim tabularū C.de legi.hæredi.in authen.de trien.& ſemiſ.§.j.in authen.de hæredi.& Fal.§.j.& §. ſi quis autem. & hæc ratio concludit quò ad diminutionem Plus dico, quòd ſiue de iure naturali, ſiue ciuili hæreditas ſit etiam eius portio in bonis patris ſit debita filio: tamen circa hoc variè reperitur in iure diſpoſitum. Nā antiquitus debebatur totū patrimoniū patris filio: vt l.in ſuis. ff.de liber.& poſth & Inſt.de hæred.quæ ab int. §.ſui. poſteà ſuperuenit ius Codicis, & totum illud reſtrinxit ad quartam: vt l.cùm quæritur. & l.ſcimus.C.de inof.teſt.demū ſuperuenit ius Authēticorū, alterans & limitās dictā portionē ſecundū numerū filiorū: vt in authē. nouiſsima.C. de inof.teſt.ſi hoc facere potuit ius ciuile, cur & hoc nō poteſt ius municipale.ſcilicèt detrahere, alterare, & diminuere? Ratio diuerſitatis pro nūc mihi non occurrit. Non obſt. ſi dicatur, quòd tale ſtatutū tollēs filio, vel diminuens portionem ſuā, foret iniquū, ergo nō valet, cùm lex debeat eſſe æqua & iuſta, rationabilis & honeſta: vt iiij.
7 di.c.erit autem lex. Nam certum † eſt quòd per pactum iuramento vallatum renuntiatur futuræ ſucceſsioni.c.quamuis.de pact.libr.vj. iuncto can. non eſt obligatorium.de regul.iur.libr. vj. ſed nemini dubium, quòd iuramentum non eſt

vinculum

vinculum iniquitatis: vt c. quanto. de iureiu. po-
terit ergo lex, vt pote non iniqua, quem priuare
futura ſucceſsione, ſicut poteſt pactum iuratú.
l. non impoſsibile. ff. de pact. & not. in rub. C. de
decre. dec. lib. x. Præterea nonne. videmus iura
diuino præcepto ſtabilita alterari, reſtringi, &
minuiꝰ certè ſic: vt eſt cathedraticum in c. con-
querente. de offi. ordi. Item decimæ. in c. tua. de
deci. per Innoc. ergo multò fortius facultas ſuc-
ceſsionis priuatæ perſonæ tolli poterit, minui, &
reſtringi. In hanc partem declinant Dyn. in re-
gula, indultum. & Ioan. Andr. ibidem in merc.
Idem tenet Cy. in l. ſcimus. C. de nup. idem Abb.
& Ioan. Andr. in c. Raynutius. de teſta. idem in
addi. Sp[illegible] tit. de ſucceſ. ab inteſt. ſuper rubric.
& alleg[illegible] ibi legem Longobardam idem diſpo-
nentem. & hoc expreſsè tenet Bar. in l. Titius.
§. fin. ff. de condi. & demon. in l. j. ff. de ſuis & le-
gi. & l. ſi ita quis. in fin. ff. de leg. ij. item Bald. in
l. cunctos populos. C. de ſum. trinita. in xiij. col.
& ſupponit pro indubitato ita eſſe. & in d. l. ma-
ximum vitium. Idem Old. conſi. cvij. incip. cir-
ca ius municipale. & ita ſequuntur omnes mo-
derni, & ita ferè per totam Italiam ſeruatur.

f Concluſione. Quæ concluſio communiter tene-
tur. Sed huic concluſioni obſtare videntur duo.
8 Primò, quòd legitima ſuccedit † loco alimento-
rum: vt in authen. de trien. & ſemiſ. §. prohibe-
mus. verſic. vnde enim. ſed educatio liberorum
eſt de iure naturali. l. j. §. ius naturale. ff. de iuſti.
& iu. ergo tolli non poteſt, cùm iura naturalia
non tollantur, vt ſæpiùs dictum eſt. Item quia a-
limenta non debent filijs denegari. argu. l. nec fi-
lium C. de patr. poteſta. Secundò videtur obſta-
re tex. in d. authen de trien. & ſemiſ. quæ videtur
habere clauſulam derogatoriam ad quamcúque
conſuetudinem, vel legem cuiuſcunque inferio-
ris, ex quo ratio ſic diſponendi eſt vniformis
vbicunque locorum, per quam ſtatueretur con-
trarium: & ſic leges municipales non debent va-
lere: vt in authen. nauigia. C. de fur. & in authē.
omnes peregrini. C. communia de ſucceſ. Co-
gitabis.

g Paternam ſucceſsionem a[illegible]ttere. Iuxta illud
Auguſtini dicitur, qui vult Deum inſtituere, &
filium exhæredare alium quærat ſibi pro conſi-
lio, quàm Auguſtinum. text. in capitu. fina. 17.
quæſt. 4. glo. in l. ſi quis ad declinandam. in verb.
ſimilitudo. C de epiſco. & cleric. & glo. in l. Pa-
pinianus. §. Imperator. in verb. ſæpiſsimè. ff. de
inofficio. teſta.

h Ex cauſa. Quia propter delictum † filius exclu-
9 ditur à legitima. Et poteſt ratio aſsignari, quia
delinquendo filius videtur conſentire in pœnā,
vt legitima ſibi auferatur, & alia pœna etiā cor-
poralis imponatur: arg. l. j. §. beſtias. ff. de poſtu.
& ſic non tam ex lege, quàm ex ſuo conſenſu
ſurgit priuatio dictæ legitimæ: Cogita ſi pla-
cuerit tibi iſta ratio necne.

i Alio iure ciuili. Nam ſtatutum municipale † tol-
10 let in totum legitimam. Et ideò ſtatuta, quæ ho-
die communiter fiunt in Italia, prohibentia fœ-
minas extantibus maſculis ſuccedere, & legiti-
mam petere poſſe, prouident eis, vt dotentur ar-
bitrio propinquiorum: nam tunc dos ſuccedit
loco legitimæ, licèt forte diminutæ, & ſi dictum
ſtatutum non prouideret in aliquo, non teneret
tanquam irrationabile, & contra legem tam na-
turæ, quàm diuinam, canonicam & ciuilem. de
quo per Bar. in l. liberorum. ff. de verb. ſigni. &
per Bald. in d. l. maximum. Adde Guid. Pap. tra-
ctantem materiam alimentorum, & iſtrium vxo
ri debitorum, deciſ. 296. incip. ad onus. Et quo-
modo & in quo vxor ſuccedat viro, Doctor. in
authen. præterea. C. vnd. vir & vxor. & Guid.
Pap. deciſ. 459.

1 A. M. P. Cum hac † deciſ. concordat deciſ. 7.
eod. titu. in antiq. non reperio tamen alias deciſ.
concord. neque diſcordantes, & ſatis examina-
tur materia hic: De materia autem conſuetudi-
nis, & quomodò, & per quantum tempus indu-
catur, vide per Fel. in c. ſtatuimus. de maior. &
obe. & in c. cùm contingat. de for. comp. & latè
de materia conſuetudinis vide per eundem in
c. cùm cauſa. de re iud. & in cap. a. de prob. & in
c. cùm M. de conſti. & aliquid in c. ad noſtram.
de prob. & in c. cùm dilectus, de fide inſtru. & in
c. Iacobus. in c. ne Dei. de Simo. & in c. Eccleſia
ſanctæ mariæ. & in cap. cùm acceſsiſſent. de con-
ſtit. & vide deciſ. Caſſador. vnic. hoc tit. & quā-
do requiratur obſeruantia quadragenaria, vide
Ægid. deciſ. 1. & 2. hoc tit. & deciſ. 3. de teſtib. &
facit deciſ. 6. j. Et quomodo ſint formandi arti-
culi in hac materia, vide eundem Ægid. d. deciſ.
2. & deciſ. 7. hoc titu. Et de extenſione conſue-
tudinis, Ægid. deciſ. 2. de priuileg. & deciſ. 10. &
11. hoc tit. Et not. ex dictis in hac deciſione, quod
11 † legitima debita iure naturæ & ipſum ius natu-
rale minui poteſt, ſed non in totum tolli. Item
quòd futuræ ſucceſsioni renuntiari poteſt per
pactum iuramento vallatum, & quod legitima
tolli non poteſt per ſtatutum in totum, licèt poſ
ſit commutari, ſicut quòd mulier dotata non ſuc
cedit. Et iſtis adde Caſſad. deciſ. vnic. hoc. tit. vbi
dicitur quòd valet conſuetudo, quod ſacerdos
habeat lectum cuiuslibet capitis familiæ: Et quod
clerici poſſint exigere à laicis aliquod tempo-
rale, etiam pro repletione ventris, &, vt in Bri-
tannia, tertiam partem mobilium. Et præſumi-
tur, quòd laici ad id ſe obligauerint ſoluendo
longo tempore, & ſi detur pro ſacramentis, ſuf-
ficiunt decem anni. Et ad iſta facit dec. Ægid. 8.
hoc titul. vbi dicitur, quòd conſuetudo, quòd
fructus beneficiorum debeantur ad vſum mor-
tui, non intelliguntur de curatis: dicit tamen in
deciſ. 4. hoc tit. quòd valet conſuetudo, quòd
quis plures optet præbendas. & 2. eod. tit. quòd
valet conſuetudo, quòd capitulum eligat ali-
quos canonicos, qui ſecundum ordinem ſuæ re-
ceptionis acceptare poſsint præbendas vacan-
tes. Anto. Mar. Pap.

EPITOME.

Conſuetudo, quòd receptus vltra numerum præben-
darum, minorem valeat optare, valet.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quòd capitulum eligat canonicos & quòd ipſi accepient minores præbendas ſecundum ordinē ſuæ receptionis, valet.*

DECISIO

DECISIO II. aliàs 226.

SI in eccleſia, vbi eſt certus numerus, & diſtinctio præbendarum, videlicèt maiorum, & minorum, ſed non eſt ibi certus numerus canonicorum, ſit conſuetudo, quòd receptus in canonicum vltra numerum præbendarum, & carens prębenda, prout interdum fit, & fieri poteſt de iure, de conſti. cap. cùm M. de pręben. c. relatū. c. dilecto. & c. dilectus filius. vbi de hoc non poſſet optare maiorem, ſed duntaxat minorem prębendam, iuxta ordinem ſuę receptionis, valet, & tenet huiuſmodi conſuetudo. ar. eorum, quę leg. & not. de ma. & obed. cap. ſtatuimus. per Inno. de præben. cap. quamuis. & c. cui de non. per Archid. eod. titu. lib. vj.

ADDITIO.

A.M.P. Ad hāc dec. facit dec. 9. e. tit. in anti. vbi dicitur, quòd impetrans apoſtolicus, vel expectatiuus primò debet eſſe in inferiori gradu, & poſteà ſecundum ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus, ſuis loco, & tempore, iuxta ſtatuta, & cōſuetudines eccleſiæ, & idem dicitur in dec. 4. Biſig. eo. tit. & ad hoc facit dec. Ægi. 9. hoc tit. vbi
1 etiā dicitur, † quòd valet conſuetudo, quòd capitulum eligat canonicos, & quòd ipſi ſecundum ordinem ſuæ receptionis acceptent minores prębendas. & vide dec. ſequentem. & deciſ. j. ĵ. de rerum permutat. & dec. vj. ĵ. hoc tit. & dec. 14. ĵ. de præben. De materia autem canonici creati vltra numerum. videbis latè infrà ſuper dec. 25. de prębend. vbi ſcripſi. Ant. Maria Papaz.

EPITOME.

Conſuetudo valet, quòd habens minorem præbendā, poſsit optare maiorem, ſed non econuerſo.

DECISIO III. aliàs 227.

VAlet, & tenet conſuetudo, quòd habens, ſiue optans minorem præbendam in prædicta eccleſia, vbi ſunt maiores, & minores præbendæ, vt præfertur iuxta ordinem ſuæ receptionis, poſsit poſteà optare maiorem præbendam, cùm vacabit. ar. eorū quæ leg. & not. in c. fi. de conſu. lib. vj. habens verò maiorem non poterit ſecundum eandem conſuetudinem optare, ſiue recipere minorem: quia licitum eſt aſcendere de minori dignitate ad maiorem, ſed non de- 1
ſcendere de maiori ad minorē. ar. eorum quæ le. & not. de tranſla. epiſ. cap. licèt. & c. quāto. Pro quo facit quædam not. Io. mo. in d. c. fi. de conſue. & in c. cum aliquibus. de reſcrip. li. vj. & Io. an. in d. c. fi. de conſue. videtur tenere contrarium per §. prætereà. Inſti. de actio. quia illa eſt melior, quæ plùs placet.

ADDITIO.

A.M.P. Hæc deci. nō habet cōcordātes, neq; diſcordantes, præſertim quo ad ſecundam partem: quia iſte eſt de caſibus qui rarò contingunt, nec eſt quæſtio de pane lucrando: quia ille, qui habet eam, nunquam contradicet. pro quibus vide etiam dec. præcedentem, & ſequentem in fin. & adde Staphi. de vi & effectu clauſu. fol. 91. & in alia impreſ. 72. vbi refert, quod iuniores canonici poſſunt optare infra tempora primi, & valet optio ſequentium, in euentum, quod antiquior non optet. & allegat deciſi. Ægid. 8. de conceſſ. præbend. facit etiam ad propoſitum illud, quod dicit Æneas de Faleo. effect. 49. vbi dicit, quod ille qui propter reſeruationem, intrauit locum antiquioris canonici, & habuit minorem præbendam, ſedere debet in inferiori loco, & quòd ius optandi ſibi nō competet, niſi poſtquàm fuerit antiquior in receptione, & ſic ſi interim vacarent præbendæ maiores, ipſe non poſſet illas acceptare, & licèt nihil alleget, videtur ad hæc facere deci. 4. hoc titulo in anti. circa finem. Et ad propoſitum vide aliam q. eiuſdem ſuper effectu. 37. videlicèt quando reſeruatur prębenda alicuius, & ille optet aliam, quæ cēſebitur reſeruata, & vide eundem Æneam in 47. effectu, nume. 4. & 9. vbi dicitur, quòd canonicus creatus auctoritate apoſtolica habet ius ad primam præbēdam: & quòd conſuetudo optandi dat ius ad rē, & dicit ſuper effectu 50. quòd optans virtute cōſuetudinis ſcienter beneficium reſeruatum, ipſo iure priuatur, nec poteſt redire ad primum, & ſuper quinto effectu dicit, quòd excommunicatus non poteſt optare, de quo vide infrà de conceſſ. præbend. ſuper deciſ. 5. & 14. Et ad materiam optionis, vide latè etiam per eundem Staphi. dū tractat de vi & effectu clauſu. ſo. 100. & in alia impreſſ. ſo. 79. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Præbenda vacans in curia aut groſſi fructus prætextu conſuetudinis optari non poſſunt.

DECISIO IIII. aliàs 296.

SIcut canonicatus, & præbenda in curia Romana vacantes per alicuius obitū optari non poteſt vigore conſuetudinis, ſecundùm capitu. fin. de conſuetud. libro ſexto: ita nec groſſi fructus per dictum canonicum in curia defunctū obtenti poſſunt optari, etiam ſi illi groſſi fructus redirent ad capitulū: prout do. Grego. Papa vndecimus declarauit per ſuam bullam in iudicio productam.

ADDITIO.

1 A.M.P. Ad hanc † dec. vide Lapum alleg. 48. verſic. quid ergo ſi Papa. & verſicu. ſed nunquid habeat. & vide Caſſad. dec. 4. de conceſ. præben. & quæ dicam ſuper deci. ſequenti. & Staphi. ac Æneam de Faleo. & Gaſparē de Peruſio in locis ibi deſcriben. quia examinant latè hanc materiam, & vide an valeat conſuetudo, quòd poſsint optari præbendę reſeruatæ, per Cald. conſi. iij. in titulo de conſue. & ad hanc deci. vide Gigant. in tracta. penſion. q. 63. Item vide an præbenda deuoluta poſsit optari, & infra quantum tempus poſsit, & debeat fieri optio, vide ſuper 1. addi. ad
2 deciſi. 1. infrà de rerum permu, vbi dicitur, quòd habes tempus 20. dierum tantùm. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Conſuetudo optandi in eccleſia. in qua ſunt maiores, & minores præbendę. tollitur per clauſulas derogatorias in literis apoſtolicis poſitas. Vel ſic, Derogatur conſuetudini optandi maiorem præbendam, ſi mandatur prouideri de tali præbenda, non obſtantibus ſtatutis, & cōſuetudinibus.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, Non obſtantibus his per quæ effectus gratiæ poſſet impediri, quid operatur.*
2 *Optari quando poſſint præbendæ.*
3 *Clauſula, Non obſtantibus, tollit ſtatutũ requirentia ſacerdotium, dummodo, &c.*

DECISIO V. aliàs 300.

SI mandetur alicui prouideri de maiori præ-
benda, cùm vacauerit in certa eccleſia, in qua
minores, & maiores prębendæ exiſtunt, non
obſtantibus ſtatutis, & conſuetudinibus illius
eccleſiæ, in contrarium facientibus quibuſ-
cunque, & præſertim illis, quibus cauetur, quòd
nullus poſſit habere maiorem, niſi primò ha-
beat minorem, & per minorem gradatim aſcen-
dat ad eandem. Fuit dubitatum vtrùm per has 1
clauſulas derogatorias, conſuetudo optandi, de
qua in c. fin. de cōſuet. lib. vj. tollatur, ſeu veriùs
differatur. Et dicebant aliqui Domini & maior
pars, quòd ſic: attento quòd per expreſſum de ma
iori præbenda mādabatur prouideri nō obſtan-
te conſuetudine, &c. Tum etiam, quia aliàs gra-
tia impetrantis poſſet totaliter fruſtrari per optā
tem in effectu qui illam minorem non optatam
habere non poteſt. propter c. eus de non. de pręb.
libr. vj. quod tamen potuit in caſu c. p. fin. ante- 2
dicti, ſicque ſunt diuerſi caſus non aduerſi. Aliam
rationem dicebat dn. Nimoſien. quia aliud eſt,
vbi ſunt gradus præbendarum, & debet fieri
aſcenſus, & non deſcenſus: qui nedum per o-
ptionem, ſed etiam per collationem nouam, vel 3
aſsignationem capituli fit ſæpè, quæ quidem col-
latio, ſiue aſsignatio non eſt dubium per decre-
tum Papæ impediri. de conceſ. præben. c. pro-
poſuit. & Cle. cùm ei quem. eo. tit. Aliud, vbi nō
ſunt gradus præbendarum, ſed omnes præbendæ
appellantur maiores: vna tamen melior eſt alte-
ra. Si ad illam meliorem deueniretur tantũ per
optionem & per conſuetudinem, tali conſuetu-
dini per dictas clauſulas non derogaretur. Quia
gratia impetrantis in non optatis ſuum poſſet
ſortiri effectum: ſecus verò in caſu noſtro ſupra-
dicto. Videtur tamen obſtare prædictæ diſtin-
ctioni verbum, gradatim, poſitum in illo text.
quod tamen non refertur ad prædictas prębēdas.
ſeu gradus prębendarũ, ſed ad gradus perſonarũ,
prout ibidem not. glo. ſuper eo. verſic. Præterea
videtur ob. glo. etiam ibidem ſuper verb. melio-
res, quærēs de habēte maiorē, vtrùm poſsit vigo
re illius conſuetudinis optare minorem: & tenet
quòd ſic: quia ille videtur ſibi melior, quæ magis
ſibi placet. Inſt. de actio. §. præterea, ſi quis gene-
raliter. ſed intellige glo. non de minore in gradu:
ſed non valore. Alij Domini tenētes cōtrariũ, di-
cebant, caſum veriſimilē, & poſsibilē, quòd nul
lus curaret optare minorē: & ſic gratia ſua poſ-
ſet ſortiri effectum. Ad hoc reſpondebatur, quòd
hoc eſſet de rarò contingentibus, ad quæ iura nō
aptantur: ſed ad ea quæ frequenter accidunt. ff. de
legi. l. nam ad ea. de appel. c. ſæpè. Sed noſtris tē
poribus cupimus augeri, non minui, aſcendere,
& non deſcendere, de tranſlat. epiſco. c. quanto. &
c. licet. ergo, &c. Quam rationem vltimam alleg.
Ioan. mo. in c. cùm aliquibus. de reſcript. in caſu
quaſi ſimili. Ad materiam vide nota. per Archi.
xxv. quæſtione ſecunda in ſum. in fin. & per eun-
dem, & Ioan. Andr. in capit. ſi propter tua de-
bita. de reſcrip. lib. vj.

ADDITIO.

A.M.P. Ad iſtam dec. facit dec. 2. & dec. 9. col.
ij. eo. titu. in anti. & dec. 6. de conſti. in eiſdem. &
facit deciſ. 1. & 14. infrà de præbend. fuit ſuper
hac dec. latè diſputatum in vna Placentina por-
tionis, coram domino Veſtano, in qua fuit ap-
probata hæc deci. cum diſtinctione Franchi. in
c. cum in tua. hoc tit. lib. vj. & Falco. ꝯ effectu, fol.
26. Et circa clauſulam, Non obſtante, vide ſem-
per Fely. qui latiſsimè examinat in c. nonnulli. de
1 reſcri. Quo verò † ad clauſulam, de qua in hac
dec. videlicet, Non obſtantibus his, per quæ ef-
fectus gratiæ poſſet impediri, vel differri, vide
per eundem Fel. ibi. col. 13. nu. 37. verſic. not. ter-
tiò. & vide ad materiam huius deciſi. Gaſ. de Pe-
ruſio in tract. reſeruat. ſol. 14. & 15. dum tractat
de effectu reſeruationũ, & Æneam de Falco. fo.
21. & ſol. 25. ſuper ꝯ effectu reſeruat. vbi latè exa-
minant iſtam deci. & c. fina. de conſue. lib. vj. vbi
per Rochum Curtium habetur tota materia. &
2 † ponũtur quinque caſus, in quibus poteſt opta-
ri præbenda reſeruata. & Staphi. etiam latè exa-
minat materiam iſtam dum tractat de vi, & effe-
ctu clauſulæ. fo. 100. & ſequenti, & in alia impreſ.
77. vide eos, & facit ad hoc deciſi. 42. de conceſ.
3 præbend. in antiq. vbi per † clauſulam, Non ob-
ſtantibus, derogatur ſtatutis eccleſiarum requi-
rentibus ſacerdotium, dummodò tamen ſint in
ætate, quòd poſsint proximis quatuor tempori-
bus ad ſacerdotium promoueri. dicit tamē quod
per tales clauſulas non derogatur voluntati te-
ſtatoris, quod huiuſmodi beneficium non con-
feratur, niſi actu ſacerdoti. & cum iſta dec. etiam
concordat dec. 4. eod. tit. in antiq. quàm vide ad
longum. Anto. Maria Pap. z.

EPITOME.

Conſuetudo de optando, vbi canonicatus & præbendę ſunt diſtincta, non minori tempore, quàm xl. annor induci poteſt: licèt decēnium ſufficiat, vbi actualis illarum diſtinctio non eſt.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo optionis præbendarum canonicalium, quanti temporis ſpatio introducatur.*
2 *Canonici eiuſdem eccleſiæ an inter ſe poſsint mutare præbendas ſuas.*
3 *Beneficium eccleſiaſticum in quo per ſuperiorem q ais*

eſt canonicè inſtitutus, propria authoritate dimittere an ei liceat.

4 *Beneficium ſecundum recipere per cuius aſſecutionẽ inducatur primi vacatio, nemini licet.*

5 *Conſuetudo an minori ſpatio inducatur, quàm præſcriptio.*

6 *Præbenda poteſt renuntiari ſine authoritate ſuperioris.*

7 *Conſuetudo optandi eſt contra ius.*

8 *Cõſuetudo ſecũdũ vel præter ius præſcribitur x. annis.*

9 *Conſuetudo optandi inducitur per x annos, vbi præbendæ ſunt diſtinctæ.*

10 *Conſuetudine vnius loci non concluditur de alio loco.*

11 *Conſuetudo interpretatiua inducitur minori ſpatio x. annorum.*

DECISIO VI. aliàs 460.

1 a Q Væritur† quanti temporis ſpatio introduci poſsit in eccleſia conſuetudo^a optionis præbendarum canonicalium. Et videbatur aliquibus, quòd ſpatio x. annorum, quaſi conſuetudo non ſit contra ius & ſit rationabilis. per no. xij. diſtin. conſuetudo. & hanc opin. ſequitur Ioan. Andr. in cap. fina. de conſuetu. lib. vj. fundans ſe, quòd ſi ille textus voluiſſet requiri conſuetudi-
b nem præſcriptam, expreſsiſſet: ſicut fecit in cap. non eſt. ibi, dum tamen aliàs ſit præſcripta. eod. titu. & lib. & non facit hanc expreſsionem, ſed ſimpliciter conſuetudinem eſſe propon. t. & idẽ videtur tenere Ioan. Andr. licèt narratiuè loquatur, de conſuetudi. cap. cùm tanto. Tamen aliquibus videtur, quòd immò requiritur præſcriptio xl. annorũ ſpatio: quia præbẽda canonicalis eſt titulus beneficialis: ſed contra ius eſt, quòd alicui de facto ſuo quæratur titulus in beneficio, ita vt beneficium ſuum dici poſsit. de inſtitut. ex frequentibus. & capitu. fina. & de regul. iur. beneficium. libro ſexto. Ergo iſta conſuetudo eſt cõtra rigorem iuris ſcripti: quo caſu omnes concordant, quòd requiritur præſcriptio quadraginta annorum. In hac quæſtione, videtur probabiliter conſiderari ſtatus eccleſiæ, de qua quæritur: vtrùm habeat hanc conſuetudinem. Nam & aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus non eſt numerus canonicatuum, nec diſtinctio præbend. rum, de præbend. cap. dilecto. & in iſtis non poteſt introduci conſuetudo: quia non eſt reperiri, quòd in talibus eccleſijs præbendæ aliquæ vacent: ergo præbenda non vacans optari nõ poteſt: vt requirit illa decr. cùm in tua. Aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus bene eſt numerus canonicatuum: ſed nullus numerus, nec diſtinctio præbendarum: vt patet de conceſ. præbend. capitu. fina. §. ſi autem. libro ſexto. & in iſtis eccleſijs non poteſt introduci conſuetudo hæc. Pari ratione maximè, quia in talibus eccleſijs, per adminiſtratorem capituli, bona diuiduntur inter canonicos: & illi quantò ſunt pauciores, tantò recipiunt maiores portiones: & quantò plures ſunt, tantò minores recipiunt portiones: vt in dicto capitu. fin. §. ſi autem. Aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus eſt certus numerus canonicatuum, & per correſpondentiam ad numerum canonicatuum eſt etiam numerus: ſed non diſtinctio præbendarum: imò omnia bona ſunt, quò ad dominiũ, & adminiſtrationem capituli, in communi: in & ſuper quibus bonis quaſi in quodam confuſo abſque aliqua actuali diſtinctione inſtitutus eſt numerus præbendarum, correſpondens numero canonicatuum. Et iſtæ præbendæ propriori vocabulo vocantur portiones priuilegiatæ, ſecundum Innoc. de præbend. capitu. dilectus. el. j. & in iſtis eccleſijs ſunt obſeruantiæ diuerſæ. Nam in aliquibus ſicut capitulum habet omnium bonorum dominium: ita per officiales ſuos omnia bona adminiſtrat: & de fructibus recollectis tot facit ęquales portiones, quot ſunt canonici, & cuilibet tradit partem ſuam, & ſic fruitur in eccleſia Andagauen. In huiuſmodi eccleſijs hæc conſuetudo ſimili modo non poſſet introduci: quia cùm inter præbendas non ſunt tituli beneficiales, non fit actualis diſtinctio, & inter portiones, quæ fiunt de bonis adminiſtratis nulla fit electio, vel durat illa diuiſio fructuum, niſi quòd illis fructibus etiam extantibus non eſt reperire vnã eſſe meliorem alia. In aliquibus verò eccleſijs eſt certus numerus canonicatuum: & in quibus in & ſuper bonis capituli abſque alia actuali diſtinctione inſtitutus eſt numerus præbendarum correſpondens numero canonicatuum. Capitulum autem, ad quod ſpectat dominium bonorũ non adminiſtrat per officiales ſuos: ſed diuidit bona capituli in tot præbendas, quot ſunt canonici, & cuilibet ipſum capitulum conſignat prębendam ſuam, & fiunt hæ conſignationes ad tempus, ſecundum quòd capitulo placet, & tempore elapſo omnes reducuntur in communi, & fit noua bonorum diuiſio. Iſtis autem prębendis ſic diuiſis, quia non eſt poſsibile, quòd ita ſint diuiſæ ęqualiter, quin inter eas poſsit reperiri electio, in aliquibus eccleſijs eligunt antiqui canonici per ordinem eorum: in aliquibus per ſortem, prout habet ſe diuerſa eccleſiarum conſuetudo: vt not. Ioan. Andr. in nouell. in pręalleg. capitul. cùm in tua. in gloſſ. non vacantes. Et nota, quòd huiuſmodi conſuetudo conſignationis bonorum per præbendas, ſeruatur in eccleſijs ſancti Petri, & ſancti Martini: & in iſtis poteſt habere locum conſuetudo optionis præbẽdarum: quia antiquiore mortuo ſequens poteſt optare præbendam, quę fuerit ſibi aſsignata: & ſic deinceps vſque ad vltimum. Et in iſtis eccleſijs eſt verum dici eam poſſe introduci decem annorum ſpatio. Nã in iſtis eccleſijs canonicus nullo modo mutat, nec mutare poſſet titulum: cùm inter præbendas, vbi ſunt tituli beneficiales, non ſit actualis diſtinctio: ſed duntaxat, prout præbenda in mera temporalitate conſiſtit, eam mutare nihil iuri contrarium: & continet in ſe ęquitatem magnam. per illa quæ not. Innocen. de maiorit. & obedientia. capitu. ſtatuimus. & in iſto caſu concludunt & locum habent rationes Doctorum, hanc partem tenentium, poſitæ in d. ca. cùm in tua. & clarè apparere poteſt eas bene intuenti. In aliquibus autem eccleſijs eſt certus numerus canonicatuum, & etiam certus numerus præbendarum, quæ quidem præbendæ ſunt inter ſe actualiter, & realiter diſtinctæ, ita quòd non eſt vnum beneficium eccleſiaſticum actua-

liter, & realiter ab illo diſtinctum à dote, & fundatione alterius, & in quibus quælibet præbenda eſt domina ſuæ dotis: & ſi non ſit numerus canonicatuum, eſt tamen & numerus, & modo præmiſſo realis diſtinctio præbendarum: vt colligitur, & not. de conſtitu. cap. cùm M. & de iſtis loquitur de probat. capitu. ex literis. huiuſmodi ſtatus ſunt quaſi omnes eccleſiæ Normanniæ, & Angliæ, & Vratiſlanien. de qua quærimus. Et in his eccleſijs indubitanter credo, quòd non poteſt introduci hæc conſuetudo minori ſpatio decem annorum, imò dicere aliud reputo magnam ſimplicitatem. Ad probationem autem concluſionis, præmitto vnum, in quo Doctores concordant, quòd canonicatus & præbenda, quæ pro eo eſt inſtituta, tantam habent connexionem, & correſpondentiam inter ſe, quòd eo ipſo quòd aliquis aſſequitur vnam præbendam canonicalem, & per conſequens aſſequitur illum canonicatum, pro quo præbenda fuerat inſtituta: quia ad poſitionem vnius connexorum, ponitur reliquium. de cóſtitu. c. tranſlato. cum concordan. ibi alleg. & de regu. iur. acceſſorium. libro ſexto. Canonicatus autem, & præbenda canonicalis inuicem ſunt annexi, & correſpondentiam habentes vna ad alterum: vt prima quæſtio. iij. in ſumma. & ibi not. & cap. ſi quis dator. & capi. ſi quis epiſcopus. & capi. ſi quis obiecerit. & capi. ſaluator. verſicul. in nomine. hoc tenent Compoſtel. Ioan. And. de Colle. de conſtitu. cùm M. Ferrarien. Archi. & Ioan. Andr. de præbend. cap. ſi clericus. libr. ſexto. & clariùs Guil. de monte laud. & Zenzelin. de præbend. ſi iuxta. in clemen. vbi patet, quòd Papa vtendo ſua poteſtate excellenti, dat vni canonicatum ſupernumerarium ſub expectatione præbendæ: quando vacans præbenda ſibi confertur, eo ipſo, & per conſequens confertur ſibi ille canonicatus, qui ſimul vacauit cum præbenda: quia ille eſt cum quo, & pro quo præbenda fuit inſtituta, & qui habet correſpondentiam, & aliter deſinit eſſe. Et ex iſtis arguitur ſic. Ille qui habet in eccleſia vnam præbendam canonicalem, conſequitur aliam præbendã actualiter, & realiter diſtinctam à prima, conſequitur & per conſequens nouum canonicatum: quia primus canonicatus remanet cum præbenda dimiſſa, & illa, quæ vacauit, cum præbenda, quam recepit, conſequitur ipſam præbendam: vt patet ex ſuperiùs allega. ergo conſequitur nouum beneficium eccleſiaſticum, realiter, & actualiter diſtinctum ab illo, quod dimittit, vt ex ſe patet, & conuincibiliter probatur. de cõceſ. præben. cap. literas. de præbend. ſi iux. in clemen. ergo habens in eccleſia vnam præbendam canonicalem, ſi ea dimiſſa optat aliam à prima actualiter, & realiter diſtinctam, per optionem ipſam conſequitur nouum beneficium eccleſiaſticum à primo realiter diſtinctum. Sed iſtud eſt notoriè contra ius, quòd aliquis ſine canonica inſtitutione ſuperioris habeat beneficium eccleſiaſticum: ergo in iſta conſuetudine optionis requiritur præſcriptio quadraginta annorum. de conſuet. cap. ſi. Vt ſic faciam diſtinctionem Doctorum, quòd aut præbendæ, vt ſunt tituli beneficiales, & eccleſiaſtici, ſunt inter ſe actualiter, & realiter diſtinctæ. Aut vt ſunt tituli beneficiales, & eccleſiaſtici, præbendæ ſunt diſtinctæ: ſed earum emolumenta per aſsignationes capitulares, vel alias, inter ſe diſtinctionem habent: & per conſequens maioritatem & minoritatem valore. Primo caſu, quia per optionem præbendæ indubiè dimittitur titulus beneficialis, qui priùs habebatur, & nouus acquiritur: & tunc in introductione conſuetudinis optionis neceſſarium ſit ſpatium quadraginta annorum: quia indubiè hæc conſuetudo eſt contra ius. Secundo caſu, quia per optionem nec canonicatus, nec præbendæ, vt ipſa eſt titulus beneficialis, quæ priùs habebatur, dimittitur: imò reuera canonicatus, & præbenda canonicalis priùs habita retinetur, & ſolùm præbenda, id eſt, terrenum pro portione fructuum, & canonicatuum contingens aſsignata eſt, & ſic ſola tẽporalitas mutatur: & in iſto caſu ſufficiant decẽ anni: quia iſta æquitatem habet, & nullam repugnantiam iuris. Et iſtam diſtinctionem in terminis facit Compoſt. de conſuetu. in c. fina. & in ſimili gloſſ. ordi. prima quæſtione. iij. in ſumma. & Collect. de re. permu. cap. quæſitum. vbi quæ-
2 renti † an duo canonici eiuſdem eccleſiæ poſſunt inter ſe mutare præbendas ſuas? reſpondit per diſtinctionem præmiſſam, quòd in caſu ſecundo ſic, & in primo non, niſi cum auctoritate ſuperioris: ſicut eccleſia, & eccleſiaſtica beneficia permutantur. Secundò probatur ſic: Se-
3 cundum † iuris communis diſpoſitionem nullus poteſt auctoritate ſuâ dimittere beneficium eccleſiaſticum, in quo eſt per ſuperiorem canonicè intitulatus: ſed optans præbendam vacantem, primam dimittit auctoritate propria. ergo illa optio eſt contra ius commune. Antecedens probatur de renun. c. admonet. & c. quod in dubijs. conſequens eſt ex terminis notiſsimum. Et ſi dicatur, iſte non dimittit primam, ſed ius commune facit eam vacare per aſſecutionem ſecundæ: vt in allega. c. literas. & c. ſi iuxta. Reſ-
4 pondeo, † quòd de iure communi non poteſt aliquis recipere ſecundum beneficium, per cu-
e ius aſſecutionem introducitur primi vacatio, ſine licentia ſuperioris, quo erat intitulatus, vt in dicto cap. admonet. & cap. quod in dubijs. & no. vij. quæſtione. j. placuit. & xxj. quæſtio. ij. c. j. & plenè per omnes in præalle. cap. admonet. Et licet contrarium ſeruetur de conſuetudine, tamen illa conſuetudo eſt contra ius: & ideò in eius introductione neceſſaria eſt ipſius continuatio per ſpacium xl. annorum, vt ſuprà eſt deductum. Tertio probatur ſic. Iſta conſuetudo eſt contra ius commune, per quam quæritur ius ad beneficium vacaturum, talis eſt conſuetudo optionis, hoc ſuppoſito, quòd in eccleſia ſint præbendæ canonicales realiter diſtinctæ: igitur. De antecedenti etiam ſunt textus de conceſſ. præbend. cap. nullam. & cap. ne captandæ. lib. vj. de conſequenti eſt text. in cap. cum in tua. de conſuetu. libr. vj. & ibi not. quòd virtute conſuetudinis iſta præbenda eſt debita iam optare petenti, & volenti, in gloſſ. quæ incipit, per hoc ſatis, & ſi coniungatur decre. maioribus. de præbend. & decre. quæſitum

permu-

permuta. credo quòd determinent indubiè iſtam conſuetudinem eſſe nedum contra ius ſimpliciter, imò contra concilium Turonen. Addendo enim cap. quęſitum, quod eſt gloſſ. in cap. maioribus. ad ipſum cap. maioribus. nihil aliud dicit, niſi quòd prohibet diuiſiones, & commutationes fieri præbendarum, & ex verbis diuiſionis quòd procedat, apparet quòd intelligitur de præbendis eiuſdem eccleſiæ. & hoc, quòd iſta conſuetudo ſit contra ius commune, clarè determinat Archidiac. in alleg. cap. cùm in tua. in gloſſ. quæ incipit, habentes. Et ad idem, quòd etiam in eadem eccleſia prima præbenda dimiſſa, recipere ſecundam ſit contra ius commune, tenet glo. & Pau. in alleg. cap. ſi iuxta. de præbend. in clemen. Et prætereà cùm generaliter ſit verum, quòd eccleſia, vbi tangitur ipſius eccleſiæ lex, vel iura, non admittat præſcriptiones minoris temporis quàm xl. annorum: vt de præſcrip. capit. de quarta. quæro vbi fundatur iſta
5 diſtinctio, quòd in conſuetudinibus, † quæ ſunt contra ius commune, ſint neceſſarij xl. anni: in alijs ſufficiant x. Nam licèt inter conſuetudinem, & præſcriptionē ſint multæ differentiæ: tamen nunquam reperimus, quòd minus tempus ſufficiat in conſuetudinę, quàm in pręſcriptione: imò text. innuit oppoſitum, quòd requiritur tempus vniforme. de cau. poſſeſ. & proprie. c. cùm eccleſia Sutrina. de elect. cap. cumana. de conſuet. cap. fin. lib. vj. nunc ſic cum Doctoribus diſtinguimus. Quòd aut conſuetudo, quæ inducitur, tangit priuatos, vel eorum res, vel iura, & tunc ſi non ſit contra ius, introducetur ſpatio. x. annorum, ſeruatis alijs, quæ ſunt neceſſaria in introductione conſuetudinis. cùm tanto tẽpore eorum bona poſſunt præſcribi alijs ſeruatis, quæ in præſcriptione ſimiliter requiruntur, & ſic intelligitur cap. conſuetudo. cum ibi no. xij. diſt. Aut tangit eccleſias, ſeu earum ſtatum, res, vel iura, & tunc ſemper in introductione conſuetudinis requiruntur xl. anni, cùm tanti temporis præſcriptio in earum rebus, vel iuribus requiratur. Et hanc diſtinctionem facit Innoc. in cap. cùm dilectus. de conſuetu. & ipſum ſequuntur ibidem Hoſti. & Ioan. And. & Collect. eod. titu. cap. ex parte. Et vltimum membrum clariùs ponit Innoc. de conſuetudi. cap. fina. vbi quærit de duobus. Primò, quæ conſuetudo dicatur rationabilis. Secundò, quanti temporis præſcriptio requiratur ad eam introducendam. Ad primum reſpondet, quòd illa eſt rationabilis, quæ non eſt contra ius: vel ſi eſt, habet tamen iuris alterius approbationem. Ad ſecundum reſpondet, quòd requiritur præſcriptio xl. anno. Siue ergo dicas, quòd iſta conſuetudo non ſit contra ius, vt aliqui opinantur: ſiue dicas, quòd eſt contra ius, ſed habet iuris approbationem, clara eſt determinatio, quòd vtroque caſu vniformiter requiratur præſcriptio xl. annor. ſecundum ipſum, & ibi tenet idem indiſtinctè glo. ordi. ſuper verbo, legitimè ſit præſcripta. & etiam Comp. Rurſus ſi aliquis vellet tantùm inhærere opinioni illius glo. c. fin. adhuc neceſſariò oporteret eum diſtinguere inter conſuetudinem, quæ eſt ſecundùm ius, vel præter ius commune, & quòd in nullo per eam derogatur iuri particulari alterius eccleſiæ, vel eccleſiaſticæ perſonæ: & ad introductionem iſtius conſuetudinis ſufficiunt x. anni: vt no. in illo cap. conſuetudo. vel per conſuetudinem ipſam, licèt præter, vel ſecundùm, & non contra ius commune, per eam tamen derogatur, vel detrahitur in toto, vel in parte iuri pertinenti ad illam eccleſiam, vel perſonam eccleſiaſticam: & ſic ratione adiuncti pręiudicij quod ſit alteri, requiratur præſcriptio x. annorum. Et illa concluſio videtur inconuincibiliter probari, de conſue. cap. cùm dilectus. coniuncta decre. abbate. de verb. ſigni. Nam iſta conſuetudo non eſt contra ius, quòd de certo monaſterio debet eligi abbas alterius monaſterij vacantis: & tamen quia iuri electorum in aliquo derogatur, cùm anteà poſſunt de iſto, vel alijs vbi vellent, liberè eligere: modò non poſſunt, niſi de iſto, & ſic eorum in eligendo libertas reſtringitur, eſt neceſſaria præſcriptio xl. annorum: vt in d. cap. abbate. ſuprà alle. & quaſi omnes tenent in allegato cap. cùm dilectus. & idem probatur de elect. cap. cumana. de cauſ. poſſ. & propr. cap. cùm eccleſia Sutrina. Nam iſtud non eſt contra ius, quòd alij, quàm cannnici cathedralis eccleſiæ admittantur ad eligendum vnà cum ipſis: licèt eſſet contra ius, quòd alij, quàm ipſi ipſis excluſis eligant: vt not. Ioan. And. in pręal. cap. cùm eccleſia Sutrina. & cum introductione conſuetudinis iſtius, quòd electorum poteſtas in tantum videtur dirimi, quòd per conſuetudinem alijs acquiri requiritur xl. annorum ſpatium: vt in d. cap. clarè probatur. Eodem modo facit de oſti. Archidiaco. cap. dilecto. cum ſuo vero intellectu. Nam iſta conſuetudo, quòd Archidiaconus in monaſterio habeat iuriſdictonem, non eſt contra ius, ſed præter, & eſt rationabilis, & fauorabilis: & tamen requiritur, quòd ſit legitimè præſcripta, ſecundùm Innoc. & per omnes ibidem. Et iſtud poſſet per multa conſimilia iura probari. Sed per iſtam conſuetudinem etiam ſi diceremus, quod non eſt contra ius: tamen in dubio detrahitur iuri, ſcilicèt illius, ad quem pertinet collatio præbendarum, qui illam poteſtatem per conſuetudinem iſtam perdit: igitur, &c. Et ſi dicatur non perdit, quia potuit conferre vltimam: dico quòd ideò notoriè diminuitur poteſtas ſua, quia vni pingui præbendæ vacanti poſsit illam conferre habenti aliam minùs pinguem, & illam alteri, & ſic deinceps: vnde poſſet remunerare quatuor, vel quinque, vel plures perſonas ex vacatione vnius præbendæ, modò non poteſt conferre niſi vnam, & omnino deteriorem. & iſta ſola ratio videtur ſufficiens ad deſtruendum opi. glo. quę poteſt dicere, quod ipſa eſt contra omnes, & manus omnium contra eã. Compo. enim, quem ipſa alleg. illam opi, non tenet: ſed facit diſtinctionem æquiſsimam, & iuri conſonam, quam ſuprà recitaui. Nec etiam Archidia. quem etiam alleg. illud tenet: imo tenet oppoſitum. Nam primò determinat, quod illa conſuetudo eſt contra ius in gloſſ. ſua quæ incipit, habentes. & licèt priùs in alia gloſſ. ſequen-

ti videatur innuere, quod ad eius introductionem ſufficiant x. anni: tamen in fin. alleg. in contrarium. capit. ſi de beneficio. de præbend. libro ſexto, cui ſtat: cùm contrarium non ſoluat, nec videtur verè poſſe ſolui. Nam quòd vnum beneficium debeat per regulares vel ſeculares regi, iſtud non eſt contra ius: & tamen ad introductionem iſtius conſuetudinis requiruntur xl. anni. vbi nec videntur valere ſolutiones Ioan. Andr. Prima non: nam ſicut per illam conſuetudinem applicatur certus ſtatus vni beneficio: ita per iſtam vni eccleſiæ. Item applicatur ſtatus certus, vel non, per non conſuetudinem: nil facit ad propoſitum, cùm originalis diſtinctio habeat, vtrùm conſuetudo ſit contra ius, vel non ſit contra ius, eſto quòd per eam certus ſtatus applicetur. quod facit ad propoſitum, certè nihil. & iſta eſt omninò ſecundùm ius, vel ſaltem præter, & rationabilis, & tamen xl. anni requiruntur. Vnde ille text. omninò videtur confundere gloſſ. diſtinctionem. Nec valet ſecunda ſolutio, quæ habet, quòd ideò faciat mentionem de præſcriptione quadraginta annorum, quia loquitur in præſcriptionibus, quæ ſunt odioſæ, & ambitioſæ: ſecus in optionibus, quæ non ſunt odioſæ, nec ambitioſæ. iudicio meo parum valet hæc ſolutio. Nam iſte text. non conſiderauit ambitionem, odium, vel fauorem: ſed conſiderauit vbicunque non ſit mentio de conſuetudine eccleſias, vel perſonas eccleſiaſticas tangente, intelligitur de præſcriptione quadraginta annorum ſpatio. Nam cùm præſcriptio legitima ad conſuetudinem ſe habeat, vt vna ex partibus eam eſſentialiter conſtituentibus: nam qui dicit conſuetudinem, dicit eam legitimè præſcriptam eſſe. Et clarè probatur in alleg. capitu. quanto. de conſuetu. de elect. capi. cùm eccleſia Vulterana. de cauſ. poſſeſ. & propri. capit. cùm eccleſia Sutrina. meliùs in capi. Cumana. de elect. facit regula, in toto. de regu. iur. libro ſexto, & quæ not. Innocen. de teſtu. capitu. fraternitatis. & ſic etiam videtur not. Ioannes Andreas, in allega. capitu. cùm de beneficio. ſuper verſicul. legitimam. Et quia dicit, quòd hæc præbenda poſſet non optari, fateor: ſed non propter hoc minoris, ſed maioris temporis præſcriptio requiritur in conſuetudinis introductione: vt not. Ioannes Andreas de præſcrip. cap. de quarta. Si enim hic, videlicèt, quòd præbenda vacans poteſt non optari, impedit, ne iſte vſus optionis habeat continuam cauſam, ſecundùm hoc requiritur duplicatum tempus: ſi non impedit, requiruntur quadraginta anni: vt ibi not. Innoc. licèt Hoſtien. dicat, quòd de iure canonico vniformiter quadraginta annorum præſcriptio eſt neceſſaria. & illa quæ ibi poſuerunt iſti Doctor. ſatis probant diſtinctionem, quam ſuprà poſui:
5 † ſcilicèt, quòd aliud ſit in conſuetudinibus eccleſiarum: aliud ſit in conſuetudinibus priuatorum. Nec etiam valet, quòd dicit, quòd æquitatem & rationem habet illa conſuetudo. Nam & ſi hoc ſit verum, nihilominùs quadraginta annorum præſcriptio requiritur in ipſius introductione: vt in alleg. capi. quanto. Poſſet etiam dici tunc hoc dictum non procedere. Nam licèt æquum, & rationabile ſit, quòd ei qui longiori tempore ſeruierit, prouideatur de maioribus præbendis: vt de maio. & obed. capit. j. & capit. ſtatuimus. & in concor. vbi gloſſ. alleg. tamen, quòd ipſi auctoritate propria recipiant illud, non videtur habere æquitatem, per iura ſuprà alleg. Nec negari poteſt quin iſta conſuetudo cum peccato incipiat in eccleſijs, in quibus, vt dixi, præbendæ ſunt actualiter diſtinctæ, cùm illi eam inceperunt introducere ſine titulo, & ſic cum detrimento animarum ſuarum tenuerunt ipſas præbendas. Nunc reſtat reſpondere ad arg. glo. quaſi textus dict. capi. cùm in tua. voluiſſet intelligi de coſuetudine præſcripta, hoc feciſſet, ſicut fecit in cap. non eſt. Reſpondeo, quòd in cap. non eſt. textus diſpoſitiuè tractans de
6 conſuetudine, quærit vtrùm conſuetudo † valeat, ſcilicèt quòd Epiſcopus ſine capitulo corrigat crimina. & quia text. habet reſpondere eam valere: oportet eum dicere de conſuetudine præſcripta, & ſic de perfecta, iuxta capitulum cùm tanto. eodem titulo. Sed in capitulo cùm in tua. textus ſolùm per modum ſuppoſiti facit mentionem de conſuetudine: quærens, dato quòd in eccleſia ſit aliqua conſuetudo optionis: & ſi aliquis ibi impetret canonicatum ſub expectatione primæ præbendæ vacaturæ: vtrùm per iſtam impetrationem impediantur optiones: & dicit quòd non: modò iura, quæ aliquid ſupponunt, illud tanquam in eſſe ſuo perfecto & iuſtè & rationabiliter eſſe factum, & introductum intelligunt: vt ſatis clarè probatur in capitul. Cummana. ſuprà all. & ibi no. Item ad rationem alle. per Archi. reſpondeo, quòd rei veritas eſt, quòd ille, qui habet vnicam præbendam, ſi recipit aliam à prima diſtinctam, mutat ſuum titulum: vt ſunt caſus in illis cap. literas. & c. ſi iuxta. ſuprà alle. Nam licèt prohibitus alienare poſsit alienare in vnum de familia: reuera alienatio eſt, licèt permiſſa: tamen in aliam perſonam prohibetur. ſic & Epiſcopus alienare prohibitus, ſi alienet in capitulum, licèt non ſit alienatum ab eccleſia, quia Epiſcopus & capitulum faciunt vnum corpus: tamen alienatum erat à menſa epiſcopali. ſic & hic, licèt iſte optans non mutat titulum eccleſiæ: quia in eccleſia, in qua primò remanebit intitulatus: tamen ſuum titulum primum bene mutat, cùm eccleſia plures tales titulos habeat. per ea quæ not. & alleg. Hoſtien. de his quæ fiu. à præla. capit. cum apoſtolica. & per gloſſ. & Pau. de rebus eccleſi. non ali. capit. ſi vnam. in cle. Et quod ſequitur, quòd omnia nomine eccleſiæ poſsidet: Reſpondeo, aliud eſt poſsidere præbendam, vt titulum, & ipſam poſsidere nomine proprio, & non eccleſiæ: vt probatur de prob. c. ex literis. & no. Innoc. de cauſa poſſ. c. cùm ſuper. & de reſti. ſpo. c. in noſtris. & cap. ex parte. & ſic loquitur q. de præb. vt tit. beneficialis poſſeſſa. Aliud eſt poſsidere bona, & res illius præbendę, & illas poſſidet bene nomine eccle-

ſiæ.

ſię,vt probatur.in. §.fi.xij.quęſtiõe iij.all.per Ar
chi.Et ratio eſt,vt dicunt Doctores quòd cano-
nicus agens contra canonicum eiuſdem eccleſiæ
de bonis præbendę aget nomine prębendæ:quia
eccleſia omnes præbendas æqualiter poſsidet tã-
quam ſuas. Sed ſi contra extraneum, vtilius eſt
nomine eccleſiæ, licèt poſsit etiam nomine præ-
bendæ agere: ſecundũ Inno. & alios in alle. c.ex
literis.de proba.Nunc reſtat reſpondere ad vnũ,
quod obijcitur. Si tu dicas quòd per optionem
mutatur titulus beneficialis: ergo per conſuetu-
dinem poteſtas optandi introduci nõ poteſt:quia
illa conſuetudo eſſet contra ius diuinum, quo ca
uetur,Nemo ſibi ſumat honorem, niſi qui voca
tus fuerit à Deo,tanquam Aaron. Hebrę.quinto
de elect.capit.qualiter. & contra illud etiam A-
poſtoli,Maneat vnuſquiſque in ea vocatiõe:&c.
ad Corinth. vij. & xxj. quęſtione.capit. j. Sed
contra ius diuinum non valet conſuetudo.de
7 conſu.capit.fi. Reſpondeo, † quòd conſuetudo
operatur duos effectus principaliter. Primus,
quòd virtute conſuetudinis præbenda vacans
eſt debita eam optare volentis:vt in præall.c. cũ
in tua. Et licèt ſit contra ius commune, quòd ad
beneficium vacaturum quæratur ius, vt ſuprà
eſt clarè probatum,& dicit decr. magis clarè de
præbend. cap. dilectus. nihilominùs tamen iſta
conſuetudo reputatur rationabilis: quia habet
approbationem iuris:vt etiam eſt tex.de præbẽ.
capitul.cùm in eccleſia.lib. vj. & ibi etiam not.
Secundus effectus conſuetudinis eſt,ꝙ ad præ-
bendam optatam admittendus eſt ille per illum
per quem eſt aſſuetum: puta per capitulum, vel
per alium, qui tempore, quo ſe petit admitti,
præeſt capitulo, vel alio, prout eſt conſuetum.
Et licèt etiam iſtud ſit contra ius commune, ſe-
cundùm quod iſtud pertinet ad capitulum, vel
ad Epiſcopum cum conſenſu, vel ſaltẽ cum con-
ſilio capituli, ſecundùm diuerſas opiniones: ta-
men nihilominùs per conſuetudinem poteſt in-
troduci:& dicetur conſuetudo rationabilis:quę
etiam habet approbationem iurium:vt clarè pro
batur de elect. cùm eccleſia Vulterana. de cauſa
poſſeſſ.capitu.cùm olim. &c.His ſuppoſitis cla-
rè reſpondetur ad argumentum inductum,quòd
iſtud eſt contra ius diuinum, quòd aliquis ſine in
ſtitutione ſuperioris recipiat beneficium vacans,
fateor: & cùm dicitur, quòd ſic facit iſte optans,
dico quòd non: imò dico, quòd quia præbenda
virtute cõſuetudinis eſt ſibi debita, tamẽ cùm ad
eam ſe petit admitti per illum, ad quem virtute
conſuetudinis pertinet, & per illum admittitur,
hec admiſsio virtute conſuetudinis loco inſtitu-
tutionis ſuperioris ſuccedit, & licèt iſtud ſit cõ-
tra ius poſitiuum:tamen non contra ius diui-
num. ideò poteſt conſuetudine introduci. Ita
in ſimili notat Innocentius Hoſti. Compoſtel. de
electioni. capitul.tranſmiſſam.& c.ti.cap. quòd
ſicut. &c.

ADDITIONES.

a Conſuetudo. Adde deciſi. ij. & 5. ſ. hoc titu. &
deciſi. Ægid. j. & a. hoc titulo.Et an conſuetu-
do optandi ſit contra ius commune,Calder. con
ſil.vij.

b Expreſsiſſet. Quid autem ſi canonici alicuius ec-
cleſiæ longo tempore ſteterunt, quòd non op-
tauerunt præbendas ,an talis conſuetudo tolla-
tur: vide per Dominic. de ſancto Geminia. in
d. cap.fi. in ij.col.verſicul.quæro pone. de con-
ſuetud.libr. vj.

c Primi vacatio. Vide Rochum Curt. in ſuo tract.
de iure Patronat. in verb. honorificum. in iij.
quæſito.verſic.ſed hic ſuboritur.& deci.3.incip.
ſufficit impetranti.j.de præbend.

A.M.P. Hæc dec. facit plures diſtinct. & exa
minat latè materiam, videas eam diligenter. Ha-
6 bes notare in hac dec.quòd † licèt quis non poſ-
ſit renuntiare beneficio, niſi in manibus haben-
tis facultatem deſtituendi: tamen non eſt ſic in
præbenda,quæ poteſt mutari, quia iudicatur tã-
7 quam de re temporali. Item quòd † conſuedo o-
ptandi eſt contra ius, & contra concilium Tu-
ron. Et ideò requiruntur xl. anni, & idem eſſet
etiam ſi haberet iuris approbationem. Ite quòd
8 quando † conſuetudo eſt ſecundum, vel præter
ius commune, & non præiudicatur iuri particu-
lari alicuius, quòd ſufficiunt x.anni, aliàs ſi de-
rogatur alicui, requiruntur xl.& vide hic diffe-
rentiam inter conſuetudinem, & præſcriptio-
nem. habes ſimiles dec. Æg.1. & 2. hoc titul.quæ
clariùs loquuntur, & Caſ. dec.17.de præbendis.
latè examinat materiam huius dec. & Gigan. in
ſuo tractat.penſionum.quęſtione.63. Et quia hic
deſcribuntur plures ſpecies canonicatuum, &
præbendarum, adde Fel.in c.poſtulaſti.de reſcri.
& in c.cùm M.de conſtitu.nu.28. & latè in cap.
ſtatuimus.de maio.& obed.Et vide quæ dixi in-
frà ſuper dec.25.de præben. & ſuprà de reſcrip.
dec.33. Ad pręmiſſa facit quòd deciſum fuit co-
ram domino Rauelle.in vna Mediolanen.optio-
9 nis,vbi habetur, quòd † conſuetudo optandi in-
ducitur ſpatio x. annorum in eccleſijs, vbi præ-
bendæ ſunt diſtinctæ, & non annexæ canonica-
tibus.& in vna Caueriẽ. decimarum coram To-
10 lomęo fuit tẽtum,quòd † ex conſuetudine vnius
loci non poteſt induci, vel argui conſuetudo in
alio loco: fuit tamen dictum in vna Bononien.
ſancti Andreæ coram domino de ſancta cruce, ꝙ
11 † per duos, vel tres actus inducitur conſuetudo
interpretatiua etiã minori ſpatio decem annorũ,
& ideò quòd legatus modernus Bononien. qui
viderat facultates Cardinalis cibo per alios lega
tos, eidem Cardinali cibo ſucceſſores, latè inter-
pretatos fuiſſe, & eos regulæ de xx.diebus bis,
vel ter derogaſſe, potuerat derogare eidem regu
læ:non obſtante regula reductiua facultatum Le
gatorum, facta per Clementem, & per Paulum
Tertium innouata. & ad iſta etiam facit deciſio
Caſſ.vnica hoc titulo,quam vide per te, & vide
Bellenzin. in ſuo tract.de charitat. ſubſid. q.62.
& 82.An.Ma.Pa.

De Electione.

EPITOME.

Appellatus veniens ad Curiam, quandocunque proſe-
qui poteſt appellationem,ſibi nullatenus intimatam.

SUM-

SVMMARIA.

1 *Intimatio in materia appellationum habet vim citationis quò ad appellatum.*
2 *Cauſa quando dicatur eſſe in Curia ex natura cauſa.*
3 *Cauſa exiſtente in Curia ex natura cauſa, quando procedi poſſit ad diffinitiuam.*
4 *Appellatus poteſt proſequi cauſam ſibi non intimatam.*
5 *Cauſa omnes non deuoluuntur ad Curiam per appellationem.*
6 *Cauſa non deuoluitur niſi in præiudicium appellantis appellatione nulliter intimata.*

DECISIO I. alias 38.

a FVit dubitatum [a], & ſępè in conſilijs po-
b ſitum, vtrùm [b] appellatus poſſet in Curia Romana proſequi appellationem interpoſitam in partibus, in forma c. ſtatuimus. de elect. li. vj. ſibi infra menſem non intimatam, & procedi in vim iſtius appellationis non intimatæ in abſentia partis appellantis per audientiã contradictarum, vt moris eſt. Et videbatur multis, quòd non: quia intimatio videtur eſſe hodie de ſubſtantia formæ appellationis deuoluentis cauſam beneficialem ad Curiã: vt in Clem. cauſam electionis. de elect. & quia quælibet forma dat eſſe rei: vt j. q. j. detrahe. de bap. c. j. & iij. de elec. c. quia propter. ergo, &c. maximè ſi de huiuſmodi proſecutione, & de itineris ſui arreptione ad Curiam, aduerſarium ſuum, videlicèt appellantem, qui fortè ſuam appellationem ideò ſibi nõ intimauit, quia cauſam ſuam ad Curiam nec deuolui, nec eã ibidẽ agitari voluit, nõ certificauit: quia veriſimiliter appellans ignorare potuit, ꝙ aduerſarius ſuus ipſum appellaſſe ſciuerit, quæ quidem ignorantia meritò ipſum à contumacia debuit excuſare. de ſen. excommunicat. c. ſi verò. qui ma. accu. poſ. c. eùm in tua. de conſtitutio. c. vt animarum periculis. li. vj. Et videbatur aliquibus huiuſmodi certificationem adeò fore neceſſariam, quòd aliàs non valeret proceſſus factus in abſentia prædicti appellantis, niſi de nouo citaretur. Pro quò allegabam c. cordi. de ap. li. vi. ibi, ſi appellatus voluerit, & petierit, &c. & Cle. j. de ap. His non obſtan. fuit determinatũ per omnes Dominos contrarium quò ad vtrũq; membrum, videlicèt appellatum poſſe proſequi appellationem interpoſitam per ſuum aduerſarium in cauſa beneficiali etiam ſibi non intimatam infra menſem, vel poſt, dummodò de illa faciat fidem coram Auditore in Romana Curia: nec requiritur aliqua certificatio fienda appellanti, maximè ſi appellans infra menſem plenam notitiam abſq; intimatione appellantis de huiuſmodi appellatione habuerit, & idem ſi poſt menſem, dummodò conſtaret de huiuſmodi appellatione. Et ratio poterit eſſe vtriuſq; dicti: quia ſi non emanaſſet Cle. cauſam electionis. de elect. non eſt dubium, quòd appellans ire, vel mittere tenebatur ad Curiam: per c. ſtatuimus. ſuprà alle. vt ſi appellatus veniret, ſe defenderet. modò d. Cl. cauſam. quæ vult huiuſmodi intimationẽ fieri appellato infra menſem, emanauit ſolùm in fauorem ipſius appellati, ne prætextu i-
1 gnorantiæ ſe valeat à contumacia excuſare, † ſi-
c cut ipſa intimatio [c] habet vim citationis quòad appellatum, & arctat ipſum ad eundum, vel mittendũ procuratorẽ ad Curiã: Ita citat, & arctat d. c. ſtatuimus. appellantẽ ad eundum, vel mittendum: ſicque idem appellans debuit iſtum caſum præuidere, & de illo dubitare, & mittere procuratorem ad Curiam: vt ſi appellatus vellet proſequi appellationem, ipſe haberet, qui eum defenderet, ſaltem in Audientia cõtradictarum: alioqui ad inſtantiam appellati poſſet procedi per eandem Audientiam in contumaciam appellantis ſeruatis ſemper temporibus dicti c. ſtatuimus. quam quidẽ appellationem non etiam intimatam, inuito etiam appellante, appellatus poteſt proſequi, ſecundum Inno. ibidem. & in d. c. cordi. & Pau. in Cle. cauſam. antedictam. Ratio, quia huiuſmodi intimatio ſit introducta in fauorẽ ipſius appellati & nõ appellantis: quia propriũ ſuum factum ignorare non poteſt. ff. pro ſuo. l. ſi. de reſcri. c. ab excommunicato. hoc in eius læſionem retorqueri non debet: vt l. ꝙ ob fauorem. de regul. iuris. Pro quo faciunt in ratione not. per In. in c. interpoſita. de ap. & in c. cordi. eo. ti. li. vj. Hanc concluſionem poſuit Io. And. in d. Cl. cauſam. ſuper ver. deuoluta. circa fi. & æqualiter ipſe & Pau. tetigerunt hoc idem in Cl. conſtitutionem. eod. tit. quorum opi. ſemper fuerunt approbatæ & ſeruatæ in hoc puncto.

ADDITIONES.

a Fuit dubitatum. Pro declaratione huius deciſionis, & aliarum deuolutione loquentium, quæro hic de tribus: Primò, quando cauſa dicatur eſſe in Curia ex natura cauſæ, vt quia eſt de maioribus. de ap. c. vt debitus. in fi. & de elect. c. quamuis. lib. vj. Vel quia cauſa eſt beneficialis, ſeruata forma c. j. de elect. lib. vj. & Cle. cauſam. eo. ti. Quandoque cauſa eſt in Curia per accidens: & tũc dic, quòd ſiue ſit appellatũ à diffinitiua, ſiue ab interlocutoria, alterum tantùm duorum facit litem eſſe in Curia: vel quòd ſit delatum, vel per appellatum, vel iudicem: vt in c. ſæpè. de appel. Sola ergo termini præfixio hoc non operatur, quicquid dixerit gl. d. c. ſæpè. vbi no. & eod. ti. c. Nicolao. hoc verum quantùm ad negotium appellationis tantùm, ſed ſi appellatione interpoſita ab interlocutoria ſtatim vellent partes negotium principale eſſe in Curia: vt ſic ibi terminaretur omiſſo appellationis articulo, exigitur cõſenſus vtriuſque partis: vt in c. cordi. de app. li. vj. Secundò, quæro quis ſit effectus, quòd cauſa ſit in Curia. Dic, quòd effectus eſt, quòd negotiũ ſit in Curia, quia vbi eſt in Curia, cauſa non mittitur extra Curiam, ſed manet in Curia: & tũc parti non ſufficit mittere procuratorem ad impetrandũ, & contradicendum: ſed oportet mittere procuratorum ſufficienter inſtructum ad cauſam tractandam. Vbi verò negotium non eſt in Curia: tunc ſufficit mittere procuratorem ad impetrandum, & contradicendum, ex quo

cauſa

cauſa ibi non debet tractari, ſed committi extra Curiam. Tertiò quæro, poſito quòd ſit in Curia, an & quãdo poſsit ad diffinitiuam procedi? Dic quòd ſi cauſa eſt talis, in qua nõ exigitur litis cõteſt. ſui natura, tunc indiſtinctè contra contumaciter abſentem, vel citatum, vel elapſo termino appellationis, vbi ſtatutus eſt ab homine, qui terminus habet vim citionis peremptoriæ, procedi poteſt ad diffinitiuam. Si verò cauſa eſt talis, cuius natura exigitur litis conteſtatio, ſi appellatur ante litis conteſtationem non poteſt tũc procedi ad diffinitiuam ſententiam, poſito, quòd cauſa ſit in Curia, ex quo lis nondum eſt conteſtata: ſed tunc pars non comparens in termino, condemnatur in expenſis. de app. c. Nicolao. Si verò appellatur poſt litem conte. quia tunc appellatio non reſcindit conteſtationem litis. l. ita demum. C. de procu. & in l. fi. C. de temp. app. poterit procedi ad diffinitiuam, ex quo ſubeſt fundamentum litis conteſtationis ſuper quo fertur ſententia in cauſa appellationis: vt eſt caſus ſecundum verum intellectum in c. per tuas. de appel. & per hoc intelligas gl. in c. veniens. de renu. quæ tota laborat ad ſoluendum contrariũ duorum capitulorum, ſcilicèt c. ſæpè. de app. in quãtum dicit, quòd ſufficit mittere procuratorẽ ad impetrandum. & c. Nicolao. eo. tit. vbi dicitur, quod non proceditur ad diffinitiuam, ſed fit cõdemnatio in expenſis. Sed reſponde ad dicta cõtraria, & dic, quòd in d. c. veniens. cauſa erat in Curia ex natura cauſæ: quia beneficialis: vel ibi erat per partem, vel iudicem delatum: & per hoc tollitur primum contrarium. Ad ſecundum cõtrarium, dic, quòd in d. c. veniens. lis erat conteſtata: vel ſi non erat cõteſtata, natura cauſæ poterat procedi ad diffinitiuam: quia cauſa erat beneficialis per ſuperiùs dicta.

b Vtrum. Adde infrà de appellationib. deciſ. vj.

c Et ſicut ipſa intimatio. Quę ſunt communia tã parti appellanti, quàm appellatæ, vide infrà dec. xvij. de app. & 21. e. ti. & dicit Compoſt. in d. c. ſtatuimus. quòd pręſens in Curia, nõ obtinebit cõtra abſentem, ſic procedi, niſi doceat ſe tẽpora d. c. ſtatuimus. ſeruaſſe. Idem ſentit Archi. in d. c. ſtatuimus. ſuper verſi. expectata. vbi dicit, ꝙ ante tempus d. c. non eſt contumax: & ſic procedi non poteſt; vt iij. q. x. omnia. & c. abſente. c. reuera. & quaſi per totum. Idem tenet Inn. in d. c. ſtatuimus. ſuper verbo à die. circa finem, & ſuper verbo, infra menſem. ver. ſi autem non arripuerit.

4 A. M. P. Aduertendum eſt, quòd † hæc dec. non
procedit in omnibus cauſis, ſed tantùm in beneficialibus. nam tex. in ca. ſtatuimus. de elect. lib. vj. ſolum loquitur in cauſis, in quibus proceditur per electionem, poſtulationem, & prouiſionem. In prima tamẽ additione hic dicitur, quòd procedit tantum in tribus caſibus, de quibus in
5 ea: ſentit tamẽ, quòd etiam † aliæ cauſæ poſſunt
deuolui ad Curiam per appellationem, concurrente altero de duobus, videlicèt, quòd fuerit delatum appellationi per iudicem, vel per partem, pro quo vlti. habes in termi. dec. Æg. 48. de appellationib. quæ tamen videtur omnino require re ad miſsionẽ appellati. & facit ad idem dec. 51. de app. in an. & Biſ. dec. 18. & 21. e. ti. vbi latè & plenè articulus diſcutitur. Cum iſta dec. cõcord. plures dec. videlicèt infrà de app. 6. vbi videbis, & dixi ſuprà de reſcr. dec. vlt. & facit dec. 81. de app. in an. & Faſto. dub. 12. & in materia facit dec. Ægi. 67. de præben. & deciſ. 15. 22. 40. & 47. de appel. vbi latè examinat. Et etiam ad materiam iſtam videre poteris aliquid per Fel. in c. ex parte. el. 2. & in c. cùm cõtingat. de reſc. nu. 18. & ad propoſitũ huius dec. facit reſolutio anno. 1545. facta corã D. Accorambono in vna Salamantina
6 portionis, vbi dictum fuit, quòd † appellatio nul
liter intimata, non deuoluit cauſam quò ad appellãtem, licèt deuoluatur in eius pręiudiciũ. ita Æg. d. deciſ. 22. de appellatio. & infrà de app. 54.

EPITOME.

Auditor cauſæ appel. interpoſitæ à caſſatione electionis, vel denegatione confirmationis, confirmat electionẽ, & confert beneficium tanquam debitum.

SVMMARIA.

1 *Auditor appellationis in cauſa electionis confirmare poteſt electionem.*

2 *Appellatio ab electione debet continere cauſas: & iurandum eſt.*

3 *Sententia lata contra electores, praiudicat electo.*

DECISIO II. alias. 159.

SI appelletur per electum à denegatione confirmationis, vel caſſatione electionis ad Curiam, & Auditor, qui pronuntiat bene appellatum eſſe, vel reuocat caſſationem electiõis, vel pronũtiat electionem eſſe canonicam, poteſt electionẽ, ſeu electũ cõfirmare: quia fortiùs procedit ratio cle. Auditor. de reſc. in dignitatib. electiuis, in quibus eſt maius periculũ, quàm in alijs. de ele. c. nihil eſt. & c. ne pro defectu. & c. quã ſit. & c. cupientes. li. vj. prout leg. & not. per Io. An. Pau. & Guil. in eadẽ cle. Auditor. de reſcrip. ſuper ver. debitum.

ADDITIO.

1 A. M. P. Ad iſtã † dec. non reperio concordã
tes, neq; diſcordantes, niſi dec. 4. infrà de iure pat. in fi. vbi dicitur, quod licèt poſt acceptationẽ non ſequebatur collatio, quòd Auditor poteſt conferrè virtute cle. Auditor. de reſcri. vide Do.
2 in d. cle. Auditor. hic allegata. Et ſcias quòd † quã
do appellatur in materia electionis, debent exprimi cauſæ, cur impugnatur electio, & debet iurari, quòd creditur illas eſſe veras, ita Fel. in
3 c. in cauſis. de teſti. Et aduerte, quòd † electus ſen
tit incõmodũ ex ſentẽtia lata contra electores, ſi habuerit notitiã de ea. Fel. in c. veniens. ij. de teſt. col. 3. Ad præmiſſa facit, quòd ſi Papa mandat conferri beneficium, prout quotidie fit, quando literæ expediuntur per cancellariam, quia ſi non eſt expeditus proceſſus, per quem executores ſolent prouidere, Auditor prouidet in vim dictæ clemen. Anto. Mar. Pa.

EPITOME.

Diſpoſitio c. quã ſit de ele. libr. vj. locum habet duntaxat in electis ad eccleſias cathedrales, & regulares

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Eccleſiarum prouiſio diuerſimodè conſideratur, nec eſt eadem ratio in inferioribus beneficijs, quæ in ſuperioribus.*

2 *Electio prælati, vel beneficiandi poteſt, & debet fieri vel in eccleſia, vel in aliquo alio loco idoneo, & honeſto.*

3 *Electio notificanda electo.*

4 *Beneficium electiuum quod dicatur.*

5 *Electio vt ſit canonica quando ſeruanda ſit forma cap. quia propter. de electio. & de alijs in forma electionis.*

DECISIO 111. aliàs 188.

MAior pars Dominorum tenuit, c. quã ſit.
de ele.li.vj. tantùm locum habere in e-
lectis ad eccleſias cathedrales, & regula-
res, & non ad inferiores dignitates, per quorum
prælatorum obitum eccleſiæ non dicuntur vi-
duatæ, nec in eorum electione ſeruanda ſit for-
ma c.quia propter.de ele. per rationes & moti-
ua Io.Mo. & Archi.in d.c.quã ſit.licèt Io. An.in
nouel.teneat ibidem contrarium, propter iden-
titatẽ rationis, & propter tria in eadem conſti-
tutione expreſſa. Primò, propter verbum gene-
rale ſ. vacationum diuturnitatibus, quæ ita pe-
riculoſa eſt in inferioribus dignitatibus, ſicut in
ſuperioribus.de cõceſ.prę̨b.c.nulla.& c.quia di
uerſitatem.& c. poſt electionem. Secundò pon-
derat verba illa dum dicitur, ſtatuimus. & ſic
quando electio in eccleſia aliqua ſit celebranda:
& non dicit de eccleſia, vel eccleſiæ, in qua eſt
magna differentia prout notauit ipſe in cle.j. de
prę̨b.ſuper ver.incerta.& ibi inſiſtendo huic o-
pinioni retorquet quoddam dictum Archi.in c.
ne captandæ.de conceſ.præben.li.vj.& in regu-
la iuris, in generali.c.li.per Io. mo.cõtra eorum
opinionem hic poſitam. Tertiò dicit optimè fa-
cere pro opinione ſua ſupradicta §. fi.ver.cæte-
rùm.ibi dum dicit, quiuis electus.ergo de quo-
cunq; electo cõfirmãdo debet intelligi.xix.diſt.
c.ſi Romanorũ.de maio.& obed.c.ſolitæ.cũ ſimi
libus. Ad quę motiua reſpõdebatur per dictos Do
1 minos opinionem Io.mo.& Ar.ſequẽtes, † ꝙ nõ
eſt eadem ratio in inferioribus dignitatibus, quæ
eſt in ſuperioribus. nam non eſt tantum pericu-
lum in diuturnitate vacationum illatum digni-
tatum, ſicut ſuperiorum: quia non ſunt ſponſi
eccleſiarum. Et ideò in ſponſis, & paſtoribus da-
tur minus tempus ad eligendum: vt patet in c. ne
pro defectu.de ele.quã in alijs: vt in c. nulla. de
conc.præb.& c. quia diuerſitatem.c.ti.& de iur.
pat.c.quoniam.& c. cùm propter.& c.eam te.&
ſic non obſtat primum verbum per ipſum pon-
deratum diuturnitatibus vacationum, &c. Ad
2 ſecundum motiuum reſpondebatur, † quòd lo-
quitur de forma, & modo eligendi, ſeu electio-
nis, quæ regulariter ſi ſine impreſſione, & metu
fieri poteſt, debet in aliqua eccleſia, vel in aliquo
loco idoneo, & honeſto circa ipſam eccleſiam
fieri.xxiij.di.In nomine Domini.de ele.cum ter-
ra.& c.in cauſis.de app.c.qua fronte. & c.conſti-
tutus. Ad §.fi.ver.cæterùm.qui fortiſsimè vide-
tur obſtare, & ſingularem caſum ponere, & om-
nes electiones confirmandas comprehẽdere, re-
ſpondebatur referri, & reſtringi duntaxat ad prę
cedentia. Nam talia debẽt eſſe ſubiecta, qualia
præmittuntur eorum prędicata: & ea quæ in prę
fationibus dicuntur, in ſubſequentibus repetita
intelliguntur.xxxj.q.vij. Apoſtolus.de appe. ſe-
cundò requiris.ff.de ver.obli.l. Titia.§.idẽ reſpõ
dit. Itẽ quia intelligitur de generibus electorum
ibidem ſuperiùs expreſſorum, & non de generi-
bus electionum: verba enim generalia ſæpiſsimè
reſtringuntur.de præb.c.cùm in illis.li.vj.& c. j.
eo.ti.in cle. Et quia illa conſtitutio eſt multũ pœ-
nalis, licèt in fauorẽ eccleſiæ ædita, tamẽ hoc nõ
obſtante non videtur extendenda, ſed potiùs re-
ſtringenda, & in ſuis terminis tenenda.argu.cap.
licèt canon.& c.ſtatutum.de elect.libr.vj & per
hoc reſpõdebatur motiuo Domini Corſien.vo-
lentis dicere conſtitutionem in fauorem eccleſiæ
editam, quantuncunq; pœnalem extendibilẽ ad
ſimiles caſus, & ad hoc induxit multas leges. Sed
prędicti Domini remanſerunt in prædicta opi-
nione, & cõcluſione, licèt dominus Viuarien.quẽ
habui ſuper hoc conſilium, reputabat opinio-
nem Ioan. And. fore tutiorem.

ADDITIO.

A.M.P. Hoc c.quàm ſit.de ele.lib.vj.diſponit,
1 quòd † electores notificẽt electo ſuam electionẽ,
quãto citiùs cõmodè poſſunt: & quòd electus po
ſteà infra tres menſes petat confirmationẽ. Hoc
præmiſſo, dicitur in deci.quòd hoc c.haber locũ
tãtùm in eccleſijs cathedralibus, & regularibus.
Ad hanc materiam adde deci. hoc tit. primam in
2 antiq. vbi dicitur, † quòd tantum electiuũ dicitur
illud beneficium, in cuius collatione requiritur
cõfirmatio ſuperioris, ſeu ſeruatur forma c.quia
propter.de elect.ſeu per cuius vacationem eccle
ſia redditur viduata prelato. & idem dicit Io.de
Sylua, in trac. de beneficio, tertia parte q. 1. &
Staph. in ſecunda parte titu.de modo, & forma
fo.59.& in alia impreſ.fo.50.vbi etiã dicit, quòd
appellatione beneficij electiui nõ venit cantoria
ſecundum Ægi.dec.5.de præbend. pro quo facit
3 dec.3.hoc titulo in antiq. vbi tenet † quòd de-
beat ſeruari forma d.c.quia propter. in electiõe
præpoſiti eccleſiæ collegiatæ. Et an ſufficiat face
re mentionẽ de elect.per æquipollẽs, habes dec.
67.quæ eſt final.de conceſ. præbend.in antiq. &
Staph. vbi ſuprà fol.61.& in alia 52. Et ſcias, ꝙ e-
lectus non conſecratus, debet legere ſuã ſenten-
tiam. Fel.in cap.eam te.de reſcr.vbi latè de Epi-
ſcopo non conſecrato: & vide eundem in rubr.
de re iudic.vbi dicit, quòd confirmatio electio-
nis, dicitur diffinitiua ſentẽtia. Et an electio poſ-
ſit fieri per procuratorem, Fely.in c. cùm omnes.
de conſti.& idem Fely.in c.1.de conſti.verſi.fal-
lit B.dicit, quòd licèt in electione non ſit ſerua-
ta forma canonis, valet, dummodò aliàs cõſen-
ſus ſit purus. Et quæ differẽtia ſit inter eligere, &
prę̨ſentare, vide per Fel.in.d.c.in noſtra.nu.58. Et
de electiõe facta de nocte, per eũdẽ in c.cõſuluit.
de offic.delegat. & an valeat facta de criminoſo,
videbis infrà de prę̨hẽdis, & habes per eũdẽ in c.
ex parte.de reſcr.& de criminibus oppoſitis con-
tra electũ, habes per eundẽ in c.ſuper his.de accu
ſatio.& in c.licèt.de probat. Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

EPITOME.

Præpoſitura eſt dignitas principalior in eccleſia collegiata, dummodò tria concurrãt. Primò quòd ſit electiua: ſecundò quòd habeat adminiſtrationem bonorum temporalium dictæ eccleſiæ: tertiò quòd habeat prærogatiuam in choro, & loco capitulari, quæ quidem tria ſunt ſigna maioritatis, niſi conſuetudo aliter diſponat.

SVMMARIA.

1 *Præpoſitura eſt principalior dignitas in eccleſia collegiata tribus concurrentibus.*
2 *Dignitas inducitur conſuetudine,*
3 *Conſuetudo eſt in maioritate prælationis inſpicienda.*

DECISIO IIII. aliàs 451.

1 FVit dubitatum † vtrùm præpoſitura ª ali-
a cuius eccleſiæ collegiatæ electiuæ, habens
adminiſtrationem bonorum temporalium
illius eccleſiæ, & prærogatiuã in ſtallo chori, &
loco, ac voce capitulari, ratione huiuſmodi ad-
miniſtrationis, & præeminẽtiæ cenſeatur prin-
cipalior prælatura, ſiue dignitas, quàm decana-
tus eiuſdem eccleſiæ. quæ etiam dignitas eſt ele-
ctiua. habens curam animarum, & iuriſdictionẽ
in canonicos ipſum eligentes, & in clericos om
nes illius eccleſiæ, non tamen ſuper præpoſitum
tenet ſigillum capituli ad cauſas. & claues ad pri
uilegia & librum ſtatutorum, beneficiorum, ac
conſuetudinum, habens etiam ſtallum ſuperio-
rem in parte ſiniſtra chori, & regere chorum in
diuinis, conuocare etiam capitulum, cuius eſt
caput: prout legitur & not. in capitu. cùm inter
vniuerſas. de elect. & de conceſ. præbend. c. poſt
electionem. Et videbatur aliquibus Dominis, quòd
præpoſitus eſſet maior, & principalior in dignita
te, qui ſuper Decanum ſedet in capitulo, & cho
ro: plurimiſque præcedit in proceſsione, & alijs, quæ
vnà cum adminiſtratione arguunt præeminẽ-
tiam, & maioritatem, & proptereà dicimus Ar-
chidiaconum maiorem in dignitate Archipres-
bytero, in cuius locum regulariter ſuccedit
Decanus, idem officium exercens: vt not. in c.
miniſterium. de offi. Archipreſ. Præpoſitus regu
lariter in locum Archidiaconi qui eſt maior Ar
chipresbytero ratione iuriſdictionis cum admi-
niſtratione, licèt Archipresbyter ſit maior ratio
ne ordinis: vt patet in tit. de of. Archid. & Archi
preſ. per to. & legitur & not. per Io. An. in no-
uel. de of. leg. c. deliberatione. li. vj. ſuper ver. ele
ctionis. & ibi declinauit in hanc opin. de præpo
ſito in eccleſia Cameracen. quem conſultus di-
cebat eſſe maiorem poſt Epiſcopum, etiam in il- 3
la eccleſia, quod haberem pro indubitato, ſi eſſet
dare talem præpoſitum habentem tales prærogatiuas & præeminentias, quas ibi ponit Io. An.
in nouel. videlicèt, quia ille propoſitus immedia
tè ſedebat. & ſe ſubſcribebat poſt Epiſcopum:
vocabat capitulum, & Archidiaconus ad illud.
tenebat ſigillum, non vt miniſter, ſed vt præſi-
dens, iubens ex eo literas ſigillari; conſeruabat
iura, & priuilegia capituli, velut maior in colla-
tionibus. & inſtitutionibus ad capitulum ſpectã-
tibus erat primus. Quæ omnia ſunt ſigna maio-
ritatis ſecundum eum. quorum quædam in caſu
noſtro habet præpoſitus, videlicèt ſeſſionem, &
ſubſcriptionem temporalium, ſiue præbendarũ:
omnia alia verò habet Decanus. Quãobrem per
omnes Dominos fuit concluſum, Decanum ma-
iorem, & principaliorem in dignitate prædictæ
eccleſiæ collegiatæ: præſertim propter iuriſdi-
ctionem, & curam, quam habet in eligentes, &
cæteros clericos eiuſdem eccleſiæ, quæ plus ar-
guunt prælationem, & maioritatem, quàm ad-
miniſtratio temporalium, vel aliquod præmiſſo
rum. Tum quia ſpiritualia digniora ſunt tempo-
ralibus. xij. q. i. præcipimus. C. de ſacroſanc. eccl.
ſancimus. de pœnitent. & remiſſ. c. cùm infir-
mitas. tum etiam quia paſtor, & prælatus ratione
curæ eſt. xxj. di. ſicut. faciunt not. per Innoc. de
offic. ordi. cap. cùm ab eccleſiarum. & de elect. c.
quia propter. poſt prin. per eundem. Arch. verò
in d. c. deliberatione. reputat illum maiorem in
dignitate, qui habet conuocare capitulum, & in
illo eſt vt caput, habens primam vocem in eodẽ.
de qua maioritate remittit ad not. per Inn. in c. j.
de maior. & obe. & de no. ope. nun. c. j. in glo. vlt.
per eundem, videlicèt Archi. pleniùs de multiplici maioritate in c. quanquam. ij. q. vij. & Ioan.
Andr. in. c. ſedes. de reſcri. de quo etiam per Ho-
ſtien. in ſumma, de offic. Archi. §. j. Pau. in Cle.
j. de elect. ſuper ver. monaſterijs. in fine, dicit di-
gnitatem principalem alicuius eccleſiæ ſemper
eſſe curatam reſpectu collegij, nihil tamen alle.
cuius dictum crederem verum, ſi collegium ip-
ſum in eorum prælatum eligat: quia tunc indu-
bitanter habet curam in eligentes eũ: iuxta not.
per Innoc. in dicto c. cùm ab eccleſiarũ. Ego verò
dicebam, quòd ſuper hac principalitate, ſiue ma
ioritate recurrendum eſt ad conſuetudinem ge-
neralem illius prouinciæ, vel illius eccleſiæ, quæ
eſt quaſi notoria in Alemania, præpoſitos eſſe ma
iores Decanis, & iam in literis apoſtolicis eis
præponuntur. In Francia verò econtrà: quam
conſuetudinem fundabam per not. Innocen. in
capitul. de multa. de præbend. circa finem. Nam,
2 † ſicut ibi ſecundũ Innocen. cõſuetudo facit ali-
quem in dignitate conſtitutum; qui aliàs non
eſſet de iure communi: ſic pari. & fortiori ra-
tione poteſt facere aliquem maiorem, vel mi-
norem alio. argumen. à minori de electioni. ca-
pitul. cùm in cunctis. de teſtib. capitul. licèt,
cùm ſimil. Pro quo faciunt dicta nn. per Inno-
cen. in capitul. j. de maiorit. & obedien. pro
quo etiam inducebam prædicta not. Ioan. An-
dr. in apparatu circa finem, ſuper verſ. electio-
nis. in dicto capitu. deliberatione. vbi dicit tex.
expreſsè, † quòd in maioritate prælationis in-
ſpicienda eſt conſuetudo, quæ ſi non dicit, &
concludit Archidiaconum de iure communi
preeſſe, & maiorem poſt Epiſcopum, cuius
eſt oculus. de offic. archi. c. j. & capitul. ad hoc. in
cuius locum ſuccedit præpoſitus, ergo, &c.

ADDITIO.

ADDITIONES.

a Præpoſitura. Vide felyn.in rub.de maiorit.& obed. & adde cap. cũ eccleſia.de offic. ordinar.& cau.ſaluaror.§.in nomine.j.q.iij. & quid in decanatu, vide deciſ. 17. j. de conceſſ.prębend. Et an dignitas inducatur, ſeu cognoſcatur ex iſtis tribus ſignis, de quibus hic fit mẽtio, vide deciſ.9.j.de prębend.

A. M. P. Ad hanc dec. adde, quæ notaui infrà de prçben. dec. 8. & de conceſſ. pręb.dec. 16.& quæ latè dicit Fel.in rub.de maio.& obe.Et quò ad §. hic vide dec. præcedentem. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Forma c. quia propter de elect. & c.quã fit.eo.tit.lib.vj. habet locum in cathedralibus, & non in inferioribus eccleſijs.

SVMMARIA.

1 *Rectore, vel prælato curam animarum habente defuncto eccleſia dicitur vidua.*

2 *Paſtor quis dicatur.*

DECISIO V. aliàs 452.

EX hoc ſurrexit aliud dubium, videlicèt vtrùm in electione a talis Prępoſiti, vel Decani eccleſię collegiatæ requiratur forma c. quia propter. de electio. quia vt præſupponebatur in facto, fuit quidam electus in Prępoſitũ eccleſiæ collegiatæ, in qua, vt partes concordabant, prępoſitura erat principalis dignitas illius eccleſię & hoc per viam ſcrutinij electo ſine ſtaturo, niſi vno ſcrutatore, videlicèt Decano eiuſdẽ eccleſię, nec per verba ſingularis, ſed pluralis numeri: & propterea dicebatur electio nulla, quia non fuit ſeruata forma concilij generalis, videlicèt c. quia propter. antedicti, quam dicebant aliqui locum dũtaxat habere in cathedralibus, & regularibus eccleſijs, & non in inferioribus dignitatibus, ſiue prælaturis, per quorum prælatorum obitum non cenſentur eccleſiæ viduatæ, iuxta opinionem omnium doctorum, & ſcriben.in dicto c. quia propter.& in c. ſicut. tũ propter ſormam.de elect.lib.vj. per Ioan. And. vbi Archi. tenet cum Hoſtien. qui ſolus eſt in cõtraria opiniõe. ille.c.licèt.de elect.lib.vj.quod loquitur expreſsè de electione inferiorum dignitatum, dicens Arch. illi dec. non eſſe reſponſum nec poſſe reſponderi per Doctores antedictos. Cui tamen dec. optimè reſpondet Paul. tenens cum primis, & maiori parte in cle. conſtitutionem.ſuper verſ. formam. de elect. vbi etiã recitat opiniões Doct.ſcribentium in hoc puncto. Pro hac opinione primorum etiam fuerunt allegata quędã not. Inno. in c. in Geneſi.ſuper ver.numero.de elect. & per eundem in.c.ex parte.de conceſſ.præben. ſuper ver. affectatur. melius in c. ne pro defectu.de elec. vbi dicit expreſsè illud trimeſtre tempus ſtatutum ad eligendum, habere locum duntaxat in cathedralibus, & regularibus eccleſijs non in inferioribus dignitatibus, ſiue beneficijs, in quibus dicit habere locum c. nulla.de cõceſſ.præben. videlicèt de tẽpore ſemeſtri: & hoc apparet in princ. dum dicit tex. nulla miniſteria. i. dignitates, vel officia. & ſequitur in textu, ſeu beneficia vel eccleſiæ tribuantur, &c. Sed caue, quia totum illud cap. loquitur in dignitatibus, officijs, ſeu beneficijs collatiuis: ſeçus verò in electiuis, in quibus dicebat Hoſtien. tam in dicto capit. ne pro defectu. quàm in dicto capitu. quia propter. habere locum tempus trimeſtre. & hoc idem ipſe notat in ſumma ſua ti. ne ſede vacãr. §. & ſi quis. de qua aliquas opiniones recitat Arch. in c. deliberatione. de offic.deleg.ſuper ver. electionis. declinans in ſententiam Innoc. quam conſuetudo generalis amplectitur. & ſic ſeruatur ſecundùm eum, ſicq; videtur recedere à ſua opinione prima poſita in dicto capi. ſicut. quod tamen non facit, ſi rectè inſpiciatur: quia licèt concedatur, quod electores habent tempus ſemeſtre ad eligendum ad dignitates, ſiue prælaturas inferiores: tamen cum hoc ſtat, quòd ſecundum formã d. cap. quia propter. eligant, vbi nihil de tempore, infra quod debet fieri electio, d. ſponitur: quia anteà quò ad cathedrales & regulares eccleſias. & in præcedẽti erat diſpoſitum, quæ licèt ſint eiuſdem concilij: tamen propter ordinem ſcripturæ, ex quo licet arguere: vt cap. ſi quis iuſtè. de procura. de preben. cap. mandato. lib. vj. apparet cap. ne pro defectu. præceſsiſſe cap. quia propter. quæ etiam ambo prçceſſerunt cap. nulla. æditum in concilio Lateranen. per Alex. iij. qui diu præceſſit Innoc. iij. in celebrando concilium generale: prout not. Ioan. Andr. in. cap. dilectus. de conceſſ. præben. de quibus & alijs concilijs generalibus, quando & vbi, & propter quos fuerunt celebrata, Vide Ioan. Andr, in nouell. in cap. venio. de ele. ſuper gloſ. ij. libr. vj. Ex quibus omnibus ſic ſparſis fuit cõcluſum per omnes ſecundũ Innocen. in dicto cap. quia propter. quòd in electione omniũ prçlatorum habentium curam cleri, & populi illius loci, habet locum cap. quia propter. quia ſecundum eum paſtores & ſponſi ſunt, qui gregem habent, & 1 præſunt eccleſijs: & per eorum obitũ † dicũtur eccleſiæ viduatæ. alleg. c. ſicut. xxj. di. hãc opinionem reputo euangelicam, propter verbũ, viduatæ. poſitum in cap. quia propter. quod ſimpliciter dicit. & diſponit formam prouidendi per viam electionis eccleſijs viduatis, non exprimendo has, vel illas. ergo noſtrum non eſt exprimere. ij. quæſt. v. conſuluiſti. xix. diſtin. ſi Romanorum. de coniugi. lepro. cap. quoniam. de maior. & obedien. capitu. ſolitæ. cum ſimilibus.

2 Sed quid ſi prælatus † inferior epiſcopo, vel abbate habet duntaxat vnam curam, videlicèt populi, vel cleri: crederẽm idem, ſi præſit, & eſt ibi per modum capitis, quia tunc paſtor eſt. Sed pone quòd Præpoſitus ſiue Archidiaconus habet curam animarum, populi ſiue laicorum cum adminiſtratione temporalium. Decanus verò curã cleri totius eccleſię. & capituli, cũ præeminẽtia, de quibus ſuprà in proxima concluſione: & ambo debent præfici per electionẽ, debet ne ſeruari forma c. quia propter. in electione vtriuſque?

que? Crederem hic recurrendum ad conſuetudinem illius eccleſiæ, & etiam vicinarum, videlicèt quis eorum reputatur, & habetur communiter pro præſidenti capite, & principaliori prælato, in cuius electione diccrem ſeruandum formam cap. quia propter. nam ambo æquè principales eſſe non poſſunt: quia hoc eſſet monſtruoſum, & cótra ſanctiones canonicas, diſponétes de vnico paſtore, & rectore cuiuſlibet eccleſiæ. vij. quæſt. j. in apibus. de electio. dudum. de officio ordi. quoniam in pleriſque. de præbend. capitu. cùm non ignores. & ibi cum concordant.

Hic ſuperuenit quidam nouus auditor Anglicus nomine Thomas de Sabaudia legum Doctor ac frater domini Simonis domini archiepiſcopi Cantuarien. Anno domini M. cccc. lxxx. de menſe Septembri tempore Vrbani Papæ vj. Pontificatus ſui anno iij.

ADDITIO.

a Electione. Adde deci. 3. ſ. eod. titu.

EPITOME.

Electo non competit ius in re ante confirmationem, ſed ad rem ius reuocabile, vel confirmabile.

SVMMARIA.

1 *Electus ante confirmationem an poſſit renuntiare.*
2 *Beneficium non vacat per obitum electi ante confirmationem.*
3 *Electio ius non competit in re.*
4 *Epiſcopi creati per Papá ſtatim poſſunt adminiſtrare.*
5 *Electus adminiſtrans in vim confirmationis nulla defectu iuriſdictionis, vel noua prouiſionis non gratioſa, aut ſurreptitia efficitur inhabilis.*
6 *Poſſeſſio capta ſine literis in cõſiſtorialibus nõ eſt bona.*
7 *Eligentes an ſufficiat quod ſit in quaſi poſſeſſione, & quod eligat alternatiuè & ſine ſpecificatione certi modi vacationis.*

DECISIO VI. aliàs. 491.

CVm ad capitulum alicuius eccleſiæ pertinet eligere Decanum in ipſa eccleſia, ad Epiſcopum confirmatio electionis huiuſmodi, ſi ad decanatum dictum eccleſiæ quis eligatur. & electus electioni huiuſmodi conſenſit: tali electo non competit ius in re in dicto decanatu, ante confirmationem: ſed ius ad rem reuocabile, vel confirmabile per ſuperiorem confirmatorem. hoc tenet glo. ordi. in c. noſtri. & in c. qualiter. & c. tranſmiſſam. de elec. Et Innoc. in d. c. noſtri. & idem Inn. in c. cùm veniſſent. de in integr. reſtit. & hoc tenet Io. And. in ca. ſi electo. eo. tit. lib. vj. vbi dicit. quòd quaſi vna vacatio, &c. Hoc etiá tenet gloſa ordin. in cap. j. vt li. pen. in cle. ſuper verbo. collato, ibi, vſque ad confirmationem. quæ gloſ. ſingularis eſt, & rarò reperies alibi ſecundùm Ant. de But. ibidem. & huic adde aliam glo. ſingularem, quæ eſt in præalleg. cap. cũ veniſſent. ſuper verbo, renũtiauit. quę dicit, quòd
1 licèt ante † confirmationem poſſit electus in manibus non ſui ſuperioris renuntiare: tamé exigitur, quòd talis renuntiatio fiat in manibus eligentium quę gl. alibi non habetur, de quo vide infrà de iure pa. dec. 8. & Lap. ibidem, dicens, quòd ſi
2 dictus electus ante confirmationem moriatur in Curia Romana, q per eius obitũ, dictũ beneficiũ non vacat in Curia, nec extra Curiã, ſed per obitum primi. Sed ſi poſt confirmationem, à qua nó fuit appellatum, idem electus confirmatus moriatur in Curia: tunc per eiuſdem electi obitũ dictus decanatus vacat in Curia. Nec ob. gl. ord. in c. quanto. lviij. di. & opinio Archi. poſita in c. is cui. de elec. li. vj. vbi tenet, quòd per ſolã electionem canonicam ante confirmationem acquiritur electo ius in re in dicto beneficio: quod intelligo in re ius acquiri, ſ. ius proſequendi electioné, & nó tale ius, quale acquireretur poſt confirmationé: vt c. vt quis duas. de elec. li. vj. Nec etiã obſtat c. inter dilectos. de fide inſtru. vbi dicitur, quòd qui confirmat, nó donat: quia loquitur de confirmatione extraiudiciali. Nec ob. c. auditor. de reſcript. in cle. quia loquitur, quando non ex gratia expectatiua expectãs haberet ius in re: ſed Auditor vigore gratiæ, & executionis, & tanquã executor iuris, prouidet expectãti de dicto beneficio vacãti, exequens ius ad rem, & deducens ipſum in eſſe perfecto. Sed quando ad vnũ & eũdé pertineret eligere, & confirmare, tunc quia eligendo confirmat, & confirmando eligit, per ſolã electionem talem habet ius in re. cap. ex parte. de conceſſ. præbend.

3 A. M. P. Ad iſtam † dec. nó reperio alias dec. concordantes, neq; diſcordantes. examinatur plenè hæc materia per Sar. in 1. & 4. q. regu. de non tollen. iur. quæſt. & in q. 24. regulæ de benefi. vacã. per obitũ fam. Card. & aliquid dicit Caſſa. deci. 18. de præbé. & latè per Æneã de Falco. in tract. reſeruationũ, ſuper effectu 46. & 47. vbi deducit decé modos, per quos acquiritur ius ad beneficiũ, quos tacito auctore reperit idé Sar. in d. 1. q. Et Io. de Sylua, in tract de bene. in 3. parte. q. 1. latè etiã examinat hanc materiã, dicés eſſe cõmuné opinioné, quòd quãdo electus acceptauit, habet ius in re, & quòd cõfirmatio dat ſolùm exercitiũ, vide tamen Fely. in c. eã te. de reſcrip. col. 2. & 3. vbi facit regulã cum quatuor extenſionibus, & quinq; reſtrictionibus, nec decipiaris prout multi decipiuntur, ex quo Epiſcopi noſtri temporis ante cõſecrationé dicũtur electi, licèt nó fuerint electi à capitulo, ſed à Papa: quia iſti habẽt maiorem auctoritatem: vt per Fel. ibi in 3. extenſione,
4 vbi dicit, † quòd iſti non confirmantur aliter, & poſſunt ſtatim adminiſtrare. & quòd illa prouiſio apoſtolica habeat vim confirmationis, vide ibi latè. & etiam vide eundẽ in c. ſuper his. de accu. & in c. cùm Bertoldus. de re iud. & aliquid dicit in c. in noſtra. de reſcript. correl. 37. nu. 104. & vide in pragmatica Sanct. in titu. de election. in principio. vbi habes multa in materia electionis. & vide alleg. Lapi. 8. & 78. & latè per Petrum de ſancto Blaſio in tract. de elect. vbi ponit omnia, & per Mil. in verbo, electus. & quò ad illud, quod dicit Ioan. de Sylua, dum ſentit, quòd electus à capitulo dicatur habere ius in re, neſcio quod ius habere poſſit, cùm ante confirmationem non poſſit exercere: & ſi exercet, priuatur iure ſuo: vt dicunt Docto. in cap. auaritiæ. de

elect.lib.vj.pro quo facit deci.facta in cauſa Calaguritana Abbatiſſatus,corá D.Peregrino, vbi
5 tentum fuit,quòd †electus adminiſtrans in vim confirmationis nullæ, defectum iuriſdictionis, vel non : prouiſionis,non gratioſæ,aut ſurreptitiæ, efficitur inhabilis, non obſtante dicto Millis in verbo,pœna decretalis.Et an electus,& etiá confirmatus ante inſtalationem poſsit adminiſtrare.Fel.in c.ne Dei timoré.de ſimo. latè exami-
6 nat.Et† quando literæ non ſunt expeditæ,quòd non poteſt capi poſſeſsio in conſiſtorialibus, habetur in extrauagant.iniunctæ. & per Sar. in regula,de non indi.iuxta for.q.1.nu.3. & ad materiam vide Staphi.ſuper 3.forma fol.37.vbi loquitur de nominatis à Rege,quale ius eis competat.
7 Et †an ſufficiat,quòd eligens ſit in quaſi poſſeſſione eligendi tempore electionis,Lapus alle.79. vbi etiam dicit.quòd electio nó poteſt eſſe alternatiua,& in alle.6.dicit,quòd exprimi debet certus modus vacationis, licèt aliàs ſufficiat in genere:vt per Fel.latè in c.in noſtra.de reſcr.d.correl.37. Anto.Maria Papaz,

De Renuntiatione.

EPITOME.

Reus, qui renunciat liti, & cauſæ. & beneficio, niſi de facto poſſeſsioné dimittat, tenetur ad fructus perceptos,

SVMMARIA.

1 *Reus liti,& cauſa,& beneficio renuntians poſſeſsionem dimittere tenetur.*
2 *Actor ſine executoris authoritate poſſeſsionem apprehendere non poteſt, etiam ſi reus dicta poſſeſsioni renuntiarit.*
3 *Spoliatus eſt reſtituendus,etiam poſt renuntiationem, ſi probet quòd poſt illam remanſit in poſſeſsione.& numer.9.& 12,*
4 *Ceſsionarius non poteſt ingredi poſſeſsionem, niſi cum executoris authoritate vel cum literis gratioſis.*
5 *Fructus non habuiſſe excipere poteſt ille, qui condemnatus fuit coram executore,cum diſtinctione.*
6 *Tertius,cui ſunt fructus reſeruati,debet citari,ſi actor vult condemnationem fructuum.*
7 *Proteſtandum eſt aduerſario,quòd deſeruiat, quando ſumus in canonicatibus.*
8 *Fructus debentur à die intruſionis.*
9 *Spoliatores,& intruſi in beneficijs vacãtibus in curia ſemper condemnantur in fructibus à die occupationis, niſi habeant titulum à Papa.*
10 *Reſignans qui poſſedit per triennium poſt reſignationem.ſi ſpolietur à reſignatario, non iuuatur allegati. Lapi.*89.
11 *Reſignans ſpoliatus reſtituitur ratione hic poſita.*
12 *Reſignans cum clauſula, & non aliter, nec alio modo,vel in manibus non valentis eam admittere, retinet ius penes ſe.*
13 *Reſignatario quæritur ius ante acceptationem.*
14 *Reſignatio facta reſeruata penſione, & non aliter, ſi penſio à principio fuit nulla.non conualidatur etiam ſi reſignatarius poſtea penſionem ſoluat, & extinguat.*
15 *Reſignatarij capacitas requiritur à principio.*
16 *Reſignanti reſeruatis fructibus datur mandatum de manutenendo.*
17 *Reſignans cum reſeruatione loci, & ſtalli mortuo reſignatario ſedebit in priori loco.*

DECISIO I. aliàs. 152.

a LIcèt reus* †& poſſeſſor beneficij in principio,vel in medio litis renuntiet liti,&
1 cauſæ,& beneficio,de quo litigatur, ac iuri, quod habet in eo,niſi conſtet, quod realiter,& de facto poſſeſsionem dimiſerit,condemnabitur in fructibus per eum perceptis: quia licèt per renuntiationem perdat poſſeſsionem iuris,iuxta no.per Inn.in c. quod in dubijs.& c.ſuper hoc.de renun. tamen poterit adhuc incumbere poſſeſsioni realiter,& de facto: & ſi tali poſ
b ſeſsione ſpoliaretur,reſtitueretur:* vt not.Inno.
2 in d.c.ſuper hoc.† Præterea licèt dictus poſſeſſor renũtiet ſuæ poſſeſsioni:tamé actor ſine auctoritate executoris eam apprehendere non poteſt,de præben.cum qui.lib.vj.cum ibi no. & ſic expedit ſibi,quod habeat ſententiam pro ſe,cum cóndemnatione fructuum.quos ſi prædictus renuntians non perceperit.non tenetur reſtituere: ſed de hoc debet, & poteſt excipere coram executore,& percipientem nominare, contra quem aget de nouo obtinens in cauſa antedicta. iuxta no.in c.cùm ſuper.de re iudic.

ADDITIONES.

a Reus. Adde Calder.conſi.4.eod.titu.
b Reſtitueretur. Adde quòd facit contra decíſi. ij. eod.titu.in antiq.circa medium.& Caſſa.deci.4. de reſtitut.ſpoliator.

A.M.P. Vltra contenta in ſummario,hęc dec. dicit vnum,ad quod ſæpè allegatur,& iſta eſt ma
3 teria ſpecialis huius deci.videlicèt,quòd †licèt renuntians beneficio, admittat poſſeſsionem iuris, ſi tamen incumbat poſſeſsioni realiter, & de facto, & ſpolietur à tertio,non à reſignatario, re-
4 ſtituendus eſt.Item ſecundò †dicit aliud,quòd licèt poſſeſſor renuntiet liti & cauſæ, ac poſſeſſioni,tamen actor non poteſt ingredi poſſeſsioné ſine authoritate executoris,quod intellige niſi literæ expediantur in forma gratioſa per camerá, in quibus Papa ex nũc ſurroget etiá quò ad poſſeſsionem,non autem mandet ſurrogari : vt per Caſſ.dec.1.vt lite pen.Item & tertiò aliud etiam
5 dicit,hæc dec.videlicèt,quòd †expedit actori habere ſententiá pro ſe cum cõdénatione fructuũ, quos ſi prædictus renuntians non perceperit.non tenetur reſtituere:ſed de hoc poteſt,& debet excipere coram executore,& percipientem nominare.contra quem aget de nouo obtinens in cauſa prędicta Quod vltimũ intellige,ſi poſt ceſsioné alius habuerit fructus : quia ſi ante ceſsionem poſſeſſor permiſiſſet alium fructus percipere,nó eſſet opus de nouo agere cótra illum prout dicit hæc dec. ſed poſſet procedi ad executioné ſententiæ cótra talé:vt etiá habes infrà de re iud. ſuper deciſ.4.24.& 25.& infrà,vt lite pend.dec.8.niſi dicamus,

6 dicamus, † ꝙ hic reus poſsidebat eccleſiam: ſed
alius percepit fructus ipſius eccleſiæ fortè ſibi re
ſeruatos: quo caſu ſentẽtia nõ præiudicat illi ter
tio, niſi fuerit citatus, vt in dictis locis latè dixi:
& ad hanc materiam fructuum adaptari poteſt
quod dicit Fel. in c. de quarta. de præſcri. vbi di-
cit, quòd bonæ fidei poſſeſſor fructus induſtria-
les facit ſuos, nec tenetur ad reſtitutionem: licèt
hoc in Rota parum operetur: quia ſemper Do-
mini condẽnant in fructibus, cõſtito etiã ſemi-
7 plenè tantũ arbitrio ſuo de intruſione. Et † iſtud
de fructibus induſtrialibus facit ad lites ſuper ca
nonicatibus, in quibus vt aduerſarij poſsint in
diſtributionibus quotidianis condemnari: cauti
ſolicitatores faciunt proteſtationẽ, quòd debeat
deſeruire, aliàs de dãnis &c. & quod intendunt
8 ſe reualere, &c. Et ſcias in propoſito † quòd ſpo
liator, & intruſus in beneficio reſeruato per obi
tum in curia, niſi habeat titulum à Papa condẽ-
natur in fructibus, à die intruſionis & ſpoliatio
nis: vt fuit tentũ in vna Neapolitan. beneficio-
rum coram Ptolomæo. Et circa materiam prin-
cipalem dec. videlicèt, quò ad reſtituendum ſpo
liatũ poſt reſignationẽ: primò ponã dec. quæ vi-
dẽtur facere contra hanc dec. nam habes dec. 4.
infrà eo. vbi dicitur, ꝙ renuntiatio ſpontanea li-
cèt nõ admiſſa, obſtat beneficiũ repetenti. Et in-
frà de rerũ permu. dec. 2. & eo. tit. in anti. dec. 8.
vbi dicitur, quòd reſignanti ex cauſa permuta-
tionis nõ cõpetit interdictũ vnde vi, nec condi-
ctio canonis reintegranda. Et ad propoſitũ facit
dec. 3. infrà de reſti. ſpo. in fina. verbis, vbi habe-
tur, quòd qui renũciat, videtur habere rẽ pro de-
relicta, & ſic poſſeſsionem amittit. Et faciunt ad
hanc materiã dec. 2. & 6. de renũ. hoc tit. in ant.
Nã in dec. ij. dicitur, quòd reſignãs ex cauſa per-
mutationis, perdit poſſeſsionẽ omnimodã bene-
ficij, ſi permutatio habet effectũ, ſubiũgẽs, quòd
nõ põt dici illud poſsidere naturaliter, quia non
tanquã vſurarius, vel tãquam habẽs ius in re: &
quia reſignãs videtur perdere naturalẽ, quę erat
cõiũcta cũ ciuili, quia in dubio videtur totũ ius
dedixiſſe: quare ſi ſpolietur, nõ datur ſibi inter-
dictũ reſtitutoriũ. Et in dec. 6. dicitur, ꝙ renũcia
tio ſpontanea beneficij nocet ſpoliato, vt nõ poſ
ſit agere ſpolio, ſubiũgens tamẽ, ꝙ ſi renũtiatio
fuiſſet facta poſtquã ſpoliatus fuerat, talis renũ-
ciatio nõ obſtaret, quin quis poſsit petere ſe re-
ſtitui, licèt iſtud vltimũ limitetur per dec. 3. & 11.
eo. tit. nã in dec. 3. dicitur, ꝙ ſimplex renũciatio
facta poſt ſpoliationẽ nõ obſtat, quin agi poſsit
ſpolio, niſi ſit facta per pactum. & in dec. 11. dici-
tur, quòd non obſtat niſi ſit iuramento vallata,
de quibus plenè videbis infrà de reſti. ſpo. deciſi.
18. quæ concordat cum prædictis, & ſic prædi-
cta omnia videntur cõtra hãc dec. Sed realiter ea
intelligendo non contradicunt in aliquo: quia
9 † dec. noſtra non negat, quin reſignans amittat
omne ius, & nõ dubitat, quòd ſi reſignans dimit
teret poſſeſsionem vacuam poſt reſignationem
factã, quòd ipſe reſignans poſtmodũ non poſſet
agere ad reſtitutionem: & ideò ſubiũgit illa ver-
ba, & poſt reſignationẽ potuerit incũbere poſ-
ſeſsioni realiter & de facto, per quæ verba ſemper
Rota voluit, quòd talis reſignans ſpoliatus poſt
reſignationẽ nõ ſolùm probet de ſua poſſeſsione
ante, ſed etiam poſt reſignationem continuatã,
aliàs nõ reſtituit ſpoliatos: ſequendo conſilium
Calde. 4. hoc tit. nõ tamẽ dat reſtitutionem cõtra
reſignatariũ, ſed contra tertiũ ſpoliantẽ. & etiã
10 † ſi reſignãs ſtetiſſet in poſſeſsione per trienniũ
poſt reſignationẽ, & poſteà ſpoliaretur à reſigna
tario: licèt aliàs ſecũdũ allega. Lapi. 89. pręſuma
tur retroceſsio, non daretur reſtitutio: quia quò
ad ipſum non habet locũ d. alleg. Lapi. vt latè di-
cit Sar. q. 24. de triẽnal. Et ad pręmiſſa vide om-
nino Sar. in d. quęſt. 24. & quæſt. 57. de annali. &
Caſſa. deciſ. 4. de reſti. ſpo. vbi latè examinant. &
dec. 2. hoc tit. vbi aliquid etiam dicit in hac ma-
teria. Et vt ex eis colligitur, hæc obſeruantia Ro
tæ potiùs eſt fundata in odio ſpoliantium, quàm
in iure. Ad iſtam materiam vide aliqualiter La-
11 pum alle. 52. † Conſidera vnam rationem, in qua
12 poſſet fundari iſte ſtylus. Nam cùm † reſignatio-
nes vt plurimum fiant in fauorem certæ perſo-
næ, cum clauſula, & non aliàs, nec alio modo, re
ſignatio non ſortitur effectum, donec acquira-
tur beneficium reſignatario. Et ſic interim titu-
lus remanet penes reſignantem, iuxta not. in c. cũ
pridem. de pac. & facit d. dec. 2. de renũ. in antiq.
vbi ſi modus non ſequatur, nihil dicitur factũ,
prout etiam dicitur in dec. 9. ibi. Ideò nimirum
ſi iſte interim ſpolietur, & habens titulum etiam
coloratũ admittitur ad petendum reſtitutionẽ,
pro quo facit etiam dec. 14. hoc tit. in anti. in ij.
col. vbi quãdo eſt facta reſignatio in manibus nõ
valentis illam admittere, ius remanet penes reſi-
gnantem, donec recipiatur & admittatur per Pa
pam, vel priuetur beneficio: & iſte erit reſtituen
dus, prout etiã homicidæ, & alij priuandi: vt per
Biſig. deci. 2. & 4. hoc tit. & poteſt agere contra
intruſum: vt dicit d. dec. 3 Sed nõ eſt mirũ in hoc
caſu: quia reſignatio non eſt perfecta, vt etiam
per Caſſ. dec. 8. de præb. & d. dec. 4. aliàs tamẽ in
vna Theatin. abbatiæ coram bo. me. domino Pe
tro Vorſio Epiſcopo Aquẽ. in prima, & per duas
alias conformes fuit data reſtitutio reſignãti, nõ
probato, quòd remanſerat in poſſeſsione poſt re
ſignationem: licèt cauſa non fuerit multùm diſ-
putata, ſed poſtmodum audiui, quòd Domini in
alijs cauſis noluerũt dare reſolutionem, niſi ex-
preſsè probetur, quòd poſt reſignationem reſi-
gnans remãſit in poſſeſsione, vt mihi euenit etiã
in vna Peruſina plebis de confinio. Cogita tamẽ
ad rationem proximè dictã, quia forſan ſeruiet,
ad hoc: ſed in vna Salamantina portionis coram
13 d. Accorambono fuit tentum, ꝙ † ſtatim valet re
ſignatio, & ius abdicatur à reſignante, antequã
reſignatarius acceptet: quia non eſt credendum
quòd reſignatarius nolit acceptare beneficium
præſertim pingue, cùm poteſt illud reſignare ad
libitum ſuum, tamen ibi concurrebant nõnullæ
coniecturæ. Fuit tamen dictum in vna Tullẽ. pa-
rochialis ſancti Pauli coram domino Veſtano, ꝙ
14 † reſignatio facta reſeruata ſibi penſione, & non
aliàs, non validatur, ſi penſio reperiatur nulla, à
principio, licèt poſteà reſignatarius illam acce-
ptet, & admittat, & extinguat, & in vna Gla-
ſquẽ. preceptoriæ coram domino de ſancta cru-
15 ce dictum fuit, quòd † capacitas reſignatarij at-

tendit à principio. & licèt ex pòſt facto efficeretur capax. non reualidatur. Et ad iſtam dec. noſtram adde Staphil. in tertia parte de varijs mo. vaca. fol. 65. & in alia impreſſ. 55.

Ad præmiſſa etiam applicari poteſt. quod fuit reſolutum in vna Paduana congregationis coram Domino Rauellen. vbi Daniel † Bonfilius
16 reſignauerat, reſeruatis ſibi fructibus, & ſemper continuauerat poſſeſsionem, ac dubitans ſpoliari petebat mandatum de manutenendo, prout obtinuit: quia ſtante dicta reſeruatione fructuũ potuit continuare, tum propter verba reſeruationis, tum propter clauſulam etiam propria authoritate percipienda, vt ponderat Pariſ. conſil. 39. & 93. in j. vol. nec requiritur alia noua apprę henſio, vel animi ſui declaratio, & ad hoc propoſitum facit alia dec. facta in cauſa Legionen.
17 canonicatus coram Do. Maceraten. vbi † ille qui reſignauit canonicatũ reſeruatis ſibi loco in choro, & capitulo mortuo reſignatario, debet ſedere in priori loco, licèt multa colorata allegarentur in contrarium. A.M.P.

EPITOME.

Iuri futuro, ſeu appellationi interponendæ ſimpliciter renuntiari non poteſt: ſed per pactum expreſſum ſic. Vel ſic, Pacto renuntiatur tacitè. & expreſsè appellationi futuræ: Interpoſitæ verò per actum contrarium.

SVMMARIA.

1 *Iuri quærendo facilius renũtiatur, quàm iuri quæſito:*
2 *Appellationi iam interpoſitæ quibus actibus renuntiari dicatur.*
3 *Appellationi renuntiatur etiam per procuratorem.*
4 *Renuntiari an poſsit ſubſtantialibus iudicij, & pluribus alijs.*

DECISIO II. aliàs 587.

1 Licèt appellationi † interponendæ ab interlocutoria, vel diffinitiua ſententia poſsit per pactum renuntiari, per l. vlti. C. de temp. appel. ſine pacto tamen ſimpliciter non valeret huiuſmodi renuntiatio. & ſic non ob. ff. de re. iur. l. qui poteſt. & l. is qui hęres. ff. de acq. hæred. vbi
a dicitur, quòd iuri futuro [a] nõ poteſt quis renuntiare, quod verũ eſt ſimpliciter, ſed per pactũ ſic: vt in l. poſtquã, C. de pact. & not. gl. ordi. in c. ex multiplici. de dec. & ibi per Goſ. quẽ alle. Archi. & ſic ſoluit, & rationẽ diuerſitatis ponit. ij. q. vj. can. antẽ. vbi idẽ tenet Io. hoc etiã videtur tenere Bar. de arbit. cùm dilectus. in glo. fi. & eo. tit. innotuit. per Inno. ſuper verſi. retenta. in fi. idẽ tenet Io. And. in nouel. de app. c. fi. li. vj. in quęſtione, vtrum ſtatutũ Epiſcopi ꝙ à ſua interlocutoria nõ valet appellari. Spe. videtur tenere cõtrarium tit. de app. §. in quibus. verſi. quid ſi conuenit. in alio verò §. ſcilicet fi. eo. ti. in fi. tenet cum primis. & hoc ſi fiat pactum prædictum ante litẽ conteſtatam ſiue poſt, ſiue ante ſententiam, ſiue poſt: legitimè tamen diſtinguunt inter pactum factum in iudicio, & extra iudicium de non appellando: vt in primo caſu valeat factum per vnã partium tãtùm etiã in abſentia alterius. & ſic loquitur lex. §. ſi quis ante. ff. à quib. app. non li. in ſecundo verò caſu non valeat, niſi ambæ paciſcantur, vel in præſentia vnius partis: & ſic loquitur lex vlti. C. de tempo. app. quam ſic intelligit gl. in d. §. ſi quis ante, quæ quidem de tacẽte, & non contradicente, ex quo in eius præſentia ſit, valeret. quæ diſtinctio placuit omnibus Dominis; prædicta procedunt in expreſſa renũtiatione per pactum.

2 Sed quid † iuris de renuntiatione tacita: puta feratur interlocutoria contra me. Ego infra de
b cendium mihi datum ad appellandum [b] compareo coram prædicto iudice, & produco teſtes, vel aliquem alium actum facio; nunquid per hoc renuntio appellationi poſteà per me interponendæ: videtur quòd ſic: quia per tales actus renuntiatur appellationi iam interpoſitæ. de offic. deleg. c. gratum, de app. c. ſolicitudinem. de teſti. c. cùm veniſſet. ergo multò fortius interponendæ: quia facilius renuntiatur iuri quærendo, quam quæſito. ff. de acq. hęre. l. is qui. de iureiur. c. quemadmodum, de app. c. conſtitutis. de accuſ. cap. ſuper his. de præb. ſi is cui. & c. quodam. lib. vj. de conceſ. præb. c. ſi. eo. li. Præterea hoc videtur expreſſum in l. ad ſolutionem. C. de re iudic. vbi dicitur, quòd ſi condemnatus petat tempus ad ſoluendum id, in quo condemnatus eſt, quòd videtur acquieuiſſe ſententię, nec poteſt appellare. So. Secundum Inno. in c. ſolicitudinem. ſuperius all. quia ibi quaſi expreſsè appellationi renuntiauit appellans, vel potius ſentẽtię acquieuit, ſed hic non. Tum etiam quia lex ſimpliciter concedit, quòd infra decem dies poſsit appellare, & ſic videtur Innoc. ibidem in hanc partem declinare ſuper verbo, renuntiare: idem tenet in c. quod ad conſultationem. ſuper ver. recipiens. & Ioan. Andr. in d. c. ſi à iudice. ſuper ver. teneri. de app. lib. vj. cũ quo cõcor. Hoſti. ibi, & in c. ſignificauerũt de teſtib. vbi proſequitur hãc vltimã quęſtionẽ. Dominus & pater Io. de lign. poſt Hoſtien. diſtinguit ſic. Aut ille actus quem facit grauatus infra x. dies concernit interlocutoriã contra eum latam: aut non. Si cõcernit tunc non poteſt poſteà appellare: quia videtur à grauamine receſsiſſe, & interlocutoriæ acquieuiſſe. per. l. ad ſolutionem antedictam. In ſecundo verò caſu credit opinionem. Inn. & Hoſtien. veriſsimã per rationes ſuperius tactas. Crederem, quòd ſi actus tenderet ad declinandum iuriſdictionem iudicis, quòd per hunc actum non renuntiaretur appellationi interpoſitę: nec interponendæ. de quo ponit exemplum Ioan. Andr. in c. ſi à iudice. de app. ſecus verò ſi non eſſet talis actus declinatorius, iuriſdictionis ſed potius approbatorius: puta ſi produeat teſtes in cauſa principali, vt cap. gratum. & c. cùm veniſſet. & fin. ſuperius alleg.

ADDITIONES.

a Iuri futura. Quid ergo importat renuntiatio, quam quis facit de omni iure quod habet, vel habere ſperat, vide per Bartol. in l. quod Seruius. ff. de condict. cauſ. dat. l. qui Romę. §. duo fratres. in vj. quęſt. de verbor. obligat. in l. poſt emãcipationem

tionem. §. j. ff. de liberatio. legat. l. qui cum tutoribus. ff. de tranſact.

b Ad appellandum. Adde deci. 63. j. de appellatio.

5 A.M.P. Ad iſtam dec. † facit dec. 63. infrà de ap. vbi videbis materiam renuntiationis appellationis, de qua per Fran. in c. interpoſitę. §. ille denique. de appell. & faciũt deci. 4. & 11. hoc titulo in ant. & Ægid. dec. 3. de renuntiat. dicit, quòd
3 etiam † procurator per actum contrariũ videtur renuntiare appellationi: non tamen etiã principalis videtur renũtiare petẽdo copiã actorum, vt per eundem Ægi. dec. 5. & 6. hoc titu. facit ad materiam dec. 2. infrà de litis cõteſt. vbi dicitur,
4 quòd † litis conteſtationi & ſubſtantialibus iudicij renuntiari non poteſt. & an poſsit renuntiari ceſsioni bonorũ, facit deci. 4. hoc titulo in ant. & dec. 2. de arbi. & 32. de re iudi. in ant. pro quo vide Fely. in c. ſi diligẽti. de foro cõpe. Et an renuntiari poſsit futuræ ſucceſsioni cũ iuramẽto, habes ſuprà de conſuetudine in additione v. incip. ſed in parte. Et ſic ius rumpẽdi, ad primam dec. Anto. Mar. Papaz.

EPITOME.

Renuntiatio litis fieri debet coram proprio Auditore cauſæ, aliàs nõ valet. per rationes quas ponit gl. in c. quãuis de elec. lib. vj. ſuper verbo. partibus. Renuntiatio tamen tituli non valet, niſi fiat in manibus ordinarij collatoris aut vicecãcellarij. vel alterius de ſpeciali mandato Papę. quáuis Inno. in c. veniens de renun. dicat, q renunciatio facta abſente parte teneat. Vel ſic, Renũtians liti & cauſæ iuri ſibi competenti renuntiare non cenſetur. h. d. Et vide hic differentiam inter renuntiationem litis & cauſæ, & renuntionem litis & iuris.

SVMMARIA.

1 *Renuntians liti & cauſa, non cenſetur iuri ſibi competenti renuntiare.*
2 *Renuntiare liti & renuntiare iuri, differunt.*
3 *Dictio, cauſa, mul'tis modis ſumitur.*
4 *Spoliatus beneficio an poſsit ſuo titulo renuntiare, vel pactum facere de non agendo interdicto unde vi.*
6 *Auditores Rota poſſunt recipere ceſsionem litis, ſed non iuris.*
7 *Iudices delegati abſoluunt ad cautelam licèt hoc non faciunt Rota Auditores.*
8 *Reſignationem beneficiorum admittunt Vicecancellarius & Referendarij.*
9 *Procurator ad cauſam non renuntiat iuri.*
10 *Ceſsio liti & cauſa obſtat agere volenti ad beneficiũ, non tamen quo ad fructus.*
11 *Renunciare vid. tur iuri ſuo habens regreſſum & permittens alium poſsidere.*
12 *Renuncians in partibus liti & cauſa, non eſt condemnandus in expenſis factis poſt intimationem renunciationis in curia.*
13 *Reſignatio iuris ad rem valet facta in manibus notarij, & aliquando etiam valet de iure in re.*

DECISIO III. aliàs. 306.

1 SI actor † in cauſa beneficiali ante litem cõ-
2 teſt. renunciet cauſæ, ᵃ ſecundum maiorem partem Dominorum non videtur renũtiare iuri ſibi pro tunc in beneficio competẽti. Ratio eſt, quia aliud eſt renuntiare iuri: aliud liti de elec. cùm inter. de renuncia. c. ſanè. & ca. veniẽs. hoc etiam no. Inno. in c. in noſtra. ſuper ver. recepti. & de reſcrip. in fi. & poteſt fieri hæc renunciatio litis in abſentia partis ſecundùm Inno. in
b c. cùm pridem. de pact. ſuper ver. renunciauit. qui allc. l. poſtquã. C. de pac. inclus per cũ in dicto c. veniens. quæ quidem lex iũcta l. cũ donationis. de trãſ. C. multũ videtur obſtare prædi-
2 ctæ concluſioni. ſed reſpondebatur, † quòd loquuntur in prophanis, & rebus ac iuribus corporalibus, quibus ſine auctoritate ſuperioris quis poteſt renuntiare & transferre dominiũ, ſecus in beneficialibus, ſiue iuribus ſpiritualibus, quibus ſine auctoritate ſuperioris renũciari nõ poteſt. de renũc. c. quod in dubijs. & ca. admonet. Aliqui Domini ſentientes contrariũ, faciebant differentiam inter renunciare litis & renũciare liti & cauſæ: nam renunciatio litis videtur reſpicere inſtantiã: renunciatio verò litis & cauſæ, totum negotium principale in iudicium deductum. Renuntians ergo liti & cauſæ, nedum inſtantiæ, ſed toti negotio principali in iudicium deducto renunciaſſe videtur. hoc verum tacitè, ſecundùm Legiſtas & poſt litem motam, aliàs ſecus: prout ipſi notant in d. l. poſtquàm. Alia enim ſunt acta cauſæ, alia litis, prout no. Innoc. de reſti. c. cùm cauſam. & Ioan. Andre. in clc. ſæpe. de verb. ſigni. quorum dictum poſſet procedere, ſi ſumatur dictio, cauſæ, pro neceſſario inferente ſuum cauſatum: quia tunc conſiſtit in iure: ſecus verò ſi ſumatur pro controuerſia, quæ non eſt ante litem conteſtatam. de verb. ſig. c. forus. de of. dele. c. ſuper quæſtionum. & in l. amplius. ff. rem ra. ha. & de iure pa-
3 tro. c. ex literis. Quot † verò modis ſumitur dictio, cauſæ, vide per Ioan. And. plenè in nouel. cap. cùm dilectus. extrà de accuſa. & per Ioan. monach. in cap. fi. de iurament. calum. libr. vj. & in clc. dudum. de ſepul. §. in ſtudijs. ſuper ver. ratione vel cauſa. per Pan. Et differentiam inter litem & cauſam vide. C. de tranſac. l. cauſas, vel lites in gloſſ. Et vt audiui, duæ ſententiæ contrariæ olim in palatio apoſtolico per duos magnos viros fuerunt promulgatæ in ſimili caſu. Vna fuit lata per dominum Guil. de Gimello poſteà Carthaginen. eccleſiæ epiſcopum contra primam concluſionem: ſecunda per dominum Petrum de Sarcenato
11 poſteà Viuarienſem epiſcopum, nunc ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinalem, infirmatoria primæ, ſecundum quem prædicta concluſio prima ſine opinio cõfirmatur & corroboratur, valdè per ſtylum & obſeruantiam Palatij, quæ habet, quòd Auditor renũntiationẽ litis & cauſæ poteſt recipere. ſed non iuris, niſi id expreſsè ſibi committatur, de quo tamen aliqui Domini dubitabant, cùm ipſi poteſtatem habent de omnibus incidentibus dependentibus & connexis cognoſcere, & diffinire. Sed hæc renuntiatio quando fit in iudicio coram Auditore, eſt unum de incidentibus: ergo. Alij & maior pars tenuerunt contrarium. Tum quia Auditores habent ſtrictiſsimam poteſtatem, & ſtrictiorem quam
c alij delegati qui poſſunt abſoluere ᶜ ad cautelam, quod tamen Auditores ſine ſpeciali

mandato non poſſunt; prout leg. & no. in c. ſo-
let. de ſent. excommunicat. lib. vj. Tum etiã quia
facillimè poteſt haberi regreſſus ad Referenda-
riũ vel ad dominũ Vicecancella. qui habent pote
ſtatem recipiendi huiuſmodi reſignationẽ in cu
ria: ergo. Tum etiã quia procuratores non habẽt
poteſtatem renunciandi iuri. Poſſet etiam indu-
ci c. ele. auditor. de reſcrip. ad vtranque partẽ. Sed
quicquid ſit, de facto ſeruatur, quòd nullus Au
ditor renuntiationem iuris in beneficiali admit-
tit, ſed bene litis & cauſæ. Nec ſecundum d. do-
minum Viuarien. per dictam renuntiationem li-
tis & cauſæ vacat beneficium. Et per hoc appa-
ret, quòd alia eſt renunciatio litis & cauſæ, alia
iuris: nec ſecundum eundem per dictam renun-
ciationem litis & cauſæ vacat beneficium, ſeu
aliqua vacatio iuris ſeu tituli inducitur. quòd ſi
procederet, ſæpiſſimè multa beneficia vacarent,
& impetrari poſſent: quod tamen nunquam eſt
perceptum, vel auditum. Fatebatur quòd prędi-
cta renuntiatio litis & cauſæ bene obſtaret po-
ſteà agere volenti ſuper eodẽ beneficio: quem-
admodum pactum de non petendo, ſiue non a-
gendo obſtaret bene creditori ſiue domino: li-
cèt per illud non perdidiſſet dominium. C. de
tranſac. l. ſi profundo. ar. eorum quæ leg. & not.
in c. j. de lit. conte. lib. vj. Pro quo etiam induxit
vnum dictum Inno. notabile in c. ſuper hoc. de
4 renunc. videlicet, quòd licet renunciatio † fa-
d cta de beneficio per ſpoliatum non valeat.[d] vt
in c. ſolicitè. de reſti. ſpol. tamen pactum factum
de non agendo interdicto vnde vi, bene obſta-
bat poſteà agere volenti: prout etiam not. Ber. in
ca. ex inſinuatione. de procu. Poſtea verò audiui
in quibuſdam alijs conſilijs allegari vnum text.
contra prædictam concluſionem primam pro
caſu, de cri. fal. c. fin. vbi obligauit ſe reus ſub
periculo cauſæ, quòd probaret literas falſas, per
quas actor impetebat eum ſuper eccleſia, quam
ipſe tenebat. Sed quia id non probauit, impo-
nebatur ſibi perpetuum ſilentium ſuper ipſa ec-
cleſia. Sed poteſt reſponderi, quòd hoc contin-
gebat ex vi pacti, ſiue obligatione facta coram
ordinario, qui poteſt nedum recipere renun-
ciationem litis, ſed etiam iuris. de renunc. c. ad-
monet. & c. quòd in dubijs. Poſſent etiam con-
tra prædictam concluſionem induci, & alle-
gari omnia iura, quæ allegantur & recitantur
de tacita renunciatione iuris in beneficio, in c.
ex ore. de his quæ fi. à præla. & cle. gratiæ. de re-
ſcrip. & de tranſac. ca. ex literis. & per Archi.
vij. quæſtione. j. can. quàm periculoſum. qui re-
citat Innoc. in cap. veniens. de renunc. vbi di-
cit expreſsè, quòd ſi quis renunciat iuri vel
ſeruituti quam habet in aliqua re certa, etiam
abſente domino rei, res fit libera: & eodem
modo ſi renunciat liti. alleg. l. poſtquàm. C. de
pac. Ad quod poteſt reſponderi vt ſuprà, quòd
omnia loquuntur in rebus & iuribus propha-
nis: ſecus in rebus & iuribus eccleſiaſticis, & ſpi
ritualibus, quæ non poſſunt acquiri nec dimitti,
e niſi certis modis in iure expreſsis.[e]

ADDITIONES.

a Cauſæ. Adde dec. 15. eo. tit. in anti. & per Abbat.
in cap. cùm pridem. de pact.
b Cap. cùm pridem. Et ibi vide Panormita.
c Abſoluere. Adde deci. 4. de ſentent. excommu-
nicatio. in antiq.
d Valeat. Adde deciſ. 18. j. de reſtitut. ſpoliator.
e Modis in iure expreſsis. Adde gloſſ. ſingu. in cap.
ſi. in verb. ex vi. extra de iure patro. quæ dicit, ꝙ
priuationis pœna in materia beneficiali non im-
ponitur, nec habet locum, niſi in caſibus à iure
expreſsis. Et adde Barbat. in addit. ad Pano. in ca.
nouit. extrà de iudic.

A.M.P. Iſtud ſummarium huius deciſ. multa
5 dicit, & parum concludit. Dic igitur quòd † re-
nuntians liti & cauſæ, in cauſa beneficiali, non
intelligitur renuntiare iuri ſibi competenti. In
ſuper etiam ſummari poteſt ſecũda pars hoc mo-
6 do: videlicèt, quòd de ſtylo † Auditores poſſunt
recipere ceſsionem litis, ſed non iuris: quia Au-
ditores habent ſtrictiorem facultatem quàm a-
7 lij delegati, † qui poſſunt abſoluere ad cautelã,
quod tamen Auditores non faciunt, propter fa-
cilem aditum ad ſuperiorem. Et notari poteſt ex
8 iſta dec. verſ. tum etiam quia facillimè, ꝙ † Refe-
rendarij & Vicecancellarius admittere poſſunt
reſignationes beneficiorũ. de quo etiam per Sar.
in cõpen. ſignaturæ, nu. 38. licèt receſſerit ab au-
9 la. Item notari poteſt ſecundò, ꝙ † procuratores
cauſarum non poſſunt renũciare iuri. Tertiò, ꝙ
per ceſsionem liti & cauſæ non inducitur vaca-
10 tio aliqua iuris, ſeu tituli. Quartò, ꝙ † iſta ceſsio
obſtat poſteà agere volenti ſuper tali beneficio,
prout pactum de non petendo. Non obſtat tamẽ
quò ad fructus, vt per Mallis in verbo, renunciãs
iuri liti & cauſæ. Cũ iſta dec. ꝙ Auditor non poſ-
ſit recipere ceſsionem iuris competentis in bene
ficio, ſed tantũ litis & cauſę, cõcordat dec. 15. hoc
titulo in anti. vide aliquid per Caſſ. deci. 2. de ap
pel. & Staph. de varijs modis vacationum tertia
parte fol. 68. & in alia impreſ. fol. 57. Et in hac
materia renunciationis ſcias, quòd procurator,
qui litigauit pro aliquo, ſibi non præiudicat re-
ſpectu iuris proprij ſibi competentis in re liti-
gata, cui non cenſetur renunciare: vt in dec. 34.
infrà de procu. Dicit tamen Fede. in tract. per-
mut. q. 29. quòd qui conſentit, quòd ſuum bene
ficiũ alteri cõferatur, videtur illi renũciare: pro-
ut dictũ fuit in vna Palẽtina dimidiæ portionis
coram D. Accorambono, de anno. 1546. quòd
11 † quis patiendo alium etiã per bienniũ tantùm
poſsidere beneficiũ ad quod habebat regreſſum,
poſtquàm regreſſui locus fuit, videtur iuri ſuo
renũciare: per doctri. Imolę in c. ex orę. de ijs quę
fiunt à prælato. & allegabatur in propoſito dec.
6. infrà de rerũ permu. & cõſ. Gemi. 35. pro quo
faciunt not. per Sar. q. 49. de trienna. in fi. intel-
ligo tamen iſta vt in caſu dictæ cauſæ relatæ per
Sar. quæ fuit corã Ptolomeo, qui refert in ſuis
notis 58. quòd ibi habens regreſſum paſſus fue-
rat beneficium poſsideri per trienniũ: & ille poſ
ſeſſor obierat, & nouus poſſeſſor dabat de alle.
Lapi. quod facere non potuiſſet defunctus: vt
dixi ſuprà eodem deciſ. prima numero 9. Et ad
materiam iſtius deciſ. vide Ægid. primã hoc ti-
12 tulo, vbi dicitur, quòd † renuncians in partibus
liti & cauſæ pendenti in curia, non eſt condẽnã-
dus in

dus in expenſis factis poſt intimationem talis renuntiationis. Et ſcias, quòd poſt ceſſionem nó pronuntiatur, niſi alter velit habere ſententiam expenſis ſuis, quæ ſententia prodeſt, quò ad col
13 litigantes. Et ad hanc dec. facit, quòd † habens
ius ad rem poteſt reſignare in manibus notarij: vt dicit d. dec. 14. hoc eod. tit. in anti. in ij. col. verſ. ſecus tamen fuiſſet. & dec. 8. ibi, imò etiam ſi haberet ius in re. In caſu huius dec. valet ceſsio facta coram notario & teſtibus, ad hoc vt lis dicatur extincta: vt fuit tentum in vna Palentina coram domino Tho. de Thanis. dicit tamen Sat. quæſtione 56. regulæ de triennali. nu. 6. quòd lis non extinguitur per ceſsionem coram notario: & ideò hic requiritur quòd fiat corá Auditore. Ant. Mar. Papaz.

EPITOME.

Renuntiatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij obſtat agenti petitorio vel poſſeſſorio: quamuis Papa eandem renunciationem non admittendo, poſſet renunciantem in petitorio annullare. Vel ſic, Renuntiatio ſpontanea licèt non admiſſa, obſtat beneficium repetenti. h. d.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio ſpontanea. licèt non admiſſa, obſtat & præiudicat repetẽti vel agenti petitorio vel poſſeſſorio.*
2 *Renũciãtibus iuribus ſuis non datur ad illa regreſſus.*
3 *Reſignatio etiam non admiſſa, obſtat beneficium repetenti.*
4 *Reſignans in manibus habentis facultatem admiſſa vel non admiſſa reſignatione, an amittat titulum & poſſeſsionem, & an de huiuſmodi reſignatione opponi poſſet per tertium.*
5 *Reſignationis admiſsio non confert ius: licèt admiſsio permutationis habeat vim collationis.*
6 *Reſignatio de beneficio reſeruato in manibus ordinarij tenet: licèt ipſe non poſſit conferre: & ideò reſignãs non repellitur ab agendo.*
7 *Reſignatione facta in manibus habentis facultatem admittendi, ſed non conferendi, an quis amittat ius.*
8 *Reſignatio in manibus habentis facultatem conferendi, ſed non admittendi reſignationes, an valeat.*
9 *Reſignatio beneficij reſeruati non poteſt admitti per ordinarium, quando reſignans eſt ab eo exemptus.*
10 *Permutantes quando poſſunt redire pro propria auctoritate.*
11 *Regula, de publicandis, non habet locum in permutatione.*
12 *Renuntians liti & cauſa poteſt cogi ad reſpondendum poſitionibus.*
13 *Mandatum ad reſignandum requirit illa verba, ſpontè & liberè.*
14 *Cedenti liti non fatetur aduerſarium ius habere.*
15 *Regula, de publicandis. olim locum non habebat, ſi conſenſus præſtabatur poſt mortem.*
16 *Conſenſus non poteſt præſtari poſt mortem, quando procurator ante mortem nihil fecit, etiam ſi principalis porrexiſſet ſupplicationem.*
17 *Conſenſus qui præſtatur poſt mortem, dicitur formalis, non obſtante regula, de extendendo conſenſu.*
18 *Conſenſus an poſſit præſtari ante datam ſupplicationis.*
19 *Simoniam opponere non poteſt notarius de inſtrumento ſimoniaco rogatus.*

DECISIO 4. aliàs 351.

1 SI opponatur † ſpoliato, quòd ſpontè renun
ciauerit ſuo beneficio per ipſum tanquam
ſpecialiter reſeruatum impetrato, & produ
catur inſtrumentum renunciationis factæ per
eum purè, ſpontè, & liberè in manibus ſui ordinarij: licèt non contineatur in eodem inſtrumẽto, quòd fuerit huiuſmodi renunciatio admiſſa, nihilominùs tamẽ Domini omnes, vno duntaxat vacillante, dicebant prædictam renunciationem obſtare agenti. Ratio, quia per dictam renunciationẽ ſpontaneè factam in manibus ſui iudicis, & prælati, nedum idem renuncians amiſit
2 poſſeſsionem, ſed etiam proprietatem, [a] quantũ
in eo fuit: & ideò ſibi ſemper obſtabit, & præiudicabit ſua ſpontanea renunciatio: licèt illa in nullo præiudicet ſuo ſuperiori, quò minus poſſit ipſum retinere, ſi velit, etiam inuitum. iuxta not. per Ber. Inno. & Hoſti. in c. admonet. capit. quòd in dubijs. & c. ſuper hoc. de renunc. Admiſsio enim prælati non eſt niſi quædã abſolutio, ſiue dimiſsio à ſua iuriſdictione, nec per eã cõfertur nec aufertur ius ſiue titulus in beneficio: ꝙ tamen fit per reſignationem etiam ex cauſa permutationis factam, quia opus eſt noua collatio
b ne [b] etiam in caſu regreſſus: prout legitur, &
not. in c. inter cætera. de præben. & de re. permutat. c. cũ vniuerſorum. & c. j. eo. tit. li. vj. & notaui pleniùs in concluſione. j. de rer. permut. Præ
c tereà prædicta renunciatio [c] obſtaret etiam agẽ
ti poſſeſſorio: vt cap. accepta. de reſti. ſpo. & c. ſuper hoc. de renũc. quod eſt plus priuilegiatum in iure, quàm petitorium. de ordi. cog. c. ij. & ſi. de reſti. ſpo. per totum: multò fortiùs agenti pe
2 titorio. Renunciantibus † enim iura ſua non eſt
ammodo dandus regreſſus ad ea. vij. q. j. c. quàm periculoſum. cum ſimilibus.

ADDITIONES.

a Proprietatẽ. Adde Nicol. Boerium in addit. ad conſuetud. Biturig. in tit. *des couſtumes touchant donations*. §. j. Sed aduerte quòd non ſemper verũ eſt, quòd per reſignationem etiam admiſſam reſignans priuetur poſſeſſione beneficij reſignati: prout eſt videre in reg. 34. cancellar. apoſtolic. imò etiam reſignatione admiſſa, reſignans facit fructus ſuos, donec admiſſio reſignationis fuerit reſignãti intimata: intellige tamen illud verum quando reſignat per procuratorem ab eo abſentem: ſecus ſi per ſeipſum.

b Noua collatione. Vide deciſ. j. j̃. de fil. preſbiteror. incip. ſi illegitimus. & deciſ. 10. incip. nota ꝙ reſignatio. hoc tit. in antiq. & deciſ. 3. incip. ſi quis permutauerit. j̃. de rer. permutat. & quæ dicam ſuper deciſ. 4. hoc tit. in antiquiorib.

c Renuntiatio. Adde in materia renũciationis, an beneficium poſſet reſignari in manibus notarij pro ſummo Pontifice, aut pro alio collatore renunciationem acceptantis & an talis reſignans poſſet talem reſignationẽ reuocare: & quid ſi reſignatione ſic facta, & illa pro ſummo Pontifice tantũ accepta, ſtatim reſignãs moreretur, an tale beneficiũ cẽſeretur tãtũ apud ſedẽ apoſtolicã, &

non apud ordinarium collatorem vacare, & an
per acceptionem illam ſic vt præmittitur, per no
tarium publicum factam tale beneficium di-
catur ſedi apoſtolicæ reſeruatum, vel an poſſet
per ordinarium collatorem conferre, vide glo.
& Doctor. in capitul. ad aures. in verbo, laic-
rum. extrà de his quæ vi met. ve cau. ſi. & glo.
in capitul. quòd dei timorem. Et ibi Panormit.
extrà, de ſtat monach. Sed quid ſi quis procu-
ratores ſuos ad reſignandum ſuum beneficium
conſtitueret adiecto iuramento quòd eos non re-
uocabit, an non obſtante tali iuramento illos re
uocare & beneficium repetere poſſit, vide glo.
in §. ego enim iuro. tit. de electio. in verb. vtilio-
rem. in pragmat. ſanct. dec. capell. Tholoſ. 260.
incipit. item an iurans. & ibi glo. Roc. Curt. in
tract. de iure patro. in verb. honorificum. quæ-
ſtione 12. Panormit. in cap. fin. col. 3. ext. de offi.
vicar. & in capit. penult. de procurat. & glo. in d.
capit. ad aures. in verb. iuramento. & in cap. ad
audientiam. in verb. reſignandum. de his quæ vi
metuſve cauſ. fiunt. & deciſ. 8. de procurat. in
antiq. Item in cuius manibus renuntiatio bene-
ficij fieri debeat, vide deciſ. 8. j. de iur. patronat.
incip. ſi aliquis præſentatus. & deciſ. 7. incip. no-
ta quòd vbi quis præſentatus. de iur. patro. in an-
tiq. Adde Ioan. de Sylua, in tract. de benefic. in 3.
parte, q. 12. verſic. decima octaua qualitas.

A. M. P. Summarium huius deciſionis eſt corru-
3 ptum: dicitur enim hic, quòd ſi quis † reſignauit
beneficium in manibus habentis facultatem ad-
mittendi reſignationem. & reſignatio huiuſmo-
di non reperiatur admiſſa, agat ſuper ſpolio, quod
non poteſt obtinere, obſtāte ſibi exceptiōe iſtius
reſignationis: ſicut nec etiam poſſet obtinere in
petitorio: quia reſignans quantùm in eo fuit, a-
miſit poſſeſsionem, & proprietatem, ideò ſibi
obſtat ſua renuntiatio, quæ tamen non præiudi-
cat ſuo ſuperiori quominùs poſsit illū reſignan-
tem retinere obnoxium illi beneficio. Et ſic not.
4 primò ex hac dec. quòd † reſignans, admiſſa vel
non admiſſa reſignatione, ſtatim quòd facta ſit
reſignatio in manibus habentis facultatem, a-
mittit titulum & poſſeſsionem beneficij. vide ta
men dec. 3. Biſig. & 14. hoc tit. in anti. & per Sar.
q. 29. de infir. & Caſ. dec. 2. hoc ti. Secundò nota,
quòd de reſignatiōe huiuſmodi poteſt etiam op-
poni per tertium ſpoliatorē, qui non ſit reſigna-
tarius, vt multi dicūt: quia conſtat quod in caſu iſto
ille, qui opponebat, non erat reſignatarius: ſed
impetrauerat beneficium tanquam ſpecialiter re
ſeruatum, & reſignatio erat facta in manibus or
dinarij: vt dicit hæc dec. & erat facta ſponte &
liberè. & ſic ſine conditione. Tertiò nota hic, quod
5 † admiſsio prælati non confert ius: ſed eſt quędā
abſolutio & dimiſsio à ſua iuriſdictione. Quar-
tò nota, quòd per reſignationem ex cauſa permu
tationis, & admiſsionē ſuperioris cenſetur factā
collatio cùm permutantibus, vt hic, & in dec. 1.
infrà de rerum permu. ideò ſi ex aliqua cauſa per
mutantes vellent redire, opus eſſet noua collatio
ne. Et ratio videtur in promptu, quia in caſu per
mutationis narratur coram ordinario, quod illi in-
tendunt permutare: & admiſsio iſto caſu nō eſt
aliud, quàm cuilibet eorum conferre. Concordā
tes habes ſuprà dec. 1. & dec. 5. hoc titulo in ant.
ſentit idem, licèt nō tam clarè quia nihil dicitur
ibi an reſignatio fuerit admiſſa, vel collatio alte
rij facta: ſi enim non eſſet admiſſa reſignatio hic,
multùm dubitarem de veritate primæ partis hu-
ius dec. quia vt ſentit d. dec. Biſig. 3. hoc tit. qui re
ſignat in manibus nō habentis facultatē, non re-
pellitur poſteà ab agendo: vt latè per Caſſ. d. dec.
2. hoc titu. & facit d. dec. 14. hoc tit. in antiq. col.
4. pro quo etiam vide Fely. in c. in noſtra. correl.
6 34. de reſcrip. Et quòd † reſignatio de reſeruato,
in manibus ordinarij teneat, licèt ipſe nō poſsit
conferre, facit dec. Biſig. 4. hoc tit. & Caſ. 8. de
præb. Ex hoc caſu, ſi reſignans agat, non obſtat
ſibi exceptio: vt dicit d. dec. 3. Biſig. quia eſſet da
re de iur. tertij. & cū iſtis cōcordat dec. 6. infrà de
7 rerum permut. vbi latiùs dicam. Quandò † autē
reſignatio fuit facta in manibus habentis tantū
facultatem admittendi reſignationem, non autē
conferendi, an valeat collatio, & an quis amittat
ius ſuum, facit dec. 1. hoc tit. in ant. & dec. 1. Biſig.
eod. tit. quæ in ſummario videtur contraria, ſed
8 non reſoluit. Quādo † verò reſignatio facta fuit
in manibus habentis facultatē conferendi tantū,
non tamen habentis facultatem admittendi reſi-
gnationes, an valeat? vide dec. 5. & 13. eod. tit. in
ant. & 2. Biſ. & facit dec. 6. infrà eo. in ratiōe de-
cidendi, vbi dicit, quòd iſte reſignans non amit-
tit titulum, licèt amittat poſſeſsionem: pro qui-
bus vide Fel. in c. cum dilecta. de reſcrip. nu. 65. In
priori verò caſu, quādo quis habebat facultatē
admittendi reſignationem, fortè reſignans amit-
teret et titulum & poſſeſsionē, ex quo ille habebat
facultatem deſtituendi, quam facultatem nō ha-
bebat ille, qui habebat facultatem conferendi tā
tùm, & ſic ceſſaret contrarium propter d. dec. 3.
9 Biſig. Et † quia aliquæ dec. loquentes de reſigna-
tiōe facta de beneficio reſeruato in manibus or-
dinarij, dicunt quòd talis reſignans amittat etiā
titulum. Aduerte quòd dec. 4. Biſig. dicit ordina
rius poteſt admittere reſignationem beneficij re
ſeruati, niſi reſignans eſſet exemptus, & eā ſequi-
tur Caſſ. dec. 8. de præ. Et ideò in illo caſu, ex quo
quando eſt exemptus, ſi ille non potuit admitte
re reſignationem, dicitur, quòd reſignans non a-
miſit titulum. Sar. tamen q. 29. de infir. reſ. in ſi. fa
cit differentiam circa iſtam difficultatem, an re-
ſignatio ſit facta in manibus non habentis facul-
tatem admittendi, vel quando reſignatio fuit fa-
cta in manibus ſuperioris, & non fuit admiſſa. vi
de ibi. & hæc ſufficiunt quò ad tertium notabile,
10 de quo ſuprà. Quò † autem ad quartum notabi-
le videbis infrà de rerū perm. ſi. per d. dec. 1. quia
ibi eſt materia ſua. Reperio enim plures deci. cō-
trariantes, licèt credā permutantes poſſe redi-
re propria auctoritate ad eorum beneficia, præ-
ſertim ſi ſint vacua: ſi autem plena ſunt, aut al-
ter permutantium poſsidet, & poterit ſpoliari,
cùm non poſsit dari de ſpolio ſine titulo colora-
to: aut poſſeſsio eſt occupata à tertio, & nulli du
bium quòd tunc tu non poteris ingredi propria
auctoritate, illum tertium ſpoliando: vt in ter-
minis ſentit d. deci. 1. vide tamē ad hoc Sar. q. 24.
de trienn. Et ad materiam vide eundem q. 3. de
publicandis.

publicandis, vbi latè examinat q. an illa regula
loquẽs de reſignatione habeat locum in illa, quę
fit ex cauſa permutationis, licèt non ſoluat illam
11 difficultatem: prout etiam non reſoluit, an † re-
gula illa procedat in permutatione, licèt poſteà
reſolutum fuerit, eam non procedere in vna Flo-
rentina parœcialis de Pidriolo coram Domino
de Thanis, & priùs coram Domino Marſicano
in vna Segobien. prædicta. Tamen aduerte, quòd
hodie raro eueniet caſus de quo ſuprà: quia ſem
per reſignationes fiunt cum illa clauſula, & non
aliter, nec alio modo, & ſic non abdicatur ius à
reſignante, niſi perfecta reſignatione: vt fuit di-
ctum ſuper dec. 1. ſuprà eod. pro quo facit deci.
3. Caſſ. hoc tit. & vltima eiuſdem, de conceſ. pręb.
12 Et adde quòd † renuntians liti & cauſæ, tenetur
ad inſtantiam partis poſitionibus & articulis re-
ſpondere: vt in deciſ. 4 ɔ. de teſtibus, in antiq. Et
13 aduerte quòd † in mandato ad reſignandum ſa-
tis operantur illa verba, ſpontè & liberè, pro-
pter iſtam dec. quam quò ad hoc ſequitur Staph.
fol. 66. & in alia impreſſ. 55. Et ad hanc materiá
vide Fely. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſt. q.
13. & in c. ſi verò. de iureiur. & dicit Felyn. in c.
14 olim. de reſcrip. num. 15. quòd cedens † liti, licèt
non poſsit ampliùs agere, tamen propter hoc nó
videtur fateri aduerſarium ius habere. & in c.
Capitulum. de reſcrip. nu. 39. dicit, quòd renun-
tians inſtrumento debiti, non videtur renuntia-
re debito. Et an renuntians cum pacto, quòd ſi-
bi reſeruetur penſio, committat ſimoniam, vide
Felyn. in c. ad audientiam. el. 2. de reſcrip. & habes
infrà de ſimonia. vbi de reſignatione facta in fa-
uorem certæ perſonæ, & an poſsit renuntiari
ceſsioni honorũ, habes deci. 4. hoc titulo in an-
tiq. & Felyn. in c. ſi diligenti. de fo. comp. & infrà
de re iudi. dec. 32. & per Fel. in capit. ex parte. de
iureiur. Caſſ. in hoc tit. ponit ſatis notabiles dec.
quas per te videre poteris, & præſertim dum lo-
quitur de bulla Alexandrina, cuius occaſione
per Paulum III. edita fuit noua regula ad tollen
das excogitatas fraudes: quia multi porrigebant
ſupplicationes ad ſignandũ, & expectabant mor
tem reſignantium: & tunc præſtabant cóſenſum
eo mortuo, etiam poſt longiſsimum tempus. Et
15 quia fuit aliàs in Rota reſolutum, quòd † regula,
de publicandis, non habebat locũ, quando con-
ſenſus præſtabatur poſt mortem, in vna Sego-
bien. beneficij de Villa Caſtri corã Domino Reo-
mano, & multi etiam ad eludendum dictam re-
gulam, de publicandis, reſignabant ex cauſa
permutationis, ideò per d. regulam Papa voluit,
quòd tempus publicandi inciperet à die porrectę
& ſignatæ ſupplicationis: prout hodie vult re-
gula S. D. N. Iulij iij. bullæ & in materia dictæ
bullæ Alexandrinę fuit reſolutum in vna Palen-
tina ſcolaſtriæ, primò coram D. de Puteo, & de-
16 mum coram Domino Veſtano, quòd † licèt ſuf-
ficiat ante mortem fuiſſe factum aliquem actum
per procuratorem, vt res non ſit integra, & poſ
ſit proſequi poſt mortem: tamen non ſufficit
ſupplicationem fuiſſe porrectam per principa-
lem, & poſteà præſtitum fuiſſe conſenſum per
procuratorem: quia quò ad eum etiam res dici-
tur integra. Et aliàs in cauſa Tolletan. parœcia-
lis de Xetaffe coram Domino Rauellen. tentum
17 fuit, quòd † conſenſus, qui præſtatur per
porrectionem, dicitur formalis: non obſtante re
gula, de extendendo conſenſu infrà quindecim
dies, quę non intelligitur de iſto conſenſu. Et
aduerte dum Caſſad. ſuper d. deciſ. 2. loquitur
de duobus conſenſibus: quòd Sar. quæſt. 29. de
infir. dicit, quòd tempus incipit à primo con-
ſenſu, licèt fortè hodie eſſet ſecus, propter regu-
lam, quòd illud verbum hodie operetur. Et dum
18 Caſſad. deciſ. 3. hoc titulo dicit, quòd † conſenſus
præſtatur etiam ante datam ſupplicationis: ad-
uerte, quia notarij nolunt extendere conſen-
ſum, niſi ſit præſtitus poſt datam, vel eodem
tempore, & interrogaui aliquos in quo ſit fun-
datus eorum ſtylus, & neſciuerunt aliter reſ-
pondere, niſi quòd videmus regulam de infir-
mis, & primam regulam de publicandis, vbi
tempus incipit à die præſtiti conſenſus, qui ſi
poſſet antè præſtari, homines ſolicitarent ni-
mis conſentire, & tandem firmãt ſe in ſtylo, pro-
ut etiam neſciunt de alijs multis: in caſu tamen
Caſſad. erat, vt opinor, facta reſignatio penes
aliquem notarium coram teſtibus ante ſuppli-
cationem: ſed literæ in vim talis inſtrumenti nó
potuiſſent expediri; quia Abbreuiatores nec
Summiſta illas relaxaret, niſi viſo tali conſenſu
à tergo manu notarij cameræ, vel cancellariæ.
Ratio tamen, quia conſenſus non capiuntur
per notarios ante datam, eſt iudicio meo: quia
nunquam fiunt reſignationes liberè, ſed in fauo
rem certæ perſonæ, & eſſent ſimoniacæ ante da-
tam, & ideò notarij etiam puniri poſſent iuxta
conſtitutionem extrauagantem, cùm deteſta-
bile. de ſimonia. præſertim ſi non reuelarent:
19 prout etiam † notarius de tali inſtrumento ro-
gatus non poſſet opponere de ſimonia: vt reſo-
lutum fuit in vna Tolletan. parœcialis del de-
dreto coram Domino Veſtano. & ad ſuperiùs di
cta vide omninò Silua. in tract. de beneficio. q.
32. tertiæ part. qui latè examinat materiam iſtá.
Anto. Maria Pap.

EPITOME.

Quæ metu fiunt valent & tenent, donec per prætorem reſcindantur præterquàm matrimonium carnale & ſpirituale, ac renunciatio per habentem iuriſdictionem ſecularem extorta, quæ ſunt nulla ipſo facto. Vel ſic: Renunciatio per metum facta non eſt nulla ipſo iure, ſed officio iudicis venit reſcindenda. h. d.

SVMMARIA.

1 *Renunciatio metu facta venit reſcindenda.*
2 *Renunciatio beneficij debet eſſe voluntaria, aliâs nulla eſt.*
3 *Reſignatio metu facta tenet, licèt veniat reſcindenda.*
4 *Reſignatio in articulo mortis, vel ſi domino meo placuerit, facta an valeat.*
5 *Reſignatio facta metu Regis eſt nulla.*

DECISIO V. aliàs 374.

1 FVit dubitatum de illo, qui renuntiauit † per vim & metum beneficio ſuo, vtrùm renun-
tiatio

tiatio valeret, & teneret, vel eſſet nulla ipſo iure. in quo Domini erant dubij, & varij. Nam aliqui volebant dicere, quòd eſſet nulla, & irrita ipſo iure. per c. abbas. & c. ad audientiam:quòd me.cau. Nam in c.abbas. dicitur expreſsè, quòd ea quæ fiunt per metum,debent in irritum reuocari. & in c.ad audientiam. dicitur, quòd debent carere robore firmitatis: quæ verba innuunt, & induunt expreſſam nullitatem,& in c.ex hibita. in fi.de iudic.& de excep. c. dilecti. c. dilectæ. & c.ſignificauerunt. cùm infinitis ſimilibus.de hoc videtur clarus tex. in terminis in cle. multorum. §.ſanè.de pœn. Prætereà quemadmodum debet eſſe plena libertas, & nulla coactio in matrimonio carnali contrahendo, vel diſſoluendo: vt in c.cùm locum.de ſponſalib.& in cap.accedens.de procu. ita & in matrimonio ſpirituali: vt in c. j. quod me.cau. vbi ingreſſus religionis factus per metum non tenet,nec etiam electio facta per impreſſionem:vt in cap.in nomine domini.xxiij.di. & lxxvij.di.can.j.& cap.ſi quis per pecuniam.& legit. & not.per Inno.& Hoſtien.in ca.bonæ.el. j. & in c.quòd ſicut.de elect. In hanc partem videtur declinare Innò.in c.ad aures.quòd me.cau. & de renunt.capit. ſuper hoc.& Hoſti.in ſom.ti. de renunt. §.qualiter.vbi expreſsè dicit,quòd re
2 nuntiatio † beneficij debet eſſe voluntaria, & libera,aliàs non valet. pro hac opi. facit tex. in c. ſuper hoc.de renunt.& cap.in præſentia.& cle.j. eod.ti.vbi procuratoris conſtitutio ad renuntiandum beneficio debet fieri ſpontè, & liberè. & ibi vide Ioann. Andr. Pau.Genze.& Stepha. ſuperdictis verbis.Maior pars tenuit contrarium: videlicèt,quòd renuntiatio beneficij facta per metum tenet mero iure: ſed reſcinditur officio iudicis, vel actione quòd metus cauſa. Et per hoc induxerunt, & allegauerunt prædicta iura. & c. abbas. & c. ad audientiam. & d. cle. multorum. §. ſanè. quia illud eſt ius nouum, & ſpeciale in illo caſu: videlicèt quòd renuntiatio facta per captionem, vel detentionem ſecularium poteſtatū eſt irrita ipſo iure: ergo niſi illa interueniant,valet, & tenet: vt dicit ibi Pau. & Steph.ſuper ver. decernimus. & remittunt ad not.in cap.auctoritate.queſtione,vj.& xxij.queſtione.iiij.inter cętera.& ca. abbas.xviij. queſtione.ij.vbi glo.magiſtralis, quæ ponit regulam: videlicèt, quòd facta per metum tenent & valent:quià coacta voluntas, eſt voluntas. xv. queſtione j. capit. merito. & ponit caſus multos exceptos à regula. & Ioannes Andr.in nouel, addit multos alios, & Hoſt.in ſum.quod me.cau.§. penult. ponit bene nouem,inter quos non eſt iſte,ergo ſtandum erit regulæ,niſi reperiatur contrarium in iure. C. de teſta.l.præcipimus.

3 A, M.P.Teneas vltimum ſummarium:† quia regulariter facta metu tenent, licèt dentur plores fallentiæ, de quibus per Doctores hic allegati. Ad iſtam deciſ. facit deciſ.7.infrà eo.& dec. 2. de ijs quę vi met. io antiq. & latè per Sar. queſtione 10. de infir. vbi etiam de reſignatione facta per iram. & per Felyn. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſtit.num.127.& in cap.ſi verò. de iureiurand. facit ad hoc dec .1. Biſig. hoc titulo
4 circa finem. Et an valeat † reſignatio facta in articulo mortis, habes per Fely.in cap.paſtoralis.§. præterea.de offi.ordi. in ſecunda declaratióe. Et an valeat reſignatio, ſi domino meo placuerit, habes dec.vltimam Biſig. hoc titulo, & per Felyn. in cap. cùm contingat.de iureiur. Et iſta dec.noſtra fuit canonizata in vna Cracouien. canonicatus & præbend. coram domino Rauellen. vbi
5 Domini voluerunt † ceſſionē factam metu Regis eſſe nullam, per iura in fine huius deci.allegata. & probato metu admiſeront partem ad proſecutionem executorialium. Quibos adde Staphi.in.3.parte dum tractat de varijs modis vacā. fol.66.& in alia impreſ.55.Ant.Mar.Papaz.

EPITOME.

Epiſcopus conferens beneficium in aliena diœceſi non poteſt illius permutationem auctorizare, nec alia facere niſi competat ex priuilegio vel conſuetudine.h.d.Vel ſic: Permutatio beneficij expedienda eſt per epiſcopum, in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, non illius ad cuius collationem pertinet.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio admitti non poteſt ab eo qui conferendi facultatem tantùm habet.*
2 *Collatio beneficij alicuius diœceſis vniti beneficio meæ diœceſi,ad me dicitur ſpectare.*

DECISIO VI. aliàs 398.

1 SI † aliquis epiſcopus habeat collationem alicuius beneficij ſiti io diœceſi alterius epiſcopi ex conſuetudine legitimè præſcripta, ſi tenēs illud beneficiū valet illud pro alio beneficio permutare: fuit dubitatū io cuius manibus poſſet, & deberet fieri reſignatio huiuſmodi beneficij. Et videbatur aliquibus ꝙ in manibus illius habētis poteſtatē cooferēdi.nam ad quē pertinet inſtitutio,ad illum etiam debet pertinere deſtitutio,ſiue reſignationis receptio.de hæret. cap. cùm ex iniuncto. de appel.mo.cap.j.de priuile.cap.cùm & plantare. §. in eccleſijs. de renunc. cap.admonet. & capit. quod in dubijs. Vide Doctores in capitul. cum examinati. de hære. cum adi. Abb. in glo. fin. Fuit conclusum & determinatum per omnes contrarium. Nam licèt alicui ex conſuetudine debeatur beneficij collatio: non ſequitur quòd ad eum pertinet inſtitutio, reſignatio-
a ois receptio ſeu deſtitutio. *Et ratio quia tantùm præſcriptum quantùm poſſeſſum, & non plus.de deciſi. c.cùm in tua.de offi.archi.capitul. fin. de præſcript .capit. auditis. & capitul. cùm olim. de reli.domi. capit.cùm dilectus. & capit. cùm venerabilis. Pro quo facit optimè capitul. cùm in illis. de præbendis libro vj. vbi textus ponit differentiam inter collationem & præſentationem, & inſtitutionem & electionem: quæ omnia poſſunt diuerſis perſonis ex priuilegio, vel conſuetudine competere: vt io dictis iuribus ſuperiùs alle. Pro hoc etiam videtur textu

in

in c. vnico de capel. mo. lib. vj. vbi Abbates, ad quos ſpectat plena iuris diſpoſitio aliquorũ beneficiorum, nihilominùs tenẽtur, & debent præſentati ſiue inſtituti per eos præſentari epiſcopo, ad committendũ eis curam animarũ: nec inſtitutos per epiſcopum poſſunt ſine cauſa, & ipſius conſenſu amouere, & priuare eorum beneficijs. facit etiam cle. quia regulares, de ſup. negl. præla. Iura verò pro contraria parte allegata loquuntur in illo ad quem de iure communi ſpectat inſtitutio ſiue collatio: ſecus verò de conſuetudine, vel aliquo alio iure ſpeciali. pro quo etiam faciunt not. per Inno. & Hoſti. in c. ex frequentibus. de inſti.

ADDITIONES.

a Reſignationis deſtitutio. Quò ad poteſtatem admittendi reſignationem, adde deciſ. 5. & 13. hoc eod. titul. in antiquis.

A. M. P. Iſtud ſummarium nihil valet: dicicitur enim hic, quòd habens collationem ſeu ius conferendi iure ſpeciali, puta quia acquiſiuit ius conferendi ex præſcriptione, vel conſuetudine, aut priuilegio in aliena diœceſi, non poteſt admittere reſignationem, etiam ex cauſa permutationis: quia aliud eſt deſtituere, aliud conferre: imò ſunt penitus diuerſa, & tantùm dicitur poſſeſſum, quantùm præſcriptũ. pro iſta dec. facit dec. 13. & 15. hoc tit. in antiq. vbi dicitur, quòd qui poteſt conferre, non poteſt etiam reſignationem admittere: & plus dicit dec. Biſig. eod. tit. ſecunda, quòd etiam habens facultatem conferendi beneficia vacantia per reſignationem non poteſt ipſam reſignationem admittere, & omnes ferè deci. Biſig. hoc titulo tendunt ad hoc, & de illis fuit dictum ſuprà deciſio. 1. vide ad hoc Fely. in c. cum auditis. de præſcrip. num. 18. & in c. cùm dilecta. de reſcrip. nu. 65. vbi ponit plura exempla, & vide Steph. dum tractat de var. mod. vac. tertia parte, fol. 69. ſecunda facie in fine, & in aliamo. fol. 57. Et hic applicari poteſt quod fuit deciſum in vna Vrbinaten. Foroſempronienſis
2 vnionis, vbi dicitur quòd † collatio beneficij alterius diœceſis vniti ad beneficium meæ diœceſis ad me ſpectare debet, nec teneor requirere cõſenſum alterius Epiſcopi, quando vnum eſt vnitum alteri tanquam capiti: ſecus fortè ſi eſſent inuicem vnita, vel æquè principaliter. iuxta doctrinam Zabarellæ & Æg. in c. ij. de reli. do. & nota. per Caccialup. in tract. penſionum. 8. artic. principali. verſi. xvj. quæro quid dicat Petrus de Perifio in tract. vnionum cap. 10. in fine, qui poteſt ſaluari in vnione non transfuſiua. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Reſignatio beneficij facta pro ſui fratris liberatione, & metu perdendi patrimonium, an valeat, & detur ad illud regreſſus.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio facta propter fratris liberationem de carceribus non valet.*
2 *Reſignatio amiſſionis bonorum cauſa facta, non valet.*

DECISIO VII. aliàs. 463.

1 Dvbitatur † an valeat reſignatio beneficij in manibus ordinarij propter liberationẽ fratris ſui de carceribus. Deciſum fuit quòd non valet, & mandauit eã Papa caſſari: & maximè, quia iuſtus metus interuenit mihi reſignãti: quia contumelia fratri illata mihi infertur. ff. de lib. cau. l. prætereà. & Cle. vnica, de homi. Item
2 † ſi renuntio beneficio etiam per iuramentum: quia timeo perdere patrimonium, datur regreſſus. quòd metus cauſa. c. abbas. per Innocen. Item metus conſanguineorum eſt iuſtus metus. de electi. c. ſcient. lib. vj. & ibi Io. mo. de ſenten. excom. c. quicunque. vbi per Archi. quòd appellatione ſuorum, nedum continentur parentes & conſanguinei, ſed etiam domeſticæ perſonæ. C. de ijs qui ad eccle. confu. lege præſenti. & gloſſ. fin. quòd metus cauſa. capitulo vno, libro vj. & de appellationib. capit. ex parte M. xxiij. diſtin. can. communis filius. Sed tamẽ neceſſe fuit probare, quòd niſi prędictus clericus renuntiaſſet. fratres & parentes ſui mortui in carceribus fuiſſent.

A. M. P. Hæc dec. fundatur in iuſto metu, & dicit quòd ideò eſt, quia contumelia illata fratri meo, dicitur mihi illata, & ideò reſignatio iſta etiam iurata, vel propter timorem amiſſionis patrimonij erit meticuloſa, & ſic nulla: non tamẽ ipſo iure, ſed venit caſſanda, vt dicitur in deciſione. ideò dum in ſummario dicitur, non valet, dicas. caſſanda venit, pro clariori intelligentia. pro quibus faciunt dicta ſuper dec. 5. ſuprà eo. & not. per Fel. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſti. nu. 126. & ſequen. & in c. cauſam matrimonij. de off. del. Ant. Mar. Papaz.

De Supplend. negli. prælat

EPITOME.

Archiepiſcopus legatus natus ſi fuerit negligens infra ſemeſtre tempus conferre beneficia vacantia, non habebit aliud ſemeſtre tanquam legatus: cùm vtraque poteſtas poſsit in collatione concurrere, & inferior non ſupplet defectum ſuperioris, licèt capitulum negligentiam ſui epiſcopi ſuppleat. Vel ſic. Legatus natus non habet duo ſemeſtria: quia tunc legatus concurrit cum ordinario.

SVMMARIA.

1 *Legatus natus an habere debeat duo ſemeſtria ad conferendum.*
2 *Archiepiſcopus Eboracen. non habet alium ſuperiorem, quam Papam.*
3 *Deuolutio ſi fiat ad Archiepiſcopum, etiam legatum habet tantùm ſex menſes ad conferendum.*

4 *Deuolutio varijs modis fit ob negligentiam, vt hic.*
5 *Deuolutio fit poſt famam vacationis, ſi non ſit vaga.*
6 *Deuolutio fit ad Epiſcopum negligente capitulo. deinde ad Archiepiſcopum & Papam.*
7 *Legati nati non habent niſi ſex menſes ad conferendum deuoluta.*
8 *Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum Legatus non concurrit cum Epiſcopo, quia potuit conferre in ſex menſibus capitulo.*
9 *Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum, & poſtea ad Papam Legatus concurrit cum Papa.*
10 *Legatus concurrit cum Papa etiam in deuolutis.*
11 *Legatus natus poteſt adiri per querelam.*
12 *Iudex qui cum pluribus alijs iudicauit, poteſt cognoſcere in ſecunda inſtantia,*

DECISIO I. aliàs 313.

FVIT dubitatum, vtrùm Archiepi-
1 ſcopus, qui eſt legatus † natus, ſicut
Eboracen. & Cantuarié. de quo in c.
j. de offi. leg. habeat duo ſemeſtria ad
conferendum beneficia ad ipſum per negligentiã
inferiorum prælatorum, vel ſui capituli deuo-
luta: puta capitulum ſuum neglexit conferre a-
liquod beneficium ſpectans duntaxat ad eorum
collationem, vel præſentationem infra ſex men-
ſes. Et ſic deuoluebatur collatio ad Archiepi-
ſcopum eorum immediatum ſuperiorem per c.
nulla. de conceſ. præbend. qui fuit etiam negli-
gens in conferendo per alios ſex menſes, & ſic
videbatur per huiuſmodi negligentiam quam
fecit, vt Archiepiſcopus, quòd eſſet deuoluta col
latio ad eum tanquam ad legatum, per iur. vul-
gar. de conceſ. præbend. c. poſtulaſti, & c. à colla
tione. de appel. lib. vj. & ſic debet habere aliud
tempus ſemeſtre. Fuit dictum, & tentum contra-
rium per omnes. Nam legatus de latere poſſet cõ
currere cum ordinario in conferendo beneficia
vacantia, & ad collationem Epiſcopi ſpectantia
iure proprio, per iur. vulgar. de offi. leg. c. j. ij. &
iij. lib. vj. tamen nuſquam reperitur iure cautũ,
quòd concurrat vel ſuccedat in beneficijs ad Epi
ſcopum ſpectan. iure deuoluto, in quibus etiam
capitulum non ſupplet negligentiam Epiſcopi:
prout pulchrè deducit Innoc. in c. cùm in cũctis.
de elect. ſuper ver. per capitulum. quam glo. re-
citat, & approbat Archi. in c. j. ne ſe. va. ſuper
ver. intromittere. li. vj. & Io. And. in nouel. in c.
quanquam. de elect. eo. li. Pro hoc etiam induce-
bam, & alleg. c. licèt. de ſupplen. negli. præla. vbi
papa reputabat collationẽ Archidiaconatus Ri-
chimundię in eccleſia Eboracen. ad ſe deuolutã
propter duo ſemeſtria lapſa, puta annum: quia
2 Eboracen. Archiepiſcopus † non habet alium ſu
periorem, puta Patriarcham vel primatẽ, quàm
papam, vt ibi dicit textus: tamen ille idem Ar-
chiepiſcopus eſt legatus natus: vt probatur in d.
c. j. de off. leg. Si igitur deuoluta fuiſſet illius Ar-
chidiaconatus collatio ad ipſum tãquam legatũ
Papa dediſſet ſibi adhuc vnum ſemeſtre, antequã
de collatiõe Archidiaconi ſe intromiſiſſet: quod ta-
mẽ nõ fecit, vt ibi apparet. Prætereà licèt legatus
natus ſit ſuperior per reſpectum ad alios infra le
gationem ſuam exiſtentes, vt poſsit ad eum ap-
pellari, vel ipſe adiri per ſimplicem querelam:
vt in c. j. de offi. lega. tamen non crederem quod
ipſe eſſet ſuperior ſui ipſius, vt Archiepiſcopi:
nec quodà ſententia ſua poſsit ad ipſum tanquã
ad legatum appellari: nec de ipſo ſibi ipſi quere-
la deferri. arg. c. romana. de appel. de conſuet.
c. ij. li. vj. Ad iura in contrariũ alleg. videlicèt ad
c. poſtulaſti. & c. à collatiõe, poteſt reſponderi,
quòd ibi ipſe & alius ſolus non proceſsit, ſed cũ
alijs: & ideo à collatione & grauaminibus non
ſolùm ipſius ſolius, ſed etiam aliorum, quorum
erat immediatus ſuperior appellari, & de facto
illorum, & etiam tanquam minimæ partis, vt E-
piſcopus poterat cognoſcere. At in caſu noſtro
ſolus proceſsit, neglexit, vel deliquit: ergo, &c.

3 A.M.P. Summarium iſtius deciſ. parum valet, †
dubitatur enim hic ex quo capitulum neglexit
per ſex menſes conferre beneficium ſpectans ad
eius collationem duntaxat, adeò quòd collatio
deuoluebatur ad Archiepiſcopum eiuſdẽ diœ-
ceſis eorum immediatum ſuperiorẽ, qui etiã erat
legatus natus, an iſte debeat habere ſex mẽſes tã-
quam Archiepiſcopus, & ſex tanquam legatus:
& deciditur quòd ſibi ſufficiunt ſex menſes. Ad
iſtam dec. vide omninò Io. de Silua. in tract. de
bene. ſecunda parte. q. 3. vbi latè de auctoritate le
gatorum, & in q. 63. & 64. tertia parte, & pra-
gmaticam Sanc. in titulo de collatione. in verbo,
reſpectiuè, & in verbo, legatorum. fol. 86. facit
ad hanc materiam dec. vnica eo. ti. in ant. & 1.
4 Biſeg. vbi dicitur, quòd † negligẽte Abbate vel
inferiore prælato conferre, non deuoluitur fa-
cultas conferẽdi capitulo, vel alijs inferioribus,
ſed Epiſcopo; vt dic. Ægi. deci. j. hoc titul. quòd
per negligẽtiam Epiſcopi in prouidendo iure de
uoluto non ſuccedit capitulũ, ſed ſuus ſuperior
immediatus. & idem in confirmatione & inſtitu-
tione, de quo vide latè per Fel. in c. irrefragabili.
de offi. ordi. & vide dec. Caſ. 8. de præb. vbi latè
tractat hanc materiam, & aliquid per Fel. in c. e-
doceri. de reſcrip. & in c. verum. de foro compe.
& facit dec. 1. de elect. in ant. vbi dicitur, quòd tẽ
pus conferendi currit Epiſcopo à tempore renũ-
tiationis, & ratihabitionis, & idẽ dicit Caſſ. dec.
2. de renun. in fin. pro quo facit deci. Ægi. 2. hoc
5 titul. vbi dicitur, quòd † probatur ſatis deuolu-
tio, ſi erat publica fama, quòd impetrans contra
xit matrimonium: fama tamen quælibet nõ ſuf-
ficit, vt dictum fuit in vna Eugubina coram do-
mino de ſancta cruce, vbi propter certam famã
conſanguinei aſſumpſerunt veſtes lugubres: po-
ſteà audito quòd ille non obierat, cœperant du-
bitare, & miſerant ad partes Germaniæ pro habẽ
da veritate, & propterea dictum fuit, quòd ordi-
narius nõ poterat de negligẽtia notari, & de ma
teria negligentiæ. vide per Sar. q. 28. de triennali,
vbi ponit infinitos caſus negligentiæ. Eſſet hic la-
tius tractanda materia deuolutionis collationis,
videlicèt, quando deuoluatur ad inferiores ob
negligentiam Epiſcopi, & quando de capitulo
ad Epiſcopum, & de Epiſcopo ad Archiepiſco-
pum: ſed non intendo amplius examinare mate-
rias vt feci ſuprà: ſed breuiter ponere concor-
dantes, & diſcordantes, ac applicare aliquas

nouas deciſiones, & colligere notabilia aliqua
pro clariori intelligentia: quia tempus audien-
tiarum inſtat,& tunc vacare non potero, videas
per te in locis ordinarijs. Nota primò ex iſta
6 deciſ.qi òd † in ſpectantibus ad collationem ſo-
lius capituli, vel alicuius inferioris Epiſcopo: ſi
iſti negligant per ſex menſes, collatio deuolui-
tur ad Epiſcopum, qui habet alios ſex menſes
infra quos, ſi Epiſcopus non confert, deuolui-
tur collatio ad Archiepiſcopum: & Archiepiſco
po infra ſex menſes non conferente, deuoluitur
ad Papam: in ſpectantibus verò ad collationem
Epiſcopi tantùm, collatio deuoluitur ad Archi-
epiſcopum: deinde ad Papam, vt etiam habetur
& not.in c.ij.de conce.præb. & ad hoc facit dec.
Bıſ.1. hoc titulo, vbi habetur quòd negligente
Abbate, non deuoluitur ad monachos, vel ca-
7 nonicos regulares. Secundò, no.quòd licet † le-
gati nat., vt iſte Eboracen. Cantuarien. Remē. &
Piſanus ſint Legati nati, & poſsint ſuam iuriſ-
dictionem exercere in diœceſibus ſuffraganeo-
rum ſuorum, & tota prouincia, vt habetur in c.
j.de offi.leg.lib.vj. & in c.j.extrà.de app.tamen
ipſi non poſſunt conferre beneficia, ad collatio-
nem inferiorum ſpectantia, niſi poſtquàm pro-
pter eorum negligentiam ad eos deuoluatur col-
latio. Quo caſu etiā fit quòd fungantur duplici
officio, videlicèt Archiepiſcopi & Legati, non
tamen habent niſi vnum ſemeſtre, vt ſuprà, &
in d.c.j.de offi.lega.in vj. Tertiò nota, & aduer-
te, quòd iſta deciſ. intrat de vna ſpecie Legato-
rum ad aliam, & ſic confundit mentem legen-
tium: poſtquàm enim dixit de Legato nato, in-
cipit dicere de Legato de latere, in ver. nam Le-
8 gatus.ex quo verſi.nota quòd licèt † Legatus de
latere cōcurrat cum quolibet ordinario, & poſ-
ſit conferre eodem tempore, prout etiam Papa
concurrit: adeò quòd collatio illius qui primò
contulit eſt præferenda, tamen dicitur hic, quòd
ſi Legatus ſtetit in iſto concurſu cum inferiore
per ſex menſes, puta cum Capitulo, ad cuius col
lationem ſpectabat beneficium, quòd huic Lega-
to pariter imputatur negligentia, ſi non contu-
lit infra illos ſex menſes, adeò quòd cùm poſt il-
los deuoluta ſit collatio ad Epiſcopum, ipſe non
poterit tunc concurrere cum Epiſcopo, licet ſit
eius ſuperior, per iura hic alleg. Sed dubitari poſ
9 ſet, an † lapſis ſex menſibus competentibus Epi-
ſcopo, & facta deuolutione ad Papam, Legatus
qui fuit negligens, poſsit concurrere cum Papa?
Et crederem quòd non, argumento prædictorū,
quia ſi non concurrit cum Epiſcopo, propter ne-
gligentiam ſuam præteritam, non debet concur
rere cum Papa: tamen vide glo.in c.j.de offi.leg.
lib.vj.quæ videtur dicere contrarium.& Doc.in
c.venerabilis.de præb.& conſidera, ſi eorum di-
cta poſsint intelligi non data aliqua negligentia
legati, prout in caſu d.c.venerabilis.vbi inuenit
beneficium vacaſſe per tantum tempus: tamen
nō dicitur quòd primis ſex menſibus quibus va-
cauit, ipſe fuerit præſens, & ſic negligens, quia
cōcurrebat cum epiſcopo: dicit tamen Io. de Sy-
10 lua in d.q.64. tertiæ partis., quòd licèt † Legato
currat tempus Lateran. concilij ſicut ordinarijs,
tamen quòd poterit conferre, donec prælatus
ſuæ legationis iure proprio, vel deuoluto poteſt
cōferre: ſed poſtquā deuoluta eſſet collatio ad
prælatum, extra ſuam legationē ex ſua & alio-
rum inferiorum negligentia, tunc conferre non
poterit, niſi vltimatè deuolueretur ad Papā, qui
tunc poterit.cogita de veritate, quia valdè dubi-
to, propter rationem de qua ſuprà, & vide Fely.
in d.c.irrefragabili.& infrà de offi.leg.dec.3.vbi
dicitur, quod Legatus confert deuoluta, ſed non
reſeruata. Nam Legato ſicut ordinario currunt
tempora Lateran.concilij: vt not.in d.c.ij.de cō-
ceſ.præben. Quartò not. in ver. præterea licet.
ꝙ deciſi. reuertitur ad materiam Legati nati, &
11 dicit, quod licèt iſte † Legatus ſit ſuperior quo
ad alios, ita quòd poteſt adiri per querelam, &
appellationem: tamen nō eſt ſuperior ſui ipſius.
Quintò nota hic vnum, quod facit ad Dominos
12 meos, quòd licèt † vnus cum pluribus iudicaue-
rit, ad eum etiam appellari, & ipſe ſolus cogno-
ſcere poteſt, quod tamen ſecus eſt, quando ſolus
proceſsit, niſi de partium conſenſu: vt ſæpè acci-
dit in ſacro Rotæ auditorio, vbi partes propter
integritatem Dominorum conſentiunt, vt idem
qui pronuntiauit, cognoſcat in prima, ſecunda,
& tertia inſtantia, ſperantes talia de nouo pro-
bare, quod ſententiam ſuam reuocabit. Qui ſint
Legati nati, qui miſsi, & qui de latere. habes in d.
c.j.de offic.leg.libr.vj.& infrà titu.ſuo latiùs di-
cam. Anto. Maria Papaz.

De Filijs presbyterorum.

EPITOME.

Diſpenſatio obtinendi beneficium extenditur ad primum & vnicum beneficium tantùm. Vel ſic, Diſpenſatus ſuper beneficio obtinendo, non poteſt illud permutare cum alio, niſi ſibi ſpecialiter hoc concedatur. h.d.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatus vt poſsit obtinere vnum beneficium, ſi dimittit illud, non poteſt aliud loco illius obtinere.*
2 *Permutatione nulla exiſtente, an partes poſsint propria auctoritate redire ad ſua beneficia.*
3 *Diſpenſationum plures caſus.*

DECISIO I. aliàs 339.

SI illegitimus beneficium curatum
quod obtinuit vigore diſpenſationis
iuxta formam c.j.de fil.presby.libr.
vj.ſibi factæ, pro alio curato bene-
ficio cum legitimo authoritate ordinarij permu
tauit: dubitatur de duobus. Primò, vtrùm dicta
permutatio fuerit nulla, vel aliqua ipſo iure. Se-
cundò, ſi eſſet nulla, vtrùm quilibet poſſet habe-
re regreſſum ad ſuum beneficium ſic permuta-
tum. De primo, licèt altercatio, & dubietas ſit
magna inter modernos Doctores ſolennes, vide-
licet Archi. ex parte vna qui in c.j de fil. præsb.
& in c.non poteſt.§.illud autem. de prebend.li.
vj.tenet expreſſè, quòd collatio ſit nulla: cùm
2 prædicta diſpenſatio ſe extendat duntaxat ad
primum & vnicum: & ſic adepto primo benefi-
3 cio diſpenſatio ſuum eſt ſortita effectum: & ideò

collatio ſiue receptio ſecundi non valet. & ita dicitur Papam Boniſa. ſententiaſſe. Io. Mo. tenet contrarium, cum quo concor. Io. And. in nouel. dicens. Si Dominus Bonifacius ſic pronuntiaſſet multò melius ſcire debuit Io. Mo. qui Car. fuit: quia ipſe expreſsè tenet contrarium. Idcirco Io. Andr. declinat in partem ipſius, & tenet contra Archi. hic arguendo tamen in c. non poteſt. pro & contra. veruntamen quicquid ſit, & licèt opinio Dominorum Io. Mo. & Io. And. ſit benignior & æquior: tamen alia, videlicet opinio Archi. de iure eſt verior, & recepta ac ſeruata in Curia, ſecundum ſtylum, qui propter dubietatem Do. ſeruandus eſt pro iure, ſecundū omnes in c. ex literis. de conſti. de cri. fal. cap. quàm graui. Ad ſecundum dicebant omnes, quòd locus eſt regreſſui, præſertim ſi legitimus, prout ponebatur in facto, ignorauit defectum illegitimi ſecum permutantis: vel ſi ſciuit, dolo caruit, & excuſatus fuit propter varias opiniones Docto. præalleg. quæ etiam illegitimum permutantem à dolo excuſant. ar. c. cùm vniuerſorum. de rer. permu. Dicebam tamen ego, quòd authoritate ſuperioris eſt regreſſus habendus in caſu ſupradicto, propter renuntiationem veram in prædicta permutatione factam, per quam quilibet amiſit
b ius [b] quod in beneficio ſuo habuit: & ideò illud recuperare nō poterit ſine noua collatione, quæ debet fieri per ſuperiorem habentem ad hoc poteſtatem arg. no. in c. licet. de rer. permu. & c. ſi beneficia. de præb. lib. vj. per Ioan. And. in nouel.

ADDITIONES.

a Diſpenſatio. Adde Felyn. in cap. innouamus. de treug. & pac. nu. 3. facit ad prędicta: nam diſpenſatus ad duo incompatibilia, non intelligitur diſpenſatus in eadem eccleſia. Pet. in cap. poſtulaſti. de reſcrip. nu. 41.

b Amiſit ius. Adde decıſ. 4. incip. ſi opponatur. ī. de renuntiatio.

A. M. P. In hac dec. dubitatur de duobus, licet in ſummario non fiat mentio niſi de primo du-
1 bio. Primum † enim dubium eſt, an illegitimus qui obtinuit ſecum diſpenſari vt poſsit obtinere vnum beneficium, eo obtento, poſsit permutando cum alio, aliud obtinere dimiſſo primo: & deciditur ꝙ non, iuxta tex. in c. j. eod. tit. in 6. & in c. non poteſt. §. j. de præb. eo. li. Et cum iſta cōcordat Ægid. deciſ. vltima de rerum permutat. Et latè materiam examinat Fel. in c. fi. de tre. & pace. & Iaſ. in l. diuortio. §. ꝙ in anno. ff. ſolu. ma.
2 Secundum † dubium eſt, an ſi nulla ſit, prout eſt, permutatio, partes poſsint redire ad ſua beneficia propria authoritate, & de hoc vide infrà de rer. perm. dec. 1. & 3. Et ad materiam diſpenſationis, de qua hic tractatur, principaliter vide an diſpenſatus ad ſacros ordines intelligatur etiam diſpēſatus ad beneficia curata. Et de materia extenſionis & connexitatis, vide Fel. in c. at ſi clerici. de iud. in §. de adulterijs. & in c. præterea. de de offic. deleg. & in c. fi. de treuga & pace. & ad materiam vide etiam Staph. fo. 44. 47. & 70. & in alia impreſ. fo. 34. 44. 58. & habes in prag. ſanc. fo. 105. in tit. de colla. ſuper gl. in verbo cō-
3 ſecrati, vbi habetur, † quòd non vacant beneficia non promoti, ſi obtinuit prorogationē temporis, etiam non facta mentione de alijs beneficijs, & ꝙ diſpenſatus ad duo intelligitur diſpēſatus de non reſidendo. Et quòd minor diſpenſatus ad curata, intelligitur diſpenſatus, vt non teneatur promoueri infra annum, & an in diſpenſatione ſit fienda mentio de qualitate aggrauante, & an in impetratione beneficiorum debeat fieri mentio de diſpenſatione obtenta: vide dec. 2. & 3. in anti. hoc tit. & vide deciſ. j. de pręb. in antiq. vbi habens facultatem nominandi, nō poteſt, niſi ſemel nominare, etiam ſi nominatus renuntiaret. Anto. Mar. Pap.

EPITOME.

Diſpenſatus per Epiſcopum ſuper illegitimitate nō poteſt recipere præbendam eccleſiæ cathedralis quia regula, cui conceditur maius videtur conceſſum minus, non procedit in diſpenſationibus. Vel ſic: Diſpenſatio Epiſcopi cum illegitimo non extēditur ad cathedralem & prębend. h. d.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio Epiſcopi iuxta formam c. j. de fil. presby. cum illegitimo facta, ad præbendas cathedrales non extenditur.*

2 *Illegitimus diſpenſatus beneficia & dignitates tenere poteſt.*

3 *Diſpenſatio Epiſcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedralem.*

4 *Diſpenſantur illegitimi ad vnum curatum per pœnitentiariam.*

5 *Diſpenſatio ſecunda non debet facere mentionem de prima, niſi tendant ad diuerſum finem.*

6 *Diſpenſatus ſufficienter præſumitur, qui fuit toleratus longo tempore.*

7 *Clericatus anteceſſoris probatur ex reputatione per triennium.*

8 *Diſpenſatio anteceſſoris quæ allegatur ſurreptitia, præſumitur bona, ſi per triennium fuit toleratus.*

9 *Diſpenſatio facta per illum qui communiter reputabatur habere facultatem, valet, licet facultatem non haberet.*

10 *Mandatum de diſpenſando non habet vim diſpēſationis.*

11 *Diſpēſatio cū verbis exuberantibus & oratione vniuerſali cōprehendit præbendas cathedralis eccleſiæ.*

12 *Indultū conferendi quæcunque etiā beneficia obtinētibus, operatur, quòd poſſit cōferri etiam habenti duas parœciales, & etiam Epiſcopatum.*

13 *Clericatus illegitimi etiam probatur per famam coadiunatam aliquibus coniecturis.*

14 *Clericatus illegitimi etiā probatur per literas promotionis ad Diaconatum, etiam ſi ordo illis non fuit collatus a proprio Epiſcopo.*

15 *Mandatum ſeu gratia ad beneficium an capiat canonicatum in collegiata.*

DECISIO II. aliàs 136.

VOluerunt Domini, quòd opinio Io. Mo. poſita in c. j. de fil. presby. lib. vj. de cætero
1 ſeruaretur: videlicèt, quòd † diſpenſatio

a ſatio [a] Epiſcopi iuxta formam illius c. facta
b illegitimo [b] non extendatur ad præbendas ca-
thedrales propter pręeminentiam,& maiorita-
tem, quam habent canonici eccleſiæ cathedra-
lis ſuper alibs clericos ciuitatis & diœceſis:
quia ipſi ſunt pars corporis eccleſiæ, & epiſco-
pi ſunt caput.de teſt. c. requiſiſti. Epiſcopus
enim eſt caput, & ipſi membra. de his quæ fi.
à præl.cap.nouit.& cap.quanto. Et dicit Inn.
c quod eſt magnus honor [c] eſſe canonicum eccle
ſiæ cathedralis.hoc not. ipſe de ſep. c. fraterni-
tatem.pro hoc etiam facit vna not. Archi. in c.
j.de conſu.in fi.lib.vj.Io.Mo.alleg.c.quamuis.
j.de præb.libr.vj.& c.extirpandæ. §. qui verò.
eod.tit.qui §.uihil facit ſecundum Io. And.qui
tenet cum Archi. contra Io. Mo.quorum opi-
nionem tenet Dominus Oldr. in ſuis quæſtio-
nibus per multas rationes conſi. 215. Puncta
breuia.dixit tamen Dominus Robert. d. Ioan.
And.in Spe tit.de fil. præsbyt.in diſpenſatione
Papali ſuper detectu natalium diſtinxiſſe. Aut
illa eſt cruda & nuda:puta Papa diſpenſat cum
illegitimo, quòd poſsit tenere vnum benefi-
cium ſimpliciter, tunc non veniet neque cura-
d tum,neque cathedrale. [d] ſi verò diſpenſat,quòd
poſsit retinere beneficia quęcunque,tunc quia
huiuſmodi diſpenſatio eſt exuberans, venient
omnia.Contra tamen primum membrum di-
ſtinctionis videtur text.in c.tua nobis.de verb.
ſigni.vide Io.And. in nouel. in c.gratia.libr.vj.
de reſcript. in prin. quando verbum, benefi-
cium, includit, vel non includit præbendam,
qui remittit ad not.per eum de præbend. capi.
vlti.poſt principium.

ADDITIONES.

a Diſpenſatio. Nota ſecundùm aliquos, & ma-
2 ximè ſecundum ſtylum Cancellariæ: † quòd
vbi eſt diſpenſatum cum illegitimo, quòd
tenere poſsit beneficia, & dignitates cum cu-
ra vel ſine cura, etiam ſi ad ea quis per ele-
ctionem aſſumatur, &c. vt infrà in antiquis
deci.1.eod.titu.quæ incipit, Nota ſecundum
aliquos. Aduerte tamen quia in diſpenſationi-
bus non habet locum illa regula, quòd cui
conceditur maius,& minus cōceſſum videtur:
quia in his diſpenſationibus conceſsio in ma-
iori non extenditur vel ad minus: niſi illud mi-
nus ſub maiori includeretur: vt ſi concedatur
illegitimo quòd promoueatur in Epiſcopum,
tunc etiam de reliquis ordinibus intelligitur
eſſe conceſſum.de exceſ. prælat.c.ex literis. ad
fin. prædicta autem regula & argumentatio,
vt dixi,in diſpenſationibus locum non habet:
prout expreſsè not.Hoſti.in c. poſtulaſti. de re-
ſcrip.vbi etiam Compoſt dicit, quem ſequitur
d.Anto.quòd ſi habens dignitatem & perſona
tum cum cura, impetrat diſpenſationem non
facta mentione de cura, non valet impetratio:
quia ſi ſciuiſſet curam, non diſpenſaſſet. nec
habet obſtare quòd fortiùs eſſet conceſſurus
curam quàm perſonatum: quia imò non eſſet
propter periculum curæ animarum quibuſ-
cunq; rebus pretioſarum.xij. q.j. præcipimus.
Item quia regula à minori vel pari non habet
locum in beneficialibus,vel priuilegiis: vt in c.
ſanè. de priuileg. quia non extenduntur, niſi
minus excluderetur in maius, vt ſuprà di-
ctum eſt.
b Illegitimo. Adde Felyn. in c.poſtulaſti. col.vij.
de reſcript. Item adde quòd quemadmodum
illegitimus diſpenſatus per Epiſcopum in ter-
minis eius deciſionis non cenſetur diſpenſatus
ad tenendum præbendas eccleſiæ cathedralis,
ſic diſpenſatus per ingreſſum religionis non
cenſetur diſpenſatus ad tenendum beneficia:
ſecundum gl.in ca.extrà de filiis presbyte. vide
Guliel.Benedict. in cap. Raynutius. in verb. &
vxorem.extrà de teſtament.
c Honor. Adde infrà. deciſ. 26. incip. ſi legatus
apoſtolicus. ſub finem. de præbend. in no. Et
adde quòd honor eccleſiæ parochialis dicitur
augeri,ſi erigatur in collegiatam. deciſ.1.incip.
ſuppoſito quòd imò,&c.tit. de ſepult.in antiq.
d Cathedrale. Adde dec.1.eod.tit.in antiq.& quæ
ibi not. Et an ſufficiat generalis mētio de qua-
litatibus beneficio inhęrentibus, vide per gloſ.
in verb.qualitates. col.iij.titu. de colla. in pra-
gmat.ſanctio. verſicu.ſed nunquid ſufficit ge-
neralis mentio beneficiorum.&c. Et an appel-
latione dignitatis veniat pontificalis: gloſ.in
cap.quicunque hæreticos. §.ad hæc.in verb.di
gnitates.de hæretic.lib.vj.Et an in diſpoſitione
generali includatur epiſcopalis dignitas, cap.
quam periculoſum.de ſent.excommu.lib.vj.

A.M.P. Vltra ſummarium de quo ſuprà: No-
ta etiam, quòd hic in prima additione dicitur,
3 † quòd in diſpenſationibus, & priuilegiis non
procedit illa regula, de quo magis, ergo de quo
minus, niſi minus ſub maiori neceſſariò inclu-
deretur: vt in diſpenſatione, quòd illegitimus
promoueatur in Epiſcopum: quia neceſſariò
cenſetur ſibi conceſſum, vt poſsit promoueri
ad minores ſeu inferiores ordines. De materia
iſtius dec. fuit dictum in præcedenti, vide ta-
men omnino Syl.in tract.de benef.q.6t. in ter-
tia parte, vbi concludit Epiſcopum poſſe diſ-
penſare cum illegitimo ad canonicatum in ca
thedrali:ſed Fely.in c.poſtulaſti.de reſcrip.con-
cluſione ſecunda.num.24.ponit regulam cum
quatuor fallen. & ibi ſentit, quòd Epiſcopus
non poſsit diſpenſare cum illegitimo ſuper tali
præbenda:ſed ſolùm ſuper ſimplicibus benefi-
4 ciis. Tamen † ſacra pœnitentiaria quotidiè paſ-
ſim concedit illegitimis gratiam, quæ dicitur
in prima forma, vt poſsint ad primū ordinem à
quocunque catholico antiſtite promoueri, &
vnum beneficium, etiam cui cura immineat
animarum, obtinere: vt ego dum eſſem ſacræ
pœnitentiariæ procurator ſæpè expediebam.
& vide latiùs per eundem Fel.in c.in noſtra.cor
rel.39. vbi etiam ponit regulam cum ſeptem
fallentiis,& allegat dec.35. de conceſſ.præb. in
antiq.& dec.8.infrà eo.tit.in fine,& Faſtoli.du-
bio 44. quem videas per te. Et in materia diſ-
penſationis facit quod fuit reſolutum in vna
5 Leodien. Decanatus coram d.Rauellen. † quòd
licèt regulariter in ſecunda diſpenſatione ſit

ſienda mentio de prima id procedit, quando
diſpenſationes tendunt ad diuerſum finem, &
fuerunt obtentæ propter diuerſa: ſecus ſi ad
vnum & eundem finem tendant: quia cùm vna
ſufficiat, non eſt neceſſe facere mentionem de
alia, pro quo facit tex. in c. ij. hoc tit. lib. vj. &
dec. 3. hoc titulo in antiq. Et facit ad materiam
diſpenſationis alia dec. facta in cauſa Gadicē.
penſionis, coram Domino Veſtano, vbi dici-
6 tur, quòd † diſpenſatio præſumitur bona, ſi
quis fuit per xxx. annos reputatus pro diſpen-
ſato: imò quod plus eſt, in vna Placentina ca-
nonicatus & prębenda Domini tenuerunt etiā
7 † in probando clericatu authoris, quòd ſuffi-
ciat probare, quòd per triennium fuit reputa-
tus pro clerico, & fuit etiam reſolutum in ca-
8 dem cauſa quòd poſt triennium, etiam † ſi da-
retur de ſurreptione diſpenſationis factæ cum
anteceſſore illegitimo, non arctatur quis ad
probandum, vel verificandum diſpenſatio-
nem, & omnia fundabantur in alleg. Lap. 89.
Et in materia diſpenſationis, facit alia reſolu-
9 tio facta in alia cauſa, quòd † diſpenſatio facta
per illum, qui communiter reputabatur habere
facultatem ſuper matrimonio, valet, licèt facul
tatem non haberet, per conſil. Anch. 409. in
10 fi. in qua cauſa etiam fuit tentum, † manda-
tum de diſpenſando non habere vim diſpen-
ſationis, contra doct. Ioan. Andr. in c. literas. de
reſt. ſpo. quę ſolet ad hoc allegari. & quia etiam
11 dicitur in hac dec. quòd † ſi Papa diſpenſando
dicat, quòd poſſit obtinere beneficia quæ-
cunque, tunc quia huiuſmodi diſpenſatio eſt
exuberans, veniunt præbendæ in cathedrali-
bus. adde Sar. q. 3. regulæ de Annali. vbi dicit,
quòd ſtante tali verbo vniuerſali, homicidæ,
& alij poſſent obtinere. Pro quo facit reſolutio
facta in cauſa Salamantina de Azarem, coram
12 Ptolomęo, vbi habetur † quòd habens faculta-
tem conferendi perſonis quæcunque, quot-
cunque, & qualiacunque beneficia obtinen-
tibus; poteſt conferre etiam habenti duas pa-
rœciales, non facta mentione de eis, quòd facit
pro indultis Cardinalium, & ideò fuit dictum
in vna Paduana beneficiorum coram d. de Pu-
teo inter Reuerendiſſ. Cardinalem Piſanum, &
Epiſcopum Foroſempronienſis, quòd valebat
collatio facta Epiſcopo per ipſum Cardinalem.
Et ad illud quod dixi ſuprà, circa probatio-
nem clericatus, facit alia dec. facta in eadem
13 cauſa Leodien. decanatus, vbi † licèt ſecundum
Biſig. dec. 2. de prob. præſumptio ſit contra il-
legitimum, & propterea teneatur regulariter
oſtendere literas diſpenſationis: tamen con-
currentibus aliquibus coniecturis cum fama,
ſufficit. Imò fuit tentum in vna Aſtoricen. pa-
14 rœcialis ſancti Briani, quòd † habilitates ille-
gitimi probantur per diaconatum, etiam quòd
non fuerit promotus à proprio Epiſcopo: ſed
per alium dicentem habere facultatem à pro-
prio Epiſcopo: pro quo vide Ægid. deciſ. j. de
regulis ib. in fin. Et ad materiam huius deciſ.
vide Staph. fol. 60. & in alia impreſ. fol. 51. vbi
15 † innuit præmiſſa non procedere in canonica-
tibus collegiatarum, in dec. 62. de reſtit. in antiq.
vbi id dicitur ad literam, licèt poſteà ſequatur
op. Archi. contrariam. In materijs tamen non
odioſis bene venirent: vt habes in antiq. dec. 9.
de offic. Vicar. & Biſig. eod. titul. vbi cauetur,
quòd data Vicario facultate conferendi bene-
ficia, poteſt conferre dignitates. pro quo vide
Felyn. in d. cap. poſtulaſti. num. 59. & in c. cùm
cauſam. de reſcrip. nu. 52. Anto. Maria Papaz.

De bigamis.

EPITOME.

Bigamus ordinatus characterem recipit, ſed executione caret, cum quo Papa diſpenſare poteſt de abſoluta poteſtate & iuridictali.

SVMMARIA.

1 *Bigamus ille dicitur, qui cum vidua, vel corrupta matrimonium contrahit vel qui diuerſis temporibus habuit ſucceſſiuè duas vxores. licèt anteà non corruptas, bigamia diuerſimodè conſideratur.*
2 *Bigamus ordinandus qua & cuius egeat diſpēſatiōe.*
3 *Bigamiæ non eſt adiuncta irregularitas de iure naturali, ſed duntaxat de iure poſitiuo, quod Papa poteſt tollere, & immutare: nec eſt de eſſentialibus ordinis quem non debere eſſe bigamum.*
4 *Papa non debet leges tranſgredi, licèt ſit legibus ſolutus.*
5 *Ignorantia an excuſet à Bigamia.*
6 *Bigamus ordinatus characterem licèt recipiat, executione caret.*
7 *Bigamia vera quæ dicatur.*
8 *Bigamia interpretatiua quæ ſit.*
9 *Bigamia ſimilitudinaria quæ ſit.*
10 *Bigamus ſiue verus, ſiue interpretatiuus non poteſt promoueri ad ordines ſine diſpenſatione.*
11 *Bigamus diſpenſatur per Papam, vt hic.*
12 *Bigamia fuit indulta per Apoſtolum.*
13 *Bigamus recipit charecterem, & cum eo aliquando diſpenſat Epiſcopus.*
14 *Ignorantia excuſat ad obtinendum diſpenſationem.*
15 *Bigami intrantes religionem diſpenſantur.*

DECISIO L. aliàs 447.

QVODDAM factū extra Rotam, de mandato tamen Papæ propoſitum in Rota ſub hac forma occurrit. Quidam clericus in minoribus conſtitutus contraxit matrimonium in faciem eccleſiæ cum quadam vidua, per verba de præſenti, carnali copula ſubſecuta: quo matrimonio poſteà diuortiato propter certum impedi-
a mentum, [a] quod tamen, vt præſupponitur in facto, dictus clericus tempore contractus matrimonij ignorauit, intrauit religionem, & promotus fuit ad omnes ſacros ordines, ſine tamē aliqua diſpenſatione. Ex quo facto eliciebātur tria dubia. Primum, vtrùm prædictus clericus eſſet verè, vel interpretatiuè bigamus cenſendus. Secundum, vtrùm etiam ſi verus eſſet bigamus, receperit characterem, quando poſteà ſe fecit promoueri ad ſacros ordines. Tertium, an indigeret diſpenſatione, & per quem diſpenſari

penſari poſſet. De primo videbatur aliquibus
Dominis prædictum clericũ ſic, vt præmitti-
tur, cum vidua contrahente verum bigamum
1 † reputari. Nam ille verus bigamus dicitur,
qui cum vidua vel corrupta matrimonium
contrahit: vt xxxiij. diſtin. can. maritum. & de
big. c. debitũ. & c. à nobis. vel qui diuerſis tem
poribus habuit ſucceſsiuè duas vxores etiam
anteà non corruptas: vt xxvj. diſtin. acutiùs &
tales non promouentur propter defectum ſa-
cramenti: quia diuiſerunt carnem ſuam in plu
res: vt in dicto cap. debitum. Quòd intellige,
quando matrimonium tenuit: ſecus verò ſi de
facto matrimoniũ cum vidua, vel corrupta,
vel cum ſecunda vxore contraxit: puta, quia
in ſacris conſtitutus ſic contraxit: vt in dicto
capit. à nobis. vel ſi quis vnam de iure, alteram
de facto poſt mortem primæ: tales enim biga
mi reputantur interpretatiuè, quantum ad le
gem promotionis nõ propter defectum ſacra
menti, ſed propter defectum intentionis cum
opere ſubſecuto: vt in cap. nuper. de biga. de
quo vide gloſ. auream in capit. ſuper eo. & per
Ber. vbi ponit tertium caſum de bigamo inter
pretatiuo, de quo nihil ad propoſitum, ſiue ad
caſum noſtrum, in quo ſecundum omnes Do
minos finaliter reputabant dictum clericum
de facto cum vidua contrahentem interpreta
tiuè bigamum, de quo reputo textum clarum
in capit. à nobis. ſuperiùs alleg. vbi videtur
etiam decisio tertiæ quæſtionis, videlicèt cum
tali interpretatiuo bigamo tanquam cum ma
rito viduæ contra doctrinam Apoſtoli diſpen
ſare non licèt, non propter defectum ſacramen
ti, ſed propter defectum intentionis cum ope-
re ſubſecuto. quòd intelligas verũ de inferio-
ri à Papa, & quo ad ſacros ordines: quò ad mi-
nores verò ordines ſecundum aliquos etiam
epiſcopi poſſunt cum vero bigamo diſpẽſare:
vt in capit. lector. & cap. ſubdiaconus. xxiij.
2 di. & l. di. cap placuit. in princ. Solus † autem
Papa cum bigamo ad ſacros promoto ſuper
executione illorum ordinum diſpenſat: ſed vt
ad illud promoueatur, non poteſt, id eſt, nõ de
bet diſpenſare, ſecundùm Hug. in cap. quicun
que. l. diſt. quẽ ſequitur Archi. in cap. vnico, de
biga. li. vj. in gloſ. j. remittẽs ad not. per eum in
dicto c. lector. vbi recitat dictũ beati Thomæ
ſuper iiij. ſententiarũ, di. xxvij. q. vl. dicentis, ꝙ
3 bigamię nõ eſt cõiuncta irregularitas † de iure
naturali: ſed dũtaxat de iure poſitiuo, quòd pa
pa poteſt tollere & immutare ad libitũ ſuum,
de conſti. c. j. lib. vj. & de reſcrip. cap. ſtatutũ. &
c. ſi. e. li. de quo in c. propoſuit. de conceſ. pręb.
nec eſt de eſſentialibus ordinis, ꝙ aliquis non
ſit bigamus, quod patet ex hoc, qa recipit cha-
racterẽ, ſi talis ordinetur: vt in d. cap. quicunq;
& ſecundùm eũ Papa poteſt in tali ordine to-
taliter diſpenſare. Nec obſt. prohibitio Apoſto
li, quæ ſecundũ Pe. non eſt facta à Deo, ſed ab
homine. & ideò papa nõ aſtringitur, cùm eius
poteſtas nõ fit ab homine, ſed à Deo. de iudi.
capitul. nouit. de maio. & obed. capitul. ſolitę.
cum multis ſimi. quę ratio Pe. nõ placet mihi:
quia quicquid Apoſtolus dixerit, ſeu prohi-
buerit, totũ fuit à Deo & ſpiritu ſancto, & om
nes ſtringit intelligo inferiores, ſed non Papá,
qui eſt maior Apoſtolo in poteſtate: vt in c. ſa-
croſancta. xxij. diſtin. & ideò diſpenſare poteſt
contra Apoſtolú, ſecundùm Lau. in d. c. lector.
& meliùs per Archi. in d. capit. ſubdiaconus.
& ſuppoſito quòd Apoſtolus haberet parem
poteſtatem cũ Papa, adhuc non reſtringeret eũ
ſua prohibitio: cùm par in parẽ, &c. de elect. ca
pit. innotuit. de reſcrip. cap. ſi. li. vj. de qua ma-
teria vide in capit. ſuper eo. de big. Crederẽ in
hac materia ſalua correctione, ſic diſtinguen-
dum. Aut loquimur de vero bigamo, aut in-
terpretatiuo. Si de vero, tũc aut quærimus de
poteſtate abſoluta Papæ diſpenſandi eum bi-
gamo: tunc crederem quòd ante & poſt promo
tionem poſsit diſpenſare propter plenitudinẽ
ſuę poteſtatis. de conceſſ. pręb. cap. propoſuit.
de tranſla. præla. c. j. Aut loquimur de iuridica
ſua poteſtate, de qua in c. j. de cau. poſſ. & pro
pri. & in c. literas. de reſtitu. ſpol. tunc crederẽ
opi. Hug. & Arch. veriſsimam ſuperiùs tactã:
quia nunquam Papa cõſueuit cum vero biga
mo ad ordines ſuſcipiẽdos diſpenſare, nec eſ-
ſet decens nec iuridicum: tum propter defectũ
ſacramenti: tum etiã propter generalem prohi
bitionem Apoſtoli, quam licèt non de neceſsi
tate, tamẽ de honeſtate decet ipſum obſeruare:
4 quia licèt ſit ſolutus † legibus, tamen decet ip-
ſum legibus viuere. C. de leg. l. digna vox. præ
tereà non omnia quæ licent, expediunt, ſecun-
dùm eundem Apoſtolum: vt xj. quæſtione j. c.
aliunde. quòd de vot. cap. magnæ. In interpre-
tatiuo verò maximè ſi ignoranter cõtraxit cũ
ſecunda, cum qua contrahere non potuit, cre-
derem etiam ante factum, vt poſſet promoueri
ad ſacros ordines, non eſſe peccatum diſpenſa-
re cum tali, imò reputarem id vtile ex cauſa, &
maximè ſi vellet intrare religionem, per quam
etiã tollitur defectus illegitimitatis. de fil. preſ.
c. j. & conſeruantur etiam bigamo priuilegia
immunitatis: prout etiam not. Archi. in d. cap.
j. de big. Miſericordiam etiam Apoſtolus me-
ruit, quia ignoranter peccauit. viij. di. cap. con
ſuetudo. Poſt verò ſuſceptionem ordinum etiã
ſacrorum, ſiue loquamur de vero, ſiue de inter
pretatiuo bigamo, crederem Papam indubitã
ter poſſe diſpẽſare: maximè ex rationabili cau
ſa, propter quam ſæpe rigor iuris omittitur: vt
j. quæſtione. vij. cap. tali. & cap. exigunt. de prę
ben. capit. vacante. & cap. expoſuiſti. quæ po-
teſt eſſe ratio characteris, fauor religionis, vel
exercitium curæ ſibi ex pòſtfacto commiſſæ. ff.
de reli. & ſumpt. fu. l. quę religioſis. de regula. ca
pitul. quòd Dei timorem. de cleric. excõmuni.
miniſt. capit. latores. de trãſa. capit. ſi. & reputo
tex. de hoc d. capitul. quicunq;. 50. diſtinct. Ex
quibus fuit concluſum, & reſponſum per om
5 nes Dominos cõcorditer ad tertium † caſum,
ſiue quæſtionem nobis propoſitã valde fauo-
rabilem, & diſpenſabilem, & hoc per Papam
duntaxat. Licèt aliqui magni viri extra Rotã
voluerunt prædictum clericum ſic matrimo-
nium cum vidua cõtrahentem à bigamia ex-
cuſare, & ſic nulla diſpenſatione indigere, pro-

pter impedimenti ignorantiam. pro quo allega
tur quoddam dictũ Archi. in d. c. vnico. ſuper
ver. bigamus. li. vj. qui intelligit capit. nuper. e.
ti. de illo, qui ſciens impedimentum contraxit
in ſacris cum ſecunda: ſecus ſi ignoranter, quia
ignorantia ipſum à bigamia haberet excuſare.
Sed Io. an. ibidem in nouel. & etiam in cap. nu-
per. tenet contrarium, cuius opi. tutior eſt, &
ideo in dubio amplectẽda. de ſponſ. iuuenis. per
quæ etiam eſt ſufficienter reſpõſum ad ſecun-
6 dum dubium, † vtrùm prædictus clericus biga
mus ad ſacros promotus receperit charactere?
videtur quòd ſic: ſed non executionem, ſicut di
cimus in laico ſiue puero ad ſacros promoto:
vt in c. non eſt. de æta & quali. ſuper qua execu
tione indiget diſpenſatione Papali, quam Pa-
pa Vrbanus ſextus impẽdit prædicto religioſo
propter deciſionem noſtrã antè dictam. Tum
etiã quia, vt ponebatur in facto, ipſe erat nobi-
lis, diues, & ſenex: & multa bona intrando reli-
gionem ſecum detulit, ac monaſterio reliquit:
quæ cauſæ etiam aliquando diſpenſationem
inducunt: vt in c. de multa. in fine de præbend.

ADDITIO.

a Impedimentũ. Matrimonium nullum an impe
diat quominus mulier debeat priuari dote pro
pter adulteriũ: vide per gl. in cap. plerunque. in
verb. non valebit. extrà de donat. inter vir. &
vxor. Itẽ an ex cõtractu nullo dominus poſſit
agere ad cõmiſſum? per Guido. Pap. deciſ. 590.
incip. quidã vẽdidit. Et an ex taciturnitate iuris
inualidi poſſit cauſari ſurreptio, vel obreptio:
dec. 25. incip. ſi reus, & poſſeſſor. ſuprà de reſcr.

A. M. P. Iſta deci. non habet cõcordantes, nec
diſcordantes: ſed quia ſummarium nõ compre
hẽdit omnia, de quibus in corpore dec. ideò no
7 ta primò, quòd † Bigamia contrahitur triplici
modo, & quatuor modis ſecundũ aliquos. Pri
mò, quando quis cum vidua vel corrupta con
traxit, & cõſummauit matrimoniũ validè, vel
diuerſis tẽporibus habuit duas vxores etiã an
tè non corruptas, & iſta dicitur vera bigamia.
8 Secũdò † dicitur bigamia interpretatiua, vt cũ
habens vxorem contrahit cum alia de facto, &
ſic matrimonium ſecundum non tenet. Tertiò
9 † dicitur ſimilitudinaria, vt quãdo monachus,
vel monialis profeſſa matrimonium contrahit
de facto, & de hac ſpecie ſentit dec. noſtra, dum
allegat glo. auream in c. ſuper eo. de bigamis. li
cèt litera ibi deficiat: quia nõ allegat titulum,
quæ tamen gl. nõ ſufficit, niſi iuncto tex. & gl.
in c. nuper eodem titu. & vide dictam gl. quia
ponuntur in ea quinque modi contrahendi bi-
10 gamiam. Secũdò nota ex iſta deci. quòd † ſiue
quis ſit verus, ſiue interpretatiuus bigamus, nõ
pôteſt ſine diſpẽſatione ad ordines promoueri.
11 Tertiò nota, ꝙ † Papa de ordinaria poteſtate diſ
penſat cũ bigamo interpretatiuo, quòd poſſit
in ſuſceptis ordinibus miniſtrare: in vero autẽ
bigamo de abſoluta & plenaria poteſtate tantũ
diſpenſat, nõ tamẽ diſpẽſat ad ſuſcipiẽdũ ordi-
nes ſecundũ opi. aliquorũ in vera bigamia, ſed
12 interpretatiua tãtũ. Quartò nota † bigamiam
eſſe inductam per Apoſtolũ, nec eſt de eſſentia-
libus ordinis, quem non debere eſſe bigamũ, &
13 propterea † bigamus characterem recipit, ſicut
& infans: & ideò ſecundũ aliquos, etiam Epi-
ſcopus diſpenſat, quòd poſſit ordinari, & con-
cedit, ꝙ poſſit miniſtrare in minoribus. Vltimò
14 nota, quòd † ignorãtia ſatis excuſat, ſaltem ad
obtinendum diſpenſationem, & tunc daretur
etiam de promouendo, ſoluta tamen compoſi
15 tione, prout † datur volentibus ingredi religio
nem, & per ſacram pœnitentiariam cõceditur,
quòd non obſtante, quòd quis fuerit homici-
da voluntarius, poſſit (intrando religionem in
altaris miniſterio) celebrare. de quibus etiã vi-
de aliqualiter per Fel. in capit. cum deputati. de
iud. in j. col. & aliquid per Stap. fo. 75. & 196. in
fin. & in alia impreſ. fol. 60. & 144. & de mate-
ria bigamiæ vide pulchrè in Summa angelica,
in verbo Bigamia. Anton. Maria Papaz.

De Officio vicarij.

EPITOME.

Probatio poteſtatis & iuriſdictionis officialium ordina-
riorum, ac etiam per eoſdem officiales actorum & geſto
rum nõ eſt neceſſaria, niſi per partem aduerſam negetur
poteſtas: quia tunc probatur per communem reputatio-
nem in partibus.

SVMMARIA.

1 *Vicarij ſeu officialis poteſtas præſumitur in his, in
quibus non requiritur facultas ſpecialis.*
2 *Vicarius habet ordinariam.*
3 *Vicarius ſubſtitutus à vicario habente facultatẽ
ſubſtituendi, poteſt exequi commiſſa vicario ſub-
ſtituenti.*
4 *Vicarius mortuo Epiſcopo poteſt ante notitiam
conferre.*
5 *Vicarij facultas ac priuilegia plura.*
6 *Vicarij non recuſantur, ſed dantur eis adiuncti.*
7 *Vicarij facultas præſumitur, quando pronũtiauit.*

DECISIO I. aliàs 47.

a VAlent acta[a] agitata in partibus co-
b ram officiali[b] alicuius Epiſcopi, li-
cèt non probetur per literas paten-
tes eius poteſtas, dummodo à parti
bus non negetur: quia ordinarius[c] eſt: de con
ſuet. capitul. ij. de appel. capit. Roma. lib. vj. Si
verò ab aliqua partium negetur eius poteſtas:
tunc oportebit, quòd probetur: quia per nega
tionem fit res dubia. ff. de verb. obligat. l. inter
ſtipulantem. Sed tunc ſufficit probare habitio-
nem, nominationem, & communem reputatio
nem ad hoc, quòd acta per eum valeant. per l.
Barbarius. ff. de offic. præ. & per not. per Inno.
in capit. nihil. de elect.

ADDITIONES.

a Acta. Adde dec. 4. infrà in anti. de offic. ordi.
b Officiali. Quamuis talis generalis officialis ha
beat ordinariam poteſtatem, tamẽ quia ſua iu-
riſdictio nõ eſt perpetua, ſed ad nutum ſuperio
ris reuocabilis, videtur quòd ſit probãda, ſaltẽ
ꝙ tolerabatur, & habebatur pro vicario ſeu
officiali

officiali:prout dicit Io.An.in Legato in c. cùm
in iureperitus. de offi. deleg. niſi dicas, quòd
quia talis iuriſdictio eſt notoria, probatione
non indiget iuxta not.in c.veſtra.de coh.cleri.
& mulier. aliâs non video quomodo hæc deci-
ſio poſsit procedere in ſui principio, non pro-
bata ſua iuriſdictione,ſaltem eo modo, quo di
c xi:Cogitabis.Ordinarius.Et adde hic quod no.
Inno.in c.innotuit.de eo qui fur.ordi.re:vbi di
cit, quòd præſumitur pro fundamento iuriſdi-
ctionis ordinarij, ſi tulit ſententiam præſente
vel abſente parte,&ab ea non fuit appellatum:
quod not. pro cauſa Padeburgen. in delegatis
vero ſecus eſſet.

1 A.M.P.Cum iſta † dec.concordat dec.4.de
offi.ord.in anti.& Ægid.1.de offi.leg.& in pro-
poſito facit dec.Æg.2.de præſumptio.vbi dici-
tur,quòd etiam habilitates impetrantium præ-
ſumuntur,ſi non ſint negatæ, præmiſſa intelli-
ge procedere in geſtis per vicarium, quò ad ea,
quæ ſolent concedi vicariis,& quę poſſunt ipſi
ſua ordinaria facultate,& in his, in quibus nō
2 requiritur ſpecialis facultas.Nam† vicarius ha
bet ordinriam:vt per Fely.in rub.de offi.delega.
& ad hoc facit quod dicitur de delegato, quòd
ei ſtatur in concernentibus ordinariam iuriſdi
ctionem:vt per Gaſ. de Per. in tract.reſer.fol.19
q 10.ver.quæ autem beneficia.& facit ad mate
riam iſtam,quod fuit deciſum in cauſa Cenetē.
canonicatus & præbendæ coram domino Ve-
3 ſtano. † quod ſubſtitutus à vicario Epiſcopi
habente facultatem ſubſtituendi,poteſt exequi
commiſſa vicario ſubſtituenti,& quòd incępta
per ſubſtitutum,poſſunt perfici per ſubſtituen-
tem.Sed quia dubitabatur an ille, qui deputa-
uit vicarium eſſet Epiſcopus, vel haberet tantū
reſeruatos fructus ſine adminiſtratione, & de
hoc opponebatur, fuit reſolutum, quòd hoc
debebat probari: ſecus ſi negatum non fuiſſet
in termino ad dicendum contrà, & in eadem
cauſa,& poſteà etiam in cauſa Licien. Canoni-
catus & præbendæ coram D.Anto.Auguſtino
4 fuit reſolutum,quòd † vicarius potuerit mor-
tuo epiſcopo ante notitiam cōferre: vt per Cal.
5 in conſi.4.de offi.deleg. Et quid poſsit † vica-
rius datus à capitulo ſede vacante,vide Fely. in
c.eam te.de reſcrip. Et de materia vicarij.per-
petui in aliqua eccleſia,vide per Fely.in cap.po
ſtulaſti.de reſcri.& in c.G.perpetuus.de offi.de-
leg.Et quòd vicarius pręcedit Archidiaconum
habes per Fely.in rub. de maio. & obe. & per
Staphi.in ſecunda parte de modo & forma im-
petrandi.ver.ſecundò dubitatur.fo.58.& in alia
impre.47.Et an ſi ſit conſtitutus vicarius cum
iuramento de non reuocando,poſsit reuocari?
Idem Felyn.in cap.ſi diligenti. de foro compe.
nume.44. Et nota,quòd vicarius poteſt eſſe iu
dex in cauſa ſui epiſcopi,quod ſæpe accidit:vt
per Fely.in c.cùm venilſent.de iudi.nume.11.Et
an ſucceſſor in officio poſsit cognoſcere cauſas
cœptas per prædeceſſorem,habes per Fely.in c.
quoniam abbas.de offi.deleg.& quando allega
tur vicarius ſuſpectus, non debent eligi arbitri:
vt per ipſum Fel.in c.ſuper.quæſti.§.quoniam
verò.& in c.inſinuante.de of.dele. De ſtylo au-
6 tem ſignaturæ,† vicarij nō poſſunt recuſari,ſed
dantur eis adiuncti: vt per Staph. fo. 185. & in
alia impreſ.136. Et not.quòd dicitur in vltima
7 additione.ad hanc dec.quòd † ſi fuerit lata ſen
tentia per vicarium pręſente vel abſente parte,
& non fuerit appellatū, quòd præſumitur pro
fundamēto iuriſdictionis iudicis, pro quo facit
dec.Ægi.j.de regularib.in fi.Anto.Mar.Pap.

EPITOME.

Officialis epiſcopi de criminibus poteſt inquirere & co
gnoſcere,ſed non punire.

SVMMARIA.

1 *Vicarius de criminibus poteſt inquirere, ſed non
punire.*
2 *Vicarius & officialis epiſcopi ſunt vnū & idem.*

DECISIO II. aliâs 66.

SI ſeruetur opi.Io.Mo.in c.licèt.de offi.vica.
li.vj. videlicèt quòd officialis epiſcopi licèt
ex ſua generali poteſtate non poſsit punire cri-
mina,& delicta, ſeu pœnam ordinariam impo-
nere pro eiſdem: tamen poteſt inquirere, & co-
gnoſcere de eiſdem tam ex ſuo mero,quàm im-
plorato officio: & ſi inuenerit talem crimino-
ſum, remitteret eum ad epiſcopum puniendū.
de offi.Archi.c.ad hæc.

ADDITIO.

1 A.M. P. Iſta † deci. non habet concordantes
nec diſcordantes: quia eſt fundata in facultate
2 conceſſa huic vicario: & ſcias, quòd licèt † hic
dicatur officialis,idem eſt quod vicarius: quia
ita appellantur vicarij in Hiſpania & aliis pro-
uinciis.pro quo facit deciſ. Ægid. v.hoc tit.quę
eſt in ordine 443.Anto.Mar.Pap.

EPITOME.

A delegato officialis generalis epiſcopi ad certam cau-
ſam ad ipſum officialē vel ad ipſum epiſcopū appellatur.

SVMMARIA.

1 *Appellari poteſt ad epiſcopum vel vicarium à
ſententia lata per eorum delegatum.*
2 *Appellari poteſt à vicario ad epiſcopum quan-
do ſumus in interlocutoria.*

DECISIO III. aliâs 350.

LIcèt officialis generalis epiſcopi cōmittat
vices ſuas in totū alicui alteri, quò ad cer-
tam cauſam: nihilominùs à ſententia prædicti
delegati ab officiali poterit ad ipſum officialē,
vel epiſcopum appellari ſecundū n Io. And. &
Arch.qui hoc not.in c.ij.de conſue li.vj.dicen-
tes,quòd in poteſtate appellātis eſt ad quē ma-
luerit appellare.alleg.c.dilecti.de appell. Et po-
teſt eſſe ratio,quia licèt officialis epiſcopi com-
mittat totaliter vices ſuas in vna cauſa:nihilo-
minus remanet iudex ordinarius in omnibus
aliis:quia ad vniuerſitatem cauſarum datus eſt

 & vnum

ſitas, vel conſuetudo, & non Epiſcopus dat iu-
riſdictionem ordinariam. Teneas ergo op. ſuã
prædictam poſitam in c. j. de offi. Vica. lib. vj.
quò ad quæſtionem noſtram.

ADDITIO

a Fuit dubitatam. Ad intellectum huius deciſio
nis vide Do. Anto. de Butrio in cap. G. perpe-
tuus. de fide inſtrumentor. Bald. in cap. fin. de
offi. deleg. Dominic. de ſancto Geminian. in c.
Romana. de offi. Vicar. lib. vj.

4 A.M.P. aduerte ꝙ dec. † iſta non procedit prout
in ſummario: quia dicitur in fine deciſ. tene
igitur opin. Hoſt. in d. c. j. de offi. Vica. lib. vj.
quò ad q. noſtram, cuius opinio eſt (vt ibi re-
fert Collector) Vicarium poſſe in totum, & ad
tempus ex cauſa de cõſenſu Epiſcopi commit
tere vices ſuas, quas tamen à ſe nõ abdicat, ſed
penes ſe retinet, & ſubiungit, quòd ex cauſa
permitti poteſt: puta, quia imminet neceſſaria
profectio, & ſic de conſuetudine approbata
ſeruari dicit: vide Hoſt. quia deci. iſta eſt cor-
rupta, & videtur ſentire quòd etiam Epiſco-
pus non poſſit expreſſè concedere Vicario fa
cultatem deputãdi alium: vt per Millis in ver-
5 bo Vicarius. Summatur igitur ſic: † Vicarius
Epiſcopi non poteſt alteri vices ſuas commit
tere, niſi ex cauſa, & de conſenſu Epiſcopi: &
tunc iuriſdictionem à ſe nõ abdicat, ſed penes
ſe retinet: ſed ſi eſt Vicarius in ſpiritualibus &
temporalibus, non poteſt etiam de conſenſu
vel mandato Epiſcopi alium Vicarium in ſpiri
tualibus conſtituere, niſi aliter ſe habeat con-
6 ſuetudo. Et nota quòd ſic dec. ſentit quòd † Vi
carius poſſit ſubſtiturre ad certam cauſam, li-
cèt non in totum, & quò ad hoc Epiſcopus po
teſt dare facultatem ſpecialem, licèt de genera
li videatur ſecus. & ad hoc faciunt not. per Fe-
lyn. in c. ſanè. de offi. deleg. vbi habetur, quòd
7 † Epiſcopus non poteſt dare Vicario faculta-
tẽ conferendi Epiſcopo. Et de iſta materia vide
aliquid per Fely. in c. G. perpetuus, de fide in-
ſtru. in prin. num. 2. ver. inquantum hic. Et vi-
de quæ dicit Sar. q. 10. regulæ de idiomate, vbi
examinat an illa regula procedat in Vicaria
perpetua, & facit ad hoc, quòd ſi auditor ſub-
delegat Vicarium Epiſcopi ad aliquid facien-
8 dum, ipſe non poteſt ſubdelegare: ſecus † ſi ha
bens ad id facultatem alium loco ſui ſubdele-
get in omnibus cauſis: quia tunc ille poterit fa
cere omnia, quæ poterat primus, vt ſentit Fely.
in d. c. G. perpetuus. de fide inſtr. quia Domi-
nus qui dedit facultatem ſubſtituẽdi, eum ſub
ſtituiſſe videtur: vt infrà de proc. dec. 33. & ita
fuit tẽtum in quadam cauſa Iacen. coram Do
mino Antonio Auguſtino. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Commiſſio Epiſcopi facta ſuo Vicario generali, quòd re-
ſignationem certi beneficij recipiat, & conferat, valet: &
poteſt probari per teſtes talis commiſſio ſuper vno tan-
tùm articulo facta. h. d. Vel ſic: Legatus vel ordinarius nõ
poteſt alicui committere coniunctim. quòd recipiat reſi-
gnationem alicuius beneficij vnius ſingularis perſonæ,
& conferatur alteri quamuis diſiunctim ſic h. d.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio Epiſcopi viua voce facta de beneficio cõ-
ferendo valet, poteſtque probari per teſtes.*
2 *Legatus vel ordinarius non poteſt alicui coniunctim
committere receptionem beneficij vnius ſingularis
perſonæ.*
3 *Inſtitutio præſentatorum ad beneficia eſt neceſſariæ
iuriſdictionis.*
*Intellectus §. prohibemus. cap. deliberatione. de of-
fic. deleg. libr. vj.*
4 *Teſtes & inſtrumenta an parem effectum habeant
in iudiciis.*
5 *Vicario generali poteſt dari facultas conferendi, non
autem particulari perſonæ.*
6 *Vicario non datur facultas in ſpecie.*
7 *Legatus nõ poteſt dare alteri facultatem cõferendi.*
8 *Vicarius, cui committitur facultas conferendi, debet
habere generalem adminiſtrationem in ſpirituali
bus, & an ſufficiat habere adminiſtrationem tem-
poralium, dubitatur.*
9 *Inſtituendi facultas eſt neceſſariæ iuriſdictionis, &
in ea præmiſſa non procedunt.*
10 *Facultas conferendi certæ perſonæ dari poteſt poſt
admiſſam reſignationem.*
11 *Facultas data Vicario ſuper collatione fienda, pro-
bari poteſt per teſtes.*

DECISIO V. aliàs 397.

1 SI Epiſcopus dat † & committit viuæ vocis
oraculo officiali ſuo generali poteſtatẽ re-
cipiendi reſignationem certi beneficij ſpectan
tis ad collationem ſuam, & cõferendi illud cer
tæ perſonæ: Fuit dubitatum de duobus, videli
cèt, vtrùm valeat huiuſmodi commiſſio. Se-
cũdò ſi valeat, vtrùm poſſet & debeat probari
per teſtes, vel literas. In prima quæſtione fecit,
& facit dubiũ §. prohibemus. in c. deliberatio-
ne. de offi. deleg. lib. vj. vbi prohibetur expreſſè
2 Legato † etiã de latere, ne in genere, vel in ſpe-
cie cuiquam poſſit committere, ſiue poteſtatẽ
dare recipiendi reſignationem, & cõferendi be
neficia etiam perſonis idoneis infra legationẽ
ſuam exiſtentia: & apponitur decretum irritãs
huiuſmodi reſignationes & collationes cõtra
huiuſmodi prohibitiones factas, cũ per huiuſ-
modi commiſſionem daretur via ad vacatura
beneficia conferenda, cõtra concilium Latera-
nen. de cõceſ. præben. c. nulla. quę ratio videtur
fortiùs locũ habere in Epiſcopo, ſeu quolibet
alio ordinario in prouincia ſibi decreta, de of-
fi. leg. c. ij. eod. li. Præterea vbi eſt eadẽ ratio: er-
go idẽ ius. de conſt. c. trãſlat. de tranſla. Epiſco.
ca. inter corporalia. Sed eadẽ, imò fortior eſt ra
tio in Epiſcopo, quàm in Legato in caſu prædi
cto, ergo. In contrarium videbatur per c. fin. de
offi. Vicar. & de pręben. c. ſtatutum. in fi. eo. lib.
in quibus apparet expreſſè, ꝙ Epiſcopus põt
committere collationem beneficiorũ ad ipſum
ſpectantium ſuo Vicario generali: quod eſt ve
rum in genere, ſed in ſpecie nequaquam. prout
legitur & no. in c. conſtitutus. & c. fi. de con-
ceſ. præ. nam genus ſub ſe plura comprehendit
quàm ſpecies: multa enim licent in genere, quæ
non licent in ſpecie. eo. tit. c. accedens de iur. pa.
c. ex lite

c.ex literis. cum ſimil. Et pro hac parte fuit
concluſum & determinatum non obſtare d.c.
deliberatione. quò ad generalem commiſsio-
nem, ſiue poteſtatem cõferendi beneficia pro-
hibitiua: quia illud procedit vbi Epiſcopus al
teri, quàm ſuo officiali hanc poteſtatem daret,
ponderato prin. illius § ſecundũ Io. And. ibi-
dem, qui remittit etiam ad no. per eum in c. ſta
tum. in vlt. glo. de præbend. lib. vj. quæ bene fa
ciunt ad quæſtionem propoſitam. & licèt præ
dicta poteſtas ſit generalis commiſsio, tamen
eſt ſpecialis, ſine qua etiam Vicarius generalis
non poſſet conferre beneficia: vt in d. c. fi. de
of. Vic. lib. vj. & ſuppoſito quòd valuiſſet, &
fieri poſſet talis commiſsio, etiam in ſpecie ge
nerali Vicario Epiſcopi haberi generalem ad-
miniſtrationem bonorum, & rerum, vt x. q. j.
ſtatuimus. tamen in officiali Epiſcopi meo iu-
dicio eſſet aliter ſentiendum, qui nullam ha-
beret adminiſtrationem rerum vel bonorum
temporalium. de elect. c. is qui. lib. vj. nec ob.
c. Romana. de ap. & c. ij. de conſuc. lib. vj. vide-
licet cùm idem conſiſtorium habeat officialis
cum Epiſcopo: ergo, &c. quod fateor quò ad
iuriſdictionalia, & in his quæ ſunt fori conten
tioſi: in his verò quæ ſunt voluntariæ iuriſdi-
ctionis ſecus. Nec ob. c. ex frequentibus. de in-
ſti. vbi officiales Epiſcopi poſſunt de iure com
muni inſtituere præſentatos ad beneficia: quia
3 huiuſmodi inſtitutio † eſt neceſſariæ iuriſdi-
ctionis, & non voluntariæ, in qua ſcilicèt vo-
luntaria iuriſdictione non ſuccedit capitulum
ſede vacante: prout leg. & no. de maio. & obe.
c. vno. & de inſtit. c. ij. lib. vj. Fateor Etiam, &
credo, quòd in ſpecie Epiſcopus poſſet com-
mittere ſuo Vicario generali poteſtatem reci-
piendi reſignationem, & admiſſa per Epiſco-
pum poſſet eidem Vicario dare poteſtatem cõ
ferendi illud beneficium ſic reſignatum, quia
tunc ceſſaret cauſa prohibitionis: ergo debet
ceſſare prohibitio. de renun. c. poſt tranſlatio-
nem. de ap. c. cum ceſſante. Nam huiuſmodi
commiſsiones ſic diſtinctas poſſet etiam face-
re Legatus cuicunque perſonæ. ſecundum Io.
And. in d. c. deliberatione. in §. prohibemus.
qui §. intelligitur quando permixtim ſimul &
ſemel darentur ambæ prædictæ poteſtates. Pro
ratione diuerſitatis poſſet induci c. quæſtio-
nes. de re. permu. quod d. Io. An. non alleg. cu-
ius tamen opinio per omnes recipitur, & ap-
probatur. De ſecundo dubio videlicèt, vtrùm
commiſsio generalis vel ſpecialis in caſibus
prædictis, in quibus fieri & valere poſſet facta
officiali vel Vicario viuæ vocis oraculo per
Epiſcopum, ſi negaretur, poſſet probari per te-
ſtes? videbatur quòd non, per l. vnic. C. de
man. prin. & per c. cum in iure peritus. de offi.
b deleg. quæ iura procedunt in delegatione [b] Pa
pæ vel Imperatoris: in aliis inferioribus ſecus,
in quibus habent locum iura communia: vide
4 licèt quòd parem † vim habent teſtes & inſtru
mẽta in iudicio. C. de fid. inſtr. l. in exercendis.
& extrà eod. tit. cap. cùm Ioannes. ſecundùm
Vber. & Tan. quos alleg. Spe. tit. de proba. §. vl-
ti. ver. ſed nunquid delegatus. qui remittit etiã
ad not. per eum in tit. de leg. §. ſupereſt. ver. ſed
nunquid ſi propter. Pro quorum opi. facit in
arg. ſaltem quòd iſte caſus non eſt de illis re-
quirentibus neceſſariò ſcripturam, numeratis
per glo. in c. j. de cenſi. lib. vj. ergo &c. quam
quidem concluſionem dicebant aliqui Domi-
ni veram in commiſsione facta viuæ vocis
oraculo ſuper vno articulo: vt in iuribus in
prin. ſuperiùs allegatis: ſecus verò ſi ſuper diuer
ſis, & pluribus, præſertim diſcrepantibus à iu-
re communi, ſicut in Legato miſſo ad certam
prouinciam, cui darentur multæ ſingulares &
diuerſæ poteſtates, ſibi de iure communi com-
petentes. de quibus in c. quod tranſlationem.
de offi. leg. in quo caſu poſſet procedere & lo-
qui l. vnic. C. de man. princ. Pro cuius intelle-
ctu vide Io. xcvij. di. nobiliſsimus. & xxv. q. ij.
inſtitutionis. Pro concluſione prædicta fuerunt
etiam alleg. dicta & not in cle. dudum. de ſe-
pult. & per Guil. de Cun. ff. de iudi. l. ij. qui po-
nit tres vel quatuor intellectus prędictæ l. vnic.
C. de manda. princi.

ADDITIONES

a Si Epiſcopus. Adde per Biſignet. deciſ. 5. de con
ceſsio. præbend. Abbat. cap. conſtitutus. de con
ceſſ. præbendar.
b Delegatione. Delegatio Papæ vel Imperatoris
non poteſt probari niſi per literas: ſecus in infe
riori. vide Ægid. deciſ. 7. de offi. deleg.

A M P. Ad iſtam dec. applicari poteſt deciſ. 1. &
5 4. hoc titulo in antiq. vbi dicitur, quòd † Vica
rio generali poteſt dari facultas conferendi be-
neficia: particulari verò perſonæ non. Contra
tamen dec. noſtram in terminis facit deciſ. 5. Bi
ſig. de conceſ. præb. quam ad hoc ponderat Sta
ph. illam conferendo diuerſis rationibus in ter
tia parte, dum tractat de variis modis vaca.
fol. 68. & in alia impreſſ. 57. in qua deciſ. 5. di-
citur, quòd ordinarius poteſt committere ali-
cui vt conferat certum beneficium alteri. ſed
reperio adnotatum in quodam libro deciſ.
quòd Domini tenuerunt contra d. deciſ. 5. &
contra Staph. de anno 1544. ſed non dicitur in
qua cauſa, nec coram quo. Tu qui indiges,
quæras magis diligenter: quia rationes Staph.
valdè vrgent, præſertim dum conſiderat, quòd
in hoc caſu ceſſat ratio captandæ mortis. & in
dicta dec. Biſig. ipſe fatetur aliàs iudicatum,
prout in dec. noſtra: ſed poſteà Domini volue-
runt contrarium in pluribus aliis cauſis, pro
quo cõſidera, quòd poſſet dari occaſio inferen
di vim, vel committendi ſimoniam: quia reſi-
gnatarius, qui ſcit collationẽ omnınò eſſe fien-
dam in eius fauorem, poſſet concordare cum
reſignante, poſtquàm ſciuit notarium eſſe roga
tum de tali commiſsione facta per Epiſcopum.
6 Nota primò ex iſta deciſ. quòd † Epiſcopus nõ
poteſt committere collationem in ſpecie, ſed
tantùm in genere ſuo Vicario generali. per
text. in c. conſtitutus. de conceſ. præbend & ſic
quòd multa licẽt in genere, quæ nõ licẽt in ſpe
7 cie. Secũdò nota, q † Legatus non põt in genere
nec in

nec in ſpecie delegare, vel committere collatio-
nem beneficiorum: vt in c. deliberatione. de of-
ficio delega. in vj. hic allegato: & ideò ſolent
habere facultatem in ſpecie ſuper hoc. Tertiò
8 nota, quòd † ſi Epiſcopus dat poteſtatem con-
ferendi beneficia, requiritur commiſsio ſpecia-
lis: & quòd fiat Vicario qui habet generalem ad-
miniſtrationem in ſpiritualibus, vel bonorum
temporalium, de quo vltimo tamen dubitandũ
9 eſt. Quartò nota, † quòd iſta non requiruntur
in facultate inſtituenda, quæ eſt neceſſariæ iu-
riſdictionis, & non voluntariæ, in qua volunta-
ria nõ ſuccedit capitulum ſede vacante. pro qui-
bus facit deciſ. Ægid. 3. hoc titu. & not. per Sta-
phi. in loco ſupradicto fol. 69. & in alia impreſ-
10 ſio. 57. Quintò nota, quòd † bene poteſt diuiſim
concedi facultas admittendi reſignationem: &
illa poſteà admiſſa, poteſt dari facultas confe-
rendi certæ perſonæ. Vltimò nota in §. de ſecun-
11 do dubio, quòd † licèt commiſsio facta per Pa-
pam vel Imperatorem non poſsit probari per
teſtes, probari tamen poteſt per teſtes commiſ-
ſio conferendi, de qua in hac deciſ. facta verbo
per Epiſcopum vel legatum. & ad hanc mate-
riam vide dec. Ægid. 5. hoc titu. vbi habetur de
facultate data per Epiſcopum de cõferendo de-
cem beneficia, pro quibus conferunt, quæ no-
taui ſuprà de reſcript. deciſ. 27. vbi videas. Ant.
Maria Papaz.

EPITOME.

Epiſcopus tenetur pro delicto Vicarij, & officialis ſui niſi poſtquàm ſciuerit, purgauerit illud.

DECISIO VI. aliàs 378.

SI Vicarius, vel officialis alicuius Epiſcopi, vel alterius Prælati delinquat in officio ſibi commiſſo, tenetur Epiſcopus. ff. de tribu. l. ſi ſeruus. & duabus legi. ſequentib. niſi quàm citò ſciuerit, purgauerit eius delictum. C. de exer. mi. l. fi. & l. quicunque. & extrà vt lit. non conteſt. c. j. & ea quæ ibi not. Pro quo faciunt not. per Inno. de fideiuſ. c. quòd quibuſdam. in j. glo. in fin. faciunt etiam quæ leguntur, & not. in c. cùm quis. de ſent. excommunicat. libr. vj. & in regula iuris, ratihabitio. eodem lib.

ADDITIO.

Habes duas alias dec. concordantes cum iſta, videlicèt dec. 6. in antiq. & deciſ. 1. Biſig. hoc titulo, & aliquid per Felyn. in c. cùm ordinem. de reſcript. nu. 10. A. M. P.

EPITOME.

A ſpeciali delegato Epiſcopi, vel eius Vicarij generalis ad ipſum Epiſcopum vel eius Vicarium poterit, & debebit appellari: hinc eſt quòd à Vicario generali ſuper collatione benefi. ij. vel alio attento ſibi ſpecialiter ab Epiſcopo commiſſo, poteſt ad eundem appellari. h. d. Vel fic A collatione facta per Vicarium Epiſcopi de ſpeciali mãdato ad ipſum Epiſcopum appellatur.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus an poſsit committere Vicario generali collationem certi beneficij.*
2 *Appellari an poſsit a collatione facta per Vicarium ad ipſum Epiſcopum.*
Intellect. cap. ij. de conſuet. lib. vj. verbum conſiſtorium.
3 *Epiſcopus non poteſt aliquam iuriſdictionem exercere in aliena diœceſi abſque licentia petita & obtẽta.*
4 *Epiſcopus poteſt committere cauſam Vicario alterius Epiſcopi concurrentibus tamen pluribus.*
5 *Conferre, eſt voluntaria iuriſdictionis.*
6 *Epiſcopus & Vicarius habens idem conſiſtorium, & tribunal.*
7 *Iudex ordinarius dicitur delegatus, ſi aliquid ſibi ſpecialiter committatur, quod non comprehendatur ſub eius generali iuriſdictione.*
8 *Collatio beneficiorum an per Epiſcopum poſsit committi Vicario alicuius Epiſcopi.*
9 *Ratio deciſionis.*
10 *Appellari poteſt à Vicario foraneo ad Epiſcopum.*

DECISIO VII. aliàs 371.

1 SI Epiſcopus † dat poteſtatem ſuo Vicario in
ſpiritualibus conferendi beneficia, & à col
latione per ipſum facta appelletur ad ipſum
Epiſcopum, & idem Epiſcopus committat hu-
iuſmodi cauſam appellationis alicui Vicario in
ſpiritualibus alterius Epiſcopi, qui vigore hu-
iuſmodi commiſsionis de conſenſu ſaltem taci-
to partium in hac cauſa appellationis procedat
vſque ad diffinitiuam ſententiam incluſiuè, à
qua ad Papam appelletur, Fuit dubitatum de
2 duobus. Primò vtrùm † potuerit à collatione
facta per Vicarium primum ad Epiſcopum ap-
pellari, Secundò vtrùm valuerit proceſſus habi-
tus per Vicarium alterius Epiſcopi in alia diœ-
ceſi. De primo videbatur prima facie quòd non:
quia idem conſiſtoriũ habet Vicarius cum Epi-
ſcopo. de conſuc. c. ij. lib. vj. de ap. c. Romana. co.
li. ergo non poteſt appellari ad ipſum propter
rationem in dictis iurib. poſitam, & quia grada-
tim eſt appellandum, de ap. dilecti. dicebatur per
omnes contrarium: videlicèt valere huiuſmodi
appellationem. ratio: quia hanc collationem
a Vicarius quantuncunque generalis in ſpiritua-
libus facere non potuit ſine ſpeciale commiſsio
ne, & mandato Epiſcopi: vt de offi. Vicar. c. fin.
lib. vj. Cùm igitur huiuſmodi collatio non ca-
deret in ſuam generalem poteſtatem, Vicaria-
tus non poteſt quò ad hoc cenſeri idem conſi-
ſtorium, ſed cenſetur vnius ſpecialis articuli ſi-
ue cauſæ commiſsio, quam ſi Epiſcopus, vel eius
officialis generalis alicui faceret, & ab illo appel
lari contingeret, ad ipſum Epiſcopum, vel eius
officialem poſſet appellari: vt legit. & not. in c.
dilecti. de ap. ſuperiùs alleg. per Ioan. And. in no
uel. Et faciunt pro hoc not. per Archi. in c. ij. præ
dicto. de conſuet. lib. vj. vt not. per Io. And. Pau.
& Zenze. & Guil. in Clem. ij. de reſcr p. vbi po-
nunt differentiam inter Vicarium Epiſcopi in
ſpiritualibus deputatum cum iuriſdictione,
vel ſine iuriſdictione. Facit pro prædicta con-
cluſione c. à collatione. de appel. libr. vj. Audiui
poſteà

poſteà in relat onibus p bl cis allegari ſuper hoc per Dominũ n Anſelm in de Mediolano a 'nocat m Roman. curiæ, & dicentem dictũ cap. d. conſ c. intelligendum, de appellatione iudic al, & non extra dicialı, propter verb m conſiſtorium in textu bidem poſitum. quod nõ erit, nec dici poteſt niſi q ando iudex i diciali-ter procedit & pro tribunal. ſedet. de offi. ord. c. cùm Ep. ſcop ſ. de re iud. c. h. c. in ſi. lib. vj. quod nõn credo: cùm illud c. & c. Rom na. de ap. generaliter loqu. ntur: ergo deq iacunque appellatione extraiu dicialı vel iudici li ſunt intelligenda. xix. di. c. ſi Rom nor m. de maio & obed. c. ſolitæ. cùm ſimilib. pro hoc etiam facit c. cordidæ de app. lib. vj. quod loquitur tam in iudiciali, quàm extraiudiciali appellatione à iudice ordinario, vel d legato interpoſita. nec poteſt negari, q in officialis iuriſdict onem ordinariam hab. at: ſaltem habitu, et am ſi n nquam pro tribunali ſederet. per d. c. m. Romana. ergo &c. Secund m dubium non fuit prout nunc determinatum: ſed Domini voluerunt deliberare: & totum dubium huiuſmodi quęſtionis pendet, vtrũ litigãtes potuerint tacitè prorogare iuriſdictionem Vicarij alterius Epiſcopi & an valuerit tacitus conſenſus ipſius Vicarij? Et primò videtur
3 quòd nõ: quia regulare eſt quòd Epiſcopus nõ poteſt iur ſdictionem aliquam in diœceſi aliena exercere: vt ix quæſt. ij. ca . Epiſcopum. & duobus c. ſeq entibus. xij. quæſt. j. cau. placuit hoc verum ſine licentia petita & obtenta illius Epiſcopi, in cuius diœceſi vult procedere & cognoſcere: nec ſubditos ſuos inuitos ibi trahere. de offic. ordi. cùm Epiſcop s lib. vj. & n ſi in caſu Clemen. j. de fo. compe. vbi de hoc per Io. Andr. & Pau. ergo quod per vnum fieri non poteſt, nec per alium de reg. iur. cap. poteſt quis. libr. vj. cum ibi no. ergo ex parte committentis non videtur valere commiſſio, nec videtur valere cõſenſus partium. per §. in nullo quoque. c. ſtatutum. de reſcriptis. libr. vj. nec reperitur aliàs in iure ca tum. quòd poſſet fieri prorogatio de loco ad locum, niſi in caſibus in iure expreſſis. ergo id non erit dicendum. ne ſe va. e. . d. ſenten. excom. cap. is qui. l br. vj. Præterea prorogatio; quæ fit in alienum iudicem etiam ordinarium ex certa ſcientia & non per errorem fieri debet. ff. de iur. om. iud. l ſi per errorem. ff. de iud. l. j. & ib. & no. de offi. dele. cap. P. & G. nam vt ibi noti ſtùe loquamur de prorogatione rei ad rem, temporis ad tempus, perſonæ ad perſonam, ſemper requiritur expreſſus conſenſus partium: ergo multò fortiùs in prorogatione loci ad locum; per dictum §. in nullo quoque. licèt Pet. de Bell. Per. in l. ſi ex conſenſu. C. de epiſc. aud. velit innuere, quòd vbi is ordinarius poſſit cognoſcere, & iudicare in alieno territorio inter ſuos ſubditos niſi prohiberetur: quia licet tranſire per agrũ al enum niſi prohibitus fuerit: vel per fundum. ff. de ſeruit. ruſt præ di. Inno. verò & Hoſti. tenent contrarium in c. nouit. de offi. leg. vbi de hoc per Ioan. And. in no ell. & Spe. de compe. iudi. add. §. j. verſi. quid ſi dum Piſani. & in tit. de lega. §. nunc dicendum ver. ſed pone. in quibus locis videtur innuere, quòd delegatus ordinarij extra territorium ipſius iudicare non poteſt, etiam de conſenſu partium. & facit quod Spe not. tit. de appel. §. nunc tractemus. ver. ſi. quid ſi de facto. facit pro hac opinione c. vt animarum. de conſtitu. lib. vj. in fi. Præmiſſis verò argumentis & dictis Docto. non obſtantibus fuit per omnes Dominos poſteà deciſum, & concluſum contrarium: videlicèt quòd proceſſus d cti Vicarij alterius Epiſcopi valuerit, cuius ſententia fuit per vnum de Dominis confirmata: nam in dict. prorogatione interuenerunt omnia, quæ de iure interuenire debuerunt: conſenſus videlicèt ordinarij iudicis committentis ſiue prorogantis, qui ſufficit: de fo. compe. c. ſignificaſti: iudicis prorogati, qui ex certa ſcientia vigore commiſſionis alterius Epiſcopi ſibi factæ proceſſit: ergo conſen
b ſit procedendo: quia voluntariè & non inuitus cognouit, & ſententiam tulit, arg. eorum quæ legunt. & not. de fil. presby. veniens. Interuenit etiam conſenſus partium, qui ex certa ſcientia & non per errorem coram huiuſmodi cõmiſſario, etiã in alieno territorio, fortè & ſine fortè: vt ponebatur in facto, eis magis cõmodoſo proceſſerunt vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiuè, ergo non inuiti ſed voluntariè, quod ſufficit: vt in d. c. cùm Ep ſcopus. de offi. ord. libr. vj. meliùs in c. vt litigantes. per gloſſ. or. Io. Andr. qui limitatiuè loquitur. ſed Archi. ibidem dicit ſufficere conſenſ. partium ſine licentia Epiſcopi: quod crederem verum, niſi expreſſè Epiſcopus contradiceret: quia tunc ſecus.

ADDITIONES.

a Vicarius. Vide Felyn. in cap. licet. de offic. ordin. col. i. nam dicit ibi quod Vicarius quo ad collationem beneficiorum habet delegat. contra per Biſig. deciſ. fin. hoc eod. titul.

b Procedendo. Conſentire an quis dicatur procedendo ad actum, adde deciſ. 39. incip. ſi procurator habens mandatum. j. de procuratori. & deciſ. 12. incip. ſi auditor Admittat articulos. j. de probationib. & deciſ. 2. incip. nota quòd Epiſcopus poteſt. de offic. ordinar. in antiq.

A. M. P. De hac materia fuit dictum ſuprà deciſ. 3. licet hæc dec ſ. ſit magis clara & aperta & loquatur in diuerſis terminis, quicquid dicatur in ſummario videlis per te & vt videbis, deciſio habet duas partes. In prima enim dubitat an à collatione facta per Vicarium de ſpeciali mandato potuerit ad ipſum Ep ſcopum appellari? Et finaliter concludit, quòd ſic, rationibus hic adductis, quibus add. omninò Franchum, qui ponit plura alia exempla in propoſito in c. dilecti el 2. de appella. hic allegato, col. viij. q. 2. 3. & ſequentibus. Et vide aliq. per Felyn. in rub. de offic. delegat. Quò autem ad ſecundam partem
4 iſtius dec. dum reſoluitur, quòd Epiſcopus poteſt committere cauſam Vicario alterius Epiſcopi, de quo nihil fuit dictum in ſummario, addi poteſt dec. vltim. Biſig. hoc tit. quæ facit differentiam inter contentioſam & voluntariam iu-
5 riſdictionem, & vult quòd † Epiſcopus poſſit conferre beneficia in aliena diœceſi: quia iſtud eſt volun-

eſt voluntariæ iuriſdictionis, de qua voluntaria
& cótentioſa ſeu neceſſaria dixi etiam ſuprà de-
ciſio.5.ſuper 4.notabili. Nota hic primò, quòd
6 †Epiſcopus & Vicarius habent idem conſiſtoriũ,
& tribunal. Et quid dicatur cõſiſtorium in pro-
poſito hic etiam habes. Secundò nota, quòd
7 †quando aliquid ſpecialiter committitur, quod
non comprehẽditur ſub generali iuriſdictione,
quam habet iudex ordinarius, quòd ad id dici-
tur delegatus. Pro quo etiam habes not. per Fe-
lyn.in capitul.licèt in corrigendis.de officio or-
8 dina.colum.3. Tertiò nota, quòd † Epiſcopus
poteſt committere Vicario alterius Epiſcopi in
alia diœceſi reſidenti, collationem beneficio-
rum: vt ſuprà. Aduerte tamen, quòd iſtud ideò
9 hic tentum fuit,† quia,vt dicitur in fine deciſio-
nis, interuenit conſenſus Epiſcopi committentis
ac commiſſarij,& partium:aliàs partibus recla-
mantibus eſſet ſecus: vt clarè hic dicitur per iu-
ra allegata in ipſa deciſi. Et dũ dicitur hic, quòd
10 † ab officiali vel Vicario appellatur ad ipſum
Epiſcopum, licèt ſit idem tribunal & conſiſto-
rium, applicari poteſt deciſi. facta in cauſa Abu-
len. matrimonij coram Sarneo. de anno 1542.
vbi concluſum fuit appellari poſſe à Vicario Fo-
raneo ad Epiſcopum,& iſta non eſt in libro ſuo.
Anto.Maria.Pap.

De Officio delegati.

EPITOME.

In cauſa grauaminis poſtquàm ſecundus auditor pronunttauit malè appellatum, & remiſit cauſam: quamuis ab hac pronunriatione fuerit appellatum, primus auditor ſtatim poteſt in principali procedere, donec ſibi inhibeatur.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus in cauſa principali factus coram primo, poſtquàm ſecundus pronunciauit malè appellatum, & ſibi remiſit cauſam, eſt validus, etiam ſi ab huiuſmodi ſententia fuerit appellatum, niſi fuerit inhibitũ.*
2 *Appellationis delatio & remiſsio cauſæ ad primum iudicem differunt.*
3 *Inhibitio cenſetur ſublata, quando pronuntiatur malè appellatum.*
4 *Cauſa deuoluta ad curiam nunquam reuertitur ad partes.*

DECISIO I. aliàs 138.

SI appellatur à grauamine ab vno Auditore, & per alium Auditorem cui huiuſmodi cauſa appellationis eſt cõmiſſa, pronuntietur bene proceſſum per primum Auditorem, & malè per partem appellatum, & cauſa primo Auditori remittatur: primus Auditor ſtatim poteſt ad vlteriora in negotio principali procedere, non obſtante quòd à pronuntiatione ſecundi Auditoris, iterum extiterit appellatum, & cauſa huiuſmodi appellationis alteri commiſſa: dummodò per tertiũ de nouo nõ fuerit inhibitum. nam ex quo remiſſa fuit cauſa per ſecũdum Auditorẽ primo, ſublata erat eius inhibitio: & ſic ceſſante cauſa, &c. de appel.cap.cum ceſſante.cum ſi. vide pleniùs hãc concluſionem declaratam infrà deciſi.58. & 65. de appella.

1 A.M.P. Aduerte quòd † in textu datur limi-
tatio, videlicèt, niſi fuerit commiſſa cauſa appel-
lationis alteri,& fuerit inhibitum primo iudici,
cui cauſa fuit remiſſa: quia ſtante tali inhibitio-
ne, non poterit ille iudex procedere. Item nota,
2 † quòd non ſine miſterio dicitur hic (& cau-
ſam remiſit) quaſi non remiſiſſet cauſam, ſed
tantùm detuliſſet appellationi: tunc primus iu-
dex non poſſet cognoſcere. pro quo facit deciſ.
54. infrà de appel. & Franchus in c. vt debitus.
eod.titulo.col.10.verſ.vltimo pone.numer. 28.
3 Item nota, quòd quando † cauſa appellationis
ab aliquo grauamine illato per aliquem Audi-
torem committitur alteri Auditori,& ille ſecũ-
dus inhibet primo,& poſteà pronũtiat in cauſa,
ſtatim facta pronũtiatione, ſeu declaratione per
Auditorem cauſę appellationis. quòd eſſet malè
appellatũ, inhibitio cenſetur ſublata,& primus
procedere poſſet in negotio principali, vt ſentit
iſta deciſ. & deciſ. 58. de appel. in fin. ſuper quo
tamen eſt cogitandum: vt latiùs dicam ſuper d.
dec.58. vbi eſt materia ſua. Item nota, quòd iſta
dec. non procedit, quando appellatum fuit in
4 partibus, & † cauſa commiſſa in curia: quia nun-
quam reuertitur ad partes: vt per Ægi.deci.3. in
tit. de appellationib.& dec.9. eo.tit. in fine cũ in-
finitis alijs quæ adduxi ſuprà dec. 23. de reſcrip.
Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

Citatus per vnum ex tribus coram collega comparere non tenetur. nec proceſſus coram collega valet. h.d.

DECISIO II. aliàs 330.

CItatus per vnum ex tribus iudicibus delegatis, datis in ſolidum, vt certa die compareret coram eo, vel ſuo collega, corã ipſo collega, qui non citauit, comparere non tenetur: nec valet proceſſus per collegam habitus contra eum. ar. eorum quæ legunt.& not. in c.cùm plures.de offi.dele.li.vj.& de reſt.ſpo.c. audita. & ff.de re iud.l.inter pares.

A.M.P. Iſta dec. eſt clariſsima, nec habet diſcordãtes, nec curaui quærere cõcordãtes: quia iura in ea allegata de plano procedunt, quando tamẽ ſunt dati in ſolidum & adde ad ſummariũ, quòd non valet proceſſus factus coram collega huiuſmodi, & in parua impreſsione allegatur etiam tex. in c.audita. de reſti. ſpo. vide tamen Ægid.deci.17. hoc titu. qui concordare videtur, licèt non clarè loquatur.

EPITOME.

Delegatus ordinarij ad certam cauſam deputatus, non poteſt articulum cauſæ cognitionem requirentem, ſed nudum miniſterium committere.

SVMMARIA.

1 *Delegatus ordinarij quando ſubdeleget.*
2 *Subdelegari quando poſsit nudum miniſterium.*

DECISIO III. aliàs 164.

DElegatus ordinarij deputatus ad certam
cauſam audiendam, non poteſt commit-
tere receptionem teſtium, vel quemcun-
que alium actum cauſæ cognitionem requiren-
tem, ſed nudum miniſterium, ſiue nudam exami-
nationem teſtium per eum receptorum bene cõ
mittere poteſt: prout legitur, & not. per Innoc.
& Hoſtiẽ. in c. cùm Bertoldus. de re iudi. & in c.
ſuper quæſtionum. de offic. deleg. poſt prin. per
Ioan. And. in nouel. ac per eundem, & Pau. in cle.
iudices. de offi. dele. Sed pleniſsimè in Spe. ti. j. §.
j. ver. ſed nunquid delegatus.

1 A.M.P. Ad primam partem iſtius dec. † fa-
ciunt deciſ. 8. & 14. infrà eo. vbi latiùs dicam. &
faciunt not. per Franch. in c. cùm cauſam. de ap-
pel. col. j. iiij. & v. & latè habes per Fely. in c. ſu-
per quæſtionum. de offic. dele. in principio, &
in §. fin. Quo autem ad ſecundam partem, quòd
2 † nudum miniſterium poſsit ſubdelegari, facit
in contrarium deciſ. 18. infrà de conceſ. præbẽ.
col. iij. verſ. hinc eſt. vbi expreſsè dicitur, quòd
nudum miniſterium examinis teſtium non po-
teſt ſubdelegari, licèt receptio teſtium, in qua
interuenit cauſæ cognitio, delegari poſsit. Sed in
illa dec. allegantur certa iura, quæ non loquun-
tur in examine teſtium, ſed ſuper ſcientia: ideò
cùm ſit electa induſtria perſonæ, in illo caſu nõ
eſt mirum, pro quibus vide Fely. in c. cùm Ber-
toldus. de re iudi. num. 2. & in c. de cauſis. & in c.
ſuper queſtionum. col. iij. hoc titulo. Anto. Ma-
ria Papaz.

EPITOME.

Purificatio gratiæ pauperis per duos ex executoribus facta, non conſtito de impedimento tertij executoris, dummodò poſteà conſtet valet. Vel ſic, Duo de executoribus gratiæ pauperis dati cum clauſula, quòd ſi non omnes &c. quouſque cõſtet de impedimento tertij ad eius purificationem procedere non poſſunt. h. d.

SVMMARIA.

1 *Duo executores cum clauſula, Quòd ſi non omnes, &c. quòd prouidere poſsint, etiam ſi ipſis de tertij im-
pedimento nõ conſtiterit, modò poſtmodum conſtet.*
2 *Opinio veritati in beneficialibus cedit.*
3 *Executor datus cũ clauſula (quòd ſi nõ omnes. &c.) procedere poteſt etiam nõ conſtito de impedimẽto alio-
rum executorum, dummodo poſtea conſtet.*
4 *Impedimentum collegæ. ſufficit verè fuiſſe: licet alij executores ignorauerint.*
5 *Clauſula, quod ſi non omnes. tenor & ſubſtantia.*

DECISIO IIII. aliàs 166.

a
1 SI duo [a] ex † tribus executoribus datis ad pu
rificandum gratiam. & prouidendum impe-
tranti cum clauſula, quod ſi non omnes &c.
gratiam impetrantis purificent. vel prouideant,
antequàm ipſis conſtet de impedimento tertij,
dum tamen de huiuſmodi impedimento ex poſt
facto conſtet, & conſtare poterit, purificatio ſeu
2 prouiſio eorum tenebit, & valebit. Nam † in hu-
iuſmodi beneficialibus manifeſtata veritate opi
nio cedit veritati. viij. di. veritate comperta. ar.
ad hoc. de ap. c. dilectis. in fi. & notatur ibidẽ per
Inno. in gl. vlti. in prin. quam alle. Ar. & in hanc
opinionem declinat in c. cùm plures. de offi. de-
le. ſuper verbo. malitioſè. li. vj. vbi Io. An. in no-
uel. remittit ad not. de reg. iur. c. eum qui certus.
li. vj. & ibi diſtinguit: licèt Doc. quaſi omnes in
c. prudentiam. de offic. dele. teneãt contrarium,
dicentes, quòd etiam proceſſus duorum per ter-
tium non poſſet ratificari. per regulam, quod ab
initio &c. Pro prima concluſione alleg. etiã not.
in l. ne in arbitris. C. de arbi.

ADDITIONES.

a Si duo. Adde dec. 7. j. eod. tit. & Roma. ſingular.
13. Sed pone iuxta iſtã deciſionẽ, quòd duo ſunt
delegati cum clauſula, quòd ſi ambo non pote-
runt. vnus exequatur. modò vnus non poteſt. al-
ter, cùi non conſtabat, proceſsit ſolus: an valeat
proceſſus. Videtur quòd non: vt l. multùm inter-
eſt. ff. de condi. & demon. Io. And. diſputauit cõ-
trarium: quia veritas & iuriſdictionis auctoritas
faciunt valere. ar. C. de manu. vin. l. ſi pater. §. j.
& reſpondet ad l. multùm. quòd ibi loquitur in
aditione hæreditatis, quæ animo expletur, ſed iu
riſdictio non expletur animo inferioris, ſed iudi-
cio ſuperioris, ſecundùm Io. And. quod Bal. cre-
dit verum. nam iuriſdictio iſta etiam apud duos
reſidet inſolidum quò ad indiuiſibilem iuriſdi-
ctionem: ſed exercitium debet eſſe commune.
ſic. C. de condi. inſertis. l. ſi plures. per iſtam ergo
clauſulam accreſcit exercitium: ſed in iure accre
ſcendi in indiuiduis non requiritur ſciẽtia: quia
ius accreſcendi eſt de appendicijs rei principali-
ter ſcitæ: & ideò valet quod fit, ſicut quando ac-
creſcit per prorogationẽ: vt d. l. ij. §. ij. ff. de iud.
ſecundùm dictum Bal. in l. falſus. C. de furt.

A.M.P. Huius dec. duo ſummaria ſunt de di-
recto cõtraria, vt vides: nec poſſunt concordari:
tamen primum ſummarium eſt verius, vt vide-
bis infrà: licèt cum ſecunda parte ſummarij cõ-
3 cordet deci. 7. infrà eod. vbi dicitur † quòd de-
bet conſtare de impedimento tertij, aliàs non va
let actus. & idem ſentit Ægid deci. 5. de conceſſ.
præbend. & faciunt quæ dicam infrà ſuper deci.
19. de conce. præbend, vbi dicitur, quòd execu-
tor non poteſt procedere ante præſentationem
literarum, licèt ſciat ſe habere facultatem, & de
hoc etiam habes infrà eod. 6. dec. Pro primo au-
tem ſummario facit dec. 1. Biſi. in titu. de proba.
4 vbi habetur, quòd † ſufficit probare tertium iu-
dicem fuiſſe impeditum tempore, quo alij duo
proceſſerunt, licèt non conſtet eos ſciuiſſe de tali
impedimento. Et etiam facit deciſi. 17. infrà de
iudic. vbi dicitur, quòd valet proceſſus factus
contra intruſum, licèt de intruſione non con-
ſtet, ſi verè eſt intruſus, quam deciſi. ponderat
ad hoc

ad boc Staph.dum tractat de literis iuſti.fol.170. verſ. vtrum autem. & in alia impreſ. fol.130. Et ad iſta facit etiam dec. Ægi. 28.de appellationib. vbi dicit, quòd ſufficit conſtare de volũtate collegæ, licèt nõ fuerit intimata. Et ratio prædictorum redditur per additiouem bic poſitam, quæ diſtinguit & firmat concluſionem, quòd in caſu dec. valet proceſſus: quia omnes executores babebant iuriſdictionem, & defectus tantùm erat in exercitio, quod accreſcebat, & dicit quòd in iure accreſcendi in indiuiduis nõ requiritur ſciẽtia, & quòd veritas & iuriſdictionis autoritas faciũt valere actum. Et ad d.dec.7.j.eo.& d.deci.5. Ægi.de cõceſſ.præb.reſponderi poteſt, quòd ibi non dicitur, quòd non poſsit conſtare ex poſt facto. nam etiam hic dicitur, quòd debet conſtare, ſed quòd ſufficit ſi poſteà cõſtet, reſponderi poteſt, quòd & alia deci.contraria, quòd quis nihil poſsit ante receptas literas, procedit, quia adhuc non erat acquiſita iuriſdictio habitu, nec actu, vt infrà dec.6. Et ad iſta vide omninò Fel. in c. ſciſcitatus.de reſcrip.in verbo, oportet.num.31. & in c.eam te.in fine, eod. titu.& io c. prudentiam. de off.deleg.in verbo, adijcimus, vbi ponit quãdo ſufficiat ſimpliciter nolle, etiam quòd poſsit, & vide Felyn.in c.paſtoralis.hoc titulo. numer. 3. vbi dicit, quòd ſtatur dicto ſubdeleganris de impedimento. & vide text.in d.cap. ſciſcitatus. vbi babes verba extenſa iſtius clauſulæ, Quòd ſi
5 non omnes, &c. videlicèt, † in ipſis exequendis ſimul intereſſe nequiuerit, vnus vel plures exequantur, & ſic ceſſat omnis difficultas propter verba iſtius clauſulæ, & neutrum ex ſummarijs eſt bonum. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Epiſcopus executor deputatus cũ duobus alijs in gratia pauperis cum clauſula, quòd ſi nollet, vel non poſſet, &c. committendo alteri vices ſuas, mandatum adimplere videtur.

SVMMARIA.

1 *Executor datus cum clauſula, quòd ſi non potueris &c. ſubdelegare poteſt: & actum per ſubdelegatum valet, nec valet poſteà actum.*
2 *Potuiſſe dicitur, qui licet per ſe non potuit, potuit tamẽ per alium.*
3 *Clauſula, quòd ſi nollet, vel non poſſet, quid importat*
4 *Clauſula, quòd ſi non omnes, differt à præcedenti.*
5 *Executor quando dicatur non poſſe interuenire, & quid ſi expectans fuit in mora.*

DECISIO V. aliàs 192.

SI Epiſcopus habens poteſtatem gratiã in forma pauperum purificandi, alijs duobus etiã deputatis in caſu, quo ipſe nollet, aut non poſſet huiuſmodi actum exercere, alteri committat vices ſuas, qui huiuſmodi gratiam purificet, tenet & valet huiuſmodi commiſsio: ita quòd purificatio poſt huiuſmodi commiſsiooem facta per illos duos, noo valet: quia committendo videtur mandatum Papæ adimplere & ſic ceſſat poteſtas aliorum, intelligi autem debet huiuſmodi voluntas ſecuodùm diſpoſitionem iuris communis: videlicèt quòd per ſe, vel alium hoc faciat. de offic. deleg. iudices. in Clem. & eod. tit. c. quamuis. & c. paſtoralis.

1 A.M.P. Ego habui † iſtũ caſum de facto in cauſa Xãction. præb. quæ vertebatur inter quẽdã Hermannum Gruter agentem ex vna parte, & Corradum ſe defendentem ex altera. nam Hermannus habebat gratiam in forma pauperũ, in qua erant ſibi dati tres executores ad illam exqueodam: videlicèt d. Archiepiſcopus Colooien. cum clauſula, quòd ſi ipſe nollet, aut non poſſet mandatum apoſtolicum exequi: quòd tunc duo alij io bulla nominati exequerentur. dominus Archiepiſcopus recepta bulla ſcripſit illis duobus executoribus datis in euentum, quòd libenter volebat mandatum apoſtolicum exequi: ſed quia erat pro tunc certis alijs negotijs ſuæ eccleſiæ occupatus, committebat illis, & cuilibet eorum in ſolidum vices ſuas, dooec eas duxerit reuocandas. Illi duo executores recepta litera Archiepiſcopi fulminarunt proceſſum ſuum, ſe executores à ſede apoſtolica nominantes, non autem ſubdelegatos Archiepiſcopi: qui executores cõmiſerunt alij vices ſuas, vt in forma. Fuit reuocatum in dubium, an prouiſio facta per dictum ſubdelegatum valeret. Et aliquibus ex Dominis Auditoribus videbatur quòd ſic: quia dominus Archiepiſcopus Colonieo. in commiſsione, quã fecit alijs, proteſtatus eſt ſe pro arduis negotijs occupatum, ideò eis committebat vices ſuas. Per quæ verba videbatur purificata prima pars diſiunctiuæ, & conditionis, videlicèt. ſi non poſſet, dato enim quòd proteſtaretur velle, ex quo tamen fatebatur ſe non poſſe, ſufficit, de reg. iu. c. in alternatiuis. libr. vj. nam ſola aſſertio ſua ſufficit quò ad hoc, vt de impotentia ſua conſtet. c. ſciſcitatus. de reſcript. & in cap. prudentiam, in prin. de offic. dele. iſta namque æquipollere vidẽtur, ſi quis dicat ſe non poſſe, vel ſe fore pro arduis negotijs occupatum, imò ſecundùm vſitatum modum loquendi, qui attendendus eſt, de ſponſ. cap. ex literis. homines volentes ſe excuſare, quòd non poſſunt, ſimilia verba inueniunt: dicentes. ſe alijs grauioribus occupatos: ſufficit ergo, quòd per æquipollentia verba proteſtatus fuerit ſe non poſſe. ar. cap. licèt ex quadam. de teſti. Nec videtur ſufficere quòd illis duobus cõmiſerit vices ſuas, ex quo fatebatur ſe non poſſe: quia nec illi tenebantur ſuam ſubdelegationem recipere, imò conſultè fecerunt, non recipere: vt patet de offic. deleg. cap. ſuper quæſtionum, §. ſi verò duo. Et iſtis fortè rationibus motus Auditor, qui habuit cauſam in prima inſtantia, credens verificatam illam clauſulam, ſi non poteris &c. & ob hoc poteſtatem in dictos executores in euentum datos tranſlatam, tulit ſententiam pro dicto Hermanno, & ſibi adiudicauit præbendam vigore prouiſionis factæ per ſubdelegatum ipſorum. Ego in ſecunda inſtantia cauſam habens ex commiſsione mihi in cauſa appellationis, dubitaui de viribus dictæ

ſententiæ motus ex rationibus infrà ſcriptis.
Nam in caſu noſtro fuit facta prouiſio à ſubde-
legato prædictorum duorum executorum: ergo
prouiſio nulla. Conſequentia eſt nota, antece-
dens ſic probatur: aut dicti executores proceſ-
ſerunt, vt ſubdelegati Archiepiſcopi: aut tan-
quam delegati immediatè dati à Papa. Primo
caſu certum eſt, quòd ſubdelegare non potue-
runt. l. à iudice. C. de iudic. de appel. cap. cùm cau-
ſam. de re iudica. ca. cùm Bertoldus. nec volue-
runt vt ſubdelegati procedere: prout ex verbis
eorum apparet: ſed tantùm vt executores prin-
cipaliter deputati ex vi clauſulæ, quòd ſi non o-
mnes &c. Aut proceſſerunt vt delegati, & ſimi-
liter procedere non potuerunt. Quod ſic pro-
bo. nam ipſi fuerunt delegati in euentum condi-
tionis, & non aliter, quæ conditio nondum ex-
titit: igitur ob defectum conditionis nullam vt
delegati poteſtatem habuerunt. Conſequen-
tiam nemo negabit: antecedens autem, quòd
conditio non euenerit, probatur: quia velle aut
nolle conſiſtit in animo, qui non melius quàm
verbis declarari poteſt: cùm ad hæc inſtituta ſint
verba, vt mentis intrinſeca manifeſtent. ff. de ſup
pellect. le. l. Labeo. & quod not. j. quæſtione. j. c.
dedit. propterea dicimus quòd verba deſeruiunt
intentioni. de verbo. ſignifi. capit. intelligentia.
cum concord. quando enim de non voluntate
alicuius quæritur, non aliter conſtare poteſt,
niſi demùm interueniente requiſitione vel pro-
teſtatione illius, ſecundùm Archi. de offic. deleg.
cùm plures. libr. vj. ſuper verbo, impediri. in fin.
& videtur quòd neceſſaria ſit trina requiſitio: vt
not. per gloſſ. in clement. dudum. de ſepul. in
verbo, requiſiuerunt. niſi in caſibus, in qui-
bus vnica requiſitio ſufficit: vt not. per gloſſ. in
clement. j. de decimis ſuper verbo, factam. Item
quod committendo alteri dicatur poſſe, pro-
batur, nam in omni actu qui poteſt per alium
perfici, quis dicitur poſſe, ſi per alium poteſt
quò ad iuris effectum: alioquin repugnantiam
manifeſtam implicaret, Si dicerem, de iure poſ-
a ſum & per meipſum [a] & per alium facere: & li-
cèt de facto per me non poſſim, per alium ta-
men poſſum, ergo verum eſſet dicere quòd non
poſſum: abuſiua foret iſta concluſio. Quod de-
monſtro tali ratione. In omni enim actu elici-
endo, oportet vt ibi adſit poteſtas iuris & facti:
alioqui altero deficiente, talis actus de iure non
ſubſiſtit: vt in dicto cap. ſciſcitatus. de reſcript.
& omnis actus à potentia egreditur ſecundùm
Ioan. mo. de regu. iur. capit. actus. libro vj. Mo-
dò ſic fingamus, quòd delegatus Papæ ſolus &
inſolidum datus de facto impeditus alteri ſub-
delegat: ſi ſubdelegatus procedit, nullus dubi-
tat quin proceſſus teneat alio non obſtan. iſte
enim proceſſus iuris interpretatione attribuitur
ſubdeleganti, iuxta regulam, qui per alium fa-
cit. de regu. iur. libr. vj. Nunc arguo ſic. aut fa-
ctum dicetur ab eo, qui non potuit, & hoc eſt
falſum: quia ſecundùm hoc non teneret, vt ſu-
prà probaui: ergo factum dicitur ab eo, qui po-
2 tuit: ex quo ſequitur, quòd licèt ille, † qui
non per ſe, per alium tamen potuit, potuiſſe
dicitur: alioquin adhuc aliud abſurdum ſequere-

tur: videlicèt, quòd Delegatus Papæ ſuper arti-
culo per alium explicabili, ſi eſſet de facto impe-
ditus, non tamen adeò quin poſſet alteri com-
mittere, non committendo excuſatus eſſet, quod
eſt falſiſsimum. Quod hoc ſequeretur probo. nā
ſecundùm textum is qui per alium poteſt, non
poſſe dicitur, ſi per ſe non poſſit: ſed vltima poſ-
ſe nemo cogitur: ergo &c. Concludendo ergo
quòd interdum iſtud, non poſſe refertur ad per-
ſonam onerati excuſandam, ita quòd obligatus
eſt omninò per ſe facere, ſi poteſt: & tunc bene
poteſt fieri diuiſio, vel ſeparatio talis: videlicèt
quòd iſte non poteſt per ſe, & poteſt per alium:
& ſic poteſt, & non poteſt aliquando refertur
ad iuris effectum: & tunc talis ſeparatio non con-
uenit: quia tunc eſt verum dicere ſimpliciter, hoc
poteſt, vel non poteſt, quia ſi nec per ſe vel per
alium poteſt, verum eſt dicere quòd non poteſt.
ſi autem per ſe vel alium, verum eſt dicere ſim-
pliciter, iſte poteſt. in regula in alternatiuis.
Committendo igitur executor alteri vices ſuas,
mandatum apoſtolicum exequitur cum effectu,
ſiue de facto in propria perſona poſſit, ſiue non
poſſit: quia de hoc non eſt grauatus, vt omni-
nò ſi poſſit, ipſe faciat, dummodò malitioſè ſe
non exoneret. Ex quo ergo non eſt impeditus in
committendo, imò committere poteſt. & de fa-
cto committit, verificatur vtrumque: videlicèt
quòd vult, & poteſt. ex quo de facto poteſt, id
quod de iure poteſt. Illa autem clauſula, per quā
in euentum, quo non poſſet, aut nollet, alij fa-
cerent. debet intelligi. quando caſus eſſet quan-
tum ad non poſſe de iure vel de facto, nec per ſe
nec per alium poſſet: puta, quia excommunica-
tus, vel aliter inhabilis eſſet committendum de
iure: ſed quando tale impedimentum concer-
nit poteſtatem ſubdelegandi: tunc ſine dubio
poteſt liberè alteri committere vices ſuas. & hoc
meo iudicio clarè voluit gloſſ. in dict. capit. cùm
plures. ſuper verbo, recuſaret. ibi, & quod dixi
de delegato impedito collegam hoc caſu poſſe
procedere. verum intelligo, niſi ille, qui inchoa-
uit ſubdelegatum daret. Et ſic per dict. gloſſ. ha-
betur, quòd collega qui habet iuriſdictionem
ſpecialem & in euentum, quo alter nolit, aut
nō poſſit, illo principali ſubdelegante nil poteſt:
quoniam ſufficit quòd per alium poſſit, vt dixi.

ADDITIO.

a Per meipſum. Adde quòd vbi agitur de acquirē-
do, & ſic de lucro captando, in quo vertitur ad-
miniculū acquiſitionis, qui per alium facit, ipſe
propriè facere videtur. text. eſt ſing. in l. certè. ff.
de precar. ſecundum Bald. in l. vnic. §. ne autē. C.
de caduc. toll. & Iaſ. in §. j. col. fi. Inſtit. de actio.
quod not. ad hoc, videlicèt, ꝙ quis dicitur poſſe
per ſe quod per alium poteſt.

3 A. M. P. Cum iſta deciſ. † concordat Ægi. dec.
viij. hoc titul. vide tamen totam deciſionem ad
longum, quia arguit ad partes, & optimè de-
4 clarat omnia, & præſertim † illam clauſulam,
ſi nollet, vel non poſſet, quæ differt ab alia,
quòd ſi non omnes, &c. de qua in fine præceden-
tis

tis deciſio. Et fundamentum principale eſt, quòd
licèt dicat ſe impeditum, alij procedere non poſ-
ſunt: quia non dicitur verè impeditus, qui per
5 alium poteſt actum expedire, vt hic. nam † illa
verba, ſi nolit, vel non poſsit, alij faciant, intel-
liguntur, ſi per ſe, vel alium nolit, & ponitur in
deciſio. ad longum caſus in terminis. videas per
te, & vide in propoſito Ægid. 12. de conceſſ. pręe-
bē. vbi dicit ſi ſtante hac clauſula expectás ſtetit
per quatuor annos, quòd non pręſentauit, & tũc
epiſcopus erat abſens, an tunc dicatur non poſſe
ad hoc vt alij poſsint conferre, & ſentit quòd ſic,
& vide aliquid per Fely. in c. ſciſcitatus. de reſcri.
in fine. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Executor non committit executionem adhuc ſibi non
commiſſam, & idem in delegato.

SVMMARIA.

1 *Executor & delegatus iuriſdictionis exercitium nõ re*
cipiunt, niſi à tempore præſentationis commiſsionis.
2 *Executor tam gratiarum quàm ſententiarum eſt de-*
legatus.
3 *Iudex vel executor non ſubdelegat cauſas ſibi com-*
mittendas.
4 *Executor non poteſt aliquid facere ante præſentatas*
ſibi literas.

DECISIO VI. aliàs 242.

SI vnus ex tribus executoribus datis impe-
tranti in forma pauperum cum clauſula, quòd
ſi non omnes, &c. det poteſtatem alicui o-
mnes gratias auctoritate apoſtolica ſibi com-
miſſas, & committendas purificandi, & proui-
dendi, ac omnia & ſingula faciendi, quæ ſibi
incumbunt: licèt huiuſmodi ſubdelegatus po-
teſtatem habeat quò ad gratias tempore ſubde-
legationis delegato commiſſas: tamen quò ad
committendas poſteà nullam habet poteſtatem:
quia quod nondum habuit, committere non
potuit. j. quæſtione. vij. can. Daybertum. de iure
patronat. capitu. quod autem. de reſcript. capit.
fin. de offi. ordi. cap. j. libr. vj. & ibi per Ioan. mo.
1 delegatus † enim exercitium iuriſdictionis non
recipit, niſi à tempore præſentatæ, & receptæ
commiſsionis. de reſcript. cap. paſtoralis. in fin.
de app. cap. ſuper eo. ij. in fi. per Inno. in c. ex con
quęſtione. de reſtit. ſpolia. per Arch. in ca. is qui.
de procur. in vj. & argum. in l. ij. C. de his qui ve.
 æta. impe. Et ideò niſi ante omnia fiat præſenta-
tio reſcripti proceſſus eſt nullus, etiam ſi ſcit ſe
eſſe delegatum: ita quòd iſtud non eſt ratione
ignorãtiæ, ſed quia ſua iuriſdictio pẽdet ex pro-
ductione reſcripti. quod eſt notandum ſecũdùm
Bald. in l. falſus. C. de furt. Et quòd ſit delegatus
2 & non ordinarius. patet: quia † omnis executor
tam gratiarum, quàm ſententiarũ delegatus eſt,
& delegati iuriſdictione in proceſsibus facien-
dis vtitur, & non ordinaria. de præbend. cap. pro
illorũ. & cap. dilectus. & cap. fina. de cõceſſ. præ-
bẽd. cap. propoſuit. & eo. tit. ca. executor. & cap.
ſi capitulo. & c. ſi ſoli. lib. vj. & de officio delega.
c. cùm plures. & cap. ſi ſuper. & cap. is cui. lib. vj.
& eo. tit. in elementi. c. iudices. & pro hac parte
faciunt notat. per Ioannem Mo. in capitu. ſi con-
firmationem. de electio. libro vj. Sed notata ibi-
dem per Ioannem And. in nouel. faciunt in con-
trarium: quæ tamen intelliguntur, quando ordi-
narius committit cauſas, ſiue negotia futura ex-
pedienda iure proprio: ſecus ſi alieno, vt in caſu
propoſito. ergo. Idem tenet Ioan. mo. in cap. Ro-
mana. de offic. ordi. lib. vj. & Pau. in elemen. j. de
hæret. in gloſſ. ſi inquiſitoribus. in elemen. idem
Guil. in Spe. ti. de deleg. §. excipi poteſt. ver. quid
ſi committentes.

A. M. P. Aliter, & clariùs ſummari poteſt hæc
3 dec. videlicèt, Si † executor gratiæ in forma pau-
perum det poteſtatem alicui omnes gratias au-
ctoritate apoſtolica ſibi commiſſas & commit-
tendas purificandi, ac prouidendi, & omnia fa-
ciendi, quæ ſibi incumbunt: licèt talis ſubdele-
gatus poteſtatem habeat quò ad cauſas ſeu gra-
tias tempore ſubdelegationis ipſi executori com
miſſas: tamen quò ad committendas poſteà nul-
lam habet poteſtatem: quia quod nondum ha-
buit, committere non potuit. Cum iſta deci. con-
cordat deci. vltima de offic. vicar. in antiq. & fa-
cit in ſimili deciſ. 3. Biſig. eod. titul. vbi, ſi epiſco-
pus commiſit vicario facultatem diſpenſandi in
omnibus cauſis, tam ordinaria auctoritate, quàm
etiam apoſtolica ſibi commiſsis, & committen-
dis, vicarius nihil poterit in poſteà committẽdis.
Et ad materiam iſtam vide Felyn. in cap. quoniã.
col. ij. de reſcript. & in cap. fina. §. cæterum. de
offic. delega. Et dum deciſi. conſiderat, quòd
4 † executor nihil facere poteſt, niſi poſt præſen-
tatam ſibi commiſsionem, vel gratiã, vide infrà
deciſ. 19. de conce. præbend. & in propoſito infrà
de procur. deciſ. 7. vbi dicitur quòd procurator
non poteſt exercere ante acceptationem man-
dati. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Proceſſus duorum executorum ex tribus datis cum
clauſula, quòd ſi non omnes &c. non valet, niſi conſtet de
impedimento tertij.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus valet factus ab vno, etiam non conſtito de*
impedimento, ſi verè impedimentum probetur.

DECISIO VII. aliàs 243.

REtento prædicto themate, Si duo ex tribus
prædictis executoribus datis cum clauſula
antedicta narrando tertium collegam eo-
rum abſentem, notoriè procedant in negotio eis
commiſſo, proceſſus eorum non valet, niſi aliter
conſtet de impedimento, & abſentia collegæ, de
quo debet conſtare per literas, vel nuncium: vt
in cap. prudentiam. de offi. deleg. aliàs daretur oc
caſio figmentis, quod non eſt tolerandum.

A. M. P. De materia iſtius fuit dictũ ſuprà dec.
1 4. ideò ad ibi dicta me refero, & dic † quòd ſufficit, quòd

ex poſteà conſtet de impedimento: quia hic non
requiritur, quòd cóſtet à principio, & ſic ceſſant
contrarietates. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Auditor extra Romanam curiam nô ſubdelegat, niſi
certum articulum puta receptionem & examinationem
teſtium, &c. & de conſenſu partium. & talis commiſſa-
rius nequibit alteri committere vices ſuas. etiam ſi ad id
partium voluntas acceſſerit: quia ſubdelegatus à princi-
pe, & delegatus ordinarij non poſſunt alijs committere
vices ſuas. Vel ſic, Delegatus ab Auditore in curia Roma-
na, etiã de partium voluntate ad recipiendum & exami-
nandum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere
vices ſuas. h. d.

SVMMARIA.

1 *Delegatus ab Auditore in curia Romana, etiam de
partium voluntate ad recipiendum & examinan-
dum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere vi
ces ſuas.*
2 *Delegatus ordinarij ad certã cauſam non poteſt ſub-
delegare.*
3 *Subdelegatus delegati à principe non poteſt articulũ
cauſa cognitionem requirentem, ſubdelegare.*
4 *Subdelegare non poteſt auditor in Ro. Cu. pro teſti-
bus examinandis, ſi non eſſet bulla Inno.*
5 *Subdelegatus an ſubdeleget.*
6 *Subdelegare & committere vices ſuas differunt.*
7 *Clauſula, per vos vel notarium veſtrum.*

DECISIO VIII. aliàs 258.

1 SI auditor † datus in cauſa in curia Romana
de conſenſu partium committat examina-
tionem teſtium in partibus tribus perſonis
ſine clauſula, quòd ſi non omnes, &c. ſi vnus ex
illis committat vni collegæ ſuo, vel alteri, etiam
partibus conſentientibus, non valet ipſius com-
miſsio, nec teſtium receptio: quia pactum priua
totum, &c. de ſoro compe. c. ſi diligenti. Ego &
aliqui mecum vacillando diximus multùm ob-
ſtare Cl. iudices. de offi. del. quia non poteſt ne-
gari per illam Cle. quin receptores teſtium ſint iu
dices delegati, qui poſſunt delegare, & commit-
tere vices ſuas alteri vel collegæ. de offic. delega.
capitul. quamuis. & capitul. paſtoralis. & capi-
tul. ſuper quæſtionum. §. porrò. Sed prædicti
ſunt huiuſmodi: ergo. Reſpondebatur per diſtin
2 ctionem. † Aut Auditor prædictus commiſit
a prædictam receptionem vt ordinarius: ᵃ aut vt
delegatus. Si vt ordinarius, tunc ſtat regula,
quòd delegatus ordinarij ad certam cauſam
non poteſt ſubdelegare: quia hoc eſt priuile-
gium conceſſum delegatis à principe. C. de iu-
dic. à iudice. & de appellationib. capitul. cùm
cauſam. & in dictis iuribus ſuperiùs alleg. Aut
Auditor facit prædictam commiſsionem vt de-
legatus à principe: tunc iterum ſtat regula,
5 quòd ſubdelegatus † delegati etiam à principe
ſubdelegare non poteſt articulum cauſæ co-
gnitionem requirentem, prout legit. & not.
in dicto capitul. cùm cauſam. & in capitul. cùm
Bertoldus. de re iudic. per Innocen. & Hoſtien.
in dicta Clemen. iudices. per omnes ſcribentes,
& in Specul. titul. de delegat. §. j. verſicul. ſed
nunquid ſubdelegatus, ſic quocunque caſu po-
ſito non valuit dicta commiſsio, nec conſenſus
partium potuit ipſis hanc poteſtatem dare: licèt
b valuiſſet conſenſus earum, quòd extra locum ᵇ
eis deputatum cognouiſſet, & citaſſet, per §. in
nullo quoque. de reſcrip. in capitul. ſtatutum.
libro ſexto. Ego verò prædictam receptionem
libenter ſaluaſſem, ſi potuiſſem: propter magnas
expenſas factas in remiſsione reportata per di-
ctum Innocen. in capitulo cùm cauſam. de te-
c ſtib. qui dicit, quòd partes ᶜ atteſtationes inua-
lidas & nullas poſſunt tacitè & expreſsè ra-
tificare, licèt de tacita ratificatione vacillet. Sed
fuit mihi reſponſum, quòd hoc dictum poſſet
procedere poſt receptionem factam à vero iudi-
ce, licèt aliàs nulliter. Sed quia hic fuit defectus
in recipiente, ergo fundamentum, &c. j. quæ-
ſtio. j. cùm Paulus. de preſ. non bap. c. Veniens.

ADDITIONES.

a Vt ordinarius. Auditor ſacri Palatij quam iuriſ-
dictionem habeat an ordinariam an delegatam,
vide Felyn. in rub. de reſcript. col. ij. verſicu. hos
autem quinque caſus. Et quid de alijs Audito-
ribus Curiæ vide gloſſ. in clem. auditor. de re-
ſcript. Et an Auditores Rotæ habeant authori-
tatem legis condendæ, ita vt ſententia lata con-
tra deciſiones Rotæ ſit nulla, vide per Card. in
capitul. paſtoralis. de fid. inſtrument. & ibi. Fe-
lyn. verſicul. & idem eſt de deciſi. Rotæ Præpo-
ſit. in cap. cùm cauſam. col. 4. verſi. tertiò quæro.
extrà de appellatio. dec. 14. incip. ſi epiſcopus cõ-
mittat. j. hoc titul.
b Locum. Adde deciſ. 30. incip. ex hoc & propter
prunum. ſ. de reſcript.
c Partes. Adde Felyn. in cap. tuos. de teſtib.

A. M. P. Hæc diuiſio eſt ſatis clara, & ſecun-
dum ſummarium eſt ſatis bonum: primum au-
tem ſummarium eſt intricatum. Nota igitur pri-
4 mò, quòd † Auditor in curia non poteſt ſubde-
legare iudices ad recipiendum, & examinan-
dum teſtes in partibus, niſi de conſenſu partium,
rationem habes per Ægid. deciſ. 9. de offic. lega-
ti. & hodie idem eſſet, quia eſſent decernendæ
remiſſoriæ ſub plumbo per Papam, niſi habere-
mus bullam Innocentinam. & ſic iſta deciſi. ho-
die parum valet. Nota ſecundò hic quòd dele-
gatus ordinarij non ſubdelegat, vt ſuprà dec. 4.
5 Nota tertiò, quòd † ſubdelegatus delegati etiam
à principe non ſubdelegat articulum cauſæ co-
gnitionem requirentem. Nota quartò, quòd ex
quo hic non erat clauſula, quod ſi non omnes,
de qua ſuprà deciſi. 4. quòd vnus ex ſubdelega-
tis non potuit alteri committere vices ſuas,
etiam de conſenſu partium: ſi autem hic fuiſſet
dicta clauſula, tunc quilibet procedere potuiſ-
ſet, cùm in tali caſu non requiratur ſubdele-
gatio: quia ſatis eſt, quòd vnus ſit impeditus, vel
aſſerat ſe impeditum: vt in cap. prudentiam. hoc
6 titulo. Dum autem iſta dec. dicit, quòd † ſubde
legatus ab ordinario non poteſt alteri com-
mittere vices ſuas, etiam circa receptionem &
examinationem teſtium, vide ſuprà dec. tertia:
ſcias tamen, quòd licèt delegati ordinarij non
ſubdelegent, nec committant alteri vices ſuas:
quia ordinarius non poteſt hoc concordare, tũ
ſicut

ſicut ſubdelegatus à delegato principis poteſt
committere alteri vices ſuas, non tamen ſubdele
gare: ita iſte debet vices ſuas committere poſſe,
præſertim circa nudum miniſterium, vel ſaltem
tacitè, dicendo ſe impeditum: quia tunc non dici
tur ſubdelegare, vt ſentit iſta dec. ſi enim hic fuiſ
ſet clauſula, quòd ſi non omnes &c. nullum fuiſ
ſet dubium: & idem ſi fuiſſet appoſita clauſula
7 in remiſſorijs apponi ſolita, videlicèt, quòd †
per vos, vel notarium veſtrum fidum ad hoc de-
deputandum, licèt ſi hoc caſu pars proteſtetur,
quòd vult teſtes examinari præſente iudice, ipſe
debeat interuenire: vt ſuo loco dicemus. Anton.
Maria Papaz.

EPITOME.

Collector eſt negotiorum geſtor Cameræ Apoſtolicæ
& poteſt de iure plures ſimul in eadem ciuitate, & diœce
ſi ſobſtituere ſubcollectores: ſed eius poteſtas eſt reſtricta,
quòd vnum duntaxat ſubcollectorem conſtituat, reuo-
cando vnum, & dando alium: ita quòd ſemper vnus re-
maneat, & non plures.

SVMMARIA.

1 *Subcollector Cameræ Apoſtolicæ habens poteſtatem limitatã deputandi in eadem ciuitate, & diœceſi vnũ ſubcollectorem duntaxat, an vigore dictæ poteſtatis poterit plures ſucceſsiuè deputare.*
2 *Geſtor negotiorum habet poteſtatem à lege plures etiam ſimul ſubſtituendi ante & poſt lit. conteſtatam.*
3 *Collectores poſſunt vnum tantùm ſubcollectorem deputare in qualibet ciuitate & diœceſi.*
4 *Procurator vel collector habens facultatem deputandi vnum loco ſui, poteſt vnum deputare: & reuocato illo alium deputare.*
5 *Subſtitutio ſecunda an operetur reuocationem primæ?*

DECISIO IX. aliàs 265.

SI collector habens poteſtatem à Papa colli-
gendi, recipiendi, & quitandi pecunias Ca-
meræ Apoſtolicæ debitas in certis locis, & re
gnis, per ſe, vel alios, cum hac limitatione, vide-
licèt, quòd niſi vnum ſubcollectorem duntaxat
in ſingulis ciuitatibus, & diœceſibus poſsit cõ-
ſtituere: poteſt ſucceſsiuè plures diuerſis tem-
poribus ſubcollectores deputare: ita quòd ſem-
per, niſi vnus remaneat in qualibet ciuitate &
diœceſi. Et conſtituendo ſecundum, videtur pri
mum tacitè reuocare. licèt de huiuſmodi reuo-
catione in ſecunda conſtitutione nullam fecerit
2 mentionem. Ratiò † primi dicti eſt, quia nego-
tiorum geſtor à lege habet poteſtatem, nedum
vnum, ſed plures ſimul, & nedum poſt, ſed etiam
ante litis conteſtationem ſubſtituẽdi: vt legitur
& not. in cap. j. de procura. libr. vj. verùm quia
dictus collector negotiorum geſtor Cameræ A-
poſtolicæ eſt, & poſſet de iure etiam plures vna
vice deputare ſubcollectores, niſi eſſet, vt præ-
mittitur, limitata poteſtas: quæ quidem limita-
tio reſpicit conſtitutionem fiendam, & de plu-
ribus ſimul, & vna vice. ergo. Præterea nõ eſt ve
riſimile Papam voluiſſe ita latè impedire per di
ctam limitationẽ poteſtatẽ collectorum ſuorũ.
Nam ſi primus & vnicus deputatus, eſſet inuti-
lis, vel moreretur, & collector, apud quẽ adhuc
remanſit poteſtas colligendi, non poſſet alium
deputare, negotium Cameræ nimis impediretur,
vel ſaltem differretur, quod non eſt præſumen-
dum Papã voluiſſe. Et ſic dicebant Domini plus
a ponderandam mentem, quàm verba.[a] de ver.
ſig. c. præterea. & c. in his. & c. intentionem. Itẽ
ponderauit dominus Nicol. & bene quod prædicta
limitatio eſt facta ſine inhibitione vel decreto: er
go ſi prędictus collector plures etiam ſimul depu
taret: dixi, ſub dubio fortè, huiuſmodi deputa-
tionem valere, de præben. cap. inter cætera. & c.
dilectus. Pro hoc etiam alle. vnã not. Io. Andr. in
clem. vnic. de ſequeſtra. ſuper ver. nullatenus. &
dominus Ægid. aliam cle. j. de iure pa. poſt prin.
Pro ſecundo dicto allegabãtur multa iura de ta
cita reuocatione procuratorum & iudicum. de
procur. c. non iniuſtè. & c. ſi quem. & c. licèt. eo.
ti. lib. vj. de offi. dele. quamuis. & c. ſi delegatus.
eo. lib. Præterea præſumendum eſt ex mente cõ-
ſtituentis, quòd conſtituẽdo ſecundum, voluerit
ipſum omni modo, & forma meliori, quibus po-
tuit, deputare: iuxta poteſtatem ſibi traditam,
ſecundùm quam non potuit habere duos ſubcol
lectores: ergo, &c. Etſi contrarium ſenſiſſet, vel
voluiſſet: ſua conſtitutio nihil valuiſſet: quia for
mam mandati non ſeruaſſet. de reſcript. c. cum
dilecta. ff. man. l. diligenter. ergo vt potiùs res va
leat quàm pereat, ſic eſt interpretandum. de ver
bo ſigni. abbate.

ADDITIO.

a Verba. Adde quòd ſi conſtat de mẽte, verba non
curamus. l. quoniã indignum. & l. teſtamentum.
& ibi per Bal. C. de teſta. ſic etiam mens teſtato-
ris magis inſpicitur, quàm verba teſtamenti. l.
cùm virum. C. de fideicomiſ. l. iij. de iure delib.
Bal. in l. precibus. col. x. C. de impub. & ali. ſub-
ſti. & per An. Barba. in conſ. incipi. Spectabilis
ac generoſus miles. quod eſt poſt conſ. 45. Alex.
in 4. vol.

A. M. P. Iſtud ſummarium ponit factũ ſatis
3 clarũ: nam † licèt de iure negotiorũ geſtor, vel
procurator datus ad negotia poſsit ſubſtituere,
etiam ſi non detur facultas in ſpecie, vt in c. 1. de
procur. li. vj. & ſic cùm iſte deputatus fuiſſet col
lector ſtãdo in ſimplicibus terminis deputatiõis,
ipſe potuiſſet plures ſubcollectores eodẽ tempo
re ſubſtituere, tamẽ Papa, vel Camerarius in ip-
ſa deputatione, vel per regulam cancellariæ ſe-
cundùm Fel. in c. cùm dilecta. de reſcript. in 3. col.
primæ amplia. nu. 56. reſtrinxit facultatem iuris
cõmunis, quòd non poſſet, niſi vnum duntaxat
in ſingulis ciuitatibus & diœceſibus conſtituere.
4 Stante hac limitatione modò dubitabatur, † an
poſtquàm ſemel vnum deputauit, poſſet eum re
uocare, & alium in eadẽ ciuitate ſubſtituere? Et
determinatũ fuit quòd ſic. Ratio dubitandi fuit,
quia cùm facultas eſſet tantùm deputandi vnũ in
qualibet ciuitate: hoc modo videbatur duos vel
plures deputare in eodẽ loco. Rationẽ verò deci
dendi videas hic per te legendo deciſionẽ. Sentit
etiã dec. iſta, quòd ex quo limitatio, & reſtri-
ctio prædicta non habebat decretum irritans, va
luiſſet deputatio plurium, vt etiam ſentit Fe-
lyn. in loco ſuprà allegato. Quò autem ad ſecun
5 dam partem dec. quòd † per ſubſtitutionem v-
nius alter cenſeatur reuocatus, non videtur hæ-
ſitandum

ſitandum.infrà de procur.ſuper dec.2.& aduer-
te ad id quod dicit Fel.quòd facultas eſt reſtri-
cta per regulam: quia bene per regulam reſer-
uantur tantùm beneficia vnicorum ſubcollecto
rum:ſed non dicitur in ea quòd non poſſint plu
res deputari. Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

Licèt poteſtas principalium collectorum debeat probari per literas,poteſtas tamen ſubcollectorum per teſtes probari poteſt.

SVMMARIA.

1 *Collectorum poteſtas debet per literas probari: ſubcollectorum autem per teſtes. 4. & 5.*
2 *Subcollectores non dicuntur iudices, ſed negotiorum geſtores.*
3 *Princeps non committit legationem ſine ſcripto: ſed priuilegium, & cauſa delegationem.*
6 *Remiſſoria non datur quando materia poteſt probari per ſcripturas.*
7 *Priuilegium datur à principe ſine ſcriptura.*

DECISIO X. aliàs 266.

DIxerunt & concluſerunt omnes Domini
in eiſdem conſilijs,prout etiam in quibuſ
1 dam alijs concluſerunt, † quòd licèt cō-
miſsio, ſiue poteſtas principalis collectoris de-
putati per Papam eſſet, & ſit probanda per lite-
ras:vt C. de man.prin.l.vnic.& de offic.deleg.c.
cùm in iure. & in extrauagan. Bonifacij, iniun-
ctæ.tamen commiſsio ſubcollectoris,& eius po
teſtas,ac exercitiū poſſet probari per teſtes, qui
fuerunt præſentes tempore commiſsionis ſibi
factæ.contra quod etiam alleg.not.in dicto cap.
cùm in iure.per Inno.& in cap.ſi à ſubdelegato.
2 per Archi.Quia ſicut ſubdelegationes [a] iudicum
ſubdelegatorum ſunt probandæ per literas: ita
& huiuſmodi conſtitutiones ſubcollectorum.
3 Ad quod reſpondebatur, † quòd huiuſmodi ſub
collectores non eſſent iudices, ſed adminiſtrato
res ſiue negotiorum geſtores: de quorum pote-
ſtate poteſt conſtare per teſtes. Sed quicquid ſit,
tam collectores, quàm ſubcollectores habent
poteſtatem compeſcendi partem, ſiue partes, &
contradictores & rebelles; ergo non ſunt uudi
adminiſtratores, nec negotiorum geſtores: ſed
ſunt compulſores cum certa poteſtate eis tradi-
ta, de qua meo iudicio debet conſtare per lite-
ras, & non per teſtes,per iura ſuperiùs allegata.
Preterea, quia hodie ſecundùm ordinationem
domini noſtri Gregorij Papæ moderni, nomina
ſubcollectorum debent mitti per collectores
Camerario,& ſcribi ad librum Cameræ:ergo ad
illum librum meo iudicio dicebam recurrendū,
& non ad dandum remiſsionem ad probandum
per teſtes extra curiam ſine ſpeciali mandato Pa-
pæ: quòd tamen dominus Vrbanus Papa ſextus
faciliùs conceſsit tempore ſchiſmatis.

4 A.M.P.Dec. † iſta ceſpitat, nec bene videtur
firmare pedes:tamen pro dec.facere videtur dec.
5.ſuprà de offic.vica. vbi commiſsio admittendi
reſignationem data per Epiſcopum ſuo vicario
poteſt probari per teſtes: vide tamen Belenzi.in
tract.de charita.ſubſi.quæſtione uj. vbi latè exa
5 minat materiā huius deci. & deſtinguit, † quā-
do agitur de probanda facultate, ad effectum, vt
ſoluere debentes,cautè ſoluant, & tunc requiri-
tur ſcriptura:quando autem agitur ad effectum
probandi reſeruationem, tunc ſufficiunt teſtes.
6 Aduerte tamen, quòd † hic petebatur remiſſo-
ria, vt in verſ.præterea. & dicit eam non eſſe dan
dam: quia poterat haberi recurſus ad libros ca-
meræ, quo caſu in veritate non datur remiſſo-
ria,vt in dec.46. de teſti.in antiq.ſed etiam non
debuerāt admitti teſtes in curia propter not. in
cap.cùm in iure,hoc titulo. & ſuprà dec.5.de of-
ficio. vica. De materia autem ſubcollectorum vi
debis ſuper dec.9.infrà de præben. Et nota quòd
7 † princeps ſine ſcriptura dat priuilegium, & de-
legat cauſam:ſed non committit legationem ſi-
ne ſcripto. iuxta gloſ. in cap. inſtitutionis. xxv.
quæſtione 1. quod tamen non credo ita ſimpli-
citer procedere,& vide Fely.qui ſimpliciter trā-
ſit cum iſta dec.in capit. in noſtra.de reſcrip.nu.
22.dec.verò 5.de offi.vica. non obſtat per ratio-
nes quas poſui ſuprà de reſcript. dec. 27.in fine.
Anto.Maria Papaz.

DECISIO XI. aliàs 343.

Similis eſt deciſ. vltimę. 5. de reſcript. & ibi eam
vide.

EPITOME.

Executoris poteſtas dati ad prouidendum,ſi ita inuenerit eſſe, &c. non expirat morte Papæ re integra.

SVMMARIA.

1 *Intellectus cap.ſi ſuper.de offi.deleg.lib.vj.& cap.ſi eui.§.ſecus.de præbend.eod.lib.*
2 *Executoris mixti poteſtas non expirat morte Papæ.*
3 *Clauſula,ſi inueneris,ſi repereris,& ſi tibi conſtiterit.*
4 *Gratia quando expiret per mortem Papæ.*

DECISIO XII. aliàs 349.

SI Papa mandet alicui executori vt vocato poſ
ſeſſore certi beneficij, & alijs qui fuerunt euo
candi,ſi eſt ita, vel ita eſſe inuenerit, prouideat
Titio de dicto beneficio, quòd idem Titius ex-
poſuit Papæ certo modo vacare: & Papa moria-
tur re integra ante præſentationem, & receptio
nem dictarum literarum: dubitatur vtrùm expi-
rauit per obitum Papæ poteſtas executoris ante
dicti. Et dicebat maior pars Dominorum, quòd
2 non.alleg.cap.ſi ſuper gratia [a].de offic.deleg.lib.
vj.quia ex quo gratia durat, durabit etiam pote-
ſtas executoris, vt ibi. Aliqui dicebant contra-
rium,& alleg.pro ſe cap.ſi eui.§.ſecus.de præbē.
lib. vj. vbi dicit text.quòd ſi pro prouiſione fa-
cienda certæ perſonæ ſit data poteſtas alicui exe
cutori,illa expirat omnino, ſi cōcedēs re integra
moriatur:& ſic eſt in propoſito:ergo,&c.Ego ve
rò dicebā,ſalua correctione,quòd in caſu noſtro
non haberet locum, nec cap. ſi ſuper.nec cap.ſi
cui. ſed

cui. ſed iura quæ dicunt, quòd mortuo mandatario expirat mandatum re integra, locum ſibi vẽdicant. Inſt. mand. §. rectè. de offi. del. c. licèt. & c. gratum. Et reſpondi ad c. ſi ſuper. quòd illud loquitur in executore mero, qui ſine cauſæ cognitione poteſt procedere & prouidere: cuius poteſtas durat etiam mortuo mandatore, ex quo gratia durat: ſed in caſu noſtro non eſt merus executor, ſed iudex delegatus habens neceſſariò vocare partem, & cum cauſæ cognitione procedere ad prouiſionẽ faciendã: vt in c. exhibita. de iud. de reſcript. c. ex parte. & c. olim. & quia hoc non fecit, imò nec literas recepit, vt ponitur in themate, non video quomodò poſteà mortuo mandatore potuit procedere ad executionẽ mãdati requirẽtis cauſæ cognitionẽ. Nec obſt. ꝙ ſi gratia durat, ergo poteſtas executoris. Nã ſicut per mortẽ executoris, ita per mortẽ mãdatoris expirat mãdatũ: prout legitur & not. in d. ca. licet. Sicut igitur mortuo mãdatario, ſiue executore, impetrans, cuius gratia adhuc durat, neceſſe habet recurrere ad mãdatorẽ puta ad Papã pro alio executore: prout legitur & not. per Inno. in c. cùm dilectus. de iure. pa. de exceſ. præl. cap. inter dilectos. & per Archi. de reſcr. cap. tibi qui. lib. vj. ita & in caſu propoſito mortuo mandatore, licèt gratia duret, recurrat ad ſuum ſucceſſorem pro nouo iudice ſiue executore ſibi concedẽdo, cap. ſi cui. meo iudicio etiam modicũ facit, quia loquitur quando mandatur prouideri certę perſonæ. & de incerto beneficio vacaturo. Sed in caſu noſtro mandatur prouideri certæ perſonæ, & de certo corpore beneficij certo modo vacante, & non vacaturo, quod multùm ponderauerunt primi Domini dicentes, & aſſerentes, quòd hoc cap. ſi cui. ij. reſpon. nihil facit ad propoſitum, quòd loquitur in gratia facienda, & non facta, quæ eſt ſolutio omnium Doct. & illorum duorũ capitulorum quæ videntur contraria. & bene dicunt, & ſtarem cum eis, ſi Papa prouidiſſet, & ſine cauſæ cognitione prouideri mandaſſet de certo corpore beneficij vacãtis certæ perſonæ: quia tunc mortuo Papa adhuc duraret poteſtas executoris, & procederet d. cap. ſi ſuper. Sed in caſu noſtro Papa non prouidit, ſed cum cauſæ cognitione, & iuris ordine ſeruato. quod innuunt verba, ſi eſt ita, & vocatis vocãdis, per iura ſuprà per me allegata, prouideri mandauit. ergo re integra poteſtas non executorum, ſed iudicum delegatorum re integra mortuo Papa expirauit. arg. iurium ſuperiùs allegatorum. In qua opinione fuit dominus cardinalis ſancti Angeli, quando erat Auditor: prout dominus Rob. retulit nobis.

ADDITIONES.

a Capit. ſi ſuper gratia. de intellectu huius capit. vide Pet. de Anchar. in conſil. poſito in reportatis Antonius de Butrio in clem. literas. poſt repetitionem. de reſcript. & per eundem & per Antonium de But. in clem. Auditor. de reſcript.

A.M.P. Fundamentum totius deciſionis noſtræ eſt, quòd hic requiritur cauſæ cognitio, & iuris ordo, propter illa verba, ſi eſt ita, vocato
poſſeſſore, de quibus vltimis verbis non fit mẽtio in ſummario, & ſunt maximæ importantiæ:
2 quia † clauſula vocatis vocãdis, ſemper facit executorem mixtum: ita quòd pars debet iudicialiter audiri: vt per Felynum in capitulo de cætero. de re iudicata. numero decimo. & præſertim, quia vltra illa verba, vocato poſſeſſore,
3 ſequũtur alia verba, videlicèt, vel † ſi inueneris, quæ etiam important ſemper parte citata, quicquid dicatur de verbo repereris, quòd id non importet, vt dicunt deciſiones decimaquarta & decima quinta, de dolo & contumacia. in ant. quod idem operantur verba, ſi conſtiterit, quòd verbum, inueneris. licèt in deciſione decimaſexta ibidem dicatur, quòd in cauſis modicis non importat partis citationem: circa quas clauſulas vide deciſionẽ Æg. 4. de verbo. ſign. deciſ. 6. de præbend. & deciſionẽ. 12. de offi. deleg. vbi modicã facit differentiã inter inuenire, & reperire, imò ponit vnũ pro alio in d. deciſio. 12. & vide de reſcrip. in antiq. 21. & Lapum alleg. 15. 61. 103. & 127. & Felynum in capitulo ſecundò de reſcript. in prin. numero 5. qui dicit non eſſe differentiam inter inuenire, & reperire. & Staphdum tract. de literis iuſtitiæ. fo. centeſimoſeptuageſimonono, verſ. ſecus fortè. & in alia impreſſ. 132. & facit dec. 16. infrà de iudic. vbi etiã vide
4 aliquid de hoc. De hac materia autem † quando gratia expiret per mortem Papæ, videas infrà ſuper dec. 18. præben. de Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Auditores inter ſe cauſas ſibijpſis remittunt, vbi eſt dubium de iuriſdictione: & tenet proceſſus per illum, cui remiſsio facta fuit. Vel ſic. Si vnus Auditor cauſam alteri remittat, valet remiſſio. & ſi poſt remiſsionem huiuſmodi procedat, valet proceſſus. h. d.

SVMMARIA.

1 *Auditores poſſunt in dubio iuriſdictionis ſibijpſis cauſas remittere: & proceſſus per illum, cui facta eſt remiſsio, tenet.*
2 *Cap. ipſo iure. de reſcript. non habet locum in Auditore in curia impetrato & dato.*
3 *Auditores ſibijpſis cauſas remittunt: & antequàm alius acceptet, à remittente non abdicatur iuriſdictio.*
4 *Cauſe quando remittuntur ad cancellariam,*
5 *Reſcriptum ſubreptitium iuriſdictionem tribuit.*
6 *Proceſſus factus corã duobus valet parte nõ opponẽte.*
7 *Iudex qui remittit cauſam ad ſuperiorem, non poteſt poſtea procedere: ſecus ſi remittat alteri iudici.*

DECISIO XIII. aliàs 362.

1 SI cauſa cõmittatur duobus Auditoribus, † & vnus alteri deferẽdo cauſam remittat: & ille dominus cui deferebatur, remittẽdo ex aliquo motiuo eandẽ cauſam Auditori ſibi deferẽti remittat: & ille vlteriùs in cauſa procedat: fuit dubitatũ vtrum proceſſus eius valuit? Et videbatur prima facie ꝙ non: quia ſicut per delegationẽ iudex perdit iuriſdictionẽ: vt in c. cum appellationibus friuolis. de ap. li. vj. ſic & per delationẽ ſiue remiſsionem. de appel. c. intimaſti. de offi. le.

c. licèt

capit.licèt.lib.vj.Fuit determinatum per omnes
Dominos conttarium:tum quia Auditores ſacri
palatij habent iuriſdictionem habitu,& cenſen
a tur quaſi ordinarij: ª ita quòd cõmiſsiones quæ
eis fiunt, non ſunt niſi diſtributiones. Hinc eſt,
2 quòd capitul. ipſo iure. † de reſcrip. lib.vj.non
habet locum in Auditore in curia impetrato &
dato:& ideò vnus poteſt deferre alteri. ar. nota-
torũ in ele.auditor.de reſcript. & in Spe.titul.de
auditore. §. j.facit pro ſecundo, videlicèt quòd
vnus deſerre poteſt alteri, maximè ſi eſt concer
tatio, quis eorum ſit iudex in illa cauſa,capitul.
paſtoralis.cum ibi not.de reſcrip.tum quia, licèt
reſcriptum ſit ſurreptitium:tamẽ per illud datur
iuriſdictio, nec eſt nullum, ſed ope exceptionis
annullandum.de reſcrip. capit.cæterum. & cap.
ad audientiam. cum ibi not. tum quia in illa re-
miſsione primò facta,per primũ Auditorẽ intel-
ligebatur,ſiue intelligi debebat,ſi ille cui cauſa re
mittebatur,iuriſdictionẽ vigore cõmiſsiõis ſibi
pręſentatæ habebat:ſed quia ſibi videbatur,ꝓut
etiã verũ erat in facto,primũ Auditorẽ remitten
tem latiorem commiſsionem habere quàm ipſe
habebat: idcirco eandem cauſam, & partes ad
ipſum remittebat, prout debebat: quia primus
iuriſdictionem quam habebat à ſe abdicare, &
in alium transſundere ſine licentia ſuperioris nõ
poterat.ar.capit.paſtoralis de offic.deleg. & ca-
pitul.ſuper quæſtionum.§.intentionis.& de re-
ſti. ſpoliator.capit.audita. Nec ob. iura in con-
trarium alleg.videlicèt capit.cum appellationi-
bus.& cap.intimaſti.& cap.licèt.quæ procedunt
quando cauſa transfertur per delationem, rela-
tionem, & remiſsionem ad examen ſuperioris:
tunc enim de tali cauſa deferens, remittens, ſeu
referens aliter ſe de cætero intromittere non po-
tit, niſi per principem cauſa eadem ſibi remitta-
tur:vt in d. c.cũ appellationibus. in fin.& ſi po-
terit per principem cauſam deferenti, & remit-
tenti, qui ex toto deſierat eſſe iudex, remitti, vt
ibi multo ſortiùs per Auditorem, qui ſortè nul
lam, vel ita latam poteſtatem in cauſa habebat,
poterat, & debebat cauſa remitti primo Audi-
tori ſibi pari, & non ſuperiori, qui per ſuam re-
miſsionem non deſierat eſſe iudex,imò à ſe iuriſ-
dictionem quam habebat, abdicare non poterat
remittendo alteri iudici:ſed bene remittendo ad
b Cancellarium domini noſtri Papæ: ᵇ quia hoc
eſt remittere ad curiam ſiue conſiſtorium ipſius
principis. tunc enim etiam ſi iuriſdictionem
habuiſſet, illa totaliter in poteſtate ſuperioris
transfuſa fuiſſet per iura ſuperiùs alleg. & vide
not.per Ioan.Andr.in nouel.in capit.vt debitus.
de appella.

ADDITIONES.

a Quaſi ordinarii. Adde an idem ſit in iudice de-
legato,per glo.ſingul.in capit.de cætero.in verb.
extraordinarium. extrà de tranſactio.& ibi Car
din. qui dicit per illam glo. quòd iudex delega-
tus dicitur extraordinarius, & non ordinarius.
adde aliã glo.in capit.quoniam.in verb.ordina-
rio. extrà de probat. de auditore an dicatur or-
dinarius vide deciſ.lx. incip.ſi in cauſa. & deciſ.
lxj. incip. fuit dubitatum, & per me. j. de ap-
pellatio.
b Papæ. Adde quòd aliàs dicitur ad cancellariam
prout hodie ſeruatur.facit not.per epiſcopum ſa
cramen.in pro.reg.fo.iiij.antiq.

A.M.P. Summarium huius deciſionis non
comprehendit omnia, quia dicitur etiam in dec.
3 ꝙ † vnus Auditor remiſerat cauſam alteri Au-
ditori, qui noluit remiſsionem ex aliqua cauſa
acceptare, & ideò cauſam eandem remiſit ad
eundem, qui ſibi remiſerat,qui ſine alia commiſ
ſione cœpit procedere. Quo ſtante dubitabatur
an valeret proceſſus, & ratio dubitãdi erat,quia
videbatur,quòd ille primus remittens abdicaue
rit à ſe iuriſdictionem remittendo, vt dicitur in
capit.cum appellationibus. & alijs concordan-
tibus hic allegatis. Tamen reſolutum fuit,quòd
per iſtam remiſsionem non admittebatur iuriſ-
dictio, per rationes, de quibus hic. Intellige ta-
men iſta procedere, antequã ille, cui remiſit,acce
ptaſſet remiſsionẽ, cœpiſſet procedere, vt dicit
hæc dec.& Fely.in rub.de reſcrip. & in c.nõnul-
li.§.ſunt & alij. nu. 35.eo. tit. & Ægid. dec. 50.
de reſcript.quia licèt commiſsiones in Rota ſint
deſtributiones, tamen illud habet locum à prin-
cipio, vel quando ex poſtfacto contingit dubi-
tari ſuper mala, vel inordinata iuriſdictione, vt
4 ſentit hæc dec. Tamen † poſtquàm vnus Audi-
tor cœpit procedere, non poteſt non orta diffi-
cultate ſuper iuriſdictione cauſam alteri Audito
ri remittere, ſed cauſam ad Cancellariã remittit:
vt dicit hæc dec.in fine.Cum iſta dec. quòd Au-
ditores ad ſe inuicẽ cauſas remittant,concordant
infrà de iudic.dec.6.& in antiq.1.de conſti. & 6.
de reſcrip.ſed omnẽ difficultatẽ tollit bulla In-
nocentij octaui, quæ clariſsimè loquitur ſuper
hoc in primo capite. Nota etiam in iſta dec. il-
5 lud, quòd † reſcriptũ ſubreptitiũ dat iuriſdictio
nẽ.& adde deci. 65.de reſcrip, in anti, & Fely. in
capit. ad audientiam.e l 2.nu.41. & in capit. cæ-
terùm.de reſcrip.vide tamen Ægi.dec. 28.de iu-
6 dicijs. vbi dicitur, † ſi cauſa ſit duobus commiſ
ſa, & ſecundus proceſsit ad plures actus parte
non opponẽte, non cogitur remittere.ſed poteſt
procedere ad vlteriora. Itẽ nota hic quòd licèt
7 † Auditor remittat cauſam alteri, & alter non
acceptat, ſed illam remittit eidem, poſsit proce-
dere in cauſa, & quòd per remiſsionem iudex
non deſinat eſſe iudex, vt hic, tamen bene de-
ſinit, ſi illam remittit ad ſuperiorem, & prin-
cipis conſiſtorium, de quo conſiſtorio vide per
Sarnen. in proœ. in titulo de epiſcoporum
dignitate, numero. 22. & in quæſtione 7. re-
gulæ, de trien. numero 2. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Archidiaconus cui commiſſa eſt ab epiſcopo inductio in poſſeſsionem beneficij, poteſt eam alteri ſubdelegare.

DECISIO XIIII. aliàs 368.

SI epiſcopus cõmittat Arch.ſuę eccleſię ꝙ Titium, cui cõtulit certũ beneficiũ, per ſe vel aliũ inducat in corporalẽ poſſeſsionẽ. Fuit dubitatum

bitatum vtrùm valeret inductio per alium facta. Videbatur quòd non: quia delegatus ab alio, quàm à principe, non poteſt alium ſubdelegare, nec vices ſuas committere: vt in capit. cùm cauſam. de app. vbi de hoc per Ber. & de offic. deleg. capitul. ſuper quæſtionum. §. ſi verò. C. de iud. l. à iudice. Prętereà hic videbatur certum, & nudum miniſterium commiſſum, quod per alium exerceri non poteſt. de offic. deleg. capit. ſi. ergo, &c. Dicebatur & concludebatur per omnes contrarium: videlicèt, quòd valuit inductio & commiſsio huiuſmodi, quæ non fuit, niſi executio officij prędicti Archidiaconi, ad cuius officium de iure communi ſpectat inducere beneficiatos per epiſcopum, & alios in corporalem poſſeſsionem. de offic. archi. capitul. ad hęc. & c. vt noſtrum. & c. ſi. quod quidem officium ipſe poteſt per aliũ exercere. de reg. iur. c. poteſt quis. lib. vj. nec eſt tale officium ſiue miniſterium in quo ſpecialiter eſt electa induſtria perſonę, de quą loquitur prędicta decre. ſi. de offic. deleg. ergo per
a alium exerceri poteſt. Sed ſuppoſita opi. illa pro vera poſita Ber. in dic. decre. cùm cauſam. quòd delegatus ab ordinario ad vnam cauſam tantùm non poſſet illam alteri ſubdelegare: verum eſt totam, ſed partem ſic, ſiue articulum cauſæ cognitionem non requirentem, qualis eſt huiuſmodi inductio, quæ fit extraiudicialiter & ſine quacunque cauſæ cognitione: imò potiùs eſt facti quàm iuris: ſicut receptio per capitulum ad canonicatum per papam collatum. de præben. capit. pro illorum. in fin. arg. not. in capit. cùm Bertoldus. de re iud. & in Cle. iudices. de offi. del. & ibi per Pau. Vel poſſet intelligi opinio Ber. & ſuorũ ſequaciũ vera, vbi additur ſpecialiter & expreſsè in commiſsione facta per ordinariũ, ꝙ ille per ſe, vel alium de illa cauſa cognoſcat: tunc enim poſſet etiam totam cauſam, nedum partem, ſeu certum articulum alteri committere: vt not. Ioan. Andr. in capit. is cui. in fin. de offic. deleg. lib. vj. quæ gl.
a eſt notabilis. & bene tenetur in ordinario [a] ſic committente: ſed in delegato à principe committente vices ſuas alteri cum illa clauſula non. vt in d. capit. is cui. & not. de procur. capitul. is cui. eod. lib.

ADDITIO.

a Ordinario. Adde deciſ. viij. ver. incip. ſi Auditor. ſ. hoc tit.

A.M.P. De hac materia dixi ſuprà deciſ. 3. & 8. & ſuper deci. 4. ſuprà de officio vicarij, quæ videtur facere contra iſtam: ſed in veritate in hoc caſu iſte potuit ſubdelegare duplici ratione: tum quia erat Archidiaconus, ad quem de iure communi hoc officium inducendi in poſſeſsionem ſpectat: vt in capit. ad hæc. & cap. vt noſtrum. de offic. archid. & ſic excitabatur tantùm iuriſdictio: tum quia mittere in poſſeſsionem eſt nudum miniſterium, non requirens cauſę cognitionem, quo caſu, ſemper poteſt ſubdelegari, vt in diſtinctione deciſ. Vide ad materiam Franch. in capitul. cùm cauſam. de appel. & per Fel. in capitul. ſuper quæſtionum. §. ſi verò. col. ij. & in capitul. fin. §. ceterum. hoc titul. Anton. Maria Papaz.

EPITOME.

Conſenſus expreſſus partium requiritur, vt proceſſus factus per delegatum extra locum ſibi decretum valeat: nec ſufficit tacitus: nec vnius partis tantùm. Vel ſic. Tacitus conſenſus partium non operatur ad hoc, vt delegatus poſſit procedere extra locum, in quo deputatus eſt. h. d.

SVMMARIA.

1. *Delegatus an partium tacito conſenſu poſsit procedere extra locum ſibi delegatum. & nu. 3.*
2 *Tacitus conſenſus nihil operatur, vbi ex iuris diſpoſitione requiritur expreſſus.*

DECISIO. XV. aliàs 380.

a SI iudex [a] delegatus à Papa in certo loco procedat in alio, & citat partes, quæ comparent coram eo, & litem conteſtantur, & teſtes producunt, Fuit dubitatum vtrùm valuerit huiuſdi proceſſus ſic extra locum deputatum factus. Et cauſa dubij fuit, quia licèt §. in nullo quoque. in capit. ſtatutum. de reſcrip. lib. vj. dicat, quòd delegatus non poſsit citare nec cognoſcere extra ciuitatem, vel diœceſim in quibus extitit deputatus, niſi ad hoc acceſſerit expreſſus conſenſus partium earundem, tamen ex quo partes voluntariè, & ſcienter coram prædicto iudice proceſſerant extra locum, videbantur ſatis expreſsè in hunc ſuum præſtitiſſe conſenſum. Plus eſt enim facto conſentire, quàm verbo. de offic. deleg. capit. gratum. de ap. cap. dilecti. & de his quæ fiunt à ma. par. capit. c. ex ore. & ibi infinita iura in glo. & etiam in capit. dilecti. ſuperiùs alleg. quæ tamẽ omnia iura loquuntur de tacito conſenſu. At in caſu noſtro non ſufficit tacitus conſenſus, ſed requiritur expreſſus: vt in §. in nullo quoque. ſuperiùs alleg. vbi Io. And. & Archi. ſuper ver. expreſſus. dicunt intantùm inhærendum illi literæ, ꝙ licèt interueniat tacitus conſenſus partium: puta, quia non opponitur exceptio contra locum, ſed in illo proceditur, quòd nõ valeat proceſſus ipſo iure per fin. illius capituli, vbi ponitur decretum. Nec etiam ſufficeret conſenſus expreſſus vnius partis actoris vel rei: cùm textus ibidem dicat, partium earundem, ſcilicèt ambarum. pro quo vltimo facit optimè capit. de cauſis. de offic. deleg. & Cle. ſæpè. de ver. ſig. in fin. & ibi per Ioan. Andr. ſuper verbo, partibus. & ſuper ver. præ-
1 ceden. videlicèt non contradicentibus. † vbi notat caſum, in quo ſufficit tacitus conſenſus non reclamantis. & allegat pro concor. capitul. ij. de accu. lib. vj. facit capitul. primum de iuramento calum. eo. lib. & capit. tuis. Interdum tamen dicit, quòd requiritur expreſſus: vt in d. §. in nullo quoque. aliàs non contradicere ſapit medium, de quo remitrit ad nota. in regul. iuris, qui tacet. li. vj. Credo enim concludendo non ſufficere ta-
2 citum † conſenſum, vbi ex iuris diſpoſitione requiritur expreſſus, vt in caſu noſtro. & in capit. admo-

admonet.de renunc.c. quod in dubijs.& de reg. c.beneficium.lib.vj.differẽtia enim magna eſt inter tacitam profeſsionem & expreſſam.de regul. c.porrectum.& ibi per Hoſt.quod magna vis eſt in verbis.pro quo in c.ſi inter.de ſpon. & c.tue. de cele.miſ. c.cùm Marthæ. & de bap.cap.j.de re iud.c.vlt.lib.vj.magna eſt enim differentia inter tacitam renuntiationem & expreſſam, vt in dictis iuribus.c.admouet.& c.quod in dubijs.& in c.ex ore.ſuperiùs alleg.& ibi iura pro & contra. Præterea vbicunque iura diſponunt de expreſſa mentione facienda: ibi non ſufficit tacita: vt in c.cæterum. c. ſi proponente.c.ad aures. c.ad audientiam.c.cùm adeò.c. conſtitutus. de reſcript. de conſti.c.j.in fin.libr.vj.de præbend.c.ſi motu proprio eod.lib.& cle.per literas. & clement. ſi romanus.eod.tit.& de exceſſ.præl.c.vnico. libr. vj.cum infini.ſimil.Et licèt hoc ſit durum, cùm plus ſit aliquid facere facto, quàm exprimere verbo. vt in primis concordantijs & iuribus:tamen ſufficit ita ſcriptum, & ſic neceſſariò obſeruandum eſſe: vt xix.diſtinct.can.in memoriam. & in l.proſpexit.ff.qui & à quibus. & pro hac parte fuit determinatum & concluſum per omnes dominos potiſsimè: quia vt ponebatur in facto, reus tractus per dictum iudicem delegatum extra locum, in quo erat deputatus, comparuit, proteſtando expreſsè de non conſentiendo in eum, tanquam in iudicem, niſi quatenus de iure teneretur, quam voluit habere pro repetita in ſingulis actibus, & terminis: quam quidem proteſtationem iudex admiſit quatenus valeret, & valere poſſet de iure: ſed de iure fuit valida, & bona: ergo & cætera. Et ideò dicebat dominus Nicol.ſub dubio fortè, quia attenta forma huiuſmodi proteſtationis, & admiſsionis per iudicem, quòd pars poſteà coram eo procedendo non videbatur ab huiuſmodi proteſtatione recedere: & ſi ſic, tunc indubitanter proceſſus non valuiſſet: quia tũc nec tacitè nec expreſsè cõſenſiſſet, imò ſemper cõtradixiſſet, & in ſua cõtradictione perſtitiſſet. Quod tamen ſalua correctione non crederem: quia quantumcunque quis tacitè vel expreſsè generaliter, vel ſpecialiter proteſtetur, actum directè contrarium faciendo, à proteſtatione recedit, vt in propoſito: ergo &c. arg. iurium communium de conſti. c.cùm acceſſiſſent.& c.cùm M.vbi de hoc.de appel.cap.ſolicitudinem.quod me.cau.c.j.de elect.cap.Cumana.de do.& contu.cap.cum qui.lib.vj.de qua materia pleniſsimè in regul. in generali. per Ioan. Mo.lib.vj.

ADDITIO.

a Si iudex. Adde ad hanc deciſ.deciſ.viij.ſ. eod.tit. & deciſ.xxx.ſ.de reſcript. & deciſ.vij.ſ.de offic. Vicar.

1 A.M.P. Iſta † dec.eſt clariſsima: quia non ſufficit conſenſus tacitus, imò vt dicit dec.non ſufficit conſenſus vnius partis: quia tex. in quo fundatur dec.in cap.ſtatutum.§. in nullo quoque.de reſ[illegible] lib.vj.dicit, niſi ad hoc acceſſerit expreſ[illegible] partium. Et ſic cùm expreſſus conſenſus à iure requiratur, nó ſufficit tacitus: prout dicitur, quando requiritur expreſſa mentio, vt in iuribus hic allegatis. Quibus adde Felyn.in c. cùm olim.el primo.de offi.deleg.in prin. & Sar. q.11.de impe.bene.vacan.per obitum fam. Card. Ant.Maria Pap.

EPITOME.

Si à duobus delegatis, quibus tertius committit ſuas vices, donec eas duxerit ad ſe reuocandas, appelletur ad Papam, valida eſt appellatio.

SVMMARIA.

1 *Verbum debebit neceſsitatem importat.*
2 *Intellectus cap ſi delegatus.de offic. delegat.lib.vj.*
3 *Appellatio interpoſita coram duobus quibus tertius commiſit vices ſuas, eſt bona: præſertim ſi appelletur ad Papam.*

DECISIO XVI. aliàs. 387.

a SI tres ſunt dati delegati a cum clauſula, quòd ſi non omnes &c. quorum vnus commiſit vices ſuas non in totum, cum clauſula, donec, &c. alijs duobus collegis ſuis, & ſi ab iſtis duobus appellatur ad Papam, dubitabam ego qui habui cauſam, vtrùm valuerit huiuſmodi appellatio. Et cauſa mea dubitandi fuit de cap.ſi delegatus.in fi.de offic.deleg.lib.vj. propter ver.debe-
1 bit.ibidem poſitum, quod neceſsitatem † importat.de ſenten.excommu.cap.vt famæ.de appel. c. oblatæ.& no.de ſta.mo.c.ij. ſuper ver. debebant. in cle. & propterea in d.c.ſi delegatus. in glo.fin. in princ.volebat Archi.innuere huiuſmodi appellationem non valere: nec proceſſum habitum vigore eiuſdem, etiam ſi de hoc non eſſet exceptum, tanquam factum ab eo, qui non eſſet iudex competens.alleg.not.per Innoc.& Hoſtien. in c.referente.de præbend.quod intelligit Arch. in alijs inferioribus iudicibus, ad quos non poteſt appellari omiſſo medio: ſecus verò in Papa: prout leg.& not.in c.dilecti.iij.de appel. Et ideò concludit Archi.& Ioan.And.poſt eum, quòd tenet & valet appellatio interpoſita ad Papam omiſſo delegante in caſu decre.ſi delegatus. & tenebit proceſſus, ſi non excipiatur.pro quo alleg. not. per Innocen.in c.cum Bertoldus. de re iudi. in glo.ordi.& remittit Ioan.And.ad ea quæ ipſe not.ibidem ſuper ver.ad nos. & in hanc partem
2 omnes declinauerunt, & † prædictum c.ſi delegatus.intellexerunt de vnico iudice delegato ſub delegante alteri, & non collegæ ſuo: ſecus verò in duobus, vel tribus delegatis committentibus vices ſuas non in totum alijs eorum collegis: tũc enim propter huiuſmodi mixturam, dicebant licere quod alijs non liceret.de conſe. eccle. vel al. c.aqua.& c.j.libr.vj. Pro quo etiam faciunt not. per Innocen.de prob.c.quoniam.in princi. & de elect.cap.ſtatuimus.per Compo.quę quidem ratio mihi non placuit: quia non vidi rationem diuerſitatis inter primum & ſecundum caſum, imò mixtura huiuſmodi iudicum delegatorum aliquando plus nocet, quàm prodeſt.de offi.deleg. cap.ſuper quæſtionum.§.ſi verò, & cap.cùm ſuper eod.

per.eod.tit.&ibi videtur text. de quęſtione huiuſmodi.

ADDITIO.

2 Delegati. An autem canonicus ſupernumerarius poſsit eſſe delegatus Papæ vide pulchrè per Fel. in cap.cùm M.Ferrarien.de conſti.in x.colum.in glo.in verbo,ſupra numerum.

3 A. M. P. Dubium erat, † an eſſet appellandũ ad illum qui commiſerat vices ſuas.propter c. ſi delegatus.in fine. hoc tit.in vj.ſed ille text. procedit quando erat vnus delegatus ſolus qui ſubdelegauit, & fortè etiam ſi non appellaretur ad Papam,vt ſentit hæc dec.vide ad hoc Felyn. in c. ſuper quæſtionum. §. porrò. eod.titul.& omninò Franchum.in c. dilecti.el 3. de appel.col. iij. num.12. Anto.Maria Pap.

EPITOME.

Mandatum Apoſtolicum Epiſcopo ſub nomine dignitatis directum. eo mortuo etiam re integra ſucceſſor electus & confirmatus exequitur cùm potiùs reſpiciat iuriſdictionem,quàm ordinem. Vel ſic, Electus confirmatus exequitur mandata Apoſtolica Epiſcopo ſub nomine dignitatis commiſſa.h.d.

SVMMARIA.

1 *Executio mandati Apoſtolici Epiſcopo ſub nomine dignitatis directi, an eo mortuo tranſeat in ſucceſſorē.*
2 *Executor gratiarum Apoſtolicarum etiam in forma pauperum dicitur iudex.*
3 *Succeſſor in Epiſcopatu exequitur commiſſa anteceſſori ſub nomine dignitatis.*
4 *Epiſcopus ante confirmationem nihil poteſt.*
5 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis, hic enumerata.*
6 *Epiſcopus amittit officia per ſolam electionem, non tamen beneficia.*

DECISIO XVII. aliàs 434.

1 FVit dubitatum vtròm mandatum † Apoſtolicum directum Epiſcopo alicuius eccleſię ſub nomine dignitatis, ipſo mortuo re integra electus confirmatus per ſedem Apoſtolicam poſſet exequi. Et videbatur quòd non: quia ante conſecrationem non eſt Epiſcopus: vt de elect.in c.quod ſicut.& c.ſuffraganei.nec pro Epiſcopo ſcribitur, aut habetur, ſed pro electo tantùm: vt in c.cùm dilecti.de dol.& cõt.ergo aliud eſt Epiſcopus, & aliud electus. His tamẽ nõ obſtãtibus fuit deciſum & cõcluſum contrarium. Ratio. quia prædictum mandatum potiùs dirigitur Epiſcopali dignitati, quàm ordini, quę non moritur.de reſcrip.c.ſi gratioſæ.libr.vj. ratione cuius ſucceſſor poteſt exequi mandatum directum prædeceſſori. de offic.deleg. c. quoniam abbas. cum ibi not. Prætereà abbas electus confirmatus habet adminiſtrationem legitimam, ratione cuius poteſt iudicare, excommunicare, ſuſpendere, &c. vt in c.tranſmiſſa.& c.nihil eſt. de elect. & in c.auaritiæ.eod.tit.lib. vj. cum ibi not. & not. in c.j.de transl.Epiſ. Et quia huiuſmodi mandata Apoſtolica potiùs reſpiciunt iuriſdictionem quàm ordinem: vt de offic.deleg.c.fin.& per to-
2 tum,& in cle.iudices.eo.titul.vbi executor † gratiarum Apoſtolicarum etiam in forma pauperum appellatur iudex.idem habetur in c.cũ plures.& c.ſi ſuper gratia.eod.titul.libr.vj.ergo pro concluſione faciunt ea quæ habentur & not. in c.cam ate reſcript.

3 A.M.P. Cum † iſta dec.concordat dec.30. de reſcrip.in antiq.& Ægid.14. de reſcrip. & vide latè per Fely.in c eam te.de reſcrip. & in c.quoniam abbas. hoc titulo. Et ſcias quòd etiam Epiſcopus tantùm electus, & pronunciatus per Papam exequitur mandata Apoſtolica prædicta: quia talis non indiget confirmatione, & ſtatim poteſt adminiſtrare: vt notat Felyn.in d. c.eam te.col.ij.vbi latè examin t omnia, vide per te.
4 Et nota ex hac dec. quod † Epiſcopus electus à capitulo, vel populo nihil facere poteſt ante confirmationem Papæ: vt etiam per Fely.n.in d.c.eam
5 te. Item quòd etiam † poſt confirmationem, & ante conſecrationem non poteſt exercere ea quę ſunt ordinis Epiſcopalis, vt interuenire conſecrationi alterius Epiſcopi, conficere oleum ſan-
6 ctum, conferre ordines & ſimilia: & ideò † non amittit priora beneficia, niſi poſt conſecrationem, licèt per ſolam electionem etiam vacant officia Auditorum Rotæ, qui ſtatim appellantur locum tenentes, imò tempore Pauli ſecundi ſtatim promoto Auditore ad Epiſcopatum, amouebatur à Rota: ſed ipſe primus ob integritatem Didaci de Ocha, qui contra ipſum pronuntiauerat in certa cauſa, ordinauit quòd amplius Auditores promouendi non amouerentur, ſed locum tenentes appellarentur. Anton. Maria Papaz.

De Officio legati.

EPITOME.

Legatus de latere poteſt ex cauſa rationabili vnire beneficium alicui dignitati Epiſcopali, vel alteri dignitati. h.d.

SVMMARIA.

1 *Legatus de latere poteſt parœcialem eccleſiam vnire alteri dignitati intra terminos ſuæ legationis. Nam maior eſt quolibet ordinario.*
2 *Legatus an vigore legationis poſsit vnam eccleſiam alteri eccleſiæ ſubijcere.*
3 *Legatus dicitur ſuper loca & perſonas exemptas iuriſdictionem habere*
Vnio epiſcopatuum & ſuperiorum dignitatum ſoli Papa competit.
4 *Citandus nõ eſt ille, qui præſens non poſſet contradicere.*
5 *Legatus vocato rectore poteſt diſmembrare &c.*

DECISIO I. aliàs 18.

1 SEcundum maiorem partem Dominorum Legatus † de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem menſæ epiſcopali, vel alteri dignitati ex cauſa

rationabili: qoia hoc poteſt Epiſcopus: vt in c. ſicut vnire.de exceſ.prælà.quo ipſe maior eſt, &
a eſt ordinarius in prouincia ſibi decreta. ª de offi. leg.c.j.& ij.lib.vj.ergo ipſe hoc poteſt. Præterea vnire eſt iuriſdictionis, & præſcriptibile per inferiorem Epiſcopo: vt notat Ioan. And. in Clem. ne in agro.de ſta.mo.§.ad hæc.ergo & per Legatum id fieri poterit, qui iuriſdictionem ordinariam habet in prouincia ſibi decreta, & præfertur, & ſtatuta perpetua facere poteſt.de offi. leg. c.nouit. & confirmare electos exemptos.de elect. c.ſi abbatem.libr.vj.nec iſtud eſt de caſibus reſeruatis.& no.in c. quod translationem. de offi. leg. ergo &c.Hoc tenet Ioan. And. in add.Spe.in tit. de offi.leg.§.nunc oſtendendum. licèt ibidẽ Spe. in ver.xj.videatur ſentire contrà. Hoc etiam tenuiſſe dicitur Fre.de Se.in conſilijs ſuis. In hanc opi.videtur etiam inclinare Ioan.de Ligna.in d.c. ſicut vnire. nõ obſtante c.ſi de confir.vti.vel inutili. vbi videntur ſentire Hoſt.Inno.& Abb.quòd
2 Legatus † non poteſt vigore legationis vnam eccleſiam ſubijcere alteri.vel in perpetuum cõferre monaſterio alicui: quia loquuntur in exemptis: & de tali donatione per quam præiudicaretur nimiùm ordinario, & totaliter à iuriſdictione ſua & obedientia eximeretur, & ſubtraheretur, quod non contingit in vnione, licèt per eam fortè auferetur collatio, tamen non ſubiectio, nec obedientia ſeu correctio, quod contingebat in caſu c.ſi.ſuprà dicti. Nec ibi Inno. dicit, quòd non poſsit vnire: ſed dicit, quòd ius vnius eccleſiæ non poteſt dari: quia hoc eſt ſolius principis: vt ipſe not.de conſtitutio.quæ in eccleſiarum.

ADDITIO.

a Decreta. Et hoc † etiam infertur quòd cùm Lega-
3 tus iuriſdictionem habeat ſuper loca & perſonas exemptas, de offic.leg.c.j. & c.quod translationem.& de verbo.ſigni.c.j.li.vj.quòd poſsit vnire etiam beneficia exempta exceptis epiſcopatibus,& ſuperioribus dignitatibus, quorum vnio ſoli Papæ competit: vt d.c.quod translationem. & ne ſed.va.c.j.ideò ad eccleſias collegiatas poſſit vnire.Si tamen talium eccleſiarum reſeruatio per ſedem Apoſtolicam facta eſſet durante reſeruatione non poteſt illas vnire: vt in extrauaganti Benedicti Papæ xij. quæ incipit, Dudũ fœlicis.

A:M.P. Cum iſta dec.concordat ad literam dec. 3.eod.titu in antiq.& dec.Ægid.2.& 3.hoc titul, & vide infrà de præben.23.quòd Epiſcopus poteſt vnire.& ibi habes plures concordantes. Ratio tamen dubitandi fuit in hac.dec.propter tex. in c fina.de confir.vtili. vbi dicitur, quòd Legatus non poteſt vnam eccleſiam alteri ſubijcere, vel in perpetuum cõferre monaſterio: ſed in hac dec.reſpondetur, quòd procedit ille tex. quando nimiùm præiudicaretur ordinario, & beneficiũ totaliter à iuriſdictione & obedientia ordinarij eximeretur & ſubtraheretur, quod hic non cadit: quia ſibi remanet ſubiectio & obediẽtia ſeu correctio.Item in iſta impreſsione per titulos habes vnam additionem quæ non eſt in alijs, & in alijs habes vnam quæ non eſt in iſtis: ideò videas
4 illam per te: additio enim iſta dicit, quod † Rector eccleſię quę vnitur non eſt vocandus: quia ſi eſſet præſens non poſſet contradicere, & idem dicit de capitulo, cuius conſenſus non eſt requirẽdus, ſecundùm eum: licèt litera ſit corrupta, ponitur enim verbum, narrandus, pro vacãdus. Et ad iſta vide deciſ.ſequentem quæ hoc dicit ad literam. Aduerte tamen quod Ægid.d.deciſ.2.hoc tit.di-
5 cit † Legatum poſſe vnire, diuidere & diſmẽbrare, rectore tamen vocato, & ſic videtur in hoc contrarius, ſed conſidera pro concordia, ſi dici poſsit, quòd dum dicit rectorem vocandum, loquitur quòad diſmembrationem & alienationẽ bonorum, vide etiam ad materiam quid quãdo beneficium eſſet reſeruatum, per Petrum de Peruſio in tractat. vnionum.q.3.& per Æneam de Falco.in tract.reſer.q.4.principali,effectu 23.fo. 44.& per Staph.fol.81.& Sylua.q.3.ſecũdæ partis, & alia in materia vide infrà de exceſ.præla. deciſ.1.Ant.Mar.Pap.

EPITOME.

Legatus de latere poteſt vnum beneficium alicui dignitati etiam epiſcopali in ſua prouincia vnire, cùm etiam epiſcopi hoc poſsint. Et in facienda tali vnione rector beneficij vniti neceſſariò vocandus non eſt: nec in ea neceſſarius eſt conſenſus capituli.

DECISIO IL. aliàs 58.

LEgatus de latere de ſua poteſtate poteſt vni-
a re ª beneficium alicui dignitati etiam epiſcopali infra legationem ſuam exiſtenti: quia maior eſt Epiſcopo in prouincia ſibi decreta. de offic. leg.c.j.lib.vj.& ſi Epiſcopi hoc poſſunt.vt in c. ſicut vnire.de exceſ.præla.multò fortiùs Legatus de latere: quia non eſt de caſibus reſeruatis, de quibus no.in d.c.ſicut vnire.& c.quod trãslationem.de offic.leg. Allegantur pro contrario not. Inno.in c.ſi.de confir.vti.quæ loquuntur ad diſmembrationem eccleſię, & dare alteri: ſed hoc ſolus Papa poteſt.Idem videtur not. Ber.in c.antedicto, quod translationem.

ADDITIO.

a Vnire. Et not.quòd in tali vnione non eſt vocandus rector eccleſiæ, quæ vnitur: quia pręſens nõ poſſet contradicere cum effectu.ar.ff.de fideicõ. liber. l.ergo. §. illud videamus. & ff.de re. iur.l. qui poteſt inuitus. Vnde eo inuito & ignorante fieri poteſt: vt eſt expreſſum in cle.ſi vna. in prin. de re.ec.non alie.nec in ea eſt neceſſarius conſenſus capituli: vt not.in d.cle.ſi vna. Et ad materiá vnionis vide per Felyn. in cap.poſtulaſti. de reſcript.num.22.

EPITOME.

Legatus vel nuntius Apoſtolicus habẽs poteſtatem beneficia qualitercunque vacantia, & indebitè occupata cõferendi, confert deuoluta, ſed non reſeruata.

SUMMARIA.

1 *Beneficia reſeruata non comprehenduntur ſub nomine beneficiorum qualitercunque vacantium.*

Priuilegium

2 *Priuilegium principis latiſſimè eſt interpretandum, ſi in ſui præiudicium declinet.*
3 *Legatus cõfert beneficiu deuoluta, ſed non reſeruata.*
4 *Reſeruatio ſpecialis aliquando eſt fortior generali, vt hic.*
5 *Beneficium deuolutum non dicitur reſeruatum.*
6 *Papa confert deuoluta vt ordinarius.*

DECISIO III. aliàs 119.

LEgatus vel nuntius apoſtolicus habens po-
1 teſtatem à Papa beneficia † qualitercunque
vacantia, & indebitè occupata conferendi, non
poteſt beneficia generaliter reſeruata conferre:
puta per conſtitutionem execrabilis, vel alio mo
do: quia in hoc generali mandato non veniunt
generaliter reſeruata. de offi. vi. ca. ſi. lib. vj. facit
cap. quamuis. ij. de præbend. eo. libr. & capi. du-
dum. eod. titu. quia in illis poteſtatibus non ve-
niunt generaliter reſeruata. pro hoc etiam alleg.
cle. ſi de beneficio. de prębend. cum ibi not. Nam
licèt executor impetrantis poſsit prouidere de
beneficio ad Papam deuoluto: tamen non de re-
ſeruato. pro quo etiam faciunt not. per Archi. in
cap. cùm in tua. de conſue. ſuper ver. non exiſtit.
libr. vj. pro hoc etiam alleg. dictum Fre. de Se. in
tracta. ſuo de rer. per. videlicèt, quòd Legatus ha
bens poteſtatem recipiendi reſignationẽ ex cau-
ſa permutationis, & transferendi perſonas, non
poſsit ſe intromittere de beneficiis reſeruatis ge
neraliter, vel ſpecialiter: vt in c. dudum. de præb.
ſuperiùs alleg. Dicebatur etiam, quòd decretum,
& prohibitio c. ij. de præbend. lib. vj. habet locũ
in omnibus reſeruatis generaliter: & quod ibi
dicitur de beneficijs in curia vacantibus, ponitur
gratia exempli, & non aliàs. Prætereà quando Pa
pa vult, quòd nuntij vel Legati ſui poſsint etiam
de beneficijs reſeruatis prouidere, in conceſsio-
ne ſolet exprimere: ergo niſi illud exprimatur,
denegari videtur. de decimis. c. ad audientiam.
Prætereà in conſtitutione execrabilis, etiam po-
nitur prohibitio eadem cum decreto, quæ in c.
ij. de præb. lib. vj. ſuperiùs alle. D. Rober. contrà,
propter verbũ generale, qualitercunque: & quia
2 priuilegium † principis in ſui præiudicium eſt la
tiſsimè interpretandum. de ver. ſig. olim. de dona.
c. cùm dilectus. de reg. iur. cap. decet. cum ſi. qui
tamen poſt relationes ſuas in eadem cauſa opi-
nionem in tit. de præbend. mutauit, & in dictam
concluſionem conſenſit.

3 A.M.P. Deciſio eſt clara † quòd virtute iſtius
facultatis Legatus non poteſt conferre generali-
ter reſeruata, per iura in deciſione allegata, & fa-
cit ad hoc deci. 4. & 28. infrà de præben. & con-
cordat dec. vlt. hoc tit. in antiq. cum qua cõcor-
dat Ægid. dec. 46. & 68. de prębend. & licèt dec.
noſtra videatur loqui de generaliter reſeruatis
tantùm, & ſic, quòd velit poſſe conferri ſpecia-
liter reſeruata, licèt in ſummario deficiat verbum
4 generaliter: tamen idem magis eſt dicendum † in
ſpecialiter reſeruatis, per ea quæ notat Æneas de
Falco. in tract. reſeruata. in 4. præludio q. 1. prin-
cipali. fol. 7. nu. 4. & in 6. effectu quartæ q. prin-
cipalis priuilegij, num. 12. fo. 33. vbi in effectu cõ-
cludit, quòd reſeruata ſpecialiter difficiliùs ve-
niunt. facit ad hoc etiam dec. 4. infrà de præben.
& deciſ. 9. de conceſſ. præb. in antiq. vbi dicitur,
quòd habens facultatem conferendi reſeruata,
poteſt conferre etiam generaliter reſeruata, vacã
tibus per obitum apud ſedem dũtaxat exceptis.
Dum autem in prima parte ſummarij dicitur, ꝙ
Legatus iſte poterit conferre deuoluta iſto caſu,
ſed non reſeruata. dec. noſtra in hoc non dubita-
5 uit: quia † beneficia deuoluta ad Papam ob ne-
gligentiã ordinariorum non dicuntur, nec ſunt
reſeruata, licèt ordinarij illa conferre nõ poſsint:
vt in c. licet. de ſupplen. negli. præla. & habetur
latè in dicto tractatu, & eodem effectu. nu. 7. &
6 per Lapum alle. 84. num. 5. Nam † Papa talia be
neficia cõfert vt ordinarius: vt per eũdem Æneã
in dicto trac. 1. q. principali nu. 12. fo. 9. Sed Ægi.
dec. vj. hoc tit. in terminis dicit, quòd Legatus cõ
fert deuoluta ad Papam, per tex. in c. venerabilis.
de præbend. cum ibi not. & ad hoc & alia ſupra-
dicta vide ſuprà de ſupplen. negl. præla. dec. vnic.
num. 1. 7. & 8. Anto. Mar. Pap.

EPITOME.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium diſpenſare non poteſt.

DECISIO IIII. aliàs 186.

LEgatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium non poteſt diſpenſare: quia hoc ſolus Papa poteſt: vt no. Ber. & Tãc. in c. dudum. de elc. & Bar. Brix. in cano. ſanctorũ. lxx. di. & Ber. & Inn. in c. de multa. de præbend. vbi in fi. de hoc plenè per Io. And. in nouel. qui recitat ibi omnes opi. do. & diſtinctionem Ho. in c. literas. de cõceſ. præb. & Ar. in c. j. de conſu. & idẽ dicit, ac cõcludit, ꝙ hoc habet ſtylus curiæ. pro quo ſtylo alleg. iura noua. videlicèt c. ſuper eo. & c. nõ põt. ij. reſpõ. & c. cũ ſingula. de præb. lib. vj. & de offi. ord. c. ordinarij. c. 1. remittẽ. ad Spe. ti. ij §. videndũ reſtat. ver. illud. & ver. ſeq. ac ver. ſed nũquid epiſcopus. de quo etiã per Guil. de monte Lau. in conſti. execrabilis. Io. xxij.

A.M.P. Iſta dec. eſt clara, non curaui quærere cõcordantes, vide in tract. de benefi. q 3. ſecundę partis principalis, & Fel. in c. nõnulli. de reſcrip. in princ. & in cap. at ſi clerici. de iudi. Anto. Maria Papaz.

De Procuratoribus.

EPITOME.

Si poſt factam cõmiſsionem de ſpeciali mandato Papæ cum poteſtate citandi ad partes, reus conſtituat procuratorem ad cauſas duntaxat legitimè deuolutas, poteſt in cauſa cum dicto procuratore procedi.

SVMMARIA.

1 *Papa committendo cauſam ex certa ſcientia, Auditor cenſetur velle eam in ſua curia agitari.*

2 *Procurator conſtitutus ante appellationem intimatã, vel commiſſionem de ſpeciali mandato factam in omnibus, & ſingulis cauſis motis, & mouendis, ad Romanam curiam legitimè deuolutis, an poſsit in cauſa poſteà legitimè deuoluta procedere?*

3 *Verbum, deuolutum, in commiſsionibus cauſarum inſertum, quod tempus importat. & in addit. nu. 6.*

4 *Procurator conſtitutus ad lites alicuius, an cenſeatur conſtitutus ad futuras?*

5 *Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas de ſpeciali mandato Papæ in curia commiſſas, ſi fiat poſt talem commiſſionem.*

6 *Notitia commiſſionis præſumitur, quando mandatũ datur poſt cauſæ commiſſionem.*

7 *Clauſula, quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta quando cauſa committitur de ſpeciali mandato Papæ parum operatur.*

8 *Clauſula, cum poteſtate citandi extra curiam parum operatur: quia ſufficit conſtare de mente Papæ, quod voluit cauſam in curia cognoſci.*

9 *Clauſula, quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta, & clauſula, etiam ſi non fuerit legitimè deuoluta, quid importent.*

10 *Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas etiam poſt mandatum cõmiſſas & deuolutas, præſertim ſi procurator det iura in cauſa.*

11 *Mandatum ad omnes cauſas comprehendit futuras.*

DECISIO I. aliàs 19.

FVIT dubitatum vtrum cum procu-
a ratore ᵃ conſtituto per reum ad cauſas duntaxat ad Romanã Curiam legitimè deuolutas, poſt commiſsionẽ factam de ſpeciali mãdato Papæ Auditor poſſet procedere in cauſa? Et fuit breuiter concluſum,
1 † & ſic ſemper obſeruatum, quòd ſic: quia Papa committendo cauſam ex certa ſcientia Auditori, voluit eam in curia ſua agitari. de offi. deleg. paſtoralis. de app. c. vt noſtrum. faciunt pro hac quæſtione quæ le. & not. in c. cupientes. de elect. lib. vj. Fortiùs procedit hæc concluſio, ſi poſt citationem decretam & legitimè executam iuxta formam Cle. cauſam electionis. de elect. fiat huiuſmodi procuratoris conſtitutio: quia tunc eſt præſumptio, quòd ſciuit cauſam ſub forma prędicta, quod ſolum ſufficit: vt in dicta Clemen. in fin. Pro quo etiam faciunt not. in c. cùm per bellicam. xxxiiij. q. j. & in c. ſcribam. de præſump. Idem dicebant Domini obſeruandum, ſi pars appellata conſtitueret procuratorem cum prędicta limitatione poſt appellationem ſibi legitimè intimatam, iuxta formam Cle. cauſam. de electio. quia tũc eſſet verificata limitatio prædicta: quia tempore conſtitutionis procuratoris fuit cauſa per citationem iuris legitimè deuoluta: ſecus ſi conſtitueretur procurator cum prædicta limitatione anteq; prædictam appellationem legitimatam, vel commiſsionem de ſpeciali mandato factã: quia huiuſmodi cauſa tempore cõſtitutionis non erat ad curiam deuoluta, & contra mentem & voluntatem conſtituentis procederetur cum tali procuratore, cuius voluntas ſeruanda eſt. de proc. c. querelã. c. conſtitutus. cum ibi not. per Inno. & eo. ti. cap. ſi quem. li. vj. & de accuſ. c. veniens. Et ſi cum dicto procuratore procederetur, nihil valeret proceſſus: tum quia non habuit poteſtatem in cauſis non deuolutis procedendi: tum quia excederet fines mandati. de reſcrip. c. ex parte decani. de procur. c. in præſentia. & c. ex inſinuatione. Hoc verum, niſi eſſet cõſtitutus ad cauſas etiã deuoluendas: quia tunc ſi poſteà cauſa in curia per appellationem legitimam deuolueretur, ſiue per commiſsionem de ſpeciali mã dato Papæ introduceretur, cum tali procuratore, vlteriùs in cauſa ritè & debitè bene procederetur: quia iam apparet de mente conſtituentis, quòd tam in cauſis deuoluendis, quàm deuolutis voluit talem eſſe procuratorem, qui etiam ad futuras cauſas bene poſſet cõſtitui. ff. de procu. l. iij. & iiij. de procu. ca. non iniuſtè. & ibi no. quã quidẽ concluſionẽ videlicèt primã putauit do. Ægi. verã, ſi cauſa committeretur cum poteſtate citandi ad partes: quia tunc apparet de certa ſciẽtia Papę, videlicèt ꝙ ipſe vult omnes cauſas huiuſmodi fore in Curia terminandas, & per cõſequens, ꝙ cauſa eo ipſo ad Curiã ſuam deuoluatur: ſecus verò credebat, ſi ſimpliciter, licèt de ſpeciali mandato, cauſa cõmiſſa eſſet, dicendo, de mãdato domini noſtri Papę audiat talis, & iuſtitiã faciat, omiſſa poteſtate citãdi ad partes. Ratio ſua fuit iſta: quia tunc cũ Papa nõ dat Auditori poteſtatẽ citandi partem inuitã ad veniendũ ad litigandum de partibus coram eo: apparet quòd nõ eſt de certa ſcientia, & de mente ipſius, quòd cauſa ſtatim ad Curiam ſuam deuoluatur, quod non præſumitur, niſi hoc exprimatur. arg. not. per Io. mo. in c. in generali. de reg. iu. libr. vj. Ad quid ergo refert ſe dicta ſignatura: certè ad caſum, quo cauſa aliàs reperiretur legitimè ad curiã deuoluta, vel ſi pars reperiretur in curia præſens: ſed præſentia dicti procuratoris limitati nõ ſufficeret: quia talis procurator non reperit hoc caſu cauſam deuolutam, nec etiã deuoluere poteſt: quia hoc eſſet contra mentem ſuæ limitationis, & ſic nil ageret: per iura ſuperiùs alleg. Nec obſtant prædictis, quòd cauſa deuoluitur per intimationem factam iuxta formã dictæ Cle. cauſam electionis. de elect. quia illud verum eſt de deuolutione, quæ vim citationis importat, & tunc ius citat: & per conſequens cauſam ad Curiam deuoluit: vt c. ſtatuimus. de elect. li. vj. Nos enim loquimur de eo, quòd ſolum verbũ ſonat: videlicèt, audiat, ſi eſt legitimè deuoluta, & ſi dicatur per verba quæ ſequuntur, datur Auditori poteſtas citandi: videlicèt iuſtitiam faciat in Curia, ſi reperiat partem præſentem, vel per contumaciam abſentem, ſed non poteſt dici contumax, niſi vno de tribus modis notatis in c. quoniam frequenter. vt lit. non conteſt. & xj. q. iij. cano. certum. ergo poteſt etiam eſſe quòd cauſa ſit in curia de iuris neceſsitate terminanda: & quòd nihilominùs citatio ſeu intimatio ſit ad partes facienda: vt in capit. ſæpe. & capit. cordi.
b de appell. libro vj. Sed pone,ᵇ quòd procurator
2 † conſtituatur ante appellationem intimatam, vel commiſsionem de ſpeciali mandato, vt ſuprà, factam in omnibus, & ſingulis cauſis motis, vel mouendis ad Curiam Romanam legitimè deuolutis. Fuit permaximè altercatum: vtrũ cum

cum tali procuratore poſsit in cauſa poſteà legi-
timè deuoluta procedi. Et videbatur aliquibus
Dominis quod non: quia verbum, deuolutum,
reſpicit duntaxat tempus præſens, & non futu-
rum: vt ſic referatur ad cauſas tunc motas legiti-
mè deuolutas, & non ad cauſas mouendas: niſi
addatur, & deuoluendas, per iura communia de
3 reſcrip.c.fi.& c.ad hæc. Alij Domini, † & maior
pars dixerunt, & vnanimiter cóncluſerunt, quòd
verbum, deuolutum, referatur nedum ad motas,
ſed ad mouendas, licèt poſteà deuolutas. Pro quo
allegat not. Inn. in c. dilecti. de except. vbi ponit
verſum, videlicèt, Præſens confuſum præſentis
non tenet vſum: imò ſæpè nedũ refertur ad præ-
ſentia, ſed etiam reſpicit præterita & futura. Et
hoc maximè procedit, ſi talis procurator dedit
articulos, & produxit iura domini ſui, qui per
hoc, videlicèt mittendo ſibi informationem, &
iura videtur tacitè ratificare acta habita cũ tali
procuratore ſic limitato, quę ratificatio ſufficit:
prout legitur, & not. per Innoc. in c, ex parte de-
cani. de reſcript. quam concluſionem crederem
indubitanter veram, ſi in dicto procuratorio eſ-
ſent perſona & cauſa, ſuper qua nunc lis verti-
tur expreſſæ, aliàs re vera dubitarem de conclu-
ſione antedicta.

ADDITIONES.

a Procuratore. Adde deci.13. de reſcript. in antiq. &
dec.6. de dol. & contumac. in eiſdem & dec.4. j.
de teſtib. & Ægid. dec. 25. & 31. hoc titu.
b Sed pone ꝙ. Pone quòd cóſtituo te procuratorẽ
4 † ad lites meas ſeu cauſas, an videaris cóſtitutus
ad lites futuras? Guil. de Cun. in l. itẽ ad litem. ff.
de procu. dicit, quòd aut ego, qui te procurato-
rẽ conſtitui, habebã lites præſentes, aut nullas li-
tes præſentes habebã. Primo caſu nó videor te có
ſtituere ad futuras. Secundo caſu ſic, vt cóſtitutio
aliquid operetur: ideò procuratorem cóſtituens
debet exprimere ad lites de præſenti agendis, &
de futuro contingentes. argumen. l. ſi ita. & l. pe-
diculis. §. cùm quæreretur. ff. de auro & argent.
legat. ff. de fund. inſtru. l. fundus.

5 A.M.P. Iſta † dec. plura continet, & quantum
ad contenta in ſummario, videlicèt, quando mã
datum fit poſt cõmiſſam cauſam, nulla videtur
difficultas, & cum iſta deci. concordat infrà dec.
31. in ratione ſui. & deci.13 de reſcri. & 33. hoc tit.
in anti. & Caſſa. dec. 2. eo. titu. in fi. & ratio deciſi.
eſt: quia ex quo Papa committit cauſas in curia,
ſatis cauſa dicitur deuoluta: facit in propoſito,
quòd licèt cauſa non deuoluatur quò ad reum,
quando appellatio nulliter, & non ſeruata for-
ma cle. cauſam. de elect. intimatur, vel citatio fuit
6 malè executa: tamen † ſi poſt talem executio-
nem nulliter factam, reus conſtituat procurato-
rem, præſumitur quòd habuerit notitiam cita-
tionis, & cum tali procuratore procedi poteſt: vt
infrà de dolo & contu. deciſ. 11. & 17. in fi. & per
Ægid. deci. 5. de præſumptio. & dec. 36. de iudic.
Quo caſu, etiam quòd tale mandatum diceret,
7 † quatenus cauſa eſſet legitimè deuoluta, illa
clauſula nihil deberet importare: per rationem
dec. noſtræ de qua ſuprà, quæ etiam videtur mi-
litare in hoc caſu: imò dec. noſtra, id expreſsè di
cit, in ver. fortiùs procedit hæc concluſio. Et ad-
uerte, quòd multùm refert cauſam fuiſſe com-
miſſam de ſpeciali mandato Papæ, vt dicam in-
frà de appel. deciſi. . & hoc in ſpecie ponderat in
hoc propoſito deciſ. 28. de dol. in antiq. dicens,
quòd ſi cauſa etiam eſſet ſimpliciter deuoluta,
per appellationem interpoſitam & intimationẽ,
8 ſufficeret. Et licèt dicatur hic iſta procedere, † ſi
fuerit dictum cum poteſtate citandi extra cu-
riam, quaſi velit dicere, quòd requiritur clauſu-
la cum poteſtate citandi in curia & extra: aduer-
tendum eſt quòd Caſſ. dec. 4. de reſcrip. & Sar. q.
2. proce. dicunt, quòd etiam ſi non dicatur cum
poteſtate citandi extra curiam, nihilominùs po-
teſt decerni citatio, tamen propter hoc non eua-
cuatur intentio, ſeu ratio deci. noſtræ, quæ fun-
datur in certa ſcientia Papę. vult enim dec. quòd
conſtet intentionem Papę fuiſſe auocare cauſam
de partibus, & quòd cognoſceretur in curia, ꝙ
de facili deprehendi poteſt: imò non ſubuenit
mihi pro nũc, quòd poſsit dari cauſa, quin ſem-
per habeatur certitudo, quòd Papa voluit cau-
ſam tractari in curia, quãdo ſignat cómiſsionẽ, &
9 cauſam in curia cómittit, † niſi ſignatura diceret,
prout hic pręſupponitur in ij. col. videlicèt, au-
diat talis Auditor ſi cauſa ſit legitimè deuoluta,
quæ clauſula hodie non practicatur, imò ſolet ap
poni paſsim clauſula, etiam ſi cauſa huiuſmodi
non fuerit ad Romanam curiam legitimè deuo-
luta, nec in ea de iuris neceſsitate tractanda: quæ
clauſula, vt plurimum, eſt ſuperflua: niſi in cau-
ſis appellationum in partibus intimatarum. iux-
ta d. cle. licet multi in fraſcando apponant mille
clauſulas ſuperfluas, & ventoſas. Ponitur tamen
aliud dubium in ij. col. huius deciſ. & col. fi. ver.
10 ſed pone. vbi concluditur, quòd etiam † ſi pro-
curator conſtituatur ante cauſam commiſſam,
vel appellationem intimatam ad omnes cauſas
motas, & mouendas, legitimè tamen deuolutas,
& reſoluitur quòd veniunt etiam cauſæ poſteà
deuoluendæ, & quæ tempore mandati non erãt
deuolutæ: quia verbum, deuolutas, refertur etiã
ad mouendas, licet poſteà deuolutas: & conclu-
ſionem tantò magis dicit procedere, ſi procura-
tor poſteà det iura, quia dominus mittendo in-
formationẽ, videtur ratificaſſe. Dubitandum ta-
men eſſe dicit Collector deci. ibi, ſi mandatũ non
eſſet ſpecialiter ad certã cauſam cum certa per-
ſona, ſed generaliter, tantùm. Contra tamen iſtã
concluſionem habes in terminis dec. Ægid. 25. &
31. de procurator. licet litera d. deci. 31. ſit corru-
pta: & d. deciſ. 25. fundet ſe in verbo aſtringitur,
quod eſt præſentis temporis: ideò crederẽ, quòd
mandatum extenderetur ad omnes cauſas deuo-
luendas: quia verbum, deuolutas. poteſt appli-
cari ad tempus futurum, vt hic. imputet enim
ſibi dominus, qui potuit legem clariùs dicere,
ſicut dicetur infrà eod. ſuper deciſi. 32. vbi ha-
betur quòd mandatum comprehendit cauſas
poſteà exortas: videbis ibi. Habes etiam hic v-
11 nám additionem in qua dicitur, quòd ſi † con-
ſtituo procuratorem ad meas cauſas, ſi de præ-
ſenti nullas cauſas habeam, mandatum extendi-
tur ad futuras: ſecus ſi de præſenti aliquas cauſas

habeam,licèt dec.30.e.ti.in ant.dicat non venire al.quomodo cauſas futuras.niſi dicatur,& idem ſ ntit Biſig.dec.3.eo.ti,licèt non reſoluat. Contra tamẽ prædicta reſolutum fuit per Dominos in vna Placentina bonorum de palla vicinis coſam R.D Iac.Puteo Rotæ decano. vbi voluerũt Domini,ꝙ mãdatũ ad omnes & ſingulas cauſas, cõprehendere debeat etiã cauſas futuras:licèt cõſtituens tempore conſtitutionis haberet alias cauſas.fundamentũ fuit in doctri. Alex. in apoſtillis ad Bar.in l.damni infecti.§.ſi is qui.in ver.ſututas cauſas.ff de dam.infect.& vide ad hoc Pariſiũ conſ.42.col.ij.& facit in propoſito ad prędicta Æg.dec.21.hoc tit.vbi habetur quòd procurator ad cauſas deuolutas põt dicere in curia de nullitate proceſſus agitari contra eum,ſuper cauſa quæ verè nõ erat deuoluta; quia quò ad hoc, cẽſetur habere mãdatum.Et facit etiã ad hoc, ꝙ hic dicitur,ꝙ licèt procurator qui habet in mãdato clauſulã ad proſequẽdũ appellationẽ, quòd ſi recipit mãdatũ ſine proteſtatione,tenetur proſequi.vide Ægi.dec.23.hoc tit. Et quid importent illa verba dec.de ſpeciali mãdato,vide Ægi. dec.37.de iudic.& dec.38.hoc tit.de procurato. Anto.Maria Papaz.

EPITOME.

Si dominus in ſecunda inſtantia ſine proteſtatione alium procuratorem conſtituat, primum, qui litem fuerat conteſtatus reuocaſſe cenſetur.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata procuratore per conſtitutionem alterius reuocato, eſt nulla.*
2 *Appellationem proſequi an teneatur procurator, ſicut tenetur appellare.*
3 *Certificatio an ſit neceſſario faciẽda aduerſario de reuocatione, & quando.*
4 *Citatio domini procuratore nõ citato, an ſit efficax, vt nullo eorum comparente, ſententia valida ferri poſſit.*
5 *Reuocatio procuratoris quãdo intimãda & quomodo.*
6 *Procurator dominus litis debet citari & non principalis, licet in ſummariis poſſit vterque citari.*
7 *Procurator datus poſt litem cõteſtatam an poſſit ſubſtituere,*

DECISIO II. aliàs 21.

a SI dominus [a] principalis in ſecunda inſtantia alium conſtituat procuratorẽ quàm in prima,ſine proteſtatione ꝙ citra reuocationem aliorum hoc faceret,primũ licèt ipſe in prima inſtantia fuerit litẽ cõteſtatus, cẽſetur reuocaſſe, [b]
1 ita ꝙ ſententia † lata cum primo procuratore reuocato in ſecũda inſtantia eſt nulla, ſi reuocatio ad ipſum,vel ad iudicem peruenerit de procu. c, ex inſinuatione.c,in noſtra.& c.mãdato & de reſcri.cap.ex parte decani. Ratio, quia licèt cauſa principalis & cauſa appellationis eſt eadẽ cauſa tamen ſunt diuerſę inſtantię:prout legit.& not. de teſti.c. veniens.& de fi. inſtru.c.cùm Ioannes, ſicq; prima inſtãtia eſt finita quò ad primũ pro-
2 curatorem, † qui licèt teneatur à ſẽtẽtia cõtra dominum ſuum lata appellare; tamen non tenetur appellationem proſequi,niſi velit:prout leg. & no.de procu.cap.nõ iniuſtè.Et ſi fortè,imò ſine forte,nollet prædictus procurator cauſam appellationis proſequi,opus eſſet nouo procuratorio: & tunc non eſt quęrendũ de reuocatione expreſſa vel tacita : quia finita prima inſtantia per ſentẽtiã, & appellationis interpoſitionem, ab ea per procuratorem illius inſtantiæ functus eſt officio ſuo: per no.in d c. nõ iniuſtè. & per Doc.in c.petitio.eod.titu.& hoc verum, niſi eſſet datus
c ad proſequendum [c] appellationem: tunc enim ſi procuratorium ſine proteſtatione recipit,tenetur proſequi.ar.cor.quæ leguntur & no.in clem.j.de procu.& tunc procedit dubium ſuperiùs tactũ, & deciſum.Sed quid ſi in prima inſtãtia lite per ipſum procuratorem conteſtata,fieret reuocatio antedicta,& deueniret reuocatio ſine noui procuratoris conſtitutione huiuſmodi ad iudicem, & ad ipſius procuratorem? Certè puto idem,niſi reuocationi fuerit contradictum : & hoc ſiue loquamur de expreſſa reuocatione : per c. ij. de procu.lib.vi.propter verbum nolente, ibi poſitũ à contrario:ſiue de tacita, quæ fit alium conſtituendo procuratorem, vel cauſæ ſuæ tractandæ adeſſendo : vt in c.ſi quem.eodem titul.& lib.& ibi not.

ADDITIONES.

a Si dominus. Imò videtur,quòd requiratur
3 † certificatio aduerſarij.quando ipſe certificatus fuit de mandato procuratoris, aliàs eius certificatio non requiritur:vt not.in c. mandato. de procura.ſuper iſto argu.qui dubius eſt.Sic dicas,quòd in iudicialibus certificato aduerſario de procuratoris mandato nunquã reuocatio valet ad prę iudicium aduerſarij,niſi eodem modo certificetur de reuocatione ipſe vel iudex:ſi verò non eſt certificatus de mandato , ſemper valet reuocatio ſolo procuratore certificato. ita intelligitur quod not.in d.c.mandato. & ita not.etiam gloſ. in c.j.de procura.li.vj. In extraiudicialibus dic, quòd ſi agitur cum certa perſona : vt quia certificatur aliquis cum quo vult contrahere,vt ſecum contrahat. & quòd conſtituat procuratorẽ ad contrahendum : tunc non valet reuocatio, niſi certificetur de reuocatione ille, cum quo contrahere debebat.l.ſi fideiuſſor.§.j.ff. mandat. Si verò actus geritur non cum certa,ſed cum incerta perſona: vt quia mando procuratori vt cõtrahat,non dico cum quo: tunc valet reuocatio: licèt non tranſeat in notitiam contrahentis , & imputet ſibi, qui cum procuratore contrahit, ſi non exquirat an mandatum ſit reuocatum:agere tamen poterit contra procuratorem.argu.l.iij.§. falſus.ff.de fur.& arg.l.ſi procuratori falſo. ff. de cõdi ob cauſam.& l.falſus.C.de furt.Forma autem fiendæ reuocationis eſt, vt ſi eſt generalis inſtitutio,debeat generaliter & publicè fieri reuocatio.l. ſi pupillus.§. proſcribere. ff. de inſtitut. ſecus ſi ſit ſpecialis procurator: quia tunc requiritur ſpecialis reuocatio, ſecundùm Mar. Syli. & Ioannem Andr. Et ideò ſi rectè inſpicis non eſt differentia inter actus iudiciales & extraiudiciales:ſed ſolùm an actus geratur cũ certa perſona vel

ſona vel non. quæ ſit certificata vel nõ de mãda-
to: ſed illa poteſt eſſe differentia, quæ commu-
niter ſit à glo. & procedit: quia cõmuniter con-
tingit tales actus iudiciales fieri cum certa per-
ſona: extraiudiciales verò cum incerta, ſecundũ
dominum Anto. in c. ex parte. hic allega. Et vide
per Io. de Ligna. in Cle. j. de renuntia.
b Reuocaſſe. Subaudi cũ cauſa, aliàs non eo con-
tradicente: vt in c. quamuis. de procu. lib. vj. Sed
licèt ſine cauſa reuocare non poſsit: poteſt tamẽ
adeſſe cauſæ ſuæ, ſicut poteſt omnis, cuius inte
reſt, vt in l. ſi ſuſpecta. ff. de inoffi. teſta. Proderit
autem iſta aſsiſtentia: quia poterit teſtes & in-
ſtrumenta producere, & alia allegare: vt ibi. Et
per Inno. in c. cùm ſuper. de re iudic. Et aduerte
quòd adeſſe cauſæ eo caſu, quo reuocare non po
teſt. text. in d. c. quamuis. reliquit in arbitrio do
mini. Inuitus ergo non compellitur, niſi ex cau-
ſa: vt l. ſi actor malit. ff. de procur. l. fi. C. eod. Ex
4 quo † infert alibi Bar. ꝙ ſi citaretur dominus
& nõ procurator ad aliquẽ actũ: puta ad viden-
dũ iurare teſtes, vel publicari vel ad audiẽdã ſen
tẽtia: ſi dominus nõ cõpareat vel procurator, ſen
tentia nulla erit: quia talis citatio non arctauit
dominum: debuit enim citari procurator, qui e-
rat dominus inſtantiæ. & ita tenuit diſputando
do. Lamb. de rãpo. vt refert Bar. in l. furioſo. ff. de
re iudi. Bal. in l. procuratoribus. C de procu. &
per do. Pet. de Peruſio in c. ij. de teſtib. Iſto ergo
caſu poſſet eſſe vtilis ſubtilitas legiſtarum, dum
diſputant in cuius perſona ſint concipienda ver
ba ſententię. Canoniſtæ enim tenent nihil refer-
re. de electi. c. querelam. nam imò multùm poſſet
referre, ſi conciperentur in illum, qui non erat
dominus inſtantiæ, nec in ea citatus tenebatur
neceſſariò comparere. de quo plenè per Barto. in
d. l. furioſo.
c Proſequendum. Adde deciſ. 9. j. eod.

1 A.M.P. Deci. iſta eſt ſatis clara. † & habet plu
ra capita circa reuocationem procuratoris, quæ
videas per te. Concordat cum ea dec. 25. eo. titul.
in anti. & Ægi. dec. 27. hoc tit. Et facit ad mate-
riam infrà deciſ. 4. & 14. hoc titulo in antiq. &
Caſ. qui multa dicit in propoſito in dec. 2. de ap
2 pel. & præſertim dum dicit, quòd licèt † reuo-
catio debeat intimari iudici vel parti: tamen il-
lud habet locum quò ad præiudicandum aduer
ſario: ſecus quò ad præiud. eius reuocantis, de
qua materia reuocationis procuratorum, & quã
do. & quomodo debeat intimari, & in quibus
cauſis intimatio non ſit neceſſaria, vide latiſsi-
mè per Fel. in c. ex parte decani. col. iij. cum dua-
bus ſequentibus, de reſcript. ſtylus tamen eſt, ꝙ
reuocationes procuratorum ad reſignandum,
& ſimilium reuocantur penes Cancellarię & Ca
meræ notarios, & huiuſmodi intimatio ſufficit:
quia videtur facta principi, quod tamen dixerũt
Domini in vna Gerunden. coram domino de
Graſsis, in his quæ non poſſunt expediri, niſi in
manibus Papæ: ſed in extinctione penſionis, &
caſſatione regreſſus, quæ poſſunt fieri coram
quocunque notario, talis intimatio non ſufficie
bat: ſed quòd in illo caſu, ex quo fuerat conſtitu
tutus procurator ad caſſandum regreſſum, non
erat fienda ſibi aliqua intimatio: cùm licèt ipſe
haberet titulum beneficij illius, ad quem erat re-
ſeruatus regreſſus: tamen non agebatur de præiu
dicio ſeu incommodo pecuniario, quod requiri
tur ad hoc, vt ſit neceſſaria intimatio; ſecus ſi
agitur tantùm de pręiudicio reuocantis. allega-
batur dec. 11. hoc titu. in antiq. Fel. in c. ex parte
decani. de reſcrip. nu. 17. Aymus conſ. 76. qui ſa-
tis clarè loquitur. & idem eſſet quando eſt cõſti
tutus procurator ad reſignandum, niſi eſſet Cle.
1. de renũ. quã credidiſſem etiã procedere in caſu
iſto, cùm dicatur ibi id eſſe ne fiat variatio inter
perſonas eccleſiaſticas. Et circa vltimam additio
3 nem, † quòd debeat citari procurator dominus
litis, adeò quòd nõ ſufficiat citare principalẽ, vi
de Decium in c. in nomine domini. nu. 36. de te
ſti. vbi dicit hoc non procedere in cauſis ſumma
rijs: vt etiam ſentit hæc deci. & Roma. ſingul.
xx. Et ad propoſitum etiam vide Fely. in c. cùm
4 M. de conſtit. col. 20. vbi dicit, quòd † procura
tor datus poſt litem conteſtatam non poteſt ſub
ſtituere, pro quo vide etiam deci. 28. hoc titulo
in antiq. vbi procurator ſubſtitutus à procurato
re domino litis, poſtquàm eſt effectus dominus
litis, poteſt etiam ipſe ſubſtituere. Anto. Maria.
Papaz.

EPITOME.

Proceſſus cum vno, vel pluribus procuratoribus ſimul non inſolidum factus, valet & tenet in cauſa beneficiali: quia ille cum quo eſt proceſſum, videtur eſſe per iudicẽ electus. h. d. Vel ſic. Procuratoribus ſimul non in ſolidũ conſtitutis valet proceſſus cum vno tantũ habitus, alijs ſe non opponentibus. quia ille videtur electus.

DECISIO III. aliàs 507.

SI in cauſa beneficiali tres vel quatuor procu
ratores conſtituantur ſimul, & non inſolidũ:
& cum vno ex illis alijs ſe non opponenti-
bus, procedatur in cauſa, valebit proceſſus, illũ-
que iudex cum quo proceſsit, videtur elegiſſe,
iuxta formam c. ſi duo. §. ſanè. de procur. lib. vj.

ADDITIO.

1 A.M.P. Deci. † iſta de plano procedit in cau
ſis beneficialibus per tex. hic allegatum, & notat
Oldr. cõſi. 130. in 2. dubio. Ant. Maria Papaz.

EPITOME.

Per ſecundam procuratoris ſubſtitutionem primus ſubſtitutus reuocatus eſſe cenſetur. h. d. Vel ſic, Procurator primò ſubſtitutus, intelligitur reuocatus per ſecundum

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus etiam cum clauſula, quòd per quamcunque comparitionem non intendebat eum reuocare, cẽſetur reuocatus per ſecũdam ſubſtitutionẽ.*
2 *Procuratorum reuocatio non inducitur per plures cõparitiones & ſubſtitutiones, etiam ſi in aliqua nõ ſit clauſula, quòd non intendit reuocare, ſi in vltima reperitur dicta clauſula.*
3 *Clauſula, quòd per quemcunque actum, &c. & quòd non intendit ſubſtitutum reuocare.*

DECISIO

ex poſteà conſtet de impedimento: quia hic non
requiritur, quòd cóſtet à principio, & ſic ceſſant b
contrarietates. Ant. Mat. Pap.

EPITOME.

Auditor extra Romanam curiam nõ ſubdelegat, niſi certum articulum: puta receptionem & examinationem teſtium, &c. & de conſenſu partium. & talis commiſſarius nequibit alteri committere vices ſuas, etiam ſi ad id partium voluntas acceſſerit: quia ſubdelegatus à princi- c
pe, & delegatus ordinarij, non poſſunt alijs committere vices ſuas. Vel ſic, Delegatus ab Auditore in curia Romana, etiã de partium voluntate ad recipiendum & examinandum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere vices ſuas. h. d.

SVMMARIA.

1 *Delegatus ab Auditore in curia Romana, etiam de partium voluntate ad recipiendum & examinandum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere vices ſuas.*
2 *Delegatus ordinarij ad certã cauſam non poteſt ſubdelegare.*
3 *Subdelegatus delegati à principe non poteſt articulũ cauſæ cognitionem requirentem, ſubdelegare.*
4 *Subdelegare non poteſt auditor in Ro. Cu. pro teſtibus examinandis, ſi non eſſet bulla Inno.*
5 *Subdelegatus an ſubdelegot.*
6 *Subdelegare & committere vices ſuas differunt.*
7 *Clauſula, per vos vel notarium veſtrum.*

DECISIO VIII. aliàs 258.

1 SI auditor † datus in cauſa in curia Romana
de conſenſu partium committat examina- b
tionem teſtium in partibus tribus perſonis
ſine clauſula, quòd ſi non omnes, &c. ſi vnus ex c
illis committat vni collegæ ſuo, vel alteri, etiam
partibus conſentientibus, non valet ipſius commiſſio, nec teſtium receptio: quia pactum priua
totum, &c. de foro compe. c. ſi diligenti. Ego &
aliqui mecum vacillando diximus multùm obſtare Cl. iudices. de offi. del. quia non poteſt negari per illam Cle. quin receptores teſtium ſint iudices delegati, qui poſſunt delegare, & committere vices ſuas alteri vel collegæ. de offic. delega. capitul. quamuis. & capitul. paſtoralis. & capitul. ſuper quæſtionum. §. porrò. Sed prædicti
ſunt huiuſmodi: ergo. Reſpondebatur per diſtin
2 ctionem. † Aut Auditor prædictus commiſit
a prædictam receptionem vt ordinarius: [a] aut vt
delegatus. Si vt ordinarius, tunc ſtat regula, quòd delegatus ordinarij ad certam cauſam non poteſt ſubdelegare: quia hoc eſt priuilegium conceſſum delegatis à principe. C. de iudic. à iudice. & de appellationib. capitul. cùm cauſam. & in dictis iuribus ſuperiùs alleg. Aut Auditor facit prædictam commiſsionem vt delegatus à principe: tunc iterum ſtat regula,
3 quòd ſubdelegatus † delegati etiam à principe
ſubdelegare non poteſt articulum cauſæ cognitionem requirentem, prout legit. & not. in dicto capitul. cùm cauſam. & in capitul. cùm Bertoldus. de re iudic. per Innocen. & Hoſtien. in dicta Clemen. iudices. per omnes ſcribentes, & in Specul. titul. de delegat. §. j. verſicul. ſed nunquid ſubdelegatus, ſic quocunque caſu poſito non valuit dicta commiſsio, nec conſenſus
partium potuit ipſis hanc poteſtatem dare: licèt
b valuiſſet conſenſus earum, quòd extra locum [b]
eis deputatum cognouiſſet, & citaſſet, per §. in nullo quoque. de reſcrip. in capitul. ſtatutum. libro ſexto. Ego verò prædictam receptionem libenter ſaluaſſem, ſi potuiſſem: propter magnas expenſas factas in remiſsione reportata per dictum Innocen. in capitulo cùm cauſam. de te-
c ſtib. qui dicit, quòd partes [c] atteſtationes inualidas & nullas poſſunt tacitè & expreſsè ratificare, licèt de tacita ratificatione vacillet. Sed fuit mihi reſponſum, quòd hoc dictum poſſet procedere poſt receptionem factam à vero iudice, licèt aliàs nulliter. Sed quia hic fuit defectus in recipiente, ergo fundamentum, &c. j. quæſtio. j. cùm Paulus. de preſ. non bap. c. Veniens.

ADDITIONES.

a Vt ordinarius. Auditor ſacri Palatij quam iuriſdictionem habeat an ordinariam an delegatam, vide Felyn in rub. de reſcript. col. ij. verſicu. hos autem quinque caſus. Et quid de alijs Auditoribus Curiæ vide gloſſ. in clem. auditor. de reſcript. Et an Auditores Rotæ habeant authoritatem legis condendæ, ita vt ſententia lata contra deciſiones Rotæ ſit nulla, vide per Card. in capitul. paſtoralis. de fid. inſtrument. & ibi. Felyn. verſicul. & idem eſt de deciſi. Rotæ Præpoſit. in cap. cùm cauſam. col. 4. verſi. tertiò quæro, extrà de appellatio. dec. 14. incip. ſi epiſcopus cõmittat. j. hoc titul.

b Locum. Adde deciſ. 30. incip. ex hoc & propter primum. ſ. de reſcript.

c Partes. Adde Felyn. in cap. tuos. de teſtib.

A. M. P. Hæc diuiſio eſt ſatis clara, & ſecundum ſummarium eſt ſatis bonum: primum autem ſummarium eſt intricatum. Nota igitur pri-
4 mò, quòd † Auditor in curia non poteſt ſubdelegare iudices ad recipiendum, & examinandum teſtes in partibus, niſi de conſenſu partium, rationem habes per Ægid. deciſ. 9. de offic. legati. & hodie idem eſſet, quia eſſent decernendæ remiſſoriæ ſub plumbo per Papam, niſi haberemus bullam Innocentinam. & ſic iſta deciſi. hodie parum valet. Nota ſecundò hic quòd delegatus ordinarij non ſubdelegat, vt ſuprà dec. 4.
5 Nota tertiò, quòd † ſubdelegatus delegati etiam à principe non ſubdelegat articulum cauſæ cognitionem requirentem. Nota quartò, quòd ex quo hic non erat clauſula, quod ſi non omnes, de qua ſuprà deciſi. 4. quòd vnus ex ſubdelegatis non potuit alteri committere vices ſuas, etiam de conſenſu partium: ſi autem hic fuiſſet dicta clauſula, tunc quilibet procedere potuiſſet, cùm in tali caſu non requiratur ſubdelegatio: quia ſatis eſt, quòd vnus ſit impeditus, vel aſſerat ſe impeditum: vt in cap. prudentiam. hoc
6 titulo. Dum autem iſta dec. dicit, quòd † ſubdelegatus ab ordinario non poteſt alteri committere vices ſuas, etiam circa receptionem & examinationem teſtium, vide ſuprà dec. tertia: ſcias tamen, quòd licèt delegati ordinarij non ſubdelegent, nec committant alteri vices ſuas: quia ordinarius non poteſt hoc concordare, tũ
ſicut

ſicut ſubdelegatus à delegato principis poteſt
committere alteri vices ſuas, non tamen ſubdele
gare: ita iſte debet vices ſuas committere poſſe,
præſertim circa nudum miniſterium, vel ſaltem
tacitè, dicendo ſe impeditum: quia tunc non dici
tur ſubdelegare, vt ſentit iſta dec. ſi enim hic fuiſ
ſet clauſula, quòd ſi non omnes &c. nullum fuiſ
ſet dubium: & idem ſi fuiſſet appoſita clauſula
7 inremiſſorijs apponi ſolita, videlicèt, quòd †
per vos, vel notarium veſtrum fidum ad hoc de-
deputandum, licèt ſi hoc caſu pars proteſtetur,
quòd vult teſtes examinari præſente iudice. ipſe
debeat interuenire: vt ſuo loco dicemus. Anton.
Maria Papaz.

EPITOME.

Collector eſt negotiorum geſtor Cameræ Apoſtolicæ
& poteſt de iure plures ſimul in eadem ciuitate, & diœce
ſi ſubſtituere ſubcollectores: ſed eius poteſtas eſt reſtricta,
quod vnum duntaxat ſubcollectorem conſtituat, reuo-
cando vnum, & dando alium: ita quòd ſemper vnus re-
maneat, & non plures.

SVMMARIA.

1 *Subcollector Cameræ Apoſtolicæ habens poteſtatem
limitatã deputandi in eadem ciuitate, & diœceſi vnũ
ſubcollectorem duntaxat, an vigore dictæ poteſtatis
poterit plures ſucceſſiuè deputare.*
2 *Geſtor negotiorum habet poteſtatem à lege plures
etiam ſimul ſubſtituendi ante & poſt lit. conteſtatam.*
3 *Collectores poſſunt vnum tantùm ſubcollectorem de-
putare in qualibet ciuitate & diœceſi.*
4 *Procurator vel collector habens facultatem deputan
di vnum loco ſui, poteſt vnum deputare: & reuocato
illo alium deputare.*
5 *Subſtitutio ſecunda an operetur reuocationem primæ?*

DECISIO IX. aliàs 265.

SI collector habens poteſtatem à Papa colli-
gendi, recipiendi, & quitandi pecunias Ca-
meræ Apoſtolicæ debitas in certis locis, & re
gnis, per ſe, vel alios, cum hac limitatione, vide-
licèt, quòd niſi vnum ſubcollectorem duntaxat
in ſingulis ciuitatibus, & diœceſibus poſſit cõ-
ſtituere: poteſt ſucceſſiuè plures diuerſis tem-
poribus ſubcollectores deputare: ita quòd ſem-
per, niſi vnus remaneat in qualibet ciuitate &
diœceſi. Et conſtituendo ſecundum, videtur pri
mum tacitè reuocare. licèt de huiuſmodi reuo-
catione in ſecunda conſtitutione nullam fecerit
2 mentionem. Ratiò † primi dicti eſt, quia nego-
tiorum geſtor à lege habet poteſtatem, nedum
vnum, ſed plures ſimul, & nedum poſt, ſed etiam
ante litis conteſtationem ſubſtituẽdi: vt legitur
& not. in cap. j. de procura. libr. vj. verùm quia
dictus collector negotiorum geſtor Cameræ A-
poſtolicæ eſt, & poſſet de iure etiam plures vna
vice deputare ſubcollectores, niſi eſſet, vt præ-
mittitur, limitata poteſtas: quæ quidem limita-
tio reſpicit conſtitutionem fiendam, & de plu-
ribus ſimul, & vna vice. ergo. Præterea nõ eſt ve
riſimile Papam voluiſſe ita latè impedire per di
ctam limitationẽ poteſtatẽ collectorum ſuorũ.
Nam ſi primus & vnicus deputatus, eſſet inuti-
lis, vel moreretur, & collector, apud quẽ adhuc
remanſit poteſtas colligendi, non poſſet alium
deputare, negotium Cameræ nimis impediretur,
vel ſaltem differretur, quod non eſt præſumen-
dum Papã voluiſſe. Et ſic dicebant Domini plus
a ponderandam mentem, quàm verba.[a] de ver.
ſig. c. prǽtereà. & c. in his. & c. intentionem. Itẽ
ponderauit dominus Nicol. & bene ꝙ prædicta
limitatio eſt facta ſine inhibitione vel decreto: er
go ſi prǽdictus collector plures etiam ſimul depu
taret: dixi, ſub dubio fortè, huiuſmodi deputa-
tionem valere, de præben. cap. inter cætera. & c.
dilectus. Pro hoc etiam alle. vnã not. Io. Andr. in
clem. vnic. de ſequeſtra. ſuper ver. nullatenus. &
dominus Ægid. aliam cle. j. de iure pa. poſt prin.
Pro ſecundo dicto allegabãtur multa iura de ta
cita reuocatione procuratorum & iudicum. de
procur. c. non iniuſtè. & c. ſi quem. & c. licèt. eo.
ti. lib. vj. de offi. dele. quamuis. & c. ſi delegatus.
eo. lib. Prætereà præſumendum eſt ex mente cõ-
ſtituentis, quòd conſtituẽdo ſecundum, voluerit
ipſum omni modo, & forma meliori, quibus po-
tuit, deputare: iuxta poteſtatem ſibi traditam,
ſecundùm quam non potuit habere duos ſubcol
lectores: ergo, &c. Etſi contrarium ſenſiſſet, vel
voluiſſet: ſua conſtitutio nihil valuiſſet: quia for
mam mandati non ſeruaſſet. de reſcript. c. cum
dilecta. ff. m. in. l. diligenter. ergo vt potiùs res va
leat quàm pereat, ſic eſt interpretandum. de ver
bo ſigni. abbate.

ADDITIO.

2 Verba. Adde quòd ſi conſtat de mẽte, verba non
curamus. l. quoniã indignum. & l. teſtamentum.
& ibi per Bal. C. de teſta. ſic etiam mens teſtato-
ris magis inſpicitur, quàm verba teſtamenti. l.
cùm virum. C. de fideicomiſ. l. uj. de iure delib.
Bal. in l. precibus. col. x. C. de impub. & ali. ſub-
ſti. & per An. Barba. in conſ. incipi. Spectabilis
ac generoſus miles. quod eſt poſt conſ. 45. Alex.
in 4. vol.

A. M. P. Iſtud ſummarium ponit factũ ſatis
3 clarũ: nam † licèt de iure negotiorũ geſtor, vel
procurator datus ad negotia poſſit ſubſtituere,
etiam ſi non detur facultas in ſpecie, vt in c. 1. de
procur. li. vj. & ſic cùm iſte deputatus fuiſſet col
lector ſtãdo in ſimplicibus terminis deputatiõis,
ipſe potuiſſet plures ſubcollectores eodẽ tempo
re ſubſtituere, tamẽ Papa, vel Camerarius in ip-
ſa deputatione, vel per regulam cancellariæ ſe-
cundùm Fel. in c. cùm dilecta. de reſcript. in 3. col.
primæ amplia. nu. 56. reſtrinxit facultatem iuris
cõmunis, quòd non poſſet, niſi vnum duntaxat
in ſingulis ciuitatibus & diœceſibus conſtituere.
4 Stante hac limitatione modò dubitabatur, † an
poſtquàm ſemel vnum deputauit, poſſet eum re
uocare, & alium in eadẽ ciuitate ſubſtituere? Et
determinatũ fuit quòd ſic. Ratio dubitandi fuit,
quia cùm facultas eſſet tantùm deputandi vnũ in
qualibet ciuitate: hoc modo videbatur duos vel
plures deputare in eodẽ loco. Rationẽ verò deci
dendi videas hic per te legendo deciſionẽ. Sentit
etiã dec. iſta, quòd ex quo limitatio, & reſtri-
ctio prædicta non habebat decretum irritans, va
luiſſet deputatio plurium, vt etiam ſentit Fe-
lyn. in loco ſuprà allegato. Quò autem ad ſecun
5 dam partem dec. quòd † per ſubſtitutionem v-
nius alter cenſeatur reuocatus, non videtur hæ-
ſitandum

ſitandum.infrà de procur.ſuper dec.a.& aduer-
te ad id quod dicit Fel. quòd facultas eſt reſtri-
cta per regulam: quia bene per regulam reſer-
uantur tantùm beneficia vnicorum ſubcollecto
rum: ſed non dicitur in ea quòd non poſſint plu
res deputari. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Licèt poteſtas principalium collectorum debeat probari per literas, poteſtas tamen ſubcollectorum per teſtes probari poteſt.

SVMMARIA.

1 *Collectorum poteſtas debet per literas probari: ſubcollectorum autem per teſtes. 4. & 5.*
2 *Subcollectores non dicuntur iudices, ſed negotiorum geſtores.*
3 *Princeps non committit legationem ſine ſcripto: ſed priuilegium, & cauſæ delegationem.*
6 *Remiſſoria non datur quando materia poteſt probari per ſcripturas.*
7 *Priuilegium datur à principe ſine ſcriptura.*

DECISIO X. aliàs 166.

DIxerunt & concluſerunt omnes Domini
in eiſdem conſilijs, prout etiam in quibuſ
1 dam alijs concluſerunt, † quòd licèt cõ-
miſsio, ſiue poteſtas principalis collectoris de-
putati per Papam eſſet, & ſit probanda per lite-
ras: vt C. de man.prin.l.vnic. & de offic.deleg.c.
cùm in iure. & in extrauagan. Bonifacij, iniun-
ctæ. tamen commiſsio ſubcollectoris, & eius po
teſtas, ac exercitiũ poſſet probari per teſtes, qui
fuerunt præſentes tempore commiſsionis ſibi
factæ. contra quod etiam alleg. not. in dicto cap.
cùm in iure. per Inno. & in cap. ſi à ſubdelegato.
2 per Archi. Quia ſicut ſubdelegationes * iudicum
ſubdelegatorum ſunt probandæ per literas: ita
& huiuſmodi conſtitutiones ſubcollectorum.
3 Ad quod reſpondebatur, † quòd huiuſmodi ſub
collectores non eſſent iudices, ſed adminiſtrato
res ſiue negotiorum geſtores: de quorum pote-
ſtate poteſt conſtare per teſtes. Sed quicquid ſit,
tam collectores, quàm ſubcollectores habent
poteſtatem compeſcendi partem, ſiue partes, &
contradictores & rebelles; ergo non ſunt nudi
adminiſtratores, nec negotiorum geſtores: ſed
ſunt compulſores cum certa poteſtate eis tradi-
ta, de qua meo iudicio debet conſtare per lite-
ras, & non per teſtes, per iura ſuperiùs allegata.
Prætereà, quia hodie ſecundùm ordinationem
domini noſtri Gregorij Papæ moderni, nomina
ſubcollectorum debent mitti per collectores
Camerario, & ſcribi ad librum Cameræ: ergo ad
illum librum meo iudicio dicebam recurrendũ,
& non ad dandum remiſsionem ad probandum
per teſtes extra curiam ſine ſpeciali mandato Pa-
pæ: quòd tamen dominus Vrbanus Papa ſextus
faciliùs conceſsit tempore ſchiſmatis.

4 A.M.P.Dec. † iſta ceſpitat, nec bene videtur
firmare pedes: tamen pro dec. facere videtur dec.
5. ſuprà de offic. vica. vbi commiſsio admittendi
reſignationem data per Epiſcopum ſuo vicario
poteſt probari per teſtes: vide tamen Belenzi. in
tract. de charita. ſubſi. quæſtione uj. vbi latè exa
5 minat materiã huius deci. & deſtinguit, † quã-
do agitur de probanda facultate, ad effectum, vt
ſoluere debentes, cautè ſoluant, & tunc requiri-
tur ſcriptura: quando autem agitur ad effectum
probandi reſeruationem, tunc ſufficiunt teſtes.
6 Aduerte tamen, quòd † hic petebatur remiſſo-
ria, vt in verſ. prætereà. & dicit eam non eſſe dan
dam: quia poterat haberi recurſus ad libros ca-
meræ, quo caſu in veritate non datur remiſſo-
ria, vt in dec. 46. de teſti. in antiq. ſed etiam non
debuerãt admitti teſtes in curia propter not. in
cap. cùm in iure, hoc titulo. & ſuprà dec. 5. de of-
ficio. vica. De materia autem ſubcollectorum vi
debis ſuper dec. 9. infrà de præben. Et nota quòd
7 † princeps ſine ſcriptura dat priuilegium, & de-
legat cauſam: ſed non committit legationem ſi-
ne ſcripto. iuxta gloſ. in cap. inſtitutionis. xxv.
quæſtione 1. quod tamen non credo ita ſimpli-
citer procedere, & vide Fely. qui ſimpliciter trã-
ſit cum iſta dec. in capit. in noſtra. de reſcrip. nu.
22. dec. verò 5. de offi. vica. non obſtat per ratio-
nes quas poſui ſuprà de reſcript. dec. 27. in fine.
Anto. Maria Papaz.

DECISIO XI. aliàs 343.

Similis eſt deciſ. vltimę. ſ. de reſcript. & ibi eam vide.

EPITOME.

Executoris poteſtas dati ad prouidendum, ſi ita inuenerit eſſe, &c. non expirat morte Papæ re integra.

SVMMARIA.

1 *Intellectus cap. ſi ſuper. de offi. deleg. lib. vj. & cap. ſi cui. § ſecus. de præbend. eod. lib.*
2 *Executoris mixti poteſtas non expirat morte Papæ.*
3 *Clauſula, ſi inueneris, ſi repereris, & ſi tibi conſtiterit.*
4 *Gratia quando expiret per mortem Papæ.*

DECISIO XII. aliàs 349.

SI Papa mandet alicui executori vt vocato poſ
ſeſſore certi beneficij, & alijs qui fuerunt euo
candi, ſi eſt ita, vel ita eſſe inuenerit, prouideat
Titio de dicto beneficio, quòd idem Titius ex-
poſuit Papæ certo modo vacare: & Papa moria-
tur re integra ante præſentationem, & receptio
nem dictarum literarum: dubitatur vtrùm expi-
rauit per obitum Papæ poteſtas executoris ante
dicti. Et dicebat maior pars Dominorum, quòd
2 non. alleg. cap. ſi ſuper gratia * de offic. deleg. lib.
vj. quia ex quo gratia durat, durabit etiam pote-
ſtas executoris, vt ibi. Aliqui dicebant contra-
rium, & alleg. pro ſe cap. ſi cui. §. ſecus. de præbẽ.
lib. vj. vbi dicit text. quòd ſi pro prouiſione fa-
cienda certæ perſonæ ſit data poteſtas alicui exe
cutori, illa expirat omnino, ſi cõcedẽs re integra
moriatur: & ſic eſt in propoſito: ergo, &c. Ego ve
rò dicebã, ſalua correctione, quòd in caſu noſtro
non haberet locum, nec cap. ſi ſuper. nec cap. ſi
cui. ſed

cui. ſed iura quæ dicunt, quòd mortuo mandatario expirat mandatum re integra, locum ſibi vẽdicant. Inſt. mand. §. rectè. de offi. del. c. licèt. & c. gratum. Et reſpondi ad c. ſi ſuper. quòd illud loquitur in executore mero, qui ſine cauſæ cognitione poteſt procedere & prouidere: cuius poteſtas durat etiam mortuo mandatore, ex quo gratia durat: ſed in caſu noſtro non eſt merus executor, ſed iudex delegatus habens neceſſariò vocare partem, & cum cauſæ cognitione procedere ad prouiſionẽ faciendã: vt in c. exhibita. de iud. de reſcript. c. ex parte. & c. olim. & quia hoc non fecit, imò nec literas recepit, vt ponitur in themate, non video quomodò poſteà mortuo mandatore potuit procedere ad executionẽ mãdati requirẽtis cauſæ cognitionẽ. Nec obſt. ꝙ ſi gratia durat, ergo poteſtas executoris. Nã ſicut per mortẽ executoris, ita per mortẽ mãdatoris expirat mãdatũ: prout legitur & not. in d. ca. licet. Sicut igitur mortuo mãdatario, ſiue executore, impetrans, cuius gratia adhuc durat, neceſſe habet recurrere ad mãdatorẽ: puta ad Papã pro alio executore: prout legitur & not. per Inno. in c. cùm dilectus. de iure. pa. de exceſ. præl. cap. inter dilectos. & per Archi. de reſcr. cap. tibi qui. lib. vj. ita & in caſu propoſito mortuo mandatore, licèt gratia duret. recurrat ad ſuum ſucceſſorem pro nouo iudice ſiue executore ſibi concedẽdo, cap. ſi cui. meo iudicio etiam modicũ facit, quia loquitur quando mandatur prouideri certę perſonæ. & de incerto beneficio vacaturo. Sed in caſu noſtro mandatur prouideri certæ perſonæ, & de certo corpore beneficij certo modo vacante, & non vacaturo, quod multùm ponderauerunt primi Domini dicentes, & aſſerentes, quòd hoc cap. ſi cui. ij. reſpon. nihil facit ad propoſitum, quòd loquitur in gratia facienda, & non facta, quæ eſt ſolutio omnium Doct. & illorum duorũ capitulorum quæ videntur contraria, & bene dicunt, & ſtarem cum eis, ſi Papa prouidiſſet, & ſine cauſæ cognitione prouideri mandaſſet de certo corpore beneficij vacãtis certæ perſonę: quia tunc mortuo Papa adhuc duraret poteſtas executoris, & procederet d. cap. ſi ſuper. Sed in caſu noſtro Papa non prouidit, ſed cum cauſæ cognitione, & iuris ordine ſeruato. quod innuunt verba, ſi eſt ita, & vocatis vocãdis, per iura ſuprà per me allegata, prouideri mandauit. ergo re intega poteſtas oon executorum, ſed iudicum delegatorum re integra mortuo Papa expirauit. arg. iurium ſuperiùs allegatorum. In qua opinione fuit dominus cardinalis ſancti Angeli, quando erat Auditor: prout dominus Rob. retulit nobis.

ADDITIONES.

a Capit. ſi ſuper gratia. de intellectu huius capit. vide Pet. de Anchar. in conſil. poſito in reportaris Antonius de Butrio in clem. literas. poſt repetitionem. de reſcript. & per eundem & per Antonium de But. in clem. Auditor. de reſcript.

A.M.P. Fundamentum totius deciſionis noſtræ eſt, quòd hic requiritur cauſæ cognitio, & iuris ordo, propter illa verba, ſi eſt ita, vocato
poſſeſſore, de quibus vltimis verbis non fit mẽtio in ſummario, & ſunt maximæ importantiæ:
2 quia † clauſula vocatis vocãdis, ſemper facit executorem mixtum: ita quòd pars debet iudicialiter audiri: vt per Felynum in capitulo de cætero. de re iudicata. numero decimo. & præſertim, quia vltra illa verba, vocato poſſeſſore,
3 ſequũtur alia verba, videlicèt, vel † ſi inueneris, quæ etiam important ſemper parte citata, quicquid dicatur de verbo repereris, quòd id non importet, vt dicunt deciſiones decimaquarta & decima quinta. de dolo & contumacia. in ant. quod idem operantur verba, ſi conſtiterit, quòd verbum, inueneris. licèt in deciſione decimaſexta ibidem dicatur, quòd in cauſis modicis non importat partis citationem: circa quas clauſulas vide deciſionẽ Æg. 4. de verbo. ſign. deciſi. 6. de præbend. & deciſionẽ. 12. de offi. deleg. vbi modicã facit differentiã inter inuenire, & reperire, imò ponit vnũ pro alio in d. deciſio. 12. & vide de reſcrip. in antiq. 21. & Lapum alleg. 15. 61. 103. & 127. & Felynum in capitulo ſecundò de reſcript. in prin. numero 5. qui dicit non eſſe differentiam inter inuenire, & reperire. & Stapb. dum tract. de literis iuſtitiæ. fo. centeſimoſeptuageſimonnno, verſ. ſecus fortè. & 10 alia impreſſ. 132. & facit dec. 16. infrà de iudic. vbi etiã vide
4 aliquid de hoc. De hac materia autem † quando gratia expiret per mortem Papæ, videas infrà ſuper dec. 18. præben. de Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Auditores inter ſe cauſas ſibijpſis remittunt, vbi eſt dubium de iuriſdictione: & tenet proceſſus per illum, cui remiſsio facta fuit. Vel ſic. Si vnus Auditor cauſam alteri remittat, valet remiſſio: & ſi poſt remiſsionem huiuſmodi procedat, valet proceſſus. h. d.

SVMMARIA.

1 *Auditores poſſunt in dubio iuriſdictionis ſubijpſis cauſas remittere: & proceſſus per illum, cui facta eſt remiſsio, tenet.*
2 *Cap. ipſo iure. de reſcript. non habet locum in Auditore in curia impetrato & dato.*
3 *Auditores ſibijpſis cauſas remittunt: & antequàm non alius acceptet, à remittente non abdicatur iuriſdictio.*
4 *Cauſa quando remittuntur ad cancellariam,*
5 *Reſcriptum ſubreptitium iuriſdictionem tribuit.*
6 *Proceſſus factus corã duobus valet parte nõ opponẽte.*
7 *Iudex qui remittit cauſam ad ſuperiorem, non poteſt poſteà procedere: ſecus ſi remittat alteri iudici.*

DECISIO XIII. aliàs 362.

1 SI cauſa cõmittatur duobus Auditoribus, † & vnus alteri deferẽdo cauſam remittat: & ille dominus cui deferebatur, remittẽdo ex aliquo motiuo eandẽ cauſam Auditori ſibi deferẽti remittat: & ille vlteriùs in cauſa procedat: fuit dubitatũ vtrum proceſſus eius valuit? Et videbatur prima facie ꝙ non: quia ſicut per delegationẽ iudex perdit iuriſdictionẽ: vt in c. cum appellationibus friuolis. de ap. li. vj. ſic & per delationẽ ſiue remiſsionem. de appel. c. intimaſti. de offi. le.

c. licèt

capit.licèt.lib.vj.Fuit determinatum per omnes
Dominos contrarium:tum quia Auditores ſacri
palatij habent iuriſdictionem habitu,& cenſen b
a tur quaſi ordinarij: [a] ita quòd cómiſsiones quæ
eis fiunt, non ſunt niſi diſtributiones. Hine eſt,
2 quòd capitul. ipſo iure. † de reſcrip. lib.vj.non
babet locum in Auditore in curia impetrato &
dato:& ideò vnus poteſt deferre alteri. ar.nota-
torũ in cle.auditor.de reſeript. & in Spe.titul.de
auditore. §. j.facit pro ſecundo, videlicèt quòd
vnus deferre poteſt alteri, maximè ſi eſt concer
tatio, quis eorum ſit iudex in illa cauſa,capitul.
paſtoralis.cum ibi not.de reſcrip.tum quia,licèt
reſeriptum ſit ſurreptitium:tamẽ per illud datur
iuriſdictio, nec eſt nullum, ſed ope exceptionis
annullandum.de reſerip. capit.cæterum. & cap.
ad audientiam. cum ibi not. tum quia in illa re-
miſsione primò facta,per primũ Auditorẽ intel-
ligebatur,ſiue intelligi debebat,ſi ille cui cauſa re
mittebatur,iuriſdictionẽ vigore cómiſsióis ſibi
præſentatæ habebat:ſed quia ſibi videbatur,,put
etiã verũ erat in facto,primũ Auditorẽ remitten
tem latiorem commiſsionem habere quàm ipſe
babebat: idcirco eandem cauſam, & partes ad
ipſum remittebat, prout debebat: quia primus
iuriſdictionem quam habebat à ſe abdicare, &
in alium transfundere ſine licentia ſuperioris nó
poterat.ar.capit.paſtoralis de offic.deleg. & ca-
pitul.ſuper quæſtionum.§. intentionis.& de re-
ſti. ſpoliator.capit.audita. Nec ob. iura in con-
trarium alleg.videlicèt capit. cum appellationi-
bus.& cap.intimaſti.& cap.licèt.quæ procedunt
quando cauſa transfertur per delationem, rela-
tionem, & remiſsionem ad examen ſuperioris:
tunc enim de tali cauſa deferens, remittens, ſeu
referens aliter ſe de cætero intromittere non po-
teit, niſi per principem cauſa eadem ſibi remitta-
tur:vt in d. c.cũ appellationibus. in fin.& ſi po-
terit per principem cauſam deferenti, & remit-
tenti, qui ex toto deſierat eſſe iudex, remitti, vt
ibi multo fortiùs per Auditorem, qui fortè nul
lam, vel ita latam poteſtatem in cauſa habebat,
poterat, & debebat cauſa remitti primo Audi-
tori ſibi pari, & non ſuperiori, qui per ſuam re-
miſsionem non deſierat eſſe iudex,imò à ſe iuriſ-
dictionem quam habebat, abdicare non poterat
remittendo alteri iudici:ſed bene remittendo ad
b Cancellarium domini noſtri Papæ: [b] quia hoc
eſt remittere ad curiam ſiue conſiſtorium ipſius
principis. tunc enim etiam ſi iuriſdictionem
habuiſſet, illa totaliter in poteſtate ſuperioris
transfuſa fuiſſet per iura ſuperiùs alleg. & vide
not.per Ioan.Andr.in nouel.in capit.vt debitus.
de appella.

ADDITIONES.

a Quaſi ordinarii. Adde an idem ſit in iudice de-
legato,per glo.ſingul.in capit.de cætero.in verb.
extraordinarium. extrà de tranſactio.& ibi Car
din. qui dicit per illam glo. quòd iudex delega-
tus dicitur extraordinarius, & non ordinarius.
adde aliã glo.in capit.quoniam.in verb.ordina-
rio. extrà de probat. de auditore an dicatur or-
dinarius vide deciſ.lx. incip.ſi in cauſa. & deciſ.
lxj. incip. fuit dubitatum, & per me. J. de ap-
pellatio.
b Papæ. Adde quòd aliàs dicitur ad cancellariam
prout hodie ſeruatur.facit not.per epiſcopum ſa
cramen.in pro.reg.fo.iiij.antiq.

A.M.P. Summarium huius deciſionis non
comprehendit omnia, quia dicitur etiam in dec.
3 ꝙ † vnus Auditor remiſerat cauſam alteri Au-
ditori, qui noluit remiſsionem ex aliqua cauſa
acceptare, & ideò cauſam eandem remiſit ad
eundem, qui ſibi remiſerat,qui ſine alia commiſ
ſione cœpit procedere. Quo ſtante dubitabatur
an valeret proceſſus, & ratio dubitãdi erat,quia
videbatur,quòd ille primus remittens abdicaue
rit à ſe iuriſdictionem remittendo, vt dicitur in
capit.cum appellationibus. & alijs concordan-
tibus hic allegatis. Tamen reſolutum fuit,quod
per iſtam remiſsionem non admittebatur iuriſ-
dictio, per rationes, de quibus hic. Intellige ta-
men iſta procedere, antequã ille, cui remiſit,acce
ptaſſet remiſsionẽ, cœpiſſet procedere, vt dicit
hæc dec.& Fely.in rub.de reſcrip. & in c.nónul-
li.§.ſunt & alij. nu. 35.eo. tit. & Ægid. dec. 50.
de reſcript.quia licèt commiſsiones in Rota ſint
deſtributiones, tamen illud habet locum à prin-
cipio, vel quando ex poſtfacto contingit dubi-
tari ſuper mala, vel inordinata iuriſdictione, vt
4 ſentit hæc dec. Tamen † poſtquàm vnus Audi-
tor cœpit procedere, non poteſt non orta diffi-
cultate ſuper iuriſdictione cauſam alteri Audito
ri remittere, ſed cauſam ad Cancellariã remittit:
vt dicit hæc dec.in fine.Cum iſta dec, quòd Au-
ditores ad ſe inuicẽ cauſas remittant,concordant
infrà de iudic.dec.6.& in antiq.1.de conſti. & 6.
de reſcrip.ſed omnẽ difficultatẽ tollit bulla In-
nocentij octaui, quæ clariſsimè loquitur ſuper
hoc in primo capite. Nota etiam in iſta dec.il-
5 lud,quòd † reſcriptũ ſubreptitiũ dat iuriſdictio
nẽ. & adde deci. 65.de reſcrip. in anti, & Fely.in
capit.ad audientiam.el 2.nu.41. & in capit.cæ-
terùm,de reſcrip.vide tamen Ægi,dec. 28.de iu-
6 dicijs.vbi dicitur, † ſi cauſa ſit duobus commiſ
ſa, & ſecundus proceſsit ad plures actus parte
non opponẽte, non cogitur remittere,ſed poteſt
procedere ad vlteriora. Itẽ nota hic quòd licèt
7 † Auditor remittat cauſam alteri, & alter non
acceptat, ſed illam remittit eidem,poſsit proce-
dere in cauſa, & quòd per remiſsionem iudex
non deſinat eſſe iudex, vt hic,tamen bene de-
ſinit, ſi illam remittit ad ſuperiorem, & prin-
cipis conſiſtorium, de quo conſiſtorio vide per
Sarnen. in princ. in titulo de epiſcoporum
dignitate, numero. 22. & in quæſtione 7. re-
gulæ,;de trien. numero 2. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Archidiaconus cui commiſſa eſt ab epiſcopo inductio in poſſeſsionem beneficij, poteſt eam alteri ſubdelegare.

DECISIO XIIII. aliàs 368.

SI epiſcopus cómittat Arch.ſuę eccleſię ꝙ Ti
tium,cui cótulit certũ beneficiũ,per ſe vel a-
liũ inducat incorporalẽ poſſeſsionẽ.Fuit du-
bitatum

bitatum vtrùm valeret inductio per alium facta.
Videbatur quòd non: quia delegatus ab alio,
quàm à principe, non poteſt alium ſubdelegare,
nec vices ſuas committere: vt in capit. cùm cau-
ſam. de app. vbi de hoc per Ber. & de offic. deleg.
capitul. ſuper quæſtionum. §. ſi verò. C. de iud. l.
à iudice. Præterea hic videbatur certum, & nu-
dum miniſterium commiſſum, quod per alium
exerceri non poteſt. de offic. deleg. capit. ſi ergo,
&c. Dicebatur & concludebatur per omnes con
trarium: videlicèt, quòd valuit inductio & com
miſsio huiuſmodi, quæ non fuit, niſi executio
officij prędicti Archidiaconi, ad cuius officium
de iure communi ſpectat inducere beneficiatos
per epiſcopum, & alios in corporalem poſſeſsio-
nem. de offic. archi. capitul. ad hęc. & c. vt no-
ſtrum. & c. ſi. quod quidem officium ipſe poteſt
per aliũ exercere. de reg. iur. c. poteſt quis. lib. vj.
nec eſt tale officium ſiue miniſterium in quo ſpe-
cialiter eſt electa induſtria perſonę, de qua lo-
quitur prędicta decre. ſi. de offic. deleg. ergo per
alium exerceri poteſt. Sed ſuppoſita opi. illa pro
vera poſita Ber. in dic. decre. cùm cauſam. quòd
delegatus ab ordinario ad vnam cauſam tantùm
non poſſet illam alteri ſubdelegare: verum eſt to
tam, ſed partem ſic, ſiue articulum cauſæ cogni-
tionem non requirentem, qualis eſt huiuſmodi
inductio, quæ fit extraiudicialiter & ſine quacun
que cauſæ cognitione: imò potiùs eſt facti quàm
iuris: ſicut receptio per capitulum ad canonica-
catum per papam collatum. de præben. capit. pro
illorum. in fin. arg. not. in capit. cùm Bertoldus.
de re iud. & in Cle. iudices. de offi. del. & ibi per
Pau. Vel poſſet intelligi opinio Ber. & ſuorũ ſe-
quaciũ vera, vbi additur ſpecialiter & expreſsè in
commiſsione facta per ordinariũ, ꝙ ille per ſe, vel
alium de illa cauſa cognoſcat: tunc enim poſſet
etiam totam cauſam, nedum partem, ſeu certum
articulum alteri committere: vt not. Ioan. Andr.
in capit. is cui. in fin. de offic. deleg. lib. vj. quæ gl.
a eſt notabilis. & bene tenetur in ordinario [a] ſic
committente: ſed in delegato à principe commit
tente vices ſuas alteri cum illa clauſula non. vt
ind. capit. is cui. & not. de procur. capitul. is cui.
eod. lib.

ADDITIO.

a Ordinario. Adde deciſ. viij. ver. incip. ſi Auditor.
ſ. hoc tit.

A.M.P. De hac materia dixi ſuprà deciſ. 3. &
8. & ſuper deci. 4. ſuprà de officio vicarij, quæ vi
detur facere contra iſtam: ſed in veritate in hoc
caſu iſte potuit ſubdelegare duplici ratione: tum
quia erat Archidiaconus, ad quem de iure com-
muni hoc officium inducendi in poſſeſsionem
ſpectat: vt in capit. ad hæc. & cap. vt noſtrum. de
offic. archid. & ſic excitabatur tantùm iuriſdi-
ctio: tum quia mittere in poſſeſsionem eſt nu-
dum miniſterium, non requirens cauſę cognitio-
nem, quo caſu, ſemper poteſt ſubdelegari, vt in
diſtinctione deciſ. Vide ad materiam Franch. in
capitul. cùm cauſam. de apppel. & per Fel. in ca-
pitul. ſuper quæſtionum. §. ſi verò. col. ij. & in
capitul. fin. §. cęterum. hoc titul. Anton. Maria
Papaz.

EPITOME.

Conſenſus expreſſus partium requiritur, vt proceſſus fa-
ctus per delegatum extra locum ſibi decretum valeat: nec
ſufficit tacitus: nec vnius partis tantùm. Vel ſic. Tacitus
conſenſus partium non operatur ad hoc, vt delegatus poſ
ſit procedere extra locum, in quo deputatus eſt. h. d.

SVMMARIA.

1. *Delegatus an partium tacito conſenſu poſsit procedere extra locum ſibi delegatum. & nu. 3.*
2 *Tacitus conſenſus nihil operatur, vbi ex iuris diſpoſitio ne requiritur expreſſus.*

DECISIO. XV. aliàs 380.

a SI iudex [a] delegatus à Papa in certo loco pro-
cedat in alio, & citat partes, quæ comparent
coram eo, & litem conteſtantur, & teſtes pro
ducunt, Fuit dubitatum vtrùm valuerit huiuſ-
di proceſſus ſic extra locum deputatum factus.
Et cauſa dubij fuit, quia licèt §. in nullo quoque.
in capit. ſtatutum. de reſcrip. lib. vj. dicat, quòd
delegatus non poſsit citare nec cognoſcere ex-
tra ciuitatem, vel diœceſim in quibus extitit de-
putatus, niſi ad hoc acceſſerit expreſſus conſen-
ſus partium earundem, tamen ex quo partes vo-
luntariè, & ſcienter coram prædicto iudice pro-
ceſſerant extra locum, videbantur ſatis expreſsè
in hoc ſuum præſtitiſſe conſenſum. Plus eſt enim
facto conſentire, quàm verbo. de offic. deleg. ca-
pit. gratum. de ap. cap. dilecti. & de his quæ fiunt
à ma. par. capit. c. ex ore. & ibi infinita iura in glo.
& etiam in capit. dilecti. ſuperiùs alleg. quæ tamẽ
omnia iura loquuntur de tacito conſenſu. At in
caſu noſtro non ſufficit tacitus conſenſus, ſed re
quiritur expreſſus: vt in §. in nullo quoque. ſupe-
riùs alleg. vbi Io. And. & Archi. ſuper ver. expreſ
ſus. dicunt intantùm inhærendum illi literæ, ꝙ
licèt interueniat tacitus conſenſus partium: puta,
quia non opponitur exceptio contra locum, ſed
in illo proceditur, quòd nõ valeat proceſſus ipſo
iure per fin. illius capituli, vbi ponitur decretum.
Nec etiam ſufficeret conſenſus expreſſus vnius
partis actoris vel rei: cùm textus ibidem dicat,
partium earundem, ſcilicèt ambarum. pro quo
vltimo facit optimè capit. de cauſis. de offic. de-
leg. & Cle. ſæpè. de ver. ſig. in fin. & ibi per Ioan.
Andr. ſuper verbo, partibus. & ſuper ver. præ-
1 ceden. videlicèt non contradicentibus. † vbi no-
tat caſum, in quo ſufficit tacitus conſenſus non
reclamantis. & allegat pro concor. capitul. ij. de
accu. lib. vj. facit capitul. primum de iuramento
calum. eo. lib. & capit. tuis. Interdum tamen di-
cit, quòd requiritur expreſſus: vt in d. §. in nullo
quoque. aliàs non contradicere ſapit medium, de
quo remittit ad nota. in regul. iuris, qui tacet. li.
vj. Credo enim concludendo non ſufficere ta-
2 citum † conſenſum, vbi ex iuris diſpoſitione re-
quiritur expreſſus, vt in caſu noſtro. & in capit.
adno-

admonet.de renunc.c. quod in dubijs.& de reg.
c.beneficium.lib.vj.differẽtia enim magna eſt in-
ter tacitam profeſsionem & expreſſam.de regul.
c.porrectum.& ibi per Hoſt.quod magna vis eſt
in verbis.pro quo in c.ſi inter.de ſpon. & c.tue.
de cele.miſ. c.cùm Marthæ. & de bap.cap.j.de re
ſud.c.vlt.lib.vj.magna eſt enim differentia inter
tacitam renuntiationem & expreſſam, vt in di-
ctis iuribus.c.admouet.& c.quod in dubijs.& in
c.ex ore.ſuperiùs alleg.& ibi iura pro & contra.
Prætereà vbicunque iura diſponunt de expreſſa
mentione facienda: ibi non ſufficit tacita: vt in
c.cæterum. c. ſi proponente.c.ad aures. c. ad au-
dientiam.c.cùm adeò.c. conſtitutus. de reſcript.
de conſti.c.j.in fin.libr.vj.de præbend. c.ſi motu
proprio eod.lib.& cle.per literas. & clement. ſi
romanus.eod.tit.& de exceſſ.præl.c.vnico. libr.
vj.cum infini.ſimil.Et licèt hoc ſit durum, cùm
plus ſit aliquid facere facto, quàm exprimere ver
bo, vt in primis concordantijs & iuribus:tamen
ſufficit ita ſcriptum, & ſic neceſſariò obſeruan-
dum eſſe: vt xix.diſtinct.can.in memoriam. & in
l.proſpexit.ff.qui & à quibus. & pro hac parte
fuit determinatum & concluſum per omnes do-
minos potiſsimè: quia vt ponebatur in facto,
reus tractus per dictum iudicem delegatum ex-
tra locum, in quo erat deputatus, comparuit,
proteſtando expreſsè de non conſentiendo in
eum, tanquam in iudicem, niſi quatenus de iure
teneretur, quam voluit habere pro repetita in
ſingulis actibus, & terminis: quam quidem pro-
teſtationem iudex admiſit quatenus valeret, &
valere poſſet de iure: ſed de iure fuit valida, &
bona: ergo & cætera. Et ideò dicebat dominus
Nicol.ſub dubio fortè, quia attenta forma hu-
iuſmodi proteſtationis, & admiſsionis per iudi-
cem, quòd pars poſteà coram eo procedendo
non videbatur ab huiuſmodi proteſtatione rece-
dere: & ſi ſic, tunc indubitanter proceſſus non va
luiſſet: quia tũc nec tacitè nec expreſsè cõſenſiſ-
ſet, imò ſemper cõtradixiſſet, & in ſua cõtradi-
ctione perſtitiſſet. Quod tamen ſalua correctione
non crederem: quia quantumcunque quis taci-
tè vel expreſsè generaliter, vel ſpecialiter pro-
teſtetur, actum directè contrarium faciendo, à
proteſtatione recedit, vt in propoſito: ergo &c.
arg. iurium communium de conſti. c.cùm acceſ-
ſiſſent.& c.cùm M.vbi de hoc.de appel.cap.ſoli-
citudinem.quod me.cau.c.j. de elect. cap.Cuma-
na.de do.& contu.cap.eum qui.lib.vj.de qua ma
teria pleniſsimè in regul. in generali. per Ioan.
Mo.lib.vj.

ADDITIO.

a Si iudex. Adde ad hanc deciſ.deciſ.viij.ſ. eod.tit.
& deciſ.xxx.ſ.de reſcript. & deciſ.vij.ſ.de offic.
Vicar.

1 A.M.P. Iſta † dec.eſt clariſsima: quia non ſuf
ficit conſenſus tacitus, imò vt dicit dec.non ſuf-
ficit conſenſus vnius partis: quia tex. in quo fun
datur dec.in cap.ſtatutum.§. in nullo quoque.de
reſcript.lib.vj.dicit, niſi ad hoc acceſſerit expreſ-
ſus conſenſus partium. Et ſic cùm expreſſus con-
ſenſus à iure requiratur, nõ ſufficit tacitus: prout
dicitur, quando requiritur expreſſa mentio, vt
in iuribus hic allegatis. Quibus adde Felyn.in c.
cùm olim.el primo.de offi.deleg.in prin. & Sar.
q.11.de impe.bene.vacan.per obitum fam. Card.
Ant.Maria Pap.

EPITOME.

Si à duobus delegatis, quibus tertius commitrit ſuas
vices, donec eas duxerit ad ſe reuocandas, appelletur ad
Papam, valida eſt appellatio.

SVMMARIA.

1 *Verbum debebit neceſsitatem importat.*
2 *Intellectus cap ſi delegatus.de offic. delegat.lib.vj.*
3 *Appellatio interpoſita coram duobus quibus tertius
commiſit vices ſuas, eſt bona: præſertim ſi appelletur
ad Papam.*

DECISIO XVI. aliàs. 387.

a SI tres ſunt dati delegati * cum clauſula, quòd
ſi non omnes &c. quorum vnus commiſit vi
ces ſuas non in totum, cum clauſula, donec,
&c. alijs duobus collegis ſuis, & ſi ab iſtis duo-
bus appellatur ad Papam, dubitabam ego qui ha
bui cauſam, vtrùm valuerit huiuſmodi appella-
tio. Et cauſa mea dubitandi fuit de cap.ſi delega-
tus.in fi.de offic.deleg.lib.vj. propter ver.debe-
1 bit.ibidem poſitum, quod neceſsitatem † impor
tat.de ſenten.excommu.cap.vt fam.&.de appel. c.
oblatæ.& no.de ſta.mo.c.ij. ſuper ver.debebant.
in cle. & propterea in d.c.ſi delegatus. in glo.fin.
in princ.volebat Archi.innuere huiuſmodi ap-
pellationem non valere: nec proceſſum habitum
vigore eiuſdem, etiam ſi de hoc non eſſet exce-
ptum, tanquam factum ab eo, qui non eſſet iu-
dex competens.alleg.not.per Innoc.& Hoſtien.
in c.referente.de præbend. quod intelligit Arch.
in alijs inferioribus iudicibus, ad quos non po-
teſt appellari omiſſo medio: ſecus verò in Papa:
prout leg.& not.in c.dilecti.ij.de appel. Et ideò
concludit Archi.& Ioan.And.poſt eum, quòd te
net & valet appellatio interpoſita ad Papam o-
miſſo delegante in caſu decre.ſi delegatus. & te-
nebit proceſſus, ſi non excipiatur.pro quo alleg.
not. per Innocen.in c.cum Bertoldus. de re iudi.
in glo.ordi.& remittit Ioan.And.ad ea quæ ipſe
not.ibidem ſuper ver.ad nos. & in hanc partem
2 omnes declinauerunt, & † prædictum c.ſi dele-
gatus.intellexerunt de vnico iudice delegato ſub
delegante alteri, & non collegæ ſuo: ſecus verò
in duobus, vel tribus delegatis committentibus
vices ſuas non in totum alijs eorum collegis: tũc
enim propter huiuſmodi mixturam, dicebant li-
cere quod alijs non liceret.de conſe.eccle.vel al.
c.aqua.& c.j.libr.vj. Pro quo etiam faciunt not.
per Innocen.de prob.c.quoniam.in princi. & de
elect.cap.ſtatuimus.per Compo.quę quidem ra-
tio mihi non placuit: quia non vidi rationem di-
uerſitatis inter primum & ſecundum caſum, imò
mixtura huiuſmodi iudicum delegatorum ali-
quando plus nocet, quàm prodeſt.de offi.deleg.
cap.ſuper quæſtionum.§.ſi verò, & cap. cùm ſu-
per eod.

per.eod.tit. & ibi videtur text. de queſtione huiuſmodi.

ADDITIO.

2 Delegati. An autem canonicus ſupernumerarius poſsit eſſe delegatus Papæ vide pulchrè per Fel. in cap. cùm M.Ferrarien.de conſti.in x.colum.in glo.in verbo,ſupra numerum.

3 A. M.P. Dubium erat. † an eſſet appellandũ ad illum qui commiſerat vices ſuas,propter c. ſi delegatus .in fine. hoc tit.in vj.ſed ille text. procedit quando erat vnus delegatus ſolus qui ſubdelegauit, & fortè etiam ſi non appellaretur ad Papam, vt ſentit hæc dec.vide ad hoc Felyn. in c. ſuper quæſtionum. §. porrò. eod.titul.& omninò Franchum,in c. dilecti.el 3. de appel.col. iij. num.12. Anto.Maria Pap.

EPITOME.

Mandatum Apoſtolicum Epiſcopo ſub nomine dignitatis directum. eo mortuo etiam re integra ſucceſſor electus & confirmatus exequetur cùm potiùs reſpiciat iuriſdictionem,quàm ordinem. Vel ſic, Electus confirmatus exequitur mandata Apoſtolica Epiſcopo ſub nomine dignitatis commiſſa.h.d.

SVMMARIA.

1 *Executio mandati Apoſtolici Epiſcopo ſub nomine dignitatis directi, an eo mortuo tranſeat in ſucceſſorē.*
2 *Executor gratiarum Apoſtolicarum etiam in forma pauperum dicitur iudex.*
3 *Succeſſor in Epiſcopatu exequitur commiſſa anteceſſori ſub nomine dignitatis.*
4 *Epiſcopus ante confirmationem nihil poteſt.*
5 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis, hic enumerata.*
6 *Epiſcopus amittit officia per ſolam electionem, non tamen beneficia.*

DECISIO XVII. aliàs 434.

1 FVit dubitatum vtròm mandatum † Apoſtolicum directum Epiſcopo alicuius eccleſię ſub nomine dignitatis, ipſo mortuo re integra electus confirmatus per ſedem Apoſtolicam poſſet exequi. Et videbatur quòd non: quia ante conſecrationem non eſt Epiſcopus: vt de elect.in c.quod ſicut. & c.ſuffraganei.nec pro Epiſcopo ſcribitur, aut habetur, ſed pro electo tantùm: vt in c.cùm dilecti.de dol.& cõt.ergo aliud eſt Epiſcopus, & aliud electus. His tamē nõ obſtātibus fuit deciſum & cõcluſum contrarium. Ratio.quia prædictum mandatum potiùs dirigitur Epiſcopali dignitati,quàm ordini,quę non moritur.de reſcrip.c.ſi gratioſæ.lib.vj. ratione cuius ſucceſſor poteſt exequi mandatum directum prædeceſſori. de offic.deleg.c. quoniam abbas. cum ibi not. Præterea abbas electus confirmatus habet adminiſtrationem legitimam, ratione cuius poteſt iudicare, excommunicare, ſuſpendere, &c. vt in c.tranſmiſſa. & c.nihil eſt. de elect. & in c.auaritiæ.eod.tit.lib. vj. cum ibi not. & not. in c.j.de transla.Epiſ. Et quia huiuſmodi mandata Apoſtolica potiùs reſpiciunt iuriſdictionem quàm ordinem: vt de offic.deleg.c.fin.& per totum,

2 & in cle.iudices.eo.titul.vbi executor † gratiarum Apoſtolicarum etiam in forma pauperum appellatur iudex.idem habetur in c.cũ plures.& c.ſi ſuper gratia.eod.titul.libr.vj.ergo pro concluſione faciunt ea quæ habentur & not. in c.eam de reſcript.

3 A.M.P.Cum † iſta dec.concordat dec.30. de reſcrip.in antiq.& Ægid.14. de reſcrip. & vide latè per Fely.in c.eam te.de reſcrip. & in c.quoniam abbas. hoc titulo.Et ſcias quòd etiam Epiſcopus tantùm electus, & pronunciatus per Papam exequitur mandata Apoſtolica prædicta: quia talis non indiget confirmatione, & ſtatim poteſt adminiſtrare: vt notat Felyn.in d. c.eam te.col.ij.vbi latè examinat omnia, vide per te.
4 Et nota ex hac dec.quod † Epiſcopus electus à capitulo, vel populo nihil facere poteſt ante confirmationem Papæ: vt etiam per Felyn.in d.c.eam
5 te.Item quòd etiam † poſt confirmationem, & ante conſecrationem non poteſt exercere ea quę ſunt ordinis Epiſcopalis, vt interuenire conſecrationi alterius Epiſcopi, conficere oleum ſan-
6 ctum, conferre ordines & ſimilia: & ideò † non amittit priora beneficia, niſi poſt conſecrationem, licèt per ſolam electionem etiam vacant officia Auditorum Rotæ, qui ſtatim appellantur locum tenentes, imò tempore Pauli ſecundi ſtatim promoto Auditore ad Epiſcopatum, amouebatur à Rota: ſed ipſe primus ob integritatem Didaci de Ocha, qui contra ipſum pronuntiauerat in certa cauſa, ordinauit quòd amplius Auditores promouendi non amouerentur, ſed locum tenentes appellarentur. Anton. Maria Papaz.

De Officio legati.

EPITOME.

Legatus de latere poteſt ex cauſa rationabili vnire beneficium alicui dignitati Epiſcopali, vel alteri dignitati.h.d.

SVMMARIA.

1 *Legatus de latere poteſt parœcialem eccleſiam vnire alteri dignitati intra terminos ſuæ legationis. Nam maior eſt quolibet ordinario.*
2 *Legatus an vigore legationis poſsit vnam eccleſiam alteri eccleſiæ ſubycere.*
3 *Legatus dicitur ſuper loca & perſonas exemptas iuriſdictionem habere.*
Vnio epiſcopatuum & ſuperiorum dignitatum ſoli Papæ competit.
4 *Citandus nõ eſt ille, qui præſens non poſſet contradicere.*
5 *Legatus vocato rectore poteſt diſmembrare &c.*

DECISIO I. aliàs 118.

1 SEcundum maiorem partem Dominorum Legatus † de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem menſæ epiſcopali, vel alteri dignitati ex cauſa

rationabili: quia hoc poteſt Epiſcopus: vt in c.
ſicut vnire.de exceſ.præla.quo ipſe maior eſt, &
a eſt ordinarius in prouincia ſibi decreta. a de offi.
leg.c.·.& ij.lib.vj.ergo ipſe hoc poteſt. Præterea
vnire eſt iuriſdictionis, & præſcriptibile per in-
feriorem Epiſcopo: vt notat Ioan.And.in Clem.
ne in agro.de ſta.mo.§.ad hæc.ergo & per Lega-
tum id fieri poterit, qui iuriſdictionem ordina-
riam habet in prouincia ſibi decreta, & præfer-
tur, & ſtatuta perpetua facere poteſt.de offi. leg.
c.nouit.& confirmare electos exemptos.de elect.
c.ſi abbatem.libr.vj.nec iſtud eſt de caſibus re-
ſeruatis.& no.in c. quod translationem. de offi. leg.
ergo &c.Hoc tenet Ioan. And. in add.Spe.in tit.
de offi.leg.§.nunc oſtendendum. licèt ibidẽ Spe.
in ver.xj.videatur ſentire contrà. Hoc etiam te-
nuiſſe dicitur Fre.de Se.in conſilijs ſuis. In hanc
opi.videtur etiam inclinare Ioan.de Ligna.in d.c.
ſicut vnire. nõ obſtante c.ſi de confir.vti.vel inu-
ti. vbi videntur ſentire Hoſt.Inno.& Abb.quòd
2 Legatus † non poteſt vigore legationis vnam ec-
cleſiam ſubijcere alteri.vel in perpetuum cõfer-
re monaſterio alicui: quia loquuntur in exem-
ptis: & de tali donatione per quam præiudica-
retur nimiùm ordinario, & totaliter à iuriſdictio
ne ſua & obedientia eximeretur, & ſubtrahere-
tur, quod non contingit in vnione, licèt per eam
fortè auferetur collatio, tamen non ſubiectio,
nec obedientia ſeu correctio. quod contingebat
in caſu c.ſi.ſuprà dicti. Nec ibi Inno. dicit, quòd
non poſsit vnire: ſed dicit, quòd ius vnius eccle-
ſiæ non poteſt dari: quia hoc eſt ſolius principis:
vt ipſe not.de conſtitutio.quæ in eccleſiarum.

ADDITIO.

a Decreta. Et hoc † etiam infertur quòd cùm Lega-
3 tus iuriſdictionem habeat ſuper loca & perſonas
exemptas, de offic.leg.c.j. & c.quod translatio-
nem.& de verbo.ſigni.c.j.li.vj.quòd poſsit vni-
re etiam beneficia exempta exceptis epiſcopati-
bus,& ſuperioribus dignitatibus, quorum vnio
ſoli Papæ competit: vt d.c.quod translationem.
& ne ſed.va.c.j.ideò ad eccleſias collegiatas poſ-
ſit vnire.Si tamen talium eccleſiarum reſeruatio
per ſedem Apoſtolicam facta eſſet durante reſer-
uatione non poteſt illas vnire: vt in extrauagan-
ti Benedicti Papæ xij. quæ incipit, Dudũ fœlicis.

A.M.P. Cum iſta dec.concordat ad literam dec.
3.eod.titu in antiq.& dec.Ægid.2.& 3.hoc titul,
& vide infrà de præben.23.quòd Epiſcopus po-
teſt vnire.& ibi habes plures concordantes. Ra-
tio tamen dubitandi fuit in hac.dec.propter tex.
in c fin i.de confir.vtili. vbi dicitur, quòd Lega-
tus non poteſt vnam eccleſiam alteri ſubijcere,
vel in perpetuum cõferre monaſterio: ſed in hac
dec.reſpondetur, quòd procedit ille tex.quando
nimiùm præiudicaretur ordinario, & beneficiũ
totaliter à iuriſdictione & obedientia ordinarij
eximeretur & ſubtraheretur, quod hic non ca-
dit: quia ſibi remanet ſubiectio & obediẽtia ſeu
correctio.Item in iſta impreſsione per titulos ha
bes vnam additionem quæ non eſt in alijs, & in
alijs habes vnam quæ non eſt in iſtis: ideò videas
4 illam per te: additio enim iſta dicit, quod † Rector
eccleſię quę vnitur non eſt vocandus: quia ſi eſſet
præſens non poſſet contradicere, & idem dicit
de capitulo, cuius conſenſus non eſt requirẽdus,
ſecundùm eum: licèt litera ſit corrupta. ponitur
enim verbum, narrandus, pro vacãdus. Et ad iſta
vide deciſ.ſequentem quæ hoc dicit ad literam.
Aduerte tamen quod Ægid.d.deciſ.2.hoc tit.di-
5 cit † Legatum poſſe vnire, diuidere & diſmẽbra-
re, rectore tamen vocato, & ſic videtur in hoc
contrarius, ſed conſidera pro concordia, ſi dici
poſsit, quòd dum dicit rectorem vocandum, lo-
quitur quòad diſmembrationem & alienationẽ
bonorum, vide etiam ad materiam quid quãdo
beneficium eſſet reſeruatum, per Petrum de Pe-
ruſio in tractat. vnionum. q.3.& per Æneam de
Falco.in tract.reſer.q.4.principali, effectu 23.fo.
44.& per Staph.fol.81.& Sylua.q 3.ſecũdæ par-
tis, & alia in materia vide infrà de exceſ.præla.
deciſ.1.Ant.Mar.Pap.

EPITOME.

Legatus de latere poteſt vnum beneficium alicui digni
tati etiam epiſcopali in ſua prouincia vnire, cùm etiam
epiſcopi hoc poſsint. Et in facienda tali vnione rector be-
neficij vniti neceſſariò vocandus non eſt: nec in ea neceſ-
ſarius eſt conſenſus capituli.

DECISIO II. aliàs 58.

LEgatus de latere de ſua poteſtate poteſt vni-
2 re a beneficium alicui dignitati etiam epiſco-
pali infra legationem ſuam exiſtenti: quia maior
eſt Epiſcopo in prouincia ſibi decreta. de offic.
leg c.j.lib.vj. & ſi Epiſcopi hoc poſſunt, vt in c.
ſicut vnire.de exceſ.præla.multò fortiùs Legatus
de latere: quia non eſt de caſibus reſeruatis, de
quibus no.in d.c.ſicut vnire. & c.quod trãslatio-
nem.de offic.leg. Allegantur pro contrario not.
Inno.in c.ſi.de confir.vti.quæ loquuntur ad diſ-
membrationem eccleſię, & dare alteri: ſed hoc ſo
lus Papa poteſt.Idem videtur not.Bet.in c.ante-
dicto, quod translationem.

ADDITIO.

a Vnire. Et not.quòd in tali vnione non eſt vocan-
dus rector eccleſiæ, quæ vnitur: quia præſens nõ
poſſet contradicere cum effectu.ar.ff.de fideicõ.
liber.l.ergo. §. illud videamus. & ff.de re. iut.l.
qui poteſt inuitus. Vnde eo inuito & ignorante
fieri poteſt: vt eſt expreſſum in cle.ſi vna. in prin.
de re.ec.non alie.nec in ea eſt neceſſarius conſen-
ſus capituli: vt not.in d.cle.ſi vna. Et ad materiã
vnionis vide per Felyn. in cap.poſtulaſti. de re-
ſcript.num.22.

EPITOME.

Legatus vel nuntius Apoſtolicus habẽs poteſtatem be-
neficia qualitercunque vacantia, & indebitè occupata cõ-
ferendi, confert deuoluta, ſed non reſeruata.

SVMMARIA.

1 *Beneficia reſeruata non comprehenduntur ſub nomi-
ne beneficiorum qualitercunque vacantium.*

Priuilegium

2 *Priuilegium principis latiſsimè eſt interpretandum, ſi in ſui præiudicium declinet.*
3 *Legatus cõfert beneficia deuoluta, ſed non reſeruata.*
4 *Reſeruatio ſpecialis aliquando eſt fortior generali, vt hic.*
5 *Beneficium deuolutum non dicitur reſeruatum.*
6 *Papa confert deuoluta vt ordinarius.*

DECISIO III. aliàs 119.

Legatus vel nuntius apoſtolicus habens po-
1 teſtatem à Papa beneficia † qualitercunque
vacantia, & indebitè occupata conferendi, non
poteſt beneficia generaliter reſeruata conferre:
puta per conſtitutionem execrabilis, vel alio mo
do: quia in hoc generali mandato non veniunt
generaliter reſeruata. de offi. vi. ca. fi. lib. vj. facit
cap. quamuis. ij. de præbend. eo. libr. & capi. du-
dum. eod. titu. quia in illis poteſtatibus non ve-
niunt generaliter reſeruata. pro hoc etiam alleg.
cle. ſi de beneficio. de prębend. cum ibi not. Nam
licèt executor impetrantis poſsit prouidere de
beneficio ad Papam deuoluto: tamen non de re-
ſeruato. pro quo etiam faciunt not. per Archi. in
cap. cùm in tua. de conſue. ſuper ver. non exiſtit.
libr. vj. pro hoc etiam alleg. dictum Fre. de Se. in
tracta. ſuo de rer. per. videlicèt, quòd Legatus ha
bens poteſtatem recipiendi reſignationẽ ex cau-
ſa permutationis, & transferendi perſonas, non
poſsit ſe intromittere de beneficiis reſeruatis ge
neraliter, vel ſpecialiter: vt in c. dudum. de præb.
ſuperiùs alleg. Dicebatur etiam, quòd decretum,
& prohibitio c. ij. de præbend. lib. vj. habet locũ
in omnibus reſeruatis generaliter: & quod ibi
dicitur de beneficiјs in curia vacantibus, ponitur
gratia exempli, & non aliàs. Præterea quando Pa
pa vult, quòd nuntij vel Legati ſui poſsint etiam
de beneficiјs reſeruatis prouidere, in conceſsio-
ne ſolet exprimere: ergo niſi illud exprimatur,
denegari videtur. de decimis. c. ad audientiam.
Præterea in conſtitutione execrabilis, etiam po-
nitur prohibitio eadem cum decreto, quæ in c.
ij. de præb. lib. vj. ſuperiùs alle. D. Rober. contrà,
propter verbũ generale, qualitercunque: & quia
2 priuilegium † principis in ſui præiudicium eſt la
tiſsimè interpretandum. de ver. ſig. olim. de dona.
c. cùm dilectus. de reg. iur. cap. decet. cum ſi. qui
tamen poſt relationes ſuas in eadem cauſa opi-
nionem in tit. de præbend. mutauit, & in dictam
conclusionem conſenſit.

3 A. M. P. Deciſio eſt clara † quòd virtute iſtius
facultatis Legatus non poteſt conferre generali-
ter reſeruata, per iura in deciſione allegata, & fa-
cit ad hoc deci. 4. & 28. infrà de præben. & con-
cordat dec. vlt. hoc tit. in antiq. cum qua cõcor-
dat Ægid. dec. 46. & 68. de prębend. & licèt dec.
noſtra videatur loqui de generaliter reſeruatis
tantùm, & ſic, quòd velit poſſe conferri ſpecia-
liter reſeruata, licèt in ſummario deficiat verbum
4 generaliter: tamen idem magis eſt dicendum † in
ſpecialiter reſeruatis, per ea quæ notat Æneas de
Falco. in tract. reſeruata. in 4. prælıdio q. 1. prin-
cipali. fol. 7. nu. 4. & in 6. effectu quartæ q. prin-
cipalis priuilegij, num. ta. ſo. 33. vbi in effectu cõ-
cludit, quòd reſeruata ſpecialiter difficiliùs ve-
niunt. facit ad hoc etiam dec. 4. infrà de præben.
& decis. 9. de conceſſ. præb. in antiq. vbi dicitur,
quòd habens facultatem conferendi reſeruata,
poteſt conferre etiam generaliter reſeruata, vacã
tibus per obitum apud ſedem dũtaxat exceptis.
Dum autem in prima parte ſummarij dicitur, ꝙ
Legatus iſte poterit conferre deuoluta iſto caſu,
ſed non reſeruata. dec. noſtra in hoc non dubita-
5 uit: quia † beneficia deuoluta ad Papam ob ne-
gligentiã ordinariorum non dicuntur, nec ſunt
reſeruata, licèt ordinarij illa conferre nõ poſsint:
vt in c. licet. de ſupplen. negli. præla. & habetur
latè in dicto tractatu, & eodem effectu. nu. 7. &
6 per Lapum alle. 84. num. 5. Nam † Papa talia be
neficia cõfert vt ordinarius: vt per eũdem Æneã
in dicto trac. 1. q. principali nu. 12. fo. 9. Sed Ægi.
dec. vj. hoc tit. in terminis dicit, quòd Legatus cõ
fert deuoluta ad Papam, per tex. in c. venerabilis.
de præbend. cum ibi not. & ad hoc & alia ſupra-
dicta vide ſuprà de ſupplen. negl. præla. dec. vnic.
num. 1. 7. & 8. Anto. Mar. Pap.

EPITOME.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium diſpenſare non poteſt.

DECISIO IIII. aliàs 286.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium non poteſt diſpenſare: quia hoc ſolus Papa poteſt: vt no. Ber. & Tãc. in c. dudum. de ele. & Bat. Brix. in cano. ſanctorũ. lxx. di. & Ber. & Inn. in c. de multa. de præbend. vbi in fi. de hoc plenè per Io. And. in nouel. qui recitat ibi omnes opi. do. & diſtinctionem Ho. in c. literas. de cõceſ. præb. & Ar. in c. j. de conſu. & idẽ dicit. ac cõcludit, ꝙ hoc habet ſtylus curiæ. pro quo ſtylo alleg. iura noua. videlicèt c. ſuper eo. & c. nõ pót. ij. reſpõ. & c. cũ ſingula. de præb. lib. vj. & de offi. ord. c. ordinarij. e. li. remittẽ. ad Spe. ti. ij. §. videndũ reſtat. ver. illud. & ver. ſeq. ac ver. ſed nũquid epiſcopus. de quo etiã per Guil. de monte Lau. in conſti. execrabilis. Io. xxij.

A. M. P. Iſta dec. eſt clara, non curaui quærere cõcordantes, vide in tract. de benefi. q. 3. ſecundę partis principalis, & Fel. in c. nõnulli. de reſcrip. in princ. & in cap. at ſi clerici. de iudi. Anto. Maria Papaz.

De Procuratoribus.

EPITOME.

Si poſt factam cõmiſsionem de ſpeciali mandato Papæ cum poteſtate citandi ad partes, reus conſtituat procuratorem ad cauſas duntaxat legitimè deuolutas, poteſt in cauſa cum dicto procuratore procedi.

SVMMARIA.

1 *Papa committendo cauſam ex certa ſcientia. Auditor cenſetur velle eam in ſua curia agitari.*

2 *Procurator conſtitutus ante appellationem intimatã, vel commiſſionem de ſpeciali mandato factam in omnibus, & ſingulis cauſis motis, & mouendis, ad Romanam curiam legitimè deuolutis, an poſsit in cauſa poſtea legitimè deuoluta procedere?*
3 *Verbum, deuolutum, in commiſſionibus cauſarum inſertum, quod tempus importat. & in addit. nu. 6.*
4 *Procurator conſtitutus ad lites alicuius, an cenſeatur conſtitutus ad futuras?*
5 *Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas de ſpeciali mandato Papæ in curia commiſſas, ſi fiat poſt talem commiſſionem.*
6 *Notitia commiſſionis præſumitur, quando mandatũ datur poſt cauſæ commiſſionem.*
7 *Clauſula, quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta quando cauſa committitur de ſpeciali mandato Papæ parum operatur.*
8 *Clauſula, cum poteſtate citandi extra curiam parum operatur: quia ſufficit conſtare de mente Papæ, quod voluit cauſam in curia cognoſci.*
9 *Clauſula, quatenus cauſa ſit legitimè deuoluta, & clauſula, etiam ſi non fuerit legitimè deuoluta, quid importent.*
10 *Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas etiam poſt mandatum cõmiſſas & deuolutas, præſertim ſi procurator det ura in cauſa.*
11 *Mandatum ad omnes cauſas comprehendit futuras.*

DECISIO I. aliàs 19.

FVIT dubitatum vtrum cum procu-
a ratore a conſtituto per reum ad cau-
ſas duntaxat ad Romanã Curiam le-
gitimè deuolutas, poſt commiſſionẽ
factam de ſpeciali mãdato Papæ Auditor poſſet
procedere in cauſa? Et fuit breuiter concluſum,
1 † & ſic ſemper obſeruatum, quòd ſic: quia Papa
committendo cauſam ex certa ſcientia Audito-
ri, voluit eam in curia ſua agitari. de offi. deleg.
paſtoralis. de app. c. vt noſtrum. faciunt pro hac
quæſtione quæ le. & not. in c. cupientes. de elect.
lib. vj. Fortiùs procedit hæc concluſio, ſi poſt ci-
tationem decretam & legitimè executam iuxta
formam Cle. cauſam electionis. de elect. fiat hu-
iuſmodi procuratoris conſtitutio: quia tunc eſt
præſumptio, quòd ſciuit cauſam ſub forma prę-
dicta, quod ſolum ſufficit: vt in dicta Clemen. in
fin. Pro quo etiam faciunt not. in c. cùm per bel-
licam. xxiiij. q. j. & in c. ſcribam. de præſump.
Idem dicebant Domini obſeruandum, ſi pars ap
pellata conſtitueret procuratorem cum prędicta
limitatione poſt appellationem ſibi legitimè in-
timatam, iuxta formam Cle. cauſam. de electio.
quia tũc eſſet verificata limitatio prædicta: quia
tempore conſtitutionis procuratoris fuit cauſa
per citationem iuris legitimè deuoluta: ſecus ſi
conſtitueretur procurator cum prædicta limi-
tatione ante prædictam appellationem legitima-
tam, vel commiſſionem de ſpeciali mandato fa-
ctã: quia huiuſmodi cauſa tempore cõſtitutio-
nis non erat ad curiam deuoluta, & contra men-
tem & voluntatem conſtituentis procederetur
cum tali procuratore, cuius voluntas ſeruanda
eſt. de proc. c. querelã. c. conſtitutus. cum ibi not.
per Inno. & eo. ti. cap. ſi quem. li. vj. & de accuſ. c.
veniens. Et ſi cum dicto procuratore procedere-
tur, nihil valeret proceſſus: tum quia non habuit
poteſtatem in cauſis non deuolutis procedendi:
tum quia excederet fines mandati. de reſcrip. c.
ex parte decani. de procur. c. in præſentia. & c. ex
inſinuatione. Hoc verum, niſi eſſet cõſtitutus ad
cauſas etiã deuoluendas: quia tunc ſi poſteà cau-
ſa in curia per appellationem legitimam deuo-
lueretur, ſiue per commiſſionem de ſpeciali mã
dato Papæ introduceretur, cum tali procurato-
re, vlteriùs in cauſa ritè & debitè bene proce-
deretur: quia iam apparet de mente conſtituen-
tis, quòd tam in cauſis deuoluendis, quàm deuo-
lutis voluit talem eſſe procuratorem, qui etiam
ad futuras cauſas bene poſſet cõſtitui. ff. de pro-
cu. l. iij. & iiij. de procu. ca. non iniuſtè. & ibi no.
quã quidẽ concluſionẽ videlicèt primã putauit
do. Ægi. verã, ſi cauſa committeretur cum pote-
ſtate citandi ad partes: quia tunc apparet de cer-
ta ſciẽtia Papę. videlicèt ꝙ ipſe vult omnes cau-
ſas huiuſmodi fore in Curia terminandas, & per
cõſequens, ꝙ cauſa eo ipſo ad Curiã ſuam deuo-
luatur: ſecus verò credebat, ſi ſimpliciter, licèt de
ſpeciali mandato, cauſa cõmiſſa eſſet, dicendo, de
mãdato domini noſtri Papę audiat talis, & iuſti-
tiã faciat, omiſſa poteſtate citãdi ad partes. Ra-
tio ſua fuit iſta: quia tunc cũ Papa nõ dat Audi-
tori poteſtatẽ citandi partem inuitã ad venien-
dũ ad litigandum de partibus coram eo: apparet
quòd nõ eſt de certa ſcientia, & de mente ipſius,
quòd cauſa ſtatim ad Curiam ſuam deuoluatur,
quod non præſumitur, niſi hoc exprimatur. arg.
not. per Io. mo. in c. in generali. de reg. iu. libr. vj.
Ad quid ergo refert ſe dicta ſignatura: certè ad
caſum, quo cauſa aliàs reperiretur legitimè ad cu
riã deuoluta, vel ſi pars reperiretur in curia præ-
ſens: ſed præſentia dicti procuratoris limitati nõ
ſufficeret: quia talis procurator non reperit hoc
caſu cauſam deuolutam, nec etiã deuoluere po-
teſt: quia hoc eſſet contra mentem ſuæ limitatio-
nis, & ſic nil ageret: per iura ſuperiùs alleg. Nec
obſtant prædictis, quòd cauſa deuoluitur per in-
timationem factam iuxta formã dictæ Cle. cau-
ſam electionis. de elect. quia illud verum eſt de
deuolutione, quæ vim citationis importat, &
tunc ius citat: & per conſequens cauſam ad Cu-
riam deuoluit: vt c. ſtatuimus. de elect. li. vj. Nos
enim loquimur de eo, quòd ſolum verbũ ſonat:
videlicèt, audiat, ſi eſt legitimè deuoluta, & ſi di-
catur per verba quæ ſequuntur, datur Auditori
poteſtas citandi: videlicèt iuſtitiam faciat in Cu-
ria, ſi reperiat partem præſentem, vel per con-
tumaciam abſentem, ſed non poteſt dici contu-
max, niſi vno de tribus modis notatis in c. quo-
niam frequenter. vt lit. non conteſt. & xi. q. iij.
cano. certum. ergo poteſt etiam eſſe quòd cauſa
ſit in curia de iuris neceſsitate terminanda: &
quòd nihilominùs citatio ſeu intimatio ſit ad
partes facienda: vt in capit. ſæpe. & capit. cordi.
b de appell. libro vj. Sed pone, b quòd procurator
2 † conſtituatur ante appellationem intimatam,
vel commiſſionem de ſpeciali mandato, vt ſu-
prà, factam in omnibus, & ſingulis cauſis mo-
tis, vel mouendis ad Curiam Romanam legiti-
mè deuolutis. Fuit permaximè altercatum: verũ
cum

cum tali procuratore poſsit in cauſa poſteà legi-
timè deuoluta procedi. Et videbatur aliquibus
Dominis quod non: quia verbum, deuolutum,
reſpicit duntaxat tempus præſens,& non futu-
rum: vt ſic referatur ad cauſas tunc motas legiti-
mè deuolutas, & non ad cauſas mouendas: niſi
addatur, & deuoluendas, per iura communia de
3 reſcrip.c.fi.& c.ad hæc. Alij Domini,† & maior
pars dixerunt, & vnanimiter cócluſerunt, quòd
verbum,deuolutum,referatur nedum ad motas,
ſed ad mouendas,licèt poſteà deuolutas. Pro quo
allegat not. Inn.in c.dilecti.de except. vbi ponit
verſum, videlicèt, Præſens confuſum præſentis
non tenet vſum: imò ſæpè nedú refertur ad præ-
ſentia, ſed etiam reſpicit præterita & futura. Et
hoc maximè procedit, ſi talis procurator dedit
articulos, & produxit iura domini ſui, qui per
hoc,videlicèt mittendo ſibi informationem, &
iura videtur tacitè ratificare acta habita cú tali
procuratore ſic limitato, quę ratificatio ſufficit:
prout legitur,& not.per Innoc.in c.ex parte de-
cani.de reſcript. quam concluſionem crederem
indubitanter veram,ſi in dicto procuratorio eſ-
ſent perſona & cauſa, ſuper qua nunc lis verti-
tur expreſſæ,aliàs re vera dubitarem de conclu-
ſione antedicta.

ADDITIONES.

a Procuratore. Adde deci.13.de reſcript.in antiq.&
dec.6.de dol.& contumac.in eiſdem & dec.4. J.
de teſtib.& Ægid.dec.25.& 31.hoc titu.
b Sed pone ꝗ. Pone quòd cóſtituo te procuratoré
4 † ad lites meas ſeu cauſas, an videaris cóſtitutus
ad lites futuras? Guil.de Cun.in l.itē ad litem. ff.
de procu.dicit,quòd aut ego,qui te procurato-
ré conſtitui,habebã lites præſentes,aut nullas li-
tes præſentes habebã. Primo caſu nó videor te có
ſtituere ad futuras. Secundo caſu ſic,vt cóſtitutio
aliquid operetur: ideò procuratorem cóſtituens
debet exprimere ad lites de præſenti agendis, &
de futuro contingentes.argumen.l.ſi ita.& l.pe-
diculis.§.cùm quæreretur. ff. de auro & argent.
legat.ff.de fund.inſtru.l.fundus.

5 A.M.P. Iſta † dec.plura continet,& quantum
ad contenta in ſummario,videlicèt,quando mã
datum fit poſt commiſſam cauſam,nulla videtur
difficultas,& cum iſta deci.concordat infrà dec.
31.in rationę ſui.& deci.13.de reſcri.& 33. hoc tit.
in anti.& Caſſa.dec.2.eo.titu.in fi.& ratio deciſi.
eſt: quia ex quo Papa committit cauſas in curia,
ſatis cauſa dicitur deuoluta: facit in propoſito,
quòd licèt cauſa non deuoluatur quò ad reum,
quando appellatio nulliter,& non ſeruata for-
ma cle.cauſam.de elect.intimatur,vel citatio fuit
6 malè executa: tamen † ſi poſt talem executio-
nem nulliter factam,reus conſtituat procurato-
rem,præſumitur quòd habuerit notitiam cita-
tionis,& cum tali procuratore procedi poteſt: vt
infrà de dolo & contu.deciſ.11.& 17.in fi.& per
Ægid.deci.5.de præſumptio.& dec.36. de iudic.
Quo caſu,etiam quòd tale mandatum diceret,
7 † quatenus cauſa eſſet legitimè deuoluta, illa
clauſula nihil deberet importare: per rationem
dec.noſtræ de qua ſuprà,quæ etiam videtur mi-
litare in hoc caſu: imò dec.noſtra,id expreſsè di
cit,in ver.fortiùs procedit hæc concluſio. Et ad-
uerte, quòd multum refert cauſam fuiſſe com-
miſſam de ſpeciali mandato Papæ, vt dicam in-
frà de appel.deciſi. .& hoc in ſpecie ponderat in
hoc propoſito deciſ.28.de dol. in antiq. dicens,
quòd ſi cauſa etiam eſſet ſimpliciter deuoluta,
per appellationem interpoſitam & intimationé,
8 ſufficeret. Et licèt dicatur hic iſta procedere, † ſi
fuerit dictum cum poteſtate citandi extra cu-
riam,quaſi velit dicere,quòd requiritur clauſu-
la cum poteſtate citandi in curia & extra: aduer-
tendum eſt quòd Caſſ.dec.4.de reſcrip.& Sar.q.
2.proce. dicunt, quòd etiam ſi non dicatur cum
poteſtate citandi extra curiam, nihilominùs po-
teſt decerni citatio,tamen propter hoc non eua-
cuatur intentio,ſeu ratio deci.noſtræ, quæ fun-
datur in certa ſcientia Papę. vult enim dec.quòd
conſtet intentionem Papę fuiſſe auocare cauſam
de partibus,& quòd cognoſceretur in curia, ꝗ
de facili deprehendi poteſt: imò non ſubuenit
mihi pronũc,quòd poſsit dari cauſa, quin ſem-
per habeatur certitudo, quòd Papa voluit cau-
ſam tractari in curia,quãdo ſignat cómiſsioné,&
9 cauſam in curia cómittit, † niſi ſignatura diceret,
prout hic præſupponitur in iij.col. videlicèt,au-
diat talis Auditor ſi cauſa ſit legitimè deuoluta,
quæ clauſula hodie non practicatur,imò ſolet ap
poni paſsim clauſula, etiam ſi cauſa huiuſmodi
non fuerit ad Romanam curiam legitimè deuo-
luta,nec in ea de iuris neceſsitate tractanda: quæ
clauſula,vt plurimum,eſt ſuperflua: niſi in cau-
ſis appellationum in partibus intimatarum.iux-
ta d.cle.licet multi in fraſcando apponant mille
clauſulas ſuperfluas,& ventoſas. Ponitur tamen
aliud dubium in ij.col.huius deciſ.& col.fi. ver.
10 ſed pone.vbi concluditur,quòd etiam † ſi pro-
curator conſtituatur ante cauſam commiſſam,
vel appellationem intimatam ad omnes cauſas
motas,& mouendas,legitimè tamen deuolutas,
& reſoluitur quòd veniunt etiam cauſæ poſteà
deuoluendæ,& quæ tempore mandati non erãt
deuolutæ: quia verbum,deuolutas,refertur etiã
ad mouendas,licet poſteà deuolutas: & concluſ-
ſionem tantò magis dicit procedere,ſi procura-
tor poſteà det iura,quia dominus mittendo in-
formationé,videtur ratificaſſe. Dubitandum ta-
men eſſe dicit Collector deci.ibi,ſi mandatú non
eſſet ſpecialiter ad certã cauſam cum certa per-
ſona,ſed generaliter, tantùm. Contra tamen iſtã
concluſionem habes in terminis dec.Ægid.25.&
31.de procurator.licet litera d.deci.31.ſit corru-
pta: & d.deciſ.25.fundet ſe in verbo aſtringitur,
quod eſt præſentis temporis: ideò crederé, quòd
mandatum extenderetur ad omnes cauſas deuo-
luendas: quia verbum, deuolutas,poteſt appli-
cari ad tempus futurum, vt hic. imputet enim
ſibi dominus, qui potuit legem clariùs dicere,
ſicut dicetur infrà eod. ſuper deciſi. 32.vbi ha-
betur quòd mandatum comprehendit cauſas
poſteà exortas: videbis ibi. Habes etiam hic v-
11 nam additionem in qua dicitur, quòd ſi † con-
ſtituo procuratorem ad meas cauſas, ſi de præ-
ſenti nullas cauſas habeam,mandatum extendi-
tur ad futuras; ſecus ſi de præſenti aliquas cauſas

habeam,licèt dec.30.e.ti.in ant.dicat non venire
al.quo modo cauſas futuras,niſi dicatur,& idem
ſ ntit Biſig.dec.3.co.11,licèt non reſoluat. Coo-
tra tamē prædicta reſolutum fuit per Dominos
in vna Placentina bonorum de palla viernis co-
ram R.D Iac.Puteo Rotæ decano. vbi voluerūt
Domini,φ mādatū ad omnes & ſingulas cauſas,
cōprehendere debeat etiā cauſas futuras:licèt cō
ſtituens tempore conſtitutionis haberet alias cau
ſas.fundamentū fuit in doctri. Alex. in apoſtillis
ad Bar.in l.damni infecti.§.ſiis qui.in ver.futu-
ras cauſas.ff de dam.infect.& vide ad hoc Pari-
ſijſ conſ.42.col.ij.& facit in propoſito ad prędi
cta Æg.dec.21.hoc tit.vbi habetur quòd procu
rator ad cauſas deuolutas pōt dicere in curia de
nullitate proceſſus agitari contra eum,ſuper cau
ſa quæ verè nō erat deuoluta; quia quò ad hoc,
cēſetur habere mādatum.Et facit etiā ad hoc,φ
hic dicitur,φ licèt procurator qui habet in mā-
dato clauſulā ad proſequēdū appellationē, quòd
ſi recipit mādatū ſine proteſtatione,tenetur pro-
ſequi.vide Ægi.dec.23.hoc tit. Et quid impor-
tent illa verba dec.de ſpeciali mādato,vide Ægi.
dec.37.de iudic.& dec.38.hoc tit,de procurato.
Anto.Maria Papaz,

EPITOME.

Si dominus in ſecunda inſtantia ſine proteſtatione alium procuratorem conſtituat, primum, qui litem fuerat conteſtatus reuocaſſe cenſetur.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata procuratore per conſtitutionem alterius reuocato,eſt nulla.*
2 *Appellationem proſequi an teneatur procurator,ſicut tenetur appellare.*
3 *Certificatio an ſit neceſſario faciēda aduerſario de reuocatione,& quando.*
4 *Citatio domini procuratore nō citato,an ſit efficax,vt nullo eorum comparente,ſententia valida ferri poſſit.*
5 *Reuocatio procuratoris quādo intimāda & quomodo.*
6 *Procurator dominus litis dicitur citari & non principalis,licet in ſummarijs poſſit vterque citari.*
7 *Procurator datus poſt litem cōteſtatum an poſsit ſubſtituere,*

DECISIO II. aliàs 11.

a SI dominus ᵃ principalis in ſecunda inſtantia
alium conſtituat procuratorē quàm in pri-
ma,ſine proteſtatione φ citra reuocationem
aliorum hoc facit,primū licèt ipſe in prima in-
ſtantia fuerit litē cōteſtatus, cēſetur reuocaſſe,ᵇ
1 ita φ ſententia † lata cum primo procuratore re
uocato in ſecūda inſtantia eſt nulla, ſi reuocatio
ad ipſum,vel ad iudicem peruenerit de procu. c,
ex inſinuatione.c,in noſtra.& c.mādato & de re-
ſcri.cap.ex parte decani. Ratio,quia licèt cauſa
principalis & cauſa appellationis eſt eadē cauſa
tamen ſunt diuerſę inſtantię:prout legit.& not.
de teſti.c.veniens.& de fi.inſtru.c.cùm Ioannes,
ſicq; prima inſtāciaeſt finita quò ad primū pro-
2 curatorem, † qui licèt teneatur à ſentētia cōtra
dominum ſuum lata appellare; tamen non tene-
tur appellationem proſequi,niſi velit:prout leg.
& no.de procu.cap.nō iniuſtè.Et ſi fortè,imò ſi-
ne forte,nollet prædictus procurator cauſam ap
pellationis proſequi,opus eſſet nouo procurato
rio:& tunc non eſt quęrendū de reuocatione ex-
preſſa vel tacita : quia finita prima inſtantia per
ſententiā,& appellationis interpoſitionem, ab ea
per procuratorem illius inſtantiæ functus eſt of-
ficio ſuo:per no.in d c. nō iniuſtè.& per Doc.in
c.petitio.eod.titu.& hoc verum, niſi eſſet datus
c ad proſequendum ᶜ appellationem: tunc enim ſi
procuratorium ſine poteſtatione recipit,tenetur
proſequi,ar.eor.quæ leguntur & no.in clem.j.de
procu.& tunc procedit dubium ſuperiùs tactū,
& deciſum.Sed quid ſi in prima inſtātia lite per
ipſum procuratorem conteſtata,fieret reuocatio
antedicta,& deueniret reuocatio ſine noui pro-
curatoris conſtitutione huiuſmodi ad iudicem,
& ad ipſius procuratorem? Certè puto idem,ni-
ſi reuocationi fuerit contradictum: & hoc ſiue
loquamur de expreſſa reuocatione : per c.ij.de
procu.lib.vi.propter verbum nolente, ibi poſitū
à contrario:ſiue de tacita, quæ fit alium conſti-
tuendo procuratorem, vel cauſæ ſuæ tractandæ
adeſſendo:vt in c.ſi quem.eodem titul.& lib.&
ibi not.

ADDITIONES.

a Si dominus. Imò videtur,quòd requiratur † cer
1 tificatio aduerſarij,quando ipſe certificatus fuit
de mandato procuratoris, aliàs eius certificatio
non requiritur:vt not.in c.mandato.de procu-
ra.ſuper iſto argu.qui dubius eſt.Sic dicas,quòd
in iudicialibus certificato aduerſario de procura
toris mandato nunquā reuocatio valet ad prę-
iudicium aduerſarij,niſi eodem modo certifice-
tur de reuocatione ipſe vel iudex:ſi verò non eſt
certificatus de mandato ,ſemper valet reuoca-
tio ſolo procuratore certificato.ita intelligitur
quod not.in d.c.mandato. & ita not.etiam gloſ.
in c.j.de procura li.vj. In extraiudicialibus dic,
quòd ſi agitur cum certa perſona : vt quia cer-
tificatur aliquis cum quo vult contrahere,vt ſe-
cum contrahat, & quòd conſtituat procuratorē
ad contrahendum : tunc non valet reuocatio,
niſi certificetur de reuocatione ille , cum quo
contrahere debebat.l.ſi fideiuſſor.§.j.ff.mandat.
Si verò actus geritur non cum certa,ſed cum in-
certa perſona: vt quia mando procuratori vt cō-
trahat,non dico cum quo: tunc valet reuocatio:
licèt non tranſeat in notitiam contrahentis , &
imputet ſibi, qui cum procuratore contrahit, ſi
non exquirat an mandatum ſit reuocatum:agere
tamen poterit contra procuratorem.argu.l.iij.§.
falſus.ff.de fur.& arg.l.ſi procuratori falſo.ff.de
cōdi ob cauſam.& l.falſus.C.de furt.Forma au-
tem fiendæ reuocationis eſt, vt ſi eſt generalis in-
ſtitutio,debeat generaliter & publicè fieri reuo-
catio.l. ſi pupillus.§.proſcribere.ff.de inſtitut.
ſecus ſi ſit ſpecialis procurator: quia tunc requi-
ritur ſpecialis reuocatio, ſecundùm Mar. Syli.
& Ioannem Andr. Et ideò ſi rectè inſpicis non
eſt differentia inter actus iudiciales & extraiu-
diciales:ſed ſolùm an actus geratur cū certa per-
ſona vel

ſona vel non. quæ ſit certificata vel nõ de mãdato: ſed illa poteſt eſſe differentia, quæ communiter fit à glo. & procedit: quia cõmuniter contingit tales actus iudiciales fieri cum certa perſona: extraiudiciales verò cum incerta, ſecundũ dominum Anto. in c. ex parte. hic allega. Et vide per Io. de Ligna. in Cle. j. de renuntia.

b Reuocaſſe. Subaudi cũ cauſa, aliàs non eo contradicente: vt in c. quamuis. de procu. lib. vj. Sed licèt ſine cauſa reuocare non poſsit: poteſt tamẽ adeſſe cauſæ ſuæ, ſicut poteſt omnis, cuius intereſt, vt in l. ſi ſuſpecta. ff. de inoffi. teſta. Proderit autem iſta aſsiſtentia: quia poterit teſtes & inſtrumenta producere, & alia allegare: vt ibi. Et per Inno. in c. cùm ſuper. de re iudic. Et aduerte quod adeſſe cauſæ eo caſu, quo reuocare non poteſt. text. in d. c. quamuis. reliquit in arbitrio domini. Inuitus ergo non compellitur, niſi ex cauſa: vt l. ſi actor malit. ff. de procur. l. fi. C. eod. Ex
4 quo † infert alibi Bar. ꝙ ſi citaretur dominus & nõ procurator ad aliquẽ actũ: puta, ad videndũ iurare teſtes, vel publicari vel ad audiẽdã ſententiã: ſi dominus nõ cõpareat vel procurator, ſententia nulla erit: quia talis citatio non arctauit dominum: debuit enim citari procurator, qui erat dominus inſtantiæ. & ita tenuit diſputando do. Lamb. de rãpo. vt refert Bar. in l. furioſo. ff. de re iudi. Bal. in l. procuratoribus. C de procu. & per do. Pet. de Peruſio in c. ij. de teſtib. Iſto ergo caſu poſſet eſſe vtilis ſubtilitas legiſtarum, dum diſputant in cuius perſona ſint concipienda verba ſententię. Canoniſtæ enim tenent nihil referre. de electi. c. querelam. nam imò multùm poſſet referre, ſi conciperentur in illum, qui non erat dominus inſtantiæ, nec in ea citatus tenebatur neceſſariò comparere. de quo plenè per Barto. in d. l. furioſo.

c Proſequendum. Adde deciſ. 9. j. eod.

1 A.M.P. Deci. iſta eſt ſatis clara. † & habet plura capita circa reuocationem procuratoris, quæ videas per te. Concordat cum ea dec. 25. eo. titul. in anti. & Ægi. dec. 27. hoc tit. Et facit ad materiam infrà deciſ. 4. & 14. hoc titulo in antiq. & Caſ. qui multa dicit in propoſito in dec. 2. de ap
2 pel. & præſertim dum dicit. quòd licèt † reuocatio debeat intimari iudici vel parti: tamen illud habet locum quò ad præiudicandum aduerſario: ſecus quò ad præiud cium reuocantis, de qua materia reuocationis procuratorum, & quã do. & quomodo debeat intimari, & in quibus cauſis intimatio non ſit neceſſaria, vide latiſsimè per Fel. in c. ex parte decani. col. iij. cum duabus ſequentibus, de reſcripe. ſtylus tamen eſt, ꝙ reuocationes procuratorum ad reſignandum, & ſimilium reuocantur penes Cancellarię & Cameræ notarios, & huiuſmodi intimatio ſufficit: quia videtur facta principi, quod tamen dixerũt Domini in vna Gerunden. coram domino de Graſsis, in his quæ non poſſunt expediri, niſi in manibus Papæ: ſed in extinctione penſionis, & caſſatione regreſſus, quæ poſſunt fieri coram quocunque notario, talis intimatio non ſufficiebat: ſed quòd in illo caſu, ex quo fuerat conſtitutus procurator ad caſſandum regreſſum, non erat fienda ſibi aliqua intimatio: cùm licèt ipſe haberet titulum beneficij illius, ad quem erat reſeruatus regreſſus: tamen non agebatur de præiudicio ſeu incommodo pecuniario, quod requiritur ad hoc, vt ſit neceſſariaria intimatio; ſecus ſi agitur tantùm de pręiudicio reuocantis. allegabatur dec. 11. hoc titu. in antiq. Fel. in c. ex parte decani. de reſcrip. nu. 17. Aymus conſ. 76. qui ſatis clarè loquitur. & idem eſſet quando eſt cõſtitutus procurator ad reſignandum, niſi eſſet Cle. 1. de renũ. quã credidiſſem etiã procedere in caſu iſto, cùm dicatur ibi id eſſe ne fiat variatio inter perſonas eccleſiaſticas. Et circa vltimam additio
3 nem, † quòd debeat citari procurator dominus litis, adeò quòd nõ ſufficiat citare principalẽ, vide Decium in c. in nomine domini. nu. 36. de teſti. vbi dicit hoc non procedere in cauſis ſummarijs: vt etiam ſentit hæc deci. & Roma. ſingul. xx. Et ad propoſitum etiam vide Fely. in c. cùm
4 M. de conſtit. col. 20. vbi dicit, quòd † procurator datus poſt litem conteſtatam non poteſt ſubſtituere, pro quo vide etiam deci. 28. hoc titulo in antiq. vbi procurator ſubſtitutus à procuratore domino litis. poſtquàm eſt effectus dominus litis, poteſt etiam ipſe ſubſtituere. Anto. Maria. Papaz.

EPITOME.

Proceſſus cum vno, vel pluribus procuratoribus ſimul non inſolidum factus, valet & tenet in cauſa beneficiali: quia ille cum quo eſt proceſſum, videtur eſſe per iudicẽ electus. h. d. Vel ſic. Procuratoribus ſimul non in ſolidũ conſtitutis valet proceſſus cum vno tantũ habitus, alijs ſe non opponentibus. quia ille videtur electus.

DECISIO III. aliàs 107.

SI in cauſa beneficiali tres vel quatuor procuratores conſtituantur ſimul. & non in ſolidũ: & cum vno ex illis alijs ſe non opponentibus, procedatur in cauſa, valebit proceſſus, illũque iudex cum quo proceſsit, videtur elegiſſe, iuxta formam c. ſi duo. §. ſanè. de procur. lib. vj.

ADDITIO.

1 A.M.P. Deci. † iſta de plano procedit in cauſis beneficialibus per tex. hic allegatum, & notat Oldr. cõſi. 130. in 2. dubio. Ant. Maria Papaz.

EPITOME.

Per ſecundam procuratoris ſubſtitutionem primus ſubſtitutus reuocatus eſſe cenſetur. h. d. Vel ſic, Procurator primò ſubſtitutus, intelligitur reuocatus per ſecundum

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus etiam cum clauſula, quòd per quamcunque comparitionem non intendebat eum reuocare, cẽſetur reuocatus per ſecũdam ſubſtitutionẽ.*
2 *Procuratorum reuocatio non inducitur per plures cõparitiones & ſubſtitutiones, etiam ſi in aliqua nõ ſit clauſula, quòd non intendit reuocare, ſi in vltima reperitur dicta clauſula.*
3 *Clauſula, quòd per quencunque actum, &c. & quòd non intendit ſubſtitutum reuocare.*

DECISIO

DECISIO IIII. aliàs 121.

SI procurator ſemel vnũ ſubſtituat, & itera-
rò aliũ poſteà ſimpliciter, & ſine reuocatiõe
primi ſubſtituat, primũ reuocare cenſetur,
etiã ſi in prima ſubſtitutione proteſtatus fuerit
expreſſè, ꝙ propter aliquã cõparitionẽ &c. quia
aliud eſt cõparere, aliud eſt reuocare vel ſubſti-
tuere: diuerſæ enim ſpeciei ſunt: & ſic faciendo
vnum non cenſetur facere reliquũ. Pro qua opi.
alleg. in ratione l. ſi quis eum. ff. de procur. & c.
non iniuſtè. eod. tit. & not. Ioan. Andr. & Archi.
in c. ſi duo. in princi. & c. licet. eod. tit. lib. vj.

ADDITIO.

1 A. M. P. Addenda † etiam eſt ad ſumma-
rium clauſula, de qua in dec. videlicèt, etiam ſi
in ſecunda ſubſtitutiõe proteſtatus ſit, quòd pro
pter aliquam comparitionẽ, nõ intendebat eum
reuocare: quia aliud eſt cõparere, aliud eſt ſubſti
tuere vel reuocare. & iſta ſola ratio tibi ſufficiat
ad intellectũ deci. Cũ iſta dec. concordat Ægid.
dec. 26. hoc titu. loquens tamẽ in cõſtituẽte, vbi
dicit quòd primus cenſetur reuocatus, etiam ſi
ſecundus nõ acceptet. Ad iſtam dec. & illius ma
teriam facere videtur dec. Ægid. 32. eod. tit. vbi
ponitur caſus, quòd procurator primò ſubſti-
tuit Albertum, ſecundò Bernardum, ſine prote-
ſtatione, tertiò cõparuit in cauſa cum proteſta-
tione, quòd non intendebat ſubſtitutos reuoca
re, & appellauit, ac ſtatim ſubſtituit Goffredum
ſine proteſtatione, dubitatur, & demum decidi-
tur, quòd primi procuratores non cenſentur re-
uocati, & ſic nec per ſecundã ſubſtitutionẽ erat
reuocatus primus, nec per tertiã erant reuocati
alij duo prædicti. Sed iſtud contrarium declara
tur per dec. Ægid. 9. de præſumptio. vbi vult, ꝙ
illa proteſtatio facta vltimo loco, nedum præſer
uat ſecundum ſubſtitutum, ſed declarat etiam
animum ſuum, quòd quando ſubſtituit ſecun-
dum, non intellexit reuocare primum. Quod
verum credo, quò ad futura, & etiam quò ad præ-
terita, ſi interim ille primus nullos actus feciſ-
ſet nomine illius, quia iſta declaratio non eſt
propriè declaratio, ſed eſt quædam ratificatio,
quæ non poteſt retrotrahi in præiudicium ter-
tij, per iura vulgaria, vt etiã declarat Caſſad. dec.
4. de probat. nu. 7. Et ad hoc facit alia dec. Ægi.
24. de procurator. vbi licet per comparitionem
domini in cauſa, quando non præceſsit proteſta
tio de qua ſuprà, ſubſtitutus cenſetur reuocatus:
nihilominus ſi dominus poſt conſtitutionẽ pro-
curatoris bis compareat, & litẽ conteſtetur, non
cenſetur reuocare procuratorẽ, ſi poſt iſtas duas
comparitiones, & lite per eum conteſtata com-
pareat, & proteſtetur tunc quòd non intendit re
uocare &c. & dictus procurator primò conſtitu
tus cum parte aduerſa non contradicente poſteà
procedat, valebit proceſſus, per tres rationes de
quibus ibi, quæ ſeruiunt ad corroborationem
intẽtionis meę, licèt dec. ſit aliqualiter corrupta,
& ad id quod dicebam de ratificatiõe facit dec.
10. hoc titu. in anti, & 13. infrà de conceſſ. præbẽ.
Aduerte tamẽ in iſta materia, quòd clauſula, de
qua in deciſione, quòd per quancunque compa-
ritionem, vel quencunque actum non intendit
reuocare, hodie de ſtylo taliter concipitur, quòd
ceſſat omnis dubitatio. Nam adijcitur clauſula,
quòd non intendit ſubſtitutum reuocare, niſi ex
preſsè duxerit reuocandum. vnde ſuccedit illud
quod dictum fuit ſuprà hoc titulo deciſ. ij. tamẽ
Ægi. videtur tenere contra opinionem meã dec.
30. de procur. licet mihi non placeant eius dicta:
quia non reſpondet ad verbum (expreſsè,) vi-
deas per te, & ad iſtam materiam vide infrà dec.
30. in fin. & infrà. 18. 20. & 22. Ant. Maria Pap.

EPITOME.

Subſtitutus qui litem conteſtatus eſt, alium ſubſtituere
poteſt: quia dominus litis factus eſt.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus dominus litis effectus, poteſt
alium ſubſtituere.*
2 *Procurator qui fuit ſubſtitutus poſt litem conteſta-
tam, ſi aliquem actum facit, poſſet ſubſtituere.*

DECISIO V. aliàs 122.

PRocurator ſubſtitutus qui litem eſt conte-
2 ſta., poteſt alium ſubſtituere non vigore mã
dati, ſed quia dominus factus eſt litis. ar. c. j. de
procura. & ca. is qui. eum ibi not. lib. vj.

ADDITIONES.

2 Litem eſt conteſtatus. Sed quid de eo qui non eſt
litem conteſtatus, ſed poſteà interceſsit, & ad a-
liquem actum proceſsit, an alium ſubſtituere po
tuit? Pe. & Cy. tenent quòd ſic, in l. nihil. de pro-
cura. Contrarium dicit Archi. in c. j. hic alle. ſcili
cèt, quòd ante litis conteſtationem conſtitutus
alium ſubſtituere non poteſt, niſi hoc habeat in
mandatis. Opinio Pet. eſt verior: quia efficitur do
minus litis, quod apparet: quia ſententia fertur
in eum, quæ non poſſet ferri, ſi non eſſet domi-
nus litis: vt l. j. C. de ſen. & interlo. omni. iud. ſe-
cundùm Bal. in d. l. nihil.

1 A. M. P. Iſta † dec. eſt clariſsima in ſubſtitutn,
2 qui litem cõteſtatus eſt. Sed dubium eſt, an † ille
ſubſtitutus qui litẽ nõ eſt cõteſtatus, ſed ea cõte-
ſtata fuit ſubſtitutus, & aliquẽ actũ fecit, & deci
ditur idẽ eſſe in iſto, licèt ſi nihil feciſſet, non po
tuiſſet ſubſtituere, vt dicũt Doc. in l. nihil. de pro
cu. Et ad hoc facit dec. facta in cauſa Salamãtina
Abbatię ſancti Saturnini corã D. Rauellen. vbi
reſolutum eſt, quòd ille, qui obtinuit tres ſentẽ
tias, & reuocauit poſteà procuratorem, ne cõtra
cum procederetur in cauſa reſtitutionis quã ad-
uerſarius commiſerat, non potuit reuocare illũ
procuratorem: vt per Ægi. dec. 19. hoc titu. & ibi
dictum fuit incidenter, quòd dominus litis effe-
ctus reuocari non poteſt inuito aduerſario: vt per
Fel. in c. ex parte decani. de reſcriptis. col. pẽ. ver.
Not. ex glo. quod tamen indiſtincte nõ procedit.
Concordant cũ iſta dec. 8. infrà eod. & 28. eo. tit.
in antiq. & Biſig. 9. Quando verò ſubſtituens
moritur re integra, an ſubſtitutus cenſeatur re-
uocatus, videbimus infrà ſuper dec. 33. & per
Ægid. dec. ij. hoc tit. Ant. Maria Papaz.

EPITOME.

Coniuncta perſona in cauſa beneficiali ad agendum non
admittitur ſine mandato, licèt in temporalibus admitta
tur cum cautione de rato.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Coniuncta perſona in cauſis beneficialibus ad agendum admittitur, & quando.*
2 *Coniuncta perſona in cauſis prophanis pro coniuncta ſine mandato regulariter admittitur.*
3 *Coniunctus non admittitur pro coniuncto, quando requiritur mandatum ſpeciale.*
4 *Coniuncti poſſunt prodeſſe, ſed non obeſſe.*

DECISIO VI. aliàs 142.

1 IN † cauſa beneficiali coniuncta perſona non
admittitur ſine mandato ad agendum, & cum
cautione de rato, nec ad eius inſtantiam de-
cernenda eſt citatio: quia huiuſmodi ſpiritualia
æſtimationem ſiue intereſſe non capiunt. i. q. j.
can. quàm pio. de elec. c. querelã. not. Ber. & Inn.
in c. coram. in prin. de offi. dele. & de cau. poſſ. &
propri. cap. cùm olim. circa fi. facit de pac. c. cùm
pridem. ibi tamen videtur tex. in contrariũ, qui
loquitur in cauſa beneficiali. Facit etiam text. cũ
ſua gl. in contrarium de conſtitut. cap. cùm M. in
a prophana [a] tamen ſecus: vt legitur & not. in c. j.
de procu. & de reſcr. c. nonnulli. & c. ex parte. &
per Inn. in d. c. querelam. quæ iura loquuntur in
proximitate, ſiue de coniunctione carnali, quæ
proximitas nihil in cauſis ſpiritualibus operatur. de iud. c. ſi annum. lib. vj. Et videas pro hac
concluſione not. per Archid. de reſcri. c. ſtatutũ.
ſuper verbo, eius c. li. vj. & de præ. c. ſi tibi abſenti. in gl. per hoc. in fi. eod. li. faciũt etiã not. prod.
cõcluſiõe per Ber. in c. ij. de poſtulan. in gl. ij. per
Pau. de conceſſ. præbend. cap. cùm ei quẽ. in cle.
& per Spe. titul. de coniuncta perſona. §. j. verſ.
Item quòd eſt cauſa ſpiritualis. qui alle. no. de regularib. c. quia nos.

ADDITIO.

a In prophana. Nota † quòd in cauſis propha-
2 nis coniuncta perſona admittitur pro coniuncta ſine mandato regulariter. Fallit in caſibus requirentibus ſpeciale mandatum. text. videtur in
c. qui generaliter. de procu. lib. vj. niſi coniuncta
perſona proprium prætenderet intereſſe: vt l.
patri pro filio. ff. de mino. & ſic vbi requiritur
ſpeciale mandatum hominis, non ſufficit generale mandatum legis. Nam coniuncta perſona
poteſt agere pro cõiuncta vigore generalis mã.
dati ſibi à lege cõceſsi: & tamẽ nõ agit in caſibus,
in quibus requiritur ſpeciale mandatũ hominis:
vt ibi not. In contrarium facit c. nõnulli. de reſcrip. dic vt ibi not. Coniuncta tamen perſona
non eſt procurator: ideò licèt poſſet agere pro
coniuncta: vt l. ſed & hæ. ff. de procuratoribus,
tamen factum ſuum non præiudicat domino, niſi
mandet. vel ratum habeat: vt l. iij. ff. iudi. ſol. &
l. j. C. quibus res iudi. non nocet.

1 A. M. P. Cum iſta † dec. concordat Ægi. 36.
hoc tit. Et facit etiam dec. 34. hoc titu. in antiq.
intelligendo eam in cauſa prophana: quia dicitur ibi, quòd coniuncta perſona admittitur ad
defenſionem in tali cauſa: ſecus inferendo in cauſa beneficiali, licèt non poſsit alium procuratorem conſtituere. Item etiam ad hãc dec. applicari poteſt dec. 35. infrà eo. tit. in fi. vbi dicitur, ꝙ
3 † in cauſis ſpiritualibus quæ æquiparantur beneficialibus, ſicut dicitur de matrimonialibus,
requiritur mandatum ſpeciale: quo caſu coniunctus nõ admittitur: vt per Fel. in loco, de quo
infrà, licèt illa dec. non procedat in mandato ad
iudicia, vt videbimus infrà dec. 27. Contra tamẽ
hoc, & ꝙ imò cõiuncta perſona poſsit procuratorẽ cõſtituere, habes dec. 16. infrà eo. vbi videbis.
Et vide de hac materia ad ſaturitatẽ per Fel. in c.
nõnulli. §. ſunt & alij in 8. & vlt. fallen. col. xiiij.
num. 42. de reſcript. & in c. coram. nu. 6. de offic.
dele. & in c. cũ M. de cõſti. num. 25. & 27. & per
Caſſ. dec. 6. vt lite pẽd. & dec. 40. ſuper regulis
nu. & Cãcellar. 4. Et an in alijs materijs admittatur cõiuncta perſona, videbimus infrà de cõceſſ.
præb. dec. 9. Et conſidera ad ea. quæ dicit dec. iſta
4 in fi. quòd bene † coniunctus poteſt afferre vtilitatem, ſed non incõmodum. quod videtur durũ:
tamen pro hoc vide dec. 13. infrà de conceſ. præ.
& dec. j. hoc tit. in antiq. Et ad prædicta facit d.
dec. 15. infrà eo. vbi dicitur, quòd nedum coniuncti, ſed ſimplices defenſores admittuntur in criminalibus. & in dec. 36. infrà dicitur, quòd canonici admittuntur pro canonicis etiam ad petendum abſolutionem ſimplicem, non tamẽ ad cautelam, de quo vide per Fel. vbi ſuprà. Et an defenſor iſte poſt litem conteſtatam poſsit reuocari, vide per Fely. in c. ex parte decani. de reſcrip. in fi. Ant. Ma. Papa.

EPITOME.

Procurator non poteſt ante acceptationem mandati ſubſtituere.

SVMMARIA.

1 *Procurator recipit poteſtatem executiuam ſui officij à tempore præſentationis & receptionis mãdati nonprius.*
2 *Iudex non habet exercitium iuriſdictionis ante præſentationem reſcripti.*
3 *Geſta per procuratorem an valeant, antequàm præſentet mandatum procuratorium.*
4 *Procurator ſubſtituens in omnibus cauſis non videtur ſubſtituere, niſi in illis, in quibus acceptauerat.*
5 *Proceſſus factus per procuratorem, de cuius mandato non conſtat: an valeat.*
6 *Procurator tenetur acceptare mandatum: & non ſufficit illud datum fuiſſe in actis per alium.*
7 *Mandatũ etiam generaliter datum in alia cauſa inter eaſdemmet partes vertente, non ſuffragatur.*

DECISIO. VII. alias 145.

SI procurator ad certam cauſam cõſtitutus cũ
mandato ſubſtituẽdi, generaliter in omnibus
& ſingulis cauſis, in quibus procurator exiſtit cõſtitutus, ſubſtituat: talis ſubſtitutus ad huiuſmodi certam & expreſſam cauſam proſequẽdam non admittitur, niſi doceat dictũ procuratorem ſubſtituentẽ onus procurationis ante huiuſ
a modi ſubſtitutionem acceptaſſe: [a] quia ante acceptationem procurator non cenſetur. ar. à contrario, cle. j. de procu. cũ ibi no. & C. eo. l. inuitus.
& no. per Archi. de procu. c. is qui. lib. vj. qui remittit ad no. per Compoſ. de elec. cap. ſtatuimus.
in gl. quæritur quis procurator. per Guil. in Spe.
eo. ti. §. j. ver. quid ſi procurator.

ADDI-

ADDITIO.

a Acceptaſſe. Concluditur ergo, ꝙ procurator
1 † recipit poteſtatem executiuam ſui officij à tẽ-
pore præſentationis, & receptionis mandati, &
non antè, & ſi aliquid facit ante receptas literas
mandati, non valet: quia non eſt procurator a-
ctu: nec dominus ratum habere tenetur, niſi ꝙ
ipſe fecit tanquam procurator: ſed ante literas
ſuſceptas non eſt procurator, vt dixi: igitur &c.
Hoc tenet Bar. in quodam ſuo conſilio, quod in-
cipit, An procurator cõſtitutus in abſentia, &c.
qui alleg. d. cap. is qui. in cle. j. in gloſ. ſuper verb.
receptis. quod nnt. Compoſte. in d. cap. j. & Spe.
in loco hic alleg. Probat etiam ratione tali. Nam
mandatum inducit contractum mandati: ergo re
quiritur conſenſus ipſius, ſed conſentire non vi
detur ante receptionem mandati, velut ignorans
ſuæ poteſtatis fundamentum. pro hoc facit etiã
in ſimili, quia mandatum procuratorium & re-
ſcriptum delegationis ſunt multùm ſimilia: vt
not. infrà eo. ti. dec. xxxij. quę ſic incipit, fuit du-
bitatum an procurator generaliter conſtitutus,
2 &c. Sed illud quod facit iudex † ante præſenta-
tionem literarum eſt nullum: eò quòd iuriſdi-
ctionis exercitium non habet ante præſentatum
ſibi reſcriptum: vt in cap. ſuper eo. el. ij. de appel.
& de reſcript. cap. paſtoralis. Igitur eodem mo-
do quod facit procurator, cuius organa ſunt ſu-
ſpenſa, vſque ad receptionem literarum, & aper
turam earum. pro quo facit quod habetur per
Bal. in l. ſalſus. C. de fur. Contrarium ſeruat Rota
3 ſcilicèt, quòd actus geſti † per procuratorem an
tequàm recipiat procuratorium, valent: & ſuſ-
ficit quòd illud ante ſententiam in iudicio pro-
ducatur.

A. M. P. Deciſi. iſta in principio dicit multa,
quæ non comprehenduntur in ſummario, & in
finalibus verbis dicit totum oppoſitum illius ꝙ
dicitur in ſummario, videlicèt, quòd imò valent
geſta per procuratorem antequàm recipiat mã-
datum, ſi poſteà illud ante ſententiam produca-
tur: Sed aduerte, quia etiam ego non intelligebã
principium huius dec. antequàm viderem deciſi.
Æg. 17. hoc titul. quæ aperuit mihi oculos intel-
lectus. Conſtructus enim verborum huius deci.
eſt inculcatus, & oportet facere punctum poſt
verbum ſubſtituendi. Et intelligendo in caſu de
4 quo loquitur Æg. crederem, quòd † ſubſtitutio
non tenuiſſet, niſi ſubſtitutus docuiſſet ſubſti-
tuentẽ acceptaſſe onus illius cauſæ. Nã ego certè
ſcio me conſtitutũ eſſe procuratorẽ in pluribus
cauſis, quarum cauſarũ onus non recepi, nec re-
cipere intẽdo, & ideò ſi ſubſtituerẽ procuratorẽ
in omnibus cauſis, in quibus ego ſum conſtitu-
tus procurator, vt ponitur hic caſus, intelligen-
dum eſſet de cauſis, in quibus onus acceptaſſem:
quia de alijs non cogitaui, nec pręſumendum eſt,
quòd cogitauerim: verba enim non extendun-
tur ad ea, quæ quis mente veriſimiliter non co-
gitauit: per iura vulgaria. Summabis igitur iſtã
deci. ſic. Procurator conſtitutus ad certam cau-
ſam cum poteſtate ſubſtituendi, ſi antequàm ac-
ceptet onus cauſæ, ſubſtituat vnum procurato-
rem in omnibus cauſis, in quibus erat procura-
tor, nõ videtur quòd ad iſtam cauſam ſubſtituiſſe.
Et pro vera intelligentia iſtius dec. vide deci. 19.
5 hoc tit. in antiq. vbi habes † an valeant geſta per
procuratorem, de cuius mandato non conſtat, dũ
modò poſteà appareat. & vide Curti. Iuniorem,
qui multùm laborat ſuper hac dec. conſil. 63. Et
ſcias vnum in propoſito quod dicit Æg. dec. 35.
6 hoc titul. videlicèt, quòd licèt tertius † det man
datum per compulſum, vel aliàs, in quo dicatur
te eſſe conſtitutũ procuratorem, niſi tu cõpareas
& acceptes, poteſt procedi per audientiam con-
tradictarum te non citato. Pro quo facit illud ꝙ
aliàs fuit reſolutum in vna Lucana canonicatus
coram bonæ memoriæ d. Io. Mohedano Epiſco-
7 po Rauelen. vbi † fuerat datum mandatum ge-
nerale pro Laurentio de Medicis in vna alia cau
ſa contra Antonium Brachium, qui citari fecerat
eundem Laurentium, etiam ſuper dicta cauſa
Lucana: & videns mandatum non eſſe productũ
in cauſa Lucana, proceſsit per audientiam, nõ ci-
tato tali procuratore, & Domini voluerunt pro
ceſſum huiuſmodi ſuſtinere. Moti tamen etiam
certis coniecturis, quòd mãdatum non eſſet be-
ne clarum pro ambabus cauſis. Et ſimiliter facit
reſolutio facta in cauſa Conchen. beneficij de
Vilar. de qua dixi ſuprà de reſcript. deci. 2. & ꝙ
valeat ſubſtitutio in omnibus cauſis, in quibus e-
go ſum procurator, vide infrà deciſ. 33. Anton.
Maria Papaz.

EPITOME.

Subſtitutus ab eo, qui habuit mandatum à domino, cen
ſetur ab eodem domino conſtitutus: & ideò poſt litem
conteſtatam, poteſt alium ſubſtituere.

DECISIO VIII. aliàs 146.

SVbſtitutus per conſtitutum ad hoc ſpeciale
mandatum habentem, cenſetur à domino
conſtitutus. ff. quòd cuiuſque vniuerſi. l. item
eorum. §. ſi decuriones. arg. de ſen. ex. c. mulieres.
ſecùndum Ar. qui hoc not. de procu. cap. j. ſuper
ver. poteſtas. lib. vj. Hinc eſt quòd ſubſtitutus
huiuſmodi poſt litem per eum conteſt. poteſt vl-
teriùs ſubſtituere: quia factus eſt dominus litis: vt
in d. c. j. & cap. ſi duo. j. reſpon. in fi. lib. vj. C. eo.
titul. de procur. l. nulla. Pro hoc vltimo faciunt
not. per Arch. & Io. An. in nouel. in cap. is qui. de
procu. lib. vj. vbi tenent, ꝙ ſubſtituens ſubſtitu-
tũ à ſe qui eſt litẽ cõteſtatus non reuocauit, niſi
eo caſu, quo reuocaret dominus conſtitutũ à ſe.

A. M. P. De iſta materia ſatis dictũ fuit ſuprà
dec. 5. vide ibi. & adde deci. 28. eod. tit. in antiq.
Aduerte tamen, ꝙ ſubſtitutus à procuratore do-
mino litis effecto, & non vi mandati non vide-
tur à domino conſtitutus: vt per Ægid. deciſ. ij.
hoc tit. & infrà dec. 33.

EPITOME.

Procurator qui ſimpliciter mandatum acceptauit ad agẽ
dum, defendẽdum, appellandum, & appellationem pro-
ſequendum, compellitur proſequi appellationem per eũ
interpoſitam, ſi mandatum ad hoc extendatur. Vel, ſic
Procurator conſtitutus ad agendum, appellandum, &
proſequendum compellitur proſequi, ſi appellet. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator ad appellandum cogitur proſequi appellationem per eum interpoſitam.*
2 *Procurator tenetur proſequi in caſu præmiſſo, etiam ſi quando appellauit, ſit proteſtatus, quod non intendebat proſequi.*
3 *Procurator debet dare mandatum per compulſum, ſi vult limitatè acceptare, alias tenetur facere omnia, de quibus in mandato.*
4 *Procurator ſibi præiudicat recipiendo mandatum, ſi non proteſtatur à principio.*
5 *Procurator ad audiendum ſententiam appellat.*
6 *Procurator cogitur etiam defendere in cauſa reſtitutionis.*
7 *Procurator qui non habet mandatum ad proſequendum, non poteſt acceptare terminum x. dierum, qui datur cum reuerentialibus.*

DECISIO IX. aliàs 147.

SI procurator conſtitutus ad agendum & defendendum, appellandum & appellationem proſequendum, onus procurationis acceptauerit, & appellat: tenetur, & compellitur appellationem proſequi: licèt de contrario, videlicèt, quòd non velit eam proſequi, proteſtetur: per cle. j. de procu. antedict. non ob. c. non iniuſtè. de procu. quia ibi loquitur de procuratore conſtituto duntaxat ad agendum & defendendū, & non appellandum, nec appellationem proſequendum. talis enim in caſu c. non iniuſtè. licèt teneatur appellare, non aſtringitur proſequi: ſecus verò ſi contineatur in mandato per eum acceptato: quia tunc ad omnia in eo contenta tenetur: per dictam Clemen.

1 A.M.P. Iſta † vltima verba ſummarij, ſi mandatum, &c. ſunt ſuperflua. Potuiſſet meliùs
2 addi, quòd † tenetur proſequi, etiam ſi quando appellauit proteſtatus fuerit, quòd non intendebat proſequi: quia illa proteſtatio non ſuffragatur. Potuiſſet bene à principio, quando acceptauit onus procurationis limitatè acceptare: vt dicit deciſ. 3. hoc titu. in antiq. Quod tamen intel-
3 lige, † ſi dedit mandatum per compulſum, aliàs ſi ipſe ſimpliciter produxiſſet mandatum, non potuiſſet limitatè acceptare, & ita quotidie ſeruatur, & hoc etiam ſentit d. dec. quæ dicit: poterit proteſtari, quòd non intendit recipere mandatum, & ſic præſupponit mandatum non eſſe
4 receptum tempore proteſtationis. † quod per receptionem mandati ſine proteſtatione ſibi præiudicat, ſicut per receptionem literarum præiudicialium: vt per Doc. in l. quæ dotis. ff. ſol. mar. Cum iſta dec. concor. deciſ. Biſig. 2. hoc titul. & infrà dec. 26. in fi. & Ægid. deciſ. 23. hoc titul. &
5 ſuprà deciſ. 2. col. ij. Si autem † mandatum tantùm diceret, ad audiendum ſententiam, non poſſet appellare: vt dicit deciſ. 5. eod. titul. in antiq. & Biſig. 2. hoc titul. Dicit tamen Ægid. deciſ. 19. eod. titul. quem ſequitur Caſſad. dec. 2. hoc titu-
6 lo, quòd † procurator ad agendum & defendendum, qui pro ſe ſententiam obtinuit, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur defendere dominum in cauſa reſtitutionis ex aduerſo obtentæ. Et ad præmiſſa omnia vide Felyn. in c. cùm olim. el 1. de offic. deleg. & in c. cùm cauſam. de re iudi. vbi latè, quòd procurator poteſt facere quæ ſunt connexa, & ponderat dec. 1. Biſig. quæ dicit, ad audiendum ſententiam duntaxat, & nihilominus vult, quod poſsit appellare. & ideò cogitabam, quòd quando diceret, & ad appellandum, quòd eadem ratione poſſet proſequi, ſed an in hoc caſu & præcedenti cogi poſsit ad proſequendum, cogita: quia licèt poſsit, ſi vult: tamen nimis graue eſt, quòd cogatur: regulariter enim procurator non cenſetur datus ad ſecundam inſtantiam, niſi dicatur. Et ideo cùm in vna Bononien. parœcialis de monte maiori coram bonæ memoriæ Marcho Antonio Marſchotto Bono-
7 nienſi tunc Rotæ Decano, † procurator, qui non habebat mandatum ad ſecundam inſtantiam, appellaſſet, & Auditor dediſſet reuerentiales cum termino decem dierum, fuit reſolutum, quod illa præfixio termini non potuit recipi per illum in præiudicium Domini, qui habebat annum. Ant. Maria Pap.

EPITOME.

Geſta per procuratorem domini in cauſa criminali perſonaliter citati, valent.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſi compareat pro citato ad perſonaliter comparendum valet proceſſus parte non opponente ante concluſionem.*

DECISIO X. aliàs 151.

SI citatus perſonaliter comparet per procuratorem, & cum illo procedatur in cauſa etiam criminaliter intentata vſque ad cōcluſionem incluſiuè, valet & tenet proceſſus. per no. in c. j. de iudi. lib. vj. ſuper ver. criminaliter. Tum etiam, quia quilibet poteſt renuntiare iuri, ſiue priuilegio ſibi conceſſo. de conſti. c. cùm acceſſiſſent. de regula. c. ad Apoſtolicam. Tum etiam quia de facili reditur de extraordinario ordine ad ordinarium. de verb. ſignt. c. ſæpè. in Cle. Et poteſt ferri ſententia abſolutoria pro abſente. per l. quamuis indubitati. C. ad leg. Iuli. de adult. vbi de hoc per Iacob. de Are. per Dominum Nicol. Aurelianenſ. Epiſcopum. Non ob. quod ibi not. Franc. Accur. & Cyn. poſt Ioan. Andr. in nouel. in d. c. j. de iudi. videlicèt, quòd iſta exceptio opponi poteſt in qualibet parte litis: quia illud intelligo verum regulariter. Fallit in caſu, vbi iā eſſet in cauſa concluſum, & ſententia abſolutoria pro abſente ferenda. Arch. tamen in c. qui generaliter. de procu. libr. vj. dicit, ꝙ ſi in cauſa criminali admittatur procurator, tenet quod fit cum eo.

A.M.P. Iſtud ſummariū modicum valet: quia
1 in effectu † dec. dicit, ꝙ ſi Dominus citetur ad cōparendum perſonaliter, & mittat procuratorem, quòd valent geſta per eum parte non opponēte, licèt repelli poſsit quādocunq; ante concluſionem in cauſa, non autem poſt, vide ad iſtam deci. infrà dec. 37. ad longum. A.M.P.

EPITOME.

Procurator in prima inſtantia ſubſtitutus, non poteſt per collegam procuratorem in ſecunda inſtātia reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus ab vno ex duobus procuratoribus non poteſt per alterum reuocari.*

DECISIO II. aliàs 161.

SI duo procuratores cōſtituantur inſolidum cum clauſula, quòd non ſit melior conditio occupantis, & cum poteſtate ſubſtituendi, & reuocandi ſubſtitutos, &c. Si vnus eorum primò ſubſtituat, & ſubſtitutus ille in prima inſtantia procedat: licèt ſecundus collega primi procuratoris ſubſtituentis in ſecunda inſtantia alium ſubſtituat, & ille in ſecunda inſtantia procedat: tamen per huiuſmodi ſubſtitutionem ſecundi, primus ſubſtitutus in prima inſtantia non cenſetur reuocatus: ita quòd ille primus ſubſtitutus poteſt procedere in tertia inſtantia: quia ſicut ſecundus ſubſtituens non potuit ſuum collegam reuocare: ita nec eius ſubſtitutum. argu. eorum quæ legunt. & not, in c. ſi duo, de procu. lib. vj.

1 A.M.P. Iſta verba, in ſecunda inſtantia, ſunt ſuperflua: quia nullo modo, & nullo tēpore collega poteſt reuocare: per rationem huius decıſ. videlicèt, quia ſicut non poſſet reuocare collegam: ita nec ſubſtitutum ab eo. facit in propoſito deciſ. 16. hoc tit. in antiq. vbi dubitat, ſed non reſoluit: & ſe remittit, quando duo ſunt procuratores, & vnus confitetur, alter negat. Anto. Maria Pap.

EPITOME.

Procuratorium authentico ſigillo munitum, etiā abſque notarij & teſtium ſubſcriptione, valet ad cauſas.

SVMMARIA.

1 *Procuratorium authentico ſigillo munitum quando ad cauſas fidem faciat, & valeat.*
2 *Sigillum quando dicatur authenticum.*

DECISIO XII. aliàs 162.

1 VAlet † procuratorium ad cauſas ſolo ſigillo Epiſcopi, vel alterius prælati ſigillatū ſine ſubſcriptione notarij vel teſtium, dūmodò ſigillum ſit recognitum, vel probatum: ſecus ſi negatum fuerit. hoc not. Hoſti. in c. j. de procu. & facit optimè cle. j. de procu. eod. titu. & ibi per Ioan. And. & Pau. & Guil, qui alleg. duos text. pro hoc, vbi videntur caſus. ff. de procu. l. ſi procurator, de cenſi. c. ſopitæ, facit c. cùm dilectus. de reli. do. de tranſac. c. contingit. & c. ſignificauit. de appel. à contrario. Quia ſi ille actor habuiſſet verum, & authenticum ſigillum capituli, ad cauſas fuiſſet admiſſus: ſed quia oſtendit duntaxat ſigillum ad citationes, & cauſas, ideò fuit repulſus ſecundùm glo. ibidem. Speculator tamē dicit, quòd ſigillum ad cauſas non facit fidem in alijs. titu. de inſtru. edi. §. poſtremo. ver. itē quòd non eſt ſigillatum. & in tit. de cita. §. nam de. ver.
2 literis. igitur. Quod † verò dicatur ſigillum authenticum vide Spec. de procur. §. ratione autem formæ. ver. item quòd non eſt in ſigillo. & in ti. de proba. §. fin. ver. x. vide Arch. qui alleg. dictum Hoſti. de procu. c. ij. lib. vj. & ibi per Ioan. Andr. in nouel.

A.M.P. Iſta dec. habet multas concordantes, quas vide per te, ſed etiam omnes decıſ. allegandæ indigent declaratione: quia ſic de plano non procedunt. Cōcordāt enim dec. 9. 15. 19. 32. & 36. hoc titulo in antiq. & faciunt ad materiam iſtā deciſ. 1. & 10. infrà de proba. & Ægid. deciſ. 18. de reſcript. & deciſ. 12. & 14. de fide inſtrumentor. ſed ſi bene vis materiam iſtam intelligere, vide Felyn. in c. 2. de fide inſtru. col. penul. A.M.P.

EPITOME.

A. procurator conſtitutus contra B. mortuo B. non eſt ampliùs procurator, ita quòd tertius veniens poſt ipſius mortē pro ſuo nouo intereſſe cū eo procedere nō poterit.

SVMMARIA.

1 *Perſonis mutatis in cauſa beneficiali mutata cenſetur & cauſa.*
2 *Mandata procuratoris non extendantur, niſi ad perſonas, vel cauſas in illis expreſſas.*
3 *Procurator conſtitutus contra B. mortuo B. non eſt ampliùs procurator, etiam quò ad intereſſe putantes.*
4 *Succeſſor in beneficio dicitur habere titulum a Papa, niſi ſurrogetur gratioſè.*

DECISIO XIII. aliàs 171.

1 SI A. conſtituat † procuratorem contra B. in cauſa beneficiali, & in medio litis moriatur B. & poſt ipſius mortem veniat C. ad cauſam pro ſuo nouo intereſſe, reſumendo cauſam in ſtatu in quo B. quondam dimiſit, iuxta formam c. ſi ij. contra quos. in fi. vt lit. pend. libr. vj. non valebit proceſſus habitus inter procuratores A. & C. quia mortuo B. extincta fuit lis quò ad eum, quę non tranſit in ſingularem ſucceſſorem: prout legit. & not. per Innoc. de iud. c. quia verò. & de arbit. c. ex parte. & quia mutatæ ſunt perſonæ, mutata eſt & cauſa. de teſt. c. veniens. & c. cùm in tua. de re iudi. c. cùm ſuper. & c. fin. Prætereà man-
2 data † procurationis ſunt ſtricti iuris, & ideò non extendūtur, niſi ad cauſas & perſonas in ipſis expreſſas, de proc. c. qui ad agendum. libr. vj. & cle. non poteſt. eod. ti. Non obſt. quòd aliqui voluerunt dicere, quòd ſicut hæres nouus, vel vniuerſalis ſucceſſor poteſt litem à ſuo prędeceſſore inchoatam proſequi. C. de acquirend. poſ. l. vlti. & ff. eod. tit. l. Pompo. §. cùm quis. ita & clerici ſeu beneficiati, qui ſuccedunt in onere & honore, & vniuerſo iure prælato defuncto. de offic. deleg. c. quoniā abbas. de reſti. ſpol. c. in literis. & ibi per Inno. Et reſpondet Innoc. in d. c. quia verò. & fatetur hanc inſtantiam veram, ſi defunctus egit, & litem inſtaurauit nomine eccleſiæ, beneficij, vel prælaturæ: prout ponit ibidem exempla. Se-

cus ſi

cus ſi nomine proprio: quia tunc eſt perſonalis actio, quæ non transfertur de perſona in perſonam ſecundùm eum. Et quia non habet locum ſucceſsio in eccleſiaſticis hęreditatibus, ſed opus eſt noua collatione, vt ibi not. in d. c. ſi ij contra quos. per Ioan. Mo. faciunt not. in c. ſignificauit. de reſcript.

1 A.M.P. Cum iſta † dec. concordat deciſ. 40.
infrà eod. & Ægid. 22. hoc titu. quamuis dec. iſta
mihi clariſsima videatur, nec eſſet opus tot fun-
damẽtis factis hic abſque neceſsitate: quis enim
dubitat, quòd ſi mandatum dicit ad cauſam cõ-
tra B. quòd mortuo B. finitur mandatum? Eſt be-
ne verum illud quod dicit deciſ. quòd hoc non
procederet in prophanis, vbi datur ſucceſsio, &
2 hæres repręſentat perſonam defuncti: † In bene-
ficialibus autem quis dicitur habere titulum à Pa
pa, & non dicitur ſuccedere in locum mortui, vt
dicit hæc dec. in fine. & Sar. q. j. regulæ de public.
ſed bene dubitari poſſet, quid ſi Papa gratioſè
ſurrogaſſet iſtum tertium loco B. an mandatum
eſſet extinctum: quia lis ſuſtinetur in perſonam
gratioſè ſubrogati: vt per Ægid. deciſ. 12. vt lit.
pendent. & Caſſad. deciſ. 1. vt lite penden. & Sar.
q. 70. regulæ de annali. præſertim quia Papa ſo-
let ſubrogare ad litis, & cauſæ proſecutionem,
& defenſionem in eiſdem ſtatu & terminis, vt di
cit dec. 5. infrà vt lite penden. in fi. & Sar. q. 12. de
trien. & propterea iſto caſu ſubrogatus dicitur
repræſentare perſonam illius, in cuius locum ſu
brogatur, ſicut hæres: putarem tamen quòd pro-
curator tunc poſſet petere inducias ad conſulen-
dum Dominum, iuxta deciſ. infrà 31. & 11. vt lite
pend. tamen mandata ſunt ſtricti iuris, & nõ ex-
tenduntur, vt hic, & per Caſſ. deciſ. 1. eod. titul. ſi
tamen B. egiſſet nomine eccleſiæ, forte ſecus eſ-
ſet: quia quando prælatus agit nomine eccleſiæ,
tunc datur ſucceſsio, vt infrà dec. 29. vide tamẽ
d. deciſ. 11. vt lit. penden. vbi mortuo B. actore, il-
le qui ſurrogatur in eius locum, procedit contra
procuratorem rei, qui erat procurator contra
B. & non contra ſubrobatum: ſed ibi erãt verba
exuberantia, de quibus ſuprà in ſurrogatione,
videlicèt ad litis & cauſæ procurationem in ſta-
tu & terminis. conſidera bene tu prouecte, ſi ſcias
aliam ſolutionem, & vide etiam infrà dec. vlti.
Anto. Mar. Pap.

EPITOME.

Procurator datus cum poteſtate ſubſtituendi, & reuocandi, &c. ſubſtituens & trãsferens totaliter ſuam poteſtatem in alium, proteſtanſq́; quòd de cætero nolit in cauſa ſe intromittere, nihilominus quando voluerit etiã re non integra, poteſt onus procurationis reaſſumere. Vel ſic, Procurator datus cum poteſtate ſubſtituendi, reuocandi, reaſſumendi, licèt totalem poteſtatem in ſubſtitutum transferat, poteſt tamen quandocunque reaſſumere procurationis onus. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus procedens in cauſa poſt reaſſumptionem cauſa, de qua ſuprà, facit actus nullos, licet poſsint ratificari: ſecus tamen eſt, ſi eſſet expreſsè reuocatus: quia ratificari non poſſent.*

2 *Dictionis etiam vis.*

3 *Clauſula, cum poteſtate reuocandi toties quoties.*

4 *Clauſula, præſenti mandato in ſuo robore permanſuro.*

5 *Acta non poſſunt ratificari in præiudicium tertij.*

DECISIO XIIII. aliàs 184.

SI procurator habens mandatum ſubſtituẽdi, & reuocandi, ac etiam reaſſumendi toties quoties ſibi videbitur expedire, licet ſubſtituendo totaliter transferat poteſtatem ſuam in alium, & proteſtetur quòd amodò in cauſa huiuſmodi non velit ſe intromittere, nihilominus poſteà etiam re non integra quandocunque voluerit onus procurationis in ſe reaſſumere, & vlteriùs in cauſa procedere poterit, propter formã mandati antedictam. pro quo alleg. ea quæ leg. & not. in c. licet. de procu. lib. vj. per quam reaſſumptionem videtur ſuum ſubſtitutum reuocare, ſicut dominus: vt in c. ſi quem. de procu. lib. vj. poteſt tamen ſi ſubſtitutus poſt huiuſmodi tacitam reuocationem procedat, acta per eum ratificare: ſecus verò ſi expreſsè eum reuocaſſet, & inhibuiſſet, ne procederet. pro hoc alle. not. in c. ex parte decani. de reſcript.

1 A.M.P. In primo † ſummario deficit verbum,
etiam, ante verba, re integra. Et in ſecundo ſum-
mario deficiunt verba (etiam re integra) vltra di
cta in ſummarijs: duo alia etiã dicit hæc decíſio,
2 videlicèt, quòd † per talem reaſſumptionẽ cauſę
tacitè reuocatur ſubſtitutus, adeò ꝙ ſi procedat
poſteà in cauſa, requiritur ratificatio actorũ: ſe-
cus tamen ſi expreſsè reuocaſſet, & inhibuiſſet,
3 ne procederet: quia † tunc non potuiſſent acta ra-
tificari. ad iſtam dec. facit dec. Biſig. 11. hoc titulo,
ſed cogita quid velint dicere illa verba deciſio-
nis, etiam re integra: quia dictio, etiã, ſolet præ-
ſupponere fortiorem caſum, & lenior caſus vi-
detur, ſi procurator ſubſtituẽs reaſſumat, & pro-
cedat antequàm ſubſtitutus cœperit procedere:
prout dicit expreſsè dec. 30. infrà eod. & ideò co
gimur dicere, quòd deficiat verbum, nõ. & ꝙ de-
ci. dicere velit, re etiam non integra, propter di-
4 ctam dec. 30. & præſertim ſtantibus verbis, † to-
ties quoties. de quibus in deciſ. & alijs verbis,
quibus ad pręſens vtuntur notarij cõmuniter vi
5 delicèt, † præſenti mandato in ſuo robore per-
manſuro: quæ verba etiam ponderat Biſig. dicta
deciſ. 11. per quæ verba nulli dubium eſt, ꝙ etiam
re non integra ſubſtituens poteſt onus procura-
tionis reaſſumere, ſaltem bis, vt ſolent importa-
re dicta verba, toties quoties. Et licèt Biſig. dicat,
quòd in illo caſu ſubſtituens non poterat reuoca
re, & ſic videatur contrarius præſenti dec. tamen
ibi non habebat facultatem reuocandi, vt hic. Et
6 dum dicitur in fine huius deciſ. quòd † procu-
rator poteſt acta ratificare; intellige dummodò
non agatur de præiudicio tertij vel aduerſarij. vt
in deciſ. 1. eod. titulo in antiq. Dum autem etiam
dicitur, quòd ſi expreſsè inhibuit, non poteſt
ratificare. vide rationem per Felyn. in c. ex parte
decani. de reſcrip. & in c. nonnulli. §. ſunt & alij.
eod. titu. dum loquitur de falſo procuratore & de
procuratore reuocato. A.M.P.

EPITOME.

Accuſatus de crimine, detentus in carceribus per procuratorem ſe defendere poteſt.

SVMMARIA.

1 *Procurator in cauſa criminali non interuenit regulariter.*
2 *Procurator conſtitui poteſt in cauſa criminali, quando reus eſt captus.*
Defenſio legitima nemini deneganda.

DECISIO XV. aliàs 201.

a Licèt [a] in † cauſa criminali non poſsit interue
1 nire procurator ex parte rei:vt l.penul.§.ad crimē.ff.de publi.iudi.& de accu.c.veniens.& c.
b licèt.tamen ſi reus accuſatus [b] vel accuſandus de crimine detineatur in carcere,poteſt procuratorē conſtituere ad defendēdū ſe.Nā prędicta regu
2 la habet locū in reo ſiue accuſato libero:† ſecus in capto & cōſtricto,cui non eſt deneganda legitima defenſio,quæ non negaretur etiā & diabo
c lo, [c] ſi eſſet in iudicio.de exce.c.cū inter.quę ſi per iudicē denegaretur, ab huiuſmodi denegatione licitè poſſet appellari.de appell.c.vt debitus. & c.dilecto.Pro qua cōcluſione vide not.in d.§.ad crimen.imò poſſet iuridicè ſuſtineri, & dici, ꝙ talis poſſet,& deberet à quolibet defendi,etiam ſine mandato.per l.ſeruum quoque.§.publicè.ff. de procura.& xxiij.q.v.c.reus.

ADDITIONES.

a Licet.Adde deciſ.10.ſ.eod.titu.& deciſ.17.& 35.ĩ.eod.titul.
b Accuſatus. Adde Guido. Pap. deciſ. 456.incip. vox publica.
c Diabolo.Adde deciſ.16.ĩ.de dolo,& contu.incip. cum iura.

EPITOME.

Vxor clerici coniugati poteſt cōſtituere procuratorem ad agendum & defendendum pro ſuo marito in carceribus detento.

SVMMARIVM.

1 *Vxor pro marito incarcerato procuratorem conſtituere poſſe iuris eſt.*

DECISIO XVI. aliàs 203.

1 VXor † prætenſi clerici coniugati detenti in carceribus poteſt procuratorem ad agēdū,& defendendum pro dicto ſuo marito detento cōſtituere:tū quia cōiuncta perſona eſt: tū quia etiam videtur ſuā proſequi iniuriam.Pro prima ratione faciunt ea quæ legunt.& not.in c. nonnulli.per Innoc.& Hoſti.& c.ex parte decani. de reſcrip.ff.de procu.l.ſed & hæ perſonæ.Pro ſecunda ratione facit c.de cætero.de teſti.de accu. c.cùm P.& ea quę no.ij.q.vij.in ſumma,per Hoſtien.& per Ioan.

A.M.P. Iſta deciſ.dū dicit,ꝙ vxor poteſt pro marito procuratorē conſtituere, quia coniuncta perſona,non ſatisfacit: quia licèt coniuncti admittantur pro coniuncto in iudicio, & popularibus actionibus ac pro vniuerſitate,ac canonicus pro canonico,vt ſuprà dec.6 & infrà dec. 36. tamen tales non poſſunt conſtituere procuratorem:vt in dec.34.hoc tit.in antiq. & infrà deciſ. 35.& per Fel.in c.nonnulli.de reſcript.§.ſunt & alij.nu.42.ſed alia ratio in hac deciſ.allegata,videlicèt,ꝙ hic vxor videtur ſuam proſequi iniuriā,melior videtur, per iura hic allegata.A.M.P.

EPITOME.

Habens mandatum ad opponendum crimina defectus, poteſt illa opponere,quamuis in procuratorio ſpecificata non fuerunt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator poteſt opponere crimina, licèt non exprimantur in mandato.*

DECISIO XVII. aliàs 254.

PRocurator habens ſufficiens mandatum ad agendum,vel defendendum,ac crimina, & defectus in perſonam & formam opponendū:licèt etiā crimina,vel defectus in procuratorio non exprimantur:poteſt nihilominus crimina certa, & defectus quoſcunque opponere, & de illis excipere.Nam licèt huiuſmodi expreſsio criminum & defectuum requiratur in procuratorio ad appellandum ab alicuius electione,prouiſione,vel poſtulatione facta,vel fienda,vt in c. procurator.de elect.lib.vj,tamen hoc nō requiritur in procuratorio ad agendum & defendendum:prout no.Io.An.& Pau.in Cle.non poteſt. de procu.qui alleg.dictū Compoſ.in c.j.de elect. lib.vj.& ibi etiā per Pe.de can.p.& Ar.& Spe.in tit.de procu.§.j.ver.ſed nunquid ſufficit.

ADDITIO.

A.M.P.Summarium iſtud nō comprehendit omnia.Nam dicitur hic,ꝙ in mandato ad appellandū ab alicuius electione,prouiſione, vel poſtulatione facta vel fienda,debent exprimi crimina certa & defectus opponendi:in mandato autē ad iudicia ſufficit ꝙ dicatur ad agendum vel defendendum, ac crimina & defectus in perſonam & formam opponendum.

EPITOME.

Habens procuratores ad negotia & ad iudicia ſimul: & poſteà conſtituens alios ad iudicia cum reuocatione quorumcunque &c. non intelligitur reuocaſſe niſi ad iudicia conſtitutos.

SVMMARIA.

1 *Tacita generalis procuratorum reuocatio non niſi ad ſpeciem expreſſis ſimiles extenditur.*
2 *Clauſula generales ciuiliter intelligenda.*
3 *Procuratorem conſtituens in eodem mandato ad lites & negotia, ſi alios ad lites tantum conſtituat, etiam cum reuocatione aliorum ſub quacunque forma conſtitutorū,nō videtur reuocaſſe conſtitutos ad negotia.*
4 *Reuocatio non eſt inſinuanda, quando agitur tantum de præiudicio reuocantis.*

DECISIO

DECISIO XVIII. aliàs 256.

1 SI † quis conſtituat plures procuratores cer-
tos, & inſolidũ ad negotia & iudicia in vno
procuratorio: & poſtmodùm conſtituat a-
lios ad iudicia tantùm cum reuocatione omnium
procuratorum ſuorum, aliàs ſub quacunque for-
ma verborum per ipſum conſtitutorum, procu-
ratores ad iudicia aliàs per eum cõſtitutos vide-
tur duntaxat reuocaſſe, & non alios ad negocia.
Ratio, quia duo & diuerſa videntur eſſe manda-
ta: & licèt vnum ſit reuocatum, tamen ſtat reli-
2 quum. Et † clauſulæ huiuſmodi generales ſunt
ciuiliter intelligendæ: vt l.fin.§. cui dulcia.ff. de
vi.tri.& ole.lega. præſertim ſi apparet per aliquẽ
actum dicti reuocantis alios procuratores ad ne-
gotia conſtitutos, noluiſſe reuocaſſe: prout po-
nebatur in facto: puta, quia vnus de electis pro-
curatoribus ad negotia conſtitutus poſt huiuſ-
modi reuocationem beneficium aliquod vacans
nomine domini ſui acceptauit: quam quidem ac
ceptationem idem dominus ratam & gratã ha-
buit, fecitq; ſibi de illo beneficio prouideri, & ſe
in poſſeſſionem induci, & per aliqua tempora
illud beneficium ſic acceptatum tenuit & poſſe-
dit, per quos actus expreſsè apparet ꝙ ipſum re-
uocari noluit. ergo &c. ar. eorum quæ leguntur
& not. in c. licèt. de procu. lib. vj.

ADDITIO.

3 A.M.P. Dicitur hic, ꝙ † ſi quis conſtituat plu
res procuratores inſolidum ad negotia & lites
in eodem mandato, & poſteà conſtituat alios ad
iudicia tantùm, cum reuocatione omniũ procu-
ratorum ſuorum aliàs ſub quacũque forma ver-
borum per ipſum conſtitutorum: procuratores
ad iudicia, aliàs per eum conſtitutos videtur dũ-
taxat reuocaſſe, & nõ alios ad negotia: quia duo
diuerſa videntur eſſe mandata. Et ſic vt vides pri
mi procuratores erãt conſtituti in eodem man-
dato: ſi enim fuiſſent conſtituti in diuerſis man-
datis, & vnus ad iudicia, & alij ad negotia: tunc
materia erat clara, maximè ſtantibus illis verbis,
ſub quacunque verborum forma, de quibus ver
bis videlicèt, in eodẽ mãdato, & alijs, videlicèt,
ſub quacunque verborum forma, & non fit mẽ-
tio in ſummario. De materia reuocationis pro-
curatorum, habes etiã ſuprà dec. 2. & 4. & infrà
20. & 22. & in antiq. 11. 14. 22. & 25. & in termi-
nis huius dec. vide Fel. ponentem plura exempla,
in c. ex parte decani. col. iij. in verbo, reuocatio.
nu. tt. cũ duabus col. ſeq. & in c. ſedes. de reſcript.
col. v. nu. 21. & vide dec. 11. hoc titulo in anti. vbi
4 † ſi quis facit procuratorem ad acceptandum, ſi
ſecundò facit alios procuratores, videtur primũ
reuocare, & etiam ꝙ non ſit tertificatus, non po-
teſt acceptare: quia agitur tantùm de præiudicio
conſtituentis. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Procurator articulos per eum datos etiam per iuramẽ-
tum de ſtylo Palatij reuocare poteſt, etiam non docto de
errore.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio procuratoris reuocari poteſt per dominũ etiã ſi facta ſit in articulis medio iuramento datis.*

DECISIO XIX. aliàs 260.

PRocurator articulos datos per eum etiã per
iuramentum tanquam datos per errorem etiã
non docto de errore poteſt reuocare de vſu, ſtylo
& obſeruantia Palatij, licèt de iure eſſet contra-
rium fortè obſeruandũ, prout legitur & not. de
confeſ. in c. fin. & ibi per Inno. quem quidem ſty
lum dicebant aliqui Domini indifferenter eſſe
obſeruandum in cauſis beneficialibus, & matri-
monialibus, in quibus vertitur animæ periculũ.
nec poteſt haberi recurſus contra procuratores,
qui non ſunt ſemper bene inſtructi, & ideò ſem-
per & frequẽter dant, & ponunt contraria, pro-
pter nouas informationes eis miſſas, vel datas
per clientulos ſuos, quæ poſteà reuocant, & ad-
mittitur eorum reuocatio, ſaltem cum iuramen-
to ſuper errore, vt ſciatur veritas. In cauſis ve-
rò prophanis idem, viſi articuli fuerunt dati per
iuramentum: tunc enim ſecundum aliquos Do-
minos nunquam admitteretur procurator ad re-
uocationem errorum, vel ad dandum de materia
contraria: propter not. in c. cùm in poſitionibus.
de iureiurand. lib. vj.

ADDITIO.

A.M.P. Iſtud ſummarium procedit ſimplici-
ter in cauſis beneficialibus & matrimonialibus,
in cauſis verò prophanis dec. dubitatiuè loqui-
tur, licèt idem etiam in iſtis ſeruari viderim, ha-
bes dec. 2. de confeſ. & 32. de teſt. in antiq quę di
1 cunt, † dominum poſſe reuocare confeſsionem
procuratoris, & in terminis huius dec. vide Ægi.
deciſ. 16. de confeſſ. & per Felyn. in c. j. vt lite non
conte. num. 28. vbi proſequitur materiã per tres
col. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Dominus appellando à diffinitiua, reuocat procura-
torem primæ inſtantiæ, quamuis habeat mandatum ad
appellandum, & appellationem proſequendum. Vel ſic,
Procurator contra quem eſt lata ſententia, cenſetur reuo-
catus, ſi non ipſe ſed dominus appellauit, ac alios ſine
proteſtatione conſtituit. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator poſtquàm eſt dominus litis, an tacitè vel expreſsè ſine cauſa poſsit reuocari.*
2 *Teſtamentum ſecundum rumpit primum.*
3 *Procurator non cenſetur reuocatus per actum domini neceſſarium.*
4 *Procurator non efficitur dominus cauſa, ſed inſtantiæ.*

DECISIO XX. aliàs 281.

SI contra procuratorem conſtitutum ad cer-
tam cauſam etiam cum mandato appellan-
di, & appellationem proſequendi, & qui eſt
litem conteſtatus, feratur ſententia diffinitiua, à
qua non ipſe, ſed dominus appellauit, & cau-
ſam appellationis committi obtinuit alteri Au-
ditori, coram quo libellum dedit, aliosq; procu-
ratores ſimpliciter, & ſine proteſtatione ad ean-
dem cauſam conſtituit: qui dum onus procura-
tionis recipere recuſaſſent, primus procurator al
terius in hac ſecunda inſtantia proceſsit vſque

ad concluſionem incluſiuè. dubitatur vtrùm va-
luerit proceſſus in ſecunda inſtantia habitus cũ
huiuſmodi procuratore. Aliqui volentes ſuſtine
1 re proceſſum dicebãt, quòd ſic. Nã † ipſe per litis
cõteſtationẽ in prima inſtantia factus erat domi
nus litis. & totius cauſæ, & ſic nec tacitè nec ex-
preſsè ſine cauſa poterat reuocari inuitus. de pro
cu. c. ij. libr. vj. cum ibi not. Præterea licèt domi-
nus appellauerit, per huiuſmodi appellationem
ſuum procuratorẽ non reuocauit: imò potiùs fa-
ctum ſuum approbauit. per l. iij. §. falſus. ff. rem
ratã hab. & ff. de iud. l. licèt. & not. de re iudi. c. j.
Item multùm ponderauerunt Domini hoc dicẽ-
tes, ꝙ ſecunda conſtitutio procuratoris non ha-
buit effectum propter contradictionẽ eorũdem;
ergo perinde eſt ac ſi nunquam fuiſſet facta. de
elect. c. ſi electio. lib. vj. de transla. epiſcop. c. in-
ter corporalia. Alij & maior pars, de quorũ nu-
mero ego fui, tenuerunt contrarium, non põde-
rando appellationem, ſed cõparitionem, & alios
actus, præſertim ſubſtantiales, quos exercuit &
fecit in ſecunda inſtantia dominus principalis in
propria perſona, videlicèt impetrando commiſ
ſionem, dando libellum ſine proteſtatione, per
quos actus non eſt dubiũ ſiue ante, ſiue poſt litẽ
conteſtatã tacitè procuratorẽ reuocare: vt in c. ſi
quem. de procu. lib. vj. Præterea dando ſecundũ,
primum videtur & cenſetur reuocare, de procu.
cap. non iniuſtè. cùm ibi not. etiam ſi ſecundus
procurator noluerit acceptare mandatum. ſecun
dùm Ioan. And. in c. ſi duo. in j. glo. de procura. li.
vj. qui alle. §. poſteriore. Inſti. quibus mo. teſt. in-
2 fir. vbi dicitur, ꝙ ſecundum † teſtamentũ rũpit
primum, licèt in ſecundo teſtamento aliquis hæ-
res non ſit, vel eſſe noluerit. de quo etiam remit-
tit Ioan. And. vbi ſup. & ad Spec. ti. de procur. §. ra-
tione autem formæ. ver. ſed cum dato ſecundo.
Idem tenet archi. in c. licèt. de procu. qui alle. ff.
de adi. legat. l. ſi transferam. & l. legatum. §. pater.
Ioan. And. in nouel. in d. c. ſi duo. ſuper prædicta
glo. alle. pro contrario. ff. de reſcind. venditio. &
quando lic. ab emptio. diſce. l. ſi id quod. vbi re-
mittit etiam ad not. in §. præterea. Inſtit. qui mo.
tol. ob. in gl. ſed quæ. & ad nota. per eũ poſt Dy.
in regu. non præſtat. de reg. iur. lib. vj. Ad illud ꝙ
dicebatur per alios Dominos de lite conteſtata,
per quam factus erat dominus litis, Reſpõderur,
ꝙ licèt factus ſit quis dominus litis per litis con-
teſtationẽ, hoc eſt illius inſtantiæ: tamen non eſt
factus dominus cauſæ: ergo finita inſtantia per
ſententiam amodò ceſſat poteſtas acquiſita per
litis conteſtationem. Ceſſat ergo poteſtas data ad
appellandum, & ad appellationem proſequen-
dum. propter appellationem interpoſitã per do-
minũ, & proſecutionem eiuſdem. arg. c. ſi quem.
ſuperiùs alleg.

ADDITIO.

A. M. P. Primum ſummarium nihil valet, ſe-
cundum verò poteſt ſtare. Sed aduertendum eſt,
quòd vis non ſtat in eo, quòd dominus appella-
uerit: ſed quia poſt appellationem plures actus
ſubſtantiales fecit, & alios procuratores conſti-
tuit, etiam ꝙ ipſi non acceptauerint, quod non
refert: vt hic, & per Ægid. dec. 26. hoc eo. titu. &
dixi ſuprà dec. 7. Dicitur enim expreſsè in deciſ.
iſta, quòd appellatio. & non acceptatio procura
torum nihil operantur in propoſito, & ſic deciſ.
3 remanet clariſsima. Aduerte tamen, quòd † ſi do-
minus faciat aliquem actum neceſſarium, puta
reſpondeat poſitionibus &c. non videtur reuoca
re procuratorem: vt in dec. 22. & 31. in antiq. hoc
tit. & videbimus aliquid infrà deciſ. 25. vbi idem
dicitur in procuratore faciẽte actum neceſſariũ,
quod nõ cenſetur reuocare ſubſtitutum. Et etiã
facit ad propoſitũ faciunt quæ dixi ſuprà eo. dec.
4 4. nu. 3. Et nota hic in fine quòd licèt † procura-
tor per litis conteſtationẽ efficiatur dominus li-
tis, id eſt illius inſtantiæ: non tamen efficitur do
minus cauſæ. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Poſſeſsio iuris canonicalis vel præbendæ per ſpecialem procuratorem acquiritur, non per negotiorum geſtorem: niſi dominus ratum habuerit intra tempus infra quod potuiſſet poſſeſsionem nancisci.

SVMMARIA.

1 *Mandatum ſpeciale an requiratur ad capiẽdam poſ-*
ſeſſionem beneficij.
2 *Poſſeſſio corporalis poteſt per quemcunque recipi, etiã*
per excommunicatum.

DECISIO XXI. alias 190.

1 AD recipiendum † poſſeſsionem iuris cano-
nicalis, vel præbendæ requiritur ſpeciale
mandatum. ff. de acqui. poſ. l. j. §. per pro-
curatorem. & facit pro hoc not. in c. accedens.
de præben. vbi dicit glo. in fi. quòd dominiũ vel
poſſeſsio non acquiritur per negotiorum geſto-
rem. ff. de nego. geſt. l. ſi ego. hoc verũ niſi domi
nus ratum habeat: vt ibi not. in d. l. j. §. per procu
ratorẽ. ff. de acq. poſſ. quæ quidẽ ratihabitio de-
bet fieri infra idem tempus, infra quod prædicti
actus deberent expediri per dominum, aliàs poſt
lapſum illud tempus, nil valeret ratihabitio. ff. rẽ
rat. habe. l. penul. Pro hoc vltimo dicto vide Io.
mona. in c. quàm ſit. de elect. lib. vj. in §. cæterũ.
ſuper ver. petere. in vltima quæſtione. Contra ta-
men prædictam concluſionem videtur facere glo
ſella Io. An. in cle. j. vt lite pen. ſuper ver. collatio.
2 ibi, ſed vbi amicus. Ego crederẽ ſalua † correctio
ne poſſeſsionem corporalem beneficij, quæ eſt
facti, poſſe recipi per communem amicum, ſiue
conſanguineum, ſine ſpeciali mandato: quia
poteſt dari & capi per excommunicatum. de præ
ben. c. pro illorum. in fi. Et ſic poteſt intelligi
gloſa Io. An. in clem. ſuperiùs alleg. Secus verò
de poſſeſsione, quæ multum haberet iuris, ſiue per
quam dominium beneficij vel canonicatus dare
tur, quæ ſine ſpeciali mandato non acquiruntur:
vt in primis iur. pro quo vltimo dicto faciunt
quædam not. per Io. An. in nouel. de preb. c. ſi tibi
abſenti. ſuper glo. iij. libr. vj. & per Archi. ſuper
verb. collationem.

ADDITIO.

Ant. Mar. Pap. Iſta dec. vario modo intelligi-
tur per Doc. vt refert Fel. quẽ vide in c. nõnulli.
de reſcrip.

de reſcrip.§.ſunt & alij. nu.28.& vide Dominicũ in c.ſi tibi.de præbē.libr. vj. qui tenet contra iſtã dec.facit ad hanc materiã dec. Æg.55.vbi etiã ſi ſic datur procurator ſpecialiter ad capiendum poſſeſsionem,ipſe nõ poteſt capere poſſeſsionem plenam,alium ſpoliando. A. M.P.

EPITOME.

Per generalem conſtitutionē procuratoris ad omnes cauſas non reuocatur procurator prius ad certam cauſam ſpecialiter deputatus.

SVMMARIA.

1 *Procurator conſtitutus ad certam cauſam,non reuocatur per generalem conſtitutionem alterius ad omnes cauſas.*

DECISIO XXII. aliàs 298.

a 1 b SI quis [a] † conſtituat procuratorem [b] ad certã cauſam ſpecialiter proſequēdum, & ſubſequenter conſtituat alios generaliter ad omnes & ſingulas cauſas motas & mouēdas proſequendum,primum reuocare non cenſetur, per regulam,generi per ſpeciem,de reg.iur.lib.vj.de reſcrip.c.j.& de præben.c.dudum.eo.lib. Et faciunt not.per Hoſti.in c.in noſtra.de procu.& per Io.An.in c.non iniuſtè.eo.tit.in nouel.

ADDITIONES.

a Si quis. Adde ad hanc decis.decis.18.ſ.eo.ti.

b Procuratorem.De materia procuratorũ & quæ in eis ſunt ſpecialia & ſingularia vide Pet.Rauēnat.in ſuo alphabeto in verb.procurator.

EPITOME.

Procurator qui ad ſubſtituendum duntaxat onus recipit & ſubſtituit cum clauſula,donec, &c. mortuo vel recedente ſubſtituto, tenetur notario cauſæ ſatisfacere, ſi principalis non ſit præſens in curia.

SVMMARIA.

1 *Procurator qui acceptauit ad effectum ſubſtituendi tantùm,mortuo vel recedēte ſubſtituto, tenetur ſatisfacere notario.*

DECISIO XXIII. aliàs 303.

a LIcèt procurator [a] conſtitutus ad cauſam recipiat onus dūtaxat ad ſubſtituēdum,& ſubſtituat: ſi ſubſtitutus decedat, vel recedat, nihilominus prædictus procurator ſubſtituens tenetur ſatisfacere notarijs illius cauſæ de ſalario eorum,ſi pars principalis non ſit in curia, quæ ſi fuerit præſens, ad ſatisfaciendum compellatur. Ratio: quia ſemel recipiendo onus procurationis ad omnia tenetur.quæ incūbunt,& ſine quibus lis expediri nõ potuit.de procur. c. accedēs. & c.conſtitutus.vt lit.non conteſt.c.1.de procu. c.j.in cle.aliàs enim poſſent fieri fraudes multæ, & prorogationes litium, quibus eſt occurrendum.de do.& contu.c.finem.de offi.ordi.c.vt litigātes.li.vj.de reſt.ſpo.c.frequens.cū ſimilibus. & etiã notarij in ſalarijs eis debitis poſſent defraudari,quod eſſe nõ debet.dignus eſt enim operarius mercede [b] ſua.de reſcrip.c.cùm ex officij.de præben.c.cùm ſecundùm apoſtolum.de magiſ. c. ſuper Specu. cum multis ſimilibus.

ADDITIONES.

a Licèt procurator.Iſtã dec.refert & ſequitur Caſ. dec.1.hoc titulo, ſed in caſu quando procurator acceptauit ſimpliciter,aliàs valdè dubitarem de veritate decis.& ideò ſemper ſeruabis cautelam de qua infrà dec.26. Ant.Mar.Pap.

b Sua mercede. Eſt autem merces id quod recōpēſatur pro retributione alicuius operis:ideò reddere mercedē eſt actus iuſtitię,ſicut reddere pretium rei emptæ:ſecundùm beatum Thomã. j.ij. quæſt.xiiij.articul.j.

EPITOME.

Ad allegandum cauſas abſentiæ, vel excuſationem pro perſonaliter citato,admittitur etiam generalis procurator.

SVMMARIA.

1 *Procurator ad allegandas abſentia cauſas etiam in cauſa criminali admittitur.& nu.2.*

3 *Publicæ vtilitatis eſſe abſentem à quocūque defendi.*

DECISIO XXIIII. aliàs 314.

1 PRocurator † conſtitutus in cauſa criminali pro citato perſonaliter ad agendum & defendendũ poteſt cauſas rationabiles abſentiæ,& impedimentorum,quare venire non potuit perſonaliter,allegare: licèt ad excuſandum, ſeu excuſationes proponendum non fuerit expreſsè & ſpecialiter cõſtitutus.Pro quo videtur textus expreſſus & rotundus de accu.c. veniens. vbi Papa voluit procuratorē archiepiſcopi Pragen. in cauſa criminali per eum deſtinatum admittere:ſed tamen ei conceſsit audientiam, vt ſi poſſet ipſum aliqualiter à perſonali cõparitione

2 excuſaret.fac etiã c.expoſuit.de dila.vbi † procurator conſtitutus ad agendum & defendendũ propoſuit & allegauit cauſas abſentiæ pro Burdegalen.archiepiſcopo,quòd quilibet procurator etiam ſimpliciter cõſtitutus facere poteſt, & debet ſecundùm glo.ibidem,quæ rationē ponit ibidem:quia procurator tenetur exceptiones omnes domino competentes proponere,aliàs imputabitur ei.ff.de excep.l.omnes. & ff.de fideiuſ.

3 l.ex perſona.Alia etiam ratio poteſt aſsignari,† quia publicę vtilitatis eſt abſentem à quocūque defendi. & quemlibet verba pro reo facientem audire.ff.de procu.l.ſeruum quoque.§. publicæ. xxiij.q.v.cano.reos.

ADDITIO.

A.M.P.Iſta dec.eſt ſatis clara,& cum ea concordat.dec.7.hoc titulo in anti.vbi etiã dicit, quòd in mãdato requiritur clauſula ad iurandum de calumnia in animã domini,& quòd talis procurator debet nedũ allegare,ſed etiã offerre in termino, ſe cauſas excuſationum probaturum. & facit in terminis deci.Ægi.211.vbi habetur,quòd valet mandatum ad excuſandum non habens cauſas excuſationis expreſſas.A.M.P.

EPITOME.

Si procurator habens ad ſubſtituendum mandatũ ſufficiens ſubſtituat, & ſubſtitutus onus acceptando litem conteſtetur in cauſa, & procedat quamuis ſubſtituens ad compulſionem iudicis aliquid faciat, dummodò in cauſa vlterius nõ procedat nõ videtur ſubſtitutus propterea reuocatus. Vel ſic, Procurator qui compulſus in præſentia partis aduerſæ poſitionibus reſpondet non cenſetur propterea huiuſmodi ſubſtitutum reuocaſſe. h.d.

SVMMARIA.

1 *Procurator qui compulſus in præſentia partis aduerſæ reſpondere: ob id ſuum ſubſtitutum reuocaſſe minimè cenſetur.*

2 *Non obſunt ea quæ compulſi, vel metu facimus.*

DECISIO XXV. alias 318.

1 SI † procurator habens mandatum ſubſtituẽdi ſubſtituat, & ille ſubſtitutus onus procurationis ſuſcipiendo litem conteſtetur, & in cauſa procedat: licèt ſubſtituẽs poſteà in proceſſu cauſę compulſus per iudicem, articulis aduerſatij reſpondeat, vel aliquem alium actum faciat: per hoc non cenſetur ſuum ſubſtitutum reuocaſſe, dummodò poſteà non ipſe, ſed ſolus ſubſtitutus in cauſa procedat. Ratio, quia fortè tanquam legalior perſona, & meliùs inſtructa ad id compellebatur: quia non voluntarius, ſed compulſus hoc fecit. Secus verò ſi volũtariè & ſubſtituto cõſentiente reſpondiſſet. Et ſic intelligũtur ea quę legũtur & no. in c. ſi quę. in fi. de procur. lib. vj.
2 Ea † enim quæ compulſi & metu excõmunicationis facimus, nobis imputari nõ debẽt. argu. not. in c. cùm dilectus. quod metus cauſa.

ADDITIO.

A.M.P. Aduerte, quod hic in mandato iſtius procuratoris non aderat clauſula, de qua dixi ſuprà dec. 4. vbi videas, & infrà dec. 30. ſi enim ibi fuiſſet illa clauſula, ſic de facili non reuocaretur ſubſtitutus. vt dictum fuit ſuprà dec. 2. & 4. & 20. Et nota hic in fine dec. quòd ea quę compulſi vel metu excõmunicationis facimus, nobis obeſſe non debent. tex. not. in c. cum dilectus. quod metus cauſa. Ad iſtam dec. applicari poſſunt dec. 22. & 31. hoc titulo in antiq. vide eas, quę loquũtur de dominis, qui conſtituerunt procuratoré, & poſteà fecerunt actus neceſſarios, & vide omninò Felyn. in c. ex parte decani. col. penul. nume. 54. de reſcrip. A.M.P.

EPITOME.

Mandatum habens ſubſtituendi, ſi poſt litem conteſtatam ſubſtituat, an ſubſtituto decedente, vel recedente teneatur litem proſequi. Vel ſic, Subſtituens donec reuocauerit ſubſtituto eius differente cauſam reaſſumere, & eius appellationem proſequi compellitur, ſi ad hoc mandatum habet. Vel ſic, Procurator, qui poſt litem ab eo conteſtatam ſubſtituit cum clauſula, donec eas ad ſe &c. mortuo vel recedente ſubſtituto cauſam proſequi compellitur h.d.

SVMMARIA.

1 *Procurator qui poſt litem conteſtatam ſubſtituit: ſubſtituto recedente vel mortuo cauſam ipſam proſequi compellitur.*

2 *Procurator ſubſtituens tenetur defendere cauſam, ſi ſubſtitutus deficiat etiam in ſecunda inſtantia.*

3 *Mandatum debet produci per compulſum, ſi procurator non vult obligari ad aliquod onus.*

4 *Procurator qui litem eſt conteſtatus, tenetur appellare, non tamen proſequi.*

DECISIO XXVI. alias 733.

1 FVit dubitatum, vtrùm † habens mandatũ ſubſtituendi, ſi poſt litem conteſtatam per eum factam alium ſubſtituat cum clauſula, donec, &c. & ille ſubſtitutus in cauſa procedat, & moriatur, vel recedat, prædictus ſubſtituens poſſit compelli inuitus ad proſequendum cauſam vlteriùs vſq; in finẽ. Et videbatur quòd non: quia eſt officium voluntariũ, vile & oneroſum. & ideò nemo compellitur inuitus ad ſuſcipiendum huiuſmodi officiũ. C. de procura. l. inuitus. & extrà eod. titu. c. non iniuſtè. cum ibi not. quæ ſunt vera ab initio antequàm onus procurationis ſuſcepit: ſed poſtquàm ſuſcepit ſemel, maximè lite conteſtata tenetur dominum defendere, & cauſam vlteriùs proſequi etiam inuitus: vt in c. j. & in c. is qui. & c. ſi duo. & c. licèt. de procu. lib. vj. facit optimè cle. j. eo. tit. facit in ſimil. nã licèt procurator, qui litem eſt conteſtatus teneatur appellare à diffinitiua: tamẽ nõ tenetur eam proſequi: vt in d. c. nõ iniuſtè hoc verũ, niſi conſtitutus fuerit etiam ad appellationem proſequẽdum, & mandatum huiuſmodi ſuſcepit: tunc enim ad huiuſmodi appellationem proſequendũ compellitur: vt leg. & not. infrà de appel. dec. 7. ſic eſt in propoſito. ergo & pro hac parte fuit cõcluſum per omnes Dominos.

ADDITIO.

2 A.M.P. Iſta † deci. parum ſeruit, & videtur extra propoſitum illud, quod dicitur poſt litem conteſtatam: quia ſiue ante, ſiue poſt litem conſtatam ſubſtituat ſiue cum clauſula, donec, ſiue ſine ea, ipſe remanet procurator, & tenetur defendere dominũ, ſi ſimpliciter onus acceptauit, vt dixi ſuprà dec. 9.
3 Et ideò inoleuit ſtylus, quòd † cauti procuratores dant mandatum per compulſum, & demùm acceptant onus ad effectum ſubſtituẽdi tantùm, ac ſubſtituunt: & tunc non poteſt habere locum hæc deciſ. quæ in effectum loquitur in caſu claro, quando quis habebat mãdatum ad cauſam, & ſimpliciter ſubſtituit, quo caſu (vt in dies ſeruamus) etiam ſubſtituto præſente citamus ſubſtituentem, qui re vera remanſit procurator, & qui non poteſt aliter diffugere, ne citetur, niſi faciat ſe expreſsè reuocare per dominũ. Vide tamen infrà dec. 30. ex qua poteſt colligi, quæ fuerit ratio dubitandi in præſenti dec. & dũ
4 dicitur hic, quòd † procurator, qui litem eſt cõteſtatus, tenetur appellare, non tamen proſequi, adde Ægi. 23. eod. hoc titul. & ſuprà d. dec. 9. nu. 4. & 5. A.M.P.

EPITOME.

Quamuis in contrahendo matrimonium carnale vel ſpirituale exigatur ſpeciale mandatum: tamen ſufficit vtrobiq; ad iudicia mandatum generale. Vel ſic, Ad agẽdum & defendendum in cauſa beneficiali non requiritur ſpeciale mandatum. h.d.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Mandatum ſpeciale an ad agendum in cauſa bene-*
ficiali ſit neceſſarium 2. & quid in matrimoniali. 4.
3 *Laicus an poſſit eſſe procurator in cauſa beneficiali*
in iudicio agitanda: non tamen ad eligendum. 5.

DECISIO XXVII. aliàs 375.

1 FVit † dubitatum, verùm ad agendum & de
fendendum in cauſa beneficiali requiratur
ſpeciale mandatum. Nam quidam procu-
rator habens mandatum generale: puta in o-
mnibus & ſingulis cauſis motis, & mouendis
domino ſuo per quaſcunque perſonas, pro-
ceſsit in quadam cauſa beneficiali, & reporta-
uit ſententiam contra ſe. Dubitatur an ſenten-
tia valeret? Videbatur aliquibus quòd non va-
leret, nec teneret ſententia lata cum dicto pro-
curatore quia ſicut in matrimonio carnali requi
ritur ſpeciale mandatum nedum ad contrahen-
dum, ſed etiam ad agendum & defendendum:
vt de procu. c. accedens. & c. fi. e. tit. lib. vj. &
ibi not. per Io. An. & etiam in c. qui ad agendū. e.
ti. in glo. vlti. in nouella. ergo & in matrimo-
nio ſpirituali: quia multùm ſunt ſimilia. & de
vno arguitur ad aliud. de translatio. epiſcop. cap.
inter corporalia. Quòd autem requiratur ſpecia
le mandatum in matrimonio ſpirituali contra-
hendo, videtur textus de electio. capitu. fina. §.
penulti. libro ſexto. & eodē ti. cap. quia propter.
& de præben. capitu. accedēs. cū ibi no. & quòd
2 etiam ad agendū requiratur † ſpeciale mandatū
facit text. cap. procurator. de electi. libr. vj. Præ
tereà ſub generali clauſula non veniūt maiora,
licèt ſimilia: vt in cap. qui ad agendum. iuncta
clemen. non poteſt. eod. ti. facit decre. ſedes.
de reſcript. Nam cauſæ beneficiales reputantur
magnæ & periculoſæ, & ideò in illis multa ſpe-
cialia ſtatuuntur. de elect. cap. quàm ſit. cap.
quamuis. & cap. vt circa. lib. vj. de procura. cap.
ſi duo. § fi. eod. lib. de appel. cap. oblatæ. in fi. &
ca. vt debitus. in fi. ergo &c. Prædictis argumētis
non obſtantibus fuit deciſum contrariū. Nam
non reperitur in iure cautum: quòd huiuſmodi
cauſæ beneficiales requirāt ſpeciale mādatū quò
ad agendum in iudicio, nec inter caſus ſpeciales
requirentes ſpeciale mandatum, qui numeran-
tur per Ioan. And. in dicto cap. qui ad agen-
dum. & in Spec. titu. de procu. §. j. ver. Item
opponitur, quòd licet habeat generalem. Iſte
caſus ibi non numeratur. ergo &c. Prætereà
cauſa beneficialis, cauſa eſt: & quia prædictus
procurator fuit conſtitutus in omnibus & ſin-
gulis cauſis motis & mouendis, & hæc pote-
rat comprehendi ſub illa, ergo &c. de cauſa poſ
ſeſsio. & propri. cauſa beneficiali. in clem. Præ-
3 tereà laicus † poteſt eſſe procurator in iudicio
in cauſa beneficiali ad agendum, vt in c. j. de pro
cura. licèt non ad eligendum: vt in c. fi. de elect.
lib. vj. de quo omnia contraria loquuntur, &
ſic non obſtant. Idem fuit poſteà determinatum
per omnes etiam in cauſa matrimoniali ad agen
dum per eadem motiua, & per c. accedens. de
procura.

ADDITIO.

IN quantum deciſ. iſta loquitur de cauſis be-
neficialibus, cōcordat notabilis deciſ. Ægid.
j. hoc tit. & vidimus aliquid ſuprà deciſ. 6.
& habetur de hac materia per Felin. in capitu.
coram. de offic. delega. in capitu. ſedes. de reſcri.
nu. 32. vbi ponderat dicta deciſ. Ægid. dū dicit,
quòd mandatū ad omnes & ſingulas cauſas cō-
prehendit omnes cauſas. in quibus non requiri-
tur ſpeciale mandatum. Dum autem deciſ. iſta in
4 fine concludit, quòd † in cauſis ſpiritualibus ad
agendum non requiritur ſpeciale mandatum,
in contrarium facit deciſ. 35. hoc titul. in antiq.
ſed ibi nihil allegatur: vide Imolam in capitu.
accedens. de procurato. qui notabiliter loquitur
ſuper hoc. Aduerte tamē, quòd licet in cauſis be-
neficialibus nō requiratur ſpeciale mandatum:
videtur tamē quòd ſaltem requiratur mandatū,
in quo ſingulariter fiat mentio, quòd conſtitui-
tur procurator ad cauſas beneficiales, & ſpiri-
tuales in genere: vt dicit Lapus allega. 7 . & pro
ptereà dicit ipſe, quòd non ſufficeret mādatum
ad cauſas ciuiles, & criminales etiam cū clauſula
& ad omnes alias cauſas, etiam quę requirerent
ſpeciale mandatū. Tamen Domini in vna Gerū-
den. corā domino Accorambono tenuerunt mā
datum ad cauſas motas & mouendas cōprehen-
dere etiā cauſas beneficiales. Et nota hic, quòd
5 † laicus poteſt eſſe procurator in cauſa beneficia
li, non tamen ad eligendum, per iura hic alleg.
Anto. Maria Pap.

EPITOME.

Diſpoſitio Clementinæ fi. de procur. procedit in pro
curatore abbatis tranſlati ad aliud monaſteriū & locum
habet non ſolùm in morte naturali, ſed etiam in ciuili
ex identitate rationis. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator cenſetur reuocatus per mortem naturalē*
vel ciuilem domini.
2 *Proceſſus factus contra procuratorem reuocatum*
valet quò ad fructus & expenſas.
3 *Procurator reuocatus ſuſtinendo litem, poteſt condē-*
nari in expenſis.
4 *Fructus an debeantur ſucceſſori tranſlato ad aliquā*
eccleſiam, ac ſi anteceſſor deceſſiſſet.

DECISIO XXVIII. aliàs 376.

FVit dubitatum verùm clemē. fi. de procur.
habeat locū in procuratore abbatis trāſ-
lati ad aliud monaſterium? Et videbatur
quòd non: quia nunquam mors ciuilis æquipa-
ratur morti naturali, niſi in caſibus à iure expreſ
ſis: prout leg. & no. in c. ſuſpectum. de reſcrip.
lib. vj. & in c. ſi epiſcopus à paganis. de ſupplē.
negli. prælat. eod. lib. Fuit determinatū & cōclu
ſum contrariū per omnes: propter identitatē ra-
tionis: tum etiam quia ſatis eſt ibidem in tex. ex-
preſſum: prout ibidem tenet & dicit Genze. di-
cens Cle. etiam locum habere in ciuiliter mor-
tuo: puta in renuntiante, depoſito, aut tranſla-
to, propter rationes antedictas.

ADDITIO.

1 DEci. † iſta eſt ſatis clara, & eam ſequitur &
alle. Caſ. dec. 2. & 3. de cauſa poſſeſ. &
in dec.

jn dec. 2. de app. & 4. de locato, & 6. vt lite pẽd. & Sar. q. 20. regulæ de publi. & 62. regulæ de Annali. facit dec. 4. infra de rerũ permu. & vnica de transla. Epiſcopi. in anti. & Fel. in c. licèt. de of. dele. & poſſunt induci deciſiões Æg. 7. & 44. de ꝓbat. dec. 28. & 30. de ꝓcurator. Et licèt dec. parla. Delphinalis. 547. dicat cõtrariũ: tamẽ eam reprobatam refert Sar. d. q. 61. regulæ de An
2 nali. Et quamuis deci. † iſta de plano procedat quò ad beneficium, non tamen procedit quò ad fructus & expẽſas: quia quò ad iſta procedi poteſt citato procuratore illius qui ceſsit, vt fuit reſolutũ in vna Palentina canonicatus corã bonæ memoriẹ Tho. de Thanis, de anno 1545. Imò
3 procurator generalis illius qui ceſſit, ſi ſuſtinuit litem, & non aduiſauit dominum, quòd procedebatur poſt ceſsionem fortè ſecretam, tenetur de ſuo ad expenſas: vt in vna Conchen. canonicatus inter P. Marchina. & Io. Vergara. Nã procurator Petri ſuſtinuerat litem per plures annos, & dicebat ignoraſſe ceſsionem: & ideò Domini voluerunt eum teneri. Et ad hoc applicari poteſt id quod fuit etiam diu diſceptatũ in Rota, in quadam cauſa compromiſſoria coram Dominis meis de Puteo & Accorambono inter olim Cardinalem Bembum, & Epiſcopum Veronen.
4 Nam dubitabatur † an idẽ quod dicitur in morte naturali per gl. in c præſenti. de off. or. lib. vj. haberet locum in morte ciuili, quando prẹlatus transfertur de eccleſia ad eccleſiam: fuerat enim prædictus Epiſcopus tranſlatus ad eccleſiam Veronen. dimiſſa eccleſia Bergomen, in qua tempore trãſlationis reperiebãtur plures fructus, quos Epiſcopus prædictus dicebat ad ſe pertinere: neſcio tamen quid fuerit reſolutũ, quia cauſa fuit poſteà concordata. Sed principaliter allegabatur conſil. Cardinalis 110. & Pauinus in tracta. in. 2. parte. q. 8. col, fi. videas per te. Et ad propoſitum huius dec. multa adducit Caſ. dec. 16. ſuper regu. vbi etiam, an valeat ſententia lata contra mortuum naturaliter vel ciuiliter, & vide dec. Ægi. 16. de re iudicat. vbi dicit, quòd poſt ceſsionem procuratoris poteſt procedi per audientiam cõtra dominum ad ſententiam, & facit etiam deciſi. eiuſdem Ægid. 22. de iudicijs, quam videas per te, licèt ſit aliqualiter corrupta. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Proceſſus procuratoris abbatis tranſlati, & ſic reuocati: vt ſuprà deciſ. præcedenti validatur per ratificationem noui abbatis, cum deſtinctione hic poſita.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus procuratoris Abbatis tranſlati tenet, ſi conſtitutus fuit procurator nomine eccleſiæ.*

DECISIO XXIX. aliàs 377.

EX hoc inſurrexit aliud dubium, ſuppoſito quòd procurator dicti abbatis tranſlati, cuius poteſtas propter tranſlationem huiuſmodi ceſſauit & expirauit, vlterius proceſſerit in cauſa ad multos actus, quos quidem actus, & omnia acta, & agitata per illum procuratorem nouus abbas ratificauit, & rata ac grata habuit: Fuit dubitatum vtrùm per huiuſmodi ratihabitionem valuerit ſeu validatus fuerit proceſſus habitus cum dicto procuratore poſt tranſlationem dicti domini ſui abbatis? Et videbatur ꝙ non, propter regulam, quòd nomine meo non eſt geſtum, ratũ habere non poſſum. de ſent. exc. c. cùm quis. lib. vj. & de reg. iu. c. ratum quis. eo. li. At hic procurator non egit nomine iſtius, ſed alterius, ergo. Diſtinguebatur, aut abbas primus tranſlatus agit nomine proprio, aut nomine monaſterij. in primo caſu ſtandum erit regulæ. In ſecundo caſu non habet locum regula: quia ſicut vniuerſalis ſucceſſor ſuccedit in iure litis & cauſæ: vt no. Inno. de reſer, in c. ſignificauit. & de iudi. c. quia. Vita & prælatus qui ſuccedit in onere & honore. de off. deleg. c. quoniam abbas. de ſolu. c. ſi de quorundam. etiam ſi proprium nomen primi abbatis in procuratorio & libello fuiſſet expreſſum: puta Ioannes abbas talis monaſterij, adhuc ſucceſſor poterat litem inchoatam à prædeceſſore ſuo proſequi. Pro quo alleg. vnam ſingularem not. Innoc. in c. gratum. de offi. delega. & ſic omnia ácta habita per dictum procuratorẽ nomine monaſterij, potuit rata & grata habere. per regulam, ratihabitionem. de reg. iur. lib. vj. & per not. in cap. ex parte Decani. de reſcript. per Innoc.

ADDITIO.

1 A.M.P. Iſta † dec. ꝓcedit quãdo primus abbas cõſtituit nomine eccleſiẹ procuratorẽ iſtũ, ſecus ſi nomine proprio: vt dicit diſtinctio de qua in dec. pro quo facit deci. 13. ſuprà in ratione ſui prope finem, ſed videtur, quòd in dubio præſumendum ſit, quòd fecerit nomine eccleſiæ: præſertim, ſi ſit dictum, in mandato, N. Abbas, &c. vt per Ægi. dec. 1. & 28. hoc tit. quas vide per te, & vide latè per Fel. in c. nonnulli. §. ſunt & alij. col. iij. & iiij. Et ſi procurator ignorabat tranſlationem, videtur quòd valeant geſta per eum, vt dicitur de vicario Epiſcopi, ſupra de offi. vica. dec. 1. nume. 4. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Subſtituens cum clauſula, donec vices ſuas ad ſe duxerit reuocandas, habens mandatum reuocandi: ſi poſt ſubſtitutionem procedat, valet proceſſus: & procedendo ipſum ſubſtitutum videtur reuocare. Vel ſic, Subſtituens cum clauſula, donec &c. non obſtante quòd ſubſtitutus acceptauerit, & nihil tamen in iudicio fecerit, procedere poteſt, & procedendo ipſum ſubſtitutum videtur reuocare. hoc dicit.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus cenſetur reuocatus. ſi antequã aliquid faciat ſubſtituens, procedat in cauſa: intelligendo tamen vt infrà.*

2 *Clauſula, quòd per quemcunq; actum non intendit reuocare quid operetur.*

DECISIO XXX. aliàs 386.

SI procurator habens mandatũ ſubſtituẽdi ſubſtituat, & committat vices ſuas alteri præſenti, & in ſe onus procurationis ſuſcipiendi cũ clau

ſula

ſula tamen, donec eas ad ſe duxerit reuocādas, ſi poſt huiuſmodi ſubſtitutionem, & onerum aſſumptionem non eum ſubſtituto, ſed eum ſubſtituente in cauſa procedatur: dubitatur verùm valuerit, & tenuerit huiuſmodi proceſſus? Et videbatur quòd non: quia ex quo alter onus procurationis ſuſcepit, videbatur negotium inchoaſſe & occupaſſe, & ſic alter ſubſtituens de illo negotio ſe intromittere non potuit, neque debuit, niſi in caſibus exceptis, in c. quamuis. & c. ſi duo. de procur. lib. vj. facit c. cùm plures. in ratione ſui, de offic. deleg. eo. li. quod dictum fortè poſſet procedere, ſi prædictus ſubſtitutus poſt ſuſceptionem oneris aliquem actum iudicialem in cauſa feciſſet: ſed quia hoc non fecit, nec ſe vnquam de huiuſmodi cauſa intromiſit, ſed ſemper continuatum fuit eum ſubſtituente, qui primò occupauerat, & proceſſerat in cauſa, dixerunt & decreuerunt omnes Domini valuiſſe, & valere proceſſum habitum eum dicto ſubſtituente: quia non commiſit vices ſuas in totum: tū etiam quia procedendo tacitè videtur ipſum reuocaſſe. arg. pro proprio decre. cap. quamuis. & cap. ſi delegatus. de offic. deleg. lib. vj. de procura. c. is qui. eo. lib. Pro ſecundo facit c. ſi quem. eod. libr. & tit. in ratione ſui.

ADDITIO.

1 A.M.P. Secundū ſummarium eſt verius, † ſed adde poſt verbum acceptauerit (& nihil tamen in iudicio fecerit) quia deciſ. ita dicit, & dum dicit procedere poteſt (dic procedi poteſt contra ipſum) quia ita dicit deci. licèt etiam vtrunque ſubſiſtere poſsit. Ratio dubitandi fuit hic: quia videbatur tranſtuliſſe in totum vices ſuas, quo caſu ſubſtitutus non poteſt reuocari, vt in iuribus hic allegatis. ſed quia iſte non commiſit in totum vices ſuas, & procedendo re integra videbatur reuocaſſe ſubſtitutum: ideò validus fuit proceſſus. Et ad hoc faciunt quæ dixi ſuprà deciſ. 14. vbi etiam ſi procedere cœpiſſet, & litem conteſtatus fuiſſet, potuiſſet reuocari. Et dum dicitur hic, quòd procurator procedendo videtur reuocare ſubſtitutum, hoc verum eſt, niſi ſit appoſita in mandato ſubſtitutionis alia clauſula,
2 quòd † per quencunque actum etiam non intendit reuocare, vt ſuprà dec. 4.

EPITOME.

Generalis procurator & non ſpecialis conſequitur inducias ad dominum conſulendum ſuper cauſa, de qua non potuit veriſimiliter informari. Vel ſic, Procurator generalis ſi in aliqua cauſa de nouo citetur, poteſt petere inducias ad dominum conſulendum. h. d.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio c. dilectus, de procu. an locum habeat in procuratore generaliter ad iudicia conſtituto?*
2 *Procurator generalis in aliqua cauſa de nouo citatus an petat inducias ad dominum conſulendum?*
3 *Procurator ad omnia negotia poteſt in iudicio cōparere.*

DECISIO XXXI. aliàs 395.

1 FVit dubitatum † verùm c. dilectus. de procurato. haberet locum in procuratore generaliter conſtituto ad iudicia: puta ad agendū & defendendū in omnibus & ſingulis cauſis motis & mouendis &c. videlicet an talis procurator poſsit petere in curia dari ſibi inducias ad conſulendum dominum in partibus? Et videbatur quod non: quia, vt videtur. c. dilectus. loquitur in negotiorum geſtore cōſtituto ad negotia, & non ad iudicia, inter quos de iure magna eſt
a differentia. vt de procu. c. j. li. vj.[a] Breuiter diſtinguebatur: aut prædictus procurator erat ſic generaliter cōſtitutus antequàm cauſa, ad quā nūc citatur, fuerat commiſſa contra dominum ſuum: aut poſt. Si antè, tūc omnes Domini dicebant habere locum c. dilectus. pari ratione, pro quo etiā alleg. cap. propoſuit. de dila. quod modicū facit ad propoſitum iudicio meo: Si verò poſt cauſam commiſſam, præſertim de ſpeciali mandato, & citatio decreta fuerat, conſtitutus ſic generaliter, & eum eodem procuratorio ad curiam miſſus eſt citatus ad dicendum cōtra commiſsionē, contra quam nihil dixit: ſed vlteriùs ad aliquos
2 actus proceſsit, & tandem inducias † ad conſulendum dominum petijt: prout hæc omnia ponebantur in facto: tunc dicebant omnes Domini inducias denegandas: tum quia videbatur malitiosè & cauſa differendi negotium facere: tū quia præſumptio erat contra eum, quod ſufficienter per dominos ſuos, qui eum poſt cauſam cōmiſſam miſerant, inſtruxerant. quod ſi non fecerūt, imputent ſibi. de iura. cal. c. in pertractandis. vt lit. non conteſt. c. j. & de dol. & con. c. prout.

ADDITIO.

a Cap. j. lib. vj. §. procurator. vbi eſt vna differētia inter procuratorem & negotiorum geſtorem. Aliam differentiam habes in c. quæ generaliter. j. eod. tit. & li. & de negotiorū geſtore vide aliqua ſingularia per Petr. Rauennatem in ſuo alphabeto aureo, ver. negotiorum geſt.

A.M.P. Iſta duo ſummaria virtualiter referūt
3 ſubſtantiam dec. ſed in veritate † dec. dicit, quòd ſi aliquis conſtituit procuratorem ad omnia eius tractanda negotia, antequàm cauſa aliqua ſit cōtra eum commiſſa, licèt talis procurator veniat ad curiā, ſi citetur, debet ſibi dari dilatio ad conſulendum dominū: ſi verò tale mandatum factū fuit poſt cauſam commiſſam, & citationem decretam, tunc ſecus: quia præſumitur dominū habuiſſe notitiam citationis, & ad illum effectū miſiſſe procuratorē informatum, prout tenebatur. Pro quibus faciunt quæ dixi ſuprà dec. 1. intelligo tamen de citatione decreta, & ſaltem habita à notario, per ea quæ dicit Sar. in compen. ſignaturæ nu. 69. & in regula de Annali. q. 45. & Stap. dū tractat de literis iuſti. ſol. 145. ver. poſtremò, & ver. & hoc quādo. & in alia impreſ. fo. 109. De iſta materia aliquid dixi ſuprà de reſcrip. dec. 15. & 18. vbi habes vnam dec. modernam, & dicam latiùs ſuper deciſ. 13. infrà de dolo. vbi eſt locus ſuus, & ibi etiam videbis tres dec. modernas. No
4 ta tamen, quòd † in vim talis mandati ad omnia eius tractanda negotia, poteſt quis comparere in iudicio, etiam quòd non dicatur ad lites & cauſas, vt dicitur in dec. Ant. Mar. Pap.

Epito-

EPITOME.

Mandatum procuratoris & iudicis delegati, licèt pariſicentur: tamen mandatum procuratoris de ſui natura ad cauſas nondum exortas extenditur, niſi verba præſentis temporis duntaxat ſpecificè opponantur. ſecus in iudice. Vel ſic, Procurator generaliter conſtitutus ad cauſas poſteà exortas, poteſt & debet admitti: ſecus in iudice. h. d.

SVMMARIA.

1 *Mãdata procuratorũ & iudicũ ſunt multũ ſimilia.*
2 *Obligatio generalis, vel mandatum generale an ſemper includat futura.*
3 *Mandatum ad cauſas ſimpliciter comprehendit etiã poſtea exortas.*
4 *Mãdatum generale capit bona etiã poſteà acquiſita.*
5 *Mandatum relatè interpretandum.*

DECISIO XXXII. aliàs 413.

FVit dubitatum vtrùm procurator generaliter conſtitutus per aliquẽ in omnibus & ſingulis cauſis contra quaſcunque perſonas & corã quibuſcunque iudicibus poſſet, & deberet admitti ad cauſas aliquas tunc nondum, ſed poſteà exortas? Et videbatur aliquibus Dominis, ꝙ huiuſmodi mandatũ non extenderetur ad futuras: ſed duntaxat ad præſentes cauſas tunc exortas. Ratio, & motiuũ iſtorum Dominorũ fuit:
1 † quia mandata huiuſmodi procuratoria & mã-
a data iudicũ ſiue reſcripta ſunt multũ ſimilia.ᵃ ff. de iur. om. iudic. l. & qui a. ſed reſcripta non extẽduntur ad futuras cauſas: vt in c. eam te. & c. ſignificauit. & c. fi. de reſcri. Pro hac opinione videtur facere dictum Spe. tit. de procu. §. j. ver. ſed pone cap. cuius dictũ ſanè intellige: quia hoc operabatur verbũ præſentis tẽporis: puta conſtituitur quis ad cauſas, ſed ad cauſam, quæ vertitur inter A, & B, ſed vbi nil tale exprimitur, per ꝙ poſsit apparere de intentione conſtituentis, an voluerit ipſum conſtituere & præterita, præſentia & futura, maximè ſi cõſtituẽs eſt reus, ne maneat indefenſus: Fuit determinatum & concluſum contrariũ per maiorẽ partẽ Dominorũ, & hoc per l. fi. C. quę res pign. ob. poſſ. & ff. de pign. l. & quę nondũ. vbi dicitur, quòd in obligatione
2 † generali tam præſentia, quàm futura bona cõprehenduntur: indefinita enim locutio æquipollet vniuerſali. xix. di. c. j. de priui. c. quia. circa de elect. c. vt circa. li. vj. vbi de hoc brocardo. & ſic fuit obtentũ ſecundũ Spe. tit. de procu. §. ij. verſi. ſed quid ſi procuratoriũ eſt generale. Pro hac cõcluſione facit illa authoritas ſuprà alleg. per Inn. in c. dilecti. de except. quia præſens cõfuſum pręſentis non tenet vſum, vbi tamẽ Hoſt. dicit mãdatũ datum alicui iudici ad citandum omnes, qui ſe opponunt tali, ſuper electione ſua, vel alio facto, intelligendum eſt de his, qui ſe oppoſuerũt ante datam literarũ, & non poſt: Cuius contrarium ibi videtur ſentire Inno. Nec obſtant illa iura pro cõtrario allega. videlicèt, l. & quia. &c. quia licèt ſint in aliquibus ſimilia, tamen non in omnibus: & præſertim in caſu noſtro claudicat prædicta ſimilitudo. Nam licèt prohibitũ ſit per legẽ reſcriptũ non extendi ad futuras cauſas: vt in d. c. fi. de reſcriptis. & ca. ſignificauit. tamẽ hoc non reperitur prohibitum in procuratori: imò permiſſum, videlicèt quòd poſsit cõſtitui ad futuras cauſas, & ad generales, & ſpeciales: vt ff. de procur. l. j. ij. iij. & iiij. & legitur & no. in c. nõ iniuſtè. de procura. & per Specu. tit. de procu. §. j. ver. conſtituitur autem procurator. Ratio diuerſitatis poteſt aſsignari: quia in impetratione reſcriptorum ſæpè circumuenitur concedens, & ſurreptitiè vt plurimùm impetrantur: idcirco adeò ſtrictè intelliguntur. de reſcrip. ca. ſedes. c. ex tenore. & c. ſuper literis. cũ multis ſimilibus. ſed non ſic in mandato procuratoris, quod fit à conſtituente, & nemine impetrante: & ideò in fauorem ipſius conſtituentis latiùs eſt interpretandum quàm reſcriptum: licèt pariſicentur in multis: vt de procura. c. non poteſt. in Clem. & in multis ſimilibus.

ADDITIONES.

a Multùm ſimilia. De hac ſimilitudine vel comparatione procuratorij. & mandati iudicis. vide per Abbat. in c. cùm olim. de offic. dele. Adde Fely. in c. relatum. eo. titu. vbi etiam videre licet differentias inter mandatum iudicis & procuratorium.

3 A.M.P. Cum iſta dec. quòd † mandatum procurationis extendatur ad cauſas futuras poſteà exortas, concordat dec. 1. ſuprà eod. tit. & 18. ſuprà de reſcri. licèt in contrarium faciat deciſi. 30. hoc titulo in anti. ſed illa loquitur in mandato generali ad cauſas, & non dicitur quòd ibi eſſet clauſula ad cauſas motas, & mouendas, vt hic: quinimo ſi bene aduertatur, illa dec. concordat cum iſta quia in fi. allegat c. quia circa. de priuile. quod optimè probat iſtam intentionem, & dec. reſidet in vlt. opi. & idẽ dicit dec. 3. Biſig. eo
4 tit. licet † aliqui dubitent etiam ſtante clauſula, ad mouendas, an veniant cauſæ ratificatione rerum & bonorum ac beneficiorum poſteà acquirendorum: puta, ſi quis poſt conſtitutum illũ generalem procuratorem acquirat alia bona, vel alia beneficia, ſuper quibus ſibi moueatur lis: tamẽ etiã idẽ dicendũ eſt in iſto caſu: quia etiã talia bona cõprehenduntur in reſcriptis anteà impetratis: vt ſuprà de reſcr. dec. 19. vbi dixi. Pro quo induci põt deci. 26. in ant. & Biſig. 4. hoc ti. vbi dicitur, quòd valet mandatum ad acceptandum & permutandum beneficia etiam conferenda, & licèt deci. 17. eod. ti. in anti. videatur contraria d. dec. 26. tamen ſe remittit ad finem illius dec. quę idem dicere videtur: imò etiam hæc deci. noſtra loquitur, & intelligi debet quò ad bona poſt mãdatum acquiſita, dum allegat l. fi. C. quæ res pigno. oblig. poſ. & c. dilecti. de excep. & vide per Fely. qui ſequitur iſtam concluſionem in c. relatum. de of. deleg. col. ij. vbi ponit ſeptem differẽtias inter mandatum procuratoris, & mandatũ delegati. Et ad iſta vide Staph. dum tractat de literis iuſtitiæ fo. 174. verſi. non datur cõmiſsio. & in alia impreſ. fol. 128. Et iſte caſus de obtinendo beneficium poſt mandatũ, vt audiui ab excellentiſsimo procuratore do. Ioan. Emghiano fuit reſolutus pro affirmatiua, quòd mandatum extenda-

renda-

tendatur in vna ſua cauſa propria Calaguritana coram Domino Sarnenſ. & tàtò magis hoc pro-
5 cedere debet † in mandato rei, ne remaneat indefenſus: vt dicit deciſ. iſta, licèt Sarn. in q. 2. de Idioma. intelligat iſtam deciſ. in fine, & eam adducat ad probandum, quòd mandatum actoris ſit fauorabile: quod tamen non dicit deciſ. ſi bene perſcruteris, licèt dicat mandatum eſſe fauorabilius reſcripto, ſed quòd mandatum rei non ſit magis fauorabile mandato actoris, non negat: præſertim cùm ſuprà id affirmauerit, & vide infrà de præb. dec. 18. vbi dicitur, quod executor non poteſt ſubdelegare quò ad cauſas ſibi committendas. Ant. Mar. Pap.

EPITOME.

Morte procuratoris ſubſtitutio ex ſpeciali mandato ſubſtituentis (etiam re integra) non expirat: ſecus ſi ab eo vt à domino litis facta foret. Vel ſic, Procurator cum poteſtate ſubſtituendi ſi in mortis articulo ſubſtituat generaliter in omnibus &c. & moritur re integra antequàm ſubſtitutus acceptet mandatum, dicti ſubſtituti poteſtas non expirat. h. d.

SVMMARIA.

1 *Subſtitutio ex ſpeciali mandato ſubſtituentis facta, an re integra morte procuratoris expiret?*

2 *Subſtitutio mandatum habentis, dicitur à Domino miniſterio ſubſtituentis facta.*

3 *Procurator poteſt ſubſtituere generaliter in omnibus cauſis, in quibus acceptauit onus procurationis, cum diſtinctione tamen.*

4 *Subdelegatus poteſt ſubdelegare ponendo alium loco ſui in caſu iſto.*

DECISIO XXXIII. aliàs 414.

1 SI aliquis † cõnſtitutus procurator in diuerſis cauſis, & à diuerſis perſonis cum mandato ſubſtituendi, exiſtens in extremis ſubſtituat vnum in omnibus prædictis cauſis ad agendum & defendendum cum clauſula, Donec, &c. & moriatur re integra, antequàm huiuſmodi ſubſtitutus acceptet onus procurationis: fuit dubitatum & quæſitũ vtrùm talis ſubſtitutus poſſet proſequi cauſas per dictum defunctum occupatas, & inchoatas? Et cauſa dubitandi fuit eadẽ, quæ ſuprà in proxima concluſione in prin. ponitur: videlicèt, quia mandata iudicis delegati & procuratoris multùm ſunt ſimilia. Sed ſi iudex delegatus committat vices ſuas alicui cum prædicta clauſula, & moriatur re integra, antequã ſubdelegatus vti cœperit iuriſdictione, expirat huiuſmodi commiſſio morte delegati: vt in c. ſi delegatus. de offi. deleg. lib. vj. ergo videtur idem in mandato procuratoris cum dicta clauſula ſubſtituti. Sed hoc motiuo non obſtante fuit deter-
2 minatum contrarium. Nam hæc ſubſtitutio † eſt quædam conſtitutio, & cenſetur à domino facta, miniſterio tamen ſubſtituentis vigore ſpecialis mandati ſibi ſuper hoc facti, & quia dominus adhuc vixit, vt ponebatur in facto, ergo acceptare, & vti potuit poteſtate ſibi nomine domini facta. Secus verò ſi prædictus procurator nullam habuiſſet ſubſtituendi poteſtatem à domino, ſed à lege: puta, quia poſt litem per eum conteſtatã ſubſtituiſſet: tunc enim ipſo mortuo re integra mandatum ſubſtituti extinctum fuiſſet, & in hoc habet ſimilitudinem cum iudice delegato habẽte poteſtatem à lege ſubdelegandi. de offi. deleg. c. quamuis. & c. paſtoralis.

ADDITIO.

A. M. P. Iſta dec. ſatis clara videtur, & declarat dec. Ægid. 17. hoc titul. quę reliquit dubitandum
1 an † conſtitutus procurator in pluribus cauſis poſſit vnum procuratorem in omnibus ſubſtituere: & hic determinatur quòd ſic: requiritur tamen, quòd ſubſtituens prius acceptauerit: vt ſuprà deciſ. 7. Et ratio huius dec. eſt illa, de qua ſuprà deciſ. 8. quia, quando ille qui habet facultatem ſubſtituendi in mandato ſubſtituit: ſubſtitutus dicitur habere mãdatum à domino qui ſuperuiuebat procuratore ſubſtituẽti: vt etiã per Æg. dec. 2. hoc tit. & ſic licèt ſubſtitutus viuẽte ſubſtituente nõ acceptauerit mandatum, remanebat radicatum in perſona domini: ſecus tamen eſt, quando vti dominus litis ſubſtituit: vt dixi ſuper d. dec. 8. quia ſubſtitutus videtur habere mãdatum à ſubſtituente, non à domino. Et ad præmiſſa applicari poteſt quod reſolutum fuit in vna cauſa coram reuerendo Domino meo de ſan
2 cta Cruce, quòd † licèt Vicarius Epiſcopi, qui erat ſubdelegatus per vnum ex Auditoribus Palatij non poſſet alium ſubdelegare, ſi tamen habebat facultatem ab Epiſcopo ſubſtituendi alium loco ſui, potuit alium in locũ ſuũ ponere. Et ad præmiſſa adde & vide omninò Fel. in c. relatũ. de of. deleg. & aliquid in c. ſanè. eo. ti. col. ij. A. M. P.

EPITOME.

Procurator qui ſententiam obtinuit, non poteſt priùs per eum dicta etiam in ſui fauorem impugnare. Vel ſic, Qui vt procurator alicuius expectantis egit, poteſt nomine ſuo contra eum agere, cuius fuit procurator. h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator poteſt etiam poſt ſententiam venire nomine proprio contra illud quod fecit vt procurator.*

2 *Sententia præiudicat tertio ſcienti & non appellanti.*

3 *Confeſſioni facta in vna cauſa quis contrauenire poteſt, etiam ſi veniat vt ceſſionarius alterius in alia cauſa inter diuerſas perſonas.*

4 *Regreſſum habens, ſi vt procurator alterius reſignat illud beneficium, ad quod habet regreſſum, ſibi non præiudicat.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 415.

1 SI † ſecundus in data ex expectantibus in aliqua eccleſia agat vt procurator nomine primi expectantis ſiue præcedentis ipſum in data ſuper præbenda, per eum acceptata: cõtra ordinaria authoritate prouiſum, & poſſeſſorẽ dãtẽ de ſurreptione gratiæ primi expectantis, & obtineat ſententiã diffinitiuã pro primo impetrãte, fuit dubitatũ vtrũ prædictus procurator poſſet agere in ſecunda inſtantia contra illum: pro quo ſententiam obtinuit, & dare eoſdem obiectus datos pro ordinarium in prima inſtantia ad annullandam gratiam ipſius primi impetrantis, & acceptantis? Et videbatur prima facie

ma facie quaſi omnibus Dominis quòd non. cū per regulam, quod ſemel approbo, ampliùs reprobare non poſſum. viij. quæſt. ij. c. dilectiſsimi. de æta. & qualit. c. accepimus. & ibi multæ concor. tum etiam quia indecens eſt, quòd illū nunc impugnet, quem defendit, vel defendere tenetur. de na. ex liber. ven. c. vno. tum etiam, quia fuit procurator ſuus in cauſa ipſum tangente: idcirco repelli debet poſteà ab agendo contra eum: quia iuri ſuo renuntiare videtur. de tranſac. c. ex literis. ff. ex quib. cau. ma. l. necnon. §. fi. & l. ſeq. & ff. de rei ven. l. inter officium. quæ lex inducebatur ad vtranque partem. tum etiam ſi ſciuit in prima inſtantia præcedentem ſe in data nullum ius habere, & per conſequens ius ſibi competere: ergo prædicta ſententia, ſi etiam nō fuiſſet procurator in cauſa, ſibi præiudicaſſet. per l. ſæpè. ff. de re iud. & c. quamuis. eod. tit. Facit pro hac parte. c. ex ore. de his quæ fi. à maio. par. ca. ſcū iur. alleg. de tacitè renuntiante. Quibus iuribus & motiuis non obſtantibus fuit determinatum, & ſententiatum poſt publicas relationes cōtrarium: quia non clarè conſtabat, nec conſtare poterat, quòd procurator primi expectantis, & in prima inſtantia agentis ſciuerit illum, cuius cauſam duxit ius non habere: imò ex quo ordinarius defecit in probatione obiectuū, potiùs debebat præſumere ipſos obiectus calumnioſos, quàm veros: & ſic ipſum bonum ius babuiſſe. arg. c. ſtatuimus. de elect. libr. vj. de iur. calum. c. j. & ij. ergo. Præterea in facto alieno tolerabilis eſt ignorantia, quæ ſemper præſumitur: maximè quando agitur de damno vitando, niſi probetur ſcientia. de re. iur. cap. præſumitur. libr. vj. cum concor. ibidem poſitis. At in caſu noſtro veriſimiliter potuit ius ſibi competere ignorare: tum propter prioritatem datæ, tum propter calumnioſos obiectus: ergo in nullo prædicta ſententia ſibi præiudicauit: maximè quia iurauit nouiter probationes dictorum obiectuum, videlicèt nullitatem gratiæ primi ipſum in data præcedentis, ad eius notitiam perueniſſe: quod videtur ipſum excuſare a calumnia. de except. c. paſtoralis. de elect. c. vt circa. lib. vj. de iur. calum. per totū. Quæ omnia concederé, & faterer de plano quò ad ſententiam latam inter primum ipſum in data præcedentem, & ordinarium poſſeſſorem, quod ſibi ignorantis ius competere non præiudicauit. Sed ego dicebam ipſum ex alio capite repellendum: videlicèt pro eo, quòd erat procurator ſuus in prima inſtantia: & iuſtificando tunc gratiam clientuli ſui, & impugnando materiam obiectiuam contra gratiam tunc datam, & ſic gratiam quam primò approbauit, non potuit nunc reprobare: & materiam obiectiuam quam primò impugnauerat, non poterat modò iuſtificare tanquam contrarius, & turpitudinem ſuam allegādo. arg. iurium prędictorum pro contraria parte inductorum in principio, & facit c. cùm ſuper. de conceſ. præb. Pro hoc etiam faciunt not. in c. inter dilectos. de fi. inſtru. ſuper ver. præiudicet. per Innoc. & Hoſtien. & Ioan. Andr. in c. ſuborta. & in c. cùm ſuper. de re iudi. per eoſdē & Archi. vij. q. j. c. quàm periculoſum. ſuper prima gl. Ad materiam pro & cōtra vide Dy. ſuper prima regula iuris, in quæſtione de illo qui recipit prębendam ſuam à quodam prælato ſuo, cuius titulum volebat poſteà impugnare: ſed aliqui Domini volentes eum excuſare de officio procurationis antedicto, & alijs ſupradictis per me alle. dicebant ipſum in aſſumptione officij procurationis, & alijs minimè deliquiſſe: imò reputabāt hoc ſibi ad magnam prudentiam. Nam ſi gratia, acceptatio & prouiſio prędicti eum pręcedentis in data valuiſſent, ipſe procurator aliàs in data ſecundus factus eſſet primus: ſicq; multum intererat prędictam ſuam gratiam, & omnia inde ſecuta iuſtificare, & omnes obiectus impugnare, vt fieret primus immediatè poſt ipſum: imò ſecundum prędictos Dominos ex quo videbat ipſum in data priorem prudentiſsimè faciebat, quòd ſe non opponebat: ſed ab impugnatione deſiſtebat ſtatim, iuxta conſilium Doctorum, & pręſertim Ioan. And. in c. cùm in multis. de reſcript. in fin. lib. vj. quas excuſationes reuera reputabam iuridicas, & bonas, ſi dictus procurator non vidiſſet prędictos articulos obiectiuos, illosq; minimè impugnaſſet, & ſtatim ab officio procurationis ceſſaſſet, & diligenter indagaſſet vtrum fuiſſent prædicti obiectus veri & probabiles: quod tamen poſt primam ſententiam fecit, ſe dicto clientulo ſuo opponendo, illosq; veros & probabiles aſſerendo: imò eos probauit, & ſententiam pro ſe non obſtantibus allegationibus meis reportauit.

A.M.P. Primum ſummarium eſt contra deciſ. & nihil valet: ſecundum verò ſummarium eſt bonum, addito tamen quòd iſte procurator obtinuit ſententiam adiudicatoriam pro expectante, & poſteà cùm cognouiſſet illum, cuius nomine egerat, nullum ius babuiſſe, & iuraſſet, nouiter nullitatem gratiæ ipſius pro quo egerat, ad eius notitiam perueniſſe: potuit nomine ſuo agere. Et ratio etiam eſt, quia vt dicitur hic, non cōſtabat, nec conſtare poterat, quòd iſte procurator quando procuratorio nomine agebat, ſciuerit illum eius principalem ius non habere, & ius ſuum proprium cùm eſſet ſecundus expectans, bonum eſſe, & ſic ipſis præſuppoſitis materia videtur clara. Contra tamen hanc dec. videtur dec. Ægid. 31. de re iudicat. & Biſig. 4. de re iudic. &
2 17. eod. titu. in antiq. vbi dicitur, quòd † ſententia præiudicat tertio ſcienti, & non appellanti. Sed iſtæ dec. non ita de plano procedunt: imò dicit Felyn. in capi. cùm ſuper. de re iudic. in fin. quòd Rota iudicauit contra d. dec. Ægid. per cōſil. Oldrad. 255. & idem Felyn. comprobat iſtam dec. in c. quamuis. de re iud. col. fin. Ad iſtam deciſ. adde deciſ. de confeſ. in antiq. repetita de verbo ad verbum per Biſig. deciſ. 2. eo. tit. licèt quatuor vltima verba deficiunt tantùm, vbi dicitur,
3 quòd † confeſsio facta per aliquem vt teſtem, nō præiudicat ſibi conuento vti executorem teſtamentarium: ſentit tamen, quòd ſi conueniretur nomine proprio, ſibi præiudicaret: tamen hoc non dicitur ibi, licèt ſummarium dicat, quòd talis confeſsio præiudicat. & ita tenet Capitius deciſ. 52. licèt Purpu. in l. ij. C. de eden. in fin. teneat contrarium, quod credo verius per not. in

cap. per

cap. per tuas. de proba.& in ſimili facit illud de
quo reſolutum fuit in cauſa Florentina pecunia
ria. primò coram domino Accorambono & ſe-
cundò coram D. Anto. Auguſt.no: vbi Domini
voluerunt, quòd R. D. Fran. Soderinus, qui in
alia diuerſa cauſa confeſſus fuerat ſe hæredē Car
dinalis Soderini ex teſtamento, non poterat ho-
die veniendo vti ceſsionarius fiſci dicere, ſe non
eſſe hæredem teſtamentarium : ſed ipſum ab in-
teſtato deceſsiſſe. quis enim venire non poteſt cō
tra illud, quod eſt propria voce proteſtatus, niſi
confeſsionem ſuam aliter interpretetur: vt in d.
c.per tuas. & licèt dictus dominus Fran. diceret
ſe venire hodie tanquam ceſsionarium fiſci, & ſic
eſſe perſonam diuerſam allegando d. dec. 4. re-
ſponſum fuit dictum idem eſſe: quia veniebat ad
propriam vtilitatem, & quòd contraria allegās,
& etiam turpitudinem ſuam, non eſt audiendus,
& facit ad hoc quædam deci. facta coram D. de
4 Graſsis, quòd † habēs regreſſum per ceſſum vel
deceſſum, ſi vti procurator reſignauit, ſibi non
præiudicauit, quia poſſet agere ad regreſſum. per
not. in c. ex literis. de tranſ. & in l. fi. C. ne vxor
pro mari. Ant. Ma. Papa.

EPITOME.

Coniuncta perſona debet admitti ad defenſionem ab-
ſentis citati per edictum, vt ſi per inquiſitionem &c. be-
neficio priuetur. & talis coniuncta perſona ſic vt præfer-
tur admiſſa, etiam poſt litem conteſtatam ſubſtituere
non potuit.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſiue defenſor an interuenire poſsit pro reo contra quem inquiritur ad effectum priuationis.*
2 *Abſentem à quocunque defendi poſſe publicæ vtilitatis exiſtit.*
3 *Defenſor etiam poſt litem conteſtatam an alium ſubſtituere poſsit.*
4 *Defenſor admitti debet ſine mandato in cauſa, vbi hoc crimen agitur ad priuationem beneficij.*
5 *Defenſor admiſſus vt ſuprà quādo poſsit ſubſtituere.*
6 *Defenſor non admittitur, quando in eius bonis non poteſt fieri ſententiæ executio.*
7 *Intereſſe non conſideratur in beneficialibus.*
8 *Citari quis debet perſonaliter, vbi agitur ad priuationem beneficij.*
9 *Citari debet perſonaliter, quando agitur ſuper regreſſu ob non ſolutionem.*

DECISIO XXXV. aliàs 420.

1 SI cōmittatur † Auditori, quòd inquirat con
tra A. ipſo vocato per edictum in curia ſuper
certo crimine, propter quod, ſi reperiatur il
lud commiſiſſe, mandatur priuari beneficio, fuit
dubitatum vtrùm defenſor ſine madato, maxi-
mè coniuncta perſona, poſſet interuenire, & de
beret admitti ad defenſionem ipſius abſentis? Et
videbatur aliquibus quòd non. Quia cùm defen
ſor ſine mandato teneatur cauere de iudicato ſo
luendo: prout not. Spe. tit. de ſenten. excom. in
prin. quæ cautio in caſu noſtro cùm ipſe non ſit
ſoluendo, locum habere non poteſt. j. quæ. j. can.
quàm pio. de ſymo. c. querelā. de pact. c. cùm pri
dem. cum ſimi. imò nec coniuncta perſona in hu-
iuſmodi ſpiritualibus cauſis, quæ æſtimationem
a ſiue intereſſe non recipiunt ſine mandato non
admittitur: prout legitur & no. per Inno. in c. co
ram. de off. deleg. in princ. & de cauſ. poſ. & pro-
prie. c. cùm olim. circa finem. Præterea cùm hic
defenſor ſi ſuccumberet, non poſſet condēnari,
id eſt, priuari, nec executio contra eum fieri, er-
go videtur nullo modo audiendus. Fuit determi
natū quaſi per omnes contrarium. Ratio: Cùm
hic non agatur criminaliter ad directam pœnam
b pro crimine infligendā, ſed potiùs ciuiliter b in
quo caſu ſicut procurator poſſet interuenire pro
actore agendo: vt de procur. c. tuæ. de accuſa. c.
ſuper his. & c. veniens. & c. inquiſitiōis, vbi vide
de hoc Ioan. And. ſup. r gl. ij. ſic & defenſor pro
2 reo ipſum defendendo: quia † publicæ vtilitatis
eſt abſentem à quocunque defendi. xxiij. q. v. c.
reos. ff. de procur. l. ſeruum quoque. §. publicæ.
& l. non ſolùm. §. final. Præterea cùm hic agatur
de queſtione ſtatus, meritò defenſor admittitur.
de teſt. c. cùm olim. & no. Inno. in c. cauſam quæ.
qui fil. ſint legi. vbi ipſe in glo. ſua magna in fi. vi
detur determinare hac queſtionē, dicens in inqui
ſitione admittendum defenſorem, quem recitat
Spec. & idē tenet in tit. de ſenten. § 4. in fin. nihil
aliud dicendo vel allegando: poſſet tamen allega
ri pro dicta eorum concluſione cap. veritatis. de
dolo & contu. vbi glo. ordi. ſuper ver. nec om-
nis. hoc videtur tenere. Facit etiam pro hac opi-
nione c. cùm I. & A. de re iudi. & not. per Ioan.
Andr. in nouel. in c. qualiter & quando. §. debet.
de accu. ſuper ver. illi. vbi dicit Ioan. Andr. poſt
Hoſt. procuratorem admittendum in cauſa in-
quiſitionis de crimine non impediente ordinis
executionem : ſecus verò ſi impediret ordinis e-
xecutionem poſt peractam pœnitentiam: vt in
d. c. inquiſitionis. quia ſicut tunc non poſſet inter
uenire procurator: multo minùs defenſor. & li-
cèt non habeat locum cautio de iudicato ſoluen
do in hoc caſu: præſtabit tamen aliam, videlicèt
ratihabitionem: obligabit etiam ſe ad impendia
litis & intereſſe, prout etiam deducit Inno. in d.
c. cauſam quæ. qui filij ſint leg. vbi etiam ponit
modum ſententiandi contra hunc defenſorem.
& meliùs in Spe. ti. de ſen. prola. §. vt autem. ver-
ſi. ſi autem agit. Ad maiorem tamen certitudinē,
& validitatem proceſſus fuit concluſum, quòd
Auditor dictum defenſorem cum dictis cautio-
nibus & obligationibus admitteret, & audiret,
& nihilominùs per audientiam ſemper cōtra ab
ſentem ipſum ad ſingulos actus citando procede
ret, & ſic fuit obtentum & factum. Sed vtrùm
3 prædictus defenſor † poſſet ſubſtituere alium lo
co ſui In caſu prædicto etiam fuit dubitatum. In
quo dubio fuerunt argumenta facta pro & con-
tra, quæ facit & ponit Spe. titul. de procura. § j.
verſicul. ſed nunquid defenſor qui cauit. &c. vbi
Spe. videtur finaliter declinare in partem affir-
matiuam, quòd ſic, etiam ante litem conteſtatā,
cùm prædictus defenſor poſt ſatiſdationem ſit fa
ctus dominus litis. alle. ff. de procurato. l. Titius.
tum etiam quia ſententia ſi contra eum feratur,
eſt mandanda executioni in bonis ſuis, & non do

mini. per legem, Plautius. ff. de procur. & l. ſi
quis cùm procurator nomine. & dicit ſic ſen-
tentiatum: licèt multi ſapiẽtes ſecundùm ipſum
dixerunt contrarium, cuius dictũ poſſet proce-
dere in merè ciuilibus, & cauſis prophanis: ſecus
in criminalibus miſtis, & beneficialibus, vel a-
lijs ſpiritualibus. Ratio: Nam cùm in illis non
habeat locum prædicta cautio: non poteſt fieri
in bonis defenſoris ſententiæ executio, ergo ceſ
ſat Spec. ratio. Et ideò fuit concluſum, quòd non
admitteretur ſubſtitutus in caſu ſupradicto.

ADDITIONES.

a Intereſſe. Adde gloſ. pragmat. ſanct. in titulo de
elect. in verb. vtiliorem. & Innoc. in capit. quæ-
relam. extrà de electio.

b Potiùs ciuiliter. Adde quòd procurator poteſt
conſtitui in cauſa criminali, quando criminalis
cauſa incidit cum ciuili. vt habetur per Domi-
nic. de ſancto Geminia. in capit. ex antiquis. liiij.
diſtinct. in ij. col. verſic. nota primò. & per Fel. in
capit. ſ meminimus. col. v. num. 17. de accuſatio-
nibus.

A.M.P. Summarium nihil valet: nam hic mã-
datum fuit aliquem priuari beneficio, conſtito,
quòd aliquis certum delictum cómiſiſſet, & du
4 bitabatur † an defenſor ſine mandato eſſet ad-
mittẽdus, prout in cauſis criminalibus, vt ſuprà
dec. 6. Et fuit dictum, quòd licèt hæc eſſet cauſa
criminalis ad directam pœnam pro crimine in-
fligendam: nihilominùs quòd non agebatur de
ſtatu perſonę, & quòd nó eramus in caſu, in quo
impediretur ordinaria executio poſt peractam
pœnitentiam, & quòd propterea defenſor admit
tendus erat cum cautione tamen de rato, ac de
ſoluendis expenſis litis, & damnis, & intereſſe,
& nihilominùs quòd procederetur etiam per au
dientiam contradictarum. Ponitur etiam aliud
dubium in hac deci. ſeu in §. j. (nam ponitur per
§. in alia impreſsione, licèt in illa impreſ. defi-
ciãt tres vltimæ lineæ, quæ dicũt illum ſubſtitu
tũ non fuiſſe admiſſum, vt dicitur in ſummario.)
5 Dubium eſt igitur in hoc §. † an talis defenſor
poſt admiſsionem, & litem conteſtatam poſſet
alium ſubſtituere, & deciditur in fine quòd non,
ſecundùm iſtam impreſsionem. Ratio tamen qua
mouetur deciſ. ad hoc dicendum, deſtruit totam
deci. in iſto, & etiam in caſu præcedenti. Nam
primò refert Spec. tenentem partem affirmati-
uam, quod iſte poſsit ſubſtituere, licèt dicat multos
ſapientes tenuiſſe contrarium: vt ibi. & deinde
dicit quòd dictum Spe. poſſet procedere in cau-
ſis prophanis, & merè ciuilibus: ſecus in crimi-
nalibus mixtis, & beneficialibus & alijs ſpiritua
libus cauſis: quia cum in iſtis non habeat locum
prædicta cautio, non poteſt fieri in bonis defen
ſoris ſententiæ executio. ergo ceſſat Spec. ratio,
& propterea quòd fuit concluſum non admitti
ſubſtitutum iſta ſunt verba meę deci. Pondero i-
gitur quòd hic non ſumus in cauſa merè ciuili,
ſed aut beneficiali vel ſpirituali, aut criminali
vel mixta, nec dici poteſt quòd ſimus in cauſa
prophana, vt dixi ſuprà de reſc. ſuper dec. 2. col,
fin. quia hæc deci. dicit contrarium, dum dicit, quod
dictum Spec. procedit in cauſis prophanis, &
non in iſta. Sed dato etiam quòd eſſemus in ma-
teria prophana, oritur alia contrarietas: quia
6 d. c. dicit, quod † in cauſis, in quibus non poteſt
fieri in bonis defenſoris ſententiæ executio, nó
cadit prædicta cautio: quia etiam non cadit,
quãdo petitur abſolutio ad cautelam: vt in de-
ciſ. ſeq. in fin. & ſic defenſor non admittitur, er-
go fruſtrà quæritur an poſsit ſubſtituere. Sed ſic
eſt quòd in caſu iſto vbi agitur ad priuationem
beneficij in euentum delicti, non poteſt fieri exe
cutio in bonis defenſoris: quia ipſe non habet
beneficium, ergo in hoc caſu non cadit cautio,
& conſequenter nec ſubſtitutio. Crederem i-
gitur quòd aliquo modo iſte defenſor poſſet
ſubſtituere, prout dicitur de coniuncta per-
ſona in dec. 34. hoc tit. in ant. & dixi ſuprà deci.
6. & 19. quod facit ad dec. ſequentẽ. Non nega-
rem tamen admittendum defenſorem, prout in
cauſis criminalibus, ex quo agitur de cauſa ſta-
tus. Poſſet tamẽ à prædictis contrarietatibus de
fendi hęc dec. ſi dicamus, quod attento effectu,
quod Papa mandauit beneficium in euẽtum pri-
uationis conferri, cauſa non dicitur prophana.
Item & quòd licèt executio non poſſet fieri con
tra defenſorem quantum eſt reſpectu beneficij,
poterat fieri tamen reſpectu expenſarum, ac dã-
norum & intereſſe, pro quibus erat præſtita cau
tio. Et ad illam rationem quòd hic poterat fieri
executio contra defenſorem, quantum eſt reſpe
ctu beneficij, reſponderi poteſt, quòd nec etiam
ad hoc ſe obligauerat defenſor, & quod ſatis eſt
quòd fuit admiſſus in caſu à iure permiſſo, in quo
tales defenſores ſubſtituit: quia aut debuit ad-
mitti de iure, & conſequenter debet poſſe ſub-
ſtituere: aut non debuit admitti, & fruſtrà quæ-
ritur de facultate ſubſtituendi. Ad iſta etiam fa-
ciunt not. per Fel. in c. ex parte decani. in fi. de re-
ſcript. vbi quærit an defenſor, qui c. uit iſto mo-
do poſsit poſt litem cõteſtatam reuocari. Et not.
7 hic vnum, quòd † in cauſis beneficialibus & ſpi-
ritualibus non conſideratur intereſſe, vt etiam
dicitur ſuprà dec. 6. & in ant. hoc ti. deci. 8. Item
8 not. quòd † licèt agatur ad priuationem, cauſa
non dicitur criminalis, ſed ciuilis, tamen ſcias
quòd pars in tali caſu debet perſonaliter citari,
vt fuit dictum in quadam cauſa pro affine Cardi
nalis Caurienſis de menſe Octobri 1549. vbi e-
9 tiam fuit reſolutum † idem eſſe, quando agitur
ad regreſſum ob non ſolutionem. Ant. Ma. Pap.

EPITOME.

Abſolutio ab excommunicatione non poteſt peti per nõ habentem ſpeciale mandatum, quamuis generalis procurator, vel coniuncta perſona poſsit petere excommunicationis ſententiam pronunciari nullam. Vel ſic, Procurator decani & capituli pro ſe & omnibus clericis eccleſiæ non poteſt abſolutionem ſingulorum de eccleſia petere h. d.

SVMMARIA.

1 *Procurator decani & Capituli pro omnibus clericis eccleſiæ conſtitutus, an poſsit ſingulariter vel pro ſingulis ſpecialiter procurare.*

Abſolu-

2 *Abſolutio ab excommunicatione, an & quo caſu procurari & peti poſsit per non habentem ſpeciale mandatum.*

3 *Excommunicationis ſententia ſecum trahit ſuam executionem nec per appellationem ſuſpenditur.*

4 *Abſolutio ad cautelam peti non poteſt per concanonicum etiam non excommunicatum, & dicitur magis praeiudicialis quàm alia.*

DECISIO XXXVI. aliàs 416.

a SI Decanus, a Canonici & Capitulũ alicuius
eccleſiæ collegiatæ pro ſe & omnibus bene
ficiatis eiuſdem eccleſiæ conſtituant procu-
ratorem contra eorum Epiſcopum ſuper inde-
bita & exceſsiua exactiõe charitatiui ſubſidij ad
agendum & defendẽdum &c. & præſertim ad
petendum abſolutionem ab excommunicatiõis
ſententia tam ſimpliciter, quàm ad cautelã: Du-
bitabatur vtrùm prædictus procurator poſſet a-
gere, & defendere, & abſolutionem petere præ-
dictam, præſertim ad cautelam nomine prædi-
ctorum beneficiatorum ſingulariter & ſpeciali-
ter in litera excommunicationis epiſcopi nomi
natorũ? Et fuit breuiter concluſum per omnes
quòd non. nam licèt prælatus poſſet agere, & de
fendere & procuratorem conſtituere pro mem-
bris & ſubditis ſuis: vt leg. & not. in c. cùm depu
tati. de iud. & in c. olim. de reſtit. ſpo. per Inno. &
in cle. j. de reſcri. facit tex. in c. auditis. de præſcri.
tamen quia de prædictis beneficiatis non cõſti-
tit quòd eſſent ſubditi dictorum canonicorũ &
b capituli, ergo &c. Præterea licèt canonicus b nó
excommunicatus poſsit pro concanonico ſuo
petere beneficium abſolutionis ab excommuni-
cationis ſententia, etiam ſine mandato: prout de
ducit Inn. in c. Romana. de ſen. ex. li. vj. tum quia
iſti beneficiati non ſunt de collegio, vel capitulo
nec confratres. prædicta no. Inno. non vendicat
ſibi locum, quæ fortè non procederet in abſolu
tione petenda ad cautelam, quæ eſt valdè extra-
ordinaria, & multùm præiudicialis: quia in ea nó
recipitur iuramentum, nec cautio præſtatur, nec
ſatisfactio impeditur: & ideò cum maiori diffi-
cultate datur, quàm ſimplex abſolutio: prout
leg. & not. in c. ſolet. & in capi. venerabilibus. de
ſen. exc. lib. vj. Ex eodem facto inſurrexit aliud
dubium: vtrùm videlicèt ſi poſt citationem
ad partes decretam per Auditorem & eius execu
torem, vel poſt appellationem legitimam à ſen-
tentia excommunicationis in aliquem per ordi-
nariũ lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitam,
quis declaretur incidiſſe in prædictam excom-
municationis ſententiam, & denuntietur publi
cè excommunicatus, & reaggrauetur per modũ
c attentati c prædicta eſſent reuocanda? Et videba
tur aliquibus Dominis quòd ſic: per iura vulga-
ria: vt lit. pendent. in rubro, & nigro. & de appel
latio. cap. non ſolùm. lib. vj. cum multis ſimili-
bus. in antiq. Fuit tamen per maiorem partem
Dominorum determinatum contrarium: nam li
cèt per appellationem ſuſpendatur executio a-
liarum ſententiarum, & effectus: vt ff. ad Turpil
lia. l. j. in fin. & de iureiurand. capitul. venientes.
3 † tamen hoc fallit in excommunicationis ſen-
tentia, quæ ſecum trahit executionem: vt in ca.
paſtoralis. de appellat. & ibi de prædicta conclu-
ſione per Innocent. At omnia prædicta non
ſunt, niſi quædam extenſiones primæ ſententię,
quæ ſtatim habuit ſuum effectum: ergo &c. pro
qua concluſione etiam faciunt notata per Inno.
in capitul. prætereà. de appellatio. vide ad ma-
teriam not. per Ioan. Monach. in capitul. licèt. &
in capit. is qui. de ſentent. excommun. lib. vj. Ad-
de de hac materia deciſ. 451. j. de appellatio-
nibus.

ADDITIONES.

a Si decanus. Ad hanc deciſionem adde Bald. in additio. Spec. titul. de procur. verſic. per procuratorem. Cyn. & Angel. in l. ſi quis mihi bona. §. ſed vtrum. ff. de acq. hęredit. & in Specul. titul. de procurat. §. j. verſic. item opponitur.

b Canonicus. Adde deciſ. C..ppell. Tholoſ. quæſtione 56. incip. item fuit quæſitum, ſi vnus correus.

c Attentati. In materia reuocationis attentatorum vide deciſ. j. & quæ ibi addidi. titul. de appellatio. in nouis.

A. M. P. Primum ſummarium nihil valet,
ad ſecundum verò adde, vt in text. quòd licèe
mandatum eſſet ſpeciale ad petendum abſolu-
tionem etiam ad cautelam, quæ eſt magis præ-
4 iudicialis: tamen illã petere non poteſt. † prout
nec canonicus non excommunicatus pro conca-
eonico ſuo abſolutionem ad cautelam petere
poſſet: quia in ea petenda non requiritur iu-
ramentum, nec cautio præſtatur, nec ſatisfa-
ctio impeditur, quæ ſunt magnæ importantiæ
in hoc propoſito, vt etiam in præcedenti deciſ.
Sed dum deciſ. loquitur de clericis ſimplicibus
reddit rationem: quia non conſtabat eos com-
prehenſos in mandato, & quia non apparebat
eos eſſe ſubditos dictorum canonicorum & ca-
pituli, vel eſſe de capitulo, vel collegio, aut con-
fratres: & nullum dubium eſt, quòd ſi conſtaſſet
eos tales, abſolutio peti potuiſſet. pro quo facit
deciſ. 8. infrà de iud. & hoc non negat deciſ. iſta,
quæ in effectu plus decidit factum quàm ius, ni-
ſi in quantum loquitur de canonico agente pro
concanonico; quinimò etiam prælatus ſolus nó
poſſet pro capitulo. pro qua materia vide om-
ninò .elyn. latiſsimè in capitul. nonnulli. de
reſcript. §. ſunt & alij. col. xvj. num. 18. & in
capitul. cùm M. de conſtit. numer. 25. cum
duobus ſeq. vbi examinat an illud quod dici-
tur de coniunctis, habeat locum in coniun-
ctis coniunctione ſpirituali, & nota etiam a-
liquid in capitul. cùm deputati. col. ij. de
iudic. Ad iſtam deciſ. ſatis conferunt deciſ.
Ægi. 4. & 7, hoc tit. vide eas vbi quando procu-
rator cenſeatur factus nomine capituli canoni-
cis interuenientibus, & an nomina ſint exprimen-
da, vide in antiq. deciſ. 9. & 29. hoc titu, Anto.
Maria Papaz.

EPITOME.

SI clericus contra laicum intentauit crimen ſacrilegij criminaliter, & admiſſus laicus per procuratorem vſque ad concluſionem: non poteſt opponi, quòd non debet admitti procurator: ſi poſt concluſionem conſtabat ſententiam eſſe ferendam pro reo.

SVMMARIA.

1 *Abſolutoria poteſt etiam in cauſa criminali ferri pro abſente: nec valet oppoſitio contra procuratorem.*
2 *Procurator admittitur in omni caſu, quo poteſt ſententia contra abſentem ferri.5.*
3 *Procurator quare non poſsit in criminalibus interuenire.*
4 *Procurator admiſſus vſque ad concluſionem in cauſa criminali, non poteſt repelli, ſi ſententia veniat ferenda pro reo.*
6 *Exceptio quòd procurator non ſit admittendus, admittitur in quacunque parte litis, niſi, &c.*

DECISIO XXXVII. aliàs 485.

SI clericus contra laicum intentauit crimen
ſacrilegij criminaliter: & cùm admiſſus fue
rit laicus per procuratorē ad cauſam vſque
ad concluſionem incluſiuè, venitque ſententia
abſolutoria ferenda pro laico, non poteſt ad im-
pediendum ſententiam, vel proceſſum procura
toris annullandum opponi contra procuratorē:
ex eo quòd non poſsit procurator in cauſa hu-
iuſmodi admitti. Primò quòd non ad impedien
dum ſententiam, propter l. quamuis indubitati.
C. ad legem Iul. de adult. vbi dicitur, quòd ſentē-
1 tia † abſolutoria poteſt ferri in crimine pro ab-
ſente, & contra præſentē: ergo & in perſonā pro
curatoris fortiori ratione. facit pro hoc: Quia
communis opinio habet, quòd in cauſis, in qui-
bus poteſt ſententia ferri contra abſentem, po-
2 teſt procurator † admitti. per l. ſeruum quoque.
§. publicæ ff. de procu. ergo idem ſi pro abſente:
quia iura ſunt magis extenſiua in fauorem abſen
tium, quàm in eorū læſionem. vt l. abſenti. ff. de
pœnis. Præterea quia ceſſat ratio, quare procu-
3 rator † nō poteſt in criminalibus interuenire: vt
l. penul. §. ad crimē. ff. de publicis iudi. videlicet,
quòd ſententia eſſet deluſoria: quia nō poſſet ab
ſens puniri, &c. quæ ratio hic ceſſat. Hanc con-
cluſionem tenet Ia. de Are. in l. quamuis indubi
tati. C. ad l. Iul. de adult. & per hoc non ob. quod
ibi not. per Accur. & Cy. poſt eum. videlicet quòd
iſta exceptio opponi poteſt in qualibet parte li-
tis. quod confirmat Io. An. de iudi. c. j. li. vj. in no
uel. quia iſtud intelligit verum regulariter, fallit
in caſu, vbi iam eſſet in cauſa concluſum, & ſen
tentia abſolutoria ferenda eſſet pro abſente. Io.
de lig. reſpondit ad rationes, ac Franc. & Old.
in capit. licèt. de accuſ. Secundò dixi, quòd dicta
oppoſitio præcedentem proceſſum non annul-
lat, & ſic in glo. l. quamuis. alleg. & Ber. & Ioan.
mo. Archi. & Ioan. Andr. in d. capitul. j. de iudi.
lib. vj. quæ habet, quòd exceptio iſta eſt dila-
toria. & ita determinat Ioan. Andr. ibidem in
nouel. Item dicta concluſio probatur: Quia
non omne crimen ſacrilegij requirit pœnam
maiorē: & tamē in his ſolis criminibus dictā pœ
nā maiorē requirēdo habet locū prohibitio. §. ad
crimē, ſecundū cōmunē gl. & Doct. opinionē. l.
ſeruū quoque. §. publicæ. & d. §. ad crimen. & l.
j. ſecundum Io. And. ff. quando cauſæ appellatio
num per alium exerceri poſſunt. & per Bar. &
Cyn. C. de accuſat. l. reos. & de iniur. l. fi. licèt Io.
mo. de pœnis. & Io. And. prædictus i dictis locis.
Bar. in d. §. ad crimē. vbi pleniſsimè pcū. De iure
videtur cōtrariū eſſe verius: maximè per l. fi. C.
de iniur. cōiuncta l. fina. ff. eo. ti. & per d. §. ad cri
men. quæ loquūtur indeterminatè. & §. ſed & ea.
recipiēdo verbū incluſiuè, ne ibi fruſtra idē ver
bū ponatur: dominus Io. de lig. vt ſuprà dicit me
lius fore dicendum & decidendū, quòd ſi ex par
te accuſati interueniat procurator, quòd nō va-
let proceſſus: ſed ex parte accuſatoris tūc valet,
vt bene videtur probare l. fi. C. de iniur. quia di-
cit nedum illuſtres priuilegiatos, vt in cauſis in-
iuriarum per procuratorem ſe defendant, ſed
vltra dicit, quòd nullus alius poteſt ſe defendere
in cauſis huiuſmodi per procuratorē, ſeu admit-
ti: debet enim hoc reſtringi ad vnicam cauſam.
l. vnica. C. de fam. hoc eſſet diuinare. Et ſi vis ſci-
re qualem ſolutionem colligit Guil. de Cuneo
ad illam l. qualiter pulchrè ſoluatur d. §. publicæ.
vide Bar. in d. §. ad crimen. ad l. abſentem. reſpō-
dit dominus Io. & Inn quòd iſta lex loquitur de
procuratore, quando eſt notū iudici, videlicèt
in delicto contumaciæ: vt ibi patet: & in tali ceſ-
ſat intentio legis abſentem. & habet locum lex
quamuis. ff. ad leg. Iul. de adult. & iſte eſt vnus
caſus in quo punitur abſens. l. j. ff. ſi quis ius di-
centi non ob. Nam aut loquitur de pœna deli-
cti iudici ignoti. quòd notum fieri non poteſt,
niſi parte præſente. Certos autem caſus in qui-
bus damnatur abſens. vide per Bar. d. §. ad cri-
men. & præmiſſa intellige in caſu, in quo pœ-
na eſt corpori, vel perſonæ infligenda, aliàs ſe-
cus ſecundum prædicta: quia tunc iuris ratio ceſ
ſaret. In contraria opinione communiores ſunt
videlicet Iaco. de Are. Guil. de Cu. & Ia. de Butr.
ideò eſt ſecurior. Per præmiſſa poteſt videri
quid ſi ſententia ferenda eſſet condemnatoria,
diſtinguendo ſecundum gl. & Doct. vt ſuprà di-
ctum eſt.

ADDITIO.

4 A.M.P. Sūmariū huius dec. † nō bene proce-
dit, niſi addatur, ſi poſt cōcluſionē cōſtabat ſen-
tentiam eſſe ferendam pro reo, pro quo pro-
curator comparuerat: quia ſi ſententia non ve-
niret ferenda pro reo, contrarium ſentit hæc
deciſi. per Doct. Ioan. Andr. in capitul. j. de iu-
dic. li. vj. in nouella. Cū iſta deciſi. concordat de-
ciſio. 10. ſuprà eo. & vide Felyn. in capit. exce-
ptionem. de except. col. xij. num. 30. Plura no-
tari poſſunt ex hac deciſi. incidenter dicta, &
5 Primò, quòd † in caſibus, in quibus poteſt
pronuntiari contra abſentem, poteſt etiam pro
curator admitti, vt etiam habes ſuprà deciſi.
35 j. quia nunquam admittitur procurator,
quando ſententia eſſet deluſoria, & non poſ-
ſet abſens puniri: vt quando agitur de pœna
corporis

6 corporis afflictiua. Secundò, quòd † exceptio, quòd procurator non ſit admittendus, poteſt opponi in quacunque parte litis: licèt non obſtet in caſu iſto quando ſententia venit ferenda pro reo, vt ſuprà. Tertiò, quòd antequàm opponatur iſta exceptio, tenet proceſſus pro quo etiam facit dec.10.ſuprà.

EPITOME.

Dominus tacitè vel expreſsè poteſt factum ſui procuratoris ratificare: & idem poterit procurator dominus litis effectus, procurator tamen cum poteſtate ſubſtituendi conſtitutus ſubſtituendo ſimpliciter, non ratificat, niſi expreſsè hoc dicat, anteà geſta per ſuum ſubſtitutum.

SVMMARIA.

1 *Procurator ad litem habens mandatum ſubſtituendi, ſciens alium non expreſsè ſubſtitutum proſequi, an ſi poſteà eundem expreſsè ſubſtituat, videatur ratificare acta anteà per eum habita.*

2 *Subſtitutus per procuratorem mandatum habentem, cenſetur à domino conſtitutus.*

3 *Ratificata non cenſentur anteà geſta per ſubſtitutum, niſi expreſsè dicatur: licèt ſecus ſit, ſi ille qui geſsit acta, conſtituatur à principali, vel a domino litis.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 454.

1 FVit dubitatum vtrū procurator † ad cauſam habens mandatum à domino ſubſtituēdi, ſciens Titium ab eo non expreſsè ſubſtitutum agere, & proſequi cauſam tanquam ſuum ſubſtitutum: & poſteà ſubſtituendo eum ad eandem cauſam vlteriùs proſequendam, videatur omnia acta anteà per ipſum habita & agitata ratificaſſe. Et videbatur aliquibus quòd ſic, per l.ſæpe.ff.de re iudi. & c.quamuis. eo.tit. cum ſimi.& per no.Inn.in c. ex parte decani. de reſcrip.& c.in præſentia. de proc. quæ omnia loquuntur in ratificatione domini principalis tacita vel expreſſa: ergo idem in procuratore, qui loco domini habetur. de proc.capit.j.& c.fi.lib.vj. Quod dictum omnes Domini dicebant procedere, & veritatem continere in procuratore iuris: videlicèt qui eſt factus dominus litis: qui ſicut dominus poſſet ratificare tacitè, & expreſsè geſta, & acta per falſum procuratorem, nomine tamen ſuo: ita & hic procurator qui nedum loco domini, ſed verus dominus litis poſt litis cōteſtationem efficitur. Hinc eſt quòd ſine ſpeciali mandato domini ſubſtituere poteſt. Item alius conſtitutus à domino non poſſet: vt in d.c.j.lib, vj.in hoc verò conſtituto à vero domino habēte ſpeciale mādatū ſubſtituēdi, dixerunt Domini poſſe procedere, & per eum fieri ratificationē expreſſam, propter mandatū ſubſtituēdi, & clauſulas alias generales in procuratorijs poni conſuetas, ſed tacitā nō niſi poſt lit.conte. per eū. Ar.re.iur.cap.ratihabitionē.li.vj.omnia enim quæ per dictum procuratorem fiunt expreſsè, & in mandato ſuo continentur, à domino facta cenſentur: non ſic in tacitis, quæ non habet in mandatis, & ſic ſecundum omnes Dominos prędicta ra-

2 tificatio † expreſſa cenſetur facta à domino, ac ſi ipſum ſubſtituiſſet. Nam omnis per procuratorem ſubſtitutus cenſetur à domino conſtitutus. iuxta no.in cap.is qui.& c.ſi duo.de proc. li. vj.

ADDITIO.

3 A.M.P. Iſta deci. † eſt clara, ſed facias punctum, vt ego feci, ante verba illa, anteà geſta, vt ſit ſenſus, quòd procurator habens facultatem ſubſtituendi, ſimpliciter ſubſtituendo non videtur ratificare anteà geſta, (niſi hoc expreſsè dicat) quòd tamen eſt ſecus in domino conſtituēte vel in procuratore domino litis effecto ſubſtituente: quia ipſi, vt dicitur hic, de facili videntur ratificare: quę differētia eſt menti tenēda. Ad iſtā deciſ. faciūt no.per Fel.in c.ex parte decani. col.iij.nu.8.de reſcri. & in c.j.vt lite nō cōte.col. ix.nu.24.& in c.nonnulli.§.ſunt & alij.de reſcr. col. iij.& iiij. vbi latè quando poſsint ratificari geſta per non procuratorem vel falſum procuratorem, & vide deciſi. Anto. Maria.Papaz.

EPITOME.

Dominus ratificat geſta, ſeu facta falſi procuratoris, ſi eis vtatur: ſed tutius eſt ſi expreſsè ratificet.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio inducitur, ſi dominus vtitur geſtis per aſſertum procuratorem.*

2 *Ratificari an poſsint geſta per falſum procuratorem.*

3 *Mandatum cenſetur datum, ſi iura reperiantur penes ſolitum procurare, vel ſi quis ſoluat nomine alterius.*

DECISIO XXXIX. aliàs 455.

PEr prædictam concluſionem ego poſteà formaueram aliud dubium, videlicèt, Si Titius aſſerens ſe procuratorem Caij, nomine ipſius, & ipſo præſente, & tacente à quadam diffinitiua ſententia contra ipſum Caium lata, appellet, & iudex deferat: vtrùm valeat huiuſmodi appellatio in tantùm quòd per eam ſuſpenſa ſit illius ſententiæ executio? Et breuiter propter not.per Inno.in d.c.ex parte decani.de reſcri. & c.in præſentia. de procur. ſuprà in concluſione proxima alle.fuit concluſum per omnes Dominos dictam appellationem valuiſſe, & ſuſpendiſſe executionem ſententiæ: maximè quia Caius prædictam cauſam appellationis poſteà eſt proſecutus, & eam alteri Auditori committi obtinuit: per quæ ſatis de ratihabitione conſtitit, quæ retrotrahitur, & mandato comparatur. vt de ſen.excom.cap.cùm quis.de reg.iur.cap.ratihabitionē.li.vj. Mihi tamen videbatur tutius, ꝙ ad tollendum omne dubium, & ne poſteà fieret ſuper hoc diſputatio in cancellaria: & ne poſſet impediri executio poſt tertiam ſententiam, ꝙ dictus Caius principalis expreſsè dictū actū geſtū per Titiū falſum procuratorē ſuū expreſsè ratificet, ꝙ & factum eſt corā me, qui habui cauſam.

ADDITIO.

A.M.P. Summarium ſubſtantialiter cōprehendit omnia: ſed † dec.in effectu dicit, ꝙ iſte 1
aſſertus procurator appellauit à ſentētia in præ-

ſentia domini, & iudex detulit, & quòd appellatio valuit: quia dominus fuit præſens, poſteà cauſam appellationis committi fecit. Ad iſtam dec. faciunt ea quæ dixi ſuper præcedenti dec. Et licèt videantur obſtare ea quæ dicit Fel. in c. nō
2 nulli. §. ſunt & alij. de reſcript. dū dicit, † quòd geſta per falſum procuratorem non poſſunt ratificari. pro quo vide infrà de appel. dec. 60. tamen Fel. ibi ſatis clarè reſpondet, vide notabilia verba eiuſdē in c. ex parte decani. de reſcri. col. iij. num. 50. ver. fallit. 3. vbi licèt geſta per procuratorem reuocatum non poſsint ratificari: tamen hoc fallit, niſi ſimus in actu, qui à quibuſcūque etiam ſine mandato facto poſſet ratificari. & vide eundem in c. j. vt lite nō conteſt. facit ad præ-
3 miſſa, quòd † dominus dando iura ſua in manibus alicuius ſoliti procurare, videtur ipſum cōſtituere procuratorē: vt per Fel. in c. cauſam quę. de reſcrip. col. xij. nu. 58. & in c. ſicut. de re iudic. nu. 39. & 40. & per Rebuffum fol. 108. & facit dec. 2. de cauſa poſ. & proprie. in anti, vbi habetur quòd ſi aliquis ſoluat nomine alicuius, præſumitur habere mandatum, & idem dicit Sar. q. 32. regulæ de Annali & 6. regulæ de Trien. & vide Caſſ. dec. 3. hoc titul. Anto. Maria Papaz,

EPITOME.

Procuratorium concernens certas perſonas ad alias non extenditur, niſi clauſulæ generales ſubſiſtant: & ideò veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe, habet dominum principalem ad cauſam vocare, ſeu facere vocari.

SVMMARIA.

1 *Iudices dati contra A. & B. actores, & C. reum, an procedere poſsint in cauſa, quam D. intentauit contra C. & quomodo.*
2 *Procurator rei & poſſeſſoris non dicitur habere mandatum quò ad tertium poſtea comparentem.*
4 *Proceſſus quomodo faciendus quando tertius venit ad cauſam.*

DECISIO XL. aliàs 456.

SI cauſa cōmittatur inter A. & B. actores, & C. reum & poſſeſſorē in curia præſentes, & ſeruatis ſeruandis, citra tamen concluſionē C. de curia recedat, & certū procuratorem ad agendum & defendendum &c. in dicta cauſa cōſtituat, & poſt hoc D. ſuperueniens pro ſuo intereſſe petat procedi ad vlteriora in cauſa, & ad faciendum fidē de ſuo intereſſe producit ſtatum omnia iura ſua, & facit citari procuratorem dicti C. ad dicendum contrà, qui excipiendo propoſuit ſe non habere mandatū contra D. ſed cōtra A. & B. Ex hoc themate inſurgūt tria dubia.
1 † Primum verū in vim primæ cōmiſsionis obtētæ per A. & B. cōtra C. poſsit procedi cum D. nouiter ſuperueniente contra C. & ſi dicatur quòd ſic: verū omnes termini de ſtylu palatij ſeruari cōſueti, ſint ſeruādi vel reiterandi inter dictū C. & D. vel ſit admittēdus duntaxat in ſtatu, in quo cauſam inuenit. Tertiū verū, procurator dicti C. bene excipiat: ita quòd ſi idem C. de nouo citandus ad hanc cauſam pendētem inter ipſum D. & C. Ad primum dicebant aliqui Domini, & maior pars, quòd attento, quòd eſſet cauſa in curia ſemel commiſſa inter dictos primos tres, & ſuper vno & eodem beneficio quæ commiſsiones cōmunes ſunt omnibus volentibus venire ad cauſam, iuxta not. Inno. in c. ex conqueſtione. de reſti. ſpo. in vim primæ commiſsionis poſsit procedi, etiam inter iſtum D. & C. ſuperuenientem pro ſuo intereſſe: Pro quo alleg. vna not. Inno. pulcherrima in c. veniens. el. j. de ſpon. quam not. Inno. ego credebam veram, & poſſe intelligi in illo ſuperueniente de nouo ad cauſam, non contra primum reum & poſſeſſorem: ſed contra actorem, vel pro actore illis aſsiſtendo non agendo, contra quem intellectum ſiue opinionem meam fuerunt alle. duæ decre. in contrarium: videlicèt cap. veniens. de teſt. & cap. cùm ſuper. de re iudi. facit cle. conſtitutionem. de elect. & not. in decre. diſpendia, §. reus quoque. de reſcri. lib. vj, quas decret. ego inducebam pro me, & nota in c. P. & G. & in c. cùm olim. de off. dele. & prædict. §. reus. qui loquitur in perſonalibus & non realibus actionibus, & loquuntur in reo & nō in actore. Et ideò fuit concluſum & conſultū per omnes tutius eſſe nouam cōmiſsionem cum poteſtate citandi dictum C. reum per dictum D. obtinere: quia Domini non reputabant mandatum procuratoris C. contra A. & B. ſufficiens contra D. & ſic ceſſat tertium dubium, & etiam ſecundum: quia tunc expedietur cauſa inter A. & B. & C. & D. poterit pro ſuo intereſſe à ſententia diffinitiua, ſi feratur pro A. & B. appellari, & cauſam appellationis proſequi contra A. & B. iuxta c. cùm ſuper. & ea quæ ibi not. per Inn. ſuperiùs alle. Sed ſi ſic cōtingeret pulcherrimum dubium reſtaret de modo procedendi, & ſententiandi cōtra dictos A. & B. ſi dictus D. ad ſe probaret beneficium, de quo agitur, pertinere. ſed ſuppoſito quòd in vim primæ commiſsionis & cum procuratore C. vel per audientientiam contra eum poſſet, & deberet procedi ad inſtantiam illius, quo modo, & qualiter ſit procedendum: videlicet, verùm incipiendus ſit proceſſus à capite, vel ille D. ſit admittendus in eo ſtatu, in quo cauſam inuenit: in quo Domini erant varij, aliqui tenentes primum, aliqui ſecundum. Primi verò aſſerētes de nouo inchoandum proceſſum, mouebantur, quia mutatis perſonis, &c. c. cùm in tua. & c. veniens. de teſti. nouis enim morbis, &c. de iur. ca. c. cęterum. tum etiam fortè propter obiectus dandos per dictum C. reum & poſſeſſorem contra dictum D. ſuperuenientem de nouo, à quibus totaliter excluderetur, ſi terminus ad ponēdum & articulandum non daretur. & propter hoc fuit determinatum & cōcluſum per omnes, quòd aſsignaretur vtrique parti terminus competens ad ponendum & articulandum, ad dicendum contra articulos, & dicendum contra producta Et quanquam opinio iſtorum Dominorum ſit æqua: tamen ego credo ſecundam opi. magis iuridicam, per iura antiqua & noua, videlicèt d. c. veniēs. de teſt. & vt lite pen. c. ſi hi contra quos. & cle. j. eo. titul. cum ibi not. & per Inno. in cap. quia V. de iudi. & in capit. dilecti. de excep.

ADDI-

ADDITIO.

2 A.M.P. Dec. † iſta tres decidit difficultates.
Prima quòd ſi A. committit cauſam contra B. &
C poſſeſſorem, & C. conſtituat procuratorem
contra A. & B. ſi D. veniat ad cauſam debet ci-
tare C. principalem: nec ſufficeret citare procu-
ratorem dimiſſum ab eo in dicta cauſa: quia di-
ctus procurator non habet mandatũ contra D.
& iſte caſus eſt clarus & concordat deciſ.13 ſu-
prà eo. & Ægid.22. hoc titu. Secundus caſus eſt,
3 an † iudex impetratus per A. contra prædictos
poſsit procedere in cauſa, quam D. intentauit cõ
tra C. & iſtud etiam nõ habet dubium, quod nõ
poteſt procedere vt fuit dictum ſuprà de reſcrip.
dec.7. poteſt tamen audiri D. excipiendo contra
4 A. vt dicit hæc deci. Tertium dubium eſt † de
modo procedendi dato, quòd reſcriptum impe-
tratum per A. dediſſet iuriſdictionem quòad D.
an ſit inchoandũ de nouo, vel admittatur in ter-
minis, in quibus reperiatur: & dicit quòd Do-
mini voluerunt, quòd præfigeretur partibus ter
minus ad ponendum & articulandum, & dicen-
dum contra producta. ſed hæc deciſ. ſicco pede
pertrãſit, ideò videas ſemper in hac materia dec.
primam Caſſa. de excep. vbi facit diſtinctionem,
quando quis venit ad cauſam in vim clauſulę, o-
mneſque alios intereſſe putantes, appoſitæ in re-
ſcripto per aduerſarium impetrato: & tunc ter-
tius debet admitti in eiſdem ſtatu & terminis:
vt eſt text. in c. fin. vt lite pendente, lib. vj. & notat
Felyn. in c. cùm ſuper. de re iudi. nu. 13. Quando
verò quis impetrat commiſsionem quòd man-
detur Auditori, vt cõſtito de intereſſe ipſum ad-
mittat: tunc non admittitur in eodem ſtatu, ſed
debet inchoari de nouo: vt dicit idem Caſ. ibi, &
ſic iſto caſu videtur dicẽdum quòd termini ſint
de nouo ſeruandi. de quo tamẽ valdè dubito. In
priori verò caſu quando venit virtute clauſulæ
prædictæ: omnia acta facta ſibi proſunt & nocẽt
intantùm, quod dicit Ioan. Mo. in d. c. fin. vt lite
pendente. quòd ſi tempore quo tertius venit ad
cauſam, teſtes ſint publicati: publicatio illa ſibi
nocebit. pro quo fac. dec. Neap. 35. Et ad iſtam
materiã recurre ſemper ad Fely. in c. veniens. el.
2. de teſtibus. in c. exceptionem. de excep & cap.
cùm ſuper. de re iudi. Et vide ſuprà de reſcri dec.
2. dum dixi de terminis, qui ſeruantur, quando
quis venit pro intereſſe, vbi habes deciſ. moder-
nas. & infrà de reſti. ſpo deciſi. pen. & infrà de re
iudi. 20. vbi videbis melius eſſe, quòd tertius nõ
appellet à ſententia, ne ſibi præiudicent acta, ſi ta
men poteſt probabiliter ignorare ſentẽtiam eſſe
latam, de quo etiam dixi ſuprà deci. 2. de reſcrip.
num. 42. & ad materiam iſtius dec. faciunt quæ
dixi ſuprà dec. 13. A.M.P.

De His quæ vi metúſue cauſa fiunt.

EPITOME.

Spoliato non expedit, quòd ablata ſibi ſtatim in libello ſpecificet: quia probata violentia ſtabitur eius iuramento de rebus ablatis, & valore earum. Vel ſic. In libello in interdicto vnde vi, non tenetur libellans ſtatim ante litẽ conteſtatam ſpecificare res violenter ablatas. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Specificari debent bona ablata ante ſententiam, & ſtatur iuramento probata violentia.*

DECISIO I. aliàs 157.

LIBELLANS in interdicto vnde vi, & petens bona mobilia & immobilia ſibi per violentiam ablata reſtitui: nõ tenetur illa ſtatim ante litis cõteſtationẽ ſpecificare, dummodo deducat violentiam, qua probata ſufficit res ablatas probare per iuramentũ. quod me. cau. c. ſi. & not. de prædictis in c. cũ dilectus. de ord. cog. & de reſti. ſpolia. c. grauis. & c. cùm ad ſedem. & ibi not. per Inno.

ADDITIO.

1 A.M.P. Iſta † dec. eſt ſatis clara, ex qua infer-
tur, quòd ante ſentẽtiã debent ſpecificari bona.
Æg. dec. 2. de libel. oblatione, dicit, quòd opor
tet in iſto libello exprimere res, quas exprimere
poteſt, ſed nihil dicit de iuramẽto. & facit ad ma
teriã dec. 1. infrà de libel. oblatio. vbi dicitur, ꝙ
libellus & articuli in actione iniuriarũ, debẽt ta
liter ſpecificari, quòd aduerſarius per illa certi-
ficari poſsit, vide dec. ſequentem. A.M.P.

EPITOME.

Ad taxationem rerum ablatarum faciendam per iudicem pars vocanda eſt: ſed non ad dilationem iuramenti parti faciendam.

SVMMARIA.

1 *In delatione iuramenti ſecundùm formã capituli, ſuper eo quòd metus cauſa, non eſt neceſſaria partis citatio.*
2 *Taxatio rerum ablatarum debet fieri parte citata.*
3 *Valor & quantitas bonorum ablatorum probatur iuramento, quando eſt probata violentia.*
4 *Citatio requiritur in iuramento in litem, vel deciſorio.*
5 *Damna & intereſſe poſt litem conteſtatam dolo vel violentia illata, probantur iuramento.*

DECISIO II. aliàs 299.

LIcèt quò ad taxationem rerum ablatarũ per
iudicem faciendam, pars, cõtra quã ipſa ta-
1 xatio debet fieri, ſit citanda: tamen † quò ad de-
ferendum iuramentum iuxta formam cap. ſuper
eo. quod metus cauſa. & l. ſi quando. C. vnde vi.
Domini dixerunt partis vocationẽ nõ eſſe neceſ-
ſariam, licèt tutius ſit, quòd fiat, Nam ex quo iu-
ramentum prædictum eſt neceſſarium, & de ne-
ceſsitate iuris deferendum in odium violenti,
vel doloſi: vt not. in dictis iuribus, partis non in-
tereſt ſiue vocetur, ſiue nõ. Pro hoc alleg. l. quẽ-
admodum. ff. de iureiuran. pro caſu: ſecus de iu-
ramento in litem. vel deciſorio actori deferen-
do, vel reo, iuxta formam capit. fin. de iureiuran.
tunc enim requiritur partis vocatio: quia illorũ
intereſt: & dicere poterit quælibet pars ſibi fore
deferendum: & quia etiam vna pars poterit al-
teri referre, vt ibi.

ADDI-

ADDITIO.

2 A.M.P. Tria dicũtur hic. Primò, † quòd quò
ad taxationem rerum ablatarum per iudicem fa
3 ciendam, pars debet citari. Secundò, † ad deferẽ-
dum iuramentum in caſu d.c. ſuper eo. & in caſu
l. ſi quando. C. vnde vi. non eſt opus citare partẽ:
4 licèt tutiùs ſit, quòd citetur. Tertiò, † quòd in
iuramento in litem vel deciſorio requiritur par
tis citatio. Et ſic iſta deciſio videtur ſatis intri-
cata. Tamen quia ſoluto ſecundo caſu prædicto,
ſatis clara redditur: ideò vide Ægi. deci. 4. de iu-
reiurã. qui illam declarat procedere, quando cõ
ſtabat aduerſarium eſſe violentum: & iuramen-
tum deferebatur tãtùm ſuper valore. & vide in-
frà dec. 3. de iniur. & dam. dato, vbi dicitur, quòd
5 † quãdo petuntur damna & intereſſe illata poſt
litem conteſtatã dolo vel violentia, ſufficit illa
probare per iuramẽtum, & ſic hoc habere pote-
rit locum in ſpolio mero, vbi ſpoliator dicitur
in dolo, quia dec. Biſ. dicit, ſi dolo vel violentia,
& ita loquitur Ægi. d. dec. 4. de iureiurã. & illã
dec. 3. valdè extollit Fely. in c. ſacro de ſentẽ. ex-
commu. nu. 11. licèt nunquam hoc viderim pra-
cticari, ideò bene cogita. Differentiam autem in-
ter iſtud iuramentum & iuramentum in litem ac
iuramentum affectionis, & iuramentum volun-
tarium & neceſſarium, vide latè per Iaſonem. in
rub. & in l. in actionibus ff. de in litẽ iurando. &
ad prædicta vide Iaſonẽ, in repetitione l. admo-
nendi. de iureiurando. num. 31. A.M.P.

De Reſtitutione in integrum.

EPITOME.

Aduerſus tres ſentẽtias cõformes nõ eſt reſtitutio con-
cedẽda, niſi iudici priùs conſtiterit de iniuſtitia earundẽ.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio non niſi cum læſione datur.*
2 *Reſtitutio aduerſus tres ſententias non datur niſi do-
ceat ſummariè de noua cauſa propter quam, &c.*
3 *Reſtitutio etiam datur aduerſus tres ſententias latas
ſuper ſpolio: conſtito de bono iure.*
4 *Reſtitutus aduerſus tres ſententias debet ante omnia
ſoluere expenſas.*
5 *Reſtitutio datur etiam cedenti bonis reſeruata con-
grua portione, etiam non refectis expenſis.*

DECISIO I. aliàs 2.

2 ADVERSVS treis diffinitiuas ſen-
tentias conformes, non eſt danda re-
ſtitutio in integrum, niſi priùs con-
ſtet Auditori de iniuſtitia ſententia-
rum antedictarum, vel alterius earundem: quia
1 † alias non cenſetur læſio ſine qua non datur re-
2 ſtitutio: † imò antequàm audiatur volens intẽ-
tare iudicium reſtitutorium aduerſus treis ſen-
tentias, ſiue interlocutorias, ſiue diffinitiuas,
primò opus eſt, quòd ſummariè de noua cauſa
doceat, propter quam ſit veriſimile ipſum fore
læſum: vt ff. de minor. l. minor. cum ſua gl. faciũt
not. pro hac concluſione per Inn. in c. auditis. &
c. cùm ex literis. de reſt. in integ.

ADDITIONES.

2 Aduerſus. Adde dec. capel. Tholoſa. 54. incip. itẽ
fuit quæſitum, Si latæ tres ſententiæ.

A.M.P. Cum iſta dec concordat dec. 5. hoc ti
tulo in anti. & Ægid. dec. 4. de iniurijs. & deciſi.
iſta procedit. quando reſtitutio principaliter pe
titur: ſecus ſi incidenter, vel ex e põ do: vt in dec.
j. eo. titu. in anti. Et quando incidenter peti dica
tur, vide dec. 2. & 3. hoc tit. in anti. Et Æg. 8. hoc
tit. & per Biſig. dec. vni. eo. tit. vbi dicitur, quòd
ſi principaliter petatur, requiritur mandatum
ſpeciale. Et ad iſta vide omninò Caſſa. dec. j. hoc
titu. vbi habes, ſi committatur cauſa reſtitutio-
nis poſt tres ſententias, an executio impediatur?
Et vide ad materiam iſtam planè per Staph. fol.
62. & in alia impreſſ. fol. 120. Et aduerte dum al
legatur l. minor. & a. lde, quæ eſt ſecunda. & vi-
de Æg. deci. 5 hoc tit. vbi habetur, quòd in reſti-
tutione ad appellandum ſufficit præſumptiua
3 probatio: fuit † tamen aliàs data reſtitutio etiam
aduerſus tres ſententias latas in ſpolio: cùm cõ-
ſtitiſſet de bono iure ex iuribus nouiter repertis
per ſucceſſorẽ, quod iuſtè ignorauerat: vt in vna
Tolletana parœcialis coram domino Verallo
prout refert Ptolo. deciſi. 89. Et ad hæc facit alia
4 deciſ. eiuſdem Ptolom. 22. quòd † ille qui re-
ſtituitur aduerſus tres conformes, debet ante o-
mnia ſoluere expenſas: ſecus ſi aduerſus vnam tã
tùm. Et facit alia deciſ. facta in cauſa Iſpalen. ca-
5 nonicatus, † vbi dicitur, quòd cedens bonis e-
tiam poſt tres ſententias reſeruata ſibi congrua
portione, debebat reſtitui in integrum, etiam nõ
refectis expenſis. A.M.P.

EPITOME.

Quòd ad petendum reſtitutionem in integrum aduer-
ſus tres ſententias, & probationes omiſſas, quadriennium
à die vltimæ ſententiæ computatur.

SVMMARIA.

1 *Tempus quod datur petentibus reſtitui aduerſus treis
ſententias, & omiſſas probationes: & quando compu-
tandum ſit.*
2 *Quadriennium reſtitutionis aduerſus probationes o-
miſſas nõ currit à die præfixionis termini ſed a die ſen
tentia, vel ſententiarum poſtea latarum.*
3 *Produci poſſunt inſtrumenta poſt concluſionem.*
4 *Reſtitutio petenda eſt: nedum aduerſus probationes o-
miſſas, ſed etiam aduerſus ſententias.*
5 *Reſtitutio non datur poſt quadriennium.*
6 *Reſtitutio datur etiam poſt quadriennium probato
impedimento*
7 *Reſtitutio aduerſus quadrienniũ datur propter igno-
rantiam etiam poſt xl. annos.*

DECISIO II. aliàs 165.

1 LATIS † tribus diffinitiuis ſententijs, ſi peti-
tur reſtitutio in integrum aduerſus eas, & ad
probationes etiam in prima inſtantia omiſſas,
computabitur quadriennium datum ad reſtitu-
tionem petendam à die ſententiæ vltimę, & non
primæ.

primæ: nec à termino perẽptorio ad probãdum
aſsignato in prima inſtãtia: quia nec per lapſum
huiuſmodi perẽptorii termini erat cõpleta læſio
in probando. Nã in ſecunda & etiã in tertia in-
ſtantia non propoſita proponã, & non probata
probabo. per l. per hanc. C. de temp. app. de fid.
inſtr. c. cùm Ioan. per primã etiam ſententiam nó
eſt eff ẽctualiter pars læſa, dummodò ab ea fuerit
appellatũ. quæ appellatio omnem ipſius effectũ
ſuſpendit, de iureiu. c. venientes. ergo & læſionẽ,
ſi qua fuerit. Vltima enim ſententia, quæ finem
liti imponit, & quæ lædit, & ſuccedit loco pri-
mæ: ergo ab illo tempore incipit currere primò
quadriennium datum ad reſtitutionem petendã.
Non obſ. dictũ Inn. & Hoſt. in c. corã. de reſti. in
integ. & Archi. in c. ij. eo. tit. Io. Andr. & Pau. in
cle. vnic. qui omnes dicunt, & tenent, quòd non
à die ſententiæ latæ, ſed à fine termini perempto
rij computabitur dictum quadriennium, quãdo
petitur reſtitutio aduerſus probationes omiſſas:
quia dictum Inn & aliorum intelligitur de ſen-
tentia interlocutoria ſuper aſsignatione dicti
termini perẽptorij prolata: vt not. Pau. in d. cle.
ſed non loquitur de diffinitiua ſententia poſteà
ſecuta, per quã effectualiter fuiſſet inducta læſio,
ſi non fuiſſet appellatiõe ſuſpenſa. Sed quia fuit
ab ea appellatum, ſtatus eius illæſus & integer
debeat remanere medio tempore: vt in l. vnic. §.
integer. ff. nil innoua. app. pen. & ff. de pœn. l. ij.
§. j. arg. not. in c. paſtoralis. de app. Præteteà ſecũ
dum Inno. & alios Doc. dicta opi. ceſſat, quando
petitur reſtitutio nedum aduerſus lapſum termi
ni, ſed etiam aduerſus ſententiam poſteà ſubſe-
cutam: ſic & in propoſito. ergo, &c. Et ſi vtique
quis vellet prædictam opi. prædictorũ Doc. ſuſti-
nere, oporteret eum fateri, quòd per lapſum pe
remptorij vltimę inſtantiæ, quando nil aliud
pars poſſet producere, tunc primò eſſet læſio,
& inciperet currere quadriennium, ſi nulla ſe-
queretur ſententia. Si verò ſequeretur ſenten-
tia, illa eſt quæ lædit, vt ſuprà dixi: quia vſque
ad concluſionem in cauſa, & etiam pòſt, ſecun-
dùm æquitatem Rotæ etiam in cauſa prophana
poſſunt inſtrumenta & literæ produci, non ob-
ſtante lapſu termini, ad producendũ omnia præ-
fixi: ergo nec per lapſum termini, nec per cóclu
ſionem, ſed ſententiam completa eſt læſio: ab illo
igitur tempore computabitur quadriennium re-
ſtitutionis in integrum. Conſilium tamen dicto
rum Dominorum eſt ſanum, & tutum, quòd ne
dum aduerſus probationes omiſſas, ſed etiam ad
uerſus ſententias petatur reſtitutio: & tunc ceſſat
omnis dubitatio.

ADDITIO.

A. M. P. Ad iſtam dec. adde Caſſa. dec. 1. eo. ti.
Staph. in loco allegato in præcedẽti dec. & dec.
capel. Tolo. 54. & 55. Et de quadriennio iſto poſt
mortem pupilli, quando incipiat, loquitur Æg.
2 dec. 11. & 12. hoc tit. Nota tamen hic, ꝙ † quãdo
præfigitur terminus perẽptorius ad producẽdũ
omnia iura: ſi pars non producit, lapſo quadriẽ-
nio non poteſt producere, nec reſtitutionẽ pro
ſequi aduerſus probationes omiſſas: licèt, ſi poſt
præfixionem talis termini ſequatur ſentẽtia: tẽ-
pus reſtitutionis petendæ non currat, niſi à die
ſententiæ vel ſententiarũ, & ſic reſoluuntur con
3 traria. Nota ſecundò, † quòd poſt concluſionẽ
in cauſa de æquitate Rotæ poſſunt produci in-
ſtrumenta & literæ, non obſtante etiã lapſu ter-
mini ad producẽdũ omnia præfixi. Nota tertiò
4 † conſiliũ quod datur hic in fin. & teneas menti,
quòd tutius eſt nedum aduerſus probationes o-
miſſas, ſed etiã aduerſus ſententias petere reſtitu
tionem, & tũc ceſſat omnis dubitatio. Et ad iſtã
dec. facit reſolutio facta in quadam cauſa coram
5 Domino meo de ſancta cruce, † quòd poſt qua
driennium nó datur reſtitutio, ne diſpoſitio c. j.
de in integrũ reſtitut. ſit fruſtratoria: vt per Fel.
in c. j. col. fi. de præſcrip. & Caſſad. d. dec. 2. piæ
ſertim, quia læſio non poteſt prætendi in bene-
ficialibus: vt per Inn. in c. querelam. de electiõe.
6 & deci. 8. de procu. in antiq. † fuit tamen data
reſtitutio poſt quadrienniũ probato impedimẽ
to in cauſa Aſtoricẽ. portiõis corã Mariſcoto: vt
refert Ptolomeus dec. 96. Et ad iſta facit alia dec.
facta in cauſa mea Bononien. hæreditatis, coram
7 domino Accorãbono, † quòd etiã poſt quadra-
ginta annos datur reſtitutio aduerſus quadriẽ-
niũ, ex capite ignorãtiæ: vt per Affli. dec. 23. 379.
& vide Staph. fo. 162. & in alia impreſ. 129. Ant.
Maria Papaz.

EPITOME.

In petitione reſtitutionis in integrum propter lapſum fatalium, non eſt neceſſaria litis conſtatio. h. d.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio an in petitione reſtitutionis in integrum propter lapſum fatalium ſit neceſſaria?*
2 *Litis conteſtatio an in iudicis officij imploratione procedat.*
3 *Litis conteſtatio an in cauſa reductionis ad arbitrium boni viri ſit neceſſaria?*
4 *Officium iudicis quando incidenter imploretur.*
5 *Reſtitutione in integrum petita. ſi aduerſarius non compareat, proceditur ad diffinitiuam: ſi autem compareat, neceſſaria eſt conteſtatio.*
Procedi non poteſt ad diffinitiuam abſque litis conteſtatione.
6 *Reſtitutio quando dicatur incidenter vel principaliter petita.*

DECISIO XXX. aliàs 9.

1 SI petatur † reſtitutio in integrũ propter la-
pſum fataliũ, nõ eſt neceſſaria litis conteſta-
tio. Ratio, quia non principaliter, ſed incidẽ
ter petitur. de offi. iudi. c. ij. hoc not. Inn. c. ſuſcita
ta. de reſti. in integ. Sed quid ſi aliàs ſuper reſtitu
2 tiõe officiũ iudicis principaliter intẽtetur: vide
tur caſus ꝙ ſit litis conteſtatio neceſſaria. dict. c.
ij. Fallit ſecũdùm Bernard. ibidẽ, in caſu authẽt.
ſi omnes. C. ſi minor ſe ab hæredita. abſtin. vide
licèt, ſi minor petat ſe ſolùm reſtitui aduerſus fa
ctum ſuum, & cõtra perſonam incertam. de qua
materia ſatis diffuſè pertractant Cy. & Butri.
qui ponunt pro regula in omni officio non re-
quiri litis conteſtationem, niſi minor petat
aduerſus certam perſonam ſe reſtitui, vt ali-
quid

quid ſibi detur, vel fiat. ideò ſi expulſus de ſocietate petit ſe reduci, non requiritur litis conteſtatio ſecundùm Iacob. Butri. Odofre. in tract. ſuo de offic. iudic. tenet eum But. Specu. in titul. de reſtitu. in integrum. §. ij. in fin. diſtinguit, cùm contra certam perſonam agitur, an ſit abſens per contumaciam: & tunc non requiritur litis conteſtatio per l. in cauſæ. §. cauſa cognita. ff. de minori. per d. authenti. ſi omnes. aut nulla partium eſt abſens per contumaciam: & tunc eſt neceſſaria litis conteſtatio. d. capitul. ij. de offic. iudi. ſuprà allegato. Audiui ſemel in Bononia per dominum Richardum de Saliceto maximum Legiſtam in materia prędicta diſtingui ſic. Aut im-
2 ploratur † officium iudicis duntaxat reſcindens, etiam principaliter: vt quia petitur ſententia cõtra minorem indefenſum ferri, vel contra maiorem abſentem lata reſcindi. vt de procur. c. querelam. de re iudi. c. cùm Bertoldus. de maior. & ob. c. inter quatuor. de conſtit. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. & tunc non eſt neceſſaria litis conteſta. aut imploratur principaliter officium iudicis nedum reſcindens, ſed reſciſſorium: vt puta, quia nedum petitur reſcindi ſententia, ſed etiam res adiudicari: tunc eſt neceſſaria litis conteſtatio. & ſic intellexit ſecundã partem c. ij. de officio iudi. pro qua diſtinctione faciunt not. in ſimili per Inno. in capit. ex literis. ſuper verſi. præſentibus. de reſt. in integ. &c.

ADDITIONES.

a Principaliter intentetur. In cauſa Romanæ reductionis ad arbitrium boni viri, quæ corã me pendebat: fuit inter dominos meos dubitatũ, an lis
3 † eſſet conteſtanda: ita quòd ea omiſſa ſententia iudicis reducentis ſit nulla. Circa quod conſilia Dominorum fuerũt varia & diuerſa. Nam quidam dixerunt, quòd cùm officium iudicis in dicta cauſa principaliter imploretur, quòd lis omninò erit conteſtanda: vt in c. fina. de officio iudic. Alij dixerunt contrarium, ſcilicèt quòd non principaliter, ſed incidenter fuit iudicis officium imploratum: ideò conteſtatio non erat neceſſaria: vt in dict. cap. fina. & in hac opinione ego fui.
4 † Nam officium iudicis tunc dicitur incidenter implorari, quando petitur aliquid non propter ſe, ſed propter aliud: vel quando lite pendente illud impetratur: vel ſi petitur propter ſe, tamen ratione rei poſteà habendæ petitur, ex qua petitione petens nihil conſequitur, nec ſibi aliquid iuris acquirit in re. ita notabiliter dicit Inno. in d. c. fin. ſed in caſu executores teſtamenti ſe ſentientes grauatos de parua quantitate ęſtimationis rei pro executione teſtamenti, iudicis officium implorarunt, vt æſtimatio dictæ rei facta per arbitrum ſeu arbitratorem ad iuſtum pretiũ reduceretur, & ita reductum fuit: ex qua reductione nihil noui iuris conſecuti ſunt executores, igitur incidenter fuit dictum officium imploratum. & ſic conteſtatio non fuit neceſſaria: & poſito ſine pręiudicio, quòd fuiſſet principaliter imploratũ, cõſiderato quòd petẽs nil ſibi dari, vel fieri petit: ſed ſolùm vt remoueatur obſtaculũ, ſine cuius remotione ſibi cõtra abſentẽ per miſsionem in poſſeſsionem ex primo & ſecundo decreto conſuli non poteſt. Adhuc dico quòd nõ eſt neceſſaria litis conteſtatio. ita tenet Pet. Cyn. Butri. & Bald. in authenti. ſi omnes. hic allegata Et ideò ſi lata ſententia contra eccleſiam vel minorem nondum executioni mandata, aduerſus quam tanquam læſo, & læſus peteret ſe reſtitui: quia eis non poſſet contra actorem abſentem cõſuli per miſsionem in poſſeſsionem bonorum ipſius actoris: certè in dicta cauſa procederetur lite non conteſtata: vt l. in cauſæ §. cauſa cognita. ff. de mino. & per Doct. in dicta authẽt. ſi omnes. & in authen. qui ſemel. C. quomodo & quando iudex. per Spe. titu. de reſti. in integ. §. j. verſi. fin. & per Ioan. And. in d. c. fin. Cùm ergo dictis executoribus contra dictam dominam agentem & abſentem conſuli non potuiſſet per miſsionem in poſſeſsionem, cùm tantùm peterent ſententiam arbitratoris reduci ad æquitatem, & iuſtitiam pretij: meritò conteſtatio non fuit neceſſaria, & ſine ea potuit ad ſententiam procedi, & ita puto de iure ſalua ſententia meliori. Dominus autem Bal. in dicta authen. ſi omnes. in quar-
ta quæſtione dicit, † quòd petita reſtitutione in integrum, ſi aduerſarius non comparet, proceditur ad diffinitiuam ſententiam: ſed ſi comparet, ſemper eſt neceſſaria conteſtatio. Ego credo, quòd aut aduerſarius cõparet, & clarũ eſt quòd conteſtatio requiritur: aut non comparet, & tũc ſi poteſt aliter conſuli minori, quàm per diffinitiuam, & tunc lite non conteſtata non proceditur: ſed ſi aliter conſuli non poteſt, vt in caſu d. authenti. vel quando minor petit reſtitutionem aduerſus ſententiam nondum executioni mandatam, tunc ſemper lite non conteſtata proceditur. quod bene not. Et adde pulchram limitationem Bald. quæ habetur in repertorio in verbo, reſtitutio. §. v. nec diſtinguit ipſe an petatur aliquid dari vel fieri. Pro hac opin. Specul. facit gloſſ. in capitul. per venerabilem. qui filij ſunt legit. & l. fin. §. illud. C. de temp. appel. vbi in cauſa appellationis ſimilis diſtinctio fit, an pars ſit præſens vel abſens: Sed delato ſuæ reuerentiæ ipſe videtur minùs bene intelligere hæc verba, an partes ſint præſentes, vel non: quia nemini dubium eſt. quòd in cauſa appellationis citari debeant abſentes, qui ſi non venerint, ſunt contumaces, & procedetur ad diffinitiuam contra eos lite non conteſtata, etiam ſi aliquid petatur dari vel fieri à parte in negotio principali: licèt in appellatione petatur ſolùm pronuntiari ſententiam iniquam, & bene appellatum, & malè iudicatum. vt l. eos. C. de appel. & ſi compareant, tunc præſentes dicuntur: vt in dicta authen. ſi omnes. & tunc litem conteſtantur, tam in cauſa appellationis quàm reſtitutionis, ſed hoc eſt plus, quòd eis etiam non comparentibus in cauſa appellationis proceditur ad diffinitiuam, etiam ſi aliquid petatur dari vel fieri à parte: ſed in cauſa principali ſi petatur aliquid dari vel fieri ad diffinitiuam non proceditur lite non conteſtata: ſed ad alia iuris remedia. & iſto reſpectu eſt ſpeciale in cauſa appellationis. Sed vbi non petitur aliquid dari vel fieri: tũc ad diffinitiuam proceditur abſque litis conteſtatione.

quia per alia iuris remedia auctori non prouidetur. Et de hoc eſt caſus in dicta authẽti. ſi omnes. & hæc vbi reſtitutio petitur per viam principalis petitionis, ſed vbi peteretur incidenter ſuper occurſis in iudicio, nõ eſt dubium, quòd litis cõteſtatio non eſt neceſſaria: quia ſuper ea nõ proceditur ordinariè. & debet expediri ita ꝙ principalis cauſa terminetur infra ſua tẽpora: vt cũ petitur reſtitutio aduerſus lapſum termini, ſecũdùm Barto. de Saliceto in dicta authen. ſi omnes. pro quo vide dec. 3. infrà de lit. conteſta.

A.M.P. Ratio iſtius dec. eſt quòd iſta reſtitutio dicitur incidenter petita: quia ſi principaliter diceretur petita: tunc eſſet neceſſaria litis cõteſtatio. cum iſta dec. concordant dec. 2. & 3. hoc titu. in ant. & Biſig. vnica eod. titu. vbi etiam di-
6 cit, †quòd quando petitur principaliter, requiritur mandatum ſpeciale, & quòd ſi ſit pronunciatum ſuper reſtitutione, quòd reſtitutio quò ad illam ſententiam non erat multùm neceſſaria, ſed tantùm ad appellandum. Contra deci. iſtam tamen facere videtur dec. prima hoc titu. in anti. vbi quãdo principaliter petitur, reſtitutio eſt cõcedenda ſine aliqua ſummaria cognitione: ſecus ſi incidenter peteretur. Tamen pro reſolutione, cõſidera verba illius dec. dum dicit, quòd eſt cõcedenda ſine cauſæ cognitione, ad hoc vt quis admittatur ad reſtitutionis petitionem, & vide Inno. in loco ibi allegato, & vide omnino Felyn. in c. fi. de off. iudi. qui latè examinat materiã iſtã: pro quibus etiam faciunt quæ dixi infrà de litis conteſt. deci. 5. col. 1. facit dec. ſequens. videas per te iſtã dec. quæ ponit plures caſus: quia iſta materia parũ practicatur in curia, vbi ſemper ſummariè proceditur ſine litis conteſtatione, & libello, & vide ad materiam vltimi dubij Æg. 8. hoc tit. vbi dicit, quòd quãdo reſtitutio in modũ replicatiõis proponitur, cẽſetur incidẽter intẽtata, & Æg. 1. de arbitris. dũ tractat de reſciſſione laudi. Et nota hic differentiam inter officium iudicis reſcindens & reſciſſorium. & vide dec. ſequẽtem. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

In cauſa reſtitutionis ad appellandum nõ eſt litis conteſtatio neceſſaria.

DECISIO IIII. aliàs 44.

SI in reſtitutione concedenda ad appellandũ non eſt neceſſaria litis cõteſtatio: quia in his & alijs præambulis ſicut in probando infamiam contra illum, contra quem concedenda eſt citatio perſonalis, vel facienda eſt inquiſitio: nõ eſt ſeruandus iuris ordo. ar. eorũ quæ leg. & not. in c. qualiter & quando. & c. cùm oporteat. & c. inquiſitionis. de accuſa.

ADDITIO.

A.M.P. Iſta deci. eſt ſatis clara: & ratio redditur in ea, ꝙ in hoc caſu proceditur ſummariè: prout in probanda infamia, contra illum, contra quem eſt formanda inquiſitio, vel decernenda citatio ad perſonaliter comparendum. De materia reſtitutionis ad appellandum, vide dec. ſeq. ac deci. vltimam infrà. quæ declaratur per iſtam, & vide dec. præcedentem. A.M.P.

EPITOME.

Petens ſe reſtitui ad appellandum, debet docere aliquid de ſuo iure vltra probationem impedimentorum.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio non datur pro eo, qui allegat quòd procurator ſubſtitutus monitus ad comparendum, & acceptãdum non comparuit.*

2 *Reſtitutio non datur ex eo, quòd procurator receſſerit non dimiſſo ſubſtituto accep[illegible]nte.*

3 *Reſtitutio datur etiam non refectis expenſis, quando quis non fuit perſonaliter citatus, ſecus tamen, &c.*

DECISIO V. aliàs 87.

NOn ſufficit petenti reſtitutionem ad appellandum à ſentẽtia diffinitiua, quæ aliàs tranſiuit in rem iudicatam, etiam vigore ſpecialis commiſsionis, in qua allegabat impedimenta illa duntaxat probare, niſi aliqualiter doceat de ſuo intereſſe & læſione: quia poſſet eſſe, quòd nullum ius in beneficio haberet: ſed vt fructus perciperet cauſa prorogandi negotium, vellet appellare fruſtratoriè, & ſic non eſſet audiendus. 11. quęſtio. vj. can. nõ ſolet. de elect. c. cùm inter. & c. ſtatuimus. eo. tit. lib. vj. de accu. c. ſuper his. & ibi per Inno. de appel. quorum intereſt. facit etiam ad hoc not. per Innoc. in c. coram. in fi. & c. cùm ex literis. de reſti. in integ.

ADDITIO.

A.M.P. Cum iſta deciſ. concordat dec. 30. de reſcri. in antiq. & Ægid. 5. hoc titu. & deci. 33. de appellatio. vbi dicitur, quod ſufficit quęlibet modica præſumptio, & faciunt dicta ſuprà deciſ. j. & facit deciſ. facta in cauſa Cal[illegible]uritana Abbatizatus coram domino Veſtano, vbi reſolutum
1 fuit, †non ſufficere ad reſtitutionem allegare, quòd procurator ſubſtitutus monitus ad acceptandum vel refutandum non comparuit, & alia
2 deci. facta in eadem cauſa, †quòd non erat danda ex quo procurator receſsit non dimiſſo ſub-
3 ſtituto acceptante: †reſtitutio tamen datur quãdo reus non fuit perſonaliter citatus, & auditur tunc, etiam non refectis expenſis: vt in vna Zamoren. paro[illegible]alis. ſi tamen ille fuiſſet perſonaliter citatu[illegible] tunc etiam datur, ſed refectis expenſis: vt [illegible] Illerden. beneficij coram domino Aqu[illegible] anno 1[illegible]45. per nota. per Staphi. fol. 162. & i[illegible] impreſſ. 120. Anto. Maria Papazzonis.

EPITOME.

Petens reſtitutionem in integrum aduerſus tres ſententias latas pro poſſeſſore, non tenetur cauere ſecũdùm formam c. ſuſcitata. de reſti. in integ.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Victor obtinens expenſas proceſſus & ſententia nulla præſtita cautione.*
Diſpoſitio c. ſuſcitata, de reſt. in integrum, non procedit in petitione expenſarum, ad quas petens fuit condemnatus.
2 *Cautio quo caſu, & quare requiratur in petitione expenſarum in iudicio factarum.*
3 *Reſtitutio quando petitur ab habēte adminiſtrationē vel non, differentia.*

DECISIO VI. aliâs 435.

FVit dubitatum vtrùm cautio, de qua loquitur c. ſuſcitata. de reſti. in integ. habeat lo-
1 cum, quando petuntur expenſæ † litis, in quibus fuit condemnatus petens reſtitutionem aduerſus tres ſententias abſolutorias pro poſſeſſore latas & nulla alia executio petitur. Et videbatur quòd ſic: quia petens executionem alicuius ſententiæ, contra quam petitur reſtitutio in integrum tenetur cauere idoneè huiuſmodi reſtitutionem petenti ante executionem ſententiæ de vniuerſis reſtituēdis, quæ percepit occaſione huiuſmodi ſententiæ. At in caſu propoſito prædictas expenſas perciperet ratione ſententiarum pro ipſo latarum: ergo. Quia prædictæ expenſæ non ſoluuntur ratione iudicati: ſed ratione temerariæ vexationis: vt in c. calumniam. de pœn. & in c. fi. de do. & contu. cum ibi no. Fuit determinatum cōtrarium per omnes Dominos: tum etia quia prædicta cautio habet locum in ſententia adiudicatoria, lata pro agente ſuper aliqua re, quam non ipſe, ſed aduerſarius antè poſſedit, & tēpore executionis poſsidet. Si igitur debet poſſeſsionem dimittere, dignum & iuſtū eſt, vt ſibi caueatur in caſum, & euentum quo reſtituatur aduerſus ſententiam, quòd ille nouus poſſeſſor reſtituat vniuerſa: ſecus verò vbi lata eſt ſententia abſolutoria pro poſſeſſore, qui ſemper poſſedit rem, de qua agitur, & cuius poſſeſsione, & commodo poſſeſsionis etiam lite pendente priuari non debuit: vt in c. j. & ij. vt lite pendente.
2 ergo. Prætereà præſtatio dictæ cautionis † non habet locum, niſi quādo petens executionem eſt ſuſpectus de dilatione, vel paupertate: ita quòd ſi poneretur in poſſeſsionem, & alter obtineret reſtitutionem, non haberet facultatem reſtituendi percepta, & fortè per ipſum conſumpta: ſecus verò vbi eſſet ſoluendo, & ceſſaret prædicta ſuſpitio, ſecundùm Inno. quæ quidem ſuſpitiones, nec fuerunt allegatæ, nec propoſitæ in caſu noſtro. ergo, &c. Prætereà dixerunt Domini, ſub dubio tamen, quòd prædicta cautio [illegible] beret peti, recipi & præſtari coram executore [illegible] tentiarum, & non coram Auditore dato in c[illegible] reſtitutionis, qui non habet exequi ſente[illegible] ſed duntaxat cognoſcere vtrùm reſtitui [illegible] anda aduerſus eam: quod crederem verum [illegible] volūtaria cautione: ſecus in neceſſaria, per q[illegible] m impediretur proceſſus, ſi non præſtaretur: tunc enim de iſto præambulo poſſet cognoſcere, per l. oratio. ff. de ſpon. & capitu. prætereà. & capitu. ex literis. de offic. de leg.

ADDITIO.

A. M. P. Iſta deciſ. eſt clariſsima videas, eam per te: quia diſtinguit plures caſus. Et ad materiam reſtitutionis, aduerte ad vnum, quòd
3 † eſt magna differentia, quando ſimplex clericus, vel prælatus, qui habet tantùm adminiſtrationem, petit reſtitutionem: quia prælatus dicitur agere nomine eccleſiæ, loquor, quando agitur ſuper fructibus: vt fuit tentum in vna Tiburtina grani coram domino de Graſsis. Anto. Maria Papaz.

EPITOME.

Litis conteſtatio in cauſa reſtitutionis in integrū principaliter intentata, præcludit viam cognitionis præambulæ de læſione.

SVMMARIA.

1 *Lite conteſtata in cauſa reſtitutionis non eſt cognoſcēdum amplius de læſione, vel iuſtitia illam petentis vel de alijs præambulis.*
2 *Reſtitutio in integrum petitur diuerſis modis.*
3 *Reſtitutionem petens per litis conteſtationem videtur habilitatus ad rem petendam.*
4 *Reſtitutus quis videtur, ſi poſt impetratam, & præſentatam commiſsionem, &c. iudex procedat ad vlteriora.*
5 *Reſtitutio non datur etiam, ſi conſtet de iniuſtitia ſententiarum, niſi quis iuſtificet titulum ſuum.*

DECISIO VII. aliâs 191.

PEr litis conteſtationem factam in cauſa reſtitutionis in integrum principaliter intentata præcluſa eſt via cognitioni præambulæ de læſione, ſeu iniuſtitia ſententiarum, aduerſus quas petitur reſtitutio. de qua loquitur Inno. in capit. cùm ex literis. & capitul. auditis. de reſtit. in integr. quia illa eſt quædam dilatio, quæ ceſſat poſt litem conteſt. de re iudi. capitul. inter monaſterium.

ADDITIO.

A.M.P. Poſt verba cognitioni præambulæ,
1 de quibus in ſummario adde: † de læſione, ſeu iniuſtitia ſententiarum aduerſus quas petitur reſtitutio. Intendit enim dicere, iſta dec. quòd per litis conteſtationem eſt aperta via & inchoatum iudicium reſtitutionis: & ideò non poteſt amplius opponi, quòd debeat ante omnia conſtare de aliquo iure petētis reſtitutionem. Iſtud enim quòd conſtet de bono iure petentis reſtitutionē, eſt quoddam præambulum, quod requiritur à principio, antequàm iudex incipiat cognoſcere de cauſa; vt dicit dec. 4. ſuprà eo. Vel dicas, quòd
2 † reſtitutio tripliciter petitur. Nam primò quis petit reſtitui aduerſus ſententiam, vel contractū, aut præſcriptionem. Secundò, quòd poſtquam declaratum fuerit eum reſtituendum, res reſti-
3 tuatur. Tertio modo, † quis petit ſe admitti ad reſtitutionem in integrum, & ſucceſsiuè eodem contextu rē reſtitui: & iſte eſt caſus noſter, quod

per

per litis conteſtationem quis videtur reſtitutus,
videlicet habilitatus ad rem petendam: vt dicit
Inno. in locis in dec. allegatis. Et ideò aliàs Rota
in vna Cauarien. decimarum coram Ptolomæo
4 voluit, quòd † per proceſſum ad vlteriora in
cauſa principali poſt præſentatam commiſsionem & repetitionem actorum, pro iuſtificatione reſtitutionis petitæ cenſeretur eccleſia reſtituta: adeò, quòd licet negotium principale non
eſſet expeditum infra quadriennium, nihil
erat. Et ad præmiſſa facit dec. facta in cauſa
5 Caluguritana Archidiaconatus, vbi, † licèt cóſtaret ex actis de iniuſtitia ſententiarum, & executionis factæ contra Martinum Ximenez, & proptereà quòd Martino debebatur reſtitutio in integrum aduerſus illas, & proptereà peteret ſe
reſtitui nedum aduerſus ſententias, ſed ad beneficium, Domini reſoluerunt, quòd ipſe iuſtificaret titulũ ſuum, quòd ſibi daretur reſtitutio, quò
ad omnia: Rota enim quantũ poteſt quærit euitare circuitus: ſi enim pronuntiaretur quẽ eſſe
reſtituendũ in integrũ, daretur materia appellandi, & ſic tres ſententię darẽtur ſuper reſtitutióe
in integrũ, & tres ſuper reſtitutione rei. A. M. P.

De Alienatione iudicij mutandi cauſa facta.

EPITOME.

Ceſsio actionis motæ per patrem in filium clericum emancipatum contra laicum valet.

SVMMARIA.

1 *Ceſsio facta per patrem filio in poteſtate conſtituto, non valet.*
2 *Ceſsio præſumitur ex tribus ſimulata.*
3 *Ceſsio de qua non conſtat, niſi per confeſsionem debitoris, an ſit valida. 4.*
5 *Ceſsionem iuſtificare tenetur creditor, cui facta fuit ceſsio, probando quòd erat creditor, aliter quàm per confeſsionem cedentis.*
6 *Ceſsio ex cauſa donationis pro meritis & ſeruitijs valet etiam illis non probatis.*

DECISIO I. aliàs 177.

CEſsio facta per patrem in filium clericum emancipatũ, contra laicum valet
& tenet: quia ſi non deberet valere,
hoc eſſet vno de tribus modis. Aut quia in pa-
1 tria † poteſtate conſtitutus, & ſic videretur donare ſibi ipſi, quod eſt abſurdum. ff. de contrahen. emp. l. ij. & quia tunc non eſſet differentia
inter donantem & recipientem. de iure patro.
cap. per noſtras. de inſti. c. fi. quæ ratio ceſſat
per emancipationẽ. Aut quia in clericũ tãquam
in potentiorem: quæ ratio ceſſat præſuppoſito
facto quòd laicus cótra quem fiebat ceſsio, erat
potentior clerico: puta quia dux, vel comes.
Prætereà potioritas hæc ſiue maioritas clerici in
hoc caſu tunc procedit, quando clericus ceſsionarius haberet poteſtatem ſiue ſuperioritatem
iuriſdictionalem ſuper laicum, contrà quem fit
ſibi ceſsio: prout not. Inn. & Hoſt. de alie. iud.
mut. cau. fact. c. ij. Prætereà Hoſt. in ſumma in
ti. de alie. mu. iud. §. fi. reputat quenlibet laicum
potentiorem clerico, ex eo quia terribilior. ij. q.
vij. can. alicui, & c. multis. eiuſdem cauſę & quæſtionis, & de immu. eccle. c. clericis laicos. li. vj.
Aut propter fraudem & præſumptam ſimulationem: a quæ ceſſat propter coniunctionem ſanguinis. de præſump. cum in iuuentute. & c. literas. vt not. Inn. & Hoſt. vbi ſuprà. Et ſi dicatur, quòd fortè non valet, ex eò quia facta eſt vt
laicus trahatur ad forum eccleſiaſticum, contra
c. ij. de alie. mut. iud. Reſpondeo, quòd hoc
non poteſt dici: quia præſupponitur in facto,
quòd dictus filius clericus obtinuit reſcriptum,
ſiue commiſsionem contra laicum ante quãcunque ceſsionem ſibi factam per patrem, & fecerat eum citari. Prætereà ratio fraudis prædicti
c. ij. ceſſaret, quando clericus ceſsionarius vel
laicus cedens non auderent, nec poſſent prędictum laicum coram ſuo iudice laico conuenire,
facit in ratione c. ſtatutum, de reſcrip. §. cùm
verò. lib. vj.

ADDITIO.

2. Simulationem. Ceſsio † præſumitur ſimulata
ex tribus. Primò ex paruitate pretij: quia tunc
in eo quod excedit pretiũ, præſumitur ſimulata.
Secundò ex defectu tituli ceſsionis, & tunc in
totũ præſumitur ſimulata: vt quia nullus titulus
poſitus eſt in inſtrumento. Tertiò quãdo eſt pro
parte vendita, & pro parte donata. Quæro quãdo ceſsio ſit verè ſimulata? glo. fin. in l. per diuerſas. C. mandat. reſpondet, quando omne
commodum & incommodũ verè ſpectat ad cedentẽ: licèt ex ſerie & forma ceſsionis videatur
ſpectare ad ceſsionarium, vt C. plus vale. quod
agitur, per totum. Pone quòd notarius dixit in
inſtrumento ceſsionis, quòd Titius ceſsit actiones pro centũ aureis, non aliter ſpecificato titulo
in inſtrumento, an tunc ceſsio vitietur. Aliqui
dicunt, quòd requiritur, quòd expreſsè titulus exprimatur: vt not. in l. per diuerſas. & l. ab Anaſtaſio. C. man. Bar. tenet quòd ſufficit tacitus:
quia titulus nil aliud eſt quàm cauſa: vt l. iij. §. ex
pluribus. ff. de acqui. poſſ. vnde ſi notarius diceret, talis ceſsit pro centum, ſatis appareret de
cauſa propter pretium adiectum de centum, per
quod demonſtrat quòd cauſa emptionis ceſsio
facta fuit. l. j. C. de præd. curi. li. x. Spe. in ti. de
ceſſi. actio. & Io. An. poſt eũ in addi. tenet quòd
non ſufficit tacitus, niſi exprimatur in principio
inſtrumenti: quia non ſufficit præſumptio, vbi
requiritur expreſsio. Bal. ſtat cum Bart. & putat
ceſsionem tenere. pro quo adducit glo. no. ad
hoc in l. apud Celſum. §. ſi cum legitima. ff. de
doli excep. & eſt gl. parua. & vide gl. in l. j. C.
ne liceat poten. Item pręſumitur ſimulata ceſsio,
ſi facta eſt clerico à laico contra laicum: maximè
in regione, in qua conſueuerunt fieri tales ceſsiones in fraudem. Et quòd talis ceſsio præſumitur ſimulata: probat text. in c. ex parte. de alie.
iudi. mu. cau. fac. ibi dum dicit, extra odioſè,
quod ex fronte cupiditatis videtur procedere,
ſecundùm Pet. & Abb. in d. c. ex parte. in

diſtinctionibus ſuis. Deinde quæro vtrum ceſ-
3 ſio † debiti, de quo non conſtat, niſi per con-
feſsionem debitoris, valeat? Et videtur quòd
non: quia debet apparere realiter de debito &
numerata pecunia, nó per ſolam confeſsionem
debitoris: vt eſt tex. in l. ab Anaſtaſio. præallega-
ta, in verbo, re ipſa. & iſta eſt cómunis ſententia
Do. videlicet Ia. de bel. & Ia. But. Ia. de Are. Ray.
& Bar. qui ita conſuluerunt, vt refert Bart. &
Bal. in d. l. per diuerſas. licet ipſe ibi non ſe-
quatur eos, quando appareret confeſsio de pre-
tio æquiualenti: ſecus ſi non eſſet pretium æqui-
ualens ſecundùm eum: quia tunc eſſent duæ ſu-
ſpitiones. Sed ego pro nunc non recederem à cō-
muni opi. Doct. tam illuſtrium, qui conſulue-
runt vt dixi ſuperius. Item quæro an ceſsio actio
num facta ex cauſa donationis adiecta cauſa pro
meritis & ſeruitijs impenſis, valeat meritis &
ſeruitijs per ceſsionarium non probatis. Et vi-
detur quòd non: quia ceſſante cauſa non de
bet tenere ceſsio. l. ſub prætextu. C. de ſacro-
ſan. ec. l. ſi quaſi. ff. de pigno. act. Item & for-
tius, quia donatio quæ eſt cauſa ceſsionis, non
eſt ſimplex & mera: vt in d. l. j. in fi. eſt enim fa-
cta ob cauſam: puta propter ſeruitia: ergo, &c.
In contrarium facit, quia in præall. l. j. reproba-
tur ceſsio, per quam poſsit præſumi, quòd ceſ-
ſionarius ſit redemptor litis: quia id quod dat
ob ceſsionem, non æquiualet actioni; ſed in
themate noſtro nihil eſt datū ob hanc ceſsionē,
nec ſeruitia ob hanc cauſam facta: ex quo ſequi-
tur quòd litis redemptor non poteſt præſumi. &
ſic ceſſat regula d. l. j. Secundò, quia iſta verba,
pro meritis & ſeruitijs, non faciunt deſinere
eſſe donationē: vt not. l. donatione. C. de colla.
nam & ſimplices donationes quæ fiunt non cō-
iunctis perſonis, fiunt vel vt amicitia capiatur,
vel propter merita præterita: ergo licet expri-
matur donatio, non vitiatur: quia verba ad
maiorem corroborationem exprimuntur, & ſic
non debent operari contrarium: vt C. de iura.
calum. l. ij. ad fi. imò potius contractum iuſtifi
care: vt ff. de dona. l. Aquilius. & ita teneo,
licet Bar. aliter ſentiat.

Ant. Mat. Pap. Iſta dec. habet quatuor capi-
ta, nec fit mentio in ſummario niſi de vno, quod
vide per te, quia dec. ſatis clarè loquitur, & dū
dicitur, quòd laicus ſemper præſumitur poten
tior clerico, vide Sar. q. j. regulæ de ſubrogan.
nu. 2. In ſecūda verò parte dec. examinatur quā-
do ceſsio dicatur ſimulata. In tertia autem parte
4 dubitatur, An † ceſsio debiti de quo non con
ſtat, niſi per confeſsionem debitoris, valeat. Et
iſta pars non bene percipitur, niſi videātur iura
hic allegata: dubitatur enim in hac tertia parte,
5 an † ſi ego cedo alicui creditori meo creditum
meum, nec conſtet aliter illum, cui cedo eſſe
meum creditorem quàm per confeſsionem meā
an valeat talis ceſsio, cùm aliàs regulariter per-
mittatur ceſsio in creditorem, & collector
dicit eſſe communem: quòd non valet ceſsio. Et
iſtam opinionē ſecuta eſt Rota in vna Florētina
pecuniaria inter R. D. Franciſcū Soderinum, &
Magnificum D. Luyſiū de Rodulphis fratrē Cla.
Me. Nicolai Cardinalis Rodulphi, quē ob eius
optimas virtutes, cauſas, & negotia ſua tractan-
do pluribus annis colui. In vltima verò parte
6 dec. dubitatur † an valeat ceſsio facta ex cauſa
donationis adiecta clauſula pro meritis & ſerui-
tijs, illis per ceſsionarium non probatis: & tenet
eam valere, licet Bar. teneat contrarium.

EPITOME.

Actiones reales cedi poſſunt per non poſſidentē. Et quid in ceſsionarium ceſsione illa transferatur. & quomodo agendum ſit.

SVMMARIA.

1 *Dominium an tranſeat in ceſsionarium per ſolam ceſsionem.*
2 *Ceſsionarius an poſsit intentare rei vendicationem ex iure ſibi ceſſo.*
3 *Ceſsionarius an vtili vel directa actione agere valeat.*

DECISIO II. aliàs 179.

Actiones reales cedi poſſunt etiam per nō
poſsidentē. de hoc allega. pro caſu. l. cer-
ti. C. de here. vel acti. vend. cum ibi not.
1 Sed nunquid † per huiuſmodi ceſsionem tran-
ſit dominium in ceſsionarium? Domini dubita
bant, & Spec. in ti. de ceſ. acti. §. j. ver. item
quid ſi mihi cedis. tenet, quòd non. quia potior
videtur ceſsio facta actionis quàm rei. ff. de iu.
do. l. ſi ſponſalibus. §. j. præterea nemo dat quod
nō habet. j. quæſtio. vij. can. Daybertū & de iure
patro. cap. quòd autem. ſed cedēs huiuſmodi a-
ctionem nullum dominiū habuit in re, quod nō
tranſit ſine traditione: vt l. traditionibus. C. de
pac. & ff. de acquiren. poſsio. l. quemadmodum.
& l. qui vniuerſas. ergo non plus iuris potuit in
alium transferre, quàm ipſe habuit. de dona-
tio. inter virum & vxor. capi. nuper. Ioan.
Andr. in addit. Speculat. vbi ſuprà dicit, quod
Doct. non dubitabant, quin ex ceſsione rei, ven
ditæ tranſeat dominium: vt nota. in l. planè. ff.
2 famil. erciſcun. Sed vtrum ceſsionarius † poſsit
agere & intentare rei vendicationem ex iure
ſibi ceſſo, dicit fore dubium. & videtur innue-
re quòd ſit contra poſsidentem rem ceſſam:
contra non poſsidentem non. alleg. diſtinct.
gloſ. l. fina. C. de hæred. vel action. videlicet
an cedat competentem, & nil agit, an compe-
tituram, & valet: & illam intentabit, quando
alius inceperit poſsidere: & ſic cedenti & ceſ-
ſionario competit tunc actio. Dicit ſubſequen-
ter, quòd quidam Abbas Galliæ in regula, pro
poſſeſſore. de regul. iur. libro ſexto. reddit ratio
nem quare tranſlato dominio tranſit actio in
rem, & non econtrà: quia dominium eſt cauſa
vendicationis ipſius rei. ff. de rei vendicatio. l. in
rem actio. ſed rei vendicatio non eſt cauſa do-
minij: ſed procedit ex dominio. abſurdum
autem eſſet quòd principale ſequeretur acceſſo
rium. allegat de vulgar. & pupill. ſubſtit. l. ex
pupillari. & quibus modis pignus vel hipo-
thec. ſoluit. l. Lucius. & cuius contrarium
eſt iuridicum & regulare. eodem titu. capi.
acceſſorium.

acceſſorium. libro ſexto, cum concordant. ſubſequenter ibidem dominus Ioan. Andr. dicit dominum ſuum in legibus diſputaſſe hanc queſtionem, videlicet, an habens rei vendicationem ceſſam à domino contra poſſeſſorem bene petat rem iure dominij. & facit ad dubium tactum in relationibus per dominum Robertum circa materiam prædictam, videlicet, vtrum ceſsionarius cui ceſſæ ſunt actiones reales, agendo pro rebus ſibi iure ceſsis dominij, vel quaſi, videatur intẽtare vtilẽ vel directam actionẽ: in quæſtione verò propoſita per dominum Ioan. Andr. vbi ſupra, dicit dominũ ſuum in legibus in ſua diſputatione poſt Dy. tenuiſſe huiuſmodi ceſsionarium poſſe proponere directa rei vendicationem nomine cedentis: & niſi vtatur iure cedentis, ſuccumbet in directa: obtinebit autem ſi intentat vtilem nomine ſuo, cùm prædicta l. fi. C. de hær. vel acti. ven. id permittat. dicens ergo rem ad ſe pertinere iure dominij, veram cauſam allegat, loquendo de vtili. Subdit quòd ſi non exprimat in libello, an proponat directa nomine cedentis, an vtilem nomine proprio, ponderabuntur verba libelli: & ſi in eo innititur iuri actoris, vt ſuprà dictum eſt, dicetur intentare directam nomine cedẽtis: ſi verò ſuo iuri innititur, & ſuo dominio, quia dicit rem ad ſe ſpectare iure dominij, tunc videtur vtilem nomine ſuo propoſuiſſe: vt ſic ex narratione libelli id recipiatur, ex quo ſequi poſsit condemnatio. ff. de eden. l. j. nec verba libelli debent eſſe ſuperflua, ſi poſſunt aliquid operari. C. de preci. impe. offer. l. fi. Nec ob. quod verbum ſimpliciter, poſitum intelligitur de directo. ff. ſi ager vec. vel emphyt. pet. l. j. §. j. & not. ff. de euic. l. minor. §. j. quia illud procedit in illo qui ſuo dominio tantum poteſt vti. ſed is poteſt vti ſuo & alterius dominio ſimpliciter: ergo proponendo intelligitur de ſuo. & dicit quòd quæſtio dominij ſui incipit, Ego qui habeo, &c. & per iſta intelligas ne decipiaris, dictũ Spec poſitum in ti. de procu. §. ſequitur videre. ver. ſed queritur. & ver. ſed nũquid agens. videlicet, quòd ceſsionarius ſimpliciter agendo videtur intẽtare directã. alle. ff. de pet. hære. l. nec vllã. §. item ſciens. & ff. de reli. & ſump. fu. l. ij. & dictã l. planè. ff. famil. erciſcũd. Ber. Io. An. & Io. mo. in c. abbate ſanè. de re iudicat. lib. vj. dicũt etiã in dubio. ſi quis dicat ſe do-
3 miniũ habere, intelligitur de directo: quãdo † autem is cui ceſsio facta eſt, agit vtili vel directa, remittit Spe. vbi ſuprà ad Ho. in ſum. ti. de ceſsio. ſub ri. de alle. nu. iudi. §. fi. vbi dicit Hoſt. in prin. quòd in ceſsionibus tranſeũt actiones directæ: & ideo ceſsionarius poteſt illas intẽtare nomine ſuo: ſed ſi actiones emãtur, cõperũt vtiles. In finẽ verò dicit, quòd ſi cedẽs habeat directã, ceſsionarius etiã proponat directam: ſi vtilẽ, proponat vtilẽ, &c. & hoc dictũ allegaui in cõſilijs. maior pars etiã legiſtarũ. ſ. Dy. Guil. de Cu. Ia. de Beluiſo, quos Bar. recitat, & cum eis concor. in l. ſi mater. §. eandem. ff. de excep. rei iudi. tenent & dicunt expreſsè, quòd appellatione dominij in libello, expreſsè continetur & venit vtile dominium. & probant per d. §. eandem. ibi, nam in qualicunque, &c. & per l. ſed & ſi pignori. §. item ſi iuraueris. ff. de iureiu. & per l. quibus diebus. §. dominus. ff. de condi. inde. & l. ſtipulatio iſta. §. hęc quoque. de verb. obl. de quo per Dyn. Inſti. de acti. §. aliæ. & per Ia. de Beluiſo. in authen. de litigioſis. Glo. verò in d. §. eandem. & Pet. de bellapertica tenent contrarium: prout etiam ibi recitat Bar. & all. pro ſe l. ſi cùm argentum. §. ſi fundum. ff. de except. rei. iud. Et quia verbum, dominij, intelligitur de directo: vt in l. j. § qui in perpetuum. ff. ſi ager vect. ad quam reſpondent vt ſuprà. Pro hac parte alleg. etiam dominus Ægid. notã domini Iac. de But. in l. emptor. C. de hære. vel act. ven. & l. qui ſtipendia. C. de proc. vbi ſecundùm eum tenet & dicit expreſsè, quòd nunquam quis cenſetur velle agere actione ceſſa, niſi de ceſsione faciat mentionem. & plures alias rationes idem dominus Ægid. pro hac parte induxit: ſed finaliter cum alijs dominis, & præſertim cum Bar. remanſit. Sed vt quidam Domini dixerunt, cedens in caſu noſtro non potuit proponere directam, nec vtilem. Directam non: quia cedens rem nunquam poſsidebat, & ſic dominium nunquã habebat. Vtilem non: quia ceſsionarius nunquã tenuit, nec poſſedit. Publiciana non: quia vt prætenditur in facto, ex iuſto titulo cedens & ceſsionarius dominium prætendebant: & quia ceſsionarius, & etiam cedens nunquam poſsidebant. Et ſic quia vſucapere non poterant, ſic nec Publicianam intentare. Ad hoc reſpondebant: quia prædictus ceſsionarius petebat bona ſibi ceſſa iure dominij, vel quaſi: & petebat ea meliori modo & forma quibus de iure poterat, & debebat. & quia etiam omnes actiones reales & perſonales etiam competentes cedenti dedit, & ceſsit, ac tranſtulit in ceſsionarium meliori modo & forma, &c. quòd veniebas omnis modus ſiue actio vtilis huic ceſsionario, ſub dicto verbo, vel quaſi: nam vtilis etiam cedi poteſt: vt not. Spe. ti. de ceſ. bon. §. j. ver. ſed nunquid is cui competit. verba enim reſcripti ſæpè impropriantur in libello, ſiue modo poſteà agendi. vt not. Inn. in c. epiſcopi. de re. eccleſiæ tion alie. intentans etiam directam, & probans in vtili bene obtinebit. arg. eorũ quæ leg. & no. in c. examinata. de iudi. Pro quo etiã facit dictũ Spec. in titu. de ſenteni. §. qualiter. ver. quid ſi lis. Dixit etiam dominus Nicol. quòd licet ius ex quo oritur Publiciana, quaſi dominium appelletur: vt §. aliæ. ſuperiùs alleg. tamen non per hoc ſequitur, quin ius competens ceſsionario quaſi dominium valeat appellari: & ſi non quaſi dominium directum, tamen quaſi dominium vtile. per no. Cy. in l. fin. C. de hære. vel acti. vend. poſt Pet. de bellapertie. Verbum enim quaſi. notat improprietatem veritati contrariam ſimilitudinariam. ff. ſoln. matr. l. ſi cùm dotem. in fine. modò qui actionem habet ad rem, quaſi rem habere dicitur: vt l. qui actione. ff. de regul. iur. Sed ceſsionarius iſte habet actionem ad habendum hoc dominium, nec de iure canonico eſt curandũ de nomine actionis, dummodo ex forma libelli & alijs actitatis in cauſa poſsit conſtare de intentione agentis. de iudi. c. dilecti. Et in hoc Domini finaliter remanſerunt,

quòd reciperetur id quod magis vtile foret, & expediret pro intentione agentis, quę magis debet conſiderari, quàm verba. de verb. ſig. cap. præterea. & c. intelligentia. verba enim libelli in fauorem libellantis latam recipiunt interpretationem: vt l. ſolent. ff. de iudic. & l. inter ſtipulantem. §. Stichus. ff. de verb. obl.

ADDITIO.

Ant. Mar. Pap. Deciſio iſta non dubitat quin actiones reales cedi poſsint per non poſsidentem ſed tantùm dubitat & non bene reſoluit, an dominium per talem ceſsionem transferatur: & an ceſsionarius poſsit intentare rei vendicationem & an agendo videatur intentare directam, vel vtilem, aut publicianam, & quid, quando agitur omni meliori modo, prout ſeruatur in curia, videas per te. Antonius Maria Papazzonis.

De Iudicijs.

EPITOME.

Curator datus ad litem pupilli, non tenetur facere inuentarium.

DECISIO I. aliàs 45.

PRocurator ſeu curator datus ad litem pupillo, non tenetur facere inuentariū: per rationes quas ponit Spe. t. t. de acto re ab vniuerſitate, vel curatore deputato. §. j. verſicu. puberes.

EPITOME.

Diſpoſitio c. ſi annum. de iudi. li. vj. procedit, in cauſa decimarum competentium laico ex priuilegio.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ poſſunt præſcribi: ius verò decimandi non.*

DECISIO II. aliàs 46.

CAp. ſi annum. de iudi. li. vj. habet locum in laico maiore quatuordecim annis defendente decimas ſibi, vt prætenditur, ex priuilegio apoſtolico debitas. & ante Lateranen. concilium in feudum conceſſas: propter verba textus ibi, & alijs cauſis ſpiritualibus, & dependentibus ab eiſdem. Sed nulli dubium quin decimæ ſunt ſpirituales, & dependentia ſunt fructus decimarum: vt no. Io. mo. ibidem expreſsè,
1 † qui bene poſſunt cadere in laicum, & etiam præſcribi: licet ius decimandi non. vt not. de præſcrip. cap. cauſamque. & de deci. cap. quāuis. per Bernard. & ſic fuit determinatum poſt relationes meas in cauſa Dertuſen.

EPITOME.

Fit computatio annorum domini à natiuitate, non à circuncisione.

DECISIO III. aliàs 50.

a A Natiuitate [a] Domini & c. ab ipſo die natiuitatis Ieſu Chriſti, & non à die circuncisionis eſt computandus, & inchoandus in Romana curia annus.

ADDITIO.

a A natiuitate. Adde ad hanc deciſ. & ſequentem deciſ. 17. incip. ſciendum eſt quòd curia Romana. eod. tit. in ant. q.

EPITOME.

Annus ab incarnatione domini poſt menſem Martij incipit ſecundum curſum Franciæ & Angliæ.

DECISIO IIII. aliàs 108.

SEcundùm curſum Angliæ, & Fráciæ an-
a nus incarnationis dominicæ non incipit
poſt annum natiuitatis, ſicut ſecundum curſum Romanæ curiæ: ſed poſt menſem Martij cō currunt ſub eodem numero tam annus à natiuitate præcedens, quàm annus incarnationis ſubſequens.

ADDITIO.

a Annus. Adde deciſ. 17. j. eod. titu. in antiq.

EPITOME.

Facta fide de abſentia procuratoris à ciuitate, & ſuburbijs vbi degit curia, procedi poteſt per audientiam. hoc dicit. Vel ſic, In abſentia procuratoris etiam cauſa recreationis, & ad breue tempus per audientiam proceditur, & valet proceſſus.

DECISIO V. aliàs 129.

a IN abſentia [a] procuratoris cauſarum tranſeuntium ad anagniam, vel alium locum non exiſtentem de ſuburbijs curiæ Roma. etiam ſi Papa ibidem cum Dominis Cardinalibus reſideat, procedi poterit per audientiam facta fide de abſentia antedicta. Idem voluerunt Domini obſeruare in teſtibus affuturis illuc tranſeuntibus, recepto & præſtito priùs per eos iuramento, quòd ea de cauſa non recedant, & in breui non ſunt reuerſuri, ne copia probationum pereat, & curſus cauſarum impediatur: quia probationes non ſunt anguſtiandæ: vt lite non conteſt. c. quoniā. de teſti. c. Albericus. & c. ſignificauit.

ADDITIO.

a In abſentia. Adde quomodo, qualiter, & quando proceſſus in actione ciuili, vel criminali fieri poſſit contra abſentem: Guid. Pap. deciſ. 429. incip. procedi debet contra abſentem. &c.

EPITOME.

Commiſsio impetrata per filium familiàs in patria poteſtate conſtitutum, quia non eſt niſi quædam diſtributio, valet.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio impetrata per excommunicatum, & per quencunque inhabilem, valet.*

2 *Prohibitio patris facta filio de non agendo, ſiue in iudicio*

iudicio procedendo, non dicitur habere perpetuam
cauſam prohibitionis.
3 *Exceptio excommunicationis an in audientia cõtra-*
dictarum admittatur contra impetrantem.

DECISIO VI. aliàs 175.

COmmiſsio impetrata in curia per filium-
familiàs in patria poteſtate conſtitutum
ſine conſenſu patris, & in cauſa prophana
valet: maximè ſi ille filius ante litis conteſtatio-
nem emancipatur: & emancipatus de conſenſu
patris in bonis, in quibus patri nõ quęritur vſuſ
fructus, agat: per illud generale: quia non refert
per quẽ preces Imperatori offerantur. C. de pre-
cib. impe. of. l. vniuerſi. Prætereà quia huiuſmo-
1 di impetratio † in curia non eſt niſi quædam di-
ſtributio, hinc eſt, quòd valet commiſsio impe-
trata per excommunicatum, per non habentem
mandatum, & per quencunque etiã inhabilem:
ita quòd c. ipſo iure. de reſcrip. in vj. & c. nõnul-
a li. a de reſcrip. nõ vẽdicãt ſibi locũ in curia: imò
ſecundùm aliquos Dominos filiusfamiliàs non
eſt inhabilis de per ſe ratione patriæ poteſtatis,
ad impetrãdũ: quia nõ eſt ſimpliciter prohibitus
impetrare vel agere: imò reperio quòd in omni-
bus pro alio & per ſe in caſibus, in quibus ſibi
competit ius agendi, agere poteſt, & in iudicio
comparere: imò & in omnibus caſibus cõuenirı:
vt l. filius familiàs. §. ſed & ipſe. ff. de procu. & ff.
de actio. & obli. l. ſi filius. in ſecũdo reſpõ. de pro
cura. c. nõ iniuſtè. & c. qui generaliter. libr. vj.
Nec mirum: quia contrahit, & quaſi contrahit
in omnibus: vt l. tam ex contractibus. ff. de iudi.
& in iudicijs quaſi contrahimus: vt l. iij. §. idem
ſcribit. ff. de pecu. & de iudi. c. ſi. Sed licet prohi
2 beatur † agere, ſiue in iudicio comparere ſine
conſenſu patris: vt in l. cùm non ſolùm. §. ne-
ceſsitate C. de bo. quæ libe. tamen huiuſmodi
prohibitio non habet perpetuam cauſam pro-
hibitionis: quia ſuperueniente conſenſu valebit
iudicium cum eo agitatum. & in multis caſibus
valet ſine conſenſu patris: vt in c. ſi annũ. de iudi.
lib. vj. quod quidem iudicium incipit per litis
cõteſtationẽ, quæ eſt exordium litis. de offic. de-
leg. cap. ſuper quæſtionum. & quia ante litem cõ
teſtatam quis non cenſetur agere, ſed agere vel-
le: vt l. amplius. rem rat. haber. ff. & ideò dantur
induciæ deliberatoriæ, an quis velit cedere, vel
contendere. de procura. cap. dilectus. de dilat. c.
j. & ij. quæſt. iij. c. offeratur. Et quia reſcripti
impetratio non eſt actus iudicialis, ſed extraiudi
cialis: vt not. Innoc. in c. quoniam. de proba.
& probat c. nonnulli. & c. ſi. de reſcrip. quia
bene valent agitata per filium familiàs, ſicut no.
Iac. de Butr. de procuratore conſtituto à mino
re, & iudicio habito cum illo, quod ſit validum
ipſo iure, in l. non eo minus. ff. de mino. Facit
pro præmiſsis: quia non reperitur ius inhabili-
tans: & edictum non eſt de permiſsorijs: ſed po
tiùs prohibitorijs, ergo intelligitur eſſe permiſ-
ſum. ff. ex quib. can. ma. l. j. de ſponſa. c. cùm
apud. quid enim ſcitur, dum commiſsio per
filiumfamiliàs impetratur, qualiter agetur an ex
caſtrenſi, vel quaſi: an ex conſenſu vel ſine? & hoc
eſt fortius argumentum: quia ſufficit quòd inter
ueniat iſte conſenſus: ergo non requiritur, quòd
ante impetrationem commiſsionis præcedat.
Nec ob. c. nonnulli. de reſer. quia hic pro alio
non impetrat, ſed pro ſeipſo. Ex quo infere-
batur alia concluſio, quòd ſi filiusfamiliàs ante
emancipationem ad agendum in certa cauſa, in
qua nondum ius agendi habere poterat, procu-
ratorem conſtituerit, & poſteà emancipatus
fuerit, & ius agendi, & conſenſum patris ob-
tinuerit, quòd proceſſus habitus cum tali pro-
curatore eſt validus & bonus, per eadem
motiua.

ADDITIO.

a C. nonnulli. Compoſt. in cap. nonnulli. hic alle-
3 ga. dicit quòd curia † practicat, quòd in audi-
entia contradictarum non admittitur excommu
nicationis exceptio contra impetrantem, niſi
probetur per literas, & opponatur per filium
contra quem impetratur, etiam ſi pro eo lata
eſſet ſententia excommunicationis, non admit-
tatur oppoſita, niſi timeat præiudicium litera-
rum aliquod in futurum: quo caſu ſufficit præ-
ſtare cautionem de non vtendo literis contra
eum. Adde deciſ. 60. & 61. j. de appellat.

EPITOME.

Emancipatio facta de clerico per patrem coram iu-
dice laico, qui eſt iudex patris, valet,

SVMMARIA.

1 *Emancipatio per iudicem competentem fieri debet.*
Et quis iudex cenſeatur competens? & nume. 4.
2 *Emancipatio eſt actus patris & non filij.*
3 *Patriæ poteſtatis ius inſtitutionis ſecularis eſt.*
4 *Emancipatio vocatur præmium ſiue donum.*
5 *Iudex laicus debet adiri in caſu, quo laicus donat, vel*
alienat, vel ſe clerico obligat, & econuerſò.
6 *Clerico minori coram iudice laico litiganti, autoritate*
cuius de procuratore ad lites prouidebitur.

DECISIO VII. aliàs 178.

a EMancipatio a facta de clerico per patrem
corã iudice laico & ipſo autorizante eſt
1 valida, & licet lex dicat, ꝙ † emancipatio
debeat fieri per iudicem cõpetentem. C. de emã
b ci. liberor. l. iii. iudex competẽs in hoc caſu cenſe
tur iudex ipſius patris agentis, & emãcipãtis, quę
2 quidẽ emancipatio † eſt actus ipſius patris & nõ
filij: vt in d. l. j. ergo eſt ſolennizãdus à iudice pa-
3 tris, & nõ à iudice filij. Facit † quia ius patriæ po
teſtatis eſt à poteſtate ſeculari. & nõ eccleſiaſtica
introductum: vt Inſtit. de patria pot. in princi. &
quia actus huiuſmodi ex ſola volũtate patris pro
cedit, pro qua explenda ſiue autorizãda adhibet
iudicẽ ſuum propriũ & non filij: ſicut dicitur in
ſimili de alienatione, ſiue vnione fienda alicuius
eccleſiæ ſiue rei eccleſiaſticæ alicui prælato ſubie
ctæ alteri eccleſiæ vel perſonæ extra ciuitatẽ, vel
diœceſim rei alienãdæ, ſiue eccleſiæ vniendę cõ-
ſtituta, qui huiuſmodi alienationem ſeu vnionẽ

auctorizabit, ille vtique ſub cuius poteſtate &
iuriſdictione res alienandæ vel vniendæ conſi-
ſtant: prout legit. & not. de re. eccle. non alie. c.
dudum. li. vj. & in Clem. c. ſi vna. eo. ti. & meliùs
xvij. q. ij. in venditionibus. in gl. Sic in propoſi-
to iudex illius volentis liberare filium ſuum de
patria poteſtate, huic liberationi autoritaté præ-
ſtabit. Nec obſt. illud generale, quòd actor debet
ſequi forum rei. de foro compet. c. cũ ſit. quia il-
lud procedit in contentioſis, & quãdo iudicium
redditur in inuitum: ſecus in voluntarijs & ex-
traiudicialibus actibus, vt hic. Pro quo facit o-
ptimè dictũ Inn. de renũtia. cap. quòd in dubijs.
quòd ille recipit renũtiationem beneficij à volé-
te renuntiare, qui poſſet ipſum inuitum deſtitu
ere. Sed vbi filius poſſet petere per iudicé patré
compelli ad emancipandum, in caſibus apud iu
dicem patris agendũ foret: vt l. iuris ordiné. C.
de iur. om. iud. & de foro cópeten. c. ſi clericus
laicũ. ergo, &c. Si dicas ecótra, ꝙ poſſet apud iu-
dicé filij, in caſibus dic vtrunque poſſe. per not.
Cyn. in l. ſi prædiũ. C. de prædi. minor. quæ opti-
mè facit ad hãc concluſioné. Nec obſt. c. ſi annu
um. de iudic. Vbi quãdo agitur de beneficio per
minoré xiiij. annis, iudex eccleſiaſticus dabit cu
ratoré ad lité, & nó ſecularis: quia hoc euenit ne
dũ ratione perſonæ, ſed etiam rei eccleſiaſticæ,
ſuper qua laicus nullã habet diſpoſitioné. de cõ-
ſti. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de reb. eccle. non alie.
c. fin. Preterea ibi etiam filius ſine conſenſu pa-
tris, & etiam in patria poteſtate conſtitutus age-
re poteſt. Ad quid ergo haberetur recurſus ad
iudicé patris, cùm ſine eo iudicium ſiue actus ex
pleri poſsit: ſecus autem in propoſito caſu: ergo
&c. Nec obſt. c. ſi iudex. de ſen. exc. vbi iudex
eccleſiaſticus cognoſcit an captus, vel detentus
per iudicem laicum ſit clericus vel ne: quia hoc
euenit ratione poſſeſsionis clericatus, in qua ca
ptus clericus reperitur, licet negetur. Vel quia
hæc eſt cauſa merè eccleſiaſtica, videlicet cogno
ſcere de clericatu: ſicut cognoſcere de legiti-
matione filiorum, cuius cognitio duntaxat ſpe-
ctat ad iudicem eccleſiaſticũ, & non ſecularem.
de or. cogni. c. tuam. & qui filij ſint legit. c. cau-
ſam. & c. lator. Præterea exceptio clericorum
tendit ad libertatem eorum. de foro compe. c.
nullus. ſed huiuſmodi emancipatio non dero-
gat huic libertati, ſi coram laico fiat, imò etiam
auget: ergo, &c.

ADDITIONES.

a Emancipatio. Adde Ægid. deciſ. 6. de for. có-
pet. Et nota quòd ex hac noſtra deciſione, & alle
gatis in ea poteſt decidi quæſtio, quæ coram me
incidenter mota fuit in cauſa Pragen. videlicet,
5 quòd ſi laicus † vult donare clerico vltra ſum-
mã quingentorũ aureorũ: & idẽ ſi laicus minor
vult alienare clerico, vel ſe ei ſolẽniter obligare,
quòd iudex ipſius laici nó clerici in prædictis ca
ſibus erit adeũdus ſuper inſinuatione, vel aucto-
ritate præſtanda: & econuerſo, ſi clericus vellet
laico ſic donare, alienare, vel ſe obligare, quòd
iudex ipſius clerici ſuper inſinuatione vel aucto-
ritate debebit adiri: quia agenti actũ iſtis caſibus

non recipienti, auctoritas impertitur. Et ex præ-
6 dictis etiã quæritur, † ſi clericus minor tanquã
actor litigat coram iudice ſeculari, an dictus iu-
dex poterit ſibi donare curatorem ad lites, vel
dari debet per epiſcopum ſuum? Old. q. lvj. &
Spec. in tit. de curatore. tenet, quòd quilibet
etiã iudex delegatus dare poteſt. & refert quod
Ia. de Arena, dicit, quòd debet dari à iudice illi-
us loci, vbi cauſa vertitur: vt l. j. C. vbi pe. tu. Pro
hoc facit l. ſi longius. ff. de iudi. In contrarium
facit C. de adminiſtra. tu. l. fi. §. j. vbi dicitur re-
currendum eſſe ad iudicem competenté, ſcilicet
ad eum, coram quo lis vertitur. Pro hoc facit c.
ſi. de iud. lib. vj. vbi dicit ſpeciale in delegato Pa-
pæ, vt dare poſsit curatorem in cauſa, quæ corã
eo vertitur. Old. ibi diſtinguit: quia aut loquitur
in procuratore generali, & cum ille videatur
datus ad omnes cauſas, vt l. qui habet. §. fin. ff. de
tutel. Dico quòd debet dari à ſuo iudice, & ha-
bebit effectum datio quò ad lites, quæ agitaren
tur etiam extra territorium iudicis, qui dedit eũ,
ad ſimilitudinem tutoris, qui datus à ſuo iudice
adminiſtrat bona vbicũque ſita: vt not. de execu.
tu. l. propter litem. §. licet. Aut loquimur de cu-
ratore dato ad vnã litẽ tantùm: & tũc debet dari
ab illo, vbi cauſa tractatur: dum tamen ſit caſus
talis, cui competat de iure, ſicut conſueuit dici
in prorogatione, in l. j. C. de iur. om. iud. Pro hoc
adducit præalleg. c. ſi annum. in prin., vbi dicit,
de ſuo, loquitur ſimpliciter ad lites: vbi dicit,
de dato, ad illam cauſam tantùm. & vide quod
no. Innoc. in c. petitio. de procura. Et an in bo
nis patrimonialibus in clericis pupillis habeat
locum tractatus tutelarum, laicus poſsit eſſe
eius tutor teſtamentarius, legitimus vel datiuus
cogita. Dubium facit: quia tutela eſt poteſtas
in capite libero, & datur principaliter perſo-
næ: ſed non videtur permiſſa datio de laicis, &
perſonis eccleſiaſticis, nec in bonis ipſorum,
quæ gaudent eodem priuilegio cum bonis eccle
ſiarum: vt c. decernimus. de iudi. & de vita &
hone. cle. c. fin. nec clerici videntur cogendi
ſuſcipere tutelas, niſi tantùm legitimas, ſi nolue
rint: vt not. in authen. presbyteros. C. de epiſco.
& cleri. & lxxvj. diſtinct. cano. peruenit. &
vide quod not. Bald. in l. generaliter. circa fin.
C. de epiſco. & cleri.
b C. de emancip. liberor. l. j. Vbi de patria pote-
3 ſtate loquitur, & ſic de iure patris, † quod habet
in filium, adimendo, & in ipſum filiũ præmium
conferendo; emãcipatio enim vocatur præmiũ
ſiue donum. l. ij. l. cum oportet. §. cùm autem. C.
4 de bo. quę li. & l. penulti. C. de bon mat. † Iudex
enim illius qui confert præmium, non qui eum
ſuſcipit, videtur adeũdus ſuper auctoritate præ
ſtanda: & maximè in hoc caſu, in quo canones
non multùm curant de patria poteſtate, & de
ſuis effectibus.

EPITOME.

Monialis, & præſertim canonica regularis habens admi
niſtrationem, ſiue officium poteſt agere & defendere, &
procuratorem conſtituere pro ſuis adminiſtrationibus.

SVMMARIVM.

1 *Moniales per procuratorem agere poſſe iuris eſt.*

DECI-

DECISIO VIII. aliàs 221.

MOniales & præſertim canonicæ regulares habentes aliqua officia, ſeu adminiſtrationes in monaſterio, ſiue extra diſtincta, poſſunt agere & defendere, ac procuratorem conſtituere pro ſuis officijs, & adminiſtrationibus, ac iuribus & rebus earundem: ſicut dicitur & legitur de quocunque religioſo. de reſcript. c. edoceri. & in c. j. in Cle. eo. tit. per Guil. de mon. Laud. Pro hoc faciunt not. per Innoc. in c. cũ di-
1 lecta. de reſcrip. in prin. vbi dicit, quòd † moniales poſſunt agere per procuratorem in cauſa electionis nomine ſuo. & eodem modo ſi de crimine ageretur: quem recitando Arch. idem tenet in c. ij. in fine, de iudi. lib. vj.

EPITOME.

Senes. videlicèt octogenarij, valetudinarij, & adeò debiles quòd equitare non poſſunt, à perſonali comparitione excuſantur, ad quam tenentur ſenes robuſti, & valentes laborare.

DECISIO IX. aliàs 223.

SEnes, videlicèt octogenarij, valetudinarij & adeò debiles, quòd nõ valẽt equitare, à perſonali comparitione excuſantur. ar. not. in c. querelam. de procurat. vt lite non conte. c. quoniam frequenter. & iiij. q. iiij. can. nullus. ver. Itẽ ſi quis ſe iniuriam. per Ioan. An. & v. q. iij. can. ſi egrotans. per eundem & Archi. & Hoſti. in ſum. de teſt. cog. §. j. verſi. excipiuntur. Senes verò robuſti, ac potentes ad laborandum non excuſantur: quia hæc duo coniunctim requirũtur, quòd ſint ſenes & valetudinarij, qui etiam à veniendo ad iudicium cauſa perhibẽdi teſtimonium excuſantur, pro quorum teſtimonio erit mittendum ad eos. de teſtib. c. ſi quis teſtium.

EPITOME.

Monachus contra ſuum abbatẽ poteſt agere pro alimẽtis in futurum ſibi præſtandis, ſed non pro ſubtractis.

DECISIO V. aliàs 305.

MOnachus profeſſus contra ſuum abbatẽ pro alimentis ſibi ſubtractis agere non poteſt, per regulam, Dolo petit, &c., ſed pro ſibi miniſtrandis in futurũ bene poteſt agere: prout leg. & not. de accuſat. c. ex parte. & faciunt pro primo dicto not. per Io. mo. in capitul. cordi. de appellatio. libr. vj. ſuper verſicul. in expen. in fin. gloſſ.

EPITOME.

Pro defenſa monaſterij vel abbatis ſui etiã ſine mandato monachus agere poteſt, & etiam pro confirmatione electionis prædicti ſui abbatis.

DECISIO XI. aliàs 334.

a MOnachus poteſt agere ſine mandato [a] pro ſuo abbate ad inſtantiam principis, vt præ- 24
tendebatur in facto, per epiſcopum priuato, & capto, ac incarcerato, vt liberetur à carceribus, 1
vel reſtituatur ad regimẽ abbatiæ. Ratio: Nam ſi agere poteſt pro electione abbatis confirmãda, de reſcriptis. c. cum dilecta. de conſue. c. cùm dilectus, de re iudic. c. ad probandum. multo fortiùs pro iam confirmato. & iniuſtè priuato reſtituendo. ar. de accu. c. ad petitionem. Prætereà ſi quilibet clericus poteſt, & debet etiam alijs clericis contradicentibus bona eccleſiæ malè alienata repoſcere: vt de re. eccleſię non alie. c. ſi quis presbiterorum. & c. hoc conſultiſsimo. libr. vj. multò fortiùs perſonam alienatam, & à prælatura remotã. xij. q. ij. can. pręcipimus. de pœ. & remiſſ. ca. cùm infirmitas: hæc autem actio cedit ad vtilitatem monaſterij, imò ad defenſam pro qua quilibet de eccleſia admittitur ſine mandato. de teſti. c. cũ olim. & ibi per Inn. & xxxj. diſt. can. Nicena. in fi. per Archi. Pro qua concluſione faciũt optimè not. per Inno. de re iudi. c. cum I. & A. verũtamen tutius eſſet, quòd prędictus monachus de licentia epiſcopi ageret, etiam in caſu antedicto, ſecundum Inno. ibidem.

ADDITIO.

a Sine mãdato. Monachus poteſt agere in iudicio ſine licentia Abbatis, quando eſt in ſtudio de cõſenſu abbatis cauſa ſtudendi. vide gl. & Bar. in l. ſi longius. §. ſi filius. in fi. ff. de iudi. vide in cap. ex parte tua. de accu. & in ca. ij. ne cle. vel mo. lib. vj. Bal. in aut. habita. vj. col. C. ne ſi. pro pa.

EPITOME.

Monachus agens pro defenſa monaſterij. vel abbatis, ſeu pro confirmatione electionis ipſius debet habere expenſas per Auditorem taxandas, ſecundùm qualitatem perſonæ, & valorem bonorum monaſterij.

DECISIO XII. aliàs 335.

EX hoc etiam inferebatur alia concluſio, quòd ex quo prædictus monachus proſequitur vtilitatem monaſterij agendo, præmiſſa ſuper hoc aliquali ſummaria cauſæ cognitione, debet habere alimenta, & expenſas litis à monaſterio, quas & quæ Auditor æſtimabit ſecundum qualitatem perſonæ, & valorem bonorum, ac redditũum monaſterij. ar. iurium vulgariũ. de accu. cap. ex parte. & c. olim. in fin. de elec. c. vt prateritæ. & c. cùm non deceat. lib. vj.

EPITOME.

Dominus poteſt agere pro oppreſsionibus, turbationibus & iniurijs ſubditorũ tendentibus in perniciem ſuæ iuriſdictionis: non tamen pro commodis eorum priuatis.

SVMMARIVM.

1 *Dominus pro iniurijs & damnis datis ſubditis agere non poteſt: ſed pro ſuo intereſſe ſic.*

DECISIO XIII. aliàs 388.

PRæpoſitus, [a] † ſeu quiuis alius dominus habẽs ſubditos, vel colonos proprios põt agere contra

re contra epiſcopum talliantem,ſeu exactionan-
tem,vel ſpoliantem, turbantem,aut moleſtantē
eoſdem actione iniuriarū, & pro ſuo intereſſe.
hoc verū dicebant Domini,dummodò præmiſſa
fierent in odium,& iniuriam prædicti Prępoſiti:
ſecus verò ſi in odium ſubditi vel coloni.ſecun-
dum Inn.& Hoſti.in c.dilectis filijs.de appel. &
hoc idem nota.per Ioā.And.in c.auctoritate. de
priui.in glo.fi.lib.vj.Faciunt etiam pro hac cō-
cluſione not.per Arc.& Ioann.And.in nouel.de
re iudi.capi.ad apoſtolicæ. & per Guil. de mon.
Laud.& Zenz.de reli.& vene.ſanc.in capit.j.in
princ.in cle.& in Spec.tit.de appel.§.j.& §. quis
poſsit.in fin.

Ex quo inſurrexit aliud dubium,videlicèt,v-
trùm idem Præpoſitus vel dominus poſſet agere
in iudicio pro rebus ablatis eiſdem ſuis ſubditis,
vel colonis,vel damno eis illato emendando.Et
breuiter fuit determinatum quòd non , per not.
dictorum Doc.vbi ſuprà.Quorum ratio eſt iſta:
quia domini non intereſt,nec eſt legitimus pro-
curator ſubditi.Prætereà ſi hoc dominus poſſet
ſuo iure petere : ergo & eadem ratione pactum
poſſet facere de non petendo: quia cuilibet lici-
tum eſt renunciare iuri ſuo.vij.q.j.can.quàm pe-
riculoſum.de regula.c.ad apoſtolicā.& hoc eſſet
abſonum dicere,quòd dictus dominus poſſet re-
nunciare ius ſubditi. ergo,&c.

ADDITIO.

a Præpoſitus.Adde dec.j.hoc titu.in antiq.

EPITOME.

In decimis ſiue petantur de iure, ſiue de conſuetudi-
ne per perſonas eccleſiaſticas à perſonis eccleſiaſticis, ſem
per habet locum clem.diſpendioſam.de iudi.ſecus ſi aga-
tur inter laicos.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio cle.diſpendioſam.procedit ſolùm inter ec-
cleſiaſticos.*
2 *Decima debētur de iure communi,& diuino clericis.*

DECISIO XIIII. aliàs 433.

FVit dubitatum vtrùm ſi agitur inter Præ-
poſitum alicuius eccleſiæ cathedralis, qui
de conſuetudine legitimè pręſcripta à tan-
to tempore,cuius initij memoria, &c.& epiſco-
pum eiuſdem eccleſiæ, qui tam de iure commu-
ni.quàm de conſuetudine,vt ſuprà, prætendunt
ad ſe decimas prædiales & reales certarū poſſeſ-
ſionum, agrorum,villarum ſitarū in diœceſi e-
iuſdem epiſcopi ad ſe pertinere , haberet locum
1 cle. † diſpendioſam.de iudi.Et dubium facit di-
uerſitas opinionum Doct. in eadem cle. nam &
Ioan.Andr.& Pau.vidétur tenere expreſsè quòd
ſic. Zenz.& Guil.de mon.Lau.tenent contrariū
in decimis:quæ non de iure communi vel diui-
no,ſed iure conſuetudinario debentur. At in ca-
ſu noſtro vterque prætendit decimas ad ſe per-
tinere.ergo &c.Præterea tex.elem.prædictæ lo-
quitur de decimis ad quarum præſtationem quis
poteſt compelli per cenſuram eccleſiaſticam mo
nitione præmiſſa, & ſic videtur tantùm locum
habere cùm agitur contra debitores decimarum.
At in caſu noſtro agitur contra duos competi-
tores ſuper iure percipiendi à tertio & non ab
alterutro.ergo &c. Breuiter omnes Domini di-
xerunt opinionem gloſſ. ordin. præſtantiorem,
& ſemper ſic fuiſſe obſeruatum in Rota: & hoc
ea ratione. Nam non eſt dubium quin decimæ
2 † eccleſiaſticæ & ſpirituales debeantur clericis
de iure communi & diuino:vt xvj.q.vij.can. o-
mnes decimæ.& ca.reuertimini. vj. q. j. & quaſi
per totam illam quęſtionem,& de deci.c.tua no-
bis.& c.à nobis.& quaſi per totum. Sed quibus
clericis debentur,ſuper hoc iura diuerſimodè ſta
tuerunt: vt in dicta cauſa & quæſtione & in di-
cto tit.de dec. Sed conſtat quòd has decimas tan
quam ſpirituales vna eccleſia præſcribit contra
aliam:ita quòd vni eccleſiæ ex conſuetudine lon
ginqua legitimè præſcripta debentur,& non al-
teri:vt expreſsè probatur de præſcri.c.de quarta.
& de deci.c.ij.li.vj.ergo qualitercunque agatur
de iure percipiendi decimas eccleſiaſticas , aliàs
de iure communi debitas clericis,ſemper habet
locum cle. prædicta: ſecus verò ſi ageretur inter
laicos etiam de decimis eccleſiaſticis , ad qua-
rum præſtationem nullus poſſet per cenſuram
eccleſiaſticam compelli. & propter hoc fuit il-
lud expreſſum in dicta cle.& ſic fuit obtentum,
& concluſum.

EPITOME.

Iudex domicilij,originis delicti, & rei de qua agitur,
citare poteſt ſuos ſubditos extra territorium exiſtentes:
& talis citatio aliquando perſonam afficit : aliquando
bona tantùm.

DECISIO XV. aliàs 464.

SI quæritur vtrùm iudex poſsit citare ſub-
ditum extra territorium exiſtentem , diſtin-
gue, aut loquitur de iudice generali vt do-
micilij,vel originis,& tunc aut ſubditus latitat,
aut non.Primo modo citatio arctat eum,vt ſi in-
fra territorium latitaret.hoc tenet Innoc. extrà
de rapt.c.j.Secundo caſu tenet citatio, vt afficiat
bona,dummodò fiat ad domum, vel eccleſiam:
patet de ele.non reſi.capit. ex tunc.cum concor.
non autem perſonam,vt de conſti.c.ij.li.vj.cum
concor. Aut de iudice ſingulari, vt rei de qua eſt
quæſtio,vel contractus,vel delicti.Primo caſu ci
tatio non tenet,vt arctet perſonaliter citatū: ſed
vt contra eum procedatur ſuper illa:vt lite non
conteſtata.capit. quoniam.§.in alijs.& de do. &
contu.c.prout. Secundo caſu etiam non tenet,
niſi in hoc,quòd procedatur ſecundum formam
c.Romana.§.contrahentes. de fo.compe.lib. vj.
Tertio caſu diſtingue,aut crimen eſt graue , &
etiam citatio citatum non arctat:ſed habet locū
remiſsio,per §.ſi verò quis comprehenſorum.in
authentic. vt nulli iudici. vt hic. Aut eſt leue, &
etiam nec tenet citatio,nec habet locū remiſsio,
propter §.ſi fiet.ergo citatio per iudicem vbi mo
ratur ad requiſitionē iudicis delicti, & arctabi-
tur perſonaliter, ita ꝙ ſententia in eū poſteà la-
ta,te-

ra.tenet.facit de priuil.c.j lib.vj.de hoc iij.q.vj. c.j.& per In.& Hosti. de fo.compe. cap.licet.& de consti.c.j.lib.vj.&c.

EPITOME.

Auditor cui eſt commiſſum, quòd decernat citationem perſonalem, ſi repererit diffamatum de contentis in commiſſione, non recipiet probationes de bona fama: nec admittet procuratorem allegantem cauſas abſentiæ ſuæ ſine ſpeciali mandato.

DECISIO XVI. aliàs 476.

AVditor cui eſt commiſſum, quòd ſi repe riat aliquos de contentis in commiſſione ſibi directa publicè diffamatos, decernat contra eos citationem perſonalem: & quòd ſuper huiuſmodi infamia teſtes recipiat: non ob hoc abſque alio mandato ſpeciali etiam ad inſtantiam procuratoris huiuſmodi citandorum generaliter deputati ad cauſas poteſt recipere teſtes ſuper bona fama. Ratio duplex eſt, quia iſta eſt extraiudicialis informatio: ideò hanc receptionem facere poteſt, vt ſuprà. Secunda ratio, quia natura huiuſmodi cauſæ perſonam procuratoris non admittit & fuerat antè deciſum per tres concordes interlocutorias, vt dicebat dominus Valhardus Auditor. Item tenent Domini, quòd ſi talis procurator vellet allegare cauſas abſentiæ, non admitteretur, non obſtante l.ſeruũ quoque.§.qui publicè.ff.de proc.qui intelligitur de procuratore habente ſpeciale mandatum ad huiuſmodi excuſationes, ſeu cauſas abſentiæ proponendum.& procuratore poſt citationem deſtinato ad hoc ſpecialiter: quia poſt executionẽ huiuſmodi & eius reportationem ſunt talia alleganda: quia exceptio actionem præſupponit, cũ ſit eius excluſio.ff.de exceptio.l.ij.de hoc ſolet ſemper ſpecialis commiſſio impetrari.

EPITOME.

Proceſſus factus per executorem ſententiæ contra intruſum, licèt de intruſione non cognouerit, valet.

DECISIO XVII. aliàs 479.

SI executor eidem P.datus cõtra A.vigore dictarum literarum narrantium A. fuiſſe tam lite pendente, quàm poſt ſententiam intruſum non facta inquiſitione de veritate dictorum narratorum proceſſit, monẽdo eum ſub pœnis excommunicationis ipſo facto latis, quòd a poſſeſsione infra ſex dies deſiſteret, & propter hoc fuit appellatum: & cauſa appellationis cõmiſſa Auditori, proceſſus huiuſmodi non potuerat repugnari, ex eo quòd cauſarum cognitionem nõ præmiſit, dummodò tamen eorum Auditori poſteà de veritate conſtet, ſumitur fundamentum ex not. Inno. de præſump. cap. dudum. & Pau. in Clemen.j.de offi.dele.& not.Pau. in c. neceſ.præbend.cap.cùm ei quem.in Cle. Mouit etiam Dominos, quia vbi executor habet recipere preces cognitionis in aliquo caſu, non venit ex natura executionis, ſed potiùs à natura exceptionis oppoſitæ per partem: vt patet ex lectura J. noua. ff. de re iudi. l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. & in c. de cætero.& in cap. t. cùm ſuper. de re iudic. per Inno. Itẽ mouit, quia aſsignatio termini ſex dierum habebat cognitionem tacitam, licèt nõ expreſſam, ſi non veniret in termino allegaturus rationes & cauſas quare non debet fieri executio contra eum: ſicut enim veniret infra terminum ad opponendum, ita & venire potuit ad allegãdum cauſas in contrariũ, ſi quas habebat. de dolo & contu.cap.cùm dilecti.

De Libelli oblatione.

EPITOME.

Libellus & articuli in actione iniuriarum etiam ciuiliter intẽtata, debent taliter ſpecificari, quòd pars per illa certificari, & teſtes deſuper deponere poſsint.

DECISIO I. aliàs 39.

a IN actione iniuriarum licèt agatur ciuiliter, tamen requiritur ſpecificatio talis in libellis & articulis, quòd pars poſsit certificari: & teſtes deponere: ſed non tanta, quanta in obiectibus, qui ſunt plus odioſi. Pro hoc dicto alle. text. in capit. iur. de procu. & no. Inno. in cap. accepimus. de purga. ca. faciunt etiam notata de ſpecificatione criminum contra teſtes, quæ licèt probentur, tamen pœna ordinaria nõ puniuntur: vt in capit. cùm dilectus. de ordi. cog. de dicta ſpecificatione notatur in capit. ex parte A de. de reſtib. & eod. titu. cap. præſentium. libr. vj. & ibi de hoc.

ADDITIO.

a Iniuriarũ. Attende ad conſil. Soci. 146. nu. 13. 14. primo vol. & in conſi. 107. nu. 3. in tertio vo. Iaſ. in l. edita. C. de eden. & deciſ. j. j. de accuſat.

EPITOME.

Libello oblato in cauſa criminali etiam ciuiliter concludenti citatus perſonaliter, ſi cõparet, reſpõdere tenetur.

DECISIO II. aliàs 372.

LIcèt contra perſonaliter citatum detur libellus concludens ciuiliter in cauſa criminali: nihilominus tamen tali libello ſic citatus, ſi comparet, tenetur reſpondere: & ſi non comparet, poteſt excommunicari. Ratio, quia nedum propter pœnam ordinariam ſibi pro crimine infligendam, vel cauſam, in qua non poterit interuenire procurator, vbi quis perſonaliter citatur: ſed etiam propter enormitatem criminis & ſcandali ex hoc exorti in partibus. & ad terrorem aliorum, ne ſimilia perpetrentur, & quia forte non poteſt ita plenè conſtare, nec probari per teſtes de facto, ſicut per ſuam reſponſionem & confeſsionem: ideirco ad reſpondendum prædicto libello debuit perſonaliter venire iuxta mandatum Papæ. Ex multis

tis enim, & diuerſis cauſis citationes perſonales conceduntur. de iudic.c.j.in fi.lib.vj.& eo.ti.c.j. in Cle.& quandocunque,& ex quacunque cauſa quis perſonaliter citatur, non ſufficit mittere procuratorem.de maio. & obe.c.fi.de do.& cót.c.dilecti.de dila.c.expoſuit.& ibi per Ber.

EPITOME.

Libellus in quo aliquis dicit rem ſuam fuiſſe, licèt non dicat nunc ſuam eſſe, procedit. Vel ſic, Sufficit libellum ex præſumptionibus procedere.

SVMMARIA.

1 *Præſumptio an poſſit libellum validare.*
2 *Verborum extenſio non habet locum in cõfeſſionibus.*

DECISIO III. aliàs 325.

1 SI in libello † narrem fundum ad me pertinuiſſe,& pertinere conſueuiſſe,petens illum mihi adiudicari, valet huiuſmodi libellus:licèt in narratione illius non dixerim, & pertinere,&c.Ratio: quia ſufficit quòd libellus procedat ex præſumptionibus: vt in l.eius.§.Lucius. ff.de his quæ in frau.cred.not.Inno.in c.ij. de libel.obla. nec obſtant quædam no.Cyn.alleg. in contrarium in l. edita C.de eden.in iij.q.& glo. ac dictum Bar.ff.de confeſ.l.certum.quia illa intelliguntur,vbi in libello petuntur, quæ ſignificant abnegationem: hic verò ſecus, quia petit præſentem adiudicationem.Nec obſt.gloſ.in d.
2 l.certum. quia loquitur † in confeſſione, quæ non recipit verborum extenſionem: quia præiudicaret confitenti, quod non eſt veriſimile procedere ex eius mente: Sed nos loquimur in libello, qui capit extenſionem, & latam interpretationem in fauorem libellantis: vt l. ſolemus.ff.de iudi. & l.inter ſtipulátem.§. Stichum. ff.de verb.oblig. & de cauſa poſſeſ. & propriet. capitu.cùm eccleſia.nec ob.l.ſi adulterij.§. idem Pollioni.ff. de adulr. vbi non ſufficit error exiſtens etiam notorius, niſi allegetur. Facit capit. accedens.vt lite non conteſt.quia allegari videtur, cùm tales & ſimiles præſumptiones,ex quibus oritur, in libello, vel exceptionibus exprimuntur.per dict.§.Lucius.vt no.Bar.in d.§.idem Pollioni.

De Litis conteſtatione.

EPITOME.

In cauſa appellationis interpoſitæ à diffinitiua vna parte præſente,non eſt neceſſaria litis conteſtatio:ſecus ſi vtraque.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio in cauſa appellationis interpoſita à diffinitiua,an & quando ſit neceſſaria.& nu.4.*
2 *Litis conteſtatio an ſemper ſit in cauſis neceſſaria.*
3 *Receptio teſtium lite nõ conteſtata ſuper libello partis producentis,an ſit valida.*

DECISIO I. aliàs 8.

1 FVIT dubitatum vtrũ in cauſa † appellationis interpoſitæ à diffinitiua
a eſſet neceſſaria litis conteſtatio. Et videbatur quòd non:quia non eſt neceſſarius libellus,ſecundũ Inn.in cap.cùm contingat.de offic.delega.ſuper quo debet fieri litis cóteſtatio:vt iij.q.iij.can.indue:ç.§.offeratur.& de lit.conteſta.c.vno.de electio.capi.dudum.Si igitur non detur libellus, ergo nec erit litis conteſtatio neceſſaria.Præterea aut lis eſt conteſtata in principali cauſa,aut non.ſi non,ſententiæ,eſt nulla quia caret fundamento: vt lite non conteſta.in rubro & nigro.ergo ab ea non eſt neceſſarium appellari.de re iudi.c.j. ſi verò lis fuerit conteſtata in principali cauſa,hoc videtur ſufficere in cauſa appellationis:quia licèt ſint diuerſæ inſtantiæ,tamẽ eadem cauſa eſt.de fide inſtru.c.cùm Ioannes.de iur.calum.c.ij.lib.vj.vbi Archid.tenet libellum neceſſariũ,& per conſequẽs litis conteſtationem neceſſariam in cauſa appellationis.remittit ad Spec.tit.de libel.concep.§. nunc dicendum.ver.ſed nunquid in cauſa appellationis.vbi dicit Spec.dominum Clemẽtem iiij. ita mandaſſe ſeruari Auditoribus.Hoſt.etiam in ſumma ti.de appella.§.quis ſit effectus.dicit, vbi appellatur à diffinitiua,datur libellus parti,niſi ſit contumax: quia tunc proceditur lite non cóteſtata:vt in c.per tuas.de appella.per quam decre. dicebant & concludebant omnes Domini, quòd ſi vna pars vocatur per iudicem ad reſpondendum libello, & litem conteſtandum ſuper eo,& per contumaciam ſe abſentat, poſſe procedi lite non conteſtata,dummodò ſemel in cauſa fuerit lis conteſtata:& hoc ſiue præſens fuerit in curia,ſiue abſens, quia eadem eſt ratio vtrobique.& ſic intelligũtur not.Inno. in dicto cap. cùm contingat.& probatur C.de temp.app.l.fi. §.illud.Si autem pars non eſt abſens per contumaciam,& tunc ſiue ſit in curia, ſiue extra, procedi non poteſt lite non conteſtata, & ſic procedet contrarius intellectus c.interpoſita. in fi. de appel.& Spe.vbi ſuprà.Simile quod not. Spe. de officio iudicis quo imploratur reſtitutio in integrũ.de reſti.in inte.§.ij.in fin. Et facit quòd tres ſunt inſtantiæ, & non cauſæ. Ad materiam vide not.in c.Raynaldus.de teſta.per Ber.& Ioan.An. in nouel.Dominus verò & pater meus Io.de Lig. in d.c.per tuas.videbatur diſtinguere ſicut diſtinguit gl.in c.prout.de dol.& contu. & in c. ſæpè.
2 de appel.quia † aut liquet, aut liquere poteſt de cauſa ſtatim:& pro tunc proceditur lite non cóteſtata. & aliàs non. teneas diſtinctionem ſuperiùs poſitam,quæ tutior eſt. Ex quo inſurrexit aliud dubium: Si à ſentẽtia abſolutionis lata pro reo in cauſa iniuriarum per vtranque partem appellatur, & in cauſa appellatiõis per ambas partes dantur libelli appellatorij: puta vna partium,quæ habuit ſententiam pro ſe in prima inſtantia, petit eam confirmari, alia infirmari: & in termino aſsignato vtrique ad reſpondendum libello hinc inde, & litem conteſta. ſuper eiſdem ambæ partes lite conteſtata ſuper libello duntaxat cófirmatorio,& non ſuper alio:& pars illa

illa ſuper cuius libello nõ fuit lis cõteſtata pro-
ducat teſtes ſuper articulis ex materia libelli ſui
deſcendentibus, probantibus clarè intentionem
ſuam, ita quod ſententia veniebat ferenda pro
ipſo: dubitaui ego qui habui cauſam in ſecunda
3 inſtantia, vtrùm † valeret receptio teſtium præ-
dictorum[a] ad effectum ſententiæ ferendæ pro ip-
ſo. Et videbatur mihi quòd non: quia lite non cõ-
teſtata ſuper libello partis illos produxerat. per
rubrum & nigrum, vt lit. non conteſt. per to-
tum etiam per ſuperius in ſuprà proxima con-
cluſione dicta & allegata. Fuit determinatum &
concluſum per omnes Dominos meos cõtrariũ:
quia fuit lis conteſtata in prima inſtantia legiti-
mè ſuper libello dato tunc per iſtum, qui tunc
propter defectum probationis ſuccubuit: & tũc
quia legitimè intentionem ſuam probauit, de-
bet obtinere: item etiam quia libelli erant con-
tradictorij, & ambo appellatorij, ita quod ſecũ-
dum aliquos hoc ſolùm videbatur ſufficere pro
lite conteſtatã. Pro quo fuit allegatum c. oblatę,
in fi. de appel. & quod no. Innoc. in c. ex inſinua-
tione. de procura. circa finem. tum etiã, quia ex
quo fuit aſsignatus terminus vtrique parti ad re
ſpondendum libello hinc inde, & litem cõteſtã-
dum ſuper illo, ſi vna pars omiſit litem cõteſtari,
vel non petijt, imputet ſibi: & poterat procedi
lite non conteſtata in eius contumaciã per c. per
tuas. de appel. & C. de temp. app. l. vlt. quæ ratio
ſummè mihi placuiſſet, & placeret, ſi teſtes fuiſ-
ſent producti contra omittentem litis conteſta-
tionem, & pro illo qui fuit litem cõteſtatus, ſed
totum ecõtra fuit factum: ergo videbatur quòd
totus proceſſus nihil valuerit habitus coram me.
Veruntamẽ propter dicta motiua Dominorum,
& concordiam & conſilia, ego tuli ſententiam
informatoriam. primò ex nouiter actitatis corã
me nihil eidem adiudicando, condẽnationem ta
men expenſarum omittendo, à qua ſententia ite-
rum per vtranque partem fuit appellatũ, & per
me delatum, & in tertia inſtantia lite conteſtata
ſententia confirmata & ſuppleta.

ADDITIO.

a Appellationis. Tu dic meliùs, quòd quando † à
4 diffinitiua ſentẽtia appellatur, in cauſa appella-
tionis non fit litis conteſtatio etiã vtraque parte
præſente. Ratio eſt: quia in tali cauſa articulus de
iuſtitia appellationis non eſt ſeparatus à negotio
principali: & ideò ſufficit litis conteſtatio facta
in cauſa principali coram iudice, qui de princi-
pali cognouit. Vbi verò appellatur ab interlocu-
toria: tunc bene fit litis conteſtatio ſuper arti-
culo appellationis, aut ſuper grauamine, & libel
lus offertur ſecundum Gof. in d. c. per tuas. & idẽ
tenet Ioann. Andr. in capitu. Raynaldus. de teſta,
plus etiam dicit d. Pe. de Peruſio in d. c. interpoſi-
ta. de appel. quòd etiam lite non conteſtata ſuper
appellationis articulo. nec etiam ſuper princi-
pali, poteſt in cauſa appellationis ad ſententiam
procedi, & ſi iuſtificata fuerit appellatio ab in-
terlocutoria, nõ poterit ſuper principali ad ſen-
tentiam procedi, niſi ſuper eo ſit facta conteſta-
tio. & ita intelligitur ſecundum eũ d. c. per tuas.

Quid ſi agatur cauſa nullitatis ſententiæ, an poſ-
ſit eo modo procedi, quo proceditur in cauſa ap
pellationis? Dic quòd ſic, vt in c. in noſtra. in glo.
ſi. de procur. facit quod not. Abb. in c. cauſam. de
reſcriptis.

EPITOME.

Pars rea ſi negat narrata in libello prout narrantur, vera
eſſe: & petita prout petuntur, fieri nõ debere: litis cõteſtatio
facta cenſetur abſq; eo quod dicat; animo litẽ conteſtandi.

SUMMARIA.

1 *Litis conteſtatio quibus verbis fit.*
2 *Reſpondens narratis in libello, videtur litẽ conteſtari,*
licèt non intendat.
3 *Narratio an & quo caſu pro petitione vel cõteſtatiõe*
habeatur.
4 *Conteſtatio dicitur ab animo rei dependere.*

DECISIO CCCXII. aliàs. CCCXI.

a SI pars rea reſpondendo libello[a] † negat nar-
1 rata prout narrantur, & dicat petita fieri nõ
debere, ſi non addat, & dicat animo litem
conteſtandi, fuit dubitatum vtrũ per huiuſmo-
di reſponſionem fuerit lis conteſtata? Et breuiter
ſine argumentis fuit determinatũ & concluſum
quod ſic, per l. rem non nouam. C. de iudi. & per. l. ij.
C. de iur. cal. §. patroni. de li. conte. c. vnico. & ibi
idẽ tenet Abbas poſt Inn. & de elec. c. dudũ. el. ij.
& not. per Spe. ti. de lit. cõte. §. j. ver. quid ergo ſi
proponũtur. vbi hãc quæſtionẽ pertractãdo eã
ſic decidit. imò interdum ſufficit reſpõdere nar-
ratis in libello, licèt non petitioni: prout legitur
& no. in c. vnic. de lit. cõteſt. in nouel. per Ioan.
b An. nec iuuaret proteſtatio[b] facta in cõtrarium,
videlicèt quod per huiuſmodi reſponſionẽ nõ intẽ-
deret litẽ cõteſtari: prout legitur & no. in c. ſol-
licitudinem. de appel. Nec mirum, quia prædicta
iura loquuntur ſimpliciter, & talẽ animi expreſ-
ſionem non requirunt. Facit, quia præſumitur quod
c quis verbo non exprimat, quod in mente[c] non
cogitauit. ff. de reb. dub. l. in ambiguo. & de reg.
iur. c. in obſcuris. lib. vj. alioqui ſimili ratione in
cõtractibus, in vltimis voluntatibus, priuilegijs
& reſcriptis nõ valeret, quod fieret niſi adderetur hu
iuſmodi animi expreſsio, quod eſſet abſurdum. Pro
qua cõcluſione faciunt ea quæ legũtur & no. in
c. intelligentia. & c. præterea. de verb. ſig.

ADDITIONES.

a Libello. In quo petitio cõtinetur: ſi autem in li-
bello fieret ſola narratio abſque petitione, & cõ-
cluſione: tunc per reſponſionem non intellige-
retur conteſtatio facta. Fallit in Papa, coram quo
ſola narratio facta, & reſponſio ad eã ſecuta in-
duceret conteſtationem: quia eius præſentia ſup
plet omnem defectum, quod eſt notandum ſecũ-
dum Doct. in d. c. vnico. de lit. conteſt.
b Proteſtatio. Hoc verum, quando iudex & aduer
ſarius diſſentiunt proteſtationi: ſi autem conſen-
tirent tacitè vel expreſsè, tunc fit conteſtatio: quia
conteſtatio dependet ab animo rei: vt in aut. de
exhi. reis. §. illud. quo animo caret, qui ſic pro-
teſtatur:

teſtatur : & ab ipſa proteſtatione recedere non videtur per expreſsioné verborũ habentiũ inducere conteſtationem: quia proteſtatio in principio litis facta, videtur in quolibet actu iudicij repetita, dummodò actus ſequẽs fiat incontinẽti: ſecus ſi ex interuallo, ſecũdũm quod no. in regula, in generali. & regula, exceptioné. de re. iur. li. vj. Et ex hac ratione cõcluditur quòd etiã ſi iudex, & aduerſarius non cõſentiũt proteſtationi, cõteſtatio impeditur per dictam proteſtationẽ: cuius contrariũ viſus ſum voluiſſe, ſuprà in principio huius apoſtillæ.

c Quod in mente. Iſta ratio poſſet in contrarium retorqueri, ſcilicèt quòd non eſt veriſimile, quòd quis mente gerat aliud, quàm id quod verbis expreſsit: quia verba ſunt notæ earum quæ ſunt in animo paſsionum. de ſpon. c. ex literis. & c. intelligentia. & c. præterea. de verbo. ſigni.

EPITOME.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria cùm agitur ad declarandum quem incidiſſe in canonem latæ ſententiæ per iniectionem manuum in clericum.

DECISIO III. aliàs 54.

a SI petatur quis per ordinariũ declarari [a] incidiſſe in canonem, Si quis ſuadente. xvij. q. iiij. quia percuſsit clericum, ad finem, quòd denuntiaretur publice excommunicatus, & euitaretur à chriſti fidelibus, non requiritur litis cõteſtatio: quia licèt ordinarius, qui eſt executor canonis, debeat parte vocata & cum cauſæ cognitione ſummariè procedere, & de hoc inquirere: vt legitur, & not. de cen. c. præſenti. de pœnis. c. j. ſuper ver. commodè. & in c. ſe. ſuper verſ. conſtiterit. per Ioan. And. & Pau. tamen quia hic nihil petitur adiudicari, vel auferri: tũ etiã quia petitur executio ſententiæ iam latæ per canonẽ: tum etiam propter periculum animæ, ſcilicèt, communionis: tum etiã, quia vbi procedit ſummariè, nulla requiritur litis conteſtatio. Pro quo alleg. no. per Inno. in c. fi. de offi. iud. & in c. ad noſtram. de iureiur. & in c. ſacro. de ſent. excom. & not. in c. quoniam frequenter. §. in alijs. vt lit. non conteſta. & c. tuæ, per Ber. Spe. tamen tenet cõtrarium, quòd etiam in ſummaria cognitione requiritur litis conteſtatio. titul. de offic. iudic. §. fina. verſi. ſed quæritur.

ADDITIO.

a Declarari. Quid ſi appelletur à declaratione iudicis, qui pronuntiat, & declarat aliquem in excommunicationis ſententiam incidiſſe, an appellatione pendẽte debeat in iudicialibus & extraiudicialibus euitari, vide per Lapum in Cle. vnic. de ſequ. poſſeſs. & fruct. vbi tenet quòd ſic. alleg. c. ſolet. in fin. de ſenten. excommuni. libr. vj. de appellatio. cap. peruenit. & facit quod not. Io. And. in cap. paſtoralis. ſuper verb. denuntiare poteſt. eo. titu. Et an in iſta declaratione requiratur partis citatio, dic quòd ſic: vt not. gloſ. antepenul. in fin. Clemen. j. de pœn.

EPITOME.

Litis conteſtationi, & alijs ſubſtantialibus iudicij partes nequeunt renuntiare: litis conteſtatio eſt exordium & ſubſtantiale iudicij.

DECISIO IIII. aliàs 88.

IN cauſa, in qua ſeruandus eſt ordo iuris, & litis conteſtatio neceſſaria, partes huic ordini ſubſtantiali & litis conteſtationi renuntiare nõ potuerint: quia litis conteſtatio eſt exordium & ſubſtantiale iudicij, & non ſolùm in fauorem iuris priuati, puta partium, ſed etiam iuris publici, & iudicis introductum, cui partes renuntiare non poſſunt. de foro cõpe. c. ſi diligenti. de ſen. excom. c. cõtingit. de ſer. c. fin. arg. no. ij. q. j. can. in primis. & in ſum. per Io. & per Ber. in c. de cauſis. in glo. ij. de offi. deleg. & per Ioan. Andr. de re iudi. c. fi. lib. vj. & in Clem. ſæpè. de verb. ſigni. in glo. penul. per eundem, vbi remittit ad Spe. facit à contrario ſenſu de iura. calum. c. j. li. vj.

EPITOME.

Si ex actis notoriè conſtat de nullitate ſententiæ, vel proceſſus, tunc iudex vocatis partibus abſq; obſeruatione alicuius ordinis reuocabit ſententiam. ſi verò reſultat probabile dubium, aut extra acta nullitas allegetur, tunc ordo iudiciarius ſi principaliter agatur, ſeruabitur: ſecus ſi incidenter.

SUMMARIA.

1 *Litis conteſtatio non eſt neceſſaria, vbi de nullitate proceſſus, vel ſententia agitur, ſi ex actis conſtet error & iniquitas.*
2 *Nullitatem ſententiæ allegans qualiter habeat procedere?*
3 *Ordinem iudiciarium in notorijs obſeruare vanum, & ſuperfluum eſt.*
4 *Sententia quo ordine tanquã nulla reſcindi petatur.*

DECISIO V. aliàs 340.

FVit dubitatũm vtrùm quando agitur de
1 nullitate † ſententiæ, vel proceſſus, requi-
2 ratur litis conteſtatio, [a] & alius ordo iuris?
Et reſpondebatur per omnes diſtinguendo: aut de huiuſmodi nullitate poterit notoriè conſtare ex actis: aut non. In primo caſu non eſt neceſſaria aliqua litis cõteſtatio, nec libelli oblatio: imò ſi daretur libellus: nihilominus, ſi iudici poſsit conſtare ex actis ſententiam primi iudicis nullam, ſuper huiuſmodi nullitate ſtatim, vocata tamen parte ad audiendum ſententiam, poterit ſe expedire & pronuntiare. Pro quo alleg. text. capitul. cùm ad ſedem. de reſtitu. ſpoliato. & Clemen. paſtoralis. de re iudi. & c. olim. de iureiur. & vnam notam Innoc. in capitul. cùm inter. de conſue. circa fin. vbi dicit, quòd quandocunque eſt contentio de iure, an ſtatutum ſit nullum, vel validum, de iure nullus ordo requiritur, hoc verum quando ex ipſo ſtatuto poteſt deprehendi nullitas, ſecus verò ſi propter defectum aliquem extrinſecum, & aliunde prouenientem huiuſmodi nullitas proueniret:

2 †quando verò notoriè reſultat nullitas ſenten-
tiæ ex actis, nil pars habet facere: ſed dicere, cum
hodie notoriè conſtet vobis de nullitate ſenten-
tiæ contra me latæ, hodie agatur, & pronuntie-
tur. ff. vt in poſ. legat. l. ſi is à quo. In notorijs
3 † enim ordinem ſeruare, eſt ordinem non ſerua-
re. de iureiuran. capit. ad noſtram. In contra-
rium verò facit, quia ſententia ſuper nullitate
proceſſus lata vim diffinitiuæ habet. vt not. In-
nocen. in c. auditis. de procu. & Ioan. Andr. in c.
fina. de appellationi. in Clemen. j. ſuper ver. re-
pulſione. in fi. ad quam non deuenitur, niſi ordi-
ne iuris ſeruato. de electio. c. dudum. de lit. con-
teſta. c. vno. de reſtitu. ſpoliato. c. conquerente.
de maio. & obed. c. inter quatuor. & c. ſolitæ. &
C. de lit. conteſta. l. vn. ff. rem ratam habe. l. am-
plius. ergo, &c. Reſponderi tamen poteſt hoc
procedere poſſe ſeruata tamẽ diſtinctione ſtatim
dicenda, quando eſt dubium de nullitate ipſius
proceſſus: ſecus verò ſi notoriè cõſtet ipſum pro
ceſſum, ſeu ſententiam fuiſſe & eſſe nullam, ex a-
ctis, quæ ſunt publica. de probatio. c. quoniam
contra. ſicut dicimus in ſimili, quando ſenten-
tia eſt à nõ ſuo iudice notoriè lata: vel licet à ſuo
iudice ſit prolata, tamen ſi contineat intolerabi-
lem errorem, ſine difficultate, & ordine eſt rela-
xanda. de iudic. c. at ſi clerici. de reſcript. c. ab ex-
communicato. de ſenten. excommu. c. per tuas. &
c. ſolet. & c. venerabilibus. lib. vj. imò Innoc. di-
cit alibi, & Ioan. Andr. poſt eum in nouel. quòd
quandocunque error, vel iniquitas recollegi po
terit ex actis, retractabitur ſententia, ac ſi error
fuiſſet in ſententia expreſſus. hoc not. de re iudi.
c. cùm Bertoldus. & per Archi. de ſenten. excõ.
c. Romana. in fin. lib. vj. & per Pau. in d. Clemen.
paſtoralis. de re iudic. In ſecundo verò caſu, vi-
delicet quãdo nõ ex actis reſultat nullitas allega-
ta, ſed aliundè, & requirit aliam indaginem, & a-
liqualem probationem: tunc iterũ poteſt diſtin-
gui: nam aut principaliter intentatur nullitas, aut
incidenter. Primo caſu requiritur litis conteſta-
tio. & ordo iuris, ſecundùm Innoc. qui hoc not.
de offic. iudic. c. ij. qui allegat tria iura, de procu.
c. in præſentia. de offi. deleg. c. cùm contingat &
ff. de fer. l. j. Aut incidenter intentatur, tunc non,
ſicut leg. & not. per Inno. de reſt. in inte. c. ſuſci-
tata. & vide ſuprà de reſti. in integ. deciſ. 3. At in
caſu noſtro principaliter agebatur de nullitate
ſententiæ, & dabatur ſuper hoc libellus: ergo,
Oldra. verò in quæſtionibus ſuis, q. xij. videtur
dicere, & tenere quòd ſi in cauſa appellationis
4 † à diffinitiua ſententia agatur de nullitate ip-
ſius ſententiæ, tunc non eſt neceſſaria litis conte-
ſtatio: quia pars ipſius appellationis eſt: vt not.
per Inn. in c. dilecto. de appellatio. & ſicut in cau
ſa appellationis non eſt neceſſaria litis conteſta-
tio: per capitu. per tuas. de appellatio. (quod ta-
men intellige iuxta concluſionem ſuperius per
me poſitam:) ita nec ſuper huiuſmodi nullitate
requiritur litis conteſtatio: imò ſecundũ ipſum
maiori ratione non eſt neceſſaria litis conteſta-
tio in cauſa nullitatis, quàm appellationis: quia
in cauſa nullitatis ſemper arguitur iniquitas iu-
dicantis. & abſque eo quod tangitur iuſtitia par
tis: & ſic videtur maiori ratione poſſe procedi li-
te non conteſtata, quàm in cauſa appellatio-
nis, in qua ſæpè de iniquitate partis agitur: vt de
app. c. interpoſita. §. ſanè. imò ſecundum eum eſt
tanta connexitas inter appellationem & nullita-
tem, quòd ſolũ appellatio etiam cognitionẽ nul-
litatis deuoluit: vt ff. fa. erciſc. l. quædam mulier.
& not. Inno. in dict. c. dilecto. & hoc etiam vide-
tur innuere Oldra. in dicta quæſtione in fi. dum
dicit, tunc non eſt neceſſaria litis conteſtatio in
cauſa nullitatis, quando is, qui ſententiam nul-
lam dicit, promptam fidem offert de nullitate ip-
ſius ſententiæ: vt C. quando prouo. non eſt neceſ
ſe. l. j. de reſti. ſpo. c. literas. multò fortius ſi refert
ſe ad acta, quæ ſunt publica, & notoria tam iu-
dici, quàm partibus, vt prædixi. ergo &c. hoc e-
tiam videtur tenere ſecundum Legiſtas expreſsè
Bar. in l. cùm querebatur. ff. de re iudi. per l. Theo
pompus. ff. de dot. præleg. Spe. videtur diſtingue-
re breuiter, & multum confuſè. Aut nullitas
opponitur in modum exceptionis ad impedien-
dum executionem ſententiæ: & tunc non eſt dã-
dus libellus, nec litis conteſtatio eſt neceſſaria:
imò niſi probatio ſit in promptu, executio non
impeditur. per l. j. ſuperius alle. C. quando pro-
uo. non eſt neceſſe. aliàs enim non eſſet litium fi-
nis. C. de tranſac. l. fratris ad hoc ff. ad exhiben. l.
iij. C. vt in poſ. le. l. is à quo. Aut agitur, & peti-
tur abſolutio de facto, vel reſtitui inſtrumẽta: tũc
requiritur libelli oblatio, & litis conteſtatio ſe-
cũdum eũ. hoc vltimum non intelligo. hæc not.
ipſe Spe. ti. de libel. concep. §. nunc dicendũ. ver.
quid ſi ſententia. remittendo ad no. per eum in
titul. de li. conteſt. §. fi. ver. quid de cauſa. vbi po
nit, & tenet primum membrum diſtinctionis nil
tangendo de ſecundo, vbi eſt maior difficultas.
Dic melius vt per eum in tit. de ſentent. excom-
munica. §. iuxta. ver. ſicut ſi cauſa. De nouo audi-
ui ſemel dominum Richar. de Saliceto diſtinguẽ-
tem ſic. Aut imploratur duntaxat officium iudi-
cis reſcindens etiam principaliter: vt quia peti-
tur ſententia contra minorem, vel maiorem ab-
ſentem lata, reſcindi. de re iudic. c. cùm Bertoldus
de procu. c. querelam. de ma. & obe. c. inter qua-
tuor. de conſti. ca. eccleſia ſanctæ Mariæ. & tunc
nõ eſt neceſſaria litis conteſtatio, nec ordo iuris.
Aut non imploratur principaliter officium iu-
dicis nedum reſcindens, ſed reſciſſorium: vt puta
quia nedum petitur reſcindi ſententia, ſed etiam
res adiudicari: tunc non eſt neceſſaria litis conte
ſtatio, & alius ordo iuris. & ſic intellexit aliam
partem c. ij. de of. iudic. pro qua diſtinctione fa-
ciunt not. Innoc. in ſimili de reſti. in inte. c. cùm
ex literis. ſuper verbo, præſentibus.

ADDITIO.

a Requiritur litis conteſtatio. Adde Bald. in addit.
Specul. de lit. conteſta. §. ij. & per Specu. ibid. §.
penul. & ibi Ioan. Andr. & in addit. ad eundem
Spec. in tit. de ſenten. verſic. cauſa nullitatis per
Oldra. conſi. xij. per Ægi. dec. 20. & 21. de iudic.

EPITOME.

Per reſponſionem rei negãtis partem libelli actoris etiã
abſentis, & partem eiuſdem libelli confitentis fit litis cõ-
teſtatio. quoniam actor in ſua propoſita intentione ſem-
per perſiſtere præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio vnde fiat: Litiſconteſtatio quid. 2.*

DECISIO VI. aliàs 354.

SI dato libello per actorem compellitur reus
ad reſpondendum libello, & reus reſpódeat
confitendo partem, & partem negando: li-
cèt tempore huiuſmodi reſponſionis rei actor ni
hil dixerit, vel etiam preſens non fuerit, dicebãt
Domini omnes, litis conteſtationem fore factam
1 ex vtraque parte, † quæ fit per narrationem &
petitionem in iure ex parte actoris propoſitam,
& reſponſionem rei ſecutam: vt in c. vnic. de lit.
conteſt. de elec. c. dudum, de do. & cótu. c. prout.
At in caſu propoſito datus erat libellus pro par-
te actoris, in qua continebatur narratio facti &
petitio, in quibus ipſe ſemper perſiſtebat, atque
fiebat directa reſponſio per reum confitendo &
negando, quod ſufficit: per iura antedicta. ergo
2 &c. Dubium enim facit: quia † litis conteſtatio
nihil aliud eſt, quàm ſimul teſtatio, ſiue mentis
declaratio volentium litigare, ergo videbatur
quòd ſimul, & eodem tempore deberent cócur-
rere petitio actoris, & rei reſponſio: vt in l. con-
ſenſu. ff. de act. & obli. Ad quod reſpondebatur,
quòd dato libello actoris ſemper conſtare vide-
tur de animo ſuo litigandi, maximè inſtando, vt
reus compelleretur ad reſpondendum, & ſic per-
ſiſtendo in ſua petitione haberet animum litigã-
di, quod ſufficit: reſpódendo igitur huic animo
ſiue petitioni ſtatim fuit litis conteſtatio facta,
etiam ſimultaneè, propter cócurrentiam animo-
rum. & per hoc fuit ſaluatus vnus magnus pro-
ceſſus habitus in partibus, in quadam cauſa Hiſ-
palen. mihi commiſſa, ſuper quarta debita paro-
ciali ſacerdoti de legatis quibuſdam religioſis
non mendicantibus.

EPITOME.

In cauſa appellationis à diffinitiua parte vocata contu-
maci, etiam in curia exiſtente, non eſt neceſſaria litis con
teſtatio. Idem vtraque parte præſente, ſi in principali lis
fuit aliàs conteſtata: ſecus ſi non fuit conteſtata: quia tunc
neceſſaria eſt litiſconteſtatio, vt ſententia ferri poſſit.

SVMMARIA.

1 *Litis conteſtatio an & quo caſu ſit in inſtantia ne-
ceſſaria?*
2 *Litis conteſtatio an ſit ſuper articulo grauaminis ne-
ceſſaria?*
3 *Omiſſio articuli grauaminis coram iudice ad quem,
an annullet proceſſum?*

DECISIO VII. aliàs 467.

1 AVditor † in ſecunda inſtantia non tene-
tur conteſtari litem, niſi velit: quod in-
tellige ſi altera pars eſt abſens per contu-
maciam, & altera nõ. hoc tenent Spe. & Archi.
de iuram. calum. c. ij. libr. vj. Hoc breuiter ponit
tex. in l. fina. §. illud. C. de tempor. appel. & c. per
tuas. de appel. quia in hoc quòd ponit ius ſpecia-
le in caſu contumaciæ, videtur innuere contra-
rium eſſe de iure communi. vt l. j. in fi. ff. ad muni.
& ergo non procedunt ita. per Inno. de offi. dele.
c. cùm contingat. vide Ioan. And. ſuper hoc de te
ſta. c. Raynaldus. in nouell. Contumaciam intel-
ligo, etiam ſi pars contumax ſit in curia præſens,
quia tunc apprehẽdi poteſt, & eſt vere cõtumax:
& per conſequens ex contumacia magis priuile-
giata. l. & poſt edictum. §. fi. ff. de iud. quia hoc eſt
priuilegium appellantis: vt d. c. per tuas. ergo nó
eſt auferendum, nec reſtringendum. de reg. iur. l.
indultum. ff. de conſti. pri. l. iij. Quid ſi appellatur
ab interlocutoria? dic, aut quæris, an ſuper arti-
2 culo † grauaminis ſit neceſſaria litis conteſtatio:
& dic quòd non: quia in vna inſtantia vna litis
conteſtatio eſt ſufficiens: & ita mandauit Audi-
toribus Clemens iiij. & recitat Spe. & Archi. in
d. c. ij. de iura. ca. in glo. j. & probatur de appella-
tio. interpoſita. in ratione ſui. Aut quæris verũ
3 † coram iudice appellationis omiſſo articulo gra
uaminis, iuxta c. cordi. de appel. lib. vj. vel expe-
dito, iuxta c. vt debitus. de appel. & procedendo
ſuper negotio principali, an tunc coram illo iudi
ce neceſſaria ſit litis conteſtatio: & tunc dic, Aut
fuerat coram illo primo lis legitimè conteſtata,
aut non. Primo caſu non eſt neceſſaria litis con-
teſtatio. Secundo caſu ſic. Ratio eſt, quia vna li-
tis conteſtatio in cauſa ſemper eſt neceſſaria, vbi
ſeruatur ordo iuris. extrà vt lit. non conteſt. per
totum, & non plures quia hoc non reperitur in
iure cautum. Item iudex appellationis, qui ſuc-
cedit primo iudici, debuit facere ea, quæ facere
habuit primus: vt l. per minorem. ff. de iudi. & d.
c. interpoſita. modò primus, litis cóteſtationem,
ſi non fecit, faciat ſecundus, aliàs non. ergo idem
de illo.

De Iuramento calumniæ.

EPITOME.

Procurator in Romana curia non ſolùm in animam do-
mini, ſed etiam in ſuam de calumnia iurare tenetur, etiam
ſi principalis iurauerit.

SVMMARIA.

1 *Procurator an iurare teneatur de calumnia poſtquã
dominus iurauit.*
2 *Procurator an poſſit iurare in animam domini ſui. &
mandatum de hoc faciendo, an ſit validum?*
3 *Conſuetudo Romanæ curiæ, quòd procurator iuret in
animam ſuam & conſtituentis, admittenda eſt.*
4 *Iuramentum datur tactis ſcripturis, & quare.*

DECISIO I. aliàs 37.

a QVidam procurator [a] in Romana † cu-
1 ria in cauſa beneficiali appellauit à
me. eo quòd ipſum compellebam ad
iurandum de calumnia, nedum in a-
nimam domini ſui, ſed etiam propriam: cui ap-
pellationi tanquam friuolæ de conſilio Domino
rum meorum non detuli, comminando ſibi pœ-
nam c. fi. de iura. ca. quam pœnam dicebãt omnes
Domini

Domini etiam locum habere in procuratore nolente iurare in animam ſuam propriam.ſed duntaxat in animam domini ſui.de quo tamé bene & fortiter dubitabam: quia pœnæ tenere debent ſuos auctores. de his quæ ſi à ma.part. capitu. c. quæſiuit. ſed quicquid fuerit, prædictus procurator videns motiua Dominorum.& etiam Doctorum finaliter,nedum in animam domini ſui, ſed etiam propriam iurauit, & præſtitit calumniæ iuramentum. Et rationem huius ponit Ioann. And. & Ioann. mo. in c. ij.
b de iura. calum. b lib. vj. ſu.per verbo, ab ipſius. Nam licèt dominus principalis iuraſſet, procurator nihilominus iurare tenetur: quia ipſe calumniari poſſet, ſicut dominus: ipſe etiam ſi ſciat dominum ſuum habere malam cauſam, & velle deierare, ipſe deierare non debet: imò in quacunque parte litis qua notitia perueniat ad ipſum partem ſuam malam, & iniquam cauſam fouere, debet deſiſtere,& vlterius eam non proſequi,iuxta cõſtit.Io.xxij. & Benedicti. xij. & Greg.xj.quam concluſionem tenẽt expreſsè Accur. Ia. Pet. & Cyn. in authen. principales. in vlti. q. in fin. de iura. calum. C. & faciunt not. in c. in pertractandis.eod. titu. & de elect. c. procurator. libro vj. & in cap. præſentium. de teſti.eod. lib. & per Hoſt. in ſum. eod. titu. §. ij. circa fin.

ADDITIONES.

a Quidam procurator. Pone quod ego conſtitui
2 procuratorem † ad reſpondendum & iurandũ
de veritate in animam mei domini, an ſit ſuffi-
ciens mandatum? Et videtur quòd ſic. quia taci-
tè videtur ineſſe quòd iuret veritatem:ergo eius
expreſsio non vitiat. C. de fideiuſ. l. non rectè.
Contrarium eſt verum: quia hæc forma mandati
ponit aduerſarium in difficultate probationis.
Nam ſemper mandans poſſet dicere: dico quòd
procurator non reſpondit verum: & per hoc
eſſet deterior conditio aduerſarij, quàm ſi ipſe
per ſe reſponderet.& ad hoc habes gl.no. in c. j.
de procu. in Cle. & facit ad hoc quod no. ff. de
iudic. in l. ſolemnis.in ratione ſui. & l.non aliàs.
& l.ſeq. debet ergo eſſe tale mandatum, quòd
poſsit reſpondere quicquid vult in præiudiciũ
domini ſui, ſicut & ipſe dominus poſſet: vt l.
non ſolùm. & ibi no. ff. de procurato. ita not.
Bal. in l. ſi procurator.ff.de condictio.indebit.
b C. ij. de iura.calũ. Et in c. ſi. de iu.ca.per Ho. &
3 Io. And. in verb. ſindicũ. vbi dicit, † quod procu
rator iurat in animam conſtituentis de veritate
dicenda, & etiam de conſuetudine Romanæ cu
riæ in animam ſuam, quæ eſt approbata in c. ij.
de iur. ca. li. vj. & cum bona conſcientia poteſt
reſpondere ea quæ ſcit, vel ab alijs in quorum
animas iurauit, intellexit vera eſſe. de teſti. c.
præſentium.li.vj.Cyn. nõ placet quòd dominus
per procuratorem iuret:quia procurator habet
capere initium illorum quæ agit in perſonã pro
priam.l.inter ſtipulantem.§.ſ.ff. de verb. obl. l.
quæcũque.ff.de act. & obli. Itẽ alia ratione mo-
4 uetur:quia † iuramentũ debet præſtari tactis
ſcripturis, vt præſentia euãgeliorum terreatur:
quod non eſſet,ſi dominus eſſet abſens.vnde vel eſt concedendum, quòd in animam domini abſentis non iuretur:vel ſi dicatur, quòd per alium iurare poſsit, intelligatur ſcilicet, per miniſtrum & nuntiũ.qui concipiat verba in perſonã domini. ff.de conſti.pec. l. eum qui. & ita ipſe dicit in l. ij.in penultima quæſtione, quę incipit vltimo.C. de iur. calum. Dic quòd poteſt iurare in perſonam domini, & in eius animam: vt in c. fina.de procurato. lib. vj. not. in c. fin. de iura. calum. & in c. ij. & fina. eod. titu. lib. vj. & Bat. exigit, quòd habeat ſpeciale mandatum ad iurandum in animam domini: vt l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de acq. hæred.

EPITOME

Procurator in Romana curia non ſolùm in animã domini,ſed etiã in animã ſuam de calumnia iurare tenetur.

DECISIO II. aliàs 40.

PRocurator in Romana curia nõ ſolùm in animam domini, ſed etiam in animam ipſius tenetur præſtare iuramentum de calumnia:alioqui habebit locum c.ſi. de iur.cal. & licèt dominus principalis iurauerit: nihilominus tamẽ procurator iurare tenetur: quia & ipſe calumniari poſſet, ſicut dominus, prout legit. & no. in c. in appellationis. ſuper verbo, ab ipſis. de iur cal.li. vj. faciunt etiã no.in ſimili per Doc.in c.præſentiũ.de teſtib lib.vj.& in authẽ.principales.eo ti. in gl.& vide no.in c.in pertractandis.eo.ti. & faciũt no.in c.procurator.de elc.li.vj.& per Hoſt. in ſum. eo.ti. §. ij. circa fin.

De Dilationibus.

EPITOME.

Terminorum ſeruandorum ſeu reiterandorum tempus vtile dicitur, & non continuum.

DECISIO I. aliàs 185.

SI mandetur Auditori, quòd repetat omnes terminos non debitè ſeruatos infra octo dies, illi ſunt vtiles. & non continui:ita quòd in octo diebus repetens veniet, & ſunt termini repetendi antedicti. Pro hoc poſſunt induci iura alleg. per Doct. de tempore vtili & continuo.de conceſsio.præben. cap. quia diuérſitatem. & ij. q. vj. cano. anteriorum. per Ioan. & de conceſ. præben.cap. j. in Clement.& per Ioan. Andr.& Paul.in Clemen. j. de reſtit. in integ.

EPITOME.

Tempus bimeſtre vel trimeſtre datum ad teſtes producendum, & recipiendum non currit pendente partium compromiſſo.

SVMMARIA.

1 *Tempus probationis indultum partibus an compromiſſo pendente currat.*
2 *Iudicis conſenſus an requiratur in prorogatione*

temporis ad probandum partibus communiter dati.
3 *Impedito legitimè iuris vel hominis tēpora nō currūt.*

DECISIO II. aliàs 360.

1 FVit dubitatum vtrùm curſus † aliorum duorum menſium, ſiue plurium datorum in remiſsione facta alicui iudici pro teſtibus producendis, & recipiendis, de quibus in capitu. licet. de probatio. & capitu. præſentium. de teſti. libr. vj. impediatur per compromiſſum factum per partem: ita quòd ſi per compromiſſum medio tempore factum, non fuerit terminatum negotium, vtrùm iudices antedicti poſt lapſa tempora ſupradicta poſsint procedere ad vlteriora, & teſtes recipere? In quo Domini erant varij. Aliqui dicebant quòd non: quia hoc tempus videtur appoſitum deciſioni, & non iuriſdictioni: ergo non videtur prorogabile. arg. nota. in cap. de cauſis. de offi. deleg. quod capitul. videtur facere pro vera opinione, videlicet quòd conſenſu partium prædictum tempus poſſet prorogari, quod crederem verum de
2 conſenſu iudicis, † qui in huiuſmodi prorogatione temporis eſt neceſſarius. ſecundum Innocen. & Hoſt. ibidem. At hic in caſu noſtro non ponitur conſenſum iudicis interueniſſe. ergo, &c. Præterea pro parte in contraria ſcilicet affirmatiua allegabatur Clemen. quamdiu. de appellatione. & authen. ſi tamen. C. de tempor. appellat. in quibus apparet, quòd per compromiſſum, vel aliàs de conſenſu partium expreſſo impeditur curſus temporis fatalium dati à iure, vel ab homine ad proſecutionem appellationis, ſic etiam videretur in propoſito, quòd etiam per compromiſſum hoc factum de communi cõſenſu partium impediatur curſus dictorum trium menſium aſsignatorum ad teſtes recipiendos. quod crederem verum, ſi remiſsio eſſet cõmunis: ſi vero non eſſet communis, ſed vnius partis duntaxat: crederem illam partem per huiuſmodi compromiſſum à productione huiuſmodi teſtium non excuſari. argumen. not. in dicta Clement. per Pau. de termino decem dierum dato ad appellandum, cuius curſum compromiſſum, ſeu communis conſenſus partium non impedit. Ratio, quia illud tempus tantùm datur vni parti ad ſuſpendendum ſententiam, vel grauaminis effectum: ſed tempus proſecutionis appellationis datur vtrique parti: & ideò communis conſenſus facit curſum eius dormire ſecundum eum. Fuit tamen concluſum finaliter
3 per omnes Dominos, attento quòd † legitimè impedito tempora iuris vel hominis non currant: de præſcriptio. c. j. & capit. illud. de conceſsione præbend. capit. quia diuerſitatem. de electionib. capitul. ſi electio. libr. vj. de appellatio. cap. ſicut. in fine, in Clementi, quòd per dictum compromiſſum impediatur curſus dictorum trium menſium, & ſic obtentum & pronuntiatum.

De Ferijs.

EPITOME.

Tempore Feriarum ob neceſsitatem hominum, poteſt decerni citatio, & decreta exequi etiā per edictum.

SVMMARIA.

1 *Citatio decerni poteſt die feriata, pro die non feriata.*
2 *Executio citationis tam in perſonam, quam in domum poteſt fieri die feriata.*
3 *Citationes per edictum ſtrictè in ſuis terminis tenendæ ſunt.*
4 *Excommunicari nemo debet, niſi perſonaliter monitus & citatus.*

DECISIO I. aliàs 367.

1 SI committatur † cauſa tempore Feriarum ob neceſsitatem hominum introductarum, cũ poteſtate citandi per edictum in Curia, ſeu extra, dubitatum fuit vtrùm in his Ferijs poterat decerni huiuſmodi citatio, & exequi in valuis maioris eccleſiæ, vbi tunc eſt Curia. De primo, videlicet de citatione decernenda, licèt fuerit, & ſit magna altercatio Doct. in c. fin. de fer. & ibi per Innocen. & Ioan. And. in nouell. plenè tamen cõcluſio eſt hæc modernorum Docto. quòd licèt citatio facta die non feriata ad diem feriatam, nõ valeat, tamen citatio decreta die feriata ad nõ feriatam, bene tenet & valet. Ratio, quia non eſt actus iudicialis, ſed poteſt fieri extra iudicium, & in domo, & ſine quocunque iudiciali ſtrepitu, & vocatione partis: idcirco ceſſet ratio ca. j. & vlt. de fer. ceſſante igitur cauſa, ceſſat & effectus. de appella. ca. cùm ceſſante. cum ſimili. licèt Io. & Ar. in ca. placita. xv. quæſt. iiij. vbi de hac materia. dicant, quòd decretum de citando non poteſt fieri die feriato; vt C. de ferijs. l. fina. ſed executio bene. Pro quorum dicto faciunt no. in ſimili per Io. Mo. de fo. compe. cap. Romana. §. contrahentes. libro ſexto. quorum Docto. dicta intelligo, quando decretum de citando debet fieri, & fit cũ cauſæ cognitione, & iudice pro tribunali ſedente: talis enim actus, ſiue ſtrepitus iudicialis non poteſt fieri die feriato, ſed ſine cauſæ cognitione, & extra iudicium bene poteſt fieri quocunque tempore. de quo etiam in Specu. tit. de cita. §. j. vet. item excipiunt. de for. compe. capitu. j. in clem. ſuper vet. feſtiuis. per Ioan. Andr.
2 De executione † verò citationis, ſiue ad perſonã, ſiue ad domum non eſt dubium quin fieri poterit die feriato: a quia eſt facti, & non fit per iudicem, nec cum cauſæ cognitione, ſed per nuntium vel per literas. de appellatio. capitu. cùm parati. & de offi. delega. capitu. prudentiam. & capitu. cùm contingat. & ibi per Bernar. quæ tamen executio prædictæ citationis per edictum, cùm debebat legi, exequi, & publicari in audientia contradictarum literarum Apoſtolicarum, quæ non eſt tempore feriarum: idcirco omnes Domini, me ſolo excepto, dicebant, & concludebant, quòd huiuſmodi executio facta in valuis maioris eccleſiæ, ſiue cathedralis in auania, nec tenuit nec valuit nec etiam citatum ſic conſtituit contumacem, quòd propter eius contumaciam excommu-
3 nicari potuerit. Motiuum eorum fuit: † quia huiuſmodi citationes per edictum ſunt exorbitantes à iure communi: & ideò ſtrictè tenen-

ctè tenendæ in ſuis terminis, & formis. de regu. iur. cap. quæ à iure, libro vj. At forma & modus citandi p. redictum eſt traditus ſetipius in iure puta quod debeat fieri in audientia literarum apoſtolicarum: & nihilominus in palatio apoſtolico, & in valuis maioris eccleſiæ illius loci, vt in clemen. j. de iudi. quorum ſi aliquid deficiat, totum ruit. j. q. j. can. detrahe. de clerico non bap. capi. veniens. cum ſimil. ergo &c. Præterea ratio quare huiuſmodi citationes per edictum ſint in prædicta audientia literarum exequendæ, & publicandæ: quia præſumitur quilibet habere procuratorem, per quem poterit ad notitiam citati peruenire huiuſmodi citatio: qui quidem procuratores tempore feriarum poſſunt, & habent licentiam eundi. & vagandi quocunque voluerint. ergo, &c. Eſſet igitur valde graue quē ſic haberi, & reputari contumacem, quòd excommunicari poſsit, qui veriſimiliter
4 ſe citatum ignorauerit. Excommunicari † enim nemo debet, niſi perſonaliter monitus & citatus: vt not. Innocen. in c. fin. de eo qui mit. in poſſeſ. Mihi tamen cum correctione dictorum Dominorum meliùs ſentientium videbatur contrarium. Ratio mea fuit: nam attenta forma inductionis Feriarum omnis actus, qui tempore feriato potuit, & debuit fieri per Auditorem ſacri palat. in audientia contradictarum, ille potuit & debuit fieri in valuis maioris eccleſiæ, quę eccleſia ſuccedit loco prædicto audientiæ, vt patet per formam. At hic actus citationis executionis potuit fieri, & debuit in valuis maioris eccleſiæ ſuccedentis loco audientiæ: ſurrogatum enim in loco alterius eodem iure cenſeri debet: vt lit. penden. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. cum ſimil. Præterea, prout ponebatur in facto, prædicta etiam citatio fuit executa in valuis Palatij cauſarum & in portubus in duobus locis: ergo non eſt veriſimile quòd ad eius notitiam non potuit peruenire. xvj. diſtinct. can. quòd dictis. de poſtu. præla. c. j. facit optimè clem. cauſam electionis. de elect. Et hanc concluſionem crederem veram, videlicet iſtum reputari legitimè ci
a tatum & contumacem[a] ita quòd ob eius nequitiam poſſet procedi in cauſa: vt ſic, licèt præſumptiuè ſit contumax: puniatur in proceſſu, non tamen quòd poſſet excommunicari: quoniam debet præcedere monitio & citatio perſonalis, ſecundùm Innocen. vt ſuprà. & facit c. xj q. quæſt. iij. can. nemo, & ca. certum. & de ſenten. excommunica. ca. ſacro. Veruntamen Ioan. And. in clemen. j. de iudic. ſuperiùs allega. ſuper verſ. perſonaliter. dicit quòd ille proceſſus qui fieri poſſet contra perſonaliter citatum, poſſet etiam fieri contra hunc citatum per edictum: ſed perſonaliter citatus & non comparens poteſt excommunicari: ergo & iſte. quod crederem verum ſi prædicta citatio eſſet lecta in audientia contradictarum: quia tūc eſſet magis veriſimile ad ipſius peruenisse notitiā, quàm ſi facta foret in valuis eccleſiarum, quas (proh dolor) pauci hodie viſitant, præſertim procuratores Rom. cur. qui citiùs & omni die de mane currunt ad tabernas, quàm ad eccleſias: Sufficiat ergo quòd puniatur in proceſſu, & non procedatur ad excommunicationem, & ſic fuit factum. faciunt not. in clemen. ti. cauſam electionis. de elect. in glo. penult. per Ioan. Andr. in clem. ſi ante. de dolo & contum. per eundem.

ADDITIO.

a Die feriato. Adde Bart. in l. j. col. 4. ff. de no. oper. nuntiatio. verſic. quæris.

De Cauſa poſſeſsionis & proprietatis.

EPITOME.

Ad petitorium ſuſpenſum etiam coram iudice appellationis rediri poteſt, ſi cauſa appellationis, & negotij principalis ſit tantùm ſibi commiſſa.

DECISIO I. aliàs 131.

INtentato petitorio & poſſeſſorio coram iudice. ſi petitorium poſtcà ſuſpendatur, in ſolo poſſeſſorio proceditur, & pronuncietur, & appelletur, & appellationi deferatur, & cauſa appellationis & negotij principalis alteri Auditori committatur, tam coram illo quàm coram alio primo iudice partes poſſunt ſi voluerint, redire ad petitorium, & procedere in eodem. Si verò vna pars vellet coram primo procedere in petitorio, alia in poſſeſſorio coram ſecundo, non eſt audienda propter priuilegium ſpoliationis. de ord cog. c. fin. & ne continentia cauſę diuidatur. C. de iudi. l. nulli. & de cau. poſ. & propr. c. c. j. & ij. & de ſeque. poſ. & fruct. c. j. Hæc vera, ſi cauſa appellationis & negotij principalis ſit ſecundo iudici commiſſa: ſi verò tantùm cauſa appellationis, tunc nō poſſet de cauſa petitorij cognoſcere ſine ſpeciali cōmiſsione. nec etiam primus, donec cauſa poſſeſsionis fuerit terminata propter priuilegium, & ne cauſæ continentia, &c.

EPITOME

Tempore feriarum, & vacationum poteſt ſuſpendi petitorium anteà non ſuſpenſum.

DECISIO II. aliàs 140.

TEmpore feriarum ſiue vacationum poteſt ſuſpendi petitorium nō ſuſpenſum anteà inchoatum. & procedi in ſolo poſſeſſorio: quia hoc eſt quaſi quoddam præambulum ſiue pars ipſius poſſeſſorij priuilegiati, in quo poteſt attenta forma indictionis vacationum procedi. ff. de ſpon. l. oratio. Item quia hæc ſuſpenſio in nullo tangit proceſſum petitorij: imò tendit ad ipſius excluſionem &c. nihil enim habent commune poſſeſſio & proprietas. ff. de acquiren. poſſeſ. l. naturales. §. nihil cōmune. Mihi ſemper videbatur contrarium: videlicet quòd non haberet locum ſuſpenſio tempore feriarum: quia cōceſsio Papæ, ſcilicet, quòd poſsit procedi illo tempore in cauſis poſſeſſorijs, poſſet intelligi de poſſeſſorijs tunc inchoatis: imò hæc habet forma indictionis vacationū, & ſic non procedit dicta cōcluſio: imò forma bene habet de inchoā-

dis, quod intelligo principaliter: ſecus per modum ſuſpenſionis.

EPITOME.

Exceptio litiſpendentiæ inter duos ſuper poſſeſſorio non obſtat tertio ſuperuenienti petitorio agere volenti, hoc dicit. Vel ſic, Veniens ad cauſam pro intereſſe: poteſt agere petitorio non obſtante ſuſpenſione, ſi non eſt ſpolians.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorij priuilegium quorſum inductum.*

DECISIO III. aliàs 149.

SI inter Titium & Seium actum ſit poſſeſſorio duntaxat: Caius veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe, poteſt agere petitorio. Nec ob. ſibi exceptio de litis pendentia dicti poſſeſſorij, dummodò ipſe non fuerit ſpolians, vel man-
1 dans, &c. quia † huiuſmodi priuilegium poſſeſſorij eſt inductum in odium ſpoliantis, vel mandantis, &c. de ordi. cogni. cap. fin. de reſti. ſpo. cap. cùm ad ſedem. & de cauſa poſſeſ. cle. vnic. & quia pœnæ debent tenere ſuos authores. de cenſi. c. j. de his quæ fi. à ma. par. cap. c. quæ fuit. cùm igitur iſte non deliquit, ergo. pleniùs inuenies hanc quæſtioné ſuperiùs diſputatá.

EPITOME

Sufficit agenti poſſeſſorio ad petitorium colorandum docere ſe inſtitutum, licet de præſentatione non conſtet.

DECISIO IIII. aliàs 189.

SVfficit præſentatio à laico alicui epiſcopo ad aliquam eccleſiam, & inſtituto per eum ſi agat poſſeſſorio quò ad colorandum petitorium, docere de huiuſmodi inſtitutione, licèt non doceat de præſentatione, quæ modicum iuris confert. de offic. legat. cap. dilectus. & quia ſola confirmatio ſuperioris, licèt caſſetur electio, tuetur poſſeſſorem, & omnia facta per eum: prout leg. & not. per Innocen. & Hoſtié. de elect. cap. nihil eſt. & de reſtitu. ſpo. cap. in literis. & c. quia cunctis. de conceſsio. præben. libro ſexto.

EPITOME.

In cauſa appellationis prophana appellans, vel appellatus non poteſt ſuſpendere petitorium vtriuſque partis: quia illud eſt ſpeciale in cauſa beneficiali, per clement. vnic. de cauſ. poſſeſ. quæ in alijs cauſis quàm beneficialibus non vendicat ſibi locum.

SVMMARIA.

1 *Clemen. vnica de cauſa poſſeſ. & proprie. non habet locum in cauſa appellationis prophana.*

2 *Agens poſſeſſorio an poſsit illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium?*

DECISIO V. aliàs 205.

1 IN cauſa appellationis † prophana non habet locum clementi. vnica de cauſ. poſſeſ. videlicet quòd appellãs & appellatus poſsit ſuſpẽdere petitoriũ vtriuſque partis: quia hoc eſt ſpeciale in cauſa beneficiali, vt ibi not. in j. gloſ. per Ioannem And. & Paul. poſt princi. in verſi. quid de appellante in alia cauſa. vbi videtur diſtinguere: tamen finaliter videtur in dicta concluſione remanere. petitorium tamen à ſe intentatum poteſt ſuſpendere in ſecunda inſtantia. ſicut in prima, vigore capitul. paſtoralis. de cauſ. poſſeſsio. quod generaliter loquitur. Et quia licèt ſit finita prima inſtantia, adhuc durat cauſa: & iudex ſecundæ inſtantiæ ſuccedit primo, coram quo id licuiſſet, ergo & coram iſto. Hoc verum, niſi vtrunque per appellationem, vel alio modo ſit ad curiam deuolutum: ſecus verò ſi vnum illorum duntaxat: ſecundùm Paul. vbi ſuprà, & vide Innocen. ſuper dicto. c. paſtoralis. ſuper verbo, penden-
2 te. Sed quid dices in caſu conuerſo, agens † poſſeſſorio vult illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium, an poſsit? videtur quòd non, à contrario tex. d. Clemen. quia ſi illud eſt ſpeciale, quòd poſsit actor tam in cauſa principali quàm appellationis petitorium ſuſpendere, & tranſire ad poſſeſſorium in odium ſpoliantis: tamen in caſu conuerſo vbi ceſſat fauor ſpolij, dicta ſuſpenſio non licebit. Contrarium videtur nota. in c. paſtoralis. in iiij. gloſ. de cauſa poſ. ſed poteſt illi gl. reſponderi, quòd illa non dicit rediri ad petitorium ſuſpenſo poſſeſſorio: ſed dicit, quòd rediri poteſt ad petitorium de poſſeſſorio inchoato, ſubaudi, & ei priùs renuntiato. Sed ſi vis tenere opinionem illius gloſſæ, quòd poſſeſſorium poſsit ſuſpendi, ſubaudi etiam in cauſa appellationis, & hoc addit illa Clement. j. de nouo. de quo per Paul. ibi, ſuper verbo, aduerſario, in fine. Pro prima parte facit quod ſuſpenſo poſſeſſorio inuita parte petitorium intentare non poſsit. Et ratio diuerſitatis eſt, quia poſſeſſorium eſt priuilegiatum, per dictum capitulũ paſtoralis. & ideò propter ipſum intentandum petitorium ſuſpendi poteſt, quod priuilegium petitorio non eſt conceſſum: & ſic non poterit poſſeſſorium ſuſpendi, vt poſteà petitorium intentetur. pro quo vide in cap. ij. de lib. ob. in gloſſ. fina. Contrarium tamen concluditur in dec. viij. & x. infrà eodem titu. Sed dubitatur eo caſu quo de poſſeſſorio reditur ad petitorium, an fiat condemnatio expenſarum? Hoſtien. in ſumma de cauſa poſſeſsio. tenet quòd ſic. in 6. an quæſtio poſſeſsionis. verſic. ſed ſi prius. dic vt ibi.

EPITOME

Suſpendens petitorium cum proteſtatione quòd ab illo non intendit recedere, niſi exprimat, dando poſteà libellũ ſuper vtroque, videtur à dicta ſuſpẽſione receſſiſſe.

DECISIO VI. aliàs 150.

SI ſuſpendens petitorium vtriuſque partis poſteà dedit libellum concludentem in petitorio, & poſſeſſorio à prædicta ſuſpenſione vi-
detur

detur recedere:licèt tempore ſuſpenſionis proteſtatus fuerit quòd ab huiuſmodi ſuſpenſione nõ intẽdit recedere,niſi hoc exprimeret: ſatis enim hoc expreſsit,quando petitorium poſteà intentauit,quod ſibi licuit.de cauſa poſſeſ.& propric. capitu.paſtoralis Præterea per actum contrariũ à proteſtatione receditur: prout leg. & nota. in capit.cum M.de conſtit.& de appellationi.capi. ſolicitudinem.ergo,&c.Sed eſt magnum dubium vtrum ſuſpendens ſemel petitorium, illudque reaſſumens poſsit iteratò illud petitorium ſuſpendere.infrà decl.8.

EPITOME.

Si pronuntietur ſuſpenſionem petitorij locum nõ habere,& ob hoc appelletur,& iudex deferat, & poſteà in petitorio procedat,proceſſus eſt nullus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsioni & proprietati nihil commune.*

DECISIO VII. aliàs 383.

SI quis ſuſpendit petitorium vtriuſque partis procedendo in ſolo poſſeſſorio,& pronũtietur ex aliqua cauſa ſuſpenſionem huiuſmodi locum non habere,& appelletur ab huiuſmodi pronuntiatione,& Auditor deferat,& nihilominùs poſteà in petitorio procedat,proceſſus eſt nullus:quia per delationem deſinebat eſſe iudex in tota cauſa.de appellat.capit.cum appellationibus friuolis.lib.vj.& ſic proceſſus fuit tãquam à non ſuo iudice factus.de iudic.capitu.at ſi clerici.cum ſimilib. de hac concluſione bene dubitabam, nec in ea conſentiebam ſimpliciter:
1 † quia poſſeſsio & proprietas nil habẽt commune:vt in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acqui.poſ. licèt igitur expediuerit poſſeſſoriũ ſic pronũtiãdo,& etiam deferendo,& quò ad hoc deſierit eſſe iudex: tamen adhuc nihilominus remanſit iudex in petitorio,quod etiã ſibi fuit cõmiſſum,& adhuc reſtabat expediẽdum. argumẽ. furium cap.j.& ij.cap.cùm dilectus.de cauſ.poſ. & propric.de teſtib.cap.ſignificauerunt.de iudi. cap.fina.cum ſimilibus.

EPITOME.

Spoliatus pluribus vicibus poteſt in eodem iudicio petitorium in cauſa beneficiali ſuſpendere: quamuis in alia cauſa non priuilegiata poſt litis conteſtationẽ ſuper proprietate ſpoliationis actio, vel exceptio intentari non poſsit.

SVMMARIA.

1 *Petitorium an poſsit pluries in eadem cauſa ſuſpendi.*
2 *Priuilegium an vnico actu contrario perdatur.*

DECISIO VIII. aliàs 382.

1 FVit dubitatũ † vtrùm quis pluries poſſet ſuſpendere petitorium in vna, & eadem inſtantia ante concluſionem:puta,aliquis in principio cauſæ, ſiue litis ſuſpendit petitorium:poſteà in medio litis reuocat huiuſmodi ſuſpenſionem,& procedit in petitorio : ante verò concluſionem iterum ſuſpendit petitorium,an hoc ſit licitum? Et videbatur quòd non:quia non licèt ſic variare cum diſcrimine alterius.de reg.iur.mutare. libro ſexto, & de renunc.capitul.cùm illuſio. in clement.Præterea cùm hoc ſit priuilegium agẽtis,quòd poſsit ſuſpendere petitorium ante concluſionem:& vſus eſt hoc priuilegio ſemel tamen per actum contrarium videtur recedere,&
2 renuntiare priuilegio.† vnico enim actu con-
a trario perditur priuilegium.[a] de conſtitu.capit. cùm acceſsiſſent . de præbend. capitul. pro illorum.fuit deciſum & determinatum contrarium per omnes Dominos. Nam hoc priuilegium ſuſpenſionis petitorij conceſſum eſt in odium ſpoliantis: vt in clement.vnic.de cauſa poſſeſsionis, & proprietatis:durãte enim hac cauſa debet durare & priuilegium:hoc eſt, antequàm purgata ſit huiuſmodi violentia,& ſpoliatio per reſtitutionem,ſemper durabit hoc priuilegium: intantum quòd nedum in prima, vel ſecunda inſtantia,ſed in tertia poteſt ſuſpendi petitorium,ante tamen concluſionem vltimæ inſtantiæ, quæ eſt concluſio totius cauſæ. de fide inſtrumen.capit. cùm Ioannes. Nec obſt.contrarium de variatione:quia humanitas iuſtæ pœnitudinis nemini eſt auferenda. ij. quæſtione v.cano. ſi quis libellos.de appella.capitul.cum ceſſante.& capit. interpoſita.ff.de inoffic.teſtamen. l. Papinianus. §.meminiſſe. de accuſa. capitul. licèt. ff. de iuriſdict.omni.iudic.l.ſi conuenerit. Quòd perditur priuilegium vnico actu contrario, non obſtat: quia verum eſt,ſi ille actus haberet, ſiue habuiſſet ſuum effectum : puta, ſi iſte ſuſpendens primò petitorium, & poſteà reaſſumens obtinuiſſet ſententiam in petitorio, & vellet tunc iterum ſuſpendere petitorium,iſtud non liceret: quia hic petitorium traheret ad ſe poſſeſſorium: de cauſ.poſſeſ.& propric.c. cùm dilectus. de teſti.c. ſignificauerunt. pro prima tamen opi. videtur facere quædã not. Pau. in cle.vnic.de cau. poſ.in gloſ.penult.

ADDITIO.

a Perditur priuilegium. An priuilegium vnico actu perdatur, vide Felyn. in capitu.cum acceſsiſſent.de conſtitu.extrà,in verſi. ſeptimò limita. vbi perbellè diſtinguit.

EPITOME.

Vigore commiſsionis, obtentæ ſuper ſpoliatione, & occupatione certæ rei ad impetrantem pertinentis in petitorio procedi poteſt.h d. Vel ſic. Per ſimplicem commiſsionem agi poteſt petitorio & poſſeſſorio, niſi tantùm eorum alterum ſit commiſſum.

SVMMARIA.

1 *Actio petitoria & poſſeſſoria an virtute ſimplicis cõmiſsionis obtentæ ſuper occupatione & ſpoliatione rei ad impetrantem pertinentis poſsit intentari.*

Verbum

2 *Verbum, pertinere, in cõmiſsione poſitũ, quid operetur.*
3 *Reſcripta ſunt ſtricti iuris: nec extenduntur ad caſus in eis non expreſſos.*

DECISIO IX. aliàs 369.

SI committatur Auditori cauſa, quæ vertitur inter Titium & Seium de , & ſuper ſpoliatione, occupatione, & detentatione alicuius caſtri, vel terrarum, quod , vel quas dicit impetrans in commiſsione ad ſe pertinuiſſe, & per-
1 tinere, dubitatur † verùm vigore huiuſmodi cõmiſsionis actor poſsit agere petitorio & poſſeſſorio? Et videbatur aliquibus Dominis, & præſertim mihi, quòd dũtaxat poſſet procedi in poſſeſſorio, quod principaliter eſſet commiſſum, & nullo modo ſuper proprietate , quæ nihil habet commune cum poſſeſsione. ff. de acqui. poſſeſ. l. naturaliter. §. nihil. Omnes Domini, me excepto, dicebant & tenebant contrarium; & hoc propter verbum, pertinere, poſitum in commiſsione, quod eſt latiſsimum. ff de verbo. ſigni. l. verbum, pertinere. de fide inſtrumen. capitul. inter dilectos. & ibi gloſſ. ſuper verb. pertinere. Ad
2 hoc reſpondebatur, quòd † hoc verbum, pertinere, in commiſsione ſi eſſet poſitum in vim cauſæ, ſiue per modum acceſſorij, & non principaliter: & licèt proprietas interdũ imò quaſi ſemper ad ſe trahat poſſeſſorium, & illi præualeat, vt de cau. poſſeſ. & proprie. ca. j. & ij. & cap. cùm dilectus. & fortè iudex propterea datus ſuper proprietate poſſet cognoſcere de poſſeſsione ſecundùm Io. & Vinc. in capit. j. de ſequeſt. tamen id non procedit in caſu conuerſo: quia nuſquam reperitur quòd poſſeſsio trahat ad ſe proprietatem: vt not. in dictis iuribus, & in ca. paſtoralis. eodem titu. Prætereà dixerunt prędicti Domini, quòd licèt committeretur ſimpliciter cauſa poſſeſsionis abſque dictione limitatiua tantùm, vel duntaxat, nihilominus poſſet agi de proprietate: ſecus verò ſi limitatiuè committeretur. pro quo allega. no. in dict. capitul. ij. & capitul. paſtoralis. de cauſ. poſ. & propite. & not. in capitu. j. de ſequeſtra. poſſeſſ. & fruct. quas gloſſ. credo veriſsimas quò ad dictum ſecundum , videlicèt quando cum limitatione cauſa poſſeſsionis , vel
3 proprietatis committitur: quia reſcripta † ſunt ſtricti iuris , & non extenduntur niſi ad cauſas expreſsè commiſſas. de offic. delega. capitul. P. & G. de reſcript. capitu. fina. & capitu. cauſam quę. cum ibi not. Sed quò ad primum dictum credo ſemper ſalua correctione gloſſ. non ita intelligendas , nec ſic loquuntur, ſi rectè inſpiciantur. Nam quando ſimpliciter & indefinitè aliqua committitur cauſa iudici inter Titium & Seiũ, ſuper tali re, tunc poteſt agi petitorio & poſſeſſorio , & hoc fateor de plano: quia indefinita æquipollet vniuerſali. de priuileg. capit. quia. de elect. capi. vt circa. libr. vj. vbi de hoc. vno tamen commiſſo aliud non veniet, niſi per modum reconuentionis, ſecundùm Ioan. & Vinc. in d. cap. j. de ſequeſtra. præmiſſa tamen proteſtatione, qui alleg. authen. conſequenter. C. quomodo & quãdo iudex. de mut. peti. capitu. j. & ij. de ordi. cog. capitul. ij. finito tamen negotio commiſſo, ſuper non commiſſo neutra partium poteſt agere, niſi ex noua commiſsione. de reſti. ſpo. cap. audita. de offic. delega. capi. cùm olim. & cap. cùm contingat. Allegabant etiam prædicti Domini pro dicta concluſione vnum dictum Innocen. in capit. epiſcopi. de re. eccle. non alie. videlicèt, quòd vigore reſcripti ea quæ de bonis eccleſiæ alienata ſunt, pro earum recuperatione poteſt agi petitorio & poſſeſſorio. quod dictum videtur multùm facere pro ipſis in caſu propoſito. Ad quod reſpondebam , quòd verba iſta poſita in dicto reſcripto ſapiunt. & ſapere poſſunt tam petitorium quàm poſſeſſorium. Et ideò in dubio potiùs debemus interpretari, quòd reſcriptum valeat, quàm pereat. de verbo. ſigni. capitu. abbate. cum ſimilibus.

EPITOME.

Actor qui ſuſpenſo petitorio in cauſa beneficiali obtinuit ſententiam, & ſequeſtrum in poſſeſſorio, poterit coram iudice ad quem ſuus aduerſarius appellauit, etiam eo inuito, reaſſumere petitorium: dummodò ſibi ſit cõmiſſum. h. d.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus habens primam ſententiam poteſt in ſecunda inſtantia parte contradicente ad petitorium redire. Clem. vnic. de ſequeſt. poſſ. & fruct. intellectus.*
2 *Inductum in fauorem, non debet in odium retorqueri.*
3 *Beneficiũ intrans auctoritate propria, dicitur per feneſtram intrare: auctoritate autem iudicis intrans, per ianuam intrat.*

DECISIO X. aliàs 417.

1 SI pro ſpoliato ſuſpenſo petitorio † in prima inſtantia feratur ſententia in poſſeſſorio , & per ſpoliatorem ab eo appelletur, Fuit dubitatum, & ſatis inter partes altercatum , vtrùm in ſecunda inſtantia prædictus ſpoliatus habens ſententiam reſtitutoriam pro ſe , poſſet inuita parte aduerſa , imò expreſsè contradicente , redire ad petitorium reaſſumendo illud in ſtatu, in quo dimiſit. Et videbatur aliquibus Dominis quòd non, niſi primò cauſa poſſeſſorij eſſet terminata per alias duas ſententias: tum propter priuilegium interdicti, quod non admittit proprietatem in contrarium. de ordi. cogni. capitul. fina. de reſti. ſpo. capitul. in literis. tum propter ſequeſtrum factum de fructibus occaſione primę ſententiæ, iuxta formam clem. vnicæ, de ſequeſtr. poſſeſ. & fruct. quòd ſecundùm aliquos reuocaretur & ceſſaret , ſi dicta ſententia in poſſeſſorio lata , infirmaretur in ſecunda inſtantia. quod non crederem, niſi illa infirmatoria per alias duas confirmaretur, & tunc per illam victoriam finalem fructus ſequeſtrati & recondıti illi victoriam prædictam obtinenti bene traderentur, vt in dicta clement. Licèt aliqui Domini, fortè non improbabiliter, intellexerint d. clementi. de finali victoria quò ad fructuum ſequeſtratorum reſtitutionem in petitorio factam. Sed ſanior intellectus eſt, quòd intelligatur de vtroque , prout innuunt verba clemen.

ment. In dubio verò principali ſuperiùs facto, fuit concluſum per omnes, quòd dictus ſuſpendens poterat redire ad petitorium inuito aduerſario qui vlteriùs poterat proſequi poſſeſſorium, & inſtare pro infirmatione primæ ſententiæ, quę tamen ſibi modicum valebit, niſi quò ad expenſas ſi alter in petitorio obtinebit, quod trahit ad ſe poſſeſſorium. de cauſ. poſſ. & proprieta. capit. cùm dilectus. nec ſpoliatoris eſt contradicere in hoc caſu: cùm ſpoliatus non curet ab ipſo poſſeſsionem & fructus recuperare, quos ante ingreſſum ad petitorium recuperaſſet, ſi proſequẽdo poſſeſſorium tres ſententias pro ſe obtinuiſſet: vt in capitu. Piſanis. de reſti. ſpo. de ordi. cogni. capitul. cùm dilectus. cùm enim hoc priuilegium ſit introductum à iure in fauorem ſpoliati, & odium ſpoliantis: vt in capitul. fina. de ordi. cogni. de cauſ. poſſeſ. & proprietat. capitul. paſtoralis: & elementi. vnica. eodem titu. & tali fauori renuntiare poruit. de regularib. capitul. ad
2 apoſtolicam. quod † enim ob fauorem alicuius ſtitutum eſt, in eius læſionem retorqueri nó debet de reg. iur. cap: quod ob gratiam. libro ſexto. & C. de leg. l. quod fauore. & quia ipſius aduerſarij non intereſt reſiſtere, audiri non debet. ij. quæſt. vj. can. non ſolent. de elect. cap. cùm inter R. & de appella. c. quia fronte. de offic. delega. capitu. cùm contingat. de accuſat. capitul. ſuper his. cum ſimilibus.

Sed pone, retento eodem themate, quòd prima ſententia lata in poſſeſſorio tranſiuit in rem iudicatã: & ille pro quo lata fuit, ſine executore intraſſet poſſeſsionem beneficij fructus percipiendo ex eodem, Fuit dubitatum. verũ primus poſſeſſor expulſus, modo quo ſuprà, poſſet prædicta petere reuocari per modũ attentati? Et videbatur aliquibus dominis, & maiori parti quòd ſic. propter litis pendentiam in petitorio, qua pendente nihil debet innouari: vt lit. penden. in rubro & in nigro. tum etiam, quia propria auctoritate intrauit poſſeſsionem contra iuris diſpoſitionem: ergo merito etiam in petitorio debet ſuccumbere. per l. ſi quis in tantam. C. vnde vi. & per c. placuit. xvj. q. vj. & de præbend. capi. eum qui. lib. vj. & per not. per Innoc. in cap. cùm olim. ſuper ver. portatorium. de priuile. quæ tamen not. Inno. poſſet induci pro contraria parte, quam credo verum, vt ſtatim ſubijciam, ibi dum dicit, niſi partibus præſentibus, &c. & ibi. imò plus videtur, &c. per quam gloſ. & rationẽ, quam ſtatim dicam, credo prædictum ſpoliatũ modo præmiſſo non poſſe agere ſuper attentatis: ſed bene interdicto ſiue cõdictione ex prædictis legibus, & canonibus. Ratio: nam licèt poſſet dici aliquid attentatum circa beneficij poſſeſsionem: tamen nihil eſt attentatum circa proprietatem, & ſic attentando nec ius, nec iudicem quòad proprietatem offendit, quæ ad ſe trahit poſſeſsionem, ſi in petitorio obtineat de cau. poſ. & propriet. capitul. cùm dilectus. ſicque nullum pręiudicium fit parti in petitorio. Et ſic non ob. edictum vt lit. penden. quòd locum habet quando lite pendente aliquid in præiudicium partis attentatur: vt no. Inn. ſuper rubrica vt lite penden. & meliùs in capitul. ex parte. §. perſonæ. de referi. Non ob. ſi dicatur, imò magnum prę iudiciũ fit huic parti expulſæ à poſſeſsione: quæ multa habet commoda, de præter. p. c. ad aures. de cõceſſ. præbend. c. cum noſtris. quod tamen non verum, ſi ſibi iniuriatur circa poſſeſsionem, pro qua ſibi competũt alia auxilia iuris, de quibus ſuprà: ſed hoc habet remedia ordinaria: ergo non curet de hac via extraordinaria. ff. de mino. l. in cauſæ. Nihil enim habent commune proprietas & poſſeſsio. ff. de acqui. poſ. l. naturaliter. §. nihil. cõmune. cùm igitur terminatum ſit poſſeſſorium per ſententiam partibus præſentibus, quæ tranſiuit in rem iudicatam, fortè non multùm peccauit, ſi intrauit poſſeſsionẽ de facto per ſuum aduerſarium occupatam ſine executore, abſque tamen violentia: nec propter. à fortè incurret pœnam cap. eum qui. de prębend. libr. vj. nec teneretur ad reſtitutionem rei, quam propter auctoritatem rei iudicatæ tenere poteſt, ſecundum Innocen. in d. c. cùm olim. qui allega. l. verum. ff. de condi. indeb. Pro quo faciũt etiam not. per Ber. & Ioan. Andr. in cap. vigilanti. de præſcrip. Præterea ſi propter litis pendentiam in petitorio haberet locum prædictorum attentatorum reuocatio, ſequeretur abſurdum, quòd pendente petitorio, & ante eius finem nunquam poſsit fieri plena executio ſententiarum etiam trium latarum in poſſeſſorio: quæ tamen ante ingreſſum petitorij plenè ſunt executioni mandandæ. de iudi. cap. fi. de teſti. cap. ſignificauerunt. de ordi. cogni. capi. ij. & c. fina. de reſti. ſpol. capi. Piſanis. cum multis ſimilibus. Ad quod dominus Nicolaus, qui hoc dubium poſuit in conſilijs, reſpondebat, quòd prædicta iura loquuntur de executione fienda per iudicem, vel eius auctoritate: quæ ſi ſic fieret, non poſſet dici aliquid attentatum: nam quod iure fit, iuſtè fit. de electio. capit. cùm eccleſia Vulterana de reſt. ſpol. capitul. audita. & capitul. cùm olim. de regu. iur. capitul. factum legitimè. libr. vj. & ſic dicebant non procedere argumentum ab abſurdo. At in caſu no-
3 ſtro hic habens † ſententiam pro ſe, non intrauit per oſtium, puta auctoritate iudicis, ſed aliũdè, puta propria auctoritate, ergo tanquam fur & latro eſt puniendus. de iure patro. capitul. relatum. de iuſti. capitul. ex frequentibus. rẽmque & ius ſuum meritò perdere debet, per iura ſuperiùs allegata: videlicèt per cap. placuit. xvj. quęſt. vj. & capitu. eum qui. de præben. lib. vj. quæ iura intelligo quãdo quis per violentiam abſque ſententia ſine titulo canon: eo ſe intruſit, vel intrudi permittit in beneficio. At in caſu noſtro ſententiam pro ſe habuit, quæ in rem tranſiuit iudicatam, & ſine violentia, vt ponebatur in facto, poſſeſsionem apprehendit, & fortè vacuam, quid ergo hic malè fecit, niſi quòd ſinę executore intrauit. Agit igitur hic ſpoliatus contra prædictum ſuum ſpoliatorem, vel interdicto vnde vi, ſecundum aliquos, vel ad intereſſe, ſecundum aliquos: prout not. Innocen. in dicto capitu. cùm olim. & currat lis in petitorio, cui nullum in prędicto caſu factum eſt pręiudicium ſuo marte, & ſic fuit obtentum & ſententiatum, hoc eſt in petitorio proceſſum, & non fuit auditus prædictus ſpoliatus.

Vt Lite

Vt Lite pendente.

EPITOME.

Iudex in ſententia reuocatoria attentatorum ſi omiſit condemnationem expenſarum, an eam poſteà facere poterit?

SVMMARIA.

1 *Expenſarum cõdemnationem, an iudex ex interuallo facere poterit?*
2 *Appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex nouiter productis: ſecus in appellatione ab interlocutoria.*
3 *Mandatum iudicis habet vim diffinitiuæ: & tenet etiam ſine cauſæ expreſſione.*
4 *Appellari non poteſt à ſententia certis diebus elapſis: item nec à condemnatione expenſarum.*

DECISIO I. aliàs 13.

SI iudex reuocet quædam attentata
ante omnia lite pendente, & tũc nõ
1 condemnet in expenſis, † dubitatur
vtrùm poſteà poſſet huiuſmodi cõ-
demnationem expenſarum facere. Et videbatur
quòd non, quia vim diffinitiuæ habet: & ſic eo-
dem die huiuſmodi condemnatio eſſet facienda,
per legem, Paulus. de re iudic. & per capitul. con-
certationi. de appellatio. lib. vj. tum etiam quia
quò ad hunc articulum functus eſt officio ſuo: vt
in capitul. in literis. de officio delegati. quod ca-
pitul. vendicat ſibi locum in diffinitiua. Sed hæc
ſententia ſiue pronuntiatio, licèt diffinitiuæ vim
a habeat[a] quò ad quædam,[b] puta quò ad effectum
b Clement. appellanti. de appellatio. tamen ad præ
c miſſa effectum cenſetur habere interlocutoriæ[c]
& diffinitiuæ, tum quia per eam non deciditur
negotium principale, tum etiam quia ſimplici-
ter ſine ordine ſolenni ex puro, & mero officio
iudicis proceditur ſuper huiuſmodi attentatis:
prout no. Innocen. de reſcript. capitul. ex parte.
de maiorit. & obedien. capitul. dilecti. & de ex-
cept. capi. dilecti. & per Ioan. Andr. de appellat.
capit. non ſolùm. libro ſexto, vbi dicit expreſsè,
quòd eſt interlocutoria. & intelligas ſemper quò
ad præmiſſum effectum, & quò ad effectum ca.
cordi. de appella. ſecus quò ad effectum clemen.
appellanti. quæ non habet locum in interlocu-
torijs vim diffinitiuæ habentibus: vt in caſu no-
ſtro, & in articulo deſertionis & abſolutionis ab
inſtantia iudicij, & huiuſmodi, quia nimis graue
præiudicium tales ſententiæ parant. Nec obſt.
capit. cordi. quia locum ſibi vendicat in huiuſ-
modi cauſis: quia facilius eſt parti inſerere cau-
ſam grauaminis, & appellationem in ſcriptis: vt
in ca. cordi. quàm ſubitò infra duos, vel tres ter-
minos in vna ſeptimana fortè ſeruatos, proba-
tiones ſuper dictis articulis coram iudice addu-
cere. & intelligo prædictam concluſionẽ in prin
cipio poſitam, ſi huiuſmodi interlocutoria in rẽ
tranſit iudicatam. Nam tunc huiuſmodi condẽ-
d natio expenſarum[d] non eſt niſi quædam prædi-
ctæ interlocutoriæ executio, & non noua ſenten
tia, ſecũdũ Inno. in cap. ſæpè. de appella. Nec po-
teſt ſecundùm eum ab huiuſmodi cõdemnatione
expenſarum appellari: quia hoc tempus condẽ-
e nationis trahitur ad tẽpus ſententiæ.[e] Pro qua
opinione Inno. faciunt not. per Ioan. Mo. in cap.
licet. ſuper verbo, conualeſcat. circa medium, &
in capit. his qui. in vltima gloſ. circa fin. de ſen-
ten. excommuni. lib. vj.

ADDITIONES.

a Diffinitiuæ vim habet. Scilicèt, vt poſsit iuſtifi-
cari ab appellante, vel impugnari ab appellato
ex nouis allegationibus, vel probationibus: vt
ſic ſit par ratio appellandi in iſta, ſicut in diffini-
tiua: ergo par ratio probandi. & ſic non allega-
tum allegabo, & non probatum probabo: vt l.
per hanc. in fin. C. de tempo. ap. & not. in capitu.
2 fraternitatis. de teſtib. Sed † quæritur quæ eſt ra-
tio, quòd appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex
nouiter productis, & non ab interlocutoria? Dic
quòd appellatio ab interlocutoria, licèt aliquã-
do toleretur, tamen ſemper eſt odioſa: quia de-
rogat ordinariæ iuriſdictioni: ſed appellatio à
diffinitiua eſt fauorabilis, ideò magis iuuanda
per quaſcunque probationes. Et iſta eſt ratio
clemen. appellãti. ſecũdùm Bal. in l. eos. §. ſi quid
autem. C. de appella. Item appellatio ab interlo-
cutoria habet oculos retrò. ff. de mino. l. ait præ-
tor. §. permittitur. ſed appellatio à diffinitiua
habet oculos in ſupremum finem, ſecundùm
eum. Item cauſæ non intentatæ in appellatione
ab interlocutoria, remanent in iuriſdictione iu-
dicis à quo. l. generaliter. §. ſi iudex. C. de iure-
iurand. & hoc verum in allegationibus, quæ con
ſiſtunt in facto: ſed allegationes quæ conſiſtunt
in iure ſcripto, non oportet exprimere in libel-
lo. l. ornamentorum. ff. de auro & argento lega.
Vnum tamen ſcias, quòd ſi iudex allegantem nõ
curauit audire, non probarẽ adhuc poterit pro-
bare. l. ait prætor. §. quid tamẽ. ff. de mino. Et ra-
tio huius eſt: quia per iudicem ſtetit, quò minus
probatio facta fuerit. de appel. c. interpoſita. &
ideò non eſt parti aliquid imputandum.
b Quòad quædam. Scilicèt vt ab ea appelletur in
ſcriptis, & cũ expreſsione cauſæ. & ita tenet dec.
to. de ſentẽ. & re iud. in antiquis, quę incipit. no.
3 quòd ſententia lata. Contrarium † tenet Abb.
& Ioann. Andr. in capitu. peruenit. el. ij. de ap-
pella. vbi dicunt, quòd ſicut appellatio tenet à
diffinitiua ſine expreſsione cauſæ, ita tenet à
mandato iudicis quod habet vim diffinitiuæ,
quod eſt notatu dignum. Idem tenet Bal. in l. mi-
noribus. C. de his quibus vt indig. & facit quod
not. in l. ait prætor. §. permittitur. ff. de mino. &
vim diffinitiuæ dicitur habere, quando lite
pendente vel poſt appellationem eſt aliquid
attentatum circa poſſeſsionem rei, de qua agi-
tur, quo caſu ſententia lata ſuper reuocatio-
ne talium attentatorum habet vim diffinitiuæ:
quia ſapit naturam veri poſſeſſorij. Sed ſi atten-
tatum fuit circa perſonam, & non circa rem,
ſuper qua lis pendebat: tunc ſententia reuoca-
toria attentatorum videtur eſſe interlocutoria,
& non diffinitiua. Et videtur ita ſentire deci-
ſio.

ſio ij. de re iudi. infrà.

c Interlocutoriæ. Ratio eſt, quia lata eſt ſuper proceſſu & non ſuper negotio principali: vt not. in clem. ſi. de appell. tamen requirit cauſæ cognitionem, id eſt partium citationem, vel peremptorium edictum, l. maiorem. C. de appel. per quã l. ita conſuluit Bart. vt dicit Bald. in l. eos. C. de appel. & not. quod d. clementi. appellanti. non habet locum, quando noua exceptio, vel allegatio ex facto aduerſarij oritur: quia tunc per talem exceptionem bene poteſt appellatio iuſtificari ac etiam impugnari. ar. l. tale pactum. §. qui prouocauit, in ratione ſui. ff. de pact. & ff. de condi. fur. l. ſiue manifeſtus. §. iandiu. Item non habet locum dicta clemen. quando interlocutoria talis eſt, cuius grauamen aliter reparari non poteſt: vt ſi iudex interlocutus eſt al. quem torquendum. Idem ſi appelletur à ſecundo decreto: quia eadem eſt ratio finalis quæ eſt in diffinitiua, ſecundùm Bal. in l. per hanc. C. de tempo. appella.

d Condemnatio expenſarum. Hoc dictum non capio. quòd condemnatio † expenſarum ſit execu-
4 tio primæ ſententiæ, cùm in ea nulla de expenſis mentio facta fuit: ſed ſi fuiſſet facta condemnatio expenſarum, & non taxatio, tunc dicta taxatio poſſet fieri etiam poſt decem dies: quia eſt executio primæ ſententiæ, in qua fuit facta condemnatio, ſed non taxatio, & ab illa appellari non poteſt propter dictam rationem: & ita intelligo Innoc. in cap. ſæpè hic allegato, & in cap. fin. quod metus cauſa.

e Ad tempus ſententiæ. Sed à ſententia elapſis decem diebus non poteſt appellari: ergo nec à condemnatione expenſarum, quæ eſt executio primæ ſententiæ. ita ſenſit glo. in ſimili in l. ſi cũ exceptione. §. hæc autem actio. ff. quod metus cauſa, & ita intellige iſtam apoſtillam.

EPITOME.

Ad inſtantiam illius de cuius non iure clarè conſtat, attentata lite pendente non veniunt reuocanda.

DECISIO II. aliàs 55.

a AD inſtantiam a illius, de cuius nõ iure clarè conſtat, non veniunt attentata lite pẽdente reuocanda, ſicut dicimus in interdicto vnde vi, iuxta not. per Innocen. in cap. conſtitutus. de fil. presby. cap. ſignificaſti. de diuor.
b & quia ſua non intereſt hoc petere. b de elect. ca. cùm inter canonicos. ij. quæſtio. vj. can. nõ ſolent. & de teſti. cap. veniens. el 1. præſertim ſi reuocatio huiuſmodi attentatorum tendat ad reſtitutionem poſſeſsionis ad:ptæ lite pendente, ne per hoc detur vitioſus ingreſſus huic notoriè ius nõ habenti, arg. cap. eum qui de eo qui mittit. in poſſ. libro ſexto, & hoc videtur Oldr. tenuiſſe in quæſtionibus ſuis.

ADDITIONES.

a Ad inſtantiam. Adde deciſ. ij. j. de reſtit. ſpoliat.
b Hoc petere. Item ex quo notoriè conſtat de non iure ſuo, apparet eum velle committere peccatũ mortale: quia ſi fieret ſibi reſtitutio poſſeſsionis, prout ipſe petit, perciperet fructus ratione dictæ poſſeſsionis, quos ſine peccato percipere nõ poſſet, ex quo titulus & canonica inſtitutio ſibi deficit: imò ſi illos percepiſſet, reſtituere teneretur: vt not. glo. in c. cùm ſuper. de cauſa poſſeſ. not. in c. dilecto. de præben. & in c. cùm dilectus. de iur. patro. & vbi conſtat quem notoriè eſſe paratum ad peccandum, poteſt iudex illi præcipere, & inhibere ne peccet. text. eſt cum glo. fin. c. ad audientiam. & in c. ex literis. de ſpon.

EPITOME.

Si lite pendente in Palatio Apoſtolico ſuper beneficio reus poſſeſſionem transferat in alium per viam permutationis, vel alio modo reuocabitur per modum attentati.

SVMMARIVM.

5 *Vitium litigioſi non niſi partem afficit.*

DECISIO III. aliàs 56.

a SI lite pendente a in Palatio ſuper beneficio eccleſiaſtico reus & poſſeſſor transferat beneficium in alium permutando, vel alio modo, & moriatur, huiuſmodi permutatio reuocabitur per modum attentati, etiam contra illum ſuperſtitem, tamen eo vocato. arg. not. per Inno. de conſti. c. cùm M. & de appel. c. dùm teneamur. & per Hoſti. in c. licet. de præbend. lib. vj.

ADDITIO.

a Si lite pendente. Pone, quòd peto præbendam à capitulo, & capitulum lite pendente alteri confert: Vel peto electionem meam cõfirmari ad eccleſiam, ſuperior lite pendente alteri confert, an teneat collatio? Reſpondeo, ſi peto rem corporalem, vel incorporalem vt mihi debitam, non vt meam, & reus lite pendente alienat, tenet alienatio. Idem ſi petatur confirmatio electionis, etiã ſi ante electionem fuerit appellatũ quia licèt appellatio deuoluat cauſam appellationis: nõ tamẽ deuoluit poteſtatem conferendi. & ſi dicatur, caſſari debet, quod fit pendente appellatione: verũ eſt de his, quæ ſpectant ad iudicem, vel cauſæ proceſſum: vt ſi recipiantur teſtes, vel feratur ſentẽtia, quæ caſſatur probata legitima appellatione. de teſti. capitul. ex parte. collatio verò non pertinet ad proceſſum. Non obſtat de arbitr. capit. ex parte. quia ibi prima electio impedit ſecũdã, nõ autẽ litiſpẽdentia, per quod apparet quod ſi epiſcopus petit aliquẽ à beneficio remoueri, tenet collatio quã facit lite pendente: vbi autem quis dicit præbendam ſuam, tunc lite pendente inhibetur alienatio per conuentum, non autem per
2 tertium: † quia vitium litigioſi non afficit, niſi partem, non autem tertium. hodie dic vt in ca. j. & ij. vt lite penden. Quid ſi contra poſſeſſorem beneficij feratur ſententia à qua appellet, an poterit interim priuari poſſeſsione beneficij? Reſpondeo. quòd non: quia datio poſſeſsionis eſt de proceſſu. de præben. cap. licet epiſcopus, libr. vj. qui inhibetur lite pendente: ſecundùm dominum Pe. de Peruſio in c. cùm M. de conſti. in fi.

EPITOME.

Attentata lite pendente vſque ad concluſionem cauſæ excluſiuè poſſunt peti reuocari.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Attentata in quacunque litis parte reuocantur.*
2 *Attentata poſt concluſionem non reuocantur.*
3 *Remiſsio ſuper attentatis non datur ad partes: ſed datur terminus ad probandum.*

DECISIO IIII. aliàs 57.

a ATtentata [a] lite pendente poſſunt peti re-
uocari vſque ad cóclusionem in cauſa ex-
1 cluſiuè: † quia in qua cunque parte litis
talia ex officio, & ante omnia ſunt reuocanda,
propter contemptum iudicis, & partis. iuxta no.
in c. non ſolùm. de appell. libro vj. & pleniùs per
Io. Mo. in c. cupientes de electio. eodem libr. ſu-
per ver. gratia. † Concluſio enim præcludit viam
2 reuocationi attentatorum, ſicut ſuſpenſio peti-
torij. de cau. poſſeſ. & proprie. c. paſtoralis.

ADDITIO.

a Attentata. Nota quòd remiſsio ſuper attentatis non datur ad partes: ſed datur terminus ad probandum in curia, & ita ſeruat audientia: vt dicit deciſ. 7. de probat. in antiq. deciſ. 10. de appellat. in eiſdem. & deciſ. 6. j. de probatio. quæ bene facit ad propoſitum, licèt non loquatur de attentatis.

EPITOME.

Surrogatus in litem, & in ius quod competebat defuncto, cenſetur ad poſſeſsionem etiam ſurrogatus, licet expreſsè in ſurrogatione de eo mentio non ſit facta.

DECISIO V. aliàs 64.

SVrrogatus in litem, & in ius, quod quomodolibet competebat defuncto, ſi in aliqua parte gratiæ ſit mentio de poſſeſsione defuncti, ad poſſeſsionem etiam cenſetur ſurrogatus, licèt expreſsè id in gratia non exprimatur. Nam licèt poſſeſsio quærenda ſit facti: tamen ipſa apprehenſa, & quæſita eſt iuris: vt leg. & not. in c. cùm in noſtris. de conceſſ. præbend. facit in ſimili quod not. Io. Mo. in c. j. de conſti. libr. vj. de conſuetudine licita, & elicienda. Si verò in nulla parte gratiæ de poſſeſsione fiat mentio, tunc ſecundùm aliquos ad poſſeſsionem non cenſetur ſurrogatus. per l. cùm hæredes. ff. de acquir. poſſ. & per ea quæ leguntur ff. ſo. ma. l. ſi conſtante. §. ſi verò. Alij tamen, & maior pars Dominorum dixerunt contrarium, propter verba id innuentia in illis ſurrogationibus poni conſueta: puta, in & ad omne ius, quod tali quomodolibet competebat, ſeu competere poterat tempore obitus ſui. & quod admittatur ad proſecutionem iuris, litis, & cauſæ, in eo ſtatu, in quo defunctus deberet admitti.

EPITOME.

Attentata per actorem poſt commiſsionem per eum impetratam veniunt reuocanda: & ſic cle. ij. vt lit. pend. fortiùs in actore, quàm in reo locum habet.

DECISIO VI. aliàs 75.

a QVod dicitur [a] in clem. ij. vt lit. pendent. fortiori ratione procedit in actore aliquid poſt citationem decretam, licèt non executam, attentante, quàm in reo: quia ipſe certus eſt de commiſsione impetrata, & citatione decreta: ergo ampliùs certiorari non debet. de reſcrip. c. ab excommunicato. de reg. iur. c. eum qui. lib. vj. & maior contumacia eſt actoris, quàm rei. de dolo & contuma. cap. cauſam quæ. & capitu. actor. libro vj. Pro quo faciunt iura allega. per Ioan. And. & Pau. in dicta clemen. ſuper verb. citatio.

ADDITIO.

a Quod dicitur. Adde deciſ. 4. hoc tit. in antiq. deciſ. 11. de dol. & contumac. & deciſ. 25. de ſentent. & re iudicat. in antiq.

EPITOME.

Attentata per procuratorem de cuius mandato cóſtat, non nocent domino.

DECISIO VII. aliàs 81.

QVod ad reuocationem attentatorum lite pédente, vel poſt appellationem, non ſufficit dicere, vel probare per teſtes, quòd viderint per talem procuratorem meum talia attentari, niſi conſtet de procuratorio & mãdato domini: quia dolus procuratoris, &c. nec videtur dominus ſibi mandaſſe, niſi licita. iuxta not. in c. j. vt lite non conteſtata.

EPITOME.

In cauſa beneficiali mortuo reo poteſt ad vlteriora procedi per audientiam contradictarum contra omnes ad effectum adiudicationis fiendæ actori, maximè propter fructus ſequeſtratos.

DECISIO VIII. aliàs 144.

IN cauſa beneficiali mortuo reo & poſſeſſore ad inſtantiam actoris poteſt procedi per audi-
entiam contra omnes, quorum intereſt ad vlte-
riora, ad effectum adiudicationis fiendæ actori,
& fortè propter fructus anteà ſequeſtratos ob-
tinendos. Nam qui finalem obtinet victoriam,
illos conſequitur, iuxta formam Clemen. vnicæ
de ſeq. poſſeſ. & fruct. ſæpè enim quæritur de iu-
a re [a] defuncti, vt ſciatur de iure ſuperſtitis. ad hoc
ij. q. j. can. in primis. & licèt appareat defuncto
ampliùs non deberi, non propter hoc ſequitur
ſuperſtiti viuenti deberi, ad hoc de reſcript. c.
olim. hæc enim & alia leguntur & no. vt lite pendente. cap. j. ſuper verſic. defuncti. per Ioan. And. in lectura, & nouel. lib. vj.

ADDITIO.

a De iure. Adde deciſ. 14. incip. Titius erat expectans. j. hoc titul. & Panorm. it. in cap. ex parte. extrà de arbitris. per Ægid. Bellemre. deciſ. 40. & deciſ. 76. col. iij. & deciſ. 112. incip. ſurrogatus.

Epitome.

EPITOME.

In Romana curia citatio per nuntium inducit litiſpendentiam. ſed extra curiam habet locum Clement.ij.vt lite pendente.

DECISIO IX. aliàs 179.

CLem.ij.vt lite penden.non habet locum in Romana curia in eo, quod ibi ſtatuitur, talia in citatione exprimenda per quæ plenè poſſet inſtrui pars citata. Nam in loco vbi præſentes ſunt iudex & partes, & pars rea citatur per nuntium, vel curſorem ad dicendum contra commiſsionem, poteſt leuiter, ſi vult recipere, & habere copiam commiſsionis, & ex contentis in eadem ſe inſtruere, ad cuius inſtantiam, & ſuper quo commiſsio & impetrata, & cauſa cõmiſſa: imputet ergo ſibi ſi copiam non recipit. Prætereà Clement. loquitur, quando citatio fit per ſcripturam: ſecus verò ſi per nuntium, cuius tamen contrarium Ioan. And. innuit in dicta Cl. in glo. vltima in fine. Sed quicquid ſit, omnibus Dominis videbatur ſufficere in curia citationem
b factam per curſorem, & ad partem citatam legitimè perueniſſe, & per eam litem pendere, quò ad attentata etiam poſteà reuocanda.

EPITOME.

Reus & poſſeſſor ſi lite pendente moriatur, & actor poſſeſsionem recipiat & tertius ſurrogatur, reuocabitur poſſeſsio per viam attentati.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum perſonale non tranſit ad alias perſonas, quam in eo expreſſas.*
2 *Poſſeſsionem beneficij apprehendens propria authoritate perdit ius. quod in beneficio habuit.*
3 *Lis nunquam finitur, niſi per ſententiam.*
4 *Ius prædeceſſoris tranſit in ſucceſſorem.*

DECISIO X. aliàs 411.

a SI lite pendente a in curia Romana, & poſſeſſore extra curiam defuncto, ſtatim actor poſſeſsionem beneficij litigioſi apprehendat, & poſteà alter in ius & litem dicti defuncti per Papam mandatur ſurrogari: & iſte ſurrogandus antequam ſurrogetur, petat attentata per dictũ actorem quò ad poſſeſsionem, & fructuum reſtitutionem reuocari, dubitatur, & quærebatur de duobus, videlicèt vtrum per obitum dicti rei & poſſeſſoris lis fuerit finita & extincta? Et ſi nó vtrum prædictus ſurrogandus poſſet huiuſmodi attentata petere reuocari? In primo dubio vide-
1 batur quòd eſſet extincta, quia reſcripta † perſonalia ſunt, nec trãſeunt ad alias perſonas, quàm in eis contentas, de offic. deleg. c. P. & G. & c. cùm olim. ergo vno iſtorum mortuo extinctum videtur reſcriptum. de reſcript. cap. ſignificauit. Inſti. mandati. §. ratione. & ff. eo. titu. l. inter cauſas. in prin. quod eſt verum re integra. & ſic loquuntur prędicta iura: ſecus verò ſi lis fuerit inchoata ante mortem, vt in caſu noſtro. quia tunc poteſt ſuperſtes, vel is, cuius intereſt, proſequi litem. vt li. penden. c. j. in Clement. §. ſi verò alter. vbi gloſſ. videtur innuere, quòd ſi nullus prædictorum litem proſequeretur, ipſam tunc finitam eſſe, & non pendere. quæ glo. videtur multùm facere pro hac parte. Nam hic actor ſuperſtes capiendo poſſeſsionem, voluit litem vlterius proſequi: ergo ſumus in caſu glo. antedictæ. faciunt etiam pro hac parte not. per Spec. titu. de offic. deleg. §. reſta. ver. item finitur mortuo impetratore. & not. per Inno. in c. ex parte. de arbi. Quibus non obſtan. fuit deciſum, & concluſum cõtrarium. & hoc per c. ſi hi contra quos. vt li. pen. lib. vj. Contra quam conſtitutionem & eius prohibitionem hic actor poſſeſsionem beneficij litigioſi apprehendit: & ſic nil egit propter decretum ibidem appoſitum: niſi vellemus illam conſtitutionem intelligere ſtrictè in præſentatione, collatione ſiue electione alteri, quàm petitori facienda, & non in poſſeſsionis apprehenſione, quæ ibi non prohibetur, nec irritatur, quæ eſt pœnalis, & non videtur extendenda. de elect. c. ſtatutum. lib. vj. cum ſi. Quibus non obſtan. ad-
b huc credo actorem peccaſſe in apprehenſione b huiuſmodi poſſeſsionis, quam aut apprehendit propria authoritate, aut authoritate Apoſtolica:
2 vel ordinaria. Si proprio, † non potuit: imò ius perdidit quod in beneficio habuit, per c. cũ qui. de præbend. libr. vj. Si authoritate Apoſtolica, puta per executorem, qui ante litem motam fortè de huiuſmodi beneficio ſibi prouidit: ſed poſſeſsionem non tradidit: quia per alium authoritate ordinaria inductum occupata fuit, que mortuo ipſum in poſſeſsionem vacuã induxit, quod videtur ſibi licuiſſe de iure. de præbend. c. pro illorum. & c. de multa. cum ibi not. & c. licèt. eod. titul. libr. vj. à contrario ſenſu. & quod not. per Innocen. in c. ex parte. de arbit. ſuperius allegat. Sed dic, quòd non potuit. quia per commiſsionem factam in curia, ligatæ fuerunt ſibi manus: vndè ablata fuit ſibi totaliter poteſtas ſe plus intromittendi de huiuſmodi negotio. arg. c. vt noſtrum. de appell. de reſcrip. c. cæterum. de elect. cap. quamuis. & c. ſi eo tempore. & c. ſi poſtquã. libr. vj. de offic. deleg. cap. paſtoralis. Si authoritate ordinaria, illud plus haberet de colore iuris: tamen videtur dicendum idem propter litiſpen-
3 dentiam † adhuc in curia, quæ nunquam finitur, niſi per ſententiam ſecundùm Rotam, & ei pro hibetur antecedens, puta collatio, præſentatio ſiue electio. vt in cap. ij. vt lit. penden. lib. vj. ergo & conſequens, videlicèt inſtitutio, & in poſſeſsionem inductio. ar. c. qualiter. & c. quiſquis. de elec. Nec ponebatur in facto, quòd dictus actor apprehenderit poſſeſsioné authoritate ordinaria, ſed Apoſtolica: puta per ſuum executorem: ergo ceſſat hæc vltima dubitatio, & ſtat prima, quæ fuit deciſa: videlicet. adhuc litem pendere. & hoc etiam probatur per bullam illius ſurrogandi, in qua Papa narrando litem adhuc pendere, mandauit eum ad huiuſmodi litis perſecutionem admitti in eo ſtatu, in quo dictus poſſeſſor, ſi viueret, poſſet & deberet admitti: ſed ſi ipſe viueret. poſſet agere ſuper huiuſmodi attentatis, & poſſeſſorem petere amoueri à poſſeſsio-

ne lite pendente apprehenſa: ergo & iſte in locũ
4 eius ſurrogatus. Nam † qui in locum alterius ſur
rogatur, eodem iure vti poteſt, & debet: vt lite
pendent. cap. eccleſia ſanctæ Mariæ. cũ ſi. & ſuc-
ceſſor eodem iure, quo & prædeceſſor. de ſolut.
c. j. & per hoc videbatur reſponſum ad ſecundũ:
videlicèt, quòd iſte ſurrogandus poſſet ante o-
mnia petere reuocari huiuſmodi attentata. de
quo tamen multi Domini dubitabant: quia con
tra hunc nihil fuit attentatum: ergo non vide-
batur audiendus, tanquam cuius non intereſt:
quia poſſeſsionem iſtius beneficij non habebat.
ij. quæſt. vj. can. non ſolent. de elect. cap. cùm in-
ter canonicos. de accu. c. ſuper his. cum ſi. Præte-
reà licèt mandatum fuerit de ſurrogando quò
ad proprietatem, non tamen quò ad poſſeſsio-
nem, quæ eſt facti, & nihil habet commune cum
proprietate. ff. de acquir. poſ. l. naturaliter. §. ni-
hil commune. Aliquibus Dominis videbatur,
quòd ſua multum intereſſet, ſaltem quod iſte a-
ctor intrudēs ſe lite pendente à poſſeſsione amo-
ueretur, & ſibi de fructibus non reſpondeatur:
vt ſi vinceret iſte ſurrogatus, rem, id eſt, benefi-
cium vacuum cum fructibus reperiret. arg. eorũ
quæ leguntur & not. per Inno. de teſti. c. veniens.
& de re iudi. c. cùm ſuper. Fuit igitur conſultum
& concluſum ſic, quòd iſte tertius ante omnia ad
litis proſecutionem admitteretur, & poſteà im-
plorato officio iudicis, in cuius contemptum poſ
ſeſsionem beneficij litigioſi coram eo prædictus
actor apprehendit, ab huiuſmodi poſſeſsione a-
moueretur ex puro. & mero officio ſuo, & non
ad inſtantiam dicti ſurrogati: inter quem & præ
dictum actorem ſic à poſſeſsione amotum, vlte-
riùs lis transeat ſuo marte ſuper proprietate, ſu-
per qua lata ſententia pro aliqua partium earun-
dem, mandabitur etiam executioni quò ad poſ-
ſeſsionem. de cau. poſ. & proprie. c. cùm dilectus.
Interim tamen manebit poſſeſsio vacua, & non
tradetur prædicto ſurrogato: quia ſua gratia ad
poſſeſsionem principaliter, vt dictum eſt, ſe non
extendit: & ſic fuit obtentum. Si verò non actor,
ſed quidam alius, puta Titius, per ordinarium
ſic lite pendente intruderetur, ſiue in poſſeſsio-
nem induceretur prædicti beneficij litigioſi, &
tertius puta Seius, per Papam in ius, litem & poſ
ſeſsionem rei, & poſſeſſoris defuncti ſurrogari
mandaretur: & ille peteret intruſionem, & in-
ductioné reuocari per modum attētati, ipſumq́;
intruſum amoueri, & ſe in poſſeſsionem induci,
fuit poſteà in quibuſdam alijs conſilijs dubita-
tum, vtrùm eſſet audiendus. Et erat cōcluſum quòd
non. Tum quia nunquam fuerat lis inter iſtos
duos niſi modò: tum quia potuit eſſe, quòd de-
functus nullum, ſed ſuperſtes bonum ius, ſeu ti-
tulum habuiſſet, ſeu haberet: & ideò ante huiuſ-
modi diſcuſsionem, maximè ſuperſtite contradi
cente, nihil dixerunt Domini fore innouandum.
Veruntamen dixerunt hunc ſurrogandum bene
poſſe agere interdicto adipiſcendæ poſſeſsionis,
quæ non eſt danda ſine titulo. arg. eorum quæ le-
guntur & not. de cau. poſſ. c. ij. & c. paſtoralis. per
Inno. & de reſti. ſpo. in literis. & c. ex parte. per
eundem. Superſtes verò bene poteſt agere ſuper
attentatis lite pendente contra intruſum, peten-
do ipſum à poſſeſsione amoueri: imò petere etiã
poſſe caſſandam, & pronuntiari nullam, per c. ſi
his contra quos. ſuperiùs allegato.

ADDITIONES.

a Pendente. Adde deciſ. 5. incip. not. nũquid reo.
eod. tit. in antiq. & deciſ. 18. incip. mortuo quodã
Ambroſio. de reſtit. ſpoliato. in antiq. & Biſign.
deciſ. j. incip. nunquid reo & poſsidente. in antiq.
hoc eod. titul.
b In apprehenſione. Nota hic caſum in quo bene-
ficij poſſeſsio dicitur malè apprehendi. Adde aliũ
quem ponit Dominic. de ſancto Geminian. in
cōnſ. 75. incip. in cauſa magiſtri Ioannis, &c. vbi
dicit quòd poſſeſsio beneficij non dicitur legiti-
mè apprehendi, quæ adipiſcitur coram quatuor
teſtibus: neque dicitur ſatisfactum regulæ cācel-
lariæ Apoſtolicæ, quæ vult, quòd ille, cui eſt ſa-
cta collatio beneficij teneatur collationem & ac
ceptationem publicare infra tres menſes in loco
beneficij: aliàs gratia acceptatio, & prouiſio ſint
nullæ. & ſentit idem Geminia. vbi ſ. quòd bene-
ficij poſſeſsio debeat apprehendi quando adeſt
populi multitudo, & quòd non ſufficiunt quin-
que teſtes. nam verbum, publicare, importat quòd
actus fiat quando populus loci conuenit. Crede-
rem tamen quòd ad ſatisfaciendum dictæ regulæ
cancellariæ ad minus requirerentur decē teſtes.

EPITOME.

Surrogatus in locum actoris defuncti, litem cum pro-
curatore rei ſuperſtitis continuat, cui tamen petendi di-
latio aſsignabitur, infra quam domino ſuo ſurrogatio-
nem intimabit.

SVMMARIA.

1 *Surrogatus in locum actoris defuncti an poſsit conti-
nuare litem cum procuratore rei ſuperſtitis.*
2 *Actore defuncto lis nõ eſt reſpectu eorum, quorum in-
tereſt extincta, vel inchoanda.*
3 *Procurator rei ſuperſtitis actore defuncto an poſsit,
vel debeat litem continuare cum procuratore ſurroga-
ti in locum defuncti.*

DECISIO II. aliàs 440.

1 SI agēs † petitorio ſuper certo beneficio lite
pendente moriatur, & quidam alter in omni
iure & ad omne ius, quod eidem defuncto
competebat, ac litis & cauſę huiuſmodi proſecu
tionem per Papam ſurrogetur, Fuit dubitatum,
vtrùm cum procuratore rei ſuperſtitis poſſet vlte
rius iſte ſurrogatus litem continuare, & in cauſa
ad vlteriora procedere ſine noua citatione eiuſ-
dem rei, vel ſaltem intimatione huiuſmod ſur-
rogationis ſibi facienda? Et videbatur aliquibus
Dominis quòd non: quia huiuſmodi ſurrogatio
eſt eſt noua prouiſio, quam reus & poſſeſſor ve-
riſimiliter ignorare poteſt, ipſamque de ſurre-
ptione impugnare poteſt: ergo meritò erit ad
minus ſibi intimandum, & terminus ſibi præfi-
gendus, infra quem ſi velit, poterit ipſam in ali-
quo impugnare, quòd veniat, vel mittat. argu.
c. fina. de elect. libr. vj. Præterea videbatur, quòd
poteſtas

poteſtas procuratoris rei data contra defunctum
non extenderet ſe ad ipſius ſurrogatum: quia hu-
iuſmodi procuratoria ſunt ſtricti iuris, & non
extenſibilia de perſona ad perſonam, vt dicimus
in iudice delegato. de officio delega. cap. P. & G.
& in cap. cùm olim. & de procurat. cap. qui gene
raliter. meliùs in ca. qui ad agendum. lib. vj. iun-
cta clem. non poteſt. eo. tit. At hic eſt mutata per-
ſona: ergo videtur cauſa mutata: vt cap. veniens.
& c. cùm in tua. de teſti. de re iudica. c. cùm ſuper.
& c. fin. Fuit concluſum per maiorem partē Do-
minorum, de quorum numero ego tunc etiā erā,
2 contrarium. Nam † non eſt dubium, quòd eadē
lis & cauſa adhuc pendet & durat cum ſuperſti-
te, contra quem etiam omnes admittuntur quo-
rum intereſt: vt in c. ij. vt lit. pen. libr. vj. & in
clemen. j. eod. tit. ita quòd ſi alicuius intereſt: vo-
lens venire ad cauſam ſiue litem in ſtatu, in quo
eam inueniet, proſequi poterit, & debebit, vt in
pręd ictis iuribus per quę reprobatur opinio In-
no. in c. quia verò. de iudi. et etiam regulæ, is qui
in ius alterius. de reg. iur. libr. vj. Pro quo etiam
facit forma literarum, in quibus ſurrogatus mā-
datur admitti ad proſecutionem, & defenſionem
litis, & cauſæ in eo ſtatu, in quo ſi defunctus vi-
ueret, deberet admitti. Sed ſi defunctus viue-
rogatus. argu. iurium prædictorum. facit etiam
ret admitteretur: ergo & iſte in locum eius ſur-
c. eccleſia ſanctæ Mariæ. vt lit. penden. quod alij
3 tenentes contrarium intellexerunt verum, † vi-
delicèt hunc ſurrogatum admittendum contra
ſuperſtitem principalem, ſed non ipſius procu-
ratorem contra mortuum ſubſtitutum. Non ob.
quod procuratorium non videtur extendi, niſi
ad perſonas in eo expreſſas, quod fateor, niſi ab
ipſo, vel ſub ipſo comprehēſas. At in caſu noſtro
attento quòd eadem cauſa, ad quam conſtitutus
eſt, durat: attēto etiam, quòd ius & Papa ad pro-
ſecutionem illius cauſæ ſurrogatum admittunt,
& admitti volunt in locum defuncti, bene hæc
perſona ſub verbis procuratorij potuit compre
hendi, ipſeq; poterit gratiam iſtius ſurrogati, ſi-
cut dominus, impugnare. Ad vitandùm igitur
circuitum, & ne lites fiant immortales, dixerunt
maior pars Dominorum, non domino, ſed pro-
curatori cauſæ prædictæ, & nondum finitæ, hu-
iuſmodi intimationem fore faciendam, & termi
num ad opponendum, & dicendum contra gra-
tiam ſatis longum ſtatui, vt bene poſſet conſule-
re dominum ſuum ſi petat ſtatuendum, iuxta
formam c. dilectus. de procura. Si verò id nō pe-
teret, nec aliquid contra huiuſmodi ſurrogatio-
nem diceret: Auditor poterit ad vlteriora proce-
dere ſine alia intimatione, procedendo tam per
audientiam, quàm cum dicto procuratore ſuper-
ſtitis. & hoc eſt tutius.

EPITOME.

Lis non dicitur pendere per citationem curſoris. h. d.

SVMMARIA.

1 *Impetratio beneficij nulla de decreto citationis & eius executione facta mentione, an ſit valida.*
2 *Impetratio beneficij non vacantis inualida eſt.*

DECISIO XIII. aliàs 469.

a SVppoſito a quòd cauſa ſit commiſſa ad inſtā-
tiam abbatis & conuentus monaſterij con-
tra Ioan. ſuper parœciali eccleſia, quam mo-
naſterium poſſedit tanquam vnitam, per xij. an-
nos proximè præteritos, & ratione dictæ vnio-
nis ad ſe, & Ioannes ratione collationis ad ſe per
tinere prætendunt: decretaq; citatione ad inſtā-
tiam monaſterij contra Io. & executa per curſo-
rem in curia, Io. eadem die, qua dictus curſor eū
citauerat ad dicendum contra commiſsionem te
nore commiſsionis eidem Io. non explanato per
1 curſorem, & non apparet quale præceſsit † an ci-
tatio, vel impetratio, impetrauit dictam eccle-
ſiam tanquam iure deuoluto, non faciens men-
tionem de commiſsione, decreto & executione
citationis, quòd valet huiuſmodi impetratio,
hoc eſt, quòd non eſt ſurreptitia occaſione præ-
miſſorum. Non obſt. in cap. cauſam quæ. de teſti.
quia vt ibi notat Hoſtien. non intelligitur illud
cap. niſi de impetratione fienda in præiudicium
partis ſuper eo, de quo hic litigatur. modò hic
a ſtamus, † quia ſi beneficiū eſt vnitū, non vacat, &
ſi nō vacabat, nō valet impetratio. de cōceſ. præ.
c. j. non obſt. cap. ij. vt lite penden. in clem. tamē
quòd præceſsiſſet executio, exequens probare
tenetur. per not. in glo. de reſcriptis. cap. fina. in
clemen. & Cyn. poſt Iacob. C. de probatio. l. cùm
te. ff. de nego. geſt. l. eum qui. per glo. tamen quia
citatio non habuit plenam certitudinem cauſæ,
&c. vt in dicta clementina, ſi tamen pręceſsiſſet
plena citatio, ſortè ſecus, propter præiudicium
litis pendentiæ. de quo. ff. de rei vendic. l. fi. &c.

ADDITIO.

a Suppoſito. Adde ad hanc deciſ. gloſ. & do. Car-
din. in clem. ij. vt lit. pendent. in ij. quæſt.

EPITOME.

Si Papa mandat Dionyſium, ſi homicidium commiſiſſe conſtiterit, beneficio priuari, & illud mihi conferri: & lite ſuper hoc pendente Dionyſius moriatur, an expectā-tes poſsint hoc acceptare.

SVMMARIA.

1 *Beneficium an dicatur per mortem ciuilem vacare.*
Caſus in gratia omiſſus cenſetur denegatus.
Mors naturalis & ciuilis in quibus æquiparentur.
2 *Re circa quam verſatur cōditio, expirante, expirat & ipſa conditio.*
3 *Homicidium prædeceſſoris, poſt mortem ipſius probatum an nocere debeat ſucceſſori?*
4 *Delicta & honores cum capite ambulant.*

DECISIO XIIII. aliàs 491.

a TItius a erat expectans authoritate domini
noſtri Papæ moderni, ad collationem cer-
ti collatoris in certa diœceſi ad beneficium
eccleſiaſticum cum cura vel ſine cura. Deinde B.
aſſeruit Papæ, quòd quidam Dionyſius obtinens
vnum beneficium curatū ad dicti collatoris col-
lationem pertinens, commiſerat homicidium, &

ſupplicauit Papę quòd committeret in partibus
alicui, quòd ſi ſibi conſtaret dictum Dionyſium
dictum homicidium commiſiſſe, priuaretur di-
cto beneficio, & dicto B. conferret, & Papa mã-
dat certo iudici, quòd ſi vocatis dicto Dionyſio,
& alijs, qui forent euocandi, conſtaret de præ-
miſsis, dictum D. dicto beneficio priuaret, &
conferret dicto B. & antequàm prædictus iudex
procederet in dicto negotio, dictus D. moritur
extra curiam Romanam, & dictus T. expectans
dictum beneficium acceptauit per obitum dicti
D. vacans vigore gratiæ, & ſibi de eo obtinuit
prouideri. Deinde facta mentione de iſtis de no-
uo impetrat à Papa ſibi prouideri de dicto bene-
ficio, dummodò alicui non ſit in eo ſpecialiter
ius quæſitum. Nũc circa præſentem cauſam quæ-
ritur de duobus. Primò, cui prædictorum huiuſ-
modi beneficium debeatur, an neutri? Secundò,
an poſt obitum dicti D. poſsit inquiri, & cogno
b ſci[b] de huiuſmodi crimine: & in caſu quo con-
ſtaret de huiuſmodi homicidio, dicto B. proui-
deri poſsit per dictum iudicem? Nam beneficium
1 †huiuſmodi certum eſt, quòd vacat per mortem
naturalem, & non per priuationem, ſeu mortem
ciuilem, ergo debebitur dicto expectanti, & non
illi, qui per priuationem impetrauit: vt c. ſuſce-
ptum. de reſcrip. lib. vj. nam caſus omiſſus intel-
ligitur denegatus: quia mors ciuilis & naturalis
ſunt diuerſæ. Nam mors ciuilis æquiparatur na-
turali: vt patet xvj. q. j. placuit. in prin. & c. ſi epi
ſcopus. de ſupplen. neg. præl. lib. vj. ſolùm in caſi
bus in iure expreſsis: & maximè quando mors
ciuilis habet eundem effectum cum morte natu-
rali. Tum etiam quia non eſt ſecuta priuatio, er-
go deficit cauſa. Tum etiam quia expectans po-
tuit dictum beneficium acceptare: nam per dictũ
mandatum de prouidendo, Papa dictum bene-
ficium non extraxit de dicta gratia expectatiua,
ex quo non vacauit per priuationem: & tunc ve-
nitur ad illud, quòd ſpecies extracta de ſuo ge-
nere ampliùs non includitur ſub ipſo. c. dudum.
de præbend. lib. vj. per Io. Mo. &c. Præterea licèt
ſecundum regulas cancellariæ felicis recordatio-
nis domini Vrbani Papæ quinti per dominũ no-
ſtrum Papam confirmatas, quando Papa appo-
nit manum ad beneficium vacans: tunc ſi illa diſ-
poſitio ex aliqua cauſa non valeat, vel effectum
ſortiri non poſsit, ab illa die Papa intendit dictũ
beneficium reſeruare: ſed ſecus hic, vbi apponit
manum ad beneficium vacaturum, ſcilicet per
priuationem, vt ſuprà tactum eſt. ergo dictum
beneficium non eſt affectum, ergo expectans il-
lud potuit acceptare: nec ex tali gratia in bene-
ficio non vacante inſurgit aliqua reſeruatio:
nec quòd dictum beneficium ſit ex ea affectum,
quia dicta regula loquitur in vacante beneficio,
quæ cùm ſit reſtrictiua, non trahitur ad benefi-
cium non vacans, vt in caſu noſtro, ergo expe-
ctans ſi ſua gratia aliàs ſit canonica, & beneficiũ
ſiue præbenda aliàs cadat ſub gratia ſua, poteſt
illam impetrare, & ſibi de ea facere prouideri.
Aliud eſt præterea apponere manum purè, aliud
conditionaliter, hoc prægnans videtur, & bene
2 congruit: quia †expirante re, circa quam verſatur
conditio, expirat ipſa conditio: vt no. Doct. in c.
verum. de condi. appo. maximè, &c. Præterea non
dicemus gratiam huiuſmodi expirare etiam re
integra, per obitum tamen illius, qui priuari de-
buiſſet, ſi repertum fuiſſet ipſum homicidium
commiſiſſe: ſicut nec expiraſſet huiuſmodi per
obitum concedentis ipſam gratiam. de offic. de-
leg. c. ſi ſuper. ergo durat, niſi dicamus eam care-
re iuris effectu propter cauſam non ſecutam. ſ.
priuationem: vt dicamus illud: Quicquid eſt
3 cauſa cauſæ, eſt cauſa cauſati, &c. Sed quæro †an
poſt obitum dicti mortui poterit idem mortuus
pronuntiari homicidium commiſiſſe, & per cõ-
ſequens priuandus, & priuari huiuſmodi benefi-
cio? Et puto quòd non, quia mortuus non eſt in
rerum natura: ergo priuari non poteſt: quia non
entium non ſunt cauſæ, nec etiam differentiæ: &
maximè quia priuatio præſupponit habitum:
prout not. glo. in c. ad diſſoluendum. de deſpon.
impube. & maximè quia crimina morte extin-
guuntur: vt c. accuſatus. §. pen. de hære. libr. vj. pro
hac bene facit glo. notabilis ſuper ver. mortuos.
in c. à nobis. ij. de ſent. excommunic. cum iuribus
alle. in ipſa, & de hoc xxiiij. q. ij. in ſumma. Facit
etiam quod not. Archid. in dicto c. accuſatus. ad
4 fi. vlt. glo. dat pro regula, † quòd delicta & hono
res cum capite ambulant. allèg. l. ij ff. ſi ex noxat.
cauſa agat. & l. ſi pater tuus. ff. ſi pendente appel-
latione mors interuenerit. Ad dicta iura quæ di-
cunt, quòd inquirendum eſt de crimine poſt mor
tem propter bona: vt l. item ſi verberatum. §. j.
ff. de rei vẽ. & ij. q. j. c. in primis. prout not. in c. j.
vt lit. prn. lib. vj. ſuper verbo, electi, per Io. Mo.
in gl. reſpondetur, quòd locum habent, quando
c dubium [c] erat, an mortuus habuit ius vel non.
Sed ſecus hic: quia non ob. quòd diu commiſe-
rit homicidium, habuit ius in beneficio: nam nõ
d fuit priuatus ipſo iure, [d] ſed priuandus: & ſic per
eius mortẽ vacat beneficiũ: & ideò ius eſt quæ-
ſitum expectanti. Non obſtat c. ſi hi contra quos.
nam non loquitur in caſu noſtro: nam ibi agitur,
vt quis à beneficio amoueatur, & alteri de eo
prouideatur: tunc morte accuſati finitur lis: Sed
vbi quis petit aliquem de beneficio priuari, ſeu
amoueri, quod aſſerit ad ſe pertinere, & dicit ſe
ius habere in eodem: tunc ſi moriatur accuſatus,
habet locum c. ſi hi contra. vt ibi not. ſuper glo.
vlt. nec etiam ex iſto mandato hoc beneficium
erit reſeruatum: quia mandatum eſt conditiona-
le, quod nullum habuit effectum in natura. l. ea-
dem dicemus. ff. de verb. obliga. & ratio iur. in c.
fi. Super hoc dicunt quidam, quòd huiuſmodi be
neficium nec debetur expectanti vigore gratiæ
expectatiuæ, propter manus appoſitionem Pa-
e pæ: nec illi cui mandabatur prouideri [e] in euentũ,
in quem conſtaret de dicto homicidio: cùm be-
neficium huiuſmodi non vacauerit vt ſuprà dixi,
per priuationem, ſed per mortem naturalem: ſed
debebitur expectanti vigore vltimæ gratiæ, per
quam Papa ſibi mandauit prouideri de dicto be-
neficio. Alij diſtinguunt ſic. Aut enim dictus pri
uandus re integra mortuus eſt extra curiam Ro-
manam, & tunc vera ſunt quæ ſuprà dicuntur. ſ.
quòd beneficium huiuſmodi debeatur expectan
ti. Aut re non integra eſt mortuus: & tunc ſubdi
ſtinguitur: quia aut lis ſuper huiuſmodi benefi-

cio pen

cio pendebat in curia Romana aut extra curiam Romanam. Si primo caſu, dicunt, quòd licèt ex pectans potuit dictum beneficium acceptare: non tamen potuit de eo ſibi facere prouideri: vt cap. ſi hi contra quos. vt lit. pendent. libro vj. Secundo caſu potuit acceptare, & ſibi facere de dicto beneficio prouideri. Tertiò videtur quòd dicta expectatiua litera conceſſa, dummodò alieri in beneficio non fuerit ius quæſitum, non debeat concedi: quia aut diceremus expectatiuo dicto competere ius in dicto beneficiò vigore dictæ gratiæ expectatiuæ, quod indubiè credo, vt ſuprà congruè eſt allegatum: & tunc ſuperflua eſt gratia iſta vltima, per quam mandatur ſibi prouideri de beneficio prædicto, dummodò in eo non ſit alicui ſpecialiter ius quæſitum: & tunc litera non eſt concedenda, vt dixi. Aut non debebatur ſibi ius vigore gratiæ expectatiuæ: tunc literæ iſtius vltimæ gratiæ ſibi non dantur, niſi dicant in eo, ex quo caſu dubitat acceptationem & prouiſionem factas vigore expectatiuæ non valere. De facto eſt ille caſus, qui mihi apparet notabilis.

ADDITIONES.

a Titius. Vide Felyn. in cap. in noſtra. num. 102. de reſcript. Thom. Faſtol. dub. 46.

b Cognoſci. Adde deci. 8. & quæ ibi not. ſuprà hoc titul.

c Dubium. Adde d. deciſ. 8. ſ. hoc tit.

d Ipſo iure. De hoc vide poſt omnes per Felyn. in cap. de quarta. verſi. faciunt poſtremò prædicta. de præſcript.

e Prouideri. Hic cadit dubium, an iſte cui mandabatur prouideri, debuerit probare iſtum defunctum commiſiſſe homicidium, vt ratione incapacitatis ipſius defuncti cognoſcatur, an tale beneficium fuerit iuſtè impetratum? Et credo quòd hoc caſu impetrans teneretur purificare narrata per eum, aliàs diceretur impetraſſe beneficiũ viuentis ſine cauſa: & repelli deberet à tali beneficio. c. qui in viuorum. extrà de conceſſ. præbend. nec ſola narratio homicidij ſufficeret ad probandum defunctum fuiſſe homicidam: cùm delictũ non præſumatur. l. meritò. ff. pro ſuo. Quòd ſi iſte impetrans poſt mortem talis defuncti iterum tale beneficium impetraret tacitâ primâ impetratione quam fecerat per expreſsionem dictæ incapacitatis, crederem talem ſecundam impetrationem eſſe nullam præſuppoſito, quòd incapacitas expreſſa non eſſet vera: & quòd dictus impetrator dici poſſet intruſus: per not. in d. c. qui in viuorũ. Quòd ſi impetrarẽ beneficiũ cuiuſdã Titij propter eius incapacitatẽ & obtinerẽ iudices in partibus, crederẽ interim dictũ Titiũ poſſe reſignare beneficium quo priuandus eſt: ſecũdũ Dominic. de ſancto Geminia. cõſ. 105. incip. pro declaratione dubiorũ &c. & vide glo. in reg. 27. cãcella. apoſt. nõ tamẽ poſſet permutare ſecũdũ Gemin. vbi ſ. Sed an ille qui per expreſsionẽ non veræ incapacitatis beneficiũ obtinuit, aut occupauit, teneatur ad reſtitutionem fructuum, vide deciſ. 4. incip. fuit dubitatum vtrùm detentor. j. de reſtit. ſpo. Sed quid de illo qui lite pend. beneficium occupat vide deciſ. 5. incip. ex quibus inferebatur. j. de reſti. ſpo. Nota tamen cautelam, vt is qui venit priuandus nõ poſsit reſignare per glo. d. reg. cancell. 27.

De Reſtitutione ſpoliatorum.

EPITOME.

Poſſeſſor beneficij eius titulo, & etiam penſionis eidem beneficio debitæ plenariè non probato, poteſt agere nomine dicti beneficij condictione c. querelam. de elect. ad penſionem ſubtractam, quamuis ipſe agens in percipiendi poſſeſsione non fuerit.

SVMMARIA.

1 *Beneficij poſſeſſor quomodo agere poſsit ad penſionem diu prædeceſſoribus ſuis ſolutam.*

2 *Poſsidens beneficium eccleſiaſticum an habeat probare titulum poſſeſſorium.*

3 *Poſsidens recenter nõ præſumitur bonæ fidei poſſeſſor: ſed habet titulum oſtendere.*

4 *Poſſeſsio beneficij eccleſiaſtici an ſola confirmatione quæratur.*

5 *Eccleſia nunquã moritur: quia eſt in anima viuentiũ.*

6 *Solutio facta putatiuo prælato an & quando ſoluentem liberet.*

7 *Titulum ſuæ poſſeſsionis dicere quando quis cogatur.*

DECISIO L aliàs 4.

1 POſſeſſor † benficij poteſt agere nomi-
a ne beneficij condictione, ex decr. que-
b relam. de elect. pro annua penſione diu
ſuis prædeceſſoribus ſoluta, & poſtmodum ſub-
tracta, licèt ipſe nunquam fuerit in poſſeſsione
percipiendi eandem, iuxta not. per Inn. in c. in li-
teris. de reſti. ſpo. vbi no. in ſi. pen. gloſ. & in c. cũ
ſuper. de cauſa poſſ. & propric. tenet idem in præ
c lato, qui nondum adeptus[c] eſt poſſeſsionem di-
d gnitatis, dummodo ex confirmatione,[d] vel aliàs
haberet bonum ius, & titulum in prædicta digni-
tate. Ratio, quia non ipſe, qui non poſsidet, ſed
eccleſia, quæ poſsidet, agere videtur: & ſic non
nomine ſuo, ſed nomine eccleſiæ agere videtur.
& per hoc ſoluitur l. cũ hæredes. ff. de acqui. poſ.
cuius dictum intellige in caſu, quo alius non poſ
ſideat: quia cùm effectus poſſeſsionis conſiſtat in
perceptione fructuum. ff. de ac. re. do. l. in bonæ
fidei. ſi vellet nõ poſſeſſor fructus percipere, poſ
ſeſſorẽ ſine dubio ſpoliaret, quod non licet: per
l. extat. ff. quod me. cau. & C. vnde vi. l. ſi quis in
tantam. xvj. q. j. & placuit. de reſtit. ſpo. c. olim. &
c. item cum quis. ean. de præben. ca. cum qui. & c.
2 licet. libro vj. Sed † vtrùm prædictus agens poſ-
ſeſſorio ex decr. querelam teneatur plenè, vel ſe-
miplenè docere de ſuo titulo ad reſtitutionẽ pẽ-
ſionis ſubtractæ: conſequenter fuit dubitatum.
Et videbatur quòd non, per l. cogi. C. de peti. hæ-
re. & per c. in literis. de reſti. ſpo. Per hoc diſtin-
guebatur ſic. Quia aut agens poſſeſſorio modo
quo ſuprà, poſsidet, aut non poſsidet. ſi non poſ-
ſidet, tunc oportet quòd titulum probet: vt no.
Inno. in c. tranſmiſſam. de elect. & dico plenè:

quia actor eſt, & non habet pro ſe præſumptionem, quæ ipſum ab onere probandi releuaret. l. actor. C. de prob. & C. de eden. l. qui accuſare. & vt eccleſiaſtica benefi. c. vt noſtrum. de iureiu. c. fi. nec mirum: quia intereſt illorum, contra quos
e agitur: quia ſoluendo non liberantur, ſecundū Innoc. de quo tamen per eum plenius in c. nihil eſt. de elect. Si poſsidet, aut eſt recens eius poſſeſſio: & tunc idem: vt Inno. no. de conceſ. præbē. ca. quia cunctis in gl. cùm plures. ver. nec obſtat.
3 Ratio eſt, quia † ex tali recenti poſſeſsione non præſumitur bona fides, nec iuſtus titulus. vt not. Inno. de reſti. in integ. c. ij. in glo. per monachos: ad finem. Idem ſi longo tempore poſſedit in caſu, quo alia præſumptio fiat contra eum: vt puta, quia competitorem habet, & litem ſuper beneficio patitur: vt not. Inno. in d. c. quia cunctis. alioqui ſufficeret probare poſſeſsionem, & communem reputationem ſecundum Innoc. in d. c. tranſmiſſam. & d. c. quia cunctis. Pro hoc etiam facit per eundem Innoc. de eo qui fur. ord. re. c. innotuit. nec oportet tunc probare titulum. per d. l. cogi. C. de petit. hære. & li. fin. §. penu. eo. tit. & ſic intelligitur lex illa. fateor tamē ꝙ in caſi-
f bus in quibus doceri oporteat de titulo, non requiritur ita arcta probatio, ſicut ſi ad id principaliter ageretur. iuxta ea quæ de notorio notauit Innocen. de verbo. ſigni. cap. veniens. libr. vj. & de præſump. c. illud.

ADDITIONES.

a Condictione. Condictio competit, quando non eſt prouiſum per ius de iure, & modo agendi: vt no. in l. j. ff. de condi. ex lege. & in c. ſæpè. de reſti. ſpo. vel agetur vtili interdicto non directo, quod non competit pro iuribus incorporalibus. l. j. & ij. ff. de vi, & vi ar. vel poteſt agi officio iudicis, quod loco actionis ſuccedit: vt in c. ij. de offic. iudic.

b Penſione. An appellatione beneficij eccleſiaſtici veniat penſio, vide Felyn. in c. ad audientiam. ij. extrà de reſcript. & ibi Panormit. & Barbat. Nicol. Boër. in addit. ad Dyn. in reg. beneficium. de regul. iur. in vj. & ibi an appellatione beneficij omne beneficium contineatur.

c Nondum eſt adeptus. An Prælatus poſsit permutare dignitatem, cuius poſſeſsionem nondū eſt adeptus, vide glo. in §. item quòd vniuerſitates. in verb. poſsidebunt. titul. de collatio. in pragmat. ſanctio.

d Conformatione. Ex ſola † enim confirmatione
4 Prælatus habet ius & adminiſtrandi, & agendi tam petitorio, quàm poſſeſſorio. Sed cōtra iſtud opponitur, & videtur quòd confirmatus adminiſtrare nō poſsit, nec poſſeſſorio agere, niſi fuerit in poſſeſsionem inductus: quia ſi ex confirmatione dominium acquiratur, non tamen poſſeſsio. l. cùm hæredes. ff. de acqui. poſ. vbi tex. dicit, quòd licet in hæredem tranſeat dominium adita hæreditate, poſſeſsio tamen non tranſit, niſi naturaliter fuerit apprehenſa. hoc idē probat text. in c. in præſentia. de prob. ibi dū dicit, bonis eius inuaſerant, &c. Reſpondeo ad primum, ꝙ poſſeſſorio nomine eccleſiæ agi poteſt, vt dicit iſta deciſio: quia mortuo Prælato vacat poſſeſsio prælaturæ, ſed non poſſeſsio bonorum eccleſiæ, quā ſi quis occupat, œconomus eccleſiæ, vel ſucceſſor poteſt agere nomine eccleſiæ pro illa recuperanda, interdicto vnde vi, non tamen crimine expilatæ hæreditatis, vel interdicto adipiſcendæ. Et
5 eſt ratio quare poteſt agere. quia † eccleſia eſt in anima viuentis, quæ nunquam moritur. argu. in authen. quomodo op. ep. & opos. in fin. & not. in l. & quia. ff. de iuriſdict. om. iud. diſsimiliſq; eſt eccleſia hæreditati iacenti: quia hæreditas nō eſt in anima viuentis. ff. de fidei. l. mortuo. ff. de ſup. ſer. l. vſusfructus eſt. l. j. §. Scæuola. ff. ſi quis teſt. li. & ff. de min. l. etiam ſecundum Inno. in c. cùm ſuper. de cauſa poſſ. & propriet. nomine autem proprio agere non poſſet, vt in contrario.

e Non liberantur. Subaudi prælato exiſtēte in prælatura mala fide. & intellige hoc verum, quòd nō liberantur ſoluentes eidem, niſi cum ipſo prælato contraxiſſent: quo caſu bene liberarentur ſoluentes eidem, ſic intelligitur l. ſi vrbana. ff. de cō-
6 di. inde. Et ex hoc not. quòd † per ſolutionem factam putatiuo prælato non liberantur ſoluentes, quando obligatio deſcendit ex contractu veri prælati: ſed quando obligatio deſcendit ex cōtractu prælati putatiui, tunc ſoluentes falſo prælato bene liberantur, ſecundum Bal. in d. l. ſi vrbana. quod bene nota.

f Doceri oporteat de titulo. Vnde quæritur † quā-
7 do quis cogatur dicere titulum ſuæ poſſeſsionis. Circa quod breuiter ſic conclude, quòd ſi poſsidenti reſiſtat ius commune: tunc compellitur dicere titulum ſuæ poſſeſsionis, etiam ſi ſolo poſſeſſorio agat: vt quia laicus poſsidens decimas dicit ſe ſpoliatum: nam non debet reſtitui, niſi titulum probet, cùm ius commune faciat contra eum: vt in cap. cauſam quæ. de præſcript. & per Inno. in c. conſtitutus. de filijs presb. & in cap. ex inſinuatione. de procura. Idem ſi poſsidenti non reſiſtit ius commune. ſed poſſeſsio nō poteſt haberi ſine titulo, vt in beneficialibus. Idem ſi poſſeſsio poteſt haberi ſine titulo: quibus caſibus ad petitionem partis non compellitur dicere titulū ſuæ poſſeſsionis: vt in d. l. cogi. C de petit. hær. ſed ſed ad petitionem iudicis contra eum ex ſuo officio inquirentis, bene cogitur oſtendere titulū: vt in c. ordinarij. de offi. ordi. lib. vj. & not. in regula beneficium. de regul. iur. lib. vj. quod eſt verum, niſi tacitè vel expreſsè viſus ſit iudex in eū conſenſiſſe. argu. c. ex ore. de his quæ fiunt à ma. par. cap. quo caſu ſuperior contra eum inquirere poterit: ſed tunc arctabitur ad probandum non canonicam inſtitutionem: vt not. per Ioan. And. in c. licet Hely. de ſimo. & per gl. in d. regula beneficium. & per Arch. in d. c. ordinarij. in verbo, exhibere. circa medium in verſi quod verum intelligo indiſtinctè. & per Inno. in d. c. ex inſinuatione, quod ſingulariter not. & adde, quod habetur in conſi. D. Fe. de Peruſio poſito in li. conſi. cooperto corio rubeo fol. 415.

EPITOME.

Petenti reuocari attentata lite pendente ſufficit probaſſe ſe in poſſeſsione fuiſſe tempore motæ litis, & ſpoliatum fuiſſe.

SVMMARIA.

1 *Attentata reuocari petens quid probare debeat.*
2 *Poſſeſsione titulata ceſſante in beneficialibus non habet locum poſſeſſorium.*
3 *Interdictum vnde vi, in quo differat à remedio prodito in materia attentatorum.*
4 *Notorius iuris defectus petentis reuocationem attentatorum ipſorum reuocationem impedit.*

DECISIO II. aliàs 14.

1 FVit dubitatum vtrùm † petenti ſe reſtitui
a ad ſuam poſſeſsionem per viam attentati, [a]
quia dicit ſe lite pendente ſpoliatum, ſuffi-
b ceret probare ſe poſſediſſe [b] tempore litis inchoã
tæ, & ea pendente ſpoliatum fuiſſe: licet aliter
poſſeſsionem ſuam non coloret. Et videbatur
quod non, propter not. Archid. in cap. eum qui.
de eo qui mit. in poſ. lib. vj. & Innoc. in c. ex par-
te. de reſti. ſpolia. & per eundem de fil. presb. cap.
conſtitutus. & per Io. And. in Cle. vnica, de cau.
poſ. quæ omnia iura & no. doct. loquũtur, & prõ
cedũt quando agitur poſſeſſorio directè, & prin
cipaliter per interdictum vnde vi: tunc enim nõ
dabitur reſtitutio beneficij ad poſſeſsionem ſine
colorato titulo, ne detur vitioſus ingreſſus: vt in
d. c. eum qui. ſuperiùs alleg. Tum etiam, quia beneficium eccleſiaſticum ſine canonica inſtitutione poſsideri non poteſt. de inſti. c. ex frequentibus. & de reg. iur. c. j. lib. vj. arg. ſimile optimum. ff. de interdict. l. ij. §. quædam. & ff. de aqua quot. & æſt. l. j. §. permittitur. & de reſti. ſpo. c. ad decimas libr. vj. ſecus verò quando petitur reſtitutio per viam attentati: tum quia illa petitur incidenter: tum quia nullo iuris ordine ſeruato in hoc caſu proceditur: imò iudex ex puro & mero officio ſuo illa in priſtinum ſtatum reuocabit, & ſic non iure actionis, ſed potiùs ex officio iudicantis in huiuſmodi negotio erit procedẽdũ. Et eſt ratio, quia plus offenditur iudex, cuius officium contemnitur, quàm pars: imò lex offenditur prohibens, ne lite pendente aliquid innouetur: prout apparet in rubro & nigro, vt lit. pen. Meritò igitur contra ipſum proceditur grauiùs, qui ius, iudicemq́;, & partẽ eludit, quàm qui partem tantùm. ar. c. cordi. in fi. de appellatio. lib. vj. & propter hoc eſt interdictum attentatorũ plus quàm vnde vi interdictum priuilegiatum: prout no. Inno. pulchrè in c. dilecta. de maio. & obe. & de appel. cap. bonæ. & vide per eundem in c. cũ teneamur. eo. tit. & per Hoſt. & Io. Mo. in c. cupientes. de electi. ſuper verb. à gratia. & per eundem in c. non ſolùm. in gl. fi. de appel. lib. vj. & in cle. ij. vt lit. pen. per Io. And. Sed ſi conſtaret cla-
c rè, & notoriè de non iure [c] petentis reuocationẽ
huiuſmodi attentari, crederem talem tũc nõ audiendum, & ita vidi ſeruari in Palatio. Ratio eſt, quia eo ipſo quòd cõſtat de non iure ſuo, eo ipſo cõſtat ꝙ nõ intereſt petentis reuocari attentata, quòd attentata reuocentur. Modò iſtud eſt regulare, ꝙ in iudicijs illi quorũ non intereſt, non audiuntur. ij. q. vj. can. non ſolent. de electi. ea. cùm inter canonicos. de accu. c. ſuper ijs. cum ſim. daretur ergo occaſio peccato mortali, & ita locum haberet ratio Inno. no. poſita, in c. ſignificaſti. de diuor. & in c. iij. & c. conſtitutus. de fil. presbyt. vide deciſ. ij. §. vt lit. pendent. quod intelligas verum, quando pars petijt reuocari attẽtata: ſecus verò ſi iudex propter contemptum ſui iuris, & iuriſdictionis ſiue legis ex puro & mero officio ſuo pro voto illa vellet reuocare in pœnam attẽtantis, & contẽnentis ſiue offendentis ius & iudicem. quod poſſet: ſed per hoc non reſtitueretur poſſeſſorio illi, de cuius non iure conſtaret: ſed prouidendum eſſet tertio per habentem poteſtatem. ar. no. in cap. ex parte. de reſcrip. & cap. dilecti. de maiorit. & obed. Faciunt ea quæ leg. & not. in c. cùm M. de conſti. per Inno. de accu. c. ad petitionem. & de diuor. c. porrò. hanc concluſionem videtur etiam tenuiſſe dominus Oldra. in quæſtionibus ſuis.

ADDITIONES.

a Per viam attentati. Adde pro declaratione & ornamento huius dec. Stephan. Aufrer. in addit. ad Capell. Tholoſ. deciſ. 15. incip. itẽ fuit quæſitũ an intentanti. vbi refert cõmunẽ eſſe opinionẽ, ꝙ in beneficialibus oporteat iuſtificare poſſeſsionem ex titulo, antequã fiat reſtitutio ſaltẽ in prima figura, ſecundũ Imol. in clem. vnic. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & ita ſeruatur tã in Parlamẽto, quã in alijs tẽporalibus curijs cognoſcẽtibus de poſſeſſorio in beneficialibus. Quod tamẽ fallit, quãdo quis ſe dicit ſpoliatum lite pẽdente: quia tunc ſufficit probare ſe fuiſſe in poſſeſsione tempore notæ litis, & ſpoliatum fuiſſe. Et in hoc eſt magis priuilegiatum remedium attentatorum, quã interdictũ vndẽ vi. prout dicitur in hac deciſ. Et ita fuit iudicatum per arreſtũ Curiæ Parlamenti, Vauri ſedentis anno domini 1485. pro domino Georgio de Ambaſia Epiſcopo Montiſalbani, qui lite pendente in Curia prædicta fuerat ſpoliatus per Do. Ioan. de ſancto Stephano electum ſe dicentem. Et fuit idem de Ambaſia reintegratus per viam attentatorum abſque productione alicuius tituli in odiũ ſpoliationis lite pendente. ꝙ nota, & adde deciſ. proximè ſequentem incip. ſi contra agentem poſſeſſorio. & deciſ. 11. incip. nota quòd vbi aliquis. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq.
b Poſſediſſe. Ceſſante † ergo poſſeſsione titulata
2 nõ habet locum poſſeſſorium in beneficialibus. ſimile videmus quando petitur reſtitutio liberi hominis, quæ denegatur, niſi titulus probetur: quia tali poſſeſsioni ſine titulo ius reſiſtit: & ideò non datur poſſeſſorium, niſi titulus oſtendatur. ſic & in matrimonio carnali non datur poſſeſſorium, niſi probetur titulus matrimonij. c. ex parte. c. ex tranſmiſſa. de reſt. ſpo. Sunt enim hæ poſſeſſoria mixtæ naturæ, in quibus abſque titulo nõ concluditur poſſeſsio, nec datur in eis poſſeſſorium: vt in ſimili not. in l. ij. §. quædam. ff. de in-
3 terdict. & in hoc † differt interdictum vnde vi, à remedio prodito in materia attẽtatorum, in qua non requiritur probatio tituli etiam colorati: ſed ſufficit probare ſolùm ſtatum. & hic eſt mirabilis effectus & differentia materiæ attentatorum ab interdicto vnde vi. Alia differentia ponitur in ca. ex parte. de reſcript. per Inno. vbi dicit,

dicit, quòd cùm omnia reſtitui debeant in priſti-
b num ſtatum, tetractabuntur in materia attenta-
torum ſententiæ cenſuræ, quæ aliàs valerent, li-
cèt eſſent iniuſtæ. Tertia differentia eſt, quia pro-
ſequenti viam attentatorum non obſtabit ex-
communicationis exceptio, quæ aliàs obſtaret
agenti poſſeſſorio recuperandæ: vt in c. cùm in-
ter. & c. ſignificauerunt. de excep. c. pia. eod. titu.
libro vj. Quarta differentia eſt, quando agitur
per viam attentatorum ſufficit quædam ſumma-
ria informatio, & mero & puro iudicis officio:
vt in cap. cupientes. ſuper ver. gratia, de elect. lib.
vj. per Ioan. Mo. & meliùs in glo. fin. d. c. non ſo-
lùm. de appel. Si verò ageretur poſſeſſorio: tunc
c oportet litem conteſtari, & ordinario iure pro-
cedi. Et nota, quòd quando aliquid reuocatur
per officium iudicis lite pendente, oportet quòd
præcedat diligens cauſæ cognitio: vt not. in Spe.
de appel. §. pen. ver. ſed quæro. & nota bene ſu-
pradictos mirabiles effectus, & differentias ma-
teriæ attentatorum ab interdicto vnde vi.
c De non iure. Notorius † ergo defectus iuris pe-
4 tentis reuocationem attentatorum impedit re-
uocationem ipſorum & quæ exigantur ad dictã
reuocationẽ, vide per Ioan. Monach. in d. cap. cu
pientes. de electio. & adde deciſ. 7. incip. ſi quis di
cat. &c. j. de probat. & deciſ. xvj. incip. ſi A. con-
feratur. j. hoc titul. & deciſ. lxxv. incip. ant. quòd
attentata. de appellat. in antiq. adde etiam deciſ.
ij. incip. nota quòd vbi agitur poſſeſſorio. de re-
ſtit. ſpolia. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Agenti poſſeſſorio ſuper beneficio obſtat Papalis re-ſeruatio, vt reſtitutio impediatur.*
Papalis reſeruatio obſtat agenti poſſeſſorio ex vi de-creti titulum & poſſeſſionem inficientis.
2 *Probationes in iure legitimè receptæ notorietatem in-ducunt.*
3 *Materia reſeruationis defenſiua eſt in poſſeſſorio.*
4 *Agenti interdicto etiam principaliter, vel ſuſpenſo petitorio ſemper obſtat Papalis reſeruatio.*
5 *Habens & occupans duo beneficia incompatibilia, an ſi vno illorum ſpolietur, veniat reſtituendus?*
6 *Sententia iuris non minoris efficacia eſt, quàm ſen-tentia hominis: agenti etiam poſſeſſorio obſtat vtraque.*
7 *Sententia lata ſuper beneficio an executione non facta tollat poſſeſſionem?*

DECISIO III. aliàs 16.

a
1 SI contra * † agentem poſſeſſorio producatur
Papalis reſeruatio, fuit dubitatum vtrũ ob-
ſtaret agenti, & deneganda eſſet reſtitutio? Et
videtur quòd non, per iura vulg. quia agenti in-
terdicto non poteſt obijci proprietatis quæſtio.
in c. in literis. de reſti. ſpolia. nec poteſt reconue-
niri niſi de illa ſpoliatione. de ordi. cog. c. fin. At
prædicta reſeruatio concernit merè petitorium
ſiue proprietatem: ergo. Fuit deciſum & conclu
ſum per omnes Dominos cõtrarium. Ratio, quia
decretum Papæ in reſeruationibus appoſitum
nedum afficit, & inficit titulum, ſed etiam poſ-
ſeſsionem. arg. eor. quæ leguntur & not. de ap-
pel. c. vt noſtrum. de elect. ca. ſi eo tempore. libr.
b vj. facit enim decretum Papæ, quòd poſſeſsio b
contra reſeruationes obtenta, eſt meri facti, &
caret omni effectu & adminiculo iuris, ſine quo
in beneficialibus poſſeſsio non procedit, & eſt
inualida: prout legitur & not. per Inno. de reſtit.
ſpoliato. c. ex parte. & de eo qui mit. in poſſeſſ.
c. vno. lib. vj. per Arch. & in cle. vni. de cau. poſ.
& propriet. per Ioan. Andr. & quia in prædicta
reſeruatione conſtat clarè & notoriè de non iu-
re agentis interdicto, nec poteſt, nec potuit a-
pud ipſum eſſe illa poſſeſsio, quæ requiritur in
hoc interdicto: vt in c. conſultationibus. de of-
fic. deleg. meritò igitur denegabitur ſibi reſtitu-
c tio. arg. c. acceptata. de reſti. ſpolia. & c. ad. deci-
mas. eod. titu. lib. vj. Pro quo etiam faciunt not.
optimè per Innoc. de diuor. ca. ſignificaſti. de fil.
presbyt. cap. conſtitutus. de reſt. ſpo. cap. in lite-
ris. in fine. Et ſic dicebãt Domini in Palatio ſem-
per obtentum: dum tamen ille agens poſſeſſorio
non innitatur etiam reſeruationi, ſed veniat etiã
ex collatione inferioris à Papa nõ habentis ſpecia
lem poteſtatem conferendi huiuſmodi beneficia
reſeruata: vel ex collatione etiam executoris de-
putati à Papa in forma communi, vel ſpeciali,
quia aliàs ceſſaret ratio antedicta ſecundum eos.
Mihi autem in primo caſu videbatur diſtinguẽ-
dum, vtrùm agatur principaliter poſſeſſorio tan
tùm, vel petitorio & poſſeſſorio ſimul ab initio,
& ſuſpendatur poſteà petitorium: & in vtroque
caſu ſi producatur reſeruatio, videlicet poſt ſuſ-
penſionem huiuſmodi: vel quando actum eſt tan
tùm poſſeſſorio, quòd tunc non procederet præ-
dicta concluſio. Mouebar, quia ex quo huiuſ-
modi reſeruatio tangit petitorium, quod nihil
habet commune cum poſſeſſorio. ff. de acquir.
poſſeſ. l. naturaliter. §. nihil. de illo igitur ſuſ-
penſo, vel principaliter intentato iudex non po
teſt cognoſcere, nec pronuntiare, quia de qua re.
& c. de cau. poſſ. & proprieta. c. cum ſuper. Tum
etiam quia per ſuſpenſionem huiuſmodi petito-
rij ſuſpenſa videtur eius tota iuriſdictio quò ad
illud. idcirco nullam potuit ſuper hoc probatio-
nem recipere. de cau. poſſ. cap. paſtoralis. quod ſi
faceret, nil ageret, de iud. c. at ſi clerici. Præterea ſi
tempore ſuſpenſionis huiuſmodi non fuit pro-
ducta reſeruatio, ergo adhuc non conſtabat cla-
rè, & notoriè de iure ſuſpendentis. ergo proce-
dunt rationes Innocen. ſuperiùs allegatæ, & per
eum poſitæ in d. c. ſignificaſti. de fil. presbyter. &
in d. c. conſtitutus. & c. in literis. de reſti. ſpoliat.
poſt verò ſuſpenſionem petitorij pars non po-
tuit obijcere, nec producere, nec iudex recipere,
prout ſuperiùs deductum eſt. ergo &c. Secus ve-
rò ſi ante ſuſpẽſionem eo tempore, quo de vtro-
que agebatur, produceret: quia tunc ſuper vtro-
que reus ſe defendere poterat, ſicut fuit factum
in c. cum eccleſia. & c. cùm ſuper. de cau. poſſ. tũc
enim crederem prædictam concluſionem veriſ-
ſimam, & aliàs non. Quam quidem meam di-
ſtinctionem dicebant Domini mei poſſe proce-
dere, & locum ſibi vendicare in quocunque obie
ctu non notoriè inficiente poſſeſsionem, ſed dũ-
taxat proprietatem, & requirentem aliquam
diſcuſsionem: ſecus verò in obiectu ſpecialis vel
generalis

generalis reſeruationis, de qua ſtatim ſine ali-
quali diſcuſſione poteſt notoriè & clarè con-
ſtare de non iure agentis, quæ bene obſtat a-
genti poſſeſſorio. in c. in literis. de reſti. ſpolia.
quod crederem verum, quando hæc notorie-
tas non ex iure agentis inſurgeret, vel ex confeſ-
ſione, vel probatione, vel productis agentis, &
non rei defendentis. & ſic dicebam intelligenda
not. Inno. in c. conſtitutus. & c. ſignificaſti. ſupe-
riùs alleg. vbi reputabam, & reputo tex pro hu-
iuſmodi intellectu, pro quo etiam optimè facit
c. ad decimas. de reſti. ſpol. ſecus verò ſecundum
me, ſi inſurgeret huiuſmodi notorietas ex pro-
ductis poſt ſuſpenſionem petitorij, intelligo ip-
ſius rei, qui etiam excipiẽdo de crimine, vel pro-
prietate, vel non canonicæ inſtitutionis non au-
diatur: vt in c. in literis. & in c. item cum quis, de
reſti. ſpol. Cui intellectui videtur obſtare aliqua
verba Inno. poſita in c. conſtitutus. ſuperiùs alle.
videlicet, ſi non conſtaret per confeſſionem, vel
probationes admiſſas de non iure ipſius peten-
tis reſtitutionem, quod non eſt facienda reſtitu-
tio. ergo nedum per confeſſionem partis, imò
etiam per probationes poteſt conſtare de non iu-
2 re ipſius actoris. † probationes enim in iure le-
d gitimè receptę bene inducunt notorietatem:[d] de
ver. ſig. c. cùm olim. & ibi per Inno. Ad quã ob-
iectionem poteſt reſponderi, quòd In. loquitur
de probationibus legitimè admiſſis: puta ante
ſuſpenſionem petitorij, vel factis per agentem:
& ſic ſaluatur, & ſtat adhuc intellectus meus.
3 Nec obſtat, quòd materia † reſeruationis eſt
defenſiua in poſſeſſorio: ſicut renunciatio ſpon-
c tanea, & multæ aliç exceptiones defenſiuæ,[c] quę
bene ſunt admittendæ in poſſeſſorio; de quibus
per gl. in c. j. vt li. non conteſt. & in c. ex conquæ-
ſtione. de reſti. ſpo. ergo admiſſibiles ſunt. Ad
quod reſpondeo dupliciter vt priùs, videlicet,
quòd ſunt admittendæ per iudicem competen-
tem. At hic in caſu noſtro non eſt iudex compe-
tens, vt ſuperiùs probatum eſt. ergo &c. Præte-
reà fateor inſtantiam de exceptionibus inſurgẽ-
tibus ex facto agentis, & in iure expreſſis: vt in
d. c. accept. & in cap. ſignificaſti. de diuort. in d.
cap. conſtitutus. & in c. ad decimas. ſuperius alle.
Secus verò de exceptionibus inſurgentibus ex
facto alterius: puta, non canonicæ inſtitutionis,
vel beneficij reſeruationis: quam reſeruationẽ,
quæ vt plurimũ fit occultè, potuit veriſimiliter
ignorare: vt in c. ſi beneficia. de præbend. lib. vj.
Quam ſaluo iudicio meliori dicerem non ob-
ſtare agenti interdicto, niſi in caſu antedicto: nec
vnquam reperi in iure cautum, quòd reſeruati-
uus poſſet propria authoritate poſſeſſionem be-
neficij per alium detenti apprehendere, & deten
torem eijcere quantuncunque notoriè ius non
habentem, qui ſine ordine iuris non eſt remouẽ-
dus. de præb. c. licet. ij. libr. vj. facit optimè quòd
not. Inno. de priui. c. cùm olim. per Archid. vt lit.
penden. c. ij. libr. vj. facit optimè quod notat In-
noc. in cap. veniens. de fil. præſbyt. ſuper verb. a-
moto. Ex quo infero, quòd reſeruatiuus appre-
hendens poſſeſſionem beneficij per alium occu-
pati etiam iniuſtè cadit in pœnam c. eum qui. de
præben. lib. vj. Non obſtantibus prædictis meis
motiuis ſemper vidi ſeruari prædictam conclu-
4 ſionem: videlicet, quòd. ꝑti † interdicto e-
tiam principaliter: vel etiam ſuſpenſo petitorio
ſemper obſtabit, & admiſſa fuit P. palis reſer-
uatio, & impedita reſtitutio: dico de ſpeciali, de
generali raro vidi, & de illa magis dubitarem,
niſi eſſet notoria, & cum decreto facta: ſicut in
c. licet. de præbend. libr. vj. de qua ſi conſtaret,
crederem idem: ſecus verò de alijs generalibus
reſeruationibus beneficiorum: puta, capellano-
rum, collectorum, ſubcollectorum, &c. Nam
cùm de illis poſſet eſſe dubium, vtrùm eſſent &
fuiſſent tales, & ſic beneficia eorum reſeruata, di-
cerem illam non obſtare agenti interdicto. argu.
not. per Innocen. in d. c. conſtitutus. & per Ar-
chid. viij. q. j. c. j. ſuper verbo, facti. &c.

ADDITIONES.

a Si contra. Adde deciſ. ij. hoc titu. in antiq. deciſ.
10. & 11. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. Au-
fre. in addit. ad deciſ. Capel. Tholoſ. deciſ. 15. in-
cip. item fuit quæſitum an inemitati. & vide deci.
ſ. proximam, & add. lit. j. ibi poſitam incip. per
viam attentati. & Ægid. deciſ. 17. hoc titul.
b Quòd poſſeſſio. Item in poſſeſſione beneficij li-
tigioſi. quæ ſi eſt tradita per ordinarium, nullo
iuris adminiculo iuuatur, propter decretum ap-
poſitum in c. ij. vt lit. pen. libr. vj. vnde non di-
citur poſſidere ille, cui talis poſſeſſio tradita eſt.
& ideò ſeruat Rota, quòd talis poſſeſſor benefi-
cij litigioſi debet amoueri à detentione, ſeu poſ-
ſeſſione ipſius de facto, & perinde tractari, ac ſi
eſſet beneficium reſeruatum: eo quòd ſine pecca-
to talis poſſeſſio teneri nõ poſſet: nec debet pa-
rari agenti vitioſus ingreſſus. c. ex frequentibus.
de inſtit. & c. j. de eo qui mit. in poſ.
c Reſtitutio. Pone quòd aliquis tenuit duo benefi-
5 cia † incompatibilia vltra tempus ſtatutum in
extrauaganti execrabilis, de præbend. & vno
illorum ſit ſpoliatus, an debeat reſtitui? Dic
quòd non: quia cùm appareat quòd de iure
communi talia beneficia teneri non poſſunt: non
eſt reſtitutio facienda, nec articulus admitten-
dus ſuper reſtitutione, & licèt quis per diſpen-
ſationem poſſit talia beneficia tenere: tamen
cùm illud ſit ex accidenti, & gratia ſpeciali in du
bio attendi non debet. l. vj. §. fin. ff. de an. leg. & l.
ſed & ſi per prætorem. §. fina. ff. ex quibus cauſis
maio. Pro quo facit l. ſi cui vinum. ff. de vino tri-
ti. lega. vbi teſtator legando vinum, videtur le-
gare vinum, quod ex vinea naturaliter naſcitur,
non quod fit accidentaliter ex tritico, vel aliqua
alia materia: quamuis contra hoc videatur face-
re c. referente. de præbend. & Specul. de peti. &
poſſ. Ex prædictis patet, quòd ſicut per ſenten-
6 tiam † hominis impeditur reſtitutio: vt quia a-
genti poſſeſſorio, obſtat hominis ſententia. vij.
q. j. can. præſentium, & de cau. poſ. & proprie. c.
cùm dilectus. ſic & ſententia iuris obſtabit eidem
agenti, quæ non eſt minoris efficaciæ, quàm ſen-
tentia hominis. quod eſt verum, vt notat Innoc.
in capitu. teſtimonium. de teſtib. & in capitul.
primo, de teſtibus cogendis. Sed in hoc eſt
differentia inter ſententiam iuris & hominis:
quia

quia ſentẽtia iuris expectat probationes poſt ſe,
per quas declaretur aliquem incidiſſe in eam: &
ideo ſuper hoc cauſæ cognitio adhibetur: aliàs
ſicut dicit Io. Mona. ex ſola maiori propoſitione
concluderetur, vt ipſe notat in c. ſtatuimus. de
ſenten. excommu. lib. vj. Sententia autem homi-
nis non expectat probationes poſt ſe: quia ipſæ
eam præcedunt: ideo cùm ſententia iuris, quan-
tum ad nos, pendeat ex probandis, licet in ſe nõ
pendeat, non impedit reſtitutionem ſpoliati. Sẽ-
tentia autem hominis cùm ex probandis non pẽ-
deat, ſed iuſtè appareat ex probatis, impedit re-
ſtitutionem: quam iam probata non probanda
impediunt. de diuor. c. ſignificaſti. & per Innoc.
in d. c. conſtitutus de fil. presbyte. & hoc modo
debet intelligi, quod not. iij. q. j. in ſumma, ſe-
cundum Oldra. conſilio ccxxvij. Sed opponitur
contra prædicta, vt videtur, quòd indiſtinctè
ſententia ſuper proprietate & titulo beneficij
tollat, & abdicet etiam poſſeſsionem, ſicut & re
nuntiatio ipſius. de reſti. ſpoliat. c. ſollicitè. Vnde
ſicut exceptio renuntiationis obſtaret agenti poſ
ſeſſorio: vt not. ſecundum Inn. in cap. ſuper hoc.
de renuntia. ſic & ſententia ſuper beneficio lata:
vt in caſu d. conſtitutionis, execrabilis. Ad hoc
reſpondetur dupliciter. Primò, quia non eſt ve-
7 rum, † quòd ſententia lata ſuper beneficio tol-
lat poſſeſsionem executione non ſacta: quia ſen-
tentia eſt actus iuris ciuilis, poſſeſsio autem fa-
cti eſt. res autem facti iure ciuili infirmari non
poſſunt. ff. de acquiren. poſſeſſ. l. j. §. ſi vir. & ff.
ex quibus cauſis maio. l. denique. Nec obſtat æ-
quiparatio ſententiæ & renuntiationis: quia nõ
eſt vera. Nam ſententia non præſupponit animũ
eius, contra quem fertur: imò fertur in inuitum.
ff. de verbo. obliga. l. inter ſtipulantem. §. j. & de
pecu. l. etiam ſumma cum ratione. Renuntiatio
autem præſupponit animum renuntiantis. ff. de
ædil. edict. l. quæritur. §. final. C. de iureiuran. l. ſi
quis iuſiurandum. & vij. quæſt. j. can. quàm peri-
culoſum. Iure autem innitentes animo & conſen
ſui, & eos qui in iuſtos exercerentur, quantum
ad eorum efficaciam & operationem velociorẽ,
conſtat differentiam eſſe, vt colligi poteſt ex cõ-
iunctione duarum legum, ſcilicet legis j. C. de pi
gno. & l. non eſt mirum. ff. de pignorat. actio. Et
huius differentiæ ratio non poteſt eſſe, quia qui
renuntiat beneficio, per actum renuntiationis
videtur habere rem pro derelicta, & ſic poſſeſ-
ſionem amittit: vt ff. de acqui. poſ. l. ſi quis vi. §.
differentia. quod non eſt in priuato per ſenten-
tiam, ſecundum Oldra. vbi ſuprà.

d Notorietatem. Adde idem dicendũ de ſententia,
quæ rẽ facit notoriam: ſecundum Rotam deciſ.
19. incip. extra Rotam. j. de dol. & contumac.
per iura ibi allegat. Et ibi vide an aduerſus ta-
lem notorietatem admittatur quis allegando
ignorantiam. Et adde Lanfranc. de Oria. in re-
pet. cap. quoniam contra falſam. extrà de proba-
tio. qui alleg. tex. in. l. emptorem. ff. de actio. emp.
Adde idem dicendum de publica ſcientia, quæ
facit probationem liquidiſsimam ſecundũ Rot.
d. deciſ. 19. Idem de probatione fundata ſuper
iuris præſumptione quæ dicitur probatio liqui-
diſsima glo. ſingul. in l. ſi tutor petitus. in verb.
oſtenderis. C. de pericul. tutor.

e Exceptiones defenſiuæ. Quæ exceptiones litis
ingreſſum impediant, vide per Aufre. in addit.
ad deciſ. Capell. Tholoſ. deciſ. 67. incip. itẽ fuit
quæſitum ſi exceptio.

EPITOME.

Si conſtat de iniuſta occupatione beneficij fit condem-
natio in fructibus perceptis à tempore occupationis: licet
tempus occupationis non ſit deductum, nec fructuũ per-
ceptorum valor probatus.

SVMMARIA.

1 *Detentor beneficij an debeat in fructibus tempore oc-
cupationis per eum perceptis condemnari.*

2 *Detentor malæ fidei tenetur fructus tempore iniuſtæ de-
tentionis perceptos reſtituere.*

DECISIO IIII. aliàs 24.

1 FVit dubitatum vtrùm detentor, † ſiue oc-
cupator beneficij de facto poſſet, & debe-
ret condemnari in fructibus à tempore oc-
cupationis huiuſmodi per ipſum perceptis? Du-
bium facit, quia poterit eſſe, quod detentor
etiam iniuſtè ab initio habuit bonam fidem, &
colorem detinendi: & tales dicuntur bonæ fi-
dei poſſeſſores, qui non niſi à tempore motæ
litis veniunt in fructibus condemnandi: quia
tunc incipiunt habere malam fidem, & non fa-
ciunt fructus ſuos: prout legitur & not. in c. gra-
uis. de reſtit. ſpolia. & c. in literis. per Innoc. eod.
titul. quod eſt veriſsimum, & ſeruatur in Pala-
tio, quando non conſtat de mala fide: diſtinguen
do tamen de fructibus extantibus vel conſum-
ptis in bonæ fidei poſſeſſoribus, prout diſtingui-
tur in d. c. grauis. per Docto. & in l. certum. C.
de rei vendi. Et vide Bartol. ff. de vſucapio. l. iiij.
& melius per Spec. titul. de fruct. & intereſſe. §.
j. verſicu, vt ſuprà. Sed, vt ponebatur in facto, in
2 caſu noſtro conſtabat † de mala fide detinentis,
puta, quia ab initio ſcienter poſſeſsionem benefi-
cij recepit iniuſtè, propter quod indubitanter te
neretur ad reſtitutionem fructuum perceptorũ
nedum ante litis conteſtationem, ſed poſt: vt in
l. cum quærebatur. C. vnde vi. & in d. l. certum.
& l. domum. C. de rei vendicat. & ff. de pet. hæ-
re. l. ſed ſi ante. & ſic veniet à tempore occupa-
tionis iniuſtè in fructibus perceptis condem-
nandus: licèt nondum ſit probatum tempus oc-
cupationis, nec quantitas, ſeu valor fructuum,
quæ omnia coram executore probabuntur: li-
cèt aliqui Domini de hoc vltimo dubitabant:
quia ſententia debet eſſe certa & clara: vt §. cu-
rate. Inſtitu. de act. at in caſu noſtro ſententia vi-
detur incerta, ergo. Ad quod reſpondebatur per
maiorem partem Dominorum in hanc conclu-
ſionem declinantium, illud nequaquam obſta-
re: quia in acceſſorij poteſt ferri talis generalis
ſententia, poſteà per executorem tempore exe-
cutionis per eum fiendæ declaranda. iuxta not.
per Inno. in c. tanta. de exceſ. prælato. & de reſti-
tut. ſpol. c. cùm ad ſedem. tutius tamen eſſet,
ſi fieri poſſet, quòd tam de tempore, quàm de
valore

valore iudex ſe informaret, vt ſic certam & claram ſententiam ferre poſſet: quæ tamen valent in genere, & vt ſuprà dictum eſt, condemnaret, per not. Innocen. in ſuprà dictis.

EPITOME.

Occupator beneficij lite pendente tenetur ad fructus perceptos, & etiam qui percipi potuerunt, ac ſi de violentia conſtaret.

SVMMARIA.

1 *Attentans lite pendente propter dolum & malam fidem in fructibus eſt condemnandus.*
2 *Ingrediens poſſeſſionem lite pendente, ius, iudicem, & partem offendit.*

DECISIO V. aliàs 35.

EX quibus inferebatur, & eliciebatur alia
1 concluſio, videlicèt, quòd attentans † aliquid lite pendente in ſententia ferenda ſuper reuocation. huiuſmodi attentatorum poteſt & debet in fructibus perceptis condemnari, propter dolum, & malam fidem ſuam, per iura & rationes in proxima concluſione poſitas. Sed quid de fructibus qui percipi potuerunt, nunquid veniet etiam talis attentans condemnandus? Videbatur quòd non: quia non eſt violentus, qui duntaxat in huiuſmodi fructibus veniet condemnandus: vt in dicto c. grauis. & c. conquerente. de reſti. ſpol. & de offi. deleg. c. cum cauſa. vbi tamen gl. ſupplet etiam de illis, qui percipi potuerunt, talis attentans ſcienter in præiudicium litis poteſt, & debet condemnari: quia dolus temerarius & malæ fidei conſetur: & ideò merito violento comparatur. per l. cum querebatur. C. vnde vi. & l. domum. C. de rei vendicat. Et ſi dicatur, quare iſto caſu, & non in alio caſu ſuprà proximæ concluſionis fit condemnatio in fructibus, qui percipi potuerunt? Poteſt reſponderi, quia
2 ille non tantùm peccauit, ſicut iſte. Ille † enim offendit ius & partem: ſed iſte offendit ius, iudicem, & partem, ingrediendo poſſeſsionem forte lite pendente: merito in eum iura magis debent inſurgere, qui ius, iudicem, & partem eludit. de app. cap. cordi. in fi. lib. vj. Præterea in caſu ſuprà proximæ concluſionis fuit duntaxat poſſeſſor, ſed non violentus, nec doloſus, nec temerarius: talis enim tenetur reſtituere fructus duntaxat perceptos ſiue ante ſiue poſt litem conteſtatam, vt in l. ſi fundum. C. de rei vend. At in caſu noſtro fuit malæ fidei, doloſus, temerarius & contemptor iuris & iudicis & incidit in vitium litigioſi. propter quæ omnia ſimul iuncta merito violento comparatur, qui tenetur reſtituere perceptos, & eos qui percipi potuerunt per veteres poſſeſſores, per iura ſuperius alleg. & not. in dicto c. grauis. & vide per Spec. pro hoc in tit. de fruct. & intereſſe. § j. ver. vt ſuprà dicta. poſſet tamè prædictus attentans aliquem colorem dubij probabilem habuiſſe, qui ipſum ab illis, qui percipi potuerunt, excuſaret: licèt non à perceptis iuxta no. in gloſſ. per dictam l. domum. & per Cy. in dicta l. certum. C. de rei vendic. facit pro hoc optimè c. ex inſinuatione. de procu. vbi ſententia nulliter lata excuſauit illum, pro quo lata erat, à condemnatione fructuum, qui percipi potuerunt: licèt non perceptorum. Et ſic fuit concluſum & obtentum per omnes.

EPITOME.

Monacho habenti prioratum perpetuum competit interdictum etiam perpetuum contra ſuum prælatum: ſecus de clauſtrali.

DECISIO VII. aliàs 80.

a MOnacho[a] habenti prioratum perpetuum competit interdictum etiam directum contra ſuum prælatum: ſecus verò de manuali, ſeu clauſtrali. de ſta. mo. c. cum ad monaſterium. § tali. de elect. c. cùm inter R. & ibi no. per Innoc. & quæ cle. vel vo. c. fin. per eundem, & Hoſti. & de offic. arg. c. præſenti. in fi. magnæ glo. per Arch. libro vj. de ſupplé. negli. præla. c. quia regulares. ſuper verſi. cum oportuerit. per Genze. & Guil. in c. cùm ſingula. de præbend. lib. vj. per Ioan. Andr. in nouel.

ADDITIO.

a Monacho. Adde deciſ. j. hoc titul. in antiq.

EPITOME.

Cauſæ nullitatis & reſtitutionis in integrum poſſunt ſimul intentari: ſed interdictum vnde vi, & condictio. l. ij. C. de reſc. ven. propter repugnantiam ſimul nò cõcurrunt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor bonæ fidei non ſpoliat.*

DECISIO VII. aliàs 116.

LIcèt cauſa nullitatis, & reſtitutio in integrū ſimul poſsint intentari, & proponi, iuxta no. per Innoc. in c. cùm ex literis. de reſtit. in integ. tamen interdictum vnde vi, & condictio ex lege ij. C. de reſcin. vend. & c. cùm dilecti. de empt. & ven. tanquam materiæ repugnantes non poſſunt concurrere. Ratio, nam eo ipſo quòd quis petit contractum reſcindi: quia deceptus vltra dimidiam iuſti pretij, &c. præſupponit cõtractum ab initio validum, vel ſaltem talem, qui dat coloratum titulum poſsidendi, ergo bona fide poſſedit,
1 † & bonæ fidei poſſeſſor non ſpoliat. ergo. arg. de reſtit. ſpo. c. olim. & c. grauis. & c. ſæpè. & c. cùm ad ſedem.

EPITOME.

Teſtimonium de auditu aliquando valet, vt in poſſeſſorio à parte poſsidente rem ſpoliatam, & alijs caſibus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes auriti quandoque probant: licèt regulariter non faciant fidem, & nu. 2.*

DECISIO VIII. aliàs 117.

1 IN † poſſeſſorio ſufficit teſtimoniū de auditu
a à parte, quæ tenet, & poſsidet rem ſpoliatam, de quia

de qua agitur ar. nota. in clem. ij. de teſti. facit c. quàm ſit. de exceſſ. præla. alleg. etiam no. per Innoc. de elect. cap. per inquiſitionem. & de iudic. cap. at ſi clerici.

ADDITIO.

a Teſtimonium de auditu. Nota † caſum quo va-
2 let teſtimonium de auditu: Item valet, vbi tale teſtimonium non eſt alteri præiudiciale: vt not. Innoc. in c. j. de conſe. eccle. vel al. in prin. vel potes latius concludere circa hoc, quòd teſtimonium de auditu regulariter non valet. Fallit in càſu c. ij. de conſue. Item fallit in re antiqua, quando agitur de probando, quòd memoria non exiſtit in cõtrarium. ff. de proba. l. ſi arbiter. & in l. iij. §. Labeo. ff. de aqua plu. ar. Item fallit, quando agitur de probanda conſanguinitate. de teſti. c. quoties. & c. licèt ex quadam. nam iſtis caſibus teſtimonium de auditu valet. Teſtimonium autem de auditu proprio in re per auditum capeſcibili, & incorporali, & in confeſsione, quæ non videtur, valet teſtimonium de auditu, poſito, quòd non videri, dum tamen habeat voces notas: vt no. in d. §. Labeo. In re verò capeſcibili viſu, & corporali, quæ poteſt videri, teſtimoniũ debet eſſe de viſu, non de auditu. hæc materia ponitur per Inn. in c. cùm cauſam. de teſtib. per Cy. & Bal. in l. teſtium. C. de teſti.

EPITOME.

Si poſsidens nomine meo eijciatur de poſſeſsione, tamen ego non debeo reſtitui: quia interdictum vnde vi. mihi non competit, niſi probem, quòd huiuſmodi poſſeſsionem aliquo modo ratam habuerim.

SVMMARIVM.

1 *Qui per amicum ſine mandato beneficium tenuit, nõ competit interdictum vnde vi, ſi ille amicus de poſſeſſione fuerit eiectus.*

DECISIO IX. aliàs 150.

1 Licèt † amicus meus recipiat poſſeſsionem beneficij mei, & teneat, & poſsideat, & fructus percipiat nomine meo, ſi expellatur de poſſeſsione, & ſpolietur, mihi non competit interdictũ vnde vi, contra ſpoliantem: niſi doceam quòd de mandato meo poſſeſsionem recepit: vel quòd huiuſmodi receptionem nomine meo factam ratã & gratam habuerim, & fructus, ſeu penſionem mihi ſoluerit. & ſic intelligitur regula, is poſsidet, cuius nomine poſsidetur. de reſtit. ſpo. cap. cùm veniſſet. de reſcript. c. ſi diligenti.

EPITOME.

Interdictum vnde vi, habet locum quò ad condemnationem fructuum, cùm perſonæ violentia infertur, & res inuaduntur: aliàs ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Spolians ad fructus non, niſi perſonæ valentiam fecerit, tenetur.*

DECISIO X. aliàs 156.

1 Non ſufficit † probare quò ad condemnationem fructuum faciendam à tempore ſpoliationis, quòd ſpolians fregerit oſtia, & ſimilia fecerit, niſi facta fuerit violentia perſonæ ſpoliatæ, vel eius familiæ exiſtenti in domo: quia poterit eſſe, quòd domus erat vacua: & ſic non cenſetur facta violentia. iuxta nota. c. cùm ad ſedem. ſuper ver. interdictum, vnde vi. de reſti. ſpo. & in Spec. titul. de peti. & poſſ. §. j. circa fin. ver. item nota.

EPITOME.

Rectore agente poſſeſſorio ad decimas obſtat exceptio præſcriptionis tanti temporis. cuius memoria non exiſtit.

SVMMARIA.

1 *Petitorium vtriuſque partis ſuſpendi poteſt in beneficialibus: ſed non in cauſis prophanis.*
2 *Exceptio ſpoliationis non habet locum in cõtinuatione poſſeſſionis: vel in præſcriptione tanti temporis, cuius contrarij memoria non exiſtit.*
3 *Qui continuat ſuam poſſeſſionem, nõ dicitur ſpoliare.*

DECISIO XI. aliàs 259.

1 Si rector † alicuius parochiæ agat poſſeſſorio pro decimis certarum terrarum infrà parochiam ſuam cõſiſtentium, quibus dicit ſe per aliquos religioſos ſpoliatum à x. annis citra: & religioſi ad concluſionem poſſeſſorij dicant, & dent in articulis, quomodo ipſi per centum annos & citra, & vltra, & per tantum tempus, cuius contrarij, &c. aliquarum prædictarum decimarum fuerunt in poſſeſsione percipiendi, & aliquarum retinendi, & præſtatione aliquarum liberi, & immunes. & per dicta tempora in poſſeſsione huiuſmodi libertatis: Dicebant omnes Domini hanc materiam bonam, & admiſsibilẽ ad excluſionem poſſeſſorij per rectorem intentati. Nam licet prædictis religioſis prima facie reſiſtat ius commune, & aſsiſtat rectori: & ſic videtur quòd non, niſi conſtaret de legitimo eorũ titulo, ipſi non eſſent audiendi, per c. ad decimas. de reſtitu. ſpoliato. libr. vj. quòd nihil facit ad caſum propoſitum: quia loquitur in actore, & non in reo ſe defendente per legitimam præſcriptionem, & temporis continuationem. Per quorum primum tollitur ius percipiendi per rectorem. de præſcriptio. cap. de quarta. & eod. titu. c. j. lib. vj. Per ſecundum ſua decennalis poſſeſsio. nam duo eandem rem, & eodem tempore inſolidum poſsidere non poſſunt. de probatio. c. licèt. & ibi de verbo, & citra, quod denotat continuationẽ, & ſufficit hoc exprimere: licet non addatur cõ-
2 tinuè. vt ibi. Si igitur † probent præſcriptionem pro titulo, & continuationem poſſeſsionis per centum annos citra & vltra, reſtat concluſio, quòd non poteſt prætendi per rectorem ſpolia-
3 tio: † qui enim ſuam poſſeſsionem continuat, non ſpoliat. de reſtitutio. ſpolia. c. olim. j. & c. cũ veniſſet. cum multis ſimilibus.

Epitome.

EPITOME.

Petens ſe reſtitui ad præbendam, quid probare habeas, & quomodo eius poſſeſsio debeat apprehendi, & acquiratur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsionem corpore & animo acquiri iuris eſt.*

DECISIO XII. aliàs 275.

PEtenti ſe reſtitui ad prębendam, ſeu poſſeſſionem præbendæ diſtinctæ, quia dicit ſe ſpoliatum,ᵃ non ſufficit ſibi probare ſtallũ
a in choro, & locum in capitulo aſsignatum, vel ſibi poſt poſſeſsionem traditam per funes campanarum, vel cornu altaris: quia hæc ſunt potiùs iura canonicalia, quàm præbendæ. de præbend. c. relatum. c. dilectus. & c. dilecto. de renuntiation. capitulo cùm inter. Nec etiam ſufficeret ad reſtitutionem obtinendam, quòd mãdatum eſſet per capitulum, vel alium diſtributori vel colonis, vel redditiarijs prædicto præbendato de fructibus & redditibus illius præbẽdæ reſponderi: niſi probet ipſos redditarios paruiſſe, & ſibi de redditibus illius aliquid ſoluiſſe: vel ſe in poſſeſsionẽ manſi vel fundi ſpectantiũ ad præbendã inductum fuiſſe, & ipſum animo poſsidendi poſſeſsionẽ fundi, ſeu manſi ingreſſum fuiſſe, apprehendiſſe, & vſum fuiſſe.
1 † Corpore enim & animo acquiritur poſſeſsio. ff. de acquiren. poſſeſsio. l. iij. in princip. Hoc verum, niſi conſuetudo eſſet eccleſiæ, quòd prædicto, vel alio modo acquireretur poſſeſsio, quæ bene valeret, ſi probaretur. tamen ſi negaretur, probare tenetur. de conſue. c. ij. ſecundùm Innoc. qui hoc not. in c. in literis. de reſtit. ſpo. & ibi plenè, quomodo acquiritur poſſeſsio iuris canonicalis præbendalis, & electionis: vel niſi eſſet aliquis certus locus deputatus præbendario talis præbendæ, per cuius inſtallationem, ſiue inductionem bene acquiritur poſſeſsio, ſecundum Innoc. vbi ſuprà, & not. de præben. c. eum qui. & cap. licet. ij. lib. vj. per Archidia.

ADDITIO.

a Se ſpoliatum. Adde. quòd licèt ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus, hoc tamen fallit, ſi propter reſtitutionem ſpoliati timetur oriri ſcandalum: vt habetur per Fel. in cap. ij. de præſcri. in ij. col. vet. vj. propter ſcandalum. & adde glo. in cap. ad petitionem. in verſi. reſtituendus. de accuſa. & Pau. de Caſt. in conſil. 313. incip. Ad confirmationem eorum. & Car. in Cl. j. de cau. poſ. & propr. in ix. oppoſi.

EPITOME.

Agens poſſeſſorio ad præbendã non tenetur probare fundum cuius poſſeſsionem dicit ſe apprehendiſſe, ad præbendam ſpectaſſe. Vel ſic, Petens reſtitutionem agri pro ſuo beneficio, non cogitur ipſum agrum probare ad huiuſmodi beneficium pertinere: ſed duntaxat ipſius agri poſſeſsionem apprehendiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus agens interdicto quid probare teneatur.*

DECISIO XIII. aliàs 276.

SEd ex prædicta concluſione inſurrexit aliud dubium, Verùm agens poſſeſſorio ad præbẽdam teneatur probare manſum, ſeu fundum quẽ dicit ſpectare ad prębendam, cuius poſſeſsionem apprehenderat, ſpectaſſe, & ſpectare ad ſuã præbendam. Fuit reſponſum & cõcluſum quòd non: maximè ſi id per partẽ aduerſam non negaretur, quia illud ſapit petitorium: videlicet, probare dominium, quod ad hoc locum non habet per d. c. in literis. de ordi. cogni. c. ſi. vt eccl. bene. c. vt noſtrum. Tum etiam, quia tanta, & tam vehemens præſumptio eſt pro poſsidente, & apprehẽdẽte auctoritate ſuperioris poſſeſsionẽ, quòd non admittitur probatio in contrarium: vel ſaltem transferetur probatio in negantem, propter huiuſmodi tam vehementem præſumptionem. de præſum. c. literas. & c. fin. vt eccle. bene. c. vt
1 noſtrum. Nimis † enim grauaretur agens interdicto cũ huiuſmodi probatione, qui non tenetur probare niſi duo, videlicet ſe ſpoliatum, & ſe poſſediſſe rem, de qua agitur. de offi. deleg. capitulo conſultationibus, ergo.

EPITOME.

Præbendatus petens ſe reſtitui ad vnam rem præbendalem, debet reſtitui non ſolùm ad illam, qua ſpoliatus fuit, ſed etiam ad omnes alias res maximè continuas.

SVMMARIVM.

1 *Poſsidere totum eum videri, qui nactus eſt poſſeſsionẽ alicuius rei, quam de iure communi poſsidere, & tenere poteſt.*

DECISIO XIIII. aliàs 277.

1 EX † præmiſsis dubitatur fortiùs, verũ vna re præbendali apprehenſa, & ſpoliata, poterit & debet fieri reſtitutio ad omnes alias res, & iura tanquam per præbendarium agentẽ poſſeſſorio apprehenſa, ſeu poſſeſſa? Videtur quòd ſic: qui enim eſt in poſſeſsione partis, in poſſeſsione totius eſſe cenſetur. ff. de ſeruitu. l. vna eſt via. & qui minimam partẽ fundi poſsidet &c. ff. de acquiren. poſſeſsio. l. poſsideri. Et qui autem tetigit, totum tetigiſſe videtur. de pœnitentia diſtinctione prima, capitul. vulgaris. quæ argumen. vide per Ber. de præſcriptioni. capit. auditis. ſuper verb. interruptionem. & in capitu. cùm Bertoldus. de re iudicata. ſuper verb. quodã iure. Sed non eſt ita ſecundùm Ber. ibidem. quod intelligas verum in rebus, vel iuribus diuiſibilibus & ſeparatis: in indiuiſibilibus & contiguis, procedunt dicta iura & argumenta. Sed quantũ ad propoſitum Innocen. & Hoſtien. in dicto capitul. in literis. contrarij ſunt: Hoſtien. enim dicit poſſeſsionem iuris canonicalis, vel præbẽdalis non extendi ad alia, niſi apprehenſa & poſſeſſa & per conſequens nullam fieri reſtitutionem, niſi quò ad poſſeſſa, & capta. Innocen. tenet ibi contrarium, & etiam in capitul. ex parte. eodem titul. Nam ſi canonicus vtatur aliquo iure canonicali, intendens per hoc ac-

quirere poſſeſsionem aliorum iurium ſcientibus & conſentientibus his,ad quos ſpectat , ſufficere quò ad reſtitutionem conſequendã omnium iurium canonicaliũ. Et hãc tenuerũt quaſi omnes Domini,& procedit de rigore iuris ſecũdũ Dyn. in cap.j.de re. iur.lib.vj.& Innocen. hoc. idem
1 alibi videtur ſentire,videlicet, quòd † quandocunque quis naneiſcitur poſſeſsionem alicuius rei quam de iure communi poſsidere, & tenere poteſt:totum poſsidere videtur. in dicto capit. auditis.de præſcription.b.& de exceptionib.ca. cùm venerabilis. in gloſſ. penultima. facit tex. de reſtitutione ſpoliato.c. cũ veniſſet. Nec obſt. dictum Inno.in c. in præſentia. poſt princip. de prob.quod loquitur in adipiſcenda poſſeſsione, non autem recuperanda, quæ eſt plus priuilegiata.de ordin. cogni.c.ij. & capit. fina. de reſtitutio. ſpoliatio. per totum.

EPITOME.

Sententia pro ſpoliato lata ſuper poſſeſſorio anteq̃ procedatur in petitorio, eſt plenè executioni mandanda: ſecus ſi ſit lata pro ſpoliante.

DECISIO XV. aliàs 319.

Licet ſpoliato agenti interdicto vnde vi,reſtituto ad ſuum beneficium debeat antè ſatisfieri de fructibus perceptis,& expenſis,in quibus ſpolians extitit condemnatus,aliàs in petitorio non debet audiri : prout leg. & not. in capitulo piſan s.de reſtit. ſpol. & in capitul. ſignificauit. de teſti. tamen id non procedit in caſu conuerſo,ſecundum omnes: videlicet, quando ſententia abſolutoria fertur in poſſeſſorio pro poſſidente, & ſpoliatore , vt prætendebatur,& cõtra ſpoliatum in expenſis condemnatum, de quibus ſi velit ſpoliatus inchoare , vel reaſſumere petitorium antea per eum ſuſpenſum, non tenetur ante huiuſmodi inchoationem ,vel reaſſumptionem ſatisfacere poſsidenti, qui vigore executoriæ ſuæ ſuper dicti ſententia factæ , petit & recuperit illas , ſi velit, quod ante ingreſſum petitorij debet plenè, & integraliter reſtitui, & nihilominus in petitorio procedat.Ratio diuerſitatis inter primum & ſecundum caſum eſt,
1 quia hoc eſt priuilegium ſpoliati: quia ipſe ante ingreſſum petitorij debe plenè, & integraliter reſtitui, & hoc in odium ſpoliantis : vt de ordi. cog. cap. ij. & l.in iuri. interdictis. Sed hoc in alio caſu non reperitur in iure cautum, & ibi ceſſat odium: ergo ideo non erit dicendum. arg.ne ſe. va. c. j. cum ſimilibus.

EPITOME.

Suſpendendi petitorium in ſecunda inſtatia non obſtant producta in prima inſtantia , per quæ de non iure ſuo conſtare videtur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio eſt deneganda, quã lo cõſtat de nõ iure agẽtis*
2 *Petitorio ſuſpenſo omnia illud concernentia, & eius acceſſoria, ſuſpenſa eſſe videntur.*
3 *Agens interdicto recuperanda an teneatur titulum ſaltem coloratum probare.*
4 *Agens interdicto an obſtet pactum de non agendo vel petendo.*
5 *Delicta paria mutua compenſatione tolluntur.*

DECISIO XVI. aliàs 393.

SI A.conferatur certum beneficium, puta archipresbyteratus vacans per obitum Titij, & idem A.eundem archipresbyteratum poſteà, antequam tamen poſſeſsionem habeat, reſignet in manibus ordinarij ſui ex cauſa permutationis faciendæ cum B. pro alio beneficio, & admiſſa huiuſmodi reſignatione ſubſequenter iteratò, & de nouo eidem A, conferatur idẽ archipresbyteratus tanquam vacans adhuc per obitum Titij, vigore cuius collationis ſcilicet vltimæ , aſſecutus eſt poſſeſsionem pacificam eiuſdem archipresbyteratus, poſt hæc omnia prouidetur dicto B. de eodem archipresbiteratu vacante per liberam reſignationem prædicti A. factam ex cauſa permutationis, vigore cuius prouiſionis idem B. expulit, & ſpoliauit per vim, & violentiam dictum A. poſſeſsione ſua,qui propterea eundem B. traxit in cauſam agendo primò petitorio & poſſeſſorio , & quia,B. poſſeſſor violentus ſententiam abſolutionis pro ſe reportauit , idem A. ad ſedem apoſtolicam appellauit, & in ſecunda inſtantia ſuſpendit petitorium vtriuſque partis procedẽdo in ſolo poſſeſſorio in quo obtinuit duas ſententias diffinitiuas: de quarũ infirmatione in tertia inſtãtia agebatur, & dubitabatur propter quædam inſtrumẽta producta in prima inſtãtia per B.ſpoliatorẽ contra ipſum A.agentẽ tunc petitorio,& poſſeſſorio: videlicet,de prima collatione ſibi facta,& de reſignatione ex cauſa permutationis poſteà ſubſecuta,quæ non fuerũt negata per ipſum,nec exceptum contra illa: prout ponebatur in facto: Verũ per illa producta in tantum eſſet titulus illius A.diſcoloratus , & conſtaret de non iure ſuo,quòd non veniret reſtituendus, & prædictæ duæ ſententiæ deberent infirmari? In quo dubio Domini erant varij.& diuiſi, quaſi per medium. Aliqui dicebant denegandam reſtitutionem , & infirmandas duas prædictas ſententias: moti ex dicto Inn in c. conſtitutus. de
1 fil.preſ.dicentis quòd † quando conſtat per cõfeſsionem, vel probationes admiſſas de nõ iure agentis in poſſeſſorio, tunc deneganda eſt reſtitutio.all. c. ſignificaſti.de diuor. facit optimè c. ad decimas. de reſti. ſpo. lib. vj. pro quo dicto faciunt etiam not. per Inn in cap. in literis.in fi. eo.tit. At in caſu propoſito conſtat clarè per inſtrumenta ſupradicta iudicialiter producta, & non negata, de reſignatione facta per A.ante ſuã ſpoliationem: ergo non erit reſtituendus: vt in cap. accepta. de reſti.ſpol. & in cap. cùm veniſſet.de inſtit. & de renun. c. ſuper hoc. per quos tex.clarè probatur,quòd agenti interdicto obſtat ſpontaneæ renunciationis exceptio: ergo. &c.alij Domini,de quorum numero ego eram, tenebant contrarium , defendendo dictas ſententias reſtitutorias latas pro A. per non modicæ auctoritatis viros , qui eas ſine certis , & veris motiuis non tulerunt. Et vt dicebant,

bam, credo dictos Dominos meos motos: quia
prædicta instrumenta prædictæ primæ collatio-
nis & reſignationis fuerunt producta, quando
agebatur petitorio & poſſeſſorio: & fortè non
reproducta in ſecunda inſtantia. Et ſuppoſi-
to quòd eſſent reproducta in ſecunda inſtan-
tia, tunc diſtinguendum dicebam: aut ante ſuſ-
penſionem petitorij, aut poſt. Si poſt, dicebam
illa non obſtare, ex quo ſapiebant petitorium,
2 quod erat ſuſpenſum: † & ſic iudex non po-
terat ea recipere: nec ſecundum ea iudicare: quia
poteſtas ſua ſuſpenſa erat quò ad petitorium, &
omnia illud concernentia, & eius acceſſoria. de
cau. poſ. & proprie. c. paſtoralis, & cle. vn. eo tit.
Aut ante ſuſpenſionem erant reproducta, & tūc
aut erant negata, aut non. Si negata, per quam ne
gationem efficiebatur res dubia: tunc non ob-
ſtabant reſtitutioni: ſecundū Inn. in d. c. cōſtitu-
tus. Si verò non erant negata, nec exceptum
contra illa, adhuc idem videtur per fin. c. ſignifi-
cauerunt. de teſti. Nam non dicitur liquidè
conſtare de petitorio, niſi poſt concluſionem: vt
ibi not. Guil. & etiam Innoc. At hic fuit ſuſpen
ſio facta ante concluſionem: ergo. Nec obſtat,
quòd fuerunt producta in prima inſtantia, &
concluſum, & non negatum; quia à concluſio
ne ſiue ſententia fuit appellatum, quæ appel-
latio ſuſpendit effectum ipſius ſententiæ con-
cluſionis, & omnium productorum in prima
inſtantia: ergo non obſtant in ſecunda, niſi re-
producantur. de iureiur. c. venientes. de fi. inſtr.
cap. cùm Ioannes. C. de temp. appel. l. per hanc.
& hunc intellectum poſuit, & dixit Nicolaus
3 de Crem. dicens † etiam non reperire legem, vel
canonem imponentem onus probandi titulum,
vel colorem tituli agenti interdicto recuperan-
dæ: multominus ſi rei integrandæ; vt expreſsè pro
batur in d. c. in literis. in fin. quia prædo. &c.
qui tex. tamen loquitur in beneficialib. niſi in
caſu c. ad decimas. de reſti. ſpo. lib. vj. Sed ratio
illius decr. fuit duplex. tum quia conſtabat de
iure proprietatis ſpoliatoris notoriè per confeſ-
ſionem agentis, & ſpoliati: tum etiam, quia ibi
ius commune reſiſtebat actori, & aſsiſtebat reo.
Sic ego etiam reſpondebam ad c. conſtitutus.
de fil. preſ. & not. ibidem per Innocen. & ad
capitulū ſignificaſti. de diuor. quæ iura loquun
tur expreſsè, quando per confeſsionem petentis
reſtitutionem clarè conſtabat de non iure eorum
in petitorio: & ideò denegabatur eis reſtitutio:
ſecus verò dicebam, ſi per probationes rei con-
ſtaret, quas non dicebam admittendas. per cap.
in literis. & cap. fi. de ord. cog. Ad capitula &
iura pro alia parte inducta, videlicèt c. acce-
pta. c. cum veniſſet. & c. ſuper hoc. reſponde-
bam illa loqui, quando actum erat petitorio, &
poſſeſſorio. Et ſic intelligit Ber. cap. accepta. &
cap. ſollicitè. vel illud loquitur, quando oppo-
nitur exceptio abiurationis beneficij, quæ bene
obſtat agenti poſſeſſorio, vt in c. cum veniſſent.
4 de inſtit. Sicut † & pactum de non petendo vel
non agendo obſtaret agenti Interdicto. not.
gloſ. in cap. ex inſinuatione. de procu. Quòd
autem agens interdicto teneatur coloratum ti-
tulum producere, eſt potius per ſtylum rece-
ptum, quàm à iure introductum: quia non re-
peritur ſuper hoc ius ſcriptum, ſed eſt receptum
ex paritate rationis. c. cum qui. de eo qui mit.
in poſ. lib. vj. prout nota. ibi Arch. & Io. An.
in clemen. vnic. de cau. poſ. & propriet. & ex no.
per Inn. in c. ex parte. de reſtit. ſpol. vbi tamen
dicit ſufficere pro colore, quòd probet agens in-
terdicto, ſe auctoritate ſuperioris poſſeſsionem
beneficij apprehendiſſe; licèt fortè ſua collatio,
ſiue electio ſit vitioſa, & non canonica, pro quo
optimè facit cap. cum noſtris. de conceſ. præ-
bend. cum ibi not. & no. in d. c. in literis. per Inn.
At in caſu noſtro conſtat de colorato titulo iſti-
us A. ſpoliati; puta, quia auctoritate ſuperioris
ingreſſus fuit, & habuit poſſeſsionem licèt ra-
tione vitioſæ collationis: conſtat etiam de vio-
lento ingreſſu ipſius B. ſpoliatoris, propter
quam violentiam totū ius quod habuit vigore
collationis ſibi factæ de dicto archipresbytera-
tu, ipſo facto amiſit; vt in c. eum qui. de præbend.
lib. vj. Propter quod fortè poſſet non improba-
biliter dici ipſum non poſſe repellere agentem
interdicto. prætextu vitioſi tituli ſui: cùm ipſe-
met perdiderit titulū propter violentiam factā
per eum, quæ per viam replicationis ſibi obijci
5 poſſet. nam † paria delicta mutua compenſatio-
ne tolluntur. de adult. c. intelleximus. quod tamē
videlicet hoc vltimum nō credo procedere, niſi
in petitorio: propter not. in c. paſtoralis. de cau.
poſ. & proprie. ſuper ver. intētatis. per Ber. Nec
etiam ob. regula, dolo petis. &c. quę etiā vendi-
cat ſibi locū in petitorio: prout legitur & not. in
c. in literis. in fin. ſed potiùs dicerem habere lo-
cum in hoc caſu regulam, in pari cauſa turpitu-
dinis, &c. Credo tamen agenti poſſeſſorio bene
obſtare exceptionem violentiæ notoriæ: puta
ſi per vim & violentiam poſſeſsionem fuiſſet in-
greſſus: & hoc etiam innuit Inno. expreſsè in d.
cap. conſtitutus. &c.

EPITOME

Rei confeſsio non probat titulum actoris in benefi-
cialibus: quāuis in poſſeſſorio coloret illum ad effectum
vt ſpoliatus reſtituatur.

SVMMARIA.

1 *Petenti reſtitutionem beneficij ſufficit confeſsio ſpoli-*
antis ad colorandum titulum.
2 *Specialia multa contra ſpoliantem introducta.*
3 *Confeſsionem qui pro ſe acceptauit, contra ſe etiam*
recipiat oportet.

DECISIO XVII. aliàs 408.

FVit dubitatum & quæſitū per me, qui ha-
1 bui cauſam, vtrùm † in poſſeſſorio cauſæ
beneficialis ſufficiat confeſsio ſpoliatoris
ad colorandum titulum ſpoliati agentis, & reſti-
tutionem beneficij, quo dicit ſe ſpoliatum, pe-
tentis? Et videbatur aliquibus quòd non, quia
per confeſsionem aduerſarij non probatur titu-
lus: prout leg. & not. in c. eum qui. de eo qui mit.
in poſ. in princi. &c. j. de confeſ. lib. vj. ergo, &c.
quod eſt verum quò ad effectum adiudicationis,
ſiue canonizationis tituli: ſed ad effectum re-
ſtitutionis beneficij, quo quis dicit ſe ſpoliatū,

maximè per violentiã, dixerunt & concluſerũt
omnes Domini prædictam confeſsionem factã
per ſpoliatorem pro colore huiuſmodi ſufficere
2 & hoc in odiũ ſpoliantis, propter † quod multa
ſpecialia iura cõtra ſpoliantem ſtatuuntur. vt pa
ter in Cle. vnic. de cau. poſ. & propriet. puta reus
& poſſeſſor, ac ſpoliator volens excuſare ſpoliũ,
& probare agentẽ interdicto priuatum iuſtè per
ſententiam iudicis, quæ bene obſtaret agenti in-
terdicto: vt in c. audita. & c. conquerente. de
reſti. ſpol. dicit, & dat in poſitionibus, & articu
lis ſuis quomodò prædictus agens fuit verus,
& canonicus rector ralis parœcialis eccleſiæ, &
in pacifica poſſeſsione eiuſdem per multos an-
nos: quomodò poſteà propter quoddam homi-
cidium voluntarium ipſe auctoritate apoſtolica
fuit ritè, & ſententialiter priuatus prædicta ec-
cleſia, & ipſe in poſſeſsionem eiuſdem, & eadem
auctoritate inductus: & quòd vigore huiuſmo-
di inductionis tenet & poſsidet non violenter,
3 ſed iuſtè, & ſanctè, ergo &c. Prætereà † ex quo
prædictam confeſsionem vult recipere pro ſe,
debet etiam eam recipere contra ſe. iiij. q. iij.
ſi quis teſtibus. xix. diſt. can. ſi Romanorũ. faci-
unt not. per Inn. de excep. c. cùm venerabilis.

EPITOME

Pactum ſiue iuramentum de non petendo reſtitutionẽ
poſt ſpoliationem, obſtat agẽti poſſeſſorio. Vel ſic, Licet
renuntiatio cũ iuramento facta poſt ſpolium non impe-
diat reſtitutionem, ſecus tamen in pacto de nõ agendo.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio facta cum iuramento an impediat reſti-
tutionem?*
2 *Iuramentum dolo extortum non eſt obligatorium.*
3 *Iuramentum non vi, nec dolo extortum, quod ſalua
ſalute ſeruari poteſt, eſt obligatorium.*
4 *Præſumptio præſumptionem tollit.*

DECISIO XVIII. aliàs 401.

1 SI agenti interdicto † vnde vi, ſiue poſſeſſo-
rio in cauſa beneficiali obijciatur, & probe
tur iuramentum ſponte præſtitum, etiam
poſt ſpoliationẽ de non moleſtando ſpoliatorẽ
in iudicio, vel extrà, fuit dubitatum, vtrùm non
obſtante tali iuramẽto, ſpoliatus veniret reſtituẽ
dus? Et videbatur aliquibus, quòd dictum iura-
mentum non impediret reſtitutionem ex parita
te rationis. c. ſollicitè. de reſti. ſpo. Itẽ ex eo, quia
iuramenta huiuſmodi ſunt ciuiliter interpretan
da. de iureiuran. c. veniens. Sed prædictum iura-
mentum poſſet intelligi, & interpretari de mo-
leſtatione facti, & non iuris: ergo. Item præſu-
2 mitur dolo † extortum, ergo non obligat. quia
fraus & dolus, &c. de reſcr. c. ex tenore. & c.
ſedes. præſertim in odium violenti, qui non au-
ditur excipiens de crimine, nec de non canoni-
ca inſtitutione. de reſti. ſpo. c. in literis. §. itẽ cùm
quis. Præmiſsis non obſtantibus fuit conclu-
ſum, & determinatum contrarium. Nam licèt
a renuntiatio ᵃ etiam cum iuramento facta poſt
ſpoliationem non impediat reſtitutionem: vt in
c. ſollicitè. ſuperiùs alleg. tamen pactum, ſiue iu-
ramentum de non agendo, vel reſtitutionem nõ
petendo bene obſtat agenti interdicto: prout
not. Ber. in c. ex inſinuatione. de procu. & Inno.
in c. ſuper hoc. de renunc. & per Spec. tit. de peti.
& poſ. §. fin. verſic. xv. Et videtur pro hoc tex.
de iureiur. c. peruenit. & à contrario ſenſu, &
cap. debitores. & c. ad noſtrã. eo. tit. Pro hoc etiã
facit c. j. de reſtitu. ſpol. vnde ille Philaſius cæcus
renuntiauit poſſeſſorio. ſiue interdicto vnde vi,
& ideò fuit aduerſarius ſuus auditus, & admiſ-
ſus in petitorio. Facit etiam pro hoc regula ge-
3 neralis, quòd omne † iuramentum non dolo,
nec vi præſtitum, quod poteſt ſeruari ſine interi
tu ſalutis æternæ, eſt ſeruandũ: vt in c. ſi verò. de
iureiu. At hoc iuramentum poteſt ſeruari ſine de
trimento animæ. ergo, &c. præſertim quia non
replicabitur per actorem de dolo, metu, vel vi,
in quibus caſibus adhuc ante relaxationẽ non eſ-
ſet audiendus: prout legitur per Bern. in cap. ab-
bas. quod met. cau. & meliùs per Inno. in c. ad au
res. eod. titu. Et ſi dicatur, imò præſumitur do-
lo, vel metu præſtitum: quia non eſt veriſimile,
&c. vt in c. ſuper hoc. de renuntia. quia vt præ
ſupponitur in facto, erat præſtitũ poſt ſpoliatio
nem factam, ergo non ſpontaneè. Reſpondeo
4 has præſumptiones † tolli per alias præſumptio
nes, & rationes fortiores. Nam in inſtrumento
publico producto ſuper dicto iuramento præſti
to, expreſsè continebatur, quòd ſponte, non coa
ctus, nec dolo, aut fraude inductus iurauerat nõ
moleſtare, &c. Et quia contra huiuſmodi iura-
mentum non fuit aliquid dictum, exceptum, vel
datum, ergo illi ſtandum, donec eſſet reprroba-
tum. de præſum. cap. illud. de fide inſtrum. c.
cùm Ioãnes. Prætereà in d. c. ſuper hoc. & c. ſol-
licitè. renuntiauit, & abiurauit beneficium, & to
tum ius ſibi competẽs in illo, quod difficiliùs ad
mittitur, quàm renuntiatio, vel abiuratio actio
nis, vt in caſu noſtro. arg. de iureiur. c. quemad-
modũ. de accu. c. ſuper his. Et ex hoc, & ex ver-
bis in dicto inſtrumento expreſsis fuit dictum,
& concluſum per omnes Dominos, quòd ne-
dum prædictum iuramentum extenderetur ad
moleſtationem iuris, ſed etiam facti: quia iura-
uit eum non moleſtare, nec inquietare ratione
prædictæ eccleſiæ, nec eius reſtitutionem in iu-
dicio, vel extra petere. Sicque ego, qui habui cau
ſam, de conſilio Dominorum meorum pronun-
tiaui prædictum agentem interdicto non audien
dum obſtãte prædicto iuramento, ſibique ſuper
moleſtationibus huiuſmodi perpetuũ ſilentium
imponendũ fore, & impoſui, ac in expenſis eun-
dem actorem condemnaui: quia omnes termini
fuerunt ſeruati, & in cauſa concluſum.

ADDITIO.

a Nam licèt renuntiatio. Adde deciſ. 3. verſic. pro
quo etiam induxit. §. de renuntiatio.

SVMMARIVM.

1 *Confeſsio tituli facta per ſpoliatorem, pro ſpoliato ad
poſſeſſorium colorandum ſufficit: & operatur quid
ſtatim poſsit ſi quis ſententia.*

DECISIO XIX. aliàs 431.

1 FVit dubitatum verùm † confeſsio ſpoliatoris, qua confeſſus eſt iudicialiter ſpoliatum in beneficio ius habere, cuius poſſeſsionem petit, agendo interdicto vnde vi, ſufficeret pro colore poſſeſsionis ipſius ſpoliati ad effectũ reſtitutionis obtinendæ? Et videtur quòd non:
a quia per cõfeſsionẽ nõ probatur titulus: ᵃſed per canonicã electionẽ ſiue inſtitutionẽ. ij.q. j. can. legũ. de inſtit. c. ex frequẽtibus. de reg. iu. c. j. lib. vj. & legitur & not. in c. j. de confeſſ. lib. vj. quæ iura loquũtur, & procedunt quando agitur petitorio ad effectum adiudicationis beneficij habendæ: ſecus verò ſi poſſeſſorio, in quo ſufficeit leuior tituli probatio, quæ eſt coloratio poſſeſſionis. arg. c. cum noſtris. de conceſ. præben. & c. in literis. de reſt. ſpo. & c. ex parte. eo ti. vbi tenet Inn. ſufficere probare ad effectũ reſtitutionis obtinẽdę, quòd ſpoliatus fuit in poſſeſsionẽ inductus per illũ, qui poteſtatẽ habuit à iure, vel conſuetudine inducẽdi: vt ſunt Archidi. & c. de off. ar. c. j. & ij. & cap. ad hæc. Cùm igitur cõfitendo hoc ſpoliator, meritò ſpoliatus ab onere probandi releuetur, qui eſt effectus confeſsionis, intantũ, quòd ſtatim poteſt, & ſequi debet condẽnatio: & eſt ratio, quia in confitentẽ nullæ ſunt partes iudicis, niſi in ſententiando, ſiue condemnando: vt extrà de confeſ. per to. de elect. c. per inquiſitionem. & c. dudum. ij. & ibi not. & meritò etiam hic deberet ſufficere confeſsio ſpoliãtis in odium ipſius, & ſpoliati fauorem, in cuius
b odium ᵇ multa ſpecialia in iure ſunt ſtatuta. de cau. poſ. & prop. cap. paſtoralis. & clemẽ. vnic. eod. tit. de ord. cog. c. fi. de reſt. ſpo. cap. in literis. & ca. item cùm quis. & C. vnde vi. lib. j. & l. cũ quærebatur. & l. ſi quis in tantam. de præben. cap. cũ qui. libro ſexto. & ſic fuit ſententiatum & obtentũ per me, qui habui cauſam: quia reſtitui ſpoliatũ nil probantẽ in iudicio de titulo ſuo: nã ſpolians volens defendere ſe à ſpolio, dixit, & propoſuit dictum ſpoliatum canonicè tenuiſſe, & poſſediſſe beneficium, de quo agebatur, multis annis: ipſumque auctoritate apoſtolica ordine iuris ſeruato debitè priuatũ: ſeque eadem auctoritate in poſſeſsionem eiuſdem beneficij inductum fuiſſe, & ſic nequaquam ſpoliaſſe: ſed auctoritate iudicis canonicum ingreſſum habuiſſe. quod tamen hoc vltimum ſcilicet priuationem & inductionem non probauit, & ideò ſententiam in poſſeſſorio contra ſe reportauit. ar. eorum quæ leguntur, & no. in c. conquerente, de reſt. ſpo.

ADDITIONES.

a Titulus. Nota titulum beneficij non probari confeſsione: vt hic. item nec præſumptione: vt deciditur decis. 8. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. Nec quis præſumitur legitimus ad effectum adiudicandi ſibi beneficium niſi probetur: ſed an ſaltem ad effectum ſe manutenere faciendi, vide decis. j. de præſumptio. j. in antiq.

b In cuius odium. Adde decis. 17. ſ. eod.

EPITOME.

Exceptio ſpoliationis non repellit aliquẽ ab agendo, niſi ſpoliantem, mandantem, vel ratum habentem.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſpoliationis etiam à tertio facta an agenti petitorio obſtare poſsit.*

DECISIO XX. aliàs 438.

1 FVit dubitatum, † Pone quòd A. ſpoliatus per B. ſuo beneficio agat contra B. interdicto vnde vi, petendo ſe reſtitui: antequàm verò reſtituatur per ſententiam, venit quidam C. aſſerens ad ſe dictũ beneficium pertinere de iure, intentando petitoriũ contra dictum A. qui excipiendo proponit ipſum non audiendum, donec fuerit, & ſit ad poſſeſsionem dicti beneficij plenè reſtitutus: Dubitabatur verùm per huiuſmodi exceptionem C. repelleretur ab agendo? Videbatur aliquibus quòd ſic, per ca. olim vobis. de reſti. ſpo. vbi exceptio ſpoliationis etiã facta à tertio bene obſtat agenti petitorio. Præterea poſſeſſorium hodie adeò eſt priuilegiatum, quòd nedum agens interdicto vnde vi, poterit ſuſpendere petitorium à ſe, ſed etiã à partibus ſibi aduerſis inchoatum: vt in cle. vnic. de cau. poſ. & propri. multò fortius igitur poterit, & videtur quẽcunque repellere excipiendo. Nam cui damus actionẽ &c. de reg. iur. cap. qui ad agendũ. li. vj. Pro hac parte poſſet induci c. ij. de ord. cog. & ea quæ legũtur & not. in c. fi. e. ti. per quæ expreſsè patet exceptionem ſpoliationis etiã rerũ priuatarũ obſtare agenti interdicto: ipſumque nõ audiẽdum, donec excipiens fuerit plenè reſtitutus: quæ tamẽ decr. ca. ij. de ordi. cog. quò ad hoc, hodie eſt correcta: quia rerũ priuatarũ ſpoliatio agenti ſuper eccleſiaſticis, vel ecõtrariò, hodie opponi nõ poteſt, per finẽ decre. nouæ, frequens. de reſti. ſpol. li. vj. per quam decr. fuit deciſum, & obtentũ contrariũ. vbi expreſsè apparet, quòd in criminalibus cauſis opponi nõ poteſt ſpoliatio facta ab alio quam actore. At in caſu noſtro prędictus C. actor nõ ſpoliauit, nec ſpoliationẽ gratã, nec ratã habuit, & ſic in nullo deliquit: & ideò factũ alterius ſibi obeſſe nõ debuit. C. de inof. teſ. l. ſi quis in ſuo. ver. finẽ. de reſti. ſpo. c. cũ ad ſedẽ. de reg. iur. c. nõ debet. li. vj. Pœnę etiã ſuos debẽt tenere auctores. C. de pœnis. l. ſancimus. de his quæ fiunt à ma. part. ca. cap. quæ fiunt. Non obſtat d. ca. olim vobis. in contrariũ alleg. quia ſecundùm Hoſtien. Ioã. mo. & Archid. licet exceptio ſpoliationis per tertium poſſet opponi executioni vt ibi, tamen non proceſſui, nec diffinitioni, vt hic. Io. And. in nouel. ibidẽ reſpondet aliter, videlicet quòd ibi non eſt propriè ſpoliationis exceptio, ſed inopiæ allegatio. quam tamen fatetur poſſe cauſari ita bene à ſpoliatione, ſicut ab alluuione, naufragio, vel incẽdio. Nec obſt. cle. in contrarium allega. quia eſt introducta contra ius commune, & hoc in odium ſpoliantis. At hic non ſpoliauit, nec mandauit: ergo, &c.

EPITOME.

Agens poſſeſſorio ſuper beneficio reſtituitur cõtra eius ſpoliatorẽ, quãuis ipſe aliũ de eodem ſpoliauerit. Vel ſic, Agenti poſſeſſorio ſuper beneficio obſtat exceptio quòd tẽpore, quo dicit ſe poſſeſsionẽ habuiſſe, alius poſſidebat,

SVMMARIA.

1 *Agens poſſeſſorio quid probare in cauſa beneficiali debeat.*

2 *Exceptio intruſionis, vel non legitimæ inſtitutionis non obſtat agenti interdicto.*

DECISIO XXI. aliàs 439.

1 SI agenti † poſſeſſorio ſuper aliquo beneficio, quo dicit ſe ſpoliatum, opponatur per ſpoliantem, quòd eo tempore, quo poſſeſſioné beneficij intrauit, alius, per cuius obitum dixit ſe idem beneficium occupaſſe, & poſſeſsionem habuiſſe, tunc adhuc vixit, illudque beneficium tenuit. & poſſedit: Fuit dubitatum vtrùm obſtaret agenti prædicta exceptio? Et fuit per omnes Dominos, me ſolo excepto, concluſum, & determinatum quòd ſic: & quòd hęc eſſet bona materia, & admiſsibilis ad probandum. Mouebantur per no. in c. cùm ad ſedem. de reſt. ſpo. ſuper ver. pars vtraque. Nam agens poſſeſſorio debet probare duo, ſe poſſ. diſſe, & ſpoliatum eſſe: vt in decre. conſultationibus. de offi. deleg. Si igitur reus velit, & poterit probare ipſum nunquam, ſed alium tempore ſpoliationis prætenſæ poſſediſſe, audietur: quia reus poteſt ſe ſuper eodem poſſeſſorio defendere multis modis vt in dict. c. cùm ad ſedem. & ſunt tex. in c. cùm eccleſia. & c. cùm ſuper. de cauſ. poſſ. & proprie. Prætereà duo eandem rem inſolidum impoſsibile eſt poſſidere: vt in cap. inter dilectos. de fide inſtru. & l. iij. §. ex contrario. ff. de acquir. poſſeſſ. ergo materia optima, & iure fulcita. Prætereà in beneficialibus requiritur titulus, ſaltem coloratus etiam in poſſeſſorio: prout legit. & not. per Innocen. de reſtitutione ſpoliatorum. c. in literis. & c. ex parte. de cau. poſ. & proprie. & cap. vno. in cle. At in caſu noſtro titulus allegatus, ſiue productus à iure eſt reprobus, ſiue infectus à iure: quia in beneficium viuentis ſe intruſit: vt in c. j. & ij. de conceſſ. præben. ergo nullatenus audiendus. arg. not. per Inn. in cap. conſtitutus. de fil. presby. quod de plano confiterer, ſi de hoc notorio conſtaret per confeſsionem, vel per actus: vt in c. ſignificaſti. de diuor. & ſic loquitur Inn. At vbi velit quis improbare titulum allegatum excipiendo. & exceptionem probando: crederem ipſum nullatenus audiendum: quia
2 † agenti interdicto nó obſtat crimen intruſionis vel non canonicæ inſtitutionis exceptio: vt in c. in literis. & in c. item cùm quis. de reſtit. ſpo. Prętereà licèt prædicta concluſio poſſet ſuſtineri in viuente, & alio ſuum beneficium ingrediente, & hoc excipiente, tamen in alio ſpoliante non crederem illud procedere. arg. à contrario. c. frequens. de reſt. ſpo. li. vj. Concludendo igitur dicebant prædictum ſpoliatum, de cuius poſſeſsione, & ſpoliatione cóſtabat ante omnia reſtituendú: & poſteà de titulo, ſiue vitioſo ingreſſu agendú & diſputandú, quia prædo. &c. de reſti. ſpo. c. in literis. ſed tamen nó fuit auditus quia excipiens iuxta prædicta fuit admiſſus ad probandum in Curia, & extra: & malè ſecundùm me.

De Dolo & contumacia.

EPITOME.

Citatio facta ad domum ad audiendam ſententiam tenet, ſi aliàs perſonaliter fuerit apprehenſus, vel in iudicio ſemel comparuit.

SVMMARIVM.

1 *Citatio facta ad domum ad audiendum ſententiam an & quo caſu valeat.*

DECISIO L. aliàs 48.

VAlet citatio [a] † ad domum [b] ad diffinitiuam ſententiam audiendam, ſi ſemel in cauſa, maximè ad initio fuerit perſonaliter apprehenſus, vel ſemel comparuit in iudicio, & de iudicio ſiſti cautionem præſtitit: vt not. Inn. in c. ſi. de eo qui mit. in poſ. & alle. pro caſu c. cauſam quæ. de do. & contu. Sed loquitur in actore abſente, cuius contumacia eſt maior, quàm rei. vt ibi not. gloſſ. Vtrùm autem valeat huiuſmodi citatio ad domum ad teſtes recipiendum. Ioan. Andr. in cap. j. de iudic. libr. vj. ſuper verbo, perſonaliter. remittit ad mercur. in regula, præſumitur. de regul. iur. in vj. & vide de hoc per Bar. in l. iiij. §. prætor ait. ff. de dã. infect. & per Petrum de Peruſio in c. ij. de teſti.

ADDITIONES.

a Valet citatio. Circa húc articulú dic latiùs quòd duo ſunt caſus. Primus in eo qui ſemel fuit in iudicio: quo caſu ſufficit citatio ad domú quantú ad reliquú proceſſum: vnde ſi liquebit de cauſa, poterit ad diffinitiuam ſententiã perueniri, vel ad alia iuris remedia contra cótumaces prodita: vt in c. cauſam quę. & c. prout. de dolo & contu. Secúdus caſus eſt in eo, qui in iudicio nunquam fuit: & túc aut ipſe in certo loco tenebatur morari, vt clericus in eccleſia, vxor cú marito: & tunc ſimiliter citatio facta ad domú ſufficit, vt poſsit per eam in cauſa procedi: quia ibi, ſi nó reperitur, præſumitur latitare. deciſ. 10. j. de appellatio. Quod poteſt eſſe verú, ſi de illa eccleſia, vel illo matrimonio agatur: ſecus ſi de cauſa prorſus extranea. nã illa obligatio ad trahendú morã in certo loco, ad alias cauſas non eiuſdé naturæ nó debet extendi: ſicut eſt culpa cómiſſa ad certú actú, quæ non reputat qué ſuſpectú quò ad aliú actú: vt ff. de ſuſp. tu. l. iij. §. quæri. & hac ratione dicit Inn. in d. c. ſi. quòd ſi quis tenetur certo termino ſoluere. & certo loco, ſi ibi nó reperitur, videtur poſſe procedi tanquá cótra latitantem. Cótrariú tenet ipſe: quia nó eſt ita aſtrictus ad morandú ibi, ſicut eſt clericus, & vxor, de quibus ſuprà dixi. ſed eo caſu quò ad talé morã non tenetur, an túc quò ad efficaciã proceſſus, & contumaciæ ſufficiat citatio ad domú? intétio Inno. ſuper hoc eſſe videtur, quòd ſufficiat quò ad primú decretú, etiam contra pupillú, & rei publicæ cauſa abſenté; quãtum verò ad diffinitiuã in caſibus, in quibus poteſt ferri lite nó conteſtata, vel quantú ad venditioné bonorũ faciendam. tenet ipſe quòd nó ſufficit citatio ad domú, ex quo malitioſè ſe non abſentauit: ſecus ſi malitio . puta quia

Hac decis. cu eius additione approb. ... Rot. in ... Ro. ... inquit Put. ... decis. 39.

quia poſt citationem ſe abſentauit, vel conſtat de malitia per alias coniecturas, de quibus in l. Fulcinius. §. quid ſit latitare. ff. ex quibus cauſis in poſſeſ.eatur. Dyn. tamen dixit, quòd ab initio ſufficit citatio ad domum, ſi perſonæ copia haberi non poteſt. & dicit Barto.quòd hanc tenet Inn.in præallèg.c.ſi.ſed vt ſuprà dixi, tenet etiam quò ad primum decretum,non quò ad ea, quæ ſunt magni præiudicij,vt ſententia & venditio,niſi latitaret.de hoc tractatur per Bart.in l. iiij.§.prætor ait. ff. de dam.infect. & ibi tractatur plenè de qua domo debet intelligi,& quid ſi, domum non habet,vel habet duas, in quibus æqualiter habitat, quid iuris ſit plenè proſequere, vt ibi per eum.& quid ſi facta eſt citatio ad ſtationem,ſeu apothecam.vide Bar.in l.cùm quidã. ff.de fundo inſtru.Sed pone quòd iudex commiſit nuntio,quòd citaret Titium perſonaliter,ſi eũ reperiret,aliàs quòd citet eum ad domũ ſuæ habitationis:apparet relatio nuntij in actis, quòd citauit,& omnia bene fecit,quæ habuit in mandatis:citatus in termino non comparuit:dubitatur vtrùm cenſeri debeat verus contumax, vel fictus:cùm ex relatione nuntij non appareat an perſonaliter citauerit vel ad domum? dicit Bal. in l.properãdum.§.& ſiquidem.C.de iudi.quòd præſumitur eum citaſſe potiùs domi,quàm perſonaliter:quia citatus perſonaliter non comparendo eſſet in vero dolo: ſed citatus ad domum eſt in culpa: vnde debet præſumi potiùs culpa quàm dolus: quia debemus præſumere in benigniorem partem:vt l.interpretatione.ff.de pœn. & l.meritò.ff.pro ſocio.

b Ad domum. De iſta citatione ad domum an valeat, & quando fieri poſsit, & an ſufficiat citare procuratorem in principio cauſæ, vide per Guido.Pap.deciſ. 255.incip. quis non poteſt citari. Maria.Socyn.in tractat.citatio.Et an quis poſsit citari in perſonam vxoris,vel in domo habitationis per Guido.Pap.deciſ.445.incip.an valeat citatio.Et de illo qui fuit citatus coram diuerſis iudicibus,per Guid.Pap.dec.443.incip.quidã reperitur citatus. Adde quòd ad domum regulariter non poteſt citari abſens, quando agitur de his, quæ ſunt grauis præiudicij.l. ignorare. C. de reſtitu.in integ.capit.quoniam.§.ſunt & alij, vt lit.non conteſtat.capitul.cauſa.& ibi Panormit.de dol.& contumac.& capitul.fin.de eo qui mittit.in poſſeſſ.Sed hoc fallit in tribus caſibus. Primus eſt in cauſa liberali.l.cùm verò.§.ſubuẽtum.ff.de fideic.libertatib.l.infamis.ff.de liberal.cauſ. Secundus eſt quãdo expediret ipſi agẽti:vt potiùs procedatur: quia debitum erat vſurarium:tũc enim poteſt citatio fieri ad domum. l.Fulcinius.§.adeò.ff.quib.ex cauſ.in poſſeſſ.eat. Tertius eſt.quando tale eſſet vitium, per quod tota transferretur poſſeſsio,vel vera poſſeſsio ex ſecundo decreto.& ita ſentit Inno in d.c.fi.de eo qui mittit.in poſſeſſ. cauſ. rei ſeruãd.Vide in hac dec.alios duos caſus,videlicet,quando abſens ab initio fuit aprehẽſus,qui erit quartus caſus. Et ſi ſemel in iudicio cõparuit. Adde Bald.cõſi. 412. in 2.part.cõſ.16.in 4.part.Roma.cõſ.404.Pan. conſ.30.& 74.Cardinal.conſi. 23.Angel.conſi. 216.& deciſ.10.j.de apppellatio.

EPITOME.

Citatus ad domum cùm ſit fictè contumax,infra decẽ dies,à die notitiæ ſententiæ appellare poterit.

SVMMARIA.

1 *Citatus ad audiendum ſententiam & contumax, an & quando ad appellandum admittatur.*

2 *Dies ad appellandum dati à principio ſunt vtiles: in progreſſu verò continui.*

3 *Contumaces alij veri,alij ficti. Item veri quidam apparenter,& exiſtenter:quidam apparenter & nõ exiſtenter. Ficti verò quidam apparenter & exiſtenter: quidam apparenter & non exiſtenter.*

4 *Citatus auditurus ſententiam, qui impeditus iudicio non ſiſtit,an & ad quæ reſtituatur.*

5 *Appellans a declaratione iudicis,qui illum in excommunicationis ſententiam incidiſſe pronuntiauit,appellatione pendente vitandus eſt.*

DECISIO II. aliàs 49.

1 SI feratur † ſentẽtia diffinitiua contra ſic ci-
tatum ad domum,cùm reputetur fictè,& nõ
a verè contumax, ipſe poteſt à tempore ſciẽ-
tiæ infra decendiũ appellare: quia nõ currũt illi
decem dies à tẽpore prolationis ſententiæ, ſed à
tẽpore notitiæ:ſicut dicitur & legitur de appel-
latione extraiudiciali in c.cõcertationi.de appel.
2 li.vj.& ibi dicit Io.An.quòd † dicti decẽ dies tũc
ſunt vtiles ab initio,ſed cõtinui in progreſſu.de
quo de conceſ.præb.c.quia diuerſitaté. pro quo
tamẽ videas Archi.in c.ſtatuimus.de elect.li.vj.
ſuper verſic.infra mẽſem.qui tenuit quòd citatus
p d.c.ſtatuimus.ſi fuerit cõtumax,nõ poterit ap-
pellare.Io.An.poſt Cõpoſt.in Cle.cauſam.in gl.
penul.de electio.diſtinguit inter verũ & fictum
cõtumacẽ:vt primus nõ audiatur appellãs, ſecũ-
dus ſic,remittẽs ad no.p eũ in Cle.ſi ante.de dol.
& contum.& cũ eo concordat Lap.& vide Spec.
titu.de appel.§.j.ver.illud autem notandum.

ADDITIONES.

a Contumax. Adde dec.16.j.eod.& vide de hac ma-
teria per Cyn.in l.properandum.in ix.q.C.de iu-
dic.& per Barto.clarius,qui ita diſtinguit. Nam
3 † quidam eſt verus contumax apparenter,& exi-
ſtenter:quidã apparenter & non exiſtenter:qui-
dam eſt fictus contumax apparenter & exiſten-
ter:quidam eſt fictus cõtumax apparenter & nõ
exiſtẽter,ita quòd ſunt duo caſus in vero,& duo
in ficto.Redeo ad primum membrum ſcilicèt,
quãdo quis eſt verus contumax apparẽter & exi
ſtenter,vt eſt ille,qui dicit,nolo venire,vel inuẽ-
tus dixit,veniam,& nõ venit abſque aliqua cau-
ſa.Iſte verò contemnit iudicem,ideò eſt verus cõ
tumax,nec appellat:vt l.ex conſenſu.ff.de appel.
& l.poſt edictum.in fi.ff.de iudic.Secundum mẽ-
brum eſt, quando quis eſt verus contumax ap-
parenter,ſed non exiſtenter: & quis ſit ille,dic,
quòd qui inuentus dixit,ſe velle venire ſed do-
lo aduerſarij,vel alio caſu impeditus fuit abſque
ſua culpa.ff.de reſtitut.in integr.l.diuus.& iſte,
ſi vult appellare, non auditur à iudice à quo,
nec admittitur eius appellatio: quia eſt verus
contumax apparenter, tamen coram iudice ad

quem

quem appellatum eſt, ſi probabit tale impedimẽtum, iudex procedet ſuper ſua appellatione, ſicut ſi eſſet admiſſa: vt l. ſciendum ff. de appellatio. recipi. & l. à proconſulibus. C. de appella. interim verò dũ de hoc diſſentitur, an verè impeditus fuerit vel non, iudex à quo quàm ſententiam exequetur: vt ſentit glo. in d. Clemen. ſi ante. de dol. & contumac. in iſtis verò caſibus, & ſimilibus, quibus perdit beneficium appellandi, dicas verum eſſe, niſi talis contumax veniat iudice pro tribunali ſedente: vt eſt caſus in d. l. diuus. Tertiũ membrum eſt, quando quis eſt fictus contumax apparenter & exiſtenter, vt citatus ad domum, ad quem citatio non peruenit: & iſte ſine dubio auditur appellans: vt l. ab eo. C. quomodo & quã do iud. Quartum membrum eſt, quando quis eſt fictus contumax apparenter & non exiſtenter, vt ille, qui non fuit inuentus, tamen citatio peruenit ad eius notitiam: & iſtius appellatio recipitur à iudice à quo: quia ſibi non liquet vt iudici, eum verum contumacem: tamen pars coram iudice ad quem poterit excipere de iſta ſuperuenienti notitia: qua probata iudex ad quem pronuntiabit appellationem non detuliſſe cauſam ad eum. Quantum ergo ad iudicem à quo vt eius appellationem accipiat, cenſetur fictus contumax: ſed coram iudice, ad quem, ſi de notitia facta fuerit fides, cenſebitur in effectu verus. & ſic ſaluari poteſt gloſ. in d. clem. quæ videtur ſibi obloqui in ver. & licèt tertia. Aduerte in eo quod Bar. verum contumacem apparenter & nõ exiſtenter admittit, vt ſuprà in ſecundo membro dictum eſt, ad proſecutionem appellationis, ſi probat coram iudice appellationis impedimentum: dubito an bene dicat, & contra cum facit capitu. cùm Bertoldus. de re iudi. & capitu. ex literis. de reſt. in integr. vbi ſententia petitur retractari propter impedimentum citati, non comparentis, beneficio reſtitutionis coram eodem iudice, non beneficio appellationis coram alio.

4 Item doctrina gloſſarum eſt, quòd † citatus, qui non comparuit propter iuſtum impedimentum quandoque reſtituitur ad appellandum tantùm, quandoque ad totam cauſam: vt not. in l. penul. & ſi. ff. de reſti. in integ. Sed opinio Bar. & glo. d. cle. admittit ipſum ad proſecutionem appellationis ſine aliqua reſtitutione. quod videtur cõtra prædicta iura, per quę teneo contra Bar. & illam gloſſ. & dico quòd ille, quem citatio apprehendit, impeditus admittitur ad appellandum reſtitutionis beneficio: & quòd interim executio ſententiæ retardatur, niſi contra ſic petentem malitia pręſumatur iuxta formam c. ſuſcitata. de reſti. in integ. coniuncta l. j. C. in integ. reſti. poſtula. ne quid noui fit. nec eſt iſta reſtitutio petenda coram iudice appellationis, ad quem per talẽ appellationem nõ eſt cauſa deuoluta: ſed coram iudice à quo: vt no. Cy. & Bart. in ſimili in l. præſes. C. de appell. & hæc omnia ſcribit Pe. de Ancha. in d. cle. ſi ante. proſequere vt ibi. Sed quid

5 † ſi appelletur à declaratione iudicis, qui pronuntiat, & declarat aliquem in excommunicationis ſententiam incidiſſe, an appellatione pendẽte debeat in iudicialibus & extraiudicialibus euitari? vide per Lapum, in cle. vnic. de ſequeſt. poſ. & fruct. vbi tenet, quod ſic. alle. ca. ſolet. in ſi. de ſen. excõ. li. vj. & de appel. c. peruenit. & facit quod no. Ioã. An. in c. paſtoralis. ſuper ver. denunciare poteſt. eo. ti. & an in iſta declaratione requiratur partis citatio, dic quòd ſic: vt no. gloſ. antepenu. in ſi. in cle. j. de pœn.

EPITOME.

Actore non veniente ad cauſam reus abſoluitur ab inſtantia iudicij, ſi hoc petat: & actor ſibi condemnabitur in expenſis: quia adhuc iuriſdictio ſua durat, & iudex qui taliter contra ius abſoluit, facit litem ſuam.

SVMMARIA.

1 *Reus actore non comparente ab inſtantia iudicij & expenſis abſoluendus eſt, ſi hoc petat.*

2 *Iudex abſoluens ab inſtantia iudicij contra ius, litem ſuam non facit: licèt actio & ius non perimantur.*

DECISIO III. alias 69.

1 ACtore † non veniente reus poteſt, & debet abſolui ab inſtantia iudicij, ſi hoc petat: & actor in expenſis condemnari, præmiſsis tamẽ tribus citationibus per audientiam contradictarum, & quarta ex ſuperabundanti: prout legitur & not. in c. conſuluit. de off. dele. per Innoc. & per eundem in capi. ad petitionem. de accu. & talis ſententia dicitur interlocutoria, & non diffinitiua, ſecundùm Fran. ibidem. & ſic non eſt neceſſaria litis conteſtatio: imò ante litẽ conteſtatam peti, & fieri debet, ſecundùm Inno. vbi ſuprà per authent. e. qui ſemel. C. quomodo & quando iudex. & iij. q. iij. can. fin. §. quod fieri. Et licèt fiat huiuſmodi abſolutio ab inſtantia iudicij etiam per delegatum, tamen non per hoc

a expirat ſua iuriſdictio [a] quo minus, ſi infra annũ actor poſteà veniat, in vim primæ commiſsionis poſsit procedere iudex in cauſa citato, & vocato reo de nouo: vt no. ibidem Innocen. cum quo concordat Archi. in cap. venerabilis. de iudi. vbi ponit rationem dicens, quòd licèt pereat inſtantia, tamen literæ, ſiue iuriſdictio iudicis non perijt: quia iuriſdictio & reſcripta perpetua ſunt. C. de diuerſ. reſcrip. l. falſo. cum ſi. concordant etiam in hoc Pe & Ab. de iudi. cap. examinata. & Spec. titu. de of. iudi. §. deſeruire. & Pau. in cle. vt calumnijs. de re iudi.

ADDITIO.

a Non expirat ſua iuriſdictio. Et not. quòd quan-
2 do iudex † abſoluit ab inſtantia iudicij cõtra ius, licèt per hoc actio & ius non perimantur, tamen facit litem ſuam. caſus eſt in l. penult. C. de pact. quod Bart. habet ibi pro notabiliſsimo, ideò tenementi perpetuò.

EPITOME.

Elapſis temporibus c. ſtatuimus. de elect. lib. vj. pars præſens poteſt procedere etiam tribus alijs citationibus omiſsis: quia dictæ citationes non ſunt de ſubſtantia, ſed ad bene eſſe.

DECISIO IIII. aliàs 78.

SI poſt lapſum xx. dierum datorum ad expectandum abſentem per c. ſtatuimus. de elect. lib. vj. pars præſens in cauſa vlteriùs procedat, & libellum offerat tribus illis citationibus per audientiam conſuetis fieri, omiſsis: nihilominus valet, & tenet proceſſus: quia prædictæ citationes non ſunt de eſſe, ſed de bene eſſe, & fiunt potiùs vt labantur xx. dies prædicti, quã propter aliquod aliud: vt not. Archi. in prædict. capitu. ſtatuimus. nam ſeruata forma cap. ſtatuimus, iuncta clemen. cauſam electionis. eod. titu. cauſa eſt in curia, & pars aduerſa citata: quæ tamen eſt expectanda per xx. dies ad hoc, vt vlteriùs poſsit procedi in cauſa: quia pro contumace habetur. de appella. capitu. ſæpè. Si igitur computatis omnibus temporibus prædict. capit. ſtatuimus. ipſa tempora ſunt lapſa: ſatis eſt quòd procedatur vlteriùs in cauſa: quia pro contumace habetur. de appella. capi. ſæpè. & capit. cordi. eod. titu. libr. vj. & hoc propter celerem expeditionem cauſarũ beneficialiũ, in quibus vacatio diutina valdè periculoſa exiſtit. de elect. c. quàm ſit. lib. vj. de qua materia vide Compo. & Archi. in dict. capi. ſtatuimus. & Specu. titu. de appella. §. nunc breuiter. verſi. ſed nunquid. & ſeq.

EPITOME.

Expenſæ attentatorum taxari poſſunt ante ſententiam in principali ferendam.

DECISIO V. aliàs 99.

SI fiat condemnatio expenſarum in cauſa attentatorum, poteſt fieri taxatio earundem ante ſententiæ prolationem in principali, & pro ſententia ſuper attentatis lata tantùm taxabitur, quantum pro ſententia in principali lata: quia vim diffinitiuæ habet: vt in conſtitutionibus Io. xxij. pro regiſtro quantum continet: pro aduocato & procuratore ad arbitrium iudicis, prout viderit eos plus, vel minus laboraſſe. Alia eſt etiã ratio, quia ſententia talis eſt ante omnia, etiam antequàm de principali cognoſcatur, executioni demandanda, de appella. capit. bonæ. & capitu. cùm teneamur. de maio. & obe. ca. dilecti. & ibi per Innocen. & ſic per conſequens de expenſis ſatisfaciendum.

EPITOME.

Proceſſus habitus per audientiam contradictarũ contra debitè citatos in partibus, tenet etiam ſi poſt concluſionem actor produxerit procuratorium ad cauſas deuolutas duntaxat ſub data incontinenti poſt citationem.

DECISIO VI. aliàs 169.

SI vigore citationis decretæ ad partes, & legitimè executę, in cauſa procedatur per audientiam in contumaciam ſic citati vſque ad concluſionem, vel prope, ſi tunc producatur procuratorium, licèt limitatum ſit ad cauſas deuolutas duntaxat, de data poſt executionem factam citationis antedictæ, & tempore inchoati proceſſus valebit, & tenebit quicquid factum eſt. Nã imputet ſibi qui procuratorium ſatis tempeſtiuè non miſit, vel ſi miſit procuratorium, producere omiſit: quę omiſsio ſiue negligentia ſæpè nocet: prout legit. & no. vt li. non conteſt. c. j. Non ob. prædicta limitatio, quæ verificatur per commiſsionem de ſpeciali mandato factam, quæ deuoluit cauſam quam ſciuit: ex quo vigore illius citatus fuit, & poſteà procuratorem modo præmiſſo conſtituit. quod ſufficit, vt in fine. cle. cauſam electionis. de elect.

EPITOME.

Licèt probabilis cauſa litigandi excuſet ab expenſis: non tamen à fructibus, qui ſunt beneficij.

DECISIO VII. aliàs 182.

PRobabilis cauſa litigandi licèt excuſet à cõdemnatione expenſarum, prout legitur & no. in c. finem. de do. & contuma. tamen nõ à condemnatione fructuum, qui ſunt officij, ſeu beneficij. de off. ordi. c. præſenti. lib. vj. & debentur beneficiato, vt ibi. Et licèt quis poſſet dici bonæ fidei poſſeſſor in caſu ante litem cõteſtatam: tamen poſt litem conteſtatam dicitur malã fidẽ habere, ſi ſuccumbat: & ideò tenetur ad reſtitutionem fructuum; & ſic debet eos cuſtodire, & non conſumere: prout leg. & no. in c. in literis. de reſtitu. ſpolia. per Innocen. & Hoſti. & per. Bernard. eod. titu. cap. grauis.

EPITOME.

Citatio originalis per edictum debet legi in audientia publica, & affigi valuis palatij cauſarum, & eccleſiæ maioris vbi curia degit, ac portis eccleſiarum illorum locorum in ea deſignatorũ, & in eiſdem locis per aliquas horas affixa dimitti: & ideò copia eius affixa eiſdem locis non ſufficit, niſi appenderet eam cum ſigillo illius curiæ, à qua originale citationis emanauit.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum in partibus debet nedum legi, ſed affigi, & affixa dimitti.*

DECISIO VIII. aliàs 213.

1 SI † committatur cauſa cum poteſtate citandi
a per edictum [a] affigendi in curia, & extra, vt in forma, licèt huiuſmodi citatio poſteà per auditorem decreta legatur in audientia contradictarum, & affigatur valuis palatij, & eccleſiæ maioris, vbi eſt curia, & etiam licèt legatur, & publicetur in locis vicinis in partibus, in quibus mandatur fieri executio, non ſufficit, niſi affigatur valuis illorum locorum, & dimittatur ibi affixa per aliquas horas ibidem. Nec ſufficit affixio copiæ inſtrumenti ſuæ literæ citationis, niſi affigatur litera originalis, cui pars tenetur credere, & nõ copiæ: quæ ſi non faciũt fidẽ in iudicio, multò fortius nec extra. de fide inſtru. c. j. & ij. cũ ibi not. de offi. dele. c. cùm in iure. Prætereà non ſufficit lectio, ſeu publicatio huiuſmodi citationis ſine affixione,
b [b] propter formam quæ habet, quòd affigatur: vt in cle. dudum. de iudi. quæ licèt loquatur de affixione fienda in vno loco, puta in albo Prætoris, in cuius locũ ſuccedit hodie

hodie palatium apoſtolicum, tamen quia Princeps, puta Papa, vult, & mandat eam fieri in pluribus locis, forma huiuſmodi mandati diligẽter eſt ſeruanda: quia exorbitans à iure communi: tũ etiam quia arctat ignorantem. ar. eorum quæ leguntur, & not. in c. cùm dilecta. de reſcri. & de reſti. ſpol. c. Piſanis. de præben. c. cui de non. lib. vj. ff. man. l. diligenter. in his tamen executionibus cautum eſſe exequentẽ oportet, vt poſt citationem appenſam, & euulſam ſigillatam illius loco relinquat copiam, & tunc citatus nullam excuſationem habere poterit.

ADDITIONES.

a Edictum. Adde Caſſad. dec. j. hoc titul.
b Sine affixione. Et no. ſecundùm Pau. de Liaza. & Guil. de mon. Laud. quòd ſpeciale eſt in Papa, vt in caſu d. cle. dudum. quòd talis citatio, lectio, & affixio valeat: aliàs regulariter non valeret, niſi citatione priùs legitimè facta ab homine, vel à iure: quo caſu ſi citatus ad curiam die aſsignata non compareat, fit citatio in audientia publica, vel præconizatio, vel in albo Prætoris conſcriptio: & tales citationes ſunt potiùs declarationes primarum citationum, quàm propriæ ſint citationes: ſi autem non præcederet citatio iuris, vel hominis, vt habetur in c. j. c. vt circa. c. cupiẽtes. de elect. libr. vj. & in cap. ſæpè. de appel. tunc lectio, publicatio, & affixio prout hic dicitur. non ſufficeret: maximè quando tangeret ſpecialiter certam perſonam, ſi ea certa perſona inueniri poteſt inquiſitione facta: vt in capitul. fin. de elect. libr. vj. & ff. de appel. l. cùm quidam. & in Spec. de do. & contu. §. reſtat. in prin. Et de quatuor modis citandi, vide plenè per Bart. in extrauagan. ad reprimendum.

EPITOME.

Licèt tres ſimplices termini habeãtur loco peremptorij: tamen ſi quis ad aliquem actũ quinquies citetur, poterit in vltimo facere quod incumbit.

SVMMARIVM.

1 *Citatus in diuerſis terminis ſucceſsiuè ſine comminatione poterit in vltimo facere quod incumbit.*

DECISIO IX. aliâs 241.

1 SI † tres, quatuor, vel quinque termini ſucceſsiuè ſine comminatione ad vnum actum explendum per Auditorem aſsignentur, puta ad videndum quem abſolui ad cautelam, citatus in vltimo termino poteſt dicere, & opponere illi id quod in primo: Nam licèt prædicti tres
a termini [a] primi habeantur loco termini peremptorij, & ſi id non exprimatur in eis: vt C. quomodo & quando iudex. l. tres denuntiationes. xxiiij. q. iij. can. de illicita. & no. in c. ad petitionẽ. de accu. per Inno. & alij termini poſteà ad idem aſsignati ſunt de gratia. ff. de iud. l. & poſt edictũ. C. eo. ti. authẽ. iubemus. de dol. & contu. c. prout & de of. deleg. cap. conſuluit. & huiuſmodi gratia non debet eſſe fruſtratoria, nec iterum citanti damnoſa. de reg. iur. c. quod ob cauſam. lib. vj. imò in hoc termino gratioſo poterit venire, & contumaciem ſuam expurgare. de procu. c. querelam. de dolo & contu. c. cauſam quæ. & c. cùm dilecti. de offi. dele. c. conſuluit. præſertim quia in omnibus primis terminis circunductum eſt, & erat edictum quò ad actum in eis fiendum, qui in alio termino quò ad hoc licèt ex ſuperabundanti, & de gratia aſsignato, potuit fieri, & expleri. C. quomodo & quando iudex. authen. qui ſemel. & legitur & not. in d. cap. conſuluit. & faciunt not. de confeſ. cap. ij. per Archi. & de dolo & contu. cap. actor. lib. vj.

ADDITIO.

a Termini. Adde deciſi. 10. incip. licèt in cauſis. j. de re iudicat.

EPITOME.

Sententia quæ ex eiſdem actis reuocatur non excuſat à condemnatione expenſarum: ſecus ſi ex nouis. & vide quod not. Bar. in L. ſin. ff. de re iudica.

DECISIO X. aliâs 25t.

LIcèt ſententia pro aliquo in prima inſtantia lata quæ in ſecunda inſtantia reuocatur ex nouis actis, excuſet quem à condemnatione expenſarum factarum in ſecunda inſtantia: prout legit. & no. per Inno. & Hoſti. in capitul. finem. de dolo & contu. tamen id non procedit, quando ex eiſdem, & primis actis ſententia reuocatur: quia tunc apparet de iniuſtitia ipſius ſententiæ manifeſta, quæ ſententia non excuſat à condemnatione expenſarum, ſecundum Inn. ibidem. & Ioan. mo. quem vide de hac materia in capitu. cordi. de app. ſuper verbo, in expen. libr. vj. licèt fortiter videatur obſtare capit. ex inſinuatione. de procu. vbi ſententia, quæ fuit nulliter lata, & reuocata, excuſauit eũ, pro quo lata erat in poſſeſſorio à fructibus, qui percipi potuerunt. Sed poteſt reſponderi, quòd in hoc pepercit ſibi Papa de gratia, vel quia non conſtabat de violentia: Vel aliter, licèt fuerit ille excuſatus à fructibus, qui percipi potuerunt, tamen non à fructibus perceptis. Spec. etiam videtur innuere, quòd quęcunque ſententia excuſat appellatum ab expenſis. titu. de expen. §. nunc videndum. verſi. ſed quid de appell. De qua materia vide per Ioann. And. in nouel. & in lectura. de reg. iur. c. ignorãtia. lib. vj. qui concordat cum Inno. & ponit rationem diuerſitatis, quare in primo caſu excuſatur appellatus à condemnatione expenſarũ propter ſententiam pro ſe latam, & non in ſecundo caſu. Nam in primo caſu excuſatur propter probabilem ignorantiã ſiue errorẽ facti. In ſecundo nõ, propter ignorantiã iuris, quę neminẽ excuſat. j. q. iiij. can. turbàtur. §. notãdũ. & ibi in ſumma, de ignorantia iuris naturalis & ciuilis. Primã rationem ſiue concluſionem Ioã. An. & aliorum intellige de ignorantia facti alieni: ſecus ſi proprij, in quo intolerabilis eſt error. de reſcri. c. ab excõmunicato. & C. de iu. & fac. ign. l. error facti.

EPITOME.

Procedi poteſt in cauſa cum procuratore conſtituto poſt executionem citationis, iu (?) mꝰ indebitè factam.

SVMMARIVM.

1 *Perſonaliter citato etiam ex quacunque cauſa procuratorem mittere non ſufficit.*

DECISIO XI. aliàs 271.

SI de ſpeciali mandato Papæ aliqui perſonaliter, & legitimè citari mandentur, licèt huiuſmodi citatio non fuerit debitè executa,
ſi tamen omnes prædicti poſt huiuſmodi citationem decretam, & in partibus aliquibus, ſed
non omnibus locis iuxta formam mandati lectam, procuratores ad cauſam huiuſmodi proſequendam in curia conſtituant, præſumitur ſe
ſciuiſſe citatum, & huiuſmodi citationis habuiſſe, & habere indubitatam notitiam: intantum
quod contra perſonaliter citatos ad excommunicationem, contra alios ad vlteriora in cauſa
poteſt procedi. facit de dolo & contuma. capitu.
dilectus. ar. eorum quæ leguntur & not. in Clem.
cauſam. de elect. in ii. Attamen quia hæc ſequens
oratio in aliquibus deci. ponitur poſt finem immediatè ſequentis deciſionis ibi. quandocunque
2 † enim. & ex quacunque cauſa quis perſonaliter
citatus, non ſufficit mittere procuratorem. de
maio. & obe. cap. ii. de do. & contu. cap. cùm dilect. de dilat. capi. expoſuit. & ibi per Ber. Contra quam quidam conclusionem, videlicèt quò
ad excommunicationem ferendam contra ſic nó
legitimè citatos perſonaliter allegabam duas
notas Innocen. quæ videntur fortiter obſtare.
Vna eſt in capi. ii. de eo qui mit. in poſſ. ſ. Secunda eſt in capi. ad petitionem. de accu. videlicèt,
quod nunquam eſt aliquis excommunicandus,
niſi fuerit perſonaliter monitus, vel apprehenſus, vel niſi ſe in fraudé abſentaret, vel impediret
quòd non poſſet ad eum citatio, aut monitio huiuſmodi peruenire: vt lit. non conteſt. capit. quoniam. & de huiuſmodi fraude & impedimento
debet cóſtare antequàm excommunicetur: nam
qui fraudem allegat, eam probare tenetur. ff. de
dolo ma. l. dolum. Ad quæ reſpondebatur, quòd
notitia citationis ipſum conſtituit verum contumacem, per regulam, qui certus &c. & ideò tanquam contra contumacem poſsit ad excommunicationem procedi. xj. quæſt. uj. can. certum. &
vt lit. non conteſt. cap tuæ.

EPITOME.

Inimicitiæ capitales non guerræ generales patriæ à perſonali comparitione excuſant, dum tamen tutus ſaluus conductus haberi potsit.

SVMMARIVM.

1 *Inimicitiæ capitales à perſonali comparitione excuſant: bella verò generalia non.*

DECISIO XII. aliàs 315.

1 LIcèt † guerræ & inimicitiæ capitales, & perſonales quem fortè à perſonali cóparitione
excuſarent; vt in capit. accedens. vt lit. non conteſt. & in capitu. paſtoralis. de re iud. in clemen.
tamen generales guerræ patriæ non excuſant:
præſertim ſi detur, & probetur, quod tales perſonaliter citati cum literis ſalui conductus principis illius patriæ, vel inimicorum guerram facientium poſſent venire, & illas obtinere, ſicut
aliàs obtinuerunt: & cum illis ad curiam illorū,
vel aliorum principum tranſiuerunt: prout ponebatur & allegabatur in facto. ar. pro hoc eorū
quæ leguntur & no. in c. cùm dilecti. de dolo &
contu. & cap. veniens. de accu. ſuper ver. viarum
diſcrimina. per Inn qui reputat illas excuſationes nimis vagas & generales.

EPITOME.

Prouiſio noua per actorem contra reum poſſeſſorem poſt litem introductam impetratam debet per Auditorem abſenti poſſeſſori intimari. hoc dicit. Vel ſic. Lite ſuper beneficio pendente, ſi actor impetret nouum ius, puta nouam prouiſionem vel gratiam, ſi neutri, id per Auditorem reo abſenti intimari debet.

SVMMARIA.

1 *Actor lite pendente ſuper beneficio, ſi nouum ius obtineat, an & quando reo & poſſeſſori prouiſio illa noua intimanda ſit.*

2 *Auxilio nouo indigent, quæ de nouo emergunt.*

DECISIO XIII. alias 320.

1 LIcèt † in cauſa beneficiali introducta in curia per appellationem, vel alias legitimè
poſsit procedi per audientiam, & pronuntiari contra abſentem, præſertim poſſeſſorem, &
pro actore vigore iuris ſibi ante huiuſmodi litem, vel ſaltem tempore commiſsionis obtentæ
competentis, tamen ſi actor idem poſt litem conteſtatam, & introductam, puta in medio cauſæ,
impetrat nouam gratiam, ſiue nouum ius, puta,
quod ſi neutri ius competat in beneficio, de quo
litigatur, quòd ei prouideatur: Voluerunt & di-
2 xerunt maior pars Dominorum, quòd huiuſmodi gratia noua prędicto poſſeſſor. intimetur,
antequàm ſententia contra eum proferatur. Tū
quia ſi dicta gratia impetrata non eſſet, abſens
ſententiam pro ſe reportaſſet, per regulá, actore non probante, &c. Et quia fortè, & ſine fortè
tempore introductionis huiuſmodi cauſæ, benè ſciuit aduerſario ſuo nullum ius competere,
idcirco non curauit venire, vel mittere. Et quia
ex nouo iure per eum impetrato ipſum vult vincere, quòd veriſimiliter potuit ignorare, idcireo meritò eſt vocandus ad dicendum fortè
contra prædictam gratiam, quam fortè de ſurreptione vult, & poteſt impugnare: vnde intimatio eſt ſibi facienda vt veniat, vel mittat, ſi
2 velit. Etenim † quæ de nouo emergunt, nouo
auxilio indigent. ff. de inter. acti. l. de ætate. §. ex
cauſa. de iura. calum. ca. cæterum. de except. cap.
paſtoralis. & ibi in quarta gloſ. facit ca. vt circa.
& capitul. ſtatuimus. de elect. libr. vj. Mihi verò,
& aliquibus alijs Dominis videbatur intimationem huiuſmodi non debere fieri de iuris rigore, licèt de benignitate canonica vtilius foret, &
concedi poſſet. Ratio Dominorum meorum
& mea

Vid Cassad de di[...] decis 3a. et Put .1. decis 4

& mea fuit. Nã ex quo citatus fuit legitimè poſſeſſor, debebat venire, vel mittere ſufficienter ad omnia, quæ poſſunt incurrere, vel impetrari in cauſa contra eum quæ nedum eſt ſuper negotio principali commiſſa, ſed etiam ſuper omnibus incidentibus dependentibus, & cónexis: & ideò ſi dicamus, prædictam gratiam nouiter impetratam, negotium incidens, emergens, vel connexum ad omnia illa fuit legitimè citatus per actorem, vel ab homine, vel à iure vſque ad ſententiam incluſiuè: Si igitur non venit, nec miſit. imputetur ſibi, & tenebit quicquid fit in eius abſentia, quã replet diuina Dei præſentia. de do. & contu. cap. veritatis. de Arb. cap. ij. libr. vj. faciunt iura vulgaria vt lit. non conteſt. cap. quoniam frequenter. de eo qui mit. in poſ. capitul. fi. de appel. capitu. ſæpè. & de elect. capitu. j. & cap. cupientes. lib. vj. Pro quo etiam facit concluſio xvij. infrà de appel.

ADDITIO.

a Maior pars Dominorum. Dicendum quòd concluſio, ſiue primum dictum Dominorum poſſet procedere in illo, qui non venit, nec procuratorem miſit, confiſus de ſententia abſolutoria: Sed hæc opinio mea, & aliquorum Dominorum poſſet procedere in illo, qui procuratorem miſit, cui credo ſufficere huiuſmodi intimationem fieri, cùm ipſe debeat ſufficienter eſſe instructus de omnibus cauſam ipſam tangentibus. vt de iur. calum. cap. in pertractandis. crederem tamẽ ſibi inducias dandas ad conſulendum dominum, ſi eas peteret. vt de procur. cap. dilectus.

EPITOME.

Si nec actor, nec reus compareat in termino citationis factæ ad totam cauſam, poteſt nihilominus veniens poſt terminum procedere per audientiam contra abſentem eius contumacia non obſtante, ſine noua citatione.

SVMMARIA.

1 *Reo citato nõ veniente in termino, nec actore, ſi poſtmodum actor compareat, procedi poteſt contra reum ſine noua citatione.*
2 *Reo comparente & non actore, quæ remedia competunt.*
3 *Reus citatus ad quæ teneatur.*

DECISIO XIIII. aliàs 345.

1 Licèt † impetrans commiſſionem cum poteſtate citandi in partibus, & decreta citatione, ac debitè executa, non cõpareat ipſe, nec aduerſarius ſuus in termino ad quem fecit aduerſarium ſuum citari, nihilominus ſi poſt eũdem terminum compareat, & procedi petat in cauſa, procedi poterit etiam ſine noua citatione
2 per audientiam. Ratio, † quia reo citato comparente ad certum actum in certo termino expediendum actore non veniente competunt duo re
a media: videlicèt circũductio a edicti peremptorij, vel abſolutio ab inſtantia iudicij: prout deducitur in capit. conſuluit. de offi. dele. & tertium remedium eſt capi. actor. de do. & contu. libr. vj. Tamen neutro veniente licèt circunducatur edictum, quò ad illum actum pro tunc in illo termino factum, non tamen circunducitur in totum ſi reus eſt ad totam cauſam vſque ad diffinitiuam ſententiam incluſiuè citatus: tunc enim
b quandocunque b reo, vel actore veniente poteſt procedi in cauſa in contumaciam alterius vſque ad diffinitiuam ſententiam incluſiuè arg. eorum quæ leguntur & no. in d. cap. conſuluit. per Inn. in capit. auditis. de procur. per eundem. & plenè per Archi. de eo qui mit. in poſ. cap. vnic. & capi.
3 j. de do. & contu. libr. vj Reus enim † ſic citatus ad duo tenetur: videlicèt comparere, & in certo termino comparere. & licèt quò ad ſecundũ circunductum fuerit edictum, nihilominus adhuc remanet primum, in quo ſi fuerit cõtumax, procedetur contra eum, tanquam contra contumacem, niſi iudex de benignitate velit eum expectare & de nouo citare: vt in d. capi. conſuluit. in fi. & in cap. cùm dilecti. de do. & contu.

ADDITIONES.

a Circunductio. Adde de iſta circunductione termini dec. 15. incip ſi teſtes. j. de teſtib.
b Quandocunque. Adde dec. 25. j. de appellat.

EPITOME.

Vocatus ad iudicium etiam delegati. comparere tenetur allegaturus defenſionẽ ſuam, quamuis non fuit proprius, ſed communis, aut litera vocationis non contineat iuriſdictionẽ vocantis, dummodo narret tale quid, quod ſi verum foret, comparere teneretur.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus executoris ſententiæ factus in contumaciam valet.*
Executor rei iudicatæ debet de æquitate citare partem victam ad taxam fructuum & expenſarum.
2 *Executor ſententiæ non tenetur citare partem ad executionem faciendam, niſi velit.*
3 *Curſor Papæ dicitur perſona publica, & fide digna.*

DECISIO XV. aliàs 355.

1 SI executor † trium ſententiarum diffinitiuarum in palatio Apoſtolico latarum, citet in in curia per curſorem domini noſtri Papæ, partem condemnatam in fructibus, ad videndũ taxari fructus, & in contumaciam partis non cõparentis eoſdem fructus taxet, fuit dubitatum vtrũ valuerit huiuſmodi taxatio, propter duo. Primò, quia non per ſuum nuntium iuratum citauit, nec per literas ſuas: ergo non videbatur pars aduerſa legitimè citata: per no. in capi. prudentiam. de offic. delega. & in cap. cùm parati. de appe. Secundò, quia non miſit parti poteſtatem ſuam nec eam de hoc aliter certificauit, quòd plene inſtrui potuerit: ergo videbatur, quòd comparere non tenebatur, per capitul. cùm in iure. de offic. deleg. & per capitul. præterea. de dilat. Fuit deciſum, & determinatum cõtrarium: videlicèt, quòd valuit huiuſmodi taxatio: dummodò modum

dum non exceſſerit in taxando facta in contumaciam illius citati, qui in dubio, ex quo ſe executorem dictarum ſententiarum narrauit, debebit comparuiſſe, & fidem ſibi fieri de ſua poteſtate petiuiſſe, quam ſi tunc non feciſſet, fortè taxatio non valuiſſet. & ſic loquitur d. capitu. cùm in iure. Et quia hoc non fecit, nec comparendo, nec aliquid allegando, ergo tenuit, & valuit taxatio facta in ſuam contumaciam. ff. de iudic. l. ſi quis ex aliena. & de accu. capitul. veniens. cum
a ſimil. Præterea executor † ſententiæ videtur eſſe merus executor, qui non tenetur citare partem, niſi velit, ad executionem faciendam: vt in capit. de cætero. de re iudi. & not. in capi. paſtoralis. de offic. delega. & ſi citet, hoc fit ex ſuperabundanti, & extraiudicialiter & pro informatione ſummarum habenda de fructibus, & de omnibus deducendis: vt in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de iudi. in qua citatione non requiritur talis, & tanta ſolennitas, ſiue expreſsio, quæ habetur in capitu. præterea. ſuperiùs alleg. & in clem. ij. vt lite pendent. Cùm igitur præfatus executor, vt executor, fecerit citari partem, exprimendo etiã ad quid, & ſuper quo, videlicet ad videndum taxari fructus, in quibus pars ſciuit & ſcire debuit ſe condemnatam, maximè attento quòd forma executorialium ſententiarum in palatio apoſtolico latarũ eſt notoria, & ſimilis per omnia quaſi in omnibus cauſis, ſatis pars fuit certificata quòd ad hoc, vt ſaltem compareret ad allegandum, & proponendum tam contra executorem, quàm contra citationem, ſi aliqua voluiſſet: & quia id facere non curauit, tenuit proceſſus habitus in eius contumaciam. de app. capitu. per tuas. de do. & contumac. capitu. prout. & capitul. veritatis. nec iudex ſiue executor tenetur ſemper mittere, nec oſtendere ſuam originalem poteſtatem parti, niſi hoc petatur: licèt bene teneretur inſerere tenorem poteſtatis ſuæ in citatione, ſiue in proceſſibus ſuis. & hoc verum, quando citat per literas, ſecus ſi per nuntium, vt hic. & ſic intelligatur d. capitul. cùm in iure peritus. de offic. deleg. prout nota. per Bernard. Nec vitiatur prædicta citatio proco, quòd non facta fuit per nuntium proprium, ſed per curſorem Papæ: quia ſecũdùm omnes Dominos tutius erat citare per curſorem
3 † Papæ, qui eſt perſona publica nota, & authentica, ac iurata, quàm per aliquem alium nuntium priuatum etiam iuratum: imò maior fides adhibetur curſoribus Papæ, quàm alijs nuntijs. arg. no. in c. cùm parati. de appel. & de offi. delega. c. prudentiam. ſuperiùs alleg.[a]

EPITOME.

Contumax præſumptus ſiue fictus à die ſcientiæ infra decem dies auditur appellans: verus autem contumax non.

SVMMARIA.

1 *Citatus per edictum an poſsit intra x. dies à ſententia diffinitiua appellare,*

2 *Præſumptus ſiue fictus contumax à die ſcientiæ intra x. dies à die ſcientiæ appellans auditur: verus autem contumax non.*

3 *Appellationis remedium nemini eſt denegandum.*

DECISIO XVI. aliàs 364.

1 CVm iura clamitent, † quòd contumax[a] re-
a gulariter non auditur appellans: vt ij. q. vj. can. ei qui appellat. §. ſunt etiam quorum. xxiij. q. iij. de illicita. & C. de iudic. l. properandum. §. ſin autem abſuerit reus. & l. & poſt edictũ. §. fin. ff. eod. & C. quorum appellat. non reci. l. j. Fuit dubitatum vtrum citatus per edictũ iuxta formam Clemen. j. de iudic. & non comparens poſſet à ſententia diffinitiua infra decem dies à tempore notitiæ computandos, appellare? Et videbatur primò quòd nõ: quia talis citatio arctat perinde citatum, ac ſi perſonaliter apprehenſus fuiſſet. Sed ſi perſonaliter quis inuentus citatur, & non comparet, verus contumax reputatur: & ideò ei appellare non licuit: ergo &c. prout expreſsè deducit Specul. titu. de contuma. §. j. verſicul. & not. quem alleg. Ioan. Andr. in Clemen. vnic. de dolo & contuma. vbi pleniſsimè de hac materia, & in Clemẽ. cauſam electionis. §. penul. in vltima gloſ. vbi remittit ad no. per Compo. in capi. j. de electio. Fuit breuiter dictũ per omnes Dominos, & determinatum contrarium: nam
2 licèt prædicta citatio † facta per edictum, iuxta formam Cle. prædictæ perinde arctat, &c. & poſſet procedi parte abſente quò ad diffinitiuam, tamen illa eſt quædam fictio iuris, quæ facit tales haberi pro perſonaliter citatis: & inſurgit hæc fictio ex quadam iuris præſumptione: quod præſumit talem ſic per edictum citatũ habuiſſe notitiam, quòd citatio huiuſmodi ad ipſum perueniſſet, quæ tamen potuit non peruenire: vt puta, quia fuit vltra màre, & ſic impoſsibile foret ipſum ſciuiſſe ſe citatum: vel ſi ſciuit, fortè legitimè impeditus in veniendo, aut mittendo fuit, & ſic non contempſit. de ſenten. excom. capitu. venerabilibus in princip. & §. porrò archiepiſcopus. verſic. ſecus autem. & verſic. & hoc ipſum. & §. ſed ſi cauſa. lib. vj. ſic que contra huiuſmodi præſumptionem, cùm non ſit iuris & de iure, bene admitteretur probatio in contrarium, ſecundùm Guil. & Genze. in dicta Clement. j. maximè, ſi haberet probationes incõtinenti paratas. arg. extrà qui ma. accuſa. poſ. cap. fina. de reſtitu. ſpoliato. cap. literas, ergo quemadmodum dicimus prædictam citationẽ ſuper iuris præſumptione, & fictione fundatam, potiùs igitur habemus dicere contumaciam ex ea inſurgentem fictam, quã veram. Fictè igitur contumax auditur appellans, de ſenten. excommu. c. venerabilis. li. vj. & no. in dictis iuribus, & per dictos Doct. ergo, &c. Præterea graue eſſet, imò iniquũ tale, & tantum præiudiciũ fieri parti ſic fictè citatæ ſi ei auferretur
3 defenſio, quod eſt appellationis † remediũ, quod
b nõ eſſet denegandũ diabolo,[b] ſi eſſet in iudicio. de exceptio. c. cùm inter. de appel. c. cùm ſpeciali. Satis enim eſt abſentẽ ipſum in proceſſu, & diffinitione cauſæ punire: quemadmodũ dicimus, & ſeruamus in citato ad domũ, & loco beneficij de quo agitur, & in eccleſia cathedrali: qui ſi nõ compareat in cauſa beneficiali auditur appellans: vt probatur in dicta Clemen. cauſam electionis. per lõã. An multò fortius citatus per edictũ in locis plus diſtantibus, & remotis. Et ſic pro hac parte

fuit declaratum, & determinatum taliter citatũ poſſe appellare, niſi expreſſè poſſet cõſtare de ipſius ſcientia, & contemptu, qui ſolus facit, quòd
c non auditur appellans, c ſecundum Ioã. An, in d. Cle. vnic. Imò ſecundum obſeruantiam Rotæ etiam ſi eſſet verè contumax, audiretur appellans à diffinitiua infra x. dies computandos à tempore prolationis ſententiæ, ſed non ſcientiæ.

ADDITIONES.

a Contumax. Adde Fely. in cap. quoniam frequenter. § porro. num. 19. vt lit. non conteſt. & deciſ. ij. ſ. eod. titul.
b Diabolo. Adde deciſ. 15. incip. licèt in cauſa. ſ. de procuratorib.
c Appellans. Adde Fely. in c. quod ad conſultationem. nu. 22. & dec. 46. de appellationib. in anti.

EPITOME.

1 Cõtra actorẽ commiſsionem & citationẽ impetrantẽ, ac nõ dimiſſo procuratore de curia recedentem, ad inſtãtiam rei ſeruatis terminis per audientiam poteſt pro reo ab impetitione ſententia diffinitiua ferri.

SVMMARIA.

1 *Actore obtinente cauſam beneficialem in curia Romana, ſi reus non citatus poſteà veniat, poteſt ſeruatis terminis ab ipſius actoris impetitione abſolui.*
2 *Sententia diffinitiua non poteſt contra non citatũ, non confeſſum, aut non conuictum promulgari.*
3 *C. cauſam quæ. de dol. & contuma. intellectus.*
4 *Commiſsiones ſunt communes actori & reo.*
5 *Actoris contumacia maior habetur, quàm rei.*

DECISIO XVII. aliàs 402.

1 SI actor † præſens in curia impetrat commiſſionem, in cauſa beneficiali contra reum poſſeſſorem abſentem cum poteſtate citandi ipſum in partibus: & decreta citatione ad inſtantiam ipſius actoris recedat de curia, & vadat ad partes nullo procuratore dimiſſo, ſi poſt eius abſentiam produeatur procuratorium ſufficiẽs pro reo ante executionem prędictę citationis, & procedatur per audientiam ad inſtantiam rei cõtra actorem abſentem vſque ad cõcluſionem incluſiuè, & petat pro parte rea ferri ſententiã abſolutoriã ab impetitione actoris: dubitabatur vtrùm talem, vel qualem ſententiam Auditor poſſet, & deberet ferre in caſu ſuprà poſito. In quo dubio Domini erant varij. Aliquibus enim videbatur quòd ab inſtantia iudicij duntaxat cũ condemnatione expenſarum Auditor deberet reum abſoluere. per authenti. qui ſemel. C. quomodo & quando iudex. de offi. delega. cap. conſuluit. cum ibi not. de dolo & contu. c. actor. lib.
2 vj. Contra † enim non citatum, nõ confeſſum, nõ conuictum non poteſt diffinitiua ſententia promulgari. ij. queſt. ij. can. nos in quenquam. de cõſti. cap. eccleſia ſanctæ Marię. de mai. & obe. cap. inter quatuor. de cauſ. poſſeſ. & proprie. ca. j. At hic actor nunquã fuit citatus. ergo. Prętereà ſuppoſito quòd reum feciſſet citari, adhuc ante litẽ conteſtatam poterat pœnitere, & deſiſtere à lite: vt C. de appe. ſi quis libellos. canonizata ij. q. vj. can. ſi. §. ſi quis libellos. vbi de hoc. & per Hoſtiẽ. pleniùs de crimine fal. capi. fina. & per Archi. in dicto capitu. actor. multò fortius re integra ante quancunque citationis executionem deſiſtere potuit. & hoc potiùs in caſu prædicto debemus præſumere, quàm contrarium: cùm non proceſſerit ad actum citationis exequendæ. argu. de electio. capitul. in cauſis. & capitul. quamuis. eodem titul. libr. vj. cum ibi no. Alij Domini, & maior pars fuerunt in contraria opinione: videlicet quòd poſſet, & deberet ferri diffinitiua ſentẽtia abſolutoria ab impetitione pro reo præſente. Mouebantur per capitul. cauſam quæ. de dolo & contumac. vbi in contumaciam actoris procedebatur lite non conteſtata ad diffinitiuam ſententiam, etiam condemnatoriam: ergo multò fortius ad abſolutoriam. pro quo etiam allegabant l. properandum. C. de iudi. & no. per Ber. in capitul. prout. de dolo & contumac. Sed
3 † ſi capitu. cauſam quæ. bene, & rectè inſpiciatur, loquitur in actore legitimè citato per reum contumaciter ſe abſentante. loquitur etiam in cauſa matrimoniali, in qua non eſt litis conteſtatio neceſſaria. in clemen. diſpendioſam. de iudici. At in caſu noſtro poſtquàm reus venit, nuſquã actor citatus fuit: ergo &c. Ad quod reſpõdebatur per Dominos in hanc opinionem declinantes, quòd hic actor impetrando commiſſionem, & citationẽ ad partes, pronunciauit, & voluit cauſam eſſe in curia: & ideò debuit hoc pręcauere, & cogitare, & procuratorem in curia dimittere: vt quando reus, ſuus aduerſarius veniret, eum defenderet, ſicut dicimus in appellante. de appel. capi. interpoſita. & c. cordi. vt ibi not. lib. vj. & de renunc. cap. veniens. cum ibi not. ergo ſi hoc non fecit, iuſtè potuit contra ipſum per audientiam, etiam ad diffinitiuam ſententiam procedi. ar. in ſimili in ca. ſtatuimus. de elect. lib. vj. Prætereà intimatio appellationis iuxta formam clemẽ. cauſam electionis. de elect. & citatio, quãdo de ſpeciali mandato cauſa committitur, fiũt, vt reus certificetur ſuper quo velit actor agere, ad hoc, quòd poſsit venire, vel mittere, inſtructus. ar. clemen. ij. vt lit. penden. de dilat. ca. prætereà. At hic actor certus fuit, vel ſaltem eſſe debuit de facto ſuo. de reſcrip. c. ab excommunicato. & de iureiurand. c. cum qui certus. lib. vj. ergo non erat opus ipſum citare, vel certificare de cauſa, & ideò ſecundùm ſtylũ Palatij cleme. ij. vt lit. penden. fortiùs procederet in actore, quã in reo.
4 Item commiſsiones † ſunt communes, ita quòd reus poteſt vti reſcripto impetrato etiã cũ clauſula præiudiciali per actorem, & econuerſo. de mut. petitio. ca. j. & ij. & leg. & not. per Innocen. in c. ex conqueſtione, de reſtitu. ſpo. quod etiam debuit actor præuidere, & ſuſpicari reum velle, vel poſſe venire, & tali commiſsione vti, & dimiſiſſe procuratorem ſufficientem: quod ſi non fecit, imputet ſibi. de appella. capitul. ſæpè. & c.
5 Nicolao. cum ibi not. Maior † eſt enim contumacia actoris, quàm rei: vt in dictis iuribus. capitul. cauſam. & cap. actor. ergo, &c. Quòd enim pœnitere & deſiſtere poſſet ante litem conteſtatam,

tam, fatebantur Domini, ſi veniſſet, vel de hoc cōſtituiſſet: ſed quia de hoc non conſtitit, attento quòd citationem, & commiſsionē obtinuit, potius debemus præſumere de contrario, & quod in eadem voluntate permanſit. ar. de præbend. c. ſi tibi abſenti. li. vj. Præterea etiam in hoc dubio potiùs debemus præſumere citationem executā, ex quo reus procuratores poſt datam ipſius citationis decretæ miſit ſpecialiter ad cauſam, quàm non citatum. arg. no. in capit. bonæ memoriæ. de elect. ergo ſi citatus fuit, in eius cōtumacia procedi potuit, & vſque ad diffinitiuam ſententiam: vt in cap. ſtatuimus. de elect. lib. vj. ergo, &c. Fuit tamen finaliter mihi, qui habui cauſam, per omnes Dominos dictum, & concluſum, quòd ſi reperirem per acta procuratorium pro reo, ſtatim poſt decretam citationem, & receſſum actoris productum, quòd aliquantulum ſuperſederem, & expectarem aduentum actoris: quia melius eſt aliquantiſper expectare, &c. ff. de dam. infec. l. ſi finita. de procura. capit. querelam. de re iudi. cap. cùm Bertoldus. vt lite non conteſt. cap. quoniam. ſi verò longè pòſt eſſet productū, quòd tunc reciperem iuramentum à procuratore rei, verū nſciret, vel crederet dominum ſuum fuiſſe citatum vel non: & ſi iuraret ipſum fuiſſe citatum, quòd tunc ferrem ſententiam abſolutoriam ab in p ſitione actoris: alioquin ab inſtantia iudicij abſoluerem reum. Sed quia reperi p r acta procuratoriū ſtatim poſt receſſum actoris productū: idcirco de conſilio Dominorum meorum ſuperſedi, & ſuperſedendum decreui ad tempus: quia propter multa impedimenta forſitan actor non potuit hactenus venire: quæ forſitan ipſum excuſarent à veniendo. de appell. c. ex ratione & de ſen. excommu. ca. venerabilibus. lib. vj.

EPITOME.

Generalis citatio omnium quorum intereſt, non eſt arctatoria ſed monitoria.

SVMMARIA.

1 *Executio citationis facta contra certam perſonam in vim clauſulæ generalis, & omnes alios quorum intereſt, &c. an teneat.*

2 *Clauſula generalis, & omnes quorum intereſt, &c. in citatione poſita, quid operetur, & quos includat.*

DECISIO XVIII. aliàs 419.

1 SI † impetretur commiſsio per certam perſonam contra Decanum, & Capitulū certę eccleſiæ, & ſuper certo beneficio, ac omnes
2 alios, [a] quorum intereſt, cum poteſtate citandi in curia, & extra curiam, & decreta citatione ad partes ſua prædicta forma, ſi executor citationis citat certam perſonam detinentem, & occupantem beneficium, de quo agitur, non expreſſam in citatorio, ſed comprehenſam ſub clauſula, perſonaliter ipſum apprehendendo, Fuit dubitatū, vtrùm contra talem perſonam ſic citatam, & nō comparentem, poſſet procedi per audientiam. In quo Domini erāt varij: aliqui, & maior pars declinantes in partem affirmatiuam, mouebantur, quia ex quo prædictus citatus interfuit, & per executorem apprehenſus fuit, ſtatim extracta fuit ſpecies à genere, & hoc in prima citatione: quod meritò debet ſufficere. ar. cap. cùm in multis. de reſcrip. in fi. lib. vj. Præterea ſi Decanus & Capitulum contra quos in ſpecie, & contra omnes alios in genere decreta fuit citatio, fuiſſent legitimè citati, & non comparuiſſent, & per audientiam proceſſum, & lata diffinitiua ſententia fuiſſet pro actore, & contra dictos Decanum & Capitulum, illa vtique ſentētia præiudicaſſet dicto tenenti beneficium, & ſic citato & apprehenſo, quia ſciuit cauſam ſuam agi: nec ignorantiam poterat prætendere, quia fuit per citationē perſonaliter apprehenſus. arg. ca. quamuis. de re iudi. & c. ſuborta. & l. ſæpè. ff. eo. ti. Attento igitur hoc, quòd ſibi præiudicaſſet dicta ſententia etiam contra Decanum & Capitulum lata, niſi appellaſſet ab ea, vt euitetur circuitus, & executio ſententiæ, poſſet fieri contra eum, dicebant prædicti Domini poſſe procedi per audientiam contra ipſum ſic citatum, & apprehenſum vigore prædictæ clauſulæ generalis. arg. clemen. auditor. de reſcript. Alij Domini tenentes contrariū, de quorum numero ego eram, dicebant hoc verum, ſi executor citationis habuiſſet poteſtatem extrahendi ſpeciem de genere, puta ſi mandatum fuiſſet ſibi, quòd citaret quemcunque detentatorem talis beneficij nominati, vel quem actor ſibi duceret nominandum. de quo tamen ego bene dubitabam. & dubito, vtrùm Auditor potuiſſet ſic mandaſſe, nulla certa perſona per ipſum expreſſa in primo citatorio, nec fortè ſub com-
b miſsione comprehenſa. & credo quòd non: [b] tū quia commiſsiones noſtræ ſunt ſtrictiſsimè interpretandæ: tum etiam quia licet iudex, ſiue Auditor vigore clauſulæ generalis habeat iuriſdictionem in habitu ſuper omnes comprehenſos ſub clauſula, non tamen in actu, niſi exprimantur: ante quam tamen expreſsionem non valeret citatio, quæ eſt de proceſſu de probat. capi. quoniam contra. Pro hac concluſione videntur tex. clari, in capit. paſtoralis. de reſcript. in fin. & in dicto capitu. cùm in multis. in fi. per quas decre. credo debere fieri hanc expreſsionem perſonarum comprehenſarum ſub clauſula generali per iudicem in prima citatione per eum decernenda, & non per executorem citatione decretæ: qui, vt puto, formam mandati excederet, ſi ad ſpeciem deſcenderet, ſicque nil ageret. de reſcrip. capit. cùm dilecta. ff. man. l. diligenter. cum ſimilibus. Debebat enim in genere citare omnes, quorum intereſt, prout ſibi mandabatur. quia ma. ac cu. poſ. capitul. cùm in tua. de elect. capitu. fi. lib. vj. Et quid operatur tunc talis citatio, ibidem no. per Innocen. Ad quod primi multùm probabiliter reſponderunt meo iudicio, hoc procedere in iudicibus datis extra curiam, qui de facili poſſunt ſcire, & ſe informare de perſonis, nominibus, & cognominibus earundem: ſecus verò in curia, vbi propter locorum diſtantiam, & militiam intruſorum, & occupantium indebitè, vt plurimum, beneficia collata per ſedem apoſtolicam. Dixerunt prædicti Domini ſaltem de æquitate debere ſufficere expreſsionem, & citationem

factam de certa perſona comprehenſa ſub clauſula generali per executorem in partibus: maximè quia attenta forma citationis ipſe non citat, ſed Auditor. quorum dictum ſapit aliqualem æquitatem, non tamen ſcriptam in iure: ergo ſtandum erit rigori: prout leg. & not. de dolo & contumacia. capitul. j. & in clemen. quamuis rigor.
a de appella. Preterea ſi mandentur citari † omnes, quorum intereſt, & in genere citentur: talis citatio non eſt arctatoria, ſed monitoria, ita quòd omnes, qui putauerint ſua intereſſe, poterunt venire ad cauſam ſi volunt: & cum illis qui veniũt, poteſt procedi, aliàs non: prout not. Hoſtien. & Innocen. in cap. dilecti. de except. vbi de hac materia plenè. ſicut dicimus in ſimili de appellatione interpoſita in cauſa beneficiali, iuxta formam capitul. j. de elect. libro ſexto, quæ etiam citat omnes quorum intereſt, nec eos arctat ad veniendum, niſi velint. Pro quo dicto ego allegabam quoddam dictum Hoſtien. in capitul. paſtoralis. de reſcript. ſuperiùs alleg. vbi arguit gloſſ. ordi. pro & contra, vtrùm iudex poſsit citare ante expreſsionem rerum ſub generali clauſula comprehenſarum: & videtur tenere quòd non. Hoſtien. verò ibidem dicit, quòd iudex poteſt citare: ſed pars non tenetur reſpondere ante expreſsionem rerum. Si verò velit venire, & reſpondere, tenebit ſua reſponſio. arg. in ſimili eorum quæ leguntur & not. de iura. calum. capitul. cùm cauſam. in glo. fin. Ad id quod inducitur pro alia parte: videlicèt, quòd ſententia lata contra Decanum & Capitulum huic ſic citato præiudicat, quia ſciuit ſuam cauſam agi: fateor, videlicèt quòd non audiretur poſteà volens agere contra hunc pro ſe ſententiam reportantem obſtante ſibi exceptione rei iudicatæ, per iura ſuperiùs allegata. Ad hoc tamen ſi velit tacere, & poſſeſsionem retinere, nunquam ſententia prædicta contra ipſum mandabitur executioni: quia non eſt lata, nec poſſet ferri ſic generalis, & incerta, videlicèt cõtra omnes, quorum intereſt. Inſti. de acti. §. curare. C. de ſenten. quæ ſin. cer. quan. l. j. per totum. nec debet in expenſis condemnari: quia ſe non oppoſuit, nec ad opponendum venit: imò abſoluendus eſſet ab illa citatione, & pars aduerſa cõdemnanda in expenſis, iuxta not. per Innocen. & Hoſtien. in dict. capit. dilecti. ſicque multùm ſua intereſt, quòd non procedatur contra eum in ſpecie per audientiam: niſi fuerit in primo citatorio expreſſus per iudicem, prout de rigore iuris eſt faciendum. & ſi non fuerit expreſſus, licèt per executorem fuerit in ſpecie citatus, quæ citatio eum ad comparendum non arctauit: & ſic comparere non tenebatur: & ſic per conſequens contumax non fuit, ergo contra non contumacem proceſſus habitus non tenet. de conſti. capit. eccleſia ſanctæ Mariæ. de maio. & obe. capitu. inter quatuor. de cauſa poſſeſsio. & propriet. capi. j. vt lit. non conteſta. capitu. j. & capit. quoniam. ergo, &c. Fuit tamen per omnes Dominos datum concorditer conſilium, quòd prædictus actor obtineret à Papa, validationem proceſſus habiti contra ſic citatum per audientiam: quia iam erat concluſum in cauſa, vt ponebatur in facto, quòd & factũ fuit, & obtentum, & lata ſententia contra prædictum abſentem, & malè, ſecundum me. ſed quod principi placuit, &c. qui de nulla ſententia poteſt facere aliquam. C. de legi. digna vox. Inſtit. de iur. natu. gen. & ciui. §. ſed & quod principi. ij. q. vj. hoc quippe. de immun. eccle. in c. j. in Clemen. cum ibi not.

ADDITIONES.

a Ac omnes alios. De citationibus quas faciunt Auditores ſacri Palatij, & quo ordine fiant, vide per Fely. in c. quoniam contra. §. porro. verſ. demum an citatio. col. xj. nume. 20. extrà vt lit. non conteſtar.

b Et credo quòd non. Adde Ludouic. Roma. conſi. 342. incip. quoad primum.

EPITOME.

Generalis excommunicationis ſententia ligat ſubditos monitos in genere, & contumaces in non ſoluendo: quamuis ſubditus non probetur excommunicatus per tertium, niſi oſtendat illum infra annum non ſoluiſſe.

SVMMARIA.

1 *Sententia generalis excommunicationis quos ligare dicatur.*
2 *Ignorantia qualiter probetur.*
3 *Iuramentũ non defertur ei contra quem ex facti qualitate, vel notorietate vehemens eſt præſumptio.*
4 *Scientia publica facit liquidiſſimam probationem.*

DECISIO XIX. aliàs 444.

Extra Rotam petebatur conſilium à Dominis ſuper quodam facto tali, Quidam epi-
1 ſcopus † in ſua generali ſynodo impoſuit clericis beneficiatis ſuis ſubditis charitatiuum ſubſidium ſoluendum certo termino: & quia infra illum terminum non curauerunt ſoluere, emiſit, & fecit legi iteratò publicè in eccleſia, vel ſecundũ aliam partem in ſequenti ſynodo quaſdam literas generales, cenſuras eccleſiaſticas, & præſertim ſententiam excommunicationis continenteis contra omnes clericos ſuos beneficiatos in genere non ſoluentes dictum charitatiuũ ſubſidium infra terminum in literis expreſſum. Poſt hoc cõtra quendam A. clericum beneficiatum, & ſubditum prædicti epiſcopi nominatim non expreſſum in dictis literis præſentatum prędicto epiſcopo ad quandam parœcialem eccleſiam pertinentem ad inſtitutionem eiuſdem epiſcopi, fuit exceptum per quendam B. compræſentatum ſuum ipſum non inſtituendum, ſed repellendũm tanquam excommunicatum vigore literarum prædictarum, quas dicebat prædictus A. præſentatus ſe ignoraſſe, & ſic minimè ligatũ fore: contra quod replicabatur per B. prædictum A. tempore publicationis dictarum literarum præſentem fuiſſe in loco, & ſic nullam poſſe prætendere ignorantiam. Hic dubitatur de tribus. Primò vtrùm A. non nominatus in literis epiſcopi. ſuppoſito quòd fuit clericus beneficiatus eiuſdem epiſcopi, & præſens in loco tempore prædicti edicti: & quòd terminus limitatus in literis

literis fuit lapſus, incurrerit dictã ſententiam:
Secundò, vtrùm ſe excuſare poterit prætextu
ignorantiæ, & debeat admitti ad eandem & ſi
admittatur qualiter probetur. Super quibus fue
runt oſtenſa in Rota ſcripta & all. diuerſa, & cõ
traria duorum Doctorum legum Peruſinorum
fratrum, videlicèt Baldi, & Petri de Peruſio: qui
tamen in primo dubio concordauerunt in hoc,
ſententiam generalem epiſcopi ex cauſa, ſiue pro
facto generali poſſe proferri, & contra incer-
tam perſonam, & per modum publici edicti, &
ligare omnes ſcientes & contumaces. pro quo
allegauit dominus Bald. leges & canones & do-
cto. l. videlicèt, iubemus. C. de defen. ciuit. quam
reputat in hac materia notabilem. authentic. ſi
omnes. C. ſi vt ab hære. ſe abſtineat. & ff. de ori.
iur. l. ij. §. exactis. & ff. de inſtitutoria. l. ſed &
ſi pupillus. §. proſcribere. & C. de furt. l. inciui-
le. de maio. & obedien. capitul. humilis. not. per
Innocent. in capitul. prætereà. de appella. & de
offic. delega. capitul. p. & g. & per eundem in
capitul. in Lateranen. de præbend. ex quibus di-
ctis Innocen. dicebat liquere ita ligari quem ex-
communicatum in genere, ſicut in ſpecie, con-
ſtito de debito, & excommunicatione, de qui-
bus liquidè ſecundum eum conſtabat in caſu
noſtro: ergo, &c. Dominus Pet. frater ſuus mul-
to plures canones pro validitate generalis ſen-
tentiæ allegauit, videlicèt, capitul. ij de offi. or-
di. de teſtib. capitul. tam literis. & capitul. con-
ſtitutis. el j. & de iureiurand. capitu. ad noſtram.
& v. quæſtion. j. canon. quidam maligni. de ſen-
tent. excommun. capitul. à nobis. j. & capitul.
Romana. §. caueant. libro ſexto. & capitul. pro-
poſuit. de cle. excommu. cum ibi not. ad quod
facit capitul. ij. ne cle. vel mo. ibi not. per Ioann.
Andr. in nouel. ſuper. ij. gloſſ. dicentem, quòd
quandocunque aliquid in ſynodo mandatur, vel
prohibetur fieri per epiſcopum ſub pœna ali-
qua, illud tunc habetur loco trinæ monitionis:
ita quòd ſine aliqua alia monitione contrà fa-
ciens pœnam incurrit. facit etiam. capitul. cùm
in tua. qui mat. accu. poſ. & ibi multæ concor-
dantiæ ſuper verb. publicè. quæ decre. eſt clauis
in omnibus iſtis dubijs: maximè in ſequentibus
duobus. facit etiam ad præmiſſa capitul. j. de lo-
ca. & capitul. vt animarum periculis. de conſtitu.
libro ſexto. Ex quibus omnibus apparet incer-
tam perſonam ſcientem, & delinquentem con-
tumacem generali ſententia excommunicatio-
nis ligari. Sed quia dictus A. allegabat ignoran-
tiam, dubitabatur vtrùm eſſet audiendus: & ſic
a qualiter ille habebat probare ſuam ignorantiã.[a]
In quo vltimo dubio etiam prædicti ambo Do-
ctor. concordabant, quòd regulariter probetur
per iuramentum ignorantia allegata. pro quo in-
ducit dominus Baldus l. non omnes. §. à barba-
ris. ff. de re mil. vbi quis ſe purgat de dolo præ-
ſumpto per iuramentum. & no. in l. ſi cui. §. ijſ-
dem. ff. de accu. Pro quo etiam inducit multos
cano. videlicèt capitul. propoſuiſti. lxxxij. di. ca-
pitul. ſi verò. de ſenten. excommu. capitu. paſto-
ralis. de exceptio. capitu. innotuit. de electio. ca-
pitul. vt circa. capitul. nulli. eodem titulo libro
ſexto. quæ iura quaſi omnia allegauit, idem do-
minus Petrus dicens, etiam in caſu noſtro pro-
poſito ignorantiam allegatam probari per iura-
mentum. pro quo allegauit, duas gloſſ. ordina-
rias. Prima eſt in canon. qui & humanis. xj. quæ-
ſtione. ij. alia in dict. capitul. cùm in tua. qui matr.
accuſa. poſſ. ſuper verbo, iuramento. Pro quo al-
legauit etiam duas leges, C. de peric. tu. l. ſi tutor.
& de inſtitoria. l. ſed & ſi pupillus. §. proſcribere.
dicebat etiam alijs duobus modis probari igno-
rantiam, quos modos not. gloſſ. in regula, præ-
ſumitur. libro ſexto. Sed ad huiuſmodi proba-
tionem ignorantiæ dixit dominus Baldus nullo
modo prædictum, A. admittendum fore. Nam
quando aliquid eſt publicè notum, ignorantia
non probatur per iuramentum, ſecundum eum:
vt not. in regula iuris. capitul. ignorantia. & ca-
pitul. præſumitur. libro ſexto. aſsignans tripli-
cem rationem. Prima, quia allegans talem igno-
rantiam, allegat ſuam turpitudinem, id eſt, do-
lum præſumptum, ſiue latam culpam: vnde non
debet audiri ad excuſationem delicti præten-
dendo aliud delictum, cùm debuerit ſcire, eſto
quòd reuera fuerit ignorans. arg. not. in l. quod
te. ff. ſi cert. petat. Nec poteſt quis ignorantiam
allegare in facto tam publico, quod non eſt ſin-
gulis ſigillatim intimandum: ſed ipſis vulgo, per
quod præſumitur perueniſſe ad aures eorũ, quos
tangit negotium: vt in capitul. j. de poſtu. præ.
xvj. quæſtion. j. canon. quod dicitur. de cler. ex-
communi. miniſt. capitul. illud. Prætereà iura-
mentum non valet, niſi ſibi deferatur à iudice: vt
in capitul. final. de iureiuran. & de proba. cap. :: u-
3 ſicut. Sed iudex † non defert iuramentum in de-
fectum probationis ei, contra quem eſt vehemẽs
præſumptio ex facti qualitate, ſiue notorietate:
ſicut expreſsè leg. & not. C. qui & aduerſus quos.
l. j. Si autem quis fuiſſet ita diſtans, quòd edictum
ad eius veriſimiliter notitiam non potuiſſet per-
ueniſſe, tunc bene excuſaretur à dolo, & lata cul-
pa. ff. de decr. ab ord. facien. l. fina. & leg. & not.
in dict. capitul. cùm in tua. hæc tamen abſentia
non præſumitur in clericis, qui tenentur in ſuis
beneficijs reſidere: vt leg. & nota. per Innocent.
in capitul. fina. de eo qui mitti. in poſſeſ. Et ideò
omnes textus ſecundum eum, qui dicunt igno-
rantiam iuramento probari, loquuntur vbi igno-
rantia poteſt eſſe veriſimilis: quæ eſt, quando
cauſatur ex probabilibus argumentis, vel con-
iecturis. facit capitul. ad apoſtolicæ. de cleri. ex-
communic. miniſt. cum ibi notatis. melius in
capitul. vt animarum. de conſtitu. libro ſexto.
vbi de hoc per Archidiaco. & optimè facit ſe-
cundum eum. ff. quod vi, aut clam. l. competit
hoc interdictum. & ff. ſi quis teſtamento liber
eſſe iuſſ. fuer. l. j. in fine. & facit bene gloſſ. ordi-
naria in l. j. ff. de recep. & quod notatur. ff. de
verbo. ſignifica. l. latæ culpæ. j. reſponſ. & l. ma-
4 gna negligentia. publica † ergo ſcientia facit
liquidiſsimam probationem, contra quam non
ſufficit iuramentum. facit quod nota. C. de pe-
ricu. tut. l. ſi tutor. & quod no. in Specul. titul.
de aboli. ad finem Ex quibus concludit prædi-
ctus Doct. dictum A. præſentatum tanquam ex-
communicatum repellendum, & tanquam inca-
pacem beneficij eccleſiaſtici nullatenus inſti-

tuendum.de cleric.excommunic. miniſtrant. capitul. poſtulaſtis.de æta.& qua lit. capitul.cùm bonæ.& iuxta not.in capitul.pia.de exceptio.& de ſentent.excommunic.capitul.decernimus.libro ſexto. dominus verò Petr. Doctor prædictus bene innuit, & concedit circa ea quæ publicè fiunt præſumi ſcientiam, & quòd quis præſumitur ſcire ſententiam publicè latam, per iura ſuperius ad hoc inducta. & gloſſ. quæ hoc expreſsè notat,in d.regula,præſumitur.Pro quo allega.text.pro caſu.xij.queſtione ij.canone qui & humanis.ibi tamen non potuit ignorare ſententiam proprij ſacerdotis, reputo meliorem eex.in hac materia,capitu.cùm in tua.ſæpius alleg. Sed licèt ſecundum eum ſic præſumatur ſcientia, tamen non eſt præſumptio iuris & de iure: & ideò recipitur probatio in contrarium: vt in dicto capitul. cùm in tua. Quare concludit prædictum præſentatum ad probandum ſuam ignorantiam admittendum per ſuum ſacramentum, per iura ſuperius alleg.in hoc paſſu inducta. Dicebat etiam præfatus dominus Petrus prædictum B. ſententiam excommunicationis contra dictum A. obijcientem aſtringi ad probandum duo,ſcientiam dictæ latæ ſententiæ, & non ſolutionem ſubſidij infra terminum præfixum, & quanquam fortè primum, videlicèt ſcientia illius, A.præſumptiuè probetur, propter illius præſentiam in loco,in quo fuit publicè promulgata,& publicata ſententia,& in hoc non admittatur eius contradicto: prout not. in ſimili per Arcbidiac. quod me.cau.capitu. vnic. libro ſexto,ſuper verſicul.vacuamus, & probetur lapſus termini per inſtrumentum: tamen quia non probauit ſolutionem non factam infra terminum, dicebat ſibi imponendum ſilentium & alium, videlicèt A. præſentatum admittendum. Pro quo alleg. duas notas notabiles Innocent.vnam,in capitul.ſuper his.de accuſa.ſecundam in capitul. propoſuit. de cleri. excommunica. miniſtr.vbi tenet Innocen.expreſsè, quòd ſi quis probat excommunicationem latam in aliquem ſub conditione, videlicèt, niſi infra certum terminum ſoluerit decem, non ſufficit probare ſententiam, niſi etiam probauerit, quòd non ſoluerit. Ratio, quia non conſtat illum excommunicatum,niſi probetur ſententia,& conditio. Et reſpondet ad leges contrarias, prout reſpondet Innocen.in dicto capitu.ſuper ijs.ad l. j. C.de probat. & ad l.ſi ex cautione.C. de non numerata pecunia, & per hoc vltimum allegatum omnes Domini cócluſerunt pro A. Allegationes tamen domini Baldi ſuppoſita præſentia A. in loco tempore promulgationis ſententiæ, reputabant veriores,propter præſumptam ſciẽtiam, niſi eam aliter excuſaret per modos tactos in d. capitul.cùm in tua. & in d. regula, præſumitur, ſuperius alleg.

ADDITIO.

a Ignorantiam. Adde quibus modis ignorantia probari poſsit,per d. Abbatem conſi.35.col. vlt. in j,vol.& nota hanc deciſ.

De Sequeſtratione poſſeſsionis, & fructuum.

EPITOME.

Gratiã ſi neutri facit materiam obiectiuam deſinere eſſe obiectiuam & cenſeri de mero iure agentis.hoc dicit, Vel ſic.Habens gratiam ſi neutri, dans articulos obiectiuos malè ſpecificatos,an ſit audiendus.

SVMMARIA.

1 *Gratia alicui ſuper aliquo beneficio litigioſo collata, an ſi conſtet neutrum litigantium ius habere, aliquid operetur?*

2 *Articuli merè obiectiui ſunt ſpecificandi, aliàs non ſunt admittendi.*

3 *Clauſula,quouis alio modo,in literis Apoſtolicis appoſita,quid operetur.*

DECISIO I. aliàs 27.

FVIT dubitatum vtrũ habens gratiã,
1 † ſi per euentũ litis neutrũ litigantium conſtet ius habere in beneficio, ſuper quo litigatur,tali prouideatur, dans articulos
a obiectiuor[a] in perſonã.vel formã gratiæ aduerſarij ſui malè ſpecificatos,eſſet audiẽdus, vel talis materia repellenda.Et videbatur prima facie nullatenus audiendus, per iura vulgaria,de electio.c.vt circa.libr.vj. iuncta Cle.conſtitutioné.eo.tit.per quã Cle. dicebatur cõtrariũ:dummodo aliàs articuli ſint de bona materia, licèt ſint malè ſpecificati. Ratio,quia dicti articuli deſcen
b dunt de gratia ſua,[b] & ſic ſunt de iure ſuo: quia per hoc vincet, & ſibi prouidebitur: & ſic ſumus extra caſum d.ca.vt circa.& ſumus in caſu d.Cle. conſtitutionem.in prin.Præterea quòd prædicti articuli ſunt de iure dantis, & non requirentis exactã ſpecificationẽ.de qua in dicto ca.vt circa. ſatis videtur eſſe clarũ:quia implementũ gratiæ cõditionalis nó eſt aliud,niſi executio ipſius gratiæ:& ideò negari nó poteſt quin ſit ita bene de iure partis,ſicut gratia ipſa: quia ſine huiuſmodi implemento & ante huiuſmodi implementũ gratia omninò caret effectu.ff de verb. ſignifi.l. cedere diem.de reſcrip.c.ſi pro te.li.vj. de cóceſ. præb.c.vnic.in Cle. Modò gratia huiuſmodi eſt códitionalis,habẽs iſtã códitionem, Si neutri ius cõpetat,&c.quæ códitio eſt vna copulatiua: videlicèt,ſi impetranti,& ſuæ parti aduerſę nó cõpetat ius,&c. Ergo implementũ ambarum conditionum eſt de iure partis: modò probare quòd aduerſarius non habet ius,eſt implere alterã códitionum. ergo materia de hac data eſt de iure partis. Fateor tamen quòd obiectiua eſt:ſicut omne ius vnius partis aliam partem impediens eſt obiectus, ſed non recipitur vt obiectus, ſed vt ius partis. per Clemen. conſtitutionem. antedictam.

ADDITIONES.

a Articulos obiectiuos. Aduerte hic vt intelligas:
2 † Nã quidã ſunt articuli merè obiectiui, & iſti,ſi

non

non ſunt ſpecificati, non ſunt admittendi: vt in d. c. vt circa. & quod ibi notatur. Quidã ſunt articuli, qui de ſe ſunt obiectiui: ſed quia à tenore gratię deſcẽdere poſſunt, fiunt de iure tanquã à gratia deſcendentes: quãuis in ſe ſint obiectiui. & iſti conſiderantur eſſe non obiectiui, ſed de iure: & ita paret in gratia, Si neutri litigantium, & c. quæ facit omnem obiectum eſſe de iure, ex eo quia deſcendit à gratia: & ſic directè ius dantis, ſcilicet gratiam ſuam, quæ eſt directè ius ſuũ: ergo iſto reſpectu oportet dicere iſtos articulos ita eſſe de iure, ſicut articuli, qui dantur, de vacatione beneficij: cùm illi ſolùm non inferant titulum meum canonicum: nec effectum gratiæ meæ tribuant, ſed iuncti & vniti cum obiectibus ſic; quorum articulorum materia & gratia mea deſcendit. Patet ſimile in flumine, quod per ſe ſolùm non dicitur nauigabile, ſed cum alijs iunctum benè eſt nauigabile: vt leg. quominus. ff. de flumi. & leg. ſi autem plures. §. fina. de aqua plu. arcen. vnde licèt poſt terminum articulos merè obiectiuos dare non poſſum, quia à mea gratia non deſcendunt: tamen ſi deſcendunt à gratia, poſſum dare, ſicut illos, qui ſunt merè de iure. quoniam ius meum ita indiuiſibiliter ſtat in eis, ſicut in articulis merè de iure: & totum iſtud indiuiſibile deſcendit à gratia mea: igitur quemadmodum articulos merè de iure ſemper dare poſſum, ita & articulos de non iure partis, qui ex gratia mea deſcendunt. Probatur hoc per aliud ſimile. Nam ſi habens gratiã per adhæſionem, vel conſtitutionẽ, execrabilis in extrauag. de præbend. det articulos, per quos in aliud crimen obijcit, certè iſti dicerentur de iure: & quotidie tales. velut de iure, & gratia deſcendentes, admittũtur, ſicut ſi eſſent merè de iure: nec eſt incõueniens, quòd articuli obiectiui per ſe cõſiderati ſtent in terminis obiectiuũ: ſed ſi à gratia deſcẽdere poſſunt, dicantur alterius naturæ, & fiunt de iure: ſic videmus in l. cum qui ædes. ff. de vſucapioni. vbi tigna antequam ſint ædibus infixa, cenſentur res mobiles, pòſtquàm verò ſunt infixa, ſunt alterius naturę, & inter immobilia tunc cenſentur. Qui ergo vult dare articulos merè obiectiuos, & à ſua gratia directè non deſcendentes: debet eos dare in termino aliàs non deberet admitti: quia ſtylus non fauet ei ſicut fauet illi, qui dat obiectus à ſua gratia deſcendentes, cùm iſti ſint pars gratiæ ſuæ, & per conſequens iuris ſui: quia deſcendunt à iure, & gratia mea, velut materiatum à materia. & adde hic quod habetur infrà deciſio. j. de accuſationib.

b Gratia ſua. Adde Oldrad. conſil. 116.

EPITOME

Articoli in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata poſt terminum dati non veniunt admittendi.

SVMMARIA.

1 *Probationis facultas non eſt anguſtanda: & propterea articuli poſt terminum deberent admitti.*

2 *Cauſarum vſus, & iura peremptorium vſum inuenerunt ad lites finiendas.*

3 *Termini ſacri Palatij conceſſi, ſunt peremptorij. Reus fauorabilior actore.*

4 *Reo inſtanto, & petẽte in cauſa prophana dantur xl. dies, alteri xxx. ad ponendum & articulandum.*

DECISIO II. aliàs 30.

FVit dubitatum & per me in publicis relationibus poſitum, verùm in cauſa ǂ crimi-
1 nali etiam ciuiliter intentata, articuli poſt terminum dati poſſent, & deberent admitti. In quo dubio Domini mei Auditores erant varij, & quaſi diuiſi per mediũ. Aliqui Domini dicebant, quòd ſic, ſaltem de æquitate & benignitate Palatij: maximè, ſi ius partis aduerſæ nõ multùm in hoc læderetur: quia probationes nõ ſunt anguſtandæ. xuij. quæſt. ij. can. quanquam. C. de hære. l. quoniam. vt lite non conteſt. capitul. quoniam frequenter. præſertim ſi pars dans articulos vellet iurare materiam de nouo ad ſui notitiam perueniſſe. argumen. capitul. paſtoralis. de exceptionib. & de teſtib. capitul. præſentium. ff. de noui operis nuntiatio. l. de pupillo. & capitu. vt circa. de electio. lib. vj. Allegabãt etiam prædicti Domini pro ſe, notam Ioann. And. in Clement. ſæpè. de verborum ſignificatione. ſuper verſiculo non obſtante. & nota. in l. ſi ca. C. de accuſ. & Specul. titulo de exceptioni. §. dicendum. verſicul. ſed pone, datus eſt terminus peremptorius. quas notas etiam alij Domini tenentes contrarium, allegabant pro ſe, dicentes prædictos articulos de iure communi nullo modo admittendos. Ratio: nam licet in cauſis beneficialibus, & matrimonialibus, in quibus proceditur lite non conteſtata, & ſimpliciter, & de plano, vt in Clemen. diſpendioſam. de iudic. iuncta Clemen. ſæpè. de verbor. ſignificatio. articuli dati poſt terminum, & etiam inſtrumenta poſt concluſionem admittuntur, & recipiuntur de æquitate canonica, & ſtylo Palatij: tamen in prophanis, & criminalibus cauſis talis ſtylus, ſiue æquitas non procedit: tum propter odioſitatem materiæ: tum quia in his non eſt tantum periculum: tum quia dantur longiores induciæ: tum quia materia dilationum eſt amputanda. C. de dila. l. j. de teſtib. c. ſignificauerunt. & capitu. vltra tertiam. de reſti. ſpo. c. frequẽs. libro ſexto. facit optimè pro hac parte leg. quinquaginta. ff. de excu. tu. & l. diffamari. C. de ingenu. manumiſſ. & de procu. capi. tuæ. de accu. capitu. licet. de proba. cap. licet. vide Spe. ti. de dila. §. nunc videamus. in fi. verſi. Prætereà ǂ cùm
2 cauſarum vſus, & iura vſum peremptoriorum inuenerunt, vt eſſet litium finis, ſi poſt illud quis in talibus audiretur, vix lis aliquem finem haberet quem iura volunt imponi. de dolo & contu. capi. finem. & malitijs & periurijs via daretur, quod non eſt faciendum. de iureiur. cap. ſi verò. not. Spe. eo. tit. & §. vbi ſuprà, ver. prætereà cùm cauſarum. Sed quia omnes termini in Palatio apoſtolico poſt litem conteſtatam ſunt peremptorij, licèt id non exprimatur: vt no. Spe. expreſsè in tit. de cita. §. viſo. verſi. ſed dicunt etiam. & not. in cap. j. de except. in clement, per Ioan. And. Pro qua concluſione facit optimè ca. eoram. de reſti. in integ. cum ibi no per In.

qui ex-

qui expreſsè dicit, quòd omittens peremptoriã exceptionem opponere, vel probationes neceſſarias in termino peremptorio proponere, non auditur ſine in integrum reſtitutione, & poteſt ratio dicti ſui aſsignari: quia cùm aſsignatio huius termini ſit quædam interlocutoria: vt ff. de arbi. l. qualem. in fi. & per eam ius partibus acquiritur: de re iud. cap. cùm inter. & cap. quod ad conſultationem. de elec. cap. cùm dilecti & de teſti. c. ſignificauerũt. non debet ſine cauſæ cognitione per quandã quaſi reſtitutioné reuocari: vt in dict. c. coram. Sed in criminalibus reſtitutio denegatur: vt not. per Spec. ti. de reſti. in inte. §. quis autem. ver. ſed pone. ergo & cætera. Quã rationem ponunt Bern. & Compo. in cap. quod ſicut. de elect. cuius not. ibidem fuit pro hac parte alleg. quam intelligas ſecundum Ioano. mo. de re. iur. c. in generali. li. vj. ver. vltimò quęritur. quæ nota etiam bene facit ad propoſitum. Facit etiam pro hac parte l. auxilium. ff. de mino. cap. concertationi. de appel. lib. vj. cap. conſuluit. de offi. dele. & de reſti. in integ. cap. j. in clemen. cum multis ſimilibus. In hanc partem etiam videtur declinare Paulus in cle. conſtitutionem. de elec. ſuper ver. ſuper his. vbi vide bonam diſtinctionem. Pro hac parte etiam faciunt nota. domini Ioan. de Ligna. in c. cùm dilectus. de fi. inſtrumen. dominus verò Ægidius, qui tenuit cum primis, conceſsit omnes terminos

3 † palatij fore peremptorios, quantum ad hoc, vt dato ſemel termino parti non amplius ſine cauſæ cognitione alius nouus terminus debeat aſsignari. Sed hoc nihilominus non obſtante, ſi poſt terminum re & facto ſine protelatione dentur articuli, recipi debent, poſtquam partis non intereſt: ſicut ſi reciperentur probationes poſt terminum. alleg. not. in dict. l. ſi ea. C. de accu. & not. per Io. An. in clemen. ſæpè. de ver. ſignifi. ſuper ver. non obſtan. & ibi multa iura pro hac parte. Ad hoc ego, qui habui cauſam, & in primam partem declinando ſic ſentẽtiaui, reſpondi quòd multum intereſt partis, cui ius eſt iam quæſitum, quòd termini non repetantur, nec articuli admittantur: tum propter remiſsionem ad partes decernendam, quæ haberet fortè longum tractum: tum quia ſi non admittantur, reportabit ſaltem ſententiam abſolu- a
toriam, ſi eſt reus, pro ſe cum cõdemnatione expenſarum. Ecce magnum intereſſe: mutari igitur non debet cõſilium in alterius preiudicium. de elect. c. conſtitutionem. in cle. & de reg. iur. c. mutare. lib. vj. Ad aliam rationem, quę videtur magis vrgere: videlicèt ex quo etiam in pro- 4
phanis de ſtylo Palatij recipiuntur probationes poſt terminum, quæ non poſſent recipi, niſi admiſsis articulis, ergo &c. poſſet reſponderi, & intelligi de probationibus notorijs, & quæ fiunt per inſtrumenta & literas, ex quibus ſtatim poteſt haberi veritas ſine aliqua diſcuſsione, & probatione cauſæ: per quæ poteſt dici, hodie conſtat, hod e agatur: vt in capitul. literas. de reſtitu. ſpol. & l. ſi is à quo. ff. vt in poſ. legat. & de re iudic. capitul. cùm olim. ſecus verò crederem in probatione teſtium, quæ requirit cauſæ cognitionem, & longum tractum: vt in ti. de teſti. per totum. de proba. c. licet & de teſti. c. præſentium. lib. vj. & nec obſtat c. paſtoralis. de except. alleg. pro contrario, quod poſſet induci pro noſtra cõcluſione. in eo. quòd ibi nõ auditur poſt terminum præfixum ad proponendum dilatorias, niſi cum iuramento: imò quò ad hoc continet iniquitatem ſecundum Vbertum: quia homines proni ſunt ad iurandum & deierandum. de iureiur. cap. & ſi Chriſtus. de cohabita. cle. & mulie. cap. clericos. Et ideò ſecũdum ipſum illa non ſeruabitur in foro ſeculari prout recitat Specu. titul. de except. §. ij. verſi. cæterum. qui ponit etiam in §. ſequenti verſic. ſed pone aliam ſolutioné. Bernard. & Compoſt. in cap. quod ſicut. ſuperiùs alleg. ad dictam decre. paſtoralis dicentium illam non loqui de termino peremptorio, nec de exceptionibus perẽptorijs: ſed de dilatorijs: ideoque ſecundum eum non debet ad hoc trahi, cùm ſit contra rationem iuris inducta, vt quis poſt peremptorium admittatur, & quòd ſuo iuramento in ſua cauſa ſtetur, contra cap. ſicut. de proba. cum quo concordat Ber. ibidem. licèt Hoſti. & Innocen. teneant contrarium, videlicet quòd etiã procedat, & locũ habeat dicta decre. in peremptorijs ſicut in dilatorijs: prout recitat Spec. in loco ſuperius alleg. videlicèt in dict. §. verſi. vtrum autẽ poſsit ſtatui. tit. de exce. Nec obſtat l. de pupillo. ff. de noui oper. nũtia. & decre. præſentium. de teſtib. lib. vj. pro alia parte in contrarium inductæ: quia non loquuntur de termino hominis, ſed iuris. Mitius enim agitur cũ lege, quàm cum eius miniſtro. ff. de arbit. l. Celſus. de cleri. excõminiſt. capit. ſi celebrat. ergo & cætera. Prędictã concluſionem intellige de articulis actoris, qui ſemper debet eſſe paratus: ſecus verò poſſet dici de articulis rei defenſoris datis poſt terminum, cuius partes ſunt fauorabiliores quàm actoris. de proba. capi. ex literis. Tum etiam quia reorum eſt fugere, actorum inſtare. de præſump. cap. nullus. de verbo. ſignifi. capit. forus. tum etiam quia maior eſt contumacia actoris, quàm rei. de do. & contu. cap. cauſam quæ. & capitu. actor. eodem tit. lib. vj. quam cõcluſionem reputabant Domini veriſsimam in quibuſdam alijs conſilijs, dummodò prædicti articuli rei merè
a eſſent defenſorij: * puta perimentes intentioné agentis quò ad abſolutionem, non quò ad iudicatoriam obtinendam, & dati in termino ad huiuſmodi exceptiones peremptorias proponẽdas aſsignato: puta in termino dato ad dicendum contra articulos pro parte actoris datos.
4 Et ideò † ſecundum conſtitutiones Ioann. xxij. reo inſtante, & petente in cauſa prophana dabuntur xl. dies, & actori niſi xxx. ad ponendum & articulandum: imò ſtultus eſſet reus habens exceptionem bonam peremptoriam, ſi illam opponeret ante fundatam intentionem actoris: prout leg. & not. in capitu. de teſtibus. extrà, de teſtib. & cap. ex parte. de dol. & contu. capitul. finem. cum ſimilib. ſecus verò ſi nimis expectaret cum dictis ſuis articulis: puta prope concluſionem: quia tunc non audiretur propter præſumptionem malitiæ: quia præſumitur quòd cauſa dilationis, & protelationis indu-

cit hæc

di hoc faciat: maximè ſi ſit poſſeſſor. hoc verum, niſi v. llet iurare quòd materia per ipſum nunc ſic tardè data de nouo ad eius notitiam perueniſſet: vt in capitu. paſtoralis. de exceptio. & c. vt circa. de elec. lib. vj.

ADDITIO.

a Defenſorij. Adde quòd in criminalibus ad defenſionem rei poſt concluſionem cauſæ & etiam poſt teſtium publicationem admittitur probatio per inſtrumenta: vt not. Bar. in l. j. in fin. ff. de quæſti. & in l. diui fratres. ff. de pœnis. vbi dicit, quod de innocentia rei ſi apparet etiam poſt ſententiam, poteſt abſolui ex ſpeciali gratia ſeu Principis beneficio. quod tene menti perpetuò.

EPITOME.

Non cogitur quis reſpondere interrogatorijs ſiue poſitionibus principale negotium tangentibus, niſi dentur diſpoſitiuè medio iuramento, & in ſcriptis.

SVMMARIA.

1 *Reus de curia receſſurus non debet arreſtari nec cōpelli ad reſpondendum interrogationibus principale negotium tangentibus, niſi diſpoſitiuè dentur per modum articulorum.*

2 *Pars arreſtata de mandato domini Auditoris ad reſpondendum certis interrogationibus non diſpoſitiuè datis, ſi illicentiata de curia recedat, an poſſit excommunicari?*

3 *Iudicis poteſtati permiſſa non ſemper ſunt iuris neceſſitati ſubiecta.*

DECISIO III. aliàs 51.

VOluerunt & ordinauerunt omnes Domi-
1 ni concorditer, quòd † nulla partium de cæterò citaretur, vel arreſtaretur ad reſpondendum certis interrogationibus datis, vel dandis, quibus aliàs de iure eſſet reſpondendum negotium principale concernentibus, niſi datæ fuerint, ſeu dentur diſpoſitiuè, & per modum poſitionum, & articulorum, & in ſcriptis. Si verò per inaduertentiam fierent huiuſmodi citationes, vel arreſtationes, pars citata, ſeu arreſtata non compellatur reſpondere huiuſmodi interrogationibus, niſi datæ fuerint per modum ſuprà dictum. Hoc verum, ſi aliqua partium hoc petat, aliàs ſi voluerit ſponte reſpondere, mos eſt ei gerendus. ff. de probationib. l. circa. & de reſtitutio. ſpoliato. capit. j. & ſi reſponderet affirmatiuè, ſibi præiudicat ſua confeſsio: vt not. per Bernar. in capitul. cùm cauſam. de iuramento calumniæ. Ratio primæ concluſionis eſt, quia interrogans nihil ſed ponens diſpoſitiuè omnia quę poſuit confitetur: vt de confeſ. capit. j. & ij. libro ſexto, cum ibi not. ergo vt nō claudicet iudicium, dignum, & iuſtum eſt: quòd dicat actor interrogando per rei confeſsionem, ſi vult releuari, ita & reus per actoris interrogationem diſpoſitiuè datis releuetur, vt ſeruetur in iudicio æqualitas: cùm rei non liceat eſſe deteriorem conditionem, quàm actoris: vt de regul. iur. capit. non licet. lib. vj. & de mut. pet. cap. j. & ij. Item quia iſtæ reſponſiones fiunt pro eo, quòd reus vel actor non erit præſens tempore termini ad reſpondendum poſitionibus aſsignandis: quo tempore poſitionibus reſpondere deberet, & per conſequens haberentur loco reſponſionum, quæ fierent in illo termino ad poſitiones iam datas: ſed tunc non reſponderetur, niſi poſitioni per alteram partem diſpoſitiuè datæ: ergo nec nunc. eiuſdem enim naturæ ſunt ea, quæ in loco alterius ſucceſſerunt: vt extrà, vt lit. penden. capit. eccleſia ſanctæ Mariæ quæ dicta ſunt intelligenda de interrogationibus deciſorijs: ſecus verò de præparatorijs, quibus partes bene tenentur reſpondere, licet diſpoſitiuè non dentur. prout legitur & not. in dict. c. cùm cauſam. per Ber. Ratio ſecundi dicti eſt: quia volenti & conſentienti non fit iniuria, neque dolus: vt in l. cùm donationis. C. de tranſact. vij. q. j. can. quā periculoſum. de regu. iur cap. ſcienti. lib. vj. facit dictum capitul. j. de reſtitutio. ſpoliat. Aut enim contradicit, aut conſentit. Si conſentit, habet locum ratio proximè dicta: ſi contradicit, aut pro cauſa contradictionis allegat, quòd nō ſunt datæ interrogationes per modum poſitionum, & tunc habet locū primū dictū: aut illam cauſam non aſsignat, & tunc compellitur reſpondere: quia poſtquàm dictam cauſam non allegat, non videtur velle in ea ſe fundare, & tunc conſuetudo & ſtylus curiæ eum arctat. Nūquàm tamen compellitur dare pars reſponſiones ſuas per iuramentum, etiam ad poſitiones, niſi interrogationes dentur per iuramentum, ſi hoc petatur, per rationem iam dictam. Sed ex hoc
2 inſurrexit aliud dubium: vtrùm † ſi aliqua partium arreſtata de mandato Domini Auditoris ad reſpondendum certis interrogationibus non diſpoſitiuè datis, illicentia de curia recedit, poſſit excommunicari? Et videbatur quòd non: quia ſi veniſſet, reſpondere non tenebatur ad interrogationes impertinentes. argumen. quintæ quæſtionis. ij. cap. j. & ff. de ferijs. leg. j. cum ſimilib. Fuit alleg. in contrarium, quòd ex quo conſtabat de iuriſdictione iudicis citantis, ſeu arreſtantis, quòd tenebatur reſpondere, vel comparere ſaltem allegaturus impertinentiam interrogationum, vel petiturus ſe de arreſtari. ff. de iudi. ſi quis ex aliena. nj. q. iij. can. ſi epiſcopus. de appellationib. capit. duobus. de accuſatio. capi. veniens. cum ibi not. & quia cùm neutrum fecerit, iudicem cōtempſit, propter quem contemptum excommunicari potuit. xj. quæſtio. iij. can. nemo. & capitul. certum. & vt lite nō conteſta. capitul. quoniam. & cap. tuæ. de iud. capitul. j. & in dict. capi. veniens. propter quod fuit concluſum, quòd Auditor ſi vellet, illum propter cōtemptum huiuſmodi ex ſuo officio, ſed non ad inſtantiam partis excommunicare poſſet: tamen melius eſſet, quòd ſuperſederet:
3 quia non omnia † quæ iudicis poteſtati permittuntur, iuris neceſsitati ſubijciuntur. ff. de iudic. l. non quicquid. maximè cùm non interſit partis, nec ius ſuum per hoc læditur.

RPT-

EPITOME.

Tertius appellans à ſententia contra poſſeſſorem beneficij lata pro ſuo intereſſe ſequeſtrum impedire non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Lis duorum de tertij beneficio, iuri ipſius tertij non nocet.*

DECISIO IIII. aliàs 390.

SI feratur ſententia diffinitiua in cauſa beneficiali pro actore, & contra reum poſſeſſorem, & ab illa ſententia appelletur per ter-
a tium, a qui dicit ſua intereſſe, fuit dubitatũ vtrũ
tertius appellans poſſet contradicere, & impedire ſequeſtrationem beneficij & fructuum, iuxta Cle. vnicam, de ſequeſtr. Et videbatur quòd ſic: quia per hunc appellantem impediretur realis & actualis executio ſententiæ, quæ eſt maius quàm ſequeſtratio fructuum: vt in c. cũ a ſuper. de re iudica. cum ibi not. ergo multò fortius ſequeſtratio fructuum, quæ minus eſt. de dec. c. ex parte. de reg. iur. cap. cui licet. lib. vj. Pro hac opinione facit quædam not. Pau. in gloſſ.
1 penul. dict. Clemen. qui quærit. † Quid ſi duo litigant de beneficio, quod in totum ſpectat ad tertiũ nunquid per talẽ litẽ impeditur in iure ſuo? tenet quòd non: quia abſurdum eſſet hoc dicere vel allegare. fac. c. cùm eccleſia Vltrana. de electio. quia nemini fieri debet iniuria, &c. & res inter alios acta. & c. de re iudi. cap. quamuis. facit etiã pro prædictis quædam not. Ioan. Andr. in Clemen. eadem ſuper verſi. contra poſſeſſorem vbi dicit, quòd ſi feratur ſententia contra poſſeſſorem: non tamen pro petitore non eſt locus ſequeſtrationi. cum quo concord. Genze. & Paul. At hic licèt ſententia adhuc non ſit lata pro iſto nouo petitore, licèt lata ſit contra poſſeſſorem, ad inſtantiam fortè illius qui nullum ius habet in beneficio: ergo videtur quòd ad eius inſtantiam non ſit facienda huiuſmodi ſequeſtratio de accu. cap. ſuper his. Præmiſsis non obſtantibus fuit decisum contrarium per omnes. Nam per huiuſmodi ſequeſtrationem nullum fit iſti præiudicium neque damnum: imò erit ſibi plus vtilis quàm damnoſa: videlicèt, quòd fructus per vnum idoneam perſonam colligantur, & reſeruentur ſibi. ſi finaliter in cauſa victoriam obtineat: nec per hoc impeditur in iure ſuo in aliquo: ergo ceſſat dictum Pau. quod fortè procederet, ſi iſte tertius fuiſſet, & eſſet poſſeſſor beneficij: quia ſi inter duos vel plures competitores beneficij fertur ſententia pro vno contra vnum, cõtra reliquos non fit ſequeſtratio: nec habet locum Clemen. illa: quod probat ibi textus dum dicit, quando vna diffinitiua pro petitore & cõtra poſſeſſorem, non poſsidentem tamen pacificè triennio. fertur ſententia. quod non eſt hic. ergo &c. Prætereà dictum etiam Ioan. Andr. ſuperiùs alleg. non obſtat, qui loquitur quando ſententia fertur pro petitore. qui agebat ad priuationem: tunc enim non eſt locus ſequeſtrationi, quæ nõ habet locum, niſi quando agitur ſuper titulo beneficij: ac ideò ſi inter petitorem & poſſeſſorem eſſet alia quæſtio realis, vel perſonalis, non eſſet locus illi conſtitutioni, ſecundum Ioã. And. ſuper verſi. diffinitiua. & Pau. ibidem. Cùm igitur iſtius tertij non interſit impedire huiuſmodi ſequeſtrationem ſibi potiùs vtilem, quàm damnoſam, non erat audiendus. ij. q. j. can. non ſolent. & in dicto cap. ſuper his. Nec obſt. cap. cùm ſuper. cum ibi notatis per Innocen. & Hoſtien, ibi enim poſſet fieri appellanti videlicet tertio magnum præiudicium, ſi fieret executio ſententiæ latæ pro victore, & ipſe in poſſeſsionem induceretur, & ſic ſibi nouus poſſeſſor & durior aduerſarius conſtitueretur. At hic in caſu noſtro illi habenti vnam ſententiam pro ſe, non dabitur poſſeſsio, nec aliquid de fructibus percipiet, niſi finaliter in cauſa victoriam obtineat: ergo maius præiudicium fieret tertio per illam executionem, quàm per iſtam ſequeſtrationem, quæ fit per iudicem, & nõ per partem: imò parte inuita: ergo non debet eſſe partibus damnoſa, ſecundum Guil. & Genze. ibi, qui remittunt ad not. in cap. examinata. de iudic. & pleniùs de hac materia ſequeſtrationis per Ioan. mo. de regu. iur. cap. locupletari. libr. vj.

ADDITIO.

a Appelletur per tertium. Adde quòd tertius poteſt appellare à ſententia lata contra alium, non obſtante clauſula, appellatione remota: vt per Bart. in l. . . fin. ver. quæro. iuncto ver. ſequẽ. ff. qui & à quibus appel. non lic. & per Ab. in cap. ſuper eo. de offic. delegat.

EPITOME.

Teſtes abſfuturi ſuper articulis etiam impertinẽtibus in forma, dummodò non peccent in materia, recipi poſſunt, non obſtante petitorij ſuſpenſione.

SVMMARIA.

1 *Actor poteſt non obſtante petitorij ſuſpenſione arreſtari, donec poſitionibus petitorium concernentibus reſpondeat.*

2 *Articulis impertinentibus reſpondendum non eſt. Probationes non anguſtandæ.*

3 *Teſtes abfuturi ſuper articulis etiam impertinentibus in forma recipi poſſunt, dummodò non ſit peccatum in materia.*

DECISIO V. aliàs 394.

1 SI ſuſpenſo petitorio † per actorem reus vt poſſeſſor, det articulos ſapientes petitorium & faciat arreſtare actorem, quòd non recedat de Romana curia, donec reſponderit eiſdem articulis: ſi actor velit recedere, fuit dubitatum vtrùm teneatur illis ante receſſum ſuum reſpondere? Et videbatur quòd non, propter ſuſpenſionem antedictam, per quam ſunt clauſæ manus Auditoris: ita quòd prædictum actorem ad id compellere non poſſet. & ſic videbatur quòd huiuſmodi arreſtatio ad articulos datos in petitorio ſe non extenderet. ar. eorum quæ ſcripſi ſuprà de reſti. ſpol. deci. xvj. tum etiam

quia

quia nihil habent commune proprietas & poſ-
ſeſsio. ff. de acquir. poſ. l. naturaliter. §. nihil
commune. facit c. paſtoralis. de cauſa poſ. & pro
prier. cum ibi not. Præterea ſi ad hoc poſſet, &
deberet compelli, & articulos ſapientes petito-
rium cōtiteretur, poſſet ſibi præiudicare huiuſ-
modi confeſsio etiam in poſſeſſorio: prout etiam
deductum eſt ſuprà in dicta deci. xvj. de reſtit.
ſpol. & faciunt pro hoc not. in c. conſtitutus. de
in. reſ. per Inno. ergo ad id compelli non debet
2 de probat. capitu. j. Præterea articulis † imper
tinentibus, & non admiſsibilibus non eſt re-
ſpondendum. de offi. delega. cap. cùm contin-
gat. At huiuſmodi articuli ſunt impertinentes,
& pro nunc non admiſsibiles: ergo &c. His nō
obſtant. contrarium fuit deciſum, & concluſum
per omnes Dominos: & hoc ne copia proba-
tionum etiam in futuro tempore pereat, & an-
guſtetur. de teſti. cap. Albericus. & c. ſignifica-
uit. Tum etiam quia cauſa petitorij ſemper re-
manet in curia, licèt ad tempus ſit ſuſpenſa. Fini
ta igitur cauſa poſſeſſorij, ſi reus vellet ingredi
petitorium, multùm releuaretur per reſponſio-
nem aduerſarij: maximè quò ad articulos nega-
tiuos probandos. de confeſ. cap. j. lib. vj. Si illis
non reſpondetur, periret ſibi copia probatio-
nis: quia negatiua per rerum naturam, &c. de
probat. cap. quoniam. de elect. ca. bonæ me-
3 moriæ. Item quemadmodum † teſtes abfuturi,
vel morituri ante litem conteſtatam, & etiam
ſuper articulis abiectinis nō admiſsibilibus, vel
fortè nunquam admittendis recipiuntur: vt in
cap. quoniam frequenter. vt lit. non conteſt. &
hoc propter dictam rationem, ne probationes
pereant: ita & multò fortiori ratione in caſu
noſtro compellitur reſpondere prędictis articu-
lis: quæ confeſsio tamen ſibi in nullo præiudica
bit in poſſeſſorio, maximè ſi de hoc fuerit pro-
teſtatus: & ſuppoſito quòd confiteretur talia,
per quæ clarè conſtaret ipſum ius nullum, ſiue
titulum habere in beneficio, de quo agitur, non
eſſet nimis abſurdum dicere quòd ſibi præiudi
caret, & reſtitutionem ſuam impediret, ne da-
retur ſibi vitioſus ingreſſus, & cum peccato be-
neficium eccleſiaſticum teneret. de inſtit. c. ex
frequentibus. de eo qui mit. in poſ. cap. j. lib. vj.
Et per hoc eſt reſponſum, ſi bene videatur, ad
motiua pro contraria parte inducta.

De Confeſsis.

EPITOME.

Confeſsio extraiudicialis in delictis non probat, quò ad effectum, vt pœnæ ordinariæ infligantur.

SVMMARIA.

1 *Confeſsio extraiudicialis ad inſtantiam partis facta præiudicat confitenti.*
2 *Confeſsio extraiudicialis infamat confitentem redditque illum punibilem.*

DECISIO I. aliàs 180.

1 Licèt confeſsio † extraiudicialis regula-
riter probet, tamen ſecus eſt in delictis,
2 in quibus confeſsio extraiudicialis
plenè delictum non probat, quò ad effectum
pœnæ ordinariæ infligendæ. probatur de exceſ.
ſi. præla. c. quā ſit graue. vbi presbiter beneficia
tus confeſſus ſe crimen adulterij commiſiſſe, nō
deponitur, ſed beneficio priuatur: vt ibi no. per
Inno. & Hoſti. & allegatur vna gloſſ. notabilis
Bar. ff. ad leg. Iul. de adul. l. capite quinto. vide-
licèt, quòd confeſsio extraiudicialis talis nō ple-
nè probat, niſi quò ad effectum confitentem
ſubijciendi torturæ.

ADDITIO.

a Confeſsio extraiudicialis. Gloſ. in c. per inqui-
ſitionem. de elec. tenet, quòd ex tali confeſsione
2 † poteſt confitens damnari. idem Inno. ibi. pro
quo facit dictum c. quàm ſit. Compoſt. tenet con
trāriū in c. oli. de reſcrip. ſuper verbo, cōfeſſus.
Inn. tenet oppoſitū in c. inquiſitionē. in c. inter-
poſita. de app. ſuper ver. probaturū. & habet hic
locū gl. iuris ciuilis in d. l. ca. quinto. hic all. quę
eſt ſingularis, & tenet, quòd talis confeſsio facit
ſolū indiciū ad torturam. & hoc tenent Legiſtæ
pro euangelio. Tū dic ſecundum dominū Anto.
quòd ſi confeſsio extra iudiciū infamat confitē-
tem de facto, quòd poteſt puniri, cū in tali infa-
mia facti nō ponderetur iuris effectus: vel dato
quòd nō infamet, inducit tamē tantā ſuſpitionē
ex qua poteſt procedi ad iudicium purgationis
& ex infamia facti ſola ſuſpitione probabili pro
ceditur ad iudicium purgationis. de purg. ca. c.
inter. Et eſt concluſio Doc. in cap. ex parte. de of
fi. ordi. hoc tamen caſu non admitteretur directa
purgatio cōtra cōfeſsionem, niſi aliter eam excu
ſet: ne ipſe veniat cōtra id, quod viua voce eſt
proteſtatus: ſed excuſando eam, & aliter intelli-
gendo, poterit excuſari. nam excuſatio perimens
confeſsionem non admittitur: vt eſt caſus in cap.
cùm dilecti. de accu. ex quibus declaratur opi-
nio Innoc. in d. c. quàm ſit. verba fuerunt origi
naliter do. ij. q. j. can. multi. in gloſ. magna, quæ
eſt notabilis ad hoc. & idem not. gloſ. de iudi. c.
at ſi clerici. ſuper verbo, nnn tenet. verſi. ſed
pone clericus. hæc eſt vera quando confeſsio de
ducitur in probatione in iudicium: ſed ſi vt de-
lictum, ea probata habet locum dictum capitu-
lum, quàm graue.

EPITOME

Poſitiones in prima inſtantia datæ per iuramentum procuratoris, poſſunt per dominum in ſecunda inſtantia mutari, & in meliùs reformari ſine expreſſa reuocatione erroris.

SVMMARIVM.

1 *Poſitio data, & iurata per procuratorem per dominum reuocari poteſt.*

DECISIO II. aliàs 60.

Poſitiones datæ in prima inſtantia per iura-
mentū procuratoris in ſecūda inſtantia poſ-
ſunt per dominum principalem mutari, &
meliorari

meliorari ſine expreſſa reuocatione erroris: Tū quia illud iuramentum non fuit de veritate, ſed de crudelitate: tum quia procuratores non ſunt ita plenè informati, ſicut principales, qui non poſſunt variare poſitionem iuratam, iuxta not. in c.cùm in poſitionibus.lib.vj.de iureiur.

ADDITIO.

a Poſitiones. Adde deciſ. 19. ſ. de proc. & Ægid. deciſ. 16. hoc tit. de confeſſ.

EPITOME

Confeſſio Prælati ſine conſenſu Capituli præiudicat eccleſiæ in caſibus, in quibus eſt legitimus adminiſtrator. Vel ſic, Prælatus eſt legitimus adminiſtrator à iure deputatus omnium eccleſiarum, monaſteriorum, & congregationum ſuæ diœceſis, pro quibus ſolus poteſt agere, & defendere in iudicio, ſi bona ſint communia vel diſcreta, arduis exceptis. hoc dicit.

SVMMARIA.

1 *Confeſſio Prælati an & quando eccleſiæ præiudicet.*
2 *Confeſſio Prælati præiudicat eccleſia in cauſis, in quibus eſt legitimus adminiſtrator.*
3 *Prælati ſuarum eccleſiarum ſunt legitimi adminiſtratores.*
4 *Prælatus an & quando ſine conſenſu ſuæ congregationis eccleſia adminiſtrationem exercere poteſt.*

DECISIO III. aliàs 466.

1 Confeſſio † Prælati a agentis præiudicat ec-
a cleſiæ ipſo iure, etiam ſi ſine conſenſu capituli agat. Circa quod dico, quòd prima
b pars dependet ab vno alio: videlicèt ſi Prælatus b
2 † dicitur adminiſtrator legitimus, & in quibus cauſis ſit adminiſtrator legitimus, & in quibus non, & hoc concernit ſecundam partem iſtius concluſionis. Dico enim quòd in cauſis, in quibus Prælatus eſt adminiſtrator legitimus ſuę eccleſiæ in agendo, confeſſio eius præiudicat eccleſiæ eo modo, quo præiudicat confeſſio adminiſtratoris legitimi, videlicet ſi ſit facta die iudiciaria, & per modum iuriſdictionis contentioſæ, & abſque colluſione & fraude. Hanc concluſionem probant iura clarè, extrà vt lite non conteſta. capitu. j. de confeſſis. cap. vltim. de re iudica. cap. ſuborta. de depo. cap. j. & cap. potuit. de locat. & conduct. & de cap. mo. capit. cùm dilectus. de electio. capitul. dudum. ij. Sed ibi in contrarium aliqualiter: licèt enim prædicta iura in ſyndico, vel procuratore eccleſiæ loquantur: fortiori ratione vigent in prælato, qui maius in statione ſuæ legitimæ adminiſtrationis ſibi competentis iure prælaturæ ſuæ cenſetur habere, quàm dicti procuratores & ſyndici, qui poſſunt conſtitui & reuocari. de procurato. cap. j. de iudic. cap. cauſam quæ. not. Archi. de teſtib. capi. præſentium. lib. vj. Hanc concluſionem ponit Cyn. poſt Pet. in l. vna. C. de confeſ. xv. q. de iſta parte eſt caſus in cap. ſi aduerſus. de in int. reſtit. lib. vj. Si intelligatur de confeſſione Prælati, quod aliqualiter videtur glo. ſonare. Si verò non eſſet adminiſtrator legitimus ipſius cauſæ & litis: tunc ſtatur eccleſiæ. de pœnitentia diſtinct. j. per rationem contrariam. & hanc ſecundam partem poſuerunt etiam Petr. & Cyn. in l. j. præalleg. & gloſſ. quæ dicit, quòd requiritur conſenſus ſui capituli. ita no. xxij. diſtin. can. de Conſtantinopolitana. in penulti. glo. per cap. j. de procura. & cap. cauſam quæ. de iudic. Quę argumenta & glo. videntur ſequi dictum gloſſ. in capit. præſentium. præalleg. Videamus igitur in quibus cauſis ſpectat hoc caſu legitima adminiſtratio ad Prælatum. Et ad iſtam concluſio-
3 nem reſpondet tex. quòd † Prælati ſunt adminiſtratores ſuarum eccleſiarum legitimi, & monaſteriorum & congregationum, & pro eis in iudicio ſtare poſſunt defendendo. capitul. edoceri. de reſcriptis. & agendo: vt in capitul. cùm deputati. de iudic. & probatur ff. quod cuiuſque vniuer. no. l. cuncti. Excipit textus vnū caſum, videlicet ſi bona prælaturæ de bonis congregationis ſunt diſtincta omninò: vt in dicto capitulo edoceri. in fine, quod excipit omninò, id eſt, etiam quò ad adminiſtrationem. Nam ſola diuiſio non tolleret Prælato legitimam adminiſtrationem, niſi poſt diuiſionem bonorum congregationis à bonis Prælaturę diſcreta eſſent, & de adminiſtratore prouiſum: vt pulchrè ponit Innocen. in dicto capitul. edoceri. Sed diceret ali-
4 quis ſi eſt ita, quòd † adminiſtratio legitima pertineat ad Prælatum, videtur quòd debeat eam exercere cum conſenſu ſuæ congregationis: vt de procuratorib. capitu. j. de iudic. cap. cauſam quę. Sed vt dicit Innocen. hic non reperitur, quòd adminiſtrator legitimus de iure non teneatur cum conſenſu alterius ſuam adminiſtrationem exercere: qui reſpondet valde bene ad alia iura prędicta. Contradicit tamen, quòd in arduis tenetur requirere conſilium in iudicio, & ut in extraiudicijs: vt capitul. nouit. & cap. quanto. de his quę fiunt à prę. Et iſta eſt veritas: ſaluo quòd aliqui dicunt, quòd imò debet habere cōſenſum. & hoc conceditur gratia collationis. Sed nihilominus his non obſtantibus dico, quòd ſi agat Pręlatus ſine conſenſu capituli, vel conuētus, valet quod facit ſine dubio in non arduis: patet hoc per d. cap. edoceri. & d. capitul. cùm deputati. & etiam in arduis, licèt capitulum per ſuum conſenſum non adhibitum poſſet contradicere, & petere quòd mutaretur, quod factum foret eius conſenſu ſpreto, aut eo ignorante. Quod patet ex eo, quòd quando expeditio alicuius negotii pertinet primò ad aliquem iure ſuo, licèt ex poſtfacto forma adijciatur ſibi, ſecūdum quam debet facere, videlicet de conſenſu vel conſilio alterius: quod facit dicta forma ſeu conſenſu non adhibito non valet. Hanc regulā videtur poſuiſſe gloſ. ordin. in Clemen. j. de iure patrona. ſuper verbo, prohibitionem. & Innocen. de rebus eccleſi. non alienandis. cap. dudum. libro ſexto, vbi dicit, quòd vbi conſenſus requiritur, quòd ſufficit, quòd interueniat ex poſtfacto: & tamen ſi actus ex pòſt facto eſſet nullus, hoc non ſufficeret, vt ipſemet dicit, & probat capitul. auditis. de electio. Et iſta regula

ſatis

ſatis probatur per capitul. j. & iij. de his quæ fiunt à præ. cum ibi no. Certum enim eſt, quòd adminiſtratio de iure communi eſt ſolis prælatis cõmiſſa; licèt ſuperuenerunt iura arctantia prælatos ad requirendum conſilium, vel conſenſum. igitur &c. not. per Inno. & alleg. de arbitr. c. cùm olim. ne ſede vacan. c. j. libr. vj. per Archid. & per hoc ſecunda pars concluſionis eſt expedita. & quæſtio ex toto verificata, præterquàm in vno caſu excepto, de quo, &c.

ADDITIONES.

a Confeſsio prælati. Adde his quæ hic dicuntur, ſcilicet an cõfeſsio prælati præiudicet eccleſiæ. Bald. in l. in cõtractibus. §. ſed quoniam. verſi. quæro quid in tutore. C. de nõ numerat. pecun. per Anto. de Butr. Imol. & Sicul. cap. fin. de præſcript.

b Si prælatus. Adde deciſ. Capell. Tholoſ. 79. incip. item fuit quæſitum ſi prælatus.

EPITOME.

Si reus dixerit ſe certo tempore poſſediſſe: & demum procurator eius in libello, ſeu articulis dicat actorem feciſſe quò minus poſſet poſſeſsionem habere: concordanda eſt confeſsio domini cum dicto alterius partis.

DECISIO IIII. aliàs 471.

IN cauſa beneficiali reus prouocatus ad cauſam confeſſus eſt ſe poſsidere in principio cauſæ: & ita ante litem motam in impetratione nouæ prouiſionis, quæ obſtante reſeruatione non valebat, & ita aſſeruit, ſi procurator eius poſtmodum deducat in libello & poſitionibus ſuis, de tempore tamen ſequenti, actorem feciſſe quo minus reus ipſe potuiſſet poſſeſsionẽ habuiſſe, actoremque poſſeſsioni incũbere ipſo actore etiam hoc aſſerente, concordanda eſt dicta confeſsio procuratoris cum ipſa confeſsione, & aſſertione rei, propter temporum diuerſitatem. argu. de teſtib. c. cùm tu. & C. de furt. l. manifeſtiſsimi. & de accuſatio. c. cùm dilecti. maximè, quia non eſt veriſimile procuratorem voluiſſe contra producta per dominum confiteri. produxit enim in facto iſto inſtrumentum poſſeſsionis adeptæ ante litem, & nouam prouiſionem: & cõtra aſſertionem dictæ ſuæ partis principalis voluiſſe certa ſcientia confiteri. maximè etiam quia non eſt veriſimile dominum illud voluiſſe ſub clauſula generali: & ideò non eſt veriſimile procuratorem id potuiſſe: præſertim quia verba, quò minus, poſſunt etiam habere bonã interpretationem ſi recipiátur cũ iuris effectu; vt ff. quod quiſq; iu. l. j. in fi. ſcilicet quò minus potuit habere cũ effectu: quia nõ videtur verſum quod nõ durat verſum. ff. de in rem verſo. l. ſi pro parte. §. verſum. Facit tamẽ dubiũ no. Barto. de verborum obligatio. l. qui autẽ. vbi videtur notare, quòd dicta interpretatio d. c. cũ tu. quæ habet locũ in teſtibus & inſtrumentis ex iuris diſpoſitione, & non habet locum in depoſitionibus partis cuiuſdam: quia primi probant & ſecundi non, ſecundum dominum Corſien.

De Probationibus.

EPITOME.

Literis Epiſcopi ſuo ſigillo ſigillatis ſine notarij & teſtium ſubſcriptione, creditur in his, quæ ad ſuũ ſpectant officium. Vel ſic, Literis aſſertiuis Epiſcopi ſuo duntaxat ſigillo munitis in extraiudicialibus ad eius officium ſpectantibus creditur: quamuis eis pro collatione ordinaria non ſtetur in præiudicium apoſtolici impetrantis, nec pro facto proprio ipſius epiſcopi hoc dicit.

SVMMARIA.

1 *Sigillum Epiſcopi ex generali conſuetudine authenticum reputatur.*

2 *Literis Epiſcopi non creditur contra impetrantem apoſtolicum.*

3 *Promoueri non debet quis ad eccleſiaſtica carnali affectu.*

DECISIO I. aliàs 22.

a FVit [a] dubitatum vtrùm credatur literis Epiſcopi ſolo ſuo ſigillo ſigillatis ſine tabellione, & teſtibus ſuper reſignatione ex cauſa permutationis facta in manibus ſuis, & per eum admiſſa, & collatione ſubſecuta. Et licèt in hoc dubio poſſent fieri plura argumenta, & allegarirationes Doctorum pro & contra, recitatæ in cap. poſt ceſsionem. de proba. & xj. quæſt. iij. can. curæ. per Io. & Archi. tamen attenta generali conſuetudine totius orbis, qua reputatur ſigillum Epiſcopi authenticum, quam etiam ſeruat Palatium apoſtolicum in his, quæ ſpectant ad ſuum officium, & quę inter ſubditos ſuos extra cauſam eius propriam fidem facit: dummodo non procedat vt iudex: quia tunc ſecus: vt in c. quoniã cõtra. de probat. & de teſti. c. cùm à nobis. Fuit per omnes Dominos determinatum, & concluſum, quòd in caſu prædicto literæ Epiſcopi facerent plenam fidem, dummodò omnia in literis ſuis contenta coram eo, & per eum vno & eodem tempore facta, & completa exiſtant, aliàs non facerent fidem: niſi de vltimo actu ſuo partium. prout not per Inno. in dict. c. quoniam contra. Ratio prædictæ concluſionis patet per ſuperiùs dicta: quia omnia & ſingula præmiſſa ſpectant ad officium ſuum, & inter ſubditos ſuos extra iudicium per eum expediuntur. de renunci. cap. admonet. de rer. permut. c. quæſiuit. & c. vno eo. ti. li. vj. Pro qua concluſione faciunt expreſsè no. per Innoc. & Hoſti. in c. j. & ij. de fide inſtrumẽ. & not. in dict. capitul. poſt ceſsionẽ. per Hoſti.
2 Non obſtat ſtylus † Palatij, quo cauetur, quòd non creditur literis Epiſcopi contra apoſtolicum impetrantem, in quibus Epiſcopus diceret ſe primò contuliſſe beneficium, quàm Papa, ſeu eius executor: non quia ſigillum eius non ſit authẽticum: quia imò eſt, vt ſuprà dictum eſt; ſed propter fraudem quæ timetur: quia ſæpè, imò quaſi frequẽter accidit, quòd Epiſcopi, vel corũ cancellarij cõtra apoſtolicos impetrantes anticipant datas. Et quia fraus & dolus nemini debet patrocinari: & vt malitijs obuietur. de

reſcrip.c.ſedes.& c.ex tenore. ff. de rei ven.l. in fundo.eſt iſtud in palatio apoſtolico inuentum, in quo etiam ſeruatur, quòd literis Epiſcopi in cauſa propria fides nullatenus adhibetur. C.ne quis in cau ſu. in rubro & in nigro.& iiij.queſt. ij.can.ſi teſt.s. §. nullus. Sed in hoc caſu, videlicet vltimæ collationis factæ per Epiſcopum cõtra apoſtolicũ impetrantẽ quodãmodo Epiſcopus videtur ferre teſtimonium in cauſa propria, vt ipſe collationem ſuam propriã factam forſan in perſonam fratris, nepotis, & cõſanguinei, aut familiaris, collationi apoſtolicæ factæ alteri perſonæ ſibi extraneæ præferre poſſet. & ita ſolebat ſemper dicere in cõſi. reuerẽdiſsimus in chriſto pater dominus Petrus de Sarcena ſanctæ Ro. eccleſiæ Cardinalis dũ erat in Rot. Prætereà poſſet etiam aſsignari alia ratio diuerſitatis quare in primo caſu noſtro creditur literis Epiſcopi, & non in ſecũdo: quia in primo caſu non poteſt fieri collatio alteri, quàm permutãti, per clem. vnicã.de re. permu.& ſic quodãmodo illa collatio eſt neceſſaria: quia de neceſsitate iuris non poteſt fieri alteri. In ſecundo verò caſu eſt locus gratificationi. & poteſt cõferre cui vult: vt legi. & not.de præbẽ.cap.relatũ. & de reſcript.c.tibi

3 qui, lib.vj. Sed Prælati modernis † temporibus plus ſequẽtes carnalitatis affectum, quàm iudicium rationis, ſæpè ex inordinata affectione promouent ſuos: vt in cap. graue. de præbend. & machinantur omnes fraudes, quas poſſunt cõtra apoſtolicos impetrantes, de renun.c. ij. li vj. de conceſſ. præben. cap. j. eo. lib.

ADDITIO.

a Fuit dubitatum. Adde ꝙ Abbas ponit iſtã deciſ. j. in cap.poſt ceſsionem. eod.hoc tit. de probat. & adde deciſ. 10. j. eod.

EPITOME.

Si in libello fit mentio de authentica ſcriptura, illa ante litis conteſtationem eſt edenda, ſecundum diſtinctionem hic poſitam. Vel ſic Actor faciens mentionem de aliqua ſcriptura, tenetur reo eam petenti antequàm libello reſpondeat. ſi tunc habeat, exhibere. h. d.

SVMMARIA.

1 *Scriptura authentica in aliquo libello mẽtionata ante litis conteſtationem eſt edenda.*

2 *Actor poteſt dupliciter facere mentionem ſui inſtrumenti.*

DECISIO II. aliàs 34.

a 1 SI in libello actoris fit mentio.[a] † de aliquo priuilegio, vel ſcriptura, quibus fundatur intentio libellantis, fuit dubitatum an illæ ſcripturæ, ſi petantur per reũ cõuentum, vt ante omnia exhibeantur, ſint exhibendæ antequàm reus compellatur reſpondere libello? Et licèt poſſent fieri ſuper hoc multa argumenta pro & contrà: finaliter fuit determinatum, & concluſum per omnes, quòd ſi actor habeat illas ſcripturas penes ſe, ita quòd in promptu poſsint haberi, & exhiberi, quòd tũc ante omnia cõpellitur ad exhibendũ, vt ſic per inſpectionem earũ reus poſſet deliberare vtrum velit cedere, vel contendere: & ſic loquuntur omnes leges titu. ad exhibendum. aliàs non compellitur illas exhibere: imò reus compellitur libello reſpondere: & proceditur ad vlteriora in cauſa, & in termino ad procedendum omnia, actor, ſi voluerit, illas producet: & ſi fuerit contentio inter partes, vtrũ prædictas ſcripturas actor habeat, vel nõ penes ſe, vel in breui poſsit habere, iudex poterit, & debebit ſuper hoc actori deferre iuramentum. de fi. inſtru. cap. cùm Ioannes. & de iura. cal.c.ij.li.vj. Hæc concluſio probatur per nota. per Inno.c.j.de probat.& Spe.tit. de inſtru. edi. §. nunc dicamus. verſicu. quid ſi quis. Quam cõcluſionem dixit dominus Ægid. verum niſi ſcriptura ſit talis, quæ debeat eſſe penes conuentum, vel cuius tenor ſatis exprimitur in libello: quia tunc ſine alia productione ſatis poſſet deliberare conuentus, & ita ceſſat ratio Innocẽ. terminus enim à ſtylo ſtatútus eſt ad producendum omnia.

ADDITIO.

a Fit mentio. Dominus Bartol. in l.edita.C. de edẽ

2 do, dicit, quòd aut fit mentio † de inſtrumento enunciatiuè: aut per modum limitationis. Si enũciatiuè vel demonſtratiuè, tunc non fit editio reo per actorem ad deliberandum. Si limitatiuè tunc aut reus debet habere copiam illius inſtrumenti, & non fit editio: vt in l.ij.ff.de eden. nec obſtat l.poſtquàm. §.ſi dies.ff.vt lega.no. caueatur. quia ibi fit editio ad ſui probationem, non ad deliberationem: aut reus non debet illud inſtrumentum habere: tunc bene debet fieri editio ſecundum diſtinctionem Innocen. Dicit Bald. in d. l. edita. in recollectis: quòd vbicunque reus ex facta mentione inſtrumenti poteſt reddi dubius, quòd ibi habet locum dictum Inno. vbi autem non poteſt fieri dubius, ibi non debet fieri editio ad deliberandum: cùm copia inſtrumenti non ſit de ſubſtantia deliberationis, ſed impertinens quantum ad ius deliberandi. facit l. vltima.C. de preci. Imper.offer. & adde quod habetur infrà eo. ti. deci. 5.

EPITOME.

Pertinentiam collationis ſufficit probare per reputationem & famam. Vel ſic Sufficit probare per famam, & alia adminicula, quòd collator erat in quaſi poſſeſſione conferendi. hoc dicit.

DECISIO III. aliàs 125.

SVfficit probare pertinentiam collationis per famam, & reputationem, & alia adminicula, puta per auditum, quòd beneficium, de quo agitur, conſueuit conferri per talem, & per inſtrumentũ admiſsionis illius, ad cuius collationem ſpectare dicitur: præſertim ſi impetrans habuerit ad collationem Epiſcopi. Pro quo facit ius cõmune. de elect.c.cũ eccleſia Vulterana. & xxj. diſtinct. can. in nouo. j. quæſt. iij. can. ſi quis Epiſcopus, de hæret. capitul. cùm ex iniuncto.

EPITOME.

Qui in vita poſſedit beneficium, præſumitur tempore obitus poſſediſſe.

DECISIO IIII. aliàs 154.

SI probetur aliquem tenuiſſe, & poſſediſſe certum beneficium in vita ſua, illud tempore obitus ſui adhuc præſumitur poſſediſſe niſi probetur contrarium. nam qui ſemel rem poſſedit, adhuc eam præſumitur poſsidere. ff. de acquir. poſſ. l. iij. §. in amittenda. & §. quòd ſi ſeruus. & ff. de procur. l. cum qui. Pro hoc faciunt notata Phi. & Hoſtien. & Ioan. An. in c. cùm ad ſedem. de reſti. ſpo. ſuper. iij. glo. & in Spec. de acto. & peti. §. ſequitur. ver. quid ſi ago.

ADDITIO.

a Si probetur. Contrarium tenet ibi glo. & in cap. cum eccleſia. de cauſa poſ. in gloſſ. ij. ad idē tenet gloſſ. in l. ſiue poſsidetis. C. de probat. ſed pro iſta deciſione videtur tex. expreſſus in c. olim. ij. de reſtitu. ſpol. ibi, dum dicit, vel etiam priùs habuiſſet &c. Ex quo textu clarè colligitur, quòd petenti reſtitutionem per interdictum vnde vi, ſufficit probare quòd iam poſſedit, etiamſi licèt non probet, quòd poſſederit ſpoliationis tempore. & hanc op. tenent Hoſtien. & Ioan. And. in d. cap. cùm ad ſedem. & Pet. & Cy. in præall. l. ſiue poſsidetis. Non obſtat ratio tenentium contrarium, qui dicunt, quòd quia poſſeſsio de facili perditur; ideò non præſumitur poſsidere, qui olim poſſedit. Nam hæc ratio non concludit: quia ſi faciliùs perdatur poſſeſsio, quā dominium: non propterea ſequitur, quòd non præſumatur hodie poſsidere, qui olim poſſedit: vt in d. §. in amittenda. & d. §. quod ſi ſeruus. hic alleg. ibi dum dicit, conſtat nos poſsidere, donec, &c. qui enim hoc dicit, probet: vt ff. de probationib. l. ei qui dicit. nam ſi dicam, quòd nunquam habui animum poſſeſsionē perdendi: magis eſt credendum mihi, quā dicēti, quòd animū depoſui poſsidendi, ex quo de animo meo quæritur: vt extrà de homicid. cap. ſignificaſti. & de pigno. actio. l. ſi creditor. & de ſenten. excommu. cap. ſi verò. ij. & ita teneas.

EPITOME.

Quamuis vna pars non compellatur alteri parti exhibere propria inſtrumenta, iudex tamen ex officio eam compellere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Iudicem non niſi magna ex cauſa partem ad exhibēdum ſua inſtrumenta cogere debere.*

DECISIO V. aliàs 213.

LIcèt pars actrix, vel rea non poſsit compelli ad edendum, ſeu producendum inſtrumenta, ſeu priuilegia ſua in iudicio: præſertim ſi aſſerat illa ſua propria & non communia: vt in l. qui accuſare. & l. ea quæ. C. de eden. & in c. j. de proba. vbi ponitur ratio. tamen iudex ex ſuo officio poteſt partem compellere ad illa exhibenda ſibi, & ipſe habet videre vtrùm ſint propria, vel communia, vel facientia ad cauſam, vel ne: vt ff. ad exhi. l. iiij. C. de eden. l. j. hoc verum ſecundùm dominū Æg. præmiſſa aliquali leui, & ſummaria cognitione: puta iudex petat à parte petente exhibitionem, quare id petat, & quid dicat, ſeu ponat verba ſaltem in effectu ipſum, ſeu ius ſuum concernentia. Alij Domini quaſi omnes dicebant ſolummodò ſufficere iuramentum partis, quòd malitiosè non peteret illud. Reuera Inn. in cap. j. de probatio. ſuperiùs alleg. circa medium, videtur declinare in opinionem
1 domini Ægidij, vbi dicit, quòd † iudex niſi ex cauſa magna deberet cogere partem ad exhibendum ſua inſtrumenta, quæ habet penes ſe. vt ibi: alios verò facilius cogere poterit ad exhibendum. & ſic dicit intelligendum l. iij. §. penul. ff. ad exhiben. & idem dicit Specul. titu. de inſtrumen. edi. §. videndum reſtat. verſic. & not. ex præmiſsis. in fin. & verſic. & not. quòd ſi lite pendente. & vide ibi in Specul. in prædicto verſic. & not. ex præmiſsis. quæ ſunt inſtrumenta communia & edenda, & quæ non. qui remittit ad Innocen. in dicto capit. j. vbi plenè per eum.

EPITOME.

Pro inſtrumentis producendis non datur remiſsio ſed bene pro ſignis & ſigillis recognoſcendis.

DECISIO VI. aliàs 218.

LIcèt pro inſtrumentis producendis in cauſa per appellationem, vel de ſpeciali mandato ad Curiam deuoluta ſeu commiſſa non detur re
a miſsio ad partes: a prout legit. & not. in cap. ſtatuimus. de electio. & capit. cupientes. libr. vj. & capit. cordi. de appellatio. eod. libr. Tamen ſi inſtrumenti producti ſigna, ſigilla, & notarij negentur, pro illis probandis in partibus, ſi nullo modo poſsint probare in curia, bene eſt concedēda remiſsio: quia illa ſunt probanda per teſtes, quos ſecum ducere non poterat ad curiam, nec tenebatur: prout in d. locis legit. & not. Præterea licèt pro dilatorijs exceptionibus, & alijs præambulis, vel incidētibus ſeu emergētibus in cauſa regulariter non detur remiſsio extra Curiā, de priuileg. c. cùm olim eſſemus. & per Ioan. Andr. de appellat. c. j. & in Specul. tit. de dilat. §. j. ver. ſed etſi. & de excep. c. pia. & ibi per Io. Mo. Archid. & Ioā. And. in nouel. tamen pro exceptionibus peremptorij, puta contra teſtes, vel aliàs bene conceditur remiſsio ad partes. de fideiuſſor. capitul. conſtitutus. de teſtib. c. ex parte Adæ. & capi. de teſtibus. & de except. c. j. cum ſimilibus. Sed in caſu propoſito totum ius partis periret, ſi huiuſmodi ſigna, ſigilla, & notarij nō probarentur: ergo, &c. de teſtib. cap. Albericus, & c. ſignificauerunt.

ADDITIO.

a Remiſsio ad partes. Sed an ſuper attentatis ſit ad partes concedenda remiſsio, vide deciſ. 4. & ibi addita, 5. vt lite pendente. deciſ. 7. de probat. in antiq. deciſ. 10. de appellat. in eiſdem.

EPITOME.

Sufficit ad colorandum poſſeſſorium dicere in articulis ſe in beneficio canonice inſtitutum, & poſſediſſe, ac ſpoliatum fuiſſe.

SVMMARIA.

1 *Petenti reſtitutionem beneficij debet probare coloratum titulum ſpecificum: vnde ſufficit dicere in libello quòd canonicè poſſidebat.*
2 *Beneficij reſtitutionem petenti incumbit probatio legitimæ inſtitutionis.*
3 *Sententia reſtitutionis non fertur, niſi probato, vel exhibito titulo colorato.*
4 *Præſcriptionem probare volenti an ſufficiat dicere ſe legitimè præſcripſiſſe.*

DECISIO VII. aliàs 257.

1 SI quis † dicat ſe beneficium aliquod canonicè, & legitimè poſſediſſe, & ſpoliatum eſſe petens ſe reſtitui, licèt non producat ſuam inſtitutionem, nec dicat per quem fuerat inſtitutus, dicebant omnes Domini (me & vno alio Domino exceptis.) articulum huiuſmodi fore admittendum ad probandum in Curia, & extra: quia tunc poterat producere ſuam inſtitutioné, & inductionem, vel probabit per teſtes. de teſtib. cap. præſentium. lib. vj. Mihi videbatur articulum nimis vagum, incertum, & confusè dictum: ergo non eſſe admittendum: quia non eſt vagandum cum detrimento alterius. ff. de dolo. l. item exigit. & ff. de iniur. l. prætor edixit. & de electi. c. vt circa. cum ibi not. per Archid. lib. vj. Præterea verbum, canonicè, eſt verbum iuris, quod non cadit in mentem teſtis. ergo, &c. de teſtib. c. cùm cauſam. & quia ad canonicam inſtitutioné requiruntur multa, de quibus in c. j. de reg. iu. li. vj. ergo &c. Allegabam etiá pro non admiſſione dictum Inno. in c. ex parte. & c. ex literis. de reſt. ſpo. & dictum Archid. de eo qui mittitur in poſſeſ. c. vnic. lib. vj. † qui dicunt, quòd
2 petens reſtitutionem beneficij, oportet probare ſe poſſeſſionem habuiſſe ab illo, qui habuit authoritatem inſtituendi, & quia p edictus articulans nec de illo alio aliquid dixit, ſeu deduxit in prædicto ſuo articulo, mihi & prædicto Domino meo videbatur non eſſe audiendum: præſertim attento ſtylo noſtro: quia non admittimus aliquem reſtitutionem petenté in beneficialibus, niſi exhibeat, & producat aliquem titulú coloratum: propter not. dictorum Doctorum, & Ioan. And. & Paul. in Clem. vnic. de cau. poſ. & plenius per Io. And. in add. Spec. tit. de reſt. ſpol. in princ. Ad quod vltimú reſpódebatur aliud eſſe in probationibus. aliud in probádis arti-
3 culis. Si loquamur † de probationibus, & ſententia reſtitutionis ferenda, illa nunquá fertur, niſi probato, ſiue exhibito titulo colorato: & ſic loquútur prædicti Doct. Si verò loquamur de probandis articulis, túc enim ſufficit deducere colorá, ſiue canonicum titulum, & illú poſteà per literas, vel per teſtes probare: quia ſatis deducitur dum dicit ſe canonicè inſtitutum. Nec prædicta incertitudo, ſiue generalitas obſtat, quia illa poteſt per dicta teſtiú, ſiue productionem inſtrumétorú ad certitudiné, & ſpeciem reduci: maximè quia prædicta materia nó eſt obiectiua, ſed eſt de iure dantis, quæ non requirit tam exactá ſpecificationem. de electio capit. cóſtitutionem. in Clemen. Præterea ſi teſtes dicunt, vel per inſtrumenta, ſeu literas appareat beneficiú collatú, & ſe inſtitutum per talem, & quòd ad collationé illius cóſueuit pertinere collatio & inſtitutio, eſt ſatis: ná apparet ipſum canonicè inſtitutú. & ſic verbú, canonicè, per factú probatur, & declaratur. Ad quod etiá inducebatur dictú Inn. & Hoſtié. ac Ioá. And. poſt eos in cap. fraternitatis. de teſti.
4 † vbi dicunt, quòd ſufficit volénti probare præſcriptioné, allegare, & dicere; quòd legitimè præſcripſit: licet nó dicat per xl. annos. Pro quo etiá faciunt nota. in capitu. cùm eccleſia Sutrina. de cauſa poſſeſſio. & proprietat. & meliùs in cap. cùm de beneficio. de præbend. libr. vj. & in cap. Romana. de electíon. ergo dicebát non obſtare ſecundú rationé meam. Reuera ego id capere nó poſſum: quia ex facto & actibus ius oritur, & elicitur: & licèt illa generalis narratio, videlicet, quòd ſibi canonicè ſit prouiſum, ſufficeret in libello ad effectum inferendæ cóncluſionis: tamen in proceſſu deſcendendú eſt ad ſpecié probationis ad effectú: prout leg. & not. in c. cú ad ſedé. de reſtitu. ſpoliato. & de probat. cap. licet. Ité licèt generalia, ſi eſſent probata, acta ſufficerent in repellendo: non tamen ſufficerent, nec ſufficiút in proponendo. ſecundùm Archi. in d. capit. vt circa. ſuper ver. omnia & ſingula. & facit clemé. conſtitutionem. de elect. in ſi. Probatur etiam hoc per ſimile. Nam licèt ſufficiat proponere, & dicere in libello aliquam rem ad ſe ſpectare iure dominij vel quaſi: oportebit tamé poſteà aliquá cauſam, ex qua cauſatur dominiú, in proceſſu ſiue in articulis deducere, & probare, aliàs nó poſſet ſequi cógrua ſentétia. pro quo optimè faciút ea quæ le. & not. in c. abbate. de re iu. li. vj.

EPITOME.

Si mandatur Auditori, quòd ſi per euentum litis cóſtiterit neutri litigantium ius competere, prouideatur ſufficientiori de huiuſmodi ſufficientia poterit ſe informare per teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Literatura & ſufficientia alicuius per teſtes probari poteſt.*

DECISIO VIII. aliàs 270.

1 SI mandetur Auditori, quòd † ſi per euentum litis ſibi conſtiterit neutrum litigantium ius habere in beneficio, prouideat ſufficientiori: de huiuſmodi ſufficientia a poteſt ſe informare per teſtes quis eorum excedat alium in literatura, moribus, vita, nobilitate, ætate, & conuerſatione: & ſecundùm hoc iudicabit vnum ſufficientiorem alio. Pro hoc alleg. vnum dictum Innocen. in cap. licèt. de tranſlatio. epiſc. in vlti. gloſſ. Ego verò allegaui ſtylum

Curiæ

Curiæ, & Cancellariæ, vbi omni tempore docetur per teſtes de ſufficientia impetrantium ante confectionem literarum: & etiam omnia prædicta probantur, & probari poſſunt per teſtes quòad electos abſentes, promotos, & confirmatos ad epiſcopatus. facit etiam clemen. Romani. de iureiuran. Sed reuera hæc omnia iura, & prædicta procedunt de examinatione & probatione extraiudiciali. Sed ex quo hic loquitur de prouiſione facienda in iudicio, quæ habet vim quaſi adiudicationis, voluit dominus Frã. dicere quòd perſonæ deberent vocari, videri, & examinari: quod reuera bene poſſet procedere quòad literaturam, ſiue ſcientiam, de qua non poſſet alio modo conſtare, niſi per examinationem perſonæ: prout leg. & not. in cap. ſi fortè. de elect. lib. vj. quod crederem verum, niſi poſſet conſtare per teſtes, vel literas vnum graduatum in aliqua ſcientia, & alium non graduatum, & ſic illum præſumptiuè magis idoneum ratione gradus. Sed vbi ambo haberent gradum, nec poſſet conſtare quis eorum eſſet literatior alio, tunc crederem procedere dictum domini Fran. aliàs non. Cæteras omnes alias qualitates crederem probandas per teſtes. arg. not. in dicto cap. ſi fortè. & in c. cùm olim. de elect. & c. poſtquàm. & in cle. iudices. de offi. deleg. cle. vna de conceſſ. præben.

ADDITIO.

a Sufficiẽtia. Sufficientia ſiue idoneitas eſt duplex ſcilicèt intrinſeca: vt puta, quòd quis ſit caſtus, ſobrius, &c. & iſta idoneitas præſumitur. Sed quis non præſumitur idoneus circa extrinſeca: puta quòd ſit doctus, quòd ſcit cantare, legere, vel ſimile: & ſi opponitur alicui, quòd neſcit legere, vel cantare: tunc debet ſupponi examini. &c. de his per Abba. & Fel. in cap. fina. de præſum. vbi plenè de iſtis ſcribunt.

EPITOME.

Statur ſententiæ, quæ in rem tranſiuit iudicatam narranti proceſſum, & partis aduerſæ præſentiam, vel contumaciam, niſi probetur nullitas. Exceptione de nullitate proceſſus obiecta, cui incumbat probatio, an excipienti an executionem petenti. Pars præſumitur fuiſſe in ſententia præſens niſi contrarium exprimatur.

SVMMARIVM.

1 *Si contra ſententia executionem de nullitate proceſſus excipiatur: cui onus probandi incumbat.*

DECISIO IX. aliàs 301.

1 SI † petatur executio alicuius ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatam, & producatur inſtrumentum ſententiæ coram executore, in quo narratur commiſsio iudicis ſententiam proferentis, libelli oblatio, litis conteſtatio, & alia ſubſtantialia iudicij: & excipiatur per illum contra quem debet fieri executio de nullitate proceſſus: & negentur omnia prædicta in prædicto inſtrumento contenta: Fuit dubitatum cui incumberet onus probandi, an excipienti, vel executionem petenti? Ad quod reſpõdebatur prout Inno. reſpondet in terminis de offi. deleg. cap. cũ in iure. ſuper ver. de mandato. Aut continentur in dicto inſtrumẽto ſententiæ partẽ contra quã fuit lata ſententia, fuiſſe præſentẽ: aut non. In primo caſu incũbit onus probãdi excipienti. In ſecũdo caſu agenti: propter rationes quas ibi ponit, & etiam in cap. quoniam. de proba. & in capi. in præſentia. de renunc. per Ber. & Hoſtien. & vide etiam Ber. in ca. ad reprimendam. de offi. ordi. in glo. fin. & per eundem de re iudica. cap. ſicut. Compoſt. in capit. bonæ memoriæ. Maguntinenſi. de electio. tenet idem in abſente per contumaciam: cuius contrarium videtur innuere Innocen. in dicto cap. cũ in iure. cuius opinionem Innocẽ. intelligo in ficto cõtumace: opinionem verò Cõpoſt. in verb. cuius abſentiã, ſupplet Dei præſentia. de do. & cõtu. c. veritatis. & de arbi. c. j. lib. vj. & C. de iudic. l. properandum.

EPITOME.

Literis ordinarij vel delegati abſque notarij, & teſtiũ ſubſcriptione in præiudicium alicuius non creditur.

DECISIO X. aliàs 348.

a VOluerunt, & ordinauerunt Domini concorditer, quòd ſtylus [a] qui habet, quòd literis collationis beneficij factæ per ordinarium ſolo ſuo ſigillo ſine ſubſcriptione teſtium, & tabellionis non credatur in præiudicium impetrantium, propter præſumptam fraudẽ, & calumniã: hoc idem etiam ſeruetur in quocunque alio collatore, ſeu nũcio apoſtolico ad hoc habẽte poteſtatem conferendi beneficia certi valoris, & numeri, propter identitatẽ rationis, & maioris præſumptionis fraudis: & quòd recipiẽs beneficiũ ab illis teneatur probare, & illud ſit infra taxam in literis illius cõprehenſam, quæ eſt pars gratiæ ſuæ: & per illã taxã limitatur, aliàs collatio nõ valeret. de conceſſ. præbẽ. cap. vnic. in clemen. Contra primã concluſionẽ videntur multum obſtare not. Archid. in cap. ſi à ſubdelegato. de offic. delega. lib. vj. videlicet, quòd commiſsio & ſubdelegatio huiuſmodi probatur per literas ſolo ſigillo delegati ſigillatas. Præterea proceſſus facti per executorem gratiarũ apoſtolicarum probantur per literas ſolo eorum ſigillo ſigillatas: vt in Spe. tit. de remiſſ. §. vtile. ver. ſed nunquid remiſsio iudicũ. & per Ber. & Cõpoſt. de reſcript. c. capitulũ ſanctæ Crucis. & de elect. cap. ſtatuimus. per eundem libr. vj.

ADDITIO.

a Quòd ſtylus. Adde deciſ. j. s. eod. tit.

EPITOME.

Non obſtante publicatione teſtium non ritè facta, poſſunt ijdem teſtes, vel alij ſuper eiſdem articulis produci.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitiones quæ non tenent, habendæ ſunt ac ſi non eſſent receptæ.*

DECISIO II. aliàs 391.

SI ad inſtantiam partis producentis teſtes, pu
a blicantur atteſtationes [a] non ritè receptę: pu
ta lite non conteſtata, & partibus non voca
tis ad videndum eos iurare: dubitatur vtrum ea
dem pars poſſet eoſdem, vel alios ſuper eiſdem
articulis producere? Et videbatur aliquibus
quòd non: præſertim ſi didicit teſtificata, pro-
pter periculum ſubornationis: tum quia ſibi ip
ſi viam præcluſit, ſecundùm Genze. in cle. teſti-
bus. de teſti. ſecus verò ſi ad inſtantiam ſui ad-
uerſarij eſſet facta huiuſmodi publicatio: quia
tunc non debet præſtare impedimentum, quod
de iure non ſortitur effectum. de reg. iur. c. nõ prę
ſtat. lib. vj. Item quia in extraordinaria actione
1 & c. de accu. c. qualiter. vnde † depoſitiones quæ
non tenent, pro nõ receptis debent haberi. facit
quod no. ſuprà de teſti. c. cùm cauſam. & c. cùm
clamor. de proba. c. in præſentia. Per has eaſdẽ ra
tiones, & per d. cle. in prin. alle. fuit concluſum
contrarium. etſi ad inſtantiam producentis ſit fa
cta publicatio, & didicerit teſtificata. nã ſi ijdẽ
teſtes dicant id, quod primò, ſic ceſſat ſuborna-
tionis timor: aut dicant contrarium, & ſic non
reuelabunt eum, nec erit in probatis: & ſic in
vtroque caſu ceſſat ratio poſita in d. cle. teſtibus.
de teſti. quæ potiùs procedit in aduerſario volẽ
te producere teſtes ſuper articulis directè contra
rijs. Nec ob. no. in c. cùm in tua. & c. veniens. de
teſti. quæ potiùs faciũt pro opinione hac: quia
illa loquũtur in teſtibus ritè receptis, & ob aliud
primò, & ob aliud ſecũdo productũ: ſed hic nos
loquimur quãdo ad eundem effectũ, & ſuper eiſ-
dem articulis probandis producũtur: quia pri-
ma productio, receptio, & atteſtatio nihil value-
runt. Si verò nunc debitè recipiantur: & idem di
cunt, quod primò, valebit eorũ depoſitio. ſi depo
nãt contra. vel extra articulũ. nihil valebũt: nec
proderunt dicta eorum producenti. de teſti. c. de
teſtibus. & de proba. c. licet & de teſti. cogen. c.
prætereà.

ADDITIO.

a Publicãtur atteſtationes. Adde deciſ. 13. j. de te-
ſtib. Item an & quando publicatio atteſtationũ,
ſit impedimẽto, vt alij teſtes examinari nequeãt
Clemen. conſ. 83. vol. 4.

EPITOME.

Valet receptio teſtium à qua extitit appellatum ſi poſt appellationem, & deinde partis appellantis repoſitionem ijdem articuli admiſſi fuerunt, nec à tali admiſſione extitit poſteà appellatum. Vel ſic, Teſtium receptio tenet facta ſuper articulis à quorum appellatione fuerat appellatum: & in vim talis appellationis repoſitione ſecuta taliũ articulorũ admiſſio denuò facta fuit, à qua minime fuit appellatum. hoc dicit.

DECISIO XII. aliàs 392.

SI Auditor admittat articulos in aliqua cau-
ſa, & recipiat ſtatim teſtes ſuper illis: & poſt
eà ab huiuſmodi articulorum admiſſione
appelletur: & pars appellans per Auditorem in
ſtatum priſtinum reponatur: & poſteà iterum
ijdem articuli admittantur: & tunc non appel-
latur: fuit dubitatum vtrum receptio teſtiũ poſt
admiſſionem primam, & ante repoſitionẽ facta
valuerit? Et videbatur quòd non. Nã ex quo Au
ditor partem appellantem repoſuit in ſtatum in
quo fuit ante huiuſmodi admiſſionem, fateba-
tur ſe grauaſſe: & ideò reuocãdo grauamen, vide
licèt admiſſionem quæ fuit principalis, videba-
tur etiã omnia acceſſoria reuocaſſe, & ſic rece-
ptionem teſtiũ nil valuiſſe, aliàs non reuocaſſet,
nec ceſſaſſet grauamen cũ effectu. de ap. c. cũ ceſ-
ſante. & eod. titul. c. ſi à iudice. libr. vj. Dicceba-
tur, & cõcludebatur per omnes contrarium. Nã
licèt Auditor partem appellantem repoſuerit,
hoc fecit animo meliùs deliberandi. & nõ repel-
a lendi: ſed potiùs admittendi articulos: [a] quẽ ani-
mum poſteà declarauit eos admittendo: Nec etiã
ſecundũ omnes Dominos eſſet magnum pecca-
tum, ſi ſeruatis omnibus terminis rec p.rentur
teſtes ſuper articulis aliàs pertinentibus, & ad-
miſſibilibus nihil de admiſſione pronuntiando:
Imò ſecundũ aliquos eo ipſo quòd iudex teſtes
recipit, articulos admittit ſaltem tacitè, & ideò
iudices in partibus ſeruatis ſeruandis nunquam
ſuper admiſſione, vel repulſione articulorum in
b terloquuntur. [b] ſed teſtes & inſtrumenta recipiũ
tur ad probandũ eoſdem: & ſi actor probat ſuã
intentionẽ, procedunt ad diffinitiuam ſententiã
nec huiuſmodi admiſſio eſt de ſubſtãtia ordinis
iudiciarij: nec vitiat receptionem teſtium dum-
modò aliàs ſint pertinẽtes. pro hoc facit finis ca.
conſtitutionẽ. de elect. in clemen. Prætereà licèt
ab admiſſione prima articulorum fuerit appel-
latũ tamẽ nõ à receptione teſtiũ. nec à ſecũda ad-
miſſione, quę declarat primam bonam, & cano-
nicam: ergo.

ADDITIONES.

a Admittendi articulos. Articuli quot modis dicũ
tur, & an poſſint iterum produci. Adde Bald.
in marga. in verbo, articulus. ver. final.
b Interloquuntur. Iudex tamen debet articulos
examinare, ſi ſint tales, qui probati releuant par
tem producentem: vt habetur per Spec. de of.
om. iud. §. de ſeruitu. ver. ſi poſt lit. conteſt.

EPITOME.

Teſtes qui infra terminum peremptorium datum ad probandum iurauerunt dicere veritatem, de rigore iuris poſt terminum examinari non poſſunt: ſed de æquitate ſic, ſi iudici videbitur, & parti non poſsit negligentia imputari.

SVMMARIA.

1 *Teſtes iurãtes intra terminũ ad probandum datũ depo nere: an lapſo termino poſsint cogi deponere?*
2 *Obligatus ad duo non liberatur vnum adimplendo.*
3 *Inſeparabiliũ vno vitioſo omnia redduntur vitioſa.*
4 *Probatio eſt rei dubiæ oſtenſio per argumenta fidem faciens.*
5 *Inualidum vel nullum alio firmatum non conſideratur ſecundùm ſe, ſed ſecũdùm id, quòd ipſum validat.*
6 *Iuriſdictio iudicis per citationẽ perpetuatur, alias peritura: ſimiliter & teſtium receptio, & actio tempore peritura.*
7 *Probationum facultas non eſt anguſtanda.*

DECISIO XIII. alias 495.

1 EXtra Rotam fuit † dubitatum, ſi dato pe-
remptorio termino ad probandum, teſtes
infra illum producti fuerunt, qui in dicto
a termino iurauerunt, ᵃ& non depoſuerút: & per
producentem ſtetit, quo minus depoſuerunt:
querebatur nunquid poſsint dicti teſtes poſt
terminum examinari: ita quòd examinatio, &
depoſitio eorum valeat, & ſtandum ſit dicto eo-
rum de iure? Iſtud dubium decurrit mihi in
Rota tempore, quo auditoratus officium exer-
cebam: & in meis deciſionibus erat vna deciſio,
quæ communiter non habetur: & adeò erat cor
rupta, quòd nulla bona ſententia haberi poterat
ex eadem: ſed prout concipere potui ex ea, & ex
verbis Doctorum ſcribendum, correxi, & ad ſa-
num intellectum reduxi: prout infra deſcribitur
additis etiam aliquibus. Et primò allegatum fuit
quòd non ſunt examinandi parte aduerſa ſe op-
ponente: pro qua parte fuit allegatum dictũ Spe.
in ti. de teſte. §. qualiter. ver. is quoque. & per Ia.
de Are. in l. damni infecti. §. Sabini. ff. de dam. in-
fec. & per Archi. & Io. And. in nouel. in c. pia. de
exc. li. vj. & per eundem Archi. xxx. q. ij. fin. Secú
dò probatur ſic. Res quę aſſumpſit ſibi principiũ
ſine effectu cũ dependentia ad aliud perficiẽs ad
validum effectum deducta, ſeu ad id quod depen
debat, iudicatur ſecundum finem, & euentum e-
ius, à quo depẽdebat, & ex tunc, & non prius: vt
ff. de reg. iur. l. quæ legata. & C. de condi. inſer. l.
ſi vxorem. & ff. de verb. obli. l. ſi rem. & commu.
prædi. l. receptũ. & ff. de aqua plu. arcé. l. in cõce-
dendo. Sed probatio licèt aſſumat principiũ per
iuramentum: id tamen procedit ſine valido effe-
ctu ante depoſitionem, & cũ dependentia ad di-
ctum, ſeu depoſitionem teſtium. ad id ergo deue-
niens ex tunc ſecundum tempus eius debet iudi-
cari. ergo tãquam facta poſt tempus nulla & in-
2 ualida probaretur. Tertiò † qui debet duo face-
re: faciendo vnum, pœnã non euitat: vt in l. Cel-
ſus. ff. de arbit. & de dolo & contu. c. cùm dilecti.
Sed ille qui debet probare, duo debet facere: ſci-
licèt teſtes facere iurare, & deponere. ſi vnum fa
cit, & non aliud: non euitat pœnã, quę eſt aduer-
ſarij victoria. arg. l. j. C. de ordi. iud. & nihil actũ
eſſe dicitur, cùm aliquid ſupereſt ad agendũ: vt
l. cùm Sillanianum. C. de ijs quib. vt indig. Quar-
tò quãdo duo ſunt, quorũ vnũ tendit ad implen-
dum, ſeu ad infirmãdum aliud: & in eo quòd ha-
bet firmare, eſt vitium & impedimentum, totum
redditur vitioſum: vt ff. rem ratam hab. l. rerum.
Sed depoſitio habet implere, ſeu firmare iuramẽ
tum, & ſine eo nihil eſt. Si ergo in depoſitione eſt
vitium, eo quòd tempore incongruo facta eſt,
totum debet vitiari. Item nec dictum ſine iura-
mento, nec iuramentum ſine dicto eſt aliquid:
3 & in duobus † inſeparabilibus ex vitio vnius
redditur alterum vitioſum: vt. l. j. §. j. de aqua
quot. & æſt. & ff. de arb. l. piriti. §. id quod. Quin
tò, iura denegantur contemptoribus ſui iuris:
vt C. de annali excep. l. j. in fin. Debet enim reus
eſſe ſollicitus facere vocari teſtes, vt deponant:
& facere eos cogi per remedia prætoris, quę ſunt
multa: vt C. de inoffic. teſta. l. contra maiores.
& C. de annali excepti. l. j. vnde potuit de negli-
gentia iudicis conqueri ſi per eum ſtetit: vt C.
de ſacra. al. l. j. non enim proceditur ex mero iu-
dicis officio hoc caſu, nec ad officiũ iudicis per-
tinet teſtium examinatio ſine partis requiſitio-
ne. de accuſ. capitul. qualiter & quando. ſed ad
requiſitionem partis teſtes ſunt examinandi &
cogendi: vt iij. quæſt. o. ix. capitul. fina. & ita de-
bet vni parti deferre, vt alteri parti non faciat
iniuriam: vt C. de ſta. & imagi. l. vt virtutum prę
mia. & ij. quæſtio. iij. queritur. & alibi dicit Pa-
pa, ita ſumus in iuſtitia debitores, vt alijs iniu-
riam non faciamus: vt extrà de foro compet. ca-
pitul. ex tenore. & poſt terminum ita debet au-
dire vnam partem, ſi ius alterius non fiat dete-
rius: vt ff. ſi quis cau. l. & ſi poſt tres. Sed hic, ſi
teſtes reciperentur, ius partis efficeretur dete-
rius, & in totum tolleretur per exceptionẽ pro-
bandam, quæ probata non eſt ff. de peti. hære. l.
deperditum. & ff. de tributo. l. illud. §. minus. Sex
tò, non ſunt teſtes examinandi ex eo: quia iudex
poſt terminum non debet eos audire. l. manci-
piorum. ff. de optio. legat. & ff. de accuſ. l. Ti-
tia. & C. de ingen. manu. l. diffamari. maximè
cum iuri ſuo reus renuntiaſſe videatur: vt l. ſi eo
tempore. C. de remiſſion. pigno. aliàs nullus eſ-
4 ſet litium finis. Septimò, probatio † eſt rei dubiæ
oſtenſio per argumenta faciens fidem: vt not. C.
de proba. ſuper rubrica, & hoc idem tenet ibi
Azo in ſumma. Cum ergo aſsignatus eſt termi-
nus ad probandum, & per conſequens aſsigna-
tus eſt ad oſtendendum, ſed per ſolum ſacramẽ-
tum teſtis nihil oſtenditur in termino dato ad
probandum ergo concluditur depoſitio teſtium
inualida, per quam res dubia oſtenditur, & non
clara. Octauò probatur ſic. Confirmans trahitur
ad tempus confirmati, & non econtrà: vt l. ſi fun
dus. in fin. ff. de pigno. & l. non ſolùm. & l. fin. C.
ad Macedo. Cùm ergo ſacramentum depoſitio-
nem corroboret, & ex ea fides iudici inſurgat:
magis dicimus ipſum ſacramentum tradi ad tem
pus depoſitionum, quam econtrà. Simile nos vi-
demus. Nam cùm teſtamentum confirmet codi-
cillos: codicilli tamen trahuntur ad tempus te-
ſtamenti. & hoc pro, quia confirmatũ non redu-
citur ad tempus confirmantis: vt l. ſi certarum. §.
ſi miles. ff. de iure codicillo. Quid plura? termi-
nus non eſt datus ad teſtes producendum, ac iu-
rari, & recipi videndum, ſed ad probandum: er-
go probatione non facta excluditur pars. ff. de
iudic. l. ad peremptorium. cum l. ſequenti. & C.
de accuſa. l. ea. & l. mancipiorum. & l. diffama-
ri. ſuperius alle. & de excep. capitul. paſtoralis.
In contrarium quòd dicti teſtes ſint examinandi
b poſt terminum, ᵇ probatur ſic. Fides teſtium re-
ducitur ad ipſum iuramentum: vt l. ſi quando. C.
de teſtib. ergo ſecundùm tempus iuramenti iu-
dicare debemus: vt l. aſſ. tom. ff. de hære. in-
ſtit. quia quando duo ſunt vnum propter a-
liud. iudicandum eſt tantum ibi vnum eſſe: vt l.
Titius. & l. Iulianus. ff. de condit. & demonſt.
Sed fides teſtis eſt propter ſacramẽtum: vt l. iuſ-
iurandum. C. de teſtib. ergo &c. Secundò, pro-
batio ad quam fuit terminus ſtatutus, videtur aſ
ſumpſiſſe principium à tempore iuramenti, &
termina-

terminationem tempore depoſitionis & dicti:
ſed lege cauetur, quod vno tēpore initiata poſt-
eà trahuntur ad tempus initij: & ex eo & ſecun-
dùm id tempus facta cenſentur: vt ff. de ſolu. l.
ſub conditione. & C. de re. permu. l. ex placito. cũ
ſi. Sed in caſu propoſito, probatio inchoata eſt
tempore iuramenti: & ſic infra dilationem termi
nata. Demum trahitur ad initium ſui, & ſic in-
fra terminum, & ex dicto tempore facta eſſe cen
ſetur: ergo valida eſt dicenda, & eſt ſtandũ. Huic
accedit illud generale, videlicet quòd rati habi-
tio retrotrahitur. ff. ad Maced. l. j. in fin. & l. do-
nationes. C. de donat. inter virum & vxo. Ter-
tiò, ſi initiata, & poſteà terminata non trahe-
rentur retrò, vt dixi: tamen iudicari debet effe-
ctus rei ex tempore, & ſecundum tempus initij:
vt l. quod tempore. C. de reſti. mili. ff. qui. ex cau.
ma. l. nec non. §. ſi quis ſæpiùs. & ff. ad leg. Falcid.
l. in quantitate. §. legata. & l. pœnales. §. annua.
& l. Plautius. Cùm ergo dicta probatio ſit iura-
ta infra terminum, effectus eius, ſtatus & fides iu
dicandus eſt proceſsiſſe ex tempore, & ſecun-
dum tempus initij, ſcilicèt iuramenti, & ſic va-
lida eſt cenſenda. Pro hoc facit, quia quando ali-
quid componitur ex duobus, iudicatur ſecundũ
id, quod eſt potentius: vt l. quicquid. §. cùm in
partes. ff. de acquir. re. domi. & ff. de ſtat. homi. l.
quæritur. Sed principium potentiſsima pars eſt.
Et ideò ſi principium ſuadet vnum, & finis aliud:
iudicandum eſt ſecundum principium, & non ſe
c cundum finem. ᶜ Quartò. quando † aliquid in-
5 ualidum, vel nullum firmatur ab alio, non iudi-
catur ſecundùm ſe: ſed ſecundùm id, quod facit
ipſum validum. probatur in l. ſi quis priore. ff.
ad Trebel. Inſtit. qui. mo. teſtam. infirmentur. §.
ſi quis priore. in authenti. de defen. ciui. §. ſed in-
terim. & C. de vete. iur. enu. l. ij. §. omnia. cum ſi-
milibus. Sed iuramenti præſtatio qua iurant te-
ſtes ſe dicere verum, dat robur dicendis per eum,
& facit dicta ſua aliqua, & valida, quæ aliàs fo-
rent nulla, & inualida: ergo ſecundùm dictum
& depoſitionem ſuam, & ex ſuo tempore non
ſunt iudicanda, ſed ſecundùm tempus, quod facit
ipſa valida, id eſt, ſecundùm tempus iuramenti:
ergo ſecundùm id tempus iudicandum eſt fore
ſtandum dicto teſtis, cùm ſit infra terminum &
hanc partem tenuit Iacob. Butri. in ſua diſputa-
tione, quæ incipit, Quęſtio talis eſt, ordinata fuit
6 delatio, &c. Quintò ſic, ſicut actio † tēpore pe-
ritura per ſolam citationē perpetuatur, ita quòd
poſsit lis conteſtari, & in cauſa procedi: vt C. de
annal. except. l. vt perfectius. ita teſtium receptio
perpetuata videtur, ex quo citati coram iudice
iurauerunt, vt poſteà deponere poſsint: & ma-
ximè cùm dies iuramenti, & dies depoſitionis
ſcribi debeant. Quid plura? per ſolam citatio-
nem perpetuatur iuriſdictio iudicis, aliàs tem-
pore peritura: vt extrà de officio delega. cap. gra
tum. & c. 10. relatum. quantò magis debet perpe-
tuari vnicus actus iudicij. argu. à minori: vt C. de
ſacroſanct. eccleſ. authentic. multò magis. & ff.
de diuer. & tempora. præſcript. l. de acceſsioni-
7 bus. Sextò, quia probationum † facultas non
eſt anguſtanda: vt C. de hæretic. l. quoniam. imò
eſt fauorabilis, & ei leges pinguiùs ſubueniunt:
vt C. de iureiurand. l. generaliter. ff. de teſti. l. ſer-
ni. argu. ff. de interdict. l. ne quid. ſic non videtur
dicendum, quòd teſtes iurati non deponant: ne
facultas probationis depereat. Septimò, quia ſa-
tis videtur eſſe diligens reus, poſtquàm curauit
quod teſtes iurarent, & comparerent coram iu-
dice: vnde iudex debuit facere examinare tem-
pore iuramenti: quod ſi non fecit, ſtetit per iu-
dicem, non per partem: & negligentia iudicis nō
debuit afferre nocumētum parti: quia alteri per
alterum, &c. ff. de regul. iur. l. non debet. nimi-
rum poſito ſine præiudicio, quòd non fuerit di-
ligens reus in probando: quia non fecit teſtes de-
ponere dictum ſuum, cùm iudicis mora purge-
tur: vt ff. ſi quis cauti. l. ij. & l. & ſi poſt tres. &
quod ibi not. Si ergo paratus eſt reus poſt termi-
num facere deponere, audiendus eſt. argum. ff.
de arbitr. l. ſi cùm dies. §. ſi quis ex litigatoribus.
Octauò, quia iudex poſt terminum poteſt gra-
tificare parti in præiudicium alterius partis. de
officio delegat. capitul. conſuluit. & quod ibi
not. & C. quomodo & quando iudex. l. j. Poteſt
etiam & poſt peremptorium teſtes examinare
iuratos. argum. dictę l. ſi cùm dies. cum ſimilibus.
In hac quæſtione conſultus tunc dominus Vber
tus de nouaria dixit quòd ſi producēs fecit quod
potuit, & debuit: ſcilicèt faciendo teſtes iurare:
& producendo eos coram iudice tunc ſunt exa-
minandi etiam poſt terminum: cùm examinatio
facienda ſit motu iudicis. Et in hac opinione eſt
dominus Dy. per l. j. in fin. ff. de bonorum poſ-
ſeſsio. ex teſtamen. mili. vbi dicitur, quod miles
receptus ad iuramentum, ad totum receptus vi-
detur. Dominus Iaco. de Butri. in l. ſi quando. C.
de teſtib. ſic diſtinguit. Aut eſt datus terminus
ad probandum, & tunc ſufficit infra terminum
iurare: cùm teſtis fides ad iuramentum reducitur:
vt l. aſſe toto ff. de hære. inſtituen. & in dicta l.
ſi quando. Interdum aſsignatus eſt terminus ad
probandum habendum: & tunc non ſufficit: vt
dicta l. ſi quando. in fine, vbi dicitur, pars læſa,
quia probare debuit, &c. Confirmatur primum
membrum huius diſtinctionis aduerſans. Primò;
quando vnum propter alterum, &c. vt l. Pau-
lus. ff. de condit. & demonſtratio. Sed fides teſtis
eſt propter ſacramentum: vt dict. l. ſi quando. Se-
cundo, quia ad primordia ſequentia referuntur:
vt l. j. C. de imponen. lucra. deſcript. Contra præ-
dictam concluſionem videtur fortiter obſtare:
quia per partem producentem non poteſt ſtare:
ergo ſibi non eſt imputandum, cum ſibi exami-
nare non licebat: vt d. dict. l. j. ff. de bonor. poſſeſſ.
ex teſtament. milit. & ff. de vſu. l. ſi pro te. Modò
mihi videtur, quod litigatori debeat imputari:
cùm non ad eum pertineat examinatio teſtium,
ſed ad iudicem. C. de teſti. l. nullum. & l. fina. &
C. de fide inſtrument. authentic. apud eloquen-
tiſsimum. facit etiam quod not. C. de tēpo. appe.
l. fina. §. illud. in fin. Solutio. dic quòd imò bene
poteſt ſtare per partem, licèt per eam non exa-
minentur teſtes, ſed per iudicem: quoniam pars
habet ſollicitare, & implorare iudicis officium,
vt id expediat, vel expediri faciat. Hoc enim eſt
regulare, quòd officium iudicis nunquam im-
penditur niſi parte petente: vt ff. de no. ope. nūci.

l. de

l.de pupillo.§.qui opus.& de dam.infect. l. iiij, §.hoc edictum.& not.per Doct.ff.de iuriſdi.om, iudi.l.j.vnde ſi per iudicem,vel aduerſarium ſteterit,ipſo iure non nocet parti,aliàs datur reſti- a tutio:vt colligitur ex nota.per Ioan.Mo.per Archi.& Ioan.And.in præallega.c.pia.& per Inno. de re iudi.cap.cùm Bertoldus.

ADDITIONES.

a Iurauerunt. An teſtis poſsit iurare per procuratorem,vide per Abbat. in c.licet. extrà de teſtib. in ij.col.verſi.item quæro.& per Fely.ibid.nu.1.
b Poſt terminum. An teſtes poſsint examinari poſt terminum adde Fely.in ea.licet.col.9.nu. 151.vbi plenè de hoc tractat,& allegat hanc deciſ.
c Non ſecúdum finem. Adde Barbat. in rub.extrà de teſtament.verſi.tertiò facit.& dec.x.incip. Vrbanus Papa.verſic.non obſtat quòd attendimus initium.de conceſſ.præbend.in antiquis.

EPITOME.

Res inter alios acta & ſi regulariter non noceat poſſeſſori,tamen de ſuperioris mandato contra ipſum poſ- 1 ſeſſorem poteſt fieri executio, ſi lite pendente, vel poſt ſententiam ſe intruſi..ſi: ſi dictus tertius negat ſe poſſediſſe,incumbit onus probandi aſſerenti illum poſsidere.

DECISIO XIIII. aliàs 477.

SVppoſito quòd P.qui contra M.ſuper beneficio obtinuit tres ſententias diffinitiuas in petitorio, & poſſeſſorio: & fecit fieri executionem, & proceſſus,& poſt hoc reperit A.intruſum contra quem obtinuit commiſsionem à Papa: narrando tamen intruſionem factam fuiſſe tam lite pendente,quàm poſt dictas ſentẽtias: & quòd dictæ ſententiæ quo ad poſſeſſorium contra dictum A. executioni mandarentur,perinde ac ſi contra eum latæ fuiſſent. Videns hoc A. expoſuit Papæ poſſeſsionem huiuſmodi habuiſſe ante dictas ſententias, & ſe poſſe ſtatim de ſuo iure docere: & obtinuit mandari Auditori cauſæ coram quo primò cauſa pendebat,quòd ſi reperiret quòd ante ſententias huiuſmodi poſſeſsionem habuiſſet,ipſum ſuper petitorio ante executionem audiret:ſed ſi reperiret quòd poſt ſententias habuiſſet poſſeſsionem,cum non audiret, 1 quouſque ſententiæ huiuſmodi fuerint contra eum executioni mandatæ,huiuſmodi onus pro- 2 bandi quod poſt ſentẽtias incumbit ipſi P.adeò quòd ſi nihil probet, Auditor debet executio- 3 nem contra A.retardare:ideò quia de iure communi ſentẽtia lata inter P.& M.non deberet præ- 4 iudicare ipſi A.cùm diuerſæ ſint perſonæ, & ex diuerſo iure ſe fundant.nec vnus habet ab alio cauſam,nec poſſet prohibere alium.ff.de re iudi. 1 l.ſæpè.cum ibi not.& eod.titu.cap. quamuis.in 2 antiquis.Fallit ſecundùm quoſdam in vno caſu, videlicet ſi ille A.poſſeſſor fuiſſet factus lite pen- b dente,vel poſt ſententias:vel ſi non fuit,hoc voluit Papa, quòd ſub illa tacita conditione, ſi preces veritate niterentur,de reſcript.capit.ij.ergo c ſtabitur regulæ,niſi probetur exceptio. per not. in clem.literas.de reſcript.licèt contrarium aliqui Domini cum vrgenti motiuo tenuerint, dicentes,ſi dicatur,conſtat A. nunc poſsidere,& quod anteà non poſſedit: eſt negatiua; quæ probari non habet,nec poteſt:vt l.actor.ff.de probat.Dico quòd vno modo [a] vbi eſt directa negatiua,& eſt cauſa intentionis agentis non probatur.ff. de verb.obli.l.agitur.& ibi plenè not.Bar.per Ion. in cap.tertio loco.de probat.plenius per glo.& Doct.in cap.bonæ.de elect.& in clemen.literas. de reſcript. imò ſecus in propoſito, cùm veniat per modum exceptionis contra intentionem de iure communi fundatam,&c.

ADDITIO.

a Vno modo. Adde Lanfranc. de Orian.in c.quoniam cõtra falſam. verſi.tertio not.extrà de probat.& adde deciſ.ſequent.

EPITOME.

Probatio famæ & reputationis releuat ab onere probandi negatiuam illum qui eam aliàs probare teneretur.

DECISIO XV. aliàs 478.

IN cauſa quæſtionis ſuprà proximè, ſi probat 1 † P.quòd M.durante lite & tempore ſententiarum pro poſſeſſore habebatur publicè & notoriè, eo ipſo ſatis ſe exonerat à probatione negatiuæ,attenta natura materiæ, de qua agitur, quę non requirit probationes ita exactas:vt not. ff.de re iudi. l.à diuo.§. ſi ſuper. Item quia præſumptio faciens pro negãte,ipſum releuat ab omni onere probandi:vt not.ibid. Bart. iuncto quod non ſit poſsibile duos poſsidere in ſolidum eandem rem.vt l.ſi vt certo.§. ſi duobus vehiculũ. ff.commod.& ff.de acquir.poſſeſſ.l.iij.§.ex pluribus. Ita non videtur poſsibile eſſe opinionem de poſſeſſ.M.quando ſit directe cõtraria opinioni.arg.ff.de procurat. l.poſt litem.§.j.

De Teſtibus.

EPITOME.

Si poſt concluſionem ad inſtantiam actoris factam in cauſa beneficiali admittantur articuli, tacitè cenſetur concluſio reuocata.

SVMMARIA.

1 *Concluſio in cauſa beneficiali non eſt neceſſaria.*
Contrariorum vno poſito alterũ cenſetur reuocatum.
2 *Succedens in ius alterius iuſtam ignorantiæ cauſam habere dicitur.*
3 *Iudex certus de cauſa poteſt reiecta iuris ſolennitate ſententiam facere.*
4 *Concluſio in cauſa prophana eſt neceſſaria.*

DECISIO I. aliàs 5.

1 SI poſt concluſionem † in cauſa be- 2 neficiali [a] factam ad inſtantiam actoris admittuntur articuli rei, ta- b citè concluſio reuocata cenſetur, [b] quæ non eſt neceſſaria in cauſa beneficiali: ſecus in prophana, iuxta ea quæ leguntur & not. c in cle.ſæpè.[c] de verb ſign.imò idem in cauſa prophana ſecũdũ aliquos:quia iſta eſt natura cõtrariorum, quod vno poſito eodem actu cenſetur reliquum reuocatum:vt ff.de acqui.hære.l. illud. in caſu

caſu tamen renuntiatur.de præben.ca.de multa.
& de reg.iur.l.ius noſtrum,&c.Et hoc intelligo
ſi Auditor ſciuit eſſe concluſum: ſecus ſi ignora-
ret.Inſti.qui tu.da.poſ.in prin.& de procu.cap.j.
in cle. præſumitur tamen ſciuiſſe.ſi pſemet ad-
mittens eſt ille qui concluſit:vt.ff pro ſo.l.ſi. de
fil.presby.ca.veniens.ſecus ſi alter, qui fortè ſibi
in cauſa ſurrogatus, poſt concluſionem per aliũ
factam non viſo regiſtro admiſiſſet articulos rei
2 ſupradictos. Nam qui in ius † alterius ſuccedit,
iuſtam habet ignorantiæ cauſam: vt in regul.
iur.is qui in ius.lib.vj.Sed quia non eſt veriſimi-
le de aliquo Auditore, quod procedat ad huiuſ-
modi admiſsionem nõn viſo regiſtro: ideò talem
præſumptionem ignorantiæ non crederem faci-
liter admittendam. arg.in ſimili de præſump.c.
literas. & cap.quia non eſt veriſimile.& de reſt.
ſpo.cap.ſollicitè.de renunc. cap.ſuper hoc.cum
ſimilib.& de procu.cap.auditis.

ADDITIONES.

a In cauſa beneficiali.In qua reiectâ ſolennitate iu
3 ris ciuilis merè † ſtatim cũ liquet iudici de cau-
ſa ſine concluſione aliqua de iure naturali ſenten
tiam ferre poteſt:vt in illa ſententia lata per Sa-
lomonem,iij.Regum iij.c.& tenet Bar.in extra-
uaganti ad reprimendum.in verbo, & figura.Et
adde quòd quando de beneficijs agitur,maximè
curatis,ſuperior etiam poſt concluſionẽ in cau-
ſa,& partibus inuitis ex officio ſuo nouas pro-
bationes recipit:& negotium ac ſentẽtiam exami
nat,propter animarũ periculũ:& ne quis per ſur
reptionem ad dignitatem aſcendat.facit de dolo.
cap.cùm olim.& per Inn.de re iudi.ca.cùm Ber-
toldus.& probatur ex deciſ.decre. ad petitionẽ.
de accu.ſecundùm do.Pet.de Peruſio.
b Reuocata cenſetur. Adde dec.14.Capel. Tholo.
incip.item fuit quæſitum renuntiato & conclu-
ſo. & deciſ.j.de probatio.in antiq.& deciſ.8.de
iudic.in antiq.
c In clem.ſæpè.In glo.ſuper verb.concluſione. &
ſic videtur apertè deciſio iſta tenere, ꝙ in cauſa
4 † prophana cõcluſio ſit neceſſaria.& dicatur eſſe
de eſſentia iudicij. Idem tenet Bal. in repertorio
ſuper Inn.in ver.renuntiare.vbi dicit,quòd adeò
eſt de ſubſtantia concluſio in cauſis prophanis,
quòd eius omiſsio reddit proceſſum nullum.all.
c.quoniam contra.de probat.c.cùm dilectus. de
fide inſtru.& authen.iubemus.C.de iudi.

EPITOME.

Poſt concluſionem poſſunt recipi teſtes ſuper habilita-
tibus impetrantis: & ſuper recognitione ſigillorum, & ſi
gnorum notariorum pro informatione iudicis.

DECISIO II. aliàs 6.

PEr eandem motiua fuit terminatũ, & conclu
ſum poſteà per omnes Dominos, ꝙ poſt cõ
a cluſionẽ poſſunt recipi teſtes a ſuper habili-
tate impetrãtis præſertim propter informatio-
nem iudicis:quia tales teſtes magis recipiuntur ex
officio iudicis,quàm ad inſtãtiam partis.de offi.
dele.c.iud.cæs.in cle.cũ ibi no. ꝙ officiũ ſuũ iu-
dex pot aliquãdo impẽdere poſt concluſionẽ in
cauſa,ſi ſibi videbitur expedire.de cau.poſ.c.pa-
ſtoralis.in fi.de fid.inſtru.cũ Ioannes. & quia ta-
lia non requirunt probationem niſi leuem, pro-
pter præſumptionem iuris,quę habet,quòd qui-
libet præſumitur idoneus &c. de præſump. cap.
dudũ.maximè ſi ſemel facta fuerit inquiſitio per
executorem ipſius impetrantis de vita,moribus,
& conuerſatione,&c.iuxta formam prędictę cle.
iudices.& cle.cùm ei quem.de conceſ. præbend.
Et etiam hæc maximè procedunt, ſi nihil impe-
tranti de inhabilitate opponatur, vel contrariũ
doceatur.de proba.cap poſt ceſsionem.Pro quo
faciunt optimè no.per Io.An.in nouel.in cap. j.
de lit.conteſt.li.vj.& de reg.iur. cap.infamibus.
in quæſtione per eum ibidem diſputata. Et idem
dicebant omnes Domini obſeruandum de pro-
batione ſignorum,ſigillorum,& notariorũ per
partem aduerſam interdum malitiosè negato-
rum.per ea quæ leg.& no.per Inn.de præſum. c.
illud.de verb.ſig.c.veniens.&c.

ADDITIO.

a Teſtes. Adde quòd licet poſt concluſionẽ in cau
ſa quis non admittatur regulariter ad producen
dum inſtrumẽta,fallit tamẽ in quinque caſibus,
quos vide per Panormita.in c.cùm dilectus. ex-
trà de fid.inſtrumẽ. & vide dec.14.Capell. Tho
loſ.quæ allegat iſtam deciſ.ad iſtud propoſitum.

EPITOME.

Teſtes infra terminum iurati poſſunt poſt illum exa-
minari:niſi terminus ad perfectam probationem facien-
dam fuerit aſsignatus.

DECISIO III. alià 73.

LIcèt in remiſsione quæ fit ad partes pro te-
ſtibus recipiendis dicatur, quod infra duos
menſes à receptione præſentium teſtes recipian-
tur, & examinentur, ſufficit tamen quòd reci-
piantur omnes, & fiat aliqualis diligentia infra
idem tempus de examinando eos. Nam primum,
videlicèt receptio, eſt iuriſdictionis, & ad id re-
fertur termini præfixio.de offi.deleg.cap.de cau-
ſis.Secundum, videlicèt examinatio, eſt facti, quę
poteſt committi notario.& poteſt fieri extra iu-
dicium quandoque.vt not.de re iudi.capit. cùm
Bertoldus.de offic.dele.ca.j.in cle.Si enim ambo
deberẽt infra prædictum terminum expediri, ſe-
queretur quòd propter multitudinẽ articulorũ,
vel propter longam diſtantiam teſtium, qui tar-
dè prope finem termini eſſent recepti, nõ poſſent
omnes examinari.Pro hoc facit quod no.Io. An.
in c.pręſentium.de teſtib.lib.vj.& ibi in nouel.
ſuper verb.producendos.hanc opi.tenet Spe.tit.
de teſt.§.qualiter.verſ.is quoque.qui remittit ad
ti.de dila.§.j.verſ.ſed quid ſi infra. & dicit quòd
ſic ſeruat Curia. Arch.tamen videtur innuere cõ-
trarium in capitu.pia.de excep.ſuper verb. octo
dierum.libr.vj de quo vide longam diſputatio-
nem.add.deciſio.13.ſuprà de probat.

EPITOME.

Poſtquàm litera remiſsionis eſt bullata, Auditor ſine
noua commiſsione procedere nõ poteſt. Vel ſic, Papa ad ſe
totũ negotium reuocante nõ poteſt inferior procedere.

DEC

DECISIO IIII. aliàs 76.

POſtquàm litera remiſsionis eſt bullata, li-
cèt articuli non includantur, & ad partes
tranſmittatur: Auditor non poteſt ſine noua cō-
miſsione vlteriùs procedere, etiam ſi pars velit
remiſsioni renuntiare: quia ex quo Papa manum
a appoſuit, inferior [a] ſe de negotio amodò intro-
mittere nō poteſt. per c. vt noſtrū. de appellat. &
de elect. c. ſi eo tempore. & c. quamuis. lib. vj.

ADDITIO.

a Inferior. Nec valeret proceſſus, imò eſſet nullus
factus per inferiorē, poſtquàm Papa ad ſe taliter
negotium reuocauit. de off. legat. c. licet. de elect.
c. prouida. lib. vj. & no. in d. c. vt noſtrum. quod
eſt verùm quò ad ipſos litigantes tātùm, quò ad
tertiū verò proceſſus eſt aliquis: & ideò de cau-
ſa coram Papa vertenti poſſet tertius agere corā
inferiore contra vnum ex litigantibus. Si autem
reus ab eodem, & ſuper eodē coram diuerſis iu-
dicibus cōueniretur, valeret proceſſus vtriuſq;
iudicis, ex quo non eſſet exceptum, ſecundùm q̃
dicit Innoc. in c. cùm M. de conſtitu. ſuper verb.
reuocatis. & ſi per appellationem eſſet ad Papam
negotium deuolutum, poſſunt appellantes ap-
pellationi renuntiare, & inferiorem adire: vt no.
glo. in cap. ſi poſtquam. de elect. libr. vj. cui adde
deciſio. 45. infrà de appella.

EPITOME.

Iudex poteſt eſſe teſtis ſuper facto habito coram eo, li-
cèt non ſit confecta ſcriptura.

DECISIO V. aliàs 89.

IVdex poteſt eſſe teſtis ſuper aliquo actu per
eum facto, licèt non ſcripto. de accuſa. cap. cū
dilecti. & de electio. cap. cùm dilectus. de con
ceſſ. præb. ca. inter dilectos. maximè in cauſa ap-
pellationis: vt not. gl. in capi. cùm à nobis. de te-
ſtib. & Inno. in c. quoniam contra falſam. in fine.
de probatio. & Cōpoſt. in c. ſtatuimus. de electio.
in fine. libr. vj. & in Speculat. tit. de probatio. §.
iuxta. verſicu. ſed pone quod public.

EPITOME.

Iudex ad quē arreſtat literas & teſtes recipit abfuturos.

DECISIO VI. aliàs 90.

IVdex appellationis à grauamine poteſt lite-
ras arreſtare, & teſtes affuturos recipere, pro-
pter periculum: vt lite non conteſta. cap. quoniā
frequenter. & valebunt huiuſmodi atteſtationes
ſic receptæ coram iudice à quo eſt appellatum,
ſi pronūtietur bene per eum proceſſum, & malè
per partem appellatum: ſi autem pronuntietur
contrà, tunc eſt nimis dubium.

EPITOME.

Auditor eſt egregia perſona: ideò mittendum eſt ad
ipſum pro teſtimonio.

DECISIO VII. aliàs 91.

AD Auditorem ſacri Palatij neceſſarium
in teſtem, eſt mittendum tanquā ad egre-
giam perſonam pro teſtimonio ferendo.
ff. de iureiuran. l. ad perſonas. & in authenti. eod.
titu. §. quoniam multi. faciunt not. in capi. ſi quis
teſtium. de teſti. lib. vj.

EPITOME.

Iudex ſi admittat articulos ad probandum parte nō
vocata, quæ priùs fuerat citata ad dicendum contra arti-
culos prædictos, & exceptiones dedit, non grauat eam:
ideò ab eo non poterit appellari.

SVMMARIA.

1 *Iudex admittens articulos parte non vocata, non ad-
ſtringit illam, nec granat, ſi prius citata dedit contra
tales articulos exceptiones.*
2 *Sententia interlocutoria parte abſente lata, etiā non
contumace, valida eſt.*

DECISIO VIII. aliàs 93.

1 IVdex † admittendo articulos parte non voca-
ta non grauat, ſi antè fuit citatus ad dicendum
contrà: quia eſt actus iudicis: nec intereſt amodò
partis aduerſę, ex quo ſemel ſuas exceptiones de-
dit: licet ab huiuſmodi admiſsione tanquam ini-
qua, & ſuarum exceptionum repulſione poſſet
appellare. de appel. capitu. dilecto. & c. ex parte.
2 Ægid. contrà: quia huiuſmodi admiſsio eſt quæ-
dam interlocutoria, ad quam eſt pars vocanda.
de accuſa. capitu. ad petitionem. & ibi per Inno.
& de appella. capi. ſi à iudice. in fi. lib. vj. de offic.
deleg. capitu. cùm contingat. Hæc enim admiſsio
ſecundùm eum eſt quædam declaratio pertinen-
tium articulorum, & per conſequens admitten-
dorum: & ſic interponitur decretum ſuper re-
miſsione ad partes, quod non eſt interponen-
dum, niſi parte vocata, vel per cōtumaciam ab-
a ſente [a] vt lit. non conteſt. capitul. quoniam. de
eo qui mit. in poſ. c. contingit. Ratio, quia inter-
locutio poteſt fieri parte abſente etiam non per
contumaciā, ſecundùm Inn. in c. auditis. de pro-
cu. Præterea ſiue cauſa ſit per appellationem ſiue
per citationem ſiue de ſpeciali mādato in Curia,
partes ſunt citandę ad totam cauſam, & ſingulos
actus vſque ad diffinitiuam ſententiā incluſiuè:
& citationes quæ fiunt poſteà in Curia per au-
dientiam, vel aliàs potiùs ſunt, vel ſiunt de qua-
dam vrbanitate, quàm neceſsitate, ſeu rigore iu-
ris: prout leg. & not. in c. ſtatuimus. de elect. lib.
vj. & in d. c. auditis. per Inno. & de do. & contu.
c. vlti. per Doct. in vj. ergo, &c.

ADDITIO.

a Per contumaciam abſente. Valida eſt interlo-
2 cutoria † lata parte abſente, etiam non contu-
mace: quod eſt verum, quando eſt talis, quæ pa-
rum grauet. text. eſt not. in l. ille à quo. & in l. re-
cuſare. ff. ad Trebel. ſecus in ea, quæ enormi-
ter grauat, vel abſorbet ius alterius partis. aut-
hentic. vt ſpon. largi. §. ad hoc. & de hære. & fal.
§. ſi verò abſunt. & quod not. in l. iij. §. penult. ff.
de bo. poſ. & vide gl. no. in l. nec quicquā. §. vbi
decretum,

decretum.in j.gloſ.& quod ibi not.per Ia.Bu.& quod habetur in deci.59.infrà de appel.

EPITOME.

In cauſa e iā prophana merè ciuili articuli de iure dā-tis ſunt poſt terminū & ante concluſionem admittendi.

a

DECISIO IX. aliàs 101.

OMnes Domini excepto vno voluerunt haberi pro ſtylo de cætero, ꝙ in cauſa prophana merè ciuili articuli qui ſunt de iure dantis, & aliàs pertinentes in materia, & in forma dati poſt terminum, ante tamen concluſionem, poſſunt & debent admitti de æquitate: licèt fortè de rigore iuris eſſet contrarium obſeruandum, propter c.paſtoralis.de excep. & no. per Compoſ.in c.quod ſicut.de elec.& Pau.de Leazar. in c.cōſtitutionem.in ver.ſimiliter ijs.de electio. in Clem. De articulis verò in cauſa iniuriarū ciuiliter intētata poſt terminū datis cōſilia erāt diuiſa. de quo ſuprà in dec.2.de ſequeſtrati.poſ.& fruct.

EPITOME.

Valet receptio teſtium non affuturorum in cauſa beneficiali & attentatorum ſuper articulis de iure datis, & non admiſsis.

SVMMARIA.

1 *Teſtes videntur admiſsi eo ipſo quòd recipiuntur.*

DECISIO V. aliàs 105.

1 VAlet † receptio teſtium etiam non affuturorū ſuper articulis expreſsè nō admiſsis in materia attentatorum, & etiam in quacunque cauſa beneficiali: dum tamen ſint de iure
2 dantis, [a] & termini aliàs conſueti ſunt ſeruati. Nam eo ipſo quòd teſtes recipiūtur, articuli admittuntur ſaltem tacitè.argument.not.in Clem. ſæpè.de verbo.ſignificatio.

ADDITIO.

a De iure dantis. Qualiter cognoſcatur ꝙ articuli ſunt de iure dātis, vide dec.j.j.de accuſat.quę incipit, Item fuit dubitatum an actione iniuriarū.

EPITOME.

Procurator etiam reuocatus teſtis eſſe non poteſt.

DECISIO XI. aliàs 126.

SI procurator qui litē eſt conteſtatus, vel cauſam duxit, in aliqua parte litis reuocatur, & poſteà in teſtem producatur, nō valebit eius teſtimoniū: quia præſumitur, quòd ad finē vt deponeret in cauſa, ſit reuocatus: & ſic fraus & dolus &c.de reſcript.c.cæterùm.c.ex tenore. & ca. ſedes.& quia ſubeſt eadem vel maior ratio conſtitutionis.cap.Romana.de teſtib.libr.vj.

EPITOME.

Sollicitator in cauſa per dominum miſſus, non poteſt eſſe teſtis. ſecus ſi per procuratorem.

DECISIO XII. aliàs 154.

SOllicitator in cauſa miſſus, & ſalariatus ad ſollicitādū per principalē, nō poteſt eſſe teſtis in ipſa cauſa: quia maiorē affectionē videtur habere ad cauſam, quàm procurator, qui à teſtimo-
a nio repellitur. [a] de teſti.c.Romana.li.vj. Si verò eſt familiaris procuratoris deputatus per eū ad ſollicitandum cauſas ſibi cōmiſſas, poteſt eſſe teſtis: quia ſocius ſocij mei non eſt meus ſocius. ff. pro ſoc.l.nam ſocius.lxxxj.diſtinct.can. legitur. maximè in leuibus & præambulis, ſiue incidentibus: puta ad probandum diligentiam procuratoris, ſigna, ſigilla, vel quid ſimile.

ADDITIO.

a Repellitur. Adde an procurator poſsit eſſe teſtis pro domino.& ſyndicus pro cōſyndico, Capell Tholoſ.q.18.incip.item fuit quæſitū ſi vnus.&c.

EPITOME.

Non obſtante publicatione atteſtationū nō ritè facta ijdem & alij teſtes ſuper eiſdē articulis produci poſſunt.

DECISIO XIII. aliàs 161.

a NOn obſtante publicatione teſtium [a] non ritè facta poſſunt alij teſtes vel ijdem ſuper iiſdem articulis produci: prout legit. & not.in Cle.teſtibus.de teſtib.

ADDITIO.

a Teſtium. Adde deci.de probat.xj.

EPITOME.

Articuli euentuales nunquam admittuntur, niſi de eo dati fuerint, in cuius euentum articuli ſunt formati.

SVMMARIVM.

1 *Articuli dati in caſum & euentum, donec caſus ille euenerit admitti non debent.*

DECISIO XIIII. aliàs 170.

1 SI † articuli dantur in caſum aliquem, vel euentum, ſi euentus nō venit: puta quia de cōtrario non eſt datum, nec ſomniatum, huiuſmodi articuli non debent admitti: quia probati non reuelarent.de offic.deleg. capitu. cùm contingat. licèt dominus Nicolaus de huiuſmodi concluſione aliqualiter titubauerit, dicens, quòd licèt in prima inſtantia non releuent: poterunt in ſecunda inſtantia releuare, ſi detur de materia contraria, & multum ſibi foret vtile habere niſi vnicam remiſsionem. Ad quod reſpondebatur, quòd iudicia non reſpiciunt futura negotia, ſed præterita.de reſcript.capitul.fin.& ſic foret abſurdum, quòd ſuper articulis non nunc, ſed in ſecunda, vel in tertia inſtantia releuantibus modò daretur remiſsio. Expectet ergo euentum propter quem illos dedit. Habuit etiam dominus Nicolaus aliud motiuum: quia ſecundum ſe ſequeretur ex dicta concluſione, quòd non teneretur dare obiectus in termino, ſed pòſt. Nā ſi detur per partē aduerſam in termino materia, quā impugnarem, vel eneruarem per obiectus, fruſtrà darem illos in termino illo. debeo ergo expectare illum euentum. Verùm quia ille euentus poteſt euenire: puta, quia aduerſarius meus dabit

dabit de gratia, ex qua prætendit ſe ius habere, quam ego propter ſurreptionem, vel aliquem defectum volo narrare: Idcircò debeo illum euentum præuenire, & prædictam materiam obiectiuam dare: & ſi aduerſarius meus non det de gratia, quam per obiectus per me in caſum & euentum datos in termino euacuare intendo: articuli mei obiectiui, iuxta concluſionem antedictam non venient admittendi: ſed ſi poſteà huiuſmodi gratia producatur, prædictos articulos repetere potero, & etiam nouos dare potero: ſi de nouo ad notitiam meam peruenerit aliquid, ſeruata tamen forma decre. vt circa. iuncta cle. conſtitutionem. de elect.

EPITOME.

Teſtium productio facta in partis abſentia, non die ad quam pars citata fuit, ſed ſequenti, non valet.

DECISIO XV. aliàs 172.

SI teſtes citati ad certam diem non iuridicam ad iurandum, & pars ad audiendum illos iurare illa die: ſi tunc non, ſed die ſequenti iurarunt in abſentia partis, non valet receptio hu-
a iuſmodi iuramenti: quia circunductum[a] fuit e-
dictum: & opus erat noua citatione, ſine qua nō valet receptio, de teſti. c. ij. niſi iudex de benignitate partibus præſentibus in craſtinum terminū prorogaſſet: vt legit. & not. in cap. conſuluit. de offic. deleg.

ADDITIO.

a Circunductum. De hac termini circunductione vide deciſ. 14. incip. licèt impetrans. ꝭ. de dol. & contumac.

EPITOME.

In ſecunda inſtantia non datur noua remiſsio: licèt noui articuli admittantur.

DECISIO XVI. aliàs 215.

SI in prima inſtantia detur, & tranſeat remiſsio ad partes pro teſtibus producendis in ſecunda inſtantia: licèt noui articuli dentur etiam admiſsibiles, quia ſunt de iure dantis: non eſt iteratò remiſsio extra Curiam concedenda. ſed prædicti articoli in curia ad probandum infra certum terminum bene debent admitti: dummodò atteſtationes receptæ in partibus non ſint publicatæ: vt ſit litium finis, & non aperiatur via fraudibus. de do. & contu. c. finem. de teſti. c. fraternitatis. & c. teſtibus. eod. tit. in Cle.

EPITOME.

Licèt ſuper articulis probandis per inſtrumenta non detur remiſsio ad partes, tamen ſi nonnulli per teſtes probandi ſunt, alij autem per inſtrumenta, remiſsio concedenda eſt.

SVMMARIA.

1 *Articuli vbi aliqui per teſtes, aliqui per ſcripturam ſunt probandi, datur remiſsio ad partes.*
2 *Teſtium appellatione veniunt inſtrumenta.*

DECISIO XVII. aliàs 248.

1 QVando † cauſa eſt per appellationem, vel citationem de ſpeciali mandato factam in curia: licet pro articulis datis ad probandū duntaxat per ſcripturam non detur remiſsio extra curiam: iuxta not. per Doct. in c. j. de elect. lib. vj. & c. cordi. de appel. eod. lib. tamen ſi aliqui articuli ſunt probandi per teſtes, & aliqui per ſcripturā, tunc bene conceditur remiſsio extra Curiam ad vitandum circuitum. de reſcript. cap. auditor. in clemen. Alia ratio etiam poſſet allegari: quia
2 † nomine teſtium continentur etiam inſtrumenta: vt in l. in exercendis. C. de fi. inſtru. & de teſtib. c. peruenit. Si igitur detur remiſsio pro teſtibus producendis: ergo produci poterunt & inſtrumenta. de teſti. c. præſentium. lib. vj.

EPITOME.

In materia obiectiua requiritur exacta ſpecificatio nominis, loci, menſis & aliarum circunſtantiarum: dies verò & hora non ſunt neceſſaria, niſi eſſent de ſubſtantia materiæ in articulis deductæ.

DECISIO XVIII. aliàs 255.

LIcèt in materia obiectiua requiratur exacta, & magna ſpecificatio criminum: videlicèt nominis, loci, & temporis & aliarum circunſtantiarum, de quibus in l. libellorum. ff. de accuſ. canonizata ij. quæſt. viij. & in ca. vt circa. de elect. iuncta cle. conſtitutionem. eod. titu. tamen de neceſsitate non requiritur ſpecificatio diei, & horæ: dummodò menſis & annus bene ſpecificentur: vt in dicta l. libellorū. licet Hug. & Ber. in verſibus ſuis poſitis in c. tuæ. de proc. in princ. videantur innuere diem ſicut menſem fore exprimendum: tamen in fine illorum verſuum videntur ab hoc dicto recedere, dicendo ſic. & licet hora, dies, non menſis prætereatur. Quam opinionem, ſiue concluſionem Domini credebant veram, niſi dies, vel hora eſſet de ſubſtantia materiæ in articulis deductæ: tunc enim neceſſariò eſſent exprimendæ: quia alias non eſſent concludentes, & ſic non admiſsibiles. de offic. deleg. c. cùm contingat.

EPITOME

Teſtis de facto ſuper quo interrogatur eſt, dixit ſe nihil ſcire, ſi poſteà ex interuallo rediens vult ſuper illo nonnulla teſtificari, non eſt audiendus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis ſtatim rediens poſt dictum ſuum, poteſt illud corrigere, ſi errauit: ſecus ſi ex interuallo.*

DECISIO XIX. aliàs 263.

1 SI † teſtis iuratus, & examinatus ſuper certo articulo dicat, & deponat vno die ſe nihil ſcire de contentis in articulis: & rediens poſt triduum dicat, & deponat contrarium: eius teſtimonio videlicet vltimo non creditur. Tum propter longum interuallum: tum quia præſumitur ſubornatus, & informatus: tū quia varius

in ſua depoſitione: Primò vnum deponendo, poſtà contrarium, ſecundùm Inn. Ber. & Hoſti. in c. præterea de teſti. cogen. & per Spe. ti. de teſte. §. 1. verſi. Item quid ſi teſtis. Pro hoc etiam faciũt no. per Ber. in c. cùm cauſam. in vltima glo. & ea. veniens. & c. cùm in tua. in fin. de teſti. Secus verò
a ſi rediret ſtatim ad corrigendum dictum ſuum: ᵃ vt in d. ẽtis iuri. & eod. tit. cap. cùm clamor. &c.

ADDITIO.

a Ad corrigendum dictum ſuum. Quid autem ſi teſtis in mortis articulo dixerit ſe falſum depoſuiſſe? non nocet parti: vt habetur per Bartol. in l. ſi quis in graui. §. j. ff. ad Sill. Bal. in authen. ſi dicatur. C. de teſt. in l. generaliter. C. de non nu. pec. facit quod no. Bart. in l. filium. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie. iur. & quòd teſtis poſsit ſtatim mutare depoſitionem ſuam, adde Alex. in conſil. lxx. in iiij. col. in primo vol.

EPITOME.

Si in prima inſtantia articuli ſunt admiſsi in cauſa beneficiali ad probandum in Curia, & extra, de benignitate canonica poterit etiam in ſecunda inſtantia dictam remiſsionem proſequi.

DECISIO XX. aliàs 308.

SI in prima inſtantia articuli alicuius admittantur ad probandum in Curia, & extra Curiam: licèt pars tunc fuerit negligens ad proſequendum, & habendum remiſsionem ad partes, nihilominus de benignitate canonica, præſertim in cauſa beneficiali in ſecunda inſtantia poterit vti, & proſequi dictam remiſsionem, per l. per hanc. C. de temp. ap. & per c. cùm Ioannes. de fide inſtru. quia probationes non ſunt anguſtandæ, de teſt. ſignificauit. & c. Albericus. & l. quoniam. in fi. C. de hæretic.

EPITOME.

Super articulis non admittendis, vel iam repulſis ex defectu materiæ, non debent recipi teſtes etiam abſfuturi.

SVMMARIA.

1 *Probationes impertinentes ſunt reiiciendæ.*
2 *Teſtes abſfuturi non ſolùm vnius litis reſpectu recipiuntur: ſed etiam reſpectu totius litis.*

DECISIO XXI. aliàs 313.

SVper articulis non admittendis, vel iam repulſis non debent recipi teſtes abſfuturi: hoc verum, ſi ſint repulſi, vel repellendi ex defe-
1 ctu materiæ. Nam † probationes impertinentes omninò debent reiici. l. ad probationem. C. de probat. & o. de reſti. deleg. capi. cùm contingat. & ea ratione qua in prima inſtantia repelluntur, eadem in ambabus alijs inſtantijs ſunt repellendi: cùm defectus materiæ concernat inſtantiã totius cauſæ. & nõ ſolius inſtãtiæ: ſecus verò ſi propter lapſum termini, vel ex defectu formæ, quia malè
2 ſpecificati. Ratio eſt, quia † teſtes abſfuturi recipiuntur non ſolùm reſpectu illius inſtantiæ, ſed reſpectu totius litis: quia cauſa abſentiæ ad omnes inſtantias eſt vniformis: & ideò ante inchoationem totius litis recipiuntur: vt cap. quoniam frequenter. vt lite non conteſtata. Modò articuli malè ſpecificati in prima inſtãtia potuerunt meliùs ſpecificari in ſecunda, vel in tertia inſtantijs, & non dati in primo termino potuerunt dari in termino ſecundæ, vel tertiæ inſtãtię. ergo ne probationum copia pereat, poterunt & debent recipi in hoc caſu: vt in dict. c. quoniam. & ſi Auditor volens deliberare an articuli ſint tales ſuper quibus debent teſtes huiuſmodi abſfuturi recipi, eos arreſtet ſub pœna excommunicationis, ne illicentiati, & quouſque depoſuerunt recedant, etiam ſi contra arreſtationem pendente deliberatione huiuſmodi receſſerunt, Auditor non grauauit: quia ſuper hoc puncto potuit eſſe dubium iuris & facti: quia fortè adhuc regiſtrũ non vidit. Item non debuit Auditor præſumere, quòd recederent contra arreſtum, & ſe excõmunicari permitterent. & in hoc concordauerunt omnes. ideò appellatio propter hoc interpoſita fuit ab omnibus illegitima reputata. Sed tamen ſi in hoc grauaſſet, tenuit maior pars, quòd non potuiſſet reponere: quia cùm teſtes receſſerunt, grauamen videtur recuperabile. Et ideò non potuit habere locum c. cùm ceſſante. de appellatio. & c. ſi à iudice. eod. tit. lib. vj. Et licet fortè hoc procederet de rigore iuris: tamen de æquitate poſſet ſuſtineri contrarium: quia per hoc quod reuocat, eo modo quo faceret alter, videtur ſatisfactum rationi d. cap. cùm ceſſante. Item quia per hoc nulla ſuſpitio ceſſat. Sed hoc Dominis non placuit: quia prædicta iura volunt, quòd realiter, & cum effectu Auditor grauamẽ reuocet: quod eſt impoſsibile in caſu propoſito: ergo.

EPITOME.

Valet dictum teſtis non citati deponentis in præſentia partium.

SVMMARIA.

1 *Productio teſtium ad hoc non citatorum, in præſentia tamen iudicis, & partium facta, an ſit admittanda?*
2 *Teſtis veritatem celans mortaliter peccat.*
3 *Teſtis non rogati depoſitio an ſit efficax, & valida.*

DECISIO XXII. aliàs 372.

1 FVit dubitatũ vtrùm † valeat dictum, ſiue depoſitio teſtis non citati, iurati tamẽ in præſentia ambarum partiũ & iudicis? Et videbatur quòd non: quia ſi voluntariè teſtes venerunt, & depoſuerunt ſpontè, ſuſpecti ſunt de ſubornatione. ar. q. v. can. illi qui. ſed illud loquitur in cauſa accuſationis ſiue criminali: teſtis enim non debet ſe ingerere, imò inuitus trahi, & compelli ad perhibẽdum teſtimonium veritatis. de teſti. cog. per totum. C. de teſti. authen. rogati. Hanc partẽ videtur tenere Guil. de Mon. Lau. in cle. Romani. de iureiuran. ſuper ver. accerſitis. qui alle. l. quæ omnia. ff. de procu. In hanc partem videtur declinare Spec. tit. de teſt. §. qualiter. ver. volens ergo. ipſe Spe.

ipſe Spe.in ſequenti ver.iudex ergo. videtur innuere contrarium, videlicèt, ſufficere quòd iudex aſsignet iterum terminum volenti producere teſtes, infra quem eos producat, quo facto is qui producturus eſt, colligat eos quos poterit habere: & producat eos, & iudici repræſentet, & dicat ei: Domine hos teſtes vobis repræſento in tali cauſa pro prima productione. Et ſic faciat in ſecunda, & tertia productione. Ex quibus verbis Spe. apparet ſufficere quòd pars producens teſtes eos colligat, & producat ſine citatione iudicis. Et pro iſta parte fuit cõcluſum per omnes Dominos. Nam quemadmodum reus veniens voluntariè ad iudicium compellitur reſpondere ſuo aduerſario: quia præſumitur citatus: vt not. Pet.de ſam.in c.bonæ memoriæ.de elect. & Archid.in c.propoſuiſti.lxxxij.diſt. Ita dicendum
a eſt de teſte, qui † rogatus fortè per partem venit ad iudicium, ad perhibendum teſtimonium veritatis, quam celare peccatum mortale eſt.xj.q.iij.quiſquis. & ideò compelli poteſt per iudicem ſtatim ad perhibendum teſtimonium, ne veritas occultetur, & malus vt bonus æſtimetur.xiiij.q.ij.quanquam. vterque enim reus eſt, & qui veritatem occultat, & qui mendaciũ dicit.de crim. fal.c.j. Tum etiam quia præſumitur citatus: vt ſuperiùs dictum eſt de reo: præſertim ſi iurauerint in præſentia aduerſarij nihil opponentis, & ſic iure renuntiantis.de regula.cap. ad apoſtolicam.
3 cum ſi. Potiùs † enim debemus interpretari vt dictum teſtis valeat, quàm pereat, vel de periurio vel ſuſpitione notetur.de teſti.c.cùm tu.pro hoc dicto faciunt no.per Io.iij.q.ix,cano. teſtes.§. de his. vbi tractat plenè quando teſtes debẽt eſſe rogati, & quando non. & dicitur regulariter quòd non, niſi certis caſibus ibidem per eum recitatis in fine. tamen videtur innuere, quòd regulariter teſtes debent eſſe rogati: vt C.de teſti.authen.rogati. quod verũ eſt ſecundùm Bartho.Brix.quãdo contractus factus eſt in ſcriptis. Et ego crederem hoc verum, quando ſcriptura eſſet de ſubſtantia contractus: aliàs valent non rogati: vt in authen.ibidem canonizat.ſi debitum.C.de teſtib.

EPITOMA.

Publicatio atteſtationum poſſeſſorio non prodeſt, nec impedit quominus ſuper eiſdem capitulis, vel directò contrarijs in petitorio iidem teſtes produci poſsint.

DECISIO XXIII. aliàs 437.

FVit dubitatum vtrùm publicatio atteſtationum facta in poſſeſſorio obſtet volenti producere teſtes etiam ſuper articulis directè contrarijs in petitorio: puta in poſſeſſorio dabatur per ſpoliatum quidam articulus de morte, ac die, & hora, & loco mortis illius, de cuius beneficio agebatur: & probabatur per teſtes quorũ dicta publicãtur ſpoliat. qui reſtituto ſpoliato ad poſſeſsionem beneficij intentauit petitorium contra dictum ſuum aduerſarium reſtitutum, & dedit articulos directè contrarios de morte: videlicèt, quòd alijs die & hora & loco fuit mortuus ille, de cuius beneficio agebatur: & opponebatur ſibi quòd non poſſet: quia dedicit teſtificata, propter publicationem factam in poſſeſſorio: & ideò propter timorem ſubornationis ſuper articulo directè contrario non poſsit alios teſtes producere. Tum etiã, quia inter eaſdem perſonas, & quaſi ad idem prædicti articuli tendebant: ergo nullatenus audiendus. per iura vulgaria.c.fraternitatis.de teſtib. & Clem. teſtibus.de teſtib. Fuit concluſum, & determinatum per omnes Dominos cõtrarium. Tum quia nihil habet commune proprietas cum poſſeſsione.ff. de acquiren.poſſeſ.l.naturaliter, §. nihil cõmune. Tum quia ad aliud, & ob aliud nunc quàm primò teſtes producuntur, quod fieri poteſt etiã inter eaſdem perſonas, propter variationem iudicij, publicatione teſtium primò productorum, non obſtante: vt ſunt tex. clari de teſti. c. veniẽs. c. ſeries. & c. cùm in tua. Nam in caſu noſtro teſtes primò recipiebantur ſuper poſſeſſorio ſuper morte ad aliud, id eſt, ad alium effectum: puta ad colorandum poſſeſſorium duntaxat: & ſic ſemiplenè probandum titulũ: nũc verò recipiũtur ad probandũ plenè titulum, & victoriam obtinendam in petitorio, quod trahit ad ſe poſſeſſorium: vt in c.cùm eccleſia Sutrina. & c. cùm ſuper. & c. cùm dilectus. de cau.poſſeſ. & proprieta. Prætereà prædicta receptio teſtium in poſſeſſorio ſuper morte videbatur non neceſſaria, & ſic ſuperflua: quia non tenebatur probare niſi duo: videlicet ſe poſſediſſe, & ſe ſpoliatum eſſe. de offi. deleg.cap. conſultationibus. & pro colore tituli ſui produceret titulum ſuum, vel gratiam ſuã, ſiue inſtrumentum inductionis in poſſeſsionem. iuxta no.per Innoc.in cap.in literis. & ca.ex parte.de reſti.ſpo. & in Cle.vnic.de cau.poſſ. & proprieta. imò etſi teſtes producti in poſſeſſorio aliquid diceret, quod tangeret petitorium ſuſpenſum, iuxta dictam Clemen.vnicam, de cauſ.poſſeſſ. & proprieta, dictum eorum nihil valeret. Tum quia non ritè recepti: videlicèt per iudicem, cuius ſuſpenſa eſt iuriſdictio quò ad ſapientia, ſiue concernentia petitorium. & ſic dict. Clement. teſtibus, in nullo obſtat. Tum etiam, quia deponunt non iurati ſuper articulo extra caſum ſiue materiam, de qua agitur.de teſtib. ca. nuper. & cap.de teſtibus. & ſic fuit obtentum.

De Fide inſtrumentorum.

EPITOMA.

Super articulis admittendis ad probandum, tam in curia quàm extra, pars citanda eſt: ſed non in decreto remiſsionis.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus in vim compulſoria non faciunt fidem parte non vocata.*
2 *Teſtes & inſtrumenta pari paſſu ambulant.*
3 *Inſtrumenti productio non niſi parte vocata valet.*
4 *Citatio partis neceſſaria eſt pro articulis admittendis ad probandum: ſecus in decreto remiſsionis.*
5 *Pars an ſit in publicatione vel exemplatione inſtrumentorum citanda.*

DECISIO I. aliàs 10.

1 FVit dubitarum † vtrùm inſtrumenta
exéplata inſcriptis extracta in par-
tibus parte ad hoc ibidem non voca
ta in vim compulſoriæ hic parte vo-
cata facerem fidem? Et breuiter fuit dictum, &
concluſum per omnes Dominos quòd non: ſi
fuerunt extracta, ſiue exemplata per alium nota-
rium, quàm per illum, qui illa aliàs recepit & cõ
fecit: quia tunc ſecus: nam illis bene ſtaretur tan-
quam originalibus ſine vocatione partis. Ratio
2 Dominorum quò ad primum dictum fuit, † quia
teſtes & inſtrumenta pari paſſu ambulant. C. de
fide inſtru. l. in exercendis. & eo. tit. c. cùm Ioan-
nes. de teſti. cogen. ca. peruenit. & præſertim vbi
viget ratio vniformis. ff. ad leg. Aquil. l. illud. de
transla. epiſco. c. inter corporalia. modò receptio
a vel publicatio teſtium facta parte non vocata, [a]
non valet. de teſt. c. ij. C. de teſtament. l. publicari.
3 igitur idẽ de inſtrumentis. Hinc eſt, quòd † pro-
ductio inſtrumenti facta in iudicio non prodeſt,
b niſi pars vocaretur [b] ad dicendum contra: poteſt
enim inſtrumétum eſſe falſum, vel abraſum &c.
de fide inſtrumen. c. inter dilectos. de probat. ca.
tertio loco. cum ſi. Præterea ſi in publicatione
dictorum teſtium omnes ſunt vocandi, quorum
intereſt: vt leg. & not. de teſt. c. ſignificauit. & c.
c albericus, ita in publicatione, ſiue exemplatione [c]
inſtrumentorum etiam vetuſtate conſumptorũ.
de fide inſtru. c. ſi. quia aliàs reputantur exempla-
ria, & non publica, nec authentica, quibus nul-
la fides eſt in iudicio adhibenda. de fide inſtru-
men. c. j. & C. de edend. authen. ſiquis in aliquo
nec ſecundum prædictos Dominos meos aliquid
facit vocatio partis facta hic in Curia ad viden-
dum decerni compulſorias: ſicut in ſimili non
obſtat, quòd ad decernendum remiſsionem ſu-
per articulis ad partes non fuerit in Curia pars
vocata, vocanda eſt nihilominus in partibus co-
ram iudice remiſsionis ad videndum teſtes reci-
pi, & iurare. de teſt. cogen. c. dilectorum. de teſti.
c. præſentium. libr. vj. quæ ſimilitudo mihi non
4 placuit. Nam pars ad videndum † decerni remiſ-
ſionem non vocatur in Curia: ſed bene ad viden-
dum admitti articulos ad probandum in Curia
& extra: ſuper quibus admiſsis ad probandum
extra ſine alio decreto Papa dat remiſsionem ad
partes, & non Auditor: niſi de conſenſu vtriuſ-
que partis. de quo tamen bene dubito an Audi-
tor id facere poterit. Præterea aliud eſt enim ex
toto nouum facere, quod regulariter prohibe-
tur: aliud antiquum reficere: vt de no. ope. nunc.
per totum. de iudæis. c. conſuluit. Sic in propoſi-
to: quia teſtes de nouo recipiuntur & noua de-
ponere debent & iurare: nimirum ſi requiratur
ibi maior ſolennitas, ſcilicèt partis vocatio ad
videndum iurare eos, & etiam ad reprobandum
eoſdem, ſi voluerit, & ad recognoſcendum per-
ſonas: ſecus verò in extractione, ſiue in exempla-
tionibus inſtrumentorum anteà confectorum &
publicatorum per authenticam perſonam, quá,
& etiam contenta in illis poteſt in Curia repro-
bire, cùm citabitur ad dicendum contra ſic ex-
emplata, & reportata, poteſt eſſe etiam quòd
pars contra quam deberet fieri huiuſmodi extra-
ctio, vel exemplatio in partibus, manſit in Cu-
ria: quomodo ergo citabitur ad hoc in parti-
bus? Reſponderunt Domini quòd debet tunc
procedi ſecundum formam cap. ſi aduerſarius.
de eo qui mit. in poſſ. & debent requiri procu-
ratores, & amici, & citari ad domum, & per edi
ctum in loco, vbi debet fieri huiuſmodi extra-
ctio, ſi domicilium non habet. ar. cap. ex tuæ. de
cle. non reſi. quam poteſtatem citandi credebã,
& dicebam illos compulſores non habere. Tum
quia ſunt meri executores mandati per nos fa-
cti: prout apparet ex forma compulſoriæ. Tum
quia nos Auditores non poſſumus eis hanc po-
teſtatem extra Curiam dare. arg. eorum quæ leg.
& not. in Clemen. Auditor de reſcript. Si igitur
ad huiuſmodi extractionem requiritur vtique
vocatio partis: recurrat ad ordinarium pro hu-
iuſmodi extractione fienda: de fi. inſtrumẽ. cùm
P. tabellio. [illegible] meo iudicio compulſores noſtri
non tenentur ad h[illegible] neque id poſſunt: cùm ipſi
habeant [illegible] uirere habentes, & tenen-
tes [illegible] ſam neceſſaria ad traden-
d[illegible] h pœnis & cenſuris per
nos l[illegible] fulminandis, nec depu-
ta[illegible] per [illegible] ellendum, citandum &c.
i[illegible] um, tradendum, & ſub
[illegible] ca manu remittendum:
qu[illegible] rati[illegible] us [illegible] eis non obſtantibus prædi-
cta concluſio[illegible] em, et tempore meo fuit in Curia
[illegible] dura, & rigoroſa: & vi-
di multos [illegible] hoc in Curia ſuccumbere.

ADDITIONES.

a Vocata. Adde deciſ[illegible]. 5. de teſtib.
b Pars vocaretur. Scilicet, quòd † pars ſit citanda
in publicatione vel exemplatione inſtrumento-
rum, & aliter non valeant: ſufficit tamen, quòd
pars quam tangit negotium, ſit præſens, quam-
uis non ſit citata: vt not. Innoc. in c. ſi. de fide in-
ſtru. Item contra producentem ſtatur ſumpto. l.
ad hæc. C. de fide inſtru. Item ſtatur contra eum,
qui tráſſumi fecit. ff. de admi. tut. l. chirographis.
& ideò contra tutorem probatur ex inuentario:
licèt non appareant inſtrumenta originalia debi
ti, quod eſt bene notandum. Et aduerte, quòd
quando petitur publicari aliquod inſtrumentũ,
quod tangit certam perſonam: illa nominatim
eſt citanda: vt in c. cùm P. tabellio. de fide inſtru-
men. ſi verò non tangit certam perſonam, vt quia
petitur publicari priuilegium, vel indulgentia
in genere: tunc propoſito edicto generali fit pu-
blicatio. c. cùm inhibitio. de clandeſt. deſpon. &
in capit. cùm in tua. qui ma. accu. poſſ. aliter non
valeret priuilegij publicatio: niſi fiat per illum,
qui conceſsit: quia tunc valeret publicatio nullo
præmiſſo edicto: quod eſt verum, niſi tale priui-
legium ſit ſuſpectum: quia tunc requiritur cita-
tio. c. cùm dilecta. de confir. vti. vel inuti.
c Publicatione, ſiue exemplatione. Differentia eſt
inter publicatinnem & exemplationem. Publi-
catur enim quod priuatum erat, puta teſtimonia:
exemplatur autem id quod eſt publicum, & pu-
blica authoritate nititur, vt teſtamentum, & in-

ſtrumen

ſtrumentum, ſecundum Inno. & Hoſtien.in dicto cap.fin.

EPITOME.

Si pars vocata ad dicendum contra inſtrumenta extracta in vim compulſoriæ, & producta infra terminum nihil opponit: ipſa poſteà opponere non poterit: quinimo approbare videtur ea ſi ipſis vtatur inquantum faciant pro ſe, quæ etiam contra ſe recipere tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in vim compulſoria per alium notarium parte non vocata, fidem non faciunt.*

DECISIO II. aliàs 164.

1 LIcèt ſecundum † concluſionem per me ſuperiùs tactam, & ſcriptam inſtrumenta, ſiue acta in vim compulſoriæ hic per Auditorem decretæ per alium notarium, quàm illum qui ea confecit, & ſcripſit in partibus parte non vocata extracta fidem faciant: tamen ſi pars, quæ in partibus non fuit vocata, hic vocetur ad dicendum contrà, & nihil dicat contra ea: ſed eadem acta ſiue inſtrumenta inquantum faciunt pro ſe producat, & ſi ipſis vti voluerit, ipſa approbare videtur: ergo tenetur recipere contra ſe. xix. diſtinctio. can. ſi romanorum. arg. not. per Ber. de teſtib. c. cùm nuntius. & per Innoc. de excep. ca. cùm venerabilis. & de cenſi. ca. cùm olim. de fid. inſtrumen. c. imputari.

EPITOME.

Productio inſtrumenti appellationis aduerſarij cum proteſtatione inquantum contenta pro eo faciant. &c. producenti non nocet: quamuis in eo contineantur aliqua quæ faciant contra eum.

SVMMARIVM.

1 *Producens inſtrumentum hoc expreſſo, inquantum in eo contenta pro ſe faciant, non videtur confiteri, ſi qua in eo ſunt, quæ faciunt contra eum.*

DECISIO III. aliàs 281.

1 LIcèt † quis producat appellationem partis aduerſæ inquantum facit pro ſe, & contra partem aduerſam, & non aliter, nec vltrà: ſi aliqua contineantur in ea, quæ ſunt, & faciant contra eum: illa ſibi non nocent: tum propter proteſtationem præmiſſam, quæ multùm interdum prodeſt, & conſeruat ius, quod aliàs ſine proteſtatione amitteretur. de conſti. c. cùm. M. de elect. c. cum ana. quod me can. c. j. de homici. c. prælati. lib. vj. de procu. c. ſi quem. eod. lib. tum quia contenta in dicta appellatione ſunt verba narratiua partis, & notarij. & non ſunt ſua, nec ſunt diſpoſitiua: ergo nil probant. de priui. c. ſi Papa. lib. vj. de ſentent. excommunicat. cap. ſi ſummus. in cle. Secus verò ſi eſſet appellatio propria ſiue in-
a ſtrumentum ᵃ proprium: quia tunc narratis in illis ſtaretur cōtra eum, nec poſſet recipere partem pro ſe, & partem contra ſe. de fide inſtru. c. imputari. de quo ad plenum per Innocen. de fide inſtrumen. capit. cum venerabilis. & de cenſi. cum olim.

ADDITIO.

a Inſtrumentum. Adde Fely. poſt omnes in c. cùm venerabilis. de fid. inſtrum. in vj. col. ver. prima concluſio.

EPITOME.

Si in inſtrumento diligentiæ proſecutionis appellationis in Cancellaria præſentatæ, contineatur commiſſio alterius tenoris, quàm fuerit illa, quæ fuit in iudicio præſentata, huiuſmodi narratio non nocet.

DECISIO IIII. aliàs 289.

LIcèt in inſtrumento diligentiæ facto in Cancellaria de proſequendo appellationem interpoſitam à diffinitiua ſententia, contineatur commiſsio alterius tenoris, quàm fuerit in iudicio præſentata, non nocet: dummodò in vtraque contineantur nomina perſonarū, & iudicis à quo fuerit appellatum, per quæ poſſet apparere de voluntate, & mente illius volentis appellationem proſequi, quæ mens potiùs conſideranda eſt, quàm verba. de verbo. ſignific. c. intelligentia. & ca. prætereà. At hic habemus tam mentem quàm verba: ergo &c.

EPITOME.

Inſtrumenta confecta per notarios, qui de conſuetudine, vel priuilegio poſſunt infra territorium eorum notarios creare, fidem faciunt infra territorium conſtituentium eos: aliàs non.

SVMMARIVM.

1 *Notarius creatus per alium, quàm per Papam, vel Imperatorem, non facit inſtrumentum extra territorium creantis.*

DECISIO V. aliàs 291.

1 INſtrumenta † confecta per notarium, ſiue tabellionem Regum, Prælatorum & Vniuerſitatis, qui ex conſtitutione, vel priuilegio poſſunt creare notarium infra territorium & iuriſdictionem eorum: prout legit. & not. per Innoc. & Hoſti. in c. cùm P. tabellio. de fide inſtrum. faciunt fidem extrà etiam in Romana Curia, dummodò ſint infra territorium conſtituentis confecta, aliàs non. Nam ipſi extra territorium ſiue iuriſdictionem, conſtituentium nulla poſſunt conficere inſtrumenta: quia hoc competit duntaxat creatis per Papam, vel Imperatorem: prout leg. & not. in d. cap. cùm P. & plenè per Specu. titul. de inſtrum. edi. §. reſtat. verſi. ſi quis poteſt. & ver. quid de his. vbi remittit ad ſum. Hoſt. in eod. titu. videlicèt, de fide inſtru. §. quibus inſtrumentis. & in titul. ne cleri. vel mo. §. quæ ſiuit. verſic. quid ergo.

De Iureiurando.

EPITOME.

Qui in ſua receptione ſtatuta, & laudabiles conſuetudines eccleſiæ ſeruare iurauit: poteſt nihilominus poſteà contra eas impetrare. Vel ſic, Qui iurauit vel conſuetudines vel contractus ſeruare poteſt nihilominus cõtra ea impetrare, dũmodò in gratia ponatur clauſula, Nõ obſtantibus ſtatutis & conſuetudinibus etiam iuratis. h. d.

SVMMARIA.

1 *Iurans conſuetudines & ſtatuta alicuius eccleſiæ obſeruare, an poſſit contrarium à Papa impetrare, & an valebit talis impetratio.*

2 *Iuramentum ſuper aliqua conſuetudine, vel ſtatuto præſtitum non extenditur de nouo euenientis, ſed ſemper ſubintelligitur rebus ſic ſtantibus.*

DECISIO I. aliàs 294.

LIcet quis iuret tempore receptionis
ſuæ in canonicum ſeruare ſtatuta,
1 † & conſuetudines laudabiles eccleſiæ
& poſteà impetret à Papa aliquas portiones, ſeu
præbendas cõtra conſuetudinem illius eccleſiæ,
non cenſetur periurus: & valet huiuſmodi impe
tratio: præſertim ſi in gratia huiuſmodi ponatur
clauſulæ derogatoriæ hodie poni conſuetæ, videlicet,
Non obſtantibus ſtatutis & conſuetudi
nibus eccleſiæ contrarijs, etiam iuramento &
confirmatione ſedis apoſtolicæ corroboratis, &
eſt tunc indubitatum, per not. in cap. cum ali-
quibus. de reſcript. & de præbend. c. ei cui, lib. vj.
& tunc non obſtaret gloſſ. Ioan. Andr. in capi.
cùm non deceat. ſuper verbo, ſtatutum. de ele-
ctio. lib. vj. Si verò non ponerentur dictæ clau-
ſulæ derogatoriæ, & eſſet gratia facta motu pro
prio dicto iuranti, idem: quia in quolibet iura
mento intelligitur ſuperioris authoritatis exce
pta. de iureiuran. cap. venientes. & ibi de hoc
not. per Ioan. Andr. in nouel. Si verò fieret gra-
tia ad inſtantiam iurantis ſeruare dicta ſtatuta:
tunc poſſet diſtingui. Aut expreſsè iurauit ſerua
re ſtatuta, & omnia contenta in eis, & ſine cauſa
impetraret, fortè nõ valeret cõtra illa iuramenta
huiuſmodi impetratio, niſi obtinuiſſet abſolu-
2 tionẽ ab huiuſmodi iuramento: † Si verò ex ali-
qua cauſa rationabili ſuperuenienti impetraſſet,
valeret, & teneret huiuſmodi impetratio: quia in
quolibet iuramẽto intelligitur, ſi res in eodẽ ſta-
tu permanſerit. de iureiurand. c. quemadmodũ.
Aut iurauit in genere ſeruare omnia ſtatuta ec-
cleſiæ: & tunc ex cauſa, vel ſine cauſa poſſet im-
petrare contra ea: quia non eſt veriſimile quòd
voluit ſe in tantũ arctare, quòd nunquam cõtra
illa ſtatuta impetraret. iuramenta enim huiuſmo
di ſecundũ intentionẽ iurantis ſunt interpretan-
da. xxij. q. v. can. humanæ aures. de iureiuran. ca.
veniens. & cap. quintanallis. pro qua diſtinctio-
ne faciũt quæ leguntur & not. in ca. clericos. eod.
titu. & capit. venientes. in nouel. vide Paul. in
capit. j. de regula. in Clementi.

De Exceptionibus.

EPITOME.

Exceptio declinatoria poſt terminum ad dicendum cõtra commiſſionem, non admittitur ad probandum.

DECISIO I. aliàs 53.

EXceptiones declinatoriæ fori poſt terminum ad dicendum contra commiſſionem oppoſitæ, ad probandum non ſunt admittendæ, niſi vellet iurare excipiens ſecundum formam capitul. paſtoralis. de exceptio.

EPITOME.

Si immediatè poſt appellationem à diffinitiua præſentetur commiſſio: præſumitur quòd ante appellationem fuerit impetrata.

SVMMARIA.

1 *Commiſſione immediatè poſt appellationem à diffinitiua præſentata: ſi non excipiatur eam ante appellationem fuiſſe impetratam, bona eſt commiſſio, & pro ea præſumendum. & numero. 4.*

2 *Reſcriptum ſuper futuris appellationibus non valet.*

3 *In Curia Romana in commiſſionibus impetratis ſuper appellationibus ibidem interpoſitis nulla data interponitur: quapropter impetratio non attenditur, ſed præſentatio,*

DECISIO II. aliàs 210.

1 SI immediatè poſt † appellationem interpo
2 ſitam à diffinitiua, & delationem Auditori,
præſentetur commiſſio alteri Auditori ſu-
per ipſa appellatione, & excipiatur de ſurreptio
ne: videlicet, quòd huiuſmodi commiſſio ſit
impetrata ante appellationem interpoſitam,
bona eſt exceptio, & præſumptiuè probata ſci-
licet præſumptione violenta, quæ eſt legitima
probatio etiam in iudicio. de præſumptionib.
capit. afferte. & hoc propter modicum tempo-
ris interuallum, infra quod eſſet impoſsibile hu
iuſmodi commiſſionem fuiſſe poſt appellationẽ
interpoſitam impetratam; præſertim ſi ſententia
fuit lata in vrbe Cancellario exiſtẽte in Anania:
2 prout erat in quæſtione propoſita. † Reſcriptũ
enim ſuper futuris appellationibus, ſeu cauſis
impetratum non valet. de reſcrip. capitul. fina.
de appellationib. capitul. ij. quæ iura loquun-
tur in reſcriptis appellationum ad partes impe-
tratis, in quibus aj ponitur data reſcripti: ex qua
poterit liquidè apparere, quæ præceſſerit, vi-
delicet appellatio vel reſcripti impetratio.
3 † Sed quia in Romana Curia in commiſsioni-
bus impetratis ſuper appellationibus ibidem
interpoſitis, nulla data apponitur: & ideò præ
ſentatio, & non impetratio attenditur. Idcir-
cò fuit concluſum in quibuſdam alijs cõſilijs,
4 quòd † ſi appelletur à diffinitiua, & ſtatim an
tequam dentur apoſtoli præſentetur alteri
Auditori commiſſio ſuper dicta appellatione,
quòd valet commiſſio, maximè ſi non excipia-
tur. argumento notatorum in capitulo, cæte-
rum. de reſcriptis. Idem dicebant Domini, ſi
non appareret quid præceſſiſſet, puta quan-
do eadem hora fuit appellatum, & eadem
hora fuit commiſſio præſentata: quam appel-
lationem

lationem in dubio debemus præſumere præeſſiſſe ratione naturæ ſuæ: & quia poſſibile eſt propter præſentiam officialium Papæ in Curia, ad quos de facili poteſt haberi recurſus, quòd incótinenti poſt appellationem ſignata fuit commiſſio & præſentata. Secus verò in primo caſu, quando Curia & Officiales ſunt alibi, & extra locum vbi extitit appellatum,

ADDITIO.

a Appellatum. Adde deciſ. 42. J. de appellationib.

EPITOME.

Exceptio nullitatis impedit executionem ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatam ſi incontinenti probetur coram iudice, qui illam ſententiam tulit: quam executionem non ſuſpendit etiam inhibitio alterius iudicis, cui nullitas huiuſmodi eſt commiſſa: qui tamen ſi pronunciabit ſentẽtiam huiuſmodi nullam, etiam eius executionem reuocabit.

SVMMARIVM.

1 *Exceptione nullitatis executionem ſententiæ etiam ſi in rem iudicatam tranſierit, impediri.*

DECISIO III. aliàs 280.

1 LIcèt † per viam exceptionis nullitatis^a poſ-
a ſit impediri executio ^b alicuius ſententiæ,
b quę in rem tranſiuit iudi. prout le. & no. per Ber. de offic. delega. capitul. paſtoralis. & per Ioan. An. de excep. c. pia. lib. vj. & per Spe. ti. de execut. ſententiæ. §. j. in fi. & hoc intelligas ſi incontinẽti exceptio huiuſmodi probetur, aliàs non differretur executio. prout le. & no. per Ber. & Inno. de teſti. ca. veniens. Tamen huiuſmodi executio nõ impeditur per viam actionis ſuper nullitate: puta, pars, quæ nõ appellauit à ſententia obtinet cauſam cõmitti alteri auditori, ſeu iudici, & petit inhiberi primo iudici volenti exequi ſuam ſententiam: iudex poſt huiuſmodi commiſſionẽ, & inhibitionẽ alterius procedit ad executionẽ petitam. Quæritur vtrũ valeat huiuſmodi executio facta lite pendente, & poſt inhibitionem, Et dicebatur per aliquos quòd ſic: quia motio huius litis non impedit executionem. prout expreſſe not. Inn. in c. cùm in iure. de offi. deleg. ſuper ver. de mandato. nec inhibitio impedit: quia non eſt legitimè facta. de appel. c. nõ ſolùm. in fi. & ca. Romana. eo. tit. ſtat ergo executio: nec per hoc impeditur litis proſecutio ſuper nullitate: quia hoc eſt ſpeciale, quando tres ſunt diffinitiuę ſententiæ latæ conformes: vt in cle. j. de re iudi. quæ ponit ius nouum, & ſpecialem caſum: & ſi obtinebit prædictus agens in cauſa nullitatis, etiã obtinebit reuocationẽ executionis. de reſti. in inte. ca. ſuſcitata. C. de pre. Impe. offe. authen. quę ſupplicatio. de procura. c. in noſtra. & c. audi tis. de re iudi. ca. paſtoralis, in clem. Nec obſt. l. ſi prætor. de iudi. in fin. ad quam reſpondit Inno. io dict. c. cùm in iure peritus. multùm bene.

ADDITIONES.

a Exceptionis nullitatis. Add. quòd exceptio nullitatis ſententiæ ſemper poteſt opponi, etiam ſi per ſtatutũ dicatur quòd nulla exceptio opponi poſſit: vt habetur per Ange. in l. non erit. §. dato. ff. de iureiu. & per Feli. in c. ex parte Io. ij. de offi. dele. in v. co. ſuper vlti. fallen. num. xvij. fol. 166.
b Executio. Adde infrà in an. de lit. conteſt. dec. 2.

EPITOME.

Exceptio peremptoria non inficit reſcripta, nec litis conteſtationem impedit.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio peremptoria quòd contra commiſſionem nõ admittatur.*

DECISIO IIII. aliàs 284.

1 SI † per impetrantem commiſſionẽ narretur clarè de iure ſuo, & non de iure partis aduerſæ conſtare, propter hoc dicatur, ſiue excipiatur per eandem partem aduerſam, duas ſententias pro ſe habentem commiſſionem ſurreptitiam, huiuſmodi exceptio non eſt admittenda: quia eſt peremptoria, concernens principale negotium, quæ non admittitur contra literas, nec litis conteſtationem impedit. de lit. conteſt. cap. j. libr. vj. & not. Inno. in capi. ex parte B. reginæ. ſuper verb. aſsignatum. de foro compe. & de reſcrip. capi. ſuper literis,

EPITOME.

Proponens exceptiones contra petentem abſolutionem ad cautelam, non eſt neceſſe quòd dicas, quòd excipiendo proponis.

SVMMARIA.

1 *Exceptio contra petentem abſolutionem ad cautelam qualiter ſit concipiẽda, & quam requirat expreſſionẽ.*
2 *Intentio agentis ſecundum naturam materiæ de qua agitur, conſideranda eſt.*
3 *Libellus ſolam narrationem continens, & nihil concludens, nullus eſt.*

DECISIO V. aliàs 319.

SI in termino aſsignato per Auditorem reo
1 ad videndum abſolui † actorem ad cautelã, reus dat poſitiones, & articulos concludentes de materia offenſæ manifeſtæ & rei iudicatæ, licèt non dicat quòd excipiendo illos porrigat:
2 nihilominùs videtur tamen excipiendo^a talia eſſe ſufficiẽter propoſita, adeò quòd ſi Auditor his repulſis abſoluat, ipſe grauat & ab eo ob hoc licitè appellatur, dummodò aliàs non peccent in materia, nec in forma, nec ſint ratione calumniæ, aut ex alio capite repellendi. Ratio huius
2 concluſionis: Quia intentiones † ipſorum agentium ſecundum naturam ſubiectæ materiæ de qua agitur, conſiderãdæ ſunt: vt probatur per l. vulgatam. ſi vno anno. ff. loca. cum concord. facit de fide inſtrument. capitul. inter dilectos. §. cæterùm. de ordi. cogni. capitul. cum dilectus. de teſta. capitu. ſi pater. libr. vj. Modò in hoc termino in-

no interuenit actor, vt proſequatur ſuam inten-
tionem, videlicèt articuli illius expeditionem:
reus verò vt eam impugnet: modò arma reorum
impugnantium actoris intentionem ſunt exce-
ptiones: vt Inſtit. de excep. in prin. igitur animo
impugnandi, & per conſequens excipiendi vi-
dentur dictæ poſitiones, & articuli eſſe datæ: &
per hoc reſponſum eſt ad duas rationes in con-
trarium alleg. quarum prima eſt hæc. Quia cùm
aliquid poteſt proponi ad multos fines differen-
tes ſpecie, non ſufficit proponere, niſi dicatur
ad quem finem ſpecificè proponatur, ne aduer-
ſarius obſcurus remaneat, & incertus. & hæc ſi-
ne agendo: vt ff. de eden. l. j. in princip. & l. Pom-
ponius. de rei vendi. ſiue excipiendo: vt in l. j. §.
ab eo. ff. de fluminib. & l. Titiæ textores. in prin.
ff. de legat. j. & facit not. Ioan. Andr. in cap. pia.
de except. ſuper ver. ſpeciem. libr. vj. & per Bar.
de peti. hæredi. l. ſi poſt motam. Modò articuli de
re iudicata, & manifeſta offenſa poſſunt dari ad
finem probationes adducēdi ſuper negotio prin
cipali, vel ad finem litiſcontestationem impe-
diendi: vt in c. j. de lit. conteſt. lib. vj. & ad finem
impediendi abſolutionem ad cautelam. de ſen-
tent. excommunica. ca. ſolet. & c. venerabilibus.
§. ſecus. lib. vj. qui fines ſunt omnes differentes
ſpecie: ergo generalis propoſitio per Auditorem
meritò fuit repellenda. facit ca. cùm dilectus. de
ordi. cogni. Secunda ratio eſt pro parte iſta con-
traria: quia reus in excipiendo fit actor, & eius
partes ſuſtinet. ff. de exce. l. j. ergo propoſitio ex-
ceptionis, & propoſitio actionis æquiparantur:
3 ſed † libellus nō valet, ſi ſolùm habet narrationē:
niſi etiam habeat concluſionem, & petitionem:
vt de elect. c. dudum. ij. de lit. conteſt. c. vnic. Ra-
tio ibidem ſecundum Hoſtien. quia libellus datur
nedum vt reo actionem edat: ſed etiam vt iudex
ſecundum eum ſententiam ferat: vt l. vt fundus.
ff. communi diui. de ſimo. capit. licet Hely. vide-
tur expreſſum. C. de fideicommiſ. libertat. l. fi. er-
go idem in exceptione vim actionis habēte. Quę
quidem rationes antedictæ non obſtant. Nam
quanquam ad multos alios fines talis materia da
ri poſsit, & quanquam reus ita dando ſe in ali-
quo non declaret, nec aliud dicat: cenſetur ta-
men ſpecialiter hoc caſu dediſſe ad iſtum finem,
videlicèt excipiendo, ne ille articulus ſecundum
actoris intentionem expediatur: tunc in iſta con-
cluſione concordat Bar. & ponit eam in dict. l. j.
ij. & iij. q. licèt rationes ipſum mouentes nō ſunt
multùm efficaces, etiam ſi tenerentur. not. per
Ioan. Mo. j. q. iij. can. quia præſulatus. & not. ſe-
cundum aliquos in ca. cùm eccleſia Sutrina. de
cau. poſſ. & propriet. & ibi tetigit aliquid Ioan.
Andr. in nouel. & opinio Inno. poſita in dict. c.
vnic. de lit. conteſta. quam tamen reprobat Ho-
ſtien. & tangit etiam ibi Io. And. in nouel omnia
potius facerent pro concluſione prædicta, quam
credo veram: & fuit determinatum & ſententia-
tum in Rota poſt publicas relationes.

ADDITIO.

a Excipiendo. Adde Felyn. in capit. apoſtolicæ. nu.
17. extrà de exceptio.

EPITOME.

Petenti abſolutionem ad cautelam non obſtat exce-
ptio rei iudicatæ, vel manifeſtæ offenſæ ex ſola non pa-
ritione rei iudicatæ.

SVMMARIA.

1 *Offenſa manifeſta, vel res iudicata impediunt abſolu-
tionem ad cautelam.*
2 *Sententia rei iudicata nomē ſiue effectum non habet:
niſi à competenti iudice lata ſit.*
3 *Iuriſdictionis negatio an reddat ipſam iuriſdictionē
dubiam?*
4 *In exceptione rei iudicatæ, vel manifeſtæ offenſæ iu-
riſdictionis exiſtentiam deducere non, niſi eiuſdem iu-
riſdictionis notorietas deducatur, ſufficit.*
5 *Fama & communis opinio vnde dicantur originem
habere.*

DECISIO VI. alias 307.

SI contra petentem abſolutionem ad caute-
lam opponatur exceptio rei iudicatæ, vel
1 manifeſtæ offenſæ, † ex ſola non paritione
rei iudicatæ: talis exceptio nullo modo eſt admit
tenda, niſi deducatur nullitas ex defectu iuriſdi-
ctionis, aut propter intolerabilem errorem ex-
preſſum: puta quia dicitur excommunicatio la-
a ta poſt appellationam a legitimam per illum, cu-
ius iuriſdictio non negatur, ſed potiùs à partibus
approbatur. Et eſt ratio ſecundùm Inno. in c. ſo-
let. de ſentent. excom. cui reſponderi non poteſt:
2 quia † ſententia nomen rei iudicatæ non habet,
niſi ſit lata à iudice competenti. C. ſi à non com-
pe. iudi. per to. & extrà de iudic. c. at ſi clerici. aut
enim conſtat manifeſtè de iuriſdictione, aut con
ſtat manifeſtè de non iuriſdictione, aut non con
ſtat de vno, neque de altero, ſed dubium eſt. Pri-
mo caſu non poteſt peti huiuſmodi abſolutio
ex defectu iuriſdictionis, cùm de ea conſtet ma-
nifeſtè. Nec ſecundo caſu, cùm tunc de nullitate
excommunicationis conſtet manifeſtè. Tertio
ſolo caſu, videlicèt cùm de iuriſdictione dubita-
tur, eſt locus petitioni huiuſmodi. Sed in illo ter
tio caſu non poteſt dici res iudicata manifeſtè:
nec per conſequens offenſa non parendi ei: quia
cùm nullo modo ſciri poſsit, quòd ſit res iudica-
ta, niſi ſciatur iuriſdictio illius qui eam tulit: er-
go nec vnius ſine altero poteſt eſſe notitia mani-
feſta. Caue tamen, quia an ſola iuriſdictionis
3 † negatio faciat iuriſdictionem dubiam, eſt vi-
dendum. Circa quod videtur ſic diſtinguen-
dum, aut intentio negantis fundata eſt de iure
communi, & tunc ſola negatio facit rem du-
biam: quia probabilis, imò iam probata eſt: vt
ſi ille, qui de iure communi non eſt iudex, ex-
communicauit. & ita procedit l. iiij. C. qui. ad
liber. procla. non licet: Aut econtrà, quia inten-
tio iudicis, & eius iuriſdictio fundata eſt de iu-
re communi: & tunc negatio eſt improbabilis,
& per conſequens non facit rem dubiam. ſe-
cundum nota. Cyn. C. de procuratorib. l. j. & hoc
verum, niſi allegaret, & probaret exceptio
nem ſaltem ſemiplenè: tunc redderet iuriſdi-
ctionem

ctionem dubiam: & ſic per conſequens rem iudi-
catam, & offenſam. argu. not. per Innoc. vbi ſu-
prà, & per Cyn. in d.l.j.C. de proc. Ex qua con-
4 cluſione inferebatur alia: videlicèt, quòd † non
ſufficit in exceptione prædicta, videlicèt rei iudi-
catæ, vel manifeſtæ offenſæ exiſtentiam iuriſdi-
ctionis deducere: ſed oportet vltra deducere no-
b torietatem, ᵇ iuriſdictionis eiuſdem. Quæ qui-
dem concluſio vnum ſupponit, & aliud diſpo-
nit. Supponit enim quòd etiam iuriſdictio ſi ne-
getur per petentem abſolutionē ad cautelam: ni-
hilominus poteſt excipi de re iudicatâ, & mani-
feſta offenſa, dummodò in exceptione etiam exi-
ſtentia iuriſdictionis deducatur. Secundò diſpo-
nit, videlicèt, quòd deductio exiſtentiæ debet
notorietatem continere. Primum patet, tū quia
text. d. ca. ſolet. dicit, contra petentem abſolutio-
nem ad cautelam, vel ſimpliciter poſſe excipi de
manifeſta offenſa, & re iudicata: ergo & poterit
iſto caſu: aliàs eſſet dicere, quòd ſola negatio
vnius partis tolleret ius alterius, quod eſſet ini-
quum. Tum quia hoc caſu ceſſat ratio Inn. quia
conſtito de iuriſdictione eius, ceſſat ratio, vt di-
ctum eſt. Prætereà, quia iuri ſatisfacit, cùm talis
exceptio infra octo dies ſit probanda: & ita non
plus impedietur proceſſus, quàm aliàs, ergo, &c.
Secundum patet: quia vbi quis habet probare
notorietatem, non ſufficit probare veritatem: vt
ipſe Inno. ponit in d.c. ſolet. de ſentent. excom-
municat. Modò hoc caſu probanda eſt notorie-
tas: ergo, &c. Sed qualiter probetur huiuſmodi
notorietas, recurrendum erit ad not. vulgarem
in c. tua. & c. veſtra. per Doct. de cohab. cleri. &
mul. & ij.q.j. de manifeſta. & in Spe. ti. de notor.
per totum. Aliqui tamen, & plures dicebant ſuf-
ficere in hoc caſu ad deductionem notorietatis
deducere exiſtentiam, & exiſtentiæ publicam
vocem, & famam ſimul. Dominus Ægid. & ali-
quid cum eo contrà, & bene meo iudicio: Nam
regula eſt, quòd non probat hoc eſſe, quod ab
hoc contingit abeſſe: vt l. ad probationem. C. de
probat. & in c. cùm contingat. de offi. deleg. Sed
licèt ita ſit, quòd nihil poteſt eſſe notorium, niſi
verum: vt not. in d.c. tua. de cohab. cle. & mulie.
tamen poteſt aliquid eſſe verum, & de illo eſſe
publicam vocem & famam, & tamen non eſt
notorium. Ratio eſt, quia vt dicit Innocen. in d.
c. tua. de cohabi. cle. & mulie. Iſta enim differen-
tia eſt inter communem opinionem, quæ publi-
cam famam in ſe dicitur continere: vt in cap. ve-
niens. de verb. ſignifi. ad fi. & manifeſtum ſeu no-
5 torium: quia fama † & communis opinio non
habent originem à ſcientia certa: ſed plerunque
à ſuſpitione ſola, & incerto authore: vt habetur
de conſec. di. iiij. c. Sanctum. Sed manifeſtum &
notorium ſemper procedunt à ſcientia certa: nō
dico vnius vel duorum, ſed totius populi, vel ma
ioris partis. Hinc eſt, quòd licèt teſtimonium ſu-
per notorio ſit ſuper ſcientia certa: tamen teſti-
monium ſuper communi opinione eſt ſolùm de
credulitate: ideò licèt communis opinio poſsit
eſſe de longè præteritis: tamen notorium non eſt
niſi de præſentibus, vel proximè præteritis: vt
not. Inno. in d.c. veniens. Fallit quādo huiuſmo-
di certa ſcientia eſt in mente populi certitudina-
liter reſeruata, ſicut de Chriſti paſsione. vide Io.
Cal. in commento. d.c. veſtra. in deſcriptione no-
torij. Modò ergo ad propoſitum, poteſt eſſe ve-
rum quod ponitur, & probari poteſt per duos
teſtes tanquam verum, quia nihil de notorieta-
te deponere ſcirent & probare: nihilominus cō-
munem vocem & famam per illos, qui de verita-
te dubitabant: imò per præmiſſa patet, quòd etiā
ijdem teſtes poterunt de vtroque deponere, vi-
delicet de veritate & fama, & nihilominus no-
torietatem ignorare vel negare, quanquam hæc
ſubtilia & vera ſint, & de iuris rigore exigeren-
tur in vera, & plena probatione notorietatis: ta-
men in caſu noſtræ quæſtionis non requiritur a-
deò exacta, & plena probatio: ſed ſufficit ſemi-
plena: & ideò maior pars Dominorum dicebat
ſufficere in hoc caſu publicam vocem, & famam
cum alijs adminiculis, quæ habebantur in caſu
ſeu facto propoſito. & ſic fuit obtentum. de te-
ſtib. cap. præterea.

ADDITIONES.

a Poſt appellationem. Petenti autem abſolutionē
ad cautelam an credatur iuramento ſuo quòd
appellauit ante excommunicationem latam, vi-
de Felyn. in cap. apoſtolicæ. in vij. col. verſic. adde
etiam quòd petens. de exceptio.
b Notorietatem. An notorium faciat iudicem in-
competentem competentem, vide per Felyn. in
cap. at ſi cleric. verſic. not. optimū textū. de iudic.

EPITOME.

Reſtitutio ad appellandum à diffinitiua ſententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam non petitur per excommunicatum, niſi in cauſa matrimoniali & beneficiali.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatus poteſt petere reſtitutionem ad ap-*
pellandum à ſententia, quæ tranſiuit in rem iudica-
tam in cauſa matrimoniali & beneficiali.
2 *Excommunicatus quare repellatur ab agendo.*

DECISIO VII. aliàs 453.

FVit dubitatum vtrùm in cauſa matrimonia
1 li reus excommunicatus † poſſet petere re-
ſtitutionē ad appellandum à diffinitiua ſen-
tentia contra ſe lata quæ tranſiuit in rem iudi-
catam? Et videbatur aliquibus quòd non. per
not. in cap. ſignificauerunt. de exceptio. vbi not.
per Doct. quòd excommunicatus non poteſt pe-
tere reſtitutionem in integrum: ergo nec ad ap-
pellandum. quia hæc videtur quædam reintegra
tio. & per not. in c. j. de reſcript. lib. vj. vbi nota-
tur, quòd non poteſt agere de nullitate ſententiæ:
quæ etiam nulla prouocatione ſuſpenſa nunquā
tranſit in rem iudicatā: vt in c. j. de ſen. & re iudic.
multò minùs poteſt agere de iniuſtitia ſenten-
tiæ, quæ in rem tranſiuit iudicatam, & licèt con-
cedatur excommunicato, quòd poſſet impetra-
re reſcriptum ſuper appellatione ſua interpoſi-
ta proſequenda: tamen non ſuper interponen-
da: vt videtur ſonare dictum c. j. de reſcri. lib. vj.
Præterea

2 Præthereà in hac † reſtitutione concedenda neceſſaria eſt aliqualis cauſæ cognitio, quæ non poteſt fieri ſine periculo communionis, quæ eſt cauſa prohibitionis, quare excommunicatus ab agendo repellitur: vt xj. quæſt. iij. cum excómunicato. & cap. pia. de exceptionibus. libro ſexto. ergo, &c. Præthereà ſi excommunicato denegatur reconuentio: vt in capitulo intelleximus. de iudi. & leg. & not. de exceptionibus. cap. cùm inter. multò fortiùs reſtitutio, quæ magis videtur ſapere actionem directam, quàm reconuentio. quod eſt verum in reſtitutione in integrum principaliter, & directè intentata per excommunicatum aduerſus ſententiam: ſecus verò ſecundum omnes Dominos, ſi incidenter peteretur, vel per modum præambuli, vt in caſu noſtro, in quo nó requiritur plena, ſed ſemiplena, & ſummaria cognitio, quæ etiam poſſet fieri ex iudicis officio. arg. eorum quæ legunt. & not. de offi. iudi. capi. ij. de teſti. capit. veniens. ij. Præthereà in his, quæ non habent perpetuam cauſam prohibitionis, aliquo conceſſo omnia videntur cócedi, ſine quibus id expediri non poteſt: imò omne id, per quod peruenitur ad illud: vt in l. oratio. ff. de ſpó. de offi. deleg. c. præthereà. facit optimè dictum c. j. de reſcript. libr. vj. cum ſimil. & hoc maximè procedit ſecundum Hoſti. in caſibus, in quibus vertitur periculum animæ: vt in matrimonialibus & beneficialibus cauſis, in quibus ſecundú eum excommunicatus poſſet petere reſtitutionem in integrum etiam principaliter, & aduerſus ſententiam, quæ præſertim in cauſa matrimoniali non tranſit in rem iudicatam: vt in cap. tenor. c. lator. c. conſanguinei. de re iudi. in qua cauſa multum exuberat officium iudicis: vt in c. porrò. de diuor. no. per Hoſti. in dict. cap. ſignificauerunt. per quam no. fuit deciſum per omnes Dominos, quòd non obſtante exceptione excómunicationis oppoſitæ contra dictum reſtitutionem petentem, deberem ipſum audire: maximè quia non fuit excommunicatus pro alia cauſa, ſed pro iſta, puta vigore executoriæ factæ ſuper dicta ſententia à qua petit ſe reſtitui ad appellãdum, ſi verò fuiſſet excommunicatus pro alia cauſa, magis dubitaſſem.

EPITOME.

Licèt denuntiatio probet excommunicationis exceptionem in vim dilatoriæ: non tamen in vim peremptoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio non probatur ex eo ſolo, quòd quis pro tali denunciatus probetur.*

DECISIO VIII. aliàs 252.

1 Licèt † ſit concertatio inter Doct. in cap. pia. de except. & cap. licèt. de ſentent. excommu. lib. vj. vtrum per denuntiationem quis probetur excommunicatus, quando in vim dilatoriæ excommunicatio opponitur: tamen Domini habuerunt, & habere voluerunt pro indubitato, quòd denuntiatio non probat exceptionem excommunicationis oppoſitam in vim peremptoriæ contra impetrantem: quia non ſequitur, talis eſt excommunicatus denuntiatus, ergo eſt excómunicatus. Tum etiam quia huiuſmodi exceptio ſapit obiectum, qui debet clarè dari & probari. de accuſ. c. ſuper his. & c. accedens. de elect. cap. j. & c. vt circa. lib. vj. iuncta cle. conſtitutionem. eodem titu. Leuiùs etiam & citiùs admittũtur, probantur, & expediuntur dilatoriæ, quàm peremptoriæ. de ordi. cog. c. cùm dilectus. de lit. conteſt. cap. j. lib. vj. cum ibi not.

EPITOME.

Non ſufficit in materia obiectiua dicere quòd quis per ſe, vel per alium acceptauit, vel ſimile, niſi ſpecificetur.

DECISIO IX. aliàs 253.

SI opponatur alicui quòd beneficium per ipſum in curia reſignatum, & poſt huiuſmodi reſignationem admiſſam nihilominus illud idem beneficium tenuit, poſſedit, & fructus perceperit per ſe, vel alium, niſi excipiens illum alium exprimat, & de eius mandato ſpecificè det, non erit quò ad hoc audiendus: quia materia obiectiua eſt, exactam requirés ſpecificationem, vt prędictis iuribus ſuprà proxima concluſione alleg. & idem etiam poſteà fuit concluſum de ſecundo impetrante obijciente contra primum de conſumptione gratiæ ſuæ per acceptationem alterius beneficij per ſe, vel alium factam: quia bene ſpecificat.

De præſcriptionibus.

EPITOME.

Allegans ſe tanto tempore, de cuius contrario memoria non exiſtit, exemptum à iuriſdictione ordinaria, non auditur, niſi probet, quòd alius prælatus in eo iuriſdictionem præſcripſerit.

SVMMARIVM.

5 *Articuli de exemptione à iuriſdictione ordinarij à tanto tempore &c. non procedunt, nec ſunt admittendi, niſi in eis detur de alio Prælato, qui huiuſmodi iuriſdictionem præſcripſerit.*

DECISIO. I. alias 239.

1 SI † Decanus & Capitulum alicuius eccleſiæ cathedralis dicant, in articulis ſe exemptos ab omni iuriſdictione, & coërcitione Epiſcopi eorum, & ſe fuiſſe, & eſſe in poſſeſſione huiuſmodi exemptionis à tanto tempore, cuius contrarij non eſt memoria, niſi dent de alio Prælato, qui huiuſmodi iuriſdictionem in eos præſcripſit, articuli tales non ſunt admittendi: quia nullus poteſt ſeipſum iudicare, vel corrigere, nec ea poſſidere: ergo nec præſcribere: ſed alius bene talia in ipſis præſcribit, vel ipſi poſſunt præſcribere, quòd alteri Prælato ſubſunt quò ad iuriſdictionem & coërcitionem huiuſmodi. prout legitur & not. de præſcript. cap. cùm ex officij. & c. cùm non liceat. & cap. auditis.

EPITOME.

Ordinarius poteſt ſecundum canones ea quæ ſunt meri imperij delegare. ſecus ſecundum ius ciuile.

SVMMARIA.

1 *Decanus & Capitulum alicuius eccleſiæ collegiatæ an poſſunt præſcribere poteſtatem excommunicandi, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, vicarios & beneficiatos eccleſiæ delinquentes.*

2 *Iudicare & excommunicare non ſunt fructus iuriſdictionis, ſed potius labor & onus.*

3 *Poſſeſsio iuriſdictionis an vnico actu quæratur.*

DECISIO II. alias 416.

FVit dubitatum, & in relationibus poſitum
1 verùm Decanus † & Capitulum alicuius eccleſiæ collegiatæ poſſent præſcribere poteſtatem excommunicandi, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, vicarios & alios beneficiatos illius eccleſiæ delinquetes? Super quo dubio fuit ſolenniter, per aduocatos in publicis relationibus allegata, & tractata materia meri & miſti imperij, & quia prædicta videbantur meri imperij, & ſpectantia non ad ſe, ſed ad principem: vt l. imperium. ff. de iuriſdict. om. iud. ergo non
2 videbantur præſcriptibilia, * ſicut nec delegabilia ſecundum leges: ſecus verò ſecundum canones, ſecundum quos etiam ea quæ ſunt meri imperij, poſſunt delegari: prout legitur * & not. in c. in archiepiſcopatu. de rap. & ſunt textus de hoc hodie in c. licet. de offi. vica. libr. vj. & ne cleric. vel monac. c. epiſcopus. eo. li. & ſunt etiam ſecundum canones præſcriptibilia etiam per inferiores. Nam non eſt dubium Epiſcopos & ſuperiores Prælatos habere merum & miſtum imperium, videlicet iudicandi, & corrigendi, puniendi, & excommunicandi, incarcerandi, deponendi, degradandi, ſuſpẽdendi, interdicendi &c. xxv. diſtinct. can. perlectis. xxiij. q. iiij. corripiantur. xj. q. iij. cano. ſententia paſtoris. & cap. curæ. de elect. trãſmiſſa. de transla. epiſcop. c. j. & vtrobique not. & de offi. ordina. c. j. & c. conquerente. de iudi. c. at ſi clerici. & c. cùm non ab homine. & de for. compe. c. conqueſtus. & c. poſtulaſtis. & c. ſi. de ſta. mo. c. j. de ſenten. ex. c. vt famæ. & ca. ſi clericos. lib. vj. de pœnis. c. degradatio. e. lib. cum multis ſi. & per Spec. tit. de iu. om. iu. §. j. verſi. ad huiuſmodi. vbi enumerat omnia, quæ ſunt meri imperij Epiſcopis pertinentia. Sed omnia iura epiſcopalia ad vtranque legem ſiue iuriſdictionis ſiue diœceſanã pertinentia, ſunt per inferiores Epiſcopis præſcriptibilia: vt de præſcript. c. auditis. & c. cùm olim. cum ibi nota. & nota. xvj. q. iij. can. quicunque. de offi. archi. ca. dilecto. de exceſ. præ. c. accedentibus. ergo &c. Quòd autẽ punitio, & correctio canonicorum cathedraliũ eccleſiarum poſſet ſecundum conſuetudinem legitimè præſcriptam ad Decanum & Capitulum pertinere, eſt tex. in cap. irrefragabili. §. exceſſus quoque. de offi. ordi. imò quandoque ad ſolum Decanum: vt in c. dilectis de appellat. & de ſenten. excommuni. c. dilecto. lib. vj. vbi ille decanus habuit, & exercere potuit vtrunque gladiũ, maximè vbi ipſe eſt caput capituli immediatum ab illo capitulo electus, & per Epiſcopum confirmatus. prout ponebatur in facto: nam tunc ipſe ſolus ex electione & confirmatione ſuperioris haberet omnimodam iuriſdictionem in ipſum eligentem, ſiue in ipſos eligentes. prout pulchrè notat, & deducit Inno. in c. cùm ab eccleſiarum. de off. ordi. & ibi text. Quòd inferiores Prælati poſſunt excommunicare & iudicare, facit de offi. archi. c. mandamus. & c. ad hæc. de dec. c. peruenit. dummodò ſit talis perſona, in quam hoc ius cadere poteſt. de his quæ fiunt à maior. par. ca. c. iij. de appellat. c. Romana. §. j. lib. vj. de conſue. c. ij. eod. li. imò dicit Inno. quòd quilibet clericus poſsit præſcribere ius excommunicandi, & ſimilia: licèt non habeat ordinariam iuriſdictionem. Sed quia, prout ponebatur in facto, prædicti decanus & capitulum, niſi ſemel prædicta exercuerunt. Fuit dubitatũ, & etiã ſolẽniter ſuper hoc allegatũ, verùm per vnicũ actum huiuſmodi quæſiuiſſent poſſeſsionẽ in ſimilibus caſibus iudicandi, & procedendi. Et fuit allegatum ad partẽ negatiuã quodam not. Innoc. in c. cùm dilectus. de reli. do. vbi ipſe tenet expreſsè, quòd licèt quis ſit in poſſeſsione ſubiectionis alicuius etiam per mille annos, nõ propter hoc poteſt illum iudicare, ſiue condemnare neque ciuiliter neque criminaliter: imò ſententia excõmunicationis in ipſum
2 prolata non tenet. Ratio, quia iudicare, † & excõmunicare non ſunt fructus iuriſdictionis, nec propriè fructus dici poſſunt: imò potiùs periculum, labor, & onus. & ſic non obſtat c. cùm eccleſia Sutrina. de cauſa poſſeſ. & propriet. & c. conſultationibus. de iure pa. Nam eligere, vel præſentare bene ſunt fructus poſſeſsionis iuris eligendi, vel præſentandi. vt not. alibi Inn. in c. in literis. de reſti. ſpol. nõ ſic in illo qui tantùm habet poſſeſsionem ſubiectionis ſine iuriſdictionis alicuius. Pro qua concluſione facit optimè ſecundùm Innoc. decre. cùm contingat. de foro competen. Nam ibi dicitur, licèt canonici Beluacen. haberent iuriſdictionem ſuper familiares ipſorum * de conſuetudine: tamen non poterant illos excommunicare. Sed poſſet reſponderi quòd ibi tãtùm præſcriptum, quantum poſſeſſum. de deci. capit. cùm in tua. vel quia illi non habebant aſsiſtentiã tantùm iuris communis. ſicut iſti Decanus & Capitulum. ar. capit. ad decimas de reſtitu. ſpo. libr. vj. Reſpondit etiam Inno. ad l. Barbarius. ff. de offic. Præto. & ad not. per eum in c. nihil eſt. de electioni. à quod dicto videtur Innocen. recedere in fin. glo. eiuſdem ibi, tamen alij aliter dicunt, & vt videtur, meliùs. vt not. per eum. de reſt. ſpol. c. olim. iij. vbi tenet expreſsè. quòd quilibet clericus poſsit poſsidere, & præſcribere ius excommunicandi, & ſi ille quem excommunicat, obedit ſciente & patiente Epiſcopo, vel alio ſuo ſuperiore: ſtatim excommunicans acquirit poſſeſsionem excõmunicandi, & tenet eius ſententia ſi erat in poſſeſsione excommunicandi. prout not. Inno. in dicto c. cùm dilectus. in gloſſ. fina. & remittit ad not. per eum in capit. ij. de reſtitut. ſpoliato. Sed vtrùm ſufficit ad hoc vnicus a-
3 ctus † poſſeſsionis: Innocen. in capit. ij. de capel. mon. videtur innuere quòd nõ. Pro quo facit

tex. in

tex.in cap. cùm eccleſia Sutrina.de cauſa poſ. & proprieta.& not.in c.fina.de conſuetu. Nam ſecundùm Innoc.vbi ſuprà,licèt poſſeſsio generalis iuriſdictionis acquiratur per vnicum actum, dummodò vtens intendat vti iure ſuo quò ad iuriſdictionem vniuerſalem: tamen hoc non procedit in perſonis: rationem diuerſitatis ponens: quia ſub iuriſdictione comprehendũtur omnes partes eius,& actus: ſed ſub perſona non continentur alia. & in illis habet locum regula, quòd tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum. de decis.c.cùm in tua.hæc vera ſi nullus alius ſit in iuriſdictione illarum perſonarum: quia tunc ad alias perſonas non extenderetur poſſeſsio iuriſdictionis quæſita in vno homine: ſed ſi alius eſt in poſſeſsione iuriſdictionis ſuper vnum populum, & ego exerceam iuriſdictionem in vnã perſonam tantùm illius populi ſciente domino, & patiente , ſuper totum populum acquiro: quia quaſi vna & continua eſt gleba, ſcilicet vnus populus: & nunc bene extenditur poſſeſsio de perſona ad perſonam.Ratio, quia ille, in quem exercui iuriſdictionem, non poſsidebat illum contra quem ego præſcribo iuriſdictionem: ſed alius contra quem præſcribo iuriſdictionem in hanc perſonã, & aliam communiter habebit. de præſcrip.c.cùm ex officij. De extenſione iuris corporalis,& incorporalis vide Inno.in c.in literis. de reſtitu. ſpolia.& ibi per Pau. de hac materia prædictorum duorum dubiorum in ſuo commento. At in caſu noſtro fuit probatum prædictis Decano & Capitulo datam poteſtatem plenariam iudicandi, corrigendi, puniendi, excommunicandi, & etiam incarcerandi omnes perſonales beneficiatas illius eccleſiæ per priuilegiũ Epiſcopi illius loca, & per ſedem apoſtolicam confirmatam: & quòd ipſi fuerunt in poſſeſsione generali prædictorum, & eis ſæpè obtemperatum excepto actu iuſtallationis, quem licèt niſi ſemel exercuerant : Tamen quia poſteà in xl. annis ſimilis caſus non occurrerat, ſed modò nouiter occurrit, fuit deciſum, & concluſum quòd tenuerat & valuerat huiuſmodi inſtallatio. per Innocen.in dicto capit.dilectus.de capel.mo.ſuper verſic.poſſeſſorum.in fi. & per not. per Ber. in dicto capitu.cùm eccleſia Sutrina.& per Specul.titul.de præſcriptio.§.j. verſi.ſed pone quòd melius.& per eundem titu. de iur.om. iudi. §. j. circa fin.vbi recitat quaſi de verbo ad verbum not. Innocen.ſupràſcript. & vide ad materiam Innocen.in dicto cap.ij.de reſtitu.in integr.& in dicto capit.olim.de reſtitu. ſpoliato.& de poſtu. prælator.cap.bonæ.ij.per eundem.

ADDITIO.

a Præſcriptibilia. Ad intellectum horum quæ de præſcriptione meri & miſti imperij hic dicuntur, vide Alexand.de imol.conſ.xvj. volu.v.

EPITOME.

Si conceſsio Epiſcopi apparet facta cum conſenſu Capituli,licet de conſenſu aliter non appareat, ſufficit, ſi ſequatur tempus ſufficiens ad præſcribendum.

SVMMARIVM.

t *Titulus iniuſtus præſcribendi cauſam quandoque tribuit.*

DECISIO III. aliàs 471.

1 SI apparet † conceſsio Epiſcopi, quæ dicitur facta cum conſenſu ſui Capituli, de quo conſenſu non apparet, & ſequitur tempus ſufficiens ad præſcriptionem, illud ſufficit. Nam talis titulus errore facti ſuffultus dat cauſam præſcribendi: videlicèt ſi Epiſcopus donat, & dicit de conſenſu ſui Capituli, & ita tradit monaſterio.& ita procedit quod not.gl.de conſue.c.cùm dilectus. & de præſcript.c.de quarta. & præſumitur talis error, per capi.ea noſcitur. de his quæ fiunt à Prælat. quia iuſtus error habetur pro titulo. ff. pro empt.l.ij.in prin. & §. ſi à pupillo. & ff. pro legat.l.fi.& iuſtus eſt hic error facti.l.ij. ff.de iu. & fact. ignor.maximè per not.in dict.cap.ea noſcitur. ſuper quo tamen vide dominum Bart. ff. rem ratam haber.l.actor.ſecus ſi in iure erraſſet. & ita procedit quod no.in capitul.ij. de his quæ fiunt à Prælat. argu. ff. de iur. & fact.ign.l.iij. & de vſucap. pro empt. l.ij. §.ſi à pupillo. & l. vbi lex.& l.nonnunquam.ff.de vſucap. probant not. argu.x.q.iij.cognoſcimus.& ita not. Paul. in Cle. j.de re.eccle.non alie.in glo.pen.& ibi plenè vide.Aliquid Domini volunt dicere, quòd requiritur ſubſcriptio clericorum.pro quo vide text. xij.quæſt.ij.can.ſine exceptione. & not. Inno. in capit.dudum.de reb.eccle.non alie.lib.vj. De alia ſubſcriptione idem dixerunt Domini de Rota per capit.tua. in fin.de his quæ fiunt à Prælat. ſed dic ad hoc vt in quæſtionibus domini Neapolitani.quæſt.lxxviij. cùm dixi, præſumi aſſenſum capituli interueniſſe: intelligo quò ad effectum excludendi malam fidem in recipiente. & ita procedit opi.Paul.vt præſcriptio currat ad effectum validandi: alienandi autem ad perpetuum ſecus. & ita procedit opinio Barto.in d.§. ſi à pupillo.licèt ſecus ſit de alienatione temporali: vt d. ca noſcitur.de his quæ fi.à Prælat. & ita procedit ibi gloſſ. & c.quod intellige, niſi opponatur per partem conſenſum non interueniſſe. & ita procedunt not.Innoc.in dict.c.ea noſcitur.

De Re iudicata.

EPITOME.

Actore & reo nihil probantibus, vel æqualiter probantibus,ſi actor poſsidet,abſoluitur,non ex eo, vt quia ſit actor,ſed quia poſſeſſor.

SVMMARIVM.

t *Si vtraque pars in cauſa beneficiali nihil probat: poſſeſſor abſoluitur, etiam ſi ſit actor.*

DECISIO I. aliàs 15.

1 SI in † cauſa beneficiali actor & reus ambo vel nihil,vel non plenè probauerint intentionem ſuam, Fuit dubitatum vtrum pro actore poſsidente,

& tenen

& tenente beneficium poſſet & deberet ſententia ferri abſolutoria? Et videbatur quòd non: qu[illegible] acto[illegible] non probante,&c. per l.actor. C. de probationib.& de iur[illegible]ran.c.fi.& de cauſ.poſ. & proprie.cap.cùm eccl[illegible]ſia Sutrina.& vt eccle. benefic[illegible]ap.vnic. Fuit determinatum & concluſum per omnes Dominos quod ſic.diſtinguẽdo, Aut vterque,[illegible] licet actor poſſeſſor,& reus non poſſeſſor,petijt adiudicari beneficium · & tunc ſi neut[illegible] prob[illegible] quilibet debet abſolui ab [illegible]peti- a tione alterius. Ratio, quia vterque eſt actor & reus in [illegible]du prædicto.ar.capit.licet.de proba. & cap.c[illegible] l[illegible]eris.& de cau poſ.& prop.cap.vnic. in cle.nullus tamen eorum condemnabitur in expẽſis [illegible]ed fiet compenſatio hinc & inde. Fuit tamen quædam no.Inno.allegata in contrarium in cap. cùm contingat.de off.dele.videlicèt. quòd in caſu prædicto reus eſt abſoluendus ab obſeruatione & impetitione rei de qua agitur.quã not. intel[illegible]s[illegible]o rem quam actor petit, detinente & po[illegible]nte,vel neutro tenente: tunc enim habet locum regula,actore non probante,&c. Si verò actor poſſeſſor petit titulum ſuum pronuntiari a canonicum,ſicque adiudicari beneficiũ: & reus non poſſeſſor petit ſolùm ſe abſolui ab impetitione actoris poſſeſſoris,vel nil petit:tũc enim ſententia eſt ferenda abſolutoria pro reo etiam abſente actore nil probante.per d.l.actor.& alia iura in [illegible]ontrariũ alleg.& facit.C.de eden.l.qui accuſare.& l.fi.C.de rei vendi.& l.ij.de proba ff.& no.in capi.per tuas de appellat. Fatuus autẽ eſſet poſſeſſor,qui contra non poſſeſſorem petitoriũ intentaret, propter difficultatem probandi dominium,niſi haberet probatione[illegible] paratas in petitorio,deberet enim potiùs intentare interdictũ v[illegible] poſsidetis,ſi in poſſeſsione turbaretur:aut interdi[illegible] vnde vi,ſi de poſſeſsione deijceretur.ar. l[illegible] qu[illegible] d[illegible]ſtinauit.ff. de rei vendi.& de proba. c. l[illegible]cet.& de iud.c.examinata.& hoc eſt conſilium B.[illegible] [illegible]ùm eccleſia Sutrina.de cau.poſ.in glo. ij. Si ve[illegible] reus poſsidet, vel neuter poſsidet: tunc it[illegible] ſtat regula,actore non probãte &c. & ſic pot[illegible] [illegible]te[illegible]igi not.Inno.in cap. cùm contingat. ſu[illegible] [illegible]le.& ibi vide quod not.Ioan.Andr.& Inn[illegible] in [illegible]api.ex conqueſtione.de reſti.ſpo.& de o[illegible]f[illegible]i.cap[illegible].poſt Inno.& Hoſti.& in cap.mandatum.de re[illegible]cript.poſt Compoſt.

EPITOME.

Tre[illegible] ſententiæ latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni mandandæ, antequàm veniatur ad negotium principa[illegible]e

DECI[illegible]IO II. aliàs 113.

TRe[illegible] [illegible]iæ ſuper attentatis latæ, ante- [illegible] [illegible]n petitorio ſunt ante omn[illegible]ia executioni demandandæ: d[illegible]mmodò [illegible]d[illegible] [illegible]uæ habeant: puta [illegible]n[illegible]nte [illegible]l poſt appellationem à diffini- ti[illegible] [illegible] ſit attentatum circa poſſe[illegible]ionem re[illegible] [illegible]e qua agitur[illegible] qui tunc ſa[illegible]it [illegible] v[illegible]i p[illegible]ori[illegible] quod eſt plene executio[illegible]i man[illegible]ndum ante ingreſſum petitorij.de reſti.ſpol. capi. Piſanis.nec poſſet opponi nullitas ante executionem earundem.de re iudic.cle.vt calumnijs.

EPITOME.

Actore non probante reus,etiam ſi nihil petat, debet abſolui.

DECISIO III. aliàs 120.

a ACtore[a] nil probãte ſeruatis terminis reus ab impetitione actoris,licet nullam petitionẽ dederit, poteſt & debet abſolui.per regulam,actore non probante &c. de iureiuran. c.fi.& quia trahendo reum in cauſam, ſatis impetijt,moleſtauit,& impediuit: & ideò poteſt,& debet actori etiam ſuper huiuſmodi moleſtatione,& impedimento perpetuum ſilentium imponi: imò ſuper re de qua agitur.de cau.poſ.& proprie.c.cùm eccleſia.& de re iudi. ca. cùm Bertoldus.& de reli.do.conſtitutus.de proba.cap.licet.

ADDITIO.

a Actore. Adde hic [illegible]egulam Grego xj. quę eſt. ciij. in numero, inter meas.& incipit, Dominus noſter Gregorius non vult quòd ſtylus.

EPITOME.

Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat contra reſeruationem tam in perſonam, quàm in gratiam poteſt dare obiectus ad effectum abſolutionis reportandæ, non autem adiudicationis.

SVMMARIA.

1 *Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat poteſt actorem per obiectum excludere.*

2 *Conſtito de non iure actor[illegible] rei, non eſt tamen reus à ſua poſſeſsione expedend[illegible]s: ſed potiùs ab impetitione actoris abſ[illegible]luendus.*

DECISIO IIII. aliàs 160.

1 REus † & poſſeſſor beneficij,de cuius non iure conſtat, poteſt dare contra reſeruationem obiectus tam in perſonam, quàm gratiam ad effectum abſolutionis, ſ[illegible]d non adiudicationis obtinendæ · vt in capitul.ex inſinuatione.de procu.& ibi per Innoc. & in capitul.olim.de reſcript.& de hoc videtur tex. in capitul. cum noſtris.de conceſ.præbend.nullus enim d[illegible]tentor repellit agentem rei vendicatione ſi ſua non intereſt, propter commodu[illegible]n poſſeſsionis, ſiue retentionis.ar.[illegible].Paulus.§.ſi.qui mo. pig. vel hypo.ſol.& faci[illegible]nt no.per Arc[illegible]id.de præben.in cap.licet.[illegible]ib.[illegible]j. Prætereà mag[illegible]s abhorrent iura, quod nullum habens titulum ingrediatur beneficium,quàm ingreſſus per non habentem titulũ de poſſeſsione eijciatur propter regulã: Turpius eijcitur.& c.de iureiurã.cap.quemad[illegible]modum. In pari enim cauſa turpitudinis melior eſt conditio poſsidentis.de adult.ca.intelleximus.de reg.iur. cap.in pari.[illegible]b.vj. Non obſtant duæ concluſiones ſuperiùs poſitæ,videlicèt,quòd ille de cuius non iure clarè & notoriè conſtat per acta,nõ agit ſuper attentatis,nec poſſeſſorio:quæ ambo ſunt multùm in iure priuilegiata.de ordi.cogni. capi.

t

ij.& fi.de reſti,ſpo.per totum.de appel.capi.non ſolum.lib.vj. quia hi certant de poſſeſsione recuperanda,& de reducendo in ſtatum priſtinũ: quod eſſet abſurdum,& iniquum, ex quo conſtat de non titulo ipſorum:& quia per hoc daretur vitioſus ingreſſus, propterea etiam in dubio prohibetur fieri miſsio in poſſeſsionem realem:vt in capi.vnic.de eo qui mit.in poſ. libr.vj. Alius verò detentor certat de poſſeſsione retinẽda,& non admittenda:de qua non eſt eijciẽdus, niſi per illum, cuius intereſt, & habentem ius vt in d.c.cum noſtris.de conceſ.præben.& ibi per Inn.& ideò eſt vocandus antequàm eijciatur,vt videatur tam de iure agentis,quàm etiam poſsidentis.de præb.c.licet.ij.lib.vj. Ex quibus infer-
2 tur alia concluſio.quòd † vbi conſtat de nõ iure actoris,reus.licèt nullum ius habeat,à poſſeſsione non eſt amouẽdus:imò ab impetitione actoris eſt abſoluendus. C.de rei vendi.l.fi.de reſcri. c.olim.in fi.not.per Compoſt.de reſcript.c. mãdatum.& per Inno. de reſti.ſpo.c.in literis.ver.fatemur. tamen modificat hoc dictum ſecundum concluſionem primam ſuprà eo.t.i.quilibet enim detentor præſumitur poſsidere ſec.dum Inno. in c.cùm olim.ij.de priuileg.ſuper ver.portariũ. in fin.qui alleg.xviij.q.j.cap.j.idem tenet Archi. vt lit.penden.cap.ij.lib.vj.

EPITOME.

Iudex generaliter condemnat in fructibus, & executor generaliter monet condemnatum abſque taxatione.

SVMMARIVM.

1 *Reus & poſſeſſor de cuius nõ iure conſtat, poteſt actorem per obiectum excludere.*

DECISIO V. aliàs 183.

1 SIcut † Auditor poteſt generaliter condemnare in fructibus per reum & poſſeſſorẽ perceptis:ita poteſt generaliter executor huiuſmodi ſententiæ abſque aliqua taxatione monere dictũ condemnatum,vt de illis ſatisfaciat victori infra certũ terminũ infra quem terminũ pôt venire,& allegare ſe illos nõ percepiſſe,vel eos in vtilitatẽ beneficij cõuertiſſe & ſimilia.quod ſi nõ fecerit, ſententia excommunicationis propter hæc prolata eſt iuſta:nec relaxabitur donec plenè fuerit ſatisfactum:quia pro re iudicata extitit promulgata.ar.no.in cap.ſolet.de ſent.excom.libr.vj.

EPITOME.

Auditor qui pronuntiat beneficium alicui fore debitum,poteſt etiam poſſeſſorem in fructibus poſt litẽ motam perceptis,& non petitis,condemnare.

DECISIO VI. aliàs 189.

AVditor qui pronuntiat beneficium fore alicui debitum prouidendo de ipſo iuxta formã cle.auditor.de reſcript. poteſt etiã condemnare ex officio in fructibus à tempore motæ litis per poſſeſſorem perceptis,etiam in libello non petitis.de iure patr.capitul.cùm dilectus.de offi.deleg.c.cum cauſa.quia fructus ſunt acceſſorij ad beneficium, & veniunt à tempore motæ litis.ff.de vſur.l. videamus.& l. mora.§.in bonæ fidei.arg.etiam c. cum eccleſia Sutrina. de cauſa poſ.& proprie.de præb.c.dilecto.in fin. & facit not.per Inn.de re iudi.c. cùm ſuper. & c. grauis.de reſtit.ſpo.& ibi per Inno.& Hoſti. & de præben.c.dilecto.in fin. verùm & quando veniant ex officio,vel ne fructus percepti.

EPITOME.

Pro reo excõmunicato abſente, & per procuratorem ſe defendẽte, poteſt ferri ſententia abſolutoria. ſed non adiudicatoria.

DECISIO VII. alias 194.

PRo reo excommunicato abſente, & ſe per procuratorem defendente poteſt ferri ſententia abſolutoria:ſed non adiudicatoria.arg.eorum quæ leguntur & no.in capitu. cùm inter.de excep.pro hoc alleg.in ratione l.quamuis indubitati iuris.C.de adulte.faciunt etiam not.in capitul.per tuas.de appel. videlicèt, quòd pro reo contumace abſente poteſt ferri ſententia infirmatoria, vel abſolutoria.

EPITOME.

Dominus feudi poteſt committere cauſam feudalem alteri decidẽdam inter vaſallos ſuos: per quam commiſſionem idem commiſſarius non poteſt aliquid domino adiudicare.

DECISIO VIII. aliàs 198.

SI dominus feudi committit, ſeu dat poteſtatẽ alicui cognoſcendi,ſeu decidẽdi cauſam feudalem,de certis bonis inter vaſallos ſuos, ſaluo iure ſuo,ſi iudex huiuſmodi inter prædictos vaſallos duntaxat procedendo,& ſeruatis ſeruandis partẽ bonorũ adiudicauerit vni parti,& aliã partem domino feudi,talis ſentẽtia lata pro domino feudi non valet,neque tenet:quia nullo agẽte nec libello dato,nec lite cõteſtata eſt lata.de verb.ſignifi.c.forus.de lit.conteſt.c.vn. cum ſimi lib. Nec obſtant verba illa,ſaluo iure ſuo: quia illa non ſunt,niſi quædam proteſtatio, videlicèt quòd per ſententiam ferendam inter partes ſibi quò ad ſuum non præiudicaretur & ſic non eſt niſi quædam proteſtatio prout Papa ſæpè proteſtatur in deciſionibus ſuis:vt in ca.cùm à nobis. de teſtib.de appel.cap.vt debitus.in fin. & vt lit. penden.cap.j.in fin.in Cleme.

EPITOME.

Si Abbas & conuentus in aliqua cauſa ſunt ſimul litẽ conteſtati, lata ſentẽtia pro actore & ab eo appellato per reos,poſſunt ſimul,& diuiſim in cauſa procedere, & ſufficit contra alterum ferri ſententiam.

DECISIO IX. aliàs 209.

LIcèt actum ſit in partibus per Epiſcopum contra Abbatem & conuentum cuiuſdam

monaſterij

monaſterij ſuper annua penſione præſtanda Epiſcopo: & lata ſententia pro Epiſcopo, & contra
Abbatem, & conuentum, à qua pro parte eorundem Abbatis & Conuentus extitit ad ſedem apoſtolicam appellatum: tamen ſi in cauſa appellationis Epiſcopus duntaxat proceſsit contra abbatem, & nihil probauit: nec ſententiam latam in partibus produxit: Abbas poteſt & debet abſolui ab impetitione Epiſcopi, per regulã, actore non probante &c. Non obſtãte quòd in partibus ſit actum, & ſententiatum contra Abbatẽ, & conuentum coniunctim: quia de hoc non cõſtitit: & ſi conſtaret, quia Epiſcopus dimiſit conuentum, & traxit Abbatem in cauſam, cùm iudicium redditur in inuitum, ipſe poterat ſe defendere, & petere ſe ab huiuſmodi moleſtatione, & ab impetitione abſolui. Prætereà quia ipſe ſolus, vel quilibet alter poſſet iura, & bona eccleſiæ defendere, etiam alijs inuitis: vt not. Inn. in c. cùm olim. de teſtib. & de reb. eccle. non alie. c. ſi quis presbyterorum. & c. hoc conſultiſsimo. eo. tit. lib. vj. Cùm igitur conuentus appellauerit, &
non miſerit procuratorem ad proſequendũ, huiuſmodi appellationem: ſi Abbas non proſequeretur trãſiret in rem iudicatam, de re iud. c. quod ad conſultationem. ergo meritò ad proſecutionem huiuſmodi appellationis ſolus fuit admittendus. Item quia ſententia veniet ferenda pro eo, & non contra eum. ergo &c. ff. de mino. l. nõ tam. Imò ſecundùm Inno. in c. præſentium. de teſt. li. vj. ſi Abbas & Cõuẽtus in aliqua cauſa
a ſimul ſunt litem conteſtati, tunc ſimul, & diuiſim poſſunt in cauſa procedere, & ſufficit cõtra alterum ferre ſententiam. de quo ibi per Io. And. in nouel. ſuper ver. Abbas.

ADDITIO.

a Simul ſunt litem cõteſtati. Sic & ſi eſſent ambo procuratores in ſolidum conſtituti. vt not. in c. in noſtra. de procurat.

EPITOME.

Citatio ad audiendam ſententiã in curia in cauſa beneficiali non expedit, quòd contineat illud verbum, peremptoriè. ſecus in cauſa prophana.

SVMMARIA.

1 *Citatio ad audiendam ſententiam in curia an debeat continere illud verbum, peremptoriè.*
2 *Termini quotquot ſunt conteſtata in Palatio, peremptorij ſunt.*

DECISIO X. aliàs 245.

1 Licèt † in cauſis prophanis, in quibus ordo, & figura iudicij ſeruatur, neceſſe ſit peremptorium exprimi in citatione vnica, quæ ſit ad ſententiam audiendam: per l. ad peremptorium. ff. de iud. & C. quomodo & quando iudex. l. ij. aliàs ſententia non valet: vt videtur notari per Io. xxiij. q. iij. can. de illicita. & Inno. in capitu. ad petitionem. de accu. & Specu. titu. de cit. §. viſo. ver. quod ſi lata. & Guil. de mon. Lau. de dolo & contuma. capitu. j. ſuper. ver. promulget. in clem. tamen id non eſt neceſſe in cauſa beneficiali, in qua proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicij: vt in cle. ſæpè. §. aliàs. vet. ſententiam verò. de verb. ſigni. vbi de hoc per Ioã. And. ſuper verb. nõ peremptorio. ita quòd valet citatio facta in audientia contradictarum ad audiendum ſentẽtiam diffinitiuam, etiam contra abſentem proferendam ſine expreſsione peremptorij: dummodò cauſa, vel per appellationem, iuxta formam capit. ſtatuimus. & cle. cauſam electionis. vel per citationem de ſpeciali mandato facta ſit in curia. Nam tam per dictam appellationem, quàm per dictam citationem pars abſens citatur ad totã cauſam, & ſingulos actus vſque ad audiendum ſententiã incluſiuè: & ſic non eſſet neceſſarium, licèt ſit honeſtum & de more citare abſentem per audientiam ad ſingulos actus de nouo: prout legitur & no. per Inn. & Hoſt. ac Io. An. in nouel. in c. auditis. de proc. & aliqualiter in c. conſuluit. de of. dele. & plenè de cõfeſ. c. ij. li. vj. per Arch. Aliqui tamen voluerũt dicere, quòd etiam in cauſa prophana ſecundum morem Curiæ non ſit neceſſarium in citatione exprimere peremptoriũ, etiam
2 ad ſententiam audiendam: quia † poſt litis conteſtationem omnes termini in Palatio apoſtolico ſunt peremptorij: licèt id non exprimatur: vt no. Spec. expreſsè in d. §. viſo. vbi dicunt etiam quidam allegando dictam decre. conſuluit. de offic. deleg. præſertim ſi in partibus in cauſa ſit cognitum plenè, & concluſum. Prætereà fuit allegatũ vnum dictum Bart. in l. finita. §. ſi plures. ff. de dã. infect. videlicèt, quòd ſi iudex fuit cõminatus in citatione, quòd procedat ad ſententiam: ſi nõ cõpareat, huiuſmodi comminatio habet vim peremptorij. Si verò cõminetur quòd procedat, vt iuſtum fuerit, vel prout de iure poterit: talis cõminatio non eſt loco peremptorij: quia ſecundum Spec. in d. §. viſo. verſi. ſi quæritur. huiuſmodi cõminatio conſueuit poni poſt peremptorium, licèt non ſit neceſſaria quando ponitur peremptoriè in citatione: vt ff. de iud. l. ad peremptorium. & de teſtib. in integ. ca. cùm ex literis. vt no. ibidẽ & Spe. in eo. §. verſi. item iudex. cuius dictũ intelligas, & modifica iuxta ſuperiùs allegata. Dicit tamen Inn. vnum notabile verbũ in dicta decre. ad petitionẽ. de accuſat. in magna gl. circa medium, quòd ſi inueniatur, & apprehendatur citatus, & citanti reſpondeat, non veniam ad cauſam, a
vel nihil reſpõdeat: & ſic perſonaliter citatus nõ vadat, vel malitioſè procurat, ne ad eum perueniat citatio. vt lit. non conte. c. quoniã. in his caſibus non credit talem iterato citandum, nec ad teſtium receptionem, nec ad audiendum ſententiam: imò ſine vlla alia citatione poteſt ſecundũ eum ad examinationem cauſæ, & ſententiã procedi. Rationẽ ponit, quia cùm prædictæ citationes tres, vel plures nõ fiant, niſi ad probationẽ cõtumaciæ: & in prædictis caſibus apparet contu-
b. macia[b] citatorum. ergo non eſt neceſſe alias ſolennitates fieri: quia in certis non eſt opus coniecturis. ff. de verb. obl. l. cõtinuus. ff. de re iu. l. contumacia. facit c. ſi ante. de dolo & contuma.

ADDITIONES.

a Ad cauſam. Adde idem dicẽdũ in ſuperiore, quẽ inferior vult conſtituere in negligentia: nam

licet ad hoc requiratur tres requiſitiones. capi. j. ibi, tertio cũ humilitate requiſitus. extra de ſuppleñd. neglig. prælat. fallit tamen quando in prima requiſitione ſuperior reſpõdet ſe non facturum id ſuper quo, & ad quod faciendum requiritur. nam tunc vnica requiſitio ſufficit ſecundũ Panorm. & alios in d. cap. i. Et idẽ dic in citando ter, quando in prima citatione reſpondet ſe non venturum, vt hic.

b Contumacia enim propriè dicitur quando quis fuit citatus perſonaliter: ſi autem alia citatione dicitur ceſſatio, per glo. ſingularem in l. ſi accuſatoribus. C. de accu. quam adducit Alexan. in l. cõtumacia. ff. de re iudicata.

SVMMARIA.

1 Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probans abſolui meretur, etiam ſi reus dedit obiectus, & illos non probet ac lite renunciet.
2 Et an reus ſit in expenſis condemnandus.

DECISIO XI. aliàs 161.

1 LIcèt actor † poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probent, & reus per eum in cauſam tractus nihil petẽdo, ſed dando obiectus contra eũ, & illos non probans: & poſtmodum renuntiando liti, & cauſæ recedat: pro actore poſsidente poteſt ferri ſententia nihilominùs abſolutoria ab impedimentis, & moleſtationibus &c. & ſuper illis dicto reo perpetuum ſilentium imponi.
a de probat. capitu. ex literis. & capi. licet. & vide ſimilem concluſionem in deciſ. j. ſuprà de re iudica. quam intelligas de reo petente ſuam prouiſion. in canonizari, & nihil probante: in quo caſu actor & poſſeſſor etiam non probans intẽtionem ſuam, debet nedum ab impedimentis & moleſtationibus, ſed etiam ab impetitione rei abſolui, & in expenſis condemnari. Sed † verùm in
2 caſu propoſito reus veniret in expenſis condemnandus? Domini erant varij, nec fuit pro tunc diſcuſſum. Aliquibus videbatur quòd non deberet condemnari. propter temeratiam vexationẽ actoris, qui iniuſtè. & inuitum traxit, & vexauit eum. vt videtur: & quia reus agnoſcens bonã fidem renuntiauit liti: ergo nihil fuit ei imputandum. Alij aſſerentes contrariũ propter regulam, Victus victori, &c Præterea ſi ab initio liti renũtiaſſet, & ſe in nullo oppoſuiſſet, nec obiectus dediſſet: fortè procederet dictorum Dominorũ opinio. Sed quia ſe oppoſuit, & obiectus dedit, in quorum probatione defecit, ergo ſaltem propter exceptionem oppoſitam. & non probatam deberet condemnari in expenſis: quod crederem veriſſimum, nec c. ſi. de do. & contu. & c. ſtatuimus. de elect. libr. vj. vbi videtur text. ſed ille text. loquitur in obijciente, appellante, & in probatione obiectuum deficiente.

ADDITIO.

a C ex literis. Ad declarationem huius deciſionis vide do. Fel. in d. c. ex literis. qui multa bona & notãda dicit. Nã iſtæ deciſiones ſunt ſatis crudæ & tenues, niſi adiuuentur aliorum Doctorũ dictis quibus ſimul iunctis habetur plena notitia iur[i]um. Et principaliter ſunt vidẽda ſcripta nouiſſimorum Doctorum. qui omnes articulos & apices iuris ſunt diligentiſsimè perſcrutati.

EPITOME.

Per reſcriptum gratioſum ad beneficium vacaturum, ius quæſitum alteri ſpecialiter in dicto beneficio non tollitur, niſi ſpecialis mentio de eo fiat. Et ideò prima gratia ad certum beneficium vacaturum impetrata, non abſorbetur per ſecundam gratiam ad idem beneficium, vt vacans, impetratum in qua non fit mentiò de prima.

SVMMARIA.

1 Reſcriptum gratioſum per quod alteri praiudicium infertur, non valet, niſi de primo mentionem faciat.
2 Diſpoſitio in poteſtate grauati poſita, poteſt per ipſum grauatum declarari.
3 Collationem ſecundi beneficij debet præcedere renuntiatio primi.

DECISIO XII. aliàs 329.

TV obtinens præbendam Colonien. impetraſti gratiã à Papa de præbẽda Magũtin. certo modo vacatura, offerens te in aſſecutione præbendæ Maguntin. dimittere Colonien. poſteà ego impetraui præbendam tuam Colonien. dum ipſam vacare contigerit per aſſecutionem antedictã: tu impetras à Papa quod poſſis dictam præbendam Colonien. permutare pro alio beneficio. & nihilominus præbendam Maguntin. proſequi, de mea gratia, ſeu mea impetratione nulla facta mẽtione, ſecunda gratia eſt ſurreptitia, & nullius eſt momenti. Ratio: quia re-
1 ſcriptum † gratioſum per quod alteri præiudicium infertur, eſt inualidum, niſi de primo faciat mentionem. per iura vulgaria, de reſcriptis. capi. conſtitutus. & capitul. quamuis. libr. vj. de conſuet. capitu. in tua. eodem lib. de offic. delega. capitu. ſuper eo. & optimè probat hoc l. quoties. C. de preci. Impe. offe. Non enim eſt, nec eſſe præſumitur hoc de mente Principis: maximè dum hoc ignorat ff. de pac. l. tres fratres. not. hoc in dicto capitul. ſuper eo. At in caſu præſenti. ſi tua ſecunda gratia effectu præſens, & pura præſentem ſortiretur effectum, mea gratia totaliter eſſet perempta, & ſic perpetuum præiudicium mihi afferretur. Nam facta renuntiatione ex cauſa permutationis tolleretur omninò ſpes vacationis expreſſa in literis meis: ergo &c. Præterea ſi non poteſt afferri præiudicium. videlicèt dilatorium: vt in capitu. quamuis. & capitul. tibi qui. de reſcriptis. libr. vj. multò minus peremptorium, quod eſt grauius: vt in l. quoties. ſuperiùs allegata. In contrarium facit quòd tu potuiſſes abſque aliqua impetratione dictam præbẽdam Colonien. renuntiare, & per ſuperiorem renuntiatio admitti: & tamen per hoc ſolum gratia mea perimeretur ex toto: igitur ex impetratione tua non inſurgit mihi hoc præiudicium: & per conſequẽs ratione talis præiudicij ſurreptitia dici non poteſt:

teſt, ſiue reddi. Primum patet: quia Papa mihi talem gratiam faciendo non fuit ſuæ intentionis te impedire in renuntiando in matrimonio
a contrahendo, in religionem intrãdo. Nam † quãdo conditio ponitur in poteſtate grauati, diſpoſitio ipſa adeò debilis eſt, quòd licet grauato eam declarare: vt in l. qui balneum. §. amplius. ff. qui pu. in pign. hab. & cap. ſi pro te. de reſcriptis. lib. vj. Sic eſt de iſta: quia in poteſtate ſua erat non aſſ. qui eo ipſo quod conditio ponitur in poteſtate grauati, videtur grauato data poteſtas etiã nõ implẽdi. l. cùm ab eo. §. ſi verò ſub conditione. ff. de contrahend. emptio. imò & contra veniendo: vt in l. ſi gratuitam. §. fina. ff. de præſcrip. vbi Bartol. Non obſtant iura, quæ dicunt, quòd ſi per te ſtat quòminus poſſeſſionem habeas ſecundi beneficij incompatibilis: vt in capi. commiſſa. de elect. libr. vj. de præbend. c. licet. ij. eod. libr. & in Clem. ſi plures. eod. titu. de præbend. quia loquuntur in iam prouiſo, qui voluntariè poſtquàm prouiſioni conſentit, reſilire non poteſt: nos autem loquimur in nondum prouiſo, qui ſolùm conſenſu poteſt reſilire: vt de elect. c. ſi electio. libr. vj. & clem. gratiæ. de reſcrip. Nec obſtat, quòd te obtuliſti dimiſſurum: quia plus facis, ſi antè dimittis. Nam licèt primum ſit neceſſarium, iſtud non neceſſarium remanet voluntarium, imò ſecundùm Vincen. quem recitat Io.
b And. in nouel. in capitul. veniens. de renun. † renuntiatio primi beneficij debet præcedere collationem ſecundi: quod non ſeruatur, patet ſecũdum dictũ principale huiuſmodi argumenti per capitu. ſuſceptum. de reſcrip. libr. vj. quod nihil facit ad caſum noſtrum, propter clauſulam in huiuſmodi gratijs poni conſuetam: videlicèt, ſeu quouis alio modo, &c. cùm enim per renuntiationem ſiue per ingreſſum religionis, ſiue per cõtractum matrimonij huiuſmodi præbenda vacet, mihi debebatur. per hoc enim ceſſant omnia argu. & alleg. in cõtrarium, & ſtat concluſio vera, Quod gratia tua ſecunda eſt ſurreptitia re ipſa: quia ſi Papa ſciuiſſet mihi factam prædictam gratiam, nullo modo tibi conceſſiſſet gratiam ſecundam. ergo &c. pro & cõtra in d. quæſtione, vide not. per Archid. & Ioan. Andr. in nouel. de præbend. cap. ſi poſtquàm. libr. vj.

EPITOME.

Executio trium ſententiarum ſuſpenditur, donec appellatio ab interlocutoria, vel grauamine diffiniatur, vt circuitus euitetur.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio à grauamine ante tertiam ſententiam interpoſita trium ſententiarum executionem non impedit.*

DECISIO XIII. aliàs 322.

Dixerunt & ordinauerunt omnes Domini, me ſolo excepto, qui huiuſmodi cauſam habui, & propter huiuſmodi concordiam ipſam ad Cancellariam remiſi, nolens cõtra conſcientiam, nec contra conſilia omnium proferre ſententiam diffinitiuam: videlicèt,
1 † quod ſi appelletur ante tertiam ſententiam diffinitiuam ab aliquo grauamine, etiam vero, & iuſto, nihilominus tertia diffinitiua feratur, & poſtmodum articulus prædictæ appellationis ſiue grauaminis alicui alteri Auditori committatur: & petatur procedi, & pronuntiari ſuper dicto grauamine, quòd pars id petens non erit audienda: nec de illo erit cognoſcendum, nec pronuntiandum, antequàm prædictæ tres diffinitiuæ ſententiæ conformes fuerunt effectualiter executioni mandatæ, per cle. vt calumnijs. ij. reſp. de re iudi. vbi allegaui glo. Ioan. And. penulti. de antepenulti. in contrarium, quæ dicit, quòd ille text. non impedit proſecutionem appellationis impoſitæ ante vltimam ſententiam à grauamine: dummodò tempora appellationis non ſint lapſa, quæ re vera labi poſſent ſecundùm me, ſi primò deberet fieri executio, & poſteà dictæ appellationis proſecutio. Ad quòd reſpondebatur quòd non, per clementi. quamdiu. de appellationibus. nec per huiuſmodi cognitionem proſecutionis, & pronuntiationem impeditur executio: ſed ipſa facta ſi pronuntiatum fuerit male proceſſum, & bene appellatum: tunc retractabitur per viam nullitatis, non dum prædicta ſententia poſt prædictam appellationem lata, ſed etiam ipſius executio, & quicquid ſecutũ eſt ob id. de elect. cap. qualiter. de procu. cap. auditis. de re iudi. ca. paſtoralis. in cle. Omnes verò Domini dicebãt, quòd ex quo prædicta cognitio, & pronuntiatio tangebat nullitatem tertiæ ſententiæ, quòd ſuper illa nullo modo ante realem, & effectualem executionem prædictarum trium ſententiarum deberet audiri: & quòd melius, & tutiùs eſſet ſuſpendere cognitionem & pronuntiationem antedictam, donec eſſent prædictæ ſententiæ executioni demandatæ, propter rationem clem. antedictæ in princip. & etiam ad euitandum circuitum. cle. Auditor. de reſcri. præſertim, quia cauſa appellationis à prædictis grauaminibus ante prolationem tertiæ diffinitiuæ ſententiæ non fuit commiſſa, nec pendere dicatur, quia ſi diceretur pendere, tunc aliqui Domini bene dubitabant, aliqui non. imò idẽ quod ſuprà dicebatur. per ij. reſpon. cle. vt calumnijs. antedictæ, pro cuius intellectu vide ibi Ioan. Andr.

EPITOME.

Auditor cui committitur taxatio fructuum alicuius beneficij, in quibus quis eſt per tres ſentẽtias diffinitiuas condemnatus, poteſt nedum fructus vſque ad vltimam ſententiam ſed etiam poſt, vſque ad tempus quo ipſe taxationem faciet, per condemnatum perceptos taxare. Vel ſic, Si commiſſa eſt Auditori, vel executori taxatio fructuum, vigore talis commiſſionis poteſt illos taxare, nedum vſque ad tempus vltimæ ſententiæ, ſed etiam vſque ad ipſorum taxationis tempus. h. d.

DECISIO XIIII. aliàs 337.

Auditor cui committitur taxatio fructuũ alicuius beneficij, in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas condemnatus: poteſt nedum fructus vſque ad vltimam ſen-

tentiam incluſiuè, ſed etiam poſt, vſque ad tempus, quo ipſe taxationem huiuſmodi faceret, per condemnatum perceptos taxare, ſecundùm maiorem partem Dominorum: quia ad illos etiam condemnatus tenetur, & reſtituere compellitur per executionem: & venient ex officio iudicis. & ſic dicebant Domini ad vitandum circuitum, quòd poſſunt per dictum dominum Auditorem taxari quemadmodum per executorem poſſent, & taxari deberent. Quod verum ego & dominus Gallardus dicebamus, ſi prædictus Auditor prædictas ſententias exequi poſſet. Sed ſi non haberet poteſtatem exequendi & taxandi: idcircò alios fructus, quàm illos in quibus facta eſt condemnatio, taxare non poteſt: pro quorum taxatione, & compulſione recurrere haberet ad executorem ſuum: & ſi aliter taxaret, formam mandati excederet, & ſic nil ageret, per iura vulgaria, de reſcript. cap. tul. cùm dilecta. ff. mandat. l. diligenter. cum ſim. veruntamen ad tollendum omne dubium fuit per omnes conſultum, quòd prædictus dominus Auditor declararet taxando prædictos fructus, ſingulis annis tantum valuiſſe, & valeret: ſicque poſtmodùm coram executore computus quot annis poſſederit, & perceperit fructus, & compelletur per eundem executorem ad reſtituendum eoſdem. Addiderunt et aliqui Domini, quòd nedum idem Auditor poſſet, & deberet huiuſmodi declarationem valoris annui facere: ſed etiam vnam certã quotam pro annis & temporibus præteritis vſque ad tempus taxationis taxare: quæ additio mihi, & dicto Domino Gallardo nõ placuit: ſed primum conſilium bene nobis videbatur ſufficere debere, quòd fieret cõputus, & executio per executorem dandum per Papam.

EPITOME

Dominium non probatur per famam, aut reputationem, vel poſſeſsionem: ideò per veras cauſas probari oportet.

SVMMARIA.

1 *Dominium neque fama, neque communi reputatione, aut predeceſſoris poſſeſsione probari.*
2 *Quæ requirantur in actione rei vendicationis.*

DECISIO XV. aliàs 330.

1 SI † vendico à te caſtrum, in cuius poſſeſsione tu es, quod tamen ego nunquam poſſedi, tanquam ad me pertinens iure dominij, vel quaſi. & probo per teſtes, quòd pater meus illud poſſedit: & dum vixit habitus, & reputatus fuit pro domino publicè, communiter, & notoriè: non ſufficienter probo, ª ita quòd tu venies abſoluendus ab impetitione mea, niſi aliud probem. Ratio eſt, quia aut dices hoc caſu dominiũ eſſe probatum, vel quaſi dominium. Sed neutrũ potes dicere: ergo &c. Primum non: quia licet illa ſit, & fuerit opinio Placentini, quòd poſſeſſio cum tali reputatione dominij præſumptionem ſufficientem inducat, per l. litibus. & l. ſi coloni. C. de agri. & cenſi. li. xj. & l. Titia. ff. de ſol. tamen Docto. eam reprobant in l. cùm res. C. de proba. & ibi plenè per Cyn. & Bart. in l. quidam in ſuo. in fin. ff. de condi. inſti. vbi gl. hoc tangit. Item non poteſt dici de hoc, ſicut de quaſi dominio, quia ſi ſic, aut hoc dices de quaſi dominio cauſato primò in perſonam patris, & tranſlato etiam abſque aditione in perſonam filij: vt l. in ſuis. ff. de libe. & poſth. aut de quaſi dominio creato de nouo in perſonam filij. Sed neutrũ dici po-
2 teſt: ergo primum non. Nam † quatuor in creatione iſtius actionis neceſſariò requiruntur: videlicet traditio, iuſta cauſa traditionis, vera poſſeſsio, & poſſeſsionis admiſsio. De duobus primis, & de quarto, ſunt text. ff. de public. l. j. ij. & iij. & per totum. & Inſtit. de actio. §. aliæ. Tertium determinant Doctor. in d. l. cùm res. quia vſucapioni æquiparatur: vt l. ſine. §. hoc acto. ff. de public. in qua illud requiritur: vt l. fin. ff. pro ſuo. Modò licèt probetur poſſeſsio, non tamen probat traditionem factam ex iuſta cauſa: ergo nec valet depoſitio communis opinionis & famæ. Tum quia illa non refertur ad quaſi dominium, ſed ad verum dominium probandum, & in illius probatione etiam inſufficiens eſt, ſi refertur ad quaſi dominium probandum. Sed ad verum dominium ſpectat ſecundùm omnes. Tũ quia ſi ad quaſi dominium, & eius vera principia referretur: tamen plenam probationem non faceret, cùm vix faceret ſemiplenam. iuxta not. ff de teſti. l. iij. & de teſti. capitul. veniens. de app. capitul. j. & per Specu. titu. de fama. Secundum verò membrum principale dici non poteſt, tum quia etiam æquiparatione ſuppoſita Publicianę & vſucapionis, de quo ſuprà per l. nihil. C. pro hære. tum quia licèt in tranſlatione dominij, & per conſequens quaſi dominij, fallunt iſtæ regulæ: quia traditio non requiritur: vt l. cùm hæredes. ff. de acquir. poſs. in prin. tamen in creatione noui dominij non reperio eas fallere. Prętereà aduertendum eſt, quòd ius Publicianæ eſt valdè debile: & ideò ſublato ſibi pede fortiori, imò quaſi ambobus pedibus, & ſuo totali fundamento, videlicèt traditione ex iuſta cauſa, & poſſeſsione: non mirum ſi ruat totum: quia ſi nullum ius nunquàm agendi competijſſet, nec mihi nec actori meo: quomodo abſque principio creari poterit, eſſet mirabile: ſecus in dominio, quod fuit iam creatum, & quod ſine traditione tranſfertur, & de quaſi dominio idem: quia in perſonam actoris verum ius dominij, vel quaſi, & ius agendi rei vendicatione, vel Publiciana iam competijt: ergo &c. & ita tenet Barto. in l. j. ff. de publi. & in l. cùm ſponſus. §. is cui. eo. titu. ergo &c.

ADDITIO.

a Non ſufficienter probo. Qualiter poſsit probari dominium, & an ſit difficilis omnis probatio, vide Alexã. in conſi. iiij. in ij. col. & in conſil. lxxxj. in ij. col. in j. vol. in quibus locis ponit an probetur dominium de antiquo per ſolam famam. & in conſil. j. in vl. col. in iiij. vo. & in conſil. x. & xj. in eod. iiij. volu.

EPS-

EPITOME.

Ordinarius qui tulit ſententiam, quæ eſt nulla ratione formæ, poteſt parte vocata aliam ferre: ſi verò eſt nulla ratione proceſſus, incipiat de nouo & iterum cognoſcat: ſi verò eſt Delegatus, vel Auditor, functus eſt officio ſuo: ſi eſt executor gratiarū tamdiu exequetur donec mandatū ſuū adimpleatur, ne effectus iſte in longius tēpus cum diſpendio ferri cōtingat. de off. dele. c. ſi ſuper gratia. lib. vj. & l. quid tamen. in prin. ff. de arb. quod confirmatur per no. per Compoſt. & Ioan. And. in cap. capitulum. ver. Item quæritur. de reſcrip.

SVMMARIA.

1 *Iudex, ſiue ordinarius, ſiue delegatus qui partibus nō vocatis ſententiam tulit, an iteratò eandem ſententiā partibus vocatis ferre poteſt. & nume. ſequen.*

2 *Iudex ordinarius ſententiam ſuam emendare, & aliam ferre poteſt.*

3 *Delegatus qui ſententiam tulit, ſiue benè ſiue malè, an officio ſuo functus dicatur.*

DECISIO XVI. aliàs 341.

1 DVbitatur, vtrùm † Auditor pronuntiando aliquam ſententiam diſſinitiuam per
primum Dominum Auditorem latā nullam, parte non vocata, vel vocata, ſed nō legitimè, & ſic nulliter proceſsit, & pronuntiauit,
2 poſſet iteratò aliam, & ſimilem ſententiam debitè, & partibus vocatis ferre? Et videtur quòd ſic: quia iudex, qui malè iudicauit, nō dicitur functus officio ſuo: ſed iterū debet iudicare bene, & procedere. arg. C. quomodo & quando iudex. l. ſi præſes. C. de accu. l. iij. ff. de arbit. l. diem. §. ſed ſi de pluribus. & de accu. c. qualiter. el. j. Fuit concluſum & determinatū per omnes Dominos vno excepto, contrariū, per l. iudex. de re iudi. & de offi. deleg. c. in literis. & cap. venerabili. & de electio. cap. ſi cōpromiſſarius. §. ſi verò. lib. vj. & cōtraria loquuntur in ordinario ſecundū Inn.
2 qui poteſt à capite incipere, & † ſententiā ſuam emēdare, & aliā ferre, ſi eam inuenerit eſſe nullā ratione proceſſus, aliàs ſi eſſet nulla ratione formæ: vt in ca. & ſi ſententia. de re iudi. lib. vj. meritò poſſet iudex idem pronūtiare: ne vtile vitiaretur per inutile. in regula, vtile. de reg. iur. li. vj. Se
3 cus † verò in delegato, qui ſiue bene, ſiue malè iudicauerit, functus eſt officio ſuo, per iura ſuprà proxi. alleg. & ſic deſijt eſſe iudex in pronuntiando: vt in l. qualem. ff. de arbitr. Hoc etiam patitur contrarium: quia idem eſt non eſſe, & inutiliter eſſe. de tranſla. epiſcop. c. inter corporalia. de cleric. nō reſi. ca. tua. & quia beneficiū Principis debet habere ſuum effectū, ne illud illudatur. de elec. ca. cōmiſſa. li. vj. & executor tamdiu exequi poteſt, donec mandatum ſuum adimpleuerit: ne effectus ipſius in tempus longius cum diſpendio differri contingat. de offi. deleg. cap. ſi ſuper gratia. lib. vj. & l. quòd tamen ff. de arbit. in prin. Quod confirmatur per nota. per Compoſt. & Ioan. Andr. in c. capitulum. de reſcript. ver. Item quærit. & alleg. c. quærenti. & c. ſignificaſti. de offi. deleg. Nec obſtat capitul. qualiter. de accu. quia illi erant generales legati, & ſic ordinarij. de offic. legat. capitul. j. & ij. libr. vj. & nondum ſententiā tulerant, ſecundùm Ber. ibidem: ſed errauerant in proceſſu: vnde poterant illam emendare, & errorem ſuum corrigere: imò ſecundùm Speci. tit. de prolat. ſent. §. qualiter. verſi. hoc quoque notandum in factis & omnibus alijs præterquàm in ſententijs diffinitiuis, poteſt tam ordinarius quàm etiam delegatus iterum facere, quod minus rectè fecit. De ordinario probatur de elect. capitul. cum terra. & cap. noſtri. & de reſcri. c. ab excommunicato. De delegato probatur de offi. delega. c. ſignificaſti. de appel. c. cū ceſſante. & c. ſi à iudice. eod. tit. lib. vj. quæ iura loquūtur de interlocutoria reuocanda. quæ & quādo reuocari poſsit, remittit ad Spec. tit. de excep. §. viſo. verſi. ſed ſi iudex. & ſe. Io. And. in nouel. ſuper prima glo. in dicto ca. qualiter. dicit; quòd ordinarius non poteſt corrigere ſententiam annullandam. alle. ff. de re iudi. l. cùm quærebatur. & l. poſt rem. & C. de ſententi. ex periculo reci. l. ij. ſed nullam reuocare poteſt. de frig. cap. fraternitatis. de purga. vulg. c. ij. j. quæſtio. iij. epiſcopus. & alleg. dictam l. ſi præſes. & C. de accuſa. l. ſi accuſatoribus. remittit ad not. per eum poſt Innocen. de re iudic. capitul. j. & cap. cùm inter. ſuper ver. poſtquàm in rem. & ad not. per glo. de re iudi. c. cùm Bertoldus. in glo. ſed qualiter. & ad Spe. vbi ſuprà, & tit. de reſtitu. in integ. §. videndū. verſi. & nota. in tit. de arbit. §. fin. verſicu. licet. & per Dyn. in regula, quòd ſemel. de reg. iur. lib. vj. In prima tamen opinione vnus de Dominis volebat dicere, quòd ex quo prædictus Auditor, qui pronuntiauit ſuper nullitate ſententiæ, remanſerat adhuc iudex in negotio principali, & poterat cognoſcere de iuſtitia & iniuſtitia primæ ſententiæ: quia, prout ponebatur in facto, dicto Domino Auditori fuit commiſſum totum videlicèt cauſa appellationis negotij principalis, nullitatis, & iniquitatis ſententiæ, & pronuntiando ſuper nullitate, non eſſet functus officio ſuo. Et ideò ſi malè iudicauit, poterat iteratò procedere: & bonam ſententiam ferre. quod dicebant Domini verum. ſi eius pronuntiatio eſſet interlocutoria: ſed quia vim diffinitiuæ habet: vt not. Innoc. in c. auditis. de procu. expedito illo articulo diffinitiuè pronuntiando ſiue malè, ſiue benè. functus eſt officio ſuo, per iura ſuperiùs alleg. Fatebantur tamen quòd remanſerat iudex quò ad alia. & licèt ſecundum opinionem Spe. tit. de audi. & Io. And. in cle. auditis. de reſcrip. Auditores ſacri Palatij ſunt ordinarij in cognoſcendo: tamen habent delegatam in pronuntiando, & diffiniendo. & ideò eorum diffinitiuas ſententias non poſſunt reuocare, nec emendare. per iura ſuprà alleg. & no. Innoc. in capitul. cū Bertoldus. de re iudi. vbi videtur innuere, quòd in cauſa beneficiali quilibet iudex ſiue delegatus ſiue ordinarius poteſt ſententiam nullam reuocare, & aliam ferre. Ratio poteſt eſſe, quia ſicut in matrimonio carnali ſententia non tranſit in rem iudicatam, quin docto de errore poſſit reuocari: vt in capitul. lator. capitul. tenor. cap. conſanguinei. de re iud. ita & in matrimonio ſpirituali: cū de vno arguatur ad aliud. de trāſla. epiſcop. c. inter corporalia. & hoc verum ſecundū Inn. quando ex ſententia patenter deprehenditur

ditur iniquitas: vt in d.c. cùm Bertoldus. tunc enim quandocúque poteſt error vel iniquitas deprehendi,& colligi ex actis, retractabitur ſententia, ac ſi error fuiſſet in ſententia expreſſus: vt no. Pau. de re iudi. c. paſtoralis. in cle. & de ſent. excommuni. capitu. Romana. in fin. per Archid. libr. vj.

ADDITIO.

a Similem ſententiam. Adde Pet. de Suzat. in l. ſi vt proponis. j. C. quomod. & quando iudex. & l. iiij. C. de accuſatio. & in l. abſentem. ff. de pœnis. & in l. ſi præſes. C. quomod. & quando iudex. & Bart. in l. eos. 4. eod. titul.

EPITOME.

Sententia diffinitiua vel habens vim diffinitiuæ lata contra citatum ad audiendum volútatem domini Auditoris, non valet.

SVMMARIA.

1 *Citatio incerta, vaga & generalis non valet.*
2 *Sententia diffinitiua non, niſi partibus ad ipſam audiendam peremptoriè citatis, valet.*

DECISIO XVII. aliàs 342.

RETENTO eodem rhemate idem Auditor, cui omnia prædicta fuerunt commiſſa cauſa appellationis, negotij principalis, nullitatis, & iniquitatis fecit citari partem ream ad audiendam voluntatem ſuam in cauſa, ſeu cauſis, quæ inter ipſum, & ſuum aduerſarium vertebantur coram ipſo ad certum terminum peremptorium, in quo quidem termino pronuntiauit ſuper nullitate ſententiæ per primum dominum Auditorem latæ. Dubitabant an huiuſmodi pronuntiatio ex hoc ſolo capite eſſet nulla. Et re-
a ſpondebatur per omnes quòd ſic. Tum quia
1 † incerta, & vaga & nimis generalis fuit hæc citatio, quę nó valet. ar. ff. de ver. obli. l. qui inſulã. de reſcri. c. ſi. & ibi per Ber. ſuper ver. indeterminatè. Tum quia huiuſmodi pronuntiatio habet vim diffinitiuæ, vt ſuprà deductũ eſt, & proba-
2 tum quæ non † eſt ferenda niſi pars peremptoriè ad ipſam audientiam expreſsè citetur. per. l. ad peremptoriũ. & l. ſequẽt. ff. de iudi. & per no. per Inno. in c. ad petitionem. de accu. & per Io. An. in cle. ſæpè. de ver. ſig. ſuper ver. non peremptorij. qui alle. Inn. vbi ſuprà. & remit. ad not. per Io. in canon. de illicita. xxxiiij. q. iij. de of. de le. c. conſuluit. & ad Guil. in Spe. ti. de cita. §. viſo. ver. quid ſi lata. no. etiam Gui. de mon. Lau. ti. de dolo & cótu. c. j. ſuper ver. promulget. in cle. pro qua concluſione faciunt etiam ſcripta per me ſuperiùs in concluſione x. eo. tit.

ADDITIO.

a Quod ſic. Et an ſententia lata contra non citatũ ſit nulla adde Fel. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſt. ver. tertiò limita. Adde Bar. in l. ij. §. quod de frumentaria. ff. de admi. rerum ad ciuit. pertinentium, vbi dicit, quòd valet, ſi nullum ius parti competeret.

EPITOME.

Spoliatus petitorium & poſſeſſorium intentans, & demum ſuſpenſo petitorio obtinens in poſſeſſorio recuperatis fructibus & expenſis, & ſuccumbens in petitorio, condemnatur in fructibus & expenſis a tempore petitorij primo inchoati.

SVMMARIVM.

1 *Sententiam qui reportauit in poſſeſſorio cum fructibus: ſi in petitorio ſuccumbat, a quo tempore fructus ſint reſtituendi?*

DECISIO XVIII. aliàs 405.

1 SI † quis in cauſa beneficiali intentando primo petitorium & poſſeſſorium, poſt iuramentum calumniæ præſtitum ſuſpendat petitorium: & procedendo in ſolo poſſeſſorio pro ſe tres ſententias diffinitiuas obtinuit cum condemnatione fructuum, & expenſarum, quibus, & etiam poſſeſsione reſtitutis, ipſe poſteà in petitorio ſuccumbat: Fuit per me, qui cauſam habui, dubitatũ, & propoſitum à quo tempore deberet fieri pro nunc condemnatio, ſeu pronuntiatio condemnationis fructuum: verùm videlicet à tempore motæ litis in petitorio per ſpoliatum primò, vel poſteà per ſpoliationẽ, & in petitorio obtinentem. Volebant aliqui dicere, maximè Legiſtæ, quòd ex quo tẽpore lis conteſtata fuit, quæ exæquat omnes poſſeſſores, & facit poſſeſſores malæ fidei, deberet fieri cõdemnatio fructuũ à tẽpore motæ litis de nouo ſuper proprietate, ſiue petitorio: præſertim cùm nunc ſuccumbens in petitorio primò cõueniat, & nũc conuenitur. Maior pars, & quaſi omnes dicebãt contrariũ. Nam fructus ſequuntur rem. Cùm igitur nunc adiudicatur huic agẽti petitorio res petita: puta beneficiũ: ergo habet rem cum fructibus à tempore motæ litis & eum facit per ſuum aduerſariũ primò factæ, quæ cõſtituit ipſum in mora, malæ fidei poſſeſſorem. Imputet enim ſibi nunc ſuccumbẽns in petitorio, quòd primò intentauit illud: prout not. gloſ. expreſsè in cap. ſignificauerũt. de teſtib. ſuper ver. recurſum. Idem voluit, & not. gl. in c. cùm ſuper. & c. paſtoralis. de cau. poſ. & propriet. vbi dicit expreſsè gloſ. quòd ſuccumbens in petitorio, tenetur reſtituere fructus ab ipſo perceptos ratione cõdemnationis factæ in poſſeſſorio: quia eos, ex quo nullũ titulum in beneficio habuit, malè percepit, & ſalua conſcientia retinere nó potuit: idcirco ad reſtitutionẽ abſque etiam quacunque condẽnatione tenetur eorundẽ. Quod crederẽ verũ, ſi ab initio etiam ante litis ingreſſum ſciuiſſe ſe nullum ius in beneficio habere: & ſic fuit ſemper malæ fidei poſſeſſor, qui non facit fructus ſuos: prout notabiliter deducit Inno. in cap. ex literis. de reſti. ſpo. & in c. conſultationibus. de iure pa. Si verò ante litis ingreſſum ignorauit ſuum titulum fore vitioſum: imò credebat probabiliter ſe bonum ius habere, licèt poſteà declaretur contrarium, tunc crederem diſtinctionem glo. procedere, quòd tenetur tantùm reſti-

tuere extantes fructus ante litis conteſtationẽ & poſt, & non conſumptos: poſt litem verò conteſtatam vniuerſos: vt C. de rei vend. l. certum. quæ glo. eſt in c. grauis. de reſti. ſpo. & pleniùs per Spe. tit. de fruct. & intereſſe. §. j. verſi. vt ante ſcripta. vbi vide de hac materia. Ego verò de conſilio Dominorum meorum Coauditorum omnium, qui in hoc concorditer aſſerunt, in prædicto caſu condemnaui victum in fructibus à tempore motę litis in petitorio citrà perceptis non exprimendo per quem mota fuerat: ſed hoc ſecundùm eoſdem Dominos meos veniebat in executione ſententiæ meæ.

EPITOME.

Sententia diffinitiua proferri debet in ſcriptis, quæ probari poteſt per teſtes.

DECISIO XIX. aliàs 409.

FVit dubitatum vtrùm diffinitiua ſententia lata contra aliquem poſſet probari per teſtes. a Et videbatur quod non: quia debet fieri in ſcriptis. aliàs non valeret. de re iudi. c. fi. lib. vj. Præterea de proceſſu cauſæ debet conſtare per legitima documenta aliàs non præſumitur pro ipſo: vt in cap. quoniam contra. de probaui. multo fortiùs de ſententia, quæ eſt concluſio ſiue finis cauſæ. de verb. ſigni. cap. forus. facit c. cùm iure. cum ibi not. per Inno. de offi. deleg. Fuit concluſum & determinatum contrarium per omnes, & alleg. tex. & Doct. quòd ſententia diffinitiua poſſet probari per teſtes: videlicet ca. Albericus. de teſtib. in fi. & c. ſicut nobis. de re iudi. præſertim ſi allegabatur amiſsio inſtrumenti b ſententiæ. per c. cùm olim eſſemus. de priuil. ſed tunc oportebit probare duo amiſsionem & tenorem ſententiæ, quid difficulter meo iudicio probari poterit, vt ibi. Seruetur igitur cautela Inno. ſi eſt in cauſa appellationis, quam ponit in c. G. perpetuus. de fide inſtru. Ad arg. in contrarium reſpondebatur, quòd non omnia, in quibus debet interuenire ſcriptura, per ſcripturam neceſſariò ſunt probanda: vt notat Compoſt. in capitu. j. de elect. o. libr. vj. qui ponit exemplum de appellatione, quæ debet fieri in ſcriptis. vt capi. cordi. de appellatio. libr. vj. tamen de ipſa poterit fieri fides per vnum teſtem. quam opinionem videtur Paulus reprobare in clementi. conſtitutionem. ſuper verſic. fiat fides. de electio. & allegat pro ſe prædictum cap. cùm olim eſſemus. quod intellige vt ſuprà dixi. regulariter enim indicijs, inſtrumentis, & teſtibus probari poteſt. de fide inſtru. ca. cùm Ioannes. ſit tamen probatio leuius etiàs & ſecur ùs per ſcripturam, maximè in facto antiquo ff de pigno. l. contrahitur. ff. de probat. l. Celſus. de præſcrip. c. ad audientiam. de proba. cap. cùm cauſam. Pro quo dicto vltimo faciunt ea quæ leguntur & no. in cap. tertio loco. de proba.

ADDITIONES.

a Probari per teſtes. An ſententia poſsit probari per teſtes, & qualiter, vide per Bar. in l. geſta. C. a de re iudic. in pen. col. in verſi. qualiter debeant. per Abba. in cap. ſicut. de re iud. in j col. ver. itẽ nota. Adde Fel. in ca. ſicut. de iud. in verſi. octaua & vltima declaratio.

b Amiſsio inſtrumenti. Teſtamenti amiſsi tenor an quod poſsit probari per duos teſtes per l. teſtiũ. C. de teſtib. & illum text. pro ſingul. ri allegat Guliel. Bened. in cap. Raynutius. in verb. teſtamentum. vet ſic. plus dico, &c.

EPITOME.

Probationes in vna inſtantia factæ perpetuò faciunt fidem inter eaſdem perſonas, non tamen diuerſas: licet ſuper eadem re & cauſa, niſi tertius pro ſuo intereſſe ante finem litis veniat, aut à ſententia appellet.

DECISIO XX. aliàs 410.

SVI poſt diffinitiuam ſententiam latam per A. contra B. quæ in rem tranſiuit iudicatam, quidam C. obtinuit cauſam de nouo committi contra A. habentem ſententiam pro ſe, vt præfertur. ſuit dubitatum vtrùm inſtrumenta & iura per prædictum A. contra B. in alia inſtantia producta, & regiſtrata, & nunc de nouò repetita cõtra C. in hac inſtantia facerent fidẽ? Et videtur quòd ſic: poſtquàm enim ſemel producta ſunt in iudicio, & redacta in act: s, ſunt publica, & authentica documenta, quæ fidẽ faciũt perpetuã: vt in c. quoniã contra. de prob. de elect. c. dudũ. §. geſta. de re iu. c. cũ inter. iuxta finẽ. quod verũ eſt inter eaſdem perſonas, vel habẽtes cauſam ab eiſdem, & quando ad id agitur. de re iud. c. quãuis. & ibi per Inno. & meliùs per ipſum. de teſti. c. cauſam quæ. in Cle. ſæpè. de ver. ſigni. per Io. An. aliàs ſecus. de teſtib. cap. veniens quia res inter alios acta, &c. niſi in caſibus, notatis in d. c. quãuis, quorum noſtra non intereſt, &c. Si verò dictus C. pro ſuo intereſſe à dicta ſententia lata pro A. & cõtra B. infra debitũ tempus appellaſſet: & de ſuo intereſſe docuiſſet, ſicque executionem impediuiſſet. iuxta ea quæ leg. & not. in c. cùm ſuper a de re iud. tunc cùm prædicta lis effectualiter finita non eſſet aliter videtur fore dicendum: videlicet quòd tunc omnia acta illius iudicij habita inter A. & B. fortè fidem facerent in hoc iudicio nunc inchoato inter A. & C. quia primum effectualiter nõdum erat finitum: quia ſententia huiuſmodi erat appellatione ſuſpenſa: & ſic acta cauſæ adhuc durant, & fidem faciunt inter omnes venientes ad cauſam, quorum intereſt. de teſti. c. veniens. & in cap. cùm ſuper. eod. titul. ſed ex quo prædicta ſententia lata pro A. contra B. vt ſupponebatur in facto, in rem tranſiuit iudicatam, & ſic lis effectualiter erat terminata, & de nouo per dictum C. inchoata: ſuit concluſum per omnes Dominos acta primi iudicij huic C. non obſtare, niſi cauſam ſuam ſeniſſet agi, & ſe non oppoſuiſſet. quod ſibi tunc non opponebatur nec probatur: tunc enim prædicta acta ſibi bene præiudicaſſent: prout not per In. in d. c. cauſam quæ. in fi. ac etiam in d. c. quamuis.

ADDITIO.

a C. cum ſuper. Adde felyn. in d. c. cũ ſuper. qui in hac materia multa præclara ſcribit.

EPI-

EPITOME.

Sententia ſuper deſertione appellationis à diffinitiua vel peremptoria exceptione habet vim diffinitiuæ quia nihil reſtat ad agendum, ſed cognitum executioni mandandum: ſuper deſertione verò appellationis à grauamine eſt interlocutoria, quæ quò ad iudicem nunquã tranſit in rem iudicatam.

DECISIO XXI. aliàs 427.

FVit dubitatum vtrùm interlocutoria lata ſuper deſertione appellationis interpoſitę à grauamine illato in aliqua cauſa haberet vim diffinitiuæ ſententiæ? Et fuit concluſum per omnes quòd non. Nam licèt id ſit verum in ſententia interlocutoria lata ſuper deſertione appellationis interpoſitę à diffinitiua, & in qualibet alia ſententia lata ſuper exceptione peremptoria habente vim diffinitiuæ. prout legitur & no. in Clem. cũ à repulſione. de app. & in Cl. vnic. de ſequeſtr. tamen id nõ procedit in prædicta interlocutoria ſuper deſertione appellationis interpoſitæ à grauamine ante ſententiã illato, prolata. Ratio diuerſitatis eſt: quia poſt prędictas interlocutorias ſuper exceptione peremptoria, vel pręiudicialibus quæſtionibus prolatas, nil reſtat ad cognoſcendũ, ſed cognitũ executioni demãdandum. At in caſu noſtro ſuperiùs poſito adhuc reſtat cognitio cauſę principalis: ergo nil videtur actum, dũ aliquid reſtat ad agendũ. vij. q. j. can. nihil. de reſt. ſpoliator. c. Piſanis. cũ ſi. Præterea prædictæ interlocutoriæ ſuper peremptorijs exceptionibus latæ habẽt certas ſuas executiones, & effectus magnos: vt in c. j. & c. tuã. de ordin. cogn. quod nõ habent aliæ interlocutoriæ, quæ nunquã quò ad iudicẽ in rem tranſeunt iudicatam, ſicut aliæ. de app. cap. cũ ceſſante. & c. ſi à iudice. eod. titul. lib. vj. ergo meritò poteſt dici, & notari diuerſitas in iſtis, & in alijs. & ſic fuit obtentum.

EPITOME.

Ipſo iure eſt nulla ſententia contra non legitimè citatum lata, quod intellige vt infra dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſuper deſertione nulla eſt.*

DECISIO XXII. aliàs 425.

a SEd pone [a] quòd proceſſum ſit per audientia, & pronunciatum contra abſentem appellationem ſuam fuiſſe deſertam, & abſentem appellantem, & appellationem deſerentem condemnatum in expenſis factis in cauſa deſertionis per appellatum. Fuit dubitatum vtrùm proceſſus & ſententia tenerent, ſi ab ea non eſſet ap-
b pellatum vel eſſet nulla [b] ipſo iure. Pro nullitate ſententiæ videntur facere omnia iura infrà in deciſ. 59. de appel. inducta: videlicet canon, nos in quenquam. ij. quæſt. . & c. eccleſia ſanctę Marię. de conſti. & c. expreſsè not. hoc Ioannes in ſum. ij. quæſt. vj. Pro validitate ſententiæ inducebãtur quæ not. Innoc. in c. auditis. de procura. vbi dicit valere, & tenere interlocutoriam latã parte non vocata, licèt ſit iniuſta, ſi ab ea non fuerit
1 appellatum. At in caſu noſtro † ſententia ſuper deſertione lata eſt interlocutoria: vt in c. tua. de appel. & de elect. c. a. cũ dilectus. not. per Io. mo. de elect. c. cupientes. ergo. &c. per quam notam intelligo de interlocutoria vim diffinitiuæ non habente, & ſuper aliquo incidenti in cauſa ante diffinitiuam prolatã: ſed vbi interlocutoria habet vim diffinitiuæ, quia per eam diffinitur articulus, de quo principaliter actum eſt, vt in caſu noſtro: tunc crederem notam Inno. non procedere, ſed potiùs not. Ioan. ſuperiùs allegatam; & iura pro nullitate ſententiæ inducta locum ſibi vendicare. Sed ſuppoſito quòd valeret ſententia lata ſuper deſertione: nũquid teneret ſententia cõdemnationis expenſarũ? Videtur quòd ſic, quia victus victori &c. de do. & contu. cap. finẽ. cum ibi nota. Præterea quia appellando videhatur eũ trahere, & vexare: & ideò in expenſis factis occaſione huiuſmodi temerariæ vexationis potuit, & debuit condẽnari. prout videtur text. clarus in c. interpoſita. §. ille denique. de appel. quem tex. intelligo de expenſis factis per appellatum ratione proſecutionis appellationis interpoſitæ per ſuum aduerſariũ: quia fortè miſit ad Curiam procuratorẽ, & ad proſequendũ deſertionem iſtius appellationis, cui appellationi aduerſarius renuntiauit, & ſe ad iudicem à quo appellauit, remitti petijt: quod ſibi licuit, dũ tamen ante præſentationẽ appellationis ſuperiori factã, ſeu veriùs cõmiſſionẽ ſuper appellatione impetratam, vt ibi. Sed in caſu noſtro appellatus nullas expenſas fecit occaſione appellationis: ſed duntaxat deſertionis, quam licuit appellanti deſerere, illique renũtiare tacitè, & expreſsè re integra appellato inuito & cõtradicẽte: vt in dicto. §. ille denique. & c. cũ ſit. eod. tit. & c. quãuis. de elect. lib. vj. ergo res quæ culpa caret, in damnum venire non conuenit. de conſti. c. cognoſcẽtes. ex iuris enim permiſſione nemo debet lædi, nec dãnum pati. de elect. c. cũ eccleſia Vulterana. & in clem. vnic. de re. permut. cũ ſimilibus. & ſic fuit obtentum & pronuntiatum totum proceſſum ſuper deſertione principaliter habitum, & factum contra abſentem nullum.

ADDITIONES.

a Sed pone. Alij habent hanc deci. pro §. deciſionis infra de appell. 59.

b Nulla. Add. ſententia dicitur nulla ipſo iure, ſi tria concurrant, ſcilicet dolus aduerſarij corrũpens. Item quod aduocatus corruptus fecerit falſas allegationes: Item quòd ſententia fuerit lata contra abſentem. Bart. in l. j. in ij. op. C. de aduo. diuerſo. iud.

EPITOME.

Iudex appellationis poteſt addere, & minuere ſententiæ continenti plures articulos in fauorem appellati, ſũc melius probantis.

SVMMARIA.

1 *Iudicem appellationis ad partis inſtantiam, & ſententiam confirmare, & ipſi ſententiæ ſupplere poſſe.*

2 *Pars non appellando an & quando ſententiæ acquieuiſſe videatur. & nu. 4.*
3 *Iudex ad quem, omnia quæ potuit, & debuit primus facere, poteſt, & debet.*

DECISIO XXIII. aliàs 365.

1 SI à † diffinitiua ſententia continente diuerſa capitula per vnam partem, contra quam lata eſt, appelletur, & non per aliam: fuit dubitatum vtrùm Auditor datus in cauſa appellationis poſsit ad inſtantiam partis appellatæ pronuntiare ſuper omiſsis in dicta ſententia, & illam ſupplere in parte, ibique addere? Et vide-
2 batur aliquibus quòd non. Quia † pars appellata non appellando à ſententia videtur acquieuiſſe ſententiæ, & eam ex toto tacitè approbaſſe: ergo nil noui modò poteſt petere, niſi ſimpliciter confirmationem illius. de re iudi. c. quod ad cõſultationem. de teſti. c. ſignificauerunt. de app. c. concertationi. li. vj. & pro hoc videtur tex. de teſta. ca. Raynutius. & c. Raynaldus, in quibus per vtranque partem fuit appellatum: & ideò iudex cauſæ appellationis ibi ſuppleuit, addidit, & ſubtraxit primæ ſententiæ, quod aliàs non potuiſſet vt videtur: quia iudici non licet ſupplere de facto, ſed de iure: vt C. vt quæ deſunt aduoca. per totum. facit optimè. l. eos. C. de app. & de off. deleg. c. cùm contingat. & not. in c. vt debitus. de appel. quia iudex appellationis duntaxat poteſt, & debet pronuntiare ſententiam iuſtam, vel iniuſtam, & nil aliud. Fuit per omnes Dominos determinatum contrarium. Nam ex quo per vnam partem fuit appellatum à tota ſententia, quæ appellatio ipſius effectum ſuſpendit. ff. ad Turpil. l. j. & de iureiur. c. venientes. & ſicut petitur per appellantem totaliter infirmari: ita pars aduerſa poteſt eam petere confirmari, & ſuppleri omiſſa, quæ fortè in prima inſtantia nõ fuerũt adeo plenè probata, ſicut in ſecũda. ergo, &c. quia primo iudici nõ plenè cõſtitit de facto, ſicut ſecũdo: idcirco ſuper articulo omiſſo iudex appellationis poterat pronuntiare. de fide inſtr. c. cũ Ioannes. C. de tempo. appel. l. per hãc. Præterea ſi iudex poteſt eam in parte infirmare, ita & illi addere, & ſupplere: vt in dictis c. Raynutius.
3 & c. Raynaldus. Item † iudex appellationis ſuccedit iudici primo, ita quòd omnia quæ primus iudex facere potuit, & debuit, & ipſe poteſt, & debet. argu. iurium prædictorum capitulor. Raynutius & Raynaldus. Cũ igitur primus iudex debebat ſuper articulo omiſſo pronuntiaſſe, & non pronuntiauit: ergo iudex appellationis facit id ſupplendo negligentiam primi. Præterea, ſæpè conſequitur quis ex perſona alterius, quod ex perſona ſua conſequi non poteſt: vt l. petendæ. C. de temporib. reſtit. in integ. petend. & de cõceſ. præbend. cap. authoritate Martini Papæ. li. vj. Ex appellatione igitur partis aduerſæ pars appellata hoc cõſequitur, quod aliàs non poſſet. Quam quidem appellationem ita bene poteſt proſequi ſicut appellans. ſeruata diſtinctione c. oblatæ. & cap. ex infinuatione. de appella. & de c... vt... capitul. bonæ. Præterea vbi conſtat iudici ex dictis teſtium, vel inſtrumentis productis coram eo de aliquo facto, ibi tũc poteſt ſupplere de facto: quia notum eſt ſibi vt iudici, ſecũdùm Inn. in c. j. de poſtu. prælator. ſuper ver. requiſitus. & alleg. cap. j. de corp. vitiat. & l. vlti. ff. de ap. & Inſti. de act. §. ſi minus & l. bouẽ. § aliquando. ff. de ædil. edic. At in caſu noſtro conſtitit, & conſtare poterit ex actis, & actitatis cauſæ tam primo, quàm ſecũdo iudici fore pronuntiandũ ſuper articulo omiſſo. ergo ſuper illo debet pronũtiare. de reſti. ſpo. c. cũ ad
4 ſedem. de re iud. c. cùm Bertoldus. Non † obſtãt rationes in contrarium allegatæ: videlicèt quòd pars appellata non appellando à ſententia videtur illi ſententiæ acquieuiſſe: quia illud verbum eſt ſi pars aduerſa acquieuiſſet, & eius effectũ non ſuſpẽdiſſet: ſed quia appellauit, ex eius appellatione pars appellata cõſequitur hoc priuilegiũ: vt ſuprà deductũ eſt. Nec ob. d. ca. Raynutius. & d. ca. Raynaldus. vbi dicitur de hoc, quod iudex appellationis poſſet addere, & ſupplere ſententiam primi iudicis: quia requiritur quòd ſic appellatũ à ſentẽtia per vtranque partẽ: quia ſic cõtingebat ibi de facto: vt in c. ſi duobus. de app. licet neceſſariũ nõ fuiſſet ſecundũ omnes Dominos. Ad id. quòd iudex nõ poteſt ſupplere de facto, reſpõſum eſt, niſi factũ ei notũ ſit vt iudici: & quia ita fuit in caſu noſtro: ergo, &c. Sicque ego qui habui cauſam huiuſmodi appellationis de cõſilio omniũ Dominorũ ſuppleui ſententiã primi domini mei Auditoris in duobus articulis omiſsis per eum: & probatis clarè coram eo.

EPITOME.

An & quando ſententia lata inter duos litigantes præiudicet tertio poſsidenti.

DECISIO XXIIII. aliàs 478.

SI tempore litis agitatæ inter P. & M. A. poſſediſſet beneficium, de quo P. contra M. ageret, latæ ſententiæ contra M. an ipſi A. in poſſeſsione præiudicium attuliſſent, & afferre dicerentur? Et dicebat dominus Robertus quòd ita fuerat obtentum præſente R. P. D. tituli ſancti Euſtachij Cardinalis in conſilijs Bonæ memoriæ Cardinalis Gulielmi dudum habitus: & quòd Pau. hoc tenet in clem. j. de pœnis, qui all. cap. quia. V. de iudi. & cap. ſignificauit, per quorum iurium allegationem dicit in cap. ſi clericus. de præb. lib. vj. cum ſua gloſſ. quæ dicit talem allega. puto, quòd in caſu illorum conſiliorum poſſeſſor tertius reo condemnato poſſeſsionem habuerat: quia illa iura tunc bene faciunt, alias non. alleg. capitul. ſi clericus. prædictum cum ſua gloſſ. quæ dicit, quòd illi impetranti perſonæ præiudicatur: quia cùm de ſuo præiudicio ageretur, ſciens ſe opponere neglexit. alleg. ſimile in ca. quamuis. de re iudica. maximè quia illa oppoſitio conſiſtebat in agendo, quæ grauior videtur quàm illa in defendẽdo, quę minùs grauis ſecundum eum videtur. pro hoc alleg. tres gloſſ. Prima eſt in capitul. cùm ſuper. in gloſſ.

in gloſ. magna, quaſi in medio [illegible] lumnæ ſecundæ iſtius gloſ. ibi, videtur & ſi res aliqua. extrà de re iudica. vbi dicit ſicut dicitur in l. ſæpè. ff. de re iudicat. quod agitatum iudicium cum liberto præiudicat patroni ſcienti. ita idem videtur quod ſi res aliqua vendicetur ab aliquo, qui eam non poſſidet, ſed tenet: ego poſſeſſor debeo offerre me ad defenſionem eius: & niſi me offeram, ſic mihi præiudicium quò ad poſſeſſionem: vt ff. depoſi. bonorum [illegible] §. qualiter. licet ſecus, ſi ille reus poſſideret: qui tunc non mitteret ad defenſionem [illegible], nec ſibi fieret præiudicium: vt l. modo conceſſ. §. [illegible] & §. ſi verò. Secundò alleg. pro hoc aliam gloſ. eiuſdem in dicta glo. magna poſt princip. tertiæ colũnæ eiuſdem glo. magnæ. verſi. per iſtam autem decret. in princip. & ibi, ex quo certus. Tertiò alleg. aliam glo. Innocen. de re iudicat. capi. quamuis. in gloſ. vbi videtur id quod dicit textus, quòd ſententia lata
a inter aliquos tertio non præiudicat, [a] eſt intelligendum quo ad actionem, vel exceptionem parendi. Nam ſecus quò ad poſſeſſionem. Sed iſta gloſ. non habet hunc intellectum, qui ſibi imponitur: quia intelligitur de iudicio mutatæ poſſeſſionis de perſona rei condemnatæ in alium grauiorem. patet, quia hoc alleg. Innocen. in eadem glo. probo eandem concluſionem ratione: quia in caſu d. ca. cùm ſuper. non fit præiudicium quò ad proprietatem, vt ibi patet in fin. & ita non eſt de caſibus comprehenſis ſub capitu. quamuis. & tamen ibi præiudicatur quò ad poſſeſſionem [illegible] illa re iudicata inter alios non præiudicat. Nec obeſt quòd ad proprietatem. dũ modò ad eum, & non ad rem condemnatam [illegible] poſſeſſio [illegible] one præiudicatur [illegible] ſi [illegible] cauſam [illegible], & non defendit, nec appellauit. Secundò hoc pro[illegible] ſic: quia ſi ſpecialiter hoc diceret in caſu d. [illegible] cum ſuper. aut hoc diceret pro eo quod ad Epiſcopum priori loco. & ad monaſterium ſecundo loco illius cauſæ defenſio pertineret: aut pro eo quòd Epiſcopus à monaſterio cauſam habuiſſet. Sed neutrũ dici poteſt: quia ſic præiudicaretur in proprietate d. c. quàuis. & l. ſæpè. alle. & quia epiſcopus potuiſſet [illegible] iubere monaſterio [illegible] defendere: & hoc non eadem ratione, qua ſupra per dictam l. ſæpè. aut vt dicit Barto. in dicta l. ſæpè. quia videtur Epiſcopus dediſſe facultatem agendi ipſi monaſterio & [illegible] hoc eadem ratione. quia in illo caſu tenet Bartol. quò ad proprietatem præiudicium generari. & ſic intelligit opi. Bar. quam nõ [illegible] improbatam eſſe. & etiam non videtur [illegible] de dictis quatuor caſibus in dicto [illegible] ſuper. valeat proprie applicari, quia [illegible] contra d. ca. quamuis. vel [illegible] quod non eſt credendum. aut [illegible] ſpecialitate quam ponit [illegible] in ca. [illegible] de re iud. in princ. ſecun[illegible] magna glo. in ver. arg. eius quod [illegible] eſt [illegible] hæc eſt ratio. quia ſicut Epiſcopus poſſet agere contra, A. ſi poſſideret, &c. [illegible] tus exercere ibi iura epiſcopalia [illegible] quando ea [illegible] debebit [illegible] hoc idem hoc caſu: quia [illegible] poſſediſſe ab [illegible] de quo agitur contra A. eo [illegible] agere [illegible] & ſic per conſequens eo agente potuiſſet [illegible] ad cauſam, & excipere, [illegible] ad poſſeſſionem: prout hoc ſatis ponit Inno. in dict. ca. cùm ſuper. igitur cùm ratio [illegible] non apparet in hoc caſu idem [illegible] ſi ratio Inno. poſita in d. cap. [illegible] in dicto ver. per iſtam autem decret. ibi, ex quo enim. quia ex quo iura volunt, quòd contra eum ratione ſolius detentionis detur [illegible]: vt l. officium. ff. de rei ven. quod etiam fiat executione, iudicium fiat deluſorium, ſit bona, & per conſequens generalis: idem videtur in propoſito, ſi aduerſarius dixit ſe poſſidere, cùm re uera non poſſideret: quia quo ad litem pro poſſeſſore: habetur maximè cum per partem & iudicem pro tali reputatur: vt ff. de rei ven. l. is qui ſe obtulit. allegatur pro parte iſta dictum Archid. in c. vnic. de eo qui mit. in poſſ. lib. vi. & opi. Guliel. de mõte Lau. quidem dicitur tenuiſſe in Clem. vt calumnijs. de re iudic. In contrarium facit generalitas §. fi. l. ſæpè alle. vbi dicitur valde generaliter, quòd ſi fundum à te Titius petierit, quem ego non ex perſona Titij ad me pertinere dico: quamuis contra Titium me ſciente iudicatum ſit, tamẽ præiudicium patior: quia neque ex eo iure quo Titius victus eſt, vẽdico, neque potui interdicere Titio, quo minus iure ſuo vtatur, & hoc dicitur. Si ergo nullum præiudicium illi eſſet quò ad poſſeſſionem: inducitur regula generaliter negatiua. & quo ad poſſeſſionem vt videtur, quia inter alios acta [illegible] non præiudicat, que non reperitur vitiata. hoc caſu [illegible] cogitabis. Caue quia iudicium ſiſti loquitur & dicit probabiliter ſolui poſſe ad capitul. cùm ſuper. quia loquitur in caſu quo agitur contra perſonas, quæ vendicantur. & de quarum poſſeſſione agitur: ita quòd duo faciunt pro actore & quia de ~~[illegible] in caſu noſtro~~ ergo ſunt Domini multum contrarij domino Gabr. lardo &c.

ADDITIO.

a Tertio non præiudicat. Adde l. ij. & ibi gloſ. & Doctor. [illegible] quib. res iudic. non noc.

EPITOME.

Executio ſententiæ contra illum cõtra quem eſt lata, ſit abſque cauſæ cognitione, ſed non contra tertium, cum quo nouum iudicium inchoabitur, niſi conſenſiſſet proceſſui.

DECISIO XXV. alias 479.

SI ſententia fuit lata pro P. & contra M. & executor velit eam exequi contra A. qui poſſeſſioni incumbit: & A. dicat eam de iure non exequendam: quia neſciuit cauſam agi: & P. dicat contrarium, maximè virtute quarundã commiſſionum Papalium executori ſpecialiter deputatarum, aliàs directarum, ſuper quibus oporteat cauſæ cognitionem haberi talis [illegible] poteſt ſine ſpeciali mandato expediri [illegible] pro eo, quia cauſæ cognitionem plenam requirit. [illegible]

præiudicio in poſſeſſorio contra illum, contra quem forte nullo iure ſententia debet exequi: modo ſuper intruſione poſſeſſionis requiritur plena cauſæ cognitio. ff. ſi per vim vel alio modo. leg. iii. & de præbend. capitul. licet. el. ij. & ita non obſtat cap. ſi ſuper. de re iudica. per ea quæ ibi not. Nec obſtat quod communiter dicitur idem iuris, & fortius quo ad hoc de executione ſententiæ, ſicut de ſententia: cum ex ea magis debeat habere rem paratam, quàm ſententiam: vt l. minor xxv. annis cui fideicommiſſum. ff. de mino. quia dico, quod verú eſt in caſu, in quo debet fieri executio contra illum, contra quem ſententia eſt lata, & contra quem de iure declaratur, & per ſententiam declaratio facta eſt. Sed vbi agitur de executione contra alium fiendam: tunc eſt quaſi vna noua inchoatio litis, propter perſonæ mutationem. ff. de except. rei iudicat. & ibi requiritur. & requiritur alia cauſæ cognitio quàm primò. ſed ſi partes expreſsè, vel tacite, videlicet nó contradicentes, in hoc conſentirent, proceſſus in hoc validarentur: prout omnes tenent per l. j. ff. de fer. cum ibi not. & per not. in capit. final. de ferijs. & in Clemen. ſæpè. de verbo. ſignific.

De Appellationibus.

SVMMARIA.

1 Attentata pendente appellatione non ſunt poſt eius deſertionem per modum attentatorum reuocanda.

2 Principali ſublato corruunt & ſublata accessoria ad illud.

3 Attentata appellatione pendente an ante ipſius deſertionem ſint reuocanda.

Exceptio deſertionis dicitur præiudicialis in materia attentatorum.

4 Deſertio eſt prius per iudicem cognoſcenda, quàm attentata ea pendente.

5 Appellatione deſerta fingitur non appellatum.

6 Attentata poſt appellationem ab interlocutoria, antè tamen diffinitiuam, an veniant per modum attentati reuocanda?

DECISIO I. alias 2.

a Attentata [a] appellatione † pendente à
1 diffinitiua poſt ipſius deſertionem [b]
b non veniūt per modum attentati [c] re
c uocanda. [d] per l. furti. in princ. ff. de
d his qui not. infa. & c. licet. de ſent. excom. li. vj. à contrario, cum ibi not. & not. in ca. venientes. de iureiuran. factum enim legitimè reuocari non debet. de reſti. ſpo. cap. audita. de reg. iur. factum [e] legitime. li. vj. & xxx. quæſt. j. ad limina. Prætere
2 rea † ſublato principali, ſublata videntur & omnia priuilegia quæ poſſunt acceſſoriè ſequi ex illo. C. de pojo. l. iiij. & C. de fruct. & lit. expen. l. terminato. de procurato. capit. auditis. de appella. capitul. cùm ceſſante. cum multis ſimil. Cum igitur in caſu noſtro ceſſet, & ſublatum ſit principale, videlicet appellatio: ergo & omnia ex illo ſecuta, per iura ſuperiùs allegata. tum etiam
e quia res deuenit ad eum ſtatum, [e] à quo potuit habere efficax principium: tum etiam quia paria ſunt non appellare, vel appellare & appellationem non proſequi, ſeu appellationi renuntiare. de appel. c. ſolicitudinē. & c. cùm ſir. eod. tit. & c. quāuis. & c. ſicut. eod. tit. in cle. Poſteà verò in quibuſdam alijs conſilijs fuit dubitatū, vtrū ſi cōſta
3 ret † ex actis de deſertione appellationis, & de aliquibus ante ipſius deſertionem attentatis cōſtaret per probationē, vtrū ante pronuntiationē iudicis ſuper huiuſmodi deſertione deberent huiuſmodi attentata terminari? Et fuit determinatum, & cōcluſum quod non: ſi ex actis conſtaret de ipſa deſertione, per regulā Dolo petit. &c. & per l. ſi is à quo. ff. vt in poſ. leg. hodie cōſtat, hodie agatur. de re iudi. cap. cū olim. de reſt. ſpo. c. literas. Tū etiam quia conſtat appellationē deſertam: ergo ipſe non eſt iudex, ſed ille, qui tulit primam ſententiam, per dicta iura, cùm ſit &c. Si igitur ſuper attentatis pronuntiaret, ſua ſententia tanquam à non iudice ſuo lata, non teneret. C. ſi à non compet. iudic. l. j. de iudic. cap. at ſi clerici. ergo. Secus verò ſi ex actis notorie non conſtaret de prædicta deſertione, ſed pars ipſam allegans vellet probare: tunc enim propter priuilegium attentatorum, quę in curſu omnium aliarum cauſarum ſunt reuocanda, dixerunt Domini quod iudex poſſet ea reuocare non obſtante
4 deſertione appellationis † allegata, & probanda, ſed non probata. argu. cap. non ſolùm. de app. l. libr. vj. per lo. mo. Mihi tamen videbatur quòd cùm dicta exceptio deſertionis eſſet præiudicialis petitioni attentatorum, de illa eſſet cognoſcendum, & pronunciandum. de ord. cog. c. intelleximus. & c. tuam. cum ibi not.

ADDITIONES.

a Attentata. Adde ad materiā huius deciſionis ea, quæ accumulātur in deciſ. 36. incip. ſi decanus. ſ. de procuratorib. vide deciſ. 51. incip. ſi committitatur cauſa reſtitut. j. hoc eod. tit. Et an attentata poſt & contra appellationem à grauamine reuocentur, non conſtito priùs de grauamine, vel niſi appellans ſe illud obtulerit probaturum, vide in deciſ. 44. incip. licèt in cauſa benefic. j. hoc tit. Et an facta per iudicem à quo poſt decem dies à tempore ſententiæ veniāt reuocanda per viam attentatorū in caſu, in quo fictus contumax infra decem dies poteſt appellare, vide in deciſ. 28. incip. licèt ſitè contumax. j. hoc tit. Item adde quod attentata lite pendente non reuocantur, vbi conſtat de nullitate appellationis, vel quādo nō cōſtat de intereſſe partis, deciſ. 75. incip. nota quòd attentata poſt inhibitionē. hoc tit. in antiq. Adde aliū caſum in dec. 76. incip. nota quòd attētata appellatione. hoc tit. in antiq. Sed an iudex, qui incidenter attentata reuocauit, poſsit poſteà condemnare in expenſis: videretur quòd ſic. cùm ſit functus officio ſuo: cap. in literis. ext. de offic. del. g. Veritas tamen eſt in contrarium: non enim eſt functus officio ſuo: nec in hoc propoſito reuocatio attentatorum poteſt dici ſententia diffinitiua, ſed bene interlocutoria. arg. eorum quæ not. per Innoc. in cap. ex parte. ext. de reſcript. & in deciſ.

v

vnic. incip. not. ſi attentata. de offic. iudic. in antiq.

b Deſertionem. Quia appellatione † deſerta fingitur non appellatum: vt not. Ioan. Andr. in cap. licet. de ſenten. excom. libr. vj. & ideò ſicut factum per iudicem nulla interpoſita appellatione non debet vt factum legitimè reuocari: ita & factum poſt appellationem ipſa deſerta, quæ pro non facta habetur.

Attentati. Dic circa iſtum articulum quòd aliquando ſunt aliqua attentata † ante diffinitiuã, ſed poſt appellationem interpoſitam ab interlocutoria, & tunc non reuocantur per modum attentati, niſi priùs iuſtificata appellatione: vt in capitul. non ſolùm. §. illa verò. de appel. libr. vj. vbi caſus. & in c. ſignificante. c. Rodulphus. de reſcript. c. ſignificauit. de iudi. c. exhibita. & de excep. c. dilecti. & cap. dilectæ. & cap. ſignificauerunt. & de appella. c. dilecto. c. ex parte. & c. ſignificãtibus. cũ ſimilibus. in quibus habetur clauſula irritans, videlicet, reuocãdo in irritum, &c. Et eſt ratio quãdo reuocantur per modum attentati: quia per appellationem legitimam iudicis à quo erat ſuſpenſa iuriſdictio: ideò per nõ iudicem facta fuerunt, & ſic nulla ſunt merito declaranda, & tanquam nulliter attentata decernenda. Aliquando ſunt per iudicem attentata poſt appellationem à diffinitiua interiectam: & tunc non cognito de iuſtitia appellationis, nec probata veritate cauſæ ipſius: prædicta per modum attentati reuocantur. de iureiuran. c. veniẽtes. & de appel. capitul. non ſolùm. in prin. lib. vj. & eſt caſus ſingu. ſecundùm vnam lecturam in capitu. ex parte Adæ. de teſti.

d Reuocanda. Circa materiam attentatorum an ſint reuocanda in qualibet parte litis vide per Matth. de Afflict. in deciſ. Neapolit. 352. incip. quidam curbi ceruix. numer. 4. deciſ. 27. j. eod. tit. Et an lite pendente reuocanda ſint, per eund. Matth. de Afflict. deciſ. 131. incip. quidam conceſsit. Et an attentata præferantur nullitati per eundem Afflict. deciſ. 98. Et an attentata habeant locum in reſcripto lite pendente impetrato, per eundem Afflict. deciſ. 366. incip. in pleno conſilio. Et an attentatum habeatur pro conſummato, & an vt conſummatum puniatur, per eundem Afflict. deciſ. 276. incip. sereniſſimus rex. & Socin. in tractat. fallent. in verb. attentatio.

e Ad eum ſtatum. Dic de hoc, vt no. Bar. in l. pluribus. §. & ſi placeat. ff. de verb. obli. vbi examinat illud generale, verùm res vitietur, ſi peruenit ad caſum, à quo potuit incipere.

Epitome. vt in primo ſummario.

SVMMARIA.

1 *Appellãs à grauaminibus quæ ex actis colligi poſſunt, non poteſt proſequi, niſi illa quæ in appellatione nominatim ſunt expreſſa.*

2 *Cauſa grauaminis in appellationibus expreſsio duplici de cauſa cenſetur inducta.*

3 *Appellatio, certo modo, formanda eſt: informiter enim appellans non dicitur appellare.*

4 *Notorietas an ſemper releuet ab onere agendi, vel probandi.*

5 *Proceſſus quibus modis impugnari poſsit reſpectu interlocutoriæ.*

DECISIO II. aliàs 7.

1 SI appelletur † ante ſententiam à grauamine vno, vel pluribus in appellatione expreſſatis clauſula generali ſecuta, & ab omnibus alijs grauaminibus, quæ ex actis, ſiue proceſsibus cauſæ colligi poſſunt: Fuit dubitatum vtrùm huiuſmodi appellans poſſet proſequi grauamina non expreſſa vigore clauſulæ generalis antedictæ. Videbatur aliquibus quòd ſic, per cap. qui ad agendum. de procura. li. vj. & dominus Viuarien. Cardi. olim Auditor ſacri Palatij dixit hoc olim fuiſſe de ſtylo: quia omnia acta ſunt publica, & quicquid cõtinetur in eis. de prob. cap. quoniam. & no. Inn. in c. cùm in iure. de off. dele. a ergo tanquam notoria, [a] & publica & ſe exhibẽtia non ſunt aliàs exprimenda: vt li. non cõteſt. c. accedens. de accu. c. euidentia. cum ſimilib. Et in hanc partem videtur declinare Pau. in clem. appellanti. de appellatio. Cõtrarium verò fuit per omnes Dominos determinatũ, & deciſum, prædictum ſcilicet appellantẽ audiri nõ debere, niſi ſuper expreſsis: vt ſit litiũ finis, & ne vagetur in incertum. de do. & cõtu. c. finãcũ ſi. & hoc vult c. cordi. de ap. li. vj. iuncta cle. appellãti. eo. ti. Et hoc dixit etiã quidã dominus Hu. Galteri. ſe vidiſſe ſeruari de tempore Io. Robumelli. Dominus verò Ægid. Bella. diſtinguebat: & placuit Aliquibus Dominis ipſius diſtinctio: quia aut appellatur à certo, & ſpecialiter nominato grauamine: b & pro cauſa grauaminis iuſtificanda [b] allegatur generaliter id, quod colligitur ex actis, nil ſpecialiter exprimendo, & tunc poſſet habere locũ opinio domini Pauli, & ſtylus antiquus: quia ſatis certum eſt, cuius certitudo ex actis colligitur, quæ ſunt publica, vt ſuprà dictum eſt. ff. de re iudica. l. in ſumma. C. de ſenten. quæ ſine certa quan. profer. l. iij. de reſtitu. ſpol. cap. cũ ad ſedem. de reſti. in integr. cap. ex literis. aut appellatur generaliter nullo grauamine expreſſo ſpecialiter: vt ſi appelletur ab omnibus, & ſingulis grauaminibus, quæ poſſunt colligi ex actis: & tunc non valet appellatio propter nimiam ipſius generalitatem, & incertitudinem, quæ reprobatur à iure. de reſcrip. c. ad aures. & c. ſi. & de libell. oblatio. c. j. & ij. & de ap. c. ij. & c. cõſuluit. ſi enim relatio ad acta ſufficeret, fatuus eſſet, qui aliquod grauamen exprimeret: imò nunquã Cãcellaria reſcriptũ ſuper tali appellatione daret: quæ etiã licèt multa grauamina ſint in appellatione expreſſa nominatim, nunquam dat reſcriptũ appellationis, niſi ſuper vno grauamine, quod appellans duxerit ex omnibus eligendum per eum expreſſum: prout no. per Ioann. An. de ap. 2 c. cùm cauſam. Præterea † expreſsio cauſæ [c] grac uaminis eſt inducta duplici de cauſa. Primò, vt deferatur honor iudicibus. de ap. cap. vt debitus. vt iudex poſsit cognoſcere, ſi & in quo grauauit, & quales apoſtolos dare debet: vt in capitul. cordi. eod. tit. libro ſexto. Secundò, vt pars non poſsit ampliùs variare: ſed generaliter in appellatione

latione ſe referendo ſolùm ad acta non ſatisfit alicui prædictarum rationum.ergo,&c. & idem putauit dominus Ægid. ſi à certo & expreſſo grauamine, & eum hoc ex alijs, quæ ex actis colligi poſſunt appellatur quò ad non expreſſa: quæ tamen ex actis colligi poſſunt,quia quò ad illa cenſetur idem,ac ſi ex illis ſolùm fuiſſet appellatũ. ar.ff.de ver.obli.l.ſcire debemus.de ſpon.ca. ex literis. Nec ob.prædicta decre.qui ad agendum. alleg.pro contrario:quia ibi non agitur de præiudicio procuratoris conſtituti ,cuius voluntas ibi ſolùm requiritur.codẽtitu.cap.licet. & ideò cùm conſtet de eius voluntate ad vagam generalitatem,quæ ſibi præiudicat, non curatur:hic verò agitur nedũ de præiudicio ſuo,ſed etiam partis,iuris & iudicis, quibus poſſet illudi per huiuſmodi incertam, vagam, & generalem & obſcuram appellationem. & ne huiuſmodi illuſio
3 † & variatio fiat, certus modus ſtatuitur appellandi, qui ſi non ſeruetur, vt in d.capitul.cordi. iuncta clement. quamuis.de appellat. reputabitur non appellans. Sed ex hoc inſurrexit aliud dubium, videlicet ſi appellatur ab interlocutoria aliquius iudicis ſimpliciter nulla cauſa iniquitatis, nullitatis, vel iniuſtitiæ expreſſa, nunquid valeret talis appellatio? Secundùm dominum Ægid. videtur quòd ſic, qui dixit ſe hoc audiuiſſe à quodam magno viro non obſtante d. clemen. appellanti. quæ intelligitur ſecundùm eum in caſu, quo aliqua cauſa grauaminis fuit expreſſa:& aliàs non. Sed hanc opinionem non putat idem dominus Ægid. fore veram: quia ſecundùm eum conſideratis rationibus prædictis, quæ mouerunt ad condendum d. clement. appellanti. magis fauendum eſt appellanti, qui in aliquo appellatum, & iudicem certificat: nullum tamen exprimens, in nullo certificat.
d ergo &c. Prætereà verba clemen.[d] ſi propriè recipiantur, dicto intellectui repugnant.ergo &c. Item ſi prædicta opinio procederet, nulla diuerſitas eſſet inter appellationem interponendam à diffinitiua, vel ab interlocutoria, quæ tamen eſt magna:vt in ca.ſæpè.& in c. cordi. de appel. libr.vj.& ff. eod. tit. l. ij. & iij. & breuiter ego reputo textum clariſsimum in dict.c. cordi.poſt prin.ibi dum dicit, ab interlocutoria vel grauamine, &c.

ADDITIONES.

a Tanquam notoria. Hoc non videtur verum:
4 quia † licèt notorietas excuſet ab onere probãdi, quia de ſe dat finem probationis: non tamen excuſat à neceſsitate formaliter opponẽdi: quia notorium ſui natura non dat hunc finem expreſſionis: vt dicit glo. in dicta clemen. appellanti. & no. Docto.in dict.c.accedens. Vel dic ſubtilius vt infrà in fine apoſtillæ ſequentis.

b Cauſa grauaminis iuſtificanda. Dic circa iſtam materiam quòd aliquando iniquitas interlocutoriæ detegitur ex allegationibus iuris: & tunc nõ requiritur expreſsio iuſtitiæ cauſæ expreſſè in appellatione: & ita intelligatur & ſaluetur opinio Innoc.quam ponit & recitat glo.in dicta clemẽ. appellanti.in glo.ij. Et ratio eſt. quia ex tenore ſententiæ apparet iniquitas eius:vt not.in clem. paſtoralis.de re iudica. aliquando iniquitas debet detegi ex allegationibus & probationibus facti,ita quòd quæſtio eſt facti non iuris: & tũc eſt neceſſe quòd cauſa exprimatur in appellatione ab interlocutoria,ecce primò.& quòd exprimatur etiã quare ſit iniuſta,ecce ſecundò. & ita intelligitur gl.ij.in d.cle.appellanti.& opinio d. Pau.ibidẽ,& Lapi,qui concordat cũ eis. Ex quibus infertur quòd vbicũque ex actis apparet iniquitas interlocutoriæ,quòd tũc ſufficiat dicere, appello propter iniquitatẽ ſentẽtiæ,que euidẽs eſt ex actis.Nec obſtat quod dicit glo.in dict.cle. appellãti.quòd notorietas nõ excuſat ab expreſſione:quia intelligenda eſt de alio notorio, quã de notorio ex actis conſtante, vel ex tenore ſententiæ: quod eſt valdè notandum ſecundùm dominum Anto. in d. cle. appellanti.

c Expreſsio cauſæ. Ratio quare in appellatione ab interlocutoria requiritur expreſsio cauſæ, adde quod no. Dominus Antonius in capitu. ex parte Adæ.de teſti. in princip. in ſua repetitione.

d Verba clement. Quoniã † illa arctant appellan-
5 tem ad expreſsionem cauſæ nominatim & expreſsè,ideò non ſufficit,quòd in genere vel tacitè exprimat. Et ratio poteſt eſſe vt ſuperiùs dictum eſt. Quia talis interlocutoria non iuſtificatur niſi per cauſam in ea expreſſam: & cauſa non iuſtificatur niſi per eadem acta. Nam appellare ab interlocutoria, eſt appellare à proceſſu: quia interlocutoria eſt de proceſſu cauſæ: ſed proceſſus non poteſt impugnari, niſi per cauſas extrinſecas, quæ non ſunt incluſæ in proceſſu, & hoc de cauſis facti: ſed cauſæ iuris ſunt liquidæ per aperturam librorum, de quibus non loquitur d. Clemen.appellanti.ita not. Inno. in c. ſi.de noui ope.nuntia. ipſe tamen iudex qui fuit interlocutus, bene poteſt ex nouis actis ſuam interlocutoriam reuocare.l. j. §. hæc verba. ff. ne vis fi.ei.& l.quod iuſsit.ff. de re iudic.ea. cùm ceſſante. de appellatio. & idem in ſuperiore interloquente, qui eſt aditus per viam querelæ,& officij iudicis, non per viam appellationis.l.arbitrio.ff.qui ſatiſd.cog. quod bene no.

EPITOME.

Auditor datus in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus cum negotio principali, ſtatim poteſt inhibere conſtito de appellatione & quòd per eã ſit cauſa ad ſedẽ apoſtolicam deuoluta. Secundò: Auditor, cui cõmiſſa eſt cauſa appellationis non deuoluentis, & negotij principalis cum poteſtate citandi ad partes, iudici à quo, ſtatim poteſt inhibere ſecundùm æquitatem canonicam, & ſtylum Palatij. Tertiò, Auditor cui cõmiſſum eſt negotium principale de ſpeciali mandato Papæ cum poteſtate citandi ad partes, poteſt inhibere citatione decreta, licèt non executa. Quartò, Auditor Palatij in cauſis appellationum ab Auditore Cameræ, vel alijs iudicibus ſtatim parte citata ad dicendum contra commiſsionem inhibere poteſt,& cauſas nunquam remittit,ſed penes ſe retinet.

DECISIO III. aliàs II.

FVit dubitatũ vtrùm Auditor datus in Curia cum negotio principali in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus ,ſiue ante ſententiam, ſiue poſt fuerit appellatum, ſtatim

poſſet inhibere iudici à quo extitit appellatum? Et fuit cõcluſum per omnes Dominos quòd ſic, dummodò Auditori conſtet [a] appellatũ, & per appellationẽ cauſam ad curiã deuolutã: vel ſi appellationem recipiens tanquã deuoluentem incipiat de veritate cauſæ appellationis, aut de negotio principali ex certa ſcientia cognoſcere, de app. c. romana. §. quòd ſi obijciatur. libr. vj. aliàs non: vt in cap. non ſolùm, eod. tit. & libro. Iſta verò ratio eſt, quia anteà ſuper principali negotio iuriſdictio non cenſetur eſſe fundata: cùm interim ſuper deuolutione de exceptione, [b] quæ habetur in d. c. romana. §. ſi verò vocatis. valeat diſputari: ſuper quibus parti defenſio auferenda non eſt maximè quia tales commiſſiones non dant iuriſdictionem ſine ſpeciali mandato, niſi in cauſa deuoluta, cùm ſuper alijs committendis vicecancellarius, ſine ſpeciali mandato non habet poteſtatem: quia contra ius eſſet, ſecundum not. per Ioan. mo. de regu. iur. in generali. & Compoſt. de elec. c. ſtatuimus. lib. vj. Sed pone, quòd committitur cauſa appellationis cum negotio principali Auditori cum poteſtate citandi ad partes de ſpeciali mãdato: quia fortè appellatio non deuoluit, vtrùm ſtatim ante decretum citationis poſſit inhibere iudici à quo dicitur appellatum? De rigore iuris dicebatur quòd non, per cle. ij. vt lit. penden. Sed de æquitate canonica, & ſtylo Palatij dicebatur ſeruari contrarium: maximè ſi dicitur poſt ſententiã diffinitiuam appellatũ: quia ſtatim ius inhibet: vt in cap. non ſolùm. j, reſpon. ſuprà alleg. Si igitur iudex datus ad iuris executionem poteſt etiã inhibere, cùm factum ſuum hoc caſu non ſit niſi quædam iuris executio, vel declaratio: probatur argumentum, quia quando Papa cauſam, quam ſcit eſſe coram vno Auditore ex certa ſcientia ad manum ſuam recipiens eam committit in audientia ſũa, vt ibi ſit in omnem euentum ſuum remanſura ipſam aduocando ad ſe, auocat totam cauſam ab illo iudice, ſibique & partibus inhibere videtur: vt de appellat. cap. vt noſtrum. per Innoc. & de conſti. c. cùm M. cum ibi not. Modò ſic eſt in propoſito: per hoc enim quod dicitur ibi appellatum, apparet quòd ſcit cauſam eſſe apud illũ, à quo dicitur eſſe appellatũ. intelligas etiam per hoc quòd concedit poteſtatem citandi ad partes, apparet quòd ex certa ſcientia vult cauſam ſuam in auditorio ſuo perpetuò remanere, & ſi appellatio nõ deuolueret, fruſtrà daret poteſtatem citandi ad partes: cùm ipſa appellatio ſiue termini præfixio citaret: vt in cap. ſæpè. & cap. cordi. de appel. lib. vj. & in cauſa beneficiali in capitul. ſtatuimus. de elect. lib. vj. Et ideò ſtylus Curiæ habet, quòd etiam in caſu prædicto Auditor datus tam in cauſa appellationis, quàm in negotio principali citata parte, de appellationibus cognoſcet fortè ad inſtantiam importunã partium, & bene proceſſum per iudicem à quo, & malè ab ipſo appellatum pronuntiaret: nihilominus tamen cauſa in curia remaneret, & non remitteretur ad partes: & hoc propter appoſitionem manus Papæ, & aduocationem cauſæ principalis: & hoc habet ſtylus, licèt de iure eſſet contrarium aſſerendum, per cap. cùm in eccleſia. & cap. vt debitus. de appella. cum ibi notatis. Sed quid ſi nulla appellatione interiecta committitur cauſa principalis in curia de mandato ſpeciali cum poteſtate citandi ad partes, & decreta citatione, licèt non executa: vtrùm Auditor ſtatim ante executionem citationis huiuſmodi poſſet inhibere? Videbatur aliquibus quòd non: quia ante executionem ius non inhibet: vt lit. penden. capitu. ſecundo. in element. nec ex certa ſcientia videtur Papam velle auferre iudici iuriſdictionem, quam ignorat. ff. de iur. omnium iudic. l. j. nec ante lapſum termini ad dicendum contra commiſſionem dicitur fundata iuriſdictio: quia excipi poterit in termino cauſa pendente coram illo iudice, à quo Papa ignorans in dubio non videtur velle iuriſdictionem auferre: vt probant communia iura. Quibus etiam rationibus ſuprà dictis non obſtantibus fuit per maiorem partem ſaltem de æquitate dictum, & concluſum contrarium: quia in cauſa proximæ concluſionis ita bene poſſet & deberet opponi de ſurreptione commiſſionis, ſicut in caſu iſto: tamen propter appoſitionem manus Papæ, & aduocationem cauſæ à quocunque, æquum eſt quòd inferior de cætero de huiuſmodi cauſa non ſe intromittat: maximè hæc æquitas procedit, quando totus tenor commiſſionis cauſæ de qua agendum eſt, inhibitioni fiendæ inſeritur: imò ſecundum aliquos ſimplex intimatio, quæ induceret perfectam notitiam prædictorum ex iuris diſpoſitione inhiberet, per element. ij. vt lit. pen. licèt aliqui magni viri de hoc fortiter dubitabant: quia intimatio nec vim citationis, nec inhibitionis habet. Sed ſi in eodem inſtanti inhibitio cũ citatione emanaret: non poſſet ibi notari grauamen, per d. elem. nec tolleretur per hoc defenſio parti: quia ſurreptio poſteà oppoſita in termino bene inficeret inhibitionem, & citationem, ſicut commiſſionẽ: cùm citatio & inhibitio ex commiſſione deſcendant. deſtructo igitur principali, deſtruuntur & omnia, quæ ſequuntur ex illo. de elect. cap. qualiter. de procura. cap. auditis. de re iudic. cap. paſtoralis. in cle. cum ſi. In cauſis verò appellationum interpoſitarum ab Auditore Cameræ, vel alijs iudicibus in Curia etiam ante ſentẽtiam, & commiſſionem in Palatio ſtatim citata parte ad dicendum cõtra commiſſionem Auditor inhibet. Ratio, quia ſacrum Palatium nunquam cauſis huiuſmodi ad eos remittit, etiam ſi Auditor bene pronuntiauit proceſſum, & malè appellatum. Saluis d. Cardinalibus, & coauditoribus ſacri Palatij, ad quos bene remittuntur cauſæ, in quibus pronuntiatum fuerit bene proceſſum, & malè appellatum: ſeruatis tamẽ tribus terminis anteà conſuetis: ante quorum terminorum obſeruationẽ nunquam inhiberet Auditor coauditoribus ſuis, vel dominis Cardina. à quibus ſi appellatur ante ſententiam, ſiue poſt, rarò vel nunquam huiuſmodi cauſas appellationum vidi cõmitti in palatio, ſed ſemper cõſueuerunt cõmitti alijs dominis Cardinalibus &c.

ADDITIONES.

[a] Auditori cõſtet. Triplicẽ cauſę cognitionẽ iudex appellationis

appellationis debet præmittere, antequàm principale negotium aggrediatur. Prima, an ſit appellatũ: & an ſit talis appellatio, quæ deuoluat: puta, quia ſit interpoſita infra decem dies, & an in ſcriptis. Item an ex cauſa rationabili: Et ſi in hoc iudex malè fuerit arbitratus, puta, quia friuola erat cauſa expreſſa in appellatione, vel econtrà, poteſt ab eo appellari: & hæc eſt prima cognitio, quam facit iudex appellationis: Vnde conſueuerunt appellantes portare inſtrumentum ſententiæ à qua appellatum eſt, vt ſic appareat appellatum infra decem dies, & etiam inſtrumentũ appellationis, per quod iudex cognitionem appellationis recipiat: quo facto iudex poterit inhibere inferiori: vt not. in c. non ſolũ. de appella. lib. vj. nõ tamẽ poterit adhuc de principali cognoſcere: & tunc aſſumet cauſæ cognitionem ſecundam, hoc eſt, citabit appellatũ, niſi eſſet caſus, in quo eſſet citatus à iure: vt in c. ſæpè. de appellatio. & ex citato fit litis cõteſtatio in articulo appellationis: vt in c. Raynaldus. verſic. dilectus. de teſta. qua cõteſtatione facta recipiat probationes appellationis ſuper veritate grauaminis, vel oblatione probationis, vel ſuper delatione: & altero ipſorum probato pronuntiabit ſe iudicem appellationis, & remouebit grauamẽ: & ſi aliquid eſt innouatum, reuocabit illum per modum nullitatis & attentati: & dicit ſe debere in principali procedere. Et hæc eſt ſecunda cognitio: Demũ citabit partes ad principale, & aſſumet cauſam in eo ſtatu, in quo erat remoto grauamine: vt no. per glo. in d. c. ſæpè. & hæc eſt tertia cognitio. Si verò appellans non probaret alterum iſtorum: tũc iudex ad quem deberet appellationem remittere ad iudicem à quo, ſecundum diſpoſitionem c. vt debitus. de appella. & c. cordi. eo. tit. lib. vj. Sed ſecundum ſtylum non fit remiſſio, imò remanet in curia. & ibi terminabitur & decidetur, vt infrà in hac deciſione notatur. quãdo dicatur canonica inhibitio, vt poſt eam factam reuocetur, vide infrà deciſio. lviij. eod. titu.

b De exceptione. Quia cauſa deberet remitti ad iudicem à quo fuit appellatum, niſi partes eſſent contentæ, quòd omiſſo appellationis articulo iudex appellationis cognoſceret: quia etiam tũc nõ fieret aliqua remiſſio: vt in c. cord. de appella. lib. vj. hic alleg. quod intelligas in Papa, & in alio iudice, qui poſſit per querelã adiri: In alijs autẽ iudicibus ſecus. vnde non poſſent ſubditi Epiſcopi conſentire, quòd Metropolitanus ad quẽ fuit appellatum, cognoſceret de negotio principali omiſſo appellationis articulo: cùm illo omiſſo nullam habeat iuriſdictionem Metropolitanus in ſubditos ſui ſuffraganei etiam ipſis volentibus, niſi ſuffraganei conſenſus accedat: vt in capitul. Romana. de foro compe. lib. vj. aliàs eſſet facile partibus cõfingere appellationes fortè ad hunc finem ſuorũ ordinariorũ iuriſdictionem cludendi. Conclude ergo, quòd pronuntiato malè appellatum, iudex appellationis de iure regulariter remittit cauſam. Fallit in iudice, qui poteſt per querelam adiri, qui non tenetur remittere partibus conſentientibus, quòd ipſe de principali cognoſcat. d. cap. cordi. Secũdò, fallit quando ſtylus Palatij, qui pro iure habetur: vt in c. ij. de præbend. lib. vj. prohibet talem remiſſionem fieri, vt hic. Sed hic oritur dubitatio eo caſu, quo remiſſio fieri debet, puta quia appellatio à grauamine non fuit iuſtificata ſecundum formam c. vt debitus. de appellat. an iudex à quo poſſit cognoſcere non facta ſibi verbali remiſſione per iudicem ad quem. Dic quòd aut iudex à quo, non detulit appellationi: & tunc cùm ſit finita cauſa appellationis, ſtatim poteſt de principali cognoſcere, quamuis non ſit ei facta verbalis remiſſio, etiam ſi iudex appellationis pendente ipſa appellatione inhibuerit ipſi iudici à quo, ne in cauſa procederet, aut iudex à quo detulit appellationi: tunc quia per hoc abdicauit à ſe iuriſdictionem, neceſſaria erit verbalis remiſſio: vt in c. cum appellationibus. de appel. lib. vj.

EPITOME.

Siue cauſa appellationis interpoſitæ à ſententia Auditoris cameræ, vel alterius iudicis ordinarij, vel delegati committatur in Rota, omnes termini debent, vt in prima inſtantia obſeruari. mos ſiue conſuetudo in iudicijs toleratur dummodo ſubſtantia iudicij ſeruetur.

DECISIO IIII. aliàs 20.

ANno domini milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo ſexto die iij. menſis Aprilis, fuit in Auenion. per omnes Dominos Auditores concorditer ordinatum, quòd ſi à diffinitiua ſententia Auditoris cameræ, vel alterius cuiuſcũque iudicis ordinarij vel delegati in Curia vel extra ad ſedẽ apoſtolicã appellari, & cauſam appellationis huiuſmodi alicui de Auditoribus ſacri Palatij committi contingat, quòd omnes termini in cauſa huiuſmodi appellationis vt in prima inſtantia conſueti in curia ſeruari ſunt ſeruandi. Mouebantur Domini principaliter ad huiuſmodi ordinationem faciendam propter expeditionem executoriæ quæ aliàs per cancellariam non tranſiret. Præterea licèt reuera ſit hæc ſecunda inſtantia: vt in c. cum lo. de fide inſtr. & de teſtam. c. Raynutius. & c. Raynaldus. & in l. per hanc. C. de tẽp. ap. tamen quia corã domino Auditore cameræ, vel alijs iudicibus in partibus rarò vel nunquam termini Palatij ſolent ſeruari: idcirco ne propter defectum ordinis iudiciarij ſententia tam prima, quàm ſecunda poſſet impugnari, & eiuſdem executio impediri: Idcirco Domini taliter vt præmittitur, ordinauerunt, & voluerunt ſic de cętero obſeruari, & procedi. hoc verum, niſi conſtaret coram dictis dominis iudicibus in dicta prima inſtantia omnes, & ſingulos terminos Palatij fuiſſe, & eſſe ſeruatos: quę tamen ordinatio ſecundum dominum Ægi. magis de vna bona & groſſa æquitate, quàm de iuris rigore procedit. Hinc eſt quòd ſi Auditor ſeruaret terminos ſicut in ſecunda inſtantia, non credebat propter hoc quòd grauaret: nec quòd ob hoc ab eo poſſet appellari: quia in partibus & in dicta curia Auditoris cameræ alius mos, ſiue conſuetudo procedẽdi eſt, quàm in Palatio: quia mos ſiue conſuetudo dummodò ſubſtantialia iudicij ſeruentur, toleratur in iudicijs: prout

legi. & not. in cap. cùm veniſſent. de eo qui mit. in poſ. cau. rei ſer.

EPITOME.

Recipiendorum apoſtolorum tempus currit à tempore appellationis, non ſententiæ, ſecundum veram opi. Hoſti. quæ ſeruatur in Rota.

SVMMARIA.

1 *Tempus ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiat.*
2 *Tempus xxx. dierum in caſu petendorum apoſtolorum, vel dandorum dupliciter conſideratur.*
3 *Iudex quanto tempore habeat deliberare de appellationis acceptatione, vel refutatione.*

DECISIO V. aliàs 29.

1 FVit † dubitatum à quo tempore .xxx. dies
2 ad dandum & recipiendum apoſtolos inciperent currere tam iudici, quàm appellanti: hoc eſt, quærere verùm à tempore appellationis interpoſitæ, vel à tempore prolationis ſententiæ. In qua quæſtione Doct. antiqui, & moderni erant varij & diuerſi. Hoſti. fuit in opi. quòd à tempore appellationis, & non ſententiæ, per multas rationes quas ponit in c. cordi. de ap. lib. vj. per quas rationes & quã plures alias idem tenuit Genze. in clem. quamuis. de appel. Pro quorum opi. videtur tex. in cap. ab eo. de appel. lib. vj. vbi Ioan. And. & etiam in dicta cle. ſenſit, & tenet contrarium: videlicèt, quòd à tempore ſententiæ, & non appellationis incipiunt dicti xxx. dies currere. cum quo concordat Paul. in dicta cle. quamuis. mouentur principaliter per l. iudicibus. C. de appella. canonizata. ij. q. vj. vbi expreſſè dicitur. quòd prædicti dies currunt à tempore ſententiæ: verum eſt, ſecundùm Genze. vbi ſententia eſt appellatione ſuſpenſa. & ſic intelligit ipſe hanc legem, per hoc ſubauditum, aliàs eſſet ibi clarus text. pro opi. Ioan. And. & Paul. Simili modo intellexit prædictam legem Dominus Io. de Lig. in c. dilectis. de appel. declinando in partem Hoſt. & Genze. ad prædictas opi. concordandas credebat probabiliter fore
b diſtinguendum, ſic. Aut loquimur quò ad peti-
2 tionem † reſpectu appellantis: aut quò ad dationem apoſtolorũ reſpectu iudicis. Primo caſu, aut appellans appellauit viua voce ſtatim poſt ſententiam: & tunc iſte caſus eſt clarus ſecundum eum, quia tempora appellationis, & ſententiæ tunc ſimul currunt: aut poſt ſententiam ex interuallo: puta vltima die decendij appellauit, quo caſu dubium currit: & tunc, aut ignorauit vſque ad tempus quo appellauit ſententiam fuiſſe latam, & tũc à tempore appellationis currit tempus petendi apoſtolos: quia non priùs currit tempus appellandi: vt in authen. hodie. ſignata ſuper l. eos. C. de appellat. & eod. tit. c. concertationi. lib. vj. & ita no. Cy. in d. l. iudicibus. Aut ante appellationem ſciuit ſententiam fuiſſe latã, & tunc propter æquitatem notatam per Ioan. And. in d. cap. ab eod. credebat dominus Ægid. quòd à temporre ſententiæ, ſi tunc ſciuit, alioquin à tempore appellationis, per d. l. iudicibus. cum ibi not. per Cy. poſtquàm enim à tẽpore ſententiæ ſtatim potuit appellare, ſibi imputet, ſi non appellauit quò ad id. de quo quæritur maximè ſi deliberare voluit an ſibi expediret appellare, eo ipſo deliberare debuit, an expediret petere apoſtolos, quos petere non fuit difficile: & quia quò ad hoc impedimentum legitimũ excuſaret. Si verò loquamur in iudice, qui habet dare apoſtolos quò ad ipſum credit dominus Ægi. magis exuberare æquitatẽ, de qua loquitur Ioan. And. in dicto capitu. ab eo. quia ſecundũ eundẽ Ioan. And. ibidẽ nõ debet eſſe iudex quò ad hoc deterioris conditionis, quàm appellans: quia diligentior debet eſſe appellãs in facto proprio, quã iudex, quem negotium non ita tãgit. Tum quia debet præſumere ſuã ſententiam eſſe bene latam & ei ſtandum, & per conſequens ab ea non appellandum: tum quia facilius eſt apoſtolos petere, quàm dare: tum quia in poteſtate grauati eſt quando appellet, & apoſtolos petit: non ſic in iudice. facit de excep. doli. l. pure. ſi. tum quia in caſibus infinitis, in quibus licet à tempore notitiæ appellare, eſſet iniquum, ſi poſt centum dies à tempore ſententiæ, licèt poſt decem dies à tempore notitiæ appellaretur, cucurriſſe iudici tempus dandorum apoſtolorum à tempore ſententiæ. & per hoc in hoc caſu credit ipſe nedum à tempore appellationis: imò à tempore intimationis factæ iudici currere prædictum tempus apoſtolorum petendorum, & ita fuit obtentum in conſilijs eo præſente ſecundum eum. Tempore verò meo ſine prædicta & quacũque diſtinctione fuit concluſum, & determinatum per omnes opin. Hoſti. & Genze. æquiorem, & iuſtiorem, & ipſam ſeruatam & ſeruandam ſemper in Palatio, propter efficaces rationes, quas allegãt.

ADDITIONES.

a Tempore. Et ſic tempora petendorum apoſtolorum incipiunt currere vnà cum tempore appellationis interponendæ. vnde à tempore latæ ſententiæ, ſi interſuit prolationi ipſius, vel aliter eam fore latam ſciuit: Si verò dudum poſteà ſuperuenit ſcientia ſententiæ tunc à tẽpore ipſius ſcientiæ. Adde deciſ. capell. Tholoſ. queſt. 44.
b Diſtinguendum. Pro qua † facit, quia dicti xxx.
3 dies currunt etiam iudici, vt deliberet interim an velit admittere, vel refutare appellationem, ſed cùm ante interpoſitionem non cadit deliberatio: vt in capitul. ad diſſoluendum. de deſpon. impu. ergo nec antè debet incipere præſcriptio. Item ex contrario ſequeretur abſurdum: quia ſi peterentur in vltimo momento xxx. dierum, iudex nullum haberet terminum ad trahendum apoſtolos.

EPITOME.

Appellatus veniens quandocunque ad curiam, proſequi poteſt appellationem per aduerſarium interpoſitam, ſi de ea conſtat, etiam ſi ſibi intimata non fuit.

DECISIO

DECISIO VI. aliàs 41.

VOluerunt Domini, & in hoc omnes concordauerunt, quòd opin. domini Io. An. poſita in clemen. cauſam. de electio. ſuper verſicu. deuoluta. circa fin. ſeruetur, videlicèt,
a quòd appellatus a veniens quandocunque ad curiam poteſt proſequi appellationem per aduerſarium ſuum interpoſitam in partibus: dummodò de ea conſtet, licèt non fuerit ſibi intimata. Nam inuito appellante poteſt proſequi appellationem, ſecundùm Pau. & Genze. ibidem. Gul. contrà, & not. in clemẽ. conſtitutionem. eo. titu. faciunt etiam in ratione ſui not. per Innoc. in capitul. interpoſita. de appellationib. & eod. titu. cordi. libr. vj.

ADDITIO.

a Appellatus. Adde ſuprà de elect. dec. 1. dec. 81. de appellat. in antiq. & Faſto. dub. 12.

SVMMARIA.

1 *Appellatus in termino, & intra terminum aſsignatum ab homine appellanti ſi commiſsionem impetr. non impedit appellantem a defenſione, ſi ipſe appellatus procedat in cauſa.*

2 *Appellatio non dicitur deſerta, licèt cauſa appellationis intra annum non terminetur.*

3 *Impedimentum appellati petentis remiſsionem excuſat appellantem: & contra impedimentum appellantis abſorbet diligentiam appellati.*

DECISIO VII. aliàs 65.

1 SI appellatus † in termino, a & infra termi-
2 num aſsignatum ab homine appellanti ad proſequendum appellationem ſuam impetret commiſsionẽ, licèt appellatus det exceptiones generales contra illam, dummodo in eis non perſiſtat, nec propter eas appellet: huiuſmodi diligentia appellati prodeſt appellanti. Itẽ quòd ſi poſt x. dies appellatus vlteriùs procedat in cauſa, appellãs poteſt ſe defendere: quia reſcriptum commune eſt. de mu. pe. c. j. & ij. & no. Innocen. in c. ex conqueſtione. de reſti. ſpo. alleg. etiam l. omnem honorem. C. de temp. ap. non ob. clem. ſi appellationem. de appellat. quæ loquitur quando neutra partium infra terminum proſequitur appellationem, ſed poſt terminum lapſum: tunc enim diligentia etiã vtriuſq; non prodeſt. Præterea appellatus inuito appellãte poteſt proſequi appellationẽ circa finem anni. C. de app. l. eos. & not. Inno. in c. cordi. de appellat. li. vj. facit. c. oblatæ. eo. ti. Igitur ſi ipſe poteſt proſequi, alter poteſt ſe defendere: vt in d. c. oblatę. & de exceptio. c. cùm inter. & c. dilecti. Spec. tamen videtur innuere, & tenere contrariũ. ti. de app. §. nũc breuiter. ver. Itẽ pone præfixus fuit. In termino verò iuris, dicit prędictã opi fore verã, dũmodò nimiũ nõ præcurrat: vt in d. c. oblatę. hoc tenet Spe. eo. ti. & §. ver. licèt autẽ. ſub ver. appellatur tamen.

ADDITIO.

a Si appellatus in termino. Solet dubitari vtrũ ap-
2 pellãti † ſufficiat, quòd appellatus infra annum dederit petitionẽ ad effectum, quod ſi cauſa appellationis infra annũ non fuerit terminata, nõ dicatur appellatio deſerta? Et videtur quod datio petitionis non ſufficiat nec impediat curſum fatalis: vt in l. ſi. C. de tem. ap. vbi tex. dicit, quod appellans debet ſumma ope niti, vt cauſa finẽ intra annum accipiat: ſed per exhibitionem petitionis factam per appellatũ ſumma diligentia nõ probatur: vt patet ex ſignificatione huius verbi, ſumma, quã ponit Io. An. in c. ex ratione. circa prin. de appellat. vbi etiam plus dicit, quòd non ſufficit, quòd ſtet per iudicem, niſi pars adeat ſuperiorem, qui compellat iudicem ad expeditionem cauſæ, ſi ſuperioris copia poſsit haberi: quia aliàs appellãs non dicitur ſumma ope niti: licèt ſuper hoc fuerunt opiniones, vtrùm cùm ſtat per iudicem, currat tempus proſequendæ appellationis, vel nõ. Præterea cùm vt in facto proponitur, ipſe appellans poſt petitionem appellati impedierit expeditionem cauſæ inſtando in petitione remiſsionis ad partes: quis dubitat iſtum non adhibuiſſe
3 diligentiam in expeditione? ſicut † enim, vt dicunt Doc. in d. c. ex ratione impedimentum appellati petentis remiſsionem excuſat appellantem: ita econtrà, impedimentum appellãtis abſorbet diligentiam appellati, & accuſat malitiã ipſius appellantis expeditionẽ cauſæ impedientis. Non obſtat ſi dicatur, quòd diligentia appellati debeat ſufficere, vt hic in prin. deci. dicitur: quia illud intelligendum eſt de diligentia finali, non de conatu. Si enim ad inſtantiã appellati cauſa eſſet finita per ſententiam, non poſſet dici appellatio deſerta, ſicut dicitur hic de cõmiſsione cauſę: quia hic aliud non requiritur. Nã ex quo cauſa ſemel eſt commiſſa in tempore, fruſtra appellans feciſſet iterarò committi: imò non potuiſſet: quia iam præuentus erat: ſed in caſu noſtro aliud reſtat quàm petitio appellati, quæ (vt ſupra dixi) petendo remiſsionem ad partes impediebat cauſam expediri: in qua remiſsione inſtanter perſeuerabat. Item quòd, non ſufficiat dare ſolam petitionem, probatur quia aliàs oblato libello nunquam deſereretur appellatio: imò propter verbum, ſumma ope, de quo ſuprà dixi, neceſſarium eſſet quòd pluries, & inſtanter peteretur cauſam expediri, ſicuti in apoſtolis dicitur: vt notat Bald. in authentic. Item ſi apoſtolos. C. de temp. appel.

EPITOME.

Si iudex det acta pro apoſtolis reuerentialibus, appellationi deferre videtur.

DECISIO VIII. aliàs 70.

a SI iudex det acta pro apoſtolis a reuerentialibus, licèt verbum, deferimus, nõ proferat, ſatis deferre videtur, & à ſe iuriſdictionem abdicare, & in ſuperiorem transfundere: in tantùm quod etiam ſi de communi conſenſu partiũ poſteà in eadem cauſa procedat: nullus eſt ipſius proceſſus, niſi cauſa per ſuperiorem ſibi remittatur: prout leg. & nota. in capitu. cùm appellationibus friuolis. de appella. lib. vj.

ADDI-

ADDITIO.

a Apoſtolis. Et quando iudex dedit apoſtolos ſimpliciter non dicendo reuerentiales, vel refutatorios, quales tunc dati intelligantur, vide in cõſilio Bald. poſito in libro paruo charta 242.

EPITOME.

Auditor qui pronuntiat appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi de ſua diligentia doceatur.

DECISIO IX. aliàs 74.

SI Auditor pronuntiat ſuper deſertione appellationis: tamen ſi appelletur, & interim doceatur de diligentia appellantis, poteſt reponere: quia quo ad hoc cenſetur interlocutoria, & remanſit iudex reuera: quia ſemper poteſt reuocare. de appel. ca. cùm ceſſante. & ca. ſi à iudice. libr. vj.

EPITOME.

Intimatio appellationis facta in eccleſia parœciali de qua agitur, & etiam in eccleſia cathedrali valet: quia eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij. Vel ſic, Cauſa vt ad curiam deuoluatur, ſufficit appellationem intimare in parœciali eccleſia de qua agitur, & etiam in cathedrali. hoc dicit.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia cathedralis domicilij loco ſuccedit.*
2 *Beneficium requirens reſidentiam, domicilij loco habetur.*

DECISIO X. aliàs 82.

a IN cauſa beneficiali ſuper aliqua eccleſia parœciali quo ad deuolutionem ipſius cauſæ ad curiam, ſufficit appellationem eſſe intimatam in ipſa eccleſia, de qua agitur, & etiam in eccleſia cathedrali: licèt poſſeſſor, ſeu intruſus perſonaliter non apprehendatur, nec alia diligentia fiat de ipſo perquirendo: quia appellans non tenetur ipſum alibi quærere, quàm in eccleſia ſua parœciali, in qua perſonaliter reſidere tenetur, ſicut maritus cum vxore. argum. no. per Innoc. de eo qui mit. in poſſeſ. capitu. fin. de cleric. non
1 reſid. capit. ex tuæ. Præterea † quia eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij: vt in cle. cauſam electionis. de electi. Si igitur ibi, & in bene-
b ficio de quo agitur fiat intimatio,[b] ſufficit. arg.
2 not. in clem. antedict. dummodò † ſit tale beneficium, quod requirat perſonalem reſidentiam: tale enim debet pro domicilio reputari: vt not. Innocen. & Hoſtié. de priuileg. capitu. ex ore. & Archidiac. de reſcr. p. capit. ſtatutum. ſuper verſicu. actor & reus. libr. vj.

ADDITIONES.

a In cauſa beneficiali. Adde dec. 22. ſ. de reſcript. & dec. j. circa medium. ſ. de do. & contum.
b Intimatio. Et quãdo extra iudicium appellatur, licèt appellatio per procuratorem debeat interponi: tamen intimatio poteſt fieri per non procuratorem: vt infrà. eod. titu. deciſ. 18. & deciſ. 3. eod. titu. in antiquis.

EPITOME.

Clementina appellanti. de appella. non vendicat ſibi locum, vbi a lata ſententia ſuper attentatis appellatur.

DECISIO XI. aliàs 85.

SI à ſententia lata ſuper attẽtatis appelletur, cle. appellanti. de appellat. non vendicat ſibi locũ, quò minus Auditor cauſæ appellationis poſsit recipere teſtes, & de alijs quàm in appellatione expreſſatis cognoſcere: maximè incidenter. Nam licèt huiuſmodi ſentẽtia ſit reuera interlocutoria: prout per Io. An. in c. non ſolùm. de appell. li. vj. quia per eam non diffinitur negotium principale: tamen vim diffinitiuæ habet tanquã ſuper exceptione peremptoria lata: maximè ſi per eã ſit reſtitutio poſſeſsionis adeptæ, lite vel appellatione pendẽte, vel poſt inhibitionem. argu. no. in clem. 1. ad compeſcendas. de ſequeſt. poſſeſſ. & fruct. & cle. ſi. de ap. per Io. An.

EPITOME

Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertam ad docendum de ſua negligentia poteſt reponere appellantem.

SVMMARIA.

1 *Appellantem quo caſu iudex reponere poſsit.*
2 *Iudex an poſsit ſuam pronuntiationem reuocare.*
3 *Clementina, appellanti de appellat. non procedit, quã de noua exceptio vel allegatio ex facto aduerſarij oritur.*

DECISIO XII. aliàs 89.

1 SI à pronuntiatione † iudicis, qui pronuntiauit appellationẽ interpoſitam fuiſſe, & eſſe deſertam: pro eo quòd non probauit appellans diligentiam ſuam. & in proſequendo appellationẽ appelletur: iudex à quo poteſt reponere, ſi vult, ad docendũ de huiuſmodi diligentia: vel ſi datus ſit iudex in cauſa appellationis, & corã eo de prędicta diligentia doceatur, poteſt & debet remittere cauſam iudici à quo, vt ipſe in cauſa appellationis, quam ipſe pronuntiauit deſertam per errorem, quæ reuera deſerta non erat, vlteriùs procedat: quia licèt prędicta pronũtiatio vim habeat diffinitiuæ, quò ad hoc, q clem. appellanti. nõ habeat locũ, & etiã quò ad terminorum obſeruationem, & diffinitiuæ: tamen re-
2 uera interlocutoria eſt: in c. ſua. de appellat. & de elect. c. cùm dilectus. & nota Io. Mo. in decre. cupientes. ſuper ver. priuatos. de elect. li. vj. quę non tranſit in rem iudicatã quò ad iudicem. de app. c. cùm ceſſante. & c ſi à iudice. eo. tit. lib. vj. Licèt aliqui Domini voluerunt dicere, quòd per
2 dictam pronuntiationem † deſierat eſſe iudex, per c. ſignificãtibus. de off. deleg. quod fortè poſſet procedere, ſi non appellaretur ab huiuſmodi pronuntiatione. Sed ſi appellaretur, cùm appellans iudicem ſic pronuntiantẽ dicat fuiſſe, & eſſe iudicẽ, adhuc ipſe iudex poteſt ſuã pronuntiationem

tionem reuocare. Nec iſtud per omnia eſt verú,
quòd ſi iudex pronuntiat ſe non eſſe iudicem,
qui reuera eſt iudex: quòd per huiuſmodi pronũ-
tiationem deſinat eſſe iudex. argu. eorum quę le-
gunt. & no. in c. dilectus. el. ij. de præbend. & ar.
eorum quæ dicuntur, & obſeruãtur de ſtylo Pa-
latij, quando iudex pronuntiet ſuper deuolutio-
ne cauſæ: quia hoc non obſtante, ſi non eſt deuo
luta, non eſt iudex, vel ſi non ſit deuoluta, licèt
milleſies pronuntiet eam deuolutam non pro-
pter hoc erit iudex. arg. no. per Io. Mo. in regula,
in generali. de reg. iur. lib. vj.

ADDITIO.

a Interlocutoria eſt. Ratio eſt, quia lata eſt ſuper
proceſſu, & non ſuper negotio principali: vt no.
3 in clem. † ſi. de appellat. tamen requirit cauſæ co
gnitionem. id eſt partium citationem, vel perem
ptorium edictum. l. ſi contra maiorem. C. de ap-
pel. per quam l. ita conſuluit Bar. vt dicit Bald. in
l. eos. C. de appel. not. quòd d. clement. appellãti.
non habet locum, quando noua exceptio, vel al-
legatio ex facto aduerſarij oritur: quia tunc per
talem exceptionem, bene poteſt appellatio iu-
ſtificari, ac etiam impugnari. ar. l. tale pactum. §.
qui prouocauit. in ratione ſui. ff. de pact. & ff. de
condi. fur. l. ſiue manifeſtut. §. tandiu. Item non
habet locum dicta clemen. quando interlocuto-
ria talis eſt, cuius grauamen aliter reparari nõ po
teſt: vt ſi iudex interlocutus eſt aliquẽ torquen-
dum. Idem ſi appelletur à ſecundo decreto: quia
eadem eſt ratio finalis, quæ eſt in diffinitiua, ſe-
cundùm Bald. in l. per hanc. C. de tempo. appella.

EPITOME.

Sufficit appellanti in partibus à diffinitiua infra ter-
minum præfixum ad proſequendum iter arripere.

SVMMARIA.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datũ
ad proſequendum.*
2 *Appellatio non cenſetur deſerta, licèt appellans non
certificauerit iudicem à quo de perſecutione iuxta cõ
minationem ſibi factam.*
3 *Iudex à quo ſi non fuerit certificatus ab appellante
de proſecutione comminationis: poterit procedere ad
executionem, quæ tamen retractabitur pronuntiato
ad fauorem appellantis in negotio principali.*

DECISIO XIII. aliàs 94.

1 SI iudex † in partibus appellanti à diffinitiua
2 certum terminum [a] ad proſequendum appel
lationem: puta menſem vel alium terminum
ad ipſum de huiuſmodi proſecutione certifican-
dum præfixit: ſufficit appellanti iter arripere in-
fra primum terminum ad huiuſmodi appella-
tionem proſequendum ſtatutum: licèt ſuper illa
non impetret reſcriptum infra eundem terminũ:
quia iter arripiendo fecit diligentiam in proſe-
quendo. Debuit enim etiam parare ſarcinulas ad
viam & cauſam: ita quòd ſi infra prædictum ter
minum effectualiter non proſequatur, nõ eſt ſibi
imputandum. arg. eorum quæ le. & not. in capit.
ſtatuimus. & ca. cupientes. de election. libr. vj. &
2 licet ſi iudicem † non certificauerit [b] infra alium
b terminum de huiuſmodi proſecutione: ipſe iu-
dex poſſet propterea exequi ſuam ſententiam:
iuxta nota. in capitu. perſonas. & capitu. cùm ſit
Romana. & capitu. reprehenſibilis. de appella. ta
3 men † propter hoc appellatio non cenſetur de-
ſerta: dummodo eam vlteriùs proſequatur, & ſi
obtinuerit infirmari ſententiam, e. tollabitur &
eius executio. de electio. c. qualiter. de iureiurã. c.
venientes. de re iudic. c. paſtoralis. in Clemen.

ADDITIONES.

a Terminum. Adde deci. 40. 48. & 50. j. hoc titu.
in antiquis. Dec. in c. perſonas. nu. 8. eod. titu. &
deci. 25. j. eod. titu.
b Certificauerit. Hic adde quod not. Lapus in cle.
j. de appellatio. cuius dictũ poſui infrà deci. xxv.
eod. tit. quæ incipit. Item ſi certus terminus.

EPITOME.

Iudex appellationis poteſt pronũtiare appellationem
deſertam, ſeu ſententiam confirmare.

SVMMARIA.

1 *Sententiã an confirmare poſsit iudex poſt ipſius de-
ſertionem.*
2 *Iudex appellationis poſt lapſa tempora, an poſsit pro-
nuntiare malè appellatum, & condemnatum, vel ab-
ſoluere.*

DECISIO XIIII. aliàs 98.

1 LIcèt † appellatio [a] interpoſita à diffinitiua
2 ſit deſerta, [b] Auditor tamen datus in huiuſ-
b modi cauſa appellationis poteſt pronũtiare
appellationem deſertam, vel confirmare primam
ſententiam ſi voluerit: præſertim ſi in commiſ-
ſione ſibi facta negotium principale expreſsè cõ
mittatur. Nam ex quo tranſiuit in rem iudicatã,
& tempora appellationis ſunt elapſa, & ſic per
ius eſt cõfirmata: vt de appella. c. perſonas. & c. cũ
ſit. & c. reprehenſibilis. & de electio. c. cùm dile-
ctus. iudex non malè fecit confirmando ſenten-
tiam per legem iam confirmatã. hoc videtur etiã
tenere Innocẽ. in ca. j. de confir. vti. vel inutil. in
fine. adde deci. infrà eod. titu. 24.

ADDITIONES.

a Licèt appellatio. Hoc eſt verum ſecundum de-
ciſionem ij. hoc titu. in antiquis. ſi in ſuis mani-
bus appellatio eſt deſerta, aliàs ſecus. de reſcript.
2 capitu. ex parte. el. ij. Sed nunquid † poſt lapſa
tempora appellationis iudex appellationis poſ-
ſit iudicare benè vel malè appellatum, vel con-
demnare, vel abſoluere. gloſſ. in l. eos. C. de
appellatio. dicit, quòd non. quia ipſo iure iuriſ-
dictio reuolauit ad iudicem primum. pro gloſſ.
facit ff. de excuſat. tutor. l. ſcire oportet. §. con-
ſequens.

ſequens.dicit Iacobus Butri. quòd aut eſt certũ
tempora inſtantiæ fore elapſa: & tunc non po-
teſt pronuntiare. Aut eſt dubium: & tunc ſuper
dubio inſtantiæ pronunciat, non ſuper negotio
principali. Bald. in dicta l. eos. dicit, quòd ſi eſt du
bium an appellatio ſit deſerta: tũc iuriſdictio ad
primum iudicem non redit: & ideò niſi pronun-
tiet eam deſertam, remanet iudex etiam ſuper ne-
gotio principali ratione dubij. Tamen pro do-
mino Iaco. facit clemen. ſi appellationem. de ap-
pellationib. vbi dicitur, quòd de conſenſu par-
tiũ etiam non valet. Sed illud intellige: quando
exiſtenter & apparenter eſt deſerta: aliàs ſequere-
tur quòd ſuper iſto dubio iudex ad quem, cogno
ſcere non poſſet, quod eſt falſum. Sed ſi cõſtat ex
actis quòd eſt deſerta: tunc gloſſ. dictæ leg. eos. eſt
vera. Scias tamen quòd hoc ex ſolo curſu tempo-
ris non cõſtat, niſi biennium ſit elapſum: vt not.
per Innocentium in c. in præſentia. de renuntia-
tionib. nam ante biennium potuerunt interue-
nire impedimenta, quorum probatio vel repro-
batio in facto conſiſtunt: & ideò dubium eſt. &
adde quod not. ipſe Bald. in l. præſes. C. quomo-
do & quando iudex.

b Deſerta. Nota verbum, quia loquitur quãdo ap
pellatio eſt deſerta propter non proſecutionem
infra annum fatalem: ſecus ſi fuiſſet deſerta, quia
non commiſſa infra tempus ſibi aſsignatum.

EPITOME.

Fatalia non currunt appellanti ſuper attentatis procedenti: quia attentatorum proſecutio impedit curſum fatalium.

SVMMARIA.

1 *Attentatorum proſecutione fatalium curſum impediri.*
2 *Appellans ſuper negotio principali non venit, quàm prius attentatorum finem acceperit.*

DECISIO XV. aliàs 102.

1 FAtalia † ad proſequendũ, & finiendum ap-
pellationem interpoſitam à diffinitiua ſta-
tuta non currunt appellanti, qui proſequi-
tur, & agit ſuper attentatis: imò illud tempus, &
etiam tempus executionis finiendum poſt ſenten
tias ſuper attentatis latas eſt de fatalibus ſubdu-
2 cendum. Nam † licèt appellans poſsit appella-
tionem ſuam, & negotium principale, & cauſam
attentatorum ſimul proſequi: tamen ad hoc non
arctatur, niſi velit: imò indultum eſt ſibi à lege, vt
ſuper attentatis ante omnia audiatur. de appella.
capitu. non ſolùm. libro vj. quod nemini eſt au-
ferendum. de re iudica ca. indultum. libro vj. &
quia culpa aduerſarij attentãtis, & cauſam huic
edicto dantis, videtur legitimè impeditus: ita ꝙ
interim ſibi fatalia currere nõ debent. facit in ar
gumen. ca. quamdiu. de appel. in clemen. & not. in
ca. ex ratione. de appella. per Innocen. & Hoſti.
Secus verò dicebant Domini in alijs conſilijs, ſi
ſuccubuiſſet in attentatis: quia tunc ipſemet im
pedimentum ſibi præſtitiſſet, & dolo è egiſſet:
& ſic fraus & dolus prodeſſe ſibi non debent. de
reſcrip. ca. cæterùm. capitu. ex tenore. ca. ſedes. &
ca. ſuper literis. cum ſi.

EPITOME.

Capitulum oblatæ. de appel. de non præueniendo in impetrando non habet locum in Curia.

SVMMARIA.

1 *Appellatus in curia poteſt præuenire appellantem in impetratione reſcripti.*
2 *Iudex in curia datur ex officio: ſecus extra curiam: quia niſi contradicatur in audientia, habebit quem voluerit impetrans.*

DECISIO XVI. aliàs 104.

a CApitulum oblatæ.[a] de appel. de non præue
niendo partem appellãtem in impetratio-
ne reſcripti per partem appellatam nõ ha-
1 bet locum in Curia, † vbi ſtatim dati apoſtolis
pars appellata poteſt impetrare commiſsionem
ſuper appellatione, vigore cuius appellans tene-
tur procedere, niſi ipſe præueniat appellatum in
faciendo committi cauſam appellationis, & hoc
ſiue terminus fuerit præfixus per Auditorẽ ſiue
non. Rationem huius concluſionis ponit Ioan.
mona. ſuper rubri. de reſcript. ibi, quid eſt ergo,
2 &c. quæ eſt iſta † in Curia iudex datur de offi-
cio: ſed quando committitur cauſa extra Cu-
riam, impetrans habet quem vult, niſi contradi-
catur in audientia. Alia ratio poteſt etiam aſsi-
gnari, vt citiùs liti finis imponatur, & circuitus
euitetur. de do. & contuma. ca. finem. & in clem.
auditor. de reſcrip.

ADDITIO.

a Cap. oblatæ. Adde dec. 12. de reſcript. in antiq.

EPITOME.

Cauſa beneficialis per appellationem extraiudicialem legitime deuoluta, remanet in Curia etiam appellatione deſerta ita quòd in ea poteſt procedi parte tamen de nouo citata.

SVMMARIA.

1 *Appellatione extraiudiciali legitimè intimata deſerta: nihilominus negotium principale remanet in Curia Romana, & noua citatione opus eſt ad eius proſecutionem.*
2 *Iudex quem terminum poſsit in cauſa appellationis aſsignare.*

DECISIO XVII. aliàs 114.

MAior pars Dominorum concordauerũt,
2 & tenuerunt, quòd licèt appellatio a
1 † extraiudicialis in cauſa beneficiali in
partibus interpoſita, & legitimè intimata ſit de-
ſerta, quia pars appellans eam infra annum, vel
biennium non fuit proſecuta, nihilominus poſt
lapſum fatalium pars appellata poteſt cauſam
huiuſmodi appellationis facere committi, & in
negotio principali procedere per audientiam.
Motiua Dominorum fuerunt: quia nõ obſtante
deſer-

deſertione huiuſmodi appellationis negotium principale ſimel ad Curiam deuolutum per capitu. ſtatuimus. de electio. libro ſexto. iuncta clementi. cauſam. eodem titu. ſemper manſit, & potuit tractari in Curia, [b] nec alius inferior de illa potuit ſe intromittere amodò. de appella. capitul. vt noſtrum. de electi. capitul. quamuis. libro ſexto. nec requiritur ſecundum eos noua citatio ad partes: quia lex, videlicet capitul. ſtatuimus. citauit omnes, quorum intereſt, &c. Dominus Robertus, & ego contra. nam licèt dicatur negotium principale deuolutum ad Curiam, hoc eſt verum vigore appellationis legitimè intimatæ, qua ceſſante, ceſſat & ipſa deuolutio. Præterea tempora capitul. ſtatuimus. ſunt communia tam parti appellatæ, quàm appellanti. Si igitur ambæ partes fuerunt negligentes non ſeruando tempora, vel deſerendo omnino appellationem, amodò ipſi appellati etiam quicquid occaſione ipſius fiendum foret, proſequi non poterunt. argu. clementi. ſi appellationem. de appellatio. ſed ſuppoſito quòd ceſſante, ſeu deſerta appellatione, nihilominus poſsit procedi in negotio principali ſecundum me, requiritur noua citatio ad partes: quia non in vim appellationis, quæ non eſt, proceditur: ſed per viam, & modum ſimplicis querelæ, quæ via non prohibetur. de appella. capitu. concertationi. & not. Pau. de electio. capit. conſtitutionem. ſuper ver. repellitur. in clemen. ad hoc induxi etiam capit. ſæpè. de appella. & not. in cap. Nicolao. eod. ti. & de renun. ca. veniens. Poſteà fuit dubitatum de appellante appellationem infra terminum non proſequente, ſed poſteà proſequi volẽte, vtrùm requireretur noua citatio contra appellatũ? Et maior pars Dominorum tenuit de rigore iuris quòd non: ſed de æquitate ſic. & dominus Robertus mutauit opinionem ſuam antedictam.

ADDITIONES.

a Appellatio. Pone quòd iudex † à quo, in cauſa be
2 neficiali defert appellationi, & aſsignat terminum, de quo in capitul. j. de electіon. libr. vj. vel alium terminum conſentientibus, vel non contradicentibus partibus ad iter arripiendum, vel ſe præſentandum: & appellans vel appellatus nihil faciunt in termino, an appellatio ſit deſerta? Lap. in cle. j. de appellat. videtur tenere quòd ſic, ſi nullum ſubeſt impedimentum: vt in c. cùm ſit. c. perſonas. de appel. & cle. quamdiu. eod. tit. Pet. de Ancha. in d. clem. j. dicit, quod iudex non poteſt aſsignare alium terminũ, quàm illum, de quo in dicto c. j. de elect. lib. vj. quia hoc eſſet tollere legem ſuperioris, contra id quod not. de accuſa. in capitu. cùm P. in glo. fi. & de ſortile. ca. ij. & c. cupientes. §. quòd ſi per viginti. de elect. libr. vj. Sed præſuppoſito quòd poſsit alium terminum ſtatuere: & dic quòd non comparẽdo in illo termino appellatio non erit deſerta: quia non comparenti alia pœna imponitur, in dict. ca. j. ſcilicèt vt in eius abſentia procedatur, cui ſtandũ eſt per prædicta. & hoc videtur probabiliter dictũ: pro Lapo tamen eſt: quia ipſe loquitur quando ſtatuitur terminus partibus conſentientibus, vel non contradicentibus. poſſunt autem partes ex toto renunciare appellationi. de elect. ca. quamuis. li. vj. ergo poſſunt cõſentire quòd diſpoſitio illius capitu. in eorum præiudiciũ alteretur: & ſic quod iudex alium terminum quàm ibi ſtatutum aſsignet. Nec iſtud eſt tollere legem ſuperioris: ſed partes renunciant ſuo fauori, quod poſſunt. de regula. c. ad apoſtolicam. Et dato quod iudex aſsignaret terminum iuris, quamuis non eſſet deſerta appellatio: ſi à iure tantũ eſſet terminus aſsignatus: tamen ſecus eſt quando idem terminus a iudice aſsignaretur: vt in capit. perſonas. ſuperiùs alleg. ſecundũ Lap. in dict. cle. j. pro quo facit ratio, quia duriùs agitur cùm miniſtro legis, quàm cum ipſa lege. l. Celſus. ff. de arbi. ca. cùm dilecti, de do. & contuma.

b In curia. Subaudi poſt cõmiſſum in Curia de ſpeciali mãdato, vel per appellationem deuolutam vt infrà patet, aliàs deceũ. procederet.

EPITOME.

Appellationis intimatio fieri poteſt per quemcunque etiam non habentem ſpeciale mandatum: dummodo de appellatione, & intimatione per authenticã ſcripturam conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſine mandato intimatur per quemcunque.*

DECISIO XVIII. aliàs 127.

a VAlet intimatio[a] † appellationis in cauſa be
1 neficiali facta per quemcunque etiam non habentem ſpeciale mandatum: dummodò cõſtet de appellatione. Nam ſufficeret tunc, qualitercunque in notitiam appellati deueniat fore appellatum: vt ff. de peti. hered. l. item veniunt. §. petitã. in fi. clem. cauſam. de ele. Qui enim certus eſt, certiorari non debet: vt in regula, cũ quis certus. de reg. iur. lib. vj. licèt glo. videatur ibi innuere contrarium, ſuper verſ. appellanti. remittens ad not. in c. procurator. de elect. lib. vj. & ibi videas glo. Ioan. An. in nouel. in vltima glo. Archi. in ca. ſi quis præpoſtera. 50. diſtinct. vbi tenet expreſsè contra dictam concluſionem. alleg. tamen in contrarium prædictam l. Item veniunt. & c. cùm contingat. de offi. deleg.

ADDITIO.

a Intimatio. Adde. 3. eod. titu. dec. 10. & dec. 3. hoc eod. titu. in antiq.

EPITOME.

Validus eſt proceſſus factus pendẽte termino ad recipiendos apoſtolos.

SVMMARIA.

1 *Termino pendente ad recipiendum apoſtolos, an iudex procedere poſsit?*

2 *Proceſſus per iudicem à quo poſt appellationem interpoſitam a grauamine habitum, non reuocatur ex ſola pendentia per modum attentati.*

Actum

3 *Actus quilibet venit ſecundum cauſam, vel antecedentem, vel propoſitum conſiderandus, & interpretandus.*

4 *Pendentia termini dandorum apoſtolorum idem operatur, quod ipſa datio.*

DECISIO XIX. alias 128.

a SI iudex[a] procedat pendente † termino ad dan-
1 dum & recipiendum apoſtolos à iure, vel ab homine præfixo, valebit proceſſus ſecundum omnes ſolo me excepto. Allegabatur pro dicta opinione cap. vt ſuper. & cap. ab eo. de appellatio. li.
b vj. propter verbū ibidem poſitum, ex tūc,[b] quod denotat extremitatem temporis. de appellatio. cap. præterea. & hoc videtur tenere Ioan. Andr. in dicto capi. vt ſuper. in nouel. ſuper glo. ante-
c penulti.[c] reprobando glo. Hoſti. in cap. ordi. eo. tit. quam allegaui pro me. Allegabam etiam cap. ſignificante. & ca. ſæpè. ca. oblatæ. cap. perſonas. de appella. & cap. non ſolùm eodem titu. lib. vj. Nam dilatione pendente data ab homine vel à iure conquieſcit officium iudicis, & nihil in præiudicium partis eſt attentandum, vt in dictis iuribus patet. Faciunt etiam alia iura multa de cōceſ. præbend. cap. nulla. & cap. quia diuerſitatem. de loca. cap. potuit. de commo. cap. vnic. de elect. capi. commiſſa. de præbend. cap. ſtatutum. lib. vj. de conceſs. præben. cap. cum ei quem §. ſecus. in cle. cum multis ſimilib. Hanc opinionem tenuit dominus Ioan. de Lig. in capi. dilectis. de appellat. vbi tamen vacillando diſtinguebat ſic. Aut iudex à quo appellatum eſt, & per quem aliquid attentatum eſt pendente termino ad dandū apoſtolos, poſtea ipſos huiuſmodi detulit, aut non. In primo caſu dixit non valere proceſſum habitum pendente termino apoſtolorum. In ſecundo caſu dixit valere & tenere. Finaliter tamē tenuit in vtroque caſu non valere proceſſum. Dicit tamen Ioan. Cal. in quadam ſua quæſtione tenuiſſe opinionem patris ſui Ioan. And. adoptiui ante dictā. Idem tenet vt dicit Paul. etiam in quadam ſua quæſtione per eum diſputata.

ADDITIONES.

a Cap. vt ſuper. Hæc decre. optimè facere videtur
2 pro opin. iſta. Ioan. And. vbi proceſſus † habitus per iudicem à quo poſt appellationem interpoſitam à grauamine non reuocatur ex ſola pendentia per modum attentati: & tamen includit omne tempus ab interpoſitione appellationis vſque ad inhibitionem, vel iuſtificationem appellationis. & ſic tempus dandorum apoſtolorum. Præterea hanc partem videtur clarè confirmare text. in dict. cap. vt ſuper. & d. capi. ab eo. in quibus tria tempora videntur notari. Primū eſt, tēpus denegationis apoſtolorum. Secundū eſt, tempus negligentis apoſtolos oblatos recipere, requiſitione præmiſſa. Tertiū eſt, tempus antecedēs denegationem & negligentiam. De primis duobus iis diſponit poſt terminum non valere proceſſum. hæc patent per rationes & iura. Nam dictio ex tunc poſita in illa decre. vt ſuper. extremū tempus ſignificat. ff. de condi. & demon. l. iij. in fin. de conſtitu. cap. ex literis. de appellationi. cap. ſuper eo. ij. in fin. & cap. cum ſpeciali. verſic. exceſſi quoque. de ſacra. vnct. capit. vn. verſicu. vnde in veteri. & de electioni. cap. quam ſit. libr. vj. de præbend. cap. ſi tibi abſenti. in fin. cum ſim. & per hoc innuitur, quòd ante illud extremum tempus, quod ſonat in conditionem, valet proceſſus. a g. ſumpto à cōtrario diurnum, quod eſt in iure fortiſſimum argumentū. xxv. diſtin. can. qualis. & maximè cùm de contrario non reperiatur ſtatutum: vnde videtur remanere ſub regula permiſſiua: quia ſic de eo poterat exprimi, ſi idem iuris eſſet ſicut expreſſit de aliis duobus. de trāſl. epiſcop. cap. inter corporalia. & de deci. cap audientia. de verb ſign. cap. cum in partibus. Præterea quod pendentia termini non impediat proceſſum, probatur alia ratione. Nam termini exceptio, & pendentia id ſolum impedit fiendū interim quod prorogat. & pro quo expediendo præfigitur: illud autem quod in termino vel poſt non debet fieri per terminum, non impeditur tanquam ſeparatum ab illo. ſic intelligitur l. ſiue pars. C. de dilationi. & de app. cap. iii. ſignificante. & probatur C. de non nume. pecu. l. generaliter. §. iis autem. verſicu. nullo tamen. vnde pendente appellatione non prohibetur appellās, vel appellatus, ſi ſpolietur coram iudice à quo, de hoc conqueri: vt in capitu cùm teneamur. de appellat o. Sic eſt in caſu noſtro: quia terminus iſt aſſignatus ad recipiendum apoſtolos: vnde illa quæ ſunt ſeparata ab eis, non impediuntur in termino vel poſt, quæ neceſſariò habeant expediri. hoc probo æquiparando terminum iuris & hominis quod bene licet hoc caſu: vt in capit. perſonas. hic all. g. & in clemen. quamuis. de appellat. Sed video quod pendentia termini iuris ſola & per ſe non impedit proceſſum: ſiue loquamur de termino appellationis interponendæ: ſiue proſequendæ. Primū probatur per not. per Spe. de appel. §. reſt. in fin. ſecundum Inno. capi. non ſolū in. eod. ti. lib. vj. Si ergo non impeditur proceſſus per terminum iuris, ergo nec hominis illū reſtringentis, vel arctantis.

b Ex tunc. Dictio ex tunc, ſignificat effectum verbi conſummati. l. v. §. j. de condit. & demonſtrat. dictio ex nunc actum verbi prolati: vt ibi. & etiam præſentem verbi actum, ſed futurum effectum. l. lect. ff. ſi cert. petat. deciſ. 588. Guid. Pap.

c Super gloſ. antepenult. Sed quòd opinio Hoſti. ſit vera, probatur quatuor rationibus. Prima,
3 omnis actus † debet conſiderari ſecundum cauſam antecedentem, vel productam, vt ſecundum illam fiat interpretatio. xv. q. vi. capitu. j. in fine. xxiij. q. iiij. cap. ipſa pietas. l. verum. ff. de furt. ſed ſi conſideremus cauſam apoſtolorum ſecundum caſum antecedentem ſiue loquentem, ſemper inuenimus, quod eſt appellatio & eius inſtructio & informatio, ſiue aliud dependens. Sed ſicut appellatio facit irritum proceſſum ex ſola ſui pendentia: ita & terminus dependens ab ea. Nam omnis ſequela appellationis aſſumit naturam ab ea: & ſic de ſequela diſponitur ſicut de principali. de appel. capi. ſollicitudinem. Secunda ratio eſt, quia talis terminus participat de cauſa appel-

appellationis, propter quam datur. Ex hoc arguo ſic. Quoties ſunt duo, quæ ſe habent per modum cauſæ & cauſati:illa ſunt omninò ſeparabilia.ff.de donatio. inter vir.& vxor. l. ſponſus.§.generaliter.de iudæ.capit.ita quorundam. & C.de lati.lib.tol.l.j.§.j.ſed appellatio per ſe impedit diffinitiuam ſententiam, & facit eam nullam.de ſent.excom.capitu. per tuas. ergo & terminus cauſatus ab ea. Tertia ratio, quia quãdo aliqua participant eandem cauſam directò, vel per medium principaliter vel ſecundariò, vnius pendentia facit ſimilem proceſſum in alia. Primum patet ff.de except.l.fundam.& l.fundi. & de ordi.cogni.capitu. tuam. qui fil. ſiot legit. capitu. lator. Secundum probatur ff. de iureiuran.l.duobus.§.exceptio.& l.ſi actor.ſed appellationis & dationis apoſtolorum eadem eſt cauſa: quia ſi appellatio cauſam habet legitimam, datio apoſtolorum eam irritabit, & erunt delatorij, aliàs deberetur pœna. de appel. de priore. & C.eod.titu.l.quoniam.& ij.q.vj.decreto. ſi tamen eſt illegitima, apoſtoli erunt refutatorij, quòd totum in eis debet exprimi, ſicut cauſa in appellatione. de appel.e.cordi.lib.vj. ergo pendentia dationis ipſorum apoſtolorum ſic facit ſimilem proceſſum, ſicut pendentia appellationis, quę participat eandem cauſam cum eiſdem.

4 Quarta, † pendentia termini dandorum apoſtolorum idem videtur operari, quòd ipſa datio, & appellationis ſubſequens motio. probatur, ſicut aliquid pendere vel ſperare de proximo pendere ſunt paria. l.ſi teſtis. & l.ſequenti.ff.de peti.hęre. & in c.eccleſia.vt lit.penden.de appel.ca.ſuggeſtum.de alie.iud.mut.cau.fact.c.j. cum ſua gloſ. ſed ſpes firma eſt datis apoſtolis vel denegatis in termino litem pendere, quæ vitiaret proceſſum iudicis à quo, vt ſuprà dictum eſt: ergo & ipſa ſpes propinqua idem operabitur. ad quod facit ff.de excep.rei iudic.l.ſi quis eùm totum.§.ſi ancillam. vbi dicitur, quòd quoties apud ſecundũ iudicem id petitur, quòd appellatione quæſitũ eſt, obſtat exceptio rei iudicatæ. ſed certum eſt, quòd ſecũdus iudex debet cognoſcere de remiſſione, & apoſtolis, ſicut de appellatione: ergo quo ad vtrumque iudicem erit in ſuſpenſo æqualiter. & per has rationes & plures alias concludit Paulus de Leaz. in prælleg. quæſtione pro iſta parte, vbi omninò videas.

EPITOME.

Proceſſus poſt appellationem legitimam factus irritus eſt: multò fortius poſt inhibitionem, etiam ſi contingat appellationi renuntiare.

DECISIO XX. aliàs 130.

SI poſt inhibitionẽ iudex à quo appellatũ eſt procedat, eius proceſſus irritus eſt & nullus, etiam ſi pars appellans poſteà appellationi renũtiet tacitè, vel expreſsè per regulam, quod ab initio, &c. de electio. ca. auditis. c. dudum. Sed quòd proceſſus habitus poſt inhibitionem iudicis: imò poſt legitimam appellationẽ ſit nullus,[a] multi ſunt text. de reſcrip. c. Rodulphus. c. ſignificante. c. ſignificauit. de iudi. ca. exhibita. de except. c. dilecti. c. dilectæ. & ca. ſignificauerunt. de appella. ca. dilecto. & c. ex parte. & c. ſignificantibus. cum multis ſimilibus. In quibus habetur clauſula irritans, videlicèt reuocato in irritum, &c. probat optimè. c. per tuas. & c. ſolet. de ſenten. excommu. lib. vj. in quibus apparet ſententiam excommunicationis nullam latam poſt appellationem legitimam. De nullitate poſt inhibitionem habetur in c. Romana. & c. non ſolùm. in ſi. lib. vj. faciunt etiam pro hoc iura alia in ſimili, videlicèt de dolo & contuma. c. veritatis. in fi. de deſpon. impu. c. ad diſſoluendum. in fi. de præbẽ. c. inter cętera. & c. dudum, lib. vj. de reſcrip. c. tibi qui. de conceſſ. præbend. ca. ſi ſoli. & c. ſi capitulo. & c. executor. lib. vj.

ADDITIO.

a Sit nullus. Adde deci. 65. incip. ſi appelletur à grauamine. j. hoc titu.

EPITOME.

Appellans in cauſa beneficiali poſt tempora, c. ſtatuimus. de elect. li. vj. quandocunq; infra annũ veniens procedere poteſt etiam in contumaciam appellati.

DECISIO XXI. aliàs 131.

APpellans in cauſa beneficiali poſt lapſa tempora in c. ſtatuimus. de elect. lib. vj. poteſt infra annum quandocunque appellationem ſuã in curia proſequi, & procedere per audientiam cõtra appellatum abſentem, & hoc videtur mouere Archidiaco. qui recitat opinionem Innocent. & Hoſtien. in capitu. ſtatuimus. ſuper verſicu. expectata. non obſtante glo. Compoſt. quam recitat ibidem Archid. ſuper verſic. ſicut de iure. ibi, dum dicit, & à præſente tempora fuerũt ſeruata. quia debet intelligi, id eſt, poſt lapſa. Ratio poteſt aſsignari. Nam licèt d. capit. ſtatuimus. diſponat quòd antequàm ſint ſeruata, id eſt, lapſa illa tempora non poſsit procedi[a] in contumaciam partis abſentis, tamen non diſponitur ibidẽ, quòd illis lapſis non valeat procedi: imò ibi potius ibidem innuitur, quòd tũc ad vlteriora procedatur: verùm ſecundum Compoſt. per viam ſimplicis querelæ, ſed nõ in vim appellationis, quia tempora non ſeruauit. quem recitat Pau. in clementi. conſtitutionem. ſuper ver. repellatur. de elect. nec eſt neceſſaria noua citatio, niſi per audientiam: quia à lege citatus eſt, & ſic tanquam contra contumacem poſſet procedi. arg. capitu. ſæpè. de appellat. fecit ergo magnam gratiã appellans appellato, ipſum diutius expectando. Datur enim ſimile in citatione hominis, qui ex ſpeciali mandato citauit aliquem, vt ſexageſimo die compareat in Curia, cũ comminatione ſcilicet, quòd ſiue veniat, ſiue non, ad vlteriora vſque ad diffinitiuam ſententiã incluſiuè, in eius contumaciam procedetur: licèt ille ad cuius inſtantiam citatio emanauit in prædicto ſexageſimo die nõ cõpareat, & diutius aduerſariũ ſuũ expectare voluerit, poterit, quia ad duo tenetur:[b] videlicèt comparere, & certo die comparere. & licet quòd ad ſecundum circũ-

ductum ſit edictum: tamen non quò ad primum. Et ideo quandocunque actor poſteà veniens poteſt procedere in contumaciam citati, ſi non cõparuerit. ar. eorum quę leg. & notan. in c. cum dilecti. de do. & contuma. Eandem etiam vim ſiue effectum habet citatio iuris. vt in dictis iurib. & in c. cupientes. de elect. lib. vj.

ADDITIONES.

a Non poſsit procedi. Et ſi proceditur, proceſſus non teneat tanquam factus contra non cõtumacem. de maiorit. & obedient. cap. inter quatuor. ſecundum Ioan. Monach. in d. capitu. cupientes. de electio. lib. vj. & Archidiac. iij. quæſt. ix. can. omnia. can. te vera. & can. chartæ. Et ſubdit Ioã. And. in d. capi. cupientes. quòd quamuis ab homine non ſit terminus aſsignatus, nec ſit appellationi delatum, quòd literæ per appellãtem infra terminum d. capi. ſtatuimus. impetratæ nullo modo valent: & ſic talibus literis non obſtantibus, & etiam appellãtis abſentia non obſtante procedet Curia hoc caſu: & admittetur proſequens appellationem tunc etiam poſt terminũ, dummodo res ſit integra. arg. capit. in cauſis. de electio. & ff. de cenſib. l. iij. ſecundum eum. & etiam Innocen. & Hoſtienſ. ibidem. Iſtud vltimũ, ſcilicet proſequentem appellationem admittendum nõ videtur procedere, nec in actore nec in reo. In actore enim non: quia pœna non ſeruantis tempora d. capitul. ſtatuimus. eſt, vt negotiũ non deuoluatur. vt in clem. cauſam. de elect. Item in reo hoc non videtur etiam procedere poſſe, ſi probarentur omnia tempora lapſa à die notitiæ quomodolibet habitæ: quia ſi notitia talis præiudicat appellato, etiam ſi notificatio facta non ſit, vt ſcilicet cauſa dicatur deuoluta: vt d. clem. cauſam. & procedi poſſet in eius abſentia: ita ergo curret ſibi tempus ad reducendam illam ad Curiam, vbi appellans illam non deduxit. Si enim verum eſt quod præmiſi, quòd appellans non ſeruaſſet tempora, etiam re integra nõ poſſet in Curia proſequi. idem eſſet in appellato non ſeruante ſi ſibi non fuiſſet notificatum, vt vtriuſque æqua eſſet conditio. Sed ex quo d. clem. cauſam. ęquiparat notificationem & ſciẽtiam appellati: idem dicam de appellato, qui per ſe ſciuit, ſi à tempore ſcientiæ non ſeruauit tempora. Videtur ergo quòd poſſet reus, ſcilicet appellatus proſequi non obſtante lapſu temporis, vbi nec fuit intimatum, nec ſciuit. & vide quod not. Pau. in d. clem. cauſam. ſuper verb. demum. vbi colligitur quòd hoc poſſet habere locum in appellato proſequente etiam poſt tempora re integra maximè quia quò ad appellantem, negotium videtur deuolutum: nec ei prouidet d. clement. cauſam. ſed prouidet ſolùm appellato. Pro primo dicto ſcilicèt quòd in nullo poſsit habere locum, facit quod not. Compoſte. & Archidiac. in d. capitu. ſtatuimus. ſuper verb. de iure. ſcilicet quòd iudex primò habet videre an tempora ſint ſeruata.

b Ad quo tenetur. Adde deci. 14. incip. licèt impetrans. ſ. de do. & contumac.

EPITOME.

Appellatus, in cuius præſentia fuit appellatum in cauſa beneficiali, ſi poſtmodùm feratur ſententia contra eum. infra decem dies à tempore ſententiæ, de æquitate auditur appellans.

DECISIO XXII. alias 137.

APpellatus in cauſa beneficiali, licèt in eius præſentia fuerit appellatum, vel ibi perſonaliter intimata appellatio, iuxta formam cle. cauſam electionis. de electio. ſi procedatur per audientiam contradictarum, & ſententia feratur contra eum, poterit ab huiuſmodi ſententia appellare infra x. dies à prolatione ſen-
a tentiæ a computandos de æquitate: licèt de rigore iuris non poſſet: quia pro vero contumace habetur, qui non appellat: vt no. Archidiac. in ca. ſtatuimus. de ele. ſuper ver. infra menſem. lib. vj. poſt tamen decem dies etiam à tempore ſententiæ minimè poterit appellare: quia verus contumax fuit in non veniendo, & ſic poterit opinio Archidiac. procedere, poſita in d. cap. ſtatuimus. vbi ſuprà. Pro quo vide Io. And. in d. clem. cauſam electionis. in glo. penul. vbi alleg. Compoſt. remittens ad no. per eum in cle. ſi ante. de dolo & contumac. Poſteà vidi ſæpiùs obſeruari contrarium: videlicèt, quòd recipiebatur appellatio interpoſita à tempore ſcientiæ, præſertim quando appellatio non fuit intimata appellato, vel ſuo procuratori perſonaliter apprehenſo, ſed ad domũ, vel in eccleſia cathedrali: quia tũc fictè contumax reputatur. qui bene auditur appellans: & nota. in d. clem. ſi ante.

ADDITIO.

a Prolatione ſententiæ. Adde hic decisionẽ xxviij. quæ incipit licèt fictè contumax. j. eod. tit. & ſuprà de dol. & contumac. deci. ij. incip. ſi feratur. & deciſ. xvj. quæ incipit, Cùm iura clamitent.

EPITOME.

Appellatio iudicialis legitimè intimata cauſam beneficialem ad curiam deuoluit.

DECISIO XXIII. alias 70.

SI in cauſa beneficiali in iudicio in partibus propter cauſam ſuſpitionis vel aliam probabilem exceptionem non admiſſam ad ſedem apoſtolicam appelletur, & appellatio debitè iuxta formam clemen. cauſam electionis. de electio. intimetur: totum negotium principale ad curiam cenſetur deuolutum: per not. in capi. ſtatuimus. ſuper verbo, propter hoc. per Ioan. mo. & Archidiac. in dicta clemen. ſuper ver. occaſione. Ioan. Andr. Pau. & Genze.

EPITOME.

Iudex appellationis ſi de eius deſertione excipiatur: poteſt de huiuſmodi deſertione cognoſcere, ſine noua cõmiſſione.

SVMMARIA.

1 *Auditor cauſa appellationis ſine noua commiſsione poteſt de deſertione cognoſcere.*
2 *Iudicis eſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.*

DECISIO XXIIII. aliàs 153.

1 AVditor † datus in cauſa appellationis à diffinitiua interpoſita, ſi excipiatur de deſertione appellationis, poteſt de ea ſine
2 alia noua commiſsione cognoſcere: quia † iudicis eſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio. de reſcript. capitu. ſuper literis. de offic. deleg. capitu. ſignificantibus. de præbend. capitu. dilectus. de appe. capitu. ſua. & ibi tex. de prædicta materia. ad quod facit. l. ij. §. ſi. cum ibi not. C. de tempo. app. tum etiam quia omnes cauſæ in Curia ſolent committi cum incidentibus dependentibus, & connexis. At huiuſmodi deſertio eſt vnum incidens ſiue emergens, de quo, tanquam de præiudiciali ante omnia eſt cognoſcẽdum. arg. not. de ordi. cogni. capitu. j. & capitu. tuam. pronuntiare enim ſuper deſertione in caſu prædicto, eſt pronuntiare ſe non iudicem, quod poteſt, & debet quilibet iudex facere, quando de eius iuriſdictione dubitatur. per iura ſuperiùs ad hoc inducta.

EPITOME.

Sufficit appellanti iter arripere infra terminum ad proſequendum præfixum: ſed cùm præfigitur ad ſe præſentandum, tunc requiritur perſonalis præſentatio, & non ſufficit quòd iter arripuerit.

SVMMARIA.

1 *Terminus ſi præfigatur ad proſequendum, quid ſufficiat.*
2 *Terminus ad proſequendam appellationem, an poſsit per appellatum abbreuiari.*
3 *Appellatio an cenſeatur deſerta, fide non facta de proſecutione appellationis.*

DECISIO XXV. aliàs 155.

a SI certus terminus[a] † præfigatur per iudicem
1 extra Curiam ad proſequendum appella-
b tionem, ſufficit appellanti iter[b] infra illud tempus arripere: vt not. Specu. titu. de appel. §. nunc breuiter. ver. item quid ſi pars. qui alleg. de re iudic. capitu. cùm cauſam. & de elect. capitul. ſtatuimus. libro ſexto. Ratio, quia cùm terminus aſsignatur ad proſequendum duntaxat, ſufficit inchoare, vel incipere vltima die: ſecus verò ſi aſsignaretur terminus nedum ad proſequendũ, ſed ad præſentandum ſe apoſtolico conſpectui: tunc enim non ſufficit itineris arreptio, niſi ſequatur realis præſentatio, ſi poterit habere præſentiam domini Papæ: alioquin fiat proteſtatio in valuis Palatij, vt eſt moris, & quomodò quis debet ſe præſentare apoſtolico conſpectui, vide Ioann. Andr. in nouel. in capitul. quamuis. ſuper verbo, ſedi apoſtolicæ. de offic. ord. libro ſexto. Hæc procedunt quando appellatur, & terminus præfigitur per hominem extra Curiam: ſecus ſi in Curia: quia ibi requiritur maior diligentia in proſequendo, videlicèt quòd nedum vadat, vel iter arripiat verſus Cancellariam, niſi etiam ad ipſum Vicecancellarium, vel Locum eius tenentem accedat, ſi poterit: alioquin de hoc proteſtetur, & præſentet commiſsionem ſignandam, & recipiat ſuper hoc publicum inſtrumentum: quia ſi infra terminum præfixum ſignata, vel præſentata non fuerit, non ſibi nocebit: quia quod per me non ſtat, &c. de eo qui mit. in poſſeſ. capitul. ij. & in reg. iur. capitul. quod per me. libr. vj. Pro prima concluſione facit optimè, capitu. ineminimus. de appellatio. quod capitu. alleg. Archidi. in ſimili materia de diligentia faciẽda. ne ſede vacan. capitu. vnic. ſuper ver. mora. li. vj. adde ſuprà deciſ. xiij.

ADDITIONES.

a Si certus terminus. An iſte terminus † ad proſe-
2 quendum poſſit per appellatum abbreuiari, vide infrà deci. 32. eodem titulo, quæ incipit, appellatus. Item an iudex qui detulit appellationi, & terminum præfixit ad proſequendum poſſit poſteà ex interuallo circa finem illius termini dictum terminum prorogare. vide dec. 35. eod. tit. in antiq. quæ incipit, no. verùm iudex, qui appellationi detulit. vbi tenet quod ſic.

b Sufficit appellanti iter. Sed pone quòd datus fuit terminus xv. dierum ad iter arripiendum, & vnius mẽſis ad comparendum coram Papa cum actis, & munimentis cauſæ ad proſequendum dictam appellationem. aliuſque menſis datus fuit ad fidem faciendum de proſecutione prædicta: infra quos terminos nullam fidem fecit appellans, elapſis verò quinque menſibus talis appellans fecit fidem coram iudice, qui tulit ſententiam qualiter in primo termino iter arripuit, & comparuit in termino in Curia apoſtolica ad proſequendum dictam appellationem: & quòd ſibi reſponſum fuerat, quod clauſa erat audientia. & qualiter pro parte dicti appellantis proteſtatum fuit per eum non ſtare, quòd interim ſibi non currerent dicta tempora. Modò quæri-
3 tur, quia † non fecit fidem infra terminum ſibi ſtatutum coram dicto iudice: an dicta appellatio ſit deſerta, vel non? De iure communi appellatione pendente à diffinitiua nil faciendum eſt per iudicem à quo. l. j. ff. nil no. ap. penden. de iureiurand. capitu. venientes. de ap. capitu. non ſolùm. libro ſexto. per iura noua eſt conceſſum iudici à quo appellatur, quòd poſsit ſtatuere terminum appellanti ad iter arripiendum, vel proſequendum, vel ad ſe præſentandum. de appellatio. capitu. perſonas. & c. cùm ſit. & ſi infra illum terminum appellans non proſequitur, rata manet diffinitiua, vel interlocutoria. vt in dictis iuribus. & de ſenten. excommunic. capitu. licet. libro ſexto. Et ſi de hoc iudex certus eſt, poteſt exequi ſuam ſententiam, etiam appellante non citato: vt not. Innocen. de appellat. capitu. ex ratione. Hoc non videtur Federi. de Senis prima facie verum, ſcilicèt quòd iudex poſsit compellere appellantẽ ad faciendũ ſibi fidem de proſe-

eutione:argumen.ad hoc de appellat. capitu. ex inſinuatione. quia non inuenitur hoc ſibi permiſſum à iure, vnde diei poſſet ſecundùm eum, quòd ex quo iniuſto impedimento ceſſante non facit ſibi fidem de proſecutione infra terminum ſibi aſsignatum, cui non contradixit, quòd talis executio non debeat retractari, ſed pendeat ex futuro euētu cauſæ appellationis. Sicut in ſimili nota. de appel. capit. paſtoralis. in gloſſ. antepenultim. circa medium. ſed propter hoc appellatio non debet diei deſerta: non enim eſt nouum, quòd iudex à quo cognoſcat ad ſui inſtructionem, an appellans ſit infra terminum ſuam appellationem proſecutus: vt nota de appellat. capitu. conſtitutus. per Innocen. & facit quod not. Bernar. de appellatio. capitu. ſæpè. in gloſſ. vt ſi lis eſt conteſtata. & pro tanto inualuit conſuetudo per iudices à quibus appellatur aſsignari terminum ad fidem faciendum de proſecutione appellationis, vt ſine nota reprehenſionis poſſint ſuas ſententias exequi, ſi non conſtat eis de proſecutione appellationis facta. & ita determinat Fede. de Sen. in conſi. exxviij. Dicit autem Lap. in clementi. j. de appellatio quòd B. appellans, cui fuit terminus aſsignatus per iudicem à quo ad ſe præſentandum, & fidem faciendum, paruit primo termino, ſed non ſecundo: vt quia fidem non fecit in termino, quòd propter hoc appellatio non eſt deſerta: quia hoc cautum non reperitur in iure, niſi iudex in termini aſsignatione adieciſſet, quòd aliàs fide non facta haberet appellationem pro deſerta: quo caſu non foret deſerta appellatio ipſo iure, ſed opus eſſet ſententia: quod eſt notandum. Vbi verò primo termino non paruiſſet: vt quia contumax fuiſſet in appellatione introducenda: tunc ſiue terminus ſtatutus ſit à iure, vel ab homine, puto quòd habeatur pro deſertore appellationis. & ita intelligo Innocen. in cap perſonas. de appellat. quod intelligo verum, niſi fuiſſet impeditus: quia ille qui habuit proſequi appellationem in termino aſsignato, non videtur appellationem deſerere, ſi fuit impeditus, etiam propter inopiam: quia terminus hominis ſuccedit loco termini iuris. ff. de re iudica. l. iuj. §. ſi quis. & per Innocen. in capitu. ex ratione. de appell. Sed dubitatur ſi appellans fuit infirmus, vel aliàs iuſto impedimento detentus, ita quòd appellationem non potuit proſequi, nec poteſt impedimentum per teſtes probare: vtrū poſsit ipſum probare per propriū iuramentum. Spec. in titu. de appella. tenet quòd ſic. allegat in hoc C. de excuſatio. tut. l. ſi tutor. & per Innocen. capitu. fin. quod met. cauſ. Quid ſi infra terminum ſtatutum appellans procuratorem conſtituit, quem miſit ad proſequendum: ſed procurator decepit dominum, & non iuit, an talis procuratoris malitia debeat domino imputari? Archidiac. in capitu. vno. ne ſede vacan. libro ſexto. dicit quòd non: vt l. qui mittuntur. ff. ex quibus cauſis ma. die vt ibi per eum.

EPITOME.

Appellatio ſua ſimplici copia non ſub manu publica appellato data non dicitur eſſe legitimè intimata.

SUMMARIUM.

1 *Intimatio quando dicatur legitimè facta appellato.*

DECISIO XXVI. aliàs 168.

1 SI in† cauſa beneficiali per appellantem tradatur appellato copia appellationis animo intimandi ſibi appellationem, non ſufficit quòd ad deuolutionem cauſæ ad Curiam, niſi per aliqua alia indicia conſtiterit appellatum de huiuſmodi appellatione certam & indubitatam notitiam habuiſſe. Nā ad hoc quòd appellatio deuoluat, requiritur quòd legitimè fuerit intimata parti appellatæ, vel eius procuratori. iuxta formam clem. cauſam electionis. de electio. quæ eſt, quòd appellatio ſub ſcriptura authētica porrigatur, & tradatur appellato, licèt non legatur ſibi tenor, ſecundùm gloſſ. ibidem. Si verò non traditur ſibi huiuſmodi ſcriptura, ſed oſtendatur: tunc perlecto ipſius tenore ſufficit tradere nudā copiam appellato, niſi petat eam ſub manu publica ſibi tradi: tunc requiritur quòd ſic ſibi tradatur: alioqui cauſa nō cenſetur deuoluta ad Curiam: prout leg. & not. in cle. antedicta.

EPITOME.

Appellans lite cōteſtata ſuper principali negotio pōt petere reuocationem attentatorū, ſicut vltimò ſpoliatus.

SUMMARIUM.

1 *Attentata poſt appellationem peti poſſunt reuocari, lite conteſtata ſuper principali non obſtante.*

DECISIO XXVII. aliàs 185.

1 LIcet † pars rea in cauſa appellationis à diffinitiua in partibus interpoſita coram Auditore huiuſmodi cauſæ in Curia ſuper libello dato per actorem in negotio principali litem cōteſtetur, nihilominus poterit poſteà agere de, & ſuper attentatis, poſt & contra prædictam ſuam appellationem in partibus interpoſitam, & ea petere reuocari: quia in hoc eſt priuilegiata huiuſmodi actio, quæ ante omnia in quacunque parte litis eſt expedienda: vt in ea. non ſolùm. de appellat. li. vj. nec per litis conteſtationem antedictam videtur renuntiare huic priuilegio: tum quia ad hoc compulſus per iudicem, & non voluntariè hoc fecit: tum quia licèt actor dixiſſet ſe ſpoliatum quibuſdam rebus per reum, & reus ſuper hoc eſſet litem conteſtatus: tamen reus ibi etiam poterat dicere, & excipere ſe vltimò ſpoliatum eiſdem rebus per actorem, & petere huiuſmodi ſpoliationem reuocari per viam nullitatis, ſiue attentatorum: quia vltima ſpoliatio ſiue violentia ſemper purganda eſt, iuxta not. in ca. final. de ordi. cogni.

EPITOME.

Licèt ſictè contumax infra x. dies à tempore ſcientiæ valeat appellare facta tamen per iudicem à quo. poſt decem dies à tempore ſententiæ non veniunt per viā attentatorum reuocanda.

DECI-

DECISIO XXVIII. aliàs 351.

a Licèt fictè cõtumax [a] poſſit à ſententia diffinitiua infra decem dies à tempore ſcientię computandos appellare: prout leg. & not. in clemẽ. cauſam. de electio. & in elemen. ſi ante. de dol. & contu. tamen ea quæ fiunt poſt decem dies à tempore prolationis ſententiæ, & ante interpoſitionem prædictæ appellationis per iudicem ſeu executorem valent, & tenent, nec reuocabũtur per modum attentati, ſeu nullitatis, ſed beneficio iniuſtitiæ docto, & cognito de hoc in cauſa appellationis. Ratio: quia ſtatim lapſis decem diebus iudex non tenebatur plus expectare: ſed poterat, & debebat ad executionem procedere. de offic. delega. ca. paſtoralis. de re iudi. cap. quòd ad conſultationem de teſti. ca. ſignificauerunt. de elect. ca. cùm dilectus. & ſic dicebant Domini intelligendum c. non ſolùm. de appellatio. libro ſexto. quod quidem capit. dicebant aliqui non habere locum in ſententia excommunicationis infra etiam decem dies datos ad appellandum promulgata: propter not. in capitul. venerabilibus. §. porrò. per Ioan. Andr. & in capitul. licet. de ſenten. excommunic. libr. vj. licèt Ioan. mo. contrà, in capi. is cui. eodem titulo. §. fin. Archidiac. verò ibi & in d. capi. non ſolùm. videtur ſibi contrarius in hoc, ſecundum Ioan. Andr. in nouel. qui remittit ad Specu. tit. de appella. §. de officio. ver. ſi verò.

ADDITIO.

a Fictè contumax. Adde ſuprà de dol. & contum. deciſ. 2. & 16. & ſ. eod. deciſ. 22.

EPITOME.

De deſertione appellationis cognoſcit iudex à quo ex titit appellatum virtute nouæ commiſſionis ad eum obtentæ. quia iſta eſt alia à cauſa principali.

DECISIO XXIX. aliàs 188.

SI Auditor qui tulit diffinitiuam ſententiam, licèt detulerit appellationi interpoſitę ab eadem, & terminum decem dierum præfixerit ad proſequendum: vt eſt moris, ſi poſteà ſibi committatur deſertio huiuſmodi appellatiõis, de illa poteſt cognoſcere: quia alius articulus eſt à principali. & quia de iure communi iudex, qui tulit ſententiã diffinitiuã, ſi pars non eſt proſecuta appellationem ſuam infra terminum à iure, vel ab homine præfixum, poteſt & debet illam exequi. de appellatio. ca. perſonas. cap. cùm ſit. & cap. reprehenſibilis. & de offic. deleg. capitu. paſtoralis.

EPITOME.

Appellans non poteſt per confeſsionem appellati probare appellationis interpoſitionem: niſi de illa legitimè conſtet.

DECISIO XXX. aliàs 190.

QVò ad reuocationem attentatorum poſt appellationem interpoſitam à diffinitiua, non a ſufficit probare [a] per confeſsionem partis appellatæ fuiſſe appellatum: niſi probetur infra decem dies: & per habentem poteſtatem appellationem huiuſmodi interpoſitã. de elect. c. cùm dilectus. & ibi not. in fin. & ſic dicebant Domini intelligẽdum c. non ſolùm. primo reſponſo. de appel. li. vj.

ADDITIO.

a Non ſufficit probare. Oportet ergo quòd duo probet appellans: primò ſe appellaſſe: ſecundò quòd infra decem dies appellauerit: quia non ſequitur, talis appellauit: ergo infra dicendũ: quia qui dicit ſolennitatem extranſecam, illam probare debet. l. quæcunque. ff. de publi. ſecundum Compoſt. in dict. ca. cùm dilectus.

EPITOME.

Proceſſus poſt inhibitionem factus eſt nullus.

DECISIO XXXI. aliàs 193.

SI ab excommunicatione, vel excommunicationis reintruſione latæ, aut factæ propter contumaciam: quia pars rea voluit reſpondere libello, appelletur, & Auditori primo per iudicem appellationis inhibeatur. & poſt huiuſmodi inhibitionem primus iudex procedat: totus proceſſus eſt nullus. per §. ij. in c. non ſolùm. & c. Romana. §. ſi verò. de appellatio. lib. vj. Nec obſtat quòd prædicta reintruſio videatur alius, & ſeparatus articulus à negotio principali, quod non eſt verum: quia ipſa reintruſio eſt facta occaſione, & ratione negotij principalis: quia noluit reſpondere libello, & litem cõteſtari in cauſa principali, & ſi reintrudendo, vel excommunicando grauauit: cùm in totum erat ſuſpenſa ſua iuriſdictio. per ca. ad hoc ſi in vna de appellatio. Secus verò ſi fuiſſent, & eſſent diuerſæ, & diſtinctæ cauſæ: tunc enim licèt eſſet appellatũ in vna, non propter hoc retardaretur proceſſus in alia. de appellatio. ſuper eo. & in dicto ca. ad hæc.

EPITOME.

Appellatus licèt poſſit appellationem approbare, & petere quòd infra certum terminum veniat appellans cum omnibus actis, iuribus, & munimentis ad Curiam: vel quòd procuratorem ſufficienter inſtructum tranſmittat: non tamen appellanti aliquem terminum ſtatuere poteſt ad appellationem proſequendam.

SVMMARIA.

1 *Appellatus non poteſt appellanti terminum præfigere ad appellationem proſequendam.*
2 *Terminus primus ad cauſam finiẽdam non poteſt abbreuiari.*
3 *Renuntiare iuri pro ſe introducto cuicunque licet.*
4 *Appellatus non tenetur ad proſecutionẽ negotij principalis: ſed ſolùm appellationis articulorum.*
5 *Appellatus an poſſit præfigere terminum appellanti ad appellationem proſequendam.*
6 *Termino ad proſequendam appellationem præfixo per appellantem tranſgreſſo, an requiratur noua citatio.*

DECISIO XXXII. aliàs 104.

1 APpellatus † terminum ad proſequendum
appellationem interpoſitam parti appel-
lanti præfigere non poteſt: licèt poſſet ap-
pellationes approbare: vt in capitu.ſæpè.de ap-
a pellatio. & petere ᵃ quòd appellans infra termi-
num iuris veniat cum omnibus actis, & muni-
mentis ad Curiam, vel mittat procuratorem ſuf-
ficienter inſtructum: & tunc dicitur procurator
ſufficienter inſtructus, quando portat acta, iura
& munimenta ſeu inſtrumenta: vt in capitu. cu-
pientes. in primo reſpon. in fin. & in capitu. j. ſu-
per verb. inſtructus. de electio. li. vj. & iuxta for-
mam capitu. cordi. de appella. libr. vj. vbi de hoc
per omnes ſcribentes. & vide Specul. titu. de ap-
pel. §. qualiter. verſi. hoc autem. vbi ponit duas
rationes. Prima eſt: graue enim eſſet appellantē,
qui in cauſa appellationis actoris vices gerit, &
qui probare habet, metiri terminum ex parte rei,
& conformare ſe voluntati appellati. argumen.
ff. qui ſatiſda. co. l. de die. in princi. & iij. quæſt.
iij. can. induciæ. §. ſpatium. verſicu. ei autem. Se-
cunda ratio: quia indultum à iure beneficiū ne-
mini eſt auferendum: vt in regula, indultum. de
reg. iur. libr. vj. & xxvij. diſtinct. can. de his. Sed
appellans à iure habet annum, vel ex cauſa bien-
nium ad ſuam appellationem proſequendam: vt
in capitu. cùm ſit Romana. & ca. ex ratione. de
appellatio. quod per appellatum non eſt in par-
te, nec in toto ſibi tollendum, vel abbreuiādum:
nec etiam per eum in impetrando præueniendū:
vt in ca. oblatæ. de appellatio. & ibi clarus text.
pro dicta cōcluſione in qua remanſerunt omnes
Domini exceptis dominis Ægidio & Gaſlardo,
quibus videbatur contrarium fore dicendum: vi-
delicèt quòd ſicut licet appellanti terminum iu-
ris abbreuiare: ita & appellato. per regulam cō-
munem, Quod licet actori, licet & reo, & econ-
uerſo. de mut. petitio. capitu. j. & iij. de regu. iur.
capi. non licet. libro ſexto. Hinc eſt, quòd ſi cau-
ſa committatur ſimpliciter, de plano, vel appel-
latione remota decidenda, ad inſtantiam actoris,
reus poteſt vti eodem reſcripto, & eodem modo
procedere: vt in iuribus antedictis. Dominus
Ægidius bene conceſsit appellatum non poſſe
terminum à lege conceſſum appellanti ad finien-
dum cauſam abbreuiare, vel illum infra quem ſi
non proſequeretur, deſereretur eius appellatio:
ſed terminum etiam iuris datum ad impetran-
dum vel inchoandum proſequi appellationem,
dicebat per appellatum ſicut per appellantem
poſſe abbreuiari: quia in primo vertitur magnū
periculum, ſiue præiudicium, quod fieret appel-
lanti, in ſecundo non. Ad quas rationes reſpon-
2 debatur, quòd primus † terminus ad cauſam fi-
niendam etiam per iudicem non poteſt abbre-
uiari: prout leg. & notatur. in capitu. oblatæ. &
in clemen. ſicut. de appellat. ergo nimirum ſi hoc
nōn poterit appellatus. De termino verò dese-
rendi appellationem in caſu non proſecutio-
nis, dicebatur idem. Nam aut loquimur de termi-
no iuris dato ad proſequendum, vel hominis. Si
iuris, eſt annus nedum ad proſequendum, ſed ad
finiendum: vt in clem. ſicut. de appella. quò ad ap-
pellantem qui quandocūque voluerit, poteſt im-
petrare, & proſequi appellationem ſuam infra il-
lum annum: ſed appellatus nequaquam, niſi circa
finem anni: vt not. in ca. oblatæ. eod. titu. Termi-
nus verò hominis præfigitur duntaxat ad proſe-
quendum & non finiendum, vt prædictum eſt: in-
fra quem ſi appellans nō inchoauerit proſequi,
puta impetrando, vel iter arripiendo, ſecundum
aliquos deſerta eſt ſua appellatio, & redibit ad iu-
dicem à quo appellauit: vt in ca. perſonas, & ca.
cùm ſit. & ca. ſæpè. & c. reprehenſibilis. de appel.
Loquendo igitur de quocunque termino ſem-
per per eius lapſum inducitur deſertio appella-
tionis: ergo ſecūdum opinionem domini Ægid.
eſſet abſurdum dicere partem appellantem per
appellatum aſtringi ad ſuam appellationem de-
ferendam. Non obſtat regula, Non debet licere
3 actori. nam † cuilibet licitum eſt renuntiare fa-
uori pro ſe introducto: de reg. cad apoſtolicam.
in fauorem enim appellantis eſt annus ſibi indul-
tus à lege ad proſequendum, & finiendum ſuam
appellationem: vt in iure ſuperiùs alleg. cui fa-
uori poteſt renuntiare, & ſeipſum arctare, & bre-
uiorem ſibi ipſi terminum aſsignare ſi vult: mos
enim in hoc gerendus eſt ſibi. de reſtitu. ſpolia. c.
j. Sed nullibi reperio cautum hunc fauorem per
partem aduerſam fore auferendum. ergo, &c.
quod enim ob fauorem alicui conceſſum eſt, in
eius læſionem non debet retorqueri. de reg. iur.
ca. quod ob gratiam. libro vj. Ad regulam, Non
debet licere actori &c. reſpondebatur per vnum
de Dominis illam procedere, vbi eſt per omnia
æqualitas rationis: vt ecce, ſicut appellatus po-
teſt petere iudicem appellatum: quia hoc voluit
appellans, ita appellans pœnitēdo poteſt reuerti
ad iudicem à quo appellauit quia hoc noluit ap-
pellatus. & pœnitendo præſumitur quòd hoc ve-
lit: ita in propoſito permittitur appellāti ſuæ pro
ſecutionis terminum præfigere: quia præſumitur
quòd hoc velit appellatus, vt ſic vel cito cauſa
appellationis terminetur, & appellans ad iudicē
à quo remittatur; vel quòd ſic arctetur quòd ſua
appellatio per nō proſecutionem deſeratur: vel
vt ſaltem citiùs, tempus datum à lege appellanti
ad proſecutionem præueniatur in præiudicium
appellantis. Sed non eſt veriſimile quòd placeat
appellanti econtrà: quia ceſſat ratio prædicta,
& ſemper tenderet in ſuum præiudicium, quòd
contra priuilegium iuris dantis ſibi longius tem
pus per factum appellati ita arctaretur. Modò
licèt ſit veriſimile quòd in fauorabilibus quis
libenter conſentiat: tamen non eſt ita in odio-
ſis: vt Linuitus. cum ibi nota. per Cyn C. de pro-
curato. ergo non eſt rationis identitas vtrobi-
que. Nec obſtat dict. capitu. cordi. §. poſt hæc.
quia ibi appellatus poteſt arctare appellantem
nedum ad proſequendum cauſam appellationis:
ſed etiam negotij principalis in Curia, ſi hoc
voluerit, & petat: ergo multò fortiùs termi-
num coarctare. Reſpondeo dupliciter: Primò
per huiuſmodi petitionem, ſiue principalis cau-
ſæ in Curia proſecutionem nil deperit appel-
lanti: imò conſequitur quod intendit. Nam pro-
ſequendo appellationem ſuam ſi pronuntiare-
tur bene appellatum, & malè proceſſum, pro-
pter

pter quod appellauit, habet intentum, & ſic non remittetur ad iudicem à quo: ſed negotium principale remanebit in Curia penes iudicem ad quem: vt legit. & nota. in capitul. cùm in eccleſijs. & capitul. vt debitus. de appellatio. ergo multum releuatur in hoc, quòd omiſſo articulo appellationis, vt ſic euitetur circuitus cognoſcatur de negotio principali: de quo tamen non cognoſcetur, niſi circa finem anni à iure indulti. & ſic per prædictam petitionem appellati, de qua ind. capi. cordi. nihil. deperit ſibi de tempore
5 proſecutionis appellationis ſuæ: imò ſecundum me augetur & duplicatur ſibi tempus. Nam vbi aliàs non fieret prædicta petitio, appellans nedum debet incipere proſequi appellationem ſuam, ſed eam finire intra terminum iuris: vt in clement. ſicut. ſæpè allega. At vbi appellatus vult, & petit ſecundum formam d. c. cordi. tunc
a ſufficit ſibi mittere procuratorem ſufficienter inſtructum circa finem anni proſequendum, & incipere proſequi negotium principale. & ſic habet duos annos, vbi aliàs non haberet niſi vnum. Si igitur grauaretur in aliquo ex dicta petitione appellati, releuaretur in alio, videlicet in termino ad finiendum, vt præfertur. & hæc eſt ſecunda ratio. Pro alijs rationibus vide Inno. & Ioan. Andr. in nouel. & Ioan. Mo. ſuper ver.
6 volũtate. in d. c. cordi. Dominus verò Robertus non declinauit nec ad vnam, nec ad aliam partem: ſed dixit ſe velle deliberare: qui poſteà deliberatus dixit ſæpè tenuiſſe, quòd licèt appellatus non poſſet præfigere terminum appellanti ad proſecutionem ſuæ appellationis, per rationes ſuperiùs tactas: tamen ſibi ipſi & proſecutioni ſuæ terminum præfigere poterit. Sed non video quid operetur huiuſmodi præfixio: cùm appellans poſsit nihilominus vti termino iuris: eſſet enim appellatus, qui habet ſententiam pro ſe, bene fatuus arctando ſe ad proſecutionem, ad quam non tenetur: vt not. Doct. loco ſuperiùs alleg. & licèt hoc dixerit Specu. & Innoc. incidenter in d. c. cordi. tamen ambo recedunt ab huiuſmodi opinione, dicentes veriùs appellatum nullum terminũ præfigere poſſe, niſi terminũ iuris, & in hoc reſidebant quaſi omnes Domini.

ADDITIO.

a Et petere. Hæc petitio non videtur neceſſaria in cauſis beneficialibus, vt dicit Ioan. And. in c. cordi. ſuper verbo, petierit. in prin. qui remittit ad not. in c. j. de elect. libr. vj. & tene quòd ibi dicitur.
4 Hanc autem † petitionem facere non poteſt appellans. & eſt ratio: quia appellans tenetur ſolùm ad proſequendum appellationis articulum, non autem negotium principale. Ratio rationis eſt, quia ante ſententiam ipſe aſſerit ſuam appellationem fore legitimam: cuius vigore ad iudicẽ appellationis prætendit principale fore negotiũ deuolutum. Igitur appellato reſtituere non poteſt petenti id ad quod ipſe appellans principaliter tendit: ſed appellatus appellationi reſiſtendo innuit principale negotium non fore deuolutum. non mirum ergo ſi per appellantẽ ad portandũ acta principalis cauſæ cogi non poteſt: cũ ipſe tendat, vt cauſa ad iudicem à quo remittatur, & fiat cõſequenter condemnatio expenſarũ: vt notatur, in c. interpoſita. §. ij. de appella. & per Ioan. And. in cap. cordi. eodem titul. libr. vj.

EPITOME.

Appellatus ſi petierit quòd appellans veniat cũ omnibus iuribus & munimentis ad curiã: ſi ſine illis iuribus cõparet: pro eis vlterior dilatio non dabitur.

Ex præmiſsis † igitur inſurrexit aliud dubiũ. 3
Si iudex deferat & terminum non præfigat: appellatus tamen petat, quòd veniat ad Curiam cum omnibus actis & munimentis: vt in d. c. cordi. & ſic appellans habebit annum ad proſequendum à iure præfixum: vtrùm appellato veniente circa finem anni, & petente procedi in negotio principali procedi poterit ſine noua citatione in abſentia appellantis per audientiam? Volebant aliqui dicere, & maior pars quòd opus ſit noua citatione, per c. ſæpè. & cap. oblatæ. de appellatio. vbi apparet quòd etiam quando appellatio recipitur à iudice: & terminus ab ipſo, vel à prouocante ad proſequendum appellationem præfigitur, qui quidem terminus licèt habeat vim peremptorij quò ad appellationem proſequendum: tamen illo † elapſo opus eſt noua citatione quo ad proceſſum fiendum in negotio principali. Sed antequã tranſeam vlterius, reſpõdeo hoc eſſe verum, quando appellatus nil fecit, nec petijt, quòd appellans veniret, vel mitteret ſufficiẽter. At vbi hoc peteret, & iudex deferret: crederem, ſub dubio tamen, quòd niſi appellans veniat, vel mittat procuratorem ſufficienter, quòd circa finem anni poterit per audientiam in negotio principali procedi. Et ſic intelligo Innoc. qui alleg. pro contrario in d. c. cordi. ſuper ver. petierit. ibi, habebit ergo locum &c. & ſuper verſ. appellans. vbi ponit duas concluſiones: quarum prima eſt hæc: quòd quando pars appellata petijt, vt appellans veniret cum omnibus actis, & munimentis &c. niſi veniat in termino iuris, vel hominis non habebit remiſsionem, ſiue nouum terminum pro eis producendis: imò eis non expectatis procedetur vlteriùs in cauſa. pro quo nil alleg. ſed poſſunt allegari ea, quæ leguntur & notantur in cap. ſtatuimus. & c. cupientes. de elect. libro vj. Secunda concluſio eſt iſta, quòd quando nil petit appellatus, ſed tantùm terminus eſt appellanti ad proſequendum appellationem præfixus per iudicem, quòd nedum in cauſa appellationis, ſed etiam in principali poteſt procedi ſine vlla citatione. allega. ca. veniens. de renunt. licèt aliqui ſecundum eum contradicant: tamen ipſe videtur reſidere in prædicta opinione, quam credo veriſsimam: dummodò appellatio ſit recepta à iudice, vel approbata à parte: prout ſuppletur in capitu. Nicolaus per Ioan. de Lig. arg. etiam vnius notulæ Ber. in c. cùm cauſam. de re iudi. in princi. aliàs enim non procederet prædicta Inno. concluſio: quia ſola termini præfixio non operatur delationem, nec deuolutionem negotij principalis ad Curiã: prout leg. & not. per Ioan. Andr. & Archid. in cap. cum appellationibus

pellationibus friuolis.libr.vj.& Specu. in tit. de appella.§.qualiter.verſi.porrò.vbi dicit, quòd termini præfixio nil operatur,niſi quòd per neutram partium poſſunt anteà literæ ſuper appellatione impetrari: ad quod duntaxat ſufficit mittere procuratorem ad Curiam: vt in c.Nicolao. de appellat.vbi iudex defert, & terminum præfigit: tunc partes nedum ad impetrandum & cótradicendum, ſed etiam ſufficienter debent mittere ad totam cauſam, & hoc non ex vi præfixionis termini, ſed delationis iudicis,quæ deuoluit, & transfert totum negotium principale ad Curiam: vt in c.cum appellationibus. ſuperiùs allegato. de quo tamen ſunt opiniones diuerſæ. Si igitur iudex defert, & terminum non præfigit, & pars appellata petit iuxta formam d. capitul. cordi. credo caſum indubitatum: nam tunc ſuccedit terminus iuris loco termini hominis, infra quem debet appellans venire, & mittere ſufficienter: vt ſi appellatus voluerit,vel etiam ſuperior, quòd omiſſo articulo appellationis procedatur in negotio principali, poſsit vlteriùs procedi etiam ipſo vlteriùs non vocato, ex quo non miſit ſufficienter. Pro hoc alleg. arg. in cap. appellationi. ij. quæſt. vj.in additione. Adde do hac materia, quæ quidem lex ibi canonizata multùm videtur facere pro contraria opinione: ſed intelligo eam quando non fuit appellatio recepta à iudice, vel approbata à parte, nec petitio facta ſecundum formam d.cap.cordi. his enim duobus concurrentibus ſecus ſecundum dominum meum, & per Io.de Ligna.in c.interpoſita.de appella.Si enim diceretur fore neceſſariam nouam citationem: quid operaretur tunc prædicta appellati petitio: imò eſſet ſuperflua, ex quo idem deberet repeti, & de nouo cũ omnibus actis, & munimentis citari,vt eſt moris.Credo ergo ſi non veniat, vel mittat appellans ſufficienter, poſſe procedi in eius contumaciam per audientiam ad diffinitiuam ſententiam, ſeruata tamen forma, & modo procedendi traditis per glo. in capitul. ſæpè. ſuper verſi. ac ſi peremptis. & per Innoc.& Io.Mona.in capit. cordi. ſuperiùs alleg. Pro prædicta opinione facit vnum dictum Io. An. in c. Romana. de foro competen. ſuper verſ. voluntate.in nouel. libro vj.Sed pone quòd iudex nolit appellationem admittere: nunquid pars appellata poterit ipſam approbare? Dicit Hoſtien. in cap. ſæpè. ſuperiùs alleg. ſuper verſ. à parte. quòd ſic. & alleg. pro hoc cap. interpoſita. §. j. eodem titu. & meo iudicio reputo de hoc clarum text. in dicto cap. ſæpè. qui loquitur alternatiuè. Et credo per ſolam huiuſmodi appellationẽ cauſam appellationis, ſed non negotij principalis ad curiam deuolutam: ſed ſi petatur iuxta formam d. cap. cordi. tunc vtrunque negotium eſt deuolutum.

ADDITIO.

a Noua citatione. Et pro hoc vide in capitu. j. de electíon.libro ſexto. & hoc habet locum, cùm appellatur in beneficialibus, vt ibi. Sed quid dices in prophanis? Videtur quòd vna partium comparente debet alia de nouo citari. l. finali.

§.illud C.de tempor.appellatio. vnde textus in d. capitu.cordi. poteſt intelligi quòd partes inſtructæ debeant comparere ſuper appellationis articulo: ſed vt eo finito poſsit procedi in principali, noua citatio, & proceſſus requiritur. hoc vult textus in dicto capitul. cordi. ibi, dum dicit, quantum de iure poterit, & debebit ad hoc c. ſæpè.de appel.& quod ibi not.in glo. vt ſi lis.ſpeciale ergo videtur,cùm appellatur ab interlocutoria, vel grauamine, vt partes compareant cum actis & munimentis, & pro eis producendis non detur eis poſt primam comparitionem alia dilatio.quod an ſit ſpeciale cùm appellatur ad Papã,vel generaliter ad quæcunque, cogita.

EPITOME.

Appellatio alternatiua. vel diſiunctiua, vt puta ad Papam vel Archiepiſcopum ſeu Epiſcopum interpoſita in partibus valet & tenet.

SVMMARIA.

1 *Appellatio alternatiua an valeat Item diſiunctiua.*
2 *Vagari in incerto cũ alterius diſcrimine nemini licere.*

DECISIO XXXIII. aliàs 109.

1 APpellatio † alternatiua vel diſiunctiua interpoſita in partibus: puta ad Papam, vel ad Archiepiſcopum valet & tenet: prout not. Spe.tit.de appel.§. nunc tractemus. ver. ſed pone aliquis. & verſi. quid ſi dicat. licèt Ioann. Andr.in ca. ſi is cui. de offi.deleg. libr. vj. teneat contrarium de iure canonico, & Archid. in cano. ſi quis à iudice. ij.quæſt.vj.quia
2 † non licet cũ diſcrimine alterius vagari in incerto. ff.de iureiuran.l.ait prætor.de elec.c.ij.& c.vt quis duas. de elect. libr.vj.quam tamen quæſtionem pleniùs dominus Ioan. Andr. proſequitur in regula, in alternatiuis, in mercur. & ibidem decidit & malè: quia prædicta incertitudo, ſi qua ſit, reducitur ad certitudinem: cùm appellans appellationem prædictam coram vno de illis proſequi incipiat, & partem aduerſam citari faciat: per hoc enim ſatis certificatus eſt appellatus coram quo procedere debeat in huiuſmodi cauſa appellationis. Dominus Ioann. de Ligna. in cap. ſi duobus. de appellatio. dicit appellationem alternatiuam valere indiſtinctè de iure ciuili: quia lex dat iudicem immediatum, ſcilicet ſuperiorem. ff. de appellatio. l. Imperator. & C. eodem titu. l. præcipimus. Idem dicit cùm appellatur ad Epiſcopum, vel Archiepiſcopum: quia lex dat certum, vt ſuprà dictum eſt. In appellatione verò interpoſita ad Papam vel Archiepiepiſcopum dicit eam valere, ſi apponatur clauſula, reſeruata ſibi optione illius, quam proſequi velit, per l. v. §. ſi quis illud. ff. de verbor. obligatio. vel ſi certificet aduerſarium infra decendium quo potuit, & debuit appellare, ſecundum Ioann. Andr. vbi ſuprà. Subdit tamen dominus meus quòd Curia indiſtinctè admittit appellationem alternatiuam etiam ſine clauſula ſupradicta: quia in caſu magis veriſimiliter dubio alter-

bio alternatiua admittitur. de reſtitu. in integr. cap. conſtitutus. nec eſt neceſſe quòd infra decẽ dies fiat huiuſmodi electio, ſiue certificatio: quia cùm appellans eam proſequitur, eo ipſo elegit, & per citationem poſtea ſubſecutam aduerſarium certificat. arg. cap. pretereà. de dila. & clemen. cauſam. de elect. & clem. ij. vt lit. peo, ergo ceſſant omnes rationes ſupradictæ.

EPITOME.

Præſumptus contumax, qui non fuit perſonaliter citatus, vel apprehenſus à die ſententiæ infra decem dies auditur appellans, infra quod petens reſtitutionem non auditur.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutioni aduerſus ſententiam locum non eſſe, vbi appellationi locus ſit.*
2 *Rem dio ordinario vbi locus ſit, ad extraordinarium non eſt recurrendum.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 224.

1 SI † contra abſentem, & indefenſum, ac præ-
ſumptiuè contumacem feratur ſententia, &
ab ea non appellatur infra decendium à tem
pore, quo ſciuit eam latam computandum: non
poteſt infra illud idem tempus petere reſtitutio-
2 nem in integrum ad appellandum: † quia quã-
diu ſupereſt remedium ordinarium, non eſt re-
a currendum ad extraordinarium. ª ff. de minor.
l. in cauſæ. de off. iud. cap. ij. licèt aliqui allegauerint cap. ex literis. de in integ. reſti. pro contrario. quod tamen facit pro meo iudicio: quia illa puella propter deceptionem, & fraudem non fuit reſtituta per viam reſtitutionis ad appellandum, ſed per viam ſupplicationis ad audientiam, & totum negotium principale proſequendum. Per eundem modum tollitur contrarium etiam allegatum de c. cùm Bertoldus. de re iudic. quia ibi ex diuerſis cauſis, & præſertim propter iuſtã abſentiæ cauſam fuit reſtitutus aduerſus ſententiam iniuſtè: vel ſecundũ aliquos, nulliter cõtra abſentem promulgatam, & non fuit reſtitutus ad appellandum.

ADDITIO.

a Extraordinarium. Quando remedium extraordinarium ſimul concurrat cum ordinario: vide per Bart. in l. in prouinciali. §. ſi verò. ff. de noui oper. nũtiat. gl. in l. etiã. C. ſi tu. vel curat. interue.

EPITOME.

Si appellanti reſiſtit ius commune, non priùs reuocantur attentata, quàm ipſe appellans veritatem cauſæ ſuæ appellationis probauerit.

DECISIO XXXV. aliàs 234.

SI rector alicuius eccleſiæ parœcialis Epiſcopo alicui ſubiectæ appellat à ſua viſitatione, & procuratione, exprimendo, & allegando in ſua appellatione ſe exemptum per priuilegiũ apoſtolicum, vel præſcriptionem tanti temporis, &c. & petat reuocari quædam attentata per dictũ Epiſcopum poſt ſuam appellationem: licet attẽtata probet, ſed non probet prædictã exemptionem: huiuſmodi attentata non venient reuocanda. Nã ſiue dicamus prædictam appellationẽ iudicialẽ, ſiue extraiudicialẽ, quo nõ eſt à diffinitiua, veritas cauſæ ante huiuſmodi reuocationẽ eſt probãda. de reſcrip. c. ſignificauit. c. Rodulphus. & c. ſignificãte. de maior. & obe. c. dilecti. & ibi per Innocen. de appella. ca. dilecto. & ca. ex parte ſignificantibus, cum multis ſimilibus. ſed optimè & ibi clarus text. eſt hodie de appella. c. non ſolùm. §. fin. libr. vj. Pro hoc facit etiam dictũ Innocen. in c. ſolet. de ſenten. excommunica. lib. vj. videlicet quòd allegans ſe exemptum à iuriſdictione Epiſcopi, & petens ſe abſolui ad cautelã à ſententia excõmunicationis per Epiſcopum in eum prolata, non auditur, niſi doceat de exemptione ante omnia. licèt Ioan. And. in nouel. ibi variet: tamen dictum Innocen. tenet Rota: videlicèt quòd aliqualiter, licèt non plenè, debeat cõſtare de huiuſmodi exemptione antequàm abſoluatur, ne illudatur ordinariæ poteſtati: pro qua facit ius cõmune. & reſiſtit agenti, ſiue abſolutionẽ petẽti. arg. ca. ad decimas. de teſti. ſpo. lib. vj.

EPITOME.

Capitulum, vt circa. de elect. lib. vj. non extenditur ad illum, qui in ſua appellatione dixit ſe canonicè inſtitutum, & aduerſario ius non competere.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio c. vt circa. an recipiat interpretationem extenſiuam.*
2 *Appellans in cauſa beneficiali extra iudicium nullos obiectus ae incendo, an poſteà repellatur ab obiectionibus dandis?*

DECISIO XXXVI. aliàs 267.

SI poſſeſſor beneficij appellet in partibus extraiudicialiter aſſerens ſibi canonicè de illo beneficio fore prouiſum, & aduerſario ſuo nullũ ius competere: & quòd ipſum indebitè inquietat, & moleſtat, nihil obijciendo vel exprimendo in ſua appellatione in perſonam, vel in
formã, non repelletur ab obiectibus poſteà dan-
1 dis in Curia Nam † cap. vt circa. quia eſt à iure
exorbitans, & multũ pœnale, quòd excludat à iure iam quæſito. eſt reſtringendũ, & ſtrictiſsimè interpretandum. de elect. cap. ſtatutũ. libr. vj. de regu. iur. cap. quæ à iure. & cap. odia. eodẽ libro. Sed cùm prædicta conſtitutio arctet non tantũ appellantem, ſed appellatum, & crimina & defectus opponentem in perſonam vel formam, ad illam exactam ſpecificationem. & in caſu propoſito nihil opponitur: ſed tantũ appellatur à moleſtationibus, &c. ergo nec obſtat quòd videatur impugnare prouiſionẽ aduerſarij indirectè, in eo quod dicit ſibi nullũ ius competere in beneficio quod poſsidet. Nam eo ipſo quod dico mihi ius competere:

competere: per conſequens dico tibi nullum ius
deberi: quia duo vnam rem &c. de fide inſtrumé
to. capit. inter dilectos. de conceſſ. præbend. cap.
j. libro vj. Subintellecta igitur, & quæ de iure
inſunt exprimere non nocet. de iureiuran. capi.
quemadmodum. de electio. capitu. ſignificaſti.
de præbend. cap. ſignificatum. cum ibi nota. &
ff. de ſolu. l. cùm quis. & in decr. ij. de reſcriptis,
cum ibi no. Prætereà non ſufficit prouiſionem
impugnare, niſi propter hoc appellet: vt in cap.
j. de appella. lib. vj. At hic appellans prouiſio-
nem non impugnat, ſed pro cóſeruatione iuris
ſui appellat: ergo &c. licèt dominus Robertus
tenendo contrarium dixerit, quòd expreſſa no-
cent, non expreſſa non nocent. de procura. c. fin.
cum ibi not. & dixit quòd ita tempore domini
Inn. ſexti. & Vrbani quinti ſemper fuit obſerua
2 tum, quòd omnes † appellantes in cauſa benefi-
ciali extra iudicium etiam nullos obiectus in ap-
pellatione deducendo, vel exprimendo repellan
turab obiectibus poſteà dandis. & pro hoc alle.
vnam not. Io. Mo. in capitul. ſtatuimus. de elect.
ſuper ver. contingat. li. vj. quæ nihil facit, nec
obſtat meo iudicio: quia loquitur quò ad deuo-
lutionem cauſæ beneficialis ad Curiam, quæ de
ſui natura ſunt tractandæ ibidem: & leuiùs poſ-
ſunt ibi tractari, & diffiniri, quàm alibi: ſeruata
tamen forma clem. cauſam electionis. de elect.
& pro primo dicto fuit allegatum capitul. conſti
tutionem. in princi. eod. ti. in clemé. Nam ſi quis
appellat propter ius ſuum: licèt impugnet indi-
rectè ius partis aduerſæ: dummodò nil obijciat
in perſonam, vel in formam, non habet locum
conſtitutio, vt circa. quæ eſt multùm rigoroſa,
& ad occurrendum fraudibus inuenta: quæ ceſ-
ſat in caſu propoſito: ergo &c. Et ſi iudex dubi-
tet de aliqua fraude, vel malitia cótra nunc dan-
té obiectus: recipiat iuramentum de malitia. de
iura. calu. c. ij. lib. vj. in fin. de exceptio. c. paſtora
lis. ſecus verò ſecundum aliquos. ſi appellans ius
ſuum non deducendo, ſed ius partis aduerſæ im-
pugnando ab eius intruſione, vel non canonica
inſtitutione etiam in genere appellaret: niſi tunc
cauſas & circunſtantias huiuſmodi intruſionis,
vel non canonicæ inſtitutionis in appellatione
exprimat, repellitur poſteà ab obiectibus, &
cadit à iure ſuo. Clarè enim conſtat quòd non
pro iure ſuo tuendo, ſeu conſeruando, fortè quia
nullum ius habet: ſed ius alterius impugnando
directè appellat. Secus verò ſi indirectè: vt in cle-
menti. conſtitutionem. ſuperiùs alleg.

EPITOME.

Appellatus ſi poſt appellationem, & terminum aſsigna a
tum appellanti commiſsionem impetret, vigore eius
procedatur in cauſa, validus eſt proceſſus, dummodò ap-
pellans procedat de diligentia ſua.

DECISIO XXXVII. aliàs 295.

SI appellatus poſt terminum aſsignatum ap-
pellanti ad proſequendum impetret com-
miſsionem, vigore eius vſque ad conclu- a
ſionem in cauſa procedatur: & poſteà appellans
doceat de diligentia proſecutionis per eum fa-
cta infra terminum præfixum ſibi, Dixerunt o-
mnes Domini cócorditer valuiſſe, & valere pro
ceſſum habitú vigore commiſsionis antedictæ.
Ratio, quia ex quo appellatio prædicta non fuit
deſerta, vtraque pars poterat eá proſequi, per c.
oblatæ. & c. ſæpè. & c. ex inſinuatione. de appel-
lat. & ſic diligentia appellati proſit appellanti.
C. de appellationib. l. eos. de quo tamen vide de-
ciſ. 7. ſuprà eod. titu nec tunc habet locum cle-
men. ſi appellationem. de appellatio.

EPITOME.

Attentata poſt appellationem extraiudicialem per iu-
dicem, vel per partem non ſunt reuocanda per modum
attentati, antequàm intimetur eiſdem.

DECISIO XXXVIII. aliàs 309.

a ATtentata [a] per iudicem, vel partem poſt
appellationem extra iudicium interpoſi-
tam ante notificationem eiuſdem eis fa-
ctam non veniunt per modum attentati reuocan
da, propter iuſtam cauſam ignorantiæ: & quia
de nulla temeritate redargui potuerunt. arg. cle.
ij. vt lit. penden. & alleg. not. Ioan. Mo. in cap.
cupientes. de electio. ſuper verſicul. à gratia. lib.
vj. Cui videtur multùm obſtare quoddam dictú
Innocen. in capitul. dilectis. ſuper ver. innotue-
rit. de appella. vbi dicit expreſsè, quòd appellás
in abſentia iudicis etiam ante notificationem ſibi
factam ita eximitur à iuriſdictione iudicis à quo
appellauit, ſicut ſi in eius præſentia appellaſſet.
alleg. cap. paſtoralis. eod. titu. & ij. quæſt. ſexta.
can. biduú. cuius dictum modifica, & intellige
iuxta not. per Arch. in cap. appellatio. ſuper ver
ſicu. iudici. eod. titu. lib. vj. Concedatur dictum
Innocen. quò ad traſlationem iuriſdictionis. Nó
ſequitur ergo quòd hoc ſolùm ſufficiat quò ad
reuocationem attentatorum, in quo articulo o-
portebit appellantem probare duo: videlicèt, ſe
ex cauſa probabili appellaſſe, & veram cauſam
appellationis fuiſſe, vel eſſe, vel ſaltem illam ſe
propoſuiſſe corá iudice à quo appellauit, & ob-
tuliſſe ſe ad probandum, & non admiſſum fore.
de appel. c. interpoſit. i. de teſti. cap. ex parte Adę.
& hæc duo etiam habet probare appellans quò
ad tranſlationem iuriſdictionis. intelligas effe-
ctualiter: prout not. per Io. Mo. & Archid. in
c. romana. de app. §. quid ſi obijciatur. ſuper verſ.
an ſit vera. lib. vj. Pro concluſione faciunt nota.
in c. ſi poſtquàm. de elect. per Io. And. & Io. Mo.

ADDITIO.

a Attentata. Adde j. eod. tit. deciſ. 44.

EPITOME.

Appellatio præſumitur infra decem dies à die notitiæ
appellantis interpoſita: attamen facta poſt decem dies
à tempore grauaminis cauſam beneficialem non deuol-
uit: ſed facta infra decem dies à die ſcientiæ ſic.

DECISIO XXXIX. aliàs 316.

a SI poſſeſſor [a] beneficij appellat extra iudici-
um à publicatione quorundam proceſſuum
aduerſarij

aduerſarij ſui impetrantis apoſtolici: quos quidem proceſſus, & eorum publicationem dixit ei à decem diebus proximè præteritis citra ad notitiam ſuam perueniſſe: dubitatur vtrùm præſumi debeat prædictam appellationem poſt, vel infra decem dies interpoſitam fuiſſe? In quo dubio Domini erant varij. Aliqui dicebant ipſum præſumendum decima die præterita notitiam dictorum proceſſuum habuiſſe: & tunc decendium incepiſſe ad appellandum, & ſic poſt decē dies appellatum fore & nulliter. alle. c. concertationi. de appel. lib. vj. Alij aſſerentes contrariū allegabant pro ſe cap. licet. de proba. & ea quæ ibi not. Nam aliud eſt dicere à decem diebus citra: ad cuius verificationem ſufficit quòd vna die ex decem diebus ſciuerit: ſecus ſi adderetur
b copula, & [b] citrà. quæ denotat continuationem temporum & dierum: & vt res potiùs valeat, quàm pereat. de verb. ſig. c. abbate. attento etiā quòd de facili cauſæ beneficiales ad curiam deuoluuntur: quia meliùs ibi quàm alibi expediuntur. Dicebant Domini iſtud de æquitate melius interpretandū fore infra decendium fuiſſe appellatum: præſertim cùm nedum à prouiſione facta, ſed etiam facienda, & ſic à futuris grauaminibus in cauſa beneficiali poterit appellari, quod eſt in illis ſpeciale. de elect. c. qui contra certam. lib. vj. Fuit finaliter per omnes concluſum meliùs, & tutiùs fore partem aduerſam, videlicet appellatam citari de nouo: cùm idem Auditor haberet commiſſionem de ſpeciali mandato cum poteſtate citandi in Curia & extrà, ne proceſſus poſteà ruerent: quia vbi deeſt fundamentum, nihil ſuperædificari poteſt. j. quæſt. j. can. cū Paulus. de preſ. non bap. c. veniens. quod eſt citatio. de proba. c. quoniam. ij. quæſt. j. nos in quēquam. de conſti. cap. eccleſia. de maio. & obe. cap. inter quatuor. de cau. poſ. c. j.

ADDITIONES.

a Si poſſeſſor. Francus in c. concertationi de appel. libr. vj.

b Copula &. An aliquādo ponatur pro id eſt, vide Alexan. de Imo. conſi. xxij. in ij. & iij. coll. in j. volu. vbi ponit etiam de alienatiua vel item in conſil. cxx. in ij. col. in j. volu. vbi ponit an copula capiatur pro vel, & in conſi. xlviij. in ij. col. in fi.

EPITOME.

Si iudex à cuius diffinitiua appellatur, appellationi deferat: & poſt triduum terminum ad proſequendū præfigat, valet talis præfixio.

SVMMARIA.

1 *Terminum ad proſequendam appellationem an & quando iudex poſſit ſtatuere.*

2 *Appellatur à diffinitiua ſententia etiam extraiudicialiter.*

DECISIO XL. aliàs 356.

SI appelletur à diffinitiua ſentētia: & Auditor deferat appellationi: & per treis dies poſteà
1 præfigat terminum † decē dierum ad proſequendum. Fuit dubitatum vtrùm valuit huiuſmodi termini præfixio? Hoc eſt quærere: vtrùm iudex poſtquàm detulit appellationi potuerit terminū ad proſequendum ſtatuere. quæ quidem quæſtio ſatis ruminatur per Ioan. And. in nouel. in cap. cum appellationibus friuolis. ſuper ver. iuriſdictionē. de appellatio. lib. vj. Et dicit aliquos Docto. quos nominat, tenere quòd non: quia per delationem huiuſmodi tam acceſſoriū, quàm principale negotium videtur in ſuperiorem tranſfuſum. extrà de app. c. dilectis filijs. §. prætereà. nec eſt appellans ſine termino: quia ſtatim habet terminū iuris. extra de appel. c. cùm ſit. & videtur tenere hanc opinionē Genze. in cle. j. de appel. Io. And. breuiter in loco quo ſuprà, tenet expreſsè contrariū, allegans multas rationes, & tandem clarum textum pro ſua opinione in cap. cordi. §. poſt hoc. ibi, poſtquàm fuerit appellatum & appellationi delatū. de appel. lib. vj. & ibi videtur hoc idem tenere Io. And. in nouel. Hoſti. & Archi. allegat etiam Io. And. tex. vnum pro ſe, videlicèt glo. ordinariā Ber. in c. ij de matri. contract. cōtra interdic. eccle. in iiij. glo. vbi alleg. decre. ſæpè. de appell. quæ bene facit. Nam ibi litera loquens de dilatione iudicis, ſubdit poſteà de termino, ſicut in d. c. cordi. §. poſt hæc. & in clem. j. de appella. vbi videtur Pau. innuere quòd deferre, & terminū præfigere ſint actus iudiciales, & debent ſimul & non diuiſim expediri: cuius opi-
2 nio non ſeruatur. Nam extraiudicialiter † etiam à diffinitiua ſententia appellatur in domo, vel in camera: & dantur apoſtoli reuerētiales: & defertur appellationi: nec requiritur partis vocatio, quæ eſſet neceſſaria, ſi eſſent actus iudiciales. ij. quæſt. j. can. nos in quenquam. de conſti. c. eccleſia. de maio. & obe. c. inter quatuor. cum ſi. & in hanc partem, videlicet opinionem Io. And. & ſequacium, declinauerunt omnes Domini, & etiā ego, licèt pro concord. Docto. allegaueram dominum & patrem meum dominum Io. de Ligna, qui videtur diſtinguere, & cōcordare prædictas opi. ſic. Aut iudex deferens ſtatim præfigit terminum appellāti ad proſequendum, & poteſt: & ſic dixit intelligēdū d. c. ſæpè. & d. c. cordi. §. poſt hoc. aut ex interuallo terminum præfigat, & nō poteſt: & ſic dixit intelligendā opin. contrariam.

EPITOME.

Pendente termino ad dandum apoſtolos ſuper appellatione ante diffinitiuā iudex impetrari nō poteſt: quoniā apoſtoli ſunt pars appellationis.

DECISIO XLI. aliàs 357.

FVit dubitatum ſi appelletur à diffinitiua, & antequā Auditor det apoſtolos, & terminū præfigat ad proſequendū, pars appellās porrigat Vicecācellario vnā ſcedulā pro commiſſione in dicta cauſa appellationis obtinēda, ſi iudex poſteà appellationi deferat, & terminum decem dierum, vt eſt moris, præfigat ad proſequendū, infra quem terminum prædictus appellans confiſus de ſua prima diligentia, nullam aliam facit:

facit: verũ ſufficiat ſibi illa prima, ad hoc quòd non dicatur huiuſmodi appellatio deſerta? Dicebant omnes me ſolo excepto, quòd ſic. Nam ex quo ius huiuſmodi appellationi defert, & terminum ſtatuit: vt ij.q.vj.can. biduũ. & de appella. capitul. cùm ſit. ſtatim potuit proſequi. de appel. c. oblatæ. & c. ex inſinuatione. de confir. vti. vel inuti. capitul. bonæ. imò poſſet commiſsionem ante dationem apoſtolorum ſuper dicta appellatione impetrare. hoc verum de appellatione à diffinitiua: ſecus verò ſi ab interlocutoria, vt in noua cõſtitutione domini Gregorij Papæ xj. Prætereà ſi debitor ſoluat ante terminum videtur liberatus. meliùs eſt igitur præuenire, quã præueniri. Cùm igitur iſte præueniendo terminũ fecerit diligentiã ſuam, meritò à negligentia, quæ deſertionem induxit, debet excuſari. Mihi verò ſalua correctione videbatur contrariũ, & moueor, ac præſuppono quòd apoſtoli ſunt pars appellationis: vt in d.c. cordi. & in c. ab eo. de appel. lib. vj. intantũ quòd ſi petiti debitè non fuerunt, reputabitur non appellans: vt in dict. c. ab eo. & clemen. quamuis. eod. ti. Modò autem aut fuerunt apoſtoli petiti per verum appellantem, aut non. In primo caſu, ſi fuerunt petiti, & terminus ad dandum & recipiendum apoſtolos per iudicem præfixus, ante dationem eorundem nihil potuit, vel debuit fieri per partem vel iudicem, cuius officium pendente termino conquieſcit. de appellat. capitul. ſignificante. In ſecundo caſu, ſi non fuerunt petiti, non reputabatur adhuc appellans: ergo ſuper eo quod non erat in rerum natura, nihil poterat fieri, vel impetrari. de deſpon. impub. cap. ad diſſoluendum. cum ibi alleg. Præterea iudex habet poteſtatem à lege abbreuiandi terminum iuris ex cauſa datum ad proſequendum: vt in cap. cùm ſit. & c. oblatę. de appellationi. quod quidem beneficiũ legis pars ſibi auferre non potuit. de reg. iur. cap. indultũ. cum ſimi. quod ſibi in præmiſſo caſu auferretur: cum ſui termini præfixio nil operaretur, quæ eũ ratificatione ſententiæ operatur & eius executionem, vt in prædictis iuribus. ergo &c. fruſtrà enim terminus ad proſequendum daretur, ſi iam eſſet proſecutus, & valeret prædicta huiuſmodi proſecutio: quæ quia facta eſt, cùm non potuit, nec debuit: & quando potuit & debuit, eam non fecit: pro nulla reputari debebit. de appella. cap. dilectis. §. præterea. nullũ enim & inutile æquiparantur in iure. de transla. epiſcop. capit. inter corporalia. Cùm igitur infra terminum ſibi ſtatutum ab homine, qui præueniri non poteſt: vt in d. cap. oblatæ. nullam diligentiam de proſequendo ſuam appellationem fecerit: fecit ergo appellationem ſuam deſertam, & firma & rata manſit iudicis ſententia: vt in dictis iuribus, cap. cùm ſit. capitul. oblatæ. capitul. reprehenſibilis. & cap. perſonas. de appel. nec excuſat eum ſua diligentia, quæ, vt ſuprà probatum eſt, nulla fuit ergo nil rationale poterat ad hoc agi. Sed quod irrationabiliter actum erat, prudenter & iuſtè debebat reuocari & emendari: & ſic denuò debuiſſet diligentiam ſuam infrà terminum ſibi ab homine præfixum alium Auditorem impetrãdo feciſſe. de accuſat. capitul. qualiter. j. de elect. cap. noſti. quod potuit voluit, quod voluit adimplere nequiuit. de offi. dele. c. cùm ſuper.

EPITOME.

Camerarius vel eius Auditor non poteſt ſe intromittere de cauſis extra Romanam Curiam ad Papam per appellationem deuolutis.

DECISIO XLII. aliàs 336.

SI à iudice in Campania appelletur ad Papam, vel eius officiales: Auditor cameræ de huiuſmodi cauſa appellationis ſine ſpeciali mandato, ſeu ſine ſpeciali commiſsione non poteſt ſe intromittere: quod ſi fecerit, totus proceſſus ipſius eſt irritus atque nullus, tanquã à non ſuo iudice factus. de iudi. c. at ſi clerici. & l. ſi quis ex aliena. ff. e. ti. cauſæ enim appellationũ quarumcunque ab extra ad ſedem apoſtolicam interiectarum, conſueuerunt, & ſolent in Palatio apoſtolico per dominum Vicecancellarium committi, & tractari: nec de his poteſt ſe dominus Auditor cameræ intromittere: quia nec eſt Auditor nec officialis Papæ, ſed Auditor cameræ & camerarij. Et quemadmodũ Camerarius de huiuſmodi cauſis per appellationem ad curiam delatis ſe non poſſet intromittere, ita nec eius Auditor. de reſcriptis. capit. ſuper literis. in fine.

EPITOME.

Cauſa ſemel in curia deuoluta ibi ſemper remanet tractãda: & ſi econtrà appelletur ab executione proceſſuum, licet ipſi appellationi non detulerit pro confirmatione ſuorum iurium, nihilominus eam proſequi poteſt.

DECISIO XLIII. aliàs 321.

SI appellatus in cauſa beneficiali poſt & contra appellationem contra eum, & à ſuis proceſsibus in partibus interpoſitam, & ſibi legitimè intimatam: facit nihilominus per ſuos executores continuare proceſſus, à quibus extitit appellatum excommunicando, & aggrauando: & poſteà vigore dictę appellationis cauſam in Romana curia obtineat committi contra ſuum aduerſarium, Fuit dubitatum vtrùm vigore huiuſmodi commiſsionis, & appellationis poſſet contra abſentem appellãtem procedi? Cauſa dubitandi fuit: quia videbatur quòd ex quo appellationi prædictę non detulit: imò contra eam plura attentauit, quòd ex ea ſe intromittere nõ debuit, neque potuit. per cap. an ſit. de appella. & de election. cap. bonæ memoriæ. magis videbatur etiam iuri ſibi quæſito ex prædicta appellatione, videlicet quo ad deuolutionem cauſæ, quantum ad ſe tacitè renuntiaſſe, veniendo contra eam. arg. capitul. ex parte. de reſcrip. Fuit dictum & concluſum per omnes Dominos contrarium. Nam ex quo ſemel cauſa fuit legitimè ad ſedem apoſtolicam deuoluta, ſemper manſit ibidem tractanda: quæ quidem deuolutio per huiuſmodi tacitam renuntiationem non ceſſat: imò nec per expreſſam, niſi ea interueniãt, quæ leg. & not. ac habentur in cap. quamuis. de elect.

decelec.lib.vj. Nec ob. quod dicitur, quòd illi nõ detulit: ergo ſe ex ipſa iuuare nõ debuit quò ad illum effectum: videlicèt quò minus poſsit ius ſuum proſequi, deferre non tenebatur: maximè ſi expreſſa in appellatione contra eum interpoſita erant friuola, & non vera. Et ideò quicquid per ſuos executores fiebat, totũ factum fuit pro tuitione & defenſione iuris ſibi quæſiti, cuius effectus per appellationem extraiudicialem impediri non potuit. prout legi. & not. in c. conſtitutus. de appel. & ibi per Inno. & ideò non
a poteſt dici innouatio:[a] quia fuit iuris ſui antiqui continuatio, & conſeruatio. arg. c. ij. vt lit. pen. nec fortè illa reuocarentur per modum attentati, niſi probaretur veritas cauſæ appellationis huiuſmodi extraiudicialiter, & ante diffinitiuam interpoſitæ. arg. eorum quæ leg. & not. in c. non ſolùm. §. final. de appel. lib. vj. & in cap. ſi poſtquàm. de electi. eod. lib. Dum igitur videbat ſe non poſſe proficere in partibus per continuationem, & aggrauationem proceſſuum, habuit recurſum ad proſecutionem appellationis nõ ſuæ, ſed partis aduerſæ, ſibi tamen intimatæ, per quã tota cauſa fuit ad Curiam translata: vt in c. ſtatuimus. de elect. libr. vj. iuncta clemen. cauſam. eod. titu. cui priuilegio ſeu translationi per prædicta renuntiare non potuit. Non obſtat cap. an ſit. quod loquitur in appellante, qui propriæ ſuæ appellationi non detulit. At hic loquitur in appellato: ergo non obſtat d. c. bonæ memoriæ. Nam ibi fuit per vtranque partem appellatum, & neutra partium deferebat appellationi alterius: & ſic paria delicta, &c. de adul. ca. intellteximus. Prætereà ibi appellatio maioris partis capituli poſtulantis Epiſcopum Vormacienſ. & appellationem interponentis, ne minor pars ad electionem aliam procederet, poſtulatione eorũ non caſſata fuit friuola manifeſtè: quia notoriè conſtabat poſtulationem huiuſmodi factam per impreſsionem: & ſic remanſit tota poteſtas penes partem minorem, quæ poſt poſtulationem, & electionem prædictas elegerat in Archiepiſcopum Præpoſitum ſancti Petri: & ante huiuſmodi poſtulationem etiam appellauerat, ne ſine eis propter iuſtam cauſam timoris quam habebant, ad electionem aliquam procederent: qua tamen appellatione non obſtante maior pars proceſsit in negotio electionis ſpreta minori parte: & poſtulauit Vorm. ad inſtantiam ducis Sueuiæ tunc in Romanorum Regem electi in Archiepiſcopum Maguntinen. & appellauit vt ſuprà dicitur: & quia maior pars non detulit appellationi minoris partis: ergo nec minor pars, apud quam reſidebat tota poteſtas eligendi, non tenebatur appellationi maioris partis deferre. per regulam r. quia fruſtra legis auxilium. &c. de vſur. c. quia fruſtra. cum ſimilibus ibidem alleg.

ADDITIO.

a Innouatio. De innouatione, vide deciſ. 25. incip. ſi reus & poſſeſſor. ſ. de reſcrip.

EPITOME.

Attentata poſt & contra appellationem à grauamine non reuocantur: niſi priùs conſtiterit de grauamine, vel quòd appellans ſe illud obtuliſſe probaturum.

SVMMARIA.

1 *Attentata contra appellationem quando reuocari debeant.*

2 *Deſiſtere à ſua iuris proſecutione nemo cogi poteſt.*

3 *Præſumptio non habet locum pro veritate cauſarum in appellatione extraiudiciali expreſſarum: ſed probandæ ſunt.*

Intellectus cap. interpoſita. de appel.

4 *Facta poſt appellationem in cathedralium vel regularium electionibus emiſſam, ipſo iure nulla ſunt.*

DECISIO XLIIII. aliàs 344.

Licèt in cauſa beneficiali extraiudicialitèr contra aliquem impetrãtem apoſtolicum: putà à gratia & proceſsibus ſuis appelletur: ſibiq; huiuſmodi appellationi intimetur: & ipſe poſt & contra huiuſmodi appellationem nihilominus ius, ſiue gratiam ſuam proſequendo aliqua faciat, & attentet: puta apprehendendo poſſeſsionem, abſque tamen violentia recipiendo fructus, & alia iura beneficij ſui excedendo, ſecundum omnes Dominos, præmiſſa
1 † non ſunt per modum attentati reuocanda, niſi ante omnia cognoſcatur, & doceatur de veritate cauſæ appellationis. Ratio eſt, quia quando appellatur ante diffinitiuam: regulare eſt non reuocari attentata poſt appellationem, niſi in euentum cauſæ appellationis de appel. non ſolùm. §. illa. libr. vj. Stemus igitur regulæ, vtile per inutile non vitiatur. C. de appel. l. præcipimus. Præterea quando quis ius ſuum proſequitur, ipſum continuat & conſeruat, non innouat: ſed totum quicquid facit, hoc fit ad tuitionem & conſeruationem iuris ſui anteà quæſiti. vt lite pendẽ. c. ij.
2 Nullus † enim tenetur, vel debet dimittere ius ſuum, vel deſiſtere à proſecutione, & continuatione ſui iuris, vel poſſeſsionis ſuę, propter aliquam contradictionem vel appellationem: imò deſiperet, qui hoc ſaperet: vt not. Innoc. de maior. & obe. c. dilecti. & in c. venerabili. de cenſi. & de his quę fi. à ma. par. ca. c. j. Ratio, quia nemini facit iniuriam, qui vtitur iure ſuo. de elect. ca. cùm nobis olim. & ca. cùm eccleſia Vulterana. poterit etiam dicta appellatio eſſe friuola, cui deferre non tenebatur. de appel. capitu. cum appel-
3 lationibus friuolis. lib. vj. nec vnquam † pro veritate cauſarum in appellatione extraiudiciali expreſſarum pręſumitur, niſi earum veritas probetur: vt in d. c. non ſolùm. & c. Romana. §. cùm verò. eod. tit. & lib. Hoc verum, niſi appellans cauſas per ipſum antè propoſitas obtuliſſet ſe probaturum: vt in cap. interpoſita. de appel. quæ dec. & conſimiles poſſunt intelligi de appellatione iudiciali, & non extraiudiciali. Veruntamen ſi dicamus, & intelligamus eam loqui in appellatione extraiudiciali: tamen non comprehendit caſum noſtrum, in quo non fuit facta huiuſmodi oblatio: ſed vbi foret facta, tunc quò ad translationem iuriſdictionis, & quò ad reuocationem attentatorum ſufficit hæc duo probare: ſcilicèt quòd propoſuerit grauamen, & illud obtuliſſe

legitimè probaturum, licèt non probet veritatem cauſæ in appellatione expreſſæ. Rationem vide per Io. Monach. & adde in c. Romana. ſuperiùs alle. ſuper ver. an ſit vera. Nec obſtat ca. ſi poſtquàm. de elect. lib. vj. quia hoc eſt ſpeciale
4 contra regulam antè dictam, vt † in electionibus cathedralium, vel regularium eccleſiarum quicquid factum fuerit poſt, & contra appellationé etiá extraiudicialem ex cauſa probabili emiſſam, ſit nullum ipſo iure: ſecus verò in electionibus inferiorú eccleſiarum ſecundú Ioan. And. Io. Mo. & etiam Archid. ibidem. vide de hac concluſione aliqualiter, ſed non ita plenè ſuprà dec. xxxviij. eodem tit. quam concluſionem intelligas ſanè: videlicet de attentatis ante impetrationem commiſſam ſuper dicta appellatione: quia ſi cauſa appellationis eſſet commiſſa alicui Auditori in Palatio, vel alibi, manus executorú ſtatim eſſent clauſæ. per c. vt noſtrum. de appel, & ca. quamuis. de elect. lib. vj.

EPITOME.

Si in partibus ab executione trium ſententiarum, vel vnius, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cauſis rationabilibus expreſsis appelletur, Iudex tamen in curia inhibere non poteſt, niſi poſtquàm ſibi de illorum veritate conſtent.

SUMMARIA.

1 *Appellari ab executore nõ niſi modum excedat, poſſe.*
2 *Appellatio extraiudicialis probanda eſt, antequam iudici a quo appellatum eſt, inhibeatur.*

DECISIO XLV. aliàs 346.

SI appelletur in partibus ad Papam ab aliqua executione trium ſententiarum diffinitiuarum latarum in curia, vel vnius ſententiæ, quæ aliàs in rem tranſiuiſſet iudicatam, pro eo quod prætenditur de poteſtate dicti executoris non conſtitiſſe, neque conſtare: & ſi conſtare poſſet dicitur, quòd modum ſuæ poteſtatis exceſsit: & quòd dictæ ſententiæ fuerunt per falſa inſtrumenta latæ: & cómittatur cauſa huiuſmodi appellationis alicui Auditori ſacri Palatij: & petatur ante omnia inhiberi prædicto executori, ne ad vlteriorem executionem procedat huiuſmodi inhibitio, niſi aliqualiter de præmiſsis in appellatione expreſsis conſtiterit, non eſt aliquatenus cócedenda. Ratio propter veriſimilitudinem duorum primorum grauaminum in ap-
1 pellatione expreſſorum. Tum † quia regulariter ab executore non poteſt appellari, niſi modum excedat; quem excedere non præſumitur, niſi doceatur. de appella. cap. nouit. de re iudi. cap.
2 quod ad conſulationem. vbi de hoc. Tum † quia huiuſmodi appellatio eſt extraiudicialis: quæ verificari debet antequàm inhibeatur iudici à quo eſt appellatum: vt de appel, capit. interpoſita. & c. non ſolùm, §. fin. libr. vj. Tum quia certa cauſa eſt in appellatione expreſſa, videlicet, quòd ſententiæ fuerunt latæ per falſa inſtrumenta, tangit nullitatem ipſarum trium ſententiarum, quæ non impedit earum executionem: de re iudi. c. vt calumnijs. in clement.

EPITOME.

Tenet appellatio à diffinitiua, cui delatum eſt, & terminus præfixus: quamuis apoſtoli petiti fuerunt, non tamen inſtanter.

SUMMARIUM.

1 *Appellatio eius qui appellauit, & cui iudex apoſtolos dedit, licèt non inſtanter petierit, an valeat?*

DECISIO XLVI. aliàs 351.

1 SI † appelletur à diffinitiua, & appellans petat apoſtolos, licèt non inſtanter, ſi tamen iudex incontinenti deferat huiuſmodi appellationi, & terminum ad proſequendum præfigat, quem appellans acceptat, valebit, & tenebit huiuſmodi acceptatio, & appellatio: non obſtat quòd apoſtoli cum inſtantia debita non fuerunt petiti ſaltem vnico contextu, iuxta formam clemen. quamuis rigor. de ap. Ratio, quia petitio apoſtolorum cum tantis inſtantijs ideò debet fieri, vt iudici debitus honor deferatur: & ipſe moueatur ad reuocandum grauamen, ſi grauauit: quod fortè non faceret, ſi talis inſtantia nõ fieret: quę ratio ceſſat, ex quo detulit, licet etiam appellatio friuola fuerit. de appella. cap. cum appellationibus friuolis. libr. vj. Superfluum enim eſſet apoſtolos datos iteratò petere cùm iam dando & deferendo iudex eſſe deſierat, nec eos amodò dare poſſet: vt in dicto c. cum appellationibus friuolis. Prò hac concluſione facit optimè quoddam dictum Inno. recitatum per Archi. in cap. cordi. de appellationib. ſuper verſicul. de partium, libr. vj. modicum ante fin.

SUMMARIA.

1 *Victor poteſt ab omiſsione condemnationis expenſarum appellare, & denuò illas petere.*
2 *Expenſa poſt litis conteſtationem facta non veniunt iure actionis exigenda, ſed officio iudicis.*
3 *Appellari non poteſt ab ijs, quæ iudicis arbitrio relinquuntur.*
4 *Actori licere non debet, quod reo nõ licet: & ecõtra.*

DECISIO XLVII. aliàs 353.

a SI Auditor ferens diffinitiuã ſententiam * pro actore, & contra reum non cõdemnat ipſum in expenſis non petitis per actorem in libello: ſi actor habens ſententiam pro ſe ab huiuſmodi omiſsione condemnationis expenſarum appellet: Fuit reuocatum in dubium, vtrùm appella-
1 tio † teneret: & an in cauſa appellationis prædictus appellans poſſet de nouo petere expenſas, & agere ſuper illis? Super quo Domini erant varij. Aliqui dicebant quòd nõ teneret appellatio. per l. omné honoré. C. quádo prouocare nõ eſt nece. Tum etiá, quia non erant petitæ in libello: & iudex ideò nõ grauauit, ſi in illis nõ condemnauit: quia ſecundú formã libelli, & c. de accu. c. qualiter & quádo. de ſimo. c. licet Hely. Et ſi dicatur,

quòd

2 quòd non erat neceſſe eas peti in libello : † quia
omnes expenſæ quæ poſt litem conteſtatam ac-
cidunt, veniunt ex officio iudicis, & non iure
actionis : vt in l.ædiles. §. ſciendum. ff. de ædi.
edic. & nota.per Innocen.in ca.finem.de do. &
contu. & in c.ſæpè.de appel.& per Spe. titu. de
expen.§.nunc de expen.ver.hoc quoque notan-
dum. & ideò iudex poterat condemnare, vel
non condemnare.per l.non quicquid.ff. de iudi.
& de offi.dele.c.conſuluit.& ideò ſi condemna-
tionem expenſarum omiſit appellare non po-
3 tuit.Nam in ijs quæ † iudicis arbitrio b relin-
b quuntur, appellari non poteſt : vt not.Spe.titu.
de off.iud.§.impedit. Alij & maior pars,de quo
rum numero ego eram, tenebant & dicebant cō-
trariū: videlicet quòd appellare, & expenſas in
quibus primus iudex non condemnauit, petere
potuit. Mouebantur: quia regulariter victus vi-
ctori de iure cōmuni debet condemnari in ex-
penſis: vt l.properandum. C.de iud. de pœnis. l.
calumniam. Et licèt ſecundùm vnum intellectū
l.omnem honorē. quando victus non appellat,
victor ab omiſsione condemnationis expenſarū
appellare non poterit : tamē ſecundū maiorem
partem ſi victus à ſententia contra ſe lata appel-
lat, victor etiā appellare poterit. Nā vtraq; pars
à ſentētia appellare nō pōt.de teſta.c.Raynutius.
& c.Raynaldus.& pro hoc alle. vna not. Ber. in
c.ſignificauerunt.de exce.ſuper ver. abſoluitur.
quæ reprobatur ibidem per Abba. & etiam per
Spe.tit.de app.§.in quibus.ver.xxxiiij. vbi Spe.
aliter prędictā l.omnē honorē.intelligit, dicens
quòd victus ſi appellet, tunc victor appellare nō
poterit pro eo tantū quod iudex nō adiudicauit
ſibi expēſas : vel quòd adiudicauit inſufficiēter.
& pro hoc alle. l.omnē honorem. & nota.per eū
ti. de expen.§.poſtmodum.ver.illud quoque. Si
verò victus non appellat : tunc victor appellare
poterit : vt ipſe nota. in ver. ſed quid ſi victus.
Ratio diuerſitatis eſt ſecundùm eū. Nam quan-
do victus appellat, tunc victor etiam ſine qua-
cunque appellatione expenſas,& omnia alia pe-
tita in prima inſtantia petere , & proſequi pote-
rit.per l.per hanc.C.de tempor.appel.de fide in-
ſtru.c.cùm Ioan. fruſtrà igitur tunc ipſe appella-
ret , ex quo ex appellatione partis aduerſæ ſe iu-
uare poterit, & illud conſequi , quod ex ſua. de
appella.c.oblatæ. & dehoneſtat iudicem qui eū
honorauit: vt in d.l.omnem honorē. At vbi vi-
ctus non appellaret, ſi ipſe victor etiam appella-
re non poſſet: expenſas ſuas nunquam recupera-
ret: ſicq; ſibi magnum præiudicium fieret ex fa-
4 cto aduerſarij ſui, quod eſſe nō debet. non † enim
debet licere actori, quod reo non licet , & cōtra.
de mu.peti.c.j.& ij.de reg.iur.c. non licet. li.vj.
Concludendo igitur dicitur quòd id ſeruat Cu
ria, & quòd hæc eſt mens prædictæ l. remittens
ad not.per eum, quæ modicum ad hoc faciunt,
ti.de expen.§.nunc videndum.ad fi.

ADDITIONES.

a Diffinitiuam ſententiam. Adde Felyn.in c. ſigni-
ficauerunt.de exceptio.Cardin. in elem. ſæpè.§.
fin.penult.quæſt. decimò ſeptimò quæritur.

b Iudicis arbitrio. Secus eſt quando aliquis iu[dex]
ex officio ſuo facere poteſt, & non vult facere:
quia tunc appellari poteſt.vt habetur per Felyn.
in cap.per tuas.col.iij.verſi. item inquantùm di-
cit hic glo.extrà de teſtibus.

EPITOME.

A ſententia nulla appellatur: vt in vim talis appellatio-
nis poteſt appellatus proſequi nullitatem ipſius.

SVMMARIA.

1 *Appellatione facta à ſententia ipſo iure nulla, an de-
ſerta appellatione debeat ſuper huiuſmodi appellatio-
nis deſertione pronuntiari?*
2 *Appellatio interpoſita ad Papam treis habet effe-
ctus.*
3 *Appellatione facta à ſententia nulla poteſt appella-
tus in vim talis appellationis proſequi nullitatem.*

DECISIO XLVIII. alias 361.

1 FVit dubitatum vtrùm ſi appelletur † à diſ-
finitiua ſententia, quæ eſt ipſo iure nulla
& deſeratur appellatio, poſsit , & debeat
pronuntiari ſuper deſertione huiuſmodi appel-
lationis? Et videbatur aliquibus Dominis quòd
non: quia ſicut non tenebatur à ſententia , quæ
eſt nulla appellare: vt de re iudi.c.j. ita nec tene-
batur proſequi.fruſtrà enim proſequeretur, cùm
nullum effectum operaretur.de offi.deleg.c. cùm
contingat.de appel.c.qua fronte. Ad hoc reſpon
2 debatur quòd prædicta appellatio † treis effe-
ctus operari poterat. Primò cauſam ad curiam
deuoluebat, nedum appellationis, ſed totius ne-
gotij principalis : maximè ſi delatum erat per
iudicem, vt ponebatur in facto. de ap. c. ſæpè. §.
ſaluis.& eod.tit.c.cordi.lib.vj.ver.ijſq;. & cap.
cum appellationib.eod.ti. & lib. Secundò per eū
pars appellata ad curiam citabatur: præſertim ſi
terminus à iudice, vel ab appellante erat præfi-
xus: vt in dictis iuribus, c. ſæpè. & c.cordi. ſicq; ſi
pars appellata venit, vel miſit ad curiam propter
huiuſmodi appellationem deuoluentem, & citā-
tem : & pars appellans non venit, neque miſit,
tenebatur parti appellatæ competenter facere re
compenſationem & refuſionem expenſarum: vt
prædictis c.ſæpè.& c.cordi.& c.reprehenſibilis.
3 verſi.ſi autem. Tertiò, quia in vim † prædictæ
appellationis poterat appellans proſequi nulli-
tatem ſententiæ à qua appellauit: iuxta nota.per
Inno.in c.dilecto.de appellatio. quod facere nō
poterat, ſi erat deſerta. Sicque multùm expedie-
bat, vt pars maior Dominorum dicebat pronun
a tiari ſuper deſertione ᵃ appellationis huiuſmodi
& ſic factum eſt per me, qui habui cauſam . Et
prædictum dubium poſui in conſilijs. vide Ioan.
Andr. & Paulum in clem, ſi appellationem. de
appel.in penul. & vlti.glo.

ADDITIO.

a Super deſertione. Adde quòd iudex à quo poteſt
præfigere terminum appellanti : quo elapſo ita
erit deſerta appellatio ex lapſu illius termini, ſi-

[...]ut per lapſum illius termini iuris. ita dicit dom. Abb. in ca. de appellationibus. extrà de appella. in vlti. no. & ibi per do. Fely. in prin.

EPITOME.

Si iudex non defert appellationi re integra de voluntate partium reaſſumit iuriſdictionem: ſecus ſi deferat, aut appellatio ſit ſuperiori præſentata: cùm tunc ad eum ſit principale negotium deuolutum, niſi per ſuperiorem cauſa ad primum delegatum iudicem remittatur: partes tamen ad iudicem ordinarium poſſunt redire.

SVMMARIA.

1 *Appellatio cui per auditorem delatum eſt, partes renunciare non poſſunt.*
2 *Appellationi interpoſitæ & interponendæ, & an quando poſsit renunciari.*
5 *Iuri ſuo renunciare cuilibet licitum eſt.*
4 *Iudex deferens transfundit ſuam iuriſdictionem in ſuperiorem: nec poteſt abſque noua commiſsione de cauſa delata cognoſcere.*

DECISIO XLIX. aliàs 363.

EX hoc inſurrexit aliud dubium, videlicèt,
1 verùm ad iudicem† in partibus à quo iudicialiter à quibuſdam grauaminibus ad ſedem apoſtolicam fuerat appellatum, & appellationi delatum, ac terminus ad proſequendum huiuſmodi appellationem præfixus, ambæ partes re integra, hoc eſt, antequàm ſit huiuſmodi appellatio ſuperiori præſentata, & per ipſum recepta, poſsint ad prædictum iudicem, à quo ſic erat appellatum, & delatum, redire, & in principali negotio procedere ad vlteriora? Aliqui Domini dicebant quòd ſic. per c. interpoſita. §. ille denique. de appel. vbi videtur textus rotun-
a dus de appellante,† quòd poſsit renútiare[a] ap-
a pellationi ſuæ expreſsè, & redire ad priorem iudicem, ſaluo iure expenſarum reficiendarũ parti appellatæ: quæ tunc locum non habet, ſi de ipſius conſenſu & voluntate huiuſmodi habeatur reditus ſiue regreſſus. Pro qua parte facit optimè textus in c. quamuis. de elect. lib. vj. & facit clem. quamuis rigor. de appel. & in antiquis c. perſonas. c. cùm ſit. c. ſrpẽ. & c. reprehenſibilis. in quibus apparet quòd propter tacitam renuntiationem appellantis, & non petentis apoſtolos debito tempore, nec in termino proſequentis appellationem, partes redeunt ad priorem iudicẽ, & ad ipſius examen: multò fortius propter renunciationem expreſſam. Nam cuilibet licitum
5 eſt renuntiare† iuri ſuo. de regular. c. ad apoſtolicam. Pro hac etiam parte faciunt & poſſunt induci omnia argumenta, & rationes inductæ per Ioan. Monach. in c. cum appellationibus. de appel. libr. vj. vbi quærit, & diſputat de iure appellationis deferente, An poſsit re integra huiuſmodi delationem reuocare, & in cauſa vlterius procedere? & tenet quòd ſic, per multas rationes, quas dominus Io. Andr. reprobat in duobus locis. atque ibidem in nouel. remittit, dicens Tancredum tenuiſſe contra Ioan. Mon. remittit enim primò ad notata per eum in c. conſtitutus. ij. de appel. ſuper verbo, confirmauit. & in c. ne in minimus. de accuſa. ſuper verbo, deferre. quem ſecuti maior pars Dominorum in prędicto dubio tenuerunt, & concluſerunt contrarium, per d. c. cum appellationibus friuolis. vbi
4 expreſsè apparet, quod per delationem† iudicis transfunditur tota iuriſdictio in ſuperiorẽ, in tantùm quod de illa cauſa amodò ſe intromittere non poteſt, etiam de conſenſu & voluntate partium: niſi per ſuperiorem ſibi remittatur: quæ remiſsio cenſetur noua cõmiſsio, & in vim illius nouæ, & non antiquæ cõmiſsionis procedere poteſt. Conſenſus enim partiũ quò ad hoc nil operatur: quia pactũ priuatorũ, & c. de foro compe. c. ſi diligenti. ff. de iuriſdi. om. iud. l. ſi conuenerit. Nec obſtant iura in contrarium allegata, quæ loquuntur quando iudex à quo appellatur, non detulit, & ſic remanſit iudex: tunc enim tacitè vel expreſsè appellationi renuntiare poſſent, & ad illũ redire. Pro hac parte faciunt duo iura antiqua: videlicèt, c. ſolicitudinẽ. & c. dilectis. de appel. in quibus dicitur, quòd per appellationem legitimã neduin negotium principale, ſed omnia acceſſoria ſunt ad ſedẽ apoſtolicã delata: & ideò caſſantur omnia poſt huiuſmodi appellationẽ per iudicẽ à quo attentata, & facta. facit c. dilecti. eod. tit. Prima tamen opinio poſſet procedere. & locum habere in ordinario, vel tali iudice, qui poteſt adiri per ſimplicem querelã, ad quem partes poſſunt redire non obſtante delatione. argumen. capit. primi, de foro compet. de appella. c. Romana. lib. vj.

ADDITIO.

a Renuntiare. Adde quando appellationi renuntiare poſsit, Fely. in cap. ex parte. el ij. de teſt. cog. col. ij. ver. Sed de illo articulo. & Bal. in l. edita. C. de eden.

EPITOME.

Quamuis ius deferat appellationi interpoſitæ à diffinitiua: tamen in præſentia iudicis ſi publicè haberi poteſt, appellari & apoſtoli peti debent, quos iudex à quo dat reuerentiales, & dat etiam acta pro apoſtolis. h. d. Vel ſic. Iudex ſi ſe in publicum non exhibeat, ſufficit ante domum ſuam appellare, & apoſtolos petere.

SVMMARIA.

1 *Appellari an & quando poſsit in abſentia iudicis.*
2 *Appellans non petens apoſtolos dicitur nõ appellaſſe.*
3 *Apoſtoli ſunt pars appellationis, & de eius ſubſtantia.*

DECISIO L. aliàs 369.

SI appelletur à diffinitiua ſententia in abſentia iudicis, & ad domum ſuam, quam inhabitare conſueuit, & coram notario cauſæ.
1 Dubitatur† verùm valeret huiuſmodi appellatio: præſertim vt præſupponebatur in facto, quod bene ſciebatur per appellantem vbi erat Auditor, in loco tamen à domicilio ſuo diſtante bene per duas dietas: & ſic vt vidèbatur, debebat appellans iuiſſe, & apoſtolos infra xxx. dies petijſſe: quia illos non petijt: nec prædictam appellationẽ prædicto Auditori, quando potuit, intimauit:

intimauit: videbatur appellationi renunciaſſe, per cap. cordi. & cap. ab eo, de appella. libro ſexto iuncta clemen. quamuis. eo. titu. Fuit determinatum & concluſum contrarium. Nam licèt iura velint, quòd coram iudice ſit appellandum, vt ei debitus honor deferatur: vt in capitu. vt debitus. de appella. & ij. q. vj. can. biduum. & ibi per Ioan. & de appella. cap. ſuggeſtum. per Hoſtien. tamen hoc eſt intelligendum ſi poteſt haberi eius copia, & in publico, non in hortis, vel villa ſuburbana, vt in dicto can. biduum, vel niſi iuſtus metus appellantem excuſat: vt in capitu. ſi. de appella. in his enim valet appellatio interpoſita in abſentia iudicis, facta cum proteſtatione de metu, vel eius abſentia: vt in dictis iuribus, vt not. per Ioan. And. & Archidia. in cap. appellatio. de appella. libro ſexto. ſuper verſi. iudicis. At hic neddum fuit in horto iudex, ſed fuit vltra duas dietas in aliena diœceſi, à loco, quo iudicauit, vbi eum quærere non debuit, nec tenebatur. argum. cap. ſtatutum. §. in nullo. de reſcript. libro ſexto.

a Ex hoc † etiam infertur, quòd non tenebatur ibidem ipſum quærere pro apoſtolis dandis, qui
a ſunt petendi a tempore & loco congruis. At hic, videlicet locus domicilij fuit congruus vbi appellauit infra tempus debitum, & apoſtolos inſtanter petijt; ergo appellationi non renunciauit: quia iuribus hoc ſuadentibus ſatisfecit. Prætereà vnus de Dominis dixit, quòd non eſſet multùm neceſſaria apoſtolorum petitio, quando appellatur à diffinitiua: quia iudex non poſſet dare alios apoſtolos, quàm reuerentiales: quia ius defert appellationibus huiuſmodi: & ſi non deferret, puniretur: vt leg. & not. in capit. de priore. de appella. Superfluum enim illud impetratur, quod à iure conceditur. C. de theſau. l. vnica. prætereà ſi capitu. cordi. rectè inſpiciatur ibi, de apoſtolis petendis per appellantem à diffinitiua. nihil diſponitur: imò ibidem de his, quæ antiquitas ſtatuit in appellationibus à diffinitiuis ſententijs interpoſitis, nihil immutatur: ſed in antiquis de hoc nihil diſponitur: ergo. Probatur hoc etiam in ca. ſæpè. de appella. verſi. ſalutis. Tamen Domini non ſtabant huic rationi: quia apo-
3 ſtoli † ſunt pars, imò de ſubſtantia appellationis: licèt Archi. videatur innuere contrarium in c. ab eo. de appel. quod quidem cap. & capit. vt ſuper. & cap. cordi. & omnia iura loquentia de apoſtolis petendis, vel dandis, loquuntur generaliter, ſiue in iudicio, ſiue extrà appelletur, ergo generaliter ſunt intelligenda. ij. q. v. can. conſuluiſti. & xix. diſt. ſi Romanorum. de maio. & obed. cap. ſolitæ. de coniugi. lepro. cap. quoniam. Prætereà ſi apoſtolici per appellantem à diffinitiua non deberent peti, ad quid diſputarent Doctores in d. c. ab eo. & in cle. quamuis. ſuper iuſ alle. vtrùm illi xxx. dies dati ad petendum apoſtolos currãt à die prolationis ſententiæ, ſiue appellationis interpoſitæ: fruſtrà enim tunc circa hoc inſtarent Doctores. §. his quoque. in d. c. cordi. & ver. ſalutis in d. cap. ſæpè. Non obſt. quia alius eſt modus appellandi à diffinitiua: puta ſine cauſa, & ſine ſcriptis, & etiam proſequendi, & partem non proſequentem puniendi: quòd in appellationibus interpoſitis ante ſententiam & in illis prædicta iura voluerunt aliquid immutare. Sed quò ad apoſtolorum petitionem, & dationem, qui ſunt pars appellationis, & de eius ſubſtantia, nihil immutatum eſt, imò ſtatutum, & ordinatum eſt, quòd per quemcunque appellãtem infra xxx. dies, ac loco, & tempore congruis, & cum debita inſtantia apoſtoli petantur: alìàs prædictus appellans appellationi ſuæ renunciaſſe videtur: imò reputabitur non appellans: vt in d. clemen. quamuis. & d. cap. cordi. hoc etiam per antiquos canones expreſſè probatur: vt ij. q. vj. c. ſiquis iudicem. ver. poſt datam verò ſententiam. & ca. ſententiam. cap. poſt appellationem. & can. & quis §. ſunt etiam quorum. & §. iudicibus autem. ita quòd ſi iudex appellationem recipiat ſiue non, ſemper apoſtolos tradere, & exhibere tenetur prout legitur & notatur in dict. ca. cordi. & c. vt ſuper. de appel. lib. vj.

a Concordat dixi 8a Cassa. de appell. in 14a Putei eo tit.

ADDITIO.

a Sunt petendi. Nam ſi appellans non petijt apoſtolos, dicitur non appellaſſe. vide per Domi. de ſancto Gemi. in cap. ab eo. §. fi. de appel. lib. vj. & Fel. in cap. perſonas. de appel. col. fin. & deciſ. 57. infrà eod.

EPITOME.

Lite ſuper reſtitutione ad appellandum pendente nihil debet innouari, & innouata debent reuocari.

SVMMARIA.

1 *Attentata pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum veniunt reuocanda.*
2 *Sententia excommunicationis pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum lata per modum attentati, an abſque abſolutione veniat reuocanda.*
3 *Sententia excommunicationis an per appellationem annulletur.*

DECISIO LI. aliàs 379.

1 SI committatur † cauſa reſtitutionis ad appellandum à diffinitiua ſententia, qua pendente hæc ſententia mandatur executioni, & fiunt proceſſus cenſuras eccleſiaſticas continentes contra reſtitutionem petentem, Dubitabatur de duobus. Primò vtrùm prædicta executio facta huiuſmodi cauſa ſiue negotio reſtitutionis pendente ſit reuocanda per modũ attentati? & ſi ſic, vtrùm huiuſmodi reuocatio locum
2 habeat in huiuſmodi cenſuris † eccleſiaſticis, ſicut in alijs? De primo videbatur quòd non: quia ex quo ſententia diffinitiua nulla appellatione ſuſpenſa tranſiuit in rem iudicatam, poterat & debebat executioni mandari. de re iudica. c. cùm inter. c. quod ad conſultationem. de elect. c. cùm dilectus. de appella. capi. cõcertationi. libro ſexto, cum ſimilibus. Factum igitur legitimè retractari non debet: ergo. de reſti. ſpol. capitu. audita. de reg. iur. factum legitimè. lib. vj. Effectus etiam confirmationis prætextu appellationis impediri non poteſt. de appel. ca. conſtitutus. de except. ca. cùm eccleſiaſticæ. Prætereà cũ adhuc non ſit re-

ſtitutus ad appellandum, ſtat ſententia firma: & ſi eſſet reſtitutus, ideò eſſet appellatum, videretur idem: quod tamen eſt falſum, per capit. non ſolùm. de appella. libro ſexto. Et ideò fuit conclutum & determinatum per omnes Dominos contrarium: Videlicèt prædicta attentata huiuſmodi cauſa reſtitutionis pendente fuiſſe, & eſſe reuocanda per modum attentati: maximè quia, vt ponebatur in facto, per Auditorem antedictum ante huiuſmodi executionem factam fuerat inhibitum, & canonicè, & poſteà reſtitutus ſententialiter ad appellandum: & ideò quicquid medio tempore factum fuerat poſt, & contra huiuſmodi inhibitionem, erat reuocandum: vt in dictis capi. non ſolùm. in fi. & capitu. Romana. §. cùm verò. eodem titul. libro ſexto. Præterea nõ poteſt negari, quia lis pendebat, ſaltem ſuper huiuſmodi reſtitutione, an eſſet concedenda vel ne, & ex cauſis in petitione reſtitutionis deductis pars, contra quam poterat inſtrui plenè, & veriſimiliter præſumere ipſam reſtitutionẽ dandam, & concedendam: ergo meritò debebat ſuperſedere executioni, donec de eo eſſet cognitũ, & diſcuſſum. facit in argumen. element. ij. vt lite pendente. & capit. præterea. de dilationib. Nam ſi ſententia aduerſus quam petitur reſtitutio in integrum non eſt executioni demandanda, niſi detur cautio, & cætera: vt in capit. ſuſcitata. de reſtitu. in integrum. multò fortius quando petitur reſtitutio ad appellandum ex certis, & legitimis cauſis, quæ reſtitutio citiùs & leuiùs conceditur, & concedi debet, quàm reſtitutio aduerſus ſententiam: vt in capitu. quamdiu. eod. titu. in elemen. Reuocabuntur igitur omnia tãquam lite pendẽte attentata per ele. ij. vt lite pendent, poſtquàm etiam Papa cauſam reſtitutionis commiſit, videtur ad ſe negotium totum reuocaſſe, & ſic nihil potuit fieri medio tempore negotio ſic pendente. de appella. cap. vt noſtrum. de elect. capitu. ſi eo tempore. libro ſexto. & deciſ. 62. J.

a eod. De ſecundo, † vtrùm cenſuræ eccleſiaſticæ poſt dictam inhibitionem, & lite pendente fulminatæ eſſent per modum attentati reuocandæ, ſicut alia facta: puta. in corporalem poſſeſſionẽ inductio, &c. Videbatur aliquibus quòd ſic. propter not. Archidiac. in capi. non ſolùm. ſuperiùs allega. vbi dicit expreſſè, quòd iudex ex officio ſuo reuocabit ſententiam excommunicationis latam poſt ſententiam diffinitiuam infra decem dies datos ad appellandum, ſicut alia attentata: vt dicit gloſſ. Innocen. eodem titul. c. ſolet. & idẽ dicit in cap. venerabilibus. de ſentent. excommu. §. porrò. lib. vi. æquiparans talem ſententiã ſententiæ latæ poſt appellationem: & tamen fatetur hoc caſu neceſſariam abſolutionem. cuius opinionem ibi reprobat Ioan. And. ſuper verſi. appellatum. dicens, quòd Archid. aut ex verbis ſuis prædictis corrigere voluit, quod dixerat: aut eſt ſibi contrarius: aut voluit inducere nouum caſum, quo ſententia nulla egeret abſolutione: quod Ioan. And. non capit: quia hoc eſſet dicere contra decre. illam, & capitul. per tuas. de ſentent. excommunicatio. & decre. cùm olim. de officio delega. & decre. ab excommunicato. de reſcript. tenet igitur Ioan. And. per illam literam in decre. venerabilibus. quòd non reuocatur per modum attentati ſententia excommunicationis, ſicut alia: imò abſolutio eſt neceſſaria. Et ratio ſua eſt iſta, quia excommunicatio aut ſtatim tenet, aut ſtatim non tenet: vt legitur & notatur in capitul. paſtoralis. de appellationib. Sed pone quòd poſt latam ſententiam diffinitiuam infra decem dies iudex excommunicat partem non parentem: poſteà illa pars appellat: non eſt dubium quòd bene ligat illa ſententia. Speciale eſt ergo in illa quòd per appellationem

3 † ſequentem non annulletur, licet malè fecerit iudex excommunicando infra decem dies: & excommunicando eum, tolleret illi beneficium iuris, ſcilicèt appellandi, quod non debet eſſe. de regul. iuris. capit. indultum. libro ſexto. cum ſimilibus. Præterea licèt iudex non ſeruando ordinem traditum in excommunicando, in capi. cùm medicinalis. de ſentent. excommunicatio. libr. vj. excommunicet: tamen ſententia tenet, & valet ſecundùm omnes ibidem ſcribentes. ſic etiam in caſu noſtro, licèt iudex infra decem dies non debebat excommunicare, tamen quia excommunicauit ſiue benè ſiue malè, ante appellationem tenuit, & valuit. xj. quæſt. iij. can. ſententia paſtoris. quia ſtatim excommunicationis ſententia ſecum executionem trahit: vt in c. paſtoralis. de appella. In hanc partem etiam declinauit Specu. tit. de appel. §. de officio. verſic. ſi verò. poſt Ioan. Mona. in capit. is cui. de ſentent. excommunicat. tum enim bene veniet reuocanda, in ſecundo caſu non. Sed quicquid ſit, Domini omnes declinauerunt in opinionem Ioan. Mona. quò ad prolationem ſententiæ: ſed quò ad monitionem, & denuntiationem, & alia executorialia prædictæ ſententiæ conſiſtentia in facto, dixerunt omnia illa per modum attentati bene reuocanda, de qua videlicet denuntiatione ego vacillabam. propter cap. paſtoralis. de appel. quia ibi expreſſè apparet, quòd poſt appellationem poteſt fieri executio excommunicationis ſententiæ ante appellationem latæ, quæ eſt denuntiatio, quæ poteſt fieri ſecundum me, vbi & quandocunque executio ſententiæ tenet. At ſecundùm ſupradicta in caſu noſtro tenuit, & valuit executio: ergo licitè potuit fieri denuntiatio: niſi velimus dicere, quòd propter inhibitionem, & litis pendentiam non potuit, neque debuit fieri prædicta denuntiatio: & ideò tanquam poſt inhibitionem, & litis pendentiam in præiudicium litis pendentiæ, & contemptum iudicis facta fuit reuocatio, per iura ſuperiùs allegata. Ad quod reſpondeo, quod ſimili modo poſt inhibitionem, & litis pendentiam non potuit, nec debuit ferri prædicta excommunicationis ſententia: tamen hoc non obſtante tenet, & valet, vt ſuprà dictum eſt. Nam licèt multa fieri prohibeantur, facta tamen rata manent. de regul. capitul. ad apoſtolicam. Præterea iſte eſt vnus caſus de irretractabilibus, in quibus maximè procedit dicta regula: Multa fieri prohibentur &c. De quo in elementi. præſenti. de cenſib. in quibus irretractabilibus non habet locum reuocatio attentatorum: vt not. Ioan. Monach. in capitul. cupientes. de electio. ſuper ver. à

gratia.libro ſexto.

ADDITIO.

b Cenſuris. Vide Bartholo. Socyn. in tractat. fallentia. in verb. attentatio. verſi. vij. fallit.

EPITOME.

Adhærentes appellationi quòd pro appellante teſtes eſſe non poſsiut. Item & hi qui conſimilem cauſam tum ſouens ſum habent.

SVMMARIA.

1 *Adhærentes cauſæ non poſſunt in eadem cauſa teſtificari.*
2 *Procurator depoſitus an poſsit eſſe teſtis in cauſa, quã procurauit.*

DECISIO LII. aliàs 382.

1 FVit dubitatum, vtrùm † adhærentes appellationi in cauſa beneficiali poſſent eſſe teſtes pro appellante? Et ſine argumentis fuit determinatum, & cõcluſum per omnes quòd non, propter affectionem cauſæ: tum quia per ad
a hæſionem a fecerunt ſe partẽ: vt in c. ſtatuimus. & c. cupientes. de elect. lib. vj. At nullus poteſt eſſe teſtis in cauſa ſua propria: vt iiij. q. iij. can. ſi teſtes §. nullus. Inſtit. de teſtament. ordin. §. licèt. ergo &c. Præterea ſi ſimilitudo cauſæ repellit teſtem: vt in c. perſonas. de teſtib. multò fortiùs quando teſtis in eadem cauſa adhæret agẽti. Et ſicut procurator & aduocatus repelluntur à teſtimonio propter affectionem cauſæ: vt in cap. Romana. de teſtib. lib. vj. Ita & adhærentes, qui ſunt pars in cauſa, vt ſuperiùs dictum eſt, & fuerunt citati ad cauſam, vt ponebatur in facto. Verùm quia replicabatur per partẽ aduerſam, quòd appellatio ſua propter non proſecutionem ſuam erat deſerta, & ſic per conſequens ceſſauit adhæſio: vnde dicebatur valuiſſe teſtimonium dictorum adhærentium deponentium in cauſa poſt deſertionẽ huiuſmodi appellationis: cuius contrariũ fuit cõcluſum & determinatũ per omnes Dominos. Nam licèt ceſſaſſet appellatio, non tamen ceſſauit cauſa, quæ per viam ſimplicis querelæ fuit in Curia introducta, in qua non eſt dubium quòd producti in teſtes reo conuento adhæſerunt, propter quod ſuſpecti fuerant: quæ ſuſpitio durãte cauſa durare videtur, licèt ceſſat adhæſio argu. d. c. Romana. de teſtib. libr. vj. vbi
2 † apparet expreſsè, quòd procurator etiam depoſito officio non poteſt eſſe teſtis in eadem cauſa, in qua procurauit, propter affectionem ipſius cauſæ. Pari ratione, & multò fortiùs de adhærentibus, qui adhærendo fecerunt ſe partem: & proptereà præſumitur minùs & plùs fauere vni parti quàm alteri: quæ nimia fauentia repellit iudicem, & teſtem: vt lit. non conteſt. cap. accedens. Pro & contra faciunt not. per Spec. tit. de teſte. §. j. verſic. quid ſi olim. & verſic. Itẽ quid fuit in eadem cauſa. & verſic. quid ſi appelletur. & verſic. quid ſi iudex ſtatim.

ADDITIO.

a Per adhæſionem. Adde ſimilem quæſtionem an ſcilicet cedens videatur adhærere illi cuius fauo recedit: & an cedens poſsit eſſe teſtis pro ceſsionario, vel repellatur ratione adhæſionis & affectionis, per Guid. Pap. deciſ. 530. Et quid de fideiuſſore an poſsit eſſe teſtis pro debitore, per Specul. tit. de teſte. §. j. Et an venditor pro emptore, Guid. Pap. conſ. 74. in ij. parte. Et quid de mediatore & proxeneta an poſsint eſſe teſtes in contractum eorum medio celebrato, vide in d. conſil.

EPITOME.

Appellans in cauſa beneficiali, & non proſequens ſuã appellationem appellato proſequente, ſi in ipſa appellationis cauſa ſuccumbat, non auditur iterum appellans: quod ſecus eſt, ſi eſſet appellatus poteſt tamen reſtitui ad prædictam appellationem proſequendam, ſi ſe legitimè impeditum probauerit.

SVMMARIVM.

1 *Appellans extraiudicialiter in cauſa beneficiali, in cuius contumaciam proceſſum eſt, & ſententia lata cõtra eum, an ab ea non poterit iterum appellare.*

DECISIO LIII. aliàs 384.

1 FVit dubitatum vtrùm † appellans extraiudicialiter in cauſa beneficiali iuxta formam capitu. ſtatuimus. de elect. libr. vj. & intimans aduerſario ſuo eandem, iuxta formam clem. cauſam. eod. titu ſi appellato huiuſmodi appellationem in contumaciam partis appellantis proſequente, & pro ſe ſententiam reportante, poſſet ab huiuſmodi ſentẽtia appellare infra decem dies à prolatione ſententiæ? Videbatur aliquibus Dominis quòd ſic. Nam in iudicijs ſeruãda eſt æqualitas, ita quod non debet licere actori, quòd non licet reo: & e conuerſo. de mut. pe. capitu. j. & ij. de reg. iur. capitu. non debet. libr. vj. ſed licèt milleſies procedatur in abſentia partis appellatæ in cauſa beneficiali, & ſententia cõtra eum feratur, ipſe de ſtylo & more curiæ infra decem dies à tempore prolationis ſententiæ poterit appellare: ergo & appellans. quod tamen non eſt de iure: dummodò ſit appellatio debitè intimata iuxta formam clementi. antedictæ. quia contumax non auditur appellans: vt notauit expreſsè Compoſt. & Archidiac. in dicto capit. ſtatuimus. quod intelligas de vero, & non ficto contumace. de quo per Ioan. And. in clemen. prædict. in glo. ante pe. & meliùs in cle. ſi ante. de do. & contu. Maiori parti Dominorum, de quorum numero ego fui vnus, videbatur dicendum eſſe contrarium: nam maior eſt cõtumacia actoris quàm rei: de do. & contuma. c. cauſam. & ca. prout. & c. actor. lib. vj. & ſic ceſſat argumentum æqualitatis pro contraria parte inductum. Præterea appellantium eſt inſtare, proſequi, & finire ſuas appellationes infra tempora à iure, vel ab homine ſtatuta: quod ſi non fecerint puniuntur. de appel. c. cùm ſit. & c. perſonas. & c. ſæpè. & ca. irreprehenſibilis. & cle. ſicut. eo. tit. Item vt plu-

timum

rium appellantes in cauſa beneficiali ſolent deducere obiectus in ſuis appellationibus, quos ſi non probauerint, grauiter puniuntur: ergo multò fortiùs ſi non proſequūtur. ar. c. ſtatuimus. §. ſi verò: & c. ſeq. de elect. lib. vj. Nonne etiam dicit c. cordi. in fi. de appel. libr. vj. quòd bene facit ad propoſitum, quòd in eum meritò iura debent inſurgere, qui ius, iudicem, & partem eludit. Cū igitur hic appellans ius offendit appellando friuolè, deducendo obiectus in ſua appellatione confictos, quod veriſimiliter præſumitur: quia eos nec curauit proſequi, nec probare, contra c. vt debitus. de appella. & d. c. ſtatuimus. & cap. quamuis. de elect. libr. vj. Iudicem offendit à cuius proceſsibus friuolè dicitur appellaſſe, licèt extraiudicialiter. Iudicem etiam ad quem appellauit in non veniendo, nec ſuam proſequendo appellationem: & partem ſibi aduerſam eludit, citando ipſam ad curiam per ſuam appellationē, & vexando eam laboribus & expenſis. Et ſi dicimus, & reputamus illum ſcilicet manifeſtum, & verum contumacem, qui nullo modo auditur appellans, quem citatio iudicis, vel iuris perſonaliter apprehendit: prout leg. & not. in d. clem. cauſam. & ca. ſi ante. multò fortiùs idem dicendum erit in citante, & appellante, qui eſt certiſſimus de facto ſuo: & ideò certiorari non debet. arg. cle. ij. vt lit. pendent. quæ fortiori ratione procedit in actore quàm reo. Nam rei eſt fugere: actoris verò inſtare: vt in d. c. cauſam quæ. de dolo & cont. & ſic fuit obtentum, quòd non audiretur appellans, niſi per viam reſtitutionis: qua via etiam non deberet audiri, niſi doceret de ſuo intereſſe, & aliquali læſione, vel de iuſta cauſa abſentiæ vel impedimento. arg. not. in cap. cùm Bertoldus: de re iudic. de reſtitut. in integr. cap. cùm ex literis.

EPITOME

Appellatio contra formam debitam ad Papam etiam interpoſita non deuoluit negotium etiam ad ſedem apoſtolicam, niſi iudex à quo illi detulerit.

SVMMARIVM.

1 *Appellare facto magis eſt quàm verbo, vel ſcripto.*

DECISIO LIIII. aliàs 385.

SI appelletur ab electione, prouiſione, præſentatione, vel poſtulatione alicuius factis, vel fienda viua voce ad Papam, & non in ſcriptis, in præſentia tamen partis, Dubitabatur vtrùm per huiuſmodi appellationem cauſa deuolueretur ad Curiam Romanam. Et videbatur aliquibus quòd ſic: maximè ſi huiuſmodi appellans propter hoc ad ſedem apoſtolicam ad proſequendum huiuſmodi appellationis negotiū perſonaliter acceſsit, & cauſam legitimam ſiue probabilem in huiuſmodi ſua appellatione viua vo-
1 ce interpoſita expreſsit: quia † plus eſt facto appellare, quàm verbo, vel in ſcriptis. de appella. cap. meminimus. capit. ſuggeſtum. & cap. dilecti. pro hoc etiam allegabatur vna not. Archidiac. in cap. cordi. de appellationib. lib. vj. ſuper verb. de partium. circa finem. vbi Archidiac. videtur innuere, quòd quandocunque, & quomodocunque appelletur ad Papam etiam ſine ſcriptis, & licèt etiam nullam cauſam aſsignauerit, nec apoſtolos petierit, procedi poterit in cauſa appellatio inuito. allegat cap. ſignificaſti. & capitu. Romana. de for. competen. & de appellationib. cap. cum appellationibus friuolis. libro ſexto. Ex cuius dicto videtur, quòd appellatio viua voce interpoſita etiam ſine ſcriptis, & nulla cauſa aſsignata deuoluat totum negotium principale ad Curiam: quod intellige verum, ſi iudex huiuſmodi appellationem recipiat, & eidem deferat: tunc enim per huiuſmodi delationem ad ſe iuriſdictionem abdicat, & totam ſuam poteſtatem in ſuperiorem transfundit, & ſic loquuntur iura allegata per Archidiac. & etiam ipſemet ſic dicit, & not. in loco allegato. Si verò iudex tali appellationi non deferat, nunquam talis appellatio deuolueret: quia eſſet manifeſtè friuola, per quam hodie nullum negotium ad Curiam deuolueretur: vt in cap. vt debitus. de appellationib. & meliùs in cap. quamuis. de election. libro ſexto. & ibi tex. clarus. Præterea omnes Doctores dicunt, & tenent, quòd in appellationibus interponendis iuxta formam capitu. ſtatuimus. & capitu. cupientes. de election. libr. vj. requiritur forma ca. cordi. de appella. in princip. eod. lib. prout Archidiac. & Ioan. And. notant expreſsè in decre. cupientes. ſuper verb. appellatio. & Ioan. Mona. ſuper verb. deuoluit. Cùm igitur prædicta appellatio nec fuerit interpoſita in ſcriptis, nec cauſa rationabilis aſsignata: idcirco fuit concluſum, & determinatum quòd nullo modo deuolueret. Præterea, alius eſt enim modus ante ſententiam appellandi, & alius poſt: vt in decre. ſæpè. & cap. vt debitus. & cap. cordi. de appellatio. & licèt prædicta appellatio ſit valida, quando ſic appellatur à diffinitiua: vt in l. ſcio. de appe. tamen nihil valet ante ſententiam: imò reputabitur non appellans: vt in cap. cordi. ſuperiùs alleg. Si igitur nulla eſt appellatio, nullum effectum, & præſertim deuolutionem negotij principalis ad Curiā, quod eſt valde odioſum, & exorbitans à iure cōmuni, prout not. Ioan. Mo. in regul. in generali. de reg. iur. lib. vj. operari, ſeu inducere poteſt. argu. regulæ, non præſtat. & ca. quod ab initio. de regu. iur. lib. vj.

EPITOME.

Iudex appellationis à grauamine de attentatis lite pendente coram primo iudice non cognoſcit.

DECISIO LV. aliàs 389.

SI appelletur ab aliquo grauamine ante ſententiam diffinitiuam, & committatur cauſa appellationis huiuſmodi grauaminis alicui alteri Auditori, Fuit dubitatum, & quæſitum vtrùm per appellantem poſſent peti quædam attentata lite pendente coram primo Auditore, à quo nunc extitit appellatum, reuocari per Auditorem datum in cauſa appellationis à grauamine? Et breuiter fuit dictum per omnes quòd non, niſi eſſent attentata poſt appellationem nunc vltimò

timò interpoſitam, & ſibi commiſſam. de iudi. capitu. Rodulphus. capitu. ſignificante. & capit. ſignificauit. de excep. capitu. dilecti. capit. dilectæ. cum multis ſimi. vel niſi eſſent attentata poſt inhibitionem per ipſum factam primo iudici. de appella. capitu. Romana. & capitu. non ſolùm. libr. vj. cùm etiam de nullo alio poteſt cognoſcere, niſi de grauamine in appellatione expreſſo: vt in clem. appellanti. de appella. At hæc nó fuerunt expreſſa, nec ſibi commiſſa: ergo &c. Præterea prædicta attentata videntur concernere negotium ſiue cauſam principalem, quam non habet, niſi in euentum. de appellat. capitul. vt debitus. pronuntiato igitur bene appellatum. & malè proceſſum cognoſcat de illis attentatis: alioquin remittat cauſam primo Auditori, iuxta not. in capitu. vt debitus. & capitul. cùm in eccleſia. eodem titul. & capitul. Romana. libro ſexto.

EPITOME.

Appellatio vbi ad Romanam Curiam cauſam deuoluit, contra appellantem abſentem per audientiam appellatus procedere poteſt: ſecus ſi poſt annum procedat petendo appellationem pronuntiari deſertam.

SVMMARIVM.

1 *Si appellatum ſit in partibus, & delatum appellationi: & poſt fatalia lapſa appellatus impetrat commiſſionem ſuper deſertione, an debeat appellans de nouo in partibus citari?*

DECISIO LVI. aliàs 418.

1 SI † appelletur à diffinitiua ſententia lata in partibus in cauſa beneficiali, & defertur appellationi per vtranque partem: ſi poſt fatalia appellationis appellatus impetrat commiſſionem ſuper deſertione appellationis in Curia, Fuit dubitatum vtrùm appellans deberet citari in partibus ad dicendum contra commiſſionem, & docendum de diligentia, vel poſſet procedi contra eum per audientiam? Super quo Domini erant varij. Aliqui dicebant quòd ſi prædicta appellatio deuoluiſſet negotium principale ad Curiam, quòd poſſet procedi per audientiam ſuper deſertione tãquam ſuper acceſſorio, quod ſequi debet naturam ſui principalis. de reg. iur. c. acceſſorium. lib. vj. Quod dicebant alij Domini verum, ſi cauſa appellationis fuit commiſſa infra fatalia: ſecus ſi poſt: quia cùm tunc non per modum acceſſorij, ſiue incidenter agatur de deſertione, vocanda eſt pars in partibus, quæ fortè vult docere de impedimentis legitimis, propter quæ à negligentia proſecutionis excuſaretur. de appella. c. ex ratione. & clemen. ſicut appellationem. eodem titul. Vel fortè poſſet dicere, & proponere ſe acquieuiſſe ſententiæ contra eum in partibus latæ, vel appellationi renuntiaſſe. quod potet it. de appellat. capitul. interpoſita. & cap. ſolicitudinem. Et in hanc partem declinauit maior pars Dominorum.

EPITOME.

Iudex appellanti & apoſtolos petẽti ſi ad recipiendum eos præfigit certum terminum in quo appellans iterum comparens petat apoſtolos, ſi iudex iterum terminum prorogat, non tenetur appellans in vltimo termino apoſtolos petere. h. d.

SVMMARIA.

1 *Appellans ſi in termino ſtatuto, vel prorogato, vel anticipato non compareat, an ſuæ appellationi renuntiare videatur?*
2 *Appellans non tenetur in termino prorogato iterum apoſtolos petere: ſufficit enim ſemel petiiſſe.*
3 *Iudex non dans apoſtolos in termino appellanti prorogato an iuriſdictionem amittat?*
4 *Iuriſdictio ſemel amiſſa an & quomodo reuiuiſcat?*

DECISIO LVII. aliàs 460. 405. 406.

1 SI Auditor appellanti † & Apoſtolos cum debita inſtantia petenti, præfigat certum terminum ad dandum & recipiendum apoſtolos: & illos appellans in termino certo præfixo petat: & iudex iterum prorogat eundem terminum ad aliam certam diem, in quo die nec appellans comparet, nec iudex dat, Dubitabatur de duobus. Primò, vtrùm appellans in termino prorogato non comparendo, nec apoſtolos petendo videbatur appellationi ſuæ renuntiaſſe? Secundò, vtrùm iudex non dando, iuriſdictionem ſtatim amiſerit: ita quòd irritus eius fuerit proceſſus poſteà per eum habitus. Ad primum omnes Domini dicebant ſtandum gloſſ. ordi. Ioan. Andr. in clemen. quamuis. ſuper verſicul. videtur. de appellatio. cum qua concord. Paul. per omnia. & clariùs loquitur, videlicèt, quòd licèt tutius ſit, quòd appellans in termino prorogato
2 iteratò compareat: non tamen † tenetur plus de iure apoſtolos petere: ſufficit enim bina vice ipſum petiiſſe. & ſic negligentem vel renuntiantem dici non poſſe, & hoc dicit Pau. ibidem ſatis colligi de mente illius decre. quæ de tertio termino non loquitur. Intereſt enim appellantis ne toties grauetur in eundo, & in petendo. Nam ex quo bis cum debita inſtantia petijt, iuri ſiue conſtitutioni ſatisfecit: ergo negligens dici non poteſt. abſurdum etiam eſſet ſecundùm prædictos Docto. appellantem ſingulis diebus termini, imò in pluribus horis diei poſſe eundem ad comparendum & petendum arctari. Idem per eadem motiua fuit determinatum in quibuſdam alijs conſilijs de termino ſibi anticipato per iudicem: verbi gratia: Iudex aſsignauit terminum iuris, ſiue vltimam diem termini iuris ad dandum, & recipiendum apoſtolos: volens autem apoſtolos dare ante prædictum terminum iuris, facit partem appellantem citari ad certam diem ante dictum terminũ iuris, in quo appellãte non comparente iudex dat apoſtolos refutatorios in contumaciam citati, & non cõparentis tũc, nec in termino iuris. Fuit dubitatũ vtrũ appellãs propter hoc renuntiaſſet appellationi ſuæ? Et fuit cõcluſum quòd nó. Tũ quia ſicut in termino prorogato nó tenebatur petere, per iura ſu-

ra ſuperiùs ad hoc inducta: ita nec in anticipa-
to: quia ſicut iudex potuit prorogare: ita & mul
tò fortiùs abbreuiare. argumen. not. in c. cùm ſit
de appellat. de ſen. & re iudi. c. quod ad conſul-
tationem. tum etiam quia in termino iuris pri-
mo ſibi præfixo non tenebatur comparere, nec
petere apoſtolos iam datos: fruſtrà enim quis pe
tit extrà, quod intus habet. de iudic. capitu. exa-
3 minata. cum ſimi. In ſecundo † dubio Domini
erant varij. Aliqui aſſeruerunt Auditorem non
dãtem apoſtolos in termino prorogato, nullam
iuriſdictionem amiſiſſe: tum quia non fuit in il-
lo termino debitè per appellantem requiſitus:
quod vult conſtitutio, vt ſuper. & c. ab eo. de ap-
pellat. lib. vj. Tum quia totus terminus iuris ce-
dit ſibi ad dandum apoſtolos. Ante lapſum au-
tem totius termini, videlicèt xxx. dierum, non
amittit iuriſdictionem, imò retinebit, & apoſto
lós adhuc offerre & dare poterit, cùm ſit infra
terminum iuris: & ſic iuriſdictio eius in totum
non expirauit: nec proceſſus eius impeditus, imò
fortè ſecundùm Pau. vbi ſuprà, appellans tene-
tur eos recipere poſt terminum iuris, cùm den-
tur ad inſtructionem ſuperioris: ſed ſi non reci-
peret. crederem nihilominus authoritate dictæ
cle. in fin. appellationẽ ſuã nihilominus proſe-
qui poſſe, & iudicem etiam poſt terminos apo-
ſtolos dantem, iuriſdictionem in negotio prin-
cipali amiſiſſe. decre. ab eo. eo. ti. iuncta cle. quã-
uis. in fi. maior pars, & quaſi omnes in prædicto
ſecundo dubio tenuerunt, & concludendo dixe-
runt Auditorẽ non dantem apoſtolos in ſecun-
do termino per ipſum præfixo debitè per appel
lantem petitos, iuriſdictionem amiſiſſe: & pro-
ceſſum poſteà per ipſum habitum non valuiſſe.
Ratio, quia nedum ille terminus fuit partis ad
petendum, ſed etiam iudicis ad tradendum: vt
in dictis iuribus. & not. Io. An. in cle. quãuis. ſu-
per ver. tempore. & idẽ Pau. ibidẽ. Si ergo non
tradidit requiſitus, perinde eſt ac ſi expreſsè de-
negati fuiſſent, per fi. cle. antedictæ: ſed ſi eos de-
negaſſet, iuriſdictionem amiſiſſet, ergo nec per
dationẽ apoſtolorum poſt iuriſdictionem ſemel
amiſſam ſine noua cómiſsione recuperaret. arg.
c. cum appellationibus friuolis. in fi. de appellat.
4 lib. vj. Semel † enim extincta iuriſdictio non reui
uiſcit. de conſe. diſt. iiij. can. quæris. ff. de ſolut. l.
qui rei. §. aream. imputet enim ſibi quòd ſe ter-
minum iuris abbreuiando ad hoc arctauit, quod
potuit, ſecundùm Paul. vbi ſuprà, cùm eius fauo
rem reſpiciat. per l. quod fauore. C. de legib. & in
re. iur. quod ob gratiam. lib. vj. Nec habet locum
in hoc caſu moræ purgatio quò ad reaſſumptio
nem iuriſdictionis ac validationem proceſſus po
ſteà habiti, licèt bene quò ad inſtructionẽ ſupe-
rioris illós poterit dare, & mittere propter decre
tum irritans poſitum in fi. c. vt ſuper. ſuperiùs al
leg. Ex qua concluſione ſequitur, quod ſi iudex
in primo termino per eum præfixo apoſtolos nó
dat appellanti petenti, licèt in termino ſecundo
per eum prorogato illos dederit etiam petenti
in iſto eodem termino, & recipienti, quòd nihi-
lominus iuriſdictionem amittit: quod curia non
ſeruat, licèt text. ſit clariſsimus in dicta cle. quã-
uis. ver. quid ſi iudex. iuncto fi. c. & gl. ſuper ver.
ex tunc. & ſequent. Sequitur enim conſequenter
ex præmiſsis, vt videtur, vna alia concluſio pri-
ma facie, quòd licèt pars in termino præfixo apo
ſtolos non petat, quòd iudex nihilominus dare
tenetur, & vltroneus ſe ad hoc offerre: quod ſi
non fecerit, deſinit eſſe iudex. Nam ſecundum
aliquos ſufficit prima petitio, ſiue requiſitio,
quam facit appellans tempore appellationis, at-
tento etiam quòd ille terminus per iudicem pre-
fixus eſt ſuus, ſicut partis, ipſe debet, & tenetur
facere quod ſuum eſt, licèt pars ſit negligens in
actu ſuo. de dolo & contu. c. cùm dilecti. & c. a-
ctor. lib. vj. Tamen ſalua correctione non cre-
derem hoc dictum veritate fulciri. Moueor, Nã
ex quo appellans in termino primò ſibi præfixo
non petijt cum debita inſtantia apoſtolos, ap-
pellationi ſuæ renuntiauit. Si renuntiatum ſit ap
pellationi, iudex apoſtolos dare non tenetur: ſed
poteſt ad vlteriora procedere, & valebit, ac te-
nebit ſuus proceſſus: ergo &c. Pro quo mihi vi-
detur text. clarus in dicto c. vt ſuper. in fine. dum
dicit, Si verò iudex non exhibuerit apoſtolos re-
quiſitus: extunc ſi in cauſa procedat, irritus eius
ſit proceſſus, niſi appellationi renuntiatum fue-
rit: quod intelligunt ibidem Docto. ſiuè tacitè,
ſiue expreſsè. Cùm igitur ſimus in caſu ibidem
excepto, dicendum erit proceſſum iudicis poſt
renuntiationem appellationis fore validum ra-
tione etiam hoc dictante: quia ceſſante cauſa,
&c. Tum etiam quia ſuper appellatione quæ nó
eſt, apoſtoli fruſtrà darentur. de deſpon. impu.
capitu. ad diſſoluendum. Prætereà capitu. ab eo.
poſt capitu. vt ſuper. editum, declarat per opti-
mè quomodo illud verbum, requiſitus, debeat
intelligi: videlicèt nedum de prima requiſitione,
ſed de ſecunda & tertia, quæ olim ante editio-
nem cle. quamuis. de rigore iuris requireban-
tur, licèt hodie per eandem cle. ſufficiat vnico
contextu cum debita inſtantia, congruo tamen
loco & tempore eoſdem à iudice petere: vt in
eadem cle. quæ etiam ſtringit & arctat appellan
tem ad petendum apoſtolos iteratò in termino
per iudicem præfixo, quod ſi non fecerit, repu-
tabitur non appellans: ſi verò non appellaſſet,
locus dationi apoſtolorum non eſſet: ergo iudex
in dando in culpa non fuit. ergo pœnã non me-
retur. de conſti. c. cognoſcentes. cum ſimi.

EPITOME.

Valet proceſſus primi Auditoris poſt inhibitionem ſe
cundi. cui cauſa appellationis manifeſtè fruſtratoriæ fuit
commiſſa factus.

SVMMARIA.

1 *Appellatio manifeſtè friuola proceſſum non interrum-
pit, nec obſtat iudicis inhibitio.*
2 *Inhibitio virtute appellationis inducta quæ præſuppo-
nat, & quid operetur.*
3 *Inhibitio quando dicitur canonica.*
4 *Appellatio manifeſtè friuola ante ſententiam inter-
poſita, priuat appellantem iure appellandi poſt ſen-
tentiam.*
5 *Retractari non dicitur quod illegitimè factum ha-
betur.*

DECISIO LVIII. alias 412.

1 SI appelletur † manifeſtè friuolè a ante ſen-
2 tentiam ab aliquo prætenſo grauamine ab
aliquo Auditore, & datis apoſtolis refu-
tatorijs committatur huiuſmodi cauſa appella-
tionis alteri Auditori, & per eum ſeruatis ſer-
uandis inhibeatur primo Auditori, ne vlterius
in cauſa procedat: qui nonobſtante huiuſmodi
inhibitione in cauſa procedat ad vlteriora, imò
vſque ad diffinitiuam proceſsit: Fuit dubitatum
vtrum huiuſmodi proceſſus, & ſententia vale-
rent, & tenerent? Et videbatur prima facie mul-
tis Dominis quòd proceſſus totus prædicti do-
mini Auditoris primi, poſt inhibitionem ſibi fa-
ctam per ſecundum rueret, & eſſet nullus: per iu-
ra vulgaria, & communia, videlicèt de appella.
capitu. Romana. §. quòd ſi objciatur. & capitu.
non ſolùm. §. illa. eod. titu. libr. vj. in quibus ex-
preſsè habetur, quòd poſtquàm iudex appella-
tionis incepit cognoſcere de appellationis cau-
ſa, an ſit vera, poteſt inhibere iudici à quo, ne in
principali cauſa vlterius procedat: vt in d. §. quòd
ſi objciatur. quod ſi fecerit, totum reuocabitur
per modum attentati tanquam nullum. §. illa al-
leg. ergo &c. quæ iura loquuntur, & intelligun-
tur quando canonicè facta eſt inhibitio: vt in §.
illa. ſuperiùs allega. quod verbum dominus Ni-
cola. multum ponderauit & bene: Sed in caſu no
b ſtro inhibitio non eſt canonicè b facta; vt ſtatim
2 probabo: ergo. Nam † ad huiuſmodi inhibitio-
nem canonicè faciendam requiruntur duo, vel
tri, videlicèt, quòd appellatio ſit ex probabili
cauſa interiecta tali, quæ ſi foret probata, debe-
ret legitima reputari: vt in capitu. vt debitus. &
in capitu. paſtoralis. de appella. & quòd per ta-
lem appellationem ſit deuolutum negotium ad
eum, & quòd ipſe recepta huiuſmodi appella-
tione ex cauſa probabili interpoſita, incipiat co
gnoſcere an huiuſmodi cauſa ſit vera. hæc habē-
tur & probantur in dicto §. quòd ſi objciatur.
tunc primò & non antè poteſt inhibere, vt ibi:
3 & † tunc canonica dicitur inhibitio, poſtquàm
nil valet, quod agitur: vt in. §. illa. ſuperiùs alleg.
At in caſu noſtro non ex probabili, nec ex veri-
ſimili, ſed ex manifeſtè friuola cauſa extitit ap-
pellatum: ergo per talem appellationem nō fuit
negotium ad ſuperiorem deuolutum. de elect.
capitu. quamuis. libr. vj. & in dicto capitu. vt de-
bitus. ergo non recipienda per iudicem appella-
tionis: quæ licèt recepta fuerit, hoc fuit de facto,
& non de iure, de quo non eſt curandum. Nam
non quod fit, ſed quod fieri debet, ponderādum
eſt. de elect. capitu. cùm cauſam. Prætereà repe-
4 rio quòd appellatio † manifeſtè friuola inter-
poſita ante ſententiam priuat quem iure appel-
landi poſt ſententiam, à qua aliàs ſibi licitum
fuiſſet appellare: vt in clemen. ſi ante. de do. & cō
tuma. ergo multò fortius inficit proſecutionem
illius, & propter eam fiendam, quæ fundatur ſu-
per appellatione à iure reprobata, & infecta, cui
ius non defert, nec eſt à iudice deferendum. de
elect. ca. cùm nobis olim. de appella. cap. cum ap-
pellationibus friuolis. libr. vj. Si igitur non va-
let principale: nec acceſſorium. de iureiuran. ca.
cùm contingat. & ca. cùm quidam. Quod autem
valeant agitata poſt inhibitionem non ritè fa-
ctam eſt proptereà, quia quo ad reuocationem
attentatorum neceſſe eſt probare veritatem cau-
ſæ expreſſæ in appellatione, vt d. ca. ſi iur. ca. Ro-
mana. & ca. non ſolùm. & leg. & not. per Io. Mo.
in ca. cupientes. de elect. ſuper ver. àgr. tia. li. vj.
At ibi eſt aliquid de ſe iniquum, & à iure repro-
bum, & friuolū, iuſtificari nō poteſt: vt de vſur.
ca. cùm tu. de reg. iur. ca. eſtote. de conſuetu. cap.
cùm tanto. de re iudi. ca. paſtoralis. in cle. ergo in
caſu noſtro nunquā poſſet probari veritas cau-
ſæ appellationis: & ſi probaretur, non releuare-
tur, quia friuola: ergo non admittenda. de offic.
deleg. ca. cùm contingat. C. de proba. l. ad proba-
tionem. nec poſſet prædicta appellatio iuſtificari
ex nouis cauſis ſuperuenientibus: vt in cle. appel
lanti. de appel. ergo ſtat cōcluſio vera, quòd pro-
ceſſus primi Auditoris factus poſt huiuſmodi ap
pellationem manifeſtè friuolam valet, & non te-
net inhibitio ſecundi Auditoris non canonicè fa
cta. facit de no. ope. nun. ca. . de reſti. in integ. ca.
5 cùm veniſſent. Ratio, quia factum legitimè † re-
tractari non debet. de reſti. ſpo. ca. audita. de reg.
iur. c. factum legitimè. lib. vj. Et quæ dicatur ap-
pellatio manifeſtè friuola, vide per Ioan. And. in
clem. ſi ante. de do. & contuma. & quia ſæpè di-
citur id manifeſtum, quod non eſt. de appella. ca.
conſuluit. fuit concluſum, & conſultum fore tu-
c tius, quòd ſecundus Auditor examinato c nego-
tio, aut non, inhiberet, vel inhibitionem factam
reuocaret, vel ſaltem malè appellatum, & bene
proceſſum per primum iudicē pronuntiaret: per
quam tamen pronuntiationem non validaretur
proceſſus poſt inhibitionem, ſi fuiſſet canonicè
facta, ſed bene antè. prout leg. & not. in c. non ſo
lùm. per Ioan. Andr.

ADDITIONES.

a Friuolè. Adde deciſ. j. ſ. de offic. delegat.
b Canonicè facta. Inhibitio enim ligat manus iu-
dicis à quo: quod eſt verū in actu reuocabili per
appellationem à diffinitiua: aliàs in irreparabili,
vt in tortura, & ſimilib. ſufficit ſola appellatio
ſine inhibitione. l. ſi quis prouocatione. C. de ap-
pellatio. & per Bald. in l. generaliter. §. licet iura-
mento. C. de reb. credit.
c Examinato. Sed ad iſtam examinationem faciē-
dam, quis debeat portare proceſſum primi iudi-
cis, & de illo facere fidem apud iudicem appel-
lationis, an appellans, an verò appellatus, vide
per Guidonem Papæ deciſion. 20. incipien. nun-
quid appellans.

EPITOME.

Appellatus ſi velit in cauſa deſertionis procedere co-
ram iudice in Curia impetrato, neceſſe habet partē cita-
ri facere de partibus ſecus in cauſa appellationis princi-
pale negotium deuoluente.

DECISIO LIX. alias 414.

SI à diffinitiua ſententia lata in partibus, vel
in Curia ad ſedem apoſtolicam appelletur: &
non

non ſuper dicta appellatione, ſed ſuper deſertione ipſius appellationis commiſsio in Curia impetretur per partem appellatam, & petatur pronuntiari ſuper deſertione eiuſdem, & procedi per audientiam contra appellantem abſentem: Fuit dubitatum vtrùm poſſet ſic procedi, & pronuntiari appellante non vocato, nec ſpecialiter citato. Et videbatur quòd ſic, ex quo enim negotium principale fuit ſemel deuolutum ad Curiam, ſemper remanſit ibi cum omnibus ſequelis ſuis dependentijs & connexis. At prædictum negotium, vt ponebatur in facto, legitimè fuit ad Romanam curiam deuolutum: ergò ibidem tractandum, & finiendum. arg. c. ſtatuimus. iuncta ele. cauſam electionis. de elect. facit regula iuris, acceſſorium. de reg. iur. libr. vj. Præthereà cauſa deſertionis eſt pars appellationis: ergo iudex, cui committitur cauſa appellationis, poteſt etiam ſine noua commiſsione de deſertione cognoſcere: prout ſcripſi ſuperiùs in dec. 24. co. tit. quæ incipit Auditor datus, &c. quod eſt veriſsimum, quando cauſa appellationis eſt commiſſa principaliter: tunc enim per modum conſequentiæ ſiue acceſſorij iudex de deſertione cognoſcet, & per audientiam procedet ad effectum pronuntiandi ſe iudicem, vel non, quod iudex poteſt, & debet facere, cùm de ipſius iuriſdictione dubitabat. de reſcript. cap ſuper literis. de off. deleg. ca. ſignificantibus. de præb. ca. dilectus. At ſi appellatio ſit deſerta, non eſt iudex: ergò &c. Secus verò vbi non eſt cauſa appellationis, ſed deſertionis principaliter commiſſa: tunc enim hunc articulum nec diſcutere, nec diffinire poteſt, niſi parte legitimè ad hoc vocata. per iura vulgaria ij. q. j. can. nos in quenquam. de conſti. ca. eccleſiæ ſanctæ Mariæ. de maio. & obed. ca. inter quatuor. de cau poſſ. & prop. c. j. cum ſimi. At illud quod dicitur in cõtrarium ſuperiùs, ex quo ſemel negotiũ principale ſiue appellationis fuit deuolutum ad curiam &c. Reſpondebatur hoc verum illo pendente, & nondum finito: ſed illo finito per ſententiam, quæ in rem tranſiuit iudicatam, amodò tam cauſa principalis, quàm appellationis ſi eam non eſt proſecutus appellans infra fatalia, non eſt in curia. Iſte verum dixit ex quo ſuper eo lata eſt ſententia, cuius appellatio eſt deſerta. viij. q. v. ca. j. & facit. c. j. de lit. conteſt. lib. vj. Si ergo principale non eſt: ergo nec acceſſorium, quod ſequitur naturam ſui principalis: vt ind. regula, acceſſorium. Et fuit concluſum per omnes Dominos partem appellantem legitimè citandam ad negotium deſertionis principaliter commiſſum in curia tractandum & finiendum: quia citatus fortè deſertionem excuſabit propter legitima impedimenta quę habuit, quod ſibi licebit de iure de appel. ca. ex ratione. & cle. ſi appellationem. & c. quandiu. de appellatio.

EPITOME.

Declaratio ſiue denuntiatio excommunicationis facta poſt appellationem ab excommunicationis ſententia per ordinarium lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitam non venit reuocanda per viam attentati.

a EX eodem facto * inſurrexit aliud dubium, vtrum ſi poſt citationem ad partes decretam per iudicem, & eius executionem, vel poſt appellationem legitimam à ſententia excommunicationis in aliquem per ordinarium lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitam, quis declaretur incidiſſe in prædictam excommunicationis ſententiam, & denuntietur publicè excommunicatus, & aggrauetur: vtrùm per modum attentati prædicta eſſent reuocanda? Et videbatur aliquibus Dominis quòd ſic, per iura vulgaria: vt lit. penden. in rubro & in nigro. de appel. ca. non ſolùm. lib. vj. cum multis ſim. in antiquis. Fuit tamē per maiorem partem determinatum contrarium. Nã licèt per appellationem ſuſpendatur effectus, & executio illarum ſententiarum: vt ff. ad turpil. l. j. & de iureiuran. cap. venientes. tamen hoc fallit in excommunicationis ſententia, quæ ſecum trahit ſuam executionem: vt in ca. paſtoralis. de appellatio. & ibi pro dicta conclusione per Innoc. At omnia prædicta non ſunt, niſi quædam extenſiones primę ſententiæ, quæ ſtatim ſuum habuit effectum: ergo &c. Pro qua concluſione etiam faciunt not. per Innoc. in capit. prætereà. de appella. vide ad materiam not. per Ioan. Mo. in ca. licet. & c. is qui. de ſenten. excommu. libr. vj. vide de iſta concluſione in decis. 11. ſ. hoc titu. quæ incipit, ſi committatur cauſa reſtitutionis.

ADDITIO.

a Ex eodem facto. Nota quòd ſ. eſt decis. 36. ſ. de procuratorib.

EPITOME

Appellatio per falſum procuratorem facta valet, & cum tacite procedendo in ea cauſicatur.

DECISIO LX. aliàs 429.

a SI in cauſa * beneficiali appelletur in partibus à diffinitiua lata per executorem apoſtolici impetrantis, & intimetur appellato debitè prædicta appellatio: & poſteà appellatus veniens ad Curiam inueniat cauſam appellationis, & negotij principalis commiſſam alicui Auditori nomine procuratoris appellantis de cuius procuratorio non conſtitit, nec vnquam appellãs factum illius procuratoris ratificauit: in vim cuiuſquidem commiſsionis appellatus proceſsit per audientiam contra appellantem, & obtinuit ſententiam confirmatoriam primæ ſentẽtiæ pro ipſo in partibus latæ cum condemnatione fructuum, & expenſarum, à qua ſententia non in Curia, ſed in partibus à tempore notitiæ infra decendium appellauit, & cauſam appellationis & nullitatis prædictæ vltimæ ſententiæ mihi committi obtinuit, & proceſsit ſuper nullitate antedicta petendo ſecundam ſententiam pronũtiari nullam: Dubitabam, & cauſam relationibus poſui ſuper nullitate proceſſus primi Domini Auditoris, & fuit ſolenniter allegatum pro vtraque parte, & tandem concluſum per omnes Dominos valuiſſe proceſſum, & ſententias antedictas: tum quia cauſa fuit legitimè deuoluta, & ſeruata tempora per appellatum: tum quia de ſpeciali mandato Papæ cauſa fuit commiſſa, licèt

instantiam

inſtantiam falſi, vel nullius procuratoris in qua commiſsione nominatus fuit per expreſſum appellatus, qui potuit etiam ante præſentationẽ huiuſmodi cõmiſsionis vti illa ſecundũ opinionẽ aliquorum etiam inuito impetrante: prout leg.& not.in c.ex conqueſtione,de reſtit.ſpol.licèt vnus de Dominis dixerit hoc procedere, quando conſtaret de impetrãte,vel procuratore ad hoc ſpeciale mandatũ habente: vt in c.nõnulli.de reſcrip.& c.ex parte decani.eod.tit.ff.quod quiſque iur.l.j.§.ſi procurator. tum etiam, quia ſurreptitium reſcriptum dat iuriſdictionem: vt not.in c.cæterùm.de reſcrip.& c.ad audientiam. tum etiã quia Auditores habent iuriſdictionem
b habitu, [b] licèt non actu: vt in ſimili in c. paſtoralis. de reſcrip. in fin. & ideò cõmiſsiones quæ fiunt eis, non ſunt niſi diſtributiones, per quas datur eis ſolum exercitium iuriſdictionis,in quo attenditur plùs factum Papæ, quàm partis: præſertim quando de ſpeciali mandato cõmittitur: tunc enim videtur de certa ſcientia, & proprio motu facere.arg.cap.cùm olim.iij.de offi. deleg. Pro qua cõcluſione allegabatur quædã not.Spe. tit.de appel.§.nũc breuiter.verſi.quid ſi apparet.

ADDITIONES.

a Si in cauſa. Adde deciſ. 6.ſ. de iudic.
b Habitu. Adde deciſ. 13. ſ. de offic. delegat. & deciſ. proximè ſequentem.

EPITOME.

Appellatus vtitur commiſsione nomine appellantis etiam ſine mandato impetrata, nec per ipſum poſteà ratificata.

SVMMARIA.

1 *Appellatus an in vim commiſsionis per falſum procuratorem nomine appellantis impetrata procedere poſsit.*
2 *Reſcriptum ſine mandato ſpeciali interpretatum an ſit nullum.*

DECISIO LXI. aliàs 430.

FVit dubitatum, & per me qui cauſam ha-
1 bui in relationibus poſitum, vtrùm † pars appellata in cauſa beneficiali deuoluta ad Curiam per appellationem partis ſibi aduerſæ poſsit vti commiſsione nomine appellantis impetrata per falſum procuratorem nullum mandatum ad hoc habentem, nec appellante ratificante, & procedere in cauſa vigore eiuſdem? Et videbatur quòd non, per c. nonnulli. de reſcript. cum ibi not. Nam, vt ibi apparet, reſcriptum eſt nullum ſine ſpeciali mandato impetratum. At ſic eſt in propoſito: ergo. Nec obſt. not. Inn. in cap.prudentiam.de offic. delegat.& in c. ex conqueſtione. de reſtit.ſpolia. videlicèt, quòd reus poteſt vti reſcripto contra ipſum impetrato etiã inuito impetrante, etiam ante præſentationem, ſecundùm aliquos. vt ibi not. quia Inno. loquitur quando conſtat de impetrante, vel eius mandato. At hic non conſtat de impetrãte, vel ipſius mandato: ergo &c. Pro hac opinione fuit alleg. quædã lex cũ ſua gl.ff. quod quiſq; iur.l.ſi procu
a rator.& fuit determinatũ [a] & concluſum per omnes Dominos vno duntaxat excepto cõtrariũ, tum quia huiuſmodi cõmiſsiones, quæ fiunt in Curia,ſunt duntaxat diſtributiones, & modica, vel veriùs nulla iuriſdictio datur per eas: ſed dũtaxat iuriſdictionis exercitiũ: quam Auditor habet habitu,licèt nõ actu habeat exercitiũ, quod exercetur per huiuſmodi cõmiſsiones,ſicut dicitur & legitur in ordinario.de off.ordi.ca. licet in corrigẽdis. At Auditores ſacri Palatij habent ordinarium in audiendo & cognoſcendo: prout legitur & not.in cle. Auditor.de reſcri.&c. Præterea Papa poteſt huiuſmodi habitũ deducere in actum cõmittendo huiuſmodi exercitium etiam nullo petente: nã ipſe aliquando proprio motu dat iudicem: vt in c. cùm olim.de offi. deleg. de purgat.canonic.cap.inter ſollicitudines. nec refert per quæcunque preces offerãtur.C.de preci.Imp. off.l.vniuerſi.Ipſe enim eſt, qui cõmittit, & per ſuũ curſorẽ huiuſmodi cõmiſsiones, & non per partes præſentantur: & hoc maximè procedit, quando de ſpeciãli mãdato, vt in caſu noſtro,aliqua cauſa cõmittitur: tunc enim ipſe ad nullius inſtantiam id facere videtur.arg. c. ſi motu proprio.de præben.lib.vj. tũ etiam quia huiuſmodi cõmiſsiones ſunt communes.iuxta not. per Inn. vbi ſuprà: maximè quando in eis nomen rei ſiue appellati exprimetur, vt in caſu noſtro. Idcirco hic appellatus poteſt vti cõmiſsione ſupradicta: præſertim in cauſa legitimè deuoluta, & de ſpeciali mandato Papæ commiſſa, vt præfertur.

ADDITIO.

a Fuit determinatum. Adde Cardin. in clem.j. in iij. notab. de appellatio.

EPITOME.

Reſtitutus ad appellandum à die reſtitutionis infra decendium debet appellare.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio ad appellandum impetrata poſt ſententiã, quæ tranſiuit in rem iudicatam, quid operetur.*
2 *Reſtitutus ad appellandum habet decem dies à die reſtitutionis, intra quos debet appellare.*
3 *Executio ſententiæ diffinitiuæ facta an in impetratione reſtitutionis ad appelladum efficiatur reuocabilis?*

DECISIO LXII. aliàs 446.

a SI lata [a] vna diffinitiua ſentẽtia in cauſa beneficiali, quæ trãſiuit in rẽ iudicatã, & ante expeditionẽ executoriæ poſſeſſor, contra quẽ prædicta ſentẽtia extitit promulgata, veniat ad
1 curiã,& obtineat cauſam reſtitutionis ad † appellandũ cõmitti, & apprehendendo aduerſariũ in Curia faciat ipſum citari ad dicendũ cõtra huiuſmodi commiſsionẽ: qui nil dicens cõtra eandem receſsit cũ executoria ſua ad partes, vigore

cuius habuit poſſeſsionem, & percepit fructus
antequã aduerſarius ſuus fuerit reſtitutus ad ap
pellandum: quæ omnia poſtquàm primus poſſeſ
ſor ex cauſis legitimis fuerit reſtitutus ad appel
landũ, petijt reuocari per modum attentati: Du-
bitatur vtrùm venirent reuocanda? Et breuiter
omnes Domini, me duntaxat excepto, concluſe-
runt quòd non. per c. ſuſcitara. de reſti. in integ.
niſi præſtita cautione de reſtituendo vniuerſa,
quæ occaſione ſententiæ obuenerunt in caſu,
quo petens reſtitutionem in integrum aduerſus
ipſam ſẽtẽtiam obtinuerit in cauſa: ſic & fieri
debuit executio ſententię etiam pendente cauſa
reſtitutionis in integrum, multò fortius ſi dun-
taxat petatur, & pendeat cauſa reſtitutionis ad
appellandum, quæ ſi non concederetur, fruſtrà
dicta executio impediretur: & ideò pendẽte hoc
dubio tenuit, & valuit dicta executio; & ſi va-
luit, reuocari non debuit. per c. audita. de reſti.
ſpo. & per regulã iuris, factum legitimè. li. vj. Pre
2 tereà † licèt quis reſtituatur ad appellandum, po
terit ne appellare infra x. dies poſt huiuſmodi
reſtitutionem concesſam immediatè ſequen. eſſet
enim iniquum executionem prædictæ ſententiæ
medio tempore impedire. pro quo facit in ſimili
id quod leg. & not. in capitu. vt calumnijs. de re
iudi. in cle. & quod ibi not. Præterea an prædicta
executio fuerit iuſtè, vel iniuſtè facta, id futu-
rus declarabit euentus. Nam ſi iſte nunc reſtitu
tus ad appellandum, & qui etiam infra decendi
um, vt ponebatur in facto, à dicta ſententia ap
pellauit, obtinuerat in cauſa appellationis, vide-
licet infirmatoriã prædictæ ſententię, per conſe-
quens & caſſationem ſiue reuocationem execu-
tionis eiuſdem obtinebit. Nam caſſato princi-
pali caſſatur & acceſſorium. de procur. capitul.
auditis. de re iud. ca. paſtoralis. in clem. ex quo
enim habet hoc remedium ordinarium: non eſt
ſibi concedendum extraordinarium. ff. de mino.
l. in cauſæ. & ſic euitatur circuitus. de reſcrip.
capitul. auditor. in element. quod crederem,
quando auxilium extraordinarium & ordinari
um pari paſſu ambularent, & idem eſſet modus
procedendi: ſed vbi via extraordinaria eſt leuior
& celerior quàm ordinaria, vt in caſu noſtro, cre
derem ſalua correctione dictam legem non pro-
cedere. Quòd autem via attentatorum eſt leui-
or in procedendo & probando, not. Doct. expreſ
sè in cap. dilecti. de maio. & obe. per Inno. & de
excep. c. dilecti. & in c. bonæ. de appel. per eundẽ,
& per modernos in c. non ſolùm. de appel. li. vj.
& per Io. mo. pleniſsimè in c. cupientes. de elect.
lib. vj. Præterea ego faciebã aliud, & illud genera
le fundamentum, vt lite pendente nihil innoue-
tur: & lis hic pendebat per commiſsionem, & ci
tationem. quæ peruenit ad partes: vt lite pend.
in rubro & nigro, & in cle. ij. eo. ti. Ad quod pre
dicti Domini reſpondebant litem hic ſuper ne-
gotio principali non pendere: ſed illud termina
tum per ſententiam fore, quæ in rem tranſiuit iu
dicatam: ergo executioni mandanda. de offi. de-
le. cap. quærenti. & cap paſtoralis. de re iudi. cap.
cum aliquibus. & capitul. de cætero. cum mul-
tis ſimi. quod ego negabam, hoc attento quòd
poſteà reſtitutus fuit ad appellandum: & ſic per-
inde fuit, ac ſi infra decem dies computandos à
tempore prolatæ ſententiæ appellaſſet: quia re-
ſtituere eſt in priſtinum ſtatum reponere. de
elect. c. quia diligentia. & l. j. C. de ſenten. paſ. &
in c. quamuis. de reſcrip. li. vj. quæ decre. videtur
facere contra me. Nam huiuſmodi reſtitutiones
intelliguntur fieri ſine præiudicio iuris alieni: vt
3 ibi. At hic in caſu noſtro ante reſtitutionem † cõ
ceſſam ad appellandum facta fuit executio, & iu-
ridicè, & debitè, ac per eam ius quæſitum aduer-
ſario, quod per huiuſmodi reſtitutionem non
læditur, nec reuocatur: quod ſi reuocari debet,
id futurus declarabit euentus ſcilicet finis ſecun
dæ inſtantiæ. ergo &c. quod motiuum mulcet
aures, & procederet ſi lis ſuper dicta reſtitutio-
ne non penderet: ſed ex quo lis fuit introducta,
nihil erit meo iudicio medio tempore attentan-
dum circa poſſeſsionem beneficij nãciſcendã vi
gore ſententiæ: quæ effectualiter non tranſiuit
in rem iudicatam: quod apparet per reſtitutio-
nem conceſſum. d. c. ſuſcitata. etiam meo iudicio
non obſt. quia ibi petebatur reſtitutio aduerſus
ſententiam: & ideò propter aliqualem calumni-
am, & ſuſpitionem, quam habuit Papa contra re
ſtitutionem petentem ordinauit, & voluit ſic per
cautionem præſtandam, & executionem fiendã
prouideri: & ſecundum verum intellectum
fuit potiùs gratioſa prouiſio, quàm iuris com-
munis determinatio. Sed in caſu noſtro peteba-
tur reſtitutio ad appellandum non calumnioſè,
ſed ex veris, & iuſtis cauſis, & probauit litis euen
tus: quia reſtitutus fuit, & appellauit: ergo exe-
cutio prædictæ ſententiæ medio tempore fieri
non debuit: quia ſuſpenſa extitit: vt in c. venien
tes. de iureiuran. & ſi dicatur non tempore com-
miſsionis ſiue petitionis reſtitutionis in integrũ,
ſed tempore reſtitutionis & appellationis bene
ſuſpendebatur effectus ſiue executio prædictæ
ſententiæ: ſed quicquid anteà factum fuit, vali-
dum erat. ergo minimè reuocandum. per regu-
lam iuris, factum legitimè. ſuperiùs alleg. Ad
quod poſſet reſponderi quòd propter hoc præ-
ambulum, videlicet, reſtitutionem ad appellan-
dum. meritò deberet ſuſpendi executio. argu. c.
non ſolùm. j. reſponſo. de appella. lib. vj. &c. ff.
de ſpon. l. oratio. Quibus tamen non obſtan.
fuit denegata attentatorum reuocatio, & pro-
ceſſum in negotio principali ad euitandum cir-
cuitum, & citiùs finem liti imponendum, & par
tium parcendo laboribus & expẽſis, ad quę ſem-
per bonus iudex habet tendere, & laborare: vt de
do. & contuma. c. finem. de offi. ordi. c. vt litigã
tes. lib. vj. de reſti. ſpol. capitul. frequens. eo. lib.
cum ſimi. & in hanc partem finaliter declinaui.

ADDITIO.

a Si Lata. Adde ꝙ deciſ. 51. ĩ. eod. allegatur contra-
ria huic: quam quidem deciſ. 51. dicit Caſſad. in
deciſ. j. vt lit. pẽdent. eſſe in obſeruãtia & nõ iſtã.

EPITOME.

Appellationi renunciare non videtur, qui iura ſua coram Auditore producit ad finem, vt in executione ſententiæ ſuperſedeat: ſecus ſi ob eo citationem peteret, vel aliquid, quod non poſſet, niſi per iudicem expediri.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Appellationi renuntiare an & quando quis videatur?*

DECISIO LXIII. aliàs 476.

1 SI ille, † qui à ſententia diffinitiua contra eū
per Auditorem Cameræ lata ad ſedem apo-
ſtolicam appellauit, poſt appellationem com
paret coram Auditore, & producat ſua iura, vbi
ſibi oſtendit ſuam ſententiam fuiſſe iniuſtam ad
iſtum finem quòd idem Auditor à dictæ ſenten
tiæ executione recedat: per hoc ſuæ appella-
a tioni ᵃrenuntiare non videtur. Ratio, nam tūc
quis vel renuntiat facto, vel tacitè ſuæ appella-
tioni, cùm in eo contrarietas non euitetur: vt
de appella. capitul. ſolicitudinem. in fin. vt ec-
ce, ſi appellatio ſit legitima, iudicis iuriſdictio-
nem ſuſpendit: vt de ſen. excommu. c. per tuas
& habet effectum talis ſuſpenſio, quòd iudex à
quo, cuius iuriſdictio eſt per appellationem ſu-
ſpenſa, non poteſt in cauſa vlterius procedere:
& ſi procedat, nullus eſt ipſo iure proceſſus
eius: vt in c. licet: de ſenten. excommu. li. vj. & in
c. per tuas. alle. meliùs in c. interpoſita. & c. nō ſo
lùm. de appel. & idcirco ſi appellans cum iudice
à quo procedit ad aliquem actum, qui non poſ-
ſet expediri, niſi virtute iuriſdictionis, & hu-
iuſmodi ſit ſuſpenſa, tunc videtur velle per fa-
ctum contrarium ſuæ appellationi renuntiare:
vt de conſtitu. cap. cùm M. vel eſſe ſibi contra-
rius, quod non creditur in dubio, nec permitti-
tur in expreſſo: vt c. ſolicitudinem. alleg. ita pro
cedit c. gratum. de offi. deleg. de teſti. c. cùm ve-
niſſet. nam producere iura ſua, non eſt procede-
re cum tali iudice ad actū, qui non poſſet, niſi in
vim iuriſdictionis expedire: quia poteſt fieri cum
non iudice, & extra iudicium. Præterea quia ali-
às finis & ſuus intentus conſiderandus eſt in fa-
cto. ff. de dona. l. ij. in fi. cum l. ſequent. & l. vltim.
in princip. ff. de negot. geſt. modò ille produce-
bat, ne fieret executio, modò ad idem tendit ſua
appellatio. & ita bene facit not. Innoc. de appel.
in c. fi. in fi. glo. & Pau. in clem. ſi ante. de do. &
contuma. de ignorante appellationem. Præterea
licèt productio poſſet reſpicere plures intentio-
nes, & fines: reſpiciendus tamen eſt in dubio ille,
qui minimè obeſt producenti: puta, quia non
eſt veriſimile in dubio quòd pars tacitè ſuæ appel
lationi renuntiare velit, niſi bene appareat. per
communia iura. Præmiſſa intellige, niſi petijſſet
à iudice tali, quòd pronuntiaret, vel interloque-
retur ſuper executione non fienda: vel quòd cita
ret partem aduerſam ad dicendum contra. cùm
enim talia non poſsint fieri à iudice, niſi in vim
ſuæ iuriſdictionis, quæ dicitur eſſe ſuſpenſa, ap-
paret quòd tales actus contrarij ſunt huiuſmo-
di ſuſpenſioni, & per conſequens appellationi
prædictæ, per clarum fundamentum ſuprà alleg.

ADDITIO.

a Appellationi. Adde deci. ſuprà de renuntia. ij. &
quid ſi iudex detulit dec. ſuprà eod. 49.

EPITOME.

Si appellatus appellationem contra ſe interpoſitam, &
ſibi non intimatam poſt menſem à die interpoſitionis,
ſi inſtrumentum appellationis deuenerit ad manus ſuas
poſt xj. menſes ab interpoſitione computandos, inchoa-
uerit, & proſecutus fuerit cauſam per audientiam, vale-
bit proceſſus.

SVMMARIA.

1 *Tempora decre. j. de electio. ſunt tam ab appellate quā
ab appellante obſeruanda.*
2 *Diſpoſitio capit. ſtatuimus. de electio. libro ſexto,
qua ratione fuerit introducta.*
3 *Ius ſpeciale ceſſare facit ius commune.*
4 *Edicte citationis circunducte, non proceditur, niſi par
te de nouo citata.*
5 *Argumentū ab abſurdo in iure validum.*
6 *Capitu. ſtatuimus. de electio. libro ſexto, duo tempora
commemorat ponderanda.*
7 *Citatio vnica vni tamen perſona dirigi poteſt: pluri-
bus autem perſonis citandis plures requiruntur cita-
tiones.*
8 *Citatio iuris non minus operatur, quàm citatio ho-
minis.*
9 *Contumacia partium inter ſe compenſantur.*
10 *Obſeruatio temporū appellationis in quibus conſiſtat.*

DECISIO LXIIII. aliàs 487.

SI appellatus appellationem cōtra ſe interpo-
ſitam ſibi non intimatam, licèt poſt menſem
à die interpoſitionis eius computandum de-
uenit inſtrumentum appellationis illius ad ma-
nus ſuas poſt xj menſes à dicta interpoſitione
computandos, apud ipſam ſedem inchoauerit
proſequi, & per audientiam contradictarum
abſque alia citatione, vel intimatione ad partes
vſque ad concluſionem incluſiuè fuerit proſecu
tus, terminos ſubſtantiales legitimè obſeruan-
do, valet proceſſus ſecundum Dominos. N. F. &
B. Domini Gallar. & Guil. aliàs cōtrarij fuerūt, &
Domini Ro. & Ve. contr. & dominus Corſien. re
manſit dubius. Motiua Dominorum Ro. & Ve.
fuerunt: quia Compoſt. & Archid. & ſequaces
in c. j. de elect. lib. vj. videntur tenere, quòd ita
1 tenetur appellatus † ſeruare tempora d. c. j. alle.
ſicut appellās, modò verbum, ſeruare, debet inte
grè intelligi cum effectu: vt l. j. §. fi. ff. quod quiſ-
que iuris. cum ſimi. vt nedum intelligatur de
lapſu ipſorum temporum, ſed intelligatur ma-
gis de expeditione huiuſmodi, quæ infra illa
tempora eſt habenda. Secunda ratio eorum, quia
2 ratio † cap. ſtatuimus. de electio. lib. vj. alleg. eſt
iſta, vt diuturnitati vacationis omnium benefi-
ciorum occurratur. Modò ſi non obſeruarentur
3 tempora, ceſſaret ratio. Tertia ratio, quia † con
tra ius commune ſpeciale introducitur cum cer
ta forma. ceſſante igitur huiuſmodi forma ip-
ſum ius ceſſat: quia ceſſante cauſa ceſſare debet
& effectus. modò capitul. ſtatuimus. alleg. indu-
cit ius ſpeciale, & ſub certa forma: videlicet
ſi infra tempora certa expeditiones certæ fi-
ant. quod notat verbum infrà ibi poſitum.
Quarta ratio eſt, quia poſt peremptorium quis

abſque reſtitutione non admittitur. de reſtit. in
integr. c. coram. de except. c. paſtoralis. Sed iſta
tempora vim habẽt peremptoriorũ terminorũ:
4 igitur &c. Quinta ratio, † quia edicto citatio-
nis circumducto non proceditur, niſi parte de nouo
citata. ff. de iudi. l. & poſt edictum. §. j. ſed a-
ctore non comparente in termino iuris circundu-
citur: vt d. l. & poſt. §. j. not. de offic. deleg. cap.
5 conſuluit. Sexta ratio, quia † bene arguitur in
iure ab euitatione abſurdi. l. j. §. j. & l. ſi quis.
ff. de ſeruo cor. & de nego. geſt. l. Pomponius.
& ſol. mat. l. diuortij. & ff. de excuſ. tut. l. ſcire.
§. illud. & de reg. iur. l. aliud. §. abſurdum. & C.
de teſtam. l. conſulta. de præben. lib. vj. c. dudum.
ſed abſurdum foret, ſi appellans dormiret, quòd
appellatus eius diſpendio vagare deberet perpe-
tuo in vento, & in incerto expectãdo: quia mali-
tijs hominum debet obuiari: vt in l. in fundo. ff.
de rei ven. de reſcrip. capit. ſedes. Septimò hoc
probatur per Innoc. qui in dicto c. ſtatuimus. no
tat expreſsè, quòd ſi pars iter non arripuit infra
menſem, vel non expectauerit per xx. dies, non
habet locum proceſſus iſtius conſtitutionis. Octa
uò, quia qui committit in legem, condemnan-
do eius obſeruãtiam, non debet gaudere bene-
ficio huius legis: vt ff. de minor. l. auxilium. de
vſur. cap. quia fruſtra. cum ſimi. Pro quo ſcien-
6 dum eſt, quòd † duo tempora per cap. ſtatuimus.
ponderantur. Primum tempus eſt itineris arre-
ptio, pro quo datur menſis, qui currit à die ap-
pellationis interpoſitæ & intimatæ: vt not. de in
timatione per Archid. & alios in dicto capit. ſta
tuimus. alle. Secundum, expectatio xx. dierum,
& incipit currere ab aduentu alterius partis de-
curſo. De primo tempore eſt tex. in dict. cap. ſta
tuimus. in fin. j. reſpon. ibi, cùm dicit, à die ob-
iectionis iter arripuit infra menſem. De ſecundo
eſt tex. in eo. c. j. reſpon. ibi cùm dicit, ſed ſi pars
aliqua non venerit &c. Aliqui verò addunt ter-
tium tempus intermedium: videlicèt inter duo
tempora ſupradicta, quod arbitrium vocant.
per §. quod ſi per xx. in capitul. cupientes. de
electio. libr. vj. Sed certè gloſſ. Ioann. Andr.
ſentit contrarium in dicto cap. ſtatuimus. in prin
cip. ſecundo reſpon. in gloſſ. quæ incipit, æqui-
or computatio. & idem not. in dict. §. qui inci-
pit rationabile &c. Quid dicendum? breuiter
puto contra gloſſ. vt deduxi ſuprà. Alia ratio eſt,
quòd verba legis debent interpretari taliter, vt
nullam iniquitatem includant. iiij. diſtin. can. erit
autem lex. & probant iura ſuprà pro abſurdita-
te tollenda: Modò quando quis aſtringitur à tem
pore itineris arrepti de loco vbi degit, Romanã
curiam accedere ante tempus, quo iuxta iudici-
um ſui, ſeu boni viri arbitrio conſiderato ire ſo-
let, vel commodè poteſt diplomate non vtendo:
vt ff. de ver. obligat. l. continuus. §. j. & ff. ſi quis
cau. l. j. argu. eod. titu. l. ij. §. quod autem dixi-
mus. & ff. de pigno. actio. l. ſi ſeruus. & de ædi-
lit. edict. l. ſi quid venditor. ideò ſi adeò citius
quàm more ſolito ire ſolet, ſeu poteſt, iuerit
vna pars, quòd etiam computato tempore xx.
dierum ſuæ expectationis vnà cum tempore ſuæ
itinerationis, totum ſimul nõ conſtituat huiuſ-
modi arbitrarium tempus: vt puta, ſi ſolet ire in
ſex menſibus. l. fi. ff. de dilat. quadruplicato vſu
mutando equos, & itinerando in curribus, &
dormiendo in itineratione ſicut faciunt curſores
portantes proſpera noua, iuerit in ſex ſeptima-
nis, & expectauerit poſtea xx. diebus pro alijs
tribus menſibus & xxv. diebus; procedi poterit
contra non contumacem, quod eſſet iniquum.
non enim neceſſe præcurrere ſuum aduerſari-
um ſupplantando. de app. capitul. ſæpè. in fin.
& capitul. oblatæ. circa medium. cum ſimi. arg.
xxvj. q. iij. can. placuit. ff. de adim. leg. l. ij. §. fin.
autem. Intelligatur autem aduentus huiuſmodi
ſecundum communem aduentum itinerandi
vſu factum, vel ſaltem de tali aduentu cuius tem
pus coniunctum cum xx. diebus non faciunt mi
nus quàm ſit arbitrarium tẽpus. & in hoc ſit dif-
ferentia inter computationem d. §. quod ſi per
xx. & d. c. ſtatuimus. & in hoc ſaluetur dictæ duæ
gloſ. & tollatur dicta iniquitas. & hoc verius pu-
to, quod licèt hoc nouum ſuum motiuũ prima
facie videbatur: tamen eſt menti tenendum.
Super præmiſsis pono tres concluſiones. Prima,
pro eo ſolo non impeditur pars ad Curiam ve-
niens in alterius partis non venientis contuma-
ciam, dummodò aliàs ſit res integra ad appella-
tionem proſequendum, quòd infra menſem iter
non arripuit veniendi, ſed potiùs poſt menſem
lapſum. & iſta concluſio concernit primum tem
pus. Et iſtam concluſionem videntur expreſsè
tenere Hoſt. Innocen. Archid. & Ioann. Andr.
in d. c. ſtatuimus. ſuper verbo, infra menſem.
etiam alia citatione vel intimatione irrequiſita.
quia dicti Doc. aliam citationem, ſeu intimatio-
nem non requirunt. Et pro hoc in ratione alleg.
ff. ſi quis cau. l. & ſi poſt tres dies. ff. de opt. lega.
l. mancipiorum. extra de præbend. c. ſi tibi abſen
ti. lib. vi. Facit not. ſuprà in concluſione. j. de do-
lo & contu. & hoc in ratione deducta: quia ſi cõ
trarium diceretur: aut hoc diceretur, quia per
hoc induceretur deſertio appellationis: aut quia
per hoc impediretur, & circunduceretur cita-
tionis effectus: quia rectè percutiendo ad me-
dullam aliud non apparet: ſed nullum poteſt di
ci: igitur &c. Primò, primum dici non poteſt:
quia hoc eſſet contra communem opinionem
Doct. omnium. Secundò, quia dictus menſis nõ
adijcitur coniunctim ad proſequẽdum appella-
tionem: ſed coniunctim ad proſequendum ap-
pellationem & negotium principale, vt ibi pa-
tet. & not. per Innoc. cuius ratio eſt iſta: ergo
vtrunque vniformiter debet reſpicere. argu. ff. de
vulg. & pupil. ſubſti. l. hoc iure. & C. de impub.
& alijs ſubſti. l. quamuis. & tamen nullus diceret
de mente Papæ fuiſſe priuare partem non arripi
entem iter infra menſem, ob hoc ſolùm à pro-
ſecutione iuris ſui. contrarium tenet gloſſ. Ioã.
Andr. in dicto. capitul. ſtatuimus. & per §. quod
ſi per xx. alleg. in gloſſ. duabus ſimilibus. ſuprà
alle. igitur &c. Nec poteſt dici quòd per hoc
impediatur citatio iuris, ſeu eius effectus. Ratio
7 eſt, † quia quot ſunt perſonæ citatæ, tot ſunt
citationes diuerſæ, & ab inuicem ſeparatæ. ff.
de verb. oblig. leg. ſcire debemus. nec appella-
tionis intimatio concernit mandatum factum
appellato, nec econtrà, nec ab eo per con-
ſequens

ſequens liberatur. ar. C. de do. inter vi. & vxo. l. maritus. & ff. de calumnia. l. fi. quia aliàs ſequeretur, quòd ſeruans ipſa tempora non poteſt procedere contra non ſeruantem: quod eſt eõtra mẽtem decre. & nota. ergo per hoc quòd ego appello, non ſeruo primum tempus, hoc eſt, nõ iter arripio infra menſem: non minus arctantur alij ex hominis citatione ad ſeruandum ſi nolunt euitare contumaciæ pœnam. Præterea quia citatio ad cauſam non concernit niſi comparitionem, & tempus comparitionis in cauſa, licet delinquerit pars in arripiendo iter, dummodò non delinquat in comparendo, effectu ipſius comparitionis puniri non debet: ſed hic ſolum effectum termini dati ad iter arripiendum, quia illum perdit, nec ſibi alius datur. Probatur conſequentia: quia quis non debet puniri in alio, quam deliquerit, nec in plus. ff. de pœnis. l. ſanctio legum. & de conſti. cap. ij. de his quæ fi. à ma. par. cap. e. quæſiuit. & ſi aliud diceretur, ſequeretur quòd non ſeruans primum tempus, non eſſet expectandus in ſecundo: ergo &c. Præterea nullum ius reperitur talem pœnam imponens: igitur pœna impoſita contentemur. ar. l. ſi verò. §. de viro. ff. ſol. ma. Item non poteſt dici circunductus citationis effectus, cùm actor tempore citationis non compareat in cauſa: vt l. & poſt edictum. §. j. alleg. ſed hic ſecus: quia ſi appellatus compareret in termino, eſt actor: quia in beneficialibus quilibet poteſt eſſe actor & reus, ſicut in caſibus not. in cap. ex literis. de proba. & facit clemen. vni. de eau. poſſeſſ. & propriet. Secunda ratio, quia ratio d. c. ſtatuimus, ſeu eius arctatio non fuit fauor ſingularis partium, ſed magis naturæ cauſæ, quę requirit accelerationem, ſecundùm omnes ſcribentes, præſertim Arch. & facit de elect. c. cùm inter vniuerſas. & c. ne pro defectu. & e. vt circa. lib. vj. & de appel. c. oblatæ. modò ſi peteretur, vel circunduceretur hæc citatio iuris: cauſa remaneret nihilominus apud ſedem apoſtolicam terminanda. per elem. cauſam. de electio. quę deuolutionem. & obſeruationem temporum huiuſmodi requirit: aliàs requireretur noua citatio, & per hoc celeritas impediretur, & prorogatio induceretur contra mentem, & rationem Doct. ita quòd daretur occaſio per remedium Doct. impediendi finẽ, ad quem principaliter intendit, cõtra l. ſi miles. ff. de teſt. mili. Præterea quid intereſt appellantis, aut ipſius cauſæ, vel beneficij appellatum iter arripuiſſe, vel nõ arripuiſſe infra menſem: dummodò debito tẽpore in Curia ſe repræſentet? certè nihil: imò magis cauſæ & beneficio obeſſet: ergo licèt in aliqua culpa fuerit, quam non reputo multũ puniendam: quia in re propria abſque cuiuſcunque præiudicio, vt præfertur, arg. ff. ſo. ma. l. ſi conſtante. §. ſi maritꝰ. non propter hoc debet omitti, quin puniatur culpa appellantis, quæ per culpam prædictæ appellationis non purgatur, maximè cùm ſit multò maior. Facit, quia cauſa principalis eam punibilem reddat. de do. & contu. c. cauſam. & c. actor. lib. vj. Item fauor cauſæ, & beneficij, vt prædixi. Faciunt. Inſti. de nup. §. affinitatis. ff. de condit. & demonſt. l. cùm tale. §. legatum. cum ibi nota. Tertia ratio, quando lex ſpecialis prohibet illud, quod iure communi prohibitum non erat, ſed permiſſum, & pœnam adijcit contrafacienti: actus contra prohibitionem factus pœna, preſtita validus eſt ipſo iure: vt l. fi. in prin. ff. de diuor. not. Cyn. C. de legi. l. non dubium. in vltima quæſtione. de cuius materia vide per eum C. de ſepul. vio. l. qui ſepulchrum. & per Bar. in l. ſcire. ff. de pœnis. licèt ergo illud ſpeciale d. cap. ſtatuimus. mandet iter arripi infra menſem, & per conſequens ſecundum te, licèt non fatear, tacitè inhibere videatur, ne aliter fiat: tamen quia certam pœnam adijcit, valet igitur de pœna proceſſus in contumaciam factus: ergo dicere non deberemus proceſſum huiuſmodi non valere: quia non eſt veriſimile quòd eadem conſtitutio addat pœnam pœnæ, ſi non dicat: vt dict. l. ſcire. cum intellectu ſuo, quem ibi dant Dy. Bar. & Pe. & Cy. poſt eum in l. non dubium. alle. in fin. Secunda concluſio eſt, Quòd ſi pars comparens poſt omnia tempora tria ſupradicta ex toto lapſa, videlicet poſt menſem tempus arbitrarium, & xx. dies, venit ad curiam: & ſtatim poſt eius aduentum inceperit procedere per audientiam, valet proceſſus: nec ideò vitiatur quòd comparens non expectauit per xx. dies à die dicti aduentus ſui computandos, alteram partem. Pro huiuſmodi concluſione & clariori deductione ſuppono duo ad euidentiam: Primum, quòd verbum, venit, poſitum in verſicul. ſed ſi pars non concernit omne tempus, ſed refertur ſolùm ad tempus, in quo pars quælibet quę in fine menſis dati ad arripiendum iter, iter arripuiſſet, venire commodè potuiſſet: quia illud tempus incertum eſt ex natura rei: vt l. interdum. ff. de verbo. obliga. & l. continuus. §. j. eod. ti. alleg. aliàs enim intelligeretur contra literę mentem: quia ſic, ſi veniret poſt inchoatum proceſſum, rueret contra mentem, vel nullum eſſet, etiam contra mentem arg. ff. de legat. iij. l. vxor. j. reſponſo. Secundò ſupponendum eſt, quòd verſicu. ſed ſi pars. ſupponit vnam partem tantùm veniſſe: tunc idem eſt eùm dicit, alteram non veniſſe: ita quòd loquitur in caſu, in quo de tempore, de quo loquitur prima ſuppoſitio proximè precedens, venit vna pars, & altera non venit: quia hoc ſonat verbum, aliqua, quod eſt participium: maximè quia de vno dicit & de alio negat, & econtrà. l. cùm pretor. ff. de iudic. l. in poſſeſsionem. §. j. ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eat. l. maritus. C. de procuratorib. & C. de pact. conuent. l. fin. & extrà de preſumptio. cap. nonne. Secundò, quia ſequitur ibi in verſi. poſt aduentum, quod videtur referri ad tempus vnde venerit, vel illud pręcedens. ex quo ſequitur quòd ſi neutra pars tunc venerit: ſed poſt iam lapſum xx. vel xxx. dierum poſt illud tempus veniſſet vna pars alia minimè veniente. iſte caſus ex verb. literę dict. c. ſtatuimus. verſi. ſed ſi pars. nõ decideretur. ſed quia non eſt veriſimile quin voluit text. ex mente decidere illum caſum: ex mente igitur illum caſum decidi oportet: nec non mens ex naturam maximè colligi debet, ex ratione iſtius ca. & iur. communis. Sed ſi à fine temporis arbitrarij nõ computaremus hũc caſum ex mẽte huiuſ-

modi xx. dierum eſſet dare infinitos caſus, in
quibus loco xx. dierum darentur xl. & l. ſi altera
pars tardè veniret, per quod prorogaretur lis,
contra naturam materiæ & rationem decre. &
iuris communis. Prætereà quòd ambæ duæ con-
cluſiones ſint veræ. & illud quod ſequitur ex eis
ſumptis, quòd pars comparens, & iudex ſolùm
debeant inſpicere, ſi dicta tria tempora lapſa
fuerunt: probatur clarè hoc modo. Pono, me exi-
ſtente in Curia appellet procurator meus in par-
tibus. vel contra me appelletur: & caſu ad me
venit inſtrumẽtum appellationis, quid dices hoc
caſu? Certe fateri oportet quòd ex mente ſuffi-
cit lapſum dictorum trium temporum expe-
ctare. Vel pone quòd appelletur Romæ Curia
exiſtente in Auenione & quòd ſtatim Curia de
Auinione ad Romam transferatur: quid dices?
tunc credo lapſum dictorum trium temporũ præ-
dictorum expectandum. Tertia cõcluſio, Quòd
ſi pars comparens omittit comparere poſt dicta
tria tẽpora ex toto lapſa, etiam per vnũ integrũ
annum, & vltra: poteſt nihilominus poſt annũ,
& lapſum dictorũ trium tẽporũ comparere, &
procedere in cauſa appellationis per audientiã
contradictarũ. vt principalis concluſio ſonat.
Hanc concluſionẽ deduco valdè clarè ſic. quia
quandocunque aliqua cauſa beneficialis, vel pro-
phana, vel ciuilis, vel criminalis per citationem
hominis quò ad totam cauſam de ſpeciali man-
dato Papæ in partibus legitimè executa eſt, ad
eandẽ curiam legitimè deuoluta habet locũ hæc
concluſio, vt etiã practica docet. igitur idem de
citatione iuris, de qua in c. ſtatuimus. præal. quia
8 † non videtur ꝙ minus debeat operari citatio iu-
ris, quàm hominis in deuolutione cauſæ fiendæ.
& citationes ſunt fiendę in curia per audientiam
ad ſingulos actus. Operatur enim principalis ci-
tatio in partibus facta primò ad totam cauſam,
ꝙ pars tenetur ſubire iudicium in tota cauſa in
curia. & per citationẽ dictæ audientiæ ad ſingu-
los actus reſpondere, vt practica & communis
experientia docent, ita ꝙ omnes citationes in v-
na deuolutione in vna citatione hominis, vel iu-
ris ab initio factæ includũt ſententiam, & per ſin-
gulas citationes in curia ad ſingulos actus diſtin-
ctos: vt probatur in dicto c. ſtatuimus. cum ibi
nota. Et dixi plenè, & totaliter per citationem
iuris, vel hominis ad curiam deuoluta: quia etiã
per appellationem & eius intimationem ſecun-
dum formam cle. cauſam. bene fit deuolutio cau-
ſæ quò ad hoc. quòd in curia, & non alibi cauſa
tractanda ſit amodò: ſed nõ eſt plena hæc adhuc
deuolutio quouſque per citationem iuris, quæ
requirit dictorum temporum lapſum, pars arcta-
tur in certo tempore in cauſa huiuſmodi apud
ſedem apoſtolicã litigare. Modò retardatio pro-
ceſſus etiam annalis non eſt modus tollendi di-
ctam plenam deuolutionem, vel eius plenitudi-
nem admouendi. ergo &c. ff. de his qui ſunt ſui
vel alieni iuris l. patre furioſo, cum ſimilibus. Præ-
tereà quia de hoc non poteſt quis conqueri: quia
quanto fuit plus, & ampliùs expectata, tanta
ſibi maior gratia fuit: arguendo per regulã Phi-
loſophi, Simpliciter ad ſimpliciter, & maius ad
maius, & maximè ad maximè. nec cauſa patitur
in hoc damnum, imò accelerationem: quia ex ci-
tatione cauſa prorogaretur. vt de ſe patet. quia
fateor, quod ex retardatione cauſa haberet dã-
num, propter quod ſuperior poſſit, ſi velit, ſu-
per hoc contra partem vtranque ex officio pro-
cedere: ſed non deberet ob hoc ad vnius partis
9 inſtantiam alteri pœnam imponere: quia † am-
barum partium contumaciæ compenſantur: vt
l. ſi ambo. ff. de compenſa. & ff. ſolu. matri. l. viro.
facit de except. c. cum occaſione. de cenſi. c. olim.
xxv. diſtin. c. ſi. de vſur. cap. quia fruſtrà. de regu.
iur. e. cùm partium. & not. Specu. de appel. §. nũc
videtur. iuncto verſi. eſt autem & aliis. in fin. &
per hoc approbantur fortiter ſupradicta: & ma-
ximè quia tardè comparentis minor eſt contu-
macia, quàm nullo modo comparentis. Nunc
reſtat reſpondere ad rationes in contrarium fa-
10 ctas. Ad primam dico, quòd † obſeruatio tem-
porum conſiſtit in duobus. Primò in comparen-
do in Curia infra tempora, vel ſtatim poſt lap-
ſum eorum, & hoc ſub pœna proceſſus. caſu ta-
men quo pars iſta compareret, & procedere vel-
let. Secundò, in hoc conſiſtit obſeruatio prædi-
cta, quòd pars diligens & comparens expectet
eorundem temporum lapſum, nec ante præcur-
rat: quia ſi hoc faceret, proceſſus videretur con-
tra non contumacem factus, & non teneret: vt
probatur vtrunque in d. decre. ſtatuimus. & cõ-
cernit vtranque partem, vt de ſe patet. Et hoc eſt
quod voluerunt dicere dicti Doctores. & ſi das
eis alium intellectum: malè intelligas. & hoc
modo intelligendo nihil ad propoſitum facit,
quia ſatis dedi bonum intellectum. Ad ſecundam
dico, quòd iſta faciunt contrà, vt patet in prima
ratione concluſionis ſuprà per me poſita, & in a-
lijs locis huius concluſionis principalis dixi de
hoc. Ad tertiam rationem, quòd hic pro forma
ſtudioſè non additur, quòd arreptio itineris fiat
infra menſem, ſed pro forma ſtudioſè adijcitur
iſtorum trium temporum lapſus: vt patet ex di-
ctis ar. Pro hoc nõ. Innoc. in c. dilecta. in gl. non
ordinem. & quòd ſtudioſè nõ adijceretur, quòd
quælibet pars iter arripiat, patet: quia vna non
arripiente, alia procedit: ita quòd non ſonant
iſta verba, niſi in monitionem aut termini aſſi-
gnationem: imò ipſa appellatio, & nedum ap-
pellatio, imò citatio iuris. & nedum iſta citatio,
imò ius naturale, quod dat vnicuique facultа-
tem faciendi, quod ſibi libet, niſi vi, vel iure pro-
hibeatur: vt Inſtit. de iure na. §. 1. ergo in facultа-
tem & admonitionem, & non in factum ſeu for-
mam ſonant. argu. de offic. ordi. cap. licet. & cap.
cum aliquibus. de reſcript. libro ſexto. licèt fa-
teor quòd ipſa itineris arreptio, & comparitio
infra terminum iuris facienda imponitur ſub ne-
ceſsitate cauſatiua: quia alias incurreret pœnam
proceſſus. Ad quartam, quòd terminus iuris,
qui conſtat ex tribus partibus, vt prædixi, &
nõ alius hic. obtinet vim peremptorij: dico quòd
ad pœnam proceſſus incurrendam, non au-
tem quòad hoc, quin poſteà procedi poſsit,
vt dixi. Ad quintam dico, quòd hæc citatio
iuris de qua loquitur capitulum ſtatuimus. ter-
minum habet in hoc certum, quem præuenire
non poteſt: quia tunc procedi poteſt, & nõ antè.

Tamen

Tamen terminus huiuſmodi non habet in hoc certitudinem, quod de neceſsitate pars præſens habeat tunc cauſam inchoare: imò vltra, ſi vult, poteſt partem illam expectare, vt dixi. Ad ſextum dico, quòd tollitur abſurditas; quia vtraque pars poteſt agere quando vult. Item ſi appellatus non vult agere, poteſt appellantem indirectè compellere ad agẽdum. per l. diffamari. C. de ingenuis manu. Ad ſeptimũ dico, quòd hoc dictũ Inn. intelligitur re nõ integra: ſecus verò re integra. prout ipſe In. exponit in illa glo. Ad octauũ dico, quòd ex eo, in quo quis cõmittit in legẽ, nõ iuuat ſe de lege: ſed bene in alio. & ita not. glo. Io. And. de reg. iur. c. ex eo. li. vj. per cap. Raynutius. & c. Raynaldus. de teſt. licèt ergo quò ad iter arripiendũ non detur ſibi aliud tempus: quia quò ad hoc legem nõ videtur obſeruaſſe, ſcilicet, pro ſe vtendo diplomate, vel aliàs ex negligentia alterius partis non venientis ſatis citò veniet alius ex ipſa lege quò ad alia capitula: videlicet quò ad proceſſum ſe iuuabit. & hæc ſufficiant.

EPITOME.

Sententia lata poſt inhibicionem reuocatam, & poſt appellationem ab interlocutoria vel grauamine ante diffinitiuam illato, non reuocatur per modum attentati, niſi prius cognito de appellatione, & eius vera cauſa reperta. Et circa hoc vide caſum ſingularem in capi. ex parte. de teſtib.

DECISIO LXV. aliàs 461.

a SI appelletur[a] à grauamine ante diffinitiuam, & non deferatur appellationi, & cõmittatur cauſa appellationis alteri Auditori, qui ſeruatis ſeruandis inhibet primò Auditori, vt eſt moris, & demum pronuntiat malè appellatum, & benè proceſſum per primum Auditorem, & remittit ſibi cauſam à qua ſi iterum appelletur, & non deferatur appellationi & alteri Auditori iſtius ſecundæ appellationis cauſa committatur: ſed antequàm per iſtum ſecundum Auditorem ſuper hac ſecunda appellatione inhibeatur primo Auditori: præfatus Auditor prius procedendo vlteriùs in cauſa principali concludit, & ſententiam diffinitiuam fert contra dictum appellantem, cuius proceſſus & ſententia tanquã appellatione pendente ſupradicta per modum attentati petuntur per iſtum ſecundum Auditorem reuocari Et videbatur, quòd hęc attẽtata eſſent reuocanda: maximè propter pendẽtiam appellationis. de iureiuran. c. venientes. Itẽ propter inhibitionem primi Auditoris factam: quia eius iuriſdictio per huius inhibitionem videtur eſſe ſublata: quod vtique eſſet verum, ſi ab ipſius Auditoris remiſsione non fuiſſet appellatum. Sed, vt ponitur in facto, ab eius pronuntiatione, & remiſsione appellatum fuit, quæ appellatio totam cauſam reponit in priſtinum ſtatum, &

b pronuntiatum ſuſpendit.[b] dicto capitul. venientes. ſicque ſtat prima inhibitio poſt quam quicquid factum fuit, venit per modum attentati reuocandum. pro hoc capitul. non ſolùm. & gloſſ. Ioan. And. in cap. cupientes. in §. denique. ſuper verbo, recedendum. & Io. mo. ibidẽ ſuper verbo, à grauamine [illegible] fuit contrarium decisum per omnes dicentes pendere totum ex futuro euentu, & pronuntiatione ſecundi Auditoris. Nam ſi pronuntiabit benè appellatum, & malè proceſſum: totum reuocabitur quicquid poſt huiuſmodi appellationẽ factũ fuerit: vt in d. c. dilecto. & c. ex parte. Si verò pronũtiet malè appellatum: ſtat proceſſus primi iudicis, qui non impeditur per malam appellationẽ: nec appellatio ante diffinitiuam habet impedire vel ſuſpendere iuriſdictionem iudicis: ſecus eſt in appellatione à diffinitiua. Nec obſtat inhibitio primi Auditoris, quæ fuit ſublata per eius remiſsionem. Nec obſtat quòd fuit appellatum à remiſsione: quia nondum liquet, nec eſt pronũtiatum, an ſit benè appellatũ, ante cuius inhibitionẽ, & pronuntiationem ſcilicèt ſecũdi Auditoris, valet ſemper proceſſus primi ex remiſsione ſibi facta per quam fuit ſublata inhibitio. benè facit ff. de no. opè. nunti. vnde in nulla culpa eſt primus iudex, qui ignorat an ab huiuſmodi remiſsione fuiſſet appellatum. Item ſi ſciret appellatum, non tenetur ſuperſedere, nec inducit hunc effectũ, niſi inhibeatur ſibi à ſecũdo Auditore: ſic totum pendet ex futuro euentu, & pronuntiatione ſecundi auditoris, qualiter proceſſus primi auditoris valuit.

ADDITIONES.

a Appelletur. Adde deciſ. j. ſ. de offic. delegat.
b Pronuntiatum ſuſpendit. Appellatio quandoque pronuntiatum extinguit, quãdoque ſuſpendit. de hoc vide per Imol. in l. tale. §. qui prouocauit. ff. de pact. in repetit. & Alex. conſil. xxxv. volu. iiij.

EPITOME.

Preparans ſe ad proſecutionem alicuius rei, videtur ipſam proſecutionem inchoare.

DECISIO LXVI. aliàs 488.

SI Papa cum cancellaria exiſtente in Anania, & Auditores Palatij in Roma: & Auditor in Roma ferat ſententiam, & parti condemnatæ viua voce ilicò ab eadem ſententia appellanti datis apoſtolis reuerentialibus præfigat terminum x. dierum ad proſequendum appellationem: & infra x. dies appellans arripuit iter per ſe, vel alium ad huiuſmodi Ananiam pro impetranda commiſsione ſuper dicta appellatione, ia his itineris arreptio, & proſecutio ſufficiens eſt & deſertionem excuſat: licèt aliqui domini contrà. Dominorum tamen ratio fuit iſta: quia illud tempus non ad proſecutionem appellationis complendam, ſed ad eius inchoationem ſtatuitur: modò inchoat proſequi, qui facit præparatoria, abſque quibus ipſa proſecutio fieri non poteſt: quia idem iudicium eſt de termino, & de via, ſine quibus ad terminũ peruenire nõ poteſt: vt l. oratio. ff. de ſpõſa. & no. Spe. de appel. §. nũc breuiter. ver. itẽ ſi pars. qui alle. ad hoc ea. cũ cauſam. de re iudi. & de electio. c. ſtatuimus. li. vj.

De Con.

De Confirmatione vtili vel inutili.

EPITOME.

Clauſula, dummodò ex ordine, in confirmatione poni conſueta non intelligitur de ordine dato, ſed de acceptatione.

DECISIO I. aliàs 52.

SI clauſula ſolita poni in confirmationibus, dummodò ex ordine beneficiũ debeatur, non intelligitur tantùm de ordine datæ, ſed etiam acceptationis, quia tunc primò beneficium eſt debitum: vt in capitu. j. & fin. de conceſſ. præbend. libr. vj.

EPITOME.

Papa confirmando diſmembrationem ex certa ſcientia: quòd ſolẽnitates nõ ſubſtãtialia ſuppleuiſſe videatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio Papæ ex certa ſcientia quos defectus ſuppleat?*

DECISIO II. aliàs 230.

1 PApa † confirmando ᵃex certa ſcientia præ-
a dictam diſmembrationem eccleſiæ ſactam
per Legatum, inſerendo totum tenorẽ huiuſmodi diſmembrationis, ſupplendo omnem defectũ, ſi quis interueniſſet, videtur ſuppleuiſſe omnem defectum ſolemnitatis, videlicèt partis vocationem, & alia ſolennia: ſed non ſubſtantialia, videlicèt poteſtatem Legati diſmembrantis, & veritatem cauſarum expreſſarum. argument. eorum quæ leg. & no. per Inn. in ca. j. & ij. & penulti. de confir. vtili, vel inutili. & per eundem in ca. j. de tranſac. vbi videtur innuere, quòd cõfirmatio Papalis facta ex certa ſcientia firmet infirmum, & inualidum, nedum quò ad ſolemnitatẽ, ſed quò ad ſubſtantiam etiam. ſed intellige dictum ſuum ſanè, videlicèt quando facta extitit cum cauſę cognitione, & parte vocata: tunc ſanat totum. & hoc videtur Innocen. innuere in eod. capitul. ſuper verbo, authoritate. & in dictis cap. j. & ij. de confirma. vtili vel inuti. Concluſionem verò prędictã videtur tenere, & approbare expreſſè Spec. titu. de lega. §. nunc oſtendendum. verſicu. xviij. & vide per Ioan. Andr. Pau. & Guil. in clemen. paſtoralis. de re iudica. & bene & per Archiad. lvj. diſtinct. can. Cenomanenſem.

ADDITIO.

a Papa confirmando. Itẽ dicta confirmatio Papæ, ex certa ſcientia facta, facit tranſactionem perſonalem realem, quod eſt notandum: de quo in ca. veniens. de tranſact. & ca. niſi eſſent. de pręben. & de tranſact. ca. j. per Innocen. & Hoſtien. in capi. cùm acceſsiſſent. de confirma. vti. ca. venerabilis. d. fide inſtrumen. capi. inter dilectos. de conceſſ. pręben. cap. quia diuerſitatem. de relì. domib. ca. conſtitutus. & pleniùs per Hoſtiẽ. in ſumma, de de cõfirm. vtili. §. quis ſit effectus. in quibus iuribus plenè habetur de efficacia dictę cõfirmatiõis.

De Clericis coniugatis.

EPITOME.

Ex contractu matrimonij per verba de præſenti contracti, etiam carnali copula non ſecuta inducitur vacatio beneficij tale matrimonium contrahentis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium per ſponſalia non vacat.*

DECISIO I. aliàs 26.

SI impetretur beneficium vacans per cõtractum matrimonij, Fuit dubitatum vtrùm ſufficiat impetranti probare tractatum de contrahendo, vel quòd ſponſalia fuerunt, & erant contracta? Et breuiter ſine argumentis fuit concluſum, quòd non: ſed oportebit ipſum probare matrimonium per verba de præſenti legitimè contractum, licèt non fuerit con-
1 ſummatum. Ratio, quia † beneficium per ſponſalia non vacat: prout leg. & notat. per gl. & Io. And. in nouel. in capi. j. de ele. coniuga. facit c. beneficium. de re. iur. li. vj. imò adhuc eſt dubium, an per matrimonium legitimè per verba de pręſenti contractum vacet beneficium: per lecta & notata eod. titu. ca. diuerſis fallaciis. & meliùs in capitu. Ioannes. & per Inno. pulchrè in cap. tuæ. de apoſta. ibi vide. tum quia ſi ſic vacaret: puta per ſponſalia, non deberetur impetranti propter falſum modum vacandi expreſſum, & verum modum vacandi non conceſſum. per c. ſuſceptũ. de reſcrip. libr. vj.

De Præbendis.

EPITOME.

Clauſula generalis in literis gratioſis inſerta, licèt firmet gratiam, & vitium ſurreptionis tollat: impedimentum tamen ſeu inhabilitatem perſonæ nõ remouet, nec diſpenſationem inducit.

SVMMARIA.

1 *Statuta eccleſiarum dicuntur per clauſulas derogatorias in literis ſpecialibus inſertas, ſublata, vel ſaltem dilata. & numero ſequenti.*
2 *Clauſula derogatoria in ſtatutis, vel conſuetudinibus eccleſiarum appoſita, quid operetur?*
3 *Ætatis defectum patiens, an poſsit acceptare beneficium eccleſiaſticum, vel præbendam ſacerdotalem.*

DECISIO I. aliàs 3.

a SI ſtatutum ᵃ † eſt in aliqua eccleſia
1 de certa præbenda non conferenda,
niſi actualiter in ſacerdotio conſtituto, Fuit dubitatum vtrùm impe-
b trans apoſtolicus, qui nõ fuit in tali ordine ᵇ poſ-
ſet

ſet huiuſmodi præbendam acceptare, ſibique fa
cere prouideri de eadem, præd.cto ſtatuto non
obſtante? Et vid. batur quòd non.per capit.j.de
conſti.li.vj.& in hanc concluſionem videbatur
declinare Archid.in capit.cum al.quibus. de re-
c ſcript.libro vj. Fuit deciſum c & determinatum
d per omnes contrà:cum hac limitatione:d videli-
cet,dummodò prædictus acceptans tempore ac-
ceptationis,& prouiſionis huiuſmodi fuerit in
tali ætate, quòd infra annum poſsit promoueri
in ſacerdotem.per capit.ei cui.cum ibi nota. per
Ioan.Andr.de prębend.libr.vj.Hanc concluſio-
nem videtur ponere Ioan.Mo.in cap.ſi pro pau-
2 peribus.de præbend.eo.lib.motus † ex clauſulis
derogatorijs hodie in gratijs communibus, &
ſpecialibus poni conſuetis,per quas ſublata, vel
ſaltem dilata omnia ſtatuta quæ in contrarium
e eſſent.ceſſentur:prout innuunt hæ clauſulæ e nó
obſtantiarũ,ſi bene inſpiciantur.& per has clau-
ſulas ſatisfit d.c.j.de conſti.lib.vj. pro contrario
inducto,& reſpondetur motiuis Archid.per mo
tiua fortiora Ioan.And.& Io.Mo.in locis præal
legatis.Dominus verò Robertus allegat vnum
dictum domini Guil.de monte Laud. poſitum in
extrauag.ſedes apoſtolica.Io.xxij.contra prædi-
ctam concluſionem, quòd licèt per non obſtan-
tias hodie in gratijs poni cōſuetas derogetur ſta
tutis generalibus omnia beneficia eccleſiaſtica re
ſpicientibus:tamen non derogatur per eas ſtatu-
to alicui ſingulari ſuper certo beneficio edito,
niſi de illo certa,expreſſaque mentio fiat. per ca.
j.de conſti.ſuprà alle. in contrar. & ſic dixit do-
minus Gallardus ſe poſt publicas rationes in qua-
dam cauſa de Atragonia obtinuiſſe, & ſenten-
tiaſſe.quod alij Domini recordantes adhuc de
illa dixerunt verum eſſe in ſtatuto appoſito in
prima fundatione certi beneficij per fundato-
rem,ſiue laicum,ſiue clericum, vel in teſtamen-
tis eorum.quibus Papa non intendit pręiudica-
re,nec derogare per huiuſmodi clauſulas gene-
rales,ne retrahantur à fundatione,& ordinatio-
ne beneficiorum.argu.capi.cùm dilectus.de iure
patro.& eorum quæ legun.& notan.in capitul.
f licet.de præbend.libr.vj. Quam concluſionem f
crederem indubitanter veram in ſtatutis, ſeu or-
dinationibus laici: ſecus verò ſi clerici quibus Pa
pa vult,& poteſt leuiùs præiudicare.argu.capit.
cùm dilectus.antedicti,& xvj q.j.cano.decerni-
mus.Secus verò Domini dicebant de ſtatuto fa-
cto de certo beneficio per ordinarios collatores
prælatos,quibus Papa vult,& poteſt præiudica-
re ex ſua generali,& ordinaria poteſtate,& dare
ius ad vacatura beneficia ad collationem eorum
ſpectantia.de conceſſ.præbend. capitul. propo-
ſuit.ipſe enim in conferendo omnes ordinarios
poteſt præuenire.de præbend.capitul.dudum. &
capitu.quamuis.ij.libr.vj.& claudere eis manus
per ſuum decretum.de conceſ.præben.ca.j.& c.
ſi capitulo.& ca.ſi ſoli.libr.vj.& c. cùm ei quem.
eod.titu.in clemen.& fuit obtentum, & ſenten-
tiatum in quadam cauſa Tornacen.pro quodam
apoſtolico acceptante præbendam actu ſacerdo
tium requirentem ex ſtatutis Epiſcopi,& Capi-
tuli illius eccleſiæ non habentis ordinem pre-
sbiteratus, exiſtentis tamen in legitima ætate:
ſcilicèt quòd talis infra annum poterat promo-
ueri, & promotus fuit etiam ante litem motam.
licèt ad hoc non tenebatur fortè ante adeptam
poſſeſsionem pacificam. de electio. capitul. licet
canon. & capitu.commiſſa.eod.titu.libr.vj.quæ
omnia intelligas, quando in gratia ſunt ſublata
ſtatuta,& conſuetudines per non obſtantias ho
die in gratijs ſpecialibus poni conſuetas. Cōtra-
rium crederem in forma pauperum, in qua non
tolluntur ſtatuta, & conſuetudines. prout ex-
preſsè not.Ioan.Mona.& Archid. in dict. capit.
ſi pro clericis pauperibus. Quod intellige de be-
g neficijs requirentibus ſacerdotium, g [illegible] alium
ſacrum ordinem aptitudine,ſed non a[illegible]u. Si ve-
rò actualiter:quia tunc non ſunt ſublata ſtatuta,
non poteſt prouideri impetrāti de beneficio actu
ſacerdotium requirente ex ſtatuto, niſi ſit in tali
ordine conſtitutus:vt ibi not.
3 Ex hoc inſurrexit † aliud dubium. Pone quòd
prædictus expectans apoſtolicus tempore acce-
ptationis non eſſet legitimæ ætatis: vtrùm va-
luiſſet acceptatio? videtur velle Ioann.Andr. in
capitu.ei cui.ſuprà alleg.in j.gloſſ. quòd ſic. Sed
contrarium fuit obtentum:quia per non obſtan
tias prædictas non perimitur ſtatutum, licèt ap-
poſita ſit clauſula firmans gratiam, vt non obſit
ei; & idcirco non perimitur qualitas præbendæ
per ſtatutum inducta,modò qualitate durante.&
ſi non obſtet ſtatutum gratiæ, obſtat tamen di-
ſpoſitio iuris communis,quæ non vult ſacerdo-
tale beneficium conferri patienti defectum æta-
tis:vt in dictis iur.ei cui. & ca. licet canon. quod
ius commune Papa in dubio per tales clauſulas
non intendit diſpenſare:vt not.per Ioan. mo. in
ca.cum aliquibus.de reſcript.lib.vj.& ca.j.de fil.
presbyte.eod.lib.& not.Ioan.And.in ca.ſi motu
proprio.de præben.facit cap.non poteſt.eod.tit.
libr.vj.& per hoc tollitur vna ſubtilitas, quam
ponit Ioan.And.ad ſaluandam dictam glo. ſuam
in dict.cap.ei cui.in nouel.ad materiam ſupradi-
ctā vide Archid.in roſario xxv.quæſt. ij. in ſum.
in fin.& per eundem Ioan.And.de reſcript.cap.
ſi propter,libr.vj.

ADDITIONES.

a Si ſtatutum. Deciſionem cōcluſio Dominorum
de Rota,qui ſequuntur opi.Io.Mo. & Io.Andr.
contra Archi.& quæ iſtarum opi.ſit verior, vi-
de in repetitione c.ei cui.de præben.lib.vj. & in
conſilio Domini Lauren. de Rodulfis. poſito in
libro reportationũ domini Anton. de Bu. ſuper
iiij.libro decreta. & vtrobique declaratur intel-
lectus huius deciſionis.
b Tali ordine. Adde Roch.Curt.in ſuo tractat.iu-
riſpatro.in verb.honorificũ.q.3.verſi.circa aliud
an de neceſsitate præſentatus debeat eſſe ſacer-
dos,&c.
c Fuit deciſum. Adde gloſſ.in verb. reſidentiæ.ti-
tul.de collat.in pragmatic.ſanctio. deciſ. 3. titul.
de pœnis.j.in antiq.
d Cum hac limitatione. Hoc puto verũ, ſi apparet
de intētione mādantis,quòd tali patienti defectũ
in ætate noluerit prębendam ſacerdotalem con-
ferri:de qua intentione videtur apparere,cùm in
literis

literis Papalibus apponitur clauſula, non obſtantibus aliquibus, per quæ effectus noſtræ gratiæ impediri valeat, vel differri. Nam tunc ſatis apparet de intentione ſcribentis, quòd ipſe voluit dari ſibi ſacerdotalem præbendam, ordinem autem recipiet cùm erit ætatis legitimæ: vbi verò in dictis literis non eſſet adiecta dicta clauſula, ſed ſimpliciter mandatum prouideri de præbenda: tunc de ſacerdotali nó poterit prouideri tali impetranti in ætate defectum patienti.

e Clauſulæ. Clauſula generalis, non obſtantiarum, quamuis tollat impedimẽtum gratiæ, defectum perſonæ tamen non tollit, niſi de eo ſpecialis méntio habeatur: quia nó eſt veriſimile, quòd per talem generalem clauſulam Papa voluerit fraudare eccleſiam ſeruitio vnius ſacerdotis. & de effectu huius clauſulæ, vide plenè per Ioan. And. in cap. j. de exceſ. prælato. libr. vj. per Lapum abbatem in cap. ei cui. de præben. eo. li. pleniſsimè per Barto. in extrauagan. ad reprimendam. ſuper verbo, non obſtantibus.

f Concluſionem. Adde reg. Cancell. apoſtol. 40. incip. item voluit quod ſuper quouis beneficio. & ibi gloſ.

g Requirentibus ſacerdotiũ. Adde. gl. in verb. reſidentiæ. in tit. de collat. in pragmat. ſanctio.

EPITOME.

Impetrans beneficium ſolitum regi per ſeculares ſecundùm formam e. cùm de beneficio. de præbend. libr. vj. ſufficit quòd probet illud rectum per x. annos, vt tale, ſicuti impetrauit, niſi ex aduerſo probaretur, quòd per xl. annos, vt regulare, fuerit gubernatum.

SVMMARIA.

1 *Alteratio ſtatus beneficij probatur xl. annorum ſpatio.*
2 *Clericus ſecularis impetrans beneficium tanquam ſeculare, probare debet vltimum ſtatum fuiſſe ſecularem: & ſufficit.*
3 *Præſcriptio xl. annorum prima tollitur per ſecundam xl. contrariam.*

DECISIO II. aliàs 31.

1 FVit dubitatum † quid impetrans ſecun-
a dum formam e. cùm de beneficio. de præbend. libr. vj. teneatur probare, videlicèt vel ſimpliciter vltimum ſtatum illius beneficij, videlicèt illud rectum per clericum ſecularem vltimò, & quod per xl. annos fuerit ſic rectum: vel an ſufficiant decem anni. In quo Domini erant varij. Nam ſecundùm aliquos requiritur continuatio, & pacifica gubernatio tanti temporis, quòd legitima præſcriptio ſit completa, quæ eſt quadragenaria. de cauſ. poſſeſ. & proprieta. ca. cùm eccleſia Sutrina de præſcrip. c. de quarta. & c. ad aures. cum ſimilibus. Etiam hoc videtur expreſsè innuere tex. d. ca. cùm de beneficio. ſuperiùs alleg. quem ſic intelligunt quaſi omnes ſcribentes, propter verbum, legitima. quæ regulariter eſt quadragenaria: ſecus verò ſi illud verbum non eſſet poſitum in tex. ſecundùm Io. And. quia tunc procederet dictum eius poſitum in c. fin. de conſue. in nouel. eod. lib. ſuper gloſ. conſuetudo. vbi videtur innuere, quòd ſufficiat decennalis præſcriptio in conſuetudine ſecundùm ius commune introducta. Et quia conſuetudo, de qua loquitur dictum c. cùm de beneficio. eſt talis, cùm omnia beneficia eccleſiaſtica ſunt ſecularia de iure communi: idcirco maior pars Dominorum declinauit in hanc vltimam opinionem videlicèt ſufficere in hoc caſu decennalem præſcriptioné, per dictum domini Ioan. And. ſuperius alleg. & poſitum in d. ca. fina. de conſue. & hoc verum ſecùdùm prædictos Dominos, niſi ex aduerſo probaretur illud beneficium per regulares anteà fuiſſe gubernatum per xl. annos, vel gubernãdo per eoſdem ſic in ſua inſtitutione fuiſſe inſtitutum: tunc enim propter mutationem ſtatus ipſius beneficij benè aſtringitur impetrans ad probãdum quadragenariam præſcriptionem: tum quia ſecundùm primam cauſam illa prima præſcriptio regularium quadraginta annorum, non tollitur, niſi per contrariã præſcriptioné quadragenariã: vt not. de exceſ. prælator. c. accedentibus. tũ quia ſecundum caſum ius commune obſtat clerico ſeculari, & ſic requiritur quadragenaria præſcriptio, per iura & dicta Doctorum ad hoc ſuperiùs inducta. facit capit. Cumana. de electionibus. & de reſtitutione ſpoliatorum. capitul. ad decimas. libro ſexto, clementina, quia regulares. à có trario ſenſu, de ſupple. negli. præla. Dominus ve
2 rò Ægid. † fuit ſingularis opinionis in hac materia. dicebat enim ſic circa primum dictũ, quòd ſi clericus ſecularis impetret beneficium aliquod tanquam ſeculare, vel clericis ſecularibus aſsignari cóſuetum: ſufficit quòd vltimus ſtatus fuerit ſecularis, licèt non probetur quòd ille ſtatus fuerit per x. annos obſeruatus: dummodò non probetur contrarium: videlicèt alium ſtatum legitimè præſcriptum præceſsiſſe. pro quo alleg. not. per gloſ. in capitu. poſſeſsiones. de re. eccle. non alie. rationem enim aſsignauit: quia ibi non agitur de mutatione ſtatus ipſius rei: ſed ſolùm de vſu, & ſtatu ipſius vſus: ſolùm debet attendi ſtatus, vel poſſeſsio qui pro tunc eſt. de ſen. excómunic. ca. ſi iudex. cum ibi no. li. vj. de elect. querelam. & de iure patro. c. conſultationibus. & ff. de offi. Præto. l. Barbarius. ita quòd verbum, cóſuetum, referatur ad ſolum vſum: vt C. de epiſ. au. l. iij. cum multis ſimilib. licèt vbi ageretur de ſtatus mutatione in præiudicium alterius religionis, ordinis, vel eccleſiæ, verbum, conſuetum, reciperetur pro conſuetudine legitimè per xl. annos obſeruata, propter naturã materiæ, & præiudiciũ eccleſiæ: vt in c. cũ eccleſia Sutrina. de cau. poſ. & propr. de elec. Cumana. & in c. cũ eccleſia Vulterana. de oſ. ord. c. cũ ſatis. de iure epa. c. cura. de conſue. c. cùm dilectus. & de ver. ſig. c. abbate. de priuile. c. ſi de terra. cũ multis ſi. facit ſecundũ ea, quia de iure cómuni omnia beneficia, ſunt ſecularia, ex eo quòd primæuus ſtatus beneficiorum eſt ſecularis, cùm de beneficio ſeculari fiat regulare, & non econuerſo. facit de dona. capi. ad apoſtolicæ. vt prædixi. & ſic dixit intelligendum dictum ca. cùm de beneficio. & placuit Dominis hæc opinio, quam ego crederem etiam veram, vbi nullus alius ſtatus præcedens, nec ſubſequẽs allegaretur, nec probaretur propter aſsiſtentiam

iuris

iuris communis:ſed in caſu,in quo contra impe-
trantem iuxta formam prædictæ decre. daretur
de ſtatu regularium præcedenti, vel ſubſequenti
ſtatum ſecularem allegatum per impetrantem,
etiam ſi ſtatus ille regularis non fuerit per xl.
annos obſeruatus,crederem impetrantem aſtrin
gi ad probandum ſtatum medium,ſcilicet ſecu-
laritatis fuiſſe ſeruatū per xl.annos, & hoc meo
iudicio innuunt multa verba illius text.ibi vide-
licet,etiam.quæ eſt dictio ampliatiua , ſi ante vel
poſt ſcilicet ſtatum regularitatis allegatum per
impetrantem religioſi quādoque, & ſic non ſem
per,nec per xl. annos miniſtrauerunt in eodem, a
licèt aliqui velint ſupplere ad dictum verbū quā 3
doque,&c.ita quòd præſcriptio ſit legitimè cō-
pleta per religioſos antè , vel poſt per xl.annos
in eodem beneficio miniſtrantes , qui eſt abſo-
nus intellectus meo iudicio. Nam ſi primò fuiſ-
ſet beneficium regulare per quadraginta annos,
& poſteà ſeculare per alios quadraginta annos,
& vlteriùs iterum per xl.crederem vltimum ſta
tum attendendum,& per illum ſublatum mediū
ſtatum. Nam vt ſupradictum eſt, præſcriptio
3 † quadragenaria prima tollitur per ſecundam
contrariam quadragenariam.iuxta no.in c.acce
dentibus.de exceſ.prælā. At vbi primus ſtatus be
neficij fuiſſet ſecularis,niſi per vnum annum ex
ſua primæua inſtitutione , ſeu fundatione mu-
tatus in regularem,& obſeruatus per x.vel xx.an
nos ita quòd non erat adimpleta legitima præ-
ſcriptio, & ſubſequenter iterum iſte ſecundus
ſtatus mutaretur, & reduceretur ad ſtatum pri-
ſtinum ſecularitatis: tunc crederem ſufficere præ
ſcriptionem decennalem:tum propter aſsiſten-
tiam iuris communis:tum quia res de facili redit
ad naturam ſuam.xxxv.di.ab exordio.ff. de pac.
ſi vnus.ad materiam vide Ber. in d.ca. poſſeſsio-
nes. & per eundem de reli. do.ca. inter quatuor.
& per ipſum & Ioā.And.de vi.& ho.cle. c.quo-
niam.& xvj.q.iij.peruenit per Arch.

ADDITIO.

a Cùm de beneficio. Add.dec.22.de probat.in an-
tiq.& deciſ.49.de reſcript.in eiſdem.

EPITOME.

Impetranti beneficium vacaturum per aſſecutionem &c. ſufficit probare aſſecutionem de facto.

SVMMARIA.

1 *Beneficium incompatibile vacat per aſſecutionem al-
terius de facto factam.*
2 *Poſſeſsio vitioſa quòd priora beneficia vacare faciat.*
3 *Beneficium quando quis pacificè aſſecutus dicatur.*

DECISIO III. aliàs 61.

a SVfficit[a] † impetranti beneficium vacaturum
1 per aſſecutionem pacificam[b] alterius bene-
b ficij probare,quòd ille , per cuius aſſecutio-
nem impetrauit poſſeſsionem alterius beneficij,
2 ſit aſſecutus,licèt de facto,& violenter:quia † vi-
tioſa poſſeſsio facit vacare priora beneficia. de
præbend.eum qui.libr.vj.no.Inno.in ca.conſti-
tutus.ſuper verb. appellauit.extrà d. appellatio.
idem tenet Gulie.in cap.c.licet.de præbend.lib.
vj.Sed Rolād.dicit contrarium Pariſijs fuiſſe de-
terminatum,per ca.ſtatu.ſi beneficia.de præbend.
libr.vj.De hoc per Guliel.92.diſtinct. can. ſi qui
epiſcopi.per Pau.in capitu.gratiæ.de reſcript. &
cap.in pleriſque.de electio.in clem.nec debet eſſe
inuaſor melioris conditionis &c.vt in d.c.eū qui.

ADDITIONES.

Sufficit.Sed quæro † quando quis dicatur benefi
cium pacificè aſſecutus?dic quòd quando habet
liberū curæ exercitium, licèt maioris partis bo
norum poſſeſsionem non habeat,ſecundùm Ste.
& Zen.in cle.gratiæ.de reſcrip.per glo.in ca.cō-
miſſa.de elec.libr.vj.hoc videtur contra text &
glo magnam. in c.ſi tibi conceſſo.de præb.lib.vj.
ſed dic,quòd licèt haberem exercitium curæ, ſuf
ficiat quò ad finem,vt currat tempus, de quo in
c.licet canon.de elect.libr.vj. non tamen quò ad
finem vt vacent priora beneficia: nam tunc re-
quiritur, quod adminiſtrationem bonorum ec-
cleſiaſticorum.vel maioris partis habeat, vt di-
catur pacificè poſsidere.vt in d.c.ſi tibi conceſ-
ſo. & oportet quòd quis poſſederit pacificè ſecū
dum beneficium per duos mēſes,vt inducatur va
catio primi,aliàs non diceretur pacifica poſſeſ-
ſio ſecundùm Lap.in d.c.commiſſa.ſuper gl. quæ
incipit.aliquandiu.cuius opinionis vidi ſeruari in
Rota,Pau.de Lea.in cle.gratiæ dicit quòd paci-
ficè dicitur poſsidere,qui poſsidet ſine contro-
uerſia iuris,vel facti.iudiciali,vel extraiudiciali.
& not.hæc pro cauſa parœcialis eccleſiæ ſancti
Io.euangeliſtæ Patauienſ.diœce.tamen dec.3. de
cau.poſſeſ.& propric.in antiquis dicit.quòd vbi
aliquis eſt in poſſeſsione beneficij.licèt ſibi mo-
ueatur lis ſuper beneficio:tamen videtur pacifi-
cam poſſeſsionē habere:quia ad hoc quòd quis
videatur pacificam poſſeſsionem habere , ſuf-
ficit quòd de facto poſsideat,licèt ſuper iure ſibi
controuerſia moueatur:vt no.Inn.in d.c.conſti-
tutus.in gl.ij.& Archid.in ca.licet. ſuper verbo,
pacificam.de præb.lib.vj.ad quod facit l.vim fa-
cit.ff.de vi & vi ar.licèt contra facere videatur l.
Lucius. §. tres hæredes. ff. ad Trebel. facit quod
not.in c.commiſſa.ſuper verbo pacifica.de elect.
lib.vj ita determinat.d.deci.iij.de cauſ.poſſeſ.&
propri.in antiquis.quæ incipit no.quod vbi ali-
quis. & illa eſt plenior iſta,cui adde quod not.d.
Ant.in ſuis recollectis in d. cle.gratiæ. & in cle.
ſi plures.de præbend.
b Pacificam , An per aſſecutionem beneficij in-
compatibilis vacent priora beneficia etiam pa-
tronata,quo caſu an non vocato poſſeſſore pa-
tronus poſsit procedere ad præſentationem alte-
rius clerici,vide Roch.Curt.in ſuo tractat. iuriſ-
patronat.in verb. honorificum. 4.quæſt. verſic.
ſed hic ſuboritur quæſtio acceſſoria.adde deci. 6.
incip.quæritur quanti tēporis.verſi.ſecūdo pro-
batur.ſ.de cōſuetud.Et quādo quis dicatur ha-
bere poſſeſsionē pacificā,per gl. in 6.item quod vni
uerſitates.in verb. poſsidebunt titu. de collatio.
in pragmat. ſanctio. & deciſio. 3.incip. nota
quod

quòd vbi aliquis. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiquis. Cum hac deciſ. concordat deciſ. 15. de probat. in antiq.

EPITOME.

Poteſtas conferendi beneficia reſeruata non ſe extendit ad beneficia apud ſedem apoſtolicam vacantia.

SVMMARIVM.

1 *Habens poteſtatem conferendi beneficia reſeruata, an beneficia per ſedem apoſtolicam vacantia conferre poſsit.*

DECISIO IIII. aliàs 97.

1 HAbens † poteſtatem conferendi [a] autho-
a ritate apoſtolica beneficia ſedi apoſtolicæ reſeruata, poteſt nedum ſpecialiter, ſed generaliter reſeruata, vacantibus in curia per obitum duntaxat exceptis: quia illa non veniũt ſub generali conceſsione. de præbend. capitu. ij. libr. vj. Ratio, quia priuilegium principis latè eſt interpretandum. de verb. ſigni. ca. olim. de dona. ca. cùm dilectus. & vbi non diſtinguit Papa, nec nos diſtinguere debemus. ij. q. v. can. conſuluiſti. de tranſla. epiſcop. ca. inter corporalia. de ma. & obed. ca. ſolitæ. de coniug. lepro. ca. quoniam. Dominus Ægid. & Pe. gaſconis contrà per ca. ij. de prębend. lib. vj. propter inhibitionem, & decretum ibidem poſitũ, quod refertur ad omnia beneficia qualitercunque poſita apud ſedem apo-
b ſtolicam vacantia. Concedatur hoc: aliud enim [b] eſt dicere beneficium vacans apud ſedem apoſtolicam conferre: & aliud reſeruata ſedi apoſtolicę conferre: vt infrà in concluſione notatur.

ADDITIONES.

a Conferendi. Adde ſuprà in titu. de leg. deciſ. iij. quod legatus. & in an. dec. 9. de conceſ. præbend. habere poteſtas.

b Aliud enim. Adde quod ſuprà facit de offic. leg. deciſ. 3.

EPITOME.

De duobus expectantibus in data paribus præfertur primò præſentans executori.

SVMMARIVM.

1 *Executor datus ad prouidendum quòd collator ſit.*

DECISIO V. aliàs 100.

a SI vnus [a] de duobus habentibus gratias ęquales, & eiuſdem datæ primò præſentat literas ſuas executori ſuo quam alter, & faciat fieri proceſſus: prefertur alteri in prębenda, vel beneficio poſteà vacante propter huiuſmodi diligentiam:
1 quia † omnis executor datus ad prouidendũ eſt collator. iuxta ea quæ legunt. & not. de præbẽ. c. pro illorum. & de reſcrip. c. tibi qui. & de præb. c. ſi cui. per. Archid. lib. vj. ita quòd locum habet ij. reſp. c. duobus. de reſcrip. co. li. ſed non tertiũ.

ADDITIO.

a Si vnus. Caue quia capit. duobus. verſic. ſi verò. ſuprà alleg. videtur intelligendum de præſentatione facta eis, ad quos ſpectat canonicorum receptio, & collatio præbendarum: vt dicitur in prin. non de præſentatione facta executori: ideò hæc deciſio eſt contra diſpoſitionem d. capitul. duobus. & ita conſuluerunt d. Petrus de Anch. & Fran. de zabarellis.

EPITOME.

Motus proprius licèt tollat qualitates extrinſecas, nõ tamen intrinſecas: puta curam, ſeu principalitatem beneficij: nec lædit ius tertij: nec gratiam ampliat: nec diſpenſationẽ irregularitatis, vel alterius inhabilitatis inducit.

SVMMARIVM.

1 *Certa ſcientia principis motu proprio in literis nõ expreſſo, an vitium ſurreptionis excludat.*

DECISIO VI. aliàs 111.

a LIcèt motus proprius [a] Papæ excludat, & tollat qualitates extrinſecas, intrinſecas tamen non: puta curam vel principalitatem beneficij de quo prouidetur, vel mandatur prouideri, de quibus ſi non fiat mentio in gratia etiam proprio motu facta, ipſo iure eſt nulla: vt not. Ioan. Andr. in capitu. ſi motu proprio. de præbend. libro ſexto. in nouel.

ADDITIO.

a Licèt motus proprius. An † certa ſcientia princi-
1 pis proprio motu in literis non expreſſo vitium ſurreptionis excludat. Doct. dicunt quòd non. in capitu. ſi motu. de præbend. lib. vj. alibi lex videtur velle quòd idem operatur certa ſcientia principis reſcribentis, quod operatur clauſula, non obſtãte. l. idẽ ſcribit. §. ſi. ff. de excu. tu. & l. quidã conſulebant. ff. de reiudic. & vide per Bal. in vſibus feudorum. in prin. in fin. tertiæ chartæ.

SVMMARIA.

1 *Motus proprius quid operetur? 3.*

2 *Qualitates beneficiorum obtentorũ exprimere nemo de iure communi tenetur: licèt obtinendorum ſit.*

DECISIO VII. aliàs 112.

a DIcebant Domini quòd motus proprius [a]
2 † non tollit ius tertij: puta ſi beneficium ſpectabat ad iuſpatronatus alicuius laici, de quo Papa ſi ſciuiſſet, [b] nullatenus prouidiſſet: iuxta not. in capi. ij. de præbend. libro ſexto. per omnes. & pro hoc facit vnum dictum cap. nobis. de iurepa. & in clem. per literas. eod. titu. de prębend. per Ioan. Andr. & Pau. vbi etiam dicunt ſuper verbo, directas. quòd licèt proprius motus vitium ſurreptionis tollat: tamen gratiam non ampliat, nec diſpenſationem irregularitatis, vel alterius defectus, aut retentionis plurĩ beneficio-

rum incompatibilium inducit: vt not. prædi-ctis Docto. in clem. ſi romanus pontifex. de præbend. Contra primam concluſionem allegatur vna not. Io. And. in cle. ſi dignitatem. de præb. ſuper verbo, mandamus. quam tamen aliqui Domini intellexerunt de qualitatibus beneficiorum obtentorum: ſecus de his, de quibus Papa prouidet, vel prouideri mandat. & credo hoc
a vltimum fuiſſe de mente gloſſatoris: quia † de iure communi non tenetur quis exprimere qualitates beneficiorum obtentorum, ſed bene obtinendorum: vt in dicta cle. ſi dignitatem. & in c. cùm in illis. de præb. quemadmodum enim proprius motus tollit ſurreptionem in obtentis: vt in cle. ſi Romanus. eod. tit. ita in obtinendis. Pro hoc & etiam contra ſecundam ſolutionem, videlicet quòd gratiam ampliat, & ius tertij tollit, inducebam c. ſi pluribus. de præb. libr. vj. maior pars dominorum remanſerunt, & tenuerunt prædictas duas concluſiones.

ADDITIO.

a Motus proprius. Si tamen cautus aduocatus † in
3 modo opponendi, nam licet motus proprius tollat vnum defectum irritationis literarum, vt eſt defectus taciturnitatis, alios tamen defectus non tollit: vt puta defectum natalium, ætatis, vitium corporis, bigamiæ & ſimil. quanquam dicti defectus per viam ſurreptionis non poſſint opponi propter expreſſionem motus proprij: tamen opponi poſſunt per viam iuris cōmunis: cùm motus proprius talium diſpenſationem nō inducat: vt in c. cum te. de ætate & quali. & per Io. And. in d. c. ſi motu. & ideò ſublato defectu taciturnitatis per motum proprium, alij remanent, & ad nullitatem diſpoſitionis ſufficit vnū ex pluribus defectibus remanere: vt l. ſi non lex. ff. de hæredi. inſtitu. & l. ſi domus. ff. de ſeruit. vrbano. prædi.

EPITOME.

Quotidianæ diſtributiones in impetratione beneficij certi valoris non computantur.

SUMMARIA.

1 *Fructus beneficij impetrati quotidianas diſtributiones non amplexatur.*
2 *Diſtributiones quotidiana in beneficij valore non cōputantur.*

DECISIO VIII. aliàs 134.

1 QVando † impetratur certum beneficiū certi valoris fructuum: ſecundū cōmunē æſti-
2 mationem diſtributiones quotidianæ * in huiuſmodi valore fructuum non ſunt computandæ. Ratio, quia illæ dantur ratione certi miniſterij perſonalis: puta intereſſentibus diuinis, & non ſunt de corpore beneficij: & ideò non comprehenduntur ſub illis: prout leg. & not. in cap. licet. de præb. & de cle. non reſi. c. vno. lib. vj. & ibi per Io. And. in nouel. per eundē in addi. Spec. tit. de conceſ. præb. pro hoc optimè facit ſi. de cōceſ. preben. §. in illis verò. libr. vj. vbi diſtributiones quotidianæ ſunt aliud, quam illud quod datur ratione præbendæ.

ADDITIO.

a Diſtributiones quotidianæ. Nota † quòd diſtri-
2 butiones quotidianæ non computantur in valore beneficij. Ita etiā determinat Oldr. cōſi. cxviij. Et Io. And. in addi. Specu. de conceſ. præb. quorum rationes vide in repetitione cle. primæ, de conceſ. præb. per d. Pet. de Ancha. vbi idem dicitur de mortuarijs & anniuerſarijs. vide dec. vlt. hoc tit. in antiq. & Fely. in c. ad aures. de reſcrip.

EPITOME.

Dignitas in eccleſia dicitur illa, quæ habet adminiſtrationem adnexā cum iuriſdictione: perſonatus verò, vel officium, [illegible] adminiſtratio, & ſine iuriſdictione.

SUMMARIUM. [illegible]

1 *Theſauraria Decanatus & Præpoſitura an ſint dignitates.*

DECISIO IX [?]. aliàs. 173.

1 DE † Theſauraria an ſit dignitas, a vel ſimplex
2 officium de iure cōmuni Domini erant varij aliqui dicebant quòd ſonat in nomē dignitatis, & in multis eccleſijs pro principaliori dignitate reputatur: alij & maior pars, de quorū numero ego fui, dicebāt quòd Theſauraria, ſecluſa cōſuetudine, & reputatione eccleſiæ de iure communi nō ſonat in nomē dignitatis, niſi Archiaconatus, & Archipresbiteratus propter iuriſdictionē & preeminentiā, quas habent ſuper alios, & præſertim ſubditos, & perſonas eccleſiaſticas: prout patet expreſſè in toto tit. de of. Arc. & Archipresby. Imo ſecundum Inn. in c. de multa. de præben. etiā ſi Archidiaconus nullā haberet iuriſdictionē in mundo ratione conſuetudinis tamen ratione nominis ſonare in dignitatē: ſecus de Præpoſitura, Decanatu, & alijs, vt patet exēplum de præpoſitis in eccleſia Carnotē. & Turonen. do. N. e. nō reputauit aliquē de iure cōmuni poſt Epiſcopū in eccleſia cathedrali in dignitate conſtitutū, niſi vnū qui immediatè eſt poſt eum, qui in aliquibus eccleſijs vocatur, Præpoſitus, in aliquibus Theſaurarius, &c. tamē de cōmuni iure immediatus Prælatus poſt Epiſcopū in eccleſia cathedrali eſt Archidiaconus, qui eſt oculus Epiſcopi, & gerit in multis vices ipſius: vt in c. ad hæc. & c. mādamus. de of. Archi. In alijs eccleſijs collegiatis eſt ille, qui eſt caput, & Prælatus eccleſiæ, vel collegij electus ab ipſo collegio, & per Epiſcopū cōfirmatus: & talis habet præeminentia, & iuriſdictionē ſuper eligētes eum, & ſibi obedire tanquā Prelato eorū tenētur: prout legit & no. de of. ord. c. cùm ab eccleſiarum. per Inn. & Hoſt. tamē quicquid ſit, cōſuetudo, & cōmunis reputatio multū operatur in illis: prout le. & no. per Inn. & Ho. in d. c. de multa. & Arc. in c. j. de cōſue. lib. vj. & Paul. in cle. vt hj qui. de æta. & quali. qui videtur cōcludere ad propoſitū, quòd habentes adminiſtrationem rerum ſine prærogatiua non videntur in dignitate, ſed offi-

A

cio conſtituti: vt ſunt ſyndici, procuratores, caſtellani & ſacriſta. j.q.iij.ſaluator.ſed ſi habēt administrationē,& iuriſdictionem, vt Camerarius Papæ: tunc eſt dignitas ſecundum eum, & remittit ad notata per eum de deci.c.j.in cle.

ADDITIO.

a Dignitas. Dignitas eccleſiaſtica ex tribus cognoſcitur. Primò quando habet adminiſtrationē rerum eccleſiæ cū iuriſdictione: vt lxxxix.diſt. volumus. & centeſima diſtinc. can. Diaconi. Secundò quādo habet nomē dignitatis, & prælationē, ſiue prærogatiuā in eccleſia tā in choro, quàm in capitulo: licèt non habeat adminiſtrationē rerū vel iuriſdictionem. de conſuetudine. cap. cùm olim. & de inſtit. cū veniſſent. Tertiò, quando in eccleſia eſt conſuetudo, quòd illius officium habeatur pro dignitate.

EPITOME.

Collectorum & ſubcollectorum beneficia tempore officiorum collectoriæ, & ſubcollectoriæ, poſſeſſa, vel acquiſita ſunt perpetuò reſeruata, donec huiuſmodi reſeruatio per collationem Papæ ſit ſemel extincta: & talis reſeruatio ſpecialis eſt, & non generalis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia collectorum & ſubcollectorum ſemel reſeruata, ſemper remanent reſeruata, quamuis deſierint eſſe tales.*

DECISIO X. aliàs 181.

1 Beneficia † collectorum, [a] vel ſubcollectorum ſemel reſeruata, licèt deſinant eſſe collectores, & ceſſet officium eorum, ſemper remanent reſeruata, nec aliquis poteſt diſponere de eis præter Papam: quia per decretum Papæ ſemel fuerunt affecta, quæ affectio nunquam tollitur, niſi per collationem Papæ poſteà ſubſecutā. & quia ſemel erat ablata poteſtas ordinario [b] conferendi per huiuſmodi reſeruationem, niſi reſtituatur ſibi huiuſmodi poteſtas, & tollatur impedimentū, nunquā poterit ſe intromittere de huiuſmodi beneficio. Pro hoc allega. iura communia de appellatio. c. vt noſtrum. de off. ord. c. paſtoralis. & de præben. c. ſtatutum. lib. vj. & de elect. cap. ſi eo tempore. eo. li. quam concluſionē intelligo verā de beneficijs tempore collectoriæ vel anteà obtentis: ſecus de poſt obtentis, vel obtinendis. quæ poſt finitum officium non ſunt reſeruata. Pro hoc etiam faciunt declarationes dominorum Vrbani Papæ v. & Gregorij xj. quæ habent, quādo Papa mandet prouideri de aliquo beneficio certo modo vacāte, vel vacaturo, ſi ex aliqua cauſa huiuſmodi prouiſio non poterit ſortiri effectū, nihilominus tamen huiuſmodi beneficium manet reſeruatum. Sed vidi dubitari vtrū huiuſmodi reſeruatio deberet cenſeri generalis vel ſpecialis? & fuit determinatū in Rota, & etiā per dominum vicecācellarium quòd ſpecialis.

ADDITIONES.

a Collectorum. Adde deciſ. 12. j. eod. deciſ. 14. 29. 11. & 51. eod. tit. in antiq. Biſignet. deciſ. 10. eo. tit.

b Ordinario. Pone quòd ordinarius infra menſem datum expectanti, ante tamen acceptationem ipſius de facto cōtulit cuidam beneficium vacans, quod cadebat in gratiā dicti expectantis ad ſupplicationem eius, cui ordinarius contulit: de inde Papa mandauit certis iudicibus quòd illam collationem ordinarij authoritate apoſtolica confirmarent, ſi à die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitum. Quæritur an confirmatio teneat & etiā prouiſio facta expectāti? Et videtur quod non, poſtquàm Papa manum appoſuit, mandando confirmari collationem ordinariam: quia per talem manus appoſitionem videtur ad ſe totum negotium aduocaſſe, & ſic executoris. & cuiuſcūque alterius inferioris manus ligatæ fuerunt. ar. c. vt noſtrum. de appe. & de offi. dele. c. paſtoral. §. pro hoc faciunt nota. per Inn. Hoſt. & Io. An. in c. cùm dilectus. de iure patronā. vbi dicunt, quod ſi Papa deputat certum prouiſorē, & beneficiū reſeruet pro aliquo in certa eccleſia, & talis prouiſor antequàm prouiderit, moriatur, quòd conferendi poteſtas illud beneficium remanet penes Papā, nō autē reuertitur ad ordinarium collatorem. hoc idem tenet Compoſt. in c. capitulū. verſ. quòd ſi executor. de reſcri. vbi dicit, quòd ſi prouiſor datus per Papam prouidit, prouiſio tamen eſt nulla: quia tale beneficium intelligitur affectū adeò quòd in illa vacatione per alium inferiorē à Papa de eo diſponi non poteſt. Ad idem facit quod not. Inno. & Io. And. in c. inter dilectos. de exceſ. præla. In oppoſitū videtur quia per ſolum mandatum de conferendo, ſicut nec per mandatum de prouidendo non ligantur manus cuiuſcunque poteſtatem conferendi habentis, quominus prouiſio facta per eū valeat: vt in c. quia cunctis. §. ex parte. ver. non ſic autem. de conceſ. præben lib. vj. niſi Papa expreſsè beneficium reſeruaſſet ſuæ diſpoſitioni, vel decretum appoſuiſſet in tali mandato, vel ſuam voluntatem expreſsè declaraſſet, ſeu inſinuaſſet dictis iudicibus, vel interdixiſſet, vt ibidem not. ſuper verbo, exprimatur. & ſuper verbo, inſinuet. & per hoc reſpondetur ad vnam rationem factam ſuprà in cōtrarium: quia Papa non videtur ad ſe negotium aduocare, nec manus apponere, niſi exprimat, quòd nullus alius poſſit diſponere: puta reſeruando, diſponendo ſeu decernēdo per præmiſſa: vnde credo primam partem eſſe veram, quòd ſimpliciter mandando prouideri de beneficio vacante, videtur manum apponere, etiam ſi aliàs non reſeruat. Aliqui tamen reſpondent ad iura allegata: quia illa omnia loquuntur, vbi Papa mandat prouideri de beneficio vacaturo: quo caſu non eſt veriſimile, quòd per tale mandatum velit manus ordinarij ligare, vel beneficium afficere, etiam ſi de certo beneficio vacaturo mandet prouideri: puta tali, illud expreſsè nominando. Sed non video rationem diuerſitatis inter beneficium vacans, & beneficium vacaturū, cùm caſus vacationis euenerit. & eadem eſt ratio vtrobique: vnde crederem ſecundam partem veriorem de iure, & ſic quòd prouiſio expectantis ſit potior, & confirmatio per conſequens inualida cenſeatur, per regulam allegatam.

& ita

& ita tenet Cancellaria: videlicèt quòd per ſolã manus appoſitionem Papæ, ſiue prouideat de vacante, ſiue de vacaturo, aut mandet prouideri, ſeu aliàs diſponi etiam de incerto, quòd tunc beneficium ſit affectum, & clauſæ ſint manus cuiuſcunque inferioris collatoris

EPITOME.

Habens gratiam in certa eccleſia poteſt acceptare, etiam nullius collatione expreſſa.

SVMMARIA.

1 *Papa poteſt gratijs & priuilegijs ſuis adijcere formã, quam vult.*
2 *Gratijs ſi nullus vacandi modus inſertus ſit, omnis vacandi modus venit.*
3 *Poteſtas executoris dati ad prouidendum de beneficio vacante, vel vacaturo, an extendatur ad beneficium, quod de iure vacat, & non de facto.*
4 *Genus quò ad omnia idem operatur, quod ſpecies quò ad quædam ſub generalitate ſpecialiter enumerata.*

DECISIO XI. aliàs 196.

HAbens gratiã de beneficio, ſi quod vacat, vel cùm vacauerit in certa eccleſia, quod duxerit acceptandum: poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, præſentationem, inſtitutionem, vel electionem, prout ſpectat in ipſa eccleſia, non obſtante quòd nõ habet
1 ad collationẽ Epiſcopi, Decani, &c. quia † poteſt Papa adijcere formam gratijs, & priuilegijs ſuis, quã vult. & quando non exprimitur aliquis mo
2 dus, ᵃ venit omnis modus, prout leg. & not. de præb. c. cùm in illis. li. vj. & clement. j. eod. titu. & in glo. quæ incipit, quamuis iſtud verbum.

ADDITIO.

a Aliquis modus. Not. quòd † quando in gratia
2 nullus modus vacationis exprimitur, venit omnis modus vacandi. & pro hoc vide text. in c. ij. ibi, per mortem alicuius, vel aliàs, &c. de renunc. & in c. j. de re. permu. lib. vj. & vide deciſ. xxiij. inf.
3 iſto titu. Vidi dubitari vtrùm † poteſtas executoris dati ad prouidendum beneficio vacante, vel vacaturo extendatur ad beneficium, quod de iure vacat. & non de facto. Et videtur quòd non, per cap. cùm noſtris. de conceſſ. prębend. Dicunt quidam quòd illud cap. loquitur, cùm literæ ſunt impetratæ ſuper tali beneficio tanquam vacante: quod quidem cùm non vacet de facto, videtur reſcriptum obreptitiũ, & imputet ſibi impetrans qui in literis expreſsit vacare beneficium, quod de facto non vacabat: ſecus cùm literæ generaliter conceduntur ſuper vacante vel vacaturo. Ratio bona diuerſitatis inter iſtum caſum & præcedentem aſsignari non poteſt. Ioan. And. videtur quòd in beneficio vacante ratio ſit: ſcilicet odium reſcriptorum. Sed certè magis odioſa eſt cenſenda impetratio generalis, & vaga ſuper vacantibus, & vacaturis, quàm ſuper beneficio, in quo non valet impetratio, ſi de facto non vacet, vt dixi. quod enim vitiat ſpecialem impetrationem, ſcilicèt coloratam facti poſſeſsionem:
4 debet etiam vitiare generalem: quia idem † operatur genus quò ad omnia, quod ſpecies quò ad quædam, quæ ſub generalitate videntur enumerata ſpecialiter: vt l. ſi chorus. de legat. iij. & l. ſi duobus. ff. de admi. tu. Item ſciens beneficium vacare de iure non de facto, de facili poſſet defraudare mentem dicti cap. cum noſtris. impetrando generaliter, & ſub nube beneficium vacans, vel vacaturum, & ſubijciendo vacationem facti illius beneficij ſibi notã, talibus autem fraudibus occurrendum eſt: vt in c. quanto. de diuor. ita nodo. Pe. de Anch. in c. ſi propter. de reſcrip. libe. vj.

EPITOME.

Beneficia ſubcollectorũ etiam antequã officium ſubcollectoriæ acceptauerint, ſunt ſedi apoſtolicę reſeruata.

SVMMARIVM.

1 *Collectoria & ſubcollectoria officium an in inuitum conferri poſsit.*

DECISIO XII. alias 207.

a LIcèt iuxta ordinationẽ, domini noſtri Gregorij Papæ xj. vnicus ſubcollector, in qualibet diœceſi ſit deputandus, cuius beneficia ſint reſeruata: tamen ſi ille vnicus remoueatur, & alter loco eius ſurrogetur, ſicque ſucceſſiuè plures ſubcollectores in vna diœceſi deputentur: beneficia omnium ſic ſucceſsiuè deputatorum ſunt reſeruata, prout ſuperiùs in concluſione 10. eſt dictum, & cõcluſum: videlicèt, quòd licèt ceſſet officium, tamen non ceſſat reſeruatio & eſt verum dicere, quòd quilibet pro tempore ſuo erat ſolus & vnicus ſubcollector: & ſic ipſorum beneficia cadunt ſub reſeruatione, & fuerunt affecta ſemel, quæ reſeruatio nunquam extinguitur, niſi per prouiſionem Papalem. ſaluo caſu decre. ſtatutum. de præb. li. vj. quæ decre. eſt reuocata per extrauagan. Bonifacij quæ incipit, piæ ſollicitudinis. Ex quo dubio oriebatur aliud dubium, videlicèt, vtrùm ante acceptationem, & exercitium huiuſmodi officij beneficia cenſeantur reſeruata? quod non fuit prò tunc, ſed bene
1 aliàs ruminatum, & deciſum quòd ſic: quia † tale officium in inuitum confertur, & poteſt cõpelli ad recipiẽdum, vt quilibet delegatus. de off. dele. c. paſtoralis. & c. ſanè. & quia eſt officium honorabile, & vtile Rei publicæ ſortitur ſtatim ſuum effectum, etiam antequàm poteſtatem ſuam videat, vel recipiat. argu. eorum quę dicuntur de capellãis Papæ, & exemptis per Papam. qui gaudẽt priuilegio honoris & alijs, antequã perueniat ad eos, intantùm quòd non poſſunt excommunicari, vel ſuſpendi per ordinarium hoc ignorãtes: prout legitur & no. de conceſſ. præbend. c. j. lib. vj. Sed quia hi collectores ſunt nuntij ſedis apoſtolicæ, & gaudẽt certis priuilegijs & honoribus, ſicut capellani Papæ, ergo, &c. Quæ concluſio poſſet procedere ſecundum dominum Robertum in deputato per Papam: de alijs verò

deputatis per alios collectores, vel etiam domi-
b num Camerarium Papæ, dubitauit, & ego: quia
vt mihi videtur, officium huiuſmodi eſt plus one
ris, quàm honoris: & talia onera nó tenetur quis
ſubire inuitus. ar. eorum quæ nota. de procura-
tore ſiue ad iudicia, ſiue ad negotia, qui non da-
tur inuitus, licèt abſens dari poſsit. ff. de procur. l.
j. & l. inuitus. C. eo. & debet expreſsè conſentire:
aliàs inuitus dicitur ſecundum leges. ff. de procu-
ra. l. filiusfamiliàs. §. inuitus. ſecundum canones
verò ſufficit tacitus conſenſus: vt in cle. j. de pro
cur. Duo verò iura multũ mouent me in contra-
rium: videlicèt ca. paſtoralis. de reſcrip. in fi. & c.
a ſuper eo. in fi. de appellat. vbi iudex delegatus ha
bet iuriſdictionem ſuper perſonas etiam non ex-
preſſas, ante ipſorum expreſsionem. & etiã ante
literarum præſentationem & receptionem, licèt
nó habeat exercitium iuriſdictionis: niſi per ex-
preſsionem perſonarum. & literarum præſenta-
tionem. ſic videtur in ſubcollectore, quòd etiam
ante receptionem literarum, vel exercitium offi
cij cenſetur eſſe collector: & per conſequens ſint
affecta ſua beneficia. neſcio ſoluere, niſi quia vnũ
officium videlicèt iudicandi eſt honoris, & pu-
blicæ vtilitatis: vt in c. vt debitus. de appellatio.
ergo redditur in inuitum. ſed officium ſubcol-
lectoris eſt oneroſum & vile: quia tendit ad tal-
liandum & exactionandum: ergo &c.

ADDITIO.

a Ordinationem. Adde dec. 10. ſ. eo. & dec. 13. hoc
tit. in antiq. & Biſig. dec. 20. hoc tit.

EPITOME.

Si mandetur prouideri alicui de aliquo beneficio in certa eccleſia, de vnico ibi exiſtenti, non prouidebitur.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de prouidendo alicui de aliquo benefi-*
cio in certa eccleſia, non extenditur ad vnicum bene-
ficium habentem.
2 *Gratiæ ſæpiſsimè propter fatuam interpretationem, vel*
negligentiam effectu fruſtrantur.

DECISIO XIII. aliàs 216.

1 VOluerunt & ordinauerunt † Domini di-
ctum Ioan. Mon. in regula, in generali. in
a ver. ſiceſt inutilis. & Archi.ª in cap. ſi pro
clericis de prębend. lib. vj. & Io. And. in cle. j. eo.
tit. in gl. in certa. videlicèt quòd cùm ſcribitur
de aliquo beneficio in aliqua eccleſia alicui pro-
uideri, ſi non ſit ibi niſi vnicum, de illo ſibi pro-
uideri non poterit: cùm iſtud verbum, aliquo, ſit
ibi relatiuũ ſupponens diuerſitatem. illud etiam
locum habet quando ſcribitur, ſeu mandatur
prouideri alicui de beneficio ſpectante ad colla-
tionem, prouiſionem, præſentationem, ſeu quã-
uis aliam diſpoſitionem Epiſcopi, Decani & Ca
pituli, ſingulorumque canonicorum & perſo-
narum certæ eccleſiæ, ſi quod vacat, vel cùm va
cauerit cõmuniter, vel diuiſim: ſcilicet quòd im
petranti non poteſt prouideri vigore gratiæ
b de huiuſmodi beneficio vnico ᵇ ſpectante ad col
lationem alicuius prædictorum, propter identi-
tatem rationum per dictos Doctor. alleg. in loco
pręal. præſertim cùm in hoc caſu gratia impetrã
tis totaliter non pareat, ſed in alijs poterit con-
ſeruari. de reſcri. c. ſi eo tempore. lib. vj. Et dato,
quod tamen non eſt veriſimile, quòd omnes
prædicti ſingulariter ſinguli non haberent niſi
vnum beneficium conferre, & ſic ex toto gratia
impetrantis fruſtraretur, & periret, adhuc proce
deret dicta concluſio. Nam imputet ſibi impe-
trans, quòd talem collationem elegit, & ſic fatuè
2 impetrauit. ſæpè enim gratiæ † per fatuam impe
trationem, ſiue negligentiam fruſtrãtur effectu.
de conceſ. præb. c. cum noſtris. & c. j. de reſcri. c.
tibi qui. & c. ſi eo tempore. & c. duobus. lib. vj. &
ind. c. ſi pro clericis. & c. ſi pluribus. de præbend.
lib. vj. cum multis ſimil. Nec obſtat quod in hac
vltima forma non ponitur relatiuum de aliquo:
quia ponitur ſimile, ſiue æquipollẽs idem impor-
tans: videlicèt de beneficio in ſingulari numero,
& ita ibi, & ſi quod, id eſt, ſi aliquod vacat, &c.
non enim refert de æquipollentibus quid fiat. de
teſti. c. licet ex quadam. & l. nominatim. ff. de con
di. & demon. & in l. certum. ff. ſi certum petatur.
& ſic dicebant aliqui Domini ſeniores ſępiſsimè
determinatum, & ſeruatum fore, & Oldr. ſic te-
nuiſſe in quæſtionibus ſuis.

ADDITIONES.

a Archidiac. Allegat etiam ibi Archidia. de illo qui
vnicã ouem habebat, vt dicitur. ij. Re. xij. & iij.
q. vij. §. fin. contrarium huius videtur ſentire Io.
de Lig. in c. fi. in fi. de præben. quia ſi per tale mã
datum de prouidendo videtur voluiſſe mãdans
etiam dictam vnam collationem grauare: & vide
hic omninò quod not. Io. de Lig. in c. poſtulaſti.
in fin. de conceſ. præben. Et an idem ſit in nomi-
nato & graduato per vniuerſitatem ſtudij gene
ralis quando nominationẽ ſuam præſentauit prę
lato alicuius eccleſiæ vnicã collationem tantùm
habẽti. per gl. in §. ita quòd parochialis. in verb.
turnum. tit. de collatio. in pragmat. ſanctio.
b Vnico. Adde Thom. Faſtol. cauſ. 29. dub. 55. dec.
40. incip. nota quòd vbi eſt aliquis. de reſcript.

EPITOME.

Si mandetur prouideri alicui de maiori præbenda, valet gratia, licèt ibi ſint mediæ & minores & poterit impetrans maiorẽ acceptare, & de illa ſibi facere prouideri.

SVMMARIA.

1 *Gratiam habens ad maiores & minores præbendas, po*
teſt etiam medias acceptare.
2 *Conſuetudo contraria mandato in ipſo mandato non*
expreſſa, an ipſum vitiet?

DECISIO XIIII. aliàs 217.

1 SI mandetur alicui prouideri † de maiori prę-
benda vacante, vel vacatura alicuius eccleſię,
in qua

in qua dicuntur per impetrantem eſſe maiores &
minores præbendæ, licèt inibi etiam ſint mediæ:
nihilominus valet & tenet impetratio & pro-
uiſio & acceptatio de maiori, de qua poſteà agi-
tur, quam Papa ſibi ſpecialiter impetranti reſer-
uauit cōferendam; nec de alia, ſcilicèt minori, vel
media poſſet ſibi prouideri, per c. cùm de non. de
præbend. lib. vj. Nec obſtat quòd de medijs non
eſt facta mentio: quia aut illæ mediæ ſunt de ma-
ioribus, aut de minoribus: vel eſt neutra illarum,
a ſed diſtincta per ſe. In primis † duobus caſibus
ſatis eſt expreſſum in gratia: ſed propter vltimū
procedit dubium, præſertim propter conſuetu-
dinem locorum & eccleſiarum, quibus cauetur,
quòd nullus poteſt obtinere maiorem, niſi per
minores ad maiores fiat aſcenſus. Modò ſi, vt di-
ctum eſt, fiat mentio in gratia, & quòd ad hoc tol
lantur ſtatuta, tamen illa ſtant adhuc quò ad me
dias, per quas oportebit aſcendere ad maiores, er
go ſublato vno impedimento aliud manet: nec
ſublatum dicitur, niſi de hoc expreſsè mētio fiat.
argum. cap. licet. de conſtit. lib. vj. & ca. non po-
teſt. de præbend & c. j. eod. tit. in cle. Sed reſpon-
deo dupliciter, quòd in caſu prædicto prædictæ
conſuetudines, & ſtatuta per clauſulas deroga-
a torias, [a] & per non obſtan. [b] generales, quæ ſunt
b multùm prægnántes, ſunt ablatæ, licet non per-
emptæ. prout leg. & not. in ca. cùm aliquibus. &
in c. ſi propter tua debita. de reſcrip. lib. vj. & pro
hoc facit tertia concluſio ſuperiùs determinata
in caſu magis dubio, & forti. Secūdò dico, & cre
do quòd per expreſſum prędicta ſtatuta ſunt ſub
lata in gratia. Nam ex quo mandatur prouideri
impetranti de maiori prębenda, quam dixerit ac
ceptandam non obſtantibus ſtatutis, & conſue-
tudinibus illius eccleſiæ, quibus cauetur vt ſu-
prà: & omnes præbendæ inferioris gradus poſ-
ſint dici minores reſpectu maiorum, quòd ſatis
conſtat de mente Papæ illa ſtatuta, & quæcūque
alia impedimenta velle remouere. pro quo faciūt
etiā not. per Ioā. And. poſt Archi. in nouel. in c. ſi
poſtquàm. de præbēd. lib. vj. licèt Archid. videa-
tur innuere contrarium in roſ. xxv. q. ij. in ſum-
ma, in fi.

ADDITIONES.

a Clauſulas derogatorias. Per clauſulas derogato-
rias in literis apoſtolicis appoſitas tollitur con-
ſuetudo optandi in eccleſia in qua ſunt maiores
& minores præbendæ: derogaturque conſuetu-
dini optandi maiorem, ſi mandatur prouideri de
tali præbenda non obſtantibus ſtatutis & con-
ſuetudinibus ſecundum Rot. dec. 5. ſ. de conſue-
tud. Et quantum tempus requiratur ad introdu
cendum conſuetudinem optandi vbi præbendæ
ſunt diſtinctæ. deciſ. 6. de conſuet. ſ.
b Per non obſtant. Hoc vult dicere quòd dicta
clauſula, non obſtan. non tollit conſuetudines
& ſtatuta, niſi ad vnum finem tantùm: videlicèt,
vt gratia non pereat: & ſic firmat gratiam cōtra
nullitatem: ſed dilationes non tollit. & ita dicit
Ioan. mona. ſe pronuntiaſſe de mandato Papæ in
dict. capitu. cum aliquibus.

EPITOME.

Petenti beneficium vacans per aſſecutionem: ſufficit procedere gratiam ſuam ad effectum impediendæ ſuſpēſionem petitorij factam par partem aduerſam: nec arctatur ad probandum vacationem beneficij, & aſſecutionem ipſius.

DECISIO XV. aliàs 215.

HAbenti gratiam de certo beneficio vacan
te per aſſecutionem pacificam alterius be
neficij authoritate apoſtolica collati agē-
ti petitorio & poſſeſſorio adipiſcendæ, ad effe-
ctum impediendi ſuſpenſionem petitorij ſui fa-
ctam per partem ſibi aduerſam: ſufficit produce-
re ſolam factam gratiā illi de alio beneficio, per
cuius aſſecutionem Papa voluit, & decreuit be-
neficium, de quo agitur, vacare: licèt non probet
plenè huiuſmodi vacationem, nec aſſecutionem.
Ratio, quia ſatis conſtat per dictam gratiam de
reſeruatione, & manus Papę appoſitione, quæ ſu
ſpenſionem petitorij habent impedire: vt ſuprà
in concluſione. j. de re iud. & per not. Inno. de fil.
presb. c. conſtitutus. & de reſtit. ſpol. c. in literis.
in fi. & de diuort. c. ſignificaſti.

EPITOME.

Petenti beneficiū per aſſecutionem quò ad effectum adiudicationis ſibi faciendæ, non ſufficit probare prædictas aſſecutionem & vacationem per publicam vocem, & famam.

DECISIO XVI. aliàs 136.

AD effectum adiudicationis fiendæ prædi-
cto agenti non ſufficit probare huiuſmo
a di vacationem, & aſſecutionem [a] pacificā
per teſtes deponentes de fama publica, & voce
duntaxat: quia actor clarè debet probare inten-
tionem ſuam, aliàs reus abſolueretur: quia acto-
re nō probante, & c. ij. q. vlti. actor. vt eccleſi. be-
ne. c. vt noſtrum. de proba. c. in præſentia. de iu-
reiuran. c. ſi. præterea fama non facit plenam pro
bationem, nec ſemiplenam ſine alijs adminicu-
lis. prout leg. & not. de appel. ca. j. de teſti. ca. ve-
niens. el. ij. & c. pręterea.

ADDITIO.

a Aſſecutionem. Sufficit tamen probare aſſecutio
nem de facto eod. titu. deci. 3.

EPITOME.

Impetrans beneficium vacans dummodò non ſit alteri ius quæſitum, de acceptante, quodcunq; beneficium acceptauit, non tenetur facere mentionem.

DECISIO XVII. aliàs 144.

a LIcèt de more & ſtylo [a] Curiæ ſit receptum,
quòd impetrans certum beneficium vacans
per obitum extra Romanam Curiam cum clau-
ſula, dummodò non ſit alteri in eo ſpecialiter ius
quæſitum, non teneatur facere mentionem de
expectantibus authoritate apoſtolica ibidem, &
illud idem beneficium acceptantibus, propter

no.Io. And.poſitam in nouel.ca.ſi poſtquàm. de
præbend.lib.vj quæ tamen loquitur in duobus
expectantibus, ſiue impetrantibus expectatio-
nes à P. pa: v de'i.ēt, quòd ſecundus non tenea-
tur facere mentionē de gratia primi,& hoc pro-
pter clauſulas derogatorias. Tamen omnes Do-
mini,me ſolo excepto, dixerunt hoc non proce
b dere in canonicè electis. ¸vel præſentatis ad di-
ctum beneficium ante impetrationem antedictā,
licèt non ſit ſubſecuta confirmatio,vel collatio.
Nam Papa per ſuam collationem noluit præiu-
c dicare ritè & canonicè electis, vel præſentatis, c
nec tollere ius ad rem eis quæſitum.de offi. dele.
c.ſuper eo.& c.ex parte.& de reſcri c. quamuis.
li.vj.Pro hac concluſione videtur optimè facere
quęſtio dominicalis poſita per Inn.in c.innotuit.
de ele.ſuper ver.ordinat ergo.Ego autem dicebā
me non videre differentiam,ſiue rationem diuer
ſitatis inter primum caſum,ſeu ſtylum,& ſecun-
dum.Nam verū eſt dicere,quòd in vtroque caſu
neutri eorū eſt ius quęſitū in beneficio ſiue in re,
licèt bene ad rem quòd facilius perditur,& tol-
litur.de conceſ.præb.c.ſi.li.vj.de reſcri.c.gratię.
in ele.Præterea Papa poteſt præuenire quęlibet
collatorē etiā ordinariū in conferendo,vel dele-
gatū.de pręb.c.dudum.& c.quāuis.ij.li. vj. Item
video quòd licèt capitulū elegerit aliquem in e-
piſcopū: & antequā confirmetur, Papa manum
d apponit inhibendo,reſeruando,vel prouidēdo:a
confirmatio poſteà facta,ſiue collatio nō tenet.
de ele.c.ſi eo tēpore.li.vj. Item video de receptis
in canonicos authoritate ordinaria quibus licèt
ius acquiratur iuxta receptionis ſuæ ordinem ad
præbendā proximā vacantem, ſiue vacaturā. de
pręb.c.relatum.& c.dilectus.tamen apoſtolici ex
pectātes etiam de huiuſmodi receptione nullam
mentionem facientes illis præferuntur poſteà in
præbenda vacante.de præb.c. hi qui.& c.ſi poſt-
quàm.li.vj.Verū eſt quòd poſteà in alijs cōſilijs
audiui vnam rationem diuerſitatis inter primū,
& ſecundum caſum, quæ placuit mihi. Nam in
primo caſu licèt præiudicetur impetranti quò ad
iſtud beneficium per ipſum nunc acceptatum: ta
men ex toto gratia ſua non perimitur,ſed rema-
net ſibi ſaluum ius aliud beneficium acceptandi:
non ſic in caſu ſecundo:quia electus vel pręſen-
tatus ex toto. & perpetuò eſſet excluſus: quaſi
pręlictus ſtylus in illis ſeruaretur,quod eſſet ab-
ſurdum: nec præſumendū quòd Papa tantū prę-
iudiciū voluerit facere canonicè electis,vel præ-
ſentatis,niſi de hoc faceret mentionem.ar.dicto-
rū iurium.c.ſuper eo c.ex parte.& c.quāuis. Fa-
cit etiam ratio in c.deliberatione.de off.legar. li.
vj.pro qua ratione diuerſitatis poteſt induci ſty
lus ſimilis de impetrāte ad collationem Decani,
& capituli, communiter vel diuiſim, ſi acceptat
e beneficium vnicum * ſpectans ad collationem
Decani diuiſim, vtrum valeat acceptatio. Nam
aut potuit cōſeruari gratia in alijs beneficijs ſpe
ctātibus ad collationem capituli,aut non. In pri
mo caſu non valet acceptatio. In ſecundo ſic. li-
cèt Docto velint tenere quòd in neutro caſuum
pręlictorum valeat: vt not. Ioan. And.in ele.j.de
præbend.ſuper verbo.incerta.

ADDITIONES.

a More & ſtylo.Adde Gemineſ.in regul.de non tol-
len.iur.quęſt.4.n.23.
b Electis. Quale autem ius acquiratur electo per
electionem,vide per glo.in c.quanto.lxiij.di. &
ibi Dominicus de ſan. Geminia. videtur tenere
cōtrariū in illis in quibus Papa cōfert canonica-
tū,licèt expectēt præbendā:quia pręferūtur his
qui habuerūt ex poſt collationē à Papa.vide ibi.
c Pręſentatis. Adde Ægid.dec.11.de reſcript.
d Prouidendo. Nec habenti mandatum de proui-
dendo cuius ius etiam non tollitur per clauſu-
las generales, aliàs periret mandatum ſuum,quo
mādabatur ſibi de certo corpore beneficij pro-
uideri.
e Vnicum. Adde deci.12.3.eod.titu.

EPITOME.

**In ſurrogatione ſeu reformatione gratiæ non opor-
tet exprimere ea, quæ in prima gratia ſunt expreſſa.**

DECISIO XVIII. aliàs 274.

Licèt in ſurrogatione litis & iuris alicuius
defuncti impetrata à Papa,debeat fieri mē-
a tio, de beneficijs obtentis, quia vim colla-
tionis habet: vt lite penden.capitu.j.& ij.libr.vj.
tamen ſi quis primò impetrauit aliquod benefi-
cium litigioſum à Papa, tāquā vacans per obitū
nulla facta mentione de litis pendentia: facit ta-
men mentionem de omnibus beneficijs ſuis per
eum obtentis: & ſi poſteà cum narratione primę
gratię obtineat ſe ſurrogari in litem,& in ius di-
cti defuncti nulla facta mentione in ſurrogatio-
ne de beneficijs obtentis,& alia gratia expreſſa-
tis: Dixerunt omnes Domini gratiam ſecundam
propter hoc non vitiari,nec fore ſurreptitiam.
Tum quia cenſetur quædam reformatio gratiæ
primæ,in qua non eſt neceſſè exprimere benefi-
cia anteà expreſſata ſecundùm ordinationem no
uam domini Gregorij Papæ xj. Tum quia in ſe-
cunda fit plena narratio de prima: imò recurren-
dum eſt ad ipſam. Tum quia nunc impetratur
idem corpus, quod tunc, & per eandem per-
ſonam, & idem modus vacandi exprimitur, &
defectus in prima litis pendentia videlicet,tolli-
tur.& per hoc ſoluitur obiectus: videlicèt quòd
non vigore primę, quæ fuit nulla, ſed ſecundæ
gratiæ ius impetrantis conſequitur. expreſsè de
hac dec. vide gloſ.penulti.in capitul.ſi apoſtoli-
cæ.de præbend.libr.vj.

ADDITIO.

a Fieri mentio. Qualiter & de quibus debeat fieri
mentio in reſcriptis apoſtolicis, vide ad ſaturita-
tem,per Felyn.in capi.in noſtra.extrà de reſcrip.

EPITOME.

**Si Epiſcopus habens facultatem à Papa cōferendi cer-
tos canonicatus, & pręhendas, confert canonicatum vni,
& reſeruat pro eo præbendam: ante cuius vacationem
moritur Epiſcopus poterit nihilominus ille, cui Epiſco-
pus contulit, poſteà acceptare præbendam.**

SUM-

SVMMARIVM.

1 *Litera facultatis per mortem illius cui conceſſa ſunt, non expirant.*

DECISIO XIX. aliàs 285.

1 SI † Epiſcopus habens poteſtatem à Papa prouidendi tribus perſonis de canonicatibus, & præbendis ſuæ eccleſiæ, ſi collatio per eum canonicatu vni, & reſeruata præbenda ſibi, & nulli alteri de iure debita cùm vacauerit conferenda: & ante huiuſmodi vacationem præbendæ & collationis moritur Epiſcopus: nihilominus iſte cui canonicatus eſt collatus, præbẽdam poſteà vacantem poterit acceptare. Ratio, quia gratia iam erat facta, quæ non expirat per obi-
a tum ª concedentis. de offi. deleg. c. ſi ſuper. libr. vj. Tum etiã quia ratione canonicatus debebatur ſibi præbenda. de præbend. c. relatum. facit c. ſi is cui. & c. quodam. de præbend. lib. vj.

ADDITIO.

a Non expirat per obitum. Adde deciſ. 52. ſ. de offic. delegat.

EPITOME.

Non ſolùm valor certi beneficij impetrandi, ſed etiam obtentorum debet per impetrationem exprimi ſecundum communem æſtimationem, cùm ſi pars gratiæ ſuæ ſecundum regulam domini Grego. 13 ſed circũſcripta regula, valorem obtentorum in ſua impetratione exprimere non tenetur, nec probare, niſi aliquod illorum obtentorum ſe dimiſſurum obtulerit.

DECISIO XX. aliàs 292.

LIcèt impetrans certum corpus beneficij valorem eiuſdem beneficij per eum in gratia ſua expreſſum probare teneatur, etiam ſi nõ negetur, quia pars gratię ſuę eſt: tamen ſecundum omnes hoc non procedit in valore probando beneficij obtenti in gratia expreſſo, præſertim ſi illud ſe obtulerit dimiſſurum, quia tũc eſt indubitatum: ſed ſi vult illud retinere cum illo de nouo ſibi collato, tunc ſecundum aliquos videretur diſtinguendum. Aut eſt ſimplex beneficium, puta capellania, vel ſimile, & expreſsit bonum & magnum valoré, propter quem citiùs Papa gratiam non feciſſet, quàm fecit: tũc nõ arctatur ad probandum. Aut eſt dignitas, vel beneficium curatum, & exprimitur valor modicus: quia tunc præſumitur quòd Papam volebat decipere: & quia iſta beneficia cõſueuerũt, & debẽt eſſe magis pinguia, quàm alia, de vita & honeſt. cleric. c. vt quiſquis. tunc tenetur valorem probare. Tutius eſt tamen ſecundũ Dominos, quòd aliqualiter probet, licèt non ita exactè ſicut in primo caſu: & hoc verum, ſi non negetur valor, ſecus verò ſi negaretur: tũc plenè probare teneretur. Ego verò dicebã me nõ legiſſe, quòd impetrans teneretur de valore, vel quacunque alia qualitate beneficij obtẽti facere mentioné, pro quo induxi ea quę legũtur & not. in cle. j. de præ. per Io. And. & Pau. verũtamen ex quo expreſsit ad inducendũ Papã faciliùs pro gratia ſibi faciendà, id feciſſe videtur: & ſic per cõſequens ad probandum ſe adſtrinxiſſe. de ſeſt. ſpoliatn. cap. j. de proba. c. licet quod crederẽ verũ, ſi negaretur valor: ſi verò nõ negaretur valor, probationẽ nullã requirerẽ, nec crederem proceſſum ex hoc fore nullum ſiue iniuſtum, dũmodò de alijs ſubſtantialibus plenè cõſtaret. Dominus tamẽ Vrba. Papa vj. in primordio creationis ſuę voluit, & ordinauit quòd nedũ impetrantes certũ beneficiũ vacãs, vel certo modo vacaturum, de valore illius teneretur facere mentionem: ſed etiam de valore omnium beneficiorum quę obtinerent tẽpore impetrationis, & hoc ſecundum communem æſtimationem, & non ſecundum taxationem decimæ, quod eſt graue: aliàs voluit & decreuit huiuſmodi gratias fore nullas & nullius roboris vel momenti. hoc verum, niſi proprio motu eſſent factæ. Idem etiam voluit, & ordinauit in confirmationibus obſeruari.

EPITOME.

Promotus ad aliquam dignitatem poteſt impetrare, quòd primam dignitatem retineat cum ſecunda, cum decreto quòd prima non vacauerit per aſſecutionem poſſeſsionis ſecundæ dignitatis, vel per munus conſecrationis: & talis impetratio valet.

SVMMARIA.

1 *Papa poteſt diſpenſare cum promoto ad epiſcopatum: quòd retineat beneficium ad laici præſentationem ſpectans.*
2 *Impedimentis duobus concurrentibus non poteſt vnũ ſine altero auferri.*
3 *Argumentum ab identitate rationis validum eſt. Beneficia ad laicorum præſentationem ſpectantia non ſunt eis ſpretis conferenda.*
4 *Spes firma ex cauſa præcedenti de certo effectu conſequentiam neceſſariam habente proximè producendo, habetur idem effectus, ac ſi tempore cauſæ fuiſſet productus.*
5 *Princeps non præſumitur in ſuis reſcriptis velle præiudicare iuri tertij.*
6 *Iudex an poſsit aduerſario non conſentiente terminũ prorogare.*
7 *Tacita non reddunt gratiam ſurreptitiam: ſed ſolùm in iure expreſſa.*
8 *Res prorogata non cenſetur innouata: ſed ſemper eadem reputatur.*

DECISIO XXI. aliàs 331.

1 SVppoſito facto quòd Papa † quendã A. priorẽ cuiuſdã prioratus, quæ dignitas curata, & principaliter in eccleſia collegiata exiſtebat, ſpectans ad præſentationẽ patroni laici, promouit ad aliquã eccleſiã cathedralẽ: & cũ eo tẽpore huiuſmodi promotionis, vel citò poſt, & ante vacationẽ dicti prioratus motu ſuo proprio diſpẽſauit, quòd promotione nõ obſtãte eundẽ prioratũ vnà cũ dicta cathedrali eccleſia retinere poſſet vſq; ad beneplacitũ ſedis apoſtolicę, decernẽdo ipſum prioratũ per manus cõſecrationis, vel per aſſecutionẽ poſſeſsionis minimè vacare nulla facta de iure præſentandi prædicti laici mentione. Dubitabatur vtrũ huiuſmodi gratia, ſiue

diſpenſatio

diſpenſatio fuerit nulla, & ſurreptitia? In quo
Domini erant varij: maior tamen pars dicebat
eam eſſe ſurreptitiam, & ſecundùm illa conſilia
fuerunt latæ duæ ſententiæ, & nūc pendet in ter
tia inſtantia, in qua eſt concluſum, & non reſtat
niſi prædictas ſententias confirmare, vel infirma
re. Motiua maioris partis ſecundum quę fue-
rūt prædictæ duæ ſententiæ promulgatæ, fue-
runt iſta. Primum videlicèt, quòd nedum af-
fertur alicui gratiæ præiudicium, cùm tollitur
ſibi ius, quod habet in præſenti, imò cùm tolli-
tur ſibi ſpes firma & propinqua habendi aliud
ius. pro quo inducebatur caſus l. inde Neratius.
ff. ad leg. Aquil. & l. Statius florus. §. Cornelio
fœlici. ff. de iure fiſci. per eandem viam facit C.
communi. de le. l. j. ea enim quæ incontinenti
fiunt, vel fieri debent, ineſſe videntur. de teſt. c.
præterea. de reſt. ſpoliat. c. literas. l. lectu. ff. ſi cert.
petat. per quæ iura videtur quòd adueniente tē-
pore, vel caſu, quo patronus præſentare deberet,
ſi iſta gratia facta non fuiſſet huiuſmodi, tunc de-
beret carere effectu, & ius patrono aperiri: ergo
2 &c. Secundum motiuum, † quia ibi ſunt duo im
pedimenta, quorum vno ſublato aliud non vide
tur eſſe ſublatum. ff. de ſeru. vr. prædi. l. ſi domus.
de fil. presb. c. ij. li. vj. de aut. & vſu pal. cap. ex
tuarum. de priui. cap. paſtoralis. Modò hic vidē
tur duo impedimenta, vnum de elect. cap. cùm
in cunctis. de conſt. cap. cum M. circa prin. aliud
de iure patroni: igitur primo ſublato ſecundum
non videtur eſſe ſublatum: maximè quia vide-
tur vtrūque eſſe ſupra ius, & non poſſet fieri niſi
ex plenitudine poteſtatis. Modò licèt Papa vta-
tur ſua plenitudine poteſtatis in vno articulo,
non ſequitur quòd velit vti in alio: quia talia
tanquam odioſa ſunt reſtringenda: vt regula,
quæ à iure. de regul. iur. lib. vj. non autem tra-
henda de caſu ad caſum. ff. de lib. & poſth. l. cùm
quidam. de priui. capitul. ſanè. de reſcript. cap.
ſuſceptum. lib. vj. maximè in excogitatis: vt in c.
j. de conſti. lib. vj. Tertium, quia in expediendo
actum permutationis Epiſcopus vtitur beneficio
aliàs à iure ſpecialiter ſibi conceſſo: vt c. quæſi-
tum. de re. permu. & contra concilium Turon.
de quo in cap. maioribus. de præb. & tunc quia
pro intereſſe patroni ipſum vocare tenetur: vt
not. In. de renun. cap. quod in dubijs. & Ioan. An.
de rer. permu. c. vnic. li. vj. & in cle. vnic. e. ti. per
Pau. Modò in propoſito potuit intereſſe patroni,
vt haberet priorem reſidentem, & cum in pro-
pria perſona honorantem: quia melius ſeruitur
eccleſiæ per proprium prælatum quàm per vica
rium: ideò iura à prælato requirunt reſidentiam
perſonalē. de cleric. non reſi. quia nonnulli. & c.
ij. & ſi. xxj. q. j. c. j. de cle. licet canon. li. vj. a modò
enim propter maiorem dignitatem epiſcopa-
lem in prioratu non tenebitur perſonaliter reſi-
dere: & ſic apparet de notabili intereſſe patroni:
ergo &c. Quartum propter identitatem ratio-
nis, ex qua licitum eſt arguere. de tranſla. epiſco.
cap. inter corporalia. modò ratio quare introdu-
ctum eſt quòd beneficia laicorum ad eorum prę
ſentationē pertinentia eis ſpretis non conferan-
tur eſt ne turbati ex hoc ab eccleſiarū fundatio-
ne retrahantur: prout leg. & not. per omnes ſcri-
bentes in c. cū dilectus. de iure patro. & in c. ij. de
præben. libr. vj. ſed eadē videtur turbatio, cū cer
tum habeant tempus conferendi talia vacatura:
nec de modica tēporis dilatione curare habeant.
vt l. ſi debitori. ff. de iudic. & l. quod dicimus. ff.
de ſolu. ergo. cui enim pręiudicatur in tempore,
ſæpe præiudicatur in iure. de elec. cùm in veteri.
de appel. ca. cū ſit. & c. præterea. & c. j. li. vj. de rę
iudi. quod ad cōſultationē. cū ſimi. Quintū mo-
4 tiuum, † quia quando ex aliqua cauſa præceden
te oritur ſpes firma de certo effectu trahente con
ſequentiā neceſſariam ad cauſam ipſam de proxi
mè producēdo, habetur perinde effectu ſecuto, ac
ſi tēpore cauſę fuiſſet iam productus: vt ff. ad leg.
Aquil. l. huic ſcripturæ. §. j. & l. ita vulneratus.
in princi. clarus tex. in l. dāni §. Sabini. ff. de dam.
a infect. perinde [a] enim eſt vel iam de præſenti eſſe,
vel de propinquo futurū fore: vt probatur per
ea quæ leg. & no. ff. de mino. l. iij. §. j. Modò ſi iam
vacaret beneficiū, appareret de graui pręiudicio
ipſius patroni, & non valeret gratia ſine diſpen-
ſatione ſecundū omnes. igitur etiā ſic ratione cau
ſæ præcedentis beneficium iam patrono cenſe-
tur affectum: ſicut ſolet dici de beneficio pro cer
ta perſona in euentū certæ vacationis per papā,
vel eius executoré ſpecialiter reſeruato. de reſcri.
cap. tibi qui. de præbend. c. cū cui. & capi. ſi poſt
quā. de conceſ. præben cap. ſi cap. & cap. ſi ſoli. &
5 cap. executor. li. vj. Sextum, † quia iſta eſt regula,
quod nō eſt veriſimile, quòd princeps velit præ-
iudicare iuri tertij præſenti, vel futuro per priui
legij conceſſionem, quam facit: quia nō eſt veri-
ſimile quòd hoc facere velit per iniuriam tertij:
vt C. de ſtat. & ima. l. ſi. ff. ne quid in loc. pub. l. ij.
§. meritò. & §. ſi quis à principe. de priui. c. dud.
de cōſuetu. c. cū dilectus. de deci. c. ſuggeſtum. &
eod. titu. c. ij. li. vj. etiā per modū diſpenſationis
ſiue reſtitutionis: vt ff. de dona. l. j. & peoul. & l.
ſi. & l. cū adoptio. ff de adopt. de reſcript. c. quā-
uis libr. ſexto. de offi. deleg. cap. ſuper eo. imò nec
fortè hoc poteſt ſine cauſa. per no. Inno. in c. ſæ
pè. de appella. & in cap. quæ in eccleſiarum. de cō
ſti. & per Cyn. C. ſi contra ius vel vti. pu. l. prę
ſcriptione. & fuit allega. vnum dictum Cardi.
Pariſien. quod ipſe dixerat, & poſuerat in dicto
capitul. quamuis. de reſcript. alleg. videlicet
reſtitutionem à principe conceſſam per modum
gratiæ ad beneficium patroni præuenti, vel non
præuenti ante vacationem, vel poſt, non vale-
re, non facta mentione de patrono laico. Ad
idem inducebatur clemen. j. quæ bene facit, de
præbend. poſt princi. Nam quemadmodum in
diſpenſatione ſuper pluralitate dignitatum in-
compatibilium eſt exprimenda qualitas curæ,
vel principaliter eorundem, ita & in hac diſpen
ſatione retenta dignitate cum alia incompati-
bili facienda erat mentio de hac qualitate: vi-
delicèt quòd ſpectabat ad præſentationem lai-
ci, præſertim cùm ſumus in materia odioſa &
reſtringibili. de conſanguinit. & affinita. capit.
quod dilectio. de fil. presb. capitul. ſecundo. lib.
ſexto. Pro parte contraria, de qua ego fui, cum
aliquibus alijs Dominis, & quam etiam tenuit
dominus Martinus Pāphilonē. Epiſcopus allega
bantur etiam bene octo, vel decem motiua:

Quorum

quorum primum fuit hoc: quia in gratia Prin-
cipis eſt ponderandum ſpei futuri iuris præiu-
dicium, cùm ſpes illa eſt radicata in aliquo iure
de præſenti competenti, & aliter non. Modò ta-
lis non eſt ſpes iuris præſentandi ante vacatio-
nem patrono competens: igitur. Maior eſt clara
per iura allega. de conceſſi. præbend. capitu. pri-
mo & ſecundo. minor probatur per glo. in. l. Gal
lus. §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſthu. &
ibi per Barto. & per Ioan. And. in mercu. in re-
gula, ſine culpa de regu. iur. libro ſexto. facit etiã
l. etiam. §. primo. ff. de bon. liber. & ff. de iniuſto
rup. & irri. teſta. l. ſi quis filio exhæredato. §. ir-
ritum. quia ſi militi, qui propter delictum, &
per ſententiam ius teſtandi amiſit, conceditur
ex priuilegio ius teſtandi, intelligitur eſſe con-
ceſſum iure militari etiam in iniuriam filiorum,
& de ipſis mentione non facta. vt ibi per Bar-
tol. & per hoc tollitur prima & quinta ratio
tenentium contrarium. Secundò principaliter
deducitur hoc, quia ſi hic notari deberet præiu-
iudicium patroni, aut notaretur quò ad proprie
tatem iuriſpatronatus, aut quò ad poſſeſſionem.
Nam non poteſt dici primum: quia eam non
perdit, nec ſibi negatur. Nec ſecundum: quia
poſſeſſio hoc caſu non interpellatur, cùm eius
vſus non poteſt haberi, niſi in actu vacantis: er-
go. argum. ff. de iniuſto rupt. & irri. teſtament. l.
nam & ſi. §. poſt defectum. Confirmatur, quia
omnia iura, quæ dicunt, priuilegium principis
cum alterius præiudicio tacito non valere: lo-
quuntur de præiudicio, quod imminet de præ-
ſenti: cùm aliàs damnum vel præiudicium non
dicatur propriè, niſi præſens: & ideò lex, ſiue
priuilegium debet intelligi de præſenti. argum.
ff. de hære. inſtitu. l. ex facto. Tertium, quia ceſ-
ſante cauſa ceſſat & effectus. de appella. cap. cum
ceſſante. de iureiurand. capi. & ſi Chriſtus. ff. de
iure patron. l. adigere. §. quamuis. Modo vacatio
eſt cauſa faciendæ præſentationis per patronum
quia alio tempore locum habere non poteſt. de
conceſſione præbend. capitu. primo & ſecundo.
de iure patro. cap. cùm propter. & cap. quoniã.
cum ſimilibus. ergo &c. Quartum, quilibet in
re ſua eſt moderator & arbiter. ff. mand. l. man-
datum. de donat. cap. per tuas. & qui ſuo iure v-
titur, nemini facit iniuriam. de electio. cap. cùm
eccleſia. Vtens igitur in re ſua iure ſuo non ani-
mo nocendi alteri, licèt nihilominus ex conſe-
quentia alteri noceatur: non poteſt improbari
quod facit. ff. de damno infect. l. fluminum. §. fin.
cum. l. ſequen. & ff. de aqua pluui. arcend. l. j. §.
denique. de electio. cap. conſtitutionem. in clem.
Modo Papa hic ſuper beneficio iure ſuo vſus eſt
diſpenſando, & vacationis impedimentum tol-
lendo: non autem diſpoſuit ſuper iure præſentã-
di patrono, quia nondum erat eius locus, nec id
agebatur animo illi iuri nocendi: igitur valuit,
quod fecit, per iura antedicta. Quintum, quia
patronus in iſtum ſemel conſenſit, & eius per-
ſonam approbauit: ideò ampliùs reſilire non po
teſt. de fil. presbyte. cap. veniens. de regul. iur.
capitu. quod ſemel, libr. vj. ergo ex conſequenti
diſpenſatione eius conſenſus minimè eſſet re-
quirendus, ſicut nec in diſpenſatione non ido-
neorum non requiritur conſenſus electorum,
qui elegerunt non idoneum: vt not. Innoc. in c.
innotuit. in prin. de elect. & in cap. niſi cùm pri-
dem. in fi. de renun. ex eo quod ſemel conſenſe-
runt in eum. Tamen vt ponebatur in facto, ipſe
patronus nihilominus conſenſit ex poſt facto,
vel ſaltem tacuit, & ipſum ſic ſtare in primæuo
iure permiſit, & tolerauit: quod ſufficit. arg. eo-
rum quæ leg. & not. per Hoſt. de his quæ fi. a ma.
par. cap. cap. ex ore. & per Pau. in cl. vnic. de rer.
permu. facit de his quæ fi. à præl. capitu. ij. & iij.
immò litera regis Portugalliæ ſuper huiuſmodi
conſenſu in iudicio producta fuit, ſed fidem non
fecit: quia lite pendente procurata & data fuit.
Sextum hoc probat. Pone, rector parœcialis ec-
cleſiæ eſt adeò in fine anni, quòd promoueri non
poteſt, non dicitur propterea eccleſia vacare. de
elect. cap. commiſſa. libr. vj. licèt ſit indubitan-
ter vacatura, poterit ne Epiſcopus per ſuam diſ
poſitionem non vocato patrono impedire vaca
tionem huiuſmodi ratione ſtudij, & ſic præiu-
dicare patrono, ſi præiudicium dici debet? certè
ſic. vt de elect. cùm ex eo. e. lib. Vel pone, Iudex
præfixit terminum peremptorium ad agendum,
vel proponendum, aut probandum: vt in l. ſi ea.
C. qui accu. non poſ. & cap. paſtoralis. de excep.
eſt ita prope finem termini, quòd non poteſt
perficere infra terminum: nunquid poteſt iu-
6 dex † ſibi terminum prorogare, etiam aduerſa-
rio non conſentiente: ita quòd pœnam non in-
currat? certè ſic. de offi. deleg. cap. conſuluit. de
appel. præterea. cum ibi no. de dol. & contu. ca.
prout. & c. cùm dilecti. & idem eſt in pœna con-
uentionali: vt not. Bar. in l. cum ita ſtipulatus. ff.
de ver. oblig. & probatur eod. titu. l. qui Romæ.
§. Callimachus. in fin. Septimum erat, & indu-
cebatur pro hac parte glo. à Ioan. And. poſita in
cap. quamuis. de reſcrip. libr. vj. quæ habet quòd
depoſitum à beneficio per ſententiam à qua ex-
titit appellatum, appellatione pendente poteſt
epiſcopus ad huiuſmodi beneficium reſtituere
inuito patrono. ergo fortiùs poteſt Papa, de quo
quæritur, vt videtur: allegat quòd id eſt ponde-
randum, quòd facto principis contingit, per l.
inde Neratius. §. idem Iulianus. ff. ad leg. Aqui-
liã. Octauum probatur, quia Papa poſſet tollere
conſtitutionem ſuã poſitiuã, per quã inducitur
hæc vacatio: nec oporteret tũc vocari patronũ,
aut eius conſenſum haberi, ſeu de eo fieri mentio
nẽ. igitur & per modum diſpenſationis in parte.
patet conſequentia per l. quæ de tota. ff. de rei
vendi. qui enim poteſt plus, poteſt & minus. de
deci. cap. ex parte. antecedens probari videtur:
quia libera poteſtas videtur quò ad hoc in prin-
cipe reſidere: vt C. de legi. l. fina. ff. de conſti. prin.
l. j. §. j. de ſenten. excommuni. cap. inter alia. de re.
iur. omnis res. Nonum probatur, quia ſi dicere-
tur dicta gratia non valere: aut hoc eſſet ex defe-
ctu poteſtatis: aut propter fraudem, vel culpam
impetrantis: aut propter contrariam diſpoſitio-
nem alicuius iuris poſitiui ſuper hoc contrariũ
ſtatuentis: aut propter ſurreptionem re ipſa in-
ſurgentem ex veriſimilitudine mentis ipſius
concedentis. Primum dici non poteſt, per ea quæ
dicta ſunt in ratione proxi. præcedenti. Secun-

dum non

dum non: quia in gratia facta motu proprio hoc non cadit: vt no. Nouellator in c. ſi motu proprio. de præb. lib. vj. Nec tertiũ dici poteſt: quia iſtud non reperitur ſpecialiter iure cautum. Nec obſt. cap. cùm dilectus. de iure patr. & capitul. cũ dilectus. de offi. dele. quia loquuntur in beneficio laici patronatus iam vacante. In quo caſu eſt longa differentia ad iſtum caſum: quia ibi iã ius quæſitum eſt, quod ſine cauſa auferri non debet: vt in cap. quamuis. de reſcrip. & c. ab eo. de elect. li. vj. hic verò ſecus. facit pro his alle. ſuprà in ratione prima huius partis. Nec quartum
7 dici poteſt: quia † non omnia tacita reddunt gratiam ſurreptitiam: ſed illa solùm, quæ vel ſunt expreſſa in iure: vt cap. ſi motu proprio. & ca. cùm in illis. & c. j. de præb. lib. vj. in clemen. j. eod. titu. vel in non expreſsis loquendo illa de quibus eſt veriſimile de iure & in iure, quòd ſi Papa illa ſciuiſſet, nunquam illam gratiam conceſsiſſet: vt de elect. cap. dudum. ad fin. & de præben. cap. dudum. §. nos igitur. libr. vj. & nota. Inno. de conceſ. præb. cap. cum noſtris. Modò non eſt de iure cautũ, nec omninò veriſimile, quòd ſi Papa hoc ſciuiſſet: propter hoc omninò gratiã denegaſſet: imò magis totum contrarium eſt verum & certum: quia de iure præſentandi laici tempore conceſsionis gratiæ huiuſmodi, Papæ fuit dictum, vt ponitur in facto, & etiam idem ſi non eſſet dictũ. Ratio eſt: Nã quod dicunt Doct. in c. ij. de præb. lib. vj. & c. cùm dilectus. alleg. gratiam de tali beneficio laici patronatus de huiuſmodi iure mẽtione nõ facta fore inualidam, nõ eſt ſcriptum in iure: ſed illud ſumpſerunt ex ratione capitu. cùm dilectus. ſuperiùs alleg. & ex canone, decernimus. xvj. q. vlti. in quibus habetur quòd legatus, & ordinarius non poſſunt impedire patronum in præſentando: & per conſequens non eſt veriſimile, quòd hoc velit Papa, niſi ſciat & exprimat. Sed illa iura loquuntur & etiam dicti Doct. in beneficio iam vacanti, & in caſu, in quo patrono iam eſt ius quæſitum: inter quem caſum, & caſum in quo ſumus, eſt magna differentia, vt ſuprà deductum eſt. ergo. & facit. ca. ſi. de conceſsi. præben. lib. vj. & de præben. cap. ſi is cui. & c. quodam. eod. titul. lib. vj. & faciunt pro hoc nota. per Archidia. & Ioan. Andr. in nouel. de election. cũ ex eo. eo. lib. & loquuntur in inferioribus prælatis, qui non habẽt tantam plenitudinem poteſtatis ſicut Papa. ix. q. iij. can. cuncta. & capitu. per principalem. de cõceſsio. præbẽd. c. propoſuit. qui filij ſint legit. c. per venerabilẽ. & propterea poteſt Papa derogare iuri patronatus laicorum, quod habent ex mera gratia ſua: vt legit. & not. per Archi. xiij. q. ij. ca. ij. & per Inn. ſuper rubric. titul. de iure patro. licèt alij ordinarij propter prohibitionem Papę id non poſsint, per iura ſuperiùs alleg. videlicèt capitul. cùm di-
8 lectus. & c. decernimus. Decimum † & vltimũ idem probatur: quia res prorogata non cenſetur innouata per prorogationem: ſed potiùs eadem reputatur ſicut antè: vt in l. ij. §. ſed ſi manẽte. ff. de precar. & ff. de iudic. l. ij. §. ſed & iudex. ff. de arbi. l. Labeo. §. pe. & l. ſi cùm dies. faciunt no. per Ioan. mon. de reſcrip. capitul. ſi gratioſæ. lib. vj. & de præbend. cap. ſi tibi conceſſo. eod. lib.

Modo hic Papa fecit quandam tituli prorogationem: nam ante finem temporis vltra tempus titulum extendit. non autem in tempus nouum titulum dedit: vt ff. de ſuſpect. tu. l. iij. §. quæri. & per hoc tollitur illud quod no. per. do. Barto. ff. de dam. inſe. l. iiij. circa prin. Nec mirum: quia multa poſſunt fieri per prorogationem, quæ non poſſunt fieri per innouationem: vt patet de iuriſdictione delegata ad tempus, quę ante finem temporis de conſenſu partium prorogatur: vt in dicto §. ſed & iudex. l. ij. ff. de iudic. de offi. deleg. de cauſis. & poſt tẽpus nõ innouatur: vt l. in priuatorum. C. de iuriſdi. omniũ iudic. de offic. delega. cap. P. & G. & pro hoc optimè facit l. peculium. §. ſi creditor. ff. de pecu. & quod not. i. quæſtio. j. can. ordinationes. in fin. & de renuntiatio. ca. poſt tranſlationem. ſuper verſicul. nequeat. de appellation. cap. præterea. per Innocen. Et hæ decem rationes pro hac parte inductæ meo iudicio videntur magis prægnantes & cõcludentes, quàm aliæ in contrarium allegatæ.

ADDITIO.

a Perinde. Ex hoc quinto motiuo collige regulam quòd paria ſunt aliquid eſſe in actu, vel eſſe proximum ad actum. Et vide Ioan. Lup. de palatijs rubeis. in repet. rub. de donat. inter vir. & vxor. Hyppolit. de Marſil. conſi. 84. in ij. part. cõſilior. criminal. Ad propoſitum huius regulę adde Mariã. Socyn. conſil. 170. vol. ij. glo. in verb. vexari. in clemen. abbates. de reſcript. & ibi Archidiac. & Felyn. in cap. ex tenore. col. ij. extrà de reſcri. Nicol. de Vbald. in ij. part. ſui tract. de ſucceſſ. ab inteſtat. verſic. quintò principaliter. Socyn. conſil. viij. vol. iij. l. penult. ff. de teſta. militar. l. ſi quis cum. ff. pro emptor. l. item legato. ff. de legat. iij. §. final. in aut. vt ex act. inſtãt. dot. l. fin. ff. de eõd. inſtitut. Salic. in l. cũ te. C. de donat. ante nupt. gl. & Bart. in l. diuortio. §. interdum. ff. ſolut. matri. Panormita. in cap. eccleſia. in iij. notab. per illum text. extrà de immunitat. eccleſ.

EPITOME.

Non valet gratia de beneficio vacaturo per contractum matrimonij non expreſſo alio modo, ſi illud ante impetrationem in manibus Vicecancellarij, vel alterius poteſtatem habentis fuerit reſignatum.

DECISIO XXII. aliàs 338.

SI mãdetur mihi prouideri per Papam de certo beneficio, cùm illud vacare cõtigerit per contractum matrimonij, modo alio non expreſſo: & tenens illud poſteà in Curia in manibus Papæ, vel ſui Referendarij ſuper hoc habentis poteſtatem reſignauerit, & alteri per Papam collatum fuerit, illi non mihi huiuſmodi beneficium debetur. per cap. ſuſceptum. de reſcrip. lib. vj. Non obſt. regula cancellariæ, quæ habet, quòd ſi Papam contigerit reſeruare beneficium alicuius perſonæ conferendæ alteri cùm vacabit per contractum matrimonij, perſonæ obtinentis huiuſmodi beneficium ipſe dominus no-

ſt.

ſter Papa intendit beneficium illud à die reſerua
tionis huiuſmodi fore affectum, & collationi
ſuæ reſeruare, ac reſeruat: de qua reſeruatione
prædictus impetrans per reſignationem nullam
fecit mentionem ſpecialem; ergo videtur gratia
ſua ſubreptitia: quia ſecundum aliam ordinatio-
nem domini Gregorij Papæ xj. de qualibet gene
rali reſeruatione in impetratione eſt facienda mē
tio, aliàs gratia nullius eſt roboris, vel momenti:
ergo, &c. Ad quod reſpondebatur quòd prædi
cta reſeruatio, & omnes aliæ ſimiles inductæ per
dictas regulas, & ordinationes in cancellaria,
præterquàm contentæ, & expreſsè in extraua-
ganti Boni. quæ incipit, Ad regimen. ſunt ſpecia
les & non generales: prout in ſimili caſu fuit re-
ſponſum per domi. Vicecancel. vni de dominis,
qui propter huiuſmodi dubium cauſam poſuit
in relationibus publicis: & ſic fuit per omnes Do
minos poſteà determinatum, & ſæpiùs ſecūdum
hoc pronuntiatum: de qua quidem ſpeciali re-
ſeruatione nulla eſt facienda mentio ſpecialis: er
go ſtat vera concluſio non obſtante prædicta or
dinatione de ſpeciali reſeruatione: quia ſecūdùm
aliam regulam, ſiue ordinationem in Cancella-
ria, quando Papa prouidet, vel prouideri man-
dat de certo beneficio, intentio ſua eſt prouidere
quocunque modo ad ipſum pertineat, niſi eſſet
generaliter reſeruatum, quod non eſt in caſu no
ſtro: ergo &c.

EPITOME.

Valet acceptatio beneficij, licèt nullus modus vacatio-
nis in gratia exprimatur.

SVMMARIA.

1 *Beneficij acceptatio nullo vacationis modo in gratia expreſſo, an ſit valida.*
2 *Appellatio generalis a futuro grauamine quo caſu ſit valida?*
3 *Diſpoſitio c. ſuſceptum. de reſcriptis lib. vj. non procedit in expectatiuis, ſed in prouiſis.*

DECISIO XXIII. aliàs 407.

a SI expectans[a] authoritate † apoſtolica acce-
1 pter aliquam parœcialem eccleſiam vacan-
tem ſibi, & nulli alteri de iure debitam, nul-
lum modum vacationis exprimendo: Fuit dubi-
tatum vtrùm valeret huiuſmodi acceptatio. Et
videbatur quòd non: quia plures ſunt modi va-
candi, & vno expreſſo alius non venit. de reſcrip.
capitul. ſuſceptum. libr. vj. prætereà prædicta ac-
ceptatio videtur eſſe nimis generalis, vaga, & in-
certa, cùm in ea non exprimatur nec modus va-
candi, nec perſona, quæ eam vltimò tenuit: quæ
generalitas parit obſcuritatem, & obſcurè dans,
vel probans ſuccumbit: vt in capit. in præſentia.
de proba. non enim licitum eſt vagari cum diſcri
mine alterius. de libel. ob. capit. j. & ij. his tamen
non obſtantibus fuit deciſum, & concluſum per
omnes Dominos cōtrarium: videlicet huiuſmo
di acceptationem valere: maximè cùm accepta-
uerit certum corpus beneficij; & poſteà in pro-
ceſſu cauſæ declarauit modum vacandi, & per cu
ius perſonam prout in facto ponebatur: & licèt
hoc non declaraſſet, nihilominus acceptatio va-
luiſſet, per not. per Io. mo. in c. ſi tibi abſenti. de
præb. lib. vj. Pro hoc poteſt induci in ſubtili vnus
textus notabilis de appel. ca. bonæ. Nam licet nō
2 † valeat generalis appellatio à futuro grauami-
ne: vt de appel. cap. ij. & c. cùm ceſſante. & c. con
ſuluit. tamen ibidem valuit, & per Papam rece-
pta extitit. Ratio fuit ſecundum Inno. quia licèt
fuerit iſta appellatio generalis, & incerta, quia
cōtra incertam perſonam: tamē ſufficiebat quòd
fuit certa quò ad cauſam & factum: & ideò fue-
runt attentata poſt ipſam reuocata. Sic in propo
ſito, licèt enim prædicta acceptatio fuerit incer-
ta quò ad perſonam, & modum vacandi: tamen
fuit certa ſatis quò ad ipſam eccleſiam, & etiam
factum, quia tanquam vacantem acceptauit. il-
lud enim dicitur vacans, quod vacare reperitur:
prout pulcherrimè deducit Ioan. mo. vbi ſuprà.
per hoc enim tollitur ratio in contrarium de in-
3 certitudine & obſcuritate alleg. Nec ob. † etiam
capitu. ſuſceptum. de reſcrip. libr. vj. prò contra-
rio alleg. quia non loquitur in expectatiuis, ſed
in prouiſione, & quando de certo corpore, & cer
to modo vacaturo mandaretur prouideri: tunc
enim non poteſt impetranti prouideri, ſi alio mo
do vacet, propter formam mandati, & intentio-
nem ſcribentis, quæ exacta diligentia eſt obſer-
uanda. de reſcri. cap. cùm dilecta. de præbend. ca.
cui de non. lib. vj. cum ſimili.

ADDITIO.

a Expectans. Adde dec. 7. & 14. j. de conceſſ. præ-
bend. & dec. 36. eod. titu. in antiq.

EPITOME.

Si Epiſcopus ad monachorum præſentationem habet
inſtituere rectorem in eccleſia monaſterio vnita per ip-
ſum Epiſcopum de ſui capituli conſenſu: talis inſtitutus
perpetuus, & non temporalis vicarius eſſe cenſetur, &
propterea debetur impetranti, licèt ſub nomine eccle-
ſiæ fuerit impetrata.

SVMMARIA.

1 *Vicarius datus eccleſiæ pleno iure ad monaſterium aliquod ſpectanti cenſetur perpetuus.*
2 *Verba, quæ ad proprium ſenſum trahi non poſſunt, referenda ſunt ad improprium.*

DECISIO XXIIII. aliàs 470.

SVppoſito quòd Epiſcopus de conſenſu ſui
capituli, & patroni, eccleſiam parœcialem
quò ad omnia tam ſpiritualia, quàm tempo-
ralia dederit monaſterio cum poteſtate prædican
di, confeſsiones audiendi, & eccleſiaſtica ſacra-
menta miniſtrandi, & curam animarum exer-
cendi, & fructus percipiendi: ſic tamen quòd ibi
ſit vnus presbyter ſecularis, qui per monachos
Epiſcopo præſentetur, & ab eo inſtituatur, &
recipiat curam, & eam exerceat pro ſeipſo o-
mnia ſacramenta miniſtrando, & qui eidem Epi-
ſcopo & Archidiacono teneatur de eorum mul-
tis

tis reſpondere: & quòd in perſonis duorum vicariorum, qui publicè à populo rectores nominabantur, dictæ eccleſiæ ſeruirent. Deinde quidam à Papa dictam eccleſiam tanquam vacantem, & deuolutam impetrauit: an valeat huiuſmodi impetratio, & cenſeatur ex verbis dictis colligi dictam vicariam eſſe perpetuam, & non temporalem: & per conſequens in ea cadere ius deuolutionis vicariæ? Reſpondeo primò, quia

1 † etiam in eccleſijs ſpectantibus ad menſam monaſterij pleno iure, & quò ad omnia ſupradicta dictus vicarius dicitur perpetuus, qui recipit curam quò ad regimen populi ab Epiſcopo. notat glo. de exceſ. prælato. capitu. frequens. in clem. in fin. & eſt caſus de capel. monacho. ca. primo. libro ſexto. Nec obſtat hoc quòd datum eſt monaſterio huiuſmodi exercitium regiminis: quia dico quòd verum eſt: tamen non datum fuit vt per ſe, ſed per vicarium ſuum exerceat: ſed quia non per eos, ſed per Epiſcopum inſtituitur, ipſi illum non poſſunt amouere: ideò cenſetur pertinere ſibi non monaſterio vicariatus diſpoſitio. de offi. Archidiaco. cap. primo. Nec obſtat quòd præſentant: quia etiam ſi prouiderent, & manualiter reuocarent, nihilominus beneficium eſſet perpetuum in regularibus: vt clem. j. de exceſ. prælato. licèt ſecus crederem in ſecularibus. argumen. ff. de adopti. l. quæſitum. lxx. diſtincti. cap. ſecundo. nec patronus aut collator priuat, quem præſentauit, vel cui contulit ſine cauſa. quinquageſima diſtinctio. can. ſatis peruerſum. de offici. ordina. capitul. conquerente. Secunda ratio eſt: quia finis eſt inſpiciendus. ff. de condi. ob cauſam. l. penul. ff. de conditio. & demonſtrationib. tale. §. legato. Sed cauſa fuit vt iſte reſpõderet Epiſcopo, & Archidiacono de iuribus ſuis, quod tamen non poſſet vicarius temporalis. Præstereà tertia ratio eſt: quia conſuetudo eſt mos loquendi interpretans nobis ex verbis mẽtem. de conſuetudi. cap. cùm dilectus. ff. de legib. l. ſi de interpretatione. Modò iſte appellatur vulgariter ſector: ergo &c. Præstereà etiam additur ad rationem primam, quòd ſi monachi habent etiam facultatem ſpiritualia exercendi, hoc poſſet pluribus in ſolidum in eadem plebe competere, vt Rectori, Epiſcopo & Legato Papæ, & etiam videntur monachi per ſpiritualia huiuſmodi exercere. Item vicarius nõ dicitur ad aliud puta ad rectorem. & idem eſt de eo, & ſi ſciat ergo rectoriam vnitam, & ſciat eam regi per vicarium perpetuum: vt de præbend. cap. extirpandæ. §. qui verò. & clementi. j. de offi. vicar. Quarta ratio: quia fienda eſt in dubio interpretatio, quæ magis eccleſiæ proſit, & quæ magis pia ſit. ſimile ff. ſolu. matrimo. l. prima. Modò eccleſiæ expedit habere talem vicarium perpetuum: quia paſtor talis eſt, & meliùs de omnibus intuetur. Per hoc eſt reſponſum ad id quod aliqui dixerunt, quòd dicta verba poſſunt interpretari, vt cura daretur per Epiſcopum vicario temporali. per not. Innocen. de offi. Archidiaco. capit. cùm ſatis. Nec obſtat quod dictum eſt eccleſiam vacare, cùm tamen vnita, vel incorporata non vacet, quod intelligendum eſt. & exponendum de

2 vicaria: quia cùm † ad proprium ſenſum verba non poſſunt trahi, ad improprium referuntur. ff. de offi. conſul. l. ſecunda. de reſcript. cap. cum aliquibus. libro ſexto. ſaltem vt res valeat. cap. abbate. de verb. ſignifi. propter quod præmiſſo modo licet propriè non vacet: videlicèt quòd principali prælato careat. vacat tamen in eo quod ſecundario prælato viduata eſt. ergo &c.

EPITOME.

Si quis in impetratione nouæ prouiſionis expreſſit poſſeſſionem pacificè aſſecutum, probando ſe poſſidere per apprehenſionem cordarum. non ſufficit ad excuſandum dictam nouam prouiſionem à ſurreptione. h. d. Vel ſic. Noua prouiſio ex falſa narratione redditur ſurreptitia.

DECISIO XXV. aliàs 472.

IN caſu concluſionis ſupradictæ, ſi reus confirmatus prædictus in dicta confirmatione expreſſit quod fuit poſſeſſionem pacificè aſſecutus: ſecundò quòd fructus percipiebat. ſi primum probat hoc modo: quia per cordas, & veſtimenta & c. intra eccleſiam fuit in poſſeſſionẽ inductus: ſecundũ non probat: nihilominus ſua cõfirmatio nõ eſt ſurreptitia: quia ſi habuit poſſeſſionem: ergo liberam facultatem fructus percipiendi, niſi aliud appareat: vt l. bonæ fidei. ff. de acquir. re. do. quod ſi eſſet, debet de hoc per partem excipi. ſed præſumitur quòd perceperit: vt l. cùm defunctus. C. arbi. tut. & l. cùm de indebito. ff. de proba. quid enim ad rhombum eum percipere liberè poſſit, & cùm perceptio obſtante reſeruatione ſit in facto, quanquã in apprehenſione fuit ignota, nõ video. Tamẽ dominus Corſien. fuit in contraria opinione: quia ſecundùm eum dictę cõſequentiæ non ſunt neceſſariæ. Replicaui tamen iſta non fore plenè probanda per not. in c. exceptiones. & in regula, infamibus. libr. vj. tamen hoc non eſt ſine dubio.

EPITOME.

Canonicatus collatus per Papam in gratia expectatiua in eccleſia, vbi eſt certus numerus, extinguitur, ſiue redit ad Papam, ſi ille habens gratiam aſſequitur illum infra numerum vacantem.

SVMMARIA.

1 *Canonicus ſub expectatione præbendæ vacaturæ receptus vbi eſt certus numerus præbendarum, non dicitur beneficiatus. & numero 4.*

Expectans non poteſt beneficium expectatum permutare: nec ius ad rem.

Beneficij collatio ſub forma expectatiua an ſit valida.

2 *Separatorum ſeparata eſt ratio.*

3 *Poteſtatem habens conferendi beneficium perſonæ idoneæ, an poſſit conferre expectanti.*

5 *Canonia dicitur beneficium nomine, titulo, prærogatiua, & reali commodo.*

6 *Canonicatus eccleſiæ cathedralis honor eſt, & dignitas.*

7 *Canonicus in herbis.*

DECISIO XXVI. aliàs 445.

SI Legatus apoſtolicus habẽs authoritatem conferendi beneficia vacantia infra ſuam prouinciam authoritate apoſtolica perſonis idoneis,

nis idoneis, etiam vnicum beneficium obtinen
tibus, cóferat certum beneficium vacans alicui
obtinenti vnicū beneficium & actu habēti cano
nicatū à Papa ſub expectatione præbēde in certa
eccleſia: Fuit dubitatum, & in relationibus publi
cis poſitū, & ſuper hoc ſolenniter alleg. an value
1 rit huiuſmodi collatio. Ratio dubitādi fuit: † v-
a trùm canonicus ſub expectatione ª præbendæ
autoritate apoſtolica cēſeatur beneficiatus. Si ſic:
tunc clarè conſtat collationem Legati prædicti
nō valuiſſe: ſi verò non: tunc valet & tenet. per
cap. is cui. de præben. ij. reſpon. lib. vj. Quòd præ
dictus expectans non cenſeatur beneficiatus, &
per cóſequens collatio ſibi facta per Legatū te-
nuerit, fuit alleg. primò ſi beneficium vacat, ad
illud plures non poſſunt eligi: vt in capit. maio-
ribus. extrà de præben. ergo &c. ſed ad canonica
tum vacantē plures eligi poſſunt. de præben. ca.
dilecto. & de conſti. c. cū M. & not. Inn. in d. ca.
maioribus. ergo &c. Prætereà præbenda ſumpto
largo vocabulo eſt, quia aliquid præbet, quia
dicitur à præbeo: vt no. per ſummiſt. & præſer-
tim per Hoſti. in tit. de præben. in prin. & in d.
iurib. ſed canonicatus de ſe nihil præbet· ergo
&c. Et ſi dicatur, imò ratione canonicatus de-
bentur diſtributiones quotidianæ: vt in ca. rela-
tum. & in c. dilectus. de præben. ergo aliquid præ
bet. Reſpondetur quòd hoc non ſit principali-
ter propter canonicatum: ſed ratione intereſſen-
tiæ diuinorum: vt in c. licet. de præb. & in c. vnic.
de cleri. non reſi. li. vj. & ſic ratione certi miniſte-
rij perſonalis, & propter operas impenſas po-
tiùs debentur quàm ratione præbendæ: vt not.
in eiſdem iur. & facit l. j. in ij. reſponſo. ff. ſi men.
fal. mo. dixe. licèt enim talis expectans poſsit cō-
ſequi beneficium: non tamen dici debet benefi-
ciatus. Ratio: non enim aliquid debet dici tale,
ex eo, quod poteſt contingere tale: ſed ſolummo
do quod eſt. probat text. in l. j. ff. de in lit. iurā.
ff. de fideicom. liber. l. iiij. §. j. Hoc etiam pro-
batur: quia de beneficio actu loquitur tex. bullę
conceſſæ Legato. facit. l. qui ſeruus. ff. de condi.
ob cauſam. Item intelligitur de beneficio inſepa
rabili ab illo, qui debet impetrare contra volun
tatem impetrantis. probant l. ij. & iij. cum ibi
not. ff. ſol. matr. acquiſitis non augetur factum
rei. & hoc eſt quod dicitur de ſeruo alicuius hæ
rede inſtituto: non proptereà dicitur dominus
locupletior, nec ſeruus maioris æſtimationis
quàm prius. vt in l. pretia. ff. ad leg. Falc. & reddi
tur ratio in text. quia multis de cauſis accidere
poteſt, ne ſeruus hæreditatem adeat. ac ſi tex. a-
pertè diceret, quòd illud quod poteſt acquiri, &
non acquiri, ante realem & actualem acquiſitio-
nem, quemquam non reddit locupletiorē: quia
multa accidere poſſunt, vt illud non acquirat. l.
naturalem. §. j. & ij. reſponſo. ff. de acquiren.
rer. do. Tale enim eſt beneficium quod ex euen-
tu dependet: hoc eſt canonicatus ſub expectatio
ne præbendę. Item ſi expectans cenſeretur benefi
ciatus, poſſet permutare. ſed Doct. tenent in ca.
j. de re. permu. lib. vj. quòd non poteſt. ergo. Pro
primo eſt text. in c. quæſitū. de rerū permut. pro
ſecūdo eſt Hoſt. in ſum. in tit. de præben. §. cui ſit
conferenda. ver. beneficiorum. & eo. tit. §. j. verſi.

canonica. per eūdem vbi dicit, quòd nec fructus
recipit, nec eſt beneficiatus. Prætereà ius ad rem
permutare non poteſt: vt not. Fe. de Senis in tra
ctatu ſuo de rer. permu. ſed canonicus ſub ex-
pectatione præbendæ non habet ius in re, ſed
ad rem: vt in capitul. quodam. de præb. lib. vj.
cap. fin. de conceſ. præben. eod. li. ergo &c. Item
canonicus ſub expectatione præbendæ nullum
ius habet, niſi ſub conditione caſuali, hoc eſt, ſi
vacet &c. ſed ſicut ille cui debetur aliquid ſub
cōditione caſuali nullū ius habet, niſi cōditione
adueniente: vt l. multùm intereſt. ff. de condi.
& demonſtr. in princ. facit l. cùm ad tempus. ff.
2 ſi cer. pet. Item beneficiatus † & expectans be-
neficium ſunt diuerſa: vt in regula, benefici-
um. de reg. iur. libr. vj. & in d. capitul. quodā.
& c. fina. ergo non ſunt idem: quia ſeparatorum
ſeparata eſt ratio. l. iij. C. de codicil. de dec. cap.
ad audientiam. & capitul. cùm in tua. de præb.
capitul. cùm in illis. li. vj. cum ſi. Item licèt duo
beneficia curata ſint incompatibilia. de electi.
cap. dudum. de præben. cap. de multa. de reſcri.
cap. gratia li. vj. tamen habens huiuſmodi cura-
tum beneficium vnicum, poteſt impetrare expe
ctatiuam ad aliud ſimile: nec vacabit primum,
donec fuerit poſſeſsionem ſecundi vigore expe-
ctatiuę pacificè aſſecutus: vt in cap. non poteſt.
de præbend. lib. vj. &. not. in clemen. ſi plures.
eod. tit. in gloſ. idem videtur & in conſtitutione
execrabilis Io. xxij. Sic ergo videtur dicendum
in propoſito noſtro, quòd licèt habeat vnum be
neficium, & ſit expectans ad aliud: quòd pro
pter hoc non dicitur habere duo beneficia. Item
ſi aliquis habet conferendi poteſtatem authori-
tate apoſtolica beneficium idoneę perſonæ: po-
terítne conferre perſonæ habenti beneficium?
dicit text. quòd non: dummodò illud benefici-
um ſit ſufficiens, aliàs ſi haberet tria, vel qua-
tuor inſufficientia, tali poſſet iuxta prædictam
formam prouideri. prout leg. & not. in d. capit.
is cui. de præben. li. vj. At in caſu noſtro conſtat
quòd expectans non eſt beneficiatus ſufficienter:
quia nondum percipit fructus: vt in d. capitul.
relatum. & capitul. dilectus. nec habet ius in re,
ſed ad rem: vt in iuribus ſuperiùs alleg. nec fuit
probatum quòd beneficium aliud, quod hic
prouiſus obtinuit, erat ſufficiens: quod requi-
ritur. ergo &c. Quærunt etiam Doctores, vtrū
3 † habens poteſtatem conferendi beneficium ido
neæ perſonæ poſsit conferre expectanti, iuxta
formam dict. capitul. is cui. dicunt quòd ſic.
prout not. Ioann. Andr. in nouel. in capitul. fi.
de præbend. in antiquis. Ratio, quia non cenſe-
tur beneficiatus. & ſuppoſito ſine præiudicio
quòd ſit beneficiatus, ſaltem non eſt ſuffi-
cienter beneficiatus, vt ſuperiùs deductum eſt: er
go non obſtant ſibi prædictæ deciſiones. Et qua
le beneficium dicatur ſufficiens, & quale non, &
quid conſideretur in hac ſufficientia, ſatis ple-
nè habetur, & nota. in capitul. cùm adeò. de
reſcript. iuncta gloſſ. final. ibidem. & in capitu.
de multa. de præbend. Prætereà pro deciſione
iſtius quæſtio. videtur eſſe caſus in capit. in no-
ſtra. de reſcript. iuncta gloſſ. fin. ibidem. Nam
4 ibidem dicitur, quòd † licèt habens vnam

expectatiuam, & impetrans aliam, teneatur fa-
cere mentionem de prima, alioquin ſecunda gra
tia eſt ſurreptitia: tamen reuera propter hoc
non cenſetur beneficiatus, nec beneficium aſ-
ſecutus. Pro quo etiam faciunt not. in capitul.
ſi motu proprio. in fin. de præbend. libro ſexto,
& not. in cap. ſi poſtquàm. per Archidia. eodem
titul. & lib. In oppoſitum fuit alleg. quòd cano
5 nia † dicitur beneficium ad effectum de quo quæ
ritur quatuor modis, videlicet nomine, titulo,
prærogatiua, & reali commodo. Nomine dici-
tur beneficium: quia eſt ius quoddam ſpiritua-
le, quod ex electione, ſeu inſtitutione alicuius re
cepti in canonicum, & in fratrem oritur, vel
creatur, & vocatur hoc ſpirituale beneficium
ſiue miniſterium eccleſiaſticum, ex quo compe-
tit ſtallum in choro, locus & vox in capitulo:
vt in cap. dilectus. & in cap. relatum. & not. per
Archi. in c. hi qui. de præb. li. vj. melius per Gui.
de Monte lau. in ele. ſi iuxta. eod. titu. Nomine
enim beneficij intellitur canonia: vt expreſsè
not. Arc. in c. præſenti. de præb. in j. gl. li. vj. re-
mittens ad not. ſua in c. ſi motu proprio. eo. ti. in
glo. nomine. vbi ipſe hoc expreſsè tenet, & vice-
uerſa ſub nomine canoniæ continetur omne be
neficium eccleſiaſticum, quod canonicè obtine
tur: vt in cap. ſtatuimus. ver. canonijs. de elect.
per Io. mo. & Archi. li. vj. ita quòd ratione nomi
nis beneficium eccleſiaſticum cenſetur. & mul-
tum eſt nomen habere: vt l. à nullo iudice. C. de
fer. & l. ſi. ad ſi. de teſ. & à ſignificatione nomi-
nis arguitur. de præben. c. cum ſecundùm apoſto
lum. nomen enim aliquando ſine effectu aut ſub-
ſtantia ſuſtinet vicem ſignificati. c. ſtatutum. §. j.
iuncta gloſ. de reſcript. lib. vj. Io. Mo. ſuper ver.
canonicis. verſi. ſed pone, eccleſia cathedralis. ff.
arb. fur. ex. l. vitem. ante ſi. cùm ergo canonia
ſit beneficium eccleſiaſticum nomine. poſito
quòd non afferat reale commodum, ſufficit. arg.
præmiſſorum. & ar. l. cõpetit. §. j. ff. quod vi aut
clam Secundò quòd canonia eſt beneficium ec-
cleſiaſticum titulo, probatur ex præcedenti: nam
quia eſt beneficium ſiue miniſterium eccleſiaſti-
cum, quod ſine canonica inſtitutione ſiue rece-
ptione haberi nõ poteſt: vt in regula, beneficiũ.
de re. iur. li. vj. & ideò ad electionem ſiue rece-
ptionem canonicorum abſentes ſunt vocandi:
alioquin eis inſtantibus nihil valebit receptio:
vt in cap. cùm in eccleſijs. de præb. li. vj. qui qui-
dem titulus videlicet canoniæ in laicum non ca-
dit, nec per ipſum poteſt obtineri quouis modo:
prout leg. & no. in cap. cùm M. extrà de conſt.
verſ. receperunt. & ver. in canonicos per Inn. &
de inſti. c. in eccleſia. & not. per Io. mo. & Arch.
& Guil. in locis præall. ergo ratione tituli poteſt
canonia dici beneficium eccleſiaſticum. Tertiò
quòd canonia ſit beneficium eccleſiaſticum præ
rogatiua, poterit declarari ſic, quia canonia & di
gnitas æquiparantur: vt de reſcript. cap. ſtatu-
tum. §. j. lib. vj. Nam cauſæ illis ſic obtinentibus
dignitates à ſede apoſtolica committuntur, vt
ibi. Sed quid ſi ſit canonicus ſub expectatione
præbendæ alicuius eccleſiæ cathedralis, po-
teſtné eſſe delegatus à ſede apoſtolica? Dicunt
Doctores ibidem quòd ſic: quia in huiuſmo-
di delegatione plus conſideratur dignitas, ſiue
honor canoniæ, quæ plus habet ſpiritualitatis,
quàm præbenda, quæ plus habet temporalita-
tis: prout not. Guil. in extrauag. ſedes apoſtolica.
ver. conſeruator. propter quam prærogatiuam
canonia dicitur mater, & præbenda filia: quia ex
canonia procedit, & pro ea inſtituta eſt. prout
idem Guil. not. expreſsè in dicta clem. ſi iuxta. &
Archi. & Io. And. in c. ſi clericus. ſuper ver. reci-
pere. de præbend. lib. vj. Item habens canoniam
ſine præbenda poteſt, & debet intereſſe electio-
nibus, tractatibus, conſilijs, & alienationibus:
vt in dictis iurib. & Doctor. in membro primo
ſuperiùs alleg. & not. per Inno. in d. ca. cùm M.
6 ſuper ver. canonicos. ad ſi. Magnus † b eſt enim
b honor quem eſſe canonicum eccleſiæ cathedra-
lis, qui in forma communi non cadit: vt in cap.
quamuis. de præbend. lib. vj. facit c. extirpandæ.
de præbend. §. ſi qui verò. talis enim canonicus
ad eccleſiam ruralem propter honorem cathe-
dræ inſcribi non debet. argu. C. ſi curialis relicta
ciuitate, & c. l. vnic. lib. x. no. Arch. in c. j. de con-
ſuetu. in glo. ſi. in ſi. lib. vj. Quartò, quòd cano-
nia ſit beneficium eccleſiaſticum reali commo-
do, probatur per præmiſſa: quia ratione ſolius
canonicatus percipit diſtributiones quotidia-
nas: vt in c. dilectus. & c. relatum. ſuperiùs alleg.
participabit etiam de communibus redditibus,
& ſuper excreſcentibus fructibus: vt in capitu.
cùm omnes. & c. cùm M. de conſt. & ibi not. ha-
bet etiam menſam groſſam, imò omnes fructus,
vbi non eſt diſtinctio præbendarum: vt in c. di-
lecto. de præbend. & de conceſſi. præb. c. ex par-
te. & c. ſi. lib. vj. Prætereà habens gratiam in cõ-
muni forma pauperum, ſi poſteà impetrat gra-
tiam ſpecialem de canonicatu ſub expectatione
præbendæ, ſtatim expirat prima, & caſſatur in
ſecundis literis. Ratio, quia iam cenſetur bene-
ficiatus. & ſic non pauper: vt in c. ſi pauper. de
præben. lib. vj. Ex quibus concluditur quòd ca-
nonia ratione nominis, tituli, prærogatiuæ, &
realis commodi, dicitur beneficium eccleſiaſti-
cum. Et ſi ſic, non valuit ergo prouiſio facta per
Legatũ vigore cõceſſionis ſibi factę obtinẽti hu
iuſmodi beneficium & canonicatum ſub expe-
ctatione præbendæ, quod quidem dubium non
fuit pro tunc determinatum in Rota: ſed pro
determinatione poſſet dici, quòd receptus in ca-
7 nonicum † vltra numerum, vt omnes apoſtolici
expectantes, non poteſt dici beneficiatus: quia
tales hodie de conſuetudine, & obſeruantia vni-
uerſalis eccleſiæ, nec habent vocem in capitulo,
nec participãt de quotidianis diſtributionibus,
nec de fructibus ſuperexcreſcentibus, & vocan-
tur canonici in herbis: nec perpetuò retinet illũ
canonicatum per Papam collatum: ſed vacante
præbenda diſtincta canonicali infra numerum,
& collata impetranti, ſtatim prouiſus conſequi-
tur nouum canonicatum infra numerum, & pri
mus eſſe deſijt, & redit ad Papam, prout not. Io.
de Lig. in capit. dilectus. de præbend. & Compo.
in capitu. cùm M. & c. capitulum. de reſcript. fa-
ciunt pro hoc not. Ioan. And. & Archid. in dict.
capitu. ſi clericus. ſuper verſ. recipi. libro ſexto.
At vbi non eſſet certus numerus canonicorum,
nec præ-

nec præbendarum, ibi receptus in canonicum poteſt dici beneficiatus: quia ſtatim conſequitur præbendam, & vocantur hæ præbendæ conſecutiuæ: vt in cap. fi. de conceſ. præben. lib. vj. idem poſſet dici, vbi eſſet certus numerus canonicorum, ſed non præbendarum. per ea quæ leg. & not. per Inno. in c. dilectus. & c. dilecto. de præben. & de conceſ. præben. c. ex parte. & c. fi. li. vj. pro hac parte faciunt not. per Io. an in nouel. in d. cap. in noſtra. in q. quæ incipit, nunc quæritur. & per eum in dicto capitul. ſi motu proprio. in nouel.

ADDITIONES.

a Sub expectatione. Adde glo. in extraoag. ſedes apoſtolica. in verb. ius ad rem. de offic. delegat.

b Magnus. Adde deciſ. ij. ſ. de fil. presbyteror.

EPITOME.

Verba gratiarum extenduntur, & obliquantur iuxta formam iuris communis, vt ipſæ gratiæ, ampliorem quã poſſunt, effectum, conſequantur.

SVMMARIA.

1 *Præſentare verb. aliquando pro conferre ponitur: ſicut verb. eligere, pro præſentare.*

2 *Verba propter iuris conſonantiam quandoque in iure obliquantur.*

DECISIO XXVII. aliàs 448.

FVit dubitatum vtrùm habens gratiam à Papa de beneficio ſpectante ad collationem & prouiſionem alicuius Epiſcopi, poſsit acceptare canonicatum, & præbendam alicuius eccleſiæ collegiatæ ſuæ dioeceſis ad ipſius præſentationem, & capituli remiſsionem ſpectantem? De quo Domini bene dubitabant: nã licèt inter prouiſionem, & præſentationẽ, & electionem ſit magna differentia, ita quòd vno iſtorum modorum expreſſo non venit alius: vt in c. cũ in illis. de præben. lib. vj. iuncta cle. j. e. ti. cũ ibi not. & de iure patr. c. fi. tamẽ ſecundum aliquos attento quòd regolariter diſpoſitio omnium beneficiorũ exiſtentiũ in dioeceſi ſpectat ad Epiſcopũ. x. q. j. can. regenda. & c. de perſona. xvj. q. j. c. omnes baſilicæ. de hære. c. eũ ex iniuncto, verbum 1 præſentare, poſſet in caſu noſtro intelligi pro conferre, & haberet vim collationis: ſicut verbũ, eligere ſæpe ponitur pro præſentare: vt in ca. querelã. de el. ‹. ſæpiſsimè 2 enim verba obliquantur a in iore propter conſonantiã iuris cõmunis: & ideò licèt laici patroni vtantur verbis collationis: tamẽ ſumitur pro præſentare: vt ſic conſonet iuri communi. prout legit. & no. in c. fi. de iure pat. & videtur tex. in c. dilectus. de præbend. vbi ponitur collatio, pro præſentatione. Præterea præſentatio debet fieri per inferiorẽ ſuperiori: vt xvj. q. vij. can. decernimus. & de iure pat. c. paſtoralis. & c. præterea. cũ multis ibidẽ cap. Si igitur præſentatio in caſu noſtro ſumeretur propriè, & admiſſio cap. pro inſtitutione, eſſet ordo præpoſterus, & diſſonus à iure cõmuni: videlicèt, quòd ſuperior haberet præſentationẽ, & inferior inſtitutionẽ: cõtrariũ tamen inferior debet habere præſentationẽ, & ſuperior inſtitutionẽ: & ſic de iure cõmuni fieri debet: vt in iurib. ſuperiùs alle. Niſi velimus dicere, quòd cap. in hoc caſu ſit maius Epiſcopo, cui fortè hoc poſsit cõpetere ex fundatione, priuilegio, vel cõſuetudine. de inſti. c. cũ veniſſent. de cõceſ. præb. c. poſt electionẽ. de off. or. c. irrefragabili. §. exceſſus. cũ ſimilib. ſi verò admiſsio cap. nõ ſit iuris, ſed facti: quia nõ habet vim inſtitutionis, ſed duntaxat præſentatum per epiſcopũ habet de facto admittere, & recipere ad mandatũ ipſius: vt in c. eam te. cũ ibi not. per Inno. de reſcript. & de præb. c. pro illorum. in fi. prout Domini imaginabantur conſulẽdo domino Auditori, qui habuit cauſam, & factũ propoſuit, vt de hoc ſe informaret: tũc indubitàter prædicta præſentatio nedũ haberet vim collationis, ſed etiam inſtitutionis, & ſic caderet dicta præbẽda in gratia apoſtolici impetrantis, & ſic pronunc nil fuit conclusum, nec deciſum.

ADDITIO.

a Verba obliquantur. De quo per Bal'd. in l. ſi tibi. ff. ſi cer. peta. & in l. ſed ſi poſſeſſor. §. ſed ſi rerum. ff. de iureiur. in recollectis. quod not. pro ſaluãdis teſtibus, ne incidant in periurium. & in l. ſancimus. C. de ſacroſan. eccl. vbi omninò videas.

EPITOME.

Collatio, vel mandatum de prouidendo facta, vel factũ monacho de eccleſia parœciali, vel alio beneficio conſueto clericis ſecularibus aſsignari, etiam de licentia abbatis ſine diſpenſatione canonica eſt nulla ipſo iure.

DECISIO XXVIII. aliàs 483.

COllatio facta de parœciali eccleſia cõſueta clericis ſecularibus aſsignari, monacho, a etiã de licentia abbatis abſq; diſpenſatione ipſo iure non valet. Iſta concluſio fuit aliàs obtenta: ſed ex cauſa pono eam hic. De materia b eius habes gl. xxij. q. j. in ſumma. xxiiij. diſt. c. ij. & c. cũ pro vtilitate. & c. de cætero. xvj. q. j. & lv. diſt. priſcis. & c. ij. de ſtat. monac. vbi dicitur not. contrariũ in iij. glo. Ber. & in ij. gl. In. & ibi per Ho. & Io. An. alle. d. iura. vide etiã no. in c. quod Dei timorẽ. eo. ti. & ibi plenè per Io. And. & videtur ſecundũ Hoſt. qui hoc ibi recitat plenè. Et Pau. Cald. tenet cõtra concluſionem: & præſertim ibi dicitur. quæ no. vna glo. & ea quæ per Pau. Cal. no. in diſtinctione quã per modũ additionis ibi ponit. vbi ipſe cõtrariũ cõcluſionis tenet. & ipſe Hoſt. ibidẽ terminat, prout not. Hoſt. ibidem, & Ioã. And. in eo. c. quod Dei timorẽ. propter officiũ prædicãdi. & idẽ tenuerunt Hug. & Ber. pro vincialis. Pro concluſione noſtra quidã dicens, & probat, quòd monachus eſt mundo mortuus, licèt Deo viuat. xvj. q. j. monachus & c. placuit & c. graue. Sed per aſſumptionem ad parœcialẽ eccleſiã reſuſcitatur. Iſta reſuſcitatio eſt miraculoſa: ergo vt reſurgat & actus ciuiles exerceat, opus eſt diſpẽſatione ſuperioris. Dicit etiã quòd

iſta diſpenſatio non debet fieri ſine cauſa vtilita
tis vel neceſsitatis. Opponit Hoſti. quòd de iure
cõmuni aſſumitur in Epiſcopũ: & mortuus tunc
reſurgit. Reſpondit, Iſte habetur mortuus quò
ad actus regulares. & non obſtat quod dicitur,
quòd lex communis habilitat & reſuſcitat. Præ
tereà quòd Epiſcopus diſpenſat poteſtate ſibi
tradita, & ſi ad eccleſiam collegiatam velit præ-
fici: vt no. glo. cle. j. de elect. ſecundùm illam non
reſurgat. Tamen dici poteſt ſecundum Hoſti.
quòd concluſio habet locum, & quòd diſpenſa-
tio fienda eſt. Si de hoc cognitionem plenam ha-
bere vis, iunge quæ habes de capel. mona. capit.
fina. cum ibi not.

ADDITIONES.

a Monacho. Adde an idem ſit de præſentatione fa
cta per patronum de monacho ad eccleſiam pa-
rochialem, deciſ. 5. j. de iure patro. incip. in reli-
gioſo. Et quid de præſentatione de monacho ad
capellam patronatam, per Roch. Curt. in tract.
iuriſpatronat. in verb. honorificum. in iiij. quæſt.
verſic. circa primum. Thom. Faſtol. cauſ. 36. dub.
65. incip. vacante quadam eccleſia. Et an epiſco-
pus poſsit transferre monachum ad eccleſiã ſe-
cularem, deciſ. ij. de offic. ordinar. in antiq.
b De materia. Adde glo. in §. illi verò. in verb. reli
gioſis. in tit. de collatio. in pragmat. ſanctio.

EPITOME.

Nuntius apoſtolicus cui eſt conceſſa facultas recipiẽ-
di reſignationes ab obtinẽtibus beneficia minus iuſtè, &
ad eadẽ beneficia illos habilitandi, & de perceptis fructi-
bus pro camera apoſtolica concordandi, non poteſt con-
ferre beneficia ſedi apoſtolicæ generaliter reſeruata ſine
ſpeciali mandato.

SVMMARIA.

1 *Gratia de prouidendo aliquibus de beneficio, non ex-*
tenditur ad beneficia generaliter reſeruata.
2 *Poteſtas Legatus à latere generaliter data ſuper bene*
ficia. nõ includit beneficia ſpecialiter Papæ reſeruata.
3 *Clauſula motu proprio, in literis beneficialibus in-*
ſerta, non eſt ampliatiua, ſed fortificatiua: nec includit
veriſimilia.

DECISIO XXIX. aliàs 489.

a NVntius a apoſtolicus, cui ad perſonam ip-
ſius, & eius officium honorandum, & ad
prouidendum animarum ſaluti concedi-
tur, quòd ab obtinentibus beneficia minus iuſtè
in prouincia, ad quã iſte nuntius deſtinatur, poſ-
ſit reſignationes recipere, & obtinere ad eadem
beneficia, ſeu quæuis alia habilitare, ac cum eis
pro camera apoſtolica de perceptis fructibus cõ
cordare, & de huiuſmodi beneficijs perſonis ip-
1 ſis prouidere, ſi ſint aliqua † talia beneficia gene-
raliter reſeruata: vt puta per conſtitutionẽ, exe-
crabilis. illa conferre non poterit, licèt aliqui cõ
tra. Probatur primò: quia hæc poteſtas data iſti
nuntio, quæ reuera recipit magnam reſtrictio-
nem, vt de præbend. cap. is cui. libr. vj. quia non
eſt motu proprio facta, cùm nõ dicitur hoc in li-
teris: vt cap. ſi motu proprio. de præbend. lib. vj.
non eſt magis fauorabilis, quàm poteſtas à iure
data ordinarijs: vt v. q. j. can. peruenit. cum ſim.
quę non recipit reſtrictionẽ: vt in clemẽ. & ſi ab
apoſtolicæ. in fin. de offic. ordinar. tamen & illa
non includit beneficia reſeruata ſecundũ omnes:
2 ergo &c. Item poteſtas † data Legato de latere ge
neraliter, quæ non eſt minùs fauorabilis, non in-
cludit beneficia ſpecialiter Papæ reſeruata. de of
fic. Leg. cap. quod translationem. cum ibi no. er-
go nec ſpecialiter data: vt in capitul. dudum. de
præbend. libr. vj. Item nec poteſtas data execu-
tori, licèt cõprèhendat deuoluta: vt in clementi.
ſi de beneficio. de præbend. non tamen includit
ſpecialiter, aut generaliter reſeruata ſecũdum o-
mnes. Item videtur caſus in c. ij. de præbend. lib.
vj. licèt loquatur in vno genere reſeruationis ge
neralis: quia idẽ eſt iuris hodie in alijs, cùm ea-
dem eſt ratio in omnibus &c. Ratio. quia in ge-
nerali conceſsione non veniunt ea, quæ ſunt con
cedenti ſpecialiter reſeruata. ff. de offic. eius cuĩ
man. eſt iur. l. j. primo reſpun. ff. de minorib. l. il-
lud. ff. de pign. l. generali. & d. c. quod translatio-
nem cum ibi not. & quod not. ij. q. viij. cano. de
cauſa. & quæ not. Ioan. Andr. in d. c. ij. de præbẽ.
lib. vj. in nouel. Facit etiam quia in generali con-
ceſsione non veniunt ſpecialiter prohibita. ff. de
rit. nupt. l. quãquã. j. reſponſ. C. de accuſat. l. fal-
laciter. reg. in generali. de reg. iur. in vj. Sed col
lationes beneficiorũ reſeruatorum ſpecialiter o-
mnibus alijs à Papa ſunt prohibitæ: quod patet
ex not. in d. c. ij. de præbend. li. vj. Et per hoc di-
cit Fre. in tractatu ſuo de rerum permuta. q. ij. &
Alexan. in c. vnico de rerum permu. li. vj. q. j. iiij.
partis. quòd ſi detur poteſtas ſpecialis Legato re
cipiẽdi renũtiationes ex cauſa permutationis: &
reſignatio cõferẽdi beneficia reſeruata ex huiuſ-
modi cauſa, conferre non poterit beneficia reſer
uata: & ſic reſeruationem non includit. Et ſub
gratia facta motu proprio non veniunt benefi-
3 cia reſeruata. quod videtur fortius: quia † motus
proprius non amplificat gratiam, ſed fortificat:
nec includit non veriſimilia. ſuprà conclu. 6. &
7. eodem titu. vbi plena materia motus proprij.
Sed ſi opponitur de fauore, qui debetur ſaluti
animæ reuerſæ: Reſpon. quòd ibi concernit re-
nuntiationem quam puto valere abſque colla-
tione: per ea quæ not. de offic. leg. capitu. de libe-
ratione. §. prohibemus. & in d. cap. dudum. Nec
obſt. ſi dicas non eſſe alias conſtitutiones inhabi-
litantes, quàm quæ ex materia conſtitutionis ca-
pitu. execrabilis: quia hoc eſt falſum: quia capit.
licet canon. de elect. lib. vj. minorem inhabilitat.
& capitu. commiſſa. eod. tit. & lib. inhabilitat te-
nentes vltra annum non promotos. & titul. de
fil. presbyteror. & de cor. vi. & capitul. quicun-
que. de hæreti. & clementin. ſi quis. de pœnis. &
ſentẽtia hominis inhabilitat: vt de ſe patet. qui-
nimò nec valet ratio. per not. pulchrè Alexand.
vbi ſuprà.

ADDITIO.

a Nuntius. Adde deciſ. Ægid. 68. hoc titu.

De Conceſsione præbendæ.

EPITOME.

**Impetrans in forma pauperum, qui infra menſem ſu-
per purificanda gratia diligentiam ſuam fecit, poteſt poſt
menſem vacans beneficium acceptare. hoc dicit. Vel ſic,
Acceptare poteſt beneficium habens gratiam in forma
pauperum illa non purificata: ſi per eum non ſtetit quo-
minùs purificatio facta foret.**

DECISIO I. alìàs 17.

FVit dubitatum verùm valeret acce-
1 ptatio a facta infra menſem per impe
trantem apoſtolicum in forma com-
muni pauperum ante purificationẽ
gratiæ ſuæ, quam licèt ipſe per executorem ſuũ
ante acceptationem petierit purificari: tamen
idem executor purificare recuſauit. Videbatur
quòd non. per clementi. cùm ei quem. de con-
ceſsio. præbend. & de reſcript. cap. ſi pro te. li-
bro ſexto. In hanc partem multi Domini Audi-
tores tempore domini Innocentij declinauerũt
dicentes, non competere remedium impetranti,
niſi contra executorem. per capitul. paſtoralis.
de iure patrona. de filijs presbyte. capitul. veni-
ens. Pro hac parte etiam ſecundum dominum
Ægid. optimè faciunt C. de condit. inſert. l. j. &
l. legatum. ff. de conditio. & demonſtratio. l.
in teſtamento. quæ volunt. quòd defectus etiam
conditionis miſtæ ſine culpa &c. impediat lega
tum ſiue actum implendum. Tamen his non ob-
ſtantibus dominus Inno. à dominis Auditoribus
tunc conſultus declarauit prædictam acceptatio
nem valuiſſe, & valere & collationem factam
per ordinarium infra menſem poſt dictam acce-
ptationem, & ante purificationem huiuſmodi
gratiæ nil valuiſſe: dummodò conſtaret impetrã
tem feciſſe diligentiam quam potuit, vt gratia
ſua purificaretur, & non ſtetiſſet per eum, quò
minus purificata fuiſſet per executorem. per re-
gulam, quod per me non ſtat, &c. facit de con
ſti. c. ij. de re. iuris cap. ſine culpa. li. vj. facit etiam
c. commiſſa. de elect. eod. lib. Pro hac parte etiã
allegabatur tunc l. iure ciuili. ff. de condi. & de-
monſtrat. & not. per Pau. & Genze. in prædicta
clem. cùm ei quem. quæ non obſtat concluſioni
huic: quia loquitur quando ſtat per impetran-
tem, & non per executorem quò minus gratia
purificetur. At in caſu noſtro ſtetit per execu-
torem, & non per impetrantem: ergo, &c. Et ſic
ab illo tempore citrà ſemper fuit ſic obſeruatũ
in palatio, dummodò ex poſt etiam poſt men-
ſem conſtaret, vel conſtare poſſet de habilita-
te, & bona conuerſatione impetrantis tempo-
re impetrationis, & acceptationis prædictæ.
Sed propter legem in contrarium alle. de
miſta conditione, quæ ex meo, & ad mei fauo-
rem, & ex alterius facto depẽdet, dominus Ægi.
diſtinguebat ſic multum pulchrè. Quia aut defi
cit ex caſu contingenti in perſonam illius, in cu
ius perſona debet impleri: aut ex conditione alte
rius recuſantis conſentire conditionis implemẽ-
to. Primo caſu habetur conditio pro deſerta: vt
l. j. & leg. legatum. C. de condi. inſer. Secundo
caſu habetur pro impleta. C. de inſti. & ſubſti.
ſub condi. fac. l. j. Si verò impeditur per illũ, qui
implere debet, ſibi imputet: ſi per tertium, diſtin
guitur an ſit ſoluendo vel non. prout iſta notan-
tur per gl. & per Cy. in d. l. j. C. de inſti. & ſubſti.
ſub cõditione fact. & in d. l. legatũ. per eundem.
Modò hic non deficit conditio per caſum con-
tingentem in perſonam impetrantis, ſed per con
ditionem executoris: ergo &c. qui etiam ſoluen
do non eſt: cùm iſta ſpiritualia non capiãt inter-
eſſe, nec æſtimationem. j. q. ij. can. quam pio. de
ſimo. c. querelam. & ibi not. ergo ad id agi non
poteſt per impetrantem contra executorem: &
ſic non procedit ratio capituli in contrarium
alle. videlicet cap. paſtoralis. de iure pat. & cap.
veniens. de fil. presby.

ADDITIO.

a Acceptatio. Per impetrantem in forma dignum
arbitramur. infra menſem acceptatio facta, vide
licet, etiam ſi executor non recuſauerit purifica
re: dum tamen poſt mẽſem ſequatur purificatio:
ſed collatio ante purificationem, non valet. Adde
deciſ. 10. incip. habens gratiam. j. eod. & deciſ.
17. eod. tit. in antiq.

EPITOME.

**Durante menſe ad acceptandum manus inferiorum
ſunt ligatæ & diſpoſitio §. ſecus. procedit etiã in gratia in
forma pauperum, vt adiectio menſis aliquid operetur.**

SVMMARIA.

1 *Gratia in forma laudabili ligat manus ordinarij in-
tra menſem propter decretum: ſed decretum adiectũ
in gratia in forma pauperum ante purificationem non
ligat. §. ſecus. in cle. cùm ei quem. de conceſſ. præben.
procedit etiam in gratia in forma pauperum.*
3 *Decretum adiectum in gratia conditionali, non afficit
ante conditionis exiſtentiam.*

DECISIO II. alìàs 95.

a PAragraphus, ſecus. a in cle. cùm ei quem. de
t conceſ. præben. habet locum † nedum in
forma gratiæ, ſed etiam pauperum poſt pu-
b rificationem: b ita quòd ante ipſam ligatæ non
ſunt manus ordinarij. & hoc tenuerunt omnes
Domini in Rota, me & domino Roberto dunta
xat exceptis. qui alle. xij. ſolennes Doct. ſcriben-
tes, & tenentes contrariũ. prædicti verò alij do-
mini allegant pro ſe Oldra. in q. ſuis & Io. Andr.
in addi. Spe. titu. de conceſſ. præb. & multos ali-
os antiq. Doct. qui tulerunt ſententias cõtra pau
peres apoſtolicos, & pro ordinarijs prout etiam
recitat Collect. in c. propoſuit. de conceſſ. præb.
Et finaliter declinauerunt in opi. domini Rober-
ti & meam, quam etiam tenuit dominus & pater
meus ſubtiliſsimus Ioan. de Lig. dicens opinio-
nem contrariam tantum diſtare à vero intelle-
ctu illius tex. cùm ei quem. quantum cœlum à
terra. idem tenet Io. Cal. in d. cle. deducens, quòd

aliàs nihil operaretur appoſitio menſis. quæ tamen vt ibi dicit tex. debet aliquam vtilitatem afferre impetranti. hanc opi. tenuerunt antiqui, & tenent videlicet Pau. Genze. Stepha. qui etiã fuit Auditor ſacri Palatij. Guil. de mõte Lau. qui poſuit expreſsè formam & ſtylum ſcribendi tempore Cle. v. ante editionem conſtitutionis illius, in qua dicebatur ſic poſt illa verba. ꝙ duxerit infra menſem acceptãdum: ita quòd interim manus ordinarij, & cuiuſlibet alterius ſunt ligatæ. quod hodie, dicit ipſe, non oportet, propter d. §. ſecus Idẽ tenet Math. Aug. Ber. Mey. Iacob. ymberti. Lapus, Frc. de Senis. in hanc opi. declinat etiam do. Car. Viuarien. non modicæ authoritatis vir, in cuius pectore omnia iura ſunt recõdita. Secundũ hanc opi. fuit lata vna ſententia in Palatio per dominũ Io. de Vavorolis pro paupere apoſtolico & reuocata per dominũ Ægi. Bella. & qui multũ copioſè & prolixè ſcripſit in d. §. ſecus. & ego taliter qualiter, licèt minus ſufficienter contrariũ ſcripſi, & vt potui, non ſatisfaciendo, ſed euadendo reſpondi rationibus per cũ tactis.

ADDITIONES.

a §. ſecus. Adde deciſ. 27. & 47. eod. tit. in antiq.

2 adde quòd pro iſta † parte facit: quia decretum adiectum in gratia conditionali non priùs afficit, quàm conditio exiſtat: ſub qua gratia facta fuit. nam conditio quæ ſuſpendit effectum gratiæ, ſuſpendit etiam effectum decreti tanquam acceſſorij ad dictam gratiam, cuius naturam ſequitur. ar. c. ſi ſuper gratia. de of. dele. li. vj. & ſi dicatur dictio, ex nunc, poſita in d. §. ſecus. innuit contrarium. qui videtur velle, quòd à tempore datę incipit afficere ſecundum intentionẽ concedẽtis. quæ primum locum obtinet in diſpoſitionibus ſub conditionibus conceptis: vt l. in conditionibus primum locum. ff. de condi. & demon. ſed expone exnunc prout extunc. quaſi velit dicere, quod exiſtente conditione afficiat, & non priùs: vt no. Inn. Io. An. in c. præterea de appellatio. ſuper verbo. non ſatisfeceris. & pro hoc etiã facit c. quia cunctis. de conceſſ. præb. li. vj. vbi decretum ſuper incerto poſitum, non operatur effectum. Et an decretum cauſa non cognita interpoſitum valeat per Bald. & Saliect. in l. j. C. ſi aduerſ. donat. & Hippo. Marſ. conſ. 148. in prima part.

b Poſt purificationem. Iſtam opi. firmat expreſsè Lapus in præal. §. ſecus. vbi dicit, quòd ſiue gratia ſit pura, ſiue conditionalis, quando menſis apponitur, decretum infra menſem afficit etiã ante gratiæ purificationẽ: ſicut afficit ante acceptationẽ, quando purè pro aliquo eſt ſcriptũ de beneficio. quod infra menſem duxerit acceptandũ. idẽ ſequitur ibi Pau. qui refert quoſdam dictum. §. intelligere etiam in gratia in forma pauperum obtenta. Vnde ipſe dicit, quòd nõ refert ſiue primæ literæ ſint in forma pauperũ cõditionaliter cõceptę & ſecũdę literę ſint gratioſę, vel primę, & ſint eiuſdẽ formę: cũ tex. d. §. ſecus. generaliter loquatur. Solũ ergo attendendum eſt an decreto ſit tempus adiectum, vel nõ, vt primo caſu liget, vt adiectio temporis aliquid operetur: ſecundo verò caſu non liget ſecundum eũ. ergo pro nunc nõ video rationem quare tempus certum iuxta gratiam conditionalem poſitum habeat producere illum eundem effectum quem producit gratia pura facta: & ideò ab hac deciſione nõ puto totum recedere, & ita fuit ſententiatum in cauſa Olmucenſi per maiorem partem Dominorum: ſecus dicerẽ in gratia facta in forma, dignũ. vbi eſt cauſula retrotractiua ad tempus datæ gratiæ, quæ annulat quicquid contra decretum extitit attentatum: vt determinat deci. xij. infrà eo. tit. quæ incipit. Item ſi Papa facit gratiam. & ita vidi pluries obſeruari in Rota. & intelligas purificatione ſecuta, aliàs dicta clauſula non produceret retrotractionis effectum. Cogitabis tamen, quia dubium eſt diſputabile valdè.

EPITOME.

Acceptãti beneficium ſufficit probare beneficium ante acceptationem vacaſſe, licèt teſtes verum tempus vacationis non dicant.

SVMMARIVM.

t Acceptatio facta infra debitum tempus præſumitur, licèt de mortis tempore nihil dicas.

DECISIO III. aliàs 135.

t SVfficit † acceptanti * beneficium probare
a illud vacaſſe ante ſuam acceptationem, licèt teſtes non pronuntiant verum tempus vacationis ſiue mortis. nam ſi probatur vacationem præceſſiſſe acceptationem, præſumitur infra tempus debitum diligens fuiſſe, & acceptaſſe. quilibet enim præſumitur diligens, niſi probetur negligens: maximè in dubio quando tractatur de commodo, vel lucro captando. ar. l. ſi defunctus. C. arbi. tu. iuncta l. cùm de indebito. ff. de proba. & de præſump. c. quia non eſt veriſimile. ex quo enim facta eſt, præſumitur quòd in tempus legitimum ſit facta. ſic dicitur in ſimili, quòd probata confirmatione electoris, præſumitur electionem fuiſſe legitimam etiam ſi de legitimitate nihil conſtaret. no. hoc per Inn. in cap. quia in cunctis. de conceſſ. præben. lib. vj. & per Pau. in clement. cùm ei quem. eod. titul. licèt multum videatur obſtare d. Compoſt. in c. cùm dilecti. de elect. vbi dicit, quòd nedum ſufficit appellãti probare ſe appellaſſe: ſed quòd infra tempus legitimum: videlicet x. dierum appellauerit: ergo videtur ſic in propoſito.

ADDITIO.

a Acceptanti. Adde deciſ. xiij. incip. nota quòd vbi aliquis acceptauit. eod. tit. in antiq.

EPITOME.

Collatio præbendarum in collegiatis eccleſijs ſpectat de iure communi ad dictarum eccleſiarum collegia. In cathedralibus verò ſpectat ad Epiſcopum & capitulum, niſi conſuetudo aliter diſponat.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Collatio præbendarum eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum cuius ſit.*

DECISIO IIII. aliàs 167.

1 DE collatione † præbendarum in collegiata eccleſia an pertineat ad Epiſcopum dũtaxat, vel ad capitulum illius eccleſiæ de iure communi, Domini erãt varij & diuiſi quaſi per medium. Aliqui dixerunt quòd ad epiſcopũ qui eſt præordinator in cũctis.xxv.diſtinct.perlectis.& habet diſpoſitionem cunctorũ beneficiorum ſuæ diœceſis.x.q.j.can. regenda. & xvj. q.j.can.omnes baſilicæ.& de of ord.c. conquerẽte.de præbẽ.c.illorum.de conceſſ.præbẽ.c. quia diuerſitatẽ.de exc.ſ.præla.ca.ad aures.iſta faciũt pro contraria parte. Præterea licèt ad epiſcopũ & capitulum ſimul pertineat collatio præbendarum in cathedrali eccleſia:vt in c.cum eccleſia vulterana.de iure cõmuni.ſecundum aliquos,ſecundũ alios ad epiſcopũ tãtùm:vt not.Hoſti. & Cõpoſt.ibi,& etiam in c.licèt.de ſup.neglig.prælа.& in c,dilecto.eod tit.per Ber. & in c.requiſiſti.de teſta.& pleniùs de hoc per Archi.in c.à collatione.de appellat.in prima gl.lib.vj.tamen non eſt tanta communio inter alias eccleſias diœceſis ſicut inter ipſum & ſuã.de teſtamẽt.c. requiſiſti. ibi enim ipſe eſt per modũ capitis,& alij vt mẽbra:& ideò nimirum ſi vnus nil poterit ſine alio. de his quæ fi.à præl.c.nouit.& c.quãto.aliæ verò eccleſiæ collegiatæ habent ſuos ſpeciales rectores & prælatos:vt in c.cùm nõ ignores.de præb. de iure pa.c.api.nobis.de of.ord.c.cùm ab eccleſiarum.de elec.c.ſtatutum.li. vj. pro hoc alle. no. per Io. An.in c.quãquã.de elec.li,vj.quæ habuit locum in primitiua eccleſia, ſed hodie non. Alij verò,quibus ego aſſenſi renuerunt contrarium: videlicèt quòd ad capitulum ſpectat canonicorũ receptio,& collatio præbendarum de iure cõmuni in inferioribus eccleſijs ſuis.pro hoc alle. duos tex.videlicet ca.ex inſinuatione.de ſimo.& c.cũ eccleſia.de præb.li.vj.& c. ex tranſmiſſa. in fi.de renunc.facit c.ex parte.de conceſſ.præb.cũ ibi.not.per Inn.& not.in l.ſciant cuncti.de elec. lib.vj.per Io.And.& Io.mo.quæ tamen gl. procedunt in electione prælatorum collegiatarum eccleſiarum.de collatione verò inferiorum beneficiorum in illis eccleſijs ad quem ſpectant, remittunt ad not.in ca.cum eccleſia vulterana.ibi, vt puto eſt concluſio,quòd ad ipſum collegium. & vide no.in ca.ca noſcitur.de his quæ fi.à prælа.per Ber.& Hoſti.& Io. An.in c.ſi pro te.de reſcrip.lib.vj.ſuper verſic.epiſcopi & capitulum Dominus Io.de Lig.ibidem recitans dictum Fre. de Senis,in diſputationibus ſuis dicit,quòd ad collegium ſpectat præſentatio,& ad Epiſcopum inſtitutio.Probat.Nam ſicut patrono debetur præſentatio ratione dotis:vt in c.nobis.ſuperiùs alle ſic ad collegium,ſi de bonis ſuis erigat capellam ſeu præbendam , quod ſemper præſumitur. per no.in c.relatũ.de teſtamen.de priui.c.cùm & plãtare.xvj.q.ij.c.ij.de iure pa.ca.ex literis.de of. vica.c.ad hæc.all. etiam c.vacante.de præb. & c. ad audientiã.de eccleſ.ædificãd.alle. pro hoc no, per Archi.x.q.i can.regenda.& no.in c.cùm venerabilis.de relig.oſ.domib.& no.per Io.And.in c.j.de cappel mo.lib.vj.In quibus locis no.quòd ſi in parœcia alicuius fundetur capella , rector præſentabit,& Epiſcopus inſtituet. cuius dictũ recitat Archi.xvj.q.vij.can. nullus omninò.vbi de hac materia,& meliùs per Archi.in d.c.à collatione.circa fi.primæ gl.vbi concludit ſic.Nam licèt aliquando capitulum ſine Epiſcopo eligat: tamen authoritas inſtituendi ſemper remanet penes Epiſcopum.Et ſic notauerũt antiqui doctores Vincen Lau.Ber.& Gof.in capit.ex frequentibus.de inſti.& Hoſtien.in ſum.titu.de el.cti.§. quis poſsit eligere.ver.quid de electio,per capitulum.Ego allegaui no. Inno.& Hoſti.in c. cùm acceſsiſſent.& ca.cùm ex parte. per Compoſt.de conſti.videlicèt quòd licèt capitulum cathedralis eccleſiæ non poſsit facere ſtatuta ſine conſenſu epiſcopi : tamen capitula aliarum eccleſiarum de conſenſu ſuorum prælatorum poſſunt hoc ir requiſito Epiſcopo, licèt Inno. dicat contrarium in d.ca.cùm acceſsiſſent.In materia tamen ſtatutorum hodie ſeruantur notat.per Ioan. Andr. & Archi.de verb.ſign.c.ij.lib.vi, faciunt text. quatuor pro & contra.de reſcript.ca.cum aliquibus. de conſue.cap.cùm in tua.ne ſede vacan.ca. vno. de regularib.c.fi.libr.vj.

EPITOME.

Acceptatio & optio facta per excommunicatum valent . cùm ſint facti:ſed collatio & prouiſio ei facta non: quia ſunt iuris.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio per excommunicatum tenet, prouiſio autem non.*

2 *Excommunicatus poteſt beneficium optare & acceptare.*

3 *Procurator excommunicatus quare non admittatur.*

DECISIO V. aliàs 195.

a 1 ACceptatio a † facta per excommunicatum valet,& tenet:ſed prouiſio non. Pro primo allegabãt no.in c.veritatis.de do.& cõtu.per Inno.& in c.decernimus. de ſent. excommunic.lib.vj.Nam acceptatio non eſt niſi quędã declaratio voluntatis,quam excõmunicatus retinet: & ideò matrimoniũ cõtrahere poteſt: de eo qui dux.in mat.ca.ſignificaſti.teſtamentum condere,contrahere &c.vt not.in d.iuribus,& in c. cùm voluntate.de ſent.excommun.Prætereà declaratio huiuſmodi voluntatis eſt facti, & nõ iuris:quia per eã non acquiritur ius in re , ſicur per prouiſionem:licèt ad rẽ:vt c.fi.de conceſſ præb. li.vj.ſed ea quæ ſunt facti.poſſunt exerceri & fieri per excõmunicatum:ergo &c.vt in c.pro illorum.de præbẽ.in fin.de ſenten,exc.ca.ſi verè. Itẽ excõmunicatus deportato æquiparatur: vt nota.ff.de teſtament.l.eius qui.Inſti.de capit.di.§. minor.& not.Inno.in c.qualiter & quando.ij.de accuſatio.ſed deportatus retinet ea,quæ ſunt iuris naturalis gentiũ:vt l.quidã. ff.de pœn.& vo-

luntat

luntas eſt de iure naturali. ergo. In contrarium
videtur facere l. oratio. ff. de ſpon. Nam aliquo
prohibito omne videtur prohibitum, per quod
deuenitur ad illud. j.q.iij. can. quàm pio. nec de-
bet concedi vna via, quod prohibetur alia. de
proc.c.tuæ.de cle.coniug.c.vn.lib.vj.Sed prohi-
bitus eſt excommunicatus eligere, & eligi: vt de
cleri.excommunic.miniſt.ca.poſtulaſti.& c.ſi.de
æta.& quali.c.cùm bonæ.de conſue.c.cùm dile-
ctus.& c.cùm inter.de electi.c.illa quotidiana. à
contrario:ergo &c.Item videtur text. expreſſus
in contrarium.de præbend.c.referente. vbi excó
municatus non poteſt optare beneficium, niſi
abſoluatur.Sed poteſt reſpóderi ad illud c.quòd
per illam optionem acquiritur ius in re, & cen-
ſetur collatio ſiue nouus titulus. Crederem ex-
b communicatum poſſe optare[b] ſicut acceptare.&
per hoc poſſet dici valere optionem factam per
excommunicatum, iuxta formam ca.fin. de con-
ſue.libr.vj.quia talis optio non videtur noua col
latio: vt ibi not.per Archid.

ADDITIONES.

a Acceptatio. Et adde hic aliam deciſionem † quę
a eſt in antiquis. de ſenten.excommuni.deciſ. viij.
quæ incipit, Not.quod excomminicatus poteſt
beneficiũ acceptare, &c. & dec.10.j.hoceo.titu.
quæ incipit, habens gratiam in forma dignum
&c.Et quòd prouiſio facta excommunicato nõ
valet, vt infrà in fin.dicitur.Sed an executor ex-
communicatus poſsit de beneficio prouidere; vi
de in antiquis dec. ix. de ſenten. excommunicat.
quæ incipit, Item not.quòd executor excommu
nicatus, in qua dicitur, quòd executor excómu-
nicatus repellitur: quia conſtabat ipſum excom
nicatum: ſecus ſi ignoretur: vt in fine illius deci-
5 ſionis. Et eſt ratio, quare † excommunicatus exe-
cutor non admittitur. ſ. propter periculum com
munionis: vt in c.ſi celebrat.de cleric.excommu.
miniſt.& illa quæ facit excommunicatus in iudi
cio valent, donec opponatur exceptio: vt no. in
c.pia.de excep.li.vj.& de hoc vide omnino con-
ſilium d.Bartho.de Podio poſitum in lib.vbi eſt
repetitio ca.commiſſa.de elect.libr.vj.per Bal.in
conſi.cclxviij.& an patronus excommunicatus
poſsit valdè præſentare.deciſ.j.de inſtitut. in an-
tiqu.dec.ij.de iure patronat.in eiſdem. Biſiguet.
dec.ij.de iure patro.
b Poſſe optare. Contrariũ videtur tenere Pe.de Pe-
ruſio in ca.referente.de præ.vbi dicit, quòd ſicut
excommunicatus non poteſt impetrare benefi-
cium: de ele.ex.mi.c.poſtulaſtis.ita nõ habet po-
teſtatem eligendi alterũ ex beneficijs per ſe priùs
obtẽtis, eo caſu, quo de iure cõmuni datur optio:
& ideò abſolutio ab excommunicatione præ-
cedit hanc electioné: & ſic ius optandi non cadit
in excommunicatũ.ergo ſibi denegabitur optio:
de qua in capitu.fina.de conſuetu.libr.vj.

EPITOME.

**Habens gratiam in certa eccleſia de beneficio inibi
vacaturo, poteſt acceptare beneficium vacans in cœmite-
rio, vel ambitu, vel capellis ipſi eccleſiæ cõtiguis ſituatũ.** a

DECISIO VI. aliàs. 197.

HAbens gratiam in certa eccleſia poteſt acce-
ptare beneficium vacans, & ſituatum in cœ
miterio, ambitu, vel capellis cõtiguis illius eccle
ſiæ: quia pars illius eccleſiæ ſunt: & ideò polluta
eccleſia, etiam capella prædicta polluta cenſetur.
de conſecrat.eccleſ.vel altar.capitu.vno.libr.vj.
facit capitul.ſi ciuitas.de ſenten.excommu. eod.
lib.Nam ſi ſuburbia ſunt de continentibus ædi-
ficijs, multò fortiùs ambitus capellæ, & cœmi-
terium ipſi eccleſiæ contiguum: vt in præal.iuri.
ſecus verò ſi capella, ſeu beneficium ſit extra ſe-
pta monaſterij, ſiue eccleſiæ ſituatum, licèt capel
lanus, ſiue rector illius capellæ habeat aliquod
certum miniſterium facere in eccleſia maiori: pu
ta intereſſe diuinis, vel in feſtiuitatibus celebra-
re, vel ſimilia. Conſideratur enim potius corpus
beneficij, & locus vbi eſt ſituatum, quàm ſerui-
tium ſiue miniſterium quod alibi facere tene-
tur. ar. ff. de fundo inſtruc. l. cùm quidam.

EPITOME.

**Si conſtet de corpore beneficij, licèt erretur in acce-
ptatione, valet acceptatio. quæ eſt mentis, ſeu voluntatis
declaratio, & tendit ad executionem gratiæ: ſed non va-
let prouiſio carens certo prouiſionis modo.**

SUMMARIUM.

1 *Acceptatio certi beneficij, licèt in nomine illius, per
quem vacet, erretur valet, ſed non prouiſio: item ac-
ceptatio carens certo prouiſionis modo an valeat.*

DECISIO VII. alias 219.

r Licèt † impetrans gratiam [a] expectatiuam
a acceptet beneficium vacans per obitum A.
quod tamen vacauit per obitum B. nihilo-
minus valet acceptatio, licèt nõ valeret prouiſio
ſecundum aliquos. Ratio, quia potiùs debemus
hic cõſiderare vacationem, quàm vacationis mo
dum: præſertim ſi acceptauit beneficium in cer-
to loco conſtitutum: puta eccleſiam parœcialem
talis villę, vel prębendam talem, vel ſic nomina-
tam: tunc enim per has qualitates, & circunſtan-
tias conſtat de corpore beneficij acceptati, licèt
ſit erratum in perſona. Conſtat etiam quòd bene
ficium tunc vacans in tali loco ſiue eccleſia vo-
luit acceptare: & ibi pro tunc nullum aliud va-
cauit ar.l. certum.ff.ſi cer.pe.de teſti.cap.licet ex
quadam. faciunt nota.per Io.mo.in ca.ſi tibi ab-
ſenti.de præbend.libr.vj.pro quo etiam facit ca.
tua.de ſponſa.& not.per Inno.in ca.ſignificante.
de reſcript. Nec obſt.ca.ſuſceptum.de reſcriptis.
libr.vj.quod non habet locum in acceptatione,
quæ eſt quædam declaratio voluntatis: & tendit
ad executionem gratiæ: & ideò non mirum, ſi er-
retur in modo vacationis, quòd non impediatur
acceptatio: dummodò ſequatur poſteà vera & ef
fectualis prouiſio, quæ dat ius in re. de conceſſ.
præbend.capitu.fin.libr.vj.

ADDITIO.

a Gratiam. Adde gloſſ.reg.18. cancellar. apoſtolic.
incip.

incip. item volũt quòd ſi quis in infirmitate &c. deciſ. j. ſ. de reſcript. deciſ. 23. ſ. de præbend. deci. 4. j. eod. titul.

EPITOME.

Impetrans gratiam ad beneficium cum cura, vel ſine cura ad collationem decani, &c. poteſt acceptare præbendam collegiatæ eccleſiæ, ſed non cathedralis.

DECISIO VIII. aliàs 247.

HAbens gratiam in forma ſpeciali ad collatio nẽ Decani & Capituli alicuius eccleſiæ collegiatæ de beneficio eccleſiaſtico cum cura, vel ſine cura, poteſt acceptare præbendam poſteà vacãtem in ipſa eccleſia ad collationem dictorum ſpectantem. Nam nomine beneficij præbenda continetur. de verbo. ſignifi. capit. tua & c. olim. de præbend. & c. pro illorum. & c. ſi. hoc verum largo ſumpto vocabulo: ſed ſtrictè ſumendo nõ. ſecundùm Archidia. quem recitat Ioan. Andr. in nouella. in capit. gratia. de reſcriptis. in prin. lib. vj. Non obſt. not. Archidia. in cap. cui de non. de præben. lib. vj. & xvj. q. ij. cano. alienationes. vbi videtur velle, quòd ſi in eccleſia ſint minora beneficia quàm ſint præbendæ, quòd præbendam impetrans non poſsit acceptare: quia reſtringendæ ſunt huiuſmodi gratiæ potiùs quàm laxandæ, propter vitium ambitionis. de præben. c. quamuis. lib. vj. quod quidem dictum Archid. vide pleniùs per Ioan. Andr. in nouel. de præbend. capit. fin. ſuper verbo, non extendatur. lib. vj. Cuius opinio poſſet intelligi, quando eſſent maiores & minores præbendæ: & eſſet conſuetudo optionis, vel ſtatutũ eccleſię, quòd nullus valeat adipiſci maiorem, niſi priùs habeat minorem, & per eam aſcendat ad maiorem: quæ tamen conſuetudo, & ſtatuta hodie frequẽtius tolluntur per formam literarum apoſtolicarum. Præterea in literis pauperum duntaxat excipiuntur beneficia eccleſiarum cathedralium: ergo omnia alia veniũt: imò in illis dicitur, quòd ſi pauper impetrans acceptat præbendam alicuius collegiatæ eccleſiæ, quòd aſsignetur ſibi ſtallum in choro, & locum in capitulo, & quòd iuret ſtatuta, per quæ expreſsè apparet, quòd etiam habens gratiam in forma pauperum, poſſet acceptare præbendam in collegiata eccleſia. & dicit Ioan. Andr. in capitu. quamuis. ſuperiùs alle. in nouella, quòd impetrans ad collationem Epiſcopi in forma ſpeciali, poteſt acceptare præbendam in eccleſia cathedrali ſpectantem ad collationem Epiſcopi. & hoc tenet Rota. quia capitul. quamuis. eſt tenendum in terminis ſuis: ſcilicèt quando illa verba poſita in capi. quamuis. inſeruntur in gratia impetrantis, & aliàs non.

EPITOME.

Purificatio gratiæ factæ per executorẽ in forma pauperum ad inſtantiam conſanguinei impetrantis non habentis mandatum, valet.

SVMMARIVM.

1 *Gratia in forma pauperum purificari poteſt per executorem ex officio, etiam in abſentia impetrantis ad coniunctæ perſonæ inſtantiam.*

DECISIO IX. aliàs 297.

1 PVrificatio gratiæ † in forma pauperum facta per executorem ad inſtantiam conſanguinei impetrãtis, nullum mandatum ſuper hoc habentis, valet, & tenet. Ratio, quia in huiuſmodi purificatione non requiritur cauſæ cognitio, nec partis vocatio. prout legit. & nota. per Inno. & Hoſtien. de præſumpt. capitul. dudum. & de tranſla. epiſco. capitul. licet. in fin. per Inno. & in clemen. iudices. de offi. delega. per Ioan. And. & alios, & plenè per Pau. in clementi. cùm ei quem. de conceſsio. præben. Et poteſt fieri etiam ex officio, & in abſentia impetrantis: quia cùm aliàs fuit examinatus, & in ſcientia repertus idoneus, & propterea non ſit neceſſaria eius præſentia, de ſua conuerſatione, & vita debet fieri inquiſitio in loco, in quo, & vbi conuerſatus eſt. de electi. capitu. poſtquàm. de præſump. capitu. quoſdam. ſecundùm Paulum, qui hoc not. in dicta clem. ſuper verſi. per inquiſitionem. vbi etiam dicit ſuper verbo, præd. ſtarum. quòd non ſit neceſſe, licèt ſit tutum, ſuper hoc pronuntiare: ſed ſufficit quòd executori conſtet per informationem receptam de laudabili vita, & conuerſatione: & ſic ſine declaratione poſſet prouidere. vſus tamen, & ſtylus habet, quòd ſuper hoc pronuntietur: & & hoc tutius eſt: quia aliàs difficulter poſſet probari huiuſmodi purificatio. An verò coniuncta perſona poſsit ſine mandato acceptare beneficiũ, vide per Innocen. & Hoſtien. de præbend. ca. accedens. & Archidia. de præbend. ca. ſi tibi abſenti. ſuper verbo, collationem. lib. vj. & ibi per Ioã. And. in nouella. ſuper glo.

EPITOME.

Habens gratiam in forma dignum arbitramur, põt infra menſem ante purificationem gratiæ beneficium cadens in ſua gratia acceptare: ſed non facere ſibi prouideri. h. d. Vel ſic Ante purificationẽ gratiæ acceptatio beneficij cadentis in gratia facta infra menſem valet, dummodò ſiat poſteà purificatio quandocunque: ſed prouiſio facta per executorẽ ante gratiæ purificationẽ non valet.

SVMMARIA.

1 *Beneficij acceptatio cadentis in gratia facta intra menſem valet, etiam ante gratia purificationem.*
2 *Acceptatio debet eſſe pura non conditionalis.*

DECISIO X. aliàs 317.

1 HAbens † gratiam [a] in forma dignum ar-
2 bitramur, ſi acceptet beneficium aliàs cadens in ſua gratia infra menſem, ante purificationem gratiæ ſuæ valet, & tenet acceptatio: dummodò poſteà gratia ſua purificetur, etiam poſt menſem quandocunque: licèt prouiſio facta per executorem non valeret ante purificatã gratiam. Ratio primi dicti eſt. propter clauſulam retrotractiuam in fine huius gratiæ poſitam, per quam retrotrahitur ad tempus acceptationis huiuſmodi declaratio qualitatis, ſiue purificatæ conditionis, quæ inerat tempore etiam datæ gratiæ: puta quòd erat laudabilis vitæ, &c. Tum etiam

b etiam quia huiuſmodi acceptatio [b] non eſt, niſi
quædam declaratio voluntatis ipſius impetran-
tis: videlicèt, quòd ipſe præbendam hanc vult
habere, & non aliam: quæ quidem declaratio vo
luntatis etiam poteſt fieri per inhabilem & excõ
c municatum: quia in facto conſiſtit. [c] At hic in
caſu noſtro apparet per ſubſequentem declara-
tionem executoris ipſum tunc habilem fuiſſe. er-
go. &c. Ratio ſecundæ concluſionis eſt, quia exe
cutor non habet poteſtatem prouidendi, niſi in
euentum conditionis purificatæ, quæ debet præ-
cedere ipſam: vt in clem. cùm ei quem. de cõceſſ.
præbend. facit c. ſi pro te. de reſcriptis. libr. vj. Si
igitur ante extantem conditionem prouideret,
formam mandati non ſeruaret: ergo nil ageret.
per iura vulgaria. c. cùm dilecti. de reſcriptis. ff.
manda. l. diligenter. de reſti. ſpolia. cap. Piſanis. de
præben. ca. cui de non. lib. vj. Inn. in c. dudum. de
præſump. vbi dicit contrarium.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde ſuprà eo. titu. deciſ. in fi. & infra
eod. dec. xij.
b Quia huiuſmodi acceptatio. Et adde quòd acce-
ptatio beneficij cum clauſula accepto beneficiũ
2 ſi tali placeat, puta Titio, talis † acceptatio nõ va
let: quia debet eſſe pura. Do. de ſan. Ge. in ca. ij. in
ij. col. de elec. vide per Fely. in c. cùm cõtingat. de
offi. dele. co. iiij. verſ. iuxta prædicta. &c.
c In facto conſiſtit. Adde deciſ. 5. ſ. hoc titu.

EPITOME.

Expectans poſt menſem præbendã acceptare non po-
teſt niſi fuerit iam canonicus. ratione cuius canonicatus
debet ſibi præbenda conferri: dummodò non fuerit alte-
ri debita.

SVMMARIA.

1 *Canonicatum habens ſub expectatione præbendæ po-
teſt præbendam vacantem re integra poſt menſem ac
ceptare.*
2 *Receptus in canonicum authoritate apoſtolica cæteris
qualitercunque venientibus præfertur in petitione præ
bendæ vacantis.*
3 *Temporis adiectio in materia acceptationis præbenda
rum videtur poteſtatem acceptandi reſtringere.*

DECISIO XI. aliàs 328.

1 HAbens † authoritate apoſtolica canonica-
rum ſub expectatione præbendæ intra mẽ
ſem, poteſt præbendam vacantem re inte-
gra poſt menſem acceptare: puta quia non fuit
alteri collata, nec per aliquem impetrantem etiã
poſteriorem in data acceptata. pro qua conclu-
ſione facit glo. Ioan. And. & Archid. in cap. ſi cle-
ricus. de præbend. lib. vj. & not. in capit. dudum.
eod. titu. & lib. vj. & probatur ratione, quia rece
2 pti † in canonicos authoritate apoſtolica iure ſuę
receptionis, & ratione canonicatus in præbenda
vacante omnibus alijs quacũque authoritate ve-
nientibus præferuntur: eaſque vt ſibi debitas pe
ter poſſunt: & ſi petant, collatio poſteà alijs fa-
cta nulla eſt ipſo iure: vt in capitu. ei cui. & c. ij.
qui. & c. ſi poſtquàm. de prębend. lib. vj. & de re-
ſcriptis. capitu. tibi qui. & capi. duobus. eod. libr.
Prætereà ſi ad aliquem actum ſcilicet extraiudi-
cialem explendum: puta ad eligendum, optandũ,
vel acceptandum certus terminus alicui præfiga
tur, & in illo termino actus non expleatur, nec
fiat: poſt terminum illum poteſt re integra hoc
facere, & explere: vt l. mancipiorum. ff. de opti. le-
gat. & capi. ſi tibi abſenti. de præbend. libr. vj. &
quod not. in nouella per Ioan. And. in caſu quaſi
ratione ſimili, de elect. capitul. cùm in cunctis. in
gloſſ. trium menſium. in fin. In hac opinione eſt,
Pau. in clemen. cùm ei quem. de conceſſ. præben.
Sed Ioan. Andr. & Genze. contrà ſuper ver. infra
menſem. qui multùm bene reſpondent ad d. l. mã
cipiorum. & capitul. ſi tibi abſenti. quorum opi-
niones poſſunt ſaluari hàbito reſpectu ad vires
gratiæ: ita quòd executor non poterit prouidere
obſtante forma mandati. vt in capitu. cùm de non.
de præbend. libr. vj. Recurrat igitur huiuſmodi
acceptans ad ordinarium, vel ad Papam pro col-
latione ſibi facienda. Nec obſt. capitu. ſi clericis.
de prębend. lib. vj. vbi dicitur, quòd ſi impetrans
negligat primam præbendam vacantem ſibi de-
bitam acceptare, quòd gratia ſua totaliter extin
cta eſt: quia poteſt intelligi per ſubauditũ, videli-
cèt ſi iam alteri collata erat. At hic nulli collata
eſt, nec gratia perempta, niſi quò ad poteſtatem
executoris prouidendi de iſta: cuius tamen pote-
ſtas adhuc durat quò ad alia: ergo &c. Paulus ve-
rò in dicta clemen. ſuper verſi. impetranti. dicit
formam reſcripti attendendam: & ſi ex ea termi
num ſtatutum eſſe acceptationi inuenerit: tunc ſe
cundùm eum vera eſt opinio Archi. ſi collationi
tamen non. & credit hoc caſu non poſſe per im-
petrantem terminum prorogari, ne finiatur. per
capi. de cauſis. de offi. deleg. At in forma moder-
na terminus, videlicèt menſis, ſtatuitur, ſiue adijci
tur acceptationi, & in fauorem impetrãtis vt in
cle. antedicta, & nullum tempus reperitur præ-
fixum executori ad conferendum: prout legit. &
no. in cle. ſi de beneficio. de præbend. ſuper verſic.
epiſcopi. licèt limitetur eorum poteſtas in confe
rendo beneficium infra certum tempus accepta-
tum, & non aliàs: vt in cle. iam dicta. Reuerà ſem-
per dubitaui, & adhuc dubito de prædicta con-
cluſione: tum propter varietatem opinionũ Do-
ctorum propter vnam rationem Genzelini dicẽ
3 tis, quòd † adiectio temporis facta ad acceptan-
dum reſtringere videtur poteſtatem acceptandi:
vt vltra vnum menſem non poſsit acceptare, qui
infra illum negligens reperitur, quaſi lapſus tem
poris negligentis ab acceptatione repellat. alle. l.
Thais ancilla. ff. de fideicom. lib. facit ca. tibi qui.
in fin. de reſcrip. & prædictum cap. ſi clericus. de
præbend. lib. vj. faciunt me etiam dubitare. ca. ij.
de conceſſ. præbend. & capi. licèt. de. ſuppl. negli.
prælat. & capi. ne pro defectu. & ca. quàm ſit. de
elect. lib. vj. Stephanus etiam ſtat in opinione Ar
chid. in eo quòd ipſum allegat, non improbando
eum. Guil. de monte Lau. non tangit prædictam
concluſionem, quam ſub dubio credo veriſsimã
in habente canonicatum: ſecus verò in habente
gratiam ad collationem, per quam non tantùm
eſt

eſt beneficium affectum, ſicut quando canonicatus eſt collatus. per iura ſuperiùs alleg. ci cui. & cap. ſi poſtquàm.

EPITOME.

Habens gratiam in forma, dignum arbitramur, cum clauſula retrotractiua, Si talis concurrit in data cum ipſo habente gratiam puram: puta in forma laudabili, ſecuta purificatione ſuæ gratiæ conditionalis ante vacationem beneficij, debet præferri in aſſecutione eiuſdem beneficij alteri habenti prædictam gratiam puram, quacunque ſua diligentia non obſtante.

SVMMARIA.

1 *Clauſula retrotractiua in literis gratioſis appoſita, quid operetur, & ad quod tempus referatur?*
2 *Canonicatus collationis effectus eſt afficere prabendã. Dictionis perinde, virtus & 3.*
3 *Decretum conditionale non ligat ante conditionis euentum*
4 *Conditio, ſi idonei fuerint, in gratijs beneficialibus appoſita, quid importet?*

DECISIO XII. aliàs 383.

1 SI Papa facit gratiam † puram A. de beneficio eccleſiaſtico cum cura, vel ſine cura ſpectante ad collationem Decani & capituli alicuius eccleſiæ collegiatæ communiter vel diuiſim; & B. conditionalem in forma, dignum arbitramur, ſub eadem data, mandando ſibi prouideri per ſuum executorem de canonicatu ſub expectatione præbendæ prædictæ collegiatæ eccleſię, ſi per inquiſitionem ſolertem &c. voluit tamen Papa, & decreuit poſtquàm idem B. eſſet repertus idoneus irritum & inane à data pręſentium quicquid ſuper hoc contigerit attentarià quoquam, perinde ac ſi canonicatum eidem B. contuliſſet: & præbendam ei conferendam cum interpoſitione decreti reſeruaſſet. qua gratia ante vacationem præbendæ purificata, & præbenda in dicta eccleſi: poſteà vacante, & ad collationem dictorum Decani & capituli communiter ſpectante quilibet eorum, ſcilicet A. & B. infra tempus debitũ acceptauit, & de eadem fecit ſibi prouideri: A. tamen ante purificationem dictæ gratiæ literas ſuas capitulo præſentauit. Fuit dubitatum, & in relationibus publicis per hoc allegatum, quis eorum eſſet potior in præbenda antedicta? Et primò fuit allegatum multum ſubtiliter pro potioritate gratiæ ipſius A. tum quia pura cum decreto irritãte, & ligante ſtatim. de reſcript. capitu. tibi qui. de præbend. capi. dudum. de conceſſ. præbend. capitu. j. & capitu. ſi ſoli. & capitu. ſi capitulo. libr. vj. & alia conditionalis, cuius decretum non ligat infra tempus purificatæ conditionis: de reſcrip. ſi pro te. libr. vj. de cõceſſ. prębend. capit. cùm ei quem. in cle. Tũ quia vberior: quia habuit cum cura, vel ſine cura: alter verò duntaxat ſine cura. ergo & c. ar. ca. cui de non, de præben. libr. vj. & not. per Ioan. Andr. in nouella. in capitu. duobus. de reſcrip. libr. vj. per quod quidem capitu. §. ij. videtur etiam quòd ſi prædictæ gratiæ eſſent pariles, quòd A. eſſet potior in prębenda: quia alium, videlicèt B. pręuenerat in pręſentatione ſuarum literarum facta capitulo. Nec ob. vt videtur dicta clauſula retrotractiua, ſiue dictio, perinde, &c. poſita in gratia ipſius B. per quam videtur trahi ad tempus datę gratię: quia hoc eſt verum quò ad ligamen decreti: ſed non videtur quòd per illa verba Papa conferat canonicatum, neque vult quòd habeatur pro canonico ex nunc, videlicèt à tẽpore gratię datę. Poſita igitur verba ad vnum effectũ nõ debent alium operari: maximè in reſcriptis, quæ ſunt ſtricti iuris: & ideò non extendenda: vt in l. non aliter. ff. de lega. iij. de reſcriptis. capitul. cauſam quæ. & c. ſuper. pręſertim in beneficialibus, quæ potiùs ſunt reſtringẽda, quàm laxanda, propter ambitionem & odioſitatem materiæ, de prębend. capi. quamuis. & ca. cui de non. & c. ſi motu proprio. in fin. libr. vj. Sed verba illa, perinde, ſecundùm eorum proprium ſignificatum diſponunt ſuper certo, & determinato: videlicèt ſuper affectione præbendæ, & ligatura poteſtatis cuiuſcunque collatoris: & hanc affectionem & ligaturam vult Papa retrotrahi ad tempus datæ, perinde ac ſi canonicatum contuliſſet, & ſic Papa expreſsè diſpoſuit ſuper effectu, ſed non ſuper

2 cauſa. Nam † effectus collationis canonicatus eſt afficere præbendam: vt in capitu. cum cui. & c. ſi poſtquàm. & c. dudum. de præbend. libr. vj. vnde ipſe canonicatus eſt cauſa effectus, & non affectio. vnde trahendo effectum cauſæ ad vnum diſpoſitum, non videtur propterea trahere ipſam cauſam, & diſponere ſuper cauſa. Ecce ſimile in l. Barbarius. ff. de offic. Præto. qui erat ſeruus, & geſſit ſe Prætorem diu, poſteà apparet quòd eſt ſeruus: ita quòd Prætor eſſe non potuit. Imperator decreuit geſta per eum valere, ac ſi fuiſſet Prætor verus. nunquid per hoc fecit eum Pretorem? certè non: ſed duntaxat validauit geſta ſua propter communem ignorantiam populi. de qua capitul. nihil eſt. de elect. per Inno. Pro hac parte meliùs facit lex cum ſua glo. in l. ſacrilegij pœnã. ff. ad leg. Iul. pecu. § ſi quis ex metallis. quæ dicit haberi perinde ac ſi pro furto manifeſto fuiſſet damnatus: nunquid erit propterea fur manifeſtus, vt teneatur alijs conditionibus, quibus fures tenentur? certè non: quia de hoc non fuit expreſſatum. Nam ſolùm in diſpoſito expreſsè hęc conditio perinde operatur, ita hic. nec poteſt dici hoc fuiſſe de mente Papæ, & etiam quia mens, ſiue coniectura mentis in reſcriptis non eſt ſumẽda: cùm verba de ſe clara ſunt: vt l. ille aut ille. §. cùm in verbis. ff. de legat. iij. Nec ob. ſi dicatur, iſta verba nihil aliud operabuntur, &c. quia illud operabuntur ad quod ſunt oppoſita: nam aliàs ex tali gratia non afficeretur præbenda, niſi à tempore purificatæ conditionis: vt in element. j. de conceſſ. præbend. Modò trahitur retro, per hæc verba. Præmiſsis allegationibus non obſtantibus fuit deciſum, & determinatum per omnes Dominos meos contrarium: & reuocatæ per me, qui habui cauſam in tertia inſtantia, duæ ſententiæ latæ pro A. ex nouis tamen coram me productis, & hoc propter dictam clauſulam retrotractiuam in gratia ipſius B. poſitam, quæ ſonat ſic de verbo ad verbum. & inſuper

ſuper ſi dictus B.ad hoc repertus fuerit idoneus.
vt præfertur, ex tunc perinde irritum decerni-
mus, & inane: ſi ſecus ſuper hiſá quoquam qua-
uis authoritate ſcienter vel ignoranter contige-
rit attentari:ac ſi nos à die datæ præſentium ci-
dem B.contuliſſemus canonicatum antedictę ec-
cleſiæ,ac præbendam,ſi qua tunc vacabat,vel cũ
vacauerit in eccleſia prælibata, quam idem B. vt
præmittitur duceret acceptandam, conferẽdum
eidem B.donationi apoſtolicę cum interpoſitio-
ne decreti duxiſſemus ſpecialiter reſeruandum.
data, &c. Sed ſi canonicatum In principio dicto
B.contuliſſet, vberiorem gratiam quàm A.ha-
buiſſet:ergo &c.argumen.dictorum iurium ſci-
licet capitu.cum cui.capitu.ſi poſtquàm. & cap.
dudum.de præbend.libr.vj.& ſit potior in præ-
benda.arg.capitul.duobus de reſcript. in princ.
Purificata igitur conditione perinde eſt ac ſi tẽ-
pore datæ canonicatum eidem B.contuliſſet. er-
go &c.præſertim vt ponebatur in facto: quia ſta
tim purificatione facta dicto B. de canonicatu
prouiſum extitit per ſuum executorem.ergo me
ritò poſteà præferendus in præbenda poſteà va-
cante.per iura proximè ſuperiùs allegata. Præ-
tereà ſecundùm aduocatum pro iſta parte alle-
gantem, gratia B. non videbatur conditionalis:
quia erat quædam conditio ſubintellecta: videli-
cèt,ſi eſt idoneus,quæ potiùs ſonat in monitio-
nem, quàm in conditionem.iuxta not.per Innoc.
in capit.dudum.de pręſumpt & in elemen.vnic.
de offic.delega. Quicquid tamen prędicti Do-
3 ctores dicunt, decretum † Papę non ligat ante
purificationem conditionis etiam ſubintellectę.
prout legit.& nota.in element.vnic. de conceſſ.
præbend. Purificata igitur ipſa conditione tra-
hitur ad tempus datæ,ergo &c.Non obſt.capi.ſi
prote.de reſcript. quod loquitur in poteſtatiua
conditione, & non caſuali. prout legit.& no.in
dicta elem.vnic.de conceſſ.præbẽ.ergo.&c. Nec
obſtat quod A.habuit gratiã cum cura, vel ſine
cura, & quòd hæc cenſeri deberet vberior, quæ
vbertas non conſideratur, niſi circa beneficium
cadens in huiuſmodi gratiam quò ad prælatio-
nem.arg.capitu.quia ſæpè.de præbẽ.lib.vj. Nec
ob.l.& glo.ſuperiùs allegatæ in contrariũ de di-
ctione,perinde,quia attentis verbis clauſulę ſu-
periùs in gratia B.poſitis,ſatis conſtat quòd pu-
rificata conditione voluit ipſum habere pro ca-
nonico à tempore datę gratiæ ad illum effectum
quòd omnia eſſent ab illo tempore nulla in præ
iudicium ſuum attentata. Ex quo clarè infertur
quòd præſentatio literarum, & earum publica-
tio facta per A.& quicquid inde ſecutum eſt in
præiudicium illius B.totum fuit irritum & nul-
lum. Prætereà vnus de Dominis dixit vnam ra-
tionẽ imaginariam in materia,quæ multùm pla-
cuit Dominis meis alijs.imaginãdo enim ratio-
nem quare Papa prædictam clauſulam appoſuit,
& apponi mandauit,& dixit ſic. Nam in gratijs
ſpecialibus ſtatim confertur canonicatus ſub
expectatione præbendæ,& dantur literæ purè in
forma laudabili,ſi ſint præſentes in Curia, & re-
4 perti fuerint † idonei in literatura: ſed ſi fuerint
abſentes, mãdatur inquiri de huiuſmodi idonei-
tate in forma, dignum arbitramur: quæ cùm re-
perta fuerint vera,voluit Papa ipſum haberi pro
præſente, & in Curia examinato.& ſic perinde
eſſe, ac ſi canonicatum contuliſſet ſibi tempore
datæ gratiæ, quæ ſi præſenti & in curia exiſtenti
contuliſſet, vberiorem gratiam habuiſſet: & ſic
potior in præbenda poſteà vacante. ar. no. in d.
capitu.duobus.

EPITOME.

Mandati fines procurator excedens nõ præiudicat do
mino,niſi dominus factum procuratoris in fauorem ſui
infra tempus,infra quod ipſe potuiſſet impediuiſſe, id in
præiudicium ſuum tacitè vel expreſſè ratum habuerit.

SVMMARIA.

1 *Procurator habens mandatum ſpeciale beneficium
certi valoris acceptandi,ſi accepiet minoris valoris an
præiudicet domino.*
2 *An talis gratia per huiuſmodi acceptationem ſit ex-
tincta, vt alium acceptare non valeat.*
3 *Dominus ſciens procuratorem fines mandati excedere,
ſi non contradicat, an cenſeatur factum approbare.*

DECISIO XIII. aliàs 428.

1 SI habens † gratiam in forma ſpeciali conſti-
tuat procuratorem ad acceptandum benefi-
cium certi valoris, puta, xl.marcharum ſter-
lingorum: & idem procurator accepiet benefi-
cium minoris valoris, & recipiat poſſeſsionem
eiuſdem,& mittat pecuniam per ipſum leuatam
de fructibus dicti beneficij domino ſuo abſenti,
& recipienti,ac ſcienti beneficium nomine ſuo
acceptatum fuiſſe & eſſe minoris valoris, quàm
dederit procuratori ſuo in mandatis. Dubitaba-
2 tur vtrùm per hoc fuiſſet gratia † ſua extincta:
ita quòd non poterat aliud beneficium accepta-
re? Et videbatur aliquibus Dominis quòd non:
quia prædictus procurator exceſsit fines man-
dati,& ſic nihil egit: nec domino ſuo præiudica-
re potuit.de offi.dele.c.cùm olim. C.de procura.
l.ſi procurator.ff.mand.l.diligenter. cum multis
ſimilibus.Prætereà nulliter acceptans poteſt va-
riare,illudque beneficium ſibi non debitum di-
mittere, & aliud ſibi debitum acceptare: vt leg.
& not.per Doct.in c.gratia.& c.cùm in multis.
de reſcript.libr.vj.& ca.ne captandæ.de conceſſ.
præben.eo.lib. quod dixerunt alij Domini verũ,
niſi dominus ſciens factum procuratoris ratifi-
caſſet:tunc factum procuratoris formã mandati
excedẽtis bene præiudicaſſet.prout legi.& nota.
in d.ca.cùm olim. per Ber.& Inno.& meliùs per
Ber.in cap.per tuas.de arbi.licèt Hoſtien.& Ioã.
Andr. ibidem tenuerint contrarium. concorda
eos per nota.in c.j.vt lite non conteſt. At in caſu
noſtro,prout ponebatur in facto,prædictus con
ſtituens ſciuit ipſum procuratorem ſuum bene-
ficium minoris valoris acceptaſſe,& ſic fines mã
dati ſui exceſsiſſe:cuius factum procuratoris po
ſteà probauit, & ratificauit,ſaltem tacitè recipiẽ-
do pecuniam de fructibus beneficij perceptis:
quæ tacita ratihabitio ſufficit etiam in exceden-
tè mandatum: vt not. in dict. l.diligenter. & l.ſi
renumerandi.eodem titulo & ff. rem rat. hab. l.
iij.§.

ij.§.ratus.& leg.& nota.de reſcriptis.in capi.ex
parte decani.per Innocen.ergo.Ratum etiã poſ-
ſum habere nomine meo geſtum tacitè, vel ex-
preſsè: vt in regula, ratum.libr.vj.& ibi not. ꝙ
primi Domini dixerunt verum, ſi ratihabitio
fieret infra tempus, infra quod actus eſſet geren-
dus per dominum: vt l.penult.rem rat.ha.ff. & ij.
q.vj.can.non ſolent.& no.in dicta regula, ratum.
& per Ioan. Mona.& per Ioan. Andr.in ca.quàm
ſit.de elect.libr.vj. meliùs in cap. vt circa. ſuper
ver.adhærentes. per Archid.qui recitat notata
per eum in cap.ſtatuimus. in glo.is qui.eod.titu.
& libr. At in caſu noſtro prædictus impetrans
habens menſem ad acceptandum, non ratifica-
uit actum ſui procuratoris prædictum infra mẽ
ſem: ſed poſt diu recipiendo pecuniam antedi-
ctam, prout etiam ponebatur in facto: ergo ſibi
præiudicare non debuit. Ad quod reſpondeba-
tur per alios Dominos hoc vltimum dictũ poſ-
ſe procedere, quando ageretur de ſui vtilitate:
ſecus de ſui præiudicio: quia tunc dixerunt Do-
mini valere ratihabitionem etiam poſt tempus
quandocunque in ſui præiudicium. vt not.argu.
in d.§.capitul. vt circa. meliùs in l. Pomponius.
ff.de nego.geſtis. per Bartho. & ibi pro intelle-
ctu l.bonorum.ff.rem ra.ha. Imputetur ſibi quòd
tam cito ſciuit † procuratorem ſuum deliquiſ-
ſe, & non contradixit: & ſic ipſe ſtatim factum
ſui procuratoris approbauit, quod potuit etiam
tacitè: cùm regulariter factum procuratoris prę-
iudicet domino, niſi ſciens ſtatim contradicat:
vt l.ſi procurator.C. de procuratori. & not. in
iur.& Doct.ſuperiùs alleg. Præteréa plus eſt cõ-
ſentire facto, quàm verbo: vt in dicto §.falſus.&
de appella.capi.dilecti. vbi multæ concor. Cùm
igitur iſte recipiendo pecuniam facto conſenſe-
rit acceptationi factæ per ſuum procuratorem:
ergo poſteà contrauenire non potuit. de elect.c.
noſti.de cler.coniu.c.diuerſis fallacijs.aliqui vo-
lebant diſtinguere inter procuratorem doloſum,
& negligentem.de quo in dict.cap.j. vt lite non
conteſt. Finaliter tamẽ fuit obtentum, quòd ex-
tincta fuit gratia prædicti impetrantis propter
ſequentes eum in data, quibus faceret magnum
præiudicium: ſi toties primus in data poſſet va-
riare: quæ variatio & illuſio maximè in clericis
reprobatur: vt in clemen.cùm illuſio.de renun.
præſertim quia ſecundùm taxam in gratia ſua
expreſſam, prædictum beneficium erat ſibi debi-
tum: & ſic variare non potuit in aliorum præiu-
dicium. vt leg. & not.in c.gratia.de reſcript.& in
c.ne captandæ. de conceſ. præbend.libr. vj. per
Archid. Ego verò dicebam quòd ſi prædictus
apoſtolicus non recepiſſet pecuniam ſibi per ſuũ
procuratorem miſſam, licèt ſciuiſſet eundem
procuratorem malè, & nulliter acceptaſſe, fa-
ctum procuratoris ſibi non præiudicaſſet, quò
minus potuiſſet aliud beneficium debitè acceptaſ
ſe. per do.Io. And.in nouel.eo.tit.c.cùm in mul-
tis.de reſcript. ſed ex quo recepit pecuniam de
fructibus beneficij, licèt nulliter acceptati, ipſe
nedum conſenſit acceptationi, ſed collationi &
poſſeſsioni receptæ per ſuum procuratorem:
quæ licèt ſit, & fuerit vitioſa, operatur extin-
ctionem gratiæ ſuæ: vt not.per Inno. in ca.con-
ſtitutus.de appella.de præbend.c.cum qui.li. v
& in clemen.gratiæ.de reſcript.

EPITOME.

Valet acceptatio de primo vel ſecundo beneficio vaca-
turo iuxta formam c.ne captandæ.de conceſ.præben. lib.
vj.quæ tamen non valet iuxta formam clemen. cùm ei
quem.eod.tit.niſi fiat de certa præbenda vacante.

SVMMARIA.

1 *Beneficium non acceptat ante vacationem.*
2 *Beneficium non debetur impetranti, niſi ſub condi-
tione acceptationis.*
3 *Actus non operatur niſi vltra intentionem agentis.*

DECISIO XIIII. aliàs. 431.

1 SI impetrans apoſtolicus acceptet † beneficiũ
cadens in gratia ſua per vnum diem ante va-
cationem eiuſdem, faciendo ſibi prouideri
de eodem: & poſt vacationem beneficij, & infra
menſem ad ſedem apoſtolicam appellet ab intru
ſione & impedimentis cuiuſdam aduerſarij ſui
occupantis illud beneficium: narrando in eadẽ
appellatione acceptationem, prouiſionem, intru
ſionem, moleſtationem & impedimenta prædi-
cta, per quæ dicit ſe impediri in aſſecutione poſ-
ſeſsionis dicti beneficij: Fuit dubitatum de duo-
bus. Primò an valuiſſet prædicta acceptatio fa-
cta ante vacationem. Et fuit breuiter concluſum
quòd non: propter formam gratiarum moder-
nam, in qua apponitur menſis cum decreto ad
acceptandum, qui incipit currere à tempore no-
titiæ vacationis in eccleſia, ante tamen vacatio-
nem non valet acceptatio nec prouiſio: vt in cle.
cum ei quem.de conceſſ.præb. Licèt vbi non eſ-
ſet menſis appoſitio, valeret generalis accepta-
tio de prima, vel ſecunda, vel tertia prębenda
proximè vacatura nulli alteri iure debita: vt in
c.captandæ.de conceſſ.præbend.li.vj.ſecundum
quam formam etiam non valeret acceptatio de
certa præbenda in ſpecie ante vacationem eiuſ-
dem propter captationem mortis alienæ: vt ibi
expreſsè ſtatuitur. At in caſu noſtro certam prę-
bendam certo modo vacantem, quæ re vera ad-
huc non vacauit, acceptauit: ergo acceptatio
nulla. Secundum autem dubium eſt magis for-
te, & magis dubitabile: videlicèt vtrùm prędi-
cta appellatio interpoſita infra menſem à tempo
re vacationis beneficij ſub forma pręnarrata ha
buerit vim acceptationis? Et fuit ſuper hoc du-
bio ſolemniter allegatum in publicis relationi-
bus per aduocatos vtriuſque partis. Et primò
2 pro parte negatiua. Certum † eſt beneficium etiã
vacans non deberi impetranti, niſi ſub conditio-
ne, ſi acceptaret: vt in d.cle.cùm ei quem.§.ſecus.
cum ibi notatis. Sed licèt aliquis cui res debetur
ſub conditione, fortè ſi Titius Capitolium aſcẽ-
deret, & Capitolium aſcendat alia de cauſa,
quàm cauſa conditionis implendæ, nil videtur
agere, nec ex hoc conditionem implere, ergo in
caſu noſtro poſito quòd in illa appellatione ſunt
verba ſonantia voluntatem volentis acceptare:
ex quo tamen non fecit animo acceptandi: ſed

animo negotium ad curiam deuoluendi, quod apparet ex tenore appellationis, non videtur acceptare. ar. l. conditionum. ff. de condi. & demon-
5 ſtrat. actus † enim non operantur vltra intentionem agentis. de priuil. c. quia intentionis. Cùm igitur iſte habuit voluntatem deuoluendi cauſam acceptationis iam factæ, & non faciendæ ad curiam: ergo vltra voluntatem ſuam non poteſt huiuſmodi appellatio aliquid operari. Præterea licèt quis ſola voluntate adeat hæreditatem ſibi delatam, immiſcendo ſe rei hæreditariæ: vt in l. gerit. ff. de acq. hære. tamẽ licèt immiſceat rei hæreditariç, niſi habeat adeundi animum, non videtur adire: vt ff. de reli. & ſum. funer. l. ſumptus. in prin. ergo nec appellando videtur quis acceptare: cum ob aliam cauſam, & ad alium finem fiat appellatio quàm acceptatio, niſi conſtet aliter de animo, quæ tamen l. gerit. fuit inducta pro parte affirmatiua contraria, prout inferiùs tangã.

EPITOME.

Iſte § quem aliqui habent pro deciſione, ſummatus eſt cum præcedenti deciſione.

SVMMARIA.

1 *Interpretatio aliter in diſpoſitionibus odioſis, aliter in fauorabilibus conſideratur.*
2 *Facta ad conſeruationem non inducunt noui iuris acquiſitionem, ſed diſpoſitionem.*
3 *Hæres conſtitutus faciens actum, qui non poteſt fieri citra ius & nomen hæredis, cenſetur illam hæreditatem adire.*
4 *Acceptatio beneficij, vel alicuius poſſeſſionis tacitè fieri poteſt: eſt enim quædam mentis & voluntatis declaratio,*

DECISIO XV. aliàs 43.

1 Licèt in dubijs † larga fiat interpretatio,ᵃ vt
a res de qua agitur, potiùs valeat quàm pereat: vt ff. de reb. dub. l. quoties. de verbo. ſignifi. cap. abbate. Si tamen res poſsit operari ſuum effectum vnum: tunc ſtricta fiat interpretatio, etiam in fauorabilibus: puta in vltimis voluntatibus: ergo à multo fortiori in caſu odioſo, & reſtringibili. vt in caſu noſtro. per capitu. quamuis. de præb. lib. vj. facit ff. de le. j. l. eadem Iulianus. aliàs eſt l. cum ſeruus. §. ſcio. cum ſimil. Cùm igitur hæc appellatio poſsit operari vnum effectum, ſcilicet deuolutionem ad Curiam: tunc ſtricta fiat interpretatio contra ipſum interponentem. qui ita faciliter potuiſſet de nouo acceptaſſe, ſicut appellaſſe: ergo hunc effectum inducere non potuit: quia hoc non intendebat, nec animum nec voluntatem acceptandi de nouo habuit in appellatione ſua: ſed ſemper retulit ſe ad primè ſuam acceptationem inualidam, quam etiam poſteà in
a iudicio eſt proſecutus: ergo &c. Præterea † ea 2
quæ fiunt ad confirmationem, non inducũt noui b
iuris acquiſitionem, ſiue diſpoſitionẽ: vt not. gl. in l. poſsideri, ff. de acquirend. poſſeſſ. Ratio, quia inter animum nouum acquirendi, & animũ iam acquiſitum conſeruandi, eſt magna differentia: vt probatur in l. qui autem. in prin. ff. quæ in fraud. cre. pro glo. fuit allegata & inducta l. ſi cum te. ff. de pac. cum glo. ibi poſita. facit c. conſuluit. de iudi. quam gl. ibi reprobat Ber. ſed Dy. & Ray. approbant eam. poſſet procedere dictum gl. in actibus, ad quorum eſſe requiritur ſolemnitas formata ſiue certa forma: ſed in actibus, ad quorum eſſentiã ſolus conſenſus animi requiritur: ibi actus quilibet declarans conſenſum ſiue voluntatem ſufficit. & ſic loquitur Ber. At in caſu noſtro nulla eſt certa ſtatuta forma in iure acceptandi: ergo ſufficit qualiſcunque actus, ſiue tacitus conſenſus, ſiue expreſſus, per quem poſsit conſtare de animo & voluntate agentis. quod probatur in dict. §. ſecus. in clemen. cùm ei quem. vbi impetrans petendo ſibi prouideri, vel recipiendo ſibi beneficium collatum videtur acceptare. Cùm igitur iſte appellauerit propter habendum beneficium, dixit maior pars Dominorum hoc ſufficere, pro quo induxerũt l. gerit. ff. de acquir. hæredit. quam etiã allegat Ioã. And. in d. §. ſecus. Nam quandocunque aliquis
3 † hæres conſtitutus facit aliquem actũ, qui actus fieri nõ poteſt citra ius & nomen hæredis, videtur tacitè illã hæreditatem adire: vt l. pro hęrede. §. Papinianus ff. de acqui. hęre. & Doctores iuris ciuilis dicunt, quòd ſi fiat per hunc hęredem vnus actus qui ſit indifferens, quòd debet tunc inſpici quo animo iſte actus fiat. & probat text. in l. pro hærede. §. i. ff de acqui. hære. Sed vbi dubitabatur, dicunt ſtãdum iuramento. Hæc dicũt in d. l. gerit. quæ eſt clauis in hac materia. Sic ergo videtur dicendum in propoſito. Iſta appellatio non poterat fieri, niſi acceptaſſet: & dato quòd foret actus indifferens, apparet quòd animo acceptandi: quia intimauit appellationem parti. & dato quòd non appareret, ſtandum eſſet iuramento ſuo in dubio. nam cùm aliquis appellat, quia rector talis eccleſiæ etiam per modum cauſę inducitur acceptatio. probatur in l. emptor. in fin. ff. de rei vendi. & leg. pen. ff. de collat. bonor. pro hac parte facit text. leg. cùm te appellaſſe dicas. oſtendis cauſam ad te pertinere. C. de fil. fa. li. x. Ergo ſic dicendum videtur in propoſito. quam legem intellexerunt primi allegantes pro contraria parte veram, quò ad id, de quo principaliter agitur in appellando: non quò ad alia. ſed ad iſtam appellationem agitur quò ad deuolutionem cauſæ, quam iſte appellans pretendit ſe habere virtute primę acceptationis: ergo &c. argument. eorum quę legun. & notan. ff. de acquirend. poſſeſsio. l ſi quis vi. §. differentiæ. ibi, ſed oppono ſi conſtitutio, &c. & in hanc partem vltimam, videlicet hanc appellationem habuiſſe, & habere vim acceptationis, declinat maior pars Dominorum Auditorum, & duo Domini Cardinales extra Rotam, quos conſului: videlicèt Corſien. & Ratinen. Motiua eorum vltra prędicta fuerunt hęc. At-
2 tento quòd † acceptatioᵇ non eſt niſi quędam
b mentis & voluntatis declaratio, quæ nedum poteſt declarari manifeſtè expreſsè, ſed etiam tacitè: vt in dict. clement. cùm ei quem. imò per nutum, vel ſignum: vt in capitul. cùm apud. de ſpon. puta immiſcẽdo ſe beneficio, vel poſſeſsioni eiuſdem: vt in dict. l. gerit. tum etiam quia nulla for-

nulla formalitas in ipſa requiritur:& ideò ſola
voluntas declarata per aliquem actum extrinſe
cum habendo beneficium ſufficit.pro quo alle-
gabam prædictam notam Innocen.in c. ex par-
te.de conceſſio.præben.& ca.licet.de elec. At in
caſu noſtro appellauit vt haberet beneficium,
ergo &c.quorũ dictum crederem veriſsimum,
ſi huiuſmodi appellatio non eſſet fundata ſuper
aliqua alia acceptatione præcedenti.Sed in caſu
noſtro tota appellatio fundabatur ſuper quadã
inualida acceptatione, vt dicitur in themate,
& appellatum fuit ab intruſione partis aduerſæ
& ab impedimentis per eum præſtitis in aſſecu-
tione poſſeſsionis vigore prędictę acceptatio-
nis,& prouiſionis inualidę.per quę apparet ex-
preſſiſsimè eum non habuiſſe, nec habere ani
mum,ſiue voluntatem de nouo acceptandi:ſed
acceptationem inualidam conſeruandi,& pro-
ſequendi.Et in hanc opinionem meam, à qua
non poteram per conſilium Dominorũ meorũ
moueri,declinauerunt alij ſex ſolemnes docto-
res Decret.legum,& vtriuſque,Quorum aliqui
mouebantur:quia ex quo prædictus appellans
poterat eligere viam competentem,videlicet ac
ceptaſſe,ſicut appellaſſe,imputet ſibi quod ele-
git viam incõpetentem,ſcilicet appellationis,
per quã releuãtur oppreſsi,& remouẽtur graua
mina,ij.q.vj.can.ad Romanã.& c.omnis oppreſ
ſus.de ap.c.vt debitus.c.de priore.c.cũ ſpeciali.
cum ſi.ex cauſa ad Romanam curiã deuoluitur.
de elect.cap.ſtatuimus.lib.vj.iuncta ele.cauſam
electionis.eo.ti.ergo alium effectum operari nõ
debuit: maximè vltra intentionem agentis ma
ximè quia ſi hoc intendiſſet. de decimis. capit.
ad audientiam.quamdiu enim ſupereſt ordina-
rium remedium,non eſt recurrendũ ad extraor-
c dinarium.ff.de mino.l.in cauſæ.de tranſla.epiſ.
c.fi.imò dixerunt aliqui de prædictis Doctorib.
certas formas in iure expreſſas acceptandi vnã
de certo beneficio vacaturo,de qua in c.ne cap-
tandæ.de conceſſ.præbend.aliàs in clemen.cùm
ei quem.§.ſecus.ſæpiùs alleg.de certo beneficio
vacãte: vnã videlicet expreſſam.& duas tacitas
inter quas nõ eſt appellatio:ergo &c. Ad quod
reſpondebant primi Domini,quòd illi duo mo
di taciti ponuntur cauſa exempli,ergo nõ indu
cunt formam præciſam:ſed extenduntur ad ca-
ſus ſimiles,de quibus idem iudicium eſt haben-
dum.de tranſla.epiſcop.cap.inter corporalia.de
reſcrip.ca.inter cæteras.cum ſimil.& in hoc cre
derẽ eos bene dicere: videlicèt quòd poſſet ſub
tali forma appellari infra menſem,quòd huiuſ-
modi appellatio habet vim tacitæ acceptatio-
nis,pari ratione.ſed nullo modo potui credere
attenta prędicta forma appellãdi,ipſum valuiſ
ſe acceptaſſe: verùm quia prædictus appellans
probauit coram me in tertia inſtantia ſe poſt va
cationem beneficij ante appellationem prędictã
legitimè,& plures acceptaſſe:ideircò confirma
ui primas duas ſententias ex nouiter probatis
coram me, quas alias nunquam confirmaſſem:
ſed cauſam ad Cancellariam remiſiſſem: quia
contra conſilium maioris partis Dominorum
non potuiſſem infirmaſſe,nec contra conſcien-
tiam confirmaſſe.

ADDITIONES.

a Fiat interpretatio. Quotuplex ſit interpretatio,
ponit Bar.in l. ab executore.col.ij.verſi.quæro,
ff.de appellat.Bal.in l.ij.C.de ſentent.ex breuic.
recitandi.vbi dicit quòd interpretans nihil de-
bet addere,vel detrahere. Adde Felyn. latiſſimè
in cap.ſuper quęſtionum.de offic.delegat. in j.
& ij.colum.

b Acceptatio. Adde deciſ.vij.ĩ.eod.tit.

c Extraordinarium. Adde Bar.in l.in prouinciali,
§.ſi verò in loco communi.ff.de noui ope.nun-
tiat.glo.in l.etiam tutoribus.C.ſi tutor vel cu-
rat.interuene.& deciſi.34.ĩ.de appellatio.

EPITOME.

Inductio in poſſeſſionem beneficij facta ab eo, qui ha-
buit poteſtatem conferendi, habet vim collationis, quã
etiam demonſtrat omnis verbalis, vel realis actus, per
quem poſsit conſtare de mente conferẽtis,ex quo in col-
latione non exigitur certa verborum forma.

SVMMARIA.

1 *Collatio & in poſſeſſionem inductio an ſint diuerſa.*
2 *Inueſtitura beneficialis multipliciter conſideratur,*
3 *Canonicus an ſolo conſenſu canonicorum efficiatur,*
nulla præſtatione, vel alia electione interueniente.

DECISIO XVI. aliàs 44.

Fuit dubitatum verùm inductio in poſſeſ-
ſionem alicuius præbendæ acceptatę per
impetrantem infra tempus debitum, ſed
nondum ſibi collatæ, haberet vim prouiſionis
1 ſiue collationis? † Et videbatur aliquibus Domi
nis quòd non:quia hęc ſunt diuerſa,& ad diuer-
ſa, ſpectare videntur. de officio archi.capitul.
ad hęc.& c.vt noſtrum.& de prębend. cap.cùm
in illis,li.vj.& legi.& no.in decre. authoritate.
de inſti.& pleniùs per Dy.in c.j.de reg. iuris,li.
vj.Prætereà hæc inductio videtur niſi quædam
collationis ſiue confirmationis executio,& po-
tiùs facti eſt,quàm iuris;ſicut dicimus de recipi-
endo aliquem prouiſum in canonicum authori
tate Papæ; vt in c.cum te.de reſcript.& in c.pro
illorum.in fin.de præben.quæ inductio cùm ſit
facti,& præcedentis iuris executio;per exceptio
nem,vel aliquam appellationem impediri non
poteſt,niſi opponatur crimen cum infamia. de.
excep.cap.cum eccleſiaſticæ.de appel.cap. con-
ſtitutus.de accu.cap.ſuper his.& c.accedens.Er
go videtur prædicta inductio nullo modo habe
re vim collationis.Pro hac parte facit c.eccleſia.
& decre.ab eo.de appel.lib.vj.quia non ſufficit
appellanti mittere nuntium infra triginta dies
ſtatutos à iure,ad petendum,& dandum apoſto
los,niſi infra illos petat cũ debita inſtantia:quia
petere & recipere,dare & mittere ſunt diuerſa.
His non obſtantibus fuit deciſum & determina
tum contrarium per maiorem partem Domino
rum,& fuit alleg.pro hac parte diſtinctio Com-
poſt.& Io. And.poſt eum in c.tranſmiſſa.de elec.
2 vbi diſtinguit ſic. Aliquando † fit inueſtitura
poſt collationem,ſiue confirmationem tunc eſt

facti nullum ius tribuens,ſed primum ius exe-
quens,& ſic loquũtur iura de receptiõe,ſiue exe
cutione facti pro contraria parte inducta. Ali-
quando fit inueſtitura nulla electione,confirma
tione vel collatiõe præcedente:tũc enim illa ha
bet vim collationis:dũmodò inueſtiens habeat
vtrãque poteſtatẽ,ſcilicèt eligẽdi,confirmandi,
vel conferendi,ſecundum Compoſt. vt ſuprà.
qui nil ad hoc allegat.At in propoſito executor
nedum habuit poteſtatem inducendi in poſſeſ-
ſionem,ſed etiam prouidendi. Inducendo ergo
videtur prouidiſſe quia in his ponderanda eſt
voluntas dantis & recipientis.de verbo. ſigni.
cap.in his.verſicu.conſiderantis. ad quod facit
bene elemen.cùm ei quem.de conceſſ.præbend.
ver.quem & iam.pro quo etiam faciunt ea quæ
leg.& no.in dict.c.olim.& c.cùm inter.de elect.
de hoc de electio.cap.vt circa.in gl.ij.lib.vj. vi-
delicet,quòd Epiſcopus eligendo vel conferen-
do confirmat:quando ſcilicet ambæ poteſtates
in eo concurrunt.quod crederem verum quan-
do iure proprio:ſecus ſi alieno:puta deuoluto.
At in caſu noſtro executor non ſua,ſed papæ au
thoritate prouidet:ergo.Præterea vbi duo man
dantur diuiſim,non ſufficit alterum adimplere:
vt in c.cùm dilecti.de dolo & contu.& c. piſa-
nis.de reſti.ſpolia.At in caſu noſtro duo mãdan-
tur executori;videlicèt prouiſio,& inductio.er-
go.Dictũ etiam Compoſt.ſecundũ Io.And.in ad
di.Spe.ſuper rub.de inſti.vbi hãc quæſtionẽ per
tractat põt iuuari per hoc:quia iſta ſunt eiuſdẽ
generis,& ſic facilè fictionẽ accipiũt,& facilè fin
gitur vnũ pro alio.ff.ſi cer.pe.l.ij.in prin.bene fa
cit c.j.de off.Le.li.vj.remittit pro materia ad no.
in dicta decret.cũ nobis olim.in gl.pen.& quod
ipſe notauit,& dixit in ea. Mihi tamen videba-
tur aliter diſtinguendum.Nam aliquãdo execu-
tores inueſtiunt verbaliter:aliquando realiter.
In primo caſu crederem huiuſmodi inueſtitu-
ram habere vim,& poteſtatem collationis:pro-
pter voluntatem petentis, facientis,& recipien
tis:per iura ſuperiùs ad hoc inducta.In ſecundo
caſu non:quia hoc nõ videtur inueſtiens voluiſ
ſe:ſed duntaxat corporalem poſſeſſionem trade
re,quæ eſt merè facti,& primi iuris executoris.
de conſue.c.ex literis.& in dicta decre. pro illo-
rum.in fine.Veruntamen contra hoc vltimum
dictum meũ fuerunt allegata duo iura noua:vi-
delicèt,ca.cum aliquibus.de reſcrip.li.vj. & de
præben.c.cùm in eccleſijs.eo.li.vbi receptus in
canonicum etiam actualiter habet vim collatio
nis.Fuit etiam contra me allegatum, quòd not.
Inn.in c.ex parte.de conceſſ.præb. vbi dicit In.
3 quòd ex ſolo † conſenſu canonicorum etiam nõ
collegialiter præſtito,ſine alia electione,ſeu col
latione efficiatur quis verus canonicus.quæ re-
uera omnia poſſunt induci pro opinione mea.
Nam loquitur in receptione,ſiue nominatione,
aut conſenſu ſimpliciter vel verbaliter facta, &
quæ ſunt iuris, & non loquitur in actualibus,
quæ ſunt facti,plus ſapiendo executionem quã
collationem.ſecundum tamen primam opinio-
nem fuit diffinitum & ſententiatum.

EPITOME.

Decanatus eccleſiæ collegiatæ eſt dignitas,cùm ſit caput
collegij,& in nomen dignitatis ſonet.

DECISIO XVII. aliàs 442.

FVit dubitatum vtrũ,ſi habens gratiã de be
neficio cũ cura vel ſine cura ſpectãte ad col
latione Epiſcopi,acceptet Decanatum ali
cuius eccleſiæ collegiatæ:& de illo faciat proui
deri ſibi per ſuum executorem,valeat huiuſmo-
1 di acceptatio & prouiſio? Dubium facit † an De
canatus ſit dignitas vel ſonet in nomen dignita-
tis:quia tunc non caderet in gratiã ſupradicta.
per c.fin.de præben.& eod.tit. cap.cum in illis.
li.vj.Et videtur primò quòd non ſonet in no-
men dignitatis de iure : quia tunc ſequeretur
quòd Decani rurales eſſent in dignitate con-
ſtituti, quod eſt falſum. de cenſi. capitu. cum
ſecundum apoſtolum.& facit C.de decan.l.j. &
ij.lib.xij.Præterea ſi Præpoſitura, quæ videtur
maior quàm decanatus, quia alijs præponitur.
de verb.ſignifi.cap.quamuis.non ſit dignitas de
iure:prout not.& deducit Innocen.in c.de mul
ta.de præben.& Archi.poſt eum de conſue.c.j.
li.vj.multò minus Decanatus,qui etiam inter of
ficia eccleſiaſtica non nominatur: vt patet in ſin
gulis titulis.de offic.archipresby. cuſtodis .&c.
Sed caue ſi rectè inſpiciatur,tunc ſingula officia
ſiue miniſteria exercẽda per Archipresbyterum
exercentur per Decanum.prout experientia do-
cet:ergo meritò ſub illo officio comprehendi-
tur.Nam ille qui in locum alterius ſuccedit, eo
iure vti poteſt, & debet.de conſti.c.tranſlato.de
regu.iur.cap.is qui in ius.lib.vj.Sed Decanus ſuc
cedit hodie in locum Archipresbyteri:ergo eſt
maior ſaltem ratione ordinis.Idem de Archidia
cono in cuius locum,vt frequentius ſuccedunt
præpoſiti;ergo.Et in hãc partem omnes Domi-
ni declinauerunt,quòd in caſu propoſito ſona-
ret in nomen dignitatis. Tum quia Decanatus
eccleſiæ,& non in eccleſia:& ſic eſt ibi per mo-
dum capitis.tum quia vt ponebatur in facto,
prædictus apoſtolicus fuit inductus in poſſeſſio
nem primi ſtalli in choro Decano debiti,qui di
gnitatem ſiue prærogatiuam diſtinguit.pro quo
fuerunt inducta prædicta not. per Archi. & per
eũdem in c.ne captandæ.de conceſ.præben.&
no.in cle.j.per Ioan. Andr.de præben.& per Io.
mo. in regula,in generali.libr.vj.Ego verò alle-
gabam pro hoc quod ſonaret in nomen digni-
tatis,& eſſet dignitas iuris,c.poſt electionem.de
conceſ.præbẽ.c.cùm inter vniuerſas.de electio.
vbi leg.& no.quod eſt caput capituli:ergo.Pro
hac opinione fuit alleg C.de ſacroſanct. eccle.l.
non plures.cum ibi no.& C.de decanis.l.j. & ij.
lib.xij.Et hiſtoria de Moyſe qui ad conſilium Ie
thro ſoceri ſui certos conſtituit Decanos & cen
turiones,qui iudicarent populum Iſraëliticum:
ſed honor ſiue dignitas eſt in iudicando. de ap-
pellat.cap.vt debitus.C.quando prouo. non eſt
ne.l.omnem honorem. Iudices enim debent in
dignitate eſſe conſtituti:vt in cap. ſtatutum. de
reſcript.lib.vj.iuncta cle.& ſi principalis .eod.
titu.ergo.Poſt hoc verò fuerunt mutata conſi-
lia:quia per confeſſionem vtriuſque conſtabat
prædictum Decanatum fore ſimplex beneficiũ
ſine

prædictum Decanatum fore ſimplex beneficiũ ſine cura in dicta eccleſia collegiata: & ſic fuit ſententiatum pro apoſtolico impetrante.

EPITOME.

Forma gratiæ eſt attendenda: ideò in forma, dignum arbitramur, priùs examinatio perſonæ facienda eſt, a qua examinatione non eſt appellandum. cùm executoris conſcientia ſit onerata, & poſteà fiat ſubdelegatio.

SVMMARIA.

1 *Executor beneficialis cum gratia ſub forma arbitramur, &c. ſuper quo conſcientiã oneramus, &c. an poſſit alteri talem executionem ſubdelegare.*
2 *Clauſula generalis in fine reſcripti poſita poteſt ad omnia præcedentia referri.*
3 *Conſcientia quid ſit, & qualiter diffiniatur.*
4 *Examinatores promouendorum ad eccleſiaſtica beneficia, cuius eſſe debeant conditionis, & literaturæ, & conuerſationis.*
5 *Executori cui commiſſa eſt certa perſona prouiſio, videntur etiam conceſſa præambula, per quæ peruenitur ad illam.*

DECISIO XVIII. aliàs 443.

1 FVit dubitatum verùm †executor datus in forma, dignum arbitramur, &c. ad examinandum in literatura certam perſonam in litera nominatam: & ſi per huiuſmodi examinationem ipſum inueniet bene legentem, conſtruentem & cantantem, ſuper quo ipſius conſcientiam onerauit, quòd ſibi de beneficio eccleſiaſtico cũ cura vel ſine cura ſpectãte ad collationẽ Decani & capituli certæ eccleſiæ vacante, vel vacaturo, quòd infrà menſem à tempore notæ vacationis duceret acceptandum, prouideret: ipſumque per ſe, vel alium, ſeu alios in poſſeſſionem induceret corporalem, poſſet prædictam examinationem alteri ſubdelegare. Dubium faciunt iſta verba, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, quæ non ponuntur in forma pauperum, qui in Curia ſuper præmiſsis examinantur, & inquiſitio morum & conuerſatio vitæ partibus certis executoribus, vel examinatoribus committitur qui huiuſmodi inquiſitionem poſſunt ſubdelegare, & alteri vices ſuas committere: vt in clemen. iudices. de offic. delega. quam quidem inquiſitionem etiam in abſentia impetrantis poſſunt facere, & teſtes ſuper hoc recipere: prout ibi no. ſecus verò in forma, dignum arbitramur. in qua Papa habens impetrantem de vita & moribus commendatum, committit examinationem ſcientiæ, & idoneitatis ipſius in partibus, qui requirit examinandi præſentiam: prout legi. & no. in c. ſi fortè. de elect. lib. vj. Ergo videbatur multis Dominis in Rota, & extrà, quòd non poſſet huiuſmodi examinationem committere alteri, quaſi ſua, & non alterius induſtria ſuper hoc eſſet electa: ſicut ſi ſibi committeretur abſolutio certæ perſonæ, & pœnitentię iniunctio: vt in c. fi. de offi. deleg. Vbi hoc videtur innuere Innoc. cuius opinionem dixerunt alij Domini tenentes contrarium, reprobatam per dictam clemen. quę facit pro & contra meo iudicio. Confirmatur etiam prædicta prima Dominorum opinio, per formam antedictæ gratiæ: vbi Papa in fine mandat fieri inductionem in corporalem poſſeſsionem per ſe, vel alium, ſeu alios, quam nõ poſuit in principio: vbi mandatur fieri examinatio: quod ſi voluiſſet, id expreſsiſſet. de dec. cap. ad audientiam. Ad quod reſponderunt Domini
2 tenentes contrarium, ſub dubio fortè, †quòd di
a cta clauſula [a] generalis in fine poſita, poſſet referri ad omnia ſupradicta. per c. ſecundò requiris. de appella. & de procur. cap. qui ad agendum. lib. vj. cùm omnis executor ſit iudex: vt in dicta clemen. & de offic. dele. c. cùm plures. & c. ſi ſuper. de offic. deleg. lib. vj. quià lege habet poteſtatem ſubdelegandi. per c. quamuis. & c. paſtoralis. de offi. deleg. Ad quod primi Domini reſponderũt Delegatum Papæ non poſſe ſubdelegare. per c. ſeiſcitatus. de reſcrip. & dictum ca. paſtoralis. ibi, dummodò malicioſè nõ quærat ſe exonerare. Cùm igitur in caſu noſtro ſit eius conſcientia onerata: ſi velit ſubdelegare malicioſè, ſe quærit exonerare: quia per apertionem vnius libri, vel per vnam interrogationem poteſt ſe expedire: ſecus ſi neceſſe haberet ſe informare per teſtes: ſicut in clemẽ. iudices. de off. dele. aliàs neceſſe haberet vocare partem, vel aſſumere partes iudicis: vbi multa concurrunt, in quibus nõ poteſt eſſe præſens, nec per ſe expedire: & ideò datur ſibi poteſtas hoc expediendi per alium à lege. hinc eſt, quòd licèt receptio teſtium, in qua multa concurrunt, & habent fieri, cum cauſæ cognitione poſſet ſubdelegari: tamen examinatio teſtium nõ. quare: quia hoc eſt facti, & quoddam nudum miniſterium, & per conſequens indelegabile. vt in dicto c. fi. de offi. delega. ſæpiùs allegato. & legitur & notatur in cap. cùm Bertoldus. de re iudi. & in cap. cùm cauſam. lo. ij. melius & clarius per Paul. in dict. cle. iudices. Cùm ergo prędicta examinatio ſit iudicis factum, nullam requirens cauſæ cognitionem, in quo ſua cõſcientia oneratur ad expellendum certum miniſterium, ergo probatur hoc etiam per diffinitionem conſcientiæ, poſitam per Archid. in capit. ſtatutum. de hære. in fin. libr. vj. diffinientis eam
3 ſic, quod conſcientia †eſt cognitio cuiuſlibet cordis ſuijpſius, quam nemo ſcit, niſi ſolus Deus. Ergo ſæpè relinquitur quis ſuæ propriæ conſcientiæ, vt Deum timeat, præ oculis habeat, rectè procedendo & diffiniendo: vt in infinitis iuribus allegat. in gloſ. capitu. fin. de vot. per Ioan. And. in clemen. j. de iure patro. vbi videas multas concordantias, quas alij Domini tenentes cõtrarium allegant pro ſe, dicentes quòd omnia iura de commiſsione conſcientiæ loquentia, potiùs ſonant in monitionem, quàm in conditionem: & non ſunt niſi excitatiua officij: vt in capitu. licet. de offic. ordina. Nam ſiue ſit ordinarius delegatus, ſubdelegatus, executor, vel quilibet chriſtianus, nunquam debet contra, ſed ſecundum rectam & veram conſcientiam procedere facere, & loqui, aliàs ædificat gehennam i de reſtitutione ſpoliato. capitu. literas. & incurrit pœnam ſæpè à iure inflictam: vt in capit. cùm æterni. de re iudic. libr. vj. licèt ab his quæ ſuę con-

ſcientię relinquuntur, ſi contrarium faciant non poſsit appellari: prout legitur & notatur per Ioannem Andream, & Paulum in dicta cleme.j. de iure patronat. & remittens ad notata per eum in capitul. ſtatutum. §. aſſeſſorem. de reſcriptis. libro ſexto. ad quod primi reſponderũt aliud eſſe in commiſsione iuris, aliud in commiſsione hominis, in quo non eſt licitum tranſgredi furmã. de reſcript. capitul. cùm dilecta. de præbend. cui
4 de non. libro ſexto. Cùm igitur † ex forma prædictæ commiſsionis factæ homini per hominem appareat, quòd huiuſmodi certæ perſonæ, ad quam aliàs non pertinet huiuſmodi examinatio, voluerit onerare conſcientiam, ita quòd non alterius. ergo non videtur excitatio officij: ſed potiùs electio ſuæ induſtriæ, quam nemo poteſt cõmittere alteri. pro quo fuerunt allegatæ duæ leges bene facientes. C. de epiſcop. & cler. l. nulli. & C de cadu. tol. l. vnic. §. ne autem. Præterea ſi dictus examinator poſſet committere vices ſuas alteri, fortè committeret vni aſino & illiterato, qui nihil ſciret, quod foret abſurdum: & ideò fit antequàm prædicta commiſsio recipiatur in cancellariam per teſtes informatio de ſufficiẽtia cõmiſſarij, & quòd ſit in iure peritus, niſi fuerit Epiſcopus vel ſuus officialis, qui reputantur iure periti, licet ſæpiſsimè reperiatur contrarium. Et hinc eſt etiam argumentum quòd prædicti commiſſarij eligitur induſtria, & non alterius: quod reuera denotant prædicta verba in litera poſita, quæ intellexerunt alij Domini tenentes contrarium ad duos effectus. Primus, quòd à facto huiuſmodi commiſſarij malè facit, non poteſt appellari. Secundus quòd oneratur ſua conſcientia: ita in ſubdelegando peritæ perſonæ, ſicut in examinando. & per hoc reſponderunt ad abſurditatem, dicentes etiam huiuſmodi examinationem poſſe fieri in abſentia examinandi, & informationem ſuper ſufficientia ipſius fieri, & recipi teſtes: prout frequentee fit in Cancellarijs: allegatur pro hoc clementin. Romani. de iureiurand. quæ reuera nihil facit: quia ibi facta fuit examinatio imperratoris abſent. s. de vita, moribus, fide & legalitate: ſed nõ de ſcientia nec literatura, quæ exigit præſentiam hominis: nec aliàs poſſet exaudiri, nec ſciri verùm eſſet aliqualis ſcientię arg. not. in dicto capituln ſi fortè. Præterea prædicti Domini declinantes in opinionem contrariam, reputabant text. pro eorum opinione in cap tul. is cui. j. reſponſ. de offic. delegat. libro ſexto. cum ibi not. per Ioann. monach. Cuius dictum, intelligo in forma pauperum, hodie approbatur per dictam clementinam, iudices. prout etiam ibi notatur per Ioannẽ Andream in qua forma non committitur examen [b] ſcientiæ, ſed morum: nec oneratur ſuper hoc inquiſitoris conſciẽtia, ſicut in caſu noſtro. ergo dictum Ioan. Monach. non obſt. nec etiam textus dicti capitul. is cui. in principi. Sed intelligatur de prouiſione facienda certæ perſonæ expreſsè iam examinatæ, & de cuius idoneitate conſtabat. qui intellectus poſſet ſuſtineri, & probari per ſecundum reſponſum eiuſdem capituli. Caſus verò noſter eſt de perſona examinanda in ſcientia: ergo. Si verò intelligatur prę dictum capitul. is cui. de examinatione & prouiſione facienda de certa perſona tunc ib. videtur caſus pro opinione dictorum Dominorum, licet adhuc poſſet ſuſtineri contrarium propter onerationem conſcientiæ expreſſam in forma, per quæ videtur eius electa induſtria: vt ſuperiùs eſt deductum, & hunc intellectum videtur etiam approbare Paul. & Genze. in dicta clementi. iudices. cuius dictum Paul. in fine magnæ gloſſ. videtur multum facere in contrarium: vbi dicit,
5 quòd † executori cui committitur certæ perſonæ prouiſio, videntur omnia præambula eſſe commiſſa, per quæ peruenitur ad illa, per l. oratio. ff. de ſponſa. & ſine quibus illa expediri non poſſunt, per iura vulgaria: vt in capitu. præterea, & capitul. ex literis. de offic. delega. Tum etiam quia acceſſorium debet ſequi naturam ſui principalis: vt in regula iuris, acceſſorium. de regul. iur. libro ſexto. Sed prouiſio cenſetur principale delegabile: quia debet fieri cum cauſæ cognitione, vt ibi deducit & allegat Paulus: ergo & examinatio perſonæ quæ videtur acceſſoria ad dictam prouiſionem, & ſine qua dicta prouiſio expediri non poteſt. ergo. quę minor poſſet declarari: cùm prædictæ perſonę examinatio non ſit acceſſoria, ſed principalis in caſu noſtro: ſine qua executor non poſſet procedere ad aliquam prouiſionem faciendam, quòd ſi faceret, non valeret, propter tranſgreſsionem mandati, quod exacta diligentia eſt obſeruandum: vt in iuribus vulgaribus. Præterea vbi principale & & acceſſorium nõ ſunt eiuſdem, ſed diuerſæ naturæ, ſiue formæ, non procedit regula. At ſic eſt in propoſito: ergo. Maior tamen pars Dominorum de Rota concluſerunt poſſe fieri ſubdelegationem in caſu prædicto: ſicut in caſu prædictæ clementi. propter paritatem rationis, & per dictum capitulum, is cui. primo reſponſo. libro ſexto. Tum etiam, quia propter generalem & communem conſuetudinem, ad obſeruantiam omnium executorum in prædicta forma datorum, quæ pro lege ſeruanda eſt, de conſuetud. capitul. cùm conſuetudinis. de ætate & qualitat. capitul. generalem. in clementi. Mihi tamen & tribus alijs Auditoribus, ac omnibus abbreuiatoribus de Cancellaria, nec non multis Doctoribus extra Rotam, quos ſuper hoc prædicto dubio conſului, dixerunt de rigore iuris contrariũ, & credo quòd bene.

ADDITIONES.

a Clauſula. Adde quòd clauſula generalis in fine poſita, poteſt ad omnia præcedentia referri. de quo vide per Bald. in l. pactum. in xv. quæſtio. C. de collationib.

b Examen. Contrarium videtur in decif. 3. 5̄. de offic. delega.

EPITOME.

Si Epiſcopus in gratijs in forma pauperum tantùm vt moris eſt, executor deputatus ſuo officiali committat poteſtatem purificandi omnes gratias, in quibus eſt, vel erit datus executor, virtute talis commiſsionis poterit dictus officialis purificare ſolùm gratias tempore commiſsionis factas, & non poſtea faciendas.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus executor non committit ſuo officiali purificationem gratiarū commiſſionis ſua tēpore non factarū.*

DECISIO XIX. aliàs 457.

FActū circa quod multæ difficultates Palatij verſantur, eſſe poteſt in tribus dubijs.
1 Primum eſt, Si † Epiſcopus, qui communiter deputatur in forma pauperum executor, committat in genere officiali ſuo poteſtatem purificandi omnes gratias, in quibus eſt vel erit executor deputatus, vtrùm virtute iſtius commiſſionis ſibi factę per Epiſcopum officialis poſſit purificare gratias nondum factas tempore cōmiſſionis ſibi factæ per ipſum Epiſcopum, licèt poſteà hant, Epiſcopus deputetur executor in eis? Et iſtud dubium ſolùm procedit in gratijs in forma pauperum factis. Secundum dubium eſt, Si non poteſt purificare iſte officialis gratias nondum factas tempore commiſſionis ſuæ, vel aliàs proceſſus neceſſarios pro ipſarum gratiarū executione facere, Vtrùm ſaltem purificare poſſit gratias priùs factas, ſuper quibus nondū erāt literæ confectæ, nec executores ſuper eis in Cancellaria nominati per ipſum Vicecancellarium deputati? Et iſtud dubium procedit tam in principali executore, quā in eius cōmiſſario generali quò ad omnes gratias: & ſpecialiter quò ad certas, & tam in executore gratiæ ſpecialis, quàm in forma pauperum. Tertium dubium, Si non poteſt executor, vel eius cōmiſſarius facere proceſſus ſuper gratijs etiam iam factis, ſuper quibus nondum confectæ ſunt literę, nec executores per dominū Vicecācellariū deputati, Vtrū ſaltē poſſit ſuper eis, in quibus iā literę cōfectæ ſunt, ſed nō ſunt per ipſum executorē receptæ? Circa primum dubium, licèt aliqui hactenus voluerunt ſuſtinere, quòd officialis Epiſcopi commiſſarius per ipſum generaliter deputatus ad purificandum gratias pauperum: poteſt tamen vigore huius commiſſionis purificare gratias poſteà etiam factas: ex eo quia cùm ipſi Epiſcopi ſoli de conſuetudine Romanæ Curiæ deputentur in talibus gratijs executores: hæc poteſtas verò cùm ſit virtute conſuetudinis iuncta ordinariæ poteſtati, videtur ſapere naturam eius cui iungitur. pro hac parte optimè faciunt not. per Ioan. Mo. in c. ſi confirmationem. de elect. libr. vj. Io. And. ibi in nouel. videtur innuere contrarium, qui meo iudicio loquitur in ordinario, qui poteſt committere aliqua negotia futura expedienda iure proprio: ſecus ſi alieno: vt in caſu noſtro. De plano cōtrarium eſt tenendū.
a Nam tales ᵃ executores, vt executores delegati ſunt. & delegata iuriſdictione in faciendis proceſſibus vtuntur non ordinaria. de offi. deleg. cap. cū plures. & c. ſi ſuper. & c. is cui. li. vj. & c. iudices. in Clem. eo. tit. Ergo antequàm ſint dati, nullā habent penitus poteſtatem: & per conſequens nō poteſt alteri committere. j. q. vij. Dyabertum. & de iure pat. cap. quòd autem. & ita tenet expreſsè Ioan. Monac. de offi. ord. c. Rom. libr. vj. Et idē ſimiliter in quocunque delegato generaliter loquens in Spec. tit. de legat. §. excipi poteſt. verſi. quid ſi committens. & idem Pau. de hæred. cap. ſi. in glo: inquiſitoribus. .. de. Pro hac parte faciunt optime notata per do. Io. monach. in cap. ſi confirmationem. de elect. o. lib. vj. licet Ioan. And. in nouel. velit innuere contrarium, qui iudicio meo loquitur in ordinario committente aliqua negotia futura expedienda in re propria: ſecus ſi in aliena: vt in caſu noſtro, ergo &c. Ratio in contrarium allegata nullo modo eſt vera: nec ſemper Epiſcopi dantur executores in forma pauperum: & ſi non darentur, non reciperent poteſtatem ſuam ab illa conſuetudine, cùm ſit vſus nùllum ius, nullamque poteſtatem penitùs tribuens: ſed ex ſola voluntate ſuperioris dependens, cuius intentionis eſt formam ſeruare, & eam in nullo excedere poteſt. de præbend. cap. ſi. & cap. cui de non. eod. tit. lib. vj. de reſcrip. cap. eum dilecta. & de reſtit. ſpo. c. p ſanis. & hoc apparet ex forma literarū apoſtolicarū, in quibus dicitur, Tibi per apoſtolica ſcripta mādamus &c. Antequā igitur mandatum ſcribatur, nullam habet iuriſdictionem. facit l. j. C. de mand. Princi. ſed eā recipit ex Principis cōmiſſione pręſentata iudici.

ADDITIO.

a Nam tales. Nota quòd executores gratiarum apoſtolicarum ſunt delegati & non ordinarij: poteſt tamen executor apoſtolicus delegare nudum miniſterium notarijs & clericis habetur in deci. xxix. incip. In forma. ſuprà, de reſcript.

EPITOME.

Impetrans non poteſt vti gratia, niſi poſtquàm literæ fuerint confectæ. h. d. verſi. iſte. Vel ſic: Literæ ſunt loco tituli, qui perficiunt & informant gratiam per clauſulas neceſſarias.

SVMMARIA.

1 *Executor dicitur ex conceſſione Papæ vel Vicecancellarij iuriſdictionem, & eius exercitium nanciſci, non partium nominatione.*
2 *Executoris datio dicitur pars gratiæ.*
3 *Partes an in datione executorum aliquid operentur.*
4 *Inferior non poteſt ligare ſuperiorem.*
5 *Gratia ante confectionem literarum eſt quædam res informis & imperfecta: perficitur autem literarum confectione debito modo ordinata.*

DECISIO XX. aliàs 458.

a CIrca ſecundum dubiumᵃ multæ ſunt opi-
1 niones † quod poſtquàm per Papam ſupplicatio eſt ſignata, ſtatim poteſt ſibi executorem eligere: & eo ipſo executor ſic electus etiam literis nondum confectis, imò in Cancellaria nondum nominatus, vel datus poteſt liberè procedere ad gratiæ executionem. Et iſti ſe fundant in hoc. Dicunt enim quòd Papa ſignando ſupplicationem partis, ſimul facit gratiam, & ſuper ea dat parti executores: licèt non nominatos & certos. Ioan. And. in glo. ſua ordinaria hanc partē in d. cap. tibi qui. ſuper verbo, certo. facit de priuilegijs cap. j. §. & idipſum. lib. vj.

l.ibr.vj.& quod ibi not.glo.Cùm ergo executor
ex ſignatura Principis firmetur:ideò fundamen-
taliter poteſtatem ſuam habet,cum eius exerci-
tio à tempore datę ſignatæ ſupplicationis,de re-
ſcrip.c.cam te.&c.ſi eo tempore.eo.tit.li.vj.cum
multis ſim. Et hoc vt videtur iſtis incõuincibili
ter probant literæ,quæ poſteà ſuper gratijs cõ-
ficiuntur,& in eis diſpoſita & contenta: ſicut eſt
datio executorum. Et vt videtur eis,ſic probant
efficaciter,quòd iſta probatio per aliquam pro-
bationem contrariã perimi non poteſt.de prob.
c.literis.in cle.cum ibi not.in gl.v.per Pau.Et iſti
pro ſe allegant textũ pro determinatione, de re-
ſcrip.c.paſtoralis.§.fina.æquiparantes dationem
executorum incertorum commiſsioni ſuper re-
bus incertis,& contra incertas perſonas: & de-
clinationem ſeu ſpecificationem rerum,& perſo
narum incertarum declarationi,ſeu ſpecificatio-
ni incertorum executorum. Iſti etiam pro ſe al-
2 legant gloſ.Doct.dicentium,quòd pars † gratiæ
eſt executorum datio.de offi.deleg.c.ſi ſuper gra
tia.libr.vj.quæ poteſt fieri ſine literis,& ſemper
literas præuenit.videtur tex.de ſepul. dudum.in
fi.in clem.& not.per Innoc.de reſcri.ca.conſtitu-
tus.& per Archi.in prooemio vj. libri. Sed con-
traria opinio videtur eſſe clara de mente iuriũ.
& pro ea declaranda eſt ſciendum,quòd partes in
1 datione † executorum nihil operantur.Nam Pa
pa ad cuius, vel ſui Cancellarij officium pertinet
dare executores certos,& nominatos dat: & nul
lo modo dant partes,ſed ille à cuius poteſtate ip-
ſorum executorum poteſtas,& officium depen-
det.& ex hoc ſequitur , quòd partes in nomina-
tione , vel electione nil omninò operantur quò
ad dandum executoribus poteſtatem vel vſum,
ſeu exercitium poteſtatis.hoc ſatis clarè probat
text de reſcri.c.ubi qui.libr.vj. per quam decre.
Ioan. And.in ſua glo.ord.ibi ſuper verb.certo.te
net iſtam partẽ.facit de priuil.ca.j.§.& in ipſum.
lib.vj.& quod ibi not.Non ergo certus & nomi
natus executor recipit poteſtatem, vel vſum,vel
exercitium poteſtatis à nominatione vel electio-
ne partis:ſed ex conceſsione Principis,quam fa-
cit per ſe,vel ſuum miniſtrum ad hoc officiũ de-
putatum.de cri.fal.c.quàm graui.ſimili modo fa
cit de conceſſ.præbend.c.j.§.ex parte.ver.qui ta
menalli.li.vj.& de præbend.c.j.in cle.ibi, quam-
quam.pro qua parte etiam facit, quia iudex dele
gatus huiuſmodi eſt executor.de offi.deleg.c.iu-
dices.in cle.Si incertus ſit datus,non habebit po
teſtatem etiam ſi ex electioue partis reducatur ad
certitudinem,niſi primò ad ſpeciem ſit deſcen-
ſum ex Principis ſpecificatione.videtur caſus ſe
cundum verum intellectum decre.de reſcript. ad
hæc ſumus. per quam ſolùm ſi non eſſent aliæ,
hæc pars tenenda eſt:aliàs ſequeretur quòd exe-
cutorem electum per partem dominus Vicecan
cellarius inuitus dare teneretur,quod eſt abſur-
4 dum; Cùm inferior † non poſsit legem imponere
ſuo ſuperiori.xxj.di.can.inferior.de maior.& o-
bed.c.cùm inferior.& de elec.ne Romani.in cle.
& ſi reſpiciantur textus titulorum de reſcrip. de
præbẽ.& de conceſſ.præb.& alij de proceſsibus,
& alijs geſtis executorum loquentes,dare innu-
unt literas poteſtatis eorum per priùs eſſe factas,

vt apparere poteſt cuilibet intuenti , & magis
declarabitur in ſequenti dubio , facit etiam pro
hac parte.c.eum aliquibus.de reſcrip.lib.vj.vbi
ex earum ſcilicet literarum viribus poteſtatem
recipiunt,allegationibus in oppoſitum non ob-
ſtan.Nõ obſt.quod primò alleg. ſcilicet, quòd
executores,qui cũ gratia ſimul dantur,recipiunt
poteſtatem ſuã fundamẽtaliter ex ſignatura ſup
5 plicationis: fateor , ſed quia † gratia facta per
Principem ante confectas literas eſt quædã res
informis , ſiue imperfecta , quæ poſteà in con-
fectione literarũ formaliter ponitur, & ad ſuum
eſſe perfectũ per adiectionem clauſularum neceſ
ſariarum,& dationẽ certorum executorũ redu-
citur: & ideò executores in ea deputati antè nõ
videntur poſſe exequi , quàm ipſa ſit ad ſuum
eſſe perfectum reducta, & in forma debita reda-
cta,& primi executores per illũ qui potuit , ſunt
ſpecificati & nominati.Inde dicũt Doct.quòd in
beneficialibus literæ habentur loco tituli: vt no.
Cõpoſt.de reſcri.c.cõſtitutus.ad fi. & Io. An. de
hoc no.de litis conte.c.vnic.lib. vj. Igitur ante-
quã ſunt confectæ literæ,non videtur pars habe
re titulũ cauſatum in ſuo eſſe perfecto, per illud
quod pręmiſi , & per conſequens nec executor
vſum ſuæ poteſtatis, cùm acceſſoriũ non pręce-
dat ſuũ principale:ſed ipſum ſequatur.de re.iur.
cap.acceſſoriũ.li.vj.Ad c.literis.de proba.in cle.
reſpõdetur quòd iſtę probationes executorum,
qui proceſſus fecerunt ſolũ, & duntaxat nomina
ti,& in ſpecie in Cancellaria dati, & cõceſsi fue-
runt poſt factos proceſſus,eſt probatio partẽ re-
leuãs,& in nullo perunens diſpoſitionẽ probatã
per literas,iſta ſunt compatibilia.Iſti iudices fue
runt à tempore datæ literarum cõceſsi: quia ſub
generalitate ſupplicationis comprehenſi , ſi-
cut probãt literæ, vnà cum ipſa ſupplicatione,
ex qua extrahuntur, & de longo tempore pòſt
fuerũt nominati & ſpecificati in confectione ip
ſarũ literarũ ſicut habet partis probatio , quæ
per conſequens infert,quòd eo tempore , quod
fluxit mediũ inter datam ſupplicationis , in qua
non ſpecificabantur, & ſpecificationẽ , ſeu con-
ceſsionẽ, & denominationem in cancellaria fa-
ctam:nihil facere penitus potuerunt.per ſuperi-
ùs allegata. cap. paſtoralis. §.fi.nõ obſt. quia ſpe
cificatio iudicum non pertinet ad partem , ſed
bene pertinet ad partem ſpecificare res , ſuper
quibus,& perſonas contra quas agere vult.Nec
alia allegata obſtant:quia licèt datio executorũ
in genere præcedat literas deſcenſus : tamen de
genere ad ſpeciem, & nominatio iudicum quæ
debet præcedere quemcunque actum per ipſum
generandum , cùm actus ſint indiuiduorum &
non generum:ſic in confectione literarum qua-
rum formam habet ſequi neceſſariò. Antequàm
ergo illa,ſcilicet forma daretur, & imprima-
tur , & per ipſum videatur : quomodò illam
exequi & ſeruare poterit : imò erraret, qui hoc
diceret.

ADDITIO.

a Circa ſecundum dubium.§.eſt deciſionis imme-
diatè præcedentis , cuius ſecũdum dubiũ tractat.

EPITOME.

Quoad tranſlationem iuriſdictionis in iudicem non requiritur præſentatio literarum, ſeu ſcientia iudicis, vel executoris, quia ex ſola Principis voluntate in ipſum iuriſdictio transfunditur etiam inuitum, & ignorantem: quò ad iuriſdictionis verò exercitium acquirendum, neceſſaria eſt præſentatio literarum. h.d. iſte ver.

SVMMARIA.

1 *Executor ignorans & inuitus à Principe dari poteſt: & à die dationis iuriſdictio in eum transfunditur quò ad habitum.*
2 *Exercitium dicitur inhærere poteſtati, & cum ipſa cõcurrere.*
3 *Iuriſdictio executionis ante literarum præſentationem vel acceptationem an tranſeat in deputatum.*
4 *Iuriſdictio delegata non acquiritur ignoranti, vel cõtradicenti: ſed ſcienti & conſentienti.*
5 *Executor an poſsit exequi mandatum literis mandatis non habitis, nec receptis.*
6 *Impetrans primum reſcriptum nondum præſentatũ: non poteſt de ipſo excipere contra ſecundũ præſentatũ.*
7 *Executor conſtitutus non poteſt procedere ſine literis ſuæ deputationis.*
8 *Tempora in reſcriptis diuerſimodè ſunt conſideranda.*

DECISIO XXI. aliàs 459.

a Circa tertium a dubium, vbi iacet lepus, ma-
gis inſtãdum eſt. In quo multi tenent in du
bio, quòd executor quicunque ante rece-
ptionem literarum habet poteſtatem plenariã
exequẽdi, ac ipſius poteſtatis exercitium. Et mo-
1 uentur ex hoc, quia † Princeps cùm dat execu-
torem certum nominatum, ſtatim transfert in eũ
iuriſdictionem, & poteſtatem exequendi, ac ip-
ſius iuriſdictionis & poteſtatis exercitium; cùm
in iſtis tempus datæ ſit conſiderandum, vt in iu-
rib. ſuprà in alijs dubijs allegatis. Et maximè pro
cedit hoc in executore Principis, qui ipſos inui-
tos, & ignorantes dare poteſt. vt ix. q. iij. can. per
principalem. & ibi no. maximè in gl. fi. Sicut po
teſt ab inuito, & ignorante iuriſdictionem reuo
care. ff. de iudi. l. iudicium. & de conceſ. præbẽ. c.
quia cunctis. §. ex parte. li. vj. Et ſi dicatur per ali
quos, ꝙ huiuſmodi poteſtatis non habet exerci-
tiũ: nõ videtur iſtud valere: quia cũ cõſtet, quòd
habet poteſtatẽ reipſa, & nõ conſtet aliquo iure
2 determinatum, dicendum † eſt ipſum exercitium
inhærere poteſtati, & concurrere cum ipſa: vt ſa
pis clarè probant alle. decre. quia cunctis. & c. ti.
& li. c. ſi ſoli. & c. cum ei quem. e. ti. in cle. Alij &
3 maior pars tenent oppoſitũ dicentes, quòd † nul
lus executor habet poteſtatẽ quoquomodo pro
cedendi ad executionem gratiæ, in qua deputa-
tus eſt executor, antequàm receperit literas ſuæ
poteſtatis, ſaltem quò ad deducendum eorum po
teſtatem ad actum per ſuas literas certam formã
continentes, ad cuius formæ obſeruantiam ipſe
executor adſtringitur mero iure. de reſcrip. capi.
cùm dilecta. de reſti. ſpo. c. piſanis. & de præb. cui
de non. li. vj. Ergo ſimul cum literis per quas mã-
datur, ſeu datur poteſtas, ipſam poteſtatẽ & eius
exercitium recipiunt ipſi executores. per l. qui
abſenti. ff. de acquir. poſſe. facit ad hoc quod no.
iiij. q. v. quiſquis. ibi, poſtquàm ipſum literas re-
cepiſſe conſtiterit. ſic in fi. glo. de cler. excom.
mini. cap. apoſtolicæ. in glo. magn. & ij. q. v.
c. v. & maximè poſtquàm Princeps arctat exe-
cutorem ad formæ obſeruãtiam in literis ipſius
contẽtæ: de qua executor non poteſt habere ple-
nam notitiam aliàs, quàm per ipſarum literarũ
inſpectionem: vt probatur de reſcrip. cap. ſi quã-
do. & c. cũ adeo. de fid. inſtrumen. ca. contingit.
& clariùs de priuileg. cap. porrò. de mente ipſi-
us cõiecturari videtur, quòd ea poteſtate tũc de-
mum vtatur, cũ recipit literas, per quas de inten
tione ipſius valet pleniùs informari: cũ verbis
ſtandum ſit, etiam ſi verba hoc non haberent.
de reſcript. cap. cauſam quæ. de verb. ſigni. cap.
intelligentia. j. q. j. cap. Marcion. xxiij. di. c. rela-
tum. & in cle. Romani. de iureiurã. in cle. Pro hac
4 parte facit: Nam † quicquid b ſit de iure ciuili,
b canoniſtæ vt plurimum tenẽt, quòd iuriſdictio,
ſeu poteſtas delegata non acquiritur, niſi ſcien-
ti, & cõſentienti: vt videtur tex. xxiij. q. vj. can.
ſæpè. & ibi notat Archid. de offi. deleg. c. iudex.
li vj. Et facit ad hoc, quia ſub clauſula impoten-
tiæ includitur volũtas: vt eſt expreſſum. de offi.
deleg. cap. prudentiã. §. adijcimus. & ſi non vult,
non transfertur in eum iuriſdictio: & per conſe
quẽs non poſsit, cùm iudex non ſit. de reſcript.
cap. ſciſcitatus. Nec ſecundũ iſtã opinionem ob-
ſtat quod opponitur huic rationi, videlicet
quòd officiũ iudicandi eſt munus neceſsitatis. ff.
de muner. & hon. l. munerũ. §. iudicãdi. Hoc fate
or non quidẽ in neceſsitate quòd mero iure in-
uito, vel ignoranti quæratur: ſed quia ad hoc mu
nus ſubeundũ quis cõpelli inuitus poteſt. de offi.
delega. c. paſtoralis. §. reſponſo. & iſtius opinio-
nis videtur eſſe clarè In. de conceſ. præbẽ. c. quia
cunctis. §. ex parte. li. vj. & Ioã. And. & alij mo-
derni poſt ipſum, ſicut de beneficio eſt expreſ-
ſum de præbẽ. c. ſi tibi abſenti. li. vj. & facit eod.
li. de reſcript. c. gratia. Conſentire autẽ nõ poteſt,
vt poteſtatẽ executoris acquirat: & eius exerci-
tium, qui ipſam poteſtatẽ ignorat, & eius formã.
de præbend. c. ſi de beneficio, quæ decretalis cum
ibi notatis bene facit ad hãc partẽ. & videtur ex
preſſum in l. ſi per errorẽ. ff. de iuriſ. om. iud. & in
his quæ nõ. de offi. deleg. c. P. & G. quod dicendũ
5 maiori parti cõſilij viſum fuit, quòd † executor
quicunque non poteſt exequi illud, quod ſibi
ad exequendum mandatur, niſi primò receperit
literas ſuæ poteſtatis, per vltimò allegata. Et li-
cèt aliqui magiſtri voluerunt facere diſtinctio-
nem inter executorem, qui ſine aliqua cogni-
tione poteſt procedere ad executiones eorum,
quæ ſibi iniunguntur, & illum qui habet præ-
mittere cauſæ cognitionem per vacationem par
tis, vel ex officio: ſatis videtur de mente iuri-
um & Doctorum authenticorum iuris canoni-
ci, & ciuilis: quia ſic tenet Gulielmus de Cu-
neo in leg. obſeruare. ff. de offi. procon. videlicet
quòd nullus executor poſsit procedere ad execu
tionem non receptis priùs literis ſuæ poteſtatis,
Et quicquid hactenus obſeruatum fuerit, ita mi-
hi videtur declarari debere: & ita declarauerunt
Domini de mandato domini Gregorij Pa-
pæ xj. Et procedendo per modum rationum
ſiue

ſiue ioductionum cauſa breuitatis: tameo videtur, quòd hanc partem ſatis clarè probent iura infrà ſcripta. & primò probat hæc decr. mandatum. de reſcri. & decr. ſequens, & decret. per literas. de præbend. in cle. quæ eodem modo faciũt. Nam ille cuius ſupponit pro termino inquãtum ſit de prætetito, denotat actum perfectum: hoc eſt, quòd accepiſſet reſcriptum is, ad quem dirigebatur, ſcilicet hæc executio: aliàs noo eſſet directũ: ſed ſi eſſet in dirigendo, & vtatur iſtis verbis ſiue terminis. Ioan. mo. in cle. ſtatutum. de reſcri. ſuper verb. eaooniſtis. io quæſt. Item quæro. & verſi. & notandum. ibi enim ponit intellectum cap. ſuper eo. de appellatiooi. quæ decre. eſt clauis in hac materia. & ca. quoniam abbas. & d. capitu. ſi tibi abſenti. lib. vj. vide etiam pro materia ſuper rub. de reſcrip. ibi. Et dic præſentationem cum effectu &c. & ibi: ſi vtrumque &c. efficaciùs facit c. abbatem, eod. titu. ibi: qui mandatum apoſtolicum iam ſuſcepit, quaſi extuoc poſſit procedere ad prouiſionem non antè. Ad idem efficaciter facit de app. capi. ſuper eo. vbi tenentes hanc partem reputant textum. Nec procedit ſolutio opinantium aliter, & dicentium, quòd illa decret. probet bene, quòd vbi præfigitur tempus iudici, infra quod cauſam debeat finire: tempus incipit currere à receptione literarum, quòd ante non ſit negligens, ſi non procedit. Sed non probat, quòd ſi ante velit procedere, non poſſit. Poſſet dici quòd hæc ſolutio noo procedit, ideò quia poſito quòd iudex delegatus datus cum certi temporis adiectione ante receptionem literarum proceſsit multum in cauſa, an valeat proceſſus: aut ſi oon valet, habeo propoſitum. Si valet: ergo in poteſtate iudicis, taliter dati erit Principis intentionem fruſtate, procedendo multum in cauſa, tanquam literas recipiat: vt ſcilicet illud tempus præcedens receptionem, habebat de lucro quod non eſt dicendum. Sit ergo vis illius literæ, quòd tempus incipit currere à receptione literarum, quòd ante iudex datus non poteſt procedere. per capitul. diuerſitatem. de conceſsio. præbend. cum ſuis
e ſimilibus. Item ſi alia opinio eſſet vera: ergo non video quorſum iſte textus non determinaſſet tempus debere currere illo caſu poſtquàm iudex incepiſſet procedere, ſi hoc poſſet ante receptionem literarum. Similiter facit dict. capitul. vt debitus. cum ſuo vero intellectu: ibi enim patet,
6 quòd † impetrans primum reſcriptum quod nondum eſt præſentatum, non poteſt excipere de ipſo contra ſecundum, quod eſt præſentatum, donec ipſum primum præſentet, quia virtute primi iudex per ipſum datus procedere non poteſt: nec pars contra quam eſt impetratum manet impedita: ſemper enim habeat iudicem coram quo poſsit ſuam proſequi iuſtitiam; ideò ante receptionem primi de ipſo ac eius prioritate excipi non poteſt contra ſecundum, vt non videatur iudex per ipſum datus effectualiter iudex, vt per ipſum poſsit procedere. de pœnis. diſtinct. ij. capitul. habuerunt verba. & de cleri. nõ reſiden. capitul. relatum. cum ſimilib. ad idem facit de præbend. capitu. cùm teneamur. in princip. ibi, ſi mandatum noſtrum pro alicuius prouiſione receperis. de reſcript. cap. ſuſceptum. in prin. lib. vj. & eo. ti. & lib. c. ſi pro te. & efficacius facit eo. titu. c. duobus. §. ſi verò. vbi patet, quòd quãdo duo, quorum gratiæ eodẽ tempore per omnia ſunt pares, ſeu æquales, concurrunt in data: ille præfertur qui primò præſentat ſuas literas executori habenti poteſtatem prouidendi. Et ita fuit determinatum me præſente in Rota. Indubi
7 tatum eſt autem quòd † executor nondum præſentatis ſibi literis non poſſet facere proceſſus. per ea quæ ibi not. per Ioan. Andr. in nouel. in glo. mag. verſi. hoc adde. Ad idẽ eo. lib. de præb. c. ij. ij. reſp. & c. ſi pro clericis in prin. & c. ſi clericus. ibi, eodẽ modo. de offi. deleg. cap. quoniam abbas. de reſtitut. ſpoliato. cap. audita. Præterea ſatis efficaciter facit, qui bene literæ ordinem reſpicit. eod. libr. de conceſsio. præbend. cap. quia cunctis. vbi alleg. tex. quòd ad hoc, vt per poteſtatem datam executori de prouidendo auferatur ordinario prouidendi poteſtas, eſt præmittẽda literarum receptio, & executoris voluntas, & notificatio eius facta capitulo. & infertur, quòd ad hoc eſt neceſſe, quòd executor notificet &c. quòd fit in proceſsibus qui fiunt per executores & quemlibet doceat de practica. Et ſi contrarium diceretur, omni die executores mentirentur in proceſsibus, in quibus ſemper ponitur clauſula: Noueritis nos literas apoſtolicas cum ea qua decuit reuerentia, recepiſſe. Et breuiter quãtum mihi apparet, omnes text. de hac materia loquentes, hanc partem fortificant, & nullum tex. reperi, qui efficaciter oppoſitum innueret. Hoc etiam tenent omnes no. canoniſtæ. Patet hoc etiam eſſe de mente Ioan. xcvij. diſtinctione, capitul. nobiliſsimus. & facit quod ipſe idem notat, iiij. quæſtio. vltim. capit. quiſquis. xxiij. quæſt. vlti. capit. ſæpè. in gloſſ. ergo idem videtur eſſe clarè de mente Innocen. Nam licèt in capi. ex conqueſtione. de reſtitutio. ſpoliator. opiniones recitat non eligendo: tamen in capitul. cùm olim. de priuilegijs. ad finem. clarè innuit iſtam partem Ioann. quærens: Vtrum dele-
e gatio poſsit probari [e] per teſtes, vel aliàs, quàm per literas, ſeu reſcriptum poſsit delegatus probare ſuæ delegationis poteſtatem? Et dic quòd non. & hoc antequàm fuerit præſentatum reſcriptum, & per ipſum receptum. per capitul. ſancimus. xxv. quæſtion. ij. ſed ſi poſt receptionem perdatur: poteſt probari per teſtes. alleg. communia iura. Quare hoc eſſet, niſi quod iudex delegatus ante receptionem literarum ſuæ poteſtatis, non poteſt vti iuriſdictione ſibi demandata: & per conſequens non poteſt recipere probationem, quòd iudex eſt, quia iam exercet iuriſdictionem: quod eſt impoſsibile. Ad idem bene facit, quòd idem ipſe notat de conceſsio. præbend. capitul. quia cunctis. §. ex parte. vbi tenet, quòd conſenſus Principis committentis, & executoris dati debent concurrere, antequàm quæratur poteſtas: quod non videtur eſſe poſſe antequàm literas recipiat ſuæ poteſtatis: cùm ante conſenſum debeat eſſe certus de ſua poteſtate, quod non eſt antequàm recipiat literas ſuæ poteſtatis. per præal. capitul. ſi de beneficio. cum ibi not. per Archidia.

de præbend.lib.vj. Item eandem opinionem claré tenet Hoſti. Sed contrarium videtur innuere Inno.& contrarium tenet ibi Ioan.de Lig. dominus meus tunc, vt credo, Cardinalis belliſortis. Poſtcà Papa Greg.xj. dicens, præſertim in gratioſis, omnes tenere hanc partem contrariam, quam credo veriorem: & ibi vide quæ ſcripſi poſt eum pro ſolutione ad c. ſuper eo.& ad cap. vt debitus.de appel.in præal.c.ex conqueſtione, & Ioan.An.ipſum excitat non reprobando.eundem tenet claré Guliel.in Spec.de compet.iudic. adit.§ pe.ante fi.quem Ioan.Andr. nedum non reprobat:imò allegat concord. eiuſdem opinionis.Pro eo etiam benefacit quod ipſe Ioan. And. not.de præb.cap.ſi cui.in ij.reſp.in nouel.lib. vj. vbi innuit, quòd nedum ante præſentationem literarum, imò poſt & antequàm ſit proceſſum ad aliquid ex actibus requiſitis ad perpetuandã iuriſdictionem, res in literis in forma pauperũ cenſetur integra, vt expiret per obitum concedentis: quod non poſſet eſſe, ſi ante præſentationem literarum executor poſſet proceſſum facere, cùm hoc ad perpetuationem ſufficeret. Sed clariſsimè tenet hanc opinionem ipſe Ioan.And. de offi.deleg.capit.quoniam abbas.ſuper j.gloſſ. eandem opi. tenet Archi.de procur.ca.is qui.lib. vj.& in cap.ſi pro pluribus. ſuper ver. non erit. de præb.libr.vj. Pro hac opinione facit optimè tex.cum ſua gl.in cle.j.de procur. ſuper ver. receptis.vbi gloſſ.remittit ad not. de cleri.excommuni.c.pe.cum ſua glo.Concordant Paul.& Guliel.quē.ſ.Guliel.de monte Lau.vide in cle. conſtitutionem.de elect.Collect.etiam clarè loquẽs in executore gratiarum, qui fuit omnium vltimus, & practicus Curiæ Romanæ dicit,quòd de rigore iuris hæc opinio eſt tenenda.alleg. cap.ex conqueſtione.de reſti.ſpoli. & licet non habeam dicta ſua. Item Fred.de Senis in executione diſputauit iſtam quæſtionem, & determinauit pro iſta parte.non reperi hanc diſputationem: ſed in conſilijs ſuis conſi.xxv.ipſam tenet,& Io.de Lig. idem in reportatis ſuis de offi.deleg.c.quoniam. & plenius in præallega.decre. ex conqueſtione. de reſti.ſpo. Vnde non videtur iudicio meo à tã authenticorum virorum opinione, quam nullus gloſſatorum reprobauit, recedendum, maximè quia ratione & iurium mente fulcitur. Nec obſt. quod allegatur in oppoſitum: videlicèt quòd in iſtis reſcriptis etiam beneficialibus conſideretur tempus datæ: & ex ipſius tempore habet executor ſuam poteſtatem.cuius exercitium, cùm non reperiatur iure legatum, videtur debere concurrere cum eadem. Reſpondeo & dico.ꝙ
8 in reſcriptis diuerſa tempora conſiderãda ſunt. Si enim quæratur de ipſorum reſcriptorum efficacia,quò ad hoc, vt poſsint, vel non poſsint impugnari propter aliquod tacitũ, vel expreſſum, fateor ꝙ attenditur tẽpus datæ: vt pro hac parte allegatum eſt. Sed ſi quæratur de ducendo poteſtatem datam per literam in exercitium: vt de ipſius poteſtatis perpetuatione quò ad ipſius iudicis perſonam, attenditur tempus recitationis literarum.per iura alleg. pro hac parte & bene intellecta per Io.Mo.ſuprà in locis per me allegatis.videlicèt ſuper rub.& c.ſtatutum.de reſcrip. & ideò præmiſſa ſic concordo, & miror ꝙ ſcribens non allegauit ad materiam not.in c.eam te. de reſcrip.& in c.dilectus.de præb.le.ij. per Ber. Hoſti.& Pet.de ſancto Gemi.& not.per Inno.in c.cùm in iure.de offic.deleg. quæ allegantur etiá per Archi.in d.c.ſi.de conceſ.præb.ſuper verb. factam.lib.vj.& per eundem pro contraria:ſed potiùs facit pro.de præb.in c.licet. ſuper verb. apud.c.lib.Et optimè per Io.And.in reg. iur. cum qui certus eſt. imò ibi dicit expreſsè abſurdum eſſe tenere contrarium: videlicet, valere proceſſum iudicis vel executoris ſine literis. Ex quibus nedum recipit exercitium iuriſdictionis:ſed etiã omnimodam ſuam poteſtatem: vt in ij.q.eſt deductum.Ita de plano notat Gulie.de mõte Laud. de reſcript.cap.literas.in clementi.

ADDITIONES.

a Circa tertium. §.eſt deciſionis 19.3.cod.in quo tertium dubium d.deciſ.tractatur.

b Namquicquid. Nota iuriſdictionem delegatã non quæri niſi ſcienti & conſentienti. Adde Pet. de Suzar.& Doctor.in l.furioſus.ff.de iudic. vbi etiam per Angel.

c Probari. Adde Panormit.& Felyn. in rubric. de conſtitutio.

De His quæ fiunt à Prælato ſine conſenſu Capituli.

EPITOME.

In communi etiam capitulo regularium non poteſt Abbas maior minuere de iure vnius eccleſiæ ſibi ſubiectæ, niſi ex iuſta cauſa, & poſſeſſore vocato.

DECISIO I. aliàs 347.

SI Abbas maior etiam in conſilio, aliàs capitulo generali erigat, ſeu ordinet vnam ſacriſtam, ſeu cuſtodiã in aliquo prioratu perpetuo, & conuentuali, à ſuo monaſterio dependente, priore non vocato, & ſtatuat huic cuſtodi, ſeu ſacriſtæ de bonis, & redditibus dicti prioratus fore prouidendum ex cauſa etiam iuſtiſsima: huiuſmodi erectio, ſiue ordinatio non valet mero iure. Ratio, quia huiuſmodi erectio, ſiue ordinatio quãtũcunq; iuſtiſsima cauſa ſubſit, debebat fieri ſine præiudicio prioratus.de conſtitut. cap.cùm acceſsiſſent.& cap.cùm omnes.de conſuetu.c.cùm olim.de eccleſi.ædifican.cap.ad audientiam. Nõ enim eſt decooperiendum vnũ altare, & cooperiendum aliud.de præbend.cap. cùm cauſam. tũ etiam quia huiuſmodi ordinatio eſt quædam diſmẽbratio prioratus: & ideò neceſſaria fuit prioris vocatio: quæ licèt, ſi fuiſſet prioratus vnitus alteri dignitati, non fuiſſet neceſſaria: tamen ſi diſmembraretur, & pars alteri dignitati applicetur, rector ſiue defenſor ad hoc eſt vocandus, & aliæ ſolennitates iuris ſunt ſeruandæ: aliàs nõ valet.de rebus eccleſi.non alienand. cap. primo. libro ſexto.& clementi.vnic. eodem titu. & ibi per Ioan.And.& Paul.

De Rebus eccleſiæ non alienandis.

EPITOME.

In diſmembratione aut alienatione rei eccleſiaſticæ requiritur rectoris vocatio, cauſæ & contractus expreſsio & aliæ ſolennitates, de quibus in cap. dudum. de reb. eccleſi. non alie. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Diſmembratio quid ſit, & quæ requirantur ad hoc, vt valeat.*
2 *Vnio rectore non vocato fieri poteſt.*

DECISIO I. aliàs 229.

1 IN diſmembratione alicuius † eccle-
ſiæ, ſeu bonorum eiuſdem facta per
aliquem Legatum de latere, requi-
ritur rectoris vocatio, cauſæ expreſ-
ſio, cauſæ veritas, tractatus & aliæ ſolennitates
iuris. de quibus in capitu. ſine exceptione. xij. q.
ij. & cap. dudum. de reb. eccleſi. non alie. libr. vj.
quia huiuſmodi diſmembratio eſt quædam alie-
natio perpetua rei eccleſiæ, in qua requiruntur
omnia ſupradicta: vt iuribus ſuperiùs allega. Et
2 licèt † vnio vnius eccleſiæ poſsit fieri rectore nó
vocato, tamen diſmembratio, ſiue alienatio par-
tis ipſius ipſo vocato fieri non poterit. prout le-
gitur & notatur per Ioan. And. in clemen. ſi vna.
de reb. eccleſi. non alienand. ſuper verb. defenſor.
& ibi ponit rationem diuerſitatis.

De Locato & conducto.

EPITOME.

Locatio facta per Prælatum cum conſenſu ſui Capituli, aut per inferiorem cum authoritate ſuperioris ex cauſa legitima, & in vtilitatem Eccleſiæ, tranſit ad ſucceſſorem, alias non, quamuis dicatur per ſe & ſucceſſores ſuos: quinimò & tunc morte locatoris extinguitur: nec poſteà validatur, licèt ſucceſſor ſtatutam receperit penſionem.

SVMMARIA.

1 *Prælatus quando ſtare contractui per prædeceſſorem facto teneatur?*
2 *Locatio facta per Prælatum nomine ſuo, & non eccleſiæ, ipſius morte ipſo iure extinguitur.*

DECISIO I. aliàs 332.

SI Prælatus locat ad certum, & mo-
dicum tempus, quod relinquitur ar
bitrio iudicantis: vt legit. & not. in
cle. monaſteriorum. de re. eccle. non
alie. in glo. ſi. bona, ſiue fructus prælaturæ ſuæ,
valet & tenet huiuſmodi locatio etiam ſine au-
thoritate ſuperioris, & ſine conſenſu capituli
ſui, ad vitam ſuam. per capit. fin. ne Præla. vices
ſu. & etiam per nota in cap. poſſeſsiones. xvj. q.
j. per Ioan. Et ſi Prælatus fecit eam nomine ſuo,
non intendens eccleſiam obligare, ſucceſſor eius
non tenetur ſtare contractui, nec huiuſmodi lo-
1 cationem obſeruare. Si verò eccleſiæ nomine, &
vtiliter contraxiſſet ſeruata debita ſolennitate
iuris: tunc ſucceſſor tenetur ſtare contractui: &
huiuſmodi locationem obſeruare. de ſolut. cap.
j. & ibi per Ioan. Andr. in nouel. xij. q. ij. can. hoc
huius placiti. & cap. præcedenti. cap. Alienatio-
nes. vbi de hoc per Ioan. & Archid. qui dicunt,
quòd Prælatus vniuerſalis ſucceſſor eſt: ſecus ve
rò in ſingulari: vt per Ber. Inno. & Hoſtien. in ca.
ſi. ſuperiùs alle. Et poteſt eſſe diuerſitatis ratio,
quia in primo caſu cenſetur perſonalis obliga-
tio, quæ finitur morte. de preca. capit. ij. de dona.
inter vi. & vxo. cap. nuper. ff. de vſufruct. l. ſi vnũ.
Hoſtien. in ſumma tituli, ne Prælati vices ſuas.
ponit aliam rationem: quia cùm beneficia ſint
perſonalia, contractus circa illa habiti, perſonas
concedentium non excedunt. de præb. cap. niſi
de autho. & vſu pal. ad hoc. In ſecundo caſu cen-
ſetur realis, quæ ſemper durat. de inſtit. cap. cùm
veniſſent. de tranſact. cap. veniens. & cap. de ce-
tero. In dubio tamen potiùs præſumitur perſo-
nalis, quàm realis. prout legitur & notatur in
dicto cap. cùm veniſſent. Et præmiſſa procedunt
in Prælato habente adminiſtrationem, locante
bona prælaturæ ſuæ ob vtilitatem eccleſiæ, ſiue
prælaturæ ſuæ, & debita ſolennitate ſeruata: ſe-
cus verò in præbendario, ſiue ſimplici beneficia-
to, qui nunquàm vltra tempus vitæ ſuæ locare
poteſt præbendam ſuam, licèt ſuper illa agat, &
defendat. de præben. ca. ij. de pecu. cleri. cap. fina.
de probat. cap. ex literis. & ibi per Innocen. quia
ipſe non habet tam liberam adminiſtrationem
præbendæ ſuæ ſicut Prælatus. de teſtamen. ca. re
latum. & cap. requiſiſti. ſecundùm Inno. qui hoc
not. in d. cap. ſi. ne prælat. vices ſuas. & arg. in ca.
hoc huius placiti. xij. q. ij. in fine. Sed iuxta præ-
miſſam concluſionem fuit dubitatum de duo-
2 bus: vtrùm locatio † facta per Prælatum nomi-
ne ſuo, & non nomine eccleſiæ, ipſo iure eſſet
extincta per obitum ipſius. Aliqui Domini tene
bant quòd non: quia ſucceſſor, licèt non tene-
retur ſtare cótractui: tamen poſſet, ſi vellet, imò
honeſtum & decens eſſet, ſi tempus locationis
nondum eſſet finitum, & eſſet facta locatio pro
ſe, & ſucceſſoribus ſuis. prout ponebatur in fa-
cto, quòd locationem factam obſeruaret, & ex-
pectaret finem termini, quia Canon dicit, quòd
ſucceſſor debet fauorabiliter proſequi, quos no
uit ſuo præceſſori fideliter paruiſſe: vt xij. q. ij.
can. hoc huius placiti. de reſcript. cap. literis. de
pact. cap. fin. libr. vj. Eccleſia enim in contracti-
bus ſuis nullam debet fraudem adhibere. de do-
natio. cap. per tuas. nec precarium finitur obitu
concedentis: nec ante tempus conſtitutum, & ſi
ſit factum de poſſeſsionibus & rebus eccleſiarũ
reuocatur. de precar. capi. fin. Maior tamen pars
tenuit contrarium: videlicèt quòd contractus
locationis extinctus ſit ipſo iure morte locan-
tis: quia vltra vitam ſuam non potuit ſuum ſuc-
ceſſorem obligare. per iura ſuperiùs in alia con-
cluſione alle. facit etiam cap. fina. de reſcript. lib.
vj. & cap. ſignificauit. de cenſib. Prætereà licèt in
beneficialibus ſit ſucceſsio, tamen non hæredi-
taria: quia non ſuccedit in locum, ſiue titulum

prim.

primi defuncti: ſed ex nouo titulo ſiue iure. de conceſsio. præbend. ca. ij. de inſtitut. c. ad decoré. de iure patro. c. conſuluit. de fil. presby. ca. ad extirpandas. & ideò Prælatus nó ſuccedit vt hæres: nec tenetur ſeruare omnes contractus initos: maximè inutiliter per prædeceſſorem ſuum: vt in d. c. ij. de preca. & in c. ſignificauit. de cenſib. & de pign. c. ij. Præterea licèt vſufructuarius ſit Prælatus in vita: tamen eſt vſuarius in morte. prout legit. & not. in c. præſenti de off. ordi. lib. vj. & per Ioan. monach. de reb. eccl. non alienan. c. hoc cóſultiſsimo: eodé lib. ſed vſusfructus finitur morte: ergo &c. vt in d. clem. ſi vna. de reb. eccleſ. non alien. ſuperiùs alle. in alia cóclusione: vt legit. & nota. in c. cùm conſtet. de pignor. Item finitur donatio feudi in dote ipſo iure per obitum concedentis: vt in c. nuper. de donatio. inter vir. & vxo. par etiam in parem, & c. de electioni. c. innotuit. & in hanc vltimam concluſionem declinauit reuerendus in Chriſto pater & dominus, dominus Cardi. Vruarien. quem ſuper hoc conſului.

EPITOME.

Pœna legis conductores. C. locati. habet locum in ſucceſſore locantis, ſicut in ipſo locante: & ſucceſſor locatoris recipiendo penſionem rei locatæ, contractum locationis ratificare videtur h. d. §. iſte.

DECISIO II. aliàs. 233.

EX præmiſsis duabus concluſionibus inſurrexit aliud dubium videlicèt vtrùm pœna l. conductores. C. de locat. & conduct. locũ habeat in ſucceſſore locantis ſicut in ipſo locante: puta ſucceſſor in caſu, quo potuit, repetijt rem locatam, & conductor contradixit, imò litem ſuſcepit: vtrùm habeat locum æſtimatio bonorũ? Reſpondebatur per omnes quòd non: maximè ſi tempus locationis nondum fuit finitum, & ſit facta locatio pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis. Et ſic fortè poterat habere iuſtam contradictionis cauſam propter quam excuſatur à pœna. de loca. ca. potuit. Et procedit hæc concluſio, maximè ſecũdùm opinionem dicentium, locationem extinctã 1
per obitum ipſo iure, niſi ſucceſſor velit eam ratificare. Sed pone Prælatus locauit certa bona prælaturæ ſuæ ad decem annos pro certa annua penſione, quam ipſe recepit per duos annos in vita ſua. Poſteà eo mortuo ſucceſſor ſuus recepit eam iterum per duos annos: ſubſequenter recepit à conductore prædicta bona: quæritur nunquid poteſt? Aliqui dixerunt quòd non, quia recipiẽdo penſionem tacitè videtur contractum factũ per prædeceſſorem ſuum ratificare. ar. no. in c. ij. & iij. de his quæ fiunt à præla. Nam vt ibi apparet, contractus præſertim temporales, & nó perpetui tacitè poſſunt ratificari, & ibi de hoc. & quia decens & honeſtum eſt, quòd ſucceſſor ratificet. & fauorabiliter proſequatur ſacta ſui prædeceſſoris: vt in c. hoc huius placiti. xij. q. ij. & de ſolu. c. ij. & ibi per Ioan. And. in nouel. faciunt optimè not. per Spec. titu. de emphyteu. §. nunc aliqua. verſi. xxiij. cum quatuor ſequentibus. Maior pars tenuit contrarium: quia licèt receperit penſionem certis temporibus, & pro illo tempore cenſeatur contractum ratificaſſe tacitè pro tẽpore, quo recepit penſionem, tamen per hoc nulla cenſetur pro futuro tempore obligatio noua introducta. ad hoc alleg. l. emptorem. & l. itẽ quæritur. §. qui impleto. C. de locat. & conduct. Tum etiam quia cótractus ſemel extinctus, amodò nó reuiuiſcit. de renuntia. c. ex trãſmiſſa. de reſcrip. c. quamuis. lib. vj. & clem. gratiæ. eo. titu. Sed locatio antedicta eſt extincta per obitum ipſius locantis, vt ſuprà deductum eſt in alia cóclusione: ergo. Quando autem ſucceſſor tenetur ratificare geſta per ſuum prædeceſſorem, vide Dynum & dominum Ioan. And. poſt eum in nouella in regula, ratihabitio. de regu. iur. libr. vj.

Vide pro locato decis. 1. fol. 53.

EPITOME.

L. quicunque. C. de apochis publicis. li. x. locum habet non ſolùm in cenſu tributario: ſed etiam in emphytheuticario.

DECISIO III. aliàs 304.

LEx, quicunque. C. de apochis publicis. li. x. nedum habet locum in cẽſu tributario: ſed in quocunque alio etiam emphytheuticario. prout not. Specul. titul. de emphyteu. §. nunc aliqua. verſi. xxvij. & ij. ſequent. Hoſtien. in ſumma eod. titu. §. hoc quoque notandum.

De Rerum permutatione.

EPITOME.

Beneficia reſeruata, & ex cauſa permutationis reſignata in manibus ordinarij verè vacant: ſed per ipſum ordinarium conferri non poſſunt. Ratio, quia per talem reſeruationem Papa ad ſe ordinationem dictorum beneficiorum aduocauit, ergo eorum diſpoſitio eſt quibuſcunque alijs inferioribus interdicta. Itẽ, Ad beneficia reſignata permutationis cauſa reſignantes propria authoritate redire non poſſunt. h. d.

SVMMARIA.

1 *Reſeruata beneficia etiã ex cauſa permutationis per ordinarium conferri minimè poſſunt.*
2 *Permutantes ſua beneficia an poſſint ad illa propria authoritate redire.*
3 *Collatio non eſt in beneficiorum eccleſiaſticorum permutatione neceſſaria.*
4 *Reſignatio beneficij reſeruati etiam ex cauſa permutationis facta, veram vacationem inducit.*
5 *Beneficia generaliter reſeruata, non poſſunt niſi per Papam conferri.*
6 *Beneficia per Papam reſeruata an poſſint permutari?*
7 *Optio non habet locum in beneficijs reſeruatis.*
8 *Optio an locum habeat in beneficijs deuolutis ad Papam per negligentiam inferiorum?*
9 *Beneficium putatiuum an per mortem occupantis vacare dicatur?*

DECISIO I. aliàs 23.

1 FVIT dubitatum vtrùm † benefi-
a cia [a] reſeruata per Papam reſigna-
ta in manibus Epiſcopi vacent, &
per ipſum conferri poſsint. & ſinó,

2 vtrùm permutátes poſsint ad ſua beneficia † pro
pria authoritate redire. & ſic ſunt tria dubia. In
primo caſu videbatur aliquibus quòd non. per
nota.per Ioan. Mona. in c.vnico.de rerum per-
mut. lib. vj. ſuper verb. fraude.in q. ſed quæro.
vbi videtur dicere, quòd in permutationibus
non eſt vera vacatio fictione iuris: ſed eſt quædá
continuatio iuris præcedentis miniſterio præſi-
b dentis.alleg. tres leges[b] & vnam decre.[c] de ſi.de-
c cet. licet. cod. tit.lib. vj. quæ decre. magis facit
contra eum, quàm pro eo, dum dicit ibi, reſi-
gnent. per quam reſignationem beneficia verè
vacant:ſaltem quò ad ipſos reſignantes:quia per
eam amittunt tam proprietatem quàm poſſeſ-
ſionem. prout leg. & not. in c.admonet.c. quod
in dubijs.& c.ſuper hoc.de renunt. facit c. quia
periculoſum. vij. quæſtio. j. ad quod Ioan.mo-
na. nitebatur reſpondere dicens, prædictum
verbum, reſignent, poſitum in dict. decretal.
licet.quia non eſt propriè reſignatio: ſed totum
poteſtati ſuperioris reſeruatur,qui transfert per
ſonas de loco ad locum: vt in c. quæſitum.de re-
3 rum permu.volens innuere, quòd † in permuta-
tionibus non ſit neceſſaria collatio: ſed eſt quæ
dam perſonarum tranſlatio. Præterea vno pro-
hibito omne cenſetur prohibitum per quod de
uenitur ad illud. per l.oratio.ff.de ſpon. ſed pro
pter reſeruationem inhibetur & irritatur colla-
tio: vt in capit. ſi eo tempore. de elect. lib. vj.
ergo & reſignatio. Ad quod vltimum reſponde
batur, quòd licèt reſeruatio beneficij impediat
collationem ipſius:vt in capitu. ſi eo tempore.&
in capi. vt noſtrum. de appellatio. tamen non
impedit reſignationem: ſed conferentem, prout
apparet per verba reſeruationis: & ideò in hoc
primo dubio fuit concluſum per omnes Domi-
4 nos concorditer, quòd † reſignatio beneficij
reſeruati etiam ex cauſa permutationis facta ve-
ram vacationem inducit. Ratio, quia ipſam de
bet ſequi vera collatio & inſtitutio: vt in capit.
vn. de rerum permuta. lib. vj. & meliùs in cle-
menti. vnic. eodem titul. in fin. quæ fieri nó poſ
ſet de beneficio non vacante. de conceſsio. præ-
bend. cap. nulla.& capitu. j. ergo vera vacatio.
quod etiam notat glo. in capitu. ſi propter tua de
bita. ſuper verbo, vacabunt. de reſcript.libr. vj.
In ſecundo dubio videlicèt vtrùm Epiſcopi ad-
mittendo renuntiationes huiuſmodi reſeruato-
rum beneficiorum reſignatorum valeant ea per-
mutantibus conferre? Et videtur quòd ſic. per
dicta iura: videlicet capitul. quæſitum. & capi-
tul. licet. & clement. vnit. de rerum permuta-
tio. per quæ iura arctatur Epiſcopus ad con-
ferendum duntaxat permutantibus, & non
alijs. ergo, &c. quod eſt verum in non reſer-
uatis: ſecus verò in reſeruatis per Papam, quæ
d etiam non poſſunt optari[d] vigore conſuetudi-
nis: de qua in capitul. final. de conſuetu. libr.
vj. nec per executorem ſiue Legatum cóferri. de
præbend. capitul. dudum. eodem libr. Ratio,
quia reſeruatio Papæ afficit beneficium ſuper,
& de quo fit, & inficit totum quicquid diſpo-
nitur in contrarium: ergo aufert poteſtatem
e conferendi,[e] & omnem modum diſponendi cir-
ca id, de quo agitur: vt in capitul. fina. & capitul.
ſi eo tempore. de electio. lib. vj. & de præbend. ca
pitul. ij. & c. ep tu. dudum. eod. libr. Breuiter pro
dicta concluſione eſt hodie extrauagans Benedi-
cti xj. quæ incipit, dudum. ibi expreſsè diſponi-
5 tur, quòd beneficia † generaliter reſeruata: puta
per aſſecutionem, vel munus conſecrationis im-
pendendum, &c. non poſſunt impetrari, nec per
aliquem conferri, niſi per Papam. Recurrant er-
go iſti reſignantes ad Papam pro permutatione
perficienda, & collatione eis facienda: prout con
ſulit, & concludit Fre. de Senis in tractatu ſuo de
rerum permutati. quæſtion. xxx. in quo quidem
f tractatu etiam tenet expreſsè, quòd beneficia[f] re
ſignantium etiam ex cauſa permutationis in cu-
ria, in manibus Epiſcopi ibidem degentis anteà
etiam non reſeruata ſolus Papa conferet, & non
Epiſcopus. Ratio, quia huiuſmodi beneficia va-
cant per reſignationem factam in curia: de qui-
bus beneficijs Papa ſibi reſeruauit diſpoſitioné:
vt in c. ij. de præbend. lib. vj.

In tertio dubio: videlicet vbi dicti reſignan-
g tes[g] nollent ire ad Papam pro permutatione fié-
da: ſed vnuſquiſque vellet habere recurſum ad
ſuum beneficium: Quæritur vtrùm poterunt? Do
minus Fred. de Senis in tractatu ſuo de rerú per-
mutat. quæſtion. viij. & Ioann. Andr. in capitul.
licet. de rerum permuta. lib. vj. in nouella. Et do-
minus Alexander de Nargentillo ibidem in re-
petitione ſua, tenent quòd ſic de æquitate, per ra-
tionem, capitul. ſi beneficia. de præbend. libr. vj.
& per nota. ibidem per Archidiaconum ſuper
verbo, liberè. iuncto eo quod notatur per Ioann.
And. eod. tit. c. licet. ij. ſuper verbo, eodem. vbi di
cunt quòd etiam propria auctoritate redire po-
terunt: quia ſine culpa fuerunt, ex quo reſerua-
tionem ignorabant: ergo puniri non debent. de
conſti. c. ij. cum ſi. facit æquitas, per quam vitatur
circuitus incómoditatis ac beneficiorum incul-
catio. ar. cle. auditor. de reſcrip. tollitur occaſio
expenſarum, & laborum, quibus ſemper de iure
eſt parcendum. de dolo & contu. c. finem. de offi.
ord. c. vt litigantes. lib. vj. Et quia ob vtilitaté ec-
cleſiarum non perſonarum, iuriſque beneficio id
fecit, ideoque laqueus ſibi inijciendus non vide
tur. xxviij. q. j. de viduis. iuriſque occaſio ad di-
ſpendium trahi non debet. ff. de vſuca. pro emp.
l. eum qui. de priuile. ca. quòd nonnulli. Quibus
non obſtantib. fuit determinatum contrarium,
de quo etiam infrà in cóncluſione lx. Et eſt ratio,
quia cùm beneficium verè vacauerit per reſigna
tionem, vt probatú eſt ſuprà in primo caſu, ſine
dubio recuperari ſiue rehaberi non poterit ſine
noua collatione. Nam beneficium vacans eccle-
ſiaſticum ſine canonica inſtitutione per eum, qui
in eo ius nó habet, vel ſi ius habuit, illudque per
priuationem, ſiue liberam reſignationem perdi-
dit, recuperari nó poteſt: vt in c. ex frequentibus.
de inſti. & de reg. iur. c. j. libr. vj. Probatur hoc e-
tiam in cle. vnic. in fi. qui quidem rigor iuris có
munis ſcriptus æquitati prædictæ allegatæ per
dictos Dominos meritò eſt præferendus: vt not.
Cyn. in l. placuit. C. de iud. per Guliel. de monte
Lau. in cle. quamuis. de appell. & pleniùs per do-
minum & patrem meum, & dominum Ioann. de
Ligna. in c. quæſitum. de re. permut. in quæſtione
materiæ

6 materiæ noſtræ:videlicèt vtrùm beneficia † re-
ſeruata generaliter vel ſpecialiter per Papam va
leant permutari. In qua quæſtione reſpondendo
cuidam obiectioni quæ fit de æquitate c. licet. de
re.permut.lib.vj.tractat pulchrè quando æqui-
tas præfertur rigori,& econtrà. Item cùm per li-
beram reſignationem permutans in eo beneficio
ius verè perdidit:vt in c.quàm periculoſum.vij.
q.j.& nota.in c.admonet.& c. quod in dubijs.de
renun. Aut ius aliquod poſitiuum ſibi illud ius
reſtituit,& hoc non reperitur in toto corpore iu
ris:quia ſi illud reperiretur,nõ eſſet quæſtio,aut
collatio ſuperioris, & ſic habemus propoſitum.
& quòd collatio ſuperioris ſit neceſſaria,vt pro
batum eſt ſuprà clarè in ſecundo dubio.ergo.Et
per hoc poſſet reſponderi ad d.c.ſi beneficia.quia
ibi æquitas eſt ſcripta , quæ præfertur etiam ri-
gori iuris ſcripto.prout no.Doct. ibi ſuprà. Sed
in caſu noſtro non reperitur hæc æquitas ſcri-
pta:ergo ſtandum erit iuris rigori ſcripto.Poſſet
etiam alio modo reſponderi ad d.c. ſi beneficia.
quod idem eſſet dicendum in caſu illo , ſicut in
caſu noſtro non obſtante opinione Archi. Nam
tutius eſt ſecundùm Ioan. And. ibidem, quòd in
caſu illius decre.quis authoritate ſuperioris ad
beneficia ſua dimiſſa reuertatur: quàm propria,
propter pœnam capit.eum qui.de præbend. lib.
vj. Cuius conſilium eſt iuridicum,& optimum,
illudque ſeruat Palatium in beneficijs occupa-
tis:ſecus verò de vacantibus de iure & de facto:
quia tunc procedit opinio Archi. & ſic ad con-
cordiam prædicti Doctores reducẽtur,quod ex-
pedit.de elect.c.cùm expediat.lib.vj.

ADDITIONES.

a Beneficia. Adde deciſio.14. circa medium,de re-
nuntiatio.in antiq.
b Alleg.tres leges. Scilicet ff.de conſti.pecu.l. & li
cet.ff.de diuor.l.diuortium.& de iure do.l.quod
dicitur.§.miles.ad finem.
c Vnam decretal. Scilicet,capitul.quęſitum.de re-
rum permutat.
d Non poſſunt optari. In beneficijs † reſeruatis nõ
7 habet locum optio , ſecundùm conſuetudinem.
An autem habeat locum in beneficijs vacanti-
bus ex cauſa permutationis,vide plenè per dom.
Pet.de Peruſio in c.quæſitum.de rerum permut.
in vlti.quęſtio.ſui tractatus,vbi concludit,quòd
non poſſint optari.Et an talis conſuetudo præ-
iudicet impetrantibus apoſtolicis, vide deciſio-
nem ij.de conſue. in antiquis , vbi dicitur quòd
non.& iſta fuit communis opinio Rotæ. Sed v-
8 trùm in beneficijs † deuolutis ad Papam per ne-
gligentiam inferiorum habeat locum optio. Ioã.
And. in capit.fi.de conſue.ſuper verbo,vacanti-
bus.lib.vj.tenet quòd ſic. quòd mihi videtur mi
rabile:cùm talis deuolutio fieri non poſſit, niſi
per anni ſpatium:vt in c.licet.de ſupp.neg. præ-
la.capitu.ij.de conceſſ.præben. & optio fieri de-
beat infra xx.dies:vt in dict.capitu. fina.ſed iſta
ſe non compatiuntur ,maximè quia tempus o-
ptionis currit à tempore ſcientiæ:vt not.glo.an-
tepenul.in clemen.j.de conceſſ.præbend.nec iu-
uat ſi dicatur , quòd toto anno optans potuit i-
gnorare,& tamen deuolutio facta erat;quia tem
pus currit à tempore vacationis notæ in eccle-
ſia:vt in dict.gloſſ. antepenulti. quo caſu poſita
ignorantia apud eccleſiam deuolutioni locus nõ
eſſet.cogitabis.
e Poteſtatem conferendi. Subaudi & puram & li-
beram:vt not.Fred.in ſuo tractatu in v.quæſtio.
& idem do.Pet.de Peruſio in ca.quæſitum.de re-
rum permutat.
f Beneficia. Dicit abbas in c.inter cætera. de præb.
quòd non dicitur vacare beneficium ſimpliciter
propter renuntiationem factam animo permu-
tandi,quod eſt notabile,ſi eſt verum, cogita. Sed
contrarium videtur tenere vna deciſio in anti-
quis quæ incipit. Item oriebatur aliud dubium.
De hoc vide latiùs per d.Pet.de Peruſ. in ſuo tra
ctatu permutationum quem compoſuit in c.quę
ſitum.de re.permu. in ſecundo principali quæſi-
to.q.j.ij. & iij.
g Dicti reſignantes. Sed hic reſtat dubium,† ſi per-
9 mutantes credentes permutationem tenere,quæ
fuit nulla,adminiſtrent in beneficijs permutatis,
& poſteà moriuntur,poſt quorum mortem ap-
paret quòd collatio facta ex cauſa permutationis
nõ valuit,an dicta beneficia cẽſeantur vacare per
mortem,an per renuntiationem? Et hoc eſt etiam
vtile ſcire propter capitu.ſuſceptum. de reſcrip.
libro ſexto.& videtur quòd vacent per renuntia
tionem:quia tenuit renuntiatio:collatio verò ſe-
quens,quia fuit nulla,non fecit illos permutan-
tes rectores eccleſiarum, & ſic remanſerunt bene
ficia in eo ſtatu,in quo erant poſt renuntiationẽ.
Non ergo poteſt dici quòd vacent per mortem
eorum , ex quo titulum non habebant in bene-
ficijs:ſed videtur quòd vacent per mortem,quia
illa renuntiatio facta fuit ſub conditione tacita,
vel expreſſa,ſaltem ob cauſam,quæ non fuit ſe-
cuta,vel impleta.& ſic cùm permutatio non fue-
rit perfecta ante mortẽ,perinde eſt ac ſi nihil fa-
ctum fuerit.& hæc opinio placet Ioann. Andr.in
d.capitul.vnic.de rerum permutat.libr.vj. Qui-
dam dicunt quòd aut permutantibus nulla po-
tuit culpa aſcribi, & tunc talia beneficia morte
dicuntur vacare.ſi autem eis poteſt aſcribi cul-
pa , quia ſciebant cauſam permutationis prohi-
bitam,tunc nec morte,nec renuntiatione vacãt.
ſed iuris diſpoſitione per iuris priuationem, ſci-
licèt à iure inductam. per capitul. cum qui. de
præbend.libro ſexto. Dicas ſecundùm Petr. de
Peruſio quòd vbi permutantes ad eorum bene-
ficia authoritate propria redierunt,eo caſu quo
poterant tunc:quia non titulus redit ad titulum,
ex diſpoſitione iuris dicantur beneficia per mor
tem vacare: ſed vbi permutantes ad eorum be-
neficia non potuerunt redire. quia eis potuiſ-
ſet culpa adſcribi in permutatione facta : tunc
talia beneficia vacent per renuntiationem , quia
legitima præceſſit renuntiatio : non autem va-
cent morte , quia non habent titulum in eis. Et
adde hic quod notat Ioannes de Ligna, in capi-
tulo quæſitum:de rerum permutatione.verſicul.
ſed qualiter dicuntur.& per Frede.in ſuo tracta-
tu quæſtione vj.

EPITOME.

Reſignanti beneficium ex cauſa permutationis non cõpetit interdictum vnde vi, nec condictio canonis, reintegranda.iij.c.j.

DECISIO II. aliàs 62.

a PErmutanti non competit interdictum vnde vi, nec condictio ex canone, reintegrãda.3.q.j. obſtante ſibi renuntiatione voluntaria, per quam amiſit poſſeſsionem. iuxta not. per Inn. in c. ſuper hoc. de renuntiatio, facit ca. exceepta. de reſti. ſpoliat.

ADDITIO.

a Permutanti. Adde infrà in antiq. de renunt. deciſio.2.

EPITOME.

Permutanti beneficium datur regreſſus ad ſuum beneficium, quod cum duobus permutauit vno tantùm illorum euicto.

DECISIO III. aliàs 63.

SI quis permutauerit vnum beneficium pro duobus, quod poteſt. iuxta no. in c. cùm venerabilis. de exce. & de rerũ permu. c. vnic. li. vi. ſi vnũ euincatur tanquam reſeruatum, & aliud dimittit vel dimittere velit, põt petere, vel habere regreſſum ad ſuũ primũ beneficiũ, authoritate tamẽ ſuperioris, & eſt opus noua collatio
a ne. a argu. in ratione c. ſi beneficia. de præb. li. vj. & c. inter cæteras. eod. tit. & c. vniuerſorum. de rerum permu. vide meliùs ſuprà in concluſione j. in eod. titu.

ADDITIO.

a Collatione. Adde deciſi. 4. cùm ibi notat. ſ. de renuntiatio.

EPITOME.

Petenti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare compermutantem pro tali habitum: cuius titulus ſi impugnetur, onus probandi incumbit impugnanti.

DECISIO IIII. aliàs 109.

AGenti & petẽti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare compermutantem habitum, & reputatum pro tali, &c. & in pacifica poſſeſsione illius beneficij permutati fuiſſe, etiam ſi titulus illius compermutantis impugnetur, cui impugnãti incumbit probatio, non obſtante clauſula in literis permutãtium in fine poſita: quia de iure communi cenſetur ſubintellecta: vt legitur & not. de excep. ca. cùm venerabilis. & de rerum permu. capitul. licèt. li. vj. Ex ſuperabundãti, & ad maiorem expreſsionem ponitur: & ideò ſicut impetrãs beneficiũ vacans per obitũ nõ tenetur plenè docere de titulo ſui prædeceſſoris decedentis, ita nec impetrans per reſignationem. arg. no. per Inn. & Hoſti. de præſump. c. illud. & de eo qui fur. ord. ſuſ. c. innotuit.

EPITOME.

Permutatio facta per ordinarium de beneficio patroni laici eo cõtempto, nõ eſt nulla ipſo iure, ſed annullanda.

DECISIO. V. aliàs 307.

a PErmutatio a facta per ordinariũ de beneficio ſpectante ad præſentationẽ laici ipſo contẽpto, & non vocato, nõ eſt nulla ipſo iure: ſed annullanda per ſententiam: ſi ipſe contemptũ ſuũ infra tẽpus quod præſentare debuit, & potuit, proſequatur, ſecundùm dominum Fre. de Sen. in tract. au ſuo. de rerum permu. q. xxx. & Alex. de Lancilla. in repeti. ſiue commento c. licèt. de rerum permuta. lib. vj. in quarta parte q. xvj. alleg. c. quod ſicut. de elect. cap. ea noſcitur. de his quæ fiunt à præla. in quibus contemptus capituli non reduit actum nullũ: ſed annullandũ, ſecũdum expoſitionem Hoſtien. & Ioan. And. ſuper ver. conuenit. alleg. etiam cap. cùm in eccleſijs. de præbẽ. li. vj. Pro ratione allegat dominus Fre de. dictum Pauli in clem. vni. de rerum permuta.
h dicentis, quòd conſenſus iſtorum vocandorum quorũ intereſt. poteſt interuenire antè & poſt: & dicit ſic, dans per hoc intelligere, quòd non ſit nulla, ſed annullanda. Nam ſi eſſet nulla, ratificari non poſſet. per cap. auditis. de elect. cum ſimilibus. Dominus Alexander alleg. aliam rationem: quia iſte actus authorizandi permutationem principaliter depẽdet ab Epiſcopo: vt in c. quæſitum. de rerum permuta. & nota. in cle. vnico. ii. & licet debeant hunc actum facere de cõſenſu capituli vel patroni: non tamẽ illa eſt nulla eo ipſo, etiam ſi ad ipſum non ſpectet collatio, cùm non ſit omninò defectus ex parte faciẽtis licèt malè faciat conueniendo illos quorum intereſt: vt in dict. c. quod ſicut. & in c. cùm in eccleſijs. Quòd autem ſufficiat conſenſus illorum contemptorum ex poſt facto, inducit ipſe illud, quod ſuperiùs in eadem repetitione dixit in parte prima, vij. q. ſcilicèt, quòd poſſum habere duo beneficia de iure: & tamen Epiſcopus poteſt me altero priuare, niſi mecum fuerit diſpẽſatũ: quæ ſi ex poſt facto interueniat, ſufficit, vt ibi declarat. inducit pro hoc no. per Ioan. And. in c. licèt canon. de electio. lib. vj. ſuper gl. pen. & nota. per eundem. de inſtit. c. ij. li. vj. Meliùs faciunt no. Inn. & Ioan. monach. & Ioan. And. in c. j. de rebus eccleſi. non alienan. eo. li. Facit ratio ſecundùm eum, quia licèt iſte conſenſus non interueniat in literis permutationis: non tamen cauetur iure, quòd non poſſit poſteà interuenire: imò cauetur expreſsè contrarium, videlicèt ſufficere ſuperuenientem conſenſum: vt in d. c. quòd ſicut. & in c. ij de his quæ fi. à Præla. & ca. ex ore. Vnde licèt illud quod ab initio non valet, non firmetur ex tractu temporis: tamen ex nouo interueniente conſenſu bene firmatur: vt no. in dicta regula, non firmatur. de reg. iur. lib. vj. Reſpondet ad omnia contraria tam canonũ,

quàm

quàm Docto.& præſertim ad c.decernimus.xv.
q.vij.quod eſt clauis in hac materia,videlicèt ir
rita eſt epiſcoporum collatio facta de beneficio
c ſpectante ad præſentationem laici ipſo cõtem
pto,& irrequiſito,dicens illud c.loqui in eo ca-
ſu quo patronus debet requiri,& in quo Epi-
ſcopus non habet collationem:ſed in permuta
tione ſecus,licèt cum alio. Vel poteſt aliter re-
ſponderi:videlicèt quod d.c.decernimus.loqui-
tur in collatione voluntaria:caſus autem noſter
in neceſſaria.per clemen.vnicam.de re .permu.
Dicit etiam dominus Alexander vbi ſuprà do-
minum Lapum,qui fecit plures additiones ad
dicta domini Frede.in dictam partem declinaſſe
& indus illc quod ſit annullanda.per capitu.per
veſtras.de iure patro.& de ele.c.nemo . & quod
ibi nota.libr.vj. Si verò ſecundùm Lapum illi
quorum intereſt, permutationi contradicunt,
vel non conſentiunt : tunc ſecundùm eum eſt
nulla. alleg . clementina.ne in agro . §.ad hoc.
de ſtatu monacho . quod dictum intelligo ,ſi
ex aliqua cauſa rationabili contradicunt, &
infra tempus à iure ſtatutum:aliàs non obſtan-
te eorum contradictione permutatio poteſt , &
debet expediri,cùm eorũ non intereſt impedire
eam ſine cauſa : quia præſentare non poſſunt.
per cle.vni.ſupradictam.de conſenſu tene dictũ
Pauli:videlicet quòd ſufficit eorum conſenſus
ante,vel poſt tacitus vel expreſſus.per rationes
antedictas.

ADDITIO.

a Permutatio. Adde deciſi.10 .de iure patronat.in
antiq.
b Conſenſus iſtorum vocandorum.Adde Panor-
mit.in cap.ſignificatum.col.ij.extrà de præben.
ibi,& tene menti illud dictum &c.& videcun-
dem Panormit.in cap.de multa.col.4.verſi.ad-
ditur & alius caſus.ibi,& credo quòd requiri-
tur conſenſus cuiuſlibet,&c.co.ti.de præb.& eũ
dem in cap.quòd in dubijs . extrà de renuntiat.
Roché.Curt.in ſuo tractatu iuriſpatrona.in ver
bo,honorificum.quęſt.iij.col.iij.
c Pręſentationem laici.Pro plena notitia materiæ
iuriſpatronatus,vide Fel.in tract.i.quando lite-
ræ apoſtolicę noceãt iuri patroni laici.qui tract.
eſt in j.vol.ſuorũ cõmẽtarior.Adde gl.in §.& cũ
humanæ.in ver.die.de elect.in pragmat.ſanctio.

EPITOME.

Renunciationum receptio eſt iuriſdictionis.ideò faciē
da eſt in manibus illius,qui poteſt inuitum deponere, &
tunc perdit titulum & poſſeſſionem:valet tamen facta in
manibus capituli ſede vacante.h.d.Vel ſic: Capitulum ſe
de vacante reſignationem ſimpliciter beneficij ad Epiſco
pum pertinentis recipere poteſt.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio beneficij qualiter & in cuius manibus ſit
facienda.*
2 *Viſitator datus ab alio,quàm à Romano pontifice ec-
cleſia vacanti,an poſſit dare licentiam tranſeundi ad
aliã eccleſiam?*
3 *Capitulum an ſede vacante poſſit dare licentiam trã-
ſeat de vna eccleſia ad aliam.*

DECISIO VI. aliàs 311.

1 FVit dubitatum vtrùm † capitulum ſede va-
a cante poſſet recipere reſignationem ſim-
pliciter in manibus eorum factam alicuius
beneficij ſpectantis ad inſtitutionem Epiſco-
pi defuncti.In quo dubio Domini erant varij &
diuerſi.Aliqui Domini declinauerunt in partẽ
negatiuam.mouebantur,quia licèt capitulum,
ſede vacante poſſit confirmare electos : vt in c.
cùm olim.de maio.& obediẽ.& inſtituere præ
ſentatos.de inſti.c.j.lib.vj.& alia facere ſede va
cante,quæ ſunt neceſſariæ iuriſdictionis,quæ re
citantur per Ioan.An.in nouel.de maio.& obe.
c.vnic.li.vj.tamen ea quæ ſunt volũtariæ iuriſ-
dictionis non cadunt in capitulum ſede vacãte:
prout deducit Io.mo.in c.ſi.de ſupp.neg. præla.
li.vj.& ar.eo.ti.c.ſi epiſcopus.& Io.An.in cle.j.
de hæreti.ſuper verb.capituli.At recipere reſi-
gnationem eſt iuriſdictionis voluntarię:quia ca
pitulum poteſt eam admittere,vel non admitte
re , ex cauſa :prout legit . & nota . in capitul.
admonet . de renunt . ergo &c . Præterea viſi
2 tator † datus ab alio,quàm à Romano pontifice
eccleſia vacante,non poteſt dare licentiam tran
ſeũdi alicui ad aliã eccleſiã:vt notãt antiqui Do
ctor.Io.& Lauren.lxxj .diſtinct.can.fraternita-
tem.ergo nec capitulum vacante eccleſia pote-
rit hoc,cùm ibi ſit quædam alienatio perſonæ,
quæ maior eſt quã rei.xj.q.j.can.præcipimus.
& prohibita etiam legitimo adminiſtratore per
Papam deputato.de elect.ca.is cui.li.vj.not.hoc
etiam idem Io.An.in cap.ſi.ſuperiùs alle.de ſup.
neg.prę.in nouella ſuper ver.legitimam . & Io.
mo.in ca.vn.de maio.& obe.lib.vj . Maior pars
Dominorum declinauit in partem contrariam:
ſcilicèt affirmatiuam,quòd poſsit capitulum ſe
de vacãte reſignationem huiuſmodi admittere:
quia hoc eſt iuriſdictionis, cũ in manibus illius
ſit reſignatio faciẽda,ad quem pertinet inſtitu-
tio,& deſtitutio,& nõ in manibus collatoris:
prout le.& no.in d.c.admonet.& c.quod in dubijs.
eo.ti.vbi dicit Inn.reſignationẽ faciẽdã in mani
bus illius,qui poſsit inuitum deſtituere . Cùm
igitur capitulũ ſede vacante poſsit priuare quẽ
beneficio ſuo propter crimen , vel aliam cauſam
iuſtam:ergo & reſignationẽ ipſius recipere po-
teſt pręſertim ex cauſa legitima factam . de quo
in c.niſi cùm pridem.de renun. quemadmodum
reſignationem ex cauſa permutationis factam in
manibus eorum ſede vacante de beneficio ad ter
tium,& non ad Epiſcopum ſpectante admitte-
re poteſt:& huiuſmodi permutationẽ authori-
zare.quod procedit in beneficijs.quorum colla
tio ad Epiſcopum & capitulum ſimul pertinet.
prout legi.& no.per Io.An.in cle.vni.j.de re.per
muta . & per Paul . de hæreti. in elementina
j. & per hoc ceſſat,& non videtur vera illorum
antiquorum Docto . opinio ſuperiùs recitata,
3 quòd capitulum † ſede vacante non poſſet dare
licentiam tranſeundi de vna eccleſia ad aliam.
Præterea cùm ad inſtituentem & non conferen-
tem beneficium pertineat huiuſmodi reſigna-
tiõis admiſsio.vt ſuprà deductũ eſt. At in caſu no

ſtro nó ad collationé, ſed ad inſtitutionem pertinebat Epiſcopi defuncti beneficium, de cuius reſignatione tractamus, quã inſtitutionem poteſt facere capitulum ſede vacante. vt in c. j. de inſtit. li. vj. ergo & acceſſorium eius, quod ad inſtitutionem ſpectat, etiã facere poteſt: cui enim permittitur principale, & acceſſorium. de regu. iur. cap. acceſſorium. & c. cui maius. li. vj. & videtur mihi optimè facere prædictum ca. j. de inſtit. lib. vj. pro hac opinione: quia ibi nedum permittitur præſentatorum inſtitutio ſede vacante ea. ſed ipſorum admiſsio, quæ eſt ipſius inſtitutionis præambulum. Siue igitur dicamus prædictã reſignationem præambulã, ſiue acceſſoriam ad ipſam inſtitutionem faciendam: crederem quòd ex quo conceditur eis inſtitutio, ergo & reſignationis admiſsio, per quam deuenitur ad illam. ff. de ſpon. l. oratio. de except. cap. cùm inter. cũ ſimilibus. Ponamus igitur quòd fieret huiuſmodi a reſignatio ſede vacante coram capitulo, & capitulum tacerer eam: ſed patronus illius beneficij reſignati alium præſentaret capitulo, illûque ca. admitteret, & inſtitueret: nunquid valeret huiuſmodi inſtitutio? Crederem quòd ſic: quia inſtituendo videtur tacitè renuntiationem admiſiſſe. arg. eorum quæ legunt. & no. in c. ex ore. de his quæ fiunt à ma. par. ca. Tum etiam quia ille ex quo renuntiauit beneficium ſuũ in manibus illius, qui potuit ipſum inuitum deſtituere, per illam nedum perdidit poſseſsionem, ſed etiam titulũ, & proprietatẽ: prout legitur & no. per In. in d. c. admonet. & c. quod in dubijs. & cap. ſuper hoc. de renun. Tũ etiam quia faciendo & permittendo alium inſtituere, videtur ſuã renuntiationem, & factum capituli approbare, & ratificare. no. in d. cap. ex ore. per Hoſt. & Arch. in can. ſi quis. liiij. diſt.

❧ ADDITIO. ❧

a Recipere reſignationem. Adde ad declarationé huius deciſionis, an ſcilicet capitulum ſede vacante poſsit recipere reſignationem beneficiorum, Felyn. in d. capit. cùm olim. de maior. & obedient. in 4. col. nu. 7.

❧ EPITOME. ❧

Capitulum non poteſt præſcribere ſede vacante reſignationem beneficiorum ad Epiſcopum ſpectãtium. Et procedit hoc ſummarium ſecundum opi. illorum, qui tenent, quòd capitulum ſede vacãte renuntiationem beneficiorum pertinentium ad epiſcopum recipere non poſsit. Sed ſecundùm veram opinioné, quòd recipere poſsit, ſummarium iſtud & dubium hic formatum non procedit.

DECISIO VII. aliàs 312.

EX hoc inſurrexit aliud dubium ſuppoſita prima opinione pro vera: videlicèt, quòd capitulum ſede vacante de iure communi non poſſet huiuſmodi reſignationem recipere: vtrùm capitulum poſſet hoc præſcribere? In hoc etiam Domini erant varij. Aliqui dicebant quòd ſic: cùm illud ſit iuriſdictionis, & omnia iuriſdictionalia ſunt præſcriptibilia. vt de præſcriptio. capit. auditis. & cap. cũ olim. Præterea ex conſuetudine, vel priuilegio aliquibus Principibus ſede vacante competit iuriſdictio ſiue adminiſtratio temporalium, vt in multis eccleſijs Gallicanis: prout recitant Ioan. monach. & Ioan. And. in nouella. & Innocé. poſt eũ de maiorita. & obedien. cap. vn. libro ſexto. & facit pro hoc cap. generali. de electio. eodem lib. certis etiam dignitatibus competit ex ſpeciali iure adminiſtratio ſpiritualium, vt dicit ibidẽ Ioannes An. in nouella, remittens ad nota. de offic. delegat. per eum. in capitul. penultim. ſuper glo. aduertere. libro ſexto. Multò fortiùs poteſt hoc competere capitulo ex legitima præſcriptione: cùm ipſi ſint pars corporis, & Epiſcopi membra. de his quæ fiunt à prælat. capitu. nouit. & capitu. quanto. Pro hac parte facit glo. in capitu. ſicut nobis. de ſimo. ſuper verb. ad collationem. in fine. Maior pars tenuit, & dicebat contrarium: a quia vacante eccleſia non currit præſcriptio: nec poteſt incipere tunc, ergo nec mediare, nec finire: quia caret legitimo defenſore. argument. eorum quæ legunt. & notan. in capitu. j. & capitul. de quarta. de præſcripr. Ad illud quod allegatur pro contrario de inferiore, ſiue alijs Prælatis præſcribentibus adminiſtrationem ſpiritualem ſede vacante, poſſet reſponderi, quòd illi præſcribunt huiuſmodi adminiſtrationes cõtra capitulum, ad quod de iure communi ſpectat in temporalibus. & ſpiritualibus legitima adminiſtratio ſede vacante verè vel fictè: vt in capitu. ſi epiſcopus. de ſup. negl. prælator. vel contra metropolitan. prout nota. Ioan. And. in dicto capitu. j. de præſcript. ſuper vltima gloſ. in nouella. Simili modo reſpondetur ad gloſſ. Bern. ſuperiùs allega. in cap. ſicut.

❧ ADDITIO. ❧

a Non currit præſcrip. Idem tenet do. abb. Sicul. in ca. ex tranſmiſſa. de præſcript. in ij. col. in ver. tertius caſus. & Fely. ibi tranſit cum do. abba. in ver. inquantum verò ponit abba. hic, col. 3. num. 13. fol. 41.

DECISIO VIII.

Similis eſt deciſ. 13, hoc titul. de rerum permutat. in antiq.

❧ EPITOME. ❧

Habens gratiam à Papa prædeceſſore, qui acceptauit beneficium, præfertur habenti gratiam à ſucceſſore, qui etiam illud acceptauit.

DECISIO IX. aliàs 455.

INnocentius, qui obtinuit gratiã ab Innocentio de canonicatu ſub expectatione præbendæ viuente, vel mortuo Innocentio non curo. Vacante quadam præbenda infra tempus debitum illam acceptauit, ſed ſibi non fecit prouideri, tandem vnus qui impetrauit poſt obitũ Innocen. ab Vrbano ſuo ſucceſſore in ſimili forma habens in gratia clauſulam, anteferri eandé præbendam infra menſem à data gratiæ ſuæ acceptauit.

ceptauit. Quæritur quis eorũ ſit potior? Maior pars tenuit quòd illa Vrbanica, quæ clauſulam habuit, anteferri, nõ obſtante acceptatione primi facta ante gratiam ſecundi, ex quo non fuerat ſibi prouiſum. Et repetebant text. in cap. quodã, de præbend. li. vj. vbi propter iſtã clauſulã, anteferri, poſitam in literis ſecũdi fuit impeditus primus, quòd prouiſio ſibi facta non valuit ob decretum literarum ſecũdi: & tamen primus habebat ius ad præbendã, antequã ſecundus haberet gratiã: quia ſibi debebatur præbenda primò vacatura. Nam primus nec ſecũdus habebat ibi beneficium acceptandi: quod apparet: quia ſic afficiebatur, præbẽda acceptura. iuxta decre. ſi poſt. in fine de præben. libr. vj. quam quidem præbendam affectione non obſtante ſecundi gratia propter clauſulam, anteferri, impediuit ibi primũ. Item etiam hoc dicebant propter clauſulã, anteferri, appoſitam in literis ſecundi non obſt. ſi aliqui apoſtolica vel alia quauis authoritate in eadẽ eccleſia ſint recepti, &c. ſeu ſi ſuper prouiſionibus ſibi faciendis de canonicatu, & præbẽda in dicta eccleſia ſpeciales dictæ ſedis, vel legatorũ eius literas impetrauerint, etiam ſi per eas ad inhibitionẽ, reſeruationẽ & decretũ, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, &c. quia illa verba, quomodolibet, &c. indueũt etiã ſi ſit proceſſum ad acceptationem. & per illã clauſulam Papa videtur anteferre ſecundũ, etiam ſi primus acceptaſſet. Et pro opinione prædicta eſt expreſsè Ioan. And. in nouella de reſcript. c. cauſam. ſuper glo. Io. in fin. tamẽ ego & duo alij ſuſtinebamus quòd primus eſſet fortior, ex quo acceptauerit antequàm ſecundo fieret gratia cũ clauſula, anteferri: & quòd illa clauſula non eſt extẽdenda cõtra primos, qui attentaſſent ante gratiam ſecundi, quod non eſt veriſimile Papã ius eorũ ad rem ita appropriare, ſicut appropriatur per acceptationem voluiſſe tollere, niſi expreſsè de hoc fecerit mentionem. Et pro hoc facit cap. fina. de cõceſſ. præbend. lib. vj. vbi per reuocationẽ nõ tollitur ius ad rẽ: quia de hoc ibi fiebat mẽtio, aliàs non tolleretur. pro hoc capitu. ex parte. de offic. delega. Nec obſtat d. cap. quodam, quia ibi tempore gratiæ ſecũdi præbenda nondũ vacauit certa & determinata: & ideò erat affecta pro primo, nec ad eũ ius ad rem acquiſitum hic in caſu noſtro ante gratiam Vrbani factam ſecundo cum clauſula, anteferri. iam vacabat prębenda, & per primum acceptata: & ideò ſpecialiter & determinatè affecta, & ad eam primo fuerat ius quæſitũ, non obſtan. prædicta clauſula, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum. quia intelligitur per executorem non per partem, ſeu impetrantem certam præbendam vacantem acceptãtem. Et ideò illa clauſula debet ſortiri vires ſuas in beneficijs tunc vacaturis, vel ſi tunc vacabant, nondum tamen fuerant acceptata, nec per acceptationem quodammodo appropriata.

De Feudis.

EPITOME.

Pater dare poteſt filiæ feudum in dotem, & vitam ipſius filiæ inueſtitæ non tranſcendat etiam ſine conſenſu domini feudi: perpetuam autem conceſsionem facere nõ poteſt, niſi domini conſenſus acceſſerit.

DECISIO I. aliàs 199.

Pater poteſt dare feudum in dotẽ filiæ ſuæ ſine aſſenſu domini, quæ donatio durabit tantũ ad vitam feudatarij: in perpetuũ enim irrequiſito domino etiã in dotẽ donare non poteſt: quia hoc eſſet quædam alienatio, quæ prohibita eſt, per l. imperialem. §. j. de prohi. feu. ali. in vſib. feudo. & ſic debet intelligi l. donare. qualiter feu. ali. Pro concluſione eſt tex. rotũdus de dona. inter vir. & vxor. c. nuper. & ibi per Inno. & etiã per Ber. Hoſtiẽ. & Ioan. And. in c. ij. de feud. in j. glo. & in Spec. tit. de feu. §. j. verſicu. xix. in fin. qui remittit ad not. per eũ titu. de emphyteu. §. nũc aliqua. verſic. cix. & ibi tractat, vtrũ res emphyteutica poſsit dari in dotem: de quo ſcilicet vltimo per Io. And. in nouel. in c. potuit. de loca. qui remittit ad ſum. Hoſt.

EPITOME.

In feudis acquiritur actio abſenti de æquitate canonica: vt ſi patri & filijs feudum datum fuerit: nam per talem donationem filijs abſentibus actio eſt quæſita.

DECISIO II. aliàs 249.

SI per habentẽ poteſtatem cõcedendi in debita forma, & ex cauſa legitima aliquã poſſeſſionem eccleſiaſticam in feudũ perpetuum Titio, & liberis ſuis vtriuſque ſexus etiam naturalibus, & præſertim Seio filio naturali dicti Titij abſenti: ſi Seius poſteà huic donationi ſiue cõceſsioni conſentiat, de æquitate canonica actio acquiritur dicto Seio filio naturali abſenti etiam per epiſtolam non ſibi, ſed patri ſuo directam: propter identitatem rationis, & æquitatem: vt l. quoties. ff. de donatio. per not. per Ioan. j. quæſtio. vij. can. quncirca. faciunt etiam not. in cap. accedens. de conceſſ. præbend. facit cap. ſi tibi abſenti, de præbend. libr. vj. licèt de hoc aliqui Domini multùm dubitarent.

De Donationibus.

EPITOME.

Donatio non præſumitur ficta, & ſimulata ex eo ſolum quòd donatarius paſſus eſt donatorẽ poſsidere res donatas per eum vſque ad mortem. Et quæ ſit differentia inter fictum & fraudulentum hic dicitur.

SVMMARIA.

1 *Donatio omnium bonorũ etiam cũ pacto, quòd donator poſsidebit vſque ad mortem, an præſumatur ficta?*
2 *Dolum allegans illum probare tenetur.*
3 *Contractus fictitius differt à dolo, & qualiter.*
4 *Contractus tribus modis conſiderari poteſt: ſcilicet fictitiè, imaginariè, & ſimulatè.*
5 *Simulationis cauſa ſunt tres.*
6 *Cõtractũ fictitiũ eſſe, allegãti fictionis ſpeciẽ exprimere, niſi cauſa ex qua eligi poſsit, declaretur, nõ ſufficit.*

DECISIO I. aliàs 484.

a EXtra Rotam quòd per hoc, a quòd do
1 natarius † poſſeſsionum poſt donatio-
nem de eis ſibi factam permittit ſtare
in poſſeſsione continuè donatorem vſque ad
mortem, non per hoc poteſt dici donatio facta
in fraudem, vel cótractus ipſius donationis eſſe
fraudulentus, vel fictitius. Nam non præſumi-
tur, niſi appareant aliqua indicia vrgentia frau
2 dis: vt l. dolum. ff. de dolo. Nam qui dolum † al-
legat, dolum probare tenetur. ff. de probatio.
l. quoties. §. qui dolo. Poſsibile enim eſt quòd
qui donauit ſine fraude & voluntate donatarij
in poſſeſsione remanſit, vel fortè mutata vo-
luntate: & ideò actio deſtituta eſt. Inſtitu. de
donatio. §. perficiuntur. & l. ſi quis argentum.
C. de donatio. Item quia fictiones & ſimulatio-
nes non præſumuntur, niſi appareat cauſæ co-
gnitio, propter quam factæ ſunt, & per quam
præſumi debeant: vt ff. rerum amo. l. ſi mulier. in
principio. & ff. qui & à quibus. l. ſed ſi maritus.
§. final. vbi hoc eſt expreſſum. & extrà de renun
tiatio. capitul. ij. libro ſexto. & ideò lex dicit
alienationem non poſſe dici in fraudem credi-
torum factam, qui non ſunt. ff. de iur. fiſci. l.
ij. ſic non poteſt dici donatio cauſa mortis, niſi
vbi eſt periculum mortis: vt ff. de donationibus
cauſa mortis. l. j. cum l. ſequenti. Sed qualiter
ſoluetur contrarium ad l. ſicut. §. ſuperuacuum.
quibus modis pignus vel hypotheca ſolui.
certè Bartol. de Saxoferrato conſil. lxv. incip. fa-
ctũ tale eſt. Petrus Nieblę ſic ſoluit: dicẽs, quod
vltra huiuſmodi poſſeſsionem ſuberat ibi cauſa
videlicet ad excludẽdum creditorem, quã credi
tor allegabat: propter quã ibi venditio præſumi
tur ſimulata. vide ad hoc ea quæ ſcripſit idẽ Bar.
ff. de donationibus. l. poſt cótractũ. vbi no. quòd
ad præſumendum donationem factam in frau-
dem, oportet, quòd aliquid ſemper interueniat,
quod det cauſam huic præſumptioni. Aduerte
b quòd inter contractum fraudulentum, b † & cõ
3 tractum fictitium eſt differentia. Nam dicitur
contractus factus in fraudem, qui verè eo animo
agitur, vt verè valeat, & permaneat prout agi-
tur: & alius per eum, ſeu eius occaſione deci-
piatur. not. ff. de his quæ in fraudem creditor.
per totum. Hoc autem allegare non poſſunt, qui
taliter contraxerunt, ſeu qui participes frau-
dis huiuſmodi fuerunt. C. de reuocand. donatio.
l. cùm profitearis. & C. de ſeruo dato pignor.
manumiſſ. l. ſi creditoribus cum ſimilibus in gl.
d. l. cùm profitearis. not. nec ipſius, nec iſtius
voluntas habent, cui ipſe non habeat neceſſe re
linquere: vt not. ff. de his quæ in fraudem credi-
tor. l. ij. ſed certè illi, in quorum fraudem con-
tractus fuit initus, debent probare ea, quæ ad
fraudem præſumptionis probari habeant. & ibi
habes neceſſe contrahentes, id eſt, cui contra-
hens neceſſe habebat relinquere, ſi in eius frau-
dem fuit contractus factus, & poterat dicere
contractum fraudulentum: vt in dicta l. ij. ff.
de his quæ in fraudem credit. & ibi not. per to-
tum. & ita loquitur d. l. ſicut. §. ſuperuacuum.
Sed ſimulatus contractus dicitur, quãdo ſimula-
tur certus cótractus fieri, & nó fit ita, ſicut ſimu-
latur: vt C. plus valere quod agitur, per totum.
ff. de contrahen. emptio. l. nuda. de reg. iur. l. ima-
ginaria. ff. de diſtract. pign. l. & qui ſub imagine.
de aqua pluuia. arcen. l. emptor. C. ſi quis alteri
vel ſibi. l. quamuis. & l. cùm proponas. & hoc
caſu tam ipſe ſic contrahens, quàm eius hæ-
res etiam voluntarius, poteſt dicere talem con-
tractum fictitium, per dicta iura: dummodò frau
dem ſuam non allegauerit, ex qua ſe iuuet: quia
tunc non obſtarent iura prædicta: vt l. poſt mor
tem. ff. de adoption. Et circa hoc ſciendũ quòd
tribus † modis poteſt dici cótractus: videlicet fi- 4
ctitius, imaginarius & ſimulatus. vno modo cũ
vnus contractus celebrari ſimulatur, & tamẽ in
veritate agatur quòd alius celebretur. Sic loqui-
tur totus titulus C. plus valere quod agitur. &
C. de cõtrahen. empt. l. empti fides. & huiuſmodi
naturæ eſt, vt nó impediatur acquiſitio ei, cui ac
quiritur dẽpta fraude, ſi ex cauſa quæ verè ageba
tur, poterat acquiri: vt d. l. empti fides. C. ſi certũ
peta. l. ſi ex pretio. & no. in l. nuda. alle. Secundo
modo dicitur contractus ſimulatus: quia licèt
verè agatur quòd ſic fiat: tamen agitur quod
citò diſſolutio contractus fiat. alleg. l. iiij. § ſi ab
ignoto. ff. de manumiſſ. teſtament. & natura il-
lius ſimulationis eſt, vt debeat hoc expreſsè per
pactum agi: vt dicto §. ſi ab ignoto. Tertio mo
do dicitur contractus fictitius, ſeu ſimulatus,
quando ex mente non procedit, id eſt, quando
agitur inter partes, quòd contractus nullus ſit. &
de hoc loquitur l. nuda. & l. imaginaria. alleg. &
ff. de ritu nup. l. ſimulatæ nuptiæ. & de aqua plu
uia. arcen. l. emptor. & faciunt quidam quando-
que propter effugienda onera, vel debita fiſcalia.
Ex præmiſsis tria concluduntur. Primum † eſt, 5
quòd ſimulationis cauſę ſunt tres ſpecies, allegã
do, agẽdo, vel excipiendo contractum, vel inſtru
mentum eſſe fictitium: & non deſignans ſpeci-
em fictionis non eſt audiendus: quia aduerſarius
ſic redderetur dubius: vt ff. de eden. l. j. §. j. &
de rei vendicat. l. Pomponius ſcribit ſi frumen-
tum. in fin. quæ loquuntur in agente. idem in
excipiente. ff. de flumini. l. j. §. Labeo. de legat.
j. l. Titiæ textores. in princip. Item in probante,
qui non debet obſcurè probare. ff. de negot.
geſt. leg. eum actum. in fin. & ibi not. ff. de
petitio. hæredi. l. ſi mortem. & ibi not. in glo.
ſuper verbo, probatur. & extrà de probatio. cap.
in præſentia. facit optimè quod not. Ioan. Andr.
in gloſſ. de excepi. capitu. pia. libro ſexto, ſuper
verſicu. ſpeciem. Secundò concluditur ex præ-
miſsis, quòd † tali dicenti inſtrumentum, vel 6
contractum eſſe fictitium, non ſufficit exprime
re ſpeciem fictionis, niſi declarata cauſa, ex
qua colligi valeat ipſa fictio, per prædicta, ſeu
indicium huiuſmodi fictionis. Ratio, quia cùm
ex ipſo actu de per ſe non ipſo facto, vt con-
cludit, de iure intentionem addere poteſt id,
ex quo inſurgit indicium ſimulationis, ex quo
concludi valeat ipſa fictio, per prædicta. facit
quia intentio debet de neceſsitate vigere: vt
l. ad probationem. C. de proba. nec dicatur,
non probare hoc eſſe, quod ab hoc contingit
abeſſe. Dicunt quidam in caſu noſtræ quæſtio-

nis tolli dubium fictionis: ſi donans nomine
donatarij ſe cõſtituiſſet poſsidere. per l. quiſquis.
C. de donatio. & l. quædam. ff. de rei vendi. & l.
quod meo. & l. qui pignoris. §. j. & l. ſequenti. ff.
de acquirenda poſſeſsio. in quibus id videtur ex-
preſſum, quod procedat, ſi nulla cauſa præ-
ſumendæ fictionis aliàs appareret: quia ſi ſubeſ
ſet cauſa huiuſmodi, bene præſumeretur illa
cauſa: vt quia dixit donans ſe conſtituere nomi
ne donatarij poſsidere in fraudem & fictitiè, ſi-
cut de cõtractu ipſo niſi ſequeretur traditio cor
poralis: vt probatur hoc C. de ſuffragi. l. j. & codẽ
modo dicerem de clauſula renũtiationis doli &
fictionis. ar. ff. de nouation. b. l. doli. §. diuerſum.
Tertiò concluditur ex præmiſsis, quòd non ideò
dicitur donatio fictitia, vel in fraudem: quia de
omnibus bonis vel maiori parte eſt facta, niſi ſub
ſit aliqua cauſa fraudis præſumendæ, & per hoc
non obſtat l. omnis. §. qui Lucius. ff. de his quæ in
frau. cre. Vide Bartolum in conſilio prædicto
lxv. quod incipit factum tale eſt, Petrus Nicolæ
donauit. ſi illud conſilium habes, ibi reperies ma
gnam partem de præmiſsis.

ADDITIONES.

a Quòd per hoc. Vide glo. in titul. de ſubla. cle. li-
ter. in verb. cuicunque. in pragmat. ſanctio. Ro-
ma. in auth. ſimiliter. C. ad leg. falcid. Alex. & Ia-
ſo. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verb.
oblig. Doctor. in l. final. C. de pact.

b Contractum fraudulentum. Contractus quotu-
plex ſit, vide per Bart. in l. ij. in princip. ff. ſi cert.
petat.

De Teſtamentis.

EPITOME.

Pater filios plures habens in poteſtate, ſingulos in cer-
tis rebus, & bonis inſtituens, & eos iuſsit eſſe contentos,
multaque poſteà legata relinquens, intelligitur decedere
teſtatus.

SVMMARIA.

1 *Teſtatus quando quis decedere dicatur?*

2 *Ius accreſcendi non poteſt vniuerſali hæredi per teſta-
toris diſpoſitionem auferri.*
*Teſtator non poteſt facere quin leges habeant locum
in ſuo teſtamento.*

3 *Filium familiâs in patria poteſtate cõſtitutum in re cer
ta inſtitutus, pro vniuerſali hærede habetur.*

DECISIO I. alias 333.

a SI pater[a] plures † filios in ſuo pote-
1 ſtate habẽs, ſingulos inſtituat in cer
tis rebus & bonis: & eos illis ſingu-
lariter iuſsit eſſe contentos, multa
poſteà legata relinquens, cenſetur deceſsiſſe te-
ſtatus. Probo: quia vbi conſtat teſtatorẽ voluiſſe
relinquere vniuerſalem hæredem: & ita per con-
ſequens decedere teſtatum, quæcunque adiectio
per eũ facta huiuſmodi vniuerſitati, & teſtamẽ-
tariæ diſpoſitioni repugnans vitiatur, & non
vitiat, & trahit ad ſe teſtamentaria cauſa cau-
ſam inteſtati. & ſic eſt in propoſito, igitur, &c.
Maior probatur, quia ſi teſtator Titium vniuer
ſalem hæredem inſtituit, & adijciat inſtitutio-
ni conditionem impoſsibilem, vel exceptio-
nem rei hæreditariæ, habetur pro non adiecta.
ff. de cõdi. inſtitu. l. j. & ff. de hære. inſti. l. ſi ita
quis hæres inſtitutus fuerit excepto fundo. facit
cap. ſi. de condi. oppoſi. & de pact. c. fin. hinc eſt
quod no. glo. ff. de acqui. hæredita. l. ſi ſeruus cõ
2 munis, ab extraneo. in fin. quòd ius † accre-
b ſcendi[b] hæredi vniuerſali per teſtatoris diſpo-
ſitionem auferri non poteſt. Ratio, quia teſtator
non poteſt facere quin leges locum habeant in
ſuo teſtamento. ff. de leg. j. l. nemo. de teſtamen.
cap. requiſiſti. modò lex vult hanc accreſcentiã:
quia non patitur, quòd quis decedat pro parte
teſtatus, & pro parte inteſtatus: vt in regula,
ius noſtrum non patitur. ſimile quia nec lex hoc
patitur in hærede, vel legatario: vt ff. de acqui.
hæred. l. j. & ij. cum ſua glo. igitur nec mirum
ſi trahit cauſa teſtamenti ad ſe cauſam inteſtati:
quia fauorabilior eſt: & ideò debet præualere:
vt l. antequàm. C. commu. de ſucceſsio. l. quam-
diu. ff. de acquiren. hære. facit, quia omnia conã-
tur ſuſtinere teſtamenta. ff. de hære. inſti. l. ex fa
cto. §. j. cum ſimilib. facit cap. cùm tibi. de teſta.
hanc partem dicunt quidam Dyn. & Cyn. fir-
maſſe in additionibus, ſuper l. ſi ita quis. ff. de
hæredib. inſti. dicentes, quòd ſi teſtator inſti-
tuit quem ex dimidia: & quòd venientes ab in-
teſtato habeant alias partes: quòd nihilominus
habebit totum inſtitutus. Minor argumenti pro
3 batur ſic, quia ſpeciale † eſt in filiofamilias in
patris poteſtate conſtituto, inſtituto in certa
re, quòd pro hærede vniuerſali habeatur. C.
de hære. inſti. l. quoties. not. Cyn. & probatur
in authen. vt cùm de app. cog. §. cæterum. col.
viij. quia ibi dicit, quòd debet ſibi relinqui iure
inſtitutionis. & quid ſi minus legitima relinquit
pater iubens illum eſſe cõtentum: nihilominus
c lex ſupplet vſque ad legitimam.[c] & etiam ſine
onere: vt l. omni modo. & l. quoniam in priori-
bus. C. de inoff. teſtam. & eſt caſus de hoc in §. cæ
terùm. aliẽgnam legis diſpoſitio non debet care
re effectu, nec verbis imponi. C. commu. de leg.
l. ij. in fin. de elect. c. commiſſa. libr. vj. Ergo ius
& beneficium vniuerſalitatis habebit, quod ius
in iure accreſcendi conſiſtit: ergo &c. Præterea
huiuſmodi adiectio. de non plus petendo, vel
capiendo, adiecta videtur fauore legatariorum:
vt videlicet liberi occaſione Falcidiæ, vel aliàs
iure detrahant de legatis; quia cùm non appare-
at alia cauſa, & iſta eſt probabilis, recipienda eſt:
& tamen tunc teſtamẽti vigor ſtat: ergo &c. Pro
contrario allega. §. ſi duo. in l. quoties. de hære.
inſti. quia licet pluribus in certis rebus inſtitu-
tis, cenſeantur ipſi vniuerſaliter inſtituti: hoc
verum, ſi teſtator hoc expreſsè non prohi-
buiſſet: vt l. j. §. ſi ex fundo. ff. de hæred. inſti.
ſecus enim ſi expreſsè hoc prohibuiſſet: vt in
dicta l. quoties. §. ſi duo. At in caſu noſtro il-
lud teſtator expreſsè prohibuit: ergo. Ad
quod reſpondebatur, quòd ibi loquitur in hæ-
rede vniuerſaliter, ſed particulariter inſtituto.
allegatur

allegatur etiam pro contrario l.penul.ff.de iniu-
ſto rup. & irri. teſta. vbi dicitur, quòd teſta-
tor poteſt prohibere inter hæredes ius accreſcé
di, ergo & prohibere hæredem inſtitutum in
certare, ne vltra illam capiat. Ad quod reſpon
debatur, quòd non eſt ibi ratio: quia videtur
teſtator tollere ius accreſceēdi dādo ſubſtitutum.
quia ſi ſubſtitutus moreretur,& cohæres renun-
tiaret,alteri accreſceret.not.Bar. in l.reconiūcti·
ff. de leg. iij. Vel aliter, quòd in dict.l. penul.ceſ
ſante ſubſtituto, quòd non habet locum ius ac-
creſcendi, facit fauor poſthumi, qui rumpit te
ſtamentum ſolùm in ſui fauorem, non autem in
fauorem hæredis: vt l. nam & ſi. §. rumpendo.
ff.de iniuſto teſtamen. & ita eſt ibi caſus ſpecia-
lis,in quo caſu inteſtati trahit ad ſe cauſam te-
ſtati,ſiue teſtamēti fauore poſthumi.Non obſtat
l.ſi Titius.ff.de condi.inſti.quia ibi ſunt duæ in-
ſtitutiones conditionales repugnantes æquè po
tentes, quæ in concurſu ſe impediunt.Hic verò
cauſa teſtati eſt potentior. Ad l.quoties.C.de hæ
red.ſuprà reſponſum eſt.Nec obſt. quòd volun-
tas teſtatoris ſeruanda eſt: quod verum eſt,ſi ta-
lis eſt,quæ non ſit irrationabilis, nec ſibi ipſi re-
pugnans,& infecta à iure: vt in propoſito, &c.

ADDITIONES.

a Si pater. Adde Ægid. Bellamer. deciſ. vij. incip.
ſi pater. hoc titul.

b Ius accreſcendi. An ius accreſcendi poſsit pro-
hiberi per teſtatorem tacitè vel expreſsè, vide
Bartol. & Angel. in l. ſi ego. ff. de iniuſt. rupt.
teſta. Doctor. & Flo. in l. dominus.§.fi.de vſuf.
& Bart. in l. quoties. §. ſi duo. & ibi Bald.ff.de
hæredib. inſtit. Adde Bald. in l. j.in ix.quæſt. C.
quando non petent. part. Doctor. in l. nemo
poteſt. ff. de lega. j.

c Vſque ad legitimam. Legitima an ſit quota hæ-
reditatis, vide per Bart. in l. ex facto. ij. ff. de hæ
redib. inſtit. & in l. quoties. C. eod.

De Iure patronatus.

EPITOME.

Is qui poſsidet caſtrum, vel villam ratione cuius ori-
tur ius patronatus, præſentare poteſt ad eccleſiam vacan-
tem, niſi iam ſuper illo iure lis foret conteſtata.

DECISIO I. aliàs 140.

POſſeſſor bonæ fidei alicuius caſtri, ſiue
villæ, ſiue comitatus, ratione cuius
competit ſibi ius præſentandi ad eccle
ſiam ibi, vel alibi ſituatam, licèt nunquam
antea præſentauerit, poteſt ad ipſam eccleſiam
præſentare: quia dignitas ſiue caſtrū videtur hoc
ius præſentādi ſemper tenuiſſe & poſſediſſe: iux
ta notata per Inno. in capi.cū ſuper. de cauſa poſ
ſeſ. & de reſti.ſpolia. cap. in literis. non obſtan-
te guerra dicto poſſeſſori ſuper comitatu, ſeu ca
ſtro mota, quæ non impedit eum in præſentan-
a do, ſicut nec motio litis iudicialis: [a] vt lit. pend.
cap.j. & ij. niſi lis ſuper ipſo iure, ſeu poſſeſsione
præſentādi ſibi moueretur, & lis cōteſtata eſſet:
quæ poſt huiuſmodi conteſtationem malam fi-
dem induceret, & ſic præſentare non poſſet.
arg. not. per Inno. de reſti. in integ. c. ij. de iure
pat. c. cōſultationibus. & de reſti.ſpo.c.in literis.

ADDITIO.

a Iudicialis. Adde Abb. in c.ex literis. de iure patr.

EPITOME.

Patronus mortuo præſentato actore poteſt proſequi
cauſam pro ſuo intereſſe, & petere declarari ius præ-
ſentandi ad eum pertinere, ac præſentatum remoue-
ri debere.

DECISIO II. aliàs 174.

SI A. præſentatus per B. ad aliquam eccleſiam
agat contrà C. reum & poſſeſſorem præſen-
tatum per D. mortuo A. actore, B. præſen-
a tator pro ſuo intereſſe [a] poteſt venire ad cauſam,
& petere declarari ius præſentandi ad eum per-
tinere,& præſentatum per D. amouendū fore,
& amoueri: prout legitur & notatur in capitu. ſi
hi contra quos. in fine. vt lite pendente. libro ſex
to. Electores enim & præſentatores poſſunt vnà
cum electis & præſentatis, & etiam ſine eis eſſe
in iudicio pro eorum intereſſe, & petere eorum
electiones. & præſentationes per eos factas ca-
nonizari, ſeu canonicas pronuntiari, prout legi
tur & notatur in capitu. ſtatuimus. & cap. cupi
entes. & cap. quàm ſit. de elect. lib. vj. de accuſ.
cap. ſuper his. per Innocen.

ADDITIO.

a Pro ſuo intereſſe. Adde Roch. Curt. in ſuo tra-
ctat. de iure patrona. in verb. ius. col. vij. verſic.
quæ autem forma ſeruetur. &c.

EPITOME.

Non ſufficit patronis eligere, vel nominare, ſeu lite-
ras de præſentando mittere, niſi præſentent electum ſu-
periori, ad quem ſpectat inſtitutio realiter infra tem-
pus, & cætera.

DECISIO III. aliàs 211.

a NOn ſufficit [a] patronis quòd eligāt, vel no
minent præſentandum ad aliquod benefi
cium, ſpectans ad ius patronatus eorum,
vel literas præſentationis dent, ſeu tradant
etiam præſentato, niſi infra tempus præſentent
perſonam per eos electam, ſeu literæ præſenta-
tionis præſententur ſuperiori, ad quem ſpectet
collatio, ſiue inſtitutio realiter, & cum effectu
infra tēpus à iure ſtatutū. prout legitur & no. per
Io.an. in c.fi. de iu.pa. & in c. vnic. e.ti. li. vj. & per
Arch. in c.j. de præb. ſuper verb. præſentatio. eo.
lib. Faciunt pro hoc not. per Ioan.and. & Pau. in
cle. dudum. ſuper verb. præſentauerint. de ſepul.
quamuis domini Corſi. & Benedictus remanſe-
rint dubij, dicentes quòd ex quo patronus
tradidit literas infra tempus debitum induſtrio-
ſo & diligenti, præſertim præſentato, ſiue
electo

electo per eum, de cuius diligentia meritò debebat præſumere: non deberet reputari negligens, nec aliquid ſibi imputari, arg. eorum quæ leg. & no. de pig. c. ſignificãte. & per regulam, quod per me non ſtat. & c. de eo qui mit. in poſ. cap. j. de reg. iur. cap. quod per me. lib. vj. Reſpondebatur ad vltimum, quòd non fecit prout debuit quia licèt ſufficeret electionem, ſiue præſentationem factam per patronum eſſe præſentatam electo, ſiue præſentato infra tempus, quò ad hoc vt conſentiat electioni, ſiue præſentationi de ſe factæ: tamen quò ad ſuperiorem, qui habet electũ confirmare, vel præſentatum inſtituere, id non ſufficit. arg. eorum quæ leg. & not. in. c. quàm ſit. de elect. li. vj. Nec ob. d. c. ſignificante. quia licèt debitor excuſetur ibi à periurio, propter miſsionem nuntij: tamen nihilominus remanſit obligatus, & nihil deperibat creditori. At hic in quæſtione noſtra ſtatim lapſo tempore quadrimeſtri fuit ius præſentandi, ſiue eligendi deuolutũ ad ſuperiorem: nec poſteà potuit præſentare. de iure patronat. ca. quod autem. & c. cùm autem. de ſupplen. negli. præla. c. ſicut. & de offi. ord. c. cùm vos. Ratio enim quare debet fieri effectualis. & perſonalis præſentatio infra tempus, iuris eſt, vt ſuperior qui habet præſentatum inſtituere, poſsit videre, & examinare perſonam, an ſit idonea ad regimen illius beneficij. de elect. c. cùm nobis. c. olim. & cap. ſi. libr. vj. Præterea hoc ſonat verbum, præſentate: nam dicitur pręſens qui præbetur ſenſibus corporis. facit. ff. de verb. obli. l. j. in prin. ſecũdum Ioan. An. & Pau. in loco præalleg.

ADDITIO.

a Non ſufficit. Nota quòd non ſufficit patrono præſentare, ſeu eligere pręſentandum, niſi infra tempus iuris præſentet perſonam idoneam. Et adde quod no. Io. An. in Cõpo. in c. capitulum. de reſcrip. poſt gl. in verb. quærit poſt ſemeſtre. & ſic not. quòd patronus per actum ſolius præſentatiõis nõ ſatisfacit iuri, & conſtitutiõi & adde gl. in §. item circa clauſulam. in verb. non valeant. tit. de elect. in pragmat. ſanct. & adde deciſ. proximè ſeq. niſi ſuperiori fuerit dicta præſentatio præſentata.

EPITOME.

Sufficit patrono præſentare idoneum realiter infra tempus, licet eum ſuperior non admittat: quia tẽpus pręfixum eſt à iure præſentationi, ſed non confirmationi.

DECISIO IIII. aliàs 212.

SEcundùm omnes Dominos, Corſien. excepto, qui remanſit dubius, ſi patronus præſentat perſonam habilem infra tempus debitum ſuperiori, licèt ipſe recuſet præſentatum admittere, & inſtituere, id non debet patrono imputari: quia fecit quod debuit, nec in aliqua culpa, ſiue negligentia fuit. de conſti. ca. ij. Culpa enim ſuperioris ſibi nocere non debet. de elect. c. ſi electis. & de reg. iur. cap. non debet aliquis. lib. vj. Agat igitur præſentatus contra ſuperiorem, qui eum iniuſtè admittere denegauit. de iure par. c. nullus. & c. paſtoralis. Dominus verò Corſi. volebat dicere, ꝙ patronus deberet, & teneretur iteratò interpellare ſuperiorẽ illius, qui recuſauit ſuum præſentatum admittere iniuſte, & inſtare apud eum pro admiſsione, ſiue inſtitutione per eum facienda, quod ſi non faceret, eſſet in mora. Pro qua allegat multas leges. Ad quod reſpondebatur, quòd nullum ius adſtringeret ad hoc patronum, ſed ſi vellet, poſſet. de elect. c. cùm inter canonicos. Præterea aut eſt totum tempus ſibi à iure datum ad præſentandũ elapſum, aut non. ſi non, licèt poſſet variare, ſeu verius accumulare, tamen de neceſsitate iuris ad id non tenetur. prout leg. & not. de iure pa. ca. quòd autem. & c. cùm propter. & c. cùm autem. c. nobis. Si verò totum tempus eſt effluxum, præcluſa eſt ſibi via accumulandi. vt in iuribus ſuperius alleg. & nil reſtat niſi examinare perſonã præſentatam per ſuperiorem, vtrùm ſit idonea, vel ne: & ſi inueniat illam idoneam, tenetur admittere, & inſtituere: vt in d. c. quod autẽ. quòd ſi facere recuſauerit, agatur de hoc coram ſuperiore. Si non ſit idonea, perdit ius præſentandi, quod deuoluitur ad ſuperiorem: vt in cap. cùm vos. de offi. ord. cum ibi. no. licèt ibi Inno. dicat id non procedere in laico præſentante indignũ. Sed Hoſt. ibi contrà. & alleg. caſum expreſſum in auten. de ſanc. epiſcopis. § . ſi quis oratorij domum. collatio. ix. Et idem videtur no. Inno. tenere in c. propoſuit. de fil. presbyt. & Archi. concordat cum Hoſt. in cap. j. de præb. ſuper verbo, præſentatio. lib. vj. Præterea nullum tempus ad inſtituendum reperitur in iure expreſſum: ſed bene ad pręſentandum: vt in iure ſuperius alleg. infra quod tempus ſi fiat præſentatio effectualiter, ſatisfactum eſt iuri quò ad præſentantem. Præfigatur igitur tempus certum nolenti inſtituere per ſuperiorem, infra quod ſi nõ inſtituat ſuperior id faciat: vt in d. c. nullus. facit c. ad reprimendum. de offi. ord. & de pręb. ca. graue. datur ſimile de acceptante infra menſem ſibi pręfixum: cui licèt non prouideatur per executorẽ infra multa tempora, poſt ea non propterea euaneſcit acceptatio: quia ad prouidendum nullum tempus eſt executori præfixum: prout leg. & nota. in clemen. cùm ei quem. de cõceſ. præb. & melius in cle. ſi de beneficio. de præ. Recurrat ergo acceptans ad Papam per prouiſionem ſibi faciendam, vel obtineat cauſam committi in palatio, & Auditor datus pronuntiato ſibi beneficio debito prouidebit ei ſecundũ formã cle. auditor. de reſcri. & idem fieret de pręſentato infra tempus, quem ordinarius recuſauit inſtituere, ſi cauſam in Palatio obtineret committi: quia cle. prędicta nedum habet locũ in prouiſiõe, ſed etiam in inſtitutione, & confirmatione. prout ibi nota.

EPITOME.

Non valet præſentatio laici de religioſo profeſſo ad eccleſiam parœcialem.

SVMMARIA.

1 *Laicus non poteſt præſentare religioſum profeſſum ad eccleſiam parœcialem.*

2 *Monachus põt hodie ꝓfici eccleſiæ parœciali ſeculari.*

3 *Patronus an poſſit præſentare regularem ad beneficium ſeculare, & ſemper cõſuetum regi per ſeculare.*

DECISIO

DECISIO V. alias 262.

1 IN religioſo † profeſſo an valuerit præſenta-
a tio a facta per laicum de ipſo ad eccleſiam
paroecialem curatam. Domini erant varij: Ta
men maior pars dicebat ipſam præſentationem
non valere, propter abdicationem proprietatis,
& propriæ voluntatis: & quia debent ſtare ſo-
litarij. nec populo nec curæ præfici. Præſertim
quia hoc videtur prohibere expreſsè Concilium
Lateranė. de ſta. mo. capit. ij. imò antiqua iura
adminiſtrationes eccleſiaſticas monachis genera
liter prohibebant. xvj. q. j. can. ſi cupis. & cap.
iuxta. & c. adijcimus. & duobus ſeq. & Epiſco-
pi cum conſenſu abbatis diſpenſatiuè de paroe-
cialibus eccleſijs idem permittebant. vt c. cauſa
& quæſt. can. cùm pro vtilitate. & lv. diſtin. pri-
ſcis. ergo appa ret quòd generalis prohibitio
propter dictam repugnantiam procedebat. Alij
2 volebant † dicere contrarium, propter c. quòd
Dei timorem. eod. ti. quod tamen loquitur in
regulari canonico ad paroecialem eccleſiam ele-
cto: quia dum inſeruit regulæ laxiori, non com
prehenditur ſub prohibitione dicti Concilij La
teranen. vt ibi dicit tex. qui loquitur in mona-
b cho, b qui licèt olim per antiquos canones poſ-
ſent etiam ad paroec alium eccleſiarum regimen 3
diſpenſatiuè aſſumi: vt xv. q. j. can. dilectos. &
in c. in paroecia. & lv. di. priſcis. vbi de hoc. ta-
men hodie propter officiū prædicationis, quod
multipliciter priuilegiatum eſt. ſine diſpenſatio
ne de conſenſu abbatis monachus poteſt præfi-
• ci per epiſcopum eccleſiæ paroeciali etiam ſecu-
lari, ſecundùm Hoſtien. ibidem. & in ſumma eo.
titul. §. verum populū. qui allegat ad hoc lviij.
diſtin. c. j. & ij. & lxxiiij. diſtin. can. quorūdam. &
ibidem dicit in canonico regulari, vt ibi. & in ca.
per tuas. de vot. cum qua opinione concor. d. Fre
de. de Senis in ſuis quæſtionibus, & Ioa. Andr.
& Pau. in clemen j. de elect. ſuper ver. ſeculare.
quorum dictum fuit allegatum per vnū de Do-
minis, quod ego crederem veriſsimum in cano
nico regulari. Tum quia inſeruit regulæ laxiori,
licèt Ber. in d. c. quòd Dei timorem. & Ioan. de
Ligna. dicat fore tutius, quòd ſecum per Epiſco
pum diſpenſetur. Sed in monacho aſſumendo
ad curam animarum, credo hodie ſicut olim ne
ceſſariam diſpenſationem: & ſic poteſt intelli-
gi opinio Bern. & ſequacium in d. capit. quòd
Dei timorem. & fortè Papalem, & quia ſub eo
dem fortè Epiſcopus contra celebre Concilium
Lateran. diſpenſare non poteſt. xxv. q. ij. can.
inſtitutionis. ſicut nec contra clemen. j. de ele-
ctio. & hoc tenet expreſsè. argumen. prout le-
gitur & no. in can. licet canon. de elect. lib. vj.
quod intelligerem ſine magna cauſa neceſsitatis
& vtilitatis: propter quas Epiſcopus diſpenſat
contra Concilia generalia. j. quæſt. vij. can. tali.
& cap. exigunt. de præb. propoſuiſti. & hoc ſer
uatur ſecundùm Ioan. de Lig. in cap. at ſi clerici.
de iudi. & vide de hoc in cap. dilectus. de temp.
ordi. vbi recitat omnes caſus permiſſos & pro-
hibitos Epiſcopis, quò ad diſpenſationem.
Vnus tamen de Dominis in caſu quæſtionis pro
poſitæ dicebat præſentationem prædictam vale-
c re ad hoc, vt non poſsit patronus laicus c redar-
gui de negligentia, nec fortè etiam de culpa pro
pter diuerſas opiniones Doctorum poſitas in di
ctis iur. ſed religioſum præſentatum Epiſcopo
non admittendum ad curam ſine præuia cauſæ
cognitione ſummaria, & diſpenſatione expreſ-
sè ſecuta: cuius dictum placuit Ægid. pro quo
allegat dictum Innoc. quod bene facit in cap.
cum noſtris. de conceſ. præben. poſt prin. de ho
micida illegitimo vel irregulari electo ad aliquā
dignitatem: quæ electio licèt non excuſat eligen
tes à culpa, excuſat tamen eos à negligentia: ita
quòd propter negligentiam non deuoluatur po
teſtas eligendi ad ſuperiorem, ſed bene propter
culpam. de electi. cap. cùm in cunctis. §. fin. Cū
igitur laicus ita exactè, & exquiſitè non tenere-
tur ſcire iura poſitiua ſicut clericus: vt not. Inn.
in c. firmiter. de ſum. tri. & fide catho & in ca.
cùm in cunctis. ſuperiùs alleg. & vbi ſunt Doc.
varij licitum ſit eligere, dicebat, & bene meo
iudicio, prædictum patronum laicum excuſabi
lem tam à culpa, quàm à negligentia, & ſic præ
ſentationem non eſſe nullam, & ex illo capite,
quia religioſum præſentauit: ſed ex alio capite,
quia non præſentauit cum Epiſcopo effectuali-
ter infra tempus à iure ſtatutum. Ego dicebam
3 † ipſam inualidam ſub dubio fortè ex alio capi
te, ex quo fuit beneficium ſeculare, & ſemper
conſuetum regi, & gubernari per clericum ſe-
cularem: quia dictus patronus non potuit regu
larem ad illud præſentare. allegabam ad hoc c. c.
quia regulares. de ſupp. neg. prælat. & c. ſicut.
eod. ti. per Io. And. in nouel. & c. poſſeſsiones.
per Abb. de reb. ecc. non alie. & in cap. cùm de
beneficio. de præben. lib. vj. Poſteà in alijs con-
ſilijs dominus Ægidius dixit dominum Cardi.
ſancti Euſtachij tenuiſſe primam partem: vide-
licèt præſentationem huiuſmodi ipſo iure nul-
lam. Nam licèt Epiſcopus diſpenſare poſsit ex
cauſa cum religioſo præſentato: tamen non te-
netur, niſi velit. & ſic ſimpliciter præſentan-
do religioſum, non idoneum præſentauit. alle.
prædictum cap. cùm de beneficio. & ideò vide-
tur iuri ſatisfactum. de offi. ordi. cap. cùm vos.
cum ibi not. Ad gloſſ. Inno. c. cùm noſtris. de
conceſ. præben. reſpondebat, quòd loquitur
de eo, in quo non cadit ius prælaturæ ipſo iure
ſine diſpenſatione, vt eſt homicida, excommu
nicatus, vel irregularis. alle. capit. poſtulaſti.
de cleri. excom. mi. de æta. & quali. cùm bonæ.
de exceſs. prælato. cap. inter dilectos. de accu-
ſatio. ca. accedens. Salua reuerentia tanti patris
hæc iura potiùs innuunt contrarium, videlicèt
quòd collatio facta huiuſmodi ſit nulla ipſo
iure: & licèt ſit nulla, & ſit poteſtas conferen
di deuoluta ad ſuperiorem, hoc euenit pro-
pter culpam conferentis, vel præſentantis indi-
gnum. ſed non ſequitur, præſentauit indignū:
ergo fuit negligens. ergo non propter negli-
gentiam, ſed propter culpam priuatus fuit
iure conferendi ea vice per iura ſuperiùs alle-
gat. videlicèt capitul. cùm in cunctis. & ca-
pitul. quanquam. libro ſexto. ſtat ergo dictum
Innocen.

ADDI-

ADDITIONES.

a Præſentatio. Adde Roch. Curt. in ſuo tracta. de iure patro. in verb. honorificũ. iiij. quæſiti. verſi. quartò quęro. circa princip.

b Monacho. Adde, an collatio facta monacho de beneficio per ſeculares regi ſolito valeat dec. 28. incip. collatio facta. ſ. de præbend.

c Patronus laicus. Adde Ægid. Bellamer. decif. vij. hoc titul.

EPITOME.

Patrono laico nõ præſentante infra tempus ſemeſtre Epiſcopo ſtatim incipit tempus currere, ſi beneficium vacet de iure, & de facto.

SVMMARIA.

1 *Semeſtre ad conferendum beneficium per negligentiam patroni laici ad epiſcopum deuolutum incipit currere vltima die quadrimeſtris laico ad præſentandum dati: ſi beneficium tempore deuolutionis de iure & de facto vacauerit, & Epiſcopus in diœceſi ſua fuerit.*

2 *Epiſcopus tenetur quolibet anno ſemel per ſe, vel aliũ ſuam diœceſim viſitare.*

3 *Epiſcopus allegans ignorantiam vacationis beneficij in ſua diœceſi vacantis, non auditur.*

DECISIO VI. aliàs 263.

1 SI propter † negligentiam patroni laici deuoluatur collatio alicuius beneficij ad Epiſcopum, ſtatim currit ſibi tempus ſemeſtre ad conferendum, non à tempore notitiæ, ſed ab vltima die temporis quadrimeſtris dati laico ad præſentandum computandum. Hoc verũ ſi prędictum beneficium vacauit, & vacet tempore deuolutionis de iure & de facto, & Epiſcopus fuerit in ſua diœceſi, vel adeò propè, quòd veriſimiliter potuit huiuſmodi vacationem & negligẽtiam ſcire, aliàs non curreret ſibi dictum tempus ſemeſtre, niſi à tempore notitiæ, ſecundùm iura vulgaria de conceſ. præbend. c. ij. & cap. quia diuerſitatem. & c. ex parte. & de ſup. negli. pręla. c. licet. vbi dicit Inn. vnum notabile dictum, quòd contra videtur fortiſſimè obſtare prædictæ concluſioni, quòd ei ad quem primò, & et ad quem ſecundò, pertinet collatio beneficij, currit tempus duntaxat à notitia vera: & qui eam allegat, ipſam probet: quia præſumitur ignorantia, niſi probetur ſcientia. de reg. iur. c. præſumitur. libr. vj. quæ etiam videntur obſtare prædictæ collationi in caſu, quo negaretur Epiſcopi notitia, vel allegaretur ipſius ignorantia. Sed his nõ obſtantibus ſtat concluſio vera. Regula, præſumitur. non obſtat: quia loquitur in his, quæ quis ſcire, vel indagare nõ tenetur per ſe vel alios: vt ibi
2 not. ſed cùm quilibet Epiſcopus † ſemel in anno teneatur ad minus per ſe, vel alium ſuam diœceſim viſitare: & videre, ac indagare quo modo beneficia regantur: & an ſint plena, & canonicè teneantur: vt x. q. j. can. regenda. c. decernimus Epiſcopum. & quaſi per totum. de cenſibus. capit. cùm venerabilis. & c. cùm ſecũdum. de pręſcrip. c. cùm ex offic. j. de offic. ordi. c. ſi epiſcopus. lib. vj. non eſt veriſimile ipſam vacationem beneficij ignorare, quòd per quatuor menſes vacauit de iure, & de facto, & nullus præſentationem recepit: nec de illo diſpoſuit, ipſo in ſua diœceſi exiſtente. Pro quo optimè facit meo iudicio, c. cùm in tua. qui ma. accu. poſ. ibi. cùm dicit text. alioquin cùm rationabiliter præſumatur, quòd denuntiationem bonorum publicè factam idem accuſator volens nunc accuſare matrimonium in ipſa diœceſi exiſtens minimè ignorauit. & ideò Papa mandat illum accuſatorem etiam ignorã-
tiam allegantem ᵃ tanquam ſuſpectum repelli. a
Sic in propoſito dicerem Epiſcopum † allegan- 3
tem ignorantiam vacationis tam notæ non audiendum: vel ſaltem propter vehementem præſumptionem ſcientiæ onus probandi ignorantiam in ipſum transferendum. de electi on. capit. cùm in cunctis. & cap. innotuit. de poſt. præ. capi. j. de cler. excom. mini. cap. illud. cum multis ſimi. Fateor tamen quòd poſſet tales & tantas cauſas veriſimiles ignorantiæ ſuæ allegare, quòd transferretur onus probandi in negantem, & ſcientiã allegantem. arg. eorum quæ leg. & notan. vt eccleſi. benefi. capit. vt noſtrum. & facit ad hoc, & ad prædictam concluſionem vnum dictum Inno. notabile in c. veniens. de fil. presbyt. ſuper verſi. innotuit. Idem dicebant Domini in archiepiſcopo, qui ſingulis annis debet celebrare Cõcilium prouinciale cũ ſuis ſuffraganeis, & ſtatuere perſonas idoneas ad inueſtigandum ſollicitè quæ ſunt correctione & reformatione digna, & referenda in proximo Concilio. de cenſi. capi. ſopitæ. de accuſa. ſicut. de præbẽ. graue. qui tamen ſi allegaret ignorantiam probabilem de vacatione beneficij ad ſe deuoluti, ſtaretur ipſius iuramento ſecundum Innoc. & Hoſti. qui hoc no. in cap. paſtoralis. de except. in fi. facit cap. cùm in tua. & Ioan. Andr. in nouel. in capitul. ex parte. de conceſſ. præbend. ſuper verb. recurrerunt. arguendo contra Archiepiſcopum allegantem in hoc caſu ignorantiam, dicit eum non audiendum: quia videtur affectata ignorantia, quam æquiparamus ſcientiæ. de conſti. capit. vt animarum. libr. vj. de tempo. ord. ca. eos qui. libr. vj. propter rationem ſuperiùs alleg. Soluendo tamen concludit quòd bonus iudex hoc terminabit conſiderata beneficij qualitate, modo vacationis, & locorũ diſtantia, & remotiũe, & fama. ff. de vſu. l. mora. de qua materia vide etiam Archi. in c. propter eccleſiaſticas. xviij. di. & per Gulie. de mõte Laud. in clemen. quia regulares. de ſupplen. negli. pręla. Vide ad materiam not. per Doct. videlicet Io. mo. Ioã. And. & Archi. in c. ſtatutum. de præbend. libr. vj. & per Cy. & Dy. ff. de tribu. l. j.

ADDITIO.

a Ignorantiam allegantem. Ignorantia autem an poſſit probari per iuramentum, maximè quãdo præſumptio eſt in contrarium: vt puta, quia ſecundum eſt notorium in loco: vide per d. Albe. in capitu. quoſdam. de præſum. in verſi. gloſſ. j. & ibidem per Felyn. in ver. in gloſſ. j. in fi. Adde dec. 10. titu. de probat. in antiq.

EPITOME.

Collatio ſeu præſentatio facta per poſſeſſorem etiã violentũ de cuius violentia clarè non conſtat, valet & tenet.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio poſſeſsionis fructus eſt.*

DECISIO VII. aliàs 268.

a COllatio ſiue præſentatio [a] facta per poſſeſ-
ſorem etiam violentum, de cuius violentia
b ſiue mala fide non conſtat, valet & tenet: [b]
quia prædo etiam tuendus eſt in poſſeſsione. de
reſtitu.ſpo.cum literis.ſed ſi conſtaret de huiuſ-
modi violentia & mala fide, caſſaretur collatio
1 & præſentatio per eum facta: quia † præſentatio
eſt fructus poſſeſsionis: vt in c.conſultationibus.
de iure pat.Sed malæ fidei poſſeſſor non facit fru
ctus ſuos: imò tenetur de extantibus rei vendica
tione, & de conſumptis condictione ſine cauſa.
C.de rei ven.l.mala.ff.de rei ven.l.ſi nauis.aliàs ſi
quis.§.fi.Inſtitu.de offi.iudi.§.ſed ſi in rem.& §.
illorum.ergo.quas duas cõcluſiones ponit Inno.
expreſsè in d.c.in literis.in princ. & infrà verſi.
Item not.quod ſi quis eſt. & facit etiam no. per
eundem Inno.in d.ca.conſultationibus.& ibi de
malæ & bonę fidei poſſeſſore, an valeant electio-
nes, collationes, & præſentationes per eos factę:
quod intellige de bonæ fidei poſſeſſoribus, qui-
bus ius commune aſsiſtit. Si verò ius commune
eis reſiſtit: recurre ad not.auream Inno.in c.cùm
veniſſet.de reſtitu.in inte.in glo. per monachos.
in fi.Archid.no.in c.eum qui.de pręb.ſuper verſ.
inuaſor.lib.vj.quærit de inuaſore pacificè poſsi-
dente, vtrùm poſsit pręſentare, & poſt multa, pro
& contra dicit quoſdam tenere, quòd ſi talis to-
leratur, poteſt: aliàs non.remittit ad certa loca
xxiij.q.j.in ſum.& de elect.c.nihil eſt. in glo.vl-
tim.per Inno.& per eundem, de ſent.excom.c.ſi
verò.in glo. hinc colligitur iuxta finem.quas gl.
intellige de intruſis non per violentiam, ſed de
poſſeſſore violento.recurre & vide no.per Inno.
in c.in literis.ſuperiùs alleg.

ADDITIONES.

a Collatio ſiue præſentatio. Adde infrà in antiqu.
eod.titu.deciſ.14.
b Et tenet. Adde quid ſi patrono, qui præſentauit
clericum, opponatur ei, quòd non in tempore, &
ipſe patronus negat, quis probabit: vide Fel.in c.
tertio loco.de proba.in ver, extra glo.nu.2.

EPITOME.

Si præſentatus per verum patronũ infra tempus debitum, & per ordinarium non admiſſus, in manibus patroni etiam poſt ſex mẽſes renuntiet: patronus iterum poſt ſemeſtre poterit præſentare.

SVMMARIA.

1 *Præſentatus in manibus patroni poteſt ante inſtitutionem ſuperioris renuntiare.*
2 *Iuri in re an poſsit renuntiari.*
3 *Electus poteſt ante confirmationem renuntiare iuri ſuo ſibi ex electione quæſito in manibus eligentium, etiã ſi electioni de ſe factæ conſenſerit.*

DECISIO VIII. aliàs 269.

1 SI aliquis præſentatus † per verum patronũ
infra tempus debitum ſuperiori non admit-
titur: nec ille præſentationem ſuam vlteriùs
proſequatur: imò poſt annum renuntiat iuri ſibi
quæſito per huiuſmodi præſentationem in ma-
nibus patroni; & patronus alium præſentet: Di-
cebant omnes Domini, quòd valet tam renun-
tiatio, quàm præſentatio. Ad primum allegaba-
tur dictum Inno.& Hoſtien.in c.quod in dubijs.
2 & ca. admonet.de renun. Nam licet † iuri in re
a non poſsim renuntiare, niſi in manibus [a] eius, qui
me poſſet inuitum deſtituere: vt not. per Paul.in
cle.vnic.de renunc.tamen ius ad rem poſſum di-
mittere, & illi renuntiare in manibus cuiuſcun-
que etiam ſimplicis notarij: multò fortiùs in ma-
nibus patroni: leuiùs enim perditur ius ad rem
quàm in re.de conceſſ.præbend.c.ſi.de præbend.
c.ſi is cui.& c.quodam.lib.vj.& in cle.gratiæ.de
reſcript.Cùm igitur præſentatus non habeat ius
in re: quia non eſt inſtitutus, ſed ad rem: vt in ca.
dilectus.de offic.lega.ergo illi potuit renuntiare
in manibus ſui patroni. Cõfirmatur hoc dictum
per vnum dictum Inno.notabile in c.cùm veniſ-
ſent.de reſt.in inte.ſuper verbo, renuntiauit. vbi
3 dicit, † quòd electus ante confirmationem po-
teſt renuntiare iuri ſuo ſibi ex electione quæſito
in manibus eligentium, etiam ſi electioni de ſe fa
ctæ conſenſit.quod indubitanter procedit in ele
ctis ad inferiores dignitates. De electis autem ad
Epiſcopalem dignitatem, licèt olim fuerint opi-
niones in ca.inter corporalia.de tranſla.epiſcop.
tamen hodie idem tenent omnes moderni in ca.
ſi electio.de electi.lib.vj.quę quidem decre.facit
pro ſecundo dicto concluſionis: videlicet quòd
patronus poſt dictam renuntiationem in mani-
bus ſuis factam, poteſt iteratò præſentare: & ha-
bebit integrum tẽpus quod primò habebat ad
præſentandum: quia quod per ipſum nõ ſtat, nõ
eſt ſibi imputandum.regul.iur.cap.cùm non ſtat
per eum.lib.vj.& hoc tenet Ioan.And. in nouel.
in d.c.ſi electio.in j.& ſuper antepenul.gloſſ.

ADDITIO.

a Niſi in manibus. Adde deciſ. 7.incip. nota quòd
vbi quis eſt præſentatus.eo.tit.j. in ant. & Curt.
in ſuo tracta.iuriſpatrona. in verb.honorificum.
col.30. n. 114.

EPITOME.

Patronus poteſt loco religioſo ius patronatus dare abſque alia vniuerſitate: de licentia tamen Epiſcopi quamuis aliter abſque vniuerſitate vendi non poſsit.

DECISIO IX. aliàs. 404.

FVit dubitatum vtrũ ius patronatus per lai-
cum poſsit dari religioſis ſine gleba, vel ali
qua alia vniuerſali re: puta caſtro, villa vel
fundo. Dubium fecit capit.ex literis.de iure pa-
tron.vbi videtur quòd per ſe donari non poſsit,
cùm ſit ius ſpirituale, quod ſine aliqua tempora-
litate ſtare non poteſt, ſicut dicimus de prębẽda.

Breuiter

Breuiter fuit determinatum & concluſum con-
trariũ per omnes. Nã licèt ius patronatus nõ poſ
ſit vendi per ſe, niſi cũ vniuerſitate: vt in d. c. ex li
teris. & c. de iure. eod. titu. tamen donari poteſt à
laico clerico ſine quacũque vniuerſitate, vel gle-
ba: vt in c. ex inſinuatione. eo. tit. & loco religio
ſo etiã ſine conſenſu Epiſcopi: vt in decret. vnica.
eo. tit. lib. vj. vbi videtur tex. pro hac determina-
tione. Idem videtur tenere, & dicere Inno. in c. cũ
ſecũdum. eo. tit. in fin. maximè cùm laici hoc ius
habeant ex ſingulari gratia, & fauore eccleſiæ: vt
not. Inno. ſuper rubrica de iure patr. & ideò ci-
tiùs & leuiùs quomodocunque ad eccleſiam re-
uertitur: quemadmodum dicimus in decimis ab
olim in feudum laicis conceſſis. de his quæ fiunt
à præla. ſine conſen. capit. ca. cùm apoſtolica. res
enim de facili redit ad naturam ſuam. xxxv. diſt.
cano. ab exordio. ff. de pact. l. ſi vnus.

EPITOME.

Maritus ratione dotis in qua comprehenditur ius patronatus, poteſt præſentare, cùm cenſeatur rerum dotalium dominus: ſi tamen maritus & vxor in præſentando diuerſos concurrant, præſentatus ab vxore præfertur.

DECISIO X. aliàs 422.

a FVit dubitatum vtrùm valeret conſuetudo
tanti temporis, cuiuscontrarium &c. quòd
maritus ratione villæ ſibi datæ in dotem, in qua
conſiſtit eccleſia parœcialis, cuius ius patronatus
ſpectat ad vxorem poſſet ad eccleſiam ipſam va
cantem perſonã idoneam præſentare. Et fuit cõ-
cluſum & determinatum per omnes Dominos
quòd ſic. imò ſecundùm aliquos circunſcripta
quacunque conſuetudine de iure communi hoc
poſſet: cùm ipſe maritus ſit dominus rerum do-
taliũ viuente vxore: vt l. doce ancillam. C. de rei
vẽ. vel ad minus habet vſumfructũ in bonis dota
libus, ex quibus tenetur onera matrimonij ſup-
portare. de do. inter vi. & vxo. c. per veſtras. de qv-
ſur. c. ſalubre. & ff. de iure do. l. ſi is qui. Prætereà
b eligere & præſentare eſt fructus [b] poſſeſsionis.
ergo cùm ipſe ſit in poſſeſsione villæ, ratione eu-
ius cõpetit hoc ius, meritò eo vti poteſt. de iure
pat. c. conſultationibus. faciunt not. per Inno. de
reſt. ſpoliat. ca. in literis. poſt prin. Prætereà cùm
ius patronatus tranſeat cum vniuerſitate: vt in c.
ex literis. de iure pat. meritò maritus habens hãc
villam ex donatione vxoris in dotem de iure po
teſt præſentare: maximè ſi hoc habeat conſuetu-
do, quæ eſt optima legum interpres. de conſue.
ca. cùm conſuetudinis. & quæ videtur eſſe ratio-
nabilis valdè in hoc caſu: quia conſona iuri cõ-
muni. ar. c. fi. de do. inter vi. & vxo. Si verò ambo
maritus & vxor concurrerent in præſentando
duos Epiſcopo: crederem præferendum præſen-
tatum ab vxore. prout not. per Io. And. in nouel.
c in ſimili quæſtione de tutore & pupillo [c] præ-
ſentantibus. in ca. ex eo quod. de electio. libr. vj.

ADDITIONES.

a Conſuetudo. Adde Felyn in c. cùm Bertoldus. de
re iu. col. xij. numero 44.

b Fructus. Adde Rocb. Curt. in tract. iuriſpatro. in
verb. competens. in quęſtion. 14. & in verb. ius.
quæſtio. vj.

c Pupillo. Adde dec. vj. eo. hoc titu. in antiq. Roch.
Curt. in d. tract. iuriſpatron. in verb. competens.
Paul. de Citadinis in tract. iuriſpatron. parte vj.
artic. 3. in verb. patronus præſentat. quæſt. 40.

EPITOME.

Literis Epiſcopi in quibus narrat ad alterius præſentationem Titium inſtituiſſe, creditur etiam quò ad præſentationem.

SVMMARIA.

1 *Verbis ſine literis Prelatorum, maximè de facto alieno non creditur.*

2 *Prelatus plus iuris habet in inſtituendo, quàm patronus in præſentando.*

DECISIO XI. aliàs 423.

SEd retento eodem themate Epiſcopus nar-
rat in literis inſtitutionis factæ per eum, Ti-
tium ſibi præſentatum per Seium maritum
B. & ad ipſius præſentationem eundem Titium
inſtituiſſe. Dubitabam ego, qui habui cauſam, ex
quo non producebantur literæ præſentationis:
ſed duntaxat inſtitutionis, vtrùm hoc ſufficeret.
1 Mea dubitandi cauſa fuit hæc, quia † non credi-
tur verbis, ſiue literis narratiuis Prælatorũ: ma-
ximè de facto alieno: imò ſecundùm aliquos nõ
creditur literis eorũ aſſertiuis. de quo in decret.
poſt ceſsionem. de proba. per Ber. & Ioã. And. in
nouel. arg. à contrario ſenſu clem. literis. de prob.
Præterèa ſuppoſito quòd crederetur literis illius
Epiſcopi inſtituẽtis ſuper inſtitutione, & admiſ-
ſione per ipſum factis: tamen non eſſet ſtandum
tali literæ ſuper præſentatione patroni, & quòd
infra tempus præſentauerit, quæ coniunctim re-
quiruntur ad præſentationẽ validam. prout ſcri
pſi ſuprà dec. 4 eod. hoc titu. quæ incipit. Secun-
dum omnes. fuit mihi reſponſum & concluſum
per omnes contrarium. Ratio, nam ex quo con-
ſtabat de vacatione, & de tẽpore vacationis be-
neficij, de quo agebatur, & quòd pręſentans erat
verus patronus. & quòd inſtitutio erat facta in-
fra tempus, & de idoneitate perſonæ pręſentatę:
præſumi debet præſentationem ad præſentantẽ,
& inſtitutionem ad inſtituentem pertinuiſſe: qui
reddunt ſe prout plurimũ difficiles valdè in ad-
mittendo, & inſtituendo præſentatũ. de iure pat.
capi. nobis. & c. paſtoralis. Cùm igitur Prælatus
2 † plus iuris habeat in inſtituendo, quã patronus
in præſentando. de offic. ord. c. dilectus. & factũ
præſumitur ſolenniter actum. niſi probetur con
trarium. de præſump. c. in præſentia. quandocũ-
que etiam conſtat de duobus extremis bonis prę
ſumere etiã debemus de medio bono. arg. de do-
na. c. cùm dilectus. de app. c. inquiſitioni. & c. ſe-
cũdò requiris. Tum etiam quia literis epiſcopi nõ
creditur in his, quæ ſpectant ad eorum officium.
prout legit. & not. per Inno. in c. ij. de fide inſtr.
prope finem. & eſt tex. in d. c. poſt ceſsionem. &
ij. q. j. legũ. & xj. q. iij. can. curę. quibus rationibus

attentis dicebant omnes Domini præſentationẽ
& inſtitutionem ſufficienter fuiſſe probatá: quæ
mihi ex alio capite videbatur nulla, per can. de-
cernimus. xvj. q. j. vbi recitãtur inſtitutiones Epi
ſcoporum factæ ſine conſenſu patronorum. At
in caſu noſtro nó conſtitit de conſenſu patroni,
niſi per narrationem Epiſcopi fortè ſalſam: ergo
&c. Ad quod reſpondebatur, quòd ex quo patro
nus ſe non oppoſuit, nec contradixit, conſenſiſſe
videtur. nam qui tacet, &c. de regu. iur. ca. qui ta-
cet. lib. vj. Præterea literæ præſentationis prout
plurimũ, remanent penes Epiſcopos, & bene cu-
ſtodiuntur in archiuis eorum propter dictum c.
decernimus. vt ſi patroni vellent malignari, &
variare, non poſſent. Idcirco propter difficulta-
tem probationis dicebam prædicta ſufficere: &
ſic ſententiaui pro actore de conſilio omniũ Do
minorum meorum.

EPITOME.

Si monaſteriũ ad quod parœcialis eccleſia pertinet in ſpiritualibus, & tẽporalibus: & etiá monachi curam aiarum habentes præſentant Epiſcopo clericũ ſecularẽ, per ipſius mortẽ, pót dicta eccleſia tãquã vacans impetrari.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia vnita monaſterio cui per clericum ſecularem deſeruitur, an dicatur vacare.*
2 *Patronus donans eccleſiam, omne ius quod in ea habet, donare cenſetur.*
3 *Iudex non debet condemnare de his, quæ in petitione actoris non continentur.*
4 *Libellus debet eſſe clarus, aliâs ſi obſcurus, vel dubius exiſtat, imputatur actori.*

DECISIO XII. aliàs. 474.

a SVppoſito a † quòd parochialis eccleſia ſpe-
1 ctat ex canonico titulo pleniſsimè ad mona-
ſterium, videlicèt quò ad ſpiritualia omnia & tẽ
poralia, ac ipſorum omnium plenum, & liberum
exercitium, & fructuũ omnium perceptio, ſaluo
quòd debent habere ſecũ vnum cappellanũ ſecu
larẽ, qui per eos Epiſcopo præſentetur, & ab eo
recipiat curam, & in decẽti habitu ſacramentum
Euchariſtiæ porter infirmis: ac etiam vbi mona-
chi vſi fuerunt per ſeipſos exercitio curæ, & infir
mis ſacramenta miniſtrando: ſi moritur capella-
nus, & impetratur eccleſia tãquã vacãs per mor
tẽ illius, tenet impetratio. vt ſuprà in concluſio-
ne xxiiij. de præbẽ. & per ea quæ ibi dixi in fi. &
vt gratia Papæ valeat, & in aliquo ſortiatur effe-
ctum, cùm Papa ſine dubio fuerit intẽtionis ali-
quid cõferendi. ar. de priuile. c. ſi Papa. li. vj. & de
verb. ſign. abbate. de leg. j. l. ſi quando. Facit quòd
2 ſi patronus † donet eccleſiã, cenſetur donare ius
quod in ea habet: vt de dona. c. paſtoralis. de iure
patron. c. cura. Itẽ quidã Domini plures numero
dixerũt, quòd ſi in libello talis impetrans contra
monaſteriũ principaliter petierit dictã prouiſio
nẽ ſuã pronuntiari canonicã, & declarari dictã
eccleſiã ad cũ pertinere, ſibique adiudicãdã fore,
ac d. monaſterio nullum ius competere ſuper di-
cta eccleſia, iudex facta fide de præmiſsis debet
declarare libellum, & ſuper iure dicti capellani
ferre ſententiam, & ſuper alijs impetranti ſilen-
tium imponendo, & hinc inde expenſas compẽ-
ſando. Pro primo allegabatur ff. de lega. ij. l. qui
ſolidum. in prin. ff. fami. erciſ. l. in hoc iudicio. &
no. Cy. C. ſi aduer. rem iudi. l. j. Pro ſecũdo de ex-
pen. alleg. no. Inno. de do. c. fi. in glo. magna. verſ.
Item no. quòd ſi ſententia, licèt modus. Facit cõ-
tra no. Inn. de plus peti. c. vnic. in fi. in glo. Sed in
prin. dicti Domini ſubtiliùs illud dictum impu-
gnauerunt: prima facie videbatur enim certum
3 de iure, quod iudex, † qui condẽnat in eo, quod
non continetur in petitione actorum, malè & ſa-
tuè agit: vt ff. de cõtrahen. emptio. l. fundus. C. de
fideicom. l. j. in fin. modò conſtat, quòd ius quod
primus capellanus habuit, ſub generali petitio-
ne non comprehenditur: igitur in illo iuris con-
demnatio fieri non poteſt. Quòd non compre-
hendatur, probo, quia aut comprehenditur tan
quã pars rei petitæ: vt in d. l. qui ſolidũ. in princ.
alle, & hoc not. quia eccleſia eſt indiuiſibilis, &
partẽ nó habet, nec ipſa, nec ius corporale, quod
in ea habetur: habet partẽ: vt in c. dilecto. de præ
bẽ. de cõſti. c. cùm M. cũ ſimilib. an cõprehende-
retur per inductionem proprietatis verborũ ad
improprietatẽ: vt proximè dixi, etiam & hoc nó
poteſt: quia ſi ſit ius monaſterij, nó excluderetur,
ſi mẽtẽ talẽ libellãs haberet: quod tamẽ per ex-
preſſum excludit. Poſtquã enim nullũ ius præiẽ
dit in eccleſia, ius infert monaſterio. ergo & ipſe
impetrans eo ipſo quòd expreſsè ius moneſterio
in libello non excludit ex toto cenſetur libellũ
velle intelligere de directo principali inter acto-
rẽ, & rectorẽ. ar. ff. ſi ager vect. l. ij. facit, quia li-
4 bellus † debet eſſe clarus b de natura ſua. ff. de rei
b vendic. l. ſi ideò. Et licèt admittatur declaratio,
aliàs imputetur actori. ff. de iudi. l. ſi quis inten-
tione ambigua. & l. in ſtipulatu. ff. de verb. oblig.
propter quod dicti Domini conſulebant, quòd
diceretur actori per auditorẽ, quòd dictũ libellũ
declararet. Tamen in caſu quo nó declararet, fiat
interpretatio contra eum: in regula, contra eum.
lib. vj. quia ſaltem debent in dubio accipi verba
in propria ſententia: vt ff. de leg. iij. l. non aliter.
maximè in odium declarare nolentis, ar. ff. de in-
terrog. actio. l. de ætate. §. qui tacuit. Coniunge
cum iſto quòd ſi libellus debet eſſe clarus, ad-
huc ſententia debet eſſe clarior, vt Inſtitu. de a-
ctio. §. curare. quia non videtur quòd ius illius
capellani conſiſteret in ipſo corpore in eccleſia
conſtituto ad releuamen actoris in aliquo or-
dinato: ſicut videmus in multis eccleſijs huiuſ-
modi capellanos vicarios, & præbendas haben-
tibus etiam cum animarum cura, ſeu poteſtate
audiendi confeſsionem, quibus tamen non vide
tur prouideri aliquo modo de eccleſia. ſed in ec-
cleſia: vide hanc differentiam no. in gloſ. clemen.
j. de præbend. & digni. licèt ſecus putarem vbi
monachi carerent exercitio curę. per ea quę dixi
ſuprà in dict. xxiiij. deciſ. Hoc ſuppoſito dice-
bant dicti Domini, quòd ſi recuſat ille declara-
re, abſoluatur monaſterium ab impetitione, &
actor condemnetur in expenſis, quod tardè fien-
dum foret, & ſi fieret, bonum eſſet taliter ſentẽ-
tiam

tiam declarare, quòd appareret modus, & cauſa pronuntiationis eiuſdem, ſi declararent, quòd pronuntiaret ſecundum quod aliqui Domini ſuprà dixerunt, &c.

ADDITIONES.

a Suppoſito. Similis deciſ. legitur apud Ægid. ſub tit. præbend. dec. 65. aliàs eſt in ordine. 706.

b Clarus. Adde tamen quod libellus in vna & eadem concluſione poteſt pro parte eſſe aptus, & pro parte ineptus: nec pars inepta vitiabit aptam. Roma. conſil. a 45. in j. col. verſic. præterea.

De Sponſalibus.

EPITOME.

Cohabitatio ſuperueniens poſt infantiam, & pubertatem ratificat matrimonium per infantes contractum.

DECISIO I. aliàs 462.

DVBITATVR, ſi duo infantes contraxerunt matrimonium, & poſt infantiam, & pubertatem ſimul cohabitauerunt, non tamen ſe cognouerũt carnaliter, an ratificetur matrimonium per huiuſmodi cohabitationẽ, vt trãſeat in præſens. Io. An. in c. vnic. de deſponſ. impu. li. vj. tenet quòd non. cum quo tenet author harũ deciſionũ Archi. ibi contra in c. nõ eſt conſenſus. xxx. q. ij. cuius opi. tunc omnes Auditores ſunt ſecuti: licèt argumenta fortia & veriora ſint pro opinione Io. And. maximè, quia iſtud matrimoniũ eſt iuris ficti. In matrimonio
a modò fictio a nõ habet locũ, niſi in caſibus à iure expreſsis. de ſpon. c. is qui. & ele. c. circa. de elect. qui ego dicit hunc caſum expreſſum, declaret.

ADDITIO.

a Fictio. Fictionis materiã vide per Bar. in repe. l. ſi is qui pro emptore. ff. de vſucapio. & in l. nec vtilem. ff. ex quibus cauſ. maior. & Bald. in l. ſiue poſsidetis. C. de probatio.

De Deſponſatione impuber.

EPITOME.

Pubes contrahens cum impubere etiam per verba de præſenti, ante tempora pubertatis, poteſt cum alio pubere matrimonii legitimum cõtrahere, non obſtante promiſsione iuramento firmata, & ſuperioris prohibitione.

DECISIO I. aliàs 450.

SI pubes contrahit matrimonium in faciem eccleſiæ cum muliere impubere per verba de præſenti, & anteà quàm mulier perueniat ad pubertatem, ſiue legitimam ætatem dictus pubes etiam contra inhibitionẽ ſibi factã per Epiſcopum cũ alia muliere pubere contrahat carnali copula ſubſecuta: Fuit dubitatum vtrùm teneret ſecũdum matrimonium? Et videbatur aliquibus quòd non, per capit. de illis. j. ver. mulier autem, de deſpon. impub. qui quidẽ ver. allega. pro caſu. Nam prædictus pubes ex quo ſemel conſenſit in eam, non poterit poſteà diſſentire, niſi illa poſt pubertatem diſſenſerit: vt ibi. & rationem ponit glo. per regulas communes. Quod ſemel placuit &c. quod ſemel approbo, &c. & ibi vide iura. Fuit determinatum contrarium per omnes, per gloſ. ibidem ſi. in ſi. quæ dicit expreſsè, quòd licèt prædictus pubes teneatur expectare mulierẽ impuberem donec perueniat ad ætatem legitimam, hoc non eſt ratione matrimonij, quod nullum fuit propter defectum ætatis mulieris impuberis: vt in capitul. literas. & capitu. acceſsit. eod. titul. ſed ratione promiſsionis ſuæ, contra quam veniendo, ſi contrahat cum alia, matrimonium tenet, etiam ſi iuramentum interueniſſet. al leg. capitul. ſi inter. de ſponſ. hoc idem tenet ibi-
a dem Innocen. & Hoſtien. a Et poteſt eſſe ratio, quia fortius vinculum ſuperueniens rumpit debilius: vt in dicto capitul. ſi inter. At in caſu propoſito, quòd licet inter dictum puberem & impuberem fuerit matrimonium contractum per verba de præſenti: tamen iuris fictione fuerunt re uera ſponſalia de futuro: vt in capitul. vnic. de deſponſa. impuber. libro ſexto. quæ rumpuntur per ſponſalia de præſenti poſteà legitimè inter puberes contracta: vt in dicto capitulo ſi inter. multa enim fieri prohibentur, quæ ſi facta forent,
b tenent. vt in capitul. ad apoſtolicam. b de regularib. quæ regula infallibiliter tenet in actibus irretractabilibus, ſiue irreiterabilibus: vt in ſacramentis, & non in non habentibus cauſam perpetuam prohibitionis: vt in caſu noſtro. de quo in capitul. tua. de ſponſa diuor. & per hoc etiam reſpondetur ad prohibitionem, ſiue interdictum Epiſcopi, quod nõ diſſoluit matrimonium poſteà contractum: nam fortius eſt matrimonium quàm interdictum etiam Papę. prout leg. & not. in d. ca. ad diſſoluendum. de deſpon. impu. in gl. fi. de matri. contract. contra interdict. eccl. cap. ex literis. & c. de muliere.

ADDITIONES.

a Et Hoſtien. Hoc idem etiam tenet ibi dominus Abbas in vltima nota. in quantum dicit, nota quòd ſponſalia de futuro etiam iurata non impediunt matrimonium cum alia contractum.

b Vt in capitu. ad apoſtolicam. Adde l. j. ff. de excu. tuto. in glo. ſuper ver. dabitur. vt concordet pſalterium cum cythara.

De Conditionibus appoſitis.

EPITOME.

Licèt modus adiectus in diſmembratione, ſeu ordinatione facta per Legatum ſub modo non ſeruetur, ordinatio nihilominus valet, nec reſoluitur ipſo iure.

DECISIO I. aliàs 251.

ORDINATIO ſiue diſmembratio facta ſubmodo reſolubili per aliquē Legatum, licèt modus non ſeruetor, ordinatio nihilominus ſtat in ſuo robore: nec reſoluitur ipſo iure, licèt poſsit agi ad reſolotionem ipſius, & retroductionem. ſeu retractationem rei dat. r cō dictione ob cauſam. prout leg. & not. per Ber. Inn. Hoſti. in ca. verum. de condit. appo. facit c. ſignificatum. de præb. puta Legatus ordinat quod certum monaſterium habeat certos redditus alicuius parœcialis eccleſiæ, dummodò ibi teneat ſex monachos ad deſeruiendū in diuinis, & orandum etiam pro anima fundatoris, ſi hic modus nō ſeruetur: nihilominus ſtat ordinatio: per iura ſuperiùs allegata. Pro qua concluſione facit glo. ordi. Ioan. And. in c. non poteſt. de præbē. lib. vj. ſuper ver. retinere. vbi dicit, quòd hoc verbum, dummodò, non ſonat in cōditionem, ſed potiùs in admonitionem, vel comminationem: vt ff. de tutel. l. muto. §. j. remittit ad not. per eum in regula iuris, actus legitimi, de regu. iur. eod. lib.

Qui filij ſint legitimi.

EPITOME.

Inferiores à Principe legitimandi poteſtatē non habent: quod nec Papa habet, niſi in terris ſibi ipſi temporali iuriſdictione ſubiectis.

DECISIO I. aliàs 200.

INFERIOR à Principe non poteſt illegitimum legitimare quò ad ſucceſſionem hæreditariā: quod nec Papa poſſet, niſi in terris temporali iuriſdictione ſibi ſubiectis. prout legi. & no. in c. per venerabilem. qui fil. ſint leg licèt Hoſti. teneat ibi contrarium de Papa, qui tenet hodie monarchiam mundi, & habet vtrumque gladium. de quo in capit. cauſam quæ. eod. titul. & in capitu. nouit. de iudic. & ibi vide pulchras rationes naturales domini Ioan. de Ligna.

Abg de Hene in c. per venerabilem n° 17 qui filij sint legit. dicit Rota tandem in opinione Hostien

De Accuſationibus.

EPITOME.

In cauſa iniuriarum etiam ciuiliter intentata requiritur ſpecificatio: non tamen tanta, quanta in obiectibus, qui ſunt magis odioſi.

SVMMARIA.

1 *Libellus in actione ciuiliter intentata debet eſſe ſpecificus.*

2 *Actio iniuriarum dicitur infamatoria.*

3 *Articuli qualiter ſunt in actione iniuriarum ciuiliter intentata proponendi?*

4 *Famam ſuam negligens crudelis dicitur.*

DECISIO I. aliàs 36.

1 VIT dubitatum verū † in actione iniuriarum ciuiliter intentata locum habeat l. libellorum, ff. de accu. & in ſcripti canonizata. 13. q. viij. can. fin. §. libellorum. videlicèt, quòd in libello,
2 & in articulis requiratur tanta ſpecificatio, ac ſi criminaliter ageretur? Et videbatur prima facie quòd ſic: quia a-
2 ctio † iniuriarum infamat de re iud. c. cum te à B. cum ibi no. & ſic odioſa. ſed propter odioſitatem materiæ, puta obiectum in perſonā, vel formam in cauſis beneficialibus, requiritur maxima ſpecificatio: vt in ca. vt circa. de electio. li. vj. & in cle. conſtitutionem. eo. tit. ergo multò fortius in actione iniuriarium, quæ videtur magis odioſa. Prætereà ſi in exceptionibus infra terminum datis contra teſtes requiritur talis & tanta ſpecificatio, vt præfertur, prout legit. & no. in c. ex parte. de teſti. & eo. tit. c. præſentium. libr. vj. quæ etiam licèt probētur, & propterea teſtes repellantur: tamen propterea pœna ordinaria non puniuntur, nec infames reputantur: vt in ca. cùm dilectus. de ordine cognition. in fine. multò fortius videretur id locum habere in actione iniuriarum, quæ infamat; vt præfertur. His non obſtantibus fuit determinatum per omnes contrarium, & dictum, ac concluſum in actione iniuriarum ciuiliter intentata, talem & tantam ſpecificationem in libello, & articulis non eſſe neceſſariam: ſed ſufficere, quòd pars aduerſa poſsit certificari, & teſtes deponere. pro quo allegabatur tex. in ca. tuæ. de procura. & not. Innocen. in capitul. accedens. de purgat. canonic. Idem putauit dominus Ægid. etiam de omni alia actione etiam ciuiliter intentata, quæ infamat ex identitate rationis; vt ff. de dolo. l. exigit. & ff. de iniur. l. prætor edixit. in principio. & ibi per Bartolū. Ratio enim, in his omnibus eſt vniformis; videlicet ne admittatur quis ad vagandum in diſcrimine famæ alterius, quæ habentur in duabus legib. prox. Sed talis & tanta ſpecificatio non requiritur in prædicta actione, qualis requiritur in actione directè criminaliter intentata, & in obiectionibus contra perſonas electas, vel eligentium. vel teſtium, qui quidem obiectus cùm non deſcendunt ex iure proprio dantis, ſed tendunt propriè ad repulſam aduerſarij, vel teſtiū, ſunt magis odioſi: quia vult alijs nocere, & ſibi non prodeſſe. Tum etiam quia vt plurimum cō finguntur: & ideò propter præſumptionem calumniæ ſtatutum eſt tam exactam ſpecificationem fieri in illis: vt expreſsè apparet in iure ſuperiùs allegat. Secus verò ſi obiectus eſſent de iure dantis: tunc enim talis exacta ſpecificatio non requiritur: vt in clemen. conſtitutionē. de electio. At in caſu noſtro. puta in actione iniuriarum ci-
3 uiliter intētata. articuli † de tali materia dati ſunt de iure dātis: dummodò de propria iniuria agat. ergo &c. quia vt dicatur articulus de iure partis, non conſideratur ſolùm an in perſonam, vel formam alterius aliquid impugnando inciter ſed conſideratur ſolùm an cauſa vnde competit ius agendi, vel excipiendi directè deſcendat à iure dantis: vt probat expreſsè d. elementi. conſtitutionem. in princ. ſuperiùs allega. Prætereà rogo dic mihi quid magis directè poteſt ius meum reſpicere, quàm quòd mea fama & opinio bona ſeruetur illæſa? Ad quod tendit actio iniuria-
4 rum: eùm † eanó reputet illum crudelem famam

ſuam

ſuam negligentem, vt xij. quæſtio. ij. cano. nolo. de accuſation. capitu. fin. & potiùs debemus delectari in odore bonæ famæ, quàm malæ opinionis: vt in decret. licet in beato Petro. de accuſation. Ergo concludendo dicamus ſufficere ſpecificationem in actione iniuriarum ſuperiùs annotatam, & ſic fuit ſemper obſeruatum.

ADDITIONES.

a In libello. Adde ſ. de libel. oblatio. deciſi. j. & de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct. deciſi. j.

b Clem. conſtitutionem. Vbi Pau. dicit in §. cæterum. ſuper verbo, circunſtantiarum, quòd licèt ille cui datus eſt terminus ad proponendum crimina, & defectus, ſatisfaciat termino indeterminatè: illa propoſitio ſi peteretur declarari, deberet, & poſſet declarari poſt terminum: quia qui declarat non addit. ff. de teſtamen. lege hæredes palam. §. quòd verò quis.

De Exceſsibus prælatorum.

EPITOME.

Vnio beneficiorum ex falſa cauſa facta, ſeruata iuris forma valet, licèt veniat reuocanda.

DECISIO I. aliàs 59.

1 VNIO a ex falſa cauſa facta ſeruata forma iuris valet, & tenet. arg. not. per Ioan. xj. quæſt. ij. in ſum. & c. ſine exceptione. & in ca. dudum. de rebus eccleſ. non alienand. non enim videtur hæc vnio, quæ eſt contractus ſtricti iuris: vt in l. eum qui. ff. de dona. ob hoc, non valere: quoniam dolus dans cauſam contractui in contractibus ſtricti iuris, non reddit cõtractum ipſo iure nullum: vt l. ſi quis cum aliter. ff. de verbo. oblig. ergo. &c. ſecus verò vbi nulla cauſa ſubſit, & ſi ſine aliqua cauſa facta fuerit, tamen nihil valeret quod actum eſt: vt in clem. monaſteriorum. de rebus eccleſ. non alienandis. & ſic poteſt intelligi opinio Ber. & Hoſtien. qui tenẽt contrarium. Io. & etiam Archid. in c. j. de reſtitu. in integrũ. Dominus verò Io. de Lignano in ca. ſi quis preſbyterorum. diſtinguit, an ſit peccatum in cauſa ex qua, vel circa quam. credo tamen quòd poſſit prædicta vnio annullari probata falſa cauſa: vt in l. ſi prætor. ff. de iud.

EPITOME.

Vicaria perpetua poteſt vniri menſæ Epiſcopi, vel abbatis, & tunc tranſit in temporalem: quoniam ad nutum poſsidentis epiſcopatum, vel monaſterium inſtituitur rector, & beneficium menſale cenſetur.

SVMMARIA.

1 *Vicaria perpetua beneficium eccleſiaſticum eſſe cenſetur.*
2 *Eccleſia vnita cenſetur pleno iure ſpectare ad Epiſcopum, vel abbatem, cuius menſa eſt vnita.*
3 *Diſpoſitio cle. j. de ſupplen. negli. præ. non habet locũ in beneficijs menſalibus.*

DECISIO II aliàs 273.

FVit dubitarum & in conſilijs poſitũ per dominum Robertum: vtrùm perpetua vicaria alicuius parœcialis eccleſiæ poſsit vniri alicui monaſterio, ſeu menſæ abbatiali. Fuit concluſum, & reſponſum per maiorem partẽ quòd ſic: quia ſicut rectoria parœcialis poteſt vniri,
1 ita & vicaria perpetua: quia beneficium eccleſiaſticum eſt, & ad omnia tenetur vicarius, ad quæ rector: vt in cle. vni. de offi. vica. Et ſicut Epiſcopus non diſpenſat cũ rectore ſuper ætate, ita nec cũ perpetuo vicario: vt ibi no. per Io. And. & Pau. ſuper verbo, ætate. Ergo ſicut Epiſcopus poteſt vnire rectoriam, ita & multò fortius vicariã quia minus ius, & minorem vtilitatem habet vicarius in eccleſia, quàm rector: vt in c. extirpandæ. de præben. & in alijs iuribus ſuperiùs allegatis. Aliqui vacillando volentes tenere contrarium, dicebant quòd non vniendo, ſed ſupprimẽdo dictam vicariam poſſet hoc fieri per Epiſcopum cum conſenſu ſui capituli iuxta ea quæ legun. & notan. per Innocen. & Hoſtien. in cap. cũ acceſſiſſent. de conſtitu. Pręterea abſonum videtur, quòd parœcialis eccleſia careat paſtore, quæ aut debet regi per paſtorem, ſeu rectorem, aut per vicarium perpetuum quantuncunque fuerit alteri dignitati vnita: vt in cap. extirpandæ. §. qui verò. de præbend. & de priuile. ca. cùm & plantare. §. in eccleſijs. & videtur tex. in ca. vni. de capella. mo. libr. vj. allegant etiam nota. in c. de monachis. de præben. & in cap. j. eo. tit. li. vj. & c. j. de iure patronat. in clemen. quæ omnia iura & no. procedunt in beneficio pleno iure in tẽporalibus ad aliquos religioſos ſpectante: ad illud enim tenentur perpetuum vicarium Epiſcopo pręſentare inſtituendum ad regimen, & curam animarum: vt in capitul. vnic. de capell. mona. ſuperiùs alleg. & tũc habet locum prouiſio dictorum iurium de monachis. & ca. j. de prębend. lib. vj. & clemen. j. de iure patronat. At vbi
2 eccleſia † eſt vnita menſę epiſcopali & abbatiali & ſpectat ad illum pleno iure tã ſpirituali, quã temporali: tunc poteſt ibi poni vicarius temporalis ad nutum remouibilis ad exercitium curæ quæ principaliter reſidet in Epiſcopo, vel Abbate, cuius menſę eſt vnita eccleſia, ſiue perpetua vicaria, ita quòd per hanc vnionem perpetuitas tranſit in temporalitatem, & totum reſidet in Epiſcopo, vel Abbate, cuius menſæ eſt vnita. Pro hoc etiam alleg. ea quæ legunt. & notan. per Ioan. Andr. & Pau. in clemen. frequens. de exceſſ. prælat. ſuper verſi. ad menſam. & in clemen.
3 j. de reſcrip. per Guliel. & Pau. & in † clement. prima. de ſupp. neg. præ. quę non vendicat ſibi locum in beneficijs menſalibus: quia illa non dicuntur vacare: vt in d. capit. frequens. ſuper verſic. quidam etiam. & in clemen. ne in agro. de ſta. monacho. §. ad hæc. & qualem poteſtatem habent prælati in his bonis menſalibus, vide Innocen. & Hoſtien. de priuileg. capitu. paſtoralis. de ſtat. mona. cap. ij. ſuper verſ. prioratus. per Inn. tamen dominus Robertus dixit Collectarium in capitu. ſicut vnire. de exceſſ. prælat. te

nuiſſe

nuiſſe, & tenere in cōtrariū: videlicèt quòd perpetua vicaria vniri non poteſt.

De Iniurijs, & damno dato.

EPITOME.

Iuxta qualitates, & circunſtantias quę augent, vel minuunt iniurias, iudex taxet eas in certā quantitatē in qua vel infra quam læſus iurat, & ſubſequenter in quantitate iurata condemnet.

DECISIO I. aliàs. 152.

a. AD æſtimationem iniuriæ [a] quæ per
probationes legitimas haberi nō po-
teſt, Iudex primò conſideratis omni
bus qualitatibus, & circunſtantijs
quæ poſſunt augere, vel minuere huiuſmodi æſti
mationem, ſuo iudiciali arbitrio taxabit certam
æſtimationem huiuſmodi iniuriæ, ſeu certā quā
titatem, non vt in illa condemnet, ſed vt infra il-
lam, ſeu in illa & non vltra pars per ſuum iura-
mentum huiuſmodi æſtimationem declaret. Et
ita intelligitur quod habetur ff. de iniur. l. ſed ſi
vnius. §. ſeruus meus. & poſt huiuſmodi taxatio
nem pars in ipſa quantitate, ſeu ſumma taxata cō
demnabitur, ſeu infra eam. & ita intelligitur l.
iniuriarum æſtimatio. de iniur. & de iniur. capi.
olim. & de offi. ordinar. cap. ſi canonici. cum ibi
no. in gl. ſuper ver. damnis. li. vj.

ADDITIO.

a Iniuriæ. Adde. J. eo. deci. iiij.

EPITOME.

Actio iniuriarum etiam ciuilis tollitur annali præſcriptione.

SVMMARIA.

1 *Lite non conteſtata ſuper actione iniuriæ verbalis infra annum agens vlterius non admittitur.*
2 *Tempus quando pro actione iniuriarum currere incipiat?*
3 *Stante ſtatuto, quòd poſt annum non cognoſcatur de maleficio, an pro delicto occulto currat tempus?*
4 *Ciuilis & naturalis obligatio an præſcriptione tollatur?*

DECISIO II. aliàs. 240.

1 PRo iniurijs verbalibus † non admittitur a-
gens, ſiue actionem intentans [a] poſt annum,
niſi infra annum à tēpore irrogatæ iniuriæ
computandum fuerit lis conteſtata. Ratio, quia
a per lapſum anni [a] tollitur hęc actio. C. de iniur. l.
ſi non conuitij. tollitur etiam leuiùs, ſcilicèt diſ-
ſimulatione: vt Inſti. de iniur. §. fi. & ibi not. ſed
diſſimulare præſumitur, ex quo tanto tempore
tacuit. arg. eorum quæ legū. & notan. per Ioan.
Andr. & Hoſtien. in c. cum te. à B. de re ind.

ADDITIO.

a Lapſum anni. Scilicet continui: vt ff. de his qui.
no. infa. l. genero. §. j. quia odioſa eſt: vt l. Arria-
nus. ff. de act. & ob. & l. interpretatiōe. ff. de pœ.
& intelligas de actione iniuriarum prætoria: ci-
uilis autem, quæ deſcendit, quando crimen pu-
nitur per legem Corneliam, quod eſt in tribus ca
ſibus: vt l. lex Cornelia. ff. de iniur. tunc eſt perpe
tua, ſicut aliæ actiones ciuiles. l. ij. C. de conſtitu.
pecunia. & ita tenet Cyn. in dict. l. ſi non conui-
tij. in iij. quæſt. Contrarium tenet Ioan. Andr. in
additione Spec. in tit. de iniurijs. vbi dicit, quòd
tam ciuilis, quàm prætoria tollatur anno pro-
pter odioſitatem ipſius. & pro hoc vide gl. ordi.
Inſti. de iniur. in §. ſed lex Cornelia. ſuper verb.
introduxit. quæ videtur concludere, quòd etiā
in his tribus caſibus, ſcilicèt cùm quis ſit
vapulatus, aut percuſſus, aut domus ſua introita
quòd anno cōtinuo actio prædicta tollatur. Nō
obſtat motiuū Odo. & Ia. de Ra. qui, vt refert
Cyn. ibi tenent eam perpetuam, quando ex lege
Cornelia deſcendit: quia ſpeciale eſt hoc caſu,
quòd actio iniuriarum ſit ciuilis, & irregularis
propter odioſitatem ſui: quia per eam quis infa-
matur: vt in l. atletas. §. fi. ff. de his qui no. infa. &
in c. cum te. de re iud. hic alleg. Item ratio eorum
eſt generalis, cui derogatur per ſpecialem. d. l. ſi
non conuitij. & ibi per Doc. & in regu. generi.
2 de reg. iur. lib. vj. Sed † hic poſſet dubitari quan-
do incipiat currere iſte annus, an à die iniuriæ ir
rogatæ, an à die ſcientiæ? Et videtur quòd à die
ſcientiæ: quia ignoranti nō currit tempus anni.
l. annus. ff. de calum. & per Bar. in l. genero. ff. de
his qui no. infa. & in ca. qui aduerſitatem. de cō
ceſſ. præb. Item quia ignorantia præſumitur, &
non ſcientia. l. verius. ff. de proba. In contrarium
videtur: quia in his quæ ſunt publicè nota, præ-
ſumitur ſcientia: vt no. gl. in l. ſi tutor. C. de ſu-
ſpe. tut. no. in c. j. de poſtulat. prælat. & in c. eos.
de tēpo. ord. lib. vj. Et quòd in hac actione currit
annus ignorāti, tenet ſingulariter Guliel. de Cu.
in l. exceptiones. §. ſatis clementer. ff. quod met.
cau. alle. l. omnes. C. de præſcrip. xxx. an. quæ lo-
quitur in præſcriptione longiſſimi temporis.
allegat etiam l. fi. ff. ſi quis teſta. lib. & Bar. in d. l.
fi. format quæſtionem ſatis ad propoſitum. Si ſta
3 tuto † cauetur, quòd poſt annum non poſſit co-
gnoſci de maleficio, an ſi delictum fuit occultū
currat annus: & eam inſolutam relinquit, dicēs
ſe dubitare. Sed mihi videtur quòd pro opinio-
ne Guliel. ſit caſus in l. item apud Labeonem. §.
conuitium. ff. de iniurijs. vbi dicitur, quòd abſen
ti. & ignoranti fit iniuria, & quòd anno tollitur
dicta actio: quod intelligitur de actione compe-
tenti, tam pro iniuria facta præſenti, quàm igno-
ranti. Pro hoc etiam facit l. auxilium. in princ. ff.
de mino. tene menti perpetuò prædallegatum di-
ctum Guliel. & cogita ſi de iure procedit necne.
Vlteriùs proſequendo iſtum principalem articu
4 lum, qui tangitur in hac deciſione, quęro † an ſi-
cut per lapſum anni tollitur actio iniuriarū, ita
etiā tollatur omnis obligatio naturalis ſcilicèt &
ciuilis, adeò quòd iniuriatus tacēdo per annum
videatur contumeliam remiſiſſe. Breuiter licèt
ſint gloſſę iuris ciuilis contrariæ, an per præſcri-
ptionem tollatur naturalis & ciuilis obliga-
tio, de qua quęſtione ſatis habetur in l. cū quis.
C. de iur. & fac. igno. ff. rem ra. habe. l. final. & in
l. obliga-

l.obligationum ferè.§.placet.ff.de acti. & obliga.cum ſimi.tamen veritas eſt, quòd ſicut actiones deſcendentes ex delictis quæ dantur ad vindictã, per præſcriptionẽ tollũtur ipſo iure, tollũtur etiã obligatiões naturales & ciuiles. & ita clare determinat Bal.in d.l.cùm quis. ſic & per pactum nudum tollitur ipſo iure actio, & omnis obligatio iniuriarum: vt l.ſi tibi decem millia.§. quædam.ff.de pact. & eodem titu.l.ſi vnus.§.pactus. nam qui habet actionem iniuriarum tacendo, & non agendo per annum: videtur tacitè remittere omnem actionem, & contumeliam: & ideò qui non petit infra tempus, tacitè videtur ius ſuum remittere: vt no.gl.in l.ſi ego.circa finem.ff.de negotijs geſtis. & ſufficit quęcunque remiſsio: nec requiritur partis præſentia ad tollendum actionem iniuriarum, propter ſui debilitatem, & odioſitatem: vt d.§.quædam. & not. glo.Inſtitu.de iniurijs.in fin. & quòd quis non petendo infrà tempus videatur pactum feciſſe, not.Dyn.in l.vbicunque.ff.de fideiuſſor. & per hoc dicit tex.in dict.§.pactus. quod ſi factum eſt pactum de non petẽdo ſuper iniurijs, per quod omnis actio & obligatio eſt ſublata, vt eſt textus cum gl.in dict.§.quædam. quòd licèt poſteà fiat pactum de petendo, per illud non renaſcitur actio iniuriarum. Et eſt ratio vt dicit ibi tex. quia actio iniuriarum nõ naſcitur ex pacto, ſed ex contumelia. qui tex. eſt valdè nota. ad propoſitum. Nam ex quo actio & omnis obligatio fuit extincta per lapſum anni, & ex tacita remiſſione, & tacito pacto partis, vt ſuprà dixi, non potuit poſteà per reſcriptum Principis reuiuiſcere, cùm actio iniuriarum non ex reſcripto, ſed ex contumelia naſcatur, quæ contumelia iã per lapſum anni eſt ſublata: non enim Princeps ea quæ ſunt iuris naturalis immutare poteſt. l. quoties. C.de preci.imper.offe. Item nec poſſet pars pœnitere, ex quo per lapſum anni iniuriã remiſiſſe videtur. l.nõ ſolùm.§.j.ff.de iniur. pro hoc etiam vide in repeti.domi. Benedicti de Plũbino in dict.l.cũ quis. ſuperiùs alle. qui tenet ibi cõtrariũ, dicens, quòd licèt iniuria tempore aboleatur quò ad actionem & obligationem ciuilẽ. l.ſed ſi vnius.§.ſi ante iudicem.ff.de iniur. tamẽ quò ad obligationem naturalem non. allega.§. placet. in l.obligationũ fere. ſuperiùs alleg. & l. ſi non conuitij. C.de iniur. ſed ſecundùm opinionem Io. And. fuit iudicatũ in cauſa d.Io. Saldeman. de conſilio plurium aduocatorũ in Roma, & ita fuit in Rota tempore meo ſemper obſeruatum. ſuper quo dubio vide in libro allegationũ ſignato, & in folio ccclxxxiij. & adde hic duo conſilia domini Raphaëlis, & domini Pet. de Anch. poſita in reportationibus domini Anto. de But. circa fi.

SVMMARIA.

1 *Damna in articulis ſpecificata dolo vel violentia prouenientia an probari debeant per teſtes, an ſufficiat iuramentum?*

1 *Intereſſe qualiter probetur.*

DECISIO III. aliàs 359.

1 DVbitabatur vtrùm damna † petita, & ſpecificata in libello & articulis poſſent probari per iuramentum. Ad hoc fuit reſponſum, & ſic determinatum diſtinguendo. Aut principaliter agitur ſuper damnis ante litem conteſtatam illatis: aut non: ſed incidenter, & acceſſoriè petũtur. In primo caſu ſubdiſtinguitur: Aut prædicta damna ſunt illata per dolum, & per violentiam: & tunc probato dolo vel violentia per teſtes, ſufficit probare damna & res ablatas violenter, vel doloſè per iuramẽtũ, taxatiõe iudicis præmiſſa: vt in cano. in primis. ij. q.j. quod met. cauſa. c.ſuper eo. C.vnde vi. l.ſi quando. de iniur. & dam. da. cap. olim. & per Ber. ibidem. Si autẽ nullus dolus, vel violentia in damno dato prætenditur: ſed peruenit ex aliquo caſu accidentaliter, & ex intereſſe aliundè prouenienter: tunc illud eſt probandum per teſtes: vt no. glo. ord. ſatis notabilis in c.dilecti. de foro compe. & eſt vlti. glo. quæ allegat. Inſtitu. de verb. ob.§.non ſolùm. & facit bene c.cùm olim. de off. dele. ſcilicè ad primum principale dictum: videlicèt quãdo damna principaliter petuntur, quòd tunc ſint probanda per teſtes. de quo etiam aliqualiter per Innocen. de ordi. cognit. c.cùm dilectus. ſuper verſicul. alijs. & iij. q. iij. c.ſi. per Ioan. & Archid. ſubdit glo. vbi ſuprà. vtile fore certã ſummam adijcere: quia a difficile eſt probare intereſſe; vt ff. de prętor. ſtipulat. l.vlti. & ideò dat glo. conſilium, quòd iudex, cuius eſt cuncta rimari, debet per ſuam ſubtilitatem intereſſe exquirere, ſiue requirere. C.de ſent. quæ pro eo quod intereſt. l.vnic. de fide inſtrumen. c. cum Ioannes. Si verò poſt litem cõteſtatam data ſint, ſiue damna illata, & incidẽter, ſiue etiam acceſſoriè ad principalem cauſam petantur ex officio iudicis: tunc ſufficit probare illa per iuramentum probato facto, ſiue cauſa ex qua damnum inſurgit, ſicut dicimus & diſtinguimus de expenſis litis ante litis conteſtationem vel poſt factis, de dolo & cõtu. cap. finem. de reſtitu. ſpolia. cap. grauis. de appellatio. cap. ſæpè. per Inn. De intereſſe verò probando vide eum pleniſsimè in cap. ſacro. de ſenten. excommunica.

EPITOME.

Ad æſtimationem iniuriæ quæ per legitimas probationes haberi non poteſt, Iudex conſideratis qualitatibus & c. augere vel minuere taxam poteſt.

SVMMARIA

1 *Iniuriarum æſtimatio quæ per legitimas probationes haberi non poteſt, qualiter haberi dicatur.*

2 *Agens ad æſtimationem iniuriarum probare habet qualitates ex quibus æſtimatio ſuum recipit incrementum.*

DECISIO IIII. aliàs 486.

a
1 AD æſtimationem a † iniuriarum quæ per legitimas probationes haberi non poteſt debet deueniri iſto modo: quia iudex debet

debet primò conſiderare omnes qualitates, &
circũſtãtias, quæ poſſunt augere, vel minuere hu
iuſmodi æſtimationem ſuo iudiciali arbitrio,
& taxare certam æſtimationem huiuſmodi in-
iuriarum, ſeu certam quantitatem, non vt in illa
condemnet, ſed vt infra illam, & in illa, & non
vltra pars per ſuum iuramẽtum huiuſmodi æſti
mationem declaret. & ita intellige ff de iniur. l.
ſed ſi vnius. §. ſeruus meus. & l. cõſtitutionibus.
eod. ti. & poſt huiuſmodi taxationem pars in i-
pſa quãtitate taxata, ſeu infra eã declarabit per
ſuum iuramentum huiuſmodi taxationem, ſeu
æſtimationem: & tunc poteſt fieri per iudicem
condemnatio: vt in c. ſi canonici. de of. ord. libr.
vj. & ita intellige l. iniuriarum æſtimatio. ff. de
iniu. & ita intelligitur ca. olim. de iniur. nec fa-
cio quò ad hoc differentiam, an agatur ex lege
Cornelia, an verò ex actione prætoria: licèt glo.
eam faciat in dicta l. iniuriarum æſtimatio. ſed
ſequor in hoc Bart. qui in dict. l. iniuriarum. di-
ctam glo. quò ad hoc reprehendit: licèt non ita
a declaret. Fateor † tamen, quòd ſi pars agens vult
æſtimationem probare, debet qualitates ex qui
bus æſtimatio ſuum poteſt recipere incremen-
tum. & ita intelligo §. pœna. Inſti. de iniuri. cum
ibi no. Exemplum bonum huius primæ taxatio
nis & ſequentis iuramenti declarationis habes
C. vnde vi. l. ſi quando. & extrà. quod metus cau
ſa. cap. ſuper eo. §. ſecus. tamen hoc non eſt neceſ
ſarium ibi. ſicut hic: vt patet ff. de in litem iuran.
l. videamus. Cõtrarium patet in l. in actionibus.
§. j. eodem titu. Tu verò in hoc caſu rationem di
uerſitatis cogitabis. Primum verò in expenſarũ
taxatione: habes enim de iure communi quòd
nõ præcedit taxatio de neceſsitate, ſed ſequi po
teſt. C. de iudic. l. ſancimus. tamen de iure actio
ſequi non poteſt. in authent. de iudic. §. opor-
tet quæ ſituatur de iudic. ſuper dict. l. ſancimus.
& ſic incipit. ſed hodie aliàs incipit, poſt iuſiurã-
dum. Si quæris ergo qualiter procedit practica
hodierna: quia poſt iuramentum taxamus. mo-
dò dico quod duplex eſt taxatio: vna eſt, quæ nõ
habet vim pronuntiationis, nec etiam re vera de
clarationis ipſius condemnationis fiẽdæ: ſed ha
bet vim limitationis iuramenti ipſius per partẽ
præſtandi. & iſta debet præcedere iuramentum:
quia vltra iſtam iurare non licet. & ita loqui-
d. authen. poſt iuſiurandum. Alia eſt, quæ habet
vim condẽnationis: & iſta eſt quã facimus poſt
iuramentũ: & de illa non negatur quin fieri põt
poſt dictũ iuramẽtũ, ſed bene dicit, ſi hoc eſt in
fra taxationem, iuramentũ eſt: in minori condẽ
natio fieri non poteſt. ita intelligit capit. ſuper
eo. allegat. niſi taxatio prima per iudicem remo-
ueretur: quia tunc poſſet. quod intelligo cùm ex
cauſa in minus condemnatio fieri haberet. per
d. l. videamus. circa fi. iuncta l. quod iuſsit. ff. de
re iudic. Sed dic mihi qualiter ſuſtinetur factum
noſtrum: quia iſta prima taxatione nõ vtimur,
vt vides. Reſpondeo, quòd imò vtimur iſto mo-
do: quia infra certam ſummam deferimus iura-
mentum, & ſic faciendo duos actus ſimul facere
videmus. ſcilicet ſummam vltra quam iuratam
non poſsit taxari. & iuramentum deferre. ff. de
acqui. hæred. l. illud. cum ſimil.

ADDITIO.

a Ad æſtimationem. Adde deciſi. j. ſ. eo. ti.

De Sententia excommunicationis.

EPITOME.

Sufficit opponere exceptionem in genere manifeſtæ offenſæ contra petentem ſe abſolui ad cautelam.

DECISIO I. aliàs. 51.

SVFFICIT opponere exceptionem
manifeſtæ iniuriæ, ſiue offenſæ in ge-
nere contra abſolutionem petentem
ſimpliciter, vel ad cautelam: maximè
ſi excipiẽs referat ſe ad acta. Tempore verò pro
bationis prædictam manifeſtam iniuriam ſpecifi
care oportebit. iuxta nota. in c. ſolet. de ſentent.
excommunica. lib. vj.

EPITOME.

Si petatur abſolutio ſimpliciter ab excommunicationis ſententia, quæ dicitur iniuſta: abſoluitur cum cautione iuratoria: niſi de manifeſta offenſa opponatur.

DECISIO II. aliàs. 72

a SI petatur abſolutio, ſimpliciter, vel ad cau-
b telam b ab excommunicatione, quæ dicitur
iniuſtè lata: ſi non opponatur, & probetur
manifeſta offenſa, abſoluetur cum iuratoria cau
tione de parendo iuri, & de ſatisfaciendo de ex-
penſis in caſum, & euentum. quibus apparuerit
iuſtè excommunicatus. de offi. deleg. capit. cùm
contingat. de appella. cap. quia fronte. ſecus ve-
rò ſi fuerit excommunicatus pro contumacia: pu
ta, quia non reſpondit libello, &c. Si poſteà ve-
niat purgaturus ſuam contumaciam, & petat ſe
abſolui, & pars aduerſa petat, quòd ante omnia
ſatisfaciat de expenſis factis occaſione huiuſmo
di contumaciæ: non eſt abſoluendus, niſi ſatisfe-
cerit, vel de ſatisfaciendo ſufficientem cautionẽ
fideiuſſoriam, vel pignoratitiam dederit. de iud.
cap. j. de ſentẽt. excommunica. c. venerabilibus.
lib. vj. & ibi materia de vtroque dicto. adde de-
ciſi. vij. hoc tit. in antiq.

ADDITIONES.

a Si petatur abſolutio. Dubitari poteſt quo iure
petatur abſolutio ab iniuſta excommunicatio-
nis ſententia. Dic quod agitur condictione cap.
cùm contingat. de of. delega. vel condictione ex
decre. ſacro. de ſen. excommu. vel agitur officio
iudicis. dicit Hoſtien. in d. c. cùm cõtingat. quòd
nõ eſt curandum de iure canonico quo iure aga-
tur, ſiue petatur abſolutio: cùm actio non ſit de
iure canonico exprimenda in libello. de iud. c.
dilecti. Adde deciſio. 33. hoc eod. tit. j. in antiq.
b Ad cautelam. An cautio ſit præſtanda, & quæ
per petentem abſolutionem ad cautelam, vide
ſuprà de exce. deci. v. quæ incipit, Si in termino.

Iudex

EPITOME.

Iudex laicus cognoſcit ſi clericus coniugatus per ipſum detentus contraxerit cum vnica, & virgine, & habitum detulerit clericalem, priuſquàm remittatur.

DECISIO III. aliàs 202.

SI clericus coniugatus à iudice ſeculari propter aliquod crimen captus, & detentus allegat ſe clericum, & doceat de clericatu per literas ordinatoris, & propterea petat ſe remitti ad forum eccleſiaſticum: non eſt ſtatim remittendus, niſi doceat ſe contraxiſſe cum vnica, & virgine, & portaſſe habitum, & tonſuram clericales: quia aliàs non gaudet priuilegio fori eccleſiaſtici: vt legi. & no. in c. vni. de clericis cõiug. lib. vj. & de his cognoſcit iudex eccleſiaſticus, & non ſecularis. arg. eorum quæ habẽtur & notantur in capit. ſi iudex. de ſentent. excommunica. lib. vj.

EPITOME.

Terminus octo dierum pręfixus ad probandam manifeſtam offenſam incipit currere ipſo iure à die exceptionis admiſſæ.

DECISIO IIII. aliàs 208.

a TErminus octo dierum [a] ſtatutus ad manifeſtam probandam offenſam propoſitam ad impediendum beneficium abſolutionis ad cautelam, iuxta formam capitu. ſolet. de ſenten. excommu. libr. vj. incipit currere ipſo iure ſine aſsignatione iudicis à die exceptionis huiuſmodi per iudicem admiſſæ, & non à die allegationis, ſiue propoſitionis ipſius: prout no. in Spe. ex preiſè tit. de dila. §. j. Sed nunquid currũt? & dic quòd currunt de momento ad momentum, licet Hoſtien. in d. ca. ſolet. dicat, quòd dies in qua proponitur huiuſmodi exceptio, non debet cõputari. quod non eſt verum ſecundùm Io. An. in c. frequens. de reſti. ſpo. quia quando Papa hoc vult, id exprimit: vt in c. pia. de except. & ibi de hoc per Archi. & Io. An. in nouella. ſuper verſi. octo diebus.

ADDITIO.

a Terminus octo dierum. Octo dies, qui dantur ad probandum manifeſtam offenſam incipiunt currere poſt exceptionem admiſſam ipſo iure. Et an dictus terminus octo dierum poſsit per iudicem prorogari. gl. in d. c. ſolet. tenet quòd ſic. Franc. Vercel. ibi. quem ſequitur Io. An. ibidem, ſuper verbo, audiendum. tenet contrarium: cùm nil pereat aduerſario, cui prouidetur per idoneam cautionem: vt ibi. & de verbn. ſig. c. ex parte. & propter periculum morę, quod verſatur in differendo abſolutionem.

EPITOME.

Adhæſio appellationi debet fieri infra tẽpus, infra quod potuit appellari, & huiuſmodi appellatio ab excommunicatione protegit adhærentes eidem.

DECISIO. V. aliàs 225.

ADhærentes prout pretenditur, appellationi interpoſitę per aliquem pro ſe, vel ſibi adhęrentibus ante ſententiam excommunicationis per ordinarium prolatam petentes ſe abſolui ad cautelam, non ſunt aliquatenus abſoluendi: niſi conſtet eos infra tempus debitum adhęſiſſe appellationi: puta x. dierũ, infra quod potuiſſent, & debuiſſent appellaſſe, & adhæſiſſe appellationi prædictæ, ipſamque adhæſionem debito tempore ordinario intimaſſe. Nam nõ aliàs huiuſmodi adhæſio ſicut nec appellatio eos defendit: nec effectum excommunicationis ſententiæ impedit, ſeu ſuſpẽdit. arg. no. in c. ſtatuimus. & c. cupientes. & c. vt circa. de elect. libr. vj. per Doct. & præſertim per Archi.

EPITOME.

Petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis lata contra eum poſt appellationem per ordinarium, à quo dicit ſe exemptũ. nõ auditur, niſi primo probet aliqualiter de exemptione, licèt non plenè.

DECISIO VI. aliàs 308.

SI quis petit ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis per Epiſcopum ſuũ lata contra eum, poſt appellationem ab Epiſcopo interpoſitam, à cuius iuriſdictione dicit ſe exemptum, & ſic ſententiam nullam, non eſt ei impendenda abſolutio, niſi primò aliqualiter licèt non plenè, doceat de exemptione, ne illudatur ordinariæ poteſtati, pro qua facit ius commune, & reſiſtit agenti. de reſtitu. ſpolia. cap. ad decimas. lib. vj. & no. in cap. ſolet. de ſentent. excom. libr. vj. per Inno. licèt ibi Hoſtien. & Ioan. Andr. videantur declinare in partem oppoſitã: tamen omnes Domini declinauerunt potiùs in opinio. Innocen. ne detur occaſio figmentis, & fraudibus. de reſcrip. capitu. ſedes. cum ſimilib. pro dicta concluſione vide nota. per Inn. in cap. venerabilis. de cenſi.

EPITOME.

Malè abſolutus non reintruditur in eandem excommunicationis ſententiam latam per hominem: niſi de nouo citetur, & contumax exiſtat. Secus in ſententia lata à canone in quam reducitur ipſo iure.

SVMMARIVM.

1 *Sententia excommunicationis lata ex falſa cauſa etiam iuris ordine non ſeruato, ſicut valet, ita & abſolutio.*

DESICIO VII. alias 399.

a SI pronuntietur quis malè abſolutus a à ſententia excommunicationis lata per hominem: & petatur reintrudi in eandem ſententiam excommunicationis, vigore tamen ſpecialis commiſsionis: dubitabatur de modo reintrudendi, videlicèt verùm deberet fieri cùm

cauſæ

cauſæ cognitione parte vocata, & canonica monitione præmiſſa. Et videbatur aliquibus quòd ſi ex falſa cauſa fuit abſolutus, quod non teneret abſolutio: & ſic remanſit excommunicatus: & ceſſaret reintruſio. pro quo allegata fuit glo. Ber. in c. ex parte. de off. ord. quam glo. dixerunt

1 Domini non ſeruari: quia † ſicut ſententia excommunicationis lata ex falſa cauſa, & ſine ordine iuris, tenet, & valet: vt in c. ſacro. de ſenten. excom. & c. j. eo. ti. b. vj. cum ibi no. ita & abſolutio: quia pari paſſu ambulant. de pœ. di. j. can. verbum. not. pulchrè per Inno. in c. ab excommunicato. de reſcript. ſuper verbo, obtetis. Et ideo quia tenet abſolutio, non eſt iteratò excommunicandus, ſiue in eandem ſententiam excommunicationis reinducendus, niſi canonica monitione præmiſſa, & ex noua cauſa, iuſta & approbata: puta noua contumacia, ſecundùm Innoc. ibidem in fin. eiuſdem gl. qui alleg. pro primo dict. c. ſacro. ſuperiùs allegatum, pro ſecundò can. nemo. xj. q. j. Pro tertio can. certum. xj. q. iij. cum quo concor. Io. Mona. in c. eos. de ſenten. excommunica. ſuper ver. in eandem. poſt prin. vbi dicit expreſsè quòd huiuſmodi reductio, de qua loquuntur decre. videlicet c. ſignificauit. & c. ad reprimendum. de offi. ordi. de appell. & cap. quoniam. de ſentent. excommu. cap. ſacro. debet fieri cum cauſæ cognitione. quæ iura loquuntur in ſententia hominis: ſecus verò in ſententia canonis, in qua reincidit ipſo iure non parens mandato ſuperioris. & ſic loquitur c. eos. ſuperiùs allegatum. & ſic fuit concluſum per omnes Dominos. Fuit tamen per aliquos dubitatum, vtrùm in hac reintruſione requireretur perſonalis monitio, vel ſufficeret citatio per audientiam. Aliqui dicebant quòd perſonaliter deberet moneri, vt pareret, vel id faceret pro quo aliàs fuit excommunicatus per not. per Innoc. in c. ſi aduerſarius. de eo qui mit. in poſſeſſio. Maior pars, & quaſi omnes tenuerunt contrarium: præſertim ſi aliàs in cauſa fuit apprehenſus citatus ex iuſta cauſa excommunicatus, & malè abſolutus. Et hoc etiam vult Innoc. in d. c. ſi aduerſarius. vbi excipit bene tres caſus à dicto ſuo. Citatio enim ſæpe habet vim monitionis: vt legitur & not. in c. ex parte. de verbo. ſignifi. per Bern. & facit vna nota Ioan. And. in cle. præſenti. ſuper ver. conſtiterit. de cenſi. & de pœn. c. j. ſuper verbo, cómode. per eundem, & ſuper ver. conſtiterit. per Pau.

b pro quo etiam facit ſtylus Curiæ, qui habet, quòd ſemel citata parte legitimè ad cauſam, proceditur in eius contumacia per audientiam etiam ad excommunicationem: puta quia nó reſpondeat libello lite non conteſtata, tribus tamen citationibus præmiſsis. At in caſu poſito pars quæ petebatur reintrudi fuit citata, & perſonaliter apprehenſa in Curia ad dicendum cótra commiſsionem ſuper intruſione obtenta: & nihil dixit contra eam, ſed receſsit, vt ponebatur in facto. ergo potuit licitè procedi contra ipſum per audientiam, etiam ad excommunicationem. argum. capit. j. de iudic. & capit. prout. de do'o & contu. & capit. quoniam. vt lite non conteſt.

ADDITIONES.

a Abſolutus. Adde infrà eod. tit. dec. xj. & Fely. in cap. ad noſtram. de iureiur. col. j. verſi. in tex. ibi, reducatis.

b Stylus curiæ. De ſtylo curiæ Romanæ adde And. Barbat. & Zachar. Fer. in addi. ad Panormit. in procœmio decretal. in verb. de ſtylo.

EPITOME.

Impeditur beneficium abſolutionis ad cautelam producenti inſtrumentum appellationis & denunciationis: eſto quòd aliter de excommunicatione non conſtet.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatio in vim peremptoriæ oppoſita non probatur ſufficienter per denuntiationem: ſecus ſi in vim dilatoriæ opponatur.*

2 *Abſolutio ab excommunicato an integram excommunicationis probationem requirat, an ſola denuntiationis oſtenſione impetretur.*

DECISIO VIII. aliàs 400.

1 SI quis petat ſe abſolui † ad cautelá à ſententia excommunicationis lata in eum poſt appellationem legitimam: & producat ſuam appellationem, & inſtrumentum denuntiationis factæ poſt huiuſmodi appellationem, Fuit dubitatum vtrùm per huiuſmodi inſtrumentum

a denuntiationis ſufficienter [a] conſtaret de excommunicatione ad effectum abſolutionis obtinendæ ad cautelam. Et videbatur aliquibus dominis quòd non. per not. in c. pia. de excep. libr. vj. per Io. And. vbi expreſsè tenet, quòd per denuntia-

b tionem [b] non probatur ſufficienter excommunicatio, quod fateor de plano in caſu ipſo, quando excommunicatio opponitur per partem aduerſario in vim peremptoriæ, vel dilatoriæ ad repellendum eum. cùm ibi tex. dicat, apertiſsimis documentis. & eius opinio ſeruatur in Curia, vbi rariſsimè exceptio excommunicationis admittitur: quia nunquàm debitè proponitur, & ſpecificatur. Hoſti. tamen in c. prudentiam. §. vj. tenuit contrarium. cum quo concordat Archi. in c. pia. ſuperiùs alle. pro quorum opinione facit c. cùm deſideres. de ſentent. excom. In caſu ta-

2 men noſtro propoſito maior pars tenuit † contrarium: videlicèt ſufficere denuntiationem ad effectum abſolutionis obtinendæ, per quam nemini præiudicatur, nec pars poſſet contradicere, aut appellare. de appella. ca. quia fronte. de offic. dele. c. cùm contingat, niſi exciperet de manifeſta offenſa. de ſenten. excom. c. venerabilibus. & c. ſolet. lib. vj. imò ſecundùm aliquos videtur ſolùm ſufficere petenti abſolutionem ſua propria confeſsio. de electio. c. venerabili. de cleri. excommuni. miniſtran. c. propoſuit. pro qua cóncluſione fuit allegata not. Ioan. Andr. in c. licet. de ſentent. excom. vbi videtur tenere contra dictam ſuam glo. poſitam in d. capit. pia. Sed dat duas ſolutiones, quas vide. Ego verò dicebam quòd ad effectum abſolutionis obtinendæ ad cautelá, iuxta formam d. c. ſolet. oportet petentem abſolutionem pro-

nem probare duo: ſcilicet ſe ex cauſa legitima appellaſſe, & poſt appellationem huiuſmodi in cum ſententiam excommunicationis eſſe prolatam. & licèt in caſu propoſito conſtaret de appellatione legitima, & excommunicatione per ſuam confeſsionem, & inſtrumento denuntiationis: tamen per hoc non conſtaret ipſam excommunicationis ſententiam poſt huiuſmodi appellationem promulgatã. Nã potuit eſſe quòd fuit ante appellationem excommunicatus, & poſt appellationem denuntiatus: & ſic non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe. de offic. deleg. ca. cùm contingat. de proba. c. in præſentia. & propterea in dictam abſolutioné non cõſenſi: licèt impenſa fuerit de conſilio maioris partis Dominorum.

ADDITIONES.

a Sufficienter. Facit J. eod. tit. in antiq. deciſ. xj.
b Quòd per denuntiationem. An per denuntiationem publicè factam probetur excommunicatio, vide per Abbat. in capit. prudentiam. §. ſexta, verſic. extra gloſſ. quæro. de offic. delegat. & ibi per Felyn. verſic. vtrùm probata denuntiatio.

EPITOME.

Interdictum ſingulare in aliqua eccleſia appoſitum poteſt ad cautelam relaxari.

SVMMARIA.

1 *Relaxatio ad cautelam in interdicto generali an fieri poſſit.*
2 *Abſolutio vel relaxatio ad cautelam quare fiat.*

DECISIO IX. aliàs 436

a FVit dubitatum,[a] vtrùm interdictum poſitum in certam eccleſiam poſsit relaxari ad cautelam, ſi dicatur nullum. In quo dubio aliqui tenuerunt opinionem Archid. in ca. præſenti. de ſenten. excom. lib. vj. quòd non. quia vbi eſt eadem ratio, idem debet eſſe ius: vt in c. ij. de tranſla. epiſcopi. ff. ad leg. Aquil. l. illud. Sed ſi bene attendatur ratio, & intentio illius decreta. præſenti. quæ declarat, quòd relaxatio
1 † ad cautelam non habet locum in interdicto generali ciuitatis, caſtri, loci vel terræ: eadẽ ratio eſt in interdicto ſpeciali alicuius eccleſiæ, quod in vtroque caſu ponitur propter delictum domini, prælati, capituli vel canonicorum: vt in cap. non eſt. de ſponſa. de offi. ord. cap. ſi canonici. li. vj. ergo. Sed Io. mo. in d. decre. præſenti. tenet contrarium: dicens, quòd ſi prælati & canonici eccleſiæ ſpecialiter interdictæ petãt, ſcilicèt relaxationem ad cautelam, illa fieri poterit: quia propter eorum culpam tale interdictum proferri debuit, non ſic in interdicto generali, in quo puniuntur, qui non delinquunt. de offi. deleg. c. ſanè. ij. & in dicta decre. non eſt. Præterea relaxatio,
2 † ſiue abſolutio ad cautelam fit in dubio, propter periculum communionis, vel læſionis iuſtitiæ: vt in d. decreta. ſolet. & in c. venerabilibus. de ſent. excom. li. vj. de teſti. c. veniens. de cleri. excom. mini. c. ad apoſtolicæ. de appel. c. ad audientiam. ſed in generali interdicto, in quo poteſt celebrari ianuis clauſis &c. iuxta formam c. alma mater. baptiſmus & pœnitentia conferri: vt in dicta decre. non eſt. & de pœ. & remiſsio. quod in te prædicari verbũ Dei. de ſent. excom. reſpõſo. non eſt tantum periculũ ſi ſeruetur, & non relaxetur, donec veritas eruatur, vtrùm iuſtè vel iniuſtè ſit poſitum: & tũc in totum relaxetur, ſicut in ſpeciali interdicto, in quo prædicta minimè fieri poterunt: imò ſi fiant, locus prophanatur, & facientes irregularitatem incurrunt: vt in c. is qui. de ſent. excõ. li. vj. de exceſ. præla. c. tanta. Ergo videtur eſſe modò modica differentia inter interdictum generale & ſpeciale, quãuis dominus Io. Cald. in tractatu ſuo de cenſura eccleſ. in q. ſed quæro an ſpeciale interdictũ dicat, ſub dubio fortè, quòd præmiſſæ rationes, & aliæ, quas in primo caſu ponunt ibi Doctores, non inferant diuerſitatẽ. In ſecundo tamen ipſe & dominus Io. An. in nouella in d. c. præſenti. declinant & tenent opinionem Io. mo. propter regulam quæ habet. quòd cenſura eccleſiaſtica quæ eſt nulla, poteſt tolli ad cautelam, quæ ſeruanda eſt, niſi in caſu, in quo reperiatur vitiata. de ſpo. c. cũ apud. de tranſla. epiſco. c. ij. & ff. de re iu. l. i. & ſic fuit obtẽtum, & ſemper in palatio apoſtolico obſeruatum.

ADDITIO.

a Fuit dubitatum. Adde infrà in ant. eo. tit. dec. 18. Poſſet relaxari, An interdictũ particularis eccleſiæ poſsit relaxari ad cautelam, domi. de ſan. Ge. in c. præſenti. de ſent. excõ. in vj. vbi tenet quod ſic. Adde Fel. in ca. apoſtolicæ. de excep. in iij. co. verſi. dum abb. nu. iij.

EPITOME.

Metus excommunicationis excuſat reſpondentem libello, & litis conteſtationem impedit: maximè, ſi de dicto metu expreſsè fuerit proteſtatus.

SVMMARIA.

1 *Metus excommunicationis an ſit iuſtus metus.*
2 *Excommunicatio iuſtè prolata dicitur medicinalis: & debet eam excommunicatus cum omni humilitate & obedientia ſuſtinere.*
3 *Libello inepto euidenti ineptitudine non eſt reſpondendum, nec eſt ſuper eo lis conteſtanda.*
4 *Ineptitudo libelli dupliciter conſideratur.*

DECISIO X. aliàs 35.

SI quis in cauſa prophana reſpondeat libello, & lis conteſtetur ſuper eo: cui obſtãtibus exceptionibus datis per reſpondentem, vel aliàs propter eius ineptitudinem non eſſet reſpondendum, metu excommunicationis[a] ſibi illatæ, vel comminatæ, & de hoc proteſtetur expreſsè; vide licèt quòd metu excommunicationis reſpondet, & non aliàs: Fuit dubitatum vtrùm † ipſum re-

ſpondentem talis metus excõmunicationis excoſet, intantùm quòd litis conteſtatio in modo præmiſſo facta habeatur pro non facta, vel ſaltem ſit annullanda exceptionibus obſtantibus ſupradictis. Ad quod dubium fuit reſponſum diſtinguendo. Aut prædictus reſpondens ab huiuſmodi grauaminibus appellauit, aut non. Si non appellauerat infra debitum tempus, licèt iudex eum in præmiſsis grauauerit, ſic procedendo, tenebit & valebit eius proceſſus: cùm nó contra ius conſtitutionis: ſed contra ius litigatoris aliquid fecerit, & ſic proceſsit. de re iudi. ca. cùm inter. & ca. quod ad conſultationem. cum ſimili. Per ſuam etiam reſponſionem, quæ eſt facto ſuo contraria, videtur à ſua prædicta proteſtatione receſsiſſe. de conſtit. c. cùm M. de elect. cap. cumana. cum ibi no. reſpõſio enim libelli

b inepti, [b] valet & tenet: ſicut dicimus de reſponſione ad interrogationem partis, prout legit. & not. in c. cũ cauſam. de iurament. calum. licèt nó poſsit ſequi condemnatio propter ineptitudiné

c ipſius ſi eſſet patens: [c] ſecus ſi eſſet latens: vt in c. examinata. de iudi. quod crederem verum, ſi liberè & ſine coactione, ac metu excõmunicationis reſpondiſſet. Sed quia hic propter iuſtum metum, prout ſtatim dicetur, reſpondit: meritò deberet excuſari: & quia reſpõſio ſibi, nec parti ſuæ in nullo debet præiudicare. ea enim quæ per metũ fiunt, rata non habentur. quod metus cauſa. c. j. & c. abbas. & c. ad aures. ff. eo. l. metũ. §. ait prætor. Sed ex quo non appellauit, videtur interlocutoriæ iudicis acquieuiſſe: maximè in cauſa vlteriùs procedendo voluntariè, per iura ſuperiùs ad hoc allegata. & ſic metus, ſiue coactio per voluntarium proceſſum purgabatur, & tranſiuit in conſenſum. de ſpon. c. ad id quod. cũ ſimilib. Si verò prædictus reſpondens ante, vel poſt ſuã reſponſionem appellaſſet: indubitanter iudex grauaſſet, ipſumq́, prædictus metus excuſaſſet: & pronuntiabitur per iudicẽ appellationis malè fuiſſe proceſſum, & bene appellatum: prædictus reſpondens ad probandum ſuas exceptiones rationabiles aliàs cõtra libellũ datas admiſſus fuiſſet. arg. eorum quæ legun. & not. in c. vt debitus. de appel. Ratio, quia licèt metus iuſtæ excommunicationis non excuſet: vt no. per Ber. in c. cùm dilectus. quod me. cauſa. tamẽ iniuſta excommunicatio eſt iuſtus metus, & excuſat quemcunque: vt ibidem dicit Hoſt. & Ioã. And. Et ſic loquitur glo. contraria Ber. poſita in cap. olim. in materia de reſtitu. ſpol. maxima enim pœna eſt inter homines non conuerſari, & hominum carere ſuffragio. C. de apoſta. l. qui ſanctam. maximè ſine culpa: ideò cenſetur iuſtus metus: quia quis pro nulla re debet velle ſubiici tali, & tantæ pœnæ; quia nõ eſt maior in eccleſia Dei. vt in can. corripiátur. xxiij. q. iiij. Sed quã-

5 do excommunicatio † iniſtè proferretur, cùm illa ſit medicinalis, debet eam excommunicatus cum omni humilitate & obedientia ſuſtinere, & non contemnere: & ideò ipſam timere non oportebit: potiſsimè ſi culpa ſua incidit in hanc pœnam. ff. quod metus cauſa. l. ſi mulier. xxij. q. iiij. inter cætera. ſecundùm dominum Ægid. Ego verò contra vtranque rationem allegaui can. ſententia paſtoris. & ca. nemo contemnat. xj. q. iij. nam vt ibidem apparet, & etiam in ca. ſacro. de ſent. excom. ſiue excommunicatio ſit iuſta, ſiue iniuſta, ſemper timenda eſt. ergo vtraque indueit iuſtum timorem, quæ videtur excuſari in vtroq; caſu: ergo non videtur procedere diſtinctio ſupradicta. Ad quod poſſet reſponderi, quòd licèt quis iuſtam, ſiue iniuſtam excommunicationem à ſuo paſtore prolatam debeat timere, & etiã non cõtemnere: quia non eſt homo, qui ligat, ſed Deus: vt in cano. nemo. ſuperiùs allega. & ne illa medicina conuertatur ſibi in venenum, & fiat mortalis: vt in d. c. cùm medicinalis. tamen per hoc non aufertur excommunicato remedium appellandi, ad hoc vt cognoſcatur de iuſtitia, vel iniuſtitia ſententiæ excõmunicationis per ſuperiorem: vt ſic ſine difficultate abſoluat, ſi eſt iniuſta, & proferens puniatur: ſi eſt iuſta, ad ſuum excommunicatorem remittatur, vel ſatisfactione præmiſſa abſoluatur: vt in d. c. ſacr. & c. ſolet. & c. venerabilibus. & etiam capitulo Romana. eod. titu. libr. vj. de reſcript. cap. ab excõmunicato. de of. deleg. c. cũ contingat. de appel. c. qua fronte. cum ſim. vel ſecundùm aliquos dicti canones non procedunt in iudicem delegatum, eũ ſententia ſi ſit iniuſta, non ligat. nec eſt timenda: imò eſt nulla ſecundũ Inno. in d. c. cùm contingat. in fi. quem recitat Archi. in apparatu in cap. j. de offi. deleg. lib. vj. quorum opinio. quò ad nullitatem non credo veram: ſed quò ad iniuſtitiam bene. & ſic credo ab ea appellandum, ad hoc vt tollatur: vt in d. c. ſacro. ſolet. cap. venerabilibus. & alijs iuribus ſupradictis.

ADDITIONES.

a Metu excommunicationis. Adde j. eod. titul. in antiq. deciſ. 33.

b Reſponſio libelli inepti. Non † intelligas quan-
3 do eſt ineptus euidenti ineptitudine: quia tunc non eſt reſpondendum, nec eſt lis conteſtanda ſuper eo, quia tũc nulla eſſet: & ideò dicimus, quòd ſemper poteſt talis libellus emendari: quia ſemper ſumus in principio, niſi ſit præſcriptum. l. acenſaturus. ff. de adul. & ideò ſportulæ prius ſolutæ ſuper inepto libello non proſunt apto: quia aptus eſt alius libellus ab inepto: vnde omnia de nouo fieri oportet. argum. l. ius ciuile. & quod ibi notatur. ff. de iuſti. & iure. ſecundùm Bal. in l. edita. C. de edendo.

c Si eſſet patens. Duplex † eſt enim ineptitudo li-
4 belli. Vna viſibilis: vt cùm dico, peto talem rem ſacrã, vel dico, ago ex nudo pacto. Alia eſt ineptitudo inuiſibilis: vt ſi peto rẽ vt meam, non faciendo mentionẽ ſacri, quæ res poſteà apparet ſacra: vel ago ex promiſsione, quæ poſteà appareret fuiſſe nuda. Et cognoſcitur ineptitudo libelli ex duobus: ſcilicèt ex materia & forma. Materia libelli conſtat ex cauſa & re. Cauſa facti & iuris: puta contractu, & obligatione, vel cauſa ſcilicet iuris tantùm puta dominio. Si ergo iſta habent in ſe conſonantiam, libellus eſt aptus: ſi verò habent in ſe diſſonantiam, ineptus eſt: vt no. in l. ij. §. circa. ff. de doli exceptione. cuius ineptitudinis

ptitudinis exceptio poteſt opponi quandocunque etiam poſt ſententiam. textus eſt ſingularis, qui non eſt alibi ſecundùm Bald. in cap. cùm dilectis de emptio & vend. Forma autem libelli eſt ſicut ſyllogiſmus, cuius formæ maxima pars cóclufio: vt not. Inno. in c. ſuper literis de reſcr. pt. & poteſt dici quòd conclufio ritè applicata rei & cauſæ ſit forma libelli conuentionalis in ciuili: in criminali verò, etiam in cohærentis loci & temporis ſtat forma: cùm libellus accuſatorius ſit ipſo iure nullus, ſi non continet locum, & tempus, licèt reus nihil opponat: nec poteſt iuſtificari, quod nullũ eſt, ſecundũ Bar. in l. edita. C. de eden. Sed Innocen. & Ioan. And. dicunt in c. ſi. de pur. canonic. quòd tales circũſtantiæ ſunt ſpecificandæ, ſi reus illas petit ſpecificari: ſecus ſi procedi patiatur. quorum opinio procedit de æquitate canonica: ſed de iure ciuili eſt vera opinio Barto. & nota, quòd in dubio libellus præſumitur aptus, non ineptus. vt not. Doct. in d. capitul. examinata.

EPITOME.

Excommunicatus abſolutus cum promiſsione de ſtando iuri, ſi non adimpleat, ipſo iure reincidit in excommunicationem.

DECISIO II. aliàs 490.

a SI excommunicatus a coram iudice vt abſolueretur promiſit ſtare iuri, & mandato eccleſiæ, ſi non adimpleat quod promiſit, ipſo iure reincidit in excommunicationem, ſi fuerat excommunicatus à canone, vel à iure. de ſenten. excommu. c. eos. li. vj. quod cap. videtur corrigi per not. per Bernard. in cap. de cætero. de ſenté. excommunic. Vbi autem fuit excommunicatus ab homine, & eſt abſolutus cum cautione vt ſuprà, ſi non fecerit quod promiſit, nó eſt ipſo iure excommunicatus: ſed per eundem iudicem in eá dem ſententiam reintrudendus eſt, in qua erat ligatus, donec fecerit quod promiſit: vt in c. conſtitutionem. de ſent. excom. lib. vj. & quod no. Ioan. mo. in prææalleg. c. eos. in fin. Nec eſt mirum, quòd per eundem iudicem qui abſoluit, poſsit reinduci in primam ſententiam, quia ſub conditione videtur abſolutus: quæ conditio ſi deficit, non videtur abſolutus. arg. in l. licet. in fin. de iure do. & l. ſi quis acceptaret. de condi. ob turpem cauſam, cum ibi not. & maximè ſi infra annum à tépore abſolutionis primus iudex velit eum reinducere: quia per tantum tempus videtur durare eius iuriſdictio: vt in capitul. quærenti. de offic. delega. Vel dic quòd etiam in illo caſu poſt annum: quia ſub conditione videtur eum abſoluiſſe, & ſic non videtur functus officio, niſi extet conditio, per iura ſuperiùs allegata. & huiuſmodi reinductio ſiue intruſio debet fieri citata parte: quæ citatio ſufficit pro canonica monitione.

ADDITIO.

a Excommunicatus. Adde deci. 22. & 14. in an. eod. titul. Fel. in capitu. ad noſtram. de iureiurã. & 5. eod. titul. decif. vij.

De Verborum ſignificatione.

EPITOME.

Auditor virtute commiſsionis ſibi factæ, quòd ſola facti veritate inſpecta procedat, poterit terminos palatij abbreuiare.

DECISIO I. aliàs 96.

OMnes Domini concorditer ordinauerunt, quòd quando committitur Auditori, quòd ſola facti veritate inſpecta procedatur, quòd vigore iſtorum verborum poſſunt abbreuiari termini de ſtylo Palatij introducti. Nam ſi non obſtaret ſtylus, hoc poſſet fieri in cauſa beneficiali & matrimoniali, etiam iuxta formam clement. ſæpè. de ver. ſig. igitur vt dicta verba aliquid operentur, de priuil. capitul. in his. & capitul. ſi Papa. libr. vj. & citò facti veritas eruatur, voluerunt vt termini abbreuiarentur, vt anteà poterant: quia res de facili, &c. xxxv. diſtinct. can. ab exordio. & ff. de pact. l. ſi vnus. Et qualiter debeat procedi, & quales termini ſeruari, vide ſuprà deciſ. 2. de reſcript.

Nouæ deciſiones Rotæ finiunt fœliciter.

FINIS.

ANTIQVÆ CONCLVSIONES, ALIAS DECISIONES DOMINORVM DE ROTA FOELICITER INCIPIVNT.

De Conſtitutionibus.

EPITOME.

Commiſsio ſuper eadem cauſa, ſi pluribus Auditoribus ſignata fuerit: ille ſolus audiet, cui primò præſentata fuerit.

DECISIO I. aliàs 803.

MEmoriale ſit, quòd Dominus Vicecancellarius in domo ſua die ſequenti natiuitatis domini, ſcilicet die S. Stephani poſt prandium anno Domini M.cccxxv. mandauit expreſsè dictis Auditoribus, quòd ſeruarent in ſuis cauſis tria ſequentia. Primò quòd ſi
a aliqua commiſsio [a]alicuius cauſæ eſſet commiſſa duobus Auditoribus, quòd ille cognoſceret de cauſa, cui dicta commiſsio primò eſſet præſentata, & alter nullo modo cognoſcet.

ADDITIO.

a Aliqua commiſsio. Adde deciſ. vj. ꝶ. de reſcript.

EPITOME.

Notarij ſacri Palatij quando pauperibus gratis ſcripturas facere debeant.

DECISIO II. aliàs 814.

SEcundò mandauit, quòd notarij cauſarum prædictorum Dominorum Auditorum facerent ſcripturas gratis pauperibus litigantibus, & hoc ſi ſit certum quòd ſint pauperes veraciter, aliàs ſi poſſunt ſoluere de præſenti, vel in futurū cum obligatione, quòd dicti notarij tunc habeant ab eis, quod fuerit iuſtum & rationabile, prout ſeruatur in ſacro Palatio circa hoc.

EPITOME.

Auditores volentes habere conſilia in cauſis coram eis vertentibus debēt bene videre proceſſum, & clarè elicere dubia vera, vt ſui Coauditores vera conſilia dare poſsint.

DECISIO III. aliàs 805.

TErtiò mandauit, quòd Auditores qui volunt habere conſilia bene circa cauſas eis commiſſas pro iuſtitia miniſtranda, benè & perfectè, & non perfunctoriè videant proceſſus cauſarum eorum, ex quibus eliciant dubia, in quibus volunt habere conſilia: vt ſuper certis dubijs & veris Domini Auditores poſsint dare ſecurè ſua vera conſilia: vt poſteà in ſecunda inſtantia, & in tertia ſententia quam tulerit prædictus Auditor, aliquo modo non poſsit retractari, niſi ex cauſa rationabili, iuſta vel nouiter producta.

EPITOME.

Gratia ad collationem Decani & capituli comprehendit beneficium, cuius collatio ex fundatione ſpectat ad hebdomadarios pro tempore.

DECISIO IIII. aliàs 836.

NOta in eccleſia Metenſi eſt conſuetudo, ꝙ qualibet ſeptimana tres canonici nominati, ſeu electi per Decanum & capitulū ſunt hebdomadarij: vnus pro presbytero. ſ. pro dicenda miſſa: alius pro diacono, pro dicendo euangelio: alius pro ſubdiacono, & dicenda epiſtola, & mutantur qualibet ſeptimana. Accidit ꝙ quidā in quadā capella ſancti Pauli, ſuper clauſuris eccleſiæ prædictæ, quæ eſt ſubiecta Decano & capitulo eiuſdem eccleſiæ, fundauit quinque capellanias: quæ ex ipſius fundatoris ſtatuto deberent pertinere ad collationē hebdomadariorū qui exiſtūt pro tēpore in eccleſia ipſa Metenſi: quæritur nunquid veniat ſua gratia impetrantium ad collationem Decani & capituli eccleſiæ Metenſis, quaſi fundator dictarum capellaniarū ſtatuendo ꝙ earum collatio pertineret ad hebdomadarios prædictos videatur voluiſſe, ꝙ conferant vice & nomine Decani & capituli: & ꝙ ad eoſdem Decanū & capitulū à quibus dicti hebdomadarij qualibet ſeptimana eligūtur principaliter ius pertineret conferendi, & ad illos hebdomadarios qui eſſent pro tēpore, vice & nomine ipſorum: dixi vt no. infrà in ſimi. imò in eadē ferè quæſtione quæ incipit, in eccleſia Metenſi. a

EPITOME.

Religioſus ſtatim quo conſenſit prouiſioni de ſe factæ eximitur à iuriſdictione ſui generalis, & eſt extra regulas, & conſtitutiones ordinis.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus cōſentiēs prouiſioni de ſe factæ nulla reſtitutione eorū quæ habebat ordini facta, an virtute ſtatuti, quòd nullus frater &c. excommunicatus ſit.*

DECISIO V. aliàs 83[illegible]

1 GEneralis † Auguſtinorum fecit ſtatutum, ꝙ nullus frater de religione eorū audeat cō-

ſentire electioni de ſe factæ vel prouiſiooi: niſi
priùs facta reſtitutione ordini omniú quæ habe-
bat: & ſi non præmiſſa reſtitutione conſenſerit,
ꝙ ipſo facto ſit excommunicatus. Hoc ſuppoſi-
to, Papa pronunciauit quendã fratrẽ in Epiſco-
pum in conſiſtorio, qui cũ nunciata fuerunt ſibi
noua, non præmiſſa reſtitutionè prouiſioni de ſe
factæ conſenſit: quęritur nunquid ſit excommu-
nicatus? Et videtur ꝙ non: quia incontinenti cũ
conſenſit, eſt exemptus à iuriſdictionẽ generalis
ſui, & extra regulas, & conſtitutiones ordinis,
qui incipit eſſe alterius, & maioris ſtatus, & ma-
trimonium contrahit ſpirituale cũ eccleſia, cui
præfectus eſt Epiſcopus, ergo non videtur liga-
ri præmiſſa conſtitutiooe: quia antè non erat li-
gandus, quã conſenſiſſet, & incontinenti cũ con
ſenſit, eſt exẽptus ab illa: ergo per ea oon videbi
tur ligabilis. In contrarium videtur, per ea quæ
not. Inn. extrà de appe. c. preterea. in ver. & dico,
excommunico te ſi elegeris. per not. in regula iu
ris, cùm ſint partium iura obſcura. in quæſt. ibi
mota per Ioan. And. in nouel.

EPITOME.

Statutum, priuilegium, conſuetudo non tolluntur per non obſtantias generales literarum apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula non obſtantiarum generalium in literis apoſtolicis, non tollit ſtatutum, priuilegium, vel conſuetudinem eccleſiæ, niſi de ipſis expreſſa ſit facta mentio in clauſulis derogatorijs.*

DECISIO VI. aliàs 612.

1 STatutum, † priuilegium, vel conſuetudo eccleſiæ oon tolluntur per non obſtantias generales literarum apoſtolicarũ, niſi expreſſa mẽtio fiat in literis de prædictis.[a]

ADDITIO.

a Prædictis. Adde decis. 18. ĩ. de reſcript.

De Reſcriptis.

DECISIO I. aliàs 378.

Similis eſt decis. 2. ĩ. eod. tit. in oouis.

DECISIO II. aliàs 512.

Similis eſt dec. 12. ĩ. hoc eod. tit. in oouis.

DECISIO III. aliàs 515.

Similis eſt dec. 7. ĩ. hoc tit. in nouis.

EPITOME.

Impetratio facta de beneficio tanquã curato & dignitatem habente, valet etiam ſi reperiatur quod nõ ſit dignitas, vel curatum, ſed ſimplex officium, vel beneficium.

SVMMARIA.

1 *Expreſſio falſitatis etiam ſi non eſſet talis, quæ mouiſſet Principẽ ad concedendum, vitiat literas gratioſas.*
2 *Decretalis ſuper literis. de reſcript. quæ loquitur in literis ad lites, habet locum in beneficialibus.*
3 *Expreſſione qualitatis maioris in gratia non venit minor qualitas.*
4 *Dolus in dubio non præſumitur.*
5 *Expreſſio vel omiſſio tacendæ vel exprimendæ qualitatis vel circunſtantiæ in impetrationibus præſumitur in dubio fieri doloſe.*
6 *Demonſtratio falſa an gratiam debeat vitiare.*
7 *Capit. ſuper literis. de reſcript. intellectus.*

DECISIO IIII. aliàs 582.

QVidam obtinuit gratiam [a] de quadam ſacri
ſtia in quadam eccleſia, quam ipſe aſſeruit
eſſe dignitatem: & poſteà apparet quòd re vera
ſacriſtia in eccleſia illa non eſt dignitas, ſed ſim-
plex officium: quæritur an eius gratia ſit ſurre-
ptitia? Et videtur quòd ſic: quia ſuggeſsit fal-
ſum: ergo &c. arg. c. ſuſceptum. de reſcript. lib.
1 vj. Nam † expreſsio falſitatis etiã ſi non eſſet ta-
lis, quæ mouiſſet ad concedendum vitiat literas
2 gratioſas: vt in d. c. ſuſceptum. Nec † in literis be-
neficialibus locum habet decretalis. ſuper lite-
ris. de reſcrip. quæ loquitur in literis ad lites, nõ
in gratioſis ad beneficia: vt notat gl. de præb. c. ſi
motu. lib. vj. ſuper verbo, taceant. in fi. præſertim
quia & ſi diſtinctio illius decre. ſuper literis. ha-
beat locũ in literis gratioſis ad beneficia, etiã po
teſt dici, quòd hic eſt expreſſa falſitas, & omiſſa
veritas, quæ mouere potuit Principem ad con-
cedendum, & ſi veritas fuiſſet expreſſa, etiã for-
ſan fuiſſet motus ad nõ concedendũ, quia aliqui-
bus perſonis prouidendum eſt de dignitate, qui-
bus non eſſet prouidẽdũ de ſimplici officio, aut
adminiſtratione. arg. decre. de multa. de præben-
di. Licèt enim qui dignus eſt maioribus, ſit di-
gnus minoribus, ſcilicèt cùm maiora illa & mi-
nora ſunt eiuſdem qualitatis, non tamẽ vbi ſunt
diuerſarum qualitatũ: vt dignitas & officiũ. Nã
aliqui valentes & ſolennes viri, & eminentis ſci
entiæ, vel magnæ nobilitatis & generoſitatis
ſunt boni pro vna dignitate, quæ forſan habet
magnas prærogatiuas, vel forſan iuriſdictionẽ,
qui non eſſent boni pro vno officio, vel admini
ſtratione, vbi opus eſt etiã bono adminiſtratore,
vel negotiatore ſicriſta, & tẽporali: & ſic de ſin
gulis. Pro hoc etiã quòd gratia ſit ſurreptitia fa-
3 cit quia licèt † expreſsit qualitatem maiorẽ: non
tamen ſub eius gratia venire debet qualitas mi-
noris. arg. c. cùm illis. & c. cui de non ſacerdota-
li. §. 1. & §. fi. de præb. lib. vj. Pro hoc etiã, quia
4 † præſumitur doloſè expreſsiſſe falſum in du-
bio: licèt enim in dubio quis non præſumatur
doloſus, nec dolus niſi probetur: vt l. quoties. §.
qui dolo. de probati. Tamen in iſtis impetratio-
5 nibus expreſsio, † vel omiſsio tacendæ, vel ex-
primendæ qualitatis, vel circunſtantiæ præſumi
tur in dubio fieri doloſè. argu. notatorũ per In-
no. in c. dilectus. de reſcrip. ſuper verbo iuribus.
circa principiũ. ibi cũ dicitur, præſumitur enim
doloſè &c. Ergo non valent. arg. c. ſuper literis.
ſupradicti. Et præmiſſas rationes quidã tenne-
rũt. Alij tamen, cũ quibus ego erã, tenebãt con-
trariũ: ex quo impetrabatur certũ corpus bene-
ficij vacantis, & conſtabat de corpore beneficij
impetrati: & perſona impetrans ſupponebatur
idonea ad vtrunque, & ad officiũ, & ad dignita-
6 tẽ, & ideò † falſa demonſtratio non debet vitiare
b gratiã. [b] Hæc enim qualitas dignitatis, videtur
eſſe adiecta gratia demonſtrationis: ergo eius fal
ſitas gratiã non vitiat. arg. l. falſa. ff. de condi. &
demonſtr. pro hoc etiã, quia ex quo ponitur im

petrans

petrans, idoneus ad vtrunque, licèt etiam Princeps conceſsiſſet officium, quod eſt minus, cui conceſsit dignitatẽ, quod eſt plus. ſeu concedere debuiſſet: quia quẽ reputauit dignum maiori, reputaſſet vtique dignum minori: & ideò ex quo gratia demonſtrationis expreſsiſſet qualitatem maiorẽ, quæ potiùs retrahere poterat Papam à concedendo, non nocebit ſibi: ex quo conſtat de corpore beneficij, licèt ſit minor qualitas: qua expreſſa Princeps etiã ſibi conceſsiſſet. argu. d. c. ſuper literis. nec videtur feciſſe dolosè in dubio, ex quo expreſsit qualitatẽ potiùs Principem retrahentẽ. Et per iſta ſatis patet ſolutio ad cõtraria.
7 Nam † non obſtat d. ca. ſuſceptum. nec quod dicitur in d. c. ſuper literis. non habere locum in beneficialibus literis gratioſis vbi expreſsio falſitatis etiam quæ Principẽ non mouit, vitiat reſcriptũ: vt d. c. ſuſceptũ quia dico illud verũ, vbi exprimitur falſitas gratia taxationis, vel limitationis gratiæ rei, vel modi ipſius: quia tunc non veniet alia res, vel alius modus nõ expreſſus, etiã ſi Princeps illam rem, vel ſuper alio modo, ſeu ſecundũ gratiam conceſsiſſet. & ſic loquuntur dictũ c. ſuſceptum. & d. c. cum de nõ ſacerdotali. Et ita etiam crederẽ de literis iuſtitiæ, vbi adijceretur falſitas gratia taxationis, vel limitatiõis: quia etiam tunc non continebitur aliud, licèt illud ſi fuiſſet expreſſum, etiam fuiſſet conceſſum. argumento notatorum per Inno. in d. c. ſuper. in glo. ſuper verbo, in communi forma. vltra medium ibi, & non quòd generaliter. Secus autẽ vbi exprimitur falſitas gratia demonſtrationis: quia tunc credo quòd diſtinctio illius c. ſuper literis. locum habet etiã in literis gratioſis, & beneficia-
c libus. Et diſtinguatur an expreſsio [c] falſitatis illius mouere potuerit, ſeu debuerit Principẽ vel non: & verùm, per ſimplicem ignorantiam ſit facta expreſsio an dolosè: vt ſi non fuerit motus Princeps, ſeu moueri non debuiſſet ad non concedendum propter expreſsionẽ falſitatis factam potiùs per ſimplicitatem, vel per ignorantiam, ſicut hic in terminis noſtræ quæſtionis: nihilominus valeat gratia: nec falſa demonſtratio eam vitiet, l. às verò ſic: facit in argumentũ pro præmiſſa diſtinctione, an cauſa taxationis vel demõſtrationis concordia iuriũ. ff. de vino tritico & oleo legat. l. cùm certus. & l. ex eo. & de leg. j. l. quidam in teſtamento. & l. ſi ſeruus. §. qui verò. Nec obſt. quòd præſumitur expreſsio falſitatis facta dolosè. argu notatorũ in d. c. dilectus. de reſcript. per Inn. quia non eſt verum, quòd expreſsit hic qualitatẽ potiùs Principem retrahentem: ibi verò exprimit qualitatem potiùs inducẽtem, & omittebat, ſeu tacebat potiùs retrahentem. & ita non obſt. in dubio enim dolus non præſumitur. vt d. l. quoties. §. qui dolo. vide dec. infrà eo. tit. 37. & 41.

ADDITIONES.

a Quidã obtinuit gratiã. Adde dec. 37. & 73. j. eo. tit. Geminian. conſ. exj. dominus noſter.
b Vitiaret gratiã. Adde Fely. in d. ca. ſuper literis. in ij. col. & dec. 70. j. eo. tit. Caſſad. dec. ri. de præb.
c Expreſsio. Adde Ægid. Bellamer. dec. j. hoc. titu.

EPITOME.

Impetrãs beneficiũ ex cauſa permutationis exprimere debet beneficiũ aliud quod habet: alias nulla eſt permutatio.

DECISIO V. aliàs 593.

Dic quod ſi aliquis impetrat à ſede apoſtolica fieri permutationem, de aliquo beneficio forè reſeruato, quòd gratia nõ valet. ſi taceat aliquod beneficium quòd habebat, & ita obſeruat ſacrum Palatium.

EPITOME.

Cauſa ſi committatur duobus Auditoribus, ille cognoſcet, cui primò eſt præſentata commiſsio.

DECISIO VI. aliàs 654.

Nota quòd quando cauſa cõmittitur duobus dominis Auditoribus, quòd ille cui primò eſt præſentata cõmiſsio, cognoſcit de cauſa. pro hoc facit quod notatur in c. propoſuiſti. de foro cõp. & c. duobus. § ſi verò. de reſcript. li. vj. & ita ſeruat Rota. vide ſuprà dec. 1. de conſtit.

DECISIO VII. aliàs 523.

Similis eſt dec. 6. ſ. hoc tit. in nouis.

EPITOME.

Commiſsio facta monacho habenti adminiſtrationem, vel officium in eccleſia cathedrali non facta mentione de monachatu valet maximè in literis gratiæ.

DECISIO VII. aliàs 209.

Nota quòd vbi cauſa committitur monacho habenti adminiſtrationem, vel officiũ in eccleſia cathedrali ſecundum quod eſt officiũ ſacriſtæ, valet commiſsio, maximè in literis gratiæ. poſito quòd de monachatu non fiat mentio: quia ex quo literæ tranſeunt per Cancellariam, videtur ex hoc approbari commiſsio, vt ſic intelligantur not. in c. ſtatutum. [a] ſuper verbo, ca- a
nonicus. de reſcript. lib. vj. iuncta l. quidã conſulebant. de re iudica. & l. idem Vlpianus. de excuſa. tuto. & iſtud communiter tenet Rota.

ADDITIO.

a C. ſtatutum. Adde quod facit dec. 56. infrà de conceſ. præbend.

EPITOME.

Auditor ſecundus cenſetur ſurrogatus quò ad omnia in locum primi.

DECISIO IX. aliàs 297.

Nota quòd vbi committitur Auditori, quòd etiam de ſpeciali gratia prouideat de beneficio: licèt Auditor cui eſt facta commiſsio, moriatur, vel aliàs deſinit eſſe iudex, ſecundus Auditor, qui ſuccedit, poteſt ſine ſpeciali commiſſione de beneficio prouidere, ſicut primus faciebat. arg. l. ſi iudex. ff. de iudi. & quia vt Auditori fuit primò cauſa cõmiſſa nõ vt priuatæ perſonæ.

DECISIO X. aliàs 379.

Similis eſt deciſ. 28. ſ. hoc cod. tit. in nouis.

DECISIO XI. aliàs 383.

Similis eſt deciſ. 20. ſ. hoc titul. in nouis.

DECISIO XII. aliàs 444.

Similis eſt deciſ. 16. ſ. tit. de appella. in nouis.

EPI-

EPITOME.

Procuratorium factum ad cauſas deuolutas duntaxat poſt cauſam tamen commiſſam in Curia de ſpeciali mandato Papæ, valet.

DECISIO XIII. aliàs 477.

NOta ſi poſt cómiſsionem factam de ſpeciali
a mandato Papæ[a] pars, contra quã cómiſ-
ſio fuit obtenta, cóſtituat procuratoré ad cauſas duntaxat deuolutas, ſufficit, ita quòd cum illo procuratore poteſt procedi in cauſa: quia Papa committendo de ſpeciali mãdato, cauſam in Curia ſua voluit agitari. arg. eorum quæ legũtur & not. in c. cupientes. de elect. lib. vj. ſecus autem ſi conſtitueret procuratores ante commiſsionem cum prædicta limitatione, niſi adderetur ad cauſas etiã deuoluendas: quia ſi tunc poſt huiuſmodi conſtitutionem committatur cauſa de ſpeciali mandato, nulliter cum tali procuratore procederetur in cauſa.

ADDITIO.

a Mandato Papæ. Adde ſ. in nouis. de procu. dec. j. & Caſſad. dec. ij. de procura. & dec. 33. j. de proc.

EPITOME.

Clauſula, quouis alio modo, reſpicit omnem modum vacandi per eandem perſonam.

DECISIO XIIII. aliàs 483.

a NOta quòd clauſula [a]alio quouis modo, reſpicit omnem modum vacandi per eandé perſonam: ſecus ſi per diuerſas: vt not. Lapus in c. ſuſceptum. de reſcript. lib. vj.

ADDITIO.

a Clauſula. Adde ſ. eod. tit. dec. j. in no.

EPITOME.

Cauſa ſi cõmittitur, quòd nullis terminis ſeruatis procedatur per Auditorem: termini abbreuiari, ſed non totaliter omitti poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Termini ſubſtantiales in totum omitti nõ poſſunt: licèt bene abbreuiari poſsint: quamuis committatur quòd nullis terminis ſeruatis in Curia procedatur.*

DECISIO XV. aliàs 488.

NOta quòd quando cauſa committitur, quòd
a nullis terminis ſeruatis,[a] ſed ſola facti veritate inſpecta procedatur: poſſunt termini ad arbitrium Auditoris abbreuiari: ſed non totaliter
1 omitti, † itaque nullo termino ad libellandum aſsignato poteſt terminus octo, vel x. dierum ad dandum articulos, & concludendum aſsignari, vt dicta verba aliquid operẽtur. xix. diſtinct. can. in memoriam. de priuil. cap. in his. & ca. ſi Papa. lib. vj. vide dec. 40. de appella.

ADDITIO.

a Nullis terminis ſeruatis. Adde deci. 2. & 28. hoc tit. in nouis. dec. 10. ſ. hoc tit. & dec. 25. j. eod.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam an inferior à Principe de partiũ cõſenſu cum poteſtate ſummariè procedẽdi &c. committere poſsit.*

DECISIO XVI. aliàs 583.

1 VTrum † valeat minor ſeu inferior à Papa committere cauſam de conſenſu partium cum poteſtate procedẽdi ſummariè, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij? dic vt ſcripſi iuxta no. per Io. An. in c. fi. de hære. li. vj.

EPITOME.

Papa ſi committit in Rota cauſam inter laicos: illi non habent ius reuocandi domum.

DECISIO XVII. aliàs 596.

DOminus Vrbanus quintus conſueuit quotidiè cauſas laicorum actorum ſiue reorum præſentium in curia Romana dominis Auditoribus ſacri Palatij committere: vt not. per Hoſtien. in c. fi. extrà de foro competen. nec habent communiter ius reuocandi domum.

EPITOME.

Clauſula derogatoria ad ſtatutum, non includit ſtatutum iuratum.

SVMMARIA.

1 *Statutum iuratum non tollitur per clauſulam derogatoriam ad ſtatutum ſimpliciter poſitam: quia requirit quòd dicatur non obſtante ſtatuto iurato &c.*
2 *Clauſula non obſtantiarum quando neceſſariò veniãt in literis apoſtolicis ponenda.*

DECISIO VIII. aliàs 633.

1 NOta ſi † aliquod ſtatutum[a] eſt in aliqua ec-
a cleſia iuramento vallatum, quòd licèt dicatur in litera Papali gratiæ alicuius, quòd nó obſtante tali ſtatuto non faciendo mẽtionem de iu-
b ramento, quòd non valent tales literæ.[b] Dictæ
2 † verò non obſtantiæ ponuntur ideò in literis apoſtolicis, quia ſi non eſſent poſitæ, gratia non valeret: ſecus autem ſi Papa prouidit de beneficio vacante apud ſedem apoſtolicam, vel de reſeruatis: quia tũc nó eſt neceſſarium quòd fiat mentio de prædictis in literis apoſtolicis: quia prædicta non habent locum in beneficijs vacantibus apud ſedem apoſtolicam, nec in reſeruatione. Et ita etiam tenet Rotado. Audito. ſacri Palatij. Circa verò prædicta vide iura poſita in c. aliquibus. de reſcript. lib. vj. Quid auté circa gratias apoſtolicas ad recipiendum fructus beneficiorum in abſentia familiaris domini noſtri Papæ, vel Cardinalium, vel aliorum qui habent gratias ſuper hoc. Et circa hoc debent videri verba dictarum gratiarum, ſeu priuilegiorum dominorum Cardinalium de fructibus percipiendis: per ſuos familiares in abſentia, an remoueant prædicta ſtatuta, vel priuilegia vel cõſuetudines eccleſiarum iurata: vel nó iurata. Do-

mini

mini Auditores de Rota ſacri Palatij communiter noluit aliud dicere, vel conſulere ſuper hoc, & ex cauſa: vt infrà de conceſ. præbend. dec. 41.

ADDITIONES.

a Statutum. Adde ſuprà, de conſtitutio. deciſ. 6.
b Non valent tales literæ. Adde notata in cap. cū non deceat. ſuper verbo, affectus. de elec. lib. vj. vbi dicitur, quòd per clauſu. non obſtantibus priuilegijs, vel conſtitutionibus. non tollitur conſtitutio iurata. Et ſecundùm Lapum in ſuis ſingu. ſuper verbo, clauſula generalis. Item non tollit priuilegia inſerta in corpore iuris. Fe. in cap. nonnulli. de reſcr. in ij. col. verſ. xiij. concluſio. nume. xxvj. Bar. in extrauagantia ad reprimendum. ſuper verſ. non obſtantibus.

EPITOME.

Iniuriarum verbalium cauſæ non committuntur per Vicecancellarium Auditori ſacri Palatij: ſecus pro iniurijs realibus.

DECISIO XIX. aliàs 655.

NOta, quòd Vicecancellarius domini noſtri Papæ non facit commiſsionem alicui Auditori ſacri Palatij de iniuria verbali facta alicui. Pro hoc quod not. in capit. cùm te. in gloſſ. fin. de re iudica. capitul. dudum. ſuper verbo, calore. de conuer. coniugato. ſecus autem eſſet de iniuria reali.

EPITOME.

Commiſsio cauſæ pendentis extra curiam Romanam facta in Curia, tacita litis pendentia, non valet.

DECISIO XX. aliàs 673.

DIc quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali vel prophana pendet lis extra Curiam Romanam, & committatur de ſpeciali mandato tractari in curia, & non fiat mentio de litis pendentia: quòd talis commiſsio non valet: vt c. fin. & cap. eccleſia. ij. vt lite penden. & c. inter monaſterium. de ſtatu mona.

EPITOME.

Commiſsio habens clauſulam, conſtito de aſſertis, antequam cognoſcatur, pars eſt vocanda.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſi tibi conſtiterit, in commiſsione Papali poſitum, requirit vocationem partis ante proceſſum inchoandum ſuper informatione commiſſorum.*

DECISIO XXI. alias 684.

1 DIc quòd ſi in † aliqua commiſsione Papali committatur ſub verbo, ſi conſtiterit de hoc contra talem, faciat hoc contra eum, prout cōtinetur in commiſsione: tunc citanda eſt pars, vel procurator eius antequā Auditor faciat informationem de contentis in commiſsione: vt notatur per Ioan. And. in capitul. præſenti. ſub verbo, conſtiterit. de cenſib. in clement.

EPITOME.

Quando conceditur aliquos citari per edictum, ſufficit quòd tunc teſtes dicant, quod credant non eſſe tutum illos citare.

SVMMARIA.

1 *Infamia legitimè per teſtes legitimos probari debebit, quando committitur ad inſtantiam iniuriati, quod ſi inueneris diffamatos, cites eos.*
2 *Citatio per edictum ob non tutum acceſſum relaxatur, ſi teſtes dixerint ſe credere impoſsibile, vel non tutum citationes exequi poſſe perſonaliter, vel ad domum citandi.*

DECISIO XXII. aliàs 693.

1 NOta, † quòd aliquoties Papa in commiſsione de ſpeciali mandato ad inſtantiam alicuius, qui dicit ſe iniuriatum per aliquos, ponit in commiſsione, ſi inueneris eos diffamatos, cites eos, iuxta c. qualiter & quando. de accuſ. & Innocen. in c. cùm oporteat. eod. titu. & in cap. cùm inter dilectos. de exceſsi. prælà. & Hoſtien. in capi. veniens. de accu. & in ca. infames. vj. q. j. & in regula. infamibus. de reg. iu. lib. vj. cum ſimilibus. & tunc ad probandum talē infamiam oportet, quod teſtes legitimi hoc
2 probent legitimè. Si autem petatur quòd † aliquis, ſeu aliqui citentur per edictum, iuxta cap. dudum. de iudic. in clement. ſufficit quòd tunc teſtes dicant, quòd credunt, quòd impoſsibile, vel non ſit tutum citare eos in domo: prout iacet in d. clement. dudum. de iudic. & ita ſeruat etiam Rota.

SVMMARIA.

1 *Signatura commiſsionis ſi habet, audiat ſummariè &c. ſub illo verbo &c. alia videntur conceſſa, quæ pertinent quo ad ſummarium proceſſum.*
2 *Signatura habens quod abſque obſeruatione terminorum ſacri palatij procedatur, non operatur, vt Auditor aliquid quoad probationem partium tangere poſſit: licet in totum non teneatur ſeruare requiſita ad ordinem iuris.*

DECISIO XXIII. aliàs 781.

1 SI aliqua † commiſsio *Papalis impetratur
a ad inſtātiam alicuius in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana: ſi ponantur in fine ſupplicationis per dominum Vicecancellarium verba ſequentia, De mandato domini noſtri Papæ audiat talis Auditor ſummariè &c. ſub illo verbo, &c. intelliguntur poſita in commiſsione, quòd ſimpliciter procedēdo ſummariè, ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij: & po
2 nitur aliquoties in ſupplicatione, quòd † abſque obſeruatione terminorū ſtyli ſacri Palatij: licèt in prędicta ſignatione per Vicecancellariū ponātur prædicta verba, nihilominus prędictus Auditor debet ſeruare in aliquibus aliqua de ordine iuris. Quantū autem ad probationē partiū nihil debet tāgere prędictus Auditor: vt not. Io. And. in capitul.

in capitul. ſæpè. de verborum ſignificatione. in clement. de dicta etiam clauſula not. Innocen. in capitul. olim. de accuſatio. circa prædicta etiam vide poſita infrà: & vide deci. 40. infrà. de appellatio.

ADDITIO.

a Si aliqua commiſsio. Adde deciſ. 10. ſ. hoc titu. deciſ. 28. hoc titul. in nouis. & concordantias ibi poſitas in addit. & deciſ. 40. ſ. de appellat. & deciſ. xiij. de appellat. in nouis.

EPITOME.

Surrogatus in iure defuncti, ſi non ſurrogatur etiam in lite, non admittetur ad iudicium.

DECISIO XXIIII. aliàs 816.

SCiendum eſt, quòd ſi aliqua cauſa beneficialis eſt commiſſa alicui domino Auditori ſacri Palatij ad inſtantiam actoris vel rei & moriatur aliquis de prædictis litigantibus, & ſurrogetur per Papam vnus altero mortuo: tunc dictus Auditor non poteſt procedere virtute dictæ primæ commiſsionis. ita tenet Rota.

EPITOME.

Commiſsio ſignata, vt ſola facti veritate inſpecta procedat, facit vt poſsit iudex abbreuiare terminos de ſtylo ſeruari conſuetos.

DECISIO XXV. alias 451.

NOta, Domini ordinauerunt quòd quando committitur Auditoribus, quòd ſola facti veritate a inſpecta procedat, quòd
a vigore iſtorum verborum poſſunt abbreuiare terminos de ſtylo Palatij introductos. nam ſi nõ obſtante ſtylo hoc poſſunt in cauſa beneficiali, matrimoniali &c. iuxta formã cle. ſæpè. de verb. ſigni. vt dicta verba aliquid operentur, & citò veritas facti habeatur: quare deuoluitur vt termini abbreuiarentur, vt anteà poterant: quia res de facili, &c. xxxv. diſtinct. can. ab exordio. ff. de pact. l. ſi vnus.

ADDITIO.

a Sola facti veritate. Adde deciſ. j. x. & xv. ſ. hoc titul. deciſ. 2. 9. & 28. hoc titul. in nouis.

EPITOME.

Cauſa appellationis à iudice, vel à parte approbata deuoluitur ad Curiam Romanam.

DECISIO XXVI. aliàs 635.

DIc quòd ſi facta fuerit appellatio in aliqua cauſa ad ſedem apoſtolicam, & fuerit approbata à iudice, vel à parte, tunc talis appellatio deuoluit cauſam ad ſedem apoſtolicam: vt ca. ſæpè. de appella. & capitul. cordi. eodem titul. libro ſexto.

SVMMARIA.

1 Auditor in qualibet parte litis pronunciare poteſt cauſam eſſe deuolutam.
2 Cauſa deuoluta ad ſedem apoſtolicã quando dicatur.

DECISIO XXVII. aliàs 719.

1 NOta, quòd † Auditor ſacri Palatij poteſt pronuntiare in quacunque parte litis aliquam cauſam eſſe deuolutam ad ſedẽ apoſtolicam ratione appellationis: & ita tenet Ro-
2 ta dominorum Auditorum. Quando † autẽ dicatur cauſa deuoluta ad ſedem apoſtolicam, vide ſuper hoc capitul. ſtatuimus. de elect. lib vj. & clement. cauſam. de elect.

SVMMARIA.

1 Executor qui vt canonicus datus fuit, licèt deſinat eſſe canonicus ante executionẽ, remanet tamen executor.
2 Data tempus in beneficialibus reſcriptis eſt conſiderandum.

DECISIO XXVIII. aliàs 122.

1 NOta, quòd † vbi aliquis canonicus eſt datus executor, ſi ante executionem deſinit eſſe canonicus, non propter hoc impedi-
2 tur, quin remaneat executor: quia † tempus datę inſpicitur: vt l. ſi ita. de auro & argen. leg. & de hoc dic, vt not. per Archi. in ca. ſtatutum, ſuper verbo, communicatur. de reſcript. lib. vj. pro hoc facit l. ex facto. §. ſi verò. de vulga. & pupillar. ſubſtitut.

SVMMARIA.

1 Collatio præfertur reſeruationi in concurſu.
2 Actus ſimpliciter explicatus valet in his, ad quæ authoritate vna benè, alia autem malè duci poſſumus.
3 Cap. ſuſceptum. de reſcript. in vj. non habet locum in acceptationibus, & prouiſionibus executorum.
4 Iudex ex officio ex cauſis animum ſuum mouentibus poteſt citare reum perſonaliter ad reſpondendum interrogationibus a ſe factis: nec propter hoc dicetur grauatus reus.
5 Executor licèt mandauerit ſubexecutori quòd conferat impetranti primum beneficium, quod duxerit acceptandum. poterit nihilominus ante acceptationem gratiæ conferre.

DECISIO XXIX. aliàs 356.

1 NOta, quòd cùm † reſeruatio, & collatio executoris apoſtolici ſimul concurrunt, præfertur collatio reſeruationi. per not. In clementi. literas. de reſcriptis. Item cùm quis
2 † procedit ſimpliciter ad id, in quo poteſt duci authoritate vna benè, alia malè: ſufficit quocunque modo. per not. Innocen. in capit. cùm
3 ex officij. de reſcrip. Item quòd † in acceptationibus, & prouiſionibus executorum locum non habet cap. ſuſceptum. de reſcript. li. vj. Itẽ quòd
4 † iudex a ex cauſis animum ſuũ mouentibus, vt
a dicit, mãdans ex officio citari perſonaliter reũ per procuratorẽ reſpondentem interrogationibus à iudice factis, non grauat per hoc. Item quòd

5 quòd † licèt executor mãdet ſubexecutori, quòd conferat impetranti primum beneficium, quod duxerit acceptandum, poterit conferre ante acceptationem.

ADDITIO.

a Item quòd iudex. Add. Æne. de Falc. in tractatu reſerua. in 4. q. principali. in xxxiij. effectu.

SVMMARIA.

1 *Electus confirmatus exequitur mandatum directũ Epiſcopo.*

2 *Reſtituitur quis contra ſententiam: licèt in commiſſione pro ſe impetrata plura narrata ſint falſa: quia ſufficit vnum ex ipſis eſſe verum.*

3 *Procurator ad agendum & defendendum, qui per ſe obtinuit ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur defendere in cauſa reſtitutionis obtenta contra ſententiam, principalem ſuum.*

4 *Cap. ſuſcitata. de reſtitut. in integ. non habet locum in ſententia arbitri.*

5 *Reſtitutio ad appellandum datur ex modica præſumptione.*

DECISIO XXX. aliàs 360.

1 a NOta, quòd † mandatum a directum Epiſcopo exequitur electus confirmatus, per cap. cum te. de reſcript. cum ibi not. Item

2 † quòd licèt plura narrãtur in commiſſione ad reſtitutionem contra ſententiam obtinendam: ſi vnum verum ſit, ſufficit, licèt alia falſa ſint. de reſcrip. ex parte. & c. cùm olim. & c. inter cæteras. Item quòd † procurator ad agendum &

3 defendendum, qui pro ſe obtinuit ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur ad defendendum, qui pro ſe obtinuit ſententiam in cauſa reſtitutionis obtentę à principe pro mino-

4 re contra ſententiam. Item quòd † c. ſuſcitata, de in integr. reſtitu. non habet locum in ſententia arbitri: quia iſta non habet executorem. per not. Inno. de iureiur. capit. quintanallis. Item

5 quòd modica præſumptio ſufficit pro reſtituendo ad appellationem: vt cùm ſententia lata ſuper deſertione tranſiuit in rem iudicatam.

ADDITIO.

a Mandatum. Adde ſuprà iſto tit. decíſ. 7 & decíſ. 17. tit. de offic. deleg. in nouis. & Æg. deci. 14. hoc titul.

DECISIO XXXI. aliàs 392.

Similis eſt decíſ. 29. ſ. hoc titul. in nouis.

DECISIO XXXII. aliàs 393.

Similis eſt decíſ. 30. ſ. hoc titul. in nouis.

DECISIO XXXIII. aliàs 522.

Similis eſt decíſ. 5. ſ. hoc titul. in nouis.

EPITOME.

Dieta computatur à fine diœceſis domicilij.

DECISIO XXXIIII. aliàs 643.

COmmuniter tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij, quòd dieta computatur à fine diœceſis domicilij, ſecundùm quod dicit Ioan. And. in c. ſtatutum. ſuper verbo, vnam dietam. de reſcr. libr. vj. licèt ſuper hoc fuerunt diuerſæ opinion. Docto.

EPITOME.

Non imputatur impetranti quando per ſolum executorem ſtetit, quominus gratia eius fuerit purificata.

SVMMARIA.

1 *Impetranti an nocebit executoris gratia.*

2 *Æſtimatio non cadit in beneficialibus.*

DECISIO XXXV. aliàs 164.

1 2 NOta, quòd vbi † non ſtetit a per impetrãtem quominus gratia ſua purificetur: ſed ſtetit per executorem, vel epiſcopum, nõ imputatur impetranti: vt l. iure ciuili. de conditio. & demonſtra. iunct. l. fina. ff. ſi quis cautin. quòd ſi impetrans fuerit impeditus, quòd infra menſem non poſsit acceptare, nec gratiã purificare: ſibi non imputetur. Nec obſt. ſi dicatur ſemper habet recurſum contra impeditores:

2 vt c. paſtoralis. de iurepatro. quia † hic non poteſt cadere in beneficialibus æſtimatio: vt cap. querelam. de elect. per Innoc. Nec obſt. capit. paſtoralis. quia ibi erat in poteſtate collatoris recipere præſentatum magis, quàm ſit in iſto caſu in poteſtate executoris. & iſtud tenet Rota: licèt Cãcellaria videtur notare contrarium. vide dec. 19. infrà de iu. & 8. de dolo & cõtumacia.

ADDITIO.

a Sterit. Adde decíſ. 7. & 8. ſ. de conceſſ. præb. Æneam de Falc. in tra. reſeruat. in 5. q. j. in 14. q.

EPITOME.

Si vni ex impetrantibus in forma communi iu data paribus prouiſum ſit: poterit etiam alteri prouideri propter non obſtan. h. d. Vel ſic Impetrantium in forma communi ſub eadem data, licèt vni fuerit prouiſum, nihilominus poterit alteri prouideri.

DECISIO XXXVI. aliàs 194.

NOta, quòd vbi ſunt duo impetrantes ſub forma communi ſub eadem data: ſi vni eſt prouiſum, alteri poteſt prouideri propter clauſulas, quæ ponuntur in bullis, ſcilicèt non obſtan. quòd pro alijs reſcripſerimus. & ſic obſtat c. ſi duobus. de reſcri. libr. vj.

EPITOME.

Impetrans de beneficij qualitate an & quando mentionem facere teneatur.

SVMMARIA.

1 *Impetrans an teneatur facere mentionem de qualitate beneficij vacantis.*

Nota

2 *Motus proprius operatur, vt non teneatur impetrans mentionem facere de aliqua qualitate intrinſeca beneficij.*

DECISIO XXXVII. aliàs 202.

1 NOta, quòd † quis non tenetur facere men-
2 tionem [a] de qualitate beneficij vacantis: verbi gratia: vbi aliquis impetrat Decanatum, vel Archidiaconatum, vel Archipresbyteratum vacantem, non eſt neceſſe, quòd faciat mentionẽ an ſit cum cura, vel ſine cura: maximè quando eſt tale beneficium, quod de ſe habet curam: licèt videatur contrà in c. cũ in illis. de præbend. li. vj. Sed dic quòd ibi loquitur cũ Papa mãdat prouideri: in quo caſu non facit tantam gratiam ſecundum quod eſt, quando facit, ſeu prouidet de vacanti beneficio, quod habet locum
2 cùm † gratia eſt facta motu proprio principis. Nam tunc de qualitate intrinſeca aliqua beneficij nullam mentionem facere debent: ſecus autẽ ſi gratia non ſit facta motu proprio: vt not. Ioã. Andr. in capit. ei cui. de præbend. lib. vj. & clarius in clemen. ſi dignitatem. de præb. & habet locum ſiue impetret vacans, ſiue reſeruatum ſiue non reſeruatum. Et ratio eſt, quia ex quo Princeps non præſumitur ſcire qualitatem, quæ extat in facto: præſumitur quòd ſi fuiſſet expreſſa qualitas, ſcilicet quòd erat curatũ vel electiuũ, vel dignitas, & maior poſt pontificalem, quòd Papa impetranti de tali beneficio minimè prouidiſſet. Sed dic quod ibi loquitur, cùm Papa mandat prouideri: in quo caſu non facit tantam gratiam ſecundum quod facit, cùm prouidet de vacanti beneficio. vide infrà eod. titul. deci. 4. 41. 47. 73. & 75. & de teſtib. deciſ. 26. & vide Guil. de monte Laud. in capitu. final. de offic. ordi. ſuper verbo, ſpecialis. in clement.

ADDITIO.

a Mentionem. Adde ſupr. in not. eod. tit. dec. 24. & vide per Ægi. dec. 2. in fi. hoc titul. Stap. in tracta. lit. grat. & iu. fol. 26.

EPITOME.

Clauſula, amoto &c. tollit ſurreptionem taciturnitatis detentionis beneficij alterius.

DECISIO XXXVIII. aliàs 206.

NOta ſecundùm aliquos, quòd illud quod not. in c. cum noſtris. de conceſſio. præbend. non habet locum hodie, ſcilicèt, quòd quis teneatur facere mentionem de detentione beneficij propter clauſulas, quæ hodie ponuntur in bullis, amoto exinde quolibet detentore. Et ita videtur not. Ioan. Andr. in allegat. capitul. cùm noſtris. Et vide infrà eodem titul. deciſi. 69. & vide regulam Cancellariæ volentem, quòd ſi per duos menſes fuerit detentum, quòd de detentione tenetur facere mentionem.

EPITOME.

Penſionis taciturnitas non reddit gratiam pauperis ſurreptitiam.

DECISIO XXXIX. alias 210.

NOta, quòd pauper clericus impetrans in forma communi habens penſionem à laico poſito quòd penſio ſit ſibi aſsignata vt titulus beneficij, de tali penſione non tenetur facere mentionem: [a] poſito quòd authoritate Epiſcopi ſit inſtituta: quia ex quo non eſt beneficiũ: ſed eſt talis penſio, quæ moritur cum perſona: de tali penſione pauper clericus in communi forma non tenetur facere mentionem: aliàs ſi eſſet perpetua penſio conſtituta iure beneficij, quæ transfertur de perſona in perſonam: tunc impediret, & annullaret gratiam pauperis, poſito quòd nõ eſſet beneficiũ, & poſito quòd nõ cõſtitueretur ab eccleſia. ſic no. in c. ſi pauper. de præb. lib. vj. c. poſtulaſti. de reſcript. per Inno. & Hoſti.

ADDITIO.

a Facere mentionem. Adde glo. in §. item quòd vniuerſitates. in verb. beneficiorum. de collat. in Pragmat. Sanctio.

EPITOME.

Beneficium non dicitur monoculare, ſi collator habet beneficia cum alijs conferre communiter.

DECISIO XL. aliàs 241.

a NOta, quòd vbi aliquis eſt impetrans [a] ad collationem Præpoſiti & capituli communiter vel diuiſim, ſi præpoſitus habet vnicum beneficium conferre per ſe, ſed cum capitulo habet plura conferre: impetrans poteſt acceptare illud vnicum beneficium, quod eſt ad collationẽ Præpoſiti. Vbi autem ſolus per ſe Præpoſitus haberet vnicum beneficium, & nihil haberet cum capitulo, tunc non veniret vnicum beneficium. Sic not. in cap. cũ ei quem. de conceſ. præben. per Ioan. And. Item ex hoc induceretur affectus eius ca mortem proximi, ex quo vnicum & certum beneficium veniret ſub gratia. contra ea. nulla. de conceſ. præben. Mediolan. in c. j. de præb. in cle. & vide Collect. in c. eccleſia. de ſortileg. Et eſt ratio inter iſta, quia in primo caſu non eſt præſumptio quòd impetrans inſidiaretur vitæ tenentis vnicum beneficium pertinens inſolidum ad collationem Præpoſiti. cùm ſint alia beneficia ad collationem Præpoſiti cum capitulo pertinentia. quæ ratio non habet locum in ſecundo caſu: propter quam rationem fuerunt moti Doctores, quòd impetrans non poſsit acceptare beneficium vnicũ pertinens ad collationẽ alicuius.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde deciſ. xiij. incip. voluerunt. de præbend. in nouis.

EPITOME.

Impetrans præbendam tenetur facere mentionem de qualitatibus eius, ſcilicet, ſi eſt ſacerdotalis, vel electiua.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans debet exprimere qualitates quæ inſunt beneficio, & cum ipſo naſcuntur.*

DECISIO XLI. aliàs. 257.

NOta, quòd vbi Papa confert alicui præbẽ
dam ſacerdotalem, vel electiuã, impetrãs
talem præbendam tenetur mentionem ſa
a cere [a] de qualitate præbendæ illius, aliàs gratia
videtur ſurreptitia: vt no. Io. An. in nouel. in c. ei
cui. de præb. li. vj. & gl. in c. cùm in illis. de præb.
li. vj. ad quod no. per eũdẽ in c. prouideri. de præb. in
cle. licèt cõmuniter cõtrà teneatur, maximè ſi ta-
lia exprimantur per quæ Papa poſsit ſcire quali-
1 tatem beneficij. Qualitas † autem quæ eſt in be-
neficio, & naſcitur cum beneficio, vt quia eſt be-
neficium electiuum, vel conuentuale: tales quali-
tates debent exprimi: vt in c. cùm in illis. de præ
ben. lib. vj. & c. cùm olim. de re iud. Pro quo fa-
cit tex. l. in venditionibus. §. item quæritur. ff. de
contrahen. emp. vbi error qualitatis nocet ſim
pliciter, quando qualitas ab initio ineſt rei. Et
quòd ſit neceſſe facere mentionem, videntur Do
ctores no. in cle. ſi dignitatem. de præbend. & de
hoc no. Io. mo. in alleg. c. ei cui. de præben. lib. vj.
circa prin. ſuper verb. mãdatum. vbi tenet quòd
etiã cũ Papa prouidet, eſt opus facere mentionẽ
de talibus qualitatibus. & vide infrà deci. 50. de
conceſ. præbẽ. Et vide infrà literam b. ſuper ver
bo. beneficium. q. lxxxviij.

ADDITIO.

a Mentionem. Adde. deci. j. de præben. in no.

EPITOME.

Valoris communis mentio vbi fit. inſpicitur taxa deci-
mæ: vbi autem ſecundum taxam decimæ valor exprimi-
tur, inſpicitur taxa beneficij.

DECISIO XLII. aliàs. 277.

a NOta quòd vbi Papa a cõfert beneficium, cu-
ius fructus & prouentus cc. florenorum ſe-
cundum communem æſtimationem valorem an
nuum non excedũt, ſi beneficium valeret vltra
centum florenos ſecundum taxam decimę gra-
tia eſt ſurreptitia: quia in iſto caſu non inſpici-
tur taxa decimæ beneficij, ſed valor communis.
Vbi autem Papa confert beneficium cuius fru-
ctus &c. ſecundum taxationem decimæ: tunc in
ſpiceretur taxa beneficij, & illa veniret in gra-
tia, poſito quòd beneficium plus valeret ſecun-
dum valorem communem. circa quod vide cap.
ſi beneficium. de dec. in cle. vide infrà e. ti. deciſi.
64. & de conceſ. præb. deciſi. 44.

ADDITIO.

a Nota quòd vbi Papa. Adde Staphi. in trac. de li-
ter. gratiæ. & inſti. cart. 14. & 39.

EPITOME.

Clauſula quouis modó vacet, non includit modum va-
candi ex alterius perſona, quàm expreſsi.

DECISIO XLIII. aliàs 273.

NOta, quòd vbi Papa confert beneficium Ti a
tij, vt reſeruatũ, vel aliàs quouis modo va-
cet: intelligitur qualitercunque vacet in perſo-
na Titij: quia omnis modus vacandi venit con-
cernens perſonã Titij: ſi tamẽ aliàs vacaret bene
ficiũ, nõ in perſonã Titij ſed in perſonã alterius,
nũ veniret modus vacatiõis: quia de alia perſo-
na nõ videtur intellexiſſe Papa. argu. cap. Roma
na. §. in alium. de app. li. vj. & c. ſuſceptũ. de reſcr.
eo. li. contrà videtur l. cùm in corpus. de acqui.
rerum domi. & l. falſa demõſtratio. ff. de condi.
& demon. vide infrà dec. 19. de conce. præb.

EPITOME.

Excommunicatus ignorans ſe excommunicatum po-
teſt impetrare beneficia, & literas apoſtolicas.

DECISIO XLIIII. aliàs. 281.

NOta gloſ. in. quòd ignorans ſe eſſe excõ-
municatum poteſt impetrare beneficium,
ſeu literas apoſtolicas. vt not. in c. apoſto-
licæ. de cle. exc. mini. & ibi no. gl. de his quæ fa-
cit ignorans ſe excommunicatum.

EPITOME.

Acceptatio beneficij facta per habentem minus decre
tum infra menſem, quem habẽs maius decretum poterat
acceptare, eſt nulla.

SUMMARIUM.

1 *Prouiſio non valet, vbi non valet acceptatio.*

DECISIO XLV. aliàs. 296.

NOta, quòd vbi ſecundus impetrãs in data
infra mſem fecit ſibi prouideri de benefi-
cio, quod primus acceptauerat, non valet accepta
tio ſecundi propter decretum appoſitum in gra
tia prima impetrantis, quod afficit gratiam ſecũ
di, quandiu primus præcedit, intantum, quòd ſi
ſecundus habeat confirmationem ſiue prouiſio
nem à papa dicẽs, quòd cùm canonicè fuerit pro
uiſum de beneficio, ſupplicat quòd non obſtan-
te reſeruatione ſua prouiſio confirmetur, gratia
cenſetur ſurreptitia: quia non eſt canonicè pro-
uiſum, quamdiu primus præcedit, vt eſt dictum.
1 quia † prouiſio non valet, niſi valeat acceptatio.
Et eſt ratio, quia in acceptatione certum tempus
ſtatuitur impetrantibus, quod non eſt in proui-
ſione: & tunc poſſet eſſe damnum magnum, ſi ſe
cundus in data non poſſet acceptare infra tem-
pus primo in data debitum. Item videtur proui
ſio facta ſecũdo ſurreptitia: quia ſi dixiſſet, quòd
alius expectans maior eo acceptauerat: & ſic gra
tia ſua fuerat ſortita effectum. fortè Papa non cõ
deſcendiſſet ad concedendum ſibi gratiam.

EPITOME.

Impetrans non tenetur facere mentionem de beneficio
annexo impetrato: quia ſufficit mẽtionem facere de prin-
cipali.

DECISIO XLVI. aliàs. 319.

NOta, quòd vbi beneficium [a] petitur tãquã
principale: & illud beneficiũ habeat aliud

beneficium annexum, & acceſſorium, de benefi-
cio annexo in ſupplicatione nõ eſt facienda mẽ-
tio: ſed ſufficit quòd de principali beneficio fiat
mentio: vt no. Io. And. in c. ſuper eo. de præbẽ. li.
vj. in nouel. & ex quo principale nominatur, ac
ceſſorium videtur nominari. arg. l. ſi vt certo. §.
vſque adeo. ff. commo. l. ſed addes. §. ſi quis
mulierem. ff. loca. cum ſimil. licet faciat contra l.
ſi. ff. de fun. inſtruct.

ADDITIO.

a Beneficiũ. Adde Feli. in c. in noſtra. 33. corre. nu.
30. ver. additur per no. de reb. eccleſ. non alien. in.
& Ioan. de Sel. in ſuo tract. de benefic. quæſt. 12.
verſi. decima quarta qualitas.

EPITOME.

Expreſsio non veri valoris beneficij obtenti nocet acceptanti.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans non tenetur mẽtionem facere de valore beneficij obtenti, ſi tamen expreſſerit, & falſum dixerit gratia cenſetur ſurreptitia.*

DECISIO XLVII. aliàs 336.

1 NOta ſecundum opinio. aliquorum † quòd
licèt quis quando impetrat beneficium,
non teneatur facere mentionem de valo-
re beneficij, quod tenet: vt no. Inn. in c. dudum.
ij. de elect. meliùs in c. j. de præb. ergo ſi intelli-
gas quia habita, &c. vbi videtur notare quòd re
quiratur: tamen ſi exprimat falſum, gratia cenſe
tur ſurreptitia: quia expreſſa nocent in tali caſu.
vide ſ. eo. tit. deci. 37.

EPITOME.

Proceſſus formatus in vim reſcripti impetrati ab appellato, in quo non fuit facta mentio de delatione appellationis, & termini præfixione, & ſic de cauſæ deuolutione ad curiam, an teneat parte non opponente. h. d. Vel ſic. Valet proceſſus factus in vim reſcripti, licèt in eo non fuerit expreſſa delatio appellationis facta per iudicem à quo nec termini, ſi non fuerit oppoſita ſubreptio.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſurreptitium parte non opponente non vitiat proceſſum.*

DECISIO XLVIII. aliàs 387.

NOta vtrùm ſi fuerit delatum appellatio-
ni in partibus, & terminus præfixus ad
proſe quendũ, & forſan appellatio appro
batur à parte appellata, & ſic cauſa debeat tra-
c ctari in Curia, iuxta c. oblatæ. de appellatio. & c.
cordi. eo. ti. li. vj. pars tamẽ appellãs, vel alia taci
to de delatione, & termini præfixione impetret
iudicẽ ad partes, an valeat impetratio ipſo iure,
vt ſic proceſſus per tales iudices habitus ſuper
appellatiõe valeat, ſi nõ excipiatur, quòd literæ
ſunt ſurreptitiæ: & ſi excipiatur de ſurreptitiõe
carere debeant viribus: iuxta dic. oblatæ. & præ
ſertim ſi præuẽtus fuerit terminus in impetran-
do: iuxta c. ſæpè. in fi. de appel. tamẽ ex quo pars
aduerſa nõ excipit, proceſſus valere debet. arg.
notatorũ de reſer. c. ad audiẽtiã. & Inn. e. ti. c. di
1 lectus. vbi determinat quòd † proceſſus habitus
per literas ſurreptitias, ſi tamẽ nõ excipiatur de
ſurreptiõe, tenet. Et ſic quidã intelligũt illa iura
c. oblatæ. cap. ſæpè. in fin. tamẽ contrà fuit deci
ſum: quia ex quo cauſa eſt aliàs ad Curiã deuolu
ta, vt ſit ibi tractãda nõ poteſt extrahi niſi de cer
ta ſcientia Papæ. facit decre. prouidè. de electio.
vide infrà de appellationi. deciſi. j.

EPITOME.

Impetrans ad collationẽ Epiſcopi obtinebit contra impetrantem ad collationem prioris. ſi Epiſcopus eſt in quaſi poſſeſsione cõferendi beneficium impetratum, licèt offerat ſe probaturum proprietatem collationis pertinere ad Priorẽ. h. d. Vel ſic. Sufficit impetranti ad collationem Epiſcopi, quòd Epiſcopus ſit in quaſi poſſeſsione conferendi beneficium impetratum: licèt aduerſarius ſe offerat probaturum quòd ad alium pertineat collatio.

SVMMARIA.

1 *Proprietas potior eſt poſſeſsione.*
2 *Opinio veritate probata debet cedere veritati.*
3 *Verbum, pertinere, concernit proprietatẽ: quamuis latiſsimè ſumptum poſſeſsionem comprehendat.*

DECISIO XLIX. aliàs 557.

QVidam impetrauit ad collationem Epiſco-
pi, alter ad collationẽ cuiuſdam Prioris,
quandam eccleſiã vacãtem cuius collatiõis poſ
a ſeſsionem habet Epiſcopus, & in poſſeſsione cõ
ferendi eam: nã eam contulit ei per cuius obitũ
vacauit, & tanquam ad ipſius collationem ſpe-
ctantem per impetrantem ad collationem Epi-
ſcopi fuit acceptata, & de ea ſibi prouiſum:
alter verò vult probare, quòd imò proprietas
collationis illius reuera pertineat ad collatio-
nem Prioris: quæritur nunquid ſit admitten-
dus? Et videtur quòd non: quia probatum eum
non releuaret, vt videtur: quia in talibus plus at
tenditur poſſeſsio. Nã ſi ille qui eſt in poſſeſsio-
ne conferendi, vel præſentandi conferat, vel præ
ſentet, valet eius collatio, vel præſentatio. argu.
b c. conſultationibus. de iure patr. & de elect. cap.
querelam. de cau. poſ. c. cùm olim. & præfertur
ei cui ille ad quem de iure pertinet, non tamẽ in
eſt poſſeſsione, contuliſſet, vel quem præſentaſ-
ſet: ergo etiam impetrans ad eius collationem
etiam ſit præferendus impetranti ad collatio-
nem alterius: quia eius executor tenet vicem
illius collatoris: & eſt perinde, ac ſi ab eo fuiſ-
ſet facta collatio. Item quia vltimus ſtatus eſt
c attendendus. arg. l. cùm pater. C. ne de ſtatu de-
funct. Item cùm in iſta materia ſufficiat ſola opi
nio, ſeu poſſeſsio, primò inſpicatur opinio, quã
veritas. Item imputetur Priori, quoniam nẽ pro
ſequitur ius ſuum quouſque eo proſequente ad
quem

quem principaliter pertinere conſtiterit. De cõtrario ſeruandus erat iſte ſtatus, & præſumendum pro iure Epiſcopi poſsidentis, & impetrãtes ad eius collationem obtinere debebunt, quãdiu ipſe erit in poſſeſsione conferendi. Et pro iſta parte fuit maior pars. Sed oppoſitum videtur: quia Papa in ſcribendo ſic de beneficio pertinente ad collationem Epiſcopi, potiùs videtur intelligere, & concernere veritatem iuris, & pro
1 prietatem quàm poſſeſsionem: quia † proprietas potior eſt poſſeſsione: ergo expectans qui impetrauit ad collationẽ eius, cuios eſt proprietas collationis, erit potior eo, qui ad collationem eius qui ſolũ poſsidet, impetrauit: arg. de cauſa poſs.
2 & proprie. c. cùm dilectus. Item quia † veritate probata debet cedere opinio veritati: vt c. cùm Bertoldus. de re iudi. Ita quia verbum, † pertinere, eſt analogũ, ad proprietatem & poſſeſsionẽ. Itẽ pro iſta opinione poſſet induci lex quæ bene facit ff. de relig. l. ij. §. j. Item nõ videtur poſſe negare quin verbum, pertinere, ad collationẽ prioris concernat proprietatem: licèt latiſsimè ſumptum dicatur de poſſeſsione: vt l. verbum pertinere. ff. de verb. ſigni. ergo ſimiliter ſumptũ ſumitur pro primario, vel proprio ſignificatu, ad hãc q. allegari poſſent iura alleg. per Ioan. And. in nouel. de reg. iur. mora. lib. vj. in j. q. & deciſio illius q. facit pro prima parte, & pro prima parte obtinuit, & fuit lata ſentẽtia. & pro hoc, quia aliud eſt, quod dicitur, ſeu cũ dicitur, collatio pertinet ad epiſcopum: aliud cũ dicitur, ius & proprietas collationis: vt probant prædicta iura &c.

ADDITIO.

a Collationis poſſeſsionem. An ille qui eſt in poſſeſsione conferendi præferri debeat proprietario, ſeu habenti potiorem titulum, vide Dec. cõſi. cliij. incip. in effectu quæritur. & conſi. 129. & conſi. 126. incip. in cauſa do. Frãciſci. & deciſio. 14. incip. verùm ſicut præſentatus. j. de iure patronat. & deciſi vij. incip. collatio ſine præſentatio. eo. tit. de iure patronat. s. in nouis.

b Arg. cap conſultationibus. Vbi vide per do. Abba. de hoc. Item & quis dicatur poſſidere bona fide ius patronatus, vel ius conferendi, vide ibidem verſi. quando autem quis dicatur.

c Item quia vltimus ſtatus eſt attendendus. Adde ſimiliter dictum deciſi. 2. s. de præbend. in nouis. Et de cauſa originali beneficij an inſpici debeat, vide deciſi. xj. j. de iure patronat.

EPITOME.

Cancellatura alicuius clauſulæ in ſupplicatione contẽtæ operatur conceſsionem aliorum, quæ de ſtylo cancellariæ non cenſentur conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Papa nuda voluntate recedere poteſt à ſtylo.*

DECISIO L. aliàs 561.

CAncellaria non conſueuit ponere in literis de dignitate petita vnà cum canonicatu, & præbenda in ſupplicatione ſignata per Papã pet ſimplex fiat: niſi Papa expreſsè ſignauerit de dignitate. Hoc ſuppoſito præſupponatur quòd in ſupplicatione poſitum erat ad canonicatum & præbendam, ac dignitatem etiam electiuam, & Papa cancellauit illa verba, etiã electiuã: & poſteà ſimpliciter ſignauit, nõ tamẽ poſuit etiã ad dignitatẽ &c. quæritur nũquid ſuppoſito ſtylo cãcellariæ prædicto debet poni in literis de dignitate. Et videtur ꝙ nõ ex quo Papa ſignauit expreſsè de dignitate. In oppoſitũ allegabatur: quia cancellando illa verba de electiua, videtur cætera omnia conceſsiſſe. argumento, quia quod de vno negatur &c. pro hoc allegatur textus in l. tribunus. ff. de militar. teſtam. ibi, cùm dicit, amplius & ſi aliquid interleuerit. & Inſtit. de teſtamen. milita. §. licet ſi quis ante militiam. & ff. de don. inter virum & vxo. l. cũ hic ſtatus. §. his quoque. Tamen reſpondebatur quòd ibi nuda voluntate miles poterat perficere primum teſtamentum: vt l. in fraudẽ. §. teſtamẽtũ. ff. de milit. teſt. hic verò Cancellaria, vt ſupponitur, non recipit nudam voluntatem Papæ, ſed ſolùm ſignatã expreſsè. Nec obſtat ratio prædicta, quòd de vno negatur &c. non enim eſt verũ ſimpliciter, imò dimiſſum in dubio, eſt relinquẽdum diſpoſitioni iuris communis, vel ſtyli communis. arg. l. ſi. & l. ſi cũ dotem. in prin. ff. ſol. matri. & de lib. & poſthu. l. commodiſsimè. De quo dixi ff. de pact. dot. l. inter ſocios. §. cùm inter. Nam prædicta cancellatura, quæ facta eſt ad gratiæ diminutionem, non videtur operari augmẽtũ, ſeu nouam gratiã de omiſſo, ſuper quo aliàs conceſsio expreſſa, ſeu ſignificatio Papæ requirebatur ſecundùm ſtylum. arg. l. cum tale. §. fina. ff. de conditio. & demonſtrat. Et ad hoc allegatur l. legata inutiliter. ff. de adimen. leg. & de verbo. ſignifi. c. ſi. Sed omnes maiores de curia Romana, & de Rota tenuerunt quòd veniat dignitas: quia ſtylus Cancellariæ loquitur ſimpliciter cùm Papa nõ ſignat, nec cancellat. ergo aliud cùm ſit contra ius in ſuo caſu illa clauſula debet poni in fine ad ſignum quòd ſimpliciter intelligatur, & non cùm Papa aliquid cancellauit, quaſi per cancellaturam declarauit ſe † velle recede- 1
re à ſtylo, à quo nuda voluntate recedere potuit: & ſic ſignatio ſimpliciter remanebit in viribus iuris communis: vt correſpondeat omnibus petitis in ſupplicatione. argu. §. præterea. Inſtit. de inuti. ſtip. & de fide. inſtru. c. inter dilectos.

EPITOME.

Literæ ſuper beneficio expeditæ ante cauſæ cõmiſsionem an poſsint arreſtari, & quid de literis ad lites.

DECISIO LI. aliàs 572.

PRimo & ſecundo in data impetrantibus ad eandem collationem eiuſdem beneficiũ cadentis ſub gratia accepran. ſecundus in data primò in poſſeſsionem fuit inductus: & poſteà cum quodam alio beneficium illud permutauit in Curia Romana: confectisque literis ſuper permutationibus, primus in data fecit committi cauſam in Curia, quam ſuper eccleſia, ſeu beneficio per eũ acceptato moturus erat

contra eos. & fecit arreſtari literas illius, cum quo ſecundus in data permutauit beneficium: ille tamen petebat illas relaxari: quæritur an eſſent rel[illegible]andæ? Quidam dicebant quòd non: quia ex quo erant confectæ, & expeditæ ante cauſam commiſſam per Auditorem, non poterant retineri: & dicebant quòd Palatium ſemper ſeruabat iſtam practicam in literis retinendis, quòd vbi literæ ſuper beneficio, de quo litigabatur, erant confectæ & expeditæ ante cauſam commiſſam; tunc non poterant per Auditorem cauſæ retineri: quia cauſæ commiſsio non tollebat poteſtatem executoris: ſecus ſi poſtquàm cauſa fuit commiſſa impetraretur, vel ageretur an deberent expediri: quia licèt pro expediendo in Cancellaria deberent relaxari: tamẽ eis expeditis debebant quidem Auditori reportari, & per eum poterant reſtitui. Et ita dicebat dominus Simon in literis, quæ impetrarẽtur ad iudicia: vt de cauſis in partibus cognoſceret. benè dicebant quòd ſemper poterãt retineri: quia ex quo Papa cauſam retinuit in Curia eam committendo & illa commiſsio iam erat Auditori commiſſa, & præſentata, iam aduocabat iuriſdictionem à cæteris vbi ſcienter, vel vbi etiam de hoc in commiſsione facta Auditori non fieret mentio, etiam illa commiſsio debebat potior reputari, ex quo erat præſentata. ar. c. vt debitus de appel. & præſertim in hoc propoſito quidã dicebant literas non fore reſtituendas: quia iniquum eſſet quòd ille, cum quo ſecundus in data permutauit, non aſſequeretur poſſeſsionem illius beneficij, ex quo ſuum dimiſit. quod ſecundus poterat pacificè conſequi; & ſic cogeretur eſſe quamdiu lis pẽderet ſine beneficio, ſeu eius poſſeſsione. Alij tamen & maior pars tenuerunt quòd hoc caſu literæ erant retinendæ, vel ſi relaxarentur, erat inhibendum ſub pœna: ne earũ virtute aliquid circa aſſecutionem poſſeſsionis innouaretur; nec aliqui fierent proceſſus; & ſuper hoc eſſet per illum cuius erant literæ, cautio præſtanda. Et eſt ratio: quia ex quo primus in data non reperiebat poſſeſsionem vacuam: periculum inerat, ne per illum, qui præſertim prætendebatur potior alio, aliquid innouaretur. Nã forſan ſi ille ſemel aſſecutus eſſet poſſeſsionẽ, nunquam, vel cum magna difficultate poſſet eam habere: & ideò erat ſuper hoc ſibi prouidendum. arg. no. per Inn. de teſt. c. veniens. ſecundu. Nam & ſi, vt fatebantur primi, talis poſſeſsionis adeptio eſſet facta, veniret reuocanda tanquam attẽtata lite pendente: ergo multò fortius ne fieret, erat impedienda: quia multa impediunt contrahenda. Nec ob. ſi dicatur, quòd cauſa nondũ erat in ſtatu inhibendi: cùm nondum eſſet iuratum, & deliberatũ ſuper libello: quia & ſi ſtylus Curiæ haberet, quòd antè non conſueuit fieri inhibitio: tamen vbi emergere poteſt tale periculum bene poſſet antè inhiberi: præſertim cùm ius inhibeat poſt primam cautionem. vt in ele. ſi. vt lite pen. ad hoc etiã faciunt no. per Inn. de app. c. ſignificante. vide dec. 16. infrà de teſti.

EPITOME.

Commiſsio impetrata pendente termino ad dandũ apoſtolos valet: licèt virtute eiuſdem non poſsit procedi niſi lapſo dicto termino.

DECISIO LII. aliàs 698.

DIc quòd ſi appellatum eſt in aliqua cauſa: & terminus eſt aſsignatus ad dãdum apoſtolos: & pẽdente termino impetratur commiſsio, quòd talis impetratio valet, ſed virtute eiuſdem Auditor non debet procedere, donec lapſus fuerit dictus terminus, aliàs nó valeret quod faceret virtute dictæ commiſsionis.

EPITOME.

Gratia de beneficio vacanti per promotionem alicuius non extenditur ad vacans per mortem eiuſdem.

DECISIO LIII. aliàs 741.

NOta, quòd ſi facta eſt alicui gratia per Papam de beneficio, quod vacare debet per promotionem alicuius, quòd tunc non venit illud beneficium, ſi vacet per mortẽ: niſi ponatur in gratia, vel aliàs quouis modo: quia tũc venit omnis via vacationis concernentis ipſum tenentem, & non alias perſonas: vt not. in c. ſuſceptum. de reſer. li. vj. & hoc etiam tenet Rota. & eſt caſus in c. ex parte. de off. deleg.

SVMMARIA.

1 *Demonſtratio falſa, vel error qualitatis expreſſa nõ vitiat literas, cùm de corpore conſtet.*
2 *Relatiuum, aliud vel alia. licèt referat diuerſum in ſuppoſito, refert tamen idem, vel conſimile in ſubſtãtia, vel qualitate.*

DECISIO LIIII. aliàs 839.

PApa conceſsit Cluniacen. Priori quòd nullum in monaſterio ſuo, ſeu in aliqua alia eccleſiarum ſui ordinis tentatur recipere authoritate literarum apoſtolicarum, niſi de eorum ordine fecerit mentionem. Hoc ſuppoſito, Quidã impetrauit ad collationem, vel præſentationem talis Prioris ſcilicet ordinis ſancti Benedicti talis diœceſis: & ille Prior ſeu prioratus eius erat ordinis Cluniacen. de ordine: & Cluniacen. nulla in literis mentio habebatur: tandem vacante quadã eccleſia ad collationẽ, vel præſentationẽ illius Prioris pertinẽte, impetrãs eã acceptauit, & fecit ſibi prouideri Prior aũt ille vni alteri illã eccleſiã cõtulit, ſeu ad eam præſentauit, qui dicit apoſtolicũ impetrãtẽ nó debere dictã eccleſiã obtinere: quia ille Prior eſt ordinis Cluniacẽ. & de ordine Cluniacẽ. in literis nulla mẽtio erat facta & quòd ordo ſancti Benedicti eſt alius ordo & diſtinctus ab ordine Cluniacen. & ideò per literas illas apoſtolicas nó poteſt dici. quòd ille Prior, qui nó eſt ordinis ſancti Benedicti, ſed Cluniacẽ. ſit grauatus. arg. ad præmiſſa pro prima ratione de reſcriptis. capit. cùm ordinem. pro ſecunda in eo. tit. c. ſignificante. & c. Rodulphus. Apoſtolicus autem dicit, quòd non debet obtinere dicto priuilegio, ſeu quòd de Cluniacen. ordine in ſuis literis nulla fiat mentio, non obſtante quia conſtat

ſtat de certo nomine Prioris, ſeu prioratus gra-
uari per illa quæ ſunt in literis: cùm in tota illa
diœceſi, in qua impetrauit, & de qua fit mentio
in ſuis literis, nullus ſit alius prioratus, vel
Prior eiuſdem nominis: imò nec eiuſdem ordi-
1 nis ſancti Benedi. nec Cluniacen. niſi ille. & † cũ
de corpore conſtat, falſa demonſtratio, vel er-
ror qualitatis expreſsè non vitiat. arg. not. per
Inno. in d. c. ſignificãte. & Inſti. de lega. §. ſi quis
in nomine. ff. de condi. & demonſt. l. falſa. Nec
obſtat d. capi. cùm ordinem. quia loquitur de
Ciſterien. nõ Cluniacẽ. vel ſatis eſt facta mentio,
ex quo fit mẽtio ſancti Benedicti, in & ſub cuius
honore, patronatu, & regula &c. ordo Cluniacẽ.
eſt fundatus. & dato quòd fortè colores habitũ
diuerſificãt: tamen eſt eſſentialiter eadẽ regula,
& talis ordo, licèt forſan in aliquibus accidẽtali
bus conſtitutionibus diuerſificentur. facit quod
no. de elect. c. j. ſuper verbo, vel habitus in clem.
Non ob. dictum priuilegium cõceſſum Clunia-
cen. quia loquitur, & intelligi debet de eccleſijs
ſui ordinis regularibus: quod patet per verbũ,
recipere, ibi poſitum. quia propriè ſuis eccleſijs
regularibus, puta prioratibus, vel alijs benefi-
cijs conſuetis illis de eorum religione aſsignari
dicuntur aliquem, vel aliquos recipere. hic autẽ
non eſt eccleſia, de qua agitur regularium: nec
de eorum religione conſueta alicui eorum aſsi-
gnari: imò eſt etiam ſecularis, conſueta ſeculari-
bus aſsignari clericis, ad collationem tamen, vel
præſentationem eorum, ſeu dicti prioratus ordi
nis Cluniac. pertinens, in qua non dicuntur ali-
quẽ recipere, ſed eã alteri cõferre, vel ad eã alte
rũ præſentare: Nec etiã in literis apoſtolicis mã-
datur ꝙ apoſtolicũ impetrantẽ recipiãt: ſed ſcri-
bitur certis executoribus quòd ſibi prouideãt:
ideò dictum priuilegium caſum iſtũ nõ attingit.
Nec ob. quod no. per Inn. de præb. c. pro illorũ.
in prima gl. vbi videtur notare quòd nomine ec
cleſiarum ſuarum venirent illa. in quibus habet
aliquod. & ſumitur appellatio illa, ſuarum, val-
de largè: quia ibi erat alia forma, quàm in priui-
legio prædicto, & ad aliũ effectum ſcribatur: nã
ibi ſcribebatur vt archiepiſcopus Burdegalen.
in aliqua eccleſiarum vbi expedire cognoſceret,
competens beneficium illi clerico faceret aſsi-
gnari: & ideò largè extenditur verbum, ſuarum.
quia qualecunque ius ad eum pertineret ibi po-
teſt clerico beneficium aſsignare propriè: hic ve-
rò concedebatur cluniacen. ne in ſuo monaſte-
rio, vel aliqua eccleſiarum ſuarum aliquem reci
pere teneantur, niſi &c. & ideò ſolum intelligi-
tur, de illis, in quibus propriè dicuntur aliquẽ,
vel aliquos recipere, quod eſt ſolùm ſuis regula
ribus, & conſuetis ſuis religioſis aſsignari. & de
& pro quibus cum eis ſcribitur, & mandatur ꝙ
recipiant, vel alteri vt ab eo aliquem recipi fa-
ciant, & in eis, non autem eſt ita de eccleſijs alijs,
ſecularibus, licèt ad eorum collationem, præſen
tationem, vel aliam diſpoſitionem pertineãt, in
quibus propriè non recipiunt, ſed alijs conferũt
vel ad eas præſentant. Item etiam hoc patet: quia
dicitur in priuilegio, ne in monaſterio, nec in a-
lia eccleſiarum ſui ordinis, & ſic cùm dictio, a-
2 lia, † & copulatio aliarum eccleſiarum cũ mo-
naſterio implicet ſimilitudinẽ qualitatis, intelli
gẽdũ eſt de alijs eccleſijs ſi regularibus ſui ordinis,
in hac qualitate cum monaſterio conueniat. nam
relatiuum diuerſitatis, aliud vel alia, licet referat
diuerſum in ſuppoſito: refert tamen idem, vel cõ
ſimile in ſubſtantia, vel qualitate: vt no. Io. An.
in nouel. poſt Ioan. Mona. de præben. c. cùm in
illis. circa fi. ſuper gl. electio, in fi. & etiã copula-
tio diuerſorum copulatorum habet etiam cõiun
gere, vel copulare ſub ſimili qualitate, ff. de fund.
inſtru. l. Seiæ. §. Caio. de penu. lega. l. nam quod li
quidè. §. fin. Nec obſt. d. c. ſignificante. nec c. Ro-
dulphus. quia vt prædixi, hic alias conſtabat de
certo corpore prioratus, vel prioris grauati: ideò
error qualitatis non debet vitiare, argument. ad
ibi per Innoc. & pro hac parte obtinuit etiam
de conſilio omnium nemine diſcrepante.

EPITOME.

Iudex poteſt ſæpiùs deliberare, & ex varijs opinioni-
bus alteram præeligere.

DECISIO LV. aliàs 774.

DIc quòd aliquoties aliqui iudices in aliqui-
bus cauſis etiam liquidis, licèt etiam habue-
rint conſilia aliqua vice ſeu vicibus, nihilominus
ſedeunt iterum ad conſilia: & hoc fit aliquoties
vt prædictæ cauſæ magis reddãtur dubiæ, & ob
fauorem aliquorum. Contrarium tamen vide-
tur eſſe dicendum. Nam deliberatio ſæpè trahit
hominem, & facit illud videri bonum, quod an-
tè malum apparebat. ſecundum gl. in auth. de ap
pellat. & intra quæ tempo. in princip. canoniza-
ta in can. anteriorũ. ſuper verbo, deliberare. ij. q.
vj. Dic quòd quando eſt diuerſitas opinionum
in aliquo facto, iudex poteſt eligere vnam, & ſe
cundũ illam iudicare ſecundum Guliel. Teren.
in cap. graue eſt. xj. quæſt. iij.

EPITOME.

Iudex firmiter animum ad iuſtitiam faciendam habe-
re debet, non obſtantibus magnatum precibus.

DECISIO LVI. aliàs 810.

NOta, quòd quilibet iudex debet habere fir
miter animum ad iuſtitiam faciẽdam: nec
preces magnatum debent mutare animũ
ſuum. Nam ſi contrarium faciat, non obſtanti-
bus eorum precibus, illi ei magis famam dabũt,
& hoc communiter ſeruabunt in mundo.

EPITOME.

Executoria trium ſententiarum probat ſententias in
ipſas inſertas.

DECISIO LVII. aliàs 712.

NOta, quòd executoria trium ſententiarũ
pro aliqua cauſa, licèt ſententia in earum
forma non oſtendatur, fortè deperdita
ex aliquo caſu fortuito: creditur prædictæ execu-
toriæ: cùm in dicta executoria ſint inſertæ dictæ
ſententiæ, vel earum partes in effectu. Pro hoc
facit quod no. in c. cũ iure. de cõfir. vti. vel inutil,

SVMMARIA.

1 *Diligentia in proceſſu vbi eſt paritas in data gratia præualet.*
2 *Executor omnis datus ad prouidendum eſt collator.*

DECISIO LVIII. aliàs 403.

1 NOta, ſi vnus † ex duobus habentibus gra-
tias æquales, & eiuſdem datæ priùs præſen
tat literas executori, quàm alter, & facit
fieri poceſſus, præfertur alteri in præbenda, vel
beneficio poſteà vacante propter huiuſmodi dili
2 gentiam; quia † omnis executor datus ad prouidendum, eſt collator. iuxta ea quæ no. in ca. pro
illorum. de præben. & de reſcri. c. tibi qui. de præ
bend. c. ſi cui. lib. vj. per Archi. ita quòd locũ habet in illis c. duobus. de reſcri. li. vj.

EPITOME.

Gratias plures habẽs an vna cõſumpta poſsit vti alia? 2

DECISIO LIX. aliàs 49.

a NOta, quòd vbi quis pro beneficio habendo obtinet duas gratias à Papa, & vſus eſt ſecunda, & non prima, ſi ſuccumbat in ſecunda gratia poteſt vti prima: quia iſtæ gratiæ nõ ſunt contrariæ, licèt ſint diuerſæ & tendentes ad eundem effectum: ideò vna acceptata nõ excluditur ab alia. ff. de lib. leg. l. Aurelius. §. fi. de inſti. l. habebat. & C. de inoff. teſt. l. cum qui. ff. de noxa. l. in dilectus. §. ſed ſi detracta. licèt res ex multis cauſis poteſt deberi: tamẽ acquiſitio dominij non recipit multiplicationem titulorum. c. inter dilectos. de fide inſtr. iunct. l. nemo pluribus. ff. de reg. iur. facit quod no. in c. ij. in gl. mag. ante fi. de re iud. li. vj. & c. ſi à iudice. gl. magna. de appel. e. lib. Ioan. And. intelligit hoc verum in c. in noſtra. in prin. de reſcri. ſi eodem contextu & ſub eadem data ſint impetratæ: ſecus ſi ſub diuerſis datis, & temporibus. & vide. j. dec. 63. eo. tit.

ADDITIO.

a Nota quòd vbi quis. Iſta deciſio facit ad quæſtionem, an quis poſſit vti duobus mandatis de prouidendo, vel duabus nominationibus ſimul & eodem tempore in vna vel in diuerſis eccleſijs, & de vna vel diuerſis datis. Et cõcluſio eſt quòd nõ niſi motu proprio talia mãdata fuiſſent mãdatario cõceſſa, vel niſi vnũ faciat mẽtionẽ de altero, prout latiùs diſputaui in quodam cõſilio incip. Romanus Pontifex.

SVMMARIA.

1 *Verbum, vt aſſeritur, tanquàm generale & imperſonale non cenſetur prolatum per impetrantem.*
2 *Impetrans vltra ſummam expreſſam in gratia acceptare non poteſt.*
3 *Verbum, vt aſſeritur, & verbum, vt aſſeris, differũt.*
4 *Verba Papæ prolata ſuper facto Papæ habent vim diſpoſitionis.*
5 *Impetrans habens gratiam vſque ad certam ſummã, ſi contingat beneficium nõ taxatum magni valoris vacare, ex quo taxatum non eſt, an poſsit illud acceptare.*
6 *Taxatio ponitur cauſa diminutionis, non augmenti.*
7 *Literæ ad beneficia tanquam ambitioſæ ſunt reſtringibiles.*

DECISIO LX. aliàs 74.

a NOta, quòd vbi alicui ſit gratia, quòd poſ-
ſit acceptare beneficium, cuius fructus ta-
xationem xx. lib. vt aſſeritur, non excedũt
quòd ſi beneficiũ vacat maioris valoris, ſeu ſum-
1 mæ, poterit acceptari: quia iſta verba, vt aſſeritur
non imponunt taxationem, nec videntur prolata
per impetrantem, & ſunt generalia, & imperſo-
nalia: ideò non adſtringunt partem, quin vltra ta
lem valorem &c. arg. authen. ſi quando. C. de con
ſti. pecu. & ideò Cancellaria conſueuit ſcribere,
2 cuius fructus taxationem &c. vt aſſeris. & ſic † im
petrans vltra ſummam non poſſet acceptare: ſe-
cus ſi diceretur, vt aſſeritur. vt dictum eſt: & ideò
3 ſit differentia † an in bullis ponatur, vt aſſeris, vt
ſic referatur parti, an ponatur, vt aſſeritur. licèt
4 aliqui dicant contrà: quia † verba Papæ, maxime
quando proferũtur ſuper facto Papæ, habẽt vim
diſpoſitionis: vt c. j. de probatio. in clemen. & ex
5 hoc multi tenent quòd ſi ſit alicui † gratia vſque
ad certam ſummam, ſi contingat beneficium non
taxatum eſſe magni valoris, & vacare, quòd ex
quo taxatum non eſt, impetrans tale beneficium
poterit acceptare, cùm taxatum non ſit: & in du-
bio ſit benignior interpretatio. & pro hoc l. à fi-
lio. §. fi. de ali. leg. & de leg. j. l. ſi cui ſerui. de tri. &
vi. & oleo leg. l. fi. in prin. ſed cõtrà videtur: quia
ex quo eſt taxata gratia non venit niſi ſpecies
taxata. ff. de legatis. j. l. & ſi certos. maximè
6 quia † taxatio ponitur cauſa diminutionis, & non
augmenti: & ideò videtur quòd ſit tenẽda in ſuis
terminis. ad quod facit l. cùm certus. de tri. vi. &
oleo leg. cum ibi no. de leg. j. ſi ſeruus. §. qui quin
que c. tranſmiſſa. de verborum ſignificatio. & c.
7 quamuis. de reſcri. quia † tanquã ambitioſæ ſunt
reſtringendæ. no. de le. j. l. ſi ſeruus. §. qui quinque.
Alij diuidunt fructus beneficij non taxati, vt ſi
medietas tantùm aſcẽdat, ſicut faceret beneficium
taxatum, veniat beneficium non taxatum. alleg.
c. ſuſcepti regiminis. de præb. lib. vj. per Io. Andr.
in Spe. ti. de conceſ. præb.

ADDITIONES.

a Gratia. Adde deci. lxxvij. j. hoc eo. tit.
b Verba Papæ. hodie verbis narratiuis Papæ in regno Franciæ non eſt credendum, per text. Pragmat. Sanct. & Concordat. in tit. de ſublatione. clemen. literis. de probat. Et an verbis Papæ narrantis factum ſui prædeceſſoris ſit credendum, vide Ludouicum Romanum conſil. eccl. incip. in caſu propoſitæ conſultationis. co. x. verſi. quò ad tertiũ. Et an Pœnitẽtiario aſſerenti ſe habuiſſe mãdatum à Papa ſub viuæ vocis oraculo, credendũ

ſit,vide dec.ccccIxiij.incip.item fuit quæſitum,
an fides ſit adhibenda.in dec.Capell.Tholoſ.

SVMMARIA.

1 *Iuranti ſi iuſtitiæ complementum in partibus conſequi*
poſſe non ſperare,creditur: nec auditur volens probare
contrarium.
2 *Exceptio reſpiciens negotium principale poſita,niſi ſit*
res iudicata,tranſacta,ſeu finita non admittitur con-
tra commiſſionem.
3 *Conſcientiæ alicuius vbi aliquid relinquitur, non ad-*
mittitur alius contrarium probare volens.

DECISIO LXI. aliàs 610.

1 NOta,quòd † vbi quis impetrat cauſam cõ-
mitti in curia,aſſerens quòd non ſperat iu-
ſtitiam in partibus habere, quòd ſi iurat hoc co-
ram Auditore,pars aduerſa allegans commiſſio-
nem ſurreptitiam non auditur, ſi velit probare
contrarium:quia iuramento dicentis per horre-
ſcentiam,ſeu timorem creditur:vt c.ſtatutum.de
reſcript.lib.vj.ad quod cap.vt circa.de elect.lib.
vj.arg.l.j.circa fin.C.de aſſer.tol.iuncta authent.
cui relictum. C. de indict. viduit. tollend. vnde
2 † quando opponitur exceptio contra cõmiſſio-
nem,quæ exceptio reſpicit negotium principale,
niſi ſit exceptio rei iudicatæ, tranſactæ, ſeu fini-
tæ,nõ admittitur contra commiſſionem, poſito
quòd dicatur,quòd ſi fuiſſet expreſſum, reſcri-
ptum non habuiſſet:vt c.j. de litis conteſta. libr.
vj.de quo dic vt ibi per Doct.iunctis not.in cap.
ſuper literis.ſuper verbo,qualitate. per Inno. de
reſcript.facit quod not.in c,ſtatutum.§. aſſeſſo-
rem.de reſcript.libr.vj.in gloſſ.ſuper verbo, re-
3 linquitur. vbi dicit,quòd ex quo † alicui aliquid
relinquitur ſuæ conſcientiæ, nõ auditur alius cõ
trarium probare volens.

EPITOME.

Mandatum ad beneficium comprehendit præbẽdam
etiam electiuam in eccleſia collegiata.

DECISIO LXII. aliàs 133.

NOta, quòd illi cui mandatur prouideri de
beneficio, poterit prouideri de præbenda
in eccleſia collegiata: poſito quòd ad eã quis eli-
a gatur: a dum tamen illud tale beneficium nõ ſit
dignitas,perſonatus,vel officiũ.de quo dic vt in
cap.ſi.de præbend.per Inno.& c.cui de non.eod.
titu.per Archid.libr.vj. & c.dudum.eod. titu. &
c.gratia.de reſcrip.eod.lib.in princ.& c,ſi eo tẽ-
pore.per Archid.in cle.j.de præbend.

ADDITIO.

a Eligatur. Beneficium quando dicatur electiuũ,
vel collectiuum adde dec.j .incip. nota quod vo-
cetur beneficium electiuum.j̃.de electio.

EPITOME.

Impetrans qui duas literas habet ſub eadem data di-
uerſas gratias continentes ſi vna vtatur, non videtur al-
teri renunciare.

SVMMARIVM.

1 *Literas plures ſub eadem data habens,quòd per vſum*
vnius cæteris non renunciat.

DECISIO LXIII. aliàs 180.

1 NOta,quòd † vbi aliquis impetrat duas li-
a teras a ſub eadem data diuerſas gratias con
tinentes: ſi vtatur vna gratia non videtur alteri
renuntiare.argum.l. Aurelius.§.fin.de libe.leg.li
cèt aliqui voluerũt dicere contrà, per c.ſanè. de
offic.deleg.quia ex quo ſunt literæ diuerſas for-
mas habentes,eiſdem vti non debet, niſi conſul-
to Papa.ſed iſtud poteſt habere locum,quòd eo-
dem tempore non debet vti:ſi tamen non poteſt
vti vna litera,nec ad effectum deducere,quin alia
litera poſſit vti.arg.not.in c.in noſtra.de reſcript.
& ibi per Doct.vide ſuprà eod.titu.dec.59.

ADDITIO.

a Duas literas.Adde deciſ.59.incip.nota quòd vbi
quis pro beneficio habendo. ſ. hoc titul. & quæ
accumulaui & dixi,in conſil. meo incip. Roma-
nus Pontifex motu proprio &c.

EPITOME.

Valor monetæ intrinſecus inſpicitur,& non extrinſe-
cus,vbi non eſt curſus monetæ expreſſæ in gratia..

DECISIO LXIIII. aliàs 231.

NOta, quòd vbi eſt facta gratia alicui de be-
a neficio taxato a ad certam ſummam Turo-
nen. paruorum : verum ſi ſit in tali diœceſi, in
qua non currant Turonen.nec habeantur, æſti-
matur beneficium ſecundum valorem intrinſecũ
Turo.& ſecundum valorem pecuniæ currentis
in loco beneficij:quia valor intrinſecus inſpici-
tur, & non extrinſecus: vt not.in l. cùm quid.ſi
cert.petat. & circa hoc vide per Doct.in clement.
ſi beneficiorum.de deci.quia regulariter non in-
ſpicitur valor intrinſecus,niſi contra culpabilẽ:
vt l.ſi ſterilis.§.ſi per venditorem.de actio. empt.
& ideò pro pecunia non datur condictio triticia
ria,quæ datur pro rebus,quarum æſtimatio cre-
ſcit & decreſcit.ff.de condict.tri.l.j.

ADDITIO.

a Beneficio taxato. Adde decis.xij.j̃.de probat.&
decis.xlv.j̃.de conceſſ.præbendar.

EPITOME.

Beneficia vacatura per aſſecutionem incompatibilis
ſunt reſeruata.

DECISIO LXV. aliàs 250.

NOta,quòd vbi Papa habenti dignitatem,
vel aliquod beneficium facit gratiã de be-
neficio obtinendo in futurum: & in caſu,
in quo obtinebit, vult quòd prima beneficia di-
mittat p aſſecutionẽ beneficij: beneficia quę ob-
tinebat, videtur vacare in curia: vt ſeruatur in cu
ria.&

ria.& hoc etiam vult regula Cancellariæ: licèt not.in cap.commiſſa.de clection.libr.vj.per Archidiaco. videantur contrà facere. & dic quòd interim talia beneficia non poterit permutare: vt no.infrà dec.13.de rer.permu.

EPITOME.

Gratia ad collationem vnius non extenditur ad collationem communem pluribus.

DECISIO LXVI. aliàs 271.

NOta glo.in capit. mandatum.de præbend. libr.vj.ſuper verbo,deberi. quòd vbi ſcribitur alicui, quòd prouideat de beneficio ad ſuam collationem pertinente: talis non poteſt prouidere de beneficio ſpectante ad ſuam collationem,& alterius.& videtur probare capitu. cùm in illis.in fin.de præbend.

EPITOME.

Gratia ad beneficium vel officium nõ extenditur ad beneficium conſuetum teneri per laicos.

DECISIO LXVII. aliàs 320.

NOta,quòd vbi eſt alicui gratia facta, quòd poſsit acceptare beneficium, dignitatem, vel officium: vigore talis gratiæ officium quod laicus conſueuit tenere,non venit in gratia:quia regulariter de officijs,quæ per laicos conſueuerunt teneri,eſt facienda expreſſa mentio ad hoc, quòd cadant ſub gratia clerico facta.argu.capit. per literas.de præbend.in clemen. hoc not. Ioan. And.in nouel.in c.quia ſæpè.de præbend.lib. vj. nam in dubio præſumitur quòd clerico ſit facta gratia ad hoc,quòd in beneficio, & nomine beneficij cõferatur attento ſtatu clericatus.ar.l.ſed & ſi quid.§.mancipiorum.ff.de vſufru.

EPITOME.

Primus in data generaliter expectans in ciuitate, vel diœceſi præfertur ſecundo expectanti ſpecialiter in certa eccleſia,& omnes habent menſem ad acceptandum.

SVMMARIA.

1 *Gratias habens generaliter in ciuitate,vel diœceſi præfertur habenti gratiam ſpecialem ad certam eccleſiã, poſteriorem tamen in data.*

2 *Procurator generalis,nec coniuncta perſona beneficiũ acceptare non,niſi cum mandato expreſſo,poſſunt.*

3 *Procurator ad acceptandum beneficium poterit acceptare dignitatem.*

4 *Expectantes plures ſub eadem data & forma,non habẽt niſi vnũ mẽſem:& quid ſi ſunt ſub diuerſis datis.*

DECISIO LXVIII. aliàs 325.

NOta Pau.no.in c.vn.de conceſ.præb.in cle.
1 ſuper verbo,acceptandum. quòd † vbi eſt
facta gratia alicui ad acceptandum aliàs generaliter,ꝙ ſibi poſsit prouideri in ciuitate,vel diœceſi generaliter:ſi poſteà mandetur prouideri ſecundo in certa eccleſia,præfertur primus impetranti ſecundo impetranti,cui mandabatur prouideri in certa eccleſia.& ibidem not. ſuper ver-
2 bo,acceptatis.quòd † procurator generalis, nec coniuncta perſona non poſſunt acceptare, niſi
3 ſuper hoc habeant mandatũ: ſed † habens mandatũ ad acceptandum beneficium poteſt dignita-
4 tem acceptare:vt ibidem not.in gl.ſi.& vbi † ſunt duo expectantes, vel plures ſub eadem data & forma,omnes non habent,niſi vnum menſem ad acceptandum:ſecus ſi eſſent duo ſub diuerſis datis:quia quilibet haberet menſem,licèt audientia contrà teneat:quia omnes non habent niſi vnum menſem.& hoc ſeruatur in curia.

EPITOME.

Impetrans de gratia aduerſarij nullã mentionem facere tenetur, nec de eius poſſeſsione per clauſ. A motu exinde &c.nec de alijs expectantibus propter clauſulas in bullis poſitas.

SVMMARIVM.

1 *Gratia aduerſarij ſi nulla eſt, non tenetur impetrans de eo facere mentionem in ſua.*

DECISIO LXIX. aliàs 579.

1 NOta,quòd † de gratia aduerſarij quæ nulla eſt,non teneor in gratia mea facere mẽ-
a tionem.ᵃ quia non præſtat impedimentũ &c.& not.Ber.in cap.& tenore.in fin.j.glo.de reſcript.& capi.auditus.de elect. & capi.ad diſſoluẽdum.de deſpon.impub.pro hoc dicitur, quòd vbi ponitur in literis,amoto exinde quolibet detentore.per illã clauſulam non teneor facere mẽtionem de poſſeſsione aduerſarij. ſic intelliguntur nota.in cap.cum noſtris,de conceſſ. præben. & cap.licèt.per Archid.de præbend.lib.vj. Item dicitur quòd per clauſulas,quæ ponũtur in bullis de gratia facta alijs expectantibus, non teneor facere mentionẽ: vt videtur not. Ioan. And. in cap.ſi poſtquàm.de prębend.libr.vj.licèt Archidiac.videatur ibi contrarium nota. & vide ſuper hoc regulas Cancellariæ.

ADDITIO.

a Facere mentionem. De quibus ſit facienda mentio in reſcriptis Papæ,nullus ſcribẽtium melius collegit,quàm do.Fel.in c.in noſtra. de reſcript. vbi ponit de hac materia 40.correlaria optimè hanc materiam explicantia.

SVMMARIA.

1 *Falſitas expreſſa quæ non inducit citius ad concedẽdum,non vitiat gratiam.*

2 *Literæ impetratæ per ſurreptionem quando valeant.*

DECISIO LXX. aliàs 350.

1 NOta,quòd † illa falſitas ᵃexpreſſa,quæ nõ
a inducit ad citiùs concedendum, non vitiat gratiam.not.Innocen.in ca. in noſtra. in fin.de reſcript. & Innocen. in capitu. cum noſtris.de conceſſ.præbend.in glo.literæ tamen.Et
2 † qualiter literæ impetratæ per ſurreptionem valeant

valeant, vide Ioan.mona.in cap.ij. de filijs presbytero.lib.vj.& ſ.eod.titu.dec.4.

ADDITIO.

a Falſitas. Adde Felyn.in capit.ſuper literis. in vij. col.de reſcript.& Ægid.deciſ.j.hoc titu.

SVMMARIA.

1 *Motus proprius nō tollit ius tertij, nec gratiā ampliat.*
2 *Motus proprius vitium ſurreptionis licèt tollat, tamē gratiā nō ampliat: nec diſpenſationem irregularitatis, aut illegitimitatis, aut alterius defectus, aut retentionem plurium beneficiorum incompatibilium inducit.*

DECISIO LXXI. aliàs 445.

1 NOta, licèt † proprius motus Papæ [a] ex-
2 cludat, & tollat qualitates extrinſecas, puta curam, vel principalitatem, de quibus ſi non ſit mentio in gratia etiam motu proprio Papæ facta, ipſo iure nulla eſt: vt not. Ioan. And.in c.ſi motu proprio.de præb.lib.vj. in nouel.& de hoc etiam eſt facta conſtitutio in Cancellaria per dominum Grego. xj. Item dicebant Domini quòd non tollit ius tertij: puta ſi beneficium ſpectat ad ius patronatus alicuius laici, de quo ſi Papa ſciuiſſet, nullatenus prouidiſſet, iuxta no.in c.ij.de præbend.per omnes. & in cle. literas.eod.titu.per Ioan.Andr. & Pau. vbi etiam
2 dicunt ſuper verbo, directas. quòd † licèt proprius motus vitium ſurreptionis tollat: tamen gratiam non ampliat: nec diſpenſationem irregularitatis, aut illegitimitatis, aut alterius defectus, aut retentionem plurium beneficiorum incōpatibiliū inducit: vt no. prædicti Doct. in cle. ſi Romanus.de præb.vide infrà dec.6. de proba.

ADDITIO.

a Motus Papæ. Adde quòd priuilegia non præſumuntur conceſſa motu proprio. quod tamen limita tribus modis, vt per dom.Pet.Rau.in ſuo alphabe. aureo. & add. de motu proprio pulchrè per Abbat.& Fel.in c.ad aures.de reſcrip. & Ægid.deciſ.30.de præbend.

EPITOME.

Impetrans gratiā de alio beneficio ſufficit quod expreſſerit præbendam, licèt de canonicatu non dixerit.

DECISIO LXXII. aliàs 547.

VTrùm canonicus præbendatus impetrās gratiam de alio beneficio facta mentione de præbenda, quam obtinebat, non tamen facta mentione de canonicatu, cenſeatur gratia ſurreptitia: tenuerunt quòd non. vide dec.37. ſuprà eod.titu.& Collec.in capi.cùm M.de conſti.

ADDITIO.

Cum hac deciſ.concordat dec.33.eod.titu. in no.

EPITOME.

Impetrans beneficium tanquam curatum: licèt reperiatur, quod illi cura nō imminet non propterea fruſtratur gratia obtenta. h.d. Vel ſic. Expreſſio curæ animarum non nocet impetranti beneficium tanquam curatū: & idem de reſidentia neceſſaria.

DECISIO LXXIII. aliàs 562.

a PApæ ſupplicat quidam, vt ſibi prouideat a de certo beneficio vacante in curia, vel aliàs re-
b ſeruato: & aſſerit quòd cura [b] ei imminet animarum: Papa de eo ſibi mandat prouideri, narrando in literis ſuis ſecundùm aſſerta in ſupplicatione, quòd illi beneficio imminet cura animarum, poſteà reperitur quòd illi nō imminet cura animarum: licèt aliàs requirat reſidentiā, vel forſan eſt ſine cura, nec requirit reſidentiam: quæritur nunquid gratia cenſeri debeat ſurreptitia, ex eo quòd falſa qualitas eſt expreſſa? quod videtur, ſicut quando exprimitur falſus modus vacandi: vt in ca.ſuſceptum.de reſcript. præſertim etiam quia præſumptio eſt quòd Papa citiùs motus ſit ad prouidendum de beneficio curato, vt curæ animarum citiùs prouideatur, propter periculum animarum.arg.c.vbi maius.de elect. In cōtrarium videtur, quia ex quo cōceſſit de qualitate maiori, ſcilicèt curato: multò fortiùs videtur conceſſiſſe de minori: vt in reg.ſūr.cui conceditur.ſed poſſet ſolui per capitu.cui de nōn ſacerdotali, de præbend. libr. vj.vide deci.eo.tit. 37.

ADDITIONES.

a Sibi prouideat. An expreſſio eius quod eſt maius, includat id quod eſt minus, dec.xiiij.incip. ſi mandetur alicui prouideri.tit. de præben.in nouis. Et an exprimens maiorem valorem beneficij, quàm debeat, ſibi præiudicet, dec.xx.incip.licèt impetrans certum corpus beneficij. titu.de præbend.ſ.in nouis.& deciſi.4.incip. quidam obtinuit.ſ. hoc titul.
b Cura. Adde dec.iiij.ſ.hoc titu.

EPITOME.

Impetratio pro aliquo in eius abſentia, ſi ſurreptitia in aliqua parte reperiatur, non nocebit abſenti.

DECISIO LXXIIII. aliàs 600.

DOminus Vrbanus quintus declarauit ſuo tēpore, quòd ſi aliquis ſupplicet pro aliquo in eius abſentia, quòd aliqua ſurreptio ſibi non imputatur: licèt ſupplicans pro eo tacuerit aliqua beneficia in ſupplicatione per eum data. pro hoc facit quod dicit Ioan.Mo.in ca.gratia.de reſcrip.

EPITOME.

Impetrans non tenetur facere mentionē in eius gratia de qualitatibus inhærentibus beneficio à iure: ſecus ſi inhærent de facto.

DECISIO LXXV. aliàs 610.

DOminus Vrbanus quintus fuit ſemel interrogatus me præſente per vnum Auditorem ſacri Palatij, an gratia ſua reputaretur ſurreptitia, niſi fieret mentio in ea de qualitate,

qualitate. Et reſpondit tunc, quòd ſi qualitates inhærent beneficio à iure, vel inſunt, nó erat neceſſarium facere mentionem de eis: ſecus ſi inhærét, vel inſunt de facto ratione eccleſiarum conſuetudinis, vel alio modo ſecundùm c. licèt Romanus Pontifex. de conſtitu. li. vj. pro hoc etiam facit quod legit. & no. per Doct. in ca. ſi dignitatem. de præben. in cle. vide dec. ſuprà eod. tit. 37.

EPITOME.

Impetrans licèt dixerit ſe eſſe clericum diœceſis beneficij, cùm ſit alterius diœceſis, non tamen erit cenſenda eius gratia ſurreptitia.

DECISIO LXXVI. aliàs 628.

SI aliquis eſt oriúdus de aliqua diœceſi, & habet domicilium vel beneficium in alia diœceſi: ſi impetrat beneficium dicendo ſe clericum diœceſis beneficij, & non originis: quòd talis gratia valet, nec eſt ſurreptitia. Pro hoc facit quod not. Archi. in capitu. dilectus. ſuper verbo, actor & reus. de reſcrip. libr. vj & c. cùm nullus. de temp. ord. & c. oritur. lxxj. diſtinct. & ibi etiá Hug. & Guliel. pro hoc etiam cap. cùm decorem. de inſti. & iſtam etiam tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

EPITOME.

Gratia ſignata per verbú. vt aſſerit. niſi reperiatur ita eſſe, erit ſurreptitia: ſecus ſi ſit ſignata per verbú, vt aſſerit.

DECISIO LXXVII. aliàs 727.

a NOta, quòd ſi ponatur in ſupplicatione alicuius Papæ ſupplicando de aliquo beneficio vacanti, vel de alia re: & ponatur per Papá, vt aſſerit, tunc talis gratia reputatur ſurreptitia, niſi ità ſit: ſecus ſi ponatur in ſupplicatione, vt aſſeritur: & ita ſeruatur.

ADDITIO.

a Nota quòd ſi ponatur. Adde deciſ. lx. 5. eod. titul.

EPITOME.

Impetratio beneficij ſpecialiter reſeruati per annú ab alio poſſeſſi, tali poſſeſſione tacita eſt ſurreptitia. Et ſi dicat per annum, & vltrà poſſederit, etiá eſt ſurreptitia, ſi per biennium poſſederit, & non declarauit illud vltrà.

DECISIO LXXVIII. aliàs 783.

DIc quòd ordinatio Papalis eſt ſcripta in Cancellaria domini Papæ, quòd ſi facit gratiam de beneficio ſpecialiter reſeruato, & alter detinuerit illud beneficium per annum: quòd ſi non fiat mentio de dicta detentione, dicta gratia non valet. Item eſt declaratio ſuper dicta ordinatione in dicta regula domini Papæ Grego. xj. & dicta Cancellaria, quòd ſi fiat alicui gratia per Papam de beneficio reſeruato ſpecialiter: & dicitur in gratia, quod talis detinuit dictum beneficium per annum & vltrà, quòd niſi declaretur illud vltrà per certum tempus, quòd dicta gratia non valet, ſi detinuit per bienniú: ſed per tantùm quòd valet gratia. Dic quòd dicta ordinatio, & etiam declaratio habent locum de beneficio ſpecialiter reſeruato per Papam.

EPITOME.

Collatio beneficij vbi debet fieri per Epiſcopum cum cóſilio capituli, excludit expectanté ad beneficium communiter pertinés Epiſcopo & capitulo. h. d. Vel ſic. Collatio beneficij non dicitur ſpectare cómuniter ad Epiſcopú & capitulum, quádo debet fieri tantùm cú cóſilio capituli.

DECISIO LXXIX. aliàs 380.

NOta, quòd vbi collatio habet fieri de cóſilio capituli per Epiſcopum, quòd talis collatio communiter non videtur pertinere ad epiſcopú, & capitulum, in tantú quòd ſi aliquis eſt expectans ad beneficia communiter pertinétia Epiſcopo & capitulo ſi beneficium ſit conferendum de conſilio ſolúm, illud beneficium non venit in gratia. arg. extrà ne ſede vacát. c. j. li. vj. iuncta l. quidam. & l. Titium. de admini. tuto. vbi ſequi conſilium nó eſt neceſſitatis, ſed magis voluntatis: qui præparat conſilium, nec videtur facere. & c. ex parte. de conſtit. ſufficit petere conſilium & non ſequi. de arbi. capit. cum tempore.

EPITOME.

Reſcriptum ſecundum faciens mentionem de primo, reuocat illud.

DECISIO LXXX. aliàs 514.

NOta, quòd ſi fiat mentio de primo reſcripto reuocatur. de reſcript. capitu. cæterum.

EPITOME.

Surrogatus in iure defuncti, & lite, cenſetur etiá ſurrogatus ad poſſeſſionem, ſi de poſſeſſione eſt facta mentio in aliqua parte literarum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio acquiſita eſt quid iuris: licèt in acquirendo ſit facti.*

DECISIO LXXXI. aliàs 385.

NOta, quòd ſurrogatus in lite & iure, quod quomodolibet competebat defuncto ſi in aliqua parte gratiæ fit mentio de poſſeſ-
a ſione ª defuncti, ad poſſeſſionem etiam cenſetur ſurrogatus, licèt expreſsè illud in gratia non ex-
1 primatur. Ná licèt poſſeſſio † in acquirédo ſit facti: ipſa tamen acquiſita eſt expreſsè iuris: vt leg. & not. in c. cum noſtris. de conceſſ. præbéd. facit in ſimili quod not. Io. mo. in c. j. de lit. conteſt. li. vj. de conſuetudine elicita & elicenda.

ADDITIO.

a Poſſeſſione. Adde Ægid. Bellamer. deciſi. 28. de præbend. & Bartho. Romuleum in repet. l. j. nu. 70. ff. de acq. poſſeſſ.

EPITOME.

Signatura ſi habeat, cognoſcat ſummariè. &c. cenſetur conceſſus proceſſus ſummarius ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu & figura iudicij.

DECISIO

DECISIO LXXXII. aliàs 788.

1 SCiendum ᵃeſt quòd ſi ſupplicat aliquis in aliqua cauſa Vicecancellario, quòd cauſam cõmittat alicui ſola veritate attenta ſummariè: & dominus Vicecancellarius ſignet, cognoſcat ſummariè, &c. quòd tunc intelligitur eſſe cõmiſſa, quòd cognoſcat ſimpliciter, & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicij. Et ita declarauit ſemel Vicecancellarius, de natura, ſeu dictione, autem. legitur in cap. præmiſsis. ij. q. circa prædicta vide. &c, vt ſuprà.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde ſuprà eod. titu. deciſ. 10.

EPITOME.

Cauſæ commiſſæ per commiſsionem conſiſtorialem ſunt magis periculoſæ, quàm aliæ, ſi in eis ordo iuris debitè non ſeruetur.

DECISIO LXXXIII. aliàs 670.

NOta. quòd quando aliqua cauſa ſpiritualis, vel prophana eſt in curia Romana de ſpeciali mandato commiſſa propter propoſitionem factam in conſiſtorio corã Papa, qui tunc mandat Vicecancellario, quòd committat cauſam alicui domino Cardinali, vel Auditori ſacri Palatij ſecundùm quod petitur: & aliquoties prędicta cauſa eſt in Curia per viam appellationis, vel aliam iuris viam: quod eſt magis periculoſa, niſi ſeruetur iuris ordo, quàm ſit quando eſt cauſa de mandato ſpeciali.

EPITOME.

Cauſæ debent committi Auditoribus Doctoribus in iure canonico, vel ciuili ſecundùm naturam cauſarum.

DECISIO LXXXIIII. aliàs 778.

DIc quòd bonum, & rationabile eſt, quòd ſi aliqua cauſa eſſet, quæ deberet determinari ſecundùm doctrinam iuris canonici, quòd committatur Auditori in iure canonico Doctori. pro hoc facit c. j. de conſang. & affinita. Si autẽ eſſet ciuilis, quòd committeretur Auditori in iure ciuili Doctori. Pro hoc facit c. Raynutius. & cap. Raynaldus. de teſta. & capi. ſi pater. eodem titu. libr. vj.

EPITOME.

Impetratio beneficij facta pro abſente nõ vitiatur ex eo quòd in ea non fuerũt expreſſa beneficia, quæ obtinebat.

DECISIO LXXXV. aliàs 815.

NOta, quòd ſi ſupplicetur pro abſente, & fuerint omiſſa aliqua beneficia, quæ obtinebat ille, pro quo fuit ſupplicatum, ſibi non obſtat, nec imputatur talis ſurreptio. Ita declarauit dominus Vrbanus quintus, pro hoc Ioan. And. cap. gratia. de reſcript. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Papa ſi conſtituat vicarium in aliquo epiſcopatu, quãdiu ſuæ placuerit voluntati: & ille conceſsit alicui licentiam celebrandi in modo, talis licentia non expirat morte Papæ.*

2 *Licentia rectori data de non reſidendo per Epiſcopum, non expirat per mortem Epiſcopi.*

DECISIO LXXXVI. aliàs 580. & 880.

1 CAmerarius † Papæ, vel Vicarius eccleſiæ Auinion. conſtitutus à Papa, tenens epiſcopatum ad manum ſuam, quandiu ſuæ placuerit voluntati, conceſsit alicui licentiam celebrandi in domo ſua: quæritur nunquid talis licẽtia mortuo Papa expiret, cùm expirauerit eius vicariatus: vt argumen. cap. ſi gratioſè. de reſcript. lib. vj. Videtur dicendũ quòd non: quia fuit gratia, & ſic manſura donec reuocetur, durante tamen cauſa, propter quam concedebatur: ergo non debet morte concedentis reuocari. arg. cap. ſi ſuper gratia. de offic. deleg. Pro hoc etiam be-
2 ne facit, quia † licentia rectori data per Epiſcopum de non reſidendo, non expirat per mortem Epiſcopi: vt notatur per Archid. de elect. ca. licet canon. & ibi per Ioan. Andr. in nouel. ſuper verbo, gratia. & per gloſ. in c. primo. de elect. in fin. ipſius gl. facit concord. ff de arbit. l. quid tamen. §. ſolutioni. quæ ita concor. cum l. ſi cùm dies. §. intra in eodem titul. poſſet induci l. quod dicetur. ff. de teſtament. milita.

EPITOME.

Si poſt gratiam factam ex certa ſcientia Papa moriatur antequàm ſcriptura facta ſit, gratia propterea non expirat Et ſi quis poſt ſignatam ſupplicationem ante literarum expeditionem moriatur, beneficium per eius obitum vacabit.

SVMMARIA.

1 *Gratia ex certa ſcientia Papa facta, eo mortuo ante ſcripturæ confectionem non expirat.*
2 *Collatio ſola in ſpiritualibus transfert ius: ſecus in contractibus.*
3 *Scriptura non eſt de ſubſtantia gratiæ.*
4 *Beneficium cenſetur vacare per mortem illius, qui ſignata ſupplicatione ante literarum expeditionem deceſsit & non per obitum prædeceſſoris ſui.*
5 *Beneficium reſeruatum ſi alicui conferatur, qui poſteà extra Curiam per duas dietas mortuus ſit: licèt literas de ſuper expeditas non habuerit, nõ dicetur amplius reſeruatum.*
6 *Litera vel ſupplicationis per conceſſum quare non probant.*

DECISIO LXXXVII. aliàs 882.

1 NOta, quòd † vbi gratia eſt facta ex certa ſcientia Principis: & alicui mandatur de hoc literas fieri: licèt talis Princeps moriatur, gratia ex eo non expirat, quamuis de hoc ſcriptura non ſit facta: vt notat Archidiacon. in princip. libro ſexto. ſuper verbo, per
2 apoſtolica ſcripta. Ratio eſt, quia † in ſpiritualibus ius tranſit per ſolam collationem: vt in capitul. final. de conceſsione prębend. libro ſexto, licèt ſecus ſit in contractibus, in quibus quæritur ius, & dominium non transfertur in ſcripturis, niſi fiat traditio: vt l. cõtractus. de fide inſtrumen. quæ

men.quæ non obſtant vt ibi notatur,cùm de ho
3 neſtate loquatur:quare non mirum.Et † ſcriptu
a ra hic non eſt neceſſaria: ᵃ cùm non ſit de ſubſtā-
tia:tamen ſolùm ſit,vt facilior ſit probatio, &
memoria.ar.ff.de fide inſtru.l.in re hypothecæ.
Et hoc dicit ſe Ioan.And.obtinuiſſe per capitu.
is qui.de præben.libr.vj.in penul.glo.vt no.In-
noc.in capitu.exceptionem.de lit.conteſt. in vj.
in pen.gl. Nec obſtat l.ij.C.de ſentent. & inter-
locu.om.iud.& reg.in iudicijs.lib.vj.quæ hodie
non eſt in vſu.Et loquitur in illis qui habēt bul-
las aureas. Et per hoc ſoluuntur duæ aliæ quæ-
4 ſtiones.Prima,† ſi quis moritur ſignata ſibi ſup-
plicatione,antequàm habeat literas, beneficium
illud vacat per mortem illius,& non prædeceſ-
ſoris ſui.de quo dic,vt not.Archi.c.ſi electio.ſu-
per verbo,ex eo.de electio.lib.vj.Et Ioan.Andr.
5 in princip.lib.vj.in nouel.Secunda,ſi † collatum
eſt alicui beneficium reſeruatum,& moritur ex-
tra curiam per duas dietas, antequàm habuerit
literas,ampliùs nō dicitur reſeruatum: licèt Cle.
contrà prouiderit in quadam conſtitutione.cu-
ius conſtitutio iam expirauit,vt dicunt Doctor.
quare hæc ſecunda quęſtio correlatiua tenet.Sed
tamen contra iſtam opinionem videtur:quia ad
probationem gratiæ, oportet quòd habeantur
tranſſumpta.ſi ergo non habet literas,tranſſum-
ptum non habebit:& gratiam probare non po-
teſt:& per conſequēs in lite ſuccumbit,& in ex-
penſis condemnatur.Dicendum hoc ſpeciale in
cathedralibus,& collegiatis eccleſijs: non quòd
ius ſibi non ſit quæſitum,ſed in quaſi poſſeſſio-
ne:quaſi vt ſic tranſſumptum ſupplicationē nō
probat: ſed requiritur quòd tunc à principio ſit
ius ſuum completum. Et hæc eſt ratio, quare
6 † literæ, aut ſupplicationes per conceſſum non
probant: quia reſtringi mandatur in eis per ex-
peditionem: & ſic eſt de ſupplicatione.quæ non
indiget documentis, ſed ſolùm literis, quæ re-
ſtringatur. & hoc tenet curia hodie ſecundùm
omnes.

ADDITIO.

a Non eſt neceſſaria. Adde tamen quòd quando ſcriptura eſt neceſſaria, ſeu de ſubſtantia actus,ſi eſt amiſſa,poteſt actus probari per duos teſtes,ſi pars probat amiſsionē ſcripturæ:vt habetur per do.Abb.in capitu.ſicut.de re iud.in j.col. in ver. not.tertiò.& per Bal.in l.j ff.ſi cer.pet.in col.pe. verſ.ſi enim. Adde Fely.in d.cap.ſicut.col.j.verſ. vbi ſcriptura eſt de ſubſtantia.

De conſuetudine.

SVMMARIA.

Conſuetudo alterans formam iuris in alienatione bo-
1 *norum eccleſiaſticorum valet.*
2 *Alienatio rei eccleſiæ an requirat neceſſariò ſcriptu-*
ram?
3 *Poſſeſſio an transferatur ex contractu rei eccleſiæ in-*
debitè facto,& ex cauſa inſufficienti?
4 *Poſſeſſio ex contractu inutili transfertur.*

DECISIO I. aliàs 135.

1 NOTA, quòd vbi † eſt conſuetudo
in aliqua prouincia, quòd res eccle-
ſiaſticæ ſub certa alia forma quàm in
iure exprimatur, vendantur, valet cō
ſuetudo:vt videtur notare Inno.in capit. nulli.
de reb.eccle. non alie. cum nota. in l. diuturna.
quia illa ſolēnitas de qua cauetur in auten. hoc
ius.C.de ſacroſa.eccleſ.in alienatione rerum ec-
cleſiaſticarum, hodie non videtur neceſſaria: vt
not.Inno.in cap.dudum. de reb.eccle.non alien,
2 lib.vj.& ibi videtur glo.quòd non † requiratur
ſcriptura: imò quòd contractus poſsit probari
per teſtes.Et ex hoc audiui determinari. quòd ſi
3 † contractus rei eccleſiaſticæ ſit indebitè factus,
& ex cauſa inſufficienti, quòd ex tali contractu
transfertur poſſeſsio,ad hoc quòd ad probandum
talem poſſeſsionē ſit remiſsio ad partes, vt pro-
4 betur per teſtes:quia ex † contractu inutili ᵃ trāſ
a fertur poſſeſsio:vt l.ij.& l.j.§.ſi vir.ff.de acq.poſ
ſeſſ.de vſucap.pro emp.Et poſito quòd eſſet ve-
ra illa opinio, quòd contractus rei eccleſiaſticæ
deberet probari per ſcripturam, arg de eo qui
furtim ordi.rece.ca.pi.innotuit.tamen illud non
requiritur in tranſlatione poſſeſsionis.arg.l.me-
minerint.C.vnde vi.licèt Archi.in can.ea enim.
§.hoc ius.x.quæſt.ij.ſuper verbo,tribuant.videa
tur notare,quòd ſicut non valet contractus, ita
non valeat tranſlatio poſſeſsionis.

ADDITIO.

a Inutili. An transferatur ex contractu ſimulato poſſeſsio vel dominium,vide Bart.& Alex. in l. emptor.ff.de aqua pluui.arcend.

EPITOME.

Conſuetudo vel ſtatutum de optando non obſtat apoſtolicis impetrantibus.

DECISIO II. aliàs 219.

NOta,quòd ſecundùm capitu.cùm in tua.
a de conſuetu.lib.vj.loquitur quod optio ᵃ
non habet locum in beneficijs reſeruatis:
eodem modo non habet locum optio ad apoſto-
licos impetrantes: quia talis conſuetudo optio-
nis non debet præiudicare impetrantibus:ſed ſo
lùm habet locum non extantibus impetranti-
bus.Et iſta fuit communis opinio Rotæ. & cre-
do, quòd hoc eſt propter clauſulas derogato-
rias poſitas in literis:vt dicitur infrà de conceſſ.
præbend.deciſ.42.

ADDITIO.

a Optio. Adde deciſ.v.ſ̃.hoc titu.in nouis.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo quòd iudex laicus cognoſcat de iure pa-*
tronatus,non valet.
2 *Ius patronatus eſt rei ſpirituali annexum.*
3 *Cauſa iuris patronatus eſt eccleſiaſtica: nec ſtatuto,*
aut

aut conſuetudine poteſt induci, vt à laico cognoſcatur.
4 *Conſuetudo contra libertatem eccleſiæ non eſt ſequenda, nec tenenda.*

DECISIO III. aliàs 223.

1 NOta, quòd † non admittitur conſuetudo,
quia aliquis dicit laicum iure conſuetudi-
nis poſſe cognoſcere de iure patronatus: quia
2 † ius patronatus rei ſpirituali eſt annexum: vt c.
3 quanto. de iudi. quia † nec conſuetudine, ſeu ſta-
tuto induci poteſt, quòd quis ſuper rebus non
ſuæ iuriſdictionis poſsit iudicare: vt ca. poſtula-
ſti. de foro compe. & ibi per Inno. Et notatur per
eundem in cap. quæſiuit. de his quæ fiunt à maio.
parte cap. Ad quod no. per Archidia. in c. Roma-
na. in prin. ſuper verbo, clericorum. de foro com-
4 pe. libr. vj. quia † conſuetudo eſſet contra liber-
tatem eccleſiæ: & ideò non ſequenda, nec tenen-
da: vt in authent. de ſanct. epiſ. & l. iubemus. C. de
ſacroſan. eccl. iuncto capitu. cauſam. de præſcrip.
& l. ſi nauis. ff. de rei vendi.

EPITOME.

Conſuetudo quòd debeat renũtiare beneficijs ſuis antequàm admittatur in canonicum præbendatum, in aliqua eccleſia, non valet.

DECISIO IIII. aliàs 325.

NOta, quòd nõ valet conſuetudo, nec admit-
titur, in qua dicitur, quòd antequàm ali-
quis recipiatur in canonicum præbendatum in
aliqua eccleſia cathedrali, ſecundum quod eſt in
eccleſia Herbipolenſi quòd talis habeat renun-
tiare beneficijs, ſeu præbendis, quæ obtinet in ali
qua eccleſiarum dictę ciuitatis, vel diœceſis pro-
pter confirmationem officiorum. Primò, quia vi
detur inhoneſtum, quòd antequàm aliquis reci-
piatur ad prębendam, beneficio quod habet pri-
uetur: & non eſt inhoneſtum quòd alius duo be-
neficia teneat, & in vno reſidentiam faciat. arg.
no. in c. ſi. de elect. & c. eum qui. de præbẽ. lib. vj.
& quia faciendo reſidentiam in vno de benefi-
cijs, in alijs videtur facere: quia poſito quòd offi-
ciaretur eodem tempore, & eiſdem horis in qua-
libet ipſarum eccleſiarum: tamen conſilium exi-
ſtente in vna, poteſt in alia præſtare. Item reſiden
do in eccleſia cathedrali, non mirum ſi in alijs ec
cleſijs acceſſorijs, & quaſi ſubiectis dictæ eccleſię
videatur reſidentiam facere. ar. capitu. extirpan-
dę. de præbend.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo, quòd quis poſſet excommunicari ſine ſcriptis, non valet.*
2 *Procurator an poſsit facere approbationẽ appellationis, de qua in c. cordi. de appell. li. vj. ſine ſpeciali mandato.*

DECISIO V. aliàs 358.

1 NOta, quòd † poteſt conſuetudo inducere,
quòd procedatur ad excommunicationem
ſine ſcriptis. allegatur in contrarium, quòd talia
quæ cõcedunt ſolùm ex priuilegio non inducũt
conſuetudinem, vt procedatur ſummariè: vt not.
arg. viij. diſtinct. can. conſuetudo. & de hære. c. ſi.
2 lib. vj. Item quòd † procurator non poteſt facere
approbationem appellationis, de qua in c. cordi.
de appell. lib. vj. ſine ſpeciali mandato. Alij con-
trà, ſi eſt procurator ad appellandũ. Pro primo fa
cit, quia nõ prorogat. c. olim. nec facit niſi inclu
datur ſub mãdato, graue eſt in curia litigare: ideo
requiritur ſpeciale mãdatum. de elect. c. cauſam.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo, quòd in inſtrumento non ponatur locus, nec dies, non valet.*
2 *Conſuetudo contra ſubſtantiam actus non valet.*
3 *Conſuetudo contra ius naturale non valet.*

DECISIO VI. aliàs 440.

1 NOta vtrum † valeat cõſuetudo, quòd in in-
2 ſtumẽto non ponatur locus, ª nec dies? Qui-
dam quòd ſic. quia ſuper hoc valet pactum, vel
conſenſus partium. no. ff. de pignor. l. cùm taber-
nã. § idẽ quæſiuit. Alij, & maior pars cõtrà: quia
poſſet aperiri via multis malitijs: & quia dies, lo
cus ſunt de eſſentia inſtrumenti: vt no. in ca. ab-
bate ſanè. de re iudi. lib. vj. & in authenti. de ta-
2 bellio. & in authen. vt præpo. no. Impera. & † cõ
tra ſubſtantiam actus non valet conſuetudo: vt
no. Io. An. de conſuet. c. ij. li. vj. & quia aufert de-
fenſionem parti. arg. l. optimam. C. de cõtrahẽd.
& committend. ſtipu. & ideò valere non debet.
arg. quòd defenſionis facultas competit de iure
naturali: vt in cle. paſtoralis. §. cæterũ. de re iudi
3 & † contra ius naturale non valet conſuetudo,
no. Inno. de conſue. ſuper rubrica.

ADDITIO.

a Locus. Adde dec. v. j. de fid. inſtrument.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo, quòd vxor ſuccedat viro in omnibus bonis mobilibus, etiam extantibus filijs &c. valet.*
2 *Conſuetudo non poteſt tollere ius naturale in totum: ſed bene in parte.*

DECISIO VII. aliàs 476.

1 NOta † conſuetudo ª valet, qua cauetur,
2 quòd vxor marito in omnibus mobilibus
debitis & creditis, etiam liberis exiſtentibus ſuc
cedat: maximè ſi maritus habet bona immobilia.
2 nam † conſuetudo licèt ius naturale non poſsit
tollere in totũ: tamen in parte poteſt: vt not. Di-
nus in regula iuris, indultum. lib. vj. pro hoc fa-
cit c. Raynutius. de teſtamen. prout not. ibi Ala.
ſuper Ver. conſuetudine. faciunt etiã no. per Ioã.
Andr. poſt eum in cap. à nobis. de deci. & de con-
ſuetud. ſuper rubrica. in fine per Inno.

ADDITIO.

a Conſuetudo. Adde ſuprà eod. tit. dec. j. in no.

EPITOME.

Epiſcopus ſi ex conſuetudine debet habere certam menſuram de grano, quod portatur ad vrbem debebit etiam habere de farina, quę portatur ſolùm in fraudem

SVMMARIA.

1 *Formam rei propria in alterius præiudicium ſine cauſa mutare non licere.*

2 *Medio non prohibito ad affectum non permiſſum quandoque deuenitur.*

DECISIO VIII. aliàs 835.

EPiſcopus habet ius in ciuitate, quòd de qua-
libet groſſa menſura frumenti, quæ porta-
tur ad ciuitatem pro vendẽdo, debet habere cer
tam paruam menſuram. Gentes nolunt portare
frumentum, ſed farinam: quęritur an Epiſcopus
debeat de farina habere illam menſuram, quam
eſſet habiturus de frumento? Et videtur quòd ſic:
a quia farina & frumentum propriè eſt eadem
vſio. ff. de contrahen. empt. l. in venditionibus. §.
fina. & l. ſeq. Item non videtur noua ſpecies fari-
na: ſed quæ priùs erat, & latitabat detecta. ff. de
acquir. rerum domi. l. adeo. § [illegible] quis. Item li-
cèt ius perſonale & tẽpore finibile rei mutatio-
ne perimatur: non tamẽ ſi ius reale, & perpetuũ,
quale habebat Epiſcopus: quia primum reſpicit
rem: ſecũdùm formam. ff. quibus modis vſusfru.
amit. l. repeti. §. rei mutatione. Secundum verò re
ſpicit rem ſecundùm ſubſtantiam: ideò non inte
rimitur permutatione formæ. ff. de ſeruitu. vr-
ba. prædio. l. ſeruitutes. §. ſi ſublatum. de pigno.
l. Paulus §. domus. de leg. j. l. ſeruum filij. §. ſi po-
cula. Item frumentum cùm fit farina, mutatur ad
vſum deſtinatum. igitur talis mutatio non nocet
Epiſcopo. ad hoc facit ff. de vſufru. l. arboribus.
§. nauis. cum ibi not. Item verba illa de frumento
menſurato, potiùs vidẽtur dicta, ſeu adiecta gra
tia demonſtrationis, ſeu deſignationis, quàm li-
mitationis, vel taxationis: & ideò licèt talis ad-
iectio mutetur: de frumento facto farina nihilo-
minus remanet diſpoſitio, ſeu ius Epiſcopo con
ſtitutum, arg. cum cõcor. iurium. ff. de lega. prim.
l. qui teſtamento. in princi. ff. de an. l. legatum. §.
vini. iuncta l. cùm certus numerus. ff. de triti. vin.
& ole. leg. & ff de lega. iij. l. Paulo Calimacho. §.
fin. Item pro iſta parte facit, quia mens videtur
eadem in farina licèt verba deficiãt: & quia fraus
poſſet committi Epiſcopo. ergo &c. argu. ff. ad
Mace. l. ſed Iulianus. §. mutui. ff. de iuriſdic. om.
iud. l. ſi quis ad quod. §. quod ſi dum proponetur.
& ff. ad Turpil. l. j. §. incidit. in fin. & de donatio.
inter virũ & vxo. l. cùm hic ſtatus. §. ſi ſponſus,
Item pro hoc, quia ſæpè mercatores, & furnarij
in talibus ſolent fraudem committere. &c. arg.
l. quemadmodum. in princip. C. de agric. & cenſi.
lib. xi. & in lib. feudo. titu. per quos fiat inueſti-
tura. §. ſed & res. verſi. niſi. vbi fraus probatur ex
perſona vendentis. extrà de emption. & vendi. c.
ad noſtram. & pro reprehendenda, vel præſumẽ
da fraude, videri poſſent not. per glo. & Doc. ff.
de legib. l. contra legem. de elect. c. auaritię. & ibi
per Ioan. mo. in ver. fraudibus. & extrà de immu
ni. eccleſi. cap. clericis. in verbo. periculoſum. per
Archid. de priui. c. quãto. & ibi not. per Ber. Pro
iſta parte etiam bene facit, quod not. per Inno-
cen. & Hoſtien. de decim. cap. commiſſum. Item
cùm frumentum emitur ad portandum ad ciuita-
tem, quaſi quoddam ius in ſpecie quæritur Epi-
ſcopo. Item licet mutetur in farinam, nõ ſibi tol
1 litur. facit de liber. caui. l. ſeruos. vbi † formã rei
propriæ in alterius præiudicium alicui nõ licet
ſine cauſa mutare. ff. quibus mo. vſusfruc. amit. l.
repeti. §. fin. de vſufruc. l. fina. & quæ in fraudem
cre. l. l. ſed & ſi rem. Item pro hac parte bene po
teſt induci, quòd not. Hoſtien. & Ioan. An. in no-
uella, de decim. capitu. commiſſum. in verbo, ita
nunc. & quod vna via prohibetur, alia non per-
mittetur. extrà de cleri. coniug. cap. vnic. libr. vj.
de reg. iur. ca. cùm quid. eod. lib. vj. & qui contra
legem, vel eius mentem mercatur, malam fidem
habere præſumitur. in regu. iur. capitu. qui con-
tra iura. libr. vj. Item pro iſta parte poteſt induci
ff. de tritic. vin. & oleo leg. l. j. & l. ſi quis vinum.
§. item acetum. in princip. l. in verſi. quòd ſi totũ.
& verſic. item ſi quis vinum. In contrarium fa-
cit ff. de le. iij. l. quæſitum. §. illud fortaſsè. Item,
quia poteſt dominus frumenti inquirendo frau
dare debitorem. ff. quæ in frau. credi. l. qui autẽ.
igitur facere farinam, vt nil domino vel Epiſco-
po quærat. Itẽ licitè poteſt facere in, & de re ſua,
quòd vult, etiam ſi alij præiudicaretur: dum ta-
men in prouiſionem ſui faciat, & non ad æmula-
tionem ipſius. ff. de damno infect. l. Proculus. cũ
concord. præſertim dum tamen nil immutatur
in alienum. ff. ſi ſeru. ven. l. ſicuti. §. Ariſto. ergo li
citè poterit frumentum mutare in farinam. Itẽ
faciliùs poteſt impediri, ne quis incidat in obli-
gationẽ, quàm ex quo incidit, liberari: quia mul
ta impediunt contrahenda: vt l. patre furioſo. ff.
de his qui ſunt ſui vel alie. iur. ſic igitur vt non
incidat, poſſit facere de frumento farinam. Item
2 per † medium non prohibitum poteſt fieri tran-
ſitus in effectum nõ permiſſum. facit ff. de accep.
l. & per iuſiurandum. §. ſi fideiuſſori. ff. quæ res
pign. obli. poſ. l. Ariſto. §. j. Igitur per medium fa
rinæ non prohibitum poſſit quis venire in effe-
ctum nil ſoluendo Epiſcopo, aliàs non permiſ-
ſum. Item non eſt diſcedendum à verbis &c. vt l.
non aliter. ff. de lega. iij. & ff. qui & à quib. l. pro-
ſpexit. præſertim cùm ſub vocibus etiam largè
ſumptis comprehendi caſus emergens non po-
teſt; vt not. per Innocen. in capitul. literis. de re-
ſcriptis. & per Cyn. C. quæ ſit longa conſuetu. l.
j. Itẽ pro iſta parte facit, quia rei mutatione mu-
tatur effectus. ff. de auro & argen. lega. l. Seia. §.
fina. & ibi ad hoc in fin. concor. Item Epiſcopo
nil debetur, niſi ſub conditione, ſi portetur fru-
mentum: igitur vt ſibi aliquid debeatur, ſit opus,
quòd conditio ita de facto impleatur. quòd por-
tetur frumentum. argum. l. Mæuius. ff. de condi.
& demonſtra. & l. qui hæres. in princip. & in fin.
Item mutatio ſtatus perſonæ, & ex culpa, vel ma
litia ſua proueniens, inducit ſibi excuſationem
ab actu, à quo non eſſet aliàs excuſatus: & pro-
pter medium talis mutationis non adſtringitur
ad ea, ad quæ adſtringeretur. ff. de excuſa. tuto. l.
ſed & milites. §. ſed ignominia [illegible] iunct. nota.
per Dy. in regula, quòd ob gratiam. circa fin. in
verſi. ad contrariam autem regulam. de regu. iu-
ris, libr. vj. igitur & hic mutatio ſtatus frumenti
in farinam excuſat debitorem ab obligatione, e-
tiam ſi fuerit culpabilis mutatio, vel doloſa. facit
ad hoc

ad hoc in ratione l.cùm quis.de ſolutio. Item etiam pro iſta parte poteſt induci ff. de leg.iij. l.ligni.circa fi.in ver.ſed & tiriones.& l. librorum. §.quod tamen Caſsius.Item pro iſta parte facit ff.de verbo.ſigni.l.frugem. §. frumentum. Item pro iſta parte etiam facit ff.de acqui.rerum domi.l.adeò.§.cùm quis.in eo,quod ibi dicit de vuis & vino:nam idem eſt de frumento & farina: licèt ſecundùm quoſdam non ſit idem de frumẽto excuſſo ex ſpicis.ſecundùm alios ſit idem: & ille §.corrigatur per.§.cùm ex aliena. Inſtitu.de rer.diuiſ.ſecúdum opin. Azo.vt in qualibet no. Itẽ pro iſta parte facit.ff.de tritico vino & oleo leg.l.iij.in princip.& l.ſi quis vinum.in princip. & §.item acetum.

ADDITIO.

a Eadem. Adde Bald. in l.j.col.iij.C.de fructib.& lit.expenſ.& eundem in l.non dubium.col.vj.C. de legib.& Bart.in l.quæſitum.§. illud. ff. de lega.iij.

SVMMARIA

1 *Canonicorum ordo quibuſdam in eccleſijs triplex eſt.*

2 *Impetrans apoſtolicus,vel expectatiuus an primò debeat eſſe in inferiori gradu: & poſteà ſecundum ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus ſuis loco,& tempore,iuxta ſtatuta & conſuetudines eccleſiæ.*

3 *Papa conferendo canonicatum in aliqua eccleſia, in dubio videtur conferre cum iuribus canonicalibus,quæ competunt canonicis illius eccleſiæ, ſecundum eius ſtatuta,ac conſuetudines.*

DECISIO IX. aliàs 838.

1 NOta quòd in † quadam eccleſia ex ſtatuto, vel conſuetudine eſt triplex ordo canonicorum: quidam ſunt inferiores,qui vocantur ſcholares,qui ſunt ſub cura, obedientia,& regimine ſcholaſtici:quidam dicuntur medij, qui vocantur emancipati: quidam maiores, qui ſolùm habent vocem in capitulo, & vocantur capitulares: tamen præbendæ omniũ ſunt æquales: & non aliter quis poteſt aſcendere ad maiorem gradum, niſi per ordinem primò fuerit in inferiori,& de illo aſcendere ad medium: & ille aſcenſus deberet fieri ſecundùm ordinem antiquioris receptionis. nam moriente vno canonico medij gradus emancipatorum, vnus de inferiori gradu ſcholarium in loco illius mortui,& ſic etiam decedente aliquo de ſuperiori gradu,ſcilicet capitularium antiquorũ, canonicus de medio gradu emancipatorum ſecũdùm ordinem receptionis aſcendit ad ſuperiorem gradum in locum mortui:& in locum illius medij aſcendit antiquior canonicus inferioris gradus:& in locum eius nouus canonicus ſurrogatur.Per iſtum autem aſcenſum non permutant præbendas,quæ aliàs ſunt æquales. Hoc ſuppo-
2 ſito † ponatur,ſicut fuit de facto,quòd vnus ex a antiquioribus ſuperioris gradus capitularium mortuus eſt: quidam apoſtolicus acceptat canonicatum, & præbendam ſub ſua gratia cadentẽ: vel Papa forſan ſibi confert illos forſan reſeruatos, vel per priuationem: quæritur vtrùm iſte apoſtolicus debeat venire ad gradum,vel ad locum ſuum:vel ad ſecundum ſtatutũ, vel conſuetudinem eccleſiæ primò debeat eſſe in inferiori gradu,& poſteà ſecundùm ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus loco & temporibus opportunis? Quibuſdam videtur quòd expectans debeat venire ad infimum gradum primò, & poſteà aſcendere ad ſuperiores gradus ſecundum ordinem ſuum.argu.capitu.cùm in tua.de conſuetu.ſed ſi Papa conferat canonicatum,& præbendam vacantem per mortem ſuperioris gradus canonici; tunc dicunt quòd iſte,cui Papa confert, debebit venire ad locum & gradum illius canonici ſuperioris, cuius canonicatus & præbenda collati ſunt,quaſi reſeruatio & collatio Papæ totum afficiat cum ſuis qualitatibus: & maximè ſi gratia habet clauſulam,non obſtante conſuetudine vel ſtatuto eccleſiæ, per quæ effectus gratiæ impediri poſſet quomodolibet, vel differri, quia niſi veniret ad locum illum, & gradum effectus gratiæ Papæ ſaltem differretur quò ad iura ſaltem canonicalia, quæ ſunt in habendo vocem in capitulo,iuxta not.per Inno.capitu.cùm. M.Ferrarien.de conſti.quam vocem ipſe non haberet forſan de magno tempore, aut nunquam, ſi veniret primò ad infimum gradum, & poſteà ad medium,cùm eam non haberet ad ſuperiorem capitularium: quia vt ſupponitur, ex ſtatuto, vel conſuetudine ſoli illi de illo gradu habent vocem in capitulo: & ideò etiam tenent illi in eo expectante cui Papa canonicatum contuliſſet in illa eccleſia ſub expectatione præbendæ cum illa clauſula, non obſtan. prædicta eadem ratione. Nam ſecundùm eos ſtatim habebat vocem in capitulo virtute illius clauſulæ, non obſtante, ne effectum gratiæ quò ad iura canonicalia impediri,contingat quomodolibet, vel differri:ſecus in alio expectante,cui Papa nõ ſtatim contuliſſet canonicatum in eccleſia: ſed forſan mandaſſet ſibi generaliter prouideri de beneficio vacante, vel vacaturo ad certam collationem ſpectante: & ipſe poſteà vacantibus iſtis canonicatu,& præbenda ad illam collationem ſpectante eos acceptaſſet. Nam tunc primò veniret ad infimũ gradum,& gradatim poſtea aſcenderet ad ſequentem: maximè ſi non ſit ſibi aliqua clauſula, obſtante. Sed ſalua reuerentia ſic opinantium mihi videtur ſemper apoſtolicus etiam cui Papa iſtos canonicatum & præbendam vacantes in gradu ſuperiori contulit, debet venire ad infimum gradum: & deinde ad ſecundum,ſecundùm ſtatutum, vel conſuetudinem eccleſiæ gradatim in ordine ſuo aſcendere ad ſupremos. Et ratio mea eſt iſta:quia Papa conferendo ſibi canonicatum, & præbendam etiam cum plenitudine iuris canonici, videtur in dubio ſibi conferre cum illis iuribus, & qualitatibus, quæ habet canonicus in illa eccleſia, vbi ſunt illi canonicatus & præbenda: quia ſecundùm diuerſitatem eccleſiæ,& conſuetudines varias, iura canonicalia variantur, quia alia iura,

& alio tempore habent canonici in vna eccleſia,
quæ quandoque non habent in alia eccleſia: &
5 econtrà. Papa † conferendo canonicatum in ali
qua eccleſia in dubio videtur conferre cum iu-
ribus canonicalibus, quæ competunt canonicis
illius eccleſiæ, ſecundùm eius ſtatuta & conſue-
tudines. facit ad hoc arg. de conſuetud. cap. cùm
olim. cum concor. poſſet etiam induci in arg. l.
ex militari. ff. de teſta. milit. & l. ſi quis filio exhæ
redato. §. ſed ſi quis. ver. niſi fortè. ff. de iniuſt.
rup. teſta. & de vſu & habita. l. plenum, §. equi-
tij. & de leg. iij. l. fideicómiſſa. §. ſi ſeruorũ. Cùm
igitur ſecundùm conſuetudinem illius eccleſiæ,
de qua quæritur quæſtio, canonicus non habeat
ius habendi vocẽ in capitulo niſi ſecundùm or-
dinem receptionis canonicatus aſcendat ad o-
mnes gradus, ad ſuperiores igitur &c. Non ob-
ſtat quòd Papa affecit illum locum canonicalẽ:
quia non eſt verum: ſed bene affecit illum cano-
nicatum: tunc enim bene fateor quòd per Papæ
reſeruationem, vel manus appoſitionem, affici-
tur locus canonicalis, & gradus, quando ille lo-
cus, vel gradus debetur illi canonicatui, vel præ-
bendæ. Sed hic iſte locus, vel gradus, quem habe-
bat iſte canonicus mortuus, non erat debitus ca
nonicatui, vel præbendæ inquantum talis cano-
nicatus, vel præbenda eſt: ſed potiùs ex eo, quia
perſona quæ illos canonicatum & præbendam
obtinebat, erat antiquior canonicus in inferiori-
bus gradibus, & gradatim trãſiuerat de illis gra
dibus ad ſupremum. quod patet; quia non erat
debitus ille locus illi canonicatui, & præbendæ:
quia aliquando fuerant illi ijdem canonicatus,
& præbenda ſine loco illo, cùm perſona fuerat
in minoribus gradibus conſtituta, non obſtante
quòd effectus gratiæ quò ad iura canonicalia dif
ferretur, vel impediretur. dico quòd nõ, quia iu-
ra canonicalia habebit ſaltem in aptitudine i vel
dico quòd iura canonicalia habebit illa, quæ ca
nonicis eccleſię poſſent, & debent competere, ſci
licet quæ variabantur ſecundùm quòd variabi-
tur gradus, & ſecundùm antiquitatem ipſorum,
ac ſecundùm ordinem receptionis perſonæ. Ad
iſta facit in ſimili queſtione mota, & eius deciſio
de regulis iuris. c. inſpicimus. lib. vj. in nouella.

ADDITIO.

5 Conſuetudines. Adde dec. xj. j. hos eod. titul.

EPITOME.

Conſuetudo Anglicana, quòd Rex habeat iuriſdictionem in clericos ſolutos in a... ibus ciuilibus, & perſonalibus merè, vel criminalibus vbi agitur ciuiliter, nõ valet.

SVMMARIA

1 *Conſuetudo quòd laici iuriſdictionem habeant in clericos in actionibus ciuilibus, & merè perſonalibus, an valeat.*

2 *Præcepto prohibitiuo, vel negatiuo renunciari expreſſè non poteſt.*

3 *Præcepta negatiua ſemper obligant: ſecus de affirmatiuis: quia licèt obligent ſemper, non tamen ad ſemper.*

4 *Clerici per legem diuinam ſunt exempti a iuriſdictione laici.*

DECISIO X. aliàs 840.

1 VTrùm valeat † cõſuetudo Anglicana, quòd
Rex poſsit cognoſcere, & habere iuriſdi-
ctionem in clericos ſolutos in actionibus ciuili-
bus etiam perſonalibus merè, vel criminalibus,
vbi agitur ciuiliter? Et videtur quòd non, per ea
quæ notat Inno. de foro competen. ca. poſtulaſti.
vltra medium. per Archidiaconum in capit. Ro-
mana. in ſecunda glo. eod. titu. libr. vj. præſertim
quia eſt contra libertatem eccleſiaſticam, & ſan-
ctorum patrum inſtituta: ergo &c. argu. extrà de
his quæ fiunt à maiore part. capi. c. primo. iunct.
2 capitu. ij. extrà de foro compet. Item quia † talis
conſuetudo eſt contra præceptum prohibitiuũ
& negatiuum: vt in d. c. ij. cui renuntiari expreſ-
sè non poteſt, vt ibi notatur, & probatur eod.
titu. capi. ſi diligenti. & argumento notatorum,
C. ne fideiuſſores dotium dentur. l. ij. in fin. ergo
3 multò fortius nec tacitè. præcepta † enim nega-
tiua obligant ſemper, & ad ſemper: vt furtũ non
facies, & ſimilia; licèt affirmatiua obligent ſem-
per, ſed non ad ſemper, ſecundùm theologos. Itẽ
quia talis conſuetudo eſt contra generale ſtatu-
tum eccleſiæ, præſertim introductum in hono-
rem totius ordinis clericalis: nedum clerici An-
glicani: imò & vniuerſalis: ergo clericus Angli-
canus tacitè conſentiendo, aut aſſentiendo tali
abuſui non poterit prætextu talis conſuetudinis
ei derogare, argu. xxv. queſtio. ij. cano. ſunt qui-
dam, & argu. not. Innocẽ. de conſuetu. ſuper ru-
4 brie. circa medium. Item quia † talis conſuetudo
eſt contra legem diuinam, per quam exempti
ſunt clerici à iuriſdictione principum ſecularium.
iuxta ea quæ not. Innocen. de maio. & obed. ca-
pitul. ſi quis. Item quia eſt contra inſtitutionem
eccleſiæ: ergo &c. argum. extrà de tempo. ordi-
nand. capit. ij. Item hæc conſuetudo videtur ex-
preſsè reprobata, extrà de conſuetud. capitul. ad
noſtram. Item pro hoc bene faciunt not. per Ar-
chidi. de cleri. coniuga. capitul. j. libro ſexto. ſu-
per verbo, condemnari. Et per Hoſtien. & Ioan-
nem Andream, in nouella extrà de obligat. ad ra
tiocinia capitu. j. Item contra præcepta non po-
teſt induci conſuetudo, præſertim per eum, qui
non poteſt contrariam legem, vel præceptum
ſtatuere: vt not. Innocen. de conſuetu. in rubric.
circa fin. Nec obſtat ſi dicatur, quòd eccleſia An
glicana, nec Rex obſeruauerunt illud ſtatutum:
& ſic non videntur ligari, nec ex hoc tranſgreſ-
ſores illius. argumen. iiij. diſtinct. cano. leges. iun
cta nota de treuga & pace. capitul. j. in fin. in glo.
Item quia Papa hoc ſciuit, & ſemper tolera-
uit: quia cùm fuerit ius prohibitiuum, & ab
exemptione diuina procedens: vt not. Innocen.
de maiorit. & obedien. capit. ſi quis, & per con-
ſequens contrarium eſſet peccatum, non poſsint
dici ex hoc eſſe excuſati quantocunque etiam
tempore in contrarium ſint abuſi: quia tantò
ſunt grauiora peccata, &c. vt extrà de conſue-
tudi. capit. fina. cum concordantijs. Nec hoc ca-
ſu videtur ſufficere tolerantia Papæ. argumen. de
præbend.

præbend.cap.& cùm iamdudum.in fin.nota.per Innocen. in rubrica de conſuetu. & dato quod propter ſcandalum, quia aliàs prohiberi poterat, tolerauit, non propter hoc approbaſſe cenſetur: nec conſuetudinem voluiſſe introduci. argumen.notatorum per Innocen.in rubri. de cõſuetud.& de præſcri.c.nihil. Nec obſtat etiam ſi dicatur, quòd Papa non potuit clerum Anglicanum priuilegiare in præiudicium Regis Angliæ, cui omnis antequã Chriſtus veniret iuriſdictio competebat: quia iſtud priuilegium, & hæc libertas conceſſa eſt clericis à Chriſto, in quem omne imperium fuit tranſmiſſum, & in temporalibus & ſpiritualibus, iuxta notata in cap.nouit. de iudic.& per Innocen.de voto & voti redempti.ca. quòd ſuper his.& de foro competen.capitul. licet. & quia clerici ſunt ſpirituales: & in ſpiritualibus Papam ſolum, ſeu iudices eccleſiaſticos poſſe intromittere priuilegium generale fuit datum à Deo.iuxta capitul.quando.de iudi. & notata per Innocen.de ſenten.excommuni. capitu. nouerint.circa princip. Nec per conſequens obſtat quod dicebatur per allegantem pro parte iſta, quòd Papa expreſsè proteſtatur in iure, quòd non vult derogare iuriſdictioni Regis Angliæ. extrà qui filij ſint legitimi.c.cauſam.cum ſimilibus: quia vt in præmiſsis patet, in clericos nullã iuriſdictionem babet, nec habere poteſt.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo quòd epiſcopus in aduentu ſuo poſsit canonicum in vna quaque eccleſiarum ſuæ diœceſis ponere, an valeat. & per totum.*

2 *Conſuetudo attenditur circa electiones, & beneficiorum collationes.*

3 *Priuilegium & conſuetudo pariſicantur.*

DECISIO XL aliàs. 841.

1 VTrum valeat † conſuetudo, quòd Epiſcopus in iucundo aduentu ſuo poſsit ponere vnum canonicum. cui ſtatim reſpondeatur, ſicut vni alteri canonico, in qualibet eccleſiarum ſuæ diœceſis, & ciuitatis, etiam non obſtante certo numero canonicorum, etiam iuramento, vel auctoritate apoſtolica confirmato, in quibus tamen eccleſijs aliàs præbendarum diſtin-
2 ctio non habetur? Et videtur quòd ſic: quia † in electionibus, & beneficiorum collationibus cõſuetudo ſpectatur: vt not. Inno.de election.capi. cùm eccleſia Vulterana.in fi. Pro hoc, quia etiam de conſuetudine eccleſiæ ad Reges aliquos pertinet etiam ius conferendi præbendas: vt not. Speculator in titu.ne ſede vacante ad finem. Et facit quod notat idem Specular. de Imperatoribus in tit.de præben.§.reſtat.ad finem. Et per Archidiaconũ de præb.c.ij.in penul.gl.li.vj. Nec videtur obſtare numerus: quia per priuilegiũ, poteſt derogari numero, vt patet quotidiè in gratijs apoſtolicis, vbi ponitur, Non obſtante, de certo canonicorum numero. Ad quod de reſcrip. c.conſti-
3 tutus. Igitur & per conſuetudinem: † quia vidétur pariſicari. argu.notatorum per gloſ. de elect. c.Cumana.in princi.& per Inno.de conſuetu.ſuper rubri.ad finem.& clariùs per glo.de iudic.c. nouit.ſuper verbo, conſuetudini. Sed ad hanc pariſicationem potes dare inſtantiam. Quia interdum poteſt priuilegium, quod non poteſt conſuetudo iuris: vt in clementi.religioſi.in fin.cum ibi not.de priuileg.& ibi ſcripſi aliquos alios caſus. Item nec videtur obſtare quòd ſi dicatur, quòd per talem conſuetudinem nimium poſſet grauari eccleſia, cùm poſſet propter mortem, vel tranſlationem multiplicari noui epiſcopi, quòd ſi eorum quilibet poneret vnum, etiam nimium grauaretur eccleſia, nec ſufficerent omnibus facultates: igitur tanquam oneroſa eccleſiæ videtur, quòd non valeat: vt extrà de conſuetu. capitul. j.libr.ſexto.argu.ad hæc in authent.vt determinatus ſit numerus clericorum. & in authent.de menſura ordinan. clericor.collat.iij. per totum. & C.de epiſcop.& cleric.l.in eccleſijs.& notatur extrà de inſtitutioni.cap.authoritate.& notatur C.de ſacroſan.eccleſi.l.non plures. quia poteſt reſponderi, quòd ſuſtinenda ſit quouſque veniat caſus, per quẽ ratione talis multiplicationis grauetur eccleſia. & quòd tunc ad tempus talis conſuetudo reſtringatur. Nec debet inſpici caſus aduerſæ fortunæ, quòd ſi prætextu mortis multiplicentur Epiſcopi &c. Et etiam ſicut poterunt mori Epiſcopi, ſic & canonici, ſic etiam poterit redigi ad ſtatutum numerum canonicorum. Et non eſt bona conſequentia, Conſuetudo eſt oneroſa.ergo non valet: quia ſecundùm hoc, omnis conſuetudo quæ eſſet eccleſiæ alicui oneroſa, non valeret, quod videretur abſurdum, cùm ſit dare nonnullas eccleſiæ conſuetudines oneroſas, quæ valent, vt patet in conſuetudinibus, quòd vna eccleſia de alia eligere teneatur. Item quòd illi, ad quos de iure communi pertinet electio, teneantur admittere extraneos ad eligendum. Item quòd ad vnum Epiſcopum, vel eccleſiam ſpectat iuriſdictio pertinẽs ad alium Epiſcopum, vel eccleſiam. Item quòd habet viſitationem, vel procurationem in alia eccleſia. Item quòd vna eccleſia ſit alij penſionaria, vel cenſualis. Item quòd vna eccleſia participat decimas infra territorium alterius. Item quòd Archidiaconus percipiat palefredum in inſtallatione Prælati, & ſic de multis alijs, præſertim ſi loquamur de conſuetudine tanti temporis, de quo non exiſtit memoria. argumen. notatorum per Archidiaconum de elect.capitul.generali.ſuper verbo, conſuetudine.libro ſex. ibi per Ioannem monach.in ſecundo dicto gloſſ. licèt adhuc poſſet euadi, per not.per Ioann. Andr.in glo.ſuper verbo, antiqua. Nec obſtat ſi dicatur, quòd propter illum, qui nouiter ponetur ſuper numerum, minuentur aliorum portiones: quia illa diminutio modicum cuilibet aſcendit, puta ſi ſint ibi vigintiquatuor canonici, cuiuſlibet, non diminuitur niſi vigeſimaquarta pars, & de tali modico non eſt curandum: & præſertim quia cęteri per iſtum ſuperadditum oneribus per vices ſingulorum ſuſtinendis releuabuntur: quia de facili poteſt redigi ad numerum ſtatutum, aliquo forſan cedente, vel decedente. Et quia etiam per iſtum augmẽtabitur cultus diuinus, & ſeruitium eccleſiæ. Et ideò non mirum, ſi prætextu conſue-

tudinis modicum damnum ſingulorum aliqualiter tolleretur, præſertim in honore Epiſcopi, qui eſt caput diœceſis. Et quia in iucundo aduētu præſidentis conſuetudines ſibi ſolitæ ſunt ſeruandæ. ff. de offic. proconſ. & legat. l. obſeruare. § antequàm. Hoc enim ex quo fit prætextu conſuetudinis, fiet, ſeu cenſebitur fieri authoritate iuris & ſic non poterit dici iniurioſum, quamuis durū, & rigoroſum: cùm ius aliquando permittat, quòd aliquis aliquando patiatur præiudicium etiam ſine culpa, quamuis non ſine cauſa: vt extrà vt lite non conteſta. capitul. quoniam frequenter. §. ſi autem. cum regula iuris. ſine culpa. coniuncto quod dicitur, quòd executio iuris non habet iniuriam. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. primo, & ff. qui & à quibus. l. proſpexit. Pro iſta parte etiam bene facit, quia in prærogatiuis, quas mater eccleſia, ſicut eſt eccleſia cathedralis, ſeu præſidens in eadem, prout eſt Epiſcopus ſibi vendicat in ſubditis eccleſijs, & ſuis filiabus, cōſuetudo eſt attendenda. arg. not. per Innocen. de eccle. ædific. capitul. ad audientiam. in fin.

EPITOME.

Conſuetudo vbi eſt, quòd acquiſita per cōiuges æqualiter diuidantur, poteſt alter eorum huic conſuetudini renunciare.

DECISIO XII. aliàs 842.

Conſuetudo eſt in quodam loco, quòd de omnibus, quæ acquirunt coniuges, ſeu eorum quilibet, debet quilibet habere partem mediam: vt ſi vir etiam ſi acquirat de ſuo aliqua bona mobilia, vel immobilia, de conſuetudine vxor in illis bonis debet habere dimidiam, & econtrà: ſi vxor acquirat aliqua eorum, acquiritur viro media pars. Hoc ſuppoſito vir quidam volens emere de ſua pecunia domum, vel caſtrum, vel vineam, vel aliam rem, pepigit, ſeu conuenit cum vxore, quòd ipſa nil peteret in illa re per virum acquirenda virtute illius conſuetudinis: & vxor ſibi pactum de hoc fecit: & per pactum renunciauit omni iuri prætextu dictæ conſuetudinis, aut aliàs in dicta re acquirenda per virum competituro: quæritur an valuerit renūciatio? Et videtur quòd non, quia facta fuit donationis cauſa: & donatio inter virum & vxorem eſt prohibita. & pro hoc allegatur in ſpeciali l. iij §. fi. ff. de donatio. inter virū & vxo. & l. ſeq. & pro hoc etiam eod. titul. l. ſi ſponſus. §. ſi donationis, & §. ſi vxor vel maritus. & maximè ſi valeret renunciatio talis, poſſent ſe coniuges mutuo amore ſpoliare. & ſic habet locum ratio legis prohibentis donationes inter coniuges. ff. de donat. inter virum & vxor. l. j. In oppoſitum videtur, quia per talem donationem vxor nō efficitur pauperior, ſi non acquirat, licèt vir locupletior efficiatur, ergo videtur quòd valeat. arg. ff. de donatio. inter virum & vxo. l. ſi ſponſus. §. ſi maritus. & §. ſi quis rogatus. & l. ſed ſi vir ex lana. §. quod vir vxori. & §. quod legaturus. quia non amore, nec tanquam inter ſe infeſtus reſcindenda eſt prohibitio iuris facta de donatione inter coniuges: vt l. ſi id quod. §. ſi quas. ff. de donatio. inter virum & vxor. & ad iura contraria patet ſolutio, quia ibi donator efficiebatur pauperior, hic non. Et hoc latiùs poterit exordiri per ea quæ ſcripſi in margine, iuxta §. ſi maritus. l. ſi ſponſus. ſupra alleg.

SVMMARIA.

1 *Metropolitanus an poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum illis inuitis, etiam ſi extaret ſtatutum, vel conſtitutio edita in Concilio prouinciali.*

2 *Iudex vnius territorij an poſſit concedere alteri territorium, ſiue iuriſdictionem contra ſubditos ſuos, qui in diœceſi alterius deliquerunt.*

DECISIO XIII. aliàs 843.

1 Vtrùm valeat † ſtatutum, vel conſtitutio facta in Concilio prouinciali, quòd Archiepiſcopus metropolitanus poſsit cognoſcere de cauſis ſubditorum Suffraganeorum etiam eis inuitis in ſua propria ſcilicet, metropolitana diœceſi? videtur quòd non inuitis ſubditis ſuffraganeorum: vt notat Ioan. Andr. in nouella, de offic. leg. ca. nouit. ſuper prima glo. in verbo, Epiſcopum. & per nota. per eū extrà de foro competen. capitu. ſignificaſti. ſuper ſecunda glo. in fin. & in facto erat ita: quia in quadam prouincia erant multæ conſtitutiones prouinciales, inter cætera cauebatur ibi, quòd Archiepiſcopus metropolitanus haberet executionem illarum conſtitutionum, tam in ſua diœceſi, quàm in diœceſi Suffraganeorum: & tam in ſubditos ſuos ſuæ diœceſis, quàm etiam ſubditos ſuorum ſuffraganeorum etiam pro exceſsibus non commiſſis in diœceſi ipſius Metropolitani. Quærebatur an virtute harum conſtitutionum metropolitanus poſsit exercere cenſuras, & adſtringere ſubditos Suffraganeorum, & eos vocare ad ſuā diœceſin, & forum ſuum pro exceſsibus, vel contractibus extra diœceſim metropolitanam commiſsis, vel initis? Et quidam tenebant quòd non ſine voluntate ipſorum ſubditorum. pro quibus bene facit gloſſ. prædict. Item etiam illa gloſſ. facit ad vnam aliam quæſtionem. Nun-
2 quid † Archiepiſcopus Tholoſanus poſsit dare Archiepiſcopo Auxitan. territorium Tholoſanum, vt poſsit diſtringere ſubditum ipſius Archiepiſcopi Tholoſani. Et erat in facto, quòd cùm quidam officiales regis dediſſent aliqua dāna, ſeu aliquos exceſſus, commiſiſſent. Auxitan. contra Archiepiſcopum Auxitan. ſeu eius gentem: quia morabantur illi officiales regis Tholoſæ, requirebatur Archiepiſcopus Tholoſanus, ſeu eius officiales, quòd procederent per cenſuras, & alia iuris remedia contra eos. Reſpondebat Archiepiſcopus Tholoſanus, quòd non auderet, propter eorum potentiam: ſed libenter dabo vobis hic territoriū, & procedatis prout vobis videbitur contra eos. Ipſi officiales contradicebant, dicentes, quòd eis inuitis territorium in eorum præiudicium non poterat cōcedere Auxitanen. quærebatur an poſſet? Licet quidā dicerēt quòd, nō: hoc tamē caſu crederem, quòd imò, ex quo ipſemet Tholoſanus in eos cognoſcere poterat

re poterat ratione domicilij, vel originis, vel etiã ex quo Auxitanen. in ſua diœceſi etiam contra eos poterat cognoſcere de exceſsibus per eos cõmiſsis ratione delicti. per notata in eadem gl. Ioan. Andr. in c. nouis. ſuper prima gl. de off. leg.

EPITOME.

Conſuetudo quòd inferior Epiſcopo, poſsit inſtituere Vicarium ad tempus in eccleſia curata, non valet: licèt ex priuilegio poſſet.

DECISIO XIIII. aliàs 150.

NOta, quòd non admittitur conſuetudo, quã allegat inferior Epiſcopo, quòd poſſit eccleſiæ curatæ inſtituere Vicarium ad tempus: vt c. j. de capel. mona. li. vj. Et dic plenè vt per Inn. in c. primo. & c. in Lateranenſi. de præben. Ex priuilegio autẽ admittetur talis conſuetudo, & articulus de tali materia admittitur; vt notat Archidiac. in d. c. primo allegato de capel. monac. lib. vj.

EPITOME.

Optio non ex nouo, ſed antiquo titulo prouenit.

DECISIO XV. aliàs 666.

NOta, quòd optio nõ venit ex nouo titulo ſed ex antiquo: vt probatur in c. cũ in tua de conſuetu. lib. vj.

EPITOME.

Stylus palatij apoſtolici eſt ius, licet ex facto oriatur.

DECISIO XVI. aliàs 710.

NOta, quòd ſtylus ſacri Palatij eſt quoddã ius, licèt veniat ex facto: vt probatur in c. ex literis. extrà de cõſtitutio. & c. venerabilis. de confir. vtili, & xv. diſtin. c. j.

EPITOME.

Permutantes in ſimul expediunt literas, ſeu bullas ſuas nec alter ſine altero poſſet illas expedire, & hoc de ſtylo Cancellariæ apoſtolicæ.

DCISIO XVII. aliàs 770.

SCiendum quòd de ſtylo Cancellariæ eſt, quòd ſi aliqui permutant ſua beneficia, vnus ſine alio non poteſt habere literas, ſiue bullas licèt alius cum alio liberè poſsit.

De Electione.

EPITOME.

Electiuum beneficium dicitur tantùm illud, in cuius collatione requiritur cõfirmatio ſuperioris, ſeu ſeruatur forma c. quia propter. de electioni. ſeu per cuius vacationem eccleſia redditur viduata Prælato.

DECISIO I. aliàs 224.

NOTA, † quod vocetur beneficium electiuum: dic quòd vocatur beneficium electiuum illud, in quo requiritur confirmatio ſuperioris, poſito quòd ſit de minoribus beneficijs ar. no. per Ioan. An. in c. j. de præb. in cle. nam aliàs non videtur beneficiũ electiuum, imò magis collatiuũ: ex quo immediatè poſt electionem ſine confirmatione ius quæritur quia talis electio habetur pro collatione: ex quo non indiget confirmatione ſuperioris. Audiui tamen quod Innocentij. Papa ſeptimus, declarauit ſemel in camera quod volebat id beneficium eſſe electiuum, & dici electiuum, in cuius electione ſeruabatur forma c. quia propter. de electi. vel per cuius vacationem eccleſia redditur viduata Prælato. Illud autem beneficiũ ad cuius electionem ſimplicem, ſeu nominationem quis aſſumitur ſine ſolennitate, ſeu confirmatione ſuperioris, nõ debet dici propriè beneficiũ electiuum, ſed potiùs collatiuum: cũ in talibus per electionem ius quæratur.

ADDITIO.

a Beneficium electiuum. Adde deciſi. lxvij. incip. præmiſſa igitur opinione. ĩ. de conceſſ. præb. Et an mandatum ad beneficia comprehendat præbendam etiam electiuam in eccleſia collegiata, vide deciſi. lxij. ſ. de reſcri.

EPITOME.

Canonicus vltra numerum ſtatutum poteſt de canonicorum conſenſu eligi, licèt non ſufficiant facultates eccleſiæ.

DECISIO. II. aliàs 251.

NOta gl B quòd ſuper numerũ ſtatutũ poſito quòd nõ ſuppetant facultates poteſt quis eligi in canonicum præbẽdatum de canonicorum ipſorum conſenſu: vt nota. in c. authori. de inſti. vide c. dilecto. de præb. in fi. quod videtur facere contra.

EPITOME.

Electus litigans ſuper electione, ſi decedat, nihilominus ſententia ſuper iure electionis ferenda eſt.

DECISIO III. aliàs 300.

NOta gl. qualiter mortuo electo litigante ſuper electione fertur ſententia, etiã poſt mortem ſuper iure electionis: vt no. Inn. in c. ex parte. de arbitris.

EPITOME.

C. ſi hi cõtra quos. & clem. j. vt lite penden non habent locum, niſi quando litigatur ſuper beneficio, & nõ ſuper pertinentia collationis iure collatoris.

DECISIO IIII. aliàs 310.

NOta ſecundũ opinionẽ Io. An. poſitam in c. dudũ. ij. de elec. quòd poſito, quòd decret. ſi hi cõtra quos. vt lite pẽden li. vj. & c. j. e. ti. in cle. habeant locũ, quãdo ſuper duabus electionibus vel præſentationibus litigatur de beneficio: nõ tamẽ habẽt locũ quando litigãtur inter eligẽtes, ſeu præſentantes, & poſſeſſor moritur lite pendẽte, ſecus ſi petitor. vt notat Ioan. Andr. in nouella in alleg. c. ſi hi contra quos. ergo non debẽt extẽdi ad alium caſum, ſcilicèt quando litigatur

gatur inter eligentes, ſeu præſentantes. & quia poteſt eſſe præiudicium, ſi præſentans, ſeu eligẽs non poſſet præſentato mortuo alium ſurrogare. arg. c. ſi electio. de electio. lib. vj. licèt aliqui contrà: quia videtur remanere eadem ratio. infrà de reſt. ſpo. dec. 17.

EPITOME.

Sequeſter durante ſequeſtro poteſt eligere, & præſentare.

DECISIO V. aliàs 324.

NOta glo. Inno. & Hoſtien. quòd ille, penes quem fit ſequeſtrum, durante ſequeſtro poteſt eligere, & præſentare, ſicut ille, pro quo eſt factum ſequeſtrum: vt no. in c. examinata. de iudic. in j. gloſſ. & Paul. in capi. vnic. de ſequeſtra. in clemen.

EPITOME.

Electio facta per compromiſſarios voto electi capitularis non ſcrutato, valet: licèt dictum fuerit in compromiſſo quod perſcrutatis votis omnium, & ſingulorum eligerẽt.

DECISIO VI. aliàs 244.

CAnonici, ſeu capellani cõpromiſerunt in tres de ipſis, vt ſcrutatis votis omnium, & ſingulorum de capitulo, illum eligerent in Epiſcopum, in quẽ omnes, vel maior pars ipſorum conuenirent. Ipſi ſcrutatis votis ſuis primò, & demum verò aliorum, repererunt quòd omnes cõuenerunt in Præpoſitũ illius eccleſiæ. Ipſi cõpromiſſarij illũ ſolẽniter elegerũt nõ ſcrutato priùs voto ſuo, qui præſentata ſibi electiõe cõſenſit electiõi. Quæritur vtrũ teneat electio? Quidã dicebãt quòd non ex quo nõ fuerũt ſcrutati vocẽ illius electi, qui erat præſens, & de capitulo, propter formã cõpromiſſi quæ habebat, vt ſcrutatis vocibus omnium & ſingulorũ, &c. Ipſi verò non fuerunt ſcrutati voces omnium, & ſingulorum, ex quo illum omiſerunt: quia mandati forma diligenter eſt obſeruanda: vt de reſcrip. c. cùm dilecta ff. manda. l. diligenter. & c. cùm expediat. de electi. lib. vj. & eodem ti. c. cũ dilectus, §. j. in antiquis. Non enim completa eſt conditio, ſub qua data eſt, vel fuit compromiſſarijs eligendi poteſtas, ſcilicèt ſi ſcrutatis vocibus omnium, & ſingulorum: & igitur nec potuerũt eligere. Alij dicebant quòd electio erat bona: quia ſatis conſentiendo electioni declarabat vocem ſuam ille Præpoſitus: ergo &c. Sed illud nõ ſequitur quòd fuerint per hoc ſcrutati vocem ipſius, quod requirit forma mandati ab homine dati. Et notanter dico ab homine. iuxta not. per Ioan. Andr. in ca. ſi. de reſti. ſpol. Inducebant illi etiam quod fruſtrà eius vox in ſcrutinio fuiſſet per compromiſſarios inquiſita, cùm & ſi fuiſſet inquiſitus, non poſſet. nec deberet ſe nominare: quia ſic ambitioſus eſſet. de inſtitu. c. ſi. Et ſi aliũ nominaſſet, ille nihil profeciſſet: cùm neceſſariò, ex quo omnes alij in ipſum Præpoſitum conueniebant, ipſe eligendus erat: igitur non fuit magnum inconueniens, ſi eius vocem ſcrutati nõ fuerint: cùm & illud ſcrutatũ nõ prodeſſet: vt arg. l. aliquando. cum concord. ff. ad Velleia.

EPITOME.

Reſeruatio beneficij per commendam non perpetuam ſubſecutam non expirat.

DECISIO VII. aliàs 244.

NOta, quòd vbi beneficium eſt reſeruatum, ſi tradatur in commendam, non extinguitur[a] reſeruatio, niſi eſſet commenda perpetua: quia tradens beneficium in commendam, videtur beneficium tenere. arg. l. rei depoſitæ. ff. commodati. Nec eſſe videtur beneficium penes illũ, cui eſt commendatum: cùm habeat ad tempus: vt l. ex facto. de hæred. inſtit. & ca. nemo. de electio. lib. vj. cum ibi no. per doctores Ioan. & Archi. Vbi autem eſt perpetua commenda,[b] non videtur vacare beneficium. ar. notatorum in alleg. c. nemo. Et quod notat Archi. in c. ſi propter. de reſcri. li. vj.

ADDITIO.

a Extinguitur. Adde per Biſ. dec. j. de præb.

b Commenda. Adde quòd ille, qui habet ius conferendi beneficium iure ſpeciali, non poteſt illud dare in commendam. no. Dominic. de S. Gemi. in c. nemo. de ele. lib. vj. in fi. idem tenet Fel. in c. auditis. de præſcr. v. eo. verſ. ſimiliter videmus. numero. xij.

SVMMARIA.

1 *Papa ſi reſeruat beneficia, quæ aliquis obtinet, ſortitur effectum reſeruatio etiam in beneficio, quod ille obtinebat ſolum de facto.*

2 *Terram alicuius ſi mandatur ſupponi interdicto, illud mandatum extenditur ad terram facto detentam, & non iure.*

3 *Reſeruatio facta ad inſtantiam partis tanquam ambitioſa debet reſtringi ſecus ſi fieret motu proprio.*

DECISIO VIII. aliàs 274.

1 NOta, † quòd vbi Papa reſeruat beneficia quæ obtinet Titius, & Titius de facto obtinet vnũ beneficium, de quo ipſo iure eſt priuatus, quia incompatibile reſeruatio ad illud beneficiũ quod obtinet de facto, videtur extendi: quia beneficiorũ collatio ad Papã pertinet: ideo non mirum ſi per reſeruationem tale beneficium ad Papam ſit deuolutum, cùm iſta verba beneficia quæ obtinet Titius, ſint verba generalia: & videtur intelligi ſiue de iure ſiue de facto, dũ tamen ſit in poſſeſſione. arg. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis fortè. ff. de verborũ oblig. Nec in iſto caſu eſt neceſſe, quòd Titius obtineat, dum tamen detentionem, ſeu poſſeſſionem habeat, ſeu ei incumbat: vt notatur in ſimili de ſen. ex. excõmunica. c. ſi ſenten. li. vj. per Archi. vbi dicitur, quòd † quando mandatur terra alicuius domini interdicto ſupponi,
2 extenditur mand. itũ ad terrã quã tenet dominus de facto, & non de iure. Ad quod facit c. primum de po-

de poſtulati.prælator.verſi.nec valet & iſtud tenet communiter audientia,licèt contrà videatur
3 c.ſi gratioſè.in §.de reſcri.li vj.& quia † reſeruatio videtur ambitioſa,quando eſt facta ad inſtātiā partis:ſecus ſi motu proprio, ſecundùm Collecta.& Fredericum de Senis,vt notatur per Ioan.And.in c.præſenti,ſuper verbo,ſin.tur.de officio leg.lib.vj.ad quod.l.as qui.in ti.in princ.ff.de religio.& ſump.func.

EPITOME.

Gratia ad beneficium vacaturum per promotionem alicuius non expirat per mortem Papæ,licèt acceſſor gratias per prædeceſſorem ad vacaturas conceſſas in genere reuocauerit.

DECISIO IX. alias 745.

Nota,quòd ſi dominus noſter Papa Vrbanus ſextus fecerit gratiam alicui de aliquo beneficio vacaturo per promotionē alicuius ad aliud beneficiū, certis executoribus ſuper hoc deputatis,quòd mortuo domino Vrbano nihilominus ſtat,licèt venerit reuocatoria domini Papæ Gregorij vndecimi:licèt tempore domini Vrbani non fuerit prouiſum de illo beneficio ſic vacaturo, & ſic tenet maior pars Rotæ,veritas tamen prædicti dubij meliùs apparet, ſeu apparebit ex verbis poſitis in reuocatoria cuiuſlibet Papæ.

De Tranſlatione epiſcopi,vel electi.

EPITOME.

Epiſcopi vel electi fructus extantes tēpore trāſlationis beneficiorū priorum debētur tranſlato,ſeu aſſumpto in Epiſcopum:ſecus ſi eſſet monachus: & quid in mortuo.

DECISIO I. alias 137.

NOTA quod aſſumptus in Epiſcopū,ſeu traſlatus fructus ſibi debitos ratione beneficiorū quæ tenebat ante trāſlationē poteſt petere:maximè fructus tēpore tranſlationis extātes,de quo dic vt in c.præſenti.de off.ord per Io.And.& in c.ij. de reb.eccl.non alienan per Io.Mo. & ca.relatum.de teſt.per Inn.& pro,hoc facit l.j.§.ſi.ff.de vi & vi ar.ſecus eſt in monacho:vt in authen.de ſanctiſ.epiſco.§.ſi monachus.Idem dixerūt quidam in mortuo,q dictū eſt in tranſlato, ſcilicèt quòd hæredibus fructus percepti applicantur, & non ſucceſſori,ſeu eccleſiæ.

De Renuntiatione.

EPITOME.

Vicarius qui poteſt ex ſpeciali mandato recipere reſignationem beneficiorum,nō poteſt illa conferre:licèt præſentatos per patronum poſſit inſtituere ſine ſpeciali mādato.

DECISIO I. alias 43.

NOTA,quòd Vicarius Epiſcopi habens poteſtatem recipiendi reſignationem beneficiorum cauſa permutationis reſignata non poteſt conferre:enim in collatiōe beneficiorum requiratur ſpeciale mandatum:vt de off.vica.c.ſi.li.vj.licèt videretur contrarium:quia præſentatos per patronos poteſt inſtituere ſine ſpeciali mandato; vt ibidem nota: Archi.ad quod notat.in c.vn.de inſtu.co.lib.& cùm beneficia permutata non poſſint conferri alijs,niſi permutare volentibus ca.vn.de rerum perm.in ele.videretur idem in beneficijs permutatis ſicut in præſentatis ad beneficia per patronos,licèt prima opinio communiter teneatur in Rota.

SVMMARIA.

1 *Reſignans beneficium etiam ex cauſa permutationis perdit poſſeſſionem beneficij reſignati.*
2 *Poſſeſſio ſub modo facta non niſi modus ſequatur, tranſit.*
3 *Reſignans ex cauſa permutationis,ſi expellatur à poſſeſſione non habebit interdictum reſtitutionis,ſi permutatio ſequatur.*

DECISIO II. alias 67.

1 Nota,quòd † reſignās[a] beneficiū cauſa per
2 mutationis videtur perdere omnimodā poſſeſſionem ſi poſt factam reſignationē permutatio ſequitur:quia ex quo per reſignationem perdidit ius beneficij,multò fortius videtur perdere poſſeſſionem: cùm faciliori modo perdatur poſſeſſio quàm dominium:vt l.ſi quis vi.§.differentia.ff.de acquirenda poſſeſ.Et quia permutatione ſecuta tempore reſignationis beneficij videtur totum ius perdidiſſe: vt dicitur in ſimili.ff.de ma.vin.l.iij.iunct.l.ſi cùm optio. de optin.lega.hoc videtur dicere Innocen.in c. inter cætera.de præbend.in principio.vbi dicit
2 quòd † poſſeſſio non tranſit ſub modo facta,niſi modus ſequatur:ergo ſi modus ſequatur, & ſequatur permutatio,videtur tranſmiſſa à tempore reſignationis poſſeſſio.Item iſte reſignatus nō poteſt dici poſt reſignationem poſſidere ciuiliter,cùm non ſit dominus beneficij:nec tanquam in ſuo poſſidere q eſt ciuiliter poſſidere:nec poteſt dici poſſidere naturaliter:quia non tanquā vſufructuarius,vel tanquam habens ius in re: quod eſt poſſidere naturaliter.l.j.§.dicitur.ff.de vi & vi armata.Et quia renuntiauit iuri ſuo, videtur naturalē perdere poſſeſſionē,quæ erat coniūcta cū ciuili ex quo ciuilē perdidit:quia in dubio videtur totū ius deduxiſſe:vt l.an eadē.§.j.
3 ff.de exceptio.rei iudic. quare † videtur ex his, quòd taliter reſignans cauſa permutationis videtur perdere omnimodam poſſeſſionē:vt ſi expellatur:nō detur ſibi interdictū reſtitutionis, & hoc ſi permutatio ſequatur quia ſi nō ſequeretur permutatio,videretur reſolui poſſeſſio ipſo iure in ipſum reſignantē cauſa permutationis:vt dicitur in ſimili in l.j.& ij.cū ibi no.de in diē adiectio.ad quod facit nota per Arch.in c.ſi beneficia,ſuper verbo,reuertuntur,de præb.li.vj.

ADDITIO

ADDITIO

a Reſignans. Adde dec. ij. ſ. de rer. permu. in nouis.

SVMMARIA.

1 *Renunciatio petitionis reſtitutionis facta per iam ſpoliatum, valet.*
2 *Spoliatus poteſt per pactum renunciare petitioni reſtitutionis.*

DECISIO III. aliàs 68.

1 NOta, †quòd licèt poſt ſpoliationem nõ valeat renuntiatio ſuper beneficio: vt in ca.
2 ſolicitè. de reſti. ſpoliato. bene valet† ſi renuntietur petitioni reſtitutionis per pactum: vt notatur in c. ſuper hoc. ſuper verbo, renuntiatũ. de renuntiã. per Inn. ad quod facit l. ſi quis rationes. de lib. leg. iunct. l. ſi vnus. §. illud. & §. pacta. ff. de pact. vide infrà dec. 6. & xj. eo. ti.

EPITOME.

Renuntiatio ceſsionis bonorum non tenet, etiam cum iuramento.

DECISIO IIII. aliàs 177.

NOta, quòd ſecundùm aliquos ceſsioni bonorum quis poteſt renuntiare per iuramentum: vt c. ex reſcripto. de iureiur. quià taciè propter contumaciam non ſoluentis in tempore dilationis ſibi datur poteſtas renuntiandi beneficio ceſsionis, vt l. fi. cum ibi notat. C. qui bo. cede. poſ. Et poteſt conſuetudo & pactum valere: vt no. in rub. de deci. ſed conſuetudine poteſt induci quòd liber homo ponatur in cuſtodia: vt l. j. C. de patri. qui fili. diſtra. Alij contrà, quia tale iuramentum continet inhumanitatem: ideò licèt ipſo iure teneat, tamen videtur abſoluendus, vt non intrudatur in carcerem, nec perſiſtat in excómunicatione ligatus: vt c. cùm quidã. de iureiur. vide infrà, de arbi. deci. ij. circa medium.

EPITOME.

Renuntiatio beneficij non poteſt admitti per habentem poteſtatem conferendi tantùm.

DECISIO V. aliàs 218.

NOta, quòd cui datur poteſtas conferendi beneficia vacantia, eidem non videtur dari poteſtas quòd poſsit renuntiationem recipere à volentibus reſignare: quia in reſignationibus poſſunt euenire multa, in quibus propter factum reſignãtis poſſet damnificari ille, ad quem pertinet collatio. ad quod facit c. dudũ. de præb. li. vj. vide dec. 13. j. eo. tit.

EPITOME.

Renuntiatio ſpontanea beneficij nocet ſpoliato poſt renuntiationem. h. d. Vel ſic. Spoliato poſt renuntiationem agenti reſtitutorio nocet ſpontanea renuntiatio. ſecus ſi ante renuntiationem fuiſſet ſpoliatus.

DECISIO VI. aliàs 216.

NOta, quòd exiſtenti in poſſeſsione beneficij renũtianti ſpontaneè beneficio, ſi poſt eà dicat ſe ſpoliatum. poteſt obijci ſpontanea renuntiatio: ſecus eſſet, ſi obijceretur ſpontanea renuntiatio poſt ſpoliationem facta. ſic notat Inn. in c. cùm ſuper. ij. gl. ver. reſpondeo. quia ſi reus ſic intelligitur c. ſollicitè. & c. accepta. de reſti. ſpolia.

ADDITIO.

a Nota, quod exiſtenti. Adde deciſi. iiij. hoc titul. ſ. in nouis.

EPITOME.

Renuntiatio ſimoniaca non nocet reſignanti.

DECISIO VII. aliàs 236.

a NOta, quòd reſignatio facta ſimoniacè a nõ tenet etiam in præiudicium ſignantis vt no. Inn. in c. cùm vniuerſorum. de rerũ permuta. Et no. Archi. in c. dudũ. in prin. de præben. li. vj. Et no. Bер. in c. ſuper hoc. de renuntia-
b tio. ſuper verb. pecuniæ. b

ADDITIONES.

a Simoniacè. Adde Gemi. conſ. 125.
b Super verbo pecuniæ. Aduerte ad illam gl. quia licèt illa gl. dicat, quòd renuntiatio teneat: tamẽ talis, qui recipit pecuniam debet priuari beneficio propter ſimoniam quam commiſit.

EPITOME.

Expectans poteſt renunciare ius quod habet ad rem in manibus ſolius notarij.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio facta per habentem beneficium in manibus ſolius notarij: non tenet.*
2 *Reſignatio vbi non tenet, ſi ſuperior intra ſex menſes non conferat, vel renuntiãtes ad beneficium non compellat redire: poteſtas conferendi deuoluitur ad ſuperiorem.*

DECISIO VIII. aliàs 290.

1 NOta, quòd †licèt habens beneficium non poſsit tale beneficium reſignare ſimpliciter, niſi in manibus ſuperioris habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi: tamen ſecùs eſt in impetrante expectationem habente ſolùm ius ad rem: quia talis coràm notario gratiæ ſuæ poteſt renuntiare: vt notat Inn. in c. quòd in dubijs. de renũtia. & Archi. in c. deliberatione. de of. le. li. vj. in gl. penul. Et eſt ratio, quia ibi non eſt aliud intereſſe ſuperioris, cum ius non ſit quæſi-
2 tũ in re, ſed ad rẽ. Vbi †aũt non tenet reſignatio in beneficio quæſito, ſi ſuperior infra ſex mẽſes nõ cõferat, vel reſignantem ad beneficium venire nõ compellat, deuoluitur poteſtas conferendi ad ſuperiorem: vt notatur in c. admonet. de renuntiat. per Inn. Et circa renuntiationem iuris ad rẽ vide infrà deci. vij. j. de iur. patronat.

EPITOME.

Reſignatio beneficij facta ex cauſa permutationis non operatur veram vacationem beneficij, ſi permutatio nó ſortiatur effectum.

DECISIO IX. aliàs 339.

NOta, quòd beneficium reſignatum cauſa
permutationis non videtur vacare ſecun
dùm Lateranen. concilium ad hoc, quòd
beneficium poſsit ad ſuperiorem deuolui, ſi per
mutatio non habuit effectum, vt quia vnus per-
mutantium non habuit ius in beneficio, quod
permutauit: quia permutatio videtur ſub mo-
do, vel conditione: quæ permutatio non valet, ſi
modus nó ſequatur: vt beneficium videatur va
care. argumen. no. per Inno. in cap. inter cætera.
de præben. vide infrà de rerum permutatione.
deciſio. 4. & 5.

EPITOME.

Reſignatio beneficij reſeruati etiam cauſa permutatio
nis inducit veram vacationem beneficij, licèt pro collatio
ne ſit recurrendum ad Papam.

DECISIO X. aliàs 398.

NOta, quòd reſignatio beneficij reſeruati
etiam ex cauſa permutationis veram va
cationem inducit: quia reſeruatio Papæ
licèt collationem impediat, ſeu quamuis aliam
diſpoſitionem beneficij: vt in c. vt noſtrum. de
appellatio. & c. ſi eo tempore. de electio. lib. vj.
tamen non impedit reſignationem quin valeat
licèt clerici reſignantes debeant recurrere ad Pa
pam pro permutatione perficienda. Item be-
neficia ex cauſa permutationis reſignata va-
cant in veritate, ita quòd poſt vacationem
huiuſmodi debet ſequi vera collatio, & inſtitu
tio: vt leg. & no. in c. vni. de rer. permu. li. vj. licèt
ibi Ioan. Mo. videatur dixiſſe contrarium, cuius
opinio reprobatur. Pro quo etiá facit cle. vnic.
e. ti. vide infrà dec. xiiij. eo. ti.

EPITOME.

Iuramentum nocet ſpoliato petenti ſe reſtitui.

DECISIO XI. aliàs 428.

NOta, q ſi ſpoliatus beneficio ſuo poſt
ſpoliationem petitioni reſtitutionis cum
iuramento renuntiet: dic, quòd ſibi nocet
intantùm quòd poſteà petens ſe reſtitui, non au
ditur. arg. notatorum per Inn. in c. ſuper hoc. de
renunti. Nec obſt. c. ſolicitè. de reſti. ſpolia. quia
ibi ſolùm fuit renuntiatio poſſeſsionis, ſecus hic
vbi cum iuramento renuntiauit etiam petitiói
reſtitutionis, vide ſuprà e. ti. dec. 3. & 6.

EPITOME.

Concluſio in cauſa reuocatur per admiſsionem articu-
lorum

DECISIO XII. aliàs 468.

NOta, ſi poſt concluſionem in cauſa benefi
ciali factam ad inſtantiam actoris admittē
tur articuli rei, tacitè concluſio videtur reuoca
ta. Ex quo ſequitur, quod non eſt neceſſaria in
cauſa beneficiali: ſecus in cauſa prophana. iuxta
ea quæ no. in cle. ſæpè. de ver. ſig. vide. j. deciſi. j.
de probatio.

SVMMARIA.

t Executores dati ad prouidendum de beneficio vacan
ti non poſſunt admittere reſignationes.
a Reſignationes admittere non poteſt, qui inuitum de-
ſtituere non poteſt. & dec. ſeq. nu. 3.

DECISIO XIII. aliàs 531.

t QVæritur † vtrùm executores gratiarum da
ti ad prouidendum de beneficijs vacanti-
bus, poſsint accipere reſignationē alicuius volē
tis in eorū manibus beneficiū ſuum reſignare, vt
ſic ea recepta prouideant. Et dic quòd nó: quia
opus eſt, quòd expreſsè cōmittatur poteſtas reci
piendi reſignationem: vt de præben. c. dudum.
circa prin. li. vj Et pro hoc faciūt no. per Archi.
de ver. ſig. c. ſicut. e. lib. ſuper verbo, cedendum.
2 Et quia † tales executores taliū ſic reſignare vo
lentium non poſſunt inuitum deſtituere: ergo
a nec eius reſignationem ᵃſuſcipere, probatur con
ſequentia per ea quæ no. Ioan. An. in cle. j. de re-
gularib. in gl. ſuper verbo, manibus. & per Inn.
de renun. c. quòd in dubijs. in fi. glo. ſecundæ. &
per Archi. in c. ſi te. de renun. ſuper verb. renun-
tiet. & per eundem in c. de libe ratione prouida.
ſuper ver. firmitatis. de off. de leg. li. vj. & in dict.
c. ſicut. vide dec. v. ſ. eo. ti.

ADDITIO

a Nec reſignationem. Adde deciſ. j. proximè ſeq.

SVMMARIA.

r Impetratio beneficij cenſetur ſurreptitia, ſi impetrans
tacet ſe habuiſſe beneficium aliud reſeruatum, & il-
lud reſignaſſe in manibus illius qui nō potuit reſigna
tionem admittere. & per totam deciſi.
2 Capellani Papæ ſunt exempti a iuriſdictione cuiuſcū
que ordinarij.
4 Renuntiatur facilius beneficio quærēdo, quā quæſito.

DECISIO XIIII. aliàs 571.

1 QVidam † Cardinalis obtinens quandam di
gnitatē in quadam eccleſia, ratione cuius
ad eius collationem pertinebat vnum beneficiū
auctoritate ſua ordinaria illud in curia contulit
cuidam capellano Papæ præſenti tunc in Curia,
& collationem huiuſmodi acceptanti, tandem
ille capellanus cùm non poſſet faciliter obtine
re pacificam poſſeſsionem illius beneficij ipſum
poſt aliquod tempus reſignauit, ſeu renūtiauit
in manibus eiuſdem Cardinalis, qui auctoritate
ſua ordinaria admiſit reſignationem poſtrà ve-
rò dictus capellanus impetrauit à Papa vnum a-
liud beneficiū, de illo alio ſic renuntiato, ſeu re
ſignato nullā faciens mentionē: quæritur an va-
luerit impetratio, vel an iſta vltima gratia per
Papā ſibi facta ſurreptitia cēſeatur, ex eo qui ta
cuit

cuit aliud beneficiũ? Et quidam dicebant eã ſur
reptitiam: quia renũtiatio quam fecerat in mani
bus Cardinalis non valebat, nec admiſsio eiuſ-
b dem auctoritate ordinaria ſubſecuta: [b] quia be-
neficia capellanorum Papæ reſeruata erãt tunc
per Papam: & cum dictus capellanus iam ha-
beret ius in beneficio per collationem ſibi fa-
ctam, cui aſſenſit, etiam ſi non haberet poſſeſsio
nem: vt in c. ſi tibi abſenti. de præben. li. vj. ideò
non potuit reſignari, niſi in manibus Papæ, vel
eius commiſſarij, qui ſolus poſſet eum inuitum
2 deſtituere, cũ ſit † exẽptus quicũque Capellanus
3 Papæ à iuriſdictiõe cuiuſque ordinarij quia † is
demũ poteſt auctoritatẽ præſtare renũtiatiõi, &
corã eo põt fieri, qui poteſt inuitũ deſtituere: iux
ta no. per Inn. & doc. de renun. c. quòd in dubijs
ergo ſi non valuit reſignatio, adhuc habebat ius
in beneficio: licèt enim poſſet eo priuari, quia eã
fecit in manibus non habentis poteſtatem: & li-
cèt etiam in eius præiudicium ſuperior habens
poteſtatẽ .i. Papa, poſſet ratificare, & admittere
renuntiationem, nec ipſe poſſet reſilire, nec pœ-
nitere, nec beneficium repetere, tamen donec
eius ratificatio. & admiſsio ſubſequatur, inte-
rim habet ius in beneficio, & remanet in eo inti
tulatus iuxta veram opinionẽ Inn. in d. c. quod
in dubijs. cùm ergo Papa tempore vltimæ gratię
nondum illam renuntiationem ratificet, adhuc
habebat ius in d. beneficio non obſtante illa re-
renũtiatione facta in manibus Cardinalis aucto-
ritate ſua ordinaria & non apoſtolica eam reci-
pientis. & per conſequẽs cùm haberet ius in eo
dem ipſe in impetratione alterius debuit facere
mentionem, de præben. capit. ſi motu proprio.
li. vj. Secus tamẽ fuiſſet, ſi ageretur de beneficio,
in quo non haberet ius in re, ſed ad rem, de
quo eſto quòd quis impetrans teneatur facere
mentionem, iuxta no. per Io. And. in nouel. de re
iud. lib. vj. cap. ignorantia. tamen eius renuntia-
tio facta in manibus notarij, vel alterius poteſta
4 tem non habentis tenuiſſet: quia faciliùs † renun
tiatur beneficio quærendo, quàm quæſito. iuxta
no. per Inno. in d. c. quod in dubiis. & per Arch.
in d. c. deliberatione prouida. de off. legat. in fin.
& in iſta opi. ego eram. Quidam tamen alij dice
bant contra, quòd vltima gratia non foret ſurre
ptitia: quia, ſecundum eos, renuntiatio tenuit in
eius præiudicium. iuxta no. per Ber. in d. c. quod
in dubijs. ſed iſta opi. non approbatur: quia imò
c non tenuit, donec eam approbaret [c] ille, qui ha-
bet poteſtatem: vt ſuprà dixi, quare hæc ratio
non procedit: imò, ſecundum eos, ordinarius po
tuit eam admittere non obſtãte reſeruatione be
neficiorum capellanorum, quia licèt illa reſerua
tio afficiat beneficia eorum quò ad poteſtatem
conferendi, vt nullus poſsit ea conferre, cũ vaca
bunt, niſi Papa: tamen non afficit ea quò ad po-
teſtatem renuntiandi, ſeu renuntiationem, de eis
fiendam admittendi: & ideò ſecundum eos ordi
narius poterit admittere. Sed ego contrà, vt di-
xi ſuprà, quia poteſtas admittendi renuntiatio-
nem non impeditur propter reſeruationem ſolũ
ſed propter exemptionem: quia capellani ab om
ni iuriſdictione ordinaria ſunt exempti, & ideò
quia ordinarius non poſſet in iudicio eum inui-
tum deſtituere. cùm in eum iuriſdictionem nõ
habeat ita non poterit eius renuntiationem ad-
mittere. quare hæc ratio non obſtat. arg. no. per
Inn. in d. c. quòd in dubijs. & ideo prima opi. vi
detur verior. vide dec. 7. infrà de rer. perm. & de
ciſi. x. ſ. hoc eo. tit.

ADDITIO.

a Obtinens. Adde Franciſc. de Pani. in trac. de offi.
& poteſtat. c. ſede vacãt. in ij. part. Inn. in c. quia
diuerſitatem. de conceſ. præb.
b Subſecuta. Adde deciſi. j. de rerum permutat. ſ.
in nouis.
c Donec eã approbaret. Adde gl. in c. ad aures. ex
trà de his quæ vi metu ſue cauſ. fiunt.

EPITOME.

Auditor Rotæ ſine ſpeciali mandato non poteſt admit
tere reſignationem beneficij, ſed litis & cauſæ ſic.

DECISIO XV. aliàs 708.

a NOta, quòd Auditor [a] ſacri Palatij non po
teſt recipere reſignationem alicuius bene
ficij ſine ſpeciali mandato Papæ: renuntia
tionem autẽ litis, & cauſæ alicuius beneficij po-
teſt recipere. & ita ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Auditor. Adde ſuprà in no. eodem titu. deciſio.
6. circa medium.

EPITOME.

Reſignatio in manibus patroni facta per præſentatũ va
let: & ſecunda præſentatio. etiam ante reſignationem pri
mi præſentati facta, poſt reſignationem primi valet & ad
mitti debet ſi de alias idoneo ſit facta.

SVMMARIA.

1 *Præſentatio ſecundi facta poſt renuntiationẽ pri-
mi præſentati in manibus patroni ſubſequente etiam
renuntiatione in manibus Epiſcopi, valet.*
2 *Patrono clerico non permittitur variare.*
3 *Præſentatus an poſsit in manibus ſolius patroni cleri-
ci renuntiare.*
4 *Patientia operatur conſenſum in eo, qui actũ contra-
dicendo impedire poteſt.*

DECISIO XVI. aliàs 845.

1 PAtronus † clericus primò præſentauit Epi-
ſcopo A. Epiſcopus antequã vellet illum ad
mittere, & inſtituere, præmiſit edictum: vt
ſi quis vellet ſe opponere certa die compareret,
quo termino edicti pendente dictus A. præſenta
tus, in manibus ipſius patroni ſolius renuntiauit
præſentationi ſuæ, & iuri ſibi per eam quæſito.
quo facto dictus patronus cuidam canonico ceſ
ſit ſeu conceſsit pro illa vice ius præſentandi, vt
ſuo nomine quem vellet præſentaret, qui cano-
nicus

nicos præſentauit eidem Epiſcopo B. & tandem antequàm Epiſcopus dictum B. ſecundò præſentatũ inſtitueret A. primus præſentatus in manibus Epiſcopi iterũ renuntiauit iuri ſuo cui primo renũtiauerat in manibus patroni: & tũc Epiſcopus B. ſecũdò præſentatũ admiſit, & inſtituit poſteà verò Epiſcopus prætẽdẽs ſecũdã præſentationẽ nõ tenuiſſe, & per cõſequẽs inſtitutionẽ ſubſecutã: ex eo quia patronus antequã primus in manibus Epiſcopi renũtiaſſet, nõ poterat ſecũ
2 dum, ſcilicèt B. præſentare: quia † erat patronus clericus, cui non permittitur variare: & per cõſequens nec dictus canonicus, cui poteſtatẽ præſentandi conceſſerat eundem B. potuerat præſentare, & ſic ex hoc poteſtatem conferendi ad ſe pertinere iure deuoluto: ex eo quia poſt renũtiationem primi, ſcilicèt A. patronus, aut alius eius nomine nullum præſentauerat infra tempora debita, beneficium illud contulit authoritate ordinaria, & tanquam iure ad eum per patroni negligentiam deuoluto, cuidam C. Tandem autem veniens in notitiam cuiuſdã D. expectantis authoritate apoſtolica ad collationẽ dicti Epiſcopi beneficium illud infra tempus debitum ipſe D. apoſtolicus impetrans acceptauit, & ſibi obtinuit prouideri per executorem ſuum: per cle. ſi de beneficio. de præbend. Quæritur quis dictorum A. B. C. D. in dicto beneficio ſit potior? Et pro euidenti deciſione huius quæſtionis ex prædicto themate formantur ſequentia dubia.
3 Primò † an dictus A. primò præſentatus potuerit in manibus ſolius patroni clerici renũtiare & eius renuntiatio valuerit: præſertim poſtquã præſentatio iã erat delata, & exhibita ſuperiori, ſcilicèt Epiſcopo? Et fuerat dictũ quòd ſic per Io. And. in c. ſi electio. de elect. li. vj. cũ remiſsioni ibi f. & per Arc. de of. le. c. deliberatiõe. §. fi. circa finẽ. Secũdò, an dictus patronus potuerit cedere, vel cõcedere illa vice ius, ſeu poteſtatem præſentandi illi canonico, ſeu alteri? Et fuit dictum quòd ſic, ex quo beneficium vacabat. ar. c. conſtitutus. de conceſ. præb. cum ibi nota. per Inn. in c. dilecto. de elect. Tertiò, an dato quòd renuntiatio non fuiſſet facta in manibus patroni per ipſum A. primò præſentatum, vel facta nõ fuiſſet de iure: ſi pẽdẽte proſecutiõe præſentationis ſuæ primus patronus ſecũdum, ſcilicèt B. præſentauit, ſeu canonicus prædictus eius nomine: ſi primò præſentatus poſteà iuri ſuo debitè in manibus Epiſcopi renuntiauit, talis ſecunda præſentatio ſit admittẽda per Epiſcopũ? & videtur quòd non: quia facta fuit pendente primi præſentatione ipſius A. & ſic nulla fuit ipſo iure, quia nõ licuit tali patrono clerico, nec alio eius nomine venienti variare. de iure patronatus. c. cùm autem. & ſic licèt deueniat ad caſum, quo fieri poterit, ſcilicèt quia primus præſentatus renuntiauit iuri ſuo, non propter hoc validatur. argu. c. non firmatur tractu temporis. de reg. iu. lib. vj. Credo tamen quòd ſit admittẽda, ſi patronus petat eam admitti, vel alius eius nomine: quia petendo eam admitti, ſatis videtur eam de nouo facere, ex quo ſuam obtinet voluntatem. & ita quaſi vt ex nũc, ſumat vires, nõ retrò. ar. ff. de off. procon. & leg. l. obſeruaro. §. fi. cum iurib. alleg. & c. licèt. de proc. li. vj. & idẽ crederem, etiam ſi non petit eam admitti, dum tamen non reuocet aliam faciẽdo: ſed in eadem voluntate perſiſtat, & ipſemet præſentatus ſecundus petit eam admitti, quia ſatis patronus videtur etiam facere, ex quo in eadem voluntate perſiſtit, & permittit eum proſequi illam præſentationem. ar. d. §. fi. cum iurib. ibi alle. & ar. de ſup. ne. prel. c. literas. cum ibi no. & ſic multò fortius credo, quòd ſi poſtquàm primus renuntiauit, Epiſcopus illum ſecundum inſtituit, & patronus non contradixit, quòd valeat inſtitutio, & idem ſi tunc patronus neſciuit: ſed poſteà ratum habuit: quia ſufficit ratihabitio patroni. ar. de iure patro. c. cura. & c. ſuggeſtum. & no. expreſsè per Hoſt. in ſum. de iure patro. §. fina. qui incipit, in quibus deferant, ver. quid ſi eccleſia vacan. Pro
4 pręmiſsis etiã facit, quia † quãdo patitur, quod poteſt impedire, conſentire videtur: vt l. ſępè. §. cur autem. ff. de re iudi. iuxta no. ff. de pig. l. fideiuſſor. §. pater. & per Dy. in reg. iu. qui tacet. & regula, is qui tacet, lib. vj. imò forſan poſſet dici, quòd etiã abſque nouo conſenſu patroni iſta ſecũda noua pręſentatio ſumat vires: nec patronus poſsit cõtrauenire: quia ab initio in ſui pręiudicium tenuerunt. ar. ff. de ſer. ruſt. prædi. l. per
5 fundum. & commu. pręd. l. ij. & fi. nec permittendum eſt ſibi venire contra factum ſuum. argu. l. poſt mortem. ff. de adop. non enim ab initio ſimpliciter erat nulla: niſi in fauorem primi, cui præiudicari per ſecũdam præſentationẽ nõ debuit, nec potuit, ergo ceſſante fauore primi: ceſſabit inualiditas ſecundæ pręſentationis, & ſumet res efficaciam. ar. d. l. per fundum. & d. l. fi. Nõ enim intereſt alicuius eam non eſſet nullam: non Epiſcopi: quia licèt eſſet nulla, non propter hoc ad eum pertineret diſpoſitio beneficij, vt infrà dicã nec primi, quia iã renuntiauit: nec patroni: quia hoc non poſſet allegare, cùm ſuam turpitudinẽ allegaret, & veniret contra factũ ſuum. Et quia vt præmiſi, ſaltem in eius pręiudicium tenuit: igitur ex quo nullus poteſt prætẽdere intereſſe huius nullitatis, ſeu inualiditatis, videtur quòd nullus ſit audiendus, volens eum impedire quominus admittatur: quia non ſolent audiri, quorum non intereſt. de ele. c. cùm inter R. Quartò, dato quòd dictus patronus clericus pendente pręſentatione primi ſecũdum pręſentat, quæro an propter hoc ad ſuperiorem, ſcilicèt Epiſcopũ deuoluatur diſpoſitio: vt Epiſcopus primo renuntiante eo ipſe poſsit de beneficio diſponere, quaſi patronus ſic variando reddiderit ſe indignum? Et dico quòd non, dum tamen non præſentauerit indignum. ar. no. in ſimi. per Inn. de ele. c. conſideramus. in ij. gloſſ. in prin. & ſic dico quòd niſi vt in præcedenti quæſtione dixi in fine, ſecunda præſentatio poſſet dici reſumere vires, vel aliàs
6 forſan non poſsit propter impedimentũ in perſona eiuſdem ſecundò præſentati ſecunda præſentatio ſortiri effectum, ex quo primus renuntiauit, & ſecunda præſentatio nulla eſt ſi hoc teneas: vel aliàs non poteſt ſortiri effectum, ius præſentandi debet redire ad eundem patronum, & non deuoluitur poteſtas diſponẽdi ad ſuperiorem. arg. d. c. ſi electi. de elect. li. vj.

qu e etiam habet locum in patronis & præſentatis: vt ibi no. Io. An. in noue. in fi. in gl. cũ electione. Sic ex præmiſsis concludo reſponſionẽ propoſitæ queſtionis, quis dictorum A. B. C. D. ſit potior: quia dico quòd B. ſecundò præſentatus per patronum: & dictus A. qui dicto iuri ſuo bis renũtiauit, nullũ ius habet C. verò: cũ Epiſcopus poſt admiſsionem & inſtitutionẽ factam de B. ſecũdò præſentato, & infra tempus debitũ cõtulit, etiam nullum ius tenet: cùm præſentatio ſecunda ipſius B. facta, poſtquàm primus renuntiauit in manibus patroni, fuit bona, & canonica, & admittenda, prout etiã fuit per Epiſcopum admiſſa, & bene: tũ etiam quia & ſi non fuiſſet tũc bona, ſumpſit vires poſt renuntiationem primi ceſſante cauſa impedimenti ex patrono cõtinuãte voluntatem, quaſi de nouo fuit facta: tum etiã quia Epiſcopus admiſit eam: tum etiã quia patronus non poteſt dici fuiſſe negligens; nec ad Epiſcopum per conſequens etiam iure deuoluto pertinuit collatio: propter quod etiam dictus apoſtolicus nullum ius habet.

De Supplen. neglig. præla.

EPITOME.

Iuriſdictio deuoluitur ad ſuperiorẽ per negligentiam Prælati inferioris Epiſcopo, non autem ad Conuentum, vel Capitulum.

DECISIO I. alias 278.

Nota, quòd propter negligentiã [a] abbatis, vel alterius inferioris prælati ab Epiſcopo, non transfertur collatio ad Conuentum, vel aliũ inferiorem: ſed transfertur ad Epiſcopum, nec habet locũ c. nulla. de conceſ. præb. quod loquitur in Epiſcopo negligente: licèt faciat contrà, quod no. Inn. in c. cum dilectus. in princ. de conſuetu. vbi no. quòd vacante monaſterio abbate agit conuẽtus, ſecus in Epiſcopo, ſecũdum vnam opinionem. ergo non debet extendi ad aliũ caſum. arg. not. in capit. cùm in cunctis. in fi. de elect. per Inno. & pro iſta parte videtur tex. in c. quia regulares. de ſup. neg. præl. in cle. & ibi no. per Doc. Ad ſuperiorem autem inſtituentem, vel confirmantem tranſiu.t: vt no. in c. quia regulares. alleg. per Io. ſuper ver. diſpoſitionem. hoc ti. in cle. & circa iſtum modum deuoluendi, vide c. cùm in cunctis. per Inn. in fi. de ele. & c. cùm noſtris. in prin. de conc. præb.

ADDITIO.

a Negligentiam, Adde deciſi. j. eo. ti. j. in antiquio.

De Tempo. ordinand.

EPITOME.

Epiſcopus infra tempus ſibi motu proprio ſe conſecrari faciendi prorogatum, retinet priora beneficia: ſecus ſi ad ſupplicationem ipſius fuiſſet dictum tempus prorogatum.

DECISIO I. alias 576.

Vtrũ Epiſcopus, cui prorogatũ fuit tempus, infra quod debebat ſe facere conſecrar, nihilominus lapſo tẽpore iuris perdat ſua beneficia, vel an teneat vſque ad tempus prorogatum? Dic an proprio motu Papa ſibi prorogeti & tũc retinet, an ad ſupplicationem eius, & tunc nõ: vt no. Io. And. & Inn. in c. cùm in cunctis. de elect.

ADDITIO.

a Vtrum Epiſcopus. Staphi. in tracta. de li. gra. & iuſti. fol. 2c. ver. ſed lapſo tempore.

De Aetate & qualitate.

EPITOME.

Minor xiiij. annis præbendam in cathedrali de iure obtinere poteſt: licet regula Cãcellariæ aliter diſponat.

DECISIO I. alias 204.

a Nota, quòd minor a xiiij. annis poteſt obtinere præbendam cathedralem, & iſtud tenet Rota. circa quod vide per Doc. in c. ex eo. de elect. li. vj. & Cyn. in l. fi. C. de reſt. mili. & vide extrà de præbẽ. c. ſuper inordinata. per Doc. vide ſuper regulam cancellariæ quæ videtur dicere cõtrarium.

ADDITIO.

a Nota quòd minor. Adde deci. ſeq.

EPITO.

Minor xiiij. poteſt obtinere officiũ ſimplex in eccleſia cathedrali: ſecus ſi haberet adminiſtrationem.

DECISIO II. alias 276.

Nota. quòd vbi eſt ſimplex officium in eccleſia cathedrali, quod nõ vocetur dignitas, ſeu perſonatus, minor xxv. maior autẽ xiiij. an. tale officium poteſt obtinere: quia cũ in talibus ætas non ſit limitata, nõ curamus de ætate. no. Inn. in c. præterea. de æta. & quali. licèt ſecũdùm aliquos vbi tale officiũ haberet adminiſtrationẽ, minor xx. annis nõ poſſet tenere tale officiũ. per c. j. de æta. & qualita. li. vj. cum ibi nota. per Arch. ad quod facit no. Inno. in c. de multa. in fi. de præb.

ADDITIO.

a An tale officiũ. Quid dicendũ ſit in officijs regularibus, & an monachus minor xxv. annis poſſit eſſe eleemoſinarius, vel ſacriſta. vel habere aliud officiũ clauſtrale, antequã adimpleuerit xxiiij. ſuæ ætatis annũ, vide in extrauagã. Benedicti. xij. quæ Benedictina vocatur ſub tit. de decanis & præpoſit. alijſque ad ſacerdotiũ promouẽdis. c. xxix. inci. inſuper cũ caueatur. &c. Et quæ ætas hodie

hodie requiratur ad obtinẽda beneficia, vide Panormit. in c. ſuper inordinata præb. Adde deciſi. j. hoc tit.

De filijs presbyte.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio cum illegitimo facta, vt poſsit tenere beneficia, perſonatus, & dignitates cum cura, vel ſine cura, etiam ſi ad ea quis per electionem aſſumatur, non includit eccleſiam cathedralem.*
2 *Diſpenſatio quòad maiora extenditur ad minora.*
3 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in præbenda cathedrali: ſecus in dignitate, & perſonatu.*

DECISIO I. aliàs 54.

1 NOta, quòd † ſecundũ aliquos, a & maxi-
2 mè ſecundũ Cancellariam, quòd vbi
eſt diſpenſatũ cum illegitimo quòd
poſsit tenere beneficia, perſonatus,
& dignitates cũ cura, vel ſine cura, etiã ſi ad ea
quis per electionẽ aſſumatur, ſi de eccleſia cathe
drali non fit mentio in tali diſpenſatione, nõ ve-
nit eccleſia cathedralis. c. quãuis. j. de præb. li. vj.
& c. cui de nõ ſacerdotali. e. ti. li. vj. quia talis di-
ſpẽſatio eſt odioſa: & ideò in terminis ſuis tenen
da. & ſic non veniet quod eſt maius. ſ. eccleſia ca
thedralis. ar. l. eos. C. de aquæ duc. li. xj. licet ſecũ
a dũ alios videtur cõtrà: quia † talis cũ quo eſt di-
b penſatũ in maioribus b beneficijs, etiam videtur
diſpenſatum in minoribus: vt in c. cũ in illis. de
præb. li. vj. ad quod facit quod no. Archi. in c. j.
3 de fil. preſ. vbi dicit quòd † Epiſcopus poteſt di-
ſpenſare in tali præbenda cathedrali, licèt nõ in
dignitate ſeu perſonatu: ad quod no. in c. veniẽs.
circa prin. per Inn. de fil. presb. ex quo diſpenſa-
tũ eſt ſuper dignitatibus, quæ ſint regulariter in
eccleſia cathedrali. ff. de re iud. l. quidam. iunct. l.
ad rem. & l. legatũ. quia beneficiũ Principis eſt
latiſsime interpretandum. vide omnino infrà de
ciſi. iij. de offi. ord.

ADDITIONES.

a Nota quòd ſecundũ aliquos. Cathedralis eccle-
ſia non includitur in diſpoſitione generali, niſi
in ea fiat ſpecialis mentio vt hic. Idẽ dicendũ de
Epiſcopo, & de alijs ſuperioribus prælatis, qui
nõ includuntur in cõſtitutionibus generalibus
niſi de ipſis fiat mẽtio ſpecialis. c. quia periculo-
ſum. de ſentẽt. excõmunic. li. vj. adde deciſ. j. j. de
off. archipresbyter. Et an priuilegiũ & cõſuetu-
do, quæ loquũtur de eccleſijs parocialibus exten
di debeant ad eccleſias collegiatas, vide deciſi.
j. j. de ſepultu. deciſi. ij. ſ. hoc titul. in nouis. de-
ci. vij. j. de præb. dec. xxvj. in c. ſi legatus. ſ. de præ
ben. in nouis. Staph. in trac. de liter. grat. & inſti
tu. fol. lxj.
b Diſpenſatũ in maioribus. Adde Panormit. in ca.
in eos. de hæret.

EPITOME.

Diſpenſatio cũ genito ex clerico, & ſoluta. ſi nõ fit di
ctũ in diſpẽſatiõe quod ſoluta erat filia ſpũalis, an valeat.

DECISIO II. aliàs 212.

NOta, quòd vbi eſt diſpẽſatũ cũ aliquo, ſe dicente genitũ ex clerico, & ſoluta, de rigore iuris ſi illa ſoluta eſt filia ſpiritualis, quia parœciana presbyteri: & in diſpẽſatione nõ fit mẽtio: quòd de filia ſpirituali eſſet genitus, nõ valet diſpẽſatio, quia eſt qualitas quæ aggrauat delictũ: & cõmittẽs inceſtũ cum filia ſpirituali, magis peccat, quam cũ alia: quia deponẽdus eſt. ar. l. ſi quis alũnã. C. de nup. & ſunt iura in decr. tamẽ in iſto caſu recurrendũ eſt ad ſtylũ pœnitẽ
tiariæ, quia ſi pœnitẽtiaria cõcedat in eadẽ forma literas, quãdo fit mentio de genito ex presbytero. & parœciana ſua, cũ attenderetur ſtylus, & modus ſcribẽdi, intantũ quòd ſi idẽ modus eſſet ſcribẽdi, non eſſet neceſſe quòd fieret mentio de ſpirituali filia in diſpẽſatione. vt videtur dicere Hoſt. in c. ſi. de fil. presb. & ſuper hoc interroga
ui dominũ Cardi. de Floren. pœnitẽtiariũ maio- 1
rẽ, qui etiã erat in iſta opinione: quòd non eſſet neceſſariò fienda mentio de tali qualitate: niſi ſit qualitas inducens nouum gradũ affinitatis, & inducens filiationẽ irreuocabilẽ, videlicèt, ſi leuauit de ſacro fonte, quæ eſt perpetua & irreuocabilis: nõ ſic in noſtro caſu: quia rector põt mutari.

EPITOME.

Diſpẽſatus poteſt impetrare beneficia non facta mentione de diſpẽſatiõe: ſecus ſi impetrat nouã diſpẽſationẽ.

DECISIO III. aliàs 180.

NOta, quòd vbi eſt diſpenſatũ cum illegitimo quòd poſsit tenere duo beneficia ſi poſteà talis legitimatus impetret beneficium nõ faciẽs mentionẽ de diſpenſatiõe, valet impetratio: quia diſpenſatio quantum ad tenendum beneficia operatur in hoc, in quo eſt facta, ac ſi legitimatus fuiſſet ab initio. ar. l. imperial. §. ſi multo. C. de nup. vbi autem ille, cum quo eſt diſpenſatum, indigeret alia diſpenſatione, tunc impetrãdo ſecundã diſpenſationem oportet mentionẽ fieri de prima: vt c. ij. de filijs presbyte. lib. vj. & ibi per Ioan. And. in nouel.

EPITOME.

Diſpẽſationem qualitates vitioſæ omiſſæ an vitient, vt ex poſt facto poſsit quis contra eam obtinere.

SVMMARIA.

1 *Parœciana eſt filia ſpiritualis.*
2 *Diſpenſatio an vitietur ſi conditiones in ea appoſita veraciter non fuerint verificata.*
3 *Cognitio ſpiritualis propter miniſtrationem ſacramentorum non contrahetur propriè, ſicut cum illa quam tenuiſſet in baptiſmo, vel ei baptiſmum miniſtraſſet.*
4 *Verba in diſpenſatione poſita, ſi paternæ incontinẽtiæ non ſit imitator, potius ſonant in modum inſtructionum commiſſarij, quam quod inducant conditionem.*

DECISIO IIII. aliàs 849.

PApa mãdauit diſpenſari cũ quodã qui erat de presbytero genitus, & de ſoluta vt poſsit

promoueri ad omnes ordines,& obtinere bene
ficium cũ cura,ſi eſſet idoneus,& nõ eſſet pater
næ incontinentiæ imitator:ille autem cui Papa
commiſit,aſſerens ſe inquiſiuiſſe,diſpẽſauit cum
eo,poſtquàm ille,cũ quo ſic diſpenſatũ fuit,im-
petrauit in forma cõmuni ad collationem &c.
Et tandem vacante illo beneficio eadẽte ſub gra
tia,acceptauit infra tempus debitum,& petit ſi-
bi de illo prouideri: ſequens verò in data, qui
idem beneficium acceptauit,& fecit ſibi proui-
deri & in poſſeſſionẽ induci,opponit ſe,& dat
obiectum de illegitimitate contra primũ,& im-
pugnat præmiſſam diſpenſationẽ, primò quia
eius mater ſoluta,ex qua per presbyterum fuit
genitus,erat parœciana illius presbyteri : & cui
idem presbyter miniſtrauerat eccleſiaſtica ſacra
menta:præſertim ſacramentum pœnitentiæ, &
eucharistiæ:& de hac qualitate non fiebat men-
tio in literis:quod videbatur debere fieri, quia
1 †ſecundùm hoc erat filia ſpiritualis,vt videtur
ar.xxx.q.j.omnes.& c.ſe.Item dicit,quòd tem-
pore obtentæ diſpenſationis ille erat publicus
concubinarius,& manifeſtus:& quòd procrea-
uerat liberos ex quadam concubina, quam an-
te diſpenſationem,& tũc,& poſteà tenuerat: &
2 ſic †diſpenſationis mandatum, ſeu conditiones
ibi appoſitæ non fuerunt purificatæ veraciter:
quia tunc ille erat paternæ incontinentiæ imita
tor,Quæritur verùm iſti articuli,ſi aliàs ſint in
bona forma,ſint in bona materia,& admittendi,
& probati debent obſtare diſpẽſationi? Tenue-
runt Domini quòd non.Primũ enim non obſtat
quia pœnitentiaria non conſueuit illã qualita-
tem,etiam ſi fuiſſet expreſſa per illum,qui impe
trat diſpenſationem,apponere in literis,nec ex-
primere tales extrinſecas qualitates crimen ag-
grauantes:præſertim nouam ſpeciem concubi-
tus parentũ non inducentes.alleg.no.Hoſt.de fi.
presby.ca.fin,circa fi.& de illa qualitate retulit
Auditor cauſæ,ſcilicèt dominus Io.Bonæ burſæ
qui repulſis articulis prouidit,& ſentẽtiauit pro
primo in data,cum quo fuerat diſpenſatum aſſe
rens ſe ſuper hoc informatum cum illis de pœ-
nitẽtiaria, & præſertim cũ de Florẽ.Car.tũc ſum
mo pœnitẽtiario ꝙ pœnitẽtiaria nõ cõſueuit ex
3 primere illã qualitatẽ.Item †quia propter mini-
ſtrationẽ dictorum ſacramentorum non contra
hitur propriè cognatio ſpiritualis talis,ſicut cũ
illo quã tenuiſſet in baptiſmo vel cui miniſtraſ
ſet ſacramentum baptiſmi:vt in d. c.non facit.
no.Hoſt.in ſum.de cogna.ſpirituali.§.& non ali
quis.in fin.Secundus obiectus etiam non obſtat:
4 quia illa †verba poſita in mandato diſpenſatio-
nis,ſi ſit idoneus,& non paternæ incontinentiæ
imitator,potiùs ſonant in quendam modum in-
ſtructiuum commiſſarij,qualiter debeat, & ſu-
per quibus inquirere,quàm in cõditionem,præ
ſertim extrinſecam,quæ reddit mandatũ condi
tionale:ſed dat ſibi certam formam,quæ ſine ex
preſſione etiam intelligeretur:vt in ca.licet.de
fil.presb.ergo &c.facit ff.de tut.l.mnto.§.ſi ſub
conditione.de leg.j.l.iij.& quod no.Inn.de præ
ſump.c.dudum.in prin.ij.gl.& gloſ.Io.Andr.in
c.iudices.de offi.dele.in cle.etiam quod no.Inn.
de tranſla.epiſc.c.licèt.in gl.fi.& cùm appellatũ
fuiſſet ab eodem domino Io.& cauſa appellatio
nis mihi commiſſa fuiſſet de omnium Domino
rum conſilio eius ſententiam confirmaui:præſer
tim,quia illa pars quæ dederat articulos volun
tariè corã me cõcluſit:nec petijt,illos articulus
admitti,& ideò fui in ſecuro.

De Officio Archidiaconi.

EPITOME.

Archidiaconus agit contra ſubditos ſibi cauſa viſitationis ſine licentia Epiſcopi:& quid de re diuiſa circa capitulum.

DECISIO I. aliàs 135.

NOTA,quòd Archidiaconus contra
capellanos quos dicit ſuos ſubditos
cauſa viſitationis poteſt agere irre-
quiſito Epiſcopo:& capitulũ illud
idem quia agit Archidiaconus ratione admini-
ſtrationis in re diuiſa,& bonis temporalibus:&
ſic non requirit licẽtiam Epiſcopi:vt c.cũ olim.
de teſti.ad quod l.ciuitates.ff.quod cuiuſque v-
niuerſi.& c.edoceri.de reſcrip.ſecundùm vnam
opinionem,hoc verum cùm agitur de bonis ca-
pituli,ſeu non epiſcopalibus.& alienatione tem
poralium:quia illo caſu requireretur licentia ſu
perioris:vt c.j de procura.

De Offic.Archipresbyteri.

SVMMARIA.

1 *Archipresbyteratus nõ cadit in gratia pauperũ,niſi exprimatur.*
2 *Archipresbyteratus an ſit dignitas.*
3 *Beneficium curatum habet magnam præeminẽtiam:& ideò de eo oportet quòd expreſſe fiat mentio,ſicut de beneficio cum dignitate.*

DECISIO I. aliàs 100.

1 NOTA, quòd † Archipresbyteratus
non venit in gratia pauperum,niſi di
catur, etiam ſi archipresbytera-
tus exiſtat : quia Archipresbyte-
ratus videtur habere præeminentiam præ cæ-
teris alijs beneficijs ſimplicibus, vt ſic in gra-
tia non veniat,niſi exprimatur:vt dicitur de be-
neficio cũ dignitate,quòd id non venit propter
eius præeminentiam,niſi fieret mentio expreſſa:
vt c.j.de præb.in cle.& iſta fuit communis opi-
2 nio,quod † Archipresbyteratus eſt dignitas: & ꝙ
2 ſi nõ eſſet dignitas veniret in gratia:vt no.Guli-
el.de mon.Lau.in alleg.c.j.de præb.licèt videa-
tur contrà,quia ex quo in gratia cõmuni reali-
ter ſolùm excipitur eccleſia cathedralis,de qui-
buſcunque alijs videtur intellectum eſſe. Item
quia ex quo pauper clericus habet beneficium
cum cura videtur poſſe habere Archipresbyte-
3 ratum cùm † beneficium cũ cura habeat magnã
præeminentiam:ideò oportet,quòd expreſſe de
eo fiat mentio,ſicut de beneficio cum dignitate.
c.cùm in illis,de præb.li.vj.& habet ſtylus Can
cella

cellariæ quòd debet fieri mentio an ſit dignitas. vide Guli.in d.cap.j.& Collect.in c.de multa.de præben.

ADDITIO.

1 Eſt dignitas. An autẽ Archipreſbyter habeat iuriſdictionem, vide in Spe.de iuriſ.om.iu.ver.ſecũdum eſt.& an habeat vocẽ vide in capitulo, per Fe.in ca.cum M.ferra.de cõſti.in eo.xij.ver. in eadem glo.circa fini.

De Officio Vicarij.

EPITOME.

Vicario ſeu officiali generali poteſt cõmitti poteſtas cõferendi beneficia vacatura, & recipiendi reſignationem: ſingulari tamen perſonæ, & de ſingulari beneficio committi non poteſt.

DECISIO I. aliàs 188.

NOTA, quòd Epiſcopus poteſt committere ſuo Officiali ſeu Vicario generali poteſtatẽ conferendi beneficia vacatura, & recipiẽdi reſignationẽ. vt c.ſi.de off.vica.li.vj.non poteſt committere ſingulari perſonæ.& de ſingulari beneficio vt c.deliberatione.§.prohibemus.de off.lega.& ita ibi no.per Io.And.& ita fuit obtentum, & videtur probare c.conſtitutus.de conce.præb.vide dec.4.infrà eo.ti.

EPITOME.

Prior prioratus ſecularis in quo eſt Vicarius, videtur habere curam in prioratu, & non ipſe Vicarius.

DECISIO II. aliàs 228.

NOta, quòd vbi in prioratu ſeculari curato eſt Vicarius perpetuus, ſeu temporalis in dicto prioratu obtinens vicariam prior illius prioratus videtur habere curã illius prioratus, & non Vicarius.& ita audiui, & eſt cõmunis opinio, & videtur textus in c.ne in agro. §.cæterũ.de ſtatu mona.in cle.vide Henri.in c.ex poſuiſti.de præb.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſimplex poteſt eſſe Officialis Epiſcopi, & Locum tenens Officialis.niſi opponatur.*
2 *Epiſcopus monachum ſimplicẽ poteſt auocare clauſtro propter negotia, maximè abbate ſciente.*
3 *Monachus delegatus à Papa, niſi Papa faceret mẽtionem de monacatu procedendo, an faciat proceſſum nullum?*

DECISIO III. aliàs 284

1 NOta, quòd † monachus ſimplex poteſt eſſe Officialis, & locũ tenẽs Officialis, cũ tamen detur ab Epiſcopo. Et eſt ratio, quia
2 † Epiſcopus monachũ ſimplicẽ poteſt auocare clauſtro propter negotia, maximè abbate ſciente. & ſic valeret ſentẽtia lata à tali monacho, maximè ſi ab initio nõ eſſet oppoſitum.arg.no.per Inn.in c.ſciſcitatus.de reſcr.& no.Io.An.in c.ſi.
3 de cler.cõiu.delegatus † autem à Papa nõ poſſet dari, niſi Papa faceret mẽtionẽ de monacho.no. in c.ſtatutũ.in verbo, canonicis.de reſcr.li.vj.& quod no.in l.Pedius.ff.de arb.ad quod c.religioſus. de proc.in cle.quia Papa faciliori modo poteſt decipi, quã ordinarius: Spec.tamẽ tenet ti.de off. leg.§.supereſt videre.ver.nũquid.quòd monacho ſimplici non poteſt delegari ſine licẽtia Papæ.de quo dic vt ibi, tamẽ maior pars determinauit primã partẽ: quia poteſt, niſi opponatur ab initio.in c.præſentium.xvj.q.j.vide in cle.ij. de reſcrip.

EPITOME.

Collatio beneficij vacaturi non poteſt committi ſingulari perſonæ, ſed bene generali Vicario: ſecus ſi beneficiũ vacaſſet.

DECISIO IIII. aliàs 327.

NOta, quòd licèt ordinarius, vel habẽs poteſtatem cõferendi beneficia poſsit cõmittere Vicario ſuo generali, & concedere poteſtatẽ cõferẽdi beneficia: certæ autẽ perſonæ nõ poteſt de beneficijs vacaturis talẽ poteſtatẽ cõcedere: vt no.in c.deliberatione.de off.leg.per Io. An.in ſi. Vbi autẽ beneficium eſſet vacans, habens poteſtatẽ conferendi tale beneficiũ, in alium talẽ poteſtatẽ transferre poteſt: quia vbi vacat, ceſſat ratio: quare de vacaturo non poteſt concedere. vide ſuprà dec.j.e.ti.

EPITOME.

Vicarius perpetuus petendo decimas & iura parœcialia habet intentionem fundatam de iure communi.

DECISIO V. aliàs 342.

NOta, quòd cũ Vicarius perpetuus videatur fundare intentionẽ ſuam de iure cõmuni, petẽdo decimas. quia pecuniæ ſunt ſibi aſsignatæ pro ſuſtentatiõe vitæ, videtur fundata intentio, vt ſit vicarius, & poſsit decimas, & iura parœchialia petere, aliàs non. ſic intelligitur c.G. perpetuus.de fide inſtru.cũ ibi no.per Ber.& per Doct.in c.j.de off.vic.in cle.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus tenetur ad reſtitutionẽ damnorum per Officialem ſuum iniuſte datorum.*
2 *Imputandum eſt ei, qui opera malorũ hominũ vtitur.*
3 *Procuratoris generalis dolus nocet domino.*

DECISIO VI. aliàs 432.

1 NOta † vtrũ Epiſcopus[a] teneatur ad reſtitu-
2 tionẽ damnorũ datorum iniuſtè, vel iniurioſè per Officialem ſuum, vel Vicariũ. Et videtur quòd ſic: per ea quæ habentur de reſti.ſpo.c. j.ibi, recolligitur.per Io.An.in nouel.ſuper ver.

hominibus.pro hoc etiã facit quod no.Bernar-
di.extrà de off.Archidiaco.c.ad hæc.in gl.in ver
2 bo,examinentur Archidia.quia †imputatur ei,
qui opera malorũ hominum vtitur.ff.de ac. &
ob.l.ex maleficio.& Inſtit.de obli.quæ ex quaſi
male.§.fi.ſibi enim debet imputare,qui tales ele
git.ff.de minori.l.cũ mandato.pro hoc videtur
textus in authen.vt iud.ſine quoquo ſuffra.§.li
cet cos.in fi.& vide quod ibi ſcripſi.licè vide ad
hoc ꝙ no.gl.& plenius per Hoſt.extrà vt lit.nõ
conteſt.c.j.pro hac parte facit ff.de off. procon
ſul. & leg.l.iij.§.proficiſci.in authen.de iud.§.
nullo.cũ §.ſe.& ibi no.C.de cuſto.reorum.l.ad
cõmẽtarieñſem.C.ꝙ metus cau.l.ſi per impreſsio
3 nem.in fi.pro hoc,quia dolus †procuratoris ge-
neralis nocet domino.ff.de excep.do.l.apud Cel
ſum.§.quæſitum.in fi.ff.de tributor.l. procura-
toris.in prin.Pro hoc facit de ædi.edic.l.j.§.ij.
præſertim ſi potuit eũ prohibere,& non prohi-
buit:quia non caret ſcrupulo ſocietatis occultę
qui manifeſto facinori non deſinit obuiare.lxx-
xiiij.diſt.can.error.extrà de ſent.excõ.c.quam
re.cũ ibi no.vel poſtquã ſciuit,nõ correxit:quia
tunc videtur conſcius.ar.C.de commer.& mer-
cat.l.ij.in fin.vel ſi ab initio fuit conſcius tacitè
vel expreſsè.arg.C.de fal.mo.l.j.§.domus. C.de
his qui à latro.l.ij.§.idem.C.de inceſ.nup.l.cùm
ancillis.§.ſi verò dominus.pro hoc autem ff.de
his qui deiecer.vel effude.l.ſi vero.§.poſitũ.fa-
cit quod no.Io.And.in nouel.extra de ſen.excõ.
c.cũ quis.ſuper ver.ratũ.li.vj.& ibi Io.mo.

ADDITIO.

a Epiſcopus.Adde deci.j.e.ti.per Biſiguet & deci
6.s̄.hoc ti.in nouis.

EPITOME.

Vicarius habens poteſtatem conferẽdi beneficia po
teſt conferre etiam dignitates.

DECISIO VII, aliàs 437.

a NOta vtrum Vicarius cui epiſcopus dedit poteſtatẽ conferẽdi beneficia, poſsit conferre dignitates,dato quòd de eis non ſit ſpecialiter data poteſtas.Fuit dictũ ꝙ ſic: quia hoc caſu nomẽ beneficij largè ſumi debet,cũ nõ ſit materia ambitioſa.ar.de verb.ſi.ca. tua,& de præb.c.dudum.li.vj.cũ ibi no.per Io.And.circa prin.ſuper ver.beneficia.

ADDITIO.

a Epiſcopus.Adde.Fel.in c.cauſam quæ.de reſcri.
nume.52.

DECISIO VIII. aliàs 580.

Similis eſt deciſ.ij.hoc co.titu.s̄.in nouis.

EPITOME.

Epiſcopus non poteſt committere Vicario ſuo ea , quæ poſtmodum ſunt ipſo Epiſcopo delegãda:& an poſsit cõmittere alteri diſpenſationem ſibi commiſſam.

SVMMARIA.

1 *Commiſſi an poſsint alteri committenda.*
2 *Iuriſdictio nondum competens cõmitti non poteſt , vt valeat tempore quo competat.*
3 *Mandata ſub vniuerſitate an veniant futura.*
4 *Fideicommiſſo vniuerſali nõ veniunt, quæ pars capit extrinſecus.*
5 *Epiſcopus cui commiſſa eſt poteſtas diſpenſandi, an poſsit eam alteri committere.*

DECISIO IX. aliàs 847.

a EPiſcopus conſtituit a Vicarium ſuũ cui de-
dit latiſsimè poteſtatẽ,& inter cætera capi-
tula dedit ſibi poteſtatem diſpenſandi in
omnibus caſibus,in quibus ipſe poſſet ſine aucto
ritate ordinaria,ſiue delegata,etiã apoſtolica ſi-
bi cõmiſſa,vel cõmittẽda poſt data iſtius vicaria
tus Papa mãdauit Epiſcopo,ꝙ diſpẽſaret cũ quo
dam illegitimo,ꝙ poſſet ad omnes ordines pro-
moueri,& etiã obtinere beneficia curata,ſi eũ re
periret idoneũ & incõtinentiæ paternæ nõ imi-
tatorẽ,vt in forma cõſueta.Quæritur an Vica-
rius ſuus prædictus poſſet cũ eo diſpenſare? Et
1 hic ſunt duæ quæſtiones ſub vna.Primò an †Epi
ſcopus poſsit cõmittere ſibi cõmiſſa,ſeu cõmit-
tẽda:vt ſi poſteà aliqua cõmittantur,eius cõmiſ
ſio virtute talis cõmiſsionis per prius factæ poſ
ſit illa expedire? Et hic quidam dicebant quòd
ſic.ar.ff.de ſeruit.vrb.prædio.l.ſi ſeruus.§.futu-
ro.& quod no.extrà de eccl.ædi.c.ad audiẽtiã.
præſertim,quia Epiſcopus poſt cõmiſsionem ſi
bi factã perdurauit in eadẽ volũtate:ergo ex tũc
videatur cõmiſiſſe.ar.ff.de off.proconſul.l.obſer
uare.§.ſi.maximè,quia multa tranſeunt cũ vni-
b uerſitate,b quæ cõmittebãtur.ar.l.in modicis.de
contrahen.emp.præſertim quia facta fuit ſpecia
lis expreſsio.ar.l.j.§.illud.ff.de hæred.vel actio.
ven.nã ſub vniuerſitate veniunt futura.ar.l.quæ
ſitum.in fi.j.reſpõ.de pecu.quæ ita concor.cum
l.non poteſt videri.ff.de iud.& ibi not. pro quo
C.de appel.l.ampliorem.c.ſi.præſertim propter
identitatẽ iuriſdictionis,quæ eſt inter poteſtatẽ,
ſeu iuriſdictionẽ Epiſcopi,& Vicarij,ſeu Offi-
cialis ſui:quia eorum idem eſt conſiſtorium:vt
in c.non putamus.de conſue.li.vj.quia in haben
tibus ſimbolum &c.ar.l.in rem.§.item quocun
que.de rei ven.C.de adop.l.cùm in adoptiuis.cũ
cõcor.præſertim quia ſequi poſſet magnum pe-
riculum,ſi contradiceretur.Nã ſi oporteret Epi
ſcopũ longa abſentia.vel infirmitate impediri:
nec poſſet Officiali,vel Vicario ſuo etiam aucto
ritate ſibi apoſtolica commiſſa,vel aliàs commit
tenda committere,ſequeretur quòd multa nego
tia quę Romana curia non conſueuit, niſi ordi-
narijs committere,inexpedita remanerẽt,quod
inconueniens videtur.pro hoc alle.quod no.Io.
And.in nouel.extrà de elect.li.vj.c.ſi confirma-
tionem.in illa quæſt.an Metropolitanus poſsit
committere poteſtatem confirmandi electionẽ
fiendam.Alij verò dicebãt contrà:quia quod nõ
c dũ eſt c cõmitti nõ põt.ar.l.nõ põt videri.de iud.
2 & quia †iuriſdictio,ſeu poteſtas nõdũ cõpetẽs nõ
dũ videtur poſſe committi etiã vt valeat cõmiſ
ſio in tempore,quo competat.ar.c.Romana.§.
j.de offic.Archidi.ſed Ioan.An.ibi reſpondet.
& in capitulo , ſi confirmationem . ibi omnino
vide

vide. Pro quo, quia iuriſdictio quæ nondum cõ
petit, non poteſt rata haberi: vt l. licet. de iudic.
ergò &c. nec antè mandari: quia iſta æquiparã-
tur, poſteà ratum haberi, vel antè mandari: cùm
ratihabitio retrotrahatur, & mandato anterio-
ri comparetur: vt l. fin. C. ad Macedo. Nec ob-
3 ſtat † quod ſub vniuerſitate mandata veniunt
futura: quia verum eſt futura, quæ ſunt, vel e-
runt de natura illius vniuerſitatis: cuiuſmodi
non ſunt ſpecialiter auctoritate apoſtolica de-
mandanda, quæ non continentur ſub poteſtate a
ordinaria Epiſcopi: imò committuntur ſibi ex-
trinſecùs, & tanquam vni alteri ſingulari perſo-
4 næ, & ideò non veniunt, ſicut † etiam in fidei-
commiſſo vniuerſali non veniunt ea, quæ pars
capit extrinſecùs, & non iure hæreditario: vt ad
Trebel. l. in fideicommiſſariam. §. j. & ſi. cum cõ-
cor. Nec obſtant no. in d. capitu. ſi confirmatio-
nem. quia ibi poteſtas confirmandi electiones ſi
& cùm fierent ratione ſuæ ordinariæ poteſtatis
competebat: ergo non mirum, ſi tunc poterat cõ
mittere antequàm fuerat electus: cùm tunc ha-
beret poteſtatem incluſam ſub vniuerſitate iu-
riſdictionis ſuæ ordinariæ, licèt exercitium nõ-
dum haberet actu, ſed habitu. Sed in caſu noſtro
Epiſcopus prædictus nullam poteſtatem inclu-
ſam ſub poteſtate ordinaria habebat in cauſis
committendis ſibi auctoritate apoſtolica: nec ex-
ercitium actu nec habitu: & ita non videtur
quòd antè potuerit committere. Secunda quæ-
ſtio, quæ eſt in præmiſſo dubio, eſt an Epiſcopus,
5 † cui commiſſa eſt poteſtas diſpenſandi per mo-
dum præmiſſum, poſſit eam alteri committere?
Quidam dicebant quòd non, per cap. ſi. de offi.
deleg. vbi videtur rex. Alij verò dicebant quòd
imò, ex quo cum cauſæ cognitione, ſcilicet, ſi ille,
cum quo eſſet diſpenſandum, fuerit idoneus, & a
non fuerit paternæ incontinentiæ imitator: nã
tunc propter cauſæ cognitionem annexam cen-
ſetur non nudus miniſter: nec aliàs cõſtat, quòd
perſonæ induſtria ſit electa: & ideò poteſt com-
mittere: quia illud capit. fin. debet intelligi quã-
do nudum miniſterium diſpenſandi eſt commiſ
ſum ſine quacũque cauſæ cognitione: vt ibi no.
per Inno. & Hoſtié. circa ſi. Alij verò dicebant,
quòd licèt tunc committitur cum cauſæ cogni-
tione, ſeu inquiſitione poteſtas diſpenſandi, ea
quæ ſunt cauſæ cognitionis committi poſſunt:
ea tamen quæ concernunt factum cauſæ com-
miſſæ diſpenſationis, nõ poſſunt committi. & ſic
dicebant quòd Pau. intelligit dictum capit. ſi. in
cle. iudices. de offi. delega.

ADDITIONES.

a Epiſcopus cõſtituit, Adde Dec. in c. quoniã ab-
bas. de offi. dele. Alex. in l. & quia. ff. de iuriſdict.
om. iudic. Fely. in c. paſtoralis. §. quoniam. col. ij.
verſic. adde. de reſcript. & in c. cùm te. verſic. pro
quo vltimo. eod. tit. dec. ij. ĩ. de offic. delegat.

b Multa trãſeũt cũ vniuerſitate. De his quę trãſe-
unt cũ vniuerſitate vide etiã dec. 3. incip. epiſco
pus Cãthuarienſis. ĩ. de pact. Ægi. Bellam. dec. v.
incip. ſi epiſcopus vicario. hoc tit. de offic. vicar.

c Nũdum eſt. Adde dec. vj. in titu. de offi. deleg. ſ.
in nouis. & dec. iij. de offi. vicar. per Biſig.

De Officio Delegati.

EPITOME.

Executor apoſtolicus non poteſt ſubdelegare cauſæ cognitionem, niſi qualificato, iuxta cap ſtatutum. de reſcript. in vj. meram autem executionem ſic.

DECISIO I. aliàs 99.

a NOTA, quòd executor [a] datus in litteris gratiæ non poteſt mandare ſub executori, niſi ſit perſona habilis, de quo cauetur in c. ſtatutum. de reſcri. lib. vj. quòd talis executor habeat poteſtatẽ cognoſcendi, ſeu aſſumendi officium iudicis: nudũ autem miniſterium ſimplici presbytero, ſeu curato bene poſſet demandare: vt no. Archi. in ca. alleg. ſuper verbo, cauſæ. & ad hoc facit, quod nudum miniſterium poſſit transferri in alium, licèt non iuriſdictio, niſi aliàs eſſet perſona habilis. ff. de ſta. libe. l. ſtatuliberi. §. ſi. & vide deciſ. 31. ſuprà de reſcript.

ADDITIO.

a Nota quod executor. Suprà de reſcrip. 32. & dec. 30. eo. tit. in no. & dec. 55. ĩ. de conceſſ. præbend.

EPITOME.

Si Epiſcopus ſuo Officiali cõmittat cauſas præſentes, & futuras. & demùm Papa Epiſcopo aliquam cauſam committat, de illa Officialis eius cognoſcere non poteſt.

DECISIO II. aliàs 157.

a NOta, quòd vbi Epiſcopus [a] committit Officiali cauſas præſentes & futuras, ſi Epiſcopo cõmittatur cauſa per Papã, propter hoc Officialis de iſta cauſa cognoſcere nõ poterit: cũ tẽpore cõmiſſiõis ſibi factæ Epiſcopus nõ haberet iuriſdictionẽ: & ſic nõ poterit cõmittere Officiali. ar. c. j. de offi. vica. lib. vj. licèt videretur contrà, per nota. & alleg. in c. ad audiẽtiã. de eccle. ędifi. & quod not. Ioan. And. in c. ſi confirmationem. de electio. lib. vj. licèt Ioan. monac. ibi contrà.

ADDITIO.

a Nota quòd vbi epiſcopus. Alex. in l. & quia. ff. de iuriſdi. omni. iudi. Dec. in ca. quoniam abbas. de offi. deleg. Fely. in c. paſtoralis. §. quoniam. col. ij. de reſcript. dec. ix. ſ. de offi. vicar. Ioan. Bertach in ſuo repert. in verb. vicarius.

EPITOME.

Cauſa diligenter eſt antequàm in relationem ponatur, inueſtiganda.

DECISIO III. aliàs 761.

SCiẽdum quòd quicunque Auditor alicuius cauſæ, vel alius iudex debet videre diligẽter proceſſum cauſæ, & elicere bene & prudenter dubia elicieẽda, ſuper quibus debet habere cõ

ſilia ab

ſilia ab alijs Dominis Auditoribus: & etiã ſi haberet cauſam ponere in relationibus, collationare cum aduocatis partium, qui debent allegare: ne poſteà poſsint dicere Auditoribus in relationibus, vel poſt relationes, quòd alia dubia dimiſit, ſicut multoties faciunt aliqui aduocati.

EPITOME.

Executores gratiarum apoſtolicarũ ad executionem eorum quæ in cõmiſsione literarum continentur, procedere non poſſunt, niſi priùs literas prædictas receperint.

DECISIO IIII. aliàs 794.

a PRonuntiatio [a] facta fuit per dominum Petrum Flandini Cardi. tit. ſancti Euſtachij ex commiſsione ſibi facta per Papam Gregorium x. Auinionen. die lunę xvj. menſis Ianuarij Anno à natiuitate domini. M. ccclxxxiij. pontificatus domini Grego. prædicti anno iij. Chriſti nomine inuocatò pro tribunali ſedente, & habens ſolum Deum præ oculis habita inter nos, & cum multis peritis deliberatione matura de ipſorum conſilio pronuntiamus & decernimus executores quoslibet gratiarum per ſedem apoſtolicam deputatos, non poſſe de iure procedere ad executionem eorum, quæ in commiſsione ſuarum literarum continẽtur, donec ſuas receperint literas præſentes. pro hoc facit c. eũ in iure. de offi. dele. & c. vt debitus. de appel. & capi. ij. eod. titu. vide Collect. in c. ex conqueſtione. de reſtit. ſpolia.

ADDITIO.

a Pronuntiatio. Adde dec. 4. de conceſſ. præbend. per Biſig.

EPITOME.

Cõſeruator vbi eſt datus ad certum tempus, finito tẽpore finitur eius officium etiam quoad negotia cœpta.

DECISIO V. aliàs 312.

NOta, quòd vbi Conſeruator eſt datus ad certum tempus, finito tempore finitur negotium Conſeruatorum, etiam in negotijs cœptis: vt not. Ioã. And. in nouel. in c. fi. de offi. dele. lib. vj. ad quod facit ca. fina. de procu. in clemen.

EPITOME.

Capitulum ſede vacante non ſuccedit in iuriſdictione delegata Epiſcopo.

DECISIO VI. aliàs 254.

a NOta, quòd capitulum ſede vacante non ſuccedit in iuriſdictione delegata Epiſcopo. [a] per nos. Ioan. And. in cap. ad abolendam. de hęre. in vlti. gloſſ. in nouel. qui hoc tenuit in delegato à iure, quod fortius eſt: licèt Ioan. mon. contrà in cap. vn. de maio. & obed. lib. vj.

ADDITIO.

a Epiſcopo. Adde Fely. in capi. eam te. de reſcript. in xv. col. verſicu. in mandato.

EPITOME.

Literæ ſigillatæ ſigillo executoris cũ iuramento partis creditur.

DECISIO VII. aliàs 974.

a VTrùm credatur [a] executori teſtificanti ſub ſua litera ſigillata ſigillo ſuo, illũ ſuper cuius gratia fuit deputatus executor, acceptaſſe? Quidã dicebant quòd nõ, quia non teſtificatur de facto ſuo, ſed alieno, ſcilicèt impetrãtis, ſtine

b enim creditur [b] literæ, & ſigillo executoris, cùm teſtificatur de facto, ſiue de his, quæ ſibi fuerunt commiſſa: vt puta quòd prouidit, vel eum fecit recipi, & eũ in poſſeſsionem induxit, iuxta not. per Cõpoſ. in ca. capitulum ſanctæ crucis. de reſcript. & facit l. magis puto. §. ne tamẽ. in gl. ſuper verbo, viatorem. ff. de rebus eorum quæ ſub tu. vel cura ſunt. Tamẽ maior pars tenuit quòd ſatis credi debet, ſaltem cũ iuramẽto partis, quia ſatis acceptatio quæ cõmuniter interdum cõſueuit fieri ante executionem, eſt de circunſtantijs negotij ſibi commiſsi, cùm ſit neceſſaria ad prouiſionem faciendam per eum, & ſatis vicina mãdato. facit ff. iudi. ſol. l. iam tamen. §. quòd tamẽ. pro hoc, quia creditur literis executoris per modum actorum confectis, deſignatis loco & tempore de & ſuper appellatione per partem interpoſita, vt per eum cauſa ad Curiam deuoluatur: vt not. Compoſt. de electio. capitul. ſtatuimus. in iij. colum. §. item quæritur. de modo probandi vide dec. 6. infrà de proba.

ADDITIONES.

a Vtrũ credatur. Adde deci. 15. j. de procuratorib.
b Creditur. An autẽ literis arbitrorum credatur, vide per Abbat. in c. poſt ceſsionẽ. col. xij. de probatio. & ibi etiã Fely. vbi videtur tenere ꝙ literis arbitrorum non credatur: quia cenſentur literæ priuatæ.

EPITOME.

Iuriſdictio delegati expirat per remiſsionem cauſæ ad ſeniorem.

DECISIO VIII. alias 719.

DIc quòd iuriſdictio delegati iudicis, vel auditoris expirat multis modis, inter quos eſt vnus, quando remittitur cauſa ad ſeniorem: vt not. in c. ex literis. de officio delega.

De Officio Legati.

EPITOME.

Legatus habens poteſtatem conferendi beneficia certo modo reſeruata non poteſt aliter reſeruata conferre.

DECISIO I. aliàs 162.

NOta, quòd vbi eſt data poteſtas Legato, ꝙ poſsit conferre beneficia apud apoſtolicã ſedẽ vacãtia, nõ propter hoc cõceditur, ꝙ quęcũque beneficia reſeruata

reſeruata poſsit conferre: quia poteſt eſſe beneficium reſeruatum, quod propriè non erit vacans apud ſedem apoſtolicam.argum.nota.in ca. cùm in tua.de conſuetudin.libr.vj., ſuper verſiu. non exiſtat.per Archidiaconum.& in capitu.præſenti.& c.ſtatutum.de præbendis.lib.vj.

EPITOME.

Legatus non tenetur edere ſuam poteſtatem.

DECISIO II. aliàs 176.

NOta, quòd Legatus exigens procurationes non tenetur oſtendere originalem poteſtatem: vt no.Ioan.And.de offic.Leg.ca.j.& Hoſtien.in capitu.procuratores.de cenſi.

DECISIO III. aliàs 459.

Similis eſt deciſ.j.hoc titu.ſ.in nouis.

DECISIO IIII. aliàs 490.

Similis eſt deciſ.j.hoc titu.ſ.in nouis.

De Officio Ordinarij.

EPITOME

Prælatus vel prælatiſſa põt creare Vicarios tẽporales.

DECISIO I. aliàs 390.

NOTA glo.eſt, q vbi plenariè quantum ad ſpiritualia & tẽporalia pertinet iuriſdictio ad prælatum, vel ad prælatiſſam eccleſiæ, prælatus poteſt ibi ponere Vicarium temporalem: vt not.Io.An. in capitul.frequens.de exceſſ. prælat. in clemen.

EPITOME.

Epiſcopus poteſt transferre monachum ad beneficium ſeculare ita q beneficium tale monaſterio vniatur, & regatur per monachum: licet aliàs expreſsè non diſpenſet ſuper tranſlatione monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Superior vbi actum explicat cum cauſa cognitione, videtur ſuper tali actu diſpenſare, etiam ſi expreſsè non diſpenſet.*

DECISIO II. aliàs 20.

NOta, quòd Epiſcopus poteſt transferre mo-
a nachum ad beneficium ſeculare:a ita quòd
beneficium tale vniatur monaſterio monachorũ,
& regatur per monachum: vt no. Arch.in c.cùm
de beneficio,de præbend.lib.vj.Sed nunquid in
iſto caſu ſi Epiſcopus tale beneficium ſeculare
vniendo monaſterio monachorum ſtatuendo q
beneficium præfatum per monachos regatur, aliàs tamen non diſpenſat expreſsè ſuper tranſlatione monachorũ ſeruitiũ in dicto beneficio ſeculari, an talis vnio valeat, cùm de diſpenſatione vnionis nõ fiat mentio? Et videtur quòd valeat, per c.nõ poteſt.de præb.li.vj.in fi.cũ ibi not.per Doc.in c.licet.de elec.ſuper verbo, carere.& per Inn.de præb.c.literas.In cõtrariũ videtur: quia
1 † vbi Epiſcopus facit actum, vel ſuperior cũ cauſæ cognitione, videtur ſuper tali actu diſpenſare: poſito quòd expreſsè non diſpenſet: vt videtur not.Inno.in c.veniens.de filijs presbyt. Nam ex quo Epiſcopus ſcit perſonã inhabilẽ ad actũ,
b ad quem admittit perſonã, videtur ad talẽ actũ b
habilitare.ar.l.idem Vlpianus.de excuſat.tuto.de re iudi.l.quid cõſulebant.de bono.poſſ.l. ſeruus, & ſi menſor fal.mod.dix.l.j.§.fina. ad quod not. in ca.paſtoralis.ſuper verbo, ex certa ſcientia. de officio delegat.& iſta fuit communis opi. in Rota.Nec obſtat d.c.non poteſt: quia ibi erat, quòd fiebat ſine cauſæ cognitione. Item poſito quòd ibi aliud beneficiũ exprimeretur: non tamen apparet quòd exprimeretur beneficium eſſe curatum: & ideò ibi clauſula non obſtante, non poteſt operari diſpenſationem.

ADDITIONES.

a Beneficium ſeculare. Adde deciſ.xxviij.incip.collatio facta.& quæ ibi addidi. ſ. de præbẽ. in nouis.& quæ addidi in dec.Thom.Faſto.cau.xxxvj.dub.lxv.

b Videtur ad talẽ actũ. Adde dec.vij.incip.ſi epiſcopus det poteſtatem.in fin.de offi.vicar. in nouis.

DECISIO III. aliàs 408.

Similis eſt dec.ij.de filijs presbyter.ſ.in nouis.

DECISIO IIII. aliàs 499.

Similis eſt deciſ.j.de offic.vicar.ſ.in nouis.

EPITOME.

Auditor Cameræ non habet iuriſdictionem, niſi inter Curiales exiſtentes in Curia Romana.

DECISIO V. aliàs 728.

NOta, quòd Auditor Cameræ apoſtolicæ non habet poteſtatem, niſi in corteſanos exiſtentes in Curia Romana, niſi Papa ſibi det.& ita ſeruat Rota.

De Officio Iudicis.

SVMMARIA.

1 *Iudex qui attentata reuocauit incidenter, poteſt poſteà condemnare in expenſis.*
2 *Attentatorum cauſa dicitur ſummaria, in qua ex officio non ſeruato iuris ordine procedi poteſt.*
3 *Sententia ſuper attentatis dicitur interlocutoria.*

DECISIO I. aliàs 474.

1 NOTA, ſi † attentata lite pendente petãtur reuocari, ante omnia incidenter iudex reuocando ea, licèt non condemnet in expenſis, poſteà poterit condemnare: cùm dicta pronuntiatio, ſiue ſentẽtia cẽſeatur interlocutoria non diffinitiua, & ſic nõ fuit functus officio ſuo.de offi.deleg. capitu

2 capitul. in literis. & † quia ſuper huiuſmodi reuocatione attentatorum procedit ex officio, & ſummariè, non ſeruato iuris ordine, & ante fi-
3 nem negotij principalis; & ideò † non dicitur diffinitiua, ſed interlocutoria. argument. not. per Innocen. de reſcript. capitu. ex parte. de maior. & obedié. c. dilecti. de appella. c. non ſolùm. per Io. And. faciunt not. in cle. vnic. de ſequeſt. poſſeſ. & fruct. vide infrà de re iudi. deciſ. 25. & deciſ. 37.

De Pactis.

SVMMARIA

1 *Pactum, vel iuramentum primi expectantis, quòd non acceptabit certum beneficium in præiudicium ſecundi, valet.*
2 *Ius futurum per pactum remitti poteſt.*

DECISIO I. aliàs 123.

1 NOTA, quòd † vbi primus impetrans promittit per pactum, vel per iuramentum non acceptare beneficium, quod vacabit in præiudicium ſecundi impetrantis, quòd valet talis conuentio. arg.
2 no. in c. inter. de renun. quia † futurum poteſt remitti maximè per pactum: vt l. j. C. de pact. iunct. l. cùm quidam. ff. de iure fiſc. & not. in c. nulla. de conceſ. præbend. & in c. ex multiplici. de dec. in gloſſ. & vide ibi haberi. vide deciſ. 8. circa medium. ſ. de procuratorib.

SVMMARIA.

1 *Denarios grauiores à leuioribus eligere, & grauiores in maſſam conflare leuiores expēdendo non licet. etiā ſi curſor tales denarios mixtim eduxerit & per tot.*
2 *Deceptio, quæ non tranſcendit dimidiam iuſti pretij an ſit licita & nume. 4. & 5.*
3 *Moneta tria neceſſariò habere debet.*
4 *Contrahentibus non licet circa quantitatem, vel quantitatem ponderis, vel menſura in mercibus ſe decipere.*
6 *Æqualitas debet inter contrahentes obſeruari.*

DECISIO II. aliàs 848.

1 CAſus talis † eſt. Dominus ciuitatis tradi-
2 dit cudentibus pecuniam maſſam argenti iſto pacto, quòd de qualibet libra argenti ad pondus illi redderent centum denarios boni argenti, ſicut eſt illa maſſa: ita quòd centum denarij ſint ponderis in puncto vnius libræ ad pondus: Sunt autem inter illos denarios aliqui leuiores, aliqui grauiores: mercator autem qui de mercibus ſuis licito modo habet de prædicta pecunia, vel campſor, qui emit de ea cum florenis ſuis, ponderat ſingulos denarios, grauiores inde eligit, & conflat in maſſam, & inde lucratur, leuiores, poſteà expendit, & emit inde florenos; Quæritur nunquid lucrum iſtud ſit licitum, ita quòd non teneatur illud reſtituere? Cōfeſſori qui habuit iſtum caſum videbatur illud lucrum illicitum: & quòd ille teneretur ad reſtitutionem. Nam ille primò lucratur cum iactura populi, quia licèt quilibet denarius valeat duodecim, & expendatur pro duodecim communiter: tamen habens centum denarios, licèt habeat valorem vnius libræ maſſæ argenti ad pondus, ſi habet eos mixtim communiter graues & leues, ſi tamen habet centum leuiores non habet valorem tantum, & pecunia habet multiplicem vſum. Nam pecunia non ſolùm expenditur, ſed etiam theſaurizatur. & ſi teneat eam aliquis in longum tempus, cum pecunia erit interdicta, & non habebit curſum, plus damnificatur habens leuiores, quàm habens mixtim leuiores & grauiores. idem contingit, ſi pecunia interdicatur. idem ſi transferat eam ad patriam alienam, & dominus faciens talem pecuniam videtur nolle, quòd expendatur, & curſum habeat, & communiter eam tradat, & licèt non interdicat talem conflationem fieri: ſatis tamen veriſimile eſt, quòd nolit eam fieri: & quòd velit reipublicæ fieri illud commodum, quòd pecunia eorum plus valeat. Vnus verò reuerendus dominus hoc dicit, quòd tale lucrum eſt licitum, quia
2 ille conflat rem, quæ legitimè ſua eſt; & poteſt de ea facere quod vult: & licèt centum denarij leuiores minus valeant, quàm vna libra ad pondus, tamen hoc non ſufficit, nec facit lucrum
2 illicitum: quia † deceptio quæ non tranſcendit dimidium iuſti pretij eſt licita: & Princeps concedit contrahentibus quòd mutuo ſe decipiant: & quilibet duodenus habeat de communi curſu quòd valeat duodecim denarios, & non aliter, aliàs videtur mihi quòd confeſſor benè dicat per rationes ſuas. Item quia ſi talis electio denariorum leuiorum, & debiliorum à fortioribus ſeu grauioribus eſſet licita, & permutaretur ſine peccato, ſic poſſet cōtingere in quolibet mercatore, vel alio talem electionem faciēte: cū generaliter tota pecunia Principis, vel magna pars eius poſſet legitimo pondere defraudari: & ſic eius curſus conſequenter diminui in valore, quod poſſet inconueniens: cùm non debeat eſſe in poteſtate inferioris ordinationes Principum irritare, vel defraudare. argument. iurium communium iuncto capitulo, quanto. extra de iureiurando. vbi videtur textus pro dicto confeſſore: Si enim Princeps peccat pecuniam quam facit legitimo pondere defraudando, vt ibi: multò fortiùs ergo peccant inferiores. Item pro iſta parte videtur textus expreſſus, ſi non calumnietur. C. de veteris numiſma. poteſtate. l. j. libr. xj. vbi textus iubet denarios Principum authoritate formatos ita tradi, ac ſuſcipi ab ementibus &
5 diſtrahentibus, vt nihil omninò refragationis, ſeu refutationis oriatur, nec aliquid fieri quò minùs debiti ſint ponderis, & ſpeciei. In hac etiam ratione facit l. quicūque. ff. ad l. g. Corn. de falſi. vbi prohibetur, ne quis poſſet radendo, vel minuēdo circa pecuniā immutare: aliàs punitur pœ-
3 na falſi. Item hoc probant ſic: quia † de iure ſunt neceſſaria tria in qualibet moneta, ſcilicèt quantum ad intrinſecam ſubſtantiam pecuniæ, ſcilicet proba materia, iuſtum pondus, & imago ſeu ſubſcriptio Principis; quorum altero deficiente non cenſetur proba moneta, ſed reprobatur: vt probatur & notatur per Doctor. ff. de contrahend.

trahend.empt.l.j.& in d.l.j.C. de veteris numiſmatis poteſtate, iunct.l. Quintus.§.pen.ff. de auro & argen.legat.& notatur per Docto.in d.capitu.quanto. Cùm igitur per talem electionem ſi foret licita, poſſet in vno de ſubſtantialibus defraudari, ſcilicet in pondere, ergo non eſt licitum. Item Princeps tales denarios faciendo, quorum non ſolent ſinguli per gentes eis vtentes pòderari, forſan propter eorum multitudinem, vel valoris cuiuſlibet paruitatem, & quorum etiam ſingulos eſſet quaſi impoſsibile, ſeu ſaltem nimiù difficile per operarios eorum, ſeu monetarios ponderare, & ſub certo pondere fabricare, videtur inuicem vnum cum alio recompenſare velle: & ſic etiam compenſatos expendi: & per conſequens committere fortunæ quis debiliores, vel fortiores habeat, quando per gentes expenduntur: & etiam eorum intrinſecum valorem in pondere conſiſtentem referre velle ad ſingulos denarios in ſe, ſeu ad libram, ſeu marcam eorum, & per tale pondus libram vel marcam facit eos de monetis ſuis per ſuas gentes campſoribus expendiri, ſeu tradi: Sic ergo non videtur quòd priuati poſſunt inuicem talem electionem denariorum debilium à fortioribus facere: quia ſic auferrent illam mutuam compenſationem, & fortunam, & quòad pondus libræ, vel marcæ intrinſecam bonitatem, ad quam Princeps ſe retulit: & ſic còtra Principis intentionem venirent, & eius pecuniam legitimo pondere defraudarent, quod non videtur concesſibile: cùm intentio Principis regulet omnia facta ſua: & ſic non licet eius verba, nec eius intentionem fraudare. ff. de legi. l.contra legem.cum concor. pro iſta parte etiam videtur text.ff. de auro & argen.lega.l.j.& ij. Itè
4 † non licet contrahentibus circa quantitatem, vel qualitatem ponderis, vel menſuræ in mercibus ſe decipere: nec circa pondus, vel menſuram mercis aliquid immutare: vt extrà de empt.& vè. capitul.ij.de dolo. arbitrio. §.de eo. ff. de actio. empt. l. ſi quis à me. cum concor. ſic ergo nec in pondere pecuniæ datæ pro pretio, vt æqualitas ſeruetur vbique. Non obſtat quod dicitur per tenentem contrarium quòd poteſt quis facere de ſuo quod vult: quia illud ſaluâ ſua gratia non eſt ſimpliciter verù, præſertim in monetis, vbi tota eius poteſtas dependet ab ordinatione Principis, & eius intentione. C. de fal. per totum & iuribus ſuperiùs allegatis. Item non poteſt quis in ſuo, nec de ſuo facere quod vult, per quod immittit indebitè aliquid in alieno: prout facit iſte ſic eligens pecuniam bonam, & debilem alijs tradendo: ergo, &c. arg.ff.ſi ſeruit. vendi.l.ſicuti.§. Ariſto.cum ibi not. Non obſtat etiam quod dicitur,
5 quòd † deceptio non tranſcendens dimidium iuſti pretij eſt licita: quia ſalua eius gratia illud nò eſt verum ſi fiat dolosè, & ex certa eius ſcientia, aliquid machinando contra eum, cum quo contrahit: vt expresſè no. gloſſ. in l. item ſi pretio.§. quemadmodum.ff.locat.& ff. de mino. l. in cauſæ.§.Pomponius quoque.& not. per Doct. extrà de emp.& ven.capitu.cùm dilecti.& de teſti.capitu.cauſam quæ. Conſtat autem quòd taliter eligens pecuniam ex certa ſcientia, & dolosè talem electionem machinatur, per quam aduerſarius decipitur: ergo &c. Item illa regula quòd deceptio circa medium ſit licita non eſt vera in deceptione proueniente occaſione vitij, vel defectus rei deductæ in contractu: vt l. Iulianus. in prin.& per totum. ff. de ac. em. & de ædil. edic. per totù. ergo cùm hęc deceptio proueniat ex deceptione vitij pecuniæ, prout eſſet in caſu huiuſmodi quæſtionis: quia pecunia eſt res deducta in contractu: & pecunia ſic electa ſecundùm intentionem ordinationis Principis eſt vitioſa: vt ſu-
6 prà declarauit. Nam † inter contrahentes debet paritas, & æqualitas obſeruari: nec debet vni circa contractum licere, quod alij licitum non exiſtit: vt iuribus communibus. Item etiam eſt magna deceptio, & realis, & intentionalis ex quò iſte elector pecuniæ ſcit pecuniam traditam debilem, & ille ignorat, qui recepit, qui forſan ſi ſciret, non reciperet pecuniam, niſi eſſet bona ſecùdùm quod Princeps ordinauit recepturus mercem ſuam bonæ pecuniæ æquiualenti traditurus. ergo non poteſt negari quin hic ſit dolus. ſ. Item incidens in contractu: quia dolus eſt machinatio quædam alterius decipiendi cauſa, cùm aliud ſimulatur, & aliud agitur: vt l.j.§ dolù.ff. de dolo. qui dolus incidens eſt purgandus: vel aliàs eſſet contractus reſcindendus, ſi eſſet bonæ fidei: vel agi poſſet ad deceptionem, iuxta notata in l. rem maioris pretij.C. de reſcindend. vendit. & in d.capit.cùm dilecti.de emp.& ven. hoc mihi videtur ſaluo conſilio meliori.

ADDITIO.

a Dominus ciuitatis. Vide Ioan. Nider.in tract.de contract.mercat.capit.j.col.v.

EPITOME.

Alienatio prohibita non excuſat à pœna, etiam ſi fiat cauſa recuperandæ pacis.

DECISIO III. aliàs. 849.

EPiſcopus Cantuarienſis fecit pactum, aliàs pacem cum rege Franciæ: quia pro certa recompenſatione tranſtulit in eum dimidiam partem ciuitatis tunc inſolidum ad Epiſcopum pertinentem: hoc acto, ſi Rex partem quam in eum Epiſcopus tràsferebat poneret extra manus ſuas, quòd ipſo iure pars Regis rediret ad ipſum Epiſcopum, & dominiù eccleſiæ: & etiam data ſibi in recompenſatione penes eccleſiam remanerèt. Contingit quòd in tractatu pacis initæ cum Rege Angliæ Rex Franciæ tranſtulit terras ducatus Aquitaniæ in Regè Angliæ, inter quas tranſtulit omnia, quæ habebat in comitatu, & tota diœceſi Cantuarienſi. quæritur nunquid cùm ſit dicta ciuitas, ſeu pars quà Rex Franciæ per illud paſſagiù obtinuit tranſlata in Regè Angliæ, ſit locus pœnæ prædictæ, vt debeat redire ad dominiù eccleſiæ Cantuarienſis, tanquà ſic purificata conditio prędicta? Et videtur quòd nò, quaſi hoc caſu, propter cauſam neceſſariá pacis Regis ſit permiſſà alienatio, licèt aliàs eſſet ſibi alienatio prohibita: & pręſertim quia tràſit ſub vniuerſitate aliarum

rum

rum rerum,ſeu terrarum.ar.ff.de fundo dotali.l.j.ff.de contrahen.emp.l.in modicis.extrà de iure patronat.ca.ex literis.cum no.per Inno.pro hoc ff.de leg.ij.l.peto.§.prędium.Pro iſta parte bene facit ff.de publica.l.fi.§. ſi propter neceſsitatem. & l.Cęſar.Pro hoc etiã l.e ic facit ff. locati. l. itẽ quæritur.§.exercitu.In oppoſitum videtur,quia etiam ſi per modum vniuerſitatis transferatur, & ſub vniuerſitate nihilominus ſit locus conuẽtioni.ar.l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de verb.obli. de le.ij.d.l.peto.§.fratre.& l.codicillis.§.matre.Nõ enim refert quomodo extra manum ſuam ponat,dum tamen ponat,vt cenſeatur præmiſſæ cõuentionis conditio extitiſſe.ar.l.cùm ſeruus.ff. de verb.obli.& ff.quemadmo.teſta.ape.l.ſi in duobus.§.j.& ff.quemadmo.ſer.amit.l.qui fundum. ff.de aqua quoti.& æſtiua.l.ij.§.quæſitum.& C. ſi manci.ita fuerit alien.vt manu.l.fi. pro iſta parte videtur tex.quia ex quo iſta neceſsitas alienandi extra manum Regis prouenit occaſione Regis inimicorum,Rex videtur in culpa: igitur ipſi Epiſcopo tenetur.ar.l.ſi merces.§.culpę.ff.loca.cũ ibi no.cum iuribus allegatis.

EPITOME.

Filia dotata quæ per pactum iuratum promiſit nolle habere regreſſum ad bona paterna,ſuccedit patri inteſtato cum alijs filijs,licèt aliqui contradicant.

DECISIO IIII. aliàs 850.

VTrùm filia dotata,quæ promiſit per pactũ iuratum quòd dote contenta nullum ad bona paterna regreſſum haberet,inteſtato
a patre decedente [a] poſsit illi ſuccedere,præſertim cum alijs fratribus & ſororibus.Genzc.vt audiui in c.quamuis pactum.de pac.lib.vj. tenet q̃ ſic:quia pater decedendo inteſtatus videtur tacitè hæredibus propinquioribus reliquiſſe hæreditatem ſuam: vt l.conficiuntur.ff. de iure codicil. Cõſtat autẽ quòd ſi pater eam inſtituiſſet, quòd non obſtante renuntiatione admittenda eſſet ad hæreditatem ex nouo iure.argu.extrà de renunt. c.j.& de iureiuran.ca.ad noſtram.ij.cum ibi notat.facit ff.de exceptio.rei iudic.l.ſi mater.§.eandem.cum concordan. Igitur & ab inteſtato, ex quo ſic decedeni pater ſibi videtur dediſſe: præſertim quia in dubio videtur fuiſſe intentio renunciantis filiæ, & patris dotantis ne haberet recurſum ad eius bona contra eius voluntatem,infringendo,vel impugnando eius iudicium,ſi alijs reliquiſſet. Cùm igitur nulli alteri pater reliquerit,& ſic inteſtatus decedens ſibi,ſicut & cæteris reliquit tacitè,vt dictum eſt:ergo ſibi poteſt ſuccedere non obſtante renuntiatione:& pręſertim vbi nulli alij liberi, maximè maſculi, exiſtunt, quorum fauore videtur pater in dubio eam voluiſſe renuntiare,ne per medium filiæ ad alios nomine eius deueniret hæreditas: ſecus autem vbi nulli ſunt liberi maſculi, ſed vel ſolæ aliæ filiæ, vel ſoli cognati,præſertim venientes ex fœminea linea attinentis:quia tunc ceſſat ratio, & intentio patris eam facientis renuntiare,& ipſius filię: & ſic arguitur ex intentione partium ex veriſimilibus arbitrata.argu.iurium communium.Tenent tamen quidam contrà, propter generalem renuntiationem.quæ etiam concernit,& concernere poteſt etiam ſucceſsionem ab inteſtato, vt ſic ex quo ſic ſimpliciter,& generaliter renuntiauit,vtrique iuri renuntiaſſe videtur.ff.de ſucceſſ. edic.l. fin.§. ſed videndum. cum ibi not.in gloſſ. qui enim effuſo ſermone loquitur, in promptũ incidit periculum.arg.l.fin.C.de contrahend.emptio.& vẽditio.pro hoc poteſt induci quod not. Cy.poſt Petrum de Bella pertica.Burgund.C.de reſcin.vendi.l.rem maioris pretij.in vj.q.& Ioan. And.in nouel.de empt.& ven.c.ſ en.ſuper gloſſ. Et reſpondent ad rationem Genzel. quia illa iuris præſumptio.quæ præſumit patrem inteſtatũ decedentem tacitè propinquioribus reliquiſſe: tunc habet locum cùm pater non fecit aliquem renuntiare,quia tunc quò ad illum ex quo conſtat,quòd ſemel voluit per renuntiationem filiã excludere:adhuc eiuſdem præſumitur volũtatis, niſi cõſtet expreſsè,quòd ſibi dare voluerit:quia in incertis non certis,&c.vt l. continuus. §.cùm ita.ff.de verb.oblig. Ad aliam rationem dicunt, quòd imò videtur fuiſſe intentionis omni iuri renũtiare,ex quo generaliter,& vniuerſaliter renũtiauit:quia qui nullũ,& omnia dicit, nihil excludit.ff.de rebus dubijs.l.ſi is qui ducenta.§.vtrum

ADDITIO.

a Patre decedente. Adde Bald.conſi.473. quidam puella.in ij.col.in ij.queſt.vol.j.Dec.conſil.506. in caſu propoſito.& Capell.Tholoſ.dec.456.

De Procuratoribus.

EPITOME.

Ratificari poſſunt geſta per non procuratorem à domino ante ſententiam,ſecus poſt:quia ſolùm in eius præiudicium id facere poſſet:& quæ ſit cauſa differentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Geſta per non procuratorem per dominum ratificari poſſunt.*

DECISIO I. aliàs 13.

1 ROTA,† quòd geſta per non procu-
a ratorem [a] poſſunt ratificari,maximè ſi dominus ſcit non procuratorẽ cauſam ventilare.iuxta no. per Innoc. in c.ex parte.de reſcrip. Et iſtud eſt verũ,quòd proceſſus habitus ante ſententiam poteſt ratificari: ſed tamen ſententia lata dominus proceſſum nullum in præiudicium ſui ratificare poteſt:non tamen in pręiudicium partis.ſic intelligitur l.licet. cum ibi not.ff.de iudic.ad hoc quod not.in l. tutor.C.in quibus.cau.re.in integrum non eſt nece. Et eſt ratio quare poſt ſententiam non poteſt, ſed ante ſic poteſt ratificari indiſtinctè: quia ante ſententiam eſt incertum an proceſſus ſit in fauorem ratificantis, vel non, & an ratificatio ſit in præiudicium partis, aut non. & ita in dubio ante ſententiam valet ratificatio:poſt autem nõ in præiudicium partis:vt in iuri. ſuprà alleg.

ad quæ

Ad hãc decis Vit pub [illegible] procurat decis. 8.

adquæ facit no.Specula.in tit. de procura. vide in c.auditis.de procurat. cum ibi not. & Ioann. And.de offiç.delega.c.prudentiam.glo.ij.& vide infrà deciſio.x.eod.titul. & dec.21.eod. titul. & dec.5.de teſtib.infrà.& deciſ.56.j̄. de appella.

ADDITIO.

a Geſta per non procuratorem. Adde videndã dec. x.j̄.eod.tit.& dec.125.Capell.tholoſ. Nota tamen ꝙ hæc deciſ.eſt contra comunem ſecundum Caſſad.dec.xl.ſuper regul.cancellar.in principio. & deciſ.vnic.de emptio.& vendit.

SVMMARIA.

1 *Monachi & alij regulares poſſunt conſtituere procuratorem in cauſis, in quibus poſſunt ſuo nomine agere, vel conueniri.*

DECISIO II. aliàs 18.

1 NOta, † quòd monachus & alij regulares
in cauſis, in quibus poſſunt agere & con-
ueniri ſuo nomine, facere procuratores poſ-
a ſunt: [a] vt not. Innocen.in ca.cùm I.& A.de re iu-
die.& ibi no.quòd tales perſonæ quando eſt vti
litas eccleſiæ poſſunt interuenire etiam pro lai-
co: nec auditur pars, ſi allegaret quòd non eſt
vtilitas eccleſiæ: quia non intereſt priuati quæ-
rere,nec ſcire hæreditatem monaſterij: ſed ſolũ
intereſt abbatis, & conuentus.vide in clemen.
b religioſus. [b] de procura.

ADDITIONES.

a Facere procuratores poſſunt. Adde deciſ.j.j̄. de reſtit.ſpoliator.Et an religioſus poſsit conſtitui procurator ad præſentandum nomine patroni laici, vide Inno.in cap.cùm I.& A. extrà de re iudic.Et an in hoc ſit differentia inter religioſum clauſtralem & alium habentem adminiſtrationem vide glo.& Cardin. Zabarell.in clem.religioſus de procuratorib.

b Clem.religioſus. Quæ videtur huic deciſioni contraria.

SVMMARIA.

1 *Procurator datus generaliter poteſt proteſtari quòd non intendit acceptare niſi certas cauſas.*

DECISIO III. aliàs 32.

1 NOta, † quòd vbi procurator [a] eſt datus ad
a cauſas deuolutas in curia, & ſpecialiter
ad omnes: poteſt proteſtari quòd non intendit recipere procuratorium, niſi ad certas cauſas, ſeu articulos, poſito quòd vltimo ſit datus: vt not.Ioan.Andr.in c.j.ſuper verbo, proteſtatione.de procur.in cle.licèt aliqui Auditores velint dicere, quòd quando procurator eſt datus vniuerſaliter, non auditur procurator ſi velit ſe reſtringere ad hoc, quòd ſit procurator ad impediendum & contradicendum: ad hoc quòd ad calumnijs procuratorũ obuietur: quia in totum debet accipere, vel reprobare. iuxta illa quæ habentur in l.etiam.C.de rep. vt cauſæ eitiùs expediantur. pro hoc facit quod not. Archi. in c.ij.in glo.mag.in fin.de procu.lib.vj.

ADDITIO.

a Procurator. Adde dec.18. j̄.eod.titul.

SVMMARIA

1 *Procurator cum poteſtate iurandi de calumnia, & ſubſtituendi, poteſt tranſigere & componere.*

DECISIO IIII. aliàs 61.

1 NOta, † quòd vbi procurator habet poteſtatem agendi defendendi, iurandi de calumnia, & cum poteſtate ſubſtituendi, quòd talis procurator poteſt tranſigere, & componere ſecundùm quòd procurator conſtitutus cum libera poteſt: vt l.mandato.ff.de proc. cum ibi no.& not.in l.quia.de pact. text.in capit. qui ad agendum.de procu.lib.vj.in fin.& c.ex multiplici.de decimis.

SVMMARIA.

1 *Procurator ad audiendam ſententiam duntaxat non poteſt appellare.*

DECISIO V. aliàs 63.

1 NOta † quòd vbi procurator [a] eſt datus ad
a audiendũ ſententiã duntaxat, talis procu-
rator non poteſt appellare.nec alium actũ exercere.arg.not.per Inn.in c. petitio. de procu. & c.olim. de offi.deleg.& per Io. And.in ca.non iniuſtè.eod.tit.in verſ.potuit is.in nouel.

ADDITIO.

a Vbi procurator. Vide j̄. in antiquior. deciſ.2. de procura.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad impetrandum & arreſtari faciendum & c.nõ poteſt impedire quò minus cauſa deuoluatur.*

DECISIO VI. aliàs 80.

1 NOta, † quòd procurator datus ad impetrandum, & contradicendum, vel ad impediendum, ſi literæ ſuæ arreſtentur per Auditorẽ Palatij: talis procurator poteſt impedire quòd cauſa non deuoluatur, & poteſt admitti vſque ad deuolutionem cauſæ: quia ſua intereſt, vt cauſa non deuoluatur: ſed literas poſſet impetrare, & ad partes mittere, aliàs non admitteretur: vt no. per Archid.in c. ſtatutum.de reſcript.lib.vj. ſuper verbo, capellaniæ.in glo.

SVMMARIVM.

1 *Procurator datus ad allegandas cauſas abſentia, debet ſe offerre illas probaturum coram iudice, & iurare de calumnia.*
2 *Citatus debet in termino cadenti facere id, ad quod terminus illum requirit, etiam quòd pars aduerſa nõ compareat.*

DECISIO VII. aliàs 81.

1 NOta, † quòd vbi datus eſt aliquis excuſator ad proponendum cauſas abſentię, tales excuſationes debet proponere coram iudice, & ſe offerre probaturum cauſas propoſitas: vt not. Innocen. in c. querelam. ſuper verbo, deſtinauit. de procura. Nec ſufficeret tali excuſatori venire ad diem aſsignatam, niſi cauſa proponeret:
2 quia † poſito quòd pars aduerſa eſſet abſens, vel non faceret quod requirit terminus: pars quæ eſt præſens debet facere quod terminus requirit: vt videtur notare gl. in l. ij. ſuper verbo falſa cauſa. ſi quis in ius voca. non ie. & quod not. per Inno. in capit. calumniam. de pœn. videtur quòd tales excuſationes debeant verbo exprimi magis quàm in ſcriptis: vt l. excuſare. de excuſatio. tutorum. Talis autē excuſator debet habere ſpeciale mandatum ad iurandum de calumnia in animam domini ſui, quòd dominus iuſto impedimento tenetur: vt not. Innocen. in c. quia propter. ſuper verbo, penitus. verſic. item dicimus. de elect.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum de non reuocando procuratorem conſtitutum ad permutandum, & reſignandum beneficium cauſa permutationis obligat neceſſariò.*
2 *Intereſſe in ſpiritualibus non cadit: & ideò agi non poteſt ad æſtimationem.*
3 *Contractus nominati re integra pœnitentia diſſoluuntur, hocq; quando agi poſſit ad intereſſe, & in prophanis.*
4 *Beneficia liberè debent permutari.*
5 *Laicus poteſt eſſe procurator ad permutandum & ad reſignandum & acceptandum.*

DECISIO VIII. aliàs 104.

Refertur Beinbender dec. 47

1 NOta, † quòd vbi aliquis facit procurato-
a rem [a] ad permutandum, & reſignandum
b beneficium cauſa permutationis, & iurat [b] non reuocare, ratione iuramenti non poteſt venire contrà: quòd ſi reuocaret, non valeret re-
2 uocatio: quia † in ſpiritualibus, in quibus non cadit intereſſe, non poteſt agi ad intereſſe: quia quicquid fit contra iuramentum præſtitum, non valet: vt not. Innocen. in capitul. dilecto. de præbend. & Archid. in capit. penul. de reſcrip. lib. vj. & in capitu. ſi à ſede. de præbend. arg. l. cùm quis decedens. §. codicillis. ff. de lega. iij. In cauſis autem prophanis, in quibus poteſt cadere intereſſe aliud, poteſt venire contra quæcunque, & valet alienatio: vt l. ea quidem. de condi. ob cauſam. iũcta l. nemo. de pact. ſecus eſſet in illis, in quibus non poteſt propriè cadere æſtimatio. C. ſi man. ita alie. fuerit. l. j. Nec obſtat capitul. ſi inter. de ſponſa. quia ibi erat talis actus, qui bono modo non erat retractabilis: ideò non obſtante iuramẽto tenet actus. Nec obſtat quod no. Doctor. maximè Cy. in l. j. C. de ſacroſan. eccleſ. & Io. And. in c. quod ſemel. in nouel. de reg. iur. lib. vj. ſcilicet, quòd teſtamẽtum iuratum poteſt reuocari: quia ibi ante mortem teſtatoris non quæritur in tertio: quod ſecus erat in propoſito, vbi altera parte inuita abſque permutatione non potuit reſol-
3 ui. Nec obſtat ſi dicatur, quòd † in contractibus innominatis poteſt quis pœnitere re integra: quia illud habet locum, quando poteſt agi ad intereſſe, & in rebus prophanis: vt l. ſi pecuniam. de condi. ob cauſ. In tali cauſa ſpirituali non cadit intereſſe pecuniarium. Hic igitur ad intereſſe pecuniarium agi non poteſt: quia pro re ſpirituali nõ agitur ad tale intereſſe. vt no. Inn. in. c. querelam. de elect. glo. mag. cùm dicit, ius aut. Nec
4 obſtat † ſi beneficia liberè debeant permutari: & ſi interueniat iuramentum, videtur non libera permutatio, ſed quaſi ſpecies ſymoniæ: quia iſtud habet locum quod ab initio permutatio debet eſſe libera, & cum cauſa: ſed ex poſt facto, ex quo partes liberè conſenſerunt permutationi faciendæ, vt fiat permutatio, poſſunt iuramento partes ſe ligare: vt c. cùm inter. cum ibi not. per Inn. de renuntia quia non eſt reprobatum: & præſumitur quòd cùm ab initio ex quo liberè
c partes conſenſerunt, quòd permutatio [c] ſit recta, & bona, nec videtur ſpeciem ſymoniæ continere. In iſta quæſtione multi de Rota ſunt va-
5 rij. Et † laicus poteſt eſſe procurator ad permutandum, & etiam ad reſignandum, & acceptãdum: vt not. Collecta. in c. decernimus. de iudi. quia non videtur prohibitum: vide Paulum in clemen. j. de renuntia. ſuper verbo, procurator.

ADDITIONES.

a Facit procuratorem. Adde Felyn. in capit. decani col. v. verſic. amplia quinto. de reſcip. Dec. conſil. 193. viſo teſtamento. in j. col. & conſil. 475. in cauſa. col. 3. verſi. quod autem.
b Iurat. Adde hic ea quæ plenè accumulaui deciſ. 4. ſ. de renuntia. in nouis.
c Quod permutatio. Adde decıſ. xj. ſ. de rer. permut. Felyn. in cap. apoſtolicæ. nu. 5. de exceptio.

SVMMARIA.

1 *Procuratorium capituli in quo non ſunt ſpecificata nomina canonicorum, niſi ſigillum capituli ſit appoſitum, non valet.*

DECISIO IX. aliàs 132.

1 NOta, † non valet procuratoris cõſtitutio [a]
a à capitulo: niſi perſonæ de capitulo fuerint nominatæ, & ſpecificatæ in procuratorio: vt cap ſi. de procura. cum ibi nota. per Ber. niſi ſigillum capituli eſſet appoſitum: quia tunc valet. Et hoc tenet Rota.

ADDITIO.

a Non valet procuratoris conſtitutio. Adde deciſ. 28. 36. & 32. ſ. eo. tit. & dec. 12. eod. tit. in nouis.

SVMMARIA

1 *Ratificari non poſſunt geſta per non procuratorẽ poſt concluſum in cauſa, niſi in præiudicium ratificantis.*

Deciſio X. aliàs 149.

1 NOta, ꝙ † vbi eſt conclusum a in cauſa, geſta
a per falſum procuratorem non poſſunt ratificari, niſi in præiudicium ratificantis: vt not. Inn. in cap. ex parte. extrà de reſcriptis. licèt glo. videatur notare contrarium l. ſi mater §. hoc iure. ff. de except. rei iudi. in vlti. glo.

ADDITIO.

a Vbi eſt concluſum. Adde videndum dec. j. ſ. hoc titul. & ibi notata in addit.

EPITOME.

Procuratores conſtituti ad acceptandum beneficium cenſentur reuocati per conſtitutionem aliorum vltimo loco factam.

SVMMARIVM.

1 *Procurator nouos ad acceptandum conſtituens, primos reuocare videtur.*

Deciſio XI. aliàs 171.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis a facit procuratores
a ad acceptandum beneficium, ſi ſecundò facit alios procuratores videtur primos reuocare: poſito ꝙ non ſint certificati. ff. de man. vin. l. ſi patrono. in princip. tex. in l. ſi quis mihi. §. ſi. cum ibi no. per gl. ff. de acqui. hæred. quia ex quo agitur ſolùm de præiudicio conſtituentis non inſpicitur ꝙ procuratores qui reuocantur, ſint certificati vel non: aliàs autem inſpiceretur: vt l. ſi mandaſſe. ff. mandat. ſic intelliguntur nota per Io. And. in c. cùm illuſio. de renunti. in cle. & quod no. Cy. in l. mandatum. C. manda.

ADDITIO.

a Vbi aliquis. Vide dec. 14. infrà eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio facta eodem tempore per diuerſos procuratores vnius nomine de diuerſis beneficijs, debet ſortiri effectum in maiori beneficio.*

DECISIO XII. aliàs 173.

1 NOta, † ꝙ duobus procuratoribus datis ad acceptandum beneficium, ſi vnus acceptat beneficium minus, & alter aliud maius eadem die debet in dubio valere acceptatio de maiori, & pinguiori: quia in dubio præſumitur quòd dominus maius beneficium voluerit ſibi quærere, & procurator voluerit facere conditionem domini meliorem: quia in maiori ſumma minor continetur: vt in l. j. §. ſi ſtipulanti. ff. de verb. obli. & l. diem. §. ſi plures. verſicu. inde quæritur. ff. de arbit. l. inter pares. ff. de re iudica. & l. iij. §. ſi quis pluſquàm. de adimen. lega. & l. quoties. §. ſed ſi maiorem. ff. de hæredib. inſtit.

SVMMARIVM.

1 *Procuratores plures dati cenſentur in ſolidum conſtituti, etiam ſi non ſit dictum, & quemlibet ipſorum in ſolidum: quia ſufficit quòd conſtituens ſimpliciter dicat in ſolidum.*

DECISIO XIII. aliàs 174.

1 NOta, † quòd vbi aliquis facit duos procuratores in ſolidum, non dicendo, cuilibet do poteſtatem in ſolidum, quilibet in ſolidum videtur conſtitutus procurator, poſito quòd nõ fuerit dictum, & cuilibet in ſolidum do poteſtatem: quia dicta poteſtas in ſolidum duobus videtur data. argument. l. creditor. §. duobus videtur data. argument. l. creditor. §. duobus. ff. manda. Ad quod facit capitul. ſi duo. de procurator. libr. vj. vbi non dicitur cuilibet in ſolidum, ſed ſimpliciter datur poteſtas in ſolidum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator primò conſtitutus cenſetur reuocatus per conſtitutionem ſecundam.*

DECISIO XIIII. aliàs 175.

1 NOta, † ꝙ vbi diuerſis temporibus quis
a facit diuerſos procuratores, a faciendo vltimos, videtur reuocare primos: idem eſt ſi eoſdem ſecundò conſtituit procuratores. quia per ſecundam conſtitutionem videtur recedere à prima: vt no. gl. in l. ſi quis cum procuratorio. ſuper verbo, duos. ff. de procur. Et vide de hoc de procur. non iniuſtè.

ADDITIO.

a Diuerſos procuratores. Adde dec. xj. ſ. hoc. eod. tit. & dec. 4. eod. tit. in nouis.

SVMMARIA.

1 *Procuratorium ſolo ſigillo iudicis ſignatum ſine ſubſcriptione teſtium facit fidem.*
2 *Sigillum ſolum probat in his, in quibus non infertur perpetuum præiudicium.*

DECISIO XV. aliàs 188.

1 NOta, † quòd procuratorium ſignatum ſi-
a gillo a authoritate iudicis ſine ſubſcri-
2 ptione teſtium facit fidem: quia † in illis, in quibus non infertur perpetuum præiudicium, tales literæ probant ſigillo autentico ſigillatæ: ſecus ſi eſſet perpetuum præiudicium. ſic not. in cap. poſt ceſsionem. de probat. & per Archidiac. in c. vt circa. de elect. lib. vj. & ibi etiam per Cardi. vi de Pau. in clemen. in plerique. de electio. Et Inn. in c. j. de fide inſtrumen. Et de literis executoris quando faciunt fidem, vide ſuprà de offi. delegat. deciſ. vij.

ADDITIO.

a Signatum ſigillo. Adde deciſ. 12. hoc titul. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procuratores plures dati ad certũ actum, ſi illum diuerſimodè explicauerint, quid attendi debeat?*

DECISIO XVI. aliàs 196.

1 NOta, quòd † vbi duo procuratores dati ad aliquem actum, ſi vnus faciat aliquid ſine

alio, vel vnus confitetur, alter negat: qualiter valeat quod actum eſt per tales procuratores. not.Inn.in cap.in noſtra.de procurato. in glo.j. & per Io.And.in c.ſi duo.de procur.lib.vj.in gl. in verbo, admitti.quid dices.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta per procuratorem de beneficio, cuius non erat dominus conſtituens tempore conſtitutionis, ſed permutationis, non valet.*

DECISIO XVII. aliàs 242.

1 NOta, † quòd vbi quis fecit procuratorem ad permutandum beneficium certum, ſi tẽpore conſtitutionis procurator conſtituens nõ erat dominus beneficij, licèt tempore, quo procurator permutauit eſſet dominus: non valet permutatio facta per procuratorem. vide infrà deciſi.26.eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator faciens actum contrarium proteſtationi, à proteſtatione cenſetur recedere.*

DECISIO XVIII. aliàs 220.

1 NOta, † quòd procurator [a] qui aſſumpſit o-
a nus procurationis quantum ad certum negotium: ſi faciat actum contrarium ſuæ proteſtationi, videtur proteſtationi renunciare. arg. not.per Inn.in c.cùm M.de conſtitu. & c.Cumana.de elect.penul.glo.in clemen.j.de procur.

ADDITIO.

a Nota ꝙ procurator. Vide ſuprà dec.3.eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator vbi aliquem actum facit, licèt de eius mãdato tunc nõ conſtaret, non dicitur nulliter proceſſiſſe.*

DECISIO XIX. aliàs 248.

1 NOta, † ꝙ vbi [a] ad requiſitionem alicuius
a procuratoris aliquis excommunicatur, valet excommunicatio: licèt tempore excommunicationis non appareret, quòd eſſet procurator eius: licèt reuera eſſet, ſed poſteà apparuit eum fuiſſe procuratorem. ad quod facit no. per Inn. in c.tua. in fi.de coha.cle.& mulie.c. cùm plures. de offi.delega.per Archid.C.de arbit.l. in arbitris. & no.gl.in c.venerabilis.ſuper verbo, probare velit.de ſent.excom.li.vj.per Io.mo.quæ faciunt pro intellectu cle.appellanti.de app.in cle.

ADDITIO.

a Nota ꝙ vbi. Adde ſupra eo.tit.in no.7.Fel.in ca. ſciſcitatus.col.pen.de reſcript.Gemi.in c.is qui. col j.de procurat.in vj.

SVMMARIVM.

1 *Procurator excommunicatus non poteſt impetrare reſcriptum ad agendum.*

DECISIO XX. aliàs 287.

1 NOta, † quòd cõmuniter approbatur, quòd procurator excommunicatus non poteſt impetrare reſcriptum, nec literas, ex quibus poſſit agi: vt not.in c.conſulti.de procurato.

SVMMARIA.

1 *Permutatio facta per aſſertum procuratorem poteſt per dominum ratificari: & acceptatio beneficij poteſt fieri per procuratorem, ſed non aditio hæreditatis.*
2 *Hæreditas per procuratorem adiri non poteſt.*

DECISIO XXI. aliàs 189.

1 NOta, † quòd nunquam procurator nomine domini poteſt permutare: dum tamen dominus ratificet poſteà: vt no. Archid.in c.cum in tua.de conſue.lib.vj.glo.iij. Ad hoc facit l. licet.ff.de iudic.cum ibi no.& quod not.in c.cum cauſam.ſuper ver.præſumptionem.de teſti. per Inno. Acceptatio beneficij poteſt fieri per procuratorem: vt c.ne captandæ. glo.fina.per Arch.
2 de conceſſ. præbend. lib.vj. ſecus † videtur in aditione hæreditatis: vt l.placet.ff. de acquiren. hæredit. Nam aliter quæritur hæreditas in prophano, quàm quęratur beneficium ſpirituale: vt nota.in ſimili per Ioan.monach.in c.ſi tibi abſenti.de præben.lib.vj.ibi cum dicit, Item dices. vide ſuprà deciſionem primam eod.tit.

EPITOME.

Dominus faciendo actum neceſſarium, & magis ſufficientem, non videtur reuocare procuratorem.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non cenſetur reuocatus ſi dominus explicet actum in iudicio neceſſario.*

DECISIO XXII. aliàs 342.

1 NOta ſecundum aliquos, † quòd dominus
a veniendo ad iudicium faciendo actum neceſſarium, quod erat faciendum per dominum ſufficientius quàm per procuratorem, nõ videtur reuocare procuratorem per eius præſentiã: ſecus ſi faceret actum voluntarium.arg. l. fideicommiſſa.§.ſi rem.de lega.iij.ſic intelligitur cap. penulti.de procura.lib.vj. Alij dicunt, quòd locum habent quæ dicta ſunt, quando dominus præſente procuratore cauſam proſequitur: quia tunc videtur reuocare: ſecus ſi procuratore abſente.

ADDITIO.

a Dominus veniendo. Adde deciſ.xxxj.j.eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Procuratori non cenſetur data facultas ſubſtituendi: licèt in mandato adſit clauſula releuationis ſubſtituti. vel ſubſtituendi ab onere ſatiſdandi.*

DECISIO XXIII. aliàs 346.

1 NOta, † quòd ſi in procuratorio [a] dominus
a non dedit poteſtatem ſubſtituendi: ſed poſteà in

ſteà in releuatione cauetur, quòd dominus rele-
uat eum, & eius ſubſtitutum, vel ſubſtituēdum
ab omni onere ſatiſdandi: quæritur an ex illis
verbis videatur ſibi dediſſe poteſtatem ſubſti-
tuendi, vt ſic etiam ante litem conteſtatam poſ-
ſit ſubſtituere? Videtur quòd ſic: quaſi videatur
eo ipſo feciſſe prius, faciendo poſterius. argu.l.
ad rem mobilem. & l.ad legatum.de procura. l.
illud.ff.de acquirē.hære. fuit dictum per omnes
contrà. quia illa verba non ſunt diſpoſitiua: &
quia verba prolata, quæ ſupponunt aliud, nihil
diſponunt ſuper eo quod ſupponunt.arg.l. ex fa
cto. prima,de hæredi.inſtitu.& vide c.j.de præ-
bend.in clem.in fin.

ADDITIO.

a Procuratorio. Adde Felyn.in c.ſedes.de reſcript.
ver.ſexta declaratio.& vide primam dec. eo tit.

SVMMARIA.

1 *Procurator ad iudicia non poteſt facere ea, quæ ſunt gratioſa & voluntaria.*
2 *Procurator non poteſt renunciare, vt non vocetur, vel ſaltem eius dominus ad videndum iurare teſtes.*

DECISIO XXIIII. aliàs 351.

1 NOta, † quòd licèt procurator ad agendū
a à domino conſtitutus poſsit omnia quæ
ſunt neceſsitatis, quò ad expediendum ea quæ
ſunt iuriſdictionis conceſſæ, non tamen poteſt
facere gratioſa & voluntaria: ideò non poteſt ſe
offerre ab voluntariè confitendum: nec etiam
2 † facere gratiam quòd ad videndum teſtes iura-
re ipſe, vel dominus eius debeat vocari. ſic & de
vicario.de offi.vica.c.fin.lib.vj. cum ibi no. per
Ioan.Mona. in fin.gl.ſuæ, iuncto.c.j.de inſti.eod.
li.& c.illa deuotionis. ne ſede vacan. vide Cy.
in l.j.C.de iuramen.calum.

DECISIO XXV. aliàs 479.

Similis eſt deciſ.ij.ſ.hoc titul. in nouis.

EPITOME.

Procurator conſtitus poteſt ad acceptandum, & permutandum etiam beneficia obtinenda: & ſi conſtituens non ſit dominus beneficij tempore conſtitutionis, ſed permutationis, non valet permutatio.

SVMMARIA.

1 *Procurator an poſsit conſtitus ad acceptandum, & permutandum beneficia in poſterum obtinenda.*
2 *Procurator habens generale mandatum an poſsit acceptare beneficia, & illa permutare.*
3 *Permutatio facta per procuratorem conſtitutum tempore, quo non habuit beneficium permutatum dominus conſtituens, non valet.*

DECISIO XXVI. aliàs 519.

1 VTròm poſsit † quis conſtituere procura-
torem ad recipiendum, & acceptandum,
& permutandum etiam beneficia in poſterum
a obtinenda? a Videbatur quòd non: niſi in ſpecie
de certo beneficio daretur mandatum. arg.ff. de
acq.hære.l.ſi quis mihi bona.§.ſed vtrum gene-
raliter. tamen omnes tenuerunt quòd imò: per
l.iij.ff.de procura. Et quia iſti non ſunt de caſi-
bus, in quibus requiritur ſpeciale mandatum, li
cèt quidam dicant contra: quia imò requiritur:
quia agitur de contrahendo matrimonio ſpiri-
tuali. ergo &c.arg.[illegible]i.de procura. libr. vj. pro
qua opinione videtur Arch.in c.cùm in tua. de
conſuetu.lib.vj.ſuper verbo. per alios, &c. ſed
contra hoc, & pro prima parte faciunt not. per
Cy.C.vbi & apud quos.l.j. ſed videtur quòd ad
2 primum † tantùm ſufficiat generale mandatum
ſecundùm formam c.qui ad agendum.de procu-
ra.lib.vj. vt not.Io. And.in nouel. in d.c.cùm in
tua. ſuper verbo, per alios.de conſue.lib.vj. Au-
diui tamen, quòd Cancellaria non expediret li-
teras permutationis virtute procurationis factę
ad beneficium permutandum obtinendum. No-
3 ta, aliquid dicunt, quòd vbi † aliquis conſtituit
procuratorem ad permutandum certum bene-
ficium, ſi tempore conſtitutionis procuratoris
conſtituens non erat dominus beneficij: licèt tē-
pore, quo procurator permutauit, eſſet domi-
nus beneficij, nō valet permutatio facta per pro-
curatorem in regula, non firmatur.de re iu.li.vj.

ADDITIO.

a Obtinenda. Adde an beneficium poſsit permu-
tari ante adeptam poſſeſsionem glo.in verb.poſ
ſidebunt.tit.de colla.in pragmatic.ſanctio.

SVMMARIA.

1 *Procurator cum libera, non tamen habens ſpeciale mandatum an poſsit acceptare beneficium.*
2 *Procurator non niſi cum ſpeciali mandato matrimonium contrahere poteſt.*

DECISIO XXVII. aliàs 535.

1 AN procurator † etiam cum libera, non ta-
men habens ſpeciale mandatum ad acce-
ptandum beneficium poſsit acceptare? Et vide-
tur quòd non, quia nec poſſet adire hæreditatē.
ff.de acqui.hære.l.Paulus reſpōdit. aliàs incipit,
l.per procuratorem. ſed hæc ratio nō valet: quia
in litera dicitur, per te, vel alium dixeris acce-
ptandum. ſed ad hoc quòd requiratur ſpeciale
mandatum, allegari poteſt.ff.de acqui. hære.l. ſi
quis in bona.§.iuſſum. & §.ſed vtrum. Et quia
2 † ſic debet eſſe in matrimonio ſpirituali ſicut in
carnali, ad quod contrahendum eſt opus ſpecia-
li mandato: vt cap.fina.extrà de procurato. lib.
vj. licèt in omnibus etiam circa iſtam materiam
non æquiparentur. vt ibi patet per gl.ſuper ver
bo, contraxit. Et pro iſta parte videtur facere quod
hodie ponitur in literis, quòd talis per ſe, vel
procuratorem ſuum ad hoc legitimè conſtitutū
infra vnius menſis ſpatium duxerit acceptandū.
vide deci.26.ſuprà eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus à procuratore facto domino litis poteſt alium ſubſtituere, poſtquàm factus eſt dominus litis.*

DECISIO XXVIII. aliàs 546.

1 a VTrùm † procurator ª ſubſtitutus à principali procuratore habēte poteſtatem ſubſtituendi: & ſubſtitutus virtute eiuſdem poteſtatis, ſi per litem conteſtatam efficiatur dominus litis, poſsit alium ſubſtituere, poſtquàm ſit effectus dominus litis? Tenuerunt quòd ſic, ſicut principalis procurator factus dominus litis poſſet, etiam ſi aliàs nó haberet à domino poteſtatem ſubſtituendi.iuxt.l.neque tutores.C.de procu,& c.licet.de procu.lib.vj. quòd talis ſubſtitutus à procuratore principali virtute poteſtatis ad hoc datæ ipſi procuratori ſubſtituenti, vt ab alio domino conſtitutus videtur.arg.l.itē eorum.ff.quod cuiuſque vniuer.nomi. & l. cùm eſſent.ff de ſerui,ruſti,prædi.cum ibi not.in fi.& not.ff.de procura.l. j.glo. j. per Doct. Item eadē ratio eſt de tali ſubſtituto facto domino litis,quę eſt de principali procuratore: ergo idem ius,

ADDITIO.

a Vtrū procurator. Adde dec,5.& 8.ſ e.ti.in nouis,

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium non habens nomina ſingulorum de capitulo deſcripta, vel ſigillum ipſius capituli, non valet,*

DECISIO XXIX. aliàs 555.

1 a VTrū ſi notarius ª in inſtrumento dicat, ꝙ capitulum, vel conuentus fecit procuratores, vel ſyndicos, non nominando perſonas, valet procuratorium: vel ſi dicatur, præſertim cùm non apponatur ſigillum capituli, vel conuentus? alleg.ꝙ ſic.per oo.per Hoſti, de his quæ fiunt à præla.cap.quanto,cum not.Spec. titu.de ſenten.tamen contrarium ſeruatur. & ita no.gl. in c.ſi.de procu.ſcilicèt,quòd nomina canonicorum ſunt exprimenda.

ADDITIO.

a Verùm ſi notarius. Adde deciſ.ix. ſ.eod.& deciſ, 32. & 36.j.eo.tit.& deciſ,12.eod.tit.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium generale an extendatur ad lites, & cauſas de futuro,*

DECISIO XXX. aliàs 563.

1 VTrùm † procuratorium generale extendatur etiam ad cauſas, vel lites futuras, vel ſolùm ad tunc præſentes: Tenetur ꝙ ſolùm ad præſentes,argu.c.ſi.de reſcript. & per l.qui habent.§.fi.& l.ſequen.ff.de tutel.& dic vt ibi per Dyn.contrà de priuile.cap.quia circa. cū ibi allegatis.Solutio ibi patet.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non cenſetur reuocatus, vbi dominus in iudicio ex neceſſitate comparet.*

DECISIO XXXI. aliàs 642.

1 a SI dominus † ª alicuius procuratoris compareat in aliqua cauſa ex neceſsitate: tunc non videtur eum reuocare,licèt nó proteſtetur: ſecus ſi ex voluntate compareat, niſi appareat quòd ipſum voluerit reuocare ex probabilibus coniecturis,c.ſi quando.de procura.lib.vj.& ita etiam ſeruat Rota,

ADDITIO.

a Si dominus. Adde dec.22.ſ.eod.titu.

EPITOME.

Procuratorium Abbatis & conuentus per notarium ſine eorum ſigillo factum valet.

DECISIO XXXII. aliàs 644.

ALiqui Domini de Rota Dominorum Auditorum ſacri Palatij tenent, quòd procuratorium valet,ſi notarius dicat in inſtumento, narrando, qualis Abbas & conuentus faciunt tales procuratores in tali cauſa ſine ſigillo eorum; alij verò tenent contrarium.

ADDITIO.

a Procuratorium. Adde deciſ. ix.& xxix.ſ. eo.tit. & dec,xij.eod,titu.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad cauſas deuolutas, tenetur defendere dominum in cauſa commiſſa in curia de ſpeciali mādato Papæ.*

DECISIO XXXIII. aliàs 662.

1 a SCiendum eſt, † quòd quando aliqua cauſa ª in curia Romana ſpeciali mandato Papæ cōmittitur, quòd licèt partes ambæ, vel vna mittat procuratorem limitatum ad cauſas tantùm deuolutas, quòd nihilominus talis procurator tenetur defendere partem ſuam in omnibus neceſſarijs ad dictam cauſam, poſtquàm eſt in curia commiſſa de ſpeciali mandato.

ADDITIO.

a Quando aliqua cauſa. Adde dec.4.& dec.1. eod. tit.in no.& dec.13.ſ.tit.de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Coniuncta perſona poteſt defendere coniunctam perſonam in iudicio: licèt procuratorem pro coniuncta perſona abſente etiam cum promiſsione de rato conſtituere non poſsit.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 677.

1 a NOta, † quòd coniuncta perſona ª pro cōiuncta poteſt venire ad iudicium pro defenſione: vt in Spec.tit. de coniunct.perſona. ſecus autem ſi coniuncta perſona vellet conſtituere procuratorē pro cōiūcta perſona abſente, licèt caueret de rato.& ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Coniuncta perſona. Adde dec.vj.ſ.eod. titul. in nouis.Felyn.in c.cùm I,& A.col.4.verſi.declar. de re iudi.& an coniuncta perſona poſsit conſtituere procuratorem, vide Deci.in ca. intelleximus.col.5.in princip. de iudi.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Generale procuratorium non ſufficit in ſpiritualibus: ſecus in prophanis.*

DECISIO XXXV. aliàs 789.

1 SCiendum eſt quòd † in caſu ſpirituali procuratorium generale non eſt ſufficiens, niſi ſit ſpeciale: ſecus in cauſa prophana, & ita tenet Rota. contrarium tamen Rota in no. decis. 27. de procurat.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium cum ſolo ſigillo in quo prælatus cum cõuentu, vel capitulo conſtituit procuratorem, valet.*

DECISIO XXXVI. aliàs 791.

1 DIc, † quòd ſi Epiſcopus[a] in aliqua cauſa
2 facit procuratores ſuos, tũc ſufficit quòd dicat, ego Epiſcopus, & capitulum, vel Abbas cum conuentu, vel aliter prælatus cum ſuo collegio, & ſi non ponatur capitulum vel conuentus vel collegium: ſufficit tunc quòd in procuratorio eorum ponatur ſigillum, & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Dic quòd ſi Epiſcopus. Adde deciſ. xij. hoc eod. titul. in nouis. deciſ. ix. xxix. & xxxij. ſ. eod. titu.

SVMMARIVM.

1 *Minor xx v. annis non poteſt eſſe procurator ad iudicia, etiam conſentiente parte aduerſa: aliàs facit proceſſum nullum.*

DECISIO XXXVII. aliàs 801.

1 SCiendum quòd aliquis † non poteſt eſſe procurator ad iudicia, niſi ſit maior xxv. annis: vt legi. & nota. in capitu. quia generaliter. in ſi. de procura. lib. vj. & ſi fiat contrarium, proceſſus habitus taliter eſt nullus: nec iudex corã quo agitur, poteſt habilitare: nec conſenſus habitus etiam expreſſus partis aduerſæ: cùm hoc ſit contra ius: & ea quæ contra ius fiunt, &c. & Inno. in cap. in præſentia. de renuntiati.

De His quæ vi metu. cauſ. ſi.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus agit interdicto vnde vi pro rebus abbatis eccleſiæ, antequam eſſet prælatus.*

DECISIO I. aliàs 227.

1 NOta † quòd Prælatus poteſt agere interdicto vnde vi pro rebus ablatis eccleſiæ, antequàm eſſet Prælatus, quia licèt tempore violentiæ non poſſideret: tamen poſſidebat eccleſia: ideò Prælatus habet interdictum. not. Innoc. in c. cùm ſuper. de cauſa poſ. vide dec. infrà de excep. deci. 6. & dec. 18. ſ. de reſtitut. ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio facta per metum eſt ipſo iure nulla.*

DECISIO II. aliàs 203.

1 NOta † quòd reſignatio[a] facta per metum
2 non tenet ipſo iure: & propterea talis reſignans non perdit beneficium: vt not. in capit. ſuper hoc. de renunt. licèt poſſit agi quòd reuocetur reſignatio.

ADDITIO.

a Reſignatio. Concordat cum dec. hac dec. 5. & 7. de renuntiat. in nouis.

De Reſtitutione in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Non requiritur ſummaria cognitio, vbi principaliter petitur in integrum reſtitutio: ſecus ſi incidenter.*

DECISIO I. aliàs 98.

1 NOta, † quòd vbi principaliter petitur in integrum reſtitutio, eſt concedenda ſine aliqua ſummaria cognitione præcedente, ad hoc quòd quis admittatur ad reſtitutionis petitionem: ſecus ſi incidenter peteretur in integrum reſtitutio: vt not. Innocen. in c. cauſam. de in integ. reſtit. & c. cùm ex literis. eod. titu.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium, dicitur incidenter peti, nec requiretur litis conteſtatio.*

DECISIO II. aliàs 151.

1 NOta, † quòd vbi in integrum reſtitutio petitur aduerſus lapſum fatalium, quòd talis in integrum reſtitutio petitur incidenter, & ſic nõ fit in ea litis conteſtatio. vt c. ſuſcitata. cũ ibi not. per Innoc. de in integ. reſtitutio. & vide infrà deciſio. de reſcript. deciſi. 30. verſic. item quod modica. & c. & vide infrà deciſ. 60. de app.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus lapſum fatalium dicitur incidenter peti: & propterea non requiritur in ea conteſtatio litis.*

DECISIO III. aliàs 472.

1 NOta, † ſi petatur reſtitutio in integrũ propter lapſum fatalium, non eſt neceſſaria litis conteſtatio, quia non principaliter petitur. de officio iudic. capitul. ij. hoc not. Innocen. in capitul. ſuſcitata. de reſtitutione in integrum. vide infrà dec. vj. de litis conteſtatione.

EPITOME.

Minori poteſt competere tam beneficium appellationis, quàm in integrum reſtitutionis.

Deciſio

DECISIO IIII. aliàs 199.

NOta, minori poſſunt inſimul competere duo remedia: ſcilicet beneficium reſtitutionis, & appellationis: vt not. in l. præſes. ff. de minoribus.

DECISIO V. aliàs 465.

Similis eſt deciſ. j. hoc. tit. in nouis.

De Arbitris.

EPITOME.

Iudex datus ad cognoſcendum de compromiſſo homologato cum incidentibus &c. poteſt partem contrauenientem condemnare ad pœnam compromiſſi, præſuppoſita clauſula, rato manente contractu.

SVMMARIVM.

1 *Sententia conformis libello eſſe debet.*

DECISIO I. aliàs 14.

NOta, quòd ſi arbitrium, vel cõpromiſſum eſt homologatum, & iudex impetratur, & informatur, quòd pars venit contra compromiſſum cum clauſula, quòd iudex poſſit cognoſcere de cõ-
a promiſſo cum emergentibus, & incidentibus: a quòd ſi videatur iudici quòd pars fuerit inobediens: non ſolùm poteſt condemnare partem quòd teneat compromiſſum: imò poteſt eam condemnare ad pœnam promiſſam in compromiſſo, præſuppoſito quòd actum eſſet in cõpromiſſo, quòd rato manẽte pacto poſſit agi ad pœnam: vt dicitur in ſimi. C. loc. l. ſi conductionis. & C. vnde vi. l. non ab re. & quod not. ff. de inoff. teſta. l. qui de inofficioſo ad exhibend. l. i. primò autẽ debet cognoſcere an pars fuerit inobediẽs: & eam inobedientem pronuntiare: & per conſequens in pœnam incidiſſe: vt l. quoties. C. de iudi. cum ibi not. l. i. C. de ord. cog. ad quod facit quod no. Archid. in c. ſi canonici. ſuper ver. iudicat. i. de off. ord. lib. vi. fortè hoc non eſt verum:
1 quia ex quo † ſententia debet eſſe conformis libello, & hoc non eſt petitum in libello, non videtur quòd poſſit: vt in capit. qualiter. de accuſat. & l. i. ff. ſi pars hære. petat. & fortè tali nõ veniunt ex officio iudicis: & quia odioſa, ideò reſtringenda.

ADDITIO.

a Et incidentibus De clau. cũ incidentibus, ponit Felyn. in c. cæterũ. col. 3. verſic. intellige ſecundo contrà de reſcript.

EPITOME

Iuramentum excludit iurantem à petitione reductionis ad arbitrium boni viri, ubi non docetur de dolo arbitratoris: non ſic à ceſsione bonorum.

SVMMARIA.

1 *Renũtiari põt ne quis ad boni viri arbitriũ recurrat.*
2 *Ceſsioni bonorum an quis poſsit iuramento renuntiare.*
3 *Paupertas ſuperueniens excuſat a iuramento licito.*

DECISIO II. aliàs 211.

1 NOta † quòd quis mediante iuramento po-
a teſt renuntiare, a ne recurrat ad arbitrium boni viri: vt not. Hoſt. in c. humilis. de maiorit. & obe. & in ſum. in titu. de arbi. ver. aliàs ſi iuramentum interuenit. & Spe. eod. tit. ad quod facit not. per Dy. in c. ſcienti. de reg. iur. lib. vj. hoc verum, niſi allegaretur dolus arbitri, ſeu arbitrorum. l. ſi vnus. §. illud. ff. de pact. & ex hoc dicitur, quòd vbi introduceretur pactum ex iuramento, vel iuramentum eſſet contra bonos mores, quis nõ tenetur illud ſeruare, quin poſſit recurrit ad arbitrium boni viri. c. quintauallis. de iureiuran. Item ſi eſſet compromiſſum in arbitriũ tanquam in iudicem, & ſic arbiter duplici poteſtate poteſt fungi, tunc à dicto tali arbitro non
2 eſſet reclamandũ. & ex hoc ſequitur, quòd † ceſsioni bonorũ per iuramentũ quis non poteſt renũtiare, ſi ex tali renuntiatione quis intruditur in carcerem: quia libertas hominis impeditur ex tali renuntiatione, & reſpublica læderetur: quia careret libero ſuo honore. Itẽ creditor ex intruſione carceris aliquid cõmodi nõ cõſequeretur: ideò nõ videtur, quòd valet renuntiatio maximé in clerico, qui non poteſt renuntiare priuile-
3 gio clericali. c. ſi diligẽti. de fo. cõp. & quia † paupertas ſuperueniens excuſat à iuramento licito. ad quod l. ſi. cũ ſuo intellectu. ff. qui ſatiſd. cog. ad quod l. adigere. ff. de iure pat. Nec obſtat cap. ex reſcripto. de iureiur. quia ibi fuit caſus ſpecialis propter vtilitatẽ monaſterij. Item aliud eſt eſſe in obſidiatu, & aliud intrudi in carcerẽ: quia eſſe in obſidiatu nõ impeditur ſic libertas hominis. Nec obſt. l. ſi libertus. quia ibi ponebatur arbitrium in voluntate tertij. & vide ſuprà dec. 4. de renun. Et vtrum poſſit cum iuramento renuntiari ceſsioni bonorum, vide deciſ. xxxj. j. de ſentent. & re iudic.

ADDITIO.

a Poteſt renuntiare. An poſſit peti reductio ad arbitriũ boni viri, ſi quis eſt l. ſus ex magna qualitate non obſtante iuramento, vide per d. Alex. in conſ. cxxxj. in v. col. in ij. volumi.

EPITOME.

Compromiſſum ſi ſit in tres vel in duos ſic, quòd ipſi tres, vel duo eorũ cognoſcere, & pronuntiare poſsint vt arbitri ſeu arbitratores & amicabiles cõpoſitores, & non ſeruato iuris ordine, Si omnes tres cognouerũt & tandẽ duo tantũ pronuntiauerunt non vocato tertio etiã præſente, valet eorum duorum pronuntiatio.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij plures, quorum quilibet habet poteſtatem inſolidum, ſi ſimul incipiunt procedere in vna cauſa, poſtea non poterit vnus ſine altero ceſſante impedimento diffinire.*

DECISIO III. aliàs 851.

a COmpromiſſum a eſt in tres, vel in duos ex ipſis quicunque ſint, ſic quòd ipſi tres, & duo ex ipſis habeant poteſtatem cognoſcendi, & pronuntiandi prout ſibi placebit, etiam non ſeruato ordine iuris, & tanquam arbitri & arbitratores aut amicabiles compoſitores: po-

ſteà cũ n-

ſteà omnes tres incœperunt procedere, & co-
gnoſcere in negotio, & proceſſerunt vſque ad
ſententiam ſimul: ſed poſteà duo ex ipſis non vo
cato tertio, qui tamen erat præſens, nec erat a-
liàs impeditus, pronuntiauerunt: quæritur an
pronuntiatio tenuerit? Et quidam tenebāt quòd
b non,ᵇ ex quo omnes tres ſimul cœperūt cogno-
ſcere. per c.cùm plures. de offi.dele.lib.vj. & per
c.ſi.extrà de arbi.lib.vj.iuncta l. Item ſi vnus.§.
fin.cum l.ſeq.de arbi. dicebant enim quòd hic
erant duo compromiſſa: ſcilicet in tres, vnum:
& aliud in duos. Ex quo ergo partes & arbitri
eliguntur, vnum compromiſſum, ſcilicet in tres
eorum omnibus tribus, & ipſi omnes tres pro-
cedendo diuiſerunt aliud compromiſſum factū
in duos: & per conſequens de iſto compromiſ-
ſo eſt iudicādum tāquam de cōpromiſſo ſimpli-
citer facto in tres. Conſtat autem quòd ſi ſimpli
citer in tres cōpromiſſum eſſet: & ſententia fuiſ-
ſet lata per duos, non teneret etiam ſi tertius eſ-
ſet contentus: vt iuribus ſuperiùs allegat. proxi-
mè &c. Item ex quo omnes tres ſimul occupa-
uerunt, & de negotio cognouerunt: videtur e-
tiam quòd omnes tres debeant pronuntiare. arg.
ff. de iud. l. de qua re. Alij tamen, cum quibus
tunc licèt dubius ego eram, tenebant contrà,
quòd imò valeret ſententia duorum: ex quo par
tes etiam ſolis duobus quicunque eſſent ex eis
pronuntiandi dederant poteſtatem: ex quo etiā
duo potuiſſent in omnibus proceſſiſſe: licèt in
cognoſcendo, vel deliberando admiſerunt ter-
tium, nō propter hoc minùs debet valere, quod
ipſi duo poſteà fecerunt, imò longe plus: ſi enim
fecerunt plus quàm facere teneantur in cogno-
ſcendo, longè melius debet valere ſentētia: quia
qui facit quod plus eſt, vtique facit quod minus
eſt, quod ſub illo pluri concluditur. Pro hac par-
te poſſet induci quod not. Inno. in clemen. cùm
ex officio. de præſcripr. nec obſtat c.cùm plures.
de offi. deleg. quia ibi nō negatur, quin ſi omnes
tres cognoſcerent ſimul, duo aut vnus poſſent
etiam alio vel alijs non vocatis diffinire. poſſet
enim dici quòd poſſent: quia ex eo quod poſ-
ſent, omnes tres cognouerunt, non minus, imò
magis quilibet cognouit: & ideò cùm nulli to-
ta iuriſdictio ſaltem quò ad exercitium pro hoc
ſit appropriata, quin etiam penes quemlibet de
alijs remanſerit etiam quò ad exercitium, ex
quo quilibet occupauit, & quilibet eam exer-
cuit, videtur ꝙ ſi duo aut vnus occupat ſibi po-
teſtatem pronuntiandi, poſteà ſoli ſine alio, vel
alijs pronuntiando debeat teneri ſententia: ſicut
& totus proceſſus per duos aut vnum pronun-
tiantes à principio, & occupantes, vel occupā-
tem ſine alio, vel ſine alijs tenuiſſet. quia quod
iuris eſt de toto proceſſu quò ad totum, ita de-
bet eſſe de qualibet eius parte. iuxt. l. quæ de to-
ta. ff. rei ven. Sed hæc ſolutio non videtur bona:
imò ſi omnes ab initio incœpiſſent cognoſcere,
omnes haberent diffinire. vt no. in glo. in d. cap.
cùm plures. ſuper verb. vno eorum. Pro quo fa-
r cit, quia in † pluribus ordinarijs quorum quili-
bet habet poteſtatem inſolidum, ſi omnes inci-
piant procedere ſimul: poſteà vnus ſine altero
non poteſt procedere, nec diffinire ceſſante im-
pedimento: vt l. Pomponius. ff. de re iudi. & ibi
not. Et no. in l. duo ex tribus. in princip. eod tit.
Et not. doctores in l. j. ff. de offic. conſu. quod ſe-
cus eſt in terminis d. c. cùm plures. quando ab
initio vnus ſolus occupat: quia tunc per occu-
pationem inſtantium ſibi appropriatur tota iu-
riſdictio ſaltem quò ad exercitium ꝙ penes alios
niſi iſte occupans impediatur procedere, eſt li-
gata: vt ibi not. & ideò non mirum, ſi alij non
poſſunt procedere. Et per eundem modum poſ-
ſet reſponderi ad c. ſi quem. de procu. lib. vj. di-
cendo eandem rationem, quòd ſi tres procura-
tores inſolidum cum clauſula, quòd non ſit me-
lior conditio occupantis, deputati ab initio o-
mnes ſimul occupauerūt, quòd duo aut vnus ſo
li ſine alio, vel alijs etiam non impedito vel im-
peditis procedere poſſent: & ſi de facto proce-
derent, ſic ſibi occupando appropriarent pote-
ſtatē, quòd alij poſteà niſi eis impeditis, vel no-
lentibus procedere & intromittere ſe non poſ-
ſent. Nec obſtat c. ſi. de arbi. nec l. item ſi vnus. §.
fi. nec l. ſequens. ff. eod. tit. quia ibi finaliter fuit
compromiſſum in tres & in duos: nec ergo mi-
rum ſi duo poſſunt. Nec obſtat quod dicitur, ꝙ
hic fuerunt duo cōpromiſſa, ſcilicet in tres vnū,
& aliud in duos. quia dico quòd non: ſed ſolùm
vnum habens duas partes, ſcilicet quòd omnes
tres poſſent procedere, vel etiam ſoli duo. Cùm
enim dixerunt, compromittimus in tres, & in
duos, illa copula, &, non copulat inter oratio-
nes: vt ſit ſenſus, quòd facimus vnum cōpromiſ
ſum in tres, & quòd facimus aliud in duos, ſicut
nititur concludere illa oratio: ſed copulat inter
terminos, & eſt ſenſus, quòd non facimus vnum
compromiſſum in tres, ſic quòd ipſi tres & duo
ex eis poſſunt cognoſcere ſeu procedere: & ideò
poſſunt omnes tres ſi ſimul à principio proceſ-
ſerint, etiam ſoli duo poſteà poterunt procede-
re: pro hoc etiam facit quod no. Inn. in c. Quin-
tauallis. de iureiuran. vbi tenet quòd in vna par-
te poſſunt procedere vt arbitri ſeruato iuris or-
dine, in alia vt arbitratores non ſeruato ordine
& conuerſo. Non obſtat d. l. de qua re. quia fateor
quòd tenetur pronuntiare, qui cognouit: niſi
per vnum, vel alium, ſeu alios, qui ſolùm habent
poteſtatem pronuntiandi, pronuntietur, vt hic.
Non obſtat c. cùm ſuper. de offic. deleg. quia ibi
adhibuit illum qui nullam habuit poteſtatē, nec
propter hoc intēdebat ſuam diminuere poteſta-
tē: quin ipſi duo cùm vellent, procedere poſſent:
cùm non videantur ad hoc elegiſſe viam ad im-
pugnanda ſua iudicia. argumen. l. iij. ff. de teſtam.
milit. argu. tamen contrà extrà de electio. ca. cùm
Vintonenſis. & quod ibi not.

ADDITIONES.

a Cōpromiſſum. Adde ſimilē in antiq. nu. a. de arb.
b Tenebāt quòd nō. Adde quòd arbitri iuris poſ-
ſunt pronuntiare tertio abſente: hoc quia maior
pars eſt præſens. Bar. in l. item ſi vnus. §. ſi plures.
ff. de arb. Et ibidē dicit, quòd non eſt ſic in volū-
tarijs. idē tenet Bal. in c. cū vigeſimū. de offic. de-
leg. vide Fel. in c. ſuſpitionis. in verſ. gl. in verbo,
ad quos. de offi. delega. & in cap. cum ex officij.
de præſcriptio. col. 9. circa fi.

De iu-

De Iudicijs.

SVMMARIA.

1 *Prælatus non poteſt agere pro damno dato ſubdito, niſi dicat ſua intereſſe.*
2 *Iudex in actione iniuriarum non debet habere rationẽ damni: quia illud venit per actionẽ legis Aquiliæ.*

DECISIO I. aliàs 17.

1 NOta, † quòd prælatus [a] non poteſt
a agere pro damno dato ſubdito ſuo,
b niſi diceret ſua intereſſe: [b] aliàs pro
intereſſe ſuo agere poſſet: vt not.
Innocen. in cap. dilectus. ſuper verbo, citatis. de
appellati. cum not. in cap. contingit. de ſentent.
excommunica. & ibi ſecundùm vnam opinio-
2 nem, quòd † iudex in actione iniuriarum non
debet habere rationem damni: quia illud venit
per actionem legis Aquiliæ.

ADDITIONES.

a Prælatus. Concordat dec. 13. hoc tit. ſ. in nouis.
b Sua intereſſe. Idem in executione ſententiæ in
qua auditur tertius opponens ſi ſua intereſt. de-
ciſ. 2. j. de ſent. & re iudicat.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus coram ordinario publicè excommunicato valet, & ſimiliter coram auditore Rotæ: ſecus ſi coram delegato.*

DECISIO II. aliàs 24.

1 NOta, quòd † proceſſus habitus coram ex-
communicato, valet: & hoc verum, ſi ſit
habitus coram ordinario: ſecus ſi corã delega-
to. de quo dic per Io. And. & archidiac. in cap. j.
de reſcript. lib. vj. & c. pia. de exceptio. quia iu-
riſdictio ordinaria eſt fauorabilis, aliàs ſtricta &
extraordinaria: vt in c. presbyter. de offi. deleg.
ſed Palatium tenet, quòd proceſſus habitus co-
ram Auditore tenet in iſto caſu, ſicut teneret co
ram ordinario. Et intellige de publicè excómu-
nicato, aliàs ſecus: vt in c. ad probãdũ. de re iudic.

SVMMARIA.

1 *Ceſſionarius nõ tenetur cauere debitori de indẽnitate.*
2 *Ceſſionarius habet actionem vtilem iure ſuo: & eſt procurator in rem ſuam.*

DECISIO III. aliàs 51.

1 NOta, quòd † ille cui eſt facta ceſsio actio-
nis, ſi agit actione ſibi ceſſ. r, quòd non ha-
bet cauere debitorem, contra quem agit, pręſta-
re indemnem aduerſus cedẽtem actionem. Et eſt
2 ratio, quia † ceſsionarius & perſona ſua ex quo
eſt facta ceſsio, habet actionem vtilem iure ſuo:
vt ff. famil. ercif. l. planè. & eſt factus procurator
in rem ſuam iure ſuo: vt l. iij. C. de noua. iuncta
no. in l. ex conuentione. C. de pact. ideò non mi-
rum, ſi non compellatur cauere, maximè ſi eſt
paratus inſtrumẽtum originale tradere debito-
ri, & iſta fuit communis opinio, licèt videatur
contrà, quia aliter præſtatur cautio illi qui de
facto dubitat in futurum controuerſiam moue-
ri: poſito quòd de iure non poſsit ſibi cótrouer
ſia fieri: vt l. cùm idem. cum ibi not. ff. de peti. hæ
re. Nec eſt mirum, quia vides quòd contumaci
præſtatur cautio per dominum: vt l. ſi donatæ.
in princ. ff. de dona. inter vi. & vxo. ideò non mi
rum ſi ceſsionarius debitori dubitanti de facto
ſibi controuerſiam moueri, debeat cautionem
præſtare: & inſtrumentum non nocet ſibi, &
prodeſt alijs: vel ſi præſens ſit cedens poterit ci-
tari ſi velit dicere, vel allegare cauſam rationa-
bilem cur ceſsionario non debeat fieri ſolutio:
vt l. ſi eo tempore. C. de remiſſ. pigno.

SVMMARIVM.

1 *Colonus vel inquilinus conuentus actione reali debet nominare dominum: aliàs non præiudicaret domino ignoranti.*

DECISIO IIII. aliàs 85.

1 NOta, quòd † vbi colonus, vel inquilinus
conuenitur pro re immobili quam poſ-
ſidet nomine alterius, tenetur nominare
dominum: ſi autem non nominaret, non pręiu-
a dicaretur domino [a] in caſu, in quo dominus nó
certificaretur: vt not. Innoc. in c. quoniam fre-
quenter. ſuper verbo, nominare. extrà vt lit. nó
conte. Item talis nominatio habet locum quan-
do agitur actione reali, non tamen actione per-
ſonali: vt ibidem glo. ad quod no. per Doct. in
l. iij. C. vbi in rem acti. iunct. l. ſæpè. de re iud. ex-
trà eod. ti. cap. quamuis. & ff. ad exibend. l. de eo.
in fin. ff. de publi. l. imperator. & l. ſi aliena. ff. de
neg. geſt. iunct. l. officium. de rei vend. & l. is qui
ſe obtulit.

ADDITIO.

a Non præiudicaretur domino. Quid autem de
illo qui ſolutionem penſionis nomine alterius
fecit, an pręiudicet illi: vide dec. ij. j. de cauſ. poſ-
ſeſſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa debet fieri aliqua parte inſtante: aliàs poteſt appellari.*

DECISIO V. aliàs 707.

1 NOta, † quòd ſi aliquis iudex vult conclu-
dere in aliqua cauſa, debet facere quantũ
in eo eſt, quòd fiat de cóſenſu partium, vel vnius
partis petentis concluſionẽ: aliàs poſſunt appel-
lare à dicta concluſione quãdo nullus cóſentit.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad dicendum contra appellationem poteſt circunduci non comparente appellato.*

DECISIO VI. aliàs 744.

1 NOta, † quòd ſi Auditor aſsignauit termi-
num ad dicendum contra appellationem,
& veniente termino non comparet appellans
nec appellatus, quòd tunc circunducitur termi-
nus aſsignatus, id eſt, per partem appellantem,
& non poteſt accuſari contumacia. Idem poteſt
dici in alijs terminis.

SVM.

SVMMARIA.

1 *Concluſio in cauſa non excludit quin iudex in beneficialibus informationes pro iuſtitia facienda recipere poſsit.*

DECISIO VII. aliàs 757.

a NOta [a] ſciendum eſt, quòd † quando in cau-
1 ſa beneficiali eſt concluſum, quòd nihilominus Auditor póteſt recipere informationem pro iuſtitia facienda exiſtente concluſione, aliàs eſt reuocanda. pro hoc facit cap. ſæpè cum ſua materia. de verb. ſigni. in cle. & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Nota. Adde ſuprà in no. de teſti. dec. j.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa etiam prophana poteſt reuocari: ſi per producta iura de nouo videatur Auditori reuocanda.*

DECISIO VIII. aliàs 758.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa [a] beneficia-
a li, vel prophana eſt concluſum: & poſteà alia pars petat concluſionem reuocari, quia vult aliqua iura producere: tunc Auditor cauſæ dicat, quòd producat illa iura, & ſi videt quod illa iura faciunt bene ad iuſtitiam cauſæ, tunc reuocat concluſionem, aliàs non: & hoc etiam ſeruat & tenet Rota dominorum Auditorum.

ADDITIO.

a Si in aliqua cauſa. Adde deciſ. j. incip. ſi poſt concluſionem. ſ. de teſtib. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad concludendum parte inſtante prorogandus eſt, aliàs poteſt appellari.*

DECISIO IX. aliàs 763.

1 SCiendum eſt. † quòd ſi aliquis Auditor ſacri Palatij in aliqua cauſa aſsignat terminum ad concludendum, & vna pars dicat, quòd prológet propter aliquas cauſas, quas vult dare: tunc debet prolongare, aliàs grauaret, & poſſet appellari: ſecus autem ſi nihil dicat die aſsignata ad concludendum.

SVMMARIA.

1 *Concluſio ſi reuocetur ad inſtantiam illius, qui eã procurauit: expreſſa per ipſum veniunt reficienda.*

DECISIO X. aliàs 802.

1 SCiendum † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana eſt concluſum ſimpliciter: quòd ſi reuocetur concluſio ad inſtantiam partis, tunc debet ſoluere expenſas, ſecus autem ſi cóncluſum eſt cum proteſtatione. & hoc ſeruat Rota.

SVMMARIA.

1 *Intereſſe vbi quis alligat ad effectum admittendi ad cauſam, debet imprimis illud probare.*

DECISIO XI. aliàs 51.

1 NOta † quòd vbi ſunt citati ad cauſam o-
a mnes quorum intereſt: [a] & vnus allegans ſua intereſſe, venit ad cauſam, antequàm admittatur habet probare ſummariè, vel aliàs quòd ſua intereſt. argu. in ſimil. l. iij. §. ſciendum. ff. ad exhibend. & expedit quòd aliqualiter probe-
b tur, quòd intereſſit: vt in capit. veniens. [b] de teſti. aliàs eſſet in poteſtate eius, ... bet impedire commiſsionem, & ſic committeretur fraus, contra l. in fundo. ff. de rei vendi. ideò expedit quòd ab initio cauſæ probetur intereſſe: vt capi. veniens. ij. de teſt. pro quo l. ſæpè. de re iudic. & extrauagans co. tit. c. quamuis. vide deci. a. j. de ſent. & re iudicat.

ADDITIONES.

a Quorum intereſt. Adde deciſ. j. de reſcript. j. in antiquiorib.

b C. veniens. Vbi vide do. Fely. in ij. col. ver. in gl. in verbo audiendus. vbi ponit tres cõcluſiones, & alias declarationes quando tertius comparet pro ſuo intereſſe, & videbis hanc materiam per ipſum bene declaratam. & in ea. auditis. col. 14. de præſcript. & in c. cum ſuper. de offic. delegat.

SVMMARIVM.

1 *Actiones diuerſæ vbi aliquibus competũt, alter agendo non præiudicat.*

DECISIO XII. aliàs 152.

1 NOta, † quòd vbi aliquibus competunt diuerſæ actiones: ſi vnus permittat alium agere, ſibi non præiudicat, niſi fuerit citatus: vt l. ſi pariter. de libe. cau. & no. Innocen. in c. quãuis. ſuper verbo, actio. de re iudi.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ nomine agere extraneus poteſt prælato negligente.*

2 *Officiales pro eccleſiæ iuribus agere non, niſi prælato negligente poſſe.*

DECISIO XIII. aliàs 159.

1 NOta † qualiter extraneus poteſt agere nomine eccleſiæ, quia non poteſt regulariter, niſi Prælato negligente: vt not. per Innocen. in cap. cùm olim. de teſtib. & per hoc fuit determina-
2 tum, quòd † vbi ſunt aliqui officiales in aliqua eccleſia, pro iure eccleſiæ non poſſunt agere, niſi rectore negligente. circa quod vide not. per Inno. de iudic. c. cùm deputati.

SVMMARIA.

1 *Iudex laicus dat curatorem ad litem minori clerico agenti coram eo contra laicum.*

2 *Curator rebus & non perſonæ datur.*

DECISIO XIIII. aliàs 207.

1 NOta, † quòd vbi clericus agit coram iudice ſeculari contra laicum: & agitur quòd detur curator tali clerico, talis curator debet dari per iudicẽ laicũ, quia in iſto caſu iudex

iudex laicus habet poteſtatem contra clericum: vt in capitu. verum. & capitul. cùm ſit generale. de foro compet. ad quod l. viros. de pala. ſac.
2 lar. C. lib. xj. Item † curator datur rebus, & non perſonæ. & pro hoc videtur tex. in l. ſancimus. §. ſed ſi quis. C. de admi. tutorum. ſed Ioan. And. videtur dicere contrà in capit. finali, ſuper verbo, huius. de iudicijs. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus poteſt ſuo nomine agere contra prædones, qui eum ſpoliauerunt.*

DECISIO XV. aliàs 438.

1 NOta † vtrùm religioſus deprædatus cappa, vel breuiario, vel alijs rebus ſuis poſsit nomine ſuo agere contra deprædantem ad recuperandas res, vel æſtimationem. Fuit dictum quòd ſic. argu. l. j. C. ſi per vim vel alio modo. & ff. de iudi. l. ſi longius. not. Specu. tit. de accuſa. §. quid ſi Papa. ix. col.

SVMMARIVM.

1 *Citatione decreta ad partes poterit Auditor ſi inuenerit aliquem in curia habere ſufficiens mandatum, procedere in cauſa: licèt nõ fuerit certificatus de executione dictæ citationis.*

DECISIO XVI. aliàs 638.

1 SI aliqua † cauſa non ſit in curia Romana per appellationem, vel per præſentiam partium ſed tamen de ſpeciali mandato domini Papæ, cuius commiſsio facta alicui domino Auditori, & per eum decreta citatione ad partes illius contra quem impetrata eſt: & licèt dicta citatio nõ ſit executa, quòd ſciat dictus Auditor, cùm nõdum ſit reproducta, vel reportata ad eum citatio, nihilominus dictus Auditor poteſt procedere in cauſa, ſi aliquo modo poteſt inuenire in curia aliquem habentem ſufficiens mandatum à dicto citato. vel citando pro dicta cauſa. & ita etiam ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij. veruntamen fortè non eſſet malum, quòd in tali caſu ad cautelam ſi procurator inuentus in curia iuraret ſi ſcit, vel credit quòd dicta citatio ſit executa in partibus.

SVMMARIVM.

1 *Anni Domini diuerſimodè computantur ſecundùm conſuetudinem locorum.*

DECISIO XVII. aliàs 813.

a 1 SCiendum eſt, [a] † quòd Curia Romana, Italia, & Hiſpania, Aragonia, & Catalonia, Dacia & Vaſconia computãt annum domini quolibet anno in feſto Natiuitatis eius, quod feſtum eſt xxv. die menſis Decembris. In regno verò Franciæ, Alamaniæ, & Angliæ computatur annus in feſto Annunciationis beatæ Mariæ, quod feſtũ eſt xxv. die mẽſis Martij, cùm quælibet prouincia, vel loca mundi circa hoc poſſunt abundare in ſua conſuetudine: vt in capitu. certificari. de ſepultu. prædicta ſequuntur per clericos prædicorum regnorum locorum exiſtentium Auenione in ſacro Palatio apoſtolico do. noſtri Papæ.

ADDITIO.

a Sciendum eſt. Suprà eod. in no. dec. 3. & 4.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus compellitur defendere clientulum.*

DECISIO XVIII. aliàs 817.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana, quæ agitur coram aliquo Auditore ſacri Palatij pars actrix, vel rea petat aliquem aduocatum pro defenſione ſui iuris, quòd tunc Auditor debet dicere, ſeu præcipere aduocato, quem petit prædicta pars pro defenſione ſua: & ſi dictus aduocatus nolit facere, imò contradicit omninò: quòd dictus Auditor faciat compelli eum per dominum Vicecancellarium. & ita dixit mihi dominus meus epiſcopus Viuarienſis, in audientia contradictarũ xxvj. menſis Martij anno domini 1377.

SVMMARIA.

1 *Cauſa dicitur ciuilis, vbi agitur de crimine ciuiliter.*
2 *Iudex delegatus in cauſis criminalibus, an poſsit cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata.*

DECISIO XIX. aliàs 226.

1 NOta, quòd † vbi agitur de crimine ciuiliter, & ſententia fertur ciuiliter, dicitur talis cauſa ciuilis, & non criminalis: vt probatur in cap. per tuas. in magna glo. de ſimo. & not. gloſ.
2 in cap. ex parte A. de teſti. & † ſic iudex delegatus in cauſis criminalibus non habet cognoſcere de tali cauſa: vt l. quod ad ſtatum. ff. de pœn. iuxt. l. imperator. ff. de poſtulan. licèt faciat contra l. ictus fuſtium. ff. de his qui not. infa. licèt faciat contra c. j. de cleri. coniug. in clementi.

SVMMARIVM.

1 *Queſtores pro luminaribus an poſsint agere iudicialiter pro rebus, quæ debentur luminaribus prædictis.*

DECISIO XX. aliàs 852.

1 AN iſti, † qui conſtituuntur in eccleſijs ad quærendum pro luminaribus poſsint agere pro his, quæ debentur illis luminarijs: puta ex cauſa legati, vel aliàs. Et in facto erat quòd in in vna ciuitate, vbi de conſuetudine, vel ſtatuto ſi excommunicatus ſtet in excommunicatione per menſem, & vltra, poſt menſem tenetur ad libram ceræ pro quolibet menſe, quo poſteà remanebit excommunicatus applicando luminaribus eccleſiarum, in quarum parœcia moriatur. Modò contingat, quòd Epiſcopus illas pœnas præ-

nas prætendens ſibi applicandas, per nonnullos annos ſpoliauerat eccleſias illis pœnis. Modò omnes luminarij eccleſiarum, quibus pro ſe, ſeu officij ſui nomine, & nomine eccleſiæ cuius erat luminare, ſeu quæſtor conſtituerant procuratorem vnum, qui petebat nomine procuratorio ſe reſtitui ad ius percipiendi dictas pœnas cõtra Epiſcopum: quæritur an libellus ille eſt admittendus: & talis procurator ad agendum nomine talis officij & cuiuſlibet eccleſiæ? Fuit dictum quòd non, niſi rectores eccleſiarũ, de quarum iure agitur, & ad quos principaliter pertinet, negligerent proſequi ius eccleſiarum ſuarũ prædictarum. argu. not. per Innoc. in capit. cùm olim. de teſtib. Alij dicunt ſi officium talium luminariorum, ſeu quæſtorum non eſt certum, nec perpetuum in eccleſijs: quia tunc non videntur agere poſſe nomine eccleſiarum, aliàs ſic. ar. l. ſancimus. C. de ſacro. eccle. arg. not. per Innoc. in capitu. cùm deputati. de iudi. Pro parte tamen luminariorum quòd poſſent admitti, ſeu eorum procuratores, allegabatur l. Põponius. ff de procura. & d. l. ſancimus. & hoc credo verum: quia ex quo ſunt cõſtituti ad huiuſmodi negotia procuranda: ergo pro his agere poſſunt, & liberè quandocũque procuratores alios deputare. arg. de procura. c. j. lib. vj. in fin. Sed aliqui intelligũt illud de ſubſtitutione ad negotia: quia ſecus ſi ad iudicia: tunc enim non poſſunt, niſi poſt litem cõteſtatam: vt l. neque. C. de procura.

EPITOME.

Creditores poſſunt continuare proceſſum, & inſtantiam initã cum abbate, qui tempore cœpti iudicij poſsidebat, licèt ſuccubuerit: dum tamen dictus abbas cum altero abate ſuper petitorio contendat.

SVMMARIA.

1 *Creditores duobus abbatibus litigantibus ſuper abbatia poſſunt agere contra quencunque etiam ſi deſierit poſsidere, qui fuit conuentus, ex quo ſe verũ abbatem prætendit. & per tot.*

2 *Tutor vel curator, cui interdicta eſt adminiſtratio bonorum, agere, nec conueniri poteſt.*

3 *Creditores habent electionem quem maluerint conuenire ex duobus contendentibus de hereditate, aut poſſeſſorem hereditatis, vel petitorem.*

DECISIO XXI. aliàs 853.

1 DVobus † abbatibus contendentibus ſuper ſolo poſſeſſorio coram quodam Cardinali de, & ſuper quodam monaſterio, quod quilibet ipſorum ad ſe pertinere prætendebat: Contingit quòd quidam creditor egit cõtra illum abbatem, qui tunc monaſterio præſidebat de facto, petens ab eo in partibus certum pecuniarum debitum, quod ex certis cauſis monaſterium ſibi debebat: forſan ex aliquo contractu celebrato cum quodam vero abbate prędeceſſore, & conuentu illius monaſterij ad vtilitatem illius monaſterij. Et cùm per iudicem, corã quo cauſa vertebatur quędã grauamina in proceſſu cauſæ illata fuiſſent illi creditori, ipſe ab eo ad ſedem apoſtolicam appellauit: & ei fuit delatum, & præfixus terminus ad proſequendũ & per partem abbatis, & conuentus appellatio extitit approbata: & cauſa principalis etiam ad ſedem apoſtolicam deuoluta de conſenſu partium, & cum ibi omiſſo appellationis articulo de conſenſu partium creditor dediſſet libellum ſuper negotio principali: iſte abbas tunc poſſeſſor, cùm creditor incepiſſet litigare contra eum ſuccubuit iſtis pendentibus in poſſeſſorio per alium contra eum ſuper monaſterio intentato coram Cardinali, & ille alius abbas fuit per ſententiam reſtitutus ad poſſeſsionem monaſterij: & iſte cõtra quem creditor litigauerat, expulſus & remotus de poſſeſsione, & alter inductus, licèt adhuc ſuper petitorio illius monaſterij cauſa, & lis duraret inter eos, & cum creditor præfatus peteret per illum primum abbatem reſponderi libello ſuper petitione debiti prędicti contra eum dato, excipit, quòd nunc non tenetur reſpondere: quia monaſterium non poſsidet ipſe, ſed alius, qui contra eum obtinuit in poſſeſſorio ſententiam: & dicit creditori quòd agat contra eum ſi vult. Creditor verò dixit, quòd ipſe adhuc prætendit ſe abbatem, & ſe aſſerit habere ius in petitorio in abbatia, ſeu monaſterio: & ideò bene poteſt & debet reſpondere, præſertim ex quo cauſa contra eum extitit inchoata nomine monaſterij, dato quòd monaſterium non poſsideat. Item petit etiam quòd procedat contra conuentum, contra quem ſimul etiam cum dicto abbate cauſa extitit inchoata: ſed dicitur ſibi, quòd conuentus non tenetur venire ad cauſam cum iſto abbate prætenſo, qui eſt in poſſeſsione monaſterij: ſed ſi creditor ageret cum illo alio abbate reſtituto, qui nunc poſsidet abbatiam, ſeu monaſterium, cui ſoli ſibi nunc habenti poſſeſsionem & adminiſtrationem monaſterij tenetur aſsiſtere, & obedire, tunc veniret ad cauſam. Ex præmiſsis quæruntur quatuor. Primò nunquid primus prætenſus abbas, qui nunc perdidit poſſeſsionem abbatiæ, ſeu monaſterij teneatur reſpondere libello, & contra eum creditor poſſet agere: vel an creditor neceſſe habeat agere contra alium reſtitutum nunc abbatem, ſeu monaſterium poſsidentem? Secundò an poſsit procedi contra conuentum, & conuentus teneatur venire, & reſpondere ad cauſam illi primo, cum quo cauſa fuit inchoata, cauſam defendere, & in ea reſpondere: vel an alter tenetur venire ad cauſam, niſi agatur contra alium, qui nunc poſsidet? Tertiò etiam ſi creditor poſsit agere contra illum, qui nunc poſsidet, & procedere contra eum, quæro an cauſa ſic deuoluta contra eũ ſic, quòd virtute primæ deuolutionis cauſæ factæ contra alium etiam procedi poſsit contra eum? Quartò an dato quòd creditor non procedat contra alium nunc poſsidentem: ſed vult continuare proceſſum contra iſtum, & obtineat, quæro an præiudicetur alteri ſic, quòd executio poſsit fieri contra eum in bonis monaſterij? De primo dubio videbatur quibuſdã quòd primus abbas prætenſus, qui nunc non poſsidet, nõ teneatur reſpondere libello, quia ex quo non

habet adminiſtrationem monaſterij, nec bono-
rum eius, non poteſt cauſam defendere, nec age
re, nec conueniri. pro quo facit quod not. extrà
de electhon. capit. querelam. in ij. gloſſ. ſicut nec
2 †tutor, vel curator cui eſſet adminiſtratio inter
dicta. argu. eorum quæ habentur de offi. deleg.
cap. venerabili. cum ſua materia. Inſtitu. de ſu-
ſpect. tu. §. ſi quis autem. Et quia alter nunc poſ-
ſidet, ratione poſſeſsionis quam habet authori-
tate ſuperioris eſt de omnibus iuribus reſpon-
dendum ſecundùm not. per Innoc. de electioni.
c. nihil. & per eundem de reſtitu. ſpoliato. c. in li-
teris. circa fin. prin. ergo etiam ille debeat con-
ueniri, & creditoribus reſpondere. Tamen ma-
ior pars Dominorũ, imo omnes exceptis tribus
tenuerunt contrarium, quòd imò ille primus li-
cèt non poſsideat nunc, ex quo adhuc prętendit
ſe verum abbatem, & habere ius in petitorio ab
batiæ ſeu monaſterij poſsit conueniri, & tenea-
tur reſpondere creditoribus: ſic, quòd ſit in ele-
ctione creditoris quem velit conuenire lite pen
dente ſuper monaſterio inter eos: an illum, vel
3 poſ. detentem: ſicut † duobus contendentibus de
hæreditate, & lite inter eos pendente ſuper pe-
titione hæreditatis creditores poſſunt agere cõ-
tra petitorem, vel poſſeſſorem hæreditatis ſicut
eis placet: vt l. fina. C. de peti. hæredi. cũ ibi not.
per gloſ. ſuper verbo, cautione. in fin. & ff. ſi cui
pluſquàm per leg. falci. l. hoc autem. §. ſi duo. cũ
ſimil. Nec obſtat quòd non habet adminiſtratio-
nem, quia hic defendendo cauſam nihil concer-
nens poſſeſsionem monaſterij adminiſtrat. Nec
eſt verũ ſimpliciter, quòd ſibi ſit interdicta admi
niſtratio, licèt ſibi ſit ablata poſſeſsio. Nec eſt ſi-
mile de tutore, vel curatore, vel alio adminiſtra-
tore, cui eſt adminiſtratio interdicta: quia illi nu
di ſunt adminiſtratores, nec habent ius in re, ſeu
adminiſtratione, hic autem abbas iſte ſe præten-
dens habere ius in petitorio, habet ius in re, & in
adminiſtratione. Pro hoc facit quod not. v. q. iij.
cano. quia epiſcopi. ad fin. j. gloſ. & ideò ratione
illius iuris poteſt conueniri: & valebũt credito-
ri acta cum eo, ſi forſan poſteà obtineat in petito
rio, & ſi ſuccũbat in petitorio, imputet ſibi cre-
ditor, qui eum elegit. Sed an ſiat executio cõtra
poſſeſſorem infrà dicam in iiij. qũ. Nec obſtant
not. in d. capit. nihil. & in dict. capit. in literis. per
Innocentium, quia ibi loquitur de debitoribus,
qui tenentur reſpondere, & ibi verum eſt quòd
poſsidentes authoritate ſuperioris ſoluẽdo ſunt
liberati, & quod per eum quamdiu poſsidèt poſ
ſunt conueniri. In caſu autem præmiſſo, loquun-
tur de creditoribus, qui poſſunt conuenire, &
hic verum eſt quòd poſſunt eligere vel poſſeſſo-
rem vel petitorem, pro quo vide Innocen. in d.
c. nihil. Nec obſt. gloſſ. iij. in c. querelam. de ele-
cti. quia licèt gloſſ. dicat ibi agi poſſe contra poſ
ſeſſorem eccleſiæ, qui etiam petebatur remoue-
ri: non tamen negat, quin etiam agi poſsit con-
tra alium, qui ſe aſſerat verum prælatum ſeu re-
ctorem eccleſiæ, licèt non poſsideret.

EPITOME.

Cauſarum introductio in Romana curia, & eius ordo hic habetur.

DECISIO XXII. aliàs 786.

DIe quòd quando aliqua cauſa debet intro
duci in conſiſtorio Papæ, tunc ille qui
vult cauſam introducere, proteſtatur co-
ram hoſtiario Papæ, & cum tabellione: ſi autem
cauſa eſt in curia per appellationem, vel præſen
tiam partium, tunc introducat eam in Cancel-
laria: ſi autem eſt prophana tractanda in parti-
bus, tunc introducat eam in audientia contra-
dictarum: & poſteà dicta audientia facit literas
d. dicta diligentia exhibita per partem, quæ tũc
committetur tractanda in partibus, vel in cu-
ria. De prædictis modis, & vijs circa prædicta vi
de Archidiaco. in capitu. cupientes. ſuper verbo,
propoſita. de elect. o. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad conſulendum dominum extra Rotam conſueuit dari; ſecus in Rota.*

DECISIO XXIII. aliàs 754.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa procedatur
coram aliquo iudice extra ſacrum Palatiũ;
& procurator petat, quòd det ſibi aliquem ter-
minum ad conſulendum dominum, quòd tunc
conſueuit concedi. Secus autem eſt ſi ventiletur
coram aliquo domino Auditore ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas vbi principaliter intentatur, termini ſacri Palatij ſunt ſeruandi: ſecus ſi incidenter intentaretur.*

DECISIO XXIIII. aliàs 821.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa aga-
a tur principaliter de nullitate, a quòd tunc ſer
uandi ſunt termini ſacri Palatij: ſecus autem
ſi agatur incidenter de nullitate. Pro hoc facit ca
pitul. cùm ad ſedem apoſtolicam. de reſtitutio-
ne ſpoliatorum. & ita ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Nullitate. Adde Ægid. Bellamer. deciſi. 21. hoc
titul.

SVMMARIA.

1 *Terminus ad articulandum non datur in ſimul vtrique parti in prophanis, ſecus in beneficialibus, in quibus ſummariè proceditur.*

2 *Actor vbi ſuam probauit intentionem, exceptionem reus probare tenetur.*

DECISIO XXV. aliàs 509.

1 NOta, † quòd in cauſa prophana a dantur
a termini actori: Primo terminus ad ponen-
dum & articulandum: nec reus compel-
letur terminum datum actori recipere: ſed po-
teſt petere alium terminum ad probandum ex-
ceptiones, & defenſiones ſuas; & iſtud probatur,

quia

1 quia † actore probante intentionem ſuam reo incumbit probatio ad probãdum exceptionem ſuam, ergo aniè videtur quòd non compellatur reus probare, donec actor probauerit intentionem ſuam: vt probatur in l. ſi quidem. C. de exceptionibus. iuncto c. de teſtibus. cum ibi notatis per Ber. de teſtibus. In cauſis autem beneficialibus in ſimul in eodem tempore vtrique parti datur terminus ad ponendum & articulandũ: quia in talibus cauſis beneficialibus magis proceditur ſummariè quàm in prophanis: vt in capitul. ſæpè. de verborum ſignificatione. in clement. & clementi. diſpendioſam. de iudic.

ADDITIO.

1 In cauſa prophana. Adde deci. j. j. de dilationib.

SVMMARIVM.

1 *Termini malè ſeruati coram Auditore Cameræ in prima inſtantia, reaſſumuntur in ſecunda inſtantia corã Auditore Rotæ.*

DECISIO XXVI. aliàs 472.

NOta, anno domini Mccclxxvj. die iij. menſis Aprilis fuit ordinatum concorditer, 1 quòd † ſi à ſententia diffinitiua Auditoris Cameræ vel alterius cuiuſcunque iudicis ordinarij in curia, vel extrà contigerit appellari, & cauſam huiuſmodi appellationis alicui de Auditoribus ſacri Palatij committi, quòd termini ſoliti ſeruari ſeruarentur: vt in prima inſtantia ſolent in Palatio ſeruari. Nam licèt reuera ſit ſecunda inſtantia, tamen quia corã Auditore Cameræ vel ordinario in partibus termini ſeruari conſueti non ſolent ſeruari: ideirco Domini voluerunt, quòd tunc per omnia ſeruarentur: & hoc verũ, niſi conſtaret terminos ſeruatos fuiſſe in dicta prima inſtantia, & proceſſu, iuxta morem curię: quia tunc in cauſa appellationis proceditur, & ſeruantur termini in ſecunda inſtantia ſeruari conſueti.

EPITOME.

Remiſsio cauſæ ad Cancellariam præſente notario cauſæ, & vna partium, valet.

DECISIO XXVII. aliàs 623.

SI aliquis Auditor ſacri Palatij ex cauſa rationabili remittere vult cauſam ſibi commiſſam, ſufficit notarium cauſæ præſentibus partibus, vel vna ſcribere, remitto cauſam: vel ſi vult remittat notario cauſam prædictam in Cancellaria. ita communiter ſeruatur in ſacro Palatio.

SVMMARIVM.

1 *Remiſsio ad probandum in partibus datur ſub bulla: niſi in commiſsione concedatur, quòd detur ſub ſigillo Auditoris.*

DECISIO XXVIII. aliàs 738.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa remiſsio petatur ad partes ad probandum aliquid per partem, tunc ſuper hãc fit executio Papalis: ſi autẽ petatur ab Auditore ſuo ſigillo ſigillari, fieri debet, ſi ſit in commiſsione conceſſum. pro hoc facit capitu. de cauſis. de officio delega.

SVMMARIVM.

1 *Remiſsio ad partes ſuper eiſdem articulis non datur, niſi ſemel.*

DECISIO XXIX. aliàs 590. & 830.

1 NOta, † quòd remiſsio ad partes non conceditur, niſi ſemel cuilibet parti litigantium, ſuper eiſdem articulis. hoc tenet Ioan. mona. in capitul. cupientes. de elect. libr. vj. & Hoſtienſ. in cap. ſi. de hæretic.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus per audientiam contradictarũ pẽdẽte termino ad veniendũ ad curiã Romanã, eſt nullus.*

DECISIO XXX. aliàs 742.

1 NOta, † quòd quando pendente termino iuris, vel miniſtri eius ad veniendum ad curiã Romanã, non debet procedi contra aliquẽ per audientiam contradictarum tanquam contra cõtumacem: quòd ſi fiat, nihil valet.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non ſeruato termino ad producendum omnia, eſt nulla.*

DECISIO XXXI. aliàs 806.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliquis Dominus Auditor ſacri Palatij in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana fert ſententiam non ſeruato termino ad producendum omnia, tunc ſententia eſt nulla: cùm terminus prædictus ſit valde ſubſtantialis. & ita tenet Rota.

EPITOME.

Termino aſsignato ad producendum aliqua iura, ſi ſolo verbo producantur, erit ſatisfactum.

SVMMARIVM.

1 *Productio iuriũ facta verbo tantùm in termino partibus dato valet.*

DECISIO XXXII. aliàs 815.

1 SCiendum, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana in aſsignato termino ab Auditore ſacri Palatij ad producendum aliquid actori, uel reo: & pars actrix vel rea producat id verbo pendente termino, quòd valet, ſecundùm Ioann. Andr. Genze. & Bernad. Ynardi. prout legitur & notatur in capitu. ſæpè. de verbo. ſignificati. in clementi. ſecus autem eſt ſi infra terminum aſsignatũ non producit facto, neque ver-

bo: quia tunc nihil valeret aſsignatio dicti termini. & ita tenet dominus Guillermus de Guillermo antiquus Auditor ſacri Palatij, tunc epiſcopus Carthaginenſis, nunc etiam tenet aliqui Auditores.

De Foro competenti.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocandi domum Legato, vel aliàs, ſi propterea non impeditur in ſua legatione, non conceditur.*

DECISIO I. aliàs 72.

1 NOTA, † quòd vbi aliquis petit ius reuocandi domum, quia Legatus, vel aliàs, quòd ſi non impediatur in legatione propter illud, quod ab eo petitur, quòd tenetur reſpondere: vt ſi petatur, quòd reſpondeatur interrogationibus, vel alteri cauſæ, de qua poteſt ſe faciliter expedire. argum. l. ſi Legatus. ff. ad Trebel. vide in deciſio. ſequen.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocandi domum non habens veniens ad Romanam curiam ex cauſa voluntaria: ſecus ſi ex neceſſaria, & ſit cauſa, quæ de facili expediri non poſſit.*

DECISIO II. aliàs 186.

1 NOta, † quòd illi, qui veniũt ad curiam Romanam cauſa neceſſaria legationis, vel peregrinationis, habent ius reuocandi domum: vt ibi nota. per Innocen. in capi. licet. de foro competent. & Specu. in titu. de reo. verſ. item legati. ſi autem alia cauſa voluntaria venirent, non haberẽt ius reuocandi domum: vt ibi not. & idem ſeruat curia, vt dicit Specu. ſi autem cauſa de facili poſſet expediri, Legatus non haberet ius reuocandi domum: vt l. ſi legatus. ff. ad Trebellianum. vide deciſionem immediatè præcedentem.

SVMMARIA.

1 *Princeps vnus an poſſit ſocium ſibi æqualem in principatu delinquentem punire.*
2 *Par in parem non habet imperium.*

DECISIO III. aliàs 246.

1 NOta, † quòd ſi ſunt Barones duo habentes vnum territorium pro indiuiſo, in quo habent merum imperium & miſtum, & vnus delinquat, an ſuus combaro poſsit ipſum punire: vel quis ipſum puniat? Et videtur quòd alius maior ipſo ipſum punire debeat: quia
2 par † in parem non habet imperium: ſed iſti duo ſunt pares in iuriſdictione: ergo &c. argument. l. j. ad Trebe. & l. ille à quo. §. tempeſtiuum. cod. titul. & de arb. l. nam magiſtratus. capitul. innotuit. de electio. ad hoc de manu. vind. l. j. § apud. alij dicunt per iſtum. §. contrà. quia ibi ſecundum vnum intellectum dicitur, quòd magiſtratus poteſt ſuum ſocium dare tutorem. Nec obſtant allega. iura: quia ille qui delinquit, per delictum amiſit merum imperium: & ſic factus eſt alius priuatus: & ſic ſuus combaro poterit ipſum punire, non vt parem: ſed vt priuatum. argumen. C. vbi Sena. vel clari. l. ſicut. quia quilibet poteſt præſentare. argumen. l. ſi vt certo. ff. commo.

SVMMARIA.

1 *Auditor cui eſt commiſſum negotium principale, tunc principaliter ſiue in conſequentiam, poteſt ſtatim inhibere etiam in partibus.*
2 *Auditores ſacri Palatij omiſſo articulo grauaminis, à quo in partibus extitit appellatum, procedunt in negotio principali ſibi ipſis commiſſo.*
3 *Auditores licet pronuntient bene proceſſum, & malè appellatum, nihilominus negotium principale manebit in Curia.*

DECISIO IIII. aliàs 391.

1 NOta, † quòd Auditor datus in negotio
a principali [a] in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus, ſiue ante ſententiam, ſiue poſt fuerit appellatum: poteſt inhibere iudicià quo, dummodo ſibi conſtet de appellatione, & cauſa per eam ſit deuoluta, aliàs ſi cum articulo appellationis negotium etiam principale ſit commiſſum cum poteſtate citandi ad partes, indifferenter inhibere poteſt: ratio, quia ius in-
2 hibet. & etiam † Auditores ſacri Palatij omiſſo articulo grauaminis à quo in partibus extitit appellatum, procedunt in negotio principali, dummodò ſit id ſubi ipſis commiſſum, & ad cu-
3 riam deuolutum. & † ſi aliquoties de ipſo grauamine cognoſcerent: & benè proceſſum & malè appellatum pronuntiarent: nihilominus maneret in curia, nec remitteretur ad partes. & hoc habet ſtylus, licèt de iure eſſet contrarium faciendum: vt de appellat. capitul. eccleſia. & capitul. vt debitus. cum ibi not. Idem ſeruatur in cauſa, quæ de ſpeciali mandato committitur in curia, & decreta eſt citatio, licèt non executa. Idem ſeruatur in omnibus appellationibus interpoſitis ab Auditore Cameræ, & alijs iudicibus in curia, citata tamen parte ad dicendum cõtra commiſsionem.

ADDITIO.

a In negotio principali. Adde deciſ. viij. j. de appellationib.

EPITOME.

Clericus ſuccedens laico an ſit ſubiectus ſtatutis, quibus erat ſubiectus laicus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali, vt coram iudice eccleſiaſtico conueniatur.*

DEC-

DECISIO V. aliàs 552.

OBligatus eſt laicus Auinione in certa quantitate pecuniæ ad curiam ſigilli Montiſpeſſulani: quæ obligatio habet vim rei iudicatæ: & abſque alia cognitione mandatur executioni: nec admitterentur, niſi certæ exceptiones ſcilicet, ſolutionis, & rei iudicatæ &c. Modò mortuo debitore ſucceſsit ſibi clericus, creditor contra bona: & in omnibus dicti debitoris bonis expoſito clamore dicti ſigilli procurat fieri executionem per illam curiam, requirendo officialem in adminiſtrando iure in ſubſidium, vt faciat bona diſtrahi: opponit ſe dictus clericus ſucceſſor: & vult opponere debitas exceptiones: quare executio non debeat fieri: & coram eo petit ſe admitti ad probandas: officialis remittit eum ad curiam ſigilli, vt ille opponat illas exceptiones: & ob hoc debitor prædictus appellat, quæritur an benè officiali grauauerit? Videtur quòd non, quia laicus prædeceſſor huius clerici fuerat præuentus, imò & condemnatus: cùm obligatio habet vim condemnationis, ergo videtur quòd idem iudex debuit facere executionem, non obſtante quòd perſonæ cõditio ſit murata: imò & cognoſcere propter priuationem arg. no. per Hoſtiẽ. de obli. ad ratioci. capit. j. & cap. poſtulaſti. de foro compe. & ff. de iudi. l. ſi quis poſteà. Sed poſſet dici quòd illa vera: cùm eadem perſona eſſet præuenta: hic autem ſunt diuerſæ perſonę debitoris laici videlicet & clerici: quare videtur aliquibus cõtrà, quòd imò clericus debet audiri ſuper oppoſitione ſua in foro
1 eccleſiaſtico: quia † clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali, & conueniri in foro eccleſiaſtico, iuxta no. in authent. vt omnes obedi. iudi. prouin. §. hoc conſiderantes. & per Archidiac. de cleri. coniu. capitul. j. libro ſexto, & per Ioannem Andream, in nouella, in titul. de duel. & præſertim quia vbi contra hæredem debet fieri executio, oportet præmitti vocationem, & aliquam cauſæ cognitionem, quam in clericis iudex ſecularis non poteſt præmittere. argum. ad hoc quod not. per Innocen. de iudic. capitu. quia V. in fine.

EPITOME.

Præſentes in curia Romana ſecundùm ſtylum Rotæ ius reuocandi domum non habent.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Romana curia.*

DECISIO VI. aliàs 819.

1 NOta. † quòd illi, qui ſunt in curia Romana pro Republica, habent ius reuocandi domum. de foro compe. c. fina. de dilationib. c. cauſam. tamen communiter obſeruatur, quòd tales non habent ius reuocandi domum: ideo coguntur ibidẽ reſpondere ſuis aduerſarijs poſtquàm ſunt præſentes in curia. ita obſeruat Rota, vide Compoſt. in c. ſtatutum. de reſcript. lib. vj.

De Libelli oblatione.

SVMMARIVM.

1 *Nullitatem intentans debet in libello cauſam exprimere, in quo poteſt nullitatẽ & iniquitatem deducere.*

DECISIO I. aliàs 145.

1 NOTA. † quòd intẽtans cauſam nullitatis debet cauſam exprimere in libello: vt not. Innoc. in capi. cùm Bertoldus. de re iudi. & ff. de appell. l. ſi expreſſum. & quòd in eodem libello valeat cauſa nullitatis & iniquitatis intentari, not. in capitul. dilecto. de appell.

De Mutuis petitionibus.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio non habet locum in cauſa appellationis.*

DECISIO I. aliàs 61.

1 NOTA. † quòd in cauſa appellationis non habet locum reconuentio:[a] vt no. Innocen. in capitul. j. de mut. petit. & videtur text. in l. ad cognitionem. ff. ex quib. cau. in poſ. eat.

ADDITIO.

a Reconuentio. An autem reconuentio poſsit fieri poſt litem conteſtatam, vide do. Abbatem in capitu. j. de mu. petit. vbi ponit longam diſputationem in materia reconuentionis. Adde Fely. in d. cap. j. col. j. verſic. dum gloſ. tangit.

EPITOME.

Reus virtute commiſsionis actoris reconuenire non poteſt: ſed aliam ſpecialem impetrare debet.

SVMMARIVM.

1 *Reconuenire an poſſit reus actorem virtute commiſſionis actoris: an opus ſit ſibi alia commiſsione.*

DECISIO II. aliàs 598.

1 SI quis † impetrat nouam commiſsionem in aliqua cauſa à Papa Auditori contra reum: & reus vult eum reconuenire in eadem cauſa, vel àlia, non poteſt ſine commiſsione ſpeciali, quæ de facili obtinetur, tamen fortè hoc poſſet fieri ex prima commiſsione, ſed meliùs eſt aliam ſuper reconuentione obtinere. & ita etiã obſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

De Litis conteſtatione.

SVMMARIA.

1 *Exceptio ſolutionis non impedit litis conteſtationem.*
2 *Solutio an finiat litem?*

DECISIO I. aliàs 154.

1 NOTA, † quòd exceptio ſolutionis
non impedit litis conteſtationem. vt
videtur no. per Inn. in c. j. de lit. con-
teſta. ſuper verbo, contingentis. libr.
2 vj. licèt lex videatur dicere, quòd † per ſolutio-
nem lis videtur finita: vt l. cùm quærebatur. ver-
ſicul. proinde. ff. iudicatum ſolui.

SVMMARIVM.

1 *Nullitatis exceptio impedit litis conteſtationem.*

DECISIO II. aliàs 125.

1 NOta, † quòd cauſa nullitatis impedit li-
tis conteſtationem: & ante litem conte-
ſtatam opponi poteſt: vt notat Archi. in
c. vt circa. in fin. de electiõ. lib. vj. & Ioan. Mo-
nach. vide deci. 8. infrà de reſtitu. ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio non fit in cauſa appellationis parte
abſente.*

DECISIO III. aliàs 144.

1 NOta, † quòd abſente parte in cauſa appel-
lationis non fit litis cõteſtatio. de quo dic
vt per Inno. in c. per tuas. de appellationi.

SVMMARIVM.

1 *Conteſtatio litis non requiritur in poſſeſſorio cauſa be-
neficialis.*

DECISIO IIII. aliàs 155.

1 NOta, † quòd vbi agitur poſſeſſorio iudi-
cio in cauſa beneficiali non requiritur li
tis conteſtatio. de quo dic vt in c. j. de li-
belli oblation. per Innoc. vbi notat certos caſus.

SVMMARIVM.

1 *Lis ſi eſt conteſtata in prima inſtantia, non eſt neceſſe
illam conteſtari in cauſa appellationis de ſtylo Rotæ.*

DECISIO V. aliàs 508.

1 NOta, † quòd ſeruat audientia, quòd vbi eſt
lis cõteſtata in cauſa principali, non eſt ne
ceſſe quòd conteſtetur in cauſa appellationis, a-
liàs ſic: vt l. fina. C. de temporibus appellationũ.
& capitulo. per tuas. de appellationibus.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad appellandum non requirit litis conteſta-
tionẽ, nec aliũ iuris ordinem in præambulis iudiciorum.*

DECISIO VI. aliàs 496.

1 NOta, † quòd in reſtitutione cõcedenda ad
appellandum non eſt neceſſaria litis conte-
ſtatio in his, & alijs præambulis, ſicut proban-
do infamiam contra quam cõcedenda eſt talis ci
tatio perſonalis, vel facienda inquiſitio non eſt
ſeruandus ordo iuris. arg. c. qualiter & quando.
& c. cùm oporteat. & c. inquiſitionis. de accuſa.
vide ſuprà de in integr. reſtitu. dec. 3.

SVMMARIA.

1 *Præceptum de ſoluendo à quo non fuit appellatum im
pedit litis conteſtationem ſicut ſententia diffinitiua.*
2 *Præceptum de ſoluendo vim diffinitiuæ habet: & a-
ctionem parit ſicut & ſententia.*

DECISIO VII. aliàs 541.

1 VTrum † præceptum de ſoluẽdo, à quo nõ
fuit appellatum infra tempus debitum, im-
pediat litis conteſtationem, ſicut ſententia diffi-
nitiua, quæ tranſit in rem iudicatam? Fuit deter
2 minatum quòd ſic: cùm † habeat vim diffiniti-
uæ. quod patet: quia ex eo oritur actio. ſicut ex
ſententia: vt notat Specu. tit. de ſen. excom. § bre
uiter. circa finem. quæ non oritetur ex interlocú
toria: vt not. in cle. ſi. de appel. vltra medium. Itẽ
quia imponit finem liti, ſicut ſententia: ergo trã
ſit in rem iudicatã. ff. de re iudi. l. j. ergo cùm per
ipſum dicatur res finita, obſtabit & impediet li-
tis conteſtationem: vt in capitul. exceptionis. de
lit. conteſta. lib. vj. cùm dicit finita. & eleganter.
ff. de condi. inde. & ad Tertul. l. ij. §. ſi. licèt qui-
dam nitantur contrarium ſuſtinere: ex eo quia
non inuenitur plena cauſæ cognitio ſicut in ſen-
tentia: ſed vel eſt hoc dictum: quiã in confeſſum
nullæ ſunt, nec reſtant partes iudicis in cogno-
ſcendo, ſed in pronuntiando, vel diffinitiuã ſen-
tentiam proferendo, ſi poſt litis conteſtationem
& dato libello fiat cõfeſſio. iuxta not. in l. j. C. de
litis conteſta. & l. proinde. ff. ad leg. Aquil.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus lite non conteſtata in cauſa propha-
na eſt nullus: ſecus in ſpirituali.*

DECISIO VIII. aliàs 627.

1 IN † cauſa prophana lite non conteſtata pro-
ceſſus eſt nullus: vt in capitu. vnic. de litis con
teſtat. ſecus in cauſa ſpirituali. pro hoc clementi.
ſæpè. de verbo. ſignificatio. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa appellationis vbi libello non eſt reſponſum, &
ſic lis non conteſtata, valet.*

DECISIO IX. aliàs 669.

1 QVando † aliqua cauſa eſt in ſecunda inſtan-
tia, & dato libello. ſeu libellis non eſt re
ſponſum & ſic lis nõ eſt cõteſtata, nũquid valet?
2 dic quòd ſic: a vt not. in c. per tuas. de appel.

ADDITIO.

2 Dic quod ſic. Adde dom. Abb. in d. ca. per tuas.
in ii.

in ij.co.ver.in ſi.gl.Et an litis conteſtatio ſit neceſſaria in cauſa nullitatis, vide eundem Abb.in d.c.in iij.co.ver.vlt.extra gl.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus lite non cõteſtata in cauſa prophana eſt nullus ſecus in ſpirituali.*

DECISIO X. aliàs 817.

1 NOta,† in cauſa prophana lite non conteſtata proceſſus eſt nullus:vt c. vn. de litis cõteſtatio.ſecus in cauſa ſpirituali,vel priuilegiata,vel matrimoniali,vel vſurarũ: quia in ſpirituali ſolùm iuratur de calumnia:vt in cle. diſpendioſam.de iudic.& de verbo.ſigni. ſæpè. in clemen.

SVMMARIVM.

1 *Petenti reſponderi libello ſi obijciatur de compromiſſo videndum eſt an ſit tale,quod impediat litis conteſtationem:quia ſecus ſi eſt ſimplex.*

DECISIO XI. aliàs 706.

1 DIe † ꝙ ſi in aliqua cauſa datus eſt libellus per aliquam partem, quæ petit reſponderi libello,& alia renuat reſpondere,dicẽs quòd de cauſa erat factum compromiſſum an hoc impediat reſpõſionem libelli?Dic circa hoc quòd eſt videndum,an compromiſſum ſit tale,quod impediat litis conteſtationem ,ſecus autem ſi eſſet ſimplex.vide circa hoc de litis conteſt.c.j.lib.vj.

SVMMARIVM.

1 *Litis cõteſtatio inducitur per negationem contentorũ in libello,etiam ſi non dicatur,animo litẽ conteſtandi.*

DECISIO XII. aliàs 706.

1 NOta,† quòd ſi pars rea reſpõdẽdo libello actoris neget narrata prout narrantur:& dicat petita fieri non debere.licèt non addat,nec dicat animo litis conteſtandæ:nihilominus cenſetur lis conteſtata,per l.rem non nouã. C.de iud.& c.vn.de litis cõteſtatio.& c.dudum. de electio.Et hanc quæſtionem recitat Specu.& eam ſic decidit tit.conteſtatio.§.j.ver.ſi proponatur.

De iuramento calumniæ.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in Romana curia in animã conſtituentis,& ſuam tenetur iurare.*

DECISIO I. aliàs 492.

1 NOTA,† ꝙ procurator in Romana curia non ſolũ in animam domini, ſed etiam ſui ipſius tenetur præſtare iuramentum de calumnia, alioquin habebit locum pœna c .fin .de iuramen. calum. nam licèt dominus principalis iuraſſet nihilominus iurare tenetur procurator,cùm ipſe calũniari poſsit ſicut dominus.prout legitur & notatur in c.appellatiõis.§.j.ſuper verbo ab ipſis. de iuramẽ.calũni.li.vj.& faciũt in ſimili no.per Doc.in c.præſentium.de teſt.eo.li.& in authen. principales.C.de iuramen.calũ.in j.gl.& no.in c.in pertractandis.e.ti.& faciunt no.in c.procurator.de elec.li.vj.& per Hoſt.eo.ti.§.ij.circa ſi.in ſumma.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentũ calumnia ſi petitum fuerit,& non præſtetur nullus eſt proceſſus:ſecus ſi non fuerit petitum.*

DECISIO III. aliàs 660.

1 DIe.† ꝙ ſi in aliqua cauſa quæratur ꝙ iuretur de calumnia:poteſt præſtari vſque ad finem:& ſi non præſtetur nullus eſt proceſſus:ſecus autem ſi non petatur,& ita ſeruat ſacrum Palatium:& hoc eſt expreſſum in c.j.de iura.calum.lib.vj.

SVMMARIVM.

1 *Auditor poteſt compellere partes ne ſcientes quid cõtineatur ſub iuramẽto calumnia,ad iurandum quinque capitula ſub eo contenta:& actor iurare recuſans cadit a cauſa,& reus habetur pro confeſſo.*

DECISIO III. aliàs 787.

1 SCiendum eſt,† ꝙ eſt conſuetum in ſacro Palatio ꝙ in cauſis coram Auditore iuratur de calumnia ſimpliciter:& poteſt fieri quòd iuretur per procuratorem ſi ſciat quot capitula cõtineat dictum iuramentum,extra de iur.calũ.c. penul.ſi autem ſit pars ignorans,& hoc videtur Auditori quòd debeat iurare ſpecialiter quinque capitula quot continet dictum iuramẽtum, tunc dictus Auditor poteſt eum compellere, & ſub pœna iuramenti,& ſi eſt actor,qui non vult præſtare dictũ iuramentum,cadit ab actiõe per ſententiam,& reus abſoluitur.ſi verò reus non vult iurare,habetur pro confeſſo & coniũcto ſe eundum Hoſt.in ſumma ti.de iura.calum.§.quæ ſit pœna nolentis præſtare iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentũ calumnia omiſſum,ſi non fuerit petitum, non vitiat ſententiam.*

DECISIO III. aliàs. 664.

1 NOta,† quòd ſi in aliqua cauſa omittatur iuramentum de calumnia,quia non petitur præſtari:nihilominus valet ſententia lata.

De Dilationibus.

DECISIO II. aliàs 170.
Similis eſt dec.xxv.s.de iud.

SVMMARIVM.

1 *Remediũ l.diffamari.C.de ingen.manumiſ. quando intentatur ab eo,quẽ reus aſſerit eſſe ſuum creditorẽ quomodo procedatur.*

DECI

DECISIO II. aliàs 305.

1 NOta † qualiter dicenti aliquem debitorẽ ſtatuitur tẽpus à iudice, infra quod probet debitũ, vel infamiam quã allegat: vt no. Inn. in c. conquerẽte. in ij. gl. de off. ord. & in c. lator. qui fil. ſint leg. iũct. l. diffamari. C. de inge. manumiſ. in libello autem non poſſet peti, quòd in futurum alicui inhibeatur ꝙ non agat, vel nõ petat: quia actio negatoria non competit in talibus perſonalibus actionibus, ſed in realibus: vt l. harum. ff. ſi ſeruitus vendi.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes iurati infra terminum probatoriũ, poterũt examinari poſt dictum terminum.*

DECISIO III. aliàs 345.

1 NOta, † ꝙ vbi eſt datus certus terminus ad probandum: ſi teſtes ante terminum ſunt iurati, poſt terminum poſſunt examinari. Nec obſtat capitul. pia. cum ibi nota. de excep. libr. vj quia ibi eſt ſpeciale propter odium excõmunicationis: ideò infra terminũ iuris habet probare: aliàs non admitteretur in illo caſu d. c. pia. ſecus eſt in aliis caſibus: quia ex quo teſtes ſunt iurati ante terminũ, poſt terminũ non videtur aliquid de nouo fieri, ſed ꝙ eſt inceptum cõtinuari argum. l. ſed ſi manente. ff. de preca.

De Ferijs.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium tempore feriarum non poteſt ſuſpendi, vt procedatur in poſſeſſorio.*

DECISIO I. aliàs 95.

1 NOTA, † quòd tempore feriato ſi aliquis velit ſuſpendere petitoriũ priùs intentatũ cum poſſeſſorio, non auditur, quia intereſt partis vt tẽpore feriarũ non procedatur, quod fieret, ſi poſſeſſoriũ ſolùm intentaretur.

SVMMARIVM.

1 *Sentẽtia diffinitiua vbi concluſum eſt in cauſa poteſt ferri in vacationibus, non autem interlocutoria.*

DECISIO II. aliàs 755.

1 SCiendũ eſt, † quòd in vacationibus ſacri Palatij poteſt ferri diffinitiua ſententia in cauſa in qua eſt cõcluſum: ſententia aũt interlocutoria non poteſt ferri.

EPITOME.

Beneficium an dicatur vacare apud ſedem ſi ille, cui de eo tanquàm vacãte apud ſedẽ Papa prouidit ſub conditione, ſi idoneus repertus fuerit extra curiam literis non expeditis mortuus ſit.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio an expiret per prouiſionem factã per Papam ei qui extra curiã literis non expeditis moritur.*

DECISIO III. aliàs 650.

1 SI † Papa prouidet alicui de beneficio vacãte apud ſedem apoſtolicam, ſi idoneus repertus fuerit: & ille recedat de curia non examinatus: & etiam ſine bullis dictæ gratiæ, & moriatur in ſuis partibus, an tale beneficiũ adhuc dicatur vacare apud ſedem apoſtolicam? Dicunt aliqui maiores de Rota ſacri Palatij, ꝙ ſi ille erat idoneus, & vt talis probatur per teſtes etiã poſt mortem eius, quòd tale beneficiũ vacat extra curiã. Aliqui verò alij Domini de Rota tenebant contrarium, quòd adhuc vacet in curia: cũ dicta gratia videretur conditionalis, ſi idoneus reperiretur, & id non fuit factum morte præuentus.

De Ordine cognitionum.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus eſt reſtituendus antequã de nullitate ſentẽtiæ cognoſcatur.*

2 *Spoliatus vbi notoriũ eſt eum non habere ius maximè in beneficialibus, non eſt reſtituendus.*

3 *Rei iudicatæ exceptio a qua non fuit appellatũ, reſtitutionem impedit.*

DECISIO I. aliàs 46.

1 NOTA, † quòd vbi aliquis dicit ſe
a ſpoliatum a per partem, ſeu iudicẽ, & opponitur ſpoliato, quòd ſententia pro eo lata fuit nulla, videtur ꝙ primo cognoſcatur de reſtitutionis iudicio, quã de cauſa nullitatis, quia nulla exceptio videtur obſtare beneficio reſtitutionis. c. fin. de ordi. cogni. capit. in literis. de reſti. ſpol. videtur verum, maximè ſi pars fuerit ſpoliata poſt appellationem: quia tunc videtur reſtituenda: ſecus ſi ſeruato ordine iudiciario: vt capit. conquerente. de reſtit. ſpolia. cum ib: no. per Innocen. in j. gloſſ.
2 & iij. q. j. in ſumma. in princip. Vbi † autem eſſet
b notorium, quòd ſpoliatus non habet ius, b tunc non reſtituitur maximè in cauſis beneficialibus: vt capitu. conſtitutus. per Innocen. de filijs pres-
3 sby. & Specu. no. quòd † rei iudicatæ exceptio, à qua nõ fuit appellatum impedit reſtitutionem. in titu. de poſ. & peti. §. quoniã. verſi. xxiij. Idem not. iij. qõ. j. in ſumma. quia præſumi debet pro ſententia à qua non fuit appellatũ, vt no. Inn. in c. quoniã contra falſam. extrà de probat. de quo vide no. per Dy. de re. iu. qui ad agendum. li. vj.

ADDITIONES.

a Se ſpoliatum. Adde dec. j. & quæ ibi no. ſ. de appellat. in nouis. & Matth. de afflic. deciſi. 98.

b Quòd ſpoliatus nō habet ius. hic habes quod reſtitutio denegatur ſpoliato, quando notoriè cōſtat eum non habere ius ad. de ſimilem denegationé dec. 2. j. de reſtit. ſpoli. adde idem eſſe quādo opponitur exceptio rei iudicatæ; vt hic Et ſic ex iſtis duabus deciſionib. habes quinque caſus, in quibus ſpoliato denegatur reſtitutio: quibus adde ſextū in monacho habente adminiſtrationé vel priotatū ad nutū Abbatis amobilē: nā ſi ſpolietur Abbate ſuo, nō auditur petens ſe reſtitui dec. j. j. de reſt. ſpolia. ſecus ſi ab alio ſpoliaretur Adde Anto. Corſo. in tract. de poteſt. ac excellent. reg. in quo quidem tract. includitur alius tract. ad regulā, ſpoliatus ante omnia venit reſtituendus. vbi ad d. regu. dat 50. fallentias quibus adde alias xj. fallent. quas ponit Lanfrāt. Brixienſi. in repe. rub. de cauſ. poſſeſ. & propric. co. viij. & moderni Docto. in l. materialiter. §. nihil commune. ff. de acqui. poſſ.

De Cauſa poſſeſsionis & proprietatis.

EPITOME.

Poſſeſsio beneficij traditione anuli portæ affixi nō quæritur, vbi alius contendens ſe poſsidere ipſius portæ claues haberet: niſi traditio per pacificum collatorem facta fuerit. Item nō agitur reſtitutoris remedio vt humanum corpus in ſepulchrum reducatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio beneficij an acquiratur per traditionē anuli.*
2 *Reſtitutoria an poſsit agi pro cadauere amoto?*

DECISIO I. aliàs 30.

1
2 NOTA, † quòd per traditionē anuli portæ beneficij de quo agitur, nō acquiritur poſſeſsio, ſi alius qui dicebat ad ſe collationē beneficij pertinere, claues portæ beneficij habebat: ſecus autē eſſet, vbi ille qui tradidit poſſeſsionē anuli, omnimodā habebat collationem, & ſuper iure collationū non turbaretur: quia tunc per anulū & præſentiam collatoris videtur acquiſita poſſeſsio beneficij: vt c. tibi qui. de. reſcri. li. vj. per Doct. ſic in l. j. §. Sceuola. ff. ſi quis teſt. liber eſſe iuſ. fuer. l. reſtituta. ff. ad Treb. & l. iij. §. ſi cauſa. ff. de bon. poſſ. & vide c. cū olim. de ſen. & re iudic. de de hoc in c. tranſmiſſam. de elect. per Io. And. &
b per Dy. de re. iu. c. j. li. vj. Itē no. gl. Innoc. quòd
2 † ſi corpus humanum ſit remotū de loco ſepulturæ, poſito quòd pro tali amotione poſsit agi
c reſtitutorio iudicio: non tamen reſtituitur, donec plenè cōſtet corpus fuiſſe reſtituendū, & de iure reſtitui debere: vt no. Inn. in c. cùm liberum de ſepultu. licèt Hoſt. dicat, quòd de rigore iuris eſſet reſtituendū: quia ex hoc poſſet agi poſſeſſorio iudicio, & debet fieri reſtitutio: licèt æquitas ſit pro prima opi. vt ipſe no. in c. alleg. Iſtud, fuit in Rota determinatū, licèt lex, diui. ff. de rel. & ſump. fune. cū iuſtè videatur facere cōtra, ergo ſi iniuſtè ſit ablatū p violētiā, ſit reſtituēdū.

ADDITIONES.

a Per traditionem anuli. Adde dec. 5. j. e. & dec. 8. de reſt. ſpo. j. in antiquiorib.
b Itē no. Adde dec. vlt. j. vt lit. pendent. nihil inno.
c Non tamē reſtituitur. Adde Hippol. Marſi. ſing. 199. inci. in iure expreſſum & clarū eſt. & deciſi. vlt. j. vt lit. penden. nihil innouet.

EPITOME.

Soluens nomine alieno præſumitur habere mandatū ad ſoluendum.

SVMMARIVM.

1 *Penſionem ſoluens nomine alieno cenſetur ex mandato domini ſoluiſſe maximè ſciente penſionario.*

DECISIO II. aliàs

1 NOta, † quòd vbi aliquis dicit ſe eſſe in poſſeſsióe alicuius pēſionis: & probat quòd penſio fuit retroactis temporibus ſoluta, ſed non apparet de mandato illius, qui dicitur penſioné debere: cū fuerit ſoluta, præſumitur quòd ſoluens habuit mandatum: quia non eſt veriſimile quòd ſoluēs voluerit iactare pecunias ſuas: vt l. cū de indebito. ff. de probatio. quia in tali caſu præſumitur, quòd gerēs talē actū, gerat de mādato domini. per Inn. in c. nonnulli. ſuper verbo, mandato. de reſcri. maximè quando ſciente illo, qui dicebatur debitor, ſoluta eſt penſio: quia tunc videtur ſolutionem ratificare, & mandatum dare. ar. no. in c. ex parte. de reſcr. per Inn. Et ſic ſequitur, quòd petēs talē ſolutionē præſumatur fuiſſe in poſſeſsióe, niſi aliud probetur. Licèt videatur contrà quia factum [illegible] nō debet nocere alteri. vt dicitur in ſimili quòd factū Abbatis nō nocet [illegible] ad transferendū in aliū poſſeſsioné proprietatis extrà de tcli. do. c. cùm dilectus. cum ibi no. in gl. per Inn.

ADDITIO.

a Penſionis. Vide Dec. conſi. 136. Inci. In cau. reuerendi. Gignant. in tract. de penſio. q. 47.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor beneficij dicitur habere poſſeſsionē pacificam licèt ſibi poſtea moueatur lis ſuper beneficio.*

DECISIO III. aliàs 36.

1
2 NOta, † quòd vbi aliquis eſt in poſſeſsióe alicuius beneficij, licet moueatur ſibi lis ſuper beneficio videtur tamē poſſeſsionē pacificā habere: quia ad hoc quòd aliquis videatur pacificā poſſeſsionē habere, ſufficit quòd de facto poſsideat, licèt ſuper iure moueatur ſibi cōtrouerſia. Et no. Inn. in c. cōſtitutus. de appel. & Archi. in c. licèt. ſuper verbo, pacificā. de præbendis. lib. vj. ad quod facit l. ſciendū. §. ſi fundus. ff. qui ſatiſda. cogant. quia licèt videatur contra l.

Licius

Lucius.§.tres hæredes.ad Trebel.ſed pro prima parte facit quòd interruptio ciuilis non mutat poſſeſsionem:vt l.intra quatuor.de diuer.temp. præſcri.contrà faciunt not.in c.commiſſa.ſuper verbo pacificam.de elect.lib.vj.pro prima parte bene facit quod ibi notatur per ipſum Arc.in gl. per te vel alium.

ADDITIO.

a Poſſeſſione.Adde dec.j.3.& ibi addit.§.j.de præb. in nouis.

EPITOME.

Petitorium ſuſpendi poteſt etiam in ſecunda inſtantia, niſi de rei iure conſtet.

SVMMARIA.

1 *Petitorium poteſt ſuſpendi in cauſa appellationis:ſecus in cauſa principali:quia non poſſet poſt concluſionem in cauſa.*

2 *Cauſa appellationis videtur diuerſa à cauſa principali.*

DECISIO IIII. aliàs 69.

1 NOta,†quòd in cauſa appellatiõis poteſt
2 ſuſpendi petitorium[a],licèt in cauſa principali non poſsit poſt concluſionem:vt in c.j.de cauſa poſ.& proprie.in clem.quia alia
2 †cauſa videtur cauſa appellationis à principali: vt l.cũ apud.ff.iud.ſol.ꝙ intellige quòd in cauſa principali vſque ad concluſionem poteſt ſuſpendi petitorium:vt no.in c.paſtoralis.ſuper verbo petente.per Inno.de cauſa poſ.niſi ſit probatum per reum ius habere in proprietate:quia tunc ſi conſtaret de iure rei non poteſt ſuſpendi per actorem petitorium.vt ibi patet.

ADDITIO.

a Suſpendi petitorium.Adde dec.6.j.eo.ti.

EPITOME.

Poſſeſsio an dicatur acquiri per ſolum tactum anuli eccleſiæ clauſæ,ſi fiat in præſentia habentis poteſtatem conferendi.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsionis traditio eccleſia clauſæ fit etiã per ſolũ anulum,modo fiat per habentem conferendi poteſtatem.*

DECISIO V. aliàs 153.

1 NOta pone†quòd aliquis eſt inductus[a] in
a poſſeſsionẽ per anulũ eccleſiæ clauſæ,cuius claues erant penes eũ,ad quẽ pertinebat cuſtodia eccleſiæ tũc vacãtis:verum per hoc poſſeſsio ipſius eccleſiæ apprehẽdatur,ita ꝙ per
b talẽ apprehẽſionẽ ſolius anuli[b] quæratur poſſeſſio beneficij:vt ſi poſteà nõ admittatur,vel ſi alius in poſſeſsionẽ inducatur,ſit reſtituẽdus vt ſpoliatus.Et dic ꝙ ſic,ſi anulus eſt ſic traditus per illũ qui dicebatur habere poteſtatẽ conferẽdi. quia anulus eſt inſtrumẽtũ ædificij.ar.l.fundi.in prin. de ac.emp.quia qui tãgit ſuperficiẽ,totũ tãgere videtur:vt l.vulgaris.ff.de fur.iũct.l.ꝙ ſi.§.materia.de peri.& como.rei ven.de teſt.l.ad teſtamẽtũ.§.fi.Itẽ quia corporaliter res videtur apprehẽſa,ex quo eſt in præſentia rei.vt l.nunquã nuda.§.j.cũ ibi no.de acqui.rer.do.& circa hoc adde no.per Inn.in c.in literis.ſuper verbo poſſeſſio.de reſt.ſpol.& per Compoſt.in c.tranſmiſſa. de elect.& per Dyn.in regula.j.de reg.iu.lib.vj. vide ſuprà eo.ti.dec.j.

ADDITIONES.

a Inductus in poſſeſsionẽ.Adde pro concor.deciſi.viij.de reſti.ſpolia.in antiquior.

b Solius anuli.An autem poſſeſsio poſſit tradi ad oculũ ſi eſt in præſentia,vide Abba.in c.cum aliquibus.de re iud.& ibidẽ per Fel.co.ij.ver.ſecũdo adde & limita iſtam communem opinionẽ.

EPITOME.

Petitorium licèt inter duos collitigãtes fuerit ſuſpenſum coram ſuo iudice.ſi contingat per tertium corã alio iudice agi ſuper eodẽ petitorio poterit ſuſpẽdens tale petitorium venire, & agere pro ſuo intereſſe ſuper petitorio coram ſecundo iudice.

SVMMARIA.

1 *Petitorij ſuſpenſione ſtante inter duos coram vno iudice quòd illud coram alio iudice & cũ alio colligante intentari poſsit.*

DECISIO VI. aliàs 185.

a NOta†quòd vbi[a] quis ſuſpendit petitoriũ
1 coram vno iudice,ſeu Auditore:ſi agatur per tertiũ coram alio iudice ſeu Auditore ſuper eodem petitorio,quòd ſuſpendẽs tale petitorium corã primo Auditore poteſt venire pro intereſſe,& intentare petitorium coram ſecũdo Auditore,qui ſunt diuerſi iudices,& videtur diuerſa iudicia ar.l.cùm apud.ff.iud.ſol.

ADDITIO.

a Nota ꝙ vbi.Adde pro concor.dec.4.ſ.eod.

SVMMARIVM.

1 *Fructus quæſiti per eum,qui obtinuit in poſſeſſorio,nõ reſtituuntur poſtea obtinenti in petitorio,quando petitorium fuit poſt reſtitutionẽ intentatum. Et accipiantis beneficium dicentis poſtea illud non cadere ſub gratia ſua,non creditur.*

DECISIO VII. aliàs 193.

1 NOta,†ꝙ ſi primò fuit intentatũ petitoriũ & poſſeſſoriũ,& poſtea ſuſpenſum ſit petitoriũ:& iſte ſpoliatus obtineat,& fructus ſunt reſtituti ſi poſteà ſpoliator obtineat ſuper petitorio,fructus reſtitutos,& quos percepit à tẽpore motæ litis ſub petitorio tenetur reſtitue

ſtituere vt no. Ber. in c. ſignificauerũt. de reſtit. ſi
aũt petitoriũ nõ fuiſſet priùs intẽtatũ, ſed intẽta
retur poſt reſtitutionẽ factã tũc ſpoliato: ſpolia-
tus fructus ſibi reſtitutos antequã intẽtaretur pe
titoriũ nõ habet reſtituere. ſic notatur in c. cũ ſu
per. in ſecũda gl. de cauſa poſ. & proprie. Gl. Ioã.
And. in nouella in c. cùm in multis. in fi. de reſcr.
li. vj. habet, quòd acceptans beneficiũ ſi poſt ac-
ceptationẽ dicat, quòd non cadebat in ſua gra-
tia, nõ creditur ſibi: quia ex quo acceptauit præ
ſumitur, quòd cadat in gratia: ita ꝙ acceptãti in
cumbit probatio. Et circa iſtud vltimũ vide de-
ci. 4 :. j. de teſt. quod ſi ſpoliatus intentans peti-
torium, & poſſeſſorium ſuſpenſo petitorio obti
neat in poſſeſſorio, & per conſequens fructus ſi
bi reſtitui: ſi poſteà ſpoliator obtineat in petito
rio, an recuperet fructus prædictos: & dic quòd
ſic: ſecus ſi à principio non intentaſſet niſi poſ-
ſeſſorio.

EPITOME.

Sufficit fuiſſe in poſſeſſione clericatus per aliqua tem
pora abſque alia probatione.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus poſſeſſio per aliqua tẽpora abſque alia pro
batione an ſufficiat.*
2 *Clericatus poſſeſſio, licèt inducat præſumptionem ſine
alia probatione tituli, tamen non erit ſufficiens ad ad
iudicandum beneficium.*
3 *Præſumptio eſt ſemper pro poſſeſſore.*

DECISIO LXIII. aliàs 264

1 NOta, † quòd talis eſt opinio Rotæ, quòd
vbi clericus fuit in poſſeſsione a per ali-
qua tempora, & vixit vt clericus, licèt
aliàs per literas, vel teſtes non probetur titulus.
ita notatur per Inn. in c. ſuper his. circa finẽ ma-
gnæ gl. de accu. & c. innotuit. de eo qui ſur. ordi,
recep. & Ioan. Monach. in ca. ſi iudex. & in c. li-
cèt, de ſenten. excommu. li. vj. licèt ibi Io. Andr.
videatur notare contrariũ: quæ opinio videtur
2 de rigore iuris verior: quia † licèt poſſeſsio cle-
ricatus ſine alia probatione tituli inducat præ-
ſumptionẽ: vt no. gl. alle. tamẽ in beneficialibus
b b præſumptio non eſt ſufficiẽs ad adiudicãdũ be
neficiũ, niſi verus titulus probaretur: vt c. j. de re
iud. li. vj. & hoc no. Inn. in c. illud. de præſump.
ad ꝙ notatur per Arch. in c. ordinarij. de off. or.
licèt iſta præſumptio ſufficeret quãtum ad tuen
3 dum eum in poſſeſsione: quia † ſemper eſt præ-
ſumptio pro poſſeſſore, niſi contrà probetur: vt
notatur in c. ex inſinuatione. de proc. per Inno,
ad ꝙ faciunt notata per Arch. in c. ij. de conceſ.
præb. li. vj. Prima autẽ opinio ſecundũ æquitatẽ
ſemper conſueuit ſeruari. maximè ſi diu quis fue
rit in poſſeſsiõe clericatus. ar. l. iij. ff. ad Macedo
iunct. l. Barbarius. ff. de off. prætor.

ADDITIO.

a Fuit in poſſeſſione. Adde Iaſ. in l. Barbarius. col.
ix. ver. tertiò facit. & co. xj. ver. quintò. ff. de offi.
prætor. & quod probetur per vnũ teſtẽ, vide hip
poly. Marſi. §. ij. de Cornelio. ff. de quæſt.
b Tamen in beneficialibus. Adde quod quẽadmo
dũ præſumptione nõ probatur beneficiũ alicui
deberi ſic nec confeſſione partis, ſed ſolo titulo
vero probatur beneficiũ alicui adiudicãdũ eſſe,
prout dicitur dec. 19. ſ. de reſt. ſpol. in nouis. Itẽ
decidit gl. pragma. Sanctio. in ver. termino, col.
iiij. ver ſimiliter. ti. de paci. poſ. Et an in cauſa be
neficiali habeat locũ regula, actore non probãte
&c. adde dec. j. ſ. de re iud. in nouis. Sed poſtquã
ſolo titulo probatur beneficiũ alicui deberi, quæ
ritur an tituli, fieri debeat exacta probatio: de
quo vide dec. j. ſ. de reſt. ſpo. in nouis & deciſi. j.
j. de præſumptionibus.

SVMMARIAM

1 *Poſſeſſor beneficij etiam nõ probato titulo beneficij,
nec pẽſionis poterit agere nomine ſui beneficij.*

DECISIO LX. aliàs 467.

1 NOta, † poſſeſſor beneficij etiã nõ plenè pro
bato titulo beneficij, nec pẽſionis, poteſt
agere nomine ſui beneficij actione ex de-
cre. querelã. de electio. pro penſione iã diu ſolu-
ta prædeceſſoribus ſuis: & poſtmodũ ei ſubtra-
cta: licèt ipſe non fuerit in poſſeſsione percipiẽ-
di eandem. iuxta notata per Inn. in c. in literis. de
reſti, ſpo. & in c. cùm ſuper. de cauſa poſ. & pro
prieta.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio Papæ obſtat agenti poſſeſſorio: quia afficit
titulum & poſſeſsionem.*

DECISIO X. aliàs 475.

1 NOta, † ſi agenti poſſeſſorio obijciatur, &
producatur Papalis reſeruatio ſiue ante, ſi
ue poſt ſuſpenſionẽ petitorij, denegatur
reſtitutio: quia decretũ Papæ nedũ afficit titulũ,
ſed etiam poſſeſſoriũ. ar. eorum quæ legũtur &
notantur de appel. c. vt noſtrum. de elect. c. ſi eo
tempore. li. vj. facit optimè c. ſuſcitata. de reſtit.
ſpol. & no. in c. conſtitutus. de filijs presby. &
infrà de reſt. ſpolia. dec. 2.

ADDITIO.

a Nota ſi agẽti. Adde dec. 3. de reſt. ſpo. ſ. in nouis.

SVMMRIVM.

1 *Reſeruatio beneficij obſtat agẽti poſſeſſorio, niſi ſit ſpo
liatus pendente: quia tũc officio iudicis ſibi ſubuenitur.*

DECISIO XI. aliàs 56

1 NOta, † quòd vbi aliquis a tenet beneficiũ
2 reſeruatũ quòd ſi talis expellatur de benefi
cio, ſibi non datur interdictum: quia ſicut reſer-
uatio afficit beneficium ita poſſeſsiõnem: vt ca
pit. vt noſtrum. de appel. & ibi Innoc. ad quod
l. ſi minor. ff. de ſeruis exportan. bene tamen dare
tur

tur officium iudicis, ſi eſſet expulſus lite pendẽte: in quo quidem officio non requiritur poſſeſſio: ſed ſuffiecit, quòd ius tempore expulſiõis detineat: vt not. Inn. in c. dilecti. de maiori. & obedien. Ad quod faciunt no. in l. & ideò. cum l. ſeq. ff. de condi. furti. & l. non tamen. ff. de peti. hæredi. licet videretur ſecundũ aliquos quòd poſito quòd reſeruatio afficiat poſſeſsionem ciuilem, non tamen naturalem, vt l. j. §. deijcitur. de vi & vi arma. vt dicitur in ſimili, quòd ex contractu, ex quo non poteſt transferri dominium, transfertur poſſeſsio naturalis: vt in donatione inter virum & vxorem. ff. de acquir. poſſeſsio. l. j. §. ſi vir. ita cõcordatur cum l. iij. §. fi. & l. ſi eum qui. ff. de donat. inter vir. & vxo. ad quod l. ſi quis vi. §. differentia. & l. quod meo. §. ſi furioſo. ff. de acquir. poſ. Item poſito quòd reſeruatio afficiat poſſeſsionem quantum ad Papam, nõ tamẽ quãtũ ad extraneũ litigantem: vt dicitur in ſimili. in l. qui opinionẽ. ff. de ſecũ. ta. & vide infrà de præbend. deciſio. 27. & 24. & ſuprà de electio. deciſio. 4. & infrà de reſti. ſpol. deci. 2. 11. & 15.

ADDITIO.

a Nota quòd vbi aliquis. Adde deci. 3. & 14. de reſtit. ſpolia. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Petitorij ſuſpenſio quò ad vnam partẽ operatur effectum etiam quo ad aliam etiam non petentem.*

DECISIO XII. alìàs 626.

1 SI † Auditor ſacri Palatij ſuſpendat petitoriũ ad inſtantiam vnius partis duntaxat, vt agatur tantùm in poſſeſſorio iuxta clem. vn. de cauſa poſſeſsio. & proprieta. quòd tunc etiam intelligitur ſuſpẽſum petitoriũ quò ad aliã partẽ ſine eius petitione, ſecundũ diſpoſitionem iuris communis: vt in alleg. c. vn. notatur in c. ex conqueſtione. de reſtitut. ſpoliato. & hoc verum eſt in eadem ratione: ſecus in diuerſis. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Intruſus eſt qui habet beneficiũ ab eo qui titulum dare non poteſt.*

DECISIO XIII. alìàs 415.

1 NOta, † quòd intruſus[a] eſt ille, qui abſque
a titulo eius qui dare poteſt, tenet beneficium: & non ille, qui ab alio habet titulũ qui dare poteſt, licèt de ipſius prouiſi, vel tenentis tituli validitate diſputetur, alìàs dubitetur: hoc vult Inn. in c. nihil eſt. in magna gl. circa medium. de electio. & ibidẽ Compoſt. in gl. pone. & ſic intruſio opponitur canonico ingreſſui.

ADDITIO.

a Nota quod intruſus, De hac materia intruſiõis adde Fel. in c. in noſtra. nu. 27. de reſcri. in ca. veniens de accuſat. Ioan. Andre. de Selua in tractatu. de beneficia. in iij. parte. quæſt. xj. col. 4. Æne. de faleo in tract. reſeruat. in 4. quæſt. prin. in xxvj. effect. & in ij. part. tract. in 4. quæſt. prin. in xl. quæſt. & dec. 20. j. de præb.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorio per tres ſententias conformes deciſo ſuſpenſo prius petitorio nõ eſt amplius ſententia dicenda ſuper poſſeſſorio.*

DECISIO XIIII. alìàs 368.

1 NOta, † quòd vbi in vero poſſeſſorio actũ eſt & ſunt tres ſententiæ latæ ſuſpenſo prius petitorio, ſuper poſſeſſorio ſeu ſpoliatione non eſt ampliùs ſententia ferenda. Et hoc poteſt eſſe verum, quando ab eodẽ agebatur petitorio; & poſſeſſorio reſtituẽdæ poſſeſsiõis: & talis poſſeſsiõis. & talis obtinuit, & eſt reſtitutus in poſſeſsionẽ tũc fruſtrà ageretur de poſſeſſiõe: quia nõ eſſet niſi fatigare laboribus & expẽſis. j. l. ff. de inoff. teſt. ſic no. In. in c. cũ dilectus. extrà de cauſa poſ. & proprie. ſecus tamen ſi aduerſarius. de quo dic vt in c. qui ad agendũ. per Dy. de reg. iur. li. vj. & per Cy. in l. incerti. C. de interdict. notatur in l. ij. ff. de interdict.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus qui obtinuit in poſſeſſorio, & recuperata poſſeſſione eccleſia ſuper fructibus & expenſis dedit ſpoliatori dilationem, qua dilatione pendente poteſt procedere in petitorio, ſi propterea fuerit facta nouatio.*

DECISIO XV. alìàs 884.

1 SPoliator † cõdemnatus ad reſtituẽdam eccleſiam cum fructibus perceptis & expenſis reſtituta eccleſia cõponit cum ſpoliato pro fructibus & expẽſis in certa pecuniæ ſumma & quantitate: & ſpoliatus dat ſibi certos terminos certorum annorum ad ſoluendam illam quantitatem pecuniæ: quibus terminis nondum lapſis nec adhuc ſoluta pecunia ſpoliator vult procedere in petitorio: ſpoliatus dicit, quòd non: donec omnino ſit reſtitutus: quia nondum habuit reſtitutionem fructuum. & expenſarum. Alter dicit quòd non tenetur ſoluere propter conuentionem & terminos: & quòd ex hoc videtur renuntiaſſe ſpoliatus illi exceptioni, quæritur an bene dicat? ſic, ſi fuerit facta nouatio, alìàs non: vt ff. de re iud. l. iiij. §. ſi ex conuentione. & C. de excep. rei iudic. l. ij. ad quod facit arg. l. qui id. ff. de donationi.

De Reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſpoliatus beneficio ad nutum remouibili non reſtituitur contra abbatem ſuum niſi pendente inquiſitione quam contra abbatem proſequebatur, vel ab extraneo ſit ſpoliatus.*

Precario

1 *Precario in dubio transfertur poſſeſsio.*

DECISIO I. aliàs 2.

1 PRIMO,† quòd monacho [a] habēti ad-
a miniſtrationē ſeu prioratū ad nutū abbatis amouibilem non cōpetit reſtitu-
b tio,[b] nec aliquod remediū in cauſa reſtitutionis. poſſeſsionis contra ſuum abbatem. & ſic tenet q̄ no. Inn. in c. olim. ſuper verbo, reſtitutus. in vlt.
c opi.[c] de accu niſi ſpoliet eū pendente inquiſitione contra ipſum abbatē, quā ipſe monachus proſequebatur. ita no. Inn. in prin. in vlt. opi. de accuſationib. Nec ſeruamus opinionem eiuſdē poſitā in c. inſinuante. qui cle. vel vo. circa quod vide quod no. Arch. in c. præſenti. de off. ord. li. vj. Et iſtud ego intelligebam eſſe verū quādo prior vel monachus habens talem adminiſtrationem ad nutū remouibilē remouetur ab abbate: ſecus
d ſi ſpoliaretur ab extraneo[d]: quia tunc competeret ſibi reſtitutio: quia cum iſte videatur precario poſsidere: in dubio reſpectu extranei vide-
2 tur habere poſſeſsionem: quia † in precario in dubio transfertur poſſeſsio. ff. de preca. l. & habet. §. cum quis. & ibi notatur. & iſtud eſt ad inſtar ſerui, cui competit reſtitutio poſſeſsionis. C. ſi per vim vel alio modo. l. fin. & c. qui leg. perſo. habēt. l. j. cū ibi no. cōtra tamē abbatē à quo talis monachus cauſam tātū habet nō habet reſtitutionem. ar. l. ſi quis conductionis. C. loc. ſed bene cōtra extraneum: vt l. qui precario. ff. de preca. & religioſi in cauſis, in quibus poſſunt agere, poſſunt procuratores conſtituere.

ADDITIONES.

a Monacho habenti. Adde dec vj. eo. ti. s̄. in nouis. Fel. in c. per tuas. de maiorit. & obed.
b Nō cōpetit reſtitutio. Adde plures caſus in quibus ſpoliato denegatur reſtitutio quos accumulaui. j. dec. proxima. & in deciſi. j. de ordine cognitio.
c Vltima opinione. Vbi dicit q̄ monachi bene petere poſſunt vt reſtituantur ad monaſteria ſalua ordinis diſciplina: ſed quod reſtituātur ad prioratus vel obedientias hoc petere non poſſunt.
d Spoliaretur ab extraneo. Adde deciſi. 15. s̄. de iudicijs.

EPITOME.

Notorium non ius agenti poſſeſſorio, & reſeruatio obſtante idem.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem obſtat exceptio notorij non iuris & reſeruationis.*

DECISIO II. aliàs 7.

1 NOta,† quòd vbi agitur poſſeſſorio iudi-
a cio[a] in cauſa beneficiali: & apparet de no-
b torio nō iure agētis impeditur. reſtitutio
c de quo c. ad decimas[c]. de reſt. ſpo. li. vj. vt no. In. in c. cōſtitutus. de fil. presby. & Spec. in ti. de peti. & poſſ. §. quia ſuprà dictum eſt ſecus videretur in re prophana. ar. no. in l. ſi. ff. de vi, & vi ar. & l. ſi de vi & poſſeſsione. ff. de iud. not. per Dy. in reg. qui ad agendū. de re. iu. li. vj cū ſi. pro quo c. lator. & c. conſanguinei. de re iud. & quod no. in capitulo, quod ſicut. de electio. In beneficio reſeruato etiam ſpoliatus non reſtituetur: quia reſeruatio tollit, ne talis poſsit dici poſſeſsionē habere & ita no. per Inn. in c. vt noſtrum. de appel. & ita ſeruatur. & de elect. ſi eo tempore. lib. vj. vide. j. dec. 15. eo. ti.

ADDITIONES.

a Poſſeſſorio iudicio. Adde dec. 3. inci. ſi contra. s̄. hoc eo. ti. in nouis. Alex. in l. naturaliter. § nihil commune. eo. vj. ver. aut quærimus. ff. de acquiren. poſſeſ.
b Notorio nō iure. Hic habes quod reſtitutio denegatur ſpoliato quando notoriè conſtat de nō iure illius. Similis denegatio fit in materia reuocationis attentatorū: quæ quidem reuocatio denegatur quando notoriè cōſtat de nō iure petentis: prout deciditur in dec. ij. hoc e. tit. s̄. in nouis. Similis denegatio fit ſpoliato qui petit ad beneficium reſeruatum ſe reſtitui: quia reſeruatio facit ne poſsit dici poſſeſsionem habere: ſecundum Inn. in c. vt noſtrum. extrà de appellatio. Itē quando ſpoliatus non habet ius. dec. j. s̄. de ord. cognit.
c Cap. ad decimas. Quod c. hoc dicit. Eccleſia quæ petit reſtitutionem decimarū, quas ſe dicit intra parœciam alterius poſſidere, non auditur, niſi probet poſſeſsionem legitimam. Et ſic obſtaret ſibi eccleſiæ notorium: quia decimæ in aliena parœcia conſtitutæ de iure cōmuni ſpectant ad illius parœciæ eccleſiam.

SVMMARIA.

1 *Dolus tam in ſpolio rerum corporalium, quàm incorporalium requiritur.*
2 *Spoliatus penſione ad hoc vt obtineat, neceſſariò docere debebit de iure ſuo*

DECISIO III. aliàs. 11.

1 NOta,† quòd ſicut in ſpoliatione rerū corporalium dolus requiritur, ita in ſpoliatione rerum incorporalium. & ad hoc ſequitur, quòd ille qui tenetur ad certam penſionem: & propter aliquas cauſas nō ſoluit in præteritū, ſed eſt paratus ſoluere in futurum, talis videtur ſpoliare: vt no. Inn in c. querelam. ſuper verbo
2 ſubtractiōe. de electio ſimiliter in tali caſu, † qui dicit ſe ſpoliatum penſione præterita oportet, quòd doceat de iure ſuo, antequàm penſio præterita adiudicetur: quia in iſto caſu tale poſſeſſoriū à petitorio ſeparari nō pōt: quia nō reſtituitur poſſeſſoriū quin reſtituatur petitoriū: cū poſſeſsio in talibus incorporalibus haberi nō poſsit ſine iure. ff. de itinere actuque priuat. l. iij. §. hoc autem. & quemadmod. ſeruit. amit. l. ſi. cum ibi no. & c. trāſmiſſa. de reſti. ſpo. de quo notatur per Inn. de ſeruis non ordi. ca. de ſeruorum. cùm iſta

ſint coniuncta in iſto caſu cognoſcendo de vno neceſſe eſt quòd de alio cognoſcatur: vt dicitur in ſimili extrà de dona. inter virum & vxo. c. de prudentia. cũ ibi no. per Inn. iunct. l. quoties. ff. de iure do. odiũ ſpoliatorum & ſuſpitio petitorum: vt de in rem verſo. l. ſeruus. & notatur de doli excep. l. ij. §. circa.

SVMMARIA.

1 *Appellatio ſpoliati donec durat ſpolium, valet.*
2 *Spoliatus ſi appellauerit, etiam poſt. x. annos poterit perſequi appellationem ſuam ſi grauamen non habet vim diffinitiuæ ſententiæ vel interlocutoriæ.*
3 *Spoliatus ſemper videtur grauari.*
4 *Spoliatus infra quod tempus videtur poſſeſſionẽ perdere. ſi petere neligat.*

DECISIO IIII. aliàs 54.

1 NOta † q; vbi dicit ſe aliquis ſpoliatum,
& appellat poſt magnum tempus à tempore ſpoliationis etiam poſt decem an-
2 nos, quòd valet appellatio: & hoc † ſi grauamen non habet vim diffinitiuæ ſententiæ, vel interlocutoriæ: vt no. Spe. ti. de app. §. reſtat. verſi. ſed quid dices. circa quod vide Arch. in c. concertationi. ſuper verbo, apprehendi. de appel. li. vj. &
3 eſt ratio, quia † ſemper ſpoliatus videtur grauari: ergo quandocunque poteſt appellare. licèt videtur contrà: quia fur ex prima contractione tenetur: vt l. ei qui. de fur. igitur videtur quòd tempore ſpoliatiõis quis videretur grauari nõ alio tempore. Inn. tamen videtur notare in c. querelam. de elec. ſuper verbo, de nouo. in prin. quòd
4 ſpoliatus † negligens per annum petere poſſeſſionem, nõ videtur perdere dictam poſſeſſionẽ, arbitrio tamen iudicis relinquitur in quo tempore ſpoliatus videatur poſſeſſionem perdere, ſi petere negligat: vt dicitur in c. mandatũ. de reſcri. per Inn. in gl. j.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus debet probare ſe habuiſſe poſſeſſionem ab eo qui authoritatem habebat inſtituendi.*

DECISIO V. aliàs 65.

1 NOta, † q; vbi quis petit reſtitutionem beneficij, quo dicit ſe ſpoliatum, oportet quòd probet poſſeſſionẽ ſe habuiſſe ab illo, qui authoritatem habebat inſtituendi: vt no. Inn. in c. in literis. in gl. circa fi. de reſt. ſpo. & Arch. in c. j. de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſeruã. li. vj. Et ponit hoc Io. An. in addi. Specu. in rub. de reſt. ſpo. & Io. de Lig. in c. ex parte. de reſt. ſpo. & hoc tenet curia Rom.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio hoſpitalario, vel ſimilibus ſpoliatis nõ datur, quãdo crimen tangit adminiſtrationem propter quod fuit amotus, alias ſecus.*

DECISIO VI. aliàs 71.

NOta, quòd vbi quis tenet hoſpitale, vt leproſariam, ſi per ſuperiorem amoueatur propter aliquod crimen quod imponatur. tali datur reſtitutio ad tale hoſpitale donec contra eum fuerit probatum. & hoc intelligo verum. ſi fuerit amotus propter crimen, quod
1 non tangebat adminiſtrationem. Si † autem crimẽ tangit adminiſtrationem: quia poſtulatur ſuſpectus propter malam adminiſtrationem, tunc non reſtituetur. ſic no. in c. quia contingit. de reli. do. in cle. Sic dicitur in ſimili, quòd tutoribus ſuſpectis non poteſt ſolui, ſi de adminiſtratione accuſentur: ſecus ſi de alio crimine. ſic concord. ff. de ſolutionib. §. j. l. quòd ſi forte, §. j. cũ l. quãtus. §. j. aliàs incipit Caliipodius. eo. ti. Item intereſt iſtius quòd purget famam ſuam, & quòd interim non ſpolietur: vt dicitur in ſimili quòd etiam adminiſtratori eſt licitum defendere famã ſuam: vt l. quæ omnia. ff. de procura.

SVMMARIA.

1 *Clericus rediẽs ad beneficium non dicitur ſpoliare in caſu c. ſi beneficia. de præb. li. vj. Et in eodem caſu nõ licet propria authoritate redire ad beneficium dimiſſum & per alium occupatum.*
2 *Clericus rediens ad ſuum beneficium quod dimiſerat ſi alium in poſſeſſione inuenerit, nõ debet propria authoritate illum poſſeſſione ſua ſpoliare.*
3 *Hæres poterit res hæreditarias propria authoritate occupare, niſi fuerint per alium occupata.*

DECISIO VII. aliàs 101.

1 NOta † quòd vbi aliquis per c. ſi beneficia. de præb. li. vj. redit ad beneficium primũ in quo aliàs erat inſtitutus, contra iſtum redeuntem ad beneficiũ ſuum non datur poſſeſſoriũ iudicium, nec interdictũ. Et eſt ratio: quia iſte qui rediji ad ſuum beneficium non videtur perdidiſſe poſſeſſionem, nec amiſiſſe: quia dum redijt, nihil de nouo videtur acquirere. ſed acquiſitum conſeruare. ar. l. filio. ff de iniuſt. rup. teſta. ff de pecu. l. peculium. §. ſi cretauro. & l. volũtate. ff. quib. mo. pig. vel hypo. ſol. ad quod facit quod no. Archi. in alle. c. ſi beneficia. vbi dicit quòd propria authoritate poteſt redire ad ſuum beneficium. & hoc intellige verũ ſecundùm me. ſi poſſeſſio non erat occupata, nec erat qui contradiceret tempore regreſſus; quia ſi eſſet occupata, videretur quòd iſte non poſſet redire: quia
2 † licèt nõ ſit priuatus ipſo beneficio per ſententiã hominis, ſeu iuris: tamen vbi inſtitutus eſt in beneficio, & occupauit beneficium tali habenti ius non eſt permiſſum occupare propria authoritate: vt no. in ſimili Inn. in c. tranſmiſſam. de
3 elec. vt dicitur in ſimili † quod hæres propria authoritate poteſt res hæreditarias occupare, niſi fuerint per alium occupatæ. in authent. de hære. & fal. §. in omnibus. qui ita concor. cũ l. qui habebat. ff. de manu. teſt. cum multis ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio interpoſita per ſpoliatũ contra ſpoliantẽ habet vim citationis.*
2 *Nullitate litiſconteſtationem impediri.*

DECISIO VIII. aliàs 107.

1 NOta,† quòd vbi aliquis dicit ſe ſpoliatũ,
& appellauit contra ſpoliatorẽ, licèt ſpo
liator non veniat ad cauſam, reintegran-
dus eſt ſpoliatus: quia ſpoliator videtur citatus
à iure: & licèt non appareat, reuera ſpoliaſſe: tu-
tius eſt quòd reintegretur: qui dicit ſe ſpoliatũ
ſub conditione, ſi & inquantum eſt ſpoliatus,
contra illum à quo dicit ſe ſpoliatum: licet ali-
ter non appareat: vt c. G. perpetuus. cum ibi no.
per Innde fide inſtru. iunct. l. conductorum. C.
2 de pact. Item no. quòd † cauſa nullitatis a impe-
a dit litis conteſtationẽ: & ante litem opponi po
teſt: vt no. Arcbi. in c. vt circa. in fi. de elect. li. vj.
& Io. mo.

ADDITIO.

a Cauſa nullitatis. Adde deci. ij. ſ. de litis conte-
ſtatio.

EPITOME.

Canonicus regularis ſpoliatus beneficio ſeculari ſibi per ordinarium collato agit ad reſtitutionem.

SVMMARIA.

1 *Canonico regulari ſpoliato beneficio datur reſtitutio.*
2 *Fructus an lucretur inhabilis.*
3 *Conferẽti beneficium inhabili non currit tẽpus, vt deuoluatur beneficium propter negligentiam.*

DECISIO IX. aliàs 114.

1 NOta,† ꝙ vbi regularis canonicus habet ex
collatione ordinarij beneficium ſeculare
ſi ſpoliatur tali beneficio tali canonico
datur reſtitutio: quia per tales perſonas talia
beneficia poſſunt præſcribi. ergo poſsidet ab
initio: vt c. ſi de beneficio. de præb. li. vj. iunct. c.
2 cum noſtris. de conceſ. præben. vbi † inhabilis lu
a cratur fructus a ergo poſsidet. & ibi videtur tex
3 tus in c. poſt electionem. co. ti. quòd † ſi inhabili
conferatur beneficium. conferenti non currit tẽ
pus, vt ſic deuoluatur beneficium propter negli
gentiam: quia non deuoluitur. ſuper quo vide c.
quanquam. de elec. li. vj.

ADDITIO.

a Lucratur fructus. Super quo vide latè per Fel. in
c. de quarta. de præſcrip. col. xj. vbi plenè & la-
tiſsimè de hoc tractat vltra ceteros ſcribentes.

SVMMARIVM.

1 *Spoliator violentus & intruſus cũ titulo reprobato cõdemnandi ſunt etiam in fructibus, qui percipi potuerunt, ſecus ſi ageretur contra alium poſſeſſorem, ad quem peruenit res cum titulo colorato.*

DECISIO X. aliàs 130.

1 NOta,† ꝙ vbi agitur de reintegrando, ſi a-
gitur contra violentum & doloſum, vel
contra illum, ad quem res peruenit ex
contractu reprobato, tunc veniunt fructus, qui
percipi potuerunt. ar. l. ſed & partus. ff. de eo ꝙ
me. cau. l. ait prætor. §. per hanc. ff. quæ in fraud.
credi. c. grauis. de reſtit. ſpo. vbi autem ageretur
de reintegrãdo contra aliũ poſſeſſorem, ad quẽ
peruenit res titulo colorato, vel alia colorata
cauſa non veniunt fructus qui percipi poterant.
a l. ſi fundum a cum ibi no. ff. de rei ven.

ADDITIO.

a L. ſi fundum. Et ibi vide gloſ. in ver. percepiſſe.
quæ ponit quatuor caſus in quibus fructus præ
bẽ. debet reſtitui ab habente titulum.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus venit reſtituendus etiam ſi ſpoliator dicat beneficium reſeruatum, niſi incontinenti paratus eſſet illud probare.*
2 *Reſeruationis exceptio eſt excluſoria poſſeſſorij, vbi cõſtaret de reſeruatione vel continenti poſſet probari de illa.*

DECISIO XI. aliàs 275.

1 NOta† vbi ſpoliato a opponitur beneficiũ:
a quo dicit ſe ſpoliatum, fuiſſe reſeruatum
& ſpoliatus petit ſe admitti ad probandã
ſpoliationem ante reſeruationem non auditur
ſpoliator: quia exceptio reſeruationis proban-
dæ non excludit. ſic intelligitur c. vt noſtrum. cũ
ibi no. de appel. & c. conſtitutus. de filijs presby.
& ſi dicatur. quòd reſeruatio eſt excluſoria poſ
ſeſſorij: quia verũ eſt, cũ eſt probatum, vel quan
do quis incontinenti paratus eſt probare, aliàs cõ
tra ſpoliationem non admittitur exceptio. arg.
l. ſi debitori. ff. de iud. in c. in literis. de reſti. ſpol.
verſi. ſed ſi conſtaret. ver. ſe. quod no. Io. mo. in c.
ij. de reſti. ſpol. lib. vj.

ADDITIO.

a Spoliato. Æneas de falco. in tracta. reſerua. in iij.
quæſt. principali in xj. effectu. Suprà de ca. poſſ.
& prop. dec. xj. & de reſt. ſpo. dec. 3. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet præſumptionem pro ſe, quando agit cum inferiore prælato: & hoc cæteris paribus.*

DECISIO XII. aliàs 299.

1 NOta,† ꝙ vbi agitur inter Epiſcopum &
inferiorem prælatũ, ſeu Abbatẽ ſuper iu-
ribus epiſcopatus: & Abbas dicit ſe turba
ri in poſſeſsione per Epiſcopum: Epiſcopus dicit
ſe ſpoliatũ cæteris paribus præſumitur pro Epi
ſcopo: & ſententia eſt effectui mandãda ſup. in

terdicto vnde vi, priuſquàm ſuper interdicto v-
ti poſſidetis, vt no. Inn & Hoſt. in c. veniens. de
præſcr. & idem eſſet in interdicto vti poſſidetis.
vt no. gl. in l. j C. vti poſ. & per Ber. in c. auditis.
ſuper verbo. exem. ptis. de præſcri. circa quod ad
de no. in c. abbate per Inno. vbi ſimiliter ponit
differentiam, quando agitur pro iuribus interdi
cto vti poſ. vel confeſſoria. de verb. ſignifi.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus etiam agendo via attentatorum excludi-
tur per exceptionem notorij non iuris, & hoc in be-
neficialibus.*

DECISIO XIII. aliàs 348.

1 NOta, † quòd ſi conſtat de non iure petentis
reſtitutionẽ, aliàs reuocationẽ ſpoliatio-
nis beneficij per modum attentati in præ
iudiciũ litis, repellitur talis: quia glo. Inn. poſita
in c. ſignificaſti. de diuor. loquitur in petente re
ſtitutionem communem, & ad caſum iſtum, vide
licèt, ne iudex petentem autorizet in delicto: in
hoc enim non priuilegiatur agens ex benefi-
cio lite pendente &c. ſicut in alijs duobus. pri
mum quia hoc caſu agitur ſummariè, not. glo.
vt lite pend. c. j. in clem. j. glo. & ſufficit eo ca-
ſu ſola detentio: ſecus in petitorio, infrà de ap-
pel. dec. x. & de ſenten. & re iud. dec. xxv.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus, qui intentauit petitorium & poſſeſſorium ſi
mul, ſi conſtet de non iure ſuo, & aduerſarij in petitorio
an veniat reſtituendus?*
2 *Petitorium & poſſeſſorium vbi intentatur, pronuntia-
tio in poſſeſſorio eſt præmittenda: in executione ta-
men proprietas debet præualere.*

DECISIO XIIII. aliàs 425.

1 NOta, † a ſed pone retento themate ſecũ-
2 dus qui fuerat in poſſeſsiõe inductus poſt
prouiſionem ſibi factam fuit ſpoliatus
per primum, ſed agit contra eum petitorio, &
poſſeſſorio ſimul. quæritur an quia cõſtat de nõ
iure ſuo, ſicut etiam de nõ iure primi, an ſecun-
dus ſit reſtituendus? Videtur ꝙ non: ex quo cõ-
ſtat de non iure ſuo. ar. no. in c. cõſtitutus. de fil.
presby. & ibi per Io. An. cũ ſit par cauſa, ex quo
neuter habet ius, videtur quòd ſit potior condi
2 tio poſſidẽtis. Itẽ quia † eũ ſimul petitorio & poſ
ſeſſorio actũ eſt, licèt in pronuntiatione ſit pro
nũtiatio præmittẽda in poſſeſsione: in executiõe
tamen debet proprietas præualere. licet ergo fe
ratur ſententia ſuper poſſeſsione, cùm proprie-
tas non ſit ſua, imò nullius, poteſt ergo præuale
re in executione, vt impediat pronuntiari ſuper
poſſeſsione, & mandare executioni. ar. c. cùm di
lectus. de cauſa poſſeſ. & propric. In oppoſitum
videtur, quòd in petitorio debeat abſoluere pri
mum ab impetratione ſecundi, cùm in poſſeſſo
rio ſimul intentato debeat eũ cõdẽnare, & ſecũ
dũ reſtituere ex quo cõſtat de ſpoliatione, quia
vtilis poſſeſſoris petitio, propter inutilẽ petitio
nem petitorio additã nõ debet vitiari. ar. re. vtile.
præſertim in odiũ ſpoliantis: vt quia ſi ſecundus
nõ fuiſſet ſpoliatus, & poſt ageret contra ipſum
fuiſſet ab eius impetitione abſolutus, & quia me
lius eſſet poſſeſsionem eſſe penes eum, qui ſen-
tentiæ vitio non ſuo cecidit à poſſeſsione ſua.
pro quo de reſtitutio. ſpolia. ca. literas. & ca. ſæ-
pè. cum ibi no. per Inn. & ibi nõ fuit determi-
natum, ſed motum fuit.

ADDITIO

a Nota. Iſta dec. venit continuatiuè ad deci. infra
poſitam ſub ti. de con eccl. præb. nu. 21. in anti.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus beneficio quod propter extrauagantẽ execra
bilis retinere non poterat, non reſtituitur.*
2 *Vino legato non intelligitur niſi de eo, quod ex vite
naturali naſcitur.*

DECISIO XV. aliàs 371.

1 NOta † ꝙ vbi aliquis tenuit duo beneficia
incompatibilia vltra tempus ſtatutum in
decr. execrabilis. de præb. in extrauag. &
vno illorum beneficiorũ ſit ſpoliatus, vel dicat
ſe ſpoliatum, quòd nõ debet reſtitui: quia cùm
appareat quòd talia beneficia non poteſt tenere
a de iure: nõ eſt reſtitutio[a] facienda. arg. ca. eam te.
de reſcri. & no. per Inn. in ca. conſtitutus. de fil.
præsby. pro quo l. nauis. in fi. ff. de rei vendi. me-
lius in c. ad decimas. de reſt. ſpo. lib. vj. Nec arti-
culus eſt admittendus ſuper reſtitutiõe: & licèt
quis per diſpenſationem poteſt talia beneficia
retinere incõpatibilia: tamen iſtud eſt ex accidẽ
ti, & de gratia ſpeciali: quia in dubio extendi nõ
debet. ar. l. Seio. §. fi. de annu. leg. ff. & l. ſed ſi per
prætorẽ. §. ſi ſcit ze. ff. ex quib. cau. ma. & facit
quod not. it. in l. qui habent. §. quia autem. ff. de
tut. quia dabitur curator vt minori, non vt pro
digo. de ver. ob l. ex parte. & l. iiij. ff. de condi. &
2 demõ. legãdo † enim vinum, videtur legare vinũ
quod ex vite naturali naſcitur: non tamen vinũ
quod aliundè tollitur, vel ex tritico, vel ex alia
materia. ff. de vin. & oleo leg. l. ſi cui vinum. licet
contra hoc videatur facere c. referẽte. de præb.
& quod no. Spe. in ti. de peti. & poſ.

ADDITIO.

a Non eſt reſtitutio. Adde Rom. cõſi. 499. in præ
miſſi. co. 3. Capel. Tholoſ. dec. 464. in c. itẽ fuit
quæſitũ, aliquis tenuit duos parœciales eccleſias
vltra tempus.

SVMMARIVM.

1 *Violẽtia probata per teſtes an ſufficiat probare res a-
blatas per iuramentum.*

DECISIO XVI. aliàs 409.

1 NOta † libellans interdicto vnde vi. & pe-
tens bona mobilia ſibi per violentiã abla
ta

ta reſtitui non tenetur illa ſtatim ante litis con
teſtationẽ ſpecificare:dũmodò probauerit vio-
lentiam:qua probata per teſtes,ſufficit res abla
tas probare per iuramentum.quod metus cau.c.
vlt.arg.no.de prædictis in c.cũ dilectus.de ord.
cog.& de reſti.ſpo.c.grauis.& c.cùm ad ſedem.
& ibi per Inn.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus qui fuerat lite pendente ſurrogatus,non re-
ſtituitur.*
2 *Spoliatus non reſtituitur ſi detinebat beneficium reſer
uatum.*

DECISIO XVII. aliàs 429.

1 NOta,†nunquid ſi mortuo reo a contra quẽ
2 de beneficio litigabam,& obtinueram ſen
tentiam in poſſeſſorio:lite adhuc pendente tu
fueris ſurrogatus per ordinarium,contra capit.
ſi hi contra quos.vt lit.penden.li.vj.& poſſeſsio
nẽ authoritate ſurrogationis aſſecutus:ego poſt
ex mãdato executoris emanato ſuper & pro ſen
tentia,quam in poſſeſſorio obtinueram contra
defunctum ſum in poſſeſsionem reſtitutus te nõ
conuicto, nec audito:vtrùm tu poſsis tãquam
ſpoliatus petere reſtitui?Quidã dixerunt quòd
ſic:quia non debuiſti ſine cauſæ cognitione re-
moueri de poſſeſsione tua:vt c.licèt epiſcopus.
de præb.li.vj.Item quod licèt illud c. ſi hi cõtra
quos.irritet collationem,vel prouiſionẽ ſic lite
pendente factam:non tamen poſſeſsionẽ adeptã
vt licet collatio ſit inutilis,ſeu ſurrogatio de re
facta,tamen ex ea nihilominus potuit trans-
ferri poſſeſsio vera.ar.l.j.§.ſi vir.ff.de acquiren.
poſſeſsio.& pro hac videtur Inn.de iudi.c.quia
V.in fin.Contrarium tenuit maior pars: quia ex
quo authoritate executorum fuit introductus,
non cõſtat ſpoliaſſe,quia iuſtè poſsidet.&c.nec
fuit ille ſurrogatus vocãdus:quia nullum ius ha
bet,nec aliquã iuſtam cauſam cõtradicendi.ar.ff.
ſol.ma.l.sj.§.voluntarem nec cogitare debebã
illum poſsidere,nec vocandum fore,quem ſur-
rogari non debere ſciebã:vt d.c.ſi hi cõtra quos
nec per conſequens eum poſsidere credere de-
bebam,nec ego,nec executor.& ſi nũc facta exe-
cutione prætendens ſe ſpoliatum petat ſe re-
ſtitui,ego potero excipere de attentata ſurro-
gatione,& actione ſub lite pendente:quia cui
damus actionem,multò fortius exceptionem:
vt l.cui.damus.de regulis iuris.cùm ego poſ-
ſem agere propter attentatam per eum ſurro-
gationem lite pendente factam reuocari:er-
go multò fortius,potero excipere:præſertim
quia illud decretum,quod eſt in loco capituli,
videtur debere afficere nedum collationem,ſeu
titulum,imò & poſſeſsionem:quia multùm in-
tereſt actoris,ne nouus poſſeſſor ſurrogetur,ſed
quia poſſeſsio remanet vacans,vt ſi contingat in
cauſa obtinere,facilius fiat executio.arg.no.per
Inn.in c.veniens.de teſti.gl.tertia.& ille tex.ne-
dum voluit prouidere contra collationem,ſeu
præſentationem:imò etiam contra poſſeſsionis
occupationẽ,quæ etiam multùm cõcernit præ-
iudicium,& prorogationẽ litis:præſertim quia
propter poſſeſsionẽ ſurrogatiõis magis poſsit im
pediri effectus iuſtitiæ actoris,quã propter ſolã
collationẽ,vel præſentationẽ.ergo magis debet
reputari irrita,& inanis poſſeſsiõis aſſecutio ſur
rogati,quã collatio,vt ſic careat iuris effectibus,
& adminiculis,nec ſit ſufficiẽs talis poſſeſsio ad
pariẽdũ de iure remedia poſſeſsiõis.ſicut etiã di
citur de reſeruatiõe:quia propter decretũ quod ha
2 bet annexum afficit etiam poſſeſsionẽ,adeo† quod
ſi quis de facto poſsideret beneficium reſeruatũ
ſine authoritate apoſtolica,nõ daretur ſibi reſti
tutio:vt ſeruat Palatium.argu.nota.per Inno.in
c.vt noſtrum.de appellat.& decretum iuris non
debet eſſe minoris efficaciæ,quam hominis.
argumen.ff.de iure patro.l.ſi libertus.Nec ob-
ſtat dict.§.ſi vir.l.j.de acquir.poſſe.quia ibi dona
tario acquiritur poſſeſsio rei donatæ contra pro
hibitionem iuris:quia donator deſinendo habe-
re animum poſsidendi etiam poſsideret,& ideò
ſua non intereſt ſi donatario acquiratur,præſer
tim cũ ſit in culpa donãdo alteri:ſed propter ta-
lem tranſlationem poſſeſsiõis nulli alteri præiu
dicium generatur,nec illa prohibitio iuris cõcer
nebat cõmodũ tertij.Hic verò eſſet præiudiciũ
actoris,& prorogaretur negotiũ eccleſiaſticum
in præiudicium eccleſiarum propter diuturnam
vacationem,in fauorẽ quarum talis prohibitio
cum decreto irritante facta fuit.Nec obſtãt no.
per Inn.in dict.ca.quia V.in fi.quia quod ibi no.in-
telligo verum,vbi poterit aliquis iuſtus eſſe poſ
ſeſſor ſurrogatus in locum mortui,qui poterat
defendere fortè ex aliqua cauſa poſſeſsionẽ:&
ideò ſaltem talis per edictum generale in execu-
tione erit vocandus:vt in iuribus hic allegatis.
hic autem aliquis non poterat debitè ſurrogatus
eſſe pendente lite propter iuris prohibitionem,
& decretum:ideò non eſt neceſſe in executione
præmittere aliquod edictum generale,nec ali-
quem vocare.fateor tamen quòd ſi in executio-
tione aliquis ſe opponat,quòd eſſet audiendus.
argum.no.per Inn.de appellatio.ca.ex ratione.
circa principium:vel ſi facta executiõe petat eã
reuocari,quòd erit audiendus,ſed contra eum,
vt prædixi,poterit de inuocatiõe replicari,& de
prohibitione iuris,& decreto.d.ca.ſi hi contra
quos.& vide ſuprà deciſionem 4.de electio.

ADDITIO.

a Mortuo reo.Adde Staph. in tracta.de liter.gra.
& iuſti.fo.98.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor præbendæ reſtituendus eſt ad res ad præben-
dam ſpectantes,quas poſsidebat defunctus,ex cuius
perſona vacauit,aduerſus quoſcũque ſpoliatores,ſed
nõ cõtra ſpoliatorẽ collitigantem ſecum ſuper præbẽ-
da,licèt dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe.*
2 *Poſsidens authoritate ſuperioris poteſt agere nomine
beneficij:vel dignitatis pro rebus & iuribus pertinen
tibus ad beneficium,vel dignitatem.*

DECISIO XVIII. aliàs 542.

1 MOrtuo † quodam Ambroſio,qui poſside
bat præbendam,quæ vacauerat per obitũ

cuiuſdam Petri, quam poſt eius obitũ obtinuerat vigore conſuetudinis eccleſiæ, ego acceptaui illam præbendam, & feci mihi prouideri, & per executorem meum in poſſeſſionem induci, & de facto per capitulum admiſſus fui: antè autem quàm inducerer in poſſeſſionem illius præbendæ quidam alter prætendens eam reſeruatā in perſonam dict. Pet. & Ambroſio viuente ſibi per Papā tanquā de reſeruata fuiſſe prouiſum: & quia authoritate executoris ſui aſſecutus fuiſſet poſſeſſionē illius præbēdæ, nec etiā per capitulũ admiſſus fuit, agit cõtra me ſuper præbēda illa, petens eam ſibi adiudicari, & mihi ſilētium imponi: & pendente lite in Curia ſuper præbenda illa, ego ante omnia ſuſpenſo petitorio peto nomine præbendæ iſtius, in cuius poſſeſſionem ſum inductus, reſtitutionem illarum rerum, & cauſarum quas ille aduerſarius occupauit, prætendens eis præbendam meam ſpoliatam: præſertim cùm Ambroſius, per cuius obitũ ego acceptaui præbendam, res & cauſas illas ratione illius præbendæ pacificè poſsidebat. Alter dicit, quòd cùm ego illarum rerum & cauſarum nunquam poſſeſſionem habuerim, nec eis fuerim ſpoliatus, non poſſum nomine meo poſſeſsionem petere: nec etiam poſſum nomine præbendæ agere, cùm ſit dubium an ius habeam in eadē quouſque de iure vtriùſque partis fuerit diſcuſſum: quæritur quid iuris? Quidam (in quorum opinione tunc eram) dixerunt, quòd non poſſum agere: quia ex quo ago, oportet quòd agā nomine præbendæ, nec aliter videtur me poſſe agere quā ſi conſtiterit, ꝙ ius habeā in præbēda: quia iſta exceptio aduerſarij dicētis ꝙ nō habeo ius in præbēda, videtur præiudicialis: & per cōſequens priùs terminād a. Pro hoc facit bene, quia per talem petitionem reſtitutionis rerum præbēdæ videtur fieri tale præiudiciũ quæſtioni principali, quę vertitur ſuper pręben da, & eius iuribus: ergo cùm hęc quęſtio ſpoliationis ſit maior alia, non permittatur donec alia ſit diſcuſſa interpretari. arg. ff. de iud. l. pro minore. pro hoc l. fundi. ff. de exceptionib. & ff. famil. ereiſcund. l. j. in prin. Item quia aduerſario videtur remittendum in viā retentionis illas res penes ſe habere, quia ſibi cōcederetur petitio, ſi ius haberet, prout habet ſecundum ſe. argum. l. Iuuitus. §. cui damus. ff de regu. iur. Nec obſtat quòd ego habeo poſſeſsionem præbēdæ: quia propter hoc nō habui poſſeſsionē rerum iſtarum per alium occupatarum. argumen. l. quod meo. §. fin. ff. de acquiren. poſſeſsio. Nec obſtat quòd præbenda fuit ſpoliata cuius nomine ego ago: quia dico, quòd nō eſt verum: quia etiam aduerſarius poſsidet illas res nomine prębēdę in qua prætendit ſe ius habere, & cuius ratione res iſtas apprehendit, & in cuius poſſeſsionem pręhendę dicit ſe inducendum fore & me indebitè intruſum: ergo pendēte iſto dubio ita iuſtè nomine prębēdę poterit illas res retinere, ſicut ego eas petere, cùm hic ita colorato titulo prętēdat in præbēda, ſicut ego, & fortè plus propter reſeruationē quā oſtēdit: quia in pari cauſa potior debet eſſe conditio poſsidentis. vt l. ſi ſeruum. §. ſequitur. ff. de verbor. obliga. de præben. c. ſi à ſede. lib. vj. Quidam alij, in quorũ opinione erat maior pars dicebant contra: quia imò ante omnia ſum reſtituendus: ex quo ſum in poſſeſsiōe præbēdæ, & ago nomine eius, de qua conſtat quòd aliàs fuit in poſſeſsione iſtarum rerum, & cæterarum: quia in talibus multùm attē-
a ditur poſſeſsio, vt is † qui eſt in poſſeſsione alicuius beneficij, vel dignitatis authoritate ſuperioris poſsit agere eius nomine pro rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium vel dignitatē etiam ſi de iure illius poſſeſsionis ſit dubiũ. Pro quibus bene facit quod not. Specula. de actore, §. j. in xiij. col. verſicu. ſed pone quidam dicens. & per Inn. de reſt. ſpol. a. c. in literis. in fi. ij. col. & de elect. c. nihil eſt. & c. tranſmiſſa. pro hoc etiam multùm bene facit, quod no. per eundē Innoc. de appel. c. conſtitutus. ſuper verbo, effectā. in quæſtione quam ibi mouet. & per ea quæ ibi ſubiunxit, videtur reſpondere ad l. fundi. ff. de excep. ſuprà in contrarium pro alia parte allegata. pro hoc etiam videtur tex. in ſimil. C. de edic. diui Adri. toll. l. fi. ibi cũ dicit, earũ rerũ quæ mortis tempore teſtatoris fuerint. Sed ſalua eorum gratia credo primam opinionem veriorem, per l. per eam allegatam. Nec obſtāt ea quæ pro parte iſta allegantur. Primò non obſtat cùm dicitur poſſeſſorem dignitatis agere poſſe, & econtrà: quia fateor contra illum: quia non prætendit ſe habere ius in dignitate, vel beneficio nomine cuius agitur: ſecus in eo qui dicit ea &c. de quibus agitur pro dignitate, vel nomine beneficij de quibus agitur poſsideri. Item non obſtat quod no. Inn. in dict. ca. conſtitutus. quia licet ibi innuat poſsidentem fundum, de cuius dominio agitur poſſe lite penden. petere ſeruitutem ad fundum iſtum fateor, ſi petat ſeruitutem ab eo, qui ſe non prætendit dominum fundi à quo petitur ſeruitus: ſed ſi ille qui petit dominiũ denegaret ſecus ſi ab eodem: quia tunc quæſtio dominij præiudicialis eſſet quæſtioni ſeruitutis & primò terminandæ nec permitteretur quæſtioni dominij tanquam maiori parti præiudicium per quæſtionem ſeruitutis, quæ minor eſt: iuxta l. per minorem. ff de iud. ſuprà allegat. nec etiam expręſsè Innocen. dicit contrarium. Nec etiam obſtat, quod ibi dicit, poſſeſſorem præbēdæ poſſe agere pro iure præbendæ licèt ſibi moueatur quæſtio ſuper præbenda: quia allegare videtur contra illos, qui non prætendebant ſe ius habere in præbenda. nec illa iura pro quibus nomine præbendæ poſſeſſor agebat, volebant nomine præbendæ retinere: ſed ex hoc indebitè retinere: quia prætendebant agentem non habere ius in præbenda. hic autem aduerſarius contra quem ago prætendit ſe ius habere in præbenda, & eius nomine, ſeu ratione illas res & terras pro quibus agebatur velle retinere. Et eodem modo reſpondeo ad l. fin. C. de edi. diui Adriani tol. Nam ibi miſſus in poſſeſsionem ex edicto di. Adr. nō mitteretur in poſſeſsione illarũ rerũ, quæ detinētur per eum, qui ſe prætendebat ius habere: & qui monſtrat etiam titulum in ſcriptis. prætextu cuius reuocaretur in dubium ius alterius, quouſque eſſet de iure vtriuſque diſcuſ

ſcuſſum ivt ſic qui potiora iura allegaret, obti-
neret, vt ibi patet: imò, quod eſt fortius, ſi præ-
tenderet ad ſe pertinere tales res, eſto quod non
refert quæſtionem ſuper hæreditate, dum tamen
referret quæſtionem domini ſuper rebus: quia
illud dominium non impedit volentem referre
quæſtionem dominij illius, qui petit ſe admit-
ti in poſſeſsionem: ſecundùm gloſſ. illam. vide
deci. 1. ſuprà de iudi.

ADDITIO.

a Mortuo quodam. Adde Nicol. Boër. deci. ccexl.
ſtatutum vel conſuetudo.

SVMMARIA.

1 *Expreſsio conditionis quæ tacitè inerat in tradendo poſſeſsionem non facit poſſeſsionem conditionalem, nec præiudicat agenti poſſeſſorio, nec ſuſpendit petito rium aduerſarij.*
2 *Poſſeſsionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub conditione.*

DECISIO XIX. aliàs 578.

1 QVidam † expectans apoſtolicus accepta-
uit præbendam, & fecit ſibi prouideri,
& ... poſſeſsionem induci, & prouiſus inductus,
& ad eam receptus fuit ſub conditione, ſi de iure
ſibi deberetur & ſaluo iure cuiuſlibet alterius,
& non aliàs. Poſteà quidam ordinarius eodem
modo receptus fuit, & in poſſeſsioné inductus.
Primus reputans ſe ſpoliatum agit poſſeſſorio,
petens ſe reſtitui, & ſuſpendi petitorium, ſecun-
dus ordinarius qui poſsidet, dat de iure ſuo, &
de non iure apoſtolici primi, dicitur ſibi per apo
ſtolicum quòd non poteſt, nec eius articuli ſunt
admittendi obſtante ſuſpenſione petitorij: quia
illi articuli concernunt petitorium: ordinarius
reſpondet quòd imò poteſt, & quòd eius articu
li ſunt admittendi, ex quo ipſe apoſtolicus non
habuit poſſeſsionem puram, ſed ſub conditione,
ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure alterius: &
ideò ceſſante illa códitione non poſsidet: & ideò
eius articuli concernentes petitorium, per quos
detegeretur non ius actoris, & per conſequens
non habuiſſe poſſeſsionem deficiente conditio-
ne, ſub qua cum adeptus fuit, cum ſint excluſo-
rii poſſeſſorij per eum intentati ſunt admitten-
di. Quæritur nunquid bene dicat ordinarius? Vi
2 detur dicendum quòd ſic: quia † poſſeſsionis tra
ditio & receptio poſſet acquiri, & fieri ſub con-
ditione. vt ff. de acqu. póſ. l. qui abſenti. §. ſi quis
poſſeſsionem. & de reſtitu. ſpol. c. olim. quia de-
ficiente nihil acquiritur ex tali actu conditiona-
li: vt ibi. Pro hoc bene faciunt not. per Ioan. An.
in nouel. de elect. ca. ij. libr. vj. ſuper tex. in ma. gl.
quæ eſt ſuper verbo, electio. & eſt penul. Sed po
tius videtur dicendum contrà, quia dicta condi-
tio inhærebat actui, & erat de ſubſtantia, & natu-
ra ſua: & ideò non videtur quòd ſuſpendat acqui
ſitionem poſſeſsionis. argu. l. conditiones extrin
ſecus. ff. de condi. & demonſtra. & ff. de legat. i. l.
iij. cum concor. licèt in euentu reſoluatur. vide
infrà dec. 41. de teſtib. & atteſtat.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus petens ſe reſtitui in cauſa beneficiali, aliqualiter tenetur probare titulum ſaltem coloratum.*

DECISIO XX. aliàs 679.

1 NOta, † quòd in cauſa ſpirituali petens re
ſtitutionem debet iuſtificare, ſeu colora
re ſuum titulum, antequàm reſtituatur,
ſecundùm Inn. in c. conſtitutus. extrà de fil. pre-
sbyt. ſecus in cauſa prophana: tunc ſpoliatus de-
bet reſtitui ſine aliqua probatione: vt capi. ſæpè.
de reſtitutio. ſpoliatorum.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato ſufficit quòd probet poſſeſsionem per traditionem clauium beneficij.*

DECISIO XXI. aliàs 717.

1 DIc † quòd ſi aliquis expectans acceptat be
neficium vacans, & ponitur in poſſeſsio
ne per ſuum executorem per claues, vel
alio modo: quòd ſi iſte ſpolietur, debet reſtitui
ad dictum beneficium integrè: ſecus autem ſi al-
ter poſsideret, & dictus expectans eſſet poſitus
in poſſeſsione aliquarum rerum beneficij: quia
tunc ad dictas res poſſeſſas debet admitti, vel
reſtitui ſecundùm Innocentium in capitulo ex
literis. de conſuetudin. & capitul. ex tranſmiſ-
ſa. de elect.

SVMMARIA.

1 *Spoliator doloſus non auditur ſuper petitorio, antequam ſpoliatus plenè fuerat reſtitutus etiam ſi vellet bonis cedere.*
2 *Ceſsionis bonorum beneficium doloſo non impartitur.*
3 *Ceſsio bonorum debet fieri cum authoritate ſuperioris.*
4 *Cedere bonis non permittitur ei, qui in fraudem alienauit bona ſua.*

DECISIO XXII. aliàs 83.

1 NOta, † quòd vbi monachus ſpoliauit do
lo, & fraude, & cum inuaſione benefi-
cium, quòd petit, non auditur ſuper peti-
2 torio, [a] donec ille, qui poſsidebat beneficium, ſit
plenè reſtitutus per monachum ſpoliantem, li-
2 cèt ſpoliator vellet cedere bonis: quia † tali ſpo-
liatori doloſo non debet dari iuris remedium:
quia in legem commiſit: vt l. auxilium. §. in deli-
ctis. ff. de mino. vt dicitur in ſimili in l. verum. in
princip. ff. pro ſocio. Itē agēti petitorio faciliori
modo excipitur contra eum, quòd non habeat bene
ficium ceſsionis bonorum, donec reſtituat quod
amiſit

amiſit: nec auditur volēs beneficio ceſſionis vti, quin ex dolo ſuo puniatur, quòd ſuper petitorio non audiatur non facta reſtitutione. Et vbi eſſet dare caſum, quòd monachus non alius ſubiectus deberet admitti ad ceſſionē bonorum: talis ceſ-
3 ſio deberet † fieri cum authoritate ſuperioris, ſicut abbatis vel alterius: cùm bona talis ſubiectū ſuperiori, vel monaſterio acquirantur. in authē. ingreſſi. C. de ſa r. eccl. & hoc niſi eſſet talis per ſona, quæ poſſet habere bona propria, in quibus ſuperior non poſſet agere, & conueniri: quia tūc non requiritur authoritas ſuperioris. ar. no. Inno. in c. edoceri. extrà de reſcr. Nec obſt. per iſta c. j. de dec. quia ibi agebatur contra monachum: hic non repellitur. Nec ob. quod no. Inn. in cap. cum olim. in gl. ma. ver. de male. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. quia in præſenti cauſa habent videre, an benè ſoluat, ſi repellitur ab agendo: ideò ta liter debet puniri, cùm aliàs non poſſit ſatisfacere. ar. no. per Archi. in c. j. de ele. lib. vj. & c. quia ſæpè. in fin. & per Inn. in c. dilectus. de ſimo. licet Spe. videatur notare contrà in tit. de pet. & poſ. & quod not. per Inn. in c. Odoardus. de ſolu. &
4 iſta fuit communis op. Et qui in † fraudem alienauit bona ſua volens cedere bonis ſuis non auditur. ff. quæ in fraud. cred. l. fin. cū ibi nor. quia iura non decipientibus, ſed deceptis ſubueniūt. extrà de rer. permutat. c. cum vniuerſorum. & c. inter dilectos. de donationib.

ADDITIO.

a Non auditur ſuper petitorio. Adde Nico. Boer. dec. 349. quæritur an ciuiliter. colum. 5. nu. 8.

SVMMARIVM.

1 *Monachus ſpoliatus per abbatem non poteſt petere reſtitutionem, niſi ſit ſpoliatus pendente accuſatione, vel inquiſitione, quam procurat contra abbatem.*

DECISIO XXIII. aliàs 559.

1 Nota. † quòd monachus nullo caſu poteſt reſtitutionem petere, ſi ſpolietur per abbatem ſuo prioratu, niſi fuiſſet ſpoliatus pendente inquiſitione, vel accuſatione, quam procurat cō tra abbatem: vt not. Innocen. in cap. olim. de accuſa. vide deci. j. ſuprà eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem obſtat. d fectus notorij non iuris.*

DECISIO XXIIII. aliàs 615.

1 Nota, † quòd vbi agitur iudicio poſſeſſorio in cauſa beneficiali, & apparet de notorio non iure agentis, impeditur reſtitutio: vt not. Inno. in c. cōſtitutus. de fil. presb. & per Spe. tit. de pett. & poſ. §. quia ſupra dictum. ſecus in re prophana. ar. l. fin. de vi & vi ar. & l. ſi de vi. ff. de iudi. & not. per Dyn. in regu. qui ad agendum. de regn. iu. lib. vj. & per Inno. in c. ſignificaſti. de di uor. vide ſuprà hoc titul. deci. 2.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus debet reſtitui cum fructibus perceptis, & qui percipi potuerunt, niſi ſpoliator habuiſſet aliquam cauſam rationabilem.*

DECISIO XXV. aliàs 597.

1 Si ſpoliatus † petit ſe reſtitui ad poſſeſſionem beneficij cum fructibus perceptis, & qui per cipi potuerunt, & probat clarè ſpoliationē: tunc debet fieri dicta reſtitutio: tamen ſi ſpoliator habet aliquam cauſam rationabilem, vel colorem, quare fecit dictam ſpoliationem, tunc non ſit cōdemnatio quantum ad fructus, qui percipi potuerunt, ſed benè ad alia prædicta. & ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorū ſacri Palatij.

De Dolo & contumacia.

SVMMARIVM.

1 *Licentiatus per iudicem iniuſtè an poſſit excommunicari tanquam contumax.*

DECISIO I. aliàs 111.

1 NOTA, quòd † vbi pars eſt iniuſtè licentiata per iudicē, talis pars ſecundùm aliquos poteſt excommunicari. arg. l. ij. §. non ſolùm. ff. ad Tertu. quia culpa iudicis parti præſenti non debet præiudicare: vt in alleg. §. non ſolùm. & l. ſi per imprudentiam. de euict. In cōtrarium videtur, quia pars, quæ de licentia iudicis receſſit, non videtur eſſe in culpa. arg. l. ij. §. ſi ff. ſi quis cautionib. l. & l. non videtur. §. qui iuſſu. de re iudi. & quia excommunicari non d. bet, niſi contumax. ar. not. per Innocen. in c. mulieres. de ſenten. excom.

SVMMARIVM.

1 *Citatus per audientiam contradictarum, ſi fuerit contumax, an excommunicari poſſit?*

DECISIO II. aliàs 790.

1 Sciendum eſt, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpiritualı, vel prophana aliquis citatus extra curiam, & non veniat pars citata in termino aſsignato: tunc procedetur cōtra eum per audientiam contradictarum: & ſi pars quæ fecit citari ſuo loco dat libellum in termino, & non reſpōdeatur libello, quòd licet pars prædicta parte abſente petat excommunicari: tamen non debet excommunicari: ſed procedatur contra eū, prout erit de iure faciendum ſecundùm ſtylum audientiæ contradictarum. Aliqui tamen dicūt, quòd habent in ſpirituali locum, ſed non in prophana: & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtari poteſt quis vt reſpondeat interrogatorijs datis in iudicio, ſecus ſi non dedit.*

DECISIO III. aliàs 592.

1 Si quis † petat arreſtari aliquem, vt reſpondeat aliquibus interrogationibus per eum oblatis in iudicio, tunc poteſt fieri dicta arreſtatio: ſecus ſi

eius ſi nihil ſit per eum adhuc datum. ita etiã ſeruat ſacrum Palatium vide infrà de teſt.dec.16.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutio cauſæ per appellationem habet vim citationis: & ideo citationes quæ fiũt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ.*

DECISIO IIII. aliàs 8.

1 NOta, † quòd vbi cauſa eſt deuoluta per appellationẽ in curia, tres vel quatuor citationes quæ fiunt per audiẽtiã non ſunt de ſubſtantia cauſę ſed ſolùm de bene eſſe; vt not. Archi. c. j. ſuper verbo. de iure. de elect. lib. vj. quia deuolutio habet vim citationis. in c. cùm. cauſam. de elect. & c. ſæpè. de appella. & de renun. c. venicos.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad locum non tutum poteſt appellare tam à proceſſu, quam a non admiſsione excuſationis propoſita per ſuum procuratorem.*

DECISIO V. aliàs 14.

1 NOta † quòd vbi aliquis citatur ad locũ nõ
2 tutum^a poteſt appellare, & ſi non petat locum ſecurum ea ex parte. cum ibi not. per Inno. de appel. tutius tamen faciet pars, ſi mittat excuſatorem ad agendum de loco non tuto: & ſi non admittatur eius exceptio, ſeu excuſatio, tunc à repulſione excuſationis, ſeu exceptionis de loco non tuto poterit appellari; vt dicitur in ſimili quòd vbi iudex recuſatur, recuſatio debet proponi coram iudice primo: & recuſatione propoſita ne iudex de facto procedat: vt not. Innocen. in capitu. cauſa. ſuper verb. eſt ergo melior. de offi. deleg. debet autem pars petere aſsignari ſibi locum tutum: & ſi denegetur, appellare debet. de quo dic vt per Archid. in c. venerabilibus. ſuper verbo, non prob. ut. de ſen. excom. li. vj. & iſtud tenet curia. & hoc vbi recuſatur, & omnibus eſſet locus ſuſpectus quia in eo morantur inimici regni ſicut c. accedens, vt lite non conte. & c. paſtoralis. de re iud. & c. cùm locum. de ſpon. & ibi glo. ſuper verbo, notorio.

ADDITIO.

a Locum non tutũ. Adde Iaſ. conſ. 86. in cauſa. col. antepe. volu. 2. & quid ſi ex facto meo locus nõ ſit tutus, an obſtet iſta exceptio. Fel. in c. cùm inter. co. ix. ver. limita tertiò. de exce.

SVMMARIVM.

1 *Citationis tempus & data commiſsionis inſpici debet, vt dicatur cauſa eſſe in curia Romana.*

DECISIO VI. aliàs 382.

1 NOta, † quòd vbi cauſa eſt cõmiſſa per præſentiã partium, ſi antequàm pars citetur, receſſerit: nõ propter hoc ſequitur quòd cauſa in curia debeat remanere: quia tempus factæ commiſsionis inſpici non debet, ſed apprehenſio perſonæ: vt cap. licèt. de foro compe. & l. Roma. ff. ad municip. arg. c. cum te. de reſcri. cum ibi not. iunct. l. vxorem. §. teſtamẽta. ff. de leg. iij. & l. ſi ita. ff. de auro & argen. lega.

SVMMARIA.

1 *Auditor etiam in cauſa criminali non poteſt reum citare, vt compareat perſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter commiſſum.*

2 *Cauſa non dicitur agi criminaliter, quando agitur, vt quis amoueatur ab adminiſtratione: ſecus ſi ad depoſitionem agereiur.*

DECISIO VII. aliàs 389.

1 NOta † quòd regulariter per Auditorem datum in cauſa criminali in curia Romana nõ decernitur citatio perſonalis, niſi citatio perſonalis fuerit commiſſa. & eſt ratio, quia de facili poteſt ſuper hoc adiri Papa. Facit ad iſtam quæſtionem quæ not. Archi. in c. ſtatutum. ſi per verbo mandatum. de offi. deleg. lib. vj. Alius autem delegatus extra curiam ſecundùm naturam poteſt citare perſonaliter: vt ca. j. de iudic. lib. vj. & hoc ſi ſit talis cauſa in qua non admittatur procurator. vt eſt cauſa depoſitionis: vt in c. per tuas. extra de ſimo. quod not. per Inno. in c. qualiter. ij.
2 de accuſ. in glo. in mon tione. Nam † vbi agitur, vt quis ab adminiſtratione amoueatur, non videtur agi criminaliter, ſed ciuiliter: criminaliter autem agitur, quando agitur ad depoſitionem: vt alleg. c. per tuas. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad domum ad ſententiam diffinitiuam audiẽdã, ſi ab initio citatus fuerit perſonaliter, an valeat: & quid de citatione ad teſtes recipiendos.*

DECISIO VIII. aliàs 369.

1 NOta, † valet citatio ad domum ad diffinitiuam ſententiam audiendam ſi ſemel in cauſa, & maximè ab initio fuerit perſonaliter apprehenſus: vel ſemel perſonaliter comparuit, & de iudicio ſiſti prom. ſit. no. Inno. in ca. ſi. de eo qui mit. in poſ. & allegat pro caſu c. cauſam. de dolo & contu. ſed loquitur in abſente actore, cuius cõtumacia maior eſt quàm rei: vt ibi not. glo. Verũ autem valeat huiuſmodi citatio ad domum ad teſtes recipiendos: Ioan. Andr. in cle. j. de iudi. ſuper verbo, perſonaliter. remittit ad mercuri. in regula, præſumitur ignorantia.

SVMMARIA.

1 *Citationis vigore decreta contra vnũ, qui poſteà ante citationis executionem mortuus eſt, non poteſt procedi contra ſurrogatum illo mortuo.*

2 *Citatio decreta licet non executa perpetuat iuriſdictionẽ quoad iudicẽ, vt poſteà per mortem delegantis non expiret eius iuriſdictio: non tamen quoad citandũ.*

3 *Citatio executa operatur præuentionem iuriſdictionis, etiam ſi alter iudex primò fuiſſet impetratus.*

4 *Præuentus dici non poteſt non citatus, etſi vt citetur, mandatum ſit.*

DECI-

DECISIO IX. aliàs 439.

1 NOta, † verũ directa citatione ad partes cõtra A. detinentem eccleſiam, mortuo ipſo A. antequàm citatio fuiſſet in partibus executa, & ſibi ſurrogato V. in virtute illius citationis cõtra illum ſurrogatũ poſſet agi, vel procedi poſteà in curia per audientiam? Fuit dictum per aliquos quòd ſic. per ca. quia V. de iudic. Alij verò cõtrà per ibi not. per Inn. & ad hoc vide not. per Inn. extrà de offi. leg. c. ſi. & in ſi. ſuper verbo, ci-
2 tatio. vbi not. quòd licèt † per mãdatum de citãdo perpetuetur iuriſdictio. quò ad iudicem, vt poſteà per mortẽ delegantis nõ reuocetur, nõ tamẽ quò ad partem, niſi per executionem citationis, & apprehenſionem. arg. l. ſi quis poſteà. ff. de iudi. & ad præmiſſam quæſtionem allegabatur per dominũ Petrago. l. cum poſtulaſſem ff. de dã.
3 infect. & per ibi not. poteſt dici, quòd † ſi actor in vna cauſa impetrauit vnum Auditorem, vel iudicem delegatum qui mãdauit partem citari: & reus poſteà impetrauit aliũ, qui præſentata ſibi commiſsione mandauit citari actorem: & citatio fuit priùs executa, quàm citatio decreta per illum primum Auditorem, quem impetrauerat actor, quòd cauſa debeat tractari per ſecundum: quia primò perpetuauit ſuam iuriſdictionem: ex quo primò de mandato ſuo pars fuit citata, licet enim primò impetratus per decretum ſolum, vel mandatũ de citando perpetuaſſet ſuã iuriſdictionem quò ad ſe reſpectu delegantis, vt eius non poſsit cenſeri reuocatum mandatũ, nõ tamen quò ad partem, vt eam coram ſe cogat litigare tanquã præuentam antequàm alius iudex impetraretur, vel ille ſua iuriſdictione vti cœpe-
4 rit: quia † non poteſt dici pars præuenta, quæ citata non fuit, licèt mandata fuerit citari. arg. l. ſi quis poſteà. ff. de iudi. & de for. compe. c. pen. & ideò alter iudex qui in citando præuenit partẽ, videbitur potior in iuriſdictionis perpetuatione. ar. no. de appel. c. vt debitus. ſuper verbo, aſsignare. vide dec. xij. ſuprà de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad comparendum perſonaliter, non ſufficit, quòd mittat procuratorem ad allegandum cauſas impedimenti: quia niſi habeat ſufficiens mandatũ ad cauſam, poterit contra ipſum procedi per audientiam contradictarum.*

DECISIO X. aliàs 719.

1 NOta, † quòd ſi aliquis citetur perſonaliter, & mittat procuratorem ad excuſationes dãdas, & probandas, quòd nullo modo poteſt venire propter excuſationem legitimam impedimenti, quòd nihilominus poteſt procedi contra talem citatum per audientiam contradictarum, niſi mittat procuratorem ſufficiẽtem, cum quo etiam poſſet procedi in cauſa. ita ſeruat Rota.

DECISIO XI. aliàs 457.

Similis eſt dec. 6. vt lite pendent. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Contumax ſolum citatur per audiẽtiam cõtradictarũ.*

DECISIO XII. aliàs 639.

1 NOta, † quòd aliquis abſens à curia Romana non citatur per audientiam cõtradictarum, niſi propter contumaciam.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ſi committitur contra reum citandum: vt perſonaliter compareat: non eſt citandus eius procurator præſens in curia.*

DECISIO XIII. aliàs 683.

1 NOta, † quòd ſi commiſsio eſt facta alicui Auditori ſacri Palatij in cauſa perſonali contra aliquem, non eſt neceſſe, quòd citetur procurator ad dicendum contra commiſsionem: nec eſt neceſſarium, ſi ille citetur ad partes, vt compareat in curia Romana, quòd ſuper hoc citetur procurator eius, qui eſt in curia, cùm huius cauſa ſit perſonalis. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſi ita repereris, non arctat ad citandas partes: ſecus ſi adſit ſi ita inueneris.*

DECISIO XIIII. aliàs 685.

1 NOta, † ſi ponatur in commiſsione, ſi repereritis, ſecundùm Ioan. Andr. in capit. iudices. de offic. deleg. in cle. non eſt neceſſaria citatio: ſecus ſi ponatur in commiſsione hoc verbum, ſi inueneritis quia tunc eſt neceſſaria citatio, & ita ſeruat cancellaria & Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſi per informationem ſummariam inueneris, in remiſsione appoſitum non requirit citationem partis, nec minus in tali caſu danda eſt copia teſtium: ſecus ſi adſit verbum, ſi tibi conſtiterit.*

DECISIO XV. aliàs 771.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa ſuper infamia aliquorum mandatur alicui Auditori, quòd ſi per informationem ſummariam inuenerit ita eſſe, vt ſupplicatur, & ſuper hoc receperit aliquos teſtes Auditor, per quos probantur etiam diffamati: tũc citatio poteſt fieri de prædictis diffamatis: & ſi pars contra quam facta eſt informatio, petit ſibi dari nomina teſtium, quòd in tali caſu non debet dari: cùm iſta informatio ſit, & debet eſſe apud iudicem. & ita tenet Rota, ſecus fortè videretur, ſi poneretur in commiſsione, ſi conſtiterit. prout not. Ioan. Andr. in ca. præſenti. ſuper verbo, conſtiterit. de cenſibus. in clement.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſi inueneris, in commiſsione poſitum non arctat ad citandas partes vbi agitur de re modica.*

DECISIO XVI. aliàs 686.

1 NOta † dominus Petrus de Sarcenato Auditor contradictarum dicit, & tenet, quòd quando

quando ponitur in commiſsione Papali, quòd ſi inuenerit, quòd quando agitur de re modica, quòd tunc non eſt neceſſarium quòd pars citetur: ſecus autem &c.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum decernitur ſeruata forma cle. dudum. de iudic. in caſibus ibi expreſsis.*

DECISIO XVII. aliàs 704.

1 DIc, † quòd citatio per edictum in caſibus poſitis in ca. dudum. in fine. de iudi. in clement. ſeruata tamen forma Cancellariæ, quę eſt, quòd probetur per teſtes in curia, ſi illi ſunt diffamati de illis, quę ibi petuntur, & dicuntur in dicta commiſsione, tunc fit citatio, vt eſt dictum.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad inſtantiam coniunctæ perſonæ etiam promittẽtis de rato, non decernitur ſine mandato.*

DECISIO XVIII. aliàs 73.

1 NOta, † quòd ſi aliqua coniuncta perſona petat aliquem citari in partibus in aliqua cauſa, etiam ſi promittat de rato cum alijs pœnis, citatio ad inſtantiam iſtius non debet fieri poſtquàm non conſtat legitimè de eius mandato. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens minus ſufficiens mandatum, ſi offerat ſe infra tempus debitum magis ſufficiens producturum: poterit procedi contra citatum per audientiã contradictarum etiam procuratore monito.*

DECISIO XIX. aliàs 746.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa, quæ via iuris, ſeu mandato ſpeciali eſt in curia Romana ad inſtantiam actoris, citatur reus in partibus: quæ citatio executa reportatur ad curiam, & repræſentatur auditur, etiã ſi tunc reus citatus mittat procurationem non ſufficientem ad cauſam: tunc ad inſtantiam actoris poterit procedi contra eum per audientiã contradictarum, licèt aliquis procurator conſtitutus per dictum reũ non ſufficienter ſe offerat ſub pœna, quòd ipſe habebit procuratorium ſufficiens infra tempus aſsignandum per Auditorem: tunc ſi actor contradicit in hoc, quia vult quòd procedatur per audientiam contradictarum, quod fieri poteſt, & etiam nihilominus mittatur ad partes pro procuratorio ſufficienti habendo.

SVMMARIVM.

1 *Citandus eſt principalis non eius procurator: vbi agitur de priuando ipſo ob non promotionem infra annum de parœciali per ſe obtenta.*

DECISIO XX. aliàs 750.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliquis impetrauerit à domino noſtro Papa aliquam eccleſiam parœcialem vacantem per non promotionem, quã aſſerebat factam: pro huius gratia mandatur alicui Auditori ſacri Palatij per commiſsionem ſuper hoc impetratam, quòd Auditor aſsignet terminum competentem illi, qui dicitur non promotus infra annum, qui debet docere de promotione, vel impedimento legitimo, aut de canonica diſpenſatione, vel aliàs, quòd priuet eum, & iuſtitiam faciat, ſi in tali caſu aſsignatur terminus ad probandum procuratori, quòd talis aſsignatio termini in hoc caſu magno, & arduo ad priuationem faciendã non debet fieri: quia ille qui dicitur non promotus, citari debet, & non procurator. & ſi fiat, non valet aſsignatio termini, ſeu citatio, niſi fiat prædicto modo ille, qui dicitur promotus. & ita ſeruat Rota. & eſſe bonum, & vtile ſi totus tenor commiſsionis apoſtolicæ ponatur in aſsignatione præſentis termini.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet legitimè & clarè peruenire ad ſcientiã illius, contra quem agitur ad priuationem ob non promotionẽ intra annum: nec ſufficerent præſumptiones, ſeu coniecturæ: ſecus ſi ageretur de deuolutione cauſæ.*

DECISIO XXI. aliàs 771.

1 DIc, † quòd ſi opponatur contra aliquem habentem eccleſiam curatã, quòd non eſt promotus infra annũ, & citatur ſuper hoc, quòd eſt neceſſarium tunc quòd citatio legitimè, & clarè perueniat ad eius ſcientiam: néc etiam ſufficerẽt præſumptiones, ſeu cõiecturæ quòd ad eum peruenit citatio, cùm agitur de priuatione beneficij: ſecus autem ſi ageretur de deuolutione cauſæ ad curiã: quia tunc bene ſufficerent dictæ præſumptiones & coniecturæ.

SVMMARIVM.

1 *Citandus per edictũ non eſt, qui non latitat, nec ſubeſt per horreſcentia, niſi conſtet per informationẽ faciendam iudici de veritate cauſarum allegatarum in commiſsione per teſtes.*

DECISIO XXII. aliàs 755.

1 DIc in c. dudum. de iudi. in clem. quòd † citatio per edictum contra aliquos facienda, cõmuniter non habet locum, niſi quãdo aliquis, qui debet citari, latitat, vel abhorretur potentia eius; vt dicitur in fin. præalleg. ca. ſi autem aliquis ſupplicat, quòd fiat dicta citatio contra aliquos iuxta prædictum c. vt in forma, tunc citatio non debet fieri cum iuramento: ſed Auditor debet facere informationem cum tribus, an ſit verum, quod ſit ſupplicans. & ſi inuenitur modo prædicto quòd illi, qui dicuntur citandi, ſunt tales: decernitur etiam citatio per edictum, & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Citatio vbi petitur in ſupplicatione per edictum iuxta cap. dudum. de iudi. ſi ſignatura habeat, conceſſum, vt peti-*

ut petitur, neceſſariò ſuper hoc nõ eſt fienda informatio: ſecus ſi addatur, conceſſum ut petitur in forma.

DECISIO XXIII. aliàs 782.

1 SI aliquis ſupplicat Papæ, quòd † aliquis citetur per edictum iuxta capitul. dudum. de iudi. in clem. & Vicecancellarius ſignat, vt petitur, tunc nõ eſt neceſſarium, quòd ſuper hoc fiat aliqua informatio: ſecus autem ſi dicatur in ſignatione ſupplicationis, fiat vt petitur in forma, tunc eſt neceſſarium, quòd ſuper hoc fiat informatio circa illa, quæ continentur in fin. præalle. capitu. & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio licèt fieri poſsit parte non vocata in appellatione iudiciali: ſecus ſi extraiudicialiter appellatum fuerit.*

DECISIO XXIIII. aliàs 615.

1 NOta † licèt inhibitio fieri poſsit iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quem parte non vocata: vt legitur & notatur per Io. Andr. & Archidia. in capitu. Romana. de appella. libr. vj. tamen de ſtylo Palatij nunquam dicta inhibitio fieri debet, niſi parte vocata. Prædicta habent locum, quando appellatur in iudicio: ſi enim extra iudicium appellatur: tunc non propter hoc etiam à principali ſiue alio modo debet impedire officium, vel ius primi, vel alterius hominis, quin exequatur ſententiam primam: ideò qualis, vel appellatio non debet priuare quemquam ſua poſſeſsione: quamuis hoc ſit in iudicio ſecundùm Archid. in prædict. c. Romana. vide deci. vj. infrà de appella.

SVMMARIA.

1 *Intimatio litiſpendentia non ligat manus alterius iudicis, niſi intimetur per Cardinalem.*
2 *Cardinalibus ob reuerentiam non inhibetur.*

DECISIO XXV. aliàs 619.

1 ET eſt ſciendum, quòd ſi † alicui domino Auditori ſacri Palatij eſt cauſa commiſſa, quæ erat commiſſa alteri antè: & intimet eandem cõmiſsionem factam, propter hoc non tenetur abſtinere procedere in cauſa, niſi poſt inhibitionẽ: ſecus autem ſi aliquis dominus Cardinalis inhibet alicui domino Auditori ſacri Palatij propter eius reuerentiam, & ſi aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Auditori quæ priùs erat in manu domini Cardinalis: quia tunc Auditor ſacri Palatij facit intimationem domino Cardinali cauſæ ſibi commiſſę, licèt de iure deberet facere inhibitionem: ſecundùm Archidiaconum in capitul. Romana. de appellationi. libro ſexto. ſed in-
2 hibitio † omittitur ſolùm propter reuerentiam Cardinalis. Et hoc ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem poteſt inhibere iudici à quo parte abſente non vocata: ſecus ſi ſit præſens in curia.*

DECISIO XXVI. aliàs 625.

1 NOta, dic † quòd inhibitio poteſt fieri iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quẽ parte non vocata: vt not. per Ioan. Andr. & Archidiacon. in capitul. Romana. de appell. libro ſexto. tamen de ſtylo Palatij nunquam inhibetur partibus in curia præſentibus à iudicibus, niſi parte vocata: ſecus ſi ſont abſentes.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocãdi domum præſentes in curia Romana reipublica cauſa non habent.*

DECISIO XXVII. aliàs 618.

1 DIc, † quòd illi, qui ſunt in curia Romana
2 reipu. cauſa habent ius reuocãdi domum: ª vt capitul. fin. extrà de for. competen. & capitul. fin. de dila. tamen communiter obſeruatur, quòd tales non habent ius reuocandi domum: imò coguntur ibi reſpondere aduerſarijs ſuis, poſtquàm ſunt præſentes in curia: & ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Ius reuocandi domum. De hac materia legatorum quando habent ius reuocandi domum, habetur in l. ij. §. legati. & §. ſeq. ff. de iudi. & ibi per Bart. alioſque ſcribentes.

EPITOME.

Cauſa beneficialis deuoluta per appellationem ad curiam, quam formam requirit ſeruandam, etiam reſpectu procuratorij.

SVMMARIVM.

1 *In cauſis deuolutis per appellationem forma procuratorij ſeruatur: ſecus in cauſis deuolutis per ſpecialem commiſsionem.*

DECISIO XXVIII. aliàs 680.

1 DIc, † quòd ſi aliqua cauſa ſpiritualis ſit in Romana curia tractanda ratione appellationis: oportet, quod ſeruetur forma capitul. j. de electión. libro ſexto. & capitul. circa. & capitul. cauſam. eod. titul. in clementi. & in tali cauſa ſeruetur forma procuratorij data in procuratione: ſecus autem ſi cauſa eſt in Romana curia de mandato domini noſtri Papæ: quia tunc inhibitio procuratorij facta, ſeu data non valet: quoniam dicta cauſa tractatur in curia Romana, non obſtante limitatione facta in procuratorio.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa fieri non debet: attamen ſi facta fuit, ſententia per Auditorem poſt ipſam lata erit nulla.*

DECISIO XXIX. aliàs 711.

1 DE † ſtylo autem ſacri Palatij eſt, quòd poſt cõcluſionem non fit inhibitio per aliquẽ Auditorem alteri: verùm ſi fuerit expreſsè inhibitum, & Auditor cui facta eſt inhibitio ferat ſententiam: tunc talis ſententia eſt nulla. Hoc tenet maior pars Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa poteſt fieri iudici in partibus ad inſtantiam appellantis: ſecus ſi cauſa ſit coram aliquo Auditore ſacri Palatij.*

DECISIO XXX. aliàs 747.

1 NOta, † quòd ſi aliqua eſt cauſa coram aliquo iudice extra ſacrũ Palatium: & ſit concluſum coram eo, & appellatur ab eo, quòd nihilominus poteſt fieri inhibitio dicto iudici ad inſtantiam appellantis: ſecus autem ſi coram aliquo Auditore ſacri Palatij: quia poſt concluſionem inhibitio fieri nõ poteſt. vide dec. vj. de app. & dec. 66. eodem titulo.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis non inhibet alteri Cardinali.*

DECISIO XXXI. aliàs 712.

1 NOta, † quòd quando aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Cardinali: & poſteà committitur per Papam alteri domino Cardinali ex cauſa, quòd Cardinalis cui facta eſt commiſsio vltimò, inſinuat domino Cardinali, non autem inhibet ſibi: & ita ſeruatur inter dominos Cardinales: ſecus autem ſeruatur inter dominos Auditores ſacri Palatij: quia vnus inhibet alteri ſuo loco & tempore.

Vt Lite pendente nihil innouetur.

SVMMARIA.

1 *Succeſſor in beneficio conuenitur ad cauſam, ſicut defunctus in eiſdem terminis, in quibus cauſa reperiebatur.*

2 *Libellus de nouo non datur, vbi lis fuit conteſtata cum patre, aliàs ſic.*

DECISIO I. aliàs 3.

1 NO T A, † quòd ſucceſſor [a] beneficij
2 ex eiſdẽ actis, & cauſa in eodẽ ſtatu
manente conuenitur ſicut principalis, quòd dic vt in c. ſi hi cõtra quos, vt lite pen. lib. vj. & in c. j. de alie. mutan. iud. cauſa fact. Nec obſt. c. ſignificauit. de reſcri. cum ibi
b no. & cap. quia V. de iudic. in filio [b] qui ſupereſt
2 mortuo patre. Diſtingue an † lis fuit conteſtata, cum patre: & tunc non dabitur nouus libellus, aliàs ſic. ff. de iudic. l. tam ex contractibus. iunct. l. amplius. ff. rem ratam haber.

ADDITIONES.

a Succeſſor. Adde hic an poſſeſsio prædeceſſoris beneficiati poſsit continuari cũ poſſeſsione noui ſucceſſoris in eodem beneficio, gl. in verb. poſſedit. in §. j. tit. de pacific. poſſeſſ. in pragmat. ſanctio. vbi vide an poſſeſsio vnius iuuet poſſeſsionem alterius in beneficialibus. Et an in his terminis cauſa de nouo introduci per ſucceſſorem ſurrogatum in cauſa defuncti videatur, deci. 23. j. de ſent. & re iudic.

b Filio. An poſſeſsio hæreditatis paternæ ipſo iure continuetur in filium mortuo patre, vide Guliel. Bened. in c. Raynutius. in verb. mortuo itaque teſtatore. ij. col. 4. cũ duob. ſeq. extrà de teſta. Adde de poſſeſsione qua mortuus ſaiſit viuum, per Bald. in rub. de cauſ. poſſeſ. & propriet. & per Guliel. Bened. vbi ſ. Et an ſucceſſor teneatur ad debita prædeceſſoris, vide deciſ. 41. j. de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Inhibendum eſt colitigantibus, non extraneis.*

DECISIO II. aliàs 58.

1 NOta, † quòd vbi Auditor inhibet in cauſa: ſolùm inhibet illis, qui veniunt ad cauſam, ſeu illis, qui liti poſſunt præiudicare. Et dicitur in ſimili, quòd pendẽte appellatione omnia debent eſſe in eodem ſtatu. hoc verum, quantũ ad litigantes, non quantum ad extraneos: vt notatur in l. creditor. §. mandatorem. in prin. ff. man. de ap. c. Romana. §. in alium. lib. vj. qualiter intelligitur quòd pendente appellatione nihil eſt innouandum: dic per Innocen. in c. dilectis. de exceptio. & in c. dudum. ſuper. verbo, diſpenſarum. verſic. nec obſt. de election.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio beneficij litigioſi facta lite pendente reuocatur per viam attentati etiam mortuo permutante, vocato tamen poſſeſſore.*

DECISIO III. aliàs 400.

1 NOta, † ſi lite pendente in Palatio apoſtolico ſuper beneficio eccleſiaſtico reus & poſſeſſor transferat beneficium in alium permutando, vel alio modo, & moriatur: huiuſmodi permutatio ſoluitur per modum attentati etiam contra illũ ſuperſtitem, eo tamen vocato: vt no. per Inno. de conſti. cùm M. de appel. ca. cùm teneamur. per Hoſtien. vide infrà de appel. dec. x. & deciſi. 25. j. de ſentent. & re iudic.

SVMMARIA.

1 *Citatione decreta, licet non executa, ſi aliquid mouet actor, illud totum via attentatorum reuocabitur.*

2 *Citatio decreta inducit litis pendentiam quò ad actorem impetrantem illam.*

DECISIO IIII. aliàs 426.

1 NOta † vtrùm poſtquàm actor impetrauit
reſcriptũ, aut commiſsionem, & fecit præ-
ſentari ei, cui cauſa committitur: & impetrauit
citationem decerni contra eum, quem vult con-
uenire, ſi antequàm fecerit exequi citationem,
ſeu antequam citatio aliqua perueniat ad noti-
tiam partis, cõtra quam impetrauerat, actor in-
nouauerit aliud, puta illum reum citandum, con
tra quem impetrauit reſcriptum, vel citationẽ,
ſpoliauerit, illud innouatum ſit reuocandum an
te omnia tanquam lite pendente innouatum? Et
videtur quòd non, quia adhuc non cẽſetur lis pẽ
dere, donec citatio peruenerit in notitiã partis:
vt in cle. cùm lite. vt lit. penden. ſed maior pars
2 contrà, † imò lis cẽſetur pendere in præiudi-
cium actoris impetrantis: ſecus in præiudicium
rei ignorantis. vide ſuprà de dolo & contu. dec.
xj. & dec. 25. j. de ſent. & re iudicat. & dec. 6. hoc
titu. ſ. in nouis.

SVMMARIA.

1 *Surrogatus per ordinariũ in beneficio litigioſo in cu-*
ria non poteſt dare obiectus de iure tertij & per totũ.
2 *Debitor verus poteſt excludere creditorem deducen-*
do alienum debitum, vt excludat ius actoris, & ab-
ſoluetur ab eius petitione.
3 *Surrogatus lite pendente non habet fundamentum*
alicuius coloratæ poſſeſsionis, vel detentationis.
4 *Surrogatus lite pendente eſt remouendus a ſua detẽ-*
tatione ante omnia: & an poſsint reuocari talia attẽta-
ta ex officio nobis parte non vocata. & nume. 5.

DECISIO V. aliàs 433.

1 NOta † nunquid reo, [a] & poſsidente lite
2 pendẽte mortuo, ſi de facto in beneficio,
in quo lis pendebat, ſurrogetur alius per
ordinarium, contra c. ſi hi contra quos. extrà vt
lit. pend. libr. vj. poſsit iſte ſurrogatus poſsidẽs,
qui nullum ius habet in dicto beneficio per di-
ctum c. dare obiectus contra actorem, qui pete-
bat beneficiũ. Et videtur quòd ſic, quia licet reus
ibi nullum ius habeat in beneficio: & ſi per con-
feſsionem ſuam, vel aliàs conſtet, vincere debet
per non ius actoris, ſaltem vt ab eius impetitio-
ne abſoluatur: vt not. Compoſtel. de reſcript. ca-
pitul. mandatum. pro quo C. de rei vend. l. fin.
de eden. l. qui accuſare. pro hoc etiam bene po-
teſt induci. ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol. l. Pau-
lus. §. ſi tibi, ſi qualiſcunque poſſeſſor. pro hoc e-
2 tiam facit, quia † verus debitor excludere po-
teſt creditorem deducendo alienum debitum, vt
excludat ius actoris: & tamen ipſe quantum ad
ſe cùm reuera debitor eſſet, fuiſſet cõdemnatus:
ſed propter non ius actoris vincit, & abſoluetur
ab eius impetitione, ſi deduco. ff. ad Trebel. l. j. §.
quanquam. ff. de Carbo. edict. l. iij. §. cùm extarct.
de bo. liber. l. quamdiu. C. de donat. l. iiij. & not.
per Cyn. C. de ſer. fug. l. cùm ſeruum. in noua ad-
di. Credo contrà in hoc caſu: quia ſi talis reus
& poſſeſſor nouiter ſurrogatus lite pendente ad-
mitteretur ad cauſam, & ad impugnandum ius
actoris: fruſtrà eſſet facta d. decre. ſi hi contra
quos. nam ſemper per tales nouos poſſeſſores,
qui malitioſe ſurrogantur, interdum litigia in ec
cleſiarum diſpendium ſurrogarentur, contra ra-
tionem dicti capitul. nec iudex ſuſtinere debet,
imò ex officio ſuo talem nouum ſurrogatum à
litigio repellere: ex quo in præiudicium litis pen
dẽtiæ fuerat ſurrogatus, imò & ante omnia, cum
ab initio debeat reuocare attentata lite penden-
te vt per totum titul. vt lite pendent. Item quia
3 † talis ſurrogatus non habet fundamentum ali-
cuius coloratæ poſſeſsionis, vel detentationis,
imò eius poſſeſsio, ſeu detentio adeò eſt affecta,
& adeò nulla, quòd carere debet iuris adminicu
lis, propter decretum appoſitum in dicto capi-
tul. ſi hi contra quos. ſicut alibi dicitur de poſ-
ſeſsione beneficij reſeruati, qui non habet ali-
quam poſſeſsionem, vel detentationem, nec iu-
ris adminiculum coadiuuabile: vt not. per Innu-
cen. de appella. capitul. vt noſtrum. argumen. de
præbend. capitu. inter cætera. cum concord. Nec
obſtat opini. Compoſt. nec iura ſuprà allega. quia
omnia illa vera ſunt in reo, qui habuit poſſeſsio-
nem, ſeu detentationem, antequàm lis contra eũ,
vel aliquem alium inchoaretur, & ſic cum non
haberet eam in præiudicium litiſpendentiæ, po-
terat admitti ad litem: & per conſequens ad im-
pugnandum actorem, vt ſic per non ius illius ab
ſoluatur ab impetitione: & de tali etiam ſi con-
ſtaret de non iure ſuo, crederem quòd poſſet da-
4 re obiectus: ſecus autem in caſu noſtro, quia † ſi-
militer iſte ſurrogatus lite penden. eſt repellen-
dus à lite: imò & remouendus à poſſeſsione [illegible]
detentatione, reuocando omnia per eum lite pẽ
dẽte attentata. & ita fuerũt quaſi omnes in opi.
5 Sed † an talia attentata lite pendente poſsint re-
uocari per iudicem ex ſuo officio nobili etiam par
te non petente? Videtur quòd ſic quia talia at-
tentata nedum concernunt præiudicium, vel in-
iuriam partis: imò & irreuerentiam, & iniuriam
iudicis: ergo &c. argumen. ff. de poſtu. l. quos pro
hibet. ff. de pact. l. iuriſgentium. §. ſi paciſcar. pro
hoc quia talis reuocatio attentatorum hoc [illegible] ſu
tangit abbreuiationem litis: & ſunt notoria iudi
ci, vt iudici attentata, ex quo talis ſurrogatus at
tentat poſsidere, & petit ſe admitti ad litem. ar-
gu. C. de tempo. appell. l. ij. §. ij. ff. de ſuſp. [illegible] turo.
l. iij. §. prætereà. ff. ſi certum peta. l. quidam exiſti
mauerunt. Item quia talia attentata tangunt pe-
riculum animæ attentantis: vtilitatemque eccle-
ſiarum, & publicam, & ne propter diuturna li-
tigia eccleſiæ diu vacent, cum iudicis illuſione:
ergo in hoc caſu iudex poteſt ſupplere de facto.
argumen. not. per glo. de elect. c. cupientes. §. cæ
terùm. ſuper verb. contumacia. lib. vj. & per Ar-
chi. de except. c. pia. in vlti. glo. lib. vj. ſuper hoc
nihil fuit determinatum. vide deci 18. j. de pro-
bat. & deciſ. 45. de electio.

ADDITIO.

a Nunquid reo. Adde per Biſigu et. dec. j. hoc eod.
titu. & deciſ. 18. ſ. de reſtit. ſpoliat. & deciſ. 10. vt
lite pendent. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Attẽtata poſſunt peti reuocari vſque ad concluſionẽ*
cauſæ excluſiuè.

DECISIO VI. aliàs 518.

1 NOta, † quòd attẽtata lite pendente poſſunt peti reuocari vſque ad concluſionẽ in cau
2 ſa excluſiuè: [a] quia in quacunque parte litis ex officio reuocantur ante omnia propter contemptum iudicis, & partis.iuxta no.in capi. non ſolùm.de appel.libr.vj.

ADDITIO.

a Excluſiuè. Nam poſt concluſionem factã in cauſa reuocari nõ poſſunt: vt per Lu.Ro.conſ.lvij. quod eſt verum ad inſtantiam partis: ſed ex mero iudicis officio poſſunt reuocari etiam poſt cõcluſionem: vt not. idem Ro. in conſ.xiij.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non reuocantur ad inſtantiam illius, de cuius non iure clarè conſtat.*

DECISIO VII. aliàs 505.

1 NOta † ad inſtantiam illius, de cuius non iu-
2 rè clarè conſtat, non veniunt attentata [a] lite pendente reuocanda: ſicut dicimus in interdicto vnde vi. iuxta not.per Inn.in c.cõſtitutus.de fi.presb.& c.ſignificaſti.de diuor.& quia ſua nõ intereſt hoc petere.de elect.c.cùm inter canonicos.ij.q.vj.can.non ſolent.de teſtib.c.veniens.

ADDITIO.

a Attentata. In materia attentatorũ adde quæ ſcripſi in dec.j.de appellatio.ĩ.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Corpus mortui lite pendente per eccleſiam actricem exhumatum, ab eccleſia rea non venit per viam attentati iterum exhumandum, vt eccleſiæ reæ reſtituatur.*

DECISIO VIII. aliàs 854.

1 CVm † partes [a] litigarent de funere quodam
2 iam ſepulto in vna eccleſia, quod vendicabatur per vnam aliam eccleſiam: pars eccleſiæ vẽdicantis lite pendente exhumauit funus de eccleſia, contra quam agebat, & portauit, & ſepeliuit in ſua: pars rea petit reuocari tanquam attentata, & ante omnia reduci in prima ſepultura dictum funus: quæritur an hoc ſit faciẽdum? Fuit dictum quòd non: quia funera, ſeu corpora mortuorum non ſic ſunt tractanda ſeu tranſmutãda. per not.per Innocen. de ſepult.ca.cùm liberum. & hoc de æquitate: de rigore iuris fortè ſecus. per not.ibidem per Hoſti.circa princi.

ADDITIO.

a Cum partes. Adde ĩ.deciſ j.de cauſ.poſſ. & propriet.circa medium.& Hippol.marſil.ſing.199. incip.in iure expreſſum.

De Sequeſtratione poſſeſſionis & fructuum.

SVMMARIA.

1 *Violans ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio in vim ſententiæ nullæ, incidit in pœnas clem ad compeſcendas. hoc tit.*
2 *Sentẽtia diffinitiua, vel interlocutoria etiam lata ex falſa cauſa, niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo iure tenet: licet ope exceptionis reuocari poſſit.*

DECISIO I. aliàs 510.

1 NOTA vtrùm † pœna conſti.cle.ad compeſcendas.de ſequeſt.poſſeſſ.& fruct.habeat locum, ſi factum fuit ſequeſtrum virtute ſententiæ diffinitiuæ latæ in curia Romana, quæ eſt nulla: licèt tunc aliqua putaretur, ſi aliquis violauit illud ſequeſtrum? Et videtur quòd talis non incidat in pœnam, ex quo ſententia eſt nulla: quia tunc ſequeſtrationis decretum videtur fuiſſe interpoſitum ex falſa cauſa: ergo nullius ſit effectus.argumen.ff.ne vis fiat ei.l.j.§.hæc verba.quia conſtitutio illa eſt pœnalis: ergo reſtringenda. Tutius eſſet tenere contrarium, propter rationem illius text.in odium violantis ſequeſtrum, antequàm fuiſſet declarata ſententiæ nullitas: & quia propria authoritate attentare non debuit, quod iuridicè, & via ordinaria proſequi potuiſſet: quia in dubio ſequeſtrum, & manus appoſitio Papæ ſeruari debuit propter eius authoritatẽ: & propter hoc etiam quia non obſtante nullitate ſententiæ, ex quo authentica credebatur, puniatur, & teneatur violator illis pœnis ff.de fal.l.ſi quis legatum. & quia etiam ſequeſtrum non eſt nul-
2 lum, licèt ex falſa cauſa latum: cùm † ſententia diffinitiua, vel interlocutoria etiã lata ex falſa cauſa, niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo iure tenet, licèt ope exceptionis reuocari poſſet. Facit quod nota.ff.de acquirend.hæredita.l.ſi is ad quem.& not.per Innocen.de renuntiatio.capit.in præſentia. Nec obſtant iura, quæ in contrariũ poſſent allegari: vt dicit Bernard.in illa quæſtione, an vnio facta ex falſis cauſis ſit nulla ipſo iure: & quia ſequeſtrum violans violat poſſeſsionem, tenendo quòd eſſet penes ſequeſtrum, vel tenendo, quòd adhuc eſſet penes partem priùs poſsidentem: eo quòd per ſequeſtrum ſibi conſeruetur, argumen.nota.C.de prohibi.ſequeſtra.l.prima.per Cy.cuiuſquidem exiſtentiam poſſeſſionis, cùm ſit facti, decretum iuſtum, vel iniuſtum, vel cauſæ falſitas non diuerſificat: nec eius acquiſitionem impedit: ſic nec acquiſitionem dominij: vt l.rẽ quę nobis.& l.iij.§.ex contrario.ff.de acquirend.poſſeſ.& ca. cum noſtris. de conceſsi. præbend.& ſequeſtratio etiam facta eſt.ff.de cura.furi.l.conſilio.§.fina.vide infrà deciſ.xj.infrà de ſenten.& re iudicat.

De Confeſsis.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus vbi ſemel reſponſum eſt, an iteratò reſpondere cogi poſſit pars.*

DECISIO I. aliàs 229.

1 NOTA, † quòd vbi pars principalis reſpondit ſemel in cauſa, iteratò ſi iudici videatur, poteſt cōpelli quòd reſpondeat: quia poſsibile eſt quòd hodie credit vnum, cras aliud. arg. l. repeti. & ff. de quæſtio. & l. qui bona. §. ſi quis ſtipulatus. ff. de dam. infect. iunct. l. quicunque. de inter. act. licet videatur contrarium propter dubium periurij, quòd poſſet induci per talem multiplicem reſponſionem. iuxta capitul. cùm in poſitionibus. de iureiuran. libr. vj. not. per Ioann. monach. licet Archidia. contrà.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio procuratoris facta domino ſciente, præiudicat ipſi domino.*

DECISIO II. aliàs 374.

1 NOta, † quòd vbi procurator confitetur articulos partis aduerſæ domino ſciente, talis confeſsio præiudicat a domino, niſi dominus reuocet confeſsionem, & probet procuratorem ſic confitendo erraſſe circa factum: vt l. de ætate. in fin. ff. de inter. act. vel purget contumaciam procuratoris: maximè ſi procurator ad requiſitionem iudicis articulos eſt confeſſus. ff. de tribu. l. procurator. & quod not. extrà vt lit. con teſt. capitul. j. ſuper verbo, contumaciam. & in capit. ſuborta. de re iudi. aliàs non noceret. ff. de confeſ. cum ſimil.

2

ADDITIO.

a Præiudicat. An autem confeſsio facta in vno iudicio non tanquam à teſte, ſed tanquam à parte præiudicet in alio iudicio: vide ſingulariter per do. Petr. Rauēnat. in ſuo alphabeto aureo in verbo, confeſsio facta in vno iudicio. Purpa. in l. ij. col. pe. verſ. 4. etiam. C. de edend. Hiero. gra. reſponſo ſuo. 141. in cauſa Franciſci. in 2. parte.

SVMMARIVM.

1 *Forma c. ij. de confeſ. lib. vj. eſt præciſè in omnibus ſeruanda, propter eius rigorem.*

DECISIO III. aliàs 612.

1 DIc quòd † c. ij. de confeſ. libe. vj. eſt valdè rigoroſum: quare in ſuo caſu forma eius eſt omninò ſeruanda, & per omnia in omnibus. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIA.

1 *Confeſsio facta per aliquē tanquam teſtē in vno iudicio non præiudicat ſibi in alio iudicio tanquam parti.*
2 *Confeſsio facta in vno iudicio nocere debet in alio.*

DECISIO IIII. aliàs 855.

1 QVidā † agebat contra duos debitores ſuos conreos debendi, ad certæ pecuniæ quantitatem per eos ſibi promiſſam, illi prætendentes ſe ſoluiſſe pecuniam debitam cuidam P. nomine creditoris recipienti, cui etiam creditor voluerat per eos ei tradi, & ad hoc probandum produxerunt in teſtem quendam executorem teſtamenti illius P. cui pecuniam tradiderant, quia iā ille mortuus erat, qui quidem executor de hoc depoſuit, quo modo ille P. nomine dicti creditoris actoris ab illis conreis debendi pecuniam habuerat, & eam ſibi portare debebat, tunc creditor egit contra illum executorem illius P. vt pecuniam illam per illum P. cuius ipſe erat executor, receptam eius creditoris nomine, vt ſibi redderet, & portaret, ac reſtitueret ſibi, ille omnia aſſerta per ipſum actorem negat, actor verò inducit ad probandum contra eum quomodo ille P. receperit depoſitionem illius executoris quā fecerat, cùm fuit productus in teſtem per debitores contra actorem: ille produxit quòd virtute illius depoſitionis non poterat condemnari: quia non fuerat confeſſus illa in iſto iudicio, ſed in alio, ſed in illo alio non vt pars, ſed vt teſtis: quærebatur quid iuris? Fuit dictum quaſi per omnes quòd non poterat condemnari ex illa confeſsione facta in depoſitione: quia tunc depoſuerat vt ipſe teſtis & non vt executor, quia teſtis deponit de ſibi notis, & ſuo ſenſui corporeo, vel ſenſibus corporeis ſubiectis: nunc verò conuenitur nomine executorio: & ideò eius depoſitio ſibi nocere non debet, ex quo alio nomine conuenitur, quia ſi ueritatem nō ſibi noceret: ſed potiùs executori, ſeu hæredibus illius P. mortui cuius eſt executor, & res inter alios acta &c. pro hoc etiā facit ff. de poſtulan. l. ſi. de auth. tu. l. accipientis. Sed quid ſi cōueniretur nomine proprio, an tūc ſibi depoſitio noceret, ſi deponeret tunc in alia cauſa ſe pecuniam creditoris nomine recepiſſe à debitoribus portandam creditori? Videretur quòd ſic, quia † confeſsio vel depoſitio facta in vno iudicio nocere debet in alio. arg. capitu. per inquiſitioné. vbi videtur caſus, extrà de elect. Pro hoc faciunt ibi notata per Innocen. pro hoc etiam videtur text. ff. de his quibus vt indignis. l. poſt legatum. §. ætati. verſi. his verò qui. & quod notatur in feu. quæ ſit prima cauſa benefi. amitten. §. item ſi delator. ſuper verbo, perdit. facit etiam ff. de bo. libe. l. qui cum maior. §. his demum. verſi. ſed & ſi ne. ff. de inoffi. teſta. l. fina. In oppoſitum tamen videtur quòd imò ſibi non noceat: quia tunc depoſuit vt teſtis: & ideò ſibi nunc vt parti nocere non debet. ar. not. per Inno. de fide inſtru. cap. inter dilectos. ſuper verbo, inter alios. pro hoc etiam faciunt not. in d. c. per inquiſit. onem. de elect. in gloſ. fi. pro hoc etiam, quia confeſsio facta in vno iudicio non nocet in alio, præſertim inter alias perſonas. C. de lib. cauſa. l. inter rogatam. quæ ita concordat cum l. iubemus. eo. titu. In oppoſitum facit extrà de tranſact. cap. ex literis. cum not. ibidem.

De Probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa excludit etiam probationē per inſtrumēta, & hoc in prophanis, ſicut in beneficialibus.*

DECI-

DECISIO I. aliàs 9.

1 NOTA,† quòd poſtquàm eſt cóclu-
a ſum in cauſa, non recipitur ᵃ probatio etiam per inſtrumẽta, maximè in cauſa prophana: vt in c. cum dilectus. de fide inſtrument. cum ibi not. per Inn. in c. paſtoralis. ſuper verbo, concluſum. de cauſ. poſſ. In cauſa verò beneficiali ſecundùm aliquos admittetur probatio per inſtrumenta: vt videtur dicere Hoſt. in c. ad petitionẽ. de accu. c. lator. & c. cũ ſanguinei. de re iudi. & quia renũtiatio nõ eſt neceſſaria: vt in cle. ſæpè. de verb. ſigni. & etiã poſt cóclusionem poſſunt recipi teſtes in tertio caſu.

ADDITIO.

a Non recipitur. In hoc attende an ſit differentia habenda in cauſa prophana & beneficiali: & adde aliam & dec. ij. s. de reſtit. ſpoliat. & in dec. j. de teſtib. s. in nouis. Et an valeat ſententia lata teſtibus non publicatis decíſ. j. j. de ſentent. & re iudicat.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta poſſunt produci poſt terminum ad producendum omnia.*

DECISIO II. aliàs 147.

1 NOta, † quòd poſt terminum peremptorium datum ad producendũ omnia, poſſunt produci inſtrumenta: vt not. Ioan. And. in c. ſæpè. ſuper verbo, non obſt. de verb. ſign. in cle. quia talia ſemper valent produci, donec pronuntiatum ſit in cauſa: vt c. cùm dilectus. de fide inſtrumen. niſi expreſsè eſſet dictum, quòd poſt terminum nec per inſtrumenta nec aliàs: quia tunc poſt lapſum terminum peremptorium eſſet excluſus: vt c. coram. de in integ. reſti.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium: licet ſecus in ordinario.*

DECISIO III. aliàs 40.

1 NOta, † vbi reus eſt in poſſeſsione, & dicitur non legitimè inſtitutus, quòd actori incumbit probatio, quòd reus non ſit legitimè inſtitutus: vt no. Inn. c. ex inſinuatione. de proc. & vide no. in c. vt noſtrum. vt eccle. benefi. vbi autem ordinarius ageret contra poſsidentem, forſan eſſet aliud. de quo dic vt no. Archi. in ca. ordinarij. de of. ord. licèt contra primum dictum faciat quod no. Inn. in c. G. perpetuus. de fide inſtr. vide Ioan. And. in capit. j. de re. iur. & Archi. de elect. capit. dudum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio diutina facit quem præſumi promotum: & ideò dicenti negatiuam incumbit onus probandi.*

DECISIO IIII. aliàs 84.

1 NOta, † quòd vbi contra aliquem excipitur, quòd non eſt promotus, ſi ille, contra quẽ excipitur, multo tempore deſeruierit in beneficio tanquam promotus, præſumitus quòd fuit promotus, niſi per excipientem contrarium probetur: vt no. Inno. in c. ſuper his. in fi. mag. gl. de accu. quia præſumptio aliquando facit pro illo, qui dicit ſe promotum, ſeu ordinatum. ar. not. in c. tua. de cler. peregri. ſuper verbo, inferioribus. per Inno. aliàs autem qui dicit ſe promotum, haberet hoc probare, quia eſt qualitas extrinſeca adueniens homini: quę qualitas non pręſumitur, niſi probetur: vt not. Ioã. mo. in ca. ſi fortè. ſuper verbo, ſcientiæ. de elec. lib. vj. & de hoc dic vt in c. innotuit. per Innocen. extrà de eo qui fur. ordi. recep. & c. illud. de præſump. ad quod no. per Archid. in c. ordinarij. de offi. ordi. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio Papæ poteſt probari per teſtes, qui aſsiſtebant illi.*
2 *Cardinalis verbo creditur.*

DECISIO V. aliàs 96.

1 NOta, † quòd reſeruationum reuocatio, ſeu reſeruatio, vel alia conſtitutio poteſt probari per teſtes, qui aſsiſtebant Papæ tempore cóſtitutionis, qui cùm ſint certi caſus, qui probantur ſolùm per ſcripturã, in alijs caſibus permittitur quòd admittitur probatio per teſtes: maximè ſi per teſtes haberi poteſt veritas: licèt videatur contrà. quia in conſtitutione poſſunt eſſe verba principis immutata, de quibus non eſt veriſimile, quòd habeant teſtes recentem memoriam: nec concordant de verbis ſicut probant talia verba per ſcripturam: & ideò facta ſeu geſta principis realiter per ſcripturam probantur. C. de mand. princ. l. j. de diuer. offi. l. probatorias. cũ ſimilib. libr. xij. & quia princeps negotijs occupatus non poteſt facta ſua ſic verbo exprimere: ſicut per ſcripturam probantur: quare videtur quòd talia per bullam debent probari. Pro pri-
2 ma autẽ parte facit quòd † verbo Cardinalis creditur. vt c. cùm olim. de priuil. cum ibi not. per Inn. & quod not. per Ioã. And. in procœmio libr. vj. ſuper verbo, bulla. vide infrà deci. proximè ſequentem.

SVMMARIA.

1 *Motus proprius non probatur per teſtes.*
2 *Motus proprius, licet tollat qualitates extrinſecas: tamen non tollit intrinſecas, nec diſpenſationem inducit.*

DECISIO VI. aliàs 131.

1 NOta, † quòd in capitul. ſi motu proprio. de præbend. lib. vj. non admittitur probatio per teſtes, ſi aliquis velit probare gratiam mo-
a tu proprio factam: ᵃ vt ibi not. in fin. glo. & idẽ in c. per literas. eod. tit. in cle. & ibi Io. An. & vi-
2 de ſuprà iſto titul. deciſ. 5. & † quando motus proprius tollat qualitates extrinſecas, & non

terdicto vnde vi, priuſquàm ſuper interdicto vti poſsidetis, vt no. Inn & Hoſt. in c. veniens. de præſcr. & idem eſſet in interdicto vti poſsidetis. vt no. gl. in l. 1 C. vti poſ. & per Ber. in c. auditis. ſuper verbo exemptis. de præſcri. circa quod ad de no. in c. abbate per Inno. vbi ſimiliter ponit differentiam, quando agitur pro iuribus interdicto vti poſ. vel confeſſoria. de verb. ſignifi.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus etiam agendo via attentatorum excluditur per exceptionem notorij non iuris, & hoc in beneficialibus.*

DECISIO XIII. aliàs 348.

1 NOta, † quòd ſi conſtat de non iure petẽtis reſtitutionẽ, aliàs reuocationẽ ſpoliationis beneficij per modum attentari in præiudiciũ litis, repellitur talis: quia glo. Inn. poſita in c. ſignificaſti. de diuor. loquitur in petente reſtitutionem communem, & ad caſum iſtum, vide licèt, ne iudex petentem autorizet in delicto: in hoc enim non priuilegiatur agens ex beneficio lite pendente &c. ſicut in alijs duobus. primum quia hoc caſu agitur ſummariè, not. glo. vt lite pend. c. 1. in cle. in. j. glo. & ſufficit eo caſu ſola detentio: ſecus in petitorio, infrà de appel. dec. x. & de ſenten. & re iud. dec. xxv.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus, qui intentauit petitorium & poſſeſſorium ſimul, ſi cõſtet de non iure ſuo, & aduerſarij in petitorio an veniat reſtituendus?*

2 *Petitorium & poſſeſſorium vbi intentatur, pronuntiatio in poſſeſſorio eſt præmittenda: in executione tamen proprietas debet præualere.*

DECISIO XIIII. aliàs 423.

1 NOta, † a ſed pone retento themate ſecũdus qui fuerat in poſſeſsiõe inductus poſt prouiſionem ſibi factam fuit ſpoliatus per primum: ſed agit contra eum petitorio, & poſſeſſorio ſimul. quæritur an quia cõſtat de nõ iure ſuo, ſicut etiam de nõ iure primi, an ſecundus ſit reſtituendus? Videtur ꝙ non: ex quo cõſtat de non iure ſuo ar. no. in c. cõſtitutus. de fil. presby. & ibi per Io. An. cũ ſit par cauſa, ex quo neuter habet ius, videtur quòd ſit potior conditio poſsidẽtis.
2 Itẽ quia † cũ ſimul petitorio & poſſeſſorio actũ eſt, licèt in pronuntiatione ſit pronũtiatio præmittẽda in poſſeſsione: in executiõe tamen debet proprietas præualere. licet ergo feratur ſententia ſuper poſſeſsione, cùm proprietas non ſit ſua, imò nullius, poteſt ergo præualere in executione, vt impediat pronuntiari ſuper poſſeſsione, & mandare executioni. ar. c. cùm dilectus. de cauſa poſſeſ. & proprie. In oppoſitum videtur, quòd in petitorio debeat abſoluere primum ab impetratione ſecundi, cùm in poſſeſſorio ſimul intentato debeat eũ cõdẽnare, & ſecũdũ reſtituere ex quo cõſtat de ſpoliatione. quia vtilis poſſeſſoris petitio, propter inutilẽ petitionem petitorio addità nõ debet vitiari. ar. re. vtile. præſertim in caſu ſpoliantis: vt quia ſi ſecundus nõ fuiſſet ſpoliatus, & poſt ageret contra ipſum: fuiſſet ab eius impetitione abſolutus, & quia melius eſſet poſſeſsionem eſſe penes eum, qui ſententiæ vitio non ſuo cecidit à poſſeſsione ſua. pro quo de reſtitutio. ſpolia. ca. literas. & ca. ſæpè. cum ibi no. per Inn. & ibi nõ fuit determinatum, ſed motum fuit.

ADDITIO

a Nota. Iſta dec. venit continuatiuè ad deci. infra poſitam ſub ti. de conceſ. præb. nu. 21. in anti.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus beneficio quod propter extrauagantẽ execrabilis retinere non poterat, non reſtituitur.*

2 *Vino legato non intelligitur niſi de eo, quod ex vite naturaliter naſcitur.*

DECISIO XV. aliàs 371.

1 NOta † ꝙ vbi aliquis tenuit duo beneficia incompatibilia vltra tempus ſtatutum in decr. execrabilis. de præb. in extrauag. & vno illorum beneficiorũ ſit ſpoliatus, vel dicat ſe ſpoliatum, quòd nõ debet reſtitui: quia cùm appareat quòd talia beneficia non poteſt tenere
2 de iure: nõ eſt reſtitutio a facienda. arg. ca. eam te. de reſcri. & no. per Inn. in ca. conſtitutus. de fil. præsby. pro quo l. nauis. in fi. ff. de rei vendi. melius in c. ad decimas. de reſt. ſpo. lib. vj. Nec articulus eſt admittendus ſuper reſtitutiõe: & licèt quis per diſpenſationem poteſt talia beneficia retinere incõpatibilia: tamen iſtud eſt ex accidẽti, & de gratia ſpeciali: quia in dubio extendi nõ debet. ar. l. Seio. §. fi. de annu. leg. ff. & l. ſed ſi per prætorẽ. §. ſi feriæ ff. ex quib. cau. ma. & facit quod no. it. in l. qui habent. §. quia autem. ff. de tut. quia dabitur curator vt minori, non vt prodigo. de ver. ob l. ex parte. & l. iiij. ff. de condi. &
2 demõ. legãdo † enim vinum, videtur legare vinũ quod ex vite naturali naſcitur: non tamen vinũ quod aliundè tollitur, vel ex tritico, vel ex alia materia. ff. de vin. & oleo leg. l. ſi cui vinum. licet contra hoc videatur facere c. referẽte. de præb. & quod no. Spe. in ti. de peti. & poſ.

ADDITIO.

a Non eſt reſtitutio. Adde Rom. cõſi. 499. in præmiſſa. co. 3. Capel. Tholoſ. dec. 464. inc. itẽ fuit quæſitũ, aliquis tenuit duos parœciales eccleſias vltra tempus.

SVMMARIVM.

1 *Violẽtia probata per teſtes an ſufficiat probare res ablatas per iuramentum.*

DECISIO XVI. aliàs 409.

1 NOta † libellans interdicto vnde vi, & petens bona mobilia ſibi per violentiã abla

ta

ta reſtitui non tenetur illa ſtatim ante litis con
teſtationẽ ſpecificare: dũmodò probauerit vio-
lentiam: qua probata per teſtes, ſufficit res abla
tas probare per iuramentum. quod metus cau. c.
vlt. arg. no. de prædictis in c. cũ dilectus. de ord.
cog. & de reſti. ſpo. c. grauis. & c. cùm ad ſedem.
& ibi per Inn.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus qui fuerat lite pendente ſurrogatus, non re-
ſtituitur.*
2 *Spoliatus non reſtituitur ſi detinebat beneficium reſer
uatum.*

DECISIO XVII. aliàs 429.

1 NOta, † nunquid ſi mortuo reo a contra quẽ
2 de beneficio litigabam, & obtinueram ſen
tentiam in poſſeſſorio: lite adhuc pendente tu
fueris ſurrogatus per ordinarium, contra capit.
ſi hi contra quos. vt lit. penden. li. vj. & poſſeſsio
nẽ authoritate ſurrogationis aſſecutus: ego poſt
cũ mãdato executoris emanato ſuper & pro ſen
tentia, quam in poſſeſſorio obtinueram contra
defunctum ſum in poſſeſsionem reſtitutus te nõ
conuicto, nec audito: vtrùm tu poſsis tãquam
ſpoliatus petere reſtitui? Quidã dixerunt quòd
ſic: quia non debuiſti ſine cauſæ cognitione re-
moueri de poſſeſsione tua: vt c. licèt epiſcopus.
de præb. li. vj. Item quod licèt illud c. ſi hi cõtra
quos. irritet collationem, vel prouiſionẽ ſic lite
pendente factam: non tamen poſſeſsionẽ adeptã
vt licet collatio ſit inutilis, ſeu ſurrogatio de re
facta, tamen ex ea nihilominus potuit trans-
ferri poſſeſsio vera. ar. l. j. §. ſi vir. ff. de acquiren.
poſſeſsio. & pro hac videtur Inn. de iudi. c. quia
V. in fin. Contrarium tenuit maior pars: quia ex
quo authoritate executorum fuit introductus,
non cõſtat ſpoliaſſe, quia iuſtè poſsidet, &c. nec
fuit ille ſurrogatus vocãdus: quia nullum ius ha
bet, nec aliquã iuſtam cauſam cõtradicendi. ar. ff.
ſol. ma. l. ij. §. voluntatem. nec cogitare debebã
illum poſsidere, nec vocandum fore, quem ſur-
rogari non debere ſciebã: vt d. c. ſi hi cõtra quos
nec per conſequens eum poſsidere credere de-
bebam, nec ego, nec executor. & ſi nũc facta exe-
cutione prætendens ſe ſpoliatum petat ſe re-
ſtitui, ego potero excipere de attentata ſurro-
gatione, & actione ſub lite pendente: quia cui
damus actionem, multò fortius exceptionem:
vt l. cui. damus. de regulis iuris. cùm ego poſ-
ſem agere propter attentatam per eum ſurro-
gationem lite pendente factam reuocari: er-
go multò fortius, potero excipere: præſertim
quia illud decretum, quod eſt in loco capituli,
videtur debere afficere nedum collationem, ſeu
titulum, imò & poſſeſsionem: quia multùm in-
tereſt actoris, ne nouus poſſeſſor ſurrogetur, ſed
quia poſſeſsio remanet vacans, vt ſi contingat in
cauſa obtinere, facilius fiat executio. arg. no. per
Inn. in c. veniens. de teſti. gl. tertia. & ille tex. ne-
dum voluit prouidere contra collationem, ſeu
præſentationem: imò etiam contra poſſeſsionis
occupationẽ, quæ etiam multùm cõcernit præ-
iudicium, & prorogationẽ litis: præſertim quia
propter poſſeſsionẽ ſurrogatiõis magis poſsit im
pediri effectus iuſtitiæ actoris, quã propter ſolã
collationẽ, vel præſentationẽ. ergo magis debet
reputari irrita, & nanus poſſeſsiõis aſſecutio ſur
rogati, quã collatio, vt ſic careat iuris effectibus,
& adminiculis, nec ſit ſufficiẽs talis poſſeſsio ad
pariẽdũ de iure remed a poſſeſsiõis. ſicut etiã di
citur de reſeruatiõe: quia propter decretũ quod ha
2 bet annexum afficit etiam poſſeſsionẽ, adeò † quod
ſi quis de facto poſsideret beneficium reſeruatũ
ſine authoritate apoſtolica, nõ daretur ſibi reſti
tutio: vt ſeruat Palatium. argu. nota. per Inno. in
c. vt noſtrum. de appellat. & decretum iuris non
debet eſſe minoris efficaciæ, quam hominis.
argumen. ff. de iure patro. l. ſi libertus. Nec ob-
ſtat dict. §. ſi vir. l. j. de acquir. poſſe. quia ibi dona
tario acquiritur poſſeſsio rei donatæ contra pro
hibitionem iuris: quia donator deſinendo habe-
re animum poſsidendi etiam poſsideret, & ideò
ſua non intereſt ſi donatario acquiratur, præſer
tim cũ ſit in culpa donãdo alteri: ſed propter ta-
lem tranſlationem poſſeſsiõis nulli alteri præiu
dicium generatur, nec illa prohibitio iuris cõcer
nebat cõmodũ tertij. Hic verò eſſet præiudiciũ
actoris, & prorogaretur negotiũ eccleſiaſticum
in præiudicium eccleſiarum propter diuturnam
vacationem, in fauorẽ quarum talis prohibitio
cum decreto irritante facta fuit. Nec obſtãt no.
per Inn. in dict. ca. quia V. in fi. quia quod ibi no. in-
telligo verum, vbi poterit aliquis iuſtus eſſe poſ
ſeſſor ſurrogatus in locum mortui, qui poterat
defendere fortè ex aliqua cauſa poſſeſsionẽ: &
ideò ſaltem talis per edictum generale in execu-
tione erit vocandus: vt in iuribus hic allegatis.
hic autem aliquis non poterat debitè ſurrogatus
eſſe pendente lite propter iuris prohibitionem,
& decretum: ideò non eſt neceſſe in executione
præmittere aliquod edictum generale, nec ali-
quem vocare. fateor tamen quòd ſi in executio-
tione aliquis ſe opponat, quòd eſſet audiendus.
argum. no. per Inn. de appellatio. ca. ex ratione.
circa principium: vel ſi facta executiõe petat eã
reuocari, quòd erit audiendus, ſed contra eum,
vt prædixi, poterit de inuocatiõe replicari, & de
prohibitione iuris, & decreto. d. ca. ſi hi contra
quos. & vide ſuprà deciſionem 4. de electio.

ADDITIO.

a Mortuo reo. Adde Staph. in tracta. de liter. gra.
& iuſti. fo. 98.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor præbendæ reſtituendus eſt ad res ad præben-
dam ſpectantes, quas poſsidebat defunctus, ex cuius
perſona vacauit, aduerſus quoſcũque ſpoliatores, ſed
nõ cõtra ſpoliatorẽ collitigantem ſecum ſuper præbẽ-
da, licèt dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe.*
2 *Poſsidens authoritate ſuperioris poteſt agere nomine
beneficij: vel dignitatis pro rebus & iuribus pertinen
tibus ad beneficium, vel dignitatem.*

DECISIO XVIII. aliàs 542.

1 MOrtuo † quodam Ambroſio, qui poſside
bat præbendam, quæ vacauerat per obitũ

cuiuſdam Petri, quam poſt eius obitũ obtinuerat vigore conſuetudinis eccleſiæ, ego acceptaui illam præbendam, & feci mihi prouideri, & per executorem meum in poſſeſsionem induci, & de facto per capitulum admiſſus fui: antè autem quàm induceret in poſſeſsionem illius præbendæ quidam alter prætendens eam reſeruatã a in perſonam dict. Pet. & Ambroſio viuente ſibi per Papã tanquã de reſeruata fuiſſe prouiſum: & quia authoritate executoris ſui aſſecutus fuiſſet poſſeſsionẽ illius præbẽdæ, nec etiã per capitulũ admiſſus fuit, agit cõtra me ſuper præbẽda illa, petens eam ſibi adiudicari, & mihi ſilẽtium imponi: & pendente lite in Curia ſuper præbenda illa, ego ante omnia ſuſpenſo petitorio peto nomine præbendæ iſtius, in cuius poſſeſsionem ſum inductus, reſtitutionem illarum rerum, & cauſarum quas ille aduerſarius occupauit, prætendens eis præbendam meam ſpoliatam: præſertim cùm Ambroſius, per cuius obitũ ego acceptaui præbendam, res & cauſas illas ratione illius præbendæ pacificè poſsidebat. Alter dicit, quòd cùm ego illarum rerum & cauſarum nunquam poſſeſsionem habuerim, nec eis fuerim ſpoliatus, non poſſum nomine meo poſſeſsionem petere: nec etiam poſſum nomine præbendæ agere, cùm ſit dubium an ius habeam in eadẽ quouſque de iure vtriúſque partis fuerit diſcuſſum: quæritur quid iuris? Quidam (in quorum opinione tunc eram) dixerunt, quòd non poſſum agere: quia ex quo ago, oportet quòd agã nomine præbendæ, nec aliter videtur me poſſe agere quã ſi conſtiterit, ꝙ ius habeã in præbẽda: quia iſta exceptio aduerſarij dicẽtis ꝙ nõ habeo ius in præbẽda, videtur præiudicialis: & per cõſequens priùs terminãda. Pro hoc facit bene, quia per talem petitionem reſtitutionis rerum præbẽdæ videtur fieri tale præiudiciũ queſtioni principali, quę vertitur ſuper prębenda, & eius iuribus: ergo cùm hęc queſtio ſpoliationis ſit maior alia, non permittatur donec alia ſit diſcuſſa interpretari. arg. ff de iud. l. pro minore. pro hoc l. fundi. ff. de exceptionib. & ff. famil. erciſcund. l. j. in prin. Item quia aduerſario videtur remittendum in viã retentionis illas res penes ſe habere. quia ſibi cõcederetur petitio, ſi ius haberet, prout habet ſecundum ſe. argum. l. Tenuitus. §. cui damus. ff de regu. iur. Nec obſtat quòd ego habeo poſſeſsionem præbẽdæ: quia propter hoc nõ habui poſſeſsionẽ rerum iſtarum per alium occupatarum. argumen. l. quod meo. §. fin. ff. de acquiren. poſſeſsio. Nec obſtat quòd præbenda fuit ſpoliata cuius nomine ego ago: quia dico, quòd nõ eſt verum: quia etiam aduerſarius poſsidet illas res nomine prębẽdę in qua prætendit ſe ius habere, & cuius ratione res iſtas apprehendit, & in cuius poſſeſsionem prębendę dixit ſe inducendum fore & me indebitè intruſum: ergo pendẽte iſto dubio ita iuſtè nomine prębẽdę poterit illas res retinere, ſicut ego eas petere, cùm hic ita coloratũ titulũ prętẽdat in præbẽda, ſicut ego, & fortè plus propter reſeruationẽ quã oſtẽdit: quia in pari cauſa potior debet eſſe conditio poſsidentis. vt l. ſi ſeruum. §. ſequitur. ff. de verbor. obliga. de præben. c. ſi à ſede. lib. vj. Quidam alij, in quorũ opinione erat maior pars dicebant contra: quia imò ante omnia ſum reſtituendus: ex quo ſum in poſſeſsiõe præbẽdæ, & ago nomine eius, de qua conſtat quòd aliàs fuit in poſſeſsione iſtarum rerum, & cæterarum: quia in talibus multùm attẽ a ditur poſſeſsio, vt is † qui eſt in poſſeſsione alicuius beneficij, vel dignitatis authoritate ſuperioris poſsit agere eius nomine pro rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium vel dignitatẽ etiam ſi de iure illius poſſeſsionis ſit dubiũ. Pro quibus bene facit quod not. Specula. de actore, §. j. in xiij. col. verſicu. ſed pone quidam dicens. & per Inn. de reſt. ſpol. a. c. in literis. in ſi. ij. col. & de elect. c. nihil eſt. & c. tranſmiſſa. pro hoc etiam multùm bene facit, quod no. per eundẽ Innoc. de appel. c. conſtitutus. ſuper verbo, effectũ, in quæſtione quam ibi mouet. & per ea quæ ibi ſubiunxit, videtur reſpondere ad l. fundi. ff. de excep. ſuprà in contrarium pro alia parte allegata. pro hoc etiam videtur tex. in ſi. in l. C. de edic. diui Adri. toll. l. ſi. ibi cũ dicit, earũ rerũ quæ mortis tempore teſtatoris fuerint. Sed ſalua eorum gratia credo primam opinionem veriorem, per l. per eam allegatam. Nec obſtãt ea quæ pro parte iſta allegantur. Primò non obſtat cùm dicitur poſſeſſorem dignitatis agere poſſe, & econtrà: quia fateor contra illum: quia non prætendit ſe habere ius in dignitate, vel beneficio nomine cuius agitur: ſecus in eo qui dicit ea &c. de quibus agitur pro dignitate, vel nomine beneficij de quibus agitur poſsideri. Item non obſtat quod no. Inn. in dict. ca. conſtitutus. quia licet ibi innuat poſsidentem fundum, de cuius dominio agitur poſſe lite penden. petere ſeruitutem ad fundum iſtum fateor, ſi petat ſeruitutem ab eo. qui ſe non prætendit dominum fundi à quo petitur ſeruitus: ſed ſi ille qui petit dominiũ denegaret ſecus ſi ab eodem: quia tunc quæſtio dominij præiudicialis eſſet quæſtioni ſeruitutis & primò terminandæ: nec permitteretur quæſtioni dominij tanquam maiori parti præiudicium per quæſtionem ſeruitutis, quæ minor eſt: iuxta l. per minorem. ff de iud. ſuprà allegat. nec etiam expręſsè Innocen. dicit contrarium. Nec etiam obſtat, quod ibi dicit, poſſeſſorem præbẽdæ poſſe agere pro iure præbendæ licèt ſibi moueatur quæſtio ſuper præbenda: quia allegare videtur contra illos, qui non prætendebant ſe ius habere in præbenda. nec illa iura pro quibus nomine præbendæ poſſeſſor agebat, volebant nomine præbendæ retinere: ſed ex hoc indebitè retinere: quia prætendebant agentem non habere ius in præbenda. hic autem aduerſarius contra quem ago prætendit ſe ius habere in præbenda, & eius nomine, ſeu ratione illas res & terras pro quibus agebatur velle retinere. Et eodem modo reſpondeo ad l. fin. C. de edi. diui Adriani tol. Nam ibi miſſus in poſſeſsionem ex edicto di. Adr. nõ mitteretur in poſſeſsionẽ illarũ rerũ, quæ detinẽtur per eum, qui ſe prætenderat ius habere: & qui monſtrat etiam titulum in ſcriptis. prætextu cuius reuocaretur in dubium ius alterius, quouſque eſſet de iure vtriuſque diſcuſ

ſcuſſum:vt ſic qui potiora iura allegaret, obtineret,vt ibi patet:imò,quod eſt fortius, ſi prætenderet ad ſe pertinere tales res,eſto quod non refert quæſtionem ſuper hæreditate,dum tamen referret quæſtionem domini ſuper rebus: quia illud dominium non impedit volentem referre quæſtionem dominij illius qui petit ſe admitti in poſſeſsionem: ſecundùm gloſſ. illam. vide deci.1.ſuprà de iudi.

ADDITIO.

a Mortuo quodam. Adde Nicol.Boër.deci.cccxl. ſtatutum vel conſuetudo.

SVMMARIA.

1 *Expreſsio conditionis quæ tacitè inerat in tradendo poſſeſsionem non facit poſſeſsionem conditionalem, nec præiudicat agenti poſſeſſorio,nec ſuſpendit petitorium aduerſarij.*

2 *Poſſeſsionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub conditione.*

DECISIO XIX. aliàs 578.

1 QVidam † expectans apoſtolicus acceptauit præbendam,& fecit ſibi prouideri, & in poſſeſsionem induci,& prouiſus inductus, & ad eam receptus fuit ſub conditione,ſi de iure ſibi deberetur & ſaluo iure cuiuſlibet alterius, & non aliàs. Poſteà quidam ordinarius eodem modo receptus fuit,& in poſſeſsionē inductus. Primus reputans ſe ſpoliatum agit poſſeſſorio, petens ſe reſtitui,& ſuſpendi petitorium,ſecundus ordinarius qui poſsidet,dat de iure ſuo, & de non iure apoſtolici primi,dicitur ſibi per apoſtolicum quòd non poteſt,nec eius articuli ſunt admittendi obſtante ſuſpenſione petitorij: quia illi articuli concernunt petitorium: ordinarius reſpondet,quòd imò poteſt,& quòd eius articuli ſunt admittendi,ex quo ipſe apoſtolicus non habuit poſſeſsionem puram,ſed ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur,& ſaluo iure alterius: & ideò ceſſante illa cōditione non poſsidet: & ideò eius articuli concernentes petitorium,per quos detegeretur non ius actoris, & per conſequens non habuiſſe poſſeſsionem deficiente conditione,ſub qua eum adeptus fuit, cum ſint excluſorii poſſeſſorij per eum intentati ſunt admittendi. Quæritur nunquid bene dicat ordinarius? Videtur dicendum quòd ſic,quia † poſſeſsionis tra-
2 ditio & receptio poſſet acquiri,& fieri ſub conditione,vt ff.de acqui.poſ.l.qui abſenti.§.ſi quis poſſeſsionem.& de reſtitu.ſpol.c.olim.qua deficiente nihil acquiritur ex tali actu conditionali:vt ibi.Pro hoc bene faciunt not.per Ioan. An. in nouel.de elect.ca.ij.libr.vj.ſuper tex in ma.gl. quæ eſt ſuper verbo,electio.& eſt penul.Sed potius videtur dicendum contrà,quia dicta conditio inhærebat actui,& erat de ſubſtantia,& natura ſua: & ideò non videtur quòd ſuſpendat acquiſitionem poſſeſsionis.argu.l.conditiones extrinſecus.ff.de condi.& demonſtra.& ff.de legat.j.l. iij.cum concor.licèt in euentu reſoluatur.vide infrà dec.41.de teſtib.& atteſtat.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus petens ſe reſtitui in cauſa beneficiali, aliqualiter tenetur probare titulum ſaltem coloratum.*

DECISIO XX. aliàs 679.

1 NOta, † quòd in cauſa ſpirituali petens reſtitutionem debet iuſtificare, ſeu colorare ſuum titulum, antequàm reſtituatur, ſecundùm Inn.in c.conſtitutus.extrà de fil.presbyt.ſecus in cauſa prophana:tunc ſpoliatus debet reſtitui ſine aliqua probatione:vt capi.ſæpè. de reſtitutio.ſpoliatorum.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato ſufficit quòd probet poſſeſsionem per traditionem clauium beneficij.*

DECISIO XXI. aliàs 717.

1 DIc † quòd ſi aliquis expectans acceptat beneficium vacans,& ponitur in poſſeſsione per ſuum executorem per claues, vel alio modo:quòd ſi iſte ſpolietur, debet reſtitui ad dictum beneficium integrè:ſecus autem ſi alter poſsideret,& dictus expectans eſſet poſitus in poſſeſsione aliquarum rerum beneficij: quia tunc ad dictas res poſſeſſas debet admitti, vel reſtitui ſecundùm Innocentium in capitulo ex literis.de conſuetudin.& capitul.ex tranſmiſſa.de elect.

SVMMARIA.

1 *Spoliator doloſus non auditur ſuper petitorio, antequam ſpoliatus plenè fuerat reſtitutus etiam ſi vellet bonis cedere.*

2 *Ceſsionis bonorum beneficium doloſo non impartitur.*

3 *Ceſsio bonorum debet fieri cum authoritate ſuperioris.*

4 *Cedere bonis non permittitur ei, qui in fraudem alienauit bona ſua.*

DECISIO XXII. aliàs 83.

1 NOta. † quòd vbi monachus ſpoliauit dolo,& fraude,& cum inuaſione beneficium,quòd petit,non auditur ſuper peti-
a torio,[a] donec ille,qui poſsidebat beneficium,ſit plenè reſtitutus per monachum ſpoliantem, li-
2 cèt ſpoliator vellet cedere bonis:quia † tali ſpoliatori doloſo non debet dari iuris remedium: quia in legem commiſit:vt l.auxilium.§.in delictis.ff.de mino.vt dicitur in ſimili.in l.verum.in princip.ff.pro ſocio.Itē agēti petitorio faciliori modo excipitur contra eum,ꝙ non habeat beneficium ceſsionis bonorum,donec reſtituat quod amiſit

amiſit:nec auditur volẽs beneficio ceſsionis vti, quin ex dolo ſuo puniatur, quòd ſuper petitorio non audiatur non facta reſtitutione. Et vbi eſſet dare caſum, quòd monachus non alius ſubiectus deberet admitti ad ceſsionẽ bonorum: talis ceſ-
3 ſio deberet † fieri cum authoritate ſuperioris, ſicut abbatis vel alterius: cùm bona talis ſubiecti ſuperiori, vel monaſterio acquirantur. in authẽ. ingreſsi. C. de ſacr. eccl. & hoc niſi eſſet talis perſona, quæ poſſet habere bona propria, in quibus ſuperior non poſſet agere, & conueniri: quia tũc non requiritur authoritas ſuperioris. ar. no. Inno. in c. edoceri. extrà de reſcr. Nec obſt. per iſta c. j. de dec. quia ibi agebatur contra monachum: hic non repellitur. Nec ob. quod no. Inn. in cap. cum olim. in gl. ma. ver. de male. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. quia in præſenti cauſa habent videre, an benè ſoluar. ſi repellitur ab agendo: ideò taliter debet puniri, cùm aliàs non poſsit ſatisſacere. ar. no. per Archi. in c. j. de ele. lib. vj. & c. quia ſæpè. in fin. & per Inn. in c. dilectus. de ſimo. licet Spe. videatur notare contrà in tit. de pet. & poſ. & quod not. per Inn. in c. Odnardus. de ſolu. &
4 iſta fuit communis op. Et qui in † fraudem alienauit bona ſua volens cedere bonis ſuis non auditur. ff. quæ in fraud. credi. l. fin. cũ ibi not. quia iura non decipientibus, ſed deceptis ſubueniũt. extrà de rer. permutat. c. cum vniuerſorum. & c. inter dilectos. de donationib.

ADDITIO.

a Non auditur ſuper petitorio. Adde Nico. Boer. dec. 349. quæritur an ciuiliter. colum. 5. nu. 8.

SVMMARIVM.

1 *Monachus ſpoliatus per abbatem non poteſt petere reſtitutionem, niſi ſit ſpoliatus pendente accuſatione, vel inquiſitione, quam procurat contra abbatem.*

DECISIO XXIII. aliàs 359.

1 NOta, † quòd monachus nullo caſu poteſt reſtitutionem petere, ſi ſpolietur per abbatem ſuo prioratu, niſi fuiſſet ſpoliatus pendente inquiſitione, vel accuſatione, quam procurat cõtra abbatem: vt not. Innocen. in cap. olim. de accuſa. vide deci. j. ſuprà eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem obſtat defectus notorij non iuris.*

DECISIO XXIIII. aliàs 615.

1 NOta, † quòd vbi agitur iudicio poſſeſſorio in cauſa beneficiali, & apparet de notorio non iure agentis, impeditur reſtitutio: vt not. Inno. in c. cõſtitutus. de fil. presb. & per Spe. tit. de petit. & poſ. §. quia ſupra dictum. ſecus in re prophana. ar. l. fin. de vi & vi ar. & l. ſi de vi. ff. de iudi. & not. per Dyn. in regu. qui ad agendum. de regu. iu. lib. vj. & per Inno. in c. ſignificaſti. de diuor. vide ſuprà hoc titul. deci. 2.

SVMMARIVM.

Spoliatus debet reſtitui cum fructibus perceptis, & qui percipi potuerunt, niſi ſpoliator habuiſſet aliquam cauſam rationabilem.

DECISIO XXV. aliàs 597.

1 SI ſpoliatus † petit ſe reſtitui ad poſſeſsionem beneficij cum fructibus perceptis, & qui percipi potuerunt, & probat clarè ſpoliationẽ: tunc debet fieri dicta reſtitutio: tamen ſi ſpoliator habet aliquam cauſam rationabilem, vel colorem, quare fecit dictam ſpoliationem, tunc non fit cõdemnatio quantum ad fructus, qui percipi potuerunt, ſed benè ad alia prædicta. & ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorũ ſacri Palatij.

De Dolo & contumacia.

SVMMARIVM.

1 *Licentiatus per iudicem iniuſtè an poſsit excommunicari tanquam contumax.*

DECISIO I. aliàs 121.

1 NOTA, quòd † vbi pars eſt iniuſtè licentiata per iudicẽ, talis pars ſecundùm aliquos poteſt excommunicari. arg. l. ij. §. non ſolùm. ff. ad Tertu. quia culpa iudicis parti præſenti non debet præiudicare: vt in alleg. §. non ſolùm. & l. ſi per imprudentiam. de euict. In cõtrarium videtur. quia pars, quæ de licentia iudicis recedit, non videtur eſſe in culpa. arg. l. ij. §. ſi ff. ſi quis cautionib. l. & l. non videtur. §. qui iuſſu. de re iudi. & quia excommunicari non debet, niſi contumax. ar. not. per Innocen. in c. mulieres. de ſenten. excom.

SVMMARIVM.

1 *Citatus per audientiam contradictarum, ſi fuerit contumax, an excommunicari poſsit?*

DECISIO II. aliàs 790.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana aliquis ſit citatus extra curiam, & non veniat pars citata in termino aſsignato: tunc procedetur cõtra eum per audientiam contradictarum: & ſi pars quæ fecit citari ſuo loco dat libellum in termino, & non reſpõdeatur libello, quòd licet pars prædicta parte abſente petat excommunicari: tamen non debet excommunicari: ſed procedatur contra eũ, prout erit de iure faciendum ſecundùm ſtylum audientiæ contradictarum. Aliqui tamen dicũt, quòd habent in ſpirituali locum, ſed non in prophana: & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtari poteſt quis vt reſpondeat, interrogatorijs datis in iudicio, ſecus ſi non dedit.*

DECISIO III. aliàs 592.

1 SIquis † petat arreſtari aliquem, vt reſpondeat aliquibus interrogationibus per eum oblatis in iudicio, tunc poteſt fieri dicta arreſtatio: ſecus ſi

cus ſi n hil ſit per eum adhuc datum. ita etiá ſer
uat ſacrum P..latium vide infrà de teſt.dec.16.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutio cauſæ per appellationem habet vim citationis: & ideo citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ.*

DECISIO IIII. aliàs 8.

1 NOta, † quòd vbi cauſa eſt deuoluta per ap
pellationē in curia, tres vel quatuor citatio
nes quæ fiunt per audiētiā non ſunt de ſubſtan-
tia cauſę: ſed ſolùm de bene eſſe: vt not. Archi. c.
j. ſuper verbo, de iure, de elect. lib. vj. quia deuo-
lutio habet vim citationis. in c'em. cauſam, de e-
lect. & c. ſæpè, de appella. & de renun. c. veniens.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad locum non tutum poteſt appellare tam à proceſſu, quam à non admiſſione excuſationis propoſita per ſuum procuratorem.*

DECISIO V. aliàs 14.

1 NOta † quòd vbi aliquis citatur ad locū nō
2 tutum* poteſt appellare, & ſi non petat lo-
cum ſecurum ea ex parte. cum ibi not. per Inno.
de appel. tutius tamen faciet pars, ſi mittat excu
ſatorem ad agendum de loco non tuto: & ſi non
admittatur eius exceptio, ſeu excuſatio, tunc à re
pulſione excuſationis, ſeu exceptionis de loco
non tuto poterit appellari: vt dicitur in ſimili
quòd vbi iudex recuſatur, recuſatio debet propo
ni coram iudice primo: & recuſatione propoſi-
ta ne iudex de facto procedat: vt not. Innocen. in
capitu. cauſa. ſuper verb. eſt ergo melior. de offi.
deleg. debet autem pars petere aſſignari ſibi lo-
cum tutum: & ſi denegetur, appellare debet. de
quo dic vt per Archid. in c. venerabilibus. ſuper
verbo, non prob. ..u.t... c ſ. n. excom. li. vj. & iſtud
tenet curia. & hoc vbi recuſatur, & omnibus eſ-
ſet locus ſuſpectus: quia in eo morantur inimici
regni ſicut c. accedens, vt lite non conte. & c. pa
ſtoralis. de re iud, & c. cùm locum. de ſpon. & ibi
glo. ſuper verbo, notorie.

ADDITIO.

a Locum non tutū. Adde Iaſ. conſ. 86. in cauſa. col.
antepe. volu. 2. & quid ſi ex facto meo locus nō
ſit tutus, an obſtet iſta exceptio. Fel. in c. cùm in-
ter. co. ix. ver. limita tertiò. de exce.

SVMMARIVM.

1 *Citationis tempus & data commiſſionis inſpici debet, vt dicatur cauſa eſſe in curia Romana.*

DECISIO VI. aliàs 382.

1 NOta, † quòd vbi cauſa eſt cōmiſſa per præ
ſentia partium, ſi antequàm pars citetur,
receſſerit: nō propter hoc ſequitur quòd
cauſa in curia debeat remanere: quia tempus fa-
ctæ commiſſionis inſpici non debet, ſed appre-
henſio perſonæ: vt cap. licèt. de foro compe. & l.
Roma. ff. ad municip. arg. c. cum te. de reſeri. cum
ibi not. iuncta l. vxorem. § teſtamēta. ff. de leg. iij.
& l. ſi ita. ff de auro & argen. lega.

SVMMARIA.

1 *Auditor etiam in cauſa criminali non poteſt reum citare, vt compareat perſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter commiſſum.*

2 *Cauſa non dicitur agi criminaliter, quando agitur, vt quis amoueatur ab adminiſtratione: ſecus ſi ad depoſitionem agitur.*

DECISIO VII. aliàs 389.

1 NOta † quòd regulariter per Auditorem da
tum in cauſa criminali in curia Romana
nō decernitur citatio perſonalis, niſi citatio per-
ſonalis fuerit commiſſa. & eſt ratio, quia de faci-
li poteſt ſuper hoc adiri Papa. Facit ad iſtam quę
ſtionem quæ not. Archi. in c. ſtatutum. ſi per ver
bo mandatum, de offi. deleg. l.b. vj. Alius autem
delegatus extra curiam ſecundùm naturam po-
teſt citare perſonaliter: vt ca. j. de iudic. lib. vj. &
hoc ſi ſit talis cauſa in qua non admittatur pro-
curator, vt eſt cauſa depoſitionis vt in c. per tuas.
extà de ſimo. quod not. per Inno. in c. qualiter. ij.
2 de accuſ. in glo. in mon tione. Nam † vbi agitur,
vt quis ab adminiſtratione amoueatur, non vi-
detur agi criminaliter, ſed ciuiliter: criminaliter
autem agitur, quando agitur ad depoſitionem:
vt alleg. c. per tuas. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad domum ad ſententiam diffinitiuam audiēdā, ſi ab initio citatus fuerit perſonaliter, an valeat: & quid de citatione ad teſtes recipiendos.*

DECISIO VIII. aliàs 369.

1 NOta, † valet citatio ad domum ad diffiniti-
uam ſententiam audiendam ſi ſemel in cau
ſa, & maximè ab initio fuerit perſonaliter appre
henſus: vel ſemel perſonaliter comparuit, & de
iudicio ſiſti prom. ſic. no. Inno. in ca. ſi. de eo qui
mit. in poſ. & allegat pro caſu c. cauſam. de dolo
& contu. ſed loquitur in abſente actore, cuius cō
tumacia maior eſt quàm rei: vt ibi not. glo. Verū
autem valeat huiuſmodi citatio ad domum ad te
ſtes recipiendos: Ioan. Andr. in c le. ij. de iudi. ſu-
per verbo, perſonaliter. remittit ad mercuri. in
regula, præſumitur ignorantia.

SVMMARIA.

1 *Citationis vigore decreta contra vnū, qui poſteà ante citationis executionem mortuus eſt, non poteſt procedi contra ſurrogatum illo mortuo.*

2 *Citatio decreta licet non executa perpetuat iuriſdictionē quoad iudicē, vt poſteà per mortem delegantis non expiret eius iuriſdictio: non tamen quoad citandū.*

3 *Citatio executa operatur præuentionem iuriſdictionis, etiam ſi alter iudex primò fuiſſet impetratus.*

4 *Præuentus dici non poteſt non citatus, etſi vt citetur, mandatum ſit.*

DECISIO IX. aliàs 439.

1 NOta, † vtrũ directa citatione ad partes cõtra A. detinentem eccleſiam, mortuo ipſo A. antequàm citatio fuiſſet in partibus executa, & ſibi ſurrogato V. in virtute illius citationis cõtra illum ſurrogatũ poſſet agi, vel procedi poſteà in curia per audientiam? Fuit dictum per aliquos quòd ſic. per ca. quia V. de iudic. Alij verò cõtrà per ibi not. per Inn. & ad hoc vide not. per Inn. extrà de offi. leg. c. ſi. & in ſi. ſuper verbo, citatio. vbi not. quòd licèt † per mãdatum de citã-
2 do perpetuetur iuriſdictio, quò ad iudicem, vt poſteà per mortẽ delegantis nõ reuocetur, nõ tamẽ quò ad partem, niſi per executionem citationis, & appræhenſionem. arg. l. ſi quis poſteà. ff. de iudi. & ad præmiſſam quæſtionem allegabatur per dominũ Petrago. l. cum poſtulaſſem ff. de dã.
3 infect. & per ibi not. poteſt dici, quòd † ſi actor in vna cauſa impetrauit vnum Auditorem, vel iudicem delegatum qui mãdauit partem citari: & reus poſteà impetrauit aliũ, qui præſentata ſibi commiſſione mandauit citari actorem: & citatio fuit priùs executa, quàm citatio decreta per illum primum Auditorem, quem impetrauerat actor, quòd cauſa debeat tractari per ſecundum: quia primò perpetuauit ſuam iuriſdictionem: ex quo primò de mandato ſuo pars fuit citata, licet enim primò impetratus per decretum ſolum, vel mandatũ de citando perpetuaſſet ſuã iuriſdictionem quò ad ſe reſpectu delegantis, vt eius non poſſit cenſeri reuocatum mandatũ, nõ tamen quò ad partem, vt eam coram ſe cogat litigare tanquã præuentam antequàm alius iudex impetraretur, vel ille ſua iuriſdictione vti cœpe-
4 rit: quia † non poteſt dici pars præuenta, quæ citata non fuit, licèt mandata fuerit citari. arg. l. ſi quis poſteà. ff. de iudi. & de for. compe. c. pen. & ideò alter iudex qui in citando præuenit partẽ, videbitur potior in iuriſdictionis perpetuatione. ar. no. de appel. c. vt debitus. ſuper verbo, aſſignare. vide dec. xij. ſuprà de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad comparendum perſonaliter, non ſufficit, quòd mittat procuratorem ad allegandum cauſas impedimenti: quia niſi habeat ſufficiens mandatũ ad cauſam, poterit contra ipſum procedi per audientiam contradictarum.*

DECISIO X. aliàs 719.

1 NOta, † quòd ſi aliquis citetur perſonaliter, & mittat procuratorem ad excuſationes dãdas, & probandas, quòd nullo modo poteſt venire propter excuſationem legitimam impedimenti, quòd nihilominus poteſt procedi contra talem citatum per audientiam contradictarum, niſi mittat procuratorem ſufficiẽtem, cum quo etiam poſſet procedi in cauſa. ita ſeruat Rota.

DECISIO XI. aliàs 457.

Similis eſt dec. 6. vt lite pendent. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Contumax ſolus citatur per audiẽtiam cõtradictarũ.*

DECISIO XII. aliàs 639.

1 NOta, † quòd aliquis abſens à curia Romana non citatur per audientiam cõtradictarum, niſi propter contumaciam.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ſi committitur contra reum citandum: vt perſonaliter compareat: non eſt citandus eius procurator præſens in curia.*

DECISIO XIII. aliàs 683.

1 NOta, † quòd ſi commiſſio eſt facta alicui Auditori ſacri Palatij in cauſa perſonali contra aliquem, non eſt neceſſe, quòd citetur procurator ad dicendum contra commiſſionem: nec eſt neceſſarium, ſi ille citetur ad partes, vt compareat in curia Romana, quòd ſuper hoc citetur procurator eius, qui eſt in curia, cùm huius cauſa ſit perſonalis. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſi ita reperieris, non arctat ad citandas partes: ſecus ſi adſit ſi ita inueneris.*

DECISIO XIIII. aliàs 685.

1 NOta, † ſi ponatur in commiſſione, ſi reperieritis, ſecundùm Ioan. Andr. in capit. iudices. de offic. deleg. in cle. non eſt neceſſaria citatio: ſecus ſi ponatur in commiſſione hoc verbum, ſi inueneritis quia tunc eſt neceſſaria citatio, & ita ſeruat cancellaria & Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſi per informationem ſummariam inueneris, in remiſſione appoſitum non requirit citationem partis, nec minus in tali caſu danda eſt copia teſtium: ſecus ſi adſit verbum, ſi tibi conſtiterit.*

DECISIO XV. aliàs 771.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa ſuper infamia aliquorum mandatur alicui Auditori, quòd ſi per informationem ſummariam inuenerit ita eſſe, vt ſupplicatur, & ſuper hoc receperit aliquos teſtes Auditor, per quos probantur etiam diffamati: tũc citatio poteſt fieri de prædictis diffamatis: & ſi pars contra quam facta eſt informatio, petit ſibi dari nomina teſtium, quòd in tali caſu non debet dari: cùm iſta informatio ſit, & debet eſſe apud iudicem. & ita tenet Rota, ſecus fortè videretur, ſi poneretur in commiſſione, ſi conſtiterit. prout not. Ioan. Andr. in ca. præſenti. ſuper verbo, conſtiterit. de cenſibus. in clement.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſi inueneris, in commiſſione poſitum non arctat ad citandas partes vbi agitur de re modica.*

DECISIO XVI. aliàs 686.

1 NOta † dominus Petrus de Sarcenato Auditor contradictarum dicit, & tenet, quòd quando

quando ponitur in commiſsione Papali, quòd ſi inuenerit, quòd quando agitur de re modica, quòd tunc non eſt neceſſarium quòd pars citetur: ſecus autem &c.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum decernitur ſeruata forma cle. dudum. de iudic. in caſibus ibi expreſsis.*

DECISIO XVII. aliàs 704.

1 DIc, † quòd citatio per edictum in caſibus poſitis in ca. dudum. in fine. de iudi. in clement. ſeruata tamen forma Cancellariæ, quę eſt, quòd probetur per teſtes in curia, ſi illi ſunt diffamati de illis, quę ibi petuntur, & dicuntur in dicta commiſsione, tunc fit citatio, vt eſt dictum.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad inſtātiam cōiunctæ perſonæ etiam promittētis de rato, non decernitur ſine mandato.*

DECISIO XVIII. aliàs 73.

1 NOta, † quòd ſi aliqua coniuncta perſona petat aliquem citari in partibus in aliqua cauſa, etiam ſi promittat de rato cum alijs pœnis, citatio ad inſtantiam iſtius non debet fieri poſtquàm non conſtat legitimè de eius mandato. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens minus ſufficiens mandatum, ſi offerat ſe infra tempus debitum magis ſufficiens producturum: poterit procedi contra citatum per audientiā contradictarum etiam procuratore monito.*

DECISIO XIX. aliàs 746.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa, quæ via iuris, ſeu mandato ſpeciali eſt in curia Romana ad inſtantiam actoris, citatur reus in partibus: quæ citatio executa reportatur ad curiam, & repræſentatur auditur, etiā ſi tunc reus citatus mittat procurationem non ſufficientem ad cauſam: tunc ad inſtantiam actoris poterit procedi contra eum per audientiā contradictarum, licèt aliquis procurator conſtitutus per dictum reū non ſufficienter ſe offerat ſub pœna, quòd ipſe habebit procuratorium ſufficiens infra tempus aſsignandum per Auditorem: tunc ſi actor contradicit in hoc, quia vult quòd procedatur per audientiam contradictarum, quod fieri poteſt, & etiam nihilominus mittatur ad partes pro procuratorio ſufficienti habendo.

SVMMARIVM.

1 *Citandus eſt principalis non eius procurator: vbi agitur de priuando ipſo ob non promotionem infra annum de parochiali per ſe obtenta.*

DECISIO XX. aliàs 750.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliquis impetrauerit à domino noſtro Papa aliquam eccleſiam parochialem vacantem per non promotionem, quā aſſerebat factam: pro huius gratia mandatur alicui Auditori ſacri Palatij per commiſsionem ſuper hoc impetratam, quòd Auditor aſsignet terminum competentem illi, qui dicitur non promotus infra annum, qui debet docere de promotione, vel impedimento legitimo, aut de canonica diſpenſatione, vel aliàs, quòd priuet eum, & iuſtitiam faciat, ſi in tali caſu aſsignatur terminus ad probandum procuratori, quòd talis aſsignatio termini in hoc caſu magno, & arduo ad priuationem faciendā non debet fieri: quia ille qui dicitur non promotus, citari debet, & non procurator. & ſi fiat, non valet aſsignatio termini, ſeu citatio, niſi fiat prædicto modo ille, qui dicitur promotus. & ita ſeruat Rota. & eſſe bonum, & vtile ſi totus tenor commiſsionis apoſtolicæ ponatur in aſsignatione præſentis termini.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet legitimè & clarè peruenire ad ſcientiā illius, contra quem agitur ad priuationem ob non promotionē intra annum: nec ſufficerent præſumptiones, ſeu coniectura: ſecus ſi ageretur de deuolutione cauſa.*

DECISIO XXI. aliàs 771.

1 DIc, † quòd ſi opponatur contra aliquem habentem eccleſiam curatā, quòd non eſt promotus infra annū, & citatur ſuper hoc, quòd eſt neceſſarium tunc quòd citatio legitimè, & clarè perueniat ad eius ſcientiam: nec etiam ſufficerēt præſumptiones, ſeu cōiecturæ quòd ad eum peruenit citatio, cùm agitur de priuatione beneficij: ſecus autem ſi ageretur de deuolutione cauſæ ad curiā: quia tunc bene ſufficerent dictæ præſumptiones & coniecturæ.

SVMMARIVM.

1 *Citandus per edictū non eſt, qui non latitat, nec ſubeſt per horreſcentia, niſi conſtet per informationē faciendam iudici de veritate cauſarum allegatarum in commiſsione per teſtes.*

DECISIO XXII. aliàs 773.

1 DIc in c. dudum. de iudi. in clem. quòd † citatio per edictum contra aliquos facienda, cōmuniter non habet locum, niſi quādo aliquis, qui debet citari, latitat, vel abhorretur potentia eius: vt dicitur in fin. præalleg. ca. ſi autem aliquis ſupplicat, quòd fiat dicta citatio contra aliquos iuxta prædictum c. vt in forma, tunc citatio non debet fieri cum iuramento: ſed Auditor debet facere informationem cum tribus, an ſit verum, quod ſit ſupplicans. & ſi inuenitur modo prædicto quòd illi, qui dicuntur citandi, ſunt tales: decernitur etiam citatio per edictum, & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Citatio vbi petitur in ſupplicatione per edictum iuxta cap. dudum. de iudi. ſi ſignatura habeat, conceſſum, vt peti-*

ut petitur, neceſſariò ſuper hoc nõ eſt fienda informatio: ſecus ſi addatur, conceſſum ut petitur in forma.

DECISIO XXIII. aliàs 782.

1 SI aliquis ſupplicat Papæ, quòd † aliquis citetur per edictum iuxta capitul. dudum. de iudi. in clem. & Vicecancellarius ſignat, vt petitur, tunc nõ eſt neceſſarium, quòd ſuper hoc fiat aliqua informatio: ſecus autem ſi dicatur in ſignatione ſupplicationis, fiat vt petitur in forma, tunc eſt neceſſarium, quòd ſuper hoc fiat informatio circa illa, quæ continentur in fin. præalle. capitu. & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio licèt fieri poſsit parte non vocata in appellatione iudiciali: ſecus ſi extraiudicialiter appellatum fuerit.*

DECISIO XXIIII. aliàs 615.

1 NOta † licèt inhibitio fieri poſsit iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quem parte non vocata: vt legitur & notatur per Ioã. Andr. & Archidia. in capitu. Romana. de appella. libr. vj. tamen de ſtylo Palatij nunquam dicta inhibitio fieri debet, niſi parte vocata. Prædicta habent locum, quando appellatur in iudicio: ſi enim extra iudicium appellatur: tunc non propter hoc etiam à principali ſiue alio modo debet impedire officium, vel ius primi, vel alterius hominis, quin exequatur ſententiam primam: ideò quia lis, vel appellatio non debet priuare quemquam ſua poſſeſsione: quamuis hoc ſit in iudicio ſecundùm Archid. in prædict. c. Romana. vide dec. vj. infrà de appella.

SVMMARIA.

1 *Intimatio litiſpendentia non ligat manus alterius iudicis, niſi intimetur per Cardinalem.*
2 *Cardinalibus ob reuerentiam non inhibetur.*

DECISIO XXV. aliàs 619.

1 ET eſt ſciendum, quòd ſi † alicui domino Auditori ſacri Palatij eſt cauſa commiſſa, quæ erat commiſſa alteri antè: & intimet eandem cõmiſsionem factam, propter hoc non tenetur abſtinere procedere in cauſa, niſi poſt inhibitionẽ: ſecus autem ſi aliquis dominus Cardinalis inhibet alicui domino Auditori ſacri Palatij propter eius reuerentiam, & ſi aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Auditori quæ priùs erat in manu domini Cardinalis: quia tunc Auditor ſacri Palatij facit intimationem domino Cardinali cauſæ ſibi commiſſæ, licèt de iure deberet facere inhibitionem: ſecundùm Archidiaconum in capitul. Romana. de appellationi. libro ſexto. ſed in-
2 hibitio † omittitur ſolùm propter reuerentiam Cardinalis. Et hoc ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem poteſt inhibere iudici à quo parte abſente non vocata: ſecus ſi ſit præſens in curia.*

DECISIO XXVI. aliàs 615.

1 NOta, dic † quòd inhibitio poteſt fieri iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quẽ parte non vocata: vt not. per Ioan. Andr. & Archidiacon. in capitul. Romana. de appell. libro ſexto. tamen de ſtylo Palatij nunquam inhibetur partibus in curia præſentibus à iudicibus, niſi parte vocata: ſecus ſi ſunt abſentes.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocãdi domum præſentes in curia Romana reipublica cauſa non habent.*

DECISIO XXVII. aliàs 618.

1 DIc, † quòd illi, qui ſunt in curia Romana
a reipu. cauſa habent ius reuocãdi domum: a vt capitul. fin. extrà de for. competen. & capitul. fin. de dila. tamen communiter obſeruatur, quòd tales non habent ius reuocandi domum: imò coguntur ibi reſpondere aduerſarijs ſuis, poſtquàm ſunt præſentes in curia: & ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Ius reuocandi domum. De hac materia legatorum quando habent ius reuocandi domum, habetur in l. ij. §. legati. & §. ſeq. ff. de iudi. & ibi per Bart. alioſque ſcribentes.

EPITOME.

Cauſa beneficialis deuoluta per appellationem ad curiam, quam formam requirit ſeruandam, etiam reſpectu procuratorij.

SVMMARIVM.

1 *In cauſis deuolutis per appellationem forma procuratorij ſeruatur: ſecus in cauſis deuolutis per ſpecialem commiſsionem.*

DECISIO XXVIII. aliàs 680.

1 DIc, † quòd ſi aliqua cauſa ſpiritualis ſit in Romana curia tractanda ratione appellationis: oportet, quod ſeruetur forma capitul. j. de electión. libro ſexto. & capitul. circa. & capitul. cauſam. eod. titul. in clementi. & in tali cauſa ſeruetur forma procuratorij data in procuratione: ſecus autem ſi cauſa eſt in Romana curia de mandato domini noſtri Papæ: quia tunc inhibitio procuratorij facta, ſeu data non valet: quoniam dicta cauſa tractatur in curia Romana, non obſtante limitatione facta in procuratorio.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa fieri non debet: attamen ſi facta fuit, ſententia per Auditorem poſt ipſam lata erit nulla.*

DECISIO XXIX. aliàs 711.

1 DE ſtylo autem ſacri Palatij eſt, quòd poſt cõcluſionem non fit inhibitio per aliquẽ Auditorem alteri: verùm ſi fuerit expreſsè inhibitum, & Auditor cui facta eſt inhibitio ferat ſententiam: tunc talis ſententia eſt nulla. Hoc tenet maior pars Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa poteſt fieri iudici in partibus ad inſtantiam appellantis: ſecus ſi cauſa ſit coram aliquo Auditore ſacri Palatij.*

DECISIO XXX. aliàs 747.

1 NOta, † quòd ſi aliqua eſt cauſa coram aliquo iudice extra ſacrũ Palatium: & ſit concluſum coram eo, & appellatur ab eo, quòd nihilominus poteſt fieri inhibitio dicto iudici ad inſtantiam appellantis: ſecus autem ſi coram aliquo Auditore ſacri Palatij: quia poſt concluſionem inhibitio fieri nõ poteſt. vide dec. vj. de app. & dec. 66. eodem titulo.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis non inhibet alteri Cardinali.*

DECISIO XXXI. aliàs 712.

1 NOta, † quòd quando aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Cardinali: & poſteà committitur per Papam alteri domino Cardinali ex cauſa, quòd Cardinalis cui facta eſt commiſsio vltimò, inſinuat domino Cardinali, non autem inhibet ſibi: & ita ſeruatur inter dominos Cardinales: ſecus autem ſeruatur inter dominos Auditores ſacri Palatij: quia vnus inhibet alteri ſuo loco & tempore.

Vt Lite pendente nihil innouetur.

SVMMARIA.

1 *Succeſſor in beneficio conuenitur ad cauſam, ſicut defunctus in eiſdem terminis, in quibus cauſa reperiebatur.*

2 *Libellus de nouo non datur, vbi lis fuit conteſtata cum patre, aliàs ſic.*

DECISIO I. aliàs 3.

1 NOTA, † quòd ſucceſſor [a] beneficij
2 ex eiſdẽ actis, & cauſa in eodẽ ſtatu manente conuenitur ſicut principalis, quòd dic vt in c. ſi hi cõtra quos. vt lite pen. lib. vj. & in c. j. de alie. mutan. iud. cauſa fact. Nec obſt. c. ſignificauit. de reſcri. cum ibi
b no. & cap. quia V. de iudic. in filio [b] qui ſupereſt
a mortuo patre. Diſtingue an † lis fuit conteſtata, cum patre: & tunc non dabitur nouus libellus, aliàs ſic. ff. de iudic. l. tam ex contractibus. iunct. l. amplius. ff. rem ratam haber.

ADDITIONES.

a Succeſſor. Adde hic an poſſeſsio prædeceſſoris beneficiati poſsit continuari cũ poſſeſsione noui ſucceſſoris in eodem beneficio, gl. in verb. poſſedit. in §. j. tit. de pacific. poſſeſſ. in pragmat. ſanctio. vbi vide an poſſeſsio vnius iuuet poſſeſsionem alterius in beneficialibus. Et an in his terminis cauſa de nouo introduci per ſucceſſorem ſurrogatum in cauſa defuncti videatur, deci. 23. j. de ſent. & re iudic.

b Filio. An poſſeſsio hæreditatis paternæ ipſo iure continuetur in filium mortuo patre, vide Guliel. Bened. in c. Raynutius. in verb. mortuo itaque teſtatore. ij. col. 4. cũ duob. ſeq. extrà de teſta. Adde de poſſeſsione qua mortuus ſaiſit viuum, per Bald. in rub. de cauſ. poſſeſ. & propriet. & per Guliel. Bened. vbi ſ. Et an ſucceſſor teneatur ad debita prædeceſſoris, vide deciſ. 41. j. de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Inhibendum eſt colligantibus, non extraneis.*

DECISIO II. aliàs 58.

1 NOta, † quòd vbi Auditor inhibet in cauſa, ſolùm inhibet illis, qui veniunt ad cauſam, ſeu illis, qui liti poſſunt præiudicare. Et dicitur in ſimili, quòd pendẽte appellatione omnia debent eſſe in eodem ſtatu. hoc verum, quantũ ad litigantes, non quantum ad extraneos: vt notatur in l. creditor. §. mandatorem. in prin. ff. man. de ap. c. Romana. §. in alium. lib. vj. qualiter intelligitur quòd pendente appellatione nihil eſt innouandum: dic per Innocen. in c. dilectis. de exceptio. & in c. dudum. ſuper verbo, diſpenſarum. verſic. nec obſt. de electio.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio beneficij litigioſi facta lite pendente reuocatur per viam attentati etiam mortuo permutante, vocato tamen poſſeſſore.*

DECISIO III. aliàs 400.

1 NOta, † ſi lite pendente in Palatio apoſtolico ſuper beneficio eccleſiaſtico reus & poſſeſſor transferat beneficium in alium permutando, vel alio modo, & moriatur: huiuſmodi permutatio ſoluitur per modum attentati etiam contra illũ ſuperſtitem, eo tamen vocato: vt no. per Inno. de conſti. cùm M. de appel. ca. cùm teneamur. per Hoſtien. vide infrà de appel. dec. x. & deciſi. 25. j. de ſentent. & re iudic.

SVMMARIA.

1 *Citatione decreta, licet non executa, ſi aliquid mouet actor, illud totum via attentatorum reuocabitur.*

2 *Citatio decreta inducit litis pendentiam quò ad actorem impetrantem illam.*

DECISIO IIII. aliàs 426.

1 NOta † vtrùm poſtquàm actor impetrauit reſcriptũ, aut commiſsionem, & fecit præſentari ei, cui cauſa committitur: & impetrauit citationem decerni contra eum, quem vult conuenire, ſi antequàm fecerit exequi citationem, ſeu antequam citatio aliqua perueniat ad notitiam partis, cõtra quam impetrauerat, actor innouauerit aliud, puta illum reum citandum, contra quem impetrauit reſcriptum, vel citationẽ, ſpoliauerit, illud innouatum ſit reuocandum ante omnia tanquam lite pendente innouatum? Et videtur quòd non, quia adhuc non cẽſetur lis pẽdere, donec citatio peruenerit in notitiã partis: vt in ele. cùm lite. vt lit. penden. ſed maior pars
2 contrà. † imò lis cenſetur pendere in præiudicium actoris impetrantis: ſecus in præiudicium rei ignorantis. vide ſuprà de dolo & contu. dec. xj. & dec. 25. j. de ſent. & re iudicat. & dec. 6. hoc titu. ſ. in nouis.

SVMMARIA.

1 *Surrogatus per ordinariũ in beneficio litigioſo in curia non poteſt dare obiectus de iure tertij & per totũ.*
2 *Debitor verus poteſt excludere creditorem deducendo alienum debitum, vt excludat ius actoris, & abſoluetur ab eius petitione.*
3 *Surrogatus lite pendente non habet fundamentum alicuius coloratæ poſſeſsionis, vel detentationis.*
4 *Surrogatus lite pendente eſt remouendus à ſua detẽtatione ante omnia: & an poſsint reuocari talia attẽtata ex officio nobis parte non vocata. & nume. 5.*

DECISIO V. aliàs 433.

1 NOta † nunquid reo,ᵃ & poſsidente lite
2 pendẽte mortuo, ſi de facto in beneficio, in quo lis pendebat, ſurrogetur alius per ordinarium, contra c. ſi hi contra quos. extrà vt lit. pend. libr. vj. poſsit iſte ſurrogatus poſsidẽs, qui nullum ius habet in dicto beneficio per dictum c. dare obiectus contra actorem, qui petebat beneficiũ. Et videtur quòd ſic, quia licet reus ibi nullum ius habeat in beneficio: & ſi per confeſsionem ſuam, vel aliàs conſtet, vincere debet per non ius actoris, ſaltem vt ab eius impetitione abſoluatur: vt not. Compoſtel. de reſcript. capitul. mandatum. pro quo C. de rei vend. l. fin. de eden. l. qui accuſare. pro hoc etiam bene poteſt induci. ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol. l. Paulus. §. ſi. ibi, ſi qualiſcunque poſſeſſor. pro hoc e-
2 tiam facit, quia † verus debitor excludere poteſt creditorem deducendo alienum debitum, vt excludat ius actoris: & tamen ipſe quantum ad ſe cùm reuera debitor eſſet, fuiſſet cõdemnatus: ſed propter non ius actoris vincit, & abſoluetur ab eius impetitione, ſi deduco. ff. ad Trebel. l. j. §. quãquam. ff. de Carbo. edict. l. iij. §. cùm extaret. de bo. liber. l. quamdiu. C. de donat. l. iiij. & not. per Cyn. C. de ſer. fug. l. cùm ſeruum. in noua addi. Credo contrà in hoc caſu: quia ſi talis reus & poſſeſſor nouiter ſurrogatus lite pendente admitteretur ad cauſam, & ad impugnandum ius actoris: fruſtrà eſſet facta d. decre. ſi hi contra quos. nam ſemper per tales nouos poſſeſſores, qui malitioſè ſurrogantur, interdu litigia in eccleſiarum diſpendium ſurrogarentur, contra rationem dicti capitul. nec iudex ſuſtinere debet, imò ex officio ſuo talem nouum ſurrogatum à litigio repellere: ex quo in præiudicium litis pendẽtiæ fuerat ſurrogatus, imò & ante omnia, cum ab initio debeat reuocare attentata lite pendente vt per totum titul. vt lite pendent. Item quia
3 † talis ſurrogatus non habet fundamentum alicuius coloratæ poſſeſsionis, vel detentationis, imò eius poſſeſsio, ſeu detentio adeò eſt affecta, & adeò nulla, quòd carere debet iuris adminiculis, propter decretum appoſitum in dicto capitul. ſi hi contra quos. ſicut alibi dicitur de poſſeſsione beneficij reſeruati, qui non habet aliquam poſſeſsionem, vel detentationem, nec iuris adminiculum coadiuuabile: vt not. per Innocen. de appella. capitul. vt noſtrum. argumen. de præbend. capitu. inter cętera. cum concord. Nec obſtat opini. Compoſt. nec iura ſuprà allega. quia omnia illa vera ſunt in reo, qui habuit poſſeſsionem, ſeu detentationem, antequàm lis contra eũ, vel aliquem alium inchuaretur, & ſic cùm non haberet eam in præiudicium litiſpendentiæ, poterat admitti ad litem: & per conſequens ad impugnandum actorem, vt ſic per non ius illius abſoluatur ab impetitione: & de tali etiam ſi conſtaret de non iure ſuo, crederem quòd poſſet da-
4 re obiectus: ſecus autem in caſu noſtro. quia † ſimiliter iſte ſurrogatus lite penden. eſt repellendus à lite: imò & remouendus à poſſeſsione, ſeu detentatione, reuocando omnia per eum lite pẽdẽte attentata. & ita fuerũt quaſi omnes in opi.
5 Sed † an talia attentata lite pendente poſsint reuocari per iudicem ex ſuo officio nobili etia parte non petente? Videtur quòd ſic, quia talia attentata nedum concernunt præiudicium, vel iniuriam partis: imò & irreuerentiam, & iniuriam iudicis: ergo &c. argumen. ff. de poſtu. l. quos prohibet. ff. de pact. l. iuriſgentium. §. ſi pacìſcar. pro hoc quia talis reuocatio attentatorum hoc caſu tangit abbreuiationem litis: & ſunt notoria iudici, vt iudici attentata, ex quo talis ſurrogatus attentat poſsidere, & petit ſe admitti ad litem. argu. C. de tempo. appell. l. ij. §. ſi. ff. de ſuſpec. tuto. l. iij. §. prætereà. ff. ſi certum peta. l. quidam exiſtimauerunt. Item quia talia attentata tangunt periculum animæ attentantis: vtilitatemque eccleſiarum, & publicam, & ne propter diuturna litigia eccleſiæ diu vacent, cum iudicis illuſione: ergo in hoc caſu iudex poteſt ſupplere de facto. argumen. not. per glo. de elect. c. cupientes. §. cæterùm. ſuper verb. contumacia. lib. vj. & per Archi. de excepti. c. pia. in vlti. glo. lib. vj. ſuper hoc nihil fuit determinatum. vide deci 18. j. de probat. & deciſ. 4. ſ. de electio.

ADDITIO.

a Nunquid reo. Adde per Biſi... t. dec. j. hoc eod. titu. & deciſ. 18. ſ. de reſtit. ſpoliat. & deciſ. 10. vt lite pendent. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Attẽtata poſſunt peti reuocari vſque ad concluſionẽ cauſæ excluſiuè.*

DECI-

DECISIO VI. aliàs 518.

1 NOta, † quòd attẽtata lite pendente poſſunt
peti reuocari vſque ad concluſionẽ in cau
2 ſa excluſiuè: ª quia in quacunque parte litis ex
officio reuocantur ante omnia propter contem
ptum iudicis,& partis.iuxta no.in capi. non ſo-
lùm.de appel.libr.vj.

ADDITIO.

a Excluſiuè. Nam poſt concluſionem factã in cau
ſa reuocari nõ poſſunt:vt per Lu.Ro.conſ.lvij.
quod eſt verum ad inſtantiam partis:ſed ex me-
ro iudicis officio poſſunt reuocari etiam poſt cõ
cluſionem:vt not.idem Ro.in conſ.xiiij.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non reuocantur ad inſtantiam illius, de cu ius non iure clarè conſtat.*

DECISIO VII. aliàs 505.

1 NOta † ad inſtantiam illius,de cuius non iu-
2 rè clarè conſtat,non veniunt attentata ª li
te pendente reuocanda:ſicut dicimus in interdi
cto vnde vi.iuxta not.per Inn.in c.cõſtitutus.de
ſi.presb.& c.ſignificaſti.de diuor.& quia ſua nõ
intereſt hoc petere.de elect.c.cùm inter canoni-
cos.ij.q.vj.can.non ſolent.de teſtib.c.veniens.

ADDITIO.

a Attentata. In materia attentatorũ adde quæ ſcri
pſi in dec.j.de appellatio.§.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Corpus mortui lite pendente per eccleſiam actricem exhumatum,ab eccleſia rea non venit per viam attentati iterum exhumandum, vt eccleſia rea reſtituatur.*

DECISIO VIII. aliàs 854.

1 CVm † partes ª litigarent de funere quodam
2 iam ſepulto in vna eccleſia,quod vendica-
batur per vnam aliam eccleſiam:pars eccleſiæ vẽ
dicantis lite pendente exhumauit funus de eccle
ſia,contra quam agebat,& portauit,& ſepeliuit
in ſua:pars rea petit reuocari tanquam attenta-
ta, & ante omnia reduci in prima ſepultura di-
ctum funus: quæritur an hoc ſit faciẽdum? Fuit
dictum quòd non:quia funera,ſeu corpora mor
tuorum non ſic ſunt tractanda ſeu transmutãda.
per not.per Innocen.de ſepult.ca.cùm liberum.
& hoc de æquitate: de rigore iuris fortè ſecus.
per not.ibidem per Hoſti.circa princi.

ADDITIO.

a Cum partes. Adde §.decis j.de cauſ.poſſ. & pro-
priet.circa medium.& Hippol.marſil. ſing.199.
incip.in iure expreſſum.

De Sequeſtratione poſſeſſionis & fructuum.

SVMMARIA.

1 *Violans ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio in vim ſententiæ nullæ,incidit in pœnas clem. ad compeſcendas. hoc titu.*

2 *Sentẽtia diffinitiua,vel interlocutoria etiam lata ex falſa cauſa, niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo iure tenet:licet ope exceptionis reuocari poſſit.*

DECISIO X. aliàs 510.

1 NOTA vtrùm † pœna conſti.cle.ad
compeſcendas.de ſequeſt.poſſeſſ. &
fruct.habeat locum,ſi factum fuit ſe
queſtrum virtute ſententiæ diffini-
tiuæ latæ in curia Romana, quæ eſt nulla: licèt
tunc aliqua putaretur,ſi aliquis violauit illud ſe
queſtrum? Et videtur quòd talis non incidat in
pœnam,ex quo ſententia eſt nulla: quia tunc ſe-
queſtrationis decretum videtur fuiſſe interpoſi-
tum ex falſa cauſa: ergo nullius ſit effectus.argu
men.ff.ne vis fiat ei.l.j.§.hæc verba.quia conſti-
tutio illa eſt pœnalis:ergo reſtringenda. Tutius
eſſet tenere contrarium,propter rationem illius
text.in odium violantis ſequeſtrum, antequàm
fuiſſet declarata ſententiæ nullitas: & quia pro-
pria authoritate attentare non debuit, quod iu-
ridicè,& via ordinaria proſequi potuiſſet: quia
in dubio ſequeſtrum, & manus appoſitio Papæ
ſeruari debuit propter eius authoritatẽ: & pro-
pter hoc etiam quia non obſtante nullitate ſen-
tentiæ,ex quo authentica credebatur, puniatur,
& teneatur violator illis pœnis ff.de fal.l.ſi quis
legatum.& quia etiam ſequeſtrum non eſt nul-
2 lum,licèt ex falſa cauſa latum:cùm † ſententia dif
finitiua, vel interlocutoria etiã lata ex falſa cau-
ſa,niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo iure
tenet,licèt ope exceptionis reuocari poſſet. Fa-
cit quod nota.ff.de acquirend.hæredita.l.ſi is ad
quem.& not.per Innocen.de renuntiatio.capit.
in præſentia. Nec obſtant iura,quæ in contrariũ
poſſent allegari:vt dicit Bernard.in illa quæſtio-
ne,an vnio facta ex falſis cauſis ſit nulla ipſo iu-
re: & quia ſequeſtrum violans violat poſſeſſio-
nem,tenendo quòd eſſet penes ſequeſtrum, vel
tenendo, quòd adhuc eſſet penes partem priùs
poſſidentem:eo quòd per ſequeſtrum ſibi con-
ſeruetur.argumen.nota.C.de prohibi.ſequeſtra.
l.prima.per Cy.cuiuſquidem exiſtentiam poſſeſ
ſionis,cùm ſit facti,decretum iuſtum, vel iniu-
ſtum,vel cauſæ falſitas non diuerſificat: nec eius
acquiſitionem impedit:ſic nec acquiſitionem do
minij:vt l.rẽ quæ nobis.& l.iij.§.ecõtrario.ff. de
acquirend.poſſeſ.& ca. cum noſtris. de conceſſi.
præbend.& ſequeſtratio etiam facta eſt.ff. de cu
ra.furi.l.conſilio.§.fina.vide infrà decis.xj.infrà
de ſenten.& re iudicat.

De Confeſsis.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus vbi ſemel reſponſum eſt, an iteratè reſpondere cogi poſſit pars.*

DECISIO I. aliàs 229.

1 NOTA, † quòd vbi pars principalis reſpondit ſemel in cauſa, iteratò ſi iudici videatur, poteſt cópelli quòd reſpondeat: quia poſsibile eſt quòd hodie credit vnum, cras aliud. arg. l. repeti. & ff. de quæſtio. & l. qui bona. §. ſi quis ſtipulatus. ff. de dam. infect. iunct. l. quicunque. de inser. act. licet videatur contrarium propter dubium periuciji, quòd poſſet induci per talem multiplicem reſponſionem. iuxta capitul. cùm in poſitionibus. de iureiuran. libr. vj. not. per Ioann. monach. licet Archidia. contrà.

SVMMARIVM.

1 *Confeſsio procuratoris facta domino ſciente, præiudicat ipſi domino.*

DECISIO II. aliàs 374.

1 NOta, † quòd vbi procurator confitetur articulos partis aduerſæ domino ſciente, talis confeſsio præiudicat a domino, niſi dominus reuocet confeſsionem, & probet procuratorem ſic confitendo erraſſe circa factum: vt l. de ætate. in fin. ff. de intec. act. vel purget contumaciam procuratoris: maximè ſi procurator ad requiſitionem iudicis articulos eſt confeſſus. ff. de tribu. l. procurator. & quod not. extrà vt lit. con teſt. capitul. j. ſuper verbo, contumaciam. & in capit. ſuborta. de re iudi. aliàs non noceret. ff. de confeſ. cum ſimil.

ADDITIO.

a Præiudicat. An autem confeſsio facta in vno iudicio non tanquam à teſte, ſed tanquam à parte præiudicet in alio iudicio: vide ſingulariter per do. Petr. Rauēnat. in ſuo alphabeto aureo in verbo, confeſsio facta in vno iudicio. Purpa. in l. ij. col. pe. verſ. 4. etiam. C. de edend. Hiero. gra. reſponſo ſuo. 141. in cauſa Franciſci. in 2. parte.

SVMMARIVM.

1 *Forma c. ij. de confeſ. lib. vj. eſt praeciſè in omnibus ſeruanda, propter eius rigorem.*

DECISIO III. aliàs 682.

1 DIc quòd † c. ij. de confeſ. libr. vj. eſt valdè rigoroſum: quare in ſuo caſu forma eius eſt omninò ſeruanda, & per omnia in omnibus. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIA.

1 *Confeſsio facta per aliquē tanquam teſtē in vno iudicio non præiudicat ſibi in alio iudicio tanquam parti.*
2 *Confeſsio facta in vno iudicio nocere debet in alio.*

DECISIO IIII. aliàs 855.

1 QVidā † agebat contra duos debitores ſuos conreos debendi, ad certæ pecuniæ quantitatem per eos ſibi promiſſam, illi prætendentes ſe ſoluiſſe pecuniam debitam cuidam P. nomine creditoris recipienti, cui etiam creditor volueerat per eos ei tradi, & ad hoc probandum produxerunt in teſtem quendam executorem teſtamenti illius P. cui pecuniam tradiderant, quia iā ille mortuus erat, qui quidem executor de hoc depoſuit, quo modo ille P. nomine dicti creditoris actoris ab illis conreis debendi pecuniam habuerat, & eam ſibi portare debebat, tunc creditor egit contra illum executorem illius P. vt pecuniam illam per illum P. cuius ipſe erat executor, receptam eius creditoris nomine, vt ſibi redderet, & portaret, ac reſtitueret ſibi, ille omnia aſſerta per ipſum actorem negat, actor verò inducit ad probandum contra eum quomodo ille P. receperit depoſitionem illius executoris quā fecerat, cùm fuit productus in teſtem per debitores contra actorem: ille produxit quod virtute illius depoſitionis non poterat condemnari: quia non fuerat confeſſus illa in iſto iudicio, ſed in alio, ſed in illo alio non vt pars, ſed vt teſtis: quærebatur quid iuris? Fuit dictum quaſi per omnes quod non poterat condemnari ex illa confeſsione facta in depoſitione: quia tunc depoſuerat vt ipſe teſtis. & non vt executor, quia teſtis deponit de ſibi notis, & ſuo ſenſui corporeo, vel ſenſibus corporeis ſubiectis: nunc vero conuenitur nomine executorio: & ideo eius depoſitio ſibi nocere non debet, ex quo alio nomine conuenitur, quia reuera nō ſibi noceret: ſed potius executori, ſeu hæredibus illius P. mortui cuius eſt executor, & res inter alios acta &c. pro hoc etiā facit ff. de poſtulan. l. ſi. de auth. tu. l. accipientis. Sed quid ſi conueniretur nom. ne proprio, an tūc ſibi depoſitio noceret, ſi deponeret tunc in alia cauſa ſe pecuniam creditoris nomine recepiſſe à debitoribus portandam creditori? Videretur quòd 2 ſic, quia † confeſsio vel depoſitio facta in vno iudicio nocere debet in alio. arg. capitu. per inquiſitionē. vbi videtur caſus, extrà de elect. Pro hoc faciunt ibi notata per Innocen. pro hoc etiam videtur text. ff. de his quibus vt indignis. l. poſt legatum. §. ætati. verſi. his verò qui. & quod notatur in feu. quæ ſit prima cauſa benefi. amitten. §. item ſi delator. ſuper verbo, perdit. facit etiam ff. de bo. libe. l. qui cum maior. §. his demum. verſi. ſed & ſine. ff. de inoffi. teſta. l. fina. In oppoſitum tamen videtur quòd imò ſibi non noceat: quia tunc depoſuit vt teſtis: & ideò ſibi nunc vt parti nocere non debet. ar. not. per Inno. de fide inſtru. cap. inter dilectos. ſuper verbo, inter alios. pro hoc etiam faciunt not. in d. c. per inquiſit. onem. de elect. in gloſ. fi. pro hoc etiam, quia confeſsio facta in vno iudicio non nocet in alio, præſertim inter alias perſonas. C. de lib. cauſa. l. inter rogatam. quæ ita concordat cum l. iubemus. eo. titu. In oppoſitum facit extrà de tranſact. cap. ex literis. cum not. ibidem.

De Probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa excludit etiam probationē per inſtrumēta, & hoc in prophanis, ſecus in beneficialibus.*

DECISIO I. aliàs 9.

1 NOTA,† quòd poſtquàm eſt cóclu-
a ſum in cauſa,non recipitur [a] probatio etiam per inſtrumēta, maximè in cauſa prophana:vt in c. cum dilectus. de fide inſtrument.cum ibi.not.per Inn.in c.paſtoealis.ſuper verbo,concluſum.de cauſ.poſſ. In cauſa verò beneficiali ſecundùm aliquos admittetur probatio per inſtrumenta:vt videtur diece re Hoſt.in c.ad petitionē.de accu.c.latot.& c.cóſanguinei.de re iudi.& quia renūtiatio nó eſt neceſſaria:vt in cle.ſæpè.de verb.ſigni.& etiā poſt cóclusionem poſſunt recipi teſtes in tertio caſu.

ADDITIO.

a Non recipitie. In hoc attende an ſit differentia habenda in cauſa prophana & beneficiali: & adde aliam & dec.ij.š.de reſtit.ſpoliar.& in dec. j. de teſtib.š.in nouis. Et an valeat ſententia lata teſtibus non publicatis deciſ.j. j̃. de ſentent. & re iudicat.

SVMMARIVM.

a *Inſtrumenta poſſunt produci poſt terminum ad producendum omnia.*

DECISIO II. aliàs 147.

a NOta,† quòd poſt terminum peremptorium datum ad producendū omnia, poſſunt produci inſtrumenta:vt not.Ioan.And.in c.ſæpè.ſupee verbo,non obſt.de verb.ſign.in cle.quia talia ſemper valent produci,donec pronuntiatum ſit in cauſa:vt c.cùm dilectus. de fide inſtrumen. niſi expreſsè eſſet dictum,quòd poſt terminum nec per inſtrumenta nec aliàs quia tunc poſt Ipſum terminum peremptorium eſſet excluſus:vt c.coram.de in integ.reſti.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium:licet ſecus in ordinario.*

DECISIO III. aliàs 40.

1 NOta.† vbi reus eſt in poſſeſsione,& dicitur non legitimè inſtitutus,quòd actori incumbit probatio,quòd reus non ſit legitimè inſtitutus:vt no.Inn.c.ex inſinuatione.de proc.& vide no.in c.vt noſtrum.vt eccle.benefi. vbi autem ordinarius ageret contra poſsidentem,forſan eſſet aliud.de quo die vt no.Archi.in ca.ordinarij.de of.ord.licèt contra primum dictum faciat quod no.Inn.in c.G.perpetuus.de fide inſtr.vide Ioan. And.in capit.j.de re. iur.& Archi.de elect. capit. dudum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio diuina facit quem præſumi promotum: & ideò dicenti negatiuam incumbit onus probandi.*

DECISIO IIII. aliàs 84.

1 NOta,† quòd vbi contra aliquem excipitur, quòd non eſt promotus,ſi ille, contra quē excipitur,multo tempore deſeruierit in beneficio tanquam promotus, præſumitur quòd fuit promotus,niſi per excipientem contrarium probetur:vt no.Inno.in c.ſuper his.in fi. mag.gl.de accu.quia præſumptio aliquando facit pro illo, qui dicit ſe promotum,ſeu ordinatum.ar.no. in c.tua.de eler.peregri.ſuper verbo, inferioribus. per Inno.aliàs autem qui dicit ſe promotum,haberet hoc probare, quia eſt qualitas extrinſeca adueniens homini:quę qualitas non pręſumitur, niſi probetur:vt not.Ioā.mo.in ca.ſi fortè. ſupee verbo,ſcientiæ.de elec.lib.vj.& de hoc die vt in c.innotuit.per Innocen.extrà de eo qui fur. ordi.recep.& c.illud.de præſump. ad quod no.per Archid.in c.ordinarij.de offi.ordi.lib.vj.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio Papæ poteſt probari per teſtes,qui aſſiſtebant illi.*
2 *Cardinalis verbo creditur.*

DECISIO V. aliàs 96.

1 NOta,† quòd reſeruationum reuocatio, ſeu reſecuatio,vel alia conſtitutio poteſt probari per teſtes,qui aſsiſtebant Papæ tempore cóſtitutionis,qui cùm ſint certi caſus,qui probantur ſolùm per ſcripturā,in alijs caſibus permittitur quòd admittitur probatio per teſtes: maximè ſi per teſtes haberi poteſt veritas : licèt videatur contrà.quia in conſtitutione poſſunt eſſe verba principis immutata, de quibus non eſt veriſimile,quòd habeant teſtes recentem memoriam:nec concordant de verbis ſicut probant talia verba per ſcripturam: & ideò facta ſeu geſta principis realiter per ſcripturam probantur. C. de mand.princ.l.j.de diuer.offi.l.probatorias.cū ſimilib.libr.xij.& quia princeps negotijs occupatus non poteſt facta ſua ſic verbo exprimere: ſicut per ſcripturam probantur : quare videtur quòd talia per bullam debent probari. Pro prima
2 autē parte facit quòd† verbo Cardinalis creditur.vt c.cùm olim.de priuil. cum ibi not.per Inn.& quod not.per Ioā.And.in procemio libr. vj.ſuper verbo, bulla. vide infrà deci. proximè ſequentem.

SVMMARIA.

1 *Motus proprius non probatur per teſtes.*
2 *Motus proprius,licet tollat qualitates extrinſecas: tamen non tollit intrinſecas,nec diſpenſationem inducit.*

DECISIO VI. alias 131.

1 NOta,† quòd in capitul.ſi motu proprio.de præbend.libr.vj.non admittitur probatio per teſtes , ſi aliquis velit probare gratiam mo-
2 tu proprio factam: [a] vt ibi not.in fin. glo. & idē in c.per literas.eod.tit.in cle.& ibi Io.An. & vi-
2 de ſuprà iſto titul. deciſ. 5. & † quando motus proprius tollat qualitates extrinſecas , & non

intrinſecas.nec inducit diſpenſationem, vide ſuprà de reſcript.deci.71.

ADDITIO.

a Motu proprio factam. Adde quòd motus proprius firmat gratiam etiam ſi in ea nulla eſt facta mentio valoris beneficij tam obtenti, quàm impetrati: vt habetur per Feli.in c.ad aures. de reſcrip.in col.v.verſ.vj.concluſio.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non probantur per remiſſionem ad partes: quia probari debent in curia.*

DECISIO VII. aliàs 220.

1 NOta ſeruat audentia, † quòd quando proceditur ſuper attentatis non fit commiſsio.i. remiſsio ad partes: ſed datur ad probandum in curia. vide infrà de app.dec.10.& deciſ.4.vt lite pendent.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Declaratio non habet locum in articulis obiectiuis.*

DECISIO VIII. aliàs 263.

1 NOta, † quòd in articulis obiectiuis non habet locum declaratio: vt not.in c.in generali.de reg.iur.lib.vj.per Ioan.mo.§.fi. ſuper materia proteſtationis. vide infrà de except. dec.3.& de teſti.infrà deci.14.

SVMMARIVM.

1 *Canonicorum certus numerus non probatur ex eo, quòd ibi longo tempore non fuerunt niſi x.canonici: ſed per confirmationem, & iuramentum, vel conſuetudinem probari debet.*

DECISIO IX. aliàs 230.

NOta opinionem vidi approbari Ioan.An. & Hoſtié.in e.ex parte.de conceſ.præben.
1 quòd † licèt in eccleſia cathedrali, vel collegiata fuiſſent ſolùm x. canonici per magnum tempus, non propriè probatur certus numerus canonicorum, niſi aliàs probaretur authoritate ſuperioris, & firmatus vel iuramento ſeu conſuetudine. & facit c.dilecto.in fi.de præben.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi iuramento creditur dicentis ſe ignoraſſe tēpus vacationis.*

DECISIO X. aliàs 231.

NOta Hoſti.In cap.paſtoralis.in fi. de excep.
1 quòd † ſtatur iuramento Epiſcopi dicentis
a ſe ignoraſſe vacationem beneficij quod dicitur deuolutum per negligentiam ſuam.

ADDITIO.

a Statur iuramēto. Adde dec.6.incip.ſi propter negligentiam.de iure patronat.ſ̄.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatum quem fuiſſe ante electionem ſufficit probare licet non probetur tempore electionis.*

DECISIO XI. aliàs 238.

1 NOta glo.qualiter † ſufficit probare quem, fuiſſe excommunicatum ante electionem, poſito quòd non probetur tempore electionis excommunicatus: vt not.Inn.in c.propoſuit. de cleri.excommu.mini. & Cy. in l. ſiue poſsidetis. C.de prob. vide deciſionem 5.j.de ſenté. excóm.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans non tenetur probare beneficium cadere ſub gratia ſua, & taxa in ea appoſita.*

DECISIO XII. aliàs 298.

1 NOta, † quòd vbi impetranti eſt facta gratia cum certa taxa, non incumbit impetrāti probare beneficium, de quo agitur, cadere ſub gratia & taxa: quia ſemper præſumitur ita, niſi probetur contrarium. vide dec.64.de reſcri.

SVMMARIA.

1 *Clericus exiſtens in poſſeſſione clericatus non habet probare titulum clericatus: dum tamen ſit poſſeſſor beneficij, aliàs ſecus.*
2 *Beneficiū poteſt conferri non clerico, quando in habitu & tonſura incedebat.*
3 *Clericus quis reputatur ex habitu & tonſura.*
4 *Illiterato penitus beneficium curatum conferri non poteſt.*
5 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt cū penitùs illiterato.*

DECISIO XII. aliàs 311.

1 NOta, † quòd clericus exiſtens in poſſeſsione clericatus non habet probare titulum clericatus: dum tamen ſit poſſeſſor beneficij: ſecus ſi non eſſet poſſeſſor: vt not. Ioā.mo. & Archid.in capi.ſi iudex.de ſenten.excommu lib.
2 vj.non † clerico tamen ſi ſit in habitu & tonſura poteſt conferri beneficium: & valet collatio poſito quòd vt clericus impetret beneficium:
3 quia † habitus & diſpoſitio animi ſufficiunt ad hoc vt quis clericus reputetur, vt ſic non clerico vt clerico beneficium conferri poſsit: vt not. Compoſt.in c.cùm adeò.de reſcrip.& Ber. in ca.
4 ij.de inſti.p nitùs † autem illiterato non poteſt
5 beneficium conferri: quia † cum tali non poteſt Epiſcopus diſpenſare: vt not.Inno.in c. dilectus. de tempo.ordi.& Archi.in c.nullus.eod.titu. & hoc verum in beneficio cum cura. vel in beneficio ſine cura, in quo requiritur induſtria. & conſilium adhibendum: vt in canonicatu cathedrali: ſecus autem poteſt eſſe in aliquo ſimplici beneficio. de quo dic, vt not. per Hoſtien. in alleg. c.ij.de inſti.de quo not.in c. cùm in cunctis.in fi. de elect..per Innocen. vide deciſ.8.ſuprà de cauſ. poſſeſ.& propriet.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Impetrans ſi expreſſerit ſe magiſtrum, ſufficit quòd per famam, habitum, ſeu reputationem dictam qualitatem quamuis negatum fuerit, probet.*

DECISIO XIIII. aliàs 349.

1 NOta, † quòd ſi impetrans expreſſit ſe magiſtrum, vel presbyterum, vel aliam prærogatiuam habere, oportet quòd probet iſta, ſi negentur: ſed non oportet quòd probet plenè: ſed ſufficit ſummariè per famam, habitum, ſeu reputationem. de hoc per Ioan. And. in cap. exceptionis. de lit. conteſt. lib. vj. & regula infamibus. lib. vj. vide dec. 4. ſ. hoc eod. tit. & deciſ. 10. & 61. ſ. de reſcript. & quomodo petens beneficium antequam ſibi adiudicetur, debet ſe probare legitimum, vide ſuprà deciſ. j. infrà de præſumptionib.

DECISIO XV. aliàs 366.

Similis eſt dec. 3. j. de præbend. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Literis Epiſcopi cum ſolo ſigillo etiam plura aſſerentibus, quæ fieri potuerant eodem tempore, dummodò ſpectent ad ſuum officium, creditur.*

DECISIO XVI. aliàs 897.

1 NOta, † creditur literis Epiſcopi ſolo ſigillo ſuo ſigillatis ſine tabellione, & teſtibus, ſuper reſignatione facta in manibus ſuis admiſſa, & collatione per eum facta: ſi hæc omnia vno tempore coram eo, & per eum facta exiſtũt: vt not. per Inno. in c. quoniam contra. de proba. & quia iſta ſpectant ad ſuum officium, in quibus creditur literis ſuis: vt not. per Inno. in c. ij. de fide inſtru. & etiam creditur literis executoris: vt ſuprà de offi. deleg. dec. vij.

SVMMARIA.

1 *Literis Epiſcopi cum ſolo ſigillo in præiudicium expectantium non creditur.*

2 *Literis delegatorum executorum vel ſubexecutorũ ſigillatis creditur.*

DECISIO XVII. aliàs 701.

1 NOta † quòd non creditur literis ſigillatis Epiſcopi ſine teſtibus, & ſubſcriptione notarij circa prouiſiones eorum factas de eorum beneficijs: quia poſſent eſſe factæ in præiudicium expectantium: ſecus ſi circa eorum officium, probatur in c. poſt ceſsionem. de pro-
2 bat. ſecus † autem eſt de literis ſigillatis delegatorum executorum vel ſubexecutorum: quia illis benè creditur, ſecundùm Inno. in capit. quoniam. extrà de proba. ſecundùm Archid. in c. ſi à ſubdelegato. in prin. de offic. deleg. libr. vj. & eſſe poſſet ratio, quia in commiſsione eis facta non agitur de eorum vtilitate.

SVMMARIA.

1 *Epiſtola tranſmiſſa alicui continenti factum ſcribẽtis cum tertio, an ſtetur contra ſcribentem?*

2 *Epiſtola ſi furto ſubtrahatur, cui actio quæratur?*

3 *Confeſsio emiſſa in abſentia partis, dumtamen cum cauſa, an ſit ſufficiens ad probandum.*

DECISIO XVIII. aliàs 430.

1 NOta, † ego miſi aliquas literas amico meo, continentes, quòd ego debebam tibi centum ex cauſa mutui, vel venditionis, vel aliàs: & me excuſabam, quia non ſoluebam tibi, & amicus ille etiam tuus mihi ſcripſerat, quòd ego tibi ſoluerem, tu poſteà agis contra me ad illa centum, & nõ potes aliàs probare debitum, niſi per illas literas, quas miſeram amico tuo: quæritur nunquid faciant probationem ſufficientẽ contra me? Et quidam dicunt quòd ſic, quia talibus epiſtolis ſtatur contra ſcribentem. arg. ff. depoſi. l. publia. §. fi. de conſt. pecu. l. Titius. & l. quædam. ff. de adminiſtr. tutor. l. Lucius. §. tutor. quia licet dirigantur alteri quàm tibi, tamẽ tua intererat: ergo perinde quæratur tibi cõmodum talis confeſsionis ad probationem faciendam, ac ſi tibi eſſent directæ, ex quo tua intereſt. arg. ff de legat. iij. l. fideicommiſſa. §. interdum. cum concor. ibi allegat. quia nil videtur referre ad quem verba quis dirigat, ſed cuius cauſa. ff de legat. ij. l. cùm pater. §. donationis. ſic etiam in ſimili non inſpicitur cui donetur, ſed cuius contemplatione. ff. ſol. mat. l. ſi verò negotium. §. Item quicquid. de vul. & pup. l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. cum concor. ibi alleg. Pro hac
2 parte videtur text. quia † ſi epiſtola per aliquẽ ſurripiatur: ei demùm quæritur actio furti, cuius intereſt, non ei cui dirigitur, vel portanti, niſi aliàs eius intereſt ratione cuſtodiæ. ff. de fur.
3 l. eum qui. §. ſi epiſtola. Item † talis litera ad minus operatur confeſsionem extraiudicialem factam in abſentia partis, cui prodeſſe debet confeſsio, & eſt cum cauſa, ergo ſufficienter probat, quia cõfeſsio emiſſa in abſentia partis etiam extra iudicium, dum tamen cum cauſa, eſt ſufficiens ad probandum, ſecundum opinionẽ practicæ: vt not. per Cyn. C. de non nume. pec. l. generaliter. verſic. quartò quæritur. Item de iure canonico ſi promitto tibi quòd dabo Titio, teneor: vt not. gl. j. q. vij. c. quoties. ergo ſicut alterius facto alteri quæritur obligatio, ſic & hic ex facto amici tui recipientis epiſtolam tibi quæritur cõmodum confeſsionis. Alij verò dicunt contrarium, quia confeſsio extraiudicialis emiſſa in abſentia partis non ſufficienter probat: vt not. ff. de proba. l. cũ de indebito. §. fin. præſertim quia non intendebam ad confitendum principaliter, ſed ad me excuſandum. & idem extrà de confeſ. c. fina. Item pro hac parte videtur tex. in l. inſtrumenta. C. de probat. nec obſtat d. l. Publia. §. fina. Nec d. l. Titiùs. nec l. quidam. quia ibi literæ dirigebantur parti, cui proderant, & animo obligandi: & ideò licèt enuntiatiuè verba proferantur, proſunt ſibi: & inducitur obligatio, & probatio. Non obſtat l. Luciùs. §. tutor. ff.

tor.ff.de admi.tutor.quia ibi de libro rationum, qui erat authenticus:puta factus per argentariũ: vt ibi videtur glo.innuere cum alleg. l. argentarius.in tit. de eden. & alleg.§. interdum.l. fideicommiſſa.quia vbi in vltima voluntate:& eodẽ modo reſpondetur ad §.donationis. Nec obſtat quod dicitur, ad cuius contemplationem fiat, quia nunquam alteri per alterum quæritur aliquid,niſi ſit talis perſona ſubiecta, per quã quęri poſsit: vt ſeruus, vel filius. ſic. §. Item quicquid.& §.ad ſubſtituos.Nec obſtat l.ei qui.§. ſi epiſtolam. quia ille non probat, quod propter epiſtolam alteri miſſam probaretur alicuius intentio contra mittentem: nec quòd propter hoc aliqua obligatio quæreretur ſibi, licèt aliàs eius poſsit intereſſe, pro cuius vtilitate mittebatur. Nec propter opinionem practicæ not. per Cyn. dict.iiij.quæſtio.in l.generaliter.quia gl. omnes ſunt in contraria opinione. ſed tu tene quam volueris.

EPITOME.

Iudex appellationis,cui nõ eſt commiſſum negotium principale, ſi pronuntiat bene appellatum: non tamen poteſt admittere articulos,& ſi pronuntiat tantùm bene appellatum ab admiſsione articulorum partis aduerſæ non propterea videtur tacitè confirmare aliam partem ſententiæ primi iudicis.

DECISIO XIX. aliàs 530.

APpellatũ extitit ab vno Auditore, qui admiſit articulos partis aduerſæ, & quia cum inſtantia requiſitus noluit admittere articulos appellantis, quos tamen aliàs expreſsè non repulit, & articulus ſolus appellationis committitur, & non negotium principale alteri Auditori: ſecundus Auditor pronuntiauit malè proceſſum, & benè appellatum, & hoc facto incontinenti admiſit articulos appellantis ad probandum in curia, & extra: quos primus adhuc noluerat admittere: quæritur nunquid illa admiſſio ſit nulla? Et videtur quod ſic, quia ſecundum ſtylum Palatij, quando alicui committitur articulus grauaminis, ſine expreſſa commiſsione nõ poteſt procedere in negotio principali, etiam ſi pronuntiauit malè fuiſſe proceſſum, & bene appellatum, tamen in eo quod poſteà admiſit articulos, proceſsit in negotio principali, quod non potuit. & ita tenebant quidam, & credo quòd bene, ſuppoſito ſtylo Palatij, quia fortè in via iuris poſſet ſine noua commiſsione procedere in negotio principali, ex quo pronuntiauit malè proceſſum & bene appellatum. per ea quæ not. Innoc.in c.vt debitus.de appel. ſecundùm illam op.licèt procedat in iudicibus delegatis præſertim impetratis ad partes. Curia tamen non ſeruat in Auditoribus in curia, vbi eſt præſens Papa, & poteſt commiſsio de facili impetrari ſuper negotio principali. Quidam tamen dicebant aliter, & tenebant contrà, quia etiam ſuppoſito ſtylo Palatij poterat admittere articulos appellantis: quia illa admiſsio eſt directè de articulo appellationis ſibi cõmiſſæ, quia cũ ſit appellatũ à grauamine non admiſsionis, & articulus grauaminis committitur ſic, quòd per ſuam ordinationem debeat reuocare grauamen illatum: ad cuius reuocationẽ debet remediare appellatio, & commiſsio ſuper ea facta: non aliter poteſt dici reuocari grauamen, niſi articuli admittãtur, ex quo iuſtè à non admiſsione articulorum fuerat appellatum, & iniuſtè admiſsio fuerat retardata. Item mutatis terminis ponamus quòd appellatum ſit ab Auditore, quia repulit articulos appellantis, & admiſit articulos partis aduerſæ, & Auditor, cui cauſa appellationis committitur, pronuntiat ſolùm in ea parte, qua primus admiſit articulos partis appellatæ, malè proceſſum, & bene appellatum: in alia verò parte, qua repulit articulos appellantis, nihil pronuntiauit, imò tacuit: quæritur nunquid tacitè in illa parte videatur primi Auditoris ſententiam cõfirmaſſe, ex quo in alia parte eam infirmauit? Quidam volebant dicere quòd ſic: quia qui de vno dicit &c.& qui de vno negat, &c. credo tamen contrà per l.quid tamen ſi de pluribus.ff.de arbit.& per not.per Inno.de re iud.cùm inter.in fi.& per Cyn.C.ſi aduer.rem iudi.l.j.in prima & ſecunda quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Literis clauſis an credatur ſicut patentibus.*

DECISIO XX. aliàs 431.

1 NOta † an credatur literis clauſis ſicut patẽtibus.not.Hoſt.de priuil.c.patentibus.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans beneficium per contractum matrimonij, debet probare contractum per verba de præſenti.*

DECISIO XXI. aliàs 481.

1 NOta, † ſi impetretur beneficium vacans per contractum matrimonij, non ſufficit probare tractatum de contrahendo, vel quòd contracta ſint ſponſalia, ſed debet probari matrimonium pẽr verba de præſenti contractum, licèt non fuerit conſummatum. arg. eorum. quæ not.in c.j.de cleri.coniuga.& ibi.Io.An.

EPITOME.

Impetranti ad formam cap.cùm de beneficio. de præben.lib.vj.ſufficit probare beneficium vltimo fuiſſe rectum per clericos ſeculares per x. annos.

SVMMARIA.

1 *Impetranti beneficium quòd vltimum illius ſtatum decennio probare ſufficiat.*

2 *Conſuetudo quæ ſecundum ius commune dicitur de re præſcribenda decennio inducitur.*

DECISIO XXII. aliàs 487.

1 NOta, † quòd impetranti ſecundum formã cap.cùm de beneficio.de præbend. libr.vj.
2 ſufficit probare beneficium vltimò fuiſſe rectũ per clericos ſeculares per x. annos, niſi ex aduerſo

uerſo probetur ipſum per xl.annos per regulares anteà fuiſſe gubernatum:tunc enim propter mutationé ſtatus beneficij requiritur xl .annorum præſcriptio:vt no.per Io.An.in c.fi.de con ſuc.li.vj.propterea prima præſcriptio decenalis nó tollitur,niſi per cõtrariá præſcriptioné quadragenariam:vt no.de exceſ.præla. c.accedentibus.Non ob.prima-præſcriptio per verbum,
a legitimè poſitum in tex.quia in†conſuetudine,
quæ ſecundum ius commune dicitur de re præſcribenda,vt eſt iſta,ſufficiunt x.anni,& illa cenſetur legitima præſcriptio:vt in d c.fi.de cóſue. & ibi no.vide dec.7.ſuprà de reſt.ſpo.

ADDITIO.

a Vltimò fuiſſet rectum. Adde dec.49.§.de reſcri. & dec.11.j.de iure patronat.dec.2. de præben.s. in nouis.

DECISIO XXIII. aliàs 494.

Similis eſt dec.iij.de reſcrip.§.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio præſumitur facta infra mēſem, ſi conſtet beneficium vacaſſe ante acceptationem.*

DECISIO XXIIII. aliàs 525.

1 NOta†quòd ſufficit acceptāti probare beneficiū illud vacaſſe ante ſuam acceptationem,licèt teſtes nó pronuntient illud vacaſſe infra menſem acceptationis:nam ſi probetur mortis tempus præceſsiſſe tempus acceptationis præſumitur infra tempus acceptaſſe.arg.no. per Inn.in c.quia diuerſitatē.de conceſ.præb. & per Pau.in cle.cum ei quem.eo.ti.

SVMMARIA.

1 *Iudices remiſſorij poſſunt etiam recipere confeſſiones partium.*
2 *Inſtrumentorum appellatione ea omnia veniunt quibus cauſa inſtrui poſſet.*

DECISIO XXV. aliàs 585.

1 DEcreta†remiſsione ad partes virtute literæ
apoſtolicæ,quæ dirigitur iudicibus , per
quam Papa eis commiſit,quòd ſuper articulis,
qui eis mittuntur incluſi, recipiantur teſtes,
& inſtrumenta , quæ vtraque pars duxerit
producenda:quæritur nunquid poſſunt illi iudices recipere confeſsiones partium:vt ſic ſi vna
pars reſpondeat ibi articulis alterius,& confiteatur aliqua teneat talis confeſsio , & ſufficienter
probet, ſicut confeſsio iudicialis: & nunquid
poſsint præcipere , & mandare vt reſpondeant : ita quòd ſi non reſpondeant habeantur pro confeſſatis:& de hoc minus dubium eſ-
a ſet:& maior pars tenuit ꝙ ſic:quia nomine†in-
ſtrumentorum ea omnia accipienda ſunt , qui-
a bus cauſa inſtrui poteſt.a ff.de fide inſtr.l.j.ſic cō
tinentur,vt teſtes.extrà de teſt.ca. peruenit. pro hoc inducebatur in ſpecie gl.quæ eſt de in inte. reſt.in c.coram.ſuper verbo,munimenta.quia illi iudices recipiendo confeſsiones, quaſi iuxta mandatum,& ſecundum mandatum faciunt. ergo &c.ar ff.iud.ſol.l.iam tamen.§.in hac. iunge iſta no.cū dec.j.proximè ſeq.poſt iſtā quæ incipit,Vtrùm duo mēſes.& dec.ſeq.& dec.37.j.de teſt.quæ incipit,nota ꝙ poſito quòd teſtes,& deci.29.§.de iud.

ADDITIO.

a Inſtrui poteſt. An autem nomine inſtrumentorū veniant teſtes.vide do. Abbatem in ca.peruenit. el.primo,de teſti.cogen.in ſecundo no.& ibi per Fely.in prin.Et anſi iudex dedit terminum parti ad producendum inſtrumenta, poſsint produci teſtes:vide Fel.ibidem.Adde Bart.in l.admonēdi.in fi.ff.de iureiur.

EPITOME.

Teſtes iurati infra tempus datū in remiſſoria poſſunt poſt terminum examinari de æquitate.

DECISIO XXVI. aliàs 587.

VTrùm duo menſes, qui præfiguntur iudicibus in remiſsione,infra quos teſtes probatorios recipiant,& examinent,præfigātur ſolùm receptioni, & ſic examinatio poſsit fieri per duos mēſes: vel an etiam examinationi, vt ſic etiam examinatio poſteà facta non valeat. Formam autem ſecundum quam fiunt tales remiſsiones habes extrà de probatio.c.licet. circa finem primæ columnæ ibi,magiſtris G. & T. præcipimus, vt teſtes quos ſuper hac exceptione procurator Fauentinorum duxerit producendos infra menſem recipere & examinare curarent. Quidam dicunt,quòd præfigitur tale tempus ad receptioné,& examinationé,propter copulam,&,quæ videtur copulare etiam quò ad ipſos,quia copulatū ſimiliter facit.ff.de fun.inſtr. l.Seio.§.quæro.cum cócordan. Cùm ergo receptio eſſet facienda infra tempus illud:ergo & examinatio Pro hoc quia per illa verba,infrà duos, vel infra mēſem.quæ in præcedentibus dicūtur omnia in ſequentibus repetita intelligantur:vt l.Titia.§.idem reſpondit.ff.de verbo.obligatio. ad hoc allegabatur quod no. Archi.de excep.ca. pia.ſuper verbo,probauerit.li.vj.vbi no. quòd infra tempus ibi præfixum ad probandum excómunicationem non ſufficit teſtes produxiſſe,niſi infra etiā tēpus depoſuerint,ꝙ maior etiā pars tenet.De æquitate tamē tenebāt quòd ſi teſtes fuiſſent producti, & recepti infra tempus præfixum in remiſsione,dato quòd examinatio fieret poſt eā:ne probationum materia,quæ eſt fauorabilis anguſtaretur.C.de hære.l.quoniā. & quia forſan teſtes producendi ſunt de longinquo,vel de diuerſis locis,propter quod ſæpè cóeuenit quòd productio & receptio non poteſt impleri infra illud tempus : & ideò poſteà fiet examinatio, quæ oportet, quòd habeat magnum tractum

propter

propter ſcripturam atteſtationũ, & interdũ propter multiplicitatem articulorum, & interrogationum, vide ſuprà deciſio. proximè præcedentẽ & ſequentem.

EPITOME.

Teſtium receptio eſt iuriſdictionis, examinatio verò facti, quæ poteſt committi notario, & extraiudicialiter expediri.

DECISIO XXVII. aliàs 589.

1 NOta in remiſsione quæ fit ad partes pro teſtibus recipiendis dicatur, quòd infrà duos menſes à receptione præſentium teſtes recipiantur omnes, ſufficit quòd fiat aliqualis diligentia infra idem tẽpus de examinando eos. nã primũ, videlicet receptio, eſt iuriſdictionis: ſecundũ, ſcilicèt examinatio, eſt facti, quæ poteſt cõmitti notario, & poteſt fieri extra iudiciũ quãdocũque. no. de re iud. c. cũ Bertoldus. de iud. c. ij. in cle. ſi enim ambo deberent infra prædictũ terminum expediri: ſequeretur ꝙ propter multitudinẽ articulorum, vel aliàs propter longam diſtantiam teſtiũ, qui tardè prope finẽ termini eſſent recepti, non poſſent omnes examinari. hanc opi. tenet Spe. ti. de teſte. §. qualiter. verſi. is quoque. qui remittit ad ti. de dila. §. j. ver. ſed quid ſi infra. & dicit quòd ſic ſeruat curia. Arch. tamen videtur innuere contrarium in c. pia. de excep. ſuper verbo, octo dierum. li. vj. vide ſuprà deciſionem præcedentem.

SVMMARIA.

1 *Sumptum de regiſtro bullarũ fidem facit, de regiſtro ſupplicationum non.*
2 *Regiſtrum quid dicatur.*

DECISIO XXVIII. aliàs 621.

1 NOta † ſumptum [a] de regiſtro ſupplicationũ
2 ſignaturũ domini Papæ in iudicio non facit fidem: ſecus ſi de regiſtro literarum apoſtolicarum bullatarum extrahatur. & ita ſeruat, & te-
2 net curia Rom. Regiſtrũ verò † dicitur quidam liber de regimine eccleſiæ ex cuius dictis regitur, ſecundum Hug. ſecundum Papiam verò dicitur regiſtrũ liber qui rerum geſtarum memoriam continet: vnde dicitur quaſi rei geſtæ ſtatutum: ſecundum quod dicitur in ſumma catholicon vbi tractatur de iſta litera R.

ADDITIO.

a Sumptũ. No. quod iſte ſtylus fuit olim: ſed hodie curia obſeruat quòd æquè procedatur in ſumpto regiſtri ſupplicationum ſicut regiſtri bullarũ: vt atteſtatur Bel. tot. And. in tracta. de Chari. ſubſid. quæſt. 113.

SVMMARIVM.

1 *Articuli concluſorij dicuntur, quia factum concludũt & per reſponſionem illis factam lis conteſtatur.*

DECISIO XXIX. aliàs 646.

1 DIc, † quòd articuli concluſorij ſunt, ſeu dicũtur ideò quia in eis datur factum eorum, & concluditur, & per aduerſarium reſpondetur dictis articulis: & per reſponſionem factam, ſeu ſecutam dictis articulis fit litis cõteſtatio. pro hoc c. vn. de litis cõteſt. quia dicti articuli ſunt loco libelli oblati.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes non debent recipi ſuper eiſdẽ articulis in cauſa appellationis, etiam ſi pars iuret ſe nõ habuiſſe copiam quæ reperitur decreta poſt publicationem ipſam.*

DECISIO XXX. aliàs 671.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana ſuper articulis datis per aliquam partem recepti ſunt teſtes, & publicatio facta teſtium: & etiam decreta copia atteſtationum partibus: & in prima inſtantia eſt lata ſententia, contra partem dantem articulos, à qua appellat: & coram iudice appellationis repetit prædictos articulos in omnibus, & per omnia dicens, quòd non habuit copiam atteſtationum, vt conſtat in proceſſu, & etiam iurat: iuxta quod quæritur an debeant admitti prædicti articuli? & videtur quòd non: quia atteſtationibus publicatis iuxta capitu. ex tenore. de teſtibus. extr. & capitul. teſtibus. eodem titu. in clemen. & hoc tenet maior pars dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbis ennunciatiuis bullæ executoria non creditur.*

DECISIO XXXI. aliàs 697.

1 DIc † quòd ſi in aliqua executoria fiat mẽtio de literis Papalibus: non tamen datur fides illi narrationi, niſi oſtendantur prędictæ literæ, cùm hoc dicatur narratiuè: & hoc etiam tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui debẽt actualiter in termino aſsignato produci: nec ſufficit illos produxiſſe animo illos corrigendi.*

DECISIO XXXII. aliàs 709.

1 NOta † quòd ſi aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana ventiletur coram Auditore ſacri Palatij, & terminum aſsignet partibus, ſeu parti ad dãdum articulos: & pars cui aſsignatus eſt terminus, veniat in termino: ſed dicat Auditori, quòd corriget eos, & portabit eadem die: tunc Auditor debet habere copiam, ſeu videre an ſint obiectiui, ſeu dicere prædictæ parti danti articulos, ſi articuli quos dat, ſint obiectiui, & non admitter, cũ non det in termino, quo elapſo articuli obiectiui non ſunt admittendi. ita cõmuniter ſeruat Rota, vel copiam retinet ſi recedit iam datis articulis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis aſſertioni non creditur, niſi quò ad iuriſdictionem ſuam.*

DECISIO XXXIII. aliàs 714.

1 NOta, † quod non creditur [a] aſſertioni domini
2 Cardinalis, niſi circa iuriſdictionem eius: non autem circa alia: & ita intelligitur c. nobiliſsimus. xcvij. diſtinctio. Ita etiam tenet Rota.

ADDITIO.

a Non creditur. Ad. Abb. in c. quòd ſuper his. de fide inſtru. in ij. co. ver. ſecunda concluſio. vbi etiã per Felyn.

SVMMARIVM.

1 *Auditores dubitantes ſuper admiſsione articulorum, vel articulo appellationis: ſuper illis dominos conſulere, & pronuntiare debent.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 723.

1 DIc, † quòd ſi aliquis Auditor ſacri Palatij dubitat in admiſsione articulorum datorum per partes: vel ſi appellatũ eſt ab aliquo Auditore ab admiſsione articulorum, quod tunc Auditor, qui dubitat admittere prædictos articulos: vel cauſa appellationis eſt commiſſa ſibi, debet pronuntiare in dicto articulo, an quo dubitat ratione admiſsionis vel appellationis ſibi commiſſæ, vt facilius videat an ſint admittendi: & etiam ſuper hoc facilius habeat conſilia à dominis Auditoribus, qui volũt ita fieri pro veritate iuſtitiæ.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non probantur per remiſſoriam ad partes.*
Ide T eo dare .7.

DECISIO XXXV. aliàs 775.

1 ITem eſt ſciẽdum quòd † ſi in aliqua cauſa petatur remiſsio ad probandum attentata, quòd ſtylus eſt ſacri Palatij, quòd non conceditur dicta remiſsio ad partes ad probandum attentata poſt litis pendentiam: ſed hoc ſolùm conceditur ad probandum in curia, non extra. De attentatis poſt prædicta loquitur c. ſignificante. de appel. & c. non ſolum. e. ti. li. vj. cum ſimil.

SVMMARIVM.

Tranſumptum ſine compulſoria fidem non facit.

DECISIO XXXVI. aliàs 7 9.

1 DIc quòd tranſumptum ſiue ſumptum de aliqua ſcriptura non facit fidem in iudicio, niſi fuerit habitum in vim compulſoriæ. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Compulſoria debet decerni etiam poſt concluſionẽ cauſæ, parte tamen vocata.*

DECISIO XXXVII. aliàs 772.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa eſt cõcluſum: & petatur compulſoria per aliquam partem quòd non obſtante concluſione ex cauſa poteſt concedi: & ad huiuſmodi compulſoriam faciendã pars debet citari. & hoc tenet maior pars Dominorum de Rota: quia poteſt prodeſſe dicta cõpulſoria in iuſtitia facienda in aliqua inſtantia.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij probari poteſt per teſtes & inſtrumenta.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 780.

1 DIc, † quòd collatio alicui facta de aliquo beneficio ſeu titulo beneficij probatur per inſtrumenta, ſeu per teſtes in iudicio, cũ habeãt eãdem vim: vt c. cum Ioãnes eremita de fide inſtrumento. facit c. poſt ceſsionem. de probationib.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum alicuius capituli, licèt minus ſolẽniter ſit factum, probat capitulum, & hoc reſpectu tertij: quia ſecus eſſet ſi capitulum induceret per ſeipſum.*

DECISIO XXXIX. aliàs 796.

1 SCiendum eſt † quod ſtylus audientiæ contradictarum domini Papæ eſt, quòd ſi aliquis alicuius eccleſiæ ad factum ſuum aliquos aduocat pro probatione capituli, quòd tunc ſufficit inducere inſtrumentum dicti capituli, licèt non ſit factum cum ſolemnitate iuris: ſecus autem ſi capitulum inducat per ſeipſum.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum ſententiæ diffinitiuæ non probat in cauſa.*

DECISIO XL. aliàs 737.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa producatur in iudicio ſumptum alicuius ſententiæ diffinitiuæ, quod non facit fidem.

SVMMARIA.

1 *Camera apoſtolica ſuccedens in ſpolijs defuncti, an teneatur ſoluere creditoribus? Et an creditores teneantur probare creditum cõuerſum in vtilitatem eccleſiæ, diſtinguit & remittit vt in ea.*
2 *Clericus in vita fructuario æquiparatur: ſed cũ moritur vſurario aſsimilatur.*
3. *Succedens clerico habenti adminiſtrationem tenetur ad debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ: ad quatenetur eccleſia. quid autem ſi defunctus non habuiſſet adminiſtrationem?*
4 *Clericus non habens adminiſtrationem poteſt de fructibus teſtari, cui ab inteſtato eccleſia ſuccedit.*
5 *Creditores an teneantur probare debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ?*

DECI-

DECISIO XLI. aliàs 856.

1 CVm† cameta apoſtolica recipit ſpolia,ſeu
bona alicuius prælati, vel clerici benefi-
a ciati,[a] & creditores petunt debita: nun-
quid tenentur probare illa conuerſa in vtilitatẽ
eccleſiæ: & an ad alia debita præterquã ad illa,
quæ ſunt conuerſa in vtilitatem eccleſiæ camera
teneatur? Quia ſecundum dubium debet eſſe pri
mum, Videtur dicendum quòd camera non te-
neatur, niſi ad conuerſa in vtilitatem eccleſiæ.
per c.j.de ſolutio. & per ca.præſenti. de officio
ord.lib.vj.in fi.cum ibi no.ſuper verbo,debitis.
& per c.grauis.extra de depo.in fin.quia poſſet
dici hoc non eſſe verum per illa quæ notat At.
& Ioannes And.in nouel.poſt eum in c.ſtatutũ.
§.aſſeſſorem.de reſcri.li.vj.vbi patet ſolutio ad
dictum c.præſenti.vel eſto quòd hoc concedere
tur, poſſet dici aliud eſſe prælato viuente, vel be
2 neficiato: quia† tunc cùm fructuario compare-
tur fructus & prouentus beneficij facit ſuos: &
ideò cùm perſona ſua ſit ad huiuſmodi debita
obligata, nimirum ſi etiam de fructibus ſuorum
beneficiorũ quos facit ſuos, ſatisfacere teneatur:
ſed ſecus eſt cùm moritur: quia tunc vſurario cõ
paratur: & poſt mortem omnia bona ſua quæ ab
eccleſia acquiſiuit, tanquam bona eccleſiæ re-
manent eccleſiæ, & reſeruantur futuro ſucceſ-
ſori: vt dict.c.præſenti.in cuius præiudicium bo
na illa non potuit obligare: maximè quia non
habet cauſam ab illo, nec cenſetur habere ius.fa
ciunt not.per Inn.in c.quia V.de iud. & ideò nõ
mirum ſi ſucceſſor ad illa tunc non teneatur, ex
quo ad illa eccleſia nõ cenſetur obligata: vt dict.
cap.j.de ſolutio.in eius ſucceſſoris locum came
ra apoſtolica per ſpecialem Papæ reſeruationem
ſuccedit in iſtis ſpolijs, ſeu bonis ad eccleſiã per
tinentibus & eius occaſione per ipſum acquiſi-
ta: quia in alijs bonis patrimonialibus, vel aliũ-
dè acquiſitis bene ſuccederet alius hæres ſuus,
qui ad omnia alia eius bona teneretur. C.de epi-
ſco.& cleri.authen.licẽtia. Vel poſſet fieri diſtin
3 ctio inter† habentem adminiſtrationem: & tunc
teneatur ſucceſſor, vel camera etiam de fructi-
bus perceptis in vita prædeceſſoris, niſi ad debi-
ta conuerſa in vtilitatem eccleſiæ: & ad quæ ſo-
lùm tenetur eccleſia: vt in dictn c.j.de ſolutio. &
non habentis adminiſtrationem. & tunc ad om-
nia teneatur, quatenus ſufficerent fructus, & pro
4 uentus, quos ante mortem fecerat ſuos: quia† ta
lis beneficiatus non habens adminiſtrationẽ om
nes illos fructus, & prouentus perceptos in vi-
ta, adeò facit ſuos, quòd poteſt teſtari de illis: &
niſi teſtetur de illis, ab inteſtatn ſuccedit eccle-
ſia.argu.no.per glo.in dict.c.præſenti.de officio
ordi.lib.vj.ſuper ver.reſeruari. & probatur de
teſta,c.relatum. & per Hoſtien.in c.ſi quis ſanè.
5 de pecu.cle. De alio dubio, † an creditores teneã
tur probare debita conuerſa in vtilitatẽ eccleſię,
dic vt no.per gl. & Arcbidiaco.x.quæſtio. ij .§.
hoc ius porrectum. & per Hoſtien. & Doct. ex-
trà depoſi.cap.grauis.ſuper verbo, vtilitatem.c.
de fideiuſſo. & pro quibuſdam.de teſtam.c.cùm
in off eijs.per Inn. & Hoſt.in ſumma de fideiuſ.
§.quia.ver.ſed contra, & ſeq.

ADDITIO.

a Clerici beneficiati. Adde an ſucceſſot in benefi-
cio teneatur ad debita prædeceſſoris beneficia-
ti.gl. & Doctor.in c.præſenti.de off.ord.li.vj. Et
an ſucceſſor beneficij.ex eiſdem cauſis, & cauſa
in eodem ſtatu manente conueniri poſsit, ſicut
& prædeceſſor conueniri poterat, vide deci. j.ſ.
vt lit.penden.

SVMMARIVM.

1 *Compulſoria conceditur non citata parte.*

DECISIO XLII. aliàs 47.

1 NOta† quòd compulſoria ad producẽdum
inſtrumenta conceditur per Auditorem,
& poteſt procedi parte aduerſa nõ.citata:
quia etiam parte inuita compulſoria concedi po
teſt: ergo non vocata.argumen.l.quæſitum.in fi.
ff.de fideiuſſor. ideò poſito quòd in compulſoria
non ponatur parte citata, valet compulſoria: ma
ximè ſi pars erat præſens in curia, quando com-
pulſoria contra eum fuit cõceſſa. materia enim
probationis non debet anguſtari, ſed ampliari:
vt l.quoniam.C.de hæreti.vide omninò infrà de
ci.de fid.inſtru.4.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus in vim compulſo-
ria decreta parte citata fidem faciunt in iudicio.*

DECISIO XLIII. aliàs 610.

1 SI compulſoria† concedatur in aliqua cauſa
ad partes, vocata parte ad recipiendum pu-
blicata inſtrumenta, vel ſcripturas vel alia
trãſumpta, hæ ſcripturæ faciũt fidem in iudicio.
& ita ſeruat Rota dominorum Auditorũ ſacri
Palatij. tutius eſt ꝙ citetur etiam in partibus.

EPITOME.

Teſtes ſuper delaratione atteſtationũ publicatis atteſta
tionibus nõ ſunt admittẽdi, vbi declaratio non releuaret.

DECISIO XLIIII. aliàs 885.

OBtinens beneficium per cõtractum matri-
monij, egit contra alium, qui id obtinuit
tanquam vacans per renuntiationem: & volens
oſtendere quòd prædeceſſor iſtius, cui fuit bene
ficium, prius contraxit matrimonium, quàm re
nuntiauerit, dat articulos de certo menſe anni,
quo contraxit matrimonium præcedenti men-
ſe renũtiationis, ſcilicet de menſe Auguſti: cùm
renuntiatio ſit de mẽſe Septẽbris: & teſtes ſuper
hoc producti dicunt eum contraxiſſe tempore
quo racemi incipiunt maturari: & nihil depo-
nunt de illo menſe Auguſti, ſed publicatis atte-
ſtationibus actor vult probare quòd de menſe
Auguſti, de quo in articulis dederat, racemi in
partibus illis communiter incipiunt matura-
ri ſeu variare, quæritur, nunquid ſit audiendus,

obſtet publicatio? Et videtur quòd obſtet publicatio.arg.no.per Inno.in ca. cùm clamor.de teſtib.& c.fraternitatis.eod.tit.& quia iſta declaratio etiam probata non releuaret:cùm ſit nimis incerta:cùm vuæ in certis territorijs citius incipiunt maturari, quàm in alijs.

De Teſtibus & atteſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſi publicati fuerint, & didicita depoſitiones eorum, an iteratò produci poſſunt propter ſententiæ nullitatem?*

DECISIO I. aliàs 41.

1 NOTA, † quòd vbi teſtes ſunt producti in cauſa, licèt ſententia ſit nulla: a poſito quòd teſtes ſint publicati, iteratò poſſunt produci: quia quod nullum eſt, non præſtat impedimentum.in regula, non præſtat.cum ſi.de regu.iur.lib.vj.iura autem quæ dicunt, quòd ex quo pars ſciuit teſtificata, iteratò teſtes producere non poteſt: habẽt locũ, quando debito modo teſtes producti ſunt. hoc no.Ioã.And.in capit.teſtibus.de teſti.in cle.in glo.aliàs.audiui tamen quòd Rota contrariũ tenuit.Nec obſtant iura ſuprà alleg.quia ibi non didicit teſtificata:& quia ſuffieit qualitercũque. ar.gl.ſi quis in graui.§.aperire.ad Syl.de fal.l.ſi quis.& l.j.vbi vide Bald.de tab.exhi. maximè ſi ad requiſitionẽ partis ſit facta publicatio.& hoc tenet Gen.ibi.infrà eod.titu.dec.4.& 5.

ADDITIO.

a Sententia ſit nulla. Adde deciſ.xj.de probatio.§.in nouis.Item adde quòd ſicut ſententia nulla non impedit iteratò produci teſtes priùs publicatos, ſic decretum nullum nõ impedit impetrãtem quominus aſſequatur beneficiũ vigore ſuæ impetrationis: prout deciditur in deciſ.xij.§.de conceſſ.præbendar.Sed quid de acceptatione nulla, vide deciſ.xxij.§.de conceſſ.præbend.Et quid ſi iudex dixerit proceſſum fore cancellãdum, an cauſa poterit iterum in iudicio deduci, vide per Angel.de malefic.in verb.& ad querelam Titij &c.verſi.adde tamẽ quòd ſi iudex &c.vide Bal. conſil. 286. incip. ſuper primo. &c. vol. iij. vbi decidit an pronunciato nullo proceſſu dicta teſtium valeant in alio iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes abſfuturi recipi poſſunt per iudicem etiam non cognito de grauamine.*

DECISIO II. aliàs 59.

1 NOta, † quòd vbi eſt appellatum ſuper grauamine, Auditor ad quem eſt appellatum, teſtes abſfuturos non cognito de grauamine poteſt recipere propter periculum, quod poteſt eſſe in abſentia teſtium: vt dicitur in ſimili in l.in lege Aquilia ſi deletum.ff.ad leg. Aquil.& quia eſt dubium an iuriſdictio ſit primi iudicis: ideò in dubio recipit teſtes iudex appellationis. argu. l. ordinata.ff.de libe.cauſ.vide infrà deci.ſequentem.& dec.17.§.de appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes, de quorum morte, vel impedimento dubitatur, poſſunt examinari ad cautelam per ordinarium iudicẽ cauſa pendente in curia.*

DECISIO III. aliàs 110.

1 NOta, † quòd cauſa pendente in curia ordinarius iudex teſtes, de quorum morte dubitatur, vel alio impedimento, poteſt ad cautelam recipere, propter periculum, & neceſsitatem, quæ neceſsitas inducit, quòd aliquando à iure communi deuietur, & extraordinariè procedatur.argu.l.j.ff.de appellat. recipi.& l.diuus.ff.de tutorib.& cura.da.ab his. & l.in lege Aquilia ſi deletum.ff.ad leg.Aquil.& hoc eſt verum, quòd valet receptio facta per iſtum modum, ſi poſt receptionem non poteſt haberi copia teſtium: & quia ſunt mortui, vel aliàs impediti.Si autem ſuperuiuerent, dico quòd receptio facta ab illo, qui non habet poteſtatem recipiendi: non valet: ſed per Auditorem datum in curia fiet remiſsio ad partes.arg.l.ſi.C.de teſtib.& vide ſuprà deciſio.præcedentem.& dec.17.§.de appellat.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes per viam reſtitutionis produci poſſunt publicatis atteſtationibus.*

DECISIO IIII. aliàs 140.

1 NOta, † qualiter publicatis atteſtationibus poſſunt per viam reſtitutionis produci teſtes.not.per Inno.in c.auditis.in fi. de in inte.reſti.vide ſuprà dec. 1.eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Atteſtationes quæ non valent, poſſunt ratificari per partes.*

DECISIO V. aliàs 148.

1 NOta † quòd atteſtationes a quæ non valẽt,
a per conſenſum partium poſſunt ratificari: vt not.Inno.in c.cùm cauſam.de teſti.& ibi etiã videtur text.ſecus in ſolemnitate ſeu inſtantia iudicij.vt no.vide ſuprà eod.titu.deci.j. & de procur.deciſ.j.

ADDITIO.

a Atteſtationes. Adde Philipp.Franc.in capit.cum cauſam.de appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium verba dubia interpretantur contra producentem.*

DECISIO VI. aliàs 195.

1 NOta, † quòd verbum dubium teſtis interpretatur contra producentem in dubio; vt not. in c. in præſentia. de proba. & ibi not. Inno. in fi. idem not. Ber. in c. ex literis. & in dict. cap. in præſentia.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi infra decendiũ ad appellandum producat teſtes ſuos nõ videtur appellationi ſuæ renuntiare.*

DECISIO VII. aliàs 304.

1 NOta glo. qualiter † poſt ſententiam ſi pars, per quam eſt appellatum infra decem dies à tempore ſententiæ producat teſtes, non videtur appellationi renuntiare. vt not. Inno. in c. ſollicitudinem. ſuper verbo, renuntiare. de appel. circa quod vide no. per Ioã. And. in c. ſi à iudice. de appel. lib. vj. & quod no. in c. paſtoralis. in magna glo. verſi. nonne ſi poſt. de offic. deleg.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſuper habilitatibus impetrantis poſt concluſionem poſſunt recipi.*

DECISIO VIII. aliàs 469.

1 NOta † poſt concluſionem [a] in cauſa poſ-
a ſunt recipi teſtes ſuper habilitatibus impetrantis. præſertim pro informatione iudicis, per rationem prædictam: quia cùm concluſio nõ ſit neceſſaria in cauſa beneficiali, præſertim ſi ſemel fuerit facta inquiſitio per executorem de vita & cõuerſatione &c. quia quilibet præſumitur idoneus, &c. de præſumpt. c. dudum. & c. illud.

ADDITIO.

a Poſt concluſionem. Adde dec. j. ſ. de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes affuturi ſi ſunt recepti ordine iudiciario, & poſt litem conteſtatam poteſt per eos ferri diffinitiua, aliàs non.*

DECISIO IX. aliàs 333.

1 NOta, † quòd vbi teſtes affuturi ſunt recepti parte vocata. & iudiciario ordine ſeruato: per tales teſtes poteſt ferri ſententia diffinitiua: quia etiam teſtibus nõ publicatis poteſt ferri: vt c. cum I. & A. de re iudi. cũ ibi nota. per Innocẽ. ſecus autem ſi eſſent recepti lite non conteſtata, & iudiciario ordine non ſeruato: vt not. Ber. in cap. quoniam frequenter. in princip. ſuper verbo, tamen. vt lit. non conteſta.

SVMMARIVM.

1 *Teſtimonium de auditu à poſſeſſore in poſſeſſorio iudicio ſufficit.*

DECISIO X. aliàs 458.

1 NOta, † quòd in poſſeſſorio ſufficit teſti-
a monium de auditu [a] à parte, quæ tenet, & poſsidet rem ſpoliatã, de qua agitur. arg. no. in capit. licet. ij. de teſti. facit capit. cùm ſit. de conceſſ. præbend.

ADDITIO.

a Teſtimonium de auditu. Adde Fulgo. conſ. 184.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium receptio ſine expreſſa admiſſione articulorũ valet in beneficialibus, & in materia attentatorum.*

DECISIO XI. aliàs 156.

1 NOta, † valet receptio teſtium etiam non affuturorum ſuper articulis expreſsè non admiſsis in materia attentatorũ: & etiam in quacũque cauſa beneficiali: dum tamen ſit de iure dãtis. & termini conſueti ſeruati. Nã eo ipſo quòd teſtes recipiuntur, articuli admittuntur ſaltem tacitè. vide infrà de appellat. dec. 14.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in prima inſtantia in ſecunda ſi non ſit procurator, poteſt produci in teſtẽ per partẽ aduerſam.*

DECISIO XII. aliàs 657.

1 DIc. † ꝙ ſi in aliqua cauſa aliquis vt procurator fuerit litem conteſtatus in prima inſtantia: ſed in alia inſtantia non interuenit, pars contra quam fuerit procurator, poteſt producere in teſtem ſi vult. facit in ratione cap. dilecto. & c. veniens. de teſt. b.

SVMMARIA.

1 *C. Vt circa. de electio lib. vj. non habet locum, quando articuli ſunt probati, vel habentur pro probatis: nec quando appellatur ad inferiorem*

2 *Articuli quando petuntur admitti, debet proteſtari pars aduerſa, ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum.*

3 *Cap. ſui. Vt circa. non habet locum niſi quando appellatur ad Papam.*

DECISIO XIII. aliàs 41.

1 NOta, † quòd c. vt circa. de electiõ. lib. vj. nõ habet locum quando obiectus, qui ponuntur, ſunt probati, vel habentur pro probatis: vt
2 c. conſtitutionẽ. in fi. de elect. in cle. & ideò † quãdo petuntur admitti articuli pars contra quam producuntur, debet proteſtari, ſaluo iure non admittendorum, & non recipiendorum: vt not. in d. c. conſtitutionem. Ioã. Andr. in fin. Conſueuit dici in Palatio: Iam ſumus in probatis, & cõſtat de non iure aduerſarij. & ſic intelligitur ꝙ no. Innoc. in c. a. conſtitutus. de fil. presbyt. & dic
3 quòd dictum cap. vt circa. habet † locum quando appellatur ad Papam, & non quando appellatur

latur ad inferiorem.no.Arch.in eo.c.vt circa. ſu
per verbo,appellatc.& quod no.idem in ca. ſta
tuimus.eo.ti.li.vj.& quod no.Ioan.And.in c.nō
poteſt.de procura.in elemen.& vide infrà de ap
pella.dec.5.

SVMMARIA.

1 *Terminus ad declarandum articulos obiectiuos non eſt conceditur.*
2 *Articuli in cauſa appellationis ſecundum aliquos nō veniunt declarandi.*
3 *Declarās nihil facit noui:ſed quod factū eſt dilucidat.*
4 *Articuli qui non ſunt dati in cauſa principali,poſſunt dari in cauſa appellationis.*
5 *Articuli obiectiui qui aliàs eſſent repellendi,admittūtur quando gratia,ſi neutri,eſt obtenta.*

DECISIO XIIII. aliàs 64.

1 NOta,† q̄ in articulis obectiuis non datur
terminus ad declarādum:in c.vt circa.vbi
Pau.no.cōtrarium & malè,quia eſt cōtra
cap.licet.de probationi.quia bis ea dilatio da-
tur.ar.c.conſtitutionem.de elect.in cle.& no.in
c.in generali.de re.iu.li.vj.per Ioan.mon. & ex
2 hoc volunt dicere aliqui,quòd † in cauſa appella
tionis articuli non veniūt declarandi,quia impu
tetur parti,quæ ab initio non prouidit:licèt vi-
3 deatur contrà:quia † ille qui declarat,nihil facit
noui:ſed quod factum eſt,dilucidat:vt l.hæredes
palam.de teſt.cum ibi notatis.ad quod facit l. q̄
in diem.§.de compenſatione.iunct.l.j.§. præter
eà.de contrahen.emp.ff.& per iſta volunt dice-
re aliqui,quòd articuli,qui non ſunt dati in cau
ſa principali,in cauſa appellatiōis dari poſſunt.
& c.conſtitutionem.de electio.in cle.habet lo-
cum in appellatione malè formata. Et quòd in
cauſa appellationis primò ſunt dandi articuli
4 † obiectiui,qui non ſunt dati in cauſa principali
facit c.cùm à repulſione.de appellatio.in cle. cū
ibi no.per Ioan.Andr.ſuper verbo, ineptè. vide
c.j.de exceptio. extrà:quia non probatum &c.
5 Dic quòd † obiectiui articuli,qui aliàs eſſent re-
pellendi,admittuntur,quando gratia, ſi neutri,
eſt obtenta:vt infrà de exceptioni.dec.17.& 18.
& etiam vide infrà literam a.ſuper verbo, obie
ctus.& literam o.ſuper verbo, appellatio. vbi
multa de hac materia reperies in diuerſis quæ-
ſtionibus:& vide omninò infrà deci.ſequen. &
ſuprà de probationi.dec.8.& de exce.infrà deci.
j.& 3.& 5.& infrà eo.ti.dec.20.27. & 28.& 31.
& de exce.dec.8.& 9.& 10.& ſuprà de teſt.dec.
13.& dec.16.eo.ti.& dec.17.dec.14.& ī.hoc eo.
dec.tit.9.& vide omninò infrà de appellat.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus,qui ruunt ex mala appellatione in ſecunda inſtantia non poſſunt reformari.*

DECISIO XV. aliàs 262.

1 NOta,† quòd vbi obiectus[a] in prima inſtā
2 tia ſunt malè ſpecificati,& ruunt ex ma-
la appellatione,in ſecunda inſtantia non
poſſunt reformari:ſecus ſi nōn ruūt ex mala ap-
pellatione:vt no.Compoſt.in c.q̄ ſicut .de elec.
& ita intelligitur c.vt circa.de elect.lib.vj.vide
decíſio.ī.dec.14.& dec.24.j.de appel.

ADDITIO.

a Obiectus.Supr.de proc.dec.5.& infrà de appel.
deciſi.24.

SVMMARIA.

1 *Arreſtari poteſt receſſurus de curia,donec reſpondeat interrogationibus,ſimiliter & literæ apoſtolica.*
2 *Executor datus in gratia videtur habere iuriſdictionem antequàm Auditor inhibeat.*
3 *Auditor ante litem conteſtatam nō videtur habere iuriſdictionem.*
4 *Executor ante inhibitionē habet iuriſdictionem in negotijs coeptis.*

DECISIO XVI. aliàs 75.

1 NOta,† q̄ vbi ambæ partes ſunt in curia &
2 vna pars eſt receſſura, poteſt cōpelli per
aliam partem,quæ non eſt receſſura,quòd
reſpondeat interrogatorijs:& ſi pars quæ eſt re
ceſſura contra aliam quæ non vult recedere,ve-
lit dare interrogatoria,non auditur,ex quo di-
cit ſe velle recedere:quia ſufficit quòd reſpon-
deat articulis,dum venerit terminus.nec in hoc
debet paritas inter partes obſtare:quia terminus
debet ſolùm eſſe volētis recedere.& ſic non ob.l.
in ſacris.C.de prox.ſa.ſcriniorum.li.xij .cum l.
pen.C.de ſen.& inter.om.iud.& l.pretend§.C.de
& temporib.in inte.reſtitut.ideò Auditor malè
faceret,ſi partem licentiaret.Et idem eſt in literis
gratiæ:quia ex quo cauſa eſt commiſſa Auditori
petuntur literæ arreſtationis in curia: quia ti-
met q̄ aduerſarius virtute executoris poneret ſe
in poſſeſsionem:tales literæ nō ſunt relaxandæ:
quia melius eſt antè prouidere,quàm poſt reme
dium quærere:vt l.ſi.C.in quibus cau.in integ.re
ſti.non eſt neceſ.& in caſu quo relaxarētur tales
deberet inhibere parti ſub pœna. quòd virtute
literarum nihil attentaretur:licèt aliqui volue-
rint dicere, q̄ tales literæ ſunt relaxandæ: quia
a † ante litem cōteſtatam,ſeu antequā Auditor in
hibeat,executor datus in gratia videtur habere
3 iuriſdictionē. Itē † quia ante litem conteſtatā Au
ditor nō videtur habere iuriſdictionem.per c. re
latū.de off.delegat.ſed hoc nō ob.per c.ſi.vt lit.
4 penden.in cle.cum ibi no.per Io.An. Item † præ-
dicta poſſunt eſſe vera, q̄ in cœptis negotijs exe-
cutor ante inhibitionem habet iuriſdictionem:
ſecus videtur re integra:quia re integra non fit
præiudiciū parti,ſi ante inhibitionem Auditor
literas retineat & impediat executorē, q̄ nō pro
cedat ad executionem gratiæ:quia melius eſt pro
uidere,vt ſuprà dictum eſt vide ſuprà de reſcrip.
deciſ.33.& de arreſto partis vt reſpondeat inter
rogatorijs,vide deci.38.j.e.ti.

SVMMARIVM.

1 *Receſſurus à curia non tenetur reſpondere interroga-*

DECISIO XVII. aliàs 486.

1 NOta, † quòd reus receſſurus à curia non tenetur reſpondere interrogationibus datis per actorem tangendo negotium principale: nec econtrà, niſi fuerint dati poſitiui, & per modum poſitionum, & articulorum. hoc verum ſi reus hoc petat; alioquin ſi vult ſpontè reſpondere, mos ei gerendus eſt: & præiudicat ei ſua confeſſio. pro quo faciunt not. in cap. cauſam. de iura. calum.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio fit per reſponſionem factam ad articulos concluſiuos.*

DECISIO XVIII. aliàs 76.

1 NOta, † quòd articuli concluſiui ſiue cõcludentes dicuntur ideò, quia non datur petitio: ſed dans articulos in fine ipſorũ petit reſponderi articulis, licèt lis non fuerit cõteſtata: & in initio litis ſuper petitione dant tales articulos, cùm per reſponſionem quæ fit per partem talibus articulis litis conteſtatio dicitur eſſe facta. c. vnic. de litis conteſta. quia tales articuli ſunt loco libelli: vt in c. j. de libel. oblat,

SVMMARIVM.

1 *Articulus non concludens debet repelli tanquam impertinens.*

DECISIO XIX. aliàs 373.

1 NOta, † articulus non concludens tanquã impertinens debet repelli; & apparet de calumnia dantis, niſi daret diſpoſitiuè. ar. c. dudum. de elect. & ca. innotuit. & c. per tuas. de conceſ. præb. de reſcript, ca. j. & c. dudum. de deci.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui ſi poſt terminum fuerint producti, & in termino ad producendum omnia inſtrumenta, per quæ probantur obiectus, producantur, ſi negãtur ſigilla, & notarius, an admittatur producens ad illa probandum per teſtes.*

DECISIO XX. aliàs 388.

1 NOta, † dat aliquis articulos obiectiuos poſt terminum ad ponendum, & articulandum; & in termino ad producendum omnia, producit inſtrumẽta, per quæ probantur illi obiectus; ſed pars aduerſa negat illa producta, ſcilicet notarium, & ſigna & ſigilla: quæritur nunquid dans illos articulos obiectiuos ſit admittendus ad probandum illos per teſtes, ex eo quòd non dedit in termino? & nũquid ſit admittendus ad probandum ſaltem ſigna notariorum, & ſigilla inſtrumentorum productorum? Quidam dicebant quòd non: quia nulla probatio debet recipi ſuper materia articulorũ non recipiendorum. Ad hoc facit quod not. gl. de elect. c. conſtitutionem. vt circa. ſuper verbo, legitimè. in cle. Alij verò tenebant contrà: quia licèt ſit excluſus ab articulando, & ſic à probando per teſtes in illa inſtantia, ex quo non dedit in termino articulos, non tamen fuit excluſus à producẽdo. & ſi abſque omni aptitudine produxiſſet munimenta, per quæ apparet actorem repellendum, hoc ſibi ſufficeret. ergo ex quo produxit in termino ad producendum omnia, ſi producta negantur, debebit admitti ad probandum producta. quando autem veriſimiliter poterat ignorare an pars aduerſa illa negaret: & ex quo admittitur ad producendum, etiam debet admitti ad producta ſi negentur probanda: aliàs fruſtrà produxiſſet. Nec ob. quòd per lapſum termini excluſus erat à ponendo, & articulãdo: ergo etiam videbatur excluſus à producẽdo munimenta, per quæ poſitiones & articuli deberẽt probari. quia dico, quòd non ſequitur: quia terminus ad ponendum ſtatuitur, ſeu poſitiones & articuli fiunt, vt contenta in eis probentur per confeſſionẽ, vel per teſtes: & ab illo modo probandi bene eſt excluſus: non autem fiunt ad finẽ proponẽdi: quoniã ſi poſteà pars velit proponere, & alio modo, puta per inſtrumẽta petit approbare, ſit audiendus: producendo etiam ſine articulo proponere cenſetur: & producere in termino ſibi conceditur. ergo omnia quæ pertinebant ad productionem, ſcilicet probatio notariorum, & ſigillorum ſibi non negantur. Nec ob. d. clem. conſtitutionem. quia loquitur de probatione facta per teſtes, à qua erat excluſus. Item loquitur de probatione facienda de materia obiectiua, à qua per conſtitutionem vt circa, erat excluſus. quia perpetuò, & irreparabiliter excludit: & eius excluſio habet vim rei iudicatæ. vide ſuprà eod. tit. dec. 14. & infrà de except. dec. 9.

SVMMARIVM.

1 *Articuli pertinentes etiam in cauſa prophana de æquitate ſunt admittendi vſque ad concluſionem in cauſa.*

DECISIO XXI. aliàs 449.

1 NOta † quòd omnes domini excepto vno voluerũt habere pro ſtylo de cætero quòd in cauſa prophana more ſpiritualis articuli qui de iure dantur vel aliàs pertinen. in materia & in forma dati: & poſt terminum & ante concluſionem poſſint & debeant admitti de æquitate, licet fortè de rigore iuris eſſet contrarium propter capitul. paſtoralis. de exceptio. & not. per Compoſt. in capitu, ſicut, de electio. & per Pau. in capitu. conſtitutionem. in verbo ſuper his. in clementi. De articulis verò in cauſa iniuriarum criminaliter intentata poſt terminum datum conſilia erant diuerſa. vide dec. proximè ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Articuli poſt terminum dati in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata non ſunt admittendi.*

DECI-

DECISIO XXII. aliàs 485.

1 NOta, † quòd in cauſa criminali ciuiliter intentata articuli poſt terminum dati non ſunt admittendi: quia omnes termini præſertim in cauſa prophana ſunt peremptorij. vt not. Io. monach. in cap ſæpè. de verbo. ſignifica. in clement. & Compoſt. in cap. quod licut. de elect. facit c. coram. cum ibi nota. per Innoc. de reſtitutio. in integr. & l. auxilium. ff. de minor. facit in ratione cap. paſtoralis. de exceptio. & cap. concertationi. de appellatio. libr. vj. de reſtitu. in integr. cap. j. in clementi. & no. per Ioan. de Ligna. io cap. dilectus. de fide inſtrumen. & no. per Pau. in clementi. conſtitutionem. de electio. ſuper verbo, ſuper his. poſt hæc conſilia quaſi per medium, ego non ſecutus dictam opinio. pronuntiaui contra eam. vide deciſionē ſuprà proximam, & ſuprà dec. 14. & de iudic. dec. 19.

SVMMARIVM.

1 *Articuli dantes non verisimilia nec admittuntur.*

DECISIO XXIII. aliàs 630.

1 ARticuli † ſequentes de aliqua materia, de qua non eſt veriſimile, non admittuntur. pro hoc facit quod no. in c. non eſt veriſimile. de præſumpt. ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus tam impertinentibus, quàm pertinentibus reſpondere debet de ſtylo Palatij.*

DECISIO XXIIII. aliàs 641.

1 DIc, † quòd ſtylus eſt ſacri Palatij, quòd ſemper debet reſpondere per partes poſitionibus pertinentibus, & impertinentibus: & hoc fit cauſa abbreuianæ litem: & etiam videtur, ſeu inſpicitur quando poſitiones negatæ datur per articulos, ſeu dantur articuli verùm ſint boni, & pertinentes in materia & forma: & tunc ſufficit prædicta de cauſa. vt eſt dictum.

SVMMARIVM.

1 *Articuli in dubio admitti conſueuerunt.*

DECISIO XXV. aliàs 645.

1 DOmini † de Rota ſacri Palatij conſueuerunt admittere articulos partium, quando eſt dubium an debeant admitti, vel non.

SVMMARIVM.

1 *Articuli calumnioſi admitti non debent, niſi ſint de iure dantis.*

DECISIO XXVI. aliàs 647.

1 DIc, † quòd ſi aliquis in aliqua cauſa dat articulos calumnioſos, quod ſi ſunt de iure ſuo, ſunt admittendi, aliàs non: vt not. in cap. poſt electionem. in glo. extrà de conceſſ. præbē. ſecundùm Ioan. And. in fidei fauorem. in nouel. de hæret. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui poſt terminum dati non admittuntur in cauſa ſpirituali.*

DECISIO XXVII. aliàs 648.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali nō dantur articuli obiectiui ſecundùm capit. conſtitutionem. de electio. io clementi. in termino aſsignato, quòd lapſo dicto termino non admittuntur articuli verè obiectiui, ſed magis exceptiui. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui niſi ſint bene formati, & ſpecificati non admittūtur: niſi dans illos eſſet in probatione.*

DECISIO XXVIII. aliàs 649.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi actor, vel reus in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana dat articulos obiectiuos, quia tunc debet dare bene diſpoſitos, & ſpecificè, & in bona forma, aliàs nō admittuntur iuxta capitul. conſtitutionem. de elect. in cle. ſecus autem ſi dans tales articulos eſſet in probatione: quia tunc non curatur de forma.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus non bene ſpecificatis, vel non diſpoſitiue datis, non cogitur quis reſpondere.*

DECISIO XXIX. aliàs 730.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana dantur aliqui articuli per partes, ſeu partem non obiectiui, vel obiectiui: & non ſunt bene ſpecificati, ſeu non dati diſpoſitiuè, vt fieri debet: pro tunc ſi pars vult reſpondere talibus poſitionibus, ſeu articulis poteſt reſpondere aliquo modo, licèt dicatur ſibi, quòd reſpondeat: quod poteſt ſi vult: vt eſt dictum, aliàs non.

SVMMARIVM.

1 *Articuli bene formati per reum non habentem ius in beneficio dati debent admitti.*

DECISIO XXX. aliàs 736.

1 NOta, † quòd ſi aliquis actor det in aliqua cauſa contra reum aliquos articulos, quòd licèt reus non habeat ius in beneficio, quod poſsidet, quòd nihilominus articuli bene formati in materia & forma debent admitti. Nam reus ſuo loco & tempore poterit dare obiectiuos contra dictum actorem ſecundùm Compoſt. in cap. mandatum. de reſcript. & ita tenet Rota.

DECISIO XXXI. aliàs 871.

Similis eſt deciſ.28.ſ. hoc titu.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones in prima inſtantia per procuratorem etiam cum iuramẽto data poſſunt in ſecunda per principalẽ reuocari ſine expreſſa reuocatione erroris.*

DECISIO XXXII. aliàs 506.

1 NOta, † quòd poſitiones datæ in prima inſtantia per iuramẽtum procuratoris, in ſecunda inſtantia poſſunt per dominum principalẽ reuocari, & meliorari ſine expreſſa reuocatione erroris: tum quia illud iuramentum non fuit de veritate, ſed de credulitate, tũ quia procuratores non ſunt plenè informati, ſicut principales, qui nouerunt quæſtionem veridicam. iuxta not. in c. cùm in poſitionibus. de iureiuran. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Auditor non poterit ſine noua commiſſione de cauſa cognoſcere, vbi remiſſoria bullata fuerit: licet partes remiſſoria renuntiare velint.*

2 *Papa vbi manum appoſuit, inferior ſe intromittere non poterit.*

DECISIO XXXIII. aliàs 372.

1 NOta, † quòd poſtquã litera remiſſionis eſt bullata, licèt articuli nõ includãtur, & ad partes tranſmittãtur: Auditor non poteſt ſine noua cõmiſſione vlteriùs in cauſa procedere, etiam ſi
2 pars renuntiare velit remiſſioni: quia † ex quo Papa manum appoſuit inferior ſe amodò de negotio intromittere non poteſt. per capit. vt noſtrum. de appel. & de elect. c. ſi cotempore. li. vj.

SVMMARIVM.

1 *Solui an debeat curſoribus pro interrogatorijs incluſis in remiſſoria ex parte rei?*

DECISIO XXXIIII. aliàs 48.

1 NOta, † quòd vbi actor dedit articulos, & fuit ſibi decreta remiſſio ad partes: ſi reus det interrogatoria pro expenſis curſorum: reus nihil habet ſoluere, & hoc ſi actor per remiſſionem ſuorum articulorum tantùm etat expenſurus quantum eſt: poſito quod interrogatoria rei portétur: aliàs autem reus communicaret in expenſis. arg. l. ex parte. ff. fami. ercis. & in ca. præſentium. de teſtib.

DECISIO XXXV. aliàs 623.

Similis eſt deciſ.27.ſ. de iudicijs.

DECISIO XXXVI. aliàs 738.

Similis eſt deciſi.28.ſ. de iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur etiam ex cauſa ante litis conteſtationem.*

DECISIO XXXVII. aliàs 367.

1 NOta, † quòd poſito quòd teſtes dicantur valetudinarij ante litem conteſtatam, non fit remiſſio ad partes, poſito quòd neceſſitatis cauſa petatur. & eſt ratio, quia ex quo decernitur remiſſio, expirat poteſtas Auditorum Palatij: ideò ante litem conteſtatã non dicitur quis agere, ſed agere velle: vt l. amplius. ff. rem ra. ha. in hoc caſu etiam melius eſſet, quòd expiraret poteſtas, quàm ſi propter probationis defectũ cauſa perderetur: vt extrà de teſti. c. dilecto. vide in c. quoniam. de proba. & ibi c. quoniã frequenter. vt lite non conteſtata. & C. de hæretic. l. quoniam.

SVMMARIVM.

1 *Interrogationi criminoſa nõ tenetur quis reſpondere.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 624.

1 SI † quis facit arreſtari aliquem de curia non receſſurum donec datis directè obiectis reſpondeat, an talis teneatur de iure reſpondere talibus interrogationibus? Dic de ſtylo ſacri Palatij, quòd talis tenetur reſpondere, ſi vult reſpõdere affirmatiuè cum proteſtatione, dicendo, credo talibus interrogationibus obiectiuis: ſi tamẽ aliàs conſtet de eis per legitima documenta in iudicio, aliàs non. Sed hoc verum eſt, ſi ſupradictæ interrogationes non reſpiciant crimina, vel defectus illius perſonæ, contra quam opponuntur: ſecus ſi reſpiciant. Sed ſi ſit dubium, quòd reſpiciant: dicunt aliqui quòd debent reſpondere cum prædicta proteſtatione. Alij verò dicunt cõtrà, & fortè non malè. Et an interrogationes, & poſitiones fieri debeãt ſuper criminibus alicuius, ſuper hoc vide Innocen. Hoſtien. & Cõpoſt. in cap. dudum. ſuper verbo. dicendo. de electio. in Specula. titu. de poſi. & Innocen. & Hoſtien. in cap. ij. extrà de confeſ. & Gul. de mont. Laudu. in procem. clem. & etiam quòd leg. & not. in ca. qualiter & quando. extrà de accuſa. & in Speculatitu. de poſi. §. vij. videndũ occurrit. verſ. xxix. conſiderandum eſt.

SVMMARIA.

1 *Remiſſoriam de conſenſu partium Auditor cauſæ poteſt ſine Vicecancellario concedere.*

2 *Remiſſionem reportatam de partibus Auditor ſine ſpeciali commiſſione aperire non poteſt.*

DECISIO XXXIX. aliàs 706.

1 SCiendum eſt, quòd † ſi partes in aliqua cauſa petant remiſſionem ad partes, tunc Auditor cauſæ poteſt concedere ſine Vicecancellario. Si autem vna pars petat tantùm: tunc
2 non poteſt ſine Vicecancellario: nec † tunc remiſſionem reportatam de partibus poteſt aperire ſine commiſſione ſpeciali: Secus autem ſi eſſet conceſſa remiſſio de conſenſu partium. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus renuntians liti & cauſa an tenetur reſpondere.*

DECI-

DECISIO XL. aliàs 779.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana termini ſunt ſeruati vſquè ad concluſionem, & pars actrix petat, quòd reus reſpondeat ſuis poſitionibus, & articulis, compelli debet ad reſpondendum: licèt renunciauerit in iudicio liti & cauſæ: quia fortè petit reſpondere ex iuſta cauſa, & rationabili. & ita tenet & ſeruat Rota ſacri Palatij, quando quis renunciat liti & cauſæ. vide in cap. cùm pridem. de pact. & Inno. in c. in noſtra. de reſcript. & Io. And. & Pau. in c. gratiæ. eod. tit. in clemen.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus concernentibus petitorium non tenetur reſpondere pars, ſi fuerit ſuſpenſum petitorium.*

DECISIO XLI. aliàs 591.

1 DIc, † quòd ſi datæ ſunt poſitiones, & articuli in aliqua cauſa pro aliqua parte concernentes petitorium & poſſeſſoriũ: & quilibet petat reſponderi per alium. & interim antequàm ſit reſponſum, ſuſpendatur petitorium, & vult tantùm agi in poſſeſſorio, quòd tunc alia pars non debet cogi reſpondere, niſi poſitionibus concernentibus ſolum poſſeſſoriũ poſtquàm eſt ſuſpenſum, & poſtquàm non agitur de petitorio. ita etiam ſeruat ſacrum Palatium. pro hoc etiam facit quod not. in cap. gratius. de reſti. ſpol. vide ſuprà deciſ. 19. de reſtitut. ſpoliatorum.

SVMMARIA.

1 *Poſitionem, vbi quis negauerit, non poterit ampliùs contra ponentem ſe iuuare ex ea.*

2 *Actor interrogando an confiteri videatur contra ſe?*

DECISIO XLII. aliàs 311.

1 NOta quòd Ioan. Monach. & Archidiac. in c. j. de confeſſ. libr. vj. dicunt, quòd † reus poſitionem confitendo actoris poteſt ſe iuuare contra actorem eadem poſitione: ſecus ſi negaſſet poſitionem. & licèt contrarium audiuerim determinari de interrogatione actoris,
2 quia † actor interrogando nihil contra ſe videtur confiteri. pro prima tamen opinione Specu. titu. de poſitio. §. verum. in princi. & §. x. ſi quid actor. quòd interrogando actor hic videtur cõfiteri. no. glo. xxij. quæſt. ij. c. quæritur.

SVMMARIVM.

1 *Poſitioni obiectiuæ tenetur quis reſpondere.*

DECISIO XL. aliàs 281.

1 NOta † qualiter poſitioni obiectiuæ quis tenetur reſpondere. vt not. per Ioan. Mo. in cap. ij. de confeſ. lib. vj. & vide deciſ. j. infrà de except.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio partis non ſufficit ad effectum adiudicandi beneficium alteri: licèt ſufficiat quò ad impoſitionem ſilentij.*

DECISIO XLII. aliàs 245.

1 NOta † quòd vbi poſitio partis per contumaciam habetur pro confeſſata, ex tali cõfeſſione ſolùm non poteſt adiudicari beneficiũ parti: quia confeſſio etiam partis non eſſet ſufficiens, quòd ex tali confeſſione adiudicaretur beneficium, niſi aliàs appareret: vt not. in cap. ſi poſt. de confeſſ. lib. vj. ſuper verſic. per confeſſionem. cum ibi notatis. ſed tamen confeſſio eſt ſuf-
2 ficiens ad imponendum a ſilentium parti confitenti: vel propter contumaciam partis habitæ pro confeſſata. vt de reſcript. cap. olim. vide dec. 7. ſ. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.

ADDITIO.

a Confeſſio eſt ſufficiens ad imponendum. Et ad condemnandum partem ream intentionẽ actoris cõfitentem, etiam ſi iudicium inchoatum ſit nullum, ſecundum Inno. ſingulariter in c. qualiter & quando, ij. extrà de accuſat. & ſecundum Hippolyt. marſil. conſ. 91. incip. maturè conſideratis. vol. ij. in materia criminali. Et ratio eſt, quia confeſſio propria nocet confitenti. dec. 3. de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Auditor partes diſcordãtes remittit ad audientiã cõtradictarũ ad conueniendum de iudicibus remiſſoria.*

DECISIO XLIII. aliàs 663.

1 EſT ſciendum, † quòd quando aliquis Auditor ſacri Palatij in aliqua cauſa concedit remiſſionem ad partes ad probandum aliquid, dicendo partibus, quòd aliàs conueniant de iudicibus, & ipſe ponit tertium, & nullo modo poſſunt conuenire partes, tunc Auditor cauſę remittit partes ad audientiam contradictarum pro conueniendo de iudicibus, ſi volunt. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non datur, vbi probatio debet fieri per inſtrumenta, & ſcripturas.*

DECISIO XLIIII. aliàs 699.

1 DIc, † quòd ſi in aliqua cauſa debet probari per publica inſtrumenta, ſeu alias ſcripturas, tunc nõ conceditur remiſſio ad partes: ſecus autem ſi probari debet aliquo modo per teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria decernitur ad inſtantiam aſſerti procuratoris cauentis de rato ſub pœna &c.*

DECISIO XLV. aliàs 731.

1 NOta, † quòd ſi aliquis petat remiſſionem ad partes ad probandum aliqua, vel petat compulſoriam ex cauſa quod talis non debet admitti ad petendum prædicta: niſi conſtet de eius poteſtate legitimè: & ſi parte vocata non ſit

non ſit fides de mandato, & pars aduerſa petat ſe licentiari, vel concedi, niſi habeat aliquam cauſam rationabilem, ille qui fecit citari, quia pars actrix venire debet parata: & hoc tenent aliqui domini Auditores de Rota ſacri Palatij. Alij tenent contrà, videlicèt quòd ille qui petit prędicta caueat de rato, & ſub certis pœnis quòd habebit mandatum infra certum tempus, ſeu procuratorium.

De Fide inſtrumentorum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum locationis quò ad extraneos nõ probat poſſeſsionem: ſed quò ad contrahentes ſic.*

DECISIO I. aliàs 87.

1 NOta, † quòd inſtrumentum locationis factum per aliquem non probat poſſeſsionem quantum ad extraneũ:
a vt ca. inter dilectos. [a] de fide inſtrumento. in fin. quantum autem ad contrahentes, videtur probare poſſeſsionem: vt l. prædia. de acquirend. poſſeſsio.

ADDITIO.

a Cap. inter dilectos. Et ibi per Felyn. in iiij. col. verſi. in text.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumenta inſerta in alijs non probantur per inſertionem: niſi ſint inſerta in actis iudicialibus.*

DECISIO II. aliàs 92.

1 NOta, † quòd in actis [a] iudicialibus non eſt
a neceſſe, quod procuratorium inſeratur in actis, nec totus tenor inſtrumenti: & ſi inſerantur, talia probant: nam talis narratio habet vim probationis: vt not. Innocen. capit. quoniam. de proba. In extraiudicialibus autem non videtur quòd talis narratio haberet vim probationis: quia quando vnum inſtrumentum facit mentionem de alio, quia dicit ſententiam latam ſi-
b cut in tali inſtrumento publico vidimus [b] contineri, per tale inſtrumentum non probatur, quòd talis ſententia ſit lata: vt not. Innocen. in cap. fi. de fide inſtrumen. vide infrà iſto tit. dec 9.

ADDITIONES.

a In act s. Adde Felyn. in cap. non nulla de reſcrip. & in cap. cùm in iure. col. 4 verſi. contra. de offic. deleg. Abb. in cap. quoniam contra. col. 5. de proba. Socci. conſ. 120. incip. Cum in præſenti. colum. j. volum. j.

a Vidimus. Adde Felyn. in capit. ex parte. j de reſcript. num. 10. & 11.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in vitio notarij ſi ſit in aliqua parte falſum totum reputatur falſum.*

DECISIO III. aliàs 217.

1 NOta qualiter † vbi inſtrumentum eſt falſum in aliqua parte propter vitium notarij: in toto videtur eſſe falſum: vt not. Innocen. in c. fraternitatis. de hæreti. & in c. cùm in iure. in fin. de offi. delega. in fin. verſic. Item ſi falſo. & per Cyn. in l. ſi ex falſis. C. de tranſact. idem Archidia. in c. fi. ij. glo. de verbo. ſigni. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus etiam in vim compulſoriæ parte non vocata decretæ per alium notariũ, quam per principaliter rogatum parte non vocata nõ faciunt fidem.*

DECISIO IIII. aliàs 396.

1 NOta, † inſtrumenta extracta in partibus etiam in vim compulſoriæ parte non vocata decretæ nullam faciunt fidem, niſi pars ſpecialiter in partibus ad hoc fuerit vocata, vel ſibi per compulſores inſinuatum. Hæc vera ſi fuerint extracta, ſiue exemplata per alium notarium, quàm per illum, qui illa aliàs receperat, & fecerat: ſecus ſi per illum eundem notarium fuerant extracta, ſiue tradita: tunc enim bene faciunt fidem parte ad hoc non vocata. Et hoc tenuerunt omnes Domini me ſolo excepto. allegabant ad hoc iura de fide inſtrumen. c. penulti. & fin. cum ibi nota. per Innocen. & Hoſtien. Ego tamen dicebam partem vocandam in curia ad videndum ipſam decerni: & compulſorem fore merum executorem: quia nullam poteſtatem haberet citãdi. iuxta nota. per Doctores de officio delega. c. paſtoralis. de re iudi. c. de cætero. per Innocen. & in clementi. vn. de officio deleg. nec Auditor habet poteſtatem dandi ſibi iuriſdictionem, ſed meram compulſionem, ſeu verius nudam requiſitionem: prout ex forma compulſoriæ apparet. Si igitur vtique requiritur partis vocatio, & aliæ ſolennitate, recurratur ad ordinarium, qui meo iudicio compulſores ſeruare non tenetur, ad hoc, vt poſſent partem vocare. vide hoc in Specu. tit. de inſtru. edi. §. poſtquam. verſi. ſed nunquid. per Ioan. And. in cap. dudum. de conuer. coniu. per Doct. in l. chirographis. ff. de admini. tut. vide dec. 42. & 43. ſuprà de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Locus loci debet apponi in inſtramento.*

DECISIO V. aliàs 739.

1 NOta, † quòd tabellio debet ponere in inſtrumento contractus, ſeu procurationis
a locum loci [a] vbi fuit receptum: vt in Specu. tit. de inſtru. ædi. §. inſtrumentum. verſi. quid ſi elocus. & Ioan. And. in data lib. vj.

ADDITIO.

a Locum loci. Adde Bart. in l. de pupillo. §. qui nuntiat. ff. de noui oper. nuntiat. Rot. deci. vj. de conſuetud.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum acceptationis de aliquo beneficio facta neceſſario non requiritur, vt habeat loca loci deſcripta.*

DECISIO VI. aliàs 769.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliquis expectans beneficium, vult facere inſtrumentum de acceptatione, quam facit de beneficio vacanti, vel de ſimilibus, tunc ſufficit ponere locum, & non loca loci, ſecus autem ſi fiat inſtrumentum de aliquo contractu, quòd tunc debet poni locus loci. & ita ſecundum quoſdam intelligitur quod dicit Ioan. And. in c. oblatæ. de ſenten. & re iudi. libro ſexto. & ita etiam tenent aliqui Auditores.

EPITOME.

Edenda ſunt reo petenti omnia iura, de quibus actor facit mentionem in libello ſuo, antequàm cogatur illi reſpondere.

SVMMARIVM.

1 *Libellus cogitur edere iura nominata in ſuo libello, ſuper quibus fundatur intentio ſua.*

DECISIO VII. aliàs 483.

1 NOta ſi in † libello ſit mentio [a] de aliquo
2 priuilegio, inſtrumento, vel ſcriptura, ſuper quibus fundatur intentio libellantis, illa ſcriptura ſi petatur, antequàm compellatur reſpondere, eſt exhibenda: hoc verum ſi habeatur, vel haberi poſsit in promptu: & de hoc deferendum eſt, & recipiendum ante omnia iuramentum, & ſi iurauerit ſe non habere præ manibus, nec in breui ſit habiturus, proceditur vlterius in cauſa. iuxta not. per Innoc. de probationib. c. j. & in Specul. de inſtrumen. edit. §. nunc dicemus. verſi. quòd ſi quis.

ADDITIO.

a Si in libello ſit mentio, Adde Bar. in l. edita. C. de eden. in penult. col. verſic. quæro an. Deci. in c. j. de proba.

SVMMARIVM.

1 *Iura debent ante finem litis petenti reſtitui retenta copia, ſi aduerſarius non contradicat, & ille iuret reportare ea ad mandatum Auditoris.*

DECISIO VIII. aliàs 741.

1 NOta, † quòd ſi aliquis actor in aliqua cauſa produxit inſtrumenta, ſeu ſcripturas pro iure ſuo: & petit ab Auditore ſibi reſtitui, reo non contradicente vſque ad finem litis, quòd nihilominus copia retenta apud Auditorem de prædictis, & etiam iuramento præſtito, quòd ſi Auditor vult, prædicta reportabit, eodem modo, & forma reſtitui debent. Non obſtat quod dicitur in capitulo quoniam contra falſam. extrà de probat. vbi originalia remanēt apud notarium.

SVMMARIVM.

1 *Verbis enuntiatiuis notariorum non creditur, licèt faciant præſumptionem maximè inter præſentes.*

DECISIO IX. aliàs 872.

1 NOta † qualiter non creditur verbis nar-
2 ratiuis [a] notarij poſitis in inſtrumento: vt ſi dicat notarius, talis oriundus de tali prouincia promiſit, non propter hoc probatur, quòd promittens ſit de tali prouincia: quia non ad hoc agebatur principaliter: vt probatur per Innocen. in c. cùm in iure. circa fin. de off. deleg. præſumptionem tamen facit maximè inter præſentes: vt notatur in l. cùm aliquis. C. de iure deliber. per Cynum. & l. optimam. de contrahend. ſtipul. & creditur notario, licèt ſit in lóginquo, & de eo notitia non habeatur. vide in Specul. de inſtru. edit. §. reſtat. verſ. ſed quid. Paul. in clem. j. de procuratorib. in clement. vide deciſ. 2. ſuprà hoc titul.

ADDITIO.

a Verbis narratiuis. Pro huius dec. intellectu vide Alex. de Imo. in conſ. lxxxiij. in iiij. colum. in j. volu. Et in conſ. cxxxvj. in eod. volumi.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de regiſtro bullarum fidem facit: ſed de regiſtro ſupplicationum non.*

DECISIO X. aliàs 681.

1 NOta, † quòd ſumptum, ſeu tranſſumptū de regiſtro ſupplicationum Papæ non facit fidem: ſecus de tranſſumpto de regiſtro bullarum literarum Papæ. Ita ſeruatur.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de originali regulariter fidem non facit.*

DECISIO XI. aliàs 637.

1 DIc, quòd ſumptum de inſtrumento originali communiter non facit fidem. pro hoc c. j. & ij. de fi. inſtr. Et ita etiam ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iudicis valet, vbi factum erat notorium: licèt iudici,*

DECI-

DECISIO XII. aliàs 57.

1 NOta, † quòd ſi iudici non ſit factum notorium: & iudex ferat ſententiam antequàm probetur, quòd ſit factum notoriũ, ſi tamẽ in rei veritate factum dicitur notorium, licèt iudici nòn ſit: tamen valet ſententia lata per iudicem: vt not. Inno. in c. tua. de coha. cleri. & mulie. iunctis no. in c. cùm in iure. de offi. deleg. & c. cum ex officij. de præſcript. ad quod l. furioſus. ff. de iud.

De Præſumptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Legitimus non præſumitur quis ad effectum adiudicandi ſibi beneficium, niſi probet: ſed manutenendi in poſſeſsionem ſic.*

DECISIO I. aliàs 343.

1 NOta, quòd † non præſumitur [a] quis
2 legitimus ad hoc, quòd adiudicetur beneficium ſibi, niſi probetur: vt not. Innocen. capit. ſi fortè. de elect. lib. vj. & not. Innocen. in capit. illud. de præſumpt. in fi. Pro quo videtur text. xxx. q. j. aliter. licèt de iure ciuili videatur contrà: per not. in l. in liberæ. ff. de ritu nupt. ad quod tamen vt quis teneatur in poſſeſsione, præſumitur legitimus, niſi contrarium probetur: vt dicitur in ſimili per Ioan. Monach. in cap. ſi iudex. de ſenten. excom. lib. vj. licet §. illud. in authen. qui mo. natura. effic. legi. ſtatuit contrà. & circa hoc vide Hoſt. in cap. fin. de cleri. non ſiap. vide deciſ. xiiij. ſuprà de probat.

ADDITIO.

a Non præſumitur. Adde quæ dixi & accumulaui in deciſ. 19. incip. fuit dubitatum. ſ. de reſtit. ſpoliat. in nouis. & in deciſ. 8. ſ. de cauſ. poſſeſſ. & proprietat.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio ex quibus præſumitur facta in fraudem expectantium.*

DECISIO II. aliàs 361.

1 NOta, † præſumitur permutationem factam fuiſſe in fraudem impetrantium ex iſtis quæ ſequuntur. Primò ex magna beneficiorum inæqualitate. Secundò ex coniunctione perſonarum: vt quia inter fratres: aut ex ſenio, & aliquali infirmitate, & morte ſecuta infra octo dies ſequentes: dummodò prædicta omnia ſimul concurrant, & tali præſumptione facta, licèt non ſit vera probatio. vide deciſ. 2. j.
a de rer. permutat. & quòd ſola inæqualitas [a] in valore beneficiorum ſit præſumptio fraudis cōmiſſæ in permutatione in fraudem expectantiũ, no. argu. l. dolus. C. de reſcin. vend. & vide Ioan. And. in nouel. de rerum permu. c. j. in fi. libr. vj. & Collec. in c. quæſitum. de rer. permu.

ADDITIO.

a Sola inæqualitas. Adde vidẽdum federic. de Sen. in tract. permutat. quæſt. vlt. vbi videtur tenere quod ex ſola inæqualitate permutatio non præſumitur fraudulenta.

De Iureiurando.

SVMMARIA.

1 *Periurus poteſt priuari beneficio, & quid de veniente contra fidem datam.*
2 *Periurus an ſit infamis?*

DECISIO I. aliàs 158.

1 NOta, quòd † poſito quòd veniens
2 contra iuramentum [a] deierans puniatur, & poſsit priuari beneficio: vt c. querelam. de iureiurand. & c. peruenit. de fideiuſ. non tamen eſt, ſi veniat contra fidem promiſſam: cùm pœnæ ſint reſtringendæ. & quia maius reputatur præſtare corporaliter iuramẽtum ſuprà librum, quàm fidem promittere. C. ſi minor ſe maior. dixe. l. iij. & hoc tenuit Rota. licèt Archid. dicat contrà in c. j. de ſepult. lib. vj. ſuper verb. præſtita. vide quod not.
2 in c. clericus. de iureiu. & † an periurus ſit infamis, habes not. in l. Lucius. ff. de his qui not. infami.

ADDITIO.

a Veniens contra iuramentum. An violans fidem promiſſam æquiparetur periuro, & an ſit priuandus beneficio ſuo, & ſit infamis, vide Panor. in cap. ad aures. de his quæ vi met. ve. cauſ. fiunt. & deciſ. xvij. capell. Tholoſ. & deciſ. j. de pact. in antiquiorib.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones quæ ſubintelliguntur in iuramento, & quæ excipi poſſunt contra iuramentum.*

DECISIO II. aliàs 141.

1 NOta, † quòd ſunt exceptiones, quæ in iuramento intelliguntur, quæ nominantur in c. quemadmodum. de iureiur. in prin. in tantum quòd non obſtante iuramento poteſt excipi cōtra iuramentum.

SVMMARIA.

1 *Impedimentum probatur per iuramentum, vbi adeſt præſumptio veriſimilis pro impedito.*

DECISIO III. aliàs 303.

1 NOta, quòd † vbi aliquis dicit ſe impeditũ creditur ſuo iuramento, ſi tamen veriſimi-

milis præſumptio ſit pro iurante dicente ſe impeditum: vt not. Archid. in c. j. de dolo & contu. lib. vj. ad quod not. per Innoc. in c. quia propter. in fi. magnæ gl. verſi. Item dicimus. de elect. & c. ſi verò. cum ibi not. de ſenten. excom.

SVMMARIA.

1 *Præceptum ſine ſcriptis factum in fauorem eius, cui pars detulit iuramentum deciſorium, valet.*

2 *Sententia licèt non poſsit ferri in abſentem non contumacem: tamen præceptum ſeu decretũ bene poteſt.*

DECISIO IIII. aliàs 369.

1 NOta, † quòd delato iuramento per reum actore annuente libello dato ſi actor iuret ſibi deberi, & iudex condemnet reum vigore iuraméti, poſito quòd præceptum iudicis nõ feratur in ſcriptis: dũ tamẽ aliàs conſtaret, valet præceptũ præcedẽte confeſsione rei, potes videre l. admonendi. ff. de iureiur. & ff. de rebus cre. l. ſi quis, & de confeſ. c. ex parte. & poteſt eſſe ratio: quia iudex non ſcit, niſi quod exequitur poſt confeſsionem: ideò non mireris ſi non requiratur in tali præcepto tanta ſolemnitas ſicut in ſententia: ſicut dicitur in ſimili quòd licèt
2 † ſententia non poſsit ferri in abſentem non cõtumacem, tamen præceptum ſeu decretum ferri poteſt: vt l. cùm quæritur. in princ. ff. de fide. l. j. pro quo, quia in confitentem nullæ ſunt partes iudicis in cognoſcendo: ſed ſolùm in pronuntiando, aliàs præcipiendo. ff. ad leg. Aquil. l. proinde. & cum not. per Innoc. in c. j. de confeſ. vide dec. 13. ſuprà de renuntia.

SVMMARIVM.

1 *Procurator datus ad litem pupilli non tenetur præſtare iuramentum.*

DECISIO V. aliàs 497.

1 NOta, † quòd procurator datus ad litem pupilli non tenetur præſtare iuramentum: per rationes, quas poſuit Specul. titul. de actore ab vniuer. vel cur. de pu. §. j. verſic. puberes.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum appoſitum in contractu de iure probato non operatur contractus validitatem: ſed vt iurans illud ſeruet ſic.*

DECISIO VI. aliàs 653.

TEnet vt dicit dominus Cardina. Viuarien. quod
1 † iuramentum poſitum in contractu à iure reprobato non tenet quantum ad hoc, quòd cõtractus valeat, ſed bene tenetur iurans dictum ſuum iuramentum ſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus iurans non tenetur tangere ſcripturas.*

DECISIO VII. aliàs 819.

1 SCiendum eſt, quòd † ſi aliquis Epiſcopus tenetur iurare in aliquo facto, quòd non tenetur tangere euangelia. prout probatur in cap. fi. de iura. calum. & c. non frangitur. xj. q. j. & Ioã. And. in c. vt circa. de elect. lib. vj. & Pau. in c. j. de hæreti. in cle. & in authen. ſi iudex. C. de epi. & cleri. Contrarium tamen volebat de Epiſcopis, qui erant in curia Romana, dominus Papa Gre. xj. prout audiuit ab eo dominus Cardina. Flor. & ratio eſt, quia Papa de iure ſupra ius poteſt diſpenſare: vt leg. & not. in c. propoſuit. de conceſſ. præbend.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum ad effectum agendi poteſt relaxari parte non citata: ſecus ſi ad probationem.*

DECISIO VIII. aliàs 767.

1 SCiendum eſt, † quòd aliquoties dominus noſter Papa mandat in aliqua cauſa Auditori, quòd relaxet iuramentum, ſi & prout de iure fuerit huiuſmodi iuramentum relaxandum ſolum ad agendum principaliter in cauſa etiam poteſt relaxare per Auditorem parte non vocata: ſi autem relaxaretur ad effectum, vel ad probationem cauſæ: tunc vocatur pars. Pro hoc facit c. j. & c. debitores. de iureiur.

De Exceptionibus.

SVMMARIA.

1 *Exceptio criminis non repellentis promotum à beneficio non eſt admittenda.*

2 *Articuli obiectiui ſuper crimine homicidij nõ ſunt de bona materia: quia talis oppoſitio non repellit promotum a beneficio.*

DECISIO I. aliàs 578.

1 NOta, quòd † vbi opponitur crimẽ illi, cui eſt facta prouiſio de beneficio per modum exceptionis, non habet locum oppoſitio, niſi eſſet hæreſis. de quo not. in c. inter dilectos. in prin. de exceſ. præl. & in c. cũ noſtris. ſuper verbo, poſsidebat. de conceſ. præb. & quia per oppoſitionẽ criminis quis nõ deponitur à beneficio, niſi crimẽ opponatur per modum accuſationis. vt in c. ſuper his. de accuſ. & in c. cùm dilectus. de ordi. co-
2 gni. Et ſic concluditur, † quòd articuli obiectiui qui dantur ſuper crimine homicidij, vel alterius criminis non ſunt de bona materia: quia talis oppoſitio nõ repellit promotum à beneficio, vt in iuribus alleg. & vide dec. 14. ſ. de teſtib. & an poſitioni obiectiuæ quis teneatur reſpondere. vide deci. 40. ſ. de teſtib. & deciſ. 3. ſ. eod. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Minorem aliquem aſſerens debet computare annos ætatis.*

DECISIO II. aliàs 354.

1 NOta, † quòd vbi quis opponit, & dicit aliquem eſſe minorem, debet computare annos ætatis: aliàs non ſufficeret dicere eſſe minorem: nec tale obiectum debet admitti: vt l.cùm de ætate.ff.de probat. & c.in præſentia. de proba. licèt de æquitate teneatur cõtrarium.

EPITOME

Tranſgreſſor canonis, licet canon. de electio. libr.vj. non redditur ineligibilis.

SVMMARIA.

1 *Articuli obiectiui contra electum, quòd ſit ineligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticum, ex eo quia non fecit ſe promoueri infra tempus debitum, non ſunt admittendi.*

2 *Cap. dudum.el ſecundo de electione, habet locum in illo, qui tenebat duo beneficia.*

DECISIO III. aliàs 326.

1 NOta, † quòd non admittitur obiectus, qui datur contra aliquem, quòd ipſe eſt ineligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticum obtinendum, ex eo & pro eo, quia tenuit eccleſiam curatam, & infra tempus iuris non fecit ſe promoueri recipiendo fructus, & prouentus poſt tempus lapſum de promouendis: & ſic allegatur quòd ſit tranſgreſſor canonũ, & per conſequens ineligibilis: vt c.dudum. ij.
2 de elect. talis obiectus non valet, † quia d.c. dudum. loquitur in illo, qui tenebat duo beneficia incompatibilia. Item c.commiſſa. de elect. libr. vj. ſolùm punit talem tranſgreſſionem in beneficio quod obtinuit, & ratione cuius non ſe fecit promoueri: ergo pœna non extenditur ad alia beneficia, & illud tenet audientia, licèt (vt audiui) contrarium teneat cancellaria: quia ex quo probaretur quòd talis non promotus fructus recepiſſet, non haberet executorem, niſi impetrando ſecundum beneficium ſecum diſpenſaretur ſuper fructibus perceptis indebitè: vt not. Hoſti. in capit. poſtulaſti. de reſcript. in fin. vide dec. 8. ſ. de probat. & dec. 14. ſ. de teſtib.

SVMMARIVM.

1 *Collator poteſt aſſiſtere in lite illi, cui contulit beneficium.*

DECISIO IIII. aliàs 282.

1 NOta † qualiter ille cui eſt prouiſum, habet actionem contra collatorem: & colliter habet contra prouiſum, quia vbi eſt quæſtio inter prouiſum & certum collatorem, ſeu prouiſorem, poteſt aſsiſtere in cauſa: non tamen poteſt agere: ſecus eſt de clerico: vt not. in c.dilectus. de conceſ. præbend. maximè quando eſt appellatio obiectiua: quia tunc allegat intereſſe ſuum: vt in c.conſtitutionem. §. ſanè. de elect. in cle. & dic vt ibi not.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio non probatur per instrumentum abſolutionis.*

DECISIO V. aliàs 330.

1 NOta, † quòd vbi aliquis obiectus dat cõtra partem, dicens partem eſſe excommunicatam ex eo, & pro eo, quia pars excommunicata petit ſe abſolui ab Auditore Cameræ, vel ab alio, & aliter non probat excommunicatum, nec per alium modum, talis obiectus non admittitur, niſi aliter probetur. Nam per petitionem abſolutionis non probatur excommunicatio. vt not. Innocen. in c.cùm dilectus. verſi. ſed dies. circa fi. de or. cog. & Archid. in cap. pia. de except. lib. vj. ſuper verb. probauerit. quia illi qui dantur per modum obiectus, debent verificè probari: & cauſam eſſe luce clariorem, in l.ſciant. C. de probati. iunct. c.vt circa. de elect. o. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Prælato agenti pro ſua eccleſia exceptio oppoſita, quòd non ſit prælatus, ſeu in poſſeſſione prælaturæ, non eſt admittenda.*

DECISIO VI. aliàs 335.

1 NOtat Compoſt. quòd † contra prælatum agentem pro eccleſia ſua non admittitur exceptio, ſi obijciatur ſimpliciter, quòd non eſt prælatus, nec in poſſeſſione prælaturæ, ſeu eccleſiæ. nam talis exceptio non admittitur: vt nota. in c. nihil. de electioni. in fin. ad quod facit not. per Innocen. in c. tranſmiſſam. de elect. in fin. vide dec. 1. ſ. de his quæ vi metuſve cauſ. fiũt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor etiam intruſus poteſt excludere actorem per obiectum.*

DECISIO VII. aliàs 419.

1 NOta an † reus & poſſeſſor [a] in cauſa beneficiali
a ſi non det de iure ſuo, vel etiam ſi cõſtet de non iure ſuo, poſsit dare obiectus contra actorem, de cuius iure conſtat: niſi vincatur per obiectus iſtos? Quidam dixerunt quòd non. arg. no. per Inno. de re iudi. c. cùm Bertoldus. in fin. & quia non ſolent audiri, quorũ non intereſt: pro quo etiam facit quod not. Innoc. de accuſ. c. ſuper his. ſuper verbo, excludatur. & videtur glo. ordinaria, imò tex. ſecundum tertium intellectum gloſſ. de conceſſ. præben. c. poſt electionem. in fin. cum not. in gloſſ. fin. Aliqui tamen (& credo meliùs) tenebant contrà, quòd imò poſsit dare obiectus: quia ſufficit reo quòd vincat per non ius actoris, etiam ſi conſtet de nõ iure ſuo: puta per confeſsionem, vel aliàs. arg. no. per Compoſt. de reſcript. cap. mandatum. iunct. l. fina. C. de rei vendica. Item meliùs eſt

quòd

quòd iſte iniuſtè remanet in ſua poſſeſsione, quã uis iniuſta, vel vitioſa, quã ſi alter vitiosè ingrederetur: nec propter hoc ille iniuſtus poſſeſſor remanebit: quia ordinarius illũ ex officio poterit remouere. per c. ordinarij. de offi. ord. li. vj. vide Ioan. Monac. in c. vt circa, de elect. li. vj. ſuper verbo, interdictam. vide deciſio. 14. ſ. de teſt.

ADDITIO.

a Reus & poſſeſſor. Vide Fel. in c. olim. de reſcrip. pen. co. ſuprà in no. de reiudic. 4. Ripa reſpon. ſuo 35. in 2. li.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus ſi omiſit reus & poſſeſſor dare in prima inſtã tia, an poterit dare in ſecunda?*

DECISIO VIII. aliàs 420.

1 NOta an † ille reus & poſſeſſor, qui in prima inſtantia non dedit obiectus in termino peremptorio ad ponendum & articulandum poterit in ſecunda inſtantia dare obiectus? Quidam dixerunt quòd non: quia obſtante termino peremptorio excluſus eſt, & ius illius excluſionis tranſit ad ſecundã inſtantiã. Alij dixerũt cõtrà, & credo quod melius, quia in cauſa appellationis nõ oppoſita opponam &c. vt l. per hãc. C. de tempo. appellat. Item quia in prima inſtantia licèt non fuerint obiectus dati, & pro tunc fuerit obſtante lapſu termini excluſus &c. quia appellatio reducit omnes terminos in vim. argu. oo. per Ioan. monach. de appellationib. c. licet. li. vj. & no. omnes. C. de procur. l. ita demum, quia illa in dilatorijs non in peremptorijs, quare nõ obſtant. vide deci. v. ſ. vt li. penden.

SVMMARIA.

1 *Obiectus ſi fuerunt reiecti: ex eo, quòd non fuerũt in termino ad ponendum dati, licèt bene in termino ad declarandum: an dati in ſecunda inſtantia debeant admitti?*

2 *Terminus ad declarandum in materia obiectiua, non conſueuit aſsignari.*

DECISIO IX. aliàs 421.

1 NOta, † quòd ſi in prima inſtantia in termino ad ponendũ non dedit, obiectus, ſed poſteà in termino ad declarandum quod
2 non potuit: quia † in materia obiectiua non conſueuit aſsignari terminus ad declarandum. & ita fuerunt expulſi obiectus ex eo quòd non fuerũt dati in termino, nunquid ſi dentur in ſecunda inſtantia in termino admitti debent? Quidam dixerunt quòd non: quia fuerunt expulſi in prima inſtantia, ſed alij & melius (vt credo) dixerunt cõtrà: quia repulſio non fuit reprobatio eorum cũ cauſæ cognitione, ergo &c. arg. ff. de compenſa. l. quod in dic. §. ſi rationem. pro hoc etiam text. de appel. c. licet. lib. vj. & eo. ti. c. cùm à repulſo. in cle. vide dec. 20. ſ. de teſt. & atteſt.

SVMMARIA.

1 *Teſtium receptio facta admiſsis articulis, à qua admiſſione fuit appellatũ, & pars appellans repoſita an valeat ſi iterum articuli admittantur?*

2 *Iudices in partibus ſeruatis ſeruandis, nũquam ſuper admiſsione vel repulſione interloquuntur.*

3 *Articulorum admiſsio non eſt de ſubſtãtia ordinis iudiciarij, nec vitiat receptionem teſtium, dummodo ſint pertinentes.*

DECISIO X. aliàs 446.

1 NOta, † ſi Auditor admittat articulos in aliqua cauſa, & recipiat ſtatim teſtes ſuper illis, & poſteà ab huiuſmodi admiſsione articulorum appellatur, & pars quæ appellauit per auditorem in ſtatum priſtinum reponatur, & poſteà iterum ijdem articuli admittantur, & tunc non appelletur: fuit dubitatum vtrum receptio teſtium poſt admiſsionem, & ante receptionem factam valuerit? Et videbatur quòd non: nam ex quo Auditor partem appellantem repoſuit in ſtatum priſtinum, in quo fuit ante huiuſmodi admiſsionem, videbatur grauaſſe: & ideò reuocando grauamen, videlicèt admiſsionem, quæ fuit principalis, videbatur etiã omnia acceſſoria reuocaſſe: & ſic teſtium receptionem nihil valuiſſe: aliàs non reuocaſſet grauamẽ cum effectu. de appella. c. cũ ceſſante. & c. ſi à iudice. e. ti. li. vj. Dicebatur & concludebatur per omnes Dominos cõtrarium: nam licèt Auditor partem appellãtem repoſuerit, hoc facit animo melius deliberandi, & nõ repellendi, ſed potius admittendi articulos: quem animum poſteà certum admittendo eoſdem declarauit. Nec etiam ſecundum omnes Dominos eſſet magnum peccatum, ſi ſeruatis omnibus terminis reciperentur teſtes ſuper articulis admiſsibilibus: imò ſecundum aliquos eo ipſo quòd iudex recipit articu-
2 los, admittit ſaltẽ tacitè. & † ideò iudices in partibus ſeruatis ſeruandis nunquã ſuper admiſsione vel repulſione interloquuntur: ſed teſtes & inſtrumenta recipiunt ad probãdum eoſdem, & ſi actor probet intentionem ſuam, procedunt ad
3 diffinitiuam ſententiã: nec huiuſmodi † admiſsio eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij: nec vitiat receptionem teſtium dummodò aliàs ſint pertinẽtes. pro hoc facit c. ſi. de elect. in cle. Prætereà licèt ab admiſsione prima articulorũ fuerit appellatum, tamen non à receptione teſtium, nec à ſecunda admiſsione, quæ declarat primam bonã fuiſſe, & canonicam. ergo &c.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio manifeſtæ offenſæ generaliter appoſita abſolutionem petenti ſimpliciter vel ad cautelam valet.*

DECISIO XI. aliàs 501.

1 NOta, ſufficit † opponere exceptionem manifeſtæ offenſæ in genere abſolutionẽ petenti ſimpliciter, vel ad cautelam, maximè ſi excipiẽs referat ſe ad acta tẽpore probationis, & prædictã manifeſtã iniuriam in curia tũc

ſpecificari oportebit iuxta notata in ca.ſoler. de ſenten.excommu.libr.vj.vide deci.33. j.de ſentent.excommunic.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones declaratoriæ non ſunt admittẽdæ poſt terminum ad dicendum contra commiſsionem: niſi iuretur &c.*

DECISIO XII. aliàs 503.

1 NOta, † exceptiones declinatoriæ poſt terminum ad dicendum contra commiſsionem oppoſitæ ad probandum non ſunt admittendæ: niſi vellet iurare excipiens, iuxta formam capi. paſtoralis.de exceptio.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones tacitè repelli videntur, ſi Auditor procedat, illis non obſtantibus.*

DECISIO XIII. aliàs 565.

1 DIc, † quòd ſi aliquæ exceptiones dentur in aliqua cauſa per aliquam partem, ſi Auditor procedat ad vlteriora, tacitè repellit eas. & reputatur ac ſi ſuper eis pronuntiaſſet expreſsè. pro hoc in c.cùm ceſſante.de appel. & ab eo poteſt appellari.c.ex parte.ij.de appella. & ibi per Doct.

EPITOME.

1 *Ætatis defectus vbi opponitur, Auditores ex aſpectu corporis ſolent iudicare.*

DECISIO XIIII. aliàs 812.

SCiendum eſt, quòd ſi in aliqua cauſa commiſſa alicui domino Auditori ſacri Palatij, opponitur contra aliquem, quòd non habeat ætatem ſufficientem ad beneficium curatum, quòd tunc Auditor cauſæ præſentat illum coram dominis Auditoribus, vt videant illum, & poſsint habere conſilia ab eis per aſpectum corporis. iuxta capitul puberes. de deſponſa.impu. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio peremptoria poteſt omitti per prælatum: &*
2 *prælatus agens nomine ſuo, & conuentus, præſumitur agere de conſenſu conuentus.*

DECISIO XV. aliàs 547.

1 NOta, † quòd prælatus poteſt omittere exceptionem peremptoriam competentem monaſterio, licèt monaſterium poſt ſi eſſet læſum poterit reſtitui vt not. Innocen. in capt. veniens. de præſcript. & ibi not. quòd vbi prælatus agit nomine ſuo, & conuentus, præſumitur agere de conſenſu conuentus: vt eſt tex. in ca. cognoſcitur. de his quæ fi. à præla.

SVMMARIVM.

1 *C. Vt circa. de elect. in vj quando non opponuntur crimina, vel defectus, non habet locum.*

DECISIO XVI. aliàs 322.

1 NOta. glo. eſt Paul. de elazarijs: quòd † quãdo non opponitur crimen, vel defectus cõtra electum, vel prouiſum: ſed opponitur aliud quàm crimen, vel defectus, nõ oportet quòd ſeruetur c. vt circa. de elect. libr. vj. puta quia dicit electum renuntiaſſe, vt ipſe not. in capitul. conſtitutionem. de electio. in verbo, opponuntur. in clement.

SVMMARIA.

1 *Articuli obiectiui dandi ſunt infra terminum facto, & non verbo tantum?*
2 *Articuli obiectiui quãdo ex eis dans nullum ius acquirit, an ſint admittendi?*

DECISIO XVII. aliàs 607.

1 DIc † quòd ſtylus ſacri Palatij eſt, quòd aſſignetur partibus terminus ad ponendũ, & articulandum in aliqua cauſa: quòd ſi aliqua pars dat articulos obiectiuos contra aliam, poſt illum terminum non admittetur ad dandum articulos: nec aſsignabitur alius terminus ſibi: nec ſufficeret, ſi daret verbo, niſi facto det in termino aſsignato. Pro hoc facit quod dicit Compoſte. in capit. quod ſicut. de electio. Sed ad crimina opponenda reſtitutio denegatur: ſecus tamen ſi ille articulus reſpiciat ius commune vel dantis. Nam tunc aſsignabitur alius terminus, ſi eſt neceſſarium ad dandum articulos de iure, vt ſi aliquis dicat in ſuis articulis, quòd ipſe habet ius in tali beneficio ex collatione ordinaria, vel alia via debita, & non ille, cui Papa cõtulit, cùm ipſe copulauerit matrimonium cum tali, antequàm Papa ſibi contuliſſet dictum beneficium, vel alia iuſta cauſa dicat illum non habere ius, iſti articuli reſpiciũt ius dantis eos. ideò ſunt admittend.: cùm cuilibet ſit permiſſum defendere ius ſuum: vt legitur & nota. in cap. cùm 2 eccleſia Vulterana. de elect. Articuli † verò obiectiui ideò non ſunt admittendi, quando ex eis dans nullum ius acquirit, ideò non debent admitti, cùm probatum non prodeſſet: vt notatur in capit. cum contingat. de offici. delega. Contra hoc videtur quod dicit Compoſtella. in c. mandatum. ibi, Item reus nunquam cõtra quem extrà de reſcript. vbi dicitur, quòd licèt reus non habeat ius in aliquo beneficio, admittitur in iudicio contra actorem cum multis fauoribus: vt ibi dicit Cõpoſt. prætereà articuli obiectiui ſunt calumnioſi, & ideò ſunt repellendi. Pro hoc facit c. calumniam. extrà de pœnis. De materia obiectiua legitur, & notatur in capit. ſtatuimus. & in cap. vt circa. de elect. lib. vj. & melius in capt. conſtitutionem. de ele. in cle. vbi dicitur. quòd articuli concernentes ius eccleſiæ, vel nonẽtis ideò ſunt tales articuli admiſsibiles: quãdo verò obiectus habent locum debent ſpecificari, ſecundũ Innocen. in capit. cùm veniſſent. de in inte. reſt. vide deciſio. 14. incip. not. quod in artic. ſ. de teſtib. & atteſtat.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Gratia ſi neutri, operatur, quòd materia obiectiua quæ aliâs eſſet repellenda, admittatur.*

DECISIO XVIII. aliâs 818.

1 NOta, † quòd materia obiectiua quæ aliâs eſſet repellenda vigore gratiæ, ſi neutri ius competat: efficitur extunc de iure ſuo, & eſt admittenda: nam qualitercunque poterit oſtendere aduerſario ius nó competere, totum eſt de iure: quia per hoc ſibi prouidebitur. ad hoc clemé. conſtitutionem. de electio.

De Præſcriptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia paræcialis & hoſpitalarij poſſunt præſcribere iura aliarum eccleſiarum.*

DECISIO I. aliâs 10.

1 NOta, † quòd eccleſia parœcialis & hoſpitalarij ex cõſuetudine poſſunt præſcribere iura alterius parœciæ, & poſſunt conſerre eccleſiaſtica ſacramenta. de quo dic vt in clem. quia contingit. de relig. domi. in fin. cum ibi not. & clement. religioſi. de priuileg. vt no. per Ioan. monach. in c. cùm perſonæ. eodem titu. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Titulus minus iuſtus non tamen reprobus, dat cauſam præſcribendi: & ideò ex eo acquiritur mediante præſcriptione dominium.*

DECISIO II. aliâs 810.

1 NOta, ex † minus iuſto titulo, non tamen reprobo, vt rei furtiuæ, vel raptæ, acquiritur mediante præſcriptione dominium: quia minus iuſtus titulus dat cauſam præſcribendi. extrà de iure patro. c. cura. & c. paſtoralis. cum ibi not. & c. ſi diligenti. de præſcriptio. ff. de vſuca. pro empto. l. ij. §. ſi à furioſo.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus poteſt præſcribere ius inſtituendi, & deſtituendi.*

DECISIO III. aliâs 344.

1 NOta † Archidiacono iure præſcriptionis poteſt competere inſtitutio, & deſtitutio beneficij etiam curati. de quo d. c. & in capitu. cùm ſatis. de offic. Archi. & iſtud poteſt eſſe præſcriptibile.

De Senten. & re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non publicatis teſtibus non vitiatur, niſi fuerit appellatum a non publicatione.*

DECISIO I. aliâs 16.

1 NOta, quòd † non vitiatur ſententia
a teſtibus non publicatis, a niſi à non publicatione fuerit appellatum, vel à parte fuerit petita publicatio. vt not. Innocen. in cap. cùm I. & A. ſuper verbo, publicatur. de re iudica.

ADDITIO.

a Non publicatis. Adde deciſ. j. ſ. de probatio. & quæ ibi addidi.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ executioni intereſſatus opponere ſe poteſt.*

DECISIO II. aliâs 2.

1 NOta, † quòd opponens ſe a executioni ſen
a tentiæ ſiue in cauſis beneficialibus, ſiue alijs, ſi ſua intereſt, auditur: vt not. in c. veniens. de teſtit. per Innocen. ſuper verbo, opponere. & ſuper verbo, incontinẽti. de quo dic vt ibi. & vide in dec. xj. ſ. de iudic. & dec. xj. j. eod.

ADDITIO.

a Opponens ſe. Adde Fely. in c. ſupra eo. de offic. dele. in prin. nu. j. & dec. a. ſ. de reſtit. ſpoliat.

SVMMARIA.

1 *Clemen. vt calumnijs. de re iudic. non habet locũ, quando tertia ſententia eſt lata ſolùm ſuper deſertione.*
2 *Iudex nullitatis an poſsit inhibere, vbi lata fuerunt tres ſententiæ, duæ conformes, & tertia ſuper deſertione appellationis.*

DECISIO III. aliâs 21.

1 NOta, † quòd vbi tres ſententiæ ſunt latæ ſuper vno negotio, ſed tantùm vltima ſententia eſt lata ſuper deſertione appellationis, & ſolùm appellatio eſt pronuntiata deſerta, quòd
2 in hoc caſu ſententiæ ſunt difformes: in iſto † caſu non habet locum c. j. de ſent. & re iudi. in cle. quin iudex cui commiſſa eſt cauſa nullitatis, poſſit inhibere quòd non fiat executio. Nam illud c. habet locum, quando tres ſententiæ ſunt latæ conformes, & in omnibus eſt cognitum de inſtantia, quod non eſt in præſenti caſu, quando vltima ſentẽtia ſolùm eſt lata ſuper deſertione, licet cótra hoc videtur l. furti. in princ. ff. de his qui not. infa. vbi quando pronuntiatur ſuper deſertione, à tempore primæ ſententiæ habet effectum, niſi antè confirmetur ſententia à tẽpore latæ ſententiæ, à qua fuit appellatum, vt ibi. Pro prima parte faciunt not. per Io. And. in c. ſicut. de appellatio. in clem. & vide dec. 9. 13. 14. & 28. j. eod. & dec. 17. j. de ſentent. excommunicat.

SVMMARIA.

1 *Executoria facta parti non citatæ non præiudicat.*
2 *Sententia inter alios lata inducit præſumptionem.*
3 *Executor neceſſariò non vocat aliquem, vbi procedit ad examinationem an impetrans ſit idoneus?*
4 *Executor poteſt alteri committere examinationẽ idoneitatis impetrantis.*

DECISIO IIII. aliàs 88.

1 NOta,†quòd vbi executor declarat illú qui
acceptauit beneficium, ius non habere in
beneficio, talis declaratio non nocet tertio, niſi
fuerit vocatus: licèt aliàs faciat præſumptioné:
quia quod facit executor non vocata parte, par
ti non vocatæ non nocet: imò poſt decem dies
poteſt venire contrà: ſecus ſi pars eſſet vocata.
argu. illorum quæ not. in ca. propoſuit. de con-
ceſ. præb. & c. dudum. de præſumpt. cum no. per
Ioan. And. in c. cùm in multis. in nouel. de reſc.
lib. vj. Præſumptionem autem faceret iſta decla
2 tio: quia †ſententia inter alios lata inducit præ-
ſumptionem; vt not. in l. quia non debet. ff. de iu-
3 reiuran. quando †autem fit per executorem exa-
minatio, an aliàs ſit idoneus per purificationem
gratiæ impetrantis, non eſt neceſſe aliquem vo-
cari per executorem: vt not. Innocen. in c. licet.
de tranſlat. epiſcop. & in allegat. c. propoſuit. &
vide cap. j. de offic. iudi. delega. in clementi. quia
4 † talis executor poteſt alteri committere,

SVMMARIVM.

1 *Interlocutoria non eſt ferenda in ſcriptis de neceſſitate, niſi in ea verteretur magna cauſa cognitio.*

DECISIO V. aliàs 91.

1 NOta, † quòd ſententia ª interlocutoria nó
2 eſt neceſſe quòd feratur in ſcriptis: vt not.
glo. ff. de appel. l. ij. & de arbi. l. diem proferre. in
prin. & Archid. in cap. fin. de ſenten. & re iudi. li-
br. vj. & hoc intelligo verum, niſi talis ſit inter-
locutoria, in qua vertatur magna cauſæ cogni-
tio, quia tunc eſſet ferenda in ſcriptis, ſicut diſ-
finitiua. argu. l. minori. C. de præd. mino. iunct. l.
j. C. de ſent. ex breuiculo reci. ſic not. in l. ij. eod.
titu. per Cyn. Innocen. in ca. auditis. de procurat.
dicit, quòd ferri poteſt ſine citatione, & parti-
bus abſentibus,

ADDITIO.

a Sentẽtia. Adde Iaſon. in l. ne quicquam. §. vbi de-
cretum. col. xj. verſic. vltimò quæritur. ff. de off.
procon. & vide dec. primam eo. in antiquio,

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor reus non eſt amouendus à poſſeſſione beneficij, etiam ſi nullum ius habeat, vbi conſtat de non iure actoris.*

2 *Poſſeſſor etiam ſi nullum ius habeat in beneficio, tamen dare poteſt obiectus.*

DECISIO VI. aliàs 70.

1 NOta, † quòd vbi conſtat de non iure acto-
ris, reus non eſt amouendus à poſſeſſione
beneficij quod tenet: poſito quòd reus ius nó ha-
beat: vt no. Compoſt. in c. mandatum. de reſcrip.
& Inn. in c. ex inſinuatione. de proc. ad quod fa-
cit l. fi. C. de rei vendica. & quod no. Inn. in c. in li
teris. de reſti. ſpo. in gl. ſuper verbo, fatemur. me
lius in c. cùm Bertoldus. in gl. mirum. poſt princ.
de re iudic. tamen videtur text. in ca. olim. de re-
ſcrip. in fin. ad quod. l. j. ff. vti poſs. imò ſecũdùm
2 aliquos, † talis poſſet dare obiectus contra iu. nó
habentem: quia intereſt ſua eſſe in poſſeſsione,
donec conſtet de iure actoris: maximè ſi ab initio
haberet poſſeſsionem coloratã: arg. not. per Ar-
chi. in c. licet. de præb. lib. vj. ad quod facit l. loci
corpus. ff. ſi ſer. ven. l. Paulus. §. fi. qui. mod. pign.
vel hypo. ſol. & eſt tex. extrà de teſti. cap. ſignifi-
cauit. vide dec. 7. 8. & 9. ĩ. de exceptionib.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla per ſecundam confirmata non poteſt vlteriùs allegari nulla,*

DECISIO VII. aliàs 118.

1 NOta, † quòd vbi ſententia nulla per ſecun-
dam ſententiam eſt confirmata, anodò pri
ma ſententia confirmata non poteſt allegari nul
la, not. Innocen. in c. j. de confir. vti. vel inutili.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa cenſetur deuoluta ad curiã in petitorio, ex quo in ea ſunt lata tres ſententia conformes in poſſeſſorio.*

DECISIO VIII. aliàs 102.

1 NOta † quòd vbi tres ſententiæ ſunt latæ ſu-
per poſſeſſorio, & ſunt mandatæ executio-
ni, ſi poſteà agatur petitorio, petitorium videtur
deuolutum in curia eo ipſo, quòd ſuper poſſeſ-
ſorio in curia ſententiæ ſunt latæ, ne diuidatur
cauſæ continentia. l. nulli. C. de iudic. maximè co
ram iudice competenti, qui iudex eſſe poteſt in
vtraque cauſa, ſi petitur ventilato petitorio. Nã
aliàs poſito quòd poſſeſſorium eſſet ventilatum
coram iudice petitorij non eſſet competens iu-
dex, vt dicitur in ſimili in ca. at ſi clerici. de iudi.
vbi laicus conuentus à clerico coram iudice ſe-
culari non poteſt laicus clericum recõuenire co-
ram eodem iudice ſeculari. Ad quod facit quod
not. Archi. c. j. de cler. coniuga. libr. vj. in verbo,
condemnatis. in fi. vide deci. 23. ĩ. eod.

SVMMARIVM.

1 *Executioni trium ſententiarum tertius ſe opponens nõ auditur, niſi ſe ante ſententias oppoſuiſſet, & intereſſe ſuum declaraſſet.*

DECISIO IX. aliàs 165.

1 NOta, † quòd vbi ſunt latæ tres ſententiæ, &
mandantur executioni, iuxta ca. vt calum-
nijs. de re iudi. in clem. tertius allegans intereſſe,
quòd ſententiæ non mandentur executioni, non
poteſt executionem impedire, niſi ante ſentẽtias
ſe oppoſuiſſet, & intereſſe ſuum declaraſſet. de
quo dic, vt not. per Gulier. & Gen. in allega. c. vt
calũmnijs. & per Innocen. in cap. veniens. de te-
ſti. vide ſuprà deciſ. 3.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Sententia lata ſuper attentatis an dicatur interlocuto ria, ſi feratur ordine iuris ſeruato.*
2 *Sententia quæ fertur ſuper his quæ incidūt, vel emergunt pendente lite dicitur interlocutoria.*
3 *Ordo iuris vbi non requiritur ſed tamen partes illum cœperunt obſeruare, an ſibi præiudicent.*
4 *Sententia lata ſuper poſſeſſorio dicitur diffinitiua.*

DECISIO X. aliàs 215.

1 NOta, † quòd ſententia lata ſuper attentatis videtur interlocutoria magis quā diffinitiua, nec habet vim diffinitiuæ: quia
ex quo poſt iudicium inceptum incœpit competere, videtur de proceſſu cauſæ: vt no. Arch. in
c. non ſolùm. in gl. ij de app. li. vj. modò illa ſen-
2 tentia † dicitur interlocutoria, quæ fertur ſuper
his quæ incidunt, vel emergunt pendente lite.
vt no. Io. An. in c. ad compeſcendas. de ſeque.
poſ. in cle. ſuper verb. diffinitiua. Item non videtur diffinitiua, quia non diffinit negotium: quia
poſito quòd ſententia ſit lata ſuper cauſa attentatorū. poteſt agi interdicto, vel alijs remedijs
ad poſſeſsionem. ar. no. per Io. mo. in c. cupiētes.
ſuper ver. in totum. in fi. de elect. li. vj. & ex hoc
dicitur, quod ſi appelletur à tali ſententia, eſt appellandum in ſcriptis, ſicut ab interlocutoria.
3 nn. in c. ord. de app. li. vj. Item dicitur, quòd † vbi
ſuper attentatis coram iudice à quo eſt appellatum, & eſt datus libellus, & lis conteſtata,
non eſt neceſſe quòd talis ordo iudiciarius ſeruetur coram iudice appellationis: quia eſt alia inſtantia. vt l. cùm quærebatur. ff. iudi. ſolu
to. & partibus videtur præiudicatum ſi primò
elegerunt ordinariam viam, de quo dic vt not.
Arc. & Io. An. in c. non ſolùm. de app. li. vj. & c.
cupientes. ſuper verb. plenam fidem. nam etiam
illa interlocutoria vocatur, quæ vere decidit negotium dum tamen incidat in cauſa principali:
vt no. gl. in l. intra vtile. ff. de mino. in gl. licet alij
qui voluerint dicere quod ex quo ſuper attentatis ſeruatur ordo iudiciarius, ſi ſentētia feratur
ſeruato iuris ordine videtur diffinitiua. Archid.
nn. in c. conſtitutus. ſuper verbo. effectum. verſ.
& licet. de appel. per Inn. licèt ibi loquatur in
caſu, qui differebat totum negotium: quia poſito quòd ſeruetur ordo iudiciarius. non ſequitur
quòd ſit interlocutoria: ſed difficili modo tenetur, vt no. Inn. in c. cùm veniſſet. circa fi. de inſti.
4 Sententia † autem lata ſuper poſſeſſorio videtur
diffinitiua, vt eſt tex. in cle. ad compeſcendas. de
ſequeſ. & circa materiam attentatorum vide de
ci. 25. j. eo. & dec. 75. j. de appellat.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum decretum poſt ſententiam diffinitiuā inter alios colligātes latam an impedire poſsit tertius intereſſe ſuum deducens.*

DECISIO XI. aliàs 394.

1 NOta, † q̄ ſi feratur ſentētia diffinitiua in cauſa beneficiali pro actore, & contra rēū poſ
ſeſſorē, & ab illa ſententia appelletur per eū, qui
dicit ſua intereſſe: dubium fuit vtrū hic tertius
appellans poſsit contradicere, & impedire ſeque
ſtrationem beneficiorum, & fructuum: iuxta clemen. vnam. de ſequeſtra. poſ. & fruct. & videbatur quòd ſic: quia per hanc appellationem impeditur realis, & actualis executio ſentētiæ quæ
eſt maior, quàm ſequeſtratio. vt in c. cum ſuper.
de re iud. cum ibi no. ergo multò fortius ſequeſtratio fructuum, quæ eſt minus. de dec. c. ex parte. de reg. iur. c. cui licet. li. vj. Pro hac opi. faciūt
quædam no. Pau. in gl. pe. dictæ cle. quæ quærit, ſi
duo litigant de beneficio, quod in totū ſpectat
ad tertium, nunquid per talem litem impeditur
in iure ſuo? tenet quòd non, quia hoc abſurdum
eſſet dicere, facit c. cū eccleſia vulterana. de elec.
quia nemini facit iniuriam, qui vtitur iure ſuo.
& res inter alios acta &c. de re iudi. c. quamuis.
facit etiam pro hoc dicto quædam no. Io. An. in
eadem cle. ſuper verbo aliàs. ver. poſſeſſorem. nō
tamen pro petitorio poteſt ſequeſtrari. concor.
Gen. & Pa. dicunt quòd licèt ſententia non ſit lata pro illo nouo petitore, licèt lata contra poſ-
ſeſſorem ad inſtantiam illius, qui fortè nullū ius
habet in beneficio: ergo videtur quòd ad eius inſtantiam non ſit facienda huiuſmodi ſequeſtratio. de accu. ca. ſuper his. præmiſsis non obſtan.
fuit decidum cōtrà. per omnes Dominos, nā per
huiuſmodi ſequeſtrationem nullum ſibi fit præ
iudicium, nec damnū: imò eſt ſibi plus vtilis quā
damnoſa, videlicèt quòd fructus per vnam perſonam collitigantur idoneam, & reſeruantur ſibi, ſi finalem in cauſa obtineat victoriā. Nec per
hoc impeditur in iure ſuo in aliquo, ergo ceſſat
dictū Pau quod fortè procederet, ſi iſte tertius
fuiſſet, & eſſet poſſeſſor beneficij: quia ſi inter
duos vel plures petitores fertur ſentētia pro vno
contra vnum alium, vel reliquos non fit ſequeſtratio, nec habet locū cle. illa, quod probat ibi
tex. quando dicit. definimus vt vna contra poſ-
ſeſſorē definitiua ſententia ſuper beneficio apud
ſedem apoſtolicam promulgata. &c. quod non
eſt hic. Præstereà dictum Io. And. non obſtat: quia
loquitur, quando ſententia fertur pro petitore,
qui allegabat ad priuationem: tunc enim nō eſt
locus ſequeſtrationi, quæ non habet locum, niſi
quando agitur ſuper titulo beneficiali. & ideò ſi
inter petitorem, & poſſeſſorem beneficij eſſet
alia quæſtio realis, vel perſonalis, non eſſet locus
conſtitutioni ſecūdum Io. And. ſuper verbo, diſ-
finitiua. & Pau. ibidem. Cùm igitur iſtius tertij
non interſit impedire huiuſmodi ſequeſtrationem, & ſit ſibi potius vtile, quàm damnoſum, nō
eſt audiendus. ij. q. vj. c. an. non ſolent. & in dicto
c. ſuper his. non obſt. ca. cùm ſuper. cum ibi not.
per Inn. & Hoſt. quia ibi poſſet fieri appellanti
tertio magnum præiudicium, ſi fieret executio
latæ ſententiæ pro victore, & ipſe in poſſeſſionem induceretur & ſic ſibi nouus poſſeſſor, &
durior aduerſarius conſtitueretur. at hic in caſu
noſtro illi habenti vnam ſentētiā pro ſe nō dabitur poſſeſsio, nec aliquid de fructibus perciperet
niſi finalem victoriam in cauſa obtineret: ergo
a maius præiudicium fieret tertio per illam executionem, quàm per illam ſequeſtrationē, quæ
ſit per iudicem, & non per partem imò parte in

hibita ergo non debet eſſe partibus damnoſa: ſecundum Gulie. & Gen. ibi, qui remittit ad not. de iudi. cap. examinata. Et plenius de hac materia ſequeſtrationis de reg. iuris capitu. locupletari. lib. vj. per Ioã. And. vide deci. vnic. ſuprà de ſequeſt. poſſeſ. & fruct.

ADDITIO.

a Maius præiudicium. Adde Ludo. Gomes ſuper regu. de ſurro. colli. q. 7. fol. j. circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio deſerta ſi iudex proferat ſententiam ſuper principali negotio etiam appellato inſtante talis ſententia erit nulla.*

DECISIO XII. aliàs 674.

1 DIc, † quòd ſi appellatio alicuius deſerta eſt, & iudex qui procedit ratione dictæ appellationis proferat ſententiam, quòd talis ſententia nulla eſt, licèt appellatus procederet corã eo ratione dictæ appellationis. & ita fuit obſeruatum in curia Romana, cum reuerendis patribus dominis Cardinalibus auunculo & nepote,

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus vbi lata ſunt tres ſententiæ conformes contra eius capitulum, an poſſit executionem ipſarũ impedire ex eo quòd non fuerit citatus.*

DECISIO XIII. aliàs 441.

1 NOta † verùm latis tribus ſententijs contra capitulum Epiſcopus veniens ad cauſam etiam in ſecunda, vel in tertia inſtantia & prætendens illas nullas, quia ipſe vocatus non fuit ad cauſam poſſit impedire earum executionem, vel an obſtet ſibi capitul vt calumnijs. de re iudic. in clem eatin. Nam aliqui ibi intelligunt, quòd ille contra quem latæ ſunt non poſſit extunc impedire prætextu nullitatis, tamen tertius bene impedit. ſuper quo vide Paul. & Gen, ibi,

EPITOME.

Cle. vt calumnijs. de re iudi. an locum habeat, quando vna ſententia ſuper nullitate duarum præcedẽtium diffinitiuarum intermediauit tertiam earum confirmatoriam. Vel ſic: Appellans à ſententia lata ſuper nullitate duarum ſententiarum ſuper negotio principali ad fauorem ſuum latarum, ſi obtineat ſententiam confirmatoriam primarum ſententiarum, & infirmatoriam tertiæ ſententiæ latæ ſuper nullitate, an poſſit impediri quominus executionem obtineat ſententiarum ad fauorem ſuum latarum?

DECISIO XIIII. aliàs 424.

1 NOta, quidam obtinuit [a] duas ſentẽtias pro ſe. & tertiam contra ſe: & ſuper nullitate primarum duarum per quam primæ duæ fuerãt nulle declaratæ. & quartam pro ſe confirmatoriam & infirmatoriam tertiæ latæ ſuper nullitate, & ſic habet tres ſententias pro ſe concordes, & vnam contra ſe ſuper nullitate: pars verò rea contra quam ſunt latæ tres ſententiæ, appellat à ſententia confirmatoria primarum duarum, prætendens & producẽs earum nullitatem, pro qua, & ſuper qua nullitate obtinuerat pro ſe ſententiam tertiam: actor verò petit antequàm reus audiatur ſuper illa nullitate mandari tres ſententias concordes executioni, iuxta capit. vt calumnijs. de ſent. & re iudi. in cle. reus dicit, quòd c. calumnijs. non habet locum in hoc caſu, quia ipſe de nouo poſt tres ſententias concordes non proponit nullitatem: imò ante poſt duas ſentẽtias propoſuerat de nullitate, & ſuper ea, & pro ſe vnam ſententiam iam reportauit: quis eorum benè dicat? Non fuit determinata: ſed mota in conſilio. vide dec. 17. de ſenten. excommu. infrà.

ADDITIO.

a Quidam obtinuit. Adde ſimilem deciſ. 2. ĵ. eod hoc titu. in antiquiorib.

EPITOME.

Appellatum ſi fuerit, à ſententia lata ſuper poſſeſſorio ſuſpenſo petitorio: nunquid poſſit iudex appellationis ſuper vtroque pronunciare?

SVMMARIA.

1 *Iudex appellationis à ſententia lata in partibus ſuper poſſeſſorio, petitorio ſuſpenſo, an poſſit cognoſcere de poſſeſſorio, & petitorio ſimul.*

2 *Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium.*

DECISIO XV. aliàs 436.

1 NOta acto † in partibus ſuper eccleſia petitorio & poſſeſſorio, tandem ſuſpenſo petitorio lata ſententia in ſolo poſſeſſorio appellatur ab ea, defertur appellationi, & in virtutem appellationis cauſa appellationis commiſſa fuit in curia Auditori: & partes procedunt coram eo in petitorio & poſſeſſorio ſimul, & fertur ſentẽtia in vtroque, quæritur an valeat in petitorio? & quidam dicunt non. quia ſolum poſſeſſorium videtur commiſſum ſibi, ex quo appellatio erat emiſſa à diffinitiua lata in ſolo poſſeſſorio. Al. j contrà. quia per illam appellationem totum fuit deuolutum ad curiam, & petitorium & poſſeſſorium & præſertim ex quo originaliter fuerat ſuper toto proceſſum, ne cauſæ continentia diuidatur, & ſic cauſa illius appellationis commiſſa totum negotium eo modo quo erat ad primũ iudicem in partibus commiſſum videtur, ſed coram eo potuiſſent partes procedere in petitorio: ergo & coram iſto Auditore. Pro prima parte erant plures: quia ſub poſſeſſorio non venit, ca. j.

2 de ſequeſtr. poſſeſ. & fruct. cum ibi not. nec † poſſeſſorium trahit ad ſe petitorium. vt ibi. argu. C. ſi à nõ compe. iudi. l. ſi de proprietate. iunct. l. naturaliter. ff. de acquiren. poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia diffinitiua lata per falſas cauſas tranſit in rem iudicatam. ſicut in interlocutoria,*

DECI-

DECISIO XVI. aliàs 443.

1 NOta, † quòd a licet ſententia diffinitiua ob
a tenta per falſam cauſam, ſeu per falſas allegationes, trãſeat in rem iudicatam, ſi nó appelletur, tamen præceptum interlocutorium ſeu etiam decretum per falſam cauſam, ſeu etiã per falſas allegationes obtentum non tranſit in rem iudicatam: imò eſt nullum ipſo iure. ff. de fideicom. lib. l. cùm verò. §. ſubuentum. ver. proin dè. & ff. de reb. eorum qui ſub tu. l. magis puto. §. ſi æs alienum. cum ſuis concor.

ADDITIO.

a Licet ſententia. Vide infrà dec. 27.

SVMMARIA.

1 *Sententia abſolutoria tantùm ab impetitione, quæ trãſiuit in rem iudicatam non obſtat, quin mortuo eo, pro quo lata fuit, debeat admitti ille, contra quem fuit ad proſequendum ius ſuum ſuper beneficio, ſuper quo fuerat res iudicata.*

2 *Sententia abſolutoria ab impetitione poteſt fieri ex diuerſis cauſis: nec obſtabit ſi in ea non fuerit impoſitum perpetuum ſilentium.*

3 *Sententia abſolutoria nullum ius adiudicat actori.*

4 *Sententia lata contra pupillum nocet eius ſubſtituto vulgari, vel cohæredi, ad quẽ pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas.*

5 *Sententia lata in cauſa beneficiali tranſit in rem iudicatam inter eaſdem perſonas: quò vero ad iudicem ſecus. 6.*

DECISIO XVII. aliàs 550.

1 VTrùm ſit † petitor beneficij probans de iure ſuo permittat metu, vel aliàs ſine quacunque pactione illicita, & ſine renunciatione, intruſum abſolui ab impetitione, & non appellat, poſſit poſt, à illo reo mortuo, & alio in eius loco ſurrogato, ſeu intruſo nõ obſtante exceptione rei iudicatæ agere contra nouum ſurrogatum, & intruſum, & iterum beneficium petere? Videtur quod non, cùm lata fuerit ſententia, nec appellauerit. In cõtrarium videtur: quia nunc reus eſt alia perſona, quæ non habet cauſam à primo, qui fuit abſolutus ab impetitione actoris: imò ab eo qui ſibi contulit, & ideò non prodeſt ſibi exceptio rei iudicatæ. ar. l. cùm quæritur. & l. an eadem ff. de excep. rei iud. pro quo eo. ti. l. ſi à re. §. Iulianus & l. ſi mater. §. ſi quis aream. cùm gl. eo. ti. Pro hac parte de. conc. præben. c. poſt electionem. vbi primò expulſus, ſeu non admiſſus poteſt iterum petere, præſertim ex quo non fuerat per ſententiam primo intruſo beneficium adiudicatum: nec impoſitum reo per-
2 petuum ſilentium, Abſolutio a † enim ab impe-
a titione potuit fieri ex diuerſis cauſis propter ineptitudinem libelli, & propter alias cauſas perſonales, & ſic non videtur obſtare exceptio agenti de nouo contra alium, niſi eſſet ſibi impoſitũ perpetuum ſilẽtiũ: vt fuit in c. præal. poſt electionem. ſic loquitur l. à Titio. cum gl. ff. de actio. Itẽ ſicut ſententia lata contra primũ non potuiſſet nocere iſti ſecundo nitenti ex alijs iuribus, & agenti, ita nec ſibi proficere debet. C. quibus res
3 iud non no. l. ij. Pro hoc facit, quia † licet abſolutio rei pareret exceptionem rei iudicatæ, abſolutio tamen nullum adiudicat ius actori. ar. l. Iulianus. de condi. inde. & l. ite ſi victus. de exce. rei iudic. ergo ſi actor petat rem ſuam, vel beneficium ſuum ab iniuſto poſſeſſore, nõ nocet ſibi abſolutio tertij. Ad hoc C. de præſcrip. xxx. an. l. ſi quis emptionis. §. ſi verò nullum. Si enim nouus poſſeſſor de illa exciperet, ius tertij allegaret: quod non poteſt, cùm per hoc non arguuntur rationes actorum: vt ff. ſi ſerui. vendi. l. loci corpus. §. competit. Nec obſt. quod no. ff. de excep. rei iu. l. ſi quis ad exhibẽdũ. & l. ſi quis rẽ. & per Cy. in l. nec. C. e. ti. quia illud verum contra eundem reum, hic contra alium. Non obſt. ff. de re iud. l. ex cõtractu. vbi
4 † ſententia lata contra pupillum nocet, vel prodeſt eius ſubſtituto vulgari, vel cohæredi, ad quem pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas, & tamen illi non ſuccedit, nec habet cauſam ab eo, ſed à teſtãte, quia ibi ideò, quia lis erat ducta nomine hæreditario, & eum primo tunc vero hærede, & petente hæreditatis nomine hæreditatem litigioſam defendere, & ideò tenuit proceſſus ac ſententia: nec iſti, qui ex priuilegio ſpeciali, & contra ius eccleſiæ conceditur vnde acta & nomine hæreditario retractet, Ad hoc bene facit ff. de mino. l. in integrum. hic verò lis non erat agitata nomine eccleſiæ, ſed nomine ſolius defendentis, ideò &c. quare non obſtat ſi dicatur, quòd actor ſi ſe non opponat, videtur tacitè renunciaſſe iuri: quia nõ eſt quin illud poſſit deducere, & petere contra alium: quia nõ fuit abſolutus. videtur tex. in l. item ſi victus. ff. de exceptione rei iud. nec ſententia abſolutoria rei ius perfectũ actori abſtulit. facit. l. Iulianus. de cõ. inde, Item in dubio non præſumitur quòd iudex tulit ſententiam abſolutoriam ex eo, quòd actor non probauit intentionem ſuam: quia contrariũ ſupponitur: ſcilicèt quòd intentionem ſuam probauerat. & ſic non potuit ſe referre: nec debuit ad falſam cauſam. oportet ergo præſumere, quia ex aliqua cauſa perſonali, vel alia qua ceſſante ceſſat effectus ſuæ ſententiæ. id quod poteſt induci l. hæ enim cauſæ. ff. de ſuſpect. tut. & l. ſi præſes. ff. de pœnis. ſic enim elegiſſet viam ad impugnãdum ſuam ſententiam, ſi eam tuliſſet ex falſa cauſa argu. no. ff. de acqui. hæredi. l. ſi is ad quem. §. ſi. quod non eſt veriſimile. ff. de re iu. l. iij. Nec obſt. quod no. Hoſt. in ſumma, de ſenten. §. quot ſunt eius ſpecies. ver. ſed nunquam. & hoc ſum-
5 ma verum, quia illud verum quòd † ſententia lata in cauſa beneficiali. tranſit in rem iudicatam inter eaſdem perſonas: hic autem ſunt diuerſæ. Item pro hac parte facit æquitas, quæ debet mouere iudicem, aliàs ſuperiorem, ne actor iſte de cuius iure conſtat, iſtud perdat: & ne reus intru-
6 ſus indebitè teneat. reſpectu † enim ſuperioris ſententia non tranſit in rem iudicatam in cauſa beneficiali. ad quod no. per Inn. de reſcri. c. cõſtitutus. in fi. de re iu. c. lator. cum concor & c. cùm Bertoldus. de re iudi. & Henr. in capit. j. de conceſſione præbendarum. Item pro hoc facit, quia etiam inter eaſdem perſonas vbi actum eſt vno modo agendi, & reus eſt abſolutus: ſi poſteà

ſteà de eadem re, vel materia agatur alio modo agendi, non obſtat abſolutio, præſertim cùm nõ pronuntiatur ſuper facto, ſed ſuper iure: vt colligi poteſt per not. per Cyn. C. quando ciuilis ac. cri. præiu. l. j. in quæſt. ibi, cùm quæritur, nunquid &c. ergò idem dicatur inter diuerſas partes: licet ſit idem modus agendi.

ADDITIO.

a Abſolutio. Adde Bald. in cap. cùm ſuper. in fi. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in confeſſum ante litem conteſtatam, quæ non poteſt valere, vt ſententia, valet vt præceptũ.*

DECISIO XVIII. aliàs 563.

1 VTrùm ſi † contra reum confitentem debitum ante litem conteſtatam, & non dato libello per actorem iudex tulit ſententiam diffinitiuam, & eum condemnauit ad ſoluendum, talis ſententia diffinitiua, quæ valere non poteſt. vt ſententia, ſaltem valeat vt præceptum de ſoluẽdo. Tenuerũt quaſi omnes quòd ſic, ſicut ſi actus non valet, vt agitur, valeat, vt valere poteſt: quia hic potius cenſetur peccatum materiæ, quàm peccatum formæ: quia materia talis confeſsionis ſic ante litem conteſtatam factæ non eſt ſufficiẽs ad ſententiam, ſed ad præceptum. argumen. l. an inutilis. ff. de acceptil. vt verbum ibi poſitum conſenſum, ſumatur largè in principio ſecũdum materiam ſubiectam. arg. de verb. ſigni. c. in his. quá
a do, dicit vt fiat interpretatio, a vt actus magis valeat, quàm pereat: vt ſuprà deci. 13.

ADDITIO.

a Interpretatio. Adde c. inter dilectos. de fid. inſtr. de regu. iur. ca. contra eum. & c. vtile. lib. vj. ff. de reb. dub. l. quoties. in fi. fol. uj. l. in tradẽdis. ff. cõt. præd. in Spec. de teſt. §. j. ver. itẽ ꝙ teſtis obſcure.

SVMMARIVM.

1 *Appellare non licet tertiò tam in cauſa prophana, quam beneficiali.*

DECISIO XIX. aliàs 687.

1 DIc, † quòd ſi aliquis in cauſa ſpirituali, vel prophana in eadem cauſa non in diuerſis in prima inſtantia & ſecunda ſententiam diffinitiuam contra ſe reportauit, & appellauit, & in tertia inſtantia habuit ſententiam contra ſe, & confirmatoriam à qua ſit appellatum, & petat apoſtolos ſibi dari, non dabuntur tunc aliqui apoſtoli: ſed iudex poteſt dicere ſibi petenti: Amice non licet tertiò appellare: vt capit. ſua. & c. directæ. de appel.

SVMMARIVM.

1 *Appellare non licet tertiò, licet duæ ſententiæ in partibus fuerint latæ.*

DECISIO XX. aliàs 725.

1 DIc, † quòd ſi duæ ſententiæ diffinitiuæ in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana latæ ſint pro aliquo extra ſacrum Palatium authoritate apoſtolica, & poſteà appellatur à ſecunda ſententia confirmatiua: & poſteà cauſa appellationis & negotium principale committatur alicui domino Auditori ſacri Palatij, qui prædictas ſententias confirmet: tunc non eſt licitum appellare tibi, licèt primæ duæ ſentẽtiæ ſint latæ per iudices extra Palatium: vt legitur & notatur, in cap. ſua. de appellatio. cum ſimili.

SVMMARIVM.

1 *Pronuntiari cauſam eſſe deuolutam in ſpiritualibus neceſſariò non debet: ſecus in prophanis.*

DECISIO XXI. aliàs 737.

1 NOta, † quòd neceſſarium eſt quòd cauſa prophana pronuntietur eſſe deuoluta ad curiam Romanam per Auditorem cauſæ: ſecus in cauſa ſpirituali: & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Auditor poteſt in cauſa, in qua nullum dubium habet, pronuntiare de conſilio, & aſſenſu coauditorum, licet cauſam non poſuerit in conſilijs.*

DECISIO XXII. aliàs 751.

1 SCiendum eſt † quòd ſi aliquis Auditor ſacri Palatij habet cauſam ſibi commiſſam ſpiritualem, vel prophanam in aliqua ſeruatis terminis ſacri Palatij debet ferre ſententiam diffinitiuam, in qua nullum dubium habeat cum ſit clara pro iuſtitia miniſtranda. Nec eſt neceſſarium, quòd ponantur conſilia: ſed tunc in prolatione ſententiæ poteſt dicere, de conſilio & aſſenſu &c. nam in iſto caſu data eſt poteſtas Auditori generaliter ſic dicendo per dominos Auditores ſacri Palatij. Si autem Auditor habeat dubia, quæ ponat in conſilijs, tunc ſi conſilia ſunt concordia poteſt dicere in prolatione ſententiæ: ſi autem ſunt diſcordia conſilia debet ſtare conſilio maioris partis: & etiam poteſt dicere in prolatione ſuæ ſententiæ de conſilio dominorum coauditorum.

EPITOME.

Auditor poteſt cognoſcere de appellatione intruſi in executione duarum ſententiarum conformium latarum contra reum mortuum.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio licet propter eius defectum cauſam nõ deuoluat ad curiam, attamen Auditor poterit de appellatione interpoſita per intruſum ab executione duarũ ſententiarum contra reum mortuum cognoſcere.*

DECI-

DECISIO. XIX. aliàs 6.

1 NOta, † quòd vbi pro appellato ſunt latæ
duæ ſententiæ in curia. & moriatur ille
contra quem ſunt latæ, ſi exequantur ſen
tentiæ contra ſucceſſorem intruſum per ordina-
rium, & appelletur poſito quòd appellatio non
ſit deuoluta propter eius defectum cum ratione
primarum ſententiarum, Auditor habet cogno-
2 ſcere de appellatione, cùm de nouo cauſa a non
videatur introduci: ſed quod prius factum eſt ad
executionem deducitur: & quod prius factum
eſt declaratur. ideò aliud ſeruatur quàm ſi de no
uo cauſa induceretur. Ad quod faciunt not. in l.
hæredes palam. §. j. ff. de teſta. Iſtud eſt ſequela .l.
cuicunque. de inſtitoria. aliàs lites eſſent immor
tales. pro quo e. auditor. de reſcri. in cle. c. ſæpè.
de reſtitu. ſpoliato. vide deciſio. j. j̃. de appel. &
deci. 8. s̃. eod.

ADDITIO.

a Cùm de nouo cauſa. Facit dec. j. s̃. vt lit. pendent.
nihil innouet.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſi fiat ſuper re de qua cognitum, & iudicatum eſt: non requiritur ſummaria cognitio. & an in executione vocanda ſit pars?*

DECISIO XXIIII. aliàs 73.

1 NOta, † ꝙ vbi ſit executio ſuper re, ſuper
qua eſt cognitum, & iudicatum in execu
tione non eſt facienda ſummaria cogni-
tio: ſecus ſi ſuper alijs rebus: vt no. Inn. in c. cùm
ſuper. in fi. de re iud. in gl. pe. & vide per eum no
ta. in ca. ex ratione. de appel. & no. per Cy. in l. j.
C. de iuris & facti igno. an in executione pars ſit
vocanda?

SVMMARIA.

1 *Iudex primus qui condemnauit in expenſis, poteſt illas taxare non obſtante appellatione.*
2 *Iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtã tia, à qua eſt appellatum, poteſt condemnare, ſicut in expenſis factis in cauſa appellationis.*

DECISIO XXV. aliàs 60.

1 NOta, † ꝙ a vbi iudex à quo eſt appellatum
2 condemnauit in expenſis, taxare poteſt
de rigore iuris: quia nihil de nouo vide-
tur facere, ſed ꝙ ſententiatũ erat declarare. ar. l.
hæredes palam. ff. de teſta. tutius eſt tamẽ ꝙ non
taxẽtur expenſæ donec videatur, an bene vel ma
2 lè fuerit appellatum, quia † iudex appellationis
in expenſis factis in prima inſtãtia, à qua eſt ap
pellatum poteſt condemnare, ſicut in expenſis fa
ctis in cauſa appellationis: vt not. in c. ſæpè. de
appellationi. & qualiter condemnatio expenſa
rum, & per quem modum fiat, dic vt no. per Do
ctor. in c. cordi. de appellatio. lib. vj. & per Inno.
in c. finem. de dolo. & contuma.

ADDITIO.

a No. quòd. Pro hac dec. vide do. Ab. in c. ſignificã
uerunt. de exce. in ij. co. verſi. aduerte per Fel. in
c. ſi duobus. de appel. in prin. & in d. c. ſignificaue-
runt. in ij. col.

SVMMARIA.

1 *Iudex in poſſeſſorio poteſt imponere perpetuum ſilẽtiũ.*
2 *Excommunicationis exceptio poteſt opponi petenti reſtitutionem, & ſententiæ executioni: quia etiam poſtquam concluſum eſt in cauſa poteſt in vim peremptorij, & per modum obiectionis opponi.*

DECISIO XXVI. aliàs 221.

1 NOta † quòd in ſententia lata ſuper poſſeſ-
ſorio Auditor poteſt parti cõdemnatæ im
ponere perpetuum ſilentium: vt eſt tex. in
2 c. licet. de proba. in fi. gl. eſt Inn. quòd † petenti re
ſtitutionẽ poſſeſsionis opponi poteſt exceptio
excommunicationis: vt no. in c. paſtoralis. in fi.
de appellatio. nec mirum, quia ſententiæ execu-
tioni opponi poteſt: vt in c. pia. de exceptioni. &
per hoc audiui, quòd etiam poſtquàm eſt conclu
ſum in cauſa, poteſt opponi per modũ obiectio-
nis, ſeu in vim peremptorij: dum tamen oppona-
tur in bona forma tradita in alleg. c. pia.

SVMMARIVM.

1 *Sẽtẽtia per falſas allegationes & cauſa lata, eſt nulla.*

DECISIO XXVII. aliàs 347.

1 NOta, † quòd licèt ſentẽtia diffinitiua ob-
tẽta ſit per falſam cauſam ſeu falſas alle-
gationes, tamen non trãſit in rem iudica-
tam, imò eſt nulla ipſo iure. ff. de fideicommiſ. li.
l. cùm verò. §. ſubuentum. ver. proinde, & ff. de
re. eo. qui ſub tut. l. magis puto. §. ſi æs alienum.
cum ſimili. vide dec. 16. s̃. eo. xi.

SVMMARIVM.

1 *Tres ſententiæ conformes latæ ſuper attẽtatis ſunt ante omnia executioni demandandæ.*

DECISIO XXVIII. aliàs 517.

1 NOta, † quòd tres ſententiæ latę ſuper attẽ
tatis ſunt ante omnia executioni deman
dandæ, dummodò prædictæ ſentẽtię vim
diffinitiuæ habeant: puta ſi poſt litis pendentiã,
vel poſt appellationem à diffinitiua aliquid ſit
attentatũ circa poſſeſsionem rei, de qua agitur,
quia ſic ſapit naturam poſſeſſorij veri quod eſt
mandandum executioni ante ingreſſum petito-
rij. de reſt. ſpol. c. in cauſis. nec poteſt opponi nul
litas ante executionem eorundem. de re iud. ca.
vt calumnijs. in cle. vide dec. 25. s̃. eod. & dec. 17.
j̃. de ſenten. excom.

SVMMARIA.

1 *Nullitatis & reiudicata ſi quæſtio proponatur, vtra veniat primùm diſcutienda? per totum.*
2 *Iudex delegatus non poteſt cognoſcere de nullitate: niſi virtute ſua appellationis.*

Metro-

3 *Metropolitanus nõ cognoſcit de nullitate ſententiæ niſi in vim appellationis.*
4 *Appellatio nedum deuoluit inſtantiam cauſæ, ſed etiam nullitatem ſententiæ.*
5 *Cognitio incipienda eſt ab his, de quibus facilior eſt probatio.*

DECISIO XXIX. aliàs 434.

1 NOta † vtrùm primò ſit cognoſcendum de
deſertione appellationis, quàm de nulli-
tate ſententiæ: credo quòd ſit dicendum,
2 quòd aut † iudex qui cognoſcit de appellatione
non poterat cognoſcere de nullitate, niſi virtu-
te appellationis, vt quia eſt iudex delegatus ſu-
3 per cauſa appellationis illis, vel † erat metropoli-
tanus: vt de foro compe. cap. Romana. libr. vj. &
& tunc credo quòd ſit prius cognoſcendum de
deſertione, quàm de nullitate, quia ſi appella-
tio eſt deſerta, tunc non deuoluitur ad talem iu-
dicem cognitio ſuper nullitate: ſi verò nó eſt de
4 ſerta, tunc ſic: quia † appellatio nedum deuoluit
inſtantiam cauſæ, imò & nullitatem ſententiæ:
vt no. per Inn. de appel. c. dilecto. & per Archid.
de app. c. cordi. li. vj. ſuper verbo, de partiũ. in fi.
ver. hic quæro. & ideò cùm deſertio ſit præiudi-
cialis in hoc caſu cognitioni de nullitate, priùs
de ea eſt inquirendum. arg. C. de adul. l. quoniã.
C. de iud. l. j. Si autem poterat cognoſcere de nul
a litate[a] etiam ſine appellatione, vtpote quia ex-
preſsè erat cauſa nullitatis commiſſa, & etiam
cauſa appellationis, vel quia talis ordinarius e-
rat ſuperior, qui adiri poterat non ſolùm per viã
ordinariã appellatiõis: imò etiã per viã ſimplicis
querelæ ar. notatorũ per Cy. C. ſi cer. pet. l. ſi ab
ſentis. in tertia oppoſ. & credo quòd ſi cauſa nul
litatis habet promptam indaginem, quia eſt no
toria, vel apparet ex actis, tunc credo quòd pri-
mò debeat cognoſci de nullitate, & pronuntia-
5 re. arg. pro hoc, quia † incipienda eſt cognitio ab
illis, de quibus facilior eſt probatio. extrà de ele
ctio. c. ſi fortè. & no. Inn. in c. auditis. ſuper ver.
conſtiterit. de præſcrip. Item quia illa eſt præiudi
cialis deſertioni, quia ſi ſentẽtia fuiſſet nulla, per
conſequens appellatio non fuit neceſſaria. arg.
ff. de app. l. ſi expreſsim. imò nec tenuit finem co
gnitionis iuſtitiæ, vel iniuſtitiæ primæ ſenten-
tiæ, & ſic per conſequens nec appellatio poteſt
dici deſerta, vel nó deſerta nec aliquem effectũ
continens iuſtitiam per iniuſtitiam. Si autem co
gnitio ſuper deſertione habet altiorem indagi-
nem, tunc poſſet ſimul cognoſci ſuper vtraque,
& pronuntiari ſuper eo quod primo poterat de
terminari: ſed dato quòd primò eſſet prountia-
tum ſuper deſertione appellationis, poſteà appa
rebit, cùm pronuntiabitur ſuper nullitate. an il
la deſertio potuerit ſortiri effectum, vel non. vi-
deas Inn. in c. ſolicitudinem. de appel. circa fi. vbi
etiam an ſimul quis poſsit proſequi iſtas duas
vias.

ADDITIO.

a Cognoſcere de nullitate. Adde Bar. in l. ſi expreſ
ſim. ff. de appel.

SVMMARIVM.

1 *Spoliator an admittatur ad cedendum bonis.*

DECISIO XXX. aliàs 554.

1 VTrum † ſpoliator volens cedere bonis, ſit
audiendus antequã integrè reſtitutus fue
rit ſpoliatus, ad fructus, in quibus ſpolia-
tor extitit condemnatus? Videtur quòd nó. c. al
ma mater. §. illa. in fi. de ſen. excom. Itẽ quod pu
teſt hac pœna puniri. Item ad hoc facit ff. de col
latio. bono. l. j. §. ſi cum duobus. & quod no. Inn.
in c. Odoardus. extrà de ſolutio. In contrarium
facit extrà de elect. c. quia ſępè. in fi. cum ibi no.
per Arch. & quod no. Archi. de vſuris. c. quan-
quam. li. vj. ſuper verbo, patiuntur. & quod not.
Spe. ti. de poſſ. & peti. §. j. ver. ſed cùm ſpoliatus.
& quia fructus ſunt res prophanæ: & exceptio
ſpoliationis de re prophana cùm agitur de ſpo-
liatione beneficij nó admittitur: vt in c. frequẽs.
in fi. de reſt. ſpol. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Ceſsionis bonorum, vtrum cum iuramento renuntiari poſsit?*
2 *Reipublicæ intereſt habere homines liberos.*
3 *Iuratus non vendere ſi vendat, efficitur periurus: attamen venditio tenet.*
4 *Renuntiare quilibet poteſt iuri ſuo.*
Ceſsionis bonorum triplex eſt effectus.

DECISIO. XXXI. aliàs 567.

1 VTrum † poſsit renuntiari ceſsioni bono-
a rum[a] cum iuramento: vt ſic renuntians
poſteà non ſit audiendus ad ceſsionem
faciendam, nec poſsit cedendo bonis euadere à
creditoribus: & videtur quòd non: quia talis re
nuntiatio eſt contra bonos mores: vt arg. no. per
Cy. C. qui bon. ced. poſ. l. vlt. & arg. regulæ iuris,
non eſt obligatorium contra bonos. &c. de reg.
iur. li. vj. Item ſecundò ſic, quia per talem renun-
tiationẽ aſtringeretur ad pœnã detruſionis car
ceris. per no. in l. fi. C. qui bo. ced. poſ. ex quo ſe-
quitur primò inhumanitas, & crudelitas ſine cõ
modo creditoris, quia forſan ibi de[illegible] debi-
tor inhumaniter vexaretur, & fame forſan mo-
reretur propter inopiam. arg. l. reo criminis. ff.
de ſoluto. nec ex hoc creditor reportabit com-
modum, cum ibi exiſtens nihil lucrari, vel acqui
rere poſsit. quod forſan extra faceret, & ad pin
guiorem fortunam veniens ſatisfaceret credito
ri: er[illegible]o cùm renuntiatio debitori noceat, & cre
ditori non proſit, non tene[illegible]cùm ex hoc cre-
ditor ſit canonicus, & veniat contra præceptũ
charitatis. arg. ff. de iniuſt. l. fi. [illegible] appel. non tã
tum. quia deducit ad il[illegible]citum vel [illegible] Item poteſt
deducere argumen. no. de [illegible]. c. quamuis. libr.
vj. per Ar[illegible]dia. ſuper verbo, æternæ ſalutis.
Item tertiò ſequeretur, quòd debitor ſic de-
truſus in carcerem non poſſet audire diuina of
ficia, nec eccleſiaſtica recipere ſacramenta pro

libito voluntatis:nec audire prædicationẽ ver-
bi dei,ex quo forſan poſſet deduci ad infidelita-
tem:ergo talis renuntiatio quæ poſſet deducere
in peiorem ſtatum ſalutis æternæ,nõ poſſet vin
culari iuramento.arg.no.per Arch.in dict.c.quã
uis.de pact.libr.vj .ſuper verbo,æternæ ſalutis.
2 Item quartò ſequeretur † damnum reipublicæ,
cuius intereſt habere homines liberos,vt ſibi ſer
uire poſsint.arg.ſol.matri.l.j.in fine.& quia for
ſan dicti debitoris ſeruitio indigebat :ergo, in
eius præiudicium tales renuntiationes non poſ
ſent vinculare iuramentum.ff.ad municip.l. fin.
Item quintò iuramẽtum præiudicat vxori & li
beris:quibus non poterit debitor neceſſaria quæ
rere,nec miniſtrare,nec eos alere.ergo,&c.ar.ca.
cùm contingat.de iureiurand.Item videtur talis
renuntiatio aſtringere ad quandam ſpeciem per
petuæ ſeruitutis , & eius libertatem infringere:
quod eſſe non poteſt.ff.de conditio.& demõſtra
tio.l.Titio centum.§.Titio.ff.de libero homi.ex
hi,nihil enim.& C.de actionib.& obli.l.ob æs.
Item ſi talis renuntiare non valeret ſequeretur,
quòd perpetuò cogeretur debitor remanere ex-
communicatus:quia ſi pro debio excommunica
tur,non abſolueretur,donec bonis cederet:vt c.
Odoardus.de ſol,nunc autem propter renuntia-
tionem cedere non poſſet,ergo,&c. hoc autem
videretur inductum in ſalutis animæ præiudiciũ
ergo,&c.arg.no.in c.cùm contingat.de iureiur.
& ca.quamuis.ſuprà allegatis.Itẽ pro hoc,quia
ſecundùm communem opinionem ſimplex re-
nuntiatio nõ valet,iuxta no.per Cy.in l.prima.
C.qui bono.cede.poſ.ergo nec vinculabitur iu-
ramento,non obſtante ſi cedat bonis nihilomi-
nus valet ceſsio:ſed cedens eſt periurus,ſicut di-
3 citur in ſimili † de iurante non vendere:vt not.
Inn.in c.dilecto.de præbend.vel de iurante non
teſtari:vt no'.xuj.quæſtio.ſecũda.can.vltima vo
luntas.cùm in ceſsione bonorum non videatur,
quòd ſit opus conditione iudiciali.ff. de ceſsio.
bono.l.fi.Nec eſt neceſſarium factum iudicis ad
mittentis,vel eam ad admittẽdum decernentis:
ſed per ſe,& de ſe ſortitur effectum ex facto ce-
dentis ſolùm cũ ſufficiat profeſsio voluntatis.
C.qui bono.cede.poſ.l.tertia.ſicut in ſimili ſuf-
ficit ſola cognitio coram iudice bonorum poſ-
ſeſsionis,nec etiam eſt opus,quòd iudex eam de-
cernat.C.qui admit.ad bono.poſ.l.fin.ergo ſi cõ
tra iuramentum fiat factum tenebit.arg .no .per
Ioan.And.de reg iur.cap .quod ſemel.lib.vj.In
4 contrarium videtur,quòd † quilibet poteſt renũ
tiare iuri ſuo,vt l.ſi quis in conſcribendo. C. de
pact.Item quare per iuramentum vel contentio
nem quis poſſet ſe cogere , vel conſtringere ad
carcerem,patet,quia talis carcer pro debito ſo-
lùm debet eſſe quædam detentio in aperta &
libera cuſtodia .C.de exactio.tributo. l. nemo.
libro.x.ex qua non poteſt ſequi nec crudelitas,
nec inhumanitas.Item quia talis eſſe ſub cuſto-
dia non videtur,niſi tenere quoddam obſtagium
ad quod tenendum poteſt quis ſe obligare : vt
extrà de iureiurando,cap.ex reſcripto . eum ibi
nota.Poteſt reſponderi, quòd poteſt renuntia-
re beneficio ceſsionis per iuramentum : quia
iſtud ſcilicèt non cedere ſit in poteſtate renun-
tiantis:ergo,&c.c.quamuis.de pact.lib .vj. Nec
obſtãt contraria:pro quorum ſolutione ſcien-
5 dũ eſt pro euidentia, † quòd triplex eſt effectus
ceſsionis bonorum.Vnus,quia liberatur à pœ-
na carceris.iuxta nota.in l.ij. de his qui bono.
cede.poſſ.Secundus,quia habebit tunc priuile-
gium,quòd non poſsit conueniri , niſi inquan-
tum facere poſsit quò ad poſteà quæſita: vt l .iiij.
ff.de ceſsio bonor.Tertius ſecundum quorun-
dam opinionem, quia tollitur obligatio ciuilis
naturali ſola remanente:vt not. ff. de fideiuſſor.
l.vbicunque.licèt illa opinio mihi non placeat:
quia non tollitur ciuilis nec naturalis , ſed eius
effectus differtur,donec facere poſsit.adhuc ta-
men plenius nota.per Cyn.in dicta.l.prima.C.
qui bon.cede.poſſ.in ix.quæſtio.Sed dico, quòd
talis renuntiatio quòd cedatur bonis prodeſt,&
valet in præiudicium ſecundi & tertij effectus:
videlicèt vt quoddammodo non poſsit cedere
bonis,ne gaudeat priuilegio,ne conueniatur ni
ſi inquantum facere poteſt.Et nota , quòd pro-
pter hoc non habet aliquam dilationem,ne con
ueniatur,donec facere poſsit:imò ſemper de qui
buſcunque quærendis tenebitur inſolidum , e-
tiam non habita ratione ne egeat.Nec obſtat ad
hoc l.aliena.§.eleganter.ff.ſolut .matrimo.quia
illud verum in eo,cui competit priuilegium ta
le ob reuerentiam perſonæ: ſecus vbi competit
ratione contractus,vel alia ratione:vt no .gloſſ.
ff.de re iudic.l.ſi conuenerit.vel etiam in eo cui
priuilegium tale tempore renuntiationis com-
petebat , ſecus autem vbi non competebat:ſed
competiturum erat,quia tunc facilius impedire
poteſt ne competat:quia multa,&c.argu.l.patre
furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.ſicut in
ſimili dicitur per argumentum iuris ciuilis:licet
non tollatur obligatio naturalis,tamen per pro
hibitionem iuris ciuilis bene poteſt impediri ne
oriatur.ff de donatio.inter virum & vxor .l.iiij.
§.ſciendum.& ita concord.cum l.iij.ff de condi
ctio.indebi.ad quod etiam no.per Cyn.C. de in
integ.reſtit.l.ſi curatorem habens.quantum ve-
rò ad effectum primum, ne detrudatur in carce-
rem poteſt dici,quòd non valeret renuntiatio e-
tiam cum iuramento:vbi per intruſionem ſequi
poſſent dicta inconueniẽtia,vel ſequi deberent:
imò ad tales non ſe extendit.Sed vbi intruſio fie-
ret ex aliqua humanitate.iuxta l.nemo . de exac.
tribu.lib.x.Cod.& poſsit ex ea veriſimiliter ſe-
qui commodum creditoris:puta quia forſan ha
bebat debitor amicos. qui antequam permitte-
rent eum capi,vel ſaltem in carceribus diu mo-
rari,ſoluerent pro eo debitum,vel forſan quia
fugere volebat:& ſibi de propinquo ſperaba-
tur obuenire:vnde totum debitum,vel pars ſol
ui poſſet:vel forſan erat homo vagabundus,qui
non curabat operari , cùm eſſet artifex bonus,
& reputatus in certo loco bene poſſet operari
& ex ſuo artificio lucrari vnde ſatisfacere poſ-
ſet creditori vel in totum , vel in partem: tunc
crederem renuntiationem ſibi præiudicare e-
tiam quò ad primum effectum . & ſic ceden-
do non poſſet ſe liberare quominus poſſet de-
trudi in carcerem : dum tamen ex tali intru-
ſione adeò ſibi non adimeretur libertas,quomi

nus poſſet percipere eccleſiaſtica ſacramenta,& ſaluti animæ ſuæ incũbentia facere:nec aliquod ſalutis æternæ præiudiciũ poſſet incurrere, nec nimia inhumanitas,vel crudelitas ſequi poſſet. & ita ſtant argumenta in oppoſitum facta. Alio modo poſſum dicere,quòd renuntiatio facta valeat cum iuramẽto:quia eſt in eius poteſtate nó cedere. Nec obſtat quod dicitur, detrudetur in in carcerem,fateor:& cùm dicatur,quòd ſequũtur inconuenientia prædicta,nego:quia ſi iudex videret,quòd illa inconuenientia ſequerentur, tũc relaxabit eũ:quia talis intruſio debet intelligi ꝙ fiat ciuili modo:& ne aliqua crudelitas,vel nimia inhumanitas vel ſalutis æternæ præiudiciũ ſequatur.ar.ff.de ſeruit.l.ſi cui.ibi cũ dicit,ciuili tamen modo.& ex hoc credo ꝙ valeat renũtiatio etiam ſimpliciter ſine iuramẽto:quia quilibet poteſt renuntiare iuri pro ſe introducto:vt dicta l.ſi quis in cóſcribendo.pro quo l.fi.C.qui bonor.cede.poſſunt.vbi tacitè renuntiat beneficio ceſsionis recipiendo quinquennalem:ergo, &c.multo fortius poſſet renuntiare. Pro hoc faciunt aliæ rationes recitatæ per Cynum in dicta l.j.in vltima quæſtione. Nec hoc eſt contra bonos mores:quia priuilegium quod per talem renuntiationem perdit,ſcilicet quòd non conueniatur,niſi inquantum poſsit facere,non debebatur ſibi ratióe perſonæ:vt erat in dicta l.alia. §.eleganter. Sed alia ratione,& ideò renuntiare poteſt illi priuilegio.iuxta notata in dicta l.j.& in d.l.ſi conuenerit.de re iudicata. præſertim cũ tempore renuntiationis nondum ſibi competeret illud priuilegium:ſed per ceſsionem competiturum erat:& ideò faciliùs poſſet impediri, ne incipiat competere,nec priuilegium de non incarcerendo protendatur ad aliquem caſum, qui eſſet cótra bonos mores,vt prædixi. Nec obſtat reſponſio vltima:quòd ſi non obſtante renũtiatione cedat bonis tenebit ceſsio:licèt periurium incurrat:quia illud eſſet verũ,quòd teneret ceſsio quò ad bona,& eorum perderet dominium, aut poſſeſsionem,tamen non teneret quò ad effectus iuris prædictos,quin non obſtante ceſsione modo poſſet incarcerari:ciuiliter tamen & humano modo & inſolidum etiam poſteà quæſito etiam non deducto ne egeat conueniri:quia licet perditio dominij & poſſeſsio bonorũ ſit in ſua poteſtate,tamen non gauderet dictis priuilegijs,ex quo eis renuntiauit. Vel etiam poſſet dici,quòd poſtquàm ceſsio bonorum remittitur quò ad perditionẽ bonorum poſſeſsionis eorum etiam non teneret ceſsio in præiudicium creditoris:vt puta ſi ſint talia bona,quæ nó eſſent vtilia creditori:quæ forſan poſſunt vendi,& ex eis redigi pecunia.& ſi creditor haberet vẽdere:vel venditionem bonorum procurare,nimium vexaretur,vel laboraret:vel nó poſſet ita faciliter reperire emptorem ſicut ipſe debitor,qui ceſsit. Nam certè tunc crederem quòd non valeret ceſſio,imò adhuc eſto etiam ꝙ alia eſſent adhuc bona ſufficientia ad debitum extorquendum,credetem compellendum iuris remedijs ad ſolutionẽ debiti,vel per incarcerationem,vel aliàs,non obſtante tali ceſsione.& ſic ipſemet eorum diſtractionem faceret,vel procuraret,vt exinde debitũ ſolui poſsit propter renuntiationem. Nam debitor ex tali facto ſuo non debet creditori præiudicium generare,vel parare.arg.ff.de re.iu.l. non debet alteri per alterum.& non obſtat alia ratio cùm dicitur,ꝙ ſemper remanere habebit excõmunicatus,ſi nó poteſt cedere bonis:quod nego. Nam dico,ſi doceat de inopia,& impotentia ſoluẽdi aliàs,quã per ceſsionem,puta per teſtes,vel iuramentum,vel quia eſt notorium,vel quia poteſt docere de caſu fortuito,per quem perdidit bona ſua:eſt ab excommunicationis ſentẽtia abſoluẽdus. Nam dicta decre. Odoardus.de ſol.nõ exigit aliud niſi quòd cõſtet quòd nó poſsit ſoluere in totum, vel in partem, quod aliàs bene conſtare poteſt per ceſsionem. Et licèt Doctores dicant ibi de remedio ceſsionis,hoc dicunt:quia ille eſt vnus modus,per quem clarè, & faciliter conſtare poteſt:& ſic non negant quin per aliũ modum,quã per ceſsionem cõſtare poſsit, quin etiam abſoluendus etiam ſi bonis non cederet præſertim ſi cedere non poſſet obſtãte renuntiatione, vel iuramento, quare non obſtat. vbi tamen cederem poſſet,quia non obſtaret renũtiatio,licèt etiam ſi non cederet, conſtito, aliàs de impotentia ſoluendi,eſſet abſoluendus ab excómunicatione:tamen cùm veniret ad pinguiorẽ fortunam bene conueniretur,& teneretur inſolidum:nec haberet priuilegiú ne conueniretur, niſi inquantum facere poſſet,nec gauderet priuilegio ceſsionis.ſic intelligo illũ textum d.c.Odoardus.in fi.ſecus tamen ſi ceſsionem bonorũ feciſſet.& in hoc interdũ vtilius eſt cedere bonis qua vtilitate non gaudet,cùm renuntiauit beneficio ceſsionis.vide dec.4.ĩ.de renun.& deci.2.ĩ.de arbitris.

ADDITIO.

a Renuntiari ceſsioni bonorum. Adde Fel.in c.ex reſcripto.extrà de iureiurand.in 3.co.ver.& iſta dicuntur.Staphy.in tract.de lit.grat.& inſti.ver. quandoquis petit.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians liti et cauſa cenſetur etiam renunciare iuri,quod habet tam in cauſa prophana quàm ſpirituali.*

DECISIO XXXII. aliàs 678.

1 DIc,†quòd ſi aliquis in aliqua cauſa prophana renuntiat liti & cauſæ quæ inter aliquos in iudicio vertitur ex aliqua cauſa, quòd etiam renuntiat iuri quod habet:vt l.poſt quàm liti.C.de pact.& idem etiã videtur in cauſa ſpirituali ſi fiat:vt in c.pridem.ibi liti.de pact. & ita etiam videtur ibi ſentire Inn. ſecundũ Io. And.& Pau.in c.gratiæ.de reſcri.in cle.hoc etiã tenet maior pars Dominorum. Sed dominus Petrus de Sarcenato Auditor ſacri Palatij,& contradictarũ dicit,quod ſi quis liti & cauſæ in cauſa prophana,renuntiat etiam iuri:ſecus in cauſa ſpirituali.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Violentia facta domui vacuæ non ſufficit ad condemnationem fructuum percipiendorum: & diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficij impetrati ſecundum communem æſtimationem.*

2 *Diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficij impetrati ex communi æſtimatione.*

DECISIO XXXIII. aliàs 407.

1 NOta † non ſufficit quòd ad condemnationẽ fructuum percipiendorum faciẽdam probare, quòd tempore ſpoliationis fregerit oſtia, vel ſimilia fecerit, niſi facta fuerit violentia perſonæ ſpoliatæ, vel familiæ ſuæ exiſtenti in domo: quia poterat eſſe quòd domus erat vacua. & ſic cenſetur nulli facta violentia. iuxta not. in capit. cùm ad ſedem. ſuper verbo, interdictum vnde vi. de reſtit. ſpol. in Specu. titu. de peti. & poſ. §. j. circa finem. Item quando impetratur † certum

2 beneficium certi valoris, fructus ſecundum cõmunem æſtimationem, diſtributiones quotidianæ in huiuſmodi valore fructuum non ſunt cõputandæ. Ratio, quia illæ dantur ratione cuiuſdam miniſterij perſonis, puta intereſſentibus, & non de corpore beneficij, & ideò ſub illa non cõprehenduntur: prout legitur & notatur, de prębend. capitu. licet. & de cleri. non reſi. capit. vnic. libr. vj. & ibi per Ioan. Andr. & Innocen. & melius per eundem in addi. Specul. de conceſ. præbend. Pro hoc facit optimè capitul. fina. de conceſ. præbend. §. in illis verò. libr. vj. vbi diſtributiones quotidianæ ſunt aliud, quàm illud quod datur ratione præbendæ.

SVMMARIVM.

1 *Attentans lite pendente debet condemnari in fructibus percipiendis ſi petatur.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 482.

1 NOta, † attentans aliquid in præiudicium litis pendentis non ſolùm in fructibus perceptis, ſed etiam qui percipi potuerunt, debet condemnari, ſi hoc petatur: quia doloſus, & temerarius, & malæ fidei poſſeſſor eſſe cenſetur, qui in huiuſmodi fructibus de iure venit condemnandus. de reſtitutione ſpoliator. capitu. grauis. cum ibi not. per Innocen. vide ſuprà deciſ. 25. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſi pronunciat appellationem deſertam, nõ poteſt cõdemnare in expenſis neque imponere perpetuũ ſilentium: niſi ſeruatis terminis.*

DECISIO XXXV. aliàs 609.

1 NOta, licèt † dominus Auditor ſacri Palatij pronunciauit aliquàm appellationem fore deſertam, & poſteà petitur ab eo, quòd pronunciet ſententiam tranſiuiſſe in rem iudicatam, ratione cuius appellationis etiam petitur quòd imponatur ſilentium illi, contra quem lata eſt ſententia: & etiam quòd condemnet eum in expenſis: quod non poteſt facere, niſi termini ſacri Palatij ſeruentur, aliàs executionem habere nõ poſſet. Et ita ſeruat ſacrum Palatium. pro hoc cã pitu. cùm dilectus. extrà de dolo & contumacia, cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum condemnatio pro executione ſententia lata pro poſſeſſore non fit: ſecus ſi fieret pro non poſſidente.*

DECISIO XXXVI. aliàs 694.

1 NOta, † quòd ſi executio ſententiarum diffinitiuarum, vel alicuius ſententiæ diffinitiuæ petitur pro poſſidente, tunc non fit condemnatio expẽſarum pro dicta executione, cùm iam habeat poſſeſſionem: pro qua habenda cõceditur dicta executio. Secus autem ſi ſupradictæ ſententiæ latæ ſint pro non poſſidente: & petatur executio prædictarum ſententiarum, quia tunc fit condemnatio expenſarum pro dicta executione. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa attentatorum taxantur antequàm pronuncietur in principali: & ſuper ſententia taxantur ad tantum quantum taxarentur in negotio principali.*

DECISIO XXXVII. aliàs 454.

1 NOta † ſi fiat condemnatio expenſarum in cauſa attentatorum, poteſt fieri taxatio earundem ante ſententiæ prolationẽ in principali: & pro ſententia ſuper attentatis lata tantùm taxabitur, quantum pro ſententia ſuper principali facta: quia vim diffinitiuæ habet. vt in conſtitutione Ioan. xxij. & pro regiſtro quantũ æſtimabit pro aduocato, aut procuratore ad arbitrium iudicis remittitur prout plus, vel minus eos laborare inuenerit. vide dec. 25. ſ. eod. & deciſ. j. ſ. de offic. iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa aduocatorum, & procuratorum, qui gratis ſeruierunt petiproſſunt, ſi remittuntur animo remunerandi: aliàs non.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 534.

1 SEd † quid ſi habuit procuratorem, & aduocatum amiſsis ſuos, qui propter curialitatẽ & beneficia aliàs ab eo recepta noluerunt ab eo ſalarium: an tunc poſsit petere expenſas pro procuratore, & aduocato? Videtur diſtinguendũ. aut illi remittunt ſibi animo, & cauſa remunerandi: & tunc petere poſſet, aut non, & tunc non. per l. idemque. §. ſi. & l. ſi verò non remunerandi. in princip. ff. manda.

EPITOME.

Auditores Palatij non poſſunt exequi ſententias ſuas: ſed alij delegati ſic in ea annum.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus habet annum ad exequendum ſententiã.*

DECISIO XXXIX. aliàs 614.

Dic, † quòd licèt iudex delegatus de iure habeat annum ad exequendum ſuam ſententiam: vt c. quærenti, extrà de off. deleg. Auditor ſacri palatij ſuam ſententiã exequi non poteſt: ſed dominus Vicecancellarius, vel Camerarius domini noſtri Papæ ſuis vijs, & modis ſuper hoc conſuetis prouidet.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum condemnatio ſi omittatur in ſententia lata ſuper poſſeſſorio, non poterit demùm peti in petitorio: ſecus eſt de fructibus.*

DECISIO XL. aliàs 661.

1 Eſt ſciendum † quòd ſi in aliqua cauſa procedatur in poſſeſſorio, ſuſpenſo petitorio, & pronuntietur ſuper poſſeſſorio reſtitutorio, & omittatur condemnatio expenſarum, poſteà non poteſt deduci in petitorio: Secus autẽ quò ad fructus perceptos reſtituendos, & qui percipi potuerunt ſi fit caſus. & ita tenent aliqui Domini de Rota ſacri Palatij, pro hoc facit c. j. de cau. poſſeſſ. & proprie. & c. ad comp. ſcendas. de ſeque. poſſ. & fructum. in clementi. In contrarium tamen videtur facere Innocen.

SVMMARIVM.

1 *Expenſas vbi quis per ſe cauſam agitauit, non habebit pro aduocatis, & procuratoribus non conductis.*

DECISIO XLI. aliàs 533.

1 AN ducens † cauſam ſuã propriam, qui non habuit procuratorem in cauſa, & obtinet, cuius aduerſarius etiam condemnatur in expẽſis, poſſit petere intereſſe, expenſas, ſalaria procuratoris & aduocati, quæ dediſſet, & eſſent taxata in Curia ſi eos habuiſſet? facit quòd ſic, ff. rem ra. ha. l. ſi procurator. circa medium. In oppoſitum facit ff. de fideiuſſo. l. ſi ſtipulatus. & q. not. glo. in c. cùm pro cauſa. de procura.

SVMMARIVM.

1 *a Auditor taxat expenſas factas in partibus lite coram eo pendente.*

DECISIO XLII. aliàs 170.

a NOta, a † quòd Auditor in curia deputatus
1 poteſt taxare expenſas factas in partibus, dum tamen ſunt factæ poſt litem inceptam coram Auditore: Secus ſi ante litem inceptam. & iſtud approbat Audientia.

ADDITIO.

a Nota. Vide & concor. dec. 44. j. eod.

SVMMARIVM.

1 *Auditor pendente appellatione cui dedit reuerentiales, non poteſt taxare expenſas, quarum taxationem ſibi in ſententia retinuit.*

DECISIO XLIII. aliàs 636.

1 SI † dominus Auditor ſacri Palatij pronuntiauit in aliqua cauſa diffinitiua, & etiam condemnando in expenſis retinendo ſibi taxationem earum, ſi eſt appellatum ab eo, & dat apoſtolos reuerentiales, ſicut fieri debet, quando eſt appellatum à diffinitiua, tunc pendente appellatione non debet facere dictam taxationem, nec aliquid innouare, niſi cauſa reducatur ad eum. & ita ſeruat ſacrum Palatium.

SVMMARIVM.

1 *Auditor taxat tantùm expenſas factas coram eo, niſi habeat ex ſpeciali commiſſione.*

DECISIO XLIIII. aliàs 735.

1 NOta, † quòd quando fit taxatio expenſarum in aliqua cauſa per aliquem dominum Auditorem, quòd tunc non debet taxare, niſi expenſas factas coram eo, ſiue fiant in prima inſtantia, ſiue in ſecunda, ſiue in tertia. Ita ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij. Hoc intellige, niſi per commiſſionem daretur poteſtas, prout fit quotidie.

SVMMARIVM.

1 *Vicecancellarius non dat executores ſententiæ, niſi ſeruatis terminis Palatij.*

DECISIO XLV. aliàs 792.

1 SCiendum eſt † quòd executor à Vicecancellario in aliqua cauſa non conceditur ſecundum ſtylum ſacri Palatij, niſi ſint ſeruati termini ſacri Palatij: In ea tamen aliqui dicunt quòd etiam Vicecancellarius concedit, ſi ſeruati ſunt termini in partibus in prolatione ſententiæ in cauſa, quæ per appellationem venit ad curiã Romanam, in qua pronuntiatur malè appellatum, & bene diffinitum.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ non debent taxari, niſi finitis tribus inſtantijs: aliàs reuocatur taxatio per viam attentati.*

DECISIO XLVI. aliàs 832.

1 NOta, dic † quòd ſi feratur ſententia, in qua pars cõdemnabitur in expenſis, fuitque appellatum.

pellatum, nunquam expenſæ ſunt taxandæ, donec cauſa fuerit finita per tres inſtantia: quòd ſi fieret taxatio per iudicem ad quem reuocantur per modum attentatorum.

DECISIO XLVII. aliàs 553.

ANducens cauſam ſuam propriam qui nõ habuit procuratorem in cauſa, & obtinet, cuius aduerſarius etiam condemnatur in expenſis, poſsit petere intereſſe, expẽſas, ſalaria procuratoris & aduocati, quæ dediſſet, & ſunt taxata in curia, ſi eos habuiſſet? facit ꝙ ſic. ff. rem rat. haber. l. ſi procurator. circa medium. In oppoſitum facit ff. de fideiuſſorib. l. ſi ſtipulatus. & quòd not. glo. in cap. cùm pro cauſa. de procuratorib. a

DECISIO XLVIII. aliàs 534.

1 SEd quid ſi habuit procuratorem & aduocatum amicos ſuos, qui propter familiaritatem & beneficia aliàs ab eo recepta, noluerunt ab eo ſalarium, an tunc poſsit petere expenſas pro procuratore & aduocato? Videtur diſtinguendum: aut illi remittunt ſibi animo & cauſa remunerandi, & tunc petere poſſet, aut non, & tunc non per l. idemque. §. fin. & l. ſi verò non remunerandi. in princip. ff. mandat.

De Appellationibus.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio intimata ſolùm parti, deuoluit quantum ad ipſam partem tantum.*

DECISIO I. aliàs 4.

1 NOta, † ꝙ cauſa appellationis in curia cenſetur deuoluta quantum ad appellatum, & illos quorũ intereſt, quando intimata eſt in loco publico, vel eccleſia cathedrali. Si autem intimata ſit ſolùm parti, quantum ad partem ſolùm eſt deuoluta, cui eſt intimata. de quo dic vt in c. cauſam. de elect. in clem. ſuper verbo. deuolutis. per Ioan. Andr. arg. l. ſi in rem. §. j. ff. de rei vendicat. quia quilibet præſumitur ignorans: iuxta l. verius. ff. de probatio. l. item veniunt. ff. de peti. hæredi. & l. denuntiaſſe. ff. de adulte. vide deciſi. 4. ſ. de dol. & contuma. deciſ. 23. ſ. de re iudicat. & dec. 11. 18. & 20. j. eod. tit. Et quando cauſa prophana dicatur deuoluta, ad curiam, vide dec. 26. & 48. ſ. de reſcript. & dec. 8. ſ. de iudic. deciſi. 4. de for. compet. dec. 21. 31. 33. 36. & 49. j. eod. tit. a

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis poſt appellationem deſertam debet pronunciare ſe non iudicem.*

DECISIO II. aliàs 5.

1 NOta, † ꝙ vbi appellatio [a] eſt deſerta, Audi-
a tor impetratus in cauſa appellationis ſolũ habet ſe nõ eſſe iudicem pronuntiare: quia poſt deſertionem, ſi proſequatur cauſam appellationis non ideò minus prima ſententia tranſit in rem iudicatam. c. ſi appellationem. de appella. in clem. & videtur notare glo. in l. eos. in princip. C. de appella. Et habet ſtylus papalis quod pars appellans citatur tantùm ad docendum de diligentia in proſequendo, de quo ſi non doceatur, expeditum eſt, quòd ſolùm lapſus temporis excludit. vt notatur in capitul. plerunque. de reſcriptis. iuncta. l. ſi. C. de tempore appellatio.

ADDITIO.

a Appellatio. Adde deciſ. 14. ſ. eod. tit. in nouis. & Thom. Faſtol. cauſ. 3. dub. 9. incip. ſecundum dubium erat.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio extraiudicialis intimari debet per procuratorem appellato.*

DECISIO III. aliàs 12.

1 NOta, † quòd vbi appellatur [a] extra iudi-
a cium, intimatio habet fieri ipſa parti per procuratorem, ſicut appellatio. ſic videtur notare Io. And. in c. cauſam quæ. de elect. circa principium. in clemẽt. licèt contrarium videatur, quia poſito quòd appellatio debeat fieri per procuratorem, tamen intimatio ſufficit quòd fiat per quemcunque: quia per intimationem nihil domino acquiritur: ſed quod acquiſitum eſt, ampliatur, & ad effectum perducitur, ideò non mirum ſi per quamcunque perſonam tale exercitium intimationis adimplere poſsit: vt dicitur in ſimili ff. de vſuris. l. qui ſolidam. in fin. & l. licet. de conſtitu. pecu. l. prohibere. quod vi aut clam. pro hoc l. item veniunt. §. petitam. ff. de petit. hæreditat. primam tamẽ opinionem audiui, eamque veram terminari in Rota.

ADDITIO.

a Vbi appellatur. Adde dec. 18. eod. tit. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem poteſt facere gratiam parti in expectando eum.*

2 *Illegitimè natus, vel malus adminiſtrator quando quis dicitur, cui incumbat probare.*

DECISIO IIII. aliàs 26.

1 NOta, † quod iudex ad quem appellatur, poteſt facere gratiam parti in expectando eã: dum tamen duret iuriſdictio: vt notatur in cap. quamuis. ſuper verbo, competentem. de elect. lib. vj. ad quod c. conſuluit. de offic. delega. Cui autem incumbat probatio, quando quis dicitur illegitimè natus, vel dicitur malus adminiſtrator: dic vt notatur in c. ſi fortè. ſuper verbo, defectu. de elect. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſi ut ſtimus. de elect. lib. vj. habet locum in prouiſione facta & fienda.*

DECISIO V. aliàs 28.

1 NOta, † quòd c.ſtatuimus.de elect.libr. vj. habet locum ſiue appelletur à prouiſione facta, ſiue fienda. & idem eſt in c. vt circa.eod.tit.& lib. notatur per Archid.in verbo, facta.tamen in hoc eſt differentia: ᵃ quia ca. ſtatuimus. procedit ſiue fiat in iudicio ſiue extra: vt no.in alle.c.ſuper verbo, impugnat.Conſtitutio tamen vt circa.non habet locum, niſi in extraiudicialibus: vt c.conſtitutio. de elect. lib. vj.quia tunc debet ſeruari ſolemnitas illius ca. aliàs ſi iudicio monitus ab executore non habet ſeruare illam ſolemnitatem. & vide ſuprà de teſti.dec.13.

ADDITIO.

a Differentia. Adde J. Thom. Faſtol. cauſ. 7.dub. 24.cauſ.28.dub.52. cauſ.31. dub. 59. & ibi vide quomodo differant cap.ſtatuimus.& cap.vt circa.de elect.lib.vj. & adde deciſ.13.ſ̃.de teſtib. & atteſtat.

SVMMARIVM.

1 *Iudex à grauamine recepta appellatione poteſt inhibere: & quid in Auditoribus ſacri Palatij.*

DECISIO VI. aliàs 44.

1 NOta, † quòd per Auditorem non fit inhibitio ᵃ regulariter in cauſa, niſi lite conteſtata, vel poſt datum terminum ad impugnandum, & iuſtificandum appellationem: quia tunc videtur pendere lis: vt cap. ex parte. de verborum ſignificatio. iunct. cap.fina. vt lite penden. in clement.poſito quia lis nõ fuerit conteſtata. de quo dic, vt notatur in cap.fi. vt lite pendent. in clemen.Io.tamen Monach.dicit, quod ex quo iudex appellationem recipit, poteſt inhibere. de appellatio,romana.ſuper verbo,inhibere.lib.vj.

ADDITIO.

a Inhibitio. Adde cum hac deciſ.dec. 78. & 82.ſ̃. de reſcript.deciſ.4.ſ̃.de for.compet.deciſ.2.ſ̃.vt lit. pendent. & deciſ. 24. 25.& 30.ſ̃.de dol. & contumac.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis poteſt appellationem pronunciare deſertam.*

DECISIO VII. aliàs 50.

1 NOta, † quòd Auditor datus in cauſa appellationis poteſt de deſertione cognoſcere, & poteſt decernere appellationem eſſe deſertam. Ad quod facit l.2.§.fina. cum ibi notatis. C. de tempo.appel.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi non obtulit ſe coram iudice à quo probaturum exceptiones per ſe propoſitas, iudex ad quem antequam pronunciet bene appellatum, habet cognoſcere de veritate exceptionis, & probationes admittere.h.d.vſque ad §. & ibidem: Iudex appellationis à grauamine, ſi poſt appellationem iam fuerit ſententia ſuper negotio principali, poterit ſimul de vtraque ſententia cognoſcere etiam parte inuita.*

DECISIO VIII. aliàs 81.

1 NOta, † quòd vbi eſt appellatum, eò quòd exceptiones legitimæ non admittebantur, ſi pars proponens tales exceptiones non obtulit ſe probaturum, iudex appellationis antequã pronunciet bene appellatum, habet cognoſcere de veritate exceptionis, & probationes admittere ſuper eiſdem: ſecus ſi pars ab initio coram iudice à quo obtuliſſet exceptiones ſe probaturum. Sic videtur notare Ioan.Monach. in capit. non ſolùm.de appellatio.lib. vj. iunct. capit. interpoſita.cum ibi notatis per Ber.& per Innocẽ. Et ibidem not. Innocen.quòd iudex appellationis in ſimul debet cognoſcere de negotio principali, ſi ſuper principali eſt lata ſententia poſt appellationem, & de cauſa appellationis. nec eſſet audiendus aduerſarius.ſi peteret, quòd primò cognoſceret ſuper appellatione quàm ſuper principali: ſuper quo ſententia lata fuit poſt appellationẽ.de quo dic vt capitu.cordi.per Doct. ſuper verbo de partium. propter abbreuiationẽ litis cognoſcitur de vtraque appellatione, ſcilicet, quæ facta dicitur à grauamine & poſt diffinitiuam,ſicut ponitur in c.ſuper eo.de appellationi.vide in capit.j.de appellatio.libr.vj.& vide dec.4.ſ̃.de foro competent.

DECISIO IX. aliàs 705.

DIc quòd mala appellatio defert cauſam ad Curiã Romanã.& hoc eſt in appellatione.

SVMMARIA.

1 *Attentata poſt appellationem vbi petuntur reuocari, non tenetur petitor probare ſe prius poſſediſſe, niſi aduerſarius præſumeretur de iure communi, & ex cauſa veriſimili poſſidere.*
2 *Remiſſio ad partes non conceditur pro probandis attentatis.*
3 *Fatalia non recurrunt agenti ſuper attentatis.*

DECISIO X. aliàs 89.

1 NOta,† quòd vbi poſt appellationem, vel litis pendentiam aliquid dicitur eſſe attentatum, ſufficit, quod ille, qui petit attentatum reuocari, probet attentationem, licèt non probet poſſeſſionem quæ eſt attentata: vt notat Innoc. in c.dilecti.de maio.& obe. Et hoc verum, niſi ille contra quem petuntur attentata reuocari, de iure communi, & ex cauſa veriſimili præſumatur poſſidere: quia tunc non reuocarentur attentata, niſi ille contra quem attentatum eſt, probaret ſe verè poſſidere tempore attentationis: vt notat Innocen.in c. bonæ. de appellatio. circa quod adde not.in c.dudum. ſuper verbo, diſpen-

diſpenſatum,de electíon. & capit.dilecto.in fin. de exceptioni. Et eſt ratio iſtius dicti, quia vbi aliàs de iure communi præſumitur poſsidere, non videtur pẽdente appellatione attentare: ſed vti poſſeſsione, quam priùs habebat. & ſic non videtur attentatum, niſi probetur alium poſsidere.argumen.notatorum. in capitu. cupientes.ſuper verbo, ad totum.per Ioan.Monach.de elect. lib.vj.iunct.l.vtique.in fin.de rei vendicatio. & extrà de reſti.ſpoliato. ad decimas.lib.vj.& vide decis.5.6.& 7.vi ſ.vt lite pendent.decis.2.&12. ſ.de lit.conteſta.dec.7.ſ.de probat.decis.10.& 28.de ſent.& re iudic.decis.16.26.41.76.& 79.
2 j.eod.tit. Aduerte,quia † quando agitur ſuper attentatis non fit remiſsio ad partes: ſed debet recipi probatio in curia: vt in decis.7.ſ.de probatio.dec.13.ſ.de reſtitut ſpoliat.decis.3.ſ.vt lit.
3 pendent.& dec.75.j.eod.& quòd † agenti ſuper attentatis non currunt fatalia,vide dec.79.j.eo. tit. Et multa circa materiam attentatorum vide infrà literam A.ſuper verbo, appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus an poſsit cauſam deuoluere re integra abſente appellato.*

DECISIO XI. aliàs 106.

1 NOta, † quòd appellatus re integra poſito quòd non ſint ſeruata tempora,poteſt cauſam deuoluere abſente appellante: vt not. Inno. in c.ſtatuimus.ſuper verbo, menſe.de electíon. libr.vj.& Archidiaco.eodem capi. ſuper verbo, expectata. licet Compoſtel. & communiter audientia contrà, & maximè ſi appareat de ſcientia appellantis: præſumitur autem ignorans,niſi ſcientia probetur.C. qui militare poſſunt. l.ſuper ſeruis.lib.xij.Et vide omninò dec.j.ſ.eod.& dec.33.j.eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis poteſt cognoſcere de nullitate: & in euentum pronuntiare appellationem iniuſtam.*

DECISIO XII. aliàs 109.

1 NOta, † quòd vbi eſt appellatum à ſententia, quæ ipſo iure non valet, poſito quòd pars non dixerit ſententiam nullam, iudex appellationis poterit cognoſcere de nullitate, & ſi ſibi videtur nulla, pronuntiabit appellationem iniuſtam. argumen.l.fin.de petitione hæreditatis.§.in quadam.ff.famil. herciſcun.& l.ij.C.de temp. appella.cum ibi notatis.Et inferat cauſam quare nihil valet ſententia. Iſtum modum pronuntiandi dat gloſſ.in l.j.quando prouoca.non eſt neceſ. hoc videtur notare Archid.in capitu. cordi.ſuper verbo,deproperet. in fin.de appellationi.lib.vj.ad quod notatur in capitul. cum contingat.circa finem magnæ gloſſ. Et poteſt dicere, quòd in cauſa appellationis non eſt neceſſe dare libellum: & hoc verum, quando appellatur ab interlocutoria, non tamen quando à diffinitiua. vt idem notatur in capitul.ij. de iuramen.calum.lib.vj.

SVMMARIVM.

5 *Appellans in abſentia iudicis non eſt exemptus ab eius iuriſdictione.*

DECISIO XIII. aliàs 136.

1 NOta, † quòd appellans à iudice abſente eo tempore, quo appellat etiam abſente iudice, non eſt exemptus à iuriſdictione iudicis: vt notat Innocen.in capit. dilectus. de appellatio. ſuper verbo, innotuerat. de quo dic vt per Archidia. in capit. appellatio.de appellatio.lib.vj. gloſſ.ij. quod dic vt ibi.

SVMMARIA.

1 *Appellatio malè formata non excludit ius partis.*
2 *Probationum materia eſt fauorabilis, & amplianda.*

DECISIO XIIII. aliàs 159.

1 NOta, † quòd poſito quòd appellatio ſit obreptitia, & malè formata, admittuntur articuli de iure partis, quia mala appellatio non excludit ius partis. vt capitu. conſtitutionem. in princip. de elect. in clementi. Et appellatio in mala forma, de qua in capi. vt circa. de elect. libr.vj. tantùm excludit materiam odioſam, & obiectus: cùm quiſque præſumatur bonus.c.ſi.de præſumptio. Et obiectus, qui dantur in contrarium ſunt odioſi, & ideò ſunt re-
2 ſtringendi. Et † materia probationum eſt fauorabilis, & amplianda: vt l.quoniam.C.de hæretic.capit.quoniam.vt lite non conteſta. & per conſequens materia data contra iſtam fauorabilem eſt odioſa.de probatio. cap. licet. de teſtib. capit.præſentium. lib.vj. & vide dec. xiiij.ſ. de teſtib.& atteſta.

SVMMARIVM.

1 *Appellans à grauamine illato per delegatum,eximitur ab eius iuriſdictione quò ad omnia: ſecus ſublatum eſſet grauamen.*

DECISIO XV. aliàs 163.

1 NOta, † quòd vbi ab aliquo articulo appellatur à delegato. in omnibus alijs videtur exemptus appellans à iuriſdictione delegati: ſecus eſt in ordinario. vt notat Ber. in cap. paſtoralis. ſuper verbo, ad tempus.de appellatió. & ſic eſt differentia inter delegatum & ordinarium: vt notat.per Innocen.in capi.olim. glo.fina.de officio delegati.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad eam proſequendum.*

DECISIO XVI. aliàs 182.

1 NOta, † quòd iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad proſequendum appellationem. vt notat Innoc. in c.ſi.de accuſatio. de quo plenè in c.veniens. de renunc.per Ber.

SVMMARIVM.

1 *Iudex à quo ante dationem apoſtolorum an poſſit teſtes abfuturos recipere.*

DECISIO XVII. aliàs 198.

1 NOta, † quòd per iudicem à quo eſt appellatum ante dationem apoſtolorum non poſſunt recipi teſtes abfuturi: vt in c.ſuper eod. & c.ab eo.de appellat.lib.vj. cùm talis iudex nó videatur habere iuriſdictionem. ſed aliqui voluerunt dicere, quòd ſi non detulit, valeat receptio: quia videtur habere iuriſdictionē ex quo non detulit, & propter periculum: & licet iſti teſtes abfuturi faciant fidem, non tamen talem, quòd per eos valeat ferri ſententia.vt notatur per Ber. in c.quóniam.ſuper verbo cauetur. extra vt lite non conteſt, vide j.& iij.ſ.de teſtib.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem pendente termino ad proſequendum in partibus aſſignato, non poteſt procedere ad inſtantiam appellati.*

DECISIO XVIII. aliàs 200.

1 NOtà, † quòd vbi in cauſa prophana eſt præfixus terminus per iudicem à quo eſt appellatum ad proſequendum appellationem, ante terminum non poſſunt fieri citationes per audientiam: nec aliquis actus exerceri. licèt Compoſt. videatur dicere contrarium in capitu. ſtatuimus, extrà de electio.lib.vj.Pars autem appellata non poteſt proſequi appellationem, niſi eō ſtet de appellatione, & videatur appellatio: quia non omnis appellatio deuoluit cauſam, niſi impingat in titulum, vel ſit cauſa, de qua fit mentio in capitul. ſæpè.& capitul: Nicolao. de appellationibus.

SVMMARIA.

1 *Appellans à grauamine ante dationem apoſtolorum poteſt impetrare commiſſionem.*
2 *Iudex impetratus vigore appellationis non procedit parte opponente, donec apoſtoli ſint exhibiti.*

DECISIO XIX. aliàs 514.

1 NOta † ſecundùm aliquos vbi appellatur à grauamine ante dationem apoſtolorum ſi
2 fiat commiſſio, valet: ſed † tamen iudex appellationis non habet procedere ſi opponatur per partem, donec ſint dati apoſtoli: quia remanet primus iudex.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationi facta ab vno ex tribus delegatis an deuoluat cauſam.*

DECISIO XX. aliàs 222.

1 NOta, † vbi appellatur à tribus iudicibus [a]
2 delegatis ſi vnus ſolus iudicum deferat appellationi, & det apoſtolos: cauſa videtur deuoluta, ac ſi omnes detuliſſent, maximè quando erant dati iudices cum illa clauſula, quod ſi non omnes, &c. quia penes quemlibet videtur eſſe iuriſdictio quantum ad iſtum caſum.arg. l. conſilio.§.ſi.ff.de cura.furi. maximè ſi parte appellata volente, ſeu præſente fuerit delatum appellationi: quia conſenſus vnius iudicis videtur deuoluere cauſam appellationis. & iſta fuit communis opi. vbi autem pars appellata non conſenſiſſet, tunc videretur dicendum quòd delatio facta per vnum iudicem, nec datio apoſtolorum valeat: quia [illegible]dum dati, vnus nō haberet iuriſ[illegible] alio: ergo non poteſt à ſe abdicare iuriſdictionem. Pro hoc c. j. de ap.in cle. vbi eſt appellatum à maiori parte, & coram maiori, licet non ab omnibus, ergo non à minori parte. & pro hoc gl. Inno.in c.cùm ſuper.iij.glo.verſ.ergo,de offi. delega. vide deciſi. j.ſ.eod.tit. titul.

ADDITIO.

a A tribus iudicibus. Adde infrà eod.tit. deciſ. 55. & eo.tit.deciſ.9.in antiquiorib.Fel. in c.cùm omnes.col.x.ver.vj.fallit.de conſtitu.& ibi Deci, col.5.verſi.vj. limitatur. qui dicit eſſe communem contra hanc deciſio.

SVMMARIA.

1 *Iudex à quo ſi præfigat terminum appellanti ad proſequendam appellationem, cenſetur cauſa deuoluta.*
2 *Appellatus ſi conſtituat procuratorem in curia ſimpliciter poſt appellationem, videtur appellationem recepiſſe.*

DECISIO XXI. aliàs 243.

1 NOta, † quòd in cauſa prophana vbi appellatur à diffinitiua ſententia, ſi terminus eſt præfixus à iudice, cauſa videtur eſſe deuoluta ad curiam, licèt non ſit recepta appellatio ab initio à iudice, vel à parte: ſecus ſi ab interlocutoria: vt notatur in c. veniens. de renūtia. tamen † ſi pars appellata quando eſt appella-
2 tum ab interlocutoria facit procuratorem, & poſt appellationem ſimpliciter, & non ad cauſas deuolutas, tunc licet non ſit recepta appellatio ab initio à iudice, vel à parte, tamen ex poſt facto per conſtitutionem procuratoris videtur recipi à parte appellata, quæ fecit procuratorem; licet procuratores proteſtentur in curia nó acceptare procuratorium, niſi ad cauſas deuolutas. & vide dec. j.ſ.eod.& deciſ.33.& 49.j.eod.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis infirmans ſententiam in vno articulo tantùm, in alijs videtur confirmare.*

DECISIO XXII. alias 261.

1 NOta, glo.eſt Inno.† quòd iudex appella-
2 tionis [a] infirmans ſententiem in vno ar-
ticulo in alijs videtur confirmare.not.In-
nocen.in c.dilecti.de appel.

ADDITIO.

a Iudex appellationis. Vide infrà dec.xj. eo. in an-
tiquioribus.

SVMMARIVM.

1 *Lis nō conteſtatur in cauſa appellationis abſente par-
te:ſecus ſi ſit præſens.*

DECISIO XXIII. alias 267.

NOta. glo.eſt Inno,in c.per tuas.de appel.
1 † quòd præſente parte in curia in cauſa
appellationis non eſt procedendum lite
non conteſtata: ſed bene abſente parte.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio obiectiua non valet in ſufficienter expreſ-
ſis, ſi continet alia non ſufficienter expreſſa.*

DECISIO XXIIII. alias 270.

1 NOta, † quòd vbi appellatione obiectiua
aliqua ſufficienter ſunt expreſſa, & ali-
qua non,non valet in ſufficienter expreſ-
ſis, quando appellatio eſt malè inteſtata:vt not.
Archid.in c.vt circa. ſuper verbo, interdicta.de
elect. lib.vj.vide ſuprà de teſtib.dec.15.

SVMMARIA.

1 *Appellatio deſeritur, ſi ſententia non feratur infra
fatalia, licèt concluſum ſit in cauſa.*
2 *Deſertio an habeat locum in curia.*
3 *Cauſa beneficiales debent eſſe breuiores, quàm pro-
phanæ.*
4 *Compenſatio quamuis ipſo iure competat; debet ta-
men peti ab homine.*

DECISIO XXV. alias 295.

1 NOta, † quòd vbi aliquis proſequitur [a] ap
2 pellationem vſque ad ſententiam exclu-
ſiuè, ſi poſteà omittat petere ſententiam,
vel petat, ſed non proſequitur ſententiā facto,
ſed ſtat per magnum tempus poſt concluſio-
nem, appellatio cenſetur deſerta: quia iura vo-
lunt quòd infrà certum tempus quis appellatio-
nem ſuam proſequatur & finiat.vt l.final.§.il-
lud.C.de tempo.appellat. Et quia cauſa non vi-
detur propriè finita, niſi lata ſententia: quia ſen-
tentia lata æquiparatur rei iudicatæ. ff.ad Ter-
tul.l.j.§.illud.iuncto.cap.j.extrà de litis conteſta-
tio.lib.vj.ergo appellationem appellator non vi
detur proſecutus.niſi ſententiam reportauerit:
quia tunc negotium finitum videtur: vt l.fin. C.
de tempo.in integr.reſtitu.pe. iuncto cap. vn.c.
eodem tit.in cle.quia tunc non videtur actum,
licèt videatur contrarium: quia quando conclu
ſum eſt in negotio,videtur pars appellans feciſ-
ſe quod in ea eſt; quia ferre ſententiam iſtud con
cernit factum iudicis cùm reſtat ad faciendū: vt
l.ij.de origin.iuris.vt notat Archidiaco.in ſimi-
li de exceptio.lib.vj.cap.pia.ſuper verbo,proba
uerit.verſi. pone ergo. quia proſequendo nego-
tium vſque ad diffinitiuam ſententiam,omnia vi
detur peragere, vt not.in ſimili, C.de adulter.l.
quamuis.ſuper verbo pœnitentia.verſi. ſed cer-
tè.ad quòd notatur per glo. j.l.ſi rem. §.fina. ff.
de euictio.Et ad hoc facit quòd not. Hoſtien. in
2 cap.ex ratione.extrà de appellatio.vbi dicit,† quod
in curia Romana non habet locum deſertio: nec
cauſa poteſt dici deſerta. quod poteſt habere lo-
cum,quando coram Papa agitur,de cuius perſo-
na non poteſt haberi copia: ſecus de alijs iudici-
bus, vt in c.diſpendioſam.de iudic.in clemen.Be-
3 neficiales † cauſæ.debent eſſe breuiores, quàm
prophanæ: vt d.cap.diſpendioſam.de iudic. non
mirum ergo ſi appellans fuit diligens ad proſe-
quendum ſententiam, & poſt concluſionem ſte-
tit,donec talia tempora fuerunt elapſa, ſi cauſa
ſeu appellatio fuerit deſerta: & licèt ſententia
conſiſtat in poteſtate iudicis,tamen bene conſi-
ſtit in facto partis, quod petat ſententiam ferri.
4 vt dicimus in compenſatione, quæ † licèt ipſo
iure competat, tamen ab homine peti debet: vt
l.ſi conſtat.C.de compenſa.vide circa prædictam
deſertionem, ſuprà decis.ij.hoc titul.

ADDITIO.

a Proſequitur. Adde deciſ.38.j.eod.dec.j.hoc tit.
in antiquiorib.Caſſad.dec.9.verſi.tamen obſtat.
hoc eod.titul.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio ſi impetratur per partium præſentiam: ſuf
ficit eas eſſe præſentes tempore quo proceditur coram
iudice. & petens poſt concluſionem cauſa attentata
reuocari, non auditur?*
2 *Attentata an petens reuocari poſt concluſum in cauſa
audiatur.*
3 *Inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.*

DECISIO XXVI. alias 307.

1 NOta, † quòd audientia tenet,quòd vbi im
petratur commiſſio per præſentiam par-
tium, ſufficit, quòd partes ſint præſentes
tempore, quo proceditur coram iudice. & tenet
2 ſimpliciter,quòd † vbi eſt concluſum in cauſa,
& petitur per partem, quòd reuocentur atten-
tata, poſt appellationem non debent attentata
reuocari. Et poteſt eſſe ratio , quia ex quo con-
cluſum,negotium videtur eſſe finitum: ideò pri-
mò eſt pronuntiandum, licèt aliquibus videatur
contrà. quia reuocatio attentatorum non depē-
det ex euētu appellationis: quia poſito quod pronū-
tietur malè fuiſſe appellatū.nō propter hoc reuo
caretur pronuntiatio. ſi eſſet facta ſuper attenta
tis: quia attentata fiunt in contemptū iuriſdictio
nis: ideò non concernunt cauſam principalem,
nec appellationem: vt not.Io.Andr. in cap. non
ſolùm.in glo.fi.de appel.lib.vj. ex quo per ii.di-
cem ap

3 cem appellationis eſt inſtitutũ, debet †teneri in
bibitio ſiue iuſt, ſiue iniuſta. vt l.j.§.j.de no.ope.
nunc.& c.ſignificantibus,de appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſi non appellat infra decendiũ, non auditur poſtea dominus etiam per viam reſtitutionis.*

DECISIO XXVII. aliàs 313.

1 NOta, †ꝙ vbi procurator in cauſa beneficiali non appellat à ſententia contra dominum, dominus poſt lapſum decem dierũ non auditur etiam per viam reſtitutionis: quia imputatur domino, qui talem ſibi elegit, & negligentia procuratoris nocet domino, & eccleſiæ: vt notatur in c.j.vt lite non conteſt. Et quia iura loquuntur indiſtinctè, dicentia quòd dominus indefenſus per procuratorem non auditur
4 poſt lapſum decem dierum appellás. de quo dic vt notatur in l.diuus.ff.de in integrum reſtit. & quod notat Inn.in c.querelam.de procura. Nec obſtat ſi dicatur, quòd procurator non eſt ſoluẽdo in cauſa beneficiali: & ſic dominus debet audiri appellans: vt l.j.§.fi.ff.quando appellan.ſit.
5 cum ibi notatis. quia ille tex. intelligitur, quando dicit, difficilè auditur dominus, ſcilicèt quã do procurator fuit verè contumax, qui appellare non poterat. Si verò eſt ſoluendo dominus,
6 auditur tamẽ infra decẽ dies à tẽpore ſententiæ, poſt autẽ nõ auditur: vt notat Hoſt. in allegato
7 c.j.vt lite non conteſt. ſuper verbo, purgauit in prin.gl.verſi.non obſtat. Et ſic in alleg.§.fi. dominus auditur infra decem dies, vbi procurator non audiretur.

SVMMARIA.

1 *Lite non conteſtata in abſentia partis proceditur.*
2 *Abſens per audientia contradictarum citari poteſt, ſed excommunicari non poteſt licet bene ſuus procurator.*
3 *Abſens non punitur in expenſis.*
4 *Procurator ratificãdo procuratorium coram iudice à quo videtur receſsiſſe ab appellatione.*
5 *Excommunicatio non infligitur regulariter, niſi perſonaliter apprehenſo.*
6 *Dominus punitur ex negligentia procuratoris.*
7 *Dominus poſt decem dies a tempore ſcientiæ qualiter intelligatur quòd appellare poſsit.*

DECISIO XXVIII. aliàs 314.

1 NOta, †quòd lite conteſtata, vel habita pro conteſtata ſecundum quod in cauſa appellationis vbi proceditur abſente parte lite conteſtata: vt l.fi.§.illud.de tempo.appellatio.C. & ꝙ notatur. in c.per tuas.de appellatio.per Inno. in
2 †talibus caſibus per audiẽtiam abſens citari poteſt: ſed tamen excommunicari non poteſt: ſed tamen excommunicabitur procurator, ſi compareat procurator: vel ſi non compareat, procedetur contra abſentem in negotio principali: maximè cum eſt talis cauſa: in qua poteſt ferri ſententia parte abſente: quia non intereſt partem habere copiam partis abſentis: cùm in eius abſentia procedi poſſet: & ideò ſufficit ꝙ proce
3 datur: & †in hoc pars abſens puniatur, non tamẽ in expenſis puniatur propter contumaciam, vel non excommunicabitur. vt no. in Spe. in ſimi. ti. de expen.§.j.verſi.quid ſi talis cauſa ſit. Cy. in l. ſancimus. verſicu. quartò quæritur. C. de iudic. Et ſi dicatur, quod intereſſe partis præſentis eſt habere præſentiam partis abſentis, quæ meliùs ſcit merita cauſæ, quàm alius: dico quòd iſtud poſſet habere locum in terminis ad ponendum, & articulandum, ſed non in terminis ad libellandũ. & hoc fuit quia procurator qui comparuit poſt excommunicationem latã in partem ſuam abſentem, & appellat, ſi in datione apoſtolorũ procuratorium exhibuit, ſi negat procurator coram iudice appellationis, poteſt procuratorium verificare: quia non potuit coram iudice à
4 quo fuit appellatum: quia †procurator ratificãdo procuratorium videtur receſsiſſe ab appellatione: vt c.gratum.& c.relatum.de offi. delegat. Nec obſtat c.appellanti.de app.in cle. quia loquitur in iuſtificatione cauſæ principalis, & ſic per conſequens in caſu ſuperiùs dicto non po
5 tuit excommunicari: quia †regulariter aduerſarius antequàm excommunicetur, debet perſonaliter apprehendi: vt no. in c.ſi aduerſarius. de eo qui mittitur in poſſeſsio. cauſa [illegible] ſecund. licèt
6 †ex negligentia procuratoris dominus puniatur. de quo dic vt in ca.j.vt lite non conteſtata.
7 Et †qualiter intelligatur, quòd dominus poteſt poſt decem dies appellare à tempore ſciẽtiæ, dic vt ibi per Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi allegat appellationem præceſsiſſe excommunicationem debet hoc probare.*

DECISIO XXIX. aliàs 317.

1 NOta, †quòd vbi aliquis dicitur eſſe excõmunicatus, ſi allegat quòd excommunicationem præceſsiſſet appellatio, ille qui appellationem allegat preceſsiſſe, debet hoc probare: vt no. per Ioan. And. in c.venerabilibus. de ſen.excom.li.vj.gl.penul. licet idem Io. Andr. in nouella no. contra. in c.ſolet.eo.ti.li.vj. ſed prima gl. videtur verior: quia in dubio præſumitur pro ſententia, & ſemper incumbit probatio excommunicato: vt no. in c.bonæ.de electio. ſuper verbo, præſumitur. per Inn. & vide ſuper hoc q. diſputatam per Io. And. in regula, ſemel. de re. iur. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi producat appellationis ſchedulam, quã alias produxerat in alio grauamine, petens illam in proceſſu ad iſtum ſecundum effectum regiſtrari, an debeatur ver bo iterata appellatio?*

DECISIO XXX. aliàs 362.

1 NOta, †ꝙ ſi iudex ſucceſsiuè pluribus vicibus id, ſeu omnino ſimile grauamen intulerit

rit, prima vice fuit ab illo appellatum in ſcriptis
& in debita forma, an ſi poſt alia vice ab alio gra
uamine prius appellans de nouo verbo appellet
ſecundum formam ſchedulæ primæ appellatio-
nis: quam quò ad iſtum effectum producit, & pe
tit inſeri in actis, & vult haberi pro inſerta, ni-
hilominus debet appellatio ſine ſcriptis facta cē
ſeri: quia verbo appellauit ſecūdùm formā ſche
dulæ: diuerſa tamen fuerunt conſilia. Ego enim
cum quibuſdam tenui appellationem videri eſſe
factam in ſcriptis: quia ſi illam ſchedulam tenēs
dixiſſet ſe verbo appellare, ſed illa ſufficeret, er-
go & hoc caſu, cùm idem ſit porrigere & porre
ctam de nouo producere: illa enim ſchedula, quę
tunc repræſentat appellationem à primo graua-
mine, etiam repræſentat appellationem à ſecun-
do. & nomina ſignificant ad placitum: & conſide
randus eſt effectus, mens, pluſquàm verba. Nec
obſtat, quia viua voce appellauit: quia debet in-
telligi, id eſt viua voce dixit ſe appellare ſecun-
dum illam ſchedulam. Sed hoc non obſtante ma-
ior pars noluit exaudire.

SVMMARIA.

1 *Appellans ad Papam eo mortuo poteſt proſequi ap-*
pellationem coram ſucceſſore.
2 *C. ſi gratioſa. de reſcrip. lib. vj. habet locum in factis,*
quæ per Papam non fuerunt affecta.

DECISIO XXXI. aliàs 364.

1 NOta † vtrùm appellans ad dominū Clemē
tem ſextum eo mortuo poſſit introduce-
re appellationē ad dominū Innocentiū ſuc
ceſſorem ſuum? Et an talis appellatio deuoluat
cauſam ſic ad curiam, quòd tempore ſucceſſoris
prædicti debeat ibi tractari? Et videtur quòd nō
per c. ſi gratioſæ. de reſcrip. lib. vj. In oppoſitum
videtur, quia ex quo cauſa ſemel eſt in curia, ſeu
in manu Papæ, non debet exire. Item potiùs vi-
detur appellaſſe ad ſanctam ſedem apoſtolicam
quàm ad certum Papam propter perſonam. &
hanc partem credo veriorem. Nec obſtat d. c. ſi
2 gratioſæ. quia † habet locum in futuris, quæ per
Papam viuentem non fuerunt ſemel affecta: nec
in eius manu fuerunt.

SVMMARIA.

1 *Appellatio generalis à futuro grauamine extra iudi-*
cium licèt non nominentur perſonæ, propter quas ap-
pellatur, valet.
2 *Appellatio extraiudicialis non habet effectum, niſi à*
die illati grauaminis: et tunc incipit currere tempus.

DECISIO XXXII. aliàs 376.

1 NOta quòd vbi † appellatur extra iudicium,
valet appellatio generalis, & à futuro gra
uamine, licèt perſonæ propter quas appellatur
non nominentur: ſecus ſi in iudicio: quia ibi nō
appellatur, niſi à grauamine illato. extrà de ap-
pel. cap. bonæ. & not. Innoc. eod. tit. c. conſuluit.
lib. vj. vbi eſt plena glo. de materia attentatorū.
2 Et † appellatio extraiudicialis non habet effe-
ctum, niſi à tempore illati grauaminis: & tunc in-
cipit currere tempus. vt in c. ſicut. de appel. in cl.
eſt potius procuratio, quam appellatio.

SVMMARIA.

1 *Appellatus volens appellationem eſſe deuolutam, ex*
eo quòd appellans conſtituit procuratorem ad impe-
trandum, auditur.
2 *Appellans non poteſt renunciare appellationi in præ-*
iudicium appellati.
3 *Cauſa ad curiam deuoluta qualiter cenſeatur.*

DECISIO XXXIII. aliàs 377.

1 NOta, † quòd vbi appellatur ad Papam, &
pars appellans non venit ad curiam, ſed
facit procuratorem ad impetrandum, &
contradicendum, ſi pars appellata ſit præſens,
& velit cauſam eſſe deuolutam, & in curia re-
manere, auditur pars appellata. vt videtur not.
Inno. in c. ſtatuimus. de elect. lib. vj. ſuper verbo,
propter hoc. in fi. in verbo, appellatus autem. &
latis in gl. eiuſdem c. quia potiùs ꝙ fuerint ſerua
ta tempora illius cap. ſtatuimus. & non fuit ſer-
uatum c. cauſam. de elect. in cle. illud non debet
præiudicare appellato, maximè ſi appellatio fuit
recepta à iudice. vt c. Nicolao. de appel. & nō
fuit intimata appellato, aliàs haberet ſeruare tem
2 pora: vt in ſimili dicitur, † ꝙ appellans non po-
teſt renunciare appellationi in præiudicium ap-
pellati. vt no. Abb. in c. cauſam quæ. de dolo &
contu. Cyno tamen contra iſtam opi. videtur, ꝙ
re integra inuito appellante non poſſet in curia
cauſam deuoluere: vt in c. interpoſita. de appell.
ad quod facit quod no. in c. cordi. eod. tit. lib. vj.
ſuper verbo, petierit. & de renunc. c. veniens. per
Io. Monach. vbi tamen dicit, quòd ſufficit appel-
lanti, quòd appellatio ab initio interponatur in
fauorem appellantis. nec mirum ſi poſſet renun-
tiare, maximè quando res eſt integra. & dicit ſe-
cundum aliquos. ꝙ appellans quādocunque po
teſt venire, quando appellatio habet vim cita-
tionis, deberet venire infra tempus, quando eſt
ſibi intimata appellatio, aliàs non tenet. ar. not.
per Ioan. Mo. in c. cupientes. de elect. lib. vj. ſuper
3 verbo, deuoluit. vbi eſt bona gl. qualiter † cauſa
deuoluta cenſeatur. Item iſta poſſunt habere lo
cum quando appellatur in iudicio, vel in cauſa
beneficiali, quæ de ſui natura debet tractari in
curia, ſi appellans aliquid impingit in titulum
partis appellatæ, ꝙ ſi nō impingeret in titulum,
fortè eſſet aliud in cauſa beneficiali. Vel poteſt
ſic dici, ꝙ potiùs eſt in poteſtate partis appellan
tis an cauſa deuoluatur in curia, quàm in pote-
ſtate partis appellatæ: quia ipſa habet intimatio-
nem facere. vt d. c. cauſam. & ſi appellauit à dif-
finitiua ad Papam, potiùs expedit iudicem impe
trare ad partes in cauſa appellationis, quàm in
curia cauſa deuoluatur: quia cum maioribus ex-
pēſis fit in curia, & remiſsio eſt ſumptuoſa: quia
in cauſa appellationis non oppoſita opponam.
vt c. fraternitatis extrà de teſti. ſed ſi ab interlo-
cutoria appelletur, expedit vt expediatur in cu-
ria, iuxta c. ſæpè. de appellat. & euitetur circui-
tus. vt c. auditor. de reſcri. in cle. vide deciſ. 11. &
18. ſ. eodem.

SVMMARIVM.

1 *Criminoſus condemnatus remittitur ad iudicem ad quem.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 381.

1 NOta, † quòd criminoſus condemnatus ad iudicem ad quem appellauit, remittitur. ff. an per ali. cauſa appellatio. rec. poſſ.l. eos. §.penult.& l.eos.C.de appella. licet videatur facere contra l.nunc.eodem titu. quia etiam malè poſſet iudex cauſam determinare in abſentia accuſati:quia etiam in tali cauſa non admittitur procurator.l.penult.§.ad crimen.ff.de public.iudic. & in cauſa tali debet lis conteſtari.

SVMMARIVM.

1 *Iudex à quo poteſt prorogare terminum præfixum ad proſequendum.*

DECISIO XXXV. aliàs 384.

1 NOta,† vtrùm iudex a qui appellationi de-
a tulit, & terminum præfixit ad proſequendum, poſteà poſsit ex interuallo fortaſſe circa finem illius termini illum terminum prorogare? videtur quòd non, ex quo officio functus eſt ſemel, & præſertim ſi parte appellante intereſt terminum non prorogare. tamen fuit determinatum contrà: quia imò, veruntamen caſus in quo proponebatur quæſtio, erat talis, vbi non erat pars appellata: quia iudex proceſſerat ex officio ſuo.

ADDITIO.

a Vtrum iudex. Adde Dec.in c.cùm ſit romana. de appel.nu.19.col.4.ſuprà in no.eod.tit.deciſi. 25. Georgius Nata in Cle.ſæpè. col. 44. verſic. vij. quæro. de verb.ſignifi.

SVMMARIVM.

1 *Appellans petens coram ordinario iudice à quo teſtes abſuturos recipi, non cenſetur renuntiàſſe appellationi ſuæ.*

DECISIO XXXVI. aliàs 386.

1 NOta, † vtrùm poſtquàm ordinarius detulit appellationi, ſi pars appellans petit coram eo recipi teſtes abſuturos, vel valitudinarios ad perpetuam rei memoriam pro iuſtificatione appellationis ſuper his, ſuper quibus appellauerit, videtur renuntiaſſe appellationi? Fuit dictum quòd non: quia iudex poſſet eos recipere propter periculum.allegabatur de appel.cap. cùm teneamur. & quod notatur per glo. de appella.cap.ſi à iudice. lib.vj.& quod no.per Inn. in c.paſtoralis.de officio delegat. circa princip. in tertia columna.& præſertim ſi iudex non exaudiuit partem, nec voluit teſtes recipere, non præiudicat parti quò ad renuntiationem.facit c. cùm veniſſent.de eo qui mittitur in poſ.cum ibi nota.ſuper verbo, coram eo.

EPITOME.

Proceſſus factus per iudicem à quo pendente termino dandorum apoſtolorum, valet.

SVMMARIA.

1 *Iudex à quo an ſi pendente termino dandorum apoſtolorum procedat, valeat proceſſus ipſius?*

2 *Dilatione pendente data à iure, vel ab homine, conquieſcit officium iudicis.*

DECISIO XXXVII. aliàs 406.

1 NOta, † quòd ſi iudex aprocedat penden-
a te termino ad dandum, & recipiendum apoſtolos à iure, vel ab homine præfixo, valebit proceſſus ſecundùm omnes me excepto ſolo.allegabatur pro dicta opinione,ea.vt ſuper. & c.ab eo.de appellatio.libr.vj. propter verbum ibidem appoſitum,extunc,quod denotat extremitatem temporis.de appellatio.capi. præterea. Et hoc videtur tenere Ioan.And.in d.c.c. vt ſuper.in nota.ſuper glo.antepen. reprobando glo. Hoſtien.in ca.cordi.eod.tit. quam allegaui pro me.allegatur etiam c. ſignificauit. & c.ſæpè. & c.oblatæ. & c.perſonas.de appellatio. & ea. non
2 ſolùm.eodem titulo.lib.vj.Nam † dilatione pendente data ab homine,vel à iure, conquieſcit officium iudicis, & nihil in præiudicium partis eſt attentandum: vt in prædictis iuribus.Faciunt etiam alia multa iura,de conceſſ.præb.ca. nulla. & cap.quia diuerſitatem.de loc. capi. potuit. & de commo.cap.vnic. & de electio. capi. cómiſſa. & de præbend. ſtatutum.lib.vj.de conceſſ.præb. cap.cùm ei quem.§.ſecus.in clementi.cum multis ſimilib. Hanc opinio.tenuit dominus pater meus Ioan.de Lign.in cap. dilectus. de appellatio.vbi tamen vacillando primò ſic diſtinguit: aut iudex à quo appellatum eſt, & per quem aliquid attentatum eſt pendente termino ad dandú apoſtolos poſteà appellationi detulit huiuſmodi,aut non.primo caſu dixit non valere proceſſum habitum pendente termino apoſtolorũ. In ſecundo caſu valere dixit.Finaliter tamen tenuit in vtroque caſu non valere proceſſum. dic tamen Ioan.Cal.in quadam ſua quæſtio. tenuiſſe opinionem patris ſui Io. And. adoptiui. Idem Pau.in quadam ſua quæſt.per eum diſputata.vide infra deciſ.51.hoc titul.

ADDITIO.

a Si iudex.Vide infrà deciſ.nu. 53.eo.& ſuprà deci. 19. eod.titul.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio cenſetur deſerta,ſi infra fatalia cauſa non expediatur:quamuis concluſum fuerit in ea.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 425.

1 NOta † poſtquàm fuit concluſum in cauſa infra primum fatale, vel ſecundum, appellans antequàm petat ferri ſententiam, patitur

titur labi fatalia: quæritur an appellatio ſit de-
a ſerta?* & videtur quòd non: quia iam quod in ſe eſt quantum ad perſecutionem appellationis fecit, ex quo perduxit cauſam vſque ad concluſionē incluſiuè: ergo non ſtat per eū, ſ. d per iudicem: & ſic videtur quòd non ſit deſerta. Alij dicunt quòd contrà. per l. fin. §. illud. C. de tempo. appellatio. & ca. ſicut appellationem. de appellatio. in clementi. cùm dicit, & finire: quia finis imponitur per ſententiam. ff. de re iudi. l. j. ergo pro ſententia ad hoc vt diligentiam facere excuſeatur debet petere quod feratur ſecundū Ioan. And. in cap. ex ratione. de appel. in nouell.

ADDITIO.

a An appellatio ſit deſerta. Adde ſimilem deciſi. per Biſignet. deciſ. j. hoc tit. in antiquiorib. & adde deciſ. 25. ſ. eod. & Caſſador. dec. 7. hoc titu. verſic. tamen obſtat.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus poſt lapſa fatalia cauſam appellationis extraiudicialis in beneficiali in partibus interpoſitæ poterit committi facere: & an requiratur citatio de nouo.*

DECISIO XXXIX. aliàs 447.

1 NOta, † quòd maior pars Dominorum te-
a nuerunt, quòd licèt appellatio extraiudicialis* in cauſa beneficiali in partibus interpoſita, & legitimè intimata, ſit deſerta: quia pars appellās cauſam infra annū, vel biennium non fuit proſecuta, nihilominus tamen poſt lapſum fatalium pars appellata poteſt cauſam huiuſmodi appellationis facere committi, & procedere in negotio principali per audientiam contradictarum. Motiua Dominorum fuerunt, quia non obſtante deſertione huiuſmodi appellationis negotiū principale ſemel ad curiam fuit deuolutum: per c. ſtatuimus. de electio. libr. vj. nec eſt neceſſaria ſecundum eos noua citatio ad partes: quia d. ca. ſtatuimus. citat omnes quorum intereſt, &c. dominus Robertus & ego contrà. Nam licèt negotium principale ſit deuolutum ad curiā, hoc eſt vigore appellationis legitimè intimatæ, qua ceſſante ceſſat ipſa deuolutio. præterea tempora c. ſtatuimus. ſunt communia tam appellanti, quàm appellato: ſic igitur ambæ partes fuerunt negligentes non ſeruando tempora, vel deſerēdo appellationem: nunc ipſam, vel quicquid occaſione ipſius faciendum foret, proſequi non poterunt. ar. clemen. ſi appellationem. de appell. ſed ſuppoſito quòd ceſſante, ſeu deſerta appellatione, poſsit procedi in negotio principali ſecundùm me, requiritur noua citatio ad partes, ad hoc induxi. c. ſæpè. de appel. & no. in c. Nicolao. ex. c. veniens. de renuntia. vide infrà deciſ. 41. hoc titul.

ADDITIO.

a Appellatio extraiudicialis. Adde Staphil. in tract. de lite. grat. & inſti. ver. fatalia prorogātur.

DECISIO XL. aliàs 452.

Similis eſt deciſ. 13. hoc eod. tit. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio licèt ſit deſerta, poteſt tamen iudex confirmare primam ſententiam.*

DECISIO XLI. aliàs 453.

1 NOta, † licèt appellatio interpoſita à diffinitiua ſit deſerta, Auditor tamen in huiuſmodi appellationis cauſa poteſt appellationem pronuntiare deſertam, vel confirmare primam ſententiam, ſi voluerit, præſertim ſi in commiſsione ſibi facta negotium principale per expreſſum committitur: nam ex quo tranſiuit in rem iudicatam, & tempora appellationis ſunt lapſa per ius eſt confirmata. de app. c. perſonas. & c. cùm ſit, & cap. reprehenſibilis. ergo iudex non malè faciet confirmare illam, quæ eſt per legem confirmata. Hoc etiam videtur tenere Inn. in c. j. de confir. vti. vel inuti. vide deciſ. 39. ſ. eod. titu.

SVMMARIA.

1 *Iudex, qui pronuntiauit appellationem deſertam, poteſt appellantem reponere ad docendum de diligentia.*
2 *Sententia ſuper deſertione appellationis eſt interlocutoria, habens tamen vim diffinitiuæ.*
3 *Interlocutoria quò ad iudicem non tranſit in rem iudicatam.*
4 *Iudex per pronūtiationē factā ſuper deſertione appellationis, an deſinat eſſe iudex.*
5 *Iudex ſi pronuntiet ſe non iudicem, cùm reuera non ſit, an deſinat eſſe iudex?*
6 *Iudex licèt nullus pronuntiet cauſam deuolutam, cùm reuera non ſit, non proptereà erit iudex.*

DECISIO XLII. aliàs 455.

1 NOta, † ſi à pronūtiatione iudicis, qua pronuntiauit appellationem interpoſitā fuiſſe, & eſſe deſertam, pro eo quia non probauit appellans diligentiam ſuam in proſequendo appellationem, appellatum fuerit, iudex à quo poteſt reponere, ſi vult ad docendum de huiuſmodi diligentia: vel ſi datus ſit iudex in cauſa appellationis, & coram eo de prædicta diligentia doceatur: debet & poteſt remittere cauſam iudici à quo, vt ipſe in cauſa appellationis quam pronuntiat deſertam per errorem, quæ reuera
2 deſerta non erat, vlterius procedat: quia † licèt prædicta pronuntiatio vim habeat diffinitiuæ quo ad hoc, quòd clem. appellanti. non habeat locum: & quò ad terminorum aſsignationem, vt à diffinitiua, tamen reuera interlocutoria eſt: vt in c. ſua. & c. dilecto. de appel. & de elect. cap. cùm dilectus. vt not. Ioan. Mona. in c. cupientes. §. quod ſuper xx. dies. ſuper verb. priuatus. de elect. ver. ſed poſito. & Archi. ibidē. ſuper verb. ple-
3 nam. lib. vj. quæ † non trāſit in rem iudicatā quò ad iudicē. de appel. c. cùm ceſſante. & c. ſi à iudice. eod. tit. libr. vj. licèt aliqui Domini voluerint
4 dicere, quòd per † dictam pronuntiationem deſinit eſſe iudex, per cap. ſignificantibus, de offic. delega.

delegi. quod forſan poſſet procedere, ſi non
appellatur ab huiuſmodi pronuntiatione: ſed
ſi appellatur, cùm appellans iudicem ſic pronun
tiantem dicat fuiſſe, & eſſe iudicem, adhuc ipſe
poſſet ſuam pronuntiationem reuocare. Nec
5 iſtud per omnia eſt verum, quòd † ſi iudex pro-
nuntiet ſe non eſſe iudicem, qui reuera eſt iu-
dex, quòd per huiuſmodi pronuntiationem de-
ſinit eſſe iudex. argu. eorum quæ leg. & not. in
c. dilectus. de præbend. arg. etiam eorum quæ di
cuntur, & ſeruantur de ſtylo Palatij, quando iu
dex prominciat ſuper deuolutione cauſæ: quia
6 hoc non † obſtante, ſi non eſt deuoluta, non eſt
iudex, cùm non ſit deuoluta, licèt millesies pro-
nuntiet eam deuolutam: tamen non erit pro-
pter hoc iudex.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertam, po-
teſt reponere appellantem, ſi doceat de diligentia.*

DECISIO XLIII. aliàs 526.

1 NOta. † ſi Auditor pronunciat ſuper deſertione appellationis, tamen ſi appelletur, & doceatur de diligentia appellantis, poteſt reponere. Nam quòad hæc cenſetur interlocutoria, & remanſit iudex reuera quam poteſt ſemper reuocare. de appella. capit. cùm ceſſante. & cap. ſi à iudice. lib. vj. vide ſuprà deciſion. ij. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Appellans non poterit proſequi alia grauamina, præterquàm in appellatione expreſſa: licèt dixerit, & ab omnibus grauaminibus quæ ex proceſſu colligi poſſunt.*

DECISIO XLIIII. aliàs 470.

1 NOta. † ſi appelletur ante ſententiam à grauamine vno modo vel pluribus in appellatione expreſsis, licèt ſequatur clauſula generalis, & ab omnibus grauaminibus quæ ex proceſſu colligi potuerunt, tamen appellans nõ poterit alia grauamina, ſi qua reperiantur in proceſſu, proſequi, niſi nominatim expreſſa: nec Auditor ſuper alijs debet procedere, vel pronuntiare, niſi ſuper nominatim expreſsis. & hoc vult capit. cordi. de appellat. lib. vj. iuncta clem. appellanti. de appellatio. poteſt etiam ratio aſsignari: quia forſitan à tempore aliorum grauaminum non expreſſorum non fluxerat decendium: & ſic vigore appellationis huiuſmodi poſt decendium interpoſitæ, non veniunt reuocanda illa. recurrat ergo appellans ad alia iuris remedia: prout dicitur in c. concertationi. de appellatio. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio in cauſa appellationis vna parte abſente non eſt neceſſaria.*

DECISIO XLV. aliàs 474.

1 NOta, † quòd in cauſa appellationis vna parte præſente, & alia abſente non eſt neceſſaria litis conteſtatio: ſecus ſi ambæ partes ſunt præſentes. & ſic intelligitur c. per tuas. de appel. C. de tempo. appel. l. ſi. § illud. & not. in cap. Raynutius. de teſta. per Ber. & alios, & præſertim per Ioan. And. & vide ſuper hoc Archid. de iura. calum. c. ij. lib. vj. qui remittit ad Spec. qui dicit quòd dominus Clemens quartus mandauit audientiam ſeruare.

SVMMARIA.

1 *Appellare poterit infra decendium à die ſcientiæ citatus ad domum ad audiendum ſententiam.*
2 *Appellationis interponendæ decem dies dicuntur vtiles ab initio: ſed continui in proceſſu.*
3 *Contumax verus non appellat, licèt ſecus in ficto.*

DECISIO XLVI. aliàs 500.

1 NOta. † ſi feratur ſententia diffinitiua contra
citatum ad domum, cùm reputetur fictè, &
2 non verè contumax [a] ipſe poteſt à tempore ſci-
entiæ infra decendium appellare: quia tunc non
currunt illi decem dies à tempore prolationis
ſententiæ: ſed à tempore notitiæ. ſicut dicitur,
& legitur de appellationibus extraiudicialibus.
in cap. concertationi. de appella. lib. vj. vbi dicit
2 Ioan. And. quòd † dicti decem dies ſunt vtiles
ab initio, ſed continui in proceſſu. de quo de cõ-
ceſ. præbend. cap. quia diuerſitatem. pro quo ta-
men vide Archid. in c. ſtatuimus. verſi. non po-
teſt appellare. de elect. lib. vj. & Ioan. And. poſt
Compoſte. in clem. cauſam electionis. in glo. pe.
3 vbi diſtinguit inter verum, & fictum contuma-
cem: vt prior non audiatur appellans: ſecundus
verò ſic remittens ad not. in clement. ſi ante. de
dolo & contuma. & cum eo concord. Paul. vide
Specu. ti. de appel. § j. ver. illud. & ſuprà eod. tit.
deciſ. 27.

ADDITIO.

a Non verè contumax. Adde Fely. in c. quò ad cõſultationem num. 21. & in c. quoniam frequenter. § porrò. vt lite non conteſtata. nu. 19. & deciſ. 16. de dol. & contuma. in nouis.

SVMMARIA.

1 *Appellans ſi faciat committi cauſam appellationis infra terminum ad proſequendum: poteſt eo proſequente appellans ſe defendere etiam poſt tempus datum ad proſequendum.*
2 *Reſcriptum dicitur eſſe commune.*
3 *Appellatis diligentia prodeſt appellanti.*

DECISIO XLVII. aliàs 507.

1 NOta, † quòd ſi appellatus infra terminum ab homine præfixum ad proſequendum appellationem ſuam impetret commiſſionem, licèt appellans det exceptiones generales contra

les contra illam, dummodò in eis non perſiſtat,
nec propter eas appellet, huiuſmodi diligentia
prodeſt appellãti, ita q̃ ſi poſt decẽ dies appella
tus vlterius procedat in cauſa appellatiõis appel
2 lãs poteſt ſe defendere: quia † reſcriptũ eſt cõmu
ne. de mutu. petitio. c. j. & no. Ion. in c. ex cõque-
ſtione. de reſt. ſpo. alleg. etiã l. omnem honorem.
C. de tempo. app. non ob. clem. ſi appellationem. a
quæ loquitur, quando neutra pars infra termi-
num proſequitur, ſed poſt terminũ lapſum: tunc
3 enim † diligentia vtriuſque prodeſt. Præterea ap-
pellatus inuito appellante poteſt proſequi ap-
pellationem. C. de app. l. cot. & no. in c. cordi. de
appel. lib. vj. facit c. oblatæ. eo. ti. ſi igitur poteſt
proſequi, alter poteſt ſe defendere: vt in c. abbat.
de excep. c. cùm inter. & c. dilectus. Specu. tamen
videtur innuere, & tenere contrarium, tit. de ap-
pel. §. nũc breuiter. ver. item pone præfixus fuit.
in termino verò iuris prædictam opinionem fo-
re veram, dummodò nimium non præcurrat: vt
in d. c. oblatæ, hanc tenet in ſupradicto §. ver. ap
pel. tamen vide dec. 2. ſuprà de reſcri.

SVMMARIA.

1 *Appellanti ſi præfigatur terminus ad proſequendũ,*
ſufficit iter arripere infra illum. Sed aſsignetur ad
præſentandum ſe apoſtolico conſpectui: tunc non ſuf
ficit arripere iter tantũ: Secus in curia Romana, vbi
non ſufficit iter arripere: ſed oportet commiſsionẽ præ
ſentare Vicecancellario.
2 *Appellans cui aſsignatus fuit terminus ad proſequẽ-*
dum, ac ſe ad apoſtolicum conſpectum præſentãdum
quam diligentiam facere debeat.

DECISIO XLVIII. aliàs 538.

N Ota, † ſi certus terminus a præfigatur per
1 iudicem extra curiam ad proſequendum
2 appellationem, ſufficit appellanti infra id
tempus iter arripere: vt no. Spe. ti. de app. §. nunc
breuiter. ver. item quid ſi pars. & alle. de re iud. c.
2 cùm cauſam. de elect. c. ſtatuimus. Ratio, † quia
cùm terminus aſsignatur ad proſequendum dũ-
taxat, ſufficit inchoare, vel incipere vltima die:
ſecus ſi aſsignaretur terminus nedum ad proſe-
quendum, ſed etiam ad præſentãdum ſe apoſto
lico conſpectui: tunc enim non ſufficit itineris
arreptio, niſi ſequatur realis præſentatio, ſi po-
tuit habere præſentiã domini Papæ: alioqui fiat
proteſtatio in valuis Palatij, vt eſt moris. Et quã
do debeat ſe præſentare apoſtolico conſpectui,
vide Io. And. in c. quamuis, ſuper verb. ſedi apo-
ſtolicæ. li. vj ſed hæc procedunt quando appella
tur, & terminus per hominem extra curiã ad pro
ſequendum aſsignatur: ſecus ſi in curia: quia ibi
requiritur maior diligẽtia in proſequẽdo: vt ne
dũ vadat, vel iter arripiat verſus cãcellariũ, ſed
etiã ad cãcellariũ, vel eius tenẽtẽ accedat ſi pote
rit: alioquin de hoc proteſtetur, & præſentet cõ
miſsionẽ ſignandam, & recipiat ſuper hoc publi
cum inſtrumentum: quæ ſi infra terminum præ-
fixum ſignata, & præſentata non fuerit, non ſibi
nocebit: quia quod per me nõ ſtat &c. de eo qui
mit. in poſſ. c. ij. de re. iur. q̃ per me. li. vj. pro pri-

ma concluſione facit optimè c. meminimus. de
appel. quod c. alle. Arch. in ſimili materia de dili
gentia facienda, ne ſede vacant. c. a. j. ſuper ver-
bo, mora. li. vj.

ADDITIO.

a Terminus. Adde dec. 13. & 25. hoc ti. in nouis de-
ci. 40. ſ. eod. tit. & Decium in cap. perſonas. nu.
8. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa deuolutionem ad curiam operatur delatio iudi-*
cis cum termini præfixione.

DECISIO XLIX. aliàs 537.

1 V Trùm † cùm appellatur ad Papam à diffi-
nitiua, delatio iudicis cum termini præfi-
xione faciat cauſam eſſe tractandam in cu
ria, & partes teneantur mittere procuratores
ad cauſam tractandam? licet Specu. variet in §.
qualiter. ver. porrò. de appel. tamen Palatiũ ſer
uat, quòd ſic, nec ſufficeret mittere procurato-
rem ad impetrandum & contradicẽdum, ex quo
cauſa eſt in curia, vide ſuprà deci j. infrà. deci. 51.
hoc. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Appellans in curia nõ ſufficit, quòd iter arripiat in-*
fra terminum ſibi aſsignatum ad proſequendum.

DECISIO L. aliàs 539.

1 N Vnquid † infra terminum præfixum per
iudicem ad proſequẽdum appellationem
ſufficiat appellãti proteſtari in curia, quo
modo comparuit infra tẽpus: licèt Spe. videatur
tenere quòd ſufficeret etiam iter arripere infra
tempus, in ti. de app. tamen tenetur, quòd imò de
bet iudicem impetrare, vel ſaltem diligentiam
ſuam facere. ar. no. per Compo. de elect. li. vj. c. ſta
tuimus. in fi. ij. col. ſed prima opinio videtur ve-
rior: per id quod ibi ſequitur in prin. iij. col. pro
quo videtur tex. de re iud. c. cum cauſa. ibi dicit,
iter non arripuerat. Sed nunquid cùm cauſa eſt
in curia tractãda, ſufficiat proteſtari in porta Pa-
latij, vel coram Auditore contradictarum? Tene
tur quòd non: imò debet fieri in cancellaria, vbi
dantur in curia. & facit quod no. Io. mo. in dec. c.
cupientes. vide dec. 48. ſ. eo. ti.

SVMMARIA.

1 *Appellatio à grauamine, vel interlocutoria viua voce*
interpoſita, cui iudex a quo detulit, & cauſam remi-
ſit conſentiente appellato, deuoluit cauſam.
2 *Appellatione verbali, cui neque delatum, neque re-*
miſſum eſt: ſed ſola pars adſentijt, an deuoluatur cau
ſa? Quid ſi iudicis delatio, & remiſsio, & partis appel
lata conſenſus non interuenerint, cauſaque eius natu
ra ſit vt per appellationem ad curiam deuoluatur? &
nume. 3.

4 *Iudex à quo minus legitimè appellatum extitit: ſi non datis apoſtolis petitis procedat in cauſa, an proceſſus eius reputabitur validus?*

5 *Appellatio minus legitima an ſuſpendat iuriſdictionem iudicis, donec det apoſtolos?*

DECISIO. LI. aliàs 540.

1 A Grauamine,†vel interlocutoria appellatum eſt viua voce, non in ſcriptis: iudex tamen detulit: & negotium remiſit & pars appellata conſenſit, & appellationem approbauit: Quæritur nũquid talis appellatio deuoluat cauſam ad curiã? Dictum fuit quòd ſic, nõ in virtute appellationis, ſed in virtute remiſſionis, & etiam propter conſenſum partis: bene facit ad hoc quod dixi in virtute remiſsionis, & non appellationis, quod no. Archi. in c. cùm appellationibus friuolis. ibi, hoc eſt non dignũ. ſuper verbo, transfuſa. de app. li. vj. & no. Ioan. mon. in c. cordi. ſuper ver. de partium voluntate,
2 eodem titu. libr. vj. vbi etiam tenet. Sed †quid ſi iudex nõ detulit, nec remiſit: ſed ſola pars conſenſit? Dicunt idem propter conſenſum ſuum, ꝙ eſt verum ſi erat appellatum ad Papam, cuius audientiam poſſunt partes per cõſenſum liberè adire. iuxta c. Romana. in prin. de foro compe. libr.
3 vj. Sed †quid ſi nec index detulit, nec pars appellata approbauit: ſed aliàs eſt cauſa, quæ de natura ſua per appellationem deuoluitur ad curiam, vt cauſa beneficialis, an talis appellatio ſine ſcriptis cùm non teneat, deuoluat? Dic quòd ſic, appellato proſequente, quia in præiudicium appellantis reputabitur legitima: nec ipſe ſuam propriam appellationem poterit impugnare. argu. no. per Compo. in c. ſtatuimus. iij. co. verſi. ſolus autem appellatus. aliàs ſi appellans proſequitur. no. Archi. de app. li. vj. c. cordi. circa fi. ibi, quòd
4 ſi actor. Sed †quid ſi tali appellatione ſine ſcriptis interpoſita, iudex à quo fuit appellatum nõ datis apoſtolis ab eo petitis procedit vlterius in cauſa. an valeat proceſſus? Videtur quòd ſic: ex quo appellatio non tenuit, ſed fuit ipſo iure nulla, & ſic non videntur dandi apoſtoli, nec talis appellatio videtur præſtare impedimentum proceſſui: ex quo de iure non ſortitur effectum: vt in reg. iur. non præſtat impedimentum. Nec obſt. c. vt ſuper. cum ibi no. per gl. & Arch. de appel. li. vj. quia ego intelligo illud, vt ibi notaui, vbi appellatio non eſt nulla ipſo iure, quia non peccabat in forma: ſed erat formalis: aliàs tamẽ peccans in materia propter falſitatem, vel iniu-
5 ſtitiã cauſæ. quia †talis appellatio eũ ſit contra ius partis, vel iudicis, bene tenet in ſe, & ſuſpendit iuriſdictionem, donec dentur apoſtoli, ſecus crederem, ſi eſſet ipſo iure nulla. & hoc videtur ibi innuere tex. circa prin. dum dicit, iuxta conſtitutionis tenorem &c. vbi loquitur de cõſtitutione quæ eſt eo. ti. c. cordi. vbi cùm tex. iubet peti apoſtolos per appellãtem, loquitur de appellãte formaliter, & in ſcriptis: alias innuens quòd niſi appellaſſet in ſcriptis, cùm appellatio eſſet nulla non eſſet niſi fruſtratorium petere apoſtolos: cùm etiã dati nullatenus prodeſſent appellanti: ergo &c. argum. quia fruſtrà expectatur aduentus, cuius non prodeſt euentus. vt l. aliquã do. ff. ad ſenat. Velleianũ. ad præmiſſa benè facit l. ſi quis legarũ. ff. ad leg. Corne. de fal. quod non repellat ab obiectibus, per decre. vt circa. de ele. lib. vj. ſed dici poteſt, quare quæritur in præiudiciũ appellãtis an tenet talis appellatio, vt ſecũda eſt. per no. Cõpoſt. in c. ſtatuimus. de ele. li. vj. pro hoc, quia adhærens appellationi malæ etiã poſt decennium repellitur ab obiectibus: licèt adhæſio poſt decennium nõ teneat iuxta l. bonorum poſſeſſionem. ff. rem ra. hab. in eius commodum tenet, non in eius præiudicium: vt repellat obiectibus: vt no. Arc. in d. c. vt circa. ſuper verbo, ad hærẽtes. & hoc dixit Io. And. in nouel. ſupra gl. & ſic credo ꝙ ſeruat curia. vide dec. 48. s. iſto ti.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus in cauſa grauaminis formatus parte abſente non per contumaciam, & non citata, tenet.*

DECISIO LII. aliàs 548.

1 V Trùm †proceſſus habitus coram iudice appellationis ſuper articulo appellationis emiſſæ à grauamine parte non vocata nec præſente, nec per contumaciam abſente, teneat: & an valeret pronũtiatio parte ſic abſente? Quidam dicunt quòd ſic, quia interlocutio etiã tenet parte abſente: nec per contumaciam abſente: vt no. Inn. de procurato. c. auditis, ad quod ff. de arbi. l. diem proferre. in prin.

SVMMARIA.

1 *Appellans an poſſit impetrare iudicem ante dationẽ apoſtolorum?*

2 *Iudex impetratus ab appellãte, ſi procedat antequã iudex à quo apoſtolos dederit, an valeat eius proceſſus?*

3 *Cancellaria non dat Auditorẽ ſuper appellatione, vbi exprimitur pendere terminum dandorum apoſtolorũ,*

DECISIO LIII. aliàs 564.

1 V Trùm ſi appellatur à grauamine,* vel in-
2 terlocutoria ante dationẽ apoſtolorum, poſsit iudex impetrari, & ſi de facto im-
2 petretur, valeat impetratio, & an †poſsit impetratus procedere in cauſa, antequàm per illum à quo, fuit appellatum, dati fuerint apoſtoli: & an ſi de facto proceſſerit, & per appellatũ non fuerit exceptum aliquid, teneat proceſſus? Quidã tenuerunt quòd ſic, quia tempus ad proſequendum appellationem currit appellanti à die latæ ſententiæ, vel à die illati grauaminis: vt c. ſicut. de app. in cle. & ibi no. ergo tempus dationis apoſtolorum non debet ſibi auferri: quominus interim poſsit ſuam appellationem proſequi. Nec ob. ſi dicatur, quòd primus remanet adhuc iudex: quia eius iuriſdictio eſt ſuſpẽſa: fatemur tamen quòd ſi ille reuocaret grauamen, id eſt reponeret partes in primæuo ſtatu: omnia acta per iudicem ſuper appellatione impetratum, eſſent nulla. Alij verò tenent contrarium propter malitiam ita ſubito impetrantis: vt citò faciat iudi-
3 ci à quo inhibere. & quia †cancellaria non daret Auditorem ſuper appellatione, ſi ſibi fuiſſe

fuiſſet expreſſum, quò penderet terminus aſsignatus ad dandum apoſtolos: primam opinionē tamen credo veram.

ADDITIO.

2 A grauamine. Adde dec. 57. ſ. hoc eo. ti.

EPITOME

Appellans à diffinitiua poteſt pendente termino ad dandum apoſtolos aſsignato, iudicem impetrare: ſecus ſi appellaſſet ab interlocutoria.

SVMMARIVM.

1 *Commiſsio impetrata in cauſa grauaminis pendente termino ad dandum apoſtolos, non valet.*

DECISIO LIIII. aliàs 734

1 NOta, † quòd quando eſt appellatum in aliqua cauſa à diffinitiua, & terminus aſsignatus ad dandum apoſtolos: quòd ſi pendente termino impetratur cauſa committi alteri domino Auditori: quòd ille interim poteſt procedere in cauſa. Ratio poteſt eſſe, quia in tali appellatione dantur apoſtoli reuerentiales ſecūdum ſtylum ſacri Palatij: ſecus autem ſi appellatum eſſet grauamine: quia tunc Auditor à quo eſt appellatum, poteſt reuocare grauamen: ideò pendente termino ad dandum apoſtolos quando appellatum eſt à grauamine, non valet tunc commiſsio, ſi impetretur.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationis ab interlocutoria vnius iudicis ex tribus datis in cauſa per ſedem apoſtolicā, an operetur deuolutionem cauſæ ad Romanam curiam?*

DECISIO LV. alias. 569.

1 VTrùm † ſi à grauamine fuerit appellatum
2 à tribus iudicialibus ᵃ delegatis in cauſa per ſedem apoſtolicam & vnus deferat appellationi, & remittat cauſam ad ſedem apoſtolicam, & terminum præfigat ad proſequēdum appellationem: alij verò non deferant, vel non reſpondeant, cauſa cenſeatur deuoluta ad curiam, & ibi debeat terminari? Videtur quòd non: quaſi ſit ſtandum maiori parti. de re iudi. l. duo ex tribus. & de arbi. ſicut hij. & quod not. per Innoc. de procur. capitulo, in præſentia. In oppoſitum propter reuerentiam ſedis apoſtolicæ videtur, arg. de app. c. ſi duobus. & vt maius trahat ad ſe minus: ad hoc vt no. per gl. & Archi. de iure patro. c. j. in fi. li. vj. & per glo. de conceſsio. præb. ca. ſi capitulo. in fin. & facit de præbend. capit. ſi à ſede.

ADDITIO.

a A tribus iudicibus. Adde dec. 20. ſ. hoc ti.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio interpoſita ab eo, qui fuerat procurator conſtitutus in partibus eadem die qua appellauit, an teneat?*

DECISIO LVI. aliàs 586.

1 QVidam † qui non erat procurator, appellauit viua voce à diffinitiua cōtra Titiū lata & intra decēdiū ille Titius in partibus ſequenti die conſtituit eum in procuratorē ad illam cauſam dans ei mandatum ad appellandum, ratum & gratū habēs quicquid per eum actum fuerit, vel quomodolibet procuratū: illud tamē procuratorium non venit in eius procuratoris notitiam, donec poſteà per menſem. Quæritur an talis appellatio valuerit? Quidam dixerunt quòd non: quia tunc non erat procurator, cùm appellauit: nec dominus ratificauit infra decem dies appellationem eius: quia illa verba ratum & gratum habens &c. intelliguntur de agendis per eū in futurum, non de tunc actis. Alij verò tenebāt contrà: quia eo ipſo quòd conſtituit eum procuratorem ad cauſam, & dat ſibi poteſtatem appellandi: videtur ratificaſſe, quæ in cauſa geſſerat, vel appellationem, quam interpoſuerat: & allegatur caſus ff. qui ſatiſda. cog. l. Iulianus. & hæc opinio multis videbatur æquior: licèt tenentes contrarium poſſunt reſpondere ad illam legem, quòd ibi interuenit expreſſa ratificatio: vt ſatis innuit glo. vel dato, quòd non interueniſſet, poſſet dici, quòd ibi ſtipulatio interponebatur ante tempus, quo fieret petitio: vt innuitur, cùm dicitur ibi, fundum petiturus. & ideò quia antequā fundus peteretur ſuperuenit mandatum, valet, & habet effectum ſtipulatio: hic autem appellatio non ferebatur in aliquod tempus futurum, antequàm ſuperuenit mandatum. vide deciſ. j. ſ. de procur.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis abſque alia cōmiſsione poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis, ſecus in Auditore ſacri Palatij.*

DECISIO LVII. aliàs 599.

1 LIcèt, † iudex appellatiōis de iure poſſet pronuntiare ſuper deſertione appellationis, ſi pars appellata eam petat, vt in c. cordi. de appel. li. vj. & c. concertationi. & no. in c. cùm ſit Romana. extrà de appel. & in c. ſicut. e. ti. in cle. cum ſimilib. tamen de ſtylo Palatij Auditores ſacri Palatij non pronūtiant ſine ſpeciali commiſſione ſuper dicta deſertione. vide ſuprà deciſio. ij. hoc titu.

SVMMARIVM.

1 *Appellans extraiudicialiter debet intimari facere appellationem iuxta c. cauſam. de electi. in clem. aliàs non cenſebitur cauſa deuoluta, niſi ad eius præiudicium.*

DECISIO LIX. aliàs 798.

1 SCiendum eſt † quòd ſi aliquis appellat in aliqua cauſa ſpirituali: oportet quòd intima-

rio fiat, iuxta c.cauſam.de elect.in ele.aliàs non deuoluit cauſam ad ſedem apoſtolicam, tamé ſi pars appellata vult proſequi cauſam:nihilominus poteſt: & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Appellans licet non ſeruauerit illa quæ ſeruare tenetur: appellatus nihilominus debet introducere appellationem.*

DECISIO LIX. aliàs 601.

1 NOta, licèt † appellans non ſeruauerit illa, quæ debet ſeruare, nihilominus appellatus debet introducere appellationem appellantis: niſi nõ ſeruaſſet ea, quæ debet ſeruare de iure: quia tunc dicta appellatio non deuoluit cauſam ad curiam ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Appellans impeditus in primo fatali habebit integrũ ſecundum: ſecus ſi fuerit impeditus in ſecundo: quia non habebit, niſi illud tempus per quod impeditus fuit iuſtè infra ſecundum.*

DECISIO LX. aliàs 603.

1 DIc, ꝙ † ſi aliquis iuſtè impeditus fuerit, ꝙ non potuit proſequi, nec finire ſuam appellationẽ infra primum fatale: tunc petat ſecundum: & habebit de iure completum: vt in c.cùm ſit Romana, extrà de appel. Si autem fuit impeditus iuſtè ſecũdũ fatale, tũc nõ habebit, niſi infra illud tempus per quod impeditus fuit iuſtè: infra[a] ſecũdum Inn.in c.ex ratione.de appel.& ita ſeruat ſacrum Palatium. vide deci.13.ſuprà de in integr.reſti.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtoli reuerentiales dantur in appellatione à diffinitiua: refutatorij autem ab interlocutoria.*

DECISIO LXI. aliàs 605.

1 DIc, † quòd ſi appellatũ ſit à diffinitiua in aliqua cauſa, & petantur apoſtoli, iudex debet dare reuerentiales: ſecus ſi ſit appellatum à grauamine: quia tũc non datur tãta difficultas, cũ nõ ſit tunc tantum magnum periculum, a ſi dentur apoſtoli refutatorij.[a] & ita ſeruatur.

ADDITIO.

a Apoſtoli refutatorij. Dic plures eſſe apoſtolorũ ſpecies. Quidam enim ſunt conuentionales: alij teſtimoniales: alij reuerẽtiales: alij verò refutatorij, de quibus in lib. proceſ. domin. Ioan. And. de Aubar. in ti. de forma appellationis à diffinitiua.

SVMMARIVM.

1 *Auditor debet videre proceſſum iudicis à quo, antequam inhibeat.*

DECISIO LXII. aliàs 606.

1 FActa fide † de appellatione alicuius eccleſiæ, nihilominus Auditor debet videre proceſſus iudicis à quo eſt appellatũ, an fuerit cauſa legitima ad appellãdum: & ſi fuerit, inhibeatur, ſi petatur & poſteà aſsignetur terminus ad dãdũ libellum, & in cauſa procedendum: prout de iure fieri debet.

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſacri Palatij non remittit cauſam iudicis à quo etiam ſi pronunciaret male appellatum.*

DECISIO LXIII. aliàs 613.

1 DIc † ꝙ vbi Auditor Cameræ apoſtolicæ tulit ſententiã diffinitiuã vel interlocutoriã: appellatur ab eo & cauſa appellatiõis committitur alicui Auditori ſacri Palatij, ꝙ cognoſcit in ſi: malè appellatũ: propter hoc nõ remittit ſibi cauſam, ſi pronunt. at hoc ſimpliciter tacendo omnino de remiſsione faciẽda: quia tũc partes impetrant commiſsionem alteri Auditori fieri. & ita etiam eſt de ſtylo Palatij diu obſeruato.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi facit committi cauſam in curia: poteſt præuenire terminum quem ſibi præfixit: ſecus ſi extra Curiam.*

DECISIO LXIIII. aliàs 616.

1 SI † aliquis ſibimet præfixit terminũ ad appellationem ſuam proſequẽdã, vel iudex à quo prout fieri poteſt: vt in ca. perſonas. & in c.ſæpè contingit.eum ſin. quòd iſte talis appellans poteſt præuenire dictum terminum impetrãdo Auditorem in curia Romana: ſecus autẽ ſi vult impetrare iudicem extra curiam. & ita etiam ſeruat ſacrum Palatium de facto. vide deciſ.12. ſuprà de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem ſi reuocat abſolutionem excommunicationis factam per iudicem à quo non poteſt reintrudere: ſed debet de nouo excommunicare.*

DECISIO LXV. aliàs 651.

1 SI † aliquis iudex abſoluit aliquem à ſententia excommunicationis ſimpliciter, vel ad cautelam, propter quod eſt appellatum ſi iudex appellationis pronunciet bene appellatum, & malè proceſſum, ſeu abſoluat: à quo poſteà petatur, quòd reducatur ſententia excommunicationis in illum contra quem erat lata, nõ debet fieri: quia ille qui abſoluit licèt eſſet iudex per literas ſurrepticias, ſeu per commiſsionem ſurrepticiam tamen habuit iuriſdictionem: vt not. in c. ad audientiã. ſuper verbo, irritum. & ibi contrarium videtur extrà de reſcrip. ſed de nouo ex

excom

excommunicet illum ſeruaodo ordinem, iuxta c.reprchẽſibilis.& c.cũ ſpeciali.extrà de app. & c.cùm medicinalis.de ſenten.excom.li.vj. petatur aliqua cauſa, dũ prædicta abſolutio habuit locum: ſi factum fuerit per prædictum iudicem. & ita tenet Rota.

EPITOME.

Inhibitio poſt concluſionem fieri non poteſt iudici à quo, qui dedit refutatorios.

SVMMARIVM.

5 *Inhibitio in cauſa prophana poſt concluſionem in cauſa, non poteſt fieri.*

DECISIO LXVI. aliàs 674.

1 NOta, † quando a in aliqua cauſa ſpiritua-
2 li vel prophana eſt concluſum, non poteſt fieri inhibitio: & licèt ſit appellatum à cóclusione, & dati ſunt apoſtoli refutatorij, & terminus aſsignatus ad ſententiam audiendam: & appellans impetrauerit Auditorem, qui intimat ſuam commiſsionem: Auditor à quo appellatũ eſt, poteſt proferre ſuam ſententiam. & ita etiam ſeruat ſacrum Palatium.

ADDITIO.

a Nota, quando. Ad declarationem iſtius dec. adde deci. 5.10 ti. de dolo & contum. xxx. in ordine.

SVMMARIA.

1 *Appellationis articulo omiſſo de partium conſenſu poteſt in negotio principali procedi.*
2 *Appellans non poteſt inuito appellato procedere in negotio principali omiſſo articulo grauaminis.*

DECISIO LXVII. aliàs 716.

1 NOta † ꝙ ſi appellatum a eſt in aliqua cau-
2 ſa ad Curiam Romanam, quòd omiſſo articulo appellationis de partium voluntate proceditur in negotio principali: vt c. cordi. de app. li. vj. pro hoc etiam facit c. accepta. eo. ti.
2 de appel. cauſa † appellationis, & negotij principalis commiſſa ſit alicui domino Auditori ſacri Palatij de ſpeciali mandato Papæ, & appellans velit ꝙ tantũ procedatur in negotio principali omiſſo appellationis articulo: & appellatus velit cótrarium .ſ. ꝙ procedatur in articulo appellationis: ſcilicèt, an ppellatio ſit iuſta vel iniuſta: tũc obtinebit appellatus, videlicèt, ꝙ priùs procedatur in articulo appellatiõis. & hoc tenet In. in c. vt debitus. extrà de app. & hoc etiã videtur tenere Io. Mo. in alle c. cordi. ſuper verbo, volũtatis. etiã poteſt eſſe ratio, fortè cũ appellãs ſi malè appellauit condemnetur appellato in expenſis. pro hoc facit c. cum appellationibus. de appel. lib. vj. & Io. mo. in alleg. ca. cordi. & hoc etiam ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Si appellatum. Adde Fran. in c. vt debitus. col. antepenul. de appel. & Ægi. Bellamet. deci. 3. & 9. & 18. hoc tit.

SVMMARIA.

1 *Auditores inhibent iudicibus extra Rotam ſtatim poſt præſentatam commiſsionem: ſecus in Rota, vbi debet conſtare de appellatione prius.*
2 *Iudex appellationis nõ poteſt inhibere iudici à quo, ne ſententiam ſuam exequatur in caſibus, in quibus appellatio prohibetur, antequã cognoſcat an appellatio ſit recipienda.*

DECISIO LXVIII. aliàs 272.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana appellatum eſt ab auditore, vel alio quocunque iudice extra Palatium apoſtolicum, quòd cómiſsione facta & præſentata ſuper hoc alicui dom. Auditori ſacri Palatij: qua præſentata, & aſsignata die ad dicendum contra commiſsionẽ, cótra quã adueniente die nihil dicitur, vel datur ſufficienter contra dictam commiſsionem, per quam Auditor procedere virtute dictæ commiſsionis non poſsit: ſi petatur inhiberi, tunc dictus Auditor immediatè poteſt inhibere prædictis iudicibus: ſecus autem ſi eſt appellatum ab aliquo Auditore ſacri Palatij. Nam ſi eſt appellatum à ſententia diffinitiua cognitis & vocatis partibus, quòd appellatum ſit, ſtatim poteſt inhiberi Auditori poſtquã
2 conſtat de appellatione: niſi in † caſibus, in quibus appellatio inhibetur: vt puta in ſententia ſuper notorio crimine lata: vel de quo quis eſt in iure confeſſus: vel ſimilibus caſibus: vt ij. q. vj. c. ſunt quorum. & c. ſeq. tunc non poteſt iudex appellationis inhibere priori iudici, ne ſententiam ſuam exequatur, niſi poſtquàm cognoſcere cœperit, an appellatio ſit recipienda, vel non: & vtrùm ſit caſus, in quo poterit appellare: in c. Romana. vt in §. ſi autem. de appel. libr. vj. Si verò à grauamine ante ſententiam appellatur: tunc non prohibebit priorem iudicem procedere, niſi cũ iam conſtet ſibi appellatũ eſſe, & ex cauſa legitima: & incipit iudex appellationis de veritate cauſæ dictæ appellationis cognoſcere, & tũc ſtatim inhibebit, vt no. in §. quod ſi obijciatur. præal. c. Romana. ſuper verbo, prohibere. & ita etiã tenet, & ſeruat Rota circa doctrinam inhibitionis faciendæ in cauſis prædictis.

SVMMARIVM.

1 *Lis non dicitur pendere propter extraiudicialem appellationem.*

DECISIO LIXX. aliàs 764.

SCiendum eſt quòd c. vt circa. de elect. li. vj. & c. procurator. e. ti. loquitur in appellatione extraiudiciali. & etiam c. concertationi. de app. eod. li. & prædicta capitula non habent locum in tit.
1 vt lit. pen. in cle. quia lis † non dicitur pendere
a reſpectu appellationis extraiudicialis, quia appellatio extraiudicialis. non inducit litis pendẽtiã:

ſed appellatio iudicialis. Ratio, quia appellãs in iudicio offendit miniſtrũ iuris: & appellans extra iudicium offendit legẽ, quare magis peccat, qui offendit miniſtrum legis, quàm qui offendit legẽ, quia mitius agitur cũ lege, quã cum miniſtro legis: vt l. Celſus. de arbi. tamen poteſt reſpõderi, quòd ſi appellatur à iudice, non fit ſibi iniuria: ſecundùm Arch. in c. venerabilis. ſuper verbo ſpectat. de ſen. excõ. li. vj. & Inn. in c. cũ ſpeciali. ſuper ver. cũ iudice. de app. Prædicta tenent aliqui Auditores ſacri Palatij, & aliqui contra, tamen maior pars tenet dec. prædictam.

ADDITIO.

a Pendere. Quando lis dicatur pendere vide cle. ij. vt lite pendente. & ibi ſcrib. Item & Fel. in c. ſuper literis. de reſcri. col. vj. ver. Limita primò.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio generalis à grauaminibus in iudicio eſt nulla: & ſimiliter generalis allegatio nullitatis, niſi ſpecificentur grauamina, & nullitates.*

DECISIO LXX. aliàs 749.

1 NOta † quòd ſi principalis pſona alicuius cauſæ, vel procurator eius dicat in iudicio coram Auditore, appello à vobis à tali grauamine, & etiam ab omnibus alijs grauamini-
a bus illatis, quòd talis appellatio nõ eſt admittenda, a niſi declaret in appellatione grauamina, in quibus dicit ſe eſſe grauatũ. Idẽ etiam eſt, ſi aliquis dicat aliquem proceſſum cauſæ alicuius nullum niſi dicat, & monſtret in proceſſu cauſam nullitatis. hoc etiam ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Non eſt admittenda. An appellatio à futuro grauamine valeat, vide gl. in cle. ſicut. de app. in verbo, à futuro. & per do. Abb. in c. ſignificauerũt. de teſt. in iij. co. in ver. ſed quæro. & c. in c. j. de dilat. in ij. no. & in c. ceſſante. de app. in j. co.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis articulus poteſt omitti de conſenſu partium, vel ſolius appellantis.*

DECISIO LXXI. aliàs 791.

1 SCiẽdum eſt, † quòd ſi aliqua cauſa peruenit ad ſedem apoſtolicam per appellationem, quòd tunc articulus appellatus poteſt omitti de cõſenſu: vt in c. cordi. de appel. li. vj. Inno. ita tenet in c. vt debitus. de app. quòd articulus appellatiõis poteſt omitti ſolũ de voluntate partis appellantis, & hoc tenet communiter Rota.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis ſine ſpeciali commiſſione.*

DECISIO LXXII. aliàs 818.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliqua pars litigantium petat in ſacro Palatio ab aliquo eius Auditore pronunciari aliquam appellationem fore deſertã, quòd non poteſt pronuntiare ſine aliqua ſpeciali commiſsione.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad dicendum contra cõmiſsionem ſeruari debet, vbi agitur de deſertione alicuius appellatiõis.*

DECISIO LXXIII. aliàs 822.

1 SCiendum eſt † quando agitur de deſertione alicuius appellationis, quòd aſsignetur terminus ad dicendum contra commiſsionem: quia Auditor ſine aſsignatione illorũ terminorũ non poteſt pronuntiare ſuper hoc.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti poſt decem dies à ſententia lata cõtra eũ per audiẽtiã contradictarũ dari debent apoſtoli refutatorij, & ſi iuret ad notitiam ſuam tunc perueniſſe.*

DECISIO LXXIIII. aliàs 824.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi procedatur contra aliquem per audientiam contradictarum in poſſeſſorio vel petitorio: & feratur ſententia contra eum, & poſt aliquod tempus appellet infra decem dies: ſed dicit poſt prædictum tẽpus quòd venit ad notitiam ſuam: ideò appellat infra decẽ dies: & paratus eſt hoc iurare: quòd talis non debet admitti cum iuramento: ideò dandi ſunt ſibi apoſtoli refutatorij. & ita tenet Rota.

SVMMARIA.

1 *Attentata lite pendente non reuocantur, vbi conſtat de nullitate appellationis, vel non intereſſe partis.*
2 *Gratia ſecundi non redditur ſurreptitia ob non factam mentionem de litis pendentia ſuper ſurreptione gratiæ primi impetrantis.*

DECISIO LXXV. aliàs 357.

1 NOta, † quòd attentata a poſt inhibitionẽ,
2 vbi conſtat de nullitate appellationis, nõ ſunt reuocanda propter verbum canonicè, poſitum in c. non ſolũ. de apel. lib. vj. ſed vbi
a conſtat de iniuſtitia ſeruãdus eſt ordo. Itẽ † quòd pendentia litis gratiæ ſurreptitiæ: primò inter primum & ſecundum impetrantes, non reddit gratiam ſurreptitiam ſecundi ſuper beneficio cadente ſibi impetratione vtriuſque partis, ſi non facta mentione de litis pendentia impetrauit: quia non intereſt &c. per no. per Inn. in c. ſi. vt lite pend. in addi. nec habet locum c. j. & ij. vt lite pend. li. vj.

ADDITIONES.

a Attentata. Circa materiã attentatorum vide quæ ſcripſi ad deciſio. j. ſ. hoc titul. in nouis. & Fely. in ca. ex tenore. col. j. ver. & dicit Ro. de reſcrip.

& vide

& vide Imol.in ca.bonæ.de appellat. Matth.de Afflict.deciſ.Neapol.98.incip.pulchrum eſt dubiũ.&c.Et an notorius defectus iuris impediat reſtitutioné poſſeſſionis beneficij.vide per glo. in verb.inquirãt.col.8.tit.de coll.it. in pragmat. ſanct.verſic.ſeptimò vbi eſt præſumptio,&c.

SVMMARIA.

1 *Attentata appellatione pendente poſt eius deſertionem non ſunt reuocanda.*
2 *Attentata non ſunt reuocanda ad inſtantiam illius de cuius non iure clarè conſtat.*

DECISIO LXXVI. aliàs 464.

a
1 NOta [a] † quòd attentata appellatione pendente à diffinitiua poſt ipſius deſertioné non veniunt per modum attentati reuocanda:quia propter deſertioné fingitur non appellatũ.per l.ſuæ. de his qui not.infa.ff.pro hoc. facit optimè e.licet.de ſenten.excõ.lib.vj.à contrario ſenſu:ibi not.vide dec.x.ſuprà iſto tit.

ADDITIO.

a Not.† Ad inſtantiam illius de cuius non iure cla
2 rè conſtat non veniunt attentata lite pendente reuocanda,ſicut dicimus in interdicto vnde vi. iux.no.per Innoc.in c.conſtitutus.de fil.preſ. & ca.ſignificaſti.de diuor.& quia ſua non intereſt hoc petere.de electi.cùm inter.& ij.q.vj.non ſolent.de teſti.veniens.

SVMMARIVM.

1 *Iudex datus ſuper mala adminiſtratione alicuius prælati,ſi pendente termino ad dandum apoſtolos ratione appellationis ab alieno grauamine pro ſe illato interpoſita,interdixerit adminiſtrationem prælato, an dicatur nulliter proceſſiſſe?*

DECISIO LXXVI. aliàs 570.

1 IVdici † delegato à Papa committitur inquirere contra quẽdam prælatum ſuper mala adminiſtratione: fuit appellatum ab eo à quodã gra amine prætenſo per prælatũ: ſed iudex poſt appellationem ante dationem apoſtolorum interdixit ſibi adminiſtrationem,ne lite pendente adminiſtret.Ille eo tam ſuperiore cognoſcẽte de appellatione petit illam interdictionem reuocari tanquam attentatam : cùm ante appellationé fieri non potuiſſet talis interdictio.arg.c. venerabilis.de offi.dele.l.poſtquàm.§.j.ff.vt in poſ.leg. & ibi no.per illam l.hoc tenebant quidam. Alij verò quaſi omnes contrà:quia ante dationé apoſtolorum ſuſpenſa fuit omnis poteſtas : vt de ap. e.non ſolùm.lib.vj.ergo quicquid fecit, nullum fuit.Nec ob.l.poſtquàm.§.j.quia ibi in ordina- 1
rio iudice:& quia iam reſponderat appellationi, a
& dederat apoſtolos,& ibi appellatum fuit à diffinitiua, & erat iudex ordinarius, ad cuius officium etiam poſt appellationem multa pertinét. de appel.c.cùm teneamur.& c.ad hoc.&c. propoſuit.hic erat delegatus, cuius poteſtas expirat poſt appellationem legitimã. Vel melius,hic non conſtabat an iſta interterdictio eſſet facienda ante appellationem:quia non conſtabat an eſſet ſuſpectus de mala adminiſtratione:nec an inquiſitio ſuper hoc facta eſſet ſufficiens ad interdictionem faciendam:& ideò non potuit fieri pòſt. ibi verò cõſtabat cautionem fore præſtandam ante appellationem:quare non obſtat.

SVMMARIVM.

1 *Attentatorum cauſa non requirit obſeruationem terminorum.*

DECISIO LXXVIII. aliàs 765.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cauſa ſpiritualì vel prophana eſt appellatum ſi pendente appellatione aliquid innouetur,& pars appellans petat in ſuo libello reuocari attentata ante omnia:in tali petitione non ſunt leuandi termini ſacri Palatij:quia ſufficit Auditori quòd fiat ſibi fides legitima de appellatione, & etiam de attentatione:quo facto immediatè poteſt reuocare attentata.& hoc communiter tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Fatalia non currunt agenti ſuper attentatis.*

DECISIO LXXIX. aliàs 448.

1 NOta † quòd fatalia ad proſequendum, & finiendum non currunt appellanti qui proſequitur & agit ſuper attentatis:imò illud tempus executionis fiendæ poſt ſententias ſuper per attentatis latas,eſt de fatalibus ſubducendũ: nam licèt appellans appellationem ſuam, & negotium principale,& cauſam attentatorum poſſet ſimul proſequi:tamé ad hoc non arctatur,niſi velit:imò indultum eſt ſibi à lege,vt ſuper attentatione ante omnia audiatur.de appel.non ſolũ. lib.vj.quod non eſt ei auferendum.c.indultũ.de ele.iur.lib.vj.& quia culpa aduerſarij in attentatis cauſam huic edicto dantis, videtur legitimè impeditus: ita vt interim ſibi fatalia currere nõ debeant.facit in arg.c. quandiu.de appel. in cle. & not.in cap.ex ore.de appellat.per Inno.& Hoſtien.vide dec x.ſup.iſto tit.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtolorũ dandorũ tempus currit à tempore appellationis emiſſæ,& non à tempore prolationis ſententiæ.*

DECISIO LXXX. aliàs 484.

NOta† quòd xxx.dies ad dandum apoſtolos currunt à tempore appellationis emiſſæ, & non à tempore prolationis ſententiæ,propter rationes Hoſt.quas ponit in c.j.de appel.li.vj.& poſt eũ Gen.in cle.quamuis.de appel.& alle.tex. pro iſta opi.in c.ab eo.de appel. libr.vj.licet ibi,

& alibi

& alibi in d.clem.Io. renuerit contrarium, & Pau.cum eo in eadem clem.per l.iudicibus.C.de appel.quam intelligit Gen.ibi per ſubauditum, vnde dicitur quòd prædicti dies tunc à tempore ſententiæ intelliguntur appellatione ſuſpenſi. & in hac parte declinat Io.de Ligna.in c.dilectus.de appel.Sed videtur contrarium.C.de appel.l.ij.& poſtquàm appellatio porrecta eſt,

ADDITIO.

a Currunt à tempore. Fatalia iuris vel ſtatuti an per partes prorogari poſsint, vide Abba. in c.ex ratione.de appella.vbi dicit quòd ſuſpēdi & nō prorogari poſsint.hoc etiam tenet Ludo.Rom. in l.ij.ff.de re iudica.

DECISIO LXXXI. aliàs 493.

Similis eſt deciſ.vj.hoc eod.titul.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtolorum datio eſt actus extraiudicialis.*

DECISIO LXXXII. aliàs 675.

NOta quòd ſi Auditor ſacri Palatij aſsignauit terminum appellanti ad recipiendum apoſtolos,& non veniat in termino ſibi aſſignato ad ſacrum Palatium,vbi ſedet pro tribunali:quòd nihilominus ſi appellans veniat ad domum ſuam,vel alibi,vbi ſit Auditor, quòd licèt in tribunali non ſit:debet concedere apoſtolos reuerentiales, vel refutatorios ſecundum quod
1 videtur dicto Auditori, quia † datio apoſtolorum eſt actus extraiudicialis, & non iudicialis. & ita ſeruatur.

EPITOME.

Appellans non tenetur alibi quærere appellatū,quàm in eccleſia ſua parœciali,in qua tenetur reſidere,

SVMMARIA.

1 *Citatio poteſt exequi in valuis eccleſiæ parœcialis cōtra beneficiatum.*
2 *Eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij.*

DECISIO LXXXIII. aliàs 523.

1 NOta,in † cauſa beneficiali [a] ſuper parœciali
a eccleſia quò ad deuolutionem ipſius cauſę ad Curiam, ſufficit appellationem eſſe intimatā in eccleſia.de qua agitur, & in eccleſia cathedrali:licet poſſeſſor,vel intruſus perſonaliter nō apprehendatur,nec alia diligentia fiat de ipſo perquirendo,quia appellans non tenetur alibi quęrere quàm in eccleſia ſua parœciali, in qua tenetur reſidere: ſicut maritus cum vxore.ar.no. per Innoc.in ca.ſi.de eo qui mit.in poſ. & de ele.non
2 re.c.clericos.& c.ex tuæ.quia † eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij:vt in clem.cauſam.de elect. ſi ergo ibi & in beneficio, de quo agitur, fiat intimatio,ſufficit.arg.in clem.antedicta.

ADDITIO.

a Beneficiali.Cum hac dec.concordat.dec.22.tit., de reſcrip.in no.& dec.60.hoc eo.tit.ſ.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ratione epiſcopatus, vel abbatiæ,intimari debet in ianuis Palatij Papæ: ſed in inferioribus ſufficit in audientia contradictarum.*

DECISIO LXXXIIII. aliàs 690.

1 DIc † quòd dominus Petrus de Sarcenato Auditor ſacri Palatij dicit, & tenet quòd ſi appellatum eſt in aliqua cauſa ratione epiſcopatus, vel abbatiæ, vel aliarum dignitatum ſuperiorū, quòd tunc talis appellatio ad introducendū cauſam in curia debet intimari in ianuis domus domini Papæ cum notario publico:ſecus autem ſi appellatum eſt in cauſis beneficiorum inferiorū: quia tunc debet intimari in audientia contradictarum: ſi autem appellatio eſt à dominis Auditoribus ſacri Palatij,tunc appellatio eſt intimanda in cancellaria domini noſtri Papæ.

SVMMARIA.

1 *Appellatio ſi non proſequatur infra terminum datum ad proſequendum deſeritur: & ſententia ſuper deſertione lata eſt interlocutoria.*
2 *Sententia lata ſuper attentatis eſt interlocutoria.*

DECISIO LXXXV. aliàs 691.

1 NOta † quòd ſi appellatio non proſequatur infra terminū iuris, vel terminum aſsignatum à iudice ad proſequendum,quòd tunc talis appellatio poterit pronuntiari deſerta:vt c.ſi appellationē.de appellat.in cle.& no.in ea.cùm ſit
2 Romana.de appellatio.pronuntiatio † autē facta à iudice ſuper deſertione dicitur ſentētia in-
a terlocutoria, [a] non autem diffinitiua,ſecundum c.& ſi ſententia.de re iudica.li.vj. Non ſeruatur in tali pronuntiatione,cùm non ſit ſententia diffinitiua,ſed interlocutoria.& ita ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Interlocutoria. Adde Felyn.in c.ex parte.ij.de reſcrip.col.fin.in verſic. & pro iſtis. Adde Abb. in c.cùm ceſſante.de app. Sic etiam ſeruatur in practica curiarum Franciæ. Nam pronuntiatione facta ſuper deſertione appellationis dantur requeſtæ iudicibus ad reuocandam ſententiam interlocutoriam,quæ ſi non eſſet interlocutoria, reuocari non poſſet.

SVMMARIVM.

1 *Auditor poteſt pronuntiare ſuper deſertione ſine noua commiſsione.*

DECISIO LXXXVI. aliàs 692.

1 QValiter † autem diffinitiua ſententia, vel interlocutoria ſit ferenda, vide Innocen in

cen.in cap.auditis.de proeu. nec eſt neceſſarium quòd impetretur à Vicecancellario Auditor ſuper deſertione appellationis pronuntianda. & hoc tenet Rota,quoniā iudex appellationis poteſt hoc pronuntiare ſi petatur ſine ſpeciali cōmiſsione:vt eſt dictum,

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſuper deſertione eſt interlocutoria.*

DECISIO LXXXVII. aliàs 114.

1 NOta, † quòd ſententia lata ſuper cauſa deſertionis videtur interlocutoria, & non diffinitiua,quia ſententia lata ſuper exceptione peremptoria videtur interlocutoria:vt no. Ioā. Andr.in cle.ſi.de ap.modò exceptio deſertionis videtur peremptoria.de hoc dic:vt not.Ioā.Mo. in capit.cupientes.ſuper verbo,priuatos.de electio.libr.vj.§.ſed poſito. & per Archidia. ſuper verbo,plenam fidem.de hoc latiùs.xx.diſtinc. in ſumma per ipſum.

DECISIO LXXXVIII. aliàs 756.

NOta,ſciendum eſt quòd datio apoſtolorum non eſt actus iudiciarius.

De Præbendis.

SVMMARIA.

1 *Variare non poteſt clericus habens facultatem nominandi.*

2 *Epiſcopus an poſsit ex conſuetudine nominare contra minimum ſtatutum.*

DECISIO I. aliàs 21.

1 NOT A, † quòd vbi ordinarius,vel alius ſuperior habet poteſtatem nominandi aliquem in prima ſui ereatione, quòd recipiatur in canonicum in certa eccleſia ſui epiſcopatus: & talis primò nominatus acceptat gratiam, quantum eſt in ſe: ſi tamen dictus nominatus renuntiet gratiæ ſibi factæ per nominantem,ille qui denominauit, non poteſt alium nominare.argument. l.apud Aufidium.ff.de optio.legat.& quod not.Archidi.in c.cùm in multis.ſuper verbo,exprimat.in princ. & in ca. gratia.in fin.de reſcrip.libr.vj.maximè quando nominans eſt clericus,& perſona eccleſiaſtica:in qua talis variatio non approbatur. vt c.paſtoralis.de iure patro.& quod not. Innocen. in cap.cùm Bertoldus.ſuper verb.epiſcopum. de re iudica.licet videatur contra l.vnum ex familia.in princ.cum ibi not. de leg. ij. ſuper verbo, mutetur.& c.ſi electio.de electi.lib.vj. ſed ibi ele
ctio immediatè non habet effectū.niſi ſecuta cōfirmatione:collatio tamē habet cōſentiē:e nomi-
2 nato. An † autē epiſcopus poſsit nominare con
tra minimū ſtatutum ex conſuetudine?dic quòd
talis conſuetudo cùm ſit onerosa,non valet:vt in c.j.de conſue.cum ibi not.per Ioā.And.& quod not.in c.dilectus.in verbo,conſtitutum.eod.tit. vide deci.31:infrà de conceſsione præbend.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus ex cauſa an poſsit diſpenſare, vt quis habeat duas dignitates,vel perſonatus in eadē eccleſia?*

2 *Epiſcopus an poſsit diſpenſare quòd minor xxv. annis teneat beneficium curatum.*

DECISIO II. aliàs 29.

1 NOta, † quòd Epiſcopus poteſt diſpenſare,
vt quis teneat duos perſonatus,ſeu duas dignitates in eadem eccleſia,& hoc propter neceſſitatem,ſeu vtilitatem eccleſiæ,aliàs non poſſet:
vt not.per Archid.in c.j.de conſuet. li.vj. Verùm
2 † autem poſsit diſpenſare,quòd minor xxv. an-
nis teneat beneficium curatum? Dic vt not. in c, licèt.ſuper verbo,carere.de electio.per Archidia. hoc verum eſt ſecundum Inno.& alios.Huic opinioni non ſtatur etiam propter prærogatiuam meritorum, vel ex quacunque alia cauſa ſecundum Ioan.Andr.in d.capit.licèt. eùm ſolus Papa in hoc diſpenſare poteſt.per ca.de multa.de præbend.ſecundùm Ioan.Andr.& Archidiac,

SVMMARIVM.

1 *Canonicus poſt receptionē ſuam in canonicum factā, habet actionem ad præbendam poſteà vacantem:licèt non dicatur habere ius in præbenda, niſi ſibi aſsignetur.*

DECISIO III. aliàs 30.

1 NOta † quòd vbi aliquis eſt receptus in canonicum , extunc habet actionem ad præbendam poſteà vacantem,ſi alter non præcedat, ſed tamen non habet ius in præbenda,niſi ſibi aſſignetur.de quo dic vt in capitulo,tibi qui.de reſcriptis.libro ſexto.per Archidiaconum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacare dicitur vbi facta eſt reſignatio,ſiue vbi erat beneficiatus.*

DECISIO IIII. aliàs 33.

1 NOta † quòd ibi beneficium [a] videtur vaca
a re, vbi facta eſt reſignatio: [b] vel vbi erat,
b qui tenebat beneficium.de quo per Archidiaco. in ca.ſi electio.ſuper verbo,ex eo.de electionib. libro ſexto.& cap commiſſa.ſuper verbo , pacifica.eodem titulo.& in cap.licèt,in magna.gloſſ. de præbend.iunct.capitul. j. vt lite pendente. in clementin. vbi de hoc. & vide infrà deciſion. 35, in iſto titulo.

ADDITIONES.

a Ibi beneficium. Adde Roma, conſil. 341. incip. quoad primum.col.3.

b Reſignatio, Iſta deciſi. facit ad quæſt.an ille qui reſignauit beneficium ſuum faciat fructus ſuos donec ille in cuius fauorem facta fuit reſignatio, beneficij reſignati adeptus fuerit poſſeſsionē, & reſignationis

reſignationis admiſsionem reſignanti intimauerit. Et reſolutio eſt ꝙ ſic, ſi reſignatio facta fuerit per procuratorem, & in abſentia reſignãtis: ſecus ſi in propria perſona illam fecerit: quia tunc reſignãs dicitur priuari proprietate & poſſeſsione beneficij reſignati, ſecundum Innocen. & Doct. in c. quod in dubijs. & in c, admonet. de renuntiat. & pro his facit regula xxxiiij. cancell. apoſtol. vide Nico. Boërium in §. j. tit. *des couſtumes touchant* donat. in conſuetud. Biturigen.

SVMMARIA.

1 *Expectantium authoritate apoſtolica ſub clauſula, ad præbendam quam duxerit acceptandam, ſi alter primus in data omittat acceptare primam præbendã vacaturam non ſibi præiudicat, quin poſſit acceptare ſecundam.*

2 *Gratiam habens quòd poſſit acceptare præbendã eccleſiæ cum præſtimonijs vnius cedentis, vel decedentis, poterit ſimul, vel ſucceſsiuè acceptare præbendã, vel præſtimonia, & ſeparatim.*

DECISIO V. aliàs 37.

1 NOta † quòd vbi ſunt duo expectantes [a] au-
a thoritate apoſtolica ſub iſta clauſula, [b] ad
b præbendam quam duxerit acceptandum, ſi primus in data omittat acceptare primam præbendam vacaturam, non ſibi præiudicat, quin poſſit acceptare ſecundam. nec in iſto caſu habet locũ c. ſi clericus. de præbẽd. lib. vj. vt ibi videtur notare Archi. ſuper verb. quòd iudex. & videtur notare Inno. in c. mandatum. circa prin. de reſcrip.
2 Et idem † ſi habeat gratiam, quòd poſſit acceptare præbendam eccleſiæ cum præſtimonijs vnius cedentis, vel decedentis: quia tunc poteſt ſimul, vel ſucceſsiuè acceptare præbendam, vel præſtimonia, & ſeparatim. & vide infrà deciſ. xx. j. de conceſſ. præbend.

ADDITIONES.

a Duo expectantes. Adde Staphil. in tractat. de liter. grat. & inſtitu. fol. 110. verſicu. primò ius in literis.

b Clauſula. Iſta clauſula hodie in regno Franciæ nõ videtur habere locum propter concordata in titu. de forma mandati.

SVMMARIVM.

1 *Expectans apoſtolicus præfertur nominato ab eo, qui nominare poteſt ex conceſsione Papæ, vel priuilegio.*

DECISIO VI. aliàs 55.

1 NOta, † quòd vbi aliquis ex reſcripto [a] Papæ,
a vel ex priuilegio poteſt nominare ad vacantem, ſeu ad vacantes præbendas: nominatus per talem priuilegiatum non præfertur impetrãti apoſtolico: imò apoſtolicus tali nominato præfertur ſecundum aliquos. vide de præben. ſi cui. lib. vj. arg. de præbend. dudum. propter hoc non videtur poteſtatem à ſe abdicaſſe.

ADDITIO.

a Ex reſcripto. Adde Staphil. in tract. de liter. grat. & inſtit. fol. 36. verſic. ex quo dicto. Et nota contra nominatos vniuerſitatem. Et dato concurſu impetrantis apoſtolici & nominati graduati in beneficio vacante, quis illorum præferri debeat: vide glo. in §. non tamen intendit. in verb. effectum. titu. de collat. in Pragmat. ſanctio. & dato concurſu impetrantis apoſtolici & præſentati per patronum quis debeat præferri vide per Philip. Dec. conſi. 117. col. 5.

SVMMARIVM.

1 *Gratia poteſt purificari in Curia Romana.*

DECISIO VII. aliàs 134.

1 NOta, † quòd vbi ſunt tres executores dati ad purificandum gratiam, gratia poteſt pu-
a rificari in Curia Romana: [a] quia talis purificatio etiam poteſt fieri abſente parte, vt videtur notare Inn. in c. licet. de tranſla. epiſcop. imò ſi duo ex tribus iudicibus datis cognoſcerent de purificatione, antequàm conſtaret tertium impeditum: dũ tamen reuera impeditus eſſet, valeret, ſi pòſt probaretur reuera: licèt faciat contrà quod not. Arch. in c. cũ plures. de offi. dele. li. vj. ſuper verb. impediri. ſed in gloſ. ſuper verb. malitiosè. tenet primam partem. & pro prima parte facit l. ne in arbitris. §. ſin autem de arbitrio. C. de arbi.

ADDITIO.

a Curia Romana. Hodie in Francia ſeruatur oppoſitum, propter priuilegia regni.

SVMMARIA.

1 *Expectans ad collationem Decani & capituli ad illa, quæ habent conferre in aliqua eccleſia ciuitatis, poterit acceptare beneficium quod non eſt de principalioribus in eccleſia cathedrali.*

2 *Canonici eccleſiæ collegiatæ ſi deſeruiant diuinis in aliqua eccleſia cathedrali, & ob id recipiunt diſtributiones, & inſtallantur: non propterea videntur eſſe canonici illius cathedralis eccleſiæ.*

3 *Deſeruiens duabus eccleſijs nomen aſſumit ex ea, in qua magis moratur.*

DECISIO VIII. aliàs 309.

a NOta quòd vbi ſententia [a] fuit lata in audien
1 tia, † quòd eſt aliquis expectans ad collationẽ Decani, & capituli ad illa quæ habent cõferre in aliqua eccleſiarum ciuitatis, vel diœceſis, poſito quòd vigore iſtius gratiæ non poſſit acceptare beneficium in eccleſia cathedrali, ſcilicet beneficiũ maius, vel præbendam cathedralẽ: tamẽ beneficiũ minus, vicariã, vel aliud beneficium modicum quod non eſt de principalioribus in eccleſia poteſt talis impetrans acceptare. quia c. quãuis. de præb. li. vj. eſt pœnale: & ideò reſtringendũ. Itẽ eſt ibi propter prærogatiuã, & honorẽ eccleſiæ cathedralis, quòd nõ veniat beneficium

neficium ſub generalibus verbis: ſed in modicis beneficijs eccleſiæ cathedralis non eſt illa prærogatiua: maximè cùm non interſit capitularibus negotijs: ergo videtur ceſſare ratio dict. capitu. quamuis Archidiaco. in allegato capitul. quamuis. ſuper verbo, eccleſiam. videtur notare contrarium. & idem Ioan. Andr. in gloſ. non extendit: licet ſententia fuerit lata in contrarium: & hoc in fauoré pauperis impetrantis: quia in gratia ſpeciali, & non pauperis forte poſſet habere locum opinio Archidiac. & Ioan. And. & ex hoc
2 poteſt dici, quòd † ſi ad aliquam eccleſiam cathedralem veniunt deſeruiendo diuinis aliqui alij canonici alicuius eccleſiæ collegiatæ, licèt in eccleſia cathedrali tales canonici recipiant diſtributiones, & inſtallentur, quòd non videantur eſſe canonici eccleſiæ, cùm alibi habeant focum, & larem, & ſtallum: ſimiliter & principaliter debet attendi locus, in quo originaliter ſunt canonici, & ſeruiunt, & habent habitationem, & in qua eccleſia nomen recipiant: quia à nomine res denominatur. §. eſt & aliud. Inſtit. de dona. vbi dicitur, quòd nomen debet eſſe conſonum rei. ad quod C. de incol. l. ij. & fin. quia
3 vbi † aliquis ſeruit in duobus locis: de loco ex quo trahit moram, & in quo magis moratur nomen aſſumit: vt l. ſeruis vrbanis. in princ. verſic, dicendum. de lega. iij. Item à iure artificium ad ſe trahit officium: vt in l. ſeruos. §. fin. de lega. iij. ergo poſito quòd officient in eccleſia cathedrali, ſi alibi ſimiliter officiantur, & vltra officium faciunt ſimilrter aliud officium: quod faciunt alibi trahi ad ſe officium eccleſiæ cathedralis: vt ſic non ſint de eccleſia. ad quod l. eius qui. §. fin. ff. ad municipales,

ADDITIO.

a Vbi ſentẽtia: Adde Staphil. in tract. de liter. grat. & iuſtit. fol. 27. verſic. vtcumque ſit.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quod eſt in clauſtro, vel in continentibus ædificijs, quando cenſeatur eſſe in eccleſia.*

DECISIO IX. aliàs 549.

1 VTrùm † beneficium cenſeatur in eccleſia, cùm eſt in clauſtro, vel in continentibus ædificijs eccleſiæ? facit pro & contra. ff. de verb. ſigni. l. ij. de conſecrat. eccleſ. vel altar. c. j. lib. vj. de ſenten. excommu. c. ſi ciuitas. eod. lib. & videtur attendendum, an habeat officium facere in eccleſia: vt puta celebrare, & in horis intereſſe: vt tũc in eccleſia cẽſeatur. arg. l. cùm quid. de fund. inſtruc. & ad hoc facit multum deſtinatio patrisfamiliàs, ſeu fundatorum, vel communis, vbi cẽſeatur deſtinatum: an quòd ſit beneficium in eccleſia: & ibi quotidie diſtributiones recipiat, & ſeruiat, vel non. ad hoc faciunt iura. ff. de lega. iij. l. ſeruis vrbanis. C. de præ. mi. l. ſi prædium. & de ſupellect. leg. l. quemadmodum. de fundo inſtruct. l. quæſitum. §. Alfenus. & §. ſi quis. & ff. ad municipales. l. eius qui. §. fina. quæ leges probãt, quòd non attendatur locus: quia eſt extra eccleſiam: ſed alia qualitas deſtinationis, moræ, & ſeruitij: licèt etiã aliquando ſeruiant in capella, ſeu eccleſia, quæ eſt in clauſtro, & dixerunt quòd ab antiquo plures obtinuerũt in Palatio, quòd ſi talis beneficiatus non habet alios prouentus, quã illos, quos percipit ab eccleſia propter ſeruitiũ, quod ibi facit: quòd cenſetur in eccleſia, licèt etiam habeat in clauſtro celebrare, vel in aliquo ſeruire: ſecus ſi haberet dotem, vel redditus pro illo beneficio aliunde, & extra eccleſiam deſtinatos illi beneficio: quia tunc eſt extra eccleſiã. & ſic vtrobique videtur dicere attẽdere vbi dignius officiũ exercet: & vbi frequentius, & c. facit de deci. c. ad apoſtolicæ. ff. ad municipa. l. eius qui. § fin. & l. ſi quis fructus. & pro hoc de ſepul. cũ quis. li. vj. & quod ibi not. Io. And. in nouel.

SVMMARIA.

1 *Optio præbendarum vbi datur de minori ad mediam, & de media ad maiorem, quis optare poterit maiorẽ, ſi ius in minori non habet.*
2 *Poſſeſſio ſola dat titulum in beneficialibus.*
3 *Conſequens ſi fundatur in aliquo antecedenti: ſublato antecedenti tollitur.*

DECISIO X. aliàs 577.

1 VTrùm † in eccleſia vbi ſunt præbendæ minores, mediæ, & maiores: & ſecundum ordinem receptionis antiqui canonici poſſunt de minori aſcendere ad medias, & de medijs ad maiores: ſi vnus qui primò erat receptus in canonicum, & authoritate capituli ad preces imperiales obtinuerat de facto vnam præbẽdam minorem vacantem per capitulum ſibi collatam, quam magno tempore tenuit bona fide, & iuſto titulo, aſcẽderat ad vnam mediam poſteà vacantem, & dimiſit primam minorem: & poſteà ſuperueniente quodam apoſtolico impetrante, qui primam minorem quam impetrauerat infra tempus debitum, & aliàs canonicè acceptauerat & ſibi obtinuerat prouideri, declarabitur ipſum apoſtolicum habuiſſe ius in illa minori, & ſibi adiudicetur: & illum alium ad eam ad preces imperiales receptum nullum ius habuiſſe, remanere debeat ille imperialis in illa media ad quam aſcendit, vel vtrùm ſi ſequens eum in ordine receptionis illam eandem mediam optauerit: & dimiſſa minore quam aliàs iuſtè tenebat, aſcenderit ad eam, debeat eſſe potior in eadem? Et videbatur quibuſdam quòd primus imperialis ſit potior in media, non obſtante quòd nõ habuiſſet ius in prima minori: ex quo eam tenuerat, & poſſederat bona fide: quare fecit fructus ſuos: & iſte aſcenſus videtur quidam fructus. argumen. capitul. conſultationibus. de iure patronat. hoc allegant l. Barbarius Philippus. ff. de offic. prætor. & quęnot. Inno. in c. nihil. de electio. pro hoc in ſpeciali allegabatur vnus textus, qui
2 videtur probare, quòd † ſola poſſeſſio dat titulũ in beneficialibus. c. ſi à ſede. de præbend. libr. vj. pro hoc in ſpeciali allegabatur ff. de dona. inter virũ & vxo. ff. ex auro. cum l. ſeq. & ad Trebel. l. facta. §. ſi hæres. Determinatum fuit contrarium: quia ex

quia ex quo nó habebat titulum canonicum in
prima minori, non poſsit habere in ſecunda me
dia: quia in eccleſijs vbi habet locum optio, vel
aſcenſus, ſeu permutatio prębendarum, fit tran-
ſitus de vna ad aliam abſque nouo titulo, & ab-
ſque noua prouiſione, vel collatione in virtute
prouiſionis ſeu tituli habiti in prima. iuxta not.
per Archid. & Ioan. Mona. in capitu. cùm in tua.
de conſuet. libr. vj. Si ergo canonicus titulus nó
habetur in prima, non poteſt habere ſecundam:
aliàs ſequeretur, quòd eccleſiam ſine canonico
titulo obtineret, quod ius non patitur. Pro hoc,
quia vbi conſequens fundatur in aliquo antece
3 denti: ſublato antecedenti † tollitur conſequés.
benè facit ff. de pact. ſi cùm te. de accuſat. ad pe-
titionem. pro hoc l. egi. ff. de exceptio. rei iudi-
ca. pro hoc inducebam ll. qui liberis. §. hæc ver-
ba. ff. de vulgar. & l. ex facto. §. fin. eod. titu. licet
illa aliquantulum videantur obſtare, ſed non ob
ſtant ſi bene attendatur. pro hoc allegatur ff. de
in diem adiect. l. ij. & l. vj. §. ſed Marcellus. & ff.
de ædili. edicto. l. j. §. ij. & l. cùm autem. §. cùm re
dhibetur. pro hoc quia reſoluto iure fundamen
ti, reſoluitur fundamentum. de pigno. l. lex vecti
gali. ff. vt le. no. caue. l. j. §. ſi quis ſub conditione,
& §. qui minorem.

SVMMARIA.

1 *Beneficia ſubcollectoris ſurrogati in locum primi, cen ſentur reſeruata.*
2 *Beneficia ſemel affecta ſemper durant affecta.*

DECISIO XI. aliàs 412.

1 NOta, † licèt ſecundum ordinationem do-
mini Gregorij vndecimi vnicus ſubcolle-
ctor in qualibet diœceſi ſit deputatus, cuius be-
neficia ſint reſeruata: tamen ſi vnus remouea-
tur, & alter loco eius ſurrogetur, omniũ ſic ſuc-
ceſsiuè deputatorum ſunt reſeruata beneficia,
prout ſuprà in quadam concluſione eſt dictum,
quæ incipit, Item quòd bene. & concluſum, vi-
delicèt quòd licèt ceſſet eorum officium, non ta
men ceſſat reſeruatio. Et eſt verum dicere quan-
do quilibet pro ſuo tempore erat ſolus, & vni-
cus ſubcollector, & ſic ipſius beneficia cadunt
ſub reſeruatione, & fuerunt affecta ſemel, quæ
2 † affectio nunquam extinguitur, niſi per pro-
uiſionem Papalem ſubſecutam, ſaluo tamen ca-
ſu capitu. ſtatutum. de præbend. lib. vj. vide dec.
13. j. de appellat.

DECISIO XII. aliàs 593.

DIc quòd ſi aliquis impetret &c. repetita eſt. ſu-
prà de reſcriptis. deciſ. 5.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ſemel affecta ſemper durãt affecta, etiam ſi deſinat officiũ, propter quod beneficia fuerãt affecta.*

DECISIO XIII. aliàs 617.

a SI beneficia † a alicuius ſunt reſeruata propter
1 aliquod officium ſedis apoſtolicæ, quod ha-
bet, quòd licet remoueatur, ſeu priuetur dicto
officio quacunque cauſa: quòd nihilominus ſua
beneficia quæ tunc habebat remanebunt reſer-
uata: ſecus tamẽ de beneficijs, quæ poſt amotio-
nem ſiue priuationem dicti officij obtinebit. &
ita ſeruat prædicta ſedes apoſtolica.

ADDITIO.

a Si beneficia. Vide infrà duas ſequentes deciſ. &
infrà eod. titul. deciſ. 31. incip. Papa reſeruauit.
& in no. eod. titul. deciſ. 10. incip. beneficia col-
lectorum.

DECISIO XIIIJ. aliàs 410.

Similis eſt deciſi. 10. hoc eod. titul. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ de ſtylo etiam ceſſante officio eorum remanent reſeruata.*

DECISIO XV. aliàs 700.

1 DIc, † quòd beneficia collectorum ſedis a-
poſtolicæ ſunt reſeruata, quamdiu vtun-
tur officio ſecundum aliquos ſapientes:
ſecus tamen eſt ſecundum ſtylum Curiæ Roma-
næ, quia poſtquàm ſemel quis factus eſt colle-
ctor, vel ſubcollector, vtatur officio, vel non
vtatur: beneficia quæ tunc habebat, remanent
reſeruata ſecundum prædictum ſtylum, ſeu ob-
ſeruantiam ſedis apoſtolicæ: beneficia autem
quæ poſt depoſitum officium aſſequuntur, non
ſunt reſeruata.

SVMMARIVM.

1 *Impetratio beneficij in qua tacetur, quòd defunctus fuerit familiaris Cardinalis, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XVI. aliàs 721.

1 NOta, † quòd a vbi dominus noſter Papa
a vult, quòd gaudeant priuilegio Cardina-
lium familiares, & qui in expenſis eorum
cum quibus morantur continuè ſunt, iuxta for-
mam capitul. ſicut. de verbo. ſignificatione. libro
ſexto. Vnde ſi aliquis, qui impetrat beneficium
aliàs de prædictis, & habitat cum aliquo de do-
minis Cardinalibus, & moriatur ille commen-
ſalis, cuius beneficium impetratur: & non fiat
mentio de prædictis: gratia eſt ſurreptitia. & ita
declarauit dominus Gregorius Papa xj.

ADDITIO.

a Nota quòd. Adde Æneam de Falco. in tract. de re-
ſerua. in 4. q. in princip. in 6. effectu. in 4. pa-
gin. ver. & iſtud dictum.

SVMMARIVM.

2 *Clauſula, ſiue aliàs. generaliter veniunt omnes reſeruationes, licet vna tantum ſit expreſſa.*

DECI-

DECISIO XVII. aliàs 726.

1 NOta, † quòd beneficia ecclesiaſtica vacant diuerſimodè apud ſedem apoſtolicam : vt patet in capit. licet. infrà, de præbendis. libro ſexto. & in extrauagant. quæ incipit. Ex debito paſtoralis officij, & alijs diuerſis modis. Vnde ſi Papa faciat alicui gratiam de beneficijs vacantibus apud ſedem apoſtolicam per vnam viam : ſi vacant alia via reſeruationis, non veniunt ſub gratia, niſi ponatur in gratia de tali beneficio vacante, vel alio quouis modo. Nam tunc venit omnis via vacationis apud ſedem apoſtolicam, & intellige per illam perſonam nominatã. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij. dic vt in capitulo, quondam. de præbendis. libr. vj.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium eccleſiaſticum dicitur plenum quãdo poſſidetur ab aliquo de iure.*

DECISIO XVIII. aliàs 740.

1 NOta † quòd beneficiũ eccleſiaſticũ dicitur plenũ, quãdo poſsidetur ab aliquo de iure.

SVMMARIVM.

1 *Collatio vel præſentatio vbi communiter pertinet ad abbatem & conuentum : tutius eſt quòd abbas præſentet de conſenſu & voluntate capituli.*

DECISIO XIX. aliàs 105.

1 NOta, † quòd vbi præſentatio, ſeu collatio communiter pertinent ad abbatem & conuentum: tamen abbas, qui eſt caput collegij, facit præſentare: vt no. Inn. in c. ea noſcitur. de his quæ ſi à præla. Et ex hoc ſequitur, quòd vbi abbas probat, quòd collatio in ſolidũ pertineat ad eum: tutius tamen eſt, quòd quãdo abbas præſentat, quòd caueatur in litera præſentari, quòd præſentet de conſenſu, & voluntate capituli: quia in dubio de iure communi ad prælatum & ad capitulum pertinet collatio præbendarum, ſeu beneficiorum. de quo dic in capit. à collatione. per Archid. de appellat. libr. vj.

SVMMARIVM.

1 *Intruſus in beneficio reſeruato propter decretum reſeruationis nulliter confert beneficia ad eius collationem ſpectantia ratione dicti beneficij reſeruati.*

DECISIO XX. aliàs 183.

1 NOta, † vbi aliquis eſt intruſus [a] in beneficio
2 reſeruato, ſeu dignitate: quãdiu toleratur, ſi cõfert beneficia, non valet collatio beneficiorum facta per ipſum exiſtentem in tali dignitate reſeruata : cùm reſeruatio, & decretum afficiat totum beneficium: & per conſequens illud quod ſequitur ex eo: vt c. vt noſtrum. de appel. ſecus ſi aliàs eſſet intruſus, præterquàm in beneficio reſeruato. argu. not. per Innocen. in capitu. nihil. de elect. vide ſuprà de cauſ. poſſeſſ. & propriet. nota quod vbi. deciſ. 11.

ADDITIO.

2 Intruſus quis dicatur, vide dec. xiij. ſuprà de cau. poſſ. & proprie. Æneã de Falen. in tracta. reſer. in 4. q. princip. in xxvj. effectu, & in 2. parte tract. in 4. q. princip. in xj. quæſt.

SVMMARIA.

1 *Collator quando impeditur in ſuo turno, habet ſequẽtem turnum.*

2 *Impeditus impedimento facti remanet illæſus.*

DECISIO XXI. aliàs 190.

1 NOta, † quòd vbi ex ſtatuto eccleſiæ ſunt duo abbatiſſa & decanus: quorum vnus habet conferre duas præbendas primò vacaturas: ſecundus habet conferre tertiam: in caſu quo primus eſſet impeditus per apoſtolicum, nõ noceret ſibi, quin poſſet conferre præbendam aliàs vacantem, ſi contingat quòd primus fuerit impeditus in collatione ſuarum duarum : & ſic tertia iure ſtatuti pertinebit ad eum, ſi cõtingat poſteà quòd aliquis ſit impetrans ad collationẽ abbatiſſæ, quæ habet conferre duas : talis impetrans tertiam præbendam quæ pertinet ad abbatiſſam propter impedimentum poterit acceptare: quia eius collatio pertinet ad abbatiſſam pro nunc. ergo eſt verum dicere, quòd ille qui habet ad collationem abbatiſſæ, eſt potior illo, qui habet ad collationem Decani: quia licèt regulariter prima præbenda pertineat ad Decanum: tamen vbi abbatiſſa fuit impedita, pertinet nunc ad abbatiſſam, & non ad Decanũ. arg. e. ſi de be-
2 neficio. in princ. de præbẽ. in cle. & † quia impeditus impedimento facti remanet illæſus c. ſignificante. de pig. & c. imputari. de reg. iur. lib. vj. de conceſſ. præbend. cap. quia diuerſitatem.

SVMMARIA.

1 *Capellanus Papæ non probatur ille, quem Papa in literis prouiſionis nominat fuiſſe capellanum.*

2 *Verba narratiua Papæ quando dicantur probare.*

DECISIO XXII. aliàs 197.

1 NOta, † quod vbi Papa confert præbendã vacantem tanquam reſeruatam per mortẽ capellani honoris, talia verba Papæ non inducunt probationem, quòd ſit capellanus ille per cuius mortem vacat, niſi aliàs probetur. arg. c. ſi ſumus. de ſen. excom. in cle. ſi Papa. de priuil. lib.
2 vj. licet faciat contra c. j. de proba. in cle. ſed † vbi Papa narrabat ſuper facto ſuo: ſecus vbi non narrat ſuper facto ſuo proprio, ſed de alieno. pdem ſi Papa narret factum ſui prædeceſſoris, & gratia ſuper narratis non fundatur: quia tũc verba narratiua non probant.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ab ordinario infra menſem datum impetranti ad acceptandum non valet: ſi tamen purificatio infra menſem fiat.*

DECISIO XXIII. aliàs 240.

1 NOta, † quòd vbi ordinarius confert beneficia infra menſem datũ impetranti ad acceptandum, non valet collatio facta ante purificationem gratiæ: ſi tamen purificatio infra menſem fiat, poſito quòd ſubſequatur collatio ordinarij. & hoc per §. ſecus. in c. cùm ei quem. de cõceſſ. præb. in cle. circa quod adde no. per Archi. in c. dudum. ſuper verbo, ignoranter. de præb. li. vj. vide deci. 37. infrà de conceſſ. præbend.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio Papæ expirat per ſolam collationem etiã poſſeſſione non ſubſecuta.*

2 *Ius quæritur in iuribus incorporalibus non apprehenſa poſſeſſione corporali.*

DECISIO XXIIII. aliàs 283.

1 NOta † vbi Papa prouidet de beneficio reſeruato: ſi antequàm prouiſus habeat poſſeſsionem corporalẽ moriatur; ordinarius in partibus de beneficio poteſt prouidere: quia reſeruatio aſſecuta eſt ſemel ſuum effectum per prouiſionem, licèt corporalis poſſeſsio non fuiſſet ap-
2 prehenſa: quia † in iuribus incorporalibus ius quæritur non apprehenſa poſſeſsione corporali: vt c. ſi. cum ibi not. de conceſ. pręb. li. vj. & quod no. per Inn. in c. inter cætera. in magna glo. ver. imò plus videtur. de præb. & Ioã. And. in noucl. in c. quodam. de præb. lib. vj. ex quo enim ſemel habuit effectum reſeruatio, non reconualeſcit ſi- ne noua voluntate Papæ: vt l. qui res. § arcã. ff. de ſolu. iunct. l. penult. in fi. de conſul. lib. x. C. Nec obſtant no. in c. commiſſa. de elect. lib. vj. & c. de multa. de præbẽ. quia loquuntur in pœnalibus. pro prima parte facit c. ſi electio. de elect. lib. vj. vide deci. 14. ſuprà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula ac ſi nulla reſeruatio facta foret, includit omnem reſeruationem generalem.*

DECISIO XXV. aliàs 291.

1 a NOta, † quòd Papa faciendo gratiam [a] alicui, quòd poſsit acceptare beneficium dũ vacabit, ac ſi nulla reſeruatio facta foret, ꝙ per iſta verba tollitur quæcunque reſeruatio iuris & hominis, intantum quòd vbi beneficium ſit reſeruatum per Papam, ſiue ſit reſeruatio ex diſpẽſatione canonis: vt per decret. excerabilis. talis reſeruatio videtur ſublata: quia dicẽdo, ac ſi nulla reſeruatio facta foret, intelligitur de omni reſeruatione facta: vt l. hoc genus. de condi. & demõ. & no. Ber. in c. j. quod metus cauſa. quia verbum nullo modo, omne ius includit: vt l. nullo. ff. de fal. Et ex quo reſeruatio hominis eſt ſublata: multò fortius legis: quia mitius agitur cum lege, quàm &c. vt l. Celſus. ff. de arbitr. Et quia Papa tollendo reſeruationem: videtur conferre & dare omne ius, quod habet in beneficio reſeruato: vt c. pen. cum ibi not. per Inno. de dona. & l. ſi quando. C. de bo. vacan. lib. x.

ADDITIO.

a Faciendo gratiam. Adde Æneã de Falco. in trac. reſerua. in 3. q. princi. pag. x. circa fin. ver. aduerte quia vtiliter.

SVMMARIA.

1 *Præbendæ vbi non ſunt diſtinctæ: terminus menſis ad acceptandam præbendam non ſtatuitur.*

2 *Clauſula, quam duxerit, &c. non apponitur vbi præbendæ non ſunt diſtinctæ,*

DECISIO XXVI. aliàs 292.

1 NOta, † quòd vbi Papa confert canonicatũ non habentem diſtinctam præbendam, ſed ſolùm canonicalem portionem, ſi conferat canonicatum prædictum ſub expectatione canonicalis portionis, expectans poteſt portionem dum vacabit ſine præfinitione alicuius temporis, & poſt menſem à tempore vacationis acceptare: quia cùm portio non ſit certa nec diſtincta: cer-
2 tum tempus non ſtatuitur: nec † in bulla ponitur clauſula, quam duxerit infra vnius menſis ſpatium acceptandam: imò indiſtinctè acceptare poteſt: quia propriè talis portio non eſt præbenda certa: vt not. in c. dilectus. in fin. de præbẽ. per Inno. vbi autem poneretur illa clauſula, quã duxerit, &c. haberet locum ca. cùm ei quem. de conceſſ. præbend. in clement.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ab ordinario infra menſem datum expectantibus ad acceptandum, etiam ſi appareat expectantes non accepiaſſe infra menſem, non valet.*

DECISIO XXVII. aliàs 834.

1 a CVm † ad collationem [a] cuiuſdam Epiſcopi eſſent impetrantes apoſtolici expectantes cum poteſtate acceptandi infra menſem, iuxta clem. cùm ei quem. §. ſecus. vacante quodam beneficio cadente ſub gratia impetrantis, epiſcopus infra menſem contulit cuidam: & paulò poſt Papa illud beneficium reſeruauit: & tanquam reſeruatum contulit cuidam impetranti, expectantes tamen aliud beneficium nunquam acceptauerunt, nec infra menſem, nec poſt, quæritur quis ſit potior: an ordinarius, id eſt ille, cui epiſcopus contulit, an apoſtolicus, cui Papa in virtute reſeruationis contulit? Quidam dicunt quòd ordinarius eſt potior: quia manus epiſcopi ita demùm infrà menſem erant, & cenſebantur eſſe ligatæ, ſi expectans infra menſem acceptaſſet: quia in eorum fauorem menſis appoſitus eſt: tunc enim eis, vel eorum altero acceptantibus retro collatio ordinarij apparet nulla: & tunc apoſtolicus cui Pepa ante acceptationem expectantis contuliſſet: eſſet potior. ſed quia expectantes infra menſem non acceptauerunt: idcirco retro manus ordinarij non cenſebantur

bantur ligatę fuiſſe,& valebat eius collatio.arg. notatorum per Io. And.in c. ſtatutum. de præb.
b lib.vj.Alij verò tenent contrà,[b] & communiter iſtam approbāt omnes.Et pro iſta parte videtur c.quodam.de præb.lib.vj.Nec obſtāt no.per Io. Monach.in d.ca.ſtatutum.quia eius opinio non approbatur per dict.c.quodam.de præb.lib. vj. vt etiam not.ibi Ioan.And.in glo.fi.in nouel. & in terminis in quibus Ioan.mona.loquitur pendente collatione ordinarij propter dubium euētum acceptationis futurum non ſuperuenit reſeruatio Papæ,ſeu collatio eius, ſeu manus appoſitio, ſicut hic: nec reſeruatio Papæ ſicut ſuperuenit in d.capitul.quodam.& vide deciſ.4[2]. quæ incipit primus & ſecundus in data. j̄.de cōceſſ.præbend.

ADDITIONES.

a Cùm ad collationem. Adde dec.23.s̄.eod.& dec. 22.j̄.de conceſ.præb.

b Tenent contrà. Adde Felyn.in cap.cùm ex officij.col.fin.de præſcript.& glo.in §.quòd ſi quis. in verb.irritum.& in verb.eo ipſo.tit.de collat. in pragmat.ſanct.& gloſſ.in §.volens itaque.in verb.tolerandas.eod.titu.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio ſpecialis per Papam dicitur, quando reſeruat aliquod beneficium collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ.*

DECISIO XXVIII. aliàs 784.

1 DIcitur † ſpecialis reſeruatio per Papā, quādo reſeruat aliquod beneficium collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ: non autē habet locum prædicta ordinatio, & declaratio in beneficio reſeruato generaliter: & eſt reſeruatio facta generaliter, ſeu dicitur de beneficijs officialium ſedis apoſtolicæ, de quibus loquitur extrauagās. Ex debito paſtoralis officij prædict. Ita tenet, & ſeruat Rota dominorum Auditorū. & iuxta conſilia ſuper hoc habita per eos in quadam cauſa eccleſiæ & præſtimonijs vacan. Corduben.tulit ſententiam, in quibuſdam canonicatu dictæ eccleſiæ, & præſtimonijs vacantibus apud ſedem apoſtolicam per mortem cuiuſdam ſubcollectoris ſedis apoſtolicæ: de quibus Papa Gregor.xj.fecerat gratiam: in qua gratia fuit facta mentio de detentione prædicta, quòd quidā alter tenuerat per multos annos.

SVMMARIA.

1 *Demonſtratio falſa non vitiat reſeruationem Papæ.*
2 *Demonſtratio falſa non vitiat legatum.*
3 *Reſeruatio beneficiorum non vitiatur ex falſa demonſtratione, ſi nominatim beneficia fuerant reſeruata: ſecus ſi generaliter: quia non teneret, niſi ille in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio, beneficia teneret.*

DECISIO XXIX. aliàs 191.

1 NOta, † quòd vbi Papa [a] reſeruat certa be-
a neficia quæ tenet Titius, poſito quòd non
2 teneat, valet reſeruatio: quia † falſa demonſtratio non vitiat legatum. & hoc verum ſecundum
3 aliquos: vbi † nominatim reſeruat: ſecus ſi generaliter, non nominando beneficium, ſeu beneficia: quia tunc non teneret reſeruatio, niſi teneret beneficia ille, in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio.arg.ad hoc.l.ſi ſic.de leg.j.iunct.l. eſt differentia.ff.in quibus cauſis pig.

ADDITIO.

a Vbi Papa. Adde Æneam de falco.in tract. reſerua.in 4.q.a.princi.in xix.effectu.

SVMMARIA.

1 *Impetratio ruit quando non fit mentio de reſeruatione.*
2 *Papa in beneficio reſeruato dicitur ſolus ius habere.*

DECISIO XXX. aliàs 258.

1 NOta † beneficio reſeruato non valet collatio, niſi per impetrantem fiat mentio de re-
a ſeruatione:[a] quia conſtat beneficium reſeruatum.arg.notatorum per Archi.in c.fi. de conſue. lib.vj.licèt poſſet dici, quòd deberet fieri interpretatio in præiudicium concedentis.regula, cōtra eum.de reg.iur.lib.vj.& ne Papa notetur de auaritia, ſeu cupiditate, ſi aliud retinere videatur.C.de bon.vacan.libr.x.l.ſi quando.iunct.no.
2 per Inno.de dona.ca.paſtoralis.Item † in beneficio reſeruato ſolus Papa habet collationem, in alio non ſolus: vt c.ſi à ſede.de præben.lib.vj. Nec eſt veriſimile quòd Papa collationem ordinariorum velit impedire: Sed contrà videtur: quia Papa concedendo ad totum ius videtur concedere: vt c.paſtoralis.cum ibi notatis per Innocē. de donat.& c.cùm dilectus.eo.tit.Nec obſtat quod dicitur de ordinario: quia licèt ordinarius habeat collationem: tamen donec conſtet Papæ, cōfert, & conferre poteſt Papa, & ſic non videtur facere iniuriam ordinario, cùm iure ſuo vtatur. argu.l.iniuriam.§.j.de iniurijs.iunct.l.cùm quidam.ff.de in integr.reſtitut.

ADDITIO.

a De reſeruatione. Adde Felyn.in c. in noſtra.in v. corollar.

SVMMARIA.

1 *Beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum.*
2 *Conferendi beneficia ſuorum familiarium ſi alicui facultas concedatur, & vnus deſierit eſſe familiaris, an veniente caſu poſſit conferre beneficia eius?*

DECISIO XXXI. aliàs 553.

1 PApa † reſeruauit [a] omnia beneficia officia-
a riorum & familiarium ſuorum, capellanus commenſalis ſuus, vel alius officiarius, vel familiaris ſuus poſteà dimiſſa capellania, vel officio,

ſeu familiaritate deceſsit poſtquàm deſijt eſſe fa
miliaris, vel officialis: quæritur nunc an benefi-
cia quæ obtinebat cùm erat officialis, vel fami-
liaris, ſint reſeruata? Et videtur quòd non: quia
officium illius reſeruationis dirigebatur in tem
b pus mortis [b] talis familiaris, vel officialis: ergo
&c. argumen. l. cùm ſponſæ. cum concordan. C.
de donat. ante nup. Pro hac parte ff. de pigno. l.
cùm tabernã. in prin. ibi, reſpondi, &c. ff. de leg.
iij. item legato. §. ſi vxori. ff. de leg. pręſtand. l. ſed
& ſi. §. j. & vnde vir & vxor. l. j. §. j. ſic ff. de lega.
iij. legatis ſeruis. §. ſi ex officio. Itẽ pro hoc: quia
2 † ſi concedatur alicui poteſtas conferendi bene
ficia familiarium ſuorum: & vnus deſierit eſſe fa-
miliaris ſuus, & poſteà moriatur, non poterit cõ
ferre beneficia illius: vt notat Ioã. And. in nouel.
de verb. ſign. c. ſi. lib. vj. In oppoſitum facit, quia
ibi debet attendi tempus reſeruationis, arg. l. fa-
cta. ff. ad ſenatuſ. trebellia. pro quo, quia ex quo
ſemel fuit familiaris, beneficia quæ tunc obtine
bat, iam fuerant reſeruata, & in manibus Papæ:
ergo cùm ſemel fuerant affecta, non deſinunt eſ-
c ſe, nec veniunt ad manus inferioris collatoris, [c]
donec ipſe diſpoſuerit ſemel. argu. not. in c. inter
dilectos. in gloſ. magna, alle. fin. de exceſ. præla,
per Innocen. & pro hoc bene facit quod not. de
reſ. ri. ſtatutum. ſuper verbo, committatur. pro
hoc etiam videtur text. in ratione. ff. de noxali. l.
ij. §. j. & ff. de rebus dubijs. l. ſi cognatis. vide dec.
xj. ſuprà iſto titul,

ADDITIONES.

a Papa reſeruauit. Adde deciſ. 13. incip. ſi beneficia.
ſ. eod. & Æneam de Falc. in tract. reſeruat. in iiij.
quæſt. princip. in xvij. effectu. & Felyn. in capitu.
in noſtra. verſi. vigeſimũ primũ corolar. de reſcr.
b Tempus mortis. An diſpoſitio valeat cuius effe-
ctus confertur in tempus in quo diſponens non
eſt futurus dominus rei diſpoſitæ, Pano. in rub.
de teſtam. col. ij. & Barbat. ibi col. j.
c Inferioris collatoris. Adde dec. 24. ſ. eod. titul.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio geminata in fauorem vniuſmet operari poteſt multos effectus.*
2 *Reſeruationis effectus eſt ligare inferiorum poteſtatẽ circa beneficium reſeruatum.*
3 *Reſcripta vbi multa eiuſdem tenoris impetrantur in vna cauſa, quò ad effectum reputantur vnum.*
4 *Inſtrumenta vbi multa de vno met contractu conficiuntur, tamen vnicus contractus reputatur.*
5 *Plenitudo non indiget adiectione.*
6 *Excommunicatus an iterum excommunicari poſsit?*
7 *Papa ſi reſeruauit ſuæ collationi beneficia alicuius eccleſiæ, non videntur incluſa ſub reſeruatione nondum creata tempore reſeruationis.*
8 *Qualitas adiecta verbis immutat naturam.*

DECISIO XXXII. aliàs 858.

1 DOminus † Papa Kalend. Ianuarij reſeruauit
præbendam, quam in eccleſia Pariſien. ob-
tinebat A. Kalend. Februarij, fecit gratiam B. de
canonicatu eccleſiæ Pariſien. ſub expectatione
prębendę in forma conſueta: poſt Kalendas Mar
tij dominus noſter volens dicti B. gratiam conſe
qui debitum effectum voluit, quòd præbendam
vacãtem, vel proximè vacaturam, nulli alteri de
iure debitam, poſsit acceptare, & ſibi prouidere
adiecta clauſula, quibuſcunque reſeruationibus
noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus. de-
mùm Kalen. Aprilis iterum dominus noſter re-
ſeruauit eandem præbendam, quam tenebat A.
& non conſtat, quòd prima reſeruatio eſſet ſub-
lata, demùm Kalendis Maij moritur A. B. acce-
ptat præbendã ſuam, & facit ſibi prouideri: quæ
ritur an acceptatio & prouiſio valeant? Et ſunt
in effectu duæ quæſtiones. Prima, ſi Papa reſerua
uit beneficium, & iterum prima reſeruatione du
rante, illud iterum reſeruet ſub prima forma, v-
trùm ſecunda reſeruatio aliquid operetur? Secũ
da quæſtio, quæ exinde depẽdet, vtrùm illa clau
ſula, quibuſcunque &c. tollat effectum reſerua-
tionum factarum tunc, & etiam poſt, ante tem-
pus acceptationis, & prouiſionis B. In prima quę
ſtione videtur poſſe defendi quòd nihil operetur
2 ſecunda. nam † effectus reſeruationis eſt ligare in
feriorum poteſtatem circa beneficium reſerua-
tum diſponẽdo de eo, tanquam titulo beneficia-
li, nihil omninò poſſet. de iure patronat. cùm dile
ctus. de elec. c. ſi eo tẽpore. lib. vj. de conceſ. pręb.
cùm ei quem. in clem. Cùm ergo per primam re-
ſeruationem hæc poteſtas ſit ablata ſimpliciter:
per conſequens ſecunda nihil poteſt auferre, vel
ligare, cùm nihil inueniat: vt ſic poſſet dici eſſe
vnicam reſeruationem quò ad effectum multipli
catam per repetita verba, per quę fit reſeruatio.
ſicut ſi habiles hodie cõtrahant matrimonium:
licèt verba cõtrahendi ſint repetita inter cõtra-
hentes: vt probatur in cle. diſpendioſam. de iu-
dic. cum ibi nota. in gl. fi. Sicut ſi hodie detur mi-
hi per Papam beneficium, & collatio efficax eſt: ſi
cras verò det mihi illud idem, vna eſt collatio in
effectu, licèt verba donationis ſint multiplicata:
vt de fide inſtru. ca. inter dilectos. §. cæterum. &
3 ibi multę cõcor. in glo. ſic inſtituta. ſicut † ſi mul
ta reſcripta eiuſdem tenoris impetrantur in vna
cauſa, quò ad effectum eſt vnum reſcriptum. de
4 reſcrip. c. ex tenore. cum ibi not. & ſi de vno † cõ
tractu facta fuerunt multa inſtrumenta, non mi-
nus eſt vnus contractus. iuxta no. per Innocẽ. de
proba. c. j. Sic igitur videtur quòd ſit vnica reſer
uatio: cùm totius effectus quẽ poteſt reſeruatio
operari, & propter quem per principem ſit ex-
pletus per primam: & ſic ſecunda quò ad effectũ
5 nihil poteſt adijcere, cùm † non indigeat adie-
ctione plenitudo. vj. q. j. c. ſi omnia. Sed mihi de
præſenti videtur contrarium. dico tamen quod
ſecundam reſeruationem aliquid operari, vel
adijcere primæ, poteſt intelligi dupliciter. Vno
modo quò ad principalem effectum, ad quem ſit
reſeruatio, vt fortiùs ligent poteſtates inferiorũ
ambæ coniunctæ, quàm prima ſola, quantum ad
hoc dum ſunt in concurſu, nihil operatur adie-
ctio ſecundæ. per ſuperiùs allegata. Et facit de
priui. clemẽ. j. §. ſi qui verò. poteſt tamen opera-
ri propter tempus prolixiorem ambitionem.
Si enim prima reuocetur, remanebit effectus
qui erat

qui erat in ſecunda. Nec dicemus reuocatum ef-
fectum penes ſecundam adhuc manentem: vel ſi
Papa ex aliqua cauſa haberet primã reſeruatio-
nem pro infecta iuxta ea quæ habentur de cenſi
bus c.j.in cle.cum ibi nota.remanent nihilomi-
nus ligatæ manus inferioris propter ſecundam,
quæ pro infecta habita non eſt: ſicut videmus in
excommunicatione, cuius effectus eſt aliquẽ po-
nere extra eccleſiam militantem.ij.q.j.can.pec-
cauerit.xxiij.q.j.can.audiuimus.& ſequen.cum
6 alijs multis.tamen † excommunicatus poteſt itẽ
rũm excommunicari.iij.q.iiij. Engeltrudam. de
Iudæis.c.ita quorundam.& ibi concor.multæ in
gl.& tamen huius ſecundæ quandiu cõcurrit cũ
prima nullus eſt effectus, quò ad illud quod excõ
municatio principaliter operatur: ſed dum erit
excõmunicatus à prima abſolutus, ſecunda quæ
remanet, operatur quæ operabatur prima, dũ du
rabat: vt no.in d.c.Engeltrudam.& c.ita quorũ-
dam. ſicut etiam patuit exemplum Io.And.de li-
gato cum vna forti cathena, qui poſt ligatur alia
operabitur ligatura ſecunda remota prima. Et
poteſt poni exemplũ naturale, dum ſol bene lu-
cet. ſi accenditur lucerna, quid operatur quò ad
effectum illuminãdi? certè nihil.vj.q.j.ſi omnia.
& tamen obſcurato ſole remanebit aër illumi-
natus lumine lucernę, quatenus poſſet dici quòd
dum actus ſecundus adijcitur primo eundem o-
perante effectum dum concurrunt fit in effectu
confuſio: ſed primo ſublato remanent effectus
ratione ſecundi, iuxta ea quæ no. Ioan. Andr. de
elec.ca.cùm in cunctis.ad fin.& in cle.de magiſt.
c.ſi.& ſecundum Ber. ſi dicamus effectum reſer-
uationis primæ ſublatum per ſecundam gratiã
factam B.ſecunda reſeruatio priùs facta poteſt eũ
dem effectum reinducere, quem prima opera ba
tur ante illius clauſulæ adiectionem: ſuppoſito
quòd clauſula ſolùm prçteritas reſeruationes re
ſpiceret. Dico vlteriùs pro ſecundo membro di
ſtinctionis, quòd aliquos effectus conſecutiues
ad illos, quos principaliter operatur reſeruatio,
poteſt habere ſecunda reſeruatio, quos non ha-
bebat prima, vt puta, ſi ignorabatur, ſecunda ſci-
ebatur per ordinarium, ſi nihilominus ipſe be-
neficium confert in virtute primę, cuius effectus
durat, nulla eſt collatio: ſed tamen in vim illius
non poteſt de inobedientia vel contemptu ſupe
rior notari.de regu.iur.c.ignorantia.cum con-
cord.libr.vj.ſed poſſet in virtute ſecundæ quam
ſciebat.xiiij.q.iiij.can.quod pręcipitur.de verb.
ſigni.ca.in his.de maio.& obe.c.ij.cum ſimilibus
7 Præterea poſſet prius includere: puta † ſi Papa re
ſeruatur ſuæ collationi beneficia alicuius eccle-
ſiæ, non videtur includi ſub reſeruatione non-
dum creata tempore reſeruationis.de reſcrip. ca.
literas.in cle.cum ibi no.per glo. & Doct. Si er-
go inter primam & ſecundam reſeruationem in
illa eccleſia creatum eſt beneficiũ, licèt illud nõ
afficiat prima reſeruatio, afficit tamen ſecunda:
per illã decre.literas.cum ibi alleg.& multò for-
tius ſi ſecunda reſeruatio haberet aliam qualita-
tem ſibi coniunctam, quam non haberet prima,
procederent alleg.tunc enim non eſt dubium, quod
adijceret ſecunda ad primam: & plus poſſet ope
8 rari, quàm prima.nam † qualitas adiecta rei eius
immutat naturam.de iureiur.c.debitores.& c.cum
contingat.C.de pact.l.quamuis. de foro compe.
c.ſi.de iureiur.c.licet.de præb.c.cui de non. libr.
vj.& bene faciunt notata per gloſſ.& Pau.in al-
leg.c.literas.de reſcrip.in cle.quia beneficiũ cu-
ratum efficitur nõ curatum, vel ecõtrà.& quod
notatur de iure patro.c.à nobis.de beneficio col
legiato, quòd efficitur collegiatum.& hoc not.
in ſimili Ioan.mon.de ſepult.in c.ij.§.ſuper ca-
thedram, hodie innouatam in clem.& ibidẽ Ioã.
And.& Pau.poſt eum. Ex quibus ſatis patet ſo-
lutio allegatorum in contrarium, ſaluo quod de
matrimonio & donatione dicebatur. Illa autem
non obſtant: quia ſunt actus de ſui natura per-
petui: & ideò ſecundus tempore donationis non
poteſt excedere primum. Patet de matrimonio,
xxvij.q.ij.§.j.de conſang.& affi.c. de infidelib.
de diuor.quãto.ver.nam in tua.cũ concor.de do-
natione patet lvj.diſtinct.can.ſatis peruerſum.
xvj.q.vij.c.inuentum eſt.de donat.cap.cùm dilẽ
ctus.cum ſimilibus.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, non obſtantibus reſeruationibus, ſe extendit etiam ad reſeruationes ſubſecutas vſque ad tẽpus acceptationis.*
2 *Clauſ. Quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus, an tollat effectum reſeruationum factarum tunc, & etiam poſt ante tempus acceptationis, & prouiſionis.*
3 *Additamentum eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt res cui adijcitur.*
4 *Litera ad beneficia per quas rationes odioſa dicantur?*
5 *Papa nunquam tollit ius alterius, nec in re, nec ad rẽ, vbi hoc non exprimit.*
6 *Motus proprius præſeruat à ſurreptitione: ſed nõ tollit ius alterius. & nu.8.*
7 *Expreſſio eorum quæ tacita redderent gratiam ſurreptitiam, non operantur diſpenſationem.*
9 *Papa licet concedat alicui poteſtatem beneficia conferendi, tamen non poterit conferre beneficium cadens ſub prima conceſſione mentione non facta.*
10 *Clauſulæ generales quid operantur?*
11 *Clauſula, inhibitoria, & non obſtantiarum, opponuntur in literis apoſtolicis ad firmandum, & exequendum gratiam impetrantis, & non ad tollendum ius alteri quaſitum.*
12 *Reſeruatio ſimplex ſequens gratiam ſecundam, ſed & præcedens acceptationẽ, & prouiſionem, an impedire potuerit in acceptando, & ſibi prouidere faciendo?*
13 *Gratia facta per principem quæ ipſi ſoli principi, & non alteri facit præiudicium, large eſt interpretanda.*
14 *Qualibet res debet æſtimari ſecundum effectum productiuum,*
15 *Argumentum ſumi poteſt ab ordine ſcripturæ.*
16 *Princeps vbicunque facit aliquem actum: & ad ipſius effectualem ſupplectionem remouet impedimenta, quæ complemento actus obſtarent vniuer. ſaliter loquẽdo: tam præſentia, quàm futura impedimenta remouiſſe videtur.*
17 *Gratiam facere, à principio gratia eſt: ſed poſt quam facta eſt, de iuſtitia eſt quod ſuum ſortiatur effectum.*
18 *Variatio maximè in principe cuius actus debent eſſe ſtabiles, damnatur.*

DECISIO XXXIII. aliàs.§.præced.deci.

1 Circa † ſecundam quæſtionem, quæ eſt iudicio meo ſatis dubia, multi allegant, & tenét illam clauſulam non excludere, niſi reſeruationes tempore datæ pendentes. fundant ſe principaliter in tribus. Primò in clauſula adiecta in literis. Secundò, in quibus Papa declarat ſuæ intétionis fuiſſe de illis canonicatu & præbenda, per apoſtolicæ ſedis prouidentiam ordinari: & in quibus includit omnes expectantes: & in quibus decernitur irritum, ſi quid à quoquam quauis authoritate forſan hactenus attentatum eſt, vel eó tingeret attétari. & iſtud eſt fortius. Secúdò fundant ſe: quia iſta gratia fuit ambitioſa, & reſtringibilis: & ſufficit quòd operetur aliquid: & ſi nó totum, quod verborum ſignificata importent, & hic ſatis poteſt operari tollendo reſeruationes tunc extantes, licèt nó futuras, & coadunát hanc rationé per verbú, noſtris, quod contrahit terminú cui adijcitur, ad tempus præſens, ſeu ad illud quod importat terminus, & de pręſenti eſt. Tertiò, quia per illam conceſsionem acceptandi præbendam reſeruatam Papa nec ſibi manus ligauit: nec vt teneretur de illius B. gratia, facere mentionem in ſequentibus ſuis reſeruationibus legem impoſuit. iuxta c. dudum. de præb. libr. vj. Sed mihi de præſenti ſaluo meliori, & pleniori deliberandi iudicio, videtur totum cótrarium.

2 Et dico quòd † illa clauſula, quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquá obſtantibus, remouet omne impedimentum ſubſiſtens tempore acceptationis prouiſionis faciédæ, & proueniés ex reſeruationibus ſpecialibus, quare effectus tunc pendet: ſiue eſſent factæ ante gratiam, ſiue poſt: & iudicio meo ſi natura actuú conſideretur, rationes contrariæ fortiùs probát hanc partem, quàm contraria. Vt tamen fortius & clarius hoc videatur, circa materiam aliqua incidentia ſunt diſtinguéda. Et primò videamus vtrum iſta gratia ſecundo loco facta B. quòd nó obſtarent ſibi reſeruationes, ſit odioſa, & reſtringibilis, veluti prima gratia, ad cuius executioné conceſſa eſt. Et licèt prima facie videretur quòd
3 ſic: quia † additamentum eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt res cui adijcitur. de præb. c. ſuper eo. li. vj. & acceſſorium, cuius eſt ipſum principale: vt in reg. iur. acceſſorium. cum concor. ibi alleg. quas cauſa breuitatis ſufficit retinere. Et ad hanc partem, quam no. Io. mo. de elec. c. quanquam. li. vj. in fi. mihi de præſenti totum videtur contrariú. & dico hanc ſecundá non eſſe odioſam: imò magis fauorabilé: quod ſatis apparet, ſi rationes propter quas prima ratio iudicatur odioſa, & inexpugnabilis debitè conſiderétur: quæ ſunt res propter quas prima ratio iudicatur odioſa. Prima ra-
4 tio: quia † in impetratione ineſt ambitio ex parte impetrátis. hoc auté odioſum eſt. & cótrarius, quòd promotioné alicuius ad beneficia ambitio cócomitetur. de præb. c. quáuis. j. li. vj. hæc auté ratio ceſſat in caſu præſenti. poſtquàm enim per primam gratiam Papa cótulit canonicatum ſub expectatione præbendæ, extunc modo iure communi iſti præbéda debetur ratione canonicatus, qui eam afficit pro canonico. de pręb. c. relatum. j. q. iij. c. ſi quis obiecerit. de reſcript. ca. tibi qui. li. vj. eod. lib. de præbé. c. ſi clericus. & c. ſi poſtquàm. & c. j. de pœnis. cú concor. multis. In quo ergo poteſt notari ambitio, ſi iſte canonicus procurat, vt impedimenta tollantur, quæ impediebant vt præbendam ſibi iure communi debitam, conſequi non poſsit: certè in nullo. & hoc ſonat text. in allegat. c. ſi poſtquá. in fin. ibi, iuſtè petere potuiſti, &c. Inde eſt quòd licet à principio non cópetit actio alicui petédi vt beneficietur: poſtquá canonicatus eſt ſibi collatus, actio ſibi competit, ſeu ſaltem actionis loco officiú iudicis ad præbendam: vt no. Compoſt. de reſcrip. c. mandatum. Et de hoc ſatis ibi per Io. An. & in alleg. c. ſi poſtquam. de præb. li. vj. in nouel. poſt principium. Hoc etiam ſatis clarè notat Pau. de reſcri. ca. literas. glo. puta. verſic. quid decet. in clemen. vbi tenet quòd ſi aliquis receptus in canonicum impetret à Papa mandatum, vt ſibi detur prębébenda ex vi illarum literarum: ſed prætendere receptionem inde eſt quod tales literæ bene extenduntur ad beneficia poſt datam literarum creata: vt etiam ibi not. gloſ. Et facit quod not. Ioan. monach. & Ioan. And. in nouella, poſt ipſum. de præbend. capit. ſi apoſtolicæ ſedis. lib. vj. fortius ergo ſunt de iuſtitia literæ, quę ſolùm remouent impedimenta circa prouiſionem ex iure debito faciendam ratione præcedentis collationis canonicatus, quare non poſſunt dici iſtæ literæ ambitioſæ: nec per conſequens hac de cauſa reſtringibiles. Secunda ratio propter quam literæ ad beneficia ſunt odioſæ, & reſtringibiles eſt præiudicium, quod faciunt ordinarijs, quorum manus ligantur, ne conferre poſsint beneficia, quæ aliàs ad eorum collationé ſpectabant. de reſcri. c. mandatum. & c. in literis noſtris. & hæc etiam ratio ceſſat in caſu præſenti. quinimò videtur ineſſe ratio contraria. Nam in virtute primæ gratiæ poteſtas ordinaria ligata eſt: vt in ca. alleg. ſi poſtquá. & ſemper manebit ligata, donec ſit iſti impetranti prouiſum, vt ibi. Quantò autem iſte impetrás citiùs erit prouiſus, tantò ordinarij manus citiùs deligantur, vt tollatur impedimentú quod impediebat ne ordinarius poſſet conferre. Si ergo prima gratia eſt odioſa, quia ligat: ſecunda fauorabilis: quia cauſa eſt vt citiùs illud ligamen tollatur. arg. ab oppoſitis. vt xxxij. diſtin. can. hoſpitiolum. xxiiij. q. ij. c. ſanè. xj. q. iij. æſtimatur. cú multis ſimilibus. Tertia ratio propter quam primę literę ſunt odioſę eſt, quia per eas datur ius ad beneficium vacaturum contra concilium Lateranenſe. de conceſ. præbend. nulla. & c. accedens. eod. titu. capit. detestanda. lib. vj. hęc ratio etiá ceſſat in caſu pręſenti. Ná licet à principio hóc ſtatutú obuiaret, poſtquàm eſt factus canonicus. quo caſu iure communi debetur pręb enda, ceſſat illa ratio, vt patet ex ſuperiùs allegatis. Ex quibus concludo quòd iſtius A. canonicatus, ex quo fuit B ſibi collatus iam iure cómuni debentur præbendę: & iſta ſecunda gratia ſolùm ſit ſublatiua impedimentorum, quę deferebant gratiam, quòd iſta non fuit odioſa, ſed fauo-

fauorabilis. Ad contraria poteſt reſponderi per
notata per Doctores de iureiurand. capitul. de-
bitores. Secundò eſt circa hoc videndum, vt fa-
cilius tollatur contraria, cũ iã eſſet iſti B. ius quæ
ſitum, vt reſeruationes non impedirẽt ipſum ac
ceptare, ſed poſtquàm Papa reſeruat de nouo nõ
facta mentione de illa gratia, ſic an ex hoc gra-
tia ſit ſurreptitia, & ſi ex hoc ſurreptitia redde-
retur, nunquam pro mentione ſufficerent clauſu
læ generales appoſitæ in gratia ſecundi iſtam pręben-
dam tanquam reſeruatam impetrãtis. Quò
5 ad primum facit quòd ſit ſurreptitia, quia † Papa
nunquam tollit ius alterius nec in re, nec ad rem
vbi hoc non exprimit. de vſu pallij. c. ex tuarum.
de offi. deleg. c. ſuper eo. de offi. ordi. licet. & hoc
videtur notare Compoſt. de reſcri. c. cauſam. ad
finem. Arch. & Ioan. And. de præben. ca. ſi poſt-
quàm. li. vj. in reſeruatiõe Papæ nihil exprimitur
ergo &c. In oppoſitum videtur caſus de præb.
c. ſi motu proprio. li. vj. & ca. dudum. eodem li-
bro. Circa hoc eſt notandum, quòd aliud eſt ex
taciturnitate gratiam, vel reſeruationem reddi
ſurreptitiam, aliud per gratiam, vel reſeruatio-
nem tacentem ius alterius ipſum ius non tolli.
6 De primo modo loquendi dico, quòd † reſerua-
tio Papæ ob taciturnitatẽ gratiæ B. cũ reſeruatio
nes fiãt per Papam motu proprio, nõ poteſt dici
ſurreptitia: vt in alleg. c. ſi motu proprio. & eo-
dem tituli. ca. ſi Romanus pontifex. in cle. & no
tatur eodem titu. c. per literas. gloſ. intellige. Sed
dico, quòd licet reſeruatio non ſit ſurreptitia.
cùm ius parti quæſitum ex apoſtolica conceſſio
ne quòd poſſet acceptare præbendam reſeruatã
& ſibi facere prouideri de ea, non tollitur per re
ſeruationem ſequentem hoc non exprimentem,
7 per iura priùs inducta. & facit ad hoc. Nam † ex-
preſſio eorum quæ tacita redderent gratiam ſur
reptitiam, non operatur diſpenſationem: vt in c.
8 non poteſt. §. fi. de præben. lib. vj. Sicut † ergo ex
preſſio præſeruat à ſurreptione, & non opera-
tur diſpenſationem: ita motus proprius præſer-
uat à ſurreptione: ſed non operatur remotio-
nem iuris alterius. & hoc expreſsè no. Ioã. Andr.
in nouel. de præb. c. ſi motu proprio. lib. vj. ad fi.
tex. & ſuper gl. & idẽ Pau. in c. ſi Romanus põ-
tifex. de præben. in cle. gl. ex iſto. Nec obſtat cap.
9 dudum. de præb. ſuperiùs allegatum. Nam † inter
dum Papa confert alicui poteſtatem beneficia
conferendi: interdum confert ius in beneficio,
vel ad beneficium, vt in titulum beneficialis. Pri
mo caſu Papa poteſt conferre beneficium ca-
dens ſub prima cõceſſione mentione non facta,
vt in d. c. dudum. Secundo caſu non valebit col-
latio beneficij, in quo vel ad quod in prima con
ceſſione fuit alteri ius quæſitum: vt notatur per
Compoſtel. in capitu. cauſam. de reſcriptis. Ar-
chidiaco. & Ioan. Andr. de præbend. capi. ſi poſt
quàm. libro ſexto ſuperiùs allegato. & ſic eſt in
caſu præſentis quæſtionis. Ratio autem diuerſi-
tatis eſt patens: quia in primo caſu datur poteſta
conferendi beneficia: quæ poteſtas de iure eſſe
poteſt, & reuera eſt penes plures etiam inſoli-
dum: vt x. quæſt. j. can. regenda. xvij. quæſtio. vij.
omnes. & de officio legat. capitul. j. libro ſexto.
& ideò cùm poſt conceſſionem factam de pote-
ſtate conferẽdi, ſit poteſtas penes concedentem
& penes eum cui eſt conceſſa: vnus alterum præ-
uenire poterit, & valebit collatio eius, qui alte-
rum in conferendo præueniet: vt in præallegat.
ca. dudum. §. nos attendentes. & eod. tit. c. ſi à ſe-
de. Sed in ſecundo caſu beneficium vt titulus
non poteſt eſſe plurium: quia vna eccleſia vnius
debet eſſe paſtoris. de præben. c. cùm non igno-
res. & ideò cùm alicui alteri ius eſt quæſitum
in eo, vel ad illud non poſsit alteri dari, quin ius
primi reuocaretur. hoc autem Papa nũquam in-
tendit, ſi hoc non exprimit: vt in iur. ſuprà alle-
gat. Cùm ergo in virtute primarum conceſſio-
num factarum B. ſit ſibi quæſitum ius ad illam
præbendam, etiam ſuppoſito quòd eſſet reſer
uata ſaltem acceptandi hoc ius per reſeruatio
nem ſecundam hoc non exprimentem, non e-
rit ſublatum, vt inferiùs clariùs deducetur. Cir
10 ca ſecundum punctum, vtrum † ad tollendũ ius
iſti B. quæſitum per ſecundam gratiam acceptã
di ſcilicet, & ſibi faciendi prouideri de pręben-
da non obſtantibus reſeruationibus ſufficiant
clauſulę generales, poſitę in gratia illius, qui ſe-
cundo loco obtinuit præbendam à Papa tanquã
reſeruatam. hic eſt bona difficultas: & ſi quis ma
teriam plus dilatare vellet, plenè poſſet videre
per Gulielmum in Specul. de inſtrumen. edi. §.
nunc autem. verſiculo & ſi ſcias. & de reſcriptis
capitulo in præſentia. ſuper ratione autem
cauſæ, per Archidia. xxv. quæſtio. ij. in ſum-
ma. ad fi. & per eundem de conſti. c. j. libr. vj. ple
nius per Io. Andr. in nouel. de exceſſ. præla. cum
eo. lib. vj. per Pau. de ſepul. ca. ſuper eos. ad finẽ.
in clem. ad quos ſufficiat de materia remittere.
Sed ad propoſitum cauſæ præſentis veniẽdo per
illa generalia, ſeu iſtas cauſas generales non fuiſ-
ſe reuocatum ius B. per ſuam gratiam acquiſitũ.
Et vt clariùs videatur hoc: & quod iſtæ clauſulæ
nil faciunt ad factum noſtrum eſt ſupponendum
quòd iſtæ clauſulæ non apponuntur in reſerua-
tionibus quas facit Papa: ſed poſtquàm benefi-
cium tanquam reſeruatum contulit, adduntur
iſtæ clauſulæ in literis ſuper collatione beneficij
reſeruati, confectis in cancellaria. & hoc appa-
ret ex tenore reſeruationis productæ per ſchædu
lam de camera domini Papæ pro parte R. expectã
11 tis. Secundò eſt ſciendum quòd † iſtæ clauſulę in
hibitoriæ, & non obſtantiarum apponuntur in
literis apoſtolicis ad firmandum, & exequendũ
gratiam impetrantis, & non ad tollendum ius al
teri quæſitum: vt eſt expreſſum de præben. ca. j.
ad finem in clementi. & ſatis apparet ex notatis
per Io. mo. & Archidia. de reſcriptis. capit. cum
aliquibus. libro ſexto. & per gloſſ. de prębend.
ca. ſi cui. & capitu. ei cui. eo. lib. Tertiò eſt ſuppo
nendũ in facto, quòd iſte B. expectatiuus in vim
gratiarum ſuarum primò acceptauit præbendã
de qua agitur, & fecit ſibi prouideri antequam
Papa prouideret aduerſario ſuo. Ex quibus cla-
rè concluditur, quòd cùm iſtæ clauſulæ non fue-
rint adiunctæ reſeruationi factæ per Papam: ſed
literis ſuper collatione poſt prouiſionem B. fa-
ctam confectis, quòd de effectu iſtarum clauſu-
larum quæ ſequuntur acceptationem & prouiſ-
ſionem B. nõ eſt diſputãdũ, cũ ius alteri quæſitũ
maximè

maximè in re tollere non, poſsit: nec ad iſtum
finem literis apponuntur: ſed ſolùm eſt disputã
dum verùm reſeruatio ſimpliciter facta poſt ſe-
cundam gratiã B. præiudicet ſibi A. quò ad præ
bendam, de qua agitur: quia ſi ſimplex reſeruatio
præcedens acceptationem, & prouiſionem ſuã
nõ poteſt ſibi nocere per acceptationem, & pro-
uiſionem, fuit ius quæſitum in re, quod ſequens
adiectio clarè in literis ſuper ſequente collatio-
ne confectis tollere non poteſt: vt nota. expreſ-
sè Compoſt. in allegato c. cauſam. de reſcrip. ſed
ſimplex reſeruatio præcedens acceptationem, &
prouiſionem impedit eum, vt acceptare non po
tuerit: non indigemus effectu illarum clauſula-
rum: cùm ſola reſeruatio ad hoc ſufficeret. Hoc
12 ergo ſimpliciter eſt diſputandum, verùm † ſim-
plex reſeruatio ſequens ſecundam gratiam B. &
præcedens acceptationem & prouiſionem illius
eum impedire potuerit in acceptãdo, & ſibi pro
uideri faciendo: quod eſt dubium principale. Et
breuiter videtur mihi, quòd clauſula reſeruatio
nibus noſtris &c. poſita in ſecunda gratia B. re-
mouet ſecundum impedimentum, quod tempo-
re acceptationis, & prouiſionis faciendæ B. vixé-
rit, proueniens ex reſeruationibus: quare tunc
penderet effectus, ſiue eſſent factæ ante dictã gra
13 tiam ſiue poſt. & hoc ſic probatur. gratia † facta
per principem quæ ipſi ſoli principi, & nulli al-
teri facit præiudicium, in concedentis præiudi-
cium largè eſt interpretanda, vt comprehendat
non ſolùm præterita. & præſentia, ſed vt com-
prehendat futura: ſed iſta gratia quam ſecundo
loco princeps conceſsit B. vt non obſtarent ſibi
ſuæ reſeruationes, quominus poſſet præbendam
aliàs eidentẽ ſub ſua gratia acceptare, & facere
prouideri ipſi ſoli principi, & nulli alteri, facit
præiudiciũ: ergo princeps ſenſiſſe videtur de re
ſeruationibus tunc extantibus: & etiã priùs per
ipſum factis. Maior probatur clarè xij. q. ij. ca.
cognouimus. xvj. queſt. ij. capitulo primo, de
decimis. cap cùm contingat. de priuileg. c. quia
circa. bene facit de præben. c. ſi beneficio. in cle.
& no. hoc Ioan. in c. cùm dilecti. in glo. fi. Sed mi-
nor clara eſt: cùm enim iſti eſſent reſeruationis
effectus, vt ſolùm Papa cõferret præbendã reſer
uatam: hæc gratia dat impetranti licentiam præ
bendam acceptandi, etiam reſeruatam, & execu-
tori facultatem eam conferendi: vt ſic poteſtatẽ
quę priùs erat penes ipſum ſolùm in vim huiuſ-
modi gratię executoris B. communicarent ſibi:
ergo ſoli pręiudicarunt, ergo cõceſsio in ſui præ
iudicium & præſentes tunc & futuras reſerua-
tiones reſpiceret. Coadiuuat hanc rationem re-
gula, contra eum. de reg. iu. coadiuuat etiam eam
verbum vniuerſale diſtributiuum, quibuſcun-
que, adiectum non indiuiduo, ſed generi, ſcilicet
reſeruationibus non iſtis vel illis. ſed in genere,
quod notat durationem temporis, ſaltem vſque
quò res ad quam effectuandam poſita eſt, ſcili-
cet prima gratia conſecuta fuerit ſuum effectũ.
bene facit c. abbatem. de re iud. libr. vj. & quod
ibi no. Io. mo. & Io. Andr. in no. poſt eum ſuper
verbo, vacuę. alias, niſi ſit in præiudicium con-
cedentis tam generaliter, & tam effuſè loquen-
tis talis fuerit interpretatio, nihil operetur adie-
ctio illius verbi contra iura etiam. de maio. & o-
be. c. ſolitę. & facit quod ibi no. ſuper verbo, ti-
quam. & de priui. ca. ſi Papa. Secundò probo ſic.
Quotieſcunque duę diſpoſitiones coniũgũtur
ad prę iudicationem vnius effectus: ambæ in idẽ
tempus conferuntur: & maximè vbi vna eſt prin
cipalis, & altera adiungitur in iuuamine, & ad
remouẽdum impedimenta primæ diſpoſitionis.
Sed hic ad producendum vnum effectum. ſ. titu-
lum præbendæ impetratæ, iunguntur duæ diſpo
ſitiones. ſ. prima gratia principaliter, altera, ſcili
cet ſecunda gratia primam coadiuuans, & impe
dimenta reſeruationum remouens. Prima cõfer-
tur in tempus vacationis præbendæ: ergo ſecun
da ſublatiua impedimenti, ne vacans præbenda
poſsit conferri refertur ad idem tempus, & per
conſequens ad reſeruationes quæ illo tempore
pẽderẽt. Maior propoſitio clarè apparet. de cõſt.
c. tranſlato. bene facit de ſepul. cap. de vxore. &
quæ no. Io. And. de pręb. c. quia ſæpè. lib. vj. & q̃
no. Io. mo. & Io. And. poſt ipſum. de elect. c. quã
quã. li. vj. Licèt enim ipſi duo in principali dicto
diſcordent: vtriuſque ratio facit ad iſtud pro-
poſitum. Minoris pars prima pars eſt nota. ex
terminis queſtionis, ſed ſecunda pars minoris,
ſcilicet. quòd effectus gratiæ principalis con-
feratur in tempus vacationis, apparet ex te-
nore literarum apoſtolicarum, & eſt tex. de con
ceſ. præb. c. quia cunctis. li. vj. Coadiuuatur hæc
14 ratio: quia † quælibet res debet eſtimari ſecun-
dum effectum productiuum. de ord. cog. c. cùm
dilectus. de commo. c. ij. de pręb. c. j. ad fin. in cle.
Sed iſta gratia fuit conceſſa ad remouendum im
pedimenta reſeruationum circa acceptationem
& prouiſionem: ergo intelligitur de impedimen
tis quę tunc erant. alia enim non obſtarent. Facit
etiam ad hoc ordo ſcripturę, cùm primò dat po
teſtatem acceptandi, ſecundò faciendo ſibi pro-
uideri, tertiò remouentur impedimenta reſerua
tionũ circa acceptationem & prouiſionẽ: quod
ſecundum ſanum intellectum de alijs non poteſt
intelligi, quàm de illis quæ tunc erunt, cùm alię
15 reuera non obſtent: vt dixi. à quo † ordine licitũ
eſt arguere, de ele. c. pen. li. vj. de pręb. c. mãdatũ.
16 cũ ſimilib. Tertiò probo ſic. Vbicunque † prin-
ceps facit aliquẽ actũ, & ad ipſius effectualẽ ſup
pletionẽ remouet impedimenta, quæ comple-
tioni actus obſtarẽt, & maximè vniuerſaliter lo-
quendo, tam præſentia, quàm futura impedimẽ
ta remouiſſe videtur. Sed Papa in ſecunda gratia
remouet impedimenta reſeruationum, quæ ob-
ſtabant effectuali expletioni primæ gratiæ per
ipſummet factæ B. ergo videtur remouiſſe impe-
dimenta. tam tunc exiſtentium, quam priùs fa-
ctarum reſeruationũ. Maior propoſitio ſatis cla-
rè probatur de off. dele. c. ſi ſuper gratia. li. vj. &
in omnibus iuribus exprimentibus illã clauſulã
generalem non obſtan. & faciunt bene nota. per
Archid. de reſcrip. c. cùm aliquibus. libro. vj. &
melius per Pau. de rebus eccleſi. non alien. in
dis. cap. ſi vna. gloſſ. penulti. in fi. in clemen. Mi-
nor ex terminis quæſtionis non eſt, & coadiuua
tur hoc: quia licèt gratiam facere à gratia prece
17 dat tamen † poſtquàm gratia facta eſt, de iu-
ſtitia eſt, quòd ſuum cõſequatur effectum. Et it

veriſi

veriſimile quòd Papa, qui in hoc factum ſuum conſequitur. de reſcrip. cle. literis noſtris ſic generaliter loquendo voluerit omne impedimentum tollere tam præſens, quàm futurum: vt ſic interpretemur rem valere potiùs quàm perire. de verbo. ſigni. c. abbate ſanè. cum concord. ibi alleg. maximè quia ex naturali inclinatione quiſquis afficitur vt actus per eum inchoati debitum aſſequatur finem. de teſt. c. Romana. libr. vj. cum ibi notatis. & alleg. Coadiuuatur etiam quia cùm variatio ſit prohibita in omnibus, vt de renuntia. ca. cùm illuſio. in cle. fortius in principe: cuius actus debent eſſe ſtabiles & manſuri. de reg. iur. c. decet. cum concor. li. vj. ex quibus debemus coniecturare mentem principis. cùm enim prima gratia fuerit ſua: ex quo infertur veriſimiliter ipſum velle effectum habere: & ad illum finem impedimenta ex ſuis reſeruationibus prouenientia remouere per ſecundam gratiam: nec eſt veriſimile quòd per ſecundam gratiam hoc nõ exprimentem voluerit tollere effectum illius gratiæ, & eam reuocare. huic igitur menti coniecturatæ generalibus verbis cõuenienti ſtemus: quia & ſi verba ſonare aliud viderentur, quod tamen non faciunt in caſu noſtro: tamen mens verbis præferatur. de reſcrip. c. cauſam quæ. iunct. c. de verb. ſigni. cum intelligentia. cum ſimilibus. maximè quia ſuppoſita efficacia gratiæ ex parte concedentis, & illius cui eſt conceſſa, & natura impetrantis ſi ſolùm de qualitate rei incluſæ quæratur attenditur tempus acceptationis, & prouiſionis: vt patet in cle. de præbend. ſi de beneficio. & notatur in cle. literis. ſuperiùs allegat. Sicut igitur ſi mandatur prouideri de curato, vel ſacerdotali, ſufficeret quòd eſſet tali tempore prouiſionis: ſic ſi mãdatur prouideri non obſtante reſeruatione, intelligitur pendente tempore prouiſionis. Ex iſtis videntur ſanè ſoluta contraria: primum eſt ſolutũ per ea quæ dixi ſuprà. ver. circa ſecundum punctum. Vel poſſet dici, quòd ſuppoſito quòd illæ clauſulæ eſſent adiectæ reſeruationi, dum fuerit facta per Papam: adhuc dico quòd non reuocat gratiam ſecundam factam B. quòd poſsit acceptare præbendam reſeruatam: nam prima pars in qua dicit ſuæ intentionis fuiſſe de illis per apoſtolicæ ſedis prouidentiam ordinariam, non obſtat, quia & ita fuerit ordinatum hic per apoſtolicæ ſedis prouidentiam. de reg. iur. ca. qui per aliũ. li. vj. nec intelligitur ſaluis ordinationibus, quas perantea fecit Papa de præb. reſeruatis: quia non tollit: ſed pars, in qua decernit irritũ, &c. non obſtat hoc, quia nõ reſpicit præterita, vt reuocet facta legitimè. de fil. preſb. cùm ex tua. de reſt. ſpo. cum iudica. & in regula, factum. de re. iu. li. vj. Tertia pars, in qua ponit non obſtante, & exprimit ꝙ non ob. gratiæ præcedentis ſub quacũque verborũ forma &c. nõ obſtat, ꝙ aliud eſt feciſſe gratiã de canonicatibus ſub expectatiõe. & illæ ſub quacũque verborũ forma cõceptæ ſint nõ obſtãt. aliud eſt feciſſe gratiã de canonicatu ſub expectatiõe præbẽdæ etiã reſeruatæ. & iſti non derogatur per illam clauſulã generalem. & notatur in ſimili in allegat. ca. dudum. ad finem de ſepul. in clemen. Secũdum ſolutum eſt vt ſuprà in ver. vt cauſa in hoc clariùs videatur. Tertia tollitur per ea quæ dixi, vt ſuprà in ver. nec obſtat c. dudum. fateor enim quòd Papa nõ ſe obligauit, quin poſsit adhuc reſeruare. Sed reſeruationes quas faciet, nõ præiudicabũt illi gratię pręcedẽti, niſi hoc dicat expreſsè: nec quòd ſit defectus ex parte poteſtatis Principis. Sed quia præſumitur hoc feciſſe oblitus prioris gratię. & per conſequens non fuiſſe ſuæ intentionis per ſecundum actum derogaſſe primo nec in toto nec in parte. de re iudica. c. cùm olim. & alia ſuperiùs allegata.

EPITOME.

Appellantis iuramẽto an ſtetur ſuper proſecutione appellationis ſuæ: & quid de impedimento, an illud per iuramentum probetur. h. d. per totum.

SVMMARIA.

1 *Statur iuramento procuratoris ſuper diligentia appellantis. & nume. 4.*
2 *Appellatio & eius proſecutio ſunt de actis cauſa.*
3 *Impetratio iudicis ſuper conſecutione iudicij inchoatio eſt de actis cauſa.*

DECISIO 34. aliàs §. fi. dec. 32. immediatè præced.

SEd eſt circa iſtã cauſam aliud dubium. Cùm à ſententia lata per dominum Ceraugufſen. fuerit appellatum, & terminus decem dierũ ad appellationem proſequendam præfixus, cõmiſsio verò non fuerit præſentata Auditori in cauſa appellationis dato, niſi xxvij. die à die præfixionis termini: nec aliàs apparet, quòd infra decem dies fuerit commiſsio tradita in Cancellaria: nunquid eo ipſo appareat appellatio illa eſſe deſerta? Et iſtud nõ videtur dubium quòd ſic
1 per c. perſonas. de appellat. Sed cùm † procurator appellationis dicat ſe infra dictum decendium ſuam feciſſe diligentiam: nunquid ſtetur ſuper hoc iuramento ſuo? Aliqui allegant quòd ſic. de procuratori. c. ex inſinuatione. & de reſt. in inte. c. ex literis. & no. ibi per Ioã. And. & gl. iiij. q. v. can. quiſquis in fi. & lxxvij. diſtin. ca. tanta. Sed iſta non faciunt ad propoſitum. Nã multum refert dicere aliquem allegare ſe impeditum fuiſſe in proſequendo, & velle impedimentum probare per iuramentum. & tunc procedunt gloſæ ſuperiùs allegatæ. Aliud eſt allegare ſe fuiſſe debitè proſecutũ: & cùm de hoc non conſtat, velle probare per iuramentum. & hic eſt caſus noſter, de quo illæ glo. non faciunt mentionem, vnde vide
2 tur non eſſe ſtandum iuramento, quia † cùm appellatio & eius proſecutio ſint de actis cauſæ: de hoc conſtare debet legitimis documẽtis. de proba. c. quoniã cõtra falſam. vnde † etiam impetra-
3 tione iudicis ſuper conſecutione iudicij, iam inchoatus eſt actus iudicialis, & per conſequẽs de actis. de reſcrip. c. ex parte decani. cum ſuo vero intellectu, quem ponunt ibi Docto. & hoc credo indubitanter verum. Sed videndum eſt an alio modo poſsit iuuari iſte appellãs. Nam habet aliquas præſumptiões, ꝙ infra tẽpus debitũ fuerat ꝓſecutus appellationẽ. Primò, quia multi do. Cardinales fuerant anteà Auditores in cauſa & multi

multi qui conſulti elegerãt partẽ, recuſabantur tanquàm ſuſpecti: & ideò dominus Vicecancellarius cũ magna deliberatione dabat partibus Auditorẽ: vnde non videtur mirum omnibus attentis ſi per xvij. dies fuerit commiſſio, in cancellaria, antequàm ſignaretur. præſumitur ergo ex natura negotij, & circũſtantijs actus, & breuitate temporis fuiſſet tradita infra bonum tẽpus. de ſuppl. negli. præla. c. pen. & fin. facit quod no. Inn. & Ioã. And. poſt eũ de cõceſ. præb. c. quia cunctis. poſt prin. Secundo, & iſta eſt fortior ratio: quia appellatus priùs fuit proſecutus cauſam principalẽ per duas inſtãtias, in quibus habuit contra ſe ſententiam: & nunquam dixit aliquid de illa deſertione, vnde non eſt veriſimile attento magno dubio cauſæ, & intricationibus multis, ꝙ ſi appellatus potuiſſet ſe iuuare de deſertione, quæ eſt facilimæ expeditionis, quòd eam dimiſiſſet, & aggreſſus fuiſſet tam laborioſum, & tam dubitabile certamen negotij principalis. Tertiò multùm facit ad hoc, modicum præiudicium, quod ex eo conſequitur: nam traditio cõmiſſionis in Cancellaria eſt præambulum, ſeu præparatorium proſecutionis inſtantię: & in iſtis minus plena probatio ſufficit. de teſt. veniẽs. & hoc no. ibi Abba. & Io. And. & etiam ſi circa hoc ſtetur probationi, nõ eſt magnũ præiudiciũ partis, cũ ſaluum remaneat ius, ſi quod habebat in principali, & ipſius proſecutiõe. facit ad hoc quod no Inn. de teſti. c. præſentium. Quartò, ꝙ iam dominus Vicecancellarius, qui erat pro tempore, & omnes ſui officiales ſunt mortui, vel ſta abſentes, ꝙ neſcitur, vbi ſunt, & ſic eſt impoſſibilis probatio aliàs quã per iuramentum partis: quo caſu ſibi ſubueniendum eſt, ne pereat veritas in facto principali. Ex quibus etiam de bona æquitate videtur, quòd cùm etiam ſuper principali pręſumptione faciente pro parte, poſſit iudex ſibi deferre iuramentum, vbi aliàs cauſę natura non repugnat. de iureiuran. c. iuramentum.
4 & de teſt. c. Romana. in fin. lib. vj. quòd † ex iſtis præſumptionibus poſſet etiam hic deferri iuramentũ procuratori proſequentis inſtantiam, attento maximè quòd procurator eſt ſatis honeſtus homo, & boni nominis, & quòd emolumẽtum cauſę ad ipſum non pertinet, vnde nõ eſt pręſumptio. quòd vellet pro beneficiando alterum deiectare.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacat, vbi priuatur beneficiatus.*

DECISIO XXXV. aliàs 86.

1 NOta, † ꝙ vbi quis priuatur beneficio in loco, vbi fit priuatio, videtur vacare beneficium: & non in loco, vbi eſt ſitum beneficium: vt dicitur in ſimili in ca. cupientes. ſuper verbo, priuatus. per Archid. de elect. libr. vj. ad quod no. per eundem in cap. licet. extrà. de prębend. ſuper verbo. apoſtolica. verſic. & ſi aliquis in curia litigat: licèt aliud ſit in electo confirmato in curia, per cuius confirmationem vacat primo beneficia: vt no. idem Arch. in c. commiſſa. ſuper verbo, pacificam. de electio. lib. vj. & vide deciſi. 4. ſ. eo. ti. ita poſt terminum pręfixum ad cõſecrandum: vt c. cùm in cunctis. de electio. de foro compe. ten. c. poſtulaſti. in antiq. credo quòd vbique vacat: ſed non ꝙ currat tempus acceptare volenti, niſi ex quo vacatio non eſſet in loco: vt c. cũ ei quem. de conceſ. pręb. in cle. aliàs ſciẽ-
a tia a eſſet cauſa vacationis, quod non eſt.

ADDITIO.

a Aliàs ſciẽtia à quo tempore beneficium dicatur vacare. Adde dec. j. ſ. de iure patrona. & ad materiam huius deciſi. adde dec. 4. ſ. eo. tit.

SVMMARIVM.

3 *Prouiſio executoris de beneficio, quod ignoratur vacare, valet: ſecus ſi non vacaret.*

DECISIO XXXVI. aliàs 172.

1 NOta, † quòd vbi executor prouidet de beneficio incerta vacante, valet prouiſio, & acceptatio dicti beneficij: poſito quòd acceptans, & executor prouidẽs ignoret beneficiũ vacare: vt notat Ioan. Monach. in c. ſi tibi abſenti. de pręben. lib. vj. quia acceptatio ſeu prouiſio facta de incerto beneficio vacante de pręſenti, valet: poſito quòd ignoretur beneficium eſſe vacans, & ignoretur per cuius mortem vacat: ſecus eſſet, ſi beneficium non vacaret: quia tunc incerta acceptatio non teneret. iuxta no. per Arch. in c. ne captandę. de conceſ. pręben. li. vj. Nec obſtat contraria pręd. icta. l. qui hæreditatẽ. ff. de acquir. hæredi. nec lex, nec nos. C. de cap. quia loquitur in cauſa prophana. & in ſucceſſione, quæ ſucceſſio ius habet à prædeceſſore: ſecus eſt in propoſito, & in ſucceſſione beneficij, in quo non requiritur illa ſolennitas, quæ requiritur in ſucceſſione prophana, quia hæreditas prophana, adiri non poteſt in diem vel ſub cõditione: vt l. actus. ff. de reg. iur. ſecus eſt in prouiſione beneficij, vt no. idem Ioan. monac. in d. c. ſi tibi abſenti. de præb. li. vj.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium curatum per aſſecutionem ſimplicis requirentis continuam reſidentiam, non vacat ipſo iure.*

DECISIO XXXVII. aliàs 184.

1 NOta. † ꝙ habens beneficium a curatum, ſi
a cõſequitur. aliud beneficium ſimplex nõ curatum, quod requirat reſidẽtiam perſonalem, ipſo iure non perdit primum: quia ca. de multa: extrà de præb. eſt pœnale, & debet ſolùm in terminis ſuis teneri, vt in autbentica, vt lice. mat. & auiæ. §. finali: quia licet priuari poſſit beneficio, quod poſſidet, niſi reſideat per ſententiam, non tamen ipſo iure priuatur, vt no

vt notat Inn.in c.ſi.de cler.non reſi.ſuper verbo
hoc tamen.licet in ſi.illius c.videatur diſtingue
re.& adde quod no.Arch.in c.gratia.de reſcrip.
li.vj.& Collect.in c.eam te.de ætа.& qualita. vi
de deciſio.j.infrà de rer.permuta.not.quòd vbi
aliquis permutauit.

ADDITIO.

a Nota quod habens beneficium. Adde gl.in verb.
reſidentiæ.tit.de collat.in pragmatic.ſanctio.

SVMMARIA.

1 *Licentia facta in fine anni ab ordinario cauſa ſtudij*
tenente eccleſiam curatam de non promouẽdo, valet.
2 *Permutare poteſt eccleſiã curatã clericus etiã in fine*
anni licèt ſe promoueri non fecerit.

DECISIO XXXVIII. aliàs 187.

1 NOta, † quòd tenens eccleſiam curatam pe-
tens licentiam ab ordinario, quòd nõ pro
moueatur cauſa ſtudiorum infra tempus, quò ad
ſacerdotium non poterat promoueri, quia erat
prope finem anni, valet licẽtia: quia licèt nõ poſ
ſit promoueri, ius habet in beneficio, donec an-
nus fuiſſet elapſus: & ſic habet locum opi. Arc.
in c.licet.ſuper verbo, facere.de electio.libr.vj.
& iſta fuit cõmunis opinio in Rota. & pro hoc
2 ſimiliter eſt communis opinio, quòd iuxta † ta-
le tempus valuiſſet permutatio: quòd infra an-
num habet ius in beneficio, nec eſt priuatus, niſi
annus fuiſſet elapſus: vt notant Doctores in c.cõ
miſſa.eodem ti.idem tenet Ioan.And.in Spe.tit.
de rerum permuta.contrarium fuit nuper iudi-
catum in Rota in duabus cauſis.vide deci.vj.in-
frà de rerum permutatio.nota quòd non pro-
motus.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones quotidianæ non computantur in valo-*
re beneficiorum.

DECISIO XXXIX. aliàs 766.

1 QVæritur † an quotidianæ diſtributiões[a] vel
a ſimilia, quæ dantur præſentibus, debeant
computari in valore præbendæ alicuius, vel al-
terius beneficij? Aliqui Domini Auditores ſacri
Palatij tenent ꝙ debent computari, cùm dentur
ratione præbendæ, vel alterius beneficij. & etiã
dominus Oldra.in ſuis dictis: vt dicũt aliqui Au
ditores. maior tamen pars prædictorum Audito
rum tenet contrarium, quòd non computantur
in valore prædictorum beneficiorum. pro dictis
duabus opinio. facit c.ſuper Spec.de magiſ. & c.
vnic.de cler.non reſi.argu.ea.præſenti.de offic.
ordi.lib.vj.

ADDITIO.

a Quotidianæ diſtributiones. Vide ſuprà in no.de
ci.8.in tit.de præbend.Fel.in c.ad aures.de reſc.
Old.cõſi.118.Nicola.Boeri.in dec.Burdega.340.

inci.ſtatutum, vel conſuetudo.c o.pen.circa fin.

De inſtitutionibus.

SVMMARIA.

1 *Inſtitutio facta de præſentato per patronum excommu-*
nicatum non valet.
2 *Præſentatio patroni clerici habet vim electionis.*
3 *Patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſuf-*
ficit.

DECISIO I. aliàs 527.

1 NOTA, † Patronus excõmunicatus[a]
2 præſentat Epiſcopo, & Epiſcopus
præſentatũ admiſit, & inſtituit: quæ
ronũquid valet inſtitutio: & per cõ
ſequens ſi alius impetrauerit illud beneficium à
Papa, ſi nõ fuerit alteri ius quæſitum, debeat il
lud obtinere? Quidam dicebant quòd præſenta
tio fuit nulla ipſo iure, & per conſequens inſti-
tutio Epiſcopi ad eã ſecuta, ex quo refertur ad
originem vitioſam. Aliqui diſtinguebant inter
patronum clericum, & laicũ, dicentes, quòd præ
ſentatio patroni clerici eſt nulla ipſo iure: &
per conſequens inſtitutio Epiſcopi ad eam ſecu
2 ta: quia † præſentatio patroni clerici habet vim
electionis: vt in c.cùm autem.de iure patrona-
tus. & ideò confirmatio, ſeu inſtitutio Epiſcopi
inde ſecuta ad electionem nullam, erit nulla: tũc
enim totalis diſpoſitio nõ dependet à poteſtate
Epiſcopi: ſed etiã à poteſtate patroni, cuius præ-
ſentatio nõ valebat: & ideò actus cùm ſit factus
partim in perſona inhabili, ſcilicet à patrono in
habili non potuit pro illa parte valere. Facit de
b cre.cũ ſuper.[b] de off.dele.ſecus eſſet ſi eſſet facta
a patrono laico: quia tunc ſecũdum aliquos va
leret præſentatio, cùm ſit de iure ſui patroni, &
eius ratione ſibi quodãmodo cõpetat: cuius ad-
miniſtratio in extraiudicialibus ſibi excõmuni
cato non eſt interdicta: ſicut contrahere, vel alia
quæ ſunt facti exercere. arg. no. per Inn.de dolo
& contum.c.j.& per Arc.in c.pia.de excep.li.vj.
Vel ſecundum alios, licet quia eſt annexum ius
ſpiritualibus, præſentatio ſit nulla, etiam acta à
patrono laico: & ita dicebant fuiſſe determina-
tum per plures in palatio: tamẽ quia ipſe parum
vel nihil iuris habet circa diſpoſitionem benefi
cij, niſi de quadam gratia, iuxta notata per Hoſt.
in dict.c.quoniam.de iure patrona. totalis diſpo
ſitio potius cenſetur dependere à poteſtate Epi
ſcopi: & per conſequẽs inſtitutio Epiſcopi, tan-
quã ſola plenè ius in beneficio tribuẽs potiùs e-
rat attendenda. Alij autẽ ſimpliciter in vtroque
dicebant idem: & tenebant ſimpliciter inſtitu
tionem ipſam tenere: nõ obſtãte quòd patronus
eſſet excõmunicatus, etiã ſi eſſet patronus cleri-
cus, vel laicus: quia ex quo patronus cõceſſit E-
piſcopo nec ſe opponit eius inſtitutioni, totalis
diſpoſitio, per quã ius in beneficio quæritur, cẽ-
ſetur ab Epiſcopo pẽdere. & ad eũ pertinere: cũ
3 † etiã ſi ex poſt facto patronus conſentire, adhuc
ſufficeret. argu. de iure patrona c.cura. & c.ſug-
geſtũ. & no.Hoſt.in ſumma de iure patrona .§.
fina .circa fin. & ideò cùm patronus abſolutus
non

non contradixit: ſicut etiam nec contradicere potuit, ne variaret: quia ſaltem in eios præiudicium præſentatio tenuerat: ne ſit melior conditio eius excommunicati, quàm ſi non eſſet, videtur quòd inſtitutio Epiſcopi teneat. Item licèt ad patronum, & Epiſcopum ſimul, licèt iure diuerſo, cenſeatur diſpoſitio beneficij pertinere, videtur quòd patrono excommunicato totaliter poteſtas ad Epiſcopum deuoluatur, ne beneficia diu vacent: & quia ipſe omnes defectus ſubditorum ſupplere debet. vnde facit in ſimili extrà, ne ſede vacante. c.j.libr.vj. & præſertim cùm ipſe ibi expreſsè conſentit, nec contradicit, licèt forſan ſibi cõtradiceret: puta quia Epiſcopus vellet alium inſtituere, recuſando præſentatum ſuum prætextu excommunicationis ſuæ præſentationis poſſet inſtituere quòd patrono excommunicato non curret tempus præſentandi. argumen. c. quia diuerſitatem. de conceſſ. præbend. & licèt opinio iſta mihi & quibuſdam alijs magis placeret, tamen plures & maiores fuerunt in contraria opinione, ſcilicet quòd præſentatio à patrono clerico excommunicato facta. & inſtitutio epiſcopi ad eam ſecuta, non valeret. vide deciſionem ij. infrà de iure patronat. nota quòd patronus.

ADDITIONES.

a Patronus excommunicatus. Adde deciſ. ij. j̃. de iure patronat. & deciſ. ij. de iure patronat. j̃. in antiquioribus.

b Cap. cùm ſuper. Adde notat. in c. dilectus. titul. de offic. delegat.

De Conceſsione præbendarum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vnitum, vel commendatum non dicitur vacare per ceſſationem commendæ.*

DECISIO I. aliàs 27.

1 NOta, † quòd vbi beneficium eſt in commenda: tale beneficium non dicitur vacare ad hoc, quòd currat tempus illis, ad quos ſpectat collatio: vt nota. in capit. nemo. de electio. lib. vj. Idẽ eſt de beneficio, quod dicitur de menſa, ſeu vnitum menſæ: vt notatur per Ioan. And. in c. quia regulares. ſuper verbo, de menſa. de ſupplend. negligen. præla. in clement. & c. frequens. ſuper verbo, ad menſam. de exceſſ. præla. in clemen. de qua materia vide per Archid. & Ioan. Andr. in glo. & meliùs per Inno. in c. conſtitutus. de accuſa. & Hoſtien. in c. dudum. ij. de elect.

SVMMARIA.

1 *C. ſuſceptum. de reſcrip. lib. vj. non vendicat ſibi locum in acceptatione expectantium.*

2 *Acceptatio eſt ſubexecutio gratiæ.*

3 *Acceptans beneficium credens vacare per mortem, cùm reuera alias vacet, non præiudicat ſuæ gratiæ.*

DECISIO II. aliàs 97.

1 NOta, † quòd c. ſuſceptum. de reſcript. lib. vj. non habet locum in acceptatione beneficij crediti vacare per mortem, quod vacat aliàs. nec propter hoc annullabitur acceptatio: quia licet annulletur gratia per dictum c. ſuſceptum. non tamen eſt ſic in acceptatione; quia
2 eſt quædam qualitas, ſeu ſubexecutio gratiæ, & ſubſequens gratiam: vt dicitur in ſimili, quòd poſito quòd ſubſtantia legati non poſsit poni in alterius arbitrio: vt l. captatorię. ff. de legat. j. tamen qualitas, ſeu electio bene poteſt: vt l. vnũ ex familia. §. rogo. ff. de legat. ij. & l. cùm quis.
3 eod. tit. nam † acceptatio tendit ad executionẽ gratiæ: ideò non mirum, ſi erretur in modo vacationis: ſi non impediatur acceptatio, cùm in corpore beneficij non erretur: vt l. cùm in corpus. de acquiren. re. domi. iuncta l. ij. §. ſi à furioſo. de vſucapio. pro empt. & vide deciſ. 29. s̃. de reſcript. & dec. 19. j̃. hoc eod. titul.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ad collationem Decani, & Capituli communiter, vel diuiſim non habet locum ad collationem ſingulorum canonicorum: ſecus de gratia ad collationem capituli communiter vel diuiſim.*

DECISIO III. aliàs 111.

1 NOta, † quòd vbi aliquis eſt expectans ad collationem Decani & Capituli communiter vel diuiſim, in tali gratia non veniunt beneficia pertinentia ad collationem ſingularum perſonarum: quia ſatis poteſt operari gratia in pertinentibus beneficijs ad capitulum, ſeu Decanum: ſecus autem eſſet ſi ſolùm eſſet gratia ad collationem capituli communiter, vel diuiſim, quia tũc haberet locum cap. mandatum. de præbend. lib. vj. cum ibi not. per Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ad collationem Decani & capituli communiter vel diuiſim habet locum in beneficijs conſuetis conferri per hebdomadarios.*

DECISIO IIII. aliàs 119.

1 NOta † quòd vbi aliquis eſt impetrans ad collationem Decani & capituli communiter vel diuiſim, ſi ex ſtatuto eccleſiæ hebdomadarij in ſua ſeptimana beneficium, quod vacabit habebant conferre: iſtud beneficium videtur contineri ſub gratia apoſtolica: quia iſti hebdomadarij videntur conferre iure capituli. Item quia iſti hebdomadarij cùm mutentur de ſeptimana in ſeptimanam, videntur incerti, & collatio eorum eſt incerta: quia non magis pertinet ad vnum, quàm ad alium, niſi inquantum cadit beneficium in ſeptimana, & ſic non videtur quòd

detur quòd propriè pertineat ad hebdomadarium. argu. l. ſæpè. §. j. & fin. de legat. iij. iunct. l. quæſitum. §. ſi quis eadem. ff. de fun. inſtruct. & quia ad tempus illi hebdomadarij habent conferre propriè beneficium: non videtur pertinere ad eos, ſed magis ad capitulum. argumen. l. ex teſtamento. ff. de hære. inſtit. iunct. l. quæſitum. in princ. de legat. iij. & ſic intelligo c. mandatum. de præbend. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans vbi notoriè conſtat, quòd ius non habet in beneficio: non debet expectare declaratoriam ſuper hoc: ſed poteſt aliud beneficium acceptare.*

DECISIO V. aliàs 142.

1 NOta, † quòd vbi eſt notorium, quòd ille qui acceptauit beneficium, & fecit ſibi prouideri, non habet ius in beneficio, quod acceptauit, non eſt neceſſe expectare ſententiam ſuper declaratione non ſui iuris: imò poteſt beneficium aliud acceptare, in quo habet ius: vt not. Archidiaco. in cap. ne captandæ. de conceſ. præ-

a bend. glo. fin.[a] lib. vj.

ADDITIO.

a Glo. fin. Et ibi, Ioan. And. & in c. cùm in multis. de reſcript. lib. vj. Old. conſ. 274. & aliquid per Doct. in c. in litteris. de offic. deleg. Gemi. conſil. 1 3. Staphi. in tract. de lite. grat. & iuſti. fol. exj. verſicu. nec eſt neceſſe. & per Old. ſub eod. titul. conſil. 307.

SVMMARIVM.

1 *Expectanti collationem Epiſcopi, prouideri poteſt de beneficio, & prabenda cathedrali.*

DECISIO VI. aliàs 213.

1 NOta, † quòd vbi eſt aliquis expectãs ad collationem Epiſcopi ſimpliciter: in iſto caſu poteſt prouideri impetranti etiam de beneficio,

a quod vacabit in eccleſia cathedrali,[a] & de præbenda cathedrali, nec in iſto caſu habet locum c. quamuis. de præbend. lib. vj. quia d. c. quamuis. eſt reſtringendum, & debet teneri in terminis ſuis: ſcilicet, quando verba poſita in d. cap. quamuis. inſeruntur in gratia impetrantis. hoc not. Io. And. in nouel. in d. c. quamuis.

ADDITIO.

a Eccleſia cathedrali. Adde deci. 8. hoc titul. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Receptus primò à capitulo ex pluribus nominatis à Rege & Regina, præfertur alteri.*

DECISIO VII. aliàs 224.

1 NOta, † quòd in caſu, quo Papa fecit gratiã Regi, & Reginæ, quòd certos nominarẽt in certis eccleſijs, & poſteà declarauit, quòd nõ volebat niſi per vnicam collationem quamlibet eccleſiam onerare, ſi diuerſi nominentur ad eccleſiam, ille erit potior, qui primò erit receptus per capitulum, quia in dubio debet attendi, quiſ primò habet poſſeſsionem, ſeu primò eſt receptus, ſeu admiſſus. argumen. l. qui pluribus. de legat. j. & capit. duobus. de reſcript. lib. vj. iunct. c. ſuper eo. de appellationi. in antiquis. & capit. ſi à ſede. de præbend. facit Inſtitut. de interdict. §. commodum.

SVMMARIVM.

1 *Impeditus purificare gratiam ſuam per ordinarium: ſi poſt menſem purificat, retrotrahitur purificatio.*

DECISIO VIII. aliàs 225.

1 NOta, † quòd vbi aliquis eſt impeditus[a] per
a ordinarium ad purificandum gratiam ſuã: ſi poſteà purificet poſt menſem, habetur gratia pro purificata infra menſem: quia retrotrahitur purificatio, ex quo non ſtetit per impetrantem: quia quòd per me non ſtat, &c. licet aliqui voluerint dicere, quòd ex quo gratia non eſt purificata, & ſtetit per ordinarium, impetrans debet habere recurſum ad ordinarium, per quem ſtetit. in c. paſtoralis. de iure patro. quia factum iudicis non debet nocere. Non obſt. c. paſtoralis. quia ibi non habet tantum ius præſentans, quantum impetrans habet: quia per gratiam impetrantis manus ordinarij ſunt ligatæ: nec ordinarius purificata gratia habet aliquod ius in beneficij collatione, licèt in præſentatione patroni ordinario reſeruetur collatio: ideò non mirũ ſi ſemper teneat, vt in d. c. paſtoralis. collatio ordinarij, licet præſentatus habeat recurſum contra ordinarium: ſecus in propoſito: quia ex quo ſtat per ordinarium debet haberi gratia pro purificata. vide dec. 35. ſuprà de reſcript.

ADDITIO.

a Impeditus. Adde deciſ. 35. incip. nota quòd vbi non ſtetit. ſ. de reſcript.

DECISIO IX. aliàs 462.

SImilis eſt deciſ. 4. incip. habens poteſtatem. tit. de præbend. ſ. in nouis.

EPITOME.

a Taxa quæ erat tempore vacationis attenditur, & non tempore datæ.

SVMMARIA.

1 *Tempus datæ, an acceptationis attendi debeat?*
2 *Gratia effectum cedit dies tempore acceptationis, ſeu prouiſionis.*
3 *Tempus futurum attenditur, vbi verba gratiæ diriguntur ad tempus prouiſionis.*
4 *Impetrans ad beneficium curatum ſi beneficium non curatum tempore datæ efficiatur curatum tempore*

prouiſionis, an poterit illud acceptare?
5 *Tempus conditionis debet attendi in conditionibus.*
6 *Tempus vacationis: vel prouiſionis fiẽda attẽdi debet.*
7 *Legatario tempore mortis acquiritur dominium rei legata.*
8 *Tempus data non ſemper attenditur.*
9 *Initium vbi dat. eſſe res perfectum: tunc inſpicitur magis, quàm finis.*
10 *Finis vbi dat. eſſe perfectum actui qui geritur, & omnia antecedentia ordinantur ad finem, tunc magis inſpicitur finis quàm initium.*
11 *Litera in forma pauperum non ſunt ambitioſa.*

DECISIO X. aliàs 857.

VRbanus Papa quintus poſt multas gratias,
tam in forma pauperum, quàm in ſpeciali
diuerſis clericis beneficiandis factas vſque ad
certas ſummas in partibus Gallicanis, & in cer-
tis prouincijs, & diœceſibus moderauit taxas
beneficiorum: volens propter eorum pauperta-
tem, quòd de cætero media taxa antiquæ taxæ
haberetur pro integra taxa: & omnes taxatio-
nes decimarum, & aliæ de cætero taxa integra
cenſeretur: Poſteà vacantibus quibuſdã benefi-
cijs impetrantes, præſertim in forma pauperum,
volunt acceptare beneficia ſecundum taxam mo
deratam: dicentes tunc tempore acceptationis
ea cadere infra ſummam literarum ſuarum. Op-
ponitur eis per ordinarium, & per alios impe-
trantes in forma ſpeciali: habentes maiorẽ ſum-
mam, quòd beneficia illa non cadunt ſub gratia
ſua: & tempore datæ literarum, ſeu gratiarum
excedebant ſummam inſpecta antiqua ſumma,
ſeu taxa, quæ tunc nondum fuerat moderata.
1 Quæritur † an tempus debeat attendi datæ, quo
beneficia illa nõ cadebant ſub gratia pauperum:
quia excedebant ſummam ſecundum taxam quę
tunc erat: an tempus vacationis, & acceptatio-
nis, & prouiſionis fiendæ: quo ſecundum mo-
derationem factam bene poſſunt cadere ſub gra
tia? Et videtur quòd debet attendi tempus datæ.
arg. extrà de reſcrip. cap. cam te. & c. conſtitutis.
pro hoc videtur text. in c. ſi eo tempore. de re-
ſcript. lib. vj. & in clemen. literas. eod. titul. Item
quia attendi debet initium. ff. de verb. oblig. l. ſi
filius. cum concord. facit de elect. capit. dudum. j.
cum not. ſuper verb. electionis tempore. Item
quia Papa in illa moderatione dixit verbum de
cætero. quaſi non voluerit ad præterita dictam
moderationem extendere. argu. de poſtu. præla.
c. perpetuò. cum ibi not. ſuper verbo, de cætero.
libr. vj. maximè quia ex hoc præiudicaretur a-
lijs impetrantibus in forma ſpeciali habentibus
maiorem ſummam, quàm poſtquàm pauperes
habuerãt ſuas gratias, quibus iſta beneficia, quæ
à tanto tempore datæ eis debebantur, amodò nõ
debebuntur, ſi pauperibus debeantur: & non eſt
veriſimile quòd Papa voluerit eis derogare. de
reſcript. c. quamuis. lib. vj. ff. ne quid in lo. publi.
l. ij. §. ſi quis à principe. & §. meritò. Itẽ pro hoc
quia gratiæ ad beneficia ſunt reſtringendæ tan-
quam ambitioſæ. de præb. cap. quamuis. In oppo
2 ſitum videtur, quòd † attendi debeat tempus ac-
ceptationis, ſeu prouiſionis: quia tunc cedit dies
effectus gratiæ. argu. ff. de fund. inſtruct. l. penult.
pro hac parte videtur text. ff. de op. lega. l. ſi præ-
3 ſertim, quia † verba gratiæ diriguntur ad tem-
pus prouiſionis, & ipſi prouiſioni: & ſic ad tẽ-
pus futurum: ergo illud inſpici debet. facit ad
hoc, ff. de legat. iij. l. nuper. ver. planè. de conditi.
& demon. l. filiæ. §. fi. de fideiuſſ. ſi debitori. §. ſi
filius. & ff. manda. l. ſi verò non remunerandi. §.
ſi filio. pro iſta parte alle. in ſpeciali cap. ei cui. de
præb. lib. vj. & cle. ſi de beneficio. eo. tit. Pro hoc
4 etiam, quia † ſi impetrans ad beneficium cura-
tum, & beneficium non curatum tempore datæ
gratiæ, efficiatur curatum tempore acceptatio-
nis, vel fiendæ prouiſionis, veniet ſub gratia: vt
no. Ioan. And. & cæteri Docto. in dict. clẽ. literas.
de reſcript. vel etiam econuerſo, ſi impetrauit ad
non curatum, & curatum tempore datæ efficia-
tur non curatum, non veniet ſub gratia: vt ibi
not. pro iſta parte videtur Guliel. de monte Laud.
in dict. clemen. in fi. & Io. And. in Spe. in ti. de cõ-
ceſſ. præb. & hanc partem tenet etiam Oldra. in
quæſt. ſuis. Ioan. And. alleg. pro iſta parte in ſpe-
ciali. ff. de re iudi. l. ſi Kalendis. ff. de verb. obliga.
l. ſi in diem. Item quia conditionem habet gra-
tia, maximè in forma pauperum: imò & quæli-
bet gratia expectatiua. ff. qui & à quibus. l. iij. de
opt. leg. l. cùm ita. de lega. ij. vnum ex familia. cir
5 ca princi. In † conditionibus autem tempus cõ-
ditionis debet attendi. ff. de conditio. & demon.
l. eum qui poſt apertum. ff. de legatis præſtan. l.
interuenit. ff. de lega. iij. l. ſi deportati. in princi.
de lega. ij. l. non oportet. Item ſi quod beneficiũ
excedens ſummam, vel taxam tempore datæ, ſed
poſteà exinanitum, ſeu diminutum nõ cadat ſub
gratia, quia ponderandum ſit tempus datæ, ea-
dem ratione dicendum eſſet, quòd beneficium
tenue, & incluſum ſub gratia tempore datæ, val
de ditatum tempore vacationis, debebitur im-
petranti: licèt tunc concedat: quòd contra ver-
ba, & mentem ſcribentis eſſe videtur: propter
quod tenendum videtur in forma pauperum,
quòd tale beneficium ditatum, & excedens ſum
mam in illa forma taxatam, licèt tempore datæ
fuiſſet tenue, nullo modo debetur. Ratio eſt,
quia taxatio non adiungitur beneficio: ſed man-
datur prouideri de beneficio ſecũdum ſuæ pro-
bitatis merita competentia, ſi inuentus fuerit
vitæ laudabilis, & conuerſationis honeſtæ: vt in
clemen. cùm ei quem. de conceſſ. præbend. de of-
fic. delega. cap. j. poſteà autem poſt longum in-
teruallum ponitur prohibitio, quæ apertè reſpi-
cit tempus prouiſionis. ſed dicendum eſt econ-
uerſo, quòd beneficium locuples valde exinani-
tum, & vltra ſummam taxatam reductum, licèt
ſibi de illo prouidebitur eadem ratione, quia in-
hibitio, & taxatio tempore prouiſionis facien-
dæ adiungitur. pro iſta parte allegat Oldr. quòd
6 † debeat attendi tempus vacationis, & fiendę
prouiſionis: quia tunc plenum ius in beneficio
per prouiſionem acquiritur: vt extrà de conceſ.
prębend. c. fin. lib. vj. & ideò illud tempus atten-
7 di debet: ſicut in legatario, † vbi à tempore mor
tis dominium rei legatę acquiritur legatario: vt
l. à Titio. ff. de ſerr. inſpicitur tempus mortis.
vt d. l. interuenit. de legat. pręſt. ad quod l. ſi de-
porta-

portati.ff.de legat.iij. Item quia beneficium eſt
redactum ad minorem rationem valoris, ceſſat
ratio prohibitionis factæ in gratia, igitur ceſſat
prohibitio.arg.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure
k pat. Nec obſt. vt dicit dictus Oldr. ſi obijceres
de regula Catoniana: quia illa locum habet in
re purè legata: nos autem loquimur in diſpoſi-
tione, ſeu gratia ſpeciali conditionali, ſeu in
diem: & ideo illa regula hic non vendicat ſibi lo
cum vt regula: de regula Cato.l.iij.§.penu. Non
obſtant rationes in oppoſitum factæ, nec iura.
8 Primò non obſtat, quod † attenditur tempus da
tæ: quia non eſt verum ſemper, nec quo ad o-
mnia: imò interdum attenduntur alia tempora.
ſuper quo vide Io.And.in nouel.c.dilectus ij.de
præbend.in gl.& Gul.de monte Laud.in cle. li-
teras.de reſcript. Sed quoniam præſens propoſi-
tum tangit, poſſum dicere, quòd ſi in diſpoſitio-
nibus & reſcriptis, vel gratijs purè attendendũ
ſit tempus datæ, non tamen in conditionalibus:
imo tempus conditionis ſaltem quãtum ad qua-
litatem rei deducendæ in diſpoſitionem: vt d.ca.
ei cui.de præbend.lib.vj.& cle.ſi de beneficio.de
præbend.maximè cùm verba gratiæ futurum tẽ-
pus reſpiciunt, vt hic: ibi reſpiciunt tempus pro
uiſionis: vt ſuprà dictum eſt. Non obſtat d.ca. ſi
eo tempore: quia ſecundùm Oldra. ibi perſona
erat inhabilis: & ſic cùm gratia fuerit ſurrepti-
tia, & per conſequens nulla, ex ſuperuenienti
caſu confirmari non potuit: vt in regula, nõ fir-
matur.de regul.iuris. lib.vj. Nam circa habili-
tatem perſonæ impetrantis bene inſpicitur ini-
tium: vt in d.cap.dudum.ij.de electio. Non obſt.
c.literas.de reſcrip.in cle.vi ibi no.per Io. Andr.
9 & alios Doctores. Non obſt. quod † attendi-
mus initium: quia non eſt verum ſemper: imò in-
terdum finem: vt in iuribus, quæ ad aliam par-
tem huius brocardi allegantur. ſed quantum ad
propoſitum loquimur, quòd vbi initium dat eſ-
ſe perfectum actui, qui geritur, & eſt cauſa ne-
ceſſaria omnium, quæ ſequuntur: tunc inſpici-
tur magis initium, quàm finis: vt l.iij.§.ſcio.ff.
de mino.& alijs concord.ad hanc partem alleg.
10 vbi autem † finis dat eſſe perfectum actui, qui
geritur, & omnia antecedentia ordinatur ad fi-
nem: tunc magis inſpicitur finis, quàm initium:
vt hic, vbi per gratiam non datur eſſe perfectũ:
ſed per prouiſionem ſubſequendam, ad quam to
ta gratia ordinatur: & ideò tempus prouiſionis
attenditur, maximè, quia ante tempus prouiſio-
nis verba prohibitionis de beneficio excedente
ſummam expreſsè diriguntur. Sic loqui poſſunt
iura, quæ ad hanc partem brocardi poſteà alle-
gantur, & alia iura ad hoc ſuprà alleg. nõ obſtã-
te l. vxorem.§.teſtamento.ff.de legat.iij. quia ibi
erant verba præſens tempus denotantia, cùm di-
cat teſtator, ex ſeruis meis: & eodem modo re-
ſpondetur ad l.ſi ita.de auro & argen. legat. vbi
dicebat veſtem meam. hic verò ſunt verba deno-
tantia futurum tempus ſuprà faciendæ prouiſio-
nis, & ita non obſtat. Item non obſtat quod dici
tur de intentione Papæ, quia dico quòd intentio
Papæ ſe referebat ad tempus prouiſionis: quod
patet, quia prohibitionis quam facit circa pro-
uiſionem adijcit ſummam: & ideò illud tempus
verbi cui adijcitur attenditur.argu.ff.de noxa.l.
in delictis.§.ſi extraneus. henc facit ad hoc, ꝙ
not.Io.And.in clem.cùm ei quem.circa princip.
de conceſſio.præbend.ſuper verbo, infra men-
ſem. ibi, non credo quòd ſit clauſula &c. Item
non eſt eis perpetuum præiudicium, quia alia
cadentia ſub ſuis gratijs in forma ſpeciali con-
ceſsis ipſi poterunt impetrare; vel iſta eadem ſi
contingerent ea nulli alteri deberi cùm iteratò
vacabunt, non obſtante quòd gratiæ ſuæ ſunt
11 reſtringendæ tanquam ambitioſæ, quia † in for
ma pauperum non ſunt ambitioſæ, imò potiùs
de iuſtitia: & ideò cum filo canapis bullantur.
de præbend.cùm ſecundum apoſtolum. Vel dico.
etiam ſi loquimur de gratijs in forma ſpeciali,
quòd hæc ampliatio ſit de mente concedentis,
qui expreſsè verba ſua prohibitiua dirigit pro-
uiſori, & ad tempus prouiſionis: hec eſt propriè
ampliatio gratiæ, ſed in ſuis debitis terminis ſer
uata forma literarum loquentium de prouiſio-
ne pauperi facienda de beneficio competenti ſe
cundum ſuæ probitatis merita obſeruatio, qui
propter moderationem taxæ ſubſecutam nõ clau
datur tempore faciendæ prouiſionis ſub prohi-
bitione quæ fiebat de beneficijs excedentibus
ſummam ibi comprehenſam. & ita non obſtat.

DECISIO XI. aliàs 495.

Similis eſt deciſ.4.de reſcript.ſ.in nouis.

SVMMARIVM.

a Decretum ex falſa cauſa emanatum non afficit beneficium.

DECISIO XII. aliàs 39.

a NOta, ꝙ vbi Papa [a] prouidet alicui falſa al-
legata cauſa de beneficio, ad quod aliquis
erat expectãs authoritate apoſtolica, quòd ſi nõ
valet prouiſio Papæ, expectans poteſt tale bene-
ficium acceptare, & ſibi facere prouideri: quia
1 † decretũ latum [b] ex falſa cauſa non afficit benefi
b ciũ. argum.l.iij.§.puberi. ad Carbo.iunct.l.ſicut.
de ope.libe. maximè quia talis impetrans venie-
bat authoritate apoſtolica.& ſic non obſt. quod
not.Innocen.in c.inter dilectos.de exceſſ. præ-
lato. non obſt.cap.vt noſtrum.de appellatio. &.
cap.paſtoralis.§.prætereà.de offic.deleg. licèt a-
liqui velint dicere contrarium, quia licet quan-
tum ad impetrantem gratia ſit nulla tamen non
quantum ad Papam, qui manum appoſuit, & vi
detur reuocaſſe omnem gratiam prius quantum
ad iſtud beneficium: poſito quòd gratia ſecun-
da facta ſit ſurreptitia. argumen.l.& ſi transfe-
ram.de adim.leg.& l.plane.in princip.de leg.j.
Primum credo verius: per cap.ex parte.de offic.
deleg. & extrà de præbend.lib.vj.cap.ſ.cùm de
beneficio. Hæc opin. vera eſt vt dominus Vrba-
nus declarauit, & iſta ſunt ad vitam ſuam, quod
ab alio conferri non poteſt.

ADDITIONES.

a Nota ꝙ vbi Papa. Adde Roman. conſ.335. circa
primam.col.ij. Dec. tamen in capit. vt noſtrum

de appellatio. in princip. contrarium tenet.

b Decretum latum ex falſa cauſa. Adde idem eſſe quando interponitur ſine cauſæ cognition: ſecũdum Bald. & Salicet. in l. j. C. ſi aduerſu. dnnat. & Hippol. Marſil. conſil. 48. incip. non confundentur &c. in prima part.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio in dubio præſumitur infra menſem fuiſſe facta.*

2 *Confirmatio electionis vbi probatur fuiſſe legitimè facta, præſumitur electionem legitimè præceſſiſſe.*

3 *Tempus vbi eſt de ſubſtantia alicuius actus, oportet quod probetur.*

DECISIO XIII. aliàs 94.

1 NOta, † quòd vbi aliquis acceptauit beneficium; a & non apparet, quòd acceptauerit infra menſem: præſumitur in dubio, quòd acceptatio fuerit facta infra tempus legitimum, & infra menſem: quia præſumptio eſt, quòd quilibet voluerit ſibi acquirere. argumen. l. ſi defunctus. C. arbitr. tutel. iunct. l. cùm de indebito. ff. de probationi. quia ex quo acceptatio eſt facta præſumitur quod infra tempus debitum ſit facta: vt dicitur in ſimili, quòd ſufficit † probare
2 confirmationem electionis legitimè factam, etiã ſi nihil de legitimitate electionis conſtaret, quia non præſumitur quòd confirmatio fiat, niſi præcedat legitima electio: vt not. Innocen. in ca. quia cunctis. de conceſſio. præbend. ſuper verbo, altera. & ibi videtur gloſſ. de hoc, cùm dicit, & tempus competens. & ſic in propoſito præſumitur, quòd acceptatio ſit facta infra tempus legitimũ, ex quo conſtat de acceptatione. Et iſtud tenet
3 Rota, licèt videatur quòd vbi † tempus eſt de ſubſtantia alicuius actus: oportet probare tempus, & concordare de tempore. not. Inno. in cap. qualiter. ſuper verbo, famam. de accuſationi. etiam quia non præſumitur ſolennitas, niſi probetur: l. quæcunque. in fine. ff. de publi. in rem acti. modò licet in acceptatione requiratur tempus, tamen acceptatio quandoque poteſt eſſe ſine illo tempore limitato: vt ſi vacatio non fuerit nota. & ſic non videtur menſis ſemper de eſſentia acceptationis: vt ſic non præſumatur ineſſe, niſi probetur. argumen. iuri. alleg. & ad hoc facit quod not. Compoſt. in c. cũ dilectus. de elect. vbi dicit, quòd appellans oportet quòd probet appellaſſe infra decem dies: alias non præſumeretur appellaſſe: vt ibi per eum.

ADDITIO.

a Acceptauit beneficium. Adde deciſi. 3. hoc eodẽ titul. ſ. in nouis. & deciſi. 24. ſuprà de probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Expectantes poſt menſem à tempore vacationis, non poſſunt beneficium acceptare, etiã ſi adhuc vacet.*

DECISIO XIIII. aliàs 192.

1 NOta † quòd expectans poſt menſem a à tẽpore vacationis non poteſt beneficium acceptare; licèt vacet, & ſit res integra: & ſic habet locum quod not. Io. And. in cap. cùm ei quẽ. de conceſ. præbend. in clemen. & non habet locum quod not. Arch. in c. dudum. de præb. lib. vj.

ADDITIO.

a Poſt menſem. Contrarium tenet dec. 33. infrà iſto titul.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans beneficium, ſi contra ipſum feratur ſententia, a qua non appellat, poteſt beneficium ſecundum acceptare.*

DECISIO XV. aliàs 134.

1 NOta, † quòd vbi aliquis acceptat beneficium vigore gratiæ ſuæ, ſi ſententia per executorem feratur contra eũ: quia pronuntiatur dictum acceptantem ius non habere, licèt non appellet à ſententia executoris contra eum lata, poteſt acceptare ſecundum beneficium vacans: quia ſufficit quòd ſententia ſit lata contra eum ſine culpa: & ſententia eum excuſat, licèt non appellet. argum. l. propter. §. ſi. ff. ad Sillan. iun. l. hærennius. §. Caia. ff. de euictione.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem capituli, poteſt acceptare beneficium quod hebdomadarius conferre ſolet.*

DECISIO XVI. aliàs 359.

1 NOta, † quòd expectans ad collationem a
a capituli poteſt acceptare beneficia, quæ per hebdomadarium eccleſiæ conferuntur ex ſtatuto, vel conſuetudine, vel voluntate capituli. Et eſt ratio. quia iſti hebdomadarij mutantur de ſeptimana in ſeptimanam. ita quòd nihil videtur habere in collatione, ſed capitulum. argu. l. quæſitum. §. ſi quis. de fundo inſtruct. & ſic habet locum c. mandatum. de præben. lib. vj. quia vbi legatur hebdomadario eccleſiæ, ipſi eccleſiæ videtur legatum. ff. de an. lega. l. annua.

ADDITIO.

a Expectans ad collationem. Adde dec. 4. ſ. eod. tit.

SVMMARIA.

1 *Expectans in forma pauperum poteſt ante purificationem gratiæ acceptare, ſi per eum non ſtetit, quò minus gratia purificaretur.*

2 *Intereſſe non cadit in beneficialibus.*

DECISIO XVII. aliàs 395.

1 NOta, † ſi impetrans in forma pauperum fecit diligentiam quam potuit, vt gratiam purificet.

purificet, licèt purificatio non fiat, dummodò per eum non ſtaret, ſed per executorem quò minus &c. poteſt acceptare infra menſem. & ſi poſteà conſtiterit de ſua habilitate, valebit acceptatio: & nulla eſt collatio alteri facta infra mẽſem poſt dictam acceptationem, & ante purificationem per ordinariũ. per regulam, quod per me non ſtat, &c. & not. per Pau. & Gen. & alios in clem. cùm ei quem. de conceſ. præben. Præterea hoc impedimẽtum eſt irreparabile per ſuperiorem, cui nil mandatur: nec fieri poſſet per ipſum huiuſmodi purificatio: ergo ceſſat recurſus, de quo in c. paſtoralis. de iure patr. nec poteſt dici ad intereſſe: quia † in beneficialibus non
2 cadit æſtimatio, ſeu intereſſe: vt not. Inno. in c. querelam. de electi. vide deciſ. xxxv. ſuprà de reſcrip. & deciſ. xxvj. infrà iſto tit.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad primum vacaturum in eccleſia, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcũque collationem, inſtitutionem, ſiue electionem pertinens in ipſa eccleſia.*

DECISIO XVIII. aliàs 411.

1 NOta, † habens gratiam de beneficio, ſi quod vacat, vel cùm vacauerit in certa eccleſia, quòd duxerit acceptandum: poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, inſtitutionem, vel electionem pertinens in ipſa eccleſia, non obſtante quòd non haberet ad collationem Epiſcopi, Præpoſiti, Decani &c. quia poteſt Papa adijcere formam in gratijs, & priuilegijs ſuis quam vult. & quando non exprimit aliquem modum, venit omnis modus: prout ſegitur & notatur de præbend. c. cùm in illis. libr. vj. & in cle. vnic. eod. tit. & ibi glo.

SVMMARIA.

1 *Impetrans licèt acceptet beneficium vacans per obitum C. quod tamẽ vacauit per obitum B. nihilominus tenet acceptatio.*
2 *Acceptatio eſt quædam declaratio voluntatis: & tẽdit ad executionem.*

DECISIO XIX. aliàs 413.

1 NOta. impetrans † licèt acceptet beneficium vacans per obitum C. idem tamen vacauit per obitum B. nihilominus tamen valet acceptatio, licèt nõ valeat prouiſio ſecundum aliquos. Ratio, quia potius debemus hic conſiderare vacationem, quàm vacationis modum: præſertim ſi acceptauit beneficium in loco certo: puta eccleſiam talis villæ, vel præbendam talem, vel ſic vocatam: tunc enim ſatis per has qualitates, & circunſtantias tales conſtat de corpore beneficij acceptati, licèt erratum ſit in perſona. Conſtat enim quòd beneficium ſic vacans in tali loco ſiue eccleſia voluit acceptare: & ibi pro tunc nullum aliud vacauit: ergo &c. argumen. l. certum. ff. ſi certum petatur. & de teſti. capitu. licèt ex quadam. faciunt notata per Ioan. Monà. in cap. ſi tibi abſenti. de præbend. libr. vj. & ibi plenè per eum. Nec obſtat cap. ſuſceptum. de reſcript. libr. vj. quod non habet locum in acceptatione,
2 † quæ eſt quędam declaratio voluntatis: & tendit ad executionem gratiæ: & ideò non mirum, ſi erretur in modo vacationis, quòd non impediatur acceptatio dummodo ſequatur vera, & effectualis prouiſio, quæ dat ius in rem. de conceſ. præbend. c. ſi. lib. vj. vide deciſ. xluj. ſuprà de reſcript.

SVMMARIA.

1 *Expectans, cui per Papam fuit facta gratia de canonicatu alicuius eccleſiæ, cum præbenda & præſtimonijs, ſi qua vacabant, vel cùm vacare contigerit: an poterit acceptare præbendam vacantem, & dimittere præſtimonia: vt poſtmodum alterius canonici decedentis præſtimonia acceptare poſſit?*
2 *Gratiam ſuam quis diuidere non poteſt.*

DECISIO XX. aliàs 416.

1 NOta, Papa † fecit gratiàm Titio de canonicatu talis eccleſiæ: præbendam verò ipſius eccleſiæ ac præſtimonia, ſi qua vacant ad præſens vel dum vacabunt per mortem vnius canonici cedentis. vel decentis, vel cùm ea vacare contigerit, ſibi contulit, vel diſpoſitioni ſuæ reſeruauit: quæ infra vnius menſis ſpatium duxerit acceptanda. Moritur vnus canonicus obtinens vnã præbendam, & quædam præſtimonia, iſte expectans acceptauit præbendam, & dimittit præſtimonia illius: alius tamen expectans ſequens in data, qui acceptauit præbendam, ac præſtimonia alterius ſecundò decedentis, dicit quòd primus amodò non poteſt obtinere præſtimonia iſta: quia imputetur ſibi quare non recipit pręſtimonia primò decedentis, ſicut eius præbendam ac-
2 ceptauit: & quòd non † poteſt diuidere gratiam ſuam: nec valet acceptare præbendam vnius canonici, & præſtimonia alterius: imò oportet ꝙ vnius eiuſdemque canonici præſtimonia, & præbendam recipiat: propter verba illa, vnius canonici. pro quo etiam, ſcilicet quòd non poſſet diuidere gratiam factam. ff. de conditio. & demõſtra. l. ſi cui. de lega. ij. neminem. Pro primo facit, quia illa verba coniuncta diuiduntur in duas diſiunctas. argumen. l. filio. §. fina. ff. de adimend. legat. præſertim, quia poſſet contingere quòd moreretur vnus canonicus præbendatus non habẽs præſtimonia, alterius poſteà decedentis acceptare poterit. ergo non videtur Papa intellexiſſe in ſenſu compoſito, vel vnito: ſed potiùs in ſenſu diuiſo. Item illa verba, eccleſiæ referuntur ad præbendam, & illa, vnius canonici, referuntur ad præſtimonia: ſi enim in gratia nihil fuiſſet dictum de præſtimonijs: non fuiſſent appoſita illa verba, vnius canonici &c. ſed ſimpliciter fuiſſet dictum, præbendam. ſi quæ vacat, &c. ergo cùm plures ſint gratiæ, ſcilicet vna de præbendis ipſius eccleſiæ: & alia de præſtimonijs vnius canonici cedentis, vel decedentis. argumen. l. ſcire debemus. ff. de verbo. obligati. ergo illa verba quę ſtatim ſequuntur, quæ duceret acceptan-

da, cùm ſint plures numero, diuidantur in ſuas ſingularitates, ad quas referuntur per illam dictionem relatiuam, quæ: vt ſit ſenſus ſibi factam gratiam de præbenda ipſius eccleſiæ, quam duceret acceptandam. argu. d. l. filio. § fina. Et hoc credo verum.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio primi in data licèt reddatur inutilis: attamen præſtat impedimentum ſecundo.*
2 *Collatio ordinarij facta infra menſem expectanti datum an ſit valida, ſi appareat expectantem non acceptáſſe infra menſem.*
3 *Decretum omne habet tacitam conditionem in ſe, ſi is cuius fauorem eſt interpoſitum, vti voluerit.*
4 *Negligentia notabilis quæ dicatur, eſt arbitrarium.*

DECISIO XXI. aliàs 422.

1 NOta, primus † & ſecundus [a] in data acce-
2 prauerunt infra menſem vnam eccleſiam, poſt vnum vel duos menſes, ſecundus fecit ſibi prouideri, ſed primus non: imò antequàm primus ſibi faceret prouideri, ſuperuenit reuocatio Papæ, quæritur an ſecundus habeat ius? Et videtur quod ſic. quia acceptatio primi redditur inutilis, & ineffectualis propter reuocatoriam, ergo non videtur quòd præſtare poſsit impedimẽtum ſecundo, quia non præſtat impedimentum quod de iure non ſortitur effectum. Contrarium fuit determinatum, per c. quondam. de præbend. lib. vj. acceptatio enim primi cùm à principio tenuiſſet, fecit vt decretum poſitum in literis ſuis omnia facta pro ſecundo irritarentur, & pro iſta parte, ſcilicet, quòd acceptatio ex quo ſemel fuit valida, licèt poſteà efficiatur inutilis: præſtet impedimentum, faciunt iura allegata in quæſtione quã poſuit Io. An. de regu. iur. c. non præſtat. in mercurialib. Pro iſta parte optimè poteſt induci ff. de libe. & poſthu. l. ſi poſt. in princ. & per eundem modum l. ſi poſt habere dicitur. in prin. & vide hic quæſtionẽ quæ incipit, Cùm ad col-
3 lationem cuiuſdam epiſcopi. Sed quid † erit ſi prior data nunquam acceptauit, an prouiſio ſecundo facta infra menſem primi erit nulla? Et idem quæri poteſt de collatione ordinarij facta infra menſem primi, ſi poſt non acceptat, & licet Paul. teneat quòd ſit nulla: vt notatur in cle. cùm ei quem. de conceſſ. præbend. dic quòd imò valet, per rationes Ioan. Mona. de præbend. ſtatutum. lib. vj. Et quia gratia primi eſt conditionalis, ſi acceptauerit infra menſem, conditio deficit, ergo non impedit ordinarium, vel ſecundũ
b in data. Item omne decretum [b] habet † tacitam
3 conditionem, ſcilicet, ſi is in cuius fauorem eſt interpoſitum, eo vti voluerit. ff. de lega. j. l. ſeruũ. in prin. & notat. Ioan. Mo. in d. c. ſtatutũ. de præbend. & hoc eſt verum, niſi tunc cùm ſecundus ſibi fecit prouideri, primo poſſet notabiliter negligentia imputari, quia tunc cùm propterea primus ſit excluſus: vt in c. tibi qui. in fin. de reſcript. & in c. ſi clericus. de præbend. lib. vj. ſecũ-
4 dus poſſet ſibi facere prouideri: ſed † quãdo debet notabilis negligentia puniri, hoc eſt in arbitrio iudicis attentis circunſtantijs attendendis, cùm non ſit tempus à iure ſtatutum. Dicitur tamen communiter quòd executor ſecundi, vel ordinarij poteſt monere primum, vt faciat ſibi prouideri: & ad hoc ſibi præfigere tempus competens, quod hoc faciat: alioquin ipſi etiam poterunt prouidere: vt argumen. in ſimili extrà de reſti. ſpoliato. capit. frequens. §. ſolet. ff. de hære. inſti. l. ſi quis inſtituatur. in prin.

ADDITIONES.

a Nota, primus & ſecundus. Adde Staphil. in tract. de lite. grat. & inſtit. fol. 109, verſ. iij. expirat.
b Omne Decretum. Adde Ruinum conſ. 93. vol. 3.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio nulla ex poſt facto non conualeſcit.*
2 *Impetrans quamdiu præcedit eum primus in data, non poteſt facere ſibi prouideri.*

DECISIO XXII. aliàs 52.

1 NOta, † quòd vbi ſunt duo expectantes [a] ſub
a diuerſis datis cum poteſtate acceptandi etiã beneficia reſeruata, ſi ſecundus in data infra mẽſem debitum primò in data acceptauit beneficium, non valet ſua acceptatio, nec prouiſio, dũ tamen primus in gratia poſtmodum infra menſem acceptauerit: licèt habuerit eam pro derelicta, intantum quòd ſi Papa conferat beneficium vacans tãquam reſeruatum, collatio Papæ præfertur, & præualet acceptationi ſecundi impe-
2 trantis. Et poteſt eſſe ratio, quia † ſecundus impetrans quamdiu præcedebat eum primus impetrans, non potuit ſibi facere prouideri: nec acceptatio ſua fuit efficax, ergo poſito quòd primus omiſerit gratiam, actus qui fuit inualidus ex poſtfacto non conualeſcit. argumẽ. l. ſi ſeruus. ff. qui & à quib. l. j. § illud. ff. quorũ leg. ad quod facit not. per Ioan. Monach. in cap. ſtatutum. de præbend. libro ſexto. ad quod cap. penulti. cum ibi not. per Io. And eod. titul. & ff. de leg. j. l. planè. in prin. licèt aliqui teneant contrarium. ad quod l. ſi cùm optio. de optio. legat. & l. ſi hæres. de manu. vindict. per quas leges ego ſolus tenui iſtam partem: licèt decretum pro primo appoſitum videatur multum obſtare: vt cap. penul. alleg. & vide omnino deci. 45. ſ. de reſcrip. & dec. 21. & 47. hoc eod. tit. & vide omninò Collect. in c. eccleſia. verſ. quid ſi tu primus in data, &c. de ſortileg.

ADDITIO.

a Duo expectantes. Adde quod licet expectantes non acceptent infra menſem, collatio tamen interim non valet: ſecundũ Rotã deci. 27. ſ. de præbend.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula conſueta poni in confirmationibus, dummodo ex ordine debeatur beneficium, non intelligitur tãtùm de ordine data, ſed acceptationis.*

DECI-

DECISIO XXIII. aliàs 502.

1 NOta, † quòd clauſula conſueta poni in cõfirmationibus, dummodò ex ordine debeatur beneficium, non intelligitur tantùm de ordine datæ, ſed acceptationis: quia tunc primo beneficium eſt debitum: vt in capit. j. de conceſſ. præbend. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio in qua narratur canonicè priùs prouiſum fuiſſe, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XXIIII. aliàs 532.

1 PRimo † & ſecundo in data acceptantibus vnum beneficium reſeruatum, aliàs tamen cadens ſub eorum gratijs: ſecundus in data obtinet gratiam, per quã narrat in literis eius, quòd ſi aliàs non obſtetiſſet reſeruatio, fuiſſet eidem canonicè prouiſum, & tanquam de reſeruato prouidetur, vel mandatur prouideri, ſi non fuerit alteri ius quæſitum: quæritur an hæc gratia ſit ſurreptitia propter hoc, quia non erat ſibi aliàs canonicè prouiſum, licèt quidam dicerent quòd non, ex eo quòd Papa non conſiderat illam canonicam prouiſionem, ſed reſeruationem quæ impediebat vtrunque: ſcilicet, prouiſionẽ tam primi, quàm ſecundi: nec etiam executor primi potuit legare manus ſecundi: quia ipſe eas habebat ligatas, propter decretum reſeruationis: tamen maior pars tenuit pro primo, quia eſt veriſimile, quòd potiùs fuerit Papa motus ex eo: quia æſtimabat cùm aliàs canonicè obtinuiſſet: quod tamen non fecerat, etiam ſi reſeruatio non obſtetiſſet propter primum, cuius decretum ligauit manus ſui executoris. vide quod no. Innocen. in capitul. dudum. de electio. ſuper verbo, canonicè. in principio.

SVMMARIA.

1 *Prouiſio facta poſtquam Papa appoſuit manum ei qui acceptauerat priùs, vel poſteà acceptauit, non valet.*

2 *Collatio facta per ordinarium infra menſem datum expectanti, etiam quòd Papa mandauerit dictam collationem confirmari: ſi tamen alteri ius nõ fuiſſet quæſitum, non valet, nec tenet.*

3 *Mandatum de prouidendo, an liget manus habentis poteſtatem conferendi.*

4 *Beneficium dicitur affectum per appoſitionem manus Papæ.*

DECISIO XXV. aliàs. 536.

1 INfra menſem † ᵃ expectantis, & ante ipſius
a acceptationem, ordinarius de facto contulit cuidam beneficium vacans. & cadens in gra-
2 tia expectantis: ſed † ad illius cui ordinarius cõtulit, ſupplicationem, Papa mandauit certis iudicibus, quòd illam collationem ordinariam authoritate apoſtolica confirmarent: ſi à die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitum: tandẽ ante confirmationem per ipſos iudices factam expectans acceptauit, & ſibi obtinuit prouideri: poſteà vero dicti iudices dictam collationem ordinariam confirmauerunt, quæritur an talis confirmatio teneat: vel an dictus expectans, cui ante confirmationem prouiſum extiterat, poſt mandatum tamen de confirmando à Papa emanatum fuerit ius quæſitum? Et videtur quod confirmatio teneat: & quòd prouiſio expectantis poſtquàm Papa appoſuit manus mandato confirmari collationem ordinarij non tenuit, quia per talem manus appoſitionem totum negotium videtur ad ſe aduocaſſe: & ſi executori expectantis manus & cuiuslibet alterius inferioris fuerint ligatæ. argumen. capitul. vt noſtrum. de appellationibus. licèt in oppoſitum
3 videtur: quia † per ſolum mandatum de prouidendo non ligentur manus cuiuſcunque habentis poteſtatem conferendi: quò minus prouiſio per eum facta teneat, & valeat: per decre. quia cunctis. §. ex parte. verſ. non ſic. & verſicu. ſimiliter. de conceſſi. præbend. libr. vj. niſi Papa expreſsè beneficium ſuæ diſpoſitioni reſeruaret, vel decretum in tali mandato adiunxiſſet: vel aliàs expreſsè ſuam voluntatem inſinuaſſet. vt dicto capit. quia cunctis. talibus iudicibus quibus mandabatur tale beneficium reſeruando ſuæ diſpoſitioni, vel interdicendo: vt ibidem cum ibi not. per Archidiaco. in verſicu. ſimiliter. ſuper verbo, exprimatur. & ſuper verbo, inſinuent. & eo. tit. c. ſi ſoli. & facit de præb. dilectus. verſicu. clericus. quod concordat cum capit. inter cætera. eod. titu. Et ſic reſponderi poteſt ad rationem in oppoſitum: quia Papa non aliter videtur ad ſe aduocare negotium, nec
b manus apponere: ᵇ niſi exprimat, quòd nullus alius poſſit diſponere: puta reſeruando, vel decernendo non valere &c. per præmiſſa: niſi velles tenendo primam partem dicere, quòd ſimiliter mandato prouideri, vel etiam diſponendo de certo beneficio vacante, videatur manus apponere, etiam ſi non reſeruet, vel decernat. Et reſponderi poſſet ad iura proximè allegata, quòd omnia loquuntur vbi Papa mandat prouideri de beneficio vacaturo, vbi non eſt veriſimile quòd per ſolum mandatum incontinenti velit manus ordinarij ligare: nec aliquod beneficium afficere, etiam ſi de certo beneficio vacaturo hoc mandet: puta de tali, nominando illud primum vacaturum: ſed non bene video quare non ſit eadem ratio diuerſitatis in vacãte, quàm in vacaturo, cùm venit caſus vacationis: quia eadem ratio: quare ſecundam credo de iure veriorem. & ſic prouiſio expectantis erit potior:
4 & confirmatio † non valebit: ex quo prius expectanti fuerit ius quæſitum. Audiui tamen quòd Cancellaria: vt prædicta iura tollerentur, & vt gratia Papæ poſſit indubitanter ſortiri effectum, per ſolam manus Papæ appoſitionem, eo ipſo quòd ſignat ſupplicationem. ſeu prouideat, ſiue mandet prouideri, vel aliàs diſponat de vacanti, vel vacaturo certo vel incerto, adeò vult eſſe affectum beneficium. & ligatas manus inferioris, quòd ſemper durat reſeruatio cum decreto à die datæ ſignationis factæ per Papam.

& tunc

& tunc per illas clauſulas reſeruationis, & decreti, negotium eſt clarum. veruntamen cùm gratia ſit de incerto beneficio vacaturo: vt puta quod duxerit acceptandum: dat decretum incertum, & ſuper incerto, quòd demùm ligat, cùm deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem. iuxta ca. dudùm. de præbend. lib. vj. §. conſiderantes. niſi apponeret certum tempus: puta mẽſem, vt hodie communiter fit de ſtylo Cancellariæ: quia tunc infra tempus etiam ante acceptationẽ ligaret manus aliorum, vt menſis appoſitio in aliquo operetur. vt in element. cùm ei quem. de conceſſ. præb. vide dec. xlvij. infrà iſto tit.

ADDITIONES.

a Infra menſem. Adde Æneam de Falco in tractat. re ſeruat. in 4. quæſt. princip. in 15. effectu. verſicu. & per illam.

b Nec manus apponere. Vide Panor. in capit. inter dilectos. col. ij. verſ. in glo. extrà de exceſ. præl.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio pauperis facta de beneficio vacante ante purificationem gratia factam infra menſem, an valeat.*

2 *Datio libertatis facta pendente optione eius, cui legata erat ſeruorum optio, valet in euentum, in quem ille non optetur.*

3 *Prouiſio tribuit ius in re.*

4 *Acceptatio tribuit ius ad rem.*

5 *Papa vbi mandat aliquid ſtudioſè: tunc ordo literæ eſt ſeruandus.*

DECISIO XXVI. aliàs 544.

1 AN † acceptatio pauperis facta de beneficio vacante, ſi de iure ſibi debeatur, ante purificationem gratiæ, etiam ſi purificauerit infra menſem, valeat: vel an ſit opus quòd poſt purificationem gratiæ infra menſem nouiter acceptet? Et videtur quòd valeat: quia non eſt niſi declaratio voluntatis: & ideò cùm eam non mutauerit, ſed perſiſtat in eam, ſibi proficiet: dum tamen infra menſem purificetur conditio. Pro hoc bene facit decre. cum in cunctis. de electio. & cap. ne captandæ. de conceſſ. præb. lib. vj. vbi hodie alia forma eſt propter adiectionem menſis, antequam vacet, quis ſecundum formam illam poteſt acceptare primum vacaturum, vel ſecundum ex cauſa, & tamen ante vacationem poterit dici gratia ſua conditionalis, ſcilicet ſi eo viuo vacaret beneficium. argumen. l. hoc modo, de conditio. & demonſtra. & ſicut ibi ante euentum conditionis facta acceptatio valet in euentum conditionis: ergo & hic. pro hoc ff. de opti.
2 leg. l. ſi cùm optio. vbi datio † libertatis facta pẽdente optione eius, cui legata erat ſeruorum optio, valet in euentum, quo ille non optetur: nec eſt opus quòd remoueatur datio libertatis per eundem modum. facit l. legatarius. §. j. ff. de lega. j. & conditio quæ ponitur in literis pauperum, potiùs dirigitur ad prouiſionem, & eius effectum, quàm ad acceptationem. Item pro hoc bene facit de ſecund. tabu. l. ij. §. ſi ſub conditione. vbi petitio poſſeſſionis bonorum ſecundum tabulas facta ante aduentum conditionis, valet in euentum. pro hoc bene facit ff. de teſta. mili. l. in fraudem. §. teſtamentum. ff. de leg. iij. l. ſi filius. ibi, ſi durauerit voluntas. ff. de of. proconſul. l. obſeruar. §. fina. verſi. ſed ſi ante. ff. de donat. l. quoties. §. j. de ſolut. l. ſub conditione. In oppoſitum verò quòd non valeat ante purificationem gratiæ niſi poſteà infra menſem renouetur verbo, vel ſigno, vel facto ex quo poſteà appareat de eius animo. argumen. ad hoc ff. de optione legat. l. optione legata & de lega. j. l. Iulianus. & ff quorum leg. l. j. §. quod ait prætor. ff. ad Trebellia. l. ſed ſententia. ibi cùm dicit, ſi ratam habeat. à cõtrario ſenſu. pro hoc de ſecund. tab. l. qui ex liberis. §. teſtamento. verſi. planè. ff. de milit. teſtamẽ. l. Tribunus. pro hac parte videtur text. ff. de acquir. hære. l. is qui hæres. & l. is poteſt, & l. extraneus. in prin. & l. hæres inſtitutus. & ff. rem ra. habe. l. bonorum. & pro hoc etiam bene facit: quia acceptatio eſt facta per verbum præſentis temporis, ſi de iure ſibi debeatur. & conſtat quòd ante purificationem ſibi de iure non debebatur, cum ante aduentum conditionis non ſit debitum: ſed ſpes in debitum iri. arg. l. cedere diem. ff. de verb. ſig. quare non debet eſſe maioris efficaciæ acceptatio, quàm prouiſio, vt patet: quia imò proui-
3 ſio debet eſſe fortioris efficaciæ, cùm † per eam
4 tribuatur ius in re, & † per acceptationem non, ſed ad rem. de conceſſ. præb. c. ſi. libr. vj. Conſtat autem quòd prouiſio facta ante purificationem gratiæ non valeret: quia eſſet facta contra ordinem literæ, & mentem Papæ, qui ſtudioſè primò ponit de purificatione conditionis, & demũ de prouiſione. ergo &c. argu. eorum quæ habentur de reſcrip. c. cùm dilecta. cum ibi no. per Ho-
5 ſtien. qui ibi no. quòd † vbi Papa mandat aliquid ſtudioſè, quòd tunc ordo literæ eſt ſeruandus. vide decif. 37. j. eo. tit. & Collect. in cap. ex quæſtione. de reſti. ſpol. & dec. 17. s. eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio non tribuit ius vt oporteat de ea fieri mẽtionem à tertio prouiſo à Papa.*

DECISIO XXVII. aliàs 622.

1 SI aliquis † acceptat aliquam præbendam, de qua non eſt ſibi facta prouiſio per ſuum executorem: ſi Papa conferat illam præbendam ſic vacantem alteri, dicendo, etiam ſi alteri non eſt ius quæſitum, talis acceptatio non nocet gratiæ Papæ alteri factæ: ſecus ſi ordinarius confert alteri talem prębendam. iuxta cap. cùm ei quem. de conceſſ. præbend. in elementi. & ita ſeruat ſacrum palatium.

SVMMARIA.

1 *C. ſi hi contra quos. vt lit. pend. lib. vj. impedit executionem gratiarum expectatiuarum.*

2 *Expectantes an impediantur in executione gratiarũ ſuarum propter d. c. ſi hi contra quos.*

Impetrans

3 *Impetrans qui acceptauit beneficium vacãs per mortem Titij an admitti debeat ad proſecutionẽ cauſæ cum Sempronio colitigante ſuperſtite.*

DECISIO XXVIII. aliàs 588.

1 VTrùm capitul. ſi † hi contra quos. vt lit. pẽden. libro ſexto, impediat executionem gratiarum apoſtolicarum, quò minus expectantibus acceptantibus beneficia litigioſa tanquam vacantia per obitum litigantium, qui lite pendente mortui ſunt, valeat prouideri; an habeat expectare donec ad inſtantiam litigantium ſuperſtitum lites huiuſmodi finiantur? Fuit dictũ
2 quòd ſic: propter generalitatem † illius capitul. cùm dicit, nullatenus, licet contrarium facere videbatur, quòd ſuper illo verbo no. Archidiac. à contrario ſenſu, cùm tales executores non cenſeantur iure ſuo conferre: ſed potius ex neceſſi-
3 tate iure alieno: vt ibi dixi. benè tamen † crederem tales impetrantes acceptantes admittendos ad proſecutionem cauſæ, tanquam illos, quorũ intereſt per finem illius capituli niſi ſuperueniſſet reuocatio, per quam tollerentur gratiæ eorũ, quibus nõdum extiterat ius quæſitum in re: prout ſuperuenerat in caſu quæſtionis, vbi prætendebatur impetrantem, cui licèt de facto per executorem ſuum lite pendente fuerat prouiſum, & excluſum per reuocatoriam, quia illa prouiſio executoris propter prohibitionem dicti ca. ſi hi contra. non valebat, & ſic per eam in beneficio non fuerat ius quæſitum: & ſic vnus alius qui poſt reuocatoriam & litem finitam impetrauerat, ſi non eſſet tunc alteri ius quæſitum, fuit potior reputatus. vide deciſ. xvij. ſuprà de reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio præſumitur facta infra menſem.*

DECISIO XXIX. aliàs 629.

1 SI aliquis † eſt primus expectans in aliqua gratia beneficij, & ipſe dicit ſe acceptaſſe infra menſem; ſecundus expectans dat obiectiuè, ſeu dicit, quòd non acceptauit infra menſem ſine aliqua probatione, niſi ſecundus expectans probet clarè & ligitimè, quòd non acceptauerit infra menſem à tempore notæ vacationis, nõ auditur. & ita etiam ſeruat Rota dom. Audit. ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio pauperis ante purificationem gratiæ, quæ non purificatur infra menſem non valet: ſecus ſi gratia eſſet in forma, dignum arbitramur.*

DECISIO XXX. aliàs 760.

1 SCiendum, † quòd ſi aliquis in forma pauperum acceptat beneficium vacans infra menſem, gratia ſua non purificata, nec etiam purificauit infra menſem, dicitur quòd talis acceptatio non valet. ſecundum quod tenent Doct. in c. cùm ei quem. de conceſ. præbend. in cle ſecus autem ſi gratia eſſet facta in communi ſub forma, dignum arbitramur, quia tunc acceptatio infra menſem valet: licèt gratia eius non eſſet purificata propter virtutem dictæ gratiæ, ſiue clauſularum poſitarum in dicta gratia, dignum arbitramur. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus habens ex priuilegio nominare vnum canonicum in qualibet eccleſia: ſi ſemel nominauerit aliquem, licèt poſſeſſionem non fuerit conſecutus, non poterit alium nominare.*
2 *Electio ſola immediatè non tribuit ius in dignitatibus electiuis: ſecus eſt in ſimplicibus beneficijs.*

DECISIO XXXI. aliàs 35.

1 NOta, † quòd vbi habet Epiſcopus ex pri-
2 uilegio, a ſeu ex conſuetudine, quòd poſſit in creatione ſua noua nominare vnũ canonicũ in qualibet eccleſia collegiata, ex quo ſemel vnũ nominauit, & nominatus gratiam acceptauit, poſito quòd nominatus poſſeſſionem nõ fuerit adeptus b pacificã, Epiſcopus non poteſt alium nominare. argu. l. apud Aufidium. de optio. lega. & quod not. Archi. in c. cùm in multis. ſuper verbo, exprimat. in prine. & c. gratia. in fin. de reſcrip. libr. vj. licet faciat contrà c. ſi electio. de elect. lib. vj. & quod not. Archid. in c. ſi compromiſſarius. ſuper ver. officio. eod. tit. & lib. Sed
2 non obſt. ca. ſi electio. quia ibi † ex ſola electione immediatè in dignitatibus electiuis nõ attribuitur ius: ſecus eſt in ſimplicibus beneficijs: vt in c. ſi tibi abſenti. de præb. cum ibi not. per docto. in vj. pro prima parte faciunt not. per Innoc. in c. cùm Bertoldus. ſuper verbo, ipſum. de re iudic.

ADDITIONES.

a Ex priuilegio. Adde dec. j. ſ. de præbend.
b Adeptus. Iſtud facit ad quæſt. nunquid beneficiũ dicatur ſola collatione plenè acquiri etiam ante illius adeptam poſſeſſionem: in quo dic, quod licet beneficium ante adeptionẽ poſſeſſionis poſſit permutari ſecundum Imo. in cle. j. de rer. permutat. & gloſſ. in §. item quod vniuerſitates. in verb. poſſidebunt. tit. de collat. in pragmat. veruntamen qui habet ſolum titulum beneficij ſine poſſeſſione non dicitur obtinere beneficium, ſecundum glo. in verb. obtinebunt. §. item inſuper. tit. de collat. in pragmat. ſanctio.

SVMMARIA.

1 *Gratia facta ad beneficia in curia vacantia, extenditur ad deuoluta.*
2 *Beneficium deuolutum an videatur propriè vacare in curia.*
3 *Gratia facta alicui in præiudicium concedentis non eſt ambitioſa, ſed eſt extendenda.*

DECISIO XXXII. aliàs 301.

1 NOta, † quòd vbi Epiſcopo eſt facta gratia, quòd beneficia ſuæ diœceſis vacantia in curia Romana,

Romana, poſsit conferre: beneficia deuoluta
ſecundum aliquos includit: vt c. porrò. de pri-
2 uil. ſed † beneficium deuolutum non videtur a
propriè in curia vacare. quod probatur, quia de
beneficijs vacantibus in curia Romana non po-
teſt quis prouidere ſine ſpeciali mandato Papæ:
vt c. licet. de præbend. lib. vj. c. ſi de beneficiô. eo.
tit. in cle. & quia licet collatio pertineat ad Pa-
pam: tamen beneficium videtur vacare in parti-
bus, vbi prius vacauit, licet aliqui contrà, quia
beneficium videtur vacare & in partibus, & in
a curia. argu. l. j. a C. vbi de poſ. agi oportet. Item
3 † gratia facta Epiſcopo in præiudicium conce-
dentis non eſt ambitioſa, ſed eſt extendenda: vt
c. tua. de verb. ſig. & c. dudum. cum ibi not. per
Io. And. de præb. lib. vj. ſuper verbo, beneficia.

ADDITIO.

a L. j. Illa lex parum facit ad hanc deciſ. vt clarè
patere poteſt ipſam intuenti.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poſtquàm commiſit alicui vt conferat. certum beneficium vacans, non poteſt variare.*

DECISIO XXXIII. aliàs 316.

NOtat gloſſ. Io. And. in nouel. c. præſenti. de
1 offic. dele. lib. vj. quòd † vbi Epiſcopus cō-
mittit Titio, vt prouideat Petro de vacanti be-
neficio, ſi dictus Petrus idoneus reperiatur, ſi
antequàm dictus Titius prouideat Petro, dictus
Epiſcopus conferat dictum beneficium, non va
let collatio: nec Epiſcopus poteſt variare. ad quod
facit not. per Innocen. in ca. in cauſis. ſuper ver-
bo, cùm res: de electio. l. ſancimus. C. de dona.
quia non videtur ſimplex mandatum: imò vide-
tur talis qualis donatio ſeu conceſsio facta in
Titium vt conferre poſsit beneficium in caſu,
in quo dictus Petrus idoneus reperiatur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacans re integra etiam poſt menſem an poſsit acceptari?*

DECISIO XXXIIII. aliàs 34.

1 NOta † quòd vbi impetrans a non accepta-
a uit infra menſem beneficium quod vaca-
bat: elapſo menſe vacans adhuc beneficium po-
teſt acceptare: ſecus ſi beneficium eſſet alteri col
latum. de quo dic vt per Archid. in c. dudum. de
præbend. lib. vj. licet contrarium. no. Io. And. in
cap. j. ſuper verbo, infra menſem. de conceſ. præ-
bend. in cle. & iſta vltima opin. approbatur pri-
ma quæſtione reprobata ſuperiore. ſed primam
tenet Pau. in alleg. cle. cùm ei quem. de præben.
& in cle. ſi iuxta. de præbend. ſed executor non
poterit prouidere ſibi, niſi infra menſem accep-
tet propter formam literarum. vide deci. 14. ſ.
eod. titul. quæ videtur tenere contrarium iſtius
deciſionis.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde Staphil. de lit. gra. & iuſti. fol.
93. ver. v. non omittendum.

SVMMARIVM.

1 *Expectans de collationem Decani & capituli eccleſiæ cathedralis poteſt acceptare beneficia vacantia in ea.*

DECISIO XXXV. aliàs 112.

1 NOta, † quòd vbi aliquis eſt expectans ad
collationem Decani & capituli eccleſiæ
cathedralis: talis expectans poteſt acceptare be-
neficium vacans in eccleſia cathedrali. nec iſto
caſu habet locum c. quamuis. de præbend. libr.
vj. ad quod not. in c. gratia. in princip. vbi dicit
contrà, per Archid. de reſcrip. & c. ſi motu. ſu-
per verbo, beneficium. de præbend. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo eccleſiæ, in qua eſt certus numerus canonicorum, vel præbendarum, diſponens quòd habēs dignitatem ſine præbenda non poſsit acceptare primam præbendam vacaturam, non valet.*

DECISIO XXXVI. aliàs 113.

1 NOta, † quòd non valet conſuetudo in præ-
iudicium impetrantium apoſtolicorum,
quæ eſt in eccleſia, in qua eſt certus numerus
canonicorum, vel præbendarum. quòd habens
dignitatem ſine præbenda non poſsit acceptare
primam præbendam vacaturam, quia ſi talis
conſuetudo valeret: tunc per talem ligarentur
manus Papæ: quod non eſt dicendum. pro quo
vide not. per Gulielm. in c. inferior. xxj. diſtin. Nec
obſt. capit. cùm in eccleſia. de præbend. libr. vj.
quia ibi erat certa præbenda, quæ debebatur
Epiſcopo futuro.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij conferre poſſunt beneficia vacantia ante purificationem gratiæ in communi forma pauperum.*

DECISIO XXXVII. aliàs 117.

1 NOta ſecundum aliquos, vbi † eſt facta
a gratia a in forma communi cum menſis
appoſitione: ſi antequàm purificet gra-
tiam, vacet beneficium: poteſt conferri per or-
1 dinarium. & eſt ratio, quia gratia non eſt pu-
rificata quantum ad impetrantem: nec videtur
vacare beneficium ſi ea purificata vacat in fauo-
rem impetrantis. Alij contrà: quia ex quo men-
ſis eſt appoſitus infra menſem ordinarius non
poteſt ordinare vt ſit purificata gratia, & con-
ditio videatur retrò purificata: vt l. potior. C.
qui poti. in pign. hab. ſic intelligitur capitu. cùm
ei quem. §. ſecùs. de conceſ. præbend. in clemē.
& vide infrà deciſ. 12. ſ. de reſcript. deciſ. 23 ſ.
de præbend. & deciſ. 47. ſ. eod. tit.

ADDI-

ADDITIO.

a Facta gratia. Adde dec.23.ſ.de præbend. & dec. 17.hoc eod.tit.ſ.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex recuſari poteſt.ſi propalauit intentionem ſuam, dicendo aliquem non habere ius.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 256.

1 NOta, † quòd eo ipſo quòd quis manifeſtauit, ſeu propalauit intentionem ſuam, dicendo quòd talis non habet ius in cauſa: poteſt vt ſuſpectus recuſari. no.Inno.in c. irrefragabili. de offi.ordi.

DECISIO XXXIX. aliàs 414.

Similis eſt dec.21.tit.de reſcript.ſ.in nouis.

DECISIO XL. aliàs 463.

Similis eſt deci.13.titu.de reſcript.ſ.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula generalis derogatoria quæ hodie apponitur in literis apoſtolicis derogat ſtatutis eccleſiarum requirentibus ſacerdotium.*

2 *Clauſula derogatoria non tollunt, nec derogant ordinationi fundatoris, quòd beneficium non conferatur niſi ſacerdoti in actu.*

DECISIO XLI. aliàs 466.

1 NOta, † quòd ſtatuta eccleſiarum actu ſacer
dotium requirentia per clauſulas genera-
a les[a] derogatorias in literis papalibus poſitas ſu-
blata, vel ſaltem dilatata cenſentur: ita quòd im
petrantes apoſtolici poſſunt huiuſmodi benefi-
cia acceptare, licèt non ſint in ſacerdotio conſti
tuti: dummodò ſint ætatis tali, quòd in proximis
quatuor temporibus poſſint ad ſacerdotiũ pro-
moueri, iuxta not.per Ioan. And.in c. ſi pro cle-
ricis pauperibus.de præb.lib.vj.& per Io.Andr.
in c.et cui.eo.tit.licet Archi.ibidem, & in capi.
cum aliquibus.de reſcript.videatur tenere con-
trarium.& hoc ſatis innuunt verba in dictis nõ
2 obſtan.poſita ſi bene inſpiciatur. Clauſulæ † ta-
men prædictæ non tollunt, nec derogant ordina
tioni fundatoris in ſuo teſtamento, quòd huiuſmo-
di beneficiũ conferatur niſi actu ſacerdoti: quia
ſicut Papa non vult præiudicare in præſentatio-
ne: ita nec in tollendo ordinationem, vel vltimã
voluntatem earundem.& pro hoc vide gloſſ. in
clemen.vt hi qui.de æta.& qualita.

ADDITIO.

a Clauſulas generales. Adde quòd clauſula conſueta apponi per Papam in gratijs ſuis, ſcilicet, non obſtan.in contrarium facientibus, derogat ſtatutis generalibus aſpicientibus ad omnia beneficia eccleſiaſtica. vide Fely.in c.nonnulli.de reſcript.verſi.octaua concluſio.Staphi.de lit. gratiæ & iuſti.fol. 99. verſi.poſt prædicta. & deciſ. 1.de reſcript.in no.

SVMMARIA.

1 *Expectans primus in data ſi medio iuramento pactus ſit ſecundo, quòd nunquam beneficium cadens ſub gratia ſua acceptabit, donec ſecundus obtinuerit beneficium, an ſecundus ſit potior in beneficio vacanti, quod vterque accepit infra menſem.*

2 *Iuri de futuro pacto renunciari poteſt.*

DECISIO XLII. aliàs 832.

1 PRimus in † data medio iuramento facit pa-
ctum cum ſecundo, quòd nunquam benefi-
cium cadens ſub gratia ſua acceptabit, donec
ſecundus, qui impetrauit ad eandem collatio-
nem obtinuerit beneficium in gratia ſua: & ſi cõ
tingeret acceptare beneficium, quod ſecundus
vellet acceptare: ex nunc prout ex tunc renun-
tiat iuri ex tali acceptatione, ſeu prouiſione ex
eo ſecuta ſibi competenti: quæritur an ſi poſteà
vacans beneficium cadẽs ſub eorum gratia qui-
libet accepiet infra menſem: & poſteà quilibet
ſibi faciat prouideri: ſecundus ſit potior, ſic
quòd obſtent priori pactum & renuntiatio quã
2 fecit? Quidam dixerunt quòd ſic: quia † per pa
a ctum etiam iuri futuro [a] renuntiari poteſt, licet
non per ſimplicem repudiationem. C. de pact.l.
j. Alij quòd non: quia ex quo primus acceptat
infra mẽſem, decretum in literis appoſitum ſor-
tiretur vires; & irritum erit, & inane quicquid
per ſecundum, vel eius executorem fuerit atten-
tatum.c.cùm eiquem.de conceſ.præbend.in cle.
nõ fuit quæſtio determinata: ſed mota in cõſilio.

ADDITIO.

a Iuri futuro. An & qualiter iuri de futuro renũtietur, vide per Nico.Mil.in ſuo repertorio verb, renuntiari non poteſt.

DECISIO XLIII. aliàs 813.

Similis eſt dec.21.ſ.hoc eod. titul.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ſemel taxatum per habẽtem poteſtatem ſemper ſic durat taxatum.*

DECISIO XLIIII. aliàs 66.

1 NOta, † quòd vbi beneficium eſt ſemel taxatum per illos, qui poteſtatem taxandi habent: ex tali taxatione beneficium videtur taxatum: niſi aliquis actus interueniat contrarius taxationi. Et poſito quòd per multos annos fuerit, quòd decima pro illo beneficio ſoluta non fuerit, niſi pro illa vice, pro qua fuit taxatum: non ideo minùs vires habet taxatio ſemel facta: quia ſi poſteà non indiguit decimis, non propter hoc videtur remiſſile, quin taxatio priùs facta valeat.arg.l.in filijs.C.de decurio.lib.

rio.lib.x.& vide deciſ.40. poſt medium. & 64. ſuprà de reſcript.& dec.proxi.ſequen.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia non taxata etiam cadant ſub gratia in forma pauperum.*

DECISIO XLV. aliàs 189.

1 NOta ſecundum aliquos, † quòd vbi non
eſt beneficium taxatum, venit in forma pauperum: poſito quòd ſit magni valoris.de quo dic per Ioan. Andr. in Spe. de conceſſ. præbend.in §.item tractatur aliqua quæſtio facti.circa prin.§. & vide deciſ. immediatè præcedentem.

SVMMARIA.

1 *Prouiſio apoſtolica de beneficio iuriſpatronatus clerici & laici communiter valet.*
2 *Compromitti poteſt de ſpirituali in laicum cum clerico authoritate ſuperioris.*

DECISIO XLVI. aliàs 269.

1 NOta, † quòd Papa conferendo [a] benefi-
2 cium vt reſeruatum: non videtur conferre iuſpatronatus laici: vt c.licet. cum ibi no.de præbend.lib.vj.tamen iſtud eſt verũ cùm iuſpatronatus inſolidum pertinet ad laicũ: quia ſi non pertineret inſolidum ad laicum, ſed pro parte, & pro parte ad clericum: tunc pars clerici traheret ad ſe partem laici, & valeret in toto collatio Papæ: nec tunc haberent locum not. in allegato capit.licet. quia ex quo pertinet pro parte ad clericum, & per conſequens ad Papam: & quia maius dignum trahit ad ſe minus dignum. Pro iſta parte facit cap. per tuas. de arbit. cum
2 no.in c.contingat. eod.tit.vbi † poteſt compromitti de ſpirituali in laicum cum clerico, authoritate tamen ſuperioris: cùm ſimpliciter non poſſit compromitti in laicum, & ſic valet compromiſſum propter perſonam clerici adiunctã ibi: aliàs non valeret, ergo idem ſit in propoſito.

ADDITIO.

a Papa conferendo. Adde videndum Æneam de Falco.in tractat. reſer.in 4.q princip.in 14. effectu. Staph.de lite.gra. & iuſti. fol.54. verſic. q autem.Pariſius conſi.128.in capel.nu.12. vol.4. Fel.in tract.quando literæ apoſtol.in vj.amplia.

EPITOME.

Expectantes in forma pauperum poſt purificationem ſuæ gratiæ non poſſunt impediri ab ordinarijs.

DECISIO XLVII. aliàs 450.

a NOta, quòd §. ſecus. [a] ca.cùm ei quem. de conceſſio.præbend.in clement. habet locum ſedum in forma gratiæ ſpecialis, ſed etiam pauperum poſt purificationem, ita quòd ante ipſam non ſunt ligatæ manus ordinarijs. & in hoc conueniunt omnes Domini in Rota me & domino Roberto duntaxat exceptis, qui allegauimus xij. decretales ſolemnes, ac ibi ſcribentes tenentes contrarium. Prædicti verò alij Domini allegabant Oldra.in quæſtionibus ſuis. credo quòd ſit ſupra.q. Ioan. And.in additio. Specul. de cõceſſio. præb. & multos alios antiquos Doctor. qui tulerunt ſententias contra pauperes apoſtolicos, & pro ordinarijs: prout recitat etiam collect. in c. propoſuit. de conceſſio. præbend. qui declinat in opinio. domini Roberti & meam, quã etiam tenet ibi dominus pater meus ſubtiliſsimus dominus Ioan. de Lign. dicens opinionem contrariam tantùm ab intellectu illius decr. remotam, quantùm cœlum & terra. idem Ioan. Cal. in dicta clemen. dicens, & deducens quòd aliàs nihil operaretur appoſitio mensis: quæ tamen, vt ibi dicit tex. debet aliquid operari, ſeu aliquam vtilitatem afferre impetranti. Hanc opin. tenuerunt antiqui, & Paul. & Gen. & Stepha. qui etiam fuit Auditor ſacri Palatij. Gůliel. de monte Laud. qui poſuit expreſsè formam, & ſtylum ſcribendi tempore domini Cle. v. ante editionem conſtitutionis illius, in qua dicebatur poſt illa verba, quòd dixerit acceptandum, ita quòd interim manus ordinarij, & cuiuslibet alterius ſint ligatæ, quod hodie, dixit ipſe, non oportet, propter d.§. ſecus. Idem tenet Matthæus angèli Rai. Iacobi Lapus Fredericus de Sen. in hac opi. declinat dominus Cardinalis Viuarien. non modicæ authoritatis vir, in cuius pectore omnia iura ſunt recondita. Secundum hanc opin. fuit lata ſententia in palatio per domi. Ioan. de Varenis pro paupere apoſtolico, reuocata per dominum Ægid. de Bellamera. qui multum copioſè & prolixè ſcripſit ſuper dicto §. ſecus. & ego taliter qualiter licet minus ſufficienter ſcripſerim contrarium, & vt potui, non ſatisfaciendo, ſed euadendo reſpondi omnibus rationibus per eum tactis. vide ſuprà eod. titul. deciſ.25.& 37.& deciſ.10. ſ. de iure patronat. & ibi de hoc.

ADDITIO.

a Nota quod §. ſecus. Adde deciſ.2. hoc titul. ſ. in nouis.& Staphil.de liter. grat. & iuſtit. fol. 96. verſ.vij.& vltimo.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad gratiam extinctam non præiudicat ei, qui interim aliam gratiam impetrauit.*

DECISIO XLVIII. aliàs 558.

1 POſtquàm Titius † [a] impetrauit ad collationẽ
2 Epiſcopi Papa reuocauit omnes gratias antè factas, poſteà Papa fecit gratiã Mæuio ad collationem Epiſcopi: & poſt iſtam gratiam, Papa primò Titio fecit gratiam, per quam ſibi reſtituit primam gratiam: & voluit prima literas valere, quas ante gratiam Mæuij reuocauerat, quæritur an ille Titius ſit præferendus Mæuio? Dictum fuit quòd non: per cap. quamuis. de reſcr.

lib. vj. & per iura alle. ibi. ff. de decu. l. iij. in prin. C. de conſu. l. j. ff. de bonis liber. l. ſi neceſſe. §. ſi deportatus. In cõtrariũ facit ff qui po. in pigno. hab. ſi prætor. l. creditor acceptus. & de ſymo. c. ex inſinuatione. ibi, eũ dicitur, ita videlicet. quaſi innuat, quòd niſi ſub illa proteſtatione eum reli gaſſet, priſtinum locum recuperaſſet.

ADDITIO.

a Poſtquam Titius. Adde per Beſignet. deciſio. 24. de reſcript. quæ ad literam eſt huic ſimilis.

EPITOME.

Gratia ad prouiſionem capituli & canonicorum coniunctim vel diuiſim non extenditur ad beneficium pertinens ad diſpoſitionem vnius ex canonicis ratione præbẽdæ, quod obtinet in ipſa eccleſia, ſeu extra eam.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Decani & capituli, ſingulorumque canonicorum alicuius eccleſiæ, an poſſit acceptare rectoriam in dicta eccleſia, ad quam ius præſentandi habet quidam canonicus vigore ſui certi beneficij quartaria nuncupati?*

DECISIO LXIX. aliàs 583.

NOta, in diœceſi Maioricen. ſunt quædam eccleſiæ, in quibus ſunt duo perpetua beneficia eccleſiaſtica, quorum vnum vocatur rectoria, & habet curam parœcialem illam obtinens: alterum vocatur quartus, vel quartaria, & obtinens illud non habet curam, ſed habet certam partem prouentuum, & habet præſentare rectorem ad rectoriam eiuſdem eccleſiæ Epiſcopo ſubſtituendum per eum, ita quòd ille quartus, ſeu quartarius, ſeu beneficium ſic nuncupatum in illis eccleſijs non conſueuit conferri, niſi canonico actu præbendato in eccleſia Maioricen. Hoc ſuppoſito vacante rectoria in vna de illis eccleſijs quidam canonicus Maioric. qui erat quartarius, ſeu obtinebat quartam, ſeu quartariam in eadem eccleſia, præſentauit quendam ad rectoriam illius eccleſiæ Epiſcopo, ſicut poterat ratione quarti ſui ſeu quartariæ. Quidã
1 † verò apoſtolicus, qui expectabat ad collationẽ, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Decani & capituli, ſingulorumque canonicorum eccleſiæ Maioricen cõmuniter vel diuiſim, acceptauit illam rectoriam, prętendens illã cadere ſub gratia ſua, ex quo pertinet ad præſentationem illius canonici: excipitur contra eum per præſentatum per canonicum, quòd ad eum non pertineat præſentatio ratione canonicatus, vel præbẽdę eccleſię Maioricen. ſed ratione quarti, ſeu quartarię prędictæ, quam obtinet in eccleſia prædicta, de cuius rectoria agitur: & ideò non cadit ſub gratia ſua arg. c. mandatum. in fi. de præben. lib. vj. cùm dicit, ratione huius præbendæ. cũ ibi no. Ipſe replicat quòd imò cadit ſub gratia ſua: quia ex quo quartus ille, ſeu quartarius ratione cuius ad eum pertinet præſentatio non conſueuit conferri, niſi canonico: & ipſe ideò quia canonicus obtinet illum quartum, ſeu quartariam quem ſeu quam aliàs obtinere non poſſet: ideò præſentatio rectoriæ ſatis cadit ſub eius gratia, qui impetrauit etiam ad collationem ſingulorũ canonicorum. Quidam tenebant pro præſentato contra impetrantem quòd non cadat ſub gratia eius: ex quo non pertinet ad canonicatum ratione canonicatus, ſed ratione illius quarti: nec confert aliàs tanquam canonicus, licèt ſit canonicus: ſed tanquam quartarius arg. ff. de his quibus vt indign. l. tutorem qui pupilli. ff. de adopt. ſi paterfamilias. §. qui duos. cum concord. pro hoc, quia iura canonicatus & eius præbẽdæ ſunt diuerſa, & à iuribus quarti ſeu quartariæ, licèt ſub perſona huius & ſub huius regimine cõcurrãt, & vniãtur, quia vbi duo iura cõcurrũt in perſonã vnius, perindè eſt, ac ſi cõcurrerẽt in perſonis diuerſorũ: vt dict. l. tutorẽ. pro hac ſeparatione iurium bene facit æquitas, & eius ratio Cy. ff. de ſeparatio. per totum. & quod no. per Inno. de priuileg. c. paſtoralis. & de religio. domib. cap. ij. pro hoc etiam inducebatur l. iij. §. ſed ſi coniunctim. ff. de leg. præſtand. & l. multum. in fine. ff. de conditionibus & demonſtrationibus. pro hoc, quia talis quartus ſeu quartarius non poteſt dici de iuribus canonicatus, ſeu præbendæ, cùm non ſemper conferatur certum canonicatum & præbendam obtinenti: ſed interdum vni canonico, interdum alteri nec ad collationem canonicatus & præbendæ ſequitur neceſſariò ꝙ obtineat ſeu obtinere debeat talẽ quartũ ſeu quartariã, licèt illud ſeu illã niſi eſſet canonicus obtinere nõ poſſet: ergo præſentatio rectoriæ pertinens rectori quarti ſeu quartariæ ad eum ratione canonicatus & præbendæ non cenſebitur pertinere, imò vtraque per ſe cenſebitur & ſeparatim nunc ſortietur naturam alterius: nec vnum cedet alteri, ex quo principaliter vniuntur & coniungũtur ſub vnius regimine. argu. extra. ne ſede vacant. cap. j. cum ibi not. ff. de fideiuſſor. l. generaliter. §. j. verſi. reum. pro iſta parte etiam allegabatur: quia iſte quartus eſt additamẽtum patens, ergò &c. argu. l. item ſi fundi. vſufr. §. huic vicinus. verſic. ſed in inſula ff. de vſufruct. pro iſta parte multum bene facit quod no. Ioan. And. in dict. c. mandatum. in nouella, ſuper gloſſ. fina. verſiculo, videtur expeditum. ſi tenramus opinionem ſuam quę habet ibi non dignitatum: quia impetrando ad collationem &c. Decani & capituli communiter & diuiſim non venit beneficium pertinẽs ad vnum canonicum ratione dignitatis, quam non poteſt in eccleſia habere niſi canonicus: vt ibi. ſic nõ poſſit niſi canonicus obtinere. Pro hoc etiam poteſt induci ff. de verbo. ſignificatio. l. Modeſtinus. cũ concordan. ibi allegat. Pro hoc etiam poteſt induci ff. quod vi aut clam. ſi alius. §. notandum. & hanc partem credo veriorem. Et ad rationes & iura in cõtrarium pro hac parte allegat. per præmiſſa ſatis patet reſponſio: quare non curo ſigillatim reſpondere. & pro hac parte poteſt induci. ff. & ſi quidem. ad di. ſolu. l. iij. §. ſed tutor. verſic. ſed quid ad Trebellian. debitor ſub. §. fina. in fin. Pro iſta etiam parte inducebatur ff. de ſolu.

l.ſi duo.ff.de iure dot.l.profectitia.§.ſi pater nõ. quaſi pater.ff.de operis liberto.l.cũ patronus.§.j.ver.itaque.de bo.libil.ſi filius.in prin.pro hac parte etiã allegatur ff.de fundo inſtructo.l.ſi.ff.ad Trebell.a.l.facta.§.ſi hęres.ff.de euictio.l.ſi prægnãs.l.vaccę.& l.ſcapha.& de excuſatio.tut.l.tutor petitus.§.j.in ſi.ff.de his quibus vt indig.l.ſi Titij.probat,quia inſpicienda eſt originalis cauſa,ratione cuius ad ſe pertinet præſentatio de quartaria.ff.de donatio.l.qui id quod,cum concordan.poteſt etiam ad hoc induci ꝙ notat.per Ioan.And.in nouel.de præb.cũ in illis.lib.vj.ſuper vet.inſtitutionẽ & ſuper verbo,tãtũ.Quidã tamẽ tenebãt cõtrariũ:quia quarta,vel quartaria debet cedere iuribus canonicatus,& præbendæ,tãquam nobilioribus,quaſi eorũ gratia & honore,& ordinandi eos aſsignentur,ſeu conferantur,argumen.l.j.§.peruenimus.ff.de auro.& argent.legat.pro hoc etiam,quia eadem eſt ratio principalis,& additamẽt.arg.l.item ſi fundi.§.j.ff.de vſufruct.pro hoc etiã inducebatur l.pen.ff.de acquir.re.domi.pro hoc etiam inducebatur.magis in ſpeciali ff.de pec.l.ſi ſeruus meus ordinarius.in princip. Item quia ipſe fuit intentionis grauare omnes canonicos,& de omni beneficio ad eorum collationem pertinenti:ergo,&c.& in ſto,quia nihil refert quomodò ad eum pertineat collatio,&c.dum tamen pertineat.arg.in ſimili.ff.de verb.ob.l.cùm ſeruus.pro hoc extrà de iud.c.cùm deputati.pro hoc,quia ex quo quartus ille,ſeu quartaria pertinet ad canonicum,ergo & præſentatio pertinẽs ad quartum ſeu quartariũ cenſebitur ad canonicũ pertinere:quia quicquid eſt rei meæ meum eſt.argu.dict.l.ſi ſeruus meus.de pec.pro hoc,quia hæres hæredis teſtatoris eſt hæres.C.de hæredibus inſtituendis,l.fina.pro hoc,quia non refert an mediatè vel immediatè ad eum pertineat.poteſt induci ff.de teſtamen.l.qui teſtamen.§.fi.pro hoc etiam ff.de preca.quãuis.Inſti.de adoptio.§.illud.& quod notat Arch.de præbẽ.cum ſingula.ſuper verbo,dependeat.lib.vj.& Io.And.in nouel.de æta.& quali.cùm te.ſuper gl.qualiter.pro hoc,quia propter canonicatum habet quartam,aliàs non habiturus,niſi eſſet canonicus ibi vnum propter alterũ,&c.argum.ff.de coll.bo.l.dedit dotem.

☞ EPITOME. 45

Eleemoſinaria eccleſiæ Gerundenſis neque capellania ab ea dependens in gratijs expectatiuis non cadunt.

DECISIO L. aliàs. 584.

QVidã in ciuitate Gerundenſi fundauit vnã eleemoſinariam perpetuam certis diebus,& ſub certa forma perpetuò faciendam:& ad hoc multa bona perpetuò aſsignauit:& voluit quòd vocaretur eleemoſinaria ſedis Gerundenſis:& dixit quòd ſi contingeret eum poſteà in eccleſia Gerundenſi inſtituere,ſeu fundare vnã capellaniam,ſeu vnũ perpetuũ beneficiũ presbyterale,ꝙ volebat ꝙ ille qui obtineret pro tempore illãm capellaniam,ſeu beneficium illud,deberet morari in hoſpitio ad faciendam dictam eleemoſinam aſsignatam,& præeſſet illi eleemoſinæ,& eam faceret regi & adminiſtrari,& bona ad illa eidem deputata.Tandem poſt aliquod tempus ipſe fundauit vnam capellaniam in eccleſia Gerundenſi in altari ſanctæ Anaſtaſiæ,ſeu vnum perpetuum beneficiũ presbyterale,ſeu ſacerdotale:& illud beneficium dotauit ſufficienter de alijs bonis ſuis:& voluit ꝙ presbyter qui pro tẽpore inſtitueretur,teneretur ter in ſeptimana ibi pro eius anima celebrare:& in choro eccleſiæ Gerundenſi deſeruire in horis & officijs diurnis,& nocturnis:quòd teneretur præeſſe & deſeruire eleemoſinariæ prædictæ perantea fundatæ:& eã regere,& gubernare:vocareturque talis presbyter præpoſitus aliàs præpoſitura eleemoſinariæ.& pro labore ſuo,& regimine eleemoſinariæ ſubeundo perciperet certam quotam de certis prouentibus quorundam iurium dictæ eleemoſinæ,ſeu dotis ſuæ vltra redditus dictæ capellaniæ ſeu dicti beneficij,ſeu dotis,ſeu iurium:& nihilominus teneretur ſacriſtæ eccleſiæ Gerundenſi,& certis perſonis reddere rationem de adminiſtratiõe eleemoſinariæ quolibet anno:& ſi reperiretur malè adminiſtrare,ꝙ deberet remoueri ab adminiſtratione eleemoſinariæ,& etiã priuari dicto ſacerdotali beneficio,ſeu dicta capellania:& pertineret collatio infra decẽ dies ad ſacriſtã maioris eccleſiæ Gerundẽ.& niſi infra decẽ dies conferret ex tunc deuolueretur ad Epiſcopum & capitulũ.& ſub modo & ordinatiõe prædicta totum fuit per epiſcopum & capitulum confirmatum,& ad eius,ſcilicet ſacriſtæ præſentationem,vnus presbyter inſtitutus. Quæritur nunquid talis capellania,ſeu beneficium cadat ſub gratia impetrantium ad collationem ſacriſtæ?Et videtur quòd ſic,ex quo eſt beneficiũ eccleſiaſticum perpetuum,& ad eius collationem pertinens.&c. 1 In oppoſitũ videtur,quòd ex quo † eſt ibi eleemoſinaria,quæ non eſt beneficium eccleſiaſticum,nec cadit ſub gratia impetrantis:iuxta clemen.per literas.de præbend.fuit deciſum quòd non venit:tum ex eo quia eleemoſinaria videtur principale,& capellania eius acceſſorium:tum quia primò fuit fundata eleemoſinaria,& poſteà capellania,quaſi eius gratia:tum quia eleemoſinaria habet maiores prouentus,quàm capellania,& ſolennior reputabatur:tum quia capellanus inſtituendus in capella recipit nomen,ſeu denominationem ab eleemoſina:& vocatur præpoſitus eleemoſinæ:tum quia eidem,& eius regimini deſeruire,& in eius domibus debet cõmorari,vt ſeruitor in domibus domini:tum quia,vt eius ſeruitor pro labore ſuo recipit de eius prouentibus certum quid,quod eſt modicum,minus quàm dos capellaniæ:& videtur potiùs remuneratio,vel merces ſeruitorũ,vel mercennarij,quàm ius vel prærogatiua dominantis. Tum quia pro mala adminiſtratiõe eius erat puniẽdus & remouẽdus ab adminiſtratiõe,& priuãdus capellania,etiam.ſi circa eam non delinqueret,quod non fit econtrà. Tum quia eleemoſinaria principaliori nomine vocabatur eleemoſinaria ſedis Gerunden.& capellania non vocabatur capellania eccleſiæ,ſed vnius altaris in eccleſia.Item quia eleemoſina famoſior,& vniuer-

ſalior

ſalior, & magis publica & ſolemnis propter multitudinem gentium, & pauperum ad eam cōfluentium. Tum etiam quia vbi eleemoſina principalior non reperiretur: tamē capellaniæ vel beneficio accedere non perhibebatur: & potius æqualis fore quā principalior cenſebatur: & ideò excludendus eſt impetrans. per no. in dict. cle. ſuper verbo, eccleſias. in verſic. quod in dubio. & propter illam gl. iſta pars obtinuit pro capellania tantùm. Et pro beneficio quod deberet in dubio principalius reputari quàm eleemoſinaria, allegabatur: quia nobiliora & digniora ipſius ratione presbyter habet exercere: & propter honorabiliorem cauſam, & honorabilius & dignius fundamentum, ſcilicet celebrare miſſam, & diuina officia. Item quia illud in eccleſia eleemoſinaria extra eccleſiam. Itē propter illud debet miniſter eſſe presbyter, non propter eleemoſinam. Item quia miniſteriū presbyterale in miſſis & officijs magis proficit animæ teſtantis, ſeu fundantis: ergo principalius videtur fuiſſe intentio ſua, quàm eleemoſinariæ.

SVMMARIVM.

1 *Expectans non compellitur acceptare beneficiū quod non vacat de facto, licèt vacet de iure.*

DECISIO LI. aliàs 608.

1 SI† aliquis expectans ſit negligens acceptare beneficium vacans infra menſem, eo quòd alter de facto poſsidet aliqua via, & ideò nō vult acceptare: quia nō vult litigare cū illo, qui poſsidet de facto, ꝙ hoc nocet tali expectanti: ſecundum Ioann. monach. & Archi. & Gen. in capitu. ſi clericus. de præben. libro ſexto. Contrarium tamen tenent alij Domini Auditores ſacri Palatij: ſcilicèt quòd non nocet tali timenti lites cum poſsidente de facto: nec expectans tenetur acceptare niſi beneficium vacans de iure & de facto: quod ſatis eſt iuri conſonum: quia fortè ille non habet de quo litiget: & poſſet incurrere multa pericula litigando. pro hoc facit Inn. in c. cum noſtris. de conceſ. præb.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, quouis alio modo in bullis appoſita, comprehendit omnem modum vacandi.*

DECISIO LII. aliàs 613.

1 SI† Papa facit alicui gratiam de beneficio vacanti per mortem talis, vel aliàs quouis mo-
a do, quòd tunc etiam venit beneficium, ſiue vacet per mortem illius, vel alterius perſonæ, cum comprehendat omnem modum vacationis, & etiam per mortem, ſiue per alium modum cuiuſcunque perſonæ tenentis illud beneficium. Pro hoc facit capitu. ſuſceptum. de reſcript. lib. vj. ſecundum Io. Cal. in quadam quæſtione, quā diſputauit Bononiæ. & ita tenent communiter Auditores ſacri Palatij. vide deciſ. 14. ſuprà de reſcript.

ADDITIO

a Aliàs, quouis modo. De hac clauſula vide plene deci. j. & ibi addita ſ. de reſcr. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Forma, dignum arbitramur, dicitur eſſe quando ſit gratia & cōmittitur, ſi inuentus fuerit idoneus, conferatur, &c.*

DECISIO LIII. aliàs 631.

1 FOrma, † dignum arbitramur dicitur eſſe quando dominus Papa facit gratiam alicui de beneficio vacanti, vel vacaturo committendo alicui, vel aliquibus, ſi per eum, vel eos inuentus fuerit in ſcientia idoneus, vel ſufficiens: & etiam in moribus repertus fuerit vitæ laudabilis. & iſta forma eſt, dignum arbitramur.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, anteferri, non habet locum quando gratia obtenta fuit poſtquàm alius priùs acceptauerat beneficium iam vacans.*

2 *Clauſula, anteferri, eſt valdè odioſa: & propterea reſtringibilis.*

DECISIO LIIII. aliàs 640.

1 SI† aliquis erat expectans authoritate alicuius Papæ in aliquo beneficio ad collationē alicuius, quo Papa mortuo alter Papa qui ei ſucceſsit, fecit ſimilem gratiam alteri in eadem collatione cum clauſula, anteferri, quòd ſi primus acceptauit ſolùm ſine prouiſione facta ſibi per executorem ſuum infra menſem ante gratiā ſecundi: quòd gratia ſecūdi non habebit locū. cū gratia dicti primi per acceptationem ſit conſumpta ante ſecundam. haberet enim locum ſecunda, ſi eſſent pares in expectando beneficium: vt legitur & no. in c. quondam. & c. ſi cui. de præb. libro ſexto. & c. quoniam. de conceſ. præbenda. & c. cùm in multis. & c. duobus. de reſcript. eo. lib. Prædictus autem primus qui acceptauit, non poteſt dici par ſecundo propter dictam acceptationem: nec eſt vis in caſu ſi dicatur, quòd acceptatio non dat ius, ſed collatio, ſecundùm Io. Andr. & Archi. in præalleg. iur. & Io. mona. in c. ſi tibi
2 conceſſo. in fi. de præb. li. vj. maximè cùm † clauſula, anteferri, ſit reſtringenda. & cum ſit valdè odioſa. ſecundùm Compoſt. in c. cauſam quæ. de reſcrip. & ita ſecuta Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

EPITOME.

Executores gratiarum an poſſint dari ſimplices clerici.

SVMMARIA.

1 *Capit.§.in nullo.de reſcript.libr.vj.quò ad executores gratiarum an ſeruetur?*
2 *Stylus cancellariæ facit ius.*
3 *Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes in dicio: & procedere parte vocata, vel non vocata, & poſſunt ſententias fulminare.*
4 *Literæ in forma pauperum videntur eſſe iuſtitiæ.*

DECISIO LV. aliàs. 565.

1 VTrùm † c.ſtatutum.de reſcrip.lib.vj.quò
ad perſonas habeat locum in executori-
bus gratiarum: & an ſi de facto cancella-
rius ſuper gratia pauperis, vel aliàs, deputauerit
non in dignitate conſtitutum, &c. vel forſan ſim
plicem clericum, valeat proceſſus per talem exe-
cutorem factus ſuper purificatione gratiæ pau-
peris? Hanc quæſtionem habui de facto coram
me in cauſa Electen. vbi cuidam pauperi impe-
tranti ad collationem Epiſcopi Electen. fuerant
deputati executores cũ illa clauſula, quòd ſi non
omnes &c. Inter quos fuit eius executor depu-
tatus ſacriſta Electen. de quo dicebatur, quòd
nullam habet dignitatem, nec perſonatum in ec-
cleſia, ſed ſimplex officiũ: & quòd eſt monachus
quia eccleſia eſt monachalis: nec fiebat mentio
de monachatu, coram quo pauper vnà cum quo
dã alio executore tertio ſe excuſante purificauit
gratiã ſuã, & per eũ & illũ executorẽ fuit de ido
neitate pauperis inquiſitũ, & fuerũt facti proceſ
ſus, & deputati ſubexecutores, vt moris eſt, tan
dẽ vacãte vna eccleſia cadẽte ſub gratia eius, ille
pauper acceptauit: & ſibi fecit prouideri. Oppo
nebatur quòd purificatio facta per eum coram
illo ſacriſta non tenuerat: & per conſequens nec
proceſſus, nec acceptatio, nec per conſequens
inde ſecuta prouiſio, quærebatur an benè dice-
ret ille ſecũdus? Et videtur pro ſecundo, & con
tra primum, quia curia Romana quò ad perſo-
nas ſeruat d. decr. ſtatutum. in executoribus gra
tiarum: vt no. Io. And. in nouel. d. capit. ſtatutũ.
§. in nullo. ſuper verbo, citet. in fi. & ita expreſ-
sè dixit mihi dominus pœnitentiarius, & om-
nes de cãcellaria ꝙ nõ deputarent executores ſu
per gratijs, niſi perſonas, & tales quales requirit
2 c. ſtatutũ. Cùm d. † ergo ſtylus cancellariæ faciat
ius. argum. de conſti. c. ex literis. de re iud. in cau
ſis. de crimi. fal. quàm graui. & quæ contra ius
fiunt, pro infectis haberi debent. de reg. iur. quæ
contra proceſſus prædictus primitùs impetran-
tis eſt nullus, præſertim propter §. finalem dict.
capit. ſtatutum. iunct. l. non dubium. C. de legib.
pro hoc etiam clementi. & ſi principalis. de reſcr.
& quod no. Spe. tit. de legat. §. fin. verſi. nunquid
ergo, in fi. præſertim quia non fuit facta mentio
de monachatu. argu. notatorum per Archidiac.
in d. c. ſtatutum. circa principium. ſuper verbo,
3 canonicè. Item pro hoc facit, quia † executores
gratiarũ poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis: &
procedere parte non vocata, ſiue vocata &c. Et
habent iuriſdictionem: & poſſunt fulminare ſen
tentias &c. iuxta clemen. iudices. de offic. deleg.
cum no. per Inno. in c. dudum. de præſum. Ergo
neceſſariò eſt quòd deputentur tales executores
quales debeant eſſe iudices ſecundum formam.
d. c. ſtatutũ. præſertim in caſu, quo deputati ſunt
ſuper gratia pauperis, qui videtur deputati ſuper
4 materia iuſtitiæ: & † videntur literæ pauperum
eſſe iuſtitiæ: vt no. gl. in c. ſi pauper clericus. de
præbend. & per Doctores in clemen. cùm ei quẽ.
de conceſ. præben. ergo tales perſonæ debuerũt
deputari, quales in literis iuſtitiæ deputantur.
per d. c. ſtatutũ. & in iſta opiniõe erãt domini de
canus de Bullatio tunc præſidens in cancellaria
iuſtitiæ, & Gul. Braſoga tunc referendarius do-
mini Papæ. In contrarium videntur pro primo
contra ſecundum, opinionem domini Io. mon.
quod d. capit. ſtatutum. non habet locum in exe
cutore gratiarum: vt ibi notatur in prima parte.
Nam ſolùm loquitur in iudicibus deputatis ad
cauſas: ergo in executoribus deputatis ad benefi
cia, ſtabitur iuri communi: quia ante illud capi.
ſtatutum. quilibet erat capax commiſsionis apo-
ſtolicæ, niſi eſſet prohibitus. & eandem opinio
nem tenuit Euſebius aliàs Gen. & Guliel. de mõ
te Laud. in extrauagan. ſedis apoſtolicæ. præſer-
tim quia dictum cap. ſtatutum eſt pœnale: quia
in fine annullat contra factum: ergo reſtringa-
tur, & ſtrictè intelligatur tantùm in deputatis
ad cauſas, de quibus loquitur. & in terminis
ſuis teneatur. argumen. de reg. iur. cap. odia. libro
ſexto. Et pro hoc etiã facit: quia gratia eſt quod
dam principale: executorum autem datio eſt
quoddam acceſſorium: vt in cap. ſi ſuper gratia.
de officio delegat. libro ſexto. ergo non tanta
excellentia requiratur in tali executore, qui ſit
acceſſoriè deputatus, ſicut in iudice, qui princi-
paliter in cauſa deputatur, præſertim quia in-
quiſitio ſuper idoneitate facta fuit ſine partis
vocatione: nec habuit contentioſam iuriſdictio
nem exercere, nec tunc fuit oppoſitum de ſacri-
ſtia, quòd non eſſet dignitas: & etiam conſtabat
de idoneitate perſonæ pauperis, quaſi etiam no-
toria. & Papa de alio niſi de idoneitate non cura
bat: & erat intentio ſua, quod ſi eſſet idoneus,
gauderet gratia ſua: nec pronuntiatio de idonei-
tate eſt neceſſaria ſecundum not. per Doctor. in
cap. cùm ei quem. de conceſsio. præbend. in cle-
men. Et etiam Papa in nulla culpa fuit, ſi recepit
executorem ſibi datum in Cãcellaria: & coram
eo gratiam purificauit bona fide. & præſertim
cùm ille pro canonico ſe gereret: & executorem
reputaret: & forſan pauper in dignitate conſti-
tutum credebat: ergo multum eſt ſubueniendũ,
ne ruat proceſſus, cùm laboret morbo alieno.
C. de naturali. li. l. legem. præſertim ex quo de e-
ius idoneitate conſtabat, nec pars eam negabat:
nec eſt ſibi imputãdũ, ſi nimium de eius ſacriſtiæ
qualitate non inquiſiuit, cũ ſit datus à Cancella-
ria: & pro capace ſe gerentem credit. argument.
l. doli. §. final. ff. de nouat. præſertim cùm tunc
de nullius præiudicio tractaretur: ergo ſibi &
cancellariæ credere potuit: nec ad exactiſsimã
diligentiam, ſeu curioſitatem fuit aſtrictus. ar-
gumen. de exercitio. l. fina. §. interdum. quæ ita
concord. l. final. aliàs penultima. §. & ſi accepe-
rit. de in rem verſo. ff. de iure & facti. igno. l. nec
ſuam. Nec obſtat quia dato quòd cancellaria ſer

quò ad perſonas executorum d.decret.ſtatutũ. non tamen propter hoc cenſetur, quòd de iure habeat locum in his, cùm ſolùm ſequatur idoneitatem. vt ſuprà dixi. Item & ſi cancellaria non cõſueuit, niſi tales perſonas in executores dare, ſeu deputare, quales exigit d.cap.ſtatutum. non ta- 1 men ſequitur, quòd ſi de facto alios deputauerit non valeat: cùm multa ſint, quæ etiam ſi fieri non debeant, facta tamen manent. allegat. l.j. §. biduum. ff. quando appel.ſit. de regul.capitul. ad apoſtolicam. Item dico quòd cancellaria ſeruet d.cap.ſtatutum. quò ad perſonas in executoribus gratiarum: non tamen propter hoc ſequitur quòd eius pœna, quæ eſt in §.fina per quem totum quod ſecus agitur, annullatur, locum habeat in eis, cùm pœnæ non ſint extendendæ, ſicut etiam nec in eis habet locum decret. ſtatutum. quò ad citationem faciendam, quò ad modum probandi: vt ibi no.per Archidiaco.in §.in nullo. & Ioannem Andr.in nouel.ſuper verbo, ci- 1 tet. nec etiam ſeruatur in eis quò ad ſubdelegatas perſonas, quod patet, quia quotidiè deputantur per eos ſubexecutores, etiam ſimplices clerici, vel presbyteri: ergo multò minus debet ſeruari in eis pœna illius capit. Nec obſtat quòd poſſet ſibi aſſumere partes iudicis, &c. quia illud eſt 2 incidenter, ſi appareat cõtradictorium, & acceſſorium. ſcilicet per quandam inquiſitionem ſuper idoneitate: vt gratia quæ eſt principalis, poſſit per eos effectui demandari: & ideò quicunque aliàs idoneus de iure communi etiam ſi non ſit capax commiſsionis quò ad executionem: vt gratia quæ eſt principalis, demandetur effectui, cùm non reperiatur prohibitum per d.decre.ſtatutum. quæ ſolùm loquitur de deputatis ad cau- 3 ſas, non ad gratias exequendas: ita etiam erit capax iſtius iuriſdictionis accidentalis, & acceſſoriæ, licèt aliàs ſi illa per ſe principaliter committeretur eis, non eſſet capax. argumen. in ſimil. C. de iudi. l. quoties. cum ibi notatis. C. de ordi. iudic. l. penul. cum concor. Nec obſtat quòd lite- 2 ræ pauperum ſint iuſtitiæ, quia eſto quòd illud verum ſit: non tamen deputantur in eis iudices ad commiſsiones, ſed ad prouiſiones de beneficijs faciendas principaliter, & huius gratia, quaſi pro quodam præparatorio ad inquirendum de idoneitate: & ideò non habet locum in eis d. c.ſtatutum. quod loquitur de literis iuſtitiæ, in quibus iudices deputantur ad cauſas principaliter. Vel poteſt dici quòd literæ propriè gratiæ pauperum non ſunt iuſtitiæ: cùm ſcribantur per eos quibus is ad quem pertinebat prouiſio, aliàs de neceſsitate non erat aſtrictus prouidere: vt in e.relatum. & e.cùm ſecundum apoſtolum. de præben. & tũc ſi contra tales prouiſiones deputarentur iudices: forſan haberet locum d.cap. ſtatutum. & pro iſta parte, ſcilicet pro primo, & valore ſuorum proceſſuum fuerũt omnes Domini in Rota, vel maior pars præſertim mota æquitate. vide ſ. dec.31. & 32. de reſcri.

SVMMARIVM.

1 *Purificatio gratiæ pauperis ſi ſit commiſſa Epiſcopo: eo mortuo an poſſit capitulum eam purificare.*

DECISIO LVI. aliàs 665.

SI † purificatio gratiæ pauperum commiſſa eſt alicui Epiſcopo, qui ante eius purificationem mortuus eſt: tunc eam poteſt purificare ſede vacante capitulum. & ita tenent aliqui Domini Auditores. pro hoc facit cap. vnic. ne ſede vacan. & c.j. de inſti. lib. vj. imò totum contrarium tenet maior pars, quia licèt ſede vacante prædicta ſpectent ad capitulum, vt eſt in iure expreſſum: non tamen iuriſdictio delegata alicui epiſcopo poteſt peruenire ad capitulum eo mortuo.

SVMMARIVM.

1 *Tempus acceptandi non currit expectantibus ſi beneficium per alium poſsideatur, etiam de facto, licèt nõ de iure.*

DECISIO LVII. aliàs 695.

DIc † quòd non currit tempus acceptandi beneficium expectanti, ſi beneficium eſt plenũ, & non vacuum, & poſsidetur per alium, licèt de facto: & non de iure. & hoc etiam tenet Rota. pro hoc poſſunt induci c.licet.ij. de præben. lib. vj. & alia iura ſimilia.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio facta per executorem gratiæ ante receptionẽ literarum valet, ſi non opponatur.*

DECISIO LVIII. aliàs 795.

SI autem † executor alicuius gratiæ prouideat de aliquo beneficio vacãte, licèt nõ receperit literas gratiæ, quòd talis prouiſio valet ſi non opponatur. quod non receperit literas, præſumptio eſt quòd talis non faceret, niſi receperit literas gratiæ. & ita tenet Rota dominorum Auditorum. ſuper dicta prouiſione facta eſt quædam declaratio per dominum Vicecancellarium de mandato prædicti domini Papæ.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ad mandatum Papæ de beneficio reſeruato, valet, etiam ſi de reſeruatione non ſit facta mentio in literis.*

DECISIO LIX. aliàs 877.

1 VTrùm † ſi Papa conferat, vel mandat cõferri beneficium reſeruatum, non facta mentione in literis de reſeruatione, ſed poſita illa clauſula. ſi nõ fuerit alteri ius quæſitum valeat collatio? Quidam tenent quòd non: tamẽ Rota tenet quod ſic: vt largè fiat interpretatio

in præ.n.dien.m.concedentis: & ne Papa auaritiæ ſeu cupiditati parcatur, ſi aliquid retinere videtur.ar.C.de bo.vacan.l.ſi quando.li.x.iunct. not .per Innoc.de dona. paſtoralis.& faciunt ad hoc rationes, quas tetigi in dicta decre .licet.de 1 præb.lib.vj.

ADDITIO.

a Verùm ſi Papa. Adde Staphi.de lite.gra. & iuſtit. fol.33.in fin.

SVMMARIVM.

1 *Articulus ſuper valore beneficij niſi dicat, deductis oneribus non valet,*

DECISIO LX. aliàs, 702,

1 DIc,† quòd ſi Papa facit alicui gratiam de certo beneficio vacanti.vel ſub expectatione certi valoris,& alius opponat, ſcilicet quòd plus valet beneficium vacans, de quo ſibi eſt prouiſum, quòd habet articulare ſic, quòd tale beneficium deductis oneribus valet tãtum, aliàs niſi ſic faciat, articulus non admittetur. Pro hoc facit c.præſenti.de offi.ordi.libro.vj.cum ſimilibus,

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes beneficia debent omnia exprimere, quæ mouere poſſunt ad denegandum.*

DECISIO LXI. aliàs 703.

DOminus Papa Gregorius anno primo ſui pontificatus dixerat, quòd ſi ipſe faceret aliquam gratiam de certo corpore alicu-
1 ius beneficij vacantis, vel vacaturi, quòd † gratia non valeat, niſi expreſſa mentio fieret in ſupplicatione impetrantis de qualitate dicti beneficij: vt omnia exprimantur, quæ poſſunt mouere principem ad concedendum, vel denegandum, iuxta c.ſi dignitatem.de præb.in cle. ſecundum Docto.ibi.

SVMMARIA.

1 *Expectans primus in data, licèt ſe aſtrinxerit ad probandum, quòd infra menſem acceptarit ſecundus beneficium: ſi tamen non probauerit, non cadit à iure ſuo.*

DECISIO LXII. aliàs 748.

1 NOta † quòd ſi duo ſunt expectantes in aliqua gratia: vnus primus, alter ſecundus, & in illa eccleſia vacat beneficium, quod acceptat ſecundus impetrans infra menſem: primus verò dicit quòd acceptauit infra menſem à tempore dictæ vacationis: quòd tunc non probat, quòd propter hoc nõ cadit à iure ſuo, quia hoc nõ tenetur probare primus expectans, ſed ſecundus, qui eum vult excludere. ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Iudex literarum in forma, dignum arbitramur, poteſt alteri committere vices ſuas.*

DECISIO LXIII. alias 752.

1 SI † Papa facit alicui gratiam de aliquo beneficio iuxta formam, dignũ arbitramur, tunc Epiſcopus vel ille cui committitur examinatio de prædictis poteſt cõmittere ex cauſa vices ſuas alteri, pro hoc facit quòd dicit Io. And.in c. ſuper.de offi.deleg.lib.vj. & ita tenet Rota: dato quòd in commiſsione ponatur, tuam conſcientiam oneramus. de quo vide c.quærimus.de iure patro.in clemen.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes non tenentur probare valorem beneficij niſi ſibi opponatur.*

DECISIO LXIIII. aliàs 800.

1 SCiendum † quòd ſi aliquis habet in gratia ſpeciali, vel communi certam ſummam, quòd eam non tenetur probare niſi opponatur ſibi, & ita tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij,

SVMMARIVM.

1 *Executores ſiue ſubexecutores gratiarum debent acceptantibus prouidere.*

DECISIO LXV, aliàs 814.

1 SCiendum eſt † quod communiter in gratia beneficiali dantur aliqui executores, & ille qui facit proceſſum dictæ gratiæ, dat aliquos ſubexecutores: vt ſi beneficium vacet, & acceptet expectans: & aliquis executor faciat ſibi prouiſionem infra menſem, quod fieri poteſt, quòd melius & tutius eſt, quòd aliquis executorũ faciat dictam prouiſionem: vel quòd faciat aliquis de ſubexecutoribus datis: & talis prouiſio facta per executorem valeat. & ita tenet Rota ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio gratiarum habet locum etiam in illis, qui licet acceptauerint: non tamen fecerũt ſibi prouideri,*

DECISIO LXVI. aliàs 696.

1 DIc † quòd reuocatoria Papæ a habet locũ in
a expectationibus illorum, qui acceptauerũt beneficium.vacans infra tempus debitũ: tamen eis non fuit facta prouiſio ante reuocatoriam. & ita loquitur c.quoniam.de conceſ.præb.lib. vj. Dominus autem Papa Gregor.xj.fecit vnã declaratoriã de tempore ſuo, quòd nõ imputaretur dicta reuocatoria dictis expectantibus, ſi tamen fecerint perfectè, quòd eis fieret prouiſio per executores ante dictam reuocationem.

❧ ADDITIO. ☙

a Reuocatoria Papæ. Æneam de Falco. in tract. reſeruationum in v. quæſtione principali quæſtione 14.

☞ ❧ SVMMARIVM. ☙

1 *Impetrans dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam, licet faciat mentionem de collegio, ſi tamen non faciat mentionem quod ſit electiua, non obtinebit.*

DECISIO LXVII. aliàs 878.

a PRæmiſſa igitur opinione ſuprà poſita ſuggeſtum eſt Papæ, quòd quidam prioratus monachorum, in quo ſunt ſeptem monachi cum priore ſimul viuentes vacat, & Papa illum confert, vel mandat conferri: opponitur quòd erat electiuum: & quòd de electione non fecerat impetrans mentionem: Quæritur nunquid ex hoc gratia vitietur? Fuit dictum quòd non: quia licet expreſſum non eſſet, quòd eſſet beneficium electiuum: ſatis tamen expreſſit æquippollens, quia eo ipſo quòd expreſsit, quòd erant ſeptem monachi cum priore ſimul viuentes: eo ipſo præſumptio eſt quòd ſint ibi collegialiter, ſeu conuentualiter in dubio, quia ſunt regulares, & cathedrales, vbi ſunt multi: & dos fuit conſtituta pro multis, in dubio præſumitur quòd ſit collegiata: vt not. Hoſtien. de iure patronatus, capitul. nobis. licèt ſit ſecùs in alijs eccleſijs ſecularibus inferioribus, iuxta not. per Innocen. de iure patronatus. capitul. poſtulaſti. & per conſequens ſibi eſt collegium, prior, qui eſt caput, eſt eligendus de iure communi per collegium, vel conuentum: vt capitul. j. de elect. ſed in eo tempore Rota tenuit contrarium: ſcilicèt quòd † impetrans dignitatem eccleſiæ col-
1 legiatæ electiuam, licèt faciat mentionem de collegio, ſed non facit mentionem quòd ſit electiua: non ſufficit. per element. j. de præbend. & eſt ratio, quia ideò voluit Papa quòd fieri haberet mentio quòd ſit electiua, vt veritas ſibi nota eſſet de his, quæ in facto conſiſtunt: cùm aliàs facta ignorari poſsint: vt capitul. j. de conſtitution. libro ſexto. conſiderauit igitur quòd ſibi notificaretur veritas facti, ſed non ſeit exprimendo eccleſiam eſſe collegiatam: quia poteſt in facto eſſe quòd eccleſia collegiata pertinet ad collationem alicuius: & non probat hoc eſſe verum, quod ab hoc contingit abeſſe. l. non hoc. C. vnde legit. quando igitur diſpoſitio iuris communis argueret vnam neceſsitatem, & veritatem facti infallibiliter, verbi gratia, impetrauit dignitatem exprimendo, quòd excommunicare poteſt, & audire confeſsionem, & conferre eccleſiaſtica ſacramenta, & huiuſmodi, certè quia in iſtis ex diſpoſitione iuris communis infertur de neceſsitate, & infallibiliter quòd talis dignitas ſit curata, tunc bene ſufficeret, & veniret dignitas curata: licèt iſta verba, videlicèt, quòd eſſet curata, non expreſsiſſet, quia per prædicta ſatis expreſsit de cura, & infallibiliter, ſed exprimendo conuentum, per hoc quod facit quòd materia iſtarum impetrationum eſt odioſa, & reſtringibilis.

❧ ADDITIO ☙

a Præmiſſa. Adde quod beneficium regulariter electiuum ſolo certo caſu collatiuum non collatiuum, ſed electium dici debeat. per Ægid. deciſ. 50. de præbend. Adde quid ſi quis in ſupplicatione expreſſerit, canonicatum præbendam & dignitatem etiam electiuam, & Papa cancellauerit illa duo verba, ſcilicet etiam electiuam, an nihilominus videatur concedere dignitatem ſaltē non electiuam, deciſ. 50. ꝫ. de reſcrip. & deciſi. 5. eod. tit. in antiquorib. Et quando beneficium dicatur collatiuum vel electiuū, dec. j. ꝫ. de electio.

De His quæ fiunt a prælatis.

☞ ❧ SVMMARIVM. ❧

1 *Præſentatio Abbatis per Epiſcopum admiſſa, præſumitur facta de conſenſu capituli.*

DECISIO I. aliàs 337.

1 NOTA, † quòd vbi aliquis eſt præſentatus ab Abbate, & inſtitutus ab Epiſcopo, præſumitur quòd fuerit præſentatus de conſenſu capituli. de quo dic. vt in capi. cànoſcitur. de his quæ fiunt à prælat. & ibi per Innocen. ad quod facit l. fin. ff. de tuto. & curato.

De Rebus eccle. non alienand.

☞ ❧ SVMMARIVM. ☙

1 *Vnio beneficiorum non requirit tractatum.*

DECISIO I. aliàs 166.

1 NOTA, † quòd vbi ſit vnio beneficij, quòd in tali vnione non eſt neceſſarium quòd præcedat tractatus, ſicut in alia alienatione: maximè quando beneficium vnitur alteri beneficio exiſtenti infra diœceſim, infra quam beneficium eſt vnitum, quia in habentibus, &c. C. ne lice. ha. l. de leg. ij. l. cùm pater. §. libertus. licèt videatur facere contrà capitu. tua. de his quæ fiunt à præla. ſine conſenſu. Primum tamen tenet Rota, per capitul. ſi vna. de rebus eccleſ. non alienand. in clem. in qua non cauetur de tractatu, ſed conſenſu. vide deci. proxi. ſequen.

☞ ❧ SVMMARIA. ☙

1 *Vnio non redditur nulla propter falſam cauſam in vnione expreſſam, licet annullari poſsit: & ideò expectantes non poſſunt beneficium vnitum acceptare, niſi vnione annullata.*

2 *Vnio videtur donatio: & eſt contractus ſtricti iuris.*

3 *Dolus dans cauſam contractui, & ſi ſit ſtricti iuris, non reddit contractum nullum ipſo iure.*

Falſi

4 *Falſa cauſa non impedit dominij tranſlationem.*
5 *Falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure.*
6 *Vnio non eſt ambitioſa.*
7 *Decretum datum propter falſam cauſam, ipſo iure nõ valet.*

DECISIO II. aliàs 168.

1 NOta, † quòd falſitas cauſæ [a] non reddit v-
a nionem factam nullam ipſo iure, ad hoc
quod impetrans tale beneficium vnitum poſsit
acceptare, donec vnio fuerit annullata: & quòd
falſitas cauſæ non reddat vnionem nullam, pro-
2 batur: quia † donatio videtur, & eſt contractus
ſtricti iuris. l. cum qui. ff. de donationi. & tamen
3 † dolus dans cauſam contractui in contractibus
ſtricti iuris, non reddit contractum nullum ipſo
iure: vt l. ſi quis cum. de verborũ obligatio. iunct.
4 l. dolo. C. de inutili. ſtipulati. Item falſa † cauſa
impedit dominij translationem: vt eſt videre in
debito ſoluto ex falſa cauſa: vbi datur actio ad
repetendum, quæ non daretur, ſi dominium eſ-
ſet translatum: vt l. fina. ff. vſufruct. quemadmo.
caueã. ad quod notatur in l. cùm mihi §. arbitrio. ff.
de transactio. & quod notat Innocen. & Hoſtié.
in capitul. quæ in eccleſiarum. ſuper verbo, legi-
timn. & ſuper verbo, conſenſu. de conſtitutio-
ni. & l. cùm in corpus. ff. de acquirend. rerum do-
mi. ad quod facit l. fin. ff. de his qui à non domi-
no manu. vbi ſuggerens falſum Principi, vt ſer-
uus manumitteretur, qui non debebat manumit-
ti: valet manumiſsio: licèt ſuggerens puniatur.
Nec obſt. l. magis puto. §. fina. ff. de rebus eorũ.
quia aliud ſeruatur in alienatione rei incorpo-
ralis, quàm in alienatione rei eccleſiæ. & inter
iſta eſt differentia: vt not. Innocen. in capitu. du-
dum. de rebus eccleſiæ non alienandis. & in ca-
pitul. j. de in integrum reſtitutio. Item non obſt.
5 ſi dicatur in literis, quòd † falſa cauſa annullat
gratiam ipſo iure: vt in capitul. fin. de filijs pre-
sbyteror. libr. vj. cum ibi notatis. quia vnio fit de
beneficijs: vt de proprietate beneficij: & de pro-
prietate agitur: & ſic videtur cauſa prophana. ca-
pitul. autem fina. loquitur quando fit gratia de
beneficio, ad quod faciunt notata per Ioan. And.
in capitu. diſpend: oſam. ſuper verbo, beneficijs.
de iudic. in clement. & per eundem de cauſa poſ
ſeſsio. & proprieta. cap. j. eodem libr. Item aliud
6 loquitur in materia ambitioſa. vnio † autem nõ
eſt ambitioſa, cùm fiat propter neceſsitatem. Itẽ
7 non obſt quia † decretum latum propter falſam
cauſam, non valet ipſo iure: vt argumẽ. l. j. §. hęc
verba. ne vis fiat ei. ff. de Carbo. edic. l. iij. §. pu-
beri. de ven. inſpic. l. j. in princip. quia loquitur
vbi decretum imponebatur ex falſa cauſa, & in
præiudicium alicuius, cui de præſenti fiebat præ
iudicium, & quia certabant de damno vitando,
quod non eſt in propoſito: vbi ſi fiat vnio bene-
ficij non vacantis ex falſa cauſa, non poteſt alle-
gari præiudicium: licèt poſteà impetrans poſsit
petere quòd annulletur vnio, licèt vnio teneat:
vt eſt dictum. dictam opinionem tenet gloſ. iij.
quæſtio. ij. ean ſine exceptione. licèt Archidiac.
contrà. tamẽ Rota cõmuniter tenet, quòd va-
leat vnio: licèt poſsit annullari probata falſa cau
ſa. & vide deciſiõ. 3. infrà de rer. permutat. & de-
ciſion. 3. ſuprà de officio legat. & deciſionem. 12.
infrà iſto titu.

ADDITIO.

a Falſitas cauſæ. Adde Caſſa. deciſ. 8. ſub tit. de con
ceſſ. præbend. num. 6. & per eundem deci. j. de v-
ni. & an falſa demonſtratio vitiet reſeruationem,
vide deciſ. 293. de præbend.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta præpoſituræ cum conſenſu capituli de eccleſia aliqua, quamuis ex vnione capitulum poſſet cõſequi aliquod commodum, an valeat?*

DECISIO III. aliàs 859.

PRæpoſituræ [a] Neumaſinen. quæ eſt dignitas
in eccleſia, & habet quaſi omnia bona capi-
tuli, & prouidere toti capitulo, & etiam ſingulis
canonicis in victualibus, & alijs neceſſarijs: &
habet adminiſtrationem omnium, & totum re-
tinet ſibi Præpoſitus quod ſupereſt de omnibus
oneribus incumbentibus ſupportatis: & præpo
ſitura etiam habet bona & adminiſtrationem il-
1 lorum. Facta † eſt vnio cuiuſdam eccleſiæ ex cer-
tis rationabilibus cauſis, vt poſſet melius proui-
dere capitulo, & onera incumbentia ſupporta-
re per Epiſcopum Neumaſinen. de conſenſu ca-
pituli: Quæritur an valet vnio? Pro & contrà fa-
cit capitu. ſi vna. de rebus eccleſiæ non alienand.
in clementi. videtur dicendum quòd valeat: ex
quo principaliter fit dignitati, non ipſi capitu-
lo: licèt ex hoc, ex quodam conſequenti capitu-
lum vtilitatem conſequatur. Pro hoc bene facit
de tutore, qui authorizat pupillum in adeunda
hæreditate: licèt ex quadam conſequentia re-
dundet in vtilitatem tutoris, cui forſan adita hæ
reditate debebitur legatum. C. de adminiſtratio.
tutor. l. cùm quædam. pro hoc etiam facit ff. de
tutor. l. j. & l. quod dicimus. in princip. Item per
eundem modum poteſt induci ad hoc Inſtitu. de
teſtament. §. legatarijs. ſic & hoc capitulum huic
vnioni authoritatem præſtare poterit: non e-
nim cenſetur hæc vnio eſſe res propria capitu-
li, ex quo fit propoſituræ, & nomine capituli.
bene facit ff. quando appella. ſit. l. j. §. propriam.
dicit nomine ſuo: quòd præpoſituræ vel præpo-
ſiti non eſt capituli. facit ff. de rerum diuiſion. l.
in tantũ. §. de vniuerſitate. de in ius vocand. l. ſed
ſi hac §. qui manumittuntur. præſertim cùm illa
quę capitulum exinde percipiet, non poſsit per
ſe percipere, ſed de manu prępoſiti. arg. ad hoc ff.
de vſufruct. l. defuncta. §. Sempronio. de vſufruc.
leg. l. fundi Trebatiani. Pro hoc quia interdũ per
medium permiſſum agitur ad extremum prohi-
bitum. facit ff. de acceptilat. l. & per iuſiurandũ.
§. ſi fideiuſſori. vbi acceptilatio facta fideiuſſo-
ri per medium obligatio fideiuſſoris quę eſt ver-
balis agit in obligatione rei principalis non ver
balis, in qua aliàs agere non poſsit. igitur in
iſta vnione authoritate capituli per medium
præpoſituræ agere poſsit, & prodeſſe in vtili-
tatem conſequentis capituli: non enim quæ-
ritur

ritur cui commodum quæritur vnionis: ſed cui honor habitus eſt. bene facit de legat. præſtand. l. iij. §. j. de iure fiſc. l. edicto. §. ad eos. de vulgar. & pupil. l. qui liberi. §. hæc verba. de contra tabu. l. non putauit. §. in adoptione. in fi. §. Pro hoc quod potius debemus attendere præpoſituram, cui fit vnio, principaliter poſſet induci l. j. de his quibus vt indignis. de ædil. edict. l. cùm autem. §. fin. pro hoc facit. l. j. de legat. ij. l. cùm pater. §. libertus. licèt videatur facere contrà, capitul. tua. de his quæ fiunt à præla. ſine conſenſu capituli. Pro hoc facit quòd authoritate capituli poſsit per medium præpoſituræ, ſeu per alium, quòd non poſsit per ſe. ff. quæ res pigno. obliga. poſſ. l. Ariſto. §. fin. cum concorda. Pro hoc quia iſta eccleſia vnita nec eius bona non erunt ſub cura & adminiſtratione Præpoſiti, quod eſt multum attendendum. argument. ff. de legat. iij. patronus. §. Sempronio. Pro hoc, quia hic licet ſint aliqua, ſcilicet quæ nituntur vitiare vnionem, ſcilicet, quia ex illa redundat, ſeu reſultat vtilitas capituli, cui melius prouidebitur: quòd non poteſt in re propria authorizare: ex quo tranſeunt aliqua principaliora, quæ habent illa validare: ſcilicèt quia fit potiùs principaliter ipſi dignitati præpoſituræ, potius attẽdamus id quod prodeſt, quàm id quod nocet: facit ff. de iure fiſc. l. nõ intelligitur. §. ſi quis palam. vt ſic vnio magis teneat, quàm pereat. argumẽ. l. quoties. ff. de rebus dubijs. non enim attendenda eſt illa communis vtilitas capituli: quia ſecundum hoc non poſſet facere vnionem alicui præbendæ eccleſiæ cathedralis: quia cùm omnes præbendæ ſint capituli: ex illa vnione capituli conſequeretur vtilitas, ſaltem vacante præbenda: quo tempore illa bona eius remanerent ſemper penes capitulum: vt notat Innoc. de teſtament. relatum, in fine. quod tamen falſum eſt: quia imò poteſt: vt notat Ioan. And. in dict. capit. ſuper verbo, ſi vna dignitati, & ſuper verbo, capitulo. pro iſta parte etiã poteſt induci l. ſi quis perperam. §. ſi quis certum. ff. de iure dotium. In oppoſitum videtur quòd potiùs attendatur vtilitas capituli reſultans ex vnione: vt ſic capitulum non potuerit authoritatem præſtare vnioni, quæ fiebat ad eius vtilitatem: vt ei poſſet melius præpoſitus prouidere, facit quia potius attenditur is, cui effectualiter commodum acquiritur, & ad cuius vtilitatem fit diſpoſitio. argumen. ff. de lega. pręſtand. l. iij. §. item ſi quis. & §. ſi præponas. pro hoc de ſucceſſo. edict. l. j. §. penul. Inſtitut. per quas perſonas nobis acq. ſed ſi hæres. pro hoc ff. ad Trebellia. l. cogi. §. qui inſolidum. & tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Præpoſituræ. Adde Old. conſ. 262. Card. con. 131. Abba. in c. poſſeſsiones. de reb. eccl. non alien.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio Papæ non impedit vnionem faciendam per ordinarium: ſed ſuſpendit eius effectum durante tempore collationis factæ vigore reſeruationis.*
2 *Reſeruatio Papæ ſubſequens vnionem factam ab ordinario impedit effectum vnionis: licèt de ea non fuerit facta mentio.*
3 *Impetrans tenetur mentionem facere de commenda.*
4 *Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem dignitati.*

DECISIO IIII. aliàs 19.

1 NOta † quòd reſeruatio Papæ a non impedit
a vnionem faciendam per ordinarium. & eſt
ratio, quia vnio concernit proprietatem beneficij: & collatio Papæ quæ fit propter reſeruationem, cõcernit fructus beneficij: & ideò vnio tenet: licèt effectus vnionis Papæ reſeruatione ſuſpendatur pro illo tempore. pro quo confertur beneficium: non vt proprietas beneficij: vt dicitur in ſimili in c. j. de cauſ. poſſ. in cle. per Ioan. And. cle. diſpendioſam. de iudi. & ex hoc di-
2 citur, quod † reſeruatio ſubſequens vnionem ab ordinario factam, impedit effectum vnionis: poſito quòd in collatione facta per Papam de tali beneficio reſeruato, de vnione quæ præcedit, non fiat mentio: quia vnio perpetua non tollitur, ſed eius effectus differtur: vt c. ſi eam. de elect. lib. vj. arg. l. cùm ita. de cond. & demon. & poſito quòd vnio fit facta propter cauſam neceſſariam, iſta cauſa, ſeu eius effectus differtur facto Principis ſuperueniente: vt l. fin. ff. ad municipa. Item differtur talis neceſsitas ad tempus, & non perpetuò: quod non videtur abſurdum. licet contra hoc videatur facere not. Archidia. in c. nemo. de
3 elect. lib. vj. quia † de commenda debet fieri mẽtio: aliàs non tenet impetratio. Sed iſtud non ob. quia reſeruatio fit motu proprio Papæ: & ſic nõ debet allegari ſurreptio. vt c. ſi motu. de præben. lib. vj. & de materia vnionis vide dec. 3. ſ. de rer. permut. dec. j. ſ. de conceſſ. præbend. & per totũ
4 hunc titul. & † quòd Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem dignitati, & c. deciſ. 3. de offic. legat.

ADDITIO

a Reſeruatio Papę. Adde Calde. conſi. vlti. ſub titu. de reb. eccle. non alien. Fel. in c. in noſtra. col. xvij. ver. vigeſimum ſeptimum. de reſcript. Fran. in ca. ſi tibi abſenti. col. pen. in glo. in verſ. in perſonã. de prębend. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Vniri ex neceſſitate beneficium poteſt per ordinariũ cadens ſub expectatiuis etiam poſt proceſſum factum per executorem.*

DECISIO V. aliàs 253.

1 NOta, † quòd beneficium ad quod generaliter quis eſt expectãs poteſt vniri per ordinarium. & poſt proceſſum factum per executorem: vt c. cùm acceſsiſſent. de conſtitut. & not. Ioan. And. in Specu. in rubri. de præbẽ. & not. idẽ in c. literas. de reſcrip. ſuper verbo, ſtatutum. verſi. nec vidit ponderandum. & in ca. fin. de præben. in clemẽ. & vide Petrum de Bracho, ſuper di-

per dictione,data vel litera: quia vnio fuit ex neceſsitate: ideò videtur quòd valeat. argu. l. peto. de legat. ij. Item generaliter eſt expectans ad omnia beneficia: igitur iſtud beneficium ſingulare non videtur deberi. argu. l. ſi cùm optio. de op. leg. Sed ibi videbatur à tempore mortis ius cõpetere legatarijs: & erat in poteſtate ſua ius eligendi quem vellet, quod non hic: cùm vacet beneficium quod vnitur. vide deciſ. iij. infrà de rerum permutatio.

SVMMARIVM.

1 *Vniri poteſt beneficium reſeruatum: ſed vnio habebit effectum ceſſante reſeruatione.*

DECISIO VI. aliàs 958.

1 DIc, † quòd vnio poteſt fieri de beneficio re-
2 ſeruato, ᵃ quæ tamen non habet ſuum effectum, quin Papa conferat ratione ſuæ reſeruationis factæ: ſed poſteà dum non vacabit in curia, dicta vnio habebit ſuum effectum. & ita tenet Rota.

ADDITIO.

Reſeruato. Adde Æneam de Faleo. in tract. reſeruat. in 4. q. prin. in xxiij. effectu, in princip.

DECISIO VII. aliàs 158.

Similis eſt deciſ. 15. ĩ. de iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Vnio probata falſitate cauſæ poteſt annullari.*

DECISIO VIII. aliàs 169.

1 NOta † quòd vbi beneficio ſiue menſæ prælati vnitur beneficium, non eſt neceſſariũ quòd fiat mẽtio in vnione, nec in tali vnione exprimantur bona, vel alia: dum tamen cauſæ ſint
2 veræ, ᵃ propter quas fit vnio, quia ſi eſſent falſæ, licèt vnio teneret, vt dictum eſt ipſo iure, tamen annullari poſſet falſa cauſa probata: vt l. ſi propter. §. Marcellus. ff. de iudi. vide dec. 2. ſ. eod. titu. & deciſ. 12. ĩ. eod.

ADDITIO.

a Dum tamen cauſæ ſint veræ. Adde Biſig. deci. ij. eo. titu. ĩ. in antiquiorib. & deci. j. de exceſ. prælat. ſ. in nouis. & Ægid. dec. 21. de offi. delegat.

SVMMARIA.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo non extat memoria hominum.*
2 *Vnitur tribus modis beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 205.

1 NOta, † quòd vbi quis dicit beneficium vnitum tanto tempore, de quo non exiſtit memoria, ſufficit quòd alleget præſcriptionem, de
2 qua non extat memoria: quia † tribus modis vnitur beneficium: primò per modum traditum in c. ſi vna. de rebus eccle. non alienan. ſecundò per conceſsionem Papalem: tertiò per præſcriptionem: vt not. Io. And. in c. frequens. ſuper verbo, ad menſam. de reſtitutio. ſpoliato. quia tale tempus, de quo non extat memoria, ſufficit ſine titulo alio: vt no. per moder. in capi. ſi diligenti. de præſcript. per Innocen. vide deciſ. proxi. ſequen. & dec. iij. infrà de rerum permut.

SVMMARIA.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo in contrarium non extat memoria hominum: nec requiritur quod allegetur titulus.*
2 *Titulus non allegatur in his, quæ præſcribuntur tanto tempore, de quo non extat memoria.*

DECISIO X. aliàs 375.

1 NOta, † quòd vbi allegatur beneficium vnitum à tanto tempore, de quo non exiſtit memoria, ſufficit ſimpliciter allegare vnio[illegible] m: poſito quòd non alleget cauſam vnionis: [illegible] ia
2 † in illis quæ tanto tempore acquirũtur, de [illegible] o non exiſtit memoria, ſufficit allegare tempus ſine titulo: vt notat Innocen. in capitu. dudum. de deci. & in capit. ſi diligenti. de præſcriptio. iunct. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quotidia. & æſtiua. & capit. j. de præſcriptioni. lib. vj. vide deciſio. 3. infrà de rerum permutatione.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vnitum perdit nomen beneficij.*
2 *Pars ſeparata à toto non eſt ſub toto, ſed eſt totum per ſe.*

DECISIO XI. aliàs 370.

1 NOta † quòd vbi beneficium eſt vnitum, ᵃ
a & alteri annexum, perdit nomen beneficij, & nõ debet dici beneficium, ſicut ante vnionem dicebatur. argum. §. illud. in authent. vt iudic. ſine quoquo ſuffrag. l. illud. iuncta l. ſi eadẽ. ff. de actionibus. & proficit illud ſcire, quia in ea ſit, in quo dicitur beneficium vnitum, & articulatur, & datur quòd de præſenti vnitum eſt ſicut
2 anteà erat, quòd articulus ruit, quia † pars ſeparata à toto non eſt ſub toto, ſed eſt totum per ſe: vt not. Docto. in capit. cui de non ſacerdotali. de præbend. lib. vj. & ſic ſeparatio facit duo, & vnio vnum. argument. l. cum qui ædes. ff. de vſucapionibus. & ne ſede vacan. capitul. j. vide deciſion. 3. infrà de rerum permutatione.

ADDITIO.

a Eſt vnitum. Vnio tribus fit modis, de quibus in capitul. j. ne ſede vacan. & xvj. queſt. j. capitu. & temporis qualitas. & gloſſ. ſuper verbo, eccleſias. clem. per literas. de præbend. & vide deci. ix. ſuprà iſto titu.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta ex falſa cauſa, valet: ſed annullatur probata falſitate: ſed facta ſine cauſa non valet.*

DECISIO XII. alias 511.

1 NOta † quòd vnio ex falſa cauſa facta, ſeruata tamen forma iuris, valet & tenet. arg. no. per Ioan. xij. queſt. ij. in ſumma. & cap. qui ſine exceptione. & c. dudum. de rebus eccleſi. non alien. ſecus ſi nulla cauſa ſubſit: quia ſi ſine aliqua cauſa facta fuerit, tunc nihil valet quod actum eſt: vt in clemen. monaſteriorum. de rebus eccleſi. non alienand. & ſic poteſt intelligi opin. Ber. & Hoſti. qui tenent contra Ioan. & Tancre. in c. j. de reſtitu. in integrum. dominus verò Ioan. de Ligna. in capitu. ſi quis presbyteror. diſtinguit an ſit peccatum ex qua vel circa quam. vide deciſ. ij. ſuprà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta menſa epiſcopali non facta mentione de beneficijs prius eidem vnitis, valet.*

DECISIO XIII. alias 442.

1 NOta † vtrum vnio de quodam beneficio facta per Papam menſæ epiſcopali cuiuſdam eccleſiæ ſeu epiſcopi, cui per prædeceſſores ſuos etiam antè fuerunt factæ nonnullæ aliæ vniones de quibuſdam alijs beneficijs, ſit nulla, quia epiſcopus nõ fecit mentionem de alijs beneficijs ſibi vnitis ſeu menſæ ſuæ: Tenent quòd non. vide deci. proximè præcedentem.

SVMMARIVM.

1 *Vnio eccleſia facta per epiſcopum monaſterio in recompenſationem damnorum per eum illatorum, non valet.*

DECISIO XIIII. alias 611.

1 DIc. † quod ſi Epiſcopus vult vnire aliquam eccleſiã ſibi ſubiectam alicui monaſterio religioſorum in compenſationem aliquorum damnorum per eum factorum dicto monaſterio, quòd non valet dicta vnio: quia non eſt facta legitimè: quia delictum perſonæ non debet redundare in damnum eccleſiæ. c. cùm olim. ij. de priui leg. ſed reſtituat de ſuo damna, vel monaſterium agat contra eum coram ſuo ſuperiore. ita etiam tenent Auditores ſacri Palatij.

De Locato & conducto.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuticam rem venditam per ſecundum emphyteutã an poſsit primus dominus pro eodem pretio retinere?*

DECISIO I. alias 862.

1 QVODAM † emphytheuta cuiuſdam prioris eccleſiaſticæ multis creditoribus, vel creditori (non curo) obligatio, ad inſtantiam creditoris per curiã cuiuſdam principis, vel comitis, qui erat dominus ſuperior, à quo dictus prior etiam dictam rẽ tenebat, & poſteà dederat eam illi debitori emphiteuticè in emphyteuſim, forſan de ſuperioris domini voluntate, dicta res emphiteutica per executorem rei iudicatæ fuit ſubhaſtata, & cuidam Titio tanquam plus offerenti vendita, ſeu liberata: dictus tamen prior dominus immediatus dicit, quòd infra tempus debitum ipſe volebat illam pro eodem pretio retinere: & quantum in ſe fuit retinuit: non tamen pretium obtulit, nec ſoluit: nec apparet quòd ſibi fuerit adhibita fides de pretio: dictamque rem ſic retentam cuidam Mæuio vendidit pro certo pretio: & eum in poſſeſsionem induxit, cui etiam pretium non exſoluit, licet ipſe prior ſibi vendens ſibi fidem habuerit de pretio: dictus verò Titius primus emptor, cui ad inſtantiam creditorum emphyteutę curia domini ſuperioris ad incantum vendiderat, requiſiuit dictum dominum priorẽ immediatum, quòd illum in poſſeſsionem induceret, & quòd rem per curiam ſibi venditam laudaret: & curia eundem priorem inſtante creditore etiam ſuper hoc requiſiuit: quo prętextu dictæ retentionis quam de dicta re fecerat, facere & laudare recuſante, non tamen pretium offerẽte, curia domini ſuperioris, & ipſe comes dominus ſuperior in contumaciam dicti prioris illi Titio rem emphyteuticariam laudauit: & ſoluto per eundem Titium pretio, in poſſeſsionẽ induxit. dictus verò Mæuius, qui emit à priore rẽ iſtam iure venditionis ab iſto Titio dicit ſe potiorem, ex quo per priorem dominum immediatum rem illam iure ſuo retinentem ſibi fuit vendita, & priuſquàm Titius fuit in poſſeſsionem inductus. Ex hoc themate quæruntur multa. Primum, nunquid prior ille dominus immediatus potuerit rem emphyteuticariam pro eodem prẽtio retinere, vel an ius retentionis potiùs ad dictum comitem ſuperiorem dominum pertineret? Secundò quæritur, ſuppoſito quòd dominus prior poſſet rem retinere pro eodẽ pretio: an priùs teneatur offerre pretium, vt ſic non aliter in eum dominium rei emphyteuticariæ retentę transferatur, ſeu potiùs cum ſuo dominio conſolidetur quàm ſi primitùs pretium exſoluerit, vel ſaltem obtulerit: nec per eũ quò minus ſolueret ſtetit: vel ſaltẽ ſit ſibi fides habita de pretio, vel incõtinenti, cùm dicit ſe velle retinere, in ipſum dominiũ trãsferatur, vel cõſolidetur cũ dominio: vel an emphyteutæ vẽdẽti ſit ad pretiũ obligatus: & poſsit ad illud ſoluendum conueniri? Tertiò, an in caſu præmiſſæ quæſtionis, cùm res emphyteuticaria venditur per executionem rei iudicatæ ad inſtantiam creditoris domino prædicto retinenti poſsit haberi fides de pretio. & per quem, an per emphyteutam debitorem verũ

ctuus

cuius res venditur, an per creditorem ad cuius inſtantiam, an per curiam cuius authoritate; & mandato venditur? Quartò, an dicto priore domino, ſeu emptore eius poſteà pretium offerente, ſuppoſito quòd teneretur priùs offerre, retrò valideiur venditio per eum facta, ſit perinde ac, ſi ab initio primitùs obtuliſſet? Quinto, an dominus prior immediatus, ſeu quicunque directus dominus retinere poſsit rem quæ venditur per emphyteuſiam pro eodem pretio, non vt ſibi remaneat, ſed alteri vendicat? Sextò, an dominus ſuperior in caſu præmiſſæ quæſtionis in cótumaciam dicti prioris domini immediati poterat laudare rem dicto Titio emptori, qui emit ad mercatum, vt ſic illo laudante rem licitè potuerit rétinere, & poſsidere, & in eum dominiũ trãſferatur? De prima quæſtione videtur quòd ius retentionis potius ad dictum comitem ſuperiorem dominum pertineret, ſicut etiam pertinet ad eum laudare, & recipere, cùm ſecundus emphyteuta alienat, vel diſtrahit, ſecundum quod not. Spec. titu. de emphyteuſ. §. nunc aliqua. verſic. 105. & verſic. 126. in oppoſitum videtur eſſe, quia ſic ſequeretur abſurditas; quia ſecundum hoc dominus ſuperior rem retinens erit emphyteuta ſui emphyteutę reſpectu eiuſdem rei. Item ſecundum hoc habebit dominium vtile, & directum formaliter: quod non videtur póſsibile de iure: quia dominio vtili redeunte ad dominium directum, conſolidatur cum illo, & deſinit eſſe vtile formaliter: ſicut dicitur de vſufructu redeunte ad proprietatem: quia res ſua nemini ſeruit, ideò non videtur quòd ius retentionis debeat ad ſuperiorem dominum ſpectare, ſeu pertinere. bene facit ad hoc quod not. in Specu. titu. de emphyteuſ. §. nunc aliqua. verſicu. 129. in fin. præterea ſequeretur abſurditas; talis autem abſurditas non ſequitur in laudatione, ſeu laudum perceptione: & ideò bene poſſunt ad dominum ſuperiorem pertinere: vt in ratione cõtraria pro alia parte ſuprà facta. Si tamen velles tenere primam partem, quòd imò ad ſuperiorem dominũ pertineat ius retentionis, poſſes reſpondere ad iſtam ſecundam partem per illa quæ not. in ſimili in Specula. titu. de feudis. §. quoniam. verſicul. 24. Et etiam poſſes dicere, quòd hæc abſurditas nulla eſt propter diuerſos reſpectus, qui in hoc conſiderantur. nam non redit ad ſuperiorem dominum vtile dominiũ ſimpliciter, ſed reſpectiuum & qualificatum per reſpectum, quem habet ad ius, ſeu ad dominiũ vtile. quod habet primus emphyteuta, qui reſpectu ſecundi cenſebatur in illo iure, ſeu dominio vtili quodammodo directus dominus reſpectu ſui ſecundi emphyteutæ, quod quidem dominium ſecundum ei ſecundo reſpectu eſt vtile reſpectu primi dominij ſui, vnum ad dominium ſuperiorem prouenientem & per retentionem iuris, ſeu dominio vtili ſecundi emphyteutæ non conſolidatur cum ſuo dominio directo illud dominium vtile, quia ab ipſo non erat immediatè formatum: nec ipſum concernebat, & reſpiciebat primum emphyteutam: & ab eius dominio vtili erat formatũ. quod eius reſpectu quodammodo cenſebatur directũ: vt ſic dicamus quòd vtile dominium ſecundi emphyteutę quando vnitur cum dominio, quod eſt penes primum emphyteutam, quòd eius reſpectu cenſetur directum: tunc conſolidatur cum eo, & extinguitur, & efficitur plenum, & ſimpliciter dominium vtile primi emphyteutæ. & ſi illud dominium primi emphyteutæ quod eſt vtile reſpectu primi dominij veniret ad eundem primũ: tunc etiam conſolidaretur cum ſuo directo, & efficeretur dominium pleniſsimum, non autem dominium vtile ſecundi emphyteutæ non conſolidaretur cum directo dominio primi dominij, quod non concernit ſimpliciter, & eius reſpectu, nec ſimpliciter nec formaliter exiſtit. Et ſi dicas quòd ex quo primus emphyteuta tranſtulit vtile dominium in ſecundum emphyteutám, nullum dominium remanſit penes illum, ex quo illud ſic tranſtulit: prout videtur tenere glo. Inſtitu. de locat. §. adeò. ſuper verbo, præterea. poteſt dici quòd imò quia illud non tranſtulit in totum, nec ſimpliciter in ſecundum, ex quo ſibi retinuit ius certæ penſionis per ſecundum emphyteutam ſuum ſibi præſentando: & ſic ſuum dominium vtile quodammodo diuiſit quò ad cómodum inter ſe & ſecundum ſuum emphyteutam: ſic quòd ius, ſeu pars dominij vtilis, quod ſeu quam ſibi retinuit, poſsit dici directum dominium reſpectu ſecundi: & illud ius ſeu pars, quòd ſeu quam in illum ſecundum tranſtulit, dicatur vtile eius reſpectu: vnde latiùs exordiendo poſſet dici, quòd dominium ſuperioris & primi domini eſt directè directum dominium: dominium verò ſecundi emphyteutę eſt vtile vtiliter: prout aliàs plenius circa hoc ſcripſi in alia quæſtione quam diſputaui, de qua reſpondi Auinion. quæ incipit, In quodam regno: in princip. quæſtionis in ſecundo & tertio fol. in magna papyro.

SVMMARIA.

1 *Locatio rei, ſi eſt ſucceſsiuè facta duobus, & ſecundo tradita eſt poſſ. ſiue præfertur ſecundus poſſeſſor, aliàs non.*

2 *Locatio & conductio proxima eſt emptioni & venditioni.*

3 *Traditio rei locatæ nullum ius reale in re conſtituit.*

DECISIO II. aliàs 879.

1 VTrùm † l. quoties.[a] de rei vendica. habeat
2 locum in locatione: vt ſi duobus rem locaui, vni primò & alteri ſecundò: cui ſecũdo rem locatam, ſeu eius detentionem primò tradidi: & ſecundus cui primò tradidi ſit potior, & non poſsit expelli propter priorem, nec ad eius inſtantiam? Videtur quòd ſit potior ſecundus per illam legem: quæ licèt loquatur in venditione: tamen videtur quòd idem ſeruari debeat in loca-
2 tione: quia † locatio & conductio proxima eſt emptioni & venditioni: eiuſdemque iuris regulis conſiſtit. ff. locat. l. ij. Pro hoc bene facit ratio diuerſitatis quam aſsignant doctores inter matrimonium & venditionem: quia in matrimonio potius eſt primum non conſummatum carnali

nali copula, quàm ſecundum conſummatum: & tamen in venditione potior eſt ſecunda conſummata: vt ext. de ſponſ. ſi inter. de ſponſ. duor. c. licet. & c. fina. Ratio diuerſitatis ibi in dicto c. fina. redditur per Hoſtien. & Ioan. And. in nouel. quæ facit pro iſta parte, quam ibi vide. In oppoſitum facit: quia † in locatione per traditionem
3 nullum ius reale in re conſtituitur. C. locat. l. emptorem. ideò traditio nihil videtur detrahere primæ obligationi perſonali competenti primo conductori: ſed competat vtrique conductori actio perſonalis: & in actionibus perſonalibus nunquam qui prior eſt tempore, potior eſt iure: nec attenditur prioritas nec poſterioritas vel privilegia, cum ſua materia. ff. de priuileg. cred. l. Imò videtur quòd primus ſit potior. in l. in operis. ff. locat. ſed ibi neutri facta fuerat traditio. Poteſt dici quòd ſecundus cui facta fuit traditio: ſi teneat rem vel locatum in vim exceptionis, ſit potior: & per viam retentionis & exceptionis poſsit ſe defendere: quia primo conductore contra eum agente ſe defendet, quòd ſibi non tenetur rem reſtituere: quia in re nullum ius reale habet: vt res aliquo iure reali ſibi ſit affecta: nec ipſe ſecundus aliqua perſonali obligatione, ſeu actione ſibi tenetur: vt pote, quia ſecum non contraxit, vel quaſi: nec in eum deliquit, vel quaſi: ſed ſi ſecundus non teneret, imò cecidiſſet à detentione, ageret forſan contra primum, ad quem rei detentio peruenit, vel contra certum detinentem, tunc non eſſet potior: quia traditio primò ſibi facta nullo iure ſibi rem affecit: vt d. l. emptorem. nec eos habet aliqua obligatione perſonali obligatos, cum quibus non contraxit, nec quaſi &c. Et ſi poſſeſsio reueniſſet ad locatorem: & ambo agerent contra eum: etiam dico quòd ſecundus eſſet potior, licèt ſemel res fuiſſet tradita, ex quo per hoc non fuit reali iure affecta: ſed tunc crederem primum præferendum in rei aſſecutione: vt d. l. in operis. ff. locat. & demùm locatorem ſecundo teneri ad intereſſe.

ADDITIO.

a L. Quoties. An autem d. l. quoties. habeat locum in perſonis eccleſiaſticis vide per Innoc. & Hoſtien. in capitul. continebatur. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſenſu capitul. vbi videntur tenere quòd non. & adde dom. Alex. in d. l. quoties. in additio. ad Bart. vbi recitat dicta Innocen. & Hoſtien. in d. capitul. continebatur. & conſi. 122. vol. 5. & Iaſon. in d. l. quoties. col. 8. verſicu. tertio decimo.

De Depoſito.

EPITOME.

Fideiuſſor non liberatur per prorogationem factã depoſitario per deponẽtem: ſecus ſi prima obligatio fuiſſet nouata. h. d. Vel ſic. Fideiuſſor liberatur per prorogationem termini factam depoſitario per deponentem. & nihilominus deponens aget ex depoſito contra depoſitarium ad reſtitutionem.

DECISIO I. aliàs 860.

Penes Titium [a] campſorem depoſui mille florenos aperto depoſito nõ clauſo, nec ſignato, quos mihi dedit fideiuſſorem de reſtituendo illos: tamen poſt annum vel biennum cùm ego vellem recuperare depoſitum, dictus campſor rogauit me, vt ſibi adhuc dimitterem per tres vel quatuor annos pro certo lucro mihi dando quolibet anno: & ſibi conceſsi, iſtud tamen ignorauerunt fideiuſſores: poſteà verò lapſo termino iſto ſeu tempore volui recuperare pecuniam meam, & illo campſore facto non ſoluendo, vel aliàs diſcuſſo: volo habere recurſum ad fideiuſſores pro dicta pecunia, ipſi dicunt quòd non tenentur, quia prima obligatio depoſiti pro qua fideiuſſerunt, fuit nouata: & tranſlata in obligationem mutui per ſecundam conceſsionem, & ſic ſunt liberati. argumen. l. nouationem. ff. de fideiuſſo. Et pro hoc videtur tex. quòd obligatio nouata ſit, & in nouam trãſlata. ff. ſi certum petat. l. ſingularia. credo quòd bene dicerent, ſi ſupponeretur nouata obligatio prima, quia prima extincta tollerentur fideiuſſoria, vnde ipſi ſemel liberati, niſi ex nouo conſenſu iterum præſtito non eſſent obligati. argumen. l. fin. ff. de pact. & C. loca. ſi tantũ homines. ſed in propoſito non credo primam nouatam: nec diſceſſum à contractu, ſeu obligatione depoſiti ab initio contracto: ſed obligationem depoſiti continuatam, & prorogatam per nouam dilationem ſub certo lucro, ſeu vſura, quæ deberentur etiam pro obligatione depoſiti ex mora, vel ex pacto: vt ff. depoſit. l. quamuis. in fi. Non obſtat ſi dicatur quòd imò fuit depoſitũ, & poſteà mutuum, quia illud verum eſſet, ſi expreſsè hoc actum eſſet quòd pecunia eſſet mutua penes depoſitarium: aliàs in dubio inſpicitur
b originalis cõtractus, [b] vt ex illo agatur non obſtante quòd depoſitarius pecunia vtatur, quia ex quo depoſitum fuit apertum ab initio, in dubio videtur fuiſſe data licentia vtendi pecunia ipſi depoſitario. vnde dato quòd poſteà vtatur: propter hoc non tranſibit in mutuum: imò ex originali depoſiti obligatione ad reſtitutionem pecuniæ tenebatur, & ageretur actione depoſiti ad reſtitutionem: vt probatur ff. depoſi. l. ſi ſacculum. in fin. & notat glo. in l. die ſponſaliorum. §. j. ff. eod. titu. In talibus enim inſpicitur originalis contractus, vt totum ab eo denominetur. ff. depoſit. l. j. §. idem Pomponius.

ADDITIONES.

a Penes Titium. Adde gloſſ. in capitul. j. in verb. prægrauetur, de iniur. libro ſexto. Dec. conſil. 400. circa princip. Hippolyt. de Marſil. in repet. rub. de fideiuſſ. col. xvj. in fin. Alexan. conſil. 72. vol. 6.

b Originalis contractus. Adde deciſ. 42. ſ. de reſcript. & dec. 5. tit. de præbend. j. in antiquiorib. & Anto. Corſet. in addit. ad Panormitan. capi. ex literis. extrà de reſcript.

De Emptione & venditione.

SVMMARIVM.

1 *Emptor ſi emit rem, quam credit liberam, & eſt emphyteuticaria, & per biennium non ſoluit cenſum, nō cadit in commiſſum.*

DECISIO I. aliàs 759.

1 DIC quòd † ſi aliquis emat aliquam rem, quam credit eſſe liberam, & eſt emphyteuticaria: quòd licèt talis emēs ſteterit per biennium, quòd non ſoluerit cenſum, quòd talis res non cadit in commiſſum: cùm homines penitùs ignorent. pro hoc facit quòd not. Ioan. mon. & Gen. in reg. iur. in lib. vj. pro hoc etiam tenet Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIA.

1 *Vſusfructus poteſt vendi ad tempus.*
2 *Succeſſor in re, in qua debetur vſusfructus, tenetur pati vſufructuarium rei frui dicta re.*
3 *Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono.*
4 *Colonus non habet ius in re.*

DECISIO II. aliàs 861.

1 SI vendatur † vſusfructus ad tempus valet vēditio: quia vendi poteſt etiam ad tempus: vt l. vſusfructus, in multis. ff. de vſufruc. & l. mutto. C. fami. ercis. coniuncta l. omnium. ibi, pactionibus &c. ff. de vſufruct. ius reale eſt reſpectu rei, quamuis perſonale ſit reſpectu perſonæ, cui debetur: vt l. vti frui. ff. quemadmodum vſusfruct. petatur: ſed † quicunque ſucceſſor in re, in qua debetur vſusfructus tenetur pati vſufructuarium rei frui dicta re: vt d. l. vti frui. facit ad prædicta leg. j. ſi ager vectigalis vel emphyteu. pe. ergo talis, qui emit vſumfructum, vel ad tempus dominos non poteſt prohiberi per ſucceſſorem [a] ex quocunque titulo ſuæ emptionis, ne vtatur: vt patet ex ſuperiùs allegat. pro quo facit l. cùm filius, §. dominus. & quod ibi not. ff. de lega. ij. &
3 l. legatum. in fin. de lega. j. Non obſt. quòd † emptor ſiue alius ſucceſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono: vt l. emptori, C. lo-
4 cati. & l. qui fundum. ff. eo. tit. quia † colonus nō habet ius in re: ſi autem haberet, vt in vita: quia conduxit ad magnum tempus: vt dict. l. j. & ponit glo. extrà de reb. eccle. non alienan. in clemē. ca. j. tunc ſucceſſor tenetur ſtare tali colono: per dictam l. j. Et eſt gl. ordinaria in l. nihil. ff. de leg. j. circa finem. eod. titu. Item vſumfructum poteſt alijs vendere: vt eſt caſus in l. arboribus. §. ij. ff. de vſufruct. & l. neceſſariò. §. fi. ff. de periculo & commo. rei vend. aliqua cōtraria ſoluuntur per gl. in dict. §. ij. Itē poſito quòd prædicta ſonarent in locato, tamen emptor tenetur ſtare colono: quia emptio eſt momēti, quod probatur. nam in dicto contractu conuenit, quòd dominus in aliū non alienaret, per cuius obſeruantiā fuit obligata dicta domus ſaltem in genere, cū obligauit omnia ſua bona. ſed certū eſt quòd quis promittens non alienare, illi cui eſt cōſtitutum ius in re, ſi pòſt alienat, alienatio nulla eſt: vt l. creditor. §. fi. ff. de diſtra. pign. ſecundum literam negatiuā, nulla; facit l. ij. C. de iure emphy. & hoc tenet dominus Bar. in l. ſi ita quis eadem. ff. de verb. oblig. ſed in propoſito dicto conductori fuit conſtitutum ius in domo: ſi tamen poteſt dici cōductor, videlicet pignus vel hypotheca, & promiſſum non alienare: ergo talis alienatio nō tenuit: vt patet ex prædictis, & ſic per conſequens dictus conductor repellet talem prætendentem titulū emptionis. pro quo l. fi. C. de rei vend. & aduerte, quòd text. clarè oſtendit, quòd aliud ſit vendere, vel emere vſumfructum ad modicum tempus: locare etiam aliud ad modicum tempus: quia prædictos contractus ponit vt ſpecies ſeparatas in dict. c. j. de reb. eccle. non alien. in clem.

ADDITIO.

a Per ſucceſſorem. Adde ad hanc dec. dec. 420. itē fuit quæſitum, locaui domum. capell. Tholoſ. & ibi in addit. per Stepha. Aufrer. Practica autē huius deci. valde vtilis & neceſſaria eſt, de Lugdunenſibus frequens.

SVMMARIVM.

1 *Venditio facta publicè, vel per ſubhaſtationes, præiudicat quo ad poſſeſſionem & proprietatem ei, qui ſe non oppoſuit.*

DECISIO III. aliàs 883.

1 NOta, † quòd per venditionem factam publicè ad incantū: & cum ſubhaſtationibus publicis, & per executorē rei iudicatæ, & de re aliena detenta per eū, cōtra quem fit executio ex cauſa cōductionis præiudicat locatori in poſſeſſione, & proprietate, qui tunc ſe non oppoſuit.

De Rerum permutatione.

SVMMARIVM.

1 *Permutans ſi obtineat beneficium habens ordines annexos, ſi infra annum ſe promoueri non fecerit, an priuetur tali beneficio, ſtante maximè ordinatione teſtatoris hoc diſponente.*

DECISIO I. aliàs 108.

1 NOTA, quòd † vbi aliquis permutauit [a] beneficium habens ordines annexos, & ex conſtitutione fundatoris, qui voluit, quòd quicunque teneēs tale beneficium promoueretur infra annum, vel priuaretur: talis ex cauſa permutationis tenens tale beneficium, ſi nō faciat ſe promoueri, videtur quòd perdat illud, & habeat locum. c. licet. de elec. lib. vj. quia ex quocū alio contraxit, conditionem contrahentis, & rei ſuper qua contrahitur, ſcire debet: vt ff. de reg. iuris. l. qui cū alio.

& qui:

& quia permutatio ſit cum cauſa, & propter complacentiam & concedentiam: vt c. quæſitū. de rer. permu. de quibus eſt veriſimile, quòd volens permutare prouiderit, & de conditione beneficij indagauerit: vt ſic ignorans non præſumatur. ar. l. iij. ff. de fideiuſ. iunct. l. arbitro. ff. qui ſatiſ. co. Item error qualitatis non debet iuuare tale beneficium, ex quo non errat in corpore: vt l. ſi quis vxori. cum ibi no. ff. de fur. cum not. in ca. quemadmodum. de iureiuran. & in c. ex parte. de reſti. ſpolia. & quia in actu quem debuit præuidere, non præſumitur ignorantia. arg. l. cætera, §. fin. de leg. j. In contrarium videtur, quòd c. licet. eſt pœnale, & non debet extendi ad ca. ſtatutum. de electi. lib. vj. Item beneficium de ſui natura non erat curatum, niſi inquantum voluit cōſtitutio inſtituentis, & ſic in dubio debet præſumi ignorantia: vt l. ſuper ſeruis. qui mili. nō poſ. lib. xij. C. & vide dec. 37. ſuprà de præbē. & vide infrà deciſ. iij. de pœn.

ADDITIO.

a Vbi aliquis permutauit. Adde glo. in verb. reſidētiæ. titu. de collat. in pragma. ſanct.

SVMMARIVM.

1 *Minor valor vnius ex beneficijs permutatis non arguit ſuſpitionem fraudis.*

DECISIO II. aliàs 129.

1 NOta, † quòd non vitiatur permutatio, nec præſumitur fraudulosa, poſito quòd vnum beneficium ſit minoris valoris quàm aliud: quia minoritas beneficij non inducit fraudem, niſi aliud appareat. arg. l. dolus. C. de reſcinden. vend. & not. Ioan. mon. in c. vnic. de rer. permuta. libr. vj. & ibi Ioan. And. in nouel. & vide ſuper Collect. in capitul. quæſitum. de rer. permu. & vide dec. 2. ſuprà de præſumpt.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vnitum non poteſt permutari.*
2 *Vnionis effectus non tollitur per prouiſionem Papæ ſubſequentem, niſi de vnione fiat mentio.*

DECISIO III. aliàs 160.

1 NOta, † quòd beneficium vnitum non poteſt permutari per eum, qui tenet beneficiū antequàm vnio ſortiatur effectum: vt not. Ioan. And. in Specu. titu. de præbē. in princi. vbi etiam 2 ipſe dicit, quòd † effectus vnionis non tollitur per prouiſionem Papæ ſubſequentem, niſi de vnione fiat mentio; quia aliàs ſequeretur quòd vnio poſſit eſſe inutilis per frequentes & plures permutationes, ſeu prouiſiones, quod eſſet abſurdū: cùm vnio legitimè facta reſpiciat cauſam neceſſariam, quam non eſt veriſimile quòd Papa voluerit tollere, niſi expreſsè agatur: ideò dicitur quod vſusfructus de facili conſolidatur cum proprietate, ad hoc quòd proprietas non ſit inutilis. argumē. l. ſi vſusfruct. ff. de vſufruct. quam alleg. Ioan. An. Et de materia vnionis vide ſuprà de reb. eccleſ. non alienand. per totum & deciſ. 9. ſ. de conceſſ. præbend.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio ex cauſa permutationis facta in curia, nō inducit reſeruationem, ſi permutatio non ſortiatur effectum.*
2 *Permutatio beneficij ſi non ſortiatur effectum, & permutantes moriantur, beneficia extra curiam dicūtur vacare.*
3 *Beneficia ſi cauſa permutationis reſignata in curia fuerint: & vnus volentium permutare moriatur: ſi cōfertur beneficium mortui, & in perſona ſuperuiuentis perficitur permutatio, bulla per cancellariam expeditur.*

DECISIO IIII. aliàs 293.

1 NOta, † quòd vbi beneficia ſunt reſignata in curia cauſa permutationis, niſi ſequatur permutatio, non videntur vacare in curia: quia reſignatio eſt facta ſub modo, qui niſi ſequatur, non videtur reſignatio facta: vt no. per Innoc. in cap. inter cætera. de præben. in princ. & quod ibi no. in glo. ij. ad quod l. licet. in prin. ff. de iure dot. & quia eſt in lege tacita conditio: quia non conferuntur, niſi permutare volentibus: vt c. vn. de rerum permuta. lib. vj. & ſic ſi non ſequatur conditio tacita, quæ à lege intelligitur, non videtur beneficium vacare: vt not. in l. ſi quis accepto. ff. de condi. ob cau. in tantum quòd videtur no. Io. 2 And. in nouel, in all. c. vni. quòd in caſu, † in quo non ſequeretur permutatio beneficij, extra curiā videtur vacare, ſi moriantur permutantes extra curiā: quia per modū reuolutionis beneficia videntur ad permutare volentes reuerti: vt dicitur in ſimili de verbo adiectiuo. ff. de in diem adiect. 3 L. ij. cum ibi not. vbi † autem beneficia ſunt reſignata in curia cauſa permutationis, & vnus volentiū permutare moritur non facta permutatione, ſuperuiuenti confertur beneficium mortui, & in perſona ſuperuiuentis perficitur permutatio, & bulla per cancellariam expedietur: vt audiui arg. l. iure. ff. de cond. & demon. licet contra iſtam opinionem ſit l. legatum. C. de cōdi. inſert. Sed dic quòd d. l. legatum. loquitur in conditione expreſſa: ſecus autem eſt in modo, ſub quo videtur fieri reſignatio cauſa permutationis: vt in alleg. c. inter cætera. per Innocē. & quòd aliud ſit ibi in modo quàm in conditione, not. in l. in teſtamento. ff. de condit. & demon. & eſt text. in l. ſi pecunia. de leg. j. Item aliud eſt in legato, in quo loquitur d. l. legatū. alle. aliud in iſto caſu, in quo ille qui reſignauit, tractat de dāno vitando: indemnis debet ſeruari, ſi per eum non ſtetit, quò minus permutatio ſuum ſortiatur effectum. vide ſuprà de renun. dec. 2. & 10.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium non videtur vacare ex quo alteri permutantium eſt collatum.*

DECISIO V. aliàs 340.

1 NOta,† quòd ex quo de facto non vacat beneficium, quia eſt collatum alteri permutantium, non videtur vacare, ſecundũ Lateranen. cõciliũ: vt not. in c. cùm noſtris. in princ. de conceſſ. præbẽ. per Inno. ad quod c. poſt electionem. eod. tit. Quia poſito quòd ſit dare caſum, in quo propter peccatum, ſeu defectum deuoluatur electio ad alium: vt c. quanquam. de elect. lib. vj. & c. cũ in cunctis. eo. tit. illud habet locum in electione, in qua non tribuitur immediatè ius: ſecus in collatione ſimplicis beneficij, quia facta immediatè ſortitur effectum plenũ de facto, in tantum quòd tenens beneficiũ ex tali conditione, licet ius non habeat: tamen donec priuetur, iuſtè poſsidet. d. c. cùm noſtris. & ſic non currit tempus collatori, niſi à tempore veræ ſcientæ, vel veræ vacationis: vt no. per Hoſti. in c. ex parte. de conceſſ. præbẽ.

SVMMARIVM.

1 *Permutare vltima die anni non poteſt non promotus.*

DECISIO VI. aliàs 355.

1 NOta,† quòd non promotus vltima die anni, de quo in ca. licet canon. & c. commiſſa. de elect. li. vj. non poteſt permutare. in quo ego contrà, per glo. j. de rer. permut. in clem. ſed non fui exauditus. vide ſuprà dec. 38. in fi. de præben.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia per reſignationem ex cauſa permutationis, verè vacant.*

DECISIO VII. aliàs 399.

1 NOta, † quòd beneficia ex cauſa permuta-
2 tionis reſignata [a] vacãt in veritate ita quòd poſt vacationẽ huiuſmodi debet ſequi vera collatio, & inſtitutio: vt legitur & notatur in ca. j. de rerum permuta. lib. vj. licèt ibi Ioan. mon. videatur dixiſſe contrarium: cuius opinio reprobatur. pro quo etiam facit clemẽ. vn. eod. tit.

ADDITIO.

a Vacant. Adde Fede. de Sen. in tract. permu. in xj. parte, verſic. quarto.

SVMMARIVM.

1 *Permutans non agit interdicto, vnde vi, nec ex canone reintegranda.*

DECISIO VIII. aliàs 401.

1 NOta, † quòd permutanti non competit interdictum vnde vi: nec condictio ex canone reintegranda, obſtante ſibi renuntiatione voluntaria, per quam amiſit poſſeſsionem. iuxta notata per Innocen. in ca. ſuper hoc. de renuntia. & c. accepta. de reſtit. ſpolia.

SVMMARIVM.

1 *Permutans beneficium pro pluribus, ſi vnum euincatur tanquam reſeruatum: poteſt habere regreſſum ad primum ſuũ beneficium: ſed opus erit noua collatione.*

DECISIO IX. aliàs 402.

1 NOta, † quòd ſi quis permutauit vnum be-
2 neficium pro pluribus, [a] quod poteſt, iuxta not. per Innocen. in cap. venerabilis. de exceptio. & de rerum permuta. c. vni. lib. vj. ſi vnum euincatur tanquam reſeruatum, & aliud dimittere voluit, poteſt petere & habere regreſſum ad ſuũ primum beneficium, authoritate tamen ſuperioris: & eſt opus noua collatione. argument. in ratione in cap. ſi beneficia. de præbend. lib. vj. & in cap. inter cætera. eod. titu. & capi. vniuerſorum. de rerum permuta.

ADDITIO.

a Quod poteſt. Hoc intellige quando illa plura beneficia poſſunt ſimul ſine diſpenſatione teneri: aliàs ſecus: vt no. Io. An. in c. cùm venerabilis. de exce. col. iij. verſic. Nota quòd vna.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans beneficium per reſignationem, permutationem, vel obitum, non tenetur plenè probare titulũ prædeceſſoris: ſed eius reputationem & poſſeſsionem.*

DECISIO X. aliàs 404.

1 NOta † agenti & petenti beneficium ex cauſa permutationis, ſufficit probare permutantem ſic habitum & reputatum, vt talis &c. & in poſſeſsione pacifica illius beneficij permutati, etiam ſi titulus iſtius permutantis impugnatur: cui impugnanti incumbit probatio non obſtante clauſula in fine literarum permutationis appoſita: quia de iure communi cenſetur ſubintellecta: vt leg. & not. de excep. cap. cùm venerabilis. de rerum permuta. cap. licet. libr. vj. & ideò ex ſuperabundanti, & ad maiorem cautelam & expreſsionem ponitur: & ſic impetrans beneficium vacans per obitum non tenetur probare plenè de titulo ſui prædeceſſoris decedentis: ita nec impetrans per reſignationem. argument. no. per Innocen. & Hoſtien. de præſumpt. cap. illud. de eo qui furt. ordin. rece. c. innotuit.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio per procuratorem laicum facta, valet.*

DECISIO XI. aliàs 418.

1 NOta, † vtrùm permutatio [a] facta per pro-
2 curatorem laicum teneat? Quidam dicebant quòd ſic, per cap. non indiſcretè. de procu. libr. vj. & pro hoc inducebatur quod Pau. tenet in ele. cùm ei quem. de conceſſ. præb. quòd acceptatio facta per procuratorem laicum tenet: & pro hoc, quia nihil expediendum cum tali procuratore laico in negotio permutationis cócernit fundamẽtũ ſpiritualium iuriũ in perſona ipſius, ſed ſolius domini: & magis eſt nudus miniſter vel

ſter vel nuntius. pro hoc facit ff. ad Trebel. quã
ita.§.j.qui in hac ratione concordat cum l. ſi mu
lier.§.ex aſſe.de iure do.quidam alij dicebant cõ
trà.per c.decernimus.de iudi.

ADDITIO.

a Nota vtrum permutatio. Adde deciſ.8. in fin. ſ.
de procuratorib.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta ſub conditione, ſi placet patrono, an valeat?*

DECISIO XII. aliàs 579.

1 QVidam † renunciauit ex cauſa permutatio
nis ſub conditione, ſi patrono ſuo place-
ret: quæritur vtrùm ſi patrono ſuo diſpliceat, ni
hilominus valeat renũtiatio? Videtur quòd ſic:
quia illa conditio videretur non poſſe adijci, &
eſſe de iure reprobata: cùm debeat renuntiatio
eſſe pura.ar.no.in c.ex parte.de of.dele.ſuper ver
bo, omnes. & ſic conditio inutilis videtur reijciẽ
da valente renuntiatione.ar. no.in l.per ſeruum.
ff.de vſu & habita.credo tamen contrarium, per
not.per Ioan.And.in c.in electionibus. de elect.
lib.vj.ſuper verbo, electio.in nouel.

SVMMARIA.

1 *Permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſu-
rũ, ſi aliud virtute expectatiuæ aſſequatur tacita tali
oblatione facta eſt ſurreptitia.*
2 *Surrogatum loco alterius, vice illius fungitur.*

DECISIO XIII. aliàs 581.

PApa reſeruauit beneficia vacantia per aſſe-
cutionem alterius beneficij authoritate a-
1 poſtolica obtenti: Hoc † ſuppoſito aliquis im-
petrauit à Papa gratiam expectatiuam ad colla-
tionem talis epiſcopi, & obtulit dimiſſurum ſe
beneficium quod tempore impetrationis huius
obtinebat, cũ virtute dictæ gratiæ foret aliquod
beneficium pacificè aſſecutus, infra terminũ an-
tequàm virtute illius gratię aliquod beneficium
fuiſſet aſſecutus, vult permutare illud beneficiũ,
quod obtinet, & ſe obtulit dimiſſurum, quęritur
an poſſit illud permutare, vel coram ordinario,
vel coram Papa tacito de præmiſſa oblatione &
dimiſſione facienda poſt aſſecutionem? Quidam
dicunt quòd poteſt illud permutare, etiã de hoc
nõ facta mentione: quia habet ius in beneficio: er
go per renuntiationẽ factã ex cauſa permutatio-
nis vacabit, & poterit alteri cõferri: ſed eo per-
mutato in virtute gratiæ ſuæ nõ poterit aſſequi
aliquod aliud beneficium: quia nõ poſſet imple-
re quod obtulit Papæ. ſ. ſe dimiſſurũ beneficium,
quod tunc tenebat: quia ex quo illud permuta-
uit, non poterit illud vlterius dimittere: nec Pa-
pa illud conferre, quaſi inter ipſum & Papã fue
rit quaſi quædam cõuentio innouata, do tibi ſeu
facio gratiam vt dimitas: & ideò cùm nõ poſſet
iſte conuentionem implere ex parte ſui, nec po-
tetit gaudere gratia Papæ: præſertim ex quo per
cum factum eſt, quò minus poſſet implere, maxi
mè etiam, quia ſi poſſet gaudere gratia ſua, poſ-
ſet illudere Papam, qui voluit de illo quod ſe ob
tulerat dimiſſurum, liberè diſponere. Item etiam
poſſet iſte pluralis eſſe in beneficijs contra intẽ-
tionem Papæ, qui noluit illum pluralem eſſe: &
ideò voluit quòd priùs obtentũ dimittere tene-
retur: quod poſt permutationem de illo benefi-
cio factam ampliùs facere nõ poteſt: & aliud ob
tentum ex cauſa permutationis quod Papa nõ af
ficit, nec ſuæ diſpoſitioni reſeruatũ retinere po-
terit: cum obtinendo virtute gratiæ ſuæ ſi aliàs
cum eo eſſet compatibile: & ſic illuſo Papa obti
neret plura beneficia contra eius voluntatem. A-
lij dicunt, quòd valebit permutatio: ſed obtentũ
ex cauſa permutationis quod eſt loco alterius
ſurrogatum, dimittere tenebitur ſicut illud te-
nebatur: & de eo Papa virtute reſeruationis di-
2 ſponere poterit: quia † quod ſurrogatur loco al-
terius, vice illius fungitur: vt l.ſi donare.ff.de do
na.inter vir. & vxo. & arg.l.cum qui.§.ſi iniuria
rum.ff.ſi quis cau. Alij dicũt quòd non valet per
mutatio in effectu: quia licet teneat de præſenti,
reſoluetur tamen in euentum, quando virtute di
ctæ gratiæ impetrans iſte aliquod beneficium aſ
ſequatur: quia tunc purificabitur conditio præ-
dictæ oblationis factæ de dimittendo, & reſerua
tionis Papæ factæ de eodem beneficio dimitten-
do in euentum illum, & ſic retrotractione facta
apparebit retro illud beneficium fuiſſe reſerua-
tum, quaſi ſubiacuiſſet reſeruationi: ergo conſe-
quenter ipſum non potuiſſe hoc tacito Papæ li-
berè permutaſſe. ar. authẽ. res quæ. C. commu. de
leg. & ar.l.potior.§.qui ſub cõditione.ff.qui po-
tio.in pigno.habea. maximè attenta clauſula, vo
lumus autem &c. quam Papa communiter appo
nit in literis permutationis: per quam apparet,
quòd non vult maius ius quæri ei cũ quo fit per-
mutatio, quàm competeret permutanti. Nec ob.
ſi dicas talem retrotractionẽ non poſſe fieri poſt
quàm per permutationem fuit alteri interim ius
quæſitum.arg.de reſcrip.c.quamuis. & ea. ſi pro
te.libr.vj.quia ibi, ſcilicet in c.quamuis. non eſt
aliqua ratio fienda retrotractionis in præiudiciũ
eius, cui fuerat interim ius quęſitum, quia ille cui
fuit ius quæſitũ, illud obtinuit authoritate eius,
ſub cuius diſpoſitione erat ius diſtribuere: & in
c.ſi pro te, etiam fuit quæſitum ius alteri penden
te cõditione, vel euentu eius, authoritate eius qui
poterat primam conceſſionem conditionalẽ re-
uocare: vt not.in d.c.ſuper verbo, ſi ad id: hic ſe-
cus: quia ipſe permutans non poterat reuocare
oblationem, quam de dimittendo Papæ fecerat,
nec Papa expediẽdo permutationem de hoc fuit
certificatus: & ſic expeditio permutationis fuit
ſurreptitia, ſeu nunc retrò apparet fuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Expectans qui habet dimittere beneficiũ quod poſſi-
det, ſi gratia habeat effectũ nõ poteſt illud permutare.*

DECISIO XIIII. aliàs 688.

1 DIc, † quòd ſi Papa facit gratiam alicui de
beneficio ſub expectatione, dicẽdo in gra-

tia,cùm adeptus fuerit,habeat dimittere tale beneficium,quod nunc poſsidet, quòd non poteſt permutare talis expectans: cùm tale beneficium dicatur reſeruatum virtute dictæ gratiæ. & ita etiam tenet, & ſeruat Vicecancellarius domini noſtri Papæ. ſuper hoc etiam dicitur emanaſſe extrauagans domini Papæ Benedicti xiij,

SVMMARIVM.

1 *Permutantes tenentur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſsident.*

DECISIO XV. aliàs 722.

1 NOta † quòd ſi aliquis permutantium taceat in permutatione aliud beneficiũ, ſeu beneficia, quæ habet, præterquàm illud quod vult permutare, quòd talis permutatio eſt ſurreptitia. hoc verum ſi fiat in manu alicuius non ordinarij.& ita tenet Rota.

EPITOME.

Reſignantes beneficia ex cauſa permutationis ante ſecutam,ſeu perfectam permutationem per ordinariũ, an perdant ipſorum poſſeſsionem.h.d. Vel ſic. Per reſignationem factam ex cauſa permutationis ante collationem ſubſecutam, inducitur vera vacatio poſſeſsionis & proprietatis beneficiorum reſignatorum.

SVMMARIA.

1 *Beneficia permutanda non veniunt ſub poteſtate expectantium.*

2 *Spoliato an obſtet renuntiatio petenti reſtitutionem?*

3 *Reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis, implicitã habet & tacitam conditionem.*

4 *Poſſeſsio faciliùs perditur,quàm proprietas.*

5 *Permutatio eſt de numero contractuum innominatorum.*

6 *Reſignantes ex cauſa permutationis,an opus habeant noua collatione,ſi non ſequatur permutatio?*

7 *Iudex ille pro quo tulit ſententiam, poteſt dare licentiam propria authoritate rem recipiendi ſibi adiudicatam.*

8 *Renuntiatio permutantium facta in fraudem expectantium,ipſis expectantibus non nocebit.*

DECISIO XVI. aliàs 863.

SI A. & B.ex cauſa permutationis inuicem faciendæ reſignauerunt ſua beneficia in manibus ordinarij:quidã verò C.expectans apoſtolicus poſt præmiſſam reſignationem antequã per ordinarium eſſet expedita permutatio,id eſt antequàm beneficium vnius permutantium inuicem alteri contuliſſet, acceptauit beneficiũ ipſius A. & ſibi fecit de ipſo prouideri, & in poſſeſsioné induci:prætendens quòd dictus A.tempore reſignationis erat ſenex,& infirmus:& quòd in fraudem expectantium illam fuerat machinatus. & eadem die expectans apoſtolicus acceptauit, & ſibi fecit prouideri, & in poſſeſsionem induci: ordinarius perficit dictam permutationem, videlicet beneficium ipſius A. conferendo ipſi B. & econuerſo:modò dictus B.videns quod dictus apoſtolicus fecerat ſe induci in poſſeſsionem beneficij quod fuerat ipſius A.& nũc ipſi B.fuerat collatum ex cauſa permutationis: in craſtinum ipſum apoſtolicum expectantem ſpoliauit.& omnia iſta facta fuerunt adhuc ipſo A. viuente. Poſteà verò poſt ſeptem vel octo menſes dictus A.ex ſua infirmitate deceſsit:& poſt prædicta dictus expectans apoſtolicus ſic ſpoliatus renuntiauit iuri & poſſeſsioni & petitioni reſtitutionis mediante iuramento:ſed non obſtante renũtiatione prædicta,dictus expectans apoſtolicus contra dictum B. petebat ſe reſtitui in poſſeſsionem dicti beneficij,quo fuerat ſpoliatus: opponebat ſibi per ipſum B.quod non potuerit acceptaſſe, nec poſſe dixiſſe prædictũ beneficiũ ꝙ nó vacauerat niſi per reſignationé per ipſum A. factam ex cauſa permutationis cum ipſo B.facien-
1 dæ.&.† beneficia permutanda non veniunt ſub poteſtate expectantium: vt capitul.j. de rerum permuta.lib.vj.Item opponebatur ſibi de renũtiatione prędicta.Dictus verò expectans dictam permutationem, ſeu renuntiationem eius prætextu factam aſſerebat fraudulentam, & machinatam in fraudem expectantium: & ideò ipſum nihilominus potuiſſe acceptare, & ſibi facere prouideri: & per illam fuiſſe veram vacationem inductam in præiudicium reſignantium, & fauorem expectantis. Vlterius etiam dicebat quòd poſſeſsio ſua,etſi reſpectu ipſius A.poſsit vitioſa reputari:tamen reſpectu ipſius B. qui ipſum ſpoliare non debuit,niſi eo priùs vocato, & audito, poterat canonica reputari,& erat ei reſti-
2 tuenda.Nec obſtat ſibi renuntiatio:quia † illam fecerat poſt ſpoliationem prædictam:& ideò ſibi non præiudicabat quò minus eſſet reſtituendus.arg.c.ſolicitæ.de reſtitu.ſpol.quæritur quid iuris? Super hoc facto inſurgebat vnum dubiũ: quia acceptatio, prouiſio & in poſſeſsioné inductio apoſtolici, & collatio facta per ordinariũ de beneficijs permutatis inuicé ipſis A.& B,permutantibus factæ fuerant eodem die:& non apparebat quæ primò factæ deberent præſumi:ſed ſuper hoc non fuit multũ inquiſitum.Ité oriebatur aliud dubium, nunquid prædicta beneficia reſignata ex cauſa permutationis ante ſecutam, ſeu perfectam permutationem per ordinarium, cenſeantur vacare etiam quò ad poſſeſsionem? hoc eſt dictum, nunquid reſignantes beneficia ex cauſa permutationis in manibus ſuperioris perdant ipſorum poſſeſsionem antequàm ſuperior perficiat permutationem beneficiorum, beneficium vnius permutantium alteri conferẽdo, & econtrà. Et ſuper hoc puncto dicebant quidã quòd non perdant,donec ſecuta ſit collatio per ſuperiorem ipſis permutantibus: imò nec antè
3 ſit inducta vacatio, quia † reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis, implicitam habet,& tacitam conditionem,ſcilicet, ſi permutatio ſubſequatur,ſeu per alia verba loquendo ſit ſub conditione ob cauſam.ſcilicet,ſi & vbi reſignans beneficium alterius aſſequatur.arg. no. per Inn. & Hoſti.de præb.c.inter cætera.in prin. Et quia ad eſſentiam permutationis nó erat neceſſaria perditio poſſeſsionis, donec perficiatur. Alij verò,& quibus maior pars aſſentiebãt, & dicebat, ꝙ imò per talé reſignationé inducebatur vera vacatio & poſſeſsiõs & proprietatis, & niſi pręcederet vacatio,nó eſſet poſsibile ꝙ fieret per ſupe-

ſuperiorem inuicem permutantibus aliqua col latio: cùm collatio habeat fieri de beneficio vacante, & quòd reſignatio erat pura, ſimplex, & non conditionalis, licèt poſtea ſi non ſequatur permutatio, ſuperior ex officio debeat eis reſtituere. Et in quæſtione videatur fuiſſe gloſſ. in d. c. inter cætera. ſuper verbo, debeat. Alij verò dicebant, quòd per talē reſignationē perdatur proprietas nō autē poſſeſſio. Et eſt ratio: quia perditio proprietatis, ſeu vacatio quò ad proprietatē eſt neceſſaria: quia niſi priùs vacauerit quò ad proprietatē, non poſſet ſequi collatio hincinde facienda de beneficijs reſignatis: cùm beneficia reſignata antequàm vacent, non poſſint conferri: vt in c. j. de conceſ. præben. ſed perditio poſſeſſionis non fuit neceſſaria: quia etiam beneficium per aliquem poſſeſſum dummodò quò ad proprietatem vacet, poteſt bene conferri. ſic in c. licet epiſcopus. de præben. libr. vj. & iuxta nota. per Innocen. de conceſ. præbend. capit. cum noſtris. ſuper verbo, irritum. Et ideò cum intentio renuntiantis ſit renuntiare ob cauſam, ſcilicet, vt obtineat collationem alterius beneficij, nec velit aliquid perdere, niſi in euentum iſtius cauſæ: ideò non plus perdat, quàm ſit neceſſarium pro expeditione, & impletione illius cauſæ. Cū ergo perditio poſſeſſionis non ſit neceſſaria, donec ſecuta ſit collatio, vt probatum eſt, ergo antè non perdit. ad hoc facit iurium concordia. ff. de acquir. poſs. l. ſi me in vacuam. quæ ita concordat cum l. eod. titu. §. ſi furioſo. quod meo. tunc autem bene perdet quilibet poſſeſſionem, cùm erit ſecuta collatio hincinde beneficiorum reſignatorum: quia tunc ad executionem eſt neceſſaria perditio poſſeſſionis: nam aliàs non poſſet fieri hincinde in poſſeſſionem inductio, niſi priùs poſſeſſio beneficiorum vacaret. argumen. d. c. licet epiſcopus. Sed tenentes præcedentem proximam opinionem, ſcilicet, quod omnes vacent per reſignationem etiam ante collationem hincinde ſecutam, dicunt quòd ſi perditur per talem reſignationem proprietas multo fortius
4 poſſeſſio, quia † facilius perditur poſſeſſio, quam proprietas. l. ſi quis vi. §. differentia ff. de acquir. poſs. Item quia reſignatio debet eſſe pura, & libera, & ſimplex, cùm tota permutatio dependeat potius & eſſe debeat à voluntate, & in poteſtate ſuperioris, in cuius manibus, reſignare debet. quàm ex partium voluntate, & poteſtate: vt not. Io. mon. de rerum permu. ca. j. ad quod. facit de offi. deleg. cap. ex parte. ij. ibi cùm dicit, omninò. Nec obſtat. quòd ſit ob cauſam: quia ex hoc non ſequitur quin inducatur vera, & pura vacatio quò ad omnia: nec quin totum perdat, & proprietatem & poſſeſſionem, licèt ſi cauſa non ſequatur, poſsit agere vt cauſa impleatur: vel quod dimiſit, ſibi reſtituatur, ſicut dicitur
5 in contractibus innominatis, de † quorum numero eſt permutatio: vt per totum titul. ff. de præſcrip. verbo. & de condi. ob cauſam. nam dans ob cauſam bene transfert proprietatem & dominium: & iſtud quò ad ſe perdet licet cauſa non ſecuta poſsit agere ad eius implementum, vel datum repetere. Et ſecundum iſtam opin. infertur vna concluſio, de qua ſolet dubitari, & conſue-
6 uit, ſcilicet, quòd † ſola renuntiatione facta ex permutationis cauſa, non tamen ſecuta permutatione, quilibet poſsit non redire authoritate propria ad beneficium quod dimiſit: imo ſit opus noua collatione, quia ſi per reſignationem fuit inducta vera vacatio, igitur permutatione impedita opus erit noua collatione: cùm ipſo iure dominium, ſeu ius in beneficio non transferatur: ſed eſt neceſſaria canonica inſtitutio, in qua eſt neceſſaria ordinarij, ſeu ſuperioris authoritas. de renun. c. j. lib. vj. Et iſta opin. eſt tutior, & ſecurior, vt quilibet obtineat nouam collationem, & authoritate ſuperioris reuertatur. argum. de inſti. cap. ex frequentibus. de preben. ca. eum qui. lib. vj. licèt quidam ſatis coloratè dicant quod non ſit opus noua collatione, dicentes, quòd licèt reſignatio fuerit pura, tamen reſtitutio eius conditionalis erat, ſeu reſoluenda erat ſub conditione, ſcilicet, ſi permutatio non ſequatur: & ideò illa conditione purificata ſit reſolutio ipſo iure: nec eſt opus noua collatione. argum. in ſimili. de pacto adiectionis in diem. cū venditio purè cócipiatur: ſed reſoluenda eſt purè ſub conditione, ſi reſolutio concipiatur per verba in eſſe directa, puta res ſit inempta. argu. extrà de pig. cap. illo vos. & ff. de in diem adiect. l. ij. C. de pact. inter emp. & vendi. l. cùm te. quæ iura concord. cum l. commiſſoriæ. eod. titul. & ſic non ſolùm abſque collatione noua quilibet reaſſumet ius priſtinum in ſuo beneficio: ſed etiam poterit propria authoritate ad illius poſſeſſionem redire. Ad hoc facit optimè de præben. cap. ſi beneficia. lib. vj. cum ibi not. per Archi. & etiam probatur: quia quilibet poteſt rem propriam, ſi illum vacantem inueniat, propria authoritate recipere: vt no. C. vnde vi. l. cùm quærebatur. ad hoc bene facit etiam quod not. Innoc. extrà de arbi. ex parte. in fi. col. j. imò etiam plus dicitur, quòd in permutatione non ſit neceſſaria aliqua collatio noua ipſis permutantibus de permutandis beneficijs faciendis: imò ſtatim ſicut ex cauſa permutationis beneficia reſignarentur, & habent animum permutandi: ſi ſuperior illam admittat, abſque alia collatione transferūt ea inuicem in alterutrū iura beneficiorum: & ſtatim eo ipſo permutatio eſt perfecta. & ita no. Inn. de præb. c. inter cætera. & Io. mo. de rerum permu. c. j. li. vj. & ſic etiam dicendū videretur ꝙ ſicut ſine noua collatione à ſuperiore ipſo iure permutatione admiſſa permutātes ius habent in beneficijs permutatis, ſic dicendum videtur ꝙ ſi ſuperior illā non admittat, ſeu permutatio aliàs impediretur quilibet abſque noua collatiōe ſuū ius priſtinū in beneficio retinebit. Sed licèt iſta cōcluſio de qua proximè dictū eſt, ſit vera: ſi ſupponitur alia cōcluſio Inn. de qua ſuprà dixi, videlicet ꝙ reſignatio ſit cōditionalis, tamē de facto nō ſeruatur, imo quotidiè permutātes purè & ſimpliciter reſignant beneficia ex cauſa permutationis, & ſi ſuperior illam admittit, & vult permutationē expedire, & perficere, confert nouiter hincinde beneficium vnius alteri: ſi verò nō admittat, vel ex cauſa admiſſa reſignatio non perficiatur: permutatio dat vnicuique licētiā ad ſuū beneficiū redeundi abſque collatione alterius

excu-

in præiudicium concedentis: & ne Papæ auaritiæ ſeu cupiditati pareatur, ſi aliquid retinere videtur. ar. C. de bo. vacan. l. ſi quando. li. x. iunct. not. per Innoc. de dona. paſtoralis. & faciunt ad hoc rationes, quas tetigi in dicta decre. licet. de præb. lib. vj.

ADDITIO.

a Verùm ſi Papa. Adde Staphi. de lite. gra. & iuſtit. fol. 33. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Articulus ſuper valore beneficij niſi dicat, deductis oneribus non valet.*

DECISIO LX. aliàs 702.

1 DIc, † quòd ſi Papa facit alicui gratiam de certo beneficio vacanti, vel ſub expectatione certi valoris, & alius opponat, ſcilicet quòd plus valet beneficium vacans, de quo ſibi eſt prouiſum, quòd habet articulare ſic, quod tale beneficium deductis oneribus valet tãtum, aliàs niſi ſic faciat, articulus non admittetur. Pro hoc facit c. præſenti. de offi. ordi. libro. vj. cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes beneficia debent omnia exprimere, quæ mouere poſſunt ad denegandum.*

DECISIO LXI. aliàs 703.

DOminus Papa Gregorius anno primo ſui pontificatus dixerat, quòd ſi ipſe faceret aliquam gratiam de certo corpore alicu-
1 ius beneficij vacantis, vel vacaturi, quòd † gratia non valeat, niſi expreſſa mentio fieret in ſupplicatione impetrantis de qualitate dicti beneficij: vt omnia exprimantur, quæ poſſunt mouere principem ad concedendum, vel denegandum, iuxta c. ſi dignitatem. de præb. in cle. ſecundum Docto. ibi.

SVMMARIA.

1 *Expectans primus in data, licèt ſe aſtrinxerit ad probandum, quòd infra menſem acceptarit ſecundus beneficium: ſi tamen non probauerit, non cadit à iure ſuo.*

DECISIO LXII. aliàs 748.

1 NOta † quòd ſi duo ſunt expectantes in aliqua gratia: vnus primus, alter ſecundus, & in illa eccleſia vacat beneficium, quod acceptat ſecundus impetrans infra menſem: primus verò dicit quòd acceptauit infra menſem à tempore dictæ vacationis: quòd tunc non probat, quod propter hoc nõ cadit à iure ſuo quia hoc nõ tenetur probare primus expectans, ſed ſecundus, qui eum vult excludere. ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Iudex literarum in forma, dignum arbitramur, poteſt alteri committere vices ſuas.*

DECISIO LXIII. aliàs 752.

1 SI † Papa facit alicui gratiam de aliquo beneficio iuxta formam, dignũ arbitramur, tunc Epiſcopus vel ille cui committitur examinatio de prædictis poteſt cõmittere ex cauſa vices ſuas alteri. pro hoc facit quod dicit Io. And. in c. ſuper. de offi. deleg. lib. vj. & ita tenet Rota: dato quòd in commiſſione ponatur, tuam conſcientiam oneramus. de quo vide c. quærimus. de iure patro. in clemen.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes non tenentur probare valorem beneficij niſi ſibi opponatur.*

DECISIO LXIIII. aliàs 800.

1 SCiendum † quòd ſi aliquis habet in gratia ſpeciali, vel communi certam ſummam, quod eam non tenetur probare niſi opponatur ſibi, & ita tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Executores ſiue ſubexecutores gratiarum debent acceptantibus prouidere.*

DECISIO LXV. aliàs 814.

1 SCiendum eſt † quod communiter in gratia beneficiali dantur aliqui executores, & ille qui facit proceſſum dictæ gratiæ, dat aliquos ſubexecutores: vt ſi beneficium vacet, & acceptet expectans: & aliquis executor faciat ſibi prouiſionem infra menſem, quod fieri poteſt, quòd melius & tutius eſt, quòd aliquis executorũ faciat dictam prouiſionem: vel quòd faciat aliquis de ſubexecutoribus datis: & talis prouiſio facta per executorem valeat. & ita tenet Rota ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio gratiarum habet locum etiam in illis, qui licet acceptauerint: non tamen fecerũt ſibi prouideri.*

DECISIO LXVI. aliàs 696.

1 DIc † quòd reuocatoria Papæ a habet locũ in
a expectationibus illorum, qui acceptauerint beneficium vacans infra tempus debitũ: tamen eis non fuit facta prouiſio ante reuocatoriam. & ita loquitur c. quoniam. de conceſ. præb. lib. vj. Dominus autem Papa Gregor. xj. fecit vnã declaratoriã de tempore ſuo, quod nõ imputaretur dicta reuocatoria dictis expectantibus, ſi tamen fecerint perfectè, quòd eis fieret prouiſio per executores ante dictam reuocationem.

ADDITIO.

a Reuocatoria Papæ. Æneam de Falco. in tract. reſeruationum in v. quæſtione principali quæſtione 14.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam, licet faciat mentionem de collegio, ſi tamen non faciat mentionem quòd ſit electiua, non obtinebit.*

DECISIO LXVII. aliàs 878.

a PRæmiſſa igitur opinione ſuprà poſita ſuggeſtum eſt Papæ, quòd quidam prioratus monachorum, in quo ſunt ſeptem monachi cum priore ſimul viuentes vacat, & Papa illum confert, vel mandat conferri: opponitur quòd erat electiuum: & quòd de electione non fecerat impetrans mentionem: Quæritur nunquid ex hoc gratia vitietur? Fuit dictum quòd non: quia licet expreſſum non eſſet, quòd eſſet beneficium electiuum à ſarit tamen expreſsit æquipollens, quia eo ipſo quòd expreſsit, quòd erant ſeptem monachi cum priore ſimul viuentes: eo ipſo præſumptio eſt quòd ſint ibi collegialiter, ſeu conuentualiter in dubio, quia ſunt regulares, & cathedrales, vbi ſunt multi: & dos fuit conſtituta pro multis, in dubio præſumitur quòd ſit collegiata: vt not. Hoſtien. de iure patronatus, capitul. nobis. licèt ſit ſecùs in alijs eccleſijs ſecularibus inferioribus. iuxta not. per Innocen. de iure patronatus. capitul. poſtulaſti. & per conſequens ſi ibi eſt collegium, prior, qui eſt caput, eſt eligendus de iure communi per collegium, vel conuentum: vt capitul. j. de elect. ſed meo tempore Rota tenuit contrarium; ſci-
1 licèt quòd † impetrans dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam, licèt faciat mentionem de collegio, ſed non facit mentionem quòd ſit electiua: non ſufficit. per clement. j. de præbend. & eſt ratio, quia ideò voluit Papa quòd fieri haberet mentio quòd ſit electiua, vt veritas ſibi nota eſſet de his, quæ in facto conſiſtunt: cùm aliàs facta ignorari poſſint: vt capitul. j. de conſtitution. libro ſexto. conſiderauit igitur quòd ſibi notificaretur veritas facti, ſed non ſcit exprimendo eccleſiam eſſe collegiatam: quia poteſt in facto eſſe quòd eccleſia collegiata pertinet ad collationem alicuius: & non probat hoc eſſe verum, quod ab hoc contingit abeſſe. l. non hoc. C. vnde legit. quando igitur diſpoſitio iuris communis argueret vnam neceſsitatem, & veritatem facti infallibiliter, verbi gratia, impetrans dignitatem exprimendo, quòd excommunicare poteſt, & audire confeſsionem, & conferre eccleſiaſtica ſacramenta, & huiuſmodi, certè quia in iſtis ex diſpoſitione iuris communis infertur de neceſsitate, & infallibiliter quòd talis dignitas ſit curata, tunc bene ſufficeret, & veniret dignitas curata: licèt iſta verba, videlicèt, quòd eſſet curata, non expreſsiſſet, quia per prædicta ſatis expreſsit de cura, & infallibiliter, ſed exprimendo conuentum, per hoc quod facit quòd materia iſtarum impetrationum eſt odioſa, & reſtringibilis.

ADDITIO

a Præmiſſa. Adde quod beneficium regulariter electiuum ſolo certo caſu collatiuum non collatiuum, ſed electiuum dici debeat. per Ægid. deciſ. 10. de præbend. Adde quid ſi quis in ſupplicatione expreſſerit, canonicatum præbendam & dignitatem etiam electiuam, & Papa cancellauerit illa duo verba, ſcilicet etiam electiuam, an nihilominus videatur concedere dignitatem ſaltē non electiuam, deciſ. 50. ſ. de reſcrip. & deciſi. 5. eod. tit. in antiquiorib. Et quando beneficium dicatur collatiuum vel electiuū, dec. j. ſ. de electio.

De His quæ fiunt a prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio Abbatis per Epiſcopum admiſſa, præſumitur facta de conſenſu capituli.*

DECISIO I. aliàs 337.

1 NOTA, † quòd vbi aliquis eſt præſentatus ab Abbate, & inſtitutus ab Epiſcopo, præſumitur quòd fuerit præſentatus de conſenſu capituli. de quo dic, vt in capi. ea noſcitur. de his quæ fiunt à prælat. & ibi per Innocen. ad quod facit l. fin. ff. de tuto. & curato.

De Rebus eccle. non alienand.

SVMMARIVM.

1 *Unio beneficiorum non requirit tractatum.*

DECISIO I. aliàs 166.

1 NOTA, † quòd vbi fit vnio beneficij, quòd in tali vnione non eſt neceſſarium quòd præcedat tractatus, ſicut in alia alienatione; maximè quando beneficium vnitur alteri beneficio exiſtenti infra diœceſim, infra quam beneficium eſt vnitum, quia in habentibus, &c. C. ne lice. ha. l. de leg. ij. l. cùm pater. §. libertus. licèt videatur facere contrà capitu. tua. de his quæ fiunt à præla. ſine conſenſu. Primum tamen tenet Rota, per capitul. ſi vna. de rebus eccleſ. non alienand. in clem. in qua non cauetur de tractatu, ſed conſenſu. vide deci. proxi. ſequen.

SVMMARIA.

1 *Unio non redditur nulla propter falſam cauſam in vnione expreſſam, licet annullari poſſit: & ideò expectantes non poſſunt beneficium vnitum acceptare, niſi vnione annullata.*
2 *Unio videtur donatio: & eſt contractus ſtricti iuris.*
3 *Dolus dans cauſam contractui, & ſi ſit ſtricti iuris, non reddit contractum nullum ipſo iure.*

Falſa

4 *Falſa cauſa non impedit dominij tranſlationem.*
5 *Falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure.*
6 *Vnio non eſt ambitioſa.*
7 *Decretum datum propter falſam cauſam, ipſo iure nõ valet.*

DECISIO II. aliàs 168.

1 NOta, † quòd falſitas cauſæ [a] nõn reddit v-
2 nionem factam nullam ipſo iure, ad hoc quod impetrans tale beneficium vnitum poſsit acceptare, donec vnio fuerit annullata: & quòd falſitas cauſæ non reddat vnionem nullam, pro-
2 batur: quia † donatio videtur, & eſt contractus ſtricti iuris. l. eum qui. ff. de donationi. & tamen
3 † dolus dans cauſam contractui in contractibus ſtricti iuris, non reddit contractum nullum ipſo iure: vt l. ſi quis eum. de verborũ obligatio. iunct.
4 l. dolo. C. de inutili. ſtipulati. Item falſa † cauſa impedit dominij tranſlationem: vt eſt videre in debito ſoluto ex falſa cauſa: vbi datur actio ad repetendum, quæ non daretur, ſi dominium eſſet tranſlatum: vt l. fina. ff. vſufruct. quemadmo. cauea. ad quod notatur in l. cùm hi §. arbitrio ff. de tranſactio. & quod notat Innocen. & Hoſtié. in capitul. quæ in eccleſiarum. ſuper verbo, legitimo, & ſuper verbo, conſenſu. de conſtitutioni. & l. cùm in corpus. ff de acquirend. rerum domi. ad quod facit l. fin. ff. de his qui à non domino manu. vbi ſuggerens falſum Principi, vt ſeruus manumitteretur, qui non debebat manumitti: valet manumiſsio: licèt ſuggerens puniatur, Nec obſt. l. magis puto. §. fina. ff. de rebus eorũ. quia aliud ſeruatur in alienatione rei incorporalis, quàm in alienatione rei eccleſiæ. & inter iſta eſt differentia: vt not. Innocen. in capitu. dudum. de rebus eccleſiæ non alienandis. & in capitul. j. de in integrum reſtitutio. Item non obſt.
5 ſi dicatur in literis, quòd † falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure: vt in capitul. fin. de filijs presbyteror. libr. vj. cum ibi notatis. quia vnio fit de beneficijs: vt de proprietate beneficij: & de proprietate agitur: & ſic videtur cauſa prophana. capitul. autem fina. loquitur quando fit gratia de beneficio. ad quod faciunt notata per Ioan. And. in cap. tu. diſpend. ðſam. ſuper verbo, beneficijs. de iudic. in clement. & per eundem de cauſa poſſeſsio. & proprieta. cap. j. eodem libr. Item aliud
6 loquitur in materia ambitioſa. vnio † autem nõ eſt ambitioſa, cùm fiat propter neceſsitatem. Itẽ
7 non obſt. quia † decretum latum propter falſam cauſam, non valet ipſo iure: vt argumẽ. l. i. §. hęc verba: ne vis fiat ei. ff. de Carbo. edic. l. iij. §. puberi. de ven. inſpic. l. j. in princip. quia loquitur vbi decretum imponebatur ex falſa cauſa, & in præiudicium alicuius, cui de præſenti fiebat præiudicium, & quia certabatur de damno vitando, quod non eſt in propoſito: vbi ſi fiat vnio beneficij non vacantis ex falſa cauſa, non poteſt allegari præiudicium: licèt poſteà impetrans poſsit petere quòd annulletur vnio, licèt vnio teneat: vt eſt dictum. dictam opinionem tenet gloſ. xij. quæſtio. ij. c. an ſine exceptione. licèt Archidiac. contrà. tamẽ Rota communiter tenet, quòd valeat vnio: licèt poſsit annullari probata falſa cauſa. & vide deciſio. 3. infrà de rer. permutat. & deciſion. 3. ſuprà de officio legat. & deciſionem. 12. infrà iſto titu.

ADDITIO.

a Falſitas cauſæ. Adde Caſſa. deciſ. 8. ſub tit. de conceſſ. præbend. num. 6. & per eundem deciſ. j. de vni. & an falſa demonſtratio vitiet reſeruationem, vide deciſ. 29. 3. de præbend.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta præpoſituræ cum conſenſu capituli de eccleſia aliqua, quamuis ex vnione capitulum poſſet cõſequi aliquod commodum, an valeat?*

DECISIO III. aliàs 859.

a PRæpoſituræ [a] Neumaſinen. quæ eſt dignitas in eccleſia, & habet quaſi omnia bona capituli, & prouidere toti capitulo, & etiam ſingulis canonicis in victualibus, & alijs neceſſarijs: & habet adminiſtrationem omnium, & totum retinet ſibi Præpoſitus quod ſupereſt de omnibus oneribus incumbentibus ſupportatis: & præpoſitura etiam habet bona & adminiſtrationem illorum. Facta † eſt vnio cuiuſdam eccleſiæ ex certis rationabilibus cauſis, vt poſſet melius prouidere capitulo, & onera incumbentia ſupportare per Epiſcopum Neumaſinen. de conſenſu capituli: Quæritur an valet vnio? Pro & contrà facit capitu. ſi vna. de rebus eccleſiæ non alienand. in clementi. videtur dicendum quòd valeat: ex quo principaliter fit dignitati, non ipſi capitulo: licèt ex hoc, ex quodam conſequenti capitulum vtilitatem conſequatur. Pro hoc bene facit de tutore, qui authorizat pupillum in adeunda hæreditate: licèt ex quadam conſequentia redundet in vtilitatem tutoris, cui forſan adita hæreditate debebitur legatum. C. de adminiſtratio. tutor. l. cùm quædam. pro hoc etiam facit ff. de tutor. l. j. & l. quod dicimus. in princip. Item per eundem modum poteſt induci ad hoc Inſtitu. de teſtament. §. legatarijs. ſic & hoc capitulum huic vnioni authoritatem præſtare poterit: non enim cenſetur hæc vnio eſſe res propria capituli, ex quo fit propoſituræ, & nomine capituli. bene facit ff. quando appella ſit. l. j. §. propriam. dicit nomine ſuo: quòd præpoſituræ vel præpoſiti non eſt capituli. facit ff. de rerum diuiſion. l. in tantũ. §. de vniuerſitate. de in ius vocand. l. ſed ſi hac §. qui manumittuntur. præſertim cùm illa quę capitulum exinde percipiet, non poſsit per ſe percipere, ſed de manu prępoſiti. arg. ad hoc ff. de vſufruct. l. defuncta. §. Sempronio. de vſufruc. le. l. fundi Trebatiani. Pro hoc quia interdũ per medium permiſſum agitur ad extremum prohibitum. facit ff. de acceptilat. l. & per iuſiurandũ. §. ſi fideiuſſori. vbi acceptilatio facta fideiuſſori per medium obligatio fideiuſſoris quę eſt verbalis agit in obligatione rei principalis non verbalis, in qua aliàs agere non poſsit. igitur in iſta vnione authoritate capituli per medium præpoſituræ agere poſsit, & prodeſſe in vtilitatem conſequentis capituli: non enim quæritur

ritur cui commodum quæritur vnionis: ſed cui
honor habitus eſt.bene facit de legat. præſtand.
l.iij.§ j.de iure fiſc. l. edicto. §.ad eos. de vulgar.
& pupil.l.qui liberi.§.h æc verba.de contratabu.
l.non putauit.§.in adoptione.in fi.§. Pro hoc ꝙ
potius debemus attendere præpoſituram, cui fit
vnio, principaliter poſſet induci l.j. de his qui-
bus vt indignis.de ædil.edict.l.cùm autem.§.fin.
pro hoc facit.l.j.de legat.ij.l.cùm pater.§. liber-
tus. licèt videatur facere contrà. capitul. tua. de
his quæ fiunt à præla. ſine conſenſu capituli.Pro
hoc facit quòd authoritate capituli poſsit per
medium præpoſituræ, ſeu per alium, quòd non
poſsit per ſe.ff.quæ res pigno.obliga.poſſ.l. Ari-
ſto.§.fin.cum concorda. Pro hoc quia iſta eccle-
ſia vnita nec eius bona non erunt ſub cura & ad-
miniſtratione Præpoſiti, quod eſt multum at-
tendendum.argument.ff.de legat.iij.patronus.§.
Sempronio. Pro hoc, quia hic licet ſint aliqua,
ſcilicet quæ nituntur vitiare vnionem, ſcilicet,
quia ex illa redundat, ſeu reſultat vtilitas capi-
tuli, cui melius prouidebitur: quòd non poteſt
in re propria authorizare: ex quo tranſeunt ali-
qua principaliora, quæ habent illa validare: ſci-
licèt quia fit potiùs principaliter ipſi dignitati
præpoſituræ, potius attẽdamus id quod prodeſt,
quàm id quod nocet: facit ff.de iure fiſc.l. nõ in-
telligitur.§.ſi quis palam. vt ſic vnio magis te-
neat, quàm pereat. argumẽ.l.quoties.ff.de rebus
dubijs. non enim attendenda eſt illa communis
vtilitas capituli: quia ſecundum hoc non poſſet
facere vnionem alicui præbendæ eccleſiæ cathe-
dralis: quia cùm omnes præbendæ ſint capituli:
ex illa vnione capituli conſequeretur vtilitas, ſal
tem vacante præbenda: quo tempore illa bona
eius remanerent ſemper penes capitulum: vt no-
tat Innoc.de teſtament.relatum, in fine.quod ta
men falſum eſt: quia imò poteſt: vt notat Ioan.
And.in dict.capit.ſuper verbo, ſi vna dignitati,
& ſuper verbo, capitulo. pro iſta parte etiã po-
teſt induci l. ſi quis perperam. §. ſi quis certum.
ff.de iure dotium. In oppoſitum videtur quòd
potiùs attendatur vtilitas capituli reſultans ex
vnione: vt ſic capitulum non potuerit authori-
tatem præſtare vnioni, quæ fiebat ad eius vtili-
tatem: vt ei poſſet melius præpoſitus prouidere,
facit quia potius attenditur is, cui effectualiter
commodum acquiritur, & ad cuius vtilitatem
fit diſpoſitio.argumen.ff.de lega.pręſtand. l. iij.
§.item ſi quis.& §.ſi præponas. pro hoc de ſuc-
ceſſo.edict.l.j.§. penul. Inſtitut. per quas perſo-
nas nobis acq.ſed ſi hæres.pro hoc ff.ad Trebel-
lia.l.cogi.§.qui inſolidum.& tenet Rota domi-
norum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Præpoſituræ. Adde Old.conſ.262.Card.con.131.
Abba.in c.poſſeſsiones.de reb.eccl.non alien.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio Papæ non impedit vnionem faciendam per
ordinarium: ſed ſuſpendit eius effectum durante tem-
pore collationis facta vigore reſeruationis.*

2 *Reſeruatio Papa ſubſequens vnionem factam ab or-
dinario impedit effectum vnionis: licèt de ea non fue-
rit facta mentio.*

3 *Impetrans tenetur mentionem facere de commenda.*

4 *Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem
dignitati.*

DECISIO IIII. aliàs 19.

1 NOta † quòd reſeruatio Papæ a non impedit
2 vnionem faciendam per ordinarium. & eſt
ratio, quia vnio concernit proprietatem bene-
ficij: & collatio Papæ quæ fit propter reſerua-
tionem, cõcernit fructus beneficij: & ideò vnio
tenet: licèt effectus vnionis Papæ reſeruatione
ſuſpendatur pro illo tempore, pro quo confer-
tur beneficium: non vt proprietas beneficij: vt
dicitur in ſimili in c.j.de cauſ.poſſ.in cle.per Io-
an. And. cle.diſpendioſam.de iudi. & ex hoc di-
2 citur, ꝙ † reſeruatio ſubſequens vnionem ab or-
dinario factam, impedit effectum vnionis: poſi-
to quòd in collatione facta per Papam de tali be-
neficio reſeruato, de vnione quæ præcedit, non
fiat mentio: quia vnio perpetua non tollitur, ſed
eius effectus differtur: vt c.ſciant.de elect.lib.vj.
arg.l.cùm ita.de cond.& demon.& poſito quòd
vnio ſit facta propter cauſam neceſſariam, iſta
cauſa, ſeu eius effectus differtur facto Principis
ſuperueniente: vt l.fin.ff.ad municipa. Item dif-
fertur talis neceſsitas ad tempus, & non perpe-
tuò: quod non videtur abſurdum. licet contra
hoc videatur facere not. Archidia.in c. nemo. de
3 elect.lib.vj. quia † de commenda debet fieri mẽ
tio: aliàs non tenet impetratio. Sed iſtud non ob.
quia reſeruatio fit motu proprio Papæ: & ſic nõ
debet allegari ſurreptio. vt c.ſi motu.de præben.
lib.vj.& de materia vnionis vide dec.3.j. de rer.
permut.dec.j,ſ.de conceſſ. præbend. & per totũ
4 hunc titul. & † quòd Legatus de latere poteſt
vnire eccleſiam parœcialem dignitati, &c. deciſ.
3.de offic.legat.

ADDITIO

a Reſeruatio Papę. Adde Calde.conſi.vlti.ſub titu.
de reb.eccle.non alien.Fel.in c.in noſtra.col.xvij.
ver.vigeſimum ſeptimum.de reſcript.Fran.in ca.
ſi tibi abſenti.col.pen.in glo.in verſ.in perſonã,
de prębend. lib.vj.

SVMMARIVM.

1 *Vniri ex neceſsitate beneficium poteſt per ordinariũ
cadens ſub expectatiuis etiam poſt proceſſum factum
per executorem.*

DECISIO V. aliàs 253.

1 NOta. † quòd beneficium ad quod genera-
liter quis eſt expectãs poteſt vniri per or-
dinarium. & poſt proceſſum factum per
executorem: vt c.cùm acceſsiſſent. de conſtitut.
& not.Ioan.And.in Specu.in rubri.de præbẽ. &
not.idẽ in c.literas.de reſcrip.ſuper verbo, ſtatu
tum.verſi.nec vidit ponderandum.& in ca.fin.de
præben.in clemẽ.& vide Petrum de Bracho, ſu-
per di.

per dictione, data vel litera: quia vnio fuit ex neceſsitate: ideò videtur quòd valeat. argu. l. peto. de legat. ij. Item generaliter eſt expectans ad omnia beneficia: igitur iſtud beneficium ſingulare non videtur deberi. argu. l. ſi cùm optio. de op. leg. Sed ibi videbatur à tempore mortis ius competere legatarijs: & erat in poteſtate ſua ius eligendi quem vellet, quod non hic: cùm vacet beneficium quod vnitur. vide deciſ. iij. infrà de rerum permutatio.

SVMMARIVM.

1 *Vniri poteſt beneficium reſeruatum: ſed vnio habebit effectum ceſſante reſeruatione.*

DECISIO VI. aliàs 958.

1 DIc, † quòd vnio poteſt fieri de beneficio re-
2 ſeruato, ª quæ tamen non habet ſuum effectum, quia Papa conferat ratione ſuæ reſeruationis factæ: ſed poſteà dum non vacabit in curia, dicta vnio habebit ſuum effectum. & ita tenet Rota.

ADDITIO.

Reſeruato. Adde Æneam de Faleo. in tract. reſeruat. in 4. q. prin. in xxiij. effectu, in princip.

DECISIO VII. aliàs 158.

Similis eſt deciſ. 15. ȷ̃. de iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Vnio probata falſitate cauſæ poteſt annullari.*

DECISIO VIII. aliàs 169.

1 NOta † quòd vbi beneficio ſiue menſę prælati vnitur beneficium, non eſt neceſſariũ quòd fiat mẽtio in vnione, nec in tali vnione exprimantur bona, vel alia: dum tamen cauſæ ſint
2 veræ, ª propter quas fit vnio, quia ſi eſſent falſæ, licèt vnio teneret, vt dictum eſt ipſo iure, tamen annullari poſſet falſa cauſa probata: vt l. ſi propter. §. Marcellus. ff. de iudi. vide dec. 2. s̃. eod. titu. & deciſ. 12. ȷ̃. eod.

ADDITIO.

a Dum tamen cauſæ ſint veræ. Adde Biſig. deci. ij. co. titu. ȷ̃. in antiquiorib. & deci. j. de exceſ. prælat. s̃. in nouis. & Ægid. dec. 21. de offi. delegat.

SVMMARIA.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo non extat memoria hominum.*
2 *Vnitur tribus modis beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 205.

1 NOta, † quòd vbi quis dicit beneficium vnitum tanto tempore, de quo non exiſtit memoria, ſufficit quòd alleget præſcriptionem, de
2 qua non extat memoria: quia † tribus modis vnitur beneficium: primò per modum traditum in c. ſi vna. de rebus eccle. non alienan. ſecundò per conceſsionem Papalem: tertiò per præſcriptionem: vt not. Io. And. in c. frequens. ſuper verbo, ad menſam. de reſtitutio. ſpoliato. quia tale tempus, de quo non extat memoria, ſufficit ſine titulo alio: vt no. per moder. in capi. ſi diligenti. de præſcript. per Innocen. vide deciſ. proxi. ſequen. & dec. iij. infrà de rerum permut.

SVMMARIA.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo in contrarium non extat memoria hominum: nec requiritur quod allegetur titulus.*
2 *Titulus non allegatur in his, quæ præſcribuntur tanto tempore, de quo non extat memoria.*

DECISIO X. aliàs 375.

1 NOta, † quòd vbi allegatur beneficium vnitum à tanto tempore, de quo non exiſtit memoria, ſufficit ſimpliciter allegare vnio[illegible]m: poſito quòd non alleget cauſam vnionis: [illegible]ia
2 † in illis quæ tanto tempore acquirũtur, de [illegible]o non exiſtit memoria, ſufficit allegare tempus ſine titulo: vt notat Innocen. in capitu. dudum. de deci. & in capit. ſi diligenti. de præſcriptio. iunct. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quotidia. & æſtiua. & capit. j. de præſcriptioni. lib. vj. vide deciſio. 3. infrà de rerum permutatione.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vnitum perdit nomen beneficij.*
2 *Pars ſeparata a toto non eſt ſub toto, ſed eſt totum per ſe.*

DECISIO XI. aliàs 370.

1 NOta † quòd vbi beneficium eſt vnitum, ª
2 & alteri annexum, perdit nomen beneficij, & nõ debet dici beneficium, ſicut ante vnionem dicebatur. argum. §. illud. in authent. vt iudic. ſine quoquo ſuffrag. l. illud. iuncta l. ſi eadẽ. ff. de actionibus. & proficit illud ſcire, quia in caſu, in quo dicitur beneficium vnitum, & articulatur, & datur quòd de præſenti vnitum eſt ſicut
2 anteà erat, quòd articulus ruit, quia † pars ſeparata à toto non eſt ſub toto, ſed eſt totum per ſe: vt not. Dn. cto. in capit. cui de non ſacerdotali. de præbend. lib. vj. & ſic ſeparatio facit duo, & vnio vnum. argument. l. cum qui ædes. ff. de vſucapionibus. & ne ſede vacan. capitul. j. vide deciſion. 3. infrà de rerum permutatione.

ADDITIO.

a Eſt vnitum. Vnio tribus fit modis, de quibus in capitul. j. ne ſede vacan. & xvj. quæſt. j. capitu. & temporis qualitas. & gloſſ. ſuper verbo, eccleſias. clem. per literas. de præbend. & vide deci. ix. ſuprà iſto titu.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta ex falſa cauſa, valet: ſed annullatur probata falſitate: ſed facta ſine cauſa non valet.*

DECISIO XII. aliàs 511.

1 NOta † quòd vnio ex falſa cauſa facta, ſeruata tamen forma iuris, valet & tenet. arg. no. per Ioan. xij. quæſt. ij. in ſumma. & cap. qui ſine exceptione. & c. dudum. de rebus eccleſi. non alien. ſecus ſi nulla cauſa ſubſit: quia ſi ſine aliqua cauſa facta fuerit, tunc nihil valet quod actum eſt: vt in clemen. monaſteriorum. de rebus eccleſi. non alienand. & ſic poteſt intelligi opin. Ber. & Hoſti. qui tenent contra Ioan. & Tancre. in c. j. de reſti tu. in integrum. dominus verò Ioan. de Ligna. in capitu. ſi quis presbyteror. diſtinguit an ſit peccatum ex qua vel circa quam. vide deciſ. ij. ſuprà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta menſa epiſcopali non facta mentione de beneficijs priùs eidem vnitis, valet.*

DECISIO XIII. aliàs 442.

1 NOta † verum vnio de quodam beneficio facta per Papam menſæ epiſcopali cuiuſdam eccleſiæ ſeu epiſcopi, cui per prædeceſſores ſuos etiam antè fuerunt factæ nonnullæ aliæ vniones de quibuſdam alijs beneficijs, ſit nulla, quia epiſcopus nō fecit mentionem de alijs beneficijs ſibi vnitis ſeu menſæ ſuæ: Tenent quòd non. vide deci. proximè præcedentem.

SVMMARIVM.

1 *Vnio eccleſiæ facta per epiſcopum monaſterio in recompenſationem damnorum per eum illatorum, non valet.*

DECISIO XIIII. aliàs 611.

1 DIc, † quod ſi Epiſcopus vult vnire aliquam eccleſiā ſibi ſubiectam alicui monaſterio religioſorum in compenſationem aliquorum damnorum per eum factorum dicto monaſterio, quòd non valet dicta vnio: quia non eſt facta legitimè: quia delictum perſonæ non debet redundare in damnum eccleſiæ. c. cùm olim. ij. de priui leg. ſed reſtituat de ſuo damna, vel monaſterium agat contra eum coram ſuo ſuperiore. ita etiam tenent Auditores ſacri Palatij.

De Locato & conducto.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuticam rem venditam per ſecundum emphyteutā an poſſit primus dominus pro eodem pretio retinere?*

DECISIO I. aliàs 862.

1 QVODAM † emphyteuta cuiuſdam prioris eccleſiaſtici multis creditoribus, vel creditori (non curo) obligato, ad inſtantiam creditoris per curiā cuiuſdam principis, vel comitis, qui erat dominus ſuperior, à quo dictus prior etiam dictam rē tenebat, & poſteà dederat eam illi debitori emphiteuticè in emphyteuſim, forſan de ſuperioris domini voluntate, dicta res emphiteutica per executorem rei iudicatæ fuit ſubhaſtata, & cuidam Titio tanquam plus offerenti vendita, ſeu liberata: dictus tamen prior dominus immediatus dicit; quòd infra tempus debitum ipſe volebat illam pro eodem pretio retinere: & quantum in ſe fuit retinuit: non tamen pretium obtulit, nec ſoluit: nec apparet quòd ſibi fuerit adhibita fides de pretio: dictamque rem ſic retentam cuidam Mæuio vendidit pro certo pretio: & eum in poſſeſſionem induxit, cui etiam pretium non exſoluit, licet ipſe prior ſibi vendens ſibi fidem habuerit de pretio: dictus verò Titius primus emptor, cui ad inſtantiam creditorum emphyteutæ curia domini ſuperioris ad mercatum vendiderat, requiſiuit dictum dominum priorē immediatum, quòd illum in poſſeſſionem induceret, & quòd rem per curiam ſibi venditam laudaret: & curia eundem priorem inſtante creditore etiam ſuper hoc requiſiuit: quo prętextu dictæ retentionis quam de dicta re fecerat, facere & laudare recuſante, non tamen pretium offerēte, curia domini ſuperioris, & ipſe comes dominus ſuperior in contumaciam dicti prioris illi Titio rem emphyteuticariam laudauit: & ſoluto per eundem Titium pretio, in poſſeſſionē induxit. dictus verò Mæuius, qui emit à priore rē iſtam iure venditionis ab iſto Titio dicit ſe potiorem, ex quo per priorem dominum immediatum rem illam iure ſuo retinentem ſibi fuit vendita, & priuſquàm Titius fuit in poſſeſſionem inductus. Ex hoc themate quæruntur multa. Primum, nunquid prior ille dominus immediatus potuerit rem emphyteuticariam pro eodem pretio retinere, vel an ius retentionis potiùs ad dictum comitem ſuperiorem dominum pertinet? Secundū quæritur, ſuppoſito quòd dominus prior poſſet rem retinere pro eodē pretio: an priùs teneatur offerre pretium, vt ſic non aliter in eum dominium rei emphyteuticariæ retentę transferatur, ſeu potiùs cum ſuo dominio conſolidetur quàm ſi primitùs pretium exſoluerit, vel ſaltem obtulerit: nec per eū quò minus ſolueret ſtetit: vel ſaltē ſit ſibi fides habita de pretio, vel incōtinenti, cùm dicit ſe velle retinere, in ipſum dominiū trāsferatur, vel cōſolidetur cū dominio: vel an emphyteutæ vēdēti ſit ad pretiū obligatus: & poſſit ad illud ſoluendum conueniri? Tertiò, an in caſu præmiſſæ quæſtionis, cùm res emphyteuticaria venditur per executionem rei iudicatæ ad inſtantiam creditoris domino prædicto retinenti poſſit haberi fides de pretio, & per quem, an per emphyteutam debitorem verū

cuius

nali copula, quàm ſecundum conſummatum: & tamen in venditione potior eſt ſecunda conſummata: vt ext. de ſponſ. ſi inter. de ſponſ. duor. c. licet. & c. fina. Ratio diuerſitatis ibi in dictor. c. ſi-a na. redditur per Hoſtien. & Ioan. And. in nouel. quæ facit pro iſta parte, quam ibi vide. In oppo-
3 ſitum facit: quia † in locatione per traditionem nullum ius reale in re conſtituitur. C. locat. l. emptorem. ideò traditio nihil videtur detrahere primæ obligationi perſonali competenti primo conductori: ſed competat vtrique conductori actio perſonalis: & in actionibus perſonalibus nunquam qui prior eſt tempore, potior eſt iure: nec attenditur prioritas nec poſterioritas: vel priuilegia. cum ſua materia. ff. de priuileg. credit. Imò videtur quòd primus ſit potior: in l. in operis. ff. locat. ſed ibi neutri facta fuerat traditio. Poteſt dici quòd ſecundus cui facta fuit traditio: ſi teneat rem vel locatum in vim exceptionis, ſit potior: & per viam retentionis & exceptionis poſſit ſe defendere: quia primo conductore contra eum agente ſe defendet, quòd ſibi non tenetur rem reſtituere: quia in re nullum ius reale habet: vt res aliquo iure reali ſibi ſit affecta: nec ipſe ſecundus aliqua perſonali obligatione, ſeu actione ſibi tenetur: vt pote, quia ſecum non contraxit, vel quaſi: nec in eum deliquit, vel quaſi: ſed ſi ſecundus non teneret, imò cecidiſſet à detentione, ageret forſan contra primum, ad quem rei detentio perueniat, vel contra certum detinentem, tunc non eſſet potior: quia traditio primò ſibi facta nullo iure ſibi rem affecit: vt d. l. emptorem. nec eos habet aliqua obligatione perſonali obligatos, cum quibus non contraxit, nec quaſi &c. Et ſi poſſeſſio reueniſſet ad locatorem: & ambo agerent contra eum: etiam dico quòd ſecundus eſſet potior, licèt ſemel res fuiſſet tradita, ex quo per hoc non fuit reali iure affecta: ſed tunc crederem primum præferendum in rei aſſecutione: vt d. l. in operis. ff. locat. & demùm locatorem ſecundo teneri ad intereſſe.

ADDITIO.

a L. Quoties. An autem d. l. quoties. habeat locum in perſonis eccleſiaſticis vide per Innoc. & Hoſtien. in capitul. continebatur. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſenſu capitul. vbi videntur tenere quòd non. & adde dom. Alex. in d. l. quoties. in additio. ad Bart. vbi recitat dicta Innocen. & Hoſtien. in d. capitul. continebatur. & conſi. 122. vol. 5. & Iaſon. in d. l. quoties. col. 8. verſicu. tertio decimo.

De Depoſito.

EPITOME.

Fideiuſſor non liberatur per prorogationem factã depoſitario per deponẽtem: ſecus ſi prima obligatio fuiſſet nouata. h. d. Vel ſic. Fideiuſſor liberatur per prorogationem termini factam depoſitario per deponentem: & nihilominus deponens aget ex depoſito contra depoſitarium ad reſtitutionem.

DECISIO I. aliàs 860.

a PENES Titium [a] campſorem depoſui mille florenos aperto depoſito nõ clauſo, nec ſignato, qui mihi dedit fideiuſſorem de reſtituendo illos: tamen poſt annum vel biennum cùm ego vellem recuperare depoſitum, dictus campſor rogauit me, vt ſibi adhuc dimitterem per tres vel quatuor annos pro certo lucro mihi dando quolibet anno: & ſibi conceſſi, iſtud tamen ignorauerunt fideiuſſores: poſteà verò lapſo termino iſto ſeu tempore volui recuperare pecuniam meam, & illo campſore facto non ſoluendo, vel aliàs diſcuſſo: volo habere recurſum ad fideiuſſores pro dicta pecunia, ipſi dicunt quòd non tenentur, quia prima obligatio depoſiti pro qua fideiuſſerunt, fuit nouata: & translata in obligationem mutui per ſecundam conceſſionem, & ſic ſunt liberati. argumẽ. l. nuationem. ff. de fideiuſſo. Et pro hoc videtur tex. quòd obligatio nauata ſit, & in nouam trãſlata. ff. ſi certum petat. l. ſingularia. credo quòd bene dicerent, ſi ſupponeretur nouata obligatio prima, quia prima extincta tollerentur fideiuſſoria: vnde ipſi ſemel liberati, niſi ex nouo conſenſu iterum præſtito non eſſent obligati. argumen. l. fin. ff. de pact. & C. loca: ſi tantũ homines. ſed in propoſito non credo primam nouatam: nec diſceſſum à contractu, ſeu obligatione depoſiti ab initio contracto: ſed obligationem depoſiti continuatam, & prorogatam per nouam dilationem ſub certo lucro, ſeu vſura, quæ deberentur etiam pro obligatione depoſiti ex mora, vel ex pacto: vt ff. depoſit. l. quamuis. in fi. Non obſtat ſi dicatur quòd imò fuit depoſitũ, & poſteà mutuum. quia illud verum eſſet, ſi expreſsè hoc actum eſſet quòd pecunia eſſet mutua penes depoſitarium: aliàs in dubio inſpicitur
b originalis cõtractus, [b] vt ex illo agatur non obſtante quòd depoſitarius pecunia vtatur, quia ex quo depoſitum fuit apertum ab initio, in dubio videtur fuiſſe data licentia vtendi pecunia ipſi depoſitario. vnde dato quòd poſteà vtatur: propter hoc non tranſibit in mutuum: imò ex originali depoſiti obligatione ad reſtitutionem pecuniæ tenebatur, & ageretur actione depoſiti ad reſtitutionem: vt probatur ff. depoſi. l. ſi ſacculum. in fin. & notat glo. in l. die ſponſaliorum. §. j. ff. eod. titu. In talibus enim inſpicitur originalis contractus, vt totum ab eo denominetur. ff. depoſit. l. j. §. idem Pomponius.

ADDITIONES.

a Penes Titium. Adde gloſſ. in capitul. j. in verb. prægrauetur, de iniur. libro ſexto. Dec. conſil. 400. circa princip. Hippolyt. de Marſil. in repet. rub. de fideiuſſ. col. xvj. in fin. Alexan. conſil. 72. vol. 6.

b Originalis contractus. Adde deciſ. 42. 5. de reſcript. & dec. 5. tit. de præbend. j. in antiquiorib. & Anto. Corſet. in addit. ad Panormitan. capi. ex literis. extrà de reſcript.

De Emptione & venditione.

SVMMARIVM.

1 *Emptor ſi emit rem, quam credit liberam, & eſt em-*
phyteuticaria, & per biennium non ſoluit cenſum, nõ
cadit in commiſſum.

DECISIO I. aliàs 759.

1 DIC. quòd † ſi aliquis emat aliquam
rem, quam credit eſſe liberam, & eſt
emphyteuticaria: quòd licèt talis emès
ſteterit per biennium, quòd non ſolue
rit centum, quòd talis res non cadit in commiſ-
ſum: cùm homines penitùs ignorent. pro hoc fa-
cit quòd not. Ioan. mon. & Gen. in reg. iur. in li-
br. vj. pro hoc etiam tenèt Rota dominorum
Auditorum.

SVMMARIA.

1 *Vſusfructus poteſt vendi ad tempus.*
2 *Succeſſor in re, in qua debetur vſusfructus, tenetur*
pati vſufructuarium rei frui dicta re.
3 *Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare*
colono.
4 *Colonus non habet ius in re.*

DECISIO II. aliàs 861.

1 SI vendatur † vſusfructus ad tempus valet vẽ
ditio: quia vendi poteſt etiam ad tempus: vt
l. vſusfructus, in multis. ff. de vſufruc. & l. inuito.
C. fami. erci. coniuncta l. omnium. ibi, pactioni-
bus &c. ff. de vſufruct. ius reale eſt reſpectu rei,
quamuis perſonale ſit reſpectu perſonæ, cui de-
betur: vt l. vti frui. ff. quemadmodum vſusfruct.
2 petatur: ſed † quicunque ſucceſſor in re, in qua de
betur vſusfructus tenetur pati vſufructuarium
rei frui dicta re: vt d. l. vti frui. facit ad prędicta
leg. j. ſi ager vectigalis vel emphyteu. pe. ergo. ta-
lis, qui emit vſumfructum, vel ad tempus domi-
a nos non poteſt prohiberi per ſucceſſorem a ex
quocunque titulo ſuæ emptionis, ne vtatur: vt
patet ex ſuperiùs allegat. pro quo facit l. eùm fi-
lius. §. domiont. & quod ibi not. ff. de lega. ij. &
3 l. legatum. in fin. de lega. j. Non obſt. quòd † em-
ptor ſiue alius ſucceſſor etiam ex titulo lucrati-
uo non tenetur ſtare colono: vt l. emptori. C. lo-
4 cati. & l. qui fundum. ff. eo. tit. quia † colonus nõ
habet ius in re: ſi autem haberet, vt in vita: quia
conduxit ad magnum tempus: vt dict. l. j. & po-
nit glo. extrà de reb. eccle. non alienan. in clemẽ.
ca. j. tunc ſucceſſor tenetur ſtare tali colono: per
dictam l. j. Et eſt gl. ordinaria in l. nihil. ff. de leg.
j. circa finem. eod. titu. Item vſumfructum poteſt
aliis vendere: vt eſt caſus in l. arboribus. §. ij. ff.
de vſufruct. & l. neceſſariò. §. fi. ff. de periculo &
commo. rei vend. aliqua cõtraria ſoluuntur per
gl. in dict. §. ij. Itẽ poſito quòd prædicta ſonarent
in locato, tamen emptor tenetur ſtare colono:
quia emptio eſt momẽti, quod probatur. nam in
dicto contractu conuenit. quòd dominus in aliũ
non alienaret, per cuius obſeruantiã fuit obliga
ta dicta domus ſaltem in genere, cũ obligauit o-
mnia ſua bona. ſed certũ eſt quòd quis promit-
tens non alienare, illi cui eſt cõſtitutum ius in re,
ſi poſt alienat, alienatio nulla eſt: vt l. creditor. §.
fi. ff. de diſtra. pign. ſecundum literam negatiuã,
nulla: facit l. j. C. de iure emphy. & hoc tenet do-
minus Bar. in l. ſi ſta quis eadem. ff. de verb. oblig.
ſed in propoſito dicto conductori fuit conſtitu-
tum ius in domo: ſi tamen poteſt dici cõductor,
videlicet pignus vel hypotheca, & promiſſum
non alienare: ergo talis alienatio nõ tenuit: vt pa
tet ex prædictis. & ſic per conſequens dictus con
ductor repellet talem prætendentem titulũ em-
ptionis. pro quo l. fi. C. de rei vend. & aduerte, quod
text. clarè oſtendit quòd aliud ſit vendere, vel e-
mere vſumfructum ad modicum tempus, & locare
etiam aliud ad modicum tempus: quia prędictos
contractus ponit vt ſpecies ſeparatas in dict. c. j.
de reb. eccle. non alien. in clem.

ADDITIO.

a Per ſucceſſorem. Adde ad hanc dec. dec. 420. itẽ
fuit quæſitum, locaui domum. capell. Tholoſ. &
ibi in addit. per Stepha. Aufrer. Practica autẽ hu-
ius deci. valde vtilis & neceſſaria eſt, de Lugdu-
nenſibus frequens.

SVMMARIVM.

1 *Venditio facta publicè, vel per ſubhaſtationem, præiu-*
dicat quo ad poſſeſſionem & proprietatem ei, qui ſe
non oppoſuit.

DECISIO III. aliàs 883.

1 NOta, † quòd per venditionem factam pu-
blicè ad incantũ: & cum ſubhaſtationibus
publicis. & per executorẽ rei iudicatæ, & de re
aliena detenta per eũ, cõtra quem fit executio ex
cauſa cõductionis præiudicat locatori in poſſeſ-
ſione, & proprietate, qui tunc ſe non oppoſuit.

De Rerum permutatione.

SVMMARIVM.

1 *Permutans ſi obtineat beneficium habens ordines an*
nexos, ſi infra annum ſe promoueri non fecerit, an pri-
uetur tali beneficio, ſtante maximè ordinatione teſta-
toris hoc diſponente.

DECISIO I. aliàs 108.

1 NOTA, quòd † vbi aliquis permuta-
a uit a beneficium habens ordines an-
nexos, & ex conſtitutione fundato-
ris, qui voluit, quòd quicunque tenẽs
tale beneficium promoueretur infra annum, vel
priuaretur: talis ex cauſa permutationis tenens
tale beneficium, ſi nõ faciat ſe promoueri, vide-
tur quòd perdat illud, & habeat locum. c. licet.
de elec. lib. vj. quia ex quocũ. . lio contraxit, con
ditionem contrahentis, & rei ſuper qua contra-
hitur, ſcire debet: vt ff. de reg. iuris. l. qui cũ alio.
& qui:

& quia permutatio ſit cum cauſa, & propter
complacentiam & concedentiam: vt c. quæſitú.
de rer. permu. de quibus eſt veriſimile, quòd vo-
lens permutare prouiderit, & de conditione be
neficij indagauerit: vt ſic ignorans non præſuma
tur. ar. l. iij. ff. de fideiuſ. iunct. l. arbitro. ff. qui ſa-
tiſ. co. Item error qualitatis non debet iuuare ta
le beneficium, ex quo non errat in corpore: vt l.
ſi quis vxori. cum ibi no. ff. de fur. cum not. in ca.
quemadmodum. de iureiuran. & in c. ex parte. de
reſti. ſpolia. & quia in actu quem debuit præui-
dere, non præſumitur ignorantia. arg. l. cætera,
§. fin. de leg. j. In contrarium videtur, quòd c. li-
cet. eſt pœnale, & non debet extendi ad ca. ſtatu-
tum. de electi. lib. vj. Item beneficium de ſui na-
tura non erat curatum, niſi inquantum voluit cõ
ſtitutio inſtituentis, & ſic in dubio debet præſu-
mi ignorantia: vt l. ſuper ſeruis. qui mili. nó poſ.
lib. xij. C. & vide dec. 37. ſuprà de præbẽ. & vide
infrà deciſ. iij. de pœn.

ADDITIO.

a Vbi aliquis permutauit. Adde glo. in verb. reſidẽ
tiæ. titu. de collat. in pragma. ſanct.

SVMMARIVM.

1 *Minor valor vnius ex beneficijs permutatis non ar-
guit ſuſpicionem fraudis.*

DECISIO II. aliàs 129.

1 NOta, † quòd non vitiatur permutatio, nec
præſumitur fraudulosa, poſito quòd vnum
beneficium ſit minoris valoris quàm aliud: quia
minoritas beneficij non inducit fraudem, niſi a-
liud appareat. arg. l. dolus. C. de reſcinden. vend.
& not. Ioan. mon. in c. vnic. de rer. permuta. libr.
vj. & ibi Ioan. And. in nouel. & vide ſuper Col-
lect. in capitul. quæſitum. de rer. permu. & vide
dec. 2. ſuprà de præſumpt.

SVMMARIA.

1 *Beneficium vnitum non poteſt permutari.*
2 *Vnionis effectus non tollitur per prouiſionem Papæ ſub
ſequentem, niſi de vnione fiat mentio.*

DECISIO III. aliàs 160.

1 NOta, † quòd beneficium vnitum non po-
teſt permutari per eum, qui tenet beneficiũ
antequàm vnio ſortiatur effectum; vt not. Ioan.
And. in Specu. titu. de præbẽ. in princi. vbi etiam
2 ipſe dicit, quòd † effectus vnionis non tollitur
per prouiſionem Papæ ſubſequentem, niſi de v-
nione fiat mentio; quia aliàs ſequeretur quòd v-
nio poſſit eſſe inutilis per frequentes & plures
permutationes, ſeu prouiſiones, quod eſſet ab-
ſurdũ: cùm vnio legitimè facta reſpiciat cauſam
neceſſariam, quam non eſt veriſimile quòd Papa
voluerit tollere, niſi expreſsè agatur: ideò dici-
tur quod vſusfructus de facili conſolidatur cum
proprietate, ad hoc quòd proprietas non ſit in-
utilis. argumẽ. l. ſi vſusfruct. ff. de vſufruct. quam
alleg. Ioan. An. Et de materia vnionis vide ſuprà
de reb. eccleſ. non alienand. per totum & deciſ. 4.
5. de conceſſ. præbend.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio ex cauſa permutationis facta in curia, nõ
inducit reſeruationem, ſi permutatio non ſortiatur ef-
fectum.*
2 *Permutatio beneficij ſi non ſortiatur effectum, &
permutantes moriantur, beneficia extra curiam dicũ-
tur vacare.*
3 *Beneficia ſi cauſa permutationis reſignata in curia
fuerint & vnus volentium permutare moriatur: ſi cõ
fertur beneficium mortui, & in perſona ſuperuiuentis
perficitur permutatio, bulla per cancellariam expe-
dietur.*

DECISIO IIII. aliàs 293.

1 NOta, † quòd vbi beneficia ſunt reſignata in
curia cauſa permutationis, niſi ſequatur per
mutatio, non videntur vacare in curia: quia reſi-
gnatio eſt facta ſub modo, qui niſi ſequatur, non
videtur reſignatio facta: vt no. per Innoc. in cap.
inter cætera. de præben. in princ. & quod ibi no.
in glo. ij. ad quod l. licet. in prin. ff. de iure dot. &
quia eſt in lege tacita conditio: quia non confe-
runtur, niſi permutare volentibus: vt c. vn. de re-
rum permuta. lib. vj. & ſic ſi non ſequatur con-
ditio tacita, quæ à lege intelligitur, non videtur
beneficium vacare: vt not. in l. ſi quis accepto. ff.
de condi. ob cau. in tantum quòd videtur no. Io.
2 And. in nouel, in all. c. vni. quòd in caſu, † in quo
non ſequeretur permutatio beneficij, extra curiã
videtur vacare, ſi moriantur permutantes extra
curiã: quia per modũ reuolutionis beneficia vi-
dentur ad permutare volentes reuerti: vt dicitur
in ſimili de verbo adiectiuo. ff. de in diem adiect.
3 l. ij. cum ibi not. vbi † autem beneficia ſunt reſi-
gnata in curia cauſa permutationis, & vnus vo-
lentiũ permutare moritur non facta permutatio
ne, ſuperuiuenti confertur beneficium mortui,
& in perſona ſuperuiuentis perficitur permuta-
tio, & bulla per cancellariam expedietur: vt au-
diui arg. l. iure. ff. de cond. & demon. licet contra
iſtam opinionem ſit l. legatum. C. de cõdi. inſert.
Sed dic quòd d. l. legatum. loquitur in conditio-
ne expreſſa: ſecus autem eſt in modo, ſub quo vi-
detur fieri reſignatio cauſa permutationis: vt in
alleg. c. inter cætera. per Innocẽ. & quòd aliud ſit
ibi in modo quàm in conditione, not. in l. in te-
ſtamento. ff. de condit. & demon. & eſt text. in l.
ſi pecunia. de leg. j. Item aliud eſt in legato, in quo
loquitur d. l. legatũ. alle. aliud in iſto caſu, in quo
ille qui reſignauit, tractat de dãno vitando: in-
demnis debet ſeruari, ſi per eum non ſtetit, quò
minus permutatio ſuum ſortiatur effectum. vi-
de ſuprà de renun. dec. 2. & 10.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium non videtur vacare ex quo alteri permu-
tantium eſt collatum.*

DECISIO V. aliàs 340.

1 NOta,† quòd ex quo de facto non vacat beneficium,quia eſt collatum alteri permutantium,non videtur vacare,ſecundũ Lateranen.cóciliũ:vt not.in c.cùm noſtris.in princ.de conceſſ. 1
præbẽ.per Inno.ad quod c.poſt electionem.eod. a
tit.Quia poſito quòd ſit dare caſum,in quo propter peccatum,ſeu defectum deuoluatur electio ad alium:vt c.quanquam.de elect.lib.vj.& c.cũ in cunctis.eo.tit.illud habet locum in electione, in qua non tribuitur immediatè ius:ſecus in collatione ſimplicis beneficij,quia facta immediatè ſortitur effectum plenũ de facto,in tãtum quòd tenens beneficiũ ex tali conditione,licet ius non habeat:tamen donec priuetur,iuſtè poſsidet.d.c. cùm noſtris.& ſic.non currit tempus collatori, niſi à tempore veræ ſcientiæ,vel veræ vacationis: vt no.per Hoſti.in c.ex parte.de conceſſ. præbẽ.

SVMMARIVM.

1 *Permutare vltima die anni non poteſt non promotus.*

DECISIO VI. aliàs 355.

1 NOta,† quòd non promotus vltima die anni,de quo in ca.licet canon.& c.commiſſa. de elect.li.vj.non poteſt permutare. in quo ego contrà,per glo.j.de rer.permut.in clem:ſed non fui exauditus.vide ſuprà dec.38.in fi.de præben.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia per reſignationem ex cauſa permutationis,verè vacant.*

DECISIO VII. aliàs 399.

1 NOta,† quòd beneficia ex cauſa permuta-
a tionis reſignata[a] vacãt in veritate ita quòd poſt vacationẽ huiuſmodi debet ſequi vera collatio,& inſtitutio:vt legitur & notatur in ca. j. de rerum permuta.lib.vj.licèt ibi Ioan.mon. videatur dixiſſe contrarium : cuius opinio reprobatur.pro quo etiam facit clemẽ.vn.eod.tit.

ADDITIO.

a Vacant. Adde Fede.de Sen.in tract.permu.in xj. parte,verſic.quarto.

SVMMARIVM.

1 *Permutans non agit interdicto,vnde vi, nec ex canone reintegranda.*

DECISIO VIII. aliàs 401.

1 NOta,† quòd permutanti non competit interdictum vnde vi: nec condictio ex canone reintegranda,obſtante ſibi renuntiatione voluntaria,per quam amiſit poſſeſsionem.iuxta notata per Innocen. in ca.ſuper hoc.de renuntia. & c.accepta.de reſtit.ſpolia.

SVMMARIVM.

1 *Permutans beneficium pro pluribus,ſi vnum euincatur tanquam reſeruatum:poteſt habere regreſſum ad primum ſuũ beneficium:ſed opus erit noua collatione.*

DECISIO IX. aliàs 402.

1 NOta,† quòd ſi quis permutauit vnum be-
a neficium pro pluribus,[a] quod poteſt,iuxta not.per Innocen.in cap.venerabilis.de exceptio. & de rerum permuta.c.vni.lib.vj.ſi vnum euincatur tanquam reſeruatum, & aliud dimittere voluit,poteſt petere & habere regreſſum ad ſuũ primum beneficium,authoritate tamen ſuperioris: & eſt opus noua collatione.argument. in ratione in cap.ſi beneficia.de præbend.lib.vj. & in cap.inter cætera.eod.titu.& capi. vniuerſorum. de rerum permuta.

ADDITIO.

a Quod poteſt.Hoc intellige quando illa plura beneficia poſſunt ſimul ſine diſpenſatione teneri: aliàs ſecus: vt no.Io.An.in c.cum venerabilis.de exec.col.iij.verſic.Nota quòd vna.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans beneficium per reſignationem,permutationem,vel obitum,non tenetur plenè probare titulũ prædeceſſoris:ſed eius reputationem & poſſeſſionem.*

DECISIO X. aliàs 404.

1 NOta† agenti & petenti beneficium ex cauſa permutationis, ſufficit probare permutantem ſic habitum & reputatum,vt talis &c.& in poſſeſsione pacifica illius beneficij permutatis,etiam ſi titulus iſtius permutantis impugnatur:cui impugnanti incumbit probatio non obſtante clauſula in fine literarum permutationis appoſitæ:quia de iure communi cenſetur ſubintellecta:vt leg.& not.de excep.cap.cùm venerabilis.de rerum permuta.cap.licet.libr.vj.& ideò ex ſuperabundanti, & ad maiorem cautelam & expreſsionem ponitur: & ſic impetrans beneficium vacans per obitum non tenetur probare plenè de titulo ſui prædeceſſoris decedentis : ita nec impetrans per reſignationem.argument.no. per Innocen.& Hoſtien.de præſumpt.cap.illud. de eo qui furt.ordin.recc.c.innotuit.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio per procuratorem laicum facta, valet.*

DECISIO XI. aliàs 418.

1 NOta, † vtrùm permutatio[a] facta per pro-
a curatorem laicum teneat? Quidam dicebant quòd ſic,per cap. non indiſcretè.de procu. libr.vj.& pro hoc inducebatur quod Pau. tenet in cle.cùm ei quem.de conceſſ.præb. quòd acceptatio facta per procuratorem laicum tenet : & pro hoc,quia nihil expediendum cum tali procuratore laico in negotio permutationis cócernit fundamẽtũ ſpiritualium iuriũ in perſona ipſius,ſed ſolius domini: & magis eſt nudus miniſter ve

ſter vel nuntius. pro hoc facit ff. ad Trebel. qui ita.§.j.qui in hac ratione concordat cum l. ſi mulier.§.ex aſſe.de iure do. quidam alij dicebant cõtrà.per c.decernimus.de iudi.

ADDITIO.

a Nota vtrum permutatio. Adde deciſ.8. in fin. Š. de procuratorib.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta ſub conditione, ſi placet patrono, an valeat?*

DECISIO XII. aliàs 579.

1 QVidam † renuntiauit ex cauſa permutationis ſub conditione, ſi patrono ſuo placeret: quæritur vtrùm ſi patrono ſuo diſplicat, nihilominus valeat renũtiatio? Videtur quòd ſic: quia illa conditio videretur non poſſe adijci, & eſſe de iure reprobata: cùm debeat renuntiatio eſſe pura.ar.no.in c.ex parte.de of.dele.ſuper verbo,omnes.& ſic conditio inutilis videtur reijciẽda valente renuntiatione.ar.no.in l.per ſeruum. ff.de vſu & habita.credo tamen contrarium, per not.per Ioan.And.in c.in electionibus.de elect. lib.vj.ſuper verbo,electio.in nouel.

SVMMARIA.

1 *Permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſurũ, ſi aliud virtute expectatiuæ aſſequatur tacita tali oblatione facta eſt ſurreptitia.*

2 *Surrogatum loco alterius, vice illius fungitur.*

DECISIO XIII. aliàs 581.

PApa reſeruauit beneficia vacantia per aſſecutionem alterius beneficij authoritate a-
1 poſtolica obtenti: Hoc † ſuppoſito aliquis impetrauit à Papa gratiam expectatiuam ad collationem talis epiſcopi, & obtulit dimiſſurum ſe beneficium quod tempore impetrationis huius obtinebat, cũ virtute dictæ gratiæ foret aliquod beneficium pacificè aſſecutus, infra terminũ antequàm virtute illius gratię aliquod beneficium fuiſſet aſſecutus, vult permutare illud beneficiũ, quod obtinet, & ſe obtulit dimiſſurum, quęritur an poſsit illud permutare, vel coram ordinario, vel coram Papa tacito de præmiſſa oblatione & dimiſsione facienda poſt aſſecutionem? Quidam dicunt quòd poteſt illud permutare, etiã de hoc nõ facta mentione: quia habet ius in beneficio: ergo per renuntiationẽ factã ex cauſa permutationis vacabit, & poterit alteri cõferri: ſed eo permutato in virtute gratiæ ſuæ nõ poterit aſſequi aliquod aliud beneficium: quia nõ poſſet implere quod obtulit Papæ.ſ.ſe dimiſſurũ beneficium, quod tunc tenebat: quia ex quo illud permutauit, non poterit illud vlterius dimittere: nec Papa illud conferre, quaſi inter ipſum & Papã fuerit quaſi quædam cõuentio innouata, do tibi ſeu facio gratiam vt dimitas: & ideò cùm nõ poſſet iſte conuentionem implere ex parte ſui, nec poterit gaudere gratia Papæ: præſertim ex quo per eum factum eſt, quò minus poſſet implere, maximè etiam, quia ſi poſſet gaudere gratia ſua, poſſet illudere Papam, qui voluit de illo quod ſe obtulerat dimiſſurum, liberè diſponere. Item etiam poſſet ille pluralis eſſe in beneficijs contra intẽtionem Papæ, qui noluit illum pluralem eſſe: & ideò voluit quòd priùs obtentũ dimittere teneretur: quod poſt permutationem de illó beneficio factam ampliùs facere nõ poteſt: & aliud obtentum ex cauſa permutationis quod Papa nõ afficit, nec ſuæ diſpoſitioni reſeruatũ retinere poterit: cum obtinendo virtute gratiæ ſuæ ſi aliàs cum eo eſſet compatibile: & ſic illuſo Papa obtineret plura beneficia contra eius voluntatem. Alij dicunt, quòd valebit permutatio: ſed obtentũ ex cauſa permutationis quod eſt loco alterius ſurrogatum, dimittere tenebitur ſicut illud tenebatur: & de eo Papa virtute reſeruationis di-
2 ſponere poterit: quia † quod ſurrogatur loco alterius, vice illius fungitur: vt l.ſi donare.ff.de dona.inter vir.& vxo.& arg.l.cùm qui.§.ſi iniuriarum.ff.ſi quis cau. Alij dicũt quòd non valet permutatio in effectu: quia licet teneat de præſenti, reſoluetur tamen in euentum, quando virtute dictæ gratiæ impetrans iſte aliquod beneficium aſſequatur: quia tunc purificabitur conditio prædictæ oblationis factæ de dimittendo, & reſeruationis Papæ factæ de eodem beneficio dimittendo in euentum illum, & ſic retrotractione facta apparebit retro illud beneficium fuiſſe reſeruatum, quaſi ſubiacuiſſet reſeruationi: ergo conſequenter ipſum non potuiſſe hoc tacito Papæ liberè permutaſſe.ar.authẽ.res quæ.C.commu.de leg.& ar.l.potior.§.qui ſub cõditione.ff.qui potio.in pigno.habea.maximè attenta clauſula, volumus autem &c.quam Papa communiter apponit in literis permutationis: per quam apparet, quòd non vult maius ius quæri ei cũ quo fit permutatio, quàm competeret permutanti. Nec obſ. ſi dicas talem retrotractionẽ non poſſe fieri poſtquàm per permutationem fuit alteri interim ius quæſitum.arg.de reſcrip.c.quamuis.& ca.ſi pro te.libr.vj.quia ibi, ſcilicet in c.quamuis. non eſt aliqua ratio fienda retrotractionis in præiudiciũ eius, cui fuerat interim ius quęſitum, quia ille cui fuit ius quæſitũ, illud obtinuit authoritate eius, ſub cuius diſpoſitione erat ius diſtribuere: & in c.ſi pro te.etiam fuit quæſitum ius alteri pendente cõditione, vel euentu eius, authoritate eius qui poterat primam conceſsionem conditionalẽ reuocare: vt not.in d.c.ſuper verbo, ſi ad id: hic ſecus: quia ipſe permutans non poterat renocare oblationem, quam de dimittendo Papæ fecerat, nec Papa expediẽdo permutationem de hoc fuit certificatus: & ſic expeditio permutationis fuit ſurreptitia, ſeu nunc retrò apparet fuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Expectans qui habet dimittere beneficiũ quod poſsidet, ſi gratia habeat effectũ nõ poteſt illud permutare.*

DECISIO XIIII. aliàs 688.

1 DIc, † quòd ſi Papa facit gratiam alicui de beneficio ſub expectatione, dicẽdo in gra-

tia,cùm adeptus fuerit,habeat dimittere tale beneficium,quod nunc poſsidet, quòd non poteſt permutare talis expectans: cùm tale beneficium dicatur reſeruatum virtute dictæ gratiæ. & ita etiam tenet, & ſeruat Vicecancellarius domini noſtri Papæ. ſuper hoc etiam dicitur emanaſſe extrauagans domini Papæ Benedicti xiij,

SVMMARIVM.

1 *Permutantes tenentur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſsidens.*

DECISIO XV. aliàs 722.

1 NOta † quòd ſi aliquis permutantium taceat in permutatione aliud beneficiū, ſeu beneficia, quæ habet, præterquam illud quod vult permutare, quòd talis permutatio eſt ſurreptitia. hoc verum ſi fiat in manu alicuius non ordinarij.& ita tenet Rota.

EPITOME.

Reſignantes beneficia ex cauſa permutationis ante ſecutam,ſeu perfectam permutationem per ordinariū, an perdant ipſorum poſſeſsionem.h.d. Vel ſic. Per reſignationem factam ex cauſa permutationis ante collationem ſubſecutam, inducitur vera vacatio poſſeſsionis & proprietatis beneficiorum reſignatorum.

SVMMARIA.

1 *Beneficia permutanda non veniunt ſub poteſtate expectantium.*

2 *Spoliato an obſtet renuntiatio petenti reſtitutionem?*

3 *Reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis, implicitā habet & tacitam conditionem.*

4 *Poſſeſsio faciliùs perditur, quam proprietas.*

5 *Permutatio eſt de numero contractuum innominatorum.*

6 *Reſignantes ex cauſa permutationis,an opus habent noua collatione,ſi non ſequatur permutatio?*

7 *Iudex illi pro quo tulit ſententiam, poteſt dare licentiam propria authoritate rem recipiendi ſibi adiudicatam.*

8 *Renuntiatio permutantium facta in fraudem expectantium,ipſis expectantibus non nocebit.*

DECISIO XVI. aliàs 863.

SI A.& B.ex cauſa permutationis inuicem faciendæ reſignauerunt ſua beneficia in manibus ordinarij:quidā verò C.expectans apoſtolicus poſt præmiſſam reſignationem antequā per ordinarium eſſet expedita permutatio,id eſt antequàm beneficium vnius permutantium inuicem alteri contuliſſet, acceptauit beneficiū ipſius A. & ſibi fecit de ipſo prouideri, & in poſſeſsionē induci:prætendens quòd dictus A.tempore reſignationis erat ſenex,& infirmus:& quòd in fraudem expectantium illam fuerat machinatus. & eadem die expectans apoſtolicus acceptauit, & ſibi fecit prouideri, & in poſſeſsionem induci: ordinarius perficit dictam permutationem, videlicet beneficium ipſius A. conferendo ipſi B. & econuerſo:modò dictus B.videns quod dictus apoſtolicus fecerat ſe induci in poſſeſsionem beneficij quod fuerat ipſius A.& nū. ipſi B.fuerat collatum ex cauſa permutationis: in craſtinum ipſum apoſtolicum expectantem ſpoliauit.& omnia iſta facta fuerunt adhuc ipſo A. viuente. Poſteà verò poſt ſeptem vel octo menſes dictus A.ex ſua infirmitate deceſsit:& poſt prædicta dictus expectans apoſtolicus ſic ſpoliatus renuntiauit iuri & poſſeſsioni & petitioni reſtitutionis mediante iuramento:ſed non obſtante renūtiatione prædicta,dictus expectans apoſtolicus contra dictum B. petebat ſe reſtitui in poſſeſsionem dicti beneficij,quo fuerat ſpoliatus: opponebat ſibi per ipſum B.quòd non potuerit acceptaſſe, nec poſſe diſſe prædictū beneficiū quod nō vacauerat niſi per reſignationē per ipſum A. factam ex cauſa permutationis cum ipſo B.faciendæ.&c.
1 † beneficia permutanda non veniunt ſub poteſtate expectantium: vt capitul.j. de rerum permuta.lib.vj. Item opponebatur ſibi de renūtiatione prædicta. Dictus verò expectans dictam permutationem, ſeu renuntiationem eius prætextu factam aſſerebat fraudulentam, & machinatam in fraudem expectantium: & ideò ipſum nihilominus potuiſſe acceptare, & ſibi facere prouideri:& per illam fuiſſe veram vacationem inductam in præiudicium reſignantium, & fauorem expectantis. Vlterius etiam dicebat quòd poſſeſsio ſua,etſi reſpectu ipſius A.poſsit vitioſa reputari:tamen reſpectu ipſius B. qui ipſum ſpoliare non debuit,niſi eo priùs vocato, & audito, poterat canonica reputari,& erat ei reſti-
2 tuenda. Nec obſtat ſibi renuntiatio:quia † illam fecerat poſt ſpoliationem prædictam:& ideò ſibi non præiudicabat quò minus eſſet reſtituendus.arg.c.ſolicitæ.de reſtitu.ſpol.quæritur quid iuris? Super hoc facto inſurgebat vnum dubiū: quia acceptatio, prouiſio & in poſſeſsionē inductio apoſtolici, & collatio facta per ordinariū de beneficijs permutatis inuicē ipſis A.& B,permutantibus factæ fuerant eodem die:& non apparebat quæ primò factæ deberent præſumi:ſed ſuper hoc non fuit multū inquiſitum. Itē oriebatur aliud dubium, nunquid prædicta beneficia reſignata ex cauſa permutationis ante ſecutam, ſeu perfectam permutationem per ordinarium, cenſeantur vacare etiam quò ad poſſeſsionem? hoc eſt dictum, nunquid reſignantes beneficia ex cauſa permutationis in manibus ſuperioris perdant ipſorum poſſeſsionem antequàm ſuperior perficiat permutationem beneficiorum, beneficium vnius permutantium alteri conferēdo, & econtrà. Et ſuper hoc puncto dicebant quidā quòd non perdant,donec ſecuta ſit collatio per ſuperiorem ipſis permutantibus: imò nec antè
3 ſit inducta vacatio, quia † reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis, implicitam habet, & tacitam conditionem, ſcilicet, ſi permutatio ſubſequatur,ſeu per alia verba loquendo ſit ſub conditione ob cauſam.ſcilicet,ſi & vbi reſignans beneficium alterius aſſequatur.arg. no.per Inn. & Hoſti.de præb.c.inter cætera.in prin. Et quia ad eſſentiam permutationis nō erat neceſſaria perditiò poſſeſsionis, donec perficiatur. Alij verò,& quibus maior pars aſſentiebāt, & dicebāt, quod imò per talē reſignationē inducebatur vera vacatio & poſſeſsiōs & proprietatis, & niſi præcederet vacatio, nō eſſet poſsibile quod fieret per ſupe-

ſuperiorem inuicem permutantibus aliqua col
latio: cùm collatio habeat fieri de beneficio va-
cante, & quòd reſignatio erat pura, ſimplex, &
non conditionalis, licèt poſtea ſi non ſequatur
permutatio, ſuperior ex officio debeat eis reſti-
tuere. Et in quæſtione videatur fuiſſe gloſſ. in d.
c. inter cætera. ſuper verbo, debeat. Alij verò di-
cebant, quòd per talē reſignationē perdatur pro
prietas nō aūt poſſeſſio. Et eſt ratio: quia perdi
tio proprietatis, ſeu vacatio quò ad proprietatē
eſt neceſſaria: quia niſi priùs vacauerit quò ad
proprietatē, non poſſet ſequi collatio hincinde
facienda de beneficijs reſignatis: cùm beneficia re
ſignata antequàm vacent, non poſſint conferri
vt in c. j. de conceſ. præben. ſed perditio poſſeſſio
nis non fuit neceſſaria: quia etiam beneficium
per aliquem poſſeſſum dummodò quò ad pro-
prietatem vacet, poteſt bene conferri. ſic in c. li-
cet epiſcopus. de præben. libr. vj. & iuxta nota.
per Innocen. de conceſ. præbend. capit. cum no-
ſtris. ſuper verbo, irritum. Et ideò cum intentio
renuntiantis ſit renuntiare ob cauſam, ſcilicet,
vt obtineat collationem alterius beneficij, nec
velit aliquid perdere, niſi in euentum iſtius cau-
ſæ: ideò non plus perdat, quàm ſit neceſſarium
pro expeditione, & impletione illius cauſæ. Cū
ergo perditio poſſeſſionis non ſit neceſſaria, do-
nec ſecuta ſit collatio, vt probatum eſt, ergo an-
te non perdit. ad hoc facit iurium concordia. ff.
de acquir. poſ. l. ſi me in vacuam. quæ ita con-
cordat cum l. eod. titu. §. ſi furioſo. quod meo.
tunc autem bene perdet quilibet poſſeſſionem,
cùm erit ſecuta collatio hincinde beneficiorum
reſignatorum: quia tunc ad executionem eſt ne
ceſſaria perditio poſſeſſionis: nam aliàs non poſ
ſet fieri hincinde in poſſeſſionem inductio, niſi
priùs poſſeſſio beneficiorum vacaret. argumen.
d. c. licet epiſcopus. Sed tenentes præcedentem
proximam opinionem, ſcilicet, quod omnes va-
cent per reſignationem etiam ante collationem
hincinde ſecutam, dicunt quòd ſi perditur per
talem reſignationem proprietas multo fortius
4 poſſeſſio, quia † facilius perditur poſſeſſio,
quam proprietas. l. ſi quis vi. §. differentia. ff.
de acquir. poſ. Item quia reſignatio debet eſſe
pura, & libera, & ſimplex, cùm tota permutatio
dependeat potius & eſſe debeat à voluntate, &
in poteſtate ſuperioris, in cuius manibus, reſigna
re debet, quàm ex partium voluntate, & poteſta
te: vt not. Io. mon. de rerum permu. ca. j. ad quod
facit de offi. deleg. cap. ex parte. ij. ibi cùm dicit,
omninò. Nec obſtat. quòd ſit ob cauſam: quia ex
hoc non ſequitur quin inducatur vera. & pura
vacatio quò ad omnia: nec quin totum perdat,
& proprietatem & poſſeſſionem, licèt ſi cauſa
non ſequatur, poſſit agere vt cauſa impleatur:
vel quod dimiſit, ſibi reſtituatur, ſicut dicitur
5 in contractibus innominatis, de † quorum nume
ro eſt permutatio: vt per totum titul. ff. de præ-
ſcrip. verbo. & de condi. ob cauſam. nam dans
ob cauſam bene transfert proprietatem & domi
nium: & iſtud quò ad ſe perdet: licet cauſa non
ſecuta poſſit agere ad eius implementum, vel da
tum repetere. Et ſecundum iſtam opin. infertur
vna concluſio, de qua ſolet dubitari, & conſue-

6 uit, ſcilicet, quòd † ſola renuntiatione facta ex
permutationis cauſa, non tamen ſecuta permu-
tatione, quilibet poſſit non redire authoritate
propria ad beneficium quod dimiſit: imò ſit o-
pus noua collatione, quia ſi per reſignationem
fuit inducta vera vacatio, igitur permutatione
impedita opus erat noua collatione: cùm ipſo iu
re dominium, ſeu ius in beneficio non transfera
tur: ſed eſt neceſſaria canonica inſtitutio, in qua
eſt neceſſaria ordinarij, ſeu ſuperioris authori-
tas. de renun. c. j. lib. vj. Et iſta opin. eſt tutior,
& ſecurior, vt quilibet obtineat nouam colla-
tionem, & authoritate ſuperioris reuertatur. ar-
gum. de inſti. cap. ex frequentibus. de preben. ca.
eum qui. lib. vj. licèt quidam ſatis coloratè di-
cant quòd non ſit opus noua collatione, dicen-
tes, quòd licèt reſignatio fuerit pura, tamen re-
ſtitutio eius conditionalis erat, ſeu reſoluenda
erat ſub conditione, ſcilicet, ſi permutatio non
ſequatur: & ideò illa conditione purificata ſit re-
ſolutio ipſo iure: nec eſt opus noua collatione.
argum. in ſimili. de pacto adiectionis in diem. cū
venditio purè cōcipiatur: ſed reſoluenda eſt. pu
rè ſub conditione, ſi reſolutio concipiatur. per
verba in eſſe directa, puta res ſit inempta. argu.
extrà de pig. cap. illo vos. & ff. de in diem adiect.
l. ij. C. de pact. inter emp. & vendi. l. cùm te. quæ
iura concord. cum l. commiſſoriæ. eod. titul. &
ſic non ſolùm abſque collatione noua quilibet
reaſſumet ius priſtinum in ſuo beneficio: ſed e-
tiam poterit propria authoritate ad illius poſſeſ
ſionem redire. Ad hoc facit optimè de præben.
cap. ſi beneficia. lib. vj. cum ibi not. per Archi. &
etiam probatur: quia quilibet poteſt rem pro-
priam, ſi illum vacantem inueniat, propria au-
thoritate recipere: vt in l. C. vnde vi. l. cùm quære
batur. ad hoc bene facit etiam quod not. Innoc.
extrà de arbi. ex parte. in fi. col. j. imò etiam plus
dicitur, quòd in permutatione non ſit neceſſa-
ria aliqua collatio noua ipſis permutantibus de
permutandis beneficijs facienda: imò ſtatim ſi-
cut ex cauſa permutationis beneficia reſignaren
tur, & habent animum permutandi: ſi ſuperior
illam admittat, abſque alia collatione transferūt
ea inuicem in alterutrū iura beneficiorum: & ſta
tim eo ipſo permutatio eſt perfecta. & ita no. Inn
de præb. c. inter cætera. & Io. mo. de rerum per-
mu. c. j. li. vj. & ſic etiam dicendū videretur ꝙ ſi
cut ſine noua collatione à ſuperiore ipſo iure
permutatione admiſſa permutātes ius habent in
beneficijs permutatis, ſic dicendum videtur ꝙ ſi
ſuperior illā non admittat, ſeu permutatio aliàs
impediretur quilibet abſque noua collatiōe ſuū
ius priſtinū in beneficio retinebit. Sed licèt iſta
cōcluſio de qua proximè dictū eſt, ſit vera: ſi ſup
ponitur alia cōcluſio Inn. de qua ſuprà dixi, vi-
delicèt ꝙ reſignatio ſit cōditionalis, tamē de fa-
cto nō ſeruatur, imo quotidiè permutātes purè
& ſimpliciter reſignant beneficia ex cauſa per-
mutationis, & ſi ſuperior illam admittit, & velit
permutationē expedire, & perficere, conferi no
uiter hincinde beneficium vnius alteri: ſi verò
nō admittat, vel ex cauſa admiſſa reſignatio non
perficiatur, permutatio dat vnicuique licētiā ad
ſuū beneficiū redeundi abſque ditione alterius

executoris ſuper reductione in poſſeſsionem pri-
ſtinam faciendam:& nó facit aliam collationé:
ſed iſta licentia habetur pro collatione noua, ſi
quia ibi ſit neceſſaria, & quilibet ibi ſit quaſi exe-
cutor ad rem ſuam. Ad hoc bene facit quod not.
Inn.de conceſ.præb.c.cum noſtris.circa fi.gl.ma
7 gnæ.vbi † poteſt iudex illi pro quo tulit ſenten-
tiam,dare licentiá propria authoritate rem re-
cipiendi ſibi adiudicatam. ad hoc etiam facit
ff.de legatis. ij. l. Titia cum teſtamento. §.Lu-
cius.cum ibi nota.& C.de pigno. l.creditores.
facilius enim abſque noua recollatione reſumit
quis ius in beneficio quod primitùs habuerat,
quàm nouiter acquirit.argumen.extrà de conſti.
c.cùm acceſsiſſent.cum iuribus ibi allegat.in vl
ti.gloſſ.& argum.de libe.& poſthu.l.filio quem
pater.ſic etiam in teſtamento:quia facilius reaſ-
ſumit vires ſuas priſtinas,quàm nouas acquirit.
arg.ff.de ſeruit.l.qui liberis.§.teſta. Inſt.qui.mo.
teſta.infirment.§.teſtamētū.contra,quæ ita con-
cordant cum l.diuus.eod.tit.ad hoc etiam facit
concord.leg.C.de poſthu.hær.inſti.l.ij. quæ ita
concord.cum l.poſthumus.& l.filio.ff.de iniuſti.
rup.& irrito teſta.ad quod iuuant & admimicu-
lantur reliqua priſtina iura.argum.ff.de quæſt. l.
vnius.§.ſeruus.Redeo ad primum punctum:nun
quid ille expectans ſit reſtituendus? Dictum fuit
quòd ſic,niſi ſibi obſtaret renunciatio:quia etiá
pendente negotio permutationis,quam tempo-
re huiuimodi ipſe prætendit factam in fraudem
potuit acquirere,& acquiſiuit coloratam poſſeſ
ſionem,imò & verum ius:ſi hoc verū fuit quòd
permutatio fieret fraudulenter,ſecundum com-
munem opinionem,quæ ſeruatur ab illis qui di-
cunt quòd reſignatio facta fraudulenter permu
tationis cauſa:ſi fiat in fraudem expectātium nó
noceat expectantibus,ſed nocet reſignātibus.&
ſic vacant beneficia per talem reſignationem,&
poſſunt acceptari per acceptans.argumen.de re
nuntia.capitu.ij.lib.vj.Non obſtat decre.j.de re
rum permuta.lib.vj.quia ibi in permutatione nó
fraudulenta.ſi ergo habet poſſeſsionem colora-
tam,ergo erit reſtituendus.argumen.nota.in ca
pitu.licet.per Archidiaco.de præben.libr.vj.&
per Innocen.in capit.in literis.de reſtitu.ſpolia
8 torum.Quod † tamen dixi renuntiationem per-
mutantium factam in fraudem non nocere expe
ctantibus,quò minus acceptare poſsint benefi-
cia ſit renuntiata:intelligo verum,ſi renuntia-
tio fiat extra curiam,ſecus ſi in curia propter re
ſeruationem:quia talia beneficia non cadūt ſub
gratia generali expectantium:vt capitulo ij. de
præbend.libr.vj.tamen bene dictum fuit, quòd
renuntiatio licet ſit facta poſt ſpoliationem.ſibi
noceat ex quo renuntiauit petitioni reſtitutio-
nis,& cum iuramento.argumen.nota.per Inno
cen.in capitulo,ſuper eo.de renuntiatio. & præ
ſertim quòd ius ſuum multum erat dubium ,&
ideò talis renuntiatio faciliùs debet ſibi nocere,
quàm ſi certum eſſet.Non obſtat dict.capitu.ſo-
licitè.de reſtitu.ſpoliat.quia loquitur in renun
tiatione ſolùm poſſeſsionis:ſecus hic:quia renū-
tiauit etiam petitioni reſtitutionis. Item hic
in habente ius dubium : ibi in habente ius
certum.

De Solutionibus.

SVMMARIA.

1 *Clericus obligans ſe ſimpliciter,non obligat fructus be*
neficiorum ſuorum,niſi in vtilitatem eccleſiæ verſum
ſit debitum.
2 *Fructus beneficij debitoris pro debito ſequeſtrari poſ-*
ſunt,
3 *Clericus habens adminiſtrationem poteſt fructus be-*
neficiorum obligare.
4 *Clerici ſimplicis fructus etiam poſt mortē poſſunt cre*
ditoribus applicari.

DECISIO I. aliàs 331.

1 NOTA,† quòd clericus obligans ſe
ſimpliciter,non obligat fructus be-
neficiorum ſuorum ad hoc,quòd ra
tione obligationis fructus debeant
creditoribus applicari,niſi in vtilitatem eccle-
ſiæ debitum eſſet conuerſum.vt no.Archidia.in
capit.ſtatutum.ſuper verbo,proprio.de reſcrip.
lib.vj.& Innocen.& Hoſtien.in capit.peruenit.
de fideiuſſ.licèt aliquando Auditor cameræ te-
2 neat contrà:quia † pro debito fructus beneficiati
debitoris ſequeſtrantur.no.per Hoſtien.in cap.
3 præterea.in fin.de cenſi.vel dic quod aut † eſt cle-
ricus habens adminiſtrationem,& tunc fructus
beneficiorum poteſt obligare,cùm tamen ſit v-
a ſufructuarius.a argu.no.per Hoſtien.in c.fin.de
4 pecu.cleri.vbi ſi eſſet † ſimplex clericus etiā poſt
mortem ſuam fructus creditoribus poſſunt ap-
plicari:quia illi ſemper æquiparantur vſufru-
ctuario.argumen.no.in capit.præſenti.de offici.
ordinar.lib.vj.& iſta poſſunt habere locū in cle
ricis ſecularibus quid in religioſis,fortè eſſet a-
liud per c.monaſteriorum.de reb.eccle.non alie
nan.in clementi.& in talibus religioſis poſſunt
gl.Inn.& Hoſt.intelligi,& gl.Archi.

ADDITIO

a Cùm tamen ſit vſufructuarius. Adde gloſſ.in §.
item quòd eccleſia.in verb.acquiſitos.ti.de anna
tis.in pragmat.ſanct.

De Donationibus.

SVMMARIA.

1 *Pater poteſt dare licentiam filio ſuo diſpendi in pios*
vſus.
2 *Rigor iuris non ſeruatur, quando fit diſpoſitio circa*
pias cauſas:ſecus ſi circa prophanas.

DECISIO I. aliàs 249.

1 NOTA, quòd † pater poteſt dare licē
a tiā filio in poteſtate conſtituto diſpo
nēdi de aliquibus bōis diſtribuēdis in
pios vſus:& valebit talis diſpoſitio.
arg.c.licet.in fi.de ſepul.li.vj.cū ibi no.per Arc.
& habebit effectū iſta diſpoſitio donationis cau
ſa mortis:licèt de iure ciuili videatur cōtrà.per l.
tā is cū ibi no.de dona.cauſ.mor.& l.filiusfami.
§.fina.

§.ſi.ff.de donatio.& maximè ſi pater concedit ſi liæ dotem habenti:quia cùm ſit proprium patrimoniũ mulieris,videretur magis ſibi concedi di
2 ſpoſitio:quàm ſi nihil haberet.Item † rigor iuris non ſeruatur,quando ſit diſpoſitio circa pias cauſas:ſecundum quòd ſeruaretur ſi foret circa prophanas:vt capi.cùm eſſet.& c.relatum.de teſtamentis.

De Teſtamentis.

EPITOME.

Legatarius an poſſit continuare proceſſum inchoatum per teſtatorem.

SVMMARIA.

1 *Inſtantia cauſa in legatarium an tranſeat?*
2 *Procuratio litis de perſona in perſonam non transfertur,niſi in hæredibus & vniuerſalibus ſucceſſoribus, vel in dominos,vel a filio in patrem.*

DECISIO I. aliàs 551.

1 NOTA an † poſsit legatarius cótinuare proceſſum inchoatum per teſtatoré,vel oporteret eum de nouo incipere proceſſum,ſi primum continuauerit,valeat proceſſus:hoc eſt,an proceſſus inchoatus directa competen.teſtatori poſsit continuari proceſſus:imò ſit opus omnia de nouo iterarí. argu.not.per gl.ff.de proc.l.quæ omnia.in argu.
2 gl.per hoc † quòd non trãsferetur procuratio litis dé perſona ad perſonã,niſi in hæredibus , vel vniuerſalibus ſucceſſoribus,vel in dominos qui per procuratores agunt ;vel à filio in patrem:vt not.per Inno.de iudici.quia V.& ibi allegat iura,ad quod agens directa,alio modo agit quàm agens vtili:& aliud medium concludendi in vtili quã in directa.eũ ergo tali negotio non cópetat niſi vtilis actio ex legato nominis,igitur &c.& hoc ſatis poteſt induci per no.per Cyn.C.de actio.& oblig.l.j.in vj.q.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſtatim,reuertitur ad terminum iuris.*

DECISIO II. aliàs 652.

SI aliquis teſtator ordinauit in ſuo teſtaméto aliquam capellaniam,& dotauit:& approbata fuit per ordinarium,qui voluit illa vice quòd poſt eius mortem ille cui dimiſit ius patronatus, ſtatim præſentaret ad illam clericum idoneum: poſteà verò quando vacaret alijs vicibus ad dictam capellaniam præſentaret infra terminũ iuris perſonam ſufficientem:iuxta quod quæritur. ſi dictus patronus erit priuatus iure præſentandi illa vice,ſi ſtatim non præſentet,poſt mortem teſtatoris, vel referetur ad terminum iuris ? Tenet Rota quòd prædicto caſu ſufficit quòd infra terminum dictum iuris præſentet : & cum hoc debet intelligi ſeu reduci volũtas dicti teſtatoris nó
1 obſtante dicto verbo, ſtatim . Item † ſic debet intelligi ſeu interpretari ad excitandum dictum terminum iuris ſolùm:ſecus autem eſſet ſi dictus teſtator appoſuiſſet infra menſem, vel aliquos dies poſt verbum,ſtatim:de cuius materia no.in capitulo,quia propter.ſuper verbo, mox . extrà de elect.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficiorum habentis licentiam teſtandi an tranſmittantur in ſucceſſorem , vel executorem teſtamenti.*

DECISIO III. aliàs 560.

1 VTrùm † fructus beneficiorũ percepti per Cardinalem in vita,vel quemcunque beneficiatum habentem licentiam teſtandi de bonis eccleſiarum tranſmittantur in ſucceſſorem in beneficio,vel pertineant ad executorém teſtamenti?de hoc no.in capit.præſenti.de offic. ordinar.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum in quo ordinatur beneficium ſacerdotale,& teſtator diſponit quòd talis xiiij. annorum illud habeat etiam antequam ſit ſacerdos,valet.*

DECISIO IIII. aliàs 662.

1 ET eſt ſciẽdum, † quòd ſi aliquis teſtator ordinet in ſuo teſtamento beneficium ſacerdotale,& dicat,volo quòd talis xiiij .annorum,vel minor ætatis habeat beneficium meum & interim quòd poſsit eſſe ſacerdotalis ordinatio teſtamenti,tenet,& valet.& ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium curatoris quod ſe refert ad inuentariũ factum per illum,qui fuit tutor,valet.*

DECISIO V. aliàs. 887.

1 VTrùm † inuentarium factum per curatorem datum adulto,quod ſe refert ad inuẽtarium tutorum ſit ſufficiens.puta, dixit curator,inuentarium facio:& inueni in illis bonis illa bona,quæ ſunt deſcripta in inuentario, quod fecit talis,qui fuerat tutor illius adulti,cũ eſſet pupillus:Quæritur nunquid illud inuentarium ſit bonũ:vel an ſit neceſſe ſingula enumerare?Quidá dicebãt ꝙ eſſet neceſſaria ſingularũ rerũ expreſsio ,propter earũ rerũ medio tẽporé mutationem,augmentatioñe forrè,vel diminutionem. Alij verò non reputabant neceſſe res exprimere:imò talis expreſsio eſſet ſufficiens:quia refert ſe ad certum.argu.l.in ſumma.ff.de re iudi.C.de ſenten.quæ ſine cer.quan.l.ij.ff.de verb. oblig.l.vbi autem.§.ſed qui vnum.niſi aliàs conſtaret de mutatione,augmentatione vel diminutione,quia debet intelligi eſſe eiuſdem qualitatis,& bonitatis,cuius tunc erat, imputandum eſſet ſibi ſi forſan eſſent diminutæ vel deteriora tæ.arg.ſi.C.arbi.tute.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Frater heres inſtitutus ſi præmoritur ante teſtatorem filiæ eiuſdem teſtatoris in certis tantùm rebus inſtitutæ, capiunt totum per ius accreſcendi.*

2 *Subſtitutio breuiloqua continens duas vulgares, & duas pupillares ad omnia extenditur.*

3 *Subſtitutio facta inſtitutis particulariter in rebus certis, an extendatur ad hereditatem vniuerſalem eis accreſcentem.*

4 *Inſtitutis duobus heredibus altero grauato fideicommiſſario, & altero non, & portio nõ grauata accreſcit grauatæ: non propter hoc portio non grauata cenſebitur grauata.*

5 *Falcidia an ſit locus, quando portio vniuerſalis heredis inſtituti non grauata accreuit portioni grauatæ.*

DECISIO VI. aliàs. 864.

1 TEſtator inſtituit fratrem ſuum vniuerſalẽ hæredem & duas filias quas habebat, inſtituit particulariter hæredes in certis rebus eaſdemque filias inuicem ſubſtituit, deinum moritur frater vniuerſaliter inſtitutus & poſteà teſtator ſuperſtitibus filiabus: Quæritur primò vtrum vniuerſalis hæreditas, in qua frater teſtãtis fuerat inſtitutus, filiabus accreſcat?
a credo quòd ſic. per not. per Cy. C. de hære. inſtitu. l. quoties. Item quæritur † nunquid ſubſtitu-
2
b tio breuiloqua b filiabus facta extendat ſe etiam ad iſtam hæreditatem accreſcentem, vel ſolùm accreſcat ad portiones, in quibus fuerant particulariter inſtitutæ? & credo quod ad totam hæreditatem etiam accreſcentem extendatur, quia aut filiæ erant impuberes: & tunc breuiloqua continens numero quatuor ſubſtitutiones, duas vulgares, & duas pupillares ad omnia extenditur: quia ſiue altera earũ veniat ad ſubſtitutionẽ virtute vulgaris: cũ iſta ſit quædã ſecunda inſtitutio, erit perinde ac ſi in iſta parte, ſeu re ad quã venit per vulgarẽ fuiſſet particulariter inſtituta, & ſiccũ particularis inſtitutio habeat ius accreſcẽdi etiã habebit iure accreſcẽdi partẽ hæreditatis ſorori cui ſubſtituta eſt ratione illius particularis inſtitutionis accreſcere debẽtẽ. Si verò veniat ex pupillari poſt aditam, etiam totum habebit: cũ in illa veniant omnia bona etiam pupillaria: vt Inſtitu. de vulgari, & pupillari. §. non ſolum. Aut filiæ erant puberes tunc, vel vna pubes, altera impubes: tunc cùm breuiloqua ſubſtitutio ſolùm contineat duas vulgares, etiam omnia veniunt per rationem quam ſuprà proximè dixi, iunct. l. quamuis. C. de impu. & alijs ſubſtitu. & l. iam hoc iure. ff. de vulg. ſi autem poſt aditã trahetur ad fideicommiſſariam an videantur inuicem fideicommiſſariè ſubſtitutæ? Dic quòd non in dubio, quia cùm fideicommiſſaria importet grauamen, non eſt veriſimile teſtatorem filias ſuas grauaſſe: niſi expreſsè conſtet de voluntate teſtantis. argument. l. cohæredi. §. cùm filiæ. de vulga. & iſtam partem tenet Cy. in l. precibus. C. de impub. & al. ſubſtit. in materia breuiloquæ in vltima quæſtione. & Rayn. de Forliuio in tractatu breuiloquæ in quæſtione. Sed quid ſi apparet de mente teſtantis, ſi voluit illas inuicem ſubſtituere etiam poſt aditam fideicommiſſar. puta quia ſic ſubſtituit inuicem ſi de
3 cederent ſine liberis, quæritur tunc † an ſubſtitutio fideicommiſſaria reſtringatur ad ea ſolùm in quibus fuerunt particulariter inſtitutæ, vel an etiam ad hæreditatẽ vniuerſalẽ eis accreſcẽtẽ extendatur? Et videtur quòd debet extẽdi ad omnia, quia in fideicõmiſſaria vniuerſali veniũt omnia quæ hæres capit iure hæreditario. ff. ad Trebelleia. l. in fideicommiſſariam. §. quoties. præſertim quia ſunt filiæ, & inuicem ſorores: & ideò latius videtur extenſio facienda quaſi per eam ſubſtitutionem teſtator legitimam hæreditatem videtur inter eas conſeruare. C. de impu. & alijs ſubſtitutioni. l. cùm quidam. & in habentibus ſimbolum &c. Tamen crederem contrà, in via iuris: quia ab initio eũ fuerant ſubſtitutæ inuicẽ fideicommiſſar. & ſic grauato fideicommiſſo nõ erãt inſtitutæ, niſi particulariter in certis rebus, & ita plus grauari non poterant, nec ad plus poterat ſe extendere fideicommiſſaria ſubſtitutio. C. de fideicommiſſ. l. abeo. ff. de vulgar. l. cohæredi. §. cùm filiæ. in fi. licèt igitur aliàs pars vniuerſalis inſtitutionis accreſcat eis non in plus exten-
4 datur ſubſtitutio, quia † licet inſtitutis duobus hæredibus altero grauato fideicommiſſario, & altero non: & portio non grauata accreſcat grauatæ, non propter hoc portio non grauata cenſebitur grauata: imò ſufficit quòd reſtituat partẽ, de qua fuit grauatus, ſi enim aliam partem grauare voluiſſet, & fideicommiſſo reſtitui, hoc vel que dixiſſet: vt. l. j. §. ſin autem deficientis. C. de cadu. tollend. Item ratio quæ eſt extendi inſtitutionem particularem filiarum ad totum ne decedat pro parte teſtatus & pro parte inteſtatus. per l. j. §. ſi ex fundo. ff. de hæredib. inſtit. ceſſat in fideicommiſſaria ſubſtitutione: quia ſi ſtrictè intelligatur ad portiones, in quibus facta fuit, nullum incõueniens ſequeretur: igitur &c. quia ceſſante ratione legis &c. vt l. adigere. §. quàuis. ff. de iure patro. Item in dubio non eſt interpretãdum, vt voluerit filias duplici onere prægrauaſſe: vt l. Titia. §. qui in vita. ff. de legat. ij. Non obſtat l. in fideicommiſſariam. §. quoties. ad Trebelleia. ſuprà allegat. in contrarium, quia ibi loquitur vbi hæres vnicus grauatur de tota hæreditate reſtituenda per fideicommiſſarium, & ibi non ſibi iure veniant omnia, quæ capit iure hęreditario: hic loquitur vbi ab initio fuerint plures inſtituti, vt ſolùm aliquos grauauit: & ideò ſolùm illorum portio quę fuit relicta grauato fuit grauata & non alia quę fuit relicta nõ grauato. Item ibi loquitur in fideicommiſſo vniuerſale, hic verò ſequitur particulari fideicommiſſo, quia hoc non poteſt dici fideicommiſſum vniuerſale, quod fit in certis rebus: & relinquatur à particulariter inſtituto, qui habetur loco legatarij: vt dict. l. quoties. Non obſtat quòd ſint filię, & ſorores, & aliàs inuicem ab inteſtato ſucceſſurę: quia ideò minus eſt interpretandum, & laxãdum grauamen: & quia non eſt magnum pręiudicium, ſi non habeant virtute fideicommiſſarię ſubſtitutionis, cùm etiam aliàs ſint habiturę veriſimiliter, vnde inter tales non ita ſunt qualitates onerosæ laxandæ, nec ſunt largè interpretandæ. facit ff. de vulgaris. & pupilla. l. ſi fi-

l.ſi filius qui patri.& ſic ex præmiſsis ſuppoſita hac opin.quod dicta ſubſtitutio ſit iudicata particularis fideicommiſſarij non vniuerſalis:nec b tranſirent aliquæ actiones in fideicommiſſariū ſicut in virtute particularis inſtitutionis tranſibant:vt l.j.§.ſi hæres percepto fundo.ff.ad Trebellianum . & dicta l.quoties.C.de hæredi.inſti.& quòd vbi eſſet locus detractioni alicuius quartæ,quòd erit falcidia detrahenda,non autem Trebellianica tanquam de legato vel fidei
5 commiſſo particulari,& non vniuerſali.Sed † an in hoc caſu erit locus falcidiæ detractionis:credo quod non:ex quo huic portioni grauatæ accreuit portio vniuerſalis hæredis inſtituti non grauata:per dictam legem,quod ſi alterutra.ex identitate rationis.Idem crederem de legitima quòd non eſſet detrahenda:ex quo per vniuerſale accrementum habet,quòd ſibi ſufficit etiam ad legitimam:aliàs verò legitima detraheretur: quia in illa grauari non potuit.& ideò ſi vniuerſale accrementum non ſufficit pro falcidia & le- a gitima:crederem quòd eatenus quòd non ſufficit,poſſet detrahere:vt cap.ſi pater.de teſtamen. lib.vj.Sed quid diceres ſi ab initio aliquis ſolus fuiſſet inſtitutus in fundo:& rogatus per fideicommiſſum illum fundum alteri reſtituere.Quęritur nunquid ſicut inſtitutio extenditur ad totam hæreditatem,per l.j.§.ſi ex fundo.ſic & ſubſtitutio?Videtur quibuſdā quòd ſic ex quo per eadem verba fideicōmiſſum ſicut inſtitutio fit: ergo ſicut ius extendit inſtitutionē ſic & ſubſtitutionem.Credo per præmiſſa contrarium:quia inſtitutio ideò extenditur,ne decedat teſtatus pro parte,& pro parte inteſtatus.quæ ratio ceſſat in ſubſtitutiōe ad fideicōmiſſariū ſeu in fideicōmiſſario.Item non reperio legem extendentem fideicōmiſſariā fundi ad totā hæreditatē ſicut reperio de inſtitutione facta de fundo:ergo erubeſcerem dicere ſine lege.Item in dubio non videtur eum duplici onere prægrauaſſe: vt dicta l. Titia.§.qui in vita.Item in dubio non debemus interpretari grauamen,& illud extēdere, niſi aliàs conſtet de mente.argum.dict.l.cohæredi.§. cùm filiæ.Nec cogunt rationes in oppoſitum: nec prima propter rationem diuerſitatis quam dixi,nec ſecunda:quia ſufficere debet fideicommiſſario ſi ſibi in vno ſolo quod relictum eſt, cōſulatur.argumen.l.tutori.de nego.geſt.Item ſupponitur quòd ſit dubium de mente teſtantis, & interpretatio quæ fit in extenſione ſubſtitutionis particularis ad omnia potiùs fit à iure præter vel contra mentem teſtatoris,vt ceſſet inconueniens illius regulæ iuris,ius noſtrum &c.quæ ratio ceſſat in fideicommiſſario.Igitur præter vel contra mentem teſtantis non fiat interpretatio extenſionis.Sed an tale legatum ſeu fideicommiſſum fundi ſe extendat ad dodrantem totius hæreditatis,& an legatarius vel fideicommiſſarius fundi poterit detrahere quartam falcidiam? credo quòd ſic,quia ex interpretatione iuris eſt hæres vniuerſalis:& pro hoc videtur tex.in l.ex facto.ij.in ver.& ſi fortè falcidia.ff.de hære.inſt.

ADDITIO.

a Accreſcat.Adde an ius accreſcendi habeat locū in ſubſtitutionibus.Bald.in l.ſed ſi plures. ff.de vulga.& pupil.

b Subſtitutio breuiloqua.De ſubſtitutione breuiloqua vide Per.de Ferrar.in ſua practic.in forma libelli quo agitur ex ſubſtitutione,in glo.ſuper verb.breuiloqua.

SVMMARIA.

1 *Fiſcus eccleſiaſticus capit bona clerici abſque harede decedentis.*
2 *Eccleſia habet fiſcum.*
3 *Clericus an quis probetur ex quaſi poſſeſſione clericatus?*

DECISIO VII. aliàs. 865.

1 MOrtuò † Titio abſque hærede ex teſtamēto,vel ab inteſtato,curia principis ſecularis accipit bona,prætendens fiſcum debere ſuccedere deficientibus cæteris:Curia autem eccleſiaſtica prætendens iſtum Titium fuiſ-
a ſe clericum [a],& in poſſeſſione clericatus,vendicat illa bona,dicens ad curiam eccleſiaſticam pertinere debere.Quæritur primò an ſuppoſito quòd fuiſſet clericus,curia eccleſiaſtica bene-
3 dicat?Videtur quòd ſic:quia eccleſia † habet fiſcum.xvj.quæſtio.iij.quiſquis.& can.ſi quis deinceps.& extrà de præbend.cap.presbyteri.credo quòd voluerit allegare capit. quia diuerſitatem.de conceſsio.præbend.in gloſſ.antepenulti.vbi vide,& in clemen.paſtoralis.in ſi.de re iudic.per dominum Antonium de Butrio. & argumen.xij.quæſti.j.can.aurum.licèt etiam hæc ſonēt xvj. quæſti.j.eccleſia. & in palea Conſtantinus.xciij.diſtinct.Item quæritur ſecundò, an ſufficiat curiæ eccleſiaſticę tunc probare illum eſſe in poſſeſsione clericatus , ſi illum fuiſſe clericum negetur , & niſi probetur per curiam ſecularem ipſum fuiſſe laicum?Et videtur
3 quòd ſic:quia † poſſeſſio clericatus releuat curiam eccleſiaſticam à probatione tituli.per capitu.ſi iudex.de ſenten.excommu.lib.vj. quia in probatione alicuius pręambuli,ſufficit probare poſſeſsionem,cùm tunc nō requiratur ita exacta probatio,ſicut requiritur ſuper articulo principali,vt nota.per Cyn.C.vbi cauſa ſtatus. l.j.in quinta quęſtio.& C.quę ſit long.conſuetu. l.ij. circa finem.verſi.expediti ſumus.in c.abbate.de verbo.ſignifi.etiam quòd dixi.ff. ſi ſerui.vendi. ſicuti.§.ſed ſi quęratur.Item etiam ad hoc facit quod no.Innocen.de verbo.ſignifica.veniens.In cōtrarium videtur,quòd imò habeat plenè probare clericatum,& titulum,nec ſufficiat ſummaria cognitio,& probatio.C.quorū bo.l.j.præſertim cū ſit mortuus clericus ille,vnde Titius nō poteſt dici in poſſeſsione clericatus,igitur poſſeſsio preterita nō releuat ab onere probādi,cū iura loquentia de poſſeſsione releuante ab onere probandi &c.loqui videantur in præſenti,nō in preterita poſſeſsione.

ADDITIO

a Fuiſſe clericū.Hic tangitur dubitatio quę ſæpè contingit propter beneficiatos decedentes ab inteſtato poſt recollectionem fructuum ſuorum beneficiorum , an de quibuſdam

fructi

fructibus poſſunt teſtari:de quo per gl.in ca.præ
ſenti.de off.ord.lib.vj.& gl.in verb.acquiſitos.
§.item quòd ſi eccleſia.de annatis . in pragmat.
ſanctio.& Guliel.Bened.in repet.ca.Raynutius.
in verb.& vxorem nomine Adelaſiam.fol.mihi.
72.co.j.ver.pari modo.extrà de teſta . Vide Pan.
& Barbat.in c.cùm eſſes.de teſta.

b Videtur quòd ſic . Contrarium hodie ſeruatur
in regno Frãciæ de conſuetudine,in quo ad bo-
na clerici ab inteſtato decedentis etiam in fructi
bus beneficij eccleſiaſtici à ſolo ſeparatis nõ ad
mittitur fiſcus eccleſiæ,ſed tãtùm parentes ſan-
guinis iure proximioritatis,ſecundum Gul. Be-
nedict.vbi.ſ.

SVMMARIVM.

*1 Teſtamentum factum per eum,cui tanquam prodi-
go fuit ad iudicia litis datus curator,& pro tali habi
tus,& reputatus,non valet,nec admittitur ſubſtitu-
tus ad probandum illum non fuiſſe prodigum.*

*2 Impedimentum non præſtat,quod de iure non ſortitur
effectum.*

*3 Teſtamentum vt valeat in dubio interpretari de-
bemus.*

*4 Veritas plus inſpicienda eſt , quàm falſitas , vel o-
pinio.*

5 Approbatum per me non reprobo.

6 Allegans contraria non eſt audiendus.

7 Venire contra factum ſuum an quis poſſit?

*8 Allegans turpitudinem propriã non auditur,niſi ver
tatur periculum animæ,vel fauore libertatis.*

*9 Admittendus non eſt veniens contra illa,quæ facere
procurauit.*

*10 Actus nullus in præiudicium facientis illum,vel fieri
procurantis tenet.*

*11 Confeſſionem factam in vno iudicio tenetur confitens
ſeruare illam in alio.*

DECISIO VIII. aliàs 166.

1 T Itius† & Mæuius amici cuiuſdam ſenis
ſuggeſſerunt iudici illum eſſe prodigum
& propria diſſipaſſe:& propterea prodi-
gum diſſipatorem,& dilapidatorem bonorum
ſuorum:& vt tali obtinuerunt ſibi bonis inter-
dici,ac vnum ex eis curatorem dari;ſc.licèt Ti-
tium,qui Titius datus curator curam eius rexit
& gubernauit vſque ad mortem ipſius ſenis:ve-
runtamen dictus ſenex ad mortem veniens de
authoritate Titij curatoris ſui fecit teſtamentũ
in quo quandam filiam,quam habebat,inſtituit:
qua ſine liberis decedente dictos Titium curato
rem & Mæuium ſubſtituit:tandem eo mortuo,
& filia ſua inſtituta poſteà,& ſic adueniente ca-
ſu ſubſtitutionis,dicti Titius & Mæuius virtu-
te ſubſtitutionis petunt hæreditatem:& ab alia
parte veniunt ab inteſtato proximiores in gra-
du,& opponunt ſe dicentes ad illos liberè perti
nere hæreditatem ab inteſtato : quia teſtamen-
tum dicti ſenis non valuit,tanquam factum per
prodigũ,cui erat interdicta bonorũ adminiſtra-
tio:& dati curatores.Illi replicãt dicẽtes illũ tẽ
pore dationis curatoris,& interdictionis,nec e-
tiã antè,nec tẽpore conditi teſtamẽti & mortis
reuera prodigũ fuiſſe:imò diſcretum,ſanæ men-
tis,& auarum potiùs.Et de illa materia dant bo-
nos articulos,prætendentes illam interdictionẽ,
& curam fuiſſe obreptitias,& nullius momenti.
Et ſic per conſequens teſtamentum tenuiſſe.Alij
verò dixerunt quòd cũ iudici illa pro veris ſug
geſſerũt:& toto tempore ſenis illum pro tali ha
buerant,non ſunt admittendi ad probãdum cõ
trarium,tanquam contrarium,& propriam tur
pitudinem allegantes.Et vlteriùs quia præſumũ
tur doloſi:& præmiſſa omnia ideò procuraſſe,
vt ſecundum voluntatem ſuam ſibi fecerunt cõ-
dere teſtamentum:Queritur quid iuris,an arti-
culi ſint admittendi?Et videtur quòd ſint admit
tendi : quia ſi verum eſt quod continetur in arti-
a culis,ſcilicèt ipſum non fuiſſe prodigum a : ſed
ſanæ mentis:interdictio & curatoris datio fue-
rũt nullæ,iuxta l.ſæpè.§.egiſſe.& l.tutor qui peti
tus.ff.de tutorib.& curatori.da.ab his,iunct.no.
per Cynũ. C.de petitio.hæredita.l.ſi putas.& l.ſe
cunda.C.quando prouo.non eſt neceſſe. & per
conſequens teſtamentum tenuit tanquam factũ
per hominem ſanæ mẽtis:nec illi obfuit ſenium:
iuxta l.ſenium.C.qui teſtam.fac. poſſunt . Item
inter diuerſas perſonas,& in diuerſis inſtantijs
& iudicijs quis admittitur ad allegandum con
traria:vt l.Papinianus.§.ſed nec impuberi .ff.de
inoffi.teſtamen.iuxta notata per Cynum .C.de
furt.l.prima.Item vbi factum de iure eſt nullum
facienti nihil præiudicat.ff.quod quiſque iur.l.
prima,imò poteſt nihilominus contrarium po-
ſtulare,vel allegare.ff.qui.vt indign.l.poſt lega-
tum.§.j.de bon.lib.l.nam abſurdum.Igitur ſi in
terdictio & curatoris datio eſt nulla ipſo iure,
quod probatum eſt in articulis:non obſtante q
illam fieri procurauerit : nihilominus admitti-
tur ad contrarium allegandum.Item vbi factum
eſt nullum ipſo iure,quis admittitur contra fa-
ctum ſuum.C.de ſacroſanct.eccle .l.iubemus.§.
ſanè.C.de agri.& cenſi.l.quemadmodum.cap.ex
trà de rebus eccle.non alienan.lib.xj.ſi quis pre-
sbyterorum.Item etiam non obſtat eis,quia do-
loſè induxerunt teſtantem,quia non conſtat de
dolo,qui in dubio non præſumitur, niſi probe-
tur.Item etiam licitum fuit eis illis verbis blan-
dis actionem teſtantis in ſe prouocare.C.ſi quis
aliq.teſta.prohi.l.fina.& ff.eo.ti.per tot.Item nõ
poſſunt dici incidiſſe in illum titulum: quia nõ
prohibuerunt illum teſtari,nec compulerũt ad
ſic teſtandum,quod fuit neceſſe.argumen. C.ſi
quis aliq.teſtari,prohi.l.j.& quod nota.ff.quod
metus cauſa.in rubrica,præſertim cùm etiam di
ctantibus teſtamentum relinqui poſſit.C.de te-
ſtamen.l.dictantibus.nec in titulum de his qui
ſibi attribuunt , quia teſtamentum non ſcripſe-
runt,quod eſt neceſſe ſecundum materiam illius
tituli.Item ſi datio curatoris,& interdictio nul
lius momenti ſint,prout ſunt:ſi fuit ſanæ mẽtis.
ergo teſtamenti factioni non præſtat impedimẽ
2 tum.quia†non præſtat impedimẽtum, quod de
iure non ſortitur effectum,vt in regula,non præ
ſtat.lib.vj.ff.de legat.j.l.ſi ſeruus eodem.§.ſi ſer-
uus.de conditio.& demonſtratione.hæc condi-
tio,de iure patro.illud.& e.fina.cum concor.Itẽ
3 †in dubio potiùs interpretari debemus,vt teſta-
mentum

mentum valeat, & non pereat: quod erit, ſi ad-
mittatur ad probādum articulos: ergo &c. arg.
l.quoties. ff de rebus dubijs. præſertim fauore
vltimæ voluntatis. C. de ſacr. ſan. eccle.l.j.præ-
ſertim ne fiat præiudicium teſtanti, cui erat de-
decus, ſi dicatur prodigus, & inteſtatus deceſsiſ-
ſe. argu.l.& quia.de interro.actio.Inſti.quib. ex
cauſ.manumitt. non licet. §. j. & propter iſtud
intereſſe, ne quis inteſtatus decedat, permittitur
ſibi de iure inſtituere ſeruum neceſſarium,etiam
in fraudem creditoris: quod aliàs non permitte-
4 retur: vt ibi. Item † plus inſpicienda eſt veri-
tas,quàm falſitas,vel opinio.C.plus valere quod
agitur. per totum. ff.de interro. actio. de ætate.
§.fina.Item fuit eis permiſſum adinuenire caute-
lam, per quam ſibi potius prouiderent. vt facit
ff.de lega.ij. cùm pater.§. Titio.iunct. not. C.ar-
bit.tute.quicquid.facit de damno infecto. Pro-
culus.cum concordan. præſertim cùm venientes
ab inteſtato propriè non certant de damno, ſed
de non lucro, nec appareat quòd induxerunt
teſtantem ad ſibi relinquendum. In oppoſitum
videtur, quia ſi teneamus opinionem quorunda
gloſſ. articuli etiam probati non releuarent.
Nam dato quòd reuetà fuerit diſcretus, & non
prodigus: nihilominus interdictio ſibi facta, &
curatoris datio tenuerunt ipſo iure: ex quo non
fuit iuris error expreſſus in ſententia: vt tenet
gloſſ. Inſtit.quibus non eſt permiſſum facere te-
ſtamentum.§.item prodigus.& dict.l.Seiæ egreſ
ſæ. ff.de tutor.& curato.dat.ab his. licet dubi-
tatiuè loquatur.in l.is cui.ff.de optio. leg. & ſic
per conſequens valere non poterat teſtamentū:
præſertim propter acerbitatem rei iudicatæ.ar-
gum.l.ingenium.ff.de ſtatu. homi.ff.de lib. agn.
l.cui.in prin.de inof.teſtamen.l. poſthumus. §.ſi
quis ex his.aut non videtur valuiſſe teſtamētum
etiam ſi datio curatoris, & interdictio forent
nullæ ipſo iure, quia tempore teſtamenti talis
ſenex,cui fuit interdictum: vt curator datus di-
ci poterat de ſtatu ſuo dubitans, an eſſet homo
ſui iuris, vel liberi arbitrij, vel an ſubiectus ſal-
tem iuris poteſtati:cùm nondum fuiſſet declara
ta nullitas tempore teſtamenti: imò prodigus,
& ſubiectus curiæ reputabatur, & erat talis du-
bitatio, quòd in alterum membrum ſuæ dubi-
tationis dum redebat inteſtabilem, ſi verū eſ-
ſet: ergo &c.argumen.l.de ſtatu.ff.de teſtamen.
Et dato quòd omnia præmiſſa ceſſarēt: & quòd
reuera fuiſſet ſanæ mentis, & diſcretus: nec va-
luerit ipſo iure interdictio, nec curatoris datio,
& quòd ipſe teſtator de hoc non dubitauerit,
& per conſequens quòd ipſo iure valuerit teſta-
mentum: adhuc videtur quòd iſti Titius & Mæ-
uius, qui interdictionem & curatoris dationem
falſas prætendentes ipſum prodigum fieri pro-
curauerint, hoc in contrarium non valeant alle-
gare: nec allegantes ſunt audiendi, quia ex quo
ſemel vt talem prodigum illum approbauerint:
non poſſunt illum in diuerſis iudicijs, vel con-
tra alios reprobare: vt eſt argumen.C. de teſti.l.
5 ſi quis teſtibus.cum ibi notatis. quia quod † ap-
probo, non reprobo &c.ff.de nego. geſt. Pom-
6 ponius.cum concordan. Item † allegans contra-
ria non eſt audiendus. C. de furt.l.ſi ſeruus. de

except.l.j.de appellationi. ſolicitudinem. Nec
obſtat d.§.ſed nec impuberis. quia ibi vtrúque
7 eſt verum.Item † quia vbi aliquis facit quod nō
eſt prohibitum à iure, ſed aliàs non debitum fie-
ri de iure communi, non poteſt venire contra fa-
ctum ſuum. ſic concordat gloſſ. ff.de adoptio. l.
poſt mortem. & innuit Innocen.de elect.cap.no-
ſti.modò dari curator non prodigo, vel ſibi bo-
nis interdici, non eſt ſpecialiter à iure prohibi-
tum: licèt de iure communi non ſit permiſſum:
ergo &c. Et iura quæ ad illam rationem allegā-
tur in contrarium, loquuntur in expreſsè à iure
8 prohibitis. Item † allegans turpitudinem pro-
priam non eſt audiendus, vbi non vertitur pe-
riculum animæ, vel non eſt fauor libertatis, vel
animæ.extrà de donatio. inter dilectos.cum no-
9 tatis.C.de libe.cauſa.l.j.Item non † eſt quis ad-
mittendus veniens contra illa, quæ facere procu
b rauit. [b] C. de rebus credi. generaliter.§.j. Item
quod quiſquis ſua voce dilucidè proteſtatus eſt
&c.C.de non numera. pecun.l.generaliter. in fi.
extrà de probationi. per tuas. Item licet dicta
interdictio & curatoris datio ipſo iure non te-
nuerint in præiudicium illius ſenis, vel aliorum
vel etiam in ſe: tamen in præiudicium iſta pro-
curantium, & quò ad res, videtur quòd iſta cō-
10 uenerint. Nam † aliquando etiam actus nullus
ipſo iure: in ſe tamen tenet in præiudicium fa-
cientis, vel procurantis.argumen.C. de prædijs
minorum.l. & ſi is. cum ibi notatis. C.de ſacro-
ſanct.eccle. authent.qui res iam dictas. extrà de
rebus eccle.non alienand. cap. ſi quis presbyte-
rorum.cum ibi notatis per Innocentium. in au-
thenti.de non alienand.§.quia verò Leonis. vbi
contractus de rebus minorum, vel eccleſiæ fa-
ctus tenet in præiudicium facientis, ſi ſit nullus
in ſe, & quò ad eccleſiam. Ad hoc facit Inſtitu.
de authorita.tutor. §.j. extrà de renuntiatione.
cap.quod in dubijs. cum ibi notatis. ff. de dolo,
eleganter.§.j.in quibus contractus, vel renun-
tiatio in ſe inualida tenent in præiudicium v-
nius partis, ſi alia pars velit: ſcilicet in præiudi-
cium contrahentis, & minoris & renuntiantis,
& doloſi: quò ad illos enim non poteſt dici iſtū
debere prodigum reputari: qui quantum in ipſis
fuit, illum prodigum faciebant. facit ff de dona-
tionibus inter virum & vxorem. l. tùm hic ſta-
tus.§.ſi ſocer.ff.de repudi. lege fin. in principio.
cum ibi notatis. de conuerſione coniugatorum.
cap.quidam intrauit.& cap.placet.pro iſta par-
te bene poteſt induci, ff.de contratabul.l.non pu
tauit.§.ſi quis ſua manu.ff.de falſis.leg.vxori.§.
primo.& l.impuberum.§.finali, eodem titulo.ff.
depoſiti.ſed & quis ſe depoſito obtulit. Itē im-
petrans vel obtinens ius iniquum contra aliquē
illo & contra ſe vti tenetur, & alij etiam aduer-
ſus quos non impetrauit, poſſunt vti eo ipſo cō-
tra ipſum. ff.quod quiſque iuris. lege tertia in
principio.& §.hæc pœna. Non obſtat ſi dicatur,
quòd impetratio non tenuit ipſo iure, nec ha-
buit effectum, quia imò in caſu iſto tēpore iſtius
ſenis habuit effectum, ſaltem de facto: quia ſem-
per fuit prodigus reputatus, & ſubiectus pote-
ſtati curatorum.& ſic non obſtat lex.j.§.primo,
quod quiſque iuris. quia ibi non habuit aliquē

Y

effectum etiam de facto. Item ex quo eum pro tali habuerant, & reputauerant viuentem: videtur etiam quòd nunc debeant talem reputare mortuum. argumē. ff. de exceptione doli. apud Celsū. §. j. Item ex quo pro tali fuit eis reputantibus publice habitus, & reputatus: adhuc videtur quòd in eorum præiudicium talis debeat reputari. argumento, in authentica, de nuptijs. §. ſi verò ab initio. & vt liceat matri & auiæ. §. ad hoc. collatione octa. C. de latina libertate tollenda. l. vnic. §. ſed & qui domini ſumus. & §. ſimili quoque modo. Item ex quo talem aſſeruerunt, in ipſorum præiudicium eorum aſſertioni eſt ſtandum. ff. de ædilit. edict. l. ſi quis venditor. de actionib. empt. ſi venditor. Item in præiudicium eorum quod in ſe eſt validum, ſcilicet datio curatoris, interdictio ſtare debet: nec ipſi poſſunt contrarium allegare, extrà de cleri. coniuga. cap. diuerſis fallacijs. de filijs presbyterorum. cap. veniens. & extrà de hæreti. vt commiſsi. in fin. lib. vj. & quòd ipſi aduerſus factam interdictionem nō ſint audiendi, poteſt induci de præbend. cùm ſuper. di exceptio. cùm eccleſiaſticæ. de æta. & qualita. accepimus. ff. de adulte. ſi vxor. §. ſi quis vxorem. Item quia in odium alicuius bene præſtat impedimentum, &c. vt extrà de bigamis. cap. nuper. Ad hoc etiam facit quod notatur de donati. inter virum & vxorem. l. plerunque. ad hanc partem poteſt etiam induci ff. de ſeruitut. ruſticor.
1 prædior. tenere. Item † confeſsionem factam in vno iudicio tenetur ſeruare in alio. Ad hoc facit quod nota. per Innocen. extrà de electio. per inquiſitionem præſertim cùm illam non poſsint prætendere erroneam, cùm ipſi in vita ſua debuerunt ſcire illum fore diſcretum: & tunc hoc ... ſeruare. ergo tali confeſsioni ſtare debeant. ff. de interrogat. actio. de æta. §. fin. C. de liber. cauſa. l. in bemus. ... §. pro hac parte etiā poteſt induci ff. de legat. i. ſi ſeruus plurium §. ſi quis autē. C. ad Velleia. ſi ſi ie. ff eodem titul. ſi decipiendi. pro hoc vt eorum calliditas puniatur. ff. de rebus dubijs. quatuor. Pro iſta parte etiam poteſt induci extrà de his quæ fiunt à maior. parte capitu. c. ex ore. in fine. de priuileg. cap. olim. circa finem, de præbendis. dilecto. circa medium. præſertim quia ita diu illum pro tali habuerunt. facit C. de patria poteſta. l. i. de petitio. hereditat. l. ſi filius. ff. de acquirenda hereditate. qui in aliena. circa principium. & C de acquirenda poſſeſsio. l. ij. ff. de officio præſidis. l. diuus. circa finem. ff. ad Macedonianum. l. iij. in princip. C. ſi minor ſe maiorem dixerit. l. j. al. às ij. Et ita ſeruat Rota dominorū Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIONES.

a Non fuiſſe prodigum. Adde quòd licet fuiſſet prodigus, ſi tamen feciſſet teſtamentum, antequam ſibi fuiſſet bonis interdictum, valeret teſtamentum: vt l. ſi is qui. & ibi per Bart. in princip. ff de teſtamen. & per Specul. in titul. de inſtrumen. edit. §. compendioſè. verſiculo nonò prodigus.

b Procurauit. Etiam ſi procuranti ſint damnoſa, & præiudicialia: quia imputandum eſt ei, qui ſe in neceſsitatibus poſuit. l. iij. §. ſubuenitur. ff. ad Syllan. l. fideiuſ. §. penu. ff. qui ſatiſd. cog. hinc eſt quòd quamuis in metum paſſo ſuccurratur officio iudicis. l. metum paſſo. §. ſed quod prætor. ff. de eo quod met. cauſ. hoc tamen fallit quando quis culpa ſua incidit in metum. l. ſi mulier. eod. tit. facit c. ſi ... inter cætera. xxij. quæſt. iiij. & gl. in cap. abbas. in verb. coactus. extrà de his quæ vi met. cauſ. fi. hinc etiam videmus quòd contractus in præiudicium pupilli non teneat, veruntamen tenet in præiudicium tutoris, qui ipſum contractum fieri & celebrari procurauit: prout latiùs videre licet per Rot. dec. xvij. incip. quidam laicus. j. de iure patro. per iura quæ ibi alleg. Et quòd quis non ſit audiendus contra ea quæ fieri procurauit, tenuit Hippolyt. Marſil. conſil. xix. in j. part. per iura quæ ibi allegat: vbi multa ſimilia congerit.

SVMMARIA.

1 *Pauperes chriſti vltimo loco vocati ad fideicommiſſum præferuntur alijs venientibus ab inteſtato in omnem euentum, licèt ſub certo modo aut conditione vocati videantur,*

2 *Subſtitutiones regulantur potius à mente teſtatoris, quàm à verbis.*

3 *Modus omnis annexam habet conditionem.*

DECISIO IX. aliàs 867.

QVidam † inſtituit duos filios, & illos inuicem ſubſtituit. & ſi ſine liberis morerentur infra pupillarē ætatem, vel aliàs quandocunque, illis ſubſtituit quendam filium ſororis ſuæ, ordinans quòd adueniente caſu ſubſtitutionis ſuprà vltimo factæ, ſcilicèt quandocunque, dicta ſubſtitutio vendicaret ſibi locū, voluit & ordinauit quòd dicta bona ſua darentur amore dei pauperibus per executorem teſtamenti. Eo tandem mortuo contigit, quòd mortuus eſt filius ſororis adhuc viuentibus filijs teſtatoris hæredibus inſtitutis: & poſteà mortui ſunt illi ſine liberis: petunt pauperes bona, dicentes quòd conditio purificata eſt, ſub qua bona illis fuerunt relicta: ex quo filius ſororis non patet portare nomen ipſius teſtatoris: venientes ab inteſtato ad bona filiorum, puta mater & alij de parentela opponunt ſe, & dicunt, quòd non habere debent: quæritur quid iuris? Et quidam allegantes ſuper iſta quæſtione tenuerunt, quòd venientibus ab inteſtato deberetur hæreditas quia pauperes fuerunt ſubſtituti, ſi dicta ſubſtitutio facta de filio ſororis locum ſibi vendicaret: vt apparet in themate. Subſtitutio autem iſta ſibi locum non vendicauit: quia filius ſororis mortuus fuit antequam locus eſſet ſubſtitutionib. argumen. l. ſi ex pluribus. ff. de ſuis & legiti hæred. & l. qui liberis. §. hæc verba. & l. ſed & ſi plures. ff. de vulg. & pup. l. C. de caduc. toll. l. i. §. pro ſecundo. & §. in nouiſsimo. & §. ſi ſub conditione. Igitur cum ſolùm ſint ſubſtituti in illum caſum, & non in alium, non poſſint habere illo caſu non exiſtente. argumen. l. commodiſsimè. ff. de libe. & poſthu. maximè matre dictorum

ctorum filiorum ſuperuiuente, quam in ſubſtitutionibus tacitę voluntates non repetiuntur. C. de impub. & alijs ſubſtitu. l. precibus. cum ſua materia. Mihi tamen contrarium videatur, quod nunquam iſta ſubſtitutio locum ſibi vendicabat, licet tunc filius ſororis eſſet præmortuus: quia verum fuit dicere, quod caſus, in quem dicta ſubſtitutio ſortiri debebat vires, euenit, quod filij deceſſerunt ſine liberis: & ſic dato, quod ſubſtitutio non ſuperſit: tamen dici poteſt, quod ſubſtitutio vendicat ſibi locum ex parte ipſorum, quibus facta ſunt: ex quo caſus in quem facta erat, euenit: & teſtator per illa verba, ſcilicet, quandocunque dicta ſubſtitutio vendicat ſibi locum, intendebat potius, & volebat ſentire, & intelligere de caſu, in quem ſubſtitutio vires ſortiri debebat, id eſt, ſi filij ſine liberis morerentur, quàm de effectu ſubſtitutionis, id eſt, ſi filius ſororis ſuperuiueret, & illam haberet. quod patet per illa verba quæ dixit, dicto caſu, quo dicta ſubſtitutio ſortiri debeat vires, id eſt, ſi filij ſine liberis decederent. & quod concernunt effectum ſubſtitutionis factæ de filio ſororis: ſed ſolum caſum quo deberet ſortiri vires, hic demonſtrat: quia de pauperibus prouidebat, ſeu illis relinquebat in caſu, quo ſubſtitutio de filio ſororis non habebat effectum: puta quia non poterat portare nomen teſtatoris: & hoc fortius verificetur illo iam mortuo antequàm locus foret ſubſtitutioni: quia tunc fortius certum eſt, quod eueniente caſu ſubſtitutionis per filiorum mortem ſine liberis non portabat nomen teſtatoris, quod portare mortuus non potuit: nec etiam admitti ad ſubſtitutionem: dicamus per conſequens quod fortius debeant venire pauperes: cum ſit etiam verum dicere, quod locum ſibi vendicauit ſubſtitutio, & quod caſus ſubſtitutionis aduenit ex parte filiorum quibus facta erat
2 ex quo ſine liberis deceſſerunt. In † illis enim ſubſtitutionibus potius debemus ſequi mentem, quàm verba. ff. ad Trebellianum. l. hæredes mei. §. j. cum concordantijs. præſertim cùm verba menti congrue valent applicari. Non obſtat ſi dicas, quod teſtator intelligebat filium ſororis ſuperuiuere filijs. ex quo ordinabat quòd portaret nomen ſuum: & illo caſu, quo ſic ſuperuiuens nomen non portaret, ſubſtitutionem reuocabat: & illo caſu bona pauperibus relinquebat: ergo videtur quod ſolùm illo caſu pauperibus reliquerit, quo ille filius ſororis ſuperuiuens nomen teſtatoris non portaret. & illo caſu quo præmoriens non prouideat: imo ſolum caſum omiſerat: & ſic in illo caſu non poſſunt admitti pauperes: per prædictam l. cùm auus in ſummè. quia dico quod licet teſtator illum præſupponeret viuere, & ſperaret poſt filios: tamen verba conditionalia, per quæ pauperibus reliquit, ſunt adeò generalia, quòd poſſunt comprehendere etiam caſum, quo illis præmortuus eſſet. igitur in vtrunque caſum operentur. argument. l. final. de poſthumis hæred. inſtit. quæ in hac ratione concordat cum d. l. cum auus in ſummè. Sic etiam habeo in ſimili de vulgari ſubſtitutione facta hæredi inſtituto, ſi hæres non erit: quia licèt teſtator ſupponeret, & ſperaret inſtitutum ſibi poſt mortem ſuperuiuere: & ſic in illum caſum, quo ſic ſuperuiuens hæres non eſſet, ſibi ſubſtitueret: tamen quia verba conditionalia, per quæ fuerit facta vulgaris, ſcilicet, ſi hæres non erit, ſunt vniuerſalia, & ſe extendunt ad caſum, & ad caſum quo inſtitutus teſtanti præmoriens etiam ſortitur vires vulgaris ſubſtitutio. ff. de fideicommiſſarijs libertatib. l. Thays ancilla. §. Pſeudophorus. C. de caduc. tollend. l. j. §. in primo. cum concordantijs ſolitis. Non obſtat ſi dicatur, quòd bona potius videtur relicta pauperibus de filio ſororis: in caſu quo modum, vel grauamen filio ſororis impoſitum de portando nomen, videtur impoſitum potiùs per modum modi, quã per modum conditionis. per illa verba, ordinãs &c. quæ ſunt in themate, & in defectum modi videtur illum grauaſſe de dando pauperibus. Cù igitur ab ipſo in defectum modi fuerit relictum pauperibus: non aliter videtur valere fideicommiſſum relictum pauperibus ab ipſo, quàm ſi bona ad illum peruenerint: & per ipſum ſteterit quominus dictum modum impleat. Reſpondeo dupliciter. Vno modo, quòd imò dicta verba potius important conditionem, quàm modum: quod patet per illa verba, reuoco ſubſtitutionẽ: quaſi velit dicere, quòd in defectum portationis nominis non vult quòd aliquod ius habeat in bonis, quod eſt propriè effectus defectus conditionis: vel dato quod eſſet modus, dico quòd defectus modi in tali relicto priuat, ſicut deficiente conditione ab initio relictum non capitur: vt notat glo. ff. de conditionibus & demonſtra-
3 tionibus. in rubrica: & eſt ratio, quia † omnis modus habet conditionem annexam, ſi ſatiſdederit de implendo modum: vt eſt tex. ff. de conditionib. & demonſtrationib. l. quibus diebus. §. ſi igitur defectus modi, vel impoſſibilitas implendi modum ab initio, multo fortius impedit acquiſitionem: & ſic non poteſt dici quòd relictum ſit à filio fratris in caſum deficientis modi: cùm in illo caſu ſit priuatus relicto: & ſic ab initio non habuiſſet: & quòd eo caſu ab ipſo non relinqueret: ſed potiùs ab hæredibus ſuis, vel ſuorum hæredibus hoc expreſsè iniunctum, voluit bona pauperibus dari per executores ſui teſtamenti: igitur innuit quòd non per manus filij ſororis, vel alios, ſi fortè teneas, quòd à filio fratris in defectum modi reliquerit pauperibus: adhuc dico, quòd licèt ille non habuerit bona: quia fecit relictum ſorori per mortem eius ante aduentum conditionis factum, penes illos remanſit cum onere. argumen. l. vnic. §. ſin autem ſub conditione. C. de caducis tollend. & ff. ad Trebellianum. l. ſi patroni. §. qui fideicommiſ. verſi. ſi non prior. & l. cognat. §. fin. eod. titulo.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus ſi confert capellaniam deuolutam propter negligentiam patroni, non propterea eſt liber pœna adiecta per teſtatorem fundatorem eius. ſcilicet quòd propter hoc deſinat eſſe beneficium.*

2 *Pœnalis clauſula quantumcunque poſſibilis, ſi diſpoſitioni impoſſibili adiungatur, non tenet.*

3 *Conditio turpis vel impoſſibilis, quando vitiat relictum.*
4 *Interpretatio ſeu ſignificatio quæ vitio caret, ſumenda eſt.*
5 *Iuramentum generale, & confuſum, recipit interpretationem, & ſubauditionem iuris.*
6 *Verba propter ſubiectam materiam ſunt aliter intelligenda, quàm ſecundum eorum proprium ſignificatum.*
7 *Verbum, dari, ſumitur quandoque pro verbo tradi, in contractibus, de quorum natura eſt ſola traditio.*
8 *Verbũ, trado, in ſe non importat dominium, nec trãſlationem dominij: & tamen propter ſubiectam materiam ſumitur pro dari.*
9 *Verbum, tutorum, ſumitur pro tutore.*
10 *Monaſterium pro filio computatur.*

DECISIO X. aliàs. 868.

a FActum tale eſt: Teſtator [a] reliquit vnam ca-
pellaniam per modum, qui ſequitur. In
dei nomine amen. anno domini, &c. ita
facio, inſtituo, & ordino & aſsigno vnam ca-
pellaniam perpetuam in eccleſia beatæ Mariæ
territotij de Mauden. de capella ſancti Geor-
gij, cui quidem capellaniæ conſtituo, ordino, &
aſsigno in perpetuum bona mea ſubſcripta cum
ioribus ſuis, & pertinentijs: redditus meos ſub-
ſcriptos, cum conditionibus ſubſcriptis, quòd
ille capellanus tantum, quantum dictam capel-
laniam tenebit, quòd pro capellano ſeu cleri-
co in eccleſia parœciali Maudenſi, ſeruire mi-
nimè teneatur: quòd ſi hoc faceret, ex nunc
prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc capel-
laniam prædictam ſibi aufero: & volo, & ordi-
no caſu præmiſſo adueniente, quòd dominus
Mauden. & quicunque dominus fuerit dicti lo-
ci, dictam capellaniam cuidam alij bonn. & ſuf-
ficienti capellano dare, conferre, & aſsignare
teneatur: volens, & ordinans & tantum quan-
b tum poſſum prohibens, atque vetans [b] quòd do-
minus epiſcopus Carpen. nec aliquis alius præla
latus dictam capellaniam per me ſuprà ordina-
tam, alicui capellano dare, conferre & aſsigna-
re præſumat: nec aliquid præſumat de ea ordi-
nare; ſed tantùm dictus dominus de Mauden.
quicuoque ibi dominus fuerit. quòd ſi hoc ipſe
dominus epiſcopus, ſeu quiſquis alius prælatus
facere præſumpſerit, eo caſu ex nunc prout ex
tunc, & ex tunc prout ex nunc, ipſam capella-
niam penitus caſſo, reuoco & annullo: & tan-
quam pro non facta, & conſtituta haberi volo:
& omnes & ſingulos fructus, & redditus, obuen
tiones & prouentiones dictorum bonorum pro
ipſa capellania ſuprà ordinatorum regere, gu-
bernare, recipere & recuperare debeat ſua au-
thoritate propria: atque de ipſis fructibus, &
gaudentibus dicta duo anniuerſaria in eccleſijs
prædictis fieri faciat.

1 Quæritur pro hoc themate nunquid † ſi Car
pen. dictam eccleſiam conferat alicui in negli-
gentiam domini Maudenſis, propter hoc dicta
capellania annolletur: vt ſic ex bonis pro di-
cta capellania aſsignatis debeant fieri iſta duo
anniuerſaria, prout teſtator fieri ordinauit? Et
videtur dicendum prima facie quod non: quia
dicta ordinatio, qua ordinauit, prohibuit, &
vetauit, quod epiſcopus Carpen. nec aliquis a-
lius prælatus dictam capellaniam dare, confer-
re, vel aſsignare non poſſet. nec de illa aliquid
ordinaret, eſt expreſsè contra ius: quia licèt ta-
liũ iniuriũ ſpiritualiũ iuſpatronatus ad præſen-
tandum poſſet cadere in laicum: ipſa tamen in-
ſtitutio tantùm ad epiſcopum pertinet, nec
poſſet ad laicum ſpectare. argument. extrà de
iure patronatus. capit. præterea. & capitul. cùm
laici. & capitul. paſtoralis. & capitul. relatum.
& extrà de inſtitutioni. cùm veniſſent. extrà de
officio. ordina. cùm vos. ad quod facit in ratio-
ne, extrà de iudic. capit. decernimus. denomi-
natio enim ſeu præſentatio licet poſsit fieri à
laico ordinario: tamen inſtitutio ad epiſcopum
pertinet, ſi idoneus nominetur: vt in authent. de
ſanctiſ. epiſcop. §. ſi quis oratorij. quia præfata
ordinatio, ſeu prohibitio teſtatoris, cùm ſit
expreſsè contra ius, nullatenus eſt ſeruanda.
argument. in authenti. de eccle. titul. §. ſi au-
tem pro redemptione captiuorum. ibi, cùm di-
cit, licet præcipuè à teſtatoribus aut donatori-
bus ſit illis interdictum: habetur ad hoc aliquod
participium. ff. de legat. j. l. nemo poteſt. cum cõ-
cordan. verum etiam quia huic præcepto, ſeu
ordinationi, ſeu diſpoſitioni de iure impoſsibi-
li, & quæ non valet in modum cuiuſdam pœ-
nalitatis ſubiunxit aliam clauſulam ad hoc, vt
eius metu pœnæ primæ ordinationi pareret: ſci-
licèt quòd ſi hoc epiſcopus facere præſumpſe-
rit: eo caſu ex nunc prout ex tunc, & econtrà, di-
ctam capellaniam penitùs caſſabat, & annullabat
&c. & ex bonis aſsignatis ibi duo anniuerſaria
fieri volebat, ſicut principale præceptum non
tenuit: nec eodem modo ſecundum quem a-
liàs de iure licitum eſſet & poſsibile: ex eo quia
in modum pœnalitatis ſubiunctum eſt, tenebat.
argument. quia ex quo principale non tenuit,
de iure non valebit acceſſorium ſeu pœnale.
argumẽt. ff. de regul. iur. l. cùm principale. quod
enim non tenet de iure: nequit pœnæ vincu-
lo alligari. C. de legibus. non dubium. in fin. ff.
ad legem Falci. l. quod de bonis. §. j. Et pro hoc
2 videtur expreſſum. quòd † vbi alicui diſpoſi-
tioni impoſsibili ſubiungitur pœnalis clauſula
quantumcunque poſsibilis: ex quo principa-
lis non valet. non valebit etiam pœnalis. ar-
gument. ff. de verborum obligatio. l. ſi homo
mortuus. pro hoc etiam bene facit concordia
iurium tradita per Cynum. C. de his quæ pœnæ
nomine. l. j. in tertia oppoſi. in fin. Vbi dicitur
3 quòd † relictum ſub conditione turpi, vel aliàs
de iure impoſsibili neceſſaria, bene tenet: vt
puta cùm relictum incipit à conditione turpi,
vel impoſsibili negatiuè concepta. quæ eſt ne-
ceſſaria: vt ſi cœlum digito non tetigeris, lego x.
vel ſi hominem non occideris, vel ſi patrem ab
hoſtibus non redemeris. ſed ſi relictum non in-
ciperet à præcedente conditione turpi, vel im-
poſsibili, tunc quantumcunque ſequens additio
eſſet neceſſaria. & poſsibilis, non valet: quia ſub-
iungitur præcepto turpi, & impoſsibili: vt pu-
ta, præ-

ta, præcipio, vt cœlum digito tangas, vel occi-
das hominem: & ſi hoc non feceris, lego tibi x.
certè non valet legatum vt nomine pœnæ reli-
ctum, quia erat præcepto impoſsibili, vel turpi
adiectum: vt probatur inſt. tit. de legat. §. final.
ff. de his quæ pœnæ cauſa in teſta. relin. l. j. C. de
his quæ pœ. nu. l. j. præſertim autem non vide-
tur ſequens diſpoſitio, in qua in modum cuiuſ-
dam pœnalitatis ordinatur de bonis capellaniæ
diſtribuendis in anniuerſario, ſi epiſcopus ſe in-
tromittat de capellania: quia poſtquàm capel-
lania ab initio tenuit, certum eſt quod bona de-
ſtinata pro capellania tranſeunt in capellaniā,
vel in dominium Chriſti, ſeu vniuerſalis eccleſię,
cuius ſunt quò ad proprietatem bona eccleſiaſti-
ca: licèt quo ad vſumfructum ſint futuri capel-
lani ibi inſtituendi, & quo ad adminiſtrationem.
argumen. eorum quæ notantur in ſimili de bo-
nis eccleſiæ, per Innocen. extrà de cauſa poſſeſ-
ſionis & proprietatis. cùm ſuper. in gloſſ. ij. iun-
cto argumento l. cùm pater. §. fundo. ff. de legat.
ij. & ſi epiſcopus ibi inſtituit legitimè, & cano-
nicè, bona iſta pertinent ad illum nomine capel-
laniæ, & illis frui poteſt, & illa miniſtrare, quaſi
facta ſint ſancta ſanctorum. idcirco impoſsibile
eſt quodammodo propter aliquam diſpoſitionē
teſtatoris talia eſſe deſinant: nec in alios vſus trā
ſire: quia diſpoſitio teſtatoris collata fuit in tem
pus, quo res deſinat eſſe ſua, & ſuorum hæredū,
argumen. bono ad hoc de manum. teſta. l. Stichus
ſeruus. pro hoc facit quod notat Innocent. in c.
cùm contingat. de foro competent. Item ex tali-
bus teſtamentorū diſpoſitionibus ſequitur ma-
gnus iuris canonici & ciuilis, epiſcoporum & ali
orum prælatorum contēptus: quod nequaquam
tolerandum eſt. ad quod poteſt induci ff. de lega.
ij. codicillis. §. fin. talia enim quantumcunque de
ſe bona videantur: cùm tamen dicuntur in con-
temptum alterius, non ſunt toleranda. argum. ff.
de iniur. l. item apud Labeonem. § . generaliter.
iunct. nota per Cyn. C. de iniur. ſi non conuitij,
vij. quæſtion j. in fin. Ergo licet relictum anniuer
ſariorum de ſe ſit bonum, tamen quia factum eſt
pœnaliter, & cum tali modo, non debet valere,
ſed potius reijci, & primæ diſpoſitioni capella-
niæ ſtari: imò potiùs vt ordinationem teſtatoris
quātum de iure poterimus, conformemus, & il-
lam ciuiliter intelligamus. argumen. ff. de ſeruit.
ruſtic. prædi. l. ſi cui. dicamus teſtantem intelle-
xiſſe, & voluiſſe hæredem ſuum habere totum,
quod de iure in capellania habere poſsit: vt iuſ-
patronatus. vt ſic præſentet debitè epiſcopo ca-
pellanum per illum inſtituendum: & videatur
voluiſſe epiſcopum habere totalem diſpoſitionē
vſurpare velle hæredis iuſpatronatus iniuſtè &
indebitè derogare: quia tunc ordinabat de an-
nullatione capellaniæ, & de tranſlatione bono-
rum eius in anniuerſarium facienda: non tamen
videbatur hæredem ſuum voluiſſe habere, quod
de iure habere non poſſet: ſcilicet totalem diſpo
ſitionem & inſtitutionem: nec videatur voluiſſe
habere epiſcopum, quod de iure habere non de-
bet: ne ſic videatur contra ius ordinaſſe, & ele-
giſſe viam ad impugnandum ſua iudicia. ff. de te
ſtamen. milita. l. iij. nec videatur ius & prælatum
ſuum contempſiſſe, quod in magnum ſalutis ani
mæ vergeret detrimentum, cuius fuiſſe præter-
tim moriens immemor non videtur. argu. C. ad
legem Iul. repetund. l. fina. imò potiùs videatur
ſuam ordinationem iuris interpretationi ſub-
mittere: & honorem & reuerentiā prælato ſuo,
& iuribus ad ipſam concernentibus conſeruaſſe
vt ſic verborum ſignificatio ſaltem per largam
interpretationem, & conuenientem ſubauditio
nem ad intellectum ſanum, & bonum & ciuilē
debeat applicari. argumen. dict. l. ſi cui ff. de ſer-
uitut. ruſtic. prædior. & arg. ff. ad muni. l. vt gra-
datim. §. ſed ſi. ff. de leg. ij. vnum ex familia. §. ſi cō
miſſa. de conditio. & demonſtratio. cùm auus. ff.
de legat. iij. l. non aliter. C. de inoffi. teſtamen. l. j.
4 vt † ſic illa recipiatur interpretatio, ſeu ſignifica
tio quę vitio caret. ff. de legib. l. in ambiguo. iun.
5 §. diſponat. in authent. de nupt. ſic etiam † in
iuramento generali habito & confuſo, quod re-
cipit interpretationem, & ſubauditionem iu-
ris. extrà de iureiur. quemadmodum. ff. de oper.
libe. l. libertus. C. de non nume. pec. l. fina. ff. qui
ſatiſ. cog. l. fin. cum multis concord. Sit igitur
ſenſus, cùm dixit teſtator, quòd dominus Mau-
den. dictam capellaniam conferre, dare & aſsi-
gnare teneatur, ſcilicet prout ad eum collatio,
datio, ſeu aſsignatio poteſt pertinere de iure. &
quod ſubiungitur, quod ordinabat, ne epiſco-
pus, vel alius prælatus dictam capellaniam ali-
cui capellano dare, conferre ſeu aſsignare præ-
ſumat: ſit ſenſus, quòd hoc non præſumat, in-
debitè vſurpando iuſpatronatus, quod in ca-
pellania hæredem ſuum habere volebat. & cùm
congruentiùs ſequi poterat pœnalis clauſula
ſubiuncta, quæ continet tranſlationem bono-
rum capellaniæ in anniuerſaria faciendа ſub cō-
ditione, quę ſic intellecta, erit poſsibilis & ho-
neſta: & ideò bene valebit dicta tranſlatio ad il-
lum caſum. argumen. ff. de adi. leg. l. tranſlatio.
& l. quod ſi alij. præſertim cùm fiat tranſlatio
in aliam cauſam piam. argumen. in authent. de
ſanc. epi. §. ſed hoc præſenti, in fin. in ver. ſi ta-
men in redemptione captiuorum. argumen. ff.
de condi. & demonſtra. l. Titio vſusfructus. In
fin. quæ in hac ratione concordat cum l. cùm
tale. §. nemo. eodem titu. ad quod in ratione C.
de ſacroſan. eccle. authen. Item ſi ſibi inuicem,
cum concordan. Et hanc opinionem ſatis vi-
6 dentur fundare iura, quæ dicunt, † quòd
propter ſubiectam materiam verba ſunt aliter
intelligenda, quàm eſſent ſecundum eorum pro-
prium ſignificatum, vt ſanus haberi poſsit,
& iuri conſonus intellectus. ff. locat. l. ſi vno
anno. vbi verbum, donationis, ſumitur in
improprium ſignificatum propter ſubiectam
materiam. ſic etiam habeo in verbo, dari,
7 quod † ſumitur pro tradi, quod profertur in
contractibus, de quorum natura eſt ſola tra-
ditio. ff. de vſufruct. ſi ſtipulatus. & tamen ex
ſuo proprio ſignificato denotat dominij tranſ-
lationem: vt l. vbi autem non apparet. §. fina.
de verborum obligatione. Inſtitu. de actio. §.
ſic itaque. ſic etiam habeo in verbo, tra-
8 do, quod † in ſe non importat dominium,
nec tranſlationem dominij: & tamen pro-

pter ſubiectam materiam ſumitur pro dari,ſcili
cet ſi proferatur in materia,quæ requirit domi-
nij tranſlationem.ff.de verbo .oblig.l.in conue
tionalibus.§.ſi.ſecundum vnum intellectũ . quæ
ita concordat cum l.ſi rem tradi.eodem titul.ſic
etiã faciunt l pro furore.in cõditionibus.ff.de cõ
di.& demõſtratio.l.pater Seuerinã.§.conductio
9 nũ.vbi verbum,furorũ † ſumitur pro hoc l.non
aliter.ff.de legat.iij.extrà de procu.petitio.cum
concor.infinitis.In contrarium tamẽ videretur
quòd imò dato quòd præceptum,ſeu diſpoſitio
teſtantis prohibentis,& ordinantis , ne epiſco-
pus poſsit conferre,ſit contra ius:tamen ſubiun
cta diſpoſitio de annullatione capellaniæ facta,
& trãſlatione fiẽda in anniuerſaria, teneat:quia
licet prima diſpoſitio tanquam contra ius non
teneat:tamen ex quo per ſecundam transfertur
legatum in æquè fauorabilem & piam cauſam,
ſcilicet anniuerſariorum, ſicut erat primum le-
gatum capellaniæ:videretur quòd deberet tene-
re ſecunda diſpoſitio.ſic habetur in ſimili ex con
cord.iurium,vbi legatur mulieri ſub conditio-
ne ne nubat,reijcitur conditio.& ſpreta condi-
tione legatum conſequitur:ſed in defectum con
ditione in alium non transfertur legatum : vt l.
cùm tale.§.Meuiæ.ff.de conditio.& demonſtra
tio. & idem etiam eſſet ſi transferretur in aliam
cauſam æquè,vel magis fauorabilẽ, ſicut eſſent
nuptiæ:tunc nunquid valebit tranſlatio? Dicit
tex.quod ſic.nec tunc remittitur cõditio mulie
ri.ita eſt tex.in l.Titio vſusfructus.in fi.ff.de cõ
ditioni,& demonſtratio.per eũdem modum po-
teſt induci ſi relinquatur fideicommiſſum ab ali
quo ſub conditione,ſi liberos non habuerit , &
ingreditur monaſterium:certè conditio videtur
10 deſerta: † quia monaſterium pro filio compu-
tatur . Iſtud eſt verum ſi iſtud fideicommiſ-
ſum non eſſet relictum in cauſam æquè , vel
magis fauorabilem:puta in redemptionem ca-
ptiuorum, vel alimenta pauperum : vel alteri
monaſterio relictum , cuius cauſa eſt æquè
fauorabilis : vt eſt text.nota.in authen.de ſa-
cro ſanct.eccle.§.ſed hoc præſenti.in fine verſic.
ſi tamen.Prima opinio videtur mihi eſſe æquior
& ſecretior.& de iure verior.nõ videtur de hoc
facienda longa inſtantia:quia videtur caſus pro
prima opinio.x.quæſt.j.c.ſiquidam.& facit ex-
trà de teſt.requiſiſti.verſi.ſecus non tamen video
quin per verba prædicta facta fuerit capella-
nia.

ADDITIO.

a Teſtator reliquit habes in.Hac deciſi. de patro no laico.de cuius patroni poteſtate & priuilegio Felyn.fecit tractat.qui poſitus eſt poſt eius commentaria ad Decretal dignus qui à quolibet ſtudioſo diligenter legatur.Et adde ad materiam Lambert.in tract.de iure patro.in ix.quæſt.princip.primæ partis,primi libri.verſi.amplia iſtam quæſt.nu.40.

b Atque vetans.An iſta prohibitio de iure apponi poſsit per fundatores in fundatione capellaniæ,ſeu beneficij, vide Felyn.in ca.cùm venerabilis.col.xj.verſicul.amplia ſecundò de extra de exceptio.

EPITOME.

Teſtator ſi legat pro anniuerſario faciendo certas mẽſuras annonæ,liberatur hæres cedendo legatario ius exigendi dictas menſuras ab illis , qui illas ſoluere obligantur.

SVMMARIA.

1 *Hæres an liberetur cedendo legatario ius exigendi certas menſuras annonæ ab illis,qui eas ſoluere obligantur,legatas pro anniuerſario faciendo.*

2 *Teſtator vbi legat certam quantitatem , quam tertius debet,intelligitur eſſe in legato ſolùm debitum à tertio.*

3 *Hæres cedendo actionem legatario quando liberatur.*

4 *Dictio quia,vel qui iuncta verbo tertiæ perſonæ , cùm reſpicit aliquid taxatum in quantitate conſiſtens,facit conditionem:ſecus ſi iungeretur verbo primæ perſonæ:quia tunc faceret demonſtrationem.*

5 *Legatum vitiatur propter defectum ſeu falſitatem cõditionis.*

6 *Dictio quia vel qui iuncta verba futuri temporis facit conditionem.*

7 *Verbum infinitiui eſt aptabile ad præſens & futurum vel etiam præteritum,quamuis ſit modus præſentis tẽporis.*

8 *Teſtator quãdo ſub diuerſis conceptionibus legat , & declarat ex quo,vel quando ſoluatur legatum, tunc talis declaratio videtur potius fieri cauſa demonſtrationis,quam taxationis:ſecus ſi ſub vna conceptione. nume.9.*

DECISIO II. aliàs 869.

LEgo pro anniuerſario annali , & perpetuo
faciendo pro anima mea, & parentum meo
rum,in eccleſia Murmorien. duas ſumma-
tas annonæ,ad magnam mẽſuram,quas mihi ſer
uiunt Gulielmus & Raymũdus fratres pro quo
dam affirmatio,quod habent in tali loco . Quæ-
1 ritur † an hæres liberetur cedendo actiones con
tra dictos G.& R.vt ſic eccleſia Murmorien.ſeu
illã adminiſtrãtes,pro anniuerſario debeant per
ſe leuare dictas duas ſommatas,& exigere quoli
bet anno:vel an hæres prædictus per ſe debeat e-
xigere:& anniuerſario faciendo anno quolibet
miniſtrare.Itẽ an ſolũ dictũ affirmatiũ pro quo
debentur illæ duæ ſommatæ,ſit obligatũ pro di
ctis duabus ſommatis:vel an tota hereditas teſta
toris,& ſic heres perpetuò debeat duas ſommatas
annonæ pro anniuerſario:vel an ſit liberatus ce
dẽdo eccleſiæ ius quod habet,& habebat teſtatur cõ
tra dictos G.& R.in affirmario illo pro dictis dua
bus ſommatis,& ad nihil aliud teneatur? Item ſi
pro tẽpore non poſſent percipi,vel haberi dictæ
ſummatæ de affirmario illo,vel propter deterio
rationẽ vel minus valentiã dicti affirmarij, pro
quo debẽtur illæ duæ ſummatæ,vel aliàs prop-
ter depauperationẽ dictorũ G.& R.ſeu ipſorũ
ſucceſſorũ,vel propter guerras vel aliàs,quæri-
tur an hæres de alijs bonis hæreditatis dictã pẽ-
ſionem debeat,ſi ab illis debitoribus non poſ-
ſit exi-

ſit exigi: & ſic non liberetur ſolùm cedendo a-
ctiones contra illos:imò pro dicta penſione ge-
neraliter tota hæreditas diſtringatur, ſi exinde
non poſsit percipi: vt videntur text.expreſsiſsi-
mi.ff.de ali.leg.l.Lucius.ff.de leg.iij. Paulo Cali-
macho.§.ſi.ff.de lega.j.l.quidam teſtator.in prin
cip.pro quo etiam, quia iſta verba non faciunt
contradictionem, ſed potius demonſtrationem:
vt videtur text.ff.de conditio. & demonſtratio.
l.in conditionibus.§.hæc ſcriptura.verſicu pro
inde nec illud.igitur quanquam exinde dicta pē
ſio colligi, vel percipi non poſsit, nihilominus
aliundè debeantur:quia falſa demonſtratio &c.
ff.de conditio. & demonſtratio. l. demonſtratio
falſa.ad quod C. de fal.cauſa adiect.l.ſi non deſi-
gnata.in no.& l.fin.eode. titul. cum multis con-
cordan. & quod ſuppletio ſit fienda, faciunt in
argumē.ff.de triti. vin. & oleo lega.l.ex eo.ff.de
annuis legat.l.vini falerni.ff.quādo dies leg.ced.
l.Iurinio Heliodoro.in prin.ad quod etiam ff.de
verbor.obliga.l.inter ſtipulantem.§.ſacram. in
ver.ſi ſtipulatus fuero. ff. de actio. emp.l.ſi quis
cùm fundum. præſertim quia legatum eſt factū
ob cauſam perpetuam,ſcilicet pro anniuerſario
perpetuo,&c.quod non poſſet eſſe perpetuum,
niſi dicta penſio perpetuo præſtaretur. igitur ſi
exinde non poſsit præſtari, vnde illam præſtan-
dam demonſtrauit teſtator, præſtari & ſuppleri
debeat aliunde.argum.ad hoc de annu le.l.in an
nuam.in fi.& l.annua.§.à Titio.in fi.l.pen.cum
concord.His tamen non obſtantibus teneo co-
trarium,ſaluo iudicio meliori,& dico quòd hæ
res plenè erit liberatus cedendo actiones anniuer
ſario,ſiue eius miniſtris:nec ad plus teneatur,niſi
ſolùm ad illas duas ſommatas,quas ſeruiunt,ſeu
debent dicti Guilelmus & Raymundus:nec de a-
lijs bonis aliquid ſuppleri tenebitur. quantum-
cunque dicta pēſio diminueretur: dummodò ſi-
ne hæredis culpa,quod quidem ſic probo: quia
certum eſt legando duas ſommatas, quas ſeruiūt
G.& R.videtur legaſſe duas ſommatas, quas ip-
ſi debent,quia ſeruiunt,& debent in hoc propo
2 ſito idem ſunt.Conſtat autem † quòd cùm teſta-
tor legat alicui quod alius tertius debet, etiam
adiecta certa quantitate: vt puta legat centum,
vel decem,quæ Titius debet, quòd ſolùm eſt in
legato,quod debet Titius.intantùm, quòd ſi ni-
hil vel minus debet,vel non debet,tunc non te-
3 netur aliundè ſupplere:imò hæres † penitùs li-
beratur cedendo legatario actiones contra Ti-
tium.eſt caſus ff.de leg.j.l.ſi ſic.§.j.verſicu.quòd
ſi addiderit. ver.ſi proinde. in fin. cum l. legaui.
circa medium.ff.de liber.leg.& ibi plenè not. in
gloſſ.mag.ergo etiam & ita ſit in propoſito, vt
ſolùm quod ſeruiunt.G.& R.id eſt,quod debēt,
ſeu debeant,& quod debebūt videatur legatum,
nec ſi minus debebunt,vel nihil,aliundè ſupple-
ri debeat, imo hæres contra eos cedendo actio-
nes penitus liberetur.Iterum hoc etiam proba-
4 tur,quia iſta dictio. † quis, vel qui,iuncta ver-
bo tertiæ perſonæ,cùm reſpicit aliquid taxatum
in quantitate conſiſtens,facit conditionem: li-
cèt ſi iungatur verbo primæ perſonæ, facit de-
monſtrationem:vt verbi gratia. ſi dicatur, lego
tibi,licet nihil debebam; nihilominus valet le-
gatum, quia illa dictio iungebatur verbo primæ
perſonæ.ſcilicet debeo,& reſpiciebat aliquid ta
xatum in quantitate conſiſtens,ſcilicet,decem:&
ideò faciebat demonſtrationem,quæ licet ſit fal
ſa, non vitiat legatum: imò nihilominus valet:
ſed ſecus ſi eſſet appoſita per eundem modum di
ctio,quæ,verbo tertiæ perſonæ: vt puta lego ti-
bi decem, quæ Titius mihi debet. ſic in legato,
& ſi nihil vel minus,nihil plus ſit in legato: nec
5 ſuppleri debet aliundè:quia † defectus ſeu falſi-
tas conditionis bene vitiat legatum. & ita con-
cord.l.& ſi non dignata.& l.fina. C.de fal. cau-
ſa adiect.& d.l.ſi ſic §.j.primo reſponſo.ff.de le-
ga.j.& Inſti.de leg.§.ſed ſi vxori.cum d.l.ſi ſic.§.
j.in fin.& d.l.legaui.circa med.ff.de lib. leg.cum
ibi not.& hanc concor.ded.t Petrus de Bella per
tica in originali,ff.de leg.j.l.Stichum.in illa diſt.
quam ibi facit de nomine, quis vel qui, quando
iungitur verbo tertiæ perſonæ & reſpiciat ali-
quid taxatum in quantitate conſiſtens, quia te-
ſtator dixit lego duas ſommatas annonæ,vbi ta-
xatur certa quantitas: & poſteà dixit,quas ſer-
uiunt G. & R.& ita iungit illud,quas,cum ver-
bo,ſeruiunt,quod eſt tertiæ perſonæ, igitur illa
dictio, quas, quæ iungitur verbo tertiæ perſo-
næ,& reſpicit quantitatem,ſcilicet duarum ſom
matarum, facit hic conditionem: vt ſic videtur
ſolùm eſſe in legato, ſi & quatenus illi debent,
vel ſeruiunt,vel debebunt,vel ſeruient in futu-
6 rum,& non plus.Item etiam iſta dictio, † quis
vel qui,iuncta verbo futuri temporis facit con-
ditionem:vt l.Stichum,qui.ff.de leg.j.iunct.l.nu
per.§.fin.ff.de leg.iij.& no.Petrus de Bella perti-
ca in dicta diſtinctione, quam ponit in præal. l.
Stichum.ſed additur iſta dictio,quas, verbo fu-
turi temporis:cùm ita ſignificat in propoſito fu
turum tempus,ſicut præſens:quia illud verbum,
ſeruiunt,reſpicit penſiones annuas.quæ non tā-
tùm debentur nunc,ſed & in futurum debebun
tur,vnde ſenſus eſt huius locutionis, lego penſio
nes,quas tales ſeruiunt, & ſeruient in futurum,
hinc eſt quòd alibi dicitur in alia facultate,quòd
præſens eſt,cuius pars præteriat,pars verò futu-
ra eſt,vt ait Priſcianus.& pro tanto no.alibi In-
nocen.quòd præſens confuſum præſentis non te
net vſum,quaſi innuat,quòd imò interdum ver
bum præſentis temporis denotat,& comprehen
dit futurum,vt deducit ad notabile propoſitum
ſuum. extrà de excep. capitul. dilecti. vltra me-
dium.& pro hoc etiam induci poteſt glo.de ver
7 bo infinitiui,† quod eſt aptabile ad præſens, &
futurum,vel etiam præteritum: & tamen modus
eſt præſentis temporis. vnde bene dicitur, volo
legere,volui legere,volebā legere.,vt no. de ver-
bor.oblig.l.vbi.§.ſtipulatio.ſuper verbo, datu-
rum. Igitur cùm iſta dictio, quas,iungatur ver-
bo futuri temporis, ſaltem quòad virtutem ſi-
gnificati, concludo,quòd facit concluſionem,
& non demonſtrationem: & ſic ſolùm erit in
legato,quod illi G & R.debebunt: & nulla de-
bebit fieri ſuppletio aliundè,vt dictum eſt. Item
etiam hoc probatur,quia hic teſtator ſub vna o-
ratione legat, & etiam taxat, & declarat quod
legat, & vnde: quia dicit lego duas ſommatas,
quas tales mihi ſeruiunt. igitur videtur in du-
bio ega-

bio legatum factum fore tractum aliàs taxatum
non demonſtratum: & illam adiectionem ſcili-
cet, quas ſeruiunt, quam ſimul ſub vna conce-
ptione cum legato profert, videtur in dubio fe-
ciſſe cauſa taxationis, non demóſtrationis. pro-
batio patet ex concord. iurium data per Dyn. in
l. quidam teſtamento. ff. de legat. j. & in l. ſi ſer-
8 uus. §. qui quinque. dicit, quod † quando ſub
diuerſis conceptionibus teſtator legat, & decla-
rat, ex quo, vel quando ſoluatur legatum, tunc
talis declaratio videtur fieri potius gratia de-
monſtrationis, quàm gratia taxandi: vt ſic ſi ex-
inde ſolui non poſsit, ſolui debeat aliunde. vt
puta ſi dico lego quadraginta aureos Titio, &
poſteà in alia clauſula ſubiungit, quòd illos xl.
aureos vult ſolui ex xx. debitis à Meuio, & ex
xx. debitis à Caio: certè iſta clauſula ſequens non
videtur taxare, nec limitare legatum præcedens,
quin ſi ex iſtis debitis ſolui non poſsit legatum,
& ita debeat aliunde: ſed ſolùm demonſtrare,
vnde faciliùs ſolui poſsit legatum. & ita loquũ-
tur leges. ff. de legat. j. quidam teſtator. in princ.
ff. de an. le. Lucius. & l. Paulo Calimacho. § fin. ff.
9 de lega. ij. ſecus † autem eſſet, vbi ſub vna con-
ceptione legat, & declarat: vt puta, lego decem
quæ Titius mihi debet: vel lego decem quæ ſunt
in archa. quia certè tunc videtur taxare, & limi-
tare, vnde ſoluatur, & ſolui debet, quod Ti-
tius debet, & quantum debet, & quod eſt in ar-
cha, & non plus: nec aliundè ſupplendum eſt. vt
dict. l. ſi ſic. § j. in fi. & dict. l. ſi ſeruus. § qui quin
que. & l. cùm certus. ff. de trit. vi. & oleo lega. &
ſic poteſt intelligi l. antepenul. § ciuibus. ff. de
lega. ij. & l. ſi ſeruus. § ſi quis. ſic igitur eſt in pro
poſito, vt ſuprà dictum eſt. ergo &c. Item etiam
hoc probatur: quia hic teſtator videtur legaſſe
certum corpus, ſcilicet certi nominis, ſeu debi-
ti, ſeu ſeruitij, ſcilicet debitum duarum ſumma-
tarum annonæ, quas faciunt, ſeu ſeruiunt. G. &
10 R. Igitur ſi id † quod legatum eſt, perierit, vel
fuerit diminutum ſine culpa hæredis, hæres erit
liberatus: nec amplius tenebitur. ff. de ver. oblig.
l. ſi ex legati cauſa. cum concord. Non obſt. con-
traria. Primo l. Lucius. de ali. lega. nec l. Paulo Ca
limacho. § fin. nec l. quidam teſtator. in princip.
quia ibi videtur dictum cauſa demonſtrandi, nó
autem cauſa taxandi, ſeu limitandi: quia ſub di-
uerſis conceptionibus fiebat: hic verò ideò cau-
ſa taxationis: quia ſub vna conceptione: vt ple-
nè dixi in quarta ratione. Non obſtat tex. in l.
in conditionibus. § j. in fin. ff. de conditio. & de-
monſtr. vbi ſub vna conceptione legando teſta-
tor declarabat, ſcilicet lego, quicquid mihi dari
oportet. & tamen non videtur dici cauſa taxati-
onis, ſeu limitationis: nec illa verba faciunt con-
ditionem, ſed potiùs demonſtrationem: quia dic
quòd ibi conſtabat de volũtate teſtantis, per quã
conditiones regantur in vltimis voluntatibus,
hic non, vel aliter ſoluit, vt ibi not. quia illa ver-
ba ibi non faciunt conditionem, ſcilicet quò ad
impediendam tranſmiſsionem. ſed bene, quò ad
impediendam taxationem, & limitationem: vt
ſi nihil dari oportet, aliundè non debeatur: vt di
cta l. ſi ſic. § j. in fin. de leg. j. non ob. l. ex co. nec
l. legatum. § vini falerni. nec l. Firmio Helio-
doro. nec. § ſacram. l. inter ſtipulantem. quia in
illis legibus licèt fiat ſuppletio ex fructibus an-
notum ſequentium: non tamen debet fieri ſup-
pletio ex alijs bonis, vel rebus hæredis, vel debi
toris: ex quo fructus certi fundi debebantur. &
ita audacter concederem hic, ſi termini eſſent
conſimiles, ſed non ſunt. quia hic non legaba-
tur certa quantitas fructuum ex fundo, imò le-
gabatur certum debitum, ſeu certa annua pen-
ſio per G. & R. debita pro fundo. & non poteſt
fieri ſuppletio ex futuris penſionibus: cùm quo-
libet anno ſolùm talem penſionem debeant, &
non plus. Non obſt. ff. de act. emp. l. ſi cum fun-
dum. quia ibi ideò aliundè debet præſtari pro-
pter temerariam aſſertionem venditorum, qui
ibi tot fore aſſerebant: vt ibi not. hic autem te-
ſtator non aſſerebat cauſam diminutionis pen-
ſionis non poſſe euenire. Non ob. quòd legatum
eſt factum ob cauſam perpetuam, &c. quia iſtud
argumentum non concludit, niſi quòd legatum
debet eſſe perpetuum: & illud bene volo quòd
perpetuò pro anniuerſario iſta penſio per G. &
R. debeatur. & ſi dicas quòd non perpetuò po-
terit percipi, ſi deterioretur penſio vel feudum,
dico quòd non debemus inſpicere caſum ad-
uerſæ fortunæ: vt l. Iulianus. ff. qui & à qui. & l.
inter ſtipulantem. § ſacram. de verborum obli-
gatione. & ſi inſpiciatur: ex quo ab initio penſio
quæ debebatur, erat perpetua, & poterat deſer-
uire cauſæ perpetuæ: tamen cedant periculo le-
gatariorum, & non hæredis: quia ſolutione eius
quod debebatur, id eſt, ceſsione actionum &
iurium contra G. & R. competentium, fuit libe-
ratus: vt ſuprà probatum eſt. Non enim vide-
tur teſtator voluiſſe hæredem ſuum duplici o-
nere prægrauaſſe. argument. l. Titia. § qui in
vita. ff. de legat. ij. Non obſt. l. annonam. nec l.
Titia. ff. de ann. leg. quia ibi legabatur certa quã-
titas in genere per hæredem præſtanda: & ideò
non eſt mirum, ſi propter cauſam perpetuam
ob quam legabatur, hæres perpetuò tenebatur
ad illam quantitatem annis ſingulis præſtan-
dam. hic verò legabatur certum nomen ſerui-
tij, ſeu certum debitum quod habebat perpe-
petuam annuam præſtationem, quod præſtan-
do per ceſsionem actionum & iurium contra
illos, qui debent, non eſt mirum, ſi hæres ſit ple-
nè liberatus: vt dict. l. ſi ſic. § j. in fi. quia ſolutio-
ne eius quod debetur, omnis tollitur obligatio.
Inſtit. qui. mo. tol. obli. in prin.

SVMMARIA.

1 *Quarta integra detrahi non poteſt de fideicommiſſo vniuerſali, niſi priùs deductis legatis ad pias cauſas & ſic ſolùm de reſiduo.*

2 *Legata non priuilegiata ſolummodo defalcantur: priuilegiata verò integraliter ſoluuntur.*

3 *Legata vbi nominatim ab hærede veniunt præſtanda, onus ipſorum non pertinet ad fideicommiſſarium.*

4 *Legatorum omnium onus ſpectat ad fideicommiſſarium vniuerſalem, quando legata ſimpliciter relinquuntur, & fideicommiſſum ſimpliciter.*

Falcidia

5 *Falcidia detrahitur de legatis defalcabilibus pro non defalcandis, vbi relinquuntur eidem perſonæ vtraque legata.*

6 *Quarta non detrahitur de fideicommiſſo vniuerſali pro legatis pijs pertinentibus ad onus hæredis.*

DECISIO XII. aliàs 870.

QVædam mulier inſtituit hæredem maritū
ſuum, & plura alia tam pia legata, quàm
via fecit: & in caſu quo moreretur ſine
liberis, quòd de bonis ſuis reciperentur quingē-
ta floreni, diſtribuendi in vſus pios arbitrio ex-
ecutorum ſuorum: & reſiduum bonorum ſuo-
rum veniat ad quendam. Mortuo marito poſt
aditam vxoris hæreditatem ſine liberis, ſucceſ-
ſit Petrus ab inteſtato: qui de hæreditate reſti-
tuenda dicto T. ſubſtituto fideicommiſſario v-
niuerſali vult detrahere integram quartam Tre-
bellianicam totius hereditatis, etiàm computā-
do, & includendo in hæreditate dicta legata pia:
Subſtitutus verò dicit, quòd quia de illis lega-
2 tis pijs nulla Falcidia ª detrahenda eſt, illa ſunt
primò extrahenda, & integra ſoluenda: & de re
ſiduo quod ſibi reſtituetur, ſolùm eſt detrahen-
da quarta illius reſidui, & non quarta totius hę
3 reditatis: quæritur quid iuris? Et videtur † quòd
hæres de illo reſiduo quod eſt reſtituendum fi-
deicommiſſario, poſsit detrahere integram par-
tem totius hæreditatis: nedum quartam illius re
ſidui, quia ad ipſum fideicommiſſarium vniuer-
ſalem pertinet onus omnium legatorum relicto
rum in teſtamento, & non propriè ad vnius hæ-
redis: imò hæres reſtituit fideicommiſſariam hę-
reditatem detracta quarta Trebellianica integra:
& de reſiduo quod reſtituit, ſcilicet de dodran-
te, fideicommiſſario tenetur ſoluere integra le-
gata, ſaltem quatenus bona ſufficiant, etiam nul
la Falcidia detracta: vt probatur ff. ad Trebellia.
l. j. §. fin. in eodem tit. l. ij. & l. fi. cum ibi not. pro
iſta parte etiam facit, quia quando aliqua ſunt
legata, quæ non poſſunt defalcari, & alia quæ
poſſunt defalcari, detrahitur quarta integra, etiā
pro illis quæ non poterant defalcari: vt proba-
tur ff. ad leg. Falci. l. planè. & l. ſequen. §. j. & not.
in l. ex aſſe. in j. glo. eod. tit. ergo & hic: licèt lega
ta non poſsint defalcari in fideicommiſſario vni
uerſali, quod poteſt defalcari detrahatur integra
quarta etiam pro legatis pijs, quæ non poterant
defalcari, & ſic integra quarta totius hæredita-
tis. In oppoſitum arguitur, quia ibi aliqua ſunt
legata, quæ ratione priuilegij ſpecialis non poſ-
ſunt defalcari: vt eſt videre legatum in teſtamen
to militari, quod valet iure militari: & alia quæ
poſſunt defalcari: vtputa relicta per eundem mi
litem poſteà in codicillis non factis in bello, ſed
2 in pago, vel ciuitate. de iure communi, † legata
priuilegiata ſoluuntur integraliter, & alia non
priuilegiata ſolummodo defalcantur, nec de il-
lis detrahitur quarta per priuilegiatum: vt ff. ad
legem Falcidiam. l. ſimiles. & l. ſi poſt miſſam. &
l. fina. & meliùs de teſtamento milita. l. ſi certa-
rum. §. fin. cum l. ſeq. Igitur nec hic de fideicom-
miſſo vniuerſali detrahatur de legatis pijs. pro
hoc etiam facit glo. in authen. ſimiliter. C. ad leg.
Falcid. quòd Falcidia detrahenda de legatis pijs
non onerat alios legatarios, hoc eſt, non detra-
hitur de alijs legatis non pijs: nec hic grauabit
fideicommiſſarium vniuerſalem. pro hoc etiam
facit ff. de inoffic. teſtamen. l. Papinianus. §. quar-
ta. pro hoc etiam in argumen. ff. de alij. leg... iij. §.
final. & de regul. iuris. capit. non debet alteri.
libro ſexto. Quid dicendum? credo quòd in caſ-
ſu præmiſſo non poſsit de fideicommiſſo vni-
uerſali detrahi integra quarta totius hæredita-
tis: ſed duntaxat quarta illius reſidui, quod ſub-
ſtituto reſtituetur, detractis illis quingentis re-
lictis in vſus pios. Et eſt ratio, quia ea quo teſta-
trix dicit, quòd reſiduum bonorum ſuorum ve-
niret ad ſubſtitutum, & priùs mandauerat quin
genta recipi: videtur voluiſſe, quod legatum illorū
quingentorū pertineret ad onus hæredis, & non
ad onus fideicommiſſarij ſubſtituti: & erat per-
inde, ac ſi reliquiſſet fideicommiſſum vniuerſale
deductis legatis, vel ac ſi nominatim reliquiſſet
legata ab hærede, & nō à fideicōmiſſario vniuer-
ſali: attamen de dictis legatis fideicōmiſſum vni
3 uerſale relinquitur: vel cùm † nominatim lega-
tur ab hærede, onus legatorum non pertinet ad
fideicommiſſarium, imò legata ad partem per hę
redem defalcantur, & fideicommiſſum ad par-
tem: vt iſta probantur ff. ad Trebellianum. l. co-
gi. §. inde quæritur. & l. Marcellus. §. Item Pom-
ponius. & eadem l. in principio. quæ ita concor-
dat cum l. ſequent. & not. in dict. l. Marcellus. in
tertia glo. & C. ad Trebellianum l. fina. Si igitur
iſta legata pia cenſeantur pertinere ad unus
hæredum, & non ad onus fideicommiſſarij vni-
uerſalis: priuilegium eorum non grauabit fi-
deicommiſſum vniuerſale: nec per conſequens
quarta pro eis detraheretur de ipſo: quod eſſet ſi
integra quarta totius hæreditatis detraheretur
de ipſo. Nec obſtat prima ratio in oppoſitum
4 facta, cùm dicitur, onus † omnium legato-
rum ſpectare ad onus fideicommiſſarij vni-
uerſalis: quia illud verum eſt. cùm relinquun-
tur legata ſimpliciter, & fideicommiſſum ſim-
pliciter. ſic loquitur l. j. §. final. & l. final. ff. ad
Trebellianum. ſecus eſt cùm relinquuntur no-
minatim ab hærede: vel cùm fideicommiſſum
vniuerſale relinquitur deductis legatis: quia tūc
pertinet onus legatorum ad hæredem, non ad
fideicommiſſarium, & quælibet per ſe defalcan-
tur. vbi aliàs ſunt defalcabilia, vel vbi non ſunt
defalcabilia, legata non onerant fideicommiſ-
ſum: ſicut etiam vbi fideicommiſſum vniuerſale
non eſſet defalcabile, non releuaret legata defal-
canda: vt probatur in dicta l. Marcellus. in prin
cip. & § primo. Non obſtat, quod dicitur ſe-
5 cundò, quòd † de legatis defalcabilibus detra-
hitur falcidia pro non defalcandis: quia illud
verum eſt, vbi relinquuntur eidem perſonæ
vtraque legata, tam defalcabilia, quàm non
defalcabilia. ſic loquitur l. planè. & l. ſequ. §. j.
in oppoſitum allegat. Nec obſtat gloſſ. l. ex aſſe.
quæ loquitur etiam vbi relinquuntur diuerſis
perſonis: quia illa glo. non eſt vera: imò repro-
batur ibi communiter per Doctor. & appro-
batur glo. ſibi contrària, quæ eſt in dicta authen
tic. ſimiliter. & tenetur communiter per illam
gloſſ. &

gloſ. & per alia iura ſuper hoc allegata, quòd vbi relinquuntur diuerſis perſonis, non detrahitur falcidia de legatis deſalcabilibus, pro non defalcandis, ſed ſolùm pro ſeipſis. & ita etiam in propoſito huius quęſtionis dicam idem, quòd
6 † de fideicommiſſo vniuerſali non detrahetur quarta pro legatis pijs pertinentibus ad onus hæredis.

ADDITIO.

a Nulla falcidia. An autem falcidia ſeu Trebellianica ſit detrahenda de legatis pijs, ſeu de fideicómiſſo relicto hoſpitali conſtructo ſine authoritate epiſcopi, vide Paul. de Caſtr. conſ. ccxcviij. incip. præſuppoſita pro vera opinione.

De ſepulturis.

SVMMARIA.

1 *Antoniani poſſunt exigere quartam ab eccleſijs ſibi ſoluere conſuetis, licèt tamen eccleſiæ erigantur in maiores dignitates.*
2 *Eccleſia parœcialis, ex qua quis percipit ex priuilegio mediam partem funeralium: ſi erigatur in collegiatam, an priuilegiatus habebit quartam debitam a collegiatis: vel potius ſicut antea erit ſoluenda ſibi media pars.*
3 *Iniuriam nemini facit, qui vtitur iure ſuo.*
4 *Impetrantibus ad collationem certi epiſcopi, & in eius diœceſi licet erigatur noua eccleſia cathedralis, & noua diœceſis, nihilominus ius ſuum ſaluum remanebit.*

DECISIO I. aliàs. 871.

1 SVppoſito † quòd ex priuilegio apoſtolico, & de conſuetudine, Antoniani in curia Romana de ſepulturis, & funeralibus curtheſanorum in eccleſijs parœcialibus ſepultorum recipiant mediam partem: in eccleſijs verò collegiatis ſolùm recipiant quartam. Contingit quòd aliquæ eccleſiæ parœciales erectæ ſunt in collegiatas,
2 quæritur poſteà an † Antoniani percipere debeãt mediam partem funeralium ſicut priùs, aut ſolùm quartam? Et videtur quòd ſolùm quartã: quia facta eſt collegiata. ar. ff. de excu. tuto. cum ex oratione in fi. item quia mutauit ſtatum ff. de ſolutio. cùm quis. in prin pro hoc extrà de elec. c. ſtatutum. lib. vj. licèt etiam poſſet induci in cõtrarium per modum ibi not. per Io. And. in nouel. ſuper prima glo. in fin. Item priuilegium & conſuetudo ſtrictè ſunt tenenda in eccleſijs pa-
a rœcialibus ſimpliciter: nec ſunt extendenda [a] in præiudicium tertij ad eccleſias collegiatas. arg. de offi. deleg. c. dilecto. cum ibi no. per Ion. Item priuilegiũ & conſuetudo prædicta minus volũt grauare collegia propter multitudinẽ ſeruorum Dei: ergo cũ hic ſit multitudo. & collegiũ minus grauetur: quia ibi eſt eadẽ ratio. Itẽ etiã creatio in collegiũ ſuit fauorabilis materia, nec odioſa & laudabilis, & de iure licita non cauſa æmulãdi vel nocendi alicui machinata: ergo obtinuit ſuas prærogatiuas, etiã ſi propter hoc occaſio- b
naliter Antonianis præiudicetur, & non ſoluatur eis niſi tertia. argument. l. Proculus. ff. de dãno infecto. de aqua pluuia arcẽd. l. 1. in eo. quia
3 † nemini facit iniuriã qui vtitur iure ſuo. de electio. cùm eccleſia Vulterana. cum concordan. ff. de iure fiſ. l. fiſcus. pro hac parte alleg. ff. de oper. liber. l. operis obligatus. & l. interdum. in fine. & de bon. liber. l. cẽtũ. in principio. item allegat. l. cũ multa. C. de bonis quę liberis. Item. ff. de ædilibus. l. fin. §. Imperator noſter. in fine. de leg. iij. ſeruus vrbanus. §. j. ff. de iure fiſ. ſed accepto vſu togę. & infinita iura inducuntur ex eo, quòd Papa erigendo aggregauit eam in collegiatam, & annumerare voluit inter alia collegia, quæ conſtat, quod non ſoluunt, niſi quartam: ergo nec iſta. Item pro hoc, quia eccleſia parœcialis videtur vnita collegio: ergo eius aſſumit naturam. extrà de præbend. cap. ſuper eo. lib. vj. Item quia ſepulchrum curtheſanorum magis obuenit, & frequẽtiùs poſt erectas in collegiatas quàm ante, & hoc propter ſeruitorum & oratorum multiplicitatẽ & loci vetuſtatem, & ſuffragiorũ horarũ canonicatum multiplicitatem, & decantationem: & ideò cùm ex hoc Antoniani recipiant incrementum: ſecum compenſare poſſunt damnum diminutum mediæ. Nec poſſunt conqueri de collegio, ex quo alio reſpectu maius commodum cõſequuntur: nec etiam collegium tenetur eis reſtituere lucrũ quod magis contemplatione collegij illis obuenit, quàm ratione parœcialitatis. ff. ad Trebellianum. l. facta. §. ſi literis. ad legẽ Falcidiam. l. iij. pro hac parte benè facit C. de adoptioni. l. cũ in adoptionis. C. de inoffi. teſta. l. fin. in fine. Item quia illa verba, in eccleſijs parœcialibus, non poſſunt ſumi generaliter, etiam ſi ſint collegiatæ, quia ſic etiam alia verba quæ ſequũtur in themate, in eccleſijs collegiatis, ſumerentur etiam generaliter, ſi eſſent parœciales: quia implicarent contrarietatem, quod non eſt dicẽdum: imò ſic ſunt intelligenda ne contrarietas implicetur. Sumuntur ergo ſtrictè, ſic pro eccleſijs parœcialibus non collegiatis & collegiatis non parœcialibus. Si ſic ergo parœcialis eccleſia & collegiata quò ad illos non prouidit priuilegium vel conſuetudo: & ideò dimittendæ ſunt tales diſpoſitioni iuris communis: quo iure ſola quarta debetur, & non dimidia. argumen. nota. extrà de ſepulturis. cap. certificari. & ibi per Io. And. in nouel. & per Archidiaconum in eodem titul. capit. cùm quis. ſuper verbo, portio. lib. vj. & per iſtam ſolam rationem credo iſtam partem veriorem ſtantibus talibus terminis, vt ſunt poſiti in themate. Secus ſi eſſent tales, ſcilicet quòd Antoniani haberent mediam funeralium de ſepulturis apud eccleſias parœciales: apud alia verò loca ſecularia, vel regularia haberent quartam: quia etiam illa verba, apud eccleſias parœciales, ſumentur generaliter, etiam ſi eſſent collegiatæ: illa verò, apud alia verò loca ſæcularia, vel regularia, ſumerentur generaliter pro alijs locis non parœcialibus, vt ſit diuerſitas. In contrarium facit, quòd imò debeant percipere mediam, ſicut priùs: quia adhuc remanet parœcialis, ſicut priùs. & licèt honor eius auctus [b] ſit: non tamen eius condi-

ditio eſt immutata.ff.de conditio.& demonſtratio.l.falſa.§.j.& penult. pro hoc facit ff. de ſeruitu.ruſtico. præd.l.certo generi.pro hoc videtur expreſſius text. in ratione extra de maio. & obedien. cùm inferior. ſecundum glo.intellectũ ſuper verbo, denuntiamus. vel ſi ſequamur intellectum Innocen. dicendo illam exemptam, eo quòd creata eſt in cathedralem eccleſiam, etiam adhuc facit pro hac parte: quia ibi eſt ſpeciale propter rationem illius text. ergo etiam contra ius commune: vbi daretur compatibilitas cum iure priſtino non obſtante mutatione ſtatus, vt hic: quia non ſequitur aliquod inconueniens, ſi a ius percipiendi mediam, adhuc duret etiam poſt erectionem in collegiatam propter hoc: quia ius Antonianis competens ſine facto eorum eis au- b ferri non debet.argumen.l.quod noſtrum.de regul.iur. priuilegium enim ſiue erectio in collegium per principem conceſſum non debet in tertij præiudicium redundare: vt l.ij.§.meritò.&.§. ſi quis à principe.ff.ne quid in loco publi. cum
4 concordant.Pro hoc, quia † impetrantes ad collationem certi epiſcopi, ſi in eius diœceſi erigatur noua eccleſia cathedralis, & noua diœceſis, c adhuc remanet ius ſaluum impetrantibus: vt in extrauag. Io.ſedes apoſtolica. pro hac parte videtur caſus.C.de metropo.Beryt. l.j. in authent. vt iudi.ſine quoquo ſuffr.§. illud in authent. de adminiſtra. offic. in collatione.§.ſed etiam.& §. hoc ipſum.& quaſi per totum. Item vbi in eadem re concurrunt duo iura, perinde eſt ac ſi cócurrerent in perſonis diuerſarum.ff.de his qui.vt indig.l. tutor.cum concordan. Conſtat autem quòd ſi ius parœciale eſſet in eccleſia non collegiata, quòd Antoniani perciperent medietatem: ergo & nunc, licèt concurrant collegium & parœcia. Pro hac parte etiam poteſt induci C. de epiſcop.& cleri.quiſquis cenſibus. & l.ad ſimilitudinem. Item erectio facta in collegium per principem habet eſſe ſine præiudicio tertij, ſcilicet Antonianorum.argum.l.ij.§.ſi quis à principe.& §.meritò.ff.ne quid in loco pub. extrà de cóſue.c.cùm olim.de reli.do.quia monaſterium. vbi videtur caſus de hac quæſtione in ratione. Item cùm Antoniani certent de lucro, videtur Papa erigendo eccleſiam in collegiatam liberaſſe illam ab illo onere medietatis: quia quoties aliquis diſponens aliquem actum in materia lucratiua primam ſpeciem in aliam honorabiliorem deducit, vt prima ſpecies ſpecioſior, & honorabilior fiat, materiam primam præſumitur a extinguere velle.argument.ff.de au. & argen. lega. Seia.§.final. cum concordant. Pro iſta parte Antonianorum facit extrà de cenſib.cap.j.in clementi.Item quia potius debet attendi cauſa ori- b
c ginalis:[c] quia eccleſia ſancti Petri originaliter fuit parœcialis eccleſia.ff. ad municipa. l.libertus.§. præſcriptio. & quòd ante erectionem in eccleſia ſancti Petri Antoniani obtinebant ius percipiendi mediam, ergo.&c. de priuileg. dudum.de deci. ſtatuimus.lib.vj. & pro hoc, quia ad hoc ius videtur iam præuēta iſta collegiata: ergo &c.ff.de iuriſdict.om.iudi.cùm quædam pu- a ella.ad municipa.l.incola.de iud.ſi quis poſt quā. de fo. compet. capitu. poſtulaſti. pro hac etiam parte alleg. ff.de ali.legat.l.ij.ff.de tutel.qui habet.in prin. ver.quid autem.ff.de pœn l.j. extrà de hæret.capit. excommunicamus.§.ſi verò dominus. ibi, ſaluo iure principalis. C.qui po.in pig. ha.l.fin.extrà de deci. ſuper. & decernimus. xvj.q.j.eccleſiæ.& c.quicunque.ff.de admi. tuto.l.impuberi.ibi, nam.priuilegium &c. de reſcript.quamuis.lib.vj.de offic.deleg. ſuper eod. xxv.q.ij.§.j.xvj.q.j.peruenit.de præb.cùm in eccleſia.lib.vj.de priuil.c.paſtoralis.

ADDITIONES.

a Nec ſunt extendenda. Adde an diſpoſitio generalis comprehendit eccleſias cathedrales, deciſi. j.ſ.de fil.presbyter.

b Honor eius auctus. Adde quòd honor eccleſiæ parœcialis dicitur augeri, ſi erigatur in collegiatam, & ſic honor maior eſt habere locum in eccleſia collegiata, quàm in parœciali. Adde etiam quod magnus honor eſt habere canonicatum in eccleſia cathedrali: ſecundum Rot.deciſ.ij.ſ.de fil.presbyter.in nouis.& deciſ. 26. incip.ſi legatus.tit.de præbend.ſ.in nouis.

c Cauſa originalis. An cauſa originalis beneficij attendi debeat, Rota deciſ.49.ſ. de reſcript. repetita ſub tit.de præben.dec.5.j. in antiquiorib. & adde Philip.Dec.conſi.126.incip.in cauſa domini Franciſci Gentilis.

De Decimis.

SVMMARIA.

1 *Decimæ prædiales temporis præteriti ſuo tempore non petitæ, de cætero peti non poſſunt.*

2 *Debitor debet portare debitum ad domum creditoris ſine petitione.*

DECISIO I. aliàs. 25.

1 NOta quòd † vbi petuntur decimæ ab aliquo: & dicitur talem debitorem ceſſaſſe à ſolutione tēporis præteriti, niſi oſtendat quòd decimæ fuerint petitæ, debitor non tenetur, niſi à tempore petitionis: quia ad decimas prædiales quis non tenetur, niſi petantur: vt notat Archidiac. in cap.j.de decim.lib.vj.ergo debitor non condemnabitur, niſi à tempore petitionis licèt videatur facere contrà, quia decimæ quaſi deben-
a tur iure naturali, & diuino[a] & quis non poteſt prætendere ignorantiam quando tales decimæ debeantur, & ſic ſine petitione debent of-
2 ferri: quia † debitor debet portare debitum ad
b domum creditoris[b] ſine petitione: vt notat Innocen.in cap.ſignificante.de pign. ad idem l. Iulianus.§.offerri.de actio.empt.facit quod leg. & not.in cap.quæſt.& cap.reuertimini.xvj. quæſt. j.& vide modernos in cap. diſpendioſam. de iudic.in clemen.quæ actiones competant.not.Ber. in c.cùm in tua.eodem tit.

ADDITIONES.

a Et diuino. Quòd decimæ debeantur de iure diuino, nullus ſanæ mentis negare poteſt: cùm multis in ſcripturæ ſacræ locis, maximè veteris teſtamenti,

menti, decimas dari Deus præceperit. Et quòd ſponte offerri debeant, habes Exod. capitu. 22. circa fin. ibi, Decimas & primitias tuas offerre non tardabis. Et profectò hæc deciſio mihi ſanè mira videtur, nec fortè tuta in conſcientia. Bart. poſt gl. in l. item. ff. de conſtitut. pecu. Bald. Ang. & Imol. in l. cùm filius. §. fin. ff. de verbo. obliga. Specu. in tit. de emptio. §. j. in fin.

b Domum creditoris. Hinc eſt quòd creditor non tenetur interpellare debitorem, niſi ex vrbanitate, ſecundum glo. ſingul. in §. ſic itaque diſcretis. in verb. denuntiare. Inſtit. de actio. Veruntamen ſi prius fuerit in iudicio conuentus, quàm extra iudicium interpellatus, ſi in primo termino debitum offerat, & ſoluat, tunc ipſe euitat expenſas, emendam, & alia damna, quæ aliàs pateretur, ſecundum Bald. Ang. Ioan. Fab. & Iaſon. in l. non ignorat. C. de fructib. & lit. expenſ. & Angel. in l. ij. C. de obſeq. Salicet. & Bald. in l. edita. C. de edend. Anto. de But. in cap. j. de libell. oblat. & Doctor. in cap. nonit. extrà de iudic.

SVMMARIA.

1 *Maior xiiij. annis, habet legitimam perſonam ad petendas decimas, ſibi ex priuilegio debitas.*
2 *Decimæ ſunt res ſpirituales: & fructus ipſarum ſunt dependentes ab ipſis.*
3 *Decimæ poſſunt a laico præſcribi, non tamen ius decimandi.*

DECISIO II. aliàs. 498.

1 NOta † quòd cap. ſi annum. de iudic. lib. vj.
locum habet in laico maiore, xiiij. annis,
de defendendo decimas ſibi ex priuilegio apo-
ſtolico, vt prætenditur, & ante Lateranen. con-
cilium in feudum conceſſas: propter verba text.
ibi, & alijs cauſis ſpiritualibus, & dependenti-
2 bus ex eiſdem. nullum † dubium eſt, quin deci-
mæ ſint res ſpirituales: & fructus decimarum
ex ipſis dependentes: vt notat Ioan. Monac. ibi-
dem expreſsè, quòd poſſunt cadere in laicum, &
3 † etiam præſcribi: licet ius decimandi non: vt
not. de præſcriptio. c. cauſam quæ. & de decim.
quamuis. per Ber. Et ſic fuit determinatum per
relationes meas in cauſa Detruſen.

De Regularibus & tranſlatis ad religionem.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres intrantes monaſteria, in quibus non fit profeſſio, an gaudeant priuilegio cano. ſi quis ſuadente.*

DECISIO I. aliàs 167.

1 NOta † quòd mulieres [a] aliàs canoni-
a cè intrantes monaſteria, in quibus
religio non eſt approbata: nec ipſæ
mulieres profitentur: tales non ha-
bent immunitatem, quæ perſonis eccleſiaſticis
conceditur: vt verberans eas, vel iniurians ſententia canonis non ligetur: cùm tales mulieres religioſæ non ſint habitu nec profeſsione: & ſic non gaudent immunitate: vt notat Ioan. Andr. in capit. dilecta. de maio. & obedien. licèt aliqui velint dicere quòd quandiu ſunt in eccleſia, vel diuino ſeruitio, vel habeant habitum religioſum, quòd illo tunc gaudere debent. argument. l. ſtigmata. C. de fabri. libr. xj. & de aquæ duc. l. omnes. iunct. l. ſemper. §. negotiare. ff. de iure im mu. nam licet mulieres tales poſsint contrahere matrimonium in futurum: tamen quia de præſenti religioſè viuunt: videntur tamen vt aliæ perſonæ eccleſiaſticæ, vt clerici ſimplices aliquo voto non ligati priuilegio immunitatis gaudere debent: ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Mulieres. Adde an conſuetudo excuſare poſsit religioſam beneficium regulare abſque profeſſione tenentem, & an prouideri poſsit ſeculari de beneficio regulari per viam poſtulationis, electionis, collationis, vel alterius cuiuslibet prouiſionis per Panor. in cap. ij. de teſtament.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus regularis non poteſt habere præbendam diſtinctam.*

DECISIO II. aliàs 252.

1 NOta glo. Innocen. † quòd canonicus re-
gularis non poteſt habere præbendam di
ſtinctam, cùm non habeat proprium: vt
notatur in cap. dilectus. in fin. de præbend. & per
illam glo. audiui quòd regularis extra monaſte-
rium virtute priuilegij conceſsi familiaribus
cardinalium, non poteſt petere præbendam ſuã:
quia ſua propria non eſt: licèt aliqui cõtrà: quia
exeundo de monaſterio poteſt præbendam ven-
dere, ergo &c.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus expectans poteſt acceptare officia ſpectantia ad collationem ſui abbatis.*

DECISIO III. aliàs 265.

1 NOta, † quòd vbi religioſus habet ex pectatiuam ad collationem ſui abbatis: talis religioſus poteſt acceptare hoſpitale, ſeu eleemoſinariam, quæ pertinet ad collationem abbatis, ſi talia religioſis ſint conſueta aſsignari: maximè ſi perpetuò aſsignari conſueuerũt: quia cap. per literas. de præbend. in clementi. non habet locum in religioſis: vt capit. quia contingit. §. religioſorum autem. de religio. domi. & poteſt eſſe ratio, quare non habet locum: quia in religioſis beneficia videntur eſſe eiuſdem conditionis quantum ad hoc: quia ſunt per ſuperiorem amouibilia ad nutum regulariter: vt capit. præſenti. de officio ordin. cum ibi nota. per Archid.

quod

quod non eſt in clericis ſæcularibus: vt c. vn. de capel. monach. lib. vj. ideò non mirum, cùm hoſpitale & eleemoſinaria ſint ad nutum amouibilia regulariter: ſi non veniant nomine beneficij, 1
quantum ad clericum impetrantem, poſito ꝙ in titulum beneficij conferantur: vt notat Ioan a
nes And. in c. alleg. ſuper verbo, prouidere. ſecus eſt in religioſis, in quorum perſonis collatio beneficij, ſeu hoſpitale vel adminiſtratio eiuſdem conditionis videtur eſſe.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio poteſt fieri per monachū in manibus ſui abbatis, vel alterius ab eo poteſtatem habentis.*

DECISIO IIII. aliàs 262.

1 NOta gl. eſt Inn. † quòd profeſſio poteſt fieri per monachum in manibus ſui abbatis vel alterius ab abbate poteſtatem habentis: vt notatur in c. porrectum. de regula. in gloſ. a
magna. verſicu. reſpondent quidam. & Archi. eodem titu. cap. beneficium. ſuper verbo, conſtet. ad quod cap. ſi religioſus. de electio. libro ſexto. & ibi per Ioannem And. licet allegetur conſtitutio Benedicti dicentis, quòd non valet profeſſio in communi, niſi ſit facta in monaſterio, & præſente conuentu ſub certis ſolennitatibus. ad quod faciunt nota. per Bernard. in allegat. capitulo, porrectum. vbi conſtat de conſtitutione illa.

SVMMARIVM.

1 *Ingreſſus monaſteriū, ſi infrà annum probationis illud exeat, non habebit annum integrum probationis iteratè redeundo ad illud: ſed tantum temporis quod reſtabat de primo tempore.*

DECISIO V. aliàs 286.

1 NOta, † quòd ingrediens religionis ordinē ſi infra probationis annum exeat: ſi iteratò poſt annum vel aliud interuallum redeat ad religionem eandem & ad monaſterium, non habebit poſt ſecundum ingreſſum integrū annum, ſed tantùm id quod reſtabat de primo tempore. hoc videtur nota. Archid. in capit. non ſolùm. ſuper verbo, inſtitutus. de regula. libr. vj. quia tempora coniunguntur. argumē. l. necnon. §. ſæpius. ex quibus cauſis maio. & l. fin. ff. de abige. licet videatur facere cōtrà: quia poſito quòd per partes annus interpolatus fuerit in religione iſtæ partes nō videntur facere annum continuū. argumē. l. ſancimus. §. ſi quis autem. de donatio. iunct. ſi idem cum eodem. de iuriſdi. om. iudi. & l. ſi libertus. in fi. de iure patrona. & pro iſta parte facit l. j. §. quoties. verſicul. ſunt autem. ff. de publican.

SVMMARIVM.

1 *Monachus nō habens propriū accuſans abbatem, debet habere expenſas de bonis monaſterij. ſecus ſi proſequeretur cauſam propriam.*

DECISIO VI. aliàs 799.

SCiendum eſt quòd dicitur in cap. ex parte. & cap. olim. in fin. de accuſatio. quòd † ſi mona- 1
chus non habens proprium, nec aliquam adminiſtrationem, accuſat abbatem ſuum pro vtilitàte monaſterij: quòd tunc habebit expenſas neceſſarias de rebus monaſterij: vt in præallegat. iuribus. Si autem monachus, vel alter religioſus dicti monaſterij dicat propriam cauſam contra dictum abbatem, ſeu monaſterium: tunc non habebit expenſas à dicto monaſterio. & hoc tenet expreſsè Inn. in alleg. c. ex parte. in fi. ideò eſt conſilium, quòd ille qui ſequitur cauſam propriam ſi non habet de quo viuat: & dicit ſe eſſe valdè iniuriatū à maiori, quòd ſupplicet Papæ, quòd ſibi prouideat circa expenſas habendas. hoc tenet Rota.

ADDITIO

a Accuſat abbatem. Qualiter monachus abbatem ſuum accuſare poſſit, ſcribit Fel. in c. cæterum. de iud. in ver. limita iſta in caſu. col. 5. & de materia huius dec. vide dec. 4. j. de accu.

De Iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Patrono an currat tempus præſentandi à die vacationis beneficij, vel potius à die notitia.*

DECISIO I. aliàs 38.

1 NOTA, † quòd patrono a currit tempus quod ſibi datur ad præſentandū à tempore, quo eſt vacatio beneficij: 2
non tamen à tempore ſcientiæ patroni: vt c. cùm ei quem. de conceſsio. præb. in cle. quia imputatur patrono, ſi non dimiſit procuratores, quando ſe abſentauit: maximè quādo longam abſentiam habet facere. extrà de eo qui mi. in poſ. cauſa rei ſer. c. ſi. cum ibi no. ff. de legationib. l. eundem. cum ibi no. iunct. l. j. de diuer. & temp. præſcript. & iſta fuit communis opi. licèt Dy. dixerit contrarium per c. quia diuerſitatem. de conceſsio. præben. quod no. per Ioan. And. in alleg. c. cùm ei quē. in fi. & quod no. in c. licet. de ſupplen. neglign. præla. Ad quod l. item veniūt. §. petitam. de petitio. hæredita. pro prima parte facit, quod no. Ar. in c. licet ſuper verbo, priuatus. de ele. circa ꝙ vide Arc. in c. ſtatutū. ſuper verbo, vacauerit. de præb. li. vj. & vide dec. 13. j. eo. & dec. 35. ſ. de præb.

ADDITIO.

a Nota quod patrono. Adde deciſi. vij. in ei. vtrum vacante beneficio. titul. de præbend. j. in antiquior.

SVMMARIVM.

1 *Patronus excommunicatus non poteſt præſentare, & quid de laico patrono.*

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus beguinarum cenſetur iuſpatronatus eccleſiaſticum.*

DECISIO VIII. aliàs 332.

1 NOta, † quòd clericus[a], cui eſt collatum bene
ficium etiam reſeruatũ: poſito quòd illud be
neficiũ pertineat ad collationem, ſeu præſenta-
b tionem beguinarum,[b] tale beneficium poteſt li-
citè retinere: poſito quòd in collatione non fiat
mentio, quòd ad beguinas ſæculares iuſpatrona
tus pertinebat, quia poſito quòd tales beguinæ
ſint ſæculares, religioſè tamen viuunt, & habitũ
portant religioſum: ideò non videntur merè lai
cæ: quia licèt ſint laicæ: tamen propter religionẽ
quam habent, videntur facere collegium. argu.
no. in c. cùm ab eccleſiarum. de off. ordi. iuncta l.
j. de colleg. illici. vt dicimus in ſimili, quòd fra-
tres minores & Ciſtercien. ſunt laici: vt no. Inn.
in c. j. de celeb. miſ. & cap. ex eo. de electi. per Ar
chi. li. vj. Nec obſtat quod notãt Doct. in c. ij. de præ
bẽ. lib. vj. quia loquuntur in merè laico non ha-
bente religionem, nec faciente vnitatem, vel col
legium. Item iſtæ beguinæ vt miſerabiles perſo-
næ coram eccleſiaſtico ſunt conueniendæ: vt vi-
duæ perſonæ, & aliæ. c. ex tenore. de for. compe.
& ideò merè non videntur perſonæ laicæ, ſeu ſæ
culares: maximè cùm portent habitum. & tali-
bus iniuriando quis incideret in ſententiam ca-
nonis. ſic intelliguntur no. per Ioan. And. in c. di-
lecta. de maiori. & obedien.

ADDITIONES.

a Clericus. Adde Fel. in c. accedentis. col. j. de præ-
ſcri. Pariſ. con. 40. nu. 4. volu. iij.
b Beguinarum. De hoc genere mulierum habetur
tex. in cle. j & quod ibi no. de reli. domi. & de ad
noſtram. de hæret. vbi etiam vide de Piguardis.
& adde Felyn. in tracta. quando litt. apoſto. &c.
colum. vij.

SVMMARIVM.

1 *Patronus poteſt præſentare ad beneficium vacans de iure: licèt non vacet de facto.*

DECISIO IX. aliàs 365.

1 NOta. † nunquid patronus[a] poſſit præſen-
a tare ad beneficium vacans de iure, ſed non
de facto: ſicut & collator poſſet illud cõ
ferre. per c. hæc epiſcopus. de præben. li. vj. facit
quia ſi de tali beneficio poteſt fieri, quod eſt plus,
ſcilicet collatio. & vtique quod eſt minus. In op
poſitum videtur facere quod no. per Inn. in ca.
qualiter. de accu. in ver. adinuicem. circa fi. verſi.
credimus. ibi, clerici. ſed ibi non erat priuatus
per ſententiam. vide dec. 15. ſ. de probatio.

ADDITIO.

a Nunquid patronus. Adde deci. 5. de rer. permut.
ſ. in nouis. Fely. in capitu. cùm ex officij. colum.
xv. verſicu. noua & vltima. de præſcript. Ordra.
conſi. 306.

EPITOME.

Patronus ſi non præſentat intra tempus, collatio intè-
rim per epiſcopum facta tenet.

SVMMARIA.

1 *Patronus laicus habet tempus quadrimeſtre ad præſentandum: ſemeſtre autem ſi ſit clericus.*
2 *Patrono tempus quadrimeſtre quomodo computari debeat, an ſecundum numerum menſium literarũ, an ſecundum dies anni?*
3 *Patronum licet appareat non præſentaſſe aliquẽ, an collatio facta ab ordinario infra tempus præſentandi, valeat? per tot.*
4 *Patronus laicus parum, vel nullum ius habet, vel ſaltem debile in diſpoſitione beneficij.*
5 *Ratum habere non poſſum, quod meo nomine non eſt factum.*
6 *Authoritatis quæ ſunt, ſi fiant non ſuo tempore, non valent.*

DECISIO X. aliàs 528.

NOta infra tempus patroni Epiſcopus con
1 fert beneficium. alicui. poſteà † patronus a
a nullum præſentauit infra tempus quadri
meſtre, ſcilicet laicus, vel ſemeſtre. ſ. clericus. qui
dam alius poſteà impetrauit à Papa illud benefi-
cium, ſi non fuerit alteri ius quæſitum: quæri-
b tur[b] an ei, cui contulerat Epiſcopus, fuerit ius
quæſitum, vt iſte apoſtolicus non debeat habe-
re: vel an iſte appellans ſit potior, tanquam illi
ordinario nullum fuerit ius quæſitum? Et magis
dilatetur dubium. Pono caſum prout erat in fa-
cto in palatio: Cùm ad quendam patronum ſpe-
ctaret præſentatio cuiuidam beneficij: & vaca-
uit certa die: Epiſcopus prætendens patronum
non præſentaſſe infra tempus debitum: ſic quaſi
ad ſe iure deuoluto ſpectare diſpoſitionem be-
neficij, vltima die temporis infra quod patro-
nus poterat præſentare, vt iure deuoluto, cõtulit
eccleſiam cuidam: patronus autem nullum præ-
ſentauit aliũ: quidã autẽ alius poſteà impetrauit
illud beneficiũ, ſi nõ foret alteri ius quæſitum:
quæritur quis ipſorum ſit potior? Et circa hoc
2 qualiter † debeat cõputari tempus patroni qua-
drimeſtre, vel ſemeſtre, an ſecundum numerum
menſium literarum, an ſecundum dies anni: vel
an pro menſe debeant xxx. dies, vel xxxj. dies.
Circa quod pro nunc non inſiſto: ſed remitto ad
pleniſsimè no. per Hoſt. de ſuppl. negli. præla. c.
licet per Io. And. de elect. c. quam ſit. libr. vj. per
Doct. ff. de reg. iu. l. vbi lex. Sed veniendo ad q. &
ſupponẽdo, quòd vltima die patroni epiſcopus
3 contulit tanquam iure deuoluto: vtrùm † quia
patronus poſteà nullum, nec antè præſentauit, te
c neat[c] collatio Epiſcopi? Quidã, & in hac opin.
fuit maior pars, diſtinguebant inter patronũ lai
cũ & clericũ: & dicebant, quòd collatio facta in
fra tẽpus patroni clerici ſit nulla ipſo iure: & quod
non ratificetur, nec valideur propter negligen-
tiam patroni ſubſecutam: quia quod ab initio

nullum eſt tractu tẽporis nõ confirmatur: ſecus in collatione facta infra tẽpus patroni laici. Et reddebant cauſam & rationem diuerſitatis: quia
4 †patronus laicus parum, vel nullũ ius habet, vel ſaltem debile in diſpoſitione beneficij: & quicquid habet eſt de gratia: & totalis diſpoſitio cẽſetur ad Epiſcopum pertinere potiùs, iuxt. no. in c. quoniam. de iur. pa. per Hoſt. & ideò collatio Epiſcopi cenſetur validior: præſertim, quia maius ius habet in conceſsione prælatus, quàm in præſentatione patronus. de offi. legat. c. dilectus. d
Quidam verò alij indiſtinctè dicebant collationem Epiſcopi eſſe validã: ex quo patronus infra tempus debitũ nullum præſentauit: & dicebant eam ab initio tenuiſſe ipſo iure, quantumcunque fuiſſet facta infra tempus patroni, licet ſi patronus alium infra tempus præſentaret inſtante patrono, eius collatio eſſet caſſanda, & irritanda. argu. not. per Inn. de re iud. ca. cùm, Bertoldus. in iij. gl. ſua in fi. Mihi tamen, & multis alijs videbatur, quòd collatio epiſcopi facta infra tempus certũ cuiuſcũque patroni ſiue laici, ſiue clerici, ſit nulla ipſo iure. xvj. q. vij. c. decernimus. & no. per Hoſt. de iur. patron. c. ex inſinuatiõe. & ſic intelligi debet §. illud. in fi. c. ti. & ibi dixi poſt Hoſt. Tamen videbatur mihi quòd licèt ſit nulla, ſi patronus ei conſentiat, ſiue tacitè ſiue expreſsè, quòd per eius ratificationem validatur. arg. no. per Hoſt. in ſum. de iure pat. §. fin. ver. quòd ſi eccleſia. ibi, nec ob. &c. cũ dicit, nec enim intereſt, vtrum ab initio cõſentiat, vel ex poſtfacto quò ad hoc, vt ſine conſenſu ſuo ordinata non videatur, &c. tunc enim ex quo ceſſat cauſa impediens eam, & ſuperuenit cauſa confirmans: licet fortè nulla ab initio, bene poteſt validari. arg. l. per fundum. & l. ſi. ff. de ſerui. ruſtic. prædio. & l. obſeruare. §. ſi de off. procon. & no. per Dy. & Doct. in reg. non firmatur. de reg. iur. li. vj. Tamen in propoſito præmiſſæ quæſtionis quia Epiſcopus contulit iure deuoluto: non credo quòd vnquam valuerit: ex quo reuera ad epiſcopum non erat deuoluta poteſtas. arg. extrà de conceſsio. præben. c. ex parte. cum ibi no. per Hoſti. ſuper verb. conſilij. nec ſequens patroni ratificatio vel aſſenſus tacitus, vel expreſſus validabit eam: quia nõ fuerat facta, vt ex illo iure, nec ex illa poteſtate epiſcopi, ad cuius vigorẽ requiretur conſenſus patroni: imò erat facta iure deuoluto, & quaſi in negligentiam, & pœnam patroni: & ideò quia nihil erat factum vt eius nomine, non poteſt per eum ratificari, quia
5 †quod meo nomine non eſt factum, ratum habere non poſſum: ſecus autem eſſet, vt prædixi, ſi Epiſcopus iure non deuoluto, ſed vt iure ordinario & originali, quod habet circa diſpoſitionem beneficij contuliſſet, quia tũc licet non poſſet, nec deberet diſponere, niſi de conſenſu, vel ad præſentationem patroni: tamen quia iure originali ordinario diſponit, videtur in dubio diſponere vt iure ſuo: & vt iure & nomine patroni, vt quaſi ſperans, & credens patrono cõplacere, & quaſi ſub tacita conditione, ſi ſibi placuerit: vel aliter interpretetur, ne aliter interpretando videatur illicitè, & inutiliter diſponere. & quaſi eligere viã ad impugnãdum ſuam diſpoſitionem, quod non eſt præſumendum. arg. l. iij. ff. de teſt. mi. & pro hoc facit in ſimili, de his quæ fiunt à præla. c. ea noſcitur. cũ dicitur intelligi, d. cũr quod fiant de collegiorum ſuorũ conſenſu: & ſic tanquam factũ nomine eius poteſt ratificari per patronũ: cùm enim ea quæ circa diſpoſitionem beneficij debent interuenire ex parte patroni, potiùs tenerẽt ex parte conſenſus: & cenſetur iure conſenſus, quod ſint authoritatis, & per cõſequens cũ ea quæ ſunt conſenſus poſsint interuenire ex poſtfacto °, & ea quæ ſunt authoritatis debeant interuenire ante actũ, vel potius in ipſo actu. iuxta no. per Io. And. de rebus eccle. non alienãd. c. dudum. ſuper verbo, tractatus. vnde poteſt patronus poſteà cõſentiendo tacitè, vel expreſsè validare collationẽ epiſcopi. Pro hoc in ſimili de his quæ fiunt à præla. cũ vos. de præb. c. cũ in eccleſijs. li. vj. vnde facit quod no. Inn. de elect. c. eccleſia. ij. ibi cũ dicit, Item no. hic quod ille cuius nomine nõ eſt geſtum &c, & pro hoc de iure patro. c. cura. & c. ſuggeſtũ. Nec obſt. ad præmiſſa, ſi dicas contra præcedens mẽbrum, quando Epiſcopus cõtulit iure deuoluto, quod etiã videtur contuliſſe meliori modo, quo potuit & ſic etiã ex poteſtate iuris, & authoritate originali, ad quã concurrere debet patroni cõſenſus. arg. no. in c. cũ ex officij. de præſcri. per Inn. & ſic quã nomine etiam patroni: vt dictũ eſt in ſecũdo mẽbro: & ſic poſſet per patronũ ratificari, quia dico, quòd cùm Epiſcopus contulit iure deuoluto expreſsè videtur abijcere cõſenſum patroni. ſuppon. enim eũ priuatum iure ſuo, & totam poteſtatẽ ad ſe deuolutã: & ideò non poteſt dici, quod eius nomine tunc aliquid diſponat, & per conſequens nec per eum nõ nomine ſuo geſtum, poterit ratũ haberi: vt no. Inn. in dict. ca. cùm ex officij. de præſcri. facit ad propoſitum quia ibi vtraque poteſtas, & opinata & vera erãt propriè, & nihil nomine alieno gerebatur: nec ibi agitur de ratihabitione actus alterius, per quem actus geſtus debeat validari. Concludendo ergo ex præmiſsis credo quòd collatio Epiſcopi facta infra tẽpus patroni, vt iure deuoluto, ſit nulla ipſo iure. vt dict. c. decernimus. xvj. q. vij. & vt eſſet valida, crederẽ quòd eſſet opus noua collatione lapſo tẽpore patroni. Vnde facit ad quod not. Ioan. An. in nouel. ti. de præb. & digni. c. ſtatutũ. li. vj. ſuper verbo, poſt menſem. Nã diſpoſitio Epiſcopi quæ depẽdet ab authoritate, & ſic tenet ex parte eorũ, quæ ſunt authoritatis, oportet quòd fiat
6 tempore debito: quia †ea quæ ſunt authoritatis non ſuo tẽpore facta, nõ valent: quia authoritas ſemper interuenire debet in ipſo actu, tempore quo actus poteſt, & debet fieri. Concludo inſuper quòd talis collatio vt iure deuoluto facta, non poteſt per frequentem patroni conſenſum validari, & per conſequens concludo in quæſtione, quòd apoſtolicus in hoc caſu eſſet potior. ex quo per collationem Epiſcopi ei cui contulit, nõ fuit ius quæſitum. Secus dicerem vbi Epiſcopus non contuliſſet vt iure deuoluto: ſed ſimpliciter, vt iure ordinario primæuo, & originali, quia tunc per tacitum vel expreſſum conſenſum patroni ſuperuenientem ante impetrationẽ apoſtolici fuiſſet collatio valida.

ADDITIO

ADDITIONES.

a Patronus. Vide Ioan. Firmian. tract. de epiſcop. s. in ij. part. iiij. lib. verſi. vigeſimò ſextò quæro ſi epiſcopus, &c. ti. de poteſt. & authorita. epiſco. circa ſpiritualia. vbi videtur tenere quòd collatio facta per epiſcopum pendente tempore conceſſo patrono ad præſentandum, nó valet, etiam ſi patronus nullũ præſentauerit. Sed cótrarium eſt verius. & ita hîc videtur decidi. Vide quæ amplè accumulaui in meo conſi. inc. vacante prioratu &c.

b Quæritur. Adde hîc quod voluit Roma. conſil. 423. quod patroni præſentatio quã patronus aſſerit eſſe factam de illo quẽ inueſtiuit intra tempus debitũ præſumitur interueniſſe, ſi patronus non contradicat.

c Teneat. Dic in terminis huius propoſitæ quæſtionis quòd epiſcopi collatio facta iure deuoluto, cùm tamen deuolutio cauſata nó eſſet, non tenet, rationibus ſequẽtibus. Prima eſt, quia in collatione epiſcopi de qua fit hic mentio, fuit expreſſus falſus modus, ſub quo, & non ſub alio iſte epiſcopus iſtud beneficiũ patronatum cótulit. quo caſu dicta collatio viribus ſubſiſtere nó potuit, niſi fuiſſet adiecta clauſula aut alio quouis modo &c. qua quidem clauſula poſſunt vti epiſcopi, & alij ordinarij collatores in eorum collationibus, cũ hoc eis à iure non ſit prohibitum, ſecundum glo. in §. viſum fuit. in verb. alió quouis modo. titu. de cauſis. in pragmat. ſanctio. quia vno modo expreſſo non venit alius modus. c. ſuſceptũ. de reſcrip. li. vj. Secunda, quia iſte epiſcopus elegit viã ad impugnandũ ſuam collationem: & ideò eſt ſibi imputandũ. l. iij. ff. de milit. teſta. Tertia, quia iſte epiſcopus poterat cóferre iſtud beneficiũ iure ordinario validè, & tamẽ cótulit iure deuoluto nulliter. & ideò non valet talis collationis actus. Hinc eſt ꝙ volens explicare actũ vno modo, ſi eligat alium modũ incópetentẽ nihil agere videtur, cũ corruat eius actus. c. ex parte. & ibi Hoſt. Panor. & doct. de conceſſ. præb. Quarta, quia ſi facio actũ, quẽ facere non poſſum. non valet ille actus eo modo quo facere poſſum: quia quod nolui, potui &c. l. multũ intereſt. C. ſi quis alter. vel ſibi. c. cũ ſuper. de off. dele. Quinta, quia vbi quis poteſt & debet facere aliquẽ actũ ſub certa qualitate neceſſaria ad illũ actũ, ſi faciat ſub alia, nó valet actus. l. Lucius. ff. de fideicômiſ. liber. l. j. §. ſi quis ſimpliciter. ff. de verb. obli. §. præterea. Inſti. de inutili. ſtipulat. capi. cum aliquibus. capitu. ſuſceptum. libro. vj. c. hi qui authoritate. de præb. c. li. & no. Hẽr. in c. cũ dilectus. de iure patro. vbi dicit, ꝙ ſi prælatus præſentatũ de patrono inſtituit. nó ſub titu. & qual. præſentatiõis. ſed aliàs iure ſuo. perinde eſt ac ſi ipſũ præſẽtatũ nullo modo inſtituiſſet nec valet inſtitutio. Sexta, validitas cuiuſcunque actus dependet à volũtate & poteſtate agẽtis & altero illorũ deficiẽte nihil ſolidè explicari poteſt. d. l. multũ intereſt. & d. c. cũ ſuper. Septima quia ſi iudex fert ſententiã exprimẽdo cauſam nõ concludentẽ. illa ſententia eſt nulla, licèt ex cauſa nõ expreſſa poſſet iuſtificari: ſecundũ doct. in d. c. ex parte. Octaua, peccatũ in modo faciendi vitiat actũ. c. piſanis. extrà de teſti. ſpo. c. vt noſtrũ. vt eccleſi. benefi. facit l. qui in aliena. & l. is qui putat. & l. ſi is ad quẽ. & ibi Bar. ff. de acqui. hæred. Nonò facit l. an inutilis. ff. de excep. & l. ſi vnus. §. pen. ff. de pact. vbi acceptilatio inutilis ratione formæ non habet vim taciti pacti. Decimò faciũt no. per Hoſt. & Ant. de But. in c. cũ ex officij. extrà de præſeri. vbi dicũt, ꝙ ſi ordinarius credens ſe habere iuriſdictionẽ delegatã, & non habet ſi procedat vt delegatus, non valebit proceſſus ratione ordinariæ iuriſdictionis & poteſtatis quã habet. & ſenſit gl. in ca. ex literis. de offi. dele. quia in delegata deficiebat poteſtas: in ordinaria verò deficiebat volũtas, cũ non intenderet procedere poteſtate ordinaria. Vndecimò faciũt no. per Bar. & Bal. in l. j. C. qui pro ſua iuriſdi. vbi dicũt ꝙ ſi aliàs habenti iuriſdictionẽ fit delegatio. & partes hoc ſcientes litigant coram illo, ſi ille proceſſit vt delegatus, nó valebit proceſſus. Adde Roma. conſi. cccxliij.

d Ex poſt facto. Vide Panor. in cap. licet. extrà, de regularib.

EPITOME.

Beneficium ad effectum vt cadat ſub gratia expectatiis, an ſufficiat quòd ante gratiam fuerit fundatum licèt cõſenſus & authoritas Epiſcopi ſuperueniat poſt obtentam gratiam expectantis.

SVMMARIA.

1 *Expectans ad collationem epiſcopi, an poterit acceptare beneficium fundatum ante datam ſua expectatiuæ: licèt authoritas & conſenſus Epiſcopi circa fundationem dicti beneficij interuenerit poſt obtentam ſuã gratiam.*

2 *Principium eſt potiſſima pars rei.*

3 *Spes attenditur, quia quod eſt in ſpe, quaſi indubitatũ cenſetur in actu.*

4 *Anima rationabilis eſt forma hominis.*

5 *Forma eſt qua dat eſſe rei.*

6 *Inceptum non debet reputari factum.*

7 *Confirmans dicitur dare.*

DECISIO II. aliàs 545.

1 QVidam † patronus fundauit quoddã beneficiũ perpetuum, in quadam capella cuiuſdã eccleſiæ dando dotẽ, ſeu perpetuos redditus annuos: & ordinãdo, quòd ibi deberet eſſe vnus perpetuus ſacerdos, qui haberet pro anima celebrare: & in horis canonicis in eccleſia ſeruire, & eſſet ibi perpetuum beneficium, in titulum perpetui beneficij conferendi: & quòd ſpectaret ad collationem epiſcopi, antequàm epiſcopus ſeu ſuperior ad quem pertinebat, fundationẽ ſeu inſtitutionem ipſius beneficij approbaret: & vt etiã perpetuum beneficium decerneret, ſeu ipſum in beneficium eccleſiaſticum inſtitueret: ego impetraui ad collationẽ Epiſcopi. poſt gratiam meã. epiſcopus prædicti beneficij fundationẽ approbauit: & illud in perpetuũ beneficium eccleſiaſticum inſtituit iuxta fundationem, & ordinationem fundatoris: ego tunc illud acceptaui, tãquam cadens ſub gratia mea, opponitur mihi ꝙ

non cadat ſub gratia mea tanquam creatū poſt
datam literarum mearum.per c.literas.de reſcri
ptis.in elem.ego dico quòd imò cadit:quia ante a
gratiam meam fundatum,& dotatum,licèt non
eſſet per epiſcopum approbatum ſeu confirma-
tum:& ſic ante gratiam meam cenſebatur crea-
tum.quæritur quid iuris? Et videtur quòd cadat
ſub gratia mea, quia principium & fundamētū
ante gratiam meam fuerit factum:ergo &c.quia
3 † principiū eſt potiſsima pars rei.de origine iu-
ris.l.j.Et præſertim fundamentū tale ſine quo ſu
peræd ificari non poteſt.arg.l.egi.ff.de exceptio.
rei iudica.& quòd ante gratiam meam erat fa-
ctum,habebatur inſtar operis facti:igitur &c.ff.
de operis noui nuntia.l.ſtipulatio.§.opus .quia
ex quo ante fuit inceptum,videtur perfectū .ar.
ff.de auro & argen.le.l.& ſi nō ſit.§.quid ergo.
cum concor.ibi alle,Pro hoc poteſt induci iſtud
brocardicū, quòd inſpicitur origo & initium:
de quo de electioni.dudū.ff.de verb.oblig.l.ſi fi-
lius.pro hoc poteſt induci id brocardum,inſpi-
citur cauſa originalis.ff.de donationi.qui verò.
quod concordat pro hoc,quia cinctus videtur,
qui de proximo cingendus eſt.ar.de teſta.mili.l.
penul.ſic etiam dictum beneficium ante gratiam
meā factū,ſeu creatum videtur ,ex quo de pro
ximo confirmandum & approbandum erat.Ad
hoc etiam faciunt concordantiæ in d.l. penulti.
per glo.allegat.pro hoc,quia partus conceptus
videtur natus.ar.l.qui in vtero.ff.de ſtatu homi.
qui filij ſint legitimi.c.ij. Pro hoc etiam facit,
quia ante gratiam meam beneficium fundatum
erat:& ſic orta cauſa ſeu ratio futuræ approba-
tionis,ergo talis ortus multum attenditur:ſicut
dicitur in ſimili orto incendio.ff.ad leg.Aqui.ſi
quis fumo.§.ſi.& ff.quod vi aut clam.l.ſi alius.
§.eſt & alia.verſi.ſi quid tamen.ibi,quòd ſi nul-
lo.&c.pro hoc etiam facit ff.de pig.act.l.ſi rem.
§.ſi.cum ibi no.per gl.Item erat tunc beneficiū
in ſpe quaſi indubitata confirmandū,ex quo ra-
tionabiliter erat fundatum.ergo perinde ſit ac ſi
tunc fuiſſet cōfirmandum:quia † quod eſt in ſpe,
quaſi indubitatum cenſetur in actu,& ideò mu-
lier cenſetur domina dotis,aut rei quæ eſt in ſpe
domina.ar.ff.qui ſatiſda.cog.l.ſciēdum.§.ſi fun
dus.C.de iure do.l.in rebus.& ad hoc videntur
omnes concordare,quos ad hanc viam allegaui.
ff.de teſta.mili.l.neque enim.§.deportati.præſer
tim quia dominus in cuius honore beneficium
fundatum erat iam illud acceptaſſe,& cōfirmaſ
ſe videbatur tūc,& incontinenti cū per fundato
rem nouit inquantū ſunt bona illa accepta:cū
enim de actu ei beneficiato agitur ipſe patiendo
conſentire videtur,qui etiam poſſet,ſi vellet im
pedire.facit ad hoc quod no.per Cy.de ſacroſan.
eccle.l.illud.iūct.no.per Inn.de elect.in geneſi.&
per gl.in regu.iu.qui tacet.ergo cū non reſtaret
niſi nudum miniſteriū epiſcopi,declarantis illud
debere eſſe beneficium,prout rationabiliter fun
datum erat:& per conſequens de eo acceptare vi
detur quòd ante gratiam ſatis poſsit dici creatū
ſaltem approbatione diuina quaſi facta epiſco-
pi confirmātis.poſteà nihil noui facit, ſed quod
priùs factum erat declaret.ar.ff.ſi ſerui.ven.ſicu-
ti.§.ſed ſi quæratur.ff.de acquir.rer.do.adeò.§.
cū quis.In oppoſitum videtur,quia imò non ca-
dit ſub gratia,quaſi poſt gratiam meam creatū,
ſeu formatum fuerit beneficiū,quia nō antè be-
neficium poteſt dici eſſentialiter beneficiū eccle
ſiaſticū,quàm poſsit in titulū alicui gratiā cōcedi eſſe
iuis ſpeciale,quàm per epiſcopum fuerit confir-
matū,& approbatū,ſeu inſtitutū:patet, quia ad
eum,vel ſaltem ad eius ſuperiorem pertinet inſti
tutio,ſeu creatio beneficij,vel iurium ſpiritualiū,
& eorū tractatio.ar.ff.de rerū diui.l.j.§.ſacra.in
prin.& meliùs Inſti.de rer.diui.§.ſacræ.in auth.
vt nullus fabri.§.j.col.v.in authen.de ſanct.epi
ſco.§.ſi quis oratorij & extrà de iu.decernimus.
&c.quāto.de religi.domi.c.ad hæc.de cōſe.diſ.j.
nemo.& per epiſcopū vel ſuperiorē eius,ad quē
pertinet in materia per fundatorē priùs deſtina
ta introducitur,& creatur forma beneficialis,
per quam res illæ,quæ priùs erant prophanæ,&
iuris prophani,efficiuntur iuris ſpiritualis,& di
uini,& ſpirituales,& diuinæ ſeu informatæ iure
ſpirituali per quam formam ſic introductam di
ſtinguūtur ſpecificè à cæteris rebus non benefi-
cialibus & prophanis.ſic eſt in embrione poſt
quā formatū,& organiſatū in ventre matris in
troducitur & creatur à Deo anima rationalis,
quæ eſt eius forma rationalis:per quam ſpecificè
diſtinguitur à cæteris animalibus:& ideò ſicut
4 ante creationē,& introductionē animæ † rationa
lis,quæ eſt forma hominis,embrio etiam orga-
niſatus ſeu figuratus figura humani corporis nō
eſt homo.ſicut habetur xxxij.q.ij.quod autē.&
can.Moſes. & probatur ff.de ſica.l.mulier .de
pœnis.ſi quis aliquid.§.abortiōis.& c.l.Cicero.
& extrà de homi.c.ſi quis aliquid.& ſicut ex li-
teris.ſicut etiā in propoſito in materia diſpoſiti
ua poteſt dici,quòd materia diſpoſitiua pro benefi
cio per fundatorē facta non antè eſt beneficium,
quàm per epiſcopū,vel eius ſuperiorem ſit ibi
introducta forma beneficialis,& per eū ſit factū
5 beneficiū:quia † forma eſt quæ dat eſſe rei:vt l.Iu
lianus.§.ſed ſi quis.ff.ad exhibēdū.Pro hoc facit
quia non aliter quis aliquid feciſſe intelligitur,
quā formam propriam,quæ ex cōſeruatione cō
ſiſtit,ei dederit.ff.ad le.Fal.l.ſi is qui.§.quidam.
6 pro hoc etiā,quia † inceptū non debet reputari
factum.ff.de leg.l.librorū.§.quod tamē Caſsius.
ff.de au.& ar.le.l.veſtimētum.& l.quintus.§.cuſ
anto.l.ſeruus.§.ſi factū.& ff.de verb.ſig.l.vlti.§.
operæ.& l.ædificia.§.perfeciſſe.non enim vide-
tur actū dū aliquid remanet ad agendū.C.ad Sil-
la.l.ſi cū.Syl.in ſi pro iſta in ſpeciali benefacit quòd
no.per Inn.de ſepul.c.abolendæ.circa prin .pro
7 hoc etiam benefacit,quia † qui confirmat,dat .ff.
de verb.ſig.l.legē obuenire.& in auth.de defen.
ciui.§.interim.pro hoc quod no.C.de cōdi.r.tu.l.
neque.circa prin.

ADDITIO.

a Quia nō antè, Adde Fel.in c.ex parte.ē. perſonæ
co.j.in prin.extrà de reſcrip.

SVMMARIA.

1 *Præſentatus à patrono tenetur probare ſe intra tēpus iuris fuiſſe præſentatum,ſi hoc negetur.*
2 *Collatio præſumitur fuiſſe facta intra tēpus habile.*

DECI-

DECISIO XII. aliàs 556.

1 VTrùm † præſentatus [a] per patronum lai-
2 cum, quem epiſcopus non admiſit, imò ad-
miſit quendam alium præſentatum à prætendē-
te ſe habere iuſpatronatus, & poteſtatem præſen
tandi, agens contra admiſſum poſsidentem pe-
tendo ſuam præſentationem, quæ fuit facta per
ſuum præſentantem, ad quem reuera aſſerit iuſ-
patronatus, & poteſtatem præſentandi pertine-
re: præſentationem fuiſſe canonicam, & admit-
tendam declarari: & ſe in beneficio inſtitui: te-
neatur probare ſe præſentatum infra quatuor
mēſes à tempore vacationis, ſeu eius vacatione,
2 ſi pars rea hoc neget? Et videtur quòd nó: † quia
præſumendum eſt de diligentia præſentantis: ſi-
cut præſumitur de diligentia conferendi, ſcili-
cet quòd contulit infra tempus iuris, niſi con-
trarium probetur: vt not. Inn. in ca. quia cunctis.
circa prin. de conceſ. præb. li. vj. non enim eſt præ
ſumptio negligentiæ contra eum, niſi appareat:
ergo non incumbit onus probandi de eius dili-
gentia. arg. à contrario ſenſu, vt eccle. benefi. c. ij.
præſumptio eſt cótra ſuam præſentationem, ex
quo per ordinarium non fuit admiſſa: pro cuius
facto præſumendum eſt: vt in ca. in præſentia. de
renunci. ergo transfertur in eum onus proban-
di, &c. arg. d. c. j. Item quia magis reſtringendus
eſt præſentatus per patronum, quàm ille, cui or-
dinarius contulit: quia non eſt ita poteſtas patro
ni laici in præſentando latè interpretanda, ſicut
collatio ordinarij: quia iuſpatronatus non per-
tenet ad laicum de iure communi: imò potiùs có
b tra legē, vel præter: ſed ex mera gratia [b] & diſpē-
ſatióe iuris: vt not. per Hoſt. de iure patr. cū laici.

ADDITIO.

a Vtrùm præſentatus. Adde dec. 3. j. eo. tit. in anti-
quiorib.

b Mera gratia. Adde P. mor. in capit. quanto. de iu-
dic. & in rubric. eiuſdem tituli.

DECISIO XIII. aliàs 556.

Similis eſt deci. 7. j. de præbend. in antiquiorib,

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſsione iuris cō
ferendi ſicut & præſentatio, valet.*

DECISIO XIIII. aliàs 575.

1 VTrùm † ſicut præſentatus [a] per eum, qui eſt
2 in poſſeſsione præſentandi, ſi ſit inſtitutus,
debet remanere, non obſtante quòd poſteà euin-
catur iuſpatronatus ab ipſo præſentante, & de-
claretur ipſum non fuiſſe patronum, iuxt. c. con
ſultationibus. extrà de iure patro. Ita etim fiat in
conferente, ſeu in eo, qui exiſtens in poſſeſsione
conferendi contulit: qui tamen reuera non habe
bat ius conferendi? Quidam dicebant quòd nó:
quia cū collatio ſit canonica inſtitutio, detecto
non iure conferentis, detegitur nullitas collatio
nis & per conſequens apparet eum nó habere ca
nonicā inſtitutionem: quòd ſecus eſt in præſen-
tato: quia ille non tantùm recipit ius à præſentā
te: imò potiùs inſtituēte, ex quo conſtabat, quòd
habebat ius inſtituendi, quare potius ius habet,
quàm ille, cui non habens ius conferendi, contu
lit, licet eſſet in poſſeſsione cōferēdi. Sed omnes
tenuerunt contrà: quia cùm conferre ſit fructus
iuris conferendi: ergo bonæ fidei poſſeſſor talis
iuris ſi conferat, facit fructus ſuos. pro hoc alleg.
de caut. poſſeſ. & proprie. c. cùm olim. &c. quia
propter officium publicum ratione cuius erat in
poſſeſsione conferendi, quamdiu tolerabatur in
eo, eius facta tenent. arg. l. Barbarius Philippus.
ff. de offic. prætor. iunct. not. in c. nihil. per Inno.
de electio. & de ſenten. excom. c. ſi verò. pro hoc
no. in c. in literis. de reſtit. ſpolia per Innocen.

ADDITIO.

a Vtrùm ſicut præſentatus. Adde dec. 7. hoc tit. ī.
in nouis. & dec. 49. ī. de reſcript. Adde quid ſi ta
lis poſſeſſor ſit intruſus, an illo caſu valeat colla-
tio. adde dec. iiij. tit. de præben. j. in antiquiorib.

SVMMARIA.

1 *Abbas ſi ſit patronus vnius eccleſiæ, & in ea noua ca
pellania ædificētur, videtur etiā illarum eſſe patronus.*
2 *Contentum ſequitur naturam continentis.*

DECISIO XV. aliàs 158.

1 NOta, † quòd vbi Abbas dicit ſe patronum
alicuius eccleſiæ, ſi infra eccleſiam ædificē-
tur capellaniæ, videntur pertinere ad abbatē iu-
repatronatus in dubio: quia ex quo abbas eſt pa
tronatus eccleſiæ, conſequenter videtur eſſe pa-
2 tronus ipſarum capellaniarum: vt † contentum
ſequatur naturam continentis. arg. l. ad teſtium.
§. fin. ff. de teſta. cum l. adeò. §. inſula. de acq. rer.
do. & l. quòd ſi neque. §. materia. de petie. & có.
rei. ven. & quod not. per Inno. in c. cùm venera-
bilis. circa finem. ſuper verbo, authoritate. in gl.
fina. de excep. ad quod c. ad audientiam. de eccle.
ædifi. & c. poſtulaſti. de iure patron. cum ibi not.
per Inno. in glo. penul. & quod not. Ioan. Mona.
de inſtit. cap. ij. lib. vj. & per Archi. de capel. mo-
nac. capit. presbyter. in ij. gloſ. circa fin. dominus
Vſocau. alleg. ca. iij. circa prin. de capel. monach.
pro hoc extrà de deci. quoniam. & in iſta opin.
fuit maior pars Dominorum: licèt faciat contrà,
quod not. in cap. ad hæc. de fil. presbyt. per Ber. in
fin. ij. gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Capella fundata in eccleſia ſpectante ad præſentatio-
nem abbatis, ſimiliter pertinent ad præſentationem
eiuſdem.*

DECISIO XVI. aliàs 872.

1 IN eccleſia, † quæ ſpectat ad præſentationē
cuiuſdā abbatis, fundatæ ſunt de prouenti-
bus extrinſecis certæ cappellaniæ perpetuæ,
& perpetuò Deo ſeruiēdo: nec fundatores ſibi re
tinuerant iuſpatronatus, vel poteſtatem præſen
tandi: quæritur vtrùm pertineat illa præſentatio
ad illum

ad illum abb item: vel an plena & libera diſpoſitio & collatio ad epiſcopum pertineat? Quidã dicunt quòd ad epiſcopũ: quia ſunt diſtincta beneficia ab eccleſia, ergo poteſtas præſentandi ſpectans ad abbatem in eccleſia, non extenditur ad illas. argumen. l. in agris limitatis. ff. de acquirend. rerum domi. & ff. de vſufruct. l. item ſi fundi. §. hinc dicimus. ij. reſpon. & de reſcript. literas. in clem. præſertim, quia fundatæ ſunt de prouentibus extrinſecis: non autem de redditibus eccleſiæ. Alij verò, quòd imò ad præſentationem abbatis: quia ex quo fundantur in eccleſia, debẽt cedere eccleſiæ: & per conſequens ſpectare ad præſentationem eius, ad quem ſpectat præſentatio eccleſiæ. argum. de eccleſ. ædificand. capit. ad audientiam. melius de iure patro. capi. poſtulaſti. pro quo dicitur expreſſum de exception. c. venerabilis. circa fi. pro hoc facit. quia ſunt fundatæ in eccleſia: ergo videtur quòd iuſpatronatus abbatis ſe extendat ad illa, quæ ſunt infra eccleſiam. argumen. ff. de damno infecto. l. damni. §. ſius qui vicinas.

SVMMARIA.

1 *Præſentatus à donatario præfertur præſentato ab hærede donatoris: licet cõſenſus epiſcopi ſuperueniat post donationem & præſentationem.*

2 *Iuriſpatronatus donatio facta ſine conſenſu epiſcopi ſui, an teneat?*

3 *Authoritas vbi requiritur ad validitatem alicuius actus: neceſſariò in ipſo actu interuenire debet.*

4 *Pater an in præiudicium hæredis legitimi poſſit transferre iuſpatronatus.*

5 *Hæres non poteſt venire contra perſonam defuncti.*

6 *Venire contra factum proprium nemo admittitur.*

7 *Iuſpatronatus in laicum laicus ſine licentia transferre poteſt.*

DECISIO XVII. aliàs 873.

1 a QVidam † laicus[a] donauit alteri laico ſine licentia & authoritate, ſeu conſenſu epiſcopi, iuſpatronatus, quod habebat in quadam eccleſia: antequàm autem epiſcopus conſentiret, mortuus eſt relicto quodam filio hærede: poſtquàm verò filius eius hæreditatem agnouit, epiſcopus conceſſit, ſeu ratificauit, & approbauit illam donationem, quam pater eius fecerat in alium laicum, & tandem vacante illa eccleſia filius, & eius hæres prædictus præſentauit vnum ad eccleſiam: ille autem laicus, cui per patrem facta fuit donatio, præſentauit aliũ, quæritur quis
b ipſorum debeat obtinere? Dicebant quidam
a quòd præſentatus per filium: quia † donatio iuriſpatronatus illi alteri laico facta ſine conſen-
c ſu epiſcopi ſui, ſeu authoritate, nulla fuit, ipſo iure: vt extrà de iure patronatus, quod autem. §. de cætero. & capitul. illud. & capitul. nullus laicus. & in eodem titu. capitu. 1. lib. vj. à contrario ſenſu. & ibi hoc expreſsè tenet Archidiacon. ſuper verbo, loco religioſo. & not. gloſ. in dict. capitul. illud. in fin. licèt Innocen. ibi teneat contrarium: ergo per conſenſum epiſcopi ſubſequẽtem ratificari non potuit: quia quod ab initio

3 nullum eſt, &c. & quia † ea quæ ſunt authoritatis, ſuperuenientia, non poſſunt ſuperueniendo facere actu valere, cum authoritas in ipſo actu debuerit interponi. ff. de autho. tuto. obligari. §. fina. & not. per glo. de rebus eccle. non alienand. dudum. lib. vj. in glo. ſuper verbo, tractus. in fin. cum ſuppletione quam ibi facit Io. Andr. in nouel. & per Innocen. in capi. cùm conſuetudinis. de conſuetu. præſertim autem non potuit conſenſus epiſcopi ratificare in præiudicium filij: cui medio tempore fuit ius quæſitum. ff. qui potior. in pigno. habe. qui balneũ. § fin. & quod notat gl. de liber. & poſthum. l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ſuper verbo, emancipatus. in fin. facit de reſcript. capitu. quamuis. libr. vj. & capitul. ſi pro te. & quæ not. per Ioan. And in nouel. de regu. iur. capitu. ſine culpa. libr. vj. in ij. q. princip. in fin. col. iiij. in ſolutione ad contraria. Et pro
4 hoc etiam bene facit, quia † pater nõ potuit iuſpatronatus transferre in præiudicium hæredis legitimi, ſecundùm Lau. licet Archidiaco. contra: vt not. in dict. cap. 1. de iure patron. ſuper verbo, eidem. in fin. lib. vj. Alij verò, de quorum opinione fuit maior pars, tenuerunt contrarium, quòd imò præſentatus per patronum laicum donatarium debet obtinere: quia conſenſus epiſcopi ſuperueniens ratificat. pro hoc videtur tex. de iure patrona. capitu. cura. & capitul. ſuggeſtum. circa fin. Et pro hoc etiam bene facit quod notat Innocen. de electio. C. innotuit. in gloſſ. iij. in fin. qui ab initio ſaltem tenuerunt, & tenuerant quòd in præiudicium patris donantis non poſſet contrauenire, & in præiudicium hæredũ ſuorum, qui cum eo ſunt eadẽ perſona: nec poſſunt
5 † venire contra factũ defuncti. Pro primo, quod
* valuerit donatio in præiudiciũ donantis, allegat de renuntiat. c. quòd in dubijs. ff. de ſeruitu. ruſtico. prædio. l. per fundum. & l. fin ff. de donatio. inter virum & vxorem. l. cùm hic ſtatus. §. ſi ſocer. eum concord. ſuprà allegat. in dec. 8. de teſta. Titius & Mæuius amici cuiuſdam ſenis. incip. &c. Nec dicebant eſſe neceſſariam authoritatem epiſcopi, aut authoritatem Papæ, ſed ſolùm conſenſum. Item non eſt neceſſarius conſenſus epiſcopi ad donationem, ſeu contractum donationis: ſed ad tranſlationem iuriſpatronatus in donatorem, contractus enim in donatione fieri poteſt in præiudicium donantis, cùm diſpoſuit de iure ſuo: ſed non tranſlatio iuriſpatronatus ſine conſenſu epiſcopi. Sic etiam in ſimili dicitur de rebus minorũ, & de rebus emphyteuticis, in quibus vſu non prohibentur contractus ſine decreto, vel ſine authoritate domini, ſeu alienatio. iuxta not. in l. alienatum. ff. de verbo. ſignific. C. de præd. min. l. ſi is. vbi tutor tenetur ei, cui rem vẽdidit pupilli: quia contractus tenuit ſaltem in præiudicium tutoris, licèt ex eo non fuerit ſecuta alienatio in præiudicium pupilli: cùm potiùs translatio iuriſpatronatus fuit per conſenſum penes quem eſt propriè iuſpatronatus, & eſſe debet de iure potiùs quàm penes patronum laicũ penes quem non eſt, niſi ex quadam permiſſione & gratia. iuxta not. per Hoſtien. de iure patrona. quidam. & ſic per conſequens poteſt ſuperuenire, ex quo contractus donationis tenuit.

iuxta

iuxta not.in dict.capit.cùm conſuetudinis. Nec
obſtat ius quæſitum filio medio tempore: quia
ex quo fuit hæres patris: non fuit ſibi ius quæſi-
tum aliter, quàm penes patrem eſſet, qui non po
terat venire contra donationem: igitur nec fili-
us. Nec obſtat c.quamuis.nec cap.ſi pro te. quia
ibi fuit ius quæſitum rectori ex diſpoſitione eius,
qui poterat venire, & diſponere contra primam
diſpoſitionem: igitur in præiudicium iuris tali-
ter quæſiti ſequens diſpoſitio, vel exiſtentia cō-
ditionis nō poteſt retrotrahi: vt l.potior.in prin.
ff. qui po. in pig. habe. hic verò ex diſpoſitione
6 eius, qui † contra ſuam diſpoſitionem venire nō
poterat, nec contra factum ſuum: igitur nec hæ-
res eius: igitur conſenſus epiſcopi ſuperueniens
poterit retrotrahi: quia donatio quæ ab initio
pendebat ſub conditione, per ſuperuenientem
conſenſum epiſcopi fit retrotractio, iuxta l. po-
tior.§.ſi ſub eodem ff.qui poti.in pign.habe. vel
eſto quòd dicatur, quòd valeat extunc, ex quo ſu
peruenit conſenſus epiſcopi: ſufficit ex quo pa-
ter, nec eius filius contra venire poterant: & an-
tequàm filius præſentaret, nec vacauerat eccle-
ſia, nec ſuperuenerat conſenſus epiſcopi: & ex-
tunc ſaltem fuerat facta eff ctualis in illum do-
natarium translatio iuriſpatronatus. per l. fun-
dum.ff.de ſer.ruſt.præd. Nec obſtat prædi. opi.
Lau. quòd pater non potuit transferre in præiu-
dicium hæredis legitimi: quia non eſt vera, ſecū-
dum Archidia. Pro iſta autem parte indubitan-
ter concluditur: ſed teneamus opinionem Inno.
7 quòd † in laicum poſsit laicus transferre ſine li-
centia iuſpatronatus, vel ſaltem quòd conſenſus
epiſcopi poteſt ſuperuenire: vt not.in capitu. il-
lud. ſuprà allegato.

ADDITIONES.

a Quidam laicus. Lamber. in tractatu de iure pa-
tr. fol. 100. col. 4. verſic. ideo contingit dubitari.
b Obtinere. Adde Ioā. de Sylua. in j. parte tractat.
bene.q.v.col.pe.verſ.& tenet Dec.conſi.639.vi-
ſa conſultatione.col.2.verſi.ſed in caſu iſto. Affli
ctus in dec.regni.335.pro deci.col.4.in 2.dubio.
c Nulla fuit. Adde capitul.ex literis. & ibi Innoc.
de iur.patrona. vbi etiam per alios doctores. &
in capi.præterea. & ibi abbas Sicul. eod. titu. per
Gemi.in capitul.j.de iure patrona.libr.vj. & per
Bal.in l.fi.col.pen.C.de edict.diui Adria. tollēd.

De Cenſibus.

SVMMARIA.

1 *Eccleſias vnitas ſi contingat diſmembrari, quælibet
ipſarum de per ſe tenebitur ad procurationem epiſcopi
illas viſitantis.*
2 *Formam nouam introducere rei videtur perſona ad-
iectio.*

DECISIO I. aliàs 78.

1 NOTA quòd † vbi duæ eccleſiæ rege
bantur per vnum rectorē, & epiſco-
pus nō recipiebat, niſi vnā viſitatio-
nem pro ambabus: quia vna erat ru-
ralis, alia parœcialis: ſi ex poſt facto in qualibet
iſtarum eccleſiarum ponatur rector: & patrimo
nium earum diuidatur per epiſcopum: ex quo
ſunt diuiſæ, & quælibet habet rectorem, epiſco- 2
pus in qualibet prædictarum habet vnam viſita-
tionem: quia ex quo in rurali eccleſia eſt rector,
poſito quòd non ſit populus, de iure communi
debet viſitationem; vt notatur per Innocen. in
c.authoritate.de cenſib. & c.ſi.& c. in lateran.de
præben. Et licet præfatæ eccleſiæ ſint propinquę:
& epiſcopus viſitando vnam modicum laborat
viſitando aliam: non propter hoc ſequitur, quin
quælibet debeat viſitationem ſi ſeparatis diebus
viſitentur: vt cap.venerabili.de cenſib. ſecus ſi v-
na die: vt capitu.fœlicis.de cenſib.lib.vj. Nec ob-
ſtat, quòd antè recipiebatur tātùm vna viſitatio:
quia ex quo eccleſiæ ſic ſunt diuiſæ, videntur no
uiter inſtitutæ, & alia res quàm antè eſſe. argu-
men.l.ſi quis duas.commu.præd. & l.ſi eadem.de
offic.aſſeſſ. & quia non erat niſi vnus rector, ideò
non videbatur, niſi vnum patrimonium & vna
res. argumen.l.iuriſperitos.§.j.de excuſa.tut. &
l.quinquaginta.in fi.eod.titu. vbi dicit, vnius do
mini non ſeparatur. poſito quòd onera debent
eſſe communia inter iſtos, licet patrimonium eſ
ſet diuerſum: non tamē iſtud non expediret quin
quælibet eccleſiarum deberet viſitationem. ar-
gum.l.indiuiſa C.de decur.iunct.l.iij.de onerib.
non continuandis inter patrem & filium.libr. x.
Non obſtat §.illud.in authent. vt iudi.ſine quo.
ſuff.iunct.l.j.C.de metro.qui in vt. §.illud. duæ
prouinciæ regebantur per vnum presbyterum
ſeu rectorem: ideò nihil immutatur de penſione:
ſecus ſi regerentur per diuerſos rectores, vt eſt di
ctum. & idem eſt in l.j.de metro. quia ibi non im
ponebatur nouus rector: ſecus in propoſito: quia
2 † perſona addita rei nouam formam videtur in-
troducere. ad hoc facit not. per Innocen. in capi.
quia monaſterium.de rel.g.domi.iunct.capit.di-
lectus.de capel.mona.

SVMMARIVM.

5 *Epiſcopus eximendo eccleſiam, videtur retinuiſſe pro
curationem.*

DECISIO II. aliàs 334.

1 NOta gloſ. † quòd epiſcōpus eximendo ec-
cleſiam, videtur retinuiſſe viſitationem,
ſeu procurationem: vt in capit.paſtoralis.de do-
na.cum ibi not.per Inno. & Hoſtien. & in capit.
cùm venerabilis.per Inno.

SVMMARIVM.

1 *Subſidium caritatiuum debetur prælato de iure com
muni: & præſcribi non poteſt.*

DECISIO III. aliàs 676.

1 DIc † quòd ſubſidium caritatiuum compe
tit de iure communi prælato: vt capit.cùm
apoſtolus. de cenſib. nec valet contra eum præ-
ſcriptio. & ita tenet Rota.

De Eccle-

De Eccleſijs ædificandis.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta capitulo de conſenſu epiſcopi, & ipſius capituli, an teneat?*

2 *Eccleſia antequàm conſtruatur debet dotari: alioquin creatio dignitatis non tenebit.*

3 *Tutor, licet non poſsit principaliter authoritatem præſtare in re ſua: bene tamen poteſt conſequenter.*

4 *Quod fieri non poteſt per directum, an fieri poſsit per obliquum.*

DECISIO I. aliàs. 874.

a 1 EPISCOPVS [a] † creauit vnam dignitatem de conſenſu capituli in ſua eccleſia cathedrali, & regulari, ſeu monachali, & nulla alia dote illi dignitati conſtituta, vniuit eidem vnam parœcialem eccleſiã: hoc acto cum vnionis prætextu habuiſſet pacificam poſſeſsionem illius eccleſiæ, quod ex tunc monachus, qui conſtitueretur, ſeu poneretur pro tempore in eadem dignitate, nihil deberet percipere à capitulo de his, quæ priùs ratione portionis monachalis ſolebat percipere: quæruntur duo. Primò an creatio dignitatis valeat ex quo fuit facta ſine dote? Item ſecundò dato quòd talis creatio dignitatis valeat, an valeat talis vnio, per quam capitulum in effectu conſequi debet vtilitatem releuationis à portione monachi, quaſi conſequenter & indirectè videatur vnio facta capitulo ſaltem in effectu? De primo
2 fuit dictum per aliquos, quòd † creatio dignitatis non tenebat: quia ſine dote. pro quibus videtur facere, quia priuſquàm erectur beneficium, ſeu conſtituatur eccleſia. eſt dos conſtituenda: vt in authent. vt null. fabricen. orat. dom. §. fin. verſ. deindè non aliter. & in authen. de alienati. & emphyteu. & loca. §. ſi quis oratorij. & per conſequens ſecundum eos non valuit dignitatis creatio originaliter: & ſic per conſequẽs non valuit poſteà illi de eccleſia illa vnio facta. Alij verò dixerunt quòd creatio valuerit: nec cenſetur facta ſine dote: quia incontinenti eccleſia ſibi fuit vnita: vt illa eſſet ſibi pro originali dote: & non eſt incõueniẽs, quòd talis dignitas habeat talem eccleſiam pro totali dote ſua. Et ſuppoſita iſta ſecũda opinione, fuit dictum de ſecundo quæſito, quod valuit vnio: quia nõ fuit facta principaliter, nec totaliter, nec directè capitulo: licet communiter capitulum ſit conſecuturum aliquam vtilitaté. Et ſic reſpondebatur ad c. ſi vna. de rebus eccleſ. non alienan. in clemen. vbi prohibetur fieri vnio capituli per epiſcopum de cõſenſu capituli. quia illud verum eſt cùm fit directè, & principaliter: ne idem de capitulo videantur auctorizare in re
3 ſua: quòd eſſe non debet. ſic in ſimili: licet † tutor non poſsit principaliter authoritatem præſtare in re ſua: tamen bene poteſt conſequenter, ff. de authorita. tuto. in princip. & ſuper hoc hro-
4 cat. an quòd † non debet fieri directò, fieri poſsit per obliquum. vide quę ibi not. per glo. & Doct. in hac ratione. Et etiã pro hoc poteſt induci cõcor. iurium. de. §. legatarijs. Inſtit. de teſtamẽ. quia ita concor. cum legibus omnibus. C. de teſtamẽ. Alij verò dicebant contrarium per dictam clementi. ſi vna. ſed prima opinio, ſcilicet quòd valeret, plus mihi tunc placuit.

ADDITIO.

a Epiſcopus. Adde Felyn. in cap. cùm acceſsiſſent. col. vj. verſic. ſecundò declaratur. de conſtitutio.

De Sponſalibus.

SVMMARIA.

1 *Clericus contrahens matrimonium cũ impubere perdit beneficium etiam non ſubſecuta copula.*

2 *Conſenſus, & non concubitus facit matrimonium.*

DECISIO I. aliàs 103.

1 a NOTA, † quòd vbi clericus [a] habens beneficium, contrahit matrimonium cum impubere habẽte vndecim annos per verba de præſenti, & nõ fuit carnalis copula ſecuta: talis clericus perdit ſuum beneficium, licèt matrimonium non fuit corporaliter conſummatum: quia ex quo nõ ſtetit per clericũ, quin cõſummaretur, videtur habere animum perdendi beneficium: vt in c. nuper. de big. iunct. l. quid ergo. §. cùm autẽ. ff. de his qui not.
2 infa. quia † cõſenſus facit matrimonium & non coitus: licèt faciat contra l. ſic. de ope. lib. & c. veniens. de conuer. coniu. cum not. in c. ex publico. eod. titu. iunct. c. debitum. de biga. l. ſi vxor. §. mi not. de adult. ſed prima opin. pro magis vera fuit determinata, per c. fraternitatis. de eo qui cog. cõſang. vxo. & c. j. de ſponſali. lib. vj. licet Ioã. And. in nouel. videatur notare contrarium in c. Ioannes. de cleri. coniunga. facit not. in c. vn. glo. hic ergo. de cle. coniug. lib. vj. & quod not. in c. gratia. in glo. penul. de reſcript. in cle.

ADDITIO.

a Vbi clericus. Adde Roma. conſi. 483. dubitatur. colum. 4. Staph. de lite. gra. & iuſti. fol. 73. Abb. conſi. lxxij. volu. ij.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ſi contrahat matrimoniũ cũ minore xij. ann. vel poſt carnis copulam, an ſtatim beneficio priuetur.*

DECISIO II. aliàs 571.

1 VTrùm † ſi beneficiatus contrahat matrimonium cum minore xij. annis. vacet beneficium incontinenti à tempore contractus matrimonij, vel demum poſt carnis copulam: vide Io. And. in nouel. de cleri. coniugat. c. ij.

De Accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta ſubminiſtrantur pendente lite accuſationis crimine, vel litigetur ſuper bonis.*

DECISIO I. aliàs 143.

1 NOTA, † quòd accuſato de crimine, vel ſuper bonis pendente lite adminiſtrantur alimenta: vt eſt text. C. de ordi. cogn. l. fin.

SVMMARIA.

1 *Inquirere an poſsit ordinarius contra certum perſonã ob ſuſpitionem ſolam?*
2 *Inquiſitor an poſsit eſſe teſtis, vel appellare?*

DECISIO II. aliàs 301.

1 NOta, † quòd ordinarius poteſt inquirere
contra certam perſonam non præcedente
infamia, & lite non conteſtata: dum tamen ſit ſu
ſpitio contra illum, contra quem inquiritur: vt
no. in Spec. titul. de inquiſi. §. ij. verſicu. propter
ſuſpitionem autem. & Inno. in capi. cùm oporteat.
in fin. mag. gloſ. de accuſ. cùm dicit, propter
ſuſpitionem autem, licet in prin. videatur dicere
contrà. verſi. Itẽ ſi aliquis petit. & dic vt per Archidia.
in cap. non eſt. de conſue. l. b. vj. Et de iſto
2 miniſtro inquiſitionis, † an poſsit eſſe teſtis, vel
poſsit appellare, dic vt per Inno. in capitul. licet
Heli. de ſimon. & c. cùm clamor. de teſti. & capi.
olim. de accuſa.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitor criminis appellare an poſsit?*

DECISIO III. aliàs 306.

1 NOta † qualiter ſimplex inquiſitor, ſeu promotor criminis non auditur, ſi velit appellare, vel appellationem proſequi: vt not. per Innocen. in capitul. cùm clamor. de teſti. licet Innocen. in capi. olim. de accuſatio. in gloſſ. fin. videatur contradicere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus admiſſus ad accuſationem abbatis debet habere expenſas neceſſarias a monaſterio.*

DECISIO IIII. aliàs 619.

1 SI † monachus [a] admittatur ad accuſationẽ,
2 vel inquiſitionem ſui abbatis, debent expenſæ
neceſſariæ miniſtrari ſibi de rebus monaſterij,
donec finem debitum accipiat: vt leg. & no. in
capitul. ex parte. de accu. vbi etiam Innocen. niſi
haberet adminiſtrationem ſecundùm Pe. Boneri.
de priui. capitul. ex parte. & licèt expenſæ factæ
ante litis conteſtationem poſsint peti iure actionis,
factæ poſt litem conteſtatam, officio iudicis,
ſecundùm Inno. & Hoſti. in ca. fin. de dolo
& contum. nihilominus tamen iudex datus in dicta
cauſa, licèt lis non ſit poſt rationẽ cauſæ ſibi
commiſſæ taxatis expenſ. factis occaſione dictæ
cauſæ ante eius commiſsionem prout ſibi videbitur
faciendũ: tamen hoc fit de magna æquitate
ſine alia ſolennitate iuris. & commiſſa cauſa alicui: & omnia intelliguntur commiſſa ſine quibus eſſe non poteſt: vt leg. & no. in cap. præal. de offi. deleg. & in regu. iur. acceſſorium. libr. vj. cum ſim. & ita tenet Rota dominorum Audi. ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Si monachus. Adde deciſi. vlt. ſ. de regularib. & translatis ad monaſt.

SVMMARIA.

1 *Accuſando vel denuntiando ſeu inquirendo obijcitur crimen.*
2 *Inſcribere ad pœnam talionis, quis, & quãdo debeat?*

DECISIO V. aliàs 807.

1 DE tribus † modis, quibus poteſt opponi de
crimine alicui, ſcilicet, denuntiando, accuſando
& inquirendo: vt in ea. ſuper his. de accu-
2 ſationi. Quando † autem quis debeat ſe inſeribere
ad pœnam talionis. & quando non, habetur
in præalleg. c. quis autem ſe habeat inſcribere
ad pœnam talionis. notatur in prædict. c. ſuper
his. ſuper verbo, oportet inſcribi.

SVMMARIVM.

1 *Inſcriptio ad pœnam talionis an fieri debeat, ante decretum citationis perſonalis, vel poſt?*

DECISIO VI. aliàs 808.

1 SCiendum eſt † quòd ſi aliqua commiſsio facta eſt alicui domino Auditori ſacri Palatij, quòd citet aliquem, vel aliquos, ſi inuenerit diffamatos pro crimine perſonaliter: & opponatur per partem ream, quòd inſeribat ſe ad pœnam talionis, antequàm mittitur citatio, an hoc fieri debeat, ſi negatur prædicta inſcriptio fieri? Tenent aliqui Domini Auditores quòd dicta citatio non debeat mitti, donec facta ſit inſcriptio ad pœnam talionis. aliqui verò alij domini Auditores dicunt, & tenent quòd dicta citatio non debeat propter prædicta impediri: & quòd ſufficit quòd reportata citatione & executa: & quando actor dabit libellum ſuum circa prædicta, quòd tunc fiat prædicta inſcriptio ad pœnam talionis.

De Hæreticis.

SVMMARIA.

1 *Hæreticus quis accuſatus, ſi negat: ſe talia hæreticalia dixiſſe, vel credidiſſe, & aſſerit ſe credere, & credidiſſe quod credit eccleſia: & per teſtes, vel aliter conuincitur illa hæreticalia dixiſſe, prædicaſſe, & ſe illa credere aſſeruiſſe: vt hæreticus & impœnitens condẽnari, & brachio ſeculari tradi debet.*
2 *Hæreticus rediens ad eccleſiam curiæ ſeculari non eſt tradendus: ſed ei imponenda eſt pœnitentia ſalutaris, ſaltem perpetui carceris.*

Hæreticus

3 *Hæreticus ad hoc, vt poſsit condemnari, neceſſe eſt vt aut confeſsione, aut teſtibus conuincatur.*
4 *Hæretico miſericordia non eſt habenda, nec venia cõcedenda: niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſuperioris.*
5 *Confeſsio peccati eſt pars pœnitentiæ.*
6 *Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis.*
7 *Hæreticus qui recipitur ad miſericordiam habet abiurare.*
8 *Hæreſis ſola ſuſpitio notabilis requirit congruam purgationem.*
9 *Delicta manifeſta indigent correctione manifeſta.*
10 *Verba indicant animum illa proferentis: niſi alias ex circunſtantijs contrarium appareat.*
11 *Malè factum, vel malè dictum, malè præſumitur.*
12 *Nemo exiſtimandus eſt dixiſſe quod mente non agitauit.*
13 *Verba intentioni deſeruiunt, & non intentio verbis.*
14 *Iudex de quo cognouit, de eo iudicare tenetur.*
15 *Eccleſia debet defendere ſuos pœnitentes.*
16 *Confeſsio eſt vna, & prima pars ſatisfactionis poſt contritionem.*
17 *Inquiſitores ſub qua forma pronuntient contra hæreticum.*

DECISIO I. aliàs 875.

1 ACCVSATVS † de hæreſi, ſi negat
illa, de quibus defertur dixiſſe, & aſ-
ſerit credidiſſe, & credere contrariũ:
& credere quod credit eccleſia: &
per teſtes idoneos conuincitur: & probatur ip-
ſum hæreticalia multa dixiſſe, affirmaſſe, publi-
cè prædicaſſe, & aſſeruiſſe ſe credere, & illa cre-
denda: tamen non obſtante teſtium depoſitione
ſic publicata contra quos nihil excipit, nec alias
defenſiones excuſatorias allegat, ſemper rema-
net in eadem negatione qua priùs, ſcilicet, quòd
illa nũquam dixit, nec aſſeruit, nec credidit, imò
totum contrarium credit, & credidit cum ſancta
matre eccleſia, quæritur an talis ſit conuictus, &
negans ſit vt hæreticus condemnandus: & bra-
chio ſeculari illo priùs degradato, ſi ſit clericus,
iuxta cap. tu. ad abolendam. de hæret. ſit traden-
dus? Et videtur quòd non: quia hæreticus non
videtur, ex quo credit, quod credit eccleſia, &
quòd eſt catholicus, & dato quòd per teſtes pro
betur illum fuiſſe hæreticum: tamen hodie non
eſt, ex quo non aſſerit, nec credit aliquod hæreti-
cum: ergo cùm hodie non ſit hæreticus, non po-
teſt vt hæreticus condemnari: quia non eſt mo-
dus pronuntiandi in iure aliquem fuiſſe hæreti-
cum de præterito. ſic not. Archidiaco. de hæret.
capitul. vt commiſsi. ſuper verbo, in carcere. lib.
vj. nec poteſt dici, quòd negat ſe fuiſſe hæreticũ:
quia ex quo non credit aliqua hæreticalia, nec
aſſerit, licèt neget credidiſſe vel aſſeruiſſe: iſtud
potius eſt mendacium, quàm hæreſis, vel hære-
ticum, cùm non ſit contra aliquem articulum fi-
dei. nõ enim negat ideò ſe fuiſſe hæreticum: quia
negat illa, quæ prætendebatur dixiſſe fore hære
tica: ſed eſt venia fortè dignus, eo quòd negat ſe
illa dixiſſe, & credidiſſe: & ideò bene oportet, ꝙ
quia negat propter iſtud medium: & ideò iſta
negatio non concludit contra eam hæreſim de
præſenti. Item iſte nunc non eſt hæreticus de præ
ſenti, eſto quòd probetur per teſtes illum hære-
ticum fuiſſe, nec relapſus eſt, quia non fuerat a-
liàs lapſus eccleſiæ reconciliatus: ergo etiam nõ
videtur, quòd poſsit vt hæreticus condemnari:
quia ſolummodo hæretici relapſi condemnan-
tur: vt d. capitul. ad abolendam. §. j. Item iſte vi-
detur rediſſe ad gremium eccleſiæ, ex quo hodie
non dicit ſe talia credere, ſed contrarium, prout
credit eccleſia: & ſe velle eſſe catholicum: imò ꝙ
plus eſt dicit ſe nunquam talia credidiſſe: & ſem
per eſſe catholicum: ergo videtur quòd ad miſe-
2 ricordiam ſit recipiendus. Si enim † confitere-
tur ſe dixiſſe, & credidiſſe talia hæreticalia: ſed
de cætero ſe non credere velle, & credere cum ec
cleſia, non eſſet tradendus brachio ſeculari, nec
vt hæreticus condẽnandus: licèt fateatur ſe fuiſ
ſe hæreticum: ſed eſſet ad miſericordiam recipiẽ
dus, & imponenda pœnitentia ſalutaris, ſaltem
perpetui carceris: vt d. capitul. ad abolendam. §.
j. & capi. penul. §. fin. ergo multò fortiùs iſte erit
recipiendus, qui fatetur ſe nunquam fuiſſe hære
ticum: ſed ſe fuiſſe & velle eſſe catholicum. In cõ
3 trarium videtur, quia ſufficit † vt quis teſtibus
conuincatur ad hoc, vt poſsit condemnari, etiam
ſi non confiteatur: vt probatur extr. de verbo. ſi-
gnifi. capitul. ſuper quibuſdam. & probatur ij. q.
j. cano. nos in quenquam. & q. iiij. capitul. j. & ij.
Iſte autem eſt teſtibus conuictus: ergo nihil pro-
derit ſibi ſua negatio, quò minus condemnetur.
Non enim poteſt dici, quòd ſibi ſit habenda mi-
ſericordia, nec venia concedenda: cùm non co-
gnoſcat peccatum ſuũ: imò ſemper illud negat.
ſicut dicitur de Cain. de pœn. diſt. j. ſerpens. Itẽ
4 † hæretico miſericordia non eſt habenda, nec ve
nia concedenda, niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſu-
perioris ſui: vt d. capi. ad abolendam. Item, quòd
non ſatisfaciat, patet: quia non confitetur com-
miſiſſe peccatum, de quo per teſtes conuincitur:
5 & ſic nec pœnitere videtur: quia † pars pœnitẽ-
tiæ eſt confeſsio peccati. de pœni. diſt. j. §. alij e-
contra. & capi. perfecta. cum multis capitul. ſeq.
Item pro manifeſtis criminibus, pro hoc quòd
remittantur manifeſta, offerenda eſt ſatisfactio,
& oris confeſsio. de pœni. diſti. j. veritas. ad quæ
not. Hoſtien. de pœnit. & remiſſ. §. qualis debeat
eſſe confeſsio. ver. requiritur etiam tertium. Pro
hoc etiam bene facit text. xj. quæſtio. j. cuius a-
pud. ibi, cùm dicit. ob hoc cùm à ſacerdotibus
Italiæ redargueretur, agnouit delictum culpam
quæ cum lacrimis profeſſus publicam pœniten-
tiam in conſpectu totius eccleſiæ exigit. Pro hoc
tex. bonus ad propoſitum. xj. q. iiij. capitul. ple-
rũque. in fin. ibi, veniat itaque foras mortuus: id
eſt, culpam confiteatur peccator: venientes verò
foras ſoluant diſcipuli: quia paſtores eccleſiæ ei
debent amouere pœnam, quam meruit, qui non
erubuit confiteri quod fecit. ad quod etiam de
pœnit. diſt. j. quem pœnitet. in fin. Pro hoc etiam
de iureiur. capitu. quanto. in fin. cùm dicit, tuum
humiliter confitere peccatum: & ſatisfactionem
tibi iniunctam pro illicito iuramento ſtudeas
adimplere. Pro hoc etiam extrà de ſimo. capitul.
nemo presbyterorũ. cùm dicit, minus dignè pœ
nitentur, &c. pro hoc valdè bene facit xxij. q.
ij. cùm

ij.cùm humilitatis. Item ſi non humilitate ve-
niam ſpetare licet, ergo vbi eſt taciturnitas con-
feſsionis, venia ſperanda non eſt criminis: quia
6 † taciturnitas peccati ex ſuperbia oritur cordis.
probatur de pœnit.diſtin.j.eſt taciturnitas.item
hæreticus cùm ſit excommunicatus indiget ab-
ſolutione: non poteſt autem conuenienter ab-
ſolui, niſi reatum ſuum confiteatur: vt extrà de
ſentent. excommunicat. cùm deſideres.cum ibi
not.per Innocen. & Hoſtien. ergo &c. facit de
pœnit.diſtinct.j.agite pœnitentiam.& dict. cap.
veritatis.verſi.econtra. ver.Item quæritur ſecū-
dum Auguſtinum. Item non ſufficit ſibi profi-
teri ſe catholicum, niſi de lapſu præterito hære-
ſis, in quam probatur incidiſſe, ſatisfaciat: quia
non ſufficit mores in melius immutate, & à pię-
teritis malis recedere, niſi etiam de his quæ fa-
cta ſunt, ſatisfaciat. de pœnit.diſtin.ij.non ſuf-
7 ficit.Item † hæreticus ille qui recipitur ad mi-
ſericordiam habet adiurare: vt dicto cap.ad abo
lendam.§.j.& in abiuratione habet profiteri ſe
erraſſe. & in quo errauit ſpecificè & publicè
profiteri, & iurare ſe nunquam ad illũ errorē re-
uerſurum: vt j.quæſtio.vij. quoties cordis.Cùm
igitur iſte propriè non cognoſcat, nec profitea-
tur errorem: ergo non poteſt dictũ illum abiura-
re: & licèt is qui ſolùm infamatus eſt, ſed non
conuictus, non habeat in abiuratione hæreſis
neceſſe iurare, ſe nunquam reuerſurum, ex quo
non confitetur, nec conuincitur incidiſſe in illã:
vt de conſe.diſtinct.ij can.ergo Berengarius. ta-
men conuictus, quia ad miſericordiam receptus
eſt, abiurat hæreſim: & in abiuratione habet pu-
blicè cognoſcere ſe erraſſe, & in quo: & iurare
ſe nunquam reuerſurum: vt d.c.quoties cordis.
8 Item ſi non † conuictus, ſed ſola ſuſpitione no-
tabilis ſit de hæreſi: non aliter recipitur ab ec-
cleſia, nec illum abſoluit, niſi pro prima innocē-
tia congruam purgationem monſtrauerit: vt d.
c.ad abolendam.§. qui verò rem. & in authent.
gazaros.C.de hæreti. ergo minus conuictus per
teſtes eſſet recipiendus, vel abſoluendus propter
ſolam ſuam negationem, qui aliàs ſuam innocē-
tiam non demonſtrat, neque poteſt demonſtra-
re, ex quo conuictus eſt per teſtes idoneos, con-
tra quos nihil dicit, nec aliàs ſe defendit.Item tā-
diu quis reputatur incorreptus, donec reatum
ſuum recognoſcens emendet. extrà de ſor.com-
peten.cap.nullus.in fi.Cùm igitur iſte non reco-
gnoſcat reatum ſuum, ex quo manifeſtum fuit:
ergo non poteſt imputari correptus. hanç au-
tem correctionem ex quo crimen fuit manife-
9 ſtum, oportet eſſe manifeſtam: quia † manifeſta
delicta correctione indigent manifeſta: vt extrà
de pœnis.c.j. igitur oportet ꝙ confeſsio ſit ma-
nifeſta, ſeu criminis recognitio, quod non eſt in
negante: igitur &c. Non obſtant contraria, ſci-
licet quòd hæreticus non eſt, ex quo hodie credit
ꝙ credit eccleſia: qui eſto quòd cōcedatur hoc ꝙ
non ſit hodie hæreticus, ſi bene credit, quod cre-
dit eccleſia: tamen non conſtat eccleſiæ quantũ
ad humanum iudicium: & eccleſia militans quę
iudicat ſecundum probata, & iudicare habet,
poteſt perpendere quòd aliàs fuit hæreticus tē-
pore, quo talia aſſeruit, & ſic credere dixit, &
10 dogmatizauit: quia † talis quis præſumitur, qua-
lia verba profert, & eius animi cenſetur fuiſſe,
qualia verba ſonant: niſi ex circunſtantijs vel a-
liàs appareat contrarium. arg.C.de iniu. l. ſi non
11 conuitij.cum concor.ibi alleg. omne † enim ma-
lè factum, vel dictum, male præſumitur dictum
vel factum. extrà de præſumpt. c.j.& ibi not. in
12 fi. nemo † enim exiſtimandus eſt dixiſſe, quod
a mente non agitauit: ᵃ nec quis arbitrandus eſt
dixiſſe quod mente non ſentit. ff. de ſupel. legat.
13 l. Labeo. cùm † non intentio verbis, ſed verba
intentioni debeant deſeruire. extrà de verbo. ſi-
gnific.c.intelligētia. voces enim ſunt notæ, prout
ait philoſophus, earum quæ ſunt in anima paſ-
ſionum: tales enim ſunt iſti quæ poſſunt bono
animo fieri. & non poſſunt interpretari, niſi ma-
lè facta, & non benè. extrà de regul. iur. ca.j. Ex
quo ergo conſtat eccleſiæ, quòd fuit hereticus:
oportet quòd condemnet, & puniat illum de
14 crimine hæreſis commiſſo. argum. quia † de quo
cognouit iudex, de eo iudicare tenetur. ff. de iu-
dic. de qua re. & licet ſecundum regulas iuris
communis, ex quo ſemel commiſit crimen, de-
bet puniri iudicialiter, & condemnari, etiam ſi
pœniteat: quia propter pœnitentiam ſuam quò
ad forum humanum, & iudiciale nocens eſſe nō
deſijt: vt ff. de pœn. l. qui ea mente. de ædil. edict.
quod ita ſanatum in princ. tum quia eccleſia be-
nigna eſt, nec claudit gremium redeunti, beni-
gnè volens agere in hac parte ordinauit, quòd
ſi talis continuò poſt deprehenſionem erroris ad
fidei catholicæ vnitatem ſpontè recurrere vo-
luerit: & errorem ſuum coram epiſcopo regio-
nis publicè conſenſerit abiurare: & ſatiſfactio-
nem congruam exhibere, quòd recipiatur ad mi
ſericordiam: & impoſita ſibi pœnitentia ſaluta-
ri ſaluetur ſibi vita: nec permittatur occidi per
15 brachium ſeculare: quia † eccleſia defendere de-
bet ſuos pœnitentes. facit quod not. Ioan. And.
de offi.ordi.c.j.ſuper glo.fi.& ideò tunc detru-
datur in carcerem perpetuum, vbi pœnitentiã
aget. extrà de hære.c.pen.in fin. Cùm igitur iſte,
qui ſic permanet in ſua negatione, eſto quòd ho-
die credat catholicè, de præterita incredulitate,
& de præterito errore hæretico, de quo conuin
citur, ſufficienter illud confitendo, & culpam
cognoſcendo non pœniteat, nō poteſt dici quòd
debitè recurrat ad catholicæ fidei vnitatem: ex
quo non facit quod fides catholica præcipit, ſed
quia non recognoſcit, nec confitetur propriam
culpam, quam commiſit, prout catholica præ-
cipit eccleſia: nec etiam poteſt dici, quòd ſuffi-
cienter proprium errorem abiuraret, ex quo il-
16 lum errorem non confitetur: quia † confeſsio eſt
vna, & prima pars ſatiſfactionis poſt contritio-
nem: vnde dominus per prophetam: Dic tu pec-
cata tua, vt iuſtificeris. Et ſecundùm Ambroſiũ.
Non poteſt quiſquam iuſtificari à peccato, niſi
fuerit illud antè confeſſus. de pœni.diſtinct. j.§.
alij enim. cum alijs multis authoritatibus ad hoc
ibidem ſequentibus Et ſi dicis, quòd ille autho-
ritates intelliguntur de confeſsione mentali cor
dis, vt videtur ſentire Gratianus. de pœni.diſt. j.
§. quidam verò. quia dico ex quo de illa mentali
confeſsione, & cordiali non conſtabat iudicia-

liter: ex quo publicè negat ſe erraſſe:& conſtat de preterito errore,per teſtes idoneos::ideò neceſſario eccleſia illum habet iudicialiter punire,tanquam impœnitentem,nec debitè ſatisfacientem: ex quo iudicialiter, & publicè non recognoſcit propriam culpam.nec illam confitetur:vt probatur in d.c.Chriſtianitatis,de pœni.diſt.j. & præſertim in §.tenetur.& ca.ſequen.vſque ad finem diſtinctionis. Et ſi dicatur,quod non tenetur cóſiteri culpam, vel crimen, quod non recordatur ſe dixiſſe, cómiſiſſe vel ſeciſſe,ex quo de illa, vel alio non habet conſcientiam,quia eccleſia militans,vel iudex ignorat métem ſuam, & memoriá ſuam,& chriſtianitatem occultam.ſcilicet, an re vera cómiſerit;& an ſit oblitus:& an de hoc habeat conſcientiam.quia hæc ſcit ſolus Deus: ſed habet iudicare ſecundum probata,ex quo de facto recenti agitur:de quo ſecúdum communem curſum naturæ non pót,nec debet eſſe veriſimiliter oblitus talia hæretic alia commiſiſſe, aſſeruiſſe, & ſe credere dixiſſe,& dogmatizaſſe:& etiam ſibi reducitur ad memoriá, & probatur, videlicet non cognoſcentem,nec pœnitentem: & ſic habet illum neceſsè iudicare impœnitentem, & debitè non ſatisſacienté de præterita culpa, eſto quòd hodie aſſerat ſe credere,quę eccleſia credit::maximè quia ſaltem hodie non credit eccleſiæ:quæ præcipit peccatori ſua peccata recognoſcere,& confiteri:vt ibi. Cófitemini alterutrum peccata veſtra. & patet authoritatibus infinitis deductis per Grat.in tractatu,de pœni.& per magiſtrum ſententiarum in quarto eodem tractatu. Non ob. quod no. Arch.in d.c. vt commiſſi. ſuper verbo,in carcere:quia ibi loquitur de cognoſcente,confitéte proprium errorem. & debitè redeunte,contra quem ſecundum ipſum non eſt ferenda ſententia pro crimine præterito condemnatoria: nec pronuntiare debet crimen hæreſis commiſſi.Vel dico,& melius quò ad hoc, quòd video inconueniés proferatur de præterito, Tu crimen hæreſis commiſiſti,vel tu hæreticus fuiſti.prout no.Io.And.ibidem in nouel.pro quo facit tex.ibi fertur ſententia pro preterito:tu calúniatus es.ff.ad Turpil.l.j.§.colúniatoré.& prout
17 † hodie pronuntiant omnes inquiſitores:maximè,quia poſſunt ſubiungi verba de præſenti, ſic dicendo:quia prout probatum eſt,crimé hæreſis cómiſiſti,vel in crimen hæreſis incidiſti, & quia recognoſcere & confiteri proprium reatum recuſas idcirco cùm non videam te debitè confitétem,relaxamus brachio ſeculari. Non obſtat q dicebatur, quòd negatú negetur ex illo medio: quia non dixit,concedo:ſed talis negatio eſt cauſa.quare eccleſia cui conſtat per teſtes de contrario.quòd ſic dicit,quod negat nunc ſe dixiſſe,poteſt perpendere,& præſumere:imò etiam poteſt iudicare eum de culpa illa non pœnitentem,nec ſatisfacientem:ex quo culpam de qua conſtat eccleſiæ quòd eam commiſit,non recognoſcit, nec cófitetur.nec cóſtat quòd non eſt relapſus: quia fateor:ſed quò ad hoc, quòd relaxetur brachio ſeculari ſufficit quòd ſit lapſus impœnitens,ſeu nó debitè rediens ad gremium eccleſiæ,nec debitè ſatisfaciens:vt d.c.ad abolendam.§.j.Non obſtat quòd ſi confiteretur,& rediret,eſſet recipiendus:ergo multò fortius ſi negat ſe dixiſſe,vel credidiſſe:quia nego conſequentiam:quia cùm confitetur,tunc conſtat eccleſiæ de ſatisfactione: & de ſufficienti pœnitentia illo modo,quo ſibi poteſt conſtare,ex quo publicè confitendo culpam ſe humiliat,quod ſecus cum negat.arg.d.c. taciturnitas.& ita non debet illum recipere ad miſericordiam tunc.Et huiuſmodi ſententiæ videtur Hoſtié.in d.c.de hæreticis.in ſum.§.qualiter deprehendatur.ver.ſi verò negat.& hoc modo intelligo quod no.Zen.in cle.fina.de hæret. in fin. Non obſt.j.q.vij.didici.vbi diſpenſatur cum illo,qui tenebat hæreſim,cófiteri ex cauſa. ſed dic quòd ibi bene confitebatur ſecretè: ſed quòd nó teneatur publicè confiteri,in hoc ſecum diſpenſatur:vt not.ibi &c.

ADDITIO.

a Mente non agitauit.Adde Guliel.Benedict.in repet.ca.Raynutius.in verb.eidem impuberi. extrà de teſta.& dec.viij.ſ.de conſuetud.

De Priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia apoſtolica debent habere ſubſcriptionem aliquorum Cardinalium,& annum.*

DECISIO I. aliàs. 235.

1 ROTA,† quòd in priuilegijs conceſſis à Papa,maximè in priuilegijs exéptis, debet eſſe ſubſcriptio Cardinalium aliquorum:vt notatur in c.cùm à nobis.de teſtib.in fi.quia in inſtrumento principis ex parte principis debet interuenire authoritas quantum ad ſubſcriptionem.arg.l. probatorias.C.de diuer.offi.lib.xij.quia cùm talia priuilegia ſumát vim ex ſola volútate principis,multum debet conſtare de voluntate.& pro iſta parte fuit dictum,quòd priuilegium cuiuſdam Papæ Paſchalis,in quo priuilegio non erat annus, quòd tale priuilegium non habebat roboris firmitatem.ad quod faciunt not.per Ioan.And.in §.præſenti.de offic.deleg lib.vj.

EPITOME.

Fructus beneficiorum vacantiú in curia debétur illis, quibus debentur alij fructus beneficiorú vacantium extra curiam ex priuilegio,conſuetudine vel ſtatuto.

SVMMARIA.

1 *Fructus beneficiorum vacantium in curia,an debeátur fabrica,cui debebantur.*
2 *Beneficium quo caſu in duobus locis vacare cẽſeatur.*
3 *Violentia duobus in locis inferri videtur: Primò,in loco vbi eſt perſona,cui fit violentia:ſecundo,vbi eſt poſſeſſio propter quam perſonæ alibi eſt illata violentia.*
4 *Collatio afficit perceptionem fructuum.*
5 *Beneficia exempta non continentur ſub ca.ſi propter. de reſcrip.in vj.neque vacantia in curia.*

DEC-

DECISIO II. aliàs 269.

1 NOta,†quòd ſi ex priuilegio, vel ſtatuto fa
bricæ eccleſiæ debentur fructus beneficio
rum vacantiũ in diœceſi: licèt beneficium
conferatur per Papã tanquam vacans in curia:
fabricæ debentur fructus ſecundum opinionem
aliquorum. Nam poſito quòd collatio benefi-
cij vacantis in curia ſolùm pertineat ad Papam,
tamen fructus vacant in loco, vbi beneficium eſt
poſitum: & priuilegium fabricæ continet talẽ
poſſeſsionem fructuum. Pro hoc facit c. ſi pro-
2 pter. de reſcri. lib. vj. nec†mirum ſi duobus in lo
cis videatur vacare beneficium ſcilicet in curia
quantum ad collationẽ, & in partibus ad perce-
3 ptionem fructuũ, vt dicitur in ſimili, quòd† in
duobus locis videtur inferri violentia, quòd in-
fertur primò in loco, vbi eſt perſona, & cui fit
violentia: & in loco vbi eſt poſſeſsio rei, prop-
ter quam perſonæ alibi eſt illata violentia: vt l. j.
C. vbi de poſ. agi oport. Item iſtud priuilegium
eſt fauorabile: & ideò eſt extendendum ad bene
neficium quod vacat in curia propter collatio-
nem Papæ. arg. c. tua. de verbo. ſigni. licèt aliqui
4 contrarium dicant, quòd†collatio afficit perce
ptionem fructuum: vt c. fin. de conſue. lib. vj. &
quia fructus tanquam acceſſorium debent ſequi
naturam principalis beneficij vacantis in curia,
quando renuntiatione ſeu prouiſione tenet be-
neficium, iuxta no. in c. commiſſa. de elect. li. vj.
& c. licet. de præb. c. li. cum ſimili. Itẽ priuilegiũ
eſt tenendum in verbis ſuis: Et verba priuilegij
habent, quòd fructus beneficiorum vacantium
in diœceſi applicentur fabricæ: ergo non intelli
guntur pertinere ad beneficium vacans apud ſe-
dem: ex quo ad eum pertinet collatio. arg. not. in
c. inter cætera. de præb. per Inn. quia ex quo Pa-
pa apponit manum in beneficio, totum ius vide
tur à ſe reuocare, & poſſeſsionem beneficij: vt
c. vt noſtrum. de app. arg. c. paſtoralis. §. præter-
eà. de off. ordi. ad quod c. cùm in diſtribuendis. de
tempo. ordi. & c. j. de confir. vtili vel inutili. &
per Archid. in capit. præſenti. de offic. ordin. libr.
vj. ſuper verbo, vacantibus. in fin. ergo videtur
quòd beneficiũ cuius collatio pertinet quantũ
ad omne ius collationis & poſſeſsionis, in curia
videatur, & quò ad perceptionem fructuum va
care in curia. Pro hoc facit quod no. Arc. in c. ſi,
5 ſi propter. de reſer. li. vj. vbi dicit, quod†benefi-
cia exempta non cõtinentur ſub d. c. ſi propter.
ergo nec beneficia vacãtia in curia. Et vide Col-
lecta. in c. extirpandæ. de præb. & Henri. in c. tua
de verbo. ſigni.

ADDITIO.

2 Priuilegio. Adde Æne. de Falco in tracta. reſer. in
4. q. prin. in xij. effectu.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus veniens contra ſuum priuilegium in quo decretum irritans eſt appoſitum, ſibi non præiudicat.*

DECISIO III. aliàs 294.

1 NOta,†qualiter[a] veniens contra priuilegiũ
2 ſibi datum, ſibi non præiudicat, ſi in priuile
gio Papæ fuit decretum appoſitum decernens ir
ritum, & inane quicquid contra priuilegiũ fuiſ
ſet attentatum: ſecus eſſet ſi priuilegium ſimplici
ter eſſet conceſſum. no. Archid. in capit. cùm de
beneficio. de præb. libr. vj. & Inno. de priuileg.
c. accedentibus.

ADDITIO.

2 Nota qualiter. Adde Fel. in c. cùm acceſsiſſent.
col. 13. in fi. ver. quartò limit. de conſti. Alex. con
ſi. 103. lib. 2.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium reale de non ſoluẽdis decimis extenditur ad colonos. ſecus ſi ſit priuilegium perſonale.*

2 *Priuilegiũ perſonale non egreditur perſonã eius, vel eorum cui, vel quibus conceditur.*

DECISIO IIII. aliàs 376.

1 PApa†conceſſit cuidã religioni vel ordini pri
uilegiũ de nõ ſoluẽdis decimis de terris, quas
per ſe, vel per aliũ excoli faciũt: quæritur nũquid
priuilegiũ extendatur ad colonos, vt ſic coloni
per quos terras illas faciebãt excoli, nõ teneãtur
ad decimas de parte penes eos remanẽte? Crede-
rẽ ſic fortè dicendũ: Aut priuilegiũ eſt reale con
cernẽs terras, & conceſſum terris, vt puta, quòd
de terris nullæ decimæ præſtari debeãt: & tunc
puto quòd extẽdatur ad colonos, quia priuile-
giũ reale, & rei cõceſſum ſequitur rẽ penes quẽ-
cunque vadat. Si autẽ ſit perſonale cõceſſum per
ſonis pro rebus, crederẽ quòd non extẽderetur
2 tũc ad colonos: quia†priuilegiũ perſonale nõ e-
greditur perſonã eius, vel eorũ, cui vel quibus
cõceditur. arg. ad hanc diſtinctionem. ff. de pact.
l. ſi tibi. §. pactũ. cum concor. & facit ad hoc ex-
trà de deci. c. a. licet. & ita determinat gloſſ. extrà
de deci. cap. religioſi. ſuper verbo, excolendos. in
clementi.

DECISIO V. aliàs 881.

PApa Inno. vj. fecit gratiã primo anno &c. hãc
deci. vide meliùs & latiùs in ti. de conceſ. præ
ben. j. in antiquioribus. dec. xj.

De Iniurijs & damno dato.

SVMMARIA.

1 *Iniuriarum actione licet ciuiliter agatur, requiritur tamen ſpecificatio talis in libello, & articulis, quòd pars poſſit certificari, & teſtes deponere.*

2 *Obiectus ſunt magis odioſi, quàm actio iniuriarum ciuiliter intentata.*

3 *Specificari debent crimina contra teſtes oppoſita, licet non veniant pœna ordinaria punienda.*

DECISIO I. aliàs 455.

1 NOTA,†quòd in actione iniuriarum
licet agatur ciuiliter, tamen requi-
ritur ſpecificatio talis in libello, &
articulis, quòd pars poſsit certifi-
cari, & teſtes deponere: ſed non tanta, quanta
2 in †obiectibus, qui ſunt plus odioſi. pro hoc di-
cto alle. tex. in c. tuæ. de proc. & no. Inn. in c. acce
3 pimus. de purg. cano. faciunt etiã nota. de †ſpeci
ficatione criminũ circa teſtes, quia licèt criminã
probentur, tamen pœna ordinaria nõ puniũtur:
vt in c. cùm dilectus. de ordi. cogni. de dicta ſpeci
ficatione no. in d. c. ex parte. de teſt. co. 11. præſen
tium. li. vj. de excep. c. pia. de ſen. excom. c. cùm me
dicinalis. lib. vj.

EPITOME.

Commiſsio cauſæ iniuriarum criminaliter ad hoc vt cenſeatur conceſſa, requiritur mentionem expreſſam de iniurijs in ſignatura fieri.

SVMMARIA.

1 *Iniuriarum actio non ſemper ad vindictam datur.*
2 *Auditores non cognoſcunt de iniurijs, niſi de expreſ-*
ſa commiſsione.
3 *Condemnatus actione iniuriarũ criminaliter efficitur*
infamis: ſecus ſi ciuiliter actum fuerit contra ſe.

DECISIO II. aliàs 634.

1 NOta,†quòd actio iniuriarum non datur
ad vindictam aliquoties ſecundum Arch.
ſuper verbo, iniuriarũ de off. ordi. c. ſi ca-
2 nonici. lib. vj. Domini †verò Auditores ſacri Pa
latij non cõmuniter cognoſcũt de iniurijs, quæ
dicuntur cauſæ illicitæ alicui, niſi expreſſa men
tio fiat in commiſsione papali. & hodie tamen
vix de Romana curia hæ literæ impetrari poſ-
ſunt ſecũdũ Hoſt. in c. grauis. de reſt. ſpo. nec ſuf
ficeret narrare in ſupplicatione de iniurijs, niſi
Vicecancellarius poneret de manu ſua in ſuppli
3 catione de iniurijs. ratio eſt, quia †in actione in-
iuriarum ſi agatur criminaliter, cõdemnatus eſt
infamis: ſecus ſi ciuiliter; vt l. j. ff. de his qui no. in
fa. & no. in c. cùm tu. de teſt. & Archi. in alleg. c.
ſi canonici.

SVMMARIVM.

1 *Reconuenire poteſt reus actorem coram eodem Au-*
ditore impetrato ſuper iniurijs.

DECISIO III. aliàs 777.

1 SCiendum eſt,†quòd ſi aliquis impetrauerit
committi alicui Auditori, ſuper iniurijs rea
liter ſibi illatis quòd ille etiam contra quẽ
impetrauit, poteſt etiam opponere iniurias ſibi
illatas ratione conuentionis: de qua conuentio-
ne habetur in c. diſpendia. de reſcri. lib. vj. & ita
tenet & ſeruat Rota.

De Pœnis.

SVMMARIA.

1 *Monachus propter delictum poteſt à monachatu de-*
poni.
2 *Monachus depoſitus à monachatu cenſetur priuatus*
præbenda, & voce capit. dari.
3 *Monachus recipiens mutuũ, ſi non poteſt ſoluere: nõ*
admittitur ad ceſsionem bonorum: imò poteſt priuari
præbenda & dabitur ei vt poſsit viuere ad neceſsita-
tem extra monaſterium.

DECISIO I. aliàs 237.

1 NOTA,†quòd monachus propter de
lictum, vel aliàs poteſt à monachatu
2 deponi: & operatur depoſitio quòd †nõ
recipiet præbendã à monaſterio, nec
habebit vocẽ in c. vt no. in c. dilectus. de ſimo. &
Archi. in c. quia ſæpe. ſuper verbo, beneficijs. de
elect. lib. vj. ad quod facit c. peruenit. de fideiuſſ.
3 pro hoc facit: quod †monachus recipiens mutuũ
ſi non poteſt ſoluere, nõ admittitur ad ceſsionẽ
bonorũ: imò poteſt priuari præbend. & illud quod
poteſt haberi, dabitur ſibi ad partem, & extra
cõuentũ, de quo poſsit viuere ad neceſsitatem ſo
lùm, & aliàs non.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor malæ fidei ſicut violentus condemnãdus eſt*
in fructibus à tempore occupationis, licèt de tempore
non conſtet.
2 *Sententia incerta in acceſſorijs ferri poteſt.*

DECISIO II. aliàs 405. & 480.

1 NOta,†quòd ſi conſtat de occupatione iniu
ſta beneficij poteſt cõdemnari occupans in
fructibus à tẽpore occupationis beneficij perce
ptis, ac ſi de violentia cõſtaret: licèt nõ ſit proba
tum tẽpus occupationis, aut quãtitatis, ſeu va-
lor fructuum. Ratio, quia de mala fide ſua cõſtat
& malæ fidei poſſeſſor ſicut violentus condem-
nandus eſt in fructibus. C. vnde vi. l. cùm quære
batur. de reſt. ſpo. c. grauis. Non obſtat quòd ſen
2 tentia eſt incerta: quia †in acceſſorijs poteſt fer-
ri talis ſentẽtia: vt no. Inn. in c. tãta. de exceſ. præ.
& de reſt. ſpol. c. cùm ad ſedem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium requirens ſacerdotium tenens ad hoc vt*
priuari poſsit, niſi ſe promoueri fecerit: requiritur mo-
nitio.

DECISIO III. aliàs 520.

1 NOta,†quòd tenens capellaniam requiren
2 rem ſacerdotiũ † nõ priuatur capellania,
niſi monitus, poſito quòd non promoueatur
infra annum: quia c. licèt canon. de elect. eſt pœ-
nale: ergo non debet extendi, niſi caueatur: vt c.
ſtatu-

ſtatutum.eo.ti.lib.vj.

ADDITIO.

a Sacerdotiū. Adde dec.j.de præb.3.in nouis.incl. ſi ſtatutū.& gl.in §.ordinat.hæc ſancta ſynodus. in ver.reſidentiæ.ti.de collat.in pragma.ſanctio.

SVMMARIVM.

1 *Accuſari non debet ille qui ſuper eodē fuit inquiſitus.*

DECISIO IIII. aliàs 520.

1 NOta † quòd quando eſt actum contra aliquem per modum inquiſitionis, non poteſt agi iteratò contra eundē per modum accuſationis: ſecus ſi per viā exceptionis: vt notatur in c.dilectus.de purga.canon. vt ibi in glo. purget ſuper fama.pro prima parte huius deciſionis vide ſuprà dec.1.de rer.permu.

ADDITIO.

a Nota φ licèt hic ſuperſcriptio ſit. Deciſio.4.aliàs 520.non tamen eſt deciſi.ſed pars deciſionis præcedentis quæ eſt iij.aliàs 520.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato quomodo & qualiter ſubtrahantur fructus beneficiorum ſuorum.*

DECISIO V. aliàs 521.

1 NOtā, † quomodo, & qualiter ſubtrahantur clerico excommunicato fructus beneficiorum eccleſiaſticorum: vide Inn.in c. paſtoralis.de appellatio. ſed Hoſt.cōtrà in ſumma de clerico excom.§.j.ver.ſed nunquid.& de ſentē.excom.§.quis ſit effectus.ver.ſed nūquid. & per Archi.de reſer.c.vlt.li.vj.& per Io.And. de re.iu.cū quid prohibetur.li.vj.& de cle.excommuni.vide Io.de coh.cle.& mul.ſicut.de accuſ. qualiter.ij.

De Sententia excomunicationis.

SVMMARIA.

1 *Excōmunicari non poſſunt ſingula perſona capituli, licèt vt capitulum facientes apprehenſa fuerint, ſi mādetur citari ſub pœna excommunicationis decanum, & capitulum.*
2 *Procurator capituli an appellat pro qualibet ſingulari perſona capituli?*

DECISIO I. aliàs 315.

NOTA, † φ vbi mādatur citari Decanus, & capitulū alicuius eccleſiæ ſub pœna excōmunicationis, ſi ſunt certi canonici faciētes capitulū, & illi apprehendātur tales, vt ſingulares perſonæ nō poſſunt excōmunicari: licet citati fuerint tāquā capitulū faciētes: quia aliud eſt gerere vicē capituli, & aliud vicē ſingularū perſonarū: quia quælibet perſona vt ſingularis perſona nō punietur: ſic notatur per Inn.in c.eā te.de reſcri. verūtamē 2 † procurator capituli poſſet appellare pro qualibet ſingulari perſona capituli. vide φ notatur in l.ij.ff.φ cuiuſque vniuer. licet Inn. videatur notare cōtrariū in c.Romana.de ſen.exc.li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt in curia Romana indifferenter commiſſionem impetrare: ſed repellitur ab agēdo.*

DECISIO II. aliàs 594.

DIc etiā, † quòd excōmunicatus maiori excōmunicatione indifferēter cōmiſsionē alicuius cauſæ in curia Romana impetrare poteſt. & ita obſeruatur: ipſe tamē poteſt repelli ab agendo, ſi opponatur ei excōmunicatio, de iure.in c.cū inter priorem.extrà de excep. & de ſenten.excom.c.cùm pro cauſa.de reſcri.ipſo iure.lib.vj.

SVMMARIA.

1 *Auditor non abſoluit ad cautelam ſine ſpeciali commiſſione: ſed iudex extra curiam ſic, ſi ſibi ſimpliciter abſolutio committatur.*
2 *Iudex cui eſt commiſſa cauſa cū facultate ſoluēdi impetrantem commiſſionem, poterit illum ad cautelam abſoluere.*

DECISIO III. aliàs 810.

1 SCiendū eſt, † quòd nullus Auditor ſacri Palatij poteſt abſoluere ad cautelā, niſi ſibi ſpecialiter cōmittatur à domino Vicecancellario: ſecus eſt † tamē ſi aliqua cauſa, ſeu abſolutio
2 committatur extra curiā Romanā alicui, quòd abſoluat aliquē vel aliquos ſimpliciter: quia tūc talis cōmiſſarius poteſt abſoluere nihilominus ad cautelam. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato abſolutio ad cautelam difficiliùs cōceditur, quàm abſolutio ſimpliciter.*

DECISIO IIII. aliàs 811.

1 SCiendū a eſt, † quòd ſi aliquis petat abſolutionē ad cautelā ab aliquo domino Auditore ſacri Palatij ex cōmiſsione ſibi ſpecialiter facta, debet primò videre an poſt appellationē fuerit excōmunicatus, ſecundū Ioan. And.in ca. venerabilibus.de ſenten.excom.lib.vj. Si autē petatur abſolutio excōmunicationis ſimpliciter: tūc ſine aliqua informatione impenditur abſolutio, vel beneficium abſolutionis tēporibus retro actis. Hodie verò anno domini milleſimo cccclxxv. nō impeditur per Auditorē cauſæ, niſi cū aliqua informatione facta de excommunicatione prædicta.

ADDITIO.

a Sciēdū. Adde ſuprà in no.de senū.3.circa mediū.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato non poteſt conferri beneficium. Et ſuſpenſus à canone celebrans non ſit irregularis: ſecus ſi ab homine. 2.*

DECISIO V. aliàs 303.

1 NOta, † quòd excōmunicato [a] ipſo iure nō poteſt conferri beneficiū. & videtur ſextus in c. poſtulaſti. de cleri. excōmuni. miniſtrā. licèt poſſet dici, quòd c. illud loquitur in excōmunicato ab homine: ſecus ſi à iure. ar. no. in c. ſi celebrat. e. ti. licet prima opinio teneatur: quia c. j. de reſer. li. vj. loquitur indiſtinctè, quando excōmunicatio fertur in certā perſonam: & quia ſententia iuris imponitur propter crimen plus ligat. ar. no. in c. peruenit. de exceſ. præla. ſed

2 quātū ad ſuſpēſionē ſit differētia: quia † ſi ſuſpenſus à canone celebrat, non eſt irregularis, ſicut ſi ab homine: vt notatur in c. ſicut. in ſi de coha. cleri. & muli. per Inn. vide dec. xj. ſ. de probatio.

ADDITIO.

a Excōmunicato. Adde Siaph. in tra. de lite. gra. & iuſti. fo. 82. ver. verior tamen videtur.

SVMMARIA.

1 *Abſolui poteſt quis ad cautelam, licèt cauſam excōmunicationis non alleget.*

2 *Appellans ab aſsignatione loci non tuti ſufficit quòd dicat ſe appellaſſe, quia locus non eſt tutus.*

3 *Appellans ab aliquo grauamine ad Papam, neceſſariò non tenetur exprimere cauſam.*

4 *Index datus in ſecunda inſtantia an abſoluat excommunicatum in prima inſtantia?*

DECISIO VI. aliàs 60.

1 NOta, † q vbi pars dicit ſe excōmunicatā & petat ſe abſolui, & nō aſsignat cauſam quare eſt excōmunicata, quòd iudex habet talē partē abſoluere ad cautelam, poſito q cauſa excōmunicationis non allegetur, vt dici-

2 tur in ſimili: quòd † vbi quis appellat ab aſsignatione loci non tuti ſufficit quòd dicat appello,

3 quia locus non eſt tutus. Idē eſt † vbi quis appellat à grauamine: quia nō eſt neceſſe quòd cauſa exprimatur, vt no. Inn. in c. ſignificātibus. de no. ope. nunci. ſed cōtrà facit. c. dilectus. de reſer. & Io. An. videtur dicere cōtrariū, ſcil. cet. quod vbi appellatur à grauamine debet cauſa exprimi in c. appellāti. de app. in cle. & q pars nō habeat aſsignare cauſam, quare eſt excōmunicata, facit. l. ſi. de anna. exc. cū ſi, ad q no. per Ar. de app. c. cordi. ſuper verbo, cauſam. li. vj. quia quòd cauſa exprimatur. habet locū quādo appellatur ad Papā ſecundū vnam opinionem. & vide infrà dec. 7. 12. & 19. hoc ti. & circa ſolutionē expenſarū, vel cautionē præſtandā vide dec. vlti. ſ. eo. tit. Et an

4 † iudex datus in ſecūda inſtantia abſoluat excōmunicatū per primum iudicē datum in prima inſtantia, vide infrà dec. 24. & 25. hoc ti. & dec. 6. ſ. de for. compe. & dec. 29. ſ. de iud.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatus nō abſoluitur ad cautelā licet alleget ſe exceptum: ſi excōmunicator eſt in poſſeſsione excommunicandi, & ſi ageretur ſuper poſſeſsione.*

DECISIO VII. aliàs 126.

NOta, † quòd vbi epiſcopus excōmunicat & eſt in poſſeſsione excōmunicandi, vt, quia excōmunicat ſubiectū, niſi probetur exēptio, excōmunicatus pendēte lite non debet abſolui ad cautelā: vt no. Inn. in c. ſolet. de ſen. excom. ſuper verbo, pro manifeſta. ſecus eſſet ſi ſuper poſſeſsione, in qua epiſcopus dicebat ſe eſſe verteretur dubiū: quia poſito quòd de iure poſſet excōmunicare, niſi probaret ſe in poſſeſsione, præſtaretur abſolutio ad cautelā: vt videtur notare Inn. in c. venerabili. in ſi. de cenſi. & in c. apoſtolicæ. de exce. vide ſuprà dec. 6. & circa abſolutionē expenſarū vel cautionē præſtandam, vide infrà dec. vltimam.

SVMMARIA.

5 *Excommunicatus poteſt beneficium acceptare, licet ſibi non poſsit prouideri.*

2 *Depoſitus retinet illa, quæ ſunt iuris gentium.*

3 *Acceptatio nō videtur actus ſpiritualis, ſed extraiudicialis.*

4 *Excommunicatus an poſsit optare præbendam.*

5 *Optio non videtur noua collatio,*

6 *Præbenda optata loco primæ habetur.*

7 *Excommunicatus æquiparatur deportato.*

8 *Deportatus poteſt optare, & eligere.*

6 *Filiusfamiliàs optare non poteſt.*

10 *Excommunicatus priuatur fructibus præbendæ.*

15 *Excommunicato an beneficium conferri poſsit.*

DECISIO VIII. aliàs 126.

1 NOta, † quod [a] excōmunicatus poteſt beneficiū acceptare: quia licèt excōmunicato nō poſsit prouideri, nec ſibi ius acquiri in beneficio: tamē illa quæ ſunt præparatoria iuris videtur quòd poſsit facere, cū ſit ſolùm prohibitus ad tēpus. ar. l. ſi quis officiū. ff. de ritu nup. & quia in acceptatiōe nō eſt niſi quædā declaratio volūtatis: de quo nō eſt mirū, quòd excōmunica-

2 tus ad talē ſit habilis: quia † etiā deportatus retinet illa, quæ ſunt iuriſgētiū. l. quidā. ff. de pœnis.

3 & quia † acceptatio videtur actus nō ſpiritualis, ſed extraiudicialis: & propter iſta voluerūt ali-

4 qui dicere, quòd † excōmunicatus poſsit optare præbēdā, ſi aliàs iure consuetudinis cōpetat ſi

5 optio: quia † optio nō videtur noua collatio: vt

6 in c. ſi. cū ibi no. per Ar. de ſolue. li. vj. quia † præbēda quæ optatur, loco primæ habetur. ar. l. ſi donare. de dona. inter virū & vxor. Itē † æquipara-

7 tur deportatus excommunicato: vt no. in l. eius

8 qui. ff. de teſt. Inſt. de capi. dimi. §. minor. Sed † deportatus poteſt eligere, & optare: vt l. ex teſtamēto. §. ſi quis rogatus. ad Treb. ergo & excōmu-

9 nicatus. licet cōtra videatur, quia † ſi filiusfamil.

10 optare nō poteſt: vt l. Iulianus. de leg. j. & † quia excōmunicatus priuatur fructibus præbendæ: nec ipſos etiā facit ſuos, vt c. paſtoralis. de appel.

multò-

multò minus videtur, quòd præbendã poſsit optare: quia videtur res ſpiritualis, vel quia ſpirituali eſt annexa: vt no. Archi. in c. gratia. in prin. de reſcrip. lib. vj. & vide ſuprà eod. dec. 5. vbi tra-
1 ctatur † an excommunicato poſsit conferri beneficium. & vide deci. 9. & 12. j. eod. deciſ. 5. ſ. de exceptio.

ADDITIO.

a Excommunicatus. Adde Suprà in no. de conceſ. præb. dec. 5. Staphi. de lite. gra. & iuſt. fol. 95. ver. an autem. & an poſsit optare vide Æneã de Fal. in trac. ſuo reſerua. in 4. q. j. in v. effectu. fol. 5. ver. quintus caſus. & an executor excõmmunicatus poſsit acceptanti de beneficio prouidere, vide dec. 9. proximè ſequentẽ: & adde dec. 28. j. eo.

SVMMARIVM.

1 *Executor excommunicatus an poſsit prouidere acceptanti beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 128.

1 NOta, † quòd executor [a] excommunicatus
a poteſt prouidere de beneficio, maximè ſi ille, cui fuerit facta, ignorat eum excõmunicatum: quia nõ inſpicitur perſona quæ prouidet: ſed cui acquiritur prouiſio. argu. l. ſi legatum. ff. quibus mod. vſusfruct. amit. ad Trebel. l. cogi. §. hi qui ſolum. de lega. ij. l. fin. ſi quis aliquem teſta. prohi. l. j. §. ſed ſi legatum. licèt faciat contrà c. poſt ceſsionem. de proba. Sed non obſt. quia ibi eſt alia ratio quàm hic, propter participationẽ, vide dec. 2. ſ. de iure patro.

ADDITIO.

a Executor. Adde Felyn. in c. ad probandum. circa princ. de re iudi. Fran. in c. pia. in prin. col. ſecundæ. verſi. circa primum. de excep. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio ſine monitione per ordinarium lata tenet: ſecus ſi per delegatum.*

DECISIO X. aliàs. 139.

1 NOta, † quod excommunicatio debet fieri monitione præcedente. Si tamen feratur nõ præcedente monitione, tenet; vt no. Inno. in c. illud. de cler. excomm. miniſtran. quod eſt verum, ſi feratur per ordinarium: ſecus ſi per delegatum. deciſ. 23. j. eod.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationem non probat abſolutio.*

DECISIO XI. aliàs 146.

1 NOta, † quòd contra illum, qui petit ſe abſolui, non probatur excommunicatio propter hoc, quòd petit ſe abſolui: niſi legitimis documentis probetur excommunicatio: vt no. Innocen. in capitu. dilectus. de ordi. cogni. gloſ. penul. verſi. ſed dices. & Archidiac. in capitul. pia, ſuper verbo, probauit. in fin. de excep. lib. vj. ye tenet gloſſ. Ber. in capitul. venerabilem. de elect. 1
Et vide deciſ. 5. ſ. de exceptio.

SVMMARIVM.

1 *Abſolui an debeat, reus conuentus ratione beneficij contra quem actor opponit de incurſu in excommunicationem ab executoribus latam: licet non probauerit ſententiam excommunicationis fuiſſe iniuſtam?*

DECISIO XII. aliàs 319.

1 NOta, † quòd vbi aliquis conuenitur ratione beneficij, & dicitur per partem aduerſam conuentum, & reum in ſententiam excõmunicationis ratione proceſſuum factorum ab executoribus incidiſſe: talis conuentus ſi petat ſe abſolui à ſentẽtia proceſſuum latorum, ſi quas incurrit, abſoluendus eſt per Auditorem, poſito quòd non petat ad cautelam ſe abſolui, ſecũdum illa quæ notan. per Innocen. in c. per tuas. de ſent. excommu. ſuper verbo, conſueuit. verſicu. tamen ſi vellet. licet Ber. & Hoſtien. in c. cùm inter. de exceptionib. videantur notare, quòd talis non eſt abſoluendus, donec ſententiam excõmunicationis latam iniuſtam probauerit.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio non impartitur, niſi contrito & petenti: & propterea prior non poteſt petere abſolutionem pro monachis, vel ſubditis ſuis abſentibus.*

DECISIO XIII. aliàs 329.

1 NOta, † quòd prior, [a] qui ſe petit abſolui,
a vt dictum eſt, licet poſsit in propria perſona: non poteſt tamen petere pro monachis abſolutionẽ, vel ſubditis ſuis abſentibus, niſi ad hoc habeat mandatum. iuxta notata in cap. cùm deſideres. de ſententia excõmmunicatio. per Innoc. & quia abſolutio non debet dari, niſi contrito & petenti. vide ſuprà deci. 6. & 8.

ADDITIO.

a Nota quod prior. Et quid de canonico, vide Fel. de exec. verſic. dixit enim. Et not. quòd hæc dec. eſt pars præcedentis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus antequã abſoluitur, non tenetur reſpondere ſuper eo, quòd iniuſtè fuit excommunicatus.*

DECISIO XIIII. aliàs 31.

1 NOta, † quòd vbi aliquis eſt excommunicatus, & conuenitur ſuper eo, ſuper quo excommunicatus non tenetur reſpon[illegible] quàm abſoluatur, dummodò oſte[illegible] iuſtè fuerit excommunicat[illegible] cùm inter. in prima gl[illegible]

SV[illegible]

1 *Excommunicati non [illegible] ceſſu habito contra [illegible]*

2 *Hæres tenetur ex contractu defuncti: & pœna committitur in perſonam ipſius.*

DECISIO XV. aliàs 338.

1 NOta, † quòd ex proceſſu habito contra defunctum, non excommunicatur hæres, ſeu ſucceſſor ſine noua monitione: vt l. ſi ſeruus. ff. de his qui not. infa. quia ſententia excommunicationis fertur propter contumaciam: quæ non poteſt allegari contra hæredem: quia qui in ius ſuccedit alterius, iuſtam &c. vt l. qui in alterius. ff. de regu. iur. &
2 † licèt hæres teneatur ex contractu defuncti: & pœna committitur in perſonam hæredis: vt l. ad rem. de verbo. oblig. & l. fina. de nau. fœ. tamen actus merè concernens perſonam non ita tranſit de perſona defuncti ad hæredem, ſicut alij actus: vt dicitur in pacto perſonali. ff. de pact. l. iuriſgentium. §. pactorum. Vnde antequàm aliquis excommunicetur, oportet, quòd perſonaliter moneatur, nec ſufficeret citatio ad domum: vt no. in capi. fina. de eo qui mit. in poſ. per Innocen.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an dicatur pro manifeſta offenſa prælatus, qui dixit ſe nolle parere literis contra ſe ad beneficium impetratis, quamuis intimatis proceſſibus prius dixerit ſe velle parere?*

DECISIO XVI. aliàs 352.

1 NOta † quòd ſi prælatus, contra quem literæ ad beneficium ſunt impetratæ, intimatis proceſſibus executis dixit ſe velle parere, & poſt ex cauſis probabilibus dicat ſe parere nolle, appellando, & ideò excommunicetur, non videtur excommunicatus pro manifeſta offenſa.

SVMMARIA.

1 *Exceptio excommunicationis poſt tres ſententias interlocutorias conformes latas ſuper deuolutione cauſæ, an admittitur?*
2 *Clemen. vt calumnijs. de ſent. & re iudic. an habeat locum in ſententijs interlocutorijs?*

DECISIO XVII. aliàs. 417.

1 NOta, † cauſa fuit pronunciata deuoluta per tres interlocutorias: nunc impugnans deuolutionem prætendens nullitatem pronuntiatorum, & proceſſus extunc habiti, dicit partem quæ impetrauit commiſsionem fuiſſe tempore impetrationis excommunicatam: quæritur an ſit audiendus? Et videtur quòd nó, donec dictæ interlocutoriæ obtinuiſſent effectum ſuum, per c. vt calumnijs. de ſen. & re iud. in cle. Fuit dictum quòd audiretur: quia præiudicialis erat exceptio. Item quia poſt finitũ proceſſum, & poſt finitam cauſam eſſet audiendus: ergo & nunc, antequá vlterius procederetur erat meliùs eum audire: & minus malum eſſet, quàm poſt finem cauſæ, vt lites breuiarentur: nec tres interlocutoriæ quæ latæ fuerant, valere potuerunt: quia nullæ erant. argu. l. ſi expreſsim. de appellat. Nec obſtat
2 † cle. vt calumnijs. quia loquitur in diffinitiua: ſed caue, quia etiam habet locum in interlocutorijs: vt ibi not. ſuper verbo, ſententias. & ibi eſt diuerſa ratio quàm hic. vt patet ex illo tex. vide dec. 13. & 14. ſ. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum an relaxetur ad cautelam præſtita cautione: ſicut relaxatur ſententia excommunicationis?*

DECISIO XVIII. aliàs 435.

1 NOta † vtrùm capitul. cùm contingat. de offic. delega. §. penulti. & fina. habeat locum
a in ſententia interdicti: ª videlicèt an ille, qui iniuſtè in ſe latam ſententiam interdicti conqueritur, debeat abſolui, ſi pars aduerſa contradicat lite ſuper hoc pendente: dum tamen velit cauere de parendo mandatis eccleſiæ: ſicut ſi abſolueretur à ſententia excommunicationis? Quidam dixerunt quòd non, donec docuerit de iniuſtitia ſententiæ; quia non eſt eadem ratio periculi, vel communionis vitandæ, ſicut in excommunicato. Pro quo de ſententia excommuni. præſenti. cum ibi nota. libro ſexto. ſed per ibi not. videtur diſtingui poſſe de interdicto lato in perſonam, vel in loco, cùm ibi diſtinguitur quò ad beneficium abſolutionis ad cautelam. Item quia præſumendum eſt pro ſententia iudicis, &c. Tamen de facto obtinuit contrarium, & in iſta opinion. fuit maior pars Dominorum; quia ſatis eſt magnum, & ſufficiens periculum in interdicto: vt æquitas dicti capit. cùm contingat. locum habeat. nec per hoc aliquid de iuſtitia deperire poteſt partis aduerſæ; imò eſt eius vtilitas, ex quo ille cauere vult de parendo iuri. Pro hoc de appel. c. quia fronte. vbi aliqui reputát expreſſum, ſed non eſt: quia licèt quæratur de ſententia excommunicationis, & interdicto: ſolùm reſpondet de excommunicatione, & non de interdicto. & magis poſſet induci in contrarium, niſi diceretur ꝙ quaſi ex ſufficienti paritate rationis, quòd reſpódet de excommunicatione, videtur de interdicto etiam reſpondiſſe. & vide Ioan. And. in ca. ſolet. verſ. ad quartam. de ſenten. excommu. lib. vj. vide decif. ſequentem.

ADDITIO.

a Sententia interdicti. Adde decif. 9. hoc titul. ſ. in nouis. Et an interdictũ particularis eccleſiæ poſſit relaxari ad cautelã vide per ſcribent. in c. præſenti. hoc tit. libr. vj. & ibi Geminia. tenet ꝙ ſic.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum præſtita cautione relaxatur, ſicut abſoluitur ſimpliciter excommunicatus.*
2 *Interdictum non poteſt ſuſpendi, niſi in totum relaxetur ſententia.*

DECISIO XIX. aliàs 77.

1 NOta, † ꝙ ſecundum quod excommunicatus ſimpliciter abſoluitur præſtita cautióe de

ſtando

ſtando iuri:vt c.cùm contingat.de offi.deleg.ita habet locũ dictum cãin interdicto,ſcilicèt quòd
a relaxetur interdictum. ª vt c.qua fronte de appel.& no.Inno.in c.ad hoc.eod.titu. licèt aliqui dicant contrarium per c.præſenti.de ſenten.excõ.lib.vj.cũ ibi not. per Archi. Sed dic quòd ibi loquitur in abſolutione ad cautelã,in qua aliud ſeruatur,quã in abſolutione ſimplici. iuxta notata in c.ſolet,de ſentent.excom. lib.vj.iunct.ca. cùm contingat.allegat.Vel dic,quòd vbi interdictum petitur ab initio relaxari per illum, cui per culpam eſt latum:tunc poſſet habere locum d.c.cùm contingat.quia tal.ſ.poteſt cauere de ſtãdo iuri.Nec in illo caſu haberet locum d, c. præſenti.quia ceſſat ratio reddita ibi per Doctores. Vbi autem peteretur relaxari per alium, quàm per illum, propter quem eſt latum:tunc videtur quòd non habeat locum d.capit.cùm contingat. quia iniuſtè peteretur cautio de ſtando iuri, & de ſatisfaciendo ab illo, qui non fuit in culpa, nec eſt obligatus: & ideò non mirum, ſi in iſto caſu non fiat relaxatio, ſicut fit abſolutio: quia non eſt tantum præiudicium in interdicto, ſicut in ſententia excommunicationis:vt nota.per Ioann.Monach.in allegat.capit.præſenti.ad quod
2 capi.non eſt.de ſpon.Item † interdictum non poteſt ſuſpendi,poſito quòd non relaxaretur ſententia,& non poteſt ſuſpendi,niſi in totum relaxetur:ideò non tantum præiudicium:vt no.Ioan. Andr.in alleg.cap.præſenti.& vide ſuprà deci.6, & 18.hoc titul.

ADDITIO.

a Relaxetur interdictum. De hoc vide per do. de S.Gemi.in c.præſenti.de ſenten.excommu.li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio non requiritur, vbi petitur declarari aliquem incidiſſe in canonem,ſi quis ſuadente diabolo,17.quaſt.4.*

DECISIO XX. aliàs. 504.

1 NOta,† ſi petatur quis declarari per ordinarium incidiſſe in canonem,ſi quis ſuadente 17.q.4.quia percuſsit clericum ad finẽ, quòd denuncietur publicè excommunicatus,& euitetur à Chriſti fidelibus:non requiritur litis conteſtatio,licèt ordinarius,qui eſt executor canonis,debet parte vocata,& cum cauſæ cognitione ſummariè procedere.& de hoc inquirere : vt legitur & no,in elc.præſenti.de cenſi.& de ſentẽ. excom.præſenti. & de pœn.c.j.& ſeq.ſuper verbo,conſtiterit.per Io.And.& Pau.in elem.& Io. And.in cap.j.de offi.deleg.in ele.ſuper verbo, reperierit.de conſang.& affi.c.i.j.in ele.tamen quia hic nihil petitur adiudicari,vel auferri, quia hic proceditur ſummariè,& ſic nulla fit litis conteſtatio.Pro quo alleg.no.Inno.in c.ſi.de offi.iudi. & c.ad noſtram.j.de iureiu.per c.ſacro.de ſen.excommunic.& no.in c.quoniam frequenter.§.in alijs.vt lite non conteſta.& c.tuæ. per Ber. Specul.tamen tenet contrarium,quòd etiam in ſummarijs requiritur litis conteſtatio.de offi.iudi.§. fin.verſi.ſed quæritur.

SVMMARIVM.

1 *Impetranti beneficia non admittitur exceptio generalis excommunicationis oppoſita:& hoc in excommunicatione lata ab homine: ſecus ſi à iure.*

DECISIO XXI. aliàs 519.

1 NOta,† quòd non admittitur exceptio ex. cõmunicationis contra impetrantem, quando allegatur generalis excommunicatio:vt quia lata per proceſſus generales ab homine: ſecus ſi à iure:vt quia diceretur,quòd iniecit manus violentas in clericum : quia tunc admitteretur talis exceptio:quia plus delinquit in legem, quàm in hominem.argu.l.ſi libertus ſe minorem.ff.de iure patr.Nec obſtat l.Celſus. de arbi. quia ibi delinquebat contra legem,& hominem ſecundum bonum intellectum.

DECISIO XXII. aliàs 524.

NOta quòd excommunicatur coram Auditore &c.Similis eſt deci.xj.hoc tit.ſ. in no.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio delegati non præmiſſa monitione canonica eſt nulla ipſo iure.*

DECISIO XXIII. aliàs 559.

1 VTrùm † excommunicatio ª delegati canoa nica monitione non præmiſſa ſit nulla ipſo iure? Quidam dicunt, quòd ſic.per notata per Archid.de offi.deleg.c.j.in fin.lib.vj. licèt ſecus in ordinatio:vt notatur in c, Roma. §. 2 ſed nec in ſpecie.de ſenten.excomm.cum ibi notatis per Archid.& per glo.in cap.ſacro.in princip.eodem titu.& ij.quæſtione j.in ſumma. Pro hoc,ſcilicet, quòd non teneat ſententia delegati, benefacit quod notat Archidiaco. de offi. ordi, Romana,ſuper verbo, non attentent.& de ſenten.excommu.Romana. §. in vniuerſitatem. ſuper verbo,prohibemus.lib.vj.& C.de legib.non dubium.ſed contrarium credo.

ADDITIO.

a Excommunicatio.Adde dec.10.ſ.eod.titu.

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſecundæ inſtantiæ non abſoluit excommunicatum ab Auditore primæ, niſi viſis actis primæ inſtantiæ.*

DECISIO XXIIII. aliàs 602.

1 TEnent Domini Auditores ſacri Palatij. † quòd ſi aliquis procurator petit ſe abſolui ab excommunicatione coram Auditore ſecundæ inſtantiæ lata ab Auditore primæ inſtantiæ,debet primò videre acta primi Auditoris, ſi fecit bene:& tunc remittat cum abſoluendum ad Auditorem:ſi verò malè fecit:abſoluit cum incontinenti:in dubio ſi videtur abſoluatur:ne lis nimis differatur

differatur propter excommunicationem procuratoris. vide deci. 22. ſuprà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Abſolui poteſt excommunicatus in perſonam procuratoris habentis ſpeciale mandatum ad hoc.*

DECISIO XXV. aliàs 656.

1 NOta, † quod domini Auditores ſacri Palatij non conſueuerunt abſoluere excõmunicatos ratione cauſæ eis commiſſæ, niſi excommunicati ſint præſentes in curia, vel habeant in eadem ſufficientẽ procuratorem: tunc enim poſſunt abſoluere, ſecundum Innoc. in c. cùm deſideres. de ſenten. excommu. licèt ibidem teneat contrarium Hoſtien. ſed dictum Innocen. ſeruat ſacrum Palatium. vide ſuprà dec. 6. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non dat literas abſolutionis præceptorias, ſed intimatorias.*

DECISIO XXVI. aliàs 672.

1 NOta, † quòd ſi aliquis dominus Auditorũ ſacri Palatij abſoluit aliquẽ in aliqua cauſa ſibi commiſſa ſimpliciter, vel ad cautelam: & pars abſoluta petit fieri literas mandãdas ad partes, quod denũtient talem fore abſolutum: quòd non poteſt hoc mandare: ſed bene poteſt facere literas intimationis, quòd talis abſolutus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus cum actore excommunicato valet, ſi non opponatur.*

DECISIO XXVII. aliàs 718.

1 DIc, † quòd ſi agatur in aliqua cauſa cum actore excommunicato, quòd valet, quòd agitur cũ eo, niſi excipiatur. pro hoc facit c. j. de reſcr. li. vj. & ita ſeruat Rota. de hoc in c. prudẽtiã. §. ſexto. de off. dele. & c. pia. de exceptio. li. vj.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt acceptare beneficium: ſed non poteſt ſibi per executorem prouideri.*

DECISIO XXVIII. aliàs 720.

1 NOta, † quòd excommunicatus maiori excommunicatione poteſt acceptare beneficium vacans ratione gratiæ, ſi quam habet: prouiſio verò non poteſt ſibi fieri per ſuum executorem. iuxta c. poſtulaſti. de cleric. excommunicat. miniſtran. & ita etiã ſeruat Rota. Et licèt dictus excommunicatus acceptauerit beneficium, & etiã prouiſum fuerit per ſuum executorem de ſuo beneficio vacanti, & ſecundus acceptauerit, & prouiſum fuerit per ſuum executorẽ, qui eſt in poſſeſsione dicti beneficij. & licèt primus expectans habuerit vnã ſententiam pro ſe, vel duas in prima, vel ſecunda inſtantia: obiectus tamen excommunicationis non fuit oppoſitus: in tertia verò fuit admiſſus ad probandum dictam excommunicationem: qua probata Auditor tertiæ ſententiæ abſoluat ſecundum acceptantẽ, & poſſidentem dictum beneficium ab impetitione primi acceptantis: nec dicendo in ſua ſententia de prædictis duabus ſententijs latis pro primo acceptante. & in hoc concor. Rota dominorũ Auditorum ſacri Palatij, ſicut fuit de facto in cauſa excommunicati & ſecundo acceptan. & poſsiden. pro quo tuli ſententiam. vide deci. 8. ſ. eod.

SVMMARIVM.

1 *Citatus vt perſonaliter in cauſa criminali criminaliter intentata compareat, ſi non veniat, excommunicatur: ſecus ſi ciuiliter.*

DECISIO XXIX. aliàs 724.

1 NOta, † quòd ſi aliquis fuit citatus in aliqua cauſa criminali perſonaliter: ſi agatur criminaliter, & non veniat, poteſt excommunicari: ſecus autem ſi agitur ciuiliter de crimine. & ad hoc facit capitulum veniens. de accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an poſsit abſolui tempore feriato pendente termino ad dicendum contra commiſsionem pro ſe præſentatam?*

DECISIO XXX. aliàs. 785.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliqua commiſsio impetratur, & præſentetur domino Auditori ſacri Palatij tempore feriato: qua præſentata aſsignatur terminus ad dicendum contra commiſsionem ad primam diem iuridicam: & ſi pendente illo termino petatur abſolutio ad cautelam, vel ſimpliciter: quòd pendente illo termino non debet dari illa abſolutio: ſed poteſt aſsignari terminus ad illum actum ſolùm faciẽdum tempore non feriato ad diem, qua ſedebunt in ſacro Palatio, & in prædicta die aſsignata non dentur exceptiones generaliter contra commiſſionem prædictam: tunc dictus Auditor poteſt abſoluere, prout erit iuris & rationis: aliàs pendente dicto termino ad dicendum contra commiſsionem Auditor non poteſt abſoluere. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtatus qui receſsit, non debet excommunicari, niſi citetur per audientiam contradictarum ad hoc.*

DECISIO XXXI. aliàs 823.

1 SCiendũ eſt, † quòd quando aliquis eſt arreſtatus in curia pro aliqua cauſa, & recedit illicẽ

tiatus,

tiatus, & petatur per partem excommunicari: quòd incontinenti non debet excommunicari, imò eſt anteà citandus per audientiam contradictarum.

SVMMARIA.

1 *Metus excommunicationis iniuſtæ excuſat eum, qui conteſtatur litem cum proteſtatione.*
2 *Excommunicatio iniuſta eſt iuſtus metus.*

DECISIO XXXII. aliàs 490.

1 NOta, † ſi aliquis conteſtetur litem ſuper libello, cui obſtant exceptiones, vel aliàs propter ſui ineptitudinem, non eſſet reſpondendum metu excommunicationis ſibi comminatę: ſi de hoc proteſtetur, metus eum excuſat, & iudex grauat: quia licèt metus excommunicationis iniuſtæ non excuſet: vt not. Ber. in cap. cùm
2 dilectus. quod metus cauſa. tamen † iniuſta excommunicatio eſt iuſtus metus: vt ibi not. Hoſtien. & Io. And. & ſic loquitur glo. ij. Ber. in cap. olim. iij. de reſtitutione ſpoliatorum.

ADDITIO.

Adde dec. 10. ſ. hoc tit. in nouis.

DECISIO XXXIII. aliàs 456.

NOta ſi petatur abſolutio. &c. Similis eſt deciſ. ij. hoc eod. tit. ſ. in nouis.

De Verborum ſignificatione.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, & cætera, non extenditur ad clauſulas ſubſtantiales.*

DECISIO I. aliàs 353.

1 NOta † quòd verbum, & cætera, poſitum in protocollo, non ſe extendit ad clauſulas ſubſtantiales. per notata per Innocentium in cap. fraternitatis. de hære.

SVMMARIVM.

1 *Annum domini curia Romana computat in feſto natiuitatis eiuſdem.*

DECISIO II. aliàs 809.

1 SCiendum eſt, † quòd curia Romana quolibet anno computat annum domini in feſto natiuitatis eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Data in bullis apponitur ſub die data ſupplicationis, non examinis.*

DECISIO III. aliàs. 667.

1 SCiendum eſt, † quòd quando dominus Vrbanus Papa quintus facere volebat gratiam iuxta formam, dignum arbitramur, ad ſupplicationem alicuius de beneficio vacante, vel vacaturo, & committebatur examinatio alicui, quòd ſi inueniatur idoneus: tunc ponebatur data in litera apoſtolica dici ſupplicationis datæ, & non diei in qua facta fuerat examinatio.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans primus in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali.*

DECISIO IIII. aliàs 127.

1 NOta, † quòd primus in data in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali, de quo dic vt not. per Ioan. And. in capi. vnic. de conceſſio. præbend. in cle.

SVMMARIVM.

1 *Dubia in cauſa debent dari partibus præſentibus.*

DECISIO V. aliàs 793.

1 SCiendum eſt, † quòd in ciuitate Romana eſt conſuetudo, quòd iudex in cauſa dat dubia præſentibus partibus: & ſi non faceret, ſuſpectus haberetur. & ideò communiter quando aliqua debent poni in relationibus in ſacro Palatio per partes, vel aliquam partium, dantur dubia cauſæ aliquoties Auditori, vel Auditor dat eis.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante reus etiam ſi nihil petat, debet abſolui: & perpetuum ſilentium ſuper moleſtatione actori imponi.*

DECISIO VI. aliàs 461.

1 NOta † actore [a] non probante ſeruatis terminis reus ab impetitione actoris, licèt nullā
a petitionem dederit, poteſt & debet abſolui. per regul. actore non probante &c. & quia trahendo reum in cauſa ſatis impetiuit, & moleſtauit, & impediuit: & ideò poteſt, & debet actori etiā ſuper huiuſmodi moleſtationibus perpetuum ſilentium imponi. de probationib. licet.

ADDITIO.

a Nota actore &c. Hæc deci. etſi hic malè collocata ſit: eam tamē habe ac ſi ſuo proprio titulo (qui eſt de probationibus) poſita foret.

SVMMARIA.

1 *Citatus ſi non compareat, nec minus qui eum citari fecit, quid agendum.*
2 *Abſolutio ab impetitione non conceditur ob ſolam contumaciam actoris: ſed requiritur quòd iteratò citetur ad videndum abſolui reum ab impetitione.*
3 *Actor ſi fuerit contumax, condemnabitur in expenſis: neque audietur niſi præſtita cautione.*
4 *Reus non abſoluitur ab inſtantia iudicij: niſi citato ad hoc actore.*

DECI-

DECISIO VII. aliàs 886.

1 NOta, † quòd [a] vbi aliquis trahit alium ad
a iudicium, aliquando reus in termino cõ-
paret, & actor non: aliquando econuersò: ali-
quando neuter ipſorum. ſi neuter, tunc circun-
ducitur edictum, & compenſatio contumaciæ
hincinde fit: vt l. ſi ambo. ff. de compenſa. ſi autẽ
actor comparuerit, & reus non: aut terminus eſt
peremptorius, aut nõ. ſi peremptorius, tunc po-
teſt excommunicari. ſi non eſt peremptorius, po
teſt fieri condemnatio in expenſis. & de hoc no.
in cap. fina. de dolo & contumacia. & in ca. que-
relam. de procuratoribus. Si autem reus compa-
ruerit, & actor non, aut libellus eſt oblatus, aut
a non: ſi libellus eſt oblatus, aut † reus vult vt ab-
ſoluatur ab impetitione: & tunc non ſufficit,
quòd actor ſolùm fuerit contumax: ſed oportet
vt iteratò citetur ad videndum abſolui eum ab
impetitione. prout notat Innocen. in cap. conſu
luit. de officio deleg. & tunc etiam habet locum
cap. vt noſtrum. cum concordan. ſcilicèt, quòd
actore non probante reus abſoluitur. ſi autem
3 † pro contumacia actoris petit condemnari in
expenſis, iſtud eſt faciendum: & tunc non admit
titur vlterius ad agendum, niſi præſtita ſuffici-
enti cautione. iuxta cap. actor. de dolo & con-
tumacia. libr. vj. Si autem libellus non eſt datus
per actorem, qui eſt contumax reo comparente:
tunc aut reus vult ſolùm condemnationem in
expenſis, & dabitur, iuxta capi. præallegatum a-
ctor. aut vult abſolui ab inſtantia iudicij, & illa
tunc vendicat ſibi locum: vt no. Innoc. præal-
leg. c. conſuluit. de officio deleg. ſed oportet, q
4 iteratò tunc ad † iſtum actum citetur actor ad
inſtantiam rei ad vidẽdum ipſum abſolui ab in-
ſtantia iudicij. vt not. Innoc. ibidem. &c.

ADDITIO.

a Nota quòd. Præſens deciſ. meliùs conuenit titu.
de iudic. quàm hoic. Et adde ad eam Milis in ſuo
repertor. in verb. actor. verſicu. actore non pro-
baote &c.

FINIS DECI. ANTIQ.

DECISIONES ANTIQVIORES PER REVEREN. PATREM DO. BERNARD. DE BISIGNETO SACRI PALATII CAVSARVM AVDITORVM ET DEMVM SANCTAE ROMANAE ECCLE. CARDINALem in hunc qui ſequitur modum redactæ.

De Conſtitutionibus.

DECISIO I.

Similis eſt deci.num.5.eod.in antiquis.

DECISIO II.

Vide ſimilem.num.13.de conſue.in antiq.

De Reſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſatus veniens ad cauſam antequam admittatur ad dicendum contra commiſsionem docere debet ſaltem ſummariè de intereſſe ſuo.*

DECISIO I.

1 VTRVM † quando com-
mittitur cauſa contra talē,
a & alios quorum intereſt,ᵃ
ſi aliquis prætendens ſua
intereſſe, velit admitti ad
cauſam,& dicendum con-
tra commiſsionem : priùs
debeat docere de intereſſe ſuo ſaltem ſummariè?
Fuit deciſum quòd ſic per decret. veniens.ij. de
teſti.& quia debet ſe oſtendere qualificatū qua-
litate in commiſsione deſcripta &c.

ADDITIO.

a Intereſt. Adde Fel.in c.auditis.col.4. ver. dixit. de præſcript.& in cap.cùm ſuper.de offi. deleg. & Inno.in d.c.veniens. & deciſ.xj.de iudic.5.in antiq.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio impetrata cum facultate citandi ſua intereſſe putantes,an extendatur ad multos, & an illos actor in decreto citationis debeat nominare?*

2 *Scienti cauſam in qua prætendit ſe intereſſe habere inter aliquos agitari, ſi ſe non opponat, ſibi paratur præiudicium.*

DECISIO II.

1 ITem, † an actor ᵃin primo citatorio debeat
a ſpecificare illos, quorum intereſt : & an vir-
tute illius clauſulę poſſet vltra quatuor con-
uenire, vt ſic habeat locum c.cùm in multis. de
reſcript.libr.vj. Et videtur quòd poſsint multi
conueniri.ar.no.per Innoc. extrà de excep.dile-
cti.Fuit obtentum inter dominos , & decretum,
quòd illud cap.non ſeruatur in commiſsionibus
quę fiunt in Palatio Auditoribus:quia commiſ-
ſiones quæ fiunt in curia, cùm fiant ratione or-
dinariæ , & ſuperioris iuriſdictionis quam ha-
bet Papa, præſertim ſuper cauſis deuolutis , vel
aliàs tractandis in curia , non ſunt adeò reſtrin-
gendæ: quemadmodum commiſsiones quæ fiūt
ad partes iudicibus delegatis, quæ tendunt in
eneruationem , ſeu diminutionem iuriſdictionis
ordinariæ.&c.Poſſet dici,quòd verba illa, quan
tum ad actorem ne poſsit infinitos vexare,debe-
bant reſtringi ad quatuor in principio citationis
nominandos:vt d.c.cùm in multis.quia ratio ſci-
licet infinitatis, & vexationis vitandæ , ſibi lo-
cum vendicat in hoc caſu:ſed quò ad alios non
ad eius inſtantiam citandos:qui prætendētes ſua
intereſſe, vellent venire ad cauſam.docendo de
2 intereſſe,extendatur ad multos:quia † etiam ſi ſe
non opponerent,ſcientes cauſam agi:eis pararetur præiudicium.iuxt.no.per Innoc.in c.quāuis. & in ca. cùm ſuper.de re iudi. & iuxta l.ſæpè §. cur autem.eod.tit.& pro hoc facit quod not. Io. And.in dict.c.cùm in multis.

ADDITIO.

a An actor. Adde Fel.in c.ſedes.circa fi. de reſcrip. & in c.paſtoralis.§.quoniam.& ibi Deci.eo.Milis in reperto. ſuo in verbo, reſcript. per quòd datur poteſtas.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio per præſentiam partium impetrata, & citatio executa in perſonam procuratoris, cuius reuocatio ad ſui notitiam nondum deuenerat, an aeualeat cauſam?*

2 *Proceſſus agitatus à procuratore reuocato, cuius reuocatio non deuenerat ad notitiam, valet.*

3 *Hæreticus ad hoc, vt poſſit condemnari, neceſſe eſt vt aut confeſſione, aut teſtibus conuincatur.*

4 *Hæretico miſericordia non eſt habenda, nec venia cõcedenda: niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſuperioris.*

5 *Confeſſio peccati eſt pars pœnitentiæ.*

6 *Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis.*

7 *Hæreticus qui recipitur ad miſericordiam habet abiurare.*

8 *Hæreſis ſola ſuſpitio notabilis requirit congruam purgationem.*

9 *Delicta manifeſta indigent correctione manifeſta.*

10 *Verba indicant animum illa proferentis: niſi aliàs ex circunſtantijs contrarium appareat.*

11 *Malè factum, vel malè dictum, malè præſumitur.*

12 *Nemo exiſtimandus eſt dixiſſe quod mente non agitauit.*

13 *Verba intentioni deſeruiunt, & non intentio verbis.*

14 *Iudex de quo cognouit, de eo iudicare tenetur.*

15 *Eccleſia debet defendere ſuos pœnitentes.*

16 *Confeſſio eſt vna, & prima pars ſatisfactionis poſt contritionem.*

17 *Inquiſitores ſub qua forma pronuntient contra hæreticum.*

DECISIO I. aliàs 875.

1 ACCVSATVS † de hæreſi, ſi negat
illa, de quibus defertur dixiſſe, & aſ-
ſerit credidiſſe, & credere contrariũ;
& credere quod credit eccleſia: &
per teſtes idoneos conuincitur; & probatur ip-
ſum hæreticalia multa dixiſſe, affirmaſſe, publi-
cè prædicaſſe, & aſſeruiſſe ſe credere, & illa cre-
denda: tamen non obſtante teſtium depoſitione
ſic publicata contra quos nihil excipit, nec alias
defenſiones excuſatorias allegat, ſemper rema-
net in eadem negatione qua priùs, ſcilicet, quòd
illa nũquam dixit, nec aſſeruit, nec credidit, imò
totum contrarium credit, & credidit eum ſancta
matre eccleſia, quæritur an talis ſit conuictus, &
negans ſit vt hæreticus condemnandus: & bra-
chio ſeculari illo priùs degradato, ſi ſit clericus,
iuxta cap.tul. ad abolendam. de hæret. ſit traden-
dus? Et videtur quòd non: quia hæreticus non
videtur, ex quo credit, quod credit eccleſia, &
quòd eſt catholicus, & dato quòd per teſtes pro
betur illum fuiſſe hæreticum: tamen hodie non
eſt, ex quo non aſſerit, nec credit aliquod hæreti-
cum: ergo cùm hodie non ſit hæreticus, non po-
teſt vt hæreticus condemnari: quia non eſt mo-
dus pronuntiandi in iure aliquem fuiſſe hæreti-
cum de præterito. ſic not. Archidiaco. de hæret.
capitul. vt commiſſi. ſuper verbo, in carcere. lib.
vj. nec poteſt dici, quòd negat ſe fuiſſe hæreticũ:
quia ex quo non credit aliqua hæreticalia, nec
aſſerit, licèt neget credidiſſe vel aſſeruiſſe: iſtud
potius eſt mendacium, quàm hæreſis, vel hære-
ticum, cùm non ſit contra aliquem articulum fi-
dei. nõ enim negat ideò ſe fuiſſe hæreticum: quia
negat illa, quæ prætendebatur dixiſſe fore hære
tica: ſed eſt venia fortè dignus, eo quòd negat ſe
illa dixiſſe, & credidiſſe: & ideò bene oportet, quòd
quia negat propter iſtud medium: & ideò iſta
negatio non concludit contra eam hæreſim de
præſenti. Item iſte nunc non eſt hæreticus de præ
ſenti, eſto quòd probetur per teſtes illum hære-
ticum fuiſſe, nec relapſus eſt, quia non fuerat a-
liàs lapſus eccleſiæ reconciliatus: ergo etiam nõ
videtur, quòd poſſit vt hæreticus condemnari:
quia ſolummodo hæretici relapſi condemnan-
tur: vt d. capitul. ad abolendam. §. j. Item iſte vi-
detur rediſſe ad gremium eccleſiæ, ex quo hodie
non dicit ſe talia credere, ſed contrarium, prout
credit eccleſia: & ſe velle eſſe catholicum: imo quod
plus eſt dicit ſe nunquam talia credidiſſe: & ſem
per eſſe catholicum: ergo videtur quòd ad miſe-
2 ricordiam ſit recipiendus. Si enim † confiteře-
tur ſe dixiſſe, & credidiſſe talia hæreticalia: ſed
de cætero ſe non credere velle, & credere cum ec
cleſia, non eſſet tradendus brachio ſeculari, nec
vt hæreticus condẽnandus: licèt fateatur ſe fuiſ
ſe hæreticum: ſed eſſet ad miſericordiam recipiẽ
dus, & imponenda pœnitentia ſalutaris, ſaltem
perpetui carceris: vt d. capitul. ad adolendam. §.
j. & capi. penul. §. fin. ergo multò fortiùs iſte erit
recipiendus, qui fatetur ſe nunquam fuiſſe hære
ticum: ſed ſe fuiſſe & velle eſſe catholicum. In cõ
3 trarium videtur, quia ſufficit † vt quis teſtibus
conuincatur ad hoc, vt poſſit condemnari, etiam
ſi non confiteatur: vt probatur extr. de verbo. ſi-
gnifi. capitul. ſuper quibuſdam. & probatur ij. q.
j. cano. nos in quenquam. & q. iiij. capitul. j. & ij.
Iſte autem eſt teſtibus conuictus: ergo nihil pro-
derit ſibi ſua negatio, quò minus condemnetur.
Non enim poteſt dici, quòd ſibi ſit habenda mi-
ſericordia, nec venia concedenda: cùm non co-
gnoſcat peccatum ſuũ: imò ſemper illud negat.
ſicut dicitur de Cain. de pœn. diſtin. j. ſerpens. Itẽ
4 † hæretico miſericordia non eſt habenda, nec ve
nia concedenda, niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſu-
perioris ſui: vt d. capi. ad abolendam. Item, quòd
non ſatisfaciat, patet: quia non confitetur com-
miſiſſe peccatum, de quo per teſtes conuincitur:
5 & ſic nec pœnitere videtur: quia † pars pœnitẽ-
tiæ eſt confeſſio peccati. de pœni. diſt. j. §. alij e-
contra. & capi. perfecta. cum multis capitul. ſeq.
Item pro manifeſtis criminibus, pro hoc quòd
remittantur manifeſta, offerenda eſt ſatisfactio,
& oris confeſſio. de pœni. diſti. j. veritas. ad quæ
not. Hoſtien. de pœnit. & remiſſ. §. qualis debeat
eſſe confeſſio. ver. requiritur etiam tertium. Pro
hoc etiam bene facit text. xj. quæſtio. j. cuius a-
pud. ibi, cùm dicit. ob hoc cùm à ſacerdotibus
Italiæ redargueretur, agnouit delictum culpam
quæ cum lacrimis profeſſus publicam pœniten-
tiam in conſpectu totius eccleſiæ exigit. Pro hoc
tex. bonus ad propoſitum. xj. q. iiij. capitul. ple-
rũque. in fin. ibi. veniat itaque foras mortuus: id
eſt, culpam confiteatur peccator: venientes verò
foras ſoluant diſcipuli: quia paſtores eccleſiæ ei
debent amouere pœnam, quam meruit, qui non
erubuit confiteri quod fecit. ad quod etiam de
pœnit. diſt. j. quem pœnitet. in fin. Pro hoc etiam
de iureiur. capitu. quanto. in fin. cùm dicit, tuum
humiliter confiteri peccatum: & ſatisfactionem
tibi iniunctam pro illicito iuramento ſtudeas
adimplere. Pro hoc etiam extrà de ſimo. capitul.
nemo presbyterorũ. cùm dicit, minus dignè pœ
nitentur, &c. pro hoc valdè bene facit xxij. q.
ij. cùm

ij.cùm humilitatis. Item ſi non humilitate ve-
niam ſperare licet, ergo vbi eſt taciturnitas con-
feſsionis, venia ſperanda non eſt criminis: quia
6 † taciturnitas peccati ex ſuperbia oritur cordis.
probatur de pœnit. diſtin. j. eſt taciturnitas. item
hæreticus cùm ſit excommunicatus indiget ab-
ſolutione: non poteſt autem conuenienter ab-
ſolui, niſi reatum ſuum confiteatur: vt extrà de
ſentent. excommunicat. cùm deſideres. cum ibi
not. per Innocen. & Hoſtien. ergo &c. facit de
pœnit. diſtinct. j. agite pœnitentiam. & dict. cap.
veritatis. verſi. econtra. ver. Item quæritur ſecū-
dum Auguſtinum. Item non ſufficit ſibi profi-
teri ſe catholicum, niſi de lapſu præterito hære-
ſis, in quam probatur incidiſſe, ſatisfaciat: quia
non ſufficit mores in melius immutare, & à pię-
teritis malis recedere, niſi etiam de his quæ fa-
cta ſunt, ſatisfaciat. de pœnit. diſtin. ij. non ſuf-
7 ficit. Item † hæreticus ille qui recipitur ad mi-
ſericordiam habet adiurare: vt dicto cap. ad abo
lendam. §. j. & in abiuratione habet profiteri ſe
erraſſe. & in quo errauit ſpecificè & publicè
profiteri, & iurare ſe nunquam ad illũ errorẽ re-
uerſurum: vt j. quæſtio. vij. quoties cordis. Cùm
igitur iſte propriè non cognoſcat, nec profitea-
tur errorem: ergo non poteſt dici illum abiura-
re: & licèt is qui ſolùm infamatus eſt, ſed non
conuictus, non habeat in abiuratione hæreſis
neceſſe iurare, ſe nunquam reuerſurum, ex quo
non confitetur, nec conuincitur incidiſſe in illã:
vt de conſe. diſtinct. ij can. ergo Berengarius. ta-
men conuictus, quia ad miſericordiam receptus
eſt, abiurat hæreſim: & in abiuratione habet pu-
blicè cognoſcere ſe erraſſe, & in quo: & iurare
ſe nunquam reuerſurum: vt d. c. quoties cordis.
8 Item ſi non † conuictus, ſed ſola ſuſpitione no-
tabilis ſit de hæreſi: non aliter recipitur ab ec-
cleſia, nec illum abſoluit, niſi pro prima innocē-
tia congruam purgationem monſtrauerit: vt d.
c. ad abolendam. §. qui verò rem. & in authent.
gazaros. C. de hæreti. ergo minus conuictus per
teſtes eſſet recipiendus, vel abſoluendus propter
ſolam ſuam negationem, qui aliàs ſuam innocē-
tiam non demonſtrat, neque poteſt demonſtra-
re, ex quo conuictus eſt per teſtes idoneos, con-
tra quos nihil dicit, nec aliàs ſe defendit. Item tā-
diu quis reputatur incorreptus, donec reatum
ſuum recognoſcens emendet. extrà de ſor. com-
peten. cap. nullus. in fi. Cùm igitur iſte non reco-
gnoſcat reatum ſuum, ex quo manifeſtum fuit:
ergo non poteſt imputari correptus. hanc au-
tem correctionem ex quo crimen fuit manife-
9 ſtum, oportet eſſe manifeſtam: quia † manifeſta
delicta correctione indigent manifeſta: vt extrà
de pœnis. c. j. igitur oportet ꝙ confeſsio ſit ma-
nifeſta, ſeu criminis recognitio, quod non eſt in
negante: igitur &c. Non obſtant contraria, ſci-
licet quod hæreticus non eſt, ex quo hodie credit
ꝙ credit eccleſia: qui eſto quòd cōcedatur hoc ꝙ
non ſit hodie hæreticus, ſi bene credit, quod cre-
dit eccleſia: tamen non conſtat eccleſiæ quantũ
ad humanum iudicium: & eccleſia militans quę
iudicat ſecundum probata, & iudicare habet,
poteſt perpendere quòd aliàs fuit hæreticus tē-
pore, quo talia aſſeruit, & ſic credere dixit, &
10 dogmatizauit: quia † talis quis præſumitur, qua-
lia verba profert, & eius animus cenſetur fuiſſe,
qualia verba ſonant: niſi ex circunſtantijs vel a-
lias appareat contrarium. arg. C. de iniu. l. ſi non
11 conuitij. cum concor. ibi alleg. omne † enim ma-
lè factum, vel dictum, malè præſumitur dictum
vel factum. extrà de præſumpt. c. j. & ibi not. in
12 fi. nemo † enim exiſtimandus eſt dixiſſe, quod
a mente non agitauit: [a] nec quis arbitrandus eſt
dixiſſe quod mente non ſenſit. ff. de ſupel. legat.
13 l. Labeo. cùm † non intentio verbis, ſed verba
intentioni debeant deſeruire. extrà de verbo. ſi-
gnific. c. intelligētia. voces enim ſunt notæ, prout
ait philoſophus, earum quæ ſunt in anima paſ-
ſionum: tales enim ſunt iſti quæ poſſunt bono
animo fieri. & non poſſunt interpretari, niſi ma-
lè facta, & non benè. extrà de regul. iur. ca. j. Ex
quo ergo conſtat eccleſiæ, quòd fuit hereticus:
oportet quòd condemnet, & puniat illum de
14 crimine hæreſis commiſſo. arguin. quia † de quo
cognouit iudex, de eo iudicare tenetur. ff. de iu-
dic. de qua re. & licet ſecundum regulas iuris
communis, ex quo ſemel commiſit crimen, de-
bet puniri iudicialiter, & condemnari, etiam ſi
pœniteat: quia propter pœnitentiam ſuam quò
ad forum humanum, & iudiciale nocens eſſe nō
deſijt: vt ff. de pœn. l. qui ea mente. de ædil. edict.
quod ita ſanatum in princ. tum quia eccleſia be-
nigna eſt, nec claudit gremium redeunti, beni-
gnè volens agere in hac parte ordinauit, quòd
ſi talis continuò poſt deprehenſionem erroris ad
fidei catholicæ vnitatem ſpontè recurrere vo-
luerit: & errorem ſuum coram epiſcopo regio-
nis publicè conſenſerit abiurare: & ſatiſfactio-
nem congruam exhibere, quòd recipiatur ad mi
ſericordiam: & impoſita ſibi pœnitentia ſaluta-
ri ſaluetur ſibi vita: nec permittatur occidi per
15 brachium ſeculare: quia † eccleſia defendere de-
bet ſuos pœnitentes. facit quod not. Ioan. And.
de offi. ordi. c. j. ſuper glo. fi. & ideò tunc detru-
datur in carcerem perpetuum, vbi pœnitentiā
aget. extrà de hære. c. pen. in fin. Cùm igitur iſte,
qui ſic permanet in ſua negatione, eſto quòd ho-
die credat catholicè, de præterita incredulitate,
& de præterito errore hæretico. de quo conuin
citur, ſufficienter illud confitendo, & culpam
cognoſcendo non pœniteat, nō poteſt dici quòd
debitè recurrat ad catholicæ fidei vnitatem: ex
quo non facit quod fides catholica præcipit, ſed
quia non recognoſcit, nec confitetur propriam
culpam, quam commiſit, prout catholica præ-
cipit eccleſia: nec etiam poteſt dici, quòd ſuffi-
cienter proprium errorem abiuraret, ex quo il-
16 lum errorem non confitetur: quia † confeſsio eſt
vna, & prima pars ſatisfactionis poſt contritio-
nem: vnde dominus per prophetam: Dic tu pec-
cata tua, vt iuſtificeris. Et ſecundùm Ambroſiũ.
Non poteſt quiſquam iuſtificari à peccato, niſi
fuerit illud antè confeſſus. de pœni. diſtinct. j. §.
alij enim. cum alijs multis authoritatibus ad hoc
ibidem ſequentibus Et ſi dicis, quòd ille autho-
ritates intelliguntur de confeſsione mentali cor
dis, vt videtur ſentire Gratianus. de pœni. diſt. j.
§. quidam verò. quia dico ex quo de illa mentali
confeſsione, & cordiali non conſtabat iudicia-

liter: ex quo publicè negat ſe erraſſe: & conſtat de preterito errore, per teſtes idoneos: ideò neceſſario eccleſia illum habet iudicialiter punire, tanquam impœnitentem, nec debitè ſatisfacientem: ex quo iudicialiter, & publicè non recognoſcit propriam culpam, nec illam confitetur: vt probatur in d.c. Chriſtianitatis. de pœni. diſt. j. & præſertim in §. tenetur. & ea. ſequen. vſque ad finem diſtinctionis. Et ſi dicatur, quod non tenetur cófiteri culpam, vel crimen, quod non recordatur ſe dixiſſe, cómiſiſſe vel feciſſe, ex quo de illa, vel illo non habet conſcientiam, quia eccleſia militans, vel iudex ignorat mẽtem ſuam, & memoriã ſuam, & chriſtianitatem occultam. ſcilicet, an re vera cómiſerit; & an ſit oblitus: & an de hoc habeat conſcientiam. quia hæc ſcit ſolus Deus: ſed habet iudicare ſecundum probata, ex quo de facto recenti agitur: de quo ſecúdum communem curſum naturæ non pót. nec debet eſſe veriſimiliter oblitus talia hæretica alia commiſiſſe, aſſeruiſſe, & ſe credere dixiſſe, & dogmatizaſſe: & etiam ſibi reducitur ad memoriã, & probatur, videlicet non cognoſcentem, nec pœnitentem: & ſic habet illum neceſsè iudicare impœnitentem, & debitè non ſatisfacientẽ de præterita culpa, eſto quòd hodie aſſerat ſe credere, quę eccleſia credit: maximè quia ſaltem hodie non credit eccleſiæ: quæ præcipit peccatori ſua peccata recognoſcere, & confiteri: vt ibi. Cófitemini alterutrum peccata veſtra, & patet authoritatibus infinitis deductis per Grat. in tractatu, de pœni. & per magiſtrum ſententiarum in quarto eodem tractatu. Non ob. quod no. Arch. in d.c. vt commiſsi. ſuper verbo, in carcere: quia ibi loquitur de cognoſcente, confitẽte proprium errorem, & debitè redeunte, contra quem ſecundum ipſum non eſt ferenda ſententia pro crimine præterito condemnatoria: nec pronuntiare debet crimen hæreſis commiſsi. Vel dico, & melius quò ad hoc, quòd video inconueniẽs proferatur de præterito, Tu crimen hæreſis commiſiſti, vel tu hæreticus fuiſti. prout no. Io. And. ibidem in nouel. pro quo facit tex. ibi fertur ſententia pro preterito: tu calũniatus es. ff. ad Turpil. l. j. §. colũniatorẽ. & prout
17 † hodie pronuntiant omnes inquiſitores: maximè. quia poſſunt ſubiungi verba de præſenti, ſic dicendo: quia prout probatum eſt, crimẽ hæreſis cómiſiſti, vel in crimen hæreſis incidiſti, & quia recognoſcere & confiteri proprium reatum recuſas idcirco cùm non videam te debitè confitẽtem, relaxamus brachio ſeculari. Non obſtat quod dicebatur, quòd negatũ negetur ex illo medio: quia non dixit, concedo: ſed talis negatio eſt cauſa. quare eccleſia cui conſtat per teſtes de contrario. quòd ſic dixit, quod negat nunc ſe dixiſſe, poteſt perpendere, & præſumere: unò etiam poteſt iudicare eum de culpa illa non pœnitentem, nec ſatisfacientem: ex quo culpam de qua conſtat eccleſiæ quòd eam commiſit, non recognoſcit, nec cóſitetur, nec cóſtat quòd non eſt relapſus: quia fatetur: ſed quò ad hoc. quòd relaxetur brachio ſeculari ſufficit quòd ſit lapſus impœnitens, ſeu nó debitè rediens ad gremium eccleſiæ, nec debitè ſatisfaciens: vt d.c. ad abolendam. §. j. Non obſtat quòd ſi confiteretur, & rediret, eſſet recipiẽdus: ergo multò fortius ſi negat ſe dixiſſe, vel credidiſſe: quia nego conſequentiam: quia cùm confitetur, tunc conſtat eccleſiæ de ſatisfactione: & de ſufficienti pœnitentia illo modo, quo ſibi poteſt conſtare, ex quo publicè confitendo culpam ſe humiliat, quod ſecus cum negat. arg. d. c. taciturnitas. & ita non debet illum recipere ad miſericordiam tunc. Et huiuſmodi ſententiæ videtur Hoſtié. in d. c. de hæreticis. in ſum. §. qualiter deprehendatur. ver. ſi verò negat. & hoc modo intelligo quod no. Zen. in cle. fina. de hæret. in fin. Non obſt. j. q. vij. didici. vbi diſpenſatur cum illo, qui tenebat hereſim, cóſiteri ex cauſa. ſed dic quòd ibi bene confitebatur ſecretè: ſed quòd nó teneatur publicè confiteri, in hoc ſecum diſpenſatur: vt not. ibi &c.

ADDITIO.

a Mente non agitauit. Adde Guliel. Benedict. in repet. ca. Raynutius. in verb. eidem impuberi. extrà de teſta. & dec. viij. ſ. de conſuetud.

De Priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia apoſtolica debent habere ſubſcriptionem aliquorum Cardinalium, & annum.*

DECISIO I. aliàs. 235.

1 ROTA, † quòd in priuilegijs conceſſis à Papa, maximè in priuilegijs exẽptis, debet eſſe ſubſcriptio Cardinalium aliquorum: vt notatur in c. cùm à nobis. de teſtib. in h. quia in inſtrumento principis ex parte principis debet interuenire authoritas quantum ad ſubſcriptionem. arg. l. probatorias. C. de diuer. offi. lib. xij. quia cùm talia priuilegia ſumãt vim ex ſola volũtate principis, multum debet conſtare de voluntate. & pro iſta parte fuit dictum, quòd priuilegium cuiuſdam Papæ Paſchalis, in quo priuilegio non erat annus, quòd tale priuilegium non habebat roboris firmitatem. ad quod faciunt not. per Ioan. And. in c. præſenti. de offic. deleg. lib. vj.

EPITOME.

Fructus beneficiorum vacantiũ in curia debẽtur illis, quibus debentur alij fructus beneficiorũ vacantium extra curiam ex priuilegio, conſuetudine vel ſtatuto.

SVMMARIA.

1 *Fructus beneficiorum vacantium in curia, an debeãtur fabrica, cui debebantur.*
2 *Beneficium quo caſu in duobus locis vacare cẽſeatur.*
3 *Violentia duobus in locis inferri videtur: Primo, in loco vbi eſt perſona, cui ſit violentia: ſecundo, vbi eſt poſſeſſio propter quam perſonæ alibi eſt illata violentia.*
4 *Collatio afficit perceptionem fructuum.*
5 *Beneficia exempta non continentur ſub ca. ſi propter. de reſcrip. in vj. neque vacantia in curia.*

DECISIO II. aliàs 269.

1 NOta, † quòd ſi ex priuilegio, vel ſtatuto fa-
bricæ eccleſiæ debentur fructus beneficio-
rum vacantiũ in diœceſi: licèt beneficium
conferatur per Papã tanquam vacans in curia:
fabricæ debentur fructus ſecundum opinionem
aliquorum. Nam poſito quòd collatio benefi-
cij vacantis in curia ſolùm pertineat ad Papam,
tamen fructus vacant in loco, vbi beneficium eſt
poſitum: & priuilegium fabricæ continet talẽ
poſſeſſionem fructuum. Pro hoc facit c. ſi pro-
2 pter. de reſcri. lib. vj. nec † mirum ſi duobus in lo-
cis videatur vacare beneficium ſcilicet in curia
quantum ad collationẽ, & in partibus ad perce-
3 ptionem fructuũ, vt dicitur in ſimili, quòd † in
duobus locis videtur inferri violentia, quòd in-
fertur primò in loco, vbi eſt perſona, & cui fit
violentia: & in loco vbi eſt poſſeſſio rei, prop-
ter quam perſonæ alibi eſt illata violentia: vt l. j.
C. vbi de poſ. agi oport. Item iſtud priuilegium
eſt fauorabile: & ideò eſt extendendum ad bene
neficium quod vacat in curia propter collatio-
nem Papæ. arg. c. tua. de verbo. ſigni. licèt aliqui
4 contrarium dicant, quòd † collatio afficit perce-
ptionem fructuum: vt c. fin. de conſue. lib. vj. &
quia fructus tanquam acceſſorium debent ſequi
naturam principalis beneficij vacantis in curia,
quando renuntiatione ſeu priuiſione tenet be-
neficium, iuxta no. in c. commiſſa. de elect. li. vj.
& c. licet. de præb. c. li. cum ſimili. Itẽ priuilegiũ
eſt tenendum in verbis ſuis: Et verba priuilegij
habent, quòd fructus beneficiorum vacantium
in diœceſi applicentur fabricæ: ergo non intelli-
guntur pertinere ad beneficium vacans apud ſe-
dem: ex quo ad eum pertinet collatio. arg. not. in
c. inter cætera. de præb. per Inn. quia ex quo Pa-
pa apponit manum in beneficio, totum ius vide-
tur à ſe reuocare, & poſſeſſionem beneficij: vt
c. vt noſtrum. de app. arg. c. paſtoralis. § . prætere-
à. de off. ordi. ad quod c. cùm in diſtribuendis. de
tempo. ordi. & c. j. de confir. vtili vel inutili. &
per Archid. in capit. præſenti. de offic. ordin. libr.
vj. ſuper verbo, vacantibus. in fin. ergo videtur
quòd beneficiũ cuius collatio pertinet quantũ
ad omne ius collationis & poſſeſſionis, in curia
videatur, & quò ad perceptionem fructuum va-
care in curia. Pro hoc facit quod no. Arc. in c. ſi,
5 ſi propter. de reſcr. li. vj. vbi dicit, quòd † benefi-
cia exempta non cõtinentur ſub d. c. ſi propter,
ergo nec beneficia vacãtia in curia. Et vide Col-
lecta. in c. extirpandæ. de præb. & Henri. in c. tua
de verbo. ſigni.

ADDITIO.

2 Priuilegio. Adde Æne. de Falco in tracta. ſeſer. in
4. q. prin. in xij. effectu.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus veniens contra ſuum priuilegium in quo decretum irritans eſt appoſitum, ſibi non præiudicat.*

DECISIO III. aliàs 294.

1 NOta, † qualiter [2] veniens contra priuilegiũ
2 ſibi datum, ſibi non præiudicat, ſi in priuile-
gio Papæ fuit decretum appoſitum decernens ir-
ritum, & inane quicquid contra priuilegiũ fuit
ſeta attentatum: ſecus eſſet ſi priuilegium ſimplici-
ter eſſet conceſſum. no. Archid. in capit. cùm de
beneficio. de præb. libr. vj. & Inno. de priuileg.
c. accedentibus.

ADDITIO.

2 Nota qualiter. Adde Fel. in c. cùm acceſſiſſent.
col. 13. in fi. ver. quartò limit. de conſti. Alex. con
ſi. 103. lib. 2.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium reale de non ſoluẽdis decimis extenditur ad colonos. ſecus ſi ſit priuilegium perſonale.*
2 *Priuilegiũ perſonale non egreditur perſonã eius, vel eorum cui, vel quibus conceditur.*

DECISIO IIII. aliàs 876.

1 PApa † conceſſit cuidã religioni vel ordini pri-
uilegiũ de nõ ſoluẽdis decimis de terris, quas
per ſe, vel per aliũ excoli faciũt: quæritur nũquid
priuilegiũ extendatur ad colonos, vt ſic coloni
per quos terras illas faciebãt excoli, nõ teneãtur
ad decimas de parte penes eos remanẽte? Crede-
rẽ ſic fortè dicendũ: Aut priuilegiũ eſt reale con-
cernẽs terras, & conceſſum terris, vt puta, quòd
de terris nullæ decimæ præſtari debeãt: & tunc
puto quòd extẽdatur ad colonos, quia priuile-
giũ reale, & rei cõceſſum ſequitur rẽ penes quẽ-
cunque vadat. Si autẽ ſit perſonale cõceſſum per-
ſonis pro rebus, crederẽ quòd non extẽderetur
2 tũc ad colonos: quia † priuilegiũ perſonale nõ e-
greditur perſonã eius, vel eorũ, cui vel quibus
cõceditur. arg. ad hanc diſtinctionem. ff. de pact.
l. ſi tibi. § . pactũ. cum concor. & facit ad hoc ex-
trà de deci. ca. licet. & ita determinat gloſſ. extrà
de deci. cap. religioſi. ſuper verbo, excolendos. in
clementi.

DECISIO V. aliàs 881.

PApa Inno. vj. fecit gratiã primo anno &c. hãc
deci. vide meliùs & latiùs in ti. de conceſ. præ
ben. j. in antiquioribus dec. xj.

De Iniurijs & damno dato.

SVMMARIA.

1 *Iniuriarum actione licet ciuiliter agatur, requiritur tamen ſpecificatio talis in libello, & articulis, quòd pars poſſit certificari, & teſtes deponere.*
2 *Obiectus ſunt magis odioſi, quàm actio iniuriarum ciuiliter intentata.*
3 *Specificari debent crimina contra teſtes oppoſita, licet non veniant pœna ordinaria punienda.*

DECISIO I. aliàs 451.

1 NOTA,†quòd in actione iniuriarum
licet agatur ciuiliter, tamen requi-
ritur ſpecificatio talis in libello,&
articulis, quòd pars poſsit certifi-
cari, & teſtes deponere:ſed non tanta, quanta
2 in†obiectibus,qui ſunt plus odioſi. pro hoc di-
cto alle.tex.in c.tuæ.de proc.& no.Inn.in c.acce
3 pimus.de purg cano.faciunt etiã nota.de†ſpeci
ficatione criminũ circa teſtes,quia licèt crimina
probentur,tamen pœna ordinaria nõ puniũtur:
vt in c.cùm dilectus.de ordi.cogni:de dicta ſpeci
ficatione no.in d.c.ex parte.de teſt.co.ti.præſen
tium.li.vj.de excep.c.pia.de ſen.excom.cùm me
dicinalis.lib.vj.

EPITOME.

Commiſsio cauſæ iniuriarum criminaliter ad hoc vt cenſeatur conceſſa requiritur mentionem expreſſam de iniurijs in ſignatura fieri.

SVMMARIA.

1 *Iniuriarum actio non ſemper ad vindictam datur.*
2 *Auditores non cognoſcunt de iniurijs,niſi de expreſ-*
ſa commiſsione.
3 *Condemnatus actione iniuriarũ criminaliter efficitur*
infamis:ſecus ſi ciuiliter actum fuerit contra ſe.

DECISIO II. aliàs 634.

1 NOta,†quòd actio iniuriarum non datur
ad vindictam aliquoties ſecundum Arch.
ſuper verbo,iniuriatũ de off.ordi.c.ſi ca-
2 nonici.lib.vj.Domini†verò Auditores ſacri Pa
latij non cõmuniter cognoſcũt de iniurijs, quæ
dicuntur cauſæ illicitæ alicui,niſi expreſſa men
tio fiat in commiſsione papali. & hodie tamen
vix de Romana curia hæ literæ impetrari poſ-
ſunt ſecũdũ Hoſt.in c.grauis.de reſt.ſpo.nec ſuf
ficeret narrare in ſupplicatione de iniurijs, niſi
Vicecancellarius poneret de manu ſua in ſuppli
3 catione de iniurijs.ratio eſt,quia†in actione in-
iuriarum ſi agatur criminaliter, cõdemnatus eſt
infamis; ſecus ſi ciuiliter;vt l.j.ff.de his qui no.in
fa.& no.in c.cùm tu.de teſt.& Archi.in alleg.c.
ſi canonici.

SVMMARIVM.

1 *Reconuenire poteſt reus actorem coram eodem Au-*
ditore impetrato ſuper iniurijs.

DECISIO III. aliàs 777.

1 SCiendum eſt,†quòd ſi aliquis impetrauerit
committi alicui Auditori,ſuper iniurijs rea
liter ſibi illatis quòd ille etiam contra quẽ
impetrauit, poteſt etiam opponere iniurias ſibi
illatas ratione conuentionis:de qua conuentio-
ne habetur in c.diſpendia.de reſcri.lib.vj. & ita
tenet & ſeruat Rota.

De Pœnis.

SVMMARIA.

1 *Monachus propter delictum poteſt à monachatu de-*
poni.
2 *Monachus depoſitus à monachatu cenſetur priuatus*
præbenda,& voce capit.dari.
3 *Monachus recipiens mutuũ,ſi non poteſt ſoluere:nõ*
admittitur ad ceſsionem bonorum:imò poteſt priuari
præbenda & dabitur ei vt poſsit viuere ad neceſsita-
tem extra monaſterium.

DECISIO I. aliàs 237.

1 NOTA,†quòd monachus propter de
lictum,vel aliàs poteſt à monachatu
2 deponi:& operatur depoſitio q†nõ
recipiet præbendã à monaſterio,nec
habebit vocẽ in c.vt no.in c.dilectus.de ſimo.&
Archi.in c.quia ſæpe.ſuper verbo,beneficijs.de
elect.lib.vj.ad quod facit c.peruenit. de fideiuſſ.
3 pro hoc facit:quod†monachus recipiens mutuũ
ſi non poteſt ſoluere,nõ admittitur ad ceſsionẽ
bonorũ:imò poteſt priuari præbend.& illud q
poteſt haberi, dabitur ſibi ad partem, & extra
cõuentũ,de quo poſsit viuere ad neceſsitatem ſo
lùm,& aliàs non.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor malæ fidei ſicut violentus condemnãdus eſt*
in fructibus à tempore occupationis,licèt de tempore
non conſtet.
2 *Sententia incerta in acceſſorijs ferri poteſt.*

DECISIO II. aliàs 405.& 480.

1 NOta,†quòd ſi conſtat de occupatione iniu
ſtà beneficij poteſt cõdemnari occupans in
fructibus à tẽpore occupationis beneficij perce
ptis,ac ſi de violentia cõſtaret:licèt nõ ſit proba
tum tẽpus occupationis,aut quãtitatis, ſeu va-
lor fructuum.Ratio,quia de mala fide ſua cõſtat
& malæ fidei poſſeſſor ſicut violentus condem-
nandus eſt in fructibus.C.vnde vi.l. cùm quære
batur.de reſt.ſpo.c.grauis.Non obſtat quòd ſen
2 tentia eſt incerta:quia†in acceſſorijs poteſt fer-
ri talis ſentẽtia:vt no.Inn.in c.tãta.de exceſ.præ.
& de reſt.ſpol.c.cùm ad ſedem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium requirens ſacerdotium tenens ad hoc vt*
priuari poſsit,niſi ſe promoueri fecerit:requiritur mo-
nitio.

DECISIO III. aliàs 520.

1 NOta,†quòd tenens capellaniam requiren
2 rem ſacerdotiũ† nõ priuatur capellania,
niſi monitus,poſt q non promoueatur
infra annum:quia c.licèt canon.de elect.eſt pœ-
nale:ergo non debet extendi,niſi caueatur:vt c.
ſtatu-

ſtatutum.eo.ti.lib.vj.

ADDITIO.

a Sacerdotiū. Adde dec.j.de præb.§.in nouis.inci. ſi ſtatutū.& gl.in §.ordinat.hæc ſancta ſynodus. in ver.reſidentiæ.ti.de collat.in pragma.ſanctio.

SVMMARIVM.

1 *Accuſari non debet ille qui ſuper eodē fuit inquiſitus.*

DECISIO IIII. aliàs 520.

1 NOta † quòd quando eſt actum contra aliquem per modum inquiſitionis, non poteſt agi iteratò contra eundē per modum accuſationis: ſecus ſi per viā exceptionis: vt notatur in c.dilectus.de purga.canon. vt ibi in glo. purget ſuper fama. pro prima parte huius deciſionis vide ſuprà dec.1.de rer.permu.

ADDITIO.

a Nota ꝙ licèt hic ſuperſcriptio ſit. Deciſio.4.aliàs 520.non tamen eſt deciſi.ſed pars deciſionis præcedentis quæ eſt iij.aliàs 520.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato quomodo & qualiter ſubtrahantur fructus beneficiorum ſuorum.*

DECISIO V. aliàs 521.

1 NOta, † quomodo, & qualiter ſubtrahantur clerico excommunicato fructus beneficiorum eccleſiaſticorum: vide Inn.in c. paſtoralis.de appellatio. ſed Hoſt.cōtrà in ſumma de clerico excom.§.1.ver.ſed nunquid.& de ſentē.excom.§.quis ſit effectus.ver.ſed nūquid. & per Archi.de reſcr.c.vlt.li.vj.& per Io. And. de re.iu.cū quid prohibetur.li.vj.& de cle. excōmuni. vide In.de coh.cle.& mul.ſicut.de accuſ. qualiter.ij.

De Sententia excomunicationis.

SVMMARIA.

1 *Excōmunicari non poſſunt ſingula perſona capituli, ſi tāt vt capitulum facientes apprehenſæ fuerint, ſi mādetur citari ſub pœna excommunicationis decanum, & capitulum.*

2 *Procurator capituli an appellat pro qualibet ſingulari perſona capituli?*

DECISIO I. aliàs 315.

NOTA, † ꝙ vbi mādatur citari Decanus, & capitulū alicuius eccleſiæ ſub pœna excōmunicationis, ſi ſunt certi canonici faciētes capitulū, & illi apprehendātur tales, vt ſingulares perſonæ nō poſſunt excōmunicari: licet citati fuerint tāquā capitulū faciētes: quia aliud eſt gerere vicē capituli, & aliud vicē ſingularū perſonarū: quia quælibet perſona vt ſingularis perſona nō punietur: ſic notatur per Inn.in c.eā te.de reſcri. verūtamē
2 † procurator capituli poſſet appellarē pro qualibet ſingulari perſona capituli. vide ꝙ notatur in l.ij.ff.ꝙ cuiuſque vniuer. licet Inn. videatur notare cōtrariū in c.Romana.de ſen. exc.li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt in curia Romana indifferenter commiſſionem impetrare: ſed repellitur ab agēdo.*

DECISIO II. aliàs 594.

1 DIc etiā, † quòd excōmunicatus maiori excōmunicatione indifferēter cōmiſſionē alicuius cauſæ in curia Romana impetrare poteſt. & ita obſeruatur: ipſe tamē poteſt repelli ab agendo, ſi opponatur ei excōmunicatio de iure. in c.cū inter priorem. extrà de excep. & de ſenten.excom.c.cùm pro cauſa.de reſcri.ipſo iure.lib.vj.

SVMMARIA.

1 *Auditor non abſoluit ad cautelam ſine ſpeciali commiſſione: ſed iudex extra curiam ſic, ſi ſibi ſimpliciter abſolutio committatur.*

2 *Iudex cui eſt commiſſa cauſa cū facultate ſoluēdi impetrantem commiſſionem, poterit illum ad cautelam abſoluere.*

DECISIO III. aliàs 810.

1 SCiendū eſt, † quòd nullus Auditor ſacri Palatij poteſt abſoluere ad cautelā, niſi ſibi ſpecialiter cōmittatur à domino Vicecancella-
2 rio: ſecus eſt † tamē ſi aliqua cauſa, ſeu abſolutio committatur extra curiā Romanā alicui, quòd abſoluat aliquē vel aliquos ſimpliciter: quia tūc talis cōmiſſarius poteſt abſoluere nihilominus ad cautelam. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato abſolutio ad cautelam difficilius cōceditur, quàm abſolutio ſimpliciter.*

DECISIO IIII. aliàs 811.

1 SCiendū a eſt, † quòd ſi aliquis petat abſolu-
2 tionē ad cautelā ab aliquo domino Auditore ſacri Palatij ex cōmiſſione ſibi ſpecialiter facta, debet primò videre an poſt appellationē fuerit excōmunicatus, ſecundū Ioan. And. in ca. venerabilibus.de ſenten.excom.lib.vj. Si autē petatur abſolutio excōmunicationis ſimpliciter: tūc ſine aliqua informatione impenditur abſolutio, vel beneficium abſolutionis tēporibus retroactis. Hodie verò anno domini milleſimo ccclxxv. nō impeditur per Auditorē cauſæ, niſi cū aliqua informatione facta de excommunicatione prædicta.

ADDITIO.

a Sciēdū. Adde ſuprà in no. de renū. 3. circa mediú.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato non poteſt conferri beneficium. Et ſuſpenſus à canone celebrans non fit irregularis: ſecus ſi ab homine. 2.*

DECISIO V. aliàs 303.

1 NOta, † quòd excōmunicato a ipſo iure nō
a poteſt conferri beneficiū. & videtur textus in c. poſtulaſti. de cleri. excōmuni. miniſtrà. licèt poſſet dici, quòd c. illud loquitur in excōmunicato ab homine: ſecus ſi à iure. ar. no. in c. ſi celebrat. e. ti. licet prima opinio teneatur: quia c. j. de reſcr. li. vj. loquitur indiſtinctè, quando excōmunicatio fertur in certā perſonam: & quia ſententia iuris imponitur propter crimen plus ligat. ar. no. in c. peruenit. de exceſ. præla. ſed
2 quātū ad ſuſpēſionē fit differētia: quia † ſi ſuſpenſus à canone celebrat, non eſt irregularis. ſicut ſi ab homine: vt notatur in c. ſicut. in ſi de coha. cle ri. & muli. per Inn. vide dec. xj. ſ. de probatio.

ADDITIO.

a Excōmunicato. Adde Staph. in tra. de lite. gra. & iuſti. fo. 82. ver. verior tamen videtur.

SVMMARIA.

1 *Abſolui poteſt quis ad cautelam, licèt cauſam excōmunicationis non alleget.*
2 *Appellans ab aſsignatione loci non tuti ſufficit quòd dicat ſe appellaſſe, quia locus non eſt tutus.*
3 *Appellans ab aliquo grauamine ad Papam, neceſſariò non tenetur exprimere cauſam.*
4 *Iudex datus in ſecunda inſtantia an abſoluat excommunicatum in prima inſtantia?*

DECISIO VI. aliàs 60.

1 NOta, † q vbi pars dicie ſe excōmunicatā
& petat ſe abſolui, & nō aſsignat cauſam
quare eſt excōmunicata, quòd iudex ha-
bet talē partē abſoluere ad cautelam, poſito q
cauſa excōmunicationis non allegetur: vt dici-
2 tur in ſimili: quòd † vbi quis appellat ab aſsigna
tione loci non tuti ſufficit quòd dicat appello,
3 quia locus non eſt tutus. Idē eſt † vbi quis ap-
pellat à grauamine: quia nō eſt neceſſe quòd cau
ſa exprimatur: vt no. Inn. in c. ſignificātibus. de
no. ope. nunci. ſed cōtrà facit. c. dilectus. de reſcr.
& Io. An. videtur dicere cōtrariū, ſcil. cet. quod
vbi appellatur à grauamine debet cauſa exprimi
in c. appellāti. de app. in cle. & q pars nō habeat
aſsignare cauſam, quare eſt excōmunicata, facit l.
ſi. de anna. exc. cū ſi. ad q no. per Ar. de app. c. cor
di. ſuper verbo, cauſam. li. vj: quia quòd cauſa ex
primatur. habet locū quādo appellatur ad Papā
ſecundū vnam opinionem. & vide infrà dec. 7.
12. & 19. hoc ti. & circa ſolutionē expenſarū, vel
cautionē præſtandā vide dec. vlti. j. eo. tit. Et an
4 † iudex datus in ſecūda inſtantia abſoluat excō-
municatū per primum iudicē datum in prima in
ſtantia. vide infrà dec. 24. & 25. hoc ti. & dec. 6.
ſ. de for. compe. & dec. 29. ſ. de iud.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatus nō abſoluitur ad cautelā licet alleget ſe exceptum: ſi excōmunicator eſt in poſſeſsione excommunicandi, & ſi ageretur ſuper poſſeſsione.*

DECISIO VII. aliàs 126.

1 NOta, † quòd vbi epiſcopus excōmunicat
& eſt in poſſeſsione excōmunicandi, vt,
quia excōmunicat ſubiectū, niſi probetur
exēptio, excōmunicatus pendēte lite non debet
abſolui ad cautelā: vt no. Inn. in c. ſolet. de ſen. ex
com. ſuper verbo, pro manifeſta. ſecus eſſet ſi ſuper poſſeſsione, in qua epiſcopus dicebat ſe eſſe
verteretur dubiū: quia poſito quòd de iure poſ-
ſet excōmunicare, niſi probaret ſe in poſſeſsione,
præſtaretur abſolutio ad cautelā: vt videtur notare Inn. in c. venerabili. in ſi. de cenſi. & in c. apo
ſtolicæ. de exce. vide ſuprà dec. 6. & circa abſolu
tionē expenſarū vel cautionē præſtandam, vide
infrà dec. vltimam.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatus poteſt beneficium acceptare, licet ſibi non poſsit prouideri.*
2 *Depoſitus retinet illa, quæ ſunt iuris gentium.*
3 *Acceptatio nō videtur actus ſpiritualis, ſed extraiudicialis.*
4 *Excommunicatus an poſsit optare præbendam.*
5 *Optio non videtur noua collatio.*
6 *Præbenda optata loco primæ habetur.*
7 *Excommunicatus æquiparatur deportato.*
8 *Deportatus poteſt optare, & eligere.*
6 *Filiusfamiliàs optare non poteſt.*
1● *Excōmunicatus priuatur fructibus præbendæ.*
11 *Excommunicato an beneficium conferri poſsit.*

DECISIO VIII. aliàs 126.

1 NOta, † quod a excōmunicatus poteſt bene
ficiū acceptare: quia licèt excōmunicato
nō poſsit prouideri, nec ſibi ius acquiri in
beneficio: tamē illa quæ ſunt præparatoria iuris
videtur quòd poſsit facere, cū ſit ſolùm prohibi
tus ad tēpus. ar. l. ſi quis officiū. ff. de titu nup. &
quia in acceptatiōe nō eſt niſi quædā declaratio
voluntatis: de quo nō eſt mirū, quòd excōmunica
2 tus ad talē ſit habilis: quia † etiā deportatus reti
net illa, quæ ſunt iuris gētiū. l. quidā. ff de pœnis.
3 & quia † acceptatio videtur actus nō ſpiritualis,
ſed extraiudicialis: & propter iſta voluerūt ali-
4 qui dicere, quòd † excōmunicatus poſsit optare
præbēdā, ſi aliàs iure conſuetudinis cōpetat ſi
5 optio: quia † optio nō videtur noua collatio: vt
6 in c. ſi. cū ibi no. per Ar. de ſolue. li. vj. quia † præ
bēda quæ optatur, loco primæ habetur. ar. l. ſi do
7 nare. de dona. inter virū & vxor. l. tē † æquipara-
tur deportatus excommunicato: vt no. in l. eius
8 qui. ff. de teſt. Inſt. de capi. dimi. §. minor. Sed † de
portatus poteſt eligere, & optare: vt l. ex teſtamē
to. §. ſi quis rogatus. ad Treb. ergo & excōmu-
9 nicatus. licet cōtra videatur, quia † ſi filiusfamil.
10 optare nō poteſt: vt l. Iulianus. de leg. j. & † quia
excōmunicatus priuatur fructibus præbendæ:
nec ipſos etiā facit ſuos, vt c. paſtoralis. de appel.

multò-

multòminus videtur, quòd præbendã poſsit optare: quia videtur res ſpiritualis, vel quia ſpirituali eſt annexa: vt no. Archi. in c. gratia. in prin. de reſcrip. lib. vj. & vide ſuprà eod. dec. 5. vbi tra-
11 ctatur † an excommunicato poſsit conferri beneficium. & vide deci. 9. & 12. j. eod. deciſ. 5. ſ. de exceptio.

ADDITIO.

a Excommunicatus. Adde Suprà in no. de conceſ. præb. dec. 5. Staphi. de lite. gra. & iuſt. fol. 95. ver. an autem. & an poſsit optare vide Æneã de Fal. in trac. ſuo reſerua. in 4. q. j. in v. effectu. fol. 5. ver. quintus caſus. & an executor excommunicatus poſsit acceptanti de beneficio prouidere, vide dec. 9. proximè ſequentẽ: & adde dec. 28. j. eo.

SVMMARIVM.

1 *Executor excommunicatus an poſsit prouidere acceptanti beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 128.

1 NOta, † quòd executor [a] excommunicatus
a poteſt prouidere de beneficio, maximè ſi ille, cui fuerit facta, ignorat eum excõmunicatum: quia nõ inſpicitur perſona quæ prouidet: ſed cui acquiritur prouiſio. argu. l. ſi legatum. ff. quibus mod. vſusfruct. amit. ad Trebel. l. cogi. §. hi qui ſolum. de lega. ij. l. fin. ſi quis aliquem teſta. prohi. ſ. j. §. ſed ſi legatum. licèt faciat contrà c. poſt ceſſionem. de proba. Sed non obſt. quia ibi eſt alia ratio quàm hic, propter participationẽ. vide dec. 2. ſ. de iure patro.

ADDITIO.

a Executor. Adde Felyn. in c. ad probandum. circa princ. de re iudi. Fran. in c. pia. in prin. col. ſecundæ. verſi. circa primum. de excep. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio ſine monitione per ordinarium lata tenet: ſecus ſi per delegatum.*

DECISIO X. aliàs. 139.

1 NOta, † quod excommunicatio debet fieri monitione præcedente. Si tamen feratur nõ præcedente monitione, tenet; vt no. Inno. in c. illud. de cler. excomm. miniſtran. quod eſt verum, ſi feratur per ordinarium: ſecus ſi per delegatum. deciſ. 23. ſ. eod.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationem non probat. abſolutio.*

DECISIO XI. aliàs 146.

1 NOta, † quòd contra illum, qui petit ſe abſolui, non probatur excommunicatio propter hoc, quòd petit ſe abſolui: niſi legitimis documentis probetur excommunicatio: vt no. Innocen. in capitu. dilectus. de ordi. cogni. gloſ. penul. verſi. ſed dices. & Archidiac. in capitul. pia. ſuper verbo, probauit. in fin. de except. lib. vj. vt tenet gloſſ. Ber. in capitul. venerabilem. de elect. Et vide deciſ. 5. ſ. de exceptio.

SVMMARIVM.

1 *Abſolui an debeat. reus conuentus ratione beneficij contra quem actor opponit de incurſu in excommunicationem ab executoribus latam: licet non probauerit ſententiam excommunicationis fuiſſe iniuſtam?*

DECISIO XII. aliàs 319.

1 NOta, † quòd vbi aliquis conuenitur ratione beneficij, & dicitur per partem aduerſam conuentum, & reum in ſententiam excommunicationis ratione proceſſuum factorum ab executoribus incidiſſe: talis conuentus ſi petat ſe abſolui à ſentẽtia proceſſuum latorum, ſi quas incurrit, abſoluendus eſt per Auditorem, poſito quòd non petat ad cautelam ſe abſolui, ſecũdum illa quæ notan. per Innocen. in c. per tuas. de ſent. excommu. ſuper verbo, conſueuit. verſicu. tamen ſi vellet. licet Ber. & Hoſtien. in c. cùm inter. de exceptionib. videantur notare, quòd talis non eſt abſoluendus, donec ſententiam excommunicationis latam iniuſtam probauerit.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio non impartitur, niſi contrito & petenti: & propterea prior non poteſt petere abſolutionem pro monachis, vel ſubditis ſuis abſentibus.*

DECISIO XIII. aliàs 329.

1 NOta, † quòd prior, [a] qui ſe petit abſolui,
a vt dictum eſt, licet poſsit in propria perſona: non poteſt tamen petere pro monachis abſolutionẽ, vel ſubditis ſuis abſentibus, niſi ad hoc habeat mandatum. iuxta notata in cap. cùm deſideres. de ſententia excommunicatio. per Innoc. & quia abſolutio non debet dari, niſi contrito & petenti. vide ſuprà deci. 6. & 8.

ADDITIO.

a Nota quod prior. Et quid de canonico, vide Fel. de exec. verſic. dixit enim. Et not. quòd hæc dec. eſt pars præcedentis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus antequã abſoluitur, non tenetur reſpondere ſuper eo, quòd iniuſtè fuit excommunicatus.*

DECISIO XIIII. aliàs 31.

1 NOta, † quòd vbi aliquis eſt excommunicatus, & conuenitur ſuper eo, ſuper quo eſt excommunicatus non tenetur reſpondere antequàm abſoluatur, dummodò oſtendat, quòd iniuſtè fuerit excommunicatus: vt notatur in cap. cùm inter. in prima gloſa. de exceptionibus.

SVMMARIA.

1 *Excommunicari non poteſt heres, vel ſucceſſor ex proceſſu habito contra defunctum.*

Heres

2 *Heres tenetur ex contractu defuncti: & pœna committitur in perſonam ipſius.*

DECISIO XV. aliàs 338.

1 NOta,† quòd ex proceſſu habito contra defunctum, non excommunicatur hæres, ſeu
ſucceſſor ſine noua monitione: vt l. ſi ſeruus. ff. de
his qui not. infa. quia ſententia excommunicationis fertur propter contumaciam: quæ non poteſt allegari contra hæredem: quia qui in ius ſuccedit alterius, iuſtam &c. vt l. qui in alterius. ff.
2 de regu. iur. & † licèt hæres teneatur ex contractu defuncti: & pœna committitur in perſonam
hæredis: vt l. ad rem. de verbo. oblig. & l. fina. de
nau. fœ. tamen actus merè concernens perſonam
non ita tranſit de perſona defuncti ad hæredem,
ſicut alij actus: vt dicitur in pacto perſonali. ff.
de pact. l. iuriſgentium. §. pactorum. Vnde antequàm aliquis excommunicetur, oportet, quòd perſonaliter moneatur, nec ſufficeret citatio ad domum: vt no. in capi. fina. de eo qui mit. in poſ. per Innocen.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an dicatur pro manifeſta offenſa prælatus, qui dixit ſe nolle parere literis contra ſe ad beneficium impetratis, quamuis intimatis proceſſibus prius dixerit ſe velle parere?*

DECISIO XVI. aliàs 352.

1 NOta † quòd ſi prælatus, contra quem literæ ad beneficium ſunt impetratæ, intimatis proceſſibus executis dixit ſe velle parere, & poſt ex cauſis probabilibus dicat ſe parere nolle, appellando, & ideò excommunicetur, non videtur excommunicatus pro manifeſta offenſa.

SVMMARIA.

1 *Exceptio excommunicationis poſt tres ſententias interlocutorias conformes latas ſuper deuolutione cauſa, an admittatur?*
2 *Clemen. vt calumnijs. de ſent. & re iudic. an habeat locum in ſententijs interlocutorijs?*

DECISIO XVII. aliàs. 417.

1 NOta, † cauſa fuit pronuntiata deuoluta per tres interlocutorias: nunc impugnans deuolutionem prætendens nullitatem pronuntiatorum, & proceſſus extunc habiti, dicit partem quæ impetrauit commiſſionem fuiſſe tempore impetrationis excommunicatam: quæritur, an ſit audiendus? Et videtur quòd nõ, donec dictæ interlocutoriæ obtinuiſſent effectum ſuum, per c. vt calumnijs. de ſen. & re iud. in cle. Fuit dictum quòd audiretur: quia præiudicialis erat exceptio. Item quia poſt finitũ proceſſum, & poſt finitam cauſam eſſet audiendus: ergo & nunc, antequã vlterius procederetur erat meliùs eum audire: & minus malum eſſet, quàm poſt finem cauſæ, vt lites breuiarentur: nec tres interlocutoriæ quæ latę fuerant, valere potuerunt: quia nullæ erant. argu. l. ſi expreſsim. de appellat. Nec obſtat
2 † cle. vt calumnijs. quia loquitur in diffinitiua: ſed caue, quia etiam habet locum in interlocutorijs: vt ibi not. ſuper verbo, ſententias. & ibi eſt diuerſa ratio quàm hic. vt patet ex illo tex. vi. de dec. 13. & 14. ſ. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum an relaxetur ad cautelam præſtita cautione: ſicut relaxatur ſententia excommunicationis?*

DECISIO XVIII. aliàs 435.

1 NOta † vtrùm capitul. cùm contingat. de offic. delega. §. penulti. & fina. habeat locum
2 in ſententia interdicti: videlicèt an ille, qui iniuſtè in ſe latam ſententiam interdicti conqueritur, debeat abſolui, ſi pars aduerſa contradicat lite ſuper hoc pendente: dum tamen velit cauere de parendo mandatis eccleſiæ: ſicut ſi abſolueretur à ſententia excommunicationis? Quidam dixerunt quòd non, donec docuerit de iniuſtitia ſententiæ: quia non eſt eadem ratio periculi, vel communionis vitandæ, ſicut in excommunicato. Pro quo de ſententia excommuni. præſenti. cum ibi nota. libro ſexto. ſed per ibi not. videtur diſtingui poſſe de interdicto lato in perſonam, vel in loco, cùm ibi diſtinguitur quò ad beneficium abſolutionis ad cautelam. Item quia præſumendum eſt pro ſententia iudicis, &c. Tamen de facto obtinuit contrarium. & in iſta opinion. fuit maior pars Dominorum: quia ſatis eſt magnum, & ſufficiens periculum in interdicto: vt æquitas dicti capit. cùm contingat. locum habeat. nec per hoc aliquid de iuſtitia deperire poteſt parti aduerſæ; imò eſt eius vtilitas, ex quo ille cauere vult de parendo iuri. Pro hoc de appel. c. quia fronte. vbi aliqui reputãt expreſſum, ſed non eſt: quia licèt quæratur de ſententia excommunicationis, & interdicto: ſolùm reſpondet de excommunicatione, & non de interdicto. & magis poſſet induci in contrarium, niſi diceretur quòd quaſi ex ſufficienti paritate rationis, quòd reſpõdet de excommunicatione, videtur de interdicto etiam reſpondiſſe. & vide Ioan. And. in ca. ſolet. verſi. ad quartam. de ſenten. excommu. lib. vj. vide decif. ſequentem.

ADDITIO.

2 Sententia interdicti. Adde deciſ. 9. hoc titul. ſ. in nouis. Et an interdictũ particularis eccleſiæ poſſit relaxari ad cautelã vide per ſcribent. in c. præſenti. hoc tit. libr. vj. & ibi Geminia. tenet quòd ſic.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum præſtita cautione relaxatur, ſicut abſoluitur ſimpliciter excommunicatus.*
2 *Interdictum non poteſt ſuſpendi, niſi in totum relaxetur ſententia.*

DECISIO XIX. aliàs 77.

1 NOta, † quòd ſecundùm quod excommunicatus ſimpliciter abſoluitur præſtita cautiõe de

ſtando

ſtando iuri:vt c.cùm contingat.de offi.deleg.ita habet locū dictum c.in interdicto,ſcilicèt quòd
a relaxetur interdictum.ª vt c.qua fronte de appel.& no.Inno.in c.ad hoc.eod.titu. licèt aliqui dicant contrarium per c. præſenti.de ſenten.excō.lib.vj.cū ibi not. per Archi. Sed dic quòd ibi loquitur in abſolutione ad cautelā,in qua aliud ſeruatur,quā in abſolutione ſimplici. iuxta notata in c.dolet,de ſentent.excom. lib.vj.iunct.ca. cùm contingat.allegat.Vel dic,quòd vbi interdictum petitur ab initio relaxari per illum, cui per culpam eſt latum:tunc poſſet habere locum d.c.cùm contingat.quia tal.s poteſt cauere de ſtādo iuri.Nec in iſto caſu haberet locum d.c. præſenti.quia ceſſat ratio reddita ibi per Doctores. Vbi autem peteretur relaxari per alium, quàm per illum, propter quem eſt latum:tunc videtur quòd non habeat locum d.capit.cùm contingat. quia iniuſtè peteretur cautio de ſtando iuri, & de ſatisfaciendo ab illo, qui non fuit in culpa, nec eſt obligatus: & ideò non mirum, ſi in iſto caſu non fiat relaxatio, ſicut fit abſolutio: quia non eſt tantum præiudicium in interdicto, ſicut in ſententia excommunicationis:vt nota.per Ioann.Monach.in allegat.capit.præſenti.ad quod
2 capi.non eſt.de ſpon.Item † interdictum non poteſt ſuſpendi,poſito quòd non relaxaretur ſententia,& non poteſt ſuſpendi,niſi in totum relaxetur:ideò non tantum præiudicium:vt no.Ioan. Andr.in alleg.cap.præſenti.& vide ſuprà deci.6, & 18.hoc titul.

ADDITIO.

a Relaxetur interdictum. De hoc vide per do. de S.Gemi.in c.præſenti.de ſenten.excommu.li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio non requiritur, vbi petitur declarari aliquem incidiſſe in canonem,ſi quis ſuadente diabolo,17.quæſt.4.*

DECISIO XX. aliàs. 504.

1 NOta,† ſi petatur quis declarari per ordinarium incidiſſe in canonem,ſi quis ſuadente 17.q.4.quia percuſsit clericum ad finē, quòd denuntietur publicè excommunicatus,& euitetur à Chriſti fidelibus:non requiritur litis conteſtatio,licèt ordinarius,qui eſt executor canonis,debet parte vocata,& cum cauſæ cognitione ſummariè procedere.& de hoc inquirere: vt legitur & no.in cle.præſenti.de cenſi.& de ſentē. excom.præſenti. & de pœn.c.j.& ſeq.ſuper verbo,confiteris.per Io.And.& Pau.in clem.& Io. And.in cap.j.de offi.deleg.in cle.ſuper verbo, repererit.de conſang.& affi.c.j.in cle.tamen quia hic nihil petitur adiudicari,vel auferri, quia hic proceditur ſummariè, & ſic nulla fit litis conteſtatio.Pro quo alleg.no.Inno.in c.fi.de offi.iudi. & c.ad noſtram.j.de iureiu.per c.ſacro.de ſen.excommunic.& no.in c.quoniam frequenter.§.in alijs.vt lite non conteſta.& c.tuæ. per Ber. Specul.tamen tenet contrarium,quòd etiam in ſummarijs requiritur litis conteſtatio.de offi.iudi.§. fin.verſi.ſed quæritur.

SVMMARIVM.

1 *Impetranti beneficia non admittitur exceptio generali excommunicationis oppoſita:& hoc in excommunicatione lata ab homine: ſecus ſi a iure.*

DECISIO XXI. aliàs 519.

1 NOta,† quòd non admittitur exceptio ex.cōmunicationis contra impetrantem, quando allegatur generalis excommunicatio:vt quia lata per proceſſus generales ab homine: ſecus ſi à iure:vt quia diceretur,quòd iniecit manus violentas in clericum: quia tunc admitteretur talis exceptio:quia plus delinquit in legem, quàm in hominem.argu.l.ſi libertus ſe minorem.ff.de iure patr.Nec obſtat l.Celſus. de arbi. quia ibi delinquebat contra legem,& hominem ſecundum bonum intellectum.

DECISIO XXII. aliàs 524.

NOta quòd excommunicatus coram Auditore &c.Similis eſt deci.xj.hoc tit.§. in no.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio delegati non præmiſſa monitione canonica eſt nulla ipſo iure.*

DECISIO XXIII. aliàs 559.

1 VTrùm † excommunicatio ª delegati canonica monitione non præmiſſa ſit nulla ipſo iure? Quidam dicunt, quòd ſic.per notata per Archid.de offi.deleg.c.j.in fin.lib.vj. licèt ſecus in ordinario: vt notatur in c. Roma.§. ſed nec in ſpecie.de ſenten.excomm.cum ibi notatis per Archid.& per glo.in cap.ſacro.in princip.eodem titu.& ij.quæſtione j.in ſumma. Pro hoc,ſcilicet,quòd non teneat ſententia delegati. bene facit quod notat Archidiaco. de offi. ordi. Romana.ſuper verbo, non attentent.& de ſenten.excommu.Romana. §. in vniuerſitatem. ſuper verbo,prohibemus.lib.vj.& C.de legib.non dubium.ſed contrarium credo.

ADDITIO.

a Excommunicatio. Adde dec.10.§.eod.titu.

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſecunda inſtantia non abſoluit excommunicatum ab Auditore prima, niſi viſis actis primæ inſtantiæ.*

DECISIO XXIIII. aliàs 602.

1 TEnent Domini Auditores ſacri Palatij. † quòd ſi aliquis procurator petit ſe abſolui ab excommunicatione coram Auditore ſecundæ inſtantiæ lata ab Auditore primæ inſtantiæ,debet primò videre acta primi Auditoris, ſi fecit bene:& tunc remittat eum abſoluendum ad Auditorem:ſi verò malè fecit:abſoluit eum incontinenti:in dubio ſi videtur abſoluatur:nè lis nimis

differatur

differatur propter excommunicationem procuratoris. vide deci. 22. ſuprà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Abſolui poteſt excommunicatus in perſonam procuratoris habentis ſpeciale mandatum ad hoc.*

DECISIO XXV. aliàs 656.

1 NOta, † quod domini Auditores ſacri Palatij non conſueuerunt abſoluere excõmunicatos ratione cauſæ eis commiſſæ, niſi excommunicati ſint præſentes in curia, vel habeant in eadem ſufficienté procuratorem: tunc enim poſſunt abſoluere, ſecundum Innoc. in c. cùm deſideres. de ſenten. excommu. licèt ibidem teneat contrarium Hoſtien. ſed dictum Innocen. ſeruat ſacrum Palatium. vide ſuprà dec. 6. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non dat literas abſolutionis præceptorias, ſed intimatorias.*

DECISIO XXVI. aliàs 672.

1 NOta, † quòd ſi aliquis dominus Auditorũ ſacri Palatij abſoluit aliquẽ in aliqua cauſa ſibi commiſſa ſimpliciter, vel ad cautelam: & pars abſoluta petit fieri literas mandãdas ad partes, quod denũtient talem fore abſolutum: quòd non poteſt hoc mandare: ſed bene poteſt facere literas intimationis, quòd talis abſolutus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus cum actore excommunicato valet, ſi non opponatur.*

DECISIO XXVII. aliàs 718.

1 DIc. † quòd ſi agatur in aliqua cauſa cum actore excommunicato, quòd valet, quòd agitur cũ eo, niſi excipiatur. pro hoc facit c. j. de reſcr. li. vj. & ita ſeruat Rota. de hoc in c. prudẽtiã. §. ſexto. de off. dele. & c. pia. de exceptio. li. vj.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt acceptare beneficium: ſed non poteſt ſibi per executorem prouideri.*

DECISIO XXVIII. aliàs 720.

1 NOta, † quòd excommunicatus maiori excommunicatione poteſt acceptare beneficium vacans ratione gratiæ, ſi quam habet: prouiſio verò non poteſt ſibi fieri per ſuum executorem. iuxta c. poſtulaſti. de cleric. excommunicat. miniſtran. & ita etiã ſeruat Rota. Et licèt dictus excommunicatus acceptauerit beneficium, & etiã prouiſum fuerit per ſuum executorem de ſuo beneficio vacanti, & ſecundus acceptauerit, & prouiſum fuerit per ſuum executoré, qui eſt in poſſeſsione dicti beneficij. & licèt primus expectans habuerit vnã ſententiam pro ſe, vel duas in prima, vel ſecunda inſtantia: obiectus tamen excommunicationis non fuit oppoſitus: in tertia verò fuit admiſſus ad probandum dictam excommunicationem: qua probata Auditor tertiæ ſententiæ abſoluat ſecundum acceptanté, & poſſidentem dictum beneficium ab impetitione primi acceptantis: nec dicendo in ſua ſententia de prædictis duabus ſententijs latis pro primo acceptante. & in hoc concor. Rota dominorũ Auditorum ſacri Palatij, ſicut fuit de facto in cauſa excommunicati & ſecundo acceptan. & poſsiden. pro quo tuli ſententiam. vide deci. 8. ſ. eod.

SVMMARIVM.

1 *Citatus vt perſonaliter in cauſa criminali criminaliter intentata compareat, ſi non veniat, excommunicatur: ſecus ſi ciuiliter.*

DECISIO XXIX. aliàs 724.

1 NOta, † quòd ſi aliquis fuit citatus in aliqua cauſa criminali perſonaliter: ſi agatur criminaliter, & non veniat, poteſt excommunicari: ſecus autem ſi agitur ciuiliter de crimine. & ad hoc facit capitulum veniens. de accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an poſsit abſolui tempore feriato pendente termino ad dicendum contra commiſsionem pro ſe præſentatam?*

DECISIO XXX. aliàs 785.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliqua commiſsio impetratur, & præſentetur domino Auditori ſacri Palatij tempore feriato: qua præſentata aſsignatur terminus ad dicendum contra commiſsionem ad primam diem iuridicam: & ſi pendente illo termino petatur abſolutio ad cautelam, vel ſimpliciter: quòd pendente illo termino non debet dari illa abſolutio: ſed poteſt aſsignari terminus ad illum actum ſolùm faciẽdum tempore non feriato ad diem, qua ſedebunt in ſacro Palatio, & in prædicta die aſsignata non dentur exceptiones generaliter contra commiſſionem prædictam: tunc dictus Auditor poteſt abſoluere, prout erit iuris & rationis: aliàs pendente dicto termino ad dicendum contra commiſsionem Auditor non poteſt abſoluere. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtatus qui receſsit, non debet excommunicari, niſi citetur per audientiam contradictarum ad hoc.*

DECISIO XXXI. aliàs 823.

1 SCiendũ eſt, † quòd quando aliquis eſt arreſtatus in curia pro aliqua cauſa, & recedit illicẽ

tiatus,

tiatus, & petatur per partem excommunicari: quòd incontinenti non debet excommunicari, imò eſt anteà citandus per audientiam contradictarum.

SVMMARIA.

1 *Metus excommunicationis iniuſtæ excuſat eum, qui conteſtatur litem cum proteſtatione.*
2 *Excommunicatio iniuſta eſt iuſtus metus.*

DECISIO XXXII. aliàs 490.

1 NOta,† ſi aliquis conteſtetur litem ſuper libello, cui obſtant exceptiones, vel aliàs propter ſui ineptitudinem, non eſſet reſpondendum metu excommunicationis ſibi comminatę: ſi de hoc proteſtetur, metus eum excuſat, & iudex grauat: quia licèt metus excommunicationis iniuſtæ non excuſet: vt not. Ber. in cap. cùm
2 dilectus. quod metus cauſa. tamen † iniuſta excommunicatio eſt iuſtus metus: vt ibi not. Hoſtien. & Io. And. & ſic loquitur glo. ij. Ber. in cap. olim. iij. de reſtitutione ſpoliatorum.

ADDITIO.

Adde dec. 10. ſ. hoc tit. in nouis.

DECISIO XXXIII. aliàs 456.

NOta ſi petatur abſolutio. &c. Similis eſt deciſ. ij. hoc eod. tit. ſ. in nouis.

De Verborum ſignificatione.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, & cætera, non extenditur ad clauſulas ſubſtantiales.*

DECISIO I. aliàs 353.

1 NOta † quòd verbum, & cætera, poſitum in protocollo, non ſe extendit ad clauſulas ſubſtantiales. per notata per Innocentium in cap. fraternitatis. de hære.

SVMMARIVM.

1 *Annum domini curia Romana computat in feſto natiuitatis eiuſdem.*

DECISIO II. aliàs 809.

1 SCiendum eſt, † quòd curia Romana quolibet anno computat annum domini in feſto natiuitatis eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Data in bullis apponitur ſub die datæ ſupplicationis, non examinis.*

DECISIO III. aliàs. 667.

1 SCiendum eſt, † quòd quando dominus Vrbanus Papa quintus facere volebat gratiam iuxta formam, dignum arbitramur, ad ſupplicationem alicuius de beneficio vacante, vel vacaturo, & committebatur examinatio alicui, ꝙ ſi inueniatur idoneus: tunc ponebatur data in litera apoſtolica diei ſupplicationis datæ, & non diei in qua facta fuerat examinatio.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans primus in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali.*

DECISIO IIII. aliàs 127.

1 NOta, † quòd primus in data in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali, de quo dic vt not. per Ioan. And. in capi. vnic. de conceſſio. præbend. in cle.

SVMMARIVM.

1 *Dubia in cauſa debent dari partibus præſentibus.*

DECISIO V. aliàs 793.

1 SCiendum eſt, † quòd in ciuitate Romana eſt conſuetudo, quòd iudex in cauſa dat dubia præſentibus partibus: & ſi non faceret, ſuſpectus haberetur. & ideò communiter quando aliqua debent poni in relationibus in ſacro Palatio per partes, vel aliquam partium, dantur dubia cauſæ aliquoties Auditori, vel Auditor dat eis.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante reus etiam ſi nihil petat, debet abſolui: & perpetuum ſilentium ſuper moleſtatione actori imponi.*

DECISIO VI. aliàs 481.

1 NOta † actore * non probante ſeruatis termi-
2 nis reus ab impetitione actoris, licèt nullã petitionem dederit, poteſt & debet abſolui. per regul. actore non probante &c. & quia trahendo reum in cauſa ſatis impetiuit, & moleſtauit, & impediuit: & ideò poteſt, & debet actori etiã ſuper huiuſmodi moleſtationibus perpetuum ſilentium imponi, de probationib. licet.

ADDITIO.

2 Nota actore &c. Hæc deci. etſi hic malè collocata ſit: eam tamẽ habeacũ ſuo proprio titulo (qui eſt de probationibus) poſita foret.

SVMMARIA.

1 *Citatus ſi non compareat, nec minus qui eum citari fecit, quid agendum.*
2 *Abſolutio ab impetitione non conceditur ob ſolam contumaciam actoris: ſed requiritur quòd iteratò citetur ad videndum abſolui reum ab impetitione.*
3 *Actor ſi fuerit contumax, condemnabitur in expenſis: neque audietur niſi præſtita cautione.*
4 *Reus non abſoluitur ab inſtantia iudicij: niſi citato ad hoc actore.*

DECI-

DECISIO VII. aliàs 886.

1 NOta, † quòd [a] vbi aliquis trahit alium ad
a iudicium, aliquando reus in termino cō-
paret, & actor non: aliquando econuersò: ali-
quando neuter ipſorum. ſi neuter, tunc circun-
ducitur edictum, & compenſatio contumaciæ
hinc inde fit: vt l. ſi ambo. ff. de compenſa. ſi autē
actor comparuerit, & reus non: aut terminus eſt
peremptorius, aut nō. ſi peremptorius, tunc po-
teſt excommunicari. ſi non eſt peremptorius, po
teſt fieri condemnatio in expenſis. & de hoc no.
in cap. fina. de dolo & contumacia. & in ca. que-
relam. de procuratoribus. Si autem reus compa-
ruerit, & actor non, aut libellus eſt oblatus, aut
2 non: ſi libellus eſt oblatus, aut † reus vult vt ab-
ſoluatur ab impetitione: & tunc non ſufficit,
quòd actor ſolùm fuerit contumax: ſed oportet
vt iteratò citetur ad videndum abſolui eum ab
impetitione. prout notat Innocen. in cap. conſu
luit. de officio deleg. & tunc etiam habet locum
cap. vt noſtrum. cum concordan. ſcilicèt, quòd
actore non probante reus abſoluitur. ſi autem
3 † pro contumacia actoris petit condemnari in
expenſis, iſtud eſt faciendum: & tunc non admit
titur vlterius ad agendum, niſi præſtita ſuffici-
enti cautione. iuxta cap. actor. de dolo & con-
tumacia. libr. vj. Si autem libellus non eſt datus
per actorem, qui eſt contumax reo comparente:
tunc aut reus vult ſolùm condemnationem in
expenſis, & dabitur, iuxta capi. præallegatum a-
ctor. aut vult abſolui ab inſtantia iudicij, & illa
tunc vendicat ſibi locum: vt no. Innoc. præal-
leg. c. conſuluit. de officio deleg. ſed oportet, quod
4 iteratò tunc ad † iſtum actum citetur actor ad
inſtantiam rei ad vidēdum ipſum abſolui ab in-
ſtantia iudicij. vt not. Innoc. ibidem. &c.

ADDITIO.

a Nota quòd. Præſens decis. meliùs conuenit titu.
de iudic. quàm huic. Et adde ad eam Milis in ſuo
repertor. in verb. actor. verſicu. actore non pro-
bante &c.

FINIS DECI. ANTIQ.

DECISIONES ANTIQVIORES PER REVEREN. PATREM DO. BERNARD. DE BISIGNETO SACRI PALATII CAVSARVM AVDITORVM ET DEMVM SANCTAE ROMANAE ECCLE. CARDINAlem in hunc qui ſequitur modum redactæ.

De Conſtitutionibus.

DECISIO I.

Similis eſt deci.num.5.eod.in antiquis.

DECISIO II.

Vide ſimilem.num.13.de conſuc.in antiq.

De Reſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſatus veniens ad cauſam antequam admittatur ad dicendum contra commiſsionem docere debet ſaltem ſummariè de intereſſe ſuo.*

DECISIO I.

1 VTRVM † quando committitur cauſa contra tale, & alios quorum intereſt.a ſi aliquis prætendens ſua intereſſe, velit admitti ad cauſam, & dicendum contra commiſsionem: priùs debeat docere de intereſſe ſuo ſaltem ſummariè? Fuit deciſum quòd ſic per decret. veniens.ij. de teſti.& quia debet ſe oſtendere qualificatū qualiter in commiſsione deſcripta &c.

a

ADDITIO.

a Intereſt. Adde Fel.in c.auditis.col.14. ver. dixit. de præſcript. & in cap.cùm ſuper.de offi. deleg. & Inno.in d.c.veniens. & deciſ.xj.de iudic.ſ.in antiq.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio impetrata cum facultate citandi ſua intereſſe putantes, an extendatur ad multos, & an illos actor in decreto citationis debeat nominare?*

2 *Scienti cauſam in qua prætendit ſe intereſſe habere inter aliquos agitari, ſi ſe non opponat, ſibi paratur præiudicium.*

DECISIO II.

1 ITem, † an actor in primo citatorio debeat
a ſpecificare illos, quorum intereſt: & an virtute illius clauſulę poſſet vltra quattuor conuenire, vt ſic habeat locum c.cùm in multis. de reſcript.libr.vj. Et videtur quòd poſsint multi conueniri.ar.no.per Innoc. extrà de excep.dilecti.Fuit obtentum inter dominos, & decretum, quòd illud cap.non ſeruatur in commiſsionibus quę fiunt in Palatio Auditoribus: quia commiſsiones quæ fiunt in curia, cùm fiant ratione ordinariæ, & ſuperioris iuriſdictionis quam habet Papa, præſertim ſuper cauſis deuolutis, vel aliàs tractandis in curia, non ſunt adeò reſtringendæ: quemadmodum commiſsiones quæ fiūt ad partes iudicibus delegatis, quæ tendunt in eneruationem, ſeu diminutionem iuriſdictionis ordinariæ.&c.Poſſet dici,quòd verba illa, quantum ad actorem.ne poſsit infinitos vexare, debebant reſtringi ad quatuor in principio citationis nominandos: vt d.c.cùm in multis.quia ratio ſcilicet infinitatis, & vexationis vitandæ, ſibi locum vendicat in hoc caſu: ſed quò ad alios non ad eius inſtantiam citandos: qui prætendētes ſua intereſſe, vellent venire ad cauſam.docendo de
2 intereſſe, extendatur ad multos: quia † etiam ſi ſe non opponerent, ſcientes cauſam agi; eis pararetur præiudicium.iuxt.no.per Innoc.in c.quāuis. & in ca. cùm ſuper.de re iudi. & iuxta l.ſæpè §. cur autem.eod.tit.& pro hoc facit quod not. Io. And.in dict.c.cùm in multis.

ADDITIO.

a An actor. Adde Fel.in c.ſedes.circa fi. de reſcrip. & in c.paſtoralis.§.quoniam.& ibi Deci.eo.Milis in reperto.ſuo in verbo, reſcript. per quòd datur poteſtas.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio per præſentiam partium impetrata, & citatio executa in perſonam procuratoris, cuius reuocatio ad ſui notitiam nondum deuenerat, an aculuat cauſam?*

2 *Proceſſus agitatus à procuratore reuocato, cuius reuocatio non deuenerat ad notitiam, valet.*

DECISIO III.

1 IMpetrata † eſt commiſsio tanquam per præ-
ſentiam partium: & apprehenſus quidã pro-
curator reuocatus, tamen ante impetrationẽ
huiuſmodi commiſsionis: ſed tempore præſen-
tatæ cõmiſsionis. & citationis de eo factæ, non-
dum reuocatio peruenerat ad notitiam impe-
trantis, vel procuratoris: ſed poſteà reuocatio
peruenerat ad notitiam impetrantis, vel procu-
ratoris: ſed poſteà reuocatio peruenit ad dictæ
partis notitiam: & citatus ad dicendum contra
commiſsionem excipit de reuocatione. Pro par-
te impetrantis commiſsionem dicitur, quòd ad-
2 huc cauſa debet eſſe in Curia: ex † quo tempore
impetrationis adhuc reuocatio nondum perue-
nerat in eius notitiam: cùm quicunque proceſ-
ſus antè habitus cum eo etiam tenuiſſet. per l. j.
C. de ſatiſd. & per l. ſi procurator. cum ibi not.
ff. de procu. & extrà de procura. c. mandato. ſed
per ibi not. & Inno. per eundẽ eo. tit. c. in noſtra.
videtur ꝙ ſufficiat reuocatio, etiam ſi ignorat
aduerſarius, & eius procurator: dum tamen non
ſit proceſſum ad litem conteſtandã. & videtur
hoc probari à contrario in d. c. mãdato. licet Ber
nar. ſentiat ibi cõtrarium. Fuit quaſi per omnes
dictum, ꝙ cauſa non eſſet in curia: & quòd igno
ta reuocatio ſufficiat, præſertim quò ad hoc,
ne per eius præſentiam eam poſſet dici fuiſſe in
curia: quia nulla in hoc poteſt dici partis dece-
ptio: ex quo talis procurator nihil fecerat, nec
faciebat: ſed ſolùm de hoc agitur, an ſolius pro-
curatoris reuocati præſentia in curia faciat par-
tem reuocantem cenſeri eſſe præſentem in curia.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio in qua quis tacet duas ſententias contra ſe latas: & petit ſe admitti ad dandos obiectus, non obſt. c. vt circa. de elect. lib. vj. nõ cẽſetur ſurreptitia.*
2 *Status cauſa ita exactè non venit ſpecificandus in commiſsione eidem iudici facienda.*

DECISIO IIII.

1 QVidam † dedit obiectum contra petentem
beneficium de exceſſu ſummæ: ſed quia
non expreſſerat in appellatione, fuit ex-
cluſus propter malam appellationem: tandẽ la-
tis duabus ſententijs contra eum, & pro actore,
in fine tertiæ inſtantiæ obtinuit à Papa quòd ad-
mitteretur ad probandum obiectum non ob-
ſtante decretali, vt circa. & ſi probaſſet, quòd a-
ctori imponeretur ſilentium perpetuum: tamen
in iſta gratia, ſeu cõmiſsione non fecit mentionẽ
de duabus ſententijs latis, nec de alio ſtatu cau-
ſæ: quæritur an ſit ſurreptitia? Quidam dicunt
quòd ſic. per c. inter monaſterium. de re iudi. Alij
contrà: quia etiam ſi expreſſiſſet, Papa conceſsiſ-
ſet. cùm ex alio capite nõ excluderetur, niſi pro-
pter formã d. c. vt circa. non ſeruatam. Itẽ Papa
hic conſiderauit ſolùm non ius actoris. Item etiã
ex quo eidem Auditori committitur, nec agitur
de reuocatione iuriſdictiõis, nec de cauſa alij quã
2 primo committenda: non † eſt neceſſe [a] ita exactè
a de ſtatu cauſæ facere mentionẽ. iuxt. no. per Inn.
in c. ex literis patriarchæ. de leg.

ADDITIO.

a Non eſt neceſſe. Adde Fely. in c. cæterum. col. ij. ver. limita vj. de reſcript.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio impetrata ante dationem apoſtolorum, an valeat?*
2 *Appellanti à die lata ſententia currit tempus proſequendæ appellationis ſuæ.*
3 *Cancellaria non daret Auditorem, vbi exprimeretur pendere terminum ad dandum apoſtolos.*

DECISIO VI.

1 VTrùm † ſi appellatur [a] à grauamine, vel in-
a terlocutoria ante dationem apoſtolorum
poſsit Auditor, vel iudex impetrari: & an ſit de
facto impetretur, valeat impetratio: & an poſ-
ſit impetrans procedere in cauſa illius appella-
tionis, antequàm per illum à quo fuit appella-
tum, fuerint dati apoſtoli: & an ſi de facto pro-
ceſſerit, nec per appellatum fuerit exceptum ali-
quid, valeat proceſſus? Quidam tenent de omni-
2 bus quòd ſic: quia † tempus proſequendæ appel
lationis currit appellanti à die latæ ſententiæ, vel
illati grauaminis: vt c. ſicut. de appel. in cle. & ibi
not. Igitur tempus dationis apoſtolorum nõ de-
bet ſibi auferri, quominus poſsit interim ſuam
appellationem proſequi. Non obſtat ſi dicatur
quòd primus adhuc remanet iudex: quia eius iu
riſdictio eſt ſuſpenſa: fatentur tamen, quòd ſi il-
le reuocaret grauamen, & reponeret partes in
ſtatu retro, omnia acta per iudicem ſuper appel-
latione impetratum erunt nulla. Alij verò tenẽt
contrà, propter malitiam ita ſubitò impetrantiũ
3 vt citò faciant iudici à quo inhiberi. & quia † cã-
cellaria non daret Auditorem ſuper appellatio-
ne, ſi ſibi fuiſſet expreſſum, quòd pendet termi-
nus aſsignatus ad dandum apoſtolos. primam ta-
men opi. credo veram de iure.

ADDITIO.

a Verum ſi appellatur. Adde deci. xix. tit. de appel-lat. ſ. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Executores gratiarũ pauperũ an ſimplices clerici deputati de facto procedẽdo dicãtur nulliter procedere?*
2 *C. ſtatutum. de reſcript. libr. vj. an habeat locum in executoribus gratiarum. & num. 4.*
3 *Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte vocata, & non vocata: & dicuntur habere iuriſdictionem.*
4 *Capit. ſtatutum non habet locum in executoribus gratiarum.*
5 *Gratia, eſt quid principale: executoris datio, eſt quoddam acceſſorium.*
6 *Executor neceſſariò non pronunciat. ſuper idoneitate.*
7 *Subexecutores deputari poſſunt perſonæ in dignitate non conſtitutæ.*

DECISIO VII.

VTrũ c. ſtatutũ. de reſcr. lib. vj. quòd ad perſonas habeat locũ in executoribus gratiarũ: & † an ſi de facto cancellaria ſuper gratia pauperis,

tia pauperis, vel alia deputauit non in dignitate
conſtitutum &c. ſed forſan ſimplicem clericum
valeat proceſſus per talem executorem factus ſu-
per purificatione gratiæ pauperis? Hanc quæſt.
habui de facto coram me in cauſa Electen. fue-
runt deputati tres executores cum illa clauſula,
quòd ſi non omnes, duo veſtrum &c. inter quos
fuit vnus executor deputatus ſacriſta Electen. de
quo dicebatur quod non habet dignitatem, nec
perſonatum in eccleſia, ſed ſimplex officium. &c.
quòd eſt monachus: quia eccleſia eſt monacha-
lis, nec fiebat mentio de monachatu coram quo
pauper vnà cum quodam alio de executoribus
tertiò ſe excuſante purificauit gratiam ſuam. &
per eum & illum executorem fuit de idoneitate
pauperis inquiſitum, ac fuerunt facti proceſſus,
ac deputati ſubexecutores, vt moris eſt: Tandem
vacante quadam eccleſia cadens ſub gratia, ille
pauper acceptauit infra tempus debitum: & per
vnum ſubexecutorẽ ſibi fecit prouideri: Sed per
vnum ſequentem in data, qui eandem eccleſiam
acceptauit, & ſibi fecit prouideri, opponebatur
quòd purificatio facta per primum coram illo
ſacriſta non tenuerat: & per conſequẽs nec pro-
ceſſus, nec acceptatio inde ſecuta. Quærebatur
an bene diceret ille ſecundus? Et videbatur pro
2 ſecundo, & contra primum, quia † Curia Ro-
mana quò ad perſonas ſeruat dictum c. ſtatutũ.
in executoribus gratiarum: vt not. Ioan. And.
in nouel. in d. cap. ſtatutum. §. in nullo. ſuper ver
bo, cæter. in fin. & ita expreſſè dixit mihi etiam
dominus Preneſtinus. & omnes de cancellaria,
quòd non deputarent executores ſuper gratijs,
niſi perſonas tales, quales requirit d. c. ſtatutũ.
3 Item pro hoc facit, quia † executores gratiarum
poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis: & procede-
re ſiue parte vocata ſiue non &c. & habent iu-
riſdictionem: & poſſunt fulminare cenſuras, &c.
iuxta cle. j. de offi. deleg. cum ibi not. Idem not.
Innoc. in c. dudum. de præſumpt. Igitur reputen-
tur tales, quales debent eſſe iudices ſecundum for
mam d. cap. ſtatutum. præſertim in caſu propo-
ſito, cùm deputati ſint ſuper gratia pauperum:
quare videtur deputare ſuper materia iuſtitiæ:
vt not. gloſſ. in cap. ſi pauper clericus. de præbẽ.
& per Docto. in cle. cùm ei quem. de conceſ. præ-
bend. igitur tales perſonæ debuerunt deputari,
quales in literis iuſtitiæ deputantur per d. c. ſta-
tutum. & in iſta opi. erant domini Decanus de
Burlaro tunc præſens in cancellaria iuſtitiæ, &
dominus Gerbragoſæ tunc referendarius domi.
In contrarium videbatur pro primo, quia ſecun
4 dum † opin. Ioan: Monach d. c. ſtatutum. non ha-
bet locum in executoribus gratiarum: vt ipſe
ibi no. in prima parte. Nam ſolùm loquitur in
iudicibus deputatis ad cauſas: ergo in deputatis
executoribus ad beneficia, ſtabitur iuri commu-
ni, quo ante illud c. ſtatutum. quilibet erat capax
commiſſionis, niſi eſſet prohibitus. & eandem
opinionem etiam tenuerunt Zenzelinus, & Gul.
de monte Laud. in extrauagan ſedes apoſtolica.
præſertim quia dictum ca. ſtatutum. eſt pœnale,
n ſi cum annullat in contrarium facta: igitur re-
ſtringatur. & ſtrictè in deputatis ad cauſas, de
quibus loquitur, intelligitur, & in ſuis terminis
teneatur. ar. reg. iuris, odia. & pro hoc etiam fa-
5 cit, quia gratia † eſt quid principale: executoris
autem datio eſt quoddam acceſſorium. in c. ſi ſu
per gratia. de offic. deleg. lib. vj. ergo non tanta
excellentia requiratur in tali executore, qui ſic
acceſſoriè deputatur, ſicut in iudice, qui princi-
paliter in cauſa deputatur. præſertim quia in-
quiſitio ſuper idoneitate facta fuit ſine partis vo
catione, nec habuit contentioſam iuriſdictionẽ
exercere: nec tũc fuit oppoſitum de ſacriſtia, quod
non eſt dignitas. & etiam cùm conſtabat de ido-
neitatis veritate, non curabat. & erat intentio
ſua, quòd ſi eſſet idoneus gauderet gratia: nec
6 pronuntiatio † ſuper idoneitate eſt neceſſaria ſe-
cundum no. in c. cùm ei quem. de conceſ. præben.
in clem. & etiam quia pauper ibi in nulla culpa
fuit, ſi recepit executorem ſibi datum in cancel-
laria, & purificauit coram eo bona fide: & præ-
ſertim cùm ille pro canonico executore ſe gere-
ret, & reputaretur: & forſitan pauper eum in
dignitate credebat eſſe conſtitutum. Igitur mul-
tum eſt ſibi ſubueniendum, ne ruant proceſſus,
cùm laboret morbo alieno. C. de naturali. liber.
l. legem. præſertim ex quo de eius idoneitate con
ſtabat: nec pars eam negabat. Nec eſt ſibi impu-
tandum, ſi nimium de eius ſacriſtæ qualitate nõ
inquiſiuit: imò cùm ſit datus à cãcellaria, & pro
capaci ſe gerentem habilem credidit. ar. l. delega
re. j. §. fin. ff. de noua. præſertim cùm tunc de nul
lius præiudicio tractaretur: ergo & ſibi, & can-
cellariæ credere potuit. nec ad exactiſſimam di-
ligentiam, ſeu curioſitatem fuit adſtrictus. arg.
concor. iurium de exercito. l. fi. §. interdum. quæ
ita concord. cum l. j. §. ſed ſi ſic acceperit. de in
rem verſo. ff. de iur. & fact. ign. nec ſuſpiria. Nec
obſt. contrà, quia dato quòd cancellarius ſeruet
quò ad perſonas executorum decre. ſtatutum.
non tamen propter hoc ſequitur, quòd de iure
habeat locum in eis, cùm ſolùm loquatur in de-
putatis ad cauſas, vt ſuprà dixi. Item & ſi can-
cellaria non conſueuerit, niſi tales perſonas in
executores deputare, quales exigit d. c. ſtatutum.
non tamen ſequitur, quòd ſi de facto alios depu-
tauerit, quin valeat: cùm multa ſint quæ & ſi fie
ri non debeant, nec ſoleant: facta tamen tenent:
vt l. j. §. biduum. ff. quando appel. ſit. de regula. c.
ad apoſtolicam. Item dato quòd cancellaria ſer-
uet d. c. ſtatutum. quò ad perſonas in executori-
bus gratiarum: non tamen propter hoc ſequitur,
quòd eius pœna, quæ eſt in §. fin. per quam to-
tum quod ſecus agitur, annullatur, locum ha-
beat in eis: cùm pœnæ non ſint extendendæ, ſed
etiam nec in eis habet locum decre. ſtatutũ. quò
ad citationes faciẽdas, nec quò ad modum pro-
cedendi: vt ibi not. Archidia. in §. in nullo. & Io.
And. in nouel. ſuper verbo, cæter. nec etiam ob-
ſeruatur in eis quò ad ſubdelegatorum perſo-
7 nas: quod patet, quia † quotidie deputantur per
eos ſubexecutores etiã ſimplices clerici, vel preſ-
byteri: ergo multominus debeat ſeruari in eis
pœna illius capituli. Nec obſtat, quòd poſſunt
ſibi aſſumere partes iudicis: &c. quia illud eſt in-
cidenter, ſi apparet oppoſitor, vel contradictor,
& iſtud etiam eſt acceſſoriè, ſcilicet, pro qua-
dam præparatoria inquiſitione ſuper idoneitate:

vt gratia quæ eſt principalis, poſsit per eos effe-
ctui demandari. Et ideo cùm quicunque aliàs
idoneus de iure communi, etiam ſi nô ſit de per-
ſonis d.capit. ſtatutum. ſit capax commiſsionis,
quò ad executionem: vt gratia quæ eſt princi-
palis, demandetur effectui: ita etiam erit capax
iſtius iuriſdictionis incidentalis, & acceſſoriæ:
licèt aliàs ſi illà per ſe, & principaliter commit-
teretur, eius non eſſet capax argum. in ſimil. C.
de iudic.l.quoties.cum ibi not.C.de ordine iudi.
l.j.& ij. cum concor. Nec obſt.quòd literæ pau-
perum ſunt iuſtitiæ: quia eſto quòd illud verum
ſit: non tamen deputantur in eis iudices ad cauſas:
ſed ad prouiſiones de beneficijs faciendis prin-
cipaliter, & huius gratia, quaſi pro quodã præ-
paratorio ad inquirendum de idoneitate: & ideò
non habet locum in eis d.c. ſtatutum. quod lo-
quitur de literis iuſtitiæ, cùm ſcribitur eis, qui-
bus is ad quem pertinebat prouiſio, aliàs de ne-
ceſsitate nô erat adſtrictus prouidere: imò tunc
magis debet gratia reputari. ſecus ſi ille eſſet
adſtrictus aliàs de neceſsitate prouidere: vt in c.
relatum. & in c. cùm ſecundum apoſtolum. de
præbend.& ſi tunc contra tales prouiſiones de-
putarentur iudices, forſan haberet locum d.cap.
ſtatutum.& pro iſta parte, ſcilicet pro primo, &
pro valore proceſſuum ſuorum fuerunt omnes
domini in Rota, vel maior pars eorum, præſer-
tim moti ex æquitate.& pro iſta parte tuli ſen-
tentiam de eorum conſilio. & iunge quod not.
Zen.in extrauagan.ſedes apoſtolica. ibi, quinto
quæro quæ perſonæ.

SVMMARIVM.

1 *Gratia pauperis nolentibus ſuis executoribus eam pu-
rificare, habeatur pro purificata ſtante veritate idonei-
tatis.*

DECISIO VIII.

1 VTrùm † ſi executores noluerunt gratiam
pauperis purificare, habeatur pro purifi-
cata: vt ſic teneat acceptatio beneficij va
cantis, nec expiret gratia, per reuocatoriã: dum
tamen aliàs conſtare poſsit ipſum tunc fuiſſe
idoneum? Tenent quòd ſic. & ſic dicebant do-
minum Inno.vj. conſultum per Auditorem vo-
luiſſe: ex quo per eum non ſtetit.arg.l. iure ciui-
li.de condi.& demonſtra.licèt quidam tenerent
contrà, ſed quòd agat contra executores ad in-
tereſſe, per capit. paſtoralis.de iure patro.ſed ibi
epiſcopus habebat, & poterat iure ordinario a-
lia beneficia conferre: ſecus eſt in executoribus.
hodie reuocatoria hoc continet expreſsè.

SVMMARIA.

1. *Poſitioni concernenti excommunicationem, an reſpon
dere quis teneatur?*
2 *Excommunicatio iuris infertur ob crimen.*
3 *Excommunicatio hominis infertur pro contumacia.*
4 *Reſcriptum impetratum ab excommunicato pro non
excommunicato, ſi impetrando non fuit oppoſitum de
excommunicatione, valet.*

DECISIO IX.

1 VTrùm † ſi commiſsio impetretur per
procuratorem non inſerto nomine pro-
prio, poſteà Titio procuratore cauſam
proſequente volo opponere ſibi, quòd ipſe eſt
ille, qui impetrauit commiſsionem, & quòd tẽ-
pore impetratæ commiſsionis erat excommuni-
catus, excommunicatione hominis: & ſic volo
inferre, quòd commiſsio non valeat: quæritur
an ad articulos de iſta materia datos teneatur
reſpondere? Licet quidam dicant quòd ſic: quia
licet tendant ad obiectum, non tamen tendunt
ad crimen: dicentes, quòd cùm opponitur de
excommunicatione iuris, non tenetur reſpon-
2 dere quis: † quia illa infertur ob crimen: ſecus
3 † de excommunicatione hominis, quæ demùm
infertur pro contumacia, quæ non eſt crimen:
Tamen communiter omnes tenuerunt contra-
rium. tum quia tendit ad obiectum: tum etiam,
4 quia † licèt procurator impetrans ſit excommu-
nicatus: tamen valet reſcriptum pro domino nõ
excommunicato, ſi impetrando non fuit oppo-
ſitum de excommunicatione procuratoris: vt
tenet Archid.in cap. ipſo iure.de reſcrip.ad quod
C.de preci.impe. offe.l.j. & hanc partem tenet
glo.extrà de procura.cap.conſulti.

SVMMARIA.

1 *Auditor ſecundus gratiam, ſi neutri, directam primo
Auditori eius proprio nomine expreſſo, an poſsit illam
exequi?*
2 *Appellationis cauſa eſt alia à prima.*
3 *Appellationis in cauſa non oppoſitum opponi poteſt;
& non propoſitum proponi, ſi tamen dependeat ex
antiquis, vel ea concernat, & ex eis trahat originem.*

DECISIO V.

SCribebatur per Papã Titio Auditori, quòd
ſi ſibi conſtaret neutram partium litigãtium
coram eo habere ius in quodam beneficio reſer-
uato, de quo litigabant, quòd prouideret vni,
tamen antequam ſibi literæ præſentarentur, ip-
ſe tulit diffinitiuam ſententiam pro altera parte
ignorans reſeruationem; ſed ab eius ſententia
extitit appellatum: & cauſa appellationis com-
miſſa alteri Auditori, coram quo appellans nunc
præſentat literas, quæ primo Auditori dirige-
bantur expreſſo nomine proprio: & petit ſibi
prouideri per eum: quia ſibi conſtat obſtante re-
ſeruatione neutri eorum ius quæſitum: quæri-
1 tur † an ſequens Auditor virtute literarum illa-
rum duntaxat poſsit ſibi prouidere? Quidam di-
cebant quòd ſic: quia ſubſtitutus eſt loco eius:
igitur eius vice fungitur: & quia etiam ſibi ſcri-
bebatur ſub nomine Auditoris: igitur tranſeat
poteſtas in ſecundum ſibi in cauſæ iuriſdictione
ſuccedentem.arg.c.quoniam Abbas.extrà de of-
fic.deleg. Alij verò dicebant contrà: quia expri-
mebatur in illa nomen proprium primi Audito
2 ris: ſed † quia cauſa appellationis eſt alia à prima:
& quia hæc poteſtas non attribuitur virtute iu-
riſdictionis, quam primus habebat in cauſa. vel
occaſione

occaſione cauſæ, in qua iuriſdictione ſecundus
benè ſubſtituitur: ſed virtute noui mandati. quia
nondum primo Auditori ante ſententiam fue-
rat præſentatum: in quo nouo mandato ſecun-
dus Auditor non ſubſtituitur virtute commiſ-
ſionis ſibi impetratæ ſuper cauſa appellationis,
virtute cuius non veniunt niſi ea, quæ erant in
cauſa coram primo Auditore. Iſtud autem no-
uum mandatum non erat tunc in cauſa corã eo:
igitur non venit ſub virtute huius commiſſionis
ſecundo Auditori ſuper cauſa appellationis im-
3 petrato. Nec obſt. ſi dicatur, q † in cauſa appel-
lationis non oppoſitum poteſt opponi, & non
propoſitum proponi: quia verũ eſt, dum tamen
dependeat ex antiquis, vel ea concernat, & ex
eis trahat originem. iuxta not. per Inno. in c. fra-
ternitatis. de teſt. quod non eſt in hoc nouo mã-
dato: ex quo ius nouum quæſitum fuit impetrã-
ti illud ad prouiſionem de beneficio obtinendã.
ad idem quod not. ipſe Inn. in c. cùm Bertol. in fi.
de re iudi. pro hac parte etiam alleg. l. cùm apud
Sempronium. ff. iudica. ſol. tamen omnes bene
concordabant in hoc, q licèt ſecundus Auditor
non poſſet prouidere virtute illarum literarum
alteri ſub nomine proprio conceſſarum: tamen
bene poſſet ſibi prouidere, per c. Auditor. de re-
ſcript. in cle. ſed ibi petebatur vt debitum inſer-
ta cauſa à principio, nec apparebat reſeruatum,
& ex illa debebatur.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de pri-
mo ſurreptum an valeat.*
2 *Delinquere plus dicitur obrepens, quàm ſurrepens.*

DECISIO XI.

Titius contra Seium primò quoddam reſcri
ptum apoſtolicum ad certos iudices, tamen
ſurreptitiè impetrauit: & poſteà ſecundò alios
iudices ſuper eadem cauſa non ſurreptitiè: quia
quæ omiſerat exprimere in primo, expreſſit in ſe
cundo: nulla tamen facta mentione de primo re-
ſcripto contra eundem Seium reſcriptum aliud
1 impetrauit. quæritur † an valeat ſecundum non
faciens mentionem de primo? Et fuit dictũ quòd
ſic. quia in ſecundo de primo reſcripto ſurrepti-
tio non tenebatur facere mentionem: & præſer-
tim ſi contra primum fuit oppoſitum de ſurre-
ptione. ar. not. per B. de reſcript. c. ex tenore. cir-
ca fi. magnæ glo. & de conceſ. præb. c. cũ noſtris.
ſuper verbo, non vacaret. Nec obſt. ſi dicatur, q
cùm contra ſecundum objicitur de primo, quòd
ipſe non poteſt replicando allegare ſurreptioné
primi: quia ſic turpitudinem propriã allegaret:
quia poteſt allegare hoc ſine turpitudine præ-
tendendo ſe erraſſe impetrationem primi omit-
tendo: ſed exprimere poteſt inaduertentia vel
ignorantia illa quæ fuerant exprimẽda, ex quo-
rum omiſſione ſurreptitium reddebatur. & hoc
ſatis poteſt dici in ſurreptione: ſed quid in obre-
ptione, ſi in prima expreſſerat non exprimenda,
quorum expreſſio falſa nulla poteſt excuſatione
celari: tunc forſan poteſt dici, quòd non audia-
tur replicando allegans obreptionem primi: cũ
ſic ſuam turpitudinem inexcuſabilem allegaret.
2 pro hoc etiam † quòd plus deliquit in obripien-
do, quàm in omittendo, ſeu non faciendo: igitur
&c. illud verum quando ex certa ſcientia, & per
malitiam: ſecus ſi per errorem & non per mali-
tiam hoc feciſſet.

DECISIO XII.

Similis eſt dec. num. 54. de reſcrip. in antiq. Adde
Fel. in c. cùm ordina. col. fi. ver. & adde de reſcrip.
& dum dicitur, quòd dictio, alia, implicet ſimili
tudinem qualitatis, adde Cardi. in cle. ij. in prin.
de reb. eccleſiæ non alienand. & in cle. ij. in prin.
de ele. miſſa. & in c. ſedes. de reſcript. vbi dictio,
alia, repetit eandem qualitatem ſicut alter.

SVMMARIA.

1 *Proceſſus in vim literarum ſurreptitiarum parte non
opponente valet.*
2 *Cauſa ſemel deuoluta ad curiam, non poteſt extrahi,
niſi de certa ſcientia Papæ.*

DECISIO XIII.

1 Vtrùm † ſi ſit delatum appellationi in par-
tibus: & præfixus terminus ad proſequen-
dum; & forſitan appellatio approbata à parte ap-
pellata, & ſic cauſa debebat tractari in curia. iux
ta c. oblatæ. & c. cordi. de app. pars tamen appel-
lans, vel aliàs tacito de delatione, & termini præ-
fixione impetrat quoſdam iudices ad partes: an
valeat impetratio ipſo iure? & ſic proceſſus per
tales iudices habitus ſuper appellatione, ſi non
excipiatur à parte valeat non obſtante literarũ
ſurreptione? Et videtur quòd ſic: quia licèt literæ
ſint ſurreptitiæ: & ſi exciperetur de ſurreptione
deberẽt carere viribus. iuxta d. c. oblatæ. & præ-
ſertim ſi præuentus fuit terminus in impetran-
do, iuxta c. ſæpè. in fi. tamen ex quo pars aduerſa
non excipit, proceſſus valere debet. ad hoc facit
quod not. idem Innò. in c. ſuper literis. eod. titul.
vbi videtur hoc expreſsè dicere de literis impetra
tis in cauſa appellationis, quæ erant ſurreptitiæ:
quia reuera appellatum non erat. arg. not. de re-
ſcrip. c. ad audientiam. & per Inno. eod. tit. c. dile
ctus. vbi determinatur, quòd proceſſus habitus
per literas ſurreptitias, cùm non excipitur de ſur
reptione, tenet. & ſic quidam intelligunt iura illa
c. oblatæ. & c. ſæpè. in fi. Tamen contrà fuit deci
2 ſum: quia † ex quo cauſa ſemel fuit deuoluta ad
curiam, vt ſit ibi tractanda, non poteſt extrahi,
niſi de certa ſcientia Papæ. facit bene decre. pro-
uida. de electione.

DECISIO XIIII.

Similis eſt dec. nu. 48. de conceſ. præb. in antiq.

De Conſuetudine.

EPITOME.

Conſuetudo excludens ingreſſum religionem à ſuc-
ceſſione, habet locum etiam ſi ingreſſus apoſtataret.

DECISIO I.

SVppoſito de conſuetudine, quòd religionem ingreſſus, vel ingreſſa, non poſsint ſuccedere parentibus: imò eoipſo ſucceſsio pertinere debet ad ſeculares filios alios vel parentes: Quædã ingreſſa fuit, vt aſſerebatur religionem, & poſteà apoſtatauit, & exiuit religionẽ, & contraxit matrimonium: & de facto occupauit poſſeſsionem cuiuſdã hæreditatis cuiuſdam parẽtis ſui: Quidam tamen ſecularis frater agit contra eã petitione hæreditatis, dicens virtute conſuetudinis ad ſe ſpectare totam ſucceſsionem parentis: Illa excipit, quòd ad eam pertinet pars ſucceſsionis. Alter replicat quòd verum eſſet, niſi fuiſſet ingreſſa religionem: ſed quia fuerat profeſſa in religione, virtute conſuetudinis erat excluſa: & ſic obtinuit per tres inſtantias: ſed in toto proceſſu non fuerat vocata abbatiſſa, nec cõuentus illius religionis, cuius religionẽ fuerat ingreſſa. quærebatur an teneret proceſſus, vel an eſſet nullus? Iſta quæſtio erat in cancellaria.

DECISIO II.

Similis eſt dec. num. x. eod. in antiq.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. nume. xj. de conſue. in antiq.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. num. ix. de conſuet. in antiquis.

DECISIO V.

Similis ſuprà de præb. num. x. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Impetrans primus in data, an in optione præferatur ſecũdo in data prius recepto: vbi de conſuetudine optio antiquiori canonico ſecundum ordinẽ recepto, debetur?*
2 *Præſentatus primo à patrono laico debet admitti per epiſcopũ: aliâs tenebitur epiſcopus primo nõ admiſſo.*

DECISIO VI.

1 DVo ſunt † impetrantes primus & ſecundus, qui mandãtur recipi in canonicos, & in fratres: & de præbenda cũ vacauerit, eis mãdatur prouideri cum decreto, & clauſulis quæ hodie ſunt de ſtylo, & licèt primus factis proceſſibus præſentauerit cap. literas. & petierit ſe admitti, & ſuper hoc fecerit diligentiam: tamẽ de facto ſecũdus per capitulum priùs fuit receptus quàm primus: quãuis primus priùs petijſſet ſe admitti, quàm ſecundus: tandem vacante præbẽda ſucceſsit in illa eccleſia ſecundum ordinẽ eorum, & quilibet obtinuit præbendam ſibi debitam, & ſic eis exiſtentibus canonicis præbẽdatis vacauit in illa eccleſia vna præbenda maioris valoris, quàm quilibet eorum optauit ſecundũ cõſuetudinem eccleſiæ, in qua eſt conſuetudo, ſeu ſtatutũ, quòd antiquior canonicus ſecundũ ordinẽ receptus præfertur in optione. Modò ſecũdus in data dicit, quòd fuit primò receptus in canonicũ: & ideò ipſe debet præferri in optione. Primus verò in data dicit, quòd licèt ipſe fuerit vltimò receptus: de facto tamen, quia primus erat in data, & primò petierat ſe admitti, priùs fuerat recipiendus de iure: & quòd non ſteterat per eum quo minus primò reciperetur: & ideò ſibi non debet imputari: & per conſequẽs dicit, quòd debet præferri in optione: quæritur quid iuris? Videbatur quibuſdam quod ſecundus in data, quia primò receptus fuit, præferri debeat propter terminos ſtatuti, ſeu conſuetudinis. q. vel quę habet, quòd primò receptus præferatur in optione: ſed primus aget contra capitulum ad intereſſe. Sic dicimus in duobus ſucceſsiuè præ-
2 ſentatis à patrono laico: quorum † licèt primus debuerit admitti per Epiſcopum: tamen ſi ſecũdus de facto admittatur, valet admiſsio: ſed epiſcopus tenetur primo non admiſſo. vt in capit. paſtoralis. de iure patro. Ad hoc reſpondetur, quia damnum iſtud non poſſet reſarciri per capitulum: cùm iſta beneficialia ſint ineſtimabilia ibi, ſicut in alio beneficio: & propter hoc reſeruetur primo ſua potioritas, ex quo per eum nõ ſtetit. argu. & fin. §. j. de eo per quem factum eſt. pro hoc etiam benefacit quod not. Innoc. de reſcript. cap. capitulum. in magna gloſſ. circa mediũ ibi. Si autem ſecundus receptus eſſet. ſed ibi in literis primi non erat decretum, hic ſic. Et pro iſta parte pro qua fuerunt latæ tres ſentẽtiæ, bene facit quod not. Inno. de præb. ca. relatum. & quod no. Compoſtel. de reſcript. capit. capitulũ, ſuper verbo, mandatum. circa principium. in verſic. ſed quid ſi ante vacationem. ad quod not. per Inno. in capit. cùm Bertoldus. de re iudicata. & facit l. quoties. C. de rei vendic. pro hoc, quia licèt per eum non ſteterit ex fictione, ſeu reputatione iuris debeat perinde haberi, ac ſi tunc fuiſſet receptus: tandem non videtur ſufficeret talis qualitas interpretatiua, ex quo conſuetudo optionis requirit veram prioritatem receptoris, ſicut in ſimili non ſufficeret repræſentatiua, ſeu reputatiua præſentia. vbi talis poteſtas optionis ſecundum conſuetudinem competit ſolis præſentibus: vt notat Archidiaco. de conſue. capitu. cùm in tua. circa principium, ſuper verbo, per alios. Sed reſpondetur, quòd illa opinio reprobatur per Ioan. And. in nouella. Aliquibus videtur tamen, quòd primus in data eſſet potior, & deberet præferri in optione per rationes ſuprà per eos factas. pro quo capit. tibi qui. de reſcriptis, libro ſexto. & l. iure ciuili. de cõditionib. & demonſtrationibus. & quia receptio primi, licèt poſterior, videtur retrotrahenda, ex quo primus erat recipiendus. Et in hac opinione fuerũt quaſi omnes. Et pro hac parte etiam fuit allegata lex prima. C. de conſul. libro duodecimo. & ff. ſi quis cautionibus. lege ſecunda, §. fin. & pro iſta parte obtinuit pars tres ſententias.

DECISIO VII.

Verùm valeat conſuetudo quod in inſtrumento &c. Similis eſt dec. vj. hoc eod. tit. ſ. in antiq. Adde cauſ. 25. dub. 47. J. per Thom Faſtol. & Deci. in c. j. col. iij. ver. quartò requirit .de fide inſtrumen. & in c. j. col. ij. in fin. verſic. ſic etiam non valet. de appellationib.

De Electione.

☞ SVMMARIVM.

1 *Tempus conferendi currit epiſcopo, à tempore renuntiationis, & non ratihabitionis.*

DECISIO I.

1 VTrùm ſi † aliquis reſignauerit beneficium in manibus priuati alicuius, & poſteà poſt annum, vel biennium epiſcopus hoc ratificet, currit ſibi epiſcopo tempus Latranen. concilij à tempore reſignationis factæ ad conferendum, an à tempore ratihabitionis: vt ſic ſuperior iure deuoluto non poſsit conferre illud beneficium, niſi poſt negligentiam epiſcopi à tempore ratihabitionis demùm computando poteſt dici, quòd etiã ante ratificationem epiſcopi à temporè ſuæ renuntiationis incipiat currere epiſcopo tempus. argu. not. per Inno. de renunti. c. admonet. & de conceſ. præbend. c. quia diuerſitatem. in fine.

DECISIO II.

Similis eſt deci. nume. vj. eod. in antiq.

De Renuntiatione.

☞ SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij reſignati in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem, an valeat. & an inducat vacationem beneficij. 2.*

DECISIO I.

1 VTrùm ſi † aliquis reſignet beneficiũ in manibus non habentis poteſtatẽ recipiendi reſignationem, vacet beneficium, & poſsit conferri per eum ad quem pertinet collatio: vel patronus ad eam

2 præſentare? poteſt † dici, quòd vacet in præiudicium renuntiantis: & quòd ſuperior, ad quẽ pertinet, ſi confert, eo ipſo ratam videtur habere renuntiationem, primum probatur de renuntia. c. quod in dubijs. ſecundũ probatur, arg. l. illud. §. ſi. de acquir. hære. Sed contrà, quia non poteſt ratum habere, quod ſuo nomine geſtum non fuit. Itẽ neceſſaria eſt ſentẽtia priuationis: vt not. Inn. in dicto cap. quod in dubijs. & talis ſententia requirit iuris ordinem, & vocationem partis: quia fortè propter metum feciſſet. poſſet diſtingui, vtrùm qui renuntiauit, perſiſtat in eadem volũtate, vel eam mutauerit.

☞ SVMMARIA.

1 *Cõmiſsio vbi facta fuerit alicui de beneficijs cùm vacauerint conferendis, an vigore ipſius poterit talis recipere reſignationem?*

2 *Priuilegium Papæ non eſt interpretandum in præiudicium tertij.*

3 *Executores gratiarum deputati ad prouidendum de beneficijs vacaturis, an poſsint recipere reſignationẽ alicuius in manibus eorum faciendam?*

DECISIO II.

1 VTrùm † ſi epiſcopus committat alicui poteſtatem conferendi certum beneficium cùm vacauerit per reſignationẽ, ſuppoſito quòd valeat commiſsio per ea quæ ſcrip. ſi ſup. à initio la quæſtione, quæ incipit, ordinarius, &c. poſſit talis commiſſarius eo ipſo in virtute talis cõmiſsionis recipere reſignationem à volente ſpontaneè reſignare? Maior pars tenuit quòd nõ: quia etiam opus eſt vt expreſsè committatur poteſtas recipiendi reſignationem; vt extrà de præbend. cap. dudum. circa prin. libr. vj. & hoc tenuerunt per not. Archid. extrà de verb. ſigni. c. ſicut. lib. vj. Quidam tamen tenebant cõtrà, per l. ad rem. & l. ad legatũ. ff. de procura. & per rationes pro hac parte factas per Archid. in d. c. ſicut. & bene fatentur, quòd in terminis illius c. ſicut. de verb. ſignifi. certè illa opinio eſt vera: & quòd in illo caſu certè opus eſt ſpeciali commiſsione ſuper admiſsione reſignationis: quia ſi virtute alterius commiſsionis, de qua ibi fit mentio, etiam poteſtas recipiendi reſignationem videretur cõceſſa, per hoc præiudicaretur ordinario, quod in dubio Papa nõ videtur feciſſe, niſi in eo quod

2 expreſsè conceſsit: nec † eſt interpretandũ priuilegium Papæ in præiudiciũ tertij: vt l. j. §. meritò. & §. ſi quis à principe. ff. ne quid in loco publi. hic autẽm fuit commiſſio authoritate ordinarij, & de iure communi: & ideò eſt interpretanda etiam ſecundùm ius commune: vt commiſſo præparatorio vel præparando poſteriori, & conſequenti videatur commiſſum præparatorium prius, & antecedens. argum. dictarum ll. præſertim per quod neceſſariò peruenitur ad illud. Nec fit interpretatio aliqua in præiudicium tertij: ſed ſolùm committentis, cui eſt imputandum: quia aliàs expreſsè illam poteſtatem non

3 obtinuit. Sed iuxta præmiſſa † quæritur, an executores gratiarum deputati ad prouidendum de beneficijs vacaturis poſsint recipere reſignationem alicuius volentis in eorum manibus beneficium reſignare, vt ſic ea recepta prouideant? Dicerem quòd non, per dicta in præmiſſa proxima quæſtione. Item quòd tales executores talem reſignare volentèm non poſſunt inuitum deſtituere: igitur nec eius reſignationẽ recipere. probatur conſequentia per ea quæ not. Ioan. Andr. in clemen. j. de renuntia. in glo. ſuper verb. manibus. & per Inn. de renũtia. c. quod in dubijs. in fi. j. gl.

☞ SVMMARIA.

1 *Renuntiatio facta in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem non obſtat agenti contra intruſum in beneficio per ſe renuntiato.*

2 *Renuntians in manibus non habentis poteſtatem recipiendi reſignationem, licèt perdat poſſeſsionem: non tamen perdit proprietatis ius reſpectu non habentium poteſtatem illum priuandi.*

DECISIO III.

1 QVidam primus † in data habens ius in beneficio per eum acceptato, illud renuntiauit

tiauit in manibus non habentis poteſtatem recipiendi renuntiationem: ſecundus verò in data qui illud idem acceptauerat, & fecerat prouideri in virtute vacationis, in cuius virtute primus acceptauerat, ſi illa acceptatio & prouiſio inde ſecuta non valuerat, tenebat de facto beneficiũ
1 iſtud: primus agit contra eum, & fecit ſibi ad-
2 iudicari, & reſtitui: ſecundus opponit ſibi de renuntiatione prædicta facta in manibus eius, qui non habebat poteſtatem: quæritur an per hoc eum excludere poſsit, vt ſic ſecundus veniat abſoluendus ab impetitione primi? Fuit dictum quaſi per omnes, quòd non: quia talis renuntiatio non priuauit primum iure ſuo, licet per ordinarium poſsit priuari beneficio. iuxta c. quod in dubijs. cum ibi nota. per Innocen. & doct. de renuntia. & ſic donec fuerit priuatus, agere poſsit. Et ſi dicatur. quòd renuntiatio tenuit in præiudicium ſui: dico quòd verum eſſet, vbi ageret contra ordinarium de reſtituendo beneficium: quia cùm in eius poteſtate eſſet, eum etiam poſsidentem priuare & remouere à beneficio: ita & eum petentem repellere ratam habendo renuntiationem. argumen. l. inuitum. §. cui damus. ff. de reg. iur. ſecus in caſu præmiſſo, vbi agit contra ſecundum in data poſsidentem, qui nullum ius habet, vel contra quemcunque poſsidentem alium: quia tunc donec ſit priuatus, poſſet agere, & beneficium repetere: quia
2 ius habet. & licet † poſſeſsionem per renuntiationem perdidiſſet, non tamen ius in proprietate, & illorum reſpectu in quorum poteſtate non eſt eum priuare, vel ratam habere renuntiationem. Dicunt tamen quidam, quòd re integra, id eſt, antequàm priuetur per ordinarium, vel habentem poteſtatem poteſt pœnitere. bene facit ff. de ceſsio. bonor. l. iij. & l. quem pœnitet. & ſecundum iura communia licitum eſt pœnitere, & licitum eſt variare. continua iſtum verſum ſuprà ibi, ratam habere renuntiationem. & in fine reuertar. ibi, dicunt tamen. Itẽ quia reus excipiens ex hoc ſufficienter non deducit ius ſuum, quòd allegat renuntiationem inualidam: ergò licet per conſenſum ordinarij ſit validabilis, cùm etiàm ex hoc non fortificaretur ius ſuum, licèt elideretur, vel tolleretur ius agentis, eam non poſſet allegare: quia ſic allegaret de iure tertij, ſcilicèt ordinarij, cuius ſolius intereſt ratificare renuntiationem, vel illum priuare, præſertim autem hoc reo non permittitur, ex quo ſibi non prodeſſet, & alteri noceret. facit quod notatur per Innocen. in capit. cùm Bertoldus. in fin. de re iudic.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij per exemptum ab eius iuriſdictione, non valet.*

2 *Impetrans an teneatur facere mentionem de beneficio per ſe renuntiato in manibus non habentis facultatem ipſum inuitum deſtituendi.*

3 *Impetrans an teneatur mentionem facere de iure ad rem.*

4 *Beneficio quærendo facilius renuntiatur, quàm quæſito.*

DECISIO. IIII.

1 QVidam † cardinalis obtinens quandam di-
2 gnitatem, ratione cuius ad eius collationẽ pertinebat vnum beneficiũ authoritate ſua ordinaria, illud beneficium in curia contulit cuidam capellano Papæ præſenti tunc in curia, & collationem huiuſmodi acceptanti: tandem idẽ capellanus cùm non poſſet obtinere pacificam poſſeſsionẽ illius beneficij, ipſum poſt aliquod tempus renuntiauit, ſeu reſignauit purè & liberè & liberè in manibus eiuſdem cardinalis, qui authoritate ſua ordinaria admiſit renuntiationem: poſteà verò dictus capellanus impetrauit à Papa aliud beneficium de illo alio ſic renuntiato ſeu reſignato non facta mentione. Quæritur an valeat impetratio: vel an iſta vltima gratia per Papam ſibi facta ſurreptitia cenſeatur: ex eo quia tacuit aliud beneficiũ? Et quidam dicebãt
2 eam ſurreptitiam: quia † renuntiatio quam fecerat in manibus ordinarij, non valebat nec admiſſio eiuſdẽ authoritate ordinaria ſubſecuta: quia beneficia capellanorum Papæ reſeruata erant tũc per Papam. Et cùm dictus capellanus haberet ius in beneficio, per collationem ſibi factam cui conſenſit, etiam ſi non habuiſſet poſſeſsionem: vt in c. ſi tibi abſenti. de præbendis. libro ſexto. & in c. quondam. ideò non potuit reſignare niſi in manibus Papæ, vel eius commiſſarij, qui ſolus poſſet eum inuitum deſtituere, cum ſimilib. vt in extrauagan. cùm Matthæus. quæ tamen eſt hodie limitata. vt in alia extrauaganti. Exemptus quicunque capellanus Papæ à iuriſdictione ordinarij. quia tunc demum poteſt authoritatem præſtare renuntiationi: & coram eo demùm poteſt renuntiatio fieri, qui poteſt inuitũ deſtituere. iuxta notata per Innocentium & doctores de renuntia. c. quòd in dubijs. Igitur ſi nõ valuit reſignatio, adhuc habebat ius in beneficio licèt enim poſsit eo priuari: quià eam fecit in manibus non habentis poteſtatem. & licet etiam in eius præiudicium ſuperior habens poteſtatẽ, ſcilicet Papa poſſet ratificare, & admittere renũtiationem: nec ipſe poſſet reſilire, nec pœnitere, nec beneficium repetere: tamen niſi eius ratificatio & admiſsio ſubſequãtur, interim habet verum ius in beneficio, & remanet in eo intitulatus. iuxta veram opinionem Innocent. in dicto capitulo, quod in dubijs. adhuc habebat ius in illo beneficio non obſtante illa renuntiatione facta in manibus cardinalis authoritate ſua ordinaria, & non apoſtolica eam recipientis, &
3 † per conſequens cùm haberet ius in eo de ipſo in petitione alterius debuit facere mentionem: de præbend. capit. ſi motu. libro ſexto. ſecus tamen fuiſſet ſi ageretur de beneficio, in quo non habuiſſet ius in re ſed ad rem: de quo cſto quòd quis in petitione debet facere mentionem iuxta notata per Io. An. in nouel. de reg. iur. c. ignorãtia. tamen eius renuntiatio facta in manibus laici, vel alterius poteſtatem nõ habẽtis tenuiſſet:
4 quia † facilius renuntiatur beneficio quærendo.

do, quàm quæſito. iuxta notata, per Innoc. in
dict.cap. quod in dubijs. & per Archidiaco. de
officio legat. cap.deliberatione.in fine.lib.vj. &
in iſta opinione ego eram. Quidam tamen dice-
bant quòd iſta vltima gratia non foret ſurrepti-
tia: quia ſecundum eos renuntiatio tenuit in eius
præiudicium. iuxta notata per Ber. in d. c. quod
in dubijs. ſed illa opinio non approbatur: quia
imò non tenuit, donec eam approbet ille, qui
habet poteſtatem: vt ſuprà dixi. quare hæc ra-
tio non profecit: ſed ſecundum eos ordinarius
potuit eam admittere non obſtante reſeruatione
beneficiorum capellanorum Papæ: quia licèt illa
reſeruatio afficiat beneficia eorum, quò ad po-
teſtatem conferendi; non tamen afficit ea, quò
ad poteſtatem renuntiandi, ſeu renuntiationem
de eis fiendam admittendi: & ideò ſecũdum eos
ordinarius potuit eam admittere. Sed ego non
dixi ſuprà quòd poteſtas admittendi renuntia-
tionem impediatur propter reſeruationem ſo-
lùm, ſed propter exemptionem, quia capellani
ab omni iuriſdictione ordinaria ſunt exempti:
& quia ordinarius in iudicio eum non poſſet in-
uitum deſtituere, cùm in eum iuriſdictionem nõ
habeat: ita nec poterit eius renuntiationem ad-
mittere. quare hæc ratio non obſtat. argument.
notatorum per Inno. in dict. cap. quod in dubijs.
Et ideò prima opinio videtur verior.

ADDITIO.

a Quidam cardinalis. Adde Æne. de Falco in trac.
reſer. in iiij. q. prin. in 8. effectu. & in ij. parte tra-
cta. in iiij. q. prin. in x. q. in fin. Felyn. in ca. in no-
ſtra. col. 4. ver. de iure. de reſcrip. col. 41. ver. 34.
corre. de reſcript.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio ſimplicium beneficiorum an poſsit fieri
in manibus collatoris inferioris epiſcopo, vt ipſe ſolus
ſine epiſcopo poſsit admittere renuntiationem?*

DECISIO V.

1 VTrùm † renuntiatio [a] ſimplicium benefi-
a ciorum poſsit fieri in manibus collatoris,
& ille ſolus ſine epiſcopo poſsit admittere re-
nuntiationem? Videtur quòd non: quia ille ſolus
non poteſt deſtituere: igitur nec renuntiationẽ
admittere. argumen. no. per Inno. in ca. quod in
dubijs. de renuntia. in fin. mag. gio. imò etſi præ-
ſcripſiſſet, vel aliàs de conſuetudine haberet po-
teſtatem deſtituendi: adhuc renuntiationem ad-
mittere non poſſet, niſi etiam poteſtatem renũ-
tiationem admittendi præſcripſiſſet, vel cõſue-
tudinem acquiſiuiſſet: ex quo aliàs de iure com-
muni non poterat deſtituere. ſicut notat Paulus
in c le. cùm illuſio. ſuper verbo, beneficia. de re-
nuntia. argum. cõtra. de ſymo. c. ex inſinuatione.
& quod not. Bernar. de præbend. ſignificatum.

ADDITIO.

a Verum renuntiatio. Adde Fel. in c. auditis. col. vj.
ver. fortius dixit Rota. de præſcript.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio facta per permutantem ſub conditione,
ſi patruo ſuo placuerit, an in caſu voluntatis dicti pa-
trui valeat?*
2 *Renuntiatio debet eſſe pura.*

DECISIO VI.

QVidam † renuntiauit ex cauſa permutatio-
nis ſub conditione, ſi patruo ſuo placeret:
quæritur verùm ſi patruo diſpliceat, nihi-
a lominus teneat renuntiatio? Videtur quòd ſic: [a]
quia illa conditio videtur non poſſe adijci, &
2 eſſe de iure reproba, cùm † debeat renuntiatio
eſſe pura. argumen. not. in c. ex parte. de offic. de-
leg. ſuper verbo, omninò. & ſic conditio inuti-
lis videtur reijcienda valente renuntiatione. ar-
gu. not. in l. per ſeruum. ff. de vſu & habit. credo
tamen contrà, per Ioan. And. in capit. in electio.
de electio. lib. vj. ſuper verbo, electio. in nouel.

ADDITIO.

a Videtur quòd ſic. Adde Fely. in c. cùm contingat.
de offi. deleg. col. pen. verſic. tertia concluſio.

De ſupplenda negligentia prælatorum.

SVMMARIA.

1 *Negligentibus inferioribus conferre ad ſuperiorem
deuoluitur poteſtas conferendi, non autem ad parem.*
2 *Negligentia inferioris ſuppletur per ſuperiorem: non
autem per parem vel inferiorem.*

DECISIO I.

1 VTrum quid † prælato vel abbate alicu-
ius eccleſiæ regularis vel collegiatæ
negligente conferre beneficium ad
ſuam collationem pertinens deuol-
uatur electio ad conuentum, vel collegium il-
lius eccleſiæ, ſicut deuoluitur epiſcopo negli-
gente ad capitulum ſuæ eccleſiæ cathedralis: vt
in cap. ij. de conceſſio. præbend. §. j. & capitu.
cum in cunctis. §. fin. de electiõ. Quidam te-
a nent quòd ſic [a] ex identitate rationis: alij verò
2 contra. quia † imò deuoluatur ad ſuperiorem,
epiſcopum puta, vel diœceſanum. per capi. quia
regulares. de ſupplen. negligentia prælatorum,
in clement. & ibi eſt tex. & quia præmiſ. capitu.
loquuntur tantùm in epiſcopo, & capitulo ec-
cleſiæ cathedralis: ideò ſtrictè intelligantur: cũ
conuenientius ſit per ſuperiorem corripi, vel
ſuppleri negligentiam inferioris, quàm per pa-
rem vel inferiorem. argumen. iij. q. ix. ſcimus.

ADDITIO.

a Tenent quòd ſic. An autem abbas poſsit præſen-
tare ad eccleſiam ſecularem regulares, vide Fely.
in capit. in noſtra. de reſcript. col. penu. verſi. de-
cimo & vlti. nota.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non poteſt ſe intromittere de fructibus ſpectantibus ad Archidiaconum mortuo ſuo procuratore.*

DECISIO II.

1 ARchidiaconus † vel alius obtinens certam
dignitatem, vel officium in aliqua eccleſia
habens certam dotem, & adminiſtrationem di-
ſtinctam à capitulo, cùm eſſet abſens, & eius vi-
carij, & adminiſtratores eſſent mortui: capitu- a
lum propria authoritate recipit fructus, & ad-
miniſtrationem illius dignitatis, vel officij: &
per deputatos miniſtros ſuos fecit exigi, & le-
uari, & eidem deſeruiri, & onera quæ habebat
dignitas vel officium, ſupportari: tandem bene-
ficiatus prædictus petit tanquàm ſpoliatus fru-
ctibus ſui beneficij ſe reſtitui, capitulum exci- 1
pit, quòd omnes fructus expendit pro oneribus
beneficio incumbentibus: & pro ſalario mini-
ſtrorum in eius abſentia ab eodem capitulo be-
neficio deputatorum. Quæritur nunquid hæc
materia ſit bona ad excludendum reſtitutionem?
Videtur quòd ſic. per l. ſi rem quam vendam. ff. 1
de acquiren. poſſ. Fuit tamen dictum quòd non:
quia capitulum non debuit hoc facere ipſo non
vocato, nec ſine authoritate & licentia epiſco-
pi: & ideò quia non proceſſit canonicè in occu-
patione beneficij, cuius adminiſtratio ad ipſum 1
non pertinebat, cenſetur ſpoliaſſe. Nec obſtant
contraria: quia ibi res peruenerat ad illum, qui ſe
tenere volebat de voluntate domini. Circa hoc
pro vlteriori inquiſitione veritatis, vide Cyn.
C. commo. l. prætextu. & Ioan. And. in nouel. de
regul. iur. locupletari. in ver. ſecundo modo.

De officio Archidiaconi.

EPITOME.

Archidiaconus contra ſubditos poteſt agere poſſeſſorio pro iure viſitandi ſine licentia epiſcopi.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſorium iudicium non eſt arduum.*
2 *Nominatio domini locum habet, vbi agitur petitorio contra aliquem reali.*

DECISIO I.

ARchidiaconus prætendens de con-
ſuetudine ſibi competere ius viſitan-
di eccleſias infra ſui archidiacona-
tus limites conſtitutas, agit contra
rectores eccleſiarū ſuarum ſibi reſiſtentes. Quæ-
a ritur an in litẽ ſit neceſſarius cõſenſus epiſcopi a
etiam pro vtraque parte tam Archidiaconi, quā
rectoris: & ſi ſit neceſſarius, vbi agitur petito-
rio. quæritur ſi ageret ſolùm poſſeſſorio, an eſſet
neceſſarius? Et hic renuerunt quaſi omnes quòd 1
non. argumen. C. ſi per vim vel alio modo, l. ſi. & a
1 l. momentaneæ C. qui legit. perſo. & quia † iu-
dicium poſſeſſorium non eſt arduum negotium: 2
igitur & c. argumen. cap. edoceri. de reſcrip. pro
2 hoc alleg. etiam argumen. quia † licet in peti-
torio vbi agitur contra aliquem reali, locum ha-
beat domini nominatio: vt l. ij. C. vbi in rem a-
ctio. & cap. quoniam frequenter. §. quòd ſi ſuper
rebus. vt lite non conteſta. extr. non tamen vbi
agitur poſſeſſorio: vt not. Ioan. xij. quæſt. ij. can.
quicunque militum.

ADDITIO.

a Conſenſus epiſcopi. Vide per Abbat. in ca. quo-
niam frequenter. § in alijs. colum. penul. verſic.
vlterius. vt lite non conteſt. & Felyn. in cap. edo-
ceri. col. iij. ver. reſtringe. de reſcript.

De officio vicarij.

DECISIO I.

Similis eſt dec. vj. ſ. eod. titu. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia, poteſt conferre dignitates.*

DECISIO II.

1 VTrùm † ordinarius, cui epiſcopus dedit
poteſtatem conferendi beneficia, poſſit cõ-
ferre dignitates, dato quòd de eis non ſit ſpecia-
liter data poteſtas? Fuit dictum quòd ſic: quia
hoc caſu beneficij nomen largè ſumi debet, cùm
non ſit materia ambitioſa. ar. de verb. ſign. c. tua.
de præbend. dudum. lib. vj. cum ibi no. per Ioā.
And. circa princi. ſuper verb. beneficia.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. ix. ſuprà in ant. de offi. vica.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſine licentia abbatis an poſſit eſſe officialis, vel locumtenens?*
2 *Monachus non habet velle nec nolle.*
3 *Monacho committi cauſæ niſi à ſolo Papa poſſunt ſine licentia abbatis.*
4 *Monachus effectus officialis alicuius epiſcopi procedendo an dicatur nulliter procedere, ſi ſibi oppoſitum non fuerit.*

DECISIO IIII.

AN monachus poſſit eſſe officialis, vel lo-
cumtenens officialis ſine licentia ſui ſu-
perioris abbatis: & ſi de facto fuerit, an
ſententia vel ſententiæ per eum lata vel latæ ſint
nullæ ipſo iure: & ſi non ſuit oppoſitum ante lit.
conteſt. vel etiam ante ſententiam? De primo &
1 ſecundo videtur dicendum quòd † non poteſt
a eſſe officialis a vel locumtenens ſine licentia ſui
abbatis. arg. in decre. xvj. q. j. c. monachi. ij. & de
2 reſcrip. & ſi principalis. in cle. ad quod quia † nõ
habet

habet velle, vel nolle. allegat de elect. ſi religioſus.de teſta.religioſus.libr.vj.igitur &c. argum.
4 l.cùm prætor.de iudi.licèt † quia nullus poteſt eis cauſas committere, niſi Papa ſine licentia abbatis: vt no.Spe.titu.de iudi. deleg.§.excipi, ver. nunquam.niſi forſan abbas eſſet mortuus, vel abſens,& eſſet vrgens neceſsitas, vel vtilitas monaſterij.facit ad hoc xvj. q. j. qui verè.& quod not. Innoc.de re iudi.cùm I.& A.circa ſi.j.glo.& Archid.in d.c.religioſus.de teſta.in vj.Et in hac opini.fuerunt quaſi omnes: præſertim quòd non poteſt eſſe locumtenens officialis de mandato ſolius officialis:quia de illo ſolùm erat quæſtio.De
4 tertio quidam fuerunt in opi.quòd † valeant ſententiæ,ex quo non fuit oppoſitum:præſertim ante lit.conteſt.vel ſententiam.argu. l. Barbarius, & eorum quæ no.per Inno.& Hoſti.de reſcrip. ſi ſcitatus.& de offi.dele.cùm ſuper.Alij & maior pars fuerũt in contraria opin.imò quòd ſententiæ ſunt nullæ,ex quo eſt tale impedimẽtum quod impedit eum poſſe iudicare prætextu defectus voluntatis:& cùm non poſsit in eum cadere iuriſdictio ipſo iure, & ſic retro contenditur iudicium nullum.& ideò quandocunque etiã poſt ſententiam talis exceptio poteſt opponi. & pro hoc bene facit quod no.Ioan.And.in cle.religioſus.ſuper verbo,ſuſcipere.& ſuper verbo ſubſtituere.& in vlti.glo.in penultimo membro. Nec ob.l.Barbarius quia loquitur in ſeruo, qui non prohibetur iudicare:ſed ne iudex fiat,& qui habet velle & nolle cùm etiam poſsit naturaliter obligari,quod ſecus in monacho. Prima opinio æquior videtur,& in ea poſteà quaſi omnes finaliter declinauerunt:quia ex quo epiſcopus & eius officialis eum tolerabant: præſumptio erat quòd canonicè,& cum licẽtia abbatis eum poſuiſſet:& ſatis eſt error populi excuſatus,ſi eum canonicè poſitum crediderunt.& quia non impeditur iudicare ratione defectus iudicij animi, ſeu diſcretionis, nec voluntatis propriæ quam habet de iure naturali , licet propter ſubiectionẽ eam non cenſeatur habere fictione iuris:quia eſt ſub obedientia ſuperioris ſui.

ADDITIO

a Eſſe officialis. An monachus poſsit eſſe cubicularius epiſcopi inuito abbate ſuo vide Bal.in rubri.de maior.& obed. vbi tenuit quòd no. vide Fely.in cap.cùm I.& A.de maior.& obedien.col. fin.ver.vlti.dum abbas.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius epiſcopi an poſsit conferre beneficia extra diœceſim?*

DECISIO V.

a 1 NVnquid [a] † vicarius generalis epiſcopi habens ſpeciale mandatum ad conferendum beneficia, poſſet ea conferre extra diœceſim ſicut ipſemet epiſcopus poſſet. iuxta not. per Innoc.in c.quia diuerſitatem.de conceſ.præben.in fin.& extrà de offi.leg.nouit.vbi no.per B.videtur quòd non per c.ſtatutum.de præb.lib.vj.Fuit dictum quòd ſic:quia eſt ordinarius:& quia hoc eſt voluntariæ iuriſdictionis: & talia poſſunt extra territorium expleri.ff.de offic. proconſul. l. ij.& licet tex.illius legis faciat contra ſolutionem,vt ibi not.Nec ob.capi.ſtatutum.quia ibi ſpeciale in beneficijs vocantibus in curia.

ADDITIO.

a Nimquid. Adde Fran.de ſ. ncl Nazario in tract. de peſte car.150.verſ.ſed ego aliquando. Nicol. Boëri.deciſ.30.quæritur an vicarius Lamber. in tract.iuriſpatro.in 6.articu.2.q.prin.ſecũda parte 2.libri fol.281.

De Officio delegati.

DECISIO I.

Vtrùm decreta citatione ad partes &c. Similis eſt dec.ix.de dol.& contumac.ſ.in antiq.

De Pactis.

SVMMARIVM.

1 *Periurus poteſt priuari beneficio: non tamen ſi eſſet ſimplex violator fidei.*

DECISIO I.

1 a VTrùm † [a] violator fidei, puta, quia fide interpoſita promiſit aliquid,nec ſeruauit,ſit priuandus beneficio , ſicut eſſet priuandus periurus? Et videtur quòd ſic: quia iuramentum & fidei interpoſitio æquiparantur.extrà quòd metus cauſa.c. ad aures.cum concor.pro hoc ſcilicet, quòd ad hanc pœnam æquiparentur, eſt no. Archi. extrà de ſepul.c.j.ſuper verbo,interpoſita.pro quo videtur text.cum gl.de fideiuſ. peruenit.in fin. Sed dic contrà : quia pœnalia non ſunt extendenda &c.& quia grauiùs eſt puniendus periurus.iuxta no.de iureiuran.c.peruenit.Nec ob.c. peruenit.quia ibi loquitur completè in violante fidem & iuramentum : ſecus ſi ſolam fidem. pro hoc, quia text.de iſta materia imponentes pœnã iſtã priuationis loquuntur in periuro. de iureiur. quærelam.de reſcrip.c.ij, ergo ſtrictè & propriè intelligantur de periuro:nec extendãtur ad violantem fidem.argumen.ff.de pœn. ſanctio legũ. de libe.& poſthum.cùm quidã.& in regul.odia, de regul.iur.lib.vj. pro hoc videtur xxij.q.v.ca. iuramẽti.ſuper verbo,in goſſ. adde ſubaudi. & gloſſ.ſequen.

Deci.2. Similis eſt dec.xij.de conſue.in antiq.
Dec.3. Similis eſt dec.de pactis.num.4.in antiq.

De Procuratoribus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.23.hoc ti.ſ.in antiq.Adde Philip, Franc.in c.j.§.j.col.fina. ver. in eadem contra.de proc.in vj.Alex.conſ.126.col.2.vo. v.& cõſ.17. col.ſi.vol.2.dec.conſ.38.col.vj.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Procurator datus ad audiendam ſententiam duntaxat, poteſt appellare.*

2 *Procurator conſtitutus ad cauſam, licèt cenſeatur limitatus ad principalem tantùm cauſam, tamen poterit appellare.*

DECISIO II.

1 AN † conſtitutus, a vel ſubſtitutus procura-
2 tor ad audiendam ſententiam duntaxat, poſsit appellare à ſententia lata contra eum? Et videtur quòd non, propter limitationem prædictam: quia erat ad audiendam ſententiam duntaxat conſtitutus vel ſubſtitutus. arg. l. diligenter. ff. mandat. & ar. C. de procurat. l. maritus. vbi maritus intelligitur prohibitus ab alijs, quæ aliàs potuiſſet propter expreſsioné & limitationem mandati. Pro hoc etiam bene facit de pericul. & commo. rei vend. l. ſi vna. cum not. per Cyn. C. de leg. quod fauore. in 2x. opp. In contrariam opinionem omnes fuerunt inclinati: quaſi appellare ſit de connexis & depédentibus ipſius mandati. & quia eſt quaſi vicinum ipſi mandato. arg. ad hoc ff. iudica. ſol. iam tamen. §. in hac. & facit ad hoc quod not. Compoſt. de elect. ſtatuimus. libr. ſexto. ſuper verbo, in perſonam. in j. q. quam ibi mouet, & eſt circa medium. 12. colum. & quia dominus non videtur in dubio illam limitationem feciſſe ad impugandam ſuam iuſtitiam, quod eſſet, ſi non poſſet appellare. arg. ff. de
2 teſti. m. li. l. iij. pro quo etiam facit, quia † conſtitutus procurator ad cauſam, licet cenſeatur limitatus ad principalem tantùm cauſam, hoc nó obſtante poteſt, & debet appellare. vt extrà de procura. non iniuſtè C. eod. titul. l. inuitus. ergo & iſta non obſtante limitatione prædicta poterit appellare. fateor tamen quòd obſtante limitatione prædicta nó poterit appellationé proſequi. arg. dict. l. inuitus. cum ſua materia. & eorum quæ no. Inno. in c. petitio. de procu. vbi vide.

ADDITIO.

2 An conſtitutus. Adde ſ. deciſ. 5. eo. in antiq. Adde Fely. in c. cùm olim. col. fin. verſi. adde dec. de offic. delega.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 30. hoc titu. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Procurator conſtitui poteſt ad acceptandum, & permutandum etiam beneficia in poſterum conferenda.*

2 *Procurator generalis cum libera poterit permutare.*

3 *Cancellaria non expedit literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutandum beneficia obtinenda.*

DECISIO IIII.

1 VTrùm † quis poſsit conſtituere procuratorem ad acceptandum & permutandum etiam beneficia in poſterum conferenda? Videbatur quod non, niſi in ſpecie & de certo beneficio daretur mandatum. ar. ff de acquiren. hæred. ſi quis mihi bona. §. ſed vtrùm generaliter. tamen omnes tenuerunt quòd imò, per l. iij. de procura. & quia iſti non ſunt de caſibus in quibus requiritur ſpeciale mandatum contrahentium & pro prima parte nota per Cy. C. etiam per procura. in integrum reſtit. peti poſſe l. j. ſed
2 videtur † q; ad permutandum ſufficiant generale cum libera. ar. l. procurator cui generaliter libera. ff. de procura. quod verum eſt: vel ſi habeat mandatum ſecundum formam c. qui ad agédum. de procur. lib. vj. vt not. Io. And. in nouel. in dict. c. cùm in tua. ſuper verbo, per alios. de cóſue. au-
3 diui † tamen quòd cancellaria non expediret literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutandum beneficia obtinenda.

SVMMARIA.

1 *Expenſas pro aduocatis & procuratoribus an habere debeat, qui per ſe ipſum ſupplendo vices ipſorum cauſam agitauit.*

2 *Expenſa an debeantur victori pro aduocatis, & procuratoribus qui illum gratis defenderunt.*

DECISIO V

INducens cauſam ſuam propriam qui non habuit procuratorem in cauſa, & obtinens, cui aduerſarius condemnetur in expenſis an poſſit petere inter expenſas ſalaria procuratoris & ad locati, quæ dediſſet: & ſunt taxata in curia ſi eos habuiſſet? facit quod ſic. ff. rem ra. habe. ſi procurator. circa medium. In oppoſitum facit ff. de fideiuſ. l. ſtipulatus es. dic vt not. in Specul. titu. de expen. §. poſtremo. verſi. quid ad empto-
2 re. Sed † quid ſi habuit procuratorem & aduocatum admicos ſuos qui propter curialitates & beneficia aliàs ab eo recepta nolunt habere ſalarium. Quæritur an tunc poſsit petere expenſas pro procuratore & aduocato? Videtur diſtinguendum, an illi remittunt ſibi animo & cauſa eum remunerandi, vt tunc petere poſsit: an non. & tunc non. per l. idemque §. fin. & l. ſi verò non remunerandi. in prin. ff. mandat.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus de cuius ſubſtitutione non conſtat facit proceſſum nullum: nec ſufficit quòd ratificentur acta per eum ab altero cum procuratore ſubſtituente.*

2 *Procurator perſonam domini repræſentat.*

3 *Ratum habere non poteſt quis quod ſuo nomine geſtum non eſt.*

4 *Ratificari non poteſt quod ab initio nullum.*

DECISIO VI.

1 DVo † fuerunt cóſtituti procuratores cum clauſula, & quilibet eorum inſolidum: & quod non ſit melior conditio occupantis ad certam cauſam cum poteſtate agendi & defendendi, &c. & omnia alia faciendi quæ conſtituens faceret, ſi preſens intereſſet. quorum procuratorvnus ſubſtituit: ſed nó reperitur ſcripta ſub

ſtatutio

ſtitio in actis. nec aliàs poteſt conſtare de ea: quia notarius cauſæ coram quo ſubſtituit, mortuus eſt: nec reperitur manuale ſuum, nec prothocollum: tandem multis terminis cum ſubſtituto illo ſeruatis, pars aduerſa prætendit nullitatem proceſſus cum illo ſubſtituto habiti, & ſubſtituente ſuo etiam mortuo non vult procedere vlterius in cauſa, niſi reiteratis & reſumptis terminis. Alter verò procurator ſuperſtes vult quod vlterius procedatur in cauſa etiã non reſumptis terminis & ratificat omnia acta cum dicto prætenſo ſubſtituto. Quæritur an eo ratificante ſit non reiteratis terminis vlterius procedendum in cauſa? Aliqui inter quos tunc erã, dicebant quod ſic: & quod ſufficeret ratificatio alterius procuratoris per l. licet. de iudic. quia
2 † procurator ille perſonam domini repræſentat: vt l. oſſa. ff. de religioſ. & poteſt in cauſa facere ea quæ dominus poſſet etiam virtute generalis clauſulæ, &c. ſuperius inſertæ. Quidam tamen in quorum opinione fuit maior pars, dicebant cõtra. tum quia illius procuratoris nomine ſubſtitutus nihil egerat: ſed nomine procuratorio eum
3 ſubſtituens. igitur † non poſsit ratum habere quod ſuo nomine non eſt geſtum: vt in regula iuris & l. ſi pupilli. de nego. geſt. tum etiam quia ex quo non apparebat ſubſtitutio perinde erat ac ſi nõ eſſet. argu. l. in lege. & l. Rutilia polla. ff. de contrahend. empt. igitur acta cũ tali ſubſtituto perinde ſunt nulla, ac ſi ſubſtitutus non fuiſſet. igi-
4 tur rata haberi non poſſunt: quia † quod ab initio nullum eſt, ex poſt facto ratificari nõ poteſt. argu. l. quod ab initio. tum etiam quia in præiudicium alterius non poteſt quis ratificare acta cũ non procuratore: vt dict. l. licet. ad hoc accedit quod no. B. de reſcri. in c. nonnulli. ſuper verbo, ſpeciali mandato. & per Cyn. C. in quibus cau. in integr. reſti. non eſt neceſ. ſi tutor. & in caſu præmiſſo ex tali ratihabitione præiudicabatur parti aduerſæ: quia ſeruatus erat terminus ad ponendum & articulandum, in quo non dederat obiectus, quos nunc dare volebat, ſi terminus reiteretur. tum etiam quia dicta lex loquitur in domino ratũ habente acta vel geſta cũ nõ procuratore: non autem loquitur in procuratore ratum habẽte nomine domini. & quidã etiam dicebãt aliàs fuiſſe deciſum in Palatio, quod lex illa locũ non haberet procuratore ratificante ſolùm; & nõ domino. & pro hoc bene facit quod no. Ioã. And. in nouel. de procura. c. is qui. in prin. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Procuratores inſolidum conſtituere ſufficit abſque eo quod dicatur, & quemlibet ipſorum inſolidum.*

2 *Procuratores an intelligantur conſtituti inſolidum, vbi conſtituens dixerit, & quemlibet veſtrũ conſtituo procuratorem, abſque eo quod dictum ſit inſolidum?*

DECISIO VII.

1 QVidam † conſtituit Titium & Mæuium procuratores inſolidum: & non dixit, & quemlibet eorum inſolidum. ſed ſimpliciter inſolidum. Quæritur an quilibet eorum ſit inſolidum vel ambo ſimul ad ſolidum & non quilibet? Videtur quod non eſſet quilibet: quia non eſt ibi aliqua dictio diſtributiua. dicunt quidam contra, aliàs dictio, inſolidum nihil operaretur. & pro hoc tex. de procura. pluribus. & extra de procura. ſi duo. vbi non ponitur dictio, quili-
2 bet, vel quemlibet quod ſi conſtituens † dicit, ego vos & quemlibet veſtrum conſtituo procuratorem, & non dicat inſolidum, an tunc intelligantur conſtituti inſolidum? Dicunt aliqui quod intelligantur inſolidum conſtituti, argu. eorum quæ notãtur in l. pluribus. ff. de leg. ij. & pro hoc facit tex. in capi. cùm plures. j. reſponſo. de offic. deleg. lib. vj. vbi dicit, quod inſolidum hoc poſuit, licet in forma mandati non apponantur illa verba, inſolidum. & vide quod not. Innoc. in ca. in noſtra. de procur.

SVMMARIA.

1 *Procurator cum libera an poſsit acceptare beneficia?*

2 *Procurator cum libera non poteſt adire hæreditatem.*

3 *Matrimonium contrahi poteſt per procuratorem habentem ſpeciale mandatum.*

DECISIO VIII.

1 AN † procurator generalis etiam cum libera non tamen habens ſpeciale mandatum ad acceptandum beneficium, poſsit acceptare.
a Videtur quòd non poſſet: quia † non poſsit adi-
2 re hæreditatem ff. de acqui. hæred. Paulus reſpõdit. ſed hæc ratio non valet: quia in litera dicitur, per te vel alium duxeris acceptãdum. ſed ad hoc quod requiratur ſpeciale mandatum allegari poteſt. ff. de acquir. hæred. ſi quis mihi bona. §. iuſ-
3 ſu. & §. ſed verùm. & † quia ſic debet eſſe in matrimonio ſpirituali, ſicut in carnali: ad quod cõtrahendum opus eſt ſpeciali mandato: vt c. ſi. de procur. lib. vj. licet in omnibus etiam circa iſtam materiam non æquiparentur: vt ibi patet per gl. ſuper verbo, contraxerit.

ADDITIO.

a Videtur quòd non poſsit &c. Procurator conſtitutus ad acceptandum beneficium debet habere ſpeciale mandatum: ad hoc tamen ſufficit quod mandatum dicat generaliter ad acceptandum beneficium, licet non dicat de tali beneficio. ita per Fely. in c. nonnulli. §. ſunt alij. ver. ſcias tamen. de reſcript. Adde dec: ſ. 33. eo. in no. Oldr. conſi. 139. col. 2. ver. alia ratione. de procu.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus effectus dominus litis poteſt alium ſubſtituere: & licet procurator ſubſtituens moriatur ante acceptationem, valet proceſſus cum eo agitatus.*

2 *Procurator ſubſtitutus etiam re integra, ſi decedat ſubſtituens poterit procedere.*

3 *Mandatum morte mandantis ſoluitur.*

41 *Procurator ſubſtitutus à procuratore virtute facultatis à domino principali habente de ſubſtituendo, nõ poterit reuocari à ſubſtituente expreſſè,*

DECISIO IX.

1 VTrùm † procurator ſubſtitutus à principali procuratore habente poteſtatem ſubſtituendi, per litis conteſtationem efficitur dominus litis, poſsit alium ſubſtituere poſtquã ſic effectus eſt dominus litis. Tenuerunt quod ſic: ſicut & principalis procurator factus dominus litis poſſet etiam, ſi aliàs non haberet à domino poteſtatem ſubſtituendi. iuxta l. neque. C. de procura. & iuxta capitu. j. §. licet. de procura. libr. vj. quia talis ſubſtitutus à principali procuratore virtute poteſtatis ad hoc datæ ipſi procuratori ſubſtituendi videtur ab ipſo domino conſtitutus. argum. l. Item eorum. ff. quod cuiuſque vniuer. & l. cùm eſſet. ff. de ſerui. ruſti. prædi §. fi. cum ibi no. in fin. & no. ff. de procura. l. j. in j. glo. per Docto. Item eadem ratio eſt de tali ſubſtituto facto domino litis, quæ eſt de principali procuratore. igitur idem ius in vtroque.

2 Sed † pone procurator habens poteſtatem ſubſtituendi, ſubſtituit quendam alium: antequam tamen procurator ſubſtitutus acceptaret mandatum. ſubſtitutus procurator mortuus eſt: dominus tamen qui eum procuratorem conſtitueret, bene viuit adhuc: tandem ſubſtitutus acceptauit mandatum etiam domino cauſæ ignorante ſubſtitutionem factam, & mortem ſui procuratoris & in cauſa proceſsit. Quæritur an proceſſus cum eo habitus teneat? Quidam dicebant quòd nõ. quia mortuo procuratore ſubſtituente fuit reuocata ſubſtitutio, ſeu mandatũ factum ſubſtituto: ex quo deceſsit re integra, id eſt, antequàm ſubſtitutus acceptaſſet mandatum vel

3 proceſsiſſet. quia † mandatum morte mandantis ſoluitur. argument. ff. mandat. l. inter cauſas. in princip. inſtitu. eodem titu. §. item ſi adhuc. ff. de procura. ſi defunctus. cum ibi notatis à contrario ſenſu. Alij verò dicebant referre, an procurator mortuus ſubſtituiſſet tãquam dominus litis? quia cum eo fuerat lis conteſtata: & virtute illius domini litis per cõteſtationẽ litis ſibi quæſiti: & tunc vera eſt opinio prædicta, quòd per eius mortem re integra expiret mandatum: an verò ſubſtituiſſet forſan ante litem conteſtatam non factus dominus litis, vel forſan poſt, non virtute illius litis, nec tanquam talis, ſed virtute poteſtatis ſubſtituendi a domino ſibi datæ: & tunc non expiret ex quo dominus cauſæ à quo talis ſubſtitutus videtur potiùs conſtitutus per prædicta ſuprà proxima quæſtione. Aut adhuc viuit, & ſic mandatum quod ab ipſo videtur potiùs factum per miniſterium tamen mortui procuratoris non poteſt dici reuocatum morte, ex

4 quo ipſe viuit. & pro hoc facit. quia † talis ſubſtitutus à procuratore virtute poteſtatis de ſubſtituendo à domino ſibi datæ per mandatum ſibi factum non poſsit ab ipſo procuratore ſubſtituente reuocari expreſſè: vt in c. is qui. de procu. libr. vj. ergo multominus nec tacitè per mortem: ſecus tamen in membro præcedente, vbi ſubſtituit tanquam dominus litis. quia tunc nõ cenſetur conſtitutus à domino, ſed ab ipſomet procuratore: & eſſet per eundem reuocabilis expreſſè: & ideò ibi per mortem eius re integra reuocatur. & hæc opinio pluribus placebat. Alij verò diſtinguebant, an virtute poteſtatis datæ ad ſubſtituendum ſuſtituiſſet certam perſonam de qua ſubſtituenda ſibi fuerat mandatũ: & tunc ex quo dominus ſciebat perſonam quæ ſubſtituenda fuerat. per mortem ſuſtituentis procuratoris non expiret mandatum: ſed potiùs inſpiciatur vita domini ſcientis ſubſtitutum: an verò eſſet ſibi data poteſtas ſubſtituendi incertum: & tunc non inſpiciatur vita domini ignorantis ſubſtitutionem & perſonam ſubſtituti: ſed potiùs ſcientiam & vitam vel mortem procuratoris: ſic quòd eius morte reuocetur ſubſtitutio. ſed pręcedens opinio magis placet, quia virtute poteſtatis ſubſtituendi etiam in incertum facta ſubſtitutione videtur ſubſtitutus à domino conſtitutus: & eius perſonam ſeu eius electionem videtur dominus cõmiſiſſe fidelitati procuratoris. & poſtquàm per eum talis ſubſtitutus fuit electus, videtur etiam per eum electus, qui totam incertitudinem & eius determinationem cõtulit in procuratoris determinationem. iuxta ea quæ habentur in dict. capitul. j. §. licet. cùm dicit, etiam expreſſa certa perſona, cum ibi not. de procura. libro ſexto.

SVMMARIA.

1 *Tutori vel curatori non poteſt iudex dare poteſtatem conſtituendi procuratorem ante litem conteſtatam.*

2 *Tutor & curator poteſtatem recipiunt à iure, quam iudex nec augere nec minuere poteſt.*

DECISIO X.

1 VTrùm † iudex dando alicui tutorem vel curatorem poſsit illi tutori vel curatori dare poteſtatem conſtituendi procuratorem ante litem conteſtatem? Fuit dictum quòd non. quia

2 † tutor vel curator licet dentur à iudice: tamen à iure & non à iudice ſuam recipiunt poteſtatem quam iudex nõ debet nec poteſt diminuere nec augere: ſicut nec teſtator facit l. Titium & Mæuium. §. j. ff. de adminiſtratione tutorum. iunct. l. ius publicum. ff. de pact.

SVMMARIVM.

1 *Procurator transferens in totum vices ſuas in ſubſtitutum à ſe: licet habeatur in procuratorio clau. procuratorio in ſuo robore nihilominus duraturo: non poterit reaſſumere cauſam ſine ſpeciali mandato.*

DECISIO XI.

1 PRocuratori † datur poteſtas ſubſtituendi in procuratorio in quo conſtituebatur procuratorio in ſuo robore nihilominùs duraturo: nun tamen fuit ſibi data poteſtas ſubſtitutum reuocãdi. tandẽ ille procurator ſimpliciter & in totum ſine quacunque retentione transferendo

ferendo vices ſuas ſubſtituit: & ſubſtitutus cauſam occupauit: & duxit aliquo tempore. Quæritur nunquid procurator ſubſtituēs poſsit cauſam reſumere? Et videtur quòd non, ex quo in totum tranſtulit vices ſuas: & ſic non remanſit procurator, quaſi functus officio ſuo. argu. extrà de procuratoribus. is qui. cum ibi notatis, ſuper verbo, aliud. In oppoſitum videtur propter illa verba, procuratorio in ſuo robore nihilominus durature. primam partem credo veriorem: quia in totum tranſtulit vices ſuas, quaſi ſe totaliter & omni poteſt. te exuerit: licet ſecus crederem, ſi ſimpliciter ſubſtituiſſet, propter prędicta verba.

SVMMARIA.

1 *Citatus ad inſtantiam non procuratoris, poteſt obtinere ſibi illum condemnari in expenſis: & ſe abſolui ab obſeruatione iudicij & condemnari de falſo.*

2 *Procurator falſus condemnatur in expenſis, ac puniri de falſo poteſt.*

3 *Iudex impetratus per falſum procuratorem habebit iuriſdictionem quoad ipſum puniendum.*

DECISIO XII.

1 NOn † procurator impetrat commiſsionem nomine alterius, & facit citari partem ad dicendum contra. modò cùm ille vult procedere in cauſa, ille dicit ſe non procuratorem nec habere mandatum. Quæritur quod remedium dabitur ſibi contra illum impetrantem commiſsionē ſic eum vexantem: ſcilicet quòd abſoluitur ab

2 obſeruatione iudicij: & † condemnetur ſibi ille vexans in expenſis. argumento l. eum quem temere. ff. de iudic. Nec obſtat ſi dicatur, quòd iudex nullam iuriſdictionem habet: & ſic non poteſt condemnare in expenſis. quia imò habet in hoc. argum. extrà de reſcriptis. nonnulli. in fin. cū ibi

3 notatis. Item ille † impetrans tanquam falſarius eſt puniendus. de reſcriptis. nonnulli.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorem quis conſtituere poteſt pro ſe, & pro alijs præſentibus & non contradicentibus.*

DECISIO XIII.

a 1 VTrùm [a] † ſi conſtituam procuratorem pro me & quibuſdam alijs in cauſa quam mouebamus, ſeu mouere volebamus contra quendam alium, vel in cauſa quæ contra nos mouebatur ſeu moueri debebat illis alijs in conſtitutione procuratoris præſentibus & non contradicentibus, ſed tacentibus & patientibus valeat procuratoris conſtitutio quò ad illos, vt ſic talis procurator debeat admitti ad agendum pro illis vel ad eos defendendum virtute talis procuratorij? Videtur quod ſic. argumento l. qui patitur. ff. manda. & argumen. l. ſi procuratori præſen. ff. de verborum obligatio. & quia ſunt conſortes eiuſdem litis. l. j. & ij. de conſtitu. cum M. Ferrarien. cū ibi notatis. & quia ibi contradicendo poteſt quò ad ſe procuratorem impedire: igitur tacendo videbantur conſentire. argumento extrà de regulis iur. qui tacet. & notatur. ff. de pign. fideiuſſ. §. pati.

ADDITIO.

a Vtrū. Adde Fely. in c. ex parte decani. col. 3. verſi. & ſcias quòd ſi quis. de reſcriptis.

DECISIO XIIII.

Similis eſt deci. ſuprà de teſtam. num. 5. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Procurator habens mandatum ad permutandum cū clauſ. quod à die conſtitutionis incluſiuè ad vnum annum eſſet ſublata poteſtas, poterit tantùm infra annū permutare.*

2 *Priuatio ſupponit habitum.*

DECISIO XV.

1 QVidam † conſtituit procuratorem ad permutandum beneficium ſuum cum tali. & ſubiunxit in procuratorio, quòd volebat quòd à die illius conſtitutionis incluſiuè ad vnum annum dicto procuratori eſſet ſublata omnis poteſtas. Procurator autem ille poſt annum permutauit. Quæritur an valeat permutatio vel non? quia dicebat is cum quo permutauerat quòd nolebat eam tenere: quia prædicta verba à die illa ad annum etiā intelligi debebant quòd infra annū non haberet poteſtatem, ſed poſt: conſtituens verò qui eandem permutationem impugnabat, dicebat quòd imò erat ſenſus, quòd infra annū duntaxat haberet poteſtatem & poſt non. & pro iſta parte fuit iudicatum propter verbum, ſublata. quod denotat priuationē: & per conſequēs ſupponit poteſtatem fuiſſe datam infra annū &

2 poſt ſublatam: quia † priuatio ſupponit habitū: vt l. manumiſsiones. de iuſtitia & iur. & l. cùm dotem. ff. de verbor. obligatio. & igitur ad annum ſumebatur pro poſt, id eſt, poſt annum.

De Reſtitutione in integrum.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium an dicatur incidēter petita?*

2 *Procurator generalis poterit petere reſtitutionem in integrum quando incidenter petitur, poteſt: ſecus ſi principaliter.*

3 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium obtenta ſufficit abſque reſtitutione aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione.*

DECISIO I.

1 IN † lata ſententia ſuper deſertione appellationis propter lapſum fatalium de quo notoriè conſtabat in actis: ſi poſtea pars contra quam lata fuit petat ſe reſtitui prætextu maioris ætatis, vel

aliàs aduerſus illam deſertionem & lapſum fata-
lium cenſeatur peti reſtitutio principaliter vel
2 incidenter. dubium ſtat in hoc, quia † ſi inciden-
ter dicatur peti: tunc procurator cauſæ etiam ſi
ad hoc non habeat ſpeciale mandatũ, poſſe eam
petere: ſecus ſi principaliter. iuxta notata in c. ſu
ſcitata. de in integ. reſtitu. omnes tenuerũt quod
cenſeatur peti incidenter per dictum c. ſuſcitata.
& præſertim, quia cauſa ex qua petitur, & id ad-
uerſus quod petitur. habet ortum antè, & ex li-
te pendente præcedente. Alij tamen contrà, & ad
c. ſuſcitata. reſpondent vt ibi no. Hoſtien. Sed an
3 ſit neceſſe † peti etiam reſtitutionem aduerſus
ſententiam latam ſuper deſertione. tenuerunt
quod non, licet eſſet conſiliũ per notata per Inn.
in c. coram. in fi. eod. tit. ſed non eſt neceſsè atten
to quod illa ſententia non eſt noui iuris inducto
ria: ſed potiùs prioris declaratoria: & ideò ſufficit
reſtitutio aduerſus id quod declarabat.

De Arbitris.

SVMMARIVM.

1 *Laudum non valet vbi vnus ex arbitris condemnat in plus quàm alter.*

DECISIO I.

1 DVO † arbitri electi pronuntiant: vnus condemnat in centum: alter verò
dicit: ego non conſentio, nec pronun-
tiare, nec condemnare intendo in ali-
quo, niſi condemnatio in centum etiam fiat per
ſocium meum coarbitrum, & ſic in c. conſen-
tiat & condemnet. ergò in c. condemno. Quæ-
ritur nunquid valeat condemnatio in cap. per l.
diem proferre. §. ſi arbiter. verſi. inde quæritur.
ff de arbitr. Videtur dicendũ quod non. quia ex-
preſsè abnegat pronuntiare in minori ſumma: &
ideò nõ poteſt dici quod in minori ambo cõſen
ſerunt. argumẽ. quia plus eſt expreſsè denegare
quàm tacere, vel aliàs tacitè conſentire. extrà de
ſymo. ſicut. de homici. Petrus.

DECISIO II.

COmpromiſſum eſt in tres, vel in duos ex ip
ſis. Similis eo. num. 3. in antiq.

De Iudicijs.

DECISIO I.

Aniſti qui in eccleſijs conſtituuntur &c. Simi-
lis eſt deciſ. 20. ĩ. hoc titu. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Frater agens petitione hæreditatis contra fratrem debet habere alimenta & expenſas à fratre poſſeſſore hæreditatis lite pendente.*

DECISIO II.

1 VTrùm † filius [a] agens petitione hæreditatis
contra fratrem qui eum fatetur filium poſ-
ſit in prima inſtantia petere, quod per fratrem
poſſeſſorem hæreditatis lite pendente ſibi mini-
ſtrentur expenſæ ſeu alimenta. per l. ſi inſtituta [b]
ff. de inoffic. teſta. Et videtur quod non. quia illa
lex loquitur in cauſa appellationis: cùm filius iã
obtinuerat vnam ſententiam pro ſe: ſecus fortè
ſi non obtinuiſſet: vt ibi not. glo. pro hoc etiam
facit ff. de libe. agno. ſi quis à libe. §. item reſcri-
ptum eſt hæredis. pro hoc no. l. qui de inofficio-
ſo. ff. de inoffic. teſta. Tamen Domini tenuerunt
contra. quia æquitas l. ſi inſtituta. ſibi vendicat
locum etiam in caſu principali ſeu in prima in-
ſtantia.

ADDITIONES.

a Verùm filius. Adde Ægid. deciſ. ij. de regularib.
in fi. & in deci. regni, num. 11. Fely. in ca. ſi qui te-
ſtium. col. 2. circa fi. verſi. & in quantum de teſti.
Alcia. in tract. de præſump. fol. 366. verſi. & talis
præſump. operatur.

b Per l. ſi inſtituta, Vbi vide Bar. qui illius legis ar-
gumento dicit monachos litigantes cum abba-
te debere habere expenſas à monaſterio lite du-
rante. & vide ibi bonum textum quòd nepotis
appellatione fratris filius veniat.

SVMMARIA.

1 *Legatarius an poſſit continuare proceſſum inchoatũ cum teſtatore in actione ſibi legata. & nu. 4.*
2 *Legari an poſſit actio litigioſa?*
3 *Iudex non debet diuinare, nec de facto ſupplere.*
5 *Litis proſecutio nõ trãſfertur de perſona ad perſonam: niſi in hæredibus vel vniuerſalibus ſucceſſoribus, vel in dominos qui per procuratorẽ agunt, vel a filio in patrẽ.*

DECISIO III.

1 VTrùm † ſi teſtator legauit actionem liti-
gioſam ſuo nomine iam per eum in iudi-
cio deductam: & legatarius continet pro-
ceſſum ſeu proſequatur litem, teneat proceſſus?
Et videtur aliquibus quod non. per authentic.
nunc ſi hæres. C. de litigio. In oppoſitum. quia
2 † legatum valuit: vt l. fin. in fi. C. de litigio. ergo
actio tranſiuit in legatarium. C. de leg. ex legato
nominis. ergo illum vtiliter potuit deducere in
iudicium, & in eius virtute litem proſequi. Nec
ob. authen. nunc ſi hæres. quia licet in fauorem
rei dicat hæredem debere proſequi aſsiſtere lega
tario: ne fortè detur ſibi alius ſimiliter legata-
rius actor, qui fortè ſibi eſſet potentior: tamen nõ
negat quin ſi legatarius ageret, & ſibi nihil op-
poneretur, valerent proceſſus cum eo habiti; præ
ſertim hærede & reo non contradicentibus, ſed
agere patientibus. Sed illi qui tenent primã opi.
dicunt quod l. fi. C. de litigio, eſt correcta per au-
then. nunc ſi hæres. vt ibi no. & in authen. de li-
tigio. §. j. ego verò opi. ſecundam credo veriorẽ.
quia dato quod legatarius non poſſet agere: ſi ta
men de facto agens obtineat, proceſſus propter
hoc non eſt nullus: ſed iniuſtus ſi ſibi per debito
rem opponebatur vel iuſtus ſi non ſibi oppone-
3 batur de vitio litigioſi: quia † iudex non debe-
bat di-

bat diuinare, nec de facto ſupplere: & ideò tenet
proceſſus, niſi appelletur: vel ſi appelletur & ob
tineat legatarius per tres inſtantias: ius enim a- a
ctoris vel rei non reddit proceſſum nullum: ſed
iniuſtum ſaltem quò ad ſe, & re ipſa, & actio o-
riens ex tali ſententia pro non habente ius vel a-
ctionem lata recipit fundamentum in illo quaſi
contractu, qui fit in iudicio tempore litis conte-
ſtatæ. ff. de pecu. l. iij. §. idem ſcribit. Sed an ſup-
4 poſita iſta opi. poſſet † legatarius continuare pro
ceſſum inchoatum per teſtatorem, vel an oportet
eum de nouo incipere: & an ſi de nouo non incœ
pit proceſſum, ſed primũ continuat, valeat pro-
ceſſus? Et videtur quod imò eſt opus de nouo
omnia reiterare. argum. no. per glo. ff. de procur.
5 quæ omnia. in ij. gloſ. pro hoc quia † non tranſ-
fertur proſecutio litis de perſona ad perſonam,
niſi in hæredibus vel vniuerſalibus ſucceſſori-
bus vel in dominos, qui per procuratorem agũt,
vel à filio in patrem: vt no. per Inn. de iudi. quia.
v. & ibi alle. iura ad hoc. pro hoc quia agens di-
recta alio modo agit quàm agẽs vtili. aliud enim
eſt medium concludendi in vtili quàm in dire-
cta. Cùm igitur tali legatario non competit niſi
vtilis actio ex legato nominis. ergo &c. Ad hoc
ſatis poteſt induci quod no. per Cyn. C. de actio.
& obl. l. j. in viij. q.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſatus admiſſus ad cauſam non poteſt impedire expeditionem cauſæ inter alios duos colitigantes inſtructam.*

DECISIO IIII.

1 TRes † veniunt [a] ad cauſam beneficialem: &
a inter primum & ſecundum reum & poſſeſ-
ſorem poſtquàm primus probabat intentionem
ſuam concluditur in cauſa. & conſtat quòd pri-
mus reſpectu ſecundi debet obtinere: ſed tertius
qui venit pro intereſſe ſuo dedit bonos articu-
los de iure ſuo excluſiuis iurium primi articu-
li qui ſunt admiſſi: quia eis probatis beneficium
illi tertio eſſet adiudicandum, primus tamen pe-
tit ferri ſententiam pro ſe contra ſecundum, con
tra quem probauit intentionem ſuam & eſt con
cluſum. Tertius dicit quòd non eſt ferenda do-
nec venerit remiſſio ſua & tota cauſa quò ad cũ
expediatur: quæritur an bene dicat? Facit quòd
cauſa eſt expedienda inter primum & ſecundũ.
ff. de rei vendicatione. l. is à quo. & quod not. per
Innocentium. de conceſſi. præbendar. quia cun-
ctis. circa princip. iij. gloſſ. quia tertius non ve-
nit ad cauſam pro defenſione ſecundi poſſeſſo-
ris: ſed ſolùm pro ſe: & ideò quia non immiſcet
ſe cauſæ quæ vertitur inter primum & ſecun-
dum defendendo poſſeſſionem ſecundi; imò ſo-
lùm contra quemlibet deduci ius ſuum: ideo iu-
ſtitia inter primum & ſecundum quorum cau-
ſa diſtincta eſt à cauſa tertij: non retardabitur
propter tertium, quin pro primo contra ſecun-
dum feratur ſententia ſtatim, ex quo primo con
ſtat de iure ſuo. argumen. not. per Innocen. de re
iudica. cùm ſuper.

ADDITIO.

a Tres veniunt. Adde Fely. in c. cum ſuper. colu. 7. verſic. ſciatis. etiam. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis poteſt dare curatorem clerico coram ſe litiganti.*

DECISIO V.

1 CLericus † minor xxv. annis agit pro debito
vel actione alia perſonali vel reali contra
laicum & coram iudice ſeculari, iuxta c. ſi
clericus. de foro competenti. quæritur an tali cle
rico ille iudex ſecularis coram quo agitur, poſ-
ſit dare curatorem ad litem: vel an ſit ſibi dadus
curator ad litem per iudicem eccleſiaſticũ? Qui-
dam dicebant quod non poſſit ſibi dari curator
niſi per iudicem eccleſiaſticum ſuum. argumen. c.
ſi diligenti. de foro compe. Tamen maior pars te
nuit, quòd imò poſſit dari per iudicem ſecularẽ
& quòd eſſet dandus ab eo coram quo agebatur
per l. fin. C. de admini. tut. quia ex quo ille habet
iuriſdictionem in cauſa principali etiam habebit
in incidenti & acceſſorijs ſine quibus cauſa dici
non poteſt. argumen. ad. l. rem. & l. ad legatum. de
procu. C. de iudi. quoties. de ordi. iudic. l. j. & ij.
cum concor. Sed primi qui tenent quòd non poſ
ſit dari per iudicem laycum coram quo ageba-
tur: ſed per iudicem eccleſiaſticum: reſpondebãt
quòd quia in iſto accidenti ſeu acceſſorio tange-
batur ſubiectio perſonæ clericalis ſeu ſpiritua-
lis & eccleſiaſticæ quæ per dationem curatoris
ſubijciebatur in hoc iudici ſeculari, & etiam cu-
ratori & eius liberum arbitrium reſtringeba-
tur: vt l. ſi curatorem habens. C. de in integrum
reſtitutione minorum. quòd debebat adeò ſpiri
tuale & eccleſiaſticum reputari, quòd non debe-
bat terminari per iudicem ſecularem cauſæ, ſed
potiùs per iudicem eccleſiaſticum. arg. c. tuam.
de ordin. cogn. cum concord. ſed aliqui replica-
bant quòd non erat ſpirituale incidens nec eccle
ſiaſticum: ſed potiùs ciuile & temporale, ex quo
ſolùm cauſæ & non perſonæ erat dandus tutor.
& præſertim quia curator non datur perſonæ
ſed rebus. inſtitut. de curato. §. curatorem. Nec
obſtat quod in hoc clericus ſubijcitur iudici ſe-
culari; quia etiã ſubijciebatur ſibi in cauſa prin-
cipali in qua contra eum per illum poterit ſentẽ
tiari & condemnari in expenſis. ergo etiam codẽ
modo ſubijciebatur ſibi in cauſa principali & in
iſto caſu acceſſorio cauſam ipſam concernente.
arg. reg. iu. acceſſorium. præſertim quia non vide
tur aliud poſſe dici. quia cùm curator ſit dãdus
ad litem præſentem: non poteſt dari niſi per eum
corã quo eſt lis. quia ſi ante litem dari debet per
iudicem eccleſiaſticũ: tunc potius daretur ad litẽ
futuram. quod eſſe non poteſt. ar. l. qui habet. §.
ſi cum l. ſeq. ff. de tutelis. & l. item eorũ. §. ſi decu
riones. ver. ſed ſi ita. ff. quod cuiuſque vniuer. no-
mi. neceſſe autem eſſet quod ante litem motam
ſibi daretur, cùm non ante poſſeſſionem litem
mouere, nec eſſe in iudicio poſſit, cùm non ha-

beret perſonam legitimam ſtandi in iudicio. C. qui dari tuto.poſ.in vniuerſis.ergo,&c.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam committere ſummariè ſine ſtrepitu, &c. an poſsit de conſenſu partium inferior à Papa?*

DECISIO VI.

1 VTrùm † valet minor ſeu inferior à Papa cō mittere cauſam de conſenſu partium cum poteſtate procedendi ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu iudicij & figura: dic vt nota. per Ioā. Andr. in capitul. fin. de hære. lib. vj. iuxta fin. magnæ gloſſ.

DECISIO VII.

Similis eſt deciſ. 21. de iudi. in antiq.

De Foro competenti,

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. 5. eod. ſuprà in antiq.

De Litis conteſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Confeſsio ſimplex quam fecit reus ad libellum actoris non dicendo animo litem conteſtandi, &c. non inducit litis conteſtationem: ſecus ſi haberet conditionem annexam.*

DECISIO I.

1 DATO † libello per creditorem debitor reus nulla facta contradictione cōfitetur debitum, non tamen dicit animo litem conteſtandi. Quęritur verū in dubio videtur habuiſſe animum litem conteſtandi: vt ſic poſteà ſit neceſſe ferri ſententiā & in ſcriptis: vel an ſufficiat præceptum de ſoluendo? Et dicebant quidam quòd in dubio nō videatur dixiſſe animo litem conteſtandi: nec ſit neceſſe ferri ſententiam in ſcriptis: quia confitens in dubio non videtur habere animum ad litē: ſed potius velle euadere litē. Alij verò contra, quod imò in dubio videtur lis conteſtata: & ſit ſententia in ſcriptis ferēda. per ea quæ notā. in l. vn. C. de lit. conteſt. & in c. dudum. de elect. §. litis. ſuper verbo, reſponſionem. & ſuper illa glo. tenet. Ioā. And. in nouel. quod cum glo. ibi dicit, quod per confeſsionem ſit litis conteſtatio: in dubio cenſetur fieri animo litem conteſtandi, niſi de contrario proteſtetur. pro hoc Inno. de lit. conteſta. ca. vn. in prin. prima opin. videtur verior ſecundum legiſtas modernos. arg. l. ſi reus. ff. de procu. quod intellige quando eſt ſimplex confeſsio vel pura: ſecus ſi haberet cōtradictionem annexam: vt ſi confitēdo debitum diceret ſe ſoluiſſe vel factum pactum de non petendo, vel quid ſimile: & tunc procedant prædictæ notę. & vide circa hoc quod no. per Cy. C. de lit. conteſt. l. j. in j. q. & C. de iur. cal. l. ij. vbi de hoc per eundem Cy. iur. ge q. poſitam infrà.

SVMMARIA.

1 *Citatus ad reſpondendum libello ſi fuerit contumax an excommunicari poſsit?*

4 *Citatus quando quando ad aduerſarium nō intereſt ſuus aduentus, dicitur potius iuri ſuo renuntiare quā quod contumax vel inobediens reputari poſsit.*

3 *Citatus à iure an excommunicari poſsit, ſi contumax extiterit?*

4 *Cōfeſsio rei in caſu matrimoniali conſanguinitatis vel affinitatis & beneficiali non prodeſt actori.*

DECISIO II.

1 NVnquid † in cauſa in qua poteſt procedi lite non conteſt. parte rea citata non comparente in termino aſsignato poſsit excommunicari? Quidam dixerunt quód non: quia poteſt procedi ad vlteriora in cauſa etiam vſque ad ſententiam in contumaciam partis: & ideò non eſt neceſſe quod pars per aliqua remedia iuris cogatur venire: & ideò tunc ceſſat miſſio in poſſeſsionem. extrà de eo qui mit. in poſſeſſ. capitul. cum quiſ. libro ſexto, in fin. capitul. Aliqui verò dixerunt contra: quia intereſt actoris vt veniat reſponſurus: quia forſan per eius reſponſionem poterit probare, & non aliàs. Alij dixerunt an citetur ad lit. conteſta. vel ad alios terminos qui omitti poſſunt vel ſunt ſuperflui: & tunc non: aut ad alios terminos eſſentiales: & tunc aut ſeruari poſſunt etiam ſine parte, vt ſunt terminus ad iurandum & libellandum & ad ponendum & ad producendum omnia, & ad dicendum contra articulos & contra producta, & declarandum & ad dicendum contra declarationem, & ad concludendum: qui omnes ad voluntatem partis poſſunt ſeruari melius reo abſente non veniente quàm ſi veniret, cùm præſentis potius interſit reum abſentem nihil dicere contra commiſsionem, nec dare libellum, nec iurare, nec deliberare ſuper libello ſuo: quia ſemper eo veniente poterit petere quod iuret de calumnia, vel eo recuſante puniatur pœna iuris: & etiam actoris intereſt reum non dare poſitiones vel articulos, nec dicere contra per eum datos ac producere aliqua, nec dicere contrà ſe producta, nec eius intereſt reum non concludere, cùm in termino ad hoc aſsignato in eius contumacia cōcludi poterit: & tunc reo non comparente in termino vel terminis tali vel talibus non poſsit excommunicari, nec debeat, cùm non poſsit contumax dici, cùm aduerſarij non interſit eum venire, nec etiam aliàs puniri eius contumacia:

2 potius † enim dici debet iuri ſuo renuntians, quàm contumax, vel inobediens: aut citare ad terminum qui non poteſt ſeruari eo abſente, vt ad reſpondendum poſitionibus: non video quare non ſit eadem ratio in reſponſione ad libellū, ſeu ad petitionē, vel ad deliberandum: quia & fortè veniens confitetur: & tunc quia actoris intereſt, quia forſitā aliàs probare non pōt intentionem ſuā: vel in probādo nimium grauaretur: & tunc niſi reus citatus veniat poſsit tanquam cōtumax

3 excōmunicari. Alij autem diſtinguūt, aut † quis citatus

citatur ab homine:& tunc poſsit non veniens excõmunicari:aut à iure:& tunc non ad hoc facit quod nota. Specu. in titu.de expenſi.§.iuxta. verſicul.quid inde. Et cauſa ſit talis. Alij diſtinguũt:aut cauſa eſt talis in qua præſentia partis propter eius reſponſiões & cõfeſsiones poterit prodeſſe actori:& tunc reus citatus non veniẽs poſsit excõmunicari,vel aliàs ratione contu-
4 maciæ puniri:aut ſit † talis in qua confeſsio vel reſponſio aduerſarij ſibi non prodeſſet:puta cau ſa matrimonialis conſanguinitatis vel affinitatis,& idem in cauſa beneficiali,ibi non ſtaretur confeſsioni rei ad iudicandum vel beneficium & prouidendum de beneficio actori:niſi aliàs de iure ſuo canonico appareret:vt no.Io.An. in no uel.de eo qui mit.e.eõ qui.ſuper verbo,termina ri.& tunc non veniens citatus non poſsit excõmunicari:quia propriè actoris tunc non intereſt ne etiam poſsit alijs remedijs ad comparendum cogi.& ſic loquitur dictus text.c.eum qui.de eo qui mit.in poſ. Tu plenius ex omnibus præmiſsis opinionibus colligendo dicas talem diſtinctionem. Aut quis eſt citatus à iure,& tunc non poſsit excommunicari non veniens:quia mitiùs agitur cum lege quàm cũ homine eius miniſtro. vt in membris ſequentibus.ar.l.Celſus.ff.de arbi. Aut eſt citatus ab homine,& tunc niſi veniat in termino ad reſpondẽdum libello poſsit excõ municari vel aliàs ad veniendum iuris remedijs compelli,ſi aliàs non poſſet in cauſa procedi. ex trà vt lite non conteſt.quoniam frequenter.§.ſi. In alijs autem terminis poſt litem conteſt.dic vt in ſequentibus membris & cauſis. Aut in cauſa qua poteſt procedi lite non cõteſtata vel ſum mariè & de plano:& tunc aut eſt citatus ad terminum,qui in tali cauſa non eſt neceſſariò ſeruã dus.iuxta cle.ſæpè contingit.de verbo.ſigni.& tũc nõ ſit excõmunicãdus,nec aliàs arctãdus venire:quia nõ eſt contumax. Aut ad terminũ eſſen tialem & neceſſariò ſeruandum:iuxta illam cle, Vel aliàs de ſtylo:& tunc aut intereſt actoris po tiùs quòd non veniat quàm quòd veniat in termino:& tunc non veniens non poſsit excommunicari:vel aliàs ad veniendum coerceri:vt ſuprà de pluribus terminis declarauí. Aut actoris intereſt quòd veniat in termino:quia eſt talis cauſa in qua ſtaretur confeſsioni rei,& per eam res pe tita adiudicari poſſet actori,& tunc niſi veniat ci tatus poſsit excommunicari,vel aliàs iuris reme dijs ad veniendũ cogi. Aut eſt talis cauſa in qua non ſtaretur confeſsioni eius,nec ferretur ſentẽ tia pro actore,niſi aliàs doceret legitimè de iure ſuo:tunc non debet excommunicari non veniẽs nec aliàs ad veniẽdum compelli:quia fruſtra venire cogeretur cùm eius aduentus non prodeſſet.ar.l.aliquando.ff.ad Velleia. & hæc omnia in telligerem vera ad inſtantiam partis ſiue actoris præſentis:nam ſi iudex perpenderet reum citatũ nolle venire ex contemptu iudicis vel malitioſè cõtumaciter & iniurioſè:tunc poſſet dici quòd poſſet eum excommunicare,vel aliàs cum pu nire vel coercere, etiam ſi eius aduentus non prodeſſet parti præſenti,ne eius authoritas contemnatur vel eludatur.argumen.ff.ſi quis ius di cen.non obtem.l.fina.ff.de no.ope.nunc.l.aij.in prin.ff.de iud.l.ſi prætor.in ſi.j.reſpon.bene facit ad hoc arg.l.ſed ex mendi. §.item ſi quis eum ff.ne quis eum qui in ius vo.eſt vi eximat.

De Dilationibus.

SVMMARIVM.

1 *Dilatio ad partes ad dominum conſulendum danda eſt procuratori habenti generale mandatum.*

DECISIO I.

VTRVM † ſi procurator generalis alicuius habẽs poteſtatem etiam ad lites futuras apprehendatur in curia Romana,& ſic per eius præſentiam cauſa debeat eſſe in curia debeat dilatio dari ſibi ad dominum conſulendum? Dic quòd ſic,per c. dilectus.de procu.ſecus ſi ſpecialiter ad cauſam illam conſtitutus fuiſſet:vt ibi no.Inn.& in c.in pertractandis.de iuta.calum.

De Cauſa poſſeſsionis, & proprietatis.

SVMMARIA.

1 *Termini ſeruati in petitorio,ſi contingat illud ſuſpendi,non ſunt reiterandi in poſſeſſorio.*
2 *Cauſa poſſeſſory in beneficialibus regulatur ſecũdum terminos cle.diſpendioſam.*
3 *Poſſeſſorium reſtituenda eſt multum fauorabile pro ſpoliato:& celeritatem deſiderat,præſertim in odiũ ſpoliantis.*

DECISIO I.

1 VTRVM † pro parte poſsidentis data lo libello in ſolo petitorio in beneficialibus contra impedientem vel ſe opponentem & prætendẽtem ius habere:& poſt dicto dante libellum per aduerſarium ſpoliato,ſuſpenſoque petitorio poſt datio nem articulorum in petitorio pro parte ſpoliati volentis in illo poſſeſſorio procedere, ſit opus reiterare omnes præcedẽtes terminos ſuper poſ ſeſſorio? Et videtur quòd ſic,ex quo ſolo petitorio erat actum,& non erat datus libellus in poſ ſeſſorio,præſertim quia tunc dans libellum poſ ſidebat,nec conqueri de ſpoliatione poterat,& etiam quia non fuit lis conteſtata ſuper poſſeſſorio,cuius occaſio nõdum erat exorta. Fuit dictũ quòd non,quia in beneficialibus ſi ſolo poſſeſſorio procedatur,non eſt neceſſe dare libellũ, nec
2 litem conteſtari:imò † poteſt procedere ſummariò & de plano & habet locum in ſolo poſſeſſorio ſuper beneficialibus cle.diſpendioſam. Item quia deductũ etiã priùs petitorio ſatis quòd ſui naturam erat deductum poſſeſſorium,licet non formaliter ad finem reſtituendæ poſſeſsionis, ſed potiùs tuendæ:igitur ſufficere videatur,argumentum. ff.de exceptione rei iudicatæ. ſi cum

3 cum ar. & l. ſi fundi. præſertim, quia † poſſeſſoriũ
reſtituendæ eſt multum fauorabile pro ſpoliato
& celeritatem deſiderat, & præſertim in odium
ſpoliantis: vt ſic dicamus quòd poſſeſſorium re-
tinẽdæ quod in libello petitorij fuit deductum
mutetur nũc in poſſeſſorium reſtituendæ. arg. in
ſim. ff. de ſecun. tab. l. ij. §. ſi ſub conditione. vbi ſe
cundum tab. mutatur contra tab.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata ſuper petitorio per iudicem ad quem ſuper poſſeſſorio aditum, non valet: licet coram iudice à quo à principio actum fuiſſet ſuper vtroque.*
2 *Petitorium non venit ſub poſſeſſorio.*
3 *Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium: licet ſecus econtra.*

DECISIO II.

1 Acto † in partibus ſuper eccleſia petitorio
& poſſeſſorio: tandem in caſu ſuſpenſo
poſſeſſorio & lata ſententia in ſolo poſſe
ſſorio appellatur ab ea & defertur appellatiõi &
virtute appellationis cauſa appellationis illius
committitur in curia audienda, & partes proce
dunt coram eo in poſſeſſorio & petitorio ſimul
& fertur ſententia in vtroque, quæritur an va-
leat in petitorio? Quidam dicunt quòd non, ex
quo appellatio erat emiſſa dumtaxat à diffiniti-
ua in ſolo poſſeſſorio. Alij contra, quia per illã
appellationem totum fuit deuolutum ad curiã,
& petitorium & poſſeſſorium: & præſertim ex
quo originaliter fuerat ſuper toto proceſſu, &
ne cauſæ continentia diuidatur. & ſi cauſa appel
lationis commiſſa totum negotium eo modò
quo erat apud primum iudicem in partibus cõ-
miſſum videtur: coram eo autem potuiſſent par-
tes procedere in petitorio: ergo & corã iſto au-
2 ditore. Pro prima parte erant plures, quia † ſub
poſſeſſorio non venit petitorium. argu. c. j. de ſe
3 queſtra. cum ibi no. nec † poſſeſſorium trahit ad
ſe petitoriũ: licet ſecus econtra: vt ibi. & ar. C. ſi
à non compe. iud. ſi de proprietate. facit l. natu-
raliter. §. nihil commune. ff. de acqui. poſ. &c.

De Reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus an debeat audiri ſuper reſtitutione, vbi latis duabus ſententijs contrarijs ſuper beneficio ſpoliator petit ſe audiri ſuper deſertione appellationis interpoſita per ſpoliatum à ſententia ad fauorem ſui lata.*
2 *Nullitatis exceptio requirens altiorem indaginẽ non obſtat iudicio adipiſcendæ.*
3 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus.*
4 *Iudicium poſſeſſorium requirit poſſeſſionem.*
5 *Spoliato petenti ſe reſtitui, an reſeruationis exceptio obſtet?*
6 *Reſeruatio inficit poſſeſſionem.*
7 *Poſſeſſionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtum vel iniuſtum.*
8 *Poſſeſſio transfertur ex inutili contractu, vbi non poſſet transferri dominium.*

DECISIO I.

1 PRIMVS † in data [a] obtinuit vnam
a ſententiam contra ſecundum in da-
ta reum & poſſeſſorem: à qua ſecun
dus in data appellauit: & in cauſa ap
pellationis ſecundus in data prætendens prætex
tu cuiuſdam reſeruationis primum excluſum &
ſe de nouo obtinuiſſe mandatum à papa quòd ſi
bi in vim illius reſeruationis prouideretur, & in
poſſeſsionem reduceretur non obſtante litis pẽ-
den. ſi nõ foret alteri ius quæſitum, obtinuit ſen
tentiam pro ſe. & per ſecundum auditorem qui
cognouit de cauſa appellatiõis, ſibi obtinuit pro
uideri, poſteà primus in data obtinuit vnam cau
miſsionem vni tertio auditori ſuper deſertione
appellationis emiſſæ per ſecundum in data à pri
ma ſententia pro ipſo primo lata, & ſuper nulli
tate ſententiæ pro ipſo ſecundo latæ, ſed pendẽ
te lite inchoata ſuper dictis deſertione & nulli-
tate primus ſpoliauit ſecundum poſſeſsione ſua
& obtinuit poſſeſsionem in virtute cuiuſdã exe
cutoriæ quam obtinuit ſuper prima ſententia
pro ſe lata. Secundus verò in data petit ante om
nia ſe reſtitui: & vt ſpoliatum & ſpoliationẽ vt
attentatum lite pendente reuocari. Primus verò
in data petit priùs debere procedi ſuper deſer-
tione appellationis emiſſæ à prima ſententia, &
ſuper nullitate ſecundæ ſententiæ. Quæritur ſu
per quo primò debet procedi? Dictũ fuit quòd
prima ſententia lata pro primo fuit nulla obſtã
te reſeruatione & decreto in ea appoſito: & ſic
per conſequens appellationem ab eo interpoſi-
tam non poſſe dici deſertam, & fruſtra de eius de
ſertione quæri: & ſimiliter poſſeſsionem obten-
tã in virtute executoriæ potius debere dici ſpo
liationẽ de facto: & ideò de huiuſmodi ſpoliatio
ne priùs eſſe quærendum, & reſtitutionem ante
omnia fiendam pro eo qui habuit ſecundam ſen
tentiam, quæ ſupponitur lata per iudicem habẽ
tem bonam cõmiſsionem ſuper hoc: & licet pri
mus prætenderet dictam ſecundam ſententiam
2 nullam, quia † tamen nullitatis inquiſitio requi
rit altiorem indaginẽ: propter quod etiã iudicio adi
piſcendæ poſſeſsionis non obſtat quæſtio nulli
tatis: ergo multò minus nec iudicio reſtituendæ.
3 argu. C. de edict. diui Adria. tol. l. ij. quia † ſpolia
tus ante omnia reſtituendus eſt. de ordine cogni
tio. ſuper ſpoliatione. Aliqui tamen dixerunt, quod
ſententia lata pro primo fortè non eſt nulla, ex
quo pars in proceſſu de reſeruatione nihil oppo
ſuit in termino quo debuit, & lata fuit ſententia
vel ſaltem talis ſententia tenuit nec fuit nulla in
præiudiciũ partis cõtra quam ſuit lata vt pare-
ret exceptioni rei iudicatæ, non tamen vt virtu-
te ſententiæ re vera in beneficio ei pro quo fuit
lata aliquod ius acquiratur. Reſeruatio enim li-
cet impediuerit quò ad iuris acquiſitionem, &
ligauerit manus cuiuſcunque inferioris quò ad
collationem vel iuris adiudicationem: non ta-
men quò ad proceſſum iudicialem, & ea quæ re
ſultare poterãt ex proceſſu ſeu quò ad proceſſus
efficaciam quin ſententia ab eo lata pareret exce
ptionem rei iudicatæ inter partes. inter quas
lata

lata eſt,ſi non appelletur, vel ſi appelletur, & ap
pellatio deſeratur prætextu allegationum com-
petentiũ & non oppoſitarum non poteſt ſenten-
tia retractari.de re iud.inter monaſterium.C.de
re iud.ſub ſpecie.licet regula ſuperiorum vel iu
rium acquiſitionis ſeu adiudicationis factæ non
transeat ſententia in rem iudicatam.iuxta nota.
per Inn.de reſcri.conſtitutus.in fi.bene tamen di
ctum fuit quòd ſecundus in dato non poteſt tan
quam ſpoliatus directo iudicio poſſeſſorio ſe re
ſtitui petere:quia propter reſeruationem cui e-
tiam innititur ſecũdus nunquam potuit habere
veram poſſeſsionem,qua poſſet peti iudicium re
ſtitutorium,Nã antequàm ſibi in virtute reſer-
uationis & noui mandati per eum impetrari de
ſibi prouidendo.ſi non foret alteri ius quæſitum
obtinuerat poſſeſsionẽ ſeu detentationẽ ad quã
petit ſe reſtitui,quod non poteſt:quia illa poſſeſ
ſio erat infecta per reſeruationem,intantũ quòd
re vera non cenſetur habuiſſe poſſeſsionem,pro
pter no.per Inn.in c.vt noſtrum.de appel.Sed ta
mẽ bene poterat petere illam occupationem ad
uerſarij tanquam innouatã reuocari & ante om
nia reduci in ſuam priſtinam detentionem, ſeu
in ſtatu in quo primo erat:vt in titulo,vt lite pẽ
den per totum.quia in reuocatione attentato-
rum non quæritur an quis poſsideat:ſed ſolùm
ſtatus primus in quo erat pars antequàm atten
taretur;licet † in iudicio poſſeſſorio requiratur
4 quod quis poſsideat,vt no.Inn.de maio. & obe.
dilecti.Alij verò dicebant contra, quòd ſolùm
erat reuocãda occupatio primi,& ſic auferenda
poſſeſsio:ſed non reſtituenda ſecũdo donec per
finalem ſententiam obtineat ſibi fieri prouiſio-
nem in virtute reſeruationis vel prouiſionem
in eius virtute per ſecũdum Auditorem factam
tenuiſſe declarari;& tunc virtute illius mandati
cuius virtute ſibi prouiſum fuit tanquam de re-
ſeruato erit in poſſeſsionem inducendus, & non
antè. Nec obſtat ſi dicatur quòd reducendus eſt
in ſtatu in tempore quo fuit attentatum : vt
no.Inn.in dict.c.dilecti.quia illud verum, quan-
do ille ſtatus erat debitus & licitus vel de hoc
erat dubium.ſed hic ille ſtatus in quo tunc erat,
erat indebitus & illicitus & minus canonicus ;
quia illi poſſeſsioni de facto ſeu detentationi,
quam antè habebat obſtabat reſeruatio: & ideò
ad illum ſtatum eſt reducendus,ne patere poſsit
vitioſus ingreſſus.argum.de eo qui mit.in poſſe.
eum qui.lib.vj.pro hoc etiam facit quod notat
Inno.in c.bonæ.de appel. Et ſi dicatur,quid ſibi
proderit reuocatio attentatorũ niſi ipſe reduca-
tur in ſtatu? Dico quòd multum: quia poſſeſsio
remanebit vacans,& vacua,in qua ſi eum finali
ter obtinere contingat,facilius fiet pro eo execu
tio quàm ſi eſſet per aduerſarium ſuum detenta,
arg.notatorũ in ſimili per Inn.extrà de teſtibus.
ca.veneniens.ij.ſuper verbo,incontinenti . & in
iſta opinione ego eram,licet magis cæteri in ſe
inclinarunt vt etiam reduceretur in ſtatu in quo
erat. Alij tamen dicebant quòd poſſet petere ſe
5 reſtitui in iudicio poſſeſſorio:quia † licet reſer-
uatio obſtet petenti ſe reſtitui eius priſtinæ poſ
ſeſsioni vbi ageret contra papam ſeu habentem
cauſam ab eo in virtute reſeruationis:non tamẽ
obſtaret petenti ſe admitti contra ſpoliantem
qui ſe nõ defenderet prætextu reſeruationis,nec
ei inniteretur.ar.ff.de vi & vi arma.l.j.§.ſi.& ff.
de præca.qui præcario.hæc opinio non approbatur
6 quia † cũ prætextu reſeruatiõis impediretur poſ-
ſeſsiõis acquiſitio in tantũ ꝙ nõ cenſebatur habe
re aliquã poſſeſsionẽ nec naturalẽ nec ciuilẽ: er
go,nec poterat ſibi cõpetere iudicium poſſeſſo-
rium.argum.l.j.§.deijcitur.ff.de vi & vi arma.
& argum.no.in d.cap.vt noſtrum.de appel.per
Inno.ad quod no.gl.de do.& contu.contingit.
in fi.gl.nec etiam crederem eum habere condi-
tionem ex canone reintegranda.iij.q.j.quia cre-
do quòd illa ſupponit veram poſſeſsionem præ
ceſsiſſe,vel naturalem vel ciuilem.Et eſto quòd
ſufficeret ſola detentatio,adhuc non crederẽ i-
ſtum per eam poſſe reſtitui : quia detentatio ſua
obſtate reſeruatione erat infecta & vitioſa quã
tuncunque eam ignoraſſet ab initio,propter de
cretum ei annexum quod afficit ignorantes ; vt
c.ſi eo tempore.de elect.Nec prodeſt etiam ſibi
quòd vadit contra tertium ſpoliantem vel inua
dentem:quia cùm ille poſsideat,vincit actorem
iſtum petentem ſe reſtitui per non ius ſuum,quia
ex parte actoris ius metimur.argu.l.fin.C.de rei
ven.ff.ſi pars hære.peta.l.j.& pro hoc bene facit
ff.de teſt.mili.l.militis codicil.§.veteranus.de ſe
cun.tab.qui liberis.§.ſi,Alij tamen tenẽt quòd
beneficiũ reſeruatum poteſt verè poſsideri vel
7 naturaliter vel ciuiliter,licet iniuſtè:quia † iuſtũ
vel iniuſtum nõ diuerſificant eſſentiam poſſeſsio
nis.ar.l.iij.§.ex cõtrario.in fi.ff.de acqui.poſ.ad
ꝙ allegãt tex.in l.j.§.ſi vir.ff.de acqui.poſ.iũct.l.
iij.§.ſciendum.ff.de don.inter virum & vxorem
8 quia † ex inutili contractu transfertur poſſeſsio
etiam vbi non poſſet trãsferri dominium: vt ibi.
Sed an iſte ſecundus ſi eſſet reſtitutus vel nun-
quam fuiſſet ſpoliatus,qui tenet beneficium re-
ſeruatum in quo nullum ius habebat,poſteà ob
tineat ſibi prouideri in virtute reſeruationis ſeu
prouiſionis per ſecundum auditorem ſibi factæ,
indigebit noua inductione in poſſeſsionem:vel
an ſufficiat ſibi quòd remaneat in prima quam
antea tenebat,quæ licet tunc illicita nunc fiat
licita.Quidam dicunt quòd non indiget noua
inductione:ſicut nec emptor qui prius rem tene
bat non indiget noua traditione.ff.de rei vend.
quædam mulier.Alij verò dicunt quòd indiget
noua inductione.arg.de inſt.c.ex frequentibus,
& de conceſ.præb.c.poſt electionem.

ADDITIO.

a Primus in data. Adde Æneam de Fal.in tract.re-
ſeruat.in quarta,quæſtione principali in vndeci
mo effectu.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus apoſtolicus reſtituendus eſt contra permutã
tem ipſum ſpoliantem beneficio ex cauſa ficta per-
mutationis renuntiato,non obſtante renuntiatione iu-
ri & poſſeſsioni & petitionis iuramento per ſe facto,*
Bene-

2 *Beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate expectantium.*

3 *Renunciatio petenda reſtitutionis facta poſt ſpoliationem an obſtet petenti ſe reſtitui?*

DECISIO II.

1 A & B. ex † cauſa permutationis inuicem faciendæ reſignauerũt ſua beneficia in manibus ordinarij. Quidam vero expectatiuus apoſtolicus poſt præmiſſam reſignationem antequàm per ordinarium eſſet expedita permutatio, id eſt, antequàm beneficium vnius permutantium inuicem alteri contuliſſet, acceptauit beneficium ipſius: & fecit ſibi de eo prouideri, & in poſſeſſionem induci: prætendens quod dictus A. tempore reſignationis beneficij erat ſenex & infirmus, & quod in fraudem expectantium permutationẽ illam fuerat machinatus: & eadem die qua expectans apoſtolicus acceptauit & fecit ſibi prouideri & in poſſeſſionem ſe induci: ordinarius perfecit dictam permutationẽ, videlicet beneficium ipſius A. conferendo ipſi B. & econuerſo. Modò dictus B. videns quod dictus apoſtolicus fecerat ſe induci in poſſeſſionẽ beneficij quod fuerat ipſius A. & nunc fuerat ipſi B. collatum ex cauſa permutationis, in craſtinum ipſum expectantem apoſtolicum ſpoliauit, & omnia iſta facta fuerunt adhuc viuente ipſo A. poſteà verò per ſex aut ſeptem dies dictus A. ex ſua infirmitate deceſſit: & poſt prædicta dictus expectans apoſtolicus ſic ſpoliatus renũtiauit iuri & poſſeſſioni & petitioni reſtitutionis medio iuramento, ſed nõ obſtante renuntiatione prædicta apoſtolicus prædictus contra dictũ B. petebat ſe reſtitui in poſſeſſionem dicti beneficij quo fuerat ſpoliatus. opponebatur ſibi per ipſum B. quòd non potuerat acceptaſſe, nec poſſediſſe prædictum beneficium quod non vacauerat niſi per reſignationem per ipſum A. factam ex cauſa permutationis cum ipſo B. fiendæ. &

2 † beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate expectantium. in c. j. de rerum permut. lib. vj. Item opponebatur ſibi de renuntiatione prædicta: dictus verò expectans dictam permutationẽ ſeu renuntiationem eius prætextu factam dicebat fraudulentam & machinatam in fraudem expectantium: & ideo ipſum potuiſſe nihilominus acceptare, & ſibi facere prouideri. & per eũ fuiſſe inductum veram vacationem in præiudicium reſignantis & in fauorem expectantis. vlteriùs etiam aſſerebat quòd & ſi poſſeſſio ſua reſpectu ipſius A. poſſit reputari vitioſa: tamẽ reſpectu ipſius B. qui ipſum ſpoliare non debuit, niſi eo primitùs vocato & audito, poterat reputari canonica, & erat contra eũ reſtituendus. Nec obſtat

3 † ſibi renuntiatio: quia eam fecerat poſt ſpoliationẽ prædictam: & ideò ſibi non præiudicabat quò minus eſſet reſtituendus. ar. c. ſolicitè. de reſti. ſpol. quæritur quid iuris.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitalarij ſpoliati ab ordinarijs an poſſint petere ſe reſtitui?*

DECISIO III.

1 NVnquid † iſti quibus committuntur hoſpitalia, zenodochia, & proſoria & talia huiuſmodi ſi ſunt ſpoliati ſeu priuati per ordinarios ſuos à quibus adminiſtratio eis fuit commiſſa, poſſint petere reſtitutionẽ? vide quæ ſcripſi de reſ. dom. quia contingit. vt ante. ibi in gl. ſuper verbo, committatur.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. de reſti. ſpol. nu. 17. in antiq. Vide Caſſa. dec. 4. pagin. ſecunda. ver. nec refragatur. vt lite penden.

SVMMARIA.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem contra promiſſum à papa inductum per ſuum executorem in poſſeſſionem beneficij reſignati, an obſtet quod ſibi fuerit prouiſum de dicto beneficio non vacante de facto, licet de iure?*

2 *Renuntians non ſolùm perdit ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſſione: imò facilius in poſſeſſione, poſito quod renuntiatio non teneret.*

DECISIO V.

SVper iſto de conſuetudine in eccleſia quòd præcentoria nõ cõferatur niſi canonico præbẽdato. & quòd ſi præcẽtor qui etiã eſt canonicus præbẽdatus dimiſerat canonicatũ & præbendã eſſet etiã dimiſſiſſe præcẽtoriã. Quidã præcentor reſignauit canonicatũ & præbẽdã, ſed adhuc de facto voluit retinere præcẽtoriã, tamẽ ordinarius ad quẽ illius ſpectabat collatio cõtulit eam cuidam canonico illius eccleſiæ tãquam vacãtem per dimiſſionẽ canonicatus & præbẽdæ, & eum induxit de facto in poſſeſſionem ipſius præcentoriæ, & fuit receptus per capitulum non vocato primo præcentore, qui ſecundùm ſe poſſeſſionem præcentoriæ adhuc retinebat, nec credebat eum perdidiſſe. & poſteà ille primus præcẽtor venit ad curiam Romanam, & in manibus papæ vel commiſſarij ab eo deputati reſignauit præcentoriam, & eã papa cuidam contulit tanquam vacantem in curia per reſignationem illã in eius manibus factã & ille cui papa contulit, fuit inductus per executorem ſuum in poſſeſſionem, venit alter cui ordinarius cõtulerat, & prætendit ſe ſpoliatũ & petit ſe reſtitui: Quæritur

1 † an ſit reſtituendus? Quidam dicunt quod non: quia ex quo primus præcentor non dimiſerat poſſeſſionem quando ille fuit inductus per ordinarium, non potuit aſſequi poſſeſſionẽ, donec primus præcentor vocatus fuiſſet amotus de poſſeſſione. ar C. ſi per vim vel alio modo. l. ſi. quia

2 eſto quòd aliàs † per renuntiationem non ſolũ perdit renuntians ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſſione, imò faciliùs in poſſeſſione poſito quòd quò ad proprietatem non teneret renũtiatio: vt no. Inn. in capi. quòd in dubijs. de renuntiat. tamen non ſequitur quòd prætextu dictæ conſuetudinis dimiſſo canonicatu & præbenda perdens,

perdens proprietatem in præcentoria, propter hoc perdiderit poſſeſſionem.ar.c.licet. de præb. lib.vj. Sed hæc ratio concluderet q̃ primo præcentore ſi incontinenti quaſi continuando ordinarium eieciſſet de poſſeſſione quàm cito ſciuiſſet, quia reſpectu ordinarij non poſſet dicere ſe ſpoliatum.argu.ff.de acquiren.poſ.clam poſſidere.§.qui ad nũdinas. & l.ſi id quod. Sed quia hic non venit ad cauſam primus præcentor: ſed ille cui Papa poſt eius reſignationem contulit, ſecus eſt, quia reſpectu huiuſmodi apoſtolici & cuiuſlibet alterius, ille cui ordinarius contulit, poſsidebit per prius: ideò apoſtolicus vel eius executor non debuit eum eijcere ſine cauſæ cognitione. Nam non eſt dubium quòd etiam tempore ante reſignationem factam in manibus Papæ per primum præcentorem ipſe quem ordinarius induxit in poſſeſſionem ſaltem habuit naturalem: licèt præcentor primus in animo retineret ciuilem: vt §.qui ad nundinas. quæ quãuis clandeſtina, tamen parit reſtitutorium interdictum cõtra quemcunque præterquàm contra primum præcentorem à quo fuit clandeſtina, ſi vellet eam retinendo defendere: vt l.j.§.fin. ff.vti poſsi iunct.l.j.§ deijcitur.de vi & vi arma. Cùm igitur primus præcentor non defendat eam: imò nec habens cauſam ab eo, quia iſte cui Papa contulit, non habet cauſam à prædeceſſore, ſed potiùs à Papa: videtur quòd ille ſit reſtituendus, quem ordinarius prius induxerat.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus deprædatus cappa vel breuiario poteſt contra prædonem agere nomine ſuo.*

DECISIO VI.

1 VTrùm † religioſus deprædatus cappa vel breuiario vel alijs rebus ſuis poſsit nomine ſuo agere contra deprædantem vel ad recuperationem rerum vel æſtimationem? Fuit dictum quòd ſic.argumẽ.l.iij.C.ſi per vim vel alio modo, & ff.de iudic.ſi longius. & not. in Specul.titulo. de accuſationibus.in verſicul. ſed quid ſi cappa. viij.colum.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium, licet A. ſuſpenderit quò ad B. nonobſtabit quò minus ipſe B. admitti debeat. ad petitorij cauſam ab A. contra tertium collitigantem reaſſumptã.*

DECISIO VII.

1 RIchardus † & Robertus & Thomas ſuper quodam beneficio contendebant: ita quod Richardus prætendens ſe ſpoliatum per Robertum egit poſſeſſorio reſtituendæ, & ſuſpendit petitorium, & obtinuit ſententiam in poſſeſſorio pro ſe, & fuit per ſententiam reſtiturus, ſed quia antequàm ferretur for tè ſententia vel ſaltem mandaretur executioni, Robertus ſecundum ſe fuit ſpoliatus per Thomam, idem Robertus egit contra Thomam poſſeſſorio, & petijt ſe reſtitui, ac ſuſpendit contra eum petitorium, ſed quiá nõ bene probauit Robertus intentionẽ ſuam fuit dictus Thomas ab eius impetitione in dicto poſſeſſorio abſolutus dictúſque Robertus appellauit & procurauit cauſam illius appellationis committi in poſſeſſorio alteri auditori. Tandem Robertus volens procedere in petitorio contra Richardum, petijt eum citari ad procedendũ in petitorio: tunc autem venit etiam Thomas & videns Robertũ contra Richardum procedere in petitorio petijt etiam ſe admitti ad petitorium: quia ſua intereſt. opponitur ſibi per Robertum quòd ipſe cõtra eum ſuſpendit petitorium, & cum adhuc pẽdeat iudicium poſſeſſorium quod ipſe antè intẽtauerat contra eum & nunc in ſecunda inſtantia pendet: non debet donec poſſeſſorium ſit terminatum admitti ad petitorium. Quæritur quid iuris? Tenuerunt omnes quòd non obſtante dicta ſuſpenſione petitorij dictus Thomas ſit admittẽdus ad petitorium: quia ſua intereſt, ex quo videt dictum Robertum procedere in petitorio cõtra Richardum. Item quia imputandum eſt eidẽ Roberto quòd procedit in petitorio donec poſſeſſorium per eum contra Thomam intentatũ ſit finitum. videtur enim eo ipſo quòd procedit in petitorio quodammodo renunciare poſſeſſorio: præſertim autem eſt admittendus Thomas quia nõ venit volũtarius ad petitoriũ, ſed quaſi coactus ex facto dicti Roberti quẽ videt procedere in petitorio contra Richardum, & ſua intereſt admitti petitorium, ne tacendo ſciens cauſam petitorij agi inter eos, ſibi poſsit præiudiciũ generari.iux.l.ſæpè.de re iud.& c.cùm ſuper. & capi.quamuis. cum ibi nota.per Innocen.de re iudica.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio dicitur acquiri per tactum annuli portæ clauſæ: & ſi fuerit ſpoliatus, reſtituendus eſt?*

DECISIO VIII.

1 AN † inductus 1 in poſſeſſionem per annu-
2 lum ſeræ eccleſiæ clauſæ, cuius claues erãt penes eum ad quem pertinebat cuſtodia eccleſiæ tempore vacationis apprehendat poſſeſſionem: vt ſic ſi poſtea non admittatur tã quam ſpoliatus, vel ſi alius in poſſeſſionem inducatur ſit reſtituẽdus. Tenuerũt quòd ſic. quia talis annulus eſt pars rei.arg.ff.de fundo inſtru. quæſitum.§.fiſtulis.de act.emp.fundi.in princ. ergo &c.argum.l.iij.in princ.ff.de acqui.poſſeſ. præſertim quia inducens habebat poteſtatẽ tradendi poſſeſſionẽ: & tunc in tali poſſeſſione apprehenſa ſufficit rei præſentia cũ viſu.arg.l.j.§.ſi iuſſeris.& l.quod meo.§.ſi vẽditorem.in eo.ti. etiam tunc talis poſſeſſio eſt extendenda.iuxta no.per Inn in c.in literis.de reſt.ſpo.& in c.trãmiſſa.de electio.& ibi per Cõpoſt. Nec obſtat q̃ cuſtodia erat penes alium, quia nõ propter hoc erat poſſeſsio penes eũ.iuxta no.per In.in c.ex parte de arbi.ſed quãdo alius eſſet in poſſeſſione tũc poſſeſſio talis nõ eſt extẽdẽda, ſed reſtringenda

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non poteſt ſe intromittere de fructibus ſpectantibus ad Archidiaconum mortuo ſuo procuratore.*

DECISIO II.

1 ARchidiaconus † vel alius obtinens certam dignitatem, vel officium in aliqua eccleſia habens certam dotem, & adminiſtrationem diſtinctam à capitulo, cùm eſſet abſens, & eius vicarij, & adminiſtratores eſſent mortui: capitulum propria authoritate recipit fructus, & adminiſtrationem illius dignitatis, vel officij: & per deputatos miniſtros ſuos fecit exigi, & leuari, & eidem deſeruiri, & onera quæ habebat dignitas vel officium, ſupportari: tandem beneficiatus prædictus petit tanquam ſpoliatus fructibus ſui beneficij ſe reſtitui, capitulum excipit, quòd omnes fructus expendit pro oneribus beneficio incumbentibus: & pro ſalario miniſtrorum in eius abſentia ab eodem capitulo beneficio deputatorum. Quæritur nunquid hæc materia ſit bona ad excludendum reſtitutionem? Videtur quòd ſic. per l. ſi rem quam vendam. ff. de acquiren. poſſ. Fuit tamen dictum quòd non: quia capitulum non debuit hoc facere ipſo non vocato, nec ſine authoritate & licentia epiſcopi: & ideò quia non proceſſit canonicè in occupatione beneficij, cuius adminiſtratio ad ipſum non pertinebat, cenſetur ſpoliaſſe. Nec obſtant contraria: quia ibi res peruenerat ad illum, qui retinere volebat de voluntate domini. Circa hoc pro vlteriori inquiſitione veritatis, vide Cyn. C. comino. l. prætextu. & Ioan. And. in nouel. de regul. iur. locupletari. in ver. ſecundo modo.

De officio Archidiaconi.

EPITOME.

Archidiaconus contra ſubditos poteſt agere poſſeſſorio pro iure viſitandi ſine licentia epiſcopi.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſorium iudicium non eſt arduum.*

2 *Nominatio domini locum habet, vbi agitur petitorio contra aliquem reali.*

DECISIO I.

ARchidiaconus prætendens de conſuetudine ſibi competere ius viſitandi eccleſias infra ſui archidiaconatus limites conſtitutas, agit contra rectores eccleſiarũ ſuarum ſibi reſiſtentes. Quæritur an in litẽ ſit neceſſarius cõſenſus epiſcopi a etiam pro vtraque parte tam Archidiaconi, quã rectoris: & ſi ſit neceſſarius, vbi agitur petitorio quæritur ſi ageret ſolùm poſſeſſorio, an eſſet neceſſarius? Et hic tenuerunt quaſi omnes quòd non. argumen. C. ſi per vim vel alio modo. l. fi. & l. momentaneæ C. qui legit. perſo. & quia † iudicium poſſeſſorium non eſt arduum negotium: igitur & c. argumen. cap. edoceri. de reſcrip. pro hoc alleg. etiam argumen. quia † licet in petitorio vbi agitur contra aliquem reali, locum habeat domini nominatio: vt l. ij. C. vbi in rem actio. & cap. quoniam frequenter. §. quòd ſi ſuper rebus. vt lite non conteſta. extr. non tamen vbi agitur poſſeſſorio: vt not. Ioan. xij. quæſt. ij. can. quicunque miltum.

ADDITIO.

a Conſenſus epiſcopi. Vide per Abbat. in ca. quoniam frequenter. §. in alijs. colum. penul. verſic. vlterius. vt lite non conteſt. & Felyn. in cap. edoceri. col. iij. ver. reſtringe. de reſcript.

De officio vicarij.

DECISIO I.

Similis eſt dec. vj. ſ. eod. titu. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia, poteſt conferre dignitates.*

DECISIO II.

1 VTrùm † ordinarius, cui epiſcopus dedit poteſtatem conferendi beneficia, poſsit cõferre dignitates, dato quòd de eis non ſit ſpecialiter data poteſtas? Fuit dictum quòd ſic: quia hoc caſu beneficij nomen largè ſumi debet, cùm non ſit materia ambitioſa. ar. de verb. ſign. c. tua. de præbend. dudum. lib. vj. cum ibi no. per Ioã. And. circa princi. ſuper verb. beneficia.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. ix. ſuprà in ant. de offi. vica.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſine licentia abbatis an poſsit eſſe officialis, vel locumtenens?*

2 *Monachus non habet velle nec nolle.*

3 *Monacho committi cauſa niſi à ſolo Papa poſſunt ſine licentia abbatis.*

4 *Monachus effectus officialis alicuius epiſcopi procedendo an dicatur nulliter procedere, ſi ſibi oppoſitum non fuerit.*

DECISIO IIII.

AN monachus poſsit eſſe officialis, vel locumtenens officialis ſine licentia ſui ſuperioris abbatis: & ſi de facto fuerit, an ſententia vel ſententiæ per eum lata vel latæ ſint nullæ ipſo iure: & ſi non fuit oppoſitum ante lit. conteſt. vel etiam ante ſententiam? De primo & 1 ſecundo videtur dicendum quòd † non poteſt 2 eſſe officialis a vel locumtenens ſine licentia ſui abbatis. arg. in decre. xvj. q. j. c. monachi. ij. & de reſcrip. & ſi principalis. in cle. ad quod quia † nõ habet

habet velle, vel nolle. allegat de elect. ſi religio-
ſus.de teſta.religioſus.libr.vj.igitur &c.argum.
4 l.cùm prætor.de iudi.Item † quia nullus poteſt
eis cauſas committere, niſi Papa ſine licentia ab-
batis:vt no.Spe.titu.de iudi. deleg.§.excipi. ver.
nunquam.niſi forſan abbas eſſet mortuus, vel
abſens,& eſſet vrgens neceſſitas, vel vtilitas mo
naſterij.facit ad hoc xvj.q.j.qui verè.& ꝙ not. a
Innoc.de re iudi.cùm I.& A.circa fi.j.glo.& Ar-
chid.in d.c.religioſus.de teſta.in vj.Et in hac o-
pini.fuerunt quaſi omnes: præſertim quòd non
poteſt eſſe locumtenens officialis de mandato ſo
lius officialis:quia de illo ſolùm erat quæſtio.De
4 tertio quidam fuerunt in opi.quòd † valeant ſen
tentiæ,ex quo non fuit oppoſitum:præſertim an
te lit.conteſt.vel ſententiam.argu.l.Barbarius,
& eorum quæ no.per Inno.& Hoſti.de reſcrip.
ſc.ſertatus.& de offi.dele.cùm ſuper.Alij & ma-
ior pars fuerũt in contraria opin.imò quòd ſen
tentiæ ſunt nullæ,ex quo eſt tale impedimẽtum
quod impedit eum poſſe iudicare prætextu defe
ctus voluntatis:& cùm non poſsit in eum cadere
iuriſdictio ipſo iure, & ſic retro contenditur iu
dicium nullum.& ideò quandocunque etiã poſt
ſententiam talis exceptio poteſt opponi. & pro
hoc bene facit quod no.Ioan.And.in cle.religio-
ſus.ſuper verbo,ſuſcipere.& ſuper verbo ſubſti
tuere.& in vlti.glo.in penultimo membro. Nec
ob.l.Barbarius.quia loquitur in ſeruo, qui non
prohibetur iudicare:ſed ne iudex fiat,& qui ha
bet velle & nolle cùm etiam poſsit naturaliter
obligari,quod ſecus in monacho. Prima opinio
æquior videtur,& in ea poſteà quaſi omnes fi-
naliter declinauerunt:quia ex quo epiſcopus &
eius officialis eum tolerabant: præſumptio erat
quòd canonicè,& cum licẽtia abbatis eum po-
ſuiſſet:& ſatis eſt error populi excuſatus,ſi eum
canonicè poſitum crediderunt.& quia non im-
peditur iudicare ratione defectus iudicij animi,
ſeu diſcretionis, nec voluntatis propriæ quam
habet de iure naturali , licet propter ſubiectionẽ
eam non cenſeatur habere fictione iuris:quia eſt
ſub obedientia ſuperioris ſui.

ADDITIO

a Eſſe officialis. An monachus poſsit eſſe cubicu-
larius epiſcopi inuito abbate ſuo vide Bal.in ru-
bri.de maior.& obed. vbi tenuit quòd no. vide
Fely.in cap.cùm I.& A.de maior.& obedien.col.
fin.ver.vlti.dum abbas.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius epiſcopi an poſsit conferre beneficia extra diœceſim?*

DECISIO V.

a NVnquid [a] † vicarius generalis epiſcopi ha
1 bens ſpeciale mandatum ad conferendum
beneficia, poſſet ea conferre extra diœceſim ſi-
cut ipſemet epiſcopus poſſet. iuxta not. per In-
noc.in c.quia diuerſitatem.de conceſ.præben.in
fin.& extrà de offi.leg.nouit.vbi no.per B.vide-
tur quòd non per c.ſtatutum.de præb.lib.vj.Fuit
dictum quòd ſic:quia eſt ordinarius:& quia hoc
eſt voluntariæ iuriſdictionis:& talia poſſunt ex-
tra territorium expleri.ff.de offic. proconſul. l.
ij.& licet text.illius legis faciat contra ſolutio-
nem,vt ibi not.Nec ob.capi.ſtatutum. quia ibi
ſpeciale in beneficijs vocantibus in curia.

ADDITIO.

a Nunquid. Adde Fran.de ſ. nct Nazario in tract.
de peſte car.150.verſ.ſed ego aliquando. Nicol.
Boëri.deciſ.30.quæritur an vicarius Lamber. in
tract.iuriſpatro.in 6.articu.2.q.prin.ſecũda part.
2.libri fol.281.

De Officio delegati.

DECISIO I.

Vtrùm decreta citatione ad partes &c. Similis
eſt dec.ix.de dol.& contumac.ſ.in antiq.

De Pactis.

SVMMARIVM.

1 *Periurus poteſt priuari beneficio: non tamen ſi eſſet ſimplex violator fidei.*

DECISIO I.

1 VTrùm † [a] violator fidei, puta, quia
a fide interpoſita promiſit aliquid,nec
ſeruauit,ſit priuandus beneficio , ſi-
cut eſſet priuandus periurus? Et vi-
detur quòd ſic: quia iuramentum & fidei inter-
poſitio æquiparantur.extrà quòd metus cauſa.c.
ad aures.cum concor.pro hoc ſcilicet, ꝙ quò ad
hanc pœnam æquiparentur, eſt no. Archi. extrà
de ſepul.c.j.ſuper verbo,interpoſita.pro quo vi
detur text.cum gl.de fideiuſ. peruenit.in fin. Sed
dic contrà : quia pœnalia non ſunt extendenda
&c.& quia grauius eſt puniendus periurus.iux-
ta no.de iureiuran.c.peruenit.Nec ob.c. perue-
nit.quia ibi loquitur completè in violante fidem
& iuramentum : ſecus ſi ſolam fidem. pro hoc,
quia text.de iſta materia imponentes pœnã iſtã
priuationis loquuntur in periuro. de iureiur.
querelam.de reſcrip.c.ij, ergo ſtrictè & propriè
intelligantur de periuro:nec extendãtur ad vio-
lantem fidem.argumen.ff.de pœn. ſanctio legũ.
de libe.& poſthum.cùm quidã.& in regul.odia,
de regul.iur.lib.vj. pro hoc videtur xxij.q.v.ca.
iuramẽti.ſuper verbo,in gloſſ. adde ſubaudi. &
gloſſ.ſequen.

Deci.2. Similis eſt dec.xij.de conſue.in antiq.
Dec.3. Similis eſt dec.de pactis.num.4.in antiq.

De Procuratoribus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.23.hoc ti.ſ.in antiq.Adde Philip.
Franc.in c.j.§.j.col.fina, ver. in eadem contra.de
proc.in vj.Alex.conſ.126.col.2.vo. v.& cõſ.17.
col.fi.vol.2.dec.conſ.38.col.vj.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Procurator datus ad audiendam ſententiam duntaxat. poteſt appellare.*
2 *Procurator conſtitutus ad cauſam, licèt cenſeatur limitatus ad principalem tantùm cauſam, tamen poterit appellare.*

DECISIO II.

1 AN † conſtitutus, vel ſubſtitutus procura-
2 tor ad audiendam ſententiam duntaxat, poſsit appellare à ſententia lata contra eum? Et videtur quòd non, propter limitationem prædictam: quia erat ad audiendam ſententiam duntaxat conſtitutus vel ſubſtitutus. arg. l. diligenter. ff. mandat. & ar. C. de procurat. l. maritus. vbi maritus intelligitur prohibitus ab alijs, quæ aliàs potuiſſet propter expreſsioné & limitationem mandati. Pro hoc etiam bene facit de pericul. & commo. rei vend. l. ſi vna. cum not. per Cyn. C. de leg. quod fauore. in ix. opp. In contrariam opinionem omnes fuerunt inclinati: quaſi appellare ſit de connexis & depédentibus ipſius mandati. & quia eſt quaſi vicinum ipſi mandato. arg. ad hoc ff. iudica. ſol. iam tamen. §. in hac. & facit ad hoc quod not. Compoſt. de elect. ſtatuimus. libr. ſexto. ſuper verbo, in perſonam. in j. q. quam ibi mouet, & eſt circa medium. 12. colum. & quia dominus non videtur in dubio illam limitationem feciſſe ad impugandam ſuam iuſtitiam, quod eſſet, ſi non poſſet appellare. arg. ff. de
2 teſtam. l. l. iij. pro quo etiam facit, quia † conſtitutus procurator ad cauſam, licet cenſeatur limitatus ad principalem tantùm cauſam, hoc nó obſtante poteſt, & debet appellare. vt extrà de procura. non iniuſtè C. eod. titul. l. inuitus. ergo & iſta non obſtante limitatione prædicta poterit appellare. fateor tamen quòd obſtante limitatione prædicti nó poterit appellationé proſequi. a-g. dict. l. maritus. cum ſua materia. & cotum quæ no. Inno. in c. petitio. de procu. vbi vide.

ADDITIO.

2 An conſtitutus. Adde 3. deciſ. 5. eo. in antiq. Adde Fely. in c. cùm olim. col. fin. verſi. adde dec. de offic. delega.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 30. hoc titu. io antiq.

SVMMARIA.

1 *Procurator conſtitui poteſt ad acceptandum, & permutandum etiam beneficia in poſterum conferenda.*
2 *Procurator generalis cum libera poterit permutare.*
3 *Cancellaria non expedit literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutandum beneficia obtinenda.*

DECISIO IIII.

1 VTrùm † quis poſsit conſtituere procuratorem ad acceptandum & permutandum etiam beneficia in poſterum conferenda? Videbatur quod non, niſi in ſpecie & de certo beneficio daretur mandatum. ar. ff de acquiren. hered. ſi quis mihi bona. §. ſed verùm generaliter. tamen omnes tenuerunt quòd imò, per l. iij. de procura. & quia iſti non ſunt de caſibus in quibus requiritur ſpeciale mandatum contrahentium & pro prima parte nota per Cy. C. etiam per procura. in integrum reſtit. peti poſſe l. j. ſed
2 videtur † quod ad permutandum ſufficiant generale cum libera. ar. l. procurator cui generaliter libera. ff. de procura. quod verum eſt: vel ſi habeat mandatum ſecundum formam c. qui ad agẽdum. de procur. lib. vj. vt not. Io. And. in nouel. in dict. c. cùm in tua. ſuper verbo, per alios. de cõſue. au-
3 diui † tamen quòd cancellaria non expediret literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutandum beneficia obtinenda.

SVMMARIA.

1 *Expenſas pro aduocatis & procuratoribus an habere debeat, qui per ſe ipſum ſupplendo vices ipſorum cauſam agitauit.*
2 *Expenſa an debeantur victori pro aduocatis, & procuratoribus qui illum gratis defenderunt.*

DECISIO V

INducens cauſam ſuam propriam qui non habuit procuratorem in cauſa, & obtinens, cui aduerſarius condemnetur in expenſis an poſſit petere inter expenſas ſalaria procuratoris & ad locati, quæ dediſſet: & ſuot taxata in curia ſi eos habuiſſet? facit quod ſic. ff. rem ra. habe. ſi procurator. circa medium. In oppoſitum facit ff. de fideiuſ. l. ſtipulatus es. die vt not. in Specul. titu. de expen. §. poſtremo. verſi. quid ad empto-
2 re. Sed † quid ſi habuit procuratorem & aduocatum admicos ſuos qui propter curialitates & beneficia aliàs ab eo recepta nolunt habere ſalarium. Quæritur an tunc poſsit petere expenſas pro procuratore & aduocato? Videtur diſtinguendum, an illi remittunt ſibi animo & cauſa eum remunerandi, vt tunc petere poſsit: an non. & tunc non. per l. idemque §. fin. & l. ſi verò non remunerandi. in prin. ff. mandat.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus de cuius ſubſtitutione non conſtat facit proceſſum nullum: nec ſufficit quòd ratificentur acta per eum ab altero eum procuratore ſubſtituentium.*
2 *Procurator perſonam domini repræſentat.*
3 *Ratum habere non poteſt quis quod ſuo nomine geſtum non eſt.*
4 *Ratificari non poteſt quod ab initio nullum.*

DECISIO VI.

1 DVo † fuerunt cõſtituti procuratores cum clauſula, & quilibet eorum inſolidum: & quod non ſit melior conditio occupantis ad certam cauſam cum poteſtate agendi & defendendi, & c. & omnia alia faciendi quæ conſtituens faceret, ſi preſens intereſſet. quorum procuratorvnus ſubſtituit: ſed nó reperitur ſcripta ſub

ſtitutio

ſtitutio in actis. nec aliàs poteſt conſtare de ea:
quia notarius cauſæ coram quo ſubſtituit, mortuus eſt:nec reperitur manuale ſuum, nec prothocollum:tandem multis terminis cum ſubſtituto illo ſeruatis, pars aduerſa prætendit nullitatem proceſſus cum illo ſubſtituto habiti, & ſubſtituente ſuo etiam mortuo non vult procedere vlterius in cauſa, niſi reiteratis & reſumptis terminis. Alter verò procurator ſuperſtes vult quod vlterius procedatur in cauſa etiã non reſumptis terminis & ratificat omnia acta cum dicto prætenſo ſubſtituto. Quæritur an eo ratificante ſit non reiteratis terminis vlterius procedendum in cauſa? Aliqui inter quos tunc erã, dicebant quod ſic: & quod ſufficeret ratificatio alterius procuratoris per l. licet. de iudic. quia
2 † procurator ille perſonam domini repræſentat: vt l. oſſa. ff. de religioſ. & poteſt in cauſa facere ea quæ dominus poſſet etiam virtute generalis clauſulæ, &c. ſuperius inſertæ. Quidam tamen in quorum opinione fuit maior pars, dicebant cõtra. tum quia illius procuratoris nomine ſubſtitutus nihil egerat: ſed nomine procuratorio eum
3 ſubſtituens. igitur † non poſsit ratum habere quod ſuo nomine non eſt geſtum: vt in regula iuris & l. ſi pupilli. de nego. geſt. tum etiam quia ex quo non apparebat ſubſtitutio perinde erat ac ſi nõ eſſet. argu. l. in lege. & l. Rutilia polla. ff. de contrahend. empt. igitur acta cũ tali ſubſtituto perinde ſunt nulla, ac ſi ſubſtitutus non fuiſſet. igi-
4 tur rata haberi non poſſunt: quia † quod ab initio nullum eſt, ex poſt facto ratificari nõ poteſt. argu. l. quod ab initio. tum etiam quia in præiudicium alterius non poteſt quis ratificare acta cũ non procuratore: vt dict. l. licet. ad hoc accedit quod no. B. de reſcri. in c. nonnulli. ſuper verbo, ſpeciali mandato. & per Cyn. C. in quibus cau. in integr. reſti. non eſt neceſſ. ſi tutor. & in caſu præmiſſo ex tali ratihabitione præiudicabatur parti aduerſæ: quia ſeruatus erat terminus ad ponendum & articulandum, in quo non dederat obiectus, quos nunc dare volebat, ſi terminus reiteretur. tum etiam quia dicta lex loquitur in domino ratũ habente acta vel geſta cũ nõ procuratore: non autem loquitur in procuratore ratum habẽte nomine domini. & quidã etiam dicebãt aliàs fuiſſe deciſum in Palatio, quod lex illa locũ non haberet procuratore ratificante ſolùm, & nõ domino. & pro hoc bene facit quod no. Ioã. And. in nouel. de procura. c. is qui. in prin. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Procuratores inſolidum conſtituere ſufficit abſque eo quod dicatur, & quemlibet ipſorum inſolidum.*
2 *Procuratores an intelligantur conſtituti inſolidum, vbi conſtituens dixerit, & quemlibet veſtrũ conſtituo procuratorem, abſque eo quod dictum ſit inſolidum?*

DECISIO VII.

1 QVidam † conſtituit Titium & Mæuium procuratores inſolidum: & non dixit, & quemlibet eorum inſolidum. ſed ſimpliciter inſolidum. Quæritur an quilibet eorum ſit inſolidum vel ambo ſimul ad ſolidum & non quilibet? Videtur quod non eſſet quilibet: quia non eſt ibi aliqua dictio diſtributiua. dicunt quidam contra, aliàs dictio, inſolidum nihil operaretur. & pro hoc tex. de procura. pluribus. & extra de procura. ſi duo. vbi non ponitur dictio, quili-
2 bet, vel quemlibet quod ſi conſtituens † dicit, ego vos & quemlibet veſtrum conſtituo procuratorem, & non dicat inſolidum, an tunc intelligantur conſtituti inſolidum? Dicunt aliqui quod intelligantur inſolidum conſtituti. argu. eorum quæ notãtur in l. pluribus. ff. de leg. ij. & pro hoc facit tex. in capi. cùm plures. j. reſponſo. de offic. deleg. lib. vj. vbi dicit, quod inſolidum hoc poſuit, licet in forma mandati non apponantur illa verba, inſolidum. & vide quod not. Innoc. in ca. in noſtra. de procur.

SVMMARIA.

1 *Procurator cum libera an poſsit acceptare beneficia?*
2 *Procurator cum libera non poteſt adire hæreditatem.*
3 *Matrimonium contrahi poteſt per procuratorem habentem ſpeciale mandatum.*

DECISIO VIII.

1 AN † procurator generalis etiam cum libera non tamen habens ſpeciale mandatum ad acceptandum beneficium, poſsit acceptare.
a Videtur quòd non poſſet: a quia † non poſsit adi-
2 re hæreditatem ff. de acqui. hæred. Paulus reſpõdit. ſed hæc ratio non valet: quia in lucra dicitur, per te vel alium duxeris acceptãdum. ſed ad hoc quod requiratur ſpeciale mandatum allegari poteſt. ff. de acquir. hæred. ſi quis mihi bona. §. iuſ-
3 ſu. & §. ſed vtrùm. & † quia ſic debet eſſe in matrimonio ſpirituali, ſicut in carnali: ad quod cõtrahendum opus eſt ſpeciali mandato: vt c. ſi. de procur. lib. vj. licet in omnibus etiam circa iſtam materiam non æquiparentur: vt ibi patet per gl. ſuper verbo, contraxerit.

ADDITIO.

a Videtur quòd non poſsit &c. Procurator conſtitutus ad acceptandum beneficium debet habere ſpeciale mandatum: ad hoc tamen ſufficit quod mandatum dicat generaliter ad acceptandum beneficium, licet non dicat de tali beneficio. ita per Fely. in c. nonnulli. §. ſunt alij. ver. ſcias tamen. de reſcript. Adde dec: ſ. 33. eo. in no. Oldr. conſi. 139. col. 2. ver. alia ratione. de procu.

SVMMARIA.

1 *Procurator ſubſtitutus effectus dominus litis poteſt alium ſubſtituere: & licet procurator ſubſtituens moriatur ante acceptationem, valet proceſſus cum eo agitatus.*
2 *Procurator ſubſtitutus etiam re integra, ſi decedat ſubſtituens poterit procedere.*
3 *Mandatum morte mandantis ſoluitur.*

4 *Procurator ſubſtitutus à procuratore virtute faculta-*
tatis à domino principali habente de ſubſtituendo, nõ
poterit reuocari à ſubſtituente expreſsè.

DECISIO IX.

1 VTrùm † procurator ſubſtitutus à princi-
pali procuratore habente poteſtatem ſub
ſtituendi, per litis conteſtationem efficitur
dominus litis, poſsit alium ſubſtituere poſtquã
ſic effectus eſt dominus litis. Tenuerunt quod
ſic: ſicut & principalis procurator factus domi-
nus litis poſſet etiam, ſi aliàs non haberet à do-
mino poteſtatem ſubſtituendi. iuxta l. neque. C.
de procura. & iuxta capitu. j. §. licet. de procura.
libr. vj. quia talis ſubſtitutus à principali procu
ratore virtute poteſtatis ad hoc datæ ipſi procu
ratori ſubſtituendi videtur ab ipſo domino con-
ſtitutus. argum. l. item eorum. ff. quod cuiuſque
vniuer. & l. cùm eſſet. ff. de ſerui. ruſti. prædi §. ſi.
cum ibi no. in fin. & no. ff. de procura. l. j. in j. glo.
per Docto. Item eadem ratio eſt de tali ſubſti-
tuto facto domino litis, quæ eſt de principali
procuratore. igitur idem ius in vtroque.
2 Sed † pone procurator habens poteſtatem ſub-
ſtituendi, ſubſtituit quendam alium: antequam
tamen procurator ſubſtitutus acceptaret man-
datum, ſubſtitutus procurator mortuus eſt: do-
minus tamen qui eum procuratorem conſtitue-
ret, bene viuit adhuc: tandem ſubſtitutus acce-
ptauit mandatum etiam domino cauſæ ignoran
te ſubſtitutionem factam, & mortem ſui procu-
ratoris & in cauſa proceſsit. Quæritur an pro-
ceſſus cum eo habitus teneat? Quidam dicebant
quòd nõ. quia mortuo procuratore ſubſtituen-
te fuit reuocata ſubſtitutio, ſeu mandatũ factum
ſubſtituto: ex quo deceſsit re integra, id eſt, an-
tequàm ſubſtitutus acceptaſſet mandatum vel
3 proceſsiſſet. quia † mandatum morte mandantis
ſoluitur. argument. ff. mandat. l. inter cauſas. in
princip. inſtitu. eodem titu. §. item ſi adhuc. ff. de
procura. ſi defunctus. cum ibi notatis à contra-
rio ſenſu. Alij verò dicebant teferre, an procura
tor mortuus ſubſtituiſſet tãquam dominus litis:
quia cum eo fuerat lis conteſtata: & virtute il-
lius domini litis per cõteſtationẽ litis ſibi quæ-
ſiti: & tunc vera eſt opinio prædicta, quòd per
eius mortem re integra expiret mandatum: an
verò ſubſtituiſſet forſan ante litem conteſtatam
non factus dominus litis, vel forſan poſt, non vir
tute illius litis, nec tanquam talis, ſed virtute po-
teſtatis ſubſtituendi à domino ſibi datæ: & tunc
non expiret ex quo dominus cauſæ à quo talis
ſubſtitutus videtur potiùs conſtitutus per præ-
dicta ſuprà proxima quæſtione. Aut adhuc vi-
uit, & ſic mandatum quod ab ipſo videtur po-
tiùs factum per miniſterium tamen mortui pro-
curatoris non poteſt dici reuocatum morte, ex
4 quo ipſe viuit. & pro hoc facit. quia † talis ſub-
ſtitutus à procuratore virtute poteſtatis de ſub-
ſtituendo à domino ſibi datæ per mandatum ſibi
factum non poſsit ab ipſo procuratore ſubſti-
tuente reuocari expreſsè: vt in c. is qui. de procu.
libr. vj. ergo multominus nec tacitè per mor-
tem: ſecus tamen in membro præcedente, vbi
ſubſtituit tanquam dominus litis. quia tunc nõ
cenſetur conſtitutus à domino, ſed ab ipſomet
procuratore: & eſſet per eundem reuocabilis ex
preſsè: & ideò ibi per mortem eius re integra re
uocatur. & hæc opinio pluribus placebat. Alij
verò diſtinguebant, an virtute poteſtatis datæ
ad ſubſtituendum ſuſtituiſſet certam perſonam
de qua ſubſtituenda ſibi fuerat mandatũ: & tunc
ex quo dominus ſciebat perſonam quæ ſubſti-
tuenda fuerat, per mortem ſuſtituentis procura
toris non expiret mandatum: ſed potiùs inſpi-
ciatur vita domini ſcientis ſubſtitutum: an verò
eſſet ſibi data poteſtas ſubſtituendi incertum: &
tunc non inſpiciatur vita domini ignorantis ſub
ſtitutionem & perſonam ſubſtituti: ſed potiùs
ſcientiam & vitam vel mortem procuratoris: ſic
quòd eius morte reuocetur ſubſtitutio. ſed præ-
cedens opinio magis placet, quia virtute poteſta
tis ſubſtituendi etiam in incertum facta ſubſtitu
tione videtur ſubſtitutus à domino conſtitutus:
& eius perſonam ſeu eius electionem videtur do
minus cõmiſiſſe fidelitati procuratoris. & poſt-
quàm per eum talis ſubſtitutus fuit electus, vi-
detur etiam per eum electus, qui totam incerti-
tudinem & eius determinationem cõtulit in pro-
curatoris determinationem. iuxta ea quæ haben
tur in dict. capitul. j. §. licet. eùm dicit, etiam
expreſſa certa perſona, cum ibi not. de procura.
libro ſexto.

SVMMARIA.

1 *Tutori vel curatori non poteſt iudex dare poteſtatem*
conſtituendi procuratorem ante litem conteſtatam.
2 *Tutor & curator poteſtatem recipiunt à iure, quam*
iudex nec augere nec minuere poteſt.

DECISIO X.

1 VTrùm † iudex dando alicui tutorem vel cu-
ratorem poſsit illi tutori vel curatori dare
poteſtatem conſtituendi procuratorem ante li-
tem conteſtatem? Fuit dictum quòd non. quia
2 † tutor vel curator licet dentur à iudice: tamen
à iure & non à iudice ſuam recipiunt poteſtatem
quam iudex nõ debet nec poteſt diminuere nec
augere: ſicut nec teſtator facit l. Titium & Mæ-
uium. §. j. ff. de adminiſtratione tutorum. iunct. l.
ius publicum. ff. de pact.

SVMMARIVM.

1 *Procurator transferens in totum vices ſuas in ſubſti-*
tutum à ſe licet habeatur in procuratorio Clau. pro-
curatorio in ſuo robore nihilominus duraturo: non po-
terit reaſſumere cauſam ſine ſpeciali mandato.

DECISIO XI.

1 PRocuratori † datur poteſtas ſubſtituendi
in procuratorio in quo conſtituebatur pro
curatorio in ſuo robore nihilominùs dura
turo: non tamen fuit ſibi data poteſtas ſubſtitu-
tum reuocãdi. tandẽ ille procurator ſimpliciter
& in totum ſine quacunque retentione tranſ-
ferendo

ferendo vices ſuas ſubſtituit: & ſubſtitutus cauſam occupauit: & duxit aliquo tempore. Quæritur nunquid procurator ſubſtituẽs poſsit cauſam reſumere? Et videtur quòd non, ex quo in totum tranſtulit vices ſuas: & ſic non remanſit procurator, quaſi functus officio ſuo. argu. extrà de procuratoribus. is qui. cum ibi notatis, ſuper verbo, aliud. In oppoſitum videtur propter illa verba, procuratorio in ſuo robore nihilominus duraturo. primam partem credo veriorem: quia in totum tranſtulit vices ſuas, quaſi ſe totaliter & omni poteſtate exuerit: licet ſecus crederem, ſi ſimpliciter ſubſtituiſſet, propter prædicta verba.

SVMMARIA.

1 *Citatus ad inſtantiam non procuratoris, poteſt obtinere ſibi illum condemnari in expenſis: & ſe abſolui ab obſeruatione iudicij & condemnari de falſo.*
2 *Procurator falſus condemnatur in expenſis, ac puniri de falſo poteſt.*
3 *Iudex impetratus per falſum procuratorem habebit iuriſdictionem quoad ipſum puniendum.*

DECISIO XII.

1 NOn † procurator impetrat commiſsionem
nomine alterius, & facit citari partem ad
dicendum contra. modò cùm ille vult procedere
in cauſa, ille dicit ſe non procuratorem nec habere
mandatum. Quæritur quod remedium dabitur
ſibi contra illum impetrantem commiſsionẽ
ſic eum vexantem: ſcilicet quòd abſoluitur ab
2 obſeruatione iudicij: & † condemnetur ſibi ille
vexans in expenſis. argumento l. eum quem temere.
ff. de iudic. Nec obſtat ſi dicatur, quòd iudex
nullam iuriſdictionem habet: & ſic non poteſt
condemnare in expenſis. quia ſaltem habet in hoc.
argum. extrà de reſcriptis. nonnulli. in fin. cũ ibi
3 notatis. Item ille † impetrans tanquam falſarius
eſt puniendus. de reſcriptis. nonnulli.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorem quis conſtituere poteſt pro ſe, & pro alijs præſentibus & non contradicentibus.*

DECISIO XIII.

a VTrùm [a] † ſi conſtituam procuratorem pro
1 me & quibuſdam alijs in cauſa quam mouebamus,
ſeu mouere volebamus contra quendam
alium, vel in cauſa quæ contra nos mouebatur
ſeu moueri debebat illis alijs in conſtitutione
procuratoris præſentibus & non contradicentibus,
ſed tacentibus & patientibus valeat
procuratoris conſtitutio quò ad illos, vt ſic talis
procurator debeat admitti ad agendum pro illis
vel ad eos defendendum virtute talis procuratorij?
Videtur quòd ſic. argumento l. qui patitur.
ff. manda. & argumen. l. ſi procuratori præſen. ff.
de verborum obligatio. & quia ſunt conſortes
eiuſdem litis. l. j. & ij. de conſtitu. cum M. Ferrarien.
cũ ibi notatis, & quia ibi contradicendo poteſt
quò ad ſe procuratorem impedire: igitur tacendo
videbantur conſentire. argumento extrà
de regulis iur. qui tacet. & notatur. ff. de pign. fideiuſſ. §. pati.

ADDITIO.

a Vtrũ. Adde Fely. in c. ex parte decani. col. 3. verſi. & ſcias quòd ſi quis. de reſcriptis.

DECISIO XIIII.

Similis eſt deci. ſuprà de teſtam. num. 5. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Procurator habens mandatum ad permutandum cum Cauſ. quod a die conſtitutionis incluſiuè ad vnum annum eſſet ſublata poteſtas, poterit tantùm infra annũ permutare.*
2 *Priuatio ſupponit habitum.*

DECISIO XV.

1 QVidam † conſtituit procuratorem ad per-
mutandum beneficium ſuum cum tali. &
ſubiunxit in procuratorio, quòd volebat quòd
à die illius conſtitutionis incluſiuè ad vnum an-
num dicto procuratori eſſet ſublata omnis pote
ſtas. Procurator autem ille poſt annum permu-
tauit. Quæritur an valeat permutatio vel non?
quia dicebat is cum quo permutauerat quòd no-
lebat eam tenere: quia prædicta verba à die illa
ad annum etiam intelligi debebant quòd infra an-
nũ non haberet poteſtatem, ſeu poſt: conſtituens
verò qui eandem permutationem impugnabat,
dicebat quòd imò erat ſenſus, quòd infra annũ
duntaxat haberet poteſtatem & poſt non. & pro
iſta parte fuit iudicatum propter verbum, ſub-
lata. quod denotat priuationẽ: & per conſequẽs
ſupponit poteſtatem fuiſſe datam infra annũ &
2 poſt ſublatam: quia † priuatio ſupponit habitũ:
vt l. manumiſsiones. de iuſtitia & iur. & l. cùm
dotem. ff. de verbor. obligatio. & igitur ad an-
num ſumebatur pro poſt, id eſt, poſt annum.

De Reſtitutione in integrum.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium an dicatur incidenter petiſ?*
2 *Procurator generalis poterit petere reſtitutionem in integrum quando incidenter petitur: ſecus ſi principaliter.*
3 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium obtenta ſufficit abſque reſtitutione aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione.*

DECISIO I.

1 IN † lata ſententia ſuper deſertio-
ne appellationis propter lapſum fa-
talium de quo notoriè conſtabat in
actis: ſi poſteà pars contra quam lata
fuit petat ſe reſtitui prætextu maioris ætatis, vel

aliàs aduerſus illam deſertionem & lapſum fata-
lium cenſeatur peti reſtitutio principaliter vel
2 incidenter. dubium ſtat in hoc, quia † ſi inciden-
ter dicatur peti: tunc procurator cauſæ etiam ſi
ad hoc non habeat ſpeciale mandatũ, poſſet eam
petere: ſecus ſi principaliter. iuxta notata in c. ſu
ſcitata. de in integ. reſtitu. omnes tenuerũt quod
cenſeatur peti incidenter per dictum c. ſuſcitata.
& præſertim, quia cauſa ex qua petitur, & id ad-
uerſus quod petitur, habet ortum antè, & ex li-
te pendente præcedente. Alij tamen contrà, & ad
c. ſuſcitata. reſpondent vt ibi no. Hoſtien. Sed an
3 ſit neceſſe † peti etiam reſtitutionem aduerſus
ſententiam latam ſuper deſertione. tenuerunt
quod non, licet eſſet conſiliũ per notata per Inn.
in c. coram. in fi. eod. tit. ſed non eſt neceſſè atten
to quod illa ſententia non eſt noui iuris inducto
ria: ſed potiùs prioris declaratoria: & ideò ſufficit
reſtitutio aduerſus id quod declarabat.

De Arbitris.

SVMMARIVM.

1 *Laudum non valet vbi vnus ex arbitris condemnat in plus quàm alter.*

DECISIO I.

1 DVO † arbitri electi pronuntiant: vnus condemnat in centum: alter verò
dicit ego non conſentio, nec pronun-
tiare, nec condemnare intendo in ali-
quo, niſi condemnatio in centum etiam fiat per
ſocium meum coarbitrum. & ſic in cc. conſen-
tiat & condemnet. ergò in cc. condemno. Quæ-
ritur nunquid valeat condemnatio in cap. per l.
diem proferre. §. ſi arbiter. verſi. inde quæritur.
ff. de arbitr. Videtur dicendũ quod non. quia ex-
preſsè abnegat pronuntiare in minori ſumma: &
ideò nõ poteſt dici quod in minori ambo cõſen
ſerunt. argumẽ. quia plus eſt expreſsè denegare
quàm tacere, vel aliàs tacitè conſentire. extrà de
ſymo. ſicut. de homici. Petrus.

DECISIO II.

COmpromiſſum eſt in tres, vel in duos ex ip
ſis. Similis eo. num. 3. in antiq.

De Iudicijs.

DECISIO I.

An iſti qui in eccleſijs conſtituuntur &c. Simi-
lis eſt decil. 20. ſ. hoc titu. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Frater agens petitione hæreditatis contra fratrem debet habere alimenta & expenſas à fratre poſſeſſore hæreditatis lite pendente.*

DECISIO II.

1 VTrùm † filius a agens petitione hæreditatis
contra fratrem qui eum fatetur filium poſ-
ſit in prima inſtantia petere, quod per fratrem
poſſeſſorem hæreditatis lite pendente ſibi mini-
b ſtrentur expenſæ ſeu alimenta. per l. ſi inſtituta b
ff. de inoffic. teſta. Et videtur quod non. quia illa
lex loquitur in cauſa appellationis: cùm filius iã
obtinuerat vnam ſententiam pro ſe: ſecus fortè
ſi non obtinuiſſet: vt ibi not. glo. pro hoc etiam
facit ff. de libe. agno. ſi quis à libe. §. item reſcri-
ptum eſt hæredis. pro hoc no. l. qui de inofficio-
ſo. ff. de inoffic. teſta. Tamen Domini tenuerunt
contra. quia æquitas l. ſi inſtituta. ſibi vendicat
locum etiam in caſu principali ſeu in prima in-
ſtantia.

ADDITIONES.

a Vtrùm filius. Adde Ægid. deciſ. ij. de regularib.
in fi. & in deci. regni, num. 11. Fely. in ca. ſi qui te-
ſtium. col. 2. circa fi. verſi. & in quantum de teſti.
Alcia. in tract. de præſump. fol. 366. verſi. & talis
præſump. operatur.

b Per l. ſi inſtituta, Vbi vide Bar. qui illius legis ar-
gumento dicit monachos litigantes cum abba-
te debere habere expenſas à monaſterio lite du-
rante. & vide ibi bonum textum quòd nepotis
appellatione fratris filius veniat.

SVMMARIA.

1 *Legatarius an poſsit continuare proceſſum inchoatũ cum teſtatore in actione ſibi legata. & nu. 4.*
2 *Legari an poſsit actio litigioſa?*
3 *Iudex non debet diuinare, nec de facto ſupplere.*
5 *Litis proſecutio nõ trãſfertur de perſona ad perſonam: niſi in heredibus vel vniuerſalibus ſucceſſoribus, vel in dominos qui per procuratorẽ agunt, vel a filio in patrẽ.*

DECISIO III.

1 VTrùm † ſi teſtator legauit actionem liti-
gioſam ſuo nomine iam per eum in iudi-
cio deductam: & legatarius continet pro-
ceſſum ſeu proſequatur litem, teneat proceſſus?
Et videtur aliquibus quod non. per authentic.
nunc ſi hæres. C. de litigio. In oppoſitum. quia
2 † legatum valuit: vt l. fin. in fi. C. de litigio. ergo
actio tranſiuit in legatarium. C. de leg. ex legato
nominis. ergo illum vtiliter potuit deducere in
iudicium, & in eius virtute litem proſequi. Nec
ob. authen. nunc ſi hæres. quia licèt in fauorem
rei dicat hæredem debere proſequi aſsiſtere lega
tario: ne fortè detur ſibi alius ſimiliter legata-
rius actor, qui fortè ſibi eſſet potentior: tamen nõ
negat quin ſi legatarius ageret, & ſibi nihil op-
poneretur, valerent proceſſus cum eo habiti: præ
ſertim hærede & reo non contradicentibus, ſed
agere patientibus. Sed illi qui tenent primã opi.
dicunt quod l. fi. C. de litigio, eſt correcta per au-
then. nunc ſi hæres. vt ibi no. & in authen. de li-
tigio. §. j. ego verò opi. ſecundam credo veriorẽ.
quia dato quod legatarius non poſſet agere: ſi ta
men de facto agens obtineat, proceſſus propter
hoc non eſt nullus: ſed iniuſtus ſi ſibi per debito
rem opponebatur vel iuſtus ſi non ſibi oppone-
3 batur de vitio litigioſi: quia † iudex non debe-
bat di-

bat diuinare, nec de facto ſupplere: & ideò tenet
proceſſus, niſi appelletur: vel ſi appelletur & ob
tineat legatarius per tres inſtantias: ius enim a-
ctoris vel rei non reddit proceſſum nullum: ſed
iniuſtum ſaltem quò ad ſe, & re ipſa, & actio o-
riens ex tali ſententia pro non habente ius vel a-
ctionem lata recipit fundamentum in illo quaſi
contractu, qui fit in iudicio tempore litis conte-
ſtatæ. ff. de pecu. l. iij. §. idem ſcribit. Sed an ſup-
4 poſita iſta opi. poſſet † legatarius continuare pro
ceſſum inchoatum per teſtatorem, vel an oportet
eum de nouo incipere: & an ſi de nouo non incœ
pit proceſſum, ſed primũ continuat, valeat pro-
ceſſus? Et videtur quod imò eſt opus de nouo
omnia reiterare. argum. no. per glo. ff. de procut.
5 quæ omnia. in ij. gloſ. pro hoc quia † non tranſ-
fertur proſecutio litis de perſonã ad perſonam,
niſi in hæredibus vel vniuerſalibus ſucceſſori-
bus vel in dominos, qui per procuratorem agũt,
vel à filio in patrem: vt no. per Inn. de iudi. quia.
v. & ibi alle. iura ad hoc. pro hoc: quia agens di-
recta alio modo agit quàm agẽs vtili. aliud enim
eſt medium concludendi in vtili quàm in dire-
cta. Cùm igitur tali legatario non competit niſi
vtilis actio ex legato nominis. ergo &c. Ad hoc
ſatis poteſt induci quod no. per Cyn. C. de actio.
& obl. l. j. in viij. q.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſatus admiſſus ad cauſam non poteſt impedire expeditionem cauſæ inter aliosduos colliigantes inſtructam.*

DECISIO IIII.

1 TRes † veniunt [a] ad cauſam beneficialem: &
a inter primum & ſecundum reum & poſſeſ-
ſorem poſtquàm primus probabat intentionem
ſuam concluditur in cauſa. & conſtat quòd pri-
mus reſpectu ſecundi debet obtinere: ſed tertius
qui venit pro intereſſe ſuo dedit bonos articu-
los de iure ſuo excluſionis iurium primi articu-
li qui ſunt admiſsi: quia eis probatis beneficium
illi tertio eſſet adiudicandum, primus tamen pe-
tit ferri ſententiam pro ſe contra ſecundum, con
tra quem probauit intentionem ſuam & eſt con
cluſum. Tertius dicit quòd non eſt ferenda do-
nec venerit remiſsio ſua & tota cauſa quò ad eũ
expediatur: quæritur an bene dicat? Facit quòd
cauſa eſt expedienda inter primum & ſecundũ.
ff. de rei vendicatione. l. is à quo. & quod not. per
Innocentium. de conceſsi. præbendar. quia cun-
ctis. circa princip. iij. gloſſ. quia tertius non ve-
nit ad cauſam pro defenſione ſecundi poſſeſſo-
ris: ſed ſolùm pro ſe: & ideò quia non immiſcet
ſe cauſæ quæ vertitur inter primum & ſecun-
dum defendendo poſſeſsionem ſecundi; imò ſo-
lùm contra quemlibet deduci ius ſuum: ideo iu-
ſtitia inter primum & ſecundum quorum cau-
ſa diſtincta eſt à cauſa tertij: non retardabitur
propter tertium, quin pro primo contra ſecun-
dum feratur ſententia ſtatim, ex quo primo con
ſtat de iure ſuo. argumen. not. per Innocen. de re
iudica. cùm ſuper.

ADDITIO.

a Tres veniunt. Adde Fely. in c. cum ſuper. colu. 7.
verſic. ſciatis. etiam. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis poteſt dare curatorem clerico coram ſe litiganti.*

DECISIO V.

1 CLericus † minor xxv. annis agit pro debito
vel actione alia perſonali vel reali contra
laicum & coram iudice ſeculari, iuxta c. ſi
clericus. de foro competenti. quæritur an tali cle
rico ille iudex ſecularis coram quo agitur, poſ-
ſit dare curatorem ad litem: vel an ſit ſibi dãdus
curator ad litem per iudicem eccleſiaſticũ? Qui-
dam dicebant quod non poſsit ſibi dari curator
niſi per iudicem eccleſiaſticum ſuum. argumen. c.
ſi diligenti. de foro compe. Tamen maior pars te
nuit, quòd imò poſsit dari per iudicem ſecularẽ
& quòd eſſet dandus ab eo coram quo agebatur
per l. fin. C. de admini. tut. quia ex quo ille habet
iuriſdictionem in cauſa principali etiam habebit
in incidenti & acceſſorijs ſine quibus cauſa dici
non poteſt. argumen. ad. l. rem. & l. ad legatum. de
procu. C. de iudi. quoties. de ordi. iudic. l. j. & ij.
cum concor. Sed primi qui tenent quòd non poſ
ſit dari per iudicem laycum coram quo ageba-
tur: ſed per iudicem eccleſiaſticum: reſpondebãt
quòd quia in iſto accidenti ſeu acceſſorio tange-
batur ſubiectio perſonæ clericalis ſeu ſpiritua-
lis & eccleſiaſticæ quæ per dationem curatoris
ſubijciebatur in hoc iudici ſeculari, & etiam cu-
ratori & eius liberum arbitrium reſtringeba-
tur: vt l. ſi curatorem habens. C. de in integrum
reſtitutione minorum. quòd debebat adeò ſpiri
tuale & eccleſiaſticum reputari, quòd non debe-
bat terminari per iudicem ſecularem cauſæ, ſed
potiùs per iudicem eccleſiaſticum. arg. c. tuam.
de ordin. cogn. cum concord. ſed aliqui replica-
bant quòd non erat ſpirituale incidens nec eccle
ſiaſticum: ſed potiùs ciuile & temporale, ex quo
ſolùm cauſæ & non perſonæ erat dandus tutor.
& præſertim quia curator non datur perſonæ
ſed rebus. inſtitut. de curato. §. curatorem. Nec
obſtat quod in hoc clericus ſubijcitur iudici ſe-
culari: quia etiã ſubijciebatur ſibi in cauſa prin-
cipali in qua contra eum per illum poterit ſentẽ
tiari & condemnari in expenſis. ergo etiam eodẽ
modo ſubijciebatur ſibi in cauſa principali & in
iſto caſu acceſſorio cauſam ipſam concernente.
arg. reg. iu. acceſſorium. præſertim quia non vide
tur aliud poſſe dici. quia cùm curator ſit dãdus
ad litem præſentem: non poteſt dari niſi per eum
corã quo eſt lis. quia ſi ante litem dari debet per
iudicem eccleſiaſticũ: tunc potius daretur ad litẽ
futuram. quod eſſe non poteſt. ar. l. qui habet. §.
ſi. cum l. ſeq. ff. de tutelis. & l. item eorũ. §. ſi decu
riones. ver. ſed ſi ita. ff. quod cuiuſque vniuer. no-
mi. neceſſe autem eſſet quod ante litem motam
ſibi daretur, cùm non ante poſſeſsionem litem
mouere, nec eſſe in iudicio poſsit, cùm non ha-

beret perſonam legitimam ſtandi in iudicio. C. qui dari tuto.poſ.in vniuerſis.ergo,&c.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam committere ſummariè ſine ſtrepitu, &c. an poſsit de conſenſu partium inferior à Papa?*

DECISIO VI.

1 VTrùm † valet minor ſeu inferior à Papa cõmittere cauſam de conſenſu partium cum poteſtate procedendi ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu iudicij & figura: dic vt nota. per Ioã. Andr. in capitul. fin. de hære. lib. vj. iuxta fin. magnæ gloſſ.

DECISIO VII.

Similis eſt deciſ. 21. de iudi. in antiq.

De Foro competenti.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. 5. eod. ſuprà in antiq.

De Litis conteſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Confeſsio ſimplex quam fecit reus ad libellum actoris non dicendo animo litem conteſtandi, &c. non inducit litis conteſtationem: ſecus ſi haberet conditionem annexam.*

DECISIO I.

1 DATO † libello per creditorem debitor reus nulla facta contradictione cõfitetur debitum, non tamen dicit animo litem conteſtandi. Quęritur vtrũ in dubio videtur habuiſſe animum litem conteſtandi: vt ſic poſteà ſit neceſſe ferri ſententiã & in ſcriptis: vel an ſufficiat præceptum de ſoluendo? Et dicebant quidam quòd in dubio nõ videatur dixiſſe animo litem conteſtandi: nec ſit neceſſe ferri ſententiam in ſcriptis: quia confitens in dubio non videtur habere animum ad litẽ: ſed potius velle euadere litẽ. Alij verò contra, quod imò in dubio videtur lis conteſtata: & ſit ſententia in ſcriptis ferẽda. per ea quæ notã. in l. vn. C. de lit. conteſt. & in c. dudum. de elect. §. litis. ſuper verbo, reſponſionem. & ſuper illa glo. tenet. Ioã. And. in nouel. quod cum glo. ibi dicit, quod per confeſsionem ſit litis conteſtatio: in dubio cenſetur fieri animo litem conteſtandi, niſi de contrario proteſtetur. pro hoc Inno. de lit. conteſta. ca. vn. in prin. prima opin. videtur verior ſecundum legiſtas modernos. arg. l. ſi reus. ff. de procu. quod intellige quando eſt ſimplex confeſsio vel pura: ſecus ſi haberet cõtradictionem annexam: vt ſi confitẽdo debitum diceret ſe ſoluiſſe vel factum pactum de non petendo, vel quid ſimile: & tunc procedant prædictæ notę. & vide circa hoc quod no. per Cy. C. de lit. conteſt. l. j. in j. q. & C. de iur. cal. l. ij. vbi de hoc per eundem Cy. iur. ge q. poſitam infrà.

SVMMARIA.

1 *Citatus ad reſpondendum libello ſi fuerit contumax an excommunicari poſsit?*
2 *Citatus quando qd ad aduerſarium nõ intereſt ſuus aduentus, dicitur potius iuri ſuo renunciare quã quod contumax vel inobediens reputari poſsit.*
3 *Citatus à iure an excommunicari poſsit, ſi contumax extiterit?*
4 *Cõſiſtorium in caſu matrimoniali conſanguinitatis vel affinitatis & beneficialis non prodeſt actori.*

DECISIO II.

1 NVnquid † in cauſa in qua poteſt procedi lite non conteſt. parte rea citata nõn comparente in termino aſsignato poſsit excommunicari? Quidam dixerunt quod non: quia poteſt procedi ad vlteriora in cauſa etiam vſque ad ſententiam in contumaciam partis: & ideò non eſt neceſſe quod pars per aliqua remedia iuris cogatur venire: & ideò tunc ceſſat miſſio in poſſeſsionem. extrà de eo qui mit. in poſſeſſ. capitul. eum qui. libro ſexto, in fin. capitul. Aliqui verò dixerunt contra: quia intereſt actoris vt veniat reſponſurus: quia forſan per eius reſponſionem poterit probare, & non aliàs. Alij dixerunt an citetur ad lit. conteſta. vel ad alios terminos qui omitti poſſunt vel ſunt ſuperflui: & tunc non: aut ad alios terminos eſſentiales: & tunc aut ſeruari poſſunt etiam ſine parte, vt ſunt terminus ad iurandum & libellandum & ad ponendum & ad producendum omnia, & ad dicendum contra articulos & contra producta, & declarandum & ad dicendum contra declarationem, & ad concludendum: qui omnes ad voluntatem partis poſſunt ſeruari melius reo abſente non veniente quàm ſi veniret, cùm præſentis potius interſit reum abſentem nihil dicere contra commiſsionem, nec dare libellum, nec iurare, nec deliberare ſuper libello ſuo: quia ſemper eo veniente poterit petere quod iuret de calumnia, vel eo recuſante puniatur pœna iuris: & etiam actoris intereſt reum non dare poſitiones vel articulos, nec dicere contra per eum datos ac producere aliqua, nec dicere contrà ſe producta, nec eius intereſt reum non concludere, cùm in termino ad hoc aſsignato in eius contumacia cõcludi poterit: & tunc reo non comparente in termino vel terminis tali vel talibus non poſsit excommunicari, nec debeat, cùm non poſsit contumax dici, cùm aduerſarij non intererat eum venire, nec etiam aliàs puniri eius contumacia:
2 potius † enim dici debet iuri ſuo renuntians, quàm contumax, vel inobediens: aut citare ad terminum qui non poteſt ſeruari eo abſente, vt ad reſpondendum poſitionibus: non video quare non ſit eadem ratio in reſponſione ad libellũ, ſeu ad petitionẽ, vel ad deliberandum: quia & fortè veniens confitetur: & tunc quia actoris intereſt, quia forſitã aliàs probare non põt intentionem ſuã: vel in probãdo nimium grauaretur: & tunc niſi reus citatus veniat poſsit tanquam cõtumax
3 excõmunicari. Alij autem diſtinguũt, aut † quis

citatur

citatur ab homine: & tunc poſsit non veniens excõmunicari: aut à iure: & tunc non ad hoc facit quod nota. Specu. in titu. de expenſi. § iuxta. verſicul. quid inde ℞. cauſa ſit talis. Alij diſtinguũt: aut cauſa eſt talis in qua præſentia partis propter eius reſponſiões & cõfeſsiones poterit prodeſſe actori: & tunc reus citatus non veniẽs poſsit excõmunicari, vel aliàs ratione contu-
4 maciæ puniri: aut ſit † talis in qua confeſsio vel reſponſio aduerſarij ſibi non prodeſſet: puta cauſa matrimonialis conſanguinitatis vel affinitatis, & idem in cauſa beneficiali ibi non ſtaretur confeſsioni rei ad iudicandum vel beneficium & prouidẽdum de beneficio actori: niſi aliàs de iure ſuo canonico appareret: vt no. Io. An. in nouel. de eo qui mit. c. eũ qui. ſuper verbo, terminari. & tunc non veniens citatus non poſsit excõmunicari: quia propriè actoris tunc non intereſt ne etiam poſsit alijs remedijs ad comparendum cogi. & ſic loquitur dictus text. c. eum qui. de eo qui mit. in poſ. Tu plenius ex omnibus præmiſsis opinionibus colligendo dicas talem diſtinctionem. Aut quis eſt citatus à iure, & tunc non poſsit excommunicari non veniens: quia mitiùs agitur cum lege quàm cũ homine eius miniſtro. vt in membris ſequentibus. ar. l. Celſus. ff. de arbi. Aut eſt citatus ab homine, & tunc niſi veniãt in termino ad reſpondẽdum libello poſsit excõmunicari vel aliàs ad veniendum iuris remedijs compelli, ſi aliàs non poſſet in cauſa procedi. extra. vt lite non conteſt. quoniam frequenter. §. fi. In alijs autem terminis poſt litem conteſt. dic vt in ſequentibus membris & cauſis. Aut in cauſa in qua poteſt procedi lite non cõteſtata vel ſummariè & de plano: & tunc aut eſt citatus ad terminum, qui in tali cauſa non eſt neceſſariò ſeruãdus. iuxta cle. ſæpè contingit, de verbo. ſigni. & tũc nõ ſit excõmunicãdus, nec aliàs arctãdus venire: quia nõ eſt contumax. Aut ad terminũ eſſentialem & neceſſariò ſeruandum: iuxta illam cle. Vel aliàs de ſtylo: & tunc aut intereſt actoris potiùs quòd non veniat quàm quòd veniat in termino: & tunc non veniens non poſsit excommunicari: vel aliàs ad veniendum coerceri: vt ſuprà de pluribus terminis declaraui. Aut actoris intereſt quòd veniat in termino: quia eſt talis cauſa in qua ſtaretur confeſsioni rei, & per eam res petita adiudicari poſſet actori. & tunc niſi veniat citatus poſsit excommunicari, vel aliàs iuris remedijs ad veniendũ cogi. Aut eſt talis cauſa in qua non ſtaretur confeſsioni eius, nec ferretur ſententia pro actore, niſi aliàs doceret legitimè de iure ſuo: tunc non debet excommunicari non veniẽs nec aliàs ad veniẽdum compelli: quia fruſtra venire cogeretur cùm eius aduentus non prodeſſet. ar. l. aliquando. ff. ad Velleia. & hæc omnia intelligerem vera ad inſtantiam partis ſiue actoris præſentis: nam ſi iudex perpenderet reum citatũ nolle venire ex contemptu iudicis vel malitioſè contumaciter & iniurioſè: tunc poſſet dici quòd poſſet eum excommunicare, vel aliàs eum punire vel coercere, etiam ſi eius aduentus non prodeſſet parti præſenti, ne eius authoritas contemnatur vel eludatur. argumen. ff. ſi quis ius dicen. non obtem. l. fina. ff. de no. ope. nunc. l. iij. in prin. ff. de iud. l. ſi prætor. in fi. j. reſpon. bene facit ad hoc arg. l. ſed eximendi. § item ſi quis eum. ff. ne quis eum qui in ius vo. eſt vi eximat.

De Dilationibus.

SVMMARIVM.

1 *Dilatio ad partes ad dominum conſulendum danda eſt procuratori habenti generale mandatum.*

DECISIO I.

1 VTRVM † ſi procurator generalis alicuius habẽs poteſtatem etiam ad lites futuras apprehendatur in curia Romana, & ſic per eius præſentiam cauſa debeat eſſe in curia debeat dilatio dari ſibi ad dominum conſulendum? Dic quòd ſic, per c. dilectus. de procu. ſecus ſi ſpecialiter ad cauſam illam conſtitutus fuiſſet: vt ibi no. Inn. & in c. in pertractandis. de iur. calum.

De Cauſa poſſeſsionis, & proprietatis.

SVMMARIA.

1 *Termini ſeruati in petitorio, ſi contingat illud ſuſpendi, non ſunt reiterandi in poſſeſſorio.*
2 *Cauſa poſſeſſorij in beneficialibus regulatur ſecũdum terminos cle. diſpendioſam.*
3 *Poſſeſſorium reſtituendæ eſt multum fauorabile pro ſpoliato: & celeritatem deſiderat, præſertim in odiũ ſpoliantis.*

DECISIO I.

1 VTRVM † pro parte poſsidentis dato libello in ſolo petitorio in beneficialibus contra impedientem vel ſe opponentem & prætendẽtem ius habere: & poſteà dicto dante libellum per aduerſarium ſpoliato ſuſpenſoque petitorio poſt dationem articulorum in petitorio pro parte ſpoliati volentis in illo poſſeſſorio procedere, ſit opus reiterare omnes præcedẽtes terminos ſuper poſſeſſorio? Et videtur quòd ſic, ex quo ſolo petitorio erat actum, & non erat datus libellus in poſſeſſorio, præſertim quia tunc dans libellum poſſidebat, nec conqueri de ſpoliatione poterat, & etiam quia non fuit lis conteſtata ſuper poſſeſſorio, cuius occaſio nõdum erat exorta. Fuit dictũ quòd non, quia in beneficialibus ſi ſolo poſſeſſorio procedatur, non eſt neceſſe dare libellũ, nec
2 litem conteſtari: imò † poteſt procedere ſummariè & de plano & habet locum in ſolo poſſeſſorio ſuper beneficialibus cle. diſpendioſam. Item quia deducto etiã priùs petitorio ſatis quò ad ſuã naturam erat deductum poſſeſſorium, licet non formaliter ad finem reſtituendæ poſſeſsionis, ſed potiùs tuendæ: igitur ſufficere videatur, argumentum. ff. de exceptione rei iudicatæ. ſi

cum

3 cum ar.& l.ſi fundi.præſertim,quia† poſſeſſoriū reſtituendæ eſt multum fauorabile pro ſpoliato & celeritatem deſiderat,& præſertim in odium ſpoliantis:vt ſic dicamus quòd poſſeſſorium retinēdæ quod in libello petitorij fuit deductum mutetur nūc in poſſeſſorium reſtituendæ.arg.in ſim.ff.de ſecun.tab.l.ij.§.ſi ſub conditione.vbi ſecundum tab.mutatur contra tab.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata ſuper petitorio per iudicem ad quem ſuper poſſeſſorio aditum,non valet:licet coram iudice à quo à principio actum fuiſſet ſuper vtroque.*

2 *Petitorium non venit ſub poſſeſſorio.*

3 *Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium: licet ſe cus econtra.*

DECISIO II.

1 ACto† in partibus ſuper eccleſia petitorio & poſſeſſorio: tandem in caſu ſuſpenſo poſſeſſorio & lata ſententia in ſolo poſſeſſorio appellatur ab ea & deſertur appellatiōi & virtute appellationis cauſa appellationis illius committitur in curia audienda,& partes procedunt coram eo in poſſeſſorio & petitorio ſimul & fertur ſententia in vtroque,quæritur an valeat in petitorio? Quidam dicunt quòd non, ex quo appellatio erat emiſſa dumtaxat à diffinitiua in ſolo poſſeſſorio. Alij contra,quia per illā appellationem totum fuit deuolutum ad curiā; & petitorium & poſſeſſorium: & præſertim ex quo originaliter fuerat ſuper toto proceſſu, & ne cauſæ continentia diuidatur.& ſi cauſa appellationis commiſſa totum negotium eo modo quo erat apud primum iudicem in partibus cōmiſſum videtur:coram eo autem potuiſſent partes procedere in petitorio:ergo & corā iſto auditore. Pro prima parte erant plures,quia † ſub poſſeſſorio non venit petitorium.argu.c.j.de ſequeſtra.cum ibi no.nec†poſſeſſorium trahit ad ſe petitoriū:licet ſecus econtra:vt ibi.& ar .C.ſi à non compe.iud.ſi de proprietate.facit l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acqui.poſ.&c.

2

3

De Reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus an debeat audiri ſuper reſtitutione,vbi latis duabus ſententijs contrarijs ſuper beneficio ſpoliator petit ſe audiri ſuper deſertione appellationis interpoſita per ſpoliatum à ſtatentia ad fauorem ſui lata.*

2 *Nullitatis exceptio requirentis altiorem indaginē non obſtat iudicio adipiſcenda.*

3 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus.*

4 *Iudicium poſſeſſorium requirit poſſeſſionem.*

5 *Spoliato petenti ſe reſtitui, an reſeruationis exceptio obſtet?*

6 *Reſeruatio inficit poſſeſſionem.*

7 *Poſſeſſionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtum vel iniuſtum.*

8 *Poſſeſſio transfertur ex inutili contractu,vbi non poſſet transferri dominium.*

DECISIO I.

1 PRIMVS† in data a obtinuit vnam
a ſententiam contra ſecundum in data reum & poſſeſſorem:à qua ſecundus in data appellauit:& in cauſa appellationis ſecundus in datā prætendens prætextu cuiuſdam reſeruationis primum excluſum & ſe de nouo obtinuiſſe mandatum à papa quòd ſibi in vim illius reſeruationis prouideretur,& in poſſeſſionem reduceretur non obſtante litis pēden.ſi nō foret alteri ius quæſitum,obtinuit ſententiam pro ſe.& per ſecundum auditorem qui cognouit de cauſa appellatiōis,ſibi obtinuit prouideri,poſteà primus in data obtinuit vnam cau miſſionem vni tertio auditori ſuper deſertione appellationis emiſſæ per ſecundum in data à prima ſententia pro ipſo primo lata,& ſuper nullitate ſententiæ pro ipſo ſecundo latæ,ſed pendēte lite inchoata ſuper dictis deſertione & nullitate primus ſpoliauit ſecundum poſſeſſione ſua & obtinuit poſſeſſionem in virtute cuiuſdā executoriæ quam obtinuit ſuper prima ſententia pro ſe lata. Secundus verò in data petit ante omnia ſe reſtitui:& vt ſpoliatum & ſpoliationē vt attentatum lite pendente reuocari. Primus verò in data petit priùs debere procedi ſuper deſertione appellationis emiſſæ à prima ſententia, & ſuper nullitate ſecundæ ſententiæ. Quæritur ſuper quo primò debet procedi? Dictū fuit quòd prima ſententia lata pro primo fuit nulla obſtāte reſeruatione & decreto in ea appoſito:& ſic per conſequens appellationem ab eo interpoſitam non poſſe dici deſertam,& fruſtra de eius deſertione quæri:& ſimiliter poſſeſſionem obtentā in virtute executoriæ potius debere dici ſpoliationē de facto:& ideò de huiuſmodi ſpoliatione priùs eſſe quærendum,& reſtitutionem ante omnia fiendam pro eo qui habuit ſecundam ſententiam,quæ ſupponitur lata per iudicem habētem bonam cōmiſſionem ſuper hoc:& licet primus prætenderet dictam ſecundam ſententiam
2 nullam,quia† tamen nullitatis inquiſitio requirit altiorem indaginē:propter quod etiā iudicio adipiſcendæ poſſeſſionis non obſtat quæſtio nullitatis:ergo multò minus nec iudicio reſtituendæ.
3 argu.C.de edict.diui Adria.tol.l.ij.quia† ſpoliatus ante omnia reſtituendus eſt.de ordine cognitio.ſuper ſpoliatione. Aliqui tamen dixerunt, quod ſententia lata pro primo fortè non eſt nulla, ex quo pars in proceſſu de reſeruatione nihil oppoſuit in termino quo debuit,& lata fuit ſententia vel ſaltem talis ſententia tenuit nec fuit nulla in præiudiciū partis cōtra quam fuit lata vt pareret exceptioni rei iudicatæ,non tamen vt virtute ſententiæ re vera in beneficio ei pro quo fuit lata aliquod ius acquiratur. Reſeruatio enim licet impediuerit quò ad iuris acquiſitionem, & ligauerit manus cuiuſcunque inferioris quò ad collationem vel iuris adiudicationem: non tamen quò ad proceſſum iudicialem,& ea quæ reſultare poterāt ex proceſſu ſeu quò ad proceſſus efficaciam quin ſententia ab eo lata pareret exceptionem rei iudicatæ inter partes inter quas

lata

lata eſt.ſi non appelletur,vel ſi appelletur, & ap
peilatio deſeratur prætextu allegationum com-
petentiũ & non oppoſitarum non poteſt ſenten-
tia retractari.de re iud.inter monaſterium.C.de
re iud.ſub ſpecie.licet regula ſuperiorum vel iu
rium acquiſitionis ſeu adiudicationis factæ non
tranſeat ſententia in rem iudicatam.iuxta nota.
per Inn.de reſcri.conſtitutus.in fi.benetamen di
ctum fuit quòd ſecundus in dato non poteſt tan
quam ſpoliatus directo iudicio poſſeſſorio ſe re
ſtitui petere:quia propter reſeruationem cui e-
tiam innititur ſecũdus nunquam potuit habere
veram poſſeſsionem,qua poſſet peti judicium re
ſtitutorium.Nã antequàm ſibi in virtute reſer-
uationis & noui mandati per eum impetrati de-
ſibi prouidendo.ſi non foret alteri ius quæſitum
obtinuerat poſſeſsionẽ ſeu detentationẽ ad quã
petit ſe reſtitui,quod non poteſt:quia illa poſſeſ
ſio erat infecta per reſeruationem,intantũ quòd
re vera non cenſetur habuiſſe poſſeſsionem,pro
pter no.per Inn.in c.vt noſtrum.de appel.Sed ta
mẽ bene poterat petere illam occupationem ad
uerſarij tanquam innouatã reuocari & ante om
nia reduci in ſuam priſtinam detentionem , ſeu
in ſtatu in quo primo erat:vt in titulo,vt lite pẽ
den.per totum.quia in reuocatione attentato-
rum non quæritur an quis poſsideat:ſed ſolùm
ſtatus primus in quo erat pars antequàm atten
taretur,licet † in iudicio poſſeſſorio requiratur
4 quod quis poſsideat,vt no.Inn.de maio. & obe.
dilecti.Alij verò dicebant contra ,quòd ſolùm
erat reuocãda occupatio primi,& ſic auferenda
poſſeſsio:ſed non reſtituenda ſecũdo donec per
finalem ſententiam obtineat ſibi fieri prouiſio-
nem in virtute reſeruationis vel prouiſionem
in eius virtute per ſecũdum Auditorem factam
tenuiſſe declarari:& tunc virtute illius mandati
cuius virtute ſibi prouiſum fuit tanquam de re-
ſeruato erit in poſſeſsionem inducendus, & non
antè. Nec obſtat ſi dicatur quòd reducendus eſt
in ſtatu in tempore quo fuit attentatum : vt
no.Inn.in dict.c.dilecti.quia illud verum, quan-
do ille ſtatus erat debitus & licitus · vel de hoc
erat dubium.ſed hic ille ſtatus in quo tunc erat,
erat indebitus & illicitus & minus canonicus ;
quia illi poſſeſsioni de facto ſeu detentationi ,
quam antè habebat obſtabat reſeruatio: & ideò
ad illum ſtatum eſt reducendus,ne patere poſsit
vitioſius ingreſſus.argum.de eo qui mit.in poſſe,
eum qui.lib.vj.pro hoc etiam facit quod notat
Inno.in c.bonæ.de appel. Et ſi dicatur,quid ſibi
proderit reuocatio attentatorũ niſi ipſe reduca-
tur in ſtatu? Dico quòd multum: quia poſſeſsio
remanebit vacans,& vacua,in qua ſi eum finali
ter obtinere contingat,facilius fiet pro eo execu
tio quàm ſi eſſet per aduerſarium ſuum detenta,
arg.notatorũ in ſimili per Inn.extrà de teſtibus.
ca.veneniens.ij.ſuper verbo.incontinenti . & in
iſta opinione ego eram,licet magis cæteri in ſe
inclinarunt vt etiam reduceretur in ſtatu in quo
erat. Alij tamen dicebant quòd poſſet petere ſe
5 reſtitui in iudicio poſſeſſorio:quia † licet reſer-
uatio obſtet petenti ſe reſtitui eius priſtinæ poſ
ſeſsioni vbi ageret contra papam ſeu habentem
cauſam ab eo in virtute reſeruationis:non tamẽ
obſtaret petenti ſe admitti contra ſpoliantem
qui ſe nõ defenderet prætextu reſeruationis,nec
ei inniteretur.ar.ff.de vi & vi arma.l.j.§.ſi.& ff.
de præca.qui præcario.hæc opinion approbatur
6 quia † cũ prætextu reſeruatiõis impediretur poſ-
ſeſsiõis acquiſitio intantũ ꝙ nõ cenſebatur habe
re aliquã poſſeſsionẽ nec naturalẽ nec ciuilẽ: er
go,nec poterat ſibi cõpetere judicium poſſeſſo-
rium.argum.l.j.§.deijcitur.ff.de vi & vi arma,
& argum.no.in d.cap.vt noſtrum.de appel.per
Inno.ad quod no.gl.de do.& contu.contingit.
in fi.gl.nec etiam crederem eum habere condi-
tionem ex canone reintegranda.iij.q.j.quia cre-
do quòd illa ſupponit veram poſſeſsionem præ
ceſsiſſe,vel naturalem vel ciuilem.Et eſto qoòd
ſufficeret ſola detentatio,adhuc non crederẽ i-
ſtum per eam poſſe reſtitui : quia detentatio ſua
obſtãte reſeruatione erat infecta & vitioſa quã
tuncunque eam ignoraſſet ab initio,propter de
cretum ei annexum quod afficit ignorantes : vt
c.ſi eo tempore.de elect.Nec prodeſt etiam ſibi
quòd vadit contra tertium ſpoliantem vel inua
dentem:quia cùm ille poſsideat,vincit actorem
iſtum petetem ſe reſtitui per non ius ſuum,quia
ex parte actoris ius metimur.argu.l.fin.C.de rei
ven.ff.ſi pars hære.peta.l.j.& pro hoc bene facit
ff.de teſt.mili.l.militis codicil.§.veteranus.de ſe
cun.tab.qui liberis.§.fi. Alij tamen tenẽt quòd
beneficiũ reſeruatum poteſt verè poſsideri vel
7 naturaliter vel ciuiliter,licet iniuſtè:quia † iuſtũ
vel iniuſtum nõ diuerſificant eſſentiam poſſeſsio
nis.ar.l.iij.§.ex cõtrario.in fi.ff.de acqui.poſ.ad
ꝙ allegãt tex.in l.j.§.ſi vir.ff.de acqui.poſ.iũct.l.
iij.§.ſciendum.ff.de don.inter virum & vxorem
8 quia † ex inutili contractu transfertur poſſeſsio
etiam vbi non poſſet trãsferri dominium: vt ibi.
Sed an iſte ſecundus ſi eſſet reſtitutus vel nun-
quam fuiſſet ſpoliatus,qui tenet beneficium re-
ſeruatum in quo nullum ius habebat,poſteà ob
tineat ſibi prouideri in virtute reſeruationis ſeu
prouiſionis per ſecundum auditorem ſibi factæ,
indigebit noua inductione in poſſeſsionem: vel
an ſufficiat ſibi quòd remaneat in prima quam
anteà tenebat,quæ licet tunc illicita nunc fiat
licita. Quidam dicunt qoòd non indiget noua
inductione: ſicut nec emptor qui prius rem tene
bat non indiget noua traditione.ff.de rei vend.
quædam mulier. Alij verò dicunt quòd indiget
noua inductione.arg.de inſt.c.ex frequentibus,
& de conceſ.præb.c.poſt electionem.

ADDITIO.

a Primos in data. Adde Æneam de Fal.in tract.re-
ſeruat.in quarta,quæſtione principali in vndeci
mo effectu.

SVMMARIA.

1 ***Spoliatus apoſtolicus reſtituendus eſt contra permutã tem ipſum ſpoliantem beneficio ex cauſa ficta permutationis renuntiato,non obſtante renuntiatione iuri & poſſeſsioni & petitionis iuramento per ſe facto,***
Bene-

2 *Beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate expectantium.*

3 *Renunciatio petenda reſtitutionis facta poſt ſpoliationem an obſtet petenti ſe reſtitui?*

DECISIO II.

1 A & B. ex † cauſa permutationis inuicem faciendæ reſignauerũt ſua beneficia in manibus ordinarij. Quidam vero expectatiuus apoſtolicus poſt præmiſſam reſignationem antequàm per ordinarium eſſet expedita permutatio, id eſt, antequàm beneficium vnius permutantium inuicem alteri contuliſſet, acceptauit beneficium ipſius: & fecit ſibi de eo prouideri, & in poſſeſsionem induci: prætẽdens quod dictus A. tempore reſignationis beneficij erat ſenex & infirmus, & quod in fraudem expectantium permutationẽ illam fuerat machinatus: & eadem die qua expectans apoſtolicus acceptauit & fecit ſibi prouideri & in poſſeſsionem ſe induci: ordinarius perfecit dictam permutationẽ, videlicet beneficium ipſius A. conferendo ipſi B. & econuerſo. Modò dictus B. videns quod dictus apoſtolicus fecerat ſe induci in poſſeſsionẽ beneficij quod fuerat ipſius A. & nunc fuerat ipſi B. collatum ex cauſa permutationis, in craſtinum ipſum expectantem apoſtolicum ſpoliauit, & omnia iſta facta fuerunt adhuc viuente ipſo A. poſteà verò per ſex aut ſeptem dies dictus A. ex ſua infirmitate deceſsit: & poſt prædicta dictus expectans apoſtolicus ſic ſpoliatus renũtiauit iuri & poſſeſsioni & petitioni reſtitutionis medio iuramento, ſed nõ obſtante renuntiatione prædicta apoſtolicus prædictus contra dictũ B. petebat ſe reſtitui in poſſeſsionem dicti beneficij quo fuerat ſpoliatus. opponebatur ſibi per ipſum B. quòd non potuerat acceptaſſe, nec poſſediſſe prædictum beneficium quod non vacauerat niſi per reſignationem per ipſum A. factam ex cauſ. permutationis cum ipſo B. faciendæ. &

2 † beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate expectantium, in c. 1. de rerum permut. lib. vj. Item opponebatur ſibi de renuntiatione prædicta: dictus verò expectans dictam permutationẽ ſeu renuntiationem eius prætextu factam dicebat fraudulentam & machinatam in fraudem expectantium: & ideò ipſum potuiſſe nihilominus acceptare, & ſibi facere prouideri, & per eũ fuiſſe inductum veram vacationem in præiudicium reſignantis & in fauorem expectantis. vlterius etiam aſſerebat quòd & ſi poſſeſsio ſua reſpectu ipſius A. poſſet reputari vitioſa, tamẽ reſpectu ipſius B. qui ipſum ſpoliare non debuit, niſi eo primitùs vocato & audito, poterat reputari canonica, & erat contra eũ reſtituendus. Nec obſtat

3 † ſibi renuntiatio: quia eam fecerat poſt ſpoliationẽ prædictam: & ideò ſibi non præiudicabat quò minus eſſet reſtituendus. ar. c. ſolicitè. de reſti. ſpol. quæritur quid iuris.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitalarij ſpoliati ab ordinarijs an poſſint petere ſe reſtitui?*

DECISIO III.

1 NVnquid † iſti quibus committũtur hoſpitalia, xenodochia, leproſaria & alia huiuſmodi ſi ſint ſpoliati ſeu priuati per ordinarios ſuos à quibus adminiſtratio eis fuit commiſſa, poſsint petere reſtitutionẽ? vide quæ ſcripſi de relig. domi. quia contingit. vt antè, & in gl. ſuper verbo, committatur.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. de reſti. ſpol. nu. 17. in antiq. Vide Caſſ. dec. 4. pagin. ſecunda. ver. nec refragatur. vt lite penden.

SVMMARIA.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem contra prouiſum à papa inductum per ſuum executorem in poſſeſsionem beneficij reſignati, an obſtet quod ſibi fuerit prouiſum de dicto beneficio non vacante de facto, ſed de iure?*

2 *Renuntians non ſolùm perdit ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſsione: imo facilius in poſſeſsione, poſito quod renuntiatio non teneret.*

DECISIO V.

SVppoſito de cõſuetudine in eccleſia quòd præcẽtoria nõ cõferatur niſi canonico præbẽdato, & quod ſi præcẽtor qui etiã eſt canonicus præbẽdatus dimiſerat canonicatũ & præbendã cẽſeatur etiã dimiſiſſe præcẽtoriã. Quidã præcentor reſignauit canonicatũ & præbẽdã, ſed adhuc de facto voluit retinere præcẽtoriã, tamẽ ordinarius ad quẽ illius ſpectabat collatio cõtulit eam cuidam canonico illius eccleſiæ tãquam vacãtem per dimiſsionẽ canonicatus & præbẽdæ, & eum induxit de facto in poſſeſsionem ipſius præcentoriæ, & fuit receptus per capitulum non vocato primo præcentore, qui ſecundùm ſe poſſeſsionem præcentoriæ adhuc retinebat, nec credebat eum perdidiſſe. & poſteà ille primus præcẽtor venit ad curiam Romanam, & in manibus papæ vel commiſſarij ab eo deputati reſignauit præcentoriam, & eã papa cuidam contulit tanquam vacantem in curia per reſignationem illã in eius manibus factã & ille cui papa contulit, fuit inductus per executorem ſuum in poſſeſsionem, venit alter cui ordinarius cõtulerat, & prætendit ſe ſpoliatũ & petit ſe reſtitui: Quæritur

1 † an ſit reſtituendus? Quidam dicunt quod non: quia ex quo primus præcentor non dimiſerat poſſeſsionem quando ille fuit inductus per ordinarium, non potuit aſſequi poſſeſsionẽ, donec primus præcentor vocatus fuiſſet amotus de poſſeſsione. ar. C. ſi per vim vel alio modo. l. fi. quia

2 eſto quòd aliàs † per renuntiationem non ſolũ perdit renuntians ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſsione, imò faciliùs in poſſeſsione poſito quòd quòad proprietatem non teneret renũtiatio: vt no. Inn. in capi. quòd in dubijs. de renuntiat. tamen non ſequitur quòd prætextu dictæ conſuetudinis dimiſſo canonicatu & præbenda

perdens,

perdens proprietatem in præcentoria, propter hoc perdiderit poſſeſsionem.ar.c.licet.de præb. lib.vj.Sed hæc ratio concluderet quòd primo præcentore ſi incontinenti quaſi continuando ordinarium eieciſſet de poſſeſsione quàm citò ſeruiſſet, quia reſpectu ordinarij non poſſet dicere ſe ſpoliatum.argu.ff.de acquiren.poſ.clam poſſidere.§.qui ad nûdinas.& l.ſi id quod. Sed quia hic non venit ad cauſam primus præcentor: ſed ille cui Papa poſt eius reſignationem contulit, ſecus eſt, quia reſpectu huiuſmodi apoſtolici & cuiuſlibet alterius, ille cui ordinarius contulit, poſsidebit per prius: ideò apoſtolicus vel eius executor non debuit eum eijcere ſine cauſæ cognitione. Nam non eſt dubium quòd etiam tempore ante reſignationem factam in manibus Papæ per primum præcentorem ipſe quem ordinarius induxit in poſſeſsionem ſaltem habuit naturalem: licèt præcentor primus in animo retineret eiuſdem: vt §.qui ad nundinas. quæ quãuis clandeſtina, tamen parit reſtitutorium interdictum cõtra quemcunque præterquàm contra primum præcentorem à quo fuit clandeſtina, ſi vellet eam retinendo defendere: vt l.j.§.fin. ff.vti poſsi iunct.l.j.§.deijcitur.de vi & vi arma. Cùm igitur primus præcentor non defendat eam: imò nec habens cauſam ab eo, quia iſte cui Papa contulit, non habet cauſam à prædeceſſore, ſed potiùs à Papa: videtur quòd ille ſit reſtituendus, quem ordinarius prius induxerat.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus deprædatus cappa vel breuiario poteſt contra prædonem agere nomine ſuo.*

DECISIO VI.

1 VTrùm † religioſus deprædatus cappa vel breuiario vel alijs rebus ſuis poſsit nomine ſuo agere contra deprædantem vel ad recuperationem rerum vel æſtimationem? Fuit dictum quòd ſic.argumẽ.l.iij.C.ſi per vim vel alio modo, & ff.de iudic.ſi longius.& not. in Specul.titulo de accuſationibus.in verſicul.ſed quid ſi cappa. viij.colum.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium licet A.ſuſpenderit quò ad B. non obſtabit quò minus ipſe B.admitti debeat ad petitorij cauſam ab A.contra tertium collitigantem reaſſumptã.*

DECISIO VII.

1 RIchardus † & Robertus & Thomas ſuper quodam beneficio contendebant: ita quod Richardus prætendens ſe ſpoliatum per Robertum egit poſſeſſorio reſtituendæ, & ſuſpendit petitorium, & obtinuit ſententiam in poſſeſſorio pro ſe, & fuit per ſententiam reſtitutus, ſed quia antequàm ferretur fortè ſententia vel ſaltem mandaretur executioni, Robertus ſecundum ſe fuit ſpoliatus per Thomam, idem Robertus egit contra Thomam poſſeſſorio, & petijt ſe reſtitui, ac ſuſpendit contra eum petitorium, ſed quia nõ bene probauit Robertus intentionẽ ſuam fuit dictus Thomas ab eius impetitione in dicto poſſeſſorio abſolutus. dictuſque Robertus appellauit & procurauit cauſam illius appellationis committi in poſſeſſorio alteri auditori. Tandem Robertus volens procedere in petitorio contra Richardum, petijt eum citari ad procedendũ in petitorio: tunc autem venit etiam Thomas & videns Robertũ contra Richardum procedere in petitorio petijt etiam ſe admitti ad petitorium: quia ſua intereſt. opponitur ſibi per Robertum quòd ipſe cõtra eum ſuſpendit petitorium, & cum adhuc pẽdeat iudicium poſſeſſorium quod ipſe antè intẽtauerat contra eum & nunc in ſecunda inſtantia pendet: non debet donec poſſeſſorium ſit terminatum admitti ad petitorium. Quæritur quid iuris? Tenuerunt omnes quòd non obſtante dicta ſuſpenſione petitorij dictus Thomas ſit admittẽdus ad petitorium: quia ſua intereſt, ex quo videt dictum Robertum procedere in petitorio cõtra Richardum. Item quia imputandum eſt eidẽ Roberto quòd procedit in petitorio donec poſſeſſorium per eum contra Thomam intentatũ ſit finitum. videtur enim eo ipſo quòd procedit in petitorio quodammodo renunciare poſſeſſorio: præſertim autem eſt admittendus Thomas quia nõ venit voluntarius ad petitoriũ, ſed quaſi coactus ex facto dicti Roberti quẽ videt procedere in petitorio contra Richardum, & ſua intereſt admitti petitorium, ne tacendo ſciens cauſam petitorij agi inter eos, ſibi poſsit præiudiciũ generari.iux.l.ſæpè.de re iud.& c.cùm ſuper. & capi.quamuis. cum ibi nota.per Innocen.de re iudica.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio dicitur acquiri per tactum annuli portæ clauſæ: & ſi fuerit ſpoliatus, reſtituendus eſt?*

DECISIO VIII.

1 AN † inductus 2 in poſſeſsionem per annulum ſeræ eccleſiæ clauſæ, cuius claues erãt penes eum ad quem pertinebat cuſtodia eccleſiæ tempore vacationis apprehendat poſſeſsionem: vt ſic ſi poſtea non admittatur tã quam ſpoliatus, vel ſi alius in poſſeſsionem inducatur ſit reſtituẽdus. Tenuerũt quòd ſic. quia talis annulus eſt pars rei.arg.ff.de fundo inſtru. quæſitum.§.fiſtulis.de act.emp.fundi.in princ. ergo &c.argum.l.iij.in princ.ff.de acqui.poſſeſ. præſertim quia inducens habebat poteſtatẽ tradendi poſſeſsionẽ: & tunc in tali poſſeſsione apprehenſa ſufficit rei præſentia eũ viſu.arg.l.j.§.ſi iuſſeris.& l.quod meo.§.ſi vẽditorem.in eo.ti. etiam tunc talis poſſeſsio eſt extendenda. iuxta no.per Inn in c.in literis.de reſt.ſpo.& in c.trãmiſſa.de electio.& ibi per Cõpoſt. Nec obſtat quòd cuſtodia erat penes alium. quia nõ propter hoc erat poſſeſsio penes eũ.iuxta nn.per In.in c.ex parte de arbi.ſed quãdo alius eſſet in poſſeſsiõe tũc poſſeſsio talis nõ eſt extẽdẽda, ſed reſtringenda

genda ad ea ſola quæ traduotur, ſeu de quibus poſſeſsio vacat: vt ootat Compoſtel. de electio. tranſmiſſam.

ADDITIO.

a Anin ductus. Hæc dec. eſt ſingulariter notaoda quòd per tactum annuli quæratur poſſeſsio eccleſiæ nempè vix alibi ita bene deciſum huiuſmodi poſſeſsionis acquirẽdæ modum inuenies. Cum hac deci. concor. dec. 5. ſ. de cauſ. poſſeſ. in antiquio.

SVMMARIVM.

1 *Interdicto vti poſsidetis ab vna, & interdicto vnde vi, & ab altera partium intentatis ſi in vtroque ſufficienter ad victoriam probatum fuerit: pro quo ſententia ferenda erit?*

DECISIO IX.

1 ABbas † pro certis iuribus epiſcopalibus in quorum poſſeſsione ſe aſſerit, egit cõtra epiſcopum eum turbantem & inquietãtem interdicto vti poſsidetis: & econtra epiſcopus egit contra abbatem pro eiſdem iuribus quibus per eum ſe aſſerebat ſpoliatum interdicto vnde vi pro eorum reſtitutione: & tandem vterque probat ſufficienter intentionem ſuam. Quæritur an pro vtroque ſit ferenda ſententia an pro ſolo epiſcopo. de quo pleniſsime no. Inn. de præſcrip. veniens. in maiori gl. ſuper verbo, niſi in aliquo. ſed non ita plene. C. vti poſsid. l. j. in v. & vj. quæſt. & Inn. vbi ſuprà tenet ſecundum quoſdã quòd in vtroque interdicto, & pro vtraque parte feratur ſententia: ſed tamen ſola lata pro epiſcopo interdicto vnde vi, mandabitur executioni. & non lata pro abbate interdicto vti poſsidetis. Secundum alios autem tenet, quòd ſolùm pro epiſcopo interdicto vnde vi feratur ſententia, & non pro abbate interdicto vti poſsidetis.

DECISIO X.

Similis eſt dec. ſ. eo. in antiqui. nu. 18.

SVMMARIVM.

1 *Fructus qui percipi potuerunt an, veniant ex canone reintegranda?*

DECISIO XI.

1 AN in † conditione ex canone reintegranda veniant fructus qui percipi potuerũt non niſi ex materia violentiæ, & contra violentium competat argum. l. inuaſor. cum ibi not. circa princip. glo. C. vnde vi. licet Archidi. in capit. reintegranda. iij. quæſtio. ij. videatur tenere ſimpliciter quòd veniant: ſed maior pars fuit in opinione prima quòd oon.

DECISIO XII.

Similis eſt deciſi. 15, de cauſa poſſeſ. & propriet. ſ. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus vna perceptione, & demũ ad reliquas ſucceſsiuas admiſſus, an reſtitutionem petere poſsit?*

DECISIO XIII.

1 PRæcentor † & capitulum conſueuerunt recipere tortitia & candelas quæ ponuntur in funere in eccleſijs parœcialibus totius ciuitatis, vbi ipſe & canonici inter ſunt cum proceſsione in ſepultura. Contigit quod quadam die quædã eccleſia non permiſit rectorem ipſius eccleſiæ recipere tortitia, & candelas quæ ibi obuenerant in quadam ſepultura, in qua illi interfuerãt: ſed in ſequentibus funeribus bene fuerunt permiſsis recipere, & etiam in cæteris eccleſijs agebãt tamen poſſeſſorio tanquam ſpoliati poſſeſsione ſua pro illa ſepultura: & petebãt ſe reſtitui: erat quæſtio an bene agerent? Nam videbatur eos nõ poſſe petere reſtitutionem poſſeſsionis: quia aut petereot ſe reſtitui ad poſſeſsionem iuris recipiẽdi. & nõ poſſunt. quia iam illam poſſeſsionẽ recuperauerunt, ex quo in ſequẽ. funeribus fuerũt admiſsi & permiſsi recipere: aut peterent ſe reſtitui ad poſſeſsionem illorum tortitiorum & cãdelarũ illius diei ſepulturæ: & non poſſunt: quia illorum poſſeſsionem nunquam habuerũt. Fuit tamen dictum quòd imò poſſent petere ſe reſtitui. per no. per Inn. in c. quærelam. ſuper verbo, ſubtractam. ibi, ſed quid ſi poſtquã ſpoliauerunt cùm ierit ad capitulum.

De Dolo & contumacia.

SVMMARIA.

1 *Canonici ſingulares citati, ſi fuerint contumaces, non poſſunt excommunicari pro capitulo non comparente vbi decreta fuit citatio contra decanum, & capitulum.*

2 *Procurator capituli an poſsit petere abſolutionem canonicorum vt ſingulorum excommunicatorum?*

3 *Syndicus vniuerſitatis non poteſt agere vel conueniri pro iuribus ſingulorum de vniuerſitate.*

DECISIO I.

1 CITATIS[a] decano † cum capitulo cuiuſdam eccleſiæ vt comparerent certa die in curia proceſſuri in quadam cauſa prophana ad ſingulos actus vſque ad ſententiam: & executa citatione in perſona cuiuſdam A. modo decani, & B. & C. & D. tunc canonicorũ capitulariũ certis alijs canonicis tunc ab illo capitulo abſentibus: & in termioo citationis aſsignato nullo pro eiſdem decano & capitulo comparẽte. Quæritur an dicti A. decanus. & B. & C. & D. canonici in quorũ tunc capitulantium perſonis fuerat executa citatio poſsint excommunicari? Videtur quòd ſic. quia

quia illi ex quo erant tunc capitulantes, viden-
tur culpabiles de contumacia capituli: igitur
in eos ſingulares ſic culpabiles ferri poteſt ex-
communicatio.argum.cap. Romana.§.in vni-
uerſitatem. de ſenten.excommunicatio..lib.vj.
Contrarium credo,& in hac parte fuit maior
pars dominorum:quia licet tempore citationis
fuerunt in capitulo non propter hoc cóſtitit de
culpa eorum:quia poſsibile fuit quòd poſteà ſu-
peruenientibus alijs canonicis,vel ad deliberan
dum ſuper ipſa citatione & miſsione procurato
ris ad curiam ad comparendum in termino voca
ti cum eis habuerint diligentiam competentem
& forſitan non potuerunt fœliciter cócordare,
vel non potuerunt ad hoc neceſſaria habere,vel
alia fuerunt impedimenta modo ad hoc vel pro
pter factum vel cótumaciam capituli vel vniuer
ſitatis poſsint excommunicari ſingulares opor-
tet quòd conſtet de culpa eorum.iuxta illum.§.
in vniuerſitatem.cum ibi no.per Inn.Nec obſt.
ſi dicas quòd præſumitur eorum culpa vel negli
gentia,ex quo non docetur de diligentia:quia di
co quòd non præſumitur,ex quo erant canoni-
ci cum quibus fuit ſuper articulo præiudicatæ
eccleſiæ tractãdo & declarando.& veriſimilius
eſt quòd citationem alijs dixerint quàm quòd
non:& licet poſtea non omnes miſerint procu-
ratorem in termino,non cóſtat quòd dicti A.&
B.& C.& D.de hoc fuerint culpabiles magis quã
alij:nec in qua culpa fuerint. Nec ob.ſi dicatur
quòd ſaltem decanus qui perſonaliter fuit cita-
tus,debet comparere vel mittere:quia illud verũ
eſſet,ſi fuiſſet citatus pro cauſa eum tangẽte ſpe
cialiter vel decanatũ ſuum , & pro eius iuribus
ſeparatis à iuribus capituli.Sed ego pono quòd
omnes citabantur communiter pro cauſis tangẽ
gentibus omnes & vniuerſos & totam eccleſiã:
hoc enim caſu non eſt concernẽdus decanus vt
diſtinctus & ſeparatus à capitulo:ſed vt inclu-
ſus in capitulo,& vnitus & vnum corpus faciẽs
cum capitulo tanquam caput cum membris.fa
ciunt no.de conſti.cum omnes.& de conceſ.præ
bẽ.poſt electionem.& in cle.vt hi qui.de æta.&
quali.ſuper ver.eiſdem.Sed pone quòd propter
hoc A.& B.& C.& D.fuerunt excommunicati,
quia non comparuerunt in termino:poſteà vè-
rò tractu temporis antequàm ſcirent excommu
nicationem in eos latam,capitulum etiam inter
quos fuerunt A.& B.& C.& D.miſerunt pro-
curatorem ad cauſam prædictã nomine decani
& capituli citatorum. Quæritur nunquid ille
poſsit appellare pro grauamine excommunica-
tionis prædictæ latæ in dictos A.B.C.& D. pro
cótumacia prætenſa capituli?Et videtur quòd non,
quia illi A.B.C.& D.non fuerunt excommuni-
cati vt capitulum:quia ſic non tenuiſſet ſenten
tia nec ſic poterant excommunicari,vt d.§.in v-
niuerſitatem. Igitur excommunicati fuerũt vt
a ſinguli,& † cũ dictus procurator non ſit procu-
rator ſingulorũ ſed capituli:non videtur quòd
poſsit pro grauamine eis illato vt in ſingulos
cũ cauſa ſingulorum,nec eorũ grauamen nó ſit
capituli vel vniuerſitatis.arg.l.ſed ſi hac lege.§.
qui manumittitur.de in ius vocan.de rerum.di
uiſi.l.in tãtum.§.vniuerſitatis.pro hoc videtur
3 tex.ff.quòd cuiuſ.vniuer.ſicut.§.ſi quid.vbi † a-
ctor vel ſyndicus vniuerſitatis non poteſt agere
b vel cóueniri pro iuribus ſingulorũ.[b] Domini
tenuerunt cótra quòd fuerunt iſti excómunica-
ri pro prætenſa contumacia capituli,& eius oc
caſione:videtur igitur quòd tanquã ad capitulũ
redundet iniuria & præiudiciũ igitur procura-
tor capituli poſsit appellare.pro hoc bene facit
quod no.Inn.de appel.dilectus.de ſen.excó.Ro-
mana.§.in vniuerſitatem.in gl.fi.ver.ſed quæri
tur.Nec obſtat ſi dicatur quòd nó valuerit pro
curatoris cóſtitutio:quia erant excómunicati có
ſtituentes.ar.c.conſulti.de procur.quia imò ex
quo tunc ignorabant.ar.de cleri.excó.mini.apo
ſtolicæ.vel etiam ad proſequendum cauſam ad
quam erant vocati vt rei.Et quia ad appellan-
dũ à grauamine illato vel inferendo etiam conſti
tuerãt procuratorem.ar.de iud.c.intellexiмus.
de excc.ſignificauerunt.de reſcri.c.j.li.vj.

ADDITIONES.

a Citatis. Adde Fel.in c.cũ omnes.col.xv.ver.am
plius.de conſti.& in c.eã te.col.x.reſcri.& in c.
dilectæ.col.4.ver.an autem.de excep.
b Singulorũ. Adde Old.conſi.66.de iniur. Dec.in
c.licet cauſam.col.8.ver.xv.no.de probatio. &
quando dominus poſsit agere pro iniurijs latis
ſubditis.vide Fel.in c.auditis.col.xij.ver.ſcias.
de præſcri.Craue.conſi.45.quidam dominus.

SVMMARIVM.

1 *Actor qui obtinuit citari reũ ad perſonaliter compa-
rendũ,tenetur etiam ipſe perſonaliter comparere:alio
quin reus non comparens non reputabitur contumax.*

DECISIO II.

1 VTrũ ſi † quis a obtinuerit commiſsionem
a cũ poteſtate citãdi perſonaliter:& in eius
virtute fecit aduerſarium citari perſonaliter te-
neatur etiã ipſe actor impetrans commiſsionem
perſonaliter comparere,ita quòd aliàs reus cita
tus in termino nó comparens non poſsit contu
max reputari:niſi etiam actor tunc perſonaliter
cópareat.& iſta quæſtio ſupponit quòd agere-
tur ciuiliter:quia ſi criminaliter actor qui tene-
tur ſe inſcribere ad pœnã talionis bene tenetur
ſine dubio perſonaliter comparere:ſed cum agi
tur ciuiliter,& actor ex ſpeciali gratia obtinuit
quòd aduerſarius poſſet citari perſonaliter, eſt
quæſtio fortis.Et quidã dicebant quòd non te
neatur actor perſonaliter comparere,ex quo cau
ſæ natura hoc non requirit:nec aliàs per iudicẽ
vel ſuperiorẽ ad hoc expreſsè eſt citatus:nec quòd
ex ſpeciali priuilegio,ſibi contra aduerſariũ con
ceſſum eſt,ſibi debeat in læſionem redundare.
ar.l.terminato.C.de fruct.& lit.expen.& C.de
reſcin.vend.l.ratas.& arg.illius æquitatis tituli,
quod quiſque iuris.nã intereſſe poteſt aduerſarij
ipſum debere perſonaliter cóparere:quia ſuper
defenſionibus ſuis ſciet forſan melius veritatem
quàm procurator.

ADDITIO.

Vtrũ ſi quis. Hæc deciſio eſt memoriæ commendanda tãquàm ſingularis & magnæ æquitatis in ſua materia. & ad materiam adde Fel. in rubr. de reſcri. col. j. ver. conſidera ſecundò.

Vt Lite pendente nihil innouetur.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 3̄. hoc ti. in antiqui.

DECISIO II.

Similis eſt deciſi. 28. de conceſ. præben. in antiq.

De Sequeſtratione poſſeſsionis & fructuum.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 55. 3̄. de reſcrip. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Sequeſtrum in vim ſententiæ nullæ decretum, an ſi quis violauerit, teneatur pœnis de quibus in clem. ad compeſcendas.*
2 *Sententia lata ex falſa cauſa: niſi habeat errorem iuris expreſſum ipſo iure tenet.*
3 *Sequeſtrum [illegible] poſſeſsionem penes ſequeſtrum remanentem, vel ſi per ſequeſtrum cõſeruaretur.*

DECISIO II.

1 Vtrùm † pœnæ conſtitutionis ad compeſcen-
2 das. a habeant locum ſi factũ fuerit ſeque-
ſtrũ per literas apoſtolicas obiectũ virtute ſententiæ
diffinitiuæ latæ in curia Romana quæ eſt nulla: li-
cet tũc aliqua putaretur, & aliquis violuerit il-
lud ſequeſtrũ? Et videtur ꝙ talis nõ incidat in pœ-
nas illas, ex quo ſentẽtia erat nulla: quia tũc de-
cretũ ſequeſtratiõis videtur fuiſſe factũ ſeu inter
poſitum ex falſa cauſa. igitur nullius ſit effectus.
ar. ff. ne vis fiat ei. l. j. §. hæc verb. & quia conſti-
tutio illa eſt pœnalis. igitur reſtringenda. Sed ve-
riùs eſt tenere contrariũ, propter rationẽ illius
textus, & propter temeritatẽ, & in odiũ violan
tis ſequeſtrũ, antequàm eſſet declarata ſententiæ
nullitas: & quia propria authoritate attentare
non debuit, quod iuridicè & via ordinaria pro
ſequi potuiſſet: & quia in dubio ſequeſtrum &
manus appoſitio papæ ſeruare debuit propter e-
ius authoritatem. & pro hoc etiã quòd non ob-
ſtante nullitate ſententiæ ex quo aliqua crede-
batur puniatur & teneatur violator illis pœnis
facit finis illius cle. ad compeſcẽdas. & ff. de fal.
l. ſi quis legatũ. quia ſequeſtrũ nõ eſt nullũ: licet
2 factũ ex falſa cauſa: cũ † ſententia vel interlocuto
ria lata ex falſa cauſa niſi habebat errorem iuris
expreſſum. ipſo iure tenẽãt: licet ope appellãtis
reuocari poſsint. facit ꝙ no. ff. de acqui. hære. ſi is
ad quẽ. facit ff. de execu. tu. ſi qui teſta. iunct. no. per
Ion. de renũ. in præſentia. Nec obſt. iura quæ ad
hoc poſſunt in contrariũ allegari, vt dixi in illa
quæſtione, quã quære ſupra à fol. An vnio facta
3 ex falſis cauſis ſit nulla ipſo iure. Et † quia ſeque
ſtrũ violans violat poſſeſsionẽ tenẽdo quòd eſſet
penes ſequeſtrũ, vel etiam tenendo quòd adhuc
penes partẽ prius poſsidentẽ remãſiſſet: ſed per
ſequeſtrũ ſibi conſeruaretur. ar. no. C. de prohi.
ſe. l. j. per Cy. cuius quidẽ poſſeſsionis eſſentiam
cũ ſit facti, iuſtũ vel iniuſtũ, vel cauſæ falſitas nõ
diuerſitas. nec eius acquiſitionẽ vel retentionem
impedit: ſicut nec acquiſitionẽ dominij: vt l. cũ
in corpus. & per totũ ti. de cond. & demonſtra.
facit l. rẽ quæ nobis. & l. iij. §. ex contrario. de ac
qui. poſ. iunct. c. cũ noſtris. de conce. præb. & de
præb. licet epiſcopus. lib. vj. & ſequeſtrum etiam
facti eſt. ff. de cu. fur. l. conſilio. §. ſi.

ADDITIO.

a Ad compeſcendas. quæ eſt in volu. clem. ſub rub. de ſequeſt. poſſ. & fructuũ. & adde Caſſa. dec. 5. pag. ij. ver. ſed maior pars. de ſeque. poſ. & fru.

De Confeſsis.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 18. eo. ti. in antiq. Adde Fel. in c. ij. col. v. ver. item probabis. de fide inſtru.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 4. eo. ti. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in confeſſum, quæ non poteſt valere vt ſententia, valet vt præceptum.*
2 *Actus qui non valet vt agitur, ſi interpretandus eſt, valeat, vt valere poteſt.*
3 *Verbum, condemno, vt actus ſeruetur interpretandũ eſt pro verbo præcipio largè accipiendo illud ſecundũ ſubiectum.*

DECISIO III.

1 Vtrùm † ſi contra reum confitentẽ debitũ an-
te litem conteſtatã, & nõ dato libello per a-
ctorẽ iudex tulit diffinitiuã ſententiam & eum
condẽnauit ad ſoluendum: talis ſententia diffini
tiua, quæ valere nõ poteſt vt ſententia, valeat vt
præceptũ de ſoluendo? Tenuerunt quaſi omnes
2 ꝙ ſic: vt † actus qui nõ valet agitur, valeat vt va
3 lere poteſt. ar. l. an inutilis. & vt verbum, † condẽ
no. ibi poſitũ ſumatur largè, id eſt præcipio ſecũ
dum ſubiectã materiam. de verb. ſigni. c. in his.
de condi. & demonſt. l. pater Seuerinam. §. con-
ditionum. & vt fiat interpretatio vt actus magis
valeat quàm pereat, vt l. quoties.

De probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Executores tres vbi deputati fuerint ſuper gratia, quòd ſi non omnes duo vel ſi [illegible] ſi duo ex eis ſint tertio.*

de cur-

de cuius impedimento vel excuſatione non conſtabat eis, proceſſerunt, an valeat eorum proceſſus?

DECISIO

1 TRIBVS executoribus †deputatis ſuper gratia ſua, cum illa clauſula quòd ſi non omnes, duo veſtrû, duo ex illis proceſſerint ſine tertio nec cõſtet per eorum proceſſum an eis conſtiterit de excuſatione vel impedimẽto tertij: ſed ille in cuius gratia fuerunt deputati vult docere quòd tunc tertius fuit longa diſtantia abſens. quæritur nunquid ſufficiat ſibi? Dictum fuit ꝙ ſic, per no. per Arch. de off. de legat. cùm plures. circa fi. li. vj. & per In. in c. prudentiam. circa principium, ſuper verbo, canonicè. de off. deleg. & optimè in reg. iur. eum qui certus. per Ioan. And. in nouella, ibi vide arg. pro & contrà, & ſolutionem.

ADDITIO.

a Tribus executoribus. Adde Fel. in c. ſuſcitata. co. 6. in fi. ver. de reſcri. Curt. Inn. conſi. 63. proponitur in facto. col. peu. ver. poſtremo.

SVMMARIA.

1 *Clericatus an ſufficienter dicatur probari per reputationem, habitum & tonſuram ab eo qui contra aliquẽ opponit de canone, ſi quis ſuad. nie.*

2 *Obiectus in criminalibus debent eſſe luce clariores.*

DECISIO II.

1 COntra †quendam obijcitur quòd non valet prouiſio ſeu collatio de beneficio ſibi facta, ex eo quia erat excommunicatus tunc ratione manus iniectionis violentæ in clericum vel præsbyterû. Quæritur an ſufficiat probare manus iniectionẽ in eû qui pro clerico vel præsbytero habebatur & reputabatur, & erat in poſſeſsione habitu, vel tonſura præsbyteratus vel clericatus vtrum concludentur prædicti
2 obiectus? Videtur quòd nõ quia †in criminibus obiectus debent eſſe luce clariores. C. de proba. ſciant cuncti.

SVMMARIA.

1 *Recognitio ſigillorum & notariorum inſtrumentorû poſt terminum ad producendum omnia productorum per quæ obiectus probantur an fieri poſsit?*

2 *Probationes non ſunt augmentandæ.*

DECISIO III.

1 ALiquis †dat articulos obiectiuos poſt terminû ad ponendum & articulandû: & in termino ad producendû omnia producit inſtrumẽta per quæ probantur ilIi obiectus ſed pars aduerſa negat illa producta, ſcilicet notarios & ſigilla. Quæritur nûquid dans articulos illos obiectiuos ſaltẽ ſit admittendus ad probãdû notarios & ſigilla productorû? Quidam dicebant ꝙ non. quia nulla probatio recipi debet ſuper materia articulorum repellendorû. ad hoc facit quod no. gl. de elect. conſtitutionem. in fi. ſuper verbo, legitimè. Alij verò tenebant contrà. quia licèt ſit excluſus ab articulãdo & ſic à pro
1 bãdo per teſtes in illa inſtãtia, ex quo non dedit articulos in termino: non tamẽ fuit excluſus à producendo munimenta: quia terminus ad ponendû & articulandû ſtatuitur vt contẽta in eis probentur per confeſsionem vel per teſtes, & ab illis modo probandi per teſtes bene eſt excluſus non autẽ fuit ad finẽ quin ſi poſteà pars velit per inſtrumenta probare, ſit audienda: producendo ergò etiam ſi nõ articulaſſet, proponere cẽſetur & productio in termino ſibi cõcedıtur, ergo & omnia quæ pertinebût ad productionẽ, ſcilicet probatio notariorum & ſigillorum ſi negentur. Nec obſt. gl. in d. c. conſtitutionem. quia loquitur de probatiõe facta per teſtes à qua erat excluſus, itẽ loquitur de probatione fiẽda de materia obiectiua à qua per conſtitutionem, vt circà, erat exclusus, quæ perpetuò & irreparabiliter excludit & eius excluſio habet vim rei iudicatæ.
2 & hoc placet: quia †probationes non ſunt augmẽtãdæ, niſi quatenus reperitur expreſſum &c.

De Teſtibus.

SVMMARIA.

1 *Teſtes iurati infra terminum remiſſoriæ poſſunt poſt elapſum dictum terminum examinari de æquitate.*

2 *Remiſſoriæ forma qualis ſit?*

DECISIO I.

1 VTRVM †duo mẽſes qui præfiguntur iudicibus in remiſſoria quos teſtes probaturos recipiãt & examinent, præfigantur ſoli receptioni, vt ſic examinatio poſsit fieri poſt duos menſes: vel an etiam examinationi, vt ſic etiã examinatio fa
2 cta poſteà non valeat: forma †autem ſecundum quã fiunt tales remiſsiones habes extrà de proba. licet. circa finẽ primæ colûnæ, ibi, magiſtris. m. t. p. præcipimus vt teſtes quos ſuper hac exceptione procurator Fauentinorum duxerit producendos infra menſem recipere ac examinare curarent. Quidam dicunt ꝙ præfigitur tale tẽpus & receptioni & examinationi, propter copulã, ac quæ videtur copulare etiam quò ad tempus quia copulat. conſimiliter facit ff. de fun. inſtru. Seia. §. Caiò eû cõcor. Cùm igitur productio teſtium eſſet facienda infra tẽpus illud ergò & examinatio. Pro hoc. quia illa verba, infra duos mẽſes, vel infra menſem quæ in præcedentibus dicuntur etiam in ſequentibus repetita intelliguntur vt l. Titia. §. Idem reſpondit. ff. de verb. oblig. extrà de app. ſecundo requiris. pro hoc allegatur quod no. Arch. de exceptio. pia. ſuper verbo, probauerit ibi no. quòd infra tempus ibi præfixum ad probandû excõmunicatum non ſufficit teſtes produxiſſe niſi etiam infra tempus depoſuerint. Maior pars tamen de æquitate dicebat quod ſuf

ficeret teſtes fuiſſe productos & iuratos ĩ. tempus præfixũ in remiſſis, dato quòd examinatio fieret poſteà: ne probationũ materia quæ eſt fauorabilis, nimiũ anguſtetur. C. de hær. l. quoniã, & quia forſan teſtes producendi ſunt de lõginquo vel diuerſis locis propter quod ſæpe occurrit ꝙ vix productio & receptio poteſt impleri ĩ. illud tempus: & ideo poſteà fiet examinatio quę oportet quòd habeat magnũ tractum propter ſcripturam atteſtationũ, & interdum multiplicitatem articulorum & interrogatoriorum.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 44. de proba. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Iudices remiſſoria poſſunt recipere partis confeſſionẽ.*
2 *Inſtrumentorum appellatione ea omnia veniunt quibus cauſa inſtrui poteſt.*

DECISIO III.

a Decreta [a] remiſſione ad partes virtute literæ apoſtolicæ quæ dirigitur iudicibus, per quã papa mãdat eis quòd ſuper articulis qui eis mittũtur incluſi recipiant teſtes: & inſtrumenta, quæ vtraque pars duxerint pro-
1 ducenda. Quæritur † nunquid poſſunt illi iudices recipere cõfeſſionẽ partiũ, vt ſic ſi vna pars reſpõdeat articulis alterius, & cõfiteatur aliqua
b & teneat talis confeſſio [b] & ſufficienter probet ſicut cõfeſſio iudicialis? Maior pars tenuit ꝙ ſic
2 quia † nomine inſtrumentorũ ea omnia accipiẽda ſunt quibus cauſa inſtrui poteſt. ff. de fide inſtru. l. j. ſicut cõtinentur & teſtes. extrà de teſt. cogen. peruenit. pro hoc videbatur in ſpeciali gl. quæ eſt extra de in integ. reſti. corã. ſuper verbo, munimenta. pro hoc quia iudices recipiẽdo confeſſionem, quaſi iuxta mandatũ, & ſi nõ mãdatum faciunt: igitur &c. argu. ff. iud. ſol. iam tamen. §. in hac.

ADDITIONES.

a Decreta. Adde Domi. in c. præſentiũ. §. teſtes. col. i. ver quid ſi papa. de teſt. in vj. & ibi Fran.
b Teneat talis cofeſſio. An cõfeſſio facta corã arbitratore fidem faciat corã ordinario: habetur per Ant. de But. in c. Quintaualis. de iureiur. in xxxiiij. col. Vide etiam Fely. in c. cauſam quæ. de teſt.

SVMMARIA.

1 *Articulus quòd eccleſia à tanto tempore quod nõ extat. memoria hominum in contrarium eſt hoſpitali annexa valet.*
2 *Tempus de cuius contrario non extat. memoria hominum inducit præſumptionem pro ſolennitate actus, vt cenſeatur interueniſſe.*

DECISIO IIII.

1 Datur † articulus quòd eccleſia eſt annexa hoſpitali & tanto tẽpore quod non extat memoria, ſed non datur quòd hoſpitale ſit locus religioſus, nec authoritate epiſcopi inſtitutus: quæritur an articulus ſit admittẽdus? Videtur quòd non, arg. eorũ quæ no. gl. de præb. per literas. in cle. ſuper verbo, eccleſias. Tamen omnes tenuerunt quod ſic, præſertim ex quo datur de tãto tẽpore &c. Nã omnia præſumuntur ſolẽniter acta. per no. de eo qui furti. ord. ſuſcep. cũ
2 nõ tuit. per Inn. Et quia † per lapſum tanti tẽporis præſumitur authoritas epiſcopi interueniſſe. arg. C. de petitione hæreditatis. ſi filius. ff. de acquir. hære. qui aliena. in prin. & quia articulus eſt de iure ſuo.

De Fide inſtrumentorum.

SVMMARIA.

1 *Executori atteſtanti ſuo ſub ſigillo quòd aliquis acceptauit certum beneficium, an credatur?*
2 *Executoris literis quãdo credatur?*

DECISIO I.

1 Vtrùm † credatur executori teſtificanti ſub ſuo ſigillo litera ſua ſigillata illum ſuper cuius gratia fuit deputatus executor acceptaſſe? Quidam dicebant quòd non, quia non teſtificatur de facto ſuo, ſed de facto alieno, ſcilicet impetrã-
2 tis: tunc † enim creditur literæ & ſigillo executoris cum teſtificatur de facto ſuo ſuper his quæ fuerũt ſibi cõmiſſa. vt puta quia ei prouidit, vel eũ fecerit recipi, vel in poſſeſſione induxit. iuxta notata per Compoſt. in c. capitulum. de reſcri. facit l. magis puto. §. ſi eis, de rebus eorũ qui ſub tutore vel curat. ſunt. Tamen maior pars tenuit ꝙ ſatis credi debeat ſaltem cum iuramento partis. quia ſatis talis acceptatio quæ communiter interdum conſueuit fieri coram executore eſt de circunſtantijs negotij ſibi commiſſi, cùm ſit neceſſaria ad prouiſionem per eum fiendam & ſatis vicina mandato. facit ff. iudic. ſolui. l. iam tamen. §. quid tamen pro hoc, quia creditur literis executoris per modum actorum confectis deſignatis loco & tempore de & ſuper appellatione per partem interpoſita, vt per eam cauſa ad curiam deuoluatur: vt not. Compoſte. de elect. ſtatuimus. in iiij. col. ver. item quæritur. dec. 3. probandum.

De Præſumptionibus.

EPITOME.

Delegati vnius ex condelegatis excuſatio in dubio præſumitur præceſſiſſe geſta per alios ſuos condelegatos.

DECISIO I.

Tribus delegatis cum clauſula, quòd ſi non omnes &c. tertio ſe excuſante duo proceſſerunt: non apparet autẽ an excuſatio præceſſerit proceſſum: quia excuſationis litera, & proceſſus ſunt eiuſdẽ datæ nec apparet quis præceſſit. Quæritur an excuſatio debeat intelligi in dubio præceſſiſſe? Videtur quòd ſit neceſſe probare excuſationem præceſſiſſe. argu. not. per glo. extrà de ſenten. excõ. venerabilibus. in fi. & de præbend. ſi à ſede. in nouel. lib. vj. & de

reſcr pe.

reſer.literas.in clem.ſuper verb.creatū,ibi, Item
quòd ſi dubitatur.Fuit tamen dictū quòd in du
bio præſumi debeat executionem præceſsiſſe &
omnia ſolemniter acta.arg.extr.de his quæ fiunt
à præla.ea noſcitur.& arg.not.in authen.de ta-
bellio.§.nos quidem.ſuper verbo,iniunctum.&
argum.inſti.de fideiuſ.§.ſi.de inuti.ſtipu.§.ſi ſcri
ptum.de verb.obli.ſciendum.& eorum quæ no.
per Innocē.de eo qui furt.ordi.ſuſcep.innotuit.
& per Ioan.And.in nouel.de re iudi.ſicut.ſuper
fin.ij.glo.facit in ratione,de acqui.hære.l. illud.
in fin de condi.inſti.multis.§.j.ff.de ſtat.homi.
Aretuſa.Nec obſtant contra.quia non erant ta-
lia ad quorum eſſentialem valorem vnum præ-
cedere deberet aliud,de ſui natura quod ſic.

De Iureiurando.

SVMMARIA.

1 *Pactum iuratum de non acceptando vel vtendo ac-*
ceptatione per primum in data factum ſecundo, an re
pellat primum acceptantem.
2 *Renunciari poteſt per pactum iuri futuro, licet non*
per ſimplicem repudiationem.
3 *Renunciari quilibet poteſt iuri pro ſe introducto.*
4 *Renunciatio facta per iuramentum ſuper re minùs li*
cita dum tamen iuramentum ſit obſeruabile abſque
metu æternæ ſalutis,debet ſeruari.

DECISIO I.

1 PRIMVS in † data medio iuramēto
fecit pactum ſecundo in data, quòd
nunquam aliquod beneficium eadēs
ſub gratia acceptabit donec ſecun-
dus qui impetrauit ad collationem eandem,ob-
tinuerit beneficium ex gratia ſua:& ſi eum cōtin
geret acceptare beneficium quod ſecundus vel-
let acceptare:ex nunc prout ex tunc renūtiat iu-
ri ex tali acceptatione ſeu prouiſione exinde ſi-
bi competituro. Quæritur an ſi poſteà vacante
beneficio cadente ſub eorum gratia quilibet eo-
rum acceptat infra menſem,& quemlibet ſibi fa
ciat prouideri:ſecundus verò ſit potior,ſic quod
obſtent primo pactum & renūtiatio ſupradicta
2 quæ fecit? Quidam dixerunt quòd ſic:quia † per
pactum etiam iuri futuro renunciari poteſt:licet
non per ſimplicem repudiationem.C.de pact.l.j.
quæ ita concor.cum l.ſi ita ſcriptum.§.ſub con-
3 ditione.de lega.ij.& † quia quis poteſt renuntia
re iuri pro ſe introducto.C.de pact.l.fin.& quia
etiam beneficio iam quæſito in ſui præiudicium
renuntiare poſsit:vt in c.quod in dubijs.& per
totū titulum.de renun.ergo multò fortius quæ-
rendo:vt not.Inno.in d.c.quod in dubijs.& pro-
batur eod.tit.veniens:quia multa impediunt cō-
trahenda &c.Et,quia quod poſſet primò facere
facto,ſcilicet nō acceptando infra menſem in fa
uorem ſecundi,hoc poſſet etiam pacto vel conuē
4 tione promittere:& quia † etiā renuntiatio facta
medio iuramento etiam ſuper re minùs licita:dū
tamen iuramentū ſit obſeruabile abſque præiudi
cio æternæ ſalutis debet ſeruari.quod metus cau.
ad aures.de iureiurā.debitores.& c.ſi verò.& c.

quēadmodum arg.contra de reg.iur.non eſt ob
ligatoriū.lib.vj.In oppoſitū tamen videtur.quia
ex quo primus acceptat infra menſem,decretum
in literis ſuis appoſitum ſortitur vires, & reddit
irritum & inane quicquid per ſecūdum ſeu eius
executorem fuerit attentatū:vt in c.cùm ei quē.
de conceſ.præbē.in clem.& poteſtas decreti ſeu
eius vires cū dependeāt ex facto principis,& ſic
de iure publico,non videretur eſſe ſub diſpoſi-
tione partium.arg.ff.de pact.pacisci.& de lega.j.
nemo poteſt.& C.de iuriſdic.om.iud.priuatorū.
& C.commu.vtriuſque iudi.l.ij.præſertim.quia
acceptare facti eſt,& eſt tale factum quod abſq;
quocunque miniſterio iudicis ſortitur effectum
decretum in literis appoſitū.ergo non obſt.pa-
cto vel renuntiatione ſi fiat,tenebit,& ſortietur
vires:licet iſte ſecundus de iure fortè agere poſ
ſit contra eum ad intereſſe ſuccedens in obliga-
tione facti.ſicut in ſimili notatur in eo qui iura-
uit non vendere vel non ſecundò teſtari:vt not.
Innoc.de præbend.dilecto.& Io.An.in nouel.in
quæſtione ſuper reg.quod ſemel.& in alijs not.
communib.hæc dubitatio non determinata tūc
in conſilijs ſed bene mota.

DECISIO II.

Similis eſt dec.31.de ſenten.& re iudi.in antiq.

De Exceptionibus.

SVMMARIA.

1 *Excommunicationis exceptio an poſt tres interlocuto-*
rias latas ſuper cauſa deuolutione admitti debeat?
2 *Excommunicationis exceptio poſt finitum proceſſum*
& ſententiam latam proponi poteſt.
3 *Clemen. vt calumnijs. in quibus ſententijs iudices*
ſtis locum.

DECISIO I.

1 CAVSA fuit † pronuntiata deuo-
luta per tres interlocutorias:hic im
pugnans deuolutionem prætendens
nullitatem pronuntiationis & pro-
ceſſus tunc habiti,dicit procuratorem qui impe
trauit commiſsionē,fuiſſe tempore impetratio-
nis excommunicatum. Quæritur an ſit audien-
dus? Et videbatur quòd non donec dictæ inter-
locutoriæ obtinuiſſent effectū ſuum.per c.vt ca-
lumnijs.de re iudi.in cle.Fuit dictum quòd audi-
retur:quia præiudicialis fuerat exceptio. Item
2 † quia poſt finitum proceſſum & poſt ſententiā
eſſet audiendus & poſt hæc antequam vlterius
procederetur,erat melius eum audiri:& minus
malum eſſet quàm poſt finem cauſæ:& vt lites
breuiarentur,& nec tres interlocutoriæ fecerūt
valere,quod nullum erat.arg.l.ſi expreſsim.de
3 appell.Nec c.vt calumnijs.obſtat quia † loqui-
tur in ſententijs,quarum poteſt eſſe mera execu
tio,& fieri ſine cauſæ cognitione:ſed effectus hu
ius interlocutionis non eſt talis de ſui natura:ſed
eſt quod cognoſcat & procedat in cauſa princi-
pali,prout de iure fuerit,quod fieri non poteſt
ſine cauſæ cognitione:& ideò ibi eſt diuerſa ra-
tio quàm hic:vt clarè patet ex illo text.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor reus in cauſa beneficiali de cuius iure non*
conſtat, an poſſit dare obiectus de non iure ſuo contra
actorem, de cuius iure conſtat, niſi vincatur per ob-
iectus iſtos.
2 *Reo ſufficit quòd vincat per non ius actoris, etiam*
ſi conſtat de non iure ſuo.
3 *Poſſeſſor de cuius non iure conſtat, non eſt amouen-*
dus vt alter inducatur in poſſeſſionem loco ſuo non ha-
bens ius in beneficio.
4 *Reſtitui non debet, qui in termino ad dandum obie-*
ctus nihil deduxit.
5 *Terminus ad dandum obiectus eſt peremptorius.*
6 *Obiectus ſi fuerunt repulſi in prima inſtantia ob id*
quòd extra terminum fuerunt dati, an poſſunt in ſecun-
da inſtantia dari?

DECISIO II.

1 AN † reus [a] & poſſeſſor in cauſa benefi-
2 ciali ſi non det de iure ſuo, vel etiam ſi nó
conſtet de iure ſuo poſſit dare obiectus
contra actorem de cuius iure conſtat, niſi vinca-
tur per obiectus iſtos? Quidam dixerunt quòd
non: quia per hoc nó fortificat ius ſuũ, licet no-
ceat aduerſario &c. argumen. notatorum per In-
nocen. de re iudic. cùm Bertoldus. in fin. Et quia
non ſolent audiri quorum non intereſt. de ele-
ctioni. cùm inter cætera. pro quo etiã facit quod
notatur per Innocen. de accuſatio. ſuper his. ſu-
per verbo, concludatur. Et videtur gloſ. ordina-
ria imo text. ſecundum tertium intellectum glo.
de conceſſ. præbend. c. poſt electionem. in gloſ. ſi.
vel ſi vel ideò &c. Aliqui tamen, & credo quod
melius, tenebãt contra quòd imò poſſit dare ob-
2 iectus, quia † ſufficit reo quòd ipſe vincat per
non ius actoris, etiam ſi conſtat de non iure ſuo:
puta per confeſſionem, vel aliàs. argum. notato-
rum per Compoſtel. de reſcrip. mandatum. & per
Innocen. de procura. ex inſinuatione. iunct. l. fi-
3 nal. C. de rei vendica. Item melius † eſt quòd il-
le remaneat in ſua poſſeſſione quamuis iniuſta
vel vitioſa, quàm ſi alter vitioſè ingrederetur.
nec propter hoc ille iniuſtus poſſeſſor remane-
bit in beneficio: quia ordinarius ex officio illum
poterit remouere. per capitu. ordinarij. de offic.
ordina. libr. vj. Ad contraria reſpondetur: quia
dictum Innoc. poteſt intelligi in actore non poſ-
ſidente. Vel poteſt dici quòd intereſt rei poſſeſſo-
ris vt remaneat in poſſeſſione, ex eo quia dandò
obiectus apparebit de non iure actoris, quod ſi-
bi ſufficit, vt ſoluatur: vt in d. ca. mandatum. no.
per Compoſt. Quidam dixerunt quòd non: quia
4 † obſtante termino peremptorio excluſus eſt;
5 pro hac opinione facit. quia † adeò excluditur
per lapſum termini ab obiectibus, quòd poſt nó
reſtituetur etiam &c. vt no. glo. de procura. non
poteſt. circa finem. & ſecundum iſtos vis illius
excluſionis tranſit ad ſecundam inſtantiam. Alij
verò dicebant contra, & credo quòd meliùs. quia
in cauſa appellationis non oppoſitum opponam
&c. vt l. per hanc. C. de tempor. appellatio. Item
6 † quia in prima inſtantia licet non fuerunt ob-
iectus dati. & procurator fuerit obſtante lapſu
termini excluſus: tamen appellatio ſubducit o-
mnes terminos & vim eorum. argumen. not. per
Ioan. mon. de appellatio. licet. li. vj. pro quo no-
tatur per Innocen. de teſti. cùm veniſſent. Et nó
obſtat C. de procura. l. ita demum. quia illa lex lo-
quitur in dilatoria: nos in peremptoria loqui-
mur, vbi aliud eſt. argumen. prædicti capitul. li-
cet. Sed quid ſi in prima inſtantia in termino ad
ponendum non dedit obiectus ſed poſteà in ter-
mino ad declarandum & ita fuerunt repulſi ob-
iectus ex eo, quia non fuerunt dati in termino:
nunquid poſteà in termino ad ponendum in ſe-
cunda inſtantia aſſignato poterit eos repetere?
Quidã dicebant quòd non. quia fuerant expreſ-
sè repulſi in prima inſtantia: quia illa repulſio
fuit quædam interlocutoria quæ tranſiuit in rẽ
iudicatam. de electio. cum dilecti. Sed alij & cre-
do melius. dicebant contra. quia illa repulſio nó
fuit reprobatio eorum cum cauſæ cognitione.
ergo &c. ff. de contrahen. emptio. quod in diem.
§. ſi rationem. de neg. geſt. l. ſi autem. §. fina. de cõ
tra. iudicio. tu. l. iij. §. præterea. imò idem ſi cum
cauſæ cognitione, dum tamen per aliam cauſam
fuerit repulſio: puta per lapſum termini in prima
inſtantia ſicut quando propter ineptitudinem:
in clemen. cùm à repulſione. de appellationi. imò
idem ſcilicet quòd poterit eos repetere etiam ſi
propter eandem cauſam in prima inſtantia fuiſ-
ſet repulſus: vt prædicto capitulo, licet. de ap-
pellationibus. libro ſexto. dum tamen non fuiſ-
ſet trina repulſio: vt in prædicta clementin. cùm
à repulſione.

ADDITIO.

a An reus. Vide Felyn. in capitu. olim. pen. & vlti.
col. de reſcript.

SVMMARIA.

1 *Appellans extraiudicialiter, licet nullos obiectus de-*
duxerit in appellatione ſua: ſi tamen actor in curia ad
mittatur ad probandum vnam materiam, quæ eſt
de iure ſuo, admittitur ad dandum de contraria ma-
teria aliàs obiectiona.
2 *Defenſio ſua nemini eſt deneganda.*
3 *Teſtes debent deponere pro vtraque parte.*
4 *Decretalis, vt circa. effectum.*
5 *Excluſus ex vno capite admittitur ex alio.*

DECISIO III.

1 POſſeſſor † canonicatus & præbendæ qui ob-
tinuerat illa per expectationem, appellat cõ-
2 tra quẽdam alium apoſtolicum qui impetrauit
à Papa tanquam per reſeruationẽ talem, videli-
cet ſi ille per quem vel cuius obitum vacauerat,
obtinebat vnam dignitatem electiuam in vna a-
lia eccleſia: & in appellatione nullum expreſſit
obiectũ poſteà in curia. quia actor reſeruationis
dat articulos quòd illa dignitas quam obtinebat
ille per cuius obitum vacauerant dicti canonica-
tus & præbenda de quibus agitur, erat electiua:
& ſic dicti canonicatus & præbẽda erant reſeruа-
ti. Reus & poſſeſſor licet obſtante mala appel-
latione in qua nullos dederat obiectus, non poſ-
ſet dare obiectus, & ſic nec de iſta materia quod

ſiq.

illud beneficium quod dicitur dignitas electiua, non eſt dignitas electiua, ſed ſimpliciter beneficium: vult tamen dare de hoc, ex eo quia actor admittatur ad dandum quòd ſit dignitas electiua. Quæritur nunquid poſsit? Ego de conſilio omnium iudicaui quòd ſic, & admiſi articulos hincinde quia licet articuli rei & poſſeſſoris dantis de illa materia quòd illud aliud beneficium non eſſet dignitas electiua, reuera deberent repelli tanquàm obiectiui obſtante mala appellatione: tamen quia actor dabat quòd erat dignitas electiua, & ſuper ſuis articulis petebat ſe admitti ad probandum ad partes: & remiſſus ideo reus ne claudicent iudicia etiam admitti debet ad probandum contrariam materiam, præſertim articulum ex ſimili æquitate l. petendæ. C. de tempor. in integrum reſtit. peten. ad quod not. per Innocen. de ſententia excommunicatin. capitul. ſolet. ſuper verbo, octo dierum. præſertim etiam ex quo actor dat quòd eſt dignitas electiua, reus appellauit non exprimendo obiectus: nunc dans de contrario propriè non cenſetur dare obiectum, ſed potius ſe defendere, id eſt dare
2 exceptiones aduerſus aſſertionē actoris. & † nemini ſua defenſio eſt deneganda: vt in capit. paſtoralis. de re iudi. in clementi. Item etiam, quia licet articuli rei in ſe ſint obiectiui: tamen quia ſunt de eadem materia de qua dat actor, licet det contrarios articulos, articulus rei eſt admittendus & concurrere debent probationes. quia
3 etiā teſtes debent interrogari pro reo, cùm † debeāt deponere pro vtraque parte. C. de epiſcop. & cleric. authentica, ſed iudex. & no. in cap. fraternitatis de teſtib. igitur non eſt magnum inconueniens quòd etiam poſsit dare articulos, & ſuper eis producere teſtes: quia in effectum teſtiū productio pro vtraque parte erit ad probationem eiuſdem materiæ. Item quia decre. vt circa. repellens malè appellantem ab obiectibus. loquitur cùm quis vellet dare obiectus directè: & ideo strictè cùm ſit pœnalis, in ſuis terminis teneatur. Iſte verò non vult dare obiectum iſtum directè ſed potius indirectè in viam exceptionis ſeu defenſionis, igitur ſit admittendus, & cùm fuiſſet appellatum à me etiam maior pars tenuit idem. Quidam tamen fuerunt in contraria ſententia dicentes quòd non admittantur etiam in viam exceptionis. Nec obſtat ſecundum eos æquitas l. petendæ. quia excluſio quæ fit per decre. vt circa. habet vim rei iudicatæ vt ibi not. doc. ergo non auditur etiam in viam exceptionis. arg. l. an
4 eadem. ff. de exce. rei iudic. Item ſequeretur † quòd decre. vt circa. ſeu eius effectus non haberet locum vbi quis vellet obijcere contra id quod actor habet neceſsè probare. patet hoc. quia ſi tunc cùm actor habet dare de aliqua materia, puta, quia eſt pars gratiæ ſuæ, reus non obſtante mala appellatione admittatur in viam exceptionis ad dandum de contrario: ergo in effectu ſibi tunc mala appellatio non obſtabit & tamen contrarium videtur de mente illius decretal. Nam illa decreta. loquitur vbi quis opponit in forma electionis vel prouiſionis quam electus ſeu promiſſus ſemper habet probare. argu. not. per Inno. de ele. & contu. cùm olim in glo. Sed ad iſtas rationes poteſt reſponderi, primò ad primam, quòd licet decre. vt circa. ſeu excluſio quæ fit per eam quò ad quid habeat vim rei iudicatæ. ſ. vbi virtute malæ appellationis vellet dare obiectus: non ſic tamen vbi non vult dare obiectus nec venire in virtute appellat. ſed in via defenſionis tanquā prouocatus per actorem qui dat de contrario, cui fauendum eſt ne fortè actor per falſas & malas probationes obtineat: quia multum fauendū eſt volenti ſe defendere: præſertim quando prouocatus vult ſe vlciſci. arg. §. cùm arietes. l. j. ff. ſi quadra. pau. ſ. e. di. & ff. de oper. li. l. qui cum
5 maior. §. ſi libertus. & etiam quia † excluſus ex vno capite admittitur ex alio ff. de ſucceſ. edict. l. j. §. quibus. & dicta clemen. cum à repulſione. de appel. vnde iſte veniens ex alia cauſa ſecundū hoc non poteſt nec debet repelli exceptione rei iudic. arg. l. cùm quæritur. ff. de excep. rei iud. Itē licet omiſsio formæ. c. vt circa. habeat quò ad aliqua vim rei iudicatæ: non tamen eſt res iudicata: ſed pœna: & ideò reſtringenda. Quod autem nō ſit res iudicata nec vim rei iudicatæ debeat habere. apparet quia non fuit ſtatuta propter probatam iuſtitiam partis volentis obijcere de qua cōſtaret per cauſæ cognitionem: ſed propter aliam cauſam in principio illius conſtitutionis inſertam. ergo &c. arg. l. quod in diem. §. ſi rationem. ff. de foro cōpē. c. ū concor. Item non ob. ſi dicatur quod videtur tacitè renuntiaſſe non exprimendo in appellatione obiectus, &c. quia non eſt verum. nam ſi de obiectibus per confeſsionē partis vel aliàs legitimè conſtaret, non obſtante mala appellatione appellatus repelletur: vt in cle. conſtitutionem. in ſi. cùm tamen ſecus eſſet, ſi appellatus renuntiaſſet obiectibus, vel eſſet cōtra eum iudicatum. Item nō obſt. alia ratio. quia poteſt eſſe quod appellans probabit per inſtrumenta formam ſuæ electionis. nec indigebit remiſsione ad partes. & ideò tunc appellans ſi malè appellauerit non auditur ad probandum cōtrarium per teſtes, licet ſibi ſi vellet excludere actorem incumberet probatio eorum in quibus eſſet peccatum in forma. arg. not. per Innocen. de accuſ. ſuper his. circa ſi. magnæ glo. tunc ergo & non aliter ille qui malè appellauit admittitur ad probandum per teſtes contrarium eius quod appellatus proponit, quando appellatus vult probare per teſtes.

De Sententia & re iudicata.

SVMMARIA.

1 *Præceptum de ſoluendo non eſt ferendum in ſcriptis.*
2 *Præceptum de ſoluendo eſt eiuſdem effectus, ſicut ſententia, & ex eo oritur actio in factum, ſicut ex ſententia.*
3 *Sententia interlocutoria de neceſsitate non eſt ferenda in ſcriptis: ſed ſufficit quòd ſcribatur in actis.*

DECISIO I.

1 AN præceptum † de ſoluēdo ſit ferendū in ſcriptis? Dicebant quòd nō eſt neceſſe. quia nō eſt in iure cautū. Vi-
2 detur tamē contrariū. quia † eſt eiuſdem

dem effectus ſicut ſententia,& ex eo oritur actio
in factum vt ex ſententia: vt not. Spe. de executi.
ſenten. §. qualit. in fin. ſed hæc ratio non conclu-
dit: quia etiam ex interlocutoria quæ continet
aliquid dari vel fieri oritur actio in factum: vt
notat Ioan. Andre. in c. cùm ceſſante. de appella.
ſuper prima gloſſ. & Inno. in c. ſacro. ſuper verb.
reuocare, in princip. gloſſ. ſuæ. de ſenten. excom.
3 cùm † tamen ſententia [a] interlocutoria de neceſ-
a ſitate non eſt ferẽda in ſcriptis: ſed ſufficit quòd
in actis ſcribatur: vt in c. quoniam.

ADDITIO.

a Tamen ſententia. Vide ſuprà in deciſ. 5. eo. in an-
tiq. cum ibi additis.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 14. eod. in antiq.

DECISIO III.

Similis eſt dec. 13. in antiq. eod. titu.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. 17. ſuprà eod. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Condemnatus ad perpetuum carcerem, non cenſetur*
priuatus ſuo beneficio.
2 *Condemnatus de crimine eſt infamis.*
3 *Condemnatus ad perpetuum carcerem videtur condẽ-*
natus in metallum.
4 *Iudicandum non eſt bis de eodem crimine.*

DECISIO V.

a ACcuſatus [a] † coram ordinario ſuo, ſeu is cõ-
1 tra quem inquiritur per eum de homicidio
vel alio crimine capitali, ex quo quis non priua
tur ipſo iure beneficio, licet poſsit priuari per
ſententiam: pendente accuſatione vel inquiſitio
ne, conſtituit procuratores ad renunciandum be
neficium in manibus papæ. poſteà ipſe condem-
natur ad perpetuum carcerem per ordinarium
non tamen per ſentẽtiam priuatur beneficio ſuo.
lata ſententia, procurator ante ſententiam per eũ
conſtitutus renunciat beneficio in manibus papę
ſimpliciter, nulla facta mentione de dicta accu-
ſatione vel inquiſitioné, vel ſententia & papa e-
tiã illa ignorans recepta reſignatione illud bene
ficium confert alicui tanquam vacans in curia
& reſeruatum: quia pręſuppono quòd omnia be
neficia vacantia in curia ſunt reſeruata: expectãs
tamen apoſtolicus illud beneficium incontinen-
ti lata ſententia ante renuntiationem & collati-
onem papæ illud acceptauit tanquam vacãs per
priuationẽ, dicens quòd ex quo lata fuit cõtra eũ
ſententia perpetui carceris, eo ipſo conſequen-
ter etiam fuit priuatus beneficio: Quæritur quis
eorum ſit potior? Et videtur quòd apoſtolicus
expectans: quia eo ipſo quòd condemnatus fuit
ad perpetuum carcerem de crimine, videtur pri-
uatus beneficio. argumen. nota. per Innoc. de ex-
~ 7~

ceſ. prælat. c. inter dilectos. in prima gloſſ. vbi di-
cit, vel ſententialiter de crimine condemnatus.
& per Archidia. viij. diſtin. quo iure. iuxta gloſſ.
& per Compoſt. in ca. ſicut. in ver. ſi verò confir-
2 matio. de electio. Item conſtat, quòd † condemna
tus de crimine eſt infamis. ff. de his qui not. infa.
l. athletas. §. fin. infamia autem ipſo iure priuat
quem dignitate ſua & quæſita: vt probatur. C.
de decurio. l. infamia. lib. x. ergo & beneficio. Itẽ
3 † condemnatus ad perpetuum carcerem, vide-
tur condemnatus in metallum: vt not. Innocen.
extrà de accuſa. capi. qualiter & quando ij. ſuper
verbo, ad diminutionem. in ver. ſecundum cano
nes. ibi, ſecunda autem pœna. damnatus autem in
metallũ efficitur ſeruus pœnæ. ff. de his qui pro
non ſcrip. ha. l. in metallum. ſeruus autẽ non po-
teſt beneficium obtinere, cùm pro nihilo repute
tur: vt l. nec ex prætorio. ff. de reg. iur. imò mor-
tuus reputatur: vt l. ſeruitutem. ff. de regu. iur. er
go ſequitur quòd perdit ius quod habet in bene
ficio. Item condemnatus ad perpetuum carcerem
cùm habeat perpetuò eſſe abſens à beneficio ſuo
non poterit amodo beneficio ſuo deſeruire, nec
ibi facere officium, cùm non ſit ſpes quòd reuer
tatur à pœna. argum. l. intercidit. in fin. ff. de con
ditio. & demonſt. ergo nec debet illud retinere.
quia propter officium datur beneficium. de re-
ſcrip. cap. fin. lib. vj. & ſic videtur priuatus bene-
ficio ex quo eſt aſtrictus alibi ad reſidentiam ſi-
cut vbi quis aſſequitur aliquod beneficiũ quod
reſidentiam requirit, priuatur ipſo iure primo
reſidentiam requirente: quia incompatibilia re-
putantur: vt not. Innocen. in c. fi. de cleric. non re
ſiden. & in c. cùm iam dudum. de præben. & Ar-
chidiaco. in capitu. gratia. de reſcrip. libr. vj. Sed
hæc ratio non vrgeret, niſi in beneficio requirẽ-
te reſidentiam. Item nihil videtur referre an per
ſententiam & verbo eum priuet beneficio, an im
ponat facto ſibi pœnam talem per quam videa-
tur eum priuare: quia nihil refert an fiat facto
vel verbo. argumen. ff. de his qui not. infa. l. ij. §.
ignominiæ. ver. eſt ignominioſa. pœna autem car
ceris per quã perpetuò habebit eſſe abſens à be-
neficio & eius regimine totali, ſatis videtur ta-
lis per quam videtur eum priuare & expellere à
beneficio. igitur, &c. Item conſtat quod talis cri
minoſus eſt priuandus beneficio: & eſt prouiden
dum beneficio de perſona. hoc autem non poſ-
ſet amodo fieri, ex quo de crimine ſemel extitit
condemnatus. quia iudex ſemel functus eſt offi-
cio ſuo ferendo ſententiam ſuper crimine ergo
amodo non poſſet aliam ſententiam ſuper eo-
4 dem crimine ferre priuationis, quia † non eſt iu-
dicandum bis de crimine eodem. C. de accuſa-
tionib. qui de crimine. ff. naut. caupo. ſtabula. l. j.
in fin. ergo nec indignus: & qui ſeruire non po-
terit beneficium retinebit. melius videtur di-
cendum quòd per conſequentiam per impoſi-
tionem talis pœnæ ſit priuatus. Item pro hoc vi-
detur: quia quotieſcunque imponitur alicui pœ
na ex tali cauſa quæ infamiam irrogat: puta
propter furtum vel aliquod crimen publicum:
ſtatim in locum eius alius poteſt eligi, quaſi eo
ipſo ſit priuatus beneficio: & idem etiam eſt ſi
pœna ſola ſine ſententia infligitur, ex qua ir-
rogatur

rogatur infamia.ſic no.Innocen in d.capit. qua-
liter & quando. ij. ſuper verbo, diminutionem.
e re i ſi.in verſi.item videtur.ex quo talis de quo
loquitur fuit accuſatus vel contra eum fuit in-
quiſitum de crimine non potuerit renuntiare 2
beneficio:nec per conſequens conſtituere procu
ratorem ad renuntiandum:quia ex quo de crimi
ne preuentus erat,iam videtur hoc facere in frau
dem pœnę:maximè ex quo ſecuta fuit ſententia. 3
argumen.not.ff.de manu.quæ pœnæ.& not.ff de
accuſa.l.ex iudiciorum.§.fin.ſuper verbo aliena
rum.& ſic intelligitur l. poſt contractum capi-
tale crimen.ff.de donat.per ea quæ not. per Cyn.
C.de bonis proſcrip.l.ſi quis poſt hæc. in prima
quæſtione. Item hoc videtur facere in fraudem
expectantium: & ideo eis non præiudicetur. ar- 4
gumen.extrà de renun.capitul ſi te præbendam.
lib.vj.Contrarium tamen obtinuit quia per ſen-
tentiam latam ſuper crimine non eſt quis priua-
tus beneficio:niſi hoc in ſententia exprimatur:vt
not.Innocen.in d.cap.qualiter & quando.in pre
allegata glo.ſuper verbo,diminutionem. in ver-
ſicu. credimus tamen. nec etiam pro commiſſis
criminibus priuatus erat:vt no. Innocen.de con
ceſſio.præbend.capitul.cum noſtris.

ADDITIO.

1 Accuſatus. Adde Felyn. in capitul. cæterum. in
princip.pe.col.de reſcript. Ludo. Gome. in reg.
de ann.quæſt.4.per totum.

De Appellationibus.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ.38.ſ.hoc titu.in antiquis.

SVMMARIA.

1 *Attentata per actorem poſt decretum citationem nondum tamen executum,per viam attentatorũ ſunt reuocanda.*
2 *Attentata lite pendente reuocantur per officium iudicis:& in eo proceditur iuris ordine non ſeruato.*
3 *Officium iudicis circa ea quæ incidunt vel emergunt non competit ante litem conteſtatam.*
4 *Attentatorum reuocatio ſine libello expeditur.*

ſimilis eſt deciſio 225 in antiq. alias
eſt 4.

DECISIO II.

vt lite pend.

1 VTrùm † poſtquam actor impetrauit com 1
miſſionem ſeu reſcriptum, & fecit præ- 2
ſentari ei cui cauſa committitur,& impe-
trauit citationem de terni cōtra eum quem vult
conuenire:ſed antequã faciat ei qui citatio-
nem ſeu antequã citatio aliqua perueniat ad no-
titiam partis contra quam impetrauit, actor in-
nouauerit aliquid:puta illum reum citandum cō
tra quem impetrauit reſcriptum vel citationem
ſpoliauerit,illud innouatum ſit reuocandum an
te omnia tanquam lite pendente innouatum? Et
videtur quòd non: quia adhuc non cenſetur lis
pendere, donec citatio peruenerit ad notitiam
partis:vt in clemen.vt lite pen.capitul.cum lite.

ſed maior pars fuit quòd imò lis cenſeatur pen-
dere in præiudicium actoris petentis, & omnia
ſcientis:licet non in præiudicium rei ignoran-
tis:& ſic debeat intelligi illa clemen. Alij econ-
2 tra.quia beneficium iſtud,ſcilicet † quòd atten
tata lite penden.reuocẽtur ex pꝛ ditur officio iu-
dicis, & in eo proceditur iuris ordine nõn ſerua-
to:vt not.in d.clement.l.Iſtud autem eſt exorbi-
3 tans à regul communibus ſcilicet, quòd † offi-
cium iudicis circa ea quæ incidunt vel emergũt
ſe exhibeat vel competat ante litem cõteſtatam:
vt not.doctor.in capitu.ſignificante.de appella.
probatur in l.ædiles. §. item ſciendum:ff.de æ-
dil.edict.& facit quod no.etiam Bernar.in capi-
tul.finem.de dolo & contuma.ad fin.glo.magnę.
4 Item in alio † etiam exorbitat à regulis com-
munibus.ex eo quòd per huiuſmodi beneficium
datur reſtitutio ſine libello etiam lite non con-
teſtata,contra id.de offic.deleg.c.conſultationi-
bus.iſtud ergo beneficium ſic exorbitans non
eſt extendendum nec concedendum ante litem
conteſtatam,niſi in caſibus expreſſis;ſed non re-
perio aliquem caſum expreſſum niſi ſecundum
formam illius cle.& iſte non eſt de illis:ergo iſtā
clementi. quæ exorbitat vt prædixi, non ex-
tendam:vt capitul. quæ à iure. de regulis iuris.
libro ſexto. Caput aqu. deciſ. quo lib.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ.77.eodem.ſuprà in antiq.

SVMMARIA.

1 *Innouata per partem vnà cum tertio, an veniant per viam attentati reuocanda?*
2 *Iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt.*
3 *Vtile per inutile vitiatur in materia indiuidua.*
4 *Legatum vbi pro parte filij grauatis præſtare debent, nullatenus præſtantur ſi ſunt indiuidua, propter poſthumum agnatum qui præſtare pro parte ſua non tenebatur.*
5 *Domus communis propter delictum vnius dominorũ deſtrui non debet in totum.*
6 *Iudex bonus debet lites abbreuiare.*
7 *Decretalis licet. de præbend.in ſexto loquitur quando dubium eſt de iure detinentis.*

DECISIO IIII.

1 VTrùm † innouata per tertium vnà cum
2 parte veniant reuocanda per modum at-
tentati? Et videtur quòd non, præſertim
per iudicem delegatum vel alium iudicem qui a-
liàs non eſſet habiturus iuriſdictionem in illum
tertium:vt capitul. Romana. §. in alium. de ap-
pellationi. Nam licet communiter cum parte
ſubiectioni talis iudicis innouet, non propter
hoc ſubijcitur eius iuriſdictioni. quia commu-
nio illa vel connexio,licet ſit ſufficiens vt ad eū-
dem iudicem debeat remitti:non tamen ipſo iure
ſubijcit eũ eius iuriſdictioni niſi expreſsè cōtra
eum ſibi cauſa committatur. facit ad hoc quod
not.Innocen. & Compoſtel.de reſcriptis. capit.
cum M.

cum M. Fatrarien. circa finem. præſertim. quia
2 † talis iuriſdictio delegata non eſt extendenda.
extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt ar-
gumen. capitul. P. & G. de officio delegati. Item
pro hoc. quia perſona tertij eſt diuiſibilis: vndò
diuiſa à parte modo innouante in quam iudici
competit iuriſdictio: tunc autem arguitur ſic.
Nam aut per eos innouatum ſimul eſt diuiſibi-
le, vt poſsit diſcerni quid hactenus innouatum
eſt à tertio, & quid à parte: & tunc diuidatur. &
ſolùm reuocetur quod innouatum eſt à parte:
nec vtile propter hoc inutile indiuiduum vitie-
tur. Aut innouatum per eos eſt indiuiſibile: nec
poſsit innouatum à parte diuiſibiliter reuoca-
ri, quin reuocetur innouatum à tertio: & tunc
3 videtur quod neutrum valeat reuocare: imò † v-
tile per inutile vitietur in materia indiuidua. iu-
xta not. per Dyn. in regul. iur. vtile. & per Cyn.
in l. ſancimus. C. de donat. pro hoc. quia pars ter-
tij impediens reuocationem attentatorum, vide-
tur, quòd trahat ad ſe partem impedientem: nam
in exercitio iuriſdictionis pars impediens & in-
vtilis attrahit ad ſe partem bonam & vtilem: vt
extrà de officio delegati. ſuper quæſtionum. §. ſi
verò duo. & capitul. cum ſuper. Item pro hoc.
quia tertius in quem non competit iuriſdictio,
prodeſt parti in quam competit, ne propter tertiũ
fiat reuocatio attentatorum: & quò ad partem
iure in totum ſtetit, donec aliàs iuris ordine re-
uocentur. facit ff. de liberali cauſa. leg. liberis. §.
ſi duo. in fine. ne partis factum tertio noceat. ar-
gumento. leg. non ſolùm. §. primo ff. de liberali
cauſa. quia non debet alteri per alterum, &c. in
regul. iuris. non debet alteri. ff. de regulis iur.
nec debet tertius alterius odio prægrauari: vt ex
trà de regul. iur. non debet aliquis. pro hoc facit
ff. de regulis iur. domum ſuam. Item quod in re-
uocatione iſtorum attentatorum magis inſpicia
tur quod nocet ſcilicet factũ tertij, quàm quòd
prodeſt: ff. ad Sil. l. ſi quis in graui. §. fin. maximè
quia quod fiat reuocatio attentatorum ciuiliter
ex officio iudicis ſine ordine iudiciario, ſed ſum
mariè & de plano. hoc eſt de iure ſpeciali. quod
autem fiat iuris ordine ſeruato & dato libello
coram iudice competenti, hoc eſt de iure com-
muni. igitur in iſta reuocatione fienda ciuiliter
ex officio iudicis ſummariè & de plano ex pri-
uilegio attentatorum plus attendimus factum
tertij quod nocet, quàm factum partis quod pro
deſt: quia id quod nocet eſt de iure communi ſeu
facit fieri reuocationem per viam iuris commu-
nis: id verò quod prodeſt, faceret eam fieri de iu
re ſpeciali. igitur plus attendatur quod nocet
quod eſt de iure communi, quàm quod prodeſt,
quod eſt de iure ſpeciali, & vt fiat reductio ad
ius commune. argumen. de conſue. cum conſue-
tudine. argumen. l. eius mili. § militia miſſus: &
ad hoc faciunt notata per Doctores in l. fin. ff.
quibus ad li procla. non licet. præſertim, quia
non multum præiudicatur parti contra quem
attentatum eſt. quia ſalua ſunt alia remedia iu-
ris communis contra vtrumque coram iudice
competenti, vel impetret ad eundem iudicem
ne cauſa diuidatur: vt in titul. de quibus rebus
ad eundem iudicem adeatur: pro iſta parte bene
facit. ff. de iure codicillor. l. pen. in fin. vbi legata
4 † pro parte filij grauati præſtari debebant nul-
latenus præſtantur ſi ſunt indiuidua propter po
ſthumum agnatum qui præſtare pro parte ſua
non tenebatur. ergo nec hic reuocentur attenta-
ta quò ad partem, ex quo erant indiuidua: nec
poſſent pro parte reuocari, quia tangeretur ter-
tius contra quem non poſſunt reuocari propter
defectum iuriſdictionis. Pro hoc etiam bene fa-
5 cit communis opinio de illa quæſtione. † an do-
mus communis in totum deſtrui debeat propter
delictum vnius dominorum? vbi tenent Docto-
res communiter quod non, ſed eligantur aliæ viæ
per quas puniatur delinquens ſolus: vt notat Ar
chidiaconus. de pœn. fœlicis. ſuper verbo, in rui-
nam. libro ſexto. & Cyn. C. de his qui not. infa. l.
& ſi ſeuerior. in fin. pro hoc. quia non eſt ius quo
caueatur quod delinquens cum alio ſubijciatur
iuriſdictioni illius cum quo deliquit: niſi aliàs
per modos iuris communis ſortiretur forum e-
ius: quia certi ſunt modi faciendi forum de qui-
bus non eſt iſte. ergo, &c. nam erubeſcimus cùm
ſine lege loquimur: vt in authentico de trien. &
ſemiſ. § conſideremus. pro hoc bene facit quod
not. Innocentius. extrà de pœnis. capitul. dile-
ctus ibi, ſed quid ſi aliquis extra. Speculin titu.
de iudi. dele. §. ſequitur videre. circa princip. ver-
ſicu. quid ſi aliquis extraneus. In oppoſitum eſt
gloſſ. extrà de appellation. non ſolùm. libro ſe-
xto. in longa gloſſ. fin. ibi cùm dicit. hæc autem
omnia, de tali tertio intelligas qui cum parte vel
tertio nihil attentat, &c. Igitur innuit gloſſ.
quod cum parte vel iudice tertius attentaret,
quod illa venirent etiam contra tertium reuo-
canda. pro hoc etiam facit ff. de aqua plu. arcẽd.
Atteyus. §. final. cum l. ſequen. ff. communi. diui.
ſi is cum quo. pro hoc quod quis innouans con-
tra quem competit priuilegium reuocationis at
tentatorum attrahit ad ſe illum tertium vt e-
tiam contra eum fiat reuocatio. facit ff. de ſerui-
tu. ruſtico. prædio. ſi communem. & quod notat
gloſſ. extrà de iure patrona. capitul. j. libro ſexto.
C. de appellat. l. præcipimus. §. fin. Item niſi talia
attentata per partem cum tertio poſſent reuoca
ri, ſequeretur quod multis daretur materia ma-
lignandi: quia cùm vellent innouare, ſemper in-
uocarent tertium: & propter eum poſſet fieri
ſummariè reuocatio, quod non eſſet conceden-
dum. argumen. l. [illegible] Item
ſi propter tertium eſſet opus quod ageretur co-
ram ordinario, & iuris ordine ſeruato, vel ſuper
hoc nouiter commiſsionem impetraret, poſſet
eſſe quod lites in infinitum durarent. nam poſt à
lite pendente ſuper hoc fieri poſſet alia innoua-
tio cum alio tertio. & poſteà ſuper hoc lite ordi-
naria inchoata: poſſet cum alio tertio fieri alia
innouatio, & ſic in infinitum. hoc autem eſſet
inconueniens: quia ſic lites ex litibus orirren-
6 tur; quod eſſe non debet: imò † bonus iudex de-
bet lites abbreuiare. argumen. pro præmiſsis. C.
de iudi. properandum. C. de fruct. & lit. expen.
terminato. ff. ſi certu. petat. quidam exiſtimaue-
runt. Item plus videtur dicendum quod propter
partem tertius non poteſt impedire reuocatio-
nem attentatorum, quàm quod pars propter
tertium

tertium gauderet de malignitate ſua. bene facit ad hoc ff.ad Macedonia.l. ſed nihil. §. non ſolú. Item in obſcuris potiùs fauendum eſt repetitioni quàm aduentitio lucro. ff. de regulis iur. non. §.in re obſcura.igitur hic in dubio potius fauere debemus reuocationi attẽtatorum per quam fit repetitio ſeu reductio in ſtatum priſtinum.Itẽ propter aliud interdictum quis conſequitur quod non conſequeretur aliàs.argum.extrà de cõceſſ. præb.authoritate Martini.igitur propter partẽ innouantem is contra quem innouatum eſt conſequi poſſet reuocationem etiam contra tertiũ, quam conſequi non poſſet, ſi ſolus tertius innouaſſet,& contra eum ſolùm ageret.quia modicũ fermenti,ſcilicet ipſius partis innouantis,totam maſſam innouationis corrumpit , & ſic quò ad tertium.argu.l.nihil.ff.de actio.emp.in princip. & l.ſi finita.§.ſi vnita.ff. de dam. infect. & quod ibi notatur in glo.præſertim quia tertius cũ parte innouans dat operam rei illicitæ ſic propria authoritate occupando,quod ſeruato iuris ordine petere debuiſſet:vt l.extat edictũ.ff. quod metus cau.igitur teneatur de caſu attentationis in præiudicium litis pendentis,& puniatur de illo caſu eo modo quo caſus ille attentationis puniẽdus eſt.argu.l.in his.in princip.ff.ſolu.matri.extrà de homicid.c.fin.lib.vj.cum concordan. pro & contra poſſunt adduci iura allegata per Ioan. And.in quæſtione repoſita in regula iuris.in pari.in nouel.de regu.iur.lib.vj.& pro prædictis facit c.ad petitionem.de accuſa. Nõ obſt. † c. licet. de præbend.libr vj.quia illa decretalis loquitur quando eſt dubium de iure defunctis:vt dicit Archid.in c.ordinarij.in glo.ſuper verbo,conferãt. de offic.ordin.lib.vj.

ADDITIO.

a Innouata. Adde Fel.in c.cum ſuper.col. fin. verſ. inſuper.de re iudica.

DECISIO V.

Similis eſt dec.8.vt lit.pend.in antiq.

DECISIO VI.

Similis eſt deciſio 29.de ſentent.& re iudicat. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis à grauamine pronũſians bene proceſſum & malè appellatum;& remiſſa cauſa ad iudicem primum non poteſt reponere partem ad huiuſmodi pronunciato appellantem.*

DECISIO VII.

1 VTrùm † ſi appellatur ab interlocutoria; & iudex cui appellatio illa committitur, vel qui de ea cognoſcit, pronunciet bene proceſſum & malè appellatum:& cauſam remittit ad primum iudicem. & ab iſta ſecunda pronunciatione fuerit appellatum, poſsit reuocare grauamen ſeu pronuntiationem ſuam,& partem reponere in ſtatu per capi.ſi à iudice. de appella. libr.vj.& cap.cum ceſſante.eod.titu.in antiquis. & per l.quod iuſsit.ff.de re iudic.tenuerũt quod non,quia functus eſt officio ſtatim pronuntiando ſuper articulo appellationis ſibi commiſſo: & ideo ſicut iudex poſt diffinitiuam , ex eo quia functus eſt officio ſuo,non poſſet aliquid reuocare nec partem reponere,ſic nec ipſe.argum.l. iudex.ff.de re iudic.pro hoc,quia per remiſsionem deſijt eſſe iudex:vt no. Archidiac.de except. pia. ſuper verbo,condemnans.& pro hoc optimè capit.ſignificantibus.extrà de offic. deleg. & quod ibi not.gloſ.cùm ergo iuriſdictionem abdicat à ſe pronuntiando ſuper hoc æquiparatur iudici pronuntianti diffinitiuè.argum.tamen pro hoc in capitul. cum appellationibus friuolis. libr. vj. in princip.& quod notat Innocen.& Archidiac. in dict.capitul.pia.

SVMMARIVM.

1 *Appellans procedendo omiſſo appellationis articulo à grauamine ſuper negotio principali parte aduerſa non vocata nec præſente nec per contumaciam abſente,an dicatur facere proceſſum nullum?*

DECISIO VIII.

1 VTrùm † proceſſus habitus coram iudice appellationis articulo appellationis à grauamine omiſſo parte non vocata,nec præſente,nec per contumaciam abſente teneat:& an valeret pronuntiatio parte ſic abſente ? Aliqui dicunt quod ſic.argumen.eorum quæ notat Innocen.& Ber.de procurator.capitul. auditis. ad quod.ff.de arbitr. diem proferre. in princip. ſed econtra credo.& dictum Innoc.procedit quando pars altera aliàs in cauſa illa citata fuerat ad totam cauſam,& ibi vide per eum.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationi facta per vnum ex pluribus delegatis cum remiſsione cauſæ ad ſedem apoſtolicam, an deuoluat cauſam ad curiam?*

DECISIO IX.

1 VTrùm † ſi à grauamine fuit appellatum a à tribus iudicibus delegatis in cauſa per ſedem apoſtolicam:& vnus eorum defert appellationi,& remittit cauſam ad ſedem apoſtolicam, ac terminum præfigit ad proſequendum appellationẽ:alij verò non vel nihil reſpondeant,cauſa cenſeatur deuoluta ad curiã,& ibi debeat terminari?Videtur quòd non,quaſi ſit ſtandum maiori parti.ff.de re iudi.duo ex tribus.ff.de arbitr. ſicuti.& quod notatur per Innocen. de procur. in noſtra.In oppoſitum videtur propter reuerentiam ſedis apoſtolicæ.argumen.de appellatio. ſi duobus.& vt maius trahat ad ſe minus.ad hoc quod not.per glo.& Archidiac.de iure patron. c.j.in fin.lib.vj. & per gloſ.de conceſſ. præbend. ſi capitulo.

ſi capitulo.in fi.de præbē.ſi à ſede. & vide quod notat Ioannes Andr.in ca.cum appellationibus. in nouella.in gloſ.dubitatur.

ADDITIO.

a Appellatum. Adde Suprà eod.numer. 20. in antiquis.

EPITOME.

Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata etiam ad pœnam applicandam fiſco.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de ſententia lata continente pœnam pecuniariam loco corporalis immutatam, licet actum fuerit criminaliter.*

DECISIO X.

1 AN † iudex appellationis deputatus ſuper cauſis criminalibus poſsit cognoſcere de appellatione interpoſita à ſententia lata in cauſa criminali in qua agebatur ciuiliter ad pœnam pecuniariam fiſco applicandam, & non ad pœnam corporalem? Tenuerunt omnes quòd non: quia tunc non cenſetur cauſa criminalis: ſed potius ciuilis, & quia terminus analogus ſi per ſe ſumatur, pro ſummario ſignificato, &c. & ideo intelligatur propriè de cauſis criminalibus vbi agitur criminaliter non ciuiliter. de ſimonia. capitu. per tuas. ſic etiam in ſimili lex dicit quòd in cauſis criminalibus non poteſt interuenire procurator. ff. de publi. iudi. l. pen. §. ad crimen. & tamē ſi ageretur ciuiliter bene poſſet. extrà de procura. capitu. tuæ. pro hac parte facit ff. de iudi. ſolent. §. latrunculator. nec obſt. l. ex eo. C. de agentibus in rebus. quia ibi erat iudex in criminibus: vt ibi notatur per doctores. Sed quid ſi agatur criminaliter, ſed ſententia lata eſt ciuilis: puta quia iudex ex cauſa commutauit corporalem in pecuniariam? Adhuc dicunt quidam potius inſpici genus ſententiæ quæ eſt ciuilis & ad finem ciuilem, quàm genus illati criminis. argumē. l. quod ſtatum. ff. de pœnis. vt ſic talis iudex nequeat cognoſcere.

SVMMARIA.

1 *a Auditor articuli grauaminis pronuntians bene appellatum: non poteſt ſine noua commiſsione procedere in negotio principali.*

2 *Iudex cui tantùm cauſa appellationis à grauamine fuit commiſſa, an ſi pronuntiauerit malè proceſſum & benè appellatum poſsit ſine noua commiſsione procedere in negotio principali?*

3 *Iudex appellationis vbi extitit appellatum ab admiſsione articulorum aduerſarij, reiectione appellantis: ſi pronuntiet bene appellatum & malè proceſſum in ea parte qua admiſit articulos, an tacitè videatur ſententiam in alia parte confirmaſſe?*

DECISIO XI.

1 APpellatum † a eſt ab vno auditore qui admiſit articulos partis aduerſæ. & quia cū
a inſtantia requiſitus noluit admittere articulos appellantis, quos tamen aliàs expreſſe nō repulit, & articulus ſolùm appellationis committitur & non negotium principale alteri auditori: quia ſecundus auditor pronuntiauit malè proceſſum & benè appellatum. & hoc facto incontinenti admiſit articulos appellantis ad probandum in curia & extrà, quos primus adhuc auditor noluerat admittere. Quæritur nunquid illa admiſsio ſit nulla? Videtur quòd ſic. quia ſecundum ſtylum Palatij auditor cui committitur articulus grauaminis ſine expreſſa commiſsione, non poteſt procedere in negotio principali etiam ſi pronuntiauerit malè proceſſum & benè appellatum. modo poſtquam ipſe pronūtiauit ſuper articulo grauaminis ſcilicet, fuiſſe malè proceſſum & benè appellatum, in hoc quod admiſit articulos proceſsit in negotio principali, quod non potuit. & quidam tenebant ita, & credo quòd bene ſuppoſito ſtylo Pa-
2 latij. quia fortè † in viam iuris poſſet & ſine noua commiſsione procedere in negotio principali, ex quo pronunciauit malè proceſſum & benè appellatum per ea quæ no. per Inno. in capit. vt debitus. Sed illam opinionē licet procederet in iudicibus delegatis: præſertim impetratis ad partes, curia non ſeruat in auditoribus in curia vbi eſt præſens Papa. & poteſt commiſsio de facili impetrari ſuper negotio principali. Quidam tamen tenebant contra quòd imò etiam ſuppoſito ſtylo poterit admittere articulos appellantis. quia illa admiſsio eſt directè de articulo appellationis ſibi commiſſę. quia cùm ſit appellatum à grauamine non admiſſo, & articulus grauaminis admittitur, ſicque per ſuam ſententiam debeat reuocare grauamen illatum, ad cuius reuocationem debeat remediare appellatio & commiſsio ſuper ea facta. non aliter poteſt dici reuocari grauamen niſi articulos admittat, ex quo iuſtè à non admiſsione fuerat appellatum, & iniuſtè admiſsio fuerat retardata. Itē limitatis terminis ponatur quòd appellatum eſt ab auditore
3 quia † repulit articulos appellantis: & quia admiſit articulos partis aduerſæ, & auditor cui cauſa appellationis huiuſmodi committitur pronuntiat ſolùm in ea parte qua pars admiſit articulos partis appellantis malè proceſſum & benè appellatū: in ea verò parte qua repulit articulos appellantis nihil pronunciauit imò tacuit. Quæritur nunquid tacitè in illa parte videatur primi
b auditoris ſententiam confirmaſſe, b ex quo in alia parte eam confirmauit. Quidam volebant dicere quòd ſic. quia qui de vno dicit, &c. vel qui de vno negat, &c. credo tamen contrarium per l. quæſitum. §. fin. de procurato. & per not. per Innoc. de re iud. cùm inter. in fin. & per Cyn. C. ſi aduerſus rem iudi. l. j. in princip. & ſecūda quæſt.

ADDITIONES.

a Appellatū. Adde Frāc. in c. vt debitus. de appell. col. xx. Fel. in c. cauſam quæ. de reſcript.

Confirmaſſe

b Confirmaſſe. Vide dec. num. 22. 3. eod. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta alteri per Papam ad inſtantiam Epiſcopi colligantis, non reuocatur per viam attentati.*

DECISIO XII.

1 VTrùm † ſi inter appellatum impetrantem & epiſcopum contra eum opponentem vertente quæſtione ſuper titulo beneficij: epiſcopus prætendens beneficium vacare per non promotionem appellati infra tempus ſupplicet Papæ, vt tanquàm ſic vacans conferat non facta aliа mentione de lite. talis collatio ſit reuocanda tanquam attentata? Et videtur quòd ſic. quia facta eſt procurante & inſtante epiſcopo, qui erat pars in cauſa: & ſic videtur quòd in præiudicium tertij non habentis gratiam ex procuratione partis ſit reuocanda. argumen. not. in cap. non ſolùm. de appellationib. libro ſexto. ſed contra fuit determinatum.

DECISIO XIII.

Similis eſt decis. 31. eod. titu. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex deferens appellationis poteſt terminum ad proſequendum praefixum prorogare, vbi iudex proceſſit ex officio ſuo.*

DECISIO XIIII.

1 VTrùm † iudex qui appellationi detulit: & terminum præfixit ad proſequendum poſſit poſteà ex interuallo forſitã circa finem illius termini illum terminum prorogare? Videtur quòd non. quia ex quo ſemel functus eſt officio ſuo. & præſertim ſi partis appellatæ intereſt terminum non prorogari. Tamen fuit terminatum contrà quòd imò. veruntamen caſus in quo proponebatur quæſtio erat talis, vbi non erat pars appellata: quia iudex proceſſit ex officio ſuo.

SVMMARIVM.

1 *Appellans licet coram iudice à quo petat recipi teſtes affuturos aut valetudinarios, non videtur propterea renunciare appellationi.*

DECISIO XV.

1 VTrùm † poſtquàm iudex ordinarius detulit appellationi, ſi pars petat coram eo recipi teſtes affuturos vel valetudinarios ad probationem eorum quæ validant & approbant appellationem ſuam, videatur renuntiare appellationi? Fuit dictum quòd non: & quòd iudex poſſit eos recipere propter periculum. allegabatur de appel. cùm teneamur. & quod notatur per glo. in cap. ſi à iudice. de appella. lib. vj. & quod notatur per Innocen. in c. paſtoralis. de offic. delega. circa principium tertiæ columnæ. & præſertim ſi iudex non exaudiuit partem, nec voluit teſtes recipere non præiudicat parti quò ad renuntiationem. facit c. cùm veniſſent. de eo qui mittitur in poſſeſ. cum ibi notatis ſuper verbo, coram eo.

SVMMARIVM.

1 *Delatio iudicis à quo cum præfixione termini deuoluit cauſam ad romanam curiam.*

DECISIO XVI.

1 VTrùm † cùm appellatur ad Papam à diffinitiua, delatio iudicis cum termini præfixione faciat cauſam eſſe tractãdam in curia, & partes teneantur mittere procuratorem ad cauſam tractandam. licet Specula. variet in §. qualiter. verſic. porrò. de appella. tamen palatium ſeruat quod non ſufficeret mittere procuratorem ad impetrandum, & quod cauſa eſt in curia.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti cui præfixus fuit terminus ad proſequendum ſufficit iter arripere vel in curia proteſtari, quòd infra tẽpus cõparuit, & quid de appellante in curia.*

DECISIO XVII.

1 NVnquid † autem infra terminum præfixũ per iudicem ad proſequendum appellationem ſufficiat appellanti proteſtari in curia quomodo comparuit infra tempus, licet Specul. videatur tenere quod ſufficiat, & iter arripere infra tẽpus in tit. de appel. §. j. Cõmuniter tamen videtur quòd imò debet iudicem impetrare, vel ſaltem diligentiam ſuam facere. argum. notatorum per Compoſt. de electio. ſtatuimus. in fin. ſecundæ columnæ. Sed prima opinio videtur verior per id quod ibidem ſequitur in princip. tertiæ columnæ. pro quo videtur textus de re iudic. cum cauſa. ibi cùm dicit, iter non arripueras. Sed nunquid cùm cauſa in curia eſt tractanda ſufficiat proteſtari in porta palatij vel coram auditore contradictarum? Tenuerunt quod nõ: imò debet fieri in cancellaria, vbi dantur iudices qui dantur in curia. facit quod not. Io. Monach. in decre. cupientes. quod credo verum de appellationibus quæ in curia interponuntur: ſed de his quæ veniunt extra curiam, quia tunc veriſimiliter tales potuerunt ignorare ſtylum, poſſet tolerari dicta diligentia.

SVMMARIA.

1 *Appellatio ab interlocutoria cui iudex detulit, & cauſam remiſit, deuoluit cauſam ad curiam, maximè conſentiente appellato.*

2 *Appellati conſenſus operatur deuolutionem cauſæ ad curiam, licet appellatio peccet in forma.*

3 *Appellatio ab interlocutoria ſine ſcriptis in cauſa beneficiali interpoſita, deuoluit cauſam ad curiam, in odium appellantis, aliàs ſecus.*

4 *Iudex ſi procedat in cauſa non datis apoſtolis vbi ap-*

pellatio ſine ſcriptis interpoſita fuit à grauamine, an teneat proceſſus?

DECISIO XVIII.

1 A Grauamine † vel interlocutoria appellatũ eſt viua voce non in ſcriptis: iudex tamen appellationi detulit & remiſit, & pars appellata conſenſit & approbauit: Quæritur nunquid talis appellatio deuoluat cauſam ad curiam Romanam? Dictum fuit quòd non in virtute appellationis, ſed in virtute remiſsionis, & etiam propter conſenſum partis. bene facit ad hoc quod dixi, in virtute remiſsionis non appellationis: quod notat Archid. c. cum appellationibus friuolis. ſuper verbo, transfuſa. ibi, hoc eſt notatu
2 dignum. Sed † quid ſi iudex non detulit nec remiſit, ſed ſola pars conſenſit. Dic idem propter conſenſum ſuum, quod verum ſi erat appellatum ad papam cuius audientiam per conſenſum poſſunt liberè adire: ſecus ſi metropolitanum vel alium cuius auditorium non poſſunt per conſenſum adire. iuxta c. Romana de foro competenti,
3 lib. vj. Sed † quid ſi nec iudex detulit, nec pars appellata approbauit, ſed aliàs eſt cauſa quæ de natura ſua per appellationem deuoluitur ad curiam vt cauſa beneficialis, an talis appellatio ſine ſcriptis cùm non teneat, deuoluat? Dic quòd ſic appellato proſequente: quia in præiudicium appellantis reputabitur legitima, nec ipſe appellans ſuam propriam appellationem poterit impugnare. argumen. notatorum per Compoſtel. in c. ſtatuimus. in iij. colum. in verſic. ſi autem ſolus appellatus. aliàs ſi appellans proſequitur nõ. de appellatio. c. cordi. circa fin. ibi, quòd ſit appellator.
4 Sed † quid ſi tali appellationi ſine ſcriptis interpoſitæ iudex à quo fuit appellatum non datis apoſtolis, ab eo petitis proceſsit vlterius in cauſa, an valeat proceſſus? Videtur quòd ſic, ex quo appellatio non tenuit, imò fuit ipſo iure nulla: & ſic non videntur denegati apoſtoli, nec talis appellatio videtur præſtare impedimentum proceſſui, ex quo de iure non ſortitur effectum, vt in regula iuris, non præſtat impedimentum. Nec obſtant notata in c. vt ſuper. cum ibi notatis per gl. in fin. & Archid. quia ego intelligo illam gloſam & ibi not. vbi appellatio non eſt ipſo iure nulla: quia non peccabat in forma ſed erat formalis, aliàs tamen friuola peccans in materia propter falſitatem vel iniuſtitiam cauſæ: quia talis appellatio cùm ſit contra ius partis vel iudicis bene tenet in ſe, & ſuſpendit iuriſdictionem, donec dentur apoſtoli ſecus crederem ſi eſſet ipſo iure nulla. & hoc videtur ibi innuere textus circa princip. cùm dicit, iuxta conſtitutionis tenorem, etiam vbi loquitur de conſtitu. eodẽ titu. c. cordi. vbi cùm textus iubet peti apoſtolos per appellantem loquitur de appellante formaliter & in ſcriptis, vel innuens quòd vbi appellaſſet in ſcriptis: cùm appellatio eſſet nulla eſſet etiã fruſtratorium petere apoſtolos cùm etiam dati nullatenus prodeſſent appellant. ergo. &c. argu. quia fruſtra expectatur, quod expectatum non prodeſſet aliquando. Ad præmiſſa bene facit l. ſi quis legatarij. in princip. ff. de falſis. & hoc etiã poſſet idem dici de appellatione interpoſita à prouiſione voce viua quod non repellat ab obiectibus, &c.

SVMMARIA.

1 *Appellationis interpoſita ad metropolitanum ſi cauſa partibus præſentibus in curia committitur per appellatum tacito de metropolitano, commiſsio eſt ſurreptitia.*
2 *Præſentia partium an faciat, cauſam eſſe in curia?*
3 *Roma communis patria eſt.*
4 *Appellans inuito appellato non poteſt procedere in negotio principali omiſſo articulo appellationis: cùm ſua interſit adire ad iudicem ad quem in euentum, quo appellatio mala pronuntietur.*

DECISIO XIX.

1 A B † officiali * Auenionẽ. appellatum eſt à grauamine ad archiepiſcopum Arelanaten. ſolùm, & non ad Papam. ante autem quàm appellans ſuam appellationem introduceret coram eo appellatus cauſam appellationis & negotij principalis obtinuit committi in curia Romana cuidam auditori non facta mentione quòd partes in curia eſſent præſentes: & cum reuera partes eſſent in curia, fecit citari appellantem ad dicendum contra commiſsionem: & vult quòd cauſa tractetur in curia etiam dimiſſo appellationis articulo. appellans verò excepit quòd cauſa non debet eſſe in curia: quia non erat appellatũ ad Papã, ſed ad ſolùm metropo-
2 litanum. nec † præſentia partium facit cauſam eſſe in curia, ex quo prius coram ordinario pendebat. & quod ſi hoc fuiſſet expreſſum Papæ: ſcilicet quod cauſa penderet coram ordinario: & quod ad ſolum metropolitanum fuiſſet appellatum, cauſam in curia non commiſiſſet. & pro hac parte etiam quòd iſta commiſsio eſſet ſurreptitia. multi & maior pars fuerunt. Tamen ego & quidam de dominis tenebamus contrà. & credo quòd melius. quia præſentia partium ſemper facit cauſam eſſe in curia coram alio nõ
3 pendente. quia † Roma communis patria eſt. l. Roma. ad municip. hic autem cauſa non poteſt dici pẽdere corã aliquo ordinario ſaltem in præiudicium appellantis: quia non coram primo officiali à quo appellauit: quia appellando quãtum in ſe erat diceſſerat ab eo. & non poteſt conqueri, ſi non redeat coram eo. ex quo ab eo appellauerat, & ei renuntiandum putauit. argumen. l. generaliter. §. j. C. de inreiuran. Nec etiam pendebat coram ſecundo. ſcilicet coram metropolitano. ad quem appellauit: quia ſupponitur quod nundum introduxerat coram eo. igitur ex quo Papa præuenit & commiſit ad inſtantiam appellati cauſam negotij principalis cauſa erat in curia, ex quo veritas ſubſiſtebat. ſcilicet quod partes in curia erant præſentes: & credo quòd bene ſuppoſito ſtylo palatij: quia fortè in viam iuris poſſet & ſine noua commiſsione procedere in negotio principali. ex quo fuit appellatũ:
4 ſecus autem crederetur, ſi † appellans retento themate cauſam obtinuiſſet committi in curia:

quia

qnia tunc appellato declinante iuriſdictionem,
eius intereſt redire ad iudicem primum à quo
ad quem redire debebat in euentum quo appel-
latio mala pronuntiaretur: & quo inuito non
poteſt procedi in principali negotio appellatio-
nis omiſſo articulo: & cuius reſpectu cauſa po-
teſt dici pendere coram primo, vel ſaltem pen-
det ſub dubio. quia pendet ex euētu appellatio-
nis: vt prædictum eſt. cuius quidem appellatio-
nis in curia Romana merita non poſſunt mane-
re, ex quo ad Papam non extiterat appellatum.
non poteſt dici quòd cauſa debeat remanere in
curia, propter præſentiam partium.

ADDITIO.

a Ab officiali. Adde Fely. in c. ſuper literis. col. vij.
ver. vj. regula de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendum: ſecus ſi aſsignatus fuit terminus etiam ad ſe præſentandum apoſtolico conſpectui.*

DECISIO XX.

1 SI † certus terminus præfigatur per iudicem
extra curiam ad proſequendum appellatio-
nem, ſufficit appellanti infra tempus iter arripe-
re: vt notat Spec. titu. de appellationib. §. nunc
breuiter. verſi. Item quid ſcilicet pars. Et allegat
de re iudica. cap. cùm cauſam. de electio. ſtatui-
mus. Ratio. quia cū terminus aſsignatur ad pro-
ſequendum duntaxat, ſufficit inchoare vel inci-
pere vltima die: ſecus ſi aſsignaretur terminus
nedum ad proſequendum ſed etiam ad præſen-
tandū ſe apoſtolico conſpectui: tunc enim non
ſufficit itineris arreptio niſi ſequatur talis præ-
ſentatio. ſi potuit habere præſentiam domini pa
pæ: alioquin fiat proteſtatio in valuis palatij: vt
eſt moris. Et quando debeat ſe præſentare apo-
ſtolico conſpectui. vide Io. And. in ca. quamuis.
ſuper verbo, ſedi apoſtolicæ, lib. vj. hæc proce-
dunt quando appellatur, & terminus per homi-
nem extra curiam ad proſequendum aſsignatur:
ſecus ſi in curia: quia ibi requiritur maior dili-
gentia in proſequendo, vt nedum vadat, vel iter
arripiat verſus cancellariam: ſed etiam ad ipſum
cancellarium vel eius locumtenentem accedat,
ſi poterit: alioquin de hoc proteſtetur & præſen
tet commiſsionem ſignandam: & recipiat ſuper
hoc publicum inſtrumentum, quæ ſi infra præ-
fixum terminum ſignata vel præſentata non fue
rit ſibi non nocebit. quia quod per me non ſtat,
&c. de eo qui mittitur in poſſeſsionem. cap. ij. de
regul. iuris quod per me lib. vj. pro prima con-
cluſione facit optimè cap. meminimus. de appel-
la. quod cap. allegat Archid. in ſimili materia de
diligentia facienda. ne ſede vacant. cap. j. ſuper
verbo, mora. lib. vj. quæ ſequuntur inuenies ſu-
prà eod. deci. 17. Caſsad. de appellat.
decis. 4.

SVMMARIA.

1 *Appellatio à ſubdelegato dato cum clauſul. donec ad ſe, &c. approbata ab appellato, & ab ipſo ſubdelegato deuoluit cauſam ad curiam.*
2 *Delegatus qui vices ſuas alicui ſubdelegauit cū clauſu. donec ad ſe duceret reuocandas, non poterit in cauſa procedere, vbi appellationi interpoſita ab aliquo grauamine ſubdelegatus ſuus detuliſſet.*
3 *Appellandum eſt ad delegatum à ſubdelegato ſuo, vbi ſubdelegatio cum clau. donec, &c. facta fuerit.*
4 *Metropolitanum omiſſo ſuffraganeo ordinario partes adire non poſſunt.*
5 *Appellatur ad Papam omiſſo medio.*
6 *Appellationem vbi ſimel appellatus approbauerit, nō poterit illam amplius reprobare.*

DECISIO XXI.

1. AN ſubexecutore † vel ſubdelegato depu-
tato per executorem vel iudicem delega-
tum à papa cui commiſerat vices ſuas, donec ad
ſe duceret reuocandas appellatum eſt ad papam
licet friuolè, & pars appellata approbauit appel
lationem ad finem deuoluendi cauſam ad Roma
nam curiam, ac terminum ad proſequendum
præfixit: & etiam ipſe ſubexecutor vel ſubdele-
gatus à quo appellabatur detulit appellationib:
2 tandem † ad inſtantiam appellati ipſemet exe-
cutor vel delegatus principalis ad ſe reuocans
cauſam & vices vlterius proceſsit in cauſa for-
ſitan vlteriores proceſſus vel aggrauationes pro
ceſſum faciendo, vel in cauſa procedendo. Quæ-
ritur an talis proceſſus valeat? Et videtur quòd
ſic. quia ſubdelegatus ſuus deferendo appellatio
ni ſaltem friuolæ, & pars appellata eam appro-
bando non potuerunt ab eo ignorante vel inui-
to abdicare vel auferre iuriſdictionem, nec cau-
ſam ad curiam deuoluere, quia quod noſtrum
eſt, &c. vt in reg. iu. Conſtat autem quòd iuriſdi-
ctio adhuc eſt ſua propter clauſulam, donec ad
ſe &c. appoſitam in ſubdelegatione: vt in c. ſi de-
legatus: §. j. de offi. deleg. lib. vj. & propter hoc
ad eum fuit appellandum non ad papam: vt eo.
tit. §. fin. iuncto extrà eo. tit. ſuper quæſtionum.
3 §. porrò. igitur &c. Et † ad hanc partem quidam
ex præmiſsis tenere nitebantur: tamen contrà
credo, & maior pars etiam credebat quod imò
per approbationem partis & delationem ſub-
delegati abdicaretur iuriſdictio à delegante &
tota transfunderetur ad papam. quia ſubdelega-
tus detulit antequam delegatus reuocaſſet ad ſe
vices. ergo quicquid fecit valuit, ex quo omni-
moda iuriſdictio erat penes eum, donec &c. Itē
quia partes de conſenſu ſuo & inuito delegato
poterant adire curiam Romanam. & ibi litiga-
re, cum ſit communis patria. l. Roma. ad munici-
4 pa. licet † enim omiſſo ſuffraganeo ordinario
partes non poſſunt adire metropolitanum, nec
coram eo voluntariè litigare cum nec eius iu-
riſdictionem poſſent prorogare: vt c. Romana.
de foro compe. lib. vj. tamē papam adire poſſunt
etiam inuito quocunque ordinario vel inferio-
re papæ. & pro tanto ab ordinario appellari po
teſt ad papam omiſſo medio: vt cap. dilecti filij

5 prior.de appel. Nec † ob. quod appellatio fuit friuola. quia licet virtute appellationis cauſa nō deuoluatur: tamen virtute delationis & remiſsionis bene deuoluitur. ar. not. per Archid. in c. cum appellationibus friuolis. de app. libe. vj. & præſertim propter conſenſum partis appellatæ. arg. c. cordi. eo. tit. Nec obſtat etiam quod dicitur quod ad delegatum fuit appellandum, & ſic videtur appellatio fuiſſe nulla, quę fuit interpoſita ad papam. quia imò tenuit. iuxta ea quæ notantur per Archi. in d. c. ſi delegatus. in fi. & per Inno. in ca. cùm Bertoldus. de re iudi. in gl. ordi. Et licet parte appellata excipiente & petente eam eſſe aliàs remittendam ad delegatum: vt dicto loco habe-
6 tur: tamen † in noſtra quæſtione non poteſt reprobare appellationem ſemel probatam. argu. l. Pomponius. ff. de nego. geſt. ad hoc C. de pact. ſi quis in cōſcribendo. Nec obſtat l. ſi conuenerit. ff. de iuriſdictio. omn. iudic. quia ibi conſenſerat in eum qui aliàs non habebat iuriſdictionem in eum, & ideo re integra poteſt diſcedere. hic verò in papam qui aliàs habet in eū ſicut & in omnes iuriſdictionem. igitur &c. ſic concordat glo. ibi, illam, cum d. l. ſi quis in conſcribendo. Et ita non obſtat.

SVMMARIA.

1 *Iudex à quo licet requiſitus ſi nullos dedit apoſtolos, an poſsit ſine noua commiſsione in cauſa ſibi remiſſa per iudicem ad quem qui pronuntiauit pro appellate, procedere?*

2 *Sententia ſuper deſertione appellationis, dicitur interlocutoria: & ideo appellans docto de diligentia poterit reponi.*

DECISIO XXII.

1 A Grauamine † appellatur ab aliquo Auditore, & petuntur apoſtoli. ipſe nullos apoſtolos dat, licet debitè requiſitus, appellans proſequitur appellationem, & finaliter ſuccumbit: quia Auditor alius impetratus ſuper articulo grauaminis pronūtiat benè proceſſum, per primum Auditorem, & malè appellatum ab eo, & cauſam ſibi remittit. quæritur vtrùm primus poſsit in cauſa procedere ſine noua commiſſione? Quidam dicebant quòd non, quia ex quo non dederat apoſtolos, tota iuriſdictio ab eo erat ipſo iure reuocata, intantum quod proceſſus totus quem poſt appellationem & ante inhibitionem faceret, eſſet nullus: vt cap. vt ſuper. & c. ab eo. §. aliud. de appella. lib. vj. & in elemen. quamuis. §. fin. eod. ti. Alij verò dicebant contrarium, videlicet quod non reſpondendo appellationi, vel non dando apoſtolos non plus abdicator ab eo iuriſdictio quàm ſi expreſsè detuliſſet: quia non plus poteſt tacitum quàm expreſſum. Conſtat autem quòd ſi expreſsè appellationi detuliſſet: & ea poſteà pronūtiata mala vel friuola, cauſam ſibi remitteret ipſe virtute primæ commiſſionis poſſet cognoſcere: vt notatur in c. cum appellationibus friuolis. ergo & nunc. Nec obſtant iura in contrariū allegata: quia bene fateor quod interim donec ſit cognitum de appellatione & cauſa ſit remiſſa bene eſt aduocata ſeu potius ſuſpenſa eius iuriſdictio: ſed poſteà ſi eſt pronuntiata mala eam reſumit, nec iura allegata dicunt
2 contrarium, &c. Si Auditor † pronuntiat ſuper deſertione appellationis tantum: ſi appelletur & iterum doceatur de diligentia appellantis, poteſt reponere. nam quò ad hoc cenſetur interlocutoria, & remanſit iudex cùm verò quam poteſt ſemper reuocare. de appel. cum ceſſante. & c. ſi à iudice. lib. vj.

SVMMARIA.

1 *Appellans viua voce non faciens diligentiam infra terminum præfixum non admittitur ad proſequendā ſecundam appellationem poſteà in ſcriptis infra idem decendium interpoſitam.*

2 *Stipulatio bis ſuper eodem concepta, licet non obliget promiſſorem amplius quàm ſemel, attamen ſi prima pacto, vel præſcriptione ſit ſublata, agi poterit ex ſecunda.*

3 *Appellatio eſt quædam ſpecies defenſionis.*

4 *Defenſionibus pluribus quilibet vti poteſt.*

5 *Iudex deferendo appellationi dicitur penitùs functus eſſe officio ſuo.*

6 *Iudex poteſt ſecundæ appellationi interpoſitæ infra decendium reſpondere, & apoſtolos dare: licet primæ appellationi detulerit.*

7 *Appellans renuntiando appellationi, tacitè videtur approbare grauamen a quo appellauerat.*

8 *Appellans die lata ſententia cui iudex præfixit terminum ad dandum apoſtolos ad tertiam diem, an elapſo dicto termino aliter non petitis apoſtolis poſsit appellare?*

9 *Appellans ſi in termino ad recipiendum apoſtolos aſſignato non comparuit, cenſetur ſententiam approbaſſe.*

DECISIO XXIII.

1 A Ppellatum eſt à diffinitiua viua voce: &
2 illico iudex à quo detulit appellationi. & præfixit appellanti terminum decem dierum ad proſequendam appellationem. tandem idem qui prius appellauerat viua voce infra decendium iterum appellauit ab eadem ſententia in ſcriptis, & petijt apoſtolos: iudex autem ſecundæ appellationi non reſpondit nec apoſtolos dedit: vel ſi dedit, non tamen terminum præfixit ad proſequendam appellationem, appellans iſte non fuit proſecutus appellationē infra decem dies prius ad proſequendum appellationem primam ſibi præfixos: nec diligentiam fecit, vult tamen proſequi ſecundam appellationem quam infra decendium interpoſuit in ſcriptis, quæritur an poſsit? Mihi & quibuſdam alijs videbatur quod ſic. quia infra decendium pluries potuit appellare: & vnaquæque appellatio tenuit. iuxta notata per Inno de appella. dilecto. in fin. Et ideo licet prima ſit deſerta per non proſecutionem infra tempus præfixum: ſecunda tamen non, cui nō fuit præfixum tempus ad proſequēdum. pro hoc optimè facit. ff. de verbo. obliga. qui bis. cum ibi
2 notatis. ubi † bis idem ſtipulando licet promiſſor in effectu amplius quàm ſemel nō teneatur: quia

ſemel

ſemel promiſſum ſoluēdo liberatur, ex vtraque tamen oritur obligatio. & poteſt eſſe effectus ſi forſan prima ſtipulatio ſit ſublata præſcriptione vel pacto, agi poterit ex ſecunda: vt ibi notatur. igitur & hic idem dicam vt vtraque appellatio teneat. altera tamē præſcriptione ſublata vel, deſertione poſsit altera remanere, licet per viam proſecutionis non poſsim in effectu niſi ex altera conſequi reuocationem ſententiæ, quæ appel
3 latio ſublata remanet. Item appellatio † eſt quæ-
4 dam ſpecies defenſionis: & † quilibet pluribus defenſiōibus vti poteſt. Quidā verò & maior pars tenebant contra. Primò: quia iudex non debuit arctari per multiplicationem mearum appellationum ad mihi pluries reſpondendum. ſed hoc ideo non obſtat. quia licet à reſpondendo excuſaretur iudex, ſi ſecundæ appellationi noluit reſpondere: non tamen propter hoc mea ſecunda appellatio redditur inutilis. Item etiam alia ra-
5 tione: quia † ex quo primæ appellationi detulit functus fuit iudex penitus officio ſuo & in to- a tum deſijt eſſe iudex. iuxta capitul. cum appellationibus friuolis. Et ſic etiam ſi vellet ſecundæ appellationi reſpondere, nō poſſet præfigere terminum appellanti, nec vlterius dare apoſtolos, ex quo ſemel detulit & dedit apoſtolos deferendo: & ſic poſſet appellans eludere primam præfixionem termini factam per iudicem quando reſpondebat primæ appellationi quæ erat talis & ritè vt ſupponitur interpoſita. quod videtur inconueniens. ſed ſalua eorum gratia dico quòd i-
6 ſtud non eſt verum: imò credo quòd † iudex ſecundæ appellationi poſsit reſpondere, & ſuper ea dare apoſtolos reuerentiales & præfigere terminum eidem ad proſequendum, licet eſſet functus officio ſuo quò ad cognitionem cauſæ vlteriorem: ſed non tamen quò ad reſpondendum & terminum præfigendum, ſicut patet: quia etiam per ſententiam diffinitiuam iudex functus eſt officio ſuo: & tamē nihilominus poſteà poteſt præfigere terminum. vt capit. cùm ſit Romana. imò etiam ſicut detulit primæ appellationi potuit præfigere terminum non obſtante quòd de ferendo cauſam remiſerit: ſic etiam & ſecundæ: quia hæc poteſtas præfigendi terminum potius ſibi conſeruatur à iure ad reſtringendam & refrenandum malitias & dilationes appellantium. Item etiam hoc dicebant per notata per Innocent. in capitul. ſolicitudinem. in fin. de appellatio. vbi
7 † renuntiando quis appellationi etiam exorte: puta eam deſerendo videtur approbare grauamen à quo appellauerat nec poteſt vlterius appellare. Sed illud non obſtat. quia illud verum quando renuntiat appellationi vnicæ quam ſolùm interpoſuerat: tunc enim licet renuntiet primæ appellationi tacitè eam deſerendo: non ob hoc renuntiat ſecundæ quæ ſola ſufficiebat ſibi contra grauamen: nec tunc videtur renuntiando priori approbare grauamen: quia poterat in vim ſecundæ & de illa confidere, ex quo illa ſola ſufficiebat. Item etiam ad hoc allegatur deciſio vnius quæſtionis motæ vt dicebatur per dominum Ioannem Cald. circa capitul. quāuis. de appel-
8 latio. in clementi. de † appellante die latæ ſententiæ cui iudex præfixit terminum ad dandum apoſtolos ad tertiam diem proximè ſequentem, quo non veniente nec petente apoſtolos illa die præfixa, an poſteà à ſententia infra decendium adhuc exiſtens poſſet appellare? Tenent quòd non. quia
9 † non petendo apoſtolos in termino aſsignato videtur renuntiaſſe appellationi: vt dict. capitu. quamuis; §. j. & ſic approbaſſe ſententiam & ſic ſententia tranſit in rem iudicatam. Sed dato quòd hoc verum ſit, ſolue vt ſuprà proximè ſolui ad notata per Innocentium, in capitul. ſolicitudinem. fortior ratio eſt. quia non proſequendo in primo termino aſsignato in prima appellatione cadit à cauſa huiuſmodi appellans: vt in capitulo, cùm ſit. & ſic quæſitum eſt eo ipſo ius appellato quod per ſecūdam appellationem non poterit auferri ab eo. vt in capitul. ab eo. de election. libro ſexto.

ADDITIO.

a A diffinitiua. Adde Felyn. in capit. perſonas. col. j. ver. amplia etiam. de appel.

De Clericis non reſidentibus.

SVMMARIA.

1 *Canonicus regularis commorans cum aliquo cardinale an poſsit petere groſſos fructus de conſuetudine vel ſtatuto eccleſia debitos cuilibet canonico etiam in monaſterio non reſidenti?*
2 *Canonicus regularis habens beneficium cum adminiſtratione, dicitur habere proprium.*

DECISIO I.

VTRVM † ſi canonicus regularis habens locum canonicalem, & etiam beneficium cùm adminiſtratione cōmoretur cum cardinali in curia Romana, poſsit petere virtute priuilegiorum dominorum cardinalium groſſos fructus qui vltra diſtributiones quotidianas de cōſuetudine vel ſtatuto eccleſiæ dantur cuilibet canonico, licet nō reſideat in monaſterio? Quidam tenebant quod ſic. quia † adminiſtrationem habet cui poteſt acquirere illos fructus, & cuius reſpectu poteſt habere proprium, & quia priuilegium alias eius reſpectu nihil operaretur quod habet, quod beneficiati poſſunt fructus præbendarum vel beneficiorum ſuorum in abſentia percipere. Alij autem dicebant contra. quia regulares non propriè habere poſſunt præbēdas nec portiones diſtinctas, arg. notatorum per Innoc. de præbē. dilectus. circa fi. & extrà de voto. c. ij. in princip. Et quia priuilegium in regularibus ſic duplicem ſpecialitatem operaretur: ſcilicet de reſidendo cum cardinali, & de fructibus in abſentia percipiendis: & hoc eſſet abſurdum, argu. l. j. C. de profeſ. & non obſtat quod poteſt habere proprium. quia verū eſt ratione adminiſtrationis, & inquantum eam habet, non inquantum canonicus monaſterij ta-

SVMMARIA.

1 *Gratia quamuis reperiatur fructuum excedere quãtitatem in ea expreſſam per verbum vt aſſeritur, non cenſetur ſurreptitia.*
2 *Verba, vt aſſeruntur: ſunt imperſonalia.*
3 *Gratia ita redditur ſurreptitia per ſurreptitionem alterius in tacendo veritatem: ſicut ſi ipſe idem pro quo beneficium impetratur veritatem taceret.*
4 *Impetrans an teneatur probare quòd beneficium ſit infra ſummam, vel ſaltem probare aſſertionem communem.*
5 *Beneficium an præſumatur eſſe infra ſummam expreſſam?*
6 *Summa expreſſa dicitur eſſe pars gratiæ.*
7 *Soluendo aliquem non eſſe aſſerenti incumbit probatio.*
8 *Maiorem vel minorem, vel etiam non idoneum aliquem aſſerenti incumbit onus probandi.*
9 *Gratia in forma pauperum dicitur generalis de omni beneficio competenti: & ideo ſumma in ea expreſſa nõ dicitur pars ipſius.*
10 *Impetranti omne beneficium quod acceptat, reputatur competens: & ideo aſſerenti contrarium incumbit onus probandi.*

DECISIO VI.

1 PApa † confert Titio eccleſiam vel beneficium: cuius fructus, reditus & prouentus ſummam .xx. marcarum, vt aſſeritur, non excedunt; quæritur nunquid ſi excedunt debeatur impetranti: vel an ſit gratia ſurreptitia? Quidã dicunt quòd ſibi debeatur, ex quo conſtat de corpore eccleſiæ: nec eſt gratia ſurreptitia. quia
2 illa verba, † vt aſſeritur. cùm ſint imperſonalia, non debent intelligi de impetrante quod ipſe aſſeruit, argum. C. de conſtitu. pecun. l. ſi quando. nam tunc debuiſſet dici, vt aſſeris: & ideo cùm non appareat fuiſſe aſſertum per eum neque ſuggeſtum illud falſum, talis falſa demonſtratio non vitiabit gratiam: nec habebit neceſſe impetrans probare beneficium eſſe infra illam ſummam. Alij verò dicunt contra, quòd imò ſi excedat, ſibi non debeatur, & gratia debeat ſurreptitia reputari. Nam veriſimile eſt quòd ipſe hoc papæ aſſeruerit. Non eſt enim veriſimile papam hoc potuiſſe in gratia ſeu literis, niſi impetrans in ſupplicatione hoc potuiſſet. Item
3 ſurreptio alterius in tacendo veritatem: ita reddit gratiam ſurreptitiam ſicut ſi ipſe idem pro quo beneficium impetratur veritatem taceret: vt probatur in cap. ſi motu proprio. in verſic. ſecus. & in c. ſeq. §. j. de præb. libr. vj. quantò magis debet nocere factũ alterius exprimendo fal-
4 ſitatem. Dicunt etiam † quòd impetrans teneatur probare quòd ſit infra ſummam: cùm hæc quantitas ſit pars gratiæ ſuæ. crederem tamen quòd hoc caſu ſufficeret probare aſſertionem communem.
5 Sed † nunquid præſumetur [a] eſſe infra illã ſum-
a mam niſi probetur exceſſus? videtur quod ſic. arg. ff. de proba. l. cũ de lege Falcidia, cum ibi notatis. dicunt hoc caſu contrà: quia ex quo ipſe
6 aſſerunt eſſe infra ſummam: & † hoc eſt pars gratiæ ſuæ: ideò ſuam aſſertionẽ debet probare. arg. ff. de proba. l. ei qui dicit. cum ibi notatis. Et vide pro hoc quod no. Io. And. in c. exceptionem. de
7 litis conteſtã. libr. vj. in nouel. Sic † in ſimili incumbit probatio aſſerenti aliquem eſſe vel non eſſe ſoluendo. iuxta notata. ff. qui ſatiſda. cog. l. ſi
8 verò. §. qui pro rei qualitate. & † etiam aſſerenti quem eſſe vel non eſſe maiorem vel non idoneum. arg. notatorum ff. de minorib. l. de ætate, & notatur. C. de in integ. reſtitu. l. ſi minorum, & per Archid. de reſcript. ſi eo tempore. ſuper verbo, non idoneus. Et facit quod notat Io. And. in q. ſuper regula, infamibus. de reg. iur. lib. vj. & hoc credo verum in terminis prædictis, & in gratijs factis ſub iſta forma ſpeciali: quia tunc ſumma eſt pars gratiæ. ergo. &c. arg. ff. de æden. l. j. §. æditione. ſecus fortè in forma pauperũ: quia ibi
9 ſumma non eſt propriè pars gratiæ: cùm † ibi
b gratia ſit generalis [b] de omni beneficio competenti. ſed poſteà ponitur in fine gratiæ exceptio ibi cùm dicitur. Noſtræ autem intentionis exiſtit, quod ſibi prouideatur de beneficio, cuius fructus &c. talem ſummam non excedunt, & ideo cùm omne beneficium contineatur ſub re-
10 gula: debet † qualecunque beneficium quod impetrans acceptat, reputari competens & præſumi, niſi aduerſarius qui ſe prouiſioni eiuſdem pauperis opponit, probet illud non cadere ſub expectatione, & excedere ſummam. & ſic ei incumbit probatio non pauperi qui habet regulam pro ſe. ar. ad hoc. ff. de proba. ab ea parte.

ADDITIONES.

a Præſumetur. Adde Fely. in c. ad aures. col. 3. verſ. iij. q. de reſcript.
b Generalis, Adde Staph. in tracta. de li. gr. & iuſt. fol. 3. ver. eodem modo.

EPITOME.

Clem. cùm ei quem. in fin. an habeat locum in patrono vel ordinario collatore?

SVMMARIA.

1 *Patrono ad præſentandum quando incipiat currere tempus.*
2 *Collatio ad conferendum quando incipiat currere tempus?*
3 *Impetranti currit tempus ad acceptandum à die notæ vacationis.*
4 *Epiſcopo qui habet ſuam diœceſim viſitare currit tẽpus à die quo ſcire potuit vel debuit.*
5 *Patrono vel collatori vbi quis renunciauit beneficio in manibus non habentis poteſtatem, quando incipiat currere tempus præſentandi vel cõferendi reſpectiue?*

DECISIO VII.

1 VTrum † vacante beneficio [a] incipiat cur-
a rere tempus patrono ad præſentandum,
2 vel † collatori ad conferendum à tempo-
3 re notæ vacationis in eccleſia ſicut † impetranti currit ad acceptandum: vt in cle. cùm ei quẽ. in fin. de conceſſ. præbẽ. vel à tẽpore ſcientiæ patroni vel collatoris. quòd videtur per c. quia diuerſitatem

ſitatem.in ſi.de conceſ.præb.& no.in c.ij.de pręben.& in c.licet.de ſupp.negli.præla.vel à tempore quo ſcire potuit.quod videtur per l.ſi.circa princip.ff.quis ordo in bonor.poſſe.ſerue.& no.in dict.c.licet.Domini tenent quòd à tempore quo ſcire potuit & debuit. propter verbum,
4 neglexerunt.poſitum in dict.c.licet.& † ideo epiſcopus qui ſcire debet cùm habeat ſuam diœceſim viſitare vel Archiepiſcopus ſuam prouinciã habet etiam viſitare à tempore quo ſcire potuerunt & debuerunt ignorauerunt ab illo tempore incipiat eis tempus currere,vt no.Inn.in c.ex parte Aſten.de conceſ.præb.ſecus in tali ad quẽ non pertineret viſitare:qui aliàs non tenebatur de vacatione inquirere.& clem.ponit caſum ſpecialẽ de impetrantibus:vt ibi no.Sed pone quidam renuntiauit beneficio in manibus non ha-
5 bentis poteſtatem.quæritur † an incipiat ſtatim currere tempus patrono vel collatori.ſi hoc ſciuerit,vel ſcire potuerit ſeu debuerit etiam antequàm illa renuntiatio per illum ad quem pertinet fuerit admiſſa vel ratificata:vel tunc demùm cùm is ad quem pertinet,eam admiſerit vel ratã habuerit.Poteſt dici quòd ſi ad collatorem vel patronum admiſsio vel ratificatio renuntiationis non pertinet:tamen poteſt inſtare ad ſuperiorem ad quẽ pertinet, vt vel eam admittat vel ratificet,vel renuntiantem redire faciat:& ideo ſi hoc non faciat,ſit in culpa:& ſic ſi à tẽpore quo renuntiat ſciuit:ſibi currat tempus.argum, nota.per Innoc.in c.admonet.de renun.& de conceſ.præb.quia.

ADDITIO.

a Vacante beneficio.Vide dec.13.ſuprà de iure patro.in antiquio.

SVMMARIA.

1 *Canonicatuum & prabendarum collatio in eccleſia collegiata de iure communi an ad prapoſitum vel decanum & capitulum vel potius ad epiſcopum pertineat.*
2 *Collatio canonicatuum pertinet ad pralatum eccleſia de conſilio ſui capituli.*
3 *Epiſcopus non eſt pralatus.*
4 *Pralati electio in collegiatis eccleſijs pertinet ad collegium.*

DECISIO VIII.

1 QVæritur † vtrum ad præpoſitum, vel decanum & capitulum in eccleſia collegiata de iure cõmuni pertineat collatio canonicatuũ & præbendarum an ad epiſcopum? Videtur quod
2 non pertineat ad epiſcopum:ſed † ad prælatum illius collegiatæ eccleſiæ de conſilio ſui capitu-
3 li:quia ad prælatum pertinet collatio.ſed † epiſcopus non eſt prælatus: igitur &c.vt in c.à collatione.cum not. per Archidiaco.de appellatio. in vj.per opp.per Innocen.de exceptio.venerabilis.in fi:& ibi per Hoſtien.de iure patrona.poſtulaſti.circa fin.primæ gl.ibi,fatemur,&c.à cõ-
4 trario ſenſu.Pro hoc.quia † in collegiatis eccleſijs electio prælati pertinet ad collegium:vt no. in c.j.de elect:o.ergo ſingulorum canonicorum ſeu canonicatuum & præbendarum ad prælatũ. Probatur iſta conſequentia per ea quæ not.Hoſtien.de electio.cùm eccleſia Vulterana.§.mandauimus.ſuper verbo,poſtulauit.ibi, ſi non habet patronum,&c.credo quòd prælatus & canonici inferioris eccleſiæ habeant eligere canonicos, & conferre præbendas illius eccleſiæ, & nõ epiſcopus.argumen.ad hoc imò eſt tex.in ca.ex inſinuatione.de ſymonia.

EPITOME.

Collatio facta ab ordinario de beneficio iam collato per papam qui deceſsit, antequam eius collatio ſortita fuit effectum, an teneat etiam ſi D. papa ordinaſſet in euentum in quẽ dicta eius collatio ſortiretur effectũ quod dictum beneficium ſicut erat anteà remaneret reſeruatũ; quæ ordinatio à ſucceſſore non fuit recepta.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio etiam perſonalis facit beneficium remanere in manibus papa & ſucceſſorum, donec de illo diſponatur.*

DECISIO IX.

SVppoſita quadam conſtitutione domini Clementis ſexti quod ſi ipſe contuliſſet aliquod beneficium reſeruatum: & collatio non ſortiretur effectum: vel ille cui contuliſſet, antequam eſſet poſſeſsionem pacificam aſſecutus moreretur: remaneret ſub prima reſeruatione,& ſuppoſito quòd dominus Inno.ſextus noluit vti in beneficijs collatis per eum in et prædicta conſtitutione Clementis.imò voluit quòd ſi ipſe Innoc. conferret beneficium reſeruatum, dum tamẽ collatio aliàs teneret, conſummaretur reſeruatio, etiamſi is cui conferret ante poſſeſsionem habitam moreretur.Formatur talis quæſtio. Dominus Clemens contulit cuidam Titio vnum beneficium à ſe perſonaliter reſeruatum: tandem mortuus eſt ipſe dominus Clemens.poſt ipſum Clementem moritur Titius ante tamen poſſeſsionem aſſecutam.dominus Inno. ſucceſſor ſuus illud contulit cuidam alteri etiam ſi eſſet reſeruatum, ſi non foret alteri ius quæſitum. tamen poſt mortem Clementis & ante collationem domini Inno. ordinarius in partibus illud contulit cuidam alteri. quæritur an valuerit collatio ordinarij vel domini Innocentij? Videtur quòd non valuerit collatio ordinarij quia illud beneficium remanſiſſet ſub prima reſeruatione domini Clementis propter præmiſſam ſuam conſtitutionem. Nam ex quo ſemel habuit papa illud beneficium in manibus ſuis,& fuit effectum
1 per reſeruationem,dato † etiam quod reſeruatio fuerit perſonalis: ſemper remanet in manibus papæ & ſucceſſoris:donec de illo fuerit diſpoſitum.argum.eorum quæ dixi iuxta not.per Archid.in c. ſi gratioſæ.de reſcrip.non cenſetur autem diſpoſitum fuiſſe, ex quo diſpoſitio non fuit ſortita effectũ,arg.l.ſi pro parte.§.verſum.ff.de in rem verſo.& c.ſi electio.de elect.libr.vj.

Si enim

Si enim dominus Clemens in vita ſua non diſ-
poſuiſſet: certum eſt per ea quæ ſcripſi iuxta c.
ſi gratioſæ. quod beneficium remanſiſſet reſer-
uatum. Non obſt. quod perſonalis fuiſſet reſer-
uatio. ergo & nunc. propter conſtitutionem ſuā
per quam voluit eo moriente ante adeptam poſ
ſeſsionē remanere ſub prima reſeruatione. præ-
ſertim autem dicta conſtitutio debet habere lo-
cum hoc caſu, dato quod ille cui cōtulit Clemēs
poſt eius obitum deceſſerit. & dato quòd illa cō
ſtitutione in beneficijs à ſe collatis & reſeruatis
ſucceſſor ſuus Inno. non vtatur. quia origo iſtius
negotij tota fuit de tempore Clementis, igitur
inſpecta origine huic conſtitutioni declaratoriæ
mentis domini Clementis erit locus. faciunt iu-
ra quæ dicunt inſpici originem. Tamen domini
contra tenuerunt, quòd imò non remaneret re-
ſeruatum, ex quo dominus Inno. noluit accepta-
re prædictam conſtitutionem Clemen. nec ea vti
imò ex quo collatio domi. Clement. fuit canoni-
ca: & ille cui facta fuit ſuperuixit poſt eum, ſicq;
per domini Clementis obitum dicta conſtitutio
fuit viribus euacuata, propter non admiſsionem
illius à ſucceſſore, debuiſſet fuiſſe conſumpta re
ſeruatio per illam collationem ſolam, etiam non
habita poſſeſsione. arg. c. ſi tibi abſenti. de præb.
libr. vj. & impeditur recidere vel remanere in
prima reſeruatione virtute reuocationis vel non
admiſsionis ſucceſſoris de dicta conſtitutione
Clementis, virtute cuius debebat fieri illa recidi
dentia vel remanſio, etiam ſi cum retrotractio-
ne: quia ſublata conſtitutione Clementis, & ſic
fundamento retrotrahente, ſubmouetur vel im-
peditur retrotractio ſeu eius effectus. argu. l. qui
balneum. §. fi. cum concord.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans ad collationem abbatis an poſsit obtinere etiam beneficium quod habet conferre cum conſenſu epiſcopi.*

DECISIO X.

1 QVæritur † an impetrans [a] ad collationem
a cuiuſdam abbatis qui habet aliqua bene-
ficia quę ſolus poteſt conferre liberè, & quędam
quæ habet conferre cum conſenſu epiſcopi: poſ
ſit obtinere virtute gratiæ, etiā beneficium quod
habet conferre etiam cum conſenſu epiſcopi?
Videtur quod non, ex quo gratia poteſt ſortiri
effectum in alijs: vt ſic eam reſtringamus, ne alte-
ri poſsit eſſe præiudicialis quàm abbati, quem
papa ſolùm aggrauare voluit. Tamen tenuerunt
omnes quòd imò habet beneficium etiam confe
rendum de conſenſu epiſcopi. quia etiam illius
reuera collatio eſt abbatis. ne ſede vacan. c. j. lib.
vj. pro quo facit quod no. Io. And. in nouella de
præb. cùm in illis. ſuper verbo, tantum. ibi, Item
mutatis terminis.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde Æneam de Faleo in trac. reſer-
ua. in 3. q. prin. in 3. pagin. ver. & vltra iura.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans in forma pauperum non tenetur facere mē tionem de penſione annua ſuper certis bonis cuiuſdam laici ſibi aſsignata.*

DECISIO XI.

1 VTrùm † intitulatus [a] ad certam penſionem
a annuam ad vitam ſuam ſuper certis bonis
domini cuiuſdam laici: & ad illum titulum ad
ſacros ordines promotus impetrans à papa be-
neficium vel gratiam ad beneficium in forma cō
muni pauperum teneatur de illa penſione facere
mentionem per c. poſtulaſti. & c. ſi proponente.
de reſcrip. Domini tenent q non, quia talis pen-
ſio non eſt beneficium eccleſiaſticum, nec titu-
lus perpetuus ſpiritualis quia eo moriente expi-
rabit. & tunc ſolùm tenetur facere mentionem
cùm obtinet beneficium eccleſiaſticum & ſpiri-
tuale præſertim tale quod poſt obitum eius eſſet
alteri conferendum. & ſic intelligunt illa iura,
& ita obtinuit pluries. Contra tamen iſtam opi-
nionem videtur eſſe Archi. in roſario. j. q. ij. c. po
ſtulaſti. de reſcrip. in nouel. ſuper gl. inter. & per
ibi no. patet quod opi. talis eſt verior.

ADDITIO.

a Intitulatus. Adde Felyn. in c. in noſtra. col. 18. in
30. corelario de reſcrip. in an. de reſcrip. 39.

SVMMARIA.

1 *Impetrans beneficium cùm vacauerit per manus cō ſecrationis Petri vel aliter præterquam per mortem ipſius: ſi vacare reperiatur ex perſona alterius, an illud obtinere poterit?*

2 *Verba, vel aliàs quouis modo. an debeant reſtringi ad perſonam expreſſam?*

3 *Exceptio vt ſit de regula limitare debet ipſam regulam.*

4 *Falſa demonſtratio vacationis quando beneficium erat in manibus Papæ, & debebat per ipſum conferri non vitiat gratiam.*

5 *Falſa demonſtratio quæ eſt circa vacationem impetrãtis non pedit gratiam: & ad vacationem duntaxat narratam in gratia eſt reſtringenda.*

6 *Clau. vel alias quouis modo latiſsimè eſt interpretanda in præiudicium concedentis.*

7 *Interpretatio fieri debet largè in præiudiciū cōcedētis etiam circa modū vacandi, vel poteſtatem conferēdi.*

DECISIO XII.

1 PApa † mandauit conferri cuidam vnum be-
neficium cum vacaret per manus conſecra-
tionis Petri vel aliàs præterquàm per mortem
ipſius Petri, Reuera autem cùm Petrus nul-
lum ius haberet in beneficio; non poteſt va-
care per manus conſecrationis Petri, vel aliàs
per factum Petri, nec per modum aliquem
contingentem in perſonam ipſius Petri: imò
vacauerat dudum per mortem Ioannis, in cu-
ius perſona etiam fuerat eo viuente reſeruatum.
Quæritur nunquid veniat ſub gratia prædicta
virtute

virtute illius clauſulæ, vel aliàs quouis modo,
vera vacatio contingens in perſonam dicti Io-
annis? Maior pars tenuit quòd non veniat in viâ
iuris vacatio aliqua contingens extra perſonam
dicti Petri, quia papa intendebat ſolùm conce-
dere ius quod dictus Petrus habebat in benefi-
cio. Item quia perſona extrinſeca in dictis ver-
bis, vel aliàs quouis modo, adiectis ad perſonã
Petri non eſt ſubaudienda. argu. l. ita ſtipulatus.
§. Griſogonus. de verbo. obligat. Item illa verba
2 † vel aliàs quouis modo. debent reſtringi ad per
ſonam Petr., id eſt, contingentem in perſonam
ipſius, quod denotat exceptio ſequens limitatã
ad eius perſonam: ſcilicet preterquàm perſonam
3 ipſius: quæ † quidam exceptio vt ſit de regula
limitat regulam, & ſibi dat reſtrictum intelle-
ctum: vt l. nam quod liquidè. §. fi. de penu. leg. ff.
de legat. iij. quæſitum. in fin. cum ibi notatis. Itẽ
quia papa intendit concedere ſeu facere gratiã
de beneficio vacaturo: cùm dicit, vacabit, vel
cùm vacare contigerit, igitur non videtur quòd
debeat venire iam vacans. licet hæc ratio tolli
poſſet per not. in clemen. cùm ei quem. ſuper
verbo, notitia. de conceſſio. præbend. Quidam
tamen tenebant contrà etiam in viam iuris. quia
4 ex † quo beneficium erat in manibus papæ, &
debebat per eum conferri: falſa demonſtratio
vacationis non impediebat gratiam. arg. l. falſa.
ff. de conditio. & demonſt. Sed huic rationi re-
5 ſpondetur. quia † falſa demonſtratio impedit
gratiam quæ eſt circa vacationem impetrantis,
quæ tanquam ambitioſa eſt reſtringenda ad va-
cationem duntaxat narratam in gratia. Itẽ hoc
tenebant alia ratione. quia illa verba, vel aliàs
quouis modo, referuntur ſecundum eos ad præ-
bendam ſeu beneficium de quo fit gratia, non ad
perſonam Petri: & ſic includunt omnem modum
per quem præbenda vel illud beneficium vaca-
re poterat etiam contingentem extra perſonam
6 Petri.. Item quia † dicta verba, vel alias quouis
modo. latiſsimè ſunt interpretanda in præiudi-
cium concedentis qui non præſumitur fuiſſe a-
uarus. argumen. not. per Inno. de donat. c. paſto-
ralis. circa prin. imò liberaliſsimus. arg. in auth.
de non alie. §. ei ſi minus. & præſertim ne benefi-
cia diu vacent. & pro hac parte dicebant aliàs
fuiſſe obtẽtum in palatio: & præſertim propter
quandam declarationem domini Clementis, qui
declarauit quòd ſi reſeruaret & conferri manda
ret beneficium quod obtinet Titius cùm vaca-
bit per contractum matrimonij. vel aliàs quo-
uis modo, quàm per mortem ipſius: quod ſic e-
tiam reſeruat ſi Titius illud non obtinuerat de
iure ſed de facto: etiam ſi de iure non poſsit va-
care per perſonam ipſius: ſed vacauerat aliàs per
7 perſonam alterius. Item quòd † largè fiat inter-
pretatio in præiudicium concedentis, etiam cir-
ca modum vacandi vel poteſtatem conferendi.
facit clemen. ſi de beneficio. de præbend.

SVMMARIA.

1 *Impetrans certum beneficium vacans tenetur facere mẽtionẽ de qualitate eius: & quid ſi expreſſerit æquipollentia, ex quibus reſultant aliquæ qualitates?*

2 *Archidiaconus de iure communi habet curam.*

3 *Eccleſia regularis & cathedralis vbi ſunt multi, & dos fuit cõſtituta pro multis in dubio præſumitur quod ſit collegiata: licet ſecus ſit in alijs eccleſijs ſæcularibus inferioribus.*

4 *Prior eſt caput collegij & de iure communi per collegium vel conuentum eligendus eſt.*

5 *Impetranti dignitatem eccleſia collegiata electiuam non ſufficit mentionem facere de collegio: niſi faciat mentionem quod ſit electiua.*

6 *Papa quæ in facto conſiſtunt præſumitur ignorare.*

DECISIO XIII.

1 VTrùm † cùm quis impetrat [a] certum be-
a neficium vacãs teneatur de eius qualitati-
bus facere mentionem: puta de cura ei imminen-
ti, vel quòd ſit electiuum? licet multi tenuerunt
in palatio quòd non. quia ex quo Papa conferr
certum beneficium vacans: videtur conferre il-
lud qualecunque ſit: & meliori modo quo po-
teſt. Tamen maior pars tenuit contrà: niſi ſit ta-
le beneficium quod de ſui natura & de iure cõ-
muni haberet illas qualitates: vt archidiaco-
b nus, [b] qui de iure communi habet curam: vt in
2 c. ad hæc. de offic. archid. & quòd ſit neceſſe facere
mentionem. videntur not. doct. in cle. ſi dignita-
tem. de præb. & de hoc not. Io. And. in nouel. in
c. cicut. de præben. libr. vj. circa prin. ſuper verb.
mandatum. vbi tenet quòd etiam cùm papa proui-
det, eſt opus de talibus qualitatibus facere men-
tionem. Præmiſſa igitur opi. ſuppoſita ſuggeſtũ
eſt papæ quod quidam prioratus monachorum
in quo ſunt ſeptem monachi cum priore ſimul
viuentes vacat. & papa illum confert vel mãdat
conferri. opponitur quod erat beneficium ele-
ctiuum: & quod de electione non fecerat impe-
trans mentionem. Quæritur nunquid ex hoc
gratia vitietur? Fuit dictum quòd non. quia licet
dictum non eſſet quòd eſſet beneficium electiuũ:
ſatis expreſsit æquipollens. quia eo ipſo quod
expreſsit quod erant ibi ſeptem monachi cum
priore ſimul viuentes: eo ipſo eſt præſumptio
quòd ſint ibi collegialiter ſeu conuentualiter in
dubio: quia ſunt regulares & ſimul viuentes. &
3 in dubio omnis † eccleſia regularis & cathedra-
lis vbi ſunt multi, & dos fuit conſtituta pro mul
tis: in dubio præſumitur quod ſit collegiata: vt
not. Hoſtiẽ. de iure pat. c. nobis. licet ſecus ſit in
alijs eccleſijs ſæcularibus inferioribus. iuxtà no.
per Inno. de iure patr. poſtulaſti. & per cõſequẽs
4 ſi eſt ibi collegium, prior † qui eſt caput, eſt eli-
gendus de iure communi per collegium vel con-
uentum: vt c. j. de elect. ſed tempore meo Rota te
nuit contra ſcilicet quòd impetrans dignitatem
5 eccleſiæ electiuam licet faciat † mentionem de
collegio: ſed non facit mentionem quòd ſit ele-
ctiua: non ſufficit per ele. j. de præbend. & eſt ra-
tio. quia ideò voluit papa quòd fieri deberet mẽ
tio quod eſſet electiua: vt veritas ſibi eſſet nota
6 de his quæ in facto conſiſtunt. cùm † aliàs facta
ignorare poſſet: vt in capitulo primo, de con-
ſtitu. libro ſexto. Conſiderauit ergo quòd ſibi
notificaretur veritas facti. ſed non ſic eſt expri-
mendo eccleſiam collegiatam eſſe: quia poteſt
in facto eſſe quòd dignitas eccleſiæ collegiatæ
pertinet ad collationem alicuius, & non probat

hoc eſt.

hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe. quando ergo diſpoſitio de iure communi vnam neceſſitatem & veritatem facti infallibiliter habet: verbi gratia, impetratur dignitas exprimendo quòd poteſt excommunicare, & quod tenetur audire confeſsionem & conferre eccleſiaſtica ſacramenta & huiuſmodi, certè quia in his ex diſpoſitione iuris communis infertur de neceſsitate & infallibiliter, quòd talis dignitas ſit curata: licet iſta verba videlicet, quod eſſet curata, non expreſsiſſet: quia per prædicta ſatis expreſsit de cura & infallibiliter. Sed exprimendo conuentum vel collegium, non eſt ſic. quia cùm hoc ſtare poteſt in facto quòd non pertinebat electio ad conuentũ: pro hoc facit: quia materia iſtarum impetrationum eſt odioſa & reſtringibilis.

ADDITIONES.

a Impetrat. Adde Felyn. in c. ad aures. col. j. ver. de qualitatibus. de reſcriptis.

b Archidiaconatus. Adde Fel. in c. ſuper literis. col. v. verſi. ij. reg. de reſcrip. Caſſa. de præbend. deci. xij. Fel. in c. accedentes. col. j. verſi. dixit. de præſcrip. Caſſad. dec. xij. de præb. Staph. de lite. gra. & iuſti. fol. 51. ver. ſed circa expreſsionem.

SVMMARIVM.

1 *Gratia noviter facta ſecundo expectanti de beneficio reſeruato in qua narratur quod ſi ſibi non obſtitiſſet reſeruatio habebat. bonum ius, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XIIII.

1 PRimo † & ſecundo in data acceptantibus vnum beneficium reſeruatum aliàs tamen cadens ſub eorum gratia, ſecundus in data obtinet gratiam per quam papa narrans in literis, ei aliàs ſi non obſtitiſſet reſeruatio, fuiſſet canonicè prouiſum. & nunc tanquam de reſeruato ſibi prouidet vel mandat prouideri, ſi non fuerit alterius quæſitum. Quæritur an hæc gratia ſit ſurreptitia? Aliqui dixerunt quòd non, ex eo quia papa non conſiderauit illam canonicam prouiſionem: eum reſeruatione obſtan. eam ſcire non potuiſſet fore canonicam. Tamen maior pars tenuit quòd imò: quia Papa fuit motus, vel eſt veriſimile quod potius fuerit motus, ex eo quia exiſtimabat eum aliàs canonicè prouiſionẽ obtinuiſſe: quod tamen non obtinuerat etiam ſi reſeruatio non obſtitiſſet propter primum cuius decretum ligauiſſet.

SVMMARIA.

1 *Impetrantes apoſtolici an præferantur habentibus primarias preces ab imperatore.*

2 *Imperator dicitur authoritate apoſtolica habere ius primariarum precum.*

DECISIO XV.

1 VTrùm illi † quos imperator nominat, ſeu ſuper quibus dirigit primarias præces pro aliquibus, vt recipiatur in canonicos & eis prouideatur de præbenda proximè vacatura præferantur apoſtolicis poſteà impetrantibus in præbenda poſteà vacatura? Et tenetur quòd nõ, propter clauſulas non obſtant. quæ apponuntur in literis apoſtolicis: vbi dicitur, non obſtan. ſi aliquis apoſtolica aut alia quauis authoritate in canonicos forſitan ſint recepti, vel vt recipiantur

2 inſiſtant. & præſertim quia † imperator vt dicitur, habet ius illarum primariarum præcum authoritate apoſtolica: vt not. Specula. in titul. de præb. §. reſtat. circa fi. in verſ. item no. quòd imperator in quarta parte. igitur ſui cenſentur authoritate apoſtolica recipi: & ideò ſicut receptis etiam per prædeceſſores ſummos pontifices papa ſuos vult præferri.

SVMMARIA.

1 *Impetrantes apoſtolici præferuntur nominatis per archiepiſcopum vim ſpecialis priuilegij à pontificibus defunctis ſibi conceſſi.*

2 *Papa non poteſt ſucceſſoribus ſuis manum ſeu poteſtatem claudere, & limitare.*

DECISIO XVI.

1 VTrùm † ſi ſit conceſſum [a] alicui archiepiſcopo etiam in perpetuũ eccleſiæ ſuæ pro quolibet anno, vel quilibet archiepiſcopus qui pro tempore præficietur ſibi ſemel in vita poſsit conferre tria vel quatuor beneficia in qualibet eccleſiarum ſuæ prouinciæ. non obſt. impetrationibus apoſtolicis, & quòd illi nominati per illum præferantur apoſtolicis? Et fuit dictum quòd non, propter clauſulas non obſtan. & quia papa qui hoc conceſsit non potuit ſucceſſoribus manum ſeu poteſtatem claudere & limitare.

ADDITIO.

a Conceſſum. Adde Æneam de Falco. in tract. reſer. in ij. par. tract. in j. præiudicio.

DECISIO XVII.

Similis eſt deciſ. 2. de iure patro. in antiq. Æneas de Fal. in tract. reſer. in iij. q. princip. fol. 16. verſi. beneficia.

EPITOME.

Gratia ad dignitatem non extenditur ad dignitatem curatam.

DECISIO XVIII.

a VTrùm præpoſitura [a] eccleſiæ collegiatæ montis ædiliæ quæ conſueuit conferri actu canonico eccleſiæ Traiecten. & non alij. & eſt dignitas maior, & caput in eccleſia collegiata montis ædiliæ. licet in eccleſia cathedrali Traiectenſi non eſt dignitas: ſed officium; & habet viſitare & corrigere canonicos eccleſiæ mõtis ædiliæ ſolum per ſubtractionem fructuum ſeu præbendarum, & non aliàs, veniat ſub gratia

gratia cuiuſdam impetrantis canonici Traiect. qui impetrauit ad quodcunque officium & perſonatum vacans & vacaturum in illa eccleſia Traiect. vel alia conſuetum conferri actu canonico Traiect. etiam ſi inibi dignitas reputetur, non tamen fuit facta mentio in gratia, etiam ſi eidem cura immineat animarum: prior pars imò quaſi omnes tenuerunt quod non, quia ex quo eſt dignitas curata: quia habet corrigere & viſitare, ſaltem per ſubtractionem fructuum: bene facit quod ex hoc cẽſeatur habere curam. quod not. G. de monte Lau. de ſuppl. negli. præla. quia regulares, circa prin. ſuper verb. prælati. & ideò non venit ſub gratia. arg. de præbend. cùm in illis. §. j. & quia caput eccleſiæ: & ſic non cenſeretur ſibi prouideri de dignitate in eccleſia, ſed potius de eccleſia. iuxta not. per Archid. de conceſſ. præbend. deteſtanda. glo. no. verbum.

ADDITIO.

a Præpoſitura. Adde Fely. in cap. in noſtra. col. xij. ver. adde etiam iſtis de reſcrip. & Caſſa. deciſi. xij. fol. 5. ver. nec obſtat.

DECISIO XIX.

Similis eſt dec. num. 4. s̃. de reſcript. in antiq.

DECISIO XX.

Similis eſt dec. 31. eod. tit. s̃. in antiquis.

SVMMARIA.

1 *Vicaria curam habens animarum eccleſia vnita abbatiſſæ non eſt ad nutum amouibilis.*
2 *Archidiacono de conſuetudine poteſt competere ius inſtituendi.*
3 *Abbatiſſa poteſt per quendam archidiaconum inſtituere vicarium temporalem in eccleſia ſibi pleno iure ſpectante.*
4 *Abbatiſſa in monialibus, licet cura committi non poteſt quo ad exercitium actuale, tamen ius poteſt competere ipſis, vt exercitium faciant per virum capacem illius poteſtatis.*

DECISIO XXI.

1 QVedam † vicaria vnius eccleſiæ vnitæ abbatiſſæ cuiuſdam monaſterij eſt: abbatiſſa prætendens quòd vicarius inſtituendus in illa eccleſia ad eius præſentationem per quẽdam archidiaconum ad quem pertinet inſtitutio de cõſuetudine eſt reuocabilis ad nutum illius abbatiſſæ: & ideò dat articulos in iſta materia contra quendam vicarium, qui impetrauit vicariam ſeu contra quendam ibi ad eius præſentationem inſtitutum. Quæritur an ſit bona iſta materia? Dicebatur quòd non per c. dilectus. de capel. mona. lib. vj. nec obſt. quòd ibi loquitur cùm ſit inſtitutio per epiſcopum: quia idem in alio ad quẽ
2 pertineat authorizabilis inſtitutio, quæ per † cõſuetudinem poteſt archidiacono competere. ar. no. per doct. in c. cùm ſatis. de offi. arch. Itẽ etiam materia iſta ex eo videtur reproba. quia ſi talis vicarius eſſet reuocabilis ad nutum, igitur cura non eſſet penes eum, quia tunc non eſſet intitulatus. argum. not. de offi. vicarij. ad hæc de præextirpandæ. & ſic oportet quòd cura eſſet penes abbatiſſam vel conuentum, quod videtur
3 inconueniẽs. Sed quid † ſi dictæ abbatiſſæ eſſet eccleſia illa ſubiecta pleno iure: & per quendam archidiaconum vult ibi inſtituere vicarium temporalem. nunquid poterit? Facit quòd ſic. quod not. per Inno. de preb. in Lateranen. & per gl. in
4 c. cùm & plantare. §. in eccleſ. de priuil. nam † talia, vt curæ commiſsio, licet non bene poſſunt cadere in mulieribus quò ad exercitium actuale: tamen ius poteſt competere monaſterio vt exercitium faciat per virum capacem illius poteſtatis: vt etiam dicitur in ſimili de exercitio iuriſdictionis ſpiritualis in his quæ concernunt poteſtatem clauium, cuius ius ad abbatem ſeu monaſterium competere poteſt & exercitium fiet per virum omni poteſtate capacem. ſuprà de maio. & obedien. dilecta. cum not. ibidem per Hoſtié.

EPITOME.

Collatio de beneficio reſeruato non expreſſa reſeruatione cum clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitum, valet.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, dummodo alteri ius nõ ſit quæſitum, operatur vt licet non expreſſerit reſeruationem impetrans obtinere nihilominus poſſit.*
2 *Interpretatio largè in concedentis præiudicium fieri debet.*

DECISIO XXII.

1 VTrùm † ſi Papa conferat vel mandat conferri beneficium reſeruatum nõ facta mẽtione in literis de reſeruatione: ſed poſita illa clauſula, ſi non fuerit alteri ius quæſitum, valeat collatio? Quidam tenent quòd non. tamen
2 Rota tenet quòd ſic, vt † largè fiat interpretatiò in præiudicium concedentis: & nec Papæ auaritia ſeu cupiditas valeat imputari, ſi aliquid remittere videtur. arg. C. de bon. vacan. ſi quando. faciunt not. per Innoc. de donat. paſtoralis. & faciunt ad hoc rationes quas tetigi in dicta decre. licet. de præb. lib. vj.

DECISIO XXIII.

Similis eſt dec. 27. ſuprà de præben. in antiq.

De Conceſsione præbendæ.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 21. de conceſ. præben. in antiquis. Sed pone retento themate. ſimilis habetur deciſ. num. 14. de reſtit. ſpolia. in antiquis.

SVMMARIA.

1 *Gratia de beneficio ſpectante ad præſentationem abbatis an extendatur ad beneficium ſpectans ad abbatis præſentationem ſiendam de conſenſu alterius?*

DECI-

DECISIO II.

1 FActa fuit per dominum papam gratia alicui de beneficio ſpectante ad præſentationem talis abbatis. Quæritur nunquid veniat beneficium ſpectans ad eius præſentationẽ de conſenſu alterius? Et eſt dicendum quòd ſic. arg. ne ſede vacan. c. vni. lib. vj. vide quod ſcripſit Ioan. And. in c. cùm in illis. de præb. lib. vj. in nouel. ſuper verbo, tantum. verſ. item mutatis terminis. &c.

EPITOME.

Impetrantium quorum vnus ad præſentationem abbatiſſæ & alter ad præſentationem decani expectat. vter præferendus ſit in beneficio vacante, vbi conuentum fuerat inter abbatiſſam & decanum de præſentando alternis vicibus prouiſo, vt vacationes adimpletæ per apoſtolicos impetrantes non computarentur in prædictis vicisſitudinibus ſuis.

DECISIO III.

SVpposita quadam cõpoſitione legitima per quam quædam abbatiſſa debet cõferre vel præſentare quandam eccleſiam vel ad eam in primis duabus vacationibus & in tertia quidam decanus: & poſteà ad ſubſequentes duas primas abbatiſſa: & in ſequẽti tertia decanus, & ſic deinceps in perpetuũ abbatiſſa quæ erit ibi pro tempore conferret bis & in duabus vacationibus ſeu præſentationibus ſolum decanus poſtea in ſequenti vacatione hoc acto quòd vacationes in quibus impetrantes apoſtolici obtinerent dictam eccleſiam authoritate apoſtolica eiſdem abbatiſſæ, & decano in prædictis vicisſitudinibus cõferendi nequaquam in numero cõputentur: imò dictis vicisſitudinibus cõferẽdi vtantur ceſſantibus impetrãtibus apoſtolicis, perindeac ſi nullæ aliæ vacationes cõtigiſſent, cõtigit ꝙ poſt dictã compoſitionem in primis duabus vacationibus in quibus abbatiſſa debuit cõferre vel præſentare, impetrantes apoſtolici obtinuerunt dictam eccleſiam, & ſic abbatiſſa non potuit conferre: nunc tertiò vacante dicta eccleſia veniunt duo apoſtolici impetrantes, quorum vnus impetrauit ad collationem ſeu præſentationem abbatiſſæ: alter verò impetrauit ad collationẽ ſeu præſentationem illius decani prædicti: & quilibet infra tempus debitum acceptat eccleſiam prædictã, & ſibi facit prouideri. Quæritur quis eorum debet eſſe potior? Quidã tenebãt ꝙ ille qui impetrauit ad collationem decani. quia ſecundũ ordinẽ vicisſitudinis iſta vice tertia debet ſpectare collatio ſeu præſentatio ad decanũ: & in præcedẽtibus duabus ad abbatiſſam ſi non superueniſſent apoſtolici impetrantes. licet enim fuiſſet actũ in compoſitione ꝙ apoſtolici impetrãtes nõ deberent conſumere vices: hoc fuit actum merè in fauorem dictorum abbatiſſæ & decani, cùm ceſſarent impetrantes apoſtolici, non autem in fauorem impetrantium. igitur videtur quòd apoſtolici impetrantes debeant ſeruare ordinẽ vicisſitudinis inter ſe: vt ſic impetrantes ad collationem abbatis debeant ſolum in primis duabus vacationibus obtinuerant quibus eis ceſſantibus abbatiſſa conferret vel præſentaret, & tertia. ſ. in qua conferret vel præſentaret decanus debeant habere impetrãtes ad collationem decani vel præſentationem, aliàs videretur ſequi inconueniens quod poſſet eſſe ꝙ impetrantes ad collationẽ abbatiſſæ ſemper obtinerent dictam eccleſiam: & impetrantes ad collationẽ decani nunquam poſſent eam obtinere: & ſic ſuis gratijs fruſtrarentur, quod iniquum videtur. Alij verò & maior pars tenuerunt quòd imo impetrantes ad collationẽ ſeu præſentationem abbatiſſæ ſint potiores. quia non eſt dubiũ quòd ſecundum tenorem cõpoſitionis iſta vice abbatiſſæ eſſet collatio vel præſentatio, ſi ceſſarẽt apoſtolici impetrantes. ex quo ſecundum cõpoſitionem duæ primæ vacationes non cõſumpſerant vicisſitudinem abbatiſſæ. ergo impetrãs ad eius collationem ſeu præſentationem debebit eccleſiam obtinere. Nec obſtat quod dictum eſt quòd dicta clauſula eſt appoſita merè in fauorẽ abbatiſſæ & decani. quia licet hoc factũ fuerit tamen per eam apparet ad quẽ pertinere debeat collatio ſeu præſentatio. ergo cũ ad abbatiſſam hac vice pertineret, ex quo primæ duæ vacationes propter impetrantes nõ cõſumpſerant eius vicisſitudines: impetrãs ad eius collationem ſeu præſentationẽ obtinebit. Nec poteſt dici ꝙ impetrantes teneantur ſequi ordinem dictarũ vicisſitudinum, quia inferiores non potuerunt arctare papã nec eius impetrantes ad illũ vicisſitudinis ordinẽ. Nec obſtat præfatum inconueniẽs quod ſequeretur. quia nõ eſt inconueniens aliquod ſi impetrantes ad collationem vel præſentationẽ abbatiſſæ ſemper obtineant quandiu ad eã pertinere debeat collatio vel præſentatio id eſt quouſque ipſa ceſſantibus impetrantibus apoſtolicis bis contulerit. Nam tunc etiam impetrantes ad collationem vel præſentationem decani ſemper obtinebunt quandiu ad decanũ ſpectare debebit collatio vel præſentatio quæ ad decanũ ſpectare debebit, donec poſt abbatiſſam ipſe ſolus ſemel contulerit. Et iſtam opinionẽ maior pars dominorũ ſecuta fuit. pro qua videtur facere quod no. Ioan. And. in nouella, de præb. c. cũ in illis. ſuper verbo, vel præſentatione. & in ca. ſi de beneficio. de præb. in cle. pro hoc etiam facit, quia verba compoſitionis ſunt repetitiua iuris ſeu poteſtatis conferẽdi. ergo non obſtantibus vacationibus occupatis per impetrantes abbatiſſæ eſt repetita poteſtas conferendi. arg. l. ſi in annos. in prin. ff. quibus modis vſusfru. amitta. igitur impetrantes ad eius collationem obtinebũt, ex quo ipſa virtute repetitionis habet poteſtatẽ conferendi, &c.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio & prouiſio facta ante expeditionẽ literarum valent.*

2 *Executor antequam quis datus fuerit, ſi impetranti prouideat an teneat eius proceſſus?*

3 *Executores dantur à papa vel eius cancellaria quos impetrans nominauerit ſi modo idonei ſint.*

4 *Iuriſdictio acquiritur ignoranti.*
5 *Executor non dicitur habere iuriſdictionem niſi tempore præſentationis literarum.*

DECISIO IIII.

a SIgnata a † ſupplicatione per papam de gra-
2 tia ad collationem epiſcopi &c. vel de ca-
nonicatu ſub expectatione præbendæ ante-
quàm conficerentur literæ: vacante vno benefi-
cio, vel vna præbenda cadente ſub gratia expe-
ctans acceptauit, & per quendam decanum tan
quam executorem ſuum ſibi fecit prouideri. &
poſteà etiam ante confectionem literarum dicta
rum vel poſt non curo, papa contulit illud bene
ficium ſeu præbendam ſi non foret in re alteri
ius quæſitum. Tandem primus expectans fecit
confici literas ſuper gratia ſua, & in his literis
obtinuit executorem eundem decanum, qui ſibi
prouiderat: quæ literæ fuerunt confectæ ſub da-
ta ſignatæ gratiæ: & ſic data literarum bene præ
cedit acceptationem, & prouiſionem: Quæritur
† an dictæ acceptatio, & prouiſio factæ ante con
fectionem literarum, & ſic antequam ille execu
tor reuera eſſet datus executor, vel ſciret ſe da-
tum executorem, cùm nondum ſibi eſſent literæ
præſentatæ, imò nec cóſectæ, valuerint: ſic quòd
per eas expectanti fuerit ius quæſitum: & per cõ
ſequens ſecundus cui papa contulit, ſi non foret
alteri ius quæſitum: non habeat ius? Obtinui in
palatio per tres inſtantias quòd valuerint accep
tatio & prouiſio, ex quo datam literarum præce
dit: & quia datio executoris eſt potius acceſſo-
ria ad gratiam, & eius gratia. arg. de off. deleg. ſi
ſuper gratia. ergo potius gratia iam ſatis eſt attẽ
denda. Item faciunt ad hoc notata per Archi. in
procemio ſexti libri. Item non obſtat quòd re-
uera nondum dati erãt executores: quia imò ſal
3 tem deſtinatione. quia † papa ſeu eius cancellaria
dabit executores quos elegerit, dum tamen aliàs
ſint idonei. igitur ex quo impetrãs iam elegit il-
lum decanum vt idoneum, ex quo per eum tan-
quam per executorem ſibi petijt prouideri: ideò
iam ſibi ex deſtinatione papæ reuera datus vide
batur. & quod patet, quia poſteà eum dãdo po-
nit in executoria datam ſignatæ gratiæ non da-
tam expeditionis ſeu confectionis vel bullatio-
nis literæ. & ſic nũc apparet retro ipſum habuiſ
4 ſe poteſtatem & iuriſdictioné: cũ † iuriſdictio ac
quiratur ignoranti: vt l. cæcus. ff. de iud. aliàs, ſi
5 furioſus. Nec obſtat ſi dicatur † q nõ habet exer
citiũ niſi à tempore præſentationis literarũ. arg.
de appel. c. ſuper eo. quia iá ſibi præſentatur per
partem verbo: & ſcit vel credit per eius aſſertio
nem ſe executorem. ex quo pars eum elegit: &
ſcit cancellaria electum per eum poſitum in lite
ris. & omnia iſta vera detegũtur poſteà per rea-
lem exhibitionem literarum. Cõtra iſtã opinio-
né videtur quòd faciat quod no. Arch. de off. de
leg. ſi is cui. & de procu. is qui.

ADDITIONES.

a Signata. Vide Bom. in præfa. Reg. de non iudi. & ſux. for. ſupp.

b Acceptatio. Fel. in c. cùm te. col. penul. ver. fallit. 4. de reſer. & in c. ſuſceptum. col. 7. ver. limita ſane partem. eo. Caſſa. dec. 8. fo. 3. ver. nõ procedit. de reſt. ſpo. & dec. 33. ſuper reg. cancel.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius an alteri committere poſſit vt recipiat reſignationem certi beneficij alicuius, & illud conferat cuidam alteri.*
2 *Ordinarius eſt minor legato.*
3 *Ordinariorum poteſtas laxa eſt ad omnia prohibita de iure communis.*
4 *Legatis quare prohibitum eſt cõmiſsiones facere poſſe alijs de beneficijs vacantibus per reſignationes.*

DECISIO V.

1 ORDINARIVS cõmiſit † alicui quòd
cũ 1 itius vellet ſuũ beneficium ex certis
cauſis eum mouẽtibus reſignare, reciperet illius
reſignationẽ ſi cauſas veras & rationabiles repe-
riret & ea recepta cõferret illud beneficium cui
dam alteri. Quæritur an talis commiſſio de iure
valeat: & receptio reſignationis ſi aliàs fuerit le
gitima ac collatio in virtute eiuſdem cõmiſſio-
nis ſecutę? Et quidam magni tenuerũt quòd nõ
per c. cõſtitutus. de cõceſ. pręb. cũ ibi notatis per
doctores, & per ea quę notat Inn. in c. ex parte. j.
de off. deleg quia per talem conceſsionem aperi
tur via ad beneficia vacatura, q ſoli papę per-
mittitur: vt ibi notatur. & aliàs fieret contra cõ-
cilium generale. de conceſ. pręb. c. ij. & hoc re-
præſentat tex. in §. prohibemus. in c. deliberatio
ne. de off. leg. li. vj. vbi hæc prohibentur legato.
ergo multò fortius epiſcopo & ordinario, qui
2 † eſt minor legato. & hanc opinionem ibi tenet
Arch. Et idẽ tenet in c. ſuſceptum. in prin. de re-
ſcri. lib. vj. Et pro hac parte quidam in diuerſis
cauſis tulerunt ſentẽtias. Sed contra fuit determi
natum in cauſa Dauid Marci. & in quibuſdam a
lijs cauſis in quibus etiam fuit obtẽtum per tres
inſtantias & ſentẽtias contrarium, ſcilicet quòd
valuerit commiſsio facta per ordinarium & col
latio & receptio reſignationis virtute illius ſecu
3 tæ. & hoc propter poteſtatẽ ordinariã, quæ † eſt
laxa ad omnia nõ prohibita de iure cõmuni: nec
per talé cõmiſsioné fit cõtra cõcilium generale:
quia cõciliũ generale prohibet aperiri viá ad va
catura, ſcilicet generaliter viã iniquã. per quam
veniret etiam modus vacandi per morté, vt cùm
generaliter promittitur primũ beneficium vaca
turum, vel mandatur conferri: ſub qua promiſ-
ſione vel gratia veniret etiam ſi vacaret per mor
té: & ideo nõ valet: quia ſic poſſet captari mors
aliena. ſic loquitur c. ij. de conceſsio. præben. &
cap. conſtitutus. & cap. ex parte. & ideo nullus
tali modo poteſt aperire viam ad vacatura ge-
neraliter, niſi papa: tamen in caſu noſtro non
committitur generaliter poteſtas conferen-
di quouis modo vacet beneficium: ſed duntaxat ſi vacet beneficium per reſignationem
faciendam, ſub quo modo ceſſat ratio concilij
generalis, periculũ captandæ mortis. Nõ obſtat
capitu.

cap. deliberatione.§.prohibemus.quia ſpecialis
prohibitio eſt in legato cuius poteſtas reſtringē
4 da fuit. in quo finalis ratio fuit ne† nimiū abſor
beatur poteſtas ordinariorum, quod fieret ſi le-
gati poſſent tales commiſsiones etiam de benefi
cijs vacātibus per reſignationem facere: iuriſdi-
ctio autē ordinaria in qua eſt quæſtio, eſt potius
ampliāda. Nec obſtat quòd ille textus reddit ra
tionem ne aperiatur via ad vacatura contra con
cilium generale. quia in ea ratione reddenda er-
rauerunt compilatores dictaminis.lib.vj.vt au-
diui recitari per quendam aduocatum qui hoc
audierat à quodā de compilatoribus. nam tene-
ueça vt prædictum eſt tunc demum fieret contra
conciliū generale cū generaliter via aperiretur,
& taliter ꝙ eſſet periculū captandæ mortis alie,
næ ꝙ nō eſt in caſu illius.§.nec in caſu premiſſo
vbi cōmiſsio reſtringitur ad vacationem per ſo
lam reſignationem contingere debentem, qua
re non ob.&c.

SVMMARIA.

1 *Expectans an excludatur à proviſo per ordinariū infra menſem ad acceptandum datum de beneficio ca denti ſub eius gratia?*
2 *Papa vbi manum appoſuit, videtur totum negotium ad ſe aduocare, & ſic manus cuiuſcunque inferioris ligare: ſi hoc expreſſerit. & nu. 3.*
4 *Papa an mandando ſimpliciter prouideri, vel aliàs diſpom de certo beneficio vacante videatur manum apponere?*
5 *Papa per ſolum mandatum de beneficio vacaturo nō præſumitur velle incontinenti ligare manus inferioris neque beneficium aliquod afficere. & nu. 6.*
7 *Gratia vbi fit de incerto vacaturo additur decretum incertum, quod demum ligat, cùm deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem.*
8 *Menſis appoſitio ante acceptationem ligat manus inferiorum.*

DECISIO VI.

1 INfra† menſem expectantis, & ante ipſius ac-
ceptationem ordinarius de facto cōtulit cui
dam beneficium vacans & eadē in gratia ex
pectantis: & ad illius cui ordinarius cōtulit, ſup
plicationem, papa mandauit certis iudicibus, ꝙ
illam collationem ordinariam authoritate apo-
ſtolica confirmarent, ſi à die datæ literarum hu-
iuſmodi non eſſet alteri ius quæſitum: tādem an
te confirmationem per eoſdem iudices factam
expectans acceptauit infra menſem, & ſibi obti
nuit prouideri: poſteà verò dicti iudices ad colla
tionem ordinariam confirmauerunt. Quæritur
an talis confirmatio teneat: vel adiectus expe-
ctans cui ante confirmationem extiterat proui-
ſum, poſt mandatum de confirmādo à papa ema
natum ſit potior, & ſibi ante confirmationē fue
rit ius quæſitum? Et videtur quòd confirmatio
teneat: & quòd prouiſio facta expectanti poſt-
quàm papa appoſuit manum mandando confir-
2 mari collationē ordinarij nō tenuerit. quia† per
talem manus appoſitionem totum negotium ad
ſe videtur aduocaſſe: & ſic executorū expectan.
& cuiuſcūque inferioris manus fuerunt ligatæ.
arg. c. vt noſtrum. de appel. & de offi. leg. c. licet.
3 In† oppoſitum videtur quòd non ligentur ma-
nus cuiuſcunque poteſtatem habentis conferen
di quò minus prouiſio per eum facta teneat &
valeat. per decre. quia cunctis.§.ex parte. ver. nō
ſic. & ver. ſimpliciter. de conceſ. præb. lib. vj. niſi
papa expreſſè beneficium ſuæ diſpoſitioni reſer
uaſſet: vel decretum in tali mandato ſubiunxiſ-
ſet: vel aliàs expreſsè voluntatem ſuam inſinuaſ
ſent tales iudices quibus mandabatur reſeruan-
do beneficium ſuæ diſpoſitioni vel interdicen-
do: vt ibidem cum ibi notatis per Arch. in verſi.
ſimpliciter. ſuper verbo, exprimatur. & ſuper
verbo, inſinuetur. & in eod. ti. ſi ſoli. & facit de
præb. dilectus ſi intellectus qui ita concor. cum
c. inter cætera. in eo. ti. Et ſic reſpōderi poteſt ad
rationes in oppoſitum, quia papa non aliter vide
tur ad ſe aduocare negotiū nec manū apponere
niſi exprimat, quòd nullus alius poſsit diſponē-
re: puta reſeruando vel decernēdo per præmiſſa
4 niſi† velles tenendo primam partem dicere quòd
imò mandādo ſimpliciter prouideri vel aliàs di
ſponi de certo beneficio vacanti videatur manū
apponere etiam ſi aliàs nō reſeruat vel decernat.
& reſpōderi poſſet ad iura proximè in oppoſitū
allegata. quia omnia loquuntur vbi papa mādat
prouideri de beneficio vacaturo vbi non eſt ve-
5 riſimile quòd† per ſolum mādatum incontinen-
ti velit manus inferioris ligare, nec aliquod be-
neficiū afficere etiā ſi de beneficio certo vacatu
ro hoc mandet: puta tali illud nominando vel
primo vacaturo, ſed non bene video rationem
diuerſitatis quare non ſit idem in vacantibus ꝙ
in vacaturo cùm euenit caſus vacationis, quia
eadem eſt ratio, quare ſecundā partē de iure cre
do veriorem: & ſic prouiſio expectantis erit po
tior, & cōfirmatio non valebit ex quo prius ex
6 pectāti fuerat ius quæſitū. Audiui tamen† quòd
in cancellaria per ſolam manus appoſitionē pa-
pæ eo quòd ſignat ſupplicationem ſiue prouide
at ſiue mandet prouideri, vel aliàs diſpoſuit de
vacanti vel etiam vacaturo certo: adeò vult affe
ctum beneficium & clauſas manus inferioris,
quòd ſemper daret reſeruationem cum decreto
de die datæ ſignationis factæ per papam: & tunc
per illas clauſulas reſeruationis & decreti, nego
7 tium eſſet planū & clarum. veruntamen cū† gra
tia fit de incerto vacaturo: vt puta, ꝙ duxerit ac-
ceptādū, dat decretum incertū, & ſuper incerto
quod demum ligat cùm deductum fuerit ad cer-
titudinem per acceptationem. iuxta dec. r. dudū.
8 de præb. lib. vj. §. conſiderantes. niſi† apponeret
certū tempus: puta menſem: quia tunc infra tem
pus etiam ante acceptationem ligaret manus alio
rum, vt mēſis appoſitio aliquid operaretur: vt in
cle. cùm ei quem. de conceſsio. præb.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio facta ante purificationem gratia valet ſi infra mēſim poſtea purificetur, & verbo vel facto*

remouetur.
2 *Acceptatio beneficij non eſt niſi quadam declaratio.*
3 *Acceptatio facta ante euentum cōditionis an valeat in euentum conditionis?*
4 *Libertatis datio facta pendente optione eius cui legata eſt ſeruorum optio, valet in euentum quo ille non optetur.*
5 *Conditio quæ apponitur in literis pauperum potius dirigitur ad prouiſionem & eius effectum quam ad acceptationem.*
6 *Petitio poſſeſſionis bonorum ſecundū tabulas factas ante euentum conditionis valet in euentum.*
7 *Debitum non dicitur ante euentū conditionis: ſed ſpes in debitum iri.*
8 *Acceptatio non debet eſſe fortioris efficacia quàm prouiſio.*
9 *Prouiſio tribuit ius in re.*
10 *Acceptatio tribuit ius ad rem.*
11 *Prouiſio facta ante purificationē gratiæ an teneat?*
12 *Papa vbi ſtudioſè aliquid mandat: tunc ordo literæ eſt ſeruandus.*

DECISIO VII.

1 AN † acceptatio pauperis facta de benefi-
cio vacante ſi de iure ſibi debeatur ante
purificationē poſteà factam infra mēſem
valeat abſque eo quòd iterū denuo acceptet?
2 Et videtur quòd valeat, quia † non eſt niſi decla
ratio voluntatis: & ideo cùm eam non mutaue-
rit & perſiſtat in eadem, ſibi ſufficiat: dum tamē
infra menſem purificetur conditio. pro hoc bene
facit decre. quia cūctis. §. penul. ad fi. & c. ne cap
tandæ. de conceſ. præb. lib. vj. vbi hodie alia for
ma eſt propter adiectionem mēſis antequàm va
cet quis ſecundum formam illam poteſt accepta
re primum vacaturum & ex cauſa ſecūdum vel
vlteriorem: & tamen ante vacationem poterat
dici gratia eius conditionalis, ſcilicet ſi eo viuo
vacaret beneficium. arg. l. hæres meus. ſecundo
reſponſo. ff. de conditio. & demonſtratio. Et ſi-
3 cut † ibi ante euentum conditionis facta accepta
tio valet in euentum cō ditionis: ergo ſic & hic.
4 pro hoc ff. de optio. leg. l. ſi cùm optio. vel † da-
tio libertatis facta pendente optione eius cui le
gata erat ſeruorum optio valet in euentum quo
ille non optetur. Nec eſt opus quòd renouetur
datio libertatis. per eundem modum facit l. lega
tarius. §. fin. ff. de lega. j. cum concordantijs ſuis.
5 Item † conditio quæ apponitur in literis paupe-
rum potius dirigitur ad prouiſionem & eius ef
fectum quàm ad acceptationē. Item pro hoc be
ne facit de ſecund. tab. l. ij. §. ſi ſub conditione. v-
6 bi † petitio poſſeſſionis bonorum ſecundum ta
bulas factas ante euentum valet in euētum. pro
hoc bene facit ff. de teſta. mili. in fraudem. §. teſta
mentum. ff. de leg. iij. l. j. §. ſi filius. vbi ſi durauē-
rit voluntas. ff. de officio proconſul. & leg. l. ob-
ſeruare. §. final. verſi. ſed ſi ante. & ff. de nouatio.
quoties. §. j. & ff. de ſolutio. ſub conditione. In
oppoſitum videtur quòd immò nō valeat ante pu
rificatam gratiam, niſi poſteà renouetur verbo
vel ſigno, vel facto ex quo poſtea apparet de eius
animo. argu. ad hoc. de optio. lega. l. optione. &
de lega. j. l. Iulianus. & ff. quo. l. gato. l. j. §. quod
ait prætor. & ff. ad Trebellia. l. ſed ſi autem. ibi a ū
dieit. Si tatam habeat. à cōtrario ſenſu. pro hoc
de ſecundum tabul. l. qui librum. §. teſtamentū
ver. planè. & ff. de teſta. mili. l. tribunus. pro hac
parte videtur textus ff. de acquirenda hæredita.
l. is poteſt. & l. ſi quis extraneus. in prin. & l. hæ
res inſtitutus. & ff. rem rat. habe. l. bonorum. &
pro hoc etiam bene facit. quia acceptatio facta
eſt per verbum præſentis temporis, ſi de iure ſi-
bi debeatur: & conſtat quod ante purificationē
7 ſibi de iure non debeatur: cùm † ante euētum cō
ditionis nō ſit debitum, ſed ſpes in debitum iri.
arg. l. cedere diem. ff. de verborum ſignifica. in-
ſtit. de verborum obligationi. §. ex conditionali.
8 Item nō † debet eſſe maioris efficaciæ acceptatio
quàm prouiſio. quod patet, immò prouiſio debet
9 eſſe fortioris efficaciæ: cum per † eam tribuatur
10 ius in re, & † per acceptationem nō, ſed ad rem:
vt in c. ſi tibi. de præben. & per Archidiaconum
& eodem ti. c. quodam. & de conceſſio. præb. ca.
11 ſi os. lib. vj. Conſtat autem † quòd prouiſio facta
ante purificationem gratiæ non valeret: quia eſ-
ſet facta contra ordinem literæ & mentem papæ,
qui ſtudioſè primò ponit de purificatione con-
ditionis, & demùm de prouiſione. igitur, &c. ar-
gumen. eorum quæ habentur de reſcrip. cum di
lecta. iunct. ibi notatis per Compoſtella. ibi not.
12 quod † quando papa mandat aliquid ſtudioſè,
quòd tunc ordo literæ ſeruandus eſt.

SVMMARIA.

1 *Impetrans ſecundus in data habeat clauſul. anteferri an præferatur primo in data qui acceptauit prius. licet ſibi non fecerit prouiderit*
2 *Clauſul. anteferri, an ſit extendenda contra primos in data qui acceptauerunt ante confeſſionem gratiæ ſecundo impetranti facta?*
3 *Papa non præſumitur ac facili tollere ius ad rem alteri quæſitam.*
4 *Ius ad rem tollitur quando de ipſo mentio fit. aliàs nō.*
5 *Clau. anteferri, quomodo intelligitur effectus ſuos operari.*

DECISIO VIII.

1 VNus † Innocētius ſeu qui obtinuit gratiam
ab Inn. de canonicatu ſub expectatione præ
bendæ in vna eccleſia: viuo vel mortuo Inn. non
curo vacante quadam præbenda infra tempus
debitum eam acceptauit: ſed ſibi non fecit proui
deri. tandem vnus qui impetrauerat poſt obitū
Innocētij ab Vrbano papa ſucceſſore ſuo in cō
ſimili forma canonicatum in eccleſia ſub expe-
ctatione præbendæ habebat tamen in gratia ſua
clauſulam, anteferri. candem præbendam infra
menſem à data gratiæ ſuæ acceptauit, quæritur
quis eorum ſit potior? Maior pars tenebat quòd
2 ſecūdus Vrbaninus, qui † habebat clauſulam, an
teferri. non obſtante acceptatione primi facta an
te gratiam ſecundi, ex quo ſibi non fuerat proui
ſum. Et aliàs allegabant textum in ca. quodam.
de præ-

de præb.li.vj.vbi propter clauſulam, anteferri. poſitam in literis ſecũdi fuit impeditus primus: quia prouiſio ſibi facta non valuit obſtante decreto literarum ſecundi. & tamen primus habebat ius ad præbendã antequã ſecundus haberet gratiam: quia ſibi debebatur præbẽda primò vacatura. Nam ibi primus nec ſecundus non habebant beneficium acceptandi quod apparet, & ſic afficiebatur præbenda acceptata. iuxta decre. ſi poſtquàm. in ſi. eo. ti. qua quidem præbendæ affectione non obſtante ſecundi gratia propter clauſulam, anteferri. impediuit ibi primum. Item etiam hoc dicebant propter clauſulam illam appoſitam in literis ſecundi non obſtan. ſi aliqui apoſtolica vel alia quauis authoritate in eadem eccleſia ſint recepti &c. ſeu ſi ſuper prouiſionibus ſibi faciendis de canonicatibus & præbẽdis in dicta eccleſia ſpeciales vel de beneficijs eccleſiaſticis etiam generales dictæ ſedis vel legatorũ eius literas impetrauerint, etiam ſi per eas ad inhibitionem reſeruationem & decretum vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, ergò etiam ſi ad acceptationem. Et per illam clauſulam papa videtur voluiſſe anteferri ſecundum, etiam ſi primus Innocentianus acceptaſſet. & pro opinione prædicta eſt expreſsè Io. And. in nouel. extrà de reſcript. c. cauſam. ſuper gloſſ. Ioã. in fin. Tamen ego & duo alij ſuſtinebamus quòd primus eſſet potior, ex quo acceptauerat antequam ſecundo fieret gratia: cum clauſula, anteferri. non ſit extendenda contra primos qui acceptaſſent ante
3 gratiam ſuam: quia † nõ eſt veriſimile papam ius eorum ita ad rem ſibi appropriatam ſicut appropriantur per acceptationem voluiſſe tollere, niſi expreſſam de hoc fecerit mentionem. Et pro hoc
4 c. ſi. de conceſ. præb. lib. vj. vbi per † reuocatoriã ideo tollitur ius ad rem: quia de hoc ibi fiebat mentio, aliàs non tolleretur. pro hoc c. ex parte. de offi. deleg. de præben. cum I. Magalon. Nec obſtat c. quodam. cùm ibi tempore gratiæ ſecundi præbenda nondum vacabat: & ſic certa præbenda tunc determinata non erat affecta pro primo, nec ad eam ius ad rem acquiſitum: hic in caſu noſtro ante gratiam Vrbani factam ſecundo cũ clauſula, anteferri. iam vacabat præbenda per primum acceptata. & ideo ſpecialiter & determinatè affecta, & ad eam primo fuerat ius quæſitum non obſtante prædicta clauſula, vel aliàs
5 quomodolibet ſit proceſſum. quia † intelligitur per executores non per partem ſeu impetrantẽ certam præbendam vacantem acceptantem: & ideo illa clauſula debet ſortiri vires ſuas in beneficijs nunc vacaturis: vel ſi nunc vacant, quæ tamen nondum fuerunt acceptata, nec per acceptationem alteri quodammodo appropriata.

EPITOME.

Articuli concernentes petitorium producti ex parte rei per ordinarium ſecundo loco prouiſi an ſint admittendi contra apoſtolicum expectantem agentem ſuſpenſo petitorio reſtitutorio, qui primo receptus fuit ſub conditione ad poſſeſsionem, ſi ſibi deberetur?

SVMMARIA.

1 *Apoſtolicus receptus ad poſſeſsionem ſub conditione ſi ſibi debeatur, & non aliàs, purè receptus cenſetur.*
2 *Poſſeſsio & acceptatio poſſunt acquiri ſub conditione, qua deficiente nihil acquiritur.*
3 *Conditio quæ inheret actui & eſt de ſubſtantia & natura eius, non ſuſpendit acquiſitionem poſſeſsionis.*

DECISIO IX.

1 QVidam † expectans apoſtolicus acceptauit præbendam, & fecit ſibi prouideri, & in poſſeſsionem induci. & prouiſus inductus & ad rem receptus fuit ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure cuiuslibet alterius, & non aliàs. Poſtea quidam ordinarius etiam eodem modo receptus fuit & in poſſeſsionem inductus. Primus reputans ſe ſpoliatum agit poſſeſſorio petens ſe reſtitui, & ſuſpendit petitorium. ſecundus ordinarius qui poſsidet dat de iure ſuo & non de iure primi dicitur per apoſtolicum ſibi quòd non poteſt, nec eius articuli eſſent admittendi obſtante ſuſpenſione petitorij, quia illi articuli concernunt petitorium. ordinarius reſpondet quòd imò poteſt: & quòd eius articuli ſunt admittendi, ex quo ipſe apoſtolicus non habuit poſſeſsionem purè, ſed ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure alterius: & ideo ceſſante illa conditione non poſſedit: & ideo eius articuli concernentes petitoriũ, per quos detegetur non ius quæſitum: & per cõſequens ipſum non habuiſſe poſſeſsionem deficiente conditione ſub qua eam adeptus fuit, eũ ſint excluſorij poſſeſſorij per eum intẽtati, ſunt admittendi. Sed nunquid bene dicat ordinarius?
2 Videtur dicendum quòd ſic, quia † poſſeſsio traditio & acceptatio poſſunt acquiri & fieri ſub cõditione: vt ff. de acqui. poſſeſ. qui abſenti. extrà de reſtitu. ſpolia. olim. qua deficiente nihil acquiritur ex tali actu conditionali: vt ibi. pro hoc bene faciunt notata per Ioã. And. in nouel. in c. ij. de election. lib. vj. ſuper tex. in magna gloſa, quæ eſt ſuper verbo, electo. & eſt penultima. Sed potius videtur dicendum contrà. quia dicta
3 † conditio inhærebat actui, & erat de ſubſtantia & natura ſua: & ideò non videtur quòd ſuſpendat acquiſitionem poſſeſsionis. argumen. l. conditiones quæ extrinſecus. ff. de conditio. & demonſt. & ff. de lon. tempo. præſcript. l. iij. cum concord licet in euentum reſoluatur.

DECISIO X.

Similis eſt deciſ. 49. de conceſ. præb. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Clauſu. anteferri. eſt præſeruatiua gratiæ alterius concurrentis.*
2 *Canonico eccleſia tenetur reſpondere de diſtributionibus quotidianis.*
3 *Collator habet prouidere de præbenda recepto in canonica.*
4 *Literæ impetratæ per aliquem non habentes clau. non obſtant. quòd pro alio ſcripſerimus. non præiudicant*

recepto in canonicum ſub expectatione præbendæ.

5 *Receptio ſola in canonicum quæ eſt poſſibilis ſortiri effectum eſt impeditiua ſecundarum literarum.*

6 *Initium & originalis cauſa attenditur.*

7 *Surrogatum in locum alterius eius naturam ſortitur.*

8 *Præbenda eſt acceſſio canonicatus non contra.*

9 *Canonicatus habet ſe ad præbendam, ſicut mater ad filiam.*

10 *Præbenda oritur ex canonia, ſicut ex matre filia.*

11 *Canonia parit præbendam, ſicut obligatio actionem.*

12 *Clauſula anteferri. habet præſeruare gratiam concurrentem.*

13 *Decretum papæ de non prouidendo niſi vni, ſi reperiatur appoſitum in gratijs æqualibus factis diuerſis, an ad ſolam prouiſionem præbendarum reſtringatur, & non canonicatuum?*

14 *Iura ſunt potius cõcordanda quàm quòd vnum aliud tollat. vel corrigat.*

15 *Declaratoria verba de non prouidendo niſi vni, in dubio intelligenda ſunt cum effectu: ſcilicet de prouiſione effectuali.*

16 *Canonicus ſupernumerarius etiam de mandato papæ receptus non habet diſtributiones quotidianas.*

DECISIO XI.

1 Papa † Innocentius ſextus fecit gratiam primo annõ põtificatus ſui. ix. Kalendas februarij Regi Franciæ quòd poſſet nominare. lx. perſonas idoneas in lx. eccleſijs regni ſui mandando certis executoribus quòd illis per eum nominandis ſtatim conferrent in illis eccleſijs canonicatus, & ſtatim reſeruarent præbendas vacantes vel vacaturas, quas illi per ſe vel alios infra menſem ducerent acceptandas, de quibus ſibi poſteà prouiderent: & quòd gratia eis prodeſſet ac ſi à datis huiuſmodi gratiæ factæ Regi ipſemet papa eis canonicatus contuliſſet, & præbendas huiuſmodi reſeruaſſet, & cum alijs non obſtantibus & clauſulis conſuetis apponi in gratijs impetrantium, quibus papa ſtatim confert canonicatus. Item ſub eadem data conſimilem gratiam fecit dominæ Reginæ Frãciæ & nauarræ viduæ de viginti perſonis per eã in viginti eccleſijs dicti regni nominandis. Item conſimilem reginæ Ioannæ vxori regis de alijs viginti perſonis. Item conſimilem gratiam fecit regi nauarræ de alijs viginti perſonis in eodem regno Franciæ nominandis & ſub eadem data. Poſteà eodem anno primo Kalendas aprilis papa ampliauit gratiam regi Franciæ de alijs quadraginta perſonis per eum nominandis ſub his verbis. Nos igitur eiuſdem regis quantum cum Deo poſſumus precibus inclinati præfatis ſexaginta perſonis quadraginta adijcimus fraternitati veſtræ ſcilicet executoribus per apoſtolica ſcripta mandamus, &c. mandato vt in primis literis de ſexaginta & ſub eadem forma & cũ eiſdem clauſulis & non obſtan. excepto quòd hæc ſecunda gratia de quadraginta fuit reſtricta ad duas prouincias duntaxat, ſcilicet Senonenſem & Remenſem infra quas poteſt rex in quadraginta eccleſijs nominare. Poſteà idem papa de anno quarto pontificatus ſui conceſſit quòd omnes & ſinguli per ipſum Franciæ regem in eiſdem eccleſijs vſque ad prætaxatum numerum in primis literis ſcilicet de ſexaginta perſonis ſibi cõceſſis vigore ipſarum literarum aliàs nominatis & in poſterum nominandis in aſſecutione canonicatuum collatorum eis ac præbendarum acceptatarum per eos ac procuratores ſuos in eiſdem eccleſijs iuxta formam literarũ ſuarũ alijs quibuſcunque per regem Nauarræ & reginas aut aliquem ipſorum eiſdem eccleſijs prius etiã nominatis: dummodo non eſſet eis in eiſdem canonicatibus & præbendis tempore datæ literarũ declarationis vel cõceſſionis huiuſmodi in re, ſpecialiter ius quæſitum quibuſcunque conſtitutionibus apoſtolicis & alijs contrarijs nequaquã obſtan. præferrentur. Poſtremò idem papa pontificatus ſui anno ſexto declarauit quòd ſuæ intentionis extitit & extabat, quòd in nulla ipſarũ eccleſiarum poſſet vigore dictarum literarum ſcilicet primarum ſub eadem data regi Franciæ & reginis & regi Nauarræ conceſſarum niſi vni perſonæ duntaxat aliquatenus prouideri decernendo irritum &c. ſi ſecus ſuper his &c. eſſet hactenus contingeret in poſterum attẽtari. His ſuppoſitis contigit in facto quod virtute primarũ literarum de lx. perſonis rex Franciæ nominauit quendam Mattheum Gueriti in eccleſia Pariſieñ. an. liiij. xxv. Februarij cui præmiſſa examinatione fuit per executorem deputatũ in gratia regis prouiſum de canonicatu & reſeruata præbenda vacatura quam duceret acceptandam, & receptus in canonicum per capitulum & in fratrem ſtallo in choro & loco in capitulo ſibi aſsignatis & ille Mattheus poſteà vacante quadam præbẽda per obitum cuiuſdam Dionyſij, reſeruata tamen acceptauit eam ignorans reſeruationem, & de ea ſibi obtinuit prouideri & in pacificam poſſeſsionem induci: veruntamen cùm cognouit eã reſeruatam rex ſupplicauit papæ pro eo narrando de præmiſſa reſeruatione per eum virtute gratiæ de eo factę & de prouiſione canonicatus receptione acceptationis & prouiſione ac in poſſeſsionem inductione prębend. prędictis ſubſecutis quòd de illa prębenda ſibi prouideret. papa verò regis contemplatione ac pręmiſſorũ & meritorum ſuorũ intuitu narrata reſeruatione, & quomodo ea obſtã. & eius decreto acceptatio illius prębendę & prouiſio ſubſecuta viribus non ſubſiſtat: & quòd nullus ea vice præter ipſum de illa præbenda potuerat diſponere, contulit ſibi illam præbendam tanquã reſeruatam non cõferendo aliàs ſibi de nouo canonicatum. Regina verò Franciæ virtute ſuæ gratiæ anteà de anno. liiij. xxv. Iulij in eadem eccleſia Pariſien. nominauit quendam Ægidium de translato cui etiam erat prouiſum de canonicatu per executorem & reſeruata pro eo vacatura præbenda &c. & receptus per capitulum. Sed quia tempore quo rex nominauit Mattheum prædictum dicto Ægidio non erat in aliqua præbenda ius quæſitum, ipſe Matthæus nominatus per regem erat dicto Ægidio præferendus propter gratiam prædictam, nominatis nominandis per regem cæteris præferendis. Item etiam idem rex Franciæ de anno prædicto liiij. & xxiij. Februarij nominauerat virtute

ſuæ

ſuę gratię ampliatiuè ſcilicet de. xl. perſonis in eadem eccleſia Pariſienſi quendam Raynaldum in Raigaco cui etiam per executores fuit prouiſum de canonicatu & ad illum recepta & reſeruata pro eo vacatura præbenda. Tandem de anno lviij. vacante præbenda vna per mortem cuiuſdam D. de cural. infra menſem tam dictus Ægidius nominatus per reginam quàm etiam dominus Raynaldus virtute ſuæ gratiæ de lx. perſonis nominatus per Regem eam acceptauerunt, & de ea ſibi prouideri obtinuerunt, & ad eam ſimul ſunt recepti per capitulum cum proteſtationibus conſuetis. Quæritur quis eorum ſit potior. Fuit coram me diſceptatum in tertia inſtantia: quia pro Raynaldo fuerat lata vna ſententia in partibus, & hic in curia fuit reuocata & lata alia pro Ægidio & cauſa vertebatur coram me in tertia. dicebatur pro parte Raynaldi quòd ipſe erat potior: quia licet Ægidius & gratia Reginæ virtute cuius fuit nominatus præcederet eum in data, qui fuit nominatus per Regem virtute gratiæ ſecundæ conceſſæ Regi de xl. ſub poſteriori data: tamen nominatio Ægidij facta per Reginam, nec prouiſio de canonicatu ſibi facta, nec inde ſubſecuta valebant nec valere poterant: quia Rex nominauerat Matthæum virtute primæ gratiæ concurrentis cum gratia Reginæ in data. & quia tunc nondum erat ius quęſitum Ægidio nominato per Reginam in præbenda Matthæus ſibi præferri debuit propter gratiam factam Regi, quòd nominati per eum præferrentur. & quia declaratoria ſequens per quam Papa declarauit quòd non poſſet prouideri niſi vni: habuit decretum decernés irritum, &c. apparet quòd quicquid factum fieret per Reginam vel executorem gratiæ ſuæ de Ægidio fuit nullum ſeu irritum & inane, quantum ad canonicatum & præbendam in eccleſia Pariſienſi in qua Rex nominauit Matthæum. nominatio enim Regis facta de Matthæo & prouiſio canonicatus ſibi facta & eius receptio fuerunt ab initio validę & potuerunt habere effectum quò ad aſſecutionem præbendæ, imò & habuerunt ſicut & infrà dicetur. igitur ſtatim decretum prædictum appoſitum ſuper declaratoria prædicta de non prouidendo niſi vni, ſortitum fuit effectum & vires ſuas. igitur nominatio & prouiſio facta de Ægidio & ſibi in eccleſia Pariſienſi vbi Rex nominauit, non valuerunt obſtante decreto etiam ſi poſteà deſierint poſſe habere effectum quò ad præbendam: puta quia Matthæus aliundè eam aſſequeretur, & non virtute nominationis Regiæ: vel puta quia renuntiaſſet nominationi & gratiæ ſuæ. Sufficit enim ad rumpendum ſeu tollendum vel impediendum nominationem Reginæ & inde ſecuta, quòd nominatio Matthæi ab initio fuit valida & prouiſio de canonicatu ſibi facta & eius receptio potuerit ſortiri effectum quò ad præbendam etiam ſi poſteà deduceretur ad caſum quo non poſſet. inſtitut. quib. mod. teſtament. infirme. §. poſteriore. ff. de iniuſt. rupt. & irrito teſtament. l. j. & iij. §. ex his verbis. verſicu. ſed & ſi conſtante. ff. de hæredibus inſtituend. l. pater filio. Ad idem ff. de teſtament. militi. l. codicillis. §. final. Et pro hac parte quòd decretum appoſitum ſuper præmiſſa declaratoria coniunctim cum gratia per quam nominatus per Regem præferri debuit habeat vires & impediat nominationem Reginæ: & liget manus executoris eius ex quo Rex nominauit, & eius nominato fuit prouiſum de canonicatu quæ prouiſio ab initio fuit valida, & effectum ſortiri potuit quò ad præbendam etiam ſi poſteà deducatur ad caſum in quo non poſſet videri caſus. in capitu. quodam de præbend. libro ſexto. Ex quo enim nominauit Rex & eius nominato fuit prouiſum de canonicatu, & ille habuit prælationis prærogatiuam propter gratiam de nominatis per Regem præferendis, videtur quòd nominatus per Reginam quæ concurrebat in gratia cũ Rege penitus careat impetratione propter declaratoriam, de non prouidendo niſi vni, & eius decretum. argumento capituli duobus. extrà de reſcriptis. libro ſexto. in fin. vbi dicit. Quo electo alius omninò careat impetratione. quæ clauſula ſecundum gloſſ. etiam refertur ad primum & ſecundum dictum illius capitul. duobus. maximè quia declaratoria prædicta habet verba multum generalia, imò vniuerſalia ſeu vniuerſalibus æquipollentia. videlicet quòd in nulla eccleſiarum ipſarum etiam niſi vni perſonæ duntaxat, aliquatenus valeat prouideri: quæ æquipollet huic. nullatenus. igitur videtur negare nedum prouiſionem præbendæ imò & prouiſionem canonicatus, vt omnia negent. quia qui omne vel nihil dicit, nihil &c. & plus negat negatio &c. vt ff. de rebus dubijs. l. ſi is qui ducenta. §. vtrùm. & l. hoc genus. ff. de conditione & demonſtratione. maximè quia in narratione facta in illa declaratoria Papa narrando de gratijs prædictis Regibus & Reginis conceſſis, dixit & narrauerat principaliter de prouiſione canonicatuum quo modo mandauerat executoribus quòd nominatis per eos in ſingulis eccleſijs de canonicatibus prouiderent: & prębendas vacantes vel vacaturas quas ibi ducerent acceptandas, reſeruarent, de quibus eis poſteà prouiderent &c. Et poſteà concludit quomodo ſuę intentionis fuit & erat quòd niſi vni in nulla eccleſiarum poſſet aliquatenus prouideri. igitur bene apparet quòd Papa hoc intellexit etiam de prouiſione canonicatus, de qua principaliter narrauerat & executoribus mãdauerat: pręſertim propter rationem propter quam dicit ſe huiuſmodi intentionis fuiſſe: ſcilicet ne eccleſię grauarentur. Conſtat enim quòd per ſolam prouiſionem canonicatus quę ab initio eſt vtilis, eccleſia ſeu
2 collator prębendę eſt grauatus. Eccleſia † enim videtur grauata, quia tali canonico habet de quotidianis diſtributionibus reſpondere. iuxta not. per Inno. & Comp. in c. cum M. Ferrarien. de
3 conſtit. etiam collator eſt grauatus: quia † neceſſè habet ſibi reſpondere & prouidere de prębenda: vt de prębend. relatum. & c. dilectus. melius eod.
4 titul. ſi clericus. libro vj. pro tanto † ſi receptus eſt aliquis in canonicum ſub expectatione prębendę non valẽt literę impetratę per aliquem alium ſine clauſula non obſtã. quòd pro alio ſcripſerimus.

p:rimus. quia per primam receptionem ad ſo-
lum canonicatum, licet adhuc non habuerit prę
bendam, eccleſia reputatur grauata ſeu collator:
hoc ſolo inſpecto quod eſt ſibi obligata ad pro-
uidendum de præbenda vacatura, vel de qua ſe
offerret facultas: licet multa poſsint contingere
interim propter quæ illa obligatio non ſortire-
5 tur effectum: ſed ad minus † ſola receptio quæ
eſt poſsibilis ſortiri effectum eſt impeditiua ſe-
cundarum literarum: vt not. Hoſtien. de reſcript.
mandatum. & recitat Ioan. Andr. in dict. capitu.
duobus. in fin. primæ gloſſ. igitur &c. Hæc ſola
nominatio Regis facta Matthæo & prouiſio de
canonicatu & eius receptio inde ſecutæ virtute
prædictæ declaratoriæ & eius decreti, impediãt
& nominationem Reginę, & inde ſecuta: ex quo
nominatio per regem gaudent prærogatiua præ-
lationis. Item etiam cõſtat quod nominatio Re-
gis facta de Matthæo & eius prouiſio & rece-
ptio ad canonicatum fuit ſortita effectum, etiam
quò ad præbendam: quia vt præmiſi in themate
quæſtionis, Matthæus præbẽdam Dioniſij acce
ptauit: & de ea ſibi obtinuit prouideri, & in eius
pacificam poſſeſsionem induci. & quamuis illa
fuiſſet reſeruata, papa cum narratione præmiſſa
abſque noua prouiſione de canonicatu quaſi in-
nitẽs primæ prouiſioni virtute nominationis re-
giæ ſibi factæ de canonicatu & contemplatione
ſeu intuitu præmiſſorum de illa præbenda ſibi
prouidit, quaſi potius volens exequi & perficere
nominationem Regis, & receptionem ſeu pro-
uiſionem de canonicatu in virtute illius nomina
tionis ſubſequent. quàm nouã facere. igitur illa
prouiſio præbendæ potius debet attribui nomi-
nationi regiæ & prouiſioni virtute eius gratiæ
de canonicatu factæ quàm nouæ gratiæ papæ, ex
quo contemplatione primæ gratiæ regiæ & in-
de ſecutorum papa prouidit de illa præbenda re
ſeruata, & quaſi gratia perfectione & executio-
ne illius. argumen. ff. de noua. l. cùm enim. extrà
de reſcript. conſtitutus. faciunt iura communia
de legat. i. l. ſed ſi plures. §. in arrogato. cum cõ-
cord. de dote præle. cùm quis. verſicu. ſi nam. &
ſi quis. de procura. l. qui proprio. §. procurator.
vt in cæteris. de actio. emp. l. ſi quis ſeruum. Item
6 † quia inſpicitur potius originalis cauſa & ini-
tium. argumen. ff. de donat. l. qui id. cum cõcor.
Item quia prouiſio facta Matthæo per papam de
præbenda reſeruata intuitu præmiſſorum vide-
tur potius reſeruata in locum prouiſionis ſibi fa
7 ctæ per executores regios. igitur &c. quia † quòd
ſurrogatur in locum alterius eius naturam ſor-
titur. ff. ſi quis eau. l. ſi eum. §. qui iniuriarum. &
ff. vt lega. no. caue. l. j. §. ſi debitor. cum concor. &
videtur eſſe propter conſequentiam & ſequelam
nomination. regiæ. igitur ei attribuendum eſt. ar-
gumen. ff. de feud. l. ij. & per not. per Ber. de con-
ſti. capi. cùm acceſsiſſent. Et quaſi videtur de ap-
pendicijs illius. facit ff. de acquir. hęredit. l. ſi quis
hæres inſtitutus. & in canonicatu virtute nomi-
nationis regiæ per Matthæum obtentæ fundato.
quod patet. quia papa non contulit ſibi nouiter
canonicatum: ſed ſibi canonico facto virtute no
minationis regiæ contulit præbendam: igitur

trabitur ad fundamentum ſuum. argumen. inſti.
de rerum diui. §. cùm in ſuo. & §. ex aduerſo. cum
concord. Et illi canonicatui tanquam principali
iſta prouiſio præbendæ videtur accedere. quia
8 † præbenda eſt acceſsio canonicatus, & non ecõ
tra. argumen. d. capitu. relatum. & capit. ſi cleri-
9 cus. de præben. Canonicatus † etiam ſe habet ad
10 præbendam ſicut mater ad filiam. ex canonia † e-
nim ſicut ex matre oritur præbenda, ſicut filia:
vt not. Hoſtien. in ſum. de pręben. §. j. cum iurib.
ibi alleg. hoc idem no. Guli. de monte Laud. eod.
11 titu. ſi iuxta. in elemen. parit † enim canonia prę
bendam ſicut obligatio actionem. de procur. li-
cet. §. ea obligatio. Si igitur vt probatum eſt ex
præmiſsis, grátia regis ſeu eius nominatio & in-
de ſecuta in eius virtute cenſentur ſortiri effectũ
etiam quò ad præbendam: videtur quòd vlterius
in eadem eccleſia virtute nominationis Reginæ
nec gratiæ ſuæ nequeat Ægidio de prębenda pro
uideri: & ſic ſtabit gratia Raynaldi ſeu nomina-
tio in virtute ſecundæ gratiæ de quadraginta re
gi factæ ampliatiuè de eo factæ & prouiſionis &
receptionis inde ſecutorum virtute cuius potuit
bene in eadem Pariſiẽſi eccleſia nominari. & pro
hac parte fuit lata ſentẽtia Pariſius. pro parte ta-
men Ægidij nominati per Reginam fuit lata hic
in curia cõtraria ſententia: quia prius erat in da
ta ex gratia Reginæ & virtute cuius fuit nomi-
natus, & ad canonicatum receptus: quare debet
eſſe potior, niſi nominatio Matthæi per regem fa
cta virtute primæ gratiæ cõcurrentis in data cũ
gratia reginæ & alia gratia de præferendis nomi
natis per regem, & præmiſſa declaratoria quòd
non prouideatur niſi vni, ſibi obſtent. Sed ad vi-
dendum & declarandum quòd præmiſſa ſibi nõ
obſtent. Aduertendũ eſt quòd declaratoria per
quam papa declarauit quòd non poſsit prouide
deri niſi vni, debet intelligi de prouiſione cano-
nicatus, quod declaro ſic: quia ſi intelligeretur
quòd nõ poſsit prouideri de canonicatu, directo
contrariaretur illi conceſsioni quam papa fecit
de nominato per regem præferendo: quod patet
quia per illam conceſsionem prælationis papa
non intendebat nominationes aliorum in eadem
eccleſia excludere, ſed potius præſeruare: licet in
aſſecutione præbendæ voluerit regios præfer-
12 ri. virtus † enim clauſulæ, anteferri. habet pręſer
uare gratiam concurrentem: vt not. Ioan. And. in
nouel. in dict. capitul. duobus. in fin. eorum quæ
13 not. ſuper tex. Et ſi † iſta declaratio de non proui
dendo niſi vni, & eius decretum intelligeretur
de prouiſione canonicatuum, in totum gratiæ a-
liorum excluderentur: & ſic eſſet papa cõtrarius
ſibi ipſi. quia ſi ab initio fuit intentionis quòd
non poſſet in eadem eccleſia prouideri etiam de
canonicatu niſi vni: prout feciſſe innuit declara-
toria: ſi ſic intelligatur poſteà dicendo quòd no-
minati per Regem præferantur, per quæ verba
videntur præſeruari gratiæ aliorum, vt prædixi,
aliàs ſi non poſſent dici præferri, ſed ſolum ad-
mitti, papa eſſet ſibi contrarius. quia illa conceſ-
ſio de regijs præferẽdis nominatis per alios, de-
bet intelligi de eadem eccleſia. quia fruſtra hoc
cõcederetur quò ad nominatos per alios in alijs

eccleſijs;

eccleſijs. & ſic nominationes aliorum etiam factis in eadem eccleſia Papa præſeruabat per primam clauſulam prælation. argumen. præmiſſor. Ne igitur iſta conceſsio prælationis regiorum quæ etiam ex ſui natura ſeu virtute eſt præſeruatiua gratiæ & nominationis aliorum, etiam in eadem eccleſia in totum contrariaretur, igitur prædicta declaratoria de non prouidendo niſi vni, & eius decreto concordemus eas & reſtringamus in dubio declaratoriam illam de nõ prouidendo niſi vni ad ſolam prouiſionem præbendæ, & non ad prouiſionem canonicatuum; imò quò ad prouiſionem canonicatuum ſaluemus præmiſſam conceſsionem prælationis regiorum quæ fuit conſeruatiua & præſeruatiua gratiæ & nominationis aliorum. Et dicamus quòd nominationes omnium tam regum quàm reginarum & prouiſiones canonicatuum in eadem eccleſia nihil obtinebunt: imò certo omnia de eis facta cenſebuntur irrita, quòd propter declaratoriam de non prouidendo niſi vni, & eius decretum quod tunc cùm nominatus per regem aſſequitur præbendam incipit ſortiri vires ſuas & irritat etiam hactenus attentata, ſed ſi nominatus per regem deſinit poſſe conſequi præbendam virtute ſuæ nominationis: puta quia aliundè eam aſſequatur, vel ante aſſecutionem moriatur, vel gratiæ renunciet, vel aliàs efficiatur inhabilis: tunc quia nominatio facta per alios ſeu eorum alterum tenuit, & prouiſio de canonicatu. & receptio inde ſecuta: bene poterit alter de nominatus per eos aſſequi præbendam poſteà vacantem nulli alteri nominato per regem debitam. Et in hoc effectu illius præſeruationis gratiæ ſeu nominationis aliorum inductæ ſub virtute gratiæ prælationis factæ regi: quæ eſt aliorum præſeruatiua, vt prædixi. Et quod conuenientius ſic ſit intelligenda dicta declaratoria quòd loquatur de prouiſione prębendarum non facienda niſi vni, & non de prouiſione canonicatuum. probatur, quia per iſtum intellectum nos concordamus eam cum præmiſſa conceſsione prælationis, quæ aliàs ſibi in totum eſſet contraria. quod facere debe-

14 mus, ſicut † etiam in iuribus quæ ſunt potius concordantia quàm quòd vnum in totum aliud tollat vel corrigat. C. de inofficioſis dotibus, lege prima. & extrà de electionibus. cùm expediat. Per hoc etiam quantum pono intellectum declaratoriæ poſſumus ſaluare gratias ſeu nominationes aliorum: & damus eis effectum quem eis dare poſſumus ſine quocunque præiudicio regiorum. quia in caſu quo illi habere non potuerunt, dicimus illos ſeu eorum alterum poſſe habere, & non aliàs, quòd in dubio facere debemus, & non interpretari vt in totum pereant ſine commodo regiorum. argumento legis quoties. ff. de rebus dubijs. Item per hoc ſaluatur quòd eccleſiæ non grauantur: quia effectualiter non prouidetur niſi vni, nec collatores prębendarum grauantur. quia reuera non poteſt virtute dictarum gratiarum prouideri niſi vni. igitur iſte intellectus ſit potius amplectendus quàm alius, per quem includeremus contrarietatem in mente Papæ: & induceremus correctionem ſeu annullationem gratiæ præſeruatiuæ aliorum, & in nullo plus faueremus regijs, nec eccleſijs, nec collatoribus grauatis, fauore quorum præmiſſa erant conceſſa & declarata.

15 Item etiam probatur alia ratione. quia † verba declaratoriæ de non prouidendo niſi vni: in dubio intelligenda ſunt cum effectu: ſcilicet de prouiſione effectuali per quam quis aſſequitur præbendam: argumento ff. quod quiſque iuris. lege prima. §. hæc verba. extrà de eo qui mittitur in poſſeſsionem. capitulo primo, cum concordantijs. Et per hoc ſatis patet reſponſio ad oppoſitas rationes. quia cum Matthæus virtute nominationis regiæ non fuerit aſſecutus præbendam: ſed virtute nouæ prouiſionis & gratiæ ſibi factæ per Papam tanquam de reſeruata: & ſic poſtquam aliundè aſſecutus eſt eam, deſijt eam amodo poſſe habere in eadem eccleſia virtute nominationis regiæ. ſequitur quòd nominatio Ægidij facta per reginam, & inde ſecuta poſſunt ſortiri effectum: & quòd eius virtute Ægidius poſsit aſſequi præbendam iſtam poſteà vacantem nulli alteri nominato per regem virtute primarum literarum debitam. Nec obſtat quòd in oppoſitum dicitur, quòd ex quo nominatio Regis facta de Matthæo, & prouiſio de canonicatu ſibi facta tenuit decretum declaratoriæ incepit habere vires, & ligauit manus Reginæ, quia non eſt verum quòd declaratoria non impediebat duntaxat, niſi prouiſionem faciendam de præbenda: & ideò eius decretum non ligabat donec vacaret præbenda, quæ nominato per regem eſſet debita, & quam ipſe vellet ſtatim. igitur ſicut per Regem nominatus aliundè fuit aſſecutus præbendam, & deſijt eam poſſe habere ex nominatione Regis, nominatio Reginæ incepit habere vires. Non obſtat. §. poſteriore. nec concordan. quia ibi per ſecundum teſtamentum ab initio ex mente teſtantis tollebatur primum: quia ambo valere de iure non poterant: & ideo ex quo ſemel ruptum eſt, non poteſt vires reſumere. licet ſecundum deſinat habere vires. argumen. ff. de ſolu. qui res. §. aream. hic verò vtraque nominatio Regis & Reginæ ſimul valere poterant, & ex mente Papæ valere debebant, quam mentem innuit gratia ſeu conceſsio prælationis factæ Regi, quę importat priuationem gratię & nominationem regalium, vt prædixi: licet alter duntaxat quò ad aſſecutionem prębendę poſsit ſortiri effectum: & ideo ſtatim cùm altera ſemel habuit effectum aſſecutionis prębendę altera tolletur, & irritabitur omnino. & tunc bene dico quod non reſumeret amplius vires, ex quo ſemel irritata erit. & licet altera quæ habuit effectum ſemel habitum: vt concludunt iura illa. Non obſtat capitul. quodam. quia ibi ſecundus qui habebat clauſulam, anteferri. & decretum in eius fauorem appoſitum bene poterat acceptare, & facere ſibi prouideri tempore quo prius acceptauit, & fecit ſibi prouideri. & idem eius decretum tunc impediuit & ligauit manus primi, Hic verò tempore quo Regina nominauit decretum declaratoriè

clarator iè non ligauit manus eius, nec executorum nominato ſuo prouidendum de canonicatu: quia ſolùm erat appoſitum illud decretum contra prouiſionem faciendam de præbenda vt prædixi, & non contra prouiſionem faciendam de canonicatu. Tempore autem quo vacauit præbenda nominatus per Regem: quia alius ſibi præferendus erat, non poterat acceptare prębendam iſtam, quia iam habebat aliam: ſcilicet reſeruatam per Papam ſibi collatam: & ideo cũ non poſſet eam acceptare decretum ei non proficeret & ideo non ligat manus nominati per Reginam: quia tunc demum decretum debebat ſortiri effectum contra nominatum per Reginam cùm vacante præbenda nominatus per Regem poterat admitti ad præbendam, & per eius admiſsionem eccleſia grauari, aliàs non vt prædixi. Non obſt. capitul. duobus. vbi altero admiſſo etiam ad canonicatum vel literas præſentante, vel per capitul. electo. alter concurren. omninò caret impetratis. Quia illud verum ſi admiſſus non habebat clauſulam, anteferri, per quam ſi eam haberet, præſeruaretur gratia alterius; vt poſteà admitti poſſet. Hic verò regij habebant clauſulam, anteferri, & ideo cùm præſeruarentur gratiæ aliorum propter ſolam admiſsionem ad canonicatum nominati per Regem non tollebatur effectus, donec videretur an regius virtute ſuæ nominationis aſſequeretur præbendam? Non obſt. generalitas verborum declaratoriæ: quia reſtringenda eſt propter implicitam mentionem Papæ in alia gratia prælationis, quæ aliàs tacitè præſeruabat, & propter rationem ſupradictam. Non obſtabat quod per receptionem ad canonicatum nominati per Regẽ eccleſia fuit grauata. quia illud grauamen antequàm vacaret præbenda de qua agitur, fuit ſublatum: quia cũ habuit præbendam reſeruatam, iam habuit alium canonicatum: ſcilicet illum qui erat annexus prębendæ ſtatutus de numero in eccleſia qui erat perpetuus, & deſijt habere illum canonicatum quem virtute nominationis regiæ habuerat ſupra numerum: vt notatur per Guliel. de monte Lau. de præbend. capitul. ſi iuxta. in cle. quia ille canonicatus qui prius habebatur ſupra numerũ extinguitur: vt not. Ber. in c. dilectus. ij. de præb. Item per ſolam receptionem in canonicũ eccleſia non potuit dici grauata, niſi propter ſpem aſſequendi præbendam, quæ ſpes ſublata eſt cùm aliundè eam aſſequitur, nec ſola receptio in canonicum ſuper numerum facta ex cauſa neceſſa-
16 ria: puta de mandato † Papæ grauat eccleſiam: nec ſibi prouidendum eſt etiam de diſtributionibus quotidianis: vt notat Ioan. Andr. in nouel. in d. cap. cùm inferior, &c.

De Rebus eccleſiæ non alienandis.

SVMMARIA.

1 *Vnio tractatum non requirit.*
2 *Vnio cenſetur alienatio.*
3 *Beneficiorum ſectio eſt odioſa.*
4 *Vnio præſumitur rectè facta, maximè ſi ſit antiqua.*
5 *Vnio probata falſa cauſa propter quam fuit facta, infringitur.*

DECISIO I.

1 V TRVM † in vnione[a] requiratur tra-
2 ctatus ſicut in alienatione, cùm † alie-
natio cẽſeatur: vt in c. tua. de his quæ fiunt à maio. parte capit. vbi videtur tex. & in c. dudum. de reb. eccleſ. non alienan. lib. vj. Vel an ſufficiat ſolus conſenſus capituli. per c. ſi vna. de rebus eccleſ. non alienan. in clem. Antiquiores Auditores Palatij dicebant opinionem fuiſſe, & ſic pluries ſeruatum fuiſſe, & licet requiratur aliqualis tractatus: non tamen talis & tantus qualis & quãtus in alienatione. & hoc ſi fiat vnio eccleſiæ eiuſdẽ diœceſis: ſecus ſi extra diœceſim: quia cùm infra eandem diœceſim non cenſetur propriè talis nec tanta alienatio. & quia in habentibus ſymbolum, &c. arg. ff. de legat. j. l. cętera. § ſi duobus. verſic. ſed videamus. C. non licere habent. metro. l. j. lib. xj. obſt. c. dudum. quia
3 ibi non tota eccleſia vniebatur, ſed pars: & † ita fiebat ſectio. quæ eſt odioſa: vt c. maioribus. de præb. Item dicebatur quòd vnionem pretendẽs non habet neceſſe probare veritatem cauſarum; quia pro ea præſumitur pro ordinario: ſed bene
4 debet imò ſufficit allegare: & † præſertim ſuper
5 vnione antiqua: ſed † ſi cauſarum falſitas in contrarium probetur, bene infringeretur vnio. prædicta non placent multùm.

ADDITIO.

a In vnione. Vnio beneficiorum quid operetur & quibus modis fit vide gloſ. in c. j. ne ſede vac. per Fely. in c. tranſlato. de conſtitu. col. iij. verſ. Nota ſecundum Bald.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta ex falſa cauſa an ſit nulla ipſo iure?*
2 *Alienatio rei eccleſiæ redditur nulla propter defectũ cauſa ſine iuſtitia.*
3 *Vnio cenſetur alienatio.*
4 *Gratia vitiatur ipſo iure per obreptionem & ſurreptionem.*
5 *Minori impetranti veniam ætatis incumbit docere de veritate cauſarum coram ordinario allegatarum.*
6 *Diſpenſatio facta ex falſa cauſa non valet.*
7 *Appellatio interpoſita perperam habetur pro non interpoſita.*
8 *Legatum vitiatur propter caſualem falſitatem.*
9 *Vnionis ſubſtantia eſſe veram cauſam.*
10 *Dominij tranſlatio ex quocunque contractu non impeditur propter falſitatem cauſæ.*
11 *Dominium transfertur ex falſa cauſa.*
12 *Alienatio rei eccleſiæ nõ redditur nulla ipſo iure propter falſitatem cauſæ vel defectum iuſtitiæ dum tamen ſeruata ſit forma.*
13 *Sententia non redditur nulla propter falſitatem cauſa, niſi per dolum eſſet lata. & nu. 17. & 18.*
14 *Reſcriptum non redditur nullum ipſo iure per ſurreptionem ſed ope exceptionis.*

Religio

15 *Religio non impeditur propter falſam cauſam.*
16 *Dotis conſtitutio non impeditur propter falſitatem cauſæ.*
19 *Falſitas cauſæ vitiat actum ipſo iure, quando veritas cauſæ erat de eſſentia actus.*

DECISIO II.

1 VTrùm † vnio facta ex certis cauſis ſit nul-
la ipſo iure, ſi cauſæ non erant veræ: vel an
propter falſitatem cauſarum veniat reſcin
denda ſeu annullanda? Quidam tenent quod ſit
nulla ipſo iure. argumen. ff. de rebus eorum. l. j.
in princip & in fin. & l. magis puto. §. ſi æs. & §.
maneat. C. de prædijs minorum. l. & ſi præſes. ff.
de tutor. & curator. da. ab his. l. tutor petitus. ff.
ne vis fiat ei. l. j. §. hæc verba. de fideicommiſſa. li
bert. l. cùm verò. §. ſubuentum. de Carbo. edict. l.
iij. §. puberi. de tutori. & curato. datis ab his. l.
Seiæ egreſſæ. Et quod Innocen. notat de electio.
cùm dilecti. ſuper verbo. confirmauit. in verſicu.
Item confirmatio. licet quod ibi not. præſertim
in fine illius gloſſ. etiam magis faciat contra. Et
pro hoc etiam facit quod notat Innocentius in
capitul. exstirpandæ. ſuper verbo, priuatum ibi,
imò & plus, &c. de præbend. licet poſſet induci
in contrarium: cùm dicit, reuocaretur collatio.
ergo innuit quod tenuit ipſo iure, pro hoc quod
ibi notatur in fine totius gloſſ. ſuæ. pro iſta par-
te etiam facit opinio Archidiaco. extrà de rebus
eccleſiæ non alienand. hoc conſultiſſimo. ſuper
2 verbo, forma. vbi tenet quod nedum † defectus
formæ, ſed etiam defectus cauſæ ſiue iuſtitiæ red
dit ipſo iure alienationem rei eccleſiæ nullã. Con
3 ſtat autem † quòd per vnionem fit alienatio: vt
in cap. tu. tua nos. in fin. de his quæ fiunt à præla.
4 prò hoc. quia † obreptio & ſurreptio vitiat ipſo
iure gratiam. de præbend. ſi dignitatem. in clem.
5 & de priuileg. dudum. pro hoc. quia † minor qui
impetrat veniam ætatis non aliter ſibi prodeſt
impetratio niſi cauſæ ſint veræ: & eas coràm or
dinario ſuo doceat eſſe veras. de his qui ven. ætat.
6 impet. l. ij. in princip. j. reſp. pro hoc. quia † diſ-
penſatio facta ex falſa cauſa non valet: vt not.
glo. de conſang. & affin. quia circa. in fi. de elect.
7 dudum. j. §. inſuper. pro hoc. quia † authoritas
perperàm interpoſita habetur pro non interpo-
ſita. ff. de autho. tut. l. nulla eſt differẽtia. prò hoc.
8 quia † caſualis falſitas vitiat legatum. vt l. cùm
tale. §. falſam. ff. de condit. & demonſtra. pro hac
parte quòd vnio facta ex falſa cauſa non valeat,
facit ext. de his quæ fiunt à præla. ſine conſ. capi-
tuli. capi. tua nobis. cum ibi not. per Hoſti. & Io.
And. poſt eũ. licet bene poſſet textus induci pro
alia parte. quia in fine cùm dicit, irrita enim erit
abſque conuenientia & ſubſcriptione clerico-
rum. non repetit, & ſi meliora non proſpiciat: ta-
men pro iſta parte quòd non teneat, facit. quia
9 † in vnione vera cauſa eſt de ſubſtantia. in eod.
titu. capitu. tua nobis. & de præbend. capitu. ex-
poſuiſti & hoc paret. quia aliàs iura prohibent
fieri vnionem, vt alienationem rei eccleſiæ. igi-
tur niſi fiat ex vera cauſa erit nulla, tanquam fa
cta contra iuris prohibitionem & tanquam de-
ficiens in ſuis ſubſtantialibus. argumen. C. de ſa-
croſanct. eccleſ. l. iubemus nulli. §. j. & C. de le-
gib. non dubium. in fin. Alij tamen & maior pars
tenuerunt contrarium, & dicebant eſſe opinio-
nem antiquitus ſeruatam & obtentam & appro-
batã per Auditores in Palatio quòd falſitas cau-
ſæ non redderet vnionem ipſo iure nullam, ſed
10 annullandam, quia falſitas † cauſæ non impedit
ipſo iure tranſlationem dominij ex quocunque
contractu fiendam: vt per totum titu. de condict.
indebit. & de cõdict. ſine cauſa. Quod patet quia
11 ex † falſa cauſa transfertur dominium. quia cõ-
petit condictio ad repetendum: vt ibi: nec impe-
dit ipſo iure legatum. ff. de conditio. & demon-
ſtratio. l. falſa demonſtratio. & melius in l. cùm
tale. §. falſam. Item ſecundum opinionem com-
12 munem falſitas † cauſæ vel defectus iuſtitiæ dum
tamen ſeruata ſit forma non reddit alienationem
rei eccleſiæ nullam ipſo iure; vt notatur. xij. quæ
ſtio. ij ſine exceptione. & xij. quæſtio. ij. in ſum-
ma. Et ita ſentire videtur Innocen. extrà de con-
ſtitu. quæ in eccleſiarum. ſuper verbo, lectio. in
13 fin. Sic † enim non reddet nullam ſententiam dif
finitiuam ipſo iure niſi aliàs per dolum. &c. vt l.
ſi prætor. §. Marcellus. cum ibi notatis. ff. de iu-
14 dic. Sic † etiam ſurreptio non redderet reſcri-
ptum ipſo iure nullum, ſed ope exceptionis: vt
not. gloſſ. de reſcrip. ad audientiam. Innocen. eo-
dem titul. dilectus filius. in fin. pro iſta parte e-
tiam alleg. de manu. vindic. l. iuſta. §. j. & ff. de ma
nu. teſtamen. l. cùm ex falſis. inſtit. quibus ex cau.
manu. poſſ. vel non. §. ſemel. ff. de re iudic. diuus.
in fine. C. ſi ex falſis inſtrumentis per totum. Pro
15 iſta parte etiam facit. quia falſa † cauſa non im-
pedit religionem extrà de conuerſi. coniug. ca-
pitul. ex parte. nec mandatum obligantis impe-
16 dit obligationem. eodem titu. veniens. nec † fal-
ſitas cauſæ impedit dotis conſtitutionem. ff. de
iure dotium. l. quemadmodum. §. fina. & pro hoc
in ſpeciali allega. l. cùm hi. §. ſi prætor. cum ibi no.
tatis. in fin. magnæ gloſſ. quæ eſt prima ff. de tran
ſactio. Nec obſtant iura contraria. quia loquun-
tur de alienatione vel diſpoſitione quæ fit cum
17 decreto ſuperioris. quod † quidem decretum ſi-
cut & quæcunque interlocutoria obreptio vel
ſurreptio ſeu falſitas cauſæ poteſt impedire ne
valeat. In vnione autem non requiritur decre-
tum ſuperioris, ſicut nec in alienatione rei eccle-
ſiæ. not. gloſ. de rebus eccleſiæ non alienand. ca-
pitul. dudum. ſuper verbo, tractatus. in fin. libro
18 ſexto. vel dicet melius † quòd etiam decretum
vel interlocutoria lata ex falſa cauſa tenet ipſo
iure: ſed poteſt reuocari per appellationem vel
reſtitutionem in integrum ex cauſa. pro præmiſ-
ſa vltima opinione, facit quod notat Innocen.
de renuntia. in præſentia. ſuper verbo, præter i-
ſta. & quod not. de excuſation. tuto. qui teſta-
mento. & glo. ff. de acqui. hære. is ad quem. §. fin.
Nec obſtant iura ſupra primò allegata. quia lo-
quuntur in ſpeciali caſu & in alienatione mino-
rum. vbi etiam eſt aliud ſpeciale, quòd ſententia
lata ex falſa cauſa eſt ipſo iure nulla. C. ſi ex fal. al
19 leg. per totum. Non obſtant aliæ leges. quia † in
omnibus alijs veritas cauſæ erat de eſſentia a-
ctus quantum ad fines in quibus quilibet loqui-
tur ſi

tur ſi bene inſpiciãtur materiæ in quibus loquũtur: & ideò falſitas vitiatipſo iure. Ad §. puberi. & l. Seyæ egreſſæ. ſoluitur per Cynum, quando prouo. non eſt neceſſe. l. ij. in ſecunda oppoſitione. Ad capi. ſi dignitatem. dic ſpeciale ibi ratione ambitioſæ impetrationis.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 2. de eccleſ. ædifican. in antiq.

DECISIO IIII.

Similis eſt deci. 3. ſuprà eod. in antiq.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus poteſt alteri committere vt faciat tractatus ſuper alienatione rei eccleſiaſtica cum capitulo.*
2 *Alienatio facta præcedente tractatu à capitulo, cui Epiſcopus facultatem dederat deliberãdi ſuper ea, an teneat, ſi non interueniat alius tractatus?*
3 *Induſtria perſonæ in quibus eligitur alteri demandari non poſſunt.*
4 *Cauſa meri & mixti imperij de iure canoni. ſunt delegabiles.*

DECISIO V.

1 VTrùm † epiſcopus tractatum faciendo cũ capitulo ſuper alienatione rei eccleſiſti-
a cæ* vel vnione facienda poſsit facere per alium, cui committat quòd tractet cum capitulo ſuper neceſsitate vel vtilitate ſeu expedientia & cauſis alienationis vel vnionis, & ſibi referat.
2 & † an ſi poſteà epiſcopus cui talis tractatus relatus eſt per quem capitulum reputabat iuſtas eſſe & rationabiles tali alienationi vel vnioni ſuã authoritatem & decretum interponat, & eam faciat ſine alio tractatu in ſui præſentia habito, talis alienatio vel vnio teneat? Quidam dicebãt quòd tractatum epiſcopus facere non poſsit per alium: ſed per ſe: & per conſequens alienationẽ vel vnionem non tenere, quia talia ſunt ardua, &
3 in † quibus videtur à iure electa induſtria epiſcopi: & ideò non poſſunt fieri per alium. argu. l. fin. § item audiendum. ff. de diuer. & tempo. pręſcrip. C. de prædi. minor. cum concordan. ibi alleg. pro hoc argum. C. de ponde. aur. l. ij. C. de exact. tributor. miſsi opinatores. j. & ij. reſpon. ff. mandat. l. mandatum diſtrahendorum. in fin. ff. de rei vendic. in fundo. extrà de procura. capitul. fina. libr. vj. & ff. de ſolu. l. inter artifices. pro iſta parte allegatur tex. ff. de tranſactio. l. cùm hi. Et hæc opinio videtur placere Archidiacon. xvij. q. iiij. in venditionibus. allega. ff. de offic. proconſul. ne quicquam. §. vbi decretum. Alij & maior pars dicebant cõtra, quia hoc non reperitur prohibitum. igitur &c. ff. de adminiſtratio. tut. l. ita autem. §. geſsiſſe. Item quia ex quo tractatus ſibi debet referri ipſe diſcernet, an deliberatio fuit bona, & eam ſequetur & non aliter. & per hoc ſatis tolluntur contraria. quia alienationem ipſam & vnionem per ſe expedit. argumen. ad hoc in ratione de offic. delega. ſuper quæſtionum. §. intentionis. in fin. & eo. titu. ſi pro debilitate. pro hoc allegabatur text. ff. de rebus eorum. magis puto. §. ne titulo. ibi, dare viatorem &c. pro hoc
4 etiam quia † de iure canonico etiam cauſæ meri vel mixti imperij ſunt delegabiles. de offic. ordina. quòd ſedem. vbi not. & de rapto. in archiepiſcopatu. pro reſponſione ad §. vbi decretum. vide Innocen. de religioſ. domi. conſtitutus. ſuper verbo, ordinationem. in fin.

ADDITIO.

2 Super rei eccleſiaſticæ. De forma alienationis rei eccleſiaſticæ vide plenè per Abb. in capit. nulli. de reb. eccle. alienan. vel non.

De Locato & conducto.

DECISIO I.

Similis eſt deciſio. 2. ſuprà eodem titulo in antiquis.

De Rerum permutatione.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium viuentis vnitum vt poſt ceſſum vel deceſſum vnum ſortiatur effectum: non poteſt cum altero permutari.*

DECISIO I.

1 NVNQVID † ille cuius beneficiũ eſt alteri beneficio vnitum: vt vnio poſt ceſſum vel deceſſum illius ſortiatur effectum poſsit illud beneficiũ ſic vnitum cum aliquo alio permutare. Tenetur communiter quòd non. argumen. pro hoc: quia per frequentes permutationes vnio poſſet reddi inutilis, vel ſaltem nimis deferri contra vtilitatẽ vel neceſsitatem eccleſiæ, cuius contemplatione fuit facta vnio, qu[illegible] præcauendum eſt. argumẽ. ff. de vſufruc. l. [illegible] vſufructus, &c.

SVMMARIA.

1 *Permutatio facta de eccleſia minori cum eccleſia pinguiori non cenſetur facta in fraudem expectantis, qui iniuſtè litem moueat ſuper minori eccleſia.*
2 *Litis motio iniuſta ſi fiat malitioſè, non inducit vitium litigioſi.*

DECISIO II.

1 CVm † quædam pinguis eccleſia quæ non cadebat in gratia expectantis propter exceſſum taxæ vacaret in partibus: & vnuſquiſque expectans ſperaret & crederet quòd epiſcopus ordinarius contuliſſet eam cuidam nepoti ſuo, qui vnam eccleſiam minorem tunc temporis obtinebat. Quodque per aſſecutionẽ maioris vacaſſet minor quam ille nepos obtinebat, acceptauit illam minorem quæ bene cadere poteſt ſub gratia exp-

tia expectantis:& de ea fecit ſibi prouideri, licet de facto cũ reuera tunc dicta maior eccleſia non fuiſſet collata dicto nepoti minorem obtinenti, ſicque dicta minor minimè vacaret: dictuſque expectans egit cõtra dictum nepotem in curia Romana, & petijt dictam minorem eccleſiam tanquam ex cauſis præmiſsis ſibi debitam. tandem lite pendente epiſcopus contulit maiorem ſeu pinguem eccleſiam cuidam alteri nullum beneficium obtinenti, & ille alter permutauit illam maiorem cum nepote epiſcopi qui minorem obtinebat cum eadem minori: perfectaque permutatione & translatione permutantis in eccleſijs permutatis dictus expectans acceptauit minorem iteratò, & ſibi obtinuit prouideri: prætendens eam nouiter vacaſſe per renuntiationem: nec ſibi obſtare permutationem. quia fuit vt prætendit fraudulenta ex cauſis prædictis, & omnia prædicta conficta prætendit in eius fraudem. item quia facta lite penden. & petit eam in virtute ſecundæ acceptationis & prouiſionis. Quæritur an ſibi debeatur? Fuit dictum quod non. quia aliquid non poteſt dici ſibi factum in fraudem eius principaliter, ſed in prouiſionem permutantis. non enim poteſt dici quod nepos epiſcopi commiſerit fraudem dimittendo minorem pro maiori: ſed ſibi de meliori prouidit, cùm & ſi eam non dimiſiſſet, non eſſet vacatura illa minor neceſſariò cùm in poteſtate ipſius non eſſet poſſe aſſequi maiorem imò in poteſtate epiſcopi erat ſibi conferre, qui epiſcopus nolebat ſibi conferre, ne de ſua poſſet alteri prouideri, quod quidem non poſſet propter expectantes, & ideò ſi alteri nullum beneficium maius contulit, nulli iniuriam facit, cùm nulli illa maior deberetur, imò vſus eſt debito iure ſuo, ille autem cui maior fuit collata dimittẽdo maiorem pro minori nullum fraudauit, cùm maior nulli alij deberetur, nec minor eſſet aliàs vacatura, nec per conſequẽs expectanti debenda. & ita licet ad prouiſionem ſuam adinuentus fuerit talis modus per quem minor non vacauerit, taliter quod poſſet per impetrantem acceptari, non per hoc cenſetur fraudẽ aliquam commiſiſſe. argum. ff. de leg. ij. l. cùm poteſt. §. Titio, & ff. de dam. infect. l. Proculus. cum concord. Nec obſt. lit. penden. quia conſtat quod tempore quo expectans mouit litem, nullum ius habuit in illa eccleſia minori: cùm tunc illa non vacaſſet: nec per conſequens tunc erat acceptabilis: & ita quod indebitè mouit litẽ. & ideò ſua
a indebita litis motio [a] non poteſt ſibi prodeſſe, nec illũ nepotem epiſcopi potuit impedire quò minus vti poſsit iure ſuo, eamque cum meliori
2 permutare: nam litis † motio iniuſta ſi fiat malitioſè non inducit vitium litigioſi, argum. ff. de litigioſ. l. j. §. j. pro quo etiam facit. quia conſtat de iniuſtitia mouentis litem, & de non iure ſuo: & ideò retrò apparet litis pendentiam minus indebitè fuiſſe motam, & ſic nec habere locum vitium litigioſi.

ADDITIO.

a Litis motio. Adde Dec. 7. de dol. & contuma. per Caſſ. Lis ficta non habet priuilegia litis ſecund. Barba. conſi. j. col. 24. ver. & ſi quiſpiam. volu. 3. & quòd lis nõ præſumatur litigioſa etiam ex curſu temporis etiam longi. Felyn. in capi. illud. col. 4. verſ. nouiſsimè. de præſcript. Caſſa. deciſ. 7. de dol. & contum. & deciſ. 5. vt lit. penden. Franc. in in capi. j. in prin. eo. in vj.

SVMMARIA.

1 *Permutantis nõ poſſunt propria authoritate redire ad priora beneficia, licet non dicantur incurrere pœnam capitu. de multa, de prabend. & c. cum qui, ſi contra faciant.*
2 *Permutatio & eius expeditio dependet ex poteſtate ſuperioris.*
3 *Impetratio facta de beneficio permutato tanquã vacante propter incompatibilitatem, ex eo quòd perfecta permutatione permutans rediet ad ſuum primum beneficium quod permutaret. an valeat?*

DECISIO III.

1 VTrùm † permutantes ſua beneficia expedita permutatione per Papam vel alium ſu
a periorem [a] in cuius manibus renuntiauerant ex cauſa permutationis inuicem collatis alterutris beneficijs poſsint propria authoritate renuntiã do dictæ permutationi in ſuis priſtinis beneficijs remanere: prout ante permutationem permanebant. licet quidam tenerent quod ſic. quia permutatio eſt facta in eorum fauorem, cui fauori poterant renuntiare: tamen omnes tenuerunt contra. quia permutatione expedita neuter habet ius in priſtino beneficio ſuo, ſed in nouiter
2 ſibi ex cauſa permutationis collato. Item † ipſa permutatio & eius expeditio tota pendebat ex poteſtate ſuperioris: vt ſi videret eccleſijs & perſonis eam expedientem faceret: vt extrà de rerum pemu. quæſitum. in fin. igitur ſine eius licẽtia nequeat reſolui. argumẽ. l. nihil tam naturale. nec eſt ſolus fauor permutantium. imò & eccleſiarum: ideò interuenire debet authoritas ſuperioris igitur non obſtat ratio in oppoſitum ſupra
3 allegata. Sed pone † ſicut erat in facto, dicti permutantes poſt expeditam permutationem ſine ſuperioris licentia remanſerunt de mutuo conſenſu in ſuis priſtinis beneficijs, ſicut ea tenebant ante permutationem. Quidam impetrauit vnum illorum beneficiorum tãquam vacans, ex eo quia beneficia erant incompatibilia: puta erant duæ dignitates curatæ, puta decanatus & præpoſitura. Quæritur nunquid valeat impetratio? Videtur quòd ſic. quia ex quo decanus permutauerat cum præpoſito, expedita permutatione incepit habere ius in præpoſitura, & eius aſſequi potuit optimè poſſeſsionem, ſi voluit. ex quo igitur ſine ſuperioris licẽtia retinet decanatum, in quo deſierat habere ius propter permutationem, cenſetur ſe intrudere ſcienter & iniuſtè. & ſic videtur quod per illam iniuſtam intruſionem ſeu retentionem decanatus ipſo iure vacauerit præpoſitura, quam virtute permutationis obtinebat ſaltem de iure, ex quo in ea ius habuit. argumen. capitul. cum qui. de præbend. libr. vj. nam perinde erat ac ſi eam de facto pacificè poſsideret, ex quo

per eum ſtabat quò minus pacificè eam poſsideret.argu.cap.commiſſa.§.j.de elect.& not.in capi.de muta.de præbend. & eodem modo etiam poteſt deduci quòd vacet decanatus, in quo virtute permutationis olim præpoſitus habuit ius, ex quo poſt permutationem ſcienter ſe intrudit iniuſtè in propoſitura & indebitè ſine ſuperioris licentia retinendo, & ſic videntur duo beneficia incompatibilia tenere. Tamen domini contra tenuerunt:præſertim,quia in iſtis ceſſat ratio ambitionis & cupiditatis, cùm reuera neuter de facto teneat niſi vnicum beneficium, nec habeat animum nec intentionem duo beneficia obtinendi,ſed vnum tantùm,licet errent in iure. ex quo ſine licentia ſuperioris remanet in beneficijs ex cauſa permutationis dimiſsis. igitur eſſet pœna decretalis de multa.& cap.cum qui. vbi eius intentio ferebatur ad duo:& vbi aſſequendo ſecũdum intẽdebat etiam tenere primũ. vel ius quod in eo habebat:hic verò non,imò aſſequendo ſecundum intendebat dimittere primum,

❧ ADDITIO. ☙

a Vel alium ſuperiorem. An beneficiorũ permutatio poſsit fieri ſine authoritate epiſcopi licet ad eum pertineat vel nõ pertineat collatio vide per Nicol.Mi.in ſuo repert.in verbo.permutatio beneficiorum non poteſt fieri, &c. vbi tenet ꝙ nõ.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. 2.de rerum permut.in antiq.

❧ *SVMMARIVM.* ☙

1 *Permutatio non ſufficienter præſumitur fraudulenter facta in præiudicium expectantium ex ſola diſparitate valoris beneficij.*

DECISIO V.

1 AN † ſola diſparitas in valore beneficiorum permutatorum ſit ſufficiens præſumptio fraudis commiſſæ in permutatione in fraudẽ expectantiũ not.arg.l.dolus.C.de reſcin.vendi.vide Io.An.in nouel.de re.permu.c.j.in fin.lib. vj.

De Solutionibus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.41.de proba.in antiq.Ægid.deci. 755.Si rector.col.pen.& Oldra.conſil.76.ſummus pontifex.

De Teſtamentis.

❧ *SVMMARIA.* ☙

1 *Executor teſtatoris datus pro monaſterio ædificando poteſt petere reſtitutionem aduerſus negligentiam proſequendæ appellationis per teſtatorem interpoſita.*

2 *Reſtitutio ... non poteſt pro monaſterio vel eccleſia quæ nondum ſunt.*

3 *Deſtinatum ſortitur naturam eius ad quod deſtinatur.*

4 *Partus conceptus in his quæ concernunt eius preſeruationem ut producatur in eſſe,gaudet priuilegio iam natorum.*

DECISIO I.

1 QVidam † teſtator reliquit omnia bona ſua pro monaſterio ædificando dato executore. demùm in vno litigio quod ducebat, & in quo appellauerat teſtator eo mortuo propter negligentiam teſtatoris fuit deſerta dicta appellatio interpoſita per teſtantem. Nunc quæritur nunquid iſte executor poſsit aduerſus læſionem petere reſtitutionem iure priuilegiato quo eccleſia reſtitueretur?
2 Quidam dixerunt quod non.quia † pro monaſterio vel eccleſia quod vel quæ nõdum eſt,non poteſt peti reſtitutio.argu.de eccleſ. ædifican.ad audiẽtiam. Alij verò contra.quia iſta bona erant deſtinata pro ædificando monaſterio. ergo iam pro futuri monaſterij vtilitate,vt poſsit proficei, gaudent priuilegio monaſterij.argu.ff.de leg.iij. l.item lega.§.j.& l.ligni. cum multis concor. ad
3 hoc † quod deſtinatum ſortitur naturam eius ad quod deſtinatur.pro hoc.quia erat cœptum,&c. arg.l.j.§.cœpiſſe.ff.de pollicita. & melius de au. & argen.lega.l.& ſi non ſint.§.quid ergo ſi cœptum.cum concor.pro hoc etiam alleg.quia ſi iſtis bonis iam cœptis cẽſebatur monaſterium ædificandum , & per ædificationem pro tempore pariendum.ergo gaudeat priuilegijs monaſterij.
4 arg.quia partus † conceptus in his quæ concernunt eius preſeruationem vt producatur in eſſe, gaudent priuilegio iam natorum, &c.argu.ff. de pœnis.l.prægnantis.& de ſta.hom.l.qui in vtero. & quæ habẽtur ff.de extraordin.cri.l.diuus. pro hoc.quia propter ſpem videtur ineſſe. argu. iurium de ſpe.Item pro hoc facit cap.religioſo.de ſenten.excommunic.libr.vj.

De Decimis.

DECISIO I.

Similis eſt dec.4.de priui.in antiq.

De Iure patronatus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.16.de renun.in antiq.

DECISIO II.

Similis eſt dec.1.in antiq.de inſtitu.

❧ *SVMMARIVM.* ☙

1 *Patrono præſentandi tempus quando incipiat currere?*

DECISIO III.

A Quo † tempore currat patrono tẽpus præſentádi quadrimeſtre vel ſemeſtre? Videtur quòd à tempore vacationis.arg.de iure pat. eam te.imò videtur quod à tempore notitiæ: vt ar.c. licet.de ſupplen.negli.prælat.& c.quia diuerſitatem.in fi.de conceſſ.præb.& d.c. eam te. intelligitur à tempore vacationis,ſcilicet notitiæ. 1

De ſponſalibus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus cõtrahens matrimoniũ cum minore xij. ann. an ſtatim admittat beneficium, vel poſt copulam carnalem ſubſecutam?*

DECISIO I.

VTrùm † ſi beneficiatus contrahat matrimonium cum minore xij.annorum vacet beneficium incontinenti tempore contractus matrimonij. vel demum poſt carnis copulam.vide Io.And.in nouel.de cleric.coniug. c.j. in antiquis. & plenius per eundem in commento capit.cùm Ioan.eod. titul.

Qui filij ſint legitimi.

DECISIO I.

Similis eſt dec.4.de filijs presby.in antiq.

De Donationibus inter virum & vxorem.

SVMMARIA.

1 *Vxor quæ fuit conſtituta à viro ſuo tutrix & gubernatrix tam bonorum quàm liberorum, an teneatur ponere in inuentario iocalia ab eius viro ac cætera ſibi tradita? Et quid de alijs rebus contemplatione eius viri ipſi ab alijs datis?*

2 *Maritus non cenſetur donare res vxori, quas ex neceſſitate illi exhibet.*

3 *Vxor tenetur operari viro: & ideò acquiſita ex operis ſuis pertinent ad maritum, & eius hæredes.*

4 *Vxor quicquid acquirit ex opera ſua, viro acquirit, & quid ſi ex pecunia mariti quæſiuiſſet?*

5 *Donationem factam mulieri ſi vir non reuocauit expreſſè, videtur cauſa mortis illi donaſſe.*

6 *Donare in dubio quis non præſumitur, nec iactare ſuum.*

7 *Donata vxori contemplatione viri, cuius cenſeantur eſſe?*

8 *Maritus quod per miniſterium vxoris acquirit, ſibi acquirit.*

9 *Vxor ſi non probat à quo bona habuerit: habet in dubio præſumptionem contra ſe, illa eſſe viri.*

10 *Inuentarium conficiens etiam de bonis quæ ſua eſſe contendis, qualem proteſtationem facere debeas.*

DECISIO I.

PETRVS † exiſtens in matrimonio cum Anna vxore ſua eidẽ plures & diuerſas veſtes ac arneſia fecit, etiam eidem plura iocalia & diuerſa dedit & tradidit dicens, teneas iſtud. verũ eſt quòd dicta Anna vxor prędicta exiſtens in dicto matrimonio diuerſas pecunias acquiſiuit diuerſimodè per bonam diligentiam de quibus aliquando dicto Pe.viro ſuo tradidit quandoque pro fodrarijs mantellorum ix.florenos ſiue plus ſiue minus, ſemel vel pluries, nec non plura iocalia taceas argenti & coclearia, per compatres & alios amicos dicti ſui mariti ac pannos plures: tã pro mantellis quàm alijs robis ad beneplacitum ſibi datos ex notitia eius viri acquiſiuit: deinde dicto Petro veniente ad mortem ſuum condidit teſtamentum in quo liberos eorum communes hęredes inſtituit, conſtituens dictam Annam vxorem ſuam tutricem gubernatricem & adminiſtratricem tam liberorum quàm bonorum, tamen cum beneficio inuentarij, nunc quæritur an dicta Anna vxor præfata teneatur ponere in inuentario faciẽdo arneſia & iocalia ſua ſupraſcripta, necnon cùm dictus Petrus maritus ſuus nullam mentionem de hoc fecerit in teſtamẽto ſuo nec ea ſibi legauerit, vel quid iuris quò ad veſtes & areſia per virum facta vel empta? Videtur di-
a cendum [a] † quod ſi erant talia ad quæ ſibi facien-
2 dum maritus ſecundum ſtatum mulieris & communem conſuetudinem tenebatur, & mulier indigebat, quod non videbatur ſibi donaſſe, quia neceſsitas exhibendi & ſibi talia adminiſtrandi incumbebat marito: & ideò iura fauent marito vt tãtum ratione præſentis vſus intelligatur potius ſibi tradidiſſe: vt probatur ff. de don.inter vi. & vxo.in l.ſed ſi vir lanã.cum ibi no.in prin. & l.mortis ſuæ cauſa.in fi.eo.ti. & facit ff.ſolu.matri.l.in his.§.j, & in hac ſententia eſt ibi Oldr. & Cyn. & hoc communiter tenetur d.l.ſed ſi vir la-
3 nam. Quò ad † acquiſita per ſuam induſtriam & diligẽtiam, videtur dicendum quod ſi ex operis ſuis fuerint acquiſita, quod debeat pertinere ad maritum ſeu virum & eius hæredes poſt eũ: quia vxor tenetur operari viro: vt in l.ſicut.ff. de ope. libe.& no.C.de condi.inſer.l.ſi vxor.in fi.ij.glo. & facit ad hoc d. l. ſed ſi vir. in princip. & pro hoc quod not.Inno.de teſta.cùm inofic.circa fin. primæ columnæ.facit etiam ad hoc quod dici-
4 tur de vxore cũ ſubiungit paulo poſt. quia † quicquid acquirit vxor ex opera ſua viro acquirit: ſi verò alia aliter acquiſiuit & poteſt mõſtrare vnde & à quo vel quo modo: tunc illa ad eam debent pertinere & non ad maritum etiam ſi ex pecunia mariti quæſiuiſſet. puta mercando vel tenendo in cambijs.argum ff de dona.inter virum & vxo.ex annuo.§.j.quia mulier erat libera, niſi quò ad debitum carnis & quò ad operandum: vt
b d.l.ſi vxor.cum ſi. Quò ad vaſa & iocalia, [b] & veſtes & alia ornamenta ad quæ ſibi miniſtranda maritus neceſſariò non tenebatur, per maritum ſibi tradita: ſi conſtaret ꝙ animo donandi ſibi,
5 licet † donatio ſibi non valuerit, tunc tanquam facta inter virum & vxorem: quia maritus eam

expreſsè non reuocauit, dicerē quòd eſſet mor-
te viri confirmata, & quòd deberent ad ea perti-
nere, & non ad hæredes mariti: vt l. cùm hic ſta-
tus. §. j. ff. de donatio. inter virum & vxorem. ſed
in caſu præmiſſæ quæſtionis factæ ſuprà in tra-
dente, non crederē quòd per illa verba quæ ma-
ritus dicebat vxori teneas iſtud, videretur dona
re, ſed potius eam cuſtodire & vſus promiſcui ſi
6 bi cōmendare: quia † in dubio quis non præſu-
mitur donare, nec ſuum iactare. argu. ff. de pro-
batio. l. cùm de indebito. & l. filiusfami. ff. de do-
natio. præſertim ne ſic præſumendo mutuo amo
re ſe ſpolient. & quia donatio inter virum & v-
xorem eſt prohibita de iure: & in dubio non eſt
præſumendum feciſſe contra iuris diſpoſitionē
7 & prohibitionem. Quò ad alia † donata vxori
per extraneos contemplatione viri: crederē di-
ſtinguendum, an illi intenderēt principaliter do a
nare viro, & vellent quòd ſibi acquirerentur, li-
cet traderēt vxori, & tunc credo quòd talia per-
tinere debeant ad virum & eius hæredes & non b
8 ád vxorem. quia † quod vir per miniſterium v-
xoris acquirit, ſibi acquirit etiam eùm ratam ha
beat talem donationem. argumen. ff. de negotijs
geſt. l. ſi ego. niſi vir eum credebatur vxori inten
deret ſibi donare. quia tunc licet illo tempore
donationis inter virum & vxorem non valeret:
tamen morte viri confirmaretur. ff de donat. in-
ter virum & vxor. l. iij. §. fina. & l. ſequen. iunct. l.
cùm hic ſtatus. §. j. eod. titu. quod tamen in du-
bio non præſumerem, ſcilicet virum vxori vo-
luiſſe donare. argumen. eorum quæ dixi ſuprà in
præceden. per l. cum de indebito. Si antē illi qui
donabant contemplatione viri intenderēt prin-
cipaliter donare vxori, & volebant res donatas
ei quæri & non viro, licet eius contemplatione
hoc facerent: tunc crederem quòd talia donata
quærerentur vxori & non viro: quia ipſa eſt per
ſona libera quę ſibi quærere poteſt, nec ſibi quæ
ſita quæruntur: quia non ſunt quæſita ex eius
operis: vt notatur per Cyn. C. de fur. l. fin. in vlti-
ma quæſt. ibi verò tollitur hoc argumen. nec ta
lia teneretur ponere in inuentario. in dubio cre-
derem recurrendum ad coniecturas & ad genus
rerum donatarum, an potius congruerent viro
quàm vxori vel econtra: vt tunc ſecundum hoc
præſumatur an voluerint donatores acquiri
viro vel vxori. & pro hoc bene facit quod not.
Ioann. Andre. in nouel. de appella. libr. vj. in fin.
ſuper verbo ad eundem. & ſi ex his aliquid præ
ſumi non poteſt, crederem in dubio donatores
voluiſſe quæri marito, ex quo eius contemplati-
one donabant. argumen ff. de vulgar. & pupil. l.
ſed ſi plures §. ad ſubſtitutos. cum ibi not. ff. ſol.
matri. ſi verò negotium. §. item quicquid. cum
concor. De donatis autem vxori contemplatiōe
vxoris non viri non eſt dubium, quin ſine du-
bio ad eam pertinere debeant. argumen. iurium
9 prædictorum. In dubio † autem ſi vxor probare
non poſſet vnde quomodo & à quo acquiſiuit,
omnia præſumerentur eſſe de bonis viri, vt l. eti-
am. C de donatio. inter virum & vxo. & l. quam
10 uis. ff. eo. ti. & ideò cautius † eſſet vxori omnia 1
ponere in inuētario proteſtando de iure ſuo. &
propter hoc non intendit confiteri illas res ad
maritum vel eius hęredes pertinuiſſe vel pertine
re debere: & proteſtando quod res quas ad ſe
de iure apparebit pertinere tanquam ſuas pro-
prias velit obtinere, ne aliàs ſine proteſtatione
ſimpliciter ponendo eas in inuentario videatur
confiteri eas ad virum vel eius hæredes pertinu
iſſe vel pertinere: vt C. arbi. tute. l. fin. quod con
fiteri non videbitur cū præmiſſa proteſtatione
quæ ſibi conſeruabit ius in futurū. argu. ff. quib.
mod. pig. vel hypo. ſol. l. ſi debitor. §. j. & ff. de re-
ligi. l. at ſi quis. §. ſed interdum. & argu. nota. de
materia proteſtationis per docto. in c. cùm M.
Ferrari. de conſtit. & per Ioan. mo. & Ioā. Andr.
in nouel. in regul. iuris. in generali.

ADDITIONES.

a Dicendum. Adde Alex. in l. in his. §. ſeruus. ſolu
matrimo. ff. & in l. ſi is qui quadringenta. §. dos
legata. nume. 2. ff. ad l. Falcid.
b Iocalia ad quem ſpectent vide Bald. in l. cum te.
C. de donatio. ante nupt.

De Accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Priuatus eccleſia quæ eſt totum cenſetur priuatus prioratu qui eſt pars.*

DECISIO I.

QVIDAM prætendens in quadam
eccleſia fuiſſe factum prioratum &
vicariā perpetuam quæ haberet cu-
ram animarum: cum cauſæ cogni-
tione fuit priuatus illa eccleſia per epiſcopum
& ordinatum amodo eſſe regendam per vnū re
ctorem: & dictam ordinationem factam de prio
ratu & vicaria non tenuiſſe. ipſe dicebat quòd cū
ipſe eſſet prior & non eſſet priuatus prioratu,
ſed eccleſia: priuatio non tenebat. quęrebatur an
bene diceret? Tenuerunt omnes quod non. quia
1 † priuatus ab eccleſia, quæ eſt totum: per conſe-
quens cenſetur priuatus prioratu, qui eſt pars in
eccleſia. & qualibet etiam ſui parte etiam ſi
illa ordinatio de prioratu & vicaria facta non
fuiſſet caſſata, vel declarata nulla. ergo multò
fortius ex quo declarata eſt, quod fuerat nulla,
ſeu non tenuiſſe, &c.

De Hæreticis.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 1. eod. titu. in antiq.

De Priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio an inducatur vbi conceſſit cœnobio monachorum, quòd ipſi & eorum loca quieta libera & integra cum ſuis priuilegijs permanerent?*

DECI-

DECISIO I.

1 PApa † conceſsit cuidam cœnobio
monachorum quòd ipſi & eorum
loca quieta libera & integra cum
ſuis priuilegijs permanerent. Quæ-
ritur an ex illis verbis inducatur exemptio? Al-
leg. pro parte eorum quòd ſic. c. ſi papa. §. & eſt
idem. de priuil. libro ſexto. & per nota per Inn.
de priuileg. recepimus. & per text. eodem titu.
cùm olim.

De Sententia excommunicationis.

❧ SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus per epiſcopum viſitantem, ex eo*
quòd ipſum ad viſitationem non admiſit prætendens
ſe exemptum, ante ſatisfactionem non debet abſolui.

DECISIO I.

1 VTrùm † epiſcopo excommunicante
aliquem de iure communi ſubditũ:
quia non permittit ſe viſitare, vel nõ
ſoluit procurationem ratione viſi-
tationis debitam. ſed ille prætendens ſe exem-
ptum à viſitatione vel præſtatione procuratio-
nis appellet. & ſic prætendẽs excommunicatio-
nem iniuſtam pendente lite appellationis petat
ſimpliciter ſe abſolui. per c. cùm contingat. de
offic. delega. ſit abſoluendus contradicente epi-
ſcopo, qui ſuper eo pro quo eum excommuni-
cauit fundat intentionem ſuam de iure commu-
ni? Maior pars dominorum tenuit quod nõ. quia
quaſi debet reputari excommunicatus pro mani
feſta offenſa: nec ſimplex aſſertio ſua qua præ-
tendit ſe exemptum, vel negatio qua negat ſe te-
neri, reddit epiſcopi intentionem fundatam de
iure communi dubiam. de quo plenius per Inno.
de cenſib. venerabili. niſi aliàs pro parte excom-
municati probaretur aliquid ſaltem ſemiplenè
de intentione ſua, propter quod redderetur in-
tentio epiſcopi dubia: vt ibi not. Innocent. cir-
ca finem.

❧ SVMMARIA.

1 *Canonici ſæculares non gaudent priuilegio c. ſi quis*
ſuadente.
2 *Eremita cenſetur perſona eccleſiaſtica, licet nullam*
profeſsionem emittat.

DECISIO II.

1 VTrùm † canonici ſeculares gaudeant pri-
uilegio ſeu immunitate, vt eas verberans
ſit excommunicatus? Quidam dicunt quod ſic.
quia quandiu remanent in tali ſtatu, etiam ſi nõ
ſint religioſæ: ſunt tamen perſonæ eccleſiaſticæ
vel Deo deuotæ. igitur gaudeant. argumen. xvij.
q. iiij. quiſque. & quod notatur de ſentent. ex-
communica. religioſo. lib. vj. in fin. pen. gl. pro
quo bene facit. xiij. q. j. duo ſunt. cum ibi no. pro
2 quo. quia etiam † Eremita qui nullam facit pro-
feſsionem, & habet proprium, cenſetur perſo-
na eccleſiaſtica: vt not. Innocen. in capit. cùm
monaſterium. de elect. Alij dicunt quod non.
quia eorum ſtatus non eſt approbatus: vt in cap.
in de immunitatibus. in fin. de elect. lib. vj. & de ſta-
tu regul. cap. ſi. § alias. in clem. imò reprobatus
xviij. quæſt. ij. pernicioſam. igitur non merentur
gaudere priuilegio immunitatis. argum. l. auxi-
lium. §. in delictis. ff. de mino. & ff. de colleg. illi-
ci. quaſi per totum. & vide quod de hac materia
notat Ioan. Andr. in nouella. de maior. & obe-
dien. dilecta. vbi gloſſ. de iſtis canonicis. & hanc
opi. conſeruat vt dicitur cancellaria, quæ non
daret eis literas contra tales immunitates. Alij
diſtingunt dicentes quòd tempore quo portant
habitum canonicatus, puta ſuperpellicium &
in diuinis ſeruiunt Deo: tunc reputantur perſo-
næ eccleſiaſticæ & gaudent priuilegio: ſed quan
do exierunt & extra ſeruitium Dei ſunt in domi
bus proprijs ſecus. argumen. l. item apud Labeo-
nem. §. ſi quis virginem. ff. de iniuri. & extrà de
ſentent. excommunica. ſi iudex laicus. lib. vj. ad
idem ff. de aquæ ductu. l. omnes. iunct. l. ſemper.
ff. de iure immuni. & quod not. Ioan. And. de cle
ri. coniuga. c. Ioannes.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 23. eod. in antiq.

❧ SVMMARIA.

1 *Excommunicatus an poſsit acceptare beneficium in*
vim gratiæ ſuæ.
2 *Excommunicatus æquiparatur deportato.*
3 *Deportatus licet amittat ea quæ iuris ciuilis ſunt: non*
tamen amittit ea quæ iuris naturalis ſunt.
4 *Deportatus poteſt eligere, acceptare & voluntatem*
ſuam exprimere in executione alterius præcedentis
legitimæ diſpoſitionis.
5 *Acceptare eſt nuda expreſsio, quæ in ſolo facto con-*
ſiſtit.
6 *Excommunicato actus extraiudiciales non ſunt ita*
prohibiti ſicut iudiciales.
7 *Excommunicatus non eſt capax beneficij eccleſia-*
ſtici.
8 *Prohibitum vbi aliquod perpetuò ſit: omne aliud cen-*
ſetur prohiberi per quod peruenitur ad illud.

DECISIO IIII.

a SCiendum [a] eſt † quòd aliqui dicunt quòd
1 excommunicatus poteſt acceptare beneficiũ
eccleſiaſticum cadens ſub forma gratiæ ſibi fa-
2 ctæ tempore quo erat excommunicatus † æqui-
parantes cum deportato. iuxta glo. Ioan. And. in
capitu. decernimus. de ſententia excommunica.
vbi dantur remiſsiones ad ſcripta aliorum do-
ctorum ſimilem æquiparantiam facientium. de-
3 portatus † autem licet amittat ea quæ iuris ci-
uilis ſunt: non tamen amittit ea quæ iuris natu-
ralis ſunt: vt l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad
4 Trebellia. nam vt ibi dicitur, deportatus † bene

poteſt eligere ſeu acceptare & voluntatem ſuam exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis: quia hoc conſiſtit in ſolo facto, & hoc de iure naturali competit: vt claré not. Accur. in d. §. ſi quis rogatus. modo ad pro-
5 poſitum reducendo dicunt quòd † acceptare eſt nuda expreſsio, quæ in ſolo facto conſiſtit. quare hoc permiſſum videtur excommunicato. argument. prædictorum. ad quod etiam inducunt notata per Innocen. in capitul. veritatis. de dolo & contumac. & ibi ſatis inueniri poſſunt argu-
6 menta pro & contra. Domini etiã dicunt † quod iſte eſt actus merè extraiudicialis: & ideò non ita prohibitus excommunicato ſicut ſi eſſet iudicia- a
lis: vt in capit. ſolet. in fine de ſenten. excommu. lib. vj. Nec obſtat ſecundum eos ſi dicatur, quòd
7 † excommunicatus non eſt capax beneficij eccleſiaſtici ſi ſibi conferatur. per capitul. poſtulaſti. de cleric. excom. mini. & ideò videtur quòd
8 † non poſsit facere aliquod præambulum, per quod perueniatur ad illud. vt l. oratio. ff. de ſponſalib. quia dicunt illud verum in prohibitione perpetua: ſecus in temporali: vt l. ſi quis officiũ. ff. de ritu nupt. & facit ad hanc ſolutionem quòd notat Dyn. in regula. cùm quid prohibetur. de regulis iuris. libro ſexto. Et ſic dicunt de excommunicatione quæ propriè non poteſt nec debet dici perpetua ſed temporalis: cùm excommunicatus abſoluendus ſit ceſſante contumacia. ad hoc de conſtitutioni. ex literis. cum ibi notatis. hoc tamen aliquibus non placet.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde Gigan. in tractat. de penſio. q. 74. Milis in reperto. ſuo in ver. excommunicatus maiori excommunicatione.

DECISION. ANTIQVIOR.

FINIS.

DECISIONES PER R. PATREM THOMAM FASTOLI AVDITOREM SACRI PALATII IN VNVM REDACTAE.

CAVSA I.

ANno domini M.cccxxxvj. pontificatus ſanctiſsimi in Chriſto patris & domini, domini Benedicti Papæ xij. anno ſecundo die.xj.menſis Decẽbris fuit in Roma propoſitum quoddam negotium ſpoliationis per dominum Durandum in quo lectum fuit quoddam inſtrumentum productum ad ſpoliationem probandum in illo negotio. & oſtendebatur quidam libellus ſiue petitio quædam ſuper ſpoliatione quadam facta per ſpoliatum lite pendente. nec ibi exprimebatur quo tempore ſpoliaſſet, vtrum ante ſpoliationem factam de ipſo, an poſt. & petebat reus huiuſmodi ce reſtitui: & id quod actum ſic fuerat, retractari tanquam attentatum lite pendente. Circa præmiſſa autẽ mouebantur hæc dubia.

SVMMARIA.

1 *Spoliatio an poſsit probari per inſtrumentum?*
2 *Crimen an poſsit probari per inſtrumentum?*

DVBIVM I.

1 PRimò † an ſpoliatio [a] poſſet probari per inſtrumentum: & tenebatur quod ſic. arg. extrà de reſtitu. ſpoliat. cùm ad ſedem. verſic. Nos prioris. & de ma. & obe. cùm in eccleſijs. licet ibi videatur notari contrarium in periurio. Et
2 de hoc notatur, ſcilicet an † crimen per inſtrumentum poſsit probari. per Ioan. And. de iureiuran. c. fin. lib. vj. & de verbo. ſignifi. conſtitutionẽ. eod. lib. Item in iure ciuili nota. ff. ad Turpil in ſenatus. & C. ad legem Aquil. contra negantem. prædictæ glo. omnes præter primam in decretali c. cùm in eccleſijs, probant quod crimina poſſunt probari per inſtrumentum. Goffred. tamen probat contrarium in violentia & poſſeſsione in ſumma de clandeſ. deſpon. ver. Illud autem no. & idem videtur recitare Io. And. poſt Hoſt. de except. c. pia. in gl. ſuper verbo viij. dierum. circa finem. ibi, ſed de ſpoliatione n.o. &c.

ADDITIO.

a Spoliatio. Adde quod ſpoliatio probatur eo ipſo quòd ſpoliatus probat de antiquiori poſſeſſione. Bal. in l. pen. col. vlt. C. ſi à non compe. iud. Alexand. in l. ſi duo. vti poſsi.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in qua non apparet notarium eſſe rogatum, an valeat?*

DVBIVM II.

1 SEcundum dubium erat † an inſtrumentum valeat ſi non appareret notarium eſſe rogatũ. & tenebatur quod in dubio præſumebatur ipſum eſſe rogatum. & hoc not. glo. in authent. de tabel. §. nos autem credimus. ſuper verbo iniungitur. contrarium videtur ſentire Inno. extrà de fide inſtrumen. c. j. ibi, non enim credimus, &c. & melius ibi. Item not. vtile, &c. licet ibi ſimul referat alios ille in opinione contraria: ibi, alij tamen, &c.

SVMMARIVM

1 *Inſtrumentum in quo non cauetur quòd ſpoliatio ſit facta nomine illius contra quem datus fuit libellus, an probet?*

DVBIVM III.

1 TErtium dubium erat † an inſtrumentũ probaret cùm in eo non cauebatur quod ſpoliatio eſſet facta nomine illius contra quem erat datus libellus nec ipſo mediante? Et arguebatur quod non, cùm ſecundum formam narratorum in libello non erat probatum. argu. ff. de peti. hæred. ſi quis libertatem. in fin. & de iureiuran. ſi duo. §. Idem Iul. arg. C. de fideicõ. l. 1. l. fi. ff. cõmu. diuidun. vt fundus. de neg. geſ. l. Põponius in negotijs. §. fi. veruntamen tenebatur quod licet nõ probare inſtrumentum quòad illum cõtra quẽ de ſpoliatione principaliter agebatur vigore interdicti vnde vi: vigore tamen canonis, reintegrãda. iij. q. j. dicebatur ſatis inſtrumentũ ſufficere.

SVMMARIA.

1 *Libellus ſuper attentatis in fine litis porrectus an admittendus eſt?*
2 *Spoliatus vltimo loco ſemper auditur.*

Dubium

DVBIVM IIII.

1 QVartum dubium erat † vtrum illa petitio
erat admittenda ſuper reuocatione atten-
tatorum, lite pendente & quaſi in fine litis fuiſ-
ſet porrecta? Et tenebatur quod admittenda eſ-
2 ſet, ex eo quòd † vltimus ſpoliatus ſemper audi-
tur quando non incontinenti ſpoliatio ſit ſecu-
ta. extrà de ordin. cogni. cap. fi. ff. de vi & vi. arg. l.
iij. §. cum igitur. & l. qui poſſeſsionem. C. ad leg.
Iul. de vi. pu. l. ſi quis ad ſe fundum. cum ſi. & con
ſulebatur, & pro conſilio tenebatur quod dare-
tur terminus. xv. dierum reo huiuſmodi, qui mi-
nus determinatè quò ad tempus locutus eſt ad
probandum intentionem ſuam: & quòd ante o-
mnia obſcuritatem de tempore declararet. argu.
l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudic. & argu.
extrà de reſtitut. ſpol. ſi equens. lib. vj.

CAVSA II.

ANno domini M.cccxxxvij. die lunæ. xiij. Ia-
nuarij. propoſitum fuit per Raynaldum in
conſilio de quadam bulla qua continebatur do.
Ioannem papam xxij. gratiam feciſſe epiſcopo
Tarieceñ. vt poſsit vnire menſę decanatus quod-
cunque benneficium ſpectans ad collationem prę
ſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem
cuiuſque de ſua diœceſi pro eo quod decanus &
ipſe epiſcopus ſuggeſſerant papæ quod reditus
decanatus ita erant tenues & exiles quod ex eis
decima minimè ſoluebatur. & hoc conceſsit pa-
pa ſub his quòd videlicet beneficium, ſi quod va
cat vel vacare contigerit. Item addidit ſi tibi vi-
debitur. Ex his oriuntur hæc dubia: videlicet an
vnio facta ſine conſilio & conſenſu capituli va-
leat, an debeat retractari. Item an idem ſit ſi non
fuit vocatus patronus. Item an vnio facta de non
vacante in hoc caſu teneat. & ſic tria ſunt dubia.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta ſine conſenſu capituli an valeat?*
2 *Papa ſemper videtur facere gratiam abſque præiudi-*
cio iuris alieni.

DVBIVM V.

PRimum dubium fuit ibi deciſum pro maio-
1 ri parte auditorũ. quod † videlicet in vnio-
2 ne huiuſmodi debebat requiri conſilium [a] capitu
li. argu. extrà de his quæ fiunt à præla. ſine cõſen.
cap. c. j. & c. noua. & c. quanto. & eorum quæ no
tantur extrà de elect. capi. cùm eccleſia. & de ar-
bit. cùm olim. nec obſt. quod papa ipſe per ſe ſcri
2 pſit non facta de capitulo mentione: quia † papa
videtur ſemper intelligere facere gratiam abſq;
iuris præiudicio alieni: vt ff. ne quid in lo. pu. l.
ij. §. merito. & §. ſi quis à principe. C. de metro-
pol. vica. l. j. & extrà de reſcrip. mandatum. de of-
fic. delega. ſuper eo. de offic. ordi. licet. & ix. quę-
ſtio. iij. nunc verò.

ADDITIO.

a Conſilium. Requiritur cõſenſus capituli vbi e-
piſcopus vult vnire beneficia vt habetur in c. pa
ſtoralis. in fi. de do. Abba. in c. ſicut vnire. de ex-
cept. prælato.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an debeat vocari in vnione facienda?*

DVBIVM VI.

a AD ſecundum [a] † dicebatur per maiorem
1 partẽ quod patronus debebat vocari: quia
potiſsimè ſua intereſt. arg. l. nam ita. de adopt. &
l. his verbis. & de bo. aut. iu. poſ. l. fi. de mino. in
cauſæ. §. cauſæ. & C ſi vt ſe ab hære. abſtin. auth.
ad hæc. quæ trahitur de corpore in authen. vt
ſpon. lar. §. ad hæc. & ff. de aqua plu. arcen. in cõ-
cedendo. cũ ſi. & bene facit ff. de na. reſti. l. iij. &
fi. ſed contra videtur de offi. vi. ad hæc. in gloſ. j.
in fi. Sed ibi non eſt tantum præiudicium in or-
dinatione vicarij, ſicut hic. quidam tamen volũt
diſtinguere, an ſit patronus laicus: & tunc non
teneat vnio ipſo non vocato: an clericus: & tunc
ſecus: vt aliàs in ſimili diſtinguitur extrà de offi.
leg. dilectus. & de iure pat. cùm dilectus. Sed ibi
loquitur in collatione, vbi minus eſt præiudi-
cium quàm in vnione.

ADDITIO.

a Ad ſecundum. Curtius in tra. iuriſpa. in ver. ho-
norificum. in 4. col. ver. an quartum etiam.

SVMMARIVM.

1 *Vnio de non vacante an teneatur.*

DVBIVM VII.

1 TErtium dubium videlicet † an vnio teneat
de non vacãte. Decidebatur negatiuè quod
non tenebat, propter formam mandati, cuius fi-
nes ſeruandi ſunt. ff. man. diligenter. extrà de re-
ſcript. cùm dilecta. & in vj. de præb. cui de non.
licet aliàs vnio poſsit fieri de vacaturo: vt patet
extrà in c. de conſultationibus. ij. reſponſo. de re
ſti. ſpo. cùm veniſſent. Et ad hoc quod videtur
præmiſsis deciſionibus obſtat, quod in gratia
ſubditur, ſi tibi videbitur. videtur propterea
ampliare poteſtatem epiſcopi quò ad hoc quòd
vnio fiat alijs non vocatis quorum graue præiu-
dicium vertitur: quia non ex his verbis datur ſi-
bi plenius arbitrium: ſed reducitur ad arbitrium
boni viri. ar. optimum. ff. de lega. iij. fideiuſſo. §.
quanquam. & de ope. li. ſi libertus. de pręb. ho-
die. in fin. cum ſi. & facit bene extra de reſcript.
cum aliquibus. j. & ij. reſpon. & vide quod ibi
not. Ioan. An. ſuper ver. ad eoſdem. ſed nunquid
vnio eſt irrita vel irritanda. & appatet caſus quo
dammodo extrà de iure pat. illud. in fi. ſed ibi lo-
quitur in collatione beneficij vt beneficij: & ibi
fortè aliud quàm hoc caſu.

CAVSA III.

Die mercurij. xv. eiuſdem menſis fuerunt acta
quinque dubia.

SVM-

SVMMARIA.

1 Prior clauſtralis an poſsit ſuum monachum vagabundum, vel aliàs crimin. ſum per viam iuridica cognitionis punire?
2 Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem.

DVBIUM VIII.

1 PRimum † an prior clauſtralis poſsit ſuũ monachum vagabundum, vel alias criminoſum 5
per viam iuridicæ cognitionis punire & excommunicare? Et in hoc videtur diſtinguendum, an
prior habeat in loco ſuperiorem abbatem, an non: vt in primo caſu non poſsit, ſecundo ſic.
iuxta ea quæ habentur & notantur extrà de offi. ord. c. quanto. per Ber. & Inno. alioſque docto-
res. & de maior. & obe. c. cùm in eccleſijs. & de ſy. ſicut. ſed quicquid ſit de iure ſtandum eſt in
2 hoc conſuetudini. cùm † & ipſa poſsit tribuere iuriſdictionem C. de eman. li. l. j. & vlti. de diuer.
offic. l. vniuerſorum. & ix. q iij. conqueſtus cum ſimi. & attende diſtinguendo inter ea quæ reſpi-
ciunt regulam, & quæ non: vt bene no. per Inno. in c. quanto prædicto.

SVMMARIVM

1 Iudex an pronuntiare debeat appellationem deſertam interpoſitam à grauamine extraiudiciali, non obſtante quod pronuntiatum fuerit eam eſſe ad curiam deuolutam?

DVBIVM. IX.

1 SEcundum dubium erat † an cum appellant à grauamine extraiudiciali, ſi probetur appel-
latio eſſe deſerta, puta quia appellans non fuerit proſecutus per annum & vltra, an iudex qui
de appellatione cognoſcit, debeat pronuntiare deſertam non obſtan. quòd pronuntiatum fue-
rit eam eſſe ad curiam deuolutam? Quidam dixerunt vt Franciſc. de Ame. quòd ratione inter-
eſſe debeat ſententia ferri: puta ſi multas expenſas feciſſet. argumen C. de ſen. quæ pro eo quod
intereſt proferuntur. l. prim. & ff. de orden. l. vbi cum ſimili. & facit bene extrà de reſcript. ex par-
te. in fin. alij vt Ægid. de bene. dixerunt quòd licet poſsit iudex cauſæ pronuntiare deſertam: ta-
men ſub dubio fortè dicebat expedire quòd nõ pronuntiaretur: quia iam principale negotium
fuerat introductum, cui præiudicium fieri videtur, ſi pronuntiaretur ſuper deſertione præ-
dicta: & ſic non videtur tanquam præiudicialis quæſtio audienda. argument. in ſimili ff. de peti-
tio. hæredita. diuus. §. fina. & l. ſi quis libertatem. de except. ſi poſt. Tertij & maior pars hoc tene-
bat quòd pronuntiari debebat ſuper deſertione: quia de qua re cognouit iudex, &c. de iudic.
l. de qua re. & extrà de cauſa poſſeſsionis & proprietat. capitul. cùm ſuper. in fin. & allegabatur
pro textu extrà de appellationib. capitul. ſicut appellationem. in clemẽti, & hæc videtur ve-
rior opinio: cùm tamen decernetur de intereſſe appellati. vnde bonum eſſet ſuper hoc interro-
gationem fieri, & ſic erat obtentum per maiorem partem argumen. ſuprum prædictorum.

SVMMARIVM.

1 Ius reuocandi domum an habeant præſentes in romana curia, ſi agatur de cauſa quæ ſapit crimen.

DVBIVM X.

TErtium dubium † erat ex eo quòd quidam frater de ord. ſeruorum ingreſſus fuerat
ordinem ſancti benedicti Florentiæ, idem verò frater incuſabatur ſuper eodem facto & reuo-
cabatur ad certos fratres ordin. ſeruorum prædicti, qui fratres obtinuerunt ſententiam in
partibus contra fratrem huiuſmodi monachorum: ipſe autem appellauit ad curiam romanam
& cauſam huiuſmodi introduxit: & citatis ac comparentibus fratribus ſupradictis dedit con-
tra eos libellum in cauſa appellationis præfata. verum ipſi porrexerunt & dederunt quandam
exceptionem ſuper iure reuocandi domum, pro eo videlicet quòd alia de cauſa ad curiam roma-
nam venerant: puta miſsi pro alijs arduis cauſis monaſterij ſui & ordi. & dubitabatur an huiuſ-
modi exceptio deberet admitti. Et dicebatur quòd non, quia non erat cauſa ſufficiens quare
domum debuerant reuocare. Nam licet pro cauſis arduis eſſent miſsi: non tamen appare-
bat quod cauſæ eſſent tales, ex quibus quis haberet ius reuocandi domum per id quod
habetur ff. de iud. l. aj. §. legati. & in authent. de ſanctiſ. epiſcop. §. reuerendiſsimi verò apocriſa-
rij. & §. ſi verò epiſcopi. quòd poſſent venire vt agerent, non vt conuentionem aliquam ſuſtine-
rent. & ſic ius reuocandi domum vendicare non poſſent: vt in d. §. lega. & in §. ſed ſi agant,
& argument. eorum quæ notantur ſecundum Innocent. extrà de foro compe. cap. licet. in ma-
gna glo. & de hac materia vide in Specul. de reo, verſicu. Item legati. & in ſum. Hoſtien de exce-
ptioni. §. final. verſicu. Item effectus. & verſicul. ſequen. Item & alia ratio videbatur mouere,
videlicet ſapere crimen: & ſic etiam ſi eſſent in honore miniſterio, vt publico conſtituti non vi-
detur ꝙ habeãt ius reuocandi domum, ſaltem quando debeant ſatiſdare de iudicio ſiſti. argu-
ment. ff. de appel. ſi adulterij. § fin. licet ſit contra. ff. de accuſa. l. hos accuſare. in princip. Sed
Gul. durandi, hoc habet pro expedito. quod omnes qui aliàs habẽt ius reuocãdi domum, etiam
accuſati ſi poſsint iurare. & not. in Specul. de ac cuſatio. verſicul. item nec legatus. & verſicul.
item non poſſunt in ſum. habes. de accu. §. quis accuſari. verſic. primo excipiuntur. & ver. quod
ergo. ibi, nec hj, &c.

SVMMARIVM.

1 Beneficia capellanorum Papæ morientium extra curiam an cenſeantur vacare in curia, vbi in bullis ſuis adſit vt apoſtolici fauoris & gratia munere perfruantur, ſtante reſeruatione ſubſecuta per alium pontificem?

Ratio

2 *Ratio debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, vbi ampliatiua ratio fuerit.*

3 *Beneficia morientis extra curiam an vacent in curia poſt reſeruationem.*

DVBIVM XI.

1 QVartum † dubium erat tale. Papa Io. xxij. conceſsit cuidam capellaniam ſub bulla per huiuſmodi verba, te in capellanum noſtrum recipimus, & in capellanorum noſtrorum conſortio aggregamus, vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere plenius perfruaris, &c. quærebatur an huiuſmodi capellano extra curiam mortuo cenſeantur beneficia ſua vacare in curia propter reſeruationem quàm fecit Clemens. v. de beneficijs cap. ilanorum? & tenebatur per omnes quòd per mortem Io. papæ hic capellanus ſuperſtes eſſe nó deſijt capellanus, & hoc propter rationem adiectam illius ſcilicet, vt apoſtolici
2 ſeu ſedis apoſtolicæ &c. Ratio enim † debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, ſi ampliatiua ratio fuerit: vt ff. de lega. ij. cùm pater. §. dulciſsimis fratribus. & de legat. iij. nomē debitoris. §. fina. de acqui. poſ. ſi is qui. C. quæ ſi long. conſue. l. j. & fin. Item facit l. iuriſperitos. ff. de excuſatio. tut. in prin. C. de prin. agen. in rebus. l. principes. Nec obſt. ff. loc. l. iiij. quia ibi ſunt verba quò ad diſ. vellet, &c. quæ verba habent reflexionem & reſpectum ad certam perſonam, qua deficiente voluntas declarari non poteſt. de ac. & ob ſub ac. cum ſimi. & eodē modo reſponde ad l. de conditio. & demonſt. ſi ita expreſſum. & de leg. j. ſi ita. §. illi ſi nollet. cum ſimil. ſic etiam reſpondetur ad c. extrà de reſcrip. ſi gratioſæ. quia ibi eſt ſimile verbum: puta, ad beneplacitum noſtrum. Item alio modo reſpondetur quòd ibi loquitur in materia odioſa & exorbitante à iure communi. argu. l. cùm quid. ff. de lib. & poſt. & extrà de re. iur. c. ea quæ à iure. Nec obſt. ff. de exec. l. ſi. quia ibi ſi non exercet officium ſtat per eum: & ideò ſibi præiudicat. ff. de cond. & demon. inter. de cōtr. emp. l. Labeo. Sed
3 adhuc remanet dubium, an † beneficia morientis extra curiam vacent in curia per dictam reſeruatioē, & diſtingue an Cle. reſeruauit beneficia omnium capellanorum, an capellanorum ſimpliciter, an capellanorum commenſalium. ſi omnium, expeditum eſt, arg. illorum quæ not. ff. de legat. iij. l. quæſitum. §. illud. & l. hæres meus. §. duo. Item eius quod not. eod. tit. l. Iulianus. in prin. Item eo. tit. l. ſi cui. & de au. & arg. leg. prędictis. §. Labeo. ſecundo caſu idem cùm ſit ratio eadem mouendi principem vbique ad reſeruationem & huiuſmodi faciendā ſi idem ius debet habere ad leg. Aquil. l. illud. In tertio caſu reſeruatio tantū ſtabit in terminis ſuis ad beneficia cōmenſalium reſtringatur. ff. de exercito. l. j. §. is qui nauē. verſi. in re igitur dubia. de leg. iij. non aliter. & de ſuppel. leg. l. Labeo. cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Appellatus in cauſa beneficiali an poſsit proſequi cauſam appellationis non obſtante quod ſibi infra mēſem intimata non fuerit.*

2 *Certus certiorari non debet.*

DVBIVM XII.

1 QVintum dubium erat duplex: Videlicet, † an appellatus in cauſa beneficiali poſsit proſequi cauſam ipſius appellationis in curia in pœnam contumaciæ appellantis nō obſtante quòd appellatio infra menſem intimata non fuerit appellato & an talis appellatio poſſit deuoluere in fauorem appellati, & in odiū appellantis Item dubitabatur ſub eodem proponēte & ſcribente, an libellans ſuper inquietatione & perturbatione & ſuper eis concludens ſatis probet, ſi conſtet per producta reum appellaſſe à prouiſione appellati agentis, & ab inductione poſſeſsionis, qua appellatus eſt, beneficij poſſeſſionem adeptus, cùm nulla alia perturbatio ſit probata. Ad primum videtur quod talis appellatio non poſsit deuoluere per decre. cauſam electionis. de elect. in cle. ibi, tūc demùm ad ſedem, &c. & in eod. c. ibi, intimatio non aliter facta omnium. &c. ex quibus videtur velle ibi conſtituens quod nullo modo & nulli valeat appellatio, niſi ſeruetur forma dictæ decre. quia qui omne dicit, nihil excipit. ff. de penu. leg. l. non one. & not. C. mand à procuratore. in glo. & facie optimè ff. de poſtul. quos prohibet. & inſti. qui. ali. lic. vel non. in prin. in ſecundo reſponſo cum ſi. Contrariū tamen inconſultum eſt. & hoc tenet d. Ægid. de beneuento. idem etiā videtur tenere Io. And. in d. c. cauſam electionis. in glo. quod ergo no. Inno. &c. circa ſi. ibi quære conſulo &c. & ita videtur ſi veniret contra. & pro hac parte
2 videntur facere rationes primò. quia † qui certus eſt, certiorari non debet: vt ff. de action. emp. l. j. §. venditor. & §. ſi. de ædi edict. l. j. §. omnem. & l. ſi tamen ſi qui ei. extr. de re iudic. cum qui. ſi ergo appellatus iam eſt certus de appellatione: fruſtrà de alia intimatione quæri videtur. & ad hoc optimè venit tex. in decr. cauſam. circa fin. ibi, niſi ad appellatum, &c. vbi videtur ſufficere qualitercunque veniat ad notitiā appellati. Sed ad iſtud argu. poteſt faciliter reſponderi, & etiā ad dictū tex. c. quia in decre. cauſam. nō ſimplex certioratio requiritur: ſed quòd infra certū tempus, vt patet in primo reſponſo eiuſdem c. & in prædict. ver. niſi Si verò infra dictū tēpus fuiſſet certioratus, & haberet certā plenā notitiam de appellatione: videtur ſatis concludere argumētū prædictū. Verū alia ſecūda ratio videtur quæ fortius vrget: quia quod fauore alicuius introductū eſt, &c. & licitū eſt vnicuiq; renunciare iuri pro ſe introducto. C. de leg. l. quod fauore. de pactis. ſi quis in conſcribendo & ff. de pact. l. pactū. & de minorib. l. ſi iudex. cum ſi. Sed dicta decr. prouidet appellato nō appellanti: vt patet in ſi d. gl. ibi, ſolutio appoſita, &c. vbi hoc expreſſe dicit Io. And. ergo videtur ꝙ liceat appellato vti appellatiōe, & ſi nō fuerit intimata. Nec obſt. l. quos prohibet. quia ibi prohibitio ſit propter honorē prętoris & propter improbitatē poſtulātiū: vt ibi no. Itē nec illud inſti. qui ali. licet, quia ibi expreſsè ponitur pro cauſa ſpeciali, fragilitas mulierum, quæ hic ceſſat. ad text. decret. cauſam.

ſam.ibi,tunc demum &c. & ibi, intimatio non
&c.dico quòd ille text.habet intelligi ſecundũ
intentionem diſponentis,& cauſam diſponendi
de decimis.ex multiplici. & c.ad audientiam. &
de præbendis.c.fi.& de reſcripi. mandatum. &
mentẽ legis potius quã verba debemus attende
re.ff.de leg.l.ſcire.& de adimẽ.leg.l iiij.§.condi-
tio.& C.de li.præ.vel ex.l.iij.diſt.xxviij. c.ómes.
& c.ſedulò.cùm igitur cond.intentio fuerit pro
uidere appellato, videtur ſufficere talis certifi-
catio de qua ipſe reperitur.

SVMMARIVM.

1 *Libellus ſuper perturbatione & inquietatione, an obti-*
nere poſsit probando reum appellaſſe in prouiſione ap-
pellati agentis & ab inductione in poſſeſsionem.

DVBIVM XIII.

1 SEcunda pars dubij erat, an libellans, &c. vt
ſuprà patet.ad quam dicebatur conſulendo
ꝙ ſufficiens erat probatio inquietationis ſi do-
ceretur reum, vt præmittitur appellaſſe. & pro
hoc allegabat gl.Compoſt.de elect.c.ſtatuimus.
lib.vj.ſuper verb.impugnat.& de reſcrip.c.mã-
datum.in iij.glo.ſuper ver.proſequi.ver. ſed nũ-
quid.&c.& de hoc in Spe.ſub rubrica. de act. &
peti.§.ſuper actionibus.ver.ſed quæritur.& ver
ſic.ſed quòd ordo debet.& verſi.ſed nunquid.

SVMMARIA.

1 *Iudex dicitur iniuriam inferre,ſi iniuſtè aliquem ex-*
communicat: & tenetur ei ad damna,intereſſe &
expenſas.
2 *Excommunicationis ſententia tribus modis dicitur*
iniuſta.
3 *Iniuriæ æſtimatio debet per iuramentum taxari.*
4 *Iudex malè iudicans tenetur ad damna, expenſas &*
intereſſe.

CAVSA IIII.

DVBIVM XIIII.

EOdem menſe die veneris xxiiij. poſitum eſt
1 in conſil.tale factum. † Quidam pro certa
ſumma pecuniæ quam dicebant ipſum debere
ex cauſa emptionis cuiuſdam domus, prætende-
bat ſe eſſe excommunicatum iniuſtè: imò præ-
tendebat proceſſum pronuntiari nullum,& ip-
ſum iudicem ratione iniuſti proceſſus, nec non
iniquæ renuntiationis & actionis ac etiam iniu
riæ ſibi ratione præmiſſorum illatæ petij con-
demnari in damnis, intereſſe & expenſis. Et te-
nebatur per maiorem partem: imò quaſi per o-
mnes,quòd iudex huiuſmodi debeat condemna
ri parti querelanti in damnis.& intereſſe: & ꝙ
bona erat concluſio quò ad iniuriam. licẽ quòd
nullus erat proceſſus. & hoc vltimum ſic pro-
batur. quia de proceſſu præcedente ſententiam
diffinitiuam non apparebat,quæ ſententia præ-
tẽdebatur ſuper debito eſſe lata: licet iudex pro-
ceſſum prætenderet de quo aliqualiter non con
ſtabat:& ſic ſententia procedere non potuit,nec
tenere,cùm proceſſus præambulus non patebat.
argumen.extra de probationib. capit. quoniam
contra falſam.in fin. & eorum quæ ibi not. per
Bernard. & Innocen.& vide quæ not. per eun-
dem Innocen.de offic.delega.capitu.cùm in iu-
re.ſuper verbo,de mandato. & facit extrà de fi-
de inſtrumento.cap.j.C.de mand.princ.l.j.& de
arbitr. l.ne in arbitris. §.ſin autem cum. & vide
quod de huiuſmodi puncto tangitur in Specu-
la.de ſententia & his quæ ipſam ſequuntur.§.vt
autem.verſic.& not.ſecundum quoſdam.& de
probationib.§.fin.verſi. ſed pone. & de inſtru.
æditio.§.reſtat.verſicu.in ſumma ſi rectè.de ſen-
tent.excommunica. licet ſaltim dicebatur quòd
2 cùm † ſententia excommunicationis tribus mo-
dis dicitur iniuſta eſſe, ex cauſa, ex animo, & ex
ordine: vt not.extrà de ſenten.excommunica.ſa-
cro.ſuper verbo,iuſta.& per Hoſtien.in ſumma.
eod.tit.§.quis ſit eius effectus. verſicu. ſi verò
iniuſtè.& de his tribus modis habetur xj.quæſt.
iij.quod ergo.& §.cùm ergo.& capit.ſi epiſco-
pus fortè iracundus.per conſequen.ergo ſenten-
tia cenſetur iniuſta:vt dicto capit. ſacro.& eod.
tit.capit.cùm medicinalis.libr.vj.Ex his conclu-
debatur quod concluſio ſuper iniuria facta de-
bebat procedere. quia videbatur dolus præſum
ptus: ex hoc potiſsimè, quia is ad cuius inſtantiã
dicebatur excommunicatus, confeſſus fuit ad
ſuam petitionem hoc factum non eſſe: ſed ſic iu-
dex facit quod ſciuit ſe facere non debere.argu.
ff.de oper.l.ſi procuratorem.§.fi.& ad leg. Fal-
cid.dolo.& C.de iniu.l.ſi non conuitij.& ad leg.
Cornel.l.j.§.diuus. Et ex re: nã ex re cõcernẽdũ
eſt ꝙ quis animo fecerit: vt ibi & no. ff.de iniur.
l.illud.j.reſpon. Ita ergo excommunicans iniu-
3 riarum tenetur: vt not.xj.q.iij. c. illud. & † de-
bet æſtimatio iniurię per iuramentum taxari.
iuxta quod no.ff.de iniu.l.iniuriarum ęſtimatio.
& ar.eorum quę no.ff.quod vi, aut clam.l. ſem-
per.§.in hoc interdicto.& inſti.de ver.obl.§.fin.
& in Spe.de fruct.& intereſ.§.viſo.verſ.j. & an
tepenul.& ex pręmiſsis etiã paret multò fortius
4 quòd iudex † ſic malè iudicans tenetur ad dãna,
expenſas & intereſſe: vt patet de ſenten.excõ.ſa-
cro.§.cunque.& ad hoc ff.de var.& extra. cog.
l.ſi iudex.& de iudic.l.ſi filius.& inſti. de obl.ex
quaſi delic.in prin.cum ſimi.

CAVSA V.

DIe lunæ.xxvij.eiuſdẽ menſis Ianuarij pro-
poſitum eſt per dominũ Durandũ factum
tale.Petitionẽ quarundã religioſarum quæ co-
ram ordinario produxerant quoddam inſtru-
mentũ in quo prima facie continebatur de qua-
dam ordinatione facta per fundatorem locis ſu
per multis quæ dictæ religioſæ debent percipe-
re pro alimentis & ſuſtentatione ipſarum à quo
dam qui erat deputatus præceptor ibidem. præ-
fatus ordinarius viſo & intellecto huiuſmodi
inſtrumento motus ex informatione ipſius man
dauit monendo præceptorem prædictum qua-
tenus ſub pœna excommunicationis quòd ex-
tunc &c. ſatisfaceret religioſis præfatis infra cer
tũ terminũ ſuper illis quæ petebãt vigore inſtru
menti

mentl præfati, à qua monitione per partem ad-
uerſam extitit appellatum ad archiepiſcopum
Bituricen. qui erat metropolitanus, ſeu ad papã.
demom cauſa eſt introducta in curia Romana,
& libellus duplex datus pro parte religioſarum:
vnus ſuper poſſeſſorio quo ſe tanquam ſpoliatas
petebant reparationem ſuperflus numeri domi-
narum, quas dicebant hæredem patroni contra
ordinationem fundatoris ibi poſuiſſe: ſuper his
igitur multa dubia vertuntur.

SVMMARIA.

1 *Monitio ſub pœna excommunicationis an requirat prius vocationem partis.*
2 *Alimentorum cauſa dicitur ſummaria.*

DVBIVM XV.

1 PRimum † an dicta monitio tenuerit, & ſic
iuſta? Et tenebatur per. x. quòd monitio de
iure proceſsit: maximè cum de alimentis & de
2 alimentatione dominarum agebatur, vbi † ſuf-
ficiebat proceſſus ſummarius. arg. ff. de fer. l. ea-
dem oratione. & de his qui ſunt ſui vel alie. iur.
l. ſi iudex. & de libe. agno. ſi quis à liberis. §. ſi vel
parens. & §. meminiſſe. & C. de his qui à non do
mino manu. l. fin. & ſic videbatur eis quòd non
oportebat partem aduerſam ante monitionem
vocari. & pro eis bene facit. ff de bo. po. ei quan-
do. l. iij. §. ſi cauſa. in glo. magna: ibi, ſed nunquid
&c. & cum glo. ibidem videntur tenere Dyn. &
Ray. & facit pro hoc ff. quis ordo. in bo. poſ. ſer.
l. ij. §. dies. in textu. & in glo. Sed xj. dicebant ſibi
videri quòd pars ante monitionem debebat vo-
cari. ar. C. vt ab hæredi. ſe ab. authenti. ad hæc
aliàs incipit, ſi omnes. & originaliter in aut. de
eccleſiaſt. titul. §. ad hæc. & de bo. aut. iu. poſ. l. fi.
de minor. in cauſæ. §. cauſa. & ſi cui plus quàm
per leg. Falci. l. j. §. cùm dicitur. & ille text. opti-
mè facit. quia licet carta vel tabulæ teſtium ap-
pareant, & de his iudex fuerit informatus, tamẽ
legatarij & creditores debent vocari: vt ibi pa-
tet. & pro hoc bene facit clem. ſępè. §. citationẽ.
de verb. ſignifi. debet enim pars citari, ne veritas
occultaretur. & facit quod not. in Specul. de ſen-
tent. §. vt autem. & iij. quæſt. ix. c. omnia.

SVMMARIA.

1 *Libellus alternatiuus an procedat.*
2 *Contrariorum eadem eſt diſciplina.*
3 *Dictio, aut. eſt ampliatiua.*
4 *Dictio, ſeu, ponitur correctiuè.*

DVBIVM XVI.

1 SEcundum dubium erat, an † appellatio prę-
dicta alternatiua procederet? Et per d. Ægid.
dicebatur legitima, per præſuppoſita, quia ſi
monitio legitima, per præſuppoſita. quia ſi mo-
nitio legitima: ergo appellatio illegitima, quia
2 † contrariorum eadem eſt diſciplina. ar. ff. de aur.
legat. l. qui accuſare. & de his qui ſunt ſui vel ali.
iu. l. j. in prin. cum ſim. Alij omnes. ix. idem tene-
bant: ſed per aliam rationem. videlicet, quia al-
ternatiua. & ſic incerta. vnde appellans videtur
vagari cum diſcrimine alieno, quod non licet. ar. ff.
de iniurijs. l. prætor edixit. §. quod autem ait. &
de ſtip. ſer. l. quod ſi ita. & de excuſ. tut. l. tutor
ita. & de confeſ. l. certũ. iij. rub. & facit extrà de
elect. c. ij. li. vj. & eo. ti. c. quis duas. vbi hanc par-
tẽ tenet Ioã. And. niſi appellans haberet cauſam
probabilem dubitandi. iuxta l. ff. quorum le l. j.
§. quia autem. & de hoc etiam plenius nota. per
Io. And. eod. tit. de electio. ſi is qui. eod. lib. & per
has glo. hæc pars ab alijs tenebatur. Sed xj. ſcili-
cet arguebat quod appellatio teneret. & primò,
3 quia † dictio, aut. quæ in ea ponitur eſt amplia-
tiua: vt ff. de aur. & arg. l. ſi quis ita legauerit. &
l. quintus Mutius. circa fi. & no. ibi glo. ſuper ver
bo, ſententia. ſic etiã quod dictio, aut. ſtat amplia
tiuè no. per Archidia. extrà de lit. conteſt. c. exce-
ptionis. & quidam vt P. Fer. dicebant hoc verũ
cùm ponitur inter compaſsibilia: vt in l. ſi quis
ita. aliàs ſecus, vt hic. hoc verum cùm ponitur
inter genus & ſpecies: & continens & conten-
tum. & ſic propriè loquitur l. ſi quis ita. & decr.
prædicta exceptionis. circa princi. aliàs ſecus: vt
in d. l. quintus. videtur ſentire glo. ſuper verbo,
ſententia. & pro hoc extrà de ſtat. re. c. j. §. por-
4 rò. vbi † ſeu. ponitur correctiuè. prout no. ibi
per Archid. Secunda ratio huius vndecimi erat,
quia alternatiua, ſi alternatiua dici debet, hic po
nebatur inter inferiorem & ſuperiorem & inter
perſonas: & ſic videtur verificanda appellatio
pro maiori & ſuperiori, arg. ff. ſo. ma. Caius. vbi
auus maternus ſtipulatus eſt Seiæ nepti ſuæ, aut
ſibi decem reddi, & ſic ipſe videtur adiectorius:
& tamen ſibi obligatio & directa actio dabitur.
& facit quod not. per Pet. de bella pertic. ff. de
leg. ij. ſi ita relictum. §. fin. & hanc partem tenet
Spe. ſub ti. de ap. §. nunc tractemus. verſ. quid ſi
dicat Gul. Va. tenet primam partem in appella-
tione iudiciali, ſecundam in extraiudiciali. & ſic
recitat Io. And. in dicta decre. ſi is qui. & Paulus
poſt eum. & tenebãt auditores prædicti quod
appellatio de qua hic agitur, eſt extraiudicialis:
& ſi ea dicta opinio Gul. Va. faceret contra eos.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum vnde vi nõ cõpetit directè, niſi pro rebus immobilibus & corporalibus: ſed loco eius datur vtile.*

DVBIVM XVII.

TErtium dubium, an dictæ dominæ debe-
bant reſtitui in poſſeſſorio, quo dicebant ſe
ſpoliatas poſſeſsione vel quaſi iure præcipiendi
illa quæ ſecundum ordinationem prędictam de-
beant pręcipere à patrono ſingulis annis. Et
1 videbatur prima facie quod non. quia † interdi-
ctum vnde vi non cõpetit directè, niſi pro rebus
immobilibus & corporalibus: vt ff. de vi & vi ar.
l. j. §. dicimus. in prin. cùm autẽ. ff. de acq. rerũ
domi. ſeruus. §. incorporales. & de ſerui. l. quo-
ties. cũ ſimi. & optimè facit ff. de vſufruct. l. ſe-
quitur. §. ſi man. tamen tenebatur quòd debebãt
reſtitui. quia licet non habeat locum interdictũ
directum

directũ:vtile tamẽ poteſt locũ habere. & hoc de notat verbũ,iure.ꝙ eſt in fi.dicti.§.ſi man.& dic ibi iure.id eſt propriè. & ꝙ vtile detur etiã pro iure:puta,pro vſufructu,ſeu pro quaſi poſſeſsióe ipſius, probatur ff.de vi & vi ar. l.iij.§.vnde vi interdictũ.& extrà de relig.dom.conſtitutus. de cauſa poſ.& prop.cum occaſio.cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an poſsit augmentare numerum deputatarum ab initio limitatum à fundatore?*

DVBIVM XVIII.

1 QVartum dubium erat † an ipſe patronus poterat augmentaſſe numerũ dominarum in loco.Et tenebatur quòd non.quia ſecundum vires earum quæ eis ab initio fuerant deputatæ,erat numerus in fundatione limitatus ad l. & ſuprà vires prædictas non debebant aliæ ſuperaddi. ar.C.de ſacro.eccleſ.non plures.& in authẽt. vt detur.ſit nu.clauſu.§.ſi quis autem.verſ. nam ſi non &c.col.j.& extrà de conſtitu. cùm io. vbi de hoc.& ad hoc bene facit quod alibi dicitur. quia vltra vel contra legem locationis frui deſiderans non auditur.ff.de lo.pu.fru.l.j.in fin.

SVMMARIA.

1 *Attẽtata per tertiũ niſi iuriſdictionẽ iudicis ad quem impedirent,non debent per viam attentati reuocari.*
2 *Appellatio extraiudicialis non operatur in fauorem attentatorum.*

DVBIVM XIX.

1 QVintum dubium erat an † proceſſus factus per epiſcopum lite pendente in curia contra aduerſarios dominarum debeat reuocari per viam attẽtatorum.Et dicebatur quòd non. quia in libello attentatorum prætendebatur huiuſmodi eſſe attentata ad petitionem & contẽplationem dominarum.Sed non probatur.vt de res inter alios,&c.vt C.res inter alios acta. in rubro & nigro.extrà de re.iudi.cap.quamuis.cum ſim. & mouet etiam.quia tertia perſona fuit quæ attentauit:vnde non videtur debere per auditorẽ appellationis reuocari per viam attentati: vt no. Io.And.extrà de appella.non ſolùm. ſuper verb. reducendum. niſi iuriſdictionẽ iudicis ad quem appellatum extitit impediret.de offic.deleg.ca.j. & hoc maximè corroboratur ex eo quòd præ-
2 dicti audito.dicebãt vt præmittitur,quòd † hæc appellatio erat extraiudicialis:& ſic talia attentata reuocari non debent per modum attentati, ſed pendent ex euentu futuro.argu.extrà de elec. cùm inter R.& c.conſideramus & c.cùm nobis olim.& not.in dicto verbo,non ſolùm.per eundem & idem tangit Ægid.& ad hoc ea quæ not. per Inno.extrà de except.dilectus. & per Ioan. Monach.extrà de elect. cũpientes. circa fin. ſuper verbo,gratia.ibi. ſed pone &c. & facit bene pro prima ratione.ff.de litig.l.j.§.j. & de rei vendica.is à quo.cum l.ſeq.

CAVSA VI.

DIe mercurij xxix. Ianuarij per d. Odomarum & eſt factum tale. Dominus cardinalis Auinionen.tempore papæ Io. xxij. prouidebat cuidam domino Gerardo de archipræsbyteratu cuiuſdam eccleſiæ ſpectante ad collationẽ ſuam ratione cuiuſdam prioratus quem habebat in beneficium à papa.Io.quidam miles præſentauit quendam clericum ad eundem Archipræsbyteratum,& ad eandem præſentationem ipſe fuerat inſtitutus.Verum cùm dictus dominus cardinalis obtinuit cauſam illam committi cuidã audito.curiæ,& coram eo quidam procurator cõparens nomine ipſius cardinalis & etiam nomine dicti domini Gerardi petijt in libello pronunciari per audito.ius competijſſe & competere dicto cardi.tanquam priori talis loci conferendi dictum archipræsbyteratum, & de eo, &c.prouidendi:& petijt etiam pronuntiari pro iure Gerardi & pro non iure partis aduerſæ. demùm lite conteſtata iurato de calumnia hinc & inde & etiam poſitionibus & articulis datis per partes, cardinalis moritur : & poſt tempus in prioratu prædicto alius in priorem præficitur,& per illũ alteri de archipræsbyteratu prædicto prouidetur.Ex his dubitatur de duobus.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor an debeat admitti ad cauſam inchoatam per prædeceſſorem ſuum.*

DVBIVM XX.

1 PRimò an iſte † debet audiri & admitti.Et dicebatur quòd ſic per omnes. quia iſte ſucceſſit in locum cardinalis: & ratione dignitatis ſeu officij in quo ipſe prior ſuccedit, cenſetur eadem perſona: & ſic debet ſuccedere in lite, & admitti ad litem.argum.ff.de re.iur.l. qui in ius alterius.& de æden.l.quidam.§.j.extrà de fo.cõpeten.c.dilecti.& faciunt quæ not. extrà de reſcrip. ſignificauit. & de re iur.ſi quis in ius. per Ioan.And.in vj. & dicebatur per quoſdam quod ſi nolebat proſequi procurator huiuſmodi ſucceſſoris debet dari terminus ad concludendum vel ad dicendum, quare non debet concludi & hoc verius.quia per hoc nulli fiet iniuria. vera enim executio nõ habet iniuriam.ff.de iniur. vel iniur.§.j.& ij.& § quædam.& ſi quis omiſ.cauſa te.quia aut.§.ſi patronus.in fi.cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Abſolui ab inſtantia defuncti reus petens non eſt audiendus,*
2 *Separatorum autem ſeparata ratio eſſe debet.*
3 *Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet.*

DVBIVM XXI.

1 SEcundum dubium an † ex quo dictus d. Gerardus iam erat mortuus ante creationem noui prioris:nunquid ſaltem quò ad dictũ Gerardum lite pendente quò ad priorem dictus in-

ſtitutus per epiſcopum ad præſentationem mi- litis poſsit petere ſe abſolui ab inſtantia iudicij? Et quidam vt Bene. de no. & P. dixerunt quòd ſic. quia cauſæ & capitula ac perſonæ cauſam ſeparatam habere videntur. argumen. ff. de minorib. l. etiam. §. ex cauſa, cum ibi not. & ff. famil. erciſcund. l. in hoc mundo. ſeparatorum
2 † autem ſeparata ratio eſſe debet: vt C. de donatio. inter virum & vxorem. ſi maritus. ff. de calum. l. fina. & pro empt. l. qui fundum. §. ſi fundum Cornel. cum ſimil. Sed alij tenebant contrarium. tú quia cauſæ erant connexæ non ſeparatæ, & ſub eodem libello contentæ. argument. dict. l. in hoc mundo. cum ſua materia. & argumen. C. de ordi. iudi. l. j. & de ordine cognitio. l. ij. cum ſua materia. tum quia non intererat petentis, vt ſic abſolueretur: & ſic non debet admitti. argument. ff. de act. & obliga. is qui. manda. l. ſi procura. §. ſi mandati. & ad exhib. l. ſigni. §. fin. vbi de hoc. & de ſeruo cor. l. doli. §. fin. Item quia ſententia feitur contra defunctum: & ſic nulla eſſet. ff. de iudic. l. de qua re. §. fin. & quæ ſenten. ſine appellatio. reſcind. l. j. de re iu. Neratius. ſecus fortè ſi pro eo ſaltem ad effectum libertatis: vt ff. de fideicom. lib. l. cùm quaſi. in princip. & no. in dicta l. j. & ff. de re iudic. l. in ſumma. §. fin. & dict.
3 l. de qua re. Item † inſtantia nulla eſt cum mortuo. nec poteſt eſſe: vt patet dicta l. in ſumma. §. fin. & de iudic. l. tam ex contractibus. vnde ab illa quæ non eſt, abſolui non poteſt. argument. ff. de iniuſto rupt. & irri. teſtamen. l. nam & ſi §. poſt defectum. & de v[...]o. obligat. l. decem. & de ædili. edict. l. bouem. §. j. cum ſi. de vſufruct. l. Sempronius. primo reſponſ. & ideò. &c. & de conditionib. & demonſtra. tunc. ij. in princi. Secundo loco propoſitionis mouebatur. a. d.

SVMMARIA.

1 *Permutatio facta in fraudem expectantis apoſtolici an cenſeat* [...], *vbi conſtituitur procurator ab aliquo octuagenario ad reſignandum in curia ex cauſa permutationis in manibus vicecancellarij reſignauit & permutauit cum eius conſanguineo, cuius beneficium non valebat tertiam partem beneficij adepti.*

2 *Exempla conſiderare debemus quatenus lege firmantur.*

DVBIVM XXII.

1 TErtium dubium eſt tale. † quidam impetrauerat à papa Ioan. xxij. gratiam ad proximè vacaturum in certa eccleſia etiam ſi dignitas. &c. demùm archipræsbyter illius eccleſię maior octuagenarius graui infirmitate detentus ex qua mortuus eſt, conſtituit procuratores ad reſignandum in curia ex cauſa permutationis & permutandum cum alio, & de his eſt articulatũ. demùm procurator prędictus in curia reſignauit in manibus vicecancellarij, & cum quodam alio permutauit qui erat conſanguineus illius procuratoris. cuius etiam beneficium non valebat tertiam partẽ archipræsbyteratus: dabantur etiã iſta per modum articuli quòd dictus infirmus propterea dictum procuratorem conſtituit ad reſignandum: quia de illo archipræsbyteratu volebat ſuo prouideri nepoti. Ex his igitur quęrebatur, an articuli concepti ſuper dicta materia ad finem probandi permutationem huiuſmodi fraudulentam fuiſſe ſint pertinentes? & licet per aliquos fuiſſet dictũ quòd non. quia dolus perſpicuus, &c. C. de dol. l. dolum. & de re. vendi. dolus. ff. de dolo. l. eleganter. in fin. & pro hac parte videbatur facere à contrario ſenſu extrà de renuntia. ſi te præbendam. cùm ibi loquatur in caſu certo ab iſto diſsimili: puta cùm renuntians in fraudem non eſt infirmus: ſed alius cuius fortè præbendam tanquam pinguiorem captabat. vnde cùm in ſuo caſu loquatur, de alio non videtur idem ſenſiſſe: maximè dũ decret. illa & eius deciſio exorbitant à iure communi. ff. de legib. non omnium. de conſti. princip. l. j. in fin. & facit xvj. q. j. hinc eſt. & extrà de priuileg. capi. ſanè. & de fil. præsbyt. c. is qui. in ſi. libr. vj. Verùm allegationibus huiuſmodi non obſtantibus contrarium tenebatur per omnes, & hoc per dictũ c. ſi te. quia conditor illius decre. non ſolùm conſiderabat caſum prædictum: ſed etiam regulam diſpoſitiuam iuridicam, quam permiſit Inn. diſpoſitio illa debet magis attendi & cauſa eiuſdẽ quæ in text. ponitur ibi, dummodo de præmiſſa fraude &c. vnde illud quod exempli gratia poſteà ſequitur ibi, vt quia docto &c. generalita-
2 tem canonis non immutat: non † enim exempla conſiderare debemus, niſi quatenus lege firmãtur: vt patet C. de ſen. & interlo. l. nemo. & ff. quod me. cau. l. metus. §. ſed quod præter. & ad Tertul. l. Titius rogatus. vbi mihi videtur concludi, quod dicta permutatio erat facta in fraudem ſaltẽ præſumptam, de qua poteſt coniecturari duplici ratione. aut quia nõ fit quod fieri debet: vt ff. mãd. ſi procurator. §. dolum. & l. dolus. ff. ad legẽ Fal. dolo. aut quia fit quod fieri non debet, C. de iniur. l. ſi non conuitij. & ad leg. Cornel. de ſic. l. j. §. diuus. ver. & ex re. concludebatur ergo quod permutatio fuerat fraudulenta, & ſic inualida. quia cõtra prohibitionem iuris. extrà de rerum permuta. c. j. lib. vj. vbi ſimpliciter videtur prohiberi permutatio fraudulenta, & ſi concluſio fiet, nulla videtur: quia legiſlator quod fieri non vult, tantum probaſſe ſufficiat. C. de legib. l. non dubium. & extrà de regul. iur. capi. quæ contra. & facit inſti. de nupt. §. affinitatis. cum ſimilib. ſic ergo dicebatur permutationem non tenere: & per conſequens beneficium non vacare in curia: & ſic concorditer concludebant apoſtolicũ admittendum.

SVMMARIVM.

1. *Procurator generalis ordinis habens poteſtatem pro ordine, & pro ſingulis perſonis de ordine &c. non admittitur pro vno conuentu.*

DVBIVM XXIII.

a 1 ITem fuit concluſum per Ægidium † quòd procurator generalis ordinis, cui data eſt poteſtas pro ordine & pro ſingulis perſonis de ord. &c. non ſit ſufficiens ad comparendum pro vno

vno conuētu. & hoc dixit ſeruare. & facit quod dicitur quòd fines mandati, &c. ff. man. l. diligenter. & extrà de præben. cum de non. in fin. lib. vj. & de reſcript. cùm dilectus. in fin.

✾ ADDITIO. ✾

a Conſultum. Adde Fel. in c. cum te. col. x. verſ. per iſtam differentiam. de reſcrip.

✾ *SVMMARIA.* ✾

1 *Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus deduxit, an poſteà audietur articulãdo quòd primus impetrans aliud beneficium vigore gratiæ ſuæ acceptauerat.?*
2 *Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in ſua appellatione deducere tenetur.*
3 *Capit. vt circa. habet locum quando aliquid in facto conſiſtens obijcitur.*

CAVSA VII.

DVBIVM XXIIII.

Die veneris. xxx. Ia. eiuſdem menſis per dominum Reg. proponebatur tale factum.
1 Duo erant impetrantes authoritate Io. ad vacãs vel vacaturum in certa eccleſia. quilibet fecit proceſſum ſuum. & demùm vacans vnum & idẽ beneficiũ acceptauerunt: & de eo fecit ſibi quilibet prouideri per ſuos executores: & quilibet à proceſſu alterius & ſententia appellauit. Secũdus autem ſuam appellationem proſequitur: & licet in appellatione nullos obiectus expreſsiſſet: tamen poſteà articulando dedit obiectus: videlicet, quòd primus iam aliud beneficium acceptauerat vigore gratiæ ſibi factæ. & idẽ de duobus vel tribus dicebatur feciſſe. Dubitabatur nunquid modò debet ad hoc admitti probandũ ſecundus ad finem quòd iſte primus acceptans videatur ſuam gratiam conſumpſiſſe. iuxta cle. de reſcript. cap. gratiæ. & ea quæ nota. de præbẽ. ca. ſi pauper clericus. Et tenebatur per dominum Guliel. & alios quaſi omnes, quòd primus non debebat repelli per iſtos obiectus. quia in appellatione non erat ſeruata decre. vt circa. & dice-
2 bant † quòd huiuſmodi obiectus reſpiciebant formam prouiſionis: & ſic debebat appellãs ſeruaſſe formam decre. vt circa. quam quia non ſeruauit, poſteà volens obijcere non auditur. vt in eadem carta verſ. alioquin. Sed hoc non videtur prima facie clarè ſonare in auribus audientis. quòd videlicet præfatus obiectus ipſam formã reſpiciat propriè conſiderando obiectum. Nam illud de quo præmittitur videtur habere cauſam extrinſecam adeò quòd non reſpiciat ipſam formã neque ipſam perſonã directè & propriè intuendo. Tamen ſententia ſuperiorum auditorũ poteſt fortè eſſe vera & ſaluari alia ratione. Nã Io. mo. Car. in prima ſua gloſ. ſuper dicta decret. vt circa. poſt diuiſionẽ textus not. & ſentit quòd
3 † decre. eadem locum ſemper ſibi vendicat quãdocunque aliquid in facto conſiſtens obijcitur, etiam ſi obijciens ius ſuum prætendat, & illud idem ius ſuum velit augeri & declarari ſeu verificari: ex eo quòd aduerſario eſt obiectum. vnde ſecundum eũ habet locum vbicunque ius meũ nõ proſequor: ſed illud declaratur ex facto partis aduerſæ. & hoc idem not. Archi. in eo. cap. ſuper verbo, opponunt. & idem videtur ſentire nouus tex. in cle. co. e. de elect. c. conſtitutionẽ. quod ergo obijcit aduerſario, quòd gratiam ſuam conſumpſit aliud beneficium acceptando, non ſolũ ius ſuum opponit: ſed aliud in facto conſiſtens quod directè impugnat ius partis aduerſæ: & ſic ipſa conſtitutio, vt circa. debet habere locum per ſuperiora allegata. & allegat Io. mo. ff. de his qui. vt indi. l. ſi teſtamentum. & bene videtur facere ff. ad Sylania. l. iij. §. fina. cum ſua materia.

CAVSA VIII.

Aliud factum per eundem. R. proponebatur de iiij. impetrantibus circa quod factum certa dubia mouentur.

✾ *SVMMARIA.* ✾

1 *Impetranti ad beneficium ſine cura an poterit prouideri de beneficio, quod licet tempore ſuæ gratiæ erat ſimplex, effectum fuit poſteà curatum.*
2 *Vicarius curam habet animarum.*

DVBIVM XXV.

Primum quia primus dederat certos articu-
1 los inter quos vnus erat, Quòd † licet beneficium de quo inter omnes agebatur antiquitus fuiſſet curatum: epiſcopus tamen loci diuiſerat iam ante tempus gratiæ dictum beneficium: & duas perſonas ibi eſſe voluit: videlicet vnum vicarium & alium priorem, ita quòd ipſe vicarius curam ipſius eccleſiæ haberet: & ita volebat cõcludere, quòd prioratus ille qui tunc vacabat & de quo litigabatur, non erat curatus tẽpore gratiæ, & ſic ad eum pertinere debebat: quia impetrauit beneficium ſine cura. & cõſulebat d. Ægi.
2 cum quo etiam alij concordabant, quòd † licet vicarius curam habeat animarum: vt patet extrà de offi. vic. c. j. & c. ad hæc. & Ber. in c. ſi. tamẽ nõ propterea tollitur quin rector eccleſiæ curã habeat animarum ibidem ſaltem habitu, & ſi non actu. & facit quod not. per Inn. extrà de iure patro. paſtoralis. in j. gloſſ. ibi, item ſi in collegiata eccleſia. & in Specu. de lega. §. videndum. verſic. ſed quæritur quod beneficium. & per Arch. extrà de elec. licet. li. vj. & bene quod no. Archi. de fil. præsby. c. j. circa fin. gl. ſuper verbo, diſpenſari.

✾ SVMMARIA. ✾

1 *Vnio fieri non poteſt ab epiſcopo ſine conſenſu capituli.*
2 *Vnio quòd ab epiſcopo ſine cõſenſu capituli fieri poſsit, conſuetudine vel præſcriptione an introduci poſsit?*

DVBIVM XXVI.

Secundum dubium erat, an epiſcopus poterat vnire vnam eccleſiam alteri ſine conſenſu ca-

pituli:& an hoc poſsit conſuetudine introduci ſiue præſcribi. Et dicebatur primum expediium
1 ſcilicet. quòd † de iure vnio fieri non debebat ſine conſenſu capituli: vt c paſtoralis. in fin. de a
iure pa. & de his quæ fiunt à præl. ſin. cõſen. cap. c. cùm vos. & c. tua. cum ſim. facit bene quod habetur de rebus eccle. non alie. dudum. & eod. tit. c. j. li. vj. Ad alteram partem dubij ſcilicet, de cõ-
2 ſuetudine, dicebatur arguendo quòd † conſuetudo talis non debebat obſtare cap. & adducebatur text. per d. Ægi. in cl. de reb. ec. non alie. ca. ſi vna. in fin. ſed illud quod ibi dicitur, contraria quamuis &c. videtur debere referri tantùm ad proximum ibi dictum. tamen Ioan. Andr. dicit ꝙ referetur ad totum, & ad vtrunque dictum. & vide quod no. Inno. & Hoſtien. vt eccleſiaſtica beneficia. c j. in fine vnde ſanius eſt tenere cum illo quod not. Ioan. And. in dicta decret. ſi vna. in fin. glo. ſuper verbo, conſentiente.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus formatus ſuper minoritate ætatis tempore gratiæ debet habere expreſsè declaratos annum & menſem gratiæ.*

DVBIVM XXVII.

3 TErtium dubium erat, an † obiectus datus cõtra tertium per quartũ quòd. ſ. idem tertius erat minoris ætatis tempore gratiæ: ſic formando per verba prædicta erat ſufficiens cùm non ſpecificè & expreſsè fuerit declaratũ de anno & menſe gratiæ prædictæ? Et dicebatur quòd conſueuit teneri quòd in obiectu huiuſmodi debebat declarari de menſe & anno propter teſtes examinandos ſuper articulo, vt melius poſſent deponere & examinari.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemel vtrique parti data ſi fuit impugnata ab vna parte, non debet ei iteratò dari: licet duret pro illo cui de ſurreptitia impetratione falsò oppoſitum fuerat.*

CAVSA IX.

DVBIVM XXVIIII.

2 DEmum[a] per d. Frã. proponebatur dubiũta
1 le: videlicet, an † conceſſa ſemel remiſsione ad partes vtrique parti: ſi altera pars impugnauerat reſcriptũ quo data erat poteſtas examinandi & ſuccubuerit, an eidem parti poſteà remiſsionẽ petenti debeat huiuſmodi remiſsio iteratò concedi? Et dicebatur per G. & quoſdam alios quòd non. & facit extrà de priuile. cũ olim eſſemus. & quæ not. per Arch. extrà de teſti. præſentium. ſuper verbo. productus. circa. princ. gl. æqualitas enim in iudicijs eſt ſeruanda: vt patet C. de fruct. & lit. expenſ. l. ſi. & proxi. ſi. ſacri. l. in ſacris. ij. circa fi. l. b. xij. & ff. de arbit. ſi cũ dies. §. j. cũ ſim alij vt rege. dicebant quòd ſi cauſa rationabilis allegaretur quare deberet dari remiſſio: tunc eſſet concedenda petenti aliàs non. in prima tamen opinione fuit maior pars.

ADDITIO.

Demum. Add: Fel. in c. ſuper literis. col. 9. verſi. 8. de præſcrip.

CAVSA X.

DIe prima Februarij eodem anno per d. B. de nond. tale dubium tangebatur. Lata ſentẽtia ſuper poſſeſſorio recuperando pro ſpoliato qui poſſeſsionẽ beneficij ſui perdiderat: demum impetratis iudicibus ſuper executione ſentẽtiæ cõparuit pars aduerſa coram eiſdem, nec in priuilegium exemptionis aliquid allegauit: & tamen ſuis ſeu ipſorum mandatis parere noluit. poſteà verò coram ſecundis iudicibus ſuper hoc impetratis prædictum priuilegium allegauit: non tamen ſe obtulit probaturum nec probauit, licet terminum competentem ſuper hoc habuiſſet: finaliter illi iudices miſerunt ad curiã conſulendũ: & impetrati ſunt tertij iudices ſuper executione prædicta, coram quibus ſpolians comparuit: & ſupradictum priuilegium etiã allegauit & ſe obtulit probaturum, non tamen probauit vnde iudices circa idem negotiũ dubitantes iterum cauſam non ſolũ pro conſilio, ſed decidendam ad romanam curiam remiſerunt. & tũc eſt commiſſa auditori prædicto, & proceſſu debito per eum facto. Poſtremò dubitabatur, an præfatus ſpolians debebat admitti ad docendum modo de priuilegio. & ſi non, qualiter ſententia per auditorem huiuſmodi ſit ferenda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſsignato de priuilegio ſuo non docuerit, an audiatur poſtea ſi de illo conſtare potuerit.*

DVBIVM XXIX.

1 AD primum dicebatur per omnes, quòd † nõ debeat admitti: quia ſibi debuit imputare, cùm in termino peremptorio ſibi aſsignato nihil probauerit, & ſic vlterius non debet audiri: vt ff. de iudi. l. & poſt edictum, extrà de offi. dele. conſuluit. & xxiij. q. iij. de illicita. vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*

DVBIVM XXX.

1 AD ſecũdũ dabatur pro cõſilio d. Ægi. quòd pronuntiaret ſententiã reſti. exequendam. & ꝙ mandaretur ſententias excõmunicationis latas per priores iudices inuiolabiliter obſeruari: quia ſic erat petitũ: vnde ſecundum hoc debet ſententia moderari, vt ff. neg. geſt. l. poſt. ij. & comm. diuid. vt fundus. C. de fideicom. liber. l. ſi. extrà de ſymo. licet Heli. & de accuſatio. qualiter & quando. ij. verſi. fine. & in clemen. de ver. ſignifi. ſæpè. §. verum. in prin.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Articuli de infirmitate in genere propoſiti non concludunt.*

2 *Verbum ita quòd &c. modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ videtur.*

CAVSA XI.

DVBIVM XXXI.

EAdem die per eundem d. Be. proponebatur
de quibuſdam articulis datis per partem
contra quā erat obiectum, quod erat pri-
uatus ipſo iure beneficio curato de quo agebā-
tur. & dabatur in articulis per dictam partem
quòd ille incumbens erat per totum annū à tem
pore quo beneficij extitit poſſeſsionem adeptus
adeò graui infirmitate detentus, quòd nec ad epi
ſcopum nec ad loca vbi ordines fiebāt, accedere
valebat temporibus quibus epiſcopus ordines
celebrauit. Item dabatur quòd illo tempore erat
ita infirmus, quòd etiam de lecto ſurgere nō va-
lebat niſi per alios portaretur. Ex his igitur quæ-
rebatur, nunquid ſufficeret ita in genere de infir
mitate exprimere, cùm de ſpecie infirmitatis mi
1 nimè declaratur? Et † licet videatur contra, di-
cendū l. quæſitū. in prin. & in fi. ff. de re iud. ca. &
l. ſi quis empt. ij. §. ſi propter. de ædili. ędict. l. j.
§. proinde. tamē tenebatur contrarium. quia illa
verba ſecundi articuli, ibi, ita infirmus, &c. vide-
tur modum infirmitati apponere: & ſic ſpecifi-
2 cationē demonſtrāt. verbū † enim ita quod, &c.
videtur modum & ſpeciem addere rei diſpoſitæ-
uæ: vt ff. de conditionib. & demonſtrationi. l. cū
tale. & l. Titio. in prin. & §. Titio. ſic ſatis ſpeci-
ficare videtur ex prædictis verbis: quia quicquid
rei ſatis demōſtratæ additur, fruſtra eſt. ff. de do-
te prælegata. l. j. in fi. & in decr. diſtinctione. xcvj.
cap. bene. circa principium.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio papæ an ſufficienter probetur ſi fuerit cō-
ſcripta per alterum de duobus deputatis ad ſcribendū
reſeruationes?*

2 *Papa non præſumitur eligere vnam viam, per quam
iudicium ipſius impugnetur.*

CAVSA XII.

DVBIVM XXXII.

a SEcundo dubitabat eidē domi. Ber. an † reſer-
1 uatio facta per papam Ioan. ſufficienter pro-
betur, cū per vnū tantū clericum de duobus ad
hoc deputatis ſcribatur, cùm ordinaſſet quòd o-
mnes reſeruationes quæ fierēt, per alios duos cle
ricos ſcriberentur. ſit fortè quod reſeruatio aliàs
non valet. & allegabatur per Petr. Fran. quòd nō
videtur fides adhibēda reſeruationi niſi per duos
ſcribatur: quia ex quo cōtra ordinationē papæ
eſt ſcripta, videtur quòd ſurreptitia ſit cenſenda.
argu. extrà de re iudica. cū olim. vbi collatio fa-
cta per papā in præiudiciū vel eneruationē ordi-
nationis prius factæ per ipſum tanquā ſurrepti-
tia reuocatur. Sed ibi ratio. quia ibi ordinatio &
pronunciatio concernebat ius & cōmodū aliorū:
2 hic ſecus. non † enim credēdū eſt papā illud ſolū
genus eligere voluiſſe, per quod ipſius impugna-
retur iudicium: vt aliàs dicitur de milite teſtatore.
ff. de milita. teſta. l. ſi miles. & eſt l. iij. & facit quod
not. in Spe. de arbit. §. vt autē quod ſit cōpromiſ
ſum. pro prima parte facit bene ff. de lega. j. ſi mi
hi & tibi. §. penult. & fi. & de lega. iij. ſi quis in
principio teſtamēti, in princip. Sed tamen ſecun-
da pars videtur verior per caſum valde ſimile.
ff. de condi. l. diuus, §. licet. Et ad contraria dicas.
quia in illis agitur de clauſula derogatoria in
principio poſita quæ ipſam principalē reſpicit
voluntatē & propriam diſpoſitionis ſubiectum:
hic autem & in §. licet derogatoria reſpicit ip-
ſam fidem, & hoc tenuit do. Ægid. de ben. & alij
concordabant cum eo.

ADDITIO.

a Dubitabat. Adde Æneam de Falco. gracia. reſer-
ua. nu. 4. q. pri. in 28. effectu.

SVMMARIA.

1 *Obiectus an poſsint declarari?*

2 *Articuli dati in curia poterunt in partibus ſpecificari
quò ad crimina & obiectus.*

CAVSA XIII.

DVBIVM XXXIII.

DIe veneris. vij. eiuſdem menſis primò dubi-
1 tabatur an † articuli continentes obiectus
poſsint declarari: vel an poſsit ad hoc terminus
aſsignari? Et quidam vt Ægid. tenens quòd ſic,
adducunt pro hoc de teſtib. ad hoc, aliàs incipit.
præſentium. lib. vj. §. teſtes. ſed non video quòd
bene facit. vnde alij vt Fran. de Amel. dicunt cō-
trarium & bene facit ff. de accuſ. accuſaturus. &
de accuſ. l. libellorum. §. ſi. & eod. tit. l. Titia. pars
prima videtur multum fundari per dictum cap.
præſentiū. §. teſtes. & §. ſi verò. In quibus patet,
quòd non obſtante quod articuli fuerunt aſsi-
gnati hic in curia: tamen mandatur iudici ſuper
examinatione deputato in partibus quatenus ſu
per poſitionibus de curia ad eum tranſmiſsis te-
ſtes examinet: & additur per hunc modum pri-
mò cum ſpecificatione facta ſigillatim criminū
& aliorum obiectuum in eiſdem articulis cōtē-
torum. Ex hoc ergo videtur innuere quòd non
2 † obſtante quod in curia prius ſint dati articuli:
poſteà tamen in partibus poterunt etiam quò ad
obiectus & crimina declarari. & per illum tex.
in hac opi. reſedit. do. Ægid.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas an contrahatur ad effectum vt ab officio eccleſiaſtico repellatur clericus, ſi probetur illum cū
aliquibus vulneraſſe aliquem, quamuis non conſtet
de prouiſione ab eo illata?*

CAVSA XIIII.

DVBIVM XXXIIII.

1 SEcundò † dubitabatur per dominum Duran.
ſuper articulo ita concepto. & probare in-

tendit quod A. clericus in anno & menſe ac loco talibus cum gladio extracto in manu interfuit ſocietati multorum qui tunc ipſo A. aſſociati aggreſſi fuerunt B. & ipſum grauiter vulnerauerunt vſque ad ſanguinis non modicam effuſionem. & quærebatur nunquid ad effectum irregularitatis ſufficienter articulatum fuiſſet. Et tenebatur per dominum Ægid. quod ſic: & aliorum maior pars concordabat: maximè quia dabat operam rei illicitæ, & dubium eſt an percuſſerit dictum, nec de contrario conſtat. & ſic videtur ab officio eccleſiaſtico repellendus: vt no. extra de cleri. percuſſ. c. præſentium in glo. ij. arg. xxiij. quæſt. viij. c. fin. l. diſt. ſi quis viduam. & extra de cle. pug. in duel. c. ſi. & illius quod not. de homicid. ſignificaſti. ij. & videtur bene hoc probari. C. ad leg. Cornel. de ſic. l. is qui cum telo. & ff. eod. titul. l. j. circa princi. ibi, qui hominis &c. & facit ad legem Pompe. de parricidi. l. j. in fin. & aliàs per beatum Gregorium ſcribitur. ſi voce & voce homicid. peragit iracundus etiam cùm à læſione proximi manus ceſſent; homicida eſt: vt hoc ſcribit. lib. v. moral. xxx. c.

SVMMARIA

1 *Appellationis intimatio ad hoc vt habeat vim citationis peremptoriæ & arctet appellatum, an ſufficiat ipſam ſolam intimari abſque eo quòd intimetur ipſum procuratorium.*
2 *Verificatio totius ſumitur ex particularium veritate.*
3 *Significatio quoties ſumitur ex vniuerſo: ſi aliud falſum eſt, totam orationem falſam efficit.*

CAVSA XV.

DVBIVM XXXV.

Tertio dubitabatur per dominum Ægidiũ
1 † an ad hoc quòd intimatio appellationis
habeat vim citationis peremptoriæ & arctet appellatum, ſufficiat appellationem ipſam
ſolam intimari ſecundum formam clement. cauſam. de election. an verò oporteat etiam ipſum
procuratorium intimare? Et videtur quòd etiã
intimari debet procuratorium, vbi per procuratorem fit appellatio: quia eadem ratio videtur locum habere. nam ideo ſtatuitur vt fiat intimatio appellationis: vt appellatus qui per eam
debet arctari, poſſit certificari an appellatio ipſum arctet vel nõ. eadẽ ergo videtur ratio in procuratorio: vt cognito procuratorio poterit ſcire an is qui ſe dicit procuratorẽ fuerit procurator, & an ſit talis qui potuerit appellare vel appellationẽ intimare. Eſt ergo identitati rationis iure identitas adaptãda. ar. ff. ad leg. Aquil. l. illud.
& de fon. l. j. §. hoc interdictum. de verb. obliga. à
Titio. cum ſimilibus. Item alia ratio videtur. nã
2 verificatio † totius ſumitur ex particularium veritate. argument. ff. de leg. iij. ſi chorus. in princ.
& de heredib. inſtituen. hoc articulo quiſquis. j.
3 reſponſ. quoties † enim ſignificatio ſumitur ex
vniuerſo: ſi aliud falſum eſt, totam orationem
falſam efficit: vt ff. de reb. dub. ſi is qui ducenta.
§. vtrum. ibi, id accidit &c. ſed decret. cauſam. requirit appellationem intimari & infra tempus certum & ſub certa forma: vt patet ibidem. pars autem appellationis videtur procuratorium appellantis: quia ſine eo eſſe non poteſt, ex quo per procuratorem extitit appellatum. ergo per procuratorem debuit intimari infra idem tempus & ſub eadem forma. Ad hoc etiam facit illa ratio arguendi: vbi duo propter vnum vtrobique tantùm vnum & neutrum ſine altero: vt ff. de liber. & poſthum. ſi ita ſcriptum. §. regula. de adi. le. l. iij. § ſi loci. & ſi vſusfruct. pet. l. j. §. j. & no. in d. cto §. regula. facit etiam illa argumentatio generalis. idem eſt iudicium de via ad terminum: vt ff. de procuratorib. ad rem. & l. ad legatum. & ff. de aqua plu. arcend. ſed interdum. & quod vi aut clam. l. nam & origo. Item pro iſta parte optimè videtur concludere ff. de ædend. l. j. §. ædere. & §. diem. de tranſactioni. cùm his. §. ſi prætor. C. ad Sylania. l. final. & ff. ad legem Falcid. l. ſi is qui quadringenta. circa finem. Pro contraria parte videtur text. decret. cauſam. ibi, porrecto &c. cùm ibi loquatur de tenore appellationis intimando: nec facit mentionem de procuratorio appellantis: ſi enim hoc voluiſſet, etiam de procuratore expreſſiſſet. argumẽ. C. de cadu. tollen. l. vnica. §. ſin autem ad deficientis: extra de tranſlatio. epiſcop. inter corporalia. circa finem. & de deci. c. ad audientiam. Item quia certa ſolennitas requiritur vt habeat vim citationis peremptoriæ: & in hoc exorbitat à iure communi: & ſic non eſt vltra ſuos terminos extendenda. argument. ff. de liber. & poſthum. cùm quidam, & de milit. teſtamen. l. eius militis. §. militia. & de actionib. & oblig. in honorarijs. §. ſed cùm reſciſſa. & facit extra de priuileg. porro. & de fil. presbyt. cap. j. lib. vj. primæ tamen parti videtur adhærere dominus Ægidius. Et fortè poſſet diſtingui, an appellatio fuerit interpoſita per ipſum procuratorem, & tunc debet etiam procuratorium intimari debere, cùm ſit eadem ratio: vt ſuperiùs tangitur. an verò ſola intimatio fiat per procuratorem; & tunc non tenetur procurator intimare procuratorium. & ſic poteſt intelligi ſecunda pars & id quod notatur. per Guliel. de man. in vltima parte libelli. §. j.

SVMMARIA.

1 *Abſolutio ad cautelam non impertitur niſi vbi ſententia continet intollerabilem errorem inca expreſſum: vel vbi eſt lata ſententia excommunicationis poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitam, & de hoc ſumma fuerit fidei.*
2 *Proceſſus factus ad inſtantiam excommunicati an ſit nullus?*

CAVSA XVI.

DVBIVM XXXVI.

Die lunæ xj. eiuſdem menſis proponebatur per dominum Odent. tale dubium. Cuidam per ſuos executores extiterat vigore gratiæ ſibi factæ de beneficio vacante prouiſum

prouiſum, alius qui prætendebat idem beneſi-
cium ad ſe ſpectare per aliam gratiam ſibi factam
procurauit per executores ſuos fieri proceſſus
contra alium primum, & ſententias fulmina-
ri: à quibus proceſsibus & ſententijs ille pri-
mus appellauit, aſſerens eoſdem proceſſus etiam
nullos eſſe. & ſuper hoc impetrauit auditorem
in cauſa coram quo libellauit, & petijt etiam ſe
abſolui & ad cautelam: dicens, vt præmittitur,
ſententiam excommunicationis quæ in eum di-
cebatur eſſe lata per dictos executores ſecundi,
nullam eſſe, pro eo quòd ad inſtantiam & peti-
tionem dicti ſecundi qui excommunicatus fue-
rat, dicta ſententia lata extitit, ſi qua erat, item
pro eo quòd poſt ſententiam latam & prouiſio-
nem factam per primos & ritè & iuſtè ſecundi
præſumpſerant ſuper eodem beneficio facere no
uos proceſſus, quærebatur exinde an ex his cau-
ſis deberet concedi abſolutio? Et reſpondeba-
tur per dominum Ægidium quòd ex cauſis præ
miſsis non erat impendenda abſolutio ad cau-
1 telam. quia † illi non eſt locus niſi vbi ſententia
continet intollerabilem errorem in ea expreſſum:
vel vbi poſt appellationem legitimam ex cau-
ſa legitima interpoſitam ſententia excommuni-
cationis eſt lata, & de hoc illi à quo abſolutio hu
iuſmodi aliàs debet peti, fuerit facta fides: vt hoc
probatur extrà de ſententia excommunicatio-
nis. capitulo venerabilibus. §. penulti. & vltim.
libro ſexto. & de officio delegati. cùm contin-
gat. ſed hic de neutro eorum apparet: ergo non
eſt huiuſmodi abſolutio ei concedenda. quàcun-
que enim prædictarum cauſarum reſpiciamus,
ſententia non eſt nulla. Ex prima non: quia non
2 † ſequitur quòd iudicis proceſſus ſit nullus: li-
cet excommunicatus ſit & fuerit ille ad cuius pe
titioné proceſſus eſt factus: vt patet ex illis quæ
habentur & not. extrà de iudicijs. intelleximus.
& libro ſexto. de exceptionibus. capitulo pia.
Item ex ſecunda cauſa non videtur nulla ſenten
tia multò magis: quia ſtante ſimul quòd primi ex-
ecutores primò fecerunt ſuum proceſſum pro
primo: & poſteà ſecundi fecerunt pro ſecundo:
& tamen vterque proceſſus liget: nec ſequitur
propterea nullitas proceſſus habiti per ſecun-
dos. dixerunt tamé quòd proceſſus ſecundus nó
valet: quia poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem
iudicatam, ſi ab eodem vel ab eius ſucceſſore có
trarium iudicatum ſit, non valet: vt ff. quæ ſen-
tentiæ ſine appellatione reſcinden. l. j. in prin-
cipio. C. de executione rei iudicatę. poſt ſenten-
tiam. & ſenten. reſcin. non poſſ. l. j. & quando pro
uoca. non eſt neceſſe. l. j. Sed non obſtat. quia hic
proceſſus fuerunt facti per ſecundos vigore ſe-
paratæ commiſsionis einſdem factæ, & prætex-
tu gratiæ alteri factæ. & ſuper alio non ſuper eo-
dem: vnde non debent propterea dici nulli. ar-
gu. dictæ l. poſt ſententiam. ſecundo reſponſo. ñ
ibi no. & dict. l. j. quando prouo. non eſt neceſſe.

SVMMARIA.

1 *Appellans non dicitur proſequi appellationem ex im petratione ſola commiſsionis: ſed à tempore quo incipit in cauſa procedere.*

2 *Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam, remanebit tutus à deſertione probata paupertate.*

CAVSA XVII.

DVBIVM XXXVII.

EOdem die dubitatum fuit per dominum Fr.
de Amelia, an is qui appellauerat à ſenten-
tia. & ſtetit vſque ad nouum diem ante finem an
ni quòd non fuerat proſecutus: tunc autem non
fecit aliud niſi quod impetrauit commiſsionem
& poſteà ſtetit per menſem quòd non introdu-
xit cauſam, an debeat repelli: & an cótra eum ſit
pronuntiandum cauſam eſſe deſertam? Et dice-
batur per dominum Ægid. & quaſi per omnes
1 quòd ſic. quia † non videtur proſequi cauſam
ex impetratione commiſsionis: ſed à tépore quo
incipit in cauſa procedere. argumen. extrà de of
fici. deleg. gratum. & capi. relatum. & de foro có
peten. ſi diligenti. & C. de iuriſdi. omnium iudi-
cum. in criminali. & ff. eodem titul. l. & quia. C.
ne filius pro pat. auten. habita. cum ſimi. & facit
ff. ex quibus cauſ. maior. ab hoſtibus. §. ſed quòd
ſimpliciter. & de verbor. obligat. cùm ſtipulatus
2 ſim. & dicebat dominus Duran. quòd ex quo † al
legata erat paupertas: ſi talis probaretur fuiſſe,
quòd eum à proſecutione poſſet rationabiliter
impedire, non pronuntiaretur appellatio deſer-
ta. & idem tenebat vndecimus argument. eorum
quæ notan. per Innocen. extrà de appellationib.
capitul. ex ratione.

SVMMARIA.

1 *Abſolutio ab inſtantia iudicij, an impertiatur reo mor tuo actore?*

2 *Accuſare plures inſimul reum de crimine non per mittitur.*

CAVSA XVIII.

DVBIVM XXXVIII.

DIe mercurij xij. menſis eiuſdem per do-
minum Odomarum dubitatum fuit ite-
rum ſuper eo de quo etiam quæſitum eſt
ſuprà die xxix. Ianuarij videlicet de vltimo pun
1 cto, an † mortuo actore reus poſsit petere ab-
ſolui ab inſtantia iudicij? Et arguebatur per in-
formantem quòd ſic: cùm nullus actor compa-
ruerit: & ſic videbatur habere locum abſolutio
prædicta. & dicebatur eſſe caſus. C. de iudicijs.
l. properandum. §. & ſi quidem. Item allegaba-
tur ff. de iudicijs. non idcirco. §. fin. & eodem ti-
tulo. l. & poſt edictum. §. circunducto. aliàs eſt
ſub. §. quid ſi is. Item mouebat. quia cauſa non
erat auditori commiſſa niſi quò ad perſonam di-
cti mortui, & illius qui modo incumbit, & ſic
licet alius prætendat ſibi ius collationis compe-
tere, videtur quòd ipſum non concernat iſta có-
miſsio. Item nec per talem abſolutionem præiu-
dicatur illi collatori per abſolutionem eandem.
argumen. extrà de cauſa poſſeſsio. & proprieta-
tis. cùm eccleſia. His tamen non obſtantibus do-
minus

poteſt eligere ſeu acceptare & voluntatem ſuam exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis: quia hoc conſiſtit in ſolo facto, & hoc de iure naturali competit: vt claré not. Accur. in d. §. ſi quis rogatus. modo ad propoſitum reducendo dicunt quòd † acceptare eſt
5 nuda expreſſio, quæ in ſolo facto conſiſtit. quare hoc permiſſum videtur excommunicato. argument. prædictorum. ad quod etiam inducunt notata per Innocen. in capitul. veritatis. de dolo & contumac. & ibi ſatis inueniri poſſunt argu-
6 menta pro & contra. Domini etiá dicunt † quod iſte eſt actus merè extraiudicialis: & ideò non ita prohibitus excommunicato ſicut ſi eſſet iudicia a lis: vt in capit. ſolet. in fine de ſenten. excomm. lib. vj. Nec obſtat ſecundum eos ſi dicatur, quòd
7 † excommunicatus non eſt capax beneficij eccleſiaſtici ſi ſibi conferatur. per capitul. poſtulaſti. de cleric. excom. mini. & ideò videtur quòd
8 † non poſſit facere aliquod præambulum, per quod perueniatur ad illud. vt l. oratio. ff. de ſponſalib. quia dicunt illud verum in prohibitione perpetua: ſecus in temporali: vt l. ſi quis officiū. ff. de ritu nupt. & facit ad hanc ſolutionem quod notat Dyn. in regula. cùm quid prohibetur. de regulis iuris. libro ſexto. Et ſic dicunt de excommunicatione quæ propriè non poteſt nec debet dici perpetua ſed temporalis: cùm excommunicatus abſoluendus ſit ceſſante contumacia. ad hoc de conſtitution. ex literis. cum ibi notatis. hoc tamen aliquibus non placet.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde Gigan. in tractat. de penſio. q. 74. Milis in reperto. ſuo in ver. excommunicatus maiori excommunicatione.

DECISION. ANTIQVIOR.

FINIS.

DECISIONES PER R. PATREM THOMAM FASTOLI AVDITOREM SACRI PALATII IN VNVM REDACTAE.

CAVSA I.

ANno domini M.cccxxxvj. pontificatus ſanctiſsimi in Chriſto patris & domini, domini Benedicti Papæ xij. anno ſecundo die.xj.menſis Decẽbris fuit in Rota propoſitum quoddam negotium ſpoliationis per dominum Durandum in quo lectum fuit quoddam inſtrumentum productum ad ſpoliationem probandum in illo negotio.& oſtendebatur quidam libellus ſiue petitio quædam ſuper ſpoliatione quadam facta per ſpoliatum lite pendente.nec ibi exprimebatur quo tempore ſpoliaſſet, virum ante ſpoliationem factam de ipſo, an poſt. & petebat reus huiuſmodiee reſtitui:& id quod actum ſic fuerat, retractari tanquam attentatum lite pendente. Circa præmiſſa autẽ mouebantur hæc dubia,

SVMMARIA.

1 *Spoliatio an poſsit probari per inſtrumentum?*
2 *Crimen an poſsit probari per inſtrumentum?*

DVBIVM I.

1 PRimò † an ſpoliatio [a] poſſet probari per in-
a ſtrumentum: & tenebatur quod ſic.arg. extra de reſtitu.ſpoliat.cùm ad ſedem.verſic. Nos prioris. & de ma. & obe.cùm in eccleſijs. licet ibi videatur notari contrarium in periurio. Et
2 de hoc notatur, ſcilicet an † crimen per inſtrumentum poſsit probari.per Ioan.And.de iureiuran.c.fin.lib.vj.& de verbo.ſignifi.conſtitutionẽ.eod.lib.Item in iure ciuili nota.ff.ad Turpil in ſenatus. & C.ad legem Aquil. contra negantem.prædictæ glo.omnes præter primam in decretali c.cùm in eccleſijs,probant quod crimina poſſunt probari per inſtrumentum. Goffred. tamen probat contrarium in violentia & poſſeſsione in ſumma de clandeſ.deſpon.vet. Illud autem no.& idem videtur recitare Io.And.poſt Hoſt.de except.c.pia.in gl.ſuper verbo viij.dierum.circa finem.ibi,ſed de ſpoliatione no.&c.

ADDITIO.

a Spoliatio.Adde quod ſpoliatio probatur eo ipſo quòd ſpoliatus probat de antiquiori poſſeſſione.Bal.in l.pen.col.vlti.C.ſi à non compe.iud. Alexand.in l.ſi duo.vti poſsi.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in quo non apparet notarium eſſe rogatum, an valeat?*

DVBIVM II.

1 SEcundum dubium erat † an inſtrumentum valeat ſi non appareret notarium eſſe rogatũ. & tenebatur quod in dubio præſumebatur ipſum eſſe rogatum. & hoc not.glo.in authent.de tabel.§.nos autem credimus.ſuper verbo iniungitur.contrarium videtur ſentire Inno.extrà de fide inſtrumen.c.j.ibi,non enim credimus, &c. & melius ibi.Item not. vtile, &c. licet ibi ſimul referat alios ille in opinione contraria: ibi, alij tamen, &c.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in quo non cauetur quòd ſpoliatio ſit facta nomine illius contra quem datus fuit libellus, an probet?*

DVBIVM III.

1 TErtium dubium erat † an inſtrumentũ probaret cùm in eo non cauebatur quod ſpoliatio eſſet facta nomine illius contra quem erat datus libellus nec ipſo mediante? Et arguebatur quod non, cùm ſecundum formam narratorum in libello non erat probatum.argu.ff.de peti.hæred.ſi quis libertatem.in fin. & de iureiuran.ſi duo.§.Idem Iul.arg.C.de fideicõ.li.l.fi.ff.cõmu.diuidun.vt fundus.de neg.geſ.l.Põponius in negotijs.§.fi.veruntamen tenebatur quod liceat nõ probare inſtrumentum quòad illum cõtra quẽ de ſpoliatione principaliter agebatur vigore interdicti vnde vi:vigore tamen canonis,reintegrãda.iij.q.j.dicebatur ſatis inſtrumentũ ſufficere.

SVMMARIA.

1 *Libellus ſuper attentatis in fine litis porrectus an admittendus eſt?*
2 *Spoliatus vltimo loco ſemper auditur.*

DVBIVM IIII.

1 QVartum dubium erat † vtrum illa petitio erat admittenda ſuper reuocatione attentatorum, lite pendente & quaſi in fine litis fuiſſet porrecta? Et tenebatur quod admittenda eſ-
2 ſet, ex eo quòd † vltimus ſpoliatus ſemper auditur quando non incontinenti ſpoliatio ſit ſecuta. extrà de ordin. cogni. cap. ſi. ff. de vi & vi. arg. l. nj. §. cùm igitur. & l. qui poſſeſſionem. C. ad leg. Iul. de vi. pu. l. ſi quis ad ſe fundum. cum ſi. & conſulebatur, & pro conſilio tenebatur quod daretur terminus. xv. dierum reo huiuſmodi, qui minus determinatè quò ad tempus locutus eſt ad probandum intentionem ſuam: & quòd ante omnia obſcuritatem de tempore declararet. argu. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudic. & argu. extrà de reſtitut. ſpol. ſi equens. lib. vj.

CAVSA II.

ANno domini M. ccccxxxvij. die lunæ. xiij. Ianuarij. propoſitum fuit per Raynaldum in conſilio de quadam bulla qua continebatur do. Ioannem papam xxij. gratiam feciſſe epiſcopo Tarieceñ. vt poſsit vnire mēſę decanatus quodcunque benneficium ſpectans ad collationem pręſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem cuiuſque de ſua diœceſi pro eo quod decanus & ipſe epiſcopus ſuggeſſerant papæ quod reditus decanatus ita erant tenues & exiles quod ex eis decima minimè ſoluebatur. & hoc conceſſit papa ſub his quòd videlicet beneficium, ſi quod vacat vel vacare contigerit. Item addidit ſi ſibi videbitur. Ex his oriuntur hæc dubia: videlicet an vnio facta ſine conſilio & conſenſu capituli valeat, an debeat retractari. Item an idem ſit ſi non fuit vocatus patronus. Item an vnio facta de non vacante in hoc caſu teneat. & ſic tria ſunt dubia.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta ſine conſenſu capituli an valeat?*
2 *Papa ſemper videtur facere gratiam abſque præiudicio iuris alieni.*

DVBIVM V.

PRimum dubium fuit ibi deciſum pro maio-
1 ri parte auditorū. quod † videlicet in vnio-
a ne huiuſmodi debebat requiri conſilium [a] capituli. argu. extrà de his quæ fiunt à præla. ſine cōſen. cap. e. j. & c. noua. & c. quanto. & eorum quæ notantur extrà de elect. capi. cùm eccleſia. & de arbit. cùm olim. nec obſt. quod papa ipſe per ſe ſe fert
2 pſit non facta de capitulo mentione: quia † papa videtur ſemper intelligere facere gratiam abſq; iuris præiudicio alieni: vt ff. ne quid in lo. pu. l. ij. §. merito. & §. ſi quis à principe. C. de metropol. vica. l. j. & extrà de reſcrip. mandatum. de offic. delega. ſuper eo. de offic. ordi. licet. & ix. queſtio. iij. nunc verò.

ADDITIO.

a Conſilium. Requiritur cōſenſus capituli vbi epiſcopus vult vnire beneficia vt habetur in c. paſtoralis. in fi. de do. Abba. in c. ſicut vnire. de except. prælato.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an debeat vocari in vnione facienda?*

DVBIVM VI.

a AD ſecundum [a] † dicebatur per maiorem
1 partē quod patronus debebat vocari: quia potiſsimè ſua intereſt. arg. l. nam ita. de adopt. & l. his verbis. & de bo. aut. iu. poſ. l. ſi. de mino. in cauſæ. §. cauſæ. & C ſi vt ſe ab hære. abſtin. auth. ad hæc. quæ trahitur de corpore in authen. vt ſpon. lar. §. ad hæc. & ff. de aqua plu. arcen. in cōcedendo. cū ſi. & bene facit ff. de na. reſti. l. iij. & ſi. ſed contra videtur de offi. vi. ad hæc. in gloſ. j. in ſi. Sed ibi non eſt tantum præiudicium in ordinatione vicarij, ſicut hic. quidam tamen volūt diſtinguere, an ſit patronus laicus: & tunc non teneat vnio ipſo non vocato: an clericus: & tunc ſecus: vt aliàs in ſimili diſtinguitur extrà de offi. leg. dilectus. & de iure pat. cùm dilectus. Sed ibi loquitur in collatione, vbi minus eſt præiudicium quàm in vnione.

ADDITIO.

a Ad ſecundum. Curtius in tra. iuriſpa. in ver. honorificum. in 4. col. ver. in quartum etiam.

SVMMARIVM.

1 *Vnio de non vacante an teneatur.*

DVBIVM VII.

1 TErtium dubium videlicet † an vnio teneat de non vacāte. Decidebatur negatiuè quod non tenebat, propter formam mandati, cuius fines ſeruandi ſunt. ff. man. diligenter. extrà de reſcript. cùm dilecta. & in vj. de præb. cui de non. licet aliàs vnio poſsit fieri de vacaturo: vt patet extrà in c. de conſultationibus. ij. reſponſo. de reſti. ſpo. cùm veniſſent. Et ad hoc quod videtur præmiſsis deciſionibus obſtat, quod in gratia ſubditur, ſi ſibi videbitur. videtur propterea ampliare poteſtatem epiſcopi quò ad hoc quòd vnio fiat alijs non vocatis quorum graue præiudicium vertitur: quia non ex his verbis datur ſibi plenius arbitrium: ſed reducitur ad arbitrium boni viri. ar. optimum. ff. de lega. iij. fideiuſſo. §. quanquam. & de ope. li. ſi libertus. de pręb. hodie. in fin. cum ſi. & facit bene extra de reſcript. cum aliquibus. j. & ij. reſpon. & vide quod ibi not. Ioan. An. ſuper ver. ad eoſdem. ſed nunquid vnio eſt irrita vel irritanda. & apparet caſus quodammodo extrà de iure pat. illud. in ſi. ſed ibi loquitur in collatione beneficij vt beneficij: & ibi fortè aliud quàm hoc caſu.

CAVSA III.

Die mercurij. xv. eiuſdem menſis fuerunt acta quinque dubia.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Prior clauſtralis an poſſit ſuum monachum vagabundum, vel aliàs criminoſum per viam iuridicæ cognitionis punire?*

2 *Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem.*

DVBIVM VIII.

1 PRimum † an prior clauſtralis poſsit ſuũ monachum vagabundum, vel aliàs criminoſum per viam iuridicæ cognitionis punire & excommunicare? Et in hoc videtur diſtinguendum, an prior habeat in loco ſuperiorem abbatem, an non: vt in primo caſu non poſsit, ſecundo ſic. iuxta ea quæ habentur & notantur extrà de offi. ord. c. quanto. per Ber. & Inno. alioſque doctores. & de maior. & obe. c. cùm in eccleſijs. & de ſy. ſicut. ſed quicquid ſit de iure ſtandum eſt in
2 hoc conſuetudini. cùm † & ipſa poſsit tribuere iuriſdictionem C. de eman. li. l. j. & vlti. de diuer. offic. l. vniuerſorum. & ix. q. iij. conqueſtus cum ſimi. & attende diſtinguendo inter ea quæ reſpiciunt regulam, & quæ non: vt bene no. per Inno. in c. quanto prædicto.

SVMMARIVM

1 *Iudex an pronuntiare debeat appellationem deſertam interpoſitam à grauamine extraiudiciali, non obſtante quod pronuntiatum fuerit eam eſſe ad curiam deuolutam?*

DVBIVM. IX.

1 SEcundum dubium erat † an cum appellant à grauamine extraiudiciali, ſi probetur appellatio eſſe deſerta, puta quia appellans non fuerit proſecutus per annum & vltra, an iudex qui de appellatione cognoſcit, debeat pronuntiare deſertam non obſtan. quòd pronuntiatum fuerit eam eſſe ad curiam deuolutam? Quidam dixerunt vt Franciſc. de Amc. quòd ratione intereſſe debeat ſententia ferri: puta ſi multas expenſas feciſſet. argumen C. de ſen. quæ pro eo quod intereſt proferuntur. l. prim. & ff. de ædem. l. vbi cum ſimili. & facit bene extrà de reſcript. ex parte. in fin. alij vt Ægid. de bene. dixerunt quòd licèt poſsit iudex cauſæ pronuntiare deſertam: tamen ſub dubio fortè dicebat expedire quòd nõ pronuntiaretur: quia iam principale negotium fuerat introductum, cui præiudicium fieri videtur, ſi pronuntiaretur ſuper deſertione prædicta: & ſic non videtur tanquam præiudicialis quæſtio audienda. argument. in ſimili ff. de petitio. hæredita. diuus. §. fina. & l. ſi quis libertatem. de except. ſi poſt. Tertij & maior pars hoc tenebat quòd pronuntiari debebat ſuper deſertione: quia de qua re cognouit iudex, &c. de iudic. l. de qua re. & extrà de cauſa poſſeſsionis & proprietat. capitul. cùm ſuper. in fin. & allegabatur pro textu extrà de appellationib. capitul. ſicut appellationem. in clemẽti. & hæc videtur verior opinio: cùm tamen diceretur de intereſſe appellati. vnde bonum eſſet ſuper hoc interrogationem fieri, & ſic erat obtentum per maiorem partem argumen. iuxtum prædictorum.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocandi domum an habeant præſentes in romana curia, ſi agatur de cauſâ quæ ſapit crimen.*

DVBIVM X.

1 TErtium dubium † erat ex eo quòd quidam frater de ord. ſeruorum ingreſſus fuerat ordinem ſancti benedicti Florentiæ, idem verò frater incuſabatur ſuper eodem facto & reuocabatur ad certos fratres ordin. ſeruorum prædicti, qui fratres obtinuerunt ſententiam in partibus contra fratrem huiuſmodi monachorum: ipſe autem appellauit ad curiam romanam & cauſam huiuſmodi introduxit: & citatis ac comparentibus fratribus ſupradictis dedit contra eos libellum in cauſa appellationis præfata. verum ipſi porrexerunt & dederunt quandam exceptionem ſuper iure reuocandi domum, pro eo videlicet quòd alia de cauſa ad curiam romanam venerant: puta miſsi pro alijs arduis cauſis monaſterij ſui & ordi. & dubitabatur an huiuſmodi exceptio deberet admitti. Et dicebatur quòd non. quia non erat cauſa ſufficiens quare domum debuerant reuocare. Nam licet pro cauſis arduis eſſent miſsi: non tamen apparebat quod cauſæ eſſent tales, ex quibus quis haberet ius reuocandi domum per id quod habetur ff. de iud. l. ij. §. legati. & in authent. de ſanctiſ. epiſcop. §. reuerendiſsimi verò apocriſarij. & §. ſi verò epiſcopi. quòd poſſent venire vt agerent, non vt conuentionem aliquam ſuſtinerent. & ſic ius reuocandi domum vendicare non poſſent: vt in d. §. lega. & in §. ſed ſi agant. & argument. eorum quæ notantur ſecundum Innocent. extrà de foro compe. cap. licet. in magna glo. & de hac materia vide in Specul. de reo. verſicu. Item legati. & in ſum. Hoſtien de exceptioni. §. final. verſicu. Item effectus. & verſicul. ſequen. Item & alia ratio videbatur mouere, videlicet ſapere crimen: & ſic etiam ſi eſſent in honore miniſterio, vt publico conſtituti non videtur quòd habeãt ius reuocandi domum, ſaltem quando debeant ſatiſdare de iudicio ſiſti. argument. ff. de appel. ſi adulterij. § fin. licet ſit contra. ff. de accuſa. l. hos accuſare. in princip. Sed Gul. durandi, hoc habet pro expedito. quod omnes qui aliàs habẽt ius reuocãdi domum, etiam accuſati ſi poſsint iurare. & not. in Specul. de accuſatio. verſicul. item nec legatus. & verſicul. item non poſſunt in ſum. habes. de accu. §. quis accuſare. verſic. primo excipiuntur. & ver. quod ergo. ibi, nec hj, &c.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia capellanorum Papæ morientium extra curiam an cenſeantur vacare in curia, vbi in bullis ſuis adſit vt apoſtolici fauoris & gratia munere perfruaris. ſtante reſeruatione ſubſecuta per alium pontificem?*

Ratio

2 *Ratio debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, vbi ampliatiua ratio fuerit.*

3 *Beneficia morientis extra curiam an vacent in curia poſt reſeruationem.*

DVBIVM XI.

1 QVartum † dubium erat tale. Papa Io. xxij. conceſsit cuidam capellaniam ſub bulla per huiuſmodi verba, te in capellanum noſtrum recipimus, & in capellanorum noſtrorum conſortio aggregamus, vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere plenius perfruaris, &c. quærebatur an huiuſmodi capellano extra curiam mortuo cenſeantur beneficia ſua vacare in curia propter reſeruationem quàm fecit Clemens. v. de beneficijs cap llanorum? & tenebatur per omnes quòd per mortem Io. papæ hic capellanus ſuperſtes eſſe nó deſijt capellanus, & hoc propter rationem adiectam illius ſcilicet, vt apoſtolici
2 ſeu ſedis apoſtolicæ &c. Ratio enim † debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, ſi ampliatiua ratio fuerit: vt ff. de lega. ij. cùm pater. §. dulciſsimis fratribus. & de legat. iij. nomẽ debitoris. §. fina. de acqui. poſ. ſi is qui. C. quæ ſi long. conſue. l. j. & fin. Item facit l. iuriſperitos. ff. de excuſatio. tut. in prin. C. de prin. agen. in rebus. l. principes. Nec obſt. ff. loc. l. iiij. quia ibi ſunt verba quò ad diſ. vellet, &c. quæ verba habent reflexionem & reſpectum ad certam perſonam, qua deficiente voluntas declarari non poteſt. de ac. & ob ſub ac. cum ſimi. & eodẽ modo reſponde ad l. de conditio. & demonſt. ſi ita expreſſum. & de leg. j. ſi ita. §. illi ſi nollet. cum ſimil. ſic etiam reſpondetur ad c. extrà de reſcrip. ſi gratioſæ. quia ibi eſt ſimile verbum: puta, ad beneplacitum noſtrum. Item alio modo reſpondetur quòd ibi loquitur in materia odioſa & ex orbitante à iure communi. argu. l. cùm quid. ff. de lib. & poſt. & extrà de re. iur. c. ea quæ à iure. Nec obſt. ff. de exec. l. fi. quia ibi ſi non exercet officium ſtat per eum: & ideò ſibi præiudicat. ff. de cond. & demon. inter. de cõtr. emp. l. Labeo. Sed
3 adhuc remanet dubium, an † beneficia morientis extra curiam vacent in curia per dictam reſeruationẽ, & diſtingue an Cle. reſeruauit beneficia omnium capellanorum, an capellanorum ſimpliciter, an capellanorum commenſalium. ſi omnium, expeditum eſt, arg. illorum quæ not. ff. de legat. iij. l. quæſitum. § illud. & l. hæres meus. § duo. Item eius quod not. eod. tit. l. Iulianus. in prin. Item eo. tit. l. ſi cui. & de au. & arg. leg. prędictis. §. Labeo. ſecundo caſu idem cùm ſit ratio eadem mouendi principem vbique ad reſeruationem & huiuſmodi faciendã ſi idem ius debet habere ad leg. Aquil. l. illud. In tertio caſu reſeruatio tantũ ſtabit in terminis ſuis ad beneficia cõmenſalium reſtringatur. ff. de exercito. l. j. §. is qui nauẽ. verſi. in re igitur dubia. de leg. iij. non aliter. & de ſuppel. leg. l. Labeo. cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Appellatus in cauſa beneficiali an poſſit proſequi cauſam appellationis non obſtante quod ſibi infra mẽſem intimata non fuerit.*

2 *Certus certiorari non debet.*

DVBIVM XII.

1 QVintum dubium erat duplex: Videlicet, † an appellatus in cauſa beneficiali poſsit proſequi cauſam ipſius appellationis in curia in pœnam contumaciæ appellantis nó obſtante quòd appellatio infra menſem intimata non fuerit appellato & an talis appellatio poſſit deuoluere in fauorem appellati, & in odiũ appellantis Item dubitabatur ſub eodem proponẽte & ſcribente, an libellans ſuper inquietatione & perturbatione & ſuper eis concludens ſatis probet, ſi conſtet per producta reum appellaſſe à prouiſione appellati agentis, & ab inductione poſſeſsionis, qua appellatus eſt, beneficij poſſeſſionem adeptus, cùm nulla alia perturbatio ſit probata. Ad primum videtur quod talis appellatio non poſsit deuoluere per decre. cauſam electionis. de elect. in cle. ibi, tũc demùm ad ſedem, &c. & in eod. c. ibi, intimatio non aliter facta omnium. &c. ex quibus videtur velle ibi conſtituens quod nullo modo & nulli valeat appellatio, niſi ſeruetur forma dictæ decre. quia qui omne dicit, nihil excipit. ff. de penu. leg. l. non omne. & not. C. mand à procuratore. in glo. & facit optimè ff. de poſtul. quos prohibet. & inſti. qui. ali. lic. vel non. in prin. in ſecundo reſponſo cum ſi. Contrariũ tamen inconſultum eſt. & hoc tenet d. Ægid. de beneuento. idem etiã videtur tenere Io. And. in d. c. cauſam electionis. in glo. quod ergo no. Inno. &c. circa fi. ibi quære conſulo &c. & ita videtur ſi veniret contra. & pro hac parte
2 videntur facere rationes primò. quia † qui certus eſt, certiorari non debet: vt ff. de action. emp. l. j. §. venditor. & §. fi. de ædi edict. l. j. §. omnem. & l. ſi tamen ſi quis ei. extr. de re iudic. eum qui. ſi ergo appellatus iam eſt certus de appellatione: fruſtrà de alia intimatione quæri videtur. & ad hoc optimè venit tex. in decr. cauſam. circa fin. ibi, niſi ad appellatum, &c. vbi videtur ſufficere qualitercunque veniat ad notitiã appellati. Sed ad iſtud argu. poteſt faciliter reſponderi, & etiã ad dictũ tex. c. quia in decre. cauſam. nó ſimplex certioratio requiritur: ſed quòd infra certũ tempus, vt patet in primo reſponſo eiuſdem c. & in prædict. ver. niſi. Si verò infra dictũ tẽpus fuiſſet certioratus, & haberet certã plenã notitiam de appellatione: videtur ſatis concludere argumẽtũ prædictũ. Verũ alia ſecũda ratio videtur quæ fortius vrget: quia quod fauore alicuius introductũ eſt, &c. & licitũ eſt vnicuiq; renuntiare iuri pro ſe introducto. C. de leg. l. quod fauore. de pactis. ſi quis in conſcribendo. & ff. de pact. l. pactũ. & de minorib. l. ſi iudex. cum ſi. Sed dicta decr. prouidet appellato nó appellanti: vt patet in ſi d. gl. ibi, ſolutio appoſita, &c. vbi hoc expreſſè dicit Io. And. ergo videtur ꝙ liceat appellato vti appellatióe, & ſi nó fuerit intimata. Nec obſt. l. quos prohibet. quia ibi prohibitio ſit propter honorẽ prętoris & propter improbitatẽ poſtulãtiũ: vt ibi no. Itẽ nec illud inſti. qui. ali. licet. quia ibi expreſsè ponitur pro cauſa ſpeciali, fragilitas mulierum, quæ hic ceſſat. ad text. decret. cauſam.

ſam,ibi,tunc demum &c. & ibi, intimatio non
&c.dico quòd ille text.habet intelligi ſecundũ
intentionem diſ, onentis,& cauſam diſponendi
de decimis.ex multiplici. & c.ad audientiam. &
de præbendis.c.ſi. & de reſcript. mandatum. &
mentẽ legis potius quã verba debemus attende
re.ff.de leg.l.ſcire.& de adimẽ.leg.l iiij.§.condi-
tio.& C.de li.præ.vel ex.l.iij.diſt.xxviij.c.ões.
& c.ſedulò.cùm igitur cond.intentio fuerit pro
uidere appellato, videtur ſufficere talis certifi-
catio de qua ipſe reperitur.

SVMMARIVM.

1 *Libellus ſuper pertubatione & inquietatione, an obti nere poſsit probando reum appellaſſe in prouiſione appellatis agentis & ab inductione in poſſeſsionem.*

DVBIVM XIII.

1 SEcunda pars dubij erat, an libellans, &c. vt
ſuprà patet.ad quam dicebatur conſulendo
ꝙ ſufficiens erat probatio inquietationis ſi do-
ceretur reum, vt præmittitur appellaſſe, & pro
hoc allegabat gl.Compoſt.de elect.c.ſtatuimus.
lib.vj.ſuper verb.impugnat.& de reſcrip.c.mã-
datum.in iij.glo.ſuper ver.proſequi.ver. ſed nũ-
quid.&c.& de hoc in Spe.ſub rubrica. de act. &
peti.§.ſuper actionibus.ver.ſed quæritur.& ver
ſic.ſed quòd ordo debet.& verſi.ſed nunquid.

SVMMARIA.

1 *Iudex dicitur iniuriam inferre, ſi iniuſtè aliquem excommunicat: & tenetur ei ad damna, intereſſe & expenſas.*
2 *Excommunicationis ſententia tribus modis dicitur iniuſta.*
3 *Iniuriæ æſtimatio debet per iuramentum taxari.*
4 *Iudex malè iudicans tenetur ad damna, expenſas & intereſſe.*

CAVSA IIII.

DVBIVM XIIII.

EOdem menſe die veneris xxiiij. poſitum eſt
1 in conſil.tale factum. † Quidam pro certa
ſumma pecuniæ quam dicebant ipſum debere
ex cauſa emptionis cuiuſdam domus, prætende-
bat ſe eſſe excommunicatum iniuſtè: imò præ-
tendebat proceſſum pronuntiari nullum,& ip-
ſum iudicem ratione iniuſti proceſſus, nec non
iniquæ renuntiationis & actionis ac etiam iniu
riæ ſibi ratione præmiſſorum illatæ petij con-
demnari in damnis, intereſſe & expenſis. Et te-
nebatur per maiorem partem: imò quaſi per o-
mnes.quòd iudex huiuſmodi debeat condemna
ri parti querelanti in damnis.& intereſſe: & ꝙ
bona erat concluſio quò ad iniuriam. Itẽ quòd
nullus erat proceſſus. & hoc vltimum ſic pro-
batur. quia de proceſſu præcedente ſententiam
diffinitiuam non apparebat,quæ ſententia præ-
tẽdebatur ſuper debito eſſe lata:licet iudex pro-
ceſſum prætenderet de quo aliqualiter non con
ſtabat:& ſic ſententia procedere non potuit,nec
tenere,cùm proceſſus præambulus non patebat,
argumen.extrà de probationib. capit. quoniam
contra falſam.in fin. & eorum quæ ibi not. per
Bernard. & Innocen.& vide quæ not. per eun-
dem Innocen.de offic.delega.capitu.cùm in iu-
re.ſuper verbo,de mandato. & facit extrà de fi-
de inſtrumento.cap.j.C.de mand.princ.l.j.& de
arbitr. l.ne in arbitris. §.ſin autem cum. & vide
quod de huiuſmodi puncto tangitur in Specu-
la,de ſententia & his quæ ipſam ſequuntur.§.vt
autem.verſic.& not.ſecundum quoſdam.& de
probationib.§.fin.verſi. ſed pone. & de inſtru.
æditio.§.reſtat.verſicu.in ſumma ſi rectè.de ſen-
tent.excommunica. licet ſaltim dicebatur quòd
2 cùm † ſententia excommunicationis tribus mo-
dis dicitur iniuſta eſſe , ex cauſa, ex animo, & ex
ordine: vt not.extrà de ſenten.excommunica.ſa-
cro.ſuper verbo,iuſta. & per Hoſtien.in ſumma.
eod.tit.§.quis ſit eius effectus. verſicu. ſi verò
iniuſtè.& de bis tribus modis habetur xj.quæſt.
iij.quod ergo.& §.cùm ergo. & capit.ſi epiſco-
pus fortè iracundus.per conſequen.ergo ſenten-
tia cenſetur iniuſta:vt dicto capit. ſacro. & eod.
tit.capit.cùm medicinalis.libr.vj.Ex his conclu-
debatur quod concluſio ſuper iniuria facta de-
bebat procedere. quia videbatur dolus præſum
ptus: ex hoc potiſsimè, quia is ad cuius inſtantiã
dicebatur excommunicatus , confeſſus fuit ad
ſuam petitionem hoc factum non eſſe:ſed ſic iu-
dex facit quod ſciuit ſe facere non debere.argu.
ff.de oper.l.ſi procuratorem.§.ſi. & ad leg. Fal-
cid.dolo.& C.de iniu.l.ſi non conuitij.& ad leg.
Cornel.l.j.§.diuus. Et ex re: nã ex re cõcernẽdũ
eſt ꝙ quis animo fecerit: vt ibi & no. ff.de iniur.
l.illud.j.reſpon. Ita ergo excommunicans iniu-
3 riarum tenetur:vt not.xj.q.iij. c. illud. & † de-
bet æſtimatio iniurię per iuramentum taxari.
iuxta quod no.ff.de iniu.l.iniuriarum ęſtimatio.
& ar.eorum quę no.ff.quod vi, aut clam.l. ſem-
per.§.in hoc interdicto. & inſti de ver.obl.§.fin.
& in Spe.de fruct.& intereſ.§.viſo.verſ.j. & an
tepenul.& ex prǽmiſsis etiã patet multò fortius
4 quòd iudex † ſic malè iudicans tenetur ad dãna,
expenſas & intereſſe: vt patet de ſenten.excõ.ſa-
cro.§.cunque.& ad hoc ff.de var.& extra. cog.
l.ſi iudex.& de iudic.l.ſi filius.& inſti. de obl.ex
quaſi delic.in prin.cum ſimi.

CAVSA V.

DIe lunæ.xxvij.eiuſdẽ menſis Ianuarij pro-
poſitum eſt per dominũ Durandũ factum
tale.Petitionẽ quarundã religioſarum quæ co-
ram ordinario produxerant quoddam inſtru-
mentũ in quo prima facie continebatur de qua-
dam ordinatione facta per fundatorem locis ſu
per multis quæ dictæ religioſæ debent percipe-
re pro alimentis & ſuſtentatione ipſarum à quo
dam qui erat deputatus præceptor ibidem. præ-
fatus ordinarius viſo & intellecto huiuſmodi
Inſtrumento motus ex informatione ipſius man
dauit monendo præceptorem prædictum qua-
tenus ſub pœna excommunicationis quòd ex-
tunc &c.ſatisfaceret religioſis præfatis infra cer
tũ terminũ ſuper illis quæ petebãt vigore inſtru
menti

directũ:vtile tamẽ poteſt locũ habere. & hoc denotat verbũ,iure. ꝙ eſt in fi.dicti.§.ſi man.& dic ibi iure.id eſt propriè. & ꝙ vtile detur etiã pro iure:puta,pro vſufructu,ſeu pro quaſi poſſeſsiõe ipſius, probatur ff.de vi & vi ar. l.iij. §.vnde vi interdictũ. & extrà de relig.dom.conſtitutus. de cauſa poſ.& prop.cum occaſio.cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an poſsit augmentare numerum deputatorum ab initio limitatum à fundatore?*

DVBIVM XVIII.

1 QVartum dubium erat † an ipſe patronus poterat augmentaſſe numerũ dominarum in loco. Et tenebatur quòd non.quia ſecundum vires earum quæ eis ab initio fuerant depotatæ,erat numerus in fundatione limitatus ad l. & ſuprà vires prædictas non debebant aliæ ſupetaddi. ar.C.de ſacro.eccleſ.non plures.& in authẽt. vt detur.ſit nu.clauſu.§.ſi quis autem.verſ. nam ſi non &c.col.j.& extrà de conſtitu. cùm in. vbi de hoc.& ad hoc bene facit quod alibi dicitur. quia vltra vel contra legem locationis frui deſiderans non auditur.ff.de lo.pu.fru.l.j.in fin.

SVMMARIA.

1 *Attẽtata per tertiũ niſi iuriſdictionẽ iudicis ad quem impedirent,non debent per viam attentati reuocari.*
2 *Appellatio extraiudicialis non operatur in fauorem attentatorum.*

DVBIVM XIX.

1 QVintum dubium erat an † proceſſus factus per epiſcopum lite pendente in curia contra aduerſarios dominarum debeat reuocari per viam attẽtatorum. Et dicebatur quòd non. quia in libello attentatorum prætendebatur huiuſmodi eſſe attentata ad petitionem & contẽplationem dominarum. Sed non probatur. vt de res inter alios,&c. vt C. res inter alios acta. in rubro & nigro.extrà de re.iudi.cap.quamuis.cum ſim. & mouet etiam.quia tertia perſona fuit quæ attentauit:vnde non videtur debere per auditorẽ appellationis reuocari per viam attentati: vt no. Io.And.extrà de appella.non ſolùm. ſuper verb. reducendum. niſi iuriſdictionẽ iudicis ad quem appellatum extitit impediret.de offic.deleg.ca.j. & hoc maximè corroboratur ex eo quòd prædicti audito dicebãt vt præmittitur,quòd † hæc
2 appellatio erat extraiudicialis: & ſic talia attentata reuocari non debent per modum attentati, ſed pendent ex euentu futuro.argu.extrà de elec. cùm inter R.& c.conſideramus & c.cùm nobis olim.& not.in dicto verbo,non ſolùm.per eundem & idem tangit Ægid.& ad hoc ea quæ not. per Inno.extrà de except.dilectus. & per Ioan. Monach.extrà de elect. cupientes. circa fin. ſuper verbo,gratia.ibi. ſed pone &c. & facit bene pro prima ratione.ff.de litig.l.j.§.j. & de rei ven dica.is à quo.cum l.ſeq.

CAVSA VI.

DIe mercurij xxix. Ianuarij per d. Odomarum & eſt factum tale. Dominus cardinalis Auinionen.tempore papæ Io. xxij. prouidebat cuidam domino Gerardo de archipræsbyteratu cuiuſdam eccleſiæ ſpectante ad collationẽ ſuam ratione cuiuſdam prioratus quem habebat in beneficium à papa.Io.quidam miles præſentauit quendam clericum ad eundem Archipræsbyteratum,& ad eandem præſentationem ipſe fuerat inſtitutus. Verum cùm dictus dominus cardinalis obtinuit cauſam illam committi cuidã audito.curiæ,& coram eo quidam procurator cõparens nomine ipſius cardinalis & etiam nomine dicti domini Gerardi petijt in libello pronuntiari per audito.ius competijſſe & competere dicto cardi.tanquam priori talis loci conferendi dictum archipræsbyteratum, & de eo, &c.prouidendi:& petijt etiam pronuntiari pro iure Gerardi & pro non iure partis aduerſæ. demùm lite conteſtata iurato de calumnia hinc & inde & etiam poſitionibus & articulis datis per partes, cardinalis moritur: & poſt tempus in prioratu prædicto alius in priorem præficitur,& per illũ alteri de archipræsbyteratu prædicto prouidetur. Ex his dubitatur de duobus.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor an debeat admitti ad cauſam inchoatam per prædeceſſorem ſuum?*

DVBIVM XX.

1 PRimò an iſte † debet audiri & admitti. Et dicebatur quòd ſic per omnes. quia iſte ſucceſſit in locum cardinalis: & ratione dignitatis ſeu officij in quo ipſe prior ſuccedit, cenſetur eadem perſona: & ſic debet ſuccedere in lite, & admitti ad litem.argum.ff.de re.iur.l. qui in ius alterius.& de æden.l.quidam.§.j.extrà de fo.cõpeten.c.dilecti.& faciunt quæ not. extrà de reſcrip. ſignificauit. & de re iur.ſi quis in ius. per Ioan. And.in vj. & dicebatur per quoſdam quòd ſi nolebat proſequi procurator huiuſmodi ſucceſſoris debet dari terminus ad concludendum vel ad dicendum, quare non debet concludi & hoc verius. quia per hoc nulli fiet iniuria. vera enim executio nõ habet iniuriam.ff.de iniur. vel iniur.§.j.& ij.& § quædam.& ſi quis omiſ. cauſa te.quia aut.§.ſi patronus.in fi.cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Abſolui ab inſtantia defuncti reus petens non eſt audiendus,*
2 *Separatorum autem ſeparata ratio eſſe debet.*
3 *Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet.*

DVBIVM XXI.

1 SEcundum dubium an † ex quo dictus d. Gerardus iam erat mortuus ante creationem noui prioris:nunquid ſaltem quò ad dictũ Gerardum lite pendente quò ad priorem dictus in-

ſtitutus per epiſcopum ad præſentationem mi-
litis poſsit petere ſe abſolui ab inſtantia iudicij?
Et quidam vt Bene. de no. & P. dixerunt quòd
ſic. quia cauſæ & capitula ac perſonæ cauſam ſe-
paratam habere videntur. argumen. ff. de mino-
rib. l. etiam. §. ex cauſa. cum ibi not. & ff. famil.
2 erciſcund. in hoc mundo. ſeparatorum † autem
ſeparata ratio eſſe debet: vt C. de donatio. inter
virum & vxorem. ſi maritus. ff. de calum. l. fina.
& pro empt. l. qui fundum. §. ſi fundum Cornel.
cum ſimil. Sed alij tenebant contrarium. tũ quia
cauſæ erant connexæ non ſeparatæ, & ſub eo-
dem libello contentæ. argument. dict. l. in hoc
mundo. cum ſua materia. & argumen. C. de ordi.
iudi. l. j. & de ordine cognitio. l. ij. cum ſua ma-
teria. tum quia non intererat petentis, vt ſic ab-
ſolueretur: & ſic non debet admitti. argument.
ff. de act. & obliga. is qui. manda. l. ſi procura. §.
ſi mandati. & ad exhib. l. tigni. §. fin. vbi de hoc.
& de ſeruo cor. l. doli. §. fin. Item quia ſententia
fertur contra defunctum: & ſic nulla eſſet. ff. de
iudic. l. de qua re. §. fin. & quæ ſenten. ſine appel
latio. reſcind. l. j. de re iu. Neratius. ſecus fortè ſi
pro eo ſaltem ad effectum libertatis: vt ff. de fi-
deicom. lib. l. cùm quaſi. in princip. & no. in di-
cta l. j. & ff. de re iudic. l. in ſumma. §. fin. & dict.
3 l. de qua re. Item † inſtantia nulla eſt cum mor-
tuo. nec poteſt eſſe: vt patet dicta l. in ſumma. §.
fin. & de iudic. l. tam ex contractibus. vnde ab
illa quæ non eſt, abſolui non poteſt. argument.
ff. de iniuſto rupt. & irri. teſtamen. l. nam & ſi §.
poſt defectum. & de ve[illegible]o. obligat. l. decem. &
de ædili. edict. l. bouem. §. j. cum ſi. de vſufruct. l.
Sempronius. primo reſponſ. & ideò. &c. & de
conditionib. & demonſtra. tunc. ij. in princi. Se-
cundo loco propoſitionis mouebatur. a. d.

SVMMARIA.

1 *Permutatio facta in fraudem expectantis apoſtolici*
6 *an cenſeatur, vbi conſtitutus procurator ab aliquo o-*
ctuagenario ad reſignandum in curia ex cauſa per-
mutationis in manibus vicecancellarij reſignauit &
permutauit cum eius conſanguineo, cuius beneficium
non valebat tertiam partem beneficij adepti.
2 *Exempla conſiderare debemus quatenus lege fir-*
mantur.

DVBIVM XXII.

1 TErtium dubium eſt tale. † quidam impetra
uerat à papa Ioan. xxij. gratiam ad proxi-
mè vacaturum in certa eccleſia etiam ſi di-
gnitas, &c. demùm archipræsbyter illius eccleſię
maior octuagenarius grauis infirmitate detentus
ex qua mortuus eſt, conſtituit procuratores ad
reſignandum in curia ex cauſa permutationis &
permutandum cum alio, & de his eſt articulatũ.
demùm procurator prędictus in curia reſignauit
in manibus vicecancellarij, & cum quodam a-
lio permutauit qui erat conſanguineus illius
procuratoris. cuius etiam beneficium non vale-
bat tertiam partẽ archipræsbyteratus: dabantur
etiã iſta per modum articuli quòd dictus infir-
mus propterea dictum procuratorem conſtituit
ad reſignandum: quia de illo archipræsbyteratu
volebat ſuo prouideri nepoti. Ex his igitur quę-
rebatur, an articuli concepti ſuper dicta materia
ad finem probandi permutationem huiuſmodi
fraudulentam fuiſſe ſint pertinentes? & licet per
aliquos fuiſſet dictũ quòd non. quia dolus per-
ſpicuus, &c. C. de dol. l. dolum. & de re. vendi. do
lus. ff. de dolo. l. eleganter. in fin. & pro hac parte
videbatur facere à contrario ſenſu extrà de re-
nuntia. ſi te præbendam. cùm ibi loquatur in ca
ſu certo ab iſto diſsimili: puta cùm renuntians in
fraudem non eſt infirmus: ſed alius cuius fortè
præbendam tanquam pinguiorem captabat. vn-
de cùm in ſuo caſu loquatur, de alio non vide-
tur idem ſenſiſſe: maximè dũ decret. illa & eius
deciſio exorbitant à iure communi. ff. de legib.
non omnium. de conſti. princip. l. j. in fin. & fa-
cit xvj. q. j. hinc eſt. & extrà de priuileg. capi. ſa-
nè. & de fil. præsbyt. c. is qui. in ſi. libr. vj. Verum
allegationibus huiuſmodi non obſtantibus con-
trarium tenebatur per omnes, & hoc per dictũ
c. ſi te. quia conditor illius decre. non ſolùm con
ſiderabat caſum prædictum: ſed etiam regulam
diſpoſitiuam iuridicam, quam permiſit Inn. diſ-
poſitio illa debet magis attendi & cauſa eiuſdẽ
quæ in text. ponitur ibi, dummodo de præmiſſa
fraude &c. vnde illud quod exempli gratia po-
ſteà ſequitur ibi, vt quia docto &c. generalita-
2 tem canonis non immutat: non † enim exempla
conſiderare debemus, niſi quatenus lege firmã-
tur: vt patet C. de ſen. & interlo. l. nemo. & ff. q
me. cau. l. metus. §. ſed quod præter. & ad Tertul.
l. Titius rogatus. vbi mihi videtur concludi, q
dicta permutatio erat facta in fraudem ſaltẽ præ
ſumptam, de qua poteſt coniecturari duplici ra-
tione. aut quia nõ fit quod fieri debet: vt ff. mãd.
ſi procurator. §. dolum. & l. dolus. ff. ad legẽ Fal.
dolo. aut quia fit quod fieri non debet. C. de in-
iur. l. ſi non conuitij. & ad leg. Cornel. de ſic. l. j.
§. diuus. ver. & ex re. concludebatur ergo quod
permutatio fuerat fraudulenta, & ſic inualida.
quia cõtra prohibitionem iuris. extrà de rerum
permuta. c. j. lib. vj. vbi ſimpliciter videtur pro-
hiberi permutatio fraudulenta, & ſi concluſio
fiet, nulla videtur: quia legiſlator quod fieri non
vult, tantum probaſſe ſufficiat. C. de legib. l. non
dubium. & extrà de regul. iur. capi. quæ contra.
& facit inſti. de nupt. §. affinitatis. cum ſimilib.
ſic ergo dicebatur permutationem non tenere:
& per conſequens beneficium non vacare in cu
ria: & ſic concorditer concludebant apoſtolicũ
admittendum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator generalis ordinis habens poteſtatem pro*
ordine, & pro ſingulis perſonis de ordine &c. non ad-
mittitur pro vno conuentu.

DVBIVM XXIII.

a ITem fuit concluſum per Ægidium † quòd
s procurator generalis ordinis, cui data eſt po
teſtas pro ordine & pro ſingulis perſonis de
ord. &c. non ſit ſufficiens ad comparendum pro
vno

vno conuētu.& hoc dixit ſeruare.& facit quod
dicitur quòd fines mandati.&c.ff.man.l.diligen
ter.& extrà de præben.cui de non.in fin.lib.vj.&
de reſcript.cùm dilectus.in fin.

ADDITIO.

a Conſultum.Adde Fel.in c.cum te.col.x.verſ. per
iſtam differentiam.de reſcrip.

SVMMARIA.

1 *Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus de-*
duxit,an poſteà audiatur articulãdo quòd primus im
petrans aliud beneficium vigore gratiæ ſuæ accepta-
uerat?
2 *Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in*
ſua appellatione deducere tenetur.
3 *Capi.vt circa.habet locum quando aliquid in facto*
conſiſtens obijcitur.

CAVSA VII.

DVBIVM XXIIII.

DIe veneris.xxx.la.eiuſdem menſis per do-
minum Reg. proponebatur tale factum.
1 Duo erant impetrantes authoritate In. ad vacãs
vel vacaturum in certa eccleſia. quilibet fecit
proceſſum ſuum. & demùm vacans vnum & idẽ
beneficiũ acceptauerunt: & de eo fecit ſibi qui-
libet prouideri per ſuos executores: & quilibet
à proceſſu alterius & ſententia appellauit. Secũ-
dus autem ſuam appellationem proſequitur: &
licet in appellatione nullos obiectus expreſsiſ-
ſet:tamen poſteà articulando dedit obiectus:vi-
delicet,quòd primus iam aliud beneficium acce
ptauerat vigore gratiæ ſibi factæ.& idẽ de duo-
bus vel tribus dicebatur feciſſe. Dubitabatur
nunquid modò debet ad hoc admitti probandũ
ſecundus ad finem quòd iſte primus acceptans
videatur ſuam gratiam conſumpſiſſe. iuxta cle.
de reſcript.cap.gratiæ.& ea quæ nota. de præbẽ.
ca.ſi pauper clericus.Et tenebatur per dominum
Gulie l.& alios quaſi omnes, quòd primus non
debebat repelli per iſtos obiectus.quia in appel-
latione non erat ſeruata decre. vt circa. & dice-
2 bant † quòd huiuſmodi obiectus reſpiciebant
formam prouiſionis:& ſic debebat appellãs ſer-
uaſſe formam decre. vt circa.quam quia non ſer
uauit,poſteà volens obijcere non auditur. vt in
eadem carta verſ.alioquin. Sed hoc non videtur
prima facie clarè ſonare in auribus audientis.
quòd videlicet præfatus obiectus ipſam formã
reſpiciat propriè conſiderando obiectum. Nam
illud de quo præmittitur videtur habere cauſam
extrinſecam adeò quòd non reſpiciat ipſam for
mã neque ipſam perſonã directè & propriè in-
tuendo. Tamen ſententia ſuperiorum auditorũ
poteſt fortè eſſe vera & ſaluari alia ratione. Nã
Io.mo.Car.in prima ſua gloſ.ſuper dicta decret.
vt circa.poſt diuiſionẽ textus not.& ſentit quòd
3 † decre.eadem locum ſemper ſibi vendicat quã-
documque aliquid in facto conſiſtens obijcitur,
etiam ſi obijciens ius ſuum prætendat, & illud
idem ius ſuum velit augeri & declarari ſeu veri-
ficari:ex eo quòd aduerſario eſt obiectum. vnde
ſecundum eũ habet locum vbicunque ius meũ
nõ proſequor:ſed illud declaratur ex facto par-
tis aduerſæ.& hoc idem not. Archi.in eo.cap.ſu-
per verbo,opponunt.& idem videtur ſentire no
uus tex.in cle.eo.c.de elect.c.conſtitutionẽ.quod
ergo obijcit aduerſario, quòd gratiam ſuam con
ſumpſit aliud beneficium acceptando, non ſolũ
ius ſuum opponit: ſed aliud in facto conſiſtens
quod directè impugnat ius partis aduerſæ: & ſic
ipſa conſtitutio,vt circa.debet habere locum per
ſuperiora allegata.& allegat Io.mo.ff.de his qui.
vt indi.l.ſi teſtamentum.& bene videtur facere
ff.ad Sylania.l.iij.§.fina.cum ſua materia.

CAVSA VIII.

Aliud factum per eundem.R. proponebatur de
iiij.impetrantibus circa quod factum certa du-
bia mouentur.

SVMMARIA.

1 *Impetranti ad beneficium ſine cura an poterit proui-*
deri de beneficio,quod licet tempore ſuæ gratiæ erat
ſimplex,effectum fuit poſteà curatum.
2 *Vicarius curam habet animarum.*

DVBIVM XXV.

PRimum quia primus dederat certos articu-
1 los inter quos vnus erat,Quòd † licet bene-
ficium de quo inter omnes agebatur antiquitus
fuiſſet curatum:epiſcopus tamen loci diuiſerat
iam ante tempus gratiæ dictum beneficium: &
duas perſonas ibi eſſe voluit:videlicet vnum vi-
carium & alium priorem,ita quòd ipſe vicarius
curam ipſius eccleſiæ haberet:& ita volebat cõ-
cludere,quòd prioratus ille qui tunc vacabat &
de quo litigabatur,non erat curatus tẽpore gra-
tiæ,& ſic ad eum pertinere debebat: quia impe-
trauit beneficium ſine cura.& cõſulebat d.Ægi.
2 cum quo etiam alij concordabant, quòd † licet
vicarius curam habeat animarum:vt patet extrà
de offi.vic.c.j.& c.ad hæc.& Ber.in c. ſi.tamẽ nõ
propterea tollitur quia rector eccleſiæ curã ha-
beat animarum ibidem ſaltem habitu, & ſi non
actu.& facit quod not.per Inn.extrà de iure pa-
tro.paſtoralis.in j.gloſſ.ibi, item ſi in collegiata
eccleſia. & in Specu.de lega.§. videndum. verſic.
ſed quæritur quod beneficium.& per Arch.extrà
de elec.licet.li.vj.& bene quod no.Archi. de fil.
præsby.c.j.circa fin.gl.ſuper verbo,diſpenſari.

SVMMARIA.

1 *Vnio fieri non poteſt ab epiſcopo ſine conſenſu capituli.*
2 *Unio quòd ab epiſcopo ſine cõſenſu capituli fieri poſsit,*
conſuetudine vel præſcriptione an introduci poſsit?

DVBIVM XXVI.

SEcundum dubium erat,an epiſcopus poterat
vnire vnam eccleſiam alteri ſine conſenſu ca-

pituli: & an hoc poſſit conſuetudine introduci ſiue præſcribi. Et dicebatur primum expeditum
1 ſcilicet. quòd † de iure vnio fieri non debebat ſine conſenſu capituli: vt c. paſtoralis. in fin. de iure pa. & de his quæ fiunt à præl. ſin. cõſen. cap. c. cùm vos. & c. tua. cum ſim. facit bene quod ha beiur de rebus eccle. non alie. dudum. & eod. tit. c. j. li. vj. Ad alteram partem dubij ſcilicet, de cõ-
2 ſuetudine, dicebatur arguendo quòd † conſuetudo talis non debebat obſtare cap. & adduceba tur text. per d. Ægi. in cl. de reb. ec. non alie. ca. ſi vna. in fin. ſed illud quod ibi dicitur, contraria quamuis &c. videtur debere referri tantùm ad proximum ibi dictum. tamen Ioan. Andr. dicit ꝙ referrur ad totum, & ad vtrunque dictum. & vide quod no. Inno. & Hoſtien. vt eccleſiaſtica beneficia. c. j. in fine vnde ſanius eſt tenere cum illo quod not. Ioan. And. in dicta decret. ſi vna. in fin. glo. ſuper verbo, conſentiente.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus formatus ſuper minoritate ætatis tempore gratiæ debet habere expreßè declaratos annum & menſem gratiæ.*

DVBIVM XXVII.

1 Tertium dubium erat, an † obiectus datus cõtra tertium per quartũ quòd. ſ. idem tertius erat minoris ætatis tempore gratiæ: ſic forman do per verba præd cta erat ſufficiens cùm non ſpecificè & expreſsè fuerit declaratũ de anno & menſe gratiæ prædictæ? Et dicebatur quòd conſueuit teneri quòd in obiectu huiuſmodi debebat declarari de menſe & anno propter teſtes examinandos ſuper articulo, vt melius poſſent deponere & examinari.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemel vtrique parti data ſi fuit impugnata ab vna parte, non debet ei iterato dari: licet daret pro illo cui de ſurreptitia impetratione falsò oppoſitum fuerat.*

CAVSA IX.

DVBIVM XXVIIII.

a
1 Demum[a] per d. Frã. proponebatur dubiũ talc: videlicet, an † conceſſa ſemel remiſſione ad partes vtrique parti: ſi altera pars impugnauerat reſcriptũ quo data erat poteſtas exami nandi & ſuccubuerit, an eidem parti poſteà remiſſionẽ petenti debeat huiuſmodi remiſſio ite ratò concedi? Et dicebatur per G. & quoſdam alios quòd non. & facit extrà de priuile. cũ olim eſſemus. & quæ not. per Arch. extrà de teſti. præſent. um. ſuper verbo productus. circa princ. gl. æqualitas enim in iudicijs eſt ſeruanda: vt patet C. de fruct. & lit. expen ſ. l. fi. & proxi. ſa. facri. l. in ſacris. ij. ſ rea fi. l. b. xij. & ff. de arbit. ſi cũ dies. §. j. cũ ſim alij vt rege. dicebant quòd ſi cauſa rationabilis allegaretur quare deberet dari remiſſio: tunc eſſet concedenda petenti aliàs non. in prima tamen opinione fuit maior pars.

ADDITIO.

a Demum. Add. Fel. in c. ſuper literis. col. 9. verſi. 8. de preſcrip.

CAVSA X.

Die prima Februarij eodem anno per d. B. de nond. tale dubium tangebatur. Lata ſentẽtia ſuper poſſeſſorio recuperando pro ſpoliato qui poſſeſsionẽ beneficij ſui perdiderat: demum im petratis iudicibus ſuper executione ſentẽtiæ cõparuit pars aduerſa coram eiſdem, nec in priuilegium exemptionis aliquid allegauit: & tamen ſuis ſeu ipſorum mandatis parere noluit. poſteà verò coram ſecundis iudicibus ſuper hoc impetratis prædictum priuilegium allegauit: non tamen ſe obtulit probaturum nec probauit, licet terminum competentem ſuper hoc habuiſſet: finaliter illi iudices miſerunt ad curiã conſulendũ: & impetratiſunt tertij iudices ſuper executione prædicta, coram quibus ſpolians comparuit: & ſupradictum priuilegium etiã allegauit & ſe obtulit probaturum, non tamen probauit: vnde iudices circa idem negotiũ dubitantes iterum cauſam non ſolũ pro conſilio, ſed decidendam ad romanam curiam remiſerunt. & tũc eſt commiſſa auditori prædicto, & proceſſu debito per eum facto. Poſtremò dubitabatur, an præfatus ſpolians debebat admitti ad docendum modo de priuilegio. & ſi non, qualiter ſententia per auditorem huiuſmodi ſit ferenda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſſignato de priuilegio ſuo non docuerit, an audiatur poſtea ſi de illo conſtare poterit.*

DVBIVM XXIX.

1 Ad primum dicebatur per omnes, quòd † nõ debeat admitti: quia ſibi debuit imputare, cùm in termino peremptorio ſibi aſsignato nihil probauerit, & ſic vlterius non debet audiri: vt ff. de iudi. l. & poſt edictum, extrà de offi. dele. conſuluit. & xxiij. q. iij. de illicita, vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*

DVBIVM XXX.

1 Ad ſecũdũ dabatur pro cõſilio d. Ægi. quòd pronuntiaret ſententiã reſti. exequendam, & ꝙ mandaretur ſententias excõmunicationis latas per priores iudices inuiolabiliter obſeruari: quia ſic erat petitũ: vnde ſecundum hoc debet ſententia moderari, vt ff. neg. geſt. l. poſt. ij. & comm. diuid. vt fundus. C. de fideicom. liber. l. fi. extrà de ſymo. licet Heli. & de accuſatio. qualiter & quando. ij. verſi. fine. & in clemen. de ver. ſignifi. ſæpè. §. verum. in prin.

SVMMARIA.

1 *Articuli de infirmitate in genere propoſiti non concludunt.*
2 *Verbum ita quòd &c. modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ videtur.*

CAVSA XI.

DVBIVM XXXI.

EAdem die per eundem d. Be. proponebatur
de quibuſdam articulis datis per partem
contra quā erat obiectum, quod erat pri-
uatus ipſo iure beneficio curato de quo agebā-
tur. & dabatur in articulis per dictam partem
quòd ille incumbens erat per totum annū à tem
pore quo beneficij extitit poſſeſsionem adeptus
adeò graui infirmitate detentus, quòd nec ad epi
ſcopum nec ad loca vbi ordines fiebāt, accedere
valebat temporibus quibus epiſcopus ordines
celebrauit. Item dabatur quòd illo tempore erat
ita infirmus, quòd etiam de lecto ſurgere nō va-
lebat niſi per alios portaretur. Ex his igitur quæ-
rebatur, nunquid ſufficeret ita in genere de infir
mitate exprimere, cùm de ſpecie infirmitatis mi
1 nimè declaratur? Et † licet videatur contra, di-
cendū l. quæſitū. in prin. & in fi. ff. de re iudica. &
l. ſi quis empt. ij. §. ſi propter. de ædilit. ędict. l. j.
§. proinde. tamē tenebatur contrarium. quia illa
verba ſecundi articuli, ibi, ita infirmus, &c. vidē-
tur modum infirmitatis apponere: & ſic ſpecifi-
2 cationē demonſtrāt. verbū † enim ita quod, &c.
videtur modum & ſpeciem addere rei diſpoſiti-
uæ: vt ff. de conditionib. & demonſtrationi. l. cū
tale. & l. Titio. in prin. & §. Titio. ſic ſatis ſpeci
ficare videtur ex prædictis verbis: quia quicquid
rei ſatis demōſtratæ additur, fruſtra eſt. ff. de do-
te prælegata. l. j. in fi. & in decr. diſtinctione. xcvj.
cap. bene. circa principium.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio papæ an ſufficienter probetur ſi fuerit cō-
ſcripta per alterum de duobus deputatis ad ſcribendū
reſeruationes?*
2 *Papa non præſumitur eligere vnam viam, per quam
iudicium ipſius impugnetur.*

CAVSA XII.

DVBIVM XXXII.

2 SEcundo dubitabat [a] idē domi. Ber. an † reſer-
1 uatio facta per papam Ioan. ſufficienter pro-
betur, cū per vnū tantū clericum de duobus ad
hoc deputatis ſcribatur, cùm ordinaſſet quòd o-
mnes reſeruationes quæ fierēt, per illos duos cle
ricos ſcriberentur. ſit fortè quod reſeruatio aliàs
non valet. & allegabatur per Petr. Fran. quòd nō
videtur fides adhibēda reſeruationi niſi per duos
ſcribatur: quia ex quo cōtra ordinationē papæ
eſt ſcripta, videtur quòd ſurreptitia ſit cenſenda.
argu. extrà de re iudica. cū olim. vbi collatio fa-
cta per papā in præiudiciū vel eneruationē ordi-
nationis prius factæ per ipſum tanquā ſurrepti-
tia reuocatur. Sed ibi ratio. quia ibi ordinatio &
pronuntiatio concernebat ius & cōmodū aliorū:
2 hic ſecus. non † enim credēdū eſt papā illud ſolū
genus eligere voluiſſe, per quod ipſius impugna-
retur iudiciū: vt aliàs dicitur de infirmo teſtatore.
ff. de milita. teſta. l. ſi miles. & eſt l. iij. & facit quod
not. in Spe. de arbit. §. vt autē quod ſic cōpromiſ
ſum. pro prima parte facit bene. ff. de lega. j. ſi mi
hi & tibi. §. penulti. & fi. & de lega. iij. ſi quis in
principio teſtamēti, in princip. Sed tamen ſecun-
da pars videtur verior per caſum valde in ſimili.
ff. de condi. l. diuus, §. licet. Et ad contraria dicas.
quia in illis agitur de clauſula derogatoria in
principio poſita quæ ipſam principalē reſpicit
voluntatē & propriam diſpoſitionis ſubiectum:
hic autem & in §. licet derogatoria. reſpicit ip-
ſam fidem, & hoc tenuit do. Ægid. de ben. & alij
concordabant cùm eo.

ADDITIO.

a Dubitabat. Adde Æneam de Falco. tracta. reſer-
ua. nu. 4. q. pri. in 28. effectu.

SVMMARIA.

1 *Obiectus an poſsint declarari?*
2 *Articuli da. in curia poterunt in partibus ſpecifica-
ri quo ad crimina & obiectus.*

CAVSA XIII.

DVBIVM XXXIII.

DIe veneris. vij. eiuſdem menſis primò dubi-
1 tabatur an † articuli continentes obiectus
poſsint declarari: vel an poſsit ad hoc terminus
aſsignari? Et quidam vt Ægid. tenent quòd ſic,
adducunt pro hoc de teſtib. ad hoc, aliàs incipit.
præſentium. lib. vj. §. teſtes, ſed non video quòd
bene facit. vnde alij vt Fran. de Amel. dicunt cō-
trarium & bene facit ff. de adul. accuſaturus. &
de accuſ. l. libellorum. §. fi. & cod. tit. l. Titia. pars
prima videtur multum fundari per dictum cap.
præſentiū. §. teſtes. & §. ſi vero. In quibus patet,
quòd non obſtante quod articuli fuerunt aſsi-
gnati hic in curia: tamen mandatur iudici ſuper
examinatione deputato in partibus quatenus ſu
per poſitionibus de curia ad eum tranſmiſsis te-
ſtes examinet: & additur per hunc modum pri-
mò cum ſpecificatione facta ſigillatim criminū
& aliorum obiectuum in eiſdem articulis cōtē-
torum. Ex hoc ergo videtur innuere quòd non
2 † obſtante quod in curia prius ſint dati articuli:
poſteà tamen in partibus poterunt etiam quo ad
obiectus & crimina declarari. & per illum tex.
in hac opi. reſedit. do. Ægid.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas an contrahatur ad effectum vt ab offi-
cio eccleſiaſtico repellatur clericus, ſi probetur illum cū
aliquibus vulneraſſe aliquem, quamuis non conſtet
de promiſsione ab eo illata?*

CAVSA XIIII.

DVBIVM XXXIIII.

1 SEcundò † dubitabatur per dominum Duran.
ſuper articulo ita concepto. & probate in-

prouiſum, alius qui prætendebat idem benefi-cium ad ſe ſpectare per aliam gratiam ſibi factam procurauit per executores ſuos fieri proceſſus contra illum primum, & ſententias fulminari: à quibus proceſſibus & ſententijs ille primus appellauit, aſſerens eoſdem proceſſus etiam nullos eſſe. & ſuper hoc impetrauit auditorem in curia coram quo libellauit, & petijt etiam ſe abſolui & ad cautelam: dicens, vt prænittitur, ſententiam excommunicationis quæ in eum dicebatur eſſe lata per dictos executores ſecundi, nullam eſſe, pro eo quod ad inſtantiam & petitionem dicti ſecundi qui excommunicatus fuerat, dicta ſententia lata extitit, ſi qua erat, item pro eo quod poſt ſententiam latam & prouiſionem factam per primos & ritè & iuſtè ſecundi præſumpſerant ſuper eodem beneficio facere nouos proceſſus, quærebatur exinde an ex his cauſis debebat concedi abſolutio? Et reſpondebatur per dominum Ægidium quòd ex cauſis præmiſſis non erat impendenda abſolutio ad cau-
1 telam. quia † illi non eſt locus niſi vbi ſententia continet intollerabilem errorem in ea expreſſum: vel vbi poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitam ſententia excommunicationis eſt lata, & de hoc illi à quo abſolutio huiuſmodi aliàs debet peti, fuerit facta fides: vt hoc probatur extrà de ſententia excommunicationis. capitulo venerabilibus. §. penulti. & vltim. libro ſexto. & de officio delegati. cùm contingat. ſed hic de neutro eorum apparet: ergo non eſt huiuſmodi abſolutio ei concedenda. quacunque enim prædictarum cauſarum reſpiciamur, ſententia non eſt nulla. Ex prima non: quia non
2 † ſequitur quòd iudicis proceſſus ſit nullus: licet excommunicatus ſit & fuerit ille ad cuius petitioné proceſſus eſt factus: vt patet ex illis quæ habentur & not. extrà de iudicijs. intelleximus. & libro ſexto. de exceptionibus. capitulo pia. Item ex ſecunda cauſa non videtur nulla ſententia multò magis: quia ſtante ſimul quòd primi executores primò fecerunt ſuum proceſſum pro primo. & poſteà ſecundi fecerunt pro ſecundo: & tamen vterque proceſſus liget: nec ſequitur propterea nullitas proceſſus habiti per ſecundos. dixerunt tamé quod proceſſus ſecundus nó valet: quia poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem iudicatam, ſi ab eodem vel ab eius ſucceſſore cótrarium iudicatum ſit, non valet: vt ff. quæ ſententiæ ſine appellatione reſcinden. l. j. in principio. C. de executione rei iudicatæ. poſt ſententiam. & ſenten. reſcin. non poſſ. l. j. & quando prouoca. non eſt neceſſe. l. j. Sed non obſtat. quia hic proceſſus fuerunt facti per ſecundos vigore ſeparatæ commiſſionis eiuſdem factæ, & prætextu gratiæ alteri factæ, & ſuper alio non ſuper eodem: vnde non debent propterea dici nulli. argu. dictæ l. poſt ſententiam. ſecundo reſponſo, ú ibi no. & dict. l. j. quando prouo. non eſt neceſſe.

SVMMARIA.

1 *Appellans non dicitur proſequi appellationem ex impetratione ſola commiſſionis: ſed à tempore quo incipit in cauſa procedere.*

2 *Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam, remanebit tutus à deſertione probata paupertate.*

CAVSA XVII.

DVBIVM XXXVII.

Eodem die dubitatum fuit per dominum Fr. de Amelia, an is qui appellauerat à ſententia. & ſtetit vſque ad nouum diem ante finem anni quòd non fuerat proſecutus: nunc autem non fecit aliud niſi quod impetrauit commiſſionem & poſteà ſtetit per menſem quòd non introduxit cauſam, an debeat repelli: & an cótra eum ſit pronuntiandum cauſam eſſe deſertam? Et dicebatur per dominum Ægid. & quaſi per omnes
1 quòd ſic. quia † non videtur proſequi cauſam ex impetratione commiſſionis: ſed à tépore quo incepit in cauſa procedere. argumen. extrà de officio deleg. gratum. & capi. relatum. & de foro cópeten. ſi diligenti. & C. de iuriſdi. omnium iudicum. in criminali. & ff. eodem titul. l. & quia. C. ne filius pro pat. auten. habita. cum ſimi. & facit ff. ex quibus cauſ. maior. ab hoſtibus. §. ſed quòd ſimpliciter. & de verbor. obligat. cùm ſtipulatus
2 ſim. & dicebat dominus Duran. quòd ex quo † allegata erat paupertas: ſi talis probaretur fuiſſe, quòd cùm à proſecutione poſſet rationabiliter impedire, non pronuntiaretur appellatio deſerta. & idem tenebat vndecimus argument. eorum quæ notan. per Innocen. extrà de appellationib. capitul. ex ratione.

SVMMARIA.

1 *Abſolutio ab inſtantia iudicij, an impartiatur reo mortuo actore?*

2 *Accuſare plures in ſimul reum de crimine non permittitur.*

CAVSA XVIII.

DVBIVM XXXVIII.

Die mercurij xij. menſis eiuſdem per dominum Odomarum dubitatum fuit iterum ſuper eo de quo etiam quæſitum eſt ſuprà die xxix. Ianuarij videlicet de vltimo puncto, an † mortuo actore reus poſsit petere abſolui ab inſtantia iudicij? Et arguebatur per informantem quòd ſic: cùm nullus actor comparuerit: & ſic videbatur habere locum abſolutio prædicta. & dicebatur eſſe caſus. C. de iudicijs. l. properandum. §. & ſi quidem. Item allegabatur ff. de iudicijs. non idcirco. §. fin. & eodem titulo. l. & poſt edictum. §. circunducto. aliàs eſt ſub. §. quid ſi is. Item mouebat. quia cauſa non erat auditori commiſſa niſi quò ad perſonam dicti mortui, & illius qui modo incumbit, & ſic licet alius prætendat ſibi ius collationis competere, videtur quòd ipſum non concernat iſta cómiſsio. item nec per talem abſolutionem præiudicatur illi collatori per abſolutionem eandem. argumen. extrà de cauſa poſſeſsio. & proprietatis. cùm eccleſia. His tamen non obſtantibus do-

minus Ægidius remanſit in ſua propria opinione, ſcilicet quòd non debeat dari abſolutio: quia ad hoc quòd habeat locũ abſolutio huiuſmodi oporteret quod citaretur is contra quem petitur abſolutio: & fortè requireretur trina citatio: vt patet in dict. §. & ſi quidem. & notat. per Innocen. extrà de offic. dele. cõſuluit. circa princip. & idem tenuit Bene. de nouo. & omnes præter duos concordabant cum eo. Verum dominus Pet. Fero. & Petrus de Talliat. tenebant contrarium. & Pet. Fer. allegauit quaſi pro caſu ff. de accuſatio. l. libellorum. §. fin. vbi abolet ur nomen accuſatoris ipſo mortuo, reo hoc primitus poſtulãte. Sed ibi exponit gloſator aboletur, id eſt cancellatur. & ita dicit eum ab obſeruatione iudicij abſolui. Tu autem attende quod dicitur in gloſ ſequenti, quod non abſolutè aboletur: ſed cum modificatione textus ita videlicet vt liceat alij ex integro repetere reum. & ſic ponderat cauſam finalem ſiue effectum per modum cauſæ. Cùm i-
2 gitur cauſa ſit nulla: quia † non debent plures admitti vt ſimul reum de crimine accuſent: vt ff. de actioni. l ſi plures. & de præuarica. l. ij. de lib. homi. exhib. l. hoc interdictum §. ſi tamen plures. Et vide quod ibi notatur per gloſ. vt ergo alius non admittatur nomen rei aboletur. Illa autem cauſa ceſſat hic, quia non ſolum duo ſed tres & plures poſſent ſimul agere ſuper vno & eodem beneficio. vt de conceſ. præbend. libr. vj. vnde ceſſante ratione ceſſat effectus: & ceſſante effectu materiæ, ceſſat iuris arctatio ſuper ea fundati. argumen. extra de præben. ſi pauper. libr. vj. & ff. de iure patrona. adigere. §. quamuis. & de iure deli. l. in rebus dotalibus. §. ſi. hæc autem pars ſcilicet domini G. videtur inconuincibiliter debere defendi, per hoc quod not. Innocen. extrà de offic. delegat. capit. cõſuluit. circa princip. ibi, cùm credimus &c. nam ſecundum eum ad hoc quòd habeat locum abſolutio prædicta neceſſe eſt accuſatorem citari: & hoc ſatis clarè patet in dicto §. & ſi quidem. primo & ſecundo reſponſo. imò ibi videtur requirere quòd ter citaretur: ſed mortuus citari non poteſt, imò etiam ſi ante mortem fuiſſet citatus peremptoriè, ipſum peremptoriũ interiret: vt patet expreſſè. ff. de re iudic. de quare. §. ſi. ergo nec abſolutio poteſt locum habere. Et quod ſuprà in contrarium allegatur, quòd nullum præiudicium generaretur priori. dic imò: quia omnia acta iudicij retro habita, ſcilicet quæ reſpiciunt ordinationem litis, ex tali abſolutione ſunt irrita & pereunt, & ſic eſſet præiudicium priori, cùm libellus ſimul vnus communiter fuit datus tam pro priore quàm pro mortuo tunc ſuperſtite. vnum fortè poſſet dici ad cõcordandum prædictos. quòd ſi pars rea omninò inſtaret ad hoc nomen ipſius mortui poſſet circunduci, non per modum ſententię, ſed per modum cancellationis authoritate iudicis cum hac adiectione quòd acta iudicij non perirent quò ad priorem, ſed remanerent ſalua eidem, & quòd non fieret condemnatio expenſarum quæ aliàs locum habet, ſi ſimpliciter fit abſolutio ab inſtãtia iudicij vt nota per Inn. in d. c. conſuluit. circa princip. Franciſ. de Amelia dixit imitans dictum ſuum quòd abſolutio debebat fieri non vt ab inſtantia mortui, ſed vt abſentis. ſed non poteſt eſſe, quia non fuit vocatus. vt in dicto §. & ſi quidem. & l. & poſt peremptorium.

SVMMARIA

1 *Reconuentus an ſit tutus excipiendo de litis pendentia ſuper eadem re coram maiore tribunali per alium.*

2 *Cautio de indemnitate locum habet in actione in rem.*

CAVSA XXIX.

DVBIVM XXXIX.

DIE Veneris. xiiij. eiuſdem menſis proponebatur per Dominum Duran. de quodam E-
1 piſcopo † quòd contra quendam mercatorem qui cum conuenerat, libellum quem dederat ſuper certo debito alium libellum porrexit recõuentionalem, dicendo ipſum mercatorem habere quædam bona quæ erant ſui prædeceſſoris, & ad ipſum pertinebant: ſuper quibus idem epiſcopus ipſum reconueniebat, ſed excipiebatur contra epiſcopum quòd dominus camerarius arreſtari fecerit illa bona: & ſuper hoc fiebat ſibi quæſtio in curia camerarij. ex hoc quærebatur an huiuſmodi exceptio litis pendentiæ fuiſſet ſufficiens ad repellendum reconuentionalem libellum; Et fuit conſultum per dominum Ægi. de Ben. quòd hæc exceptio litis pendẽtiæ hic locum non habet, ſed ſi condemnaretur ad petita in eodem libello cauendum eſſet ſibi de ſaluando ipſum indemnem aduerſus camerariũ, quia
2 † hic agi videtur in rem non in perſonam: & ſic hic habet locum dicta cautio: vt argumen. ff. de rei vendicatio. l. is à quo. cum l. ſequenti. ſed allegabatur ad hoc per Petrum Senen. extrà de reſcriptis. capitul. diſpend. a. cum gloſſ. ſua ſuper verbo, perſonales. Et in hoc concordabat maior pars maximè ea ratione, quia tunc temporis non apparebat quòd tunc procederetur per curiam camerarij: verum dominus aliàs allegabat quòd exceptio procedebat, cum ille mercator eſſet præuentus apud maius tribunal quàm audientia palatij, præterea illa lex contra priuilegium loquitur, quãdo coram maiore lis iam fuerat inchoata, hic autem procurator camerarij procedebat ex mero officio: quia bona inteſtati in curia mortui dicebãtur pertinere ad Reuerendiſ. papam.

CAVSA XX.

EOdẽ die per dominum Frã. proponitur tale factum: petebatur enim poſſeſſionem ſe ſtitui per viam attentati lite pendente, ille autem qui ſic ſpoliauerat, dicebat ſe prius ſpoliatum per partem aduerſam & extunc iudicem adiuiſſe, puta ſeneſcallum regis Franciæ per cuius curiam fuerat receptus in ſaluaguardia ſecũdum conſuetudinem regni Francorum & cum officialibus eiuſdem ſeneſcal. reuerſus ſe dicebat poſſeſſionem recuperaſſe. Ex hoc oriebantur duo dubia.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus petens ſe reſtitui per viam attentati lite pendente exceptione prioris ſpolij pro ſe commiſsi an repellatur.*

2 *Spoliatus qui illicò recuperat poſſeſsionem ſuam, nõ dicitur ſpolium committere.*

3 *Spoliatus quando dicatur incontinenti deijcere ſpoliatorem.*

DVBIVM XL.

1 PRimum an † videatur retinuiſſe poſſeſsionem adeò quod nec ſpoliaſſe dicatur: nec per conſequens ille actus reuocetur per viam at-
2 tentati? Et allegabatur quod ſic, quia † ſi in ipſo congreſſu vel illicò recuperat ſpoliatus non cenſebitur ſpoliaſſe, ſed potius in priſtinam cauſam reuerti: vt ff. de vi & vi arma. l. qui poſſeſ-
3 ſionem. & l. iij. §. cum igitur. ſed † iſta ſunt paria illicò & incontinenti deijcere ſpoliantem & infra biduum vel triduum quærendo amicos hoc facere: vt not. in dict. §. cùm igitur. ſuper verbo, ex continenti. & bene notatur extrà de homic. capi. ſignificaſti. ij. circa finem vltimæ gloſ. & facit extrà de reſtitutio. ſpoliato. capitul. olim. facit etiam ad hæc ff. de duo. rei. l. duos. & de adul. quod ait lex. § fin. de teſtam. hęredes palam. §. fin. & bene. C. de erro. aduo. l. fina. cum ſim. ſed quidam intendebant facere differentiam inter illum qui quærit amicos. & illum qui vadit ad iudicem: quaſi primus videatur habere magis animum retinendi poſſeſsionem. ſed contra eos bene facit ff. de noui ope. nunt. l. de pupillo. §. meminiſſe cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio an ſufficienter probetur per inſtrumentum publicum in quo continetur partem eſſe inductam in poſſeſsionem?*

DVBIVM XLI.

1 SEcundum dubium erat, an † per publicum inſtrumentum quo continebatur partem eſſe inductã videatur ſufficienter probari poſſeſsio? Et dicebat Ægid. quòd non: cùm nec poſſeſsio videatur poſſe probari per publicam ſcripturam. argument. eius quod not. Gof. in fine de clandeſti. deſpon. §. illud autem non omitto. ſed per dominum Odomarum & per maiorem partem tenebatur contrarium. argumen. extrà de reſtitut. ſpoliatio. cùm ad ſedem. §. fina. Item non prohibetur expreſsè per informantem probari: ergo videtur permitti. argumen. ff. de proc. mutus. §. j. & ex quib. cauſ. maior. l. & non. §. quod eis. verſi. quæ clam. & de iudic. cũ prætor. in princip. extrà de ſpon. c. cum apud. & de hoc. de tranſlatio. epiſcop. inter corporalia. circa finem.

SVMMARIA.

1 *Decretum quod ponitur in fine literarũ gratia in forma communi conceſſa an arctet ordinarium ignorantem vt non poſsit interim antequam inſinuatio ſibi ſit facta, conferre?*

2 *Gratia in forma communi limitatio menſis refertur ad omne beneficium quod ſit vſque ad taxationem incluſiuè.*

CAVSA XXI.

DVBIVM XLII.

1 EOdem die dubitabatur & taliter, an † decretum quod ponitur in fine literarum gratiæ in forma communi conceſſæ arctet ordinarium ignorantem ſeu antequam inſinuatio fuerit ſibi facta adeò quòd interim non poſsit conferre? Et dicebat dominus Ægi. quòd non arctat. Sed contra allegatur de præbend. quod. circa fin. libr. vj. & eod. tit. c. dudum. verſi. & quòd decretũ &c. Ipſe verò reſpondebat. quia illa iura loquuntur quando decretum apponitur in gratia ſpeciali: ſecus in forma communi, quia tunc decretum ligat in euentum quo conditiones fuerunt liquidatæ: vt patet in clem. de conceſs. præben. c. cùm ei quem. & hoc non ſolùm quò ad cõditiones de quibus ibi in textu fit mentio, ſed etiam quò ad alias quæ continentur in literis formæ communis: vt ibi not. per Ioan. And. ſuper verbo, ordinarunt. vide cùm in fine huiuſmodi literarum talis ſit clauſula cùm diriguntur tam alij executori quã epiſcopo: præfato enim epiſcopo ne poſt inſinuationem huiuſmodi literarum noſtrarum & proceſſuum per eos habitorũ ei factam de huiuſmodi beneficio interim etiam ante acceptationem huiuſmoni diſponere quoquo modo præſumat diſtrictius inhibemus. & poſteà ſequitur decretum quod ad cõditionem inſinuationis ſe videtur referre, ſicut & aliàs vt ſuperius eſt notatum. & facit ad hæc ff. de cõdi. inſti. t. cùm ſeruus. & de condit. & demonſtra. l. ama. cum ſimil. Demum communiter omnes alij auditores primi gradus cõcordãt quò ad illã partem ad quam in prędicta gratia menſis non opponitur: puta quò ad beneficium quod ſe extendit ad taxatam in literis quantitatem: ſecus ſi intra quantitatem ſit, & non ſe extendat: quia quò ad hoc apponitur mẽſis in gratia. argu. dictæ clem. cùm ei quem §. ſecus. & licet tenet dominus Duran. Sed certè vide-
2 tur quòd † etiam in gratia formæ communis limitatio menſis referatur ad omne beneficium quod ſit vſque ad taxationem incluſiuè: cùm ſic dicat. noſtræ tamen intentionis exiſtit quod de huiuſmodi beneficio etiam ſi minoris quàm prædicitur valoris extiterit, poſsit eidẽ clerico, ſi illud infra vnius menſis ſpatium poſtquam ſibi de ipſius beneficij vacatione conſtiterit acceptare voluerit prouidere. & ſic dictio, etiã. quę ſuprà ponitur, videtur implicare beneficium quòd non ſit minoris valoris. & ſic videtur habere locum dictus. §. ſecus. & facit ad id quòd dictio implicet. facit beneff. ad Trebellia. l. ſed etiam ſi. & ibi not. per glo. cum ſimilib.

SVMMARIA.

1 *Appellans non proſequitur præter cauſas expreſſas in ſua appellatione etiam ſi ſe referat ad proceſſum.*

2 *Iudex non dicitur grauare partem vbi ordinat. de termino aſsignando abſenti non audito, quem forſan aſsignando decretur grauamen inferre.*
3 *Intentio loquentis per certam demonſtrationem oſtenditur.*
4 *Hæres poteſt inſtitui per relationem ad codicillos.*
5 *Codicilli ſunt pars teſtamenti.*

CAVSA XXII.

DVBIVM XLIII.

Die lunæ.xvj.eiuſdem mẽſis propoſuit do
minus Ray.de ma.dubium tale. Quidam
1 † rei debendi tres numero erant obligati
duobus creditoribus in certa quantitate pe-
cuniæ ſinguli ſingulis inſolidum.dicti verò de-
bitores per procuratorem ſuum ad hoc con-
ſtitutum recognouerunt debitum coram audi-
tore cameræ, & condemnationem ſubierunt,re
cipientes terminũ ad ſoluendum. demum vnus
creditorũ nomine ſuo & nomine creditoris ſui
ceſsit alteri actionem quæ ipſis ad illam pecuniã
competebat. & hoc fecit pro quadam quanti-
tate quæ non attingebatur ad dicti debiti quae-
tam partem. Sed in termino non extitit ſatisfa-
ctum. & ideò citati erant quare dicta condem-
natio non debet executioni mandari. Illi autem
ſic citati duas exceptiones dederunt contra exe-
cutionem: vnam de acquietatione, aliam dedit
ſuper ceſsione & contra cauſam, dicens eam ſi-
mulatam & fraudulenter factam. iudex verò or-
dinauit ꝙ daretur copia parti abſenti: & quod
haberet terminum ad reſpondendum. pars verò
abſens reputans ſe grauatã à præmiſſa admiſsio-
ne exceptionum & ordinatione ad ſedem apo-
ſtolicam appellauit: ſed in appellatione non ex-
preſsit nominatim cauſas aliquas niſi vnam tan-
tùm: ſcilicet de ordinatione facta contra abſen-
tem, de alijs non niſi referendo ſe ad proceſſum.
Quæritur ergo an huiuſmodi appellatio ſit legi
tima & ſufficiens? Et dicebatur per dominum
Ægid. quod appellatio non erat ſufficiens. quia
cauſa expreſſa in appellatione non videtur ſuf-
ficiens. nam aliud eſt ordinare de termino præfi-
gendo abſenti, & aliud terminum ipſum abſen-
2 ti præfigere. vnde † licet videatur grauare abſen
ti terminum aſsignando abſque certificatione ip
ſius: vt l.ab eo.ff.quæ ſenten.ſine appellation.re-
ſcindũ.l.j.§.item. tamen licet tantùm ordinet de
termino aſsignando: non tamen videtur ipſum
propter hoc aſsignare. & pro hoc optimè facit.
ff.quib.mod.pign.vel hypothe.ſol.ſicuti.§.ſi.vo
luntate. vbi non ſufficit creditorem voluiſſe ſeu
etiam ordinaſſe, quod pignus vendetur: ſed o-
portet ſequi venditionis effectum. & accedant
ea quæ notantur. C.de contrahend. emption. &
vend.in cunctis.& de lega.j.l.ſecundum electio-
nem.ſuper verbo.poſſumus.circa fin gloſ. & fa-
cit de opt.lega.l.apud Aufidium.cum ſimil.licet
videatur obſtare ff.de lega.iij.l Pãphilo.& pro-
poſitum.ſed ſibi foret ſpeciale in milite. Item a-
lia ratione dicebatur appellationem non proce-
dere propter c.appellanti.in clemen.de appella-
tio.vbi dicitur quod vbi ab interlocutoria ap-
pellatur.non licet alias cauſas proſequi, niſi eas
quæ ſunt in appellatione nominatim expreſſæ.
Cùm ergo ex cauſa prædicta vnica nominata nõ
ſit inſufficiens, nec aliæ ſint modo debito expreſ
ſatæ, ſed per relationem ad proceſſum duntaxat:
non videtur ſatisfactum dict.c.appellãti. Nec ob
ſtant leges quæ dicunt nominatim aliquid expri
3 mi: cùm † per certam demonſtrationem inten-
tio loquentis oſtenditur: vt ff.ſi certum peta.cer
tum.& de liberis & poſthum.l.ij.de cõditionib.
& demonſtrationib.l.nominatim.& de hæredi-
bus inſtituend.l.ſi quis nomẽ.cum ſimilibus: quia
illæ loquuntur de demonſtratione tali quæ rem
in præſenti oſtendit ex ipſis verbis prolatis vel
ex facto ipſo habito de præſenti: ſecus ſi per rela
tionem ad futurum aliquid demonſtretur. Nec
obſtat ff.de hæredib.inſtituen.aſſe toto.& de cõ
ditio.inſtitut.inſtitutio talis.de re iudica. in ſum
ma.in princip.cum ſimilib. quia ſecundum Ægi
dium ſi in hæredis inſtitutione iura requirerent,
quòd hæres nominatim in teſtamento inſtituere
tur: tunc non ſufficeret teſtatorem ſe ad codicil-
los referre. & ita intellexit l.aſſe.cum ſimilib. idẽ
etiam dixit de ſententia quæ ad proceſſum refer
tur: vt l.in ſumma.cum ſimilib. Sed contra iſtam
ſolutionem expreſsè videtur C.de teſtamen.l.iu-
4 bemus.in princip.vbi † per relationem ad codi-
cillos poteſt inſtitui: vt dict.l.aſſe. vnde ſic vide-
tur quòd in appellatione ab interlocutoria vel
grauamine ſufficeret cauſas exprimere ſub rela-
tione habita ad proceſſum. ſed dictum Ægid. po
teſt ſaluari ſi bene attendantur verba l.iubemus.
in princip. dicit enim quòd ponere debet teſta-
tor nomẽ hæredis in ſua ſubſcriptione vel in qua
cunque parte teſtamenti, quæ litera ſatis verifi-
care poteſt, ſi ad codicillos in quibus nomen hæ
redis ſcribitur in teſtamento, fiat relatio: quia
5 † codicilli ſunt pars teſtamenti: vt ff. de codi. l.
quidam referunt. verb. numerum. quemad. teſta.
appel.l.ſicut.cum ſimilibus.

CAVSA XXIII.

EOdem die dominus Ademan.propoſuit tale
factum. Cuidã in forma gratiæ ſpeciali pro-
uiderat papa Ioannes: & contulit ſibi cannnicatũ
in certa eccleſia reſeruans præbendam cum di-
gnitate proxima vacante in eadem eccleſia: ſi tũc
non vacarent eidem cum vacauerint conferend.
demum vacauit dignitas ante mortem Ioanis: &
de ea fuit vigore dictæ gratiæ ſibi prouiſum ve-
rùm mortuo Ioanne ſucceſsit Benedictus: & re-
uocauit omnes gratias expectantium authorita
te Ioanuis. Idem verò Benedictus mandauit cui-
dam prouideri in forma pauperum de beneficio
eccleſiaſtico in dicta eccleſia quæ erat collegiata
cũ clauſ. anteferri. vt moris eſt: & finaliter vaca-
uit præbẽda in ipſa eccleſia quã idem pauper cle
ricus acceptauit. modo quæritur quis debet præ
ferri, an pauper Benedictinus, an verò Ioanninus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia facta in forma ſpeciali de canonicatu cum reſeruatione præbendæ cum dignitate proxima vacan.*

cui-

euius vigore de dignitate vacãti alicui fuit prouiſum: ſi ſuperueniat reuocatoria gratiarum, an dicatur ſublata quò ad præbendam poſteà vacantem?

DVBIVM XLIIII.

1 ET primò dubitabatur circa hoc ao † reuocatio ſe extendat ad iſtam præbendam? Et dicebatur per dominum Ægidium quòd non extenderetur. argum. extrà de præbend. c. ſi is cui. §. non ſic autem, &c. vbi videtur caſus in reuocatoria beneficij. Tamen quidam vt dominus Duran. diſtinguere volebant, an præbenda eſſet annexa dignitati an non: vt primo caſu reuocatoria locum non habeat, ſecundo ſic. ſecundum id quod habetur de præbend. quia ſæpe. & eod. tit. ſuper eo. & pro hac diſtinctione facit primum reſponſum in dict. c. ſi is cui. vbi in facto reſeruationis Bonifacianæ diſtinguitur inter annexam & non annexam. ibi, cùm dicit, alicui non annexam, &c. Et ſic videtur quòd eadẽ diſtinctio debet ſeruari in ſecũdo reſponſo. Sed ideò ibidem videtur tangere de non annexa dignitate præbẽda quia ſi eſſet annexa, non poſsit vacare ante dignitatis vacationem. Et eadem ratione ſecũdum reſponſum habet intelligi in non annexa, vt ſic etiam ſi non ſit annexa dignitati reſeruatoria locum non habeat. & ſecundum hoc non procedit prædicta diſtinctio in hoc caſu. vnde maior pars adhæſit opinioni Ægidij.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, anteferri. eſt exorbitans à iure communi & propterea vltra terminos ſuos non debet extendi.*

DVBIVM XLV.

1 SEcundò ergo ſuppoſito † quod reuocatoria locum non haberet: dubitabatur an pauper debeat præferri Ioannino? Et per maiorem partẽ dicebatur quod ſic, propter clauſulã, anteferri omnibus qui alicuius authoritate expectant. & ſic illi qui expectat præbendam authoritate Ioannis. Sed dominus Ægidius tenuit quod non debeat præferri. quia illa clauſ. anteferri cum non obſtan. ſibi iuncta refert ſe tamen ad totaliter expectantes: non autem ad illos expectãtes quibus eſt à papa canonicatus collatus. nam ſi papa hoc voluiſſet, de eo mentionem feciſſet. prout dicitur in decre. ad audiẽtiam. extrà de decimis. & de tranſ. epi. inter corporalia. circa fi. C. de cadu. tol. l. iſta. §. ſin autem ad deficientis. & facit pro hoc de præb. ſi clericus. §. verum. lib. vj. & huic adhæſit Fran. de Amel. per iura prędicta. & quia clauſula, anteferri. videtur exorbitare à iure cõmuni: & ſic vltra terminos non debet extendi: vt de re. iur. in vj. c. quæ à iure. & de fil. presby. qui. & ad hæc. ff. de reg. iur. l. quædam contra. & de conſtitu. l. j. circa fin. cum ſi. & facit quod not. per Archid. de præbend. cap. cui de non. ſuper verb. prouideri.

SVMMARIA.

1 *Gratia facta de canonicatu cum reſeruatione præbenda & præſtimonialium cedentium vel decedentium an extendatur ad præbendam & præſtimonia vacantia per priuationem alicuius canonici?*

2 *Mors ciuilis non æquiparatur morti naturali, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

3 *Verba ad illum ſenſum debent reduci quem verba rectè intelligentibus generarent.*

4 *Interpretatio in dubio eſt facienda ſecundum illud quod communiter conſueuit accidere.*

5 *Canonicus ſine præbenda eſſe non debet.*

6 *Conſuetum fieri, tacitè videtur in diſpoſitionem vel cõuentionem venire.*

7 *Dictio repetitiua repetit modos & qualitates.*

8 *Monoſyllaba repetit modos & qualitates.*

CAVSA XXIIII.

DVBIVM XLVI.

a DIe * mercurij xviij. eiuſdem menſis propoſitum fuit dubium tale per B. de Nõ. Qui
r dam † impetrauerat gratiam ſub hac forma in effectu. papa enim ſic dixerat. Canonicatum talis eccleſiæ tibi conferimus: præbendam verò & præſtimonia ac præſtimoniales portiones cedentium vel decedentium ſi quæ vacãt ad præſens eodem modo tibi conferimus: alioquin reſeruamus tibi cùm vacauerint cõferend. poſtcà contingit præbendam quandam & pręſtimonia ac præſtimonialem portionem per priuationem vnius vacare. Ex iſtis terminis reſultabat ardua quæſtio, an huiuſmodi præbenda ſic vacans veniat ſub gratia ſupradicta? Et maior pars tenuit quòd non. quia tantùm prouiſum ſibi videbatur: per cõſequens ad eos caſus de quibus nulla facta eſt mentio non eſt gratia extendenda. ergo nec ad caſum priuationis, maximè cùm gratia ſit ambitioſa: vt argument. de præbendis. capitul. quamuis. & capitul. is cui. capitul. non poteſt. & de filijs presbyterorum. capitul. j. & ij. libro ſexto. & arguebatur ex. l. ſi cùm dotem. in principio ff. ſoluto matrimonio. & de verborum obligation. ex ea parte. §. inſula. & facit ad hoc ff. de liber. & poſthum. l. cõmodiſsimè. ij. reſponſo cum ſimilibus. Item adducebatur pro ratione id quod per Ioann. in decret. not. ſcilicet
2 quòd † in ſolis illis caſibus ciuilis mors æquiparatur morti naturali, vbi hoc in iure cautum inuenitur: vt not. xvj. quæſtion. j. capitul. placuit. in vltima glo. & idem notatur per Ioannem Andre. de reſcript. capitul. ſuſceptum. in gloſſ. cùm ergo in hoc caſu non reperiatur expreſſum in iure, quòd caſus priuationis æquiparatur morti: nec nos æquiparare debemus. allegabatur. ff. ſoluto matrimonio. l. ſi verò. §. de viro. de publi. de pretio. cum ſimilibus. Contra prædictam tamen opinionem faciunt iura multa. vt patet ff. pro ſocio. l. actorem. §. publicatione. de bonorum poſſeſsion. contra tabul. l. j. in fin. de bon. liber. ſi neceſſe. §. ſi deportatus. ad Trebellianum. l. mulier. j. & ij. reſponſo. & de donation. inter virum & vxorem. l. ſed ſi mors. ij. reſponſo. & C. de inſtitutionib. & ſubſtitutionib. ſub conditio. fa.

l. iij. quæ

l.iij.quæ incipit,ſi matet. Sed ad omnia iſta iura
poteſt reſponderi per gloſam prædictam,in cap.
placuit. Et pro prima opinione bene facit quod
notat Ioannes And.de præbendis,capit.quamuis
tibi ouper.in gloſ.ſuper verbo,deducentium.ibi
ſed quid dices,&c. & bene facit eodem libro de
reſcrip.cap.ſuſceptum.j. & ij.reſpon.& quod i-
bi notatur de hac materia etiam ibi notatur per
Archidia.& per Ioan.monach.de ſuppl.neglige,
prælatorum,ſi quis epiſcopus.per Goffr.& Ho-
ſtien.de conuerſio.coniugatot.cum ſimilib.& i-
bidem poſt eos in nouella per Ioan. Andre. Item
per Dynum in prædict.§.inſulam.& per Cynum
per Pet.C.de epiſco.& cle.Deo nobis. Verum in
caſu propoſito dominus Ægid.tenebat quòd il-
la limitatio cedentium vel decedentium non ha
bebat ad præbendam referri:videtur enim pro-
pter præſtimonia & præſtimoniales portiones
tantùm adhibita:quia huiuſmodi clauſulam cō-
ſueuit papa apponere ad præſtimonia &c.nō au
tem cùm ſimpliciter prouidet de præbenda: ad
communem enim verbi intelligentiam in dubio
3 recurrendum eſt.& verba † debent ad illum ſen
ſum reduci quem verba rectè intelligentibus ge
4 nerarent.extrà de ſponſali.ea literis.in fin.& † in
dubio interpretatio eſt facienda ſecundum illud
quod communiter conſueuit accidere.xxviij.di
ſtinct. de Siracuſanæ.& conſuetudo loquendi di
ſponentis debet attēdi:vt ff de legat.j.ſeruus præ
lium.§. fin.& de legat.iij.nummis.& de ſuppel-
lect.lega.Labeo,verſi.non enim,&c. & ad hæc
etiam dicebat dominus Ægid.ſe moueri, ea eo
potiſsimè quòd huiuſmodi acceptāti prouiſum a
iam fuerat de canonicatu per papam & ſimpli-
5 citer nulla modificatione adiecta:& ſic cùm † ſi-
ne præbenda eſſe non debeat:& præbenda ſit cō
ſequens ad canonicatum, dicebat quòd etiam
præbenda ſub eadem ſimplicitate & puritate ſi-
ne alia modificatione deberetur.argum.de præ-
bend.capi ſi clericus.§.verum.& de offic.dele-
ga.capitul.ſi ſuper.libr.vj.hoc idem dicebat do-
minus Pe.Fran.corroborauit per duas rationes.
6 vna erat,quia † id tacitè videtur in diſpoſitionē
vel conuentionem venire quod eſt fieri conſue-
tum:vt not.per gloſſ.ff.de leg.commiſ.l.ſi fun-
dus.ij.§.in commiſſoria.& videtur ibi probare
tex.in fin.melius facit ff.de ædil.edict.quod ſi no
lit.§.quia aſsidua. ipſe verò allegauit de aqua
plu.arcend.ſi prius.§.placuit.aliàs incipit rectæ.
Alia ratio fuit,quia ſalua ratione recti ſermonis
&c.vt ff.de auro & argent.leg.l.Plautius.in fin.
ſed modicum videtur facere,niſi attendatur con
ſuetudo ſcribēdi in literis gratioſis,qua cōſuetu
dine ſuperius tangitur. vnde ſuperaddit hanc
eandem partem firmando primò regulam iuris.
Quoties enim idem ſermo duas ſignificationes
exprimit ea potiſsimè accipienda eſt,quæ rei ge-
rendæ aptior eſt: vt habetur ad literam ff.de re.
iu.l.quoties idē ſermo.& accedit.ff.de reb.dub.
quoties.ij.& l.vbi.in fin.cùm ergo per præſup-
poſita illa adiectio cedentium vel decedentium
aptius referatur ſecundum ſtylum ſcribentis ad
præſtimonia & præſtimoniales portiones dun-
taxat:per conſequens huiuſmodi ſignificationē
præualere oportet, vt ſic referri non habeat ad
præbendam.Secundò probatur per rationem ex
cluſiuam obiectus pro parte contraria facientis:
7 licet † enim dictio repetitiua vt,&,quæ hic po-
nitur,vel.Item vel hoc amplius,ſeu alia ſimul re
8 petat & modos ſeu etiam qualitates vt † de mo
noſyllaba.& patet ff.de fund.inſtruct.l.Seiæ.§.
Caio.de in litem iuran.l.in repetendum.de vel.&
de hoc amplius.eod.titu.Si tibi purè.de condit.
& demonſtra.l.auia.& hoc ſiue à parte ante ſiue
à parte poſt qualitas apponatur: vt patet in d.l.
ſi per.in princ.& de reb.dub.l.fin.cum ſimi.ta-
men quod ſupra dicitur de dictione repetitiua
& de ipſius virtute habet locum quando alia ra-
tio non poteſt aſsignari,quare duo iungantur ea
dem copula mediante:nam tunc copulatiua con
iunctio &,vel,cùm,inducit repetitionem condi-
tionis:ſecus ſi alia ratio coniunctionis valeat aſ-
ſignari:puta ratio neceſsitudinis vel conſangui-
nitatis vel alia ſimilis:vt hæc,quia præſtimonia
& præſtimoniales portiones accedant quodam-
modo ad præbendam:& ſic copulatiua hic vide
tur apponi non ad coniungendam qualitatem,
ſed ad acceſsionis conſequentiam demonſtran-
dam:vt hæc verba in ſimili habentur ff.de con-
ditio.& demonſtra.Iulius Paulus.circa fin.ibi,&
illam coniunctionem &c.& not.per gloſſ.or-
dinariam eod.titul.l.auia.in glo.ſuper verbo,re-
petitam.hæc ſunt quæ tacta fuerunt circa dubiū
proximum ſuprà tactum.

ADDITIO.

a Dic.Adde Gomes.ſuper regu.de impetran.bene.
& c.q.7.fol.20.circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in quo non apparet de loco vbi fuit cō-
fectum an valeat?*

CAVSA XXV.
DVBIVM XLVII.

Eodem die per.F. propoſitum eſt primò du-
1 bium.an valeat † inſtrumentum in quo nō
appareat de loco inſtrumēti confecti? Et per Æ-
gid.dicebatur quòd Archid.no.a.j.q ſj.cùm re-
demptor.circa fin.ſuper verbo,romana.quod eo
non obſtante valet.Sed certè magis videtur con
trarium teneri,& expreſsiſsimus textus videtur
pro contrario extrà de re iud.abbate.§.pe.verſ.
ex his.ibi,propter &c.& ibi,& ſine quibus &c.
col.vj.& ſatis text.extrà de probat.quoniam cō
tra falſum.& in authenti.qui mo.na.ef.le.§.quā
tum.col.vj.& no.glo.C.de contra.& committe.
ſtipula.l.optimam.ſuper verbo,in ipſo die.& de
tabul.l.generali.lib.a.& per Ioan.And.in dict.c.
abbate.ſuper verbo,cenſetur. Et hæc pars tene-
batur per maiorem partem imò per omnes præ-
ter dictum dominum Ægidium.& idem tenetur
in Specu.de inſtr.edit.§.porro.aliàs incipit,in-
ſtrumentum.verſi.quod ſi locus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa an virtute inſtrumenti per nota-
rium*

rium recogniti & emendati poſt ipſum concluſionem reconualeſcat?

DVBIVM XLVIII.

1 SEcundum dubium erat, an † ſi poſt concluſionem in cauſa notarius compateat coram iudice, & recognoſcat huiuſmodi instrumentum in quo eſt loci defectus, & fateatur de loco vbi confectum eſt inſtrumentum, & addat etiã locum emendatum, dicens ſe omiſiſſe per errorem, an reconualeſcat vigore inſtrumenti, & iudex ſecundum ipſum poſsit procedere? Et tenebat dominus Ægid. quòd ſic. aliqui tamen volebant diſtinguere an eſſet pars aduerſa ad hoc vocata: & tunc ſic: an non? ſed omnes concordabãt quòd niſi pars aduerſa renũtiauerat liti & actioni ſi quam haberet, non oportebat eam vocari.

SVMMARIVM

1 *Libellans ſuper inquietatione an obtineat probando aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione in poſſeſsionem?*

DVBIVM XLIX.

TErtium dubium erat propoſitum per eundem, an is qui in libello deduxit aduerſa-
1 rium † ſe inquietaſſe circa poſſeſsioné certi beneficij ſatis fundet intentionem ſuam ſi probat aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione? Et tenebat dominus Ægid. quòd ſic. per illa quæ not. per Compoſtel. extrà de electi. ſtatuimus. ſuper verbo impugnat. & eſt circa princip. ca. lib. vj. & de reſcript. mandatum. per eundem in tertia gloſ. ſuper verb. proſequi. ver. ſed nunquid. & de hoc ſuprà ij. fol. j. column. ibi, ſecunda pars, &c.

SVMMARIVM

1 *Iuramentum de calumnia an poſsit iudex cogere reum ad ſubeundum antequam ſibi decernatur copia proceſſus.*

CAVSA XXVI.

DVBIVM L.

EOdem die propoſitum fuit per dominum
1 Ægid. dubium tale. libello † dato pro parte actoris in cauſa beneficiali iudex vult cõpellere alteram partem iurare de calumnia ad petitionem agentis, qui eſt paratus iurare: pars autem aduerſa ſe excuſat, & petit primo ſibi decerni copiam proceſſus, vt ſic poſsit videre an defendere debeat, an non. quærebatur an iuſtè allegabat? Et videbatur maiori parti quòd iuſtè: quia ſic ſciretur an securè poſſet iurare an non. Et idem finaliter tenebat dominus Ægid. ex æquitate. arg. ff. de eden. l. j. circa princi. cum ſimi. dicebat tamen iudicem poſſe de rigore partem compellere ad iurandum: ſed alia pars magis eſt conſona æquitati.

SVMMARIVM

1 *Diſpenſari cum aliquo vbi mandatur cum clau. cum nobis ipſum xx. annorum exiſtere aſſeratur. an ſufficiat quòd executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe mero ſecundum omnem vim, formam & effectũ literarum commiſsionis ſuæ?*

CAVSA XXVII.

DVBIVM LI.

DIe veneris xx. eiuſdem mẽſis propoſitum extitit per dominum Alanũ vt expoſitũ
1 tale factum. Quidam † impetrauerat gratiam ſuper primo beneficio vacaturo in certo loco & ſecum obtinuit diſpenſari ſuper minoritate iuncta clauſula, cum nobis ipſum xx. annorum exiſtere aſſeratur non tamen erat directè & immediatè cum eo diſpenſatum per ipſum: ſed mandabatur quibuſdam vt per duos vel vnum eorum diſpenſaretur cum eo ſuper ætate. ſed vnus illorum diſpenſauit ſecundum omnem vim, formam & effectum literarum commiſsionis ſuæ non tamen continebatur in literis diſpenſationis quòd inquiſitionem aliquam fecerit cõmiſſarius ſuper dicta ætate xx. annorũ: dubitabatur an eſſet ſecum legitimè diſpenſatum? Et tenebatur quòd, ſic per Ægidi. & omnes & hoc propter illam clauſulam, ſecundum omnem vim &c. quia delegatus ſatisfeciſſe videtur formę ſibi mandatæ, cum in illa nulla conditio ſit appoſita: licet inſerta fuerit illa clauſula, cum nobis, &c. de qua ſuprà eſt facta mentio. Cùm ergo ſit ſatisfactum intentioni mandatis ſecundum formam verborum videtur ſatisfacere. argument. quia vltra verba diſponentis non debemus intellectum extendere niſi aliud appareret de intentione loquentis. ff. de leg. iij. non aliter. de ſuppel. lega. l. Labeo. de exercit. l. j. §. ſi is qui nauem. verſi. in re igitur dubia.

CAVSA XXVIII.

EOdem die propoſitum extitit per dominum Raynaldum de duobus impetrantibus, quorum vnus impetrauerat proximam vacaturam, alius impetrauit vacantem medio loco ſeu eandem eccleſiam: & ſuper huiuſmodi cauſa erat introducta in curia. per partem tem autem impetrantis vacaturam dantur contra aduerſarium certi obiectus & è conuerſo per aduerſarium contra ipſum: per primam enim datur quòd appellatio impetrantis vacantem quam interpoſuit à prouiſione alterius, non debeat procedere. quia in ea non erat ſeruata forma decretalis, vt circa. Ex aduerſo obijciebatur quòd impetrans vacaturam ad illam vacantem non debet admitti: quia vacare videbatur in curia pro eo quòd ille qui eam vltimò tenuit, fuerat capellanus reuerendiſ. Papæ. & ſic videbatur cadere in reſeruatione Clementis: quia beneficia capellanorum fuerant reſeruata. Sed primus hoc videbatur excludere dando ꝙ dictus capellanus erat capellania pri-

uatus ante mortem ipſius. Item ſecundus dedit obiectum quod primus conſumpſerat gratiam ſuam pro eo quòd ea pendente aliud beneficium q sub gratia ſua cadebat, acceptauerat. ex his oriuntur tres quæſtiones.

SVMMARIVM.

1 *C. ut circa. de elect. non habet locum in appellatione iudiciali.*

DVBIVM LII.

1 PRimò an † obiectus appellationis procedat? Et dicebatur quòd obiectus non procedebat. quia à proceſſu conditionali fuerat appellatū & vocata parte exceptionibus datis per eam & non admiſsis, & ſic appellatio erat iudicialis: vnde non habet locum conſtitutio, vt circa. patet de elect. cap. conſtitutio. libr. vj.

SVMMARIA.

1 *Beneficia capellanorum ſi fuerint reſeruata, an ſi cōtingat capellanos ipſos priuari, dicuntur perdurare reſeruata.*

2 *Reſeruatio beneficiorum an dicatur ceſſare vbi qualitas propter quam fuit facta, deficiat?*

DVBIVM LIII.

1 SEcundò dubitabatur, an † beneficium vacans de quo præmittitur, videatur vacare in curia? Et allegabatur quòd videtur vacare in curia. quia tempore reſeruationis capellanus erat, & ſic illud tempus debebat attendi. argumento de reſcriptis. ſi eo tempore. libro ſexto. de præbend. capitulo eum cui. eodem libro. maximè cùm in reſeruatione dicatur, capellanorum noſtrorum, &c. & ſic illa verba videntur præſens tempus reſpicere: vt ff. de legat. iij. vxorem. §. teſtamento. & de auro & argento lega. l. ſi ita eſſet. & eodem titulo. l. modico. in princip. cum ſimilib. Sed in contrarium allegabatur. quia mutata erat ante mortem ſuam conditio, & eſſe deſierat capellanus: & deficiente qualitate videbatur quòd deficere debebat reſeruationis effectus. argumento. ff. de lega. iij. l. item legato. §. ſi vxor. & de auro & argento legat. l. quæ ibi. & l. vxor. & facit de fideicommiſſa. liberta. l. Sti-
2 chus. §. Stichus ſeruus meus. vbi † adiectio qualitatis manifeſtè conditionem facit, & huic parti adhæſit dominus Ægidius pro eo potiſsimè quòd in reſeruatoria ſint reſeruata beneficia capellanorum decedentium vel cedentium. Cùm igitur verum ſit dictum capellanum ante mortem priuatum capellania fuiſſe: per conſequens non poteſt dici ipſum capellanum deceſsiſſe: ſicque beneficium vacaſſe in curia non videtur. & facit bene ff. de legat. ij. peculium. ij. reſpon. & de legat. iij. l. Septorius. à contrario ſenſu cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia cenſetur conſumpta per acceptationem beneficij alterius cadentis ſub gratia.*

DVBIVM LIIII.

1 TErtiò quærebatur an dictus † obiectus de acceptatione alterius beneficij recipi debeat in finem quòd videatur gratia eſſe cōſumpta? Et tenebatur per maiorem partem auditorum quòd talis acceptatio facta pendente gratia ſit conſumpta: cùm beneficium ſe non cōpatiatur cum alio vigore gratiæ. argumento de reſcriptis. capitul. gratiæ. in clementi. & de præbend. ſi pauper. libro ſexto, in gloſſ. & vide quod ibi notant doctores.

CAVSA XXIX.

EOdem die per dominum Odomarum fuit propoſitum tale factum. Quidam impetrauit proximam vacaturam ſpectantem ad collationem præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem certi abbatis. poſteà vacat vnum beneficium ſpectans ad prouiſionem eiuſdem ſeu præſentationem de quo ſic vacante alteri prouidetur de volūtate abbatis vel per ipſum, ſed pro expectante à prouiſione huiuſmodi ad ſedem apoſtolicam appellatur. & cauſa committitur auditori, coram quo datur articulando contra expectantem quod ſolùm illud beneficium ſpectat ad collationem præſentationem ſeu prouiſionē dicti abbatis. pro parte verò dicti expectantis datur quod eſt quædam alia eccleſia pertinens ad eundem abbatem, ad cuius curam idem abbas cō ſueuit ſingulis annis præſentare quendam capellanii epiſcopo. Item quòd epiſcopus ſingulis annis habuit capellanum vnum vel alium ad dictā præſentationem recipere, & ſibi curam committere in eadem eccleſia. Ex his quærebatur de duobus effectum pertinentiæ articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Gratia de primo vacaturo ad collationē ſeu aliā prouiſionem certi abbatis an extēdatur ad illum qui vnicū beneficium habet conferre, vel ad ipſum præſentare?*

DVBIVM LV.

1 PRimò an † gratia [a] extendatur ad illum qui
2 vnicum beneficium habet conferre vel ad ipſum præſentare? Et tenebatur quòd non. prout no. Archid. extrà de præbend. c. ſi pro clericis pauperibus. ſuper verbo prouideas. & per Ioan. mo. de re. iu. in generali. Sed illæ gloſ. videtur loqui in forma pauperum. Tu tamen dicas idem in forma gratiæ ſpecialis. vt no. Ioan. And. in clem. de præben. cap. j. ſuper verbo, incerta. & facit ff. de offi. præſi. illicitas. §. & ne tenuis.

ADDITIO.

a Gratia. Vide Rot. deciſ. 13. de præbend. in no.

SVMMARIVM.

1 *Capellania an cenſeatur perpetuum beneficium, vbi annis ſingulis capellanus præſentari & recipi debet.*

DVBIVM

DVBIVM LVI.

1 SEcundò dubitatur an † ſuppoſito ꝙ dictus articulus de capellania eſſet probatus, releuaret: hoc eſt an talis capellania pro beneficio perpetuo habeatur vt ſic faciat aliud beneficiũ de quo præiangitur ad gratiam pertinere. Et tenebatur per do. Ægid. quòd debuit. te putabat eſſe textum de capell. mona. c. j. libr. vj. & incipit præsby. & facit quod habetur eod. tit. c. j. in antiq. & adeò hoc tenebat, quod conſuetudo vel ſtatutum contrarium non obſtaret. arg. dict. ca. j. lib. vj. & hoc tenebant omnes præter duos dominus enim Bene. dicebat quod dicta decr. præſby. non videbatur poſſe vendicare ſibi locum in caſu iſto: cùm hic capellanus annis ſingulis præſentetur & recipiatur, & ſic nõ videtur eſſe perpetuus. decreta. autem præsbyteri. loquitur in caſu cùm debent eſſe perpetui ex intentione præſentantis & inſtituentis. & hoc idem tenebat F. arg. extrà de præbend. c. ſi. de decim. ex multiplici. & de reſcrip. ſuſcepium. libr. vj. in quibus apparet quod attendi debet intentio diſponentis, & facit C. de leg. præ. & exhibend. l. iij. ff. de adi. leg. l. iij. §. conditio. & de ſuppellect. leg. Labeo. maximè cum cura videatur hic eſſe commiſſa tanquam miniſterium ſimplex: non autem cum iuriſdictione, prout aliàs dicitur dari cura: vt patet extrà de elect. dudum Rothon. verſic. ſed tamen in iure. & ad hoc de offi. ordi. cùm ab eccleſiarum. & lib. vj. de præb. ſuper eod. in gloſſ. ij. per Ioan. And.

SVMMARIVM.

5 *Sententia an poſſit ferri contra illum qui tempore litis conteſtatæ non poſſidebat?*

CAVSA XXX.

DVBIVM LVII.

1 EOdem die per do. Ægi. propoſitum fuerat factum tale. Tribus † contendentibus ſuper quodam beneficio: vno apoſtolico & alijs duobus. apoſtolicus libellabat contra vtrũque: ſed alter non poſſidebat tempore litis conteſtatæ, ſed poſteà in concluſione vel poſt eſt facta fides iudici quod poſſidet, an contra ipſum poſſit ferri ſententia poſito quod litis conteſtatio tẽpore minimè poſſediſſet? Et tenebatur per omnes quod ſic. per l. ff. de rei vendi. ſin autem. §. j. & de præbend. l. quæſitum. & ad exhi. tigni. §. ſi quis in princip.

SVMMARIA.

1 *Procurator effectus dominus litis, licet ſe ſubtrahat, continuè citari debet, & in caſu abſentiæ poteſt procedi per contradictas.*

DVBIVM LVIII.

5 DEinde ſecundò quærebatur † an ſi procurator factus dominus litis cõpareat & ſuſcipiat cauſam, & poſteà ſe retrahit & deſiſtit, an poſſit procedi faciendo citationes per audientiam? Et diſtinguebatur. quia aut procurator non erat præſens in curia: & tunc ſufficiebat citationem fieri per audientiam. aut erat præſens: & tunc non debet ſufficere imò ille procurator continuè debet citari. & facit quod not. Archid. de elect. c. j. ſuper verbo, ſicut de iure. lib. vj.

CAVSA XXXI.

DIe martis. xxv. do. Duran. propoſuit factum tale. Quidam Martinus impetrauit gratiam ad beneficium proximè vacaturum in ciuitate vel diœceſi Dauraeen. poſteà quidam Adulphus qui rector fuerat cuiuſdam eccleſiæ ſancti Iacobi in eadẽ diœceſi valentis annuatim. cccc. lib. turonen. paruorũ. dum graui infirmitate quæ ydropiſis dicitur, adeò fortiter laboraret, quòd de vita deſperaretur: ipſius eandem eccleſiam cũ quodã alio beneficio in alia diœceſi quod beneficiũ valebat vltra. xx. lib. turonen. permutauit. demùm infra. x. vel xij. dies à tempore dictæ permutationis ex ipſa infirmitate prædicta mortuus eſt. vigore autẽ permutationis eiuſdem ordinarius fecerat proceſſus, monitiones & ſententias fulminauit contra huiuſmodi expectantem qui dictam eccleſiam ex cauſa permutationis vacauiſſe percepit, & quò ad eandem aliqualiter moleſtaret: quibus proceſſibus idem expectãs ad ſed. apoſt. appellauit. tandem cauſa introducta in curia expectans dat obiectum contra ordinarium quòd permutatio fuit fraudulenta, & in fraudẽ ipſius expectantis facta: & ad probandum fraudem dat materiam ſupradictam. Quærebatur igitur de duobus. An prædicta ſufficiant ad fraudem probandum, & ad hoc quòd permutatio cenſeatur inualida, Secundò an appellans admittatur ad dandũ obiectum de permutatione fraudulenta cùm illum non expreſſerit in appellatione, & ſic non videtur ſeruata forma decreta. vt circa.

SVMMARIA.

1 *Expectans qui à proceſſibus per ordinarium factis appellauit, an admittatur ad dandum obiectum de permutatione in fraudem ipſius factam in appellatione ſua expreſſo?*

2 *Appellans poteſt deducere obiectus directè fundantes ius ſuum, licet illos non expreſſerit in appellatione ſua.*

5 *Capit. vt circa. intellectus.*

DVBIVM LIX.

1 ET ante omnia † dicebatur ad ſecundum dubium per domi. Ægid. quod non oportet ſeruari formam conſtitutionis vt circa. duplici ratione. prima quia non eſt appellatum à prouiſione ſeu à proceſſibus, & ſic non habet locum vt patet in c. vt circa. de elect. & eod. titu. c. conſtitutio. lib. vj. Nec obſt. quòd ſaltem occaſione prouiſionis extitit appellatum. quia hoc non ſufficit quò ad ſatisfaciendum verbis conſtitutionis prædictæ: imò ad hoc quòd habeat locum oportet quod directè appelletur à proui-

2 *Ratio debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, vbi ampliatiua ratio fuerit.*

3 *Beneficia morientis extra curiam an vacent in curia poſt reſeruationem.*

DVBIVM XI.

1 QVartum † dubium erat tale. Papa Io. xxij. conceſsit cuidam capellaniam ſub bulla per huiuſmodi verba, te in capellanum noſtrum recipimus, & in capellanorum noſtrorum conſortio aggreg.unus, vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere plenius perfruaris, &c. quærebatur an huiuſmodi capellano extra curiam mortuo cenſeantur beneficia ſua vacare in curia propter reſeruationem quàm fecit Clemens. v. de beneficijs cap.llanorum? & tenebatur per omnes quòd per mortem Io. papæ hic capellanus ſuperſtes eſſe nõ deſijt capellanus, & hoc propter rationem adiectam illius ſcilicet, vt apoſtolici
2 ſeu ſedis apoſtolicæ &c. Ratio enim † debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, ſi ampliatiua ratio fuerit: vt ff. de lega. ij. cùm pater. §. dulciſsimis fratribus. & de legat. iij. nomẽ debitoris. §. fina. de acqui. poſ. ſi is qui. C. quæ ſi long. conſue. l. j. & fin. Item facit l. iuriſperitos. ff. de excuſatio. tut. in prin. C. de prin. agen. in rebus. l. principes. Nec obſt. ff. loc. l. iiij. quia ibi ſunt verba quò ad diſ. vellet, &c. quæ verba habent reflexionem & reſpectum ad certam perſonam, qua deficiente voluntas declarari non poteſt. de ac. & ob ſub ac. cum ſimi. & eodẽ modo reſponde ad l. de conditio. & demonſt. ſi ita expreſſum. & de leg. j. ſi ita. §. illi ſi nollet. cum ſimil. ſic etiam reſpondetur ad c. extrà de reſcrip. ſi gratioſæ. quia ibi eſt ſimile verbum: puta, ad beneplacitum noſtrum. Item alio modo reſpondetur quòd ibi loquitur in materia odioſa & exorbitante à iure communi. argu. l. cùm quid. ff. de lib. & poſt. & extrà de re. iur. c. ea quæ à iure. Nec obſt. ff. de exec. l. ſi. quia ibi ſi non exercet officium ſtat per eum: & ideò ſibi præiudicat. ff. de cond. & demon. inter. de cõtr. emp. l. Labeo. Sed
3 adhuc remanet dubium, an † beneficia morientis extra curiam vacent in curia per dictam reſeruationẽ, & diſtingue an Cle. reſeruauit beneficia omnium capellanorum, an capellanorum ſimpliciter, an capellanorum commenſalium. ſi omnium, expeditum eſt, arg. illorum quæ not. ff. de legat. iij. l. quæſitum. § illud. & l. hæres meus. §. duo. Item eius quod not. eod. tit. l. Iulianus. in prin. Item eo. tit. l. ſi cui. & de au. & arg. leg. prędictis. §. Labeo. ſecundo caſu idem cùm ſit ratio eadem mouendi principem vbique ad reſeruationem & huiuſmodi faciendã ſi idem ius debet habere ad leg. Aquil. l. illud. In tertio caſu reſeruatio tantũ ſtabit in terminis ſuis ad beneficia cõmenſalium reſtringatur. ff. de exercito. l. j. §. is qui nauẽ. verſi. in re igitur dubia. de leg. iij. non aliter. & de ſuppel. leg. l. Labeo. cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Appellatus in cauſa beneficiali an poſsit proſequi cauſam appellationis non obſtante quod ſibi infra mẽſem intimata non fuerit.*

2 *Certus certiorari non debet.*

DVBIVM XII.

1 QVintum dubium erat duplex: Videlicet, † an appellatus in cauſa beneficiali poſsit proſequi cauſam ipſius appellationis in curia in pœnam contumaciæ appellantis nõ obſtante quòd appellatio infra menſem intimata non fuerit appellato & an talis appellatio poſſit deuoluere in fauorem appellati, & in odiũ appellantis Item dubitabatur ſub eodem proponẽte & ſcribente, an libellans ſuper inquietatione & perturbatione & ſuper eis concludens ſatis probet, ſi conſtet per producta reum appellaſſe à prouiſione appellati agentis, & ab inductione poſſeſsionis, qua appellatus eſt, beneficij poſſeſſionem adeptus, cùm nulla alia perturbatio ſit probata. Ad primum videtur quod talis appellatio non poſsit deuoluere per decre. cauſam electionis. de elect. in cle. ibi, tũc demùm ad ſedem, &c. & in eod. c. ibi, intimatio non aliter facta omnium. &c. ex quibus videtur velle ibi conſtituens quod nullo modo & nulli valeat appellatio, niſi ſeruetur forma dictæ decre. quia qui omne dicit, nihil excipit. ff. de penu. leg. l. non omne. & not. C. mand à procuratore. in glo. & facit optimè ff. de poſtul. quos prohibet. & inſti. qui. ali. lic. vel non. in prin. in ſecundo reſponſo cum ſi. Contrariũ tamen inconſultum eſt. & hoc tenet d. Ægid. de beneuento. idem etiã videtur tenere Io. And. in d. c. cauſam electionis. in glo. quod ergo no. Inno. &c. circa ſi. ibi quære conſulo &c. & ita videtur ſi veniret contra. & pro hac parte
2 videntur facere rationes primò. quia † qui certus eſt, certiorari non debet: vt ff. de action. emp. l. j. §. venditor. & §. ſi. de ædi edict. l. j. §. omnem. & l. ſi tamen ſi qui ei. extr. de re iudic. eum qui. ſi ergo appellatus iam eſt certus de appellatione: fruſtrà de alia intimatione quæri videtur. & ad hoc optimè venit tex. in decr. cauſam. circa fin. ibi, niſi ad appellatum, &c. vbi videtur ſuffiecere qualitercunque veniat ad notitiã appellati. Sed ad iſtud argu. poteſt faciliter reſponderi, & etiã ad dictũ tex. c. quia in decre. cauſam. nõ ſimplex certioratio requiritur: ſed quòd infra certũ tempus, vt patet in primo reſponſo eiuſdem c. & in prædict. ver. niſi. Si verò infra dictũ tẽpus fuiſſet certioratus, & haberet certã plenã notitiam de appellatione: videtur ſatis concludere argumẽtũ prædictũ. Verũ alia ſecũda ratio videtur quæ fortius vrget: quia quod fauore alicuius introductũ eſt, &c. & licitũ eſt vnicuiq; renuntiare iuri pro ſe introducto. C. de leg. l. quod fauore. de pactis. ſi quis in conſcribendo & ff. de pact. l. pactũ. & de minorib. l. ſi iudex. cum ſi. Sed dicta decr. prouidet appellato nõ appellanti: vt patet in ſi d. gl. ibi, ſolutio appoſita, &c. vbi hoc expreſſè dicit Io. And. ergo videtur ꝙ liceat appellato vti appellatiõe, & ſi nõ fuerit intimata. Nec obſt. l. quos prohibet. quia ibi prohibitio ſit propter honorẽ prętoris & propter improbitatẽ poſtulãtiũ: vt ibi no. Itẽ nec illud inſti. qui. ali. licet. quia ibi expreſsè ponitur pro cauſa ſpeciali, fragilitas mulierum, quæ hic ceſſat. ad text. decret. cauſam.

ſam.ibi,tunc demum &c. & ibi, intimatio non
&c.dico quòd ille text.habet intelligi ſecundũ
intentionem diſponentis,& cauſam diſponendi
de decimis.ex multiplici. & c.ad audientiam. &
de præbendis.c.ſi. & de reſcript. mandatum. &
mentẽ legis potius quã verba debemus attende
re.ff.de leg.l.ſcire.& de adimẽ.leg.l iiij.§.condi-
tio.& C.de li.præ.vel ex.l.iij.diſt.xxviij. c.ões.
& c.ſeduló.cùm igitur eond.intentio fuerit pro
uidere appellato, videtur ſufficere talis certifi-
catio de qua ipſe reperitur.

SVMMARIVM.

1 *Libellus ſuper pertubatione & inquietatione, an obti*
nere poſsit probando reum appellaſſe in prouiſione ap-
pellati agentis & ab inductione in poſſeſsionem.

DVBIVM XIII.

2 SEcunda pars dubij erat, an libellans, &c. vt
ſuprà patet.ad quam dicebatur conſulendo
ꝙ ſufficiens erat probatio inquietationis ſi do-
ceretur reum, vt præmittitur appellaſſe, & pro
hoc allegabat gl.Compoſt.de elect.c.ſtatuimus.
lib.vj.ſuper verb.impugnat.& de reſcrip.c.mã-
datum.in iij.glo.ſuper ver.proſequi.ver. ſed nũ-
quid.&c.& de hoc in Spe.ſub rubrica. de act. &
peti.§.ſuper actionibus.ver.ſed quæritur.& ver
ſic.ſed quòd ordo debet.& verſi.ſed nunquid.

SVMMARIA.

1 *Iudex dicitur iniuriam inferre,ſi iniuſtè aliquem ex-*
communicat: & tenetur ei ad damna,intereſſe &
expenſas.
2 *Excommunicationis ſententia tribus modis dicitur*
iniuſta.
3 *Iniuriæ æſtimatio debet per iuramentum taxari.*
4 *Iudex malè iudicans tenetur ad damna, expenſas &*
intereſſe.

CAVSA IIII.

DVBIVM XIIII.

EOdem menſe die veneris xxiiij. poſitum eſt
1 in conſil.tale factum.† Quidam pro certa
ſumma pecuniæ quam dicebant ipſum debere
ex cauſa emptionis cuiuſdam domus, prætende-
bat ſe eſſe excommunicatum iniuſtè: imò præ-
tendebat proceſſum pronuntiari nullum,& ip-
ſum iudicem ratione iniuſti proceſſus, nec non
iniquæ renuntiationis & actionis ac etiam iniu
riæ ſibi ratione præmiſſorum illatæ petij con-
demnari in damnis, intereſſe & expenſis. Et te-
nebatur per maiorem partem: imò quaſi per o-
mnes.quòd iudex huiuſmodi debeat condemna
ri parti querelanti in damnis.& intereſſe: & ꝙ
bona erat conclusio quò ad iniuriam. Itẽ quòd
nullus erat proceſſus. & hoc vltimum ſic pro-
batur. quia de proceſſu præcedente ſententiam
diffinitiuam non apparebat,quæ ſententia præ-
tẽdebatur ſuper debito eſſe lata:licet iudex pro-
ceſſum prætenderet de quo aliqualiter non con
ſtabat:& ſic ſententia procedere non potuit,nec
tenere,cùm proceſſus præambulus non patebat.
argumen.extra de probationib. capit. quoniam
contra falſam.in fin. & eorum quæ ibi not. per
Bernard. & Innocen.& vide quæ not. per eun-
dem Innocen.de offic.delega.capitu.cùm in iu-
re.ſuper verbo,de mandato. & facit extrà de fi-
de inſtrumento.cap.j.C.de mand.princ.l.j.& de
arbitr. l.ne in arbitris. §.ſin autem cum. & vide
quod de huiuſmodi puncto tangitur in Specu-
la.de ſententia & his quæ ipſam ſequuntur.§. vt
autem.verſic.& not.ſecundum quoſdam.& de
probationib.§.fin.verſi. ſed pone. & de inſtru.
æditio.§.reſtat.verſicu.in ſumma ſi rectè.de ſen-
tent.excommunica. licet ſaltim dicebatur quòd
2 cùm† ſententia excommunicationis tribus mo-
dis dicitur iniuſta eſſe , ex cauſa, ex animo, & ex
ordine: vt not.extrà de ſenten.excommunica.ſa-
cro.ſuper verbo,iuſta.& per Hoſtien.in ſumma.
eod.tit.§.quis ſit eius effectus. verſicu. ſi verò
iniuſtè.& de his tribus modis habetur xj.quæſt.
iij.quod ergo.& §.cùm ergo.& capit.ſi epiſco-
pus fortè iracundus.per conſequen.ergo ſenten-
tia cenſetur iniuſta:vt dicto capit. ſacro. & eod.
tit.capit.cùm medicinalis.libr.vj.Ex his conclu-
debatur quod concluſio ſuper iniuria facta de-
bebat procedere. quia videbatur dolus præſum
ptus: ex hoc potiſsimè, quia is ad cuius inſtantiã
dicebatur excommunicatus , confeſſus fuit ad
ſuam petitionem hoc factum non eſſe:ſed ſic iu-
dex facit quod ſciuit ſe facere non debere.argu.
ff.de oper.l.ſi procuratorem.§.fi.& ad leg. Fal-
cid.dolo.& C.de iniu.l.ſi non conuitij.& ad leg.
Cornel.l.j.§.diuus. Et ex re: nã ex re cõcernẽdũ
eſt ꝙ quis animo fecerit: vt ibi & no. ff.de iniur.
l.illud.j.reſpon. Ita ergo excommunicans iniu-
3 riarum tenetur: vt not.xj.q.iij. c. illud. & † de-
bet æſtimatio iniuriæ per iuramentum taxari.
iuxta quod no.ff.de iniu.l.iniuriarum æſtimatio.
& ar.eorum quæ no.ff.quod vi, aut clam.l. ſem-
per.§.in hoc interdicto. & inſti.de ver.obl.§.fin.
& in Spe.de fruct.& intereſ.§.viſo.verſ.j. & an
tepenul.& ex præmiſsis etiã patet multò fortius
4 quòd iudex† ſic malè iudicans tenetur ad dãna,
expenſas & intereſſe: vt patet de ſenten.excõ.ſa-
cro.§.cunque.& ad hoc ff.de var.& extra. cog.
l.ſi iudex.& de iudic.l.ſi filius.& inſti. de obl.ex
quaſi delic.in prin.cum ſimi.

CAVSA V.

DIe lunæ.xxvij.eiuſdẽ menſis Ianuarij pro-
poſitum eſt per dominũ Durandũ factum
tale.Petitionẽ quarundã religioſarum quæ co-
ram ordinario produxerant quoddam inſtru-
mentũ in quo prima facie continebatur de qua-
dam ordinatione facta per fundatorem locis ſu
per multis quæ dictæ religioſæ debent percipe-
re pro alimentis & ſuſtentatione ipſarum à quo
dam qui erat deputatus præceptor ibidem. præ-
fatus ordinarius viſo & intellecto huiuſmodi
inſtrumento motus ex informatione ipſius man
dauit monendo præceptorem prædictum qua-
tenus ſub pœna excommunicationis quòd ex-
tunc &c.ſatisfaceret religioſis præfatis infra cer
tũ terminũ ſuper illis quæ petebãt vigore inſtru
menti

directũ: vtile tamẽ poteſt locũ habere. & hoc denotat verbũ, iure. quod eſt in fi. dicti. §. ſi man. & dic ibi iure. id eſt propriè. & quod vtile detur etiã pro iure: puta, pro vſufructu, ſeu pro quaſi poſſeſsiõe ipſius, probatur ff. de vi & vi ar. l. iij. §. vnde vi interdictũ. & extrà de relig. dom. conſtitutus. de cauſa poſ. & prop. cum occaſio. cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an poſsit augmentare numerum deputatarum ab initio limitatum à fundatore?*

DVBIVM XVIII.

1 QVartum dubium erat † an ipſe patronus poterat augmentaſſe numerũ dominarum in loco. Et tenebatur quòd non. quia ſecundum vires earum quæ eis ab initio fuerant deputatæ, erat numerus in fundatione limitatus ad l. & ſuprà vires prædictas non debebant aliæ ſuperaddi. ar. C. de ſacro. eccleſ. non plures. & in authẽt. vt detur. ſit nu. clauſu. §. ſi quis autem. verſ. nam ſi non &c. col. j. & extrà de conſtitu. cùm in. vbi de hoc. & ad hoc bene facit quod alibi dicitur. quia vltra vel contra legem locationis frui deſiderans non auditur. ff. de lo. pu. fru. l. j. in fin.

SVMMARIA.

1 *Attẽtata per tertiũ niſi iuriſdictionẽ iudicis ad quem impedirent, non debent per viam attentati reuocari.*
2 *Appellatio extraiudicialis non operatur in fauorem attentatorum.*

DVBIVM XIX.

1 QVintum dubium erat an † proceſſus factus per epiſcopum lite pendente in curia contra aduerſarios dominarum debeat reuocari per viam attẽtatorum. Et dicebatur quòd non. quia in libello attentatorum prætendebatur huiuſmodi eſſe attentata ad petitionem & contẽplationem dominarum. Sed non probatur. vt de res inter alios, &c. vt C. res inter alios acta. in rubro & nigro. extrà de re. iudi. cap. quamuis. cum ſim. & mouet etiam. quia tertia perſona fuit quæ attentauit: vnde non videtur debere per auditorẽ appellationis reuocari per viam attentati: vt no. Io. And. extrà de appella. non ſolùm. ſuper verb. educendum. niſi iuriſdictionẽ iudicis ad quem appellatum extitit impediret. de offic. deleg. ca. j. & hoc maximè corroboratur ex eo quòd prædicti audito dicebãt vt præmittitur, quòd † hæc
2 appellatio erat extraiudicialis: & ſic talia attentata reuocari non debent per modum attentati, ſed pendent ex euentu futuro. argu. extrà de elec. cùm inter R. & c. conſideramus & c. cùm nobis olim. & not. in dicto verbo, non ſolùm. per eundem & idem tangit Ægid. & ad hoc ea quæ not. per Inno. extrà de except. dilectus. & per Ioan. Monach. extrà de elect. cũpientes. circa fin. ſuper verbo, gratia. ibi. ſed pone &c. & facit bene pro prima ratione. ff. de litig. l. j. §. j. & de rei vendica. is à quo. cum l. ſeq.

CAVSA VI.

DIe mercurij xxix. Ianuarij per d. Odomarum & eſt factum tale. Dominus cardinalis Auinionen. tempore papæ Io. xxij. prouidebat cuidam domino Gerardo de archipræsbyteratu cuiuſdam eccleſiæ ſpectante ad collationẽ ſuam ratione cuiuſdam prioratus quem habebat in beneficium à papa. Io. quidam miles præſentauit quendam clericum ad eundem Archipræsbyteratum, & ad eandem præſentationem ipſe fuerat inſtitutus. Verum cùm dictus dominus cardinalis obtinuit cauſam illam committi cuidã audito. curiæ, & coram eo quidam procurator cõparens nomine ipſius cardinalis & etiam nomine dicti domini Gerardi petijt in libello pronuntiari per audito. ius competijſſe & competere dicto cardi. tanquam priori talis loci conferendi dictum archipræsbyteratum, & de eo, &c. prouidendi: & petijt etiam pronuntiari pro iure Gerardi & pro non iure partis aduerſæ. demùm lite conteſtata iurato de calumnia hinc & inde & etiam poſitionibus & articulis datis per partes, cardinalis moritur: & poſt tempus in prioratu prædicto alius in priorem præficitur, & per illũ alteri de archipræsbyteratu prædicto prouidetur. Ex his dubitatur de duobus.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor an debeat admitti ad cauſam inchoatam per prædeceſſorem ſuum.*

DVBIVM XX.

1 PRimò an iſte † debet audiri & admitti. Et dicebatur quòd ſic per omnes. quia iſte ſucceſſit in locum cardinalis: & ratione dignitatis ſeu officij in quo ipſe prior ſuccedit, cenſetur eadem perſona: & ſic debet ſuccedere in lite, & admitti ad litem. argum. ff. de re. iur. l. qui in ius alterius. & de æden. l. quidam. §. j. extrà de fo. cõpeten. c. dilecti. & faciunt quæ not. extrà de reſcrip. ſignificauit. & de re iur. ſi quis in ius. per Ioan. And. in vj. & dicebatur per quoſdam quòd ſi nolebat proſequi procurator huiuſmodi ſucceſſoris debet dari terminus ad concludendum vel ad dicendum, quare non debet concludi & hoc verius. quia per hoc nulli fiet iniuria. vera enim executio nõ habet iniuriam. ff. de iniur. vel iniur. §. j. & ij. & § quædam. & ſi quis omiſ. cauſa te. quia aut. §. ſi patronus. in fi. cum ſimil.

SVMMARIA.

1 *Abſolui ab inſtantia defuncti reus petens non eſt audiendus,*
2 *Separatorum autem ſeparata ratio eſſe debet.*
3 *Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet.*

DVBIVM XXI.

1 SEcundum dubium an † ex quo dictus d. Gerardus iam erat mortuus ante creationem noui prioris: nunquid ſaltem quò ad dictũ Gerardum lite pendente quò ad priorem dictus in-

ſtitutus per epiſcopum ad præſentationem mi-
litis poſsit petere ſe abſolui ab inſtantia iudicij?
Et quidam vt Bene. de no. & P. dixerunt quòd
ſic. quia cauſæ & capitula ac perſonæ cauſam ſe-
paratam habere videntur. argumen. ff. de mino-
rib. l. etiam. §. ex cauſa, cum ibi not. & ff. famil.
2 erciſcund. in hoc mundo. ſeparatorum † autem
ſeparataratio eſſe debet: vt C. de donatio. inter
virum & vxorem. ſi maritus. ff. de calum. l. fina.
& pro empt. l. qui fundum. §. ſi fundum Cornel.
cum ſimil. Sed alij tenebant contrarium. tũ quia
cauſæ erant connexæ non ſeparatæ, & ſub eo-
dem libello contentæ. argument. dict. l. in hoc
mundo, cum ſua materia. & argumen. C. de ordi.
iudi. l. j. & de ordine cognitio. l. ij. cum ſua ma-
teria. tum quia non intererat petentis, vt ſic ab-
ſolueretur: & ſic non debet admitti. argument.
ff. de act. & obliga. is qui. manda. l. ſi procura. §.
ſi mandati. & ad exhib. l. tigni. §. fin. vbi de hoc.
& de ſeruo cor. l. doli. §. fin. Item quia ſententia
fertur contra defunctum: & ſic nulla eſſet. ff. de
iudic. l. de qua re. §. fin. & quæ ſenten. ſine appel
latio. reſcind. l. j. de re iu. Neratius. ſecus fortè ſi
pro eo ſaltem ad effectum libertatis: vt ff. de fi-
deicom. lib. l. cùm quaſi. in princip. & no. in di-
cta l. i. & ff. de re iudic. l. in ſumma. §. fin. & dict.
3 l. de qua re. Item † inſtantia nulla eſt cum mor-
tuo. nec poteſt eſſe: vt patet dicta l. in ſumma. §.
fin. & de iudic. l. tam ex contractibus. vnde ab
illa quæ non eſt, abſolui non poteſt. argument.
ff. de iniuſto rupt. & irri. teſtamen. l. nam & ſi §.
poſt defectum. & de ve[illegible]. obligat. l. decem. &
de ædili. edict. l. bouem. §. j. cum ſi. de vſufruct. l.
Sempronius, primo reſponſ. & ideò. &c. & de
conditionib. & demonſtra. tunc. ij. in princi. Se-
cundo loco propoſitionis mouebatur. a. d.

SVMMARIA.

1 *Permutatio facta in fraudem expectantis apoſtolici*
an cenſeatur, vbi conſtitutus procurator ab aliquo o-
ctuagenario ad reſignandum in curia ex cauſa per-
mutationis in manibus vicecancellarij reſignauit &
permutauit cum eius conſanguineo, cuius beneficium
non videbat. tertiam partem beneficij adeptus.
2 *Exempla conſiderare debemus quatenus lege fir-*
mantur.

DVBIVM XXII.

1 TErtium dubium eſt tale. † quidam impetra
uerat à papa Ioan. xxij. gratiam ad proxi-
mè vacaturum in certa eccleſia etiam ſi di-
gnitas, &c. demùm archipræsbyter illius eccleſię
maior octuagenarius graui infirmitate detentus
ex qua mortuus eſt, conſtituit procuratores ad 1
reſignandum in curia ex cauſa permutationis &
permutandum cum alio, & de his eſt articulatũ.
demùm procurator prędictus in curia reſignauit
in manibus vicecancellarij, & cum quodam a-
lio permutauit qui erat conſanguineus illius
procuratoris. cuius etiam beneficium non vale-
bat tertiam partẽ archipræsbyteratus: dabantur
etiã iſta per modum articuli quòd dictus infir-
mus propterea dictum procuratorem conſtituit
ad reſignandum: quia de illo archipræsbyteratu
volebat ſuo prouideri nepoti. Ex his igitur quę-
rebatur, an articuli concepti ſuper dicta materia
ad finem probandi permutationem huiuſmodi
fraudulentam fuiſſe ſint pertinentes? & licet per
aliquos fuiſſet dictũ quòd non. quia dolus per-
ſpicuus, &c. C. de dol. l. dolum. & de re. vendi. do
lus. ff. de dolo. l. eleganter. in fin. & pro hac parte
videbatur facere à contrario ſenſu extrà de re-
nuntia. ſi te præbendam. cùm ibi loquatur in ca
ſu certo ab iſto diſsimili: puta cùm renuntians in
fraudem non eſt infirmus: ſed alius cuius fortè
præbendam tanquam pinguiorem captabat. vn-
de cùm in ſuo caſu loquatur, de alio non vide-
tur idem ſenſiſſe: maximè dũ decret. illa & eius
deciſio exorbitant à iure communi. ff. de legib.
non omnium. de conſti. princip. l. j. in fin. & fa-
cit xvj. q. j. hinc eſt. & extrà de priuileg. capi. ſa-
nè. & de fil. præsbyt. c. is qui. in fi. libr. vj. Verum
allegationibus huiuſmodi non obſtantibus con-
trarium tenebatur per omnes, & hoc per dictũ
c. ſi te. quia conditor illius decre. non ſolùm con
ſiderabat caſum prædictum: ſed etiam regulam
diſpoſitiuam iuridicam, quam permiſit Inn. diſ-
poſitio illa debet magis attendi & cauſa eiuſdẽ
quæ in text. ponitur ibi, dummodo de præmiſſa
fraude &c. vnde illud quod exempli gratia po-
ſteà ſequitur ibi, vt quia docto &c. generalita-
2 tem canonis non immutat: non † enim exempla
conſiderare debemus, niſi quatenus lege firmã-
tur: vt patet C. de ſen. & interlo. l. nemo. & ff. q
me. cau. l. metus. §. ſed quod præter. & ad Tertul.
l. Titius rogatus. vbi mihi videtur concludi, q
dicta permutatio erat facta in fraudem ſaltẽ præ
ſumptam, de qua poteſt coniecturari duplici ra-
tione. aut quia nõ fit quod fieri debet: vt ff. mãd.
ſi procurator. §. dolum. & l. dolus. ff. ad legẽ Fal.
dolo. aut quia fit quod fieri non debet, C. de in-
iur. l. ſi non conuitij. & ad leg. Cornel. de ſic. l. j.
§. diuus. ver. & ex re. concludebatur ergo quod
permutatio fuerat fraudulenta, & ſic inualida.
quia cõtra prohibitionem iuris. extrà de rerum
permuta. c. j. lib. vj. vbi ſimpliciter videtur pro-
hiberi permutatio fraudulenta, & ſi concluſio
fiet, nulla videtur: quia legiſlator quod fieri non
vult, tantum probaſſe ſufficiat. C. de legib. l. non
dubium. & extrà de regul. iur. capi. quæ contra.
& facit inſti. de nupt. §. affinitatis. cum ſimilib.
ſic ergo dicebatur permutationem non tenere:
& per conſequens beneficium non vacare in cu
ria: & ſic concorditer concludebant apoſtolicũ
admittendum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator generalis ordinis habens poteſtatem pro*
ordine, & pro ſingulis perſonis de ordine &c. non ad-
mittitur pro vno conuentu.

DVBIVM XXIII.

2 ITem fuit concluſum per Ægidium † quòd
1 procurator generalis ordinis, cui data eſt po
teſtas pro ordine & pro ſingulis perſonis de
ord. &c. non ſit ſufficiens ad comparendum pro
vno

vno conuētu. & hoc dixit ſeruare. & facit quod dicitur quòd fines mandati, &c. ff. man. l. diligenter. & extrà de præben. cui de non. in fin. lib. vj. & de reſcript. cùm dilectus in fin.

ADDITIO.

a Conſultum. Adde Fel. in c. cum te. col. x. verſ. per iſtam differentiam, de reſcrip.

SVMMARIA.

1 *Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus deduxit, an poſtea audiatur articulãdo quòd primus impetrans aliud beneficium vigore gratiæ ſuæ acceptauerat?*
2 *Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in ſua appellatione deducere tenetur.*
3 *Capit. vt circa. habet locum quando aliquid in facto conſiſtens obijcitur.*

CAVSA VII.

DVBIVM XXIIII.

DIe veneris. xxx. Ia. eiuſdem menſis per dominum Reg. proponebatur tale factum.
1 Duo erant impetrantes authoritate Io. ad vacãs vel vacaturum in certa eccleſia. quilibet fecit proceſſum ſuum. & demùm vacans vnum & idẽ beneficiũ acceptauerunt: & de eo fecit ſibi quilibet prouideri per ſuos executores: & quilibet à proceſſu alterius & ſententia appellauit. Secũdus autem ſuam appellationem proſequitur: & licet in appellatione nullos obiectus expreſsiſſet: tamen poſteà articulando dedit obiectus: videlicet, quòd primus iam aliud beneficium acceptauerat vigore gratiæ ſibi factæ. & idẽ de duobus vel tribus dicebatur feciſſe. Dubitabatur nunquid modò debet ad hoc admitti probandũ ſecundus ad finem quòd iſte primus acceptans videatur ſuam gratiam conſumpſiſſe. iuxta cle. de reſcript. cap. gratiæ. & ea quæ nota. de præbẽ. ca. ſi pauper clericus. Et tenebatur per dominum Guliel. & alios quaſi omnes, quòd primus non debebat repelli per iſtos obiectus. quia in appellatione non erat ſeruata decre. vt circa. & dicebant † quòd huiuſmodi obiectus reſpiciebant
2 formam prouiſionis: & ſic debebat appellãs ſeruaſſe formam decre. vt circa. quam quia non ſeruauit, poſteà volens obijcere non auditur. vt in eadem carta verſ. alioquin. Sed hoc non videtur prima facie clarè ſonare in auribus audientis. quòd videlicet præfatus obiectus ipſam formã reſpiciat propriè conſiderando obiectum. Nam illud de quo præmittitur videtur habere cauſam extrinſecam adeò quòd non reſpiciat ipſam formã neque ipſam perſonã directè & propriè intuendo. Tamen ſententia ſuperiorum auditorũ poteſt fortè eſſe vera & ſaluari alia ratione. Nã Io. mo. Car. in prima ſua gloſ. ſuper dicta decret. vt circa. poſt diuiſionẽ textus not. & ſentit quòd
3 † decre. eadem locum ſemper ſibi vendicat quãdocunque aliquid in facto conſiſtens obijcitur, etiamſi obijciens ius ſuum prætendat, & illud idem ius ſuum velit augeri & declarari ſeu verificari: ex eo quòd aduerſario eſt obiectum. vnde ſecundum eũ habet locum vbicunque ius meũ nõ proſequor: ſed illud declaratur ex facto partis aduerſæ. & hoc idem not. Archi. in eo. cap. ſuper verbo, opponunt. & idem videtur ſentire nouus tex. in cle, eo. c. de elect. c. conſtitutionẽ. quod ergo obijcit aduerſario, quòd gratiam ſuam conſumpſit aliud beneficium acceptando, non ſolũ ius ſuum opponit: ſed aliud in facto conſiſtens quod directè impugnat ius partis aduerſæ: & ſic ipſa conſtitutio, vt circa. debet habere locum per ſuperiora allegata. & allegat Io. mo. ff. de his qui. vt indi. l. ſi teſtamentum. & bene videtur facere ff. ad Sylania. l. iij. §. fina. cum ſua materia.

CAVSA VIII.

Aliud factum per eundem. R. proponebatur de iiij. impetrantibus circa quod factum certa dubia mouentur.

SVMMARIA.

1 *Impetranti ad beneficium ſine cura an poterit prouideri de beneficio, quod licet tempore ſuæ gratiæ erat ſimplex, effectum fuit poſteà curatum.*
2 *Vicarius curam habet animarum.*

DVBIVM XXV.

PRimum quia primus dederat certos articulos inter quos vnus erat, Quòd † licet beneficium de quo inter omnes agebatur antiquitus fuiſſet curatum: epiſcopus tamen loci diuiſerat iam ante tempus gratiæ dictum beneficium: & duas perſonas ibi eſſe voluit: videlicet vnum vicarium & alium priorem, ita quòd ipſe vicarius curam ipſius eccleſiæ haberet: & ita volebat cõcludere, quòd prioratus ille qui tunc vacabat & de quo litigabatur, non erat curatus tẽpore gratiæ, & ſic ad eum pertinere debebat: quia impetrauit beneficium ſine cura. & cõſulebat d. Ægi.
2 cum quo etiam alij concordabant, quòd † licet vicarius curam habeat animarum: vt patet extrà de offi. vic. c. j. & c. ad hæc. & Ber. in c. ſi. tamẽ nõ propterea tollitur quin rector eccleſiæ curã habeat animarum ibidem ſaltem habitu, & ſi non actu. & facit quod not. per Inn. extrà de iure patro. paſtoralis. in j. gloſſ. ibi, item ſi in collegiata eccleſia. & in Specu. de lega. §. videndum. verſic. ſed quæritur quod beneficium. & per Arch. extrà de elec. licet. li. vj. & bene quod no. Archi. de fil. præsby. c. j. circa fin. gl. ſuper verbo, diſpenſari.

SVMMARIA.

1 *Vnio fieri non poteſt ab epiſcopo ſine conſenſu capituli.*
2 *Vnio quòd ab epiſcopo ſine cõſenſu capituli fieri poſsit, conſuetudine vel præſcriptione an introduci poſsit?*

DVBIVM XXVI.

SEcundum dubium erat, an epiſcopus poterat vnire vnam eccleſiam alteri ſine conſenſu ca-

pituli:&an hoc poſsit conſuetudine introduci
ſiue præſcribi.Et dicebatur primum expeditum
1 ſcilicet. quòd † de iure vnio fieri non debebat
ſine conſenſu capituli: vt e paſtoralis. in fin. de a
iure pa.& de his quæ fiunt à præl. ſin. cóſen. cap.
c.cùm vos.& c.tua.cum ſim. facit bene quod ha
betur de rebus eccle.non alie.dudum.& eod.tit.
c.j.li.vj. Ad alteram partem dubij ſcilicet,de có-
2 ſuetudine,dicebatur arguendo quòd † conſue-
tudo talis non debebat obſtare cap.& adduceba
tur text.per d. Ægi.in el.de reb.ec.non alie.ca. ſi
vna.in fin.ſed illud quod ibi dicitur, contraria
quamuis &c. videtur debere referri tantùm ad
proximum ibi dictum.tamen Ioan. Andr,dicit ꝙ
referrur ad totum, & ad vtrunque dictum.& vi-
de quod no.Inno.& Hoſtien. vt eccleſiaſtica be-
neficia.e j.in fine vnde ſanius eſt tenere cum illo
quod not.Ioan. And.in dicta decret.ſi vna.in fin.
glo.ſuper verbo, conſentiente.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus formatus ſuper minoritate ætatis tempore gratiæ debet habere expreſsè declaratos annum & menſem gratiæ.*

DVBIVM XXVII.

1 TErtium dubium erat,an † obiectus datus có
tra tertium per quartũ quòd.ſ.idem tertius
erat minoris ætatis tempore gratiæ: ſic forman
do per verba prædicta erat ſufficiens cùm non
ſpecificè & expreſsè fuerit declaratũ de anno &
menſe gratiæ prædictæ?Et dicebatur quòd con-
ſueuit teneri quòd in obiectu huiuſmodi debe-
bat declarari de menſe & anno propter teſtes
examinandos ſuper articulo,vt melius poſſent
deponere & examinari.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemel vtrique parti data ſi fuit impugnata ab vna parte, non debet ei iteratò dari: licet duret pro illo cui de ſurreptitia impetratione falsò oppoſitum fuerat.*

CAVSA IX.

DVBIVM XXVIIII.

a DEmum * per d.Frã.proponebatur dubiũ ta
1 le: videlicet, an † conceſſa ſemel remiſsio-
ne ad partes vtrique parti : ſi altera pars impu-
gnauerat reſcriptũ quo data erat poteſtas exami
nandi & ſuccubuerit,an eidem parti poſteà re-
miſsioné petenti debeat huiuſmodi remiſsio ite
ratò concedi?Et dicebatur per G.& quoſdam a-
lios quòd non.& facit extrà de priuile. cũ olim
eſſemus.& quæ not.per Arch.extrà de teſt.,pr̨e-
ſent·um.ſuper verbo productus.circa.princ.gl.
æqualitas enim in iudicijs eſt ſeruanda : vt paret
C.de fruct. & lit.expenſ.l. fi. & proxi.ſa. ſacr.l.
in ſacris.ij.c rea ſi.l.b.xij. & ff.de arbit.ſi cũ dies.
§.j.cũ ſim alij vt rege.dicebant quòd ſi cauſa ra
tionabilis allegaretur quare deberet dari remiſ-
ſio:tunc eſſet concedenda petenti aliàs non. in
prima tamen opinione fuit maior pars.

ADDITIO.

Demum. Adde Fel.in c.ſuper literis.col.9. verſi.
8.de pr̨eſcrip.

CAVSA X.

DIe prima Februarij eodem anno per d.B. de
nond.tale dubium tangebatur.Lata ſentẽtia
ſuper poſſeſſorio recuperando pro ſpoliato qui
poſſeſsioné beneficij ſui perdiderat: demum im-
petratis iudicibus ſuper executione ſentẽtiæ có-
paruit pars aduerſa coram eiſdem,nec in priui-
legium exemptionis aliquid allegauit: & tamen
ſuis ſeu ipſorum mandatis parere noluit. poſteà
verò coram ſecundis Iudicibus ſuper hoc impe-
tratis prædictum priuilegium allegauit:non ta-
men ſe obtulit probaturum nec probauit, licet
terminum competentem ſuper hoc habuiſſet:fi-
naliter illi iudices miſerunt ad curiã conſulen-
dũ : & impetrati ſunt tertij iudices ſuper execu-
tione prædicta, coram quibus ſpolians compa-
ruit:& ſupradictum priuilegium etiã allegauit
& ſe obtulit probaturum, non tamen probauit
vnde iudices circa idem negotiũ dubitantes ite-
rum cauſam non ſolũ pro conſilio , ſed deciden-
dam ad romanam curiam remiſerunt. & nũc eſt
commiſſa auditori prædicto, & proceſſu debito
per eum facto.Poſtremò dubitabatur,an præfa-
tus ſpolians debebat admitti ad docendum mo-
do de priuilegio.& ſi non,qualiter ſententia per
auditorem huiuſmodi ſit ferenda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſsignato de priuilegio ſuo non docuerit, an audiatur poſtea ſi de illo conſtare poterit.*

DVBIVM XXIX.

1 AD primum dicebatur per omnes,quòd † nó
debeat admitti: quia ſibi debuit imputare,
cùm in termino peremptorio ſibi aſsignato ni-
hil probauerit , & ſic vlterius non debet audiri:
vt ff.de iudi.l.& poſt edictum,extrà de offi.dele.
conſuluit.& xxiiij.q.iij.de illicita.vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*

DVBIVM XXX.

1 AD ſecũdũ dabatur pro cóſilio d. Ægi.quòd
pronuntiaret ſententiã reſti. exequendam.
& ꝙ mandaretur ſententias excômunicationis
latas per priores iudices inuiolabiliter obſerua-
ri:quia ſic erat petitũ : vnde ſecundum hoc de-
bet ſententia moderari,vt ff.neg.geſt.l.poſt.ij. &
comm.diuid.vt fundus.C.de fideicom.liber.l.fi.
extrà de ſymo.licet Heli. & de accuſatio. quali-
ter & quando.ij.verſi.ſine.& in clemen. de ver.
ſignifi.ſæpè.§.verum.in prin.

SVMMARIA.

1 *Articuli de infirmitate in genere propoſiti non concludunt.*

2 *Verbum ita quòd &c. modum & ſpeciem addere rei diſpoſitæ videtur.*

CAVSA XI.

DVBIVM XXXI.

Eadem die per eundem d. Bc. proponebatur de quibuſdam articulis datis per partem contra quã erat obiectum, quod erat priuatus ipſo iure beneficio curato de quo agebatur. & dabatur in articulis per dictam partem quòd ille incumbens erat per totum annũ à tempore quo beneficij extitit poſſeſſionem adeptus adeò graui infirmitate detentus, quòd nec ad epiſcopum nec ad loca vbi ordines fiebãt, accedere valebat temporibus quibus epiſcopus ordines celebrauit. Item dabatur quòd illo tempore erat ita infirmus, quòd etiam de lecto ſurgere nõ valebat niſi per alios portaretur. Ex his igitur quærebatur, nunquid ſufficeret ita in genere de infirmitate exprimere, cùm de ſpecie infirmitatis minimè declaratur? Et † licet videatur contra, dicendũ l. quæſitũ. in prin. & in fi. ff. de re iudica. & l. ſi quis empt. ij. §. ſi propter. de ædili. edict. l. j. §. proinde. tamẽ tenebatur contrarium. quia illa verba ſecundi articuli, ibi, ita infirmus, &c. videtur modum infirmitatis apponere: & ſic ſpecificationẽ demonſtrãt. verbũ † enim ita quòd, &c. videtur modum & ſpeciem addere rei diſpoſitæ: vt ff. de conditionib. & demonſtrationi. l. cũ tale. & l. Titio. in prin. & §. Titio. ſtetiſtis ſpecificare videtur ex prædictis verbis: quia quicquid rei ſatis demõſtratæ additur, ſuperuacuũ eſt. ff. de dote prælegata. l. j. in fi. & in decr. diſtinctione. xcvj. cap. bene. circa principium. 1

2

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio papæ an ſufficienter probetur ſi fuerit cõſcripta per alterum de duobus deputatis ad ſcribendũ reſeruationes?*

2 *Papa non præſumitur eligere unam viam, per quam iudicium ipſius impugnetur.*

CAVSA XII.

DVBIVM XXXII.

2 Secundo dubitabat a idẽ domi. Ber. an † reſer-

1 uatio facta per papam Ioan. ſufficienter probetur, cũ per vnũ tãtũ clericum de duobus ad hoc deputatis ſcribatur, cùm ordinaſſet quòd omnes reſeruationes quæ fierẽt, per illos duos clericos ſcriberentur. ſit fortè quod reſeruatio aliàs non valet. & allegabatur per Petr. Fran. quòd nõ videtur fides adhibẽda reſeruationi niſi per duos ſcribatur: quia ex quo cõtra ordinationẽ papæ eſt ſcripta, videtur quòd ſurreptitia ſit cenſenda. argu. extrà de re iudica. cũ olim. vbi collatio facta per papã in præiudiciũ vel eneruationẽ ordinationis prius factæ per ipſum tanquã ſurreptitia reuocatur. Sed ibi ratio, quia ibi ordinatio & pronuntiatio concernebat ius & cõmodũ aliorũ:

2 hic ſecus, non † enim credẽdũ eſt papã illud ſolũ genus eligere voluiſſe, per quod ipſius impugnaretur iudiciũ: vt aliàs dicitur de ipſiuſmet teſtatore. ff. de milita. teſta. l. ſi miles. & eſt l. iij. & facit quod not. in Spe. de arbit. §. vt autẽ quod ſit cõpromiſſum. pro prima parte facit bene ff. de lega. j. ſi mihi & tibi. §. penult. & fi. & de lega. iij. ſi quis in principio teſtamẽti, in princip. Sed tamen ſecunda pars videtur verior per caſum valde in ſimili. ff. de condi. l. diuus. §. licet. Et ad contraria dicas. quia in illis agitur de clauſula derogatoria in principio poſita quæ ipſam principalẽ reſpicit voluntatẽ & propriam diſpoſitionis ſubiectum: hic autem & in §. licet derogatoria. reſpicit ipſam fidem, & hoc tenuit do. Ægid. de ben. & alij concordabant cum eo.

ADDITIO.

a Dubitabat. Adde Æneam de Falco. tracta. reſerua. nu. 4. q. pri. in 28. effectu.

SVMMARIA.

1 *Obiectum an poſſint declarari?*

2 *Articulis da. in curia poterunt in partibus ſpecificari quò ad crimina & obiectus.*

CAVSA XIII.

DVBIVM XXXIII.

Die veneris. vij. eiuſdem menſis primò dubi-

1 tabatur an † articuli continentes obiectus poſſint declarari: vel an poſſit ad hoc terminus aſſignari? Et quidam vt d. gid. tenent quòd ſic, adducunt pro hoc de teſt. b. ad hoc, aliàs incipit. præſentium. lib. vj. §. teſtes, ſed non video quòd bene facit. vnde alij vt Fran. de Amel. dicunt cõtrarium & bene facit ff. de aqui. accuſaturus. & de accuſ. l. libellorum. §. ſi. & eod. tit. l. Titia. pars prima videtur multum fundari per dictum cap. præſentiũ. §. teſtes. & §. ſi vero. In quibus patet, quòd non obſtante quod articuli fuerunt aſſignati hic in curia: tamen mandatur iudici ſuper examinatione deputato in partibus quatenus ſuper poſitionibus de curia ad eum tranſmiſſis teſtes examinet: & additur per hunc modum primò cum ſpecificatione facta ſigillatim criminũ & aliorum obiectuum in eiſdem articulis cõtentorum. Ex hoc ergo videtur innuere quòd non

2 † obſtante quod in curia prius ſint dati articuli: poſteà tamen in partibus poterunt etiam quò ad obiectus & crimina declarari. & per illum tex. in hac opi. reſedit. do. Ægid.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas an contrahatur ad effectum vt ab officio eccleſiaſtico repellatur clericus, ſi probetur illum cũ aliquibus vulneraſſe aliquem, quamuis non conſtet de percuſſione ab eo illata?*

CAVSA XIIII.

DVBIVM XXXIIII.

1 Secundò † dubitabatur per dominum Duran. ſuper articulo ita concepto. & probare in-

prouiſum, alius qui prætendebat idem benefi-
cium ad ſe ſpectare per aliam gratiam ſibi factam
procurauit per executores ſuos fieri proceſſus
contra alium primum, & ſententias fulmina-
ri: à quibus proceſſibus & ſententijs ille pri-
mus appellauit, aſſerens eoſdem proceſſus etiam
nullos eſſe. & ſuper hoc impetrauit auditorem
ſecundum coram quo libellauit, & petijt etiam ſe
abſolui & ad cautelam: dicens, vt præmittitur,
ſententiam excommunicationis quæ in eum di-
cebatur eſſe lata per dictos executores ſecundi,
nullam eſſe, pro eo quod ad inſtantiam & peti-
tionem dicti ſecundi qui excommunicatus fue-
rat, dicta ſententia lata extitit, ſi qua erat, item
pro eo quod poſt ſententiam latam & prouiſio-
nem factam per primos & ritè & iuſtè ſecundi
præſumpſerant ſuper eodem beneficio facere no-
uos proceſſus, quærebatur exinde an ex his cau-
ſis debebat concedi abſolutio? Et reſpondeba-
tur per dominum Ægidium quòd ex cauſis præ-
miſsis non erat impendenda abſolutio ad cau-
1 telam. quia † illi non eſt locus niſi vbi ſententia
continet intollerabilem errorem in ea expeſſum:
vel vbi poſt appellationem legitimam ex cau-
ſa legitima interpoſitam ſententia excommuni-
cationis eſt lata, & de hoc illi à quo abſolutio hu-
iuſmodi aliàs debet peti, fuerit facta fides: vt hoc
probatur extrà de ſententia excommunicatio-
nis. capitulo venerabilibus. §. penult. & vltim.
libro ſexto. & de officio delegati. cùm contin-
gat. ſed hic de neutro eorum apparet: ergo non
eſt huiuſmodi abſolutio ei concedenda. quãcun-
que enim prædictarum cauſarum reſpiciamus,
ſententia non eſt nulla. Ex prima non: quia non
2 † ſequitur quòd iudicis proceſſus ſit nullus: li-
cet excommunicatus ſit & fuerit ille ad cuius pe
titionem proceſſus eſt factus: vt patet ex illis quæ
habentur & not. extrà de iudicijs. intelleximus.
& libro ſexto. de exceptionibus. capitulo pia.
Item ex ſecunda cauſa non videtur nulla ſenten
tia multò magis: quia ſtant ſimul quòd primi ex-
ecutores primò fecerunt ſuum proceſſum pro
primo. & poſteà ſecundi fecerunt pro ſecundo:
& tamen vterque proceſſus ligat: nec ſequitur
propterea nullitas proceſſus habiti per ſecun-
dos: dixerint tamẽ quod proceſſus ſecundus nõ
valet: quia poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem
iudicatam, ſi ab eodem vel ab eius ſucceſſore cõ
trarium iudicatum ſit, non valet: vt ff. quæ ſen-
tentiæ ſine appellatione reſcinden. l. j. in prin-
cipio. C. de executione rei iudicatæ. poſt ſenten-
tiam. & ſenten. reſcin. non poſſ. l. j. & quando pro
uoca. non eſt neceſſe. l. j. Sed non obſtat. quia hic
proceſſus fuerunt facti per ſecundos vigore ſe-
paratæ commiſsionis eiuſdem factæ, & prætex-
tu gratiæ alteri factæ, & ſuper alio non ſuper eo-
dem: vnde non debent propterea dici nulli. ar-
gu. dictæ l. poſt ſententiam. ſecundo reſponſo, &
ibi no. & dict. l. j. quando prouo. non eſt neceſſe.

SVMMARIA.

1 *Appellans non dicitur proſequi appellationem ex im petratione ſola commiſsionis: ſed à tempore quo incipit in cauſa procedere.*

2 *Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam, remanebit tutus à deſertione probata paupertate.*

CAVSA XVII.

DVBIVM XXXVII.

EOdem die dubitatum fuit per dominum Fr.
de Amelia, an is qui appellauerat à ſenten-
tia. & ſtetit vſque ad nonum diem ante finem an
ni quòd non fuerit proſecutus: tunc autem non
fecit aliud niſi quod impetrauit commiſsionem
& poſteà ſtetit per menſem quòd non introdu-
xit cauſam, an debeat repelli: & an cõtra eum ſit
pronuntiandum cauſam eſſe deſertam? Et dice-
batur per dominum Æg. d. & quaſi per omnes
1 quòd ſic. quia † non videtur proſequi cauſam
ex impetratione commiſsionis: ſed à tẽpore quo
incipit in cauſa procedere. argumen. extrà de of
fici. deleg. gratum. & capi. relatum. & de foro cõ
peten. ſi diligenti. & C. de iuriſdi. omnium iudi-
cum. in criminali. & ff. eodem titul. l. & quia. C.
ne filius pro pat. auten. habita. cum ſimi. & facit
ff. ex quibus cauſ. maior. ab hoſtibus. §. ſed quòd
ſimpliciter. & de verbor. obligat. cùm ſtipulatus
2 ſim. & dicebat dominus Duran. quòd ex quo † al
legata erat paupertas: ſi talis probaretur fuiſſe,
quòd eum à proſecutione poſſet rationabiliter
impedire, non pronuntiaretur appellatio deſer-
ta. & idem tenebat vndecimus argument. eorum
quæ notan. per Innocen. extrà de appellationib.
capitul. ex ratione.

SVMMARIA.

1 *Abſolutio ab inſtantia iudicij, an impartiatur reo mortuo actore?*

2 *Accuſare plures inſimul reum de crimine non permittitur.*

CAVSA XVIII.

DVBIVM XXXVIII.

DIe mercurij xij. menſis eiuſdem per do-
minum Odomarum dubitatum fuit ite-
rum ſuper eo de quo etiam quæſitum eſt
ſuprà die xxix. Ianuarij videlicet de vltimo pun
1 cto, an † mortuo actore reus poſsit petere ab-
ſolui ab inſtantia iudicij? Et arguebatur per in-
formantem quòd ſic: cùm nullus actor compa-
ruerit: & ſic videbatur habere locum abſolutio
prædicta. & dicebatur eſſe caſus. C. de iudicijs.
l. properandum. §. & ſi quidem. Item allegaba-
tur ff. de iudicijs. non idcirco. §. fin. & eodem ti-
tulo. l. & poſt edictum. §. circunducto. aliàs eſt
ſub. §. quid ſi is. Item mouebat. quia cauſa non
erat auditori commiſſa niſi quò ad perſonam di-
cti mortui, & illius qui modo incumbit, & ſic
licet alius prætendat ſibi ius collationis compe-
tere, videtur quòd ipſum non concernat iſta cõ-
miſsio. Item nec per talem abſolutionem præiu-
dicatur illi collatori per abſolutionem eandem.
argumen. extrà de cauſa poſſeſsio. & proprieta-
tis. cùm eccleſia. His tamen non obſtantibus do-

SVMMARIA.

1 *Spoliatus petens ſe reſtitui per viam attentati lite pendente exceptione prioris ſpolij pro ſe commiſſi an repellatur.*

2 *Spoliatus qui illicò recuperat poſſeſſionem ſuam, nõ dicitur ſpolium committere.*

3 *Spoliatus quando dicatur incontinenti deijcere ſpoliatorem.*

DVBIVM XL.

1 PRimum an † videatur retinuiſſe poſſeſsionem adeò quod nec ſpoliaſſe dicatur: nec
per conſequens ille actus reuocetur per viam at-
2 tentati? Erallegabatur quod ſic, quia † ſi in ipſo congreſſu vel illicò recuperat ſpoliatus non
cenſebitur ſpoliaſſe, ſed potius in priſtinam cauſam reuerti: vt ff. de vi & vi arma. l. qui poſſeſ-
3 ſionem. & l. iij. §. cum igitur. ſed † iſta ſunt paria
illicò & incontinenti deijcere ſpoliantem & infra biduum vel triduum quærendo amicos hoc
facere: vt not. in dict. §. cùm igitur. ſuper verbo, ex continenti. & bene notatur extrà de homic.
capi. ſignificaſti. ij. circa finem vltimæ gloſ. & facit extrà de reſtitutio. ſpoliato. capitul. olim. facit etiam ad hæc ff. de duo. rei. l. duos. & de adul. quod ait lex. § fin. de teſtam. hęredes palam. §. fin. & bene. C. de erro. aduo. l. fina. cum ſim. ſed quidam intendebant facere differentiam inter illum qui quærit amicos, & illum qui vadit ad iudicem: quaſi primus videatur habere magis animum retinendi poſſeſsionem. ſed contra eos bene facit ff. de noui ope. nunt. l. de pupillo. §. meminiſſe cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio an ſufficienter probetur per inſtrumentum publicum in quo continetur partem eſſe inductam in poſſeſsionem?*

DVBIVM XLI.

1 SEcundum dubium erat, an † per publicum inſtrumentum quo continebatur partem eſſe inductã videatur ſufficienter probari poſ-
ſeſsio? Et dicebat Ægid. quòd non: cùm nec poſſeſsio videatur poſſe probari per publicam ſcripturam. argument. eius quod not. Gof. in fine de clandeſti. deſpon. §. illud autem non omitto. ſed per dominum Odomarum & per maiorem partem tenebatur contrarium. argumen. extrà de reſtitut. ſpoliatio. cùm ad ſedem. §. fina. Item non prohibetur expreſsè per informantem probari: ergo videtur permitti. argumen. ff. de proc. mutus. §. j. & ex quib. cauſ. maior. l. & non. §. quod eis. verſi. quæ clam. & de iudic. cũ prætor. in principio. extrà de ſpon. c. cum apud. & de hoc. de tranſlatio. epiſcop. inter corporalia. circa finem.

SVMMARIA.

1 *Decretum quod ponitur in fine literarũ gratiæ in forma communi conceſſæ an arctet ordinarium ignorantem vt non poſſit interim antequam inſinuatio ſibi ſit facta, conferre?*

2 *Gratia in forma communi limitatio menſis refertur ad omne beneficium quod ſit vſque ad taxationem incluſiuè.*

CAVSA XXI.

DVBIVM XLII.

1 EOdem die dubitabatur & taliter, an † decretum quod ponitur in fine literarum gratiæ in forma communi conceſſæ arctet ordinarium ignorantem ſeu antequam inſinuatio fuerit ſibi facta adeò quòd interim non poſſit conferre? Et dicebat dominus Ægi. quòd non arctat. Sed contra allegatur de præbend. quod. circa fin. libr. vj. & cod. tit. c. dudum. verſi. & quòd decretũ &c. Ipſe verò reſpondebat. quia illa iura loquuntur quando decretum apponitur in gratia ſpeciali: ſecus in forma communi, quia tunc decretum ligat in euentum quo conditiones fuerunt liquidatæ: vt patet in clem. de conceſs. præben. c. cùm ei quem. & hoc non ſolùm quò ad cõditiones de quibus ibi in textu fit mentio, ſed etiam quò ad alias quæ continentur in literis formæ communis: vt ibi not. per Ioan. And. ſuper verbo, ordinarunt. vide cùm in fine huiuſmodi literarum talis ſit clauſula cùm diriguntur tam alij executori quã epiſcopo: præfato enim epiſcopo ne poſt inſinuationem huiuſmodi literarum noſtrarum & proceſſuum per eos habitorũ ei factam de huiuſmodi beneficio interim etiam ante acceptationem huiuſmodi diſponere quoquo modo præſumat diſtrictius inhibemus. & poſteà ſequitur decretum quod ad cõditionem inſinuationis ſe videtur referre, ſicut & aliàs vt ſuperius eſt notatum. & facit ad hæc ff. de cõdi. inſtit. cùm ſeruus. & de condit. & demonſtra. l. ama. cum ſimil. Demum communiter omnes alij auditores primi gradus cõcordãt quò ad illã partem ad quam in prędicta gratia menſis non opponitur: puta quò ad beneficium quod ſe extendit ad taxatam in literis quantitatem: ſecus ſi intra quantitatem ſit, & non ſe extendat: quia quò ad hoc apponitur mẽſis in gratia. argu. dictæ clem. cùm ei quem §. ſecus. & licet tenet dominus Duran. Sed certè vide-
2 tur quòd † etiam in gratia formæ communis limitatio menſis referatur ad omne beneficium quod ſit vſque ad taxationem incluſiuè: cùm ſic dicat. noſtræ tamen intentionis exiſtit quod de huiuſmodi beneficio etiam ſi minoris quàm prædicitur valoris extiterit, poſsit eidẽ clerico, ſi illud infra vnius menſis ſpatium poſtquam ſibi de ipſius beneficij vacatione conſtiterit acceptare voluerit prouidere. & ſic dictio, etiã, quę ſuprà ponitur, videtur implicare beneficium quòd non ſit minoris valoris. & ſic videtur habere locum dictus. §. ſecus. & facit ad id quòd dictio implicet. facit bene ff. ad Trebellia. l. ſed etiam ſi. & ibi not. per glo. cum ſimilib.

SVMMARIA.

1 *Appellans non proſequitur præter cauſas expreſſas in ſua appellatione etiam ſi ſe referat ad proceſſum.*

Index

2 *Iudex non dicitur grauare partem vbi ordinat de termino aſsignando abſenti non audito, quem forſan aſsignando diceretur grauamen inferre.*
3 *Intentio loquentis per certam demonſtrationem oſtenditur.*
4 *Hæres poteſt inſtitui per relationem ad codicillos.*
5 *Codicilli ſunt pars teſtamenti.*

CAVSA XXII.

DVBIVM XLIII.

DIe lunæ.xvj.eiuſdem mẽſis propoſuit dominus Ray.de ma.dubium tale. Quidam
1 † rei debendi tres numero erant obligati
duobus creditoribus in certa quantitate pecuniæ ſinguli ſingulis inſolidum.dicti verò debitores per procuratorem ſuum ad hoc conſtitutum recognouerunt debitum coram auditore cameræ, & condemnationem ſubierunt,recipientes terminũ ad ſoluendum. demum vnus creditorũ nomine ſuo & nomine creditoris ſui ceſsit alteri actionem quæ ipſis ad illam pecuniã competebat. & hoc fecit pro quadam quantitate quæ non attingebatur ad dicti debiti quartam partem. Sed in termino non extitit ſatisfactum. & ideò citati erant quare dicta condemnatio non deberet executioni mandari. Illi autem ſic citati duas exceptiones dederunt contra executionem: vnam de acquietatione, aliam dedit ſuper ceſsione & contra cauſam, dicens eam ſimulatam & fraudulenter factam.iudex verò ordinauit ꝙ daretur copia parti abſenti: & quod haberet terminum ad reſpondendum.pars verò abſens reputans ſe grauatã à præmiſſa admiſsione exceptionum & ordinatione ad ſedem apoſtolicam appellauit:ſed in appellatione non expreſsit nominatim cauſas aliquas niſi vnam tantùm: ſcilicet de ordinatione facta contra abſentem,de alijs non niſi referendo ſe ad proceſſum. Quæritur ergo an huiuſmodi appellatio ſit legitima & ſufficiens? Et dicebatur per dominum Ægid.quod appellatio non erat ſufficiens. quia cauſa expreſſa in appellatione non videtur ſufficiens.nam aliud eſt ordinare de termino præfigendo abſenti,& aliud terminum ipſum abſen-
2 ti præfigere.vnde † licet videatur grauare abſenti terminum aſsignando abſque certificatione ipſius:vt l.ab eo.ff.quæ ſenten.ſine appellation.reſcindũ.l.j.§.item. tamen licet tantùm ordinet de termino aſsignando: non tamen videtur ipſum propter hoc aſsignare. & pro hoc optimè facit. ff.quib.mod.pign.vel hypothe.ſol.ſicuti.§.ſi voluntate.vbi non ſufficit creditorem voluiſſe ſeu etiam ordinaſſe, quod pignus vendetur: ſed oportet ſequi venditionis effectum. & accedant ea quæ notantur.C.de contrahend. emption. & vend.in euictis.& de lega.j.l.ſecundum electionem.ſuper verbo.poſſumus.circa fin gloſ. & facit de opt.lega.l.apud Aufidium.cum ſimil.licet videatur obſtare ff.de leg.iij.l.Pãphilo.& propoſitum.ſed ſibi foret ſpeciale in milite. Item alia ratione dicebatur appellationem non procedere propter c.appellanti.in clemen.de appellatio.vbi dicitur quod vbi ab interlocutoria appellatur,non licet alias cauſas proſequi, niſi eas quæ ſunt in appellatione nominatim expreſſæ. Cùm ergo ex cauſa prædicta vnica nominata nõ ſit inſufficiens,nec aliæ ſint modo debito expreſſatæ,ſed per relationem ad proceſſum duntaxat: non videtur ſatisfactum dict.c.appellãti.Nec obſtant leges quæ dicunt nominatim aliquid exprimi:cùm
3 † per certam demonſtrationem intentio loquentis oſtenditur: vt ff.ſi certum peta.certum.& de liberis & poſthum.l.ij.de cõditionib. & demonſtrationib.l.nominatim.& de hæredibus inſtituend.l.ſi quis nomẽ.cum ſimilibus:quia illæ loquuntur de demonſtratione tali quæ rem in præſenti oſtendit ex ipſis verbis prolatis vel ex facto ipſo habito de præſenti:ſecus ſi per relationem ad futurum aliquid demonſtretur. Nec obſtat ff.de hæredib.inſtituen.aſſe toto.& de cõditio.inſtitut. inſtitutio talis.de re iudica. in ſumma.in princip.cum ſimilib. quia ſecundum Ægidium ſi in hæredis inſtitutione iura requirerent, quòd hæres nominatim in teſtamento inſtitueretur:tunc non ſufficeret teſtatorem ſe ad codicillos referre.& ita intel lexit l.aſſe.cum ſimilib. idẽ etiam dixit de ſententia quæ ad proceſſum refertur:vt l.in ſumma.cum ſimilib. Sed contra iſtam ſolutionem expreſsè videtur C.de teſtamen.l.iu-
4 bemus.in princip.vbi † per relationem ad codicillos poteſt inſtitui:vt dict.l.aſſe.vnde ſic videtur quòd in appellatione ab interlocutoria vel grauamine ſufficeret cauſas exprimere ſub relatione habita ad proceſſum.ſed dictum Ægid. poteſt ſaluari ſi bene attendantur verba l.iubemus. in princip.dicit enim quòd ponere debet teſtator nomẽ hæredis in ſua ſubſcriptione vel in quacunque parte teſtamenti,quæ litera ſatis verificare poteſt,ſi ad codicillos in quibus nomen hæredis ſcribitur in teſtamento, fiat relatio: quia
5 † codicilli ſunt pars teſtamenti : vt ff. de codi. l. quidam referunt.verb.numerum.quẽmad. teſta. appel.l.ſicut.cum ſimilibus.

CAVSA XXIII.

EOdem die dominus Ademan.propoſuit tale factum.Cuidã in forma gratiæ ſpeciali prouiderat papa Ioannes: & contulit ſibi canonicatũ in certa eccleſia reſeruans præbendam cum dignitate proxima vacante in eadem eccleſia:ſi tũc non vacarent eidem cum vacauerint conferend. demum vacauit dignitas ante mortem Ioanis: & de ea fuit vigore dictæ gratiæ ſibi prouiſum verùm mortuo Ioanne ſucceſsit Benedictus: & reuocauit omnes gratias expectantium authoritate Ioannis.Idem verò Benedictus mandauit cuidam prouideri in forma pauperum de beneficio eccleſiaſtico in dicta eccleſia quæ erat collegiata cũ clauſ anteferri.vt moris eſt: & finaliter vacauit præbẽda in ipſa eccleſia quã idem pauper clericus acceptauit.modo quæritur quis debet præferri,an pauper Benedictinus,an verò Ioanninus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia facta in forma ſpeciali de canonicatu cum reſeruatione præbendæ cum dignitate proxima vacan.*

cuius vigore de dignitate vacãti alicui fuit prouiſum: ſi ſuperueniat reuocatoria gratiarum, an dicatur ſublata quò ad præbendam poſteâ vacantem?

DVBIVM XLIIII.

1 ET primò dubitabatus circa hoc an † reuo-
catio ſe extendat ad iſtam præbendam? Et di
cebatur per dominum Ægidium quòd non ex-
tenderetur. argum. extrà de præbend. c. ſi is cui. §.
non ſic autem, &c. vbi videtur caſus in reuoca-
toria beneficij. Tamen quidam vt dominus Du-
ran. diſtinguere volebant, an præbenda eſſet an-
nexa dignitati an non: vt primo caſu reuocato-
ria locum non habeat, ſecundo ſic. ſecundum id
quod habetus de præbend. quia ſæpe. & eod. tit.
ſuper eo. & pro hac diſtinctione facit primum re
ſponſum in dict. c. ſi is cui. vbi in facto reſerua-
tionis Bonifacianæ diſtinguitur inter annexam
& non annexam. ibi. cùm dicit, alicui non anne-
xam, &c. Et ſic videtur quòd eadẽ diſtinctio de-
bet ſeruari in ſecũdo reſponſo. Sed ideò ibidem 2
videtur tangere de non annexa dignitate præbẽ-
da quia ſi eſſet annexa, non poſſit vacare ante di 1
gnitatis vacationem. Et eadem ratione ſecũdum
reſponſum habet intelligi in non annexa, vt ſic
etiam ſi non ſit annexa dignitati reſeruatoria lo
cum non habeat. & ſecundum hoc non procedit
prædicta diſtinctio in hoc caſu. vnde maior pars
adhæſit opinioni Ægidij.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, anteferri. eſt exorbitans à iure communi: & propterea vltra terminos ſuos non debet extendi.*

DVBIVM XLV.

1 SEcundò ergo ſuppoſito † quod reuocato-
ria locum non haberet: dubitabatur an pau-
per debeat præferri Ioannino? Et per maio-
sem partẽ dicebatur quod ſic, propter clauſulã,
anteferri omnibus qui alicuius authoritate ex-
pectant. & ſic illi qui expectat præbendam au-
thoritate Ioannis. Sed dominus Ægidius tenuit
quod non debeat præferri. quia illa clauſ. ante-
ferri eum non obſtan. ſibi iuncta refert ſe tamen
ad totaliter expectantes: non autem ad illos ex-
pectãtes quibus eſt à papa canonicatus collatus.
nam ſi papa hoc voluiſſet, de eo mentionem fe-
ciſſet. prout dicitur in decre. ad audiẽtiam. extrà
de decimis. & de tranſ. epi. inter corporalia. cir-
ca fi. C. de cadu. tol. l. iſta. §. ſin autem ad deficien-
tis. & facit pro hoc de præb. ſi clericus. §. verum.
lib. vj. & huic adhæſit Fran. de Amel. per iura prędicta. & quia clauſula, anteferri. videtur exorbi-
tare à iure cõmuni: & ſic vltra terminos non de-
bet extendi: vt de re. iur. in vj. c. quæ à iure. & de
fil. presby. qui. & ad hæc. ff. de reg. iur. l. quædam
contra. & de conſtitu. l. j. circa fin. cum ſi. & fa-
cit quod not. per Arcbid. de præbend. cap. cui de
non. ſuper verb. prouideri.

SVMMARIA.

1 *Gratia facta de canonicatu cum reſeruatione præbendæ & præſtimonialium cedentium vel decedentium an extendatur ad præbendam & præſtimonia vacantia per priuationem alicuius canonici?*

2 *Mors ciuilis non æquiparatur morti naturali, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

3 *Verba ad illum ſenſum debent reduci quem verba rectè intelligentibus generarent.*

4 *Interpretatio in dubio eſt facienda ſecundum illud quod communiter conſueuit accidere.*

5 *Canonicus ſine præbenda eſſe non debet.*

6 *Conſuetum fieri, tacitè videtur in diſpoſitionem vel conuentionem venire.*

7 *Dictio repetitiua repetit modos & qualitates.*

8 *Monoſyllaba repetit modos & qualitates.*

CAVSA XXIIII.

DVBIVM XLVI.

DIe mercurij xviij. eiuſdem menſis propo
ſitum fuit dubium tale per B. de Nô. Qui
dam † impetrauerat gratiam ſub hac for-
ma in effectu. papa enim ſic dixerat. Canonica-
tum talis eccleſiæ tibi conferimus: præbendam
verò & præſtimonia ac præſtimoniales portio-
nes cedentium vel decedentium ſi quæ vacãt ad
præſens eodem modo tibi conferimus: alioquin
reſeruamus tibi cùm vacauerint cõferend. poſt-
eà contingit præbendam quandam & pręſtimo-
nia ac præſtimonialem portionem per priuatio
nem vnius vacare. Ex iſtis terminis reſultabat ar
dua quæſtio, an huiuſmodi præbenda ſic vacans
veniat ſub gratia ſupradicta? Et maior pars te-
nuit quòd non. quia tantùm prouiſum ſibi vide-
batur: per cõſequens ad eos caſus de quibus nul
la facta eſt mentio non eſt gratia extendenda. er-
go nec ad caſum priuationis, maximè cùm gra-
tia ſit ambitioſa: vt argument. de præbendis. ca-
pitul. quamuis. & capitul. is cui. capitul. non po-
teſt. & de filijs presbyterorum. capitul. j. & ij. li-
bro ſexto. & arguebatur ex. l. ſi cùm dotem. in
principio ff. ſoluto matrimonio. & de verbo-
rum obligation. ex ea parte. §. inſula. & facit ad
hoc ff. de liber. & poſthum. l. cõmodiſſimè. ij. re
ſponſo cum ſimilibus. Item adducebatur pro ra
tione id quod per Ioann. in decret. not. ſcilicet
2 quòd † in ſolis illis caſibus ciuilis mors æquipa-
ratur morti naturali, vbi hoc in iure cautum in-
uenitur: vt not. xvj. quæſtion. j. capitul. placuit.
in vltima glo. & idem notatur per Ioannem An-
dre. de reſcript. capitul. ſuſceptum. in gloſſ. cùm
ergo in hoc caſu non reperiatur expreſſum in iu
re, quòd caſus priuationis æquiparatur morti:
nec nos æquiparare debemus. allegabatur. ff. ſo-
luto matrimonio. l. ſi verò. §. de viro. de publi. de
pretio. cum ſimilibus. Contra prædictam tamen
opinionem faciunt iura multa. vt patet ff. pro ſo
cio. l. actorem. §. publicatione. de bonorum poſ-
ſeſſion. contra tabul. l. j. in fin. de bon. liber. ſi ne
ceſſe. §. ſi deportatus. ad Tsebellianum. l. mu-
lier. j. & ij. reſponſo. & de donation. inter virum
& vxorem. l. ſed ſi mors. ij. reſponſo. & C. de in-
ſtitutionib. & ſubſtitutionib. ſub conditio. fa.
l. iij. quæ

l.iij.quæ incipit,ſi mater. Sed ad omnia iſta iura
poteſt reſponderi per gloſam prædictam,in cap.
placuit. Et pro prima opinione bene facit quod
notat Ioannes And.de præbendis,capit.quamuis
tibi ouper.in gloſ.ſuper verbo,deducentium.ibi
ſed quid dices,&c. & bene facit eodem libro de
reſcrip.cap.ſuſceptum.j. & ij.reſpon.& quod i-
bi notatur de hac materia etiam ibi notatur per
Archidia.& per Ioan.monach.de ſuppl.neglig**ẽ**.
prælatorum,ſi quis epiſcopus.per Goffr.& Ho-
ſtien.de conuerſio.coniugator.cum ſimilib.& i-
bidem poſt eos in nouella per Ioan. Andre. Item
per Dynum in prædict.§.inſulam.& per Cynum
per Pet.C.de epiſco. & cle.Deo nobis. Verum in
caſu propoſito dominus Ægid.tenebat quòd il-
la limitatio cedentium vel decedentium non ha
bebat ad præbendam referri:videtur enim pro-
pter præſtimonia & præſtimoniales portiones
tantùm adhibita:quia huiuſmodi clauſulam cõ-
ſueuit papa apponere ad præſtimonia &c.nõ au
tem cùm ſimpliciter prouidet de præbenda: ad
communem enim verbi intelligentiam in dubio
3 recurrendum eſt. & verba † debent ad illum ſen
ſum reduci quem verba rectè intelligentibus ge
4 nerarent.extrà de ſponſali.ex literis.in fin.& † in
dubio interpretatio eſt facienda ſecundum illud
quod communiter conſueuit accidere.xxviij.di
ſtinct.de Siracuſanæ.& conſuetudo loquendi di
ſponentis debet attẽdi:vt ff.de legat.j.ſeruus præ
lium.§.fin.& de legat.iij.nummis.& de ſuppel-
lect.lega.Labeo.verſi.non enim,&c. & ad hæc
etiam dicebat dominus Ægid.ſe moueri, ex eo
potiſsimè quòd huiuſmodi acceptãti prouiſum
iam fuerat de canonicatu per papam & ſimpli-
5 citer nulla modificatione adiecta:& ſic cùm † ſi-
ne præbenda eſſe non debeat:& præbenda ſit cõ
ſequens ad canonicatum, dicebat quòd etiam
præbenda ſub eadem ſimplicitate & puritate ſi-
ne alia modificatione deberetur.argum.de præ-
bend.capi ſi clericus.§.verum.& de offic.dele-
ga.capitul.ſi ſuper.libr.vj.hoc idem dicebat do-
minus Pe.Fran.corroborauit per duas rationes.
6 vna erat,quia † id tacitè videtur in diſpoſitionẽ
vel conuentionem venire quod eſt fieri conſue-
tum:vt not.per gloſſ.ff.de leg.commiſ.l.ſi fun-
dus.ij.§.in commiſſoria.& videtur ibi probare
tex.in fin.melius facit ff.de ædil.edict.quod ſi no
lit.§.quia aſsidua.ipſe verò allegauit de aqua
plu.arcend.ſi prius.§.placuit.aliàs incipit rectæ.
Alia ratio fuit,quia ſalua ratione recti ſermonis
&c.vt ff.de auro & argent.leg.l.Plautius.in fin.
ſed modicum videtur facere,niſi attendatur con
ſuetudo ſcribẽdi in literis gratioſis,qua cõſuetu
dine ſuperius tangitur. vnde ſuperaddit hanc
eandem partem firmando primò regulam iuris.
Quoties enim idem ſermo duas ſignificationes
exprimit ea potiſsimè accipienda eſt,quæ rei ge-
rendæ aptior eſt: vt habetur ad literam ff.de re.
iu.l.quoties idẽ ſermo.& accedit ff.de reb.dub.
quoties.ij.& l.vbi.in fin. cùm ergo per præſup-
poſita illa adiectio cedentium vel decedentium
aptius referatur ſecundum ſtylum ſcribentis ad
præſtimonia & præſtimoniales portiones dun-
taxat:per conſequens huiuſmodi ſignificationẽ
præualere oportet, vt ſic referri non habeat ad
præbendam.Secundò probatur per rationem ex
cluſiuam obiectus pro parte contraria facientis:
7 licet † enim dictio repetitiua vt,&,quæ hic po-
nitur,vel.Item vel hoc amplius,ſeu alia ſimul re
8 petat & modos ſeu etiam qualitates vt † de mo
noſyllaba.& patet ff.de fund.inſtruct.l.Seiæ.§.
Caio.de io litem iuran.l.in repetendum.de vel.&
de hoc amplius.eod.titu.Si tibi purè.de condit.
& demonſtra.l.auia.& hoc ſiue à parte ante ſiue
à parte poſt qualitas apponatur: vt patet io d.l.
ſi per.in princ.& de reb.dub.l.fin.cum ſimi.ta-
men quod ſupra dicitur de dictione repetitiua
& de ipſius virtute habet locum quando alia ra-
tio non poteſt aſsignari,quare duo iungantur ea
dem copula mediante:nam tunc copulatiua con
iunctio &,vel,cùm,inducit repetitionem condi-
tionis:ſecus ſi alia ratio coniunctionis valeat aſ-
ſignari:puta ratio neceſsitudinis vel conſangui-
nitatis vel alia ſimilis:vt hæc,quia præſtimonia
& præſtimoniales portiones accedant quodam-
modo ad præbendam:& ſic copulatiua hic vide
tur apponi non ad coniungendam qualitatem,
ſed ad acceſsionis conſequentiam demonſtran-
dam:vt hæc verba in ſimili habentur ff.de con-
ditio.& demonſtra.Iulius Paulus.circa fin.ibi,&
illam coniunctionem &c. & not.per gloſſ.or-
dinariam eod.titul.l.auia.in glo.ſuper verbo,re-
petitam. hæc ſunt quæ tacta fuerunt circa dubiũ
proximum ſuprà tactum.

ADDITIO.

a Dic.Adde Gomes.ſuper regu.de impetran.bene.
& c.q.7.fol.20.circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in quo non apparet de loco vbi fuit cõ-
fectum an valeat?*

CAVSA XXV.
DVBIVM XLVII.

EOdem die per.F.propoſitum eſt primò du-
1 bium.an valeat † inſtrumentum in quo nõ
appareat de loco inſtrumẽti confecti? Et per Æ-
gid.dicebatur quòd Archid.no.x.j.q.ij.cùm re-
demptor.circa fin.ſuper verbo,romana.quod eo
non obſtante valet.Sed certè magis videtur con
trarium teneri,& expreſsiſsimus textus videtur
pro contrario extrà de re iud.abbate.§.pe.verſ.
ex his.ibi,propter &c.& ibi,& ſine quibus &c.
col.vj.& ſatis text.extrà de probat.quoniam cõ
tra falſam.& in authent.qui mo.na.ef.le.§.quã
tum.col.vj.& no.glo.C.de contra.& committe.
ſtipula.l.optimam.ſuper verbo,in ipſo die.& de
tabul.l.generali.lib.x.& per Ioan.And.io dict.c.
abbate.ſuper verbo,cenſetur. Et hæc pars tene-
batur per maiorem partem imò per omnes præ-
ter dictum dominum Ægidium.& idem tenetur
in Specu.de inſtr.exhib.§.porro.aliàs incipit,in-
ſtrumentum.verſi.quod ſi locus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa an virtute inſtrumenti per nota-
rium*

rium recognita & emendari poſt ipſam concluſionem reconualeſcat?

DVBIVM XLVIII.

1 SEcundum dubium erat, an † ſi poſt concluſionem in cauſa notarius compareat coram iudice, & recognoſcat huiuſmodi inſtrumentum in quo eſt locus defectus, & fateatur de loco vbi confectum eſt inſtrumentum, & addat etiã locum emendatum, dicens ſe omiſiſſe per errorem, an reconualeſcat vigore inſtrumenti, & iudex ſecundum ipſum poſſit procedere? Et tenebat dominus Ægid. quòd ſic. aliqui tamen volebant diſtinguere an eſſet pars aduerſæ ad hoc vocata: & tunc ſic: an non? ſed omnes concordabãt quòd niſi pars aduerſæ renũtiauerat liti & actioni ſi quam haberet, non oportebat eam vocari.

SVMMARIVM

1 *Libellans ſuper inquietatione an obtineat probando aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione in poſſeſſionem?*

DVBIVM XLIX.

TErtium dubium erat propoſitum per eundem, an is qui in libello deduxit aduerſarium † ſe inquietaſſe circa poſſeſſionẽ certi beneficij ſatis fundet intentionem ſuam ſi probat aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione? Et tenebat dominus Ægid. quòd ſic. per illa quæ not. per Compoſtel. extrà de electi. ſtatuimus. ſuper verbo impugnat. & eſt circa princip. ca. lib. vj. & de reſcript. mandatum. per eundem in tertia gloſ. ſuper verb. proſequi. ver. ſed nunquid. & de hoc ſuprà ij. fol. j. column. ibi, ſecunda pars, &c.

SVMMARIVM

1 *Iuramentum de calumnia an poſſit iudex cogere reum ad ſubeundum antequam ſibi decernatur copia proceſſus.*

CAVSA XXVI.

DVBIVM L.

EOdem die propoſitum fuit per dominum
1 Ægid. dubium tale. libello † dato pro parte actoris in cauſa beneficiali iudex vult cõpellere alteram partem iurare de calumnia ad petitionem agentis, qui eſt paratus iurare: pars autem aduerſa ſe excuſat. & petit primo ſibi decerni copiam proceſſus, vt ſic poſſit videre an defendere debeat, an non. quærebatur an iuſtè allegabat? Et videbatur maiori parti quòd iuſtè: quia ſic ſciretur an ſecurè poſſet iurare an non. Et idem finaliter tenebat dominus Ægid. ex æquitate. arg. ff. de edẽ. l. j. circa princi. cum ſimi. dicebat tamen iudicem poſſe de rigore partem compellere ad iurandum: ſed alia pars magis eſt conſona æquitati.

SVMMARIVM

1 *Diſpenſari cum aliquo vbi mandatur cum clau. cum nobis ipſum xx. annorum exiſtere aſſeratur. an ſufficiat. quòd executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe in eo ſecundum omnem vim, formam & effectũ literarum commiſſionis ſuæ?*

CAVSA XXVII.

DVBIVM LI.

DIe veneris xx. eiuſdem mẽſis propoſitum extitit per dominum Alanũ vt expoſitũ
1 tale factum. Quidam † impetrauerat gratiam ſuper primo beneficio vacaturo in certo loco & ſecum obtinuit diſpenſari ſuper minoritate iuncta clauſula, cum nobis ipſum xx. annorum exiſtere aſſeratur non tamen erat directè & immediatè cum eo diſpenſatum per ipſum: ſed mandabatur quibuſdam vt per duos vel vnum eorum diſpenſaretur cum eo ſuper ætate. ſed vnus illorum diſpenſauit ſecundum omnem vim, formam & effectum literarum commiſſionis ſuę non tamen continebatur in literis diſpenſationis quòd inquiſitionem aliquam fecerit cõmiſſarius ſuper dicta ætate xx. annorũ: dubitabatur an eſſet ſecum legitimè diſpenſatum? Et tenebatur quòd, ſic per Ægidi. & omnes & hoc propter illam clauſulam, ſecundum omnem vim &c. quia delegatus ſatisfeciſſe videtur formę ſibi mandatæ, cum in illa nulla conditio ſit appoſita: licet inſerta fuerit illa clauſula, cum nobis, &c. de qua ſuprà eſt facta mentio. Cùm ergo ſit ſatisfactum intentioni mandatis ſecundum formam verborum videtur ſatisfacere. argument. quia vltra verba diſponentis non debemus intellectum extendere niſi aliud appareret de intentione loquentis. ff. de leg. iij. non aliter. de ſuppel. lega. l. Labeo. de exercit. l. j. §. ſi is qui nauem. verſi. in re igitur dubia.

CAVSA XXVIII.

EOdem die propoſitum extitit per dominum Raynaldum de duobus impetrantibus, quorum vnus impetrauerat proximam vacaturam, alius impetrauit vacantem medio loco ſeu eandem eccleſiam: & ſuper huiuſmodi cauſa erat introducta in curia. per partem tem autem impetrantis vacaturam dantur contra aduerſarium certi obiectus & è conuerſo per aduerſarium contra ipſum: per primam enim datur quòd appellatio impetrantis vacantem quam interpoſuit à prouiſione alterius, non debeat procedere. quia in ea non erat ſeruata forma decretalis, vt circa. Ex aduerſo obijciebatur quòd impetrans vacaturam ad illam vacantem non debet admitti: quia vacare videbatur in curia pro eo quòd ille qui eam vltimò tenuit, fuerat capellanus reuerendiſſ. Papæ. & ſic videbatur cadere in reſeruatione Clementis: quia beneficia capellanorum fuerant reſeruata. Sed primus hoc videbatur excludere dando quòd dictus capellanus erat capellania pri-

uatus ante mortem ipſius. Item ſecundus dedit obiectum quod primus conſumpſerat gratiam ſuam pro eo quòd ea pendente aliud beneficium quod ſub gratia ſua cadebat, acceptauerat. ex his oriuntur tres quæſtiones.

SVMMARIVM.

1 *C. vt circa. de elect. non habet locum in appellatione iudiciali.*

DVBIVM LII.

1 PRimò an † obiectus appellationis procedat? Et dicebatur quòd obiectus non procedebat. quia à proceſſu conditionali fuerat appellatũ & vocata parte exceptionibus datis per eam & non admiſsis, & ſic appellatio erat iudicialis: vnde non habet locum conſtitutio, vt circa. patet de elect. cap. conſtitutio. libr. vj.

SVMMARIA.

1 *Beneficia capellanorum ſi fuerint reſeruata, an ſi cõtingat capellanus ipſos priuari, dicuntur perdurare reſeruata.*

2 *Reſeruatio beneficiorum an dicatur ceſſare vbi qualitas propter quam fuit facta, deficit?*

DVBIVM LIII.

1 SEcundò dubitabatur, an † beneficium vacans de quo præmittitur, videatur vacare in curia? Et allegabatur quòd videtur vacare in curia. quia tempore reſeruationis capellanus erat, & ſic illud tempus debebat attendi. argumento de reſcriptis. ſi eo tempore. libro ſexto. de præbend. capitulo cum eui. eodem libro. maximè cùm in reſeruatione dicatur, capellanorum noſtrorum, &c. & ſic illa verba videntur præſens tempus reſpicere: vt ff. de legat. iij. vxorem. §. teſtamento. & de auro & argento lega. l. ſi ita eſſet. & eodem titulo. l. modico. in princip. cum ſimilib. Sed in contrarium allegabatur. quia mutata erat ante mortem ſuam conditio, & eſſe deſierat capellanus: & deficiente qualitate videbatur quòd deficere debebat reſeruationis effectus. argumento. ff. de lega. iij. l. item legato. §. ſi vxor. & de auro & argento legat. l. quæſibi. & l. vxor. & facit de fideicommiſſa. liberta. l. Stichus. §. Stichus ſeruus meus. vbi † adiectio qua-
2 litatis manifeſtè conditionem facit, & huic parti adhæſit dominus Ægidius pro eo potiſsimè quòd in reſeruatoria ſint reſeruata beneficia capellanorum decedentium vel cedentium. Cùm igitur verum ſit dictum capellanum ante mortem priuatum capellania fuiſſe: per conſequens non poteſt dici ipſum capellanum deceſsiſſe: ſicque beneficium vacaſſe in curia non videtur. & facit bene ff. de legat. ij. peculium. ij. reſpon. & de legat. iij. l. Septorius. à contrario ſenſu cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia cenſetur conſumpta per acceptationem beneficij alterius cadentis ſub gratia.*

DVBIVM LIIII.

1 TErtiò quærebatur an dictus † obiectus de acceptatione alterius beneficij recipi debeat in finem quòd videatur gratia eſſe cõſumpta? Et tenebatur per maiorem partem auditorum quòd talis acceptatio facta pendente gratia ſit conſumpta: cùm beneficium ſe non cõpatiatur cum alio vigore gratiæ. argumento de reſcriptis. capitul. gratiæ. in clementi. & de præbend. ſi pauper. libro ſexto, in gloſſ. & vide quod ibi notant doctores.

CAVSA XXIX.

EOdem die per dominum Odomarum fuit propoſitum tale factum. Quidam impetrauit proximam vacaturam ſpectantem ad collationem præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem certi abbatis. poſteà vacat vnum beneficium ſpectans ad prouiſionem eiuſdem ſeu præſentationem de quo ſic vacante alteri prouidetur de volũtate abbatis vel per ipſum, ſed pro expectante à prouiſione huiuſmodi ad ſedem apoſtolicam appellatur. & cauſa committitur auditori, coram quo datur articulando contra expectantem quod ſolùm illud beneficium ſpectat ad collationem præſentationem ſeu prouiſionẽ dicti abbatis. pro parte verò dicti expectantis datur quod eſt quædam alia eccleſia pertinens ad eundem abbatem, ad cuius curam idem abbas cõſueuit ſingulis annis præſentare quendam capellanũ epiſcopo. Item quòd epiſcopus ſingulis annis habuit capellanum vnum vel alium ad dictã præſentationem recipere, & ſibi curam committere in eadem eccleſia. Ex his quærebatur de duobus effectum pertinentiæ articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Gratia de primo vacaturo ad collationẽ ſeu aliã prouiſionem certi abbatis an extẽdatur ad illum qui vnicũ beneficium habet conferre, vel ad ipſum præſentare?*

DVBIVM LV.

1 PRimò an † gratia [a] extendatur ad illum qui
2 vnicum beneficium habet conferre vel ad ipſum præſentare? Et tenebatur quòd non. prout no. Archid. extrà de præbend. c. ſi pro clericis pauperibus. ſuper verbo prouideas. & per Ioan. mo. de re. iu. in generali. Sed illæ gloſ. videtur loqui in forma pauperum. Tu tamen dicas idem in forma gratiæ ſpecialis. vt no. Ioan. And. in clem. de præben. cap. j. ſuper verbo, incerta. & facit ff. de offi. præſi. illicitas. §. & ne tenuis.

ADDITIO.

a Gratia. Vide Rot. deciſ. 13. de præbend. in no.

SVMMARIVM.

1 *Capellania an cenſeatur perpetuum beneficium, vbi annis ſingulis capellanus præſentari & recipi debet.*

DVBIVM

DVBIVM LVI.

1 SEcundò dubitatur an † ſuppoſito q dictus articulus de capellania eſſet probatus, releuaret: hoc eſt an talis capellania pro beneficio perpetuo habeatur vt ſic faciat aliud beneficiũ de quo prætangitur ad gratiam pertinere. Et tenebatur per do. Ægid. quòd debuit. reputabat eſſe textum de capell. mona. c. j. libr. vj. & incipit præsby. & facit quod habetur eod. tit. c. j. in antiq. & adeò hoc tenebat, quod conſuetudo vel ſtatutum contrarium non obſtaret. arg. dict. ca. j. lib. vj. & hoc tenebant omnes præter duos dominus enim Bene. dicebat quod dicta decr. præſby. non videbatur poſſe vendicare ſibi locum in caſu iſto: cùm hic capellanus annis ſingulis præſentetur & recipiatur, & ſic nõ videtur eſſe perpetuus. decreta. autem præsbyteri. loquitur in caſu cùm debent eſſe perpetui ex intentione præſentantis & inſtituentis. & hoc idem tenebat F. arg. extrà de præbend. c. fi. de decim. ex multiplici. & de reſcrip. ſuſcepium. libr. vj. in quibus apparet quod attendi debet intentio diſponentis, & facit C. de leg. præ. & exhibend. l. iij. ff. de adi. leg. l. iij. §. conditio. & de ſuppellect. leg. Labeo. maximè cum cura videatur hic eſſe commiſſa tanquam miniſterium ſimplex: non autem cum iuriſdictione, prout aliàs dicitur dari cura: vt patet extrà de elect. dudum Rothon. verſic. ſed tamen in iure. & ad hoc de offi. ordi. cùm ab eccleſiarum. & lib. vj. de præb. ſuper eod. in gloſſ. ij. per Ioan. And.

SVMMARIVM.

1 *Sententia an poſſit ferri contra illum qui tempore litis conteſtata non poſſidebat?*

CAVSA XXX.

DVBIVM LVII.

1 EOdem die per do. Ægi. propoſitum fuerat factum tale. Tribus † contendentibus ſuper quodam beneficio: vno apoſtolico & alijs duobus. apoſtolicus libellabat contra vtrũque: ſed alter non poſsidebat tempore litis conteſtatæ, ſed poſteà in concluſione vel poſt eſt facta fides iudici quod poſsidet, an contra ipſum poſsit ferri ſententia poſito quod litis conteſtatio tẽpore minimè poſſediſſet? Et tenebatur per omnes quod ſic. per l. ff. de rei vendi. ſin autem. §. j. & de præbend. l. quæſitum. & ad exhi. tigni. §. ſi quis in princip.

SVMMARIA.

1 *Procurator effectus dominus litis, licet ſe ſubtrahat, continuè citari debet, & in caſu abſentia poteſt procedi per contradictas.*

DVBIVM LVIII.

1 DEinde ſecundò quærebatur † an ſi procurator factus dominus litis cõpareat & ſuſcipiat cauſam, & poſteà ſe retrahit & deſiſtit, an poſsit procedi faciendo citationes per audientiam? Et diſtinguebatur. quia aut procurator non erat præſens in curia: & tunc ſufficiebat citationem fieri per audientiam. aut erat præſens: & tunc non debet ſufficere imò ille procurator continuè debet citari. & facit quod not. Archid. de elect. c. j. ſuper verbo, ſicut de iure. lib. vj.

CAVSA XXXI.

DIe martis. xxv. do. Duran. propoſuit factum tale. Quidam Martinus impetrauit gratiam ad beneficium proximè vacaturum in ciuitate vel diœceſi Dauracen. poſteà quidam Adulphus qui rector fuerat cuiuſdam eccleſiæ ſancti Iacobi in eadẽ diœceſi valentis annuatim. cccc. lib. turonen. paruorũ. dum graui infirmitate quæ ydropiſis dicitur, adeò fortiter laboraret, quòd de vita deſperaretur: ipſius eandem eccleſiam cũ quodã alio beneficio in alia diœceſi quod beneficiũ valebat vltra. xx. lib. turonen. permutauit. demùm infra. x. vel xij. dies à tempore dictæ permutationis ex ipſa infirmitate prædicta mortuus eſt. vigore autẽ permutationis eiuſdem ordinarius fecerat proceſſus, monitiones & ſententias fulminauit contra huiuſmodi expectantem qui dictam eccleſiam ex cauſa permutationis vacauiſſe percepit, & quò ad eandem aliqualiter moleſtaret: quibus proceſsibus idem expectãs ad ſed. apoſt. appellauit. tandem cauſa introducta in curia expectans dat obiectum contra ordinarium quòd permutatio fuit fraudulenta, & in fraudẽ ipſius expectantis facta: & ad probandum fraudem dat materiam ſupradictam. Quærebatur igitur de duobus, An prædicta ſufficiant ad fraudem probandum, & ad hoc quòd permutatio cenſeatur inualida, Secundò an appellans admittatur ad dandũ obiectum de permutatione fraudulenta cùm illum non expreſſerit in appellatione, & ſic non videtur ſeruata forma decreta. vt circa.

SVMMARIA.

1 *Expectans qui à proceſsibus per ordinarium factis appellauit. an admittatur ad dandum obiectus de permutatione in fraudem ipſius facta in appellatione ſua expreſſos?*

2 *Appellans poteſt deducere obiectus directè fundantes ius ſuum, licet illos non expreſſerit in appellatione ſua.*

3 *Capit. vt circa. intellectus.*

DVBIVM LIX.

1 ET ante omnia † dicebatur ad ſecundum dubium per domi. Ægid. quod non oportet ſeruari formam conſtitutionis vt circa. duplici ratione. prima quia non eſt appellatum à prouiſione ſeu à proceſsibus, & ſic non habet locum vt patet in c. vt circa. de elect. & eod. titu. c. conſtitutio. lib. vj. Nec obſt. quòd ſaltem occaſione prouiſionis extitit appellatum. quia hoc non ſufficit quò ad ſatisfaciendum verbis conſtitutionis prædictæ: imò ad hoc quòd habeat locum oportet quod directè appelletur à proui-

ſione, electione vel poſtulatione: vt ibi patet.
Nec obſtat decreta. cauſam electionis. in clemen.
quia illa loquitur in ſuo caſu quò ad materiam.
capitul. ſtatuimus. de elect. libr. vj. illa enim lo-
quitur quò ad arctationẽ veniendi & proſequen
di cauſam in curia. illa verò vt circa quò ad for-
mam appellandi: vt ibi patet. Secunda ratio. quia
poſito quòd à prouiſione appellatom fuiſſet: ta-
2 men † iſte obiectus eſt admittendus, licet non ſit
in appellatione expeſſus: quia iſte obiectus dire-
ctè fundat ius obijcientis, nam non poſsit ius ſuũ
fundari, niſi dicta eccleſia vacaret per mortem
Adulphi: cùm ipſam tanquam vacantem per e-
ius mortem petebat, vacare autem per mortem
illius non poterat niſi eneruaretur effectus per-
mutationis: & ſic ipſe obiectus ius obijcientis vi
detur reſpicere directè, quod ſatis ex hoc poteſt
liquere. quia etiam ſi is qui ex permutatione ob
tinuit iam eſſet poſt litem cõteſtatam mortuus:
tamen expectans haberet probare eccleſiam va-
caſſe per mortem Adulphi, quod eſſe non poſſet,
niſi permutatio non teneret. Sed obſtare videtur
3 quod not. Archid. ſcilicet quod etiam † ſi obie-
ctus in formam vel in perſonam augeãt ius op-
ponentis perſonæ, tamen locum debet habere de
cre. vt circa prout not. per eundẽ Archi. de elect.
vt circa. ſuper verbo. opponũt. & Io. mo. in prin
cip. eiuſdem c. Sed reſpõde quod ibi loquitur de
obiectu qui principaliter datur ad aduerſarium
excludendũ: puta quia dico aliquos electores nõ
præſtare electo ſuffragium, quia ſunt criminoſi.
licet enim ius opponẽtis aliqualiter augeatur: nõ
tamen ex hoc ipſius opponẽtis ius in aliqua par-
te ſundatur, nec exinde probatur: ſecus in iſto
obiectu excluſiuo non fundatio iuris opponen-
tis vt ibi, inter quem magna eſt differentia & illũ
qui eſt excluſiuus iuris partis cui obijcitur, &c.
fundatiuus iuris opponentis perſonæ vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio in fraudem expectantis an facta cenſea-*
tur vbi ab infirmo de cuius ſalute deſperabatur, be-
neficium maioris valoris permutatum fuit?

DVBIVM LX.

SEcundò dicebatur ad primum dubium vide
1 licet † an propoſiti articuli ſuper permuta-
tione fraudulenta cõcepti, vt ſuperius tangitur,
ſufficiant ad fraudem probandam? Tenebatur e-
nim per eundem dominum Ægid. quod ſic. per
decret. ſi te præbendam. de renuntiat. libr. vj. &
in præmiſsis omnes tam dominus. Oldr. quàm
alij concordabant.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus petens quòd tam ſuper articulo appella-*
tionis quàm ſuper negotio principali procedatur inui-
to appellante an ſit audiendus?

CAVSA XXXII.

DVBIVM LXI.

EOdem die per dominum Pe. Tal. erat propo-
1 ſitum factum tale. † Quidam ſeruientes &
officiales cuiuſdam abbatis cœperunt quendam
clericum tranſeuntem qui erat de varijs crimi-
nalibus diffamatus: & ipſum vigore temporalis
iuriſdictionis quam idem abbas in eodem diſtri-
ctu habebat, carceri mancipaurunt. requiſiuerunt
tamen officiales epiſcopi loci vt ipſum recipe-
rent, qui tamen eum recipere non curarunt. de-
mum dictus clericus emancipatus de carcere fi-
naliter orta contentione ſuper hoc inter epiſco-
pum & abbatem, epiſcopus monaſterium ſup-
poſuit interdicto, quod videns abbas miſit ad
curiam, & impetrauit certum executorem qui
de iniuſtitia interdicti cognoſceret: & ſi dictaret
ratio reuocaret. qui executor ſecundum formam
mandati interdictum ſuſpendit, & ab huiuſmo-
di ſuſpenſione pro parte epiſcopi extitit appel-
latum. cauſa verò appellationis deducta in curia
vtraque pars libellauit: ſcilicet epiſcopus ſuper
grauamine & appellatione, & pars abbatis ſcili-
cet, appellata ſuper principali & ſuper iuſtitia
ſuſpenſionis interdicti. eadem pars appellata vo
luit quod ſimul cognoſceretur ſuper ſuo libello
& ſuper libello etiam appellantis. pars autem ap
pellans voluit quod primò de appellatione co-
gnoſceretur & de grauamine, id eſt de iniuſtitia
ſuſpenſionis interdicti. quærebatur igitur quis
eorum eſſet potius audiendus? Et dicebat do. Æ-
gid. quod epiſcopus erat potius audiendus. quia
quandocunque aliàs pars appellans poſſet petere
quod omiſſo appellatiõis articulo procedatur in
negotio principali inuito etiam appellato: vt te-
net Archidiac. de appel. cordi nobis. §. poſt hæc.
& Innocẽ. de appel. vt debitus. in gloſ. plus, dici-
mus. circa fin. & Hoſtien. idem in gloſ. ſed contra
tamen hoc dicebat idem Ægid. non debere ap-
pellato concedi, niſi vbi non appareret graua-
men aliquod reparandum: vnde ſi grauamen ſu-
pereſſet quod nondum eſſet ſeruatum, primò de
bet de appellatione cognoſci vt in caſu propoſi-
to. quia grauamina propter quæ fuerat appella-
tum, reuocata nondum fuerant: & ſic epiſcopus
debebat audiri. & pro ſe adducebatur Innocen.
de elec. ſtatuimus. in glo. ſuper verbo, appellari.
§. ſi autem cauſa appellans. & ſibi adhærebant o-
mnes præter Oldr. & Fr. dominus verò Oldr. di-
cebat quòd pro celeriori expeditione cauſæ ap-
pellatus erat potius audiendus quòd ſuper vtro
que ſimul cognoſcatur. arg. de do. & contu. ſiuẽ.
& C. de agri. & cenſi. l. litibus. de reſtit. ſpol. fre-
quens. circa prin. libr. vj. & hoc tenebat per id
no. Innoc. extrà de appel. interpoſita in gloſ. ſu-
per verbũ, probatum. circa prin. Sed F. diſtinxit
vtrum eſſet tale grauamen reparandum quod eſ-
ſet ſeparandum à negotio principali: puta excõ-
municatio vel condemnatio expen. vel ſimile: &
tunc poſſet procedere ratio domini Ægid. an eſ-
ſet idem cum negotio principali vt hic: quia per
appellationem petitur reuocari ſuſpenſio inter-
dicti: & per appellatum petitur pronuntiari eam
iuſtam fuiſſe. & tunc vt dixit do. Oldr. ſeruanda
eſſet glo Inno. in c. interpoſita. Et hanc diſtinctio
nem innuit expreſsè Compoſt. in dict. decre. ſta-
tuimus. in ver. ſi autem prædicto.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad articulandum vbi aſsignatus non fuit*
ſeruatus,

ſeruatus, an ſi pars iteratò ſibi illum aſsignari petat, id fieri debeat per viam reſtitutionis in integrum?
2 *Terminus peremptorium non licet tranſgredi.*
3 *Peremptorium pluries emitti poteſt.*

CAVSA XXXIII.

DVBIVM LXII.

Die mercurij xxvj. propoſuit do. Benedi-
1 ctus de Non: tale dubium. Iudex † dede-
rat terminum ad ponendum & articulan
dum in quo termino nihil erat datum pro poſi-
tionibus vel articulis. demum etiam cui termi-
nus erat datus petijt de nouo ſe admitti ad po-
nẽdum non obſtante lapſu termini. quærebatur
an debeant admitti & qualiter, an per viam re-
ſtitutionis in integrum, an per modum iuris? Et
dicebatur tutius eſſe per viam reſtitutionis hoc
2 fieri: quia † terminus erat peremptorius quem
non licet tranſgredi de ordine iuris: vt ff. de iud.
in peremptorio. l. & poſt edictum. & facit bene
ad hanc partem quaſi in terminis de reſti. in in-
tegr. c. corã. & ad hoc bene facit quod ſic opor-
teat fieri id quod no. in Specu. de poſſ. §. quarto.
ver. Sed & ſi ante. & de dilat. §. nunc videndum.
verſi. Item quod ſi datus libellus. & de ædi. in-
ſtru. §. nunc dicamus. ver. liceat autem. & facit
bene textus. C. de ing. & mand. diffamari. qui ac.
non poſſ. ſi ea. ff. de opt. l. mancipiorum. Sed tamẽ
3 videtur quod † poſsit emitti peremptoriũ plu-
ries: vt not. in Spe. de cita. §. viſo. ver. Item per-
emptorium. Sed tamen non cogitur: vt ibi not.
nec etiam poteſt in graue præiudicium partis.
ar. d. l. mancipiorum. & eius quod not. per Ioan.
And. extrà de ver. ſig. ſæpè. §. j. ſuper verbo, ob-
ſtante. circa fi. gl. in ele. & facit ad hoc id quod
habetur & nota. per glo. & doc. iuris ciuilis ff.
de mino. l. minor. xxv. ann. omiſſam.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus non obtinebit ſi ſuſpenſo petitorio probauit ſolùm poſſeſsionem ſuam non deiectionem.*

CAVSA XXXIIII.

DVBIVM LXIII.

Eodem die per eundem do. Be. proponeba-
1 tur tale dubium. Quidã † appellans à ſpo-
liatione ad curiam coram auditore dato li-
bellauit tam in petitorio quàm in poſſeſſorio:
probata eſt poſſeſsio ſed nõ deiectio. modo quę-
rebatur an pro libellante poſſet ferri ſententia
quò ad reſtitutionem poſſeſsionis? Et dicebatur
per omnes quaſi quod non. quia non erat proba
ta deiectio: & ſic nec dici potuit ſpoliatus, nec
tanquam ſpoliatus debet reſtitui. duo enim ad
hoc ſunt probanda, ſcilicet poſſeſsio & deiectũ
poſsidentem fuiſſe. ff. de vi & vi ar. l. j. §. interdi-
ctum. & extrà de reſti. ſpo. cùm ad ſedem. cum ſi.
ſed per Fr. allegabatur in contrariũ canon, rein-
tegranda. iij. q. j. reintegranda. & quod dicitur
in d. c. ſæpè. de reſti. ſpoli. Sed per Ægid. reſpõde-
batur quòd ille canon hic locum habere nõ po-
tuit. quia cùm petitorium ſuſpenditur hoc fit &
permittitur in odium ſpoliantis: vt patet in ele.
de cauſ. poſſeſ. & propr. ca. j. ibi, & in ſpoliantis
&c. Ad illum ergo finem ſuſpenditur tantùm vt
contra ſpoliantem ſuccurratur in poſſeſſorio
ſpoliato. Cùm igitur non appareat ſpoliatus: ceſ-
ſat intentio tam conſtitutionem illam elemen-
tinam edentis quàm etiam intentio petitorium
ſuſpendentis: & ſic ceſſante cauſa huiuſmodi ceſ
ſabit effectus: ideo pronunciari non poſsit de
reſtitutione fienda. argu. de iure pat. adigere. §.
quamuis. & hanc rationem alij approbant.

SVMMARIA.

1 *Commiſsio an cenſenda ſit ſurreptitia in qua non fit mentio de litis pendentia inter alios ſuper eadem re?*
2 *Delegatum debet mouere eadem ratio qua mouere poterat delegantem.*
3 *Reſcriptum non ſemper redditur ſurreptitium ob incommunicationem eorum, quibus expreſsis conceſſum non fuiſſet.*

CAVSA XXXV.

DVBIVM LXIIII.

Eodem die per eundem propoſitum extitit
1 tale factum. Quidam † archidiaconus erat
in curia interfectus. poſt cuius mortem quidam
nepos domini Cardina. de Hiſpania erat ad di-
ctum archidiaconum promotus. procurator de-
mum fiſcalis cameræ domini papæ vendicauit
fructus archidiaconatus eiuſdam à quodã Car-
di. alio, qui cum dicto mortuo ſuper archidiaco
natu huiuſmodi contendebat. & ſuper hoc cau-
ſa erat commiſſa domino. A. epiſcopo Tuſcula-
no. demum dictus nouus Archidiaconus obti-
nuit cauſam ſuper eiſdem fructibus committi
domino auditori prædicto: verum contra com-
miſsionem opponitur quod lis pendet coram di
cto domino Tuſculano, & ad actus iudiciales a-
liquos eſt proceſſum. & erat ante impetrationẽ
commiſsionis prædictæ in qua nulla de huiuſ-
modi litis pendentia mentio facta fuit. quæritur
ergo an commiſsio præfata ſurreptitia repute-
tur? Et dicebatur quaſi per omnes quod debebat
ſurreptitia reputari. quia tacitum eſt de litis pen
dentia, quod ſi fuiſſet expreſſum, non fuiſſet fa-
cta commiſsio auditori. & ſic ſurreptitia debe-
ret cenſeri: vt in d. c. ſuper literis. §. inter alios. ij.
reſponſo. imò quod plus eſt etiam ſi papa cõceſ-
ſiſſet, ex quo venire poteſt graue præiudicium
parti aduerſæ cùm ſuper eadem re agatur, idem
eſt iuris cenſendum: vt extrà de reſcrip. c. ſignifi-
cãte. arg. ff. de exce. rei iudi. l. de eadem re. & arg.
2 quia † eadem ratio debet mouere delegatum quę
& delegantem: vt d. c. ſuper literis. in fi. ſed domi
3 nus Ægid. tenebat contrarium. quia † nõ omnia
tacita quibus expoſitis reſcriptum nõ fuiſſet ob-
tentum, redditur reſcriptum ſurreptitium: vt
patet in caſu de lit. conteſt. ca. j. lib. vj. in fin. ſed
ibi ideo, quia aliàs nullum haberet effectum, quia
aliàs eſt ſtatutum de peremptorijs poſt litẽ con-
teſtatam etiam vſque ad ſententiã proponẽdi: vt

ibi not. per Io. An. imò etiam ſi ibi de replicatione mentionem feciſſet: nihilominus literas habuiſſet. pro parte tamen iſta facit: quia in huiuſmodi commiſſione perſonæ cōtra quam & pro qua eſt commiſſio impetrata comprehenſę ſunt in reſcripto: & ſic videtur quòd reſcriptum debeat procedere, vt patet per ea quæ not. Comp. de reſcript. ſuper literis. circa princip. & eo. titu. ſignificante. in prin. Sed hoc non videtur procedere. quia non derogat ſecundum reſcriptum primo, niſi quò ad perſonas in ſecundo expreſſas ergo non præiudicat quò ad aliam, cum qua coram primo delegato lis pendet. ſecūdum ea quæ not. per eundem Compoſtel. de reſcript. paſtoralis. circa fin. ſuper verbo, quibuſdam alium. ibi, ſi quæras, &c. & etiam in prin. gloſ. à contrario ſenſu. & facit bene pro prima parte id quod no. eod. tit. de reſcript. cap. mandatum. in fin. ibi, ſed quod ſi plures de eadem, &c.

SVMMARIA.

1 *Canonicus regularis remanens clauſtralis an poſsit aſſumi ad eccleſiam ſecularem conſuetam regi per ſeculares?*
2 *Clericus tenetur in beneficio ſuo reſidere.*
3 *Clericus ſecularis idem eſſe non poteſt: & remanere in clauſtro.*
4 *Regularis quando præficitur eccleſiæ ſeculari debet præſentari vt clericus: & inſtitui, & in officio cum preſbyteris ſecularibus conformari.*
5 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt vt regularis remanens in clauſtro iura ſua clauſtralitatis percipiat, & eccleſiæ ſeculari deſeruiat.*
6 *Diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu capituli & ſine cauſa cognitione immutare non poteſt.*
7 *Seculares quandiu inueniri poſſunt, non ſunt ponendi regulares in eccleſijs ſecularibus.*
8 *Literis epiſcopi non habentibus ſubſcriptionem teſtiū non creditur niſi ſuper excommunicatione, maximè vbi læderetur ius partis.*
9 *Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem.*
10 *Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio.*
11 *Epiſcopus diſpenſat in illis tantùm quæ ſibi committuntur à iure.*
12 *Epiſcopus, quod diſpenſare poſsit vt regulares præficiantur eccleſiæ ſeculari, quomodo intelligendum eſt.*

CAVSA XXXVI.

DVBIVM LXV.

a 1 Vacāte a † quadam eccleſia parochiali con ſueta regi per ſeculares à tanto tempore cuius contrarij hominum memoria non exiſtit. patronus laicus ipſius eccleſiæ ad quem iuſpatronatus noſcitur pertinere, præſentauit ad dictam eccleſiam ſuo epiſcopo quendam canonicum regularem: epiſcopus ipſum admiſit & inſtituit in eccleſia ſupradicta, ipſo vt prius remanente canonico & in ſuo clauſtro reſidente, diſtributiones quotidianas & partem prouentuum ipſum contingentem vt vnus ex alijs canonicis iure ſuæ religionis & clauſtralitatis percipiente, venit impetrans apoſtolicus & petit di ctam eccleſiam tanquam de iure vacantem. Ad oſtendendum quòd regularis inquantum regularis remanens clauſtralis non poſsit aſſumi ad eccleſiam ſecularem conſuetam regi per ſeculares not. per Ioan. Andr. in cap. quia regulares. de ſup. negl. prǣl. in clemen. ſuper verbo, ſeculares. not. etiam per Pau. ſuper eodem verbo. Item no. per Pe. & Abb. in c. ij eod. tit. in antiq. Item eſt text. de relig. domib. c. inter quatuor. de regulari. ſuper eod. in antiq. Item notat Hoſti. in c. poſſeſſiones. de reb. eccle. non alienand. Item Vincentii. in c. monachi. de ſtatu. regular. in antiq. Item quia tunc ſequeretur quòd idem eſſet ſecularis & regularis. quia ex quo remanet in clauſtro, debet viuere ſecundum ritum regularium, & ex quo aſſumitur ad eccleſiam ſecularem, debet viuere & officiare ſecundum ritum ſecularium & non regulariū, & quantum ad illa quę notantur xvj. q. j. de monachis. & ratio Inno. & Hoſt. in c. quod Dei timorem. de ſtatu regular. & dicit ibi Hoſtien. quòd propter hoc vt ſeruiat eccleſię extrahitur à clauſtro, & abſoluitur ab alijs quæ commodè ſeruare non poteſt. idem not. Innoc. ad hoc facit de elect. conſtitutus. xvj. q. ij. ſi
2 quis iam translatus. cum etiam † quiſque de iure communi teneatur in ſuo beneficio reſidere. & ſic legi. & not. de cler. non reſiden. conquerente. & not. de reſcript. c. gratia. lib. vj. per Gul.
3 & Ioan. And. quòd † idem non poſsit eſſe clericus ſecularis & remanere in clauſtro. eſt tex. xvj. quæſtion. j. nemo. Item quia vtrumque ſibi tenuit, vtroque debet priuari. de præbend. de multa. & eſt ipſo iure priuatus vtroque. per decret. extrauagant. execrabilis. & licet illa iura loquantur in curatis, idem dico in beneficijs requirentibus reſidentiam. hæc not. Innocenti. de cleri. non reſid. c. fi. Item quia regularis. nec regularis naturaliter requirit clauſtrū: vt xvj. q. j. ſi cupis. & ideo cùm iſte de quo agitur, vellet eſſe clauſtralis & remanere: non poteſt eccleſiam ſecularem regere, cùm officium clerici ſecularis non aſſumat: quod debuiſſet aſſumere, ſi voluiſſet ſeculari eccleſiæ deſeruire. Item regularis † quando præficitur eccleſiæ ſeculari debet præ
4 ſentari vt clericus, & inſtitui, & in officio cum preſbyteris ſecularibus conformari. xvj. quæſt. j. ſi monachus. & capi. cum pro vtilitate. Iſte tamen de quo agitur nō aſſumpſit officium clerici ſecularis, imò fuit præſentatus & inſtitutus vt clauſtralis, quod eſt contra iura prædicta. Item
5 † diſpenſatio epiſcopi operari non poteſt quòd in clauſtro remaneat & iura clauſtralitatis ſuæ percipiat, & eccleſiæ ſeculari curatæ deſeruiat: vt capitulo ne in agro. in §. ſanè. de ſtatu regula.
6 in clementina. Item † diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu capituli & ſine cauſæ cognitione immutare nō poteſt, iuxta notata per Ioannem Andræam de electionibus. libro ſexto. capitul. ex eo. Hoſtien. de ſtatu regulari. quod Dei timorem. per Archidiaconum de filijs preſbyterorum. c. j. & de electionib. in cap. licet canon. libr. vj. not. & Innocentius de filijs preſ-
7 byterorum. capit. veniens. in antiquis. Item † quādiu poſſunt inueniri ſeculares, non ſunt ponendi in eccleſijs ſecularibus regulares, per capitul. inter

inter quatuor.ſuprà alleg. & notatur per Ho-
8 ſtienſem in capit.quod Dei timorem.Item † nó
valet diſpenſatio exhibita per partem aduersã:
quia literis epiſcopi cùm ſint priuatę ſcripturæ
non eſt credendũ niſi ſuper excómunicatione: ma
ximè vbi lædesetur ius partis, niſi habeant te-
ſt um ſubſcriptionem: vt notat Archidiaconus
vj.quæſtion.ij. placuit.& de electio. vt circa.ſu
per verbo,publico inſtrumento. libro ſexto. &
Io.And.poſt eum.Item non valet ex alia cauſa.
9 quia † qui diſpenſat debet præmittere cogni-
tionem & exprimere cauſam. per Innocẽ. de fil.
præsbyt. veniens.per Archid.in c.cùm de bene-
ficio.de præb.li.vj.& de electio.licet canon. Itẽ
10 ex alio non valet.quia † diſpenſatio eſt iuris có-
munis relaxatio. ſed ſi epiſcopus diſpenſaret q;
remaneret in clauſtro & præficeretur eccleſiæ
ſæculari conſuetæ regi per ſæculares, & diſpen-
ſaret contra omnia iura prædicta, & ſic diſpenſa
ret ſuper duobus beneficijs incompatibilibus:
ſcilicet quod retineret clauſtrum & exerceret
officium religioſi, & officium clerici ſæcularis:
cùm religioſus quando præficitur eccleſiæ ſæcu-
lari debeat ſe conformare in officio ſecundum
ritum ſęcularium & non regularium quod ta-
men facere non poteſt. quia tantùm ſummo pó-
11 tifici reſeruatur. quia † epiſcopus ſolùm in illis
poteſt diſpenſare quæ ſibi permittuntur à iure.
de iudi.in c. decernimus. de tempo.ordi. ea. cùm
dilectus. Item quod ab initio nullum eſt, tractu
temporis non firmatur. de regu.iur.ſed præſen-
tatio & inſtitutio factæ & de facto de regulari
vt clauſtrali ad eccleſiam ſæcularem conſuetam
regi per ſæculares, cùm de iure fieri non poſſunt
nec deberent, vt patet per iura præallegata, fiunt
& ſunt caſſa & inualida tanquam de minus ido-
neo factæ, & per ſubſequentem diſpenſationem
validari non poſſunt. not. iura quæ dicunt ſicut
ea. quod Dei timorem. de ſtatu reg. & c. preſsis.
12 lv.diſt.allegata per partem aduerſam, quod † ex
diſpenſatione epiſcopi poſſunt præfici regu-
lares eccleſiæ ſæculari, loquitur quando primo
abdicantur à clauſtro, & præſentantur & inſti-
tuũtur vt clerici, & in illis eccleſijs etiam in qui-
bus non eſt completa præſcriptio ſæcularium
vel regularium. iſte autem de quo agitur fuit
præſentatus vel clauſtralis, & in eccleſia ad quã
præſentatur, eſt completa pręſcriptio ſæculariũ.
Item alia c. per partem aduerſam alleg. quę ſunt
xvj.quæſt.j.c.doctos. & c.cùm pro [illegible]tilitate. & c.
in parœcia. in quibus de iure communi ſeruiunt
præfati regulares eccleſijs ſæcularibus, loquun-
tur etiam quando primo abdicantur à clauſtro,
& præſentantur & inſtituuntur vt clerici & aſ-
ſumunt officium clerici ſæcularis. loquuntur e-
tiam in illis quæ quandoque conſueuerunt regi
per ſæculares, & non in illis eccleſijs in quibus
eſt completa præſcriptio ſæcularium vel regula-
rium. eccleſia autem de qua agitur completa eſt
præſcriptio ſæcularium à tanto tempore quod
in contrarium hominum memoria non exiſtit.
quare cùm ex præmiſsis appareat præſentatio-
nem & inſtitutionem pręfatas tanquam de mi-
nus idoneo factas non tenent. quare vacat ipſa
eccleſia.

ADDICTIO.

a Vacante. Cęſar Lamb.Ber. in tract. iuriſpatr. fol.
224. in 21. articu. vij. q. princi. partis. 2. libri.

Deciſion. per R. patrem Thomam Faſtoli
auditorem ſacri Palatij in
vnum redactę,

FINIS.

1973